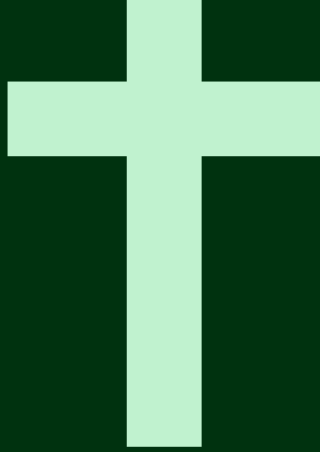

Biblica® Kiugo
Gĩtheru Kĩa Ngai
Kĩhingũre

Gikuyu: Biblica® Kiugo Gĩtheru Kĩa Ngai Kĩhingũre (Bible) of
Kenya

Biblica® Kiugo Githeru Kĩa Ngai Kĩhingũre

Gikuyu: Biblica® Kiugo Githeru Kĩa Ngai Kĩhingũre (Bible) of Kenya

copyright © 2013 Biblica, Inc.

Language: Kikuyu (Gikuyu)

Contributor: Biblica, Inc.

Wĩra ũyũ ũheanĩtwo na ũndũ wa rũtha rwa biacara rwa Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License (CC BY-SA). Ūngĩenda kuona kobĩ ya rũtha rũrũ rwa biacara, rora rũrenda-inĩ rwa: <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0>, kana ũtũme marũa kũrĩ: Creative Commons, PO Box 1866, Mountain View, CA 94042, USA.

Biblica® nĩ mũhũri wa biacara wandĩkithĩtio nĩ Biblica, Inc., kũhũthĩra mũhũri wa biacara wa Biblica® kũbataraga marũa ma gwĩtĩkĩrio kuuma kũrĩ Biblica, Inc. Kuumana na rũtha rwa biacara rwa CC BY-SA, no ũkobie kana ũtambie wĩra ũyũ ũtarĩ mũgarũre, indĩ ndũkagarũre rũri rwa biacara rwa Biblica®. Ūngĩgarũra kana ũkobie wĩra ũyũ, na tondu wa ũguo ũtuĩke nĩ wĩra mwerũ uumanĩte na ũcio-rĩ, no ngĩnya weheria mũhũri wa biacara wa Biblica®. Wĩra-inĩ ũcio mwerũ no ngĩnya wonanie nĩ maũndũ marĩkũ ũgarũrite, na ũtarĩrie wĩra-inĩ ũcio ta ũũ: "Wĩra wa kĩhumo warĩ wa Biblica, Inc. na ũheanĩtwo tũhũ ng'enda-inĩ cia www.biblica.com na open.bible."

Kĩmenyitha kia Mwene-wĩra no ngĩnya kĩaandikwo iratathi rĩa kĩongo kĩa wĩra kana rĩa ũhoru wa Mwene-wĩra ta ũũ:

Biblica® Kiugo Githeru Kĩa Ngai Kĩhingũre™

Kĩmenyithia kĩa Mwene-wĩra © 2013 nĩ Biblica, Inc.

Biblica® Open Kikuyu Holy Word of God™

Copyright © 2013 by Biblica, Inc.

"Biblica" nĩ mũhũri wa biacara wandĩkithĩtio wabici-inĩ ya United States Patent and Trademark Office nĩ Biblica, Inc. Ūhũthĩritwo na rũtha.

"Biblica" is a trademark registered in the United States Patent and Trademark Office by Biblica, Inc. Used with permission.

No ngĩnya wĩtĩkĩrie wĩra ũcio mwerũ ũgarũrite ũheanwo na ũndũ wa rũtha rwa biacara rũu rwa CC BY-SA.

Ūngĩenda kũmenyithia Biblica, Inc. ũhoru wĩgĩ ũtaũri waku wa wĩra ũyũ-rĩ, twandĩkĩre rũrenda-inĩ rwa: <https://open.bible/contact-us>.

This work is made available under the Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License (CC BY-SA). To view a copy of this license, visit <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0> or send a letter to Creative Commons, PO Box 1866, Mountain View, CA 94042, USA.

Biblica® is a trademark registered by Biblica, Inc., and use of the Biblica® trademark requires the written permission of Biblica, Inc. Under the terms of the CC BY-SA license, you may copy and redistribute this unmodified work as long as you keep the Biblica® trademark intact. If you modify a copy or translate this work, thereby creating a derivative work, you must remove the Biblica® trademark. On the derivative work, you must indicate what changes you have made and attribute the work as follows: "The original work by Biblica, Inc. is available for free at www.biblica.com and open.bible."

Notice of copyright must appear on the title or copyright page of the work as follows:

Biblica® Kiugo Githeru Kĩa Ngai Kĩhingũre™

Kĩmenyithia kĩa Mwene-wĩra © 2013 nĩ Biblica, Inc.

Biblica® Open Kikuyu Holy Word of God™

Copyright © 2013 by Biblica, Inc.

"Biblica" nĩ mũhũri wa biacara wandĩkithĩtio wabici-inĩ ya United States Patent and Trademark Office nĩ Biblica, Inc. Ūhũthĩritwo na rũtha.

"Biblica" is a trademark registered in the United States Patent and Trademark Office by Biblica, Inc. Used with permission.

You must also make your derivative work available under the same license (CC BY-SA).

If you would like to notify Biblica, Inc. regarding your translation of this work, please contact us at <https://open.bible/contact-us>.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2025-05-07

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 6 May 2025 from source files dated 7 May 2025
fc720f23-baa2-5544-80d5-259f1bddeb63

Contents

Kiambiriria	1
Thaama	62
Alawii	112
Ndari	148
Gūcookerithia	200
Joshua	243
Atiiririri	273
Ruthu	301
1 Samūeli	306
2 Samūeli	342
1 Athamaki	375
2 Athamaki	413
1 Maündū Ma Matukū Ma Tene	448
2 Maündū ma Matukū ma Tene	488
Ezara	528
Nehemia	541
Esiteri	560
Ayubu	570
Thaburi	612
Thimo	729
Kohelethu	771
Rwimbo	783
Isaia	791
Jeremia	880
Macakaya	964
Ezekieli	975
Danieli	1039
Hosea	1058
Joeli	1072
Amosi	1078
Obadia	1089
Jona	1091
Mika	1094
Nahumu	1103
Habakuku	1107
Zefania	1111
Hagai	1116
Zekaria	1118
Malaki	1129
Mathayo	1133
Mariko	1174
Luka	1200
Johana	1244
Atumwo	1276
Aroma	1317
1 Akorinitho	1336
2 Akorinitho	1353
Agalatia	1365
Aefeso	1371
Afliipi	1377

Akolosai	1382
1 Athesalonike	1386
2 Athesalonike	1390
1 Timotheo	1393
2 Timotheo	1398
Tito	1402
Filemona	1405
Ahibirania	1406
Jakubu	1420
1 Petero	1425
2 Petero	1430
1 Johana	1433
2 Johana	1438
3 Johana	1439
Judasi	1440
Kūguūrīrio	1442

KĨAMBĨRĨRIA

¹ Kĩambĩrĩria-inĩ kĩa maũndũ mothe, Ngai nĩombire igũrũ na thĩ.

² Hĩndĩ iyo thĩ ndĩarĩ ũrĩa yatarĩ na ndĩarĩ na kĩndũ, nayo nduma yarĩ igũrũ rĩa kũria kũriku, nake Roho wa Ngai aareerete igũrũ rĩa maaĩ.

³ Nake Ngai agĩathana, akiuga atĩrĩ, "Nĩkũgĩe ũtheri," na gũkĩgĩa ũtheri.

⁴ Ngai akĩona atĩ ũtheri ũcio warĩ mwega, nake akĩgayũkania ũtheri na nduma.

⁵ Ngai agĩta ũtheri ũcio "mũthenya," nayo nduma akĩmĩta "ũtukũ." Na gũkĩgĩa hwaĩ-inĩ, na gũkĩgĩa rũciinĩ. Ũcio ũgĩtuĩka mũthenya wa mbere.

⁶ Nake Ngai agĩathana, akiuga atĩrĩ, "Nĩkũgĩe wariĩ mũnene gatagati ka maaĩ ũgayũkanie maaĩ na marĩa mangĩ."

⁷ Nĩ ũndũ ũcio Ngai agĩkĩra wariĩ ũcio na akĩgayũkania maaĩ marĩa maarĩ thĩ ya wariĩ ũcio na maaĩ marĩa maarĩ igũrũ rĩraguo. Na gũgĩtuĩka o ũguo.

⁸ Ngai agĩta wariĩ ũcio "matu mairũ." Na gũkĩgĩa hwaĩ-inĩ na gũkĩgĩa rũciinĩ. Ũcio ũgĩtuĩka mũthenya wa keeri.

⁹ Nake Ngai agĩathana, akiuga atĩrĩ, "Maaĩ marĩa marĩ thĩ ya matu mairũ nĩ mongane handũ hamwe na kũgĩe thĩ nyũmũ." Na gũgĩtuĩka o ũguo.

¹⁰ Ngai agĩta kũria kũmũ "thĩ," namo maaĩ marĩa maacookanĩrĩre akĩmeeta "maria." Nake Ngai akĩona atĩ ũndũ ũcio warĩ mwega.

¹¹ Nĩngĩ Ngai agĩathana, akiuga atĩrĩ, "Thĩ nĩ imere mĩmera: Mĩmera irĩa ĩciaraga mbeũ, na mĩtĩ irĩa ĩciaraga matunda marĩ na mbeũ thĩinĩ, kũringana na mĩthemba yayo." Na gũgĩtuĩka o ũguo.

¹² Thĩ ikĩmera mĩmera: Mĩmera igũciara mbeũ kũringana na mĩthemba yayo, na mĩtĩ igũciara matunda marĩ na mbeũ thĩinĩ kũringana na mĩthemba yayo. Nake Ngai akĩona atĩ ũndũ ũcio warĩ mwega.

¹³ Nakuo gũkĩgĩa hwaĩ-inĩ na gũkĩgĩa rũciinĩ. Ũcio ũgĩtuĩka mũthenya wa gatatu.

¹⁴ Nĩngĩ Ngai agĩathana, akiuga atĩrĩ, "Nĩkũgĩe imũrĩ wariĩ-inĩ wa matu mairũ cia kũgayũkania mũthenya na ũtukũ, na irekwo ituĩke imenyithania cia imera, na mũthenya na miaka.

¹⁵ Na ituĩke imũrĩ wariĩ-inĩ ũcio wa matu mairũ, itũmage thĩ kũgĩage na ũtheri." Na gũgĩtuĩka o ũguo.

¹⁶ Ngai nĩombire imũrĩ igĩrĩ nene. Kĩmũrĩ kĩrĩa kĩnenanene, nĩkĩo riũa, kĩarage mũthenya; nakĩo kĩmũrĩ kĩrĩa kĩninanini, nĩkĩo mweri, kĩarage ũtukũ. O na nĩngĩ akĩũmba njata.

¹⁷ Ngai agĩciiga wariĩ-inĩ wa matu mairũ itũmage thĩ kũgĩe ũtheri,

¹⁸ ciarage mũthenya na ũtukũ, na igayũkanagie nduma na ũtheri. Nake Ngai akĩona atĩ ũndũ ũcio warĩ mwega.

¹⁹ Na gũkĩgĩa hwaĩ-inĩ na gũkĩgĩa rũciinĩ. Ũcio ũgĩtuĩka mũthenya wa kana.

²⁰ Nĩngĩ Ngai agĩathana, akiuga atĩrĩ: "Maaĩ nĩmaiyrwo nĩ ciũmbe irĩ muoyo, nacio nyoni nĩciũmbũkağĩre igũrũ rĩa thĩ gũtuĩkania wariĩ wa matu mairũ."

²¹ Nĩ ũndũ ũcio Ngai akĩũmba ciũmbe iria nene cia iria-inĩ na kĩũmbe o gĩothe kĩrĩ muoyo na kĩongoyaga, ikĩyũra maaĩ-inĩ kũringana na mĩthemba yacio, na nyoni o yothe irĩ mathagu kũringana na mĩthemba wayo. Nake Ngai akĩona atĩ ũndũ ũcio warĩ mwega.

²² Ngai agĩcirathima akiuga atĩrĩ, "Ciaranai mũingĩhe, mũiyũre maaĩ-inĩ marĩa marĩ maria-inĩ, nacio nyoni nĩcingĩhe thĩ."

²³ Na gũkĩgĩa hwaĩ-inĩ na gũkĩgĩa rũciinĩ. Ũcio ũgĩtuĩka mũthenya wa gatano.

²⁴ Nĩngĩ Ngai agĩathana, akiuga atĩrĩ, "Thĩ nũgĩe ciũmbe irĩ muoyo kũringana na mĩthemba yacio: mahiũ, na ciũmbe iria ithiagĩra thĩ, na nyamũ cia gĩthaka, o nyamũ kũringana na mĩthemba wayo." Na gũgĩtuĩka o ũguo.

²⁵ Ngai akĩũmba nyamũ cia gĩthaka kũringana na mĩthemba yacio, na mahiũ kũringana na mĩthemba yamo, na ciũmbe ciothe iria ithiagĩra thĩ kũringana na mĩthemba yacio. Nake Ngai akĩona atĩ ũndũ ũcio warĩ mwega.

²⁶ Nĩngĩ Ngai agĩathana, akiuga atĩrĩ, "Nĩtũũmbei andũ na mũhianĩre witũ, mahaanane na ithuĩ, nao maathage thamaki cia iria na nyoni cia rĩera-inĩ, na mahiũ ma thĩ yothe, na maathage ciũmbe ciothe iria ithiagĩra thĩ."

²⁷ Nĩ ũndũ ũcio Ngai akĩũmba mũndũ

na mũhianĩre wake mwene,

akĩmũmba na mũhianĩre wa Ngai;

akĩmomba marĩ mũndũ mũrũme na mũndũ-wa-nja.

²⁸ Ngai akĩmarathima, akĩmeera atĩrĩ, “Ciaranaĩ mũingĩhe, mũiyũre thĩ na mũmĩtoorie. Athagai thamaki cia iria na nyoni cia rĩera-inĩ, na mwathage ciũmbe ciothe irĩ muoyo iria ithiagĩra thĩ.”

²⁹ Ningĩ Ngai akiuga atĩrĩ, “Nĩndamũhe mũmera yothe ya thĩ ĩria ĩciaraga mbeũ, na mũtĩ o wothe ũria ũciaraga matunda marĩ mbeũ thĩnĩ. ĩyo ĩgĩtuĩka irio cianyu.

³⁰ Na kũrĩ nyamũ ciothe cia gũkũ thĩ, na nyoni ciothe cia rĩera-inĩ, o na ciũmbe ciothe iria ithiagĩra thĩ, na kĩndũ o gĩothe kĩrĩ mũhũmũ ya muoyo-rĩ, ndaacihe mũmera mũruru yothe ĩtuĩke irio ciacio.” Na gũgĩtuĩka o ũguo.

³¹ Ngai akiona atĩ kĩndũ kĩria gĩothe oombĩte kiarĩ kĩaega mũno. Nakuo gũkĩgĩa hwaĩ-inĩ na gũkĩgĩa rũciinĩ. Ūcio ũgĩtuĩka mũthenya wa gatandatũ.

2

¹ Igũrũ na thĩ ikĩrĩka na ũgemu wacio wothe.

² Naguo mũthenya wa mũgwanja wakinya, Ngai agĩkorwo arĩkĩtie wĩra ũcio aarutaga; nĩ ũndũ ũcio Ngai akĩhurũka mũthenya ũcio wa mũgwanja kuuma wĩra-inĩ wake wothe.

³ Nake Ngai akĩrathima mũthenya ũcio wa mũgwanja na akĩwamũra, tondũ nĩ mũthenya ũria we aahurũkire kuuma wĩra-inĩ wothe ũria aarutĩte wa ũũmbi.

Adamu na Hawa

⁴ Ūcio nĩguo ũhoru ũria wĩgĩĩ igũrũ na thĩ rĩria ciombirwo.

Rĩria Jehova Ngai ombire thĩ na igũrũ-rĩ,

⁵ gũtiarĩ kahinga o na kamwe ga gĩthaka koonekete thĩ kana mũmera wa gĩthaka ũkamera. Nĩ tondũ Jehova Ngai ndoirĩtie mbura thĩ na gũtiarĩ mũndũ wa kũrĩma mũgũnda,

⁶ no tũrũũ twoimaga na thĩ na tũkaihũgia thĩ igũrũ guothe.

⁷ Nake Jehova Ngai akĩũmba mũndũ kuuma rũkũngũ-inĩ rwa thĩ, na akĩmũhũra mũhũmũ ya muoyo manĩũrũ-inĩ make, nake mũndũ ũcio akĩgĩa na muoyo.

⁸ Ningĩ Jehova Ngai nĩathondekete mũgũnda mwena wa irathĩro, o kũu Edeni; na kũu nĩkuo agire mũndũ ũcio oombĩte.

⁹ Nake Jehova Ngai agĩtũma thĩ ĩmere mũtĩ ya mũthemba yothe na ĩkũre. Yarĩ mũtĩ mũega ĩkioneka na maĩtho na yaciaraga matunda mega ma kũria. Gatagatĩ ka mũgũnda ũcio nĩ haarĩ na mũtĩ wa muoyo, na mũtĩ wa ũmenyo wa gũkũũrana wega na ũũru.

¹⁰ Na nĩ kwarĩ rũũĩ rwathereraga ruumĩte Edeni rũkaihũgia mũgũnda ũcio; ruoima Edeni rũkagayũkana rũgatuĩka nĩũũĩ inya.

¹¹ Rũũĩ rwa mbere rwĩtagwo Pishoni; na nĩruo rũthiũrũrũkaga bũrũri wothe wa Havila, kũria kũrĩ thahabu.

¹² (Thahabu ya bũrũri ũcio nĩ njega; ningĩ kũu no kũrĩ maguta manungi wega metagwo bendora, na tũhiga twa goro twĩtagwo onigithi.)

¹³ Rũũĩ rwa keerĩ rwĩtagwo Gihoni; naruo rũthiũrũrũkaga bũrũri wothe wa Kushi.*

¹⁴ Rũũĩ rwa gatatũ rwĩtagwo Hidekela naruo rũgeragira mwena wa irathĩro wa bũrũri wa Ashuri. Naruo rũũĩ rwa kana rwĩtagwo Farati.

¹⁵ Jehova Ngai akĩoya mũndũ ũcio oombĩte, akĩmũga mũgũnda-inĩ ũcio wa Edeni aũrĩmage na aũmenyagĩrĩre.

¹⁶ Nake Jehova Ngai agiatha mũndũ ũcio, akĩmwĩra atĩrĩ, “No ũrĩe maciaro ma mũtĩ o wothe ũrĩ mũgũnda ũyũ;

¹⁷ no rĩrĩ, ndũkanarĩe maciaro ma mũtĩ ũria wa ũmenyo wa gũkũũrana wega na ũũru, nĩgũkorwo rĩria ũkaamarĩa, ti-itherũ no gũkua ũgaakua.”

¹⁸ Ningĩ Jehova Ngai akiuga atĩrĩ, “Ti wega mũndũ ũyũ aikare arĩ wiki. Nĩngũmũmbĩra mũteithia ũria ũmwagĩrĩre.”

¹⁹ Na rĩrĩ, Jehova Ngai nĩ oombĩte nyamũ ciothe cia gĩthaka na nyoni cia rĩera-inĩ kuuma tũri-inĩ. Agĩcirehe kũrĩ mũndũ ũcio one marĩtwa marĩa egũcitua; na ũria mũndũ ũcio aatũire kũũmbe o gĩothe kĩ muoyo, rĩu rĩgĩtuĩka rĩtwa riakĩo.

²⁰ Nĩ ũndũ ũcio mũndũ ũcio akĩhe mahiũ mothe marĩtwa, o na nyoni cia rĩera-inĩ na nyamũ ciothe cia gĩthaka.

* 2:13 Kushi thĩnĩ wa Kĩrĩkanĩro kĩria Gikũrũ nĩ rĩtwa rĩa Kĩhibirania rĩa Sudani kana Ethiopia.

No Adamu ndooneirwo mûteithia ùmwagĩrĩre.

²¹ Nĩ ùndũ ùcio Jehova Ngai agĩtũma mũndũ ùcio akome toro múnene mũno; na rĩrĩa aakomete, Jehova Ngai akĩruta rùbaru rùmwe rwa mũndũ ùcio na agĩcookia nyama hau rwarĩ.

²² Hĩndĩ ìyo Jehova Ngai akĩũmba mũndũ-wa-nja kuuma rùbaru rĩrĩa aarutite kũrĩ mũndũ ùcio na akĩrehe mũndũ-wa-nja ùcio kũrĩ we.

²³ Mũndũ ùcio akiuga atĩrĩ,

“Hĩ! Rĩu-rĩ, rĩrĩ nĩ ihĩndĩ kuuma mahĩndĩ makwa,
na nyama cia mwĩrĩ wakwa.

Arĩitagwo mũndũ-wa-nja,
tondũ aarutirwo kuuma kũrĩ mũndũ mũrũme.”

²⁴ Gĩkĩ nĩkĩo gĩtũmaga mũndũ mũrũme atige ithe na nyina, na anyiitane na mūtumia wake, nao magatuika mwĩrĩ ùmwe.

²⁵ Acio eerĩ, mũndũ ùcio na mūtumia wake, maarĩ njaga, na matiaconokaga.

3

Kũgũa kwa Mũndũ Mehia-inĩ

¹ Na rĩrĩ, nyoka yarĩ na wara mũingĩ gũkĩra nyamũ ciothe cia gĩthaka iria Jehova Ngai oombĩte. Nyoka ìyo ikĩũria mũndũ-wa-nja ùcio atĩrĩ, “Ti-itherũ Ngai nĩ oigire mũtikanaarĩe maciaro kuuma mũtĩ o wothe wa mũgũnda ùyũ?”

² Mũndũ-wa-nja ùcio agĩcookeria nyoka ìyo atĩrĩ, “No tũrĩe matunda ma mũtĩ ùria ùrĩ mũgũnda ùyũ,

³ no Ngai aatwĩrĩre atĩrĩ, ‘Mũtikanaarĩe matunda ma mũtĩ ùria ùrĩ gatagatĩ ka mũgũnda ùyũ, na mũtikanaũhutie, nĩguo mũtigakue.’”

⁴ No nyoka ikĩra mũndũ-wa-nja ùcio atĩrĩ, “Ti-itherũ mũtingĩkua.

⁵ No Ngai nĩoĩ atĩ rĩrĩa mũkaarĩa matunda macio, maitho manyu nĩmakahingũka, mũtũike o ta Ngai, mũmenyage wega na ùũru.”

⁶ Rĩrĩa mũndũ-wa-nja ùcio onire atĩ matunda ma mũtĩ ùcio maarĩ mega ma kũria, na ma kwendeka makĩonwo na maitho, o na ma kwĩrĩrĩro nĩ ùndũ wa kũũhĩgia mũndũ, agĩtua mamwe, akĩria. Agĩcooka akĩhe mũthuurĩ wake, ùria maarĩ nake, nake akĩria.

⁷ Hĩndĩ ìyo maitho mao eerĩ makĩhingũka, nao makĩmenya atĩ maarĩ njaga; nĩ ùndũ ùcio magĩtumania mathangũ ma mũkũyũ, magĩĩthondekera kĩndũ gĩa kũhumbĩra njaga yao.

⁸ Hwaĩ-inĩ rĩrĩa riũa rĩarurĩte-rĩ, mũndũ ùcio na mūtumia wake makĩigua makinya ma Jehova Ngai agĩceera kũu mũgũnda-inĩ, nao makĩihitha mũtĩ-inĩ ya mũgũnda nĩguo Jehova Ngai ndakamone.

⁹ No Jehova Ngai agĩita mũndũ ùcio, akĩmũũria atĩrĩ, “Ūrĩ ha?”

¹⁰ Nake akĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩ ngũiguire ùgĩceera mũgũnda-inĩ ndeetigĩra tondũ nyuma njaga; nĩ ùndũ ùcio ndeethitha.”

¹¹ Nake Jehova akĩmũũria atĩrĩ, “Nũ ùkwĩrĩre atĩ ùrĩ njaga? Kaĩ ùrĩte matunda ma mũtĩ ùria ndagwaathire ngĩkwĩra ndũkanaũrĩe?”

¹² Mũndũ ùcio akiuga atĩrĩ, “Mũndũ-wa-nja ùria waheire ndũũranie nake nĩwe ùũheire matunda mamwe ma mũtĩ ùcio, na nĩ ndarĩa.”

¹³ Nake Jehova akĩũria mũndũ-wa-nja ùcio atĩrĩ, “Atĩ nĩ atĩa wĩkĩte?”

Mũndũ-wa-nja ùcio akiuga atĩrĩ, “Nĩ nyoka ìheenirie na nĩ ndarĩa matunda macio.”

¹⁴ Nĩ ùndũ ùcio Jehova Ngai akĩra nyoka atĩrĩ, “Tondũ nĩwĩkĩte ùguo-rĩ,
“Wee ùrogwatwo nĩ kĩrumĩ gũkĩra mahiũ mothe
na gũkĩra nyamũ ciothe cia gĩthaka!

Ūrĩthiaga na nda,

na ùrĩrĩaga rũkũngũ matukũ mothe ma muoyo waku.

¹⁵ Na nĩngũtũma kũgie ùthũ gatagatĩ gaku na mũndũ-wa-nja ùyũ,
na gatagatĩ ka rũciarwo rwaku na rwake;

nake nĩagakũhehenja mũtwe,
nawe nũkamũgũtha ndiira ya kũgũrũ gwake.”

¹⁶ Nĩngĩ akĩra mũndũ-wa-nja ùcio atĩrĩ,

“Nĩngũkũingĩhĩria ruo mũno hĩndĩ ya gũciara;
ũrĩciaraga ciana na ruo.

Merĩrĩria maku marĩkoragwo marĩ harĩ mũthuurĩguo,
nake nĩarĩgwathaga.”

¹⁷ Nĩngĩ Ngai akĩra Adamu atĩrĩ, “Tondũ nĩwathĩkĩre mūtumia waku, na warĩa matunda ma mũtĩ ùria ndagwaathire, ngĩkwĩra atĩ, ‘Ndũkanaarĩe,’

“Thĩ nĩyarumwo nĩ ùndũ waku;

ùrĩrĩaga irio ciayo na ruo rwa mĩnoga matukũ mothe ma muoyo waku.

¹⁸ Ìrĩgũciaragĩra mĩgwa na mahiũ ma nyeki-inĩ,
nawe ùrĩrĩaga mĩmera ya mũgũnda.

¹⁹ Ùrĩrĩaga irio cia thithino ya mĩnoga yaku,

o ngĩnya rĩrĩa ùgaacooka tũri-inĩ,

tondũ nokuo warutĩtwo;

tondũ wee ùrĩ rũkũngũ

na ùgaacooka o rũkũngũ-inĩ.”

²⁰ Adamu agĩta mĩtumia wake Hawa, tondũ nĩwe watuĩkire nyina wa arĩa othe matũũraga muoyo.

Ngai kũingata Adamu na Hawa kuuma Edeni

²¹ Jehova Ngai agĩthondekera Adamu na mĩtumia wake nguo cia njũũ, akĩmahumba.

²² Nake Jehova Ngai akiuga atĩrĩ, “Mũndũ ùyũ nĩatuĩkĩte o ta ùmwe witũ, akamenya wega na ùuru. Ndagĩrĩre gwĩtikĩrio atue matunda ma mĩtĩ wa muoyo o namo, amarĩe nake atũũre nginya tene.”

²³ Nĩ ùndũ ùcio Jehova Ngai akĩmũingata kuuma Mũgũnda wa Edeni athĩ akarĩmage tũri-inĩ kũria aarutĩtwo.

²⁴ Ngai aarĩkia kũrutũrũra mũndũ ùcio-rĩ, akĩga akerubi mwena wa irathĩro wa Mũgũnda wa Edeni, o na rũhiũ rwa njora rwarĩrĩmbũkaga mwaki na rwahenagia mbarĩ ciothe, nĩ ùndũ wa kũgitĩra njĩra ya gũthĩ mĩtĩ-inĩ ùcio wa muoyo.

4

Kaini na Habili

¹ Nake Adamu agĩkoma na mĩtumia wake Hawa, nake akĩgĩa nda, agĩciara Kaini. Nake akiuga atĩrĩ, “Ndikũgĩa na mwana wa kahĩ nĩ ùndũ wa gũteithio nĩ Jehova.”

² Thuutha ùcio agĩciara Habili, mũrũ wa nyina.

Habili aarĩ mũrĩithi wa mbũri nake Kaini aarĩ mũrĩmi.

³ Maikarĩte kwa ihinda-rĩ, Kaini akĩrehe maciaro mamwe ma mũgũnda marĩ igongona kũri Jehova.

⁴ No Habili akĩrehe marigithathi mamwe marĩa manoru ma rũũru rwake. Nake Jehova agĩkenio nĩ Habili na igongona rĩake,

⁵ no ndaakenirio nĩ Kaini na igongona rĩake. Nĩ ùndũ ùcio Kaini akĩrakara mũno, na agĩtukia gĩthiithi.

⁶ Nake Jehova Ngai akĩũria Kaini atĩrĩ, “Ùrakarĩte nĩkĩ? Na nĩ kũ gĩtũmĩte ùtukie gĩthiithi?”

⁷ Ùngĩka ùria kwagĩrĩre-rĩ, no wage gwĩtikĩrĩka? No ùngĩaga gwĩka ùria kwagĩrĩre-rĩ, mehĩa makuoheirie mũrango-inĩ waku makienda gũgwatha; no wee no nginya ùmatoorie.”

⁸ Thuutha ùcio Kaini akĩria mũrũ wa nyina Habili atĩrĩ, “Nĩtumagare tũthĩ mũgũnda.” Na rĩrĩa maarĩ kũu mũgũnda, Kaini agĩtharĩkĩra mũrũ wa nyina Habili, akĩmũũraga.

⁹ Nake Jehova akĩũria Kaini atĩrĩ, “Arĩ ha mũrũ-wa-nyũkwa Habili?”

Nake akĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩ ndiũũ, kaĩ arĩ nĩ mũmenyereri wa mũrũ-wa-maitũ?”

¹⁰ Jehova akĩmũũria atĩrĩ, “Nĩ atĩa wikĩte? Ta thĩkĩria! Thakame ya mũrũ-wa-nyũkwa nũrangaiĩra ìrĩ tũri-inĩ.

¹¹ Na rĩrĩ, nĩugwatĩtwo nĩ kĩrumi na ùkaingatwo mũgũnda ùria waathamirie kanua kaguo kwamũkĩra thakame ya mũrũ-wa-nyũkwa kuuma guoko-inĩ gwaku.

¹² Rĩrĩa ùrĩũrĩmaga-rĩ, ndũgacooka gũgũciarĩra maciaro maguo. Ùgũtuĩka mũndũ ùtakindagĩria, wa kũũrũũraga gũkũ thĩ.”

¹³ Nake Kaini akĩria Jehova atĩrĩ, “Iherithia rĩakwa nĩ inene gũkĩra ùria ingĩhota gwĩtiiria.

¹⁴ Ùmũthĩ ùyũ nĩũranyingata kuuma mũgũnda ùyũ na ndũũre hithĩtwo ùthiũ waku; ngũtuĩka mũndũ ùtakindagĩria, wa kũũrũũraga gũkũ thĩ, na ùria wothe ùkaanyona nĩakanjũraga.”

¹⁵ No Jehova akĩmwĩra atĩrĩ, “Aca, ti ùguo; mũndũ o na ùrĩkũ angĩkooraga Kaini, nĩakarĩhio maita mũgwanja.” Jehova agĩcocoa agĩkĩra Kaini rũũri nĩgeetha ùria wothe ùngĩmuona ndakamũũrage!

¹⁶ Nĩ ũndũ ũcio Kaini akĩehera akiuma harĩ Jehova, na agĩtũura bũrũri-inĩ wa Nodu, mwena wa irathĩro rĩa Edeni.

¹⁷ Kaini agĩkoma na mĩtumia wake, na akĩgĩa nda, agĩciara Enoku. Hĩndĩ ñyo Kaini nĩakaga itũũra inene, na aarĩkia kũrĩaka, akĩrĩta Enoku o ta ũria mũriũ eetagwo.

¹⁸ Nike Enoku agĩciarĩrwo Iradu, nake Iradu aarĩ ithe wa Mehujaeli, nake Mehujaeli aarĩ ithe wa Methushaeli, nake Methushaeli aarĩ ithe wa Lameku.

¹⁹ Lameku ũcio akĩhikia andũ-a-nja eerĩ, ũmwe eetagwo Ada na ũria ũngĩ eetagwo Zila.

²⁰ Ada agĩciara Jabali; na nĩwe ithe wa andũ arĩa matũũraga hema-inĩ na marĩthagia mahiũ.

²¹ Mũrũ-wa nyina eetagwo Jubali; nake nĩwe ithe wa andũ arĩa othe mahũũraga inanda cia mũgeeto na makahuha mĩtũrirũ.

²² Zila o nake aarĩ na mũriũ, nake eetagwo Tubali-Kaini, na nĩwe waturaga indo cia mĩthemba yothē cia gĩcango na cia kĩgera. Tubali-Kaini aarĩ na mwarĩ wa nyina wetagwo Naama.

²³ Lameku akĩira atumia ake atĩrĩ,

“Ada na Zila, taa thikĩrĩrai;

inyũ atumia a Lameku, ta iguai ciugo ciakwa.

Nĩnjũragĩte mũndũ nĩ ũndũ wa kũndiĩhia,

ngooraga mũndũ mwĩthĩ nĩ ũndũ wa kũnguraria.

²⁴ Angĩkorwo Kaini arĩhagĩrio maita mũgwanja-rĩ,

Lameku nake akarĩhĩrio maita mĩrongo mũgwanja na mũgwanja.”

²⁵ Nike Adamu agĩkoma na mĩtumia wake ringĩ, nake agĩciara kaana ga kahĩ, na agĩgatua Sethi, akiuga atĩrĩ, “Ngai nĩaheete mwana ũngĩ handũ ha Habili, ũrĩa Kaini ooragire.”

²⁶ Sethi o nake aarĩ na mũriũ wake, nake akĩmũtua rĩtwa Enoshu.

Hĩndĩ ñyo nĩrĩo andũ mambĩrĩrie gũkaĩra rĩtwa rĩa Jehova.

5

Njjarwa cia Adamu

¹ Ũyũ nĩguo ũhoru ũrĩa wandĩkĩtwo wĩgĩ njjarwa cia Adamu.

Hĩndĩ rĩa Ngai oombire mũndũ-rĩ, amũmbire na mũhianĩre wa Ngai.

² Ngai aamooombire mũndũ mũrũme na mũndũ-wa-nja na akĩmarathima. Na aarĩkia kũmomba, akĩmeeta “mũndũ.”

³ Adamu aakinyia mĩaka igana na mĩrongo itatũ-rĩ, akĩgĩa na mũriũ wamũtũkĩtie na wa mũhianĩre wake; nake akĩmũtua Sethi.

⁴ Na thuutha wa Sethi gũciarwo-rĩ, Adamu agĩtũura muoyo mĩaka ñngĩ magana manana, na akĩgĩa na ciana ñngĩ cia aanake na cia airĩtu.

⁵ Mĩaka yothē rĩa Adamu aatũũrĩre muoyo yarĩ mĩaka magana kenda na mĩrongo itatũ, agĩcooka agĩkua.

⁶ Sethi aakinyia mĩaka igana na itano-rĩ, akĩgĩa na mũriũ wetagwo Enoshu.

⁷ Na thuutha wa Enoshu gũciarwo-rĩ, Sethi agĩtũura muoyo mĩaka ñngĩ magana manana na mũgwanja na akĩgĩa na ciana ñngĩ cia aanake na cia airĩtu.

⁸ Mĩaka yothē rĩa Sethi aatũũrĩre muoyo yarĩ mĩaka magana kenda na ikũmi na rĩrĩ, agĩcooka agĩkua.

⁹ Enoshu aakinyia mĩaka mĩrongo kenda-rĩ, akĩgĩa na mũriũ wetagwo Kenani.

¹⁰ Na thuutha wa Kenani gũciarwo-rĩ, Enoshu agĩtũura muoyo mĩaka ñngĩ magana manana na ikũmi na itano, na akĩgĩa na ciana ñngĩ cia aanake na cia airĩtu.

¹¹ Mĩaka yothē rĩa Enoshu aatũũrĩre muoyo yarĩ mĩaka magana kenda na itano, agĩcooka agĩkua.

¹² Kenani aakinyia mĩaka mĩrongo mũgwanja-rĩ, akĩgĩa na mũriũ wetagwo Mahalaleli.

¹³ Na thuutha wa Mahalaleli gũciarwo-rĩ, Kenani agĩtũura muoyo mĩaka ñngĩ magana manana na mĩrongo ñna, na akĩgĩa na ciana ñngĩ cia aanake na cia airĩtu.

¹⁴ Mĩaka yothē rĩa Kenani aatũũrĩre muoyo yarĩ mĩaka magana kenda na ikũmi, agĩcooka agĩkua.

¹⁵ Mahalaleli aakinyia mĩaka mĩrongo itandatũ na itano-rĩ, akĩgĩa na mũriũ wetagwo Jaredi.

¹⁶ Na thuutha wa Jaredi gũciarwo-rĩ, Mahalaleli agĩtũura muoyo mĩaka ñngĩ magana manana na mĩrongo itatũ, na akĩgĩa na ciana ñngĩ cia aanake na cia airĩtu.

¹⁷ Mĩaka yothe ĩrĩa Mahalaleli aatũũire muoyo yarĩ mĩaka magana manana na mĩrongo kenda na ĩtano, agĩcooka agĩkua.

¹⁸ Jaredi aakinyia mĩaka igana na mĩrongo ĩtandatũ na ĩĩrĩ-rĩ, akĩgĩa na mũriũ wetagwo Enoku.

¹⁹ Na thuutha wa Enoku gũciarwo-rĩ, Jaredi agĩtũũra muoyo mĩaka ĩngĩ magana manana, na akĩgĩa na ciana ĩngĩ cia aanake na cia airĩtu.

²⁰ Mĩaka yothe ĩrĩa Jaredi aatũũire muoyo yarĩ mĩaka magana kenda na mĩrongo ĩtandatũ na ĩĩrĩ, agĩcooka agĩkua.

²¹ Enoku aakinyia mĩaka mĩrongo ĩtandatũ na ĩtano-rĩ, akĩgĩa na mũriũ wetagwo Methusela.

²² Na thuutha wa Methusela gũciarwo-rĩ, Enoku agĩtũũra atwaranaga na Ngai mĩaka magana matatũ, akĩgĩa na ciana ĩngĩ cia aanake na cia airĩtu.

²³ Mĩaka yothe ĩrĩa Enoku aatũũire muoyo yarĩ mĩaka magana matatũ na mĩrongo ĩtandatũ na ĩtano.

²⁴ Enoku agĩtwarana na Ngai nginya akĩagwo tondũ Ngai nĩamuoire.

²⁵ Methusela aakinyia mĩaka igana na mĩrongo ĩnana na mũgwanja-rĩ, akĩgĩa na mũriũ wetagwo Lameku.

²⁶ Na thuutha wa Lameku gũciarwo-rĩ, Methusela agĩtũũra muoyo mĩaka ĩngĩ magana mũgwanja na mĩrongo ĩnana na ĩĩrĩ, na akĩgĩa na ciana ĩngĩ cia aanake na cia airĩtu.

²⁷ Mĩaka yothe ĩrĩa Methusela aatũũire muoyo yarĩ mĩaka magana kenda na mĩrongo ĩtandatũ na kenda, agĩcooka agĩkua.

²⁸ Lameku aakinyia mĩaka igana na mĩrongo ĩnana na ĩĩrĩ-rĩ, akĩgĩa mwana wa kahĩ.

²⁹ Nake agĩgatua Nuhu, akiuga atĩrĩ, “Nĩarĩtũhooragĩria ruo rwa wĩra na mĩnoga ya moko maitũ rĩria tũkũrĩma, tondũ Jehova nĩarumire thĩ.”

³⁰ Thuutha wa Nuhu gũciarwo-rĩ, Lameku agĩtũũra muoyo mĩaka ĩngĩ magana matano na mĩrongo kenda na ĩtano, na akĩgĩa na ciana ĩngĩ cia aanake na cia airĩtu.

³¹ Mĩaka yothe ĩrĩa Lameku aatũũire muoyo yarĩ mĩaka magana mũgwanja na mĩrongo mũgwanja na mũgwanja, agĩcooka agĩkua.

³² Nuhu aakinyia ũkũrũ wa mĩaka magana matano-rĩ, akĩgĩa na ariũ ake na nĩo Shemu, na Hamu na Jafethu.

6

Mũiyũro wa Maai

¹ Rĩria andũ maambĩrĩrie kũingĩha thĩ na magĩciarĩrwo airĩtu-rĩ,

² ariũ a Ngai makĩona atĩ airĩtu a andũ maarĩ athaka, nao makĩhikia o ũria mũndũ ethuuragĩra.

³ Nake Jehova akiuga atĩrĩ, “Roho wakwa ndegũtũũra agianaga na mũndũ nginya tene, tondũ mũndũ nĩ wa gũkua; matukũ make marĩkoragwo marĩ mĩaka igana na mĩrongo ĩrĩ.”

⁴ Na rĩrĩ, matukũ-inĩ macio, o na thuutha ũcio, rĩrĩa Anefili matũũraga gũkũ thĩ, nĩrĩo ariũ a Ngai maakomire na airĩtu a andũ na magĩciara ciana nao. Ciana icio nĩcio ciarĩ njamba cia tene na andũ arĩa maarĩ igweta.

⁵ Jehova akĩona ũria waganu wa andũ waingĩhĩte gũkũ thĩ, na atĩ merĩrĩria ma meciiria ma ngoro ciao maarĩ mooru hĩndĩ ciothe.

⁶ Jehova akĩnyitwo nĩ kĩaha nĩ ũndũ wa kũũmba mũndũ gũkũ thĩ, na ngoro yake ikĩyũrwo nĩ ruo.

⁷ Nĩ ũndũ ũcio Jehova akiuga atĩrĩ, “Nĩngũniina andũ, o arĩa nĩ ndombire, mathire kuuma thĩ, andũ na nyamũ, na ciũmbe ĩria ithiagĩra thĩ, o na nyoni cia rĩera-inĩ, nĩgũkorwo ndĩ na kĩaha nĩ ũndũ wa gũciũmba.”

⁸ No Nuhu agĩtĩkĩrĩka maitho-inĩ na Jehova.

⁹ Ũyũ nĩguo ũhoro wa Nuhu.

Nuhu aarĩ mũndũ mũthingu, ũtaarĩ na ũcuuke kũrĩ andũ a hĩndĩ yake, na nĩatwaranaga na Ngai.

¹⁰ Nuhu aarĩ na ariũ atatũ: nĩo Shemu, na Hamu na Jafethu.

¹¹ Thĩ nayo yarĩ thũku maitho-inĩ na Jehova na yaiyũrĩtwo nĩ maũndũ ma ũhinya.

¹² Ngai nĩonire ũria thĩ yathũkĩte, nĩgũkorwo andũ othe a thĩ nĩmathũkĩtie mĩthĩire yao.

¹³ Nĩ ũndũ ũcio Jehova akĩra Nuhu atĩrĩ, “Nĩnduĩte itua kũniina andũ aya othe, nĩgũkorwo thĩ nĩ iiyũrĩtwo nĩ maũndũ ma ũhinya nĩ ũndũ wao. Ti-itherũ nĩngũmaniinanĩria hamwe na thĩ.

¹⁴ Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, wiyakĩre thabina ya mĩti ya mĩthithinda; na ũthondeke tũnyũmba thĩinĩ, na ũmĩhake rami thĩinĩ na nja.

¹⁵ Na ũkũmĩaka ũũ: Ūraihu wa thabina ũkorwo ũrĩ buti magana mana na mĩrongo ĩtano, na warĩi wa buti mĩrongo mũgwanja na ithano na buti mĩrongo ĩna na ithano, kũraiha na igũrũ.*

¹⁶ Ūmĩgite igũrũ, no ũtigie buti ĩmwe na nuthu mwena wa igũrũ wa thingo. Wikĩre mũrango mwena-inĩ wa thabina, na ũmiake irĩ na ngoroba ya thĩ, na ya gatagati, na ya igũrũ.

¹⁷ Nĩngũrehe mũiyũro wa maaĩ gũkũ thĩ wa kũniina kĩndũ gĩothe kĩrĩ muoyo gũkũ thĩ, kũmbe o gĩothe kĩrĩ na mĩhũmũ ya muoyo thĩinĩ wakĩo. Indo ciothe irĩ thĩ nũkũniinwo.

¹⁸ No nĩngũthondeka kĩrĩkanĩro nawe. Wee nũgatoonya thabina, wee mwene na ariũ aku na mũtumia waku, na atumia a ariũ aku.

¹⁹ Nĩngĩ nũkaingĩria ciũmbe cia mĩthemba yothe thĩinĩ wa thabina, o mũthemba ciũmbe igĩrĩ, wa njamba na wa nga, nĩguo itũũre muoyo, o hamwe nawe.

²⁰ O mũthemba wa nyoni, na o mũthemba wa nyamũ ciothe na ciũmbe ciothe iria ithiagĩra thĩ, nĩgooka kũrĩ we igĩrĩ igĩrĩ nĩguo itũũre muoyo.

²¹ Nũkamaatha mĩthemba yothe ya irio iria irĩagwo, ũciige irĩ irio ciaku na ciacio.”

²² Nuhu agĩka maũndũ mothe o ta ũrĩa Ngai aamwathĩte eeke.

7

¹ Nĩngĩ Jehova akĩra Nuhu atĩrĩ, “Toonya thabina thĩinĩ, wee na nyũmba yaku yothe, tondũ nĩnyonete ũrĩ mũthingu rũciaro-inĩ rũrũ.

² Na ũtoonye thĩinĩ na nyamũ mũgwanja mũgwanja cia mĩthemba yothe ĩria ĩtarĩ thaahu, o njamba na nga yayo, na igĩrĩ igĩrĩ cia mĩthemba yothe ĩria ĩrĩ thaahu, o njamba na nga yayo,

³ o na nĩngĩ ũtoonye na nyoni mũgwanja mũgwanja cia mĩthemba yothe, o njamba na nga yayo, nĩgeetha mĩthemba yacio itũũrio muoyo thĩ yothe.

⁴ Thĩkũ mũgwanja kuuma rĩu, nĩnguuria mbura, yure gũkũ thĩ matukũ mĩrongo ĩna mũthenya na ũtukũ, na niine ciũmbe ciothe iria irĩ muoyo iria nũ ndombire, ithire thĩ.”

⁵ Nake Nuhu agĩka ũrĩa wothe Mwathani aamwathĩte eeke.

⁶ Nuhu aarĩ na mĩaka magana matandatũ rĩrĩa mũiyũro ũcio wa maaĩ waiyũrĩre thĩ.

⁷ Nake Nuhu na ariũ ake na mũtumia wake na atumia a ariũ ake magĩtoonya thabina morĩre mũiyũro ũcio wa maaĩ.

⁸ Nyamũ igĩrĩ igĩrĩ iria ĩtarĩ thaahu na iria irĩ thaahu cia nyoni o na cia ciũmbe ciothe iria ithiagĩra thĩ,

⁹ njamba na nga-rĩ, igĩũka kũrĩ Nuhu igĩtoonya thabina, o ta ũrĩa Ngai aathĩte Nuhu.

¹⁰ Na thuutha wa matukũ mũgwanja mũiyũro wa maaĩ ũkĩiyũra thĩ.

¹¹ Na rĩrĩ, mũthenya wa ikũmi na mũgwanja, mweri wa keerĩ, mwaka ũrĩa Nuhu akinyirĩe mĩaka magana matandatũ-rĩ, mũthenya ũcio nĩguo ithima cia maaĩ ciothe cia kũria kũriku ciatuthũkire, nacio ihingo cia mũiyũro wa igũrũ ikĩhingũrwo.

¹² Nayo mbura ĩkiura thĩ matukũ mĩrongo ĩna, mũthenya na ũtukũ.

¹³ Mũthenya o ro ũcio nĩguo Nuhu na ariũ ake, Shemu, na Hamu na Jafethu, hamwe na mũtumia wake na atumia a ariũ ake atatũ maatoonyire thabina.

¹⁴ Nao maarĩ na mĩthemba yothe ya nyamũ cia gĩthaka, o nyamũ kũringana na mũthemba wayo, na mahiũ mothe kũringana na mĩthemba yamo, na ciũmbe ciothe iria ithiagĩra thĩ kũringana na mĩthemba yacio, na nyoni ciothe kũringana na mĩthemba yacio, na kĩndũ gĩothe kĩrĩ mathagu.

¹⁵ Ciũmbe ciothe iria irĩ mĩhũmũ ya muoyo igĩũka kũrĩ Nuhu igĩtoonya thabina igĩrĩ igĩrĩ.

¹⁶ Nyamũ iria ciatoonyire thĩinĩ ciarĩ njamba na nga cia mĩthemba yothe ya indo iria irĩ muoyo, o ta ũrĩa Ngai aathĩte Nuhu. Nake Jehova akĩmũhingĩrĩria thĩinĩ.

¹⁷ Handũ ha matukũ mĩrongo ĩna, mũiyũro ũcio ũgĩthĩ na mbere kuongerereka thĩ, na o ũria maaĩ macio maingĩhaga makĩoya thabina ĩyo na igũrũ mũno na ikĩreera igũrũ rĩa maaĩ.

¹⁸ Maaĩ macio makĩambatĩra na makĩongerereka mũno gũkũ thĩ, nayo thabina ikĩreera maaĩ igũrũ.

* 6:15 nĩ ta mita 140 kũraiha, mita 23 kwarama, na mita 13.5 kũraiha na igũrũ.

¹⁹ Maaĩ macio makĩambatĩra mũno igũrũ wa thĩ, nacio irĩma ciothe iria ndaaya na igũrũ gũkũ mĩhuro wa matu guothe ikĩhumbĩrwo nĩmo.

²⁰ Maaĩ macio maambatire makĩhumbĩra irĩma na makĩria ma buti mĩrongo ũĩrĩ.*

²¹ Kĩndũ gĩothe kĩarĩ muoyo na gĩathiiaga gũkũ thĩ gĩgĩkua, nyoni, na mahiũ na nyamũ cia gĩthaka, na ciũmbe ciothe iria ciahunjĩte thĩ, o na andũ othe.

²² Kĩndũ gĩothe kĩarĩ thĩ nyũmũ na kĩarĩ na mĩhũmũ ya muoyo maniũrũ-inĩ makĩo gĩgĩkua.

²³ Kĩndũ gĩothe kĩarĩ muoyo gũkũ thĩ guothe gĩkĩniinwo biũ; andũ na nyamũ na ciũmbe iria ithiiagĩra thĩ na nyoni cia rĩera-inĩ ikĩniinwo ciothe gũkũ thĩ. No Nuhu watigarire hamwe na andũ arĩa maarĩ nake thĩinĩ wa thabina.

²⁴ Maaĩ macio magĩkara mahumbĩrĩte thĩ matukũ igana rĩmwe na mĩrongo itano.

8

¹ No rĩrĩ, Ngai nĩaririkanire Nuhu o hamwe na nyamũ ciothe cia gĩthaka o na mahiũ marĩa mothe aarĩ namo thĩinĩ wa thabina, na agĩtũma rũhuho rũhurutane gũkũ thĩ, namo maaĩ makĩambĩrĩria kũhũa.

² Nacio ithima cia kũrĩa kũriku na ihingo cia mũiyũro wa igũrũ ikĩhingwo, nayo mbura igĩtiga kuura.

³ Namo maaĩ magĩthĩ makĩhũũaga, magĩthiraga thĩ. Thuutha wa matukũ igana na mĩrongo itano-rĩ, maaĩ magĩkorwo manyihanyiihĩte,

⁴ nago mũthenya wa ikũmi na mũgwanja wa mweri wa mũgwanja, thabina ikĩrũgama irĩma-inĩ cia Ararati.

⁵ Maaĩ macio magĩthĩ na mbere na kũhũa o nginya mweri wa ikũmi, na mũthenya wa mbere wa mweri wa ikũmi-rĩ, tũcũmbĩrĩ twa irĩma tũkĩambĩrĩria kuoneka.

⁶ Na thuutha wa matukũ mĩrongo ina, Nuhu akĩhingũra ndirica irĩa aakĩte thabina-inĩ,

⁷ na akĩrekereria ihuru na nja, narĩo rĩgĩtũra rĩũmbũkaga kũndũ na kũndũ o nginya rĩrĩa maaĩ maahũire thĩ.

⁸ Ningĩ akĩrekereria ndutura ithĩi ikarore kana maaĩ nĩmahũite gũkũ thĩ.

⁹ No ndutura iyo ndionire handũ ha kũũmba tondũ thĩ yothe yaiyũrĩtwo nĩ maaĩ; nĩ ũndũ ũcio igĩcooka thabina-inĩ kũrĩ Nuhu. Nake agĩtambũrũkia guoko akĩmĩoya, akĩmĩtoonya thabina thĩinĩ kũu we aarĩ.

¹⁰ Ningĩ agĩeterera matukũ mangĩ mũgwanja, na maathira akĩrekereria ndutura rĩngĩ yume nja ya thabina.

¹¹ Rĩria ndutura iyo yamũcookereire hwaĩ-inĩ-rĩ, yakuũite ithangũ rĩa mĩtamaiyũ na mũkanye wayo, rĩatũitwo o hĩndĩ iyo! Nuhu agĩkĩmenya atĩ maaĩ nĩmahũite thĩ.

¹² Nuhu agĩeterera matukũ mangĩ mũgwanja, agĩcooka akĩrekereria ndutura iyo yume nja rĩngĩ, no hĩndĩ ino ndũigana kũmũcookerera.

¹³ Na rĩrĩ, mũthenya wa mbere, mweri wa mbere wa mwaka ũrĩa Nuhu akinyirie mĩaka magana matandatũ na ũmwe-rĩ, mũthenya ũcio nĩguo maaĩ maahũire biũ gũkũ thĩ. Nake Nuhu akĩeheria kĩrĩa kĩagĩtĩte thabina, agĩkĩona atĩ thĩ nĩyanĩarĩte.

¹⁴ Gũgĩkinya mũthenya wa mĩrongo ũĩrĩ na mũgwanja wa mweri wa keerĩ-rĩ, thĩ nĩyanĩarĩte biũ.

¹⁵ Ningĩ Ngai akĩra Nuhu atĩrĩ,

¹⁶ "Uma thabina, wee na mĩtumia waku, na ariũ aku na atumia ao.

¹⁷ Hĩngũrĩa mĩthemba yothe ya ciũmbe iria irĩ muoyo icio ũrĩ nacio: irĩ nyoni, na nyamũ, na ciũmbe iria ithiiagĩra thĩ, nĩgeetha ciongerereke thĩ, na iciarane cingĩhe gũkũ thĩ."

¹⁸ Nĩ ũndũ ũcio Nuhu akiuma thabina hamwe na ariũ ake, na mĩtumia wake, na atumia a ariũ ake.

¹⁹ Nyamũ ciothe na ciũmbe ciothe iria ithiiagĩra thĩ, na nyoni ciothe, na kĩndũ o gĩothe gĩthiiagĩra gũkũ thĩ, ciothe cikiuma thabina, mũthemba o mũthemba.

²⁰ Nake Nuhu agĩakĩra Jehova kĩgongona, na akĩoya nyamũ imwe cia iria ciothe itarĩ thaahu, na nyoni iria itarĩ thaahu, akĩrutĩra Ngai igongona rĩa njino ho.*

²¹ Nake Jehova agĩkenio nĩ mĩtararĩko ũcio, akiuga atĩrĩ na ngoro yake: "Ndirĩ hĩndĩ ngaacooka kũruma thĩ rĩngĩ nĩ ũndũ wa mũndũ, o na gũtuika merirĩria ma ngoro yake nĩ mooru kuuma ũnini-inĩ wake. Na ndirĩ hĩndĩ ngaacooka kũniina ciũmbe ciothe iria irĩ muoyo ta ũguo njĩkĩte.

²² "Mahĩnda mothe marĩa thĩ igĩtũũra-rĩ,

* 7:20 nĩ ta mita 7.

* 8:20 Ihinda rĩrĩ norĩo iruta rĩa njino rĩcinĩtwo rĩrĩ rĩothe thĩinĩ wa Kĩrĩkanĩro.

kūrīkoragwo na hīndī ya kūhaanda na ya magetha,
na hīndī ya heho na ya ūrugarī,
na hīndī ya themithū na ya gathano,
na mūthenya na ūtukū.”

9

Kīrīkanīro kīa Ngai na Nuhu

¹ Hīndī iyo Ngai akīrathima Nuhu na arīū ake, akīmeera atīrī, “Ciaranai na mūingīhe na mūiyūre thī.

² Nyamū ciothe cia thī, na nyoni cia rīera-inī, ciothe nī irīmwtigagīra na imakage nī inyuī, ciūmbe ciothe iria ithiagīra thī, na thamaki ciothe cia iria-inī; nīndacineana moko-inī manyu.

³ Kīndū gīothe gītūūraga muoyo na gīthiaga-rī, gīgūtuika irio cianyu. O ta ūrīa ndamūheire mīmera irīa mīruru mūrīage, rīu nī ndamūhe indo ciothe ituīke irio cianyu.

⁴ “No rīrī, mūtikanarīe nyama irī na thakame, tondū thakame nīyo muoyo.

⁵ Na ti-itherū nīngarīhanīria gūtīwo gwa thakame yanyu. Ndīmīrīhanīrie o na kuuma kūrī nyamū o na irīkū. Nake mūdū angīta thakame ya mūdū ūngī, o nake niakarīthio thakame iyo.

⁶ “Mūdū o wothe ūgaita thakame ya mūdū ūngī,
thakame yake o nayo īgaitwo nī mūdū;

nīgūkorwo Ngai ombire mūdū na mūhianīre wake.

⁷ No inyuī-rī, ciaranai na mūingīhe; muongerereke thī na mūiyūre kuo.”

⁸ Ngī Ngai akīra Nuhu hamwe na arīū ake atīrī,

⁹ “Rīu nī nīngūthondeka kīrīkanīro gīakwa na inyuī, na njiaro cianyu iria igooka thūtha wanyu,

¹⁰ o na hamwe na kīūmbe gīothe kīrī muoyo kīa iria mūraarī nacio; nīcio nyoni, na mahiū o na nyamū cia gīthaka ciothe iria cioimire thabina hamwe na inyuī, ici nīcio ciūmbe ciothe irī muoyo gūkū thī.

¹¹ Nīndathondeka kīrīkanīro gīakwa na inyuī: Gūtīrī hīndī īngī muoyo wothe ūkaaniinwo na mūiyūro wa maaī; gūtīrī hīndī īngī gūkaagīa mūiyūro wa maaī wa kūniina thī.”

¹² Ngī Ngai akiuga atīrī, “Gīkī nīkīo kīmenyithia gīa kīrīkanīro kīrīa ndīrarīkanīra na inyuī na ciūmbe ciothe irī muoyo irī hamwe na inyuī, kīrīkanīro kīa njiarwa ciothe iria igooka:

¹³ Nīndekīra mūkūnga-mbura wakwa matu-inī, na nīguo ūgūtuika kīmenyithia gīa kīrīkanīro gatagatī gakwa na andū a thī.

¹⁴ Hīndī irīa yothe ngaarehe matu īgūrū rīa thī, nāguo mūkūnga-mbura woneke matu-inī macio,

¹⁵ nīndīrīrikanaga kīrīkanīro gīakwa gatagatī kanyu na nī, na gatagatī ga ciūmbe cia mīthemba yothe iria itūūraga muoyo. Gūtīrī hīndī īngī maaī magatuika mūiyūro wa kūniina mīoyo yothe.

¹⁶ Rīrīa rīothe mūkūnga-mbura ūrīonekaga itu-inī-rī, ndīwonaga ngarīrikana kīrīkanīro kīrīa gīa gūtūūra nginya tene gatagatī ka Ngai na ciūmbe cia mīthemba yothe iria itūūraga muoyo gūkū thī.”

¹⁷ Nī ūndū ūcio Ngai akīra Nuhu atīrī, “Gīkī nīkīo kīmenyithia gīa kīrīkanīro kīrīa ndathondeka gatagatī gakwa na kīndū gīothe kīrī muoyo gūkū thī.”

Ariū a Nuhu

¹⁸ Ariū a Nuhu arīa moimire thabina maarī Shemu, na Hamu na Jafethu. (Hamu nīwe warī ithe wa Kaanani).

¹⁹ Acio atatū nīo maarī ariū a Nuhu, na kuuma kūrī o gūkiama andū arīa othe maahurunjirwo thī yothe.

²⁰ Nuhu aarī mūrīmi, na nīahaandire mūgūnda wa mīthabībū.

²¹ Rīrīa aanyuire ndibei ya mīthabībū iyo, akīrīo, na agīkoma thīinī wa hema yake atehumbīrīte.

²² Hamu, ithe wa Kaanani, nīonire njaga ya ithe, na akīra ariū a nyina eerī arīa maarī nja.

²³ No Shemu na Jafethu makīoya nguo makīgīrīra ciande; magīthī na kīhutaatī, makīhumbīra njaga ya ithe. Mothiū mao maahūgūkīte na kūngī nīguo matikoone njaga ya ithe wao.

²⁴ Rīrīa Nuhu aarīūkirwo na akīmenya ūrīa mūrīū wake ūrīa mūnini aamwīkīte-rī,

²⁵ akiuga atiri,

“Kaanani aronyiitwo ni kirumi!

Agaatuika ngombo ya kuhinyirio biu ni ariu a nyina.”

²⁶ Ningi akiuga atiri,

“Jehova arogaathwo, o we Ngai wa Shemu!

Kaanani arotuika ngombo ya Shemu.

²⁷ Ngai aroaramia mihaka ya Jafethu;

Jafethu arotuura hema-ini cia Shemu,

na Kaanani arotuika ngombo yake.”

²⁸ Thuutha wa muiyuro wa maa guthira-ri, Nuhu aatuirire muoyo miaka magana matatu na mirongo itano.

²⁹ Miaka yothe iria Nuhu aatuirire muoyo yari miaka magana kenda na mirongo itano, agicooka agikua.

10

Mutaratara wa Nduri

¹ Uyu nigo uhoru wa njiarwa cia Nuhu, ni Shemu, na Hamu, na Jafethu, ari a ene maagire na ariu thuutha wa muiyuro wa maa.

Ariu a Jafethu

² Ariu a Jafethu ni aya:

Gomeri, na Magogu, na Madai, na Javani, na Tubali, na Mesheki, na Tirasi.

³ Ariu a Gomeri ni aya:

Ashikenazu, na Rifathu, na Togarima.

⁴ Ariu a Javani ni aya:

Elishahu, na Tarishishi, na Kitimu, na Rodanimu.

⁵ (Kuuma kuri o gukiuma andu ari matuura ndwere-ini cia iria, o andu na rugongo rwao kuringana na mhiriga yao, maburi-ini mao, na o andu na ruthiomi rwao.)

Ariu a Hamu

⁶ Nao ariu a Hamu ni aya:

Kushi, na Miziraimu, na Putu, na Kaanani.*

⁷ Ariu a Kushi ni aya:

Seba, na Havila, na Sabita, na Raama, na Sabiteka.

Nao ariu a Raama ni:

Sheba, na Dedani.†

⁸ Kushi niwe wari ithe wa Nimurodi, uria wakurire agituika njamba ya hinya ya ita guku thi.

⁹ Aari muguimi wari hinya mbere ya Jehova; na niko kwiragwo atiri, “O ta Nimurodi, muguimi uri hinya mbere ya Jehova.”

¹⁰ Matuura ma mbere ma uthamaki wake maar Babeli, na Ereku, na Akadi na Kaline, ku Shinaru.‡

¹¹ Kuuma buri ucio wa Shinaru agithi buri wa Ashuri, nakuo ku agiaka matuura ma Nineve, na Rehobothu-Iru, na Kala,

¹² na Reseni, ituura riri gatagati ka Nineve na Kala; riu niro riar ituura inene.

¹³ Nake Miziraimu niwe wari ithe wa

Aludi, na Aanami, na Alehabi, na Anafituhi,

¹⁴ na Apathirusi, na Akasuluhi (Afilisti moimire kuuma hari o), na Akafitori.

¹⁵ Kaanani niwe wari ithe wa

Sidoni irigithathi riake, na Ahiti,

¹⁶ na Ajebusi, na Aamori, na Agirigashi,

¹⁷ na Ahivi, na Ariki, na Asiniti,

¹⁸ na Aarivadi, na Azemari, na Ahamathi.

Thuutha ucio mhiriga ya Kaanani ikihurunjuka,

* **10:6** Miziraimu ni buri wa Misiri, Putu nakuo kwahoteka gukorwo ni buri wa Libia kana buri wa Somalia umuthi. † **10:7** Maburi maya mugwanja ma ariu a Kushi maakoragwo Arabia. ‡ **10:10** Shinaru ni rutwa ria tene ria buri wa Babuloni.

¹⁹ mĩhaka ya Akaanani yoiĩmĩte Sidoni ĩrorete Gerari ĩgakinya Gaza, ningĩ ĩkarora Sodomu, na Gomora, na Adima, na Zeboimu, o nginya Lasha.

²⁰ Acio nĩo ariũ a Hamu kũringana na mĩhĩrĩga yao, na thiomi ciao, marĩ ng'ongo ciao, na mabũrũri-inĩ mao.

Ashemu

²¹ Shemu o nake nĩaciariũro ariũ ake. Mũrũ wa nyina na Shemu ũrĩa warĩ mũkũrũ eetagwo Jafethu. Shemu nĩwe warĩ ithe wa rũruka ruothe rwa ariũ a Eberi.

²² Ariũ a Shemu nĩ aya:

Elamu, na Ashuri, na Arafakasadi, na Ludi, na Aramu.

²³ Nao ariũ a Aramu nĩ aya:

Uzu, na Hulu, na Getheru, na Mesheki.

²⁴ Arafakasadi nĩwe warĩ ithe wa Shela, nake Shela aarĩ ithe wa Eberi.

²⁵ Eberi nake nĩaciariũro ariũ eerĩ:

Ūmwe eetagwo Pelegu, tondũ hĩndĩ yake thĩ nĩyagayũkanire; mũrũ wa nyina eetagwo Jokitani.

²⁶ Jokitani nĩwe warĩ ithe wa

Alimodadi, na Shelefu, na Hazarimavethu, na Jera,

²⁷ na Hadoramu, na Uzali, na Dikila,

²⁸ na Obali, na Abimaeli, na Sheba,

²⁹ na Ofiri, na Havila, na Jobabu. Acio othe nĩo maarĩ ariũ a Jokitani.

³⁰ Rũgongo rũrĩa maatũũraga ruoiĩmĩte Meshu rũgathiĩ rũrorete Sefari, kũu mwena wa irathĩro wa bũrũri ũrĩa ũrĩ irĩma.

³¹ Acio nĩo ariũ a Shemu kũringana na mĩhĩrĩga yao, na thiomi ciao, marĩ ng'ongo ciao na mabũrũri-inĩ mao.

³² ĩyo nĩyo mĩhĩrĩga ya ariũ a Nuhu kũringana na njiaro ciao, marĩ mabũrũri-inĩ mao. Kuuma kũrĩ o, ndũrĩrĩ ikĩhurunjũka thĩ yothe thuutha wa mũiyũro wa maaĩ.

11

Mũthiringo wa Babeli

¹ Hĩndĩ ĩyo ya tene-rĩ, andũ othe a thĩ maarĩ na rũthiomi rũmwe na mwario o ũmwe.

² Na rĩrĩa andũ maathĩiiga na mwena wa irathĩro, magĩkinya werũ-inĩ ũrĩa mwaraganu wa Shinaru, na magĩtũũra kuo.

³ Nao makĩrana aĩrĩ, "Ūkai tũũmbe maturubarĩ na tũmacine wega." Magĩtũmĩra maturubarĩ handũ ha mahiga, na rami handũ ha thimĩti.

⁴ Ningĩ magĩcooka makiuga aĩrĩ, "Ūkai, rekei twĩyakĩre itũũra inene, rĩna mũthiringo mũraaya na igũrũ, ũkinye o matu-inĩ, nĩgeetha twĩgĩre igweta, na nĩguo tũtikaanahurunjwo thĩ yothe."

⁵ No rĩrĩ, Jehova agĩkũrũka oke one itũũra rĩu na mũthiringo ũcio andũ acio maakaga.

⁶ Jehova akiuga aĩrĩ na ngoro yake, "Angĩkorwo na ũndũ wa ũrũmwe wa kwaria rũthiomi rũmwe andũ aya nĩmambĩrĩria gwĩka ũũ-rĩ, gũtirĩ ũndũ makaabanga gwĩka ũkaamarema.

⁷ Ūkai, tũikũrũke tũkahĩngĩcanie rũthiomi rwao, nĩgeetha matigacooke kũiguithania mĩario mũndũ na ũrĩa ũngĩ."

⁸ Nĩ ũndũ ũcio, kuuma hau Jehova akĩmahurunja thĩ yothe, nao magĩtiga gwaka itũũra rĩu inene.

⁹ Na nĩkĩo itũũra rĩu rĩetirwo Babeli,* tondũ nĩkuo Jehova aahĩngĩcanĩirie rũthiomi rwa andũ a thĩ yothe. Kuuma kũu, Jehova akĩmahurunja thĩ yothe.

Njjarwa cia kuuma Shemu nginya Aburamu

¹⁰ Ūyũ nĩguo ũhoru wa Shemu.

Mĩaka ĩrĩrĩ thuutha wa mũiyũro wa maaĩ-rĩ, rĩrĩa Shemu aarĩ na ũkũrũ wa mũaka igana rĩmwe-rĩ, nĩguo aatũkĩre ithe wa Arafakasadi.

¹¹ Shemu aatũũrĩre muoyo mũaka magana matano thuutha wa gũtũka ithe wa Arafakasadi, na akĩgĩa na ciana ingĩ cia aanake na cia airĩtu.

¹² Nake Arafakasadi aakinya mũaka mĩrongo itatũ na ĩtano, agĩtũka ithe wa Shela.

* 11:9 Rĩtwa Babeli rĩgĩtaũrwo na rũthiomi rwa Kĩhibirania nĩ ta kuuga "kĩrigĩcano."

¹³ Na thuutha wa gũtuũka ithe wa Shela, Arafakasadi agĩtũũra muoyo mĩaka ãngĩ magana mana na ãtatũ, na akĩgĩa na ciana ãngĩ cia aanake na cia airĩtu.

¹⁴ Nake Shela aakinyia mĩaka mĩrongo ãtatũ, agĩtuũka ithe wa Eberi.

¹⁵ Na thuutha wa gũtuũka ithe wa Eberi, Shela agĩtũũra muoyo mĩaka ãngĩ magana mana na ãtatũ, na akĩgĩa na ciana ãngĩ cia aanake na cia airĩtu.

¹⁶ Nake Eberi aakinyia mĩaka mĩrongo ãtatũ na ãna, agĩtuũka ithe wa Pelegu.

¹⁷ Na thuutha wa gũtuũka ithe wa Pelegu, Eberi agĩtũũra muoyo mĩaka ãngĩ magana mana na mĩrongo ãtatũ, na akĩgĩa na ciana ãngĩ cia aanake na cia airĩtu.

¹⁸ Nake Pelegu aakinyia mĩaka mĩrongo ãtatũ, agĩtuũka ithe wa Reu.

¹⁹ Na thuutha wa gũtuũka ithe wa Reu, Pelegu agĩtũũra muoyo mĩaka ãngĩ magana meerĩ na kenda na akĩgĩa na ciana ãngĩ cia aanake na cia airĩtu.

²⁰ Nake Reu aakinyia mĩaka mĩrongo ãtatũ na ãĩrĩ, agĩtuũka ithe wa Serugu.

²¹ Na thuutha wa gũtuũka ithe wa Serugu, Reu agĩtũũra muoyo mĩaka ãngĩ magana meerĩ na mũgwanja na akĩgĩa na ciana ãngĩ cia aanake na cia airĩtu.

²² Nake Serugu aakinyia mĩaka mĩrongo ãtatũ, agĩtuũka ithe wa Nahoru.

²³ Na thuutha wa gũtuũka ithe wa Nahoru, Serugu agĩtũũra muoyo mĩaka ãngĩ magana meerĩ na akĩgĩa na ciana ãngĩ cia aanake na cia airĩtu.

²⁴ Nake Nahoru aakinyia mĩaka mĩrongo ãĩrĩ na kenda, agĩtuũka ithe wa Tera.

²⁵ Na thuutha wa gũtuũka ithe wa Tera, Nahoru agĩtũũra muoyo mĩaka ãngĩ igana na ikũmi na kenda, na akĩgĩa na ciana ãngĩ cia aanake na cia airĩtu.

²⁶ Thuutha wa Tera gũkinyia mĩaka mĩrongo mũgwanja, agĩtuũka ithe wa Aburamu, na Nahoru na Harani.

Njarwa cia Tera

²⁷ Ũyũ nĩguo ũhoru wa Tera.

Tera nĩwe warĩ ithe wa Aburamu, na Nahoru na Harani. Nake Harani agĩtuũka ithe wa Loti.

²⁸ Ithe wao Tera arĩ o muoyo-rĩ, Harani nĩakuire arĩ bũrũri-inĩ wa Uri-kwa-Akalidei, kũrĩa aaciarĩrwo.

²⁹ Aburamu na Nahoru o eerĩ nĩmahikanirie. Mũtumia wa Aburamu eetagwo Sarai, nake mũtumia wa Nahoru eetagwo Milika; Milika aarĩ mwarĩ wa Harani. Harani nĩwe warĩ ithe wa Milika na Isika.

³⁰ Na rĩrĩ, Sarai aarĩ thaata; ndaarĩ na ciana.

³¹ Nake Tera akĩoya mũriũ wake Aburamu, na Loti mũrũ wa mũrũwe Harani, na Sarai mũtumia wa mũriũ wake Aburamu; nao makĩumagara hamwe moime bũrũri wa Uri-kwa-Akalidei mathĩĩ Kaanani. No rĩria maakinyire bũrũri wetagwo Harani,[†] magĩtũũra kuo.

³² Tera agĩtũũra muoyo mĩaka ãngĩ magana meerĩ na ãtano, na agĩkuĩra kũu Harani.

12

Ngai gwĩta Aburamu

¹ Nake Jehova nĩeerĩte Aburamu atũrĩ, “Thaama uume bũrũri wanyu na ũtuge andũ anyu, na nyũmba ya thoguo, ũthĩĩ bũrũri ũrĩa ngaakuonia.

² “Nĩĩ nĩngagũtua rũrĩrĩ rũnene,

na nĩngakũrathima;

nĩngatũma rĩĩtwa rĩaku rĩgĩe igweta,

nawe nĩũgatuũka kĩrathimo.

³ Nĩngarathima arĩa magaakũrathima,

na ũrĩa o wothe ũgaakũruma na nĩĩ nĩngatũma anyiitwo nĩ kĩrumi;

nao andũ othe a thĩ

nĩmakarathimwo nĩ ũndũ waku.”

⁴ Nĩ ũndũ ũcio Aburamu akĩumagara agĩthĩĩ, o ta ũrĩa Jehova aamwathĩte; nake Loti agĩthĩĩ nake. Aburamu aarĩ na mĩaka mĩrongo mũgwanja na ãtano rĩria oimire Harani.

⁵ Nake nĩathĩre na mũtumia wake Sarai, na Loti, mũriũ wa mũrũ wa nyina, na indo ciothe irĩa maagĩte nacio, na andũ arĩa maagĩte nao kũu Harani, na makĩumagara marorete bũrũri wa Kaanani, na magĩkinya kuo.

⁶ Aburamu agĩtuũkanĩria bũrũri ũcio agĩkinya handũ haarĩ na mũtĩ mũnene wa More kũu Shekemu. Hĩndĩ iyo Akaanani nĩo maatũũraga bũrũri ũcio.

[†] **11:31** Harani rĩarĩ itũũra thĩĩnĩ wa bũrũri wa Mesopotamia, na andũ akuo nĩmahoooyaga mweri o ta ũrĩa andũ a Uri meekaga.

⁷ Nake Jehova akiumirira Aburamu, akimwira atiri, “Bürüri üyü niguu ngaawe rüciaro rwaku.” Nĩ ündü ücio Aburamu agiakira Jehova kigongona hau, o we Jehova ücio wamuumirire.

⁸ Kuuma hau agithi erekeire irima iria iri mwena wa irathiro wa itüura rĩa Betheli, na akiamba hema yake, Betheli igikorwo iri mwena wa ithüiro na itüura rĩa Ai riri mwena wa irathiro. Hau niho aakire Jehova kigongona na agikaia rüwa rĩa Jehova.

⁹ Thuutha-ini Aburamu akiumagara ringi agithi na mbere na rüendo arorete Negevu.*

Aburamu güthi Misiri

¹⁰ Na riri, ni kwagire ng’aragu büri ücio, nake Aburamu agikürüka athi Misiri agaikare kuo kwa ihinda, tondü ng’aragu ni yari nene müno.†

¹¹ Ari o hakuhi gütoonya Misiri-ri, akira mutumia wake Sarai atiri, “Ninjüü atiri üri müdü-wa-nja kiorerwa.

¹² Na riri, andü a Misiri makuona mekuuga atiri, ‘Üyü ni mutumia wake,’ tondü ücio manjürage no wee makireke itüüre muoyo, makuo.

¹³ Ni ündü ücio wee uga atiri üri mwariri wa baba, nigeetha ühonokie muoyo wakwa na manjike wega ni ündü waku.”

¹⁴ Riria Aburamu aakinyire Misiri, andü a Misiri makiona atiri mutumia wake aari kiorerwa biu.

¹⁵ Nao anene a Firauni mamuona, makimugaathiria küri Firauni, na makimuoya makimutwara nyumba-ini yake ya üthamaki.

¹⁶ Nake Firauni agituga Aburamu ni ündü wa Sarai, na Aburamu akigia na mburi na ng’ombe, na ndigiri cia njamba na cia nga, ndungata cia arume na cia airitu, na ngamira.

¹⁷ No Jehova akinyamaria Firauni na nyumba yake na mirimu müru ni ündü wa Sarai, mutumia wa Aburamu.

¹⁸ Ni ündü ücio Firauni agitümanira Aburamu akimüuria atiri, “Ni atia üü ünjkite? Ni kü kiagiririe ünjire atiri üyü ni mutumia waku?”

¹⁹ Ni kü giatü mire uuge, ‘Üyü ni mwariri wa baba,’ na nikio ndamuoire atüke mutumia wakwa? Mutumia waku niwe üyü! Muoye müthi!”

²⁰ Hindü iyo Firauni agiathana akira andü ake üria megwika Aburamu, nao makimumagarira ari na mutumia wake na indo ciothe iria aari nacio.

13

Gütigana kwa Aburamu na Loti

¹ Ni ündü ücio Aburamu akiambata akiuma Misiri agithi Negevu, ari na mutumia wake na indo ciothe iria aari nacio, na Loti agithi hamwe nake.

² Aburamu niatongete müno na ütonga wa mahiü, na wa betha, na wa thahabu.

³ Kuuma kü Negevu niathire kündü na kündü o nginya agikinya Betheli, o haria aambite hema yake rĩa mbere gatagati ka Betheli na Ai,

⁴ na hau niho aakite kigongona ihinda rĩa mbere. Na Aburamu agikaia rüwa rĩa Jehova ho.

⁵ Na riri, Loti, üria matwaranaga na Aburamu, o nake aari na ndüuru cia mburi, na cia ng’ombe, na ndungata nyingi.

⁶ Ni ündü ücio büri ücio ndüngahotire kümaigania üriithio mari hamwe, ni tondü indo ciao ciari nyingi müno, ündü matangahotire güikarania hamwe.

⁷ Na ni kwagire ngüi gatagati ka ariithi a Aburamu na ariithi a Loti. Akaanani na Aperizi o nao maatüraga o büri-ini ücio hindü iyo.

⁸ Ni ündü ücio Aburamu akira Loti atiri, “Nütütige kügia na ngüi gatagati gaitü nawe, kana gatagati ka ariithi aku na ariithi akwa, ni tondü türü andü a nyumba imwe.

⁹ Githi büri üyü wothe ndüri mbere yaku? Reke tütigane. Wathü mwena wa ümotho, na ni ngüthi mwena wa üri; wathü mwena wa üri, na ni ngüthi mwena wa ümotho.”

¹⁰ Loti niatüire maitho, akibaara, akiona atiri kiaragana güothe kĩa Jorodani kiariri na maai maingü, gikakhaana o ta mügünda üria wa Jehova, na o ta büri wa Misiri, üria üng’etheire Zoari. (Hindü iyo ni mbere ya Jehova künuha Sodomu na Gomora.)

* **12:9** Rüwa Negevu rigitaüro ni kuuga “büri mümü”; üyü wari büri mwariganu watambürükite nginya Jerusalemu werekeire werü-ini. † **12:10** Büri wa Misiri ndwagire na ng’aragu ni ündü wa ürimi waguo wa kunithia maai na Rüri rwa Nili.

¹¹ Nĩ ūndũ ūcio Loti agĩthuurĩra kĩaragana kĩa Jorodani gĩothe na akiumagara erekeire irathĩro. Andũ acio eerĩ magĩtigana:

¹² Aburamu agĩtũura bũrũri wa Kaanani, nake Loti agĩtũura matũura-inĩ ma kĩaragana kũu, akĩamba hema ciake hakuhiĩ na Sodomu.

¹³ Na rĩrĩ, andũ a Sodomu maarĩ aaganu, na makehagĩria Jehova mũno.

¹⁴ Aburamu na Loti maatigana-rĩ, Jehova akĩra Aburamu atĩrĩ, "Ta tiira maitho maku na igũrũ ũrĩ o hau ũrĩ, ũrore mwena wa gathigathini na gũthini, irathĩro na ithũiro.

¹⁵ Bũrũri ũria wotho ũkuona nĩngũkũhe ũtuĩke waku, na wa rũciaro rwaku nginya tene.

¹⁶ Nĩngaatũma rũciaro rwaku rũngĩhe o ta rũkũngũ rwa thĩ, na kũngĩkorwo kũrĩ mũndũ ũngĩhota gũtara rũkũngũ rwa thĩ-rĩ, o na rũciaro rwaku no rũgĩtarĩke.

¹⁷ Ūkĩra ũthĩ, ũtuĩkanie bũrũri ũyũ ũraihi wago na wariĩ wago, tondũ nĩngũkũhe guo."

¹⁸ Nĩ ūndũ ūcio Aburamu akĩambũra hema ciake, agĩthĩ gũtũura hakuhiĩ na mĩtĩ ĩria mĩnene ya mĩgandi ya Mamure kũu Hebironi, na agĩakĩra Jehova kigongona hau.

14

Aburamu gũteithũra Loti

¹ Ihinda-inĩ rĩu, Amurafeli mũthamaki wa Shinaru, na Arioku mũthamaki wa Elasaru, na Kedorilaomeri mũthamaki wa Elamu, na Tidali mũthamaki wa Goimu,

² nĩmathiire ita kũrũa na Bera mũthamaki wa Sodomu, na Birisha mũthamaki wa Gomora, na Shinabu mũthamaki wa Adima, na Shemeberi mũthamaki wa Zeboimu na mũthamaki wa Bela (na nokuo Zoari).

³ Athamaki acio othe a gikundi gĩa keerĩ nĩmacookanĩrĩire hamwe Gĩtuamba-inĩ gĩa Sidimu (na nokuo Iria rĩa Cumbĩ).

⁴ Ihinda rĩa mĩaka ikũmi na ĩrĩ maatũire matungatagĩra Mũthamaki Kedorilaomeri, no mwaka-inĩ wa ikũmi na itatũ makĩregana na watho wake.

⁵ Mwaka-inĩ wa ikũmi na ĩna-rĩ, Mũthamaki Kedorilaomeri na athamaki arĩa maarĩ hamwe nake magĩthĩ makĩhoota Arefai* kũu Ashiterothu-Karinaimu, na Azuzi kũu Hamu, na Aemi kũu Shave-Kiriathaimu,

⁶ nao Ahoiri makĩmahootera bũrũri-inĩ wa irĩma wa Seiru, o nginya Eli-Parani gũkuhiĩ na werũ.

⁷ Ningĩ athamaki acio makĩgarũrũka, magĩthĩ Eni-Mishipatu (na nokuo Kadeshi), magĩtooria rũgongo ruothe rwa Amaleki,† o hamwe na Aamori arĩa maatũuraga kũu Hazazoni-Tamaru.

⁸ Ningĩ mũthamaki wa Sodomu, na mũthamaki wa Gomora, na mũthamaki wa Adima, na mũthamaki wa Zeboimu, na mũthamaki wa Bela (na nokuo Zoari) magĩthĩ makĩhaarĩria ita rĩao rĩa mbaara o kũu Gĩtuamba-inĩ gĩa Sidimu,

⁹ mahũũrane na Kedorilaomeri mũthamaki wa Elamu, na Tidali mũthamaki wa Goimu, na Amurafeli mũthamaki wa Shinaru, na Arioku mũthamaki wa Elasaru, athamaki acio ana mahũũrane na athamaki acio angĩ atano.

¹⁰ Na rĩrĩ, Gĩtuamba kũu gĩa Sidimu kĩaĩyũrĩte marimi na rĩrĩa athamaki a Sodomu na Gomora mooraga-rĩ, andũ amwe ao makĩgũa kuo nao arĩa angĩ makĩũrĩra irĩma-inĩ.

¹¹ Athamaki acio ana magĩtunyana indo ciothe cia Sodomu na Gomora o na irio ciakuo ciothe; magĩcooka magĩthĩra.

¹² Ningĩ magĩtaha Loti, mũrũu wa mũrũ wa nyina na Aburamu, na indo ciake, tondũ aatũuraga kũu Sodomu.

¹³ Na rĩrĩ, mũndũ ũmwe wahonokete gũtahwo-rĩ, agĩũka na akĩra Aburamu ũria Mũhibirania ũhoru ūcio. Na rĩrĩ, Aburamu aatũuraga hakuhiĩ na mĩtĩ ĩria mĩnene ya mĩgandi ya Mamure ũria Mũamori, mũrũu wa nyina na Eshikoli na Aneri, na othe maarĩ rũmwe na Aburamu.

¹⁴ Rĩrĩa Aburamu aigũire atĩ mũndũ ūcio wao nĩanyiitĩtwo agatahwo-rĩ, agĩta andũ magana matatũ na ikũmi na anana arĩa maarũtĩtwo kũrũa mbaara na maaciarĩrwo gwake mũciĩ, makĩngatĩthia thũ icio o nginya Dani.

¹⁵ Ūtukũ-rĩ, Aburamu akĩgayania andũ ake mamatharĩkĩre, nake akĩmahoota na akĩmaingatĩthia nginya Hoba, itũura rĩrĩ gathigathini wa Dameski.

* **14:5** Arefai rĩgĩtaũrwo nĩ kuuga andũ anene mũno kũuga. † **14:7** Amaleki maarĩ rũrĩrĩ rwa andũ maatũuraga Negevu na bũrũri ũria ũrigiicĩrie Kĩrĩma gĩa Sinai.

¹⁶ Aburamu agĩcookithia indo ciothe iria ciatahĩtwo, na Loti mũndũ ũcio wao, na indo ciake ciothe, hamwe na andũ-a-nja na andũ arĩa angĩ.

¹⁷ Aburamu acooka kuuma kũhoota Kedorilaomeri na athamaki arĩa maarĩ rũmwe nake-rĩ, mũthamaki wa Sodomu agĩthĩ kũmũtũnga Gĩtuamba-inĩ gĩa Shave (na no kĩa gĩtagwo Gĩtuamba-kĩa-Mũthamaki).

¹⁸ Nake Melikisedeki mũthamaki wa Salemu[‡] akĩrehe mũgate na ndibei. We aarĩ mũthĩnjĩri wa Mũrungu Ũrĩa-ũrĩ-Igũrũ-Mũno.

¹⁹ Na akĩrathima Aburamu, akiuga atĩrĩ,
“Aburamu arorathimwo nĩ Mũrungu Ũrĩa-ũrĩ-Igũrũ-Mũno,
o we Mũmbi wa igũrũ na thĩ.

²⁰ Ningĩ Mũrungu Ũrĩa-ũrĩ-Igũrũ-Mũno arogaathwo,
o ũcio ũraneanire thũ ciaku moko-inĩ maku.”

Nake Aburamu akihe Melikisedeki gĩcunjĩ gĩa ikũmi kĩa indo ciothe iria aatunyĩte athamaki arĩa ana.

²¹ Nake mũthamaki wa Sodomu akĩra Aburamu atĩrĩ, “Nĩ nengera o andũ tu, ũrigie na indo ituĩke ciaku.”

²² No Aburamu akĩra mũthamaki ũcio wa Sodomu atĩrĩ, “Nĩnyambararĩtie guoko gwakwa na igũrũ na ngehĩta na mwĩhĩtwa kũrĩ Jehova Mũrungu Ũrĩa-ũrĩ-Igũrũ-Mũno, Mũmbi wa igũrũ na thĩ,

²³ atĩ ndingĩtikĩra kuoya kĩndũ o na kĩmwe gĩaku, o na karũrigi kana kamũkwa ga kĩa raatũ, nĩgeetha ndũkanoige atĩrĩ, ‘Nĩ nĩ ndatongirie Aburamu.’

²⁴ Ndingĩtikĩra kuoya kĩndũ, o tiga kĩa kĩa kĩa andũ akwa, na igai rĩa andũ arĩa tũrathĩite nao, na nĩo Aneri, na Eshikoli, na Mamure. Acio nĩmooe rũgai rwao.”

15

Kĩrĩkanĩro kĩa Ngai na Aburamu

¹ Thuutha wa maũndũ macio, ndũmĩrĩri ya Jehova igĩkinyĩra Aburamu na kĩoneki, akĩmwĩra atĩrĩ:

“Aburamu, ndũgetigĩre.

Nĩ nĩ nĩ ngo yaku,
na nĩ nĩ kĩahe gĩaku kĩnene.”

² No Aburamu akĩmũuria atĩrĩ, “Mwathani Jehova, hihi nĩ kĩa ũkũũhe, kuona atĩ ndĩrĩ mwana, na ũrĩa ũkaagaya mũciĩ ũyũ wakwa nĩ Eliezeri wa Dameski?”

³ Ningĩ Aburamu akiuga atĩrĩ, “Nĩwaĩte kũũhe ciana; nĩ ũndũ ũcio ndungata ya mũciĩ wakwa nĩyo ikaangaya.”

⁴ Hĩndĩ iyo ndũmĩrĩri ya Jehova igĩkinyĩra Aburamu, akĩrwo atĩrĩ, “Aca, Eliezeri tiwe ũgaakũgaya, no mũrũguo ũrĩa ũkoima mũthiimo waku nĩwe ũgaakũgaya.”

⁵ Akũmia Aburamu nja, akĩmwĩra atĩrĩ, “Ta tiira maitho ũrore igũrũ na ũtare njata, angĩkorwo ti-itherũ no ũcitare.” Ningĩ akĩmwĩra atĩrĩ, “Ũguo nĩguo rũciaro rwaku rũkaigana.”

⁶ Aburamu agĩtikia Jehova. Nake Jehova agĩkenio nĩ wĩtikio ũcio, akĩmũtua mũthingu.

⁷ Ningĩ akĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩ nĩ Jehova ũrĩa wakũrutire bũrũri wa Uri-kwa-Akalidei, nĩgeetha ngũhe bũrũri ũyũ ũtuĩke igai rĩaku.”

⁸ No Aburamu akĩmũuria atĩrĩ, “Mwathani Jehova, ũngĩmenyithia nakĩ atĩ nĩũgatuĩka igai rĩakwa?”

⁹ Nĩ ũndũ ũcio Jehova akĩmwĩra atĩrĩ, “Ta ndeehera moori, na mbũri, na ndũrũme, na o imwe yacio ikorwo irĩ na mũaka itatũ, o hamwe na ndutura, na gĩcui kĩa ndirahũgĩ.”

¹⁰ Aburamu akĩrehera Jehova indo icio ciothe, agĩciatũrania njatũ igĩrĩ, na agĩciara mũhari, o rwatũ rũkaringana na rwatũ rũrĩa rũngĩ; no nyoni-rĩ, aaciũraga ndaaciatũranirie.*

¹¹ Nacio nderi ikĩharũrũkĩra nyama icio, no Aburamu agĩcingata, agĩciũmbũra.

¹² Rĩũa rĩgĩthũa-rĩ, Aburamu agĩkoma toro mũnene, nayo nduma nene na ya kũmakania ikĩmũnyitha.

¹³ Ningĩ Jehova akĩmwĩra atĩrĩ, “Menya na ma atĩ njaro ciaku nĩũgatuũra irĩ ageni bũrũri ũtarĩ wacio, na nĩũgatuuo ngombo na inyariirwo mũaka magana mana.

[‡] 14:18 Kwahoteka atĩ Salemu nĩ rĩtwa rĩa tene rĩa Jerusalemu.

* 15:10 Kĩrĩkanĩro o gĩothe kĩa kĩa kĩa kũũgũthaniĩro nĩ kwarutagwo igongona rĩa nyamũ irĩa yatinanagio maita meerĩ, nao arĩa maathondekaga kĩa kĩa kĩa kũũmakagera gatagati ga icunjĩ icio cieri.

¹⁴ No nĩngaherithia rūrĩrĩ rūu igatungata irĩ ngombo, na thuutha ūcio nĩikoima kuo irĩ na ūtonga mũingĩ.

¹⁵ No wee-rĩ, ūgaakua na thayũ, na ūgaathikwo ūrĩ na ūkūrũ mwega.

¹⁶ Rũciaro-inĩ rwa kana-rĩ, njiaro ciaku nĩgacooka gũkũ, nĩgũkorwo mehia ma Aamori matikinyĩte harĩa ho.”

¹⁷ Na rĩrĩ, riũa riathũa na kwagĩa nduma-rĩ, hakĩoneka nyũngũ ya mwaki yatoogaga irĩ na kĩmũrĩ gĩkĩrĩrĩmbũka gĩgĩtuikanĩria gatagatĩ ka njatũ icio.

¹⁸ Mũthenya ūcio, Jehova akĩrĩkanĩra na Aburamu kĩrĩkanĩro, akĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩndahe njiaro ciaku bũrũri ūyũ, kuuma rūũ rwa Misiri nginya rūũ rũria rũnene rwa Farati:

¹⁹ bũrũri wa Akeni, na wa Akenizi, na wa Akadimoni,

²⁰ na wa Ahiti, na wa Aperizi, na wa Arefai,

²¹ na wa Aamori, na wa Akaanani, na wa Agirigashi, na wa Ajobusi.”

16

Hagari na Ishumaeli

¹ Na rĩrĩ, Sarai mũtumia wa Aburamu ndaamũciarĩre ciana. No nĩ aarĩ na mũirĩtu Mũmisiri wamũtungatagĩra wetagwo Hagari;

² tondũ ūcio Sarai akĩra Aburamu atĩrĩ, “Jehova nĩagirĩtie ngĩe na ciana. Thiĩ ūkome na ndungata yakwa ya mũirĩtu; hihi kwahoteka ngĩe na rũciaro nĩ ūndũ wake.”*

Nake Aburamu agĩtikania na ūria Sarai oigire.

³ Nĩ ūndũ ūcio, thuutha wa Aburamu gũkorwo atũrĩte Kaanani mũaka ikũmi-rĩ, mũtumia wake Sarai akĩoya Hagari Mũmisiri ūria warĩ ndungata yake ya mũirĩtu, akĩmũneana kũri mũthuuriwe atũke mũtumia wake.

⁴ Nake Aburamu agĩkoma na Hagari, nake akĩgĩa nda.

Na rĩria aamenyire atĩ nĩagĩite nda-rĩ, akĩambiriria kũnyarara Sarai mwathi wake.

⁵ Hĩndĩ iyo Sarai akĩra Aburamu atĩrĩ, “Ūuru ūyũ ūrathĩnia-rĩ, ūrogũcookerera arĩ we. Ndanenire ndungata yakwa moko-inĩ maku, na riu tondũ nĩmenyete atĩ irĩ na nda, no kũnyarara. Jehova arotũtuithania nĩ nawe.”

⁶ Aburamu akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ntungata yaku irĩ moko-inĩ maku. Īka nayo ūria ūkuona kwagirĩre.” Nake Sarai akĩnyamaria Hagari mũno; nĩ ūndũ ūcio Hagari akĩmũrĩra.

⁷ Mũraika wa Jehova agĩkora Hagari hakuhi na handũ haatherũkaga maaĩ werũ-inĩ; gathima kau kaarĩ mũkĩra-inĩ wa njira irĩa ya gũthĩ Shuri.

⁸ Mũraika akĩmũuria atĩrĩ, “Hagari ndungata ya Sarai, uuma kũ na wathiĩ kũ?”

Hagari akĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩ kũrĩra ndĩroorĩra Sarai ūria mwathi wakwa.”

⁹ Ningĩ mũraika wa Jehova akĩmwĩra atĩrĩ, “Cooka kũri mũtumia ūcio mwathi waku na ūmwĩnyihĩrie.”

¹⁰ Ningĩ mũraika agĩcooka akĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩngaingĩhia njiaro ciaku ūndũ ita-gaatarĩka.”

¹¹ Mũraika wa Jehova ningĩ akĩmwĩra atĩrĩ:

“Riu ūrĩ na nda,

na nĩugaciara kaana ga kahĩ,

na ūgaagatua Ishumaeli.

Nĩgũkorwo Jehova nĩagũite ūhoru wa mũnyamaro yaku.†

¹² Mũrũguo agaatuĩka wa mbũrũrũ ta ndigiri ya gĩthaka;

guoko gwake gũgookagĩra andũ othe,

nao andũ othe mamũkagĩre:

agaatũra na ūthũ na arũ a ithe othe.”

¹³ Nake Hagari akĩhe Jehova ūcio wamwarĩrie rĩitwa rĩrĩ: “Wee nĩwe Ngai ūria ūnyonaga,” nĩgũkorwo oigire atĩrĩ, “Riu nĩ ndĩkuona Ūria ūnyonaga.”

¹⁴ Nĩkĩo gĩthima kũ gĩetirwo Biri-Lahai-Roi, na kĩrĩ o ho, kũu gatagatĩ ga Kadeshi na Beredi.

¹⁵ Nĩ ūndũ ūcio Hagari agĩciarĩra Aburamu mwana wa kahĩ, nake Aburamu agĩtua kaana kau aaciarĩrwo Ishumaeli.

¹⁶ Aburamu aarĩ wa mũaka mũrongo ĩnana na ĩtandatũ rĩria Hagari aamũciarĩre Ishumaeli.

* **16:2** Kwaga kũgĩa ciana kuonekaga taarĩ iherithia kuuma kũri Ngai. Mũtugo wa mahinda macio nĩwetĩkĩritie mũtumia athuurĩre mũthuuriwe mũtumia, no ciana iria maagĩa igakorwo irĩ cia mũtumia ūcio thata. † **16:11** Rĩitwa Ishumaeli rĩgĩtaũrwo nĩ kuuga “Ngai nĩaiguaga.”

17

Kirikaniro gĩa Kũrua

¹ Na rĩrĩ, rĩrĩa Aburamu aarĩ na ũkũrũ wa mĩaka mĩrongo kenda na kenda-rĩ, Jehova nĩamuumĩrĩre, akĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩ nĩ nĩ Mũrungu Mwene-Hinya-Wothe; tũura ũnjathĩkagĩra, na ũtarĩ na ũcuuke.

² Na nĩ nĩngũtũuria kirikaniro gatagatĩ gakwa nawe, na nĩngaingĩhia mũigana waku mũno.”

³ Aburamu agĩturumithia ũthiũ wake thĩ, nake Ngai akĩmwĩra atĩrĩ,

⁴ “Hakwa-rĩ, gĩkĩ nĩkĩo kirikaniro gĩakwa nawe: Wee nĩngatuĩka ithe wa ndũrĩrĩ nyingĩ.

⁵ Ndũgũcoka gwĩtwo Aburamu; ũrĩitagwo Iburahĩmu, nĩngũkorwo nĩngũtuĩte ithe wa ndũrĩrĩ nyingĩ.

⁶ Nĩngũtũma ũciare mũno; na ndũme ũtuĩke ithe wa ndũrĩrĩ nyingĩ, nao athamaki nĩmakoima thĩnĩ waku.

⁷ Nĩngũthondeka kirikaniro gĩakwa kĩrĩ kirikaniro gĩa gũtũura tene na tene gatagatĩ gakwa nawe na njiaro ciaku iria igooka thuutha waku, na nginya njiarwa ciaku cia thuutha, nĩguo ndũike Ngai waku na Ngai wa njiaro iria igooka thuutha waku.

⁸ Nĩngakũhe bũrũri ũyũ wothe wa Kaanani, kũrĩa ũrĩ mũgeni riu, ũtũure ũrĩ igai rĩaku na rĩa njiaro ciaku iria igooka thuutha waku; na nĩngatuĩka Ngai wao.”

⁹ Nĩngĩ Ngai agĩcoka akĩra Iburahĩmu atĩrĩ, “Wee-rĩ, no nginya ũmenyagĩrĩre kirikaniro gĩakwa, wee na njiaro iria igooka thuutha waku, harĩ njiarwa na njiarwa iria igooka.

¹⁰ Gĩkĩ nĩkĩo kirikaniro gĩakwa nawe na njiaro iria igooka thuutha waku, kirikaniro kĩa ũrĩmenyagĩrĩra: Arũme othe thĩnĩ wanyu nĩmarĩruaga.

¹¹ Mũrĩruaga nĩguo ũndũ ũcio ũtuĩke kĩmenyithia gĩa kirikaniro gatagatĩ gakwa nawe.

¹² Harĩ njiarwa iria igooka thuutha, mũndũ mũrũme wothe thĩnĩ wanyu no nginya arue arĩ na ũkũrũ wa thĩkũ inyanya, kũrutia arĩa maciarĩtwo thĩnĩ wa nyũmba yaku kana arĩa magũrĩtwo na mbeeca kuuma kũrĩ andũ a kũngĩ-arĩa matarĩ a rũciaro rwaku.

¹³ Mũndũ ũcio, wagũciarĩtwo nyũmba-inĩ yaku kana wakũgũrwo na mbeeca ciaku-rĩ, no nginya arue. Kirikaniro gĩakwa kĩa mũrĩrĩ yanyu gĩgũtuĩka kirikaniro gĩa gũtũura tene na tene.

¹⁴ Mũndũ mũrũme wothe ũtarĩ mũruu, ũrĩa ũtaruithĩtio mwĩrĩ wake-rĩ, nĩakeherio harĩ andũ ao; ũcio ndahĩngĩtie kirikaniro gĩakwa.”

¹⁵ Nĩngĩ Ngai akĩra Iburahĩmu atĩrĩ, “Ha ũhoru wa Sarai mũtumia waku-rĩ, ndũgũcoka kũmwĩta Sarai; arĩitagwo Sara.

¹⁶ Nĩngũmũrathima, na ti-itherũ nĩngũkũhe mwana wa kahĩ ũciarĩrwo nĩwe. Nĩngũmũrathima nĩguo atũke nyina wa ndũrĩrĩ; athamaki a ndũrĩrĩ makoima harĩwe.”

¹⁷ Iburahĩmu agĩturumithia ũthiũ wake thĩ, agĩcoka agĩtheke, akĩyũria na ngoro atĩrĩ, “Mũndũ ũrĩ na mĩaka igana nĩegũciara mwana wa kahĩ? Sara no aciara mwana arĩ na mĩaka mĩrongo kenda?”

¹⁸ Nake Iburahĩmu akĩra Ngai atĩrĩ, “Naarĩ korwo Ishumaeli atũura arathimagwo nĩwe!”

¹⁹ Nake Ngai akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ĩ nĩguo, no mũtumia waku Sara nĩagagũciarĩra kahĩ, na nĩugaagatua Isaaka. Nĩngathondeka kirikaniro nake gĩa gũtũura tene na tene harĩ njiaro ciake iria igooka thuutha wake.

²⁰ Na ha ũhoru wa Ishumaeli, nĩndakũigua: Ti-itherũ nĩngũmũrathima; nĩngũtũma aciarane, aingĩhe mũno. Nĩngatuĩka ithe wa aathani ikũmi na eerĩ, na nĩngamũtua rũrĩrĩ rũnene.

²¹ No kirikaniro gĩakwa ngaathondeka na Isaaka, ũrĩa Sara egũgũciarĩra mwaka ũyũ ũgũka, ihinda-inĩ ta rĩrĩ tũrĩ.”

²² Ngai aarĩkia kwaria na Iburahĩmu, akĩambata, akĩmũtiga.

²³ Mũthenya o ro ũcio, Iburahĩmu akĩoya mũriũ wake Ishumaeli, na arĩa othe maciarĩrwo gwake, o na arĩa magũrĩtwo na mbeeca ciake, mũndũ mũrũme wothe wa nyũmba yake, akĩmaruithia, o ta ũrĩa Ngai aamwĩrite.

²⁴ Iburahĩmu aarĩ wa mĩaka mĩrongo kenda na kenda rĩrĩa aaruire,

²⁵ nake mũriũ wake Ishumaeli aarĩ wa mĩaka ikũmi na itatũ.

²⁶ Iburahĩmu na mũriũ wake Ishumaeli maaruire hamwe mũthenya o ro ũcio.

²⁷ Na mũndũ mũrũme wothe thĩnĩ wa nyũmba ya Iburahĩmu, arĩa maciarĩrwo gwake, kana mũndũ wagũrĩtwo kuuma kũrĩ mũndũ wa kũngĩ, maaruanĩre hamwe nake.

18

Ageni arĩa Atatũ

¹ Mũthenya ũmwe Jehova nĩ oimĩrĩire Iburahĩmu rĩrĩa aikarĩte mũromoinĩ wa hema yake hakuhi na mĩtĩ irĩa mĩnene ya mĩgandi ya Mamure, ihinda rĩa mĩarahu.

² Na rĩrĩ, Iburahĩmu aatiira maitho-rĩ, akĩona andũ marũgamĩte o hakuhi nake. Rĩrĩa aamoonire, akĩhiũha akiuma mũromoinĩ wa hema yake, agĩthĩ kũmatũnga, na agĩturumithia ũthĩũ wake thĩ.

³ Akiuga atĩrĩ, “Mwathi wakwa, angĩkorwo nĩndetĩkĩrĩka maitho-inĩ maku, ndũkahĩtũke ndungata yaku.

⁴ Reke tũũ tũnini tũrehwo, na inyuĩ inyuothe mwĩthambe magũrũ na mũhurũke kĩrũru-inĩ kĩa mũtĩ ũyũ.

⁵ Na nĩ thĩ ndĩmũrehere kĩndũ gĩa kũrĩa, nĩgeetha mũcooko wo nĩ hinya, kuona atĩ nĩmwagĩka kwa ndungata yanyu, nĩguo mũcooke mwĩthĩre.”

Makĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩ wega mũno, ika o ũguo woiga.”

⁶ Nĩ ũndũ ũcio Iburahĩmu akĩhiũha agĩthĩ hema-inĩ kũrĩ Sara, akĩmwĩra atĩrĩ, “Oya ibaba ithatũ* cia mũtu ũrĩa mũhinyu wega, ũũkande na ũuge mĩgate naihenya.”

⁷ Nĩngĩ Iburahĩmu agĩteng’era rũũru-inĩ, agĩthũura njaũ njega na njororo, akĩmĩnengera ndungata, nayo ikĩmĩthĩnja naihenya.

⁸ Nĩngĩ Iburahĩmu akĩmarehera irĩa imata na irĩa rĩa mwĩtha, na nyama cia njaũ iyo yathĩnjĩtwo, agĩciiga hau mbere yao. Nake akĩrũgama hakuhi nao mũtĩ-inĩ rĩrĩa maarĩaga.

⁹ Maarĩkia kũrĩa makĩmũũria atĩrĩ, “Sara mũtumia waku-rĩ, arĩ kũ?”

Iburahĩmu akĩmũcookeria atĩrĩ, “Arĩ kũrĩa hema thĩnĩ.”

¹⁰ Nake Jehova akiuga atĩrĩ, “Ti-itherũ nĩngooka kũrĩ we rĩngĩ hĩndĩ o ta ĩno mwaka ũyũ ũroka, na Sara mũtumia waku nĩagaciara kaana ga kahĩ.”

Nake Sara nĩathikagĩrĩria arĩ hau mũromoinĩ wa hema irĩa yarĩ thuutha wa Iburahĩmu.

¹¹ Na rĩrĩ, Iburahĩmu na Sara maarĩ akũrũ na magatĩndĩka mĩaka yao ma, nake Sara akahĩtũkia mĩaka ya gũciara.

¹² Nĩ ũndũ ũcio, Sara agĩthekera, akĩyũria atĩrĩ, “Thuutha wa gũkũra ũũ-rĩ, na mwathi wakwa nĩ mũkũrũ-rĩ, no ngĩgĩe na gĩkeno kũ?”

¹³ Nake Jehova akĩũria Iburahĩmu atĩrĩ, “Nĩ kĩ gĩatũma Sara atheke na eyũrie, ‘Ti-itherũ no ngĩe na mwana ndĩ mũkũrũ ũguo?’

¹⁴ Kaĩ kũrĩ ũndũ ũngĩrema Jehova? Mwaka ũyũ ũroka-rĩ, nĩngacooka ihinda rĩrĩa rĩamũre, nake Sara nĩagaciara kaana ga kahĩ.”

¹⁵ Sara agĩtigĩra mũno, nĩ ũndũ ũcio akĩheenania, akiuga atĩrĩ, “Nĩ ndinatheka.”

Nowe Jehova akiuga atĩrĩ, “Nĩ ma nĩwatheka.”

Iburahĩmu Gũthaitanĩrĩa Sodomu

¹⁶ Rĩrĩa andũ acio mookĩrĩre mathĩ-rĩ, makĩerekera na Sodomu,† nake Iburahĩmu agĩtwarana nao amoiagarĩe.

¹⁷ Hĩndĩ iyo Jehova akĩyũria atĩrĩ, “No hithe Iburahĩmu ũrĩa ndĩrenda gwĩka?”

¹⁸ Ti-itherũ Iburahĩmu nĩagatuĩka rũrĩrĩ rũnene na rwa hinya, na ndũrĩrĩ ciothe cia thĩ nĩikarathimwo nĩ ũndũ wake.

¹⁹ Nĩgũkorwo nĩndĩmũthuurĩte nĩgeetha onagĩrĩrie ciana ciake, na nyũmba yake, na arĩa magooka thuutha wake, kũrũmagia mĩthĩre ya Jehova na ũndũ wa gwĩkaga ũrĩa kwagĩrĩre, na kũhooto, nĩgeetha Jehova akaahĩngĩria Iburahĩmu ũrĩa aamwĩrĩre.”

²⁰ Nĩngĩ Jehova akiuga atĩrĩ, “Mũkayo wĩgĩ Sodomu na Gomora nĩ mũnene mũno, nagu wĩha wao nĩ mũũru mũno.

²¹ Nĩ ũndũ ũcio nĩ nĩngũkũrũka thĩ nyone kana ũũru ũrĩa mekĩte nĩũigana ikaya rĩrĩa rĩnginyĩre. Na aakorwo tĩguo-rĩ, nĩngũmenya ũrĩa ngwĩka.”

²² Nĩ ũndũ ũcio andũ acio makiuma hau magĩthĩ merekeire Sodomu, no Iburahĩmu agĩtigwo arũgamĩte mbere ya Jehova.

²³ Nake Iburahĩmu agĩkuhĩrĩa Jehova akĩmũũria atĩrĩ, “Andũ arĩa athĩngu ũkũmaniinanĩria hamwe na arĩa aaganu?”

²⁴ ĩ kũngĩkorwo kũrĩ na andũ mĩrongo ĩtano athĩngu itũũra-inĩ rĩu inene? Ti-itherũ no ũrĩniine na ndũrĩhonokie nĩ ũndũ wa andũ acio mĩrongo ĩtano athĩngu marĩ kuo?

* 18:6 nĩ ta kilo 22. † 18:16 Itũũra rĩa Sodomu rĩrĩ o harĩa rĩarĩ mwena wa gũthini wa Iria rĩa Cumbĩ.

²⁵ Ūroaga gwĩka ūndũ ta ūcio, wa kũũraganĩria arĩa athingu hamwe na arĩa aaganu, arĩa athingu na arĩa aaganu ūmataranĩrie ūndũ ūmwe. Ūroaga gwĩka ūndũ ta ūcio! Mũtuaniĩri ciira wa thĩ yothe-rĩ, gĩthĩ ndagĩrĩrwo nĩ gwĩka ūria kwagĩrĩre?"

²⁶ Nake Jehova akiuga atĩrĩ, "Ingĩkora andũ mĩrongo ĩtano athingu kũu itũũra rĩu inene rĩa Sodomu-rĩ, nĩngũhonokia kũndũ kũu guothe nĩ ūndũ wao."

²⁷ Nĩngĩ Iburahĩmu akĩaria rĩngĩ, akiuga atĩrĩ: "Rĩu tondũ nĩngĩũmĩrĩrie nginya ndaaria na Mwathani, o na gũtuĩka ndĩ o rũkũngũ na mũhu-rĩ, atĩrĩ,

²⁸ ĩ hangĩaga andũ atano a acio mĩrongo ĩtano athingu? Nĩ ūngĩniina itũũra rĩu inene rĩothe nĩ ūndũ wa kwaga acio atano?"

Jehova akĩmwĩra atĩrĩ, "Ingĩkora andũ mĩrongo ĩna na atano kuo, ndikũrĩniina."

²⁹ O rĩngĩ Iburahĩmu akĩmwarĩria akĩmũũria atĩrĩ, "Ĩ ūngĩkora andũ mĩrongo ĩna tu kuo?"

Nake akiuga atĩrĩ, "Nĩ ūndũ wa acio mĩrongo ĩna-rĩ, ndikũrĩniina."

³⁰ Nĩngĩ Iburahĩmu akiuga atĩrĩ, "Mwathani aroaga kũrakara, no areke njarie. ĩ ūngĩkora andũ mĩrongo ĩtatũ kuo?"

Nake akĩmũcookeria atĩrĩ, "Ndikũrĩniina ingĩkora andũ mĩrongo ĩtatũ kuo."

³¹ Iburahĩmu akiuga atĩrĩ, "Rĩu tondũ nĩngĩũmĩrĩrie nginya ndaaria na Mwathani-rĩ, ĩ kũngĩoneka o andũ mĩrongo ĩrĩ kuo?"

Nake Jehova akiuga atĩrĩ, "Nĩ ūndũ wa acio mĩrongo ĩrĩ, ndikũrĩniina."

³² Nĩngĩ akiuga atĩrĩ, "Mwathani aroaga kũrakara no areke njarie rĩngĩ rĩmwe. ĩ kũngĩoneka o andũ ikũmi kuo?"

Nake Jehova agĩcookia, akiuga atĩrĩ, "Nĩ ūndũ wa acio ikũmi-rĩ, ndikũrĩniina."

³³ Rĩria Jehova aarĩkirie kwaria na Iburahĩmu, agĩthiĩra, nake Iburahĩmu agĩcooka mũciĩ.

19

Kwanangwo gwa Sodomu na Gomora

¹ Nao araika acio eerĩ magĩkinya Sodomu hwaĩ-inĩ, nake Loti aikarĩte kĩhingo-inĩ gĩa itũũra rĩu inene. Rĩria aamoonire-rĩ, agĩũkĩra nĩguo amatũnge, na agĩturumithia ūthiũ wake thĩ.

² Akĩmeera atĩrĩ, "Aathi akwa, ndamũthaitha ūkai mũtoonye nyũmba ya ndungata yanyu. No mwĩthambe magũrũ na mũraarĩrĩre, na rũciĩnĩ tene mũrooke gũthiĩ na mbere na rũgendo rwanyu."

No-o makĩmũcookeria atĩrĩ, "Aca, ithuĩ tũkũraara nja kĩa haaro-inĩ."

³ Nowe Loti akĩmarĩngĩrĩria na hinya mũno mathiĩ gwake mũciĩ, nginya magĩtũkĩra. Magĩthiĩ nake, magĩtoonya nyũmba gwake. Nake akĩmathondekera irio, akĩruga mĩgate ĩtaarĩ ndawa ya kũmbia, nao makĩrĩa.

⁴ Matanathiĩ gũkoma-rĩ, arũme othe a kuuma ituri ciothe cia itũũra rĩu rĩa Sodomu, arĩa ethĩ na arĩa akũrũ, makĩrĩngĩciĩria nyũmba ya Loti.

⁵ Nao magĩĩta Loti, makĩmũũria atĩrĩ, "Andũ arĩa mookire gwaku ūtukũ ūyũ-rĩ, marĩ-kũ? Marehe na gũkũ nja, tũkome nao."

⁶ Loti akiuma na nja amatũnge, na akĩhinga mũrango,

⁷ akĩmeera atĩrĩ, "Aca, arata akwa; mũtĩgeke ūndũ ūcio wa waganu.

⁸ Atĩrĩrĩ, ndĩ na airĩtu akwa eerĩ matarĩ maakoma na mũndũ mũrũme. Rekei ndĩmarehe na gũkũ nja, na ĩnyũ mwĩke o ūria mũkwenda nao. No mũtĩgeke ūndũ o na ūrĩkũ kũrĩ andũ aya, tondũ mokĩte gwakwa na no nginya ndĩmagĩtĩre."

⁹ Nao makĩmũcookeria atĩrĩ, "Ehera." Na makiuga atĩrĩ, "Mũndũ ūyũ ookire gũkũ arĩ mũgeni, na rĩu arenda gũtũciĩrithia! Wee nĩwe tũgwĩka ūru gũkĩra acio!" Magĩkĩrĩria kũhatĩrĩria Loti, na magĩkuhĩrĩria nĩguo moingano mũrango.

¹⁰ No ageni acio maarĩ thĩnĩ magĩtambũrũkia moko, makĩguucia Loti, makĩmũcookia nyũmba na makĩhinga mũrango.

¹¹ Magĩcooka makĩhũra andũ acio maarĩ nja ya mũrango wa nyũmba, ethĩ na akũrũ, na ūtumumu nĩgeetha mage kuona mũrango.

¹² Andũ acio eerĩ makĩũria Loti atĩrĩ, "Ūrĩ na andũ angĩ aku gũkũ, ta arĩa mahikĩtie airĩtu aku, aanake kana airĩtu aku, kana mũndũ ūngĩ waku o wothe ūrĩ itũũra-inĩ rĩrĩ inene? Moimagarie muume gũkũ,

¹³ tondũ nĩtũkwananga kũndũ gũkũ. Mũkayo ūria ūkairwo Jehova okĩrĩre andũ a gũkũ nĩ mũnene mũno, na nĩatũtũmĩte tũũke tũrĩanange."

¹⁴ Nĩ ūndũ ūcio Loti akĩmagara, agĩthiĩ akĩaria na athoni ake, arĩa maarĩ mahikie airĩtu ake. Akĩmeera atĩrĩ, "Mwĩhĩkei muume kũndũ gũkũ, nĩ ūndũ Jehova arĩ hakuhĩ kwananga itũũra rĩrĩ inene!" No athoni ake magĩciĩria nĩ ĩtherũ aamarĩngaga.

¹⁵ Rūciinī ruoro rūgītema-rī, araika acio makīhīkahīka Loti, makīmwīra atīrī, “Wihīke! Oya mūtumia waku na airītu aku eerī arīa marī gūkū, kana mūniinanīrio na itūūra rīrī rīkīherithio.”

¹⁶ Rīrīa Loti aahindahindire-rī, andū acio makīmūnyīta guoko, na moko ma mūtumia wake na ma airītu ake eerī, na makīmōimagaria o wega nginya nja ya itūūra rīu inene, nīgūkorwo Jehova nīamaiguīrīre tha.

¹⁷ Na maarīkia kūmaruta nja ya itūūra, ūmwe wao akīmeera atīrī, “Mwīthare mūhonokie mīoyo yanyu! Mūtikehūgūre, na mūtīkarūgame handū o na ha gūkū kīaragana-inī gīkī! Ūrīrai irīma-inī, kana mūniinwo!”

¹⁸ No Loti akīmeera atīrī, “Aca, aathi akwa, ndamūthaita!”

¹⁹ Tondū ndungata yanyu nī itīkīrīkīte maitho-inī manyu, na nīmūnyonetie ūtuģi mūnene wa kūhonokia muoyo wakwa, no ndingīhota kūūrīra irīma-inī; mwanangīko ūyū nīūkūngorerera, na nīngūkua.

²⁰ Ta rorai, haarīa harī na itūūra rīrī hakuhī ingīūrīra, na nī inini. Rekei nūrīre kuo, nī itūūra inini mūno, githī tīguo? Naguo muoyo wakwa nīūkūhonoka.”

²¹ Nake mūraika akīmwīra atīrī, “Nī wega mūno, nīngūkūiguīra ihooya rīu o narīo; Ndikūharagania itūūra rīu waria ūhorō warīo.

²² No rīrī, ūrīra kuo na ihenya, nī ūndū gūtīrī ūndū ingīka nginya ūkinye kuo.” (Nīkīo itūūra rīu rīitagwo Zoari.)

²³ Loti agīkina Zoari-rī, rīua nīrīarīkītie kūratha.

²⁴ Nake Jehova akiurīria Sodomu na Gomora mwaki wa ūbiriti uumīte igūrū kūrī Jehova.

²⁵ Nake akīharagania matūūra macio manene, na kīaragana kīu gīothe, o hamwe na arīa othe maatūire matūūra-inī macio manene, o na mīmera yothe ya būrūrī ūcio.

²⁶ No mūtumia wa Loti nīehūgūrīre na thuutha, nake agītuīka gītuģī gīa cumbī.

²⁷ Mūthenya ūyū ūngī rūciinī tene-rī, Iburahīmu agūkīra na agīcooka handū harīa aarūgamīte mbere ya Jehova.

²⁸ Agīcūthīrīria mwena wa Sodomu na Gomora, būrūrī wothe wa kīaragana kīu, nake akīona ndogo ndumanu yambatīte na igūrū kuuma būrūrī-inī ūcio, ihaana ta ndogo yumīte icua-inī.

²⁹ Nī ūndū ūcio, rīrīa Jehova aanangire matūūra macio manene ma kīaragana kīu, nīarīrīkanire Iburahīmu, na akīruta Loti mwanangīko-inī ūcio waharaganīrie matūūra macio manene kūrīa Loti atūire.

Loti na Airītu ake

³⁰ Thuutha ūcio Loti akīuma Zoari, agīthī gūtūūra kīrīma-inī arī hamwe na airītu ake eerī, tondū nīetiģīrīre gūkara Zoari. We na airītu ake eerī magītūūra ngurunga-inī.

³¹ Mūthenya ūmwe-rī, mūrītu ūrīa warī mūkūrū akīra ūrīa warī mūnini atīrī, “Ithe witū nī mūkūrū, na gūtīrī mūndū mūrūme ūrī hakuhī wa gūkoma na ithuī, ta ūrīa arī mūtugo kūndū guothe gūkū thī.

³² Reke tūhe ithe witū ndibei anyue nīgeetha tūkome nake, na tūtūurie rūciaro rwitū na ūndū wa ithe witū.”

³³ Ūtukū ūcio magītūma ithe wao anyue ndibei, na mūrītu ūrīa mūkūrū agītoonya na agīkoma nake. Nowe Loti ndaamenyire rīrīa mūrītu aakomire kana rīrīa ookīrīre.

³⁴ Mūthenya ūyū ūngī, mūrītu ūrīa mūkūrū akīra ūrīa mūnini atīrī, “Hwai ūtukū nī nī ndrīkomire na ithe witū. Reke tūmūhe ndibei rīngī anyue ūtukū wa ūmūthī, nawe ūthī ūkome nake, nīgeetha tūtūurie rūciaro rwitū na ūndū wa ithe witū.”

³⁵ Nī ūndū ūcio magītūma ithe wao anyue ndibei ūtukū ūcio o naguo, nake mūrītu ūrīa warī mūnini agītoonya agīkoma nake. O rīngī Loti ndaamenyire rīrīa mūrītu aakomire kana rīrīa ookīrīre.

³⁶ Nī ūndū ūcio airītu acio eerī a Loti makīģīa nda na ithe wao.

³⁷ Mūrītu ūrīa mūkūrū agīciara kahī na agīgatua Moabi, na nīwe ithe wa andū a Moabi gwata ūmūthī.

³⁸ Mūrītu ūrīa mūnini o nake agīciara kahī, nake agīgatua Beni-Ami, na nīwe ithe wa Aamoni arīa marī kuo nginya ūmūthī.

20

Iburahīmu na Abimeleku

¹ Na rīrī, Iburahīmu nīoimire kūu aarī, agīthī mwena wa Negevu, na agītūūra gatagatī ga Kadeshi na Shuri. Gwa kahinda nīatūūrīre Gerari

² na arī kūu Iburahīmu oigaga atīrī ha ūhoru wa mūtumia wake Sara, “Ūyū nī mwarī wa baba.” Tondū ūcio Abimeleku mūthamaki wa Gerari agītūmanīra Sara na akīmuoya.

³ No rīrī, Ngai akiumīrīra Abimeleku ūtukū na kīroto, akīmwīra atīrī, “Wee-rī, no ta ūkuite tondū mūdū-wa-nja ūcio woete nī mūtumia wene.”

⁴ No Abimeleku ndaakoretwo akuhīrīrie Sara, nī ūndū ūcio akīūria atīrī, “Mwathani, no wanange rūrīrī rūtehītie?”

⁵ Githī ti we wanjīrīre, ‘Ūyū nī mwarī wa baba?’ Na ningī o nake Sara githī ndoigire atīrī, ‘Ūyū nī mūrū wa baba?’ Njikīte ūndū ūcio na ūrūngīrīru wa ngoro na moko matarī ūcuuke.”

⁶ Ningī Ngai akīmwīra atīrī kīroto-inī, “Ūi, nīnjūū ūrekīte ūguo na ūrūngīrīru wa ngoro, na nīkīo ndīrakūgirīrie ūnjīhīrie. Nīkīo itanareka ūmūhutie.

⁷ Rū-rī, cookeria mūdū ūcio mūtumia wake, nīgūkorwo nī mūnabii, nake nīegūkūhoora, na nīgūtūūra muoyo. No waga kūmūcookīa-rī, ūmenye ti-itherū wee nīgūgūka, na andū aku othe nīmegūgūka.”

⁸ Mūthenya ūyū ūngī rūciinī tene, Abimeleku agītūmanīra anene ake othe, na aarīkia kūmeera maūdū marīa mothe meekīkīte, andū acio magītīgīra mūno.

⁹ Abimeleku agīcooka agīta Iburahīmu na akīmūūria atīrī, “Nī atīa ūguo ūtwīkīte? Nī atīa ngwīhīrie, nīguo ūndeherere nī na ūthamaki wakwa ūūru mūnene ūguo? Ūnjikīte maūdū mataagīrīre gwīkwo.”

¹⁰ Ningī Abimeleku akīūria Iburahīmu atīrī, “Nī kī gīatūmire wīke ūguo?”

¹¹ Iburahīmu akīmūcookeria atīrī, “Ndeīrīre atīrī, ‘Kūdū gūkū andū matīitīgīrīte Ngai, na nīmekūnjūrāga nī ūndū wa mūtumia wakwa.’

¹² O na kūrī ūguo, ti-itherū nī mwarī wa-baba, mūirītu wa baba; no tūtīrī a nyina ūmwe, nīkīo aatūkīre mūtumia wakwa.

¹³ Na rīrīra Ngai aandutire kuuma nyūmba-inī ya baba thīi ngorūūrage, ndeerire mūtumia wakwa atīrī, ‘Ūū nīguo ūrīnyonāgia wendo waku: Kūrīa guothe tūrīthiāga, uugage atīrī ūhoru-inī ūnjīgīi, ‘Ūyū nī mūrū wa baba.’”

¹⁴ Iburahīmu aarīkia kwaria, Abimeleku akīruta ng’ōndu na ng’ombe, na ngombo cia arūme na cia andū-a-nja, na agīcihe Iburahīmu, na akīmūcookeria Sara mūtumia wake.

¹⁵ Ningī Abimeleku akīmwīra atīrī, “Būrīri wakwa ūrī mbere yaku; tūūra harīa hothe ūngīenda.”

¹⁶ Nake Abimeleku akīra Sara atīrī, “Nīngūhe mūrū-wa-thoguo cekerī 1,000 cia betha* itūike cia kūrīhīria ihītia rīrīa ūhītīrio mbere ya andū aya othe mūrī nao; we ndūrī ūūru wīkīte.”

¹⁷ Nake Iburahīmu akīhooya Ngai, nake Ngai akīhonia Abimeleku, na mūtumia wake, na ngombo ciācia airītu nīguo mahote gūciara ciana rīngī,

¹⁸ nīgūkorwo Jehova nīahingīte nda cia andū-a-nja othe a nyūmba ya Abimeleku, makaaga kūgīa ciana, nī ūndū wa Abimeleku kuoya Sara mūtumia wa Iburahīmu.

21

Gūciarwo kwa Isaaka

¹ Nake Jehova agītuga Sara o ta ūrīa oigīte, na Jehova akīhingīria Sara kīrīkanīro kīrīa aamwīrīre.

² Sara akīgīa nda, na agīciarīra Iburahīmu kaana ga kahī ūkūrū-inī wake, o ihinda rīrīa Jehova aamwīrīte.

³ Iburahīmu agītua kaana kau ga kahī aaciarīrwo nī Sara, Isaaka.

⁴ Na rīrīa mūrīū ūcio wake Isaaka akinyirīe thīkū inyanya-rī, Iburahīmu akīmūruithia, o ta ūrīa Ngai aamwathīte.

⁵ Iburahīmu aarī na mīaka igana rīmwe rīrīa mūrīū wake Isaaka aaciarīrwo.

⁶ Sara akiuga atīrī, “Ngai nīatūmīte theke, na mūdū o wothe ūrīguaga ūhoru ūcio nīarīthekaga hamwe na nīi.”

⁷ Agīcooka akiuga atīrī, “Nūū ūngīerīre Iburahīmu atī Sara nīakongithia ciana? No rīrī, nīndīmūciarīre kaana ga kahī ūkūrū-inī wake.”

Hagari na Ishumaeli Kūingatwo

⁸ Nako kaana kau gagīkūra na gagītīgīthio kuonga; naguo mūthenya ūrīa Isaaka aatīgīthīrio kuonga-rī, Iburahīmu akīrugīthia iruga inene.

* 20:16 nī ta kilo ikūmi na imwe na nuthu (11.5).

⁹ No Sara akiona atĩ mũriũ wa Hagari ũria Mũmisiri aaciariire Iburahĩmu aarĩ na kinyũrũri.

¹⁰ Nake akĩra Iburahĩmu atĩrĩ, “Ingata ngombo ĩno ya mũndũ-wa-nja hamwe na mũriũ, tondũ mũriũ ũcio wa ngombo ĩyo ya mũndũ-wa-nja ndakagayana igai na mũriũ wakwa Isaaka.”

¹¹ Naguo ũhoru ũcio ũgĩthĩnia Iburahĩmu mũno tondũ wakonĩ mũriũ.

¹² No Ngai akĩmwĩra atĩrĩ, “Tiga gũthĩnĩka mũno nĩ ũndũ wa kĩmwana kũ, na ndungata ĩyo yaku ya mũndũ-wa-nja. Thikĩrĩria ũria wothe Sara egũkwĩra, tondũ rũciaro rũria rũgeetanio nawe rũkoima harĩ Isaaka.

¹³ O na ningĩ ningatũma mũriũ wa ndungata ĩyo ya mũndũ-wa-nja atuĩke rũrĩrĩ rũnene, tondũ nĩ rũciaro rwaku.”

¹⁴ Mũthenya ũyũ ũngĩ rũciinĩ tene Iburahĩmu akĩoya irio na mondo ya rũũa ĩrĩ na maaĩ, na agĩcinengera Hagari. Akĩmũigĩrĩra ciande-inĩ ciake, agĩcooka akĩmumagaria hamwe na kĩmwana kũ. Nake Hagari agũthĩra, na agĩturĩrwo nĩ njĩra arĩ kũu werũ-inĩ wa Birishiba.

¹⁵ Na rũria maaĩ marĩa maarĩ rũũa-inĩ maathirire-rĩ, Hagari akĩga kĩmwana kũu rungu rwa kĩhinga kĩmwe.

¹⁶ Nake agĩthiathia, agũkara thĩ handũ hataarĩ haraihu, ta ha rũkia rĩa mũguĩ, tondũ eeciiririe atĩrĩ, “Ndingĩrorera kĩmwana gĩakwa gĩgĩkua.” Na aikarĩte hau hakuhi, akĩambիրiia kũgirĩka.

¹⁷ Nake Ngai akĩgua kĩmwana kũu gĩkĩrĩra, nake mũraika wa Ngai agĩta Hagari arĩ kũu igũrũ akĩmũria atĩrĩ, “Nĩ kĩrĩragũthĩnia Hagari? Tiga gwĩtigira; Ngai nĩaguĩte kĩrĩro gĩa kĩmwana kũu kĩrĩ o hau kĩrĩ.

¹⁸ Tĩra kĩmwana kũu na igũrũ, na ũkĩnyiĩrĩre na guoko, nĩgũkorwo nĩngagĩtua rũrĩrĩ rũnene.”

¹⁹ Hĩndĩ ĩyo Ngai akĩmũhingũra maitho, nake akĩona gĩthima kĩa maaĩ. Agĩthĩ ho, akĩiyũria rũũa maaĩ, na akĩhe kĩmwana kũu kĩnyue.

²⁰ Ngai niakorirwo hamwe na kĩmwana kũu o ũria gĩakũraga. Gĩatũũire werũ-inĩ, na gĩgĩtuĩka mũrathi na ũta.

²¹ Hĩndĩ ĩyo aatũũraga Werũ-inĩ wa Parani-rĩ, nyina akĩmwethera mũtumia kuuma Misiri.

Kĩrĩkanĩro kĩa Iburahĩmu na Abimeleku

²² Ihinda-inĩ-rũu Abimeleku na Fikolu mũnene wa mbũtũ ciake cia ita makũra Iburahĩmu atĩrĩ, “Ngai arĩ hamwe nawe maũndũ-inĩ mothe marĩa wikaga.

²³ Rũu-rĩ, wĩhĩte ũrĩ mbere ya Ngai atĩ ndũkanjuukanĩrĩra, kana ũcuukanĩre ciana ciakwa, o na kana njiaro ciakwa. Nyonagia ũtugi nĩ na bũrũri ũyũ we ũtũũraga ũrĩ mũgeni o ta ũria nĩ nguonetie ũtugi.”

²⁴ Iburahĩmu agĩcookia atĩrĩ, “Nĩndehĩta.”

²⁵ Ningĩ Iburahĩmu agĩetia Abimeleku nĩ ũndũ wa gĩthima kĩa maaĩ kĩrĩa ndungata cia Abimeleku ciamũtunyĩte.

²⁶ No Abimeleku akiuga atĩrĩ, “Ndiũũ nũũ wikĩte ũndũ ũcio. Wee ndwanjĩrĩre, na ndaigua ũhoru ũcio ũmũthĩ.”

²⁷ Nĩ ũndũ ũcio Iburahĩmu akĩrehe ng’ondũ na ng’ombe akĩhe Abimeleku, nao andũ acio eerĩ makĩgĩa na kĩrĩkanĩro.

²⁸ Iburahĩmu akĩamũra mũatĩ mũgwanja kuuma rũũru-inĩ rwake.

²⁹ Nake Abimeleku akĩũria Iburahĩmu atĩrĩ, “Mĩatĩ ĩno mũgwanja-rĩ, wamĩamũra kuuma rũũru-inĩ nĩkĩ?”

³⁰ Iburahĩmu akĩmũcookeria atĩrĩ, “Itĩkĩra kuoya mũatĩ ĩno mũgwanja kuuma kũrĩ nĩ, itũĩke ũira atĩ nĩ nĩ ndenjire gĩthima gĩkĩ.”

³¹ Tondũ ũcio handũ hau hagĩtwo Birishiba tondũ hau nĩ ho andũ acio eerĩ mehĩĩre mwĩhĩtwa.

³² Thuutha wa kũrĩkanĩra kĩrĩko kũu kũu Birishiba, Abimeleku na Fikolu mũnene wa mbũtũ ciake cia ita, magĩcooka bũrũri wa Afilisti.

³³ Nake Iburahĩmu akihaanda mũtĩ wa mũbinde kũu Birishiba, na agĩkaĩra rĩĩtwa rĩa Jehova, o we Mũrungu ũria-ũtũũraga-Tene-na-Tene, arĩ handũ hau.

³⁴ Nake Iburahĩmu agũkara bũrũri-inĩ ũcio wa Afilisti ihinda irayaga ma.

22

Kũgerio kwa Iburahĩmu

¹ Thuutha wa maũndũ macio-rĩ, Ngai nĩageririe Iburahĩmu. Ngai akĩmwĩta atĩrĩ, “Iburahĩmu!”

Nake agĩcookia atĩrĩ, “Nii ũyũ haha.”

² Nake Ngai akĩmwĩra atĩrĩ, “Oya mũriũ waku, o we ũrĩa wa mũmwe Isaaka, ũrĩa wendete, ũthĩ rĩgongo rwa Moria, na ũmũrute ta igongona rĩa njino kuo kĩrĩma-inĩ kĩmwe kĩa irĩa ngaakuonia.”

³ Nĩ ũndũ ũcio mũthenya ũyũ ũngĩ rũciinĩ tene, Iburahĩmu agĩũkĩra, agĩtandĩka ndigiri yake. Akĩoya ndungata ciake igĩrĩ na mũriũ wake Isaaka. Aarĩkia gwatũra ngũ cia kũigana igongona rĩa njino-rĩ, akiomagara erekeire handũ harĩa Ngai aamwĩrĩte.

⁴ Mũthenya wa gatatũ, Iburahĩmu agĩtiira maitho na akĩona handũ hau harĩ o kũraya.

⁵ Akĩra ndungata ciake atĩrĩ, “Ikaragai haha na ndigiri ĩno, na nii na kĩmwana giakwa tũthĩ haarĩa tũkahooe Ngai, na tũcooke tũmũcookerere.”

⁶ Iburahĩmu agĩkĩoya ngũ icio cia igongona rĩa njino, agĩciigĩrĩra mũriũ wake Isaaka, nake agĩkuua mwaki na kahiũ. Na rĩrĩa o eerĩ mathiiga hamwe,

⁷ Isaaka akĩaria, agĩta ithe Iburahĩmu atĩrĩ, “Baba!”

Iburahĩmu akĩmũcookeria atĩrĩ, “Nii ũyũ, mũrũ wakwa.”

Isaaka akiuga atĩrĩ, “Ndĩrona tũrĩ na mwaki na ngũ! No rĩrĩ, gatũrũme ka igongona rĩa njino karĩ ha?”

⁸ Iburahĩmu agĩcookia atĩrĩ, “Mũrũ wakwa, Ngai we mwene nĩekũheana gatũrũme ka igongona rĩa njino.” Nao eerĩ magĩthĩ na mbere marĩ hamwe.

⁹ Maakinya handũ harĩa Ngai aamwĩrĩte-rĩ, Iburahĩmu agĩaka kĩgongona ho na akĩara ngũ igũrũ rĩakĩo. Agĩcooka akĩoha mũriũ wake Isaaka na akĩmũkomia kĩgongona-inĩ kũ igũrũ rĩa ngũ.

¹⁰ Ningĩ akĩoya kahiũ, agĩtambũrũkia guoko gwake, oorage mũriũ.

¹¹ No mũraika wa Jehova akĩmwĩta kuuma igũrũ, akiuga atĩrĩ, “Iburahĩmu! Iburahĩmu!”

Nake Iburahĩmu agĩcookia atĩrĩ, “Nii ũyũ haha.”

¹² Akĩmwĩra atĩrĩ, “Ndũkahutie kĩmwana kũu na guoko gwaku, na ndũgagĩke ũndũ o na ũrĩkũ. Rũ nĩndamena atĩ nĩwĩtigĩrĩte Ngai, tondũ ndũnarega kũruta mũrũguo, o we mũrũguo waku wa mũmwe, arĩ igongona.”

¹³ Nake Iburahĩmu agĩtiira maitho, na hau kĩhinga-inĩ akĩona ndũrũme ĩnyitĩtwo hĩa nĩ mũrita. Agĩthĩ ho, akĩoya ndũrũme ĩyo na akĩmiruta ĩrĩ igongona rĩa njino handũ ha mũriũ.

¹⁴ Nĩ ũndũ ũcio Iburahĩmu agĩta handũ hau Jehova-Nĩarĩheanaga. Na nginya ũmũthĩ kuugawo atĩrĩ, “Kĩrĩma-inĩ kĩa Jehova-rĩ, nĩarĩtũheaga.”

¹⁵ Nake mũraika wa Jehova arĩ igũrũ, agĩta Iburahĩmu hĩndĩ ya keerĩ,

¹⁶ akĩmwĩra atĩrĩ, “Jehova ekuuga ũũ: Nĩndĩhĩite na nii mwene, atĩ tondũ nĩwĩkĩte ũndũ ũyũ na ndũnarega kũndũtĩra mũrũguo, o mũrũguo waku wa mũmwe-rĩ,

¹⁷ ti-itherũ nĩngakũrathima na ndũme njiaro ciaku cingĩhe ta njata cia matu-inĩ na ta mũthanga ũrĩa ũrĩ hũgũrũrũ-inĩ cia irĩa. Njiaro ciaku nĩ ikegwatĩra matũũra marĩa manene ma thũ ciacio,

¹⁸ na nĩ ũndũ wa rũciaro rwaku, ndũrĩrĩ ciothe cia thĩ nũkarathimwo, tondũ wee nĩũnjathĩkĩire.”

¹⁹ Nake Iburahĩmu agĩcookerera ndungata ciake, magĩthĩ hamwe marorete Birishiba. Nake Iburahĩmu agĩtũũra kũu Birishiba.

Ariũ a Nahoru

²⁰ Thuutha wa maũndũ macio Iburahĩmu agĩkinyĩrwo nĩ ũhoro, akĩrwo atĩrĩ, “Milika o nake nĩagũite na ciana; nĩaciariĩre mũrũ-wa-nyũkwa Nahoru ciana:

²¹ Uzu nĩwe wa irigithathi, na mũrũ wa nyina nĩ Buzu, na Kemueli (ithe wa Aramu),

²² na Kesedu, na Hazo, na Pilidashu, na Jidilafu, na Bethueli.”

²³ Bethueli nĩwe watũkĩre ithe wa Rebeka. Acio nĩo ariũ arĩa anana Milika aaciariĩre Nahoru, mũrũ wa nyina na Iburahĩmu.

²⁴ Thuriya yake, ĩrĩa yetagwo Reuma, o nayo yarĩ na ariũ ake, nĩo Teba, na Gahamu, na Tahashu na Maaka.

23

Gĩkuũ gĩa Sara

¹ Sara aatũũire muoyo agĩkinya mĩaka igana rĩmwe na mĩrongo ĩrĩ na mũgwanja.

² Nake aakuĩrĩre Kiriathu-Ariba (na nokuo Hebironi), bũrũri-inĩ wa Kaanani; nake Iburahĩmu agĩthĩ, agĩcakaĩra Sara na akĩmũrĩrĩra.

³ Ningĩ Iburahĩmu agĩũkĩra akiuma hau mwĩrĩ wa mũtũmia wake warĩ, agĩthĩ akĩarĩria Ahiti akĩmeera atĩrĩ,

⁴ “Nii ndi mūgeni na mūgendi gūkū kwanyu. Nyenderiai handū gūkū ha gūthikana nigeetha hote gūthika mūtumia wakwa ūria ūkuite.”

⁵ Nao Ahiti magĩcookeria Iburahĩmu atĩrĩ:

⁶ “Mūthuuri ūyū, ta tūthikirĩrie. Wee ūrĩ mūthamaki ūrĩ hinya gatagatĩ-inĩ gaitū. Thika mūtumia waku mbĩrĩra-inĩ imwe ya iria njega ciitū. Gūtĩrĩ mūndū witu ūngĩkūgĩria mbĩrĩra ya gūthika mūtumia waku.”

⁷ Iburahĩmu agĩũkĩra akĩnamĩrĩra mbere ya Ahiti, andū acio ene bũrũri.

⁸ Akĩmeera atĩrĩ, “Angĩkorwo nĩmwĩtikĩrĩte thike mūtumia wakwa-rĩ, gūthikirĩrie, na mūthaihanĩrĩre kũrĩ Efironi mūrũ wa Zoharu,

⁹ nĩguo anyenderie ngurunga ya Makipela, irĩa yake irĩ mūthia-inĩ wa gĩthaka gĩake. Mũũriei anyenderie na thogora ūria ūmũgana, itũike handū hakwa ha gūthikana gūkū kwanyu.”

¹⁰ Nake Efironi ūcio Mũhiti aikarĩte thĩ o hau gatagatĩ-inĩ ka andū arĩa angĩ; tondũ ūcio agĩcookeria Iburahĩmu akĩguagwo nĩ Ahiti othe arĩa mookĩte kĩhingo-inĩ gĩa itũũra rũ riake.

¹¹ Akĩmwĩra atĩrĩ, “Aca, mwathi wakwa, thikĩrĩria; nĩndakũhe gĩthaka kũu, na nĩndakũhe ngurunga iyo irĩ thĩnĩ wakĩo. Ndakũhe andũ akwa makĩonaga. Thika mūtumia waku.”

¹² O rĩngĩ Iburahĩmu akĩnamĩrĩra mbere ya andũ acio ene bũrũri,

¹³ na akĩarĩria Efironi andũ acio makĩguaga, akĩmwĩra atĩrĩ, “Itũkĩra gũũthikĩrĩria. Nĩngũrĩtha thogora wa gĩthaka kũu. Amũkĩra mbeeca kuuma kũrĩ nĩ, nĩgeetha hote gūthika mūtumia wakwa kuo.”

¹⁴ Efironi agĩcookeria Iburahĩmu atĩrĩ,

¹⁵ “Ta thikĩrĩria, mwathi wakwa; gĩthaka kũu kĩngiuma cekerĩ magana mana ma betha,* no rĩrĩ, kũu nĩ kĩĩ gatagatĩ gaku na nĩ? Thĩ ūthike mūtumia waku.”

¹⁶ Iburahĩmu agũũtikĩra thogora wa Efironi na akĩmũthimĩra betha iria aagwetete andũ a Ahiti othe makĩguaga; cekerĩ magana mana cia betha cia mũgana wa gĩthimo kĩa onjorithia.

¹⁷ Nĩ ūndũ ūcio, gĩthaka kĩa Efironi kũu kĩarĩ Makipela hakuhĩ na Mamure-gĩthaka na ngurunga iyo, na mĩtĩ yothe irĩa yarĩ mĩhaka-inĩ ya gĩthaka kũu ikĩgarũrĩrwo

¹⁸ Iburahĩmu mbere ya Ahiti othe arĩa mookĩte kĩhingo-inĩ gĩa itũũra rũ inene.

¹⁹ Thuutha wa ūguo, Iburahĩmu agĩthika Sara mūtumia wake ngurunga-inĩ iyo yarĩ gĩthaka-inĩ kĩa Makipela hakuhĩ na Mamure (irĩa irĩ Hebironi), bũrũri-inĩ wa Kananani.

²⁰ Nĩ ūndũ ūcio gĩthaka kũu na ngurunga iyo yarĩ kuo ikĩgarũrĩrwo Iburahĩmu nĩ Ahiti irĩ handũ ha gūthikanaga.

24

Isaaka na Rebeka

¹ Na rĩrĩ, Iburahĩmu aarĩ mũkũrũ na agatĩndika mĩaka. Nake Jehova nĩamũrathimĩte maũndũ-inĩ make mothe.

² Nake akĩra ndungata irĩa yarĩ nene mũciĩ-inĩ wake, o irĩa yarũgamĩrĩre indo ciothe iria aarĩ nacio atĩrĩ, “Ta iga guoko gwaku rungu rwa kiero gĩakwa.

³ Nĩngwenda wĩhĩte na rĩtwa rĩa Jehova, o we Ngai wa igũrũ na Ngai wa thĩ, atĩ ndũgethara mūrũ wakwa mūtumia kuuma kũrĩ airĩtu a Akaanani aya ndũũraga thĩnĩ wao,

⁴ no nĩũgathĩ bũrũri-inĩ wakwa na kũrĩ andũ a nyũmba iitũ, na wethere mūrũ wakwa Isaaka mūtumia kũu.”

⁵ Ndongata iyo ikĩmũũria atĩrĩ, “I mūndũ-wa-nja ūcio angĩkaarega gũũka na nĩ bũrũri-inĩ ūyũ? Ngaacookia mūrũguo bũrũri ūria woimire?”

⁶ Iburahĩmu akĩmwĩra atĩrĩ, “Menyerera, ndũkanacookie mūrũ wakwa kũu!

⁷ Jehova, o we Ngai wa igũrũ irĩa wandutire kuuma nyũmba ya baba na kuuma bũrũri ūria ndaciarĩrwo na akĩnjarĩria na akĩnjũra na mwĩhĩtwa atĩrĩ, “Rũciaro rwaku nĩngarũhe bũrũri ūyũ’ we nĩwe ūgaatũma mũraika wake mbere yaku nĩguo ūkoonera mūrũ wakwa mūtumia kuuma kuo.

⁸ Mūndũ-wa-nja ūcio angĩkaarega gũũka nawe-rĩ, ndũkoohwo nĩ mwĩhĩtwa ūyũ wakwa; no ndũkanacookie mūrũ wakwa kũu.”

⁹ Nĩ ūndũ ūcio ndungata iyo ikĩiga guoko kwayo rungu rwa kiero kĩa Iburahĩmu ūcio mwathi wayo, na ikĩhĩta na mwĩhĩtwa harĩ we kũringana na ūhoru ūcio.

* 23:15 nĩ ta kilo inya na nuthu (4.5).

¹⁰ Ndungata ivo igĩcooka ikĩoya ngamĩira ikũmi cia mwathi wayo na ikiumagara ikuĩte mũthemba yothe ya indo njega kuuma kũri mwathi wayo. Igĩthĩi igĩkina itũura rĩria Nahoru aatũuraga mwena wa gathigathini-ithũiro wa Mesopotamia.

¹¹ Nayo igĩtũma ngamĩira ikome nja ya itũura hakuhi na gĩthima kĩa maaĩ; kwari kihwai-inĩ rĩria andũ-a-nja maathiiaga gũtaha maaĩ.

¹² Igĩcooka ikĩhooya, ikiuga atĩri, "Wee Jehova, Ngai wa Iburahĩmu mwathi wakwa, tũma ngaacĩre umũthĩ na utuge mwathi wakwa Iburahĩmu.

¹³ Rora, ndũgamĩte haha gĩthima-inĩ kĩa maaĩ, nao airĩtu a ene itũura nĩ maroka gũtaha maaĩ.

¹⁴ Kũrotũika atĩri, atĩ rĩria ndĩrĩira mũirĩtu atĩri, 'Ndakũhooya, he ndigithũ yaku nyue maaĩ,' nake oige atĩri, 'Nyua na nĩngũtahĩra o na ngamĩira ciaku,' reke ucio atuĩke niwe iũthuurĩre ndungata yaku Isaaka. Na undũ ucio utũme nĩ menye atĩ nĩutugĩte mwathi wakwa."

¹⁵ Itanarĩkia kũhooya-rĩ, Rebeka agĩũka akuuĩte ndigithũ kĩande-inĩ. Aarĩ mũirĩtu wa Bethueli mũrũ wa Milika, ũria warĩ mũtumia wa Nahoru mũrũ wa nyina na Iburahĩmu.

¹⁶ Mũirĩtu ucio aarĩ mũthaka mũno, mũirĩtu gathirange; gũtirĩ mũndũ mũrũme wakomete nake. Agĩkũrũka gĩthima-inĩ kĩa maaĩ, akĩyũria ndigithũ yake maaĩ, agĩcooka akiambata rĩngĩ.

¹⁷ Nayo ndungata ivo ikĩhiũha ikamũtũnge, na ikĩmwĩra atĩri, "Ndagũthaita, he tũũ tũnini twa kũnyua kuuma ndigithũ-inĩ yaku."

¹⁸ Nake agĩcookia atĩri, "Mwathi wakwa, nyua," nake akĩruta ndigithũ mũtwe na ihenya, akĩmĩnyĩta na moko, na akĩmũhe maaĩ.

¹⁹ Na aarĩkia kũmũhe maaĩ ma kũnyua, agĩcooka akiuga atĩri, "Nĩngũtahĩra ngamĩira ciaku, o nacio o nginya ciigania kũnyua."

²⁰ Agĩkĩonoreria maaĩ marĩa maarĩ ndigithũ yake mũharatĩ-inĩ na ihenya, agĩcooka agĩteng'era gĩthima-inĩ gũtaha maaĩ mangĩ, agĩtaha ma kũigana ngamĩira ciake ciothe.

²¹ Mũndũ ucio akĩmwĩrorera atekwaria, nĩguo amenye kana Jehova ndagacĩrithĩtie rũgendo rwake kana ndaarũgacĩrithĩtie.

²² Rĩria ngamĩira ciarĩkirie kũnyua maaĩ-rĩ, mũndũ ucio akĩruta gĩcũhĩ kĩa iniũrũ gĩa thahabu kĩa ũritũ wa nuthu cekeri,* na bangiri igĩrĩ cia thahabu cia ũritũ wa cekeri ikũmi,† akĩmwĩkĩra.

²³ Agĩcooka akĩmũũria atĩri, "Wee ũrĩ mwarĩ wa ũ? Ndagũthaita ta njĩira atĩri, mũciĩ gwa thogu-rĩ, he handũ tũngĩrarĩra?"

²⁴ Nake akĩmũcookeria atĩri, "Nĩ ndĩ mwarĩ wa Bethueli, mũriũ ũria Milika aaciarĩre Nahoru."

²⁵ Nĩngĩ akĩmwĩra atĩri, "Tũri na riya na nyeki nyingĩ, o na handũ wee ũngĩrarĩra."

²⁶ Mũndũ ucio akĩnamĩra thĩ, akĩhooya Jehova,

²⁷ akiuga atĩri, "Jehova arogaathwo, o we Ngai wa Iburahĩmu mwathi wakwa, o ucio utatigĩte kuonania utugi na wĩhokeku wake kũri mwathi wakwa. Hakwa-rĩ, Jehova nĩandongoretie rũgendo-inĩ, akanginyia kwa andũ a nyũmba ya mwathi wakwa."

²⁸ Nake mũirĩtu ucio agĩteng'era, agĩthĩi akĩhe andũ a nyũmba ya nyina ndeto icio.

²⁹ Na rĩri, Rebeka aarĩ na mũrũ wa nyina wetagwo Labani, nake akiumagara ahiũhite, agĩthĩi kũri mũndũ ucio hau gĩthima-inĩ kĩa maaĩ.

³⁰ Rĩria onire gĩcũhĩ kũ kĩa iniũrũ na bangiri irĩ moko-inĩ ma mwarĩ wa nyina, na aigua Rebeka akiuga ũria mũndũ ucio aamwĩrite-rĩ, agĩthĩi kũri mũndũ ucio, akĩmũkora arũgamĩte harĩ ngamĩira ciake hakuhi na gĩthima kĩa maaĩ.

³¹ Akĩmwĩra atĩri, "Ūka tũthĩi mũciĩ, wee ũrathimĩtwo nĩ Jehova. Ūrũgamĩte haha nja nĩkĩ? Nĩhaarĩrie nyũmba yaku na handũ ha ngamĩira."

³² Nĩ undũ ucio mũndũ ucio agĩtoonya nyũmba, nacio ngamĩira ikĩaurwo mũrigo. Ngamĩira ikĩreherwo riya na nyeki, nake mũndũ ucio na andũ arĩa aarĩ nao makĩreherwo maaĩ ma gũthamba magũrũ.

³³ Nĩngĩ akĩreherwo irio, nowe akiuga atĩri, "Nĩ ndĩngĩrĩa, itambĩte kũmwĩra undũ ũria ũndehete gũkũ."

Nake Labani akĩmwĩra atĩri, "Gĩtwĩre."

³⁴ Nake agĩkiuga atĩri, "Nĩ ndĩ ndungata ya Iburahĩmu."

³⁵ "Jehova nĩarathimĩte mwathi wakwa mũno, na nĩ atongete mũno. Nĩamũheete ng'ondũ na ng'ombe, betha na thahabu, ndungata cia arũme na cia andũ-a-nja, na ngamĩira o na ndigiri.

* 24:22 nĩ ta giramu ithano na nuthu (5:5). † 24:22 nĩ ta giramu 110.

³⁶ Nake Sara mütumia wa mwathi wakwa niamūciarĩre kīmwana arĩ o mūkūrũ, nake nīakĩheete indo ciake ciothe.

³⁷ Nake mwathi wakwa agītũma ndĩhĩte akĩnjĩra atĩrĩ, ‘Ndũkanethere mūrĩũ wakwa mütumia kuuma kūrĩ airĩtu a Akaanani, a gūkũ bũrĩri ũyũ ndũũraga,

³⁸ no ũthĩĩ kūrĩ nyũmba ya baba na kūrĩ mũhĩrĩga wakwa, na ũrutĩre mūrĩũ wakwa mütumia kuo.’

³⁹ “Nĩngĩ ngĩũria mwathi wakwa atĩrĩ, ‘Ĩ mũndũ-wa-nja ũcio angĩrega gũũka na nĩ?’

⁴⁰ “Nake akĩnjookeria atĩrĩ, ‘Jehova ũria ndũire thiiaga mbere yake, nĩagatũma mũraika wake athĩĩ nawe, na atũme rũgendo rwaku rũgaacĩre, nĩgeetha ũkaarutĩra mūrĩũ wakwa mütumia kuuma kūrĩ mũhĩrĩga wakwa na kuuma kūrĩ andũ a nyũmba ya baba.

⁴¹ Nĩngĩ wathĩĩ kūrĩ mũhĩrĩga wakwa-rĩ, nĩũkohorwo kuuma kūrĩ mwĩhĩtwa wakwa; o na mangĩkaarega kũmũnengerana kūrĩ we, nĩũkohorwo kuuma kūrĩ mwĩhĩtwa ũcio wakwa.’”

⁴² Agĩthĩĩ na mbere, akiuga atĩrĩ, “Ũmũthĩ rĩrĩa nginyire gĩthima-inĩ kĩa maaĩ, njugire atĩrĩ, ‘Wee Jehova Ngai wa Iburahĩmu mwathi wakwa, ũngĩenda, ndagũthaiha, gaacĩrithia rũgendo rũrũ njũkĩte.

⁴³ Ta kĩone, nũngĩĩ haha gĩthima-inĩ kĩa maaĩ; mūrĩtu angĩũka gũtaha maaĩ na nĩ ndĩmwĩre atĩrĩ, “Ĩtĩkĩra nyue tũũĩ tũnini kuuma ndigithũ-inĩ yaku,”

⁴⁴ nake angĩnjĩra atĩrĩ, “Nyua na nĩngũtahĩra ngamũra ciaku o nacio,” nĩagĩtuĩke nĩwe mũndũ-wa-nja ũria Jehova athuurĩre mūrĩũ wa mwathi wakwa.’

⁴⁵ “Itanarĩkia gũhooya ũguo na ngoro-rĩ, Rebeka oka arĩ na ndigithũ yake kĩa nde. Nake aikũrũka gĩthima-inĩ kĩa maaĩ, aataha maaĩ na nĩ ndamwĩra atĩrĩ, ‘Ndagũthaiha he maaĩ nyue.’

⁴⁶ “Aaruta ndigithũ yake kĩa nde o naihenya anjĩra atĩrĩ, ‘Nyua, na nĩngũnyuithia o na ngamũra ciaku.’ Nĩ ũndũ ũcio ndanyua maaĩ na ahe ngamũra o nacio.

⁴⁷ “Na nĩ ndamũũria atĩrĩ, ‘Ūrĩ mwarĩ wa ũ?’

“Nake anjookeria atĩrĩ, ‘Ndĩ mwarĩ wa Bethueli mūrũ wa Nahoru, ũria Milika aamũciarĩre.’

“Na nĩ ndakĩmwĩkĩra gĩcũhĩ iniũrũ, na bangiri moko,

⁴⁸ ndacooka ndainamĩra ndahooya Jehova. Ndagatha Jehova, o we Ngai wa Iburahĩmu mwathi wakwa, ũria ũndongoretie na njĩra ĩria njagĩrĩru nyonere mūrũ wa mwathi wakwa mwarĩ wa mūrĩũ wa mūrũ wa nyina nake.

⁴⁹ Na rĩrĩ, angĩkorwo nĩ mũkuonania ũtuĩga na wĩhokeku kūrĩ mwathi wakwa, njĩrai; na angĩkorwo tũguo, mũnjĩre nĩgeetha na nĩ menye na kũria ngũroro.”

⁵⁰ Labani na Bethueli magĩcookia atĩrĩ, “Ūndũ ũyũ uumĩte kūrĩ Jehova; ithuĩ tũngĩgĩkwĩra atĩa?

⁵¹ Rebeka nĩwe ũyũ; muoe mũthĩĩ agatũĩke mütumia wa mūrĩũ wa mwathi waku, o ta ũria Jehova oĩgĩte.”

⁵² Rĩria ndungata ya Iburahĩmu yaigũire ũria moigire, ikĩnamĩrĩa, igĩturumithia ũthĩũ wayo thĩ mbere ya Jehova.

⁵³ Nĩngĩ ndungata ĩyo ikĩruta thahabu, na mathaga ma betha na nguo, na igĩcihe Rebeka; igĩcooka ikĩhe Labani mūrũ wa nyina, o na nyina, iheo cia goro.

⁵⁴ Ndungata ĩyo na andũ arĩa yarĩ nao makĩrĩa na makĩnyua, na makĩraara kũũ ũtukũ ũcio.

Na rĩria mookĩrĩre mũthenya ũyũ ũngĩ rũciinĩ tene, ikiuga atĩrĩ, “Rekei ndĩthĩre kūrĩ mwathi wakwa.”

⁵⁵ No Labani mūrũ wa nyina na mūrĩtu, o na nyina, makiuga atĩrĩ, “Reke mūrĩtu ũyũ aikare na ithuĩ ta matukũ ikũmi; mũcooke mũthĩĩ.”

⁵⁶ No yo ikĩmeera atĩrĩ, “Tigai kũngĩria thĩĩ, kuona atĩ Jehova nĩagacĩrithĩie rũgendo rwakwa. Rekei ndĩthĩre kūrĩ mwathi wakwa.”

⁵⁷ Nao makiuga atĩrĩ, “Rekei twĩte mūrĩtu tũmũũrie ũhoru ũcio.”

⁵⁸ Nĩ ũndũ ũcio magĩta Rebeka, makĩmũũria atĩrĩ, “Nĩũgũthĩĩ na mũndũ ũyũ?”

Nake akiuga atĩrĩ, “Nĩngũthĩĩ.”

⁵⁹ Nĩ ũndũ ũcio magĩtĩkĩria Rebeka mwarĩ wa nyina ũcio ethĩre, hamwe na mũmũrori, na ndungata ya Iburahĩmu na andũ ake.

⁶⁰ Nao magĩkĩrathima Rebeka makĩmwĩra atĩrĩ,

“Mwarĩ wa maitũ,

ũroingĩha ũtuĩke nyina wa ngiri maita ngiri, naruo rũciarũ rwaku rũroigwatĩra ihingo cia thũ ciao.”

⁶¹ Nake Rebeka na ndungata ciake, cia andũ-a-nja, makĩhaaĩria na makĩhaica ngamĩĩra, na magĩthĩĩ na mũndũ ũcio. Nĩ ũndũ ũcio ndungata iyo ikĩoya Rebeka igĩthĩĩra.

⁶² Na rĩrĩ, Isaaka nĩoimĩte Biri-Lahai-Roi, nĩ ũndũ aatũũraga Negevu.

⁶³ Hwaĩ-inĩ ũmwe-rĩ, nĩathĩire na kũu mũgũnda-inĩ agecũũranganie, na aatiira maitho, akĩona ngamĩĩra ciũkĩte.

⁶⁴ O nake Rebeka agĩtiira maitho akĩona Isaaka. Akiuma ngamĩĩra igũrũ,

⁶⁵ na akĩũria ndungata iyo atĩrĩ, “Mũndũ ũria ũrĩ kũũria mũgũnda ũroka gũtũtũnga nũũ?”

Ndungata iyo igĩcookia atĩrĩ, “Nĩ mwathi wakwa.” Nake Rebeka akĩoya taama wake akĩũhumbĩra.

⁶⁶ Nayo ndungata iyo ikĩĩra Isaaka ũria wotho yekĩte.

⁶⁷ Nake Isaaka agĩtoonyia Rebeka hema-inĩ ya nyina Sara, akĩmũhikia. Nĩ ũndũ ũcio agĩtuĩka mũtumia wake, na akĩmwenda; nake Isaaka akĩhoorerio ihooru rĩa gĩkuũ kĩa nyina.[‡]

25

Gĩkuũ kĩa Iburahĩmu

¹ Thuutha ũcio Iburahĩmu nĩ aahikirie mũtumia ũngĩ, wetagwo Ketura.

² Nake akĩmũciarĩra ariũ atandatũ, na nĩo Zimirani, na Jokishani, na Medani, na Midiani, na Ishibaku na Shua.

³ Jokishani nĩwe warĩ ithe wa Sheba na Dedani; nacio njiaro cia Dedani nĩcio ciarĩ Aashuri, na Aletushi na Aleumi.

⁴ Nao ariũ a Midiani maarĩ Efa, na Eferi, na Hanoku, na Abida na Elidaha. Acio othe maarĩ njiaro cia Ketura.

⁵ Nake Iburahĩmu akĩgaĩra Isaaka indo ciothe iria aarĩ nacio.

⁶ No arĩ o muoyo-rĩ, akĩhe ariũ a thuriya* ciake iheo, agĩcookaa akĩmeheranĩria na mũriũ Isaaka magĩthĩĩ na kũu bũrũri wa irathĩro.

⁷ Mĩaka yotho irĩa Iburahĩmu aatũũrire muoyo yarĩ mĩaka igana rĩmwe na mĩrongo mũgwanja na itano.

⁸ Iburahĩmu agĩtuĩkana na agĩkua arĩ mũthuari mũniaru, arĩ mũkũrũ na akaingĩhia mĩaka, agĩthikwo hamwe na andũ ao arĩa maakuĩte.

⁹ Nao ariũ ake, Isaaka na Ishumaeli, makĩmũthika ngurunga-inĩ ya Makipela hakuĩ na Mamure, gĩthaka-inĩ kĩa Efironi mũrũ wa Zoharu ũria Mũhiti,

¹⁰ gĩthaka kĩrĩa Iburahĩmu aagũrĩte kuuma kũrĩ Ahiti. Hau nĩho Iburahĩmu aathikirwo hamwe na Sara mũtumia wake.

¹¹ Thuutha wa gĩkuũ kĩa Iburahĩmu-rĩ, Ngai nĩarathimire mũriũ Isaaka ũrĩa watũũraga hakuĩ na Biri-Lahai-Roi.

Ariũ a Ishumaeli

¹² Ũyũ nĩguo ũhoru wa Ishumaeli mũrũ wa Iburahĩmu, ũrĩa waciariĩrwo Iburahĩmu nĩ Hagari ũrĩa Mũmisiri, ndungata ya Sara.

¹³ Maya nĩmo marĩtwa ma ariũ a Ishumaeli, maandĩkĩtwa kũringana na ũrĩa maarũmanĩrĩre gũciarwo: Irigithathi rĩa Ishumaeli rĩarĩ Nebaiothu, rĩkarũmĩrĩrwo nĩ Kedari, na Adubeeli, na Mibisamu,

¹⁴ na Mishima, na Duma, na Masa,

¹⁵ na Hadadi, na Tema, na Jeturu, na Nafishu, na Kedema.

¹⁶ Acio nĩo maarĩ ariũ a Ishumaeli, na macio nĩmo marĩtwa ma aathani ikũmi na eerĩ a mĩhĩrĩga yao kũringana na kũrĩa maatũũraga na kambĩ ciao.

¹⁷ Mĩaka yotho irĩa Ishumaeli aatũũrire muoyo yarĩ mĩaka igana rĩmwe na mĩrongo itatũ na mũgwanja. Agĩcookaa agĩtuĩkana agĩkua, na agĩthikwo hamwe na andũ ao arĩa maakuĩte.

¹⁸ Njiaro cia Ishumaeli igĩtũũra kuuma Havila nginya Shuri, gũkuhĩ na mũhaka wa Misiri werekeire bũrũri wa Ashuri. Nao magĩtũũra na rũmena na ariũ arĩa angĩ othe a ithe wao.

Jakubu na Esaũ

[‡] **24:67** Mĩaka itatũ nĩyathĩrite kuuma Sara aakua (17:17; 23:1; 25:20). * **25:6** Thuriya yarĩ mũndũ-wa-nja ũtahikĩtio na mũtugo wa ndũire; aikaranagia na mũndũ mũrũme arĩ wa gwĩkenia nake, kana aheetwo nĩ mũtumia wake aciare nake ciana handũ ha mũtumia ũcio wake.

19 Ӱyũ nĩguo ũhoru wa Isaaka mũrũ wa Iburahĩmu.

Iburahĩmu nĩwe waciarire Isaaka,

20 nake Isaaka aarĩ na mĩaka mĩrongo ĩna rĩrĩa aahikirie Rebeka, mwarĩ wa Bethueli ũrĩa Mũsuriata wa Padani-Aramu, na aarĩ mwarĩ wa nyina na Labani ũrĩa Mũsuriata.

21 Isaaka agĩthaiha Jehova nĩ ũndũ wa mĩtumia wake tondũ aarĩ thaata. Nake Jehova akĩgũa mahooya make, na Rebeka mĩtumia wake akĩgĩa nda.

22 Natuo twana tũu tũkĩgianĩra kũu nda yake, nake akĩyũria atĩrĩ, “Ũndũ ũyũ ũrekĩka kũrĩ nĩ nĩkĩ?” Nĩ ũndũ ũcio agĩthĩi gũtũũria ũhoru harĩ Jehova.

23 Nake Jehova akĩmwĩra atĩrĩ,
“Ndũrĩrĩ igĩrĩ irĩ nda yaku,

na andũ a mĩthemba ĩrĩ kuuma nda yaku nĩmagatigithanio;
gĩthemba kĩmwe nĩgĩgakĩria kĩrĩa kĩngĩ hinya,

na ũrĩa mũkũrũ nĩagatungatĩra ũrĩa mũnini.”

24 Na rĩrĩa ihinda rĩake rĩakinyire rĩa gũciara, agĩkorwo nĩ tũhĩ twa mahatha aarĩ natuo nda.

25 Karĩa kaambire gũciarwo kaarĩ gatune na mwĩrĩ wako wothe wahaanaga ta nguo ya maguoya; tondũ ũcio magĩgatua Esaũ.

26 Thuutha ũcio mũrũ wa nyina agĩciarwo guoko gwake kũnyitĩte ndiira ya Esaũ; tondũ ũcio agĩtũuo Jakubu. Isaaka aarĩ na mĩaka mĩrongo ĩtandatũ rĩrĩa Rebeka aaciarire twana tũu.

27 Natuo tũmwana tũu tũgĩkũra, nake Esaũ agĩtũũka mũguĩmi mũũgĩ, mũndũ wa werũ, no Jakubu aarĩ mũndũ mũhooreri, waikaraga hakuhĩ na mũciĩ.

28 Isaaka eendete Esaũ tondũ nĩ eendete nyama cia ũguĩmi, no Rebeka eendete Jakubu.

29 Mũthenya ũmwe Jakubu nĩarugaga gĩtoero kĩa ndengũ ndune, nake Esaũ agĩũka kuuma werũ-inĩ ahũĩti mũno.

30 Akĩra Jakubu atĩrĩ, “Ta he gĩtoero kũ ũraruga! Ndĩ mũhũtu mũno!” (Nĩkĩo gĩatũmire acooke gwĩtwo Edomu.)

31 Jakubu akĩmũcookeria atĩrĩ, “Amba ũnyenderie ũrigithathi waku!”

32 Nake Esaũ akiuga atĩrĩ, “Ngĩrie gũkua, ũrigithathi ũyũ ũkaang’una na kĩ?”

33 No Jakubu akĩmwĩra atĩrĩ, “Amba wĩhĩte kũrĩ nĩ.” Nake akĩhĩta na mwĩhĩta, akĩenderia Jakubu ũrigithathi wake.

34 Nake Jakubu akĩhe Esaũ mũgate na gĩtoero kĩa ndengũ. Nake akĩrĩa na akĩnyua, agĩcooka agĩũkĩra agĩthĩra.

Tondũ ũcio Esaũ akĩnyarara ũrigithathi wake.

26

Isaaka na Abimeleku

1 Na rĩrĩ, nĩ kwagĩire ng’aragu ĩngĩ bũrũri-inĩ ũcio, tiga ĩrĩa ya mbere ya hĩndĩ ya Iburahĩmu, nake Isaaka agĩthĩi Gerari kũrĩ Abimeleku mũthamaki wa Afilisti.*

2 Jehova akiumĩrĩa Isaaka, akĩmwĩra atĩrĩ, “Ndũgaikũrũke ũthĩi Misiri; tũũra bũrũri o ũrĩa ndĩrĩkwĩra ũtũũre.

3 Ikara bũrũri-inĩ ũyũ kwa ihinda, na nĩngũkorwo hamwe nawe na nĩngũkũrathima. Nĩgũkorwo nĩwe na njiaro ciaku ngũhe mabũrũri maya mothe na hingie mwĩhĩta ũrĩa ndehĩtire kũrĩ thoguo Iburahĩmu.

4 Nĩngatũma njiaro ciaku cĩngĩhe ta njata cia matu-inĩ na nĩngamahe mabũrũri maya mothe, na nĩ ũndũ wa rũciaro rwaku, ndũrĩrĩ ciothe cia thĩ nĩkarathimwo,

5 tondũ Iburahĩmu nĩanjathĩkũire na akĩrũmia ũria ndendaga, akĩrũmĩrĩa maathani makwa, na matuĩro makwa ma kũrũmĩrĩrwo, na mawatho makwa.”

6 Nĩ ũndũ ũcio Isaaka agĩũkara o kũu Gerari.

7 Rĩrĩa andũ a kũu maamũrĩrie ũhoru wa mĩtumia wake-rĩ, we akiuga atĩrĩ, “Nĩ mwarĩ wa baba,” tondũ nĩetiigĩrĩre kuuga, “Nĩ mĩtumia wakwa.” Eeciiririe atĩrĩ, “Andũ a gũkũ mahota kũnjũraga nĩ ũndũ wa Rebeka, tondũ aarĩ mũthaka.”

8 Na thuutha wa Isaaka arĩkĩtie gũũkara kũu kahinda karaihu-rĩ, Abimeleku mũthamaki wa Afilisti nĩacũthĩrĩrie nja na ndirica, nake akĩona Isaaka akĩhambata mĩtumia wake Rebeka.

9 Nĩ ũndũ ũcio Abimeleku agĩtũmanĩra Isaaka, akĩmũũria atĩrĩ, “Ti-itherũ ũyũ nĩ mĩtumia waku! Nĩ kĩ gĩatũmire uuge atĩ, ‘Ŭyũ nĩ mwarĩ wa baba?’”

Isaaka akĩmũcookeria atĩrĩ, “Tondũ ndeciiririe ndahota kũũragwo nĩ ũndũ wake.”

* 26:1 Ӱyũ aarĩ Mũthamaki Abimeleku ũngĩ; Abimeleku wa hĩndĩ ya Iburahĩmu nĩakũite ta mĩaka mĩrongo ĩnana yahĩtũkĩte.

¹⁰ Ningĩ Abimeleku akĩmũuria atĩrĩ, “Nĩ atĩa ũguo ũtwĩkĩte? Ī mũndũ mũrũme ũmwe wa gũkũ angĩrakorirwo akomete na mĩtumia waku, nawe ũgĩtũme tũnyitwo nĩ ihĩtia?”

¹¹ Nĩ ũndũ ũcio Abimeleku akĩruta watho kũrĩ andũ othe, akiuga atĩrĩ, “Mũndũ o na ũrĩkũ ũngĩthĩnia mũndũ ũyũ kana mĩtumia wake no kũuragwo akooragwo.”

¹² Nake Isaaka akĩhaanda irio bũrũri ũcio, na mwaka o ro ũcio akĩgetha maita igana, tondũ Jehova nĩamũrathimire.

¹³ Nake Isaaka agĩtonga, nague ũtonga wake ũgĩthĩ o ũkĩingĩhaga o nginya agĩtonga mũno.

¹⁴ Aarĩ na ndũuru nyingĩ cia mbũri na cia ng’ombe, na ndungata nyingĩ, o nginya Afilisti makĩmũiguĩra ũuru.

¹⁵ Tondũ ũcio, ithima iria ciothe ndungata cia ithe cienjete hĩndĩ ya ithe Iburahĩmu-rĩ, Afilisti magĩcithika, magĩciyũria tĩiri.

¹⁶ Ningĩ Abimeleku akĩra Isaaka atĩrĩ, “Ūkĩra ũthĩ, ũtweherere, tondũ nĩũgũite na hinya mũno gũtũkĩra.”

¹⁷ Nĩ ũndũ ũcio Isaaka agĩthaama, akĩehera kũu, agĩthĩ kwamba hema Gĩtuamba-inĩ kĩa Gerari, na agĩtũra kuo.

¹⁸ Isaaka agĩthikũria ithima iria cienjetwo hĩndĩ ya ithe Iburahĩmu, o icio Afilisti maathikĩte thuutha wa Iburahĩmu gũkua, na agĩciĩta marĩtwa o marĩa ithe aacihete.

¹⁹ Na rĩrĩ, ndungata cia Isaaka nĩcienjire kũu gĩtuamba-inĩ na igĩkora gĩthima kĩa maai mega kuo.

²⁰ No rĩrĩ, arĩthi a Gerari makĩnegenania na arĩthi a Isaaka, makĩmeera atĩrĩ, “Maai maya nĩ maitũ!” Nake agĩta gĩthima kũu Eseku, tondũ nĩmakararanirie nake.

²¹ Ningĩ ndungata icio ciake ikĩenja gĩthima kĩngĩ, no-o nakĩo makĩnegenanĩria, nake Isaaka agĩgũta Sitina.

²² Nake agĩthaama kũu, agĩthĩ akĩenja gĩthima kĩngĩ, na matianegenanirie na mũndũ. Nake agĩgũta Rehobothu, akiuga atĩrĩ, “Rĩu Jehova nĩatũheete ũikaro mũiganu, na nĩtũgũtheeremera bũrũri-inĩ ũyũ.”

²³ Agĩcooka akiuma kũu, agĩthĩ Birishiba.

²⁴ Ūtukũ ũcio aakinyire kũu, Jehova akĩmuumĩrĩra, akĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩ niĩ Ngai wa thoguo Iburahĩmu. Ndũkanetigĩre, tondũ ndĩ hamwe nawe; nĩngũkũrathima na nyingĩhie njiaro ciaku nĩ ũndũ wa Iburahĩmu ndungata yakwa.”

²⁵ Isaaka agĩaka kĩgongona kũu, na agĩkaĩra rĩtwa rĩa Jehova. Akĩamba hema yake o kũu, nacio ndungata ciake ikĩenja gĩthima o kuo.

²⁶ Hĩndĩ ĩyo Abimeleku agĩthĩ kũrĩ Isaaka oimĩte Gerari, marĩ na Ahuzathu ũrĩa wamũtaaraga, na Fikolu mũnene wa ita ciake.

²⁷ Isaaka akĩmooria atĩrĩ, “Muoka kũrĩ niĩ nĩkĩ, kuona atĩ nĩmwathũũrĩre na mũkĩnyingata?”

²⁸ Nao makĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩtuonete hatarĩ nganja atĩ Jehova arĩ hamwe nawe, na nĩ ũndũ ũcio tuoiga atĩrĩ, ‘Nĩ kwagĩrĩre tũgĩe na mwĩhĩtwa wa ũiguano gatagatĩ gaitũ’: ĩ, gatagatĩ gaitũ nawe. Reke tũgĩe na kĩrĩkanĩro nawe,

²⁹ atĩ ndũgatwĩka ũũru, o ta ũrĩa o na ithũ tũtaagũthĩnirie, no hĩndĩ ciothe twagwĩkaga wega, na tũgĩkumagaria ũthĩ na thayũ. Na rĩu nĩũrathimĩtwo nĩ Jehova.”

³⁰ Isaaka akĩmarugithĩria iruga, nao makĩrĩa na makĩnyua.

³¹ Mũthenya ũyũ ũngĩ, rũciĩnĩ tene, andũ acio na Isaaka makĩhĩtanĩra mwĩhĩtwa mũndũ na ũrĩa ũngĩ. Isaaka agĩcooka akĩmoimagaria, magĩthĩrĩa, makĩmũtiga na thayũ.

³² Mũthenya o ro ũcio maathiire, ndungata cia Isaaka igĩũka, ikĩmwĩra ũhoro wa gĩthima kĩrĩa cienjete, ikiuga atĩrĩ, “Nĩtwakĩnyĩra maai!”

³³ Nake agĩta gĩthima kũu Shiba, na nginya ũmũthĩ itũũra rĩu rĩtũũruga rĩitagwo Birishiba.

³⁴ Esaũ aakinyia mĩaka mĩrongo ĩna, akĩhikia Judithi mwarĩ wa Beerĩ ũrĩa Mũhiti, o na ningĩ akĩhikia Basemathu mwarĩ wa Eloni ũrĩa Mũhiti.

³⁵ Nao magĩtuĩka kĩhumo gĩa kĩa kũrĩ Isaaka na Rebeka.

27

Jakubu Kwĩgĩra na Irathimo cia Isaaka

¹ Rĩrĩa Isaaka aakũrĩre na maitho make makĩaga hinya ũndũ atangĩahotire kuona-rĩ, agĩtũmanĩra Esaũ mũriũ wake ũrĩa mũkũrũ, akĩmwĩra atĩrĩ, “Mũrũ wakwa.”

Nake Esaũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩ ũyũ haha.”

² Isaaka akĩmwĩra atĩrĩ, “Rĩu niĩ ndĩ mũkũrũ na ndiũ mũthenya ũrĩa ingikua.

³ Rīu-rī, oya indo ciaku cia ũguĩmi; ũta na mĩguĩ yaku, na uumagare ũthiĩ werũ-inĩ ũkanguĩmire nyamũ cia gĩthaka.

⁴ Thondekera irio njega iria nyendete na ũndehere ndĩe, nĩgeetha ngũrathime na kĩrathimo gĩakwa itanakua.”

⁵ Na rĩrĩ, Rebeka agĩkorwo nĩathikĩrĩrie Isaaka akĩhe mũriũ Esaũ ũhoro ũcio. Na rĩrĩa Esaũ aathiire werũ-inĩ kũguĩma nyamũ nĩguo amĩnũkie-rĩ,

⁶ Rebeka akĩra mũriũ Jakubu atĩrĩ, “Nĩ ndaigua thoguo akĩra Esaũ mũrũ wa nyũkwa atĩrĩ,

⁷ ‘Ndehere nyamũ ya kũguĩma na ũthondekere irio njega ndĩe, nĩgeetha ngũrathime na kĩrathimo gĩakwa ndĩ mbere ya Jehova itanakua.’

⁸ Rīu, wee mũrũ wakwa-rĩ, thikĩrĩria wega na wĩke ũrĩa ngũkwĩra:

⁹ Thĩ rĩũru-inĩ rwa mbũri ũndehere tũuri twĩrĩ twa mbũri tũrĩa twega biũ, nĩguo thondekere thoguo irio njega, o ta ũrĩa endaga ithondekwo.

¹⁰ Ūcooke ũcioe ũcitwarĩre thoguo arĩe nĩgeetha akũrathime na kĩrathimo gĩake atanakua.”

¹¹ No Jakubu akĩra nyina Rebeka atĩrĩ, “Esaũ mũrũ wa maitũ nĩ wa mwĩrĩ ũrĩ guoya, na mwĩrĩ wakwa ndũrĩ guoya.

¹² Īi baba angĩhaambata? Ingĩonekana ngĩmũheenia na nĩ ndĩreherere kĩrumi handũ ha kĩrathimo.”

¹³ Nyina akĩmwĩra atĩrĩ, “Mũrũ wakwa, reke kĩrumi kĩu kĩnjookerere, wee ĩka o ũrĩa ndĩrakwĩra; thĩ ũndehere tũuri tũu.”

¹⁴ Nĩ ũndũ ũcio Jakubu agĩthĩ, akĩgĩra tũuri, na agĩtũrehere nyina, nake agĩthondeka irio njega o ta iria ithe eendete.

¹⁵ Nĩngĩ Rebeka akĩoya nguo iria ciarĩ njega cia Esaũ mũriũ wake ũrĩa mũkũrũ iria aarĩ nacio nyũmba agĩchumba Jakubu mũriũ wake ũrĩa mũnini.

¹⁶ Agĩcooka akĩhumbĩra moko make na ngingo kũrĩa gũtaarĩ guoya na njũũa cia tũuri tũu.

¹⁷ Agĩcooka akĩnengera Jakubu mũriũ wake irio icio ciarĩ njega na mũgate ũrĩa aathondekete.

¹⁸ Nake Jakubu agĩthĩ kũrĩ ithe, akiuga atĩrĩ, “Baba.”

Nake Isaaka agĩcookia atĩrĩ, “Nĩ ũyũ, mũrũ wakwa; wee nĩwe ũ?”

¹⁹ Jakubu akĩra ithe atĩrĩ, “Nĩ nĩ Esaũ mũriũ waku wa irigithathi. Njĩkite o ta ũrĩa ũnjĩrĩre. Ndagũthaita wĩtiire ũrĩe nyama imwe cia ũguĩmi wakwa nĩgeetha ũndathime na kĩrathimo gĩaku.”

²⁰ Nake Isaaka akĩũria mũriũ atĩrĩ, “Mũrũ wakwa, kaĩ waciona narua atĩa?”

Nake akĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩ tondũ Jehova Ngai waku nĩaheire ũhootani.”

²¹ Nĩngĩ Isaaka akĩra Jakubu atĩrĩ, “Ta ũka hakuhi mũrũ wakwa, nĩguo ngũhambate menye kana ti-itherũ nĩwe Esaũ mũrũ wakwa kana tĩguo.”

²² Nĩ ũndũ ũcio Jakubu agĩkuhĩrĩria ithe Isaaka, nake akĩmũhambata, akiuga atĩrĩ, “Mũgambo nĩ wa Jakubu, no moko nĩ ma Esaũ.”

²³ Na ndaigana kũmũkũũrana tondũ moko make maarĩ na guoya ta ma mũrũ wa nyina Esaũ; nĩ ũndũ ũcio akĩmũrathima.

²⁴ O rĩngĩ akĩmũũria atĩrĩ, “Ti-itherũ nĩwe mũrũ wakwa Esaũ?”

Nake agĩcookia atĩrĩ, “Īi nĩ nĩ.”

²⁵ Agĩcooka akĩmwĩra atĩrĩ, “Mũrũ wakwa ndehere nyama imwe cia ũguĩmi waku ndĩe nĩgeetha ngũrathime na kĩrathimo gĩakwa.”

Jakubu akĩmũrehera nake akĩrĩa, na akĩmũrehera ndibei na akĩnyua.

²⁶ Nĩngĩ ithe Isaaka akĩmwĩra atĩrĩ, “Mũrũ wakwa, ũka haha ũmumunyane.”

²⁷ Nake agĩthĩ harĩ we na akĩmũmumunya. Rĩrĩa Isaaka aiguire kĩheera kĩa nguo ciake, akĩmũrathima, akiuga atĩrĩ,

“Hĩ, kĩheera kĩa mũrũ wakwa nĩ ta kĩheera gĩa gĩthaka kĩria kĩrathimĩtwo nĩ Jehova.

²⁸ Ngai arokũhe ime rĩa igũrũ o na ũnoru wa thĩ, na ũingĩ wa ngano na wa ndibei ya mũhahano.

²⁹ Ndũrĩrĩ irogũtungatagĩra nayo mĩhĩrĩga ya andũ ĩkũinamagĩrĩre.

Tũka mwathi wa ariũ a thoguo, nao ariũ a nyũkwa marokũinamagĩrĩra.

Arĩa mangĩkũruma na kĩrumi marocokererwo nĩkĩo,

nao arĩa magakũrathima marorathimagwo.”

³⁰ Na rĩrĩ, Isaaka aarĩkia kũmũrathima na Jakubu aarĩkia kuuma harĩ ithe o ro ũguo-rĩ, mũrũ wa nyina Esaũ agĩũka kuuma kũguĩma.

³¹ O nake agĩthondeka irio njega na agĩcirehere ithe. Agĩcooka akĩmwĩra atĩrĩ, “Baba, wĩtiire ũrĩe nyama imwe cia ũguĩmi wakwa nĩgeetha ũndathime na kĩrathimo gĩaku.”

³² Nake ithe Isaaka akĩmũũria atĩrĩ, “We nĩwe ũ?”

Nake akĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩ nĩ Esaũ, mũrũ waku wa irigithathi.”

³³ Isaaka agĩkĩnaina mũno akĩũria atĩrĩ, “Nũũ ũcio ũngĩ ũkũguĩmĩte, na andehera nyama? Ndacĩria o ro rĩu ũtanooka, na ndamũrathima, na ti-itherũ nĩ mũrathime.”

³⁴ Rĩrĩa Esaũ aigũire ciugo cia ithe, agĩtumũka na kĩrĩro kĩnene na kĩa ruo, akĩra ithe atĩrĩ, “Ndaathima! O na nĩ baba ndaathima!”

³⁵ No ithe akĩmwĩra atĩrĩ, “Mũrũ wa nyũkwa okire na wara, aheenia, na oya kĩrathimo gĩaku.”

³⁶ Esaũ akiuga atĩrĩ, “Githĩ nĩ ma nĩkĩo etagwo Jakubu? Arĩ kũũheenia maita maya meerĩ,* nĩoire ũrigithathi wakwa, na rĩu nĩoya kĩrathimo gĩakwa!” Agĩcooka akĩũria ithe atĩrĩ, “Ndũnandigĩria kĩrathimo o na kĩmwe?”

³⁷ Isaaka agĩcookeria Esaũ atĩrĩ, “Ndĩmũtuire mwathi waku na andũ ao othe ndaamatua ndungata ciake, na ndamũhe ngano na ndibeĩ ya mũhĩhano imũtũuragie. Nĩ ũndũ ũcio nĩ atĩa ingĩhota gũgũwĩkĩra, mũrũ wakwa?”

³⁸ Esaũ akĩũria ithe atĩrĩ, “Baba, ndũrĩ na kĩrathimo o na kĩmwe ũndigĩrie? Ndaathima o na nĩ, baba!” Na hĩndĩ ũyo Esaũ akĩrĩra anũrĩre.

³⁹ Nake ithe Isaaka akĩmũcookeria atĩrĩ,
“Wee ũgaatũuraga kũraihu na ũnoru wa thĩ,
kũraihu na ime rĩria riumaga igũrũ.†

⁴⁰ ũgaatũuragio nĩ rũhiũ rwa njora
na nũgatungataga mũrũ wa nyũkwa.
No rĩrĩ, rĩrĩa ũkaaremwo nĩgũkirĩrĩria-rĩ,
nũkeruta icooki riake ngingo, ũrĩte.”

Jakubu Kũũrĩra kwa Labani

⁴¹ Esaũ agĩthũra Jakubu nĩ ũndũ wa kĩrathimo kũu aaheirwo nĩ ithe. Nake akiuga na ngoro atĩrĩ, “Matukũ ma gũcakaĩra baba makirĩ gũkinya; maathira nĩguo ngooraga mũrũ wa maitũ Jakubu.”

⁴² Rĩrĩa Rebeka eerirwo ũria Esaũ mũriũ ũcio wake mũkũrũ oigĩte, agĩtũmanĩra Jakubu mũriũ wake ũria mũnini, akĩmwĩra atĩrĩ, “Esaũ mũrũ wa nyũkwa arehooreria marakara na gwĩciiria ũria egũkũuraga.

⁴³ Rĩu mũrũ wakwa-rĩ, ịka o ũria ngũkwĩra. Thĩ o ro rĩu ũũrĩre Harani, kwa mũrũ wa maitũ Labani.

⁴⁴ Nawe ũikare nake kwa ihinda nginya mang’ũrĩ ma mũrũ wa nyũkwa mahũahũe.

⁴⁵ Rĩrĩa mũrũ wa nyũkwa agaata gũkũrakarĩra, na ariganĩrwo nĩ ũria wamwĩkire-rĩ, nĩngagũtũmanĩra ũcooke mũciĩ. Ingĩkũrwo nĩ inyuĩ mũrĩ eerĩ mũthenya o ro ũmwe nĩkĩ?”

⁴⁶ Nĩngĩ Rebeka akĩra Isaaka atĩrĩ, “Nĩnogetio nĩ mũtũũrĩre nĩ ũndũ wa andũ-a-nja aya a Ahiti. Jakubu angĩhikania kuuma kũrĩ andũ-a-nja aya a Ahiti a bũrũri ũyũ-rĩ, ta andũ-a-nja aya Esaũ ahĩkĩtie-rĩ, hatirĩ bata wa gũtũura muoyo.”

28

¹ Tondũ ũcio, Isaaka agĩta Jakubu akĩmũrathima na akĩmwatha, akĩmwĩra atĩrĩ, “Ndũkanahikie mũndũ-wa-nja wa kuuma gũkũ Kaanani.

² ũkĩra ũthĩ Padani-Aramu, kwa nyũmba ya Bethueli ithe wa nyũkwa. Wĩcarĩrie mũtumia kuuma kũrĩ airĩtu a Labani, mũrũ wa nyina na nyũkwa.

³ Ngai Mwene-Hinya-Wothe arokũrathima na atũme ũciarane mũno na ũingĩhe o nginya ũgaatũka rũrĩrĩ rwa andũ aingĩ.

⁴ Ngai arokũhe kĩrathimo kĩria aaheire Iburahĩmu hamwe na njiaro ciaku, nĩgeetha wĩgwathire bũrũri ũyũ ũratũura rĩu ũrĩ ta mũgeni, o bũrũri ũyũ Ngai eerĩre Iburahĩmu.”

⁵ Isaaka akĩra Jakubu athĩ, nake agĩthĩ Padani-Aramu kwa Labani mũrũ wa Bethueli ũria Mũsuriata, mũrũ wa nyina na Rebeka, nyina wa Jakubu na Esaũ.

⁶ Na rĩrĩ, Esaũ nĩamenyire atĩ Isaaka nĩarathimĩte Jakubu na akamũtũma Padani-Aramu akahikanie ku, na atĩ rĩrĩa aamũrathimire nĩamwathire, akĩmwĩra atĩrĩ, “Ndũkanahikie mũndũ-wa-nja wa kuuma gũkũ Kaanani.”

⁷ O na akĩmenya atĩ Jakubu nĩathĩkĩre ithe na nyina na nĩathĩte Padani-Aramu.

* 27:36 Rĩitwa Jakubu rĩgĩtaũrwo nĩ ta kuuga “mũheenanĩa.” † 27:39 Bũrũri wa Edomu ũria watũuragwo nĩ njiaro cia Esaũ warĩ wa mahiga, na ndwarĩ mũnoru ta bũrũri wa Kaanani.

⁸ Ningi Esaũ agikũũrana atĩ andũ-a-nja acio a Ahiti matiakenagia ithe, Isaaka;
⁹ nĩ undũ ũcio, agĩthĩ gwa Ishumaeli na akĩhikia Mahalathu, mwarĩ wa nyina na Nebaiothu, mũirĩtu wa Ishumaeli mũriũ wa Iburahĩmu, akĩmuongerera harĩ atumia arĩa angĩ aarĩ nao.

Kĩrotu kĩa Jakubu kũu Betheli

¹⁰ Jakubu oima Birishiba aathiire erekeire Harani.
¹¹ Na aakinya handũ hana-rĩ, akĩraarĩra ho tondũ riũa nĩ riathũite. Akĩoya ihiga rĩmwe hau, agĩĩira nario mũtwe nguwo akome.

¹² Nake akĩroota, akĩona ngathĩ iturumĩte thĩ, na mũthia wayo ũgakinya igũrũ matu-inĩ, nao araika a Ngai mambataga magũkũrũkaga nayo.

¹³ Jakubu akĩona Jehova arũgamĩte igũrũ rĩa ngathĩ ũyo akĩmwĩra atĩrĩ, "Nĩ nĩ Jehova, Ngai wa thoguo Iburahĩmu na Ngai wa Isaaka. Bũrũri ũyũ ũkomete ningakũhe, wee hamwe na njiaro ciaku.

¹⁴ Njiaro ciaku ikaingĩha ta rũkũngũ rwa thĩ, na nũgatambũrũka na mwena wa ithũiro, na mwena wa irathĩro, na wa gathigathini, o na wa gũhini. Andũ a mĩhĩrĩga yothe ya thĩ nĩmakarathimwo nĩ undũ waku, na nĩ undũ wa rũciaro rwaku.

¹⁵ Na nĩ ndĩ hamwe nawe, na nĩndĩkũmenyagĩrĩra kũrĩa guothe ũrĩthiaga, na nĩngagũcookia bũrũri ũyũ. Ndigagũtiganĩria nginya ngaahingia maundũ marĩa ndakwĩrĩra."

¹⁶ Rĩrĩa Jakubu ookĩrĩre, agĩciiria atĩrĩ, "Ti-itherũ Jehova arĩ handũ haha, na ndiikũũ."

¹⁷ Agĩkĩgua guoya, akiuga atĩrĩ, "Kaĩ handũ haha nĩ ha kũmakania-ĩ! Haha nĩho nyũmba ya Ngai; na gĩkĩ nĩkĩo kĩhingo kĩa igũrũ-kwa-Ngai."

¹⁸ Mũthenya ũyũ ũngĩ rũciini tene, Jakubu akĩoya ihiga rĩrĩa etiirĩte nario mũtwe, akĩrĩrũgamia ta gĩtugĩ, akĩrĩtũrĩria maguta.

¹⁹ Agĩcooka agĩta handũ hau Betheli, o na gũtuĩka mbere ũyo itũũra rĩu rĩetagwo Luzu.

²⁰ Ningi Jakubu akĩhĩta na mwĩhĩtwa, akiuga atĩrĩ, "Ngai angĩkorwo hamwe na nĩ, na aamenyerere rũgendo-inĩ rũrũ ndĩrathĩ, na aaheage irio cia kũrĩa na nguwo cia kwĩhumba,

²¹ nguwo ngaacooka nyũmba-inĩ ya baba na thayũ-rĩ, Jehova nĩagatuĩka Ngai wakwa,

²² nario ihiga rĩrĩ ndaarũgamia ta gĩtugĩ rĩgaatuĩka nyũmba ya Ngai, na kũrĩa o gĩothe ũkaahe, nĩngakũhe gĩcunjĩ gĩa ikũmi."

29

Jakubu Gũkinya Padani-Aramu

¹ Thuutha ũcio Jakubu agĩthĩ na mbere na rũgendo rwake, agĩkinya bũrũri wa andũ a mwena wa irathĩro.

² Na rĩrĩ, akĩona gĩthima werũ-inĩ, na ndũũru ithatũ cia mbũri ikomete hakuhĩ nakĩo, tondũ cianyuithagio maaĩ kuuma gĩthima-inĩ kũu. Nario ihiga rĩrĩa rĩakunikĩte mũromo wa gĩthima kũu rĩarĩ inene mũno.

³ Na ndũũru ciothe ciarĩkia kũrũrũngana hau, arĩithi nao maagaragaragia ihiga rĩkeherio mũromo-inĩ wa gĩthima, makahe ndũũru maaĩ. Magacooka magacookia ihiga handũ harĩo mũromo-inĩ wa gĩthima.

⁴ Jakubu akĩũria arĩithi acio atĩrĩ, "Ariũ a baba, muumĩte kũ?"

Nao makĩmũcookeria atĩrĩ, "Tuumĩte Harani."

⁵ Akĩmooria atĩrĩ, "Nĩ mũũ Labani mũrũ wa Nahoru?"

Nao magĩcookia "ĩ, nĩ tũmũũ."

⁶ Ningi Jakubu akĩmooria atĩrĩ, "No mwega?"

Makiuga atĩrĩ, "ĩ, nĩ mwega. Na rĩrĩ, mwarĩ Rakeli-rĩ, nĩwe ũrĩa ũroka na ng'ondũ."

⁷ Nake Jakubu akĩmeera ũũ, "Atĩrĩ, riũa rĩrĩ o igũrũ; na ti ihinda rĩa gũcookanĩrĩria ndũũru. Heei ng'ondũ maaĩ, mũcooke mũthĩ mũgacĩrĩthie."

⁸ Nao makĩmũcookeria atĩrĩ, "Tũtingĩka ũguo o nginya ndũũru ciothe icookanĩrĩrio, nario ihiga rĩgaragarario kuuma mũromo wa gĩthima, tũcooke tũhe ng'ondũ maaĩ."

⁹ O akĩmaragĩria-rĩ, Rakeli agĩkinya na ng'ondũ cia ithe, tondũ aarĩ mũrĩthi.

¹⁰ Rĩrĩa Jakubu onire Rakeli mwarĩ wa Labani, mũrũ wa nyina na nyina, na ng'ondũ cia Labani, agĩthĩ, akĩgaragararia ihiga, akĩrĩheria mũromo-inĩ wa gĩthima na akĩhe ng'ondũ cia mamawe maaĩ.

¹¹ Ningi Jakubu akĩmumunya Rakeli, na akĩrĩra anĩrĩre.

¹² Jakubu nĩeerĩte Rakeli atĩ nĩ metainwo na ithe, na atĩ aarĩ mũrũ wa Rebeka. Nĩ undũ ũcio Rakeli agĩteng'era akĩra ithe ũhoru ũcio.

¹³ Labani aarikia kũigua ũhoro wa Jakubu, mũriũ wa mwarĩ wa nyina, akihiũha agĩthĩ kũmũtũnga. Akĩmũhĩmbĩria akĩmũmumunya, na akĩmũtware mũciĩ, na arĩ kũu mũciĩ Jakubu akĩhe Labani ũhoro ũcio wothe.

¹⁴ Nake Labani akĩmwĩra atĩrĩ, “Ti-itherũ, ũrĩ wa mũthiimo wakwa na thakame yakwa.”

Jakubu Kũhikia Lea na Rakeli

Thuutha wa Jakubu gũikara nake mweri mũgima,

¹⁵ Labani akĩmũũria atĩrĩ, “Ũrĩndutagĩra wĩra o ũguo tũhũ tondũ ũrĩ wa mbarĩ ciitũ? Njĩra mũcaara ũria ũkwenda.”

¹⁶ Na rĩrĩ, Labani aarĩ na airĩtu eerĩ; ũria mũkũrũ eetagwo Lea, nake ũria mũnini eetagwo Rakeli.

¹⁷ Lea aarĩ na maitho mataarĩ na hinya, no Rakeli oombĩtwo arĩ kĩĩrorerwa na aarĩ mũthaka.

¹⁸ Jakubu eendete Rakeli, nake akiuga atĩrĩ, “Nĩngũgũtungatĩra mĩaka mũgwanja, ũndihe na kũũhe Rakeli, mwarĩguo ũria mũnini.”*

¹⁹ Labani agĩcookia atĩrĩ, “Nĩ kaba ndĩmũheanĩte kũrĩ we gũkĩra ndĩmũhe mũndũ ũngĩ. Ikara gũkũ na niĩ, ũndungate.”

²⁰ Nĩ ũndũ ũcio Labani agĩtũngata mĩaka mũgwanja nĩguo aheo Rakeli, no harĩ we yarĩ o ta matukũ manini nĩ ũndũ wa ũria aamwendete.

²¹ Mĩaka iyo yathira Jakubu akĩĩra Labani atĩrĩ, “Rũu kũũhe mũtumia wakwa ndĩmũhikie, tondũ nĩndĩrarĩkirie ihinda rĩakwa rĩa gũtungata.”

²² Nĩ ũndũ ũcio Labani agĩkĩũngania andũ a kũu othe, akĩmarugĩra iruga.

²³ No rĩria hwaĩ-inĩ wakinyire-rĩ, akĩoyia mwarĩ Lea, akĩmũnengera Jakubu, nake Jakubu agĩkoma nake.

²⁴ Nĩngĩ Labani akĩheana Zilipa, ndungata yake ya mũirĩtu kũrĩ mwarĩ ĩmũtungatagĩre.

²⁵ Na gwakĩa rũciĩnĩ-rĩ, Jakubu akĩona atĩ aaheetwo Lea! Tondũ ũcio Jakubu akĩũria Labani atĩrĩ, “Hĩ nĩ atĩa ũũ wanjĩka? Githĩ ndiragũtungatagĩra nĩ ũndũ wa Rakeli? Ũũheenete nĩkĩ?”

²⁶ Labani akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ti mũtugo witũ gũkũ kũheana mũirĩtu ũria mũnini ahike mbere ya ũria mũkũrũ:

²⁷ Rĩikĩ kiumia kĩa mũirĩtu ũyũ wahikĩa, na nĩtũgũcooka tũkũhe o na ũcio ũngĩ mũnini, nawe ũndutĩre wĩra mĩaka ĩngĩ mũgwanja.”

²⁸ Nake Jakubu agĩĩka o ũguo. Akĩrĩkia kiumia kĩa Lea, nake Labani akĩmũnengera mwarĩ Rakeli atũũke mũtumia wake.

²⁹ Labani akĩheana Biliha, ndungata yake ya mũirĩtu, kũrĩ Rakeli ĩmũtungatagĩre.

³⁰ Jakubu agĩkoma na Rakeli o nake, na akĩenda Rakeli gũkĩra Lea. Na akĩrutĩra Labani wĩra mĩaka ĩngĩ mũgwanja.

Ciana cia Jakubu

³¹ Rĩria Jehova onire atĩ Lea ndendeetwo-rĩ, akĩhingũra nda yake, no Rakeli aarĩ thaata.

³² Lea akĩgĩa nda na agĩciara kahĩ. Nake agĩgatua Rubeni, akiuga atĩrĩ, “Nĩ tondũ Jehova nĩonete mũnyamaro yakwa. Ti-itherũ, rĩu mũthuri wakwa nĩekũnyenda.”

³³ Na akĩgĩa nda rĩngĩ, na rĩria aaciarire kahĩ, akiuga atĩrĩ, “Tondũ Jehova nĩaiguire atĩ ndĩrĩ mwende-rĩ, nĩaheete gaka o nako.” Nake agĩgatua Simeoni.

³⁴ O rĩngĩ akĩgĩa nda na rĩria aaciarire kahĩ, akiuga atĩrĩ, “Thinda rĩrĩ mũthuri wakwa no ekwĩohania na niĩ tondũ nĩndĩmũciarĩire ihĩ ithatũ.” Nĩ ũndũ ũcio agĩgatua Lawi.

³⁵ Agĩcooka akĩgĩa nda rĩngĩ, agĩciara kahĩ kangĩ, akiuga atĩrĩ, “Thinda rĩrĩ nĩ ngũgocaa Jehova.” Nĩ ũndũ ũcio agĩgatua Juda. Agĩcooka akĩrũgama kũgĩa ciana.

30

¹ Rĩria Rakeli onire atĩ ndaraciarĩra Jakubu ciana-rĩ, akĩguĩra mwarĩ wa nyina ũiru. Nĩ ũndũ ũcio akĩra Jakubu atĩrĩ, “He ciana kana ngue!”

² Jakubu akĩrakario nĩ Rakeli akĩmũũria atĩrĩ, “Kaarĩ niĩ ndĩ ithenya rĩa Ngai ũria ũkũmĩte ciana?”

* 29:18 Mũhikania aarĩhaga rũracao kũrĩ ithe wa mũirĩtu (34:12). Angĩakorirwo atarĩ na indo cia kũraacia, nĩangĩarĩhire rũracao na njira ya kũrutĩra ithe wa mũirĩtu wĩra.

³ Rakeli akimwira atiri, "Biliha ndungata yakwa ya muiiritu iri haha; koma nayo nigeetha injiarire ciana, na ni ngie na nyumba na undu wayo."*

⁴ Ni undu ucio akimuhe Biliha ndungata yake ya muiiritu iri ta mutumia wake. Jakubu agikoma nayo,

⁵ nake Biliha akigia nda, akimuciarira kahii.

⁶ Rakeli akiuga atiri, "Ngai nianjihira na niaiguite guthaithana gwakwa, na niaheete kahii." Na tondu ucio, agigatua Dani.

⁷ Biliha ndungata iyo ya Rakeli ikigia nda ingi, na igiciarira Jakubu kahii ga keeri.

⁸ Nake Rakeli akiuga atiri, "Ni ngoretwo na kugiana kunene na mwar wa maitu, na ni hootanite." Ni undu ucio agigatua Nafitali.

⁹ Na riria Lea onire ati niarugamite kugia ciana-ri, akioya Zilipa ndungata yake ya muiiritu akimihe Jakubu iri ta mutumia wake.

¹⁰ Nake Zilipa, ndungata iyo ya Lea, igiciarira Jakubu kahii.

¹¹ Nake Lea akiuga atiri, "Hi, ka uyü ni munyaka-i!" Ni undu ucio agigatua Gadi.

¹² Zilipa ndungata iyo ya Lea igiciarira Jakubu kahii ga keeri.

¹³ Ningi Lea akiuga atiri, "Kai ndi mukenu-i! Andu-a-nja marinjitaga 'mukenu.'" Ni undu ucio agigatua Asheri.

¹⁴ Na riri, hndi ya kugetha ngano-ri, Rubeni agithi mugunda-ini na akiona mimeri ya mandariki,† na akirehera nyina Lea. Nake Rakeli akira Lea atiri, "Ndaguthaitha he mandariki mamwe ma muruguo."

¹⁵ Nake Lea akimucokeria atiri, "Kai ari undu munini kundunya muthuuri wakwa? Riu ningi nuikuoya mandariki ma muiuu wakwa o namo?"

Rakeli akimwira atiri, "He mandariki ma muruguo, nake Jakubu akome nawe umuthi."

¹⁶ Na riria Jakubu ookire hwai-ini oimite mugunda-ri, Lea agithi kumutunga. Akimwira atiri, "No nginya ukome na ni, tondü ningugurire na mandariki ma muiuu wakwa." Ni undu ucio agikoma nake utuku ucio.

¹⁷ Nake Ngai akiuga mahooya ma Lea, nake akigia nda na agiciarira Jakubu kahii ga gatano.

¹⁸ Ningi Lea akiuga atiri, "Ngai niaheete kicho ni undu wa kucheana ndungata yakwa ya muiiritu kuri muthuuri wakwa." Ni undu ucio agigatua Isakaru.

¹⁹ Lea agicooka akigia nda ingi, na agiciarira Jakubu, kahii ga gatandatü.

²⁰ Ningi Lea akiuga atiri, "Ngai ekuche kicho kia goro muno. Riu muthuuri wakwa nariheega gitio tondü ndimuciarire ihii ithathatu." Ni undu ucio agigatua Zebulun.

²¹ Thuutha ucio agiciara muiiritu na akimutua Dina.

²² Thuutha ucio Ngai akiririkana Rakeli, akimugua, na akihingura nda yake.

²³ Nake akigia nda na agiciara kahii, akiuga atiri, "Ngai nianjehereria thoni."

²⁴ Nake agigatua Jusufu, akiuga atiri, "Ngai arohe kahii kangii!"

Nduru cia Jakubu Kuingitha

²⁵ Thuutha wa Rakeli giciara Jusufu, Jakubu akira Labani atiri, "Ndekereria ndithire, niguu njooke bururi witu."

²⁶ Nengera atumia akwa na ciana ciakwa, ari ngutungaire ni undu wao, na ni ndithire. Wee niuu wira uria ngurutire."

²⁷ No Labani akimwira atiri, "Angikorwo ninjitikirike maitho-ini maku-ri, ndaguthaitha ikaranga. Nimenyete na undu wa uraguri ati Jehova nianathamite ni undu waku."

²⁸ Agithi na mbere, akiuga atiri, "Njira mucaara uria ukwenda na ni ngukirha."

²⁹ Jakubu akimucokeria atiri, "Wee niuu uria ngurutire wira na uria menyereire mahii maku nginya makaingitha."

³⁰ Kiria kinini wari nakio itaanoka nikingihite muno, nake Jehova niakurathimite kura guothe ngoretwo. No riri, ngeekira nyumba yakwa undu ri?"

³¹ Labani akimuria atiri, "Ukwenda nguhe ki?"

Jakubu akimucokeria atiri, "Ndukahe kundü o na ki. Korwo no unjike undu uyü umwe tu, no thii na mbere na kurithia nduru ciaku na gucimenyerera:

³² Nago undu ucio ni uyü: Njirikira thii nduru-ini ciaku ciothe umuthi, na njeherie thini wacio ng'ondü iria ciothe iri maara kana iri maroro, na ndurume ciothe iria njiru na mburi ciothe iria iri maara na iri maroro. Icio nicio igutuika mucaara wakwa.

* 30:3 Mütugo uyü woirwo ni mbari ya Iburahimu kuuma kuri mitugo ya nduriri cia tene. † 30:14 Matunda ma mandariki mahaana ndongo, na meeciiragiro ati nimongagira hinya wa mündü uhoro-ini wa giciara.

³³ Naguo wihokeku wakwa niguu ūkaanjaririria thuutha-ini, riria riothe ūngiuka kuona mūcaara ūria ūndihte. Mbūri o yothe itari maara kana maroro, kana ndūrume o yothe itari njirū, ingigaakorwo nacio, igaatuika ni cia ūici.”

³⁴ Nake Labani akiuga atiri. “Nindetikira; reke gūtuike o ro ūguo woiga.”

³⁵ Mūthenya o ro ūcio-rī, Labani akieheria thenge ciothe iria ciari maara na iria ciari na maroro, na migoma yothe iria yari maara na iria yari na maroro (iria ciothe ciari na handū herū), na ndūrume ciothe iria ciari njirū agicineana kūrī ariū ake maciriuhagie.

³⁶ Ningi agicieheraniria na iria ingi na ūraihu wa rūgendo rwa mūthenya itatū gatagati gake na Jakubu. Nake Jakubu agithi na mbere kūrithia ndūuru iria ingi cia Labani ciatigarire.

³⁷ No riri, Jakubu agitema thanju njigū cia mūribina, na mūrothi, na cia mūarimaū, agiciikira micoora mierū na ūndū wa kūrūra igoko agatūma werū wa thūini wa thanju icio wonekane.

³⁸ Agicooka akiga thanju icio onūrīte mītaro-ini yothe iria yanyuuagirwo maaī, nigeetha ikoragwo iri mbere ya mbūri riria cioka kūnyua maaī. Riria ndūuru icio ciakorwo iri na mūrūki na cioka kūnyua maaī-rī,

³⁹ igakihacanira hau mbere ya thanju icio. Thuutha ūcio igaciara tūuri tūri na manyaga, kana maara, kana maroro.

⁴⁰ Jakubu akiamūrania tūuri tūu kuuma rūuru-ini rwa Labani, na tūgetindia, no agatūma icio ingi ing'ethere iria ciari na maroro na iria njirū cia Labani. Ni ūndū ūcio agiithondekera ndūuru ciake mwene, na ndaacituranirire na cia Labani.

⁴¹ Hīndi iria yothe mbūri iria ciari na hinya ciagi na mūrūki-rī, Jakubu aigaga thanju icio mītaro-ini ya maaī mbere yacio, nigeetha cihacanire hakūhi na thanju icio;

⁴² no ingiakorirwo ni iria itaari na hinya, ndaigaga thanju icio ho. Ni ūndū ūcio mbūri iria ciari mocu igiitūka cia Labani, na iria ciari hinya igiitūka cia Jakubu.

⁴³ Ni ūndū wa gwika ūguo, mūdū ūcio ti Jakubu agikiriria kūgia na indo nyingi, akigia na mahiū maingī, na ndungata cia airitu na cia arūme, o na ngamūra na ndigiri.

31

Jakubu Kūrira Labani

¹ Jakubu niaiguire ariū a Labani makiuga atiri, “Jakubu nioete indo iria ciothe irairi cia baba na ūtonga ūria wothe ari naguo eyoneire kuuma indo-ini cia baba.”

² Ningi Jakubu akiona atiri Labani ndaamwendete ta ūria aamwendete mbere iyo.

³ Nake Jehova akira Jakubu atiri, “Cooka būruri wa maithe manyu na kūrī andū anyu, na nindirikoragwo hamwe nawe.”

⁴ Ni ūndū ūcio Jakubu agitūmanira Rakeli na Lea mathi kūrī we kūu werū-ini kūrira mahiū make maari.

⁵ Nake akimeera atiri, “Ninyonete ati wendo wa thoguo hari ni ti ta ūria arari naguo hau mbere, no Ngai wa baba niakoretwo hamwe na niū.

⁶ Inyu eeri nīmūū ati ndutiire thoguo wira na hinya wakwa wothe,

⁷ no thoguo niaheenetie na akagarura mūcaara wakwa maita ikūmi. No riri, Ngai ndari aamwitikira anjike ūuru.

⁸ Thoguo angioigire atiri, ‘Mbūri iria iri maara nicio mūcaara waku,’ hīndi iyo mahiū mothe magaciara tūuri tūri na maara; na angioigire atiri, ‘Iria iri maroro nicio mūcaara waku,’ namo mahiū magaciara tūuri tūri na maroro.

⁹ Ni ūndū ūcio, Ngai niatunyite thoguo mahiū make na akamaheana kūrī niū.

¹⁰ “Ihinda riria mahiū maahaicaga, rīmwe nindarootire kiroto na ndarora na igūrū ngiona ati thenge iria ciahacaga mahiū ciari na manyaga, na ciari na maara, o na ciari na maroro.

¹¹ Nake mūraika wa Ngai akinja riria ndi kiroto-ini, akinjira atiri, ‘Jakubu.’ Na niū ngicookia atiri, ‘Niū ūyū haha.’

¹² Nake akinjira atiri, ‘Ta tiira maithe na igūrū wone ati thenge iria ciothe irahaica mahiū ni iria iri na manyaga, na iria iri na maara, na iria iri na maroro; nigūkorwo ninyonete maūdū maria mothe Labani agwikite.

¹³ Ni niū Ngai wa Betheli, kūrira waitiririe gitugi maguta, na nokuo wehitiire na mwihitwa ni ūndū wakwa. Riu uma būruri ūyū narua ūcooke būruri ūria waciirwo.’”

¹⁴ Nake Rakeli na Lea makimūcookeria atiri, “Ithu-rī, no anga tūri na kīndū kana igai indo-ini cia baba?

¹⁵ Githi ndatūuga o ta tūri andū a kūngi? To gūwendia aatwendirie, no riu niarikitie kūhūthira indo iria twagurirwo nacio.

¹⁶ Ti-itherū ūtonga ūrīa wothe Ngai atunyīte baba nī witū na ciana ciitū. Nī ūndū ūcio ūka ūrīa wothe Ngai akwīrīte wīke.”

¹⁷ Nī ūndū ūcio Jakubu akīhaārīria, akīgīrīra ciana ciake na atumia ake igūrū rīa ngamūira,

¹⁸ na akiumagaria mahiū make mothe mathiī mbere yake hamwe na indo ciake ciothe iria aagīte nacio kūu Padani-Aramu, nīguo athiī kūrī ithe Isaaka o kūu būrūri wa Kaanani.

¹⁹ Hīndī ūyo, Labani aathiīte kwenja ng’ondū ciake guoya-rī, Rakeli akīya ngai cia ithe cia mīhianano.

²⁰ Nī ūndū ūcio Jakubu akīheenia Labani ūcio Mūsuriata tondū ndaamwīrire nī kūrūa aroora.

²¹ Nake akūrūa na kīrīa gīothe arī nakīo, na aringa Rūūi rwa Farati, akīerekerā būrūri wa irīma wa Gileadi.

Labani Kūingatana na Jakubu

²² Mūthenya wa itatū kuuma Jakubu oora, Labani akīrwo atī Jakubu nīorīte.

²³ Agīkīoya andū a nyūmba yao, akīingatana na Jakubu matukū mūgwanja na akīmūkinyīra kūu būrūri wa irīma wa Gileadi.

²⁴ No Ngai akīmūrīra Labani ūcio Mūsuriata kīroto-inī, akīmūrīra atūrī, “Menya wīre Jakubu ūndū o na ūrīkū, ūrī mwega kana ūrī mūrū.”

²⁵ Na rīrī, Jakubu aambīte hema yake kūu būrūri wa irīma wa Gileadi rīrīa Labani aamūkinyīrire, nake Labani na andū a nyūmba yao makīamba hema ciao kuo.

²⁶ Nake Labani akīūrīa Jakubu atūrī, “Nī atīa ūū wīkīte? Nīūheenetie, na ūgathiī na airītu akwa ta andū matahitwo mbaara-inī.

²⁷ Nī kīī gīatūmire ūre na hitho, na ūuheenie? Waregire kūnjīra nīkī, nīguo ngumagarie na gīkeno na gūkūinīra nyīmbo na ihembe na inanda cia mūgeeto?

²⁸ O na ndwarekire mumunye ciana cia ciana ciakwa, kana njugīre airītu akwa ūhorō. Nīwīkīte ūndū wa ūrimū.

²⁹ Ndī na hinya wa gūkūgera ngero; no rīrī, ūtukū wa ira Ngai wa thoguo aranjīrire atūrī, ‘Menya wīre Jakubu ūndū, ūrī mwega kana ūrī mūrū.’

³⁰ Rīu-rī, nīumagarīte nī ūndū nīurerīrīria gūcooka nyūmba-inī ya thoguo. No rīrī, ūrakīyire ngai ciakwa nīkī?”

³¹ Jakubu agīcookeria Labani atūrī, “Nīndetigīrire tondū ndeciirīre wahota kūndunya airītu aku na hinya.

³² No rīrī, ūrīa ūgūkora arī na ngai ciaku-rī, ndegūtūūra muoyo. Tuīria wone kana kūrī kīndū gīaku ndī nakīo andū aya aitū marī ho; na wakīona-rī, ūkīoe.” No Jakubu ndooī atī Rakeli nīaiyīte ngai icio.

³³ Nī ūndū ūcio Labani agītoonya hema ya Jakubu, na hema ya Lea, o na hema ya ndungata iria igīrī cia andū-a-nja, no ndaigana kuona kīndū. Oima hema ya Lea, agītoonya ya Rakeli.

³⁴ Rakeli oete ngai icio cia mīhianano na agacikia matandīko-inī ma ngamūira thīinī na akamaikarīra. Labani akiururia kīrīa gīothe kīarī hema-inī ūyo na ndaigana kuona kīndū.

³⁵ Nake Rakeli akīra ithe atūrī, “Mwathi wakwa, ndūkandakarīre nī ūndū ndī-nakūrūgamīra; nīgūkorwo nī maūndū ma andū-a-nja ndī namo.” Nī ūndū ūcio akiururia no ndaigana kuona ngai icio.

³⁶ Jakubu agīkīrakara na agītetia Labani, akīmūrīra atūrī, “Ihītia rīakwa nī rīrīkū? Nī rīhia rīrīkū njīkīte rītūmīte ūnyingatīthie ūguo?”

³⁷ Rīu tondū nīwurīria indo ciakwa ciothe-rī, nī kīī wona kīa indo cia gwaku mūciī? Kīge haha mbere ya andū aya anyu na mbere ya andū akwa nīguo matūtūithanie ciira.

³⁸ “Ngūrūtīire wīra mīaka mīrongo īrī. Ng’ondū ciaku na mbūrī ciaku itīrī ciahuna, na ndīrī ndarīa ndūrūme cia mahiū maku.

³⁹ Nīngī ndīrī ndakūrēhera iria ciatambuugawo nī nyamū cia gīthaka; no nī nīi ndaarīhaga ngathīi hathara. Nīngī-rī, nīwandīhagia irīa yothe yayīwo kūrī mūthenya kana kūrī ūtukū.

⁴⁰ Ūguo nīguo ndūrīte: Ndaarugawo nī ūrugarī wa mūthenya na ngarīo nī heho ya ūtukū, nago toro ūkīnjūrīra.

⁴¹ Ūguo nīguo ndūrīte gwaku mūciī handū-inī ha mīaka ūyo mīrongo īrī. Ndakūrūtīire wīra mīaka ikūmi na ina nī ūndū wa airītu aku eerī, na mīaka itandatū nī ūndū wa mahiū maku; no rīrī, wagarūrīre mūcaara wakwa maita ikūmi.

⁴² Korwo Ngai wa baba, o we Ngai wa Iburahīmu na nīwe wītīgīrītwo nī Isaaka, ndaraakoragwo hamwe na nī-rī, ti-itherū ūngīranyumagarīrie moko matheri. No Ngai

nĩonete gũthĩĩnĩka gwakwa na wĩra wa moko makwa, na nĩkĩo arakũrũithirie ũtukũ wa ira.”

⁴³ Nake Labani agĩcookeria Jakubu, akĩmwĩra atĩrĩ, “Atumia aya aku nĩ airĩtu akwa, ciana ici o nacio nĩ ciana ciakwa, namo mahiũ maya-rĩ, no mahiũ makwa. Kĩrĩa gĩothe ũroona nĩ gĩakwa. No rĩrĩ, nĩ atĩa ingĩhota gwĩka airĩtu aya akwa kana njĩke ciana ici maciarĩte ũmũthĩ?”

⁴⁴ Rĩu gĩũke, reke tũgĩe na kĩrĩkanĩro nĩ nawe, na ũreke gĩtuĩke mũira gatagatĩ gaitũ.”

⁴⁵ Nĩ ũndũ ũcio Jakubu akĩoya ihiga na akĩrĩhaanda ta gĩtuĩgĩ.

⁴⁶ Akĩĩra andũ a nyũmba yake atĩrĩ, “Cookanĩrĩria mahiga.” Nĩ ũndũ ũcio makĩũngania mahiga makĩmaiganĩrĩra hĩba, magĩcooka makĩrianĩra irio hau hakuhi na hĩba iyo.

⁴⁷ Labani akĩmũta Jagari-Sahadutha, nake Jakubu akĩmũta Galeedi.

⁴⁸ Labani akiuga atĩrĩ, “Ũmũthĩ hĩba ĩno nĩ mũira gatagatĩ gakwa nawe.” Kĩu nĩkĩo gĩatũmire hetwo Galeedi.

⁴⁹ O na ningĩ hagũtuo Mizipa, tondũ oigire atĩrĩ, “Jehova arotũmenyagĩrĩra rĩrĩa tũraihanĩrĩrie.

⁵⁰ Wee ũngĩgaathĩnia airĩtu akwa kana ũmahikĩrĩrie atumia angĩ, o na hangĩgakorwo hatarĩ mũndũ ũngĩ-rĩ, ririkana atĩ Ngai nĩwe mũira gatagatĩ gakwa nawe.”

⁵¹ Ningĩ Labani akĩĩra Jakubu atĩrĩ, “Ĩno nĩ hĩba, na gĩkĩ nĩ gĩtuĩgĩ kĩrĩa ndahaanda gatagatĩ gaku na nĩi.

⁵² Hĩba ĩno nĩ mũira, na gĩtuĩgĩ gĩkĩ nĩ mũira, atĩ ndigakĩra hĩba ĩno njũke mwena waku ngũgere ngero, na atĩ nawe ndũgakĩra hĩba ĩno, kana ũkĩre gĩtuĩgĩ gĩkĩ ũũke mwena wakwa ũngere ngero.

⁵³ Ngai wa Iburahĩmu, na Ngai wa Nahoru,* o we Ngai wa ithe wao-rĩ, arotũtuithania ciira.”

Nĩ ũndũ ũcio Jakubu akĩhĩta na mwĩhĩtwa rĩtwa-inĩ rĩa ũcio Wĩtigĩrĩtwo nĩ ithe Isaaka.

⁵⁴ Jakubu akĩruta igongona kũu bũrũri-inĩ ũcio wa irĩma, na agĩta andũ a nyũmba yake marĩianĩre. Na marĩkia kũrĩa-rĩ, makĩraara o kũu.

⁵⁵ Mũthenya ũyũ ũngĩ rũciĩnĩ tene, Labani akĩmumunya ciana cia ciana ciake o na airĩtu ake, akĩmoigĩra ũhoru na akĩmarathima. Agĩcooka akĩmatiga agĩcooka gwake mũciĩ.

32

Jakubu Kwĩhaarĩria Gũcemanĩa na Esaũ

¹ Jakubu nĩathiire na mbere na rũgendo rwake, na agĩtũngwo nĩ araiika a Ngai.

² Na rĩrĩa Jakubu aamoonire, akiuga atĩrĩ, “Ĩno nĩ mbũtũ ya Ngai!” Nĩ ũndũ ũcio agĩta handũ hau Mahanaimu.

³ Ningĩ Jakubu agĩtũma andũ mathĩĩ mbere yake kũrĩ mũrũ wa nyina Esaũ kũu Seiru, bũrũri-inĩ wa Edomu.

⁴ Akĩmataara, akĩmeera atĩrĩ, “Ũũ nĩguo mũgũthĩĩ kwĩra mwathi wakwa Esaũ: ‘Ndungata yaku Jakubu ikuuga atĩrĩ, ndĩraikaraga na Labani, na ngoretwo kuo ngĩnya rĩu.

⁵ Ndĩ na ng’ombe na ndigĩri, na ng’ondũ na mbũri, ndungata cia arũme na cia andũ-a-nja. Na rĩu ndagũtũmĩra ndũmĩrĩri, we mwathi wakwa, nĩgeetha njĩtikĩrĩke maithe-inĩ maku.’”

⁶ Rĩrĩa atũmwo maacookire kũrĩ Jakubu makĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩtũrathĩre kũrĩ mũrũ wa nyũkwa Esaũ, na rĩu nĩarooka gũgũtũnga, na arĩ na andũ magana mana.”

⁷ Jakubu akĩmaka mũno na akĩnyamarĩka, akĩgayania andũ arĩa aarĩ nao ikundi igĩrĩ, o na ndũũru cia mbũri na ndũũru cia ng’ombe o na ngamũira nacio.

⁸ Agĩciirĩa atĩrĩ, “Esaũ angĩũka atharĩkĩre gĩkundi kĩmwe-rĩ, gĩkundi kũu kĩngĩ no kũũre.”

⁹ Ningĩ Jakubu akĩhooya, akiuga atĩrĩ, “Wee Ngai wa baba Iburahĩmu, o Wee Ngai wa baba Isaaka, Wee Jehova ũria wanjũrĩre atĩrĩ, ‘Cooka bũrũri waku na wa andũ anyu, na nĩngatũma ũgaacĩre,’

¹⁰ ndĩrĩ mwagĩrĩru wa kuonio ũtuĩgĩ ũyũ wothe na wĩhokeku ũria ũnyonetie nĩ ndungata yaku. Ngĩringa Jorodani-rĩ, ndaarĩ o na rũthanju rwakwa rwiki, no rĩu ndũkĩte ikundi igĩrĩ.

* 31:53 Nahoru aarĩ mũrũ wa nyina na Iburahĩmu (11:26), na aarĩ gukawe wa Labani (24:24, 29).

¹¹ Ndagũthaita honokia kuuma moko-inĩ ma mũrũ wa maitũ Esaũ, nĩgũkorwo nĩndĩretigĩra ndagoke gũũtharĩkĩra, nĩ hamwe na ciana ici, na manyina maacio.

¹² No nĩ uugĩte atĩrĩ, "Ti-itherũ nĩngatũma ũgaacĩre na ndũme njiaro ciaku cingĩhe ta mũthanga wa iria-inĩ, ũria ũtangĩtarĩka."

¹³ Akĩraara hau ũtukũ ũcio, na kuuma kũrĩ kĩrĩa aarĩ nakĩo, agĩthuurĩra mũrũ wa nyina Esaũ kĩheo gĩkĩ;

¹⁴ Mũbũri magana meerĩ cia mĩgoma na thenge mĩrongo ĩrĩ, ng'ondũ magana meerĩ na ndũrũme mĩrongo ĩrĩ,

¹⁵ ngamũira mĩrongo ĩtatũ cia mĩgoma na njaũ ciacio, ng'ombe mĩrongo ĩna na ndegwa ikũmi, na ndigiri mĩrongo ĩrĩ cia mĩgoma na ikũmi cia njamba.

¹⁶ Agĩcĩnengera ndungata ciake, o rũuru mwanya, na akũira ndungata icio ciake atĩrĩ, "Thiĩgai mbere yakwa, na mũtigithũkanie rũuru na rũuru rũrĩa rũngĩ."

¹⁷ Nĩngĩ agĩtaara ũria wamatongoretie, akĩmwĩra atĩrĩ, "Rĩrĩa mũrũ wa maitũ Esaũ arĩgũtũnga na akũurie atĩrĩ, 'Wee ũrĩ waũ? Na wathĩ kũ? Na ũhiũ ũyũ wothe ũrĩ mbere yaku nĩ waũ?'"

¹⁸ Nawe nũrĩmũcookeria ũmwĩre atĩrĩ, 'Nĩ cia ndungata yaku Jakubu. Nĩ kĩheo gĩa kũhe mwathi wakwa Esaũ, na Jakubu arĩ thuutha witũ agĩũka.'

¹⁹ Agĩcooka agĩtaara wa keerĩ na wa gatatũ, na arĩa othe marũmagĩrĩra ndũuru icio, akĩmeera atĩrĩ, "Ūguo nĩguo mũrĩraga Esaũ mwamũtũnga.

²⁰ Na mũtikanaage kũmwĩra atĩrĩ, 'Jakubu ndungata yaku arĩ thuutha witũ agĩũka.' Tondũ eecĩrĩre atĩrĩ, "Ngũmũhooreria na iheo ici ngũtũma mbere yakwa; thuutha-inĩ ndamuona-rĩ, hihi ahota kũnyamũkĩra."

²¹ Nĩ ũndũ ũcio iheo icio Jakubu aaheanĩte igĩthiĩaga mbere yake, nowe akĩraara kũu kambĩ ũtukũ ũcio.

Jakubu Kũgiana na Ngai

²² Na ũtukũ o ro ũcio, Jakubu agĩũkĩra, akĩoya atumia ake eerĩ, na ndungata iria igĩrĩ cia andũ-a-nja, na ariũ ake ikũmi na ũmwe, na akĩmarĩngĩria iringĩro rĩa Jaboku.

²³ Aarĩkia kũmarĩngia, akĩringia indo iria ciothe aarĩ nacio.

²⁴ Nake Jakubu agĩtigwo arĩ o wiki, na hagĩũka mũndũ maagianire nake o nginya gũgĩthererũka.

²⁵ Na rĩrĩa mũndũ ũcio onire atĩ ndangĩmũhoota-rĩ, akĩmũhutia ihĩndĩ rĩa gĩtina gĩa kũgũrũ, nakuo kũgũrũ kwa Jakubu gũgĩthenyũkĩra hau gĩtina-inĩ, o makĩgianaga na mũndũ ũcio.

²⁶ Na mũndũ ũcio akĩmwĩra atĩrĩ, "Reke ndĩthĩre tondũ nĩ gwathererũka."

No Jakubu akĩmũcookeria, akĩmwĩra atĩrĩ, "Ndingĩreka ũthĩ ũtandathimĩte."

²⁷ Nake mũndũ ũcio akĩmũria atĩrĩ, "Wĩtagwo atĩa?"

Jakubu akĩmũcookeria atĩrĩ, "Njĩtagwo Jakubu."

²⁸ Nĩngĩ mũndũ ũcio akĩmwĩra atĩrĩ, "Ndũgũcooka gwĩtwo Jakubu, no ũrĩtagwo Isiraeli, tondũ nũgianĩte na Ngai o na andũ, na ũkahootana."

²⁹ Jakubu akĩmwĩra atĩrĩ, "Ndagũthaita, njĩra rĩtwa rĩaku."

Nowe akĩmũcookeria atĩrĩ, "Ūranjũria rĩtwa rĩakwa nĩkĩ?" Agĩcooka akĩmũrathima marĩ o hau.

³⁰ Nĩ ũndũ ũcio Jakubu agĩta handũ hau Penieli, akiuga atĩrĩ, "Tondũ nĩnyonete Ngai ũthĩũ kwa ũthĩũ, na akahonokia muoyo wakwa."

³¹ Narĩo riũa rĩkĩmũrathĩra akĩhĩtũka hau Penieli, na nĩathuaga nĩ ũndũ nĩathenyũkĩtwo nĩ ihĩndĩ rĩa gĩtina gĩa kũgũrũ.

³² Nĩ tondũ ũcio, nginyagia ũmũthĩ ũyũ andũ a Isiraeli matirĩĩaga mũkiha ũria ũnyĩtanite na ihĩndĩ rĩa gĩtina gĩa kũgũrũ, tondũ ihĩndĩ rĩa gĩtina gĩa kũgũrũ kwa Jakubu rĩahutĩrio hakuhi na mũkiha ũcio.

33

Jakubu Gũtũngana na Esaũ

¹ Na rĩrĩ, Jakubu agĩtiira maitho, akĩona Esaũ agĩũka arĩ na andũ ake magana mana; nĩ ũndũ ũcio akĩgayania ciana kũrĩ Lea na Rakeli na kũrĩ ndungata iria igĩrĩ cia andũ-a-nja.

² Akĩiga ndungata cia andũ-a-nja na ciana ciacio mbere, nake Lea na ciana ciake makĩrũmĩrĩra, nake Rakeli na Jusufu makĩrĩgia thuutha.

³ Nake we mwene akĩmatongoria, na rĩrĩa aakuhĩrĩrie mũrũ wa nyina, akĩnamĩrĩra, agĩturumithia ũthĩũ wake thĩ maĩta mũgwanja.

4 No Esaũ akĩhanyũka agatũnge Jakubu na akĩmũnyĩita, akĩmũhĩmbĩria, akĩmũmumunya. Nao makĩrĩranĩra.

5 Ningĩ Esaũ agĩtiira maitho akĩona atumia na ciana. Akĩũria Jakubu atĩrĩ, “Andũ aya mũrĩ nao nĩ a ũ?”

Jakubu agĩcookia atĩrĩ, “Ici nĩ ciana iria Ngai aheete ndungata yaku nĩ ũndũ wa ũtugi wake.”

6 Hĩndĩ ĩyo ndungata icio cia andũ-a-nja na ciana ciacio igĩkuhĩrĩria na makĩnamĩrĩra.

7 Lea na ciana ciake makĩrũmĩrĩra, magĩũka na makĩnamĩrĩra. Marigĩrĩrio, Jusufu na Rakeli magĩũka, o nao makĩnamĩrĩra.

8 Esaũ akĩũria atĩrĩ, “Nĩ kĩĩ gĩtũmi gĩa kũndũmĩra ikundi icio ndatũnga?”

Nake Jakubu agĩcookia atĩrĩ, “Nĩgeetha nĩtĩkĩrĩke maitho-inĩ maku, wee mwathi wakwa.”

9 No Esaũ akiuga atĩrĩ, “Mũrũ wa maitũ, nĩ ndĩ na indo cia kũnjigana. Ikara na icio ũrĩ nacio wee mwene.”

10 Jakubu akiuga atĩrĩ, “Aca, ndagũthaitha! Angĩkorwo nĩnjĩtĩkĩrĩkĩte maitho-inĩ maku-rĩ, amũkĩra kĩheo gĩkĩ kuuma kũrĩ nĩ. Nĩ ũndũ kuona ũthiũ waku no ta kuona ũthiũ wa Ngai, tondũ nĩ wanyamũkĩra na gĩkeno.

11 Ndagũthaitha ĩtĩkĩra kĩheo kũ ũreheirwo, tondũ Ngai nĩanjĩkĩte wega, na ndĩ na indo cia kũnjigana.” Na tondũ Jakubu nĩamũringĩrĩrie-rĩ, Esaũ agĩciĩtĩkĩra.

12 Ningĩ Esaũ akĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩtũthĩ; nĩngũtwarana nawe.”

13 No Jakubu akĩmwĩra atĩrĩ, “Mwathi wakwa nĩoi atĩ twana tũtũ tũtirĩ na hinya, na no nginya menyereer ng’ondũ na ng’ombe iria irongithia. Ingĩtwarwo na ihenya o na mũthenya ũmwe, nyamũ ciothe no ikue.

14 Nĩ ũndũ ũcio mwathi wakwa nĩathiiage mbere ya ndungata yake, na nĩ thĩ o kahora kũringana na mũthiire wa ikundi ici, o na wa ciana, nginya rĩria ngaakinya kwa mwathi wakwa kũ Seiru.”

15 Esaũ akĩmwĩra atĩrĩ, “No kĩreke ngũtigĩre ndungata imwe ciakwa.”

Jakubu akĩmũria atĩrĩ, “Ũgwĩka ũguo nĩkĩ? Reke nĩ nĩtĩkĩrĩke maitho-inĩ ma mwathi wakwa.”

16 Nĩ ũndũ ũcio Esaũ akĩhũndũka mũthenya o ro ũcio agĩthĩ arorete Seiru.

17 Nowe Jakubu, agĩthĩ Sukothu, kũria eyakĩre nyũmba, na agĩthondeka ciugũ cia mahiũ make. Nĩkĩo handũ hau hetagwo Sukothu.

18 Thuutha wa Jakubu kuuma Padani-Aramu, agĩkinya o wega itũũra-inĩ rĩria inene rĩa Shekemu kũu Kaanani, na akĩamba hema hakuhi na itũũra rĩu inene.

19 Nake akĩgũra gĩcunji kĩa mũgũnda na betha igana rĩmwe kuuma kũrĩ ariũ a Hamoru ithe wa Shekemu, harĩa aambire hema yake.

20 Agĩaka kĩgongona handũ hau, na agĩgĩta Eli-Elohe-Isiraeli.

34

Dina na Andũ na Shekemu

1 Na rĩrĩ, mũthenya ũmwe, Dina mũirĩtu ũria Lea aaciarĩre Jakubu, nĩathiire gũceerera andũ-a-nja a bũrũri ũcio.

2 Na rĩria Shekemu mũrũ wa Hamoru ũria Mũhivi, mũnene wa gĩcigo kũ aamuonire, akĩmũnyĩita, agĩkoma nake na hinya.

3 Na ngoro yake ikĩguucĩrĩrio nĩ Dina mwarĩ ũcio wa Jakubu, na akienda mũirĩtu ũcio na akĩmwarĩria wega.

4 Nake Shekemu akĩra ithe Hamoru atĩrĩ, “Njarĩria harĩ ithe wa mũirĩtu ũyũ atuĩke mũtumia wakwa.”

5 Rĩria Jakubu aigũre atĩ mwarĩ Dina nĩarĩkĩte gũthũkio-rĩ, na tondũ ariũ ake maarĩ gĩthaka-inĩ na mahiũ make, agĩkĩra na ũgoro ũcio o nginya rĩria mainũkire.

6 Hĩndĩ ĩyo Hamoru ithe wa Shekemu agĩthĩ kwaria na Jakubu.

7 Nao ariũ a Jakubu nĩmainũkĩte kuuma mĩgũnda-inĩ maigua ũria gwekĩkĩte. Nao makĩyũrwo nĩ kĩa na mang’ũrĩ, tondũ Shekemu nĩekĩte ũndũ wa thoni thĩnĩ wa Isiraeli, nĩ gũkoma na mwarĩ wa Jakubu, ũndũ ũria ũtagĩrĩrwo nĩ gwĩkwo.

8 No Hamoru akĩmeera atĩrĩ, “Ngoro ya mũrũ wakwa Shekemu nĩguucĩrĩrio nĩ mwarĩ wanyu. Ndamũthaitha ĩtĩkĩra amũhikie atuĩke mũtumia wake.

9 Rekei tũhikanagie; mũtũheage airĩtu anyu na inyuũ tũkamũheaga airĩtu aitũ.

10 Inyuũ no mũtũũre hamwe na ithuĩ; bũrũri ũyũ gũtirĩ handũ mũrigĩrĩrio. Tũũrai kuo, mwonjorithagie kuo, na mwigĩre na indo ciaguo.”

11 Ningĩ Shekemu akĩra ithe wa Dina na ariũ a ithe atĩrĩ, “Rekei nĩtĩkĩrĩke maitho-inĩ manyu na nĩngũmũhe o kĩria gĩothe mũngĩnjĩtia.

¹² Njĩtaii rūracio rwa mũhiki na kĩheo kĩrĩa ingĩrehe, o mũigana ũrĩa mũngĩenda, na nĩngũrĩha o kĩrĩa gĩothe mũngĩnjĩtia. No ndamũthaitha mũũhe mũirĩtu ũyũ atũike mũtumia wakwa.”

¹³ Na tondũ mwarĩ wa nyina Dina nĩarĩkĩtie gũthũkio-rĩ, ariũ a Jakubu rĩrĩa maaragia na Shekemu na ithe Hamoru, magĩcookia ũhoru ũcio na njĩra ya maheeni.

¹⁴ Makĩmeera atĩrĩ, “Tũtingũka ũndũ ta ũcio; tũtingĩheana mwarĩ witũ kũrĩ mũndũ ũtarĩ mũruu. Ũndũ ũcio no ũtuĩke wa gũtũnyararithia.

¹⁵ Tũkũmwĩtkĩria tondũ wa gĩtũmi o kĩmwe tu; inyuĩ mũtuĩke ta ithuĩ na ũndũ wa kũruithia arũme anyu othe.

¹⁶ Hĩndĩ iyo nĩmũrĩhikagia airĩtu aitũ na nĩtũrĩhikagia airĩtu anyu. Nĩtũgũtũũrania na inyuĩ na tũtuĩke andũ amwe.

¹⁷ No angĩkorwo mũtigwĩtkĩria kũrua-rĩ, tũkuoya mwarĩ witũ twĩthũire.”

¹⁸ Ũhoru ũcio ũkĩoneka ũrĩ mwega nĩ Hamoru na mũriũ Shekemu.

¹⁹ Tondũ nĩwe warĩ mũtũie mũno kũrĩ andũ othe a nyũmba ya ithe, mwanake ũcio ndaeteire ihinda rĩa gwĩka ũrĩa moigire, tondũ nĩakenetio nĩ mwarĩ wa Jakubu.

²⁰ Nĩ ũndũ ũcio Hamoru na mũriũ Shekemu magĩthĩĩ kĩhingo-inĩ gĩa itũũra rĩao inene makaarie na andũ ao a itũũra rĩu.*

²¹ Nao makiuga atĩrĩ, “Andũ aya nĩ arata aitũ; rekei matũũre bũrũri-inĩ witũ na monjorithagie kuo; bũrũri ũyũ nĩ mũnene wa kũmaigana. Ithuĩ no tũhikie airĩtu ao, nao no mahikie airĩtu aitũ.

²² No andũ acio mangĩtkĩria gũtũũrania na ithuĩ ta rũrĩrĩ rũmwe angĩkorwo arũme aitũ othe nĩmekũrua, o ta ũrĩa o marũite.

²³ Gĩthĩ mahiũ mao, na indo ciao ciothe, o na nyamũ iria ingĩ ciao ciothe itigũgĩtuĩka ciitũ? Nĩ ũndũ ũcio rekei tũmetũkĩre, na nĩ megũtũũrania na ithuĩ.”

²⁴ Arũme arĩa othe maathĩite kĩhingo-inĩ gĩa itũũra rĩu inene magĩtkĩkania na Hamoru na mũriũ Shekemu, na arũme othe a itũũra rĩu makĩrua.

²⁵ Thuutha wa mĩthenya itatũ, hĩndĩ rĩa othe maarĩ na ruo ariũ eerĩ a Jakubu, Simeoni na Lawĩ, ariũ a nyina na Dina, makĩoya hiũ ciao cia njora magĩtharĩkĩria itũũra rĩu hĩndĩ rĩa rĩtekũũaga makĩũraga arũme othe.

²⁶ Nĩngĩ makĩũraga Hamoru na mũriũ Shekemu na rũhiũ rwa njora, na makĩruta Dina nyũmba-inĩ ya Shekemu, magĩthĩira.

²⁷ Ariũ arĩa angĩ a Jakubu magĩkinya kũu ciimba ciarĩ, na magĩtahĩra indo cia itũũra rĩu mwarĩ wa ithe wao aathũkĩirio.

²⁸ Nao magĩtaha ndũũru cia mbũri na cia ng’ombe na ndigiri, na indo iria ingĩ ciao ciothe iria ciarĩ itũũra-inĩ rĩu inene, na iria ciarĩ nĩgũnda-inĩ.

²⁹ Na magĩkuua ũtonga wothe wa itũũra, na atumia othe na ciana, magĩtaha indo ciothe iria ciarĩ nyũmba-inĩ icio.

³⁰ Nake Jakubu akĩira Simeoni na Lawĩ atĩrĩ, “Nĩmwandehera thĩina nĩ ũndũ wa gũtũma menwo nĩ Akaanani na Aperizi, andũ arĩa matũũraga bũrũri ũyũ. Ithuĩ tũrĩ anini tũgĩtarwo, na mangĩnyĩitana manjũkĩrĩre na matharĩkĩre-rĩ, nĩ na nyũmba yakwa no tũniinwo.”

³¹ Nao makĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩkũraagĩrĩre atue mwarĩ wa maitũ ta mũmaraya?”

35

Jakubu Gũcooka Betheli

¹ Thuutha wa ũguo Ngai akĩira Jakubu atĩrĩ, “Ambata, ũthĩĩ Betheli ũgatũũre kuo, na wakĩre Ngai kĩgongona kuo, o we ũrĩa wakuumĩrĩire rĩrĩa woragĩra mũrũ wa nyũkwa Esaũ.”

² Nĩ ũndũ ũcio Jakubu akĩira andũ a nyũmba yake, na arĩa othe maarĩ nao, atĩrĩ, “Eheriai ngai cia mĩhianano iria mũrĩ nacio, na mwĩtherie inyuĩ ene, na mwĩkĩre nguo ingĩ.

³ Mũcooke mũũkĩre, mũreke tũthĩĩ twambate Betheli, ngaakĩre Ngai kĩgongona kuo, ũrĩa wanjũtkĩre mũthenya ũrĩa ndaarĩ thĩina-inĩ, na ũrĩa ũkoretwo na nĩ kũrĩa guothe ndanathĩ.”

⁴ Nĩ ũndũ ũcio makĩnengera Jakubu ngai cia mĩhianano iria maarĩ nacio, na irengeeri iria ciarĩ matũ mao,* nake Jakubu agĩcithika gĩtina-inĩ kĩa mũgandi kũu Shekemu.

⁵ Nao makĩumagara, magĩthĩira, namo matũũra maria maamathiũrũrũkĩrie makĩnyĩitwo nĩ guoya wa Ngai, nĩ ũndũ ũcio gũtirĩ o na ũmwe wamaingatithirie.

* **34:20** Kĩhingo-inĩ gĩa itũũra nĩho athuuri maacemanagia.

* **35:4** Irengeeri cia matũ ciahũthagĩrwo irĩ ta njĩra ya kũgitũra mũndũ.

⁶ Jakubu na andũ arĩa othe aarĩ nao magĩkinya Luzu (na nĩkuo Betheli), bũrũri-inĩ wa Kaanani.

⁷ Agĩaka kĩgongona kũu, na agĩita handũ hau Eli-Betheli, tondũ hau nĩho Ngai aamwĩguũrĩrie rĩria ooragĩra mũrũ wa nyina.

⁸ Nake Debora mũreri wa Rebeka agĩkua na agĩthikwo gĩtina-inĩ kĩa mũgandi mũhuro wa Betheli. Nĩ undũ ũcio handũ hau hagĩtuo Aloni-Bakuthu.

⁹ Thuutha wa Jakubu gũcooka kuuma Padani-Aramu, Ngai akĩmuumĩrĩra rĩngĩ na akĩmũrathima.

¹⁰ Ngai akĩmwĩra atĩrĩ, “Rĩtwa rĩaku nĩ Jakubu, no ndũgũcooka gwĩtwo Jakubu rĩngĩ; ũrĩitagwo Isiraeli.” Nĩ undũ ũcio akĩmwĩra Isiraeli.

¹¹ Nake Ngai akĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩ nĩ nĩ Ngai Mwene-Hinya-Wothe; ciaranai na mũingĩthe. Rũrĩri na gĩkundi kĩa ndũrĩrĩ nũkoima harĩwe, na athamaki nĩmakoima mwĩrĩ-inĩ waku.

¹² Bũrũri ũria nĩ ndaheire Iburahĩmu na Isaaka, o nawe nĩngakũhe guo, na nĩngaheana bũrũri ũyũ kũrĩ njiaro ciaku iria igooka thuutha waku.”

¹³ Hĩndĩ ĩyo Ngai akĩambata akĩmweherera kuuma handũ hau aamwaragĩria.

¹⁴ Jakubu akĩhaanda gĩtuğĩ kĩa ihiga handũ hau Ngai aarĩtie nake, agĩgũitĩrĩria ndibe; agĩcooka agĩgũitĩrĩria maguta.

¹⁵ Jakubu agĩita handũ hau Ngai aamwarĩrie Betheli.

Gĩkuũ kĩa Rakeli na kĩa Isaaka

¹⁶ Thuutha ũcio Jakubu na andũ ake makiuma Betheli magĩthĩ na mbere na rũgendo. Na matigairie hanini makinye Efiratha-rĩ, Rakeli akĩambĩrĩria kũrũmwo na agĩkorwo arĩ na thĩna mũingĩ mũno.

¹⁷ Na tondũ aarĩ na thĩna mũingĩ mũno wa gũciara, mũmũciarithia akĩmwĩra atĩrĩ, “Tiga gwĩtigĩra, tondũ ũrĩ na kahĩ kangĩ.”

¹⁸ Na atanatũkana, tondũ nĩ gũkua aakuaga, agĩtua kahĩ kau Beni-Oni. No ithe agĩgatua Benjamini.

¹⁹ Nĩ undũ ũcio Rakeli agĩkua na agĩthikwo mũkĩra-inĩ wa njĩra ya gũthĩ Efiratha (na nokuo Bethlehemu.)

²⁰ Jakubu akĩhaanda gĩtuğĩ igũrũ rĩa mbĩrĩra yake, na nginya ũmũthĩ ũyũ gĩtuğĩ kũu nĩkĩo kĩonanagia mbĩrĩra ya Rakeli.

²¹ Isiraeli agĩthĩ o na mbere na rũgendo na akĩamba hema yake mwena ũria ũngĩ wa Migidali-Ederi.

²² Hĩndĩ ĩyo Isiraeli aatũuraga bũrũri ũcio-rĩ, Rubeni agĩthĩ, agĩkoma na Biliha, thuriya ya ithe, nake Isiraeli akĩgua ũhoru ũcio.

Jakubu aarĩ na ariũ ikũmi na eerĩ:

²³ Ariũ a Lea maarĩ:

Rubeni irigithathi rĩa Jakubu,
na Simeoni, na Lawi, na Juda, na Isakaru, na Zebuluni.

²⁴ Ariũ a Rakeli maarĩ:

Jusufu na Benjamini.

²⁵ Ariũ a Biliha ndungata ya mũirĩtu ya Rakeli maarĩ:

Dani na Nafitali.

²⁶ Ariũ a Zilipa ndungata ya mũirĩtu ya Lea maarĩ:

Gadi na Asheri.

Acio nĩo maarĩ ariũ a Jakubu, arĩa aaciarĩrwo arĩ kũu Padani-Aramu.

²⁷ Na Jakubu agĩkinya mũciĩ kũrĩ ithe Isaaka kũu Mamure, hakuhi na Kiriathu-Ariba (nĩkuo Heberoni), kũria Iburahĩmu na Isaaka maatũrĩte.

²⁸ Isaaka aatũrĩre muoyo mĩaka igana na mĩrongo ĩnana.

²⁹ Agĩcooka agĩtuikana agĩkua na agĩthikwo hamwe na andũ ao arĩa maakuĩte, arĩ mũkũrũ na arĩ na mĩaka mũingĩ. Nao ariũ ake Esaũ na Jakubu makĩmũthika.

36

Njiaro cia Esaũ

¹ Na rĩrĩ, ũyũ nĩguo ũhoru wa Esaũ (na nowe Edomu).

² Esaũ ahikirie atumia ake kuuma kũrĩ andũ-a-nja a Kaanani: Ada aarĩ mwarĩ wa Eloni ũria Mũhiti, na Oholibama mwarĩ wa Ana ũria warĩ mwarĩ wa Zibeoni ũria Mũhivi,

³ o na ningĩ Basemathu ũrĩa warĩ mwarĩ wa Ishumaeli na mwarĩ wa nyina na Nebaiothu.

⁴ Ada agĩciarĩra Esaũ Elifazu, na Basemathu agĩciara Reueli,

⁵ nake Oholibama agĩciara Jeushu, na Jalamu na Kora. Acio nĩo maarĩ ariũ a Esaũ, arĩa aaciarĩrwo kũu Kaanani.

⁶ Na rĩrĩ, Esaũ akĩoya atumia ake na ariũ ake na airĩtu ake na andũ othe a nyũmba yake, o na mahiũ make na nyamũ iria ingĩ ciake, na indo ciothe iria aagĩte nacio kũu Kaanani, na agĩthĩ bũrũri waraihanĩrĩrie na mũrũ wa nyina Jakubu.

⁷ Indo ciao ciarĩ nyingĩ mũno undũ matangĩahotire gũikarania hamwe; bũrũri ũrĩa maatũũraga ndũngĩahotire kũmaigana eerĩ nĩ undũ wa mahiũ mao.

⁸ Nĩ undũ ũcio Esaũ (na nowe Edomu) agĩthĩ gũtũũra bũrũri wa irĩma wa Seiru.

⁹ Ũyũ nĩguo ũhoro wa Esaũ ithe wa andũ a Edomu kũu bũrũri-inĩ wa irĩma wa Seiru.

¹⁰ Maya nĩmo marĩitwa ma ariũ a Esaũ:

nĩ Elifazu, mũrũ wa Ada mũtumia wa Esaũ, na Reueli, mũrũ wa Basemathu mũtumia wa Esaũ.

¹¹ Ariũ a Elifazu nĩ aya:

nĩ Temani, na Omari, na Zefo, na Gatamu, na Kenazu.

¹² Elifazu mũrũ wa Esaũ o nake nĩ aarĩ na thuriya yetagwo Timina, irĩa yamũciarĩre Amaleki. Acio nĩo maarĩ ariũ a mũrũ wa Ada mũtumia wa Esaũ.

¹³ Ariũ a Reueli nĩ aya:

nĩ Nahathu, na Zera, na Shama, na Miza. Acio nĩo maarĩ ariũ a mũrũ wa Basemathu mũtumia wa Esaũ.

¹⁴ Ariũ a Esaũ arĩa aaciarĩrwo nĩ Oholibama mũtumia wake mwarĩ wa Ana ũrĩa warĩ mwarĩ wa Zibeoni:

nĩ Jeushu, na Jalamu, na Kora.

¹⁵ Nao aya nĩo maarĩ anene thĩnĩ wa njiaro cia Esaũ:

Ariũ a Elifazu irigithathi rĩa Esaũ:

Anene maarĩ Temani, na Omari, na Zefo, na Kenazu,

¹⁶ na Kora, na Gatamu, na Amaleki. Acio nĩo anene arĩa Elifazu aaciarĩre kũu Edomu; maarĩ a mũrũ wa Ada.

¹⁷ Ariũ a Reueli mũrũ wa Esaũ:

Anene maarĩ Nahathu, na Zera, na Shama, na Miza. Aya nĩo anene arĩa Reueli aaciarĩre kũu Edomu; maarĩ a mũrũ wa Basemathu mũtumia wa Esaũ.

¹⁸ Ariũ a Oholibama mũtumia wa Esaũ:

Anene maarĩ Jeushu, na Jalamu, na Kora. Aya nĩo anene arĩa maaciarirwo nĩ Oholibama mũtumia wa Esaũ mwarĩ wa Ana.

¹⁹ Aya nĩo maarĩ ariũ a Esaũ (na nowe Edomu), na acio nĩo maarĩ anene ao.

²⁰ Aya nĩo maarĩ ariũ a Seiru ũrĩa Mũhori arĩa maatũũraga bũrũri ũcio:

Lotani, na Shobali, na Zibeoni, na Ana,

²¹ na Dishoni, na Ezeri, na Dishani. Ariũ acio a Seiru nĩo maarĩ anene a Ahori kũu Edomu.

²² Ariũ a Lotani maarĩ:

Hori, na Homani. Timina aarĩ mwarĩ wa nyina na Lotani.

²³ Ariũ a Shobali maarĩ:

Alivani, na Manahathu, na Ebali, na Shefo, na Onamu.

²⁴ Ariũ a Zibeoni maarĩ:

Aia, na Ana. Ũyũ nĩwe Ana ũrĩa wonire ithima cia maaĩ mahiũ werũ-inĩ rĩrĩa arĩithagia ndigiri cia ithe Zibeoni.

²⁵ Ciana cia Ana ciarĩ:

Dishoni, na Oholibama mwarĩ wa Ana.

²⁶ Ariũ a Dishoni maarĩ:

Hemudani, na Eshibani, na Itharani, na Cherani.

²⁷ Ariũ a Ezeri maarĩ:

Bilihani, na Zaavani, na Akani.

²⁸ Ariũ a Dishani maarĩ

Uzu, na Arani.

²⁹ Aya nĩo maarĩ anene a Ahori:

nĩ Lotani, na Shobali, na Zibeoni, na Ana,

³⁰ na Dishoni, na Ezeri, na Dishani. Acio nĩo maarĩ anene a Ahori, kũringana na ikundi ciao kũu bũrũri wa Seiru.

Aathani a Edomu

³¹ Aya nĩo maarĩ athamaki arĩa maathamakaga Edomu o mbere ya Isiraeli gũtanagĩa na mũthamaki o na ũmwe:

³² Bela mũrũ wa Beori nĩwe watuĩkire mũthamaki wa Edomu. Itũũra rĩake inene rĩetagwo Dinihaba.

³³ Rĩrĩa Bela aakuire, Jobabu mũrũ wa Zera wa kuuma Bozira agĩtuĩka mũthamaki ithenya rĩake.

³⁴ Rĩrĩa Jobabu aakuire, Hushamu wa kuuma bũrũri wa Atemani agĩtuĩka mũthamaki ithenya rĩake.

³⁵ Rĩrĩa Hushamu aakuire, Hadadi mũrũ wa Bedadi, ũrĩa wahootire Midiani kũu bũrũri wa Moabi, agĩtuĩka mũthamaki ithenya rĩake. Itũũra rĩake inene rĩetagwo Avithu.

³⁶ Rĩrĩa Hadadi aakuire, Samala wa kuuma Masereka agĩtuĩka mũthamaki ithenya rĩake.

³⁷ Rĩrĩa Samala aakuire, Shauli wa kuuma Rehobothu, kũu gũkuhĩ na Rũũĩ rwa Farati, agĩtuĩka mũthamaki ithenya rĩake.

³⁸ Rĩrĩa Shauli aakuire, Baali-Hanani mũrũ wa Akibori agĩtuĩka mũthamaki ithenya rĩake.

³⁹ Rĩrĩa Baali-Hanani mũrũ wa Akibori aakuire, Hadadi agĩtuĩka mũthamaki ithenya rĩake. Itũũra rĩake inene rĩetagwo Pau, na mũtumia wake eetagwo Mehetabeli mwarĩ wa Matiredi, ũrĩa warĩ mwarĩ wa Mezahabu.

⁴⁰ Aya nĩo maarĩ anene kuuma kũrĩ njiaro cia Esaũ, kũringana na marĩitwa mao, na mũhĩrĩga, na ng'ongo ciao:

Timina, na Aliva, na Jethethu,

⁴¹ na Oholibama, na Ela, na Pinoni,

⁴² na Kenazu, na Temani, na Mibizaru,

⁴³ na Magidieli, na Iramu. Acio nĩo maarĩ anene a Edomu, kũringana na kũrĩa maatũũraga bũrũri-inĩ ũrĩa watuĩkĩte wao.

Esaũ ũcio nĩwe warĩ ithe wa andũ a Edomu.

37

Irooto cia Jusufu

¹ Jakubu nĩatũũrĩre bũrũri-inĩ ũrĩa ithe aakarĩte, nĩguo bũrũri wa Kaanani.

² Ũyũ nĩguo ũhoru wa Jakubu.

Jusufu arĩ mwanake mũnini wa mĩaka ikũmi na mũgwanja aarĩithagia mbũri marĩ na ariũ a ithe, na ariũ a Biliha, na ariũ a Zilipa, atumia a ithe, nake agĩtwarĩra ithe wao ũhoru mũũru ũkonĩ ariũ a ithe.

³ Na rĩrĩ, Isiraeli nĩendeete Jusufu gũkĩra ariũ arĩa angĩ ake othe, tondũ aamũciarire arĩ mũkũrũ; na nĩamũtumithĩirie kanjũ ya goro ng'emie wega mũno.

⁴ Na rĩrĩa ariũ a ithe moonire atĩ ithe nĩamwendete kũmakĩra-rĩ, makĩmũmena na matingĩamwarĩirie kiugo o na kĩmwe kĩega.

⁵ Ũtukũ ũmwe Jusufu nĩarootire kiroto, na rĩrĩa eerire ariũ a ithe ũhoru wakĩo, makĩmũmena makĩria.

⁶ Akĩmeera atĩrĩ, "Thikĩrĩriai ũhoru wa kiroto gĩkĩ ndootete:

⁷ Tũrohaga itĩia cia ngano tũrĩ mũgũnda-inĩ, na o rĩmwe gĩtũia gĩakwa kirehaanda na igũrũ, nacio itĩia cianyu irathiũrũrũkĩria gĩakwa, na irakĩnamĩrĩra."

⁸ Ariũ a ithe makĩmũria atĩrĩ, "Anga nĩũrenda gũtũthamakĩra? Anga ti-itherũ nĩũgatwatha?" Nao magĩkĩrĩria kũmũmena nĩ ũndũ wa kiroto kũu gĩake, na nĩ ũndũ wa ciugo ciake.

⁹ Ningĩ Jusufu akĩroota kiroto kĩngĩ, na akĩra ariũ a ithe ũhoru wakĩo. Akĩmeera atĩrĩ, "Thikĩrĩriai, nĩndĩrarootire kiroto kĩngĩ, na ihinda rĩrĩ, ndĩrarootire riũ, na mweri, na njata ikũmi na imwe ikĩnyinamĩrĩra."

¹⁰ Rĩrĩa eerire ithe o na ariũ a ithe ũhoru ũcio, ithe akĩmũkũma, akĩmũria atĩrĩ, "Nĩ kiroto kĩa mũthemba ũrĩkũ kũu ũrotete? Anga nyũkwa, na nĩ, na ariũ a thoguo nitũgooka, na tũinamĩrĩre thĩ mbere yaku?"

11 Ariu a ithe nīmamūguirīre ūiru, no ithe aḡikara aḡiciiragia ūhoro wa irooto icio.

Jusufu kwendio nī Ariu a Ithe

12 Na riri, ariu a ithe nīmathiite kūrithia mburi cia ithe wao gūkuhi na Shekemu,

13 nake Isiraeli akūira Jusufu atiri, “O ta ūria ūū, ariu a thoguo nīmararūthia mburi gūkuhi na Shekemu. Ūka, nīngūgūtuma kūrī o.”

Nake akīmūcookeria, akīmwira atiri, “Ūguo noguo.”

14 Nī ūndū ūcio Isiraeli akīmwira atiri, “Thi ūkarore kana ariu a thoguo marī o ho o wega, o ūndū ūmwe na mburi, na ūnjookerie ūhoro.” Nake akīmūtuma kuuma Gītuamba-inī kīa Heberoni.

Rirīa Jusufu aakinyire Shekemu,

15 mūdū ūmwe akīmuona akūrūūra mīgūnda-inī, akīmūuria atiri, “Nī kī ūracaria?”

16 Nake Jusufu aḡicookia atiri, “Nī ariu a baba ndīracaria. No ūnjūre kūrīa mararūthia mburi ciao?”

17 Mūdū ūcio akīmūcookeria atiri, “Nīmoimīte gūkū. Ndīraiguire makiuga atiri, ‘Rekei tūthi Dothani.’”

Nī ūndū ūcio Jusufu akūrūmīrīa ariu a ithe, na akīmakora hakuhī na Dothani.

18 No makīmuona arī haraaya, na ataanakinya harīa maarī, magīciirīa kūmūūraga.

19 Makīirana atiri, “Mūroti ūria nīokite!

20 Ūkai; rekei tūmūūrage na tūmūkie irima rīmwe rīa maya, na tuuge atī nī nyamū njūru īmūrīite. Nītūkione ūria irooto icio ciake ikaahinga.”

21 No rirīa Rubeni aiguire ūguo, akīgeria kūhonokia Jusufu kuuma moko-inī mao. Akiuga atiri, “Rekei tūtege kūmūūraga.

22 Mūtigaite thakame. Mūkiei irima-inī riri rī gūkū werū-inī, no mūtīkamwīke ūūru.” Rubeni oigaga ūguo nīgeetha amūhonokie kuuma kūrī o, nīguo amūcookie kūrī ithe.

23 Na rirīa Jusufu aakinyire harī ariu a ithe, makīmūruta kanjū yake irīa eekirīte, o irīa yarī ya goro na ng’emie wega mūno.

24 Makīmūnyīta, makīmūkia irima rīu. Na riri, irima rīu rīarī rīūmū; rītiarī na maaī.

25 Magīcooka magīkara thī kūrīa irio ciao, magītiira maitho makīona gīkundi kīnene kīa Aishumaeli gīgūka kiumīte Gileadi. Ngamīra ciao ciakuuithitio mahuti manungi wega, na ūbani, na ūūki-wa-ngoma ūria wītagwo manemane, na maikūrūkite mathi matware indo icio Misiri.

26 Juda akūira ariu a ithe atiri, “Nī uumithio ūrīkū tūkuona tūngūūraga mūrū wa ithe witū na tūhiite gīkuū gīake?”

27 Rekei tūmwenderie Aishumaeli aya, no tūtīkamwīke ūūru na moko maitū, tondū ūyū nī mūrū wa ithe witū, tūrī a mūthiimo ūmwe na thakame o īmwe.” Nao ariu a ithe magītkīra.

28 Nī ūndū ūcio hīndī irīa onjorithia acio Amidiani maahītūkagīra hau, ariu a ithe makīruta Jusufu irima, na makīmwendia cekerī mīrongo irī cia betha* kūrī Aishumaeli acio, nao makīmūtwarā Misiri.

29 Rirīa Rubeni aacookire irima-inī na akīona atī Jusufu ndaarī ho, aḡitēmbūranga nguo ciake.

30 Aḡicooka kūrī ariu a ithe akīmeera atiri, “Kamwana karīa gatiri ho! Nī ngwīka atīa?”

31 Nao makīoya kanjū ya Jusufu, magīthīnja mburi na magītobokia kanjū iyo thīnī wa thakame iyo.

32 Magīcooka makīoya kanjū iyo yagemetio, makīmīwarīra ithe wao makīmwira atiri, “Kanjū īno nī kūmīona tūramīonire. Mīrore wega wone kana hīhi nī kanjū irīa ya mūrūguo.”

33 Nake akīmīmenya, akiuga atiri, “Nī kanjū ya mūrū wakwa! Nyamū njūru nīmūrīite. Ti-itherū Jusufu nīarīkītie kūrīragwo, agatambuurwo icunjī.”

34 Nīngī Jakubu aḡitēmbūranga nguo ciake, aḡīkīra nguo ya ikūnia, na aḡīcakaīra mūrīū matukū maingī.

35 Ariū ake othe na airītu ake magīka kūmūhooreria, no akīrega kūhoorerio, akiuga atiri, “Aca! Ngathī mbirīra kūrī mūrū wakwa ngīrīraga.” Nī ūndū ūcio ithe aḡithī na mbere kūmūrīra.

36 Nao Amidiani acio makīendia† Jusufu kūu Misiri kūrī Potifaru, ūmwe wa anene a Firaūni, nake aarī mūrūgamīrī wa arangīri a Firaūni.

* 37:28 nī ta giramu 220. † 37:36 Wonjoria wa kwendia ngombo nīwekirīrwo mūno nī andū arīa maatūūraga werū-inī.

38

Juda na Tamaru

¹ Ihinda-inĩ rĩu-rĩ, Juda agĩtiga ariũ a ithe agĩkũrũka agĩthĩĩ gũikara na mũndũ wa Adulamu wetagwo Hira.

² Juda arĩ kũu agĩcemanĩa na mwarĩ wa Mũkaanani wetagwo Shua. Akĩmũhikia na agĩkoma nake;

³ nake akĩgĩa nda na agĩciara kahĩĩ, gagĩtuuo Eri.

⁴ Akĩgĩa nda ingĩ, agĩciara kahĩĩ kangĩ gagĩtuuo Onani.

⁵ O na ningĩ agĩciara kahĩĩ kangĩ, agĩgatua Shela. Aagaciariĩre kũu Chezibu.

⁶ Maagimara Juda akĩgũrĩra Eri ũria warĩ irigithathi rĩake, mũtumia wetagwo Tamaru.

⁷ No Eri, irigithathi rĩa Juda, aarĩ mwaganu maitho-inĩ ma Jehova; nĩ ũndũ ũcio Jehova akĩmũũraga.

⁸ Nake Juda akĩra Onani atĩrĩ, “Koma na mũtumia wa mũrũ wa nyũkwa, ũmũhingĩrie ũria wagĩrĩrwo nĩkũmwĩka ũrĩ mũrũ wa nyina na mũthuari wake, nĩguo ũciariĩre mũrũ wa nyũkwa rũciaro.”

⁹ Nake Onani nĩamenyaga atĩ rũciaro rũu rũtigatuĩka rwake; nĩ ũndũ ũcio o akoma na mũtumia wa mũrũ wa nyina, agaita mbeũ ya ũciari thĩ, nĩguo ndagaciariĩre mũrũ wa nyina rũciaro.

¹⁰ ũndũ ũcio eekire warĩ mũũru maitho-inĩ ma Jehova; nĩ ũndũ ũcio o nake akĩũragwo nĩ Jehova.

¹¹ Juda akĩra Tamaru mũtumia wa mũriũ atĩrĩ, “Thĩĩ ũtũũre ũrĩ wa ndigwa gwa thogu mũciĩ nginya mũrũ wakwa Shela agimare.” Tondũ eeciiririe atĩrĩ, “O nake Shela ahota gũkua ta ariũ a nyina.” Nĩ ũndũ ũcio Tamaru agĩthĩĩ gũtũũra mũciĩ gwa ithe.

¹² Thuutha wa ihinda iraaaya, mũtumia wa Juda, mwarĩ wa Shua, agĩkua. Na kahinda ka macakaya gaathira na Juda athirwo nĩ kieha, akĩambata agĩthĩĩ Timina kũrĩ andũ arĩa meenjaga ng’ondũ ciake guoya, na agĩthĩĩ hamwe na mũrata wake, Hira wa Adulamu.

¹³ Na rĩrĩa Tamaru eerirwo atĩrĩ, “Ithe wa mũthuuriguo erekeire Timina kwenja ng’ondũ ciake guoya,”

¹⁴ akĩruta nguo ciake cia mũtumia wa ndigwa, akĩhumbĩra na taama nginya ũthĩũ nĩguo ndakae kũmenyeka, agũkara thĩ itoonyero-inĩ rĩa Enaimu, rĩrĩa rĩarĩ njĩra-inĩ ya gũthĩĩ Timina. Nĩgũkorwo nĩonire atĩ, o na gũtuĩka Shela aarĩ mũndũ mũgima, Juda ndaheanĩte Tamaru kũrĩ we atuĩke mũtumia wake.

¹⁵ Rĩrĩa Juda aamuonire-rĩ, agĩciiria atĩ Tamaru aarĩ mũmaraya* tondũ nĩehumbĩrĩte ũthĩũ.

¹⁶ Na tondũ ndooĩ atĩ aarĩ mũtumia wa mũriũ, agĩthĩĩ harĩ we mũkĩra-inĩ wa njĩra, akĩmwĩra atĩrĩ, “Ūka, itĩkĩra ngome nawe.”

Mũtumia ũcio akĩmũũria atĩrĩ, “Na nĩ kĩĩ ũkũũhe nĩguo ngome nawe?”

¹⁷ Juda akĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩngũgũtũmĩra koori kuuma rũũru-inĩ rwakwa.”

Mũtumia ũcio akĩmũũria atĩrĩ, “Nĩũkũndigĩra kĩndũ gĩa kũrũgamĩrĩra kĩranĩro gĩaku nginya rĩrĩa ũgaakaneana?”

¹⁸ Juda akĩmũũria atĩrĩ, “Ūkwenda ngũtigĩre kĩĩ gĩa kũrũgamĩrĩra?”

Mũtumia ũcio akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ndigĩra gĩcũhĩ kĩa rũũri rwaku na rũrigi rwakĩo, o na rũthanju rũu rũrĩ guoko-inĩ gwaku.” Nĩ ũndũ ũcio Juda agĩtigĩra mũtumia ũcio indo icio na agĩkoma nake; na Tamaru akĩgĩa nda yake.

¹⁹ Mũtumia ũcio aarĩkia gwĩthĩira, akĩaũra taama wake, akĩhumba nguo ciake cia mũtumia wa ndigwa rĩngĩ.

²⁰ Rĩrĩa Juda atũmire mũratawe ũcio wa kũu Adulamu na koori nĩgeetha acookerio indo icio cia kũrũgamĩrĩra kuuma kũrĩ mũtumia ũcio-rĩ, ndaamuonire.

²¹ Nake akĩũria andũ arĩa maatũũraga kũu atĩrĩ, “Arĩ ha mũmaraya ũrĩa ũraarĩ haha mũkĩra-inĩ wa njĩra ya gũthĩĩ Enaimu?”

Nao magĩcookia atĩrĩ, “Haha hatĩrĩ hakorwo na mũmaraya.”

²² Nĩ ũndũ ũcio agĩcooka kũrĩ Juda, akĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩĩ ndinamuona. Hamwe na ũguo-rĩ, andũ arĩa maatũũraga hau moigire atĩrĩ, ‘Haha hatĩrĩ hakorwo na mũmaraya.’”

²³ Nake Juda akiuga atĩrĩ, “Nĩakĩrekwo aikare na kĩrĩa arĩ nakĩo, kana tũtuĩke a gũthekererwo. Ningĩ-rĩ, nĩngũmũtũmĩre koori gaka, no ndũnamuona.”

²⁴ Thuutha wa mĩeri itatũ, Juda akĩrwo atĩrĩ, “Tamaru mũtumia wa mũrũguo nĩehĩtie, akahũũra ũmaraya, na nĩ ũndũ ũcio arĩ na nda.”

* 38:15 Maraya maya maahũthagĩrwo mahooero-inĩ ma matukũ ma tene, na maakonainie na ngai ya ũciari.

Juda akiuga atiri, "Mumiei mumurehe, acinwo akue!"

²⁵ Na riria oimagio-ri, agituma ndumiri kuri ithe wa mthuuriwe, akimwira atiri, "Nii ndi na nda ya mundu uria mwene indo ici." Agicooka akiuga atiri, "Ta rora kana no umenye nuu mwene gicuhiki kiki na mhuuri, na ririgi ruru, o na rathanju ruru."

²⁶ Juda agicimenya, na akiuga atiri, "Mutumia uyū ni mthingu kungira; ekite uguo nigukorwo ndiamuheanire kuri muru wakwa Shela." Juda ndaacookire gukoma nake ringi.

²⁷ Riria ihinda riake riakinyire ria giaciara-ri, kwarī na tuhii twiri twa mahatha nda yake.

²⁸ Na riria aaciara-ri, kamwe gatuo gagicomora guoko; nake mumuciarithia akioya uthi mutune, akioherera guoko-ini gwako, na akiuga atiri, "Uyū niwe woima mbere."

²⁹ No riria aacookirie guoko na thini, muru wa nyina akiuma, nake muciarithania akiuga atiri, "Githi niguu weturira njira!" Nake agituuu Perezu.[†]

³⁰ Nake muru wa nyina uria wari na uthi mutune guoko-ini gwake akiuma, nake agituuo Zera.

39

Jusufu na Mutumia wa Potifaru

¹ Na riri, Jusufu niaikurikirio o nginya bururi wa Misiri. Nake Potifaru, Mumisiri umwe wa anene a Firauni, na murugamiriri wa arangiri a Firauni, akimugura kuuma kuri Aishumaeli aria maamutwarite kuu.

² Nake Jehova aari hamwe na Jusufu, nake akigaacira, na agitura nyumba-ini ya Mumisiri ucio mwathi wake.

³ Na riria mwathi wake onire ati Jehova aari hamwe nake, na ati Jehova niatumite Jusufu agaacire maundu-ini mothe maria ekaga-ri,

⁴ Jusufu agitikirika maitho-ini make na agituka wa kumutungatira. Potifaru akimutua murori wa nyumba yake na akimwihokera umenyereri wa kiria giothe aari nakio.

⁵ Kuuma hndi iria aamutuire murori wa nyumba yake na kiria giothe aari nakio, Jehova akirathama nyumba ya Mumisiri ucio ni undu wa Jusufu. Kirathimo kia Jehova kiariri iguru wa indo ciothe cia Potifaru, iria ciari nyumba o na iria ciari mugunda.

⁶ Ni undu ucio agitigira Jusufu indo ciothe iria aari nacio acimenyagirire; riria riothe Jusufu aari murugamiriri-ri, Potifaru ndarumbuyanagia na kindu o naki tiga o irio iria aariga.*

Na riri, Jusufu aari muthaka na wa mwiri mwea,

⁷ na thutha wa ihinda, mutumia wa mwathi wake akimwiriria, akimwira atiri, "Uka ukome na nii!"

⁸ No Jusufu akirega. Akimwira atiri, "Nii ndi murori-ri, mwathi wakwa ndarumbuyanagia na kindu o naki kia nyumba, indo iria ciothe ari nacio nianjilhokeire ndicimenyagirire.

⁹ Gutiri mundu ung'i munene nyumba ino ungirite. Mwathi wakwa ndangiriririe kindu o naki, tiga wee wiki, tondū uri mutumia wake. Ndaakihota afa gwika undu ta uyū wa waganu njihirie Ngai?"

¹⁰ Na o na gutuka niringagiriria Jusufu mthenya o mthenya akome nake-ri, Jusufu niairegire gukoma nake o na kana gukorwo hamwe nake.

¹¹ No mthenya umwe Jusufu niaingirire nyumba kuruta wira wake, na gutiari ndungata o na imwe ya nyumba yari kuu thini.

¹² Mutumia ucio akinyiita nguo ya Jusufu, akimwira atiri, "Uka ukome na nii!" No Jusufu agitiga nguo yake guoko-ini kwa mutumia ucio, akiuma nyumba akiura.

¹³ Na riria mutumia ucio onire ati Jusufu niatiga nguo yake guoko-ini gwake na oora-ri,

¹⁴ agita ndungata cia nyumba yake, agiciira atiri, "Ta kionei Mubhirania uyū aahirwo kuri ihu nigeetha atunyarare! Egukite haha niguu akome na nii, na nii ndakaya.

¹⁵ Na riria aigua ngikaya ndeithio, aatiga nguo yake haha, oima nyumba na oora."

¹⁶ Nake agikara na nguo iyo nginya riria mwathi wa Jusufu aainukire.

¹⁷ Nake mutumia ucio akimuhe rugano ruu, akimwira atiri, "Ngombo iria ya Mubhirania, iria watureheire igukite kuri nii kunyarara.

[†] 38:29 Perezu aari umwe wa maithe ma tene ma Daudi.

* 39:6 Irio cia andu a Misiri ciari na utiganu na irio cia andu a Isiraeli (43:32), na ni kwarī magongona maarutagwo riria irio cia andu a Misiri ciarugawo.

¹⁸ No rĩrĩa njugire mbu ndeithio, yatiga nguo ñno harĩ nĩ, yoima nyũmba na yora.”

¹⁹ Rĩrĩa mwathi wa Jusufu aiguire rūgano rūu aaheirwo nĩ mūtũmba wake, rĩrĩa aamwĩrĩre, “Ūguo nĩguo ngombo yaku ñnjĩkire,” agĩcinwo nĩ marakara.

²⁰ Nake mwathi wa Jusufu akĩnyũita Jusufu akĩmũikia njeera, kũndũ kũrĩa gwaikagio andũ arĩa oohe a mũthamaki.

No hĩndĩ ñyo Jusufu aarĩ kũu njeera-rĩ,

²¹ Jehova aarĩ hamwe nake; akĩmũtuga na agĩtũma etĩkĩrĩke maito-inĩ ma mũnene wa njeera.

²² Nĩ ùndũ ùcio mũnene wa njeera agĩtua Jusufu mũrori wa arĩa othe moohetwo njeera, na agĩtuuo mũmenyereri wa maũndũ mothe marĩa meekagwo kũu.

²³ Mũnene ùcio wa njeera ndaarũmbũyagia ùndũ o na ùmwe wa marĩa maamenyagĩrĩrwo nĩ Jusufu, tondũ Jehova aarĩ hamwe na Jusufu na akĩmũhe ũgaacĩru maũndũ-inĩ mothe marĩa ekaga.

40

Mũheani Ndibei na Mũthondeki wa Mĩgate

¹ Thuutha ùcio-rĩ, mũndũ ũrĩa watwaragĩra mũthamaki ndibei, na mũndũ ũrĩa wathondekagĩra mũthamaki wa Misiri mĩgate-rĩ, makĩhĩtĩria mwathi wao, ùcio mũthamaki wa Misiri.

² Firaũni mũthamaki ùcio akĩrakario nĩ anene acio ake eerĩ, mũnene wa arĩa maamũtwaragĩra ndibei na mũnene wa arĩa maamũthondekagĩra mĩgate,

³ na akĩmahingĩrĩthia nyũmba ya mũnene wa arĩa arangĩri njeera, o irĩa Jusufu oheetwo.

⁴ Mũnene wa arangĩri akĩmaneana kũrĩ Jusufu amarorage, nake Jusufu akĩmatungatĩra.

Na thuutha wa gũikara kĩoho-inĩ kwa ihinda-rĩ,

⁵ o ùmwe wa acio eerĩ, ũrĩa watwaragĩra mũthamaki ndibei na mũthondeki wa mĩgate ya mũthamaki wa Misiri, o acio maahingĩrwo njeera, makĩroota irooto ũtukũ ùmwe, na o kĩroto kĩarĩ na mũtaũrĩre wakĩo.

⁶ Rĩrĩa Jusufu aathiire kũrĩ o rũciinĩ rwa mũthenya ũyũ ũngĩ-rĩ, akĩona marĩ na kĩa.

⁷ Nĩ ùndũ ùcio akĩũria anene acio a Firaũni, o acio moohetwo hamwe nake nyũmba-inĩ ya mwathi wake, atĩrĩ, “Nĩ kũ gĩtũmĩte mũtukie ithiithi cianyu ũmũthĩ?”

⁸ Nao makĩmũcookeria atĩrĩ, “Ithuĩ ithuerĩ nĩtũrotete irooto, na gũtirĩ mũndũ wa gũcitaũra.”

Jusufu akĩmooria atĩrĩ, “Githĩ ũtaũri ti wa Ngai? Njĩirai irooto cianyu.”

⁹ Nĩ ùndũ ùcio mũnene wa arĩa maatwaragĩra mũthamaki ndibei akĩra Jusufu kĩroto gĩake. Akĩmwĩra atĩrĩ, “Kĩroto-inĩ gĩakwa ndĩronire mũthabibũ ũrĩ mbere yakwa,

¹⁰ na ũraarĩ na hong'e ithatũ. Nacio iraaruta kĩro o ũguo iracanũka, nacio imanjĩka cia thabibũ irerua.

¹¹ Na nĩ ndĩrakorwo nyiĩtĩte gĩkombe kĩa Firaũni na guoko, ndĩrooya thabibũ icio, ndĩraacihĩhĩra gĩkombe-inĩ kĩa Firaũni, na ndĩramũnengera.”

¹² Jusufu akĩmwĩra atĩrĩ, “Ūtaũri wakĩo nĩ ũyũ: Hong'e icio ithatũ nĩ mũthenya ñtatũ.

¹³ Mĩthenya ñtatũ ñtanathira-rĩ, Firaũni nĩegũgũtũgũgĩria na agũcooke wĩra-inĩ waku, na ũcooke kũnengagĩra Firaũni gĩkombe gĩake, o ta ũrĩa wekaga rĩrĩa warĩ mũmũhei ndibei.

¹⁴ No rĩrĩa maũndũ maku makaagaacĩra-rĩ, ũkandirikana ũnjigũire tha, ũngweete harĩ Firaũni, ũndute gũkũ njeera.

¹⁵ Tondũ nĩkũnyĩitwo ndaanyĩitirwo na hinya, ngĩrutwo bũrũri wa Ahibirania, na ningĩ o na gũkũ gũtirĩ ùndũ mũũru ndeekĩte wa gũtũma njikio njeera.”

¹⁶ Na rĩrĩa mũnene wa arĩa athondeki mĩgate onire atĩ Jusufu nĩataũra kĩroto kũu wega-rĩ, akĩra Jusufu atĩrĩ, “O na nũ nĩndĩrarootete: Nĩrakuuĩte ikabũ ithatũ cia mĩgate na mũtwe.

¹⁷ Gĩkabũ kĩria kĩrarigĩtie igũrũ kĩraarĩ na mĩgate ya mũthemba yothe ñthondekeirwo Firaũni; no nacio nyoni iramũrĩĩaga ñrĩ o gĩkabũ-inĩ ndĩgĩkuuĩte na mũtwe.”

¹⁸ Jusufu akĩmwĩra atĩrĩ, “Ūtaũri wakĩo nĩ ũyũ: Ikabũ icio ithatũ nĩ mũthenya ñtatũ.

¹⁹ Mĩthenya ñtatũ ñtanathira-rĩ, Firaũni nĩagagũtĩnithia mũtwe na akwambithie mũtĩ igũrũ. Nacio nyoni nĩkarĩa nyama cia mwĩrĩ waku.”

²⁰ Na rĩrĩ, mũthenya wa gatatũ warĩ wa kũrĩrikana gũciarwo kwa Firaũni, nake akĩrugĩhĩria anene ake iruga inene. Nake akĩrĩrikana mũnene wa arĩa maamũtwaragĩra ndibei na mũnene wa arĩa maamũthondekagĩra mĩgate mbere ya anene arĩa angĩ ake:

²¹ Agĩcookia mūnene wa arĩa maamūtwaragĩra ndibei wĩra-inĩ wake, nĩgeetha acooke gūtwarĩra Firaũni gĩkombe rĩngĩ.

²² No rĩrĩ, mūnene wa arĩa maamūthondekagĩra mĩgate-rĩ, akĩmūcuria mūtĩ igūrũ o ta ũrĩa Jusufu aamerĩte ũtaũri-inĩ wake.

²³ No mūnene ũcio wa arĩa maatwaragĩra Firaũni ndibei ndaigana kũririkana Jusufu; nĩariganĩrwo nĩwe.

41

Irooto cia Firaũni

¹ Na rĩrĩ, miaka ĩrĩ mĩgima yathira-rĩ, Firaũni akĩroota kiroto: Akĩona arũgamĩte rũteere-inĩ rwa Rũũ rwa Nili;

² na rĩrĩ, gũkiumĩra ng'ombe mũgwanja njega na noru kuuma thĩinĩ wa rũũ rũu, na igĩitĩka kũria nyeki ithanjĩ-inĩ.

³ Thuutha wacio rĩ, hakiumĩra ng'ombe ingĩ mũgwanja, njong'ĩ na hĩnju, kuuma rũũ rũu rwa Nili, na ikĩrũgama mwena-inĩ harĩa icio ingĩ ciarũgamĩte hũgũrũrũ-inĩ cia rũũ.

⁴ Na rĩrĩ, ng'ombe icio njong'ĩ na hĩnju ikĩria ng'ombe iria mũgwanja njega na noru. Hĩndĩ iyo Firaũni akĩũrwo nĩ toro.

⁵ Ningĩ Firaũni agĩkoma rĩngĩ na akĩroota kiroto gĩa keerĩ: Magira mũgwanja mega ma ngano, maiyũrite ngano, maakũraga kamũtĩ-inĩ kamwe ka ngano.

⁶ Thuutha wamo gũgĩthethũka magira mangĩ mũgwanja ma ngano mahĩnju, mahaana ta macinĩtwo nĩ rũhuho rwa mwena wa irathĩro.

⁷ Magira macio mahĩnju ma ngano makĩmeria magira marĩa mũgwanja maarĩ mega na maiyũrite ngano. Hĩndĩ iyo Firaũni akĩũrwo nĩ toro, agĩkũira agĩkora nĩ kũroota ekũrootaga.

⁸ Rũciinĩ agĩtangĩka meciiria, na nĩ ũndũ ũcio agĩtũmanĩra andũ-ago othe na andũ arĩa oogĩ a Misiri. Firaũni akĩmeera irooto ciake, no gũtirĩ wao o na ũmwe wahotire kũmũtaũrĩa.

⁹ Hĩndĩ iyo mūnene wa arĩa maamūtwaragĩra ndibei akĩra Firaũni atĩrĩ, “Ūmũthĩ nĩndaririkanio mahĩtia makwa.

¹⁰ Hĩndĩ ĩmwe-rĩ, Firaũni nĩarakarĩtio nĩ ndungata ciake; na nĩ hamwe na mūnene wa arĩa athondeki mĩgate-rĩ, agĩtuohithia njeera nyũmba-inĩ ya mūnene wa arangĩri.

¹¹ Ūtukũ ũmwe-rĩ, o ũmwe witũ akĩroota kiroto, na o kiroto kiarĩ na ũtaũri wakĩo mwanya.

¹² Na rĩrĩ, kũu njeera twarĩ na mwanake Mũhibirania, ndungata ya mūnene wa arangĩri. Na ithuũ tũkĩmwĩra irooto ciitũ, nake agĩtũtaũrĩa; akĩhe o mũndũ ũtaũri wa kiroto gĩake.

¹³ Namo maũndũ magĩkĩka o ta ũrĩa aatũtaũrĩire. Nĩ ngĩcookio wĩra-inĩ wakwa, nake mũndũ ũcio ũngĩ agĩcuurio mūtĩ igūrũ.”

¹⁴ Nĩ ũndũ ũcio Firaũni agĩtũmanĩra Jusufu, nake akĩrutwo kũu njeera narua. Na aarĩkia kwĩyenja* na kũruta nguo iria arĩ nacio na gwĩkĩra ingĩ-rĩ, agĩthĩ mbere ya Firaũni.

¹⁵ Nake Firaũni akĩra Jusufu atĩrĩ, “Nĩrarootire kiroto na gũtirĩ mũndũ ũrahota gũgĩtaũra. No nĩnjiguĩte gũkĩrwo atĩrĩ, wee ũngĩrwo kiroto no ũhote gũgĩtaũra.”

¹⁶ Jusufu agĩcookeria Firaũni atĩrĩ, “Nĩ mwene ndingĩhota, no Ngai nĩekũhe Firaũni macookio marĩa arenda.”

¹⁷ Hĩndĩ iyo Firaũni akĩra Jusufu atĩrĩ, “Kiroto-inĩ gĩakwa-rĩ, ndĩrarũgamĩte hũgũrũrũ-inĩ cia Rũũ rwa Nili,

¹⁸ rĩrĩa haroimĩrĩre ng'ombe mũgwanja njega na noru kuuma rũũ, na iraitĩka kũria kũu ithanjĩ-inĩ.

¹⁹ Thuutha wacio kũracooka kũroimĩra ng'ombe ingĩ mũgwanja hinyaru, njong'ĩ mũno na hĩnju. Nĩrĩ ndona ng'ombe njong'ĩ ta icio bũrũri-inĩ wotho wa Misiri.

²⁰ Nacio ng'ombe icio hĩnju na njong'ĩ irarĩa ng'ombe iria mũgwanja noru iria iroimĩrĩte mbere.

²¹ No rĩrĩ, o na ciarĩkia gũcirĩa-rĩ, gũtirĩ mũndũ ũngĩramenyire atĩ nĩrarĩite; tondũ ironkaga irĩ o njong'ĩ o ta mbere. Hĩndĩ iyo ndĩrokĩra.

²² “Ningĩ irooto-inĩ ciakwa-rĩ, nĩndĩronire magira mũgwanja mega ma ngano na maiyũrite ngano, magĩkũra kamũtĩ-inĩ ka ngano.

²³ Thuutha wamo, magira mangĩ mũgwanja marathethũka, marĩ mahoohu na macinĩtwo nĩ rũhuho rwa mwena wa irathĩro.

* 41:14 Warĩ mūtugo wa andũ a Misiri kwenjwo njuĩrĩ na nderu, no Ahibirania matiekaga ũguo.

24 Namo magira macio mahĩnju marameria magira marĩa mũgwanja mega. Ndĩraheire andũ-ago ũhoro ũcio, no gũtirĩ o na ũmwe ũrahotire kũndaũrĩra irooto icio.”

25 Nake Jusufu akĩra Firaũni atĩrĩ, “Irooto cia Firaũni cieri no kiroto kĩmwe. Ngai nĩaguũrĩrie Firaũni ũria akirĩrĩ gwĩka.

26 Ng’ombe iria mũgwanja njega nĩ mĩaka mũgwanja, na magira marĩa mũgwanja mega ma ngano nĩ mĩaka mũgwanja; kiroto kũ no kĩmwe.

27 Nacio ng’ombe icio mũgwanja hĩnju na njong’i iria cioimĩrire thuutha nĩ mĩaka mũgwanja, na no taguo magira marĩa mũgwanja matarĩ ngano macinĩtwo nĩ rũhuho rwa mwena wa irathĩro: ĩyo nĩ mĩaka mũgwanja ya ng’aragu.

28 “Na o ta ũria ndeera Firaũni: Ngai nĩ oneetie Firaũni ũria akirĩrĩ gwĩka.

29 Nĩgũgũkorwo na mĩaka mũgwanja ya bũthi mũnene bũrũri wothe wa Misiri,

30 no nĩgũgũcooka kũrũmĩrũwo nĩ mĩaka mũgwanja ya ng’aragu. Naguo bũthi ũcio wothe wa Misiri nũkariganĩra, nayo ng’aragu nũkananga bũrũri ũyũ.

31 Bũthi wa bũrũri ndũkaririkanwo, tondũ ng’aragu ĩria ĩgacooka kũgĩa nĩgakorwo ĩrĩ nene mũno.

32 Gĩtũmi kĩa Firaũni aheo kiroto kũ maita meerĩ, nĩ tondũ Ngai nĩatuĩte nĩegwĩka ũndũ ũcio, na ekũwĩka o narua.

33 “Rĩu Firaũni nĩacarie mũndũ ũũĩ gũkũũrana maũndũ na mũndũ mũũgĩ, amũtue mũrũgamĩrĩri wa bũrũri wa Misiri.

34 O na ningĩ Firaũni nĩagĩthuure atabarĩri a bũrũri a kuoyaga gĩconjĩ gĩa ithano kĩa magetha ma Misiri mĩaka-inĩ ĩyo mũgwanja ya bũthi.

35 Nao nĩmacookanĩrĩrie irio icio ciothe cia mĩaka ĩyo mĩega ĩrooka, na ngano ĩyo ĩkorwo watho-inĩ wa Firaũni, ĩigwo matũũra-inĩ ĩrĩ irio.

36 Nacio irio icio ciagĩrĩrie kũigwo irĩ mũthiĩthũ wa bũrũri, ikaahũthĩrwo hĩndĩ ĩria ya mĩaka mũgwanja ya ng’aragu ĩria ĩkaagĩa Misiri, nĩgeetha bũrũri ndũkanathũkio nĩ ng’aragu ĩyo.”

37 Firaũni na anene ake makĩona mũbango ũcio ũrĩ mwega.

38 Nĩ ũndũ ũcio Firaũni akĩmoooria atĩrĩ, “No tuone mũndũ ũngĩ ta ũyũ, mũndũ ũrĩ na roho wa Ngai thĩnĩ wake?”

39 Firaũni agĩkĩra Jusufu atĩrĩ, “Kuona atĩ Ngai nĩakũmenyithĩtie maũndũ maya mothe-rĩ, gũtirĩ mũndũ ũngĩ ũngĩkũũrana maũndũ na mũũgĩ ta we.

40 Wee nĩwe ũkũrũgamĩrĩra nyũmba yakwa ya ũthamaki, na andũ akwa othe marĩathĩkagĩra watho waku. ũndũ ngũgũkĩra naguo no atĩrĩ, nĩ nĩ nĩ Mũthamaki.”

Jusufu Kũrũgamĩrĩra Misiri

41 Nĩ ũndũ ũcio Firaũni akĩra Jusufu atĩrĩ, “Kuuma rĩu nĩndagũtua mũrũgamĩrĩri wa bũrũri wothe wa Misiri.”

42 Ningĩ Firaũni akĩruta gĩcũhĩ gĩa ke kĩa mũhũũri kuuma kĩara gĩa ke agĩgũkĩra kĩara-inĩ kĩa Jusufu.† Agĩcooka akĩmũhumba nguo cia gatani njega, na kĩrengēeri gĩa thahabu ngingo.

43 Ningĩ agĩtũma akuuo na ngaari yake ya ita, arĩ mũndũ wa keerĩ harĩ we wathani-inĩ, nao andũ magĩthĩrĩ makĩanagĩrĩra marĩ mbere yake atĩrĩ, “Eherai njĩra-inĩ!” Nĩ ũndũ ũcio Firaũni agĩtua Jusufu mũrũgamĩrĩri wa bũrũri wothe wa Misiri.

44 Ningĩ Firaũni akĩra Jusufu atĩrĩ, “Nĩ nĩ Firaũni, no rĩrĩ, hatarĩ na rũtha rwaku, gũtirĩ mũndũ ũgeeka ũndũ atarĩ na rũtha rwaku gũkũ Misiri guothe.”

45 Nake Firaũni agĩta Jusufu Zafenathu-Panea, na akĩmũhe Asenathu mwarĩ wa Potifera, mũthĩnjĩri-ngai wa Onu, atuĩke mũtumia wake. Nake Jusufu agĩtuĩkania bũrũri wothe wa Misiri.

46 Jusufu aarĩ na mĩaka mĩrongo ĩtatũ rĩrĩra atoonyire ũtungata-inĩ wa Firaũni mũthamaki wa Misiri. Nake Jusufu akĩehera mbere ya Firaũni, agĩtuĩkania bũrũri wothe wa Misiri.

47 Na rĩrĩ, ihinda rĩa mĩaka ĩyo mũgwanja ya bũthi, bũrũri ũcio ũgĩciara maciaro maingĩ mũno.

48 Nake Jusufu agĩcookanĩrĩra irio ciothe cia bũrũri wa Misiri iria ciagĩre kuo mĩaka ĩyo mũgwanja ya bũthi, na agĩciigithia matũũra-inĩ marĩa manene. O ĩtũũra inene akaiga irio iria ciakũragio mĩgũnda-inĩ ĩria yarĩthĩũrũkĩrie.

49 Jusufu agĩkĩigithia ngano nyingĩ mũno, o ta mũthanga wa iria-inĩ, yarĩ nyingĩ mũno, o nginya agĩtiga kũga maandĩko ma mũigana wayo tondũ ndĩngĩathimĩkire.

† 41:42 Gĩcũhĩ gĩa guoko nĩkio kĩa hũthagĩrwo nĩ athamaki kũhũũra mĩhũũri.

⁵⁰ Miaka ya ng'aragu itaanakinya-rĩ, Jusufu nĩaciariirwo tũhĩ twĩrĩ nĩ Asenathu mwarĩ wa Potifera, mũthĩnjĩri-ngai wa Onu.

⁵¹ Jusufu agĩta irigithathi rĩake Manase, akiuga atĩrĩ, "Nĩ tondũ Ngai nĩatũmĩte ndiganĩrwo nĩ thĩĩna wakwa wothe na nyũmba ya baba yothe."

⁵² Nako kahĩ ga keerĩ, agĩgeeta Efiraimu, akiuga atĩrĩ, "Nĩ tondũ Ngai nĩatũmĩte ngĩe na maciario bũrũri-inĩ wa mũnyamaro yakwa."

⁵³ Nayo miaka mũgwanja ya bũthi kũu Misiri ĩgĩthira,

⁵⁴ na miaka mũgwanja ya ng'aragu ĩkiambiriria, o ta ũrĩa Jusufu oigĩte. Kwarĩ na ng'aragu mabũrũri-inĩ marĩa mangĩ mothe, no bũrũri wa Misiri wothe warĩ na irio.

⁵⁵ Na rĩrĩa andũ a Misiri othe maambĩrĩrie kũigua ng'aragu-rĩ, magĩkaĩra Firaũni amahe irio. Nake Firaũni akĩmeera atĩrĩ, "Thĩĩ kũrĩ Jusufu na mwĩke ũrĩa ekũmwĩra."

⁵⁶ Rĩrĩa ng'aragu yagĩre bũrũri wothe-rĩ, Jusufu akĩhingũra makũmbĩ ma irio, akĩenderia andũ a Misiri ngano, nĩgũkorwo ng'aragu yarĩ nene mũno Misiri guothe.

⁵⁷ Namo mabũrũri mothe magĩũka Misiri kũrĩ Jusufu kũgũra ngano, tondũ ng'aragu ĩyo yarĩ nene mũno thĩ yothe.

42

Ariũ a ithe na Jusufu Gũthĩ Misiri

¹ Rĩrĩa Jakubu aamenyire atĩ Misiri nĩ kwarĩ na ngano, akĩra ariũ ake atĩrĩ, "Nĩ kĩ gĩtũmĩte mũikare o ro ũguo mũcũthanĩrĩrie?"

² Agĩthĩ na mbere akĩmeera atĩrĩ, "Nĩnjũgũite atĩ Misiri kũrĩ na ngano. Ikũrũkai kuo mũgatũgũrĩre irio, nĩgeetha tũtũũre muoyo tũtigakue."

³ Nao ariũ ikũmi a ithe na Jusufu magĩkũrũka, magĩthĩ kũgũra ngano Misiri.

⁴ No Jakubu ndaatũmire Benjaminĩ mũrũ wa nyĩna na Jusufu athĩ na arĩa angĩ, tondũ nĩetigagĩra ndakone mũtino.

⁵ Nĩ ũndũ ũcio ariũ a Isiraeli magĩthĩ marĩ hamwe na arĩa angĩ maathiĩte kũgũra ngano Misiri, tondũ bũrũri wa Kaanani o nago warĩ na ng'aragu.

⁶ Na rĩrĩ, Jusufu nĩwe warĩ mwathi wa bũrũri wa Misiri na nĩwe wendagĩria andũ othe a bũrũri ngano. Nĩ ũndũ ũcio rĩrĩa ariũ a ithe maakinyire kuo-rĩ, makĩmũinamĩrĩa, magĩturumithia mothĩũ mao thĩ.

⁷ Na rĩrĩa Jusufu onire ariũ a ithe, o ro rĩmwe akĩmamenya, no agĩtua ndamooĩ na akĩmaarĩria arĩ na ũũru, akĩmooria atĩrĩ, "Mumĩte kũ?"

Nao makĩmũcookeria atĩrĩ, "Tuumĩte bũrũri wa Kaanani tũgooka kũgũra irio."

⁸ O na gũtuĩka Jusufu nĩamenyire ariũ a ithe-rĩ, o matiigana kũmũmenya.

⁹ Nĩngĩ akĩrĩrikana irooto ciake irĩa aarootete imakonĩ, akĩmeera atĩrĩ, "Inyuĩ mũrĩ athigaani! Mũũkite kũrora bũrũri witũ kũrĩa ũtarĩ mũgitĩre."

¹⁰ Nao makĩmũcookeria atĩrĩ, "Aca, mwathi witũ! Ndongata ciaku ciũkite o kũgũra irio tu.

¹¹ Ithũĩ ithuothe tũrĩ ariũ a mũthũuri ũmwe. Ithũĩ ndungata ciaku tũrĩ andũ ehokeku, tũtirĩ athigaani."

¹² Nake Jusufu akĩmeera atĩrĩ, "Aca! Mũũkite kũrora bũrũri witũ kũrĩa ũtarĩ mũgitĩre."

¹³ No makĩmũcookeria atĩrĩ, "Ndongata ciaku ciarĩ andũ ikũmi na eerĩ, ariũ a mũthũuri ũmwe, ũrĩa ũtũũraga bũrũri wa Kaanani. ũrĩa mũnini biũ nĩwe ũrĩ na baba rĩu, na ũmwe witũ ndarĩ ho."

¹⁴ Jusufu akĩmeera atĩrĩ, "No ta ũrĩa ndamwĩra: Inyuĩ mũrĩ athigaani!"

¹⁵ Na ũũ nĩguo mũkũmenyeka atĩ mũrĩ andũ a ma: Ti-itherũ, o ta ũrĩa Firaũni atũũraga muoyo-rĩ, mũtingiũa kũndũ gũkũ nginya ũrĩa mũnini wanyu oke.

¹⁶ Tũmai ũmwe wanyu athĩ agĩre mũrũ wa thoguo ũcio ũngĩ; inyuĩ aya angĩ nĩ mũgũikio njeera nĩgeetha ciugo cianyu icio mwarĩtie irorwo kana nĩ ũhoru wa ma. Mũngĩkorwo ũguo muugĩte tĩguo-rĩ, o ta ũrĩa Firaũni atũũraga muoyo, inyuĩ mũrĩ athigaani!"

¹⁷ Nake akĩmaikia othe njeera, magĩũkara kuo mũthenya ĩtatũ.

¹⁸ Mũthenya wa ĩtatũ Jusufu akĩmeera atĩrĩ, "Tondũ ndĩ mwĩtigĩri Ngai-rĩ, ĩkai ũũ nĩguo mũtũũre muoyo:

¹⁹ Angĩkorwo mũrĩ andũ ehokeku, ĩtikĩrai ũmwe wanyu aikare gũkũ njeera, na inyuĩ arĩa angĩ mũthĩ mũtwarĩre andũ anyu ngano nĩ ũndũ wa ng'aragu ĩrĩa marĩ nayo.

²⁰ No rĩrĩ, no nginya mũndehere mũrũ wa thoguo ũcio mũnini biũ, nĩgeetha ciugo cianyu ciĩtikĩrĩke kũna atĩ nĩ cia ma, na nĩguo mũtigakue." Nao magĩũka o ũguo.

²¹ Nao makīrana atīrī, “Ti-itherū tūraherithio nī ūndū wa mūrū wa ithe witū. Nītuonire ūria aarī na thīna rīria atūthaitaga tūhonokie muoyo wake, no tūkirega kūmūigua; na no kīo tūnyititwo nī thīna ūyū.”

²² Rubeni akīmacookeria atīrī, “Githī ndiamwīrire mūtikehīrie kamwana kau? No inyuī mūkirega gūthikīrīria! Rīu no ngīnya tūrīhio thakame yake.”

²³ No matienyaga atī Jusufu nīaiguaga ūria moigaga, tondū we aatūmagīra mūtabuti akīmaarīria.

²⁴ Jusufu akīmahutātira akīmeherera, akīambīrīria kūrīra; ningī agīcooka agīthīi akīmaarīria rīngī. Akīnyitithia Simeoni akīeherio harīo na akīohwo makionaga.

²⁵ Jusufu agīathana makūnia mao maiyūrio ngano, na betha cia o mūdū icookio ikūnia-inī rīake, na maheo rīgu wa rūgendo. Thuutha wa gwīkīrwo maūdū macio,

²⁶ makīgīrīra ndigiri ciao mūrigo ūyo ya ngano na makīumagara.

²⁷ Harīa maarūgamire mararīre-rī, ūmwe wao agītūmūra ikūnia rīake ahe ndigiri yake irio, nake akīona betha ciake hau mūrōmo-inī wa ikūnia rīake.

²⁸ Akīra ariū a ithe atīrī, “Haiya, nīnjookeirio betha ciakwa; ī ici haha ikūnia-inī rīakwa.”

Ngoro ciao ikīnyitwo nī ihooru na makīrorana makīnainaga, makīūrania atīrī, “Nī atīa ūū Ngai atwīkīte?”

²⁹ Na rīria maakinyire kūrī ithe wao Jakubu kūu būrūri wa Kaanani-rī, makīmwīra maūdū marīa mothe monete. Makīmwīra atīrī,

³⁰ “Mūdū ūria mwathi wa būrūri ūcio aatwarīrie na ūuru mūngī na agītūtua ta twathīte gūthigaana būrūri ūcio.

³¹ No ithuī tūkīmwīra atīrī, ‘Ithuī tūrī andū ehokeku; tūtīrī athigaani.

³² Twarī andū ikūmi na eerī, ariū a mūthuuri ūmwe. Ūmwe ndarī ho, na ūria mūnini biū arī na ithe witū kūu Kaanani.’

³³ “Ningī mūdū ūcio mwathi wa būrūri agītūwīra atīrī, ‘Gīkī nīkīo gīgūtūma menye kana mūrī andū ehokeku. Ndigīrai mūrū wa thoguo ūmwe gūkū, muoe irio mūthīi mūcitwarīre andū a nyūmba cianyū acio marī na ng’aragu.

³⁴ No mūndehere mūrū wa thoguo ūria mūnini biū na noguo ngaamenya atī mūtīrī athigaani, mūrī andū ehokeku. Hīndī ūyo nīngamūcookeria mūrū wa thoguo, na nīmūgetīkīrio kuonjorithagia būrūri-inī ūyū.’”

³⁵ Na rīria moonragia makūnia mao-rī, o mūdū agīkora kīohe kīa betha ciake ikūnia-inī rīake! Nao na ithe wao mona ciohe icio cia mbeeca, makīmaka.

³⁶ Ithe wao Jakubu akīmeera atīrī, “Mūrī kūūniinīra ciana ciakwa. Jusufu ndarī ho, na Simeoni ndarī ho, na rīu mūrenda kuoya Benjaminī. Maūdū maya mothe nī nīi mōkīrīre!”

³⁷ Hīndī ūyo Rubeni akīra ithe atīrī, “Nīūkooraga ariū akwa eerī ingīkaaga gūcookia Benjaminī harīwe. Reke akorwo ūmenyereri-inī wakwa, na nīngamūcookia.”

³⁸ No Jakubu akiuga atīrī, “Mūrū wakwa ndegūkūrūka athīi na inyuī; mūrū wa nyina nī mūkuū na nowe wiki ūtigarīte. Angīnyitwo nī mūtino mūna rūgendo-inī rīu mūrathī-rī, mwatūma mbuī ici ciakwa ithūi mbīrīra-inī na kieha.”

43

Rūgendo rwa Keerī rwa Gūthīi Misiri

¹ Na rīrī, ng’aragu ūyo ikīneneha mūno būrūri-inī wa Kaanani.

² Nī ūndū ūcio rīria maarīre ngano yothe īria maagūrīte Misiri īgīthira-rī, ithe wao akīmeera atīrī, “Cookī Misiri rīngī mūgatūgūrīre irio ingī nini.”

³ No Juda akīmwīra atīrī, “Mūdū ūcio aatwīhītīre agītūwīra atīrī, ‘Mūtikoona ūthīu wakwa rīngī tiga mūrū wa thoguo ūcio ūngī akorirwo arī hamwe na inyuī.’

⁴ Akorwo nīgūtūtūma hamwe na mūrū wa ithe witū Benjaminī, nītūgūkūrūka tūthīi tūkūgūrīre irio.

⁵ No akorwo ndūkūmūtūma na ithuī, tūtīgūkūrūka, tondū mūdū ūcio aatwīrīre atīrī, ‘Mūtikoona ūthīu wakwa rīngī tiga no mūrū wa thoguo akorirwo arī hamwe na inyuī.’”

⁶ Nake Isiraēli akīmooria atīrī, Mwandehereire thīna ūyū nīkī, na ūndū wa kwīra mūdū ūcio atī nī mūrī na mūrū wa ithe wanyū ūngī?

⁷ Makīmūcookeria atīrī, “Mūdū ūcio aatūragia ciūria itūkonīi ithuī ene o na cia nyūmba ciitū abarīrīre mūno. Agītūūria atīrī, ‘Ithe wanyū arī o muoyo? Nī mūrī na mūrū wa thoguo ūngī?’ Ithuī no gūcookia twacookagia ciūria ciake. Tūngīamenyire atīa atī no oige, ‘Thīi mūrehe mūrū wa thoguo gūkū?’”

⁸ Ningĩ Juda akĩira Isiraeli ithe atĩrĩ, “Njĩtikĩria thĩĩ na kamwana gaka, na nĩtũgũthĩĩ o ro rĩmwe, nĩgeetha wee na ithũĩ na ciana ciitũ tũtũũre muoyo, na tũtigakue.

⁹ Nĩ mwene nĩngũmũrũgamĩrĩra wega; na nĩ nĩ ũkoooria ũhoru wake. Ingĩkaaga kũmũcookia kũrĩ wee, na ndĩmũrũgamie mbere yaku-rĩ, nĩ ngaacookererwo nĩ ihĩtia rĩũ matukũ ma muoyo wakwa wothe.

¹⁰ Ūrĩa kũrĩ nĩ atĩ, korwo tũtinatindĩrĩra ũhoru ũyũ tũngĩthĩite rĩa keerĩ na tũgacooka.”

¹¹ Nake Isiraeli, ithe wao akĩmeera atĩrĩ, “Kũngĩkorwo no nginya athĩ-rĩ, ikai ũũ: Ikĩrai maciaro marĩa mega mũno ma bũrũri ũyũ mondo-inĩ cianyu, mũikũrũkĩrie mũndũ ũcio marĩ kĩheo, na mahuti manini marĩa manungi wega na kaũũkĩ kanini, na ũbani na ũũkĩ-wa-ngoma ũrĩa wĩtagwo manemane, na njothi na rothi.

¹² Na mũkuue betha maita meerĩ, tondũ no nginya mũcookie betha iria ciacooketio mũromo-inĩ ya makũnia manyu. No gũkorwo ũndũ ũcio wekirwo na mahĩtia.

¹³ Oyai mũrũ wa thoguo o nake, mũcooke kũrĩ mũndũ ũcio o narua.

¹⁴ Nake Ngai Mwene-Hinya-Wothe arotũma mũguĩrwo tha nĩ mũndũ ũcio, nĩgeetha etĩkire mũcooke na mũrũ wa thoguo wanyu ũcio ũngĩ o na Benjamini. Hakwa-rĩ, akorwo nĩ ngũkuĩrwo-rĩ, nĩ ngũrwo.”

¹⁵ Nĩ ũndũ ũcio andũ acio makĩoya iheo icio na betha maita meerĩ, na magĩthĩĩ na Benjamini. Magĩkũrũka na ihenya Misiri na makĩneana kũrĩ Jusufu.

¹⁶ Rĩria Jusufu onire Benjamini arĩ hamwe nao-rĩ, akĩra mũnene wa nyũmba yake atĩrĩ, “Twaru andũ aya gwakwa mũciĩ, ũthĩnje na ũthondeke irio cia mũarahu; tondũ nĩ mekũrianĩra na nĩ mũarahu.”

¹⁷ Nake mũndũ ũcio agĩka o ta ũrĩa Jusufu aamwĩrite, na akĩmatwara kwa Jusufu mũciĩ.

¹⁸ Nao andũ acio nĩmamakire maatwarwo gwake mũciĩ. Magĩciiria atĩrĩ, “Twarehwo gũkũ nĩ ũndũ wa betha iria ciacookirio makũnia-inĩ maitũ hĩndĩ ya mbere. Arenda gũtũtharĩkĩra atũtoorie na atũtue ngombo ciake, na oe ndigiri ciitũ.”

¹⁹ Tondũ ũcio makĩambata magĩthĩĩ kũrĩ mũnene wa nyũmba ya Jusufu, makĩmwarĩra marĩ hau mũromo-inĩ wa nyũmba.

²⁰ Makĩmwĩra atĩrĩ, “Twagũthaitwa mwathi witũ, nĩ tuokire gũkũ hĩndĩ ya mbere kũgũra irio.

²¹ No harĩa twarũgamire tũrarĩrĩre-rĩ, twatumũra makũnia maitũ o mũndũ agĩkora betha yake, o ũrĩa yoheetwo irĩ mũromo-inĩ wa ikũnia. Nĩ ũndũ ũcio nĩ twacooka nacio.

²² Na ningĩ nĩtuoka na betha ingĩ cia kũgũra irio. Tũtiũũ nũũ wekĩrĩre betha ciitũ makũnia-inĩ maitũ.”

²³ Nake akĩmeera atĩrĩ, “Gũtirĩ na thĩĩna, tigai gwĩtigĩra. Ngai wanyu, o we Ngai wa ithe wanyu, nĩwe wamũheire kĩgĩĩna makũnia-inĩ manyu; betha cianyu nĩndacĩamũkĩire.” Agĩcooka akĩmarehera Simeoni.

²⁴ Ningĩ mũnene ũcio wa nyũmba ya Jusufu akĩmatwara mũciĩ kwa Jusufu, akĩmahe maai ma gwĩthamba magũrũ, na akĩhe ndigiri ciao gĩa kũrĩa.

²⁵ Nao makĩhaarĩria iheo ciao cia kũhe Jusufu ooka mũarahu, tondũ nĩmaiguĩte atĩ nĩmekũrĩa irio kuo.

²⁶ Rĩrĩa Jusufu ookire mũciĩ-rĩ, makĩmũhe iheo iria maarehete kũu nyũmba-inĩ, na makĩnamĩrĩra, magĩturumithia mothiũ mao thĩ mbere yake.

²⁷ Nake akĩmahooya ũhoru, akĩmoooria, “Mũkũrũ ũrĩa mwaheire ũhoru wake-rĩ, nĩ mũhoru? Arĩ o muoyo?”

²⁸ Makĩmũcookeria atĩrĩ, “Ndungata yaku ũcio ithe witũ arĩ o muoyo na ndarĩ na ũũru.” Nao makĩnamĩrĩra mamũhe gĩĩĩo.

²⁹ Na aaroranga akĩona mũrũ wa nyina Benjamini, ũrĩa maaciaranĩrwo nake; akĩmoooria atĩrĩ, “Ūyũ nĩwe mũrũ wa thoguo ũrĩa mũnini biũ, ũrĩa mwaheire ũhoru wake?” Agĩcooka akĩmwĩra atĩrĩ, “Mũrũ wakwa, Ngai arogũtuga.”

³⁰ Na rĩrĩ, aigua ta ekumwo nĩ ngoro nĩ kuona mũrũ wa nyina Benjamini-rĩ, Jusufu agĩkiuma na ihenya agĩthĩĩ gũcaria handũ angĩrĩrĩra. Nake agĩthĩĩ kanyũmba gake ga thĩĩnĩ akĩrĩrĩra kuo.

³¹ Na aarĩkia gwĩthamba ũthiũ akiuma, akĩyũmĩrĩria, akiuga atĩrĩ, “Igai irio metha-inĩ.”

³² Makĩgĩra Jusufu irio ciake arĩ wiki, na ariũ a ithe marĩ oiki, nao andũ a Misiri marĩ oiki, tondũ andũ a Misiri matĩngĩarĩanĩre na Ahibirania tondũ warĩ thaahu harĩo.

³³ Andũ acio maaikarĩtio mbere yake kũringana na ũkũrũ wao, kuuma irigĩthathi nginya ũrĩa warĩ mũnini biũ; nao makĩrorana o mũndũ na mũndũ nĩ kũgega.

³⁴ Rĩrĩa maihũrĩrwo irio kuuma metha-inĩ ya Jusufu-rĩ, rwĩga rwa Benjamini rwarĩ maita matano gũkĩra rwa arĩa angĩ. Nao makĩrĩa na makĩnyuanĩra nake mategwĩtigĩra.

44

Gĩkombe kĩa Betha Ikũnia-inĩ rĩa Benjamini

¹ Nake Jusufu agĩatha mũnene wa nyũmba yake, akĩmwĩra atĩrĩ, “Iyũria makũnia ma andũ aya irio nyingĩ o ta ũrĩa mangĩhota gũkuua, na wikĩre betha ya mũndũ o mũndũ mũromo-inĩ wa ikũnia rĩake.

² Ningĩ wikĩre gĩkombe gĩakwa kĩa betha mũromo-inĩ wa ikũnia rĩa ũrĩa mũnini biũ wao, hamwe na betha cia ngano yake.” Nake mũnene ũcio agĩka o ũrĩa Jusufu aamwĩrĩre.

³ Rũciinĩ gwakĩra-rĩ, andũ acio makiomagario hamwe na ndigiri ciao.

⁴ Matanathĩ kũraya na itũũra riu inene-rĩ, Jusufu akĩra mũnene wa nyũmba yake atĩrĩ, “Rũmĩrĩa andũ acio o riu, na wamakinyĩra ũmoorie atĩrĩ, ‘Mwarĩha wega na ũũru nĩkĩ?’

⁵ Githĩ gĩkombe gĩkĩ tikĩo mwathi wakwa anyuuaga nakĩo na akaragũra nakĩo? Ũndũ ũyũ mwĩkĩte nĩ ũndũ mũũru mũno.’”

⁶ Na rĩrĩa aamakinyĩrĩre-rĩ, agĩcookera ciugo icio kũrĩ o.

⁷ Nao makĩmũrĩa atĩrĩ, “Mwathi witũ ekwaria maũndũ ta macio nĩkĩ? Ithuĩ ndungata ciaku tũroaga gwĩka ũndũ ta ũcio!

⁸ Ithuĩ o na nĩtũragũcookeirie betha iria twakorire mĩromo-inĩ ya makũnia maitũ kuuma bũrũri wa Kaanani; nĩ kũ kĩngĩtũma tũye betha kana thahabu kuuma nyũmba ya mwathi waku?

⁹ Ntungata o na imwe yaku yakorwo ĩrĩ nakĩo-rĩ, no ĩgũkua, na ithuĩ aya angĩ tũtũike ngombo cia mwathi witũ.”

¹⁰ Nake akiuga atĩrĩ, “Nĩ wega, nĩgũtũike o ũguo mwoiga. ũrĩa ũgũkorwo nakĩo nĩwe ũgũtũika ngombo yakwa; inyuĩ arĩa angĩ mũtĩrĩ na ũcuuke.”

¹¹ O mũndũ o mũndũ agĩkũrũkia ikũnia rĩake thĩ na ihenya na akĩrĩtumũra.

¹² Nake mũnene ũcio wa nyũmba ya Jusufu akĩambĩrĩria gũcaria gĩkombe, ambĩrĩrie harĩ ũrĩa mũkũrũ wao na akĩrĩkĩrĩria harĩ ũrĩa mũnini biũ. Nakĩo gĩkombe kũ gĩkĩoneka ikũnia-inĩ rĩa Benjamini.

¹³ Nao moonaa ũguo-rĩ, magĩtembũranga nguo ciao. Magĩcooka makĩhaicia mĩrigo yao ndigiri ĩgũrũ magĩcooka na thuutha kũu itũũra-inĩ inene.

¹⁴ Jusufu aarĩ o kũu nyũmba rĩria Juda na ariũ a ithe maatoonyire kuo. Nao makĩgũthia thĩ mbere yake.

¹⁵ Jusufu akĩmooria atĩrĩ, “Nĩ ũndũ ũrĩkũ ũyũ mwĩkĩte? Kaĩ mũtooi atĩ mũndũ ta nĩ no ahote kũmenya maũndũ na njĩra ya ũragũrĩ?”

¹⁶ Juda akĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩ atĩa tũngĩra mwathi witũ? Tũngiuga atĩa? Tũngĩhota atĩa kuonania atĩ tũtũihĩtie? Ngai nĩwe ũguũrĩtie mahĩtia ma ndungata ciaku. Riu ithuĩ tũrĩ ngombo cia mwathi witũ, ithuotho ũndũ ũmwe na ũrĩa ũkorirwo na gĩkombe kũu.”

¹⁷ No Jusufu akiuga atĩrĩ, “Ndĩroaga gwĩka ũndũ ta ũcio! Mũndũ ũrĩa ũkorirwo na gĩkombe kũu nowe ũgũtũika ngombo yakwa. Inyuĩ aya angĩ, cookai kũrĩ ithe wanyu na thayũ.”

¹⁸ No Juda agĩthĩ harĩ we, akiuga atĩrĩ, “Ndagũthaita mwathi wakwa, ĩtũkĩria ndungata yaku yarĩrie mwathi wakwa. Ndũkarakarĩre ndungata yaku o na gũtũika ũiganaine na Firaũni we mwene.

¹⁹ Mwathi wakwa, wee worĩrie ndungata ciaku atĩrĩ, ‘Nĩ mũrĩ ithe wanyu kana mũrũ wa thoguo wanyu ũngĩ?’

²⁰ Na ithuĩ tũgĩgũcookeria atĩrĩ, “Tũrĩ na ithe witũ mũthũuri mũkũrũ mũno, na kũrĩ kamwana kanini aciarĩrwo ũkũrũ-inĩ wake. Mũrũ-wa-nyina na kamwana kau nĩ mũkuũ, na nowe wiki wa ariũ a nyina ũtigarĩte, na ithe nĩamwendete mũno.’

²¹ “Hĩndĩ ĩyo ũkĩra ndungata ciaku atĩrĩ, ‘Thĩĩ mũmũkũrũkie mũmũrehe ndĩmwĩonere.’

²² Na ithuĩ tũkĩra mwathi witũ atĩrĩ, ‘Kamwana kau gatingiama harĩ ithe; kangiama harĩ we, ithe no gũkua angĩkua.’

²³ No wee werire ndungata ciaku atĩrĩ, ‘Tiga mũũkire na mũrũ wa thoguo ũcio mũnini biũ, mũtũkoona ũthũ wakwa rĩngĩ.’

²⁴ Na twainũka kũrĩ ndungata yaku ũcio ithe witũ, tũkĩmwĩra ũrĩa wee mwathi witũ woĩgĩte.

²⁵ “Nĩngĩ ithe witũ agĩtwĩra atĩrĩ, ‘Cookai, mũthĩĩ mũgũre irio ingĩ nini.’

²⁶ No ithuĩ tũkĩmwĩra atĩrĩ, ‘Tũtingĩokũrũka kuo. No gũkorirwo nĩtũgũthĩĩ na mũriũ waku ũyũ mũnini biũ. Tũtingĩona ũthĩũ wa mũndũ ũcio tĩga mũriũ waku ũyũ akorirwo na ithuĩ.’

²⁷ “Nayo ndungata yaku ũcio ithe witũ agĩtwĩra atĩrĩ, ‘Inyuĩ nĩmũũĩ atĩ mũtumia wakwa Rakeli aanjariire ariũ eerĩ.

²⁸ Ũmwe wacio nĩathiire na ndacooke, na nĩ ngiuga atĩrĩ, “Ti-itherũ nĩatambuurĩtwo nĩ nyamũ!” Na kuuma hĩndĩ iyo ndirĩ ndamuona rĩngĩ.

²⁹ Mũngĩoya ũyũ ũngĩ nake akoone mũtino-rĩ, mwatũma mbutĩ ici ciakwa ithĩ mbĩrĩra na kĩaha.’

³⁰ “Na rĩrĩ, kamwana gaka kangĩaga gũthĩĩ na nĩ tũgacooka kũrĩ ndungata yaku ũcio baba, o baba ũcio muoyo wake wohanĩtio na muoyo wa kamwana gaka-rĩ,

³¹ oone atĩ kamwana gaka tũtĩrĩ nako, no gũkua agaakua. Ithuĩ ndungata ciaku tũgũkũrũkie mbutĩ cia ithe witũ mbĩrĩra-inĩ na kĩaha.

³² Nĩ ndungata yaku-rĩ, nĩnderutĩre kũrĩ baba gũkamenyerera. Ngiuga atĩrĩ, ‘Ingĩkaaga gũgacookia kũrĩ we-rĩ, nĩngacookererwo nĩ ihĩtia rĩrĩrĩ ndĩ mbere ya baba, matukũ mothe ma muoyo wakwa!’

³³ “Na rĩu ndagũthaiha ũreke nĩ ndungata yaku ndigwo gũkũ ndũike ngombo ya mwathi wakwa handũ ha kamwana gaka, na wĩtũkĩrie kamwana gaka kainũke na ariũ a ithe.

³⁴ Ingĩhota atĩa kũinũka kũrĩ baba itarĩ na kamwana gaka? Aca! Ndũkareke ngoone kĩaha kĩrĩa kĩngĩnyiita baba.”

45

Jusufu Kwĩmenyithia kũrĩ Ariũ a Ithe

¹ Hĩndĩ iyo Jusufu akĩremwo nĩ kwĩyũmĩrĩria mbere ya arĩa othe maamũtungataga, akĩanĩrĩra na mũgambo mũnene, akiuga atĩrĩ, “Andũ othe nĩmehere harĩ nĩ!” Tondũ ũcio, hatiarĩ mũndũ o na ũmwe warĩ na Jusufu rĩrĩa emenyithanirie kũrĩ ariũ a ithe.

² Na akĩrĩra anĩrĩre o nginya andũ a Misiri makĩmũigua, o na andũ a nyũmba ya Firaũni makĩgua ũhoru wa kĩrĩro kũ.

³ Jusufu akĩra ariũ a ithe atĩrĩ, “Nĩ nĩ Jusufu! Baba arĩ o muoyo?” No ariũ a ithe matiahotire kũmũcookeria, nĩgũkorwo nĩmamakĩte mũno marĩ mbere yake.

⁴ Nĩngĩ Jusufu akĩra ariũ a ithe atĩrĩ, “Ta nguhĩrĩria!.” Meeka ũguo-rĩ, akĩmeera atĩrĩ, “Nĩ nĩ mũrũ wa thoguo Jusufu, ũrĩa mwendirie Misiri!”

⁵ Na rĩu, mũtigathĩnĩke kana mwĩrakarĩre nĩkũnyendia gũkũ, tondũ nĩ Ngai wandũmire njũke mbere yanyu nĩgeetha honokie mũoyo.

⁶ Handũ-inĩ ha mũaka ũrĩ rĩu gũkoretwo na ng’aragu bũrũri-inĩ, na mũaka ĩtano ĩgũka gũtigũkorwo na kũrĩma kana kũgetha.

⁷ No Ngai aandũmire mbere yanyu nĩguo ndũme matigari manyu matũũre gũkũ thĩ, na honokie mũoyo yanyu na kũhonokania kũnene.

⁸ “Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, ti inyuĩ mwandũmire gũkũ, no nĩ Ngai. Na nĩanduĩte ta ithe wa Firaũni, na mwathi wa nyũmba yake yothe o na mwathi wa bũrũri wothe wa Misiri.

⁹ Na rĩu hiũhai mũcooke kũrĩ baba mũmwĩre atĩrĩ, ‘Ũũ nĩguo mũrũguo Jusufu ekuuga: Ngai nĩanduĩte mwathi wa bũrũri wa Misiri guothe. ĩkũrũka ũũke kũrĩ nĩ; ndũgaikare.

¹⁰ Ũgũtũũra bũrũri wa Gosheni* na ũkorwo ũrĩ hakuĩ na nĩ, wee na ciana ciaku, na ciana cia ciana ciaku, na ndũũru ciaku cia mbũri na cia ng’ombe, na kĩrĩa gĩothe ũrĩ nakĩo.

¹¹ Kũu nĩkuo ndĩrĩgũteithagĩria tondũ kũrĩ na mũaka ĩngĩ ĩtano ya ng’aragu ĩtigarĩte. Kwaga ũguo wee na nyũmba yaku na andũ arĩa othe makwĩgĩ nĩmũgũtuĩka athĩnĩki.’

¹² “Inyuĩ nĩmũreyonera, o na Benjamini mũrũ wa maitũ akeyonera, atĩ nĩ nĩ mwene ndĩramwarĩria.

¹³ Na mwĩre baba ũhoru wa gĩtũo kĩrĩa gĩothe heetwo gũkũ Misiri, na ũrĩa wothe mwĩoneire, na mũikũrũkie baba gũkũ narua.”

¹⁴ Nĩngĩ akĩhĩmbĩria mũrũ wa nyina Benjamini na akĩrĩra, o nake Benjamini akĩmũhĩmbĩria akĩrĩraga.

¹⁵ Na akĩmumunya ariũ a ithe othe na akĩmahĩmbĩria akĩrĩraga. Thuutha ũcio ariũ a ithe makĩaranĩria nake.

* 45:10 Bũrũri wa Gosheni warĩ mũthia-inĩ wa Rũũĩ rwa Nili na nĩ kũndũ kwarĩ kũnoru mũno.

¹⁶ Na rĩrĩa ũhoro ũcio waiguirwo nyũmba-inĩ ya ũthamaki ya Firaũni, atĩ ariũ a ithe na Jusufu nĩmokitē-rĩ, Firaũni na anene ake othe magĩkena.

¹⁷ Firaũni akĩra Jusufu atĩrĩ, “Ĩra ariũ a thoguo atĩrĩ, ‘Ĩkai ũũ: Igĩrĩrai nyamũ cianyu mĩrigo mũcooke bũrũri wa Kaanani,

¹⁸ na mũdehere ithe wanyu na andũ a nyũmba cianyu. Na nĩ nĩngamũhe kũndũ kũrĩa kwega mũno bũrũri-inĩ wa Misiri, na mũkenagĩre ũnoru wa bũrũri ũyũ.’

¹⁹ “Nĩngĩ nĩwathĩrĩrio ũmeere atĩrĩ: ‘Ĩkai ũũ: Oyai makaari mamwe kuuma gũkũ Misiri nĩ ũndũ wa ciana na atumia anyu, mũgĩre ithe wanyu mũũke.

²⁰ Na mũtigatindanĩre na indo cianyu tondũ maũndũ mothe marĩa mega mũno ma Misiri megũtuĩka manyu.’”

²¹ Nĩ ũndũ ũcio ariũ a Isiraeli magĩka o ro ũguo. Jusufu akĩmahe makaari o ta ũrĩa Firaũni aathanĩte na agĩcooka akĩmahe rĩngu wa rũgendo rwao.

²² Nĩngĩ akĩhe o mũndũ o mũndũ wao nguo njerũ, no Benjamini-rĩ, akĩmũhe betha magana matatũ,† na nguo ithano cia kũgarũrĩa.

²³ Na indo ici nĩcio aatũmĩre ithe: Ndigiri ikũmi ikuuĩte indo iria njega mũno cia Misiri, na ndigiri ingĩ ikũmi cia mĩgoma ikuuĩte ngano na mĩgate na rĩngu wake wa rũgendo.

²⁴ Agĩcooka akiumagaria ariũ a ithe, na magĩthĩ akĩmeera atĩrĩ, “Mũtikanegenanie mũrĩ njĩra-inĩ!”

²⁵ Nĩ ũndũ ũcio makĩambata makiuma Misiri, magĩthĩ magĩkinya kũrĩ ithe wao Jakubu kũu bũrũri-inĩ wa Kaanani.

²⁶ Nao makĩmwĩra atĩrĩ, “Jusufu arĩ o muoyo! Na nĩwe mwathi wa bũrũri wothe wa Misiri.” Jakubu akĩgegeara; akĩaga kũmetĩkia.

²⁷ No rĩrĩa maamwĩrĩre maũndũ marĩa mothe Jusufu aamerĩte, na rĩrĩa onire makaari marĩa Jusufu aatũmĩte ma kũmũkuua mamũtware Misiri-rĩ, roho wa Jakubu ithe wao ũkĩrahũka.

²⁸ Nake Isiraeli akiuga atĩrĩ, “Nĩndetĩkia! Mũrũ wakwa Jusufu arĩ o muoyo. Nĩngũthĩ ngamuone itanakua.”

46

Jakubu Gũthĩ Misiri

¹ Nĩ ũndũ ũcio Isiraeli akiumagara na indo ciothe iria aarĩ nacio, na aakinya Birishiba-rĩ, akĩrutĩra Ngai wa ithe Isaaka magongona.

² Nake Ngai akĩarĩria Isiraeli na kĩoneki ũtukũ, akĩmwĩra atĩrĩ, “Jakubu! Jakubu!”

Nake agĩcookia atĩrĩ, “Nĩ ũyũ haha.”

³ Ngai akiuga atĩrĩ, “Nĩ nĩ Ngai, Ngai wa thoguo. Ndũgetigĩre gũikũrũka ũthĩ Misiri, tondũ nĩngagũtua rũrĩrĩ rũnene mũno kũu.

⁴ O na nĩngũkũrũkania nawe kũu Misiri, na ti-itherũ nĩ ngagũcookia gũkũ rĩngĩ. Nakuo guoko kwa Jusufu kuo kwene nĩkuo gũgaakũhinga maitho wakua.”

⁵ Hĩndĩ ũyo Jakubu akiuma Birishiba, nao ariũ a Isiraeli magĩkuua ithe wao Jakubu na ciana ciao na atumia ao na makaari marĩa Firaũni aatũmĩte ma kũmũkuua.

⁶ O na nĩngĩ magĩthĩ na mahiũ mao na indo iria ciothe maagĩite nacio marĩ kũu Kaanani, na Jakubu na rũciaro rwake ruothe magĩthĩ Misiri.

⁷ Aathĩre Misiri na ariũ ake na tũmwana twa ariũ ake, agĩthĩ na airĩtu ake na tũirĩtu twa airĩtu ake, ũguo nĩ kuuga rũciaro rwake ruothe.

⁸ Maya nĩmo marĩtwa ma ariũ a Isiraeli (Jakubu na njĩaro ciake) arĩa maathĩre Misiri:

Rubeni irigithathi rĩa Jakubu.

⁹ Ariũ a Rubeni maarĩ:

Hanoku, na Palu, na Hezironi, na Karimi.

¹⁰ Ariũ a Simeoni maarĩ:

Jemueli, na Jamini, na Ohadi, na Jakini, na Zoharu, na Shauli mũrũ wa mũtumia ũrĩa Mũkaanani.

¹¹ Ariũ a Lawi maarĩ:

Gerishoni, na Kohathu, na Merari.

¹² Ariũ a Juda maarĩ:

Eri, na Onani, na Shela, na Perezu, na Zera (no Eri na Onani nĩmakuĩrĩre bũrũri wa Kaanani.)

Nao ariũ a Perezu maarĩ:

† 45:22 nĩ ta kilo ithatũ na nuthu (3.5).

Hezironi na Hamuli.

¹³ Ariũ a Isakaru maarĩ:

Tola, na Puya, na Jashubu, na Shimuroni.

¹⁴ Ariũ a Zebuluni maarĩ:

Seredi, na Eloni, na Jahaleeli.

¹⁵ Acio nĩo ariũ arĩa Lea aaciarĩre Jakubu kũu Padani-Aramu, hamwe na mwarĩ Dina. Ariũ acio na airĩtu ake othe maarĩ mĩrongo ĩtatũ na atatũ.

¹⁶ Ariũ a Gadi maarĩ:

Zifioni, na Hagi, na Shuni, na Eziboni, na Eri, na Arodi, na Areli.

¹⁷ Nao Ariũ a Asheri maarĩ:

Imuna, na Ishiva, na Ishivi, na Beria.

Mwarĩ wa nyina aarĩ Sera.

Ariũ a Beria maarĩ:

Heberi na Malikieli.

¹⁸ Icio nĩcio ciana irĩa ciaciarĩrwo Jakubu nĩ Zilipa, ũrĩa Labani aaheete mwarĩ Lea; ciothe ciarĩ ciana ikũmi na ithathatũ.

¹⁹ Ariũ a Rakeli mũtumia wa Jakubu maarĩ:

Jusufu na Benjamini.

²⁰ Nake Jusufu arĩ kũu Misiri, nĩaciarĩrwo Manase na Efraimu nĩ Asenathu mwarĩ wa Potifera, mũthĩnjĩri-ngai wa Onu.

²¹ Nao ariũ a Benjamini maarĩ:

Bela, na Bekerĩ, na Ashibeli, na Gera, na Naamani, na Ehi, na Roshu, na Mupimu, na Hupimu, na Aradi.

²² Acio nĩo ariũ a Rakeli arĩa maaciarĩrwo Jakubu othe maarĩ andũ ikũmi na ana.

²³ Mũriũ wa Dani aarĩ:

Hushimu.

²⁴ Nao Ariũ a Nafitali maarĩ:

Jahazeeli, na Guni, na Jezeri, na Shilemu.

²⁵ Acio nĩo ariũ arĩa maaciarĩrwo Jakubu nĩ Biliha ũrĩa Labani aaheete mwarĩ Rakeli, othe maarĩ mũgwanja.

²⁶ Andũ othe arĩa maathiire na Jakubu Misiri, arĩa maarĩ a njiaro ciake tũtegũtara atumia a ariũ ake, maarĩ andũ mĩrongo ĩtandatũ na atandatũ.

²⁷ Hamwe na ariũ arĩa eerĩ a Jusufu arĩa aaciarĩre Misiri, andũ a nyũmba ya Jakubu arĩa maathiire Misiri maarĩ mĩrongo mũgwanja.

²⁸ Nake Jakubu agĩtũma Juda athĩ mbere yake kũrĩ Jusufu nĩgeetha athĩrĩrwo njĩra ya gũthĩ Gosheni. Rĩrĩa maakinyire bũrũri wa Gosheni,

²⁹ Jusufu akĩhaarĩria ngaari yake ya mbarathi, na agĩthĩ Gosheni gũtũnga ithe Isiraeli. Na Jusufu aakinya o ũguo harĩ ithe, akĩmũhĩmbĩria na akĩrĩra ihinda inene.

³⁰ Nake Isiraeli akĩra Jusufu atĩrĩ, “Rĩu no ngĩkue, kuona atĩ nĩndeyonera nĩ mwene atĩ ũrĩ o muoyo.”

³¹ Hĩndĩ ĩyo Jusufu akĩra ariũ a ithe na andũ a nyũmba ya ithe atĩrĩ, Nĩngwambata thĩ njarie na Firaũni, ndĩmwĩre atĩrĩ, Ariũ a baba, na nyũmba ya baba, arĩa maratũũraga bũrũri wa Kaanani, nĩmokĩte kũrĩ nĩ.

³² Andũ acio nĩ arĩithi; marĩithagia mahiũ, na mokĩte na ndũuru ciao cia mbũri na cia ng’ombe, na indo ciothe ciao.

³³ Na rĩrĩa Firaũni arĩmwĩta na amũũrie atĩrĩ, “Inyuĩ mũrutaga wĩra ũrĩkũ?”

³⁴ mwagĩrĩrwo mũmũcookerie atĩrĩ, “Ithuĩ ndungata ciaku tũtũũraga tũrĩithagia mahiũ kuuma ũnini witũ, o ta ũrĩa maithe maitũ meekaga.” Hĩndĩ ĩyo nĩmũgetĩkĩrio mũtũũre mwena wa Gosheni, tondũ arĩithi othe moonagwo marĩ thaahu nĩ andũ a Misiri.

47

¹ Jusufu agĩthĩ akĩra Firaũni atĩrĩ, “Baba na ariũ a baba hamwe na ndũuru ciao cia mbũri na cia ng’ombe na indo ciao ciothe nĩmokĩte kuuma bũrũri wa Kaanani, na rĩu marĩ Gosheni.”

² Nĩngĩ agĩthũura ariũ a ithe atano na akĩmatwara mbere ya Firaũni.

³ Firaũni akĩmooria atĩrĩ, “Mũrutaga wĩra ũrĩkũ?”

Nao magĩcookeria Firaũni atĩrĩ, “Ithuĩ ndungata ciaku tũrĩ arĩithi, o ta ũrĩa maithe maitũ maarĩ.”

⁴ Ningĩ makĩmwĩra atĩrĩ, “Tũũkĩte gũikara gũkũ kwa ihinda, tondũ ng’aragu ĩno nĩ nene kũu Kaanani, na ndũũru cia ndungata ciaku nĩ ciagĩte ũrĩithio. Nĩ ũndũ ũcio twagũthaita wĩũkĩrie ndungata ciaku itũũre Gosheni.”

⁵ Firaũni akĩũra Jusufu atĩrĩ, “Thoguo na ariũ a thoguo mokĩte kũrĩ we,

⁶ na bũrũri wa Misiri ũri mbere yaku; he thoguo na ariũ a thoguo mwena ũrĩa mwega mũno wa bũrũri ũyũ. Reke maikare Gosheni. Na rĩrĩ, angĩkorwo nĩũũ amwe ao marĩ na ũũgĩ wa mwanya-rĩ, matue arũgamĩrĩri a mahiũ makwa.”

⁷ Ningĩ Jusufu akĩrehe ithe Jakubu mbere ya Firaũni. Na Jakubu aarĩkia kũrathima Firaũni-rĩ,

⁸ Firaũni akĩmũũria atĩrĩ, “Ūrĩ na mĩaka ĩigana?”

⁹ Nake Jakubu akĩũra Firaũni atĩrĩ, “Mĩaka yakwa ya kũũrũũra nĩ igana rĩmwe na mĩrongo ĩtatũ. Mĩaka yakwa ĩkoretwo ĩrĩ mĩnini na ya mĩtangĩko, na ndũigana mĩaka ya kũũrũũra kwa maithe makwa.”

¹⁰ Jakubu agĩcooka akĩrathima Firaũni na akĩehera akiũma hau Firaũni aarĩ.

¹¹ Nĩ ũndũ ũcio Jusufu akĩhe ithe na ariũ a ithe ũtũũro kũu Misiri na akĩmahe mĩgũnda mwena ũrĩa mwega mũno wa bũrũri ũcio, rũgongo rwa Ramesese o ta ũrĩa Firaũni aathanĩte.

¹² Ningĩ Jusufu nĩaheaga ithe na ariũ a ithe na andũ a nyũmba ya ithe othe irio kũringana na mũigana wa ciana ciao.

Jusufu na Ng’aragu

¹³ Na rĩrĩ, gũtiarĩ irio mwena ũcio wothe, tondũ ng’aragu yarĩ nene mũno; na Misiri na Kaanani cierĩ nĩ ciahinyĩrĩrĩkĩte nĩ ũndũ wa ng’aragu ĩyo.

¹⁴ Jusufu akĩũngania mbeeca iria ciothe ingĩonekire bũrũri wa Misiri na wa Kaanani, irĩ irĩrĩa rĩa ngano ĩrĩa andũ maagũraga, nake agĩcitwara nyũmba-inĩ ya ũthamaki ya Firaũni.

¹⁵ Na rĩrĩa mbeeca cia andũ a Misiri na cia andũ a Kaanani ciathĩrĩre-rĩ, andũ a Misiri othe magĩthĩ kũrĩ Jusufu, makĩmwĩra atĩrĩ, “Tũhe irio. Tũngĩgĩkua ũtwĩroreire nĩkĩ? Mbeeca ciitũ nĩthĩrĩte biũ.”

¹⁶ Nake Jusufu akĩmacookeria atĩrĩ, “Ndeherai mahiũ manyu, na nĩngũmwenderia irio nĩ ũndũ wa mo tondũ mbeeca nĩ thĩru.”

¹⁷ Nĩ ũndũ ũcio magĩtwarĩra Jusufu mahiũ mao, nake akĩmakũũranĩria irio na mbarathi ciao, na ng’ondũ na mbũri ciao, na ng’ombe na ndigiri ciao. Nake Jusufu akĩmateithĩrĩria mwaka ũcio wothe na irio, magĩcikũũrania na mahiũ mao mothe.

¹⁸ Naguo mwaka ũcio wathĩra-rĩ, magĩũka kũrĩ we mwaka ũyũ ũngĩ, makĩmwĩra atĩrĩ, “Tũtĩngĩhota kũhitha mwathi witũ ũndũ, kuona atĩ mbeeca ciitũ nĩthĩrĩte, na mahiũ maitũ rĩu nĩ maku, na gũtirĩ kĩndũ gĩtigaire kĩa mwathi witũ tiga mĩrĩ iitũ na ithaka ciitũ.

¹⁹ Tũngĩgĩkua ũtwĩroreire nĩkĩ, ithuĩ na ithaka ciitũ hamwe? Tũgũranĩrie hamwe na ithaka ciitũ, ũtũhe irio, na ithuĩ na ithaka ciitũ tũtũike ngombo cia Firaũni. Tũhe mbeũ nĩgeetha tũtũũre muoyo, tũtigakue, na nĩguo bũrũri witũ ndũkanangĩke.”

²⁰ Nĩ ũndũ ũcio Jusufu akĩgũrĩra Firaũni bũrũri wothe wa Misiri. Nao andũ a Misiri makĩendia ithaka ciao, mũndũ o mũndũ, nĩ ũndũ ng’aragu nĩyamahatĩrĩrie mũno. Naguo bũrũri wothe ũgĩtuĩka wa Firaũni.

²¹ Nake Jusufu agĩgĩtua andũ ngombo kuuma mwena ũmwe wa Misiri nginya ũrĩa ũngĩ.

²² No rĩrĩ, ndaigana kũgũra ithaka cia athĩnjĩri-ngai akuo, tondũ o maarĩ na igai maaheagwo nĩ Firaũni, na maarĩ na irio cia kũmaigana kuuma kũrĩ igai rĩu Firaũni aamaheaga. Kĩu nĩkĩo gĩatũmire mage kwendia ithaka ciao.

²³ Nake Jusufu akĩũra andũ acio atĩrĩ, “Rĩu tondũ ũmũthĩ nĩndamũgũra hamwe na ithaka cianyu mũtũike a Firaũni-rĩ, mbeũ cianyu nĩcio ici; oyai mũkahaande mĩgũnda.

²⁴ No rĩrĩa mũkaagetha, mũkaahe Firaũni gĩcunjĩ gĩa gatano. Icunjĩ cio ingĩ inya harĩ ithano no mwĩgĩre irĩ mbeũ cia kũhaanda na irio cianyu ene na cia nyũmba cianyu, na cia ciana cianyu.”

²⁵ Nao makiuga atĩrĩ, “Nĩwahonokia mĩoyo iitũ. Tũroogĩtikĩrĩka maithe-inĩ ma mwathi witũ; ithuĩ tũgũtũũra tũrĩ ngombo cia Firaũni.”

²⁶ Nĩ ũndũ ũcio Jusufu akĩruta watho ũkonĩ ithaka cia Misiri, na nĩtũũre nginya ũmũthĩ, atĩ gĩcunjĩ gĩa gatano kĩa magetha nĩ kĩa Firaũni. No ithaka cia athĩnjĩri-ngai akuo itaatũkĩre cia Firaũni.

²⁷ Nao andũ a Isiraeli magĩtũũra Misiri bũrũri-inĩ wa Gosheni. Makĩgĩa na indo kuo na magĩciarana, makĩngĩha mũno.

²⁸ Jakubu aikarire Misiri mĩaka ikũmi na mũgwanja, nayo mĩaka yake irĩa aatũũrire muoyo yarĩ mĩaka igana rĩmwe na mĩrongo ina na mũgwanja.

²⁹ Na rĩrĩa ihinda rĩa Isiraeli rĩa gũkua rĩakuhĩrĩre-rĩ, agĩtũmanĩra mũriũ wake Jusufu, akĩmwĩra atĩrĩ, “Angĩkorwo nĩnjĩtikĩrĩkĩte maithe-inĩ maku-rĩ, iga guoko gwaku rungu rwa kĩero gĩakwa, na ũnjũire atĩ nĩũkanjĩka maũndũ ma ũtugi na ma wĩhokeku. Ndũkanaathike gũkũ Misiri,

³⁰ no rĩrĩa ngaahurũka hamwe na maithe makwa, ũkanguua, ũndute Misiri, ũgaathike o harĩa mathikĩtwo.”

Nake Jusufu akiuga atĩrĩ, “Nĩngeeka o ũguo woiga.”

³¹ Nake Isiraeli akĩmwĩra atĩrĩ, “Wĩhĩte na mwĩhĩtwa.” Nake Jusufu akĩhĩta harĩ we na mwĩhĩtwa, nake Isiraeli akĩhooya enyĩtĩrĩre mũthĩgi wake.

48

Manase na Efiraimu

¹ Thuutha-inĩ ũcio Jusufu akĩrwo atĩrĩ, “Thoguo nĩ mũrũaru.” Nĩ ũndũ ũcio akĩoya ariũ ake eerĩ, Manase na Efiraimu, agĩthĩ kũmũrora.

² Na rĩrĩa Jakubu eerirwo atĩrĩ, “Mũrũguo Jusufu nĩoka gũkuona,” Isiraeli akĩyũmĩrĩria, agĩkara thĩ ũrĩrĩ-inĩ.

³ Jakubu akĩra Jusufu atĩrĩ, “Ngai Mwene-Hinya-Wothe nĩanyũmĩrĩre ndĩ Luzu bũrũri-inĩ wa Kaanani, na akĩndathima,

⁴ akĩnjĩra atĩrĩ, “Nĩngatũma ũciarane na ũingĩhe. Nĩngagũtua kĩrĩndĩ kĩa andũ, na nĩngaheana bũrũri ũyũ kũrĩ njiaro ciaku iria igooka thuutha waku ũtuĩke wacio tene na tene.”

⁵ “Rĩu-rĩ, ariũ aku eerĩ arĩa maaciarĩrwo gũkũ Misiri itanooka kũrĩ we-rĩ, megĩtuuo ta marĩ akwa; Efiraimu na Manase meegũtuĩka akwa, o ta ũrĩa Rubeni na Simeoni marĩ akwa.

⁶ Ciana iria ingĩ ũngĩciarĩrwo thuutha wao nĩ ciaku; kũrĩa makagaya mageetanagio na marĩtwa ma ariũ a ithe wao.

⁷ Na rĩrĩa ndacookaga kuuma Padani, ngĩnyĩtwo nĩ kĩeha gĩa gũkuĩrwo nĩ Rakeli kũu bũrũri-inĩ wa Kaanani tũrĩ o rũgendo-inĩ, hakuhi na Efiratha. Nĩ ũndũ ũcio ngĩmũthika hau mũkĩra-inĩ wa njĩra ya gũthĩ Efiratha” (na nokuo Bethlehemu).

⁸ Na rĩrĩa Isiraeli onire ariũ a Jusufu, akĩũria atĩrĩ, “Aya nĩ a?”

⁹ Jusufu akĩra ithe atĩrĩ, “Nĩ ariũ akwa arĩa Ngai aahete ndĩ gũkũ”.

Nake Isiraeli akiuga atĩrĩ, “Mareharehe harĩ nĩ ndĩmarathime.”

¹⁰ Na rĩrĩ, maithe ma Isiraeli nĩmoorĩte nĩ gũkũra, na ndoonaga wega. Jusufu agĩkĩrehe ariũ ake hakuhi na Isiraeli, nake Jakubu akĩmamumunya na akĩmahĩmbĩria.

¹¹ Isiraeli akĩra Jusufu atĩrĩ, “Ndiaciragia nĩngona ũthiũ waku rĩngĩ, na rĩu Ngai nĩanjĩtikĩrĩtie nyone o na ciana ciaku.”

¹² Nake Jusufu akĩmaruta maru-inĩ ma Isiraeli, akĩnamĩrĩria ũthiũ akĩtũturumithia thĩ.

¹³ Jusufu akĩoya ariũ ake eerĩ, Efiraimu arĩ mwena wake wa ũrĩo aamwerekeirie guoko-inĩ kwa ũmoho gwa Isiraeli, na Manase arĩ mwena wake wa ũmoho aamwerekeirie guoko-inĩ kwa ũro gwa Isiraeli, akĩmarehe hakuhi nake.

¹⁴ No Isiraeli agĩtambũrũkia guoko gwake kwa ũrĩo agĩkũigĩrĩa mũtwe wa Efiraimu, o na gũtuĩka nĩwe warĩ mũnini, na akĩhĩtũkania moko make, akĩgĩrĩra guoko gwake kwa ũmoho mũtwe-inĩ wa Manase, o na gũtuĩka Manase nĩwe warĩ irigithathi.

¹⁵ Nĩngĩ akĩrathima Jusufu, akiuga atĩrĩ,

“Ngai ũrĩa maithe makwa Iburahĩmu na Isaaka maatungatagĩra,

Ngai ũrĩa ũkoretwo arĩ mũrĩthi wakwa mũtũũrĩre-inĩ wakwa wotho nginya ũmũthĩ,

¹⁶ na Mũraika ũrĩa ũũhonoketie kuuma mĩtino-inĩ yotho,

arorathima imwana ici.

Iroetanagio na rĩtwa rĩakwa,

na ciĩtanagio na marĩtwa ma maithe makwa, Iburahĩmu na Isaaka,

na maroingĩha mũno gũkũ thĩ.”

¹⁷ Na rĩrĩa Jusufu onire atĩ ithe agĩrĩre guoko gwake kwa ũrĩo mũtwe-inĩ wa Efiraimu-rĩ, ndaakenire; akĩnyĩta guoko gwa ithe akweherie kuuma mũtwe-inĩ wa Efiraimu, akũigĩrĩre mũtwe-inĩ wa Manase.

¹⁸ Jusufu akĩmwĩra atĩrĩ, “Aca, baba ũyũ nĩwe irigithathi; mũigĩrĩre guoko gwaku kwa ũrĩo mũtwe.”

¹⁹ No ithe akĩrega, akiuga atĩrĩ, “Nĩnjũũĩ ũguo mūrũ wakwa, nĩnjũũĩ. O nake nĩagatuĩka rūrĩrĩ, na nĩakaneneha. No rĩrĩ, mūrũ wa nyina ũrĩa mũnini nĩakaneneha kũmũkĩra, nacio njaro ciake itũike gĩkundi kĩa ndũrĩrĩ.”

²⁰ Akĩmarathima mũthenya ũcio, akiuga atĩrĩ,
“Isiraeli akaarathimanaga akĩgwetaga rĩitwa rĩaku akoiga atĩrĩ:

‘Ngai arotũma itũike o ta Efraimu na Manase.’”
Nĩ ũndũ ũcio akĩgweta Efraimu mbere ya Manase.

²¹ Nĩngĩ Isiraeli akĩra Jusufu atĩrĩ, “Ndi hakuhi gũkua, no Ngai nĩegũkorwo hamwe na inyuĩ, na nĩakamũcookia bũrũri-inĩ wa maithe manyu.

²² Nawe, ũrĩ ta mwathi wa ariũ a thoguo-rĩ, nĩndakũhe rũgongo rwa bũrũri ũrĩa ndaatunyire Aamori na rũhiũ rwakwa rwa njora na ũta wakwa.”

49

Jakubu Kũrathima ariũ Ake

¹ Nĩngĩ Jakubu agĩtũmanĩra ariũ ake, akĩmeera atĩrĩ: “Cookanĩrĩrai haha nĩgeetha ndĩmwĩre ũrĩa gũgekĩka kũrĩ inyuĩ matukũ-inĩ marĩa magooka.

² “Ũnganai na mũthikĩrĩrie, inyuĩ ariũ a Jakubu;
thikĩrĩrai Isiraeli ithe wanyu.

³ “Rubeni, ũrĩ irigithathi rĩakwa,
ũhoti wakwa, kionithania kĩa mbere kĩa hinya wakwa;
ũkĩrĩte arĩa angĩ na gũtũika, ũkamakĩra na hinya.

⁴ Wagagĩte ta maaĩ, na nĩ ũndũ ũcio ndũgũcookia gũkĩra arĩa angĩ,
tondũ nĩwahaicire ũrĩrĩ wa thoguo,
ũgĩthaahia ũrĩrĩ wakwa.

⁵ “Simeoni na Lawi nĩ a nyina ũmwe,
hiũ ciao cia njora nĩ indo cia mbaara cia ũhinya.

⁶ Ngoro yakwa ndũkanatoonye ndundu-inĩ yao,
ndũkananyitane na kĩũngano kĩa,
nĩgũkorwo nĩmooraĩte andũ marakarĩte,
na magatemanga ndegwa magũrũ macithuithie o ũrĩa mangĩendire.

⁷ Marakara mao mahiũ mũno,
na mang’ũrĩ mao matarĩ tha, maronyitwo nĩ kĩrumi.

Ngaamaharagania thĩinĩ wa Jakubu
na ndĩmahurunjĩre thĩinĩ wa Isiraeli.

⁸ “Juda, ariũ a thoguo nĩmagagũkumia;
nakuo guoko gwaku nĩgũgatooria thũ ciaku;
ariũ a thoguo nĩmagakũinamĩrĩra.

⁹ Juda, we ũrĩ kĩa kĩa mūrũũthi, mūrũ wakwa;
we ũcookaga kuuma ũguĩmi-inĩ ũhũũnĩte ũguĩmi waku.

O ta mūrũũthi-rĩ, ethunaga na agakoma thĩ,
o ta mūrũũthi wa mũgoma-rĩ, nũũ ũngĩthĩgĩrĩria kũmwarahũra?

¹⁰ Rũthanju rwa ũthamaki rũtikoima harĩ Juda,
o na kana rũthanju rwa ũnene rũthenge gatagatĩ-inĩ ka magũrũ make,
o nginya agooka ũrĩa mwene ruo,
o we ũrĩa ũgaathĩkagĩrwo nĩ thĩ.

¹¹ Akoohagĩrĩra ndigiri yake mũthabibũ-inĩ,
nayo njaũ yake ya ndigiri amĩohagĩrĩre rũhonge-inĩ rũrĩa rwega mũno.
Agaathambagia nguo ciake na ndibei,
na kanjũ ciake na ũtune wa thabibũ.

¹² Maitho make makaira gũkĩra ndibei,
namo magego make merũhe gũkĩra iria.

¹³ “Zebuluni agaatũura hũgũrũrũ-inĩ cia iria,
na atũke handũ hega ha gũikaragwo nĩ marikabu;
mĩhaka yake ĩgaakinya o Sidoni.

¹⁴ “Isakaru nĩ ndigiri irĩa ĩrĩ hinya ĩkomete gatagatĩ ka mĩrigo ĩrĩ.

¹⁵ Rĩria akoona ũrĩa ũhurũko wake ũrĩ mwega,

na ũrĩa bŭrũri wake wagĩrĩte-rĩ,
no rĩo akainamĩrĩria kĩande gĩake akuue mĩrigo,
na etĩkĩre kũruta wĩra ũtarĩ mũcaara.

16 “Dani agaaciirĩrĩra andũ ake na kĩhooto,
arĩ ta mũhĩrĩga ũmwe wa Isiraeli.

17 Dani agaatuĩka ta nyoka ĩrĩ mũkĩra-inĩ wa njĩra,
atuĩke ta nduĩra ĩrĩ gacĩra-inĩ,

ĩrĩa ĩrũmaga ndiira cia mbarathi,
na tondũ ũcio mũmĩtwarithia akagũa na ngara.

18 “Wee Jehova-rĩ, njetereire kũhonokania gwaku.

19 “Gadi nĩagatharĩkĩrwo nĩ ikundi cia atunyani,
nowe nĩagacitharĩkĩra aciingatithie.

20 “Irio cia Asheri nĩ cia kũguna mwĩrĩ;
na akaaheanaga irio njega ingĩkenia mũthamaki.

21 “Nafitali nĩ ta thiiya ya mũgoma ĩrekereirio,
ĩrĩa ĩciaraga tũthiia tũthaka.

22 “Jusufu nĩ mũthabĩbũ ũrĩa ũciaraga,
mũthabĩbũ ũrĩa ũciaraga ũrĩ hakuĩ na gĩthima,
ũrĩa hongecia guo itambagĩrĩra rũthingo.

23 Aikia a mĩguĩ nĩmamũtharĩkĩre marĩ na marũrũ;
makĩmũikĩria mĩguĩ marĩ na ũũru mũingĩ.

24 No ũta wake ndwenyenyekire,
moko make marĩ hinya magũikara merũmĩtie nĩ ũndũ wa guoko kwa Mwene-Hinya
wa Jakubu, na nĩ ũndũ wa Mũrĩithi,
o we Ihiga rĩa Isiraeli,

25 nĩ ũndũ wa Ngai wa thoguo, ũrĩa ũgũteithagia,
na tondũ wa Mwene-Hinya-Wothe,

ũrĩa ũkũrathimaga na irathimo cia igũrũ,
na irathimo cia kũrĩa kũriku mũhuro wa thĩ,
o na irathimo cia nyondo na cia nda.

26 Irathimo cia thoguo nĩ makĩria ma irathimo cia irĩma iria cia tene,
na nĩ makĩria ma ũtonga wa tũrĩma tũrĩa tũkũrũ.

Ici ciothe nĩirekwo ihurũke mũtwe-inĩ wa Jusufu,
o thĩithi-inĩ wa ũcio ũhaana ta mwana wa mũthamaki harĩ ariũ a ithe.

27 “Benjamini ahaana ta njũũ ĩrĩa ngoroku;
kĩroko-inĩ atambuura kĩa aguĩmĩte,
hwaĩ-inĩ akagayania kĩa atahĩte.”

28 ĩyo yothe nĩyo mũhĩrĩga ĩrĩa ikũmi na ĩrĩ ya Isiraeli, na ũguo nĩguo ithe wao
aameerire rĩrĩa aamarathimaga, akĩhe o mũndũ kĩrathimo kĩa kĩaamwagĩrĩre.

Gĩkuũ kĩa Jakubu

29 Ningĩ Jakubu akĩmahe mawatho maya: “Ndĩ hakuĩ gũkua. Mũgaathika harĩa
maithie makwa mathikĩtwo, ngurunga-inĩ ĩrĩa ĩrĩ gĩthaka-inĩ kĩa Efroni ũrĩa Mũhiti,

30 ngurunga ĩrĩa ĩrĩ gĩthaka-inĩ kĩa Makipela hakuĩ na Mamure kũu Kaanani, ĩrĩa
Iburahĩmu aagũranĩrie na gĩthaka kũu, ĩrĩ handũ ha gũthikana, kuuma kũrĩ Efroni
ũrĩa Mũhiti.

31 Hau nĩho Iburahĩmu na mũtumia wake Sara maathikĩrwo, na no ho Isaaka na
Rebeka mũtumia wake maathikĩrwo, na no ho ndaathikire Lea.

32 Gĩthaka kũu na ngurunga ĩyo ciagũrĩrwo kuuma kũrĩ Ahethi.”

33 Nake Jakubu aarĩkia kũhe ariũ ake ũhoru ũcio-rĩ, agĩthuna magũrũ make arĩ o
gĩtanda-inĩ, agĩtuĩkana, agĩcookanĩrĩrio kũrĩ andũ ao arĩa maakuĩte.

50

1 Nake Jusufu agĩkũgũthia thĩ mbere ya ithe, akĩmũrĩrĩra na akĩmũmumunya.

2 Ningĩ agĩcooka agĩatha athondekani arĩa maarĩ ndungata ciake mathondeke mwĩrĩ
wa ithe Isiraeli nĩguo ndũkabuthe. Nĩ ũndũ ũcio athondekani makĩmũthondeka,

³ handũ ha ihinda rĩa thikũ mĩrongo ĩna, tondu rĩu nĩrĩo ihinda rĩrĩa rĩabatarainie rĩa kũthondeka. Nao andũ a Misiri makĩmũcakaĩra matukũ mĩrongo mũgwanja.

⁴ Namo matukũ ma kũmũcakaĩra maathira-rĩ, Jusufu akĩĩra kĩama kĩa Firaũni atĩrĩ, “Angĩkorwo nĩnjĩtikĩrĩkĩte maitho-inĩ manyu-rĩ, njarĩrĩriai kũrĩ Firaũni. Mwĩrei atĩrĩ,

⁵ ‘Baba nĩatũmire ndĩhĩte na mwĩhĩtwa, akiuga atĩrĩ, “Ndĩ hakuĩ gũkua; na ndakua ũgaathika mbĩrĩra-inĩ ĩrĩa nĩ mwene ndeyenjeire bũrũri-inĩ wa Kaanani.” Rĩu rekei nyambate thiĩ ngathike baba; na nĩngũcooka hũndũke.”

⁶ Nake Firaũni akĩmũtũmanĩra, akĩmwĩra atĩrĩ, “Ambata, ũthĩ ũgathike thoguo, o ta ũrĩa aatũmire wĩhĩte.”

⁷ Nĩ ũndũ ũcio Jusufu akĩambata agĩthĩ gũthika ithe. Nao anene othe a Firaũni magĩthĩ nake, andũ a gĩtĩo othe a kĩama kĩa Firaũni o na andũ arĩa atĩku a Misiri othe,

⁸ o hamwe na andũ othe a nyũmba ya Jusufu, na ariũ a ithe, na arĩa othe maarĩ a nyũmba ya ithe. No ciana ciki na ndũuru ciao cia mbũri na cia ng’ombe ciatigĩtwo Gosheni.

⁹ Thigari cia ngaari cia ita na cia mbarathi o na cio igĩthĩ nake. Kĩarĩ gĩkundi kĩnene mũno kĩa andũ.

¹⁰ Nao maakinya ihuhĩro-inĩ rĩa ngano rĩa Atadi, hakuĩ na Jorodani, makĩrĩra manĩrĩre marĩ na ruo; na hau Jusufu agĩcakaĩra ithe matukũ mũgwanja.

¹¹ Na rĩrĩa Akaanani arĩa maatũũraga kũu moonire macakaya macio hau ihuhĩro-inĩ rĩa ngano rĩa Atadi, makĩĩrana atĩrĩ, “Andũ a Misiri marĩ na ibongona rĩa macakaya ma kĩa.” Na nĩkĩo handũ hau hakuĩ na Jorodani heetagwo Abeli-Miziraimu.

¹² Nĩ ũndũ ũcio ariũ a Jakubu magĩka o ũrĩa aamaathĩte:

¹³ Makĩmũkuua makĩmũtwara bũrũri wa Kaanani, na makĩmũthika ngurunga-inĩ ĩrĩa yarĩ gĩthaka-inĩ kĩa Makipela, hakuĩ na Mamure, ĩrĩa Iburahĩmu aagũranĩrie na gĩthaka kũu kĩrĩ handũ ha gũthikanwo kuuma kũrĩ Efroni ũrĩa Mũhiti.

¹⁴ Thuutha wa gũthika ithe-rĩ, Jusufu agĩcooka Misiri hamwe na ariũ a ithe na arĩa othe maathĩte nake gũthika ithe.

Jusufu Kũmĩrĩria Ariũ a Ithe

¹⁵ Na rĩrĩa ariũ a ithe moonire atĩ ithe wao nĩakua, makiuga atĩrĩ, “Ī angĩkorwo Jusufu nĩatũũre atũiguagĩra ũuru, na atũrĩhie maũru marĩa mothe twamwĩkire?”

¹⁶ Nĩ ũndũ ũcio magĩtũmana kũrĩ Jusufu makiuga atĩrĩ, “Thoguo atanakua nĩatigire oiga atĩrĩ:

¹⁷ ‘Ūũ nĩguo mũkeera Jusufu: ndagũthaiha ũrekere ariũ a thoguo mehia na mahĩtia marĩa meekire nĩ ũndũ nĩmagwĩkire ũuru mũno.’ Na rĩu twagũthaiha wohere ndungata cia Ngai wa thoguo mehia macio.” Na rĩrĩa ndũmĩrĩri yao yamũkinyĩre, Jusufu akĩrĩra.

¹⁸ Ariũ a ithe magĩcooka magĩthĩ kũrĩ we, makĩgũũthia thĩ mbere yake, makiuga atĩrĩ, “Tũrĩ ngombo ciaku.”

¹⁹ No Jusufu akĩmeera atĩrĩ, “Tigai gwĩtigĩra. Kaĩ nĩ akĩrĩ nĩ Ngai?”

²⁰ Inyuĩ mwaciirĩte kũnjĩka ũuru, no Ngai aanjĩrĩre ũndũ mwega nĩguo akinyanĩrie ũrĩa kũrekĩka rĩu, ũhoru wa kũhonokia mũoyo ya andũ aingĩ.

²¹ Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, mũtigetigĩre. Nĩndĩmũheaga irio cianyu na cia ciana cianyu.” Nake akĩmomĩrĩria na akĩmarĩria wega.

Gĩkuũ kĩa Jusufu

²² Jusufu agĩkara Misiri, hamwe na andũ othe a nyũmba ya ithe. Aatũũrĩre muoyo mĩaka igana rĩmwe na ikũmi,

²³ na akĩona rũciarũ rwa gatatũ rwa ciana cia Efraimu. O na ciana cia Makiru mũrũ wa Manase ciaciarwo nĩciaigĩrĩrwo maru-inĩ ma Jusufu.

²⁴ Ningĩ Jusufu akĩĩra ariũ a ithe atĩrĩ, “Ndĩ hakuĩ gũkua. No rĩrĩ, ti-itherũ Ngai nĩagooka kũmũrora amũteithie na amũrute kuuma bũrũri ũyũ, amũtware bũrũri ũrĩa erĩre Iburahĩmu, na Isaaka na Jakubu na mwĩhĩtwa.”

²⁵ Nake Jusufu agĩtũma ariũ a Isiraeli mehĩte na mwĩhĩtwa, akĩmeera atĩrĩ, “Ti-itherũ Ngai nĩagooka kũmũteithia, na hĩndĩ ĩyo yakinya no nginya mũgaakuua mahĩndĩ makwa kuuma kũndũ gũkũ.”

²⁶ Nĩ ũndũ ũcio Jusufu agĩkua, arĩ na ũkũrũ wa mĩaka igana rĩmwe na ikũmi. Thuutha wa kũmũthondeka ndakabuthe, makĩmũiga ithandũkũ-inĩ rĩa gũthikwo narĩo o kũu Misiri.

THAAMA

Kühinyĩrĩrio kwa Andũ a Isiraeli

¹ Maya nĩmo marĩtwa ma ariũ a Isiraeli arĩa maathiire bũrũri wa Misiri hamwe na Jakubu, o mũndũ na andũ a nyũmba yake:

² Nao nĩ Rubeni, na Simeoni, na Lawi, na Juda;

³ Isakaru, na Zebuluni na Benjamini;

⁴ Dani na Nafitali; Gadi na Asheri.

⁵ Njiaro cia Jakubu ciothe ciarĩ mĩrongo mũgwanja; nowe Jusufu, aarĩ bũrũri wa Misiri o na mbere iyo.

⁶ Na rĩrĩ, Jusufu na ariũ a ithe othe, na rũciaro rũu ruothe rwa ihinda rũu magĩkua,

⁷ no andũ a Isiraeli magĩciarana na makĩngĩha mũno, magĩtuĩka aingĩ makĩria, o nginya makĩyũra bũrũri ũcio.

⁸ Na rĩrĩ, mũthamaki ũngĩ ũtooĩ ũhoru wa Jusufu akĩambĩrĩria gũthamaka kũu bũrũri wa Misiri.

⁹ Nake akĩira andũ ake atĩrĩ, “Onei, andũ a Isiraeli nĩmaingĩhĩte mũno makĩria, magatũkĩria hinya.

¹⁰ Gĩũkei, no nginya tũmathĩĩ na wara nĩguo matikae kũingĩha mũno gũkĩra ũũ, tondũ kũngĩgĩa mbaara, no manyĩitane na thũ ciitũ na marũe na ithuĩ, na macooke moore moime bũrũri ũyũ.”

¹¹ Nĩ ũndũ ũcio andũ a Misiri makĩmaigĩra arori a ngombo mamahinyĩrĩrie na ũndũ wa kũmarutithia wĩra wa hinya, nao andũ a Isiraeli magĩaka Pithomu na Ramesese marĩ matũũra manene ma kũigwo indo cia Firaũni.

¹² No o ũrĩa maathiire na mbere kũhinyĩrĩrio-rĩ, nogo maaciaranire na makĩyũra bũrũri-inĩ ũcio; nĩ ũndũ ũcio andũ a Misiri makĩambĩrĩria gwĩtigĩra andũ a Isiraeli mũno,

¹³ na makĩmahinyĩrĩria na wĩra matekũmaiguĩra tha.

¹⁴ Andũ a Misiri magĩtũma mũtũũrĩre wa andũ a Isiraeli ũgĩe na ruo rũkĩru nĩ ũndũ wa wĩra mũritũ wa gũthondeka maturubari na thimiti, hamwe na mawĩra ma mũthemba yothe mĩgũnda-inĩ; andũ a Misiri maamahinyagĩrĩria matekũmaiguĩra tha mawĩra-inĩ mao mothe.

¹⁵ Mũthamaki wa bũrũri wa Misiri akĩira Shifira na Pua, aciarithania arĩa maateithagia atumia a Ahibirania,* atĩrĩ,

¹⁶ “Rĩrĩa mũrĩteithagia atumia a Ahibirania makĩgĩa ciana, na mwamarora marĩ gĩtanda-inĩ gĩa kũgĩra mwana-rĩ, mũngĩona nĩ kahĩ kooragei, no kangĩkorwo karĩ kairĩtu, mũkareka gatũũre muoyo.”

¹⁷ Na rĩrĩ, aciarithania acio tondũ nĩmetigĩrĩte Ngai, matiigana gwĩka ũrĩa mũthamaki wa bũrũri wa Misiri aamerĩte meke; makĩreka tũhĩ tũu tũtũũre muoyo.

¹⁸ Nake mũthamaki ũcio wa bũrũri wa Misiri agĩta aciarithania acio, akĩmooria atĩrĩ, “Mwĩkĩte ũũ nĩkĩ? Nĩ kĩ gĩtũmĩte mũreke tũhĩ tũtũũre muoyo?”

¹⁹ Nao aciarithania acio magĩcookeria Firaũni atĩrĩ, “Atumia a Ahibirania matihaana ta atumia a Misiri; o nĩ ahiũ magĩaga ciana aciarithania matanakinya.”

²⁰ Nĩ ũndũ ũcio Ngai agĩgĩtanahĩra aciarithania acio, nao andũ a Isiraeli makĩongereke o na makĩngĩha makĩria.

²¹ Na rĩrĩ, tondũ aciarithania acio nĩmetigĩrĩte Ngai, akĩmahe ciana ciao kũũmbe.

²² Nake Firaũni agĩatha andũ ake othe atĩrĩ: “Kahĩ o gothe gaaciarwo nĩ Mũhibirania no nginya mũgagaikia Rũũ rwa Nili, no mũreke kairĩtu o gothe gatũũre muoyo.”

2

Gũciarwo kwa Musa

¹ Na rĩrĩ, mũndũ ũmwe wa nyũmba ya Lawi nĩahikirie mũtumia wa mũhĩrĩga wa Alawii,

² nake akĩgĩa nda, agĩciara kahĩ. Rĩrĩa onire kaarĩ kaana gathaka-rĩ, agĩkahitha nyũmba mĩeri itatũ.

³ No rĩrĩa aaremĩrwo nĩgũkahitha rĩngĩ-rĩ, agĩgathondekera gĩkabũ gĩa ithanjĩ na agĩgĩthinga na rami. Agĩcooka agĩkomia kaana kau thĩĩni wakĩo, agĩkahitha mathanjĩ-inĩ kũu hũgũrũrũ-inĩ cia Nili.

* 1:15 Shifira na Pua maarĩ atumia a Misiri arĩa maaciarithanagia, na nĩo maateithagĩrĩria atumia a Ahibirania gũciara.

⁴ Mwarī wa nyina na kaana kau aarūgamaga haraaya nīguo one ūndū ūrīa ūngigakora.

⁵ Na rīrī, mwarī wa Firaūni agīkūrūka Nili nīguo agethambe, nacio ndungata ciake ciaceerangaga kūu hūgūrūrū-inī cia rūūī rūu. Nake akīona gīkabū kūu kūu ithanjī-inī, na agītūma ngombo yake ya mūrītu ikīgīire.

⁶ Agīkunūra gīkabū kūu na akīona kaana kau. Agīkaiguira tha tondū nīkarīraga. Nake akiuga atīrī, “Gaka nī kaana kamwe ga twana twa Ahibirania.”

⁷ Nake mwarī wa nyina na kaana kau akīūra mwarī wa Firaūni atīrī, “Ngacarie mūtumia ūmwe Mūhibirania akūrerere kaana gaka?”

⁸ Nake agīcookia atīrī, “Īi, thīi.” Nake mūrītu ūcio agīthīi, akīgīra nyina wa kaana kau.

⁹ Mwarī wa Firaūni akīmwīra atīrī, “Oya kaana gaka ūkanderere, nīndīrīkūrīhaga.” Nī ūndū ūcio mūtumia ūcio akīoya kaana kau agīkarera.

¹⁰ Rīrī kaana kau gaakūrire-rī, agīgatwarīra mwarī wa Firaūni nako gagītūka ta mūrīu. Agīgeeta Musa, akiuga atīrī, “Nī tondū ndakarutire maaī-inī.”

Musa Kūūrīra Midiani

¹¹ Thuutha wa Musa gūtūka mūdū mūgima-rī, mūthenya ūmwe nīathiire gūceera harīa andū ao maarī, nake akīmabaara makīrutithio wīra na hinya. Nīngī akīona Mūmisiri akīhūra Mūhibirania, ūmwe wa andū ake mwene.

¹² Nake acūthīrīra mīena yothe na ndone mūdū-rī, akīūraga Mūmisiri ūcio, na akīmūthika mūthanga-inī.

¹³ Mūthenya ūyū ūngī akiumagara na akīona Ahibirania eerī makīrūa. Akīūra ūrīa wogitanēte atīrī, “Ūraringa Mūhibirania wanyu nīkī?”

¹⁴ Nake mūdū ūcio akīmūria atīrī, “Nūū wagūtūire mwathi na mūtūithania wa maciira maitū? Anga nīureciiria kūnjūraga o ta ūrīa ūrooragire Mūmisiri?” Nake Musa agītīgīra na agūciiria atīrī, “Ūrīa ndīrekire no nginya ūkorwo nūmenyekete.”

¹⁵ Rīrī Firaūni aiguire ūhorō ūcio, akīgeria kūūragithia Musa, nowe Musa akīūrīra Firaūni agīthīi gūtūra Midiani,* kūrīa aikarire thī hakuhī na gīthima.

¹⁶ Na rīrī, Jethero mūthīnjīri-ngai wa Midiani aarī na airītu ake mūgwanja, nao magītūka gūtaha maaī na kūiyūria mīharatī manyuithie rūuru rwa mbūri rwa ithe wao.

¹⁷ Arīithi amwe nīmookire na makīngata airītu acio, no Musa agītūkīra, akīmāteithūra na akīhe ūhīu wao maaī.

¹⁸ Rīrī airītu acio maainūkire kūrī ithe wao Reueli-rī,† akīmooria atīrī, “Nī kīi gītūma mūcooke narua ūguo ūmūthī?”

¹⁹ Makīmūcookeria atīrī, “Mūmisiri ūmwe nīatūteithūrire kūrī arīithi; o na nīwe ūtūthāire maaī na atūheera mbūri ciitū maaī.”

²⁰ Jethero akīmooria atīrī, “Na akīrī kū?” “Mūmūtīgire nīkī? Thīi mūmwīte, oke arīanīre na ithuī.”

²¹ Nake Musa agītīkīra gūikara kwa mūdū ūcio, nake akīmūhe mwarī wetagwo Zipora amūhīkie.

²² Zipora agīciara kaana ga kahī, nake Musa agīgeeta Gerishomu, tondū oigire atīrī, “Nduīkite mūgeni būrūri wene.”

²³ Thuutha wa ihinda iraaya-rī, mūthamaki wa būrūri wa Misiri nīakuire. Andū a Isiraēli magīcaaya nī ūndū wa ūkombo, na makīrīra Ngai, na kīrīro kīao atī mateithio nī ūndū wa ūkombo gīgīkinīra Ngai.

²⁴ Nake Ngai akīgua gūcaaya kwao nake akīrīrikana kīrīkanīro gīake na Iburahīmu, na Isaaka na Jakubu.

²⁵ Nī ūndū ūcio Ngai akīona gūtangīka kwa andū a Isiraēli, nake akīrūmbūya ūhorō wao.

3

Musa na Kīhinga Gīakanaga Mwaki

¹ Na rīrī, Musa nī kūrīithia arīithagia rūuru rwa mbūri rwa mūthoni-we Jethero, mūthīnjīri-ngai wa Midiani, nake agītongoria rūuru rūu rwa mbūri mwena ūrīa ūngī wa werū kūrāya ma, na agīkinya Horebu, kīrīma-inī kīa Ngai.*

² Arī kūu-rī, akūmīrīrwo nī mūrāika wa Jehova arī nīnīmī-inī cia mwaki ikiuma kīhinga-inī. Musa akīona atī o na gūtūka kīhinga nīgīakanaga-rī, gītīahāga.

* **2:15** Midiani aarī ūmwe wa arīu a Iburahīmu (Kīam 25:2); andū a Midiani maatūūraga gathigathini wa Kīrīma gīa Sīnai. † **2:18** Reueli nowe wetagwo Jethero, na nī we warī mūthoni-we wa Musa. * **3:1** Kīrīma gīa Sīnai kīoikaine ta kīrīma kīa Ngai.

³ Nĩ ùndũ ùcio Musa agĩciiria atĩrĩ, “Nĩngũthĩi ho nĩgeetha nyone ùndũ ùyũ mũgeni, menye kĩria kĩragiria kĩhinga kĩhie.”

⁴ Rĩrĩa Jehova onire atĩ nĩathĩi hau gũcũthĩrĩria, Ngai akĩmwĩta arĩ kĩhinga-inĩ, “Musa! Musa!”

Nake Musa agĩtĩka, akiuga atĩrĩ, “Nĩ ùyũ haha.”

⁵ Nake Ngai akĩmwĩra atĩrĩ, “Ndũgakuhiĩrie haha. Ruta iraatũ ciaku magũrũ, nĩgũkorwo handũ hau ùrũgamĩte nĩ handũ hatheru.”

⁶ Ningĩ akĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩ nĩ nĩ Ngai wa thoguo, Ngai wa Iburahĩmu, Ngai wa Isaaka, o na Ngai wa Jakubu.” Kahinda kau Musa akĩhitha ùthĩũ wake, tondũ nĩetigĩrĩre kũrona Ngai.

⁷ Jehova akiuga atĩrĩ; “Ti-itherũ nĩnyonete mĩnyamaro ya andũ akwa kũ bũrũri wa Misiri. Nĩnjiguĩte kĩrĩro kĩa nĩ ùndũ wa arũgamĩrĩri a ngombo arĩa mamahinyagĩrĩria, na nĩngũrũmbũiya ùhoru wa kũnyamarĩka kwao.

⁸ Nĩ ùndũ ùcio nĩnjikũrũkĩte nĩguo ndĩmateithũre kuumo moko-inĩ ma andũ a Misiri, ndĩmarute bũrũri ùcio, ndĩmatware bũrũri mwega na mwariĩ, bũrũri ùrĩ bũthi wa iria na ùũkĩ, kũria gũtũragwo nĩ Akaanani, na Ahiti, na Aamori, na Aperizi, na Ahivi, na Ajobusi.

⁹ Na rũ kĩrĩro kĩa andũ a Isiraeli nĩkĩnginyĩre, na nĩnyonete ùrĩa andũ a bũrũri wa Misiri maramahinyĩrĩria.

¹⁰ Nĩ ùndũ ùcio, thĩi. Ndĩragũtũma kũrĩ Firaũni ùkarute andũ akwa a Isiraeli moime bũrũri wa Misiri.”

¹¹ No Musa akĩũria Ngai atĩrĩ, “Nĩ ndĩ ù wa gũthĩi kwa Firaũni ngarute andũ a Isiraeli moime bũrũri wa Misiri?”

¹² Nake Ngai agĩcookia atĩrĩ, “Ndĩrĩkoragwo hamwe nawe. Naguo ùndũ ùyũ nĩguo ùgaatuika kĩmenyithia gĩa atĩ nĩ nĩ ngũtũmĩte: Rĩrĩa ùkaaruta andũ a Isiraeli moime bũrũri wa Misiri, nĩmũkahooyagĩra Ngai kĩrĩma-inĩ gĩkĩ.”

¹³ Musa akĩra Ngai atĩrĩ, “Ingĩthĩi kũrĩ andũ a Isiraeli ndĩmeere atĩrĩ, ‘Nĩ Ngai wa maithe manyu wandũma kũrĩ inyuũ,’ nao manjũurie atĩrĩ, ‘Ngai ùcio etagwo atĩa?’ ngaamacookeria atĩa?”

¹⁴ Ngai akĩra Musa atĩrĩ, “Nĩ NDũIRE O TA ùRĨA NDũIRE. Īra andũ a Isiraeli atĩrĩ, ùria wĩtagwo ‘Nĩ NDũIRE nĩwe ùndũmĩte kũrĩ inyuũ.’”

¹⁵ Ningĩ Ngai agĩcooka akĩra Musa atĩrĩ, “Īra andũ a Isiraeli atĩrĩ, ‘Jehova, o we Ngai wa maithe manyu, Ngai wa Iburahĩmu, na Ngai wa Isaaka na Ngai wa Jakubu nĩandũmĩte kũrĩ inyuũ.’ Rĩrĩ nĩrĩo rĩtwa rĩakwa nginya tene, rĩtwa rĩria ndĩrĩrĩkanagwo narĩo kuumo njarwa na njarwa.

¹⁶ “Thĩi, ùcookaniĩrĩre athuuri a Isiraeli, ùmeere atĩrĩ, ‘Jehova, Ngai wa maithe manyu o we Ngai wa Iburahĩmu, na Isaaka, na Jakubu nĩanyumĩrĩre akanjĩra atĩrĩ: Nĩndorete na ngoona maũndũ marĩa mwĩkĩtwo kũ bũrũri wa Misiri,

¹⁷ na nĩndũite nĩngũmũruta kuumo mĩnyamaro-inĩ anyu kũ bũrũri wa Misiri, ndĩmũtware bũrũri wa Akaanani, na Ahiti, na Aamori, na Aperizi, na Ahivi, na Ajobusi, bũrũri ùrĩ bũthi wa iria na ùũkĩ.’

¹⁸ “Athuuri acio a Isiraeli nĩmagagũthikĩrĩria. Ningĩ wee na athuuri acio nĩmũgathĩi kũrĩ mũthamaki wa bũrũri wa Misiri na mũmwĩre atĩrĩ, ‘Jehova, o we Ngai wa Ahibirania, nĩarĩtie na ithuũ. Nĩ ùndũ ùcio twĩtikĩrie tũthĩi rũgendo rwa mũthenya ĩtatũ werũ-inĩ tũkarutĩre Jehova Ngai wĩtũ magongona.’

¹⁹ No nĩnjũũ atĩ mũthamaki ùcio wa bũrũri wa Misiri ndakamwĩtikĩria mũthĩi, tĩa guoko gwakwa kwa hinya kũmũhatĩrĩrie gwĩka ùguo.

²⁰ Nĩ ùndũ ùcio nĩngatambũrũkia guoko gwakwa hũũre andũ a Misiri na maũndũ mothe ma magegania marĩa ngeeka thĩinĩ wao. Thuutha ùcio, nĩakamwĩtikĩria mũthĩi.

²¹ “Na nĩngatũma mwĩtikĩrike nĩ andũ a Misiri, nĩgeetha rĩrĩa mũkoimagara, mũtikanathĩi moko matheri.

²² Mũndũ-wa-nja o wothe Mũisiraeli nĩakahooya mũndũ wa itũũra rĩake, na ahooe mũndũ-wa-nja o wothe matũũranagia nake gwake nyũmba indo cia betha na thahabu o na nguo, iria mũkaahumba ciana cianyu cia aanake na cia airĩtu. Na nĩ ùndũ ùcio nĩmũgataha andũ acio a Misiri.”

4

Musa Kuona Ciama

¹ Musa akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ī mangĩrega kũnjĩtikia kana kũnjigua, na manjĩre atĩrĩ, ‘Jehova ndakuumĩrĩre?’”

² Nake Jehova akĩmũuria atĩrĩ, “Nĩ kũ kũ ùrĩ nakĩo guoko?”

Nake agĩcookia atĩrĩ, “Nĩ rũthanju.”

³ Jehova akĩmwĩra atĩrĩ, “Rũkie thĩ.”

Musa akĩrũkia thĩ, naruo rũgĩtuũka nyoka, nake akĩmũĩrĩra.

⁴ Nake Jehova akĩmwĩra atĩrĩ, “Tambũrũkia guoko ùmĩnyiite mũting’oe.” Nĩ ùndũ ùcio Musa agĩtambũrũkia guoko akĩmĩnyiita, nayo ikigarũrũka, igĩtuũka rũthanju guoko-inĩ gwake.

⁵ Nake Jehova akiuga atĩrĩ, “Ùndũ ùyũ nĩguo wa gũtũma metĩkie atĩ Jehova, o we Ngai wa maithe mao Ngai wa Iburahĩmu, na Ngai wa Isaaka, na Ngai wa Jakubu nĩakuumĩrĩre.”

⁶ Nĩngĩ Jehova akiuga atĩrĩ, “Ikia guoko nguo-inĩ yaku.” Nĩ ùndũ ùcio Musa agĩkia guoko nguo-inĩ yake, na rĩrĩa aakũrutire kwarĩ na mangũ, gũkeerũha ta ira.

⁷ Jehova agĩcooka akĩmwĩra atĩrĩ, “Cookia guoko nguo-inĩ yaku.” Nĩ ùndũ ùcio Musa agĩcookia guoko nguo-inĩ, na rĩrĩa aakũrutire kwagarũrũkĩte gũkahaanana na mwĩrĩ ùcio ùngĩ wake.

⁸ Nĩngĩ Jehova akiuga atĩrĩ, “Mangĩaga gũgwĩtikia na kũrũmbũiya kĩama kĩa mbere, no gũkorwo nĩmagetikia gĩa keerĩ.

⁹ No mangĩaga gwĩtikia ciam a ici cieri kana mage gũkũigua-rĩ, ùgaataha maaĩ kuuma Rũũ rwa Nili na ùmaite thĩ. Maaĩ macio ùgaataha kuuma rũũ nĩmagatuũka thakame maitwo thĩ.”

¹⁰ Musa akĩra Jehova atĩrĩ, “Wee, Mwathani, nĩũũ nĩ ndirĩ ndatuũka mũndũ mwaria wega, kuuma o tene o na kuuma wambĩrĩria kwaria na nĩ ndungata yaku. Nĩ ndirĩ mũtũkĩ ya mũario, na ndĩ rũrĩmĩ rũritũ.”

¹¹ Jehova akĩmwĩra atĩrĩ, “Nũũ waheire mũndũ kanua? Nũũ ùtũmaga mũndũ aage kũigua kana aremwo nĩ kwaria? Nũũ ùtũmaga mũndũ one kana atuũke mũtumumu? Githĩ ti nĩ, Jehova?

¹² Na rĩrĩ, thĩ; nĩngakũhotithia kwaria na ngũrute ùrĩa ùkoiga.”

¹³ No Musa akiuga atĩrĩ, “Mwathani, ndagũthaita tũma mũndũ ùngĩ akaarie.”

¹⁴ Namo marakara ma Jehova makĩrĩmbũkĩra Musa, akĩmũũria atĩrĩ, “Í mũrũ wa nyũkwa Harũni, ùrĩa Mũlawii-rĩ, ndangĩaria? Nĩnjũũ no aarie wega. Arĩ njĩra-inĩ agĩũka gũgũtũnga, na nĩegũkena akuona.

¹⁵ Ùrimwaragĩria na ùkamwĩra ùrĩa ekuuga, na nĩngamũhotithia inyuĩ eerĩ kwaria, na ndĩmũrute ùrĩa mũgeeka.

¹⁶ Nĩakaarĩria andũ handũ haku, na agaatuũka taarĩ we kanua gaku, nawe ùtuũke ta ùrĩ Ngai harĩ we.

¹⁷ No oya rũthanju rũrũ nĩguo ùhotage kũringa ciam naruo.”

Musa Gũcooka Bũrũri wa Misiri

¹⁸ Nake Musa agĩcooka kwa Jethero mũthoni-we, akĩmwĩra atĩrĩ, “Njĩtikĩria njooke bũrũri wa Misiri kũrĩ andũ aitũ, ngarore kana nĩ kũrĩ matũire muoyo.”

Jethero akiuga atĩrĩ, “Thĩ, ndakũhoera thayũ.”

¹⁹ Na rĩrĩ, Jehova nĩarĩrie Musa arĩ o kũu Midiani, akĩmwĩra atĩrĩ, “Cooka bũrũri wa Misiri, nĩgũkorwo andũ othe arĩa meendaga gũkũũraga nĩmakuĩte.”

²⁰ Nĩ ùndũ ùcio Musa akĩoya mũtumia wake na ariũ ake, akĩmahaicia ndigiri na makĩambĩrĩria rũgendo rwa gũcooka bũrũri wa Misiri. Nake akĩoya rũthanju rwa Ngai akĩrũnyiita na guoko.

²¹ Jehova akĩra Musa atĩrĩ, “Wacooka bũrũri wa Misiri-rĩ, tigĩrĩra nĩ weka morirũ mothe marĩa ngũhotithĩte gwĩka mbere ya Firaũni. No nĩngomia ngoro yake nĩgeetha ndagetĩkĩrie andũ mathĩ.

²² Nĩngĩ wĩre Firaũni atĩrĩ, “Ùũ nĩguo Jehova ekuuga: Isiraeli nĩwe mũriũ wakwa wa irigithathi,

²³ na nĩndakwĩrĩre atĩrĩ, “Reke mũriũ wakwa athĩ akaahoe.” No nĩwaregire kũmwĩtikĩria athĩ; nĩ ùndũ ùcio nĩngooraga mũriũ waku wa irigithathi.”

²⁴ Marĩ handũ harĩa mararĩrĩre marĩ rũgendo-inĩ-rĩ, Jehova akĩumĩrĩra Musa, na aarĩ hakuĩ kũmũũraga.

²⁵ No Zipora akĩoya kahiga kaarĩ kogĩ ta kahiũ, akĩruithia mũriũ, na akĩhutithia gĩkonde kũ nyarĩrĩ cia Musa. Agĩcooka akĩmwĩra atĩrĩ, “Ti-itherũ ùrĩ mũthuuri wakwa wa thakame.”

²⁶ Nĩ ùndũ ùcio Jehova agĩtigana nake. (Hĩndĩ iyo mũtumia ùcio wake oigire “ũrĩ mũthuuri wakwa wa thakame” aaragia ùhoru wa irua.)

²⁷ Nake Jehova akĩra Harũni atĩrĩ, “Thĩ werũ-inĩ ùgathaagane Musa.” Nĩ ùndũ ùcio Harũni agĩtũnga Musa kĩrĩma-inĩ kĩa Ngai, akĩmũhĩmbĩria.

²⁸ Nake Musa akĩra Harũni ũria wothe Jehova amũtũmite akoige, o na ningĩ ũhoro wa ciama ciothe iria aamwathĩte aringe.

²⁹ Musa na Harũni magĩcookanĩrĩria athuuri a Isiraeli othe,

³⁰ nake Harũni akĩmeera ũria wothe Jehova eerĩte Musa. O na ningĩ Musa akĩringa ciama mbere yao;

³¹ nao magĩĩtikia. Na rĩria maiguire atĩ Jehova nĩameciĩrĩtie na akona mĩnyamaro yao-rĩ, makĩnamĩrĩria, magĩthathaiya.

5

Gũthondeka Maturubarĩ

¹ Thuutha-inĩ Musa na Harũni nĩmathiire kũrĩ Firaũni, makĩmwĩra atĩrĩ, “Jehova, o we Ngai wa Isiraeli, oigĩte ũu: ‘Reke andũ akwa mathĩ, nĩgeetha makagĩe na giathĩ giakwa werũ-inĩ.’”

² Nake Firaũni akĩmooria atĩrĩ, “Jehova nĩwe ũ, atĩ ndĩmwathĩkĩre na ndekererie andũ a Isiraeli mathĩ? Nĩ ndiũũ Jehova na ndikũrekereria andũ a Isiraeli mathĩ.”

³ Ningĩ makĩmwĩra atĩrĩ, “Ngai wa Ahibirania nĩatwarĩrie. Nĩ ũndũ ũcio twĩtikĩrie tũthĩ rũgendo rwa mĩthenya itatũ werũ-inĩ tũkarutĩre Jehova Ngai witũ magongona, kwaga ũguo no atũrehithĩrie mĩthiro kana atũniine na rũhiũ rwa njora.”*

⁴ No mũthamaki wa bũrũri wa Misiri akĩmooria atĩrĩ, “Musa na Harũni, nĩ kĩĩ kiratũma mũrute andũ wĩra-inĩ wao? Cookai wĩra-inĩ wanyu!”

⁵ Nake Firaũni akiuga atĩrĩ, “Ta rorai, andũ a bũrũri rĩu nĩmaingĩhĩte, na inyuĩ nĩmũragĩria marute wĩra.”

⁶ Mũthenya o ũcio Firaũni agĩatha arũgamĩrĩri a ngombo o na nyabaara cia andũ,† akĩmeera atĩrĩ,

⁷ “Mũtigacooke kũhe andũ a Isiraeli nyeki ya gũthondeka maturubarĩ; nĩmathĩĩ magecarĩrie nyeki o ene.

⁸ No mũmeere atĩ no nginya mathondeke maturubarĩ mũigana o ta wa mbere; mũtikamanyĩhĩrie gĩhimo. Nĩ igũũta; nĩkĩo mararĩra makoiga atĩrĩ, ‘Nĩtũrekwo tũthĩĩ tũkarutĩre Ngai witũ igongona.’

⁹ Maritũhĩriei wĩra nĩgeetha makoragwo makĩruta wĩra hĩndĩ ciothe, na mũtĩge gũthĩkĩrĩria ũhoro wa maheeni.”

¹⁰ Nao arũgamĩrĩri a ngombo na nyabaara cia andũ magĩthĩĩ makĩra andũ atĩrĩ, “Firaũni ekuuga ũu: ‘Ndĩgũcooka kũmũhe nyeki rĩngĩ.’

¹¹ Thĩĩĩ mũgecarĩrie nyeki yanyu kũrĩa guothe mũrĩmĩona, no wĩra wanyu ndũkũnyihanyĩhio o na hanini.’”

¹² Nĩ ũndũ ũcio andũ makĩhurunjũkĩra bũrũri wa Misiri guothe kũngania makoni ma ngano mamatũmĩre ta nyeki.

¹³ Arũgamĩrĩri a ngombo makĩmahinyĩrĩria mũno, makameeraga atĩrĩ, “Rũikiai wĩra ũria mwagĩrĩrwo wa o mũthenya, o ta ũria mwekaga rĩria mwaheagwo nyeki.”

¹⁴ Nao andũ a Isiraeli arĩa maarĩ nyabaara arĩa maathuurĩtuo nĩ anene a ngombo a Firaũni magakĩhũuragwo, makoorio atĩrĩ, “Nĩ kĩĩ kiragiririe mũhingie mũigana wa maturubarĩ ma ira kana ma ũmũthĩ, ta ũria mũrekaga mbere?”

¹⁵ Nao andũ a Isiraeli arĩa maarĩ nyabaara magĩthĩĩ kũrĩ Firaũni kũmũthaita, makĩmũria atĩrĩ: “Nĩ kĩĩ gĩtũmĩte wĩke ndungata ciaku maũndũ maya?”

¹⁶ Ndungata ciaku itiraheo nyeki, na no tũrerwo, ‘Thondekai maturubarĩ!’ Ndungata ciaku nĩirahũrwo, no andũ aku nĩo marĩ na mahĩtia.”

¹⁷ Nake Firaũni agĩcookia atĩrĩ, “Igũũta ici! Inyuĩ mũrĩ igũũta! Nĩkĩo mũraikara mũkiugaga atĩrĩ, ‘Nĩtũrekwo tũkarutĩre Jehova igongona.’

¹⁸ Cookai wĩra-inĩ. Mũtikũheo nyeki, na no nginya mũthondeke mũigana wa maturubarĩ marĩa mwagĩrĩrwo.”

¹⁹ Nao andũ a Isiraeli arĩa maarĩ nyabaara makĩmenya atĩ maarĩ thĩina-inĩ rĩria meerirwo atĩrĩ, “Mũtikũnyĩhĩrio mũigana wa maturubarĩ marĩa mwagĩrĩrwo gũthondeka o mũthenya.”

²⁰ Rĩria moimire harĩ Firaũni-rĩ, magĩkora Musa na Harũni arĩa maameteire,

²¹ nao anyabara acio makĩmeera atĩrĩ, “Jehova aromuona na amũtuire ciira! Mũtũmĩte tũtuĩke kĩndũ kĩnũguo kũrĩ Firaũni na anene ake, na mũkamane rũhiũ rwa njora moko-inĩ mao matũũrage.”

* 5:3 Gĩtũmi kĩa andũ a Isiraeli gĩthĩĩ kũrutĩra magongona kũraihu na andũ a Misiri nĩ tondũ kũrĩ andũ a Misiri, ng’ombe ciarĩ nyamũ nyamũre (8:22). † 5:6 Arũgamĩrĩri arĩa maaroraga andũ a Isiraeli maarĩ andũ a Misiri, nacio nyabaara ciarĩ andũ a Isiraeli.

Ngai Kwīranīra Gūkūūra Andū Ake

²² Musa agĩcooka kūrī, Jehova akīmūria atūrī, “Mwathani, nī kī gītūmīte ūrehithīrie andū aya thūina? Gīkī nīkio gītūmīre ūndūme?”

²³ Kuuma rīria ndaathire kūrī Firaūni kūmwarīria thūini wa rītwa rīaku, nīareheire andū aya thūina, nawe ūkaaga gūteithūra andū aku o na hanini.”

6

¹ Ningī Jehova akūra Musa atūrī, “Rū nūkuona ūrīa ngwīka Firaūni: Nī tondū wa guoko gwakwa kūrī hinya-rī, nīakamarekereria mathī; na ningī nī tondū wa guoko gwakwa kūrī hinya, nīakamaingata moime būrūri wake.”

² Ngai agĩcooka akūra Musa atūrī, “Nī nū Jehova.

³ Nī nū ndoimūrīre Iburahīmu, na Isaaka, o na Jakubu ndī Mūrungu Mwene-Hinya-Wothe, no matiamenyire na rītwa rīu rīakwa Jehova.

⁴ O na nīndathondekire kīrīkanīro gīakwa nao atī nīngamahe būrūri wa Kaanani, kūrīa maatūrāga marī ageni.

⁵ Na makīria-rī, nīnjigūite gūcaaya kwa andū a Isiraēli, arīa matūtīwo ngombo nī andū a Misiri, na nīndirikanīte kīrīkanīro gīakwa nao.

⁶ “Nī ūndū ūcio, īra andū a Isiraēli atūrī: ‘Nī nī nū Jehova, na nīngamwaura icooki rīu mūigīrīrwo nī andū a Misiri. Nīngamuohora mūtige gūcooka gūtuika ngombo ciao, na nīngamūkūūra ndambūrūkīte guoko na cīko nene cia ūtuanīri ciira.

⁷ Ngaamuoya ta andū akwa kūmbe, na ndūike Ngai wanyu. Hīndī īyo nīmūkamenya atī nī nū Jehova Ngai wanyu ūrīa wamūrūtire icooki-inī rīa andū a Misiri.

⁸ Na nīngamūtware būrūri ūrīa ndeeranīre na mwīhītwa nyambararīte guoko atī nīngahe Iburahīmu, na Isaaka, o na Jakubu. Nīguo ngūmūhe mūwīgwatīre ūtuīke wanyu. Nī nī nū Jehova.”

⁹ Musa agīkīheana ūhoro ūcio kūrī andū a Isiraēli, no matiamūiguire nī ūrīa maakuīte ngoro nīkūhinyīrīrio nī ūkombo.

¹⁰ Ningī Jehova akūra Musa atūrī,

¹¹ “Thī wīre Firaūni, mūthamaki wa būrūri wa Misiri arekererie andū a Isiraēli moime būrūri wake.”

¹² No Musa akūra Jehova atūrī, “Angīkorwo andū a Isiraēli matingīnjigua-rī, nīkī kīngītūma Firaūni anjigūe, kuona njaragia ngītondoira?”

Andū a Nyūmba ya Musa na Harūni

¹³ Ngai nīacookire akīaria na Musa na Harūni ūhoro wīgū andū a Isiraēli na Firaūni mūthamaki wa būrūri wa Misiri na akīmaatha marute andū a Isiraēli moime būrūri wa Misiri.

¹⁴ Aya nīo maarī atongoria a nyūmba ciao:

Ariū a Rubeni ūrīa irigithathi rīa Isiraēli maarī Hanoku na Palu, na Hezironi, na Karimi. Acio nīo maarī mbarī cia Rubeni.

¹⁵ Ariū a Simeoni maarī Jemueli, na Jamini, na Ohadi, na Jakini, na Sohari, na Shauli ūrīa warī mūrīu wa mūtumia Mūkaanani. Acio nīo maarī mbarī cia Simeoni.

¹⁶ Maya nīmo maarī marītwa ma ariū a Lawi kūrīngana na maandīko mao: Gerishoni, na Kohathu, na Merari. Lawi aatūrīre muoyo mīaka 137.

¹⁷ Ariū a Gerishoni kūrīngana na mbarī ciao maarī Libini na Shimei.

¹⁸ Ariū a Kohathu maarī Amuramu, na Iziharu, na Heberoni, na Uzieli. Kohathu aatūrīre muoyo mīaka 133.

¹⁹ Ariū a Merari maarī Mahali na Mushi. Acio nīo maarī mbarī cia Lawi kūrīngana na maandīko mao.

²⁰ Amuramu nīahikirie mwarī wa nyina na ithe wetagwo Jokebedi, ūrīa wamūciarīre Harūni na Musa. Amuramu aatūrīre muoyo mīaka 137.

²¹ Ariū a Iziharu maarī Kora, na Nefegu, na Zikiri.

²² Ariū a Uzieli maarī Mishaeli, na Elizafani, na Sithiri.

²³ Harūni nīahikirie Elisheba, mwarī wa Aminadabu, o ūrīa warī mwarī wa nyina na Nahashoni, nake akīmūciarīra Nadabu na Abihu, na Eleazaru, na Ithamaru.

²⁴ Ariū a Kora maarī Asiri, na Elikana, na Abiasafu. Acio nīo mbarī cia Akora.

²⁵ Eleazaru mūrū wa Harūni nīahikirie mūrītu ūmwe wa Putieli, nake akīmūciarīra Finehasi.

Acio nīo maarī atongoria a nyūmba cia Alawii, o mbarī o mbarī.

²⁶ Harūni o ūcio, marī na Musa, n̄o meerirwo n̄i Jehova atīrī, “Rutai andū a Isiraeli kuuma būrūri wa Misiri kūrīngana na ikundi ciao.”

²⁷ N̄io maarīrie Firaūni, mūthamaki wa būrūri wa Misiri, ūhorō wa kūruta andū a Isiraeli kuuma būrūri wa Misiri. Maarī Musa o ūcio na Harūni.

Harūni Kwaria Ithenya rīa Musa

²⁸ Na rīrī, hīndī ūria Jehova aarīrie Musa arī kūu būrūri wa Misiri-rī,

²⁹ aamwīrire atīrī, “Nī n̄i n̄i Jehova. ūria Firaūni mūthamaki wa būrūri wa Misiri ūria wothe ngūkwīra.”

³⁰ No Musa akīra Jehova atīrī, “Kuona njaragia ngītondoiraga-rī, Firaūni angīkīnjigua nīkī?”

7

¹ Ningī Jehova akīra Musa atīrī, “We ngūtuīte ta Ngai harī Firaūni, nake mūrū wa nyūkwa Harūni egūtuīka mūnabii waku.

² Wee ūriugaga ūria wothe ndīgwachaga, nake mūrū wa nyūkwa Harūni n̄iwe ūrīraga Firaūni arekererie andū a Isiraeli moime būrūri wake.

³ No nīngūtūma ngoro ya Firaūni yūme, na o na ndaingīhia ciama ciakwa na morirū gūkū būrūri wa Misiri-rī,

⁴ ndakamūigua. Ningī nīngatambūrūkia guoko gwakwa kūu būrūri wa Misiri, na ndute ikundi cia andū akwa a Isiraeli moime kuo na ūndū wa cīko nene cia ūtuanīri ciira.

⁵ Nao andū a Misiri nīmakamenya atī nī n̄i Jehova, rīrīa ngataambūrūkia guoko gwakwa njūkīrīre būrūri wa Misiri na ndute andū a Isiraeli moime kuo.”

⁶ Musa na Harūni magīka o ūria Jehova aamaathīte meke.

⁷ Musa aarī na mīaka mīrongo īnana nake Harūni mīaka mīrongo īnana na ītatū hīndī ūria maaragia na Firaūni.

Rūthanju rwa Harūni Gūtuīka Nyoka

⁸ Jehova akīra Musa na Harūni atīrī,

⁹ “Rīrīa Firaūni arīmwīra atīrī, ‘Ringai kīama,’ nawe Musa wīre Harūni atīrī, ‘Oya rūthanju rwaku, ūrūkie thī o hau mbere ya Firaūni,’ naruo rūtuīke nyoka.”

¹⁰ Nī ūndū ūcio Musa na Harūni magīthī kūrī Firaūni, nao magīka o ta ūria maathīwo nī Jehova. Harūni agūkia rūthanju rwake thī mbere ya Firaūni na anene ake, naruo rūgītūka nyoka.

¹¹ Nake Firaūni agīta andū arīa oogī o na ago, na aringi ciama a Misiri, nao magīka o ūguo magītūmīra maugī mao ma ūgo.

¹² O mūdū agūkia rūthanju rwake thī na rūgītūka nyoka. No rūthanju rwa Harūni rūkīmeria thanju ciao.

¹³ No rīrī, ngoro ya Firaūni īkūma nake akīrega kūmaigua, o ta ūria Jehova oigīte.

Mūthiro wa Thakame

¹⁴ Ningī Jehova akīra Musa atīrī, “Ngoro ya Firaūni ndīngīororoa; nīaregete kūrēkereria andū mathī.

¹⁵ Nīgūgathī kūrī Firaūni rūciinī agīthī rūū. * Weterere mūcemanie nake hūgūrūrū-inī cia Rūū rwa Nili, na ūthī na rūthanju rūrīa rwagarūrūkite rūgatuīka nyoka.

¹⁶ Ūcooke ūmwīre atīrī, ‘Jehova, o we Ngai wa Ahibirania, nīandūmīte ngwīre ūū: Rekereria andū akwa mathī nīgeetha makandungatīre marī werū-inī. No nginya rū nīregete gūthīkīrīria.

¹⁷ Jehova ekuuga atīrī: Ūndū ūyū nīguo ūgūtūma ūmenye atī nī n̄i Jehova: Ngūgūtha maaī ma Rūū rwa Nili na rūthanju rūrū rūrī guoko-inī gwakwa, namo magarūrūke matūke thakame.

¹⁸ Thamaki irīa irī thūinī wa Rūū rwa Nili nīgūkua, naruo rūū rūnunge; andū a Misiri maremwo nī kūnyua maaī maruo.”

¹⁹ Jehova akīra Musa atīrī, “Ūria Harūni atīrī, ‘Oya rūthanju rwaku na ūtambūrūkie guoko igūrū rīa maaī ma būrūri wa Misiri, na igūrū rīa tūrūū, na mītarō, na tūmaria o na kūrīa guothe kūhīngīrīrie maaī nakuo guothe gūtuīke thakame. Thakame ikaiyūra kūdū guothe būrūri wa Misiri, o na kūu ndoo-inī cia mītī na mītūngi-inī ya mahiga.’”

²⁰ Musa na Harūni magīka o ūria Jehova aathanīte. Agīkīambararia rūthanju rwake arī mbere ya Firaūni na anene ake, nake akīgūtha maaī ma Rūū rwa Nili, namo maaī mothe makīgarūrūka magītūka thakame.

* 7:15 Warī mūtugo wa Firaūni gūthī kūhooya ngai ya Rūū rwa Nili, na nīyo yoīkaine ta ithe wa ngai ciothe.

²¹ Thamaki iria ciarĩ Rũũ rwa Nili igĩkua, naruo rũũ rũkĩnunga ũũru mũno, nginya andũ a bũrũri wa Misiri makĩremwo nĩ kũnyua maaĩ maruo. Bũrũri wa Misiri wothe ũkĩiyũra thakame.

²² No aringi ciama a bũrũri wa Misiri magũka maũndũ o ta macio na ũndũ wa maũgĩ mao ma ũgo, nayo ngoro ya Firaũni ikĩũma; akĩrega kũigua Musa na Harũni, o ta ũria Jehova oigĩte.

²³ Handũ ha kũigua-rĩ, akĩhũndũka agĩthĩ nyũmba-inĩ yake ya ũthamaki, na ndaigana kũrũmbũiya ũhoru ũcio ngoro-inĩ yake.

²⁴ Nao andũ othe a Misiri makĩenja ithima gũkuhĩ na Rũũ rwa Nili nĩguo mone maaĩ ma kũnyua, tondu matingĩahotire kũnyua maaĩ ma rũũ rũu.

Mũthiro wa Ciũra

²⁵ Mĩthenya mũgwanja nĩyahitũkire thuutha wa Jehova kũgũtha maaĩ ma Nili.

8

¹ Ningĩ Jehova akĩra Musa atĩrĩ, “Thĩ kũrĩ Firaũni ũmwĩre atĩrĩ, ‘Jehova oigĩte ũũ: Rekereria andũ akwa mathĩ, nĩgeetha makandungatĩre.

² Ũngĩrega kũmarekereria mathĩ, nĩngũhũra bũrũri waku wothe na mũthiro wa ciũra.

³ Rũũ rwa Nili rũkĩiyũra ciũra. Igũka ciambate o nginya nyũmba yaku ya ũthamaki o na nyũmba yaku ya toro o nginya ũrĩrĩ waku igĩrũ, itoonye nyũmba cia anene aku, o na irũgĩrĩre andũ aku o ene, ikorwo kuo o na mariiko-inĩ maku na mĩharatĩ-inĩ ya gũkandĩrwo mũtu.

⁴ Ciũra icio ikũrũgĩrĩre na irũgĩrĩre andũ aku o na anene aku.’”

⁵ Ningĩ Jehova akĩra Musa atĩrĩ, “Ĩra Harũni atĩrĩ, ‘Tambũrũkia guoko gwaku na rũthanju igĩrũ rĩa tũrũũ, na mĩtaro, na tũmaria, ũtũme ciũra ciũke bũrũri-inĩ wa Misiri.’”

⁶ Nĩ ũndũ ũcio Harũni agĩtambũrũkia guoko gwake igĩrũ rĩa maaĩ ma bũrũri wa Misiri, nacio ciũra ikiumĩra ikĩiyũra bũrũri.

⁷ No aringi ciama a bũrũri wa Misiri magũka maũndũ o ta macio na ũndũ wa maũgĩ mao ma ũgo, o nao magĩtũma ciũra ciũke bũrũri wa Misiri.

⁸ Firaũni agĩta Musa na Harũni, akĩmeera atĩrĩ, “Hooyai Jehova anjehererie na ehererie andũ akwa ciũra ici, na nĩngũrekereria andũ anyu mathĩ makarũfĩre Jehova magongona.”

⁹ Musa akĩra Firaũni atĩrĩ, “Wee nĩwe ngũhe gĩtũo gĩa gũtua ihinda rĩa gũkũhoera, wee na anene aku o na andũ aku nĩguo inyũ na nyũmba cianyu mwehererwo nĩ ciũra, itigare o iria irĩ thĩnĩ wa Rũũ rwa Nili.”

¹⁰ Firaũni akiuga atĩrĩ, “Mũkaahooera rũciũ.”

Nake Musa akĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩgĩtũke ũguo woiga, nĩgeetha ũmenye atĩ gũtirĩ mũndũ ũhaana ta Jehova Ngai witũ.

¹¹ Ciũra nĩcĩgũkweherera na ciehere nyũmba ciaku, cieherere anene aku na andũ aku; itigare o iria irĩ rũũ-inĩ rwa Nili.”

¹² Na rĩria Musa na Harũni mehereire Firaũni, Musa agĩkaĩra Jehova ũhoru wĩgĩ ciũra iria aarehithĩirie Firaũni.

¹³ Nake Jehova agĩka o ũria Musa aahooete. Ciũra iria ciarĩ nyũmba, na iria ciarĩ nja na iria ciarĩ mĩgũnda igĩkua.

¹⁴ Ikĩũnganio ikĩgwo irũndo, nacio ikĩnungia bũrũri.

¹⁵ No rĩria Firaũni onire atĩ marĩkũhooerwo nĩ thĩna-rĩ, akĩũmia ngoro na akĩrega kũigua Musa na Harũni, o ta ũria Jehova oigĩte.

Mũthiro wa Rwaĩ

¹⁶ Ningĩ Jehova akĩra Musa atĩrĩ, “Ĩra Harũni atĩrĩ, ‘Tambũrũkia rũthanju rwaku ũgũthe rũkũngũ rũria rũrĩ thĩ,’ na bũrũri-inĩ wothe wa Misiri-rĩ, rũkũngũ rũu rũgĩtũka rwaĩ.”

¹⁷ Nao magũka ũguo; na rĩria Harũni aatambũrũkirie guoko anyiitĩte rũthanju-rĩ, agũtha rũkũngũ naguo, rwaĩ rũgĩtambĩrĩra andũ na nyamũ. Rũkũngũ ruothe bũrũri-inĩ wa Misiri rũgĩtũka rwaĩ.

¹⁸ No hĩndĩ irĩa aringi a ciama a bũrũri wa Misiri maageririe kũrehe rwaĩ na maũgĩ mao ma ũgo-rĩ, nĩmaremirwo. Naruo rwaĩ rũgĩtambĩrĩra andũ na nyamũ.

¹⁹ Aringi acio a ciama makĩra Firaũni atĩrĩ, “Ūyũ nĩ hinya wa kĩara kĩa Ngai.” No Firaũni akĩũmia ngoro akĩrega kũigua, o ta ũria Jehova oigĩte.

Mũthiro wa Ngĩ

²⁰ Ningĩ Jehova akĩira Musa atĩrĩ, “Ūkĩra rūciinĩ tene, uumĩrĩre Firaũni agĩthĩ Rũũ rwa Nili, ūmwĩre atĩrĩ, ‘Jehova ekuuga ũũ: Rekereria andũ akwa mathĩ nĩgeetha makandungatĩre.

²¹ Ūngĩaga kũreka mathĩ-rĩ, ngũkũrehera mĩrumbĩ ya ngĩ, ndehere anene aku na andũ aku, o na ndĩcirehe nyũmba-inĩ cianyu. Nyũmba cia andũ a Misiri ikũiyũra ngĩ, o na ningĩ ciyũre thĩ kũria guothe marĩ.

²² “No rĩrĩ, mũthenya ũcio ngeeka undũ ũrĩ ngũrani bũrũri-inĩ wa Gosheni, kũria andũ akwa matũũraga; gũtikagia na mĩrumbĩ ya ngĩ kũu, nĩgeetha ũmenye atĩ nĩ, Jehova, ndĩ bũrũri-inĩ ũyũ.

²³ Nĩngekĩra ngũũrani gatagatĩ ka andũ akwa na aku. Rũciũ nĩrĩo kĩama gĩkĩ gĩgekĩka.’”

²⁴ Na ũguo noguo Jehova eekire. Ngĩ mĩrumbĩ mĩnene ikũiyũra nyũmba ya ũthamaki ya Firaũni na igĩtoonya nyũmba cia anene ake, naguo bũrũri wa Misiri wothe ũkĩanangwo nĩ ngĩ icio.

²⁵ Ningĩ Firaũni agĩta Musa na Harũni, akĩmeera atĩrĩ, “Thiũ mũkarutĩre Ngai wanyu iruta gũkũ bũrũri-inĩ.”

²⁶ No Musa akĩmwĩra atĩrĩ, “Gũtingĩagĩrĩra gwĩka ũguo. Magongona marĩa tũkũrutĩra Jehova Ngai witũ nĩ mekuoneka marĩ magigi nĩ andũ a Misiri. Tũngĩkiruta magongona marĩ magigi maitho-inĩ mao-rĩ, githĩ matigũtũhũura na mahiga nyuguto?

²⁷ No nginya tũthĩ rũgendo rwa mũthenya itatũ werũ-inĩ tũkarutĩre Jehova Ngai witũ magongona, o ta ũria atwathĩte.”

²⁸ Firaũni akiuga atĩrĩ, “Nĩngũmũrekereria mũthĩ mũkarutĩre Jehova Ngai wanyu magongona werũ-inĩ, no mũtigathĩ kũraya mũno. Na rĩu, hooerai.”

²⁹ Musa agĩcookia atĩrĩ, “Ndaarĩkia kuuma harĩwe, nĩngũhooya Jehova, na rūciũ ngĩ nĩkoima kũrĩ Firaũni na anene ake, na andũ ake. No ũkĩmenyerere atĩ Firaũni ndageke undũ wa kũheenania rĩngĩ, na undũ wa kwaga kũrekereria andũ mathĩ makarutĩre Jehova magongona.”

³⁰ Musa agĩkiuma harĩ Firaũni, akĩhooya Jehova,

³¹ nake Jehova agĩka ũria Musa aamũhoire; nacio ngĩ ikĩeherera Firaũni, na anene ake, na andũ ake, na gũtirĩ ngĩ yatigarire.

³² No rĩrĩ, o na ihinda rĩrĩ Firaũni akĩũmia ngoro yake akĩrega kũrekereria andũ mathĩ.

9

Mũthiro wa Kũniina Ũhiũ

¹ Ningĩ Jehova akĩira Musa atĩrĩ, “Thiũ kũrĩ Firaũni ũkamwĩre atĩrĩ, ‘Jehova, o we Ngai wa Ahibirania ekuuga ũũ: “Rekereria andũ akwa mathĩ, nĩgeetha makandungatĩre.”

² Ūngĩrega kũmarekereria, na ũthĩ na mbere kũmarĩgĩrĩria-rĩ,

³ guoko kwa Jehova nĩgũkũrethĩria ũhiũ waku ũria ũrĩ ũrũthio-inĩ mũthiro mũũru mũno kũrĩ mbarathĩ cianyu na ndigiri, na ngamũira, na ng’ombe cianyu, na ng’onde na mbũri.

⁴ No Jehova nĩagekĩra ngũũrani gatagatĩ ka ũhiũ wa andũ a Isiraeli na andũ a Misiri, nĩgeetha gũtikagĩe nyamũ ya Mũisiraeli igũkua.’”

⁵ Jehova agĩtua ihinda, na akiuga atĩrĩ, “Rũciũ Jehova nĩageeka undũ ũyũ gũkũ bũrũri-inĩ.”

⁶ Na mũthenya ũyũ ũngĩ Jehova agĩgĩka o ũguo: Ũhiũ wothe wa andũ a Misiri ũgĩka, no gũtirĩ nyamũ o na ĩmwe ya Mũisiraeli yakuire.

⁷ Firaũni agĩtũma andũ magatũire ũhoru, nao makĩona atĩ gũtiarĩ nyamũ o na ĩmwe ya andũ a Isiraeli yakuĩte. No rĩrĩ, ngoro yake ndĩororoire na ndaigana kũrekereria andũ mathĩ.

Mũthiro wa Mahũha

⁸ Ningĩ Jehova akĩira Musa na Harũni atĩrĩ, “Oyai ngundi cia mbiro kuuma riiko rĩria inene, nake Musa amũkie igũrũ mbere ya Firaũni.

⁹ Mbiro ĩyo nĩgatũka rũkũngũ rũhinyu, naruo rũiyũre bũrũri wothe wa Misiri, rũcooke rũtũke mahũha ma ironda mũrĩ-inĩ ya andũ na ya nyamũ bũrũri-inĩ ũcio wothe.”

¹⁰ Nĩ undũ ũcio magĩkĩoya mbiro kuuma riiko inene, makĩrũgama mbere ya Firaũni. Musa akĩmũkia igũrũ, namo mahũha ma ironda makĩumĩra mũrĩ-inĩ ya andũ o na ya nyamũ.

11 Aringi ciama a Misiri matingāhotire kūrūgama mbere ya Musa nī ūndū wa mahūha marīa maarī namo,* hamwe na andū othe a būrūri wa Misiri.

12 No Jehova akūmia ngoro ya Firaūni, akīrega kūigua Musa na Harūni, o ta ūria Jehova eerīte Musa.

Mūthiro wa Mbura ya Mbembe

13 Ningī Jehova akūira Musa atīrī, “Ūkīra rūciinī tene, ūkarūgame mbere ya Firaūni ūmwīre atīrī, ‘Ūū nīguo Jehova Ngai wa Ahibirania ekuuga: Rekereria andū akwa mathī, nīgeetha makahooe,

14 kana ihinda rīrī ngūtūmīre mūthiro yakwa yothe ya hinya, we o hamwe na anene aku na andū aku, nīguo ūmenye atī gūtīrī ūngī ūhaana ta nī gūkū thī guothe.

15 Nīgūkorwo nginya rīu nīngīhotete gūtambūrūkia guoko gwakwa, ngakūhūura na ngahūura andū aku na mūthiro ūria ūngīmūniinīte inyuothe thī.

16 No ngūrūgamītie nī ūndū wa gītūmi gīkī kūmbe, atī nguonie hinya wakwa, na atī rītwa rīakwa rīhunjio thī yothe.

17 No wīyūmītie kūhinyīrīria andū akwa na ūkagīria mathī.

18 Nī ūndū ūcio-rī, rūciū ihinda ta rīrī ngoiria mbura ya mbembe njūru mūno, itarī yoirā ingī tayo gūkū būrūri wa Misiri kuuma rīria Misiri kwambīrīrie gūtūrwo nginya rīu.

19 Gīathane rīu atī ūhiū waku na indo ciothe iria ūrī nacio mūgūnda itoonyio handū ingīgitia, tondū mbura iyo ya mbembe yoirīra mūdū o wothe ūrī nja kana nyamū itarehetwo mūciī o yothe na irī kū mūgūnda no igūkua.’ ”

20 Anene acio a Firaūni arīa meetigīrīte kiugo kīa Jehova makīhiūha gūtoonyia ngombo ciao na ūhiū wao nyūmba thīinī.

21 No arīa mateetigīrīre kiugo kīa Jehova maatigīre ngombo ciao na ūhiū wao mīgūnda-inī.

22 Ningī Jehova akūira Musa atīrī, “Tambūrūkia guoko ūkūroretie matu-inī nīgeetha mbura ya mbembe yure būrūri wa Misiri guothe; yurīre andū, na nyamū na yurīre kīndū gīothe kīrakūra mīgūnda-inī ya būrūri wa Misiri.”

23 Rīria Musa aatambūrūkirie rūthanju arūroretie matu-inī, Jehova agītūma kūgīe na marurumī hamwe na mbura ya mbembe, naruo rūheni rūkīhenūka thī. Nī ūndū ūcio Jehova akiuria mbura ya mbembe kū būrūri wa Misiri;

24 mbura ya mbembe igīkiura, naruo rūheni rūkīhenūka kūdū guothe. Nīkīo kīarī kīhuhūkanio kīria kīuru mūno kīonekanīte būrūri wothe wa Misiri kuuma wambīrīria gūtūrwo nī andū.

25 Mbura iyo ya mbembe īkiura būrūri wothe wa Misiri, īkiurīra kīndū gīothe kīarī mīgūnda, andū o hamwe na nyamū; igīthūkia kīndū gīothe kīarī mīgūnda na igīkahūra mīti yothe.

26 Kūdū kīria mbura iyo ya mbembe itoirire no būrūri wa Gosheni, kūrīa andū a Isiraēli maarī.

27 Nake Firaūni agīta Musa na Harūni, akīmeera atīrī, “Ihinda rīrī nīnjīhītie. Jehova nīwe wa ma; nī na andū akwa nītūhītie.

28 Hooyai Jehova, nīgūkorwo nītūiganītie marurumī na mbura ya mbembe iria tuonete. Nīngūmūrekereria mūthī; mūtīgūikara gūkū rīngī.”

29 Musa akīmūcookeria atīrī, “Ndoima itūura rīrī inene, nīngūtambūrūkia moko hooe Jehova. Marurumī nīmegūthira, na gūtīgūkorwo na mbura ingī ya mbembe, nīgeetha ūmenye atī thī nī ya Jehova.

30 No nīnjūū atī wee na anene aku mūtīrī mūretigīra Jehova Ngai.”

31 (Ūguta na cairi nīciathūkirio, nī ūndū cairi nīyarūtīte magira, naguo ūguta ūkaruta kīro.

32 No rīrī, ngano o na gūthemethu itīathūkirio, tondū itīarī ngūrū.)

33 Hīndī iyo Musa akīehera harī Firaūni na akiuma nja ya itūura inene. Agītambūrūkia moko amaroretie na kūrī Jehova; marurumī na mbura ya mbembe igīthira, na gūtīacookire kuura.

34 Rīria Firaūni onire atī mbura ya mbembe na marurumī nīciathira akīhia rīngī; we na anene ake makūmia ngoro ciao.

35 Nī ūndū ūcio ngoro ya Firaūni yarī nyūmū na ndangīarekereirie andū a Isiraēli mathī, o ta ūria Jehova aarītie na kanua ka Musa.

* 9:11 Mūthiro ūy wahūūrire aringi a ciama a būrūri wa Misiri, no iyo ingī yerekeirio kūrī indo iria cīahooyagwo nī andū a Misiri.

10

Mũthiro wa Ngigĩ

¹ Ningĩ Jehova akũira Musa atĩrĩ, “Thiĩ kũrĩ Firaũni, nĩgũkorwo nĩnyũmitie ngoro yake na ngoro cia anene ake nĩgeetha ninge ciama ici ciakwa gatagatĩ-inĩ kao;

² nĩguo mũkeeraga ciana cianyu na ciana ciacio ũria ndokũriire andũ a Misiri, na ũria ndaringire ciama ciakwa gatagatĩ-inĩ kao, nĩguo mũmenye atĩ nĩ nĩ nĩ Jehova.”

³ Nĩ ũndũ ũcio Musa na Harũni magĩthĩ kũrĩ Firaũni makĩmwĩra atĩrĩ, “Jehova Ngai wa Ahibirania ekuuga ũũ: ‘Ūgũikara nginya rĩ ũregete kũnjĩnyihĩria? Rekereria andũ akwa mathĩ, nĩgeetha makandungatĩre.

⁴ Warega kũmarekereria-rĩ, rũciũ nĩngarehithia ngigĩ bũrũri ũyũ wanyu.

⁵ Ikaiyũra thĩ, imĩhumbĩre yage kuoneka. Nĩkarĩa kĩrĩa gĩothe gĩtigĩtio nĩ mbura ya mbembe, o na irĩe mĩtĩ yothe irĩa irakũra mĩgũnda-inĩ yanyu.

⁶ Ikaiyũra nyũmba ciaku, na cia anene aku, na cia andũ othe a Misiri, ũndũ maithe manyu kana maguuka manyu matarĩ mona kuuma rĩria mambĩrĩrie gũtũũra bũrũri ũyũ nginya rĩu.” Nake Musa akĩgarũrũka akĩeherera Firaũni.

⁷ Anene a Firaũni makĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩ nginya rĩ mũndũ ũyũ egũtũũra arĩ mũtego harĩ ithuĩ? Rekereria andũ aya mathĩ, nĩgeetha makahooe Jehova Ngai wao. Ndũramenya atĩ bũrũri wa Misiri nĩwanangĩtwo?”

⁸ Musa na Harũni magĩcookio kũrĩ Firaũni. Nake akĩmeera atĩrĩ, “Thiĩ mũkahooe Jehova Ngai wanyu; no rĩrĩ, nĩ arĩkũ megũthĩ?”

⁹ Musa akĩmũcookeria atĩrĩ, “Tũgũthĩ na andũ aitũ arĩa ethĩ o na arĩa akũrũ, tũthĩ na aanake na airĩtu aitũ, na tũthĩ na ũhiũ witũ wothe, tondũ tũrathĩ gũkungũria Jehova na iruga inene.”

¹⁰ Firaũni akiuga atĩrĩ, “Hĩ! Kaĩ Jehova arogĩkara na inyuĩ ingĩmũrekereria mũthĩ na atumia anyu na ciana cianyu-ĩ! Hatĩrĩ nganja mũrĩ na muoroto mũũru.

¹¹ Aca! Thiĩ o arũme oiki,* mũthĩ mũhooe Jehova, nĩgũkorwo ũguo nĩguo mũkoretwo mũkĩenda.” Nao Musa na Harũni makĩingatwo, makĩehera mbere ya Firaũni.

¹² Nake Jehova akũira Musa atĩrĩ, “Tambũrũkia guoko gwaku igũrũ rĩa bũrũri wa Misiri nĩgeetha ngigĩ ciũke ciyũre bũrũri ũyũ wothe, nacio irĩe kĩndũ gĩothe kĩrakũra mĩgũnda-inĩ, kĩrĩa gĩothe gĩatigirio nĩ mbura ya mbembe.”

¹³ Nĩ ũndũ ũcio Musa agĩtambũrũkia rũthanju rwake igũrũ rĩa bũrũri wa Misiri, nake Jehova agĩtũma rũhuho ruumĩte irathĩro rũhurutane kũu bũrũri ũcio mũthenya wothe na ũtũkũ wothe. Gũgĩkinya rũciĩnĩ rũhuho rũu nĩ rwarehete ngigĩ.

¹⁴ Nacio ngigĩ icio ikĩhithũkĩra bũrũri wa Misiri wothe na igũikara kũndũ guothe bũrũri-inĩ irĩ nyingĩ mũno. Mbere iyo gũtiagĩte mũthiro wa ngigĩ ta ũcio na gũtikagĩa ũngĩ ta ũcio.

¹⁵ Ikĩhumbĩra thĩ yothe o nginya ikĩira. Ikĩrĩa kĩrĩa gĩothe gĩatigarĩtio nĩ mbura ya mbembe, kĩrĩa gĩothe gĩakũrũra mĩgũnda o na matunda marĩa maarĩ mĩtĩ-inĩ. Gũtirĩ kĩndũ kĩgũ gĩatigarire mũtĩ-inĩ kana mũmera bũrũri-inĩ wothe wa Misiri.

¹⁶ Nake Firaũni agũta Musa na Harũni narua, akĩmeera atĩrĩ, “Nĩnjĩhĩrie Jehova Ngai wanyu, o na inyuĩ nĩndimwĩhĩrie.

¹⁷ Rũu ndekeraĩ mehĩa makwa o rĩngĩ na mũhooe Jehova Ngai wanyu anjehererie mũthiro ũyũ mũũru.”

¹⁸ Hĩndĩ iyo Musa akĩeherera Firaũni agĩthĩ akĩhooya Jehova.

¹⁹ Nake Jehova akĩgarũra rũhuho, akĩrũtua rũhuho rũnene rwa kuuma ithũũro, naruo rũkũmbũra ngigĩ icio, rũgĩcitwara Iria-inĩ Itune. Gũtirĩ gĩgĩgĩ o na kamwe gaatigarire bũrũri wa Misiri.

²⁰ No Jehova akĩũmia ngoro ya Firaũni, nake akĩrega kũrekereria andũ a Isiraeli mathĩ.

Mũthiro wa Nduma

²¹ Ningĩ Jehova akũira Musa atĩrĩ, “Tambũrũkia guoko ũkũroretie igũrũ matu-inĩ nĩgeetha nduma iyyũre bũrũri wa Misiri, nduma ingĩhutika.”

²² Nĩ ũndũ ũcio Musa agĩtambũrũkia guoko akũroretie igũrũ matu-inĩ, nayo nduma nene ikĩyũra bũrũri wa Misiri mũthenya itatũ.

²³ Gũtirĩ mũndũ ũngĩahotire kuona ũria ũngĩ kana oime gwake handũ ha mũthenya itatũ. No andũ a Isiraeli, othe kũrĩa maikaraga kwarĩ na ũtheri.

* **10:11** Arũme no-o metĩkĩrĩtio kũhooya thĩnĩ na ndini ya andũ a Misiri.

²⁴ Ningĩ Firaũni agĩta Musa, akĩmwĩra atĩrĩ, “Thiĩ mũkahooe Jehova. O na atumia anyu na ciana no mathiĩ na inyuĩ; no rĩrĩ, mũtĩge ndũuru cianyu cia mbũri na cia ng’ombe.”

²⁵ No Musa akĩmwĩra atĩrĩ, “No nginya ũtũtũkĩrie tũkarutĩre Jehova Ngai witũ magongona na maruta ma njino.

²⁶ Ũhiũ witũ no nginya tũthĩ naguo; gũtirĩ o na ihũngũ tũgũtiga na thuutha. No nginya tũhũthĩre imwe ciacio tũkĩhooya Jehova Ngai witũ, na tũtingĩmenya nĩ irĩkũ irĩbatarania mahooya-inĩ nginya tũkĩnye kũu.”

²⁷ No Jehova akĩũmia ngoro ya Firaũni, nake akĩrega kũmarekereria mathiĩ.

²⁸ Firaũni akĩra Musa atĩrĩ, “Uma, ũnjeherere! Wĩmenyerere ndũkanooke mbere yakwa rĩngĩ! Mũthenya ũria ũkoona ũthiũ wakwa, no gũkua ũgaakua.”

²⁹ Musa akĩmũcookeria atĩrĩ, “O ta ũguo woiga, ndigooka mbere yaku rĩngĩ.”

11

Mũthiro wa Marigithathi

¹ Na rĩrĩ, Jehova nĩeerĩte Musa atĩrĩ, “Nĩngũrehere Firaũni na bũrũri wa Misiri mũthiro ũngĩ ũmwe. Thuutha ũcio, nĩakamũrekereria mũthiĩ mume gũkũ, na rĩrĩa ageeka ũguo, nĩkũmũingata akaamũingata biũ.

² Īra arũme othe, o hamwe na andũ-a-nja mahooe andũ a matũũra mao indo cia betha na cia thahabu.”

³ (Jehova agĩtũma andũ acio metũkĩrĩke nĩ andũ a Misiri, na Musa we mwene aarĩ mũtũku mũno kũu bũrũri wa Misiri nĩ anene a Firaũni o na andũ arĩa angĩ.)

⁴ Nĩ ũndũ ũcio Musa akiuga atĩrĩ, “Jehova ekuuga ũũ: ‘Kũrĩ ta ũtukũ gatagatĩ nĩngatuĩkania bũrũri wa Misiri wothe.

⁵ Mwana wothe wa kahĩ wa irigithathi gũkũ bũrũri wa Misiri nĩagaakua, kwambĩrĩria irigithathi rĩa Firaũni, rĩrĩa rĩikaragĩra gĩtĩ kia ũnene, nginya irigithathi rĩa ngombo ya mũirĩtu, ũria ũrutaga wĩra gĩthĩ-inĩ, na marigithathi mothe ma ng’ombe o namo.

⁶ Nĩgũkaagĩra kĩrĩro kĩnene bũrũri wa Misiri wothe, kĩrĩro kĩũru gĩtarĩ gĩakorwo kuo, na gĩtakagĩra kuo rĩngĩ o na rĩ.

⁷ No gatagatĩ ka andũ a Isiraeli, gũtirĩ ngui ĩgaakũgĩra mũndũ, kana ĩkũgĩre nyamũ.’ Hĩndĩ ĩyo nĩũkamenya atĩ Jehova nĩekĩrĩte ngũũrani harĩ andũ a Misiri na andũ a Isiraeli.

⁸ Anene aya aku othe magooka kũrĩ nĩ, manyinamũrĩre makiugaga atĩrĩ, ‘Thiĩ, we mwene o na andũ arĩa makũrũmũrĩre!’ Thuutha ũcio nĩngathĩ.” Hĩndĩ ĩyo Musa, acinĩtwo nĩ marakara, akĩeherera Firaũni.

⁹ Jehova nĩeerĩte Musa atĩrĩ, “Firaũni nĩakarega gũkũigua, nĩgeetha morirũ makwa gũkũ bũrũri wa Misiri mongerereke.”

¹⁰ Musa na Harũni nĩmarĩngĩre morirũ maya mothe mbere ya Firaũni, no Jehova akĩũmia ngoro ya Firaũni, na ndaigana kũrekereria andũ a Isiraeli moime bũrũri-inĩ wake.

12

Giathĩ kĩa Bathaka

¹ Jehova akĩra Musa na Harũni marĩ kũu bũrũri wa Misiri atĩrĩ,

² “Mweri ũyũ nĩguo ũgũtuĩka mweri wa mbere harĩ inyuĩ, ũtuĩke mweri wa mbere wa mwaka wanyu.

³ Īrai andũ othe a Isiraeli atĩ mũthenya wa ikũmi mweri ũyũ, o mũndũ akanyĩitũra andũ a nyũmba yake gatũrũme; o nyũmba gatũrũme kamwe.

⁴ Nyũmba ĩngĩgakorwo ĩrĩ nini mũno, ũndũ ĩtangĩniina gatũrũme kamwe-rĩ, nĩmanyĩitanĩre gatũrũme kamwe na nyũmba ĩria mahakanĩte nayo, marĩkĩtie gwĩtara mũigana wao meturanĩre. Rorai na mũtue wega nĩ tũtũrũme tũigana tũkabatarania kũringana na mũrĩre wa o mũndũ.

⁵ Nyamũ iria mũgũthũura no nginya ikorwo irĩ tũtũrũme twa ũkũrũ wa mwaka ũmwe, na itarĩ na kaũũgũ, na mũgaaciruta kuuma harĩ ng’ondũ kana mbũri.

⁶ Cimenyerere nginya mũthenya wa ikũmi na ĩna wa mweri, hĩndĩ ĩria andũ othe a Isiraeli magaacithĩnja hwaĩ-inĩ.

⁷ Hĩndĩ ĩyo makooya thakame ĩmwe ya tũtũrũme tũu, nao mamĩhake hĩngĩro-inĩ cia igũrũ na cia mũena ya mũrango wa nyũmba ĩria makaarĩra tũtũrũme tũu.

⁸ ũtukũ o ũcio makaarĩa nyama icio ihĩhĩtio na mwakĩ, marĩanĩrie na nyeni ndũrũ na mĩgate ĩtarĩ mũkĩre ndawa ya kũmbia.

⁹ Mütikanarĕ nyama irĭ njĭthĭ kana itherūkĭtio na maaĭ, no ihĭhio na mwaki, mŭtwe, na magŭrŭ o na nyama cia nda.

¹⁰ Mütikanatigie imwe ciacio ikinyĭrie rūciinĭ; iria ingĭtigara nginya rūciinĭ, no nginya mŭgaacicina.

¹¹ Ū ŭ nĭguo mŭkaarĭa nyama icio: mŭkorwo mwĭhotorete mĭcibi yanyu njohero, na iraatŭ cianyu irĭ magŭrŭ,* na mĭtirima yanyu irĭ moko. Mŭgaacirĭa naihenya; ĩyo nĭyo Bathaka ya Jehova.

¹² “O ŭtukŭ ŭcio nĭngatuĭkanĭria bŭrŭri wa Misiri, na nĭngooraga marigithathi mothe ma andŭ na ma nyamŭ, na nĭngatuĭra ngai cia bŭrŭri wa Misiri ciothe ciira. Nĭi nĭ nĭ Jehova.

¹³ Thakame ĩyo ĩgaatuĭka rŭrĭ rwanyu nyŭmba-inĭ iria mŭgaakorwo mŭrĭ, na rĭria ngoona thakame-rĭ, no kŭmŭhĭtŭka ngaamŭhĭtŭka. Gŭtirĭ mŭthiro ŭkamŭhutia hĭndĭ ĩria ngaahŭra bŭrŭri wa Misiri.

¹⁴ “Mŭthenya ŭcio nĭmŭrŭrĭrikanaga; ŭkŭngŭyagĭrei harĭ njiarwa iria igooka ŭrĭ wa giathĭ kĭa Jehova, ŭrĭ ŭndŭ wathanĭtwo wa gŭtŭra.

¹⁵ Ihinda rĭa mĭthenya mŭgwanja, mŭkaarĭaga mĭgate ĩtarĭ mŭkĭre ndawa ya kŭmbia. Mŭthenya wa mbere mŭkeeheria ndawa ya kŭmbia kuuma nyŭmba cianyu,† nĭgŭkorwo mŭndŭ o wothe ŭngĭrĭa kindŭ kĭrĭ ndawa ya kŭmbia kuuma mŭthenya wa mbere nginya wa mŭgwanja-rĭ, nĭakaingatwo eherio harĭ andŭ a Isiraeli.

¹⁶ Gĭai na kĭngano gĭtheru mŭthenya wa mbere, na mŭgĭe na kĭngĭ mŭthenya wa mŭgwanja. Mütikanarute wĭra o na ŭrĭkŭ mĭthenya ĩyo, tĭga o wa kŭhaarĭia irio cia kŭrĭo nĭ mŭndŭ wothe, ŭguo noguo mŭngŭka.

¹⁷ “Kŭngŭirai Giathĭ kĭa Mĭgate ĩtarĭ Ndawa ya Kŭmbia, tondŭ nĭ mŭthenya ŭyŭ kŭmbe ndamŭrutire mŭrĭ ikundi kuuma bŭrŭri wa Misiri. Kŭngŭirai mŭthenya ŭyŭ ŭrĭ ŭndŭ wathanĭtwo wa gŭtŭra nginya njiarwa iria igooka.

¹⁸ Mweri wa mbere mŭrĭrĭaga mĭgate ĩtarĭ na ndawa ya kŭmbia, kwambĭrĭia hwaĭ-inĭ wa mŭthenya wa ikŭmi na ĩna, nginya hwaĭ-inĭ wa mŭthenya wa mĭrongo ĩrĭ na ŭmwe.

¹⁹ Handŭ ha matukŭ mŭgwanja, gŭtikoneke ndawa ya kŭmbia mĭgate nyŭmba-inĭ cianyu. Na rĭrĭ, mŭndŭ o wothe ŭngĭrĭa kindŭ kĭrĭ na ndawa ya kŭmbia nĭakaingatwo athengio mŭngĭ-inĭ wa Isiraeli, arĭ mŭgeni, kana aciarĭtwo arĭ Mŭisiraeli.

²⁰ Mütikanarĕ kindŭ gĭkĭrĭtwo ndawa ya kŭmbia. Kŭrĭa guothe mŭgaatŭra, mŭkaarĭaga mĭgate ĩtarĭ ndawa ya kŭmbia.”

²¹ Nake Musa agĭta athuuri a Isiraeli othe, akĭmeera atĭrĭ, “Thĭi o narua mŭgathuure nyamŭ nĭ ŭndŭ wa nyŭmba cianyu na mŭthĭnje gatŭrŭme ka Bathaka.

²² Oyai kĭohe kĭa mahuti ma mŭthobi, mŭgĭtobokie karaĭ-inĭ karĭ na thakame, mŭcooke mŭmĭhake hingĭro ya igŭrŭ ya mŭrango, o na mĭena yeerĭ ya hingĭro cia mŭrango. Gŭtikagĭe mŭndŭ o na ŭmwe wanyu ŭkuuma nja ya nyŭmba yake nginya rūciinĭ.

²³ Hĭndĭ ĩria Jehova arĭtuĭkania bŭrŭri nĭguo orage andŭ a Misiri-rĭ, nĭarĭona thakame ĩyo ĩrĭ igŭrŭ na mĭena ya hingĭro cia mĭrango, nake ahĭtŭke mŭromo wa nyŭmba ĩyo, na nĭakagiria mŭniinani atoonye nyŭmba cianyu amŭŭrage.

²⁴ “Athĭkĭrai ŭrutani ŭyŭ taarĭ watho wa gŭtŭra wathĭkagĭrwo nĭ inyuĭ na njiaro cianyu.

²⁵ Rĭrĭa mŭgaatoonya bŭrŭri ŭrĭa Jehova akaamŭhe ta ŭrĭa eranĭire-rĭ, mŭkaamenyagĭrĭa giathĭ gĭkĭ.

²⁶ Na rĭria ciana cianyu ikamŭŭria atĭrĭ, ‘Giathĭ gĭkĭ kiugĭte atĭa harĭ inyu?’

²⁷ Mŭgaacĭira atĭrĭ, ‘Nĭ igongona rĭa Bathaka rĭa kŭrutĭra Jehova, ŭrĭa waagarare nyŭmba cia andŭ a Isiraeli kŭu bŭrŭri wa Misiri, na akĭhonokia andŭ a nyŭmba ciitŭ hĭndĭ ĩria ooragire andŭ a Misiri.’ ” Nao andŭ makĭinamĭrĭia mothiŭ mao, makĭhooya.

²⁸ Andŭ a Isiraeli magĭgĭka o ŭrĭa Jehova aathire Musa na Harŭni.

²⁹ O ŭtukŭ gatagatĭ Jehova akĭŭraga marigithathi mothe kŭu bŭrŭri wa Misiri, kwambĭrĭia irigithathi rĭa Firaŭni, ŭrĭa waikaragĭra gĭtĭ kĭa ŭnene, nginya irigithathi rĭa mŭndŭ muohe ŭrĭa warĭ njeera na marigithathi ma mahiŭ mothe.

³⁰ Firaŭni na anene ake othe o na andŭ a Misiri othe, magĭŭkĭra kŭrĭ o ŭtukŭ, nakuo gŭkĭgĭa kĭrĭo kĭnene kŭu bŭrŭri wa Misiri, nĭgŭkorwo gŭtiarĭ nyŭmba ĩtaarĭ na mŭndŭ wakuĭte.

* 12:11 Ndarĭ mŭtugo wa andŭ hĭndĭ ĩyo kŭrĭa mekĭrĭte iraatŭ na makeyoha mĭcibi, nĭ tondŭ maarutaga iraatŭ magĭtoonya nyŭmba kana hema. † 12:15 Giathĭ kĭa Bathaka no kĭo kĭoĭkaine na rĭtwa rĭngĭ ta Giathĭ kĭa Mĭgate ŭtarĭ mwĭkĭre ndawa ya kŭmbia.

Thaama

³¹ O ütukū ūcio, Firaūni agūta Musa na Harūni, akīmeera atīrī, “Ūkīrai! Ehererai andū akwa, inyuī o na andū a Isiraēli othe! Thiī mūgatungatire Jehova o ta ūria mūūrītie.

³² Oyai ndūūru cianyū cia mbūri na cia ng’ombe o ta ūria mūroigīte na mūthiī. Na mūndathime o na nīi.”

³³ Nao andū a Misiri makīhīka andū acio moime būrūri ūcio na ihenya, nīgūkorwo moigire atīrī, “Kwaga ūguo, tūgūkua ithuothe!”

³⁴ Nī ūndū ūcio andū a Isiraēli makīoya kīmere kīao gītane kīrwo ndawa ya kūmbia, na magīgīkuua na ciande, nayo mīharatī yoohereirwo nguo-inī.

³⁵ Nao andū a Isiraēli magīka o ta ūria meerītwo nī Musa na makīhooya andū a Misiri mamahe indo cia betha na cia thahabu, o na nguo.

³⁶ Jehova agītūma andū acio metīkīrīke nī andū a Misiri nao makīmahe kīrīa gīothe meetīre; nī ūndū ūcio magītaha indo cia andū a Misiri.

³⁷ Andū a Isiraēli makīambīrīria rūgendo kuuma Ramesese magīthīi Sukothu. Arūme arīa metwaraga na magūrū maarī ta 600,000 hategūtārwo atumia na ciana.

³⁸ Na andū angī aingī nīmathiire na makīambatania nao, hamwe na ndūūru nene cia mahiū ma mbūri na ng’ombe.

³⁹ Kīmere kīrīa maarūtīte būrūri wa Misiri nīkīo maatūmīre gūthondeka mūgate itarī ndawa ya kūmbia. Kīmere kīu gītīarī na ndawa ya kūmbia tondū nīkūngatwo maingatīrwo būrūri wa Misiri, na matiigana kūgīa na ihinda rīa kūhaarīria irio ciao.

⁴⁰ Ihinda rīrīa andū a Isiraēli maatūirire būrūri wa Misiri nī mīaka 430.

⁴¹ Harīa mīaka iyo 430 yathīrīre-rī, mūthenya o ro ūcio, nīguo ikundi ciothe cia andū a Jehova cioimire būrūri wa Misiri.

⁴² Tondū ütukū ūcio nīguo Jehova aikarire eiguīte nīguo amarute būrūri wa Misiri-rī, na ütukū ūyū nao andū a Isiraēli othe nīmarīkaraga meiguīte nīguo matīage Jehova njarwa-inī ciothe iria igooka.

Mīhingo ya Bathaka

⁴³ Jehova akīra Musa na Harūni atīrī, “Maya nīmo mawatho ma Bathaka:

“Gūtīrī mūgeni ūngīrīa Bathaka iyo.

⁴⁴ Ngombo o yothe ūgūrīte no irīe Bathaka iyo thuutha wa kūmīruithia,

⁴⁵ no mūrārīrīri kana mūruti wīra wa mūcaara ndakanamīrie.

⁴⁶ “No nginya irīagīrwo thiīnī wa nyūmba o imwe, mūtīkanoimie nyama o na irīkū nja ya nyūmba. Mūtīkanoine ihīndī o na rīmwe rīayo.

⁴⁷ Mūngī wothe wa Isiraēli no nginya ūkūngūire Bathaka.

⁴⁸ “Mūgeni ūtūūrīte thiīnī wanyu na nīekwenda gūkūngūira Bathaka ya Jehova, no nginya aruithie arūme othe a nyūmba yake; thuutha ūcio nīrīo angīkūngūira Bathaka ta mūndū ūciarīrwo būrūri-inī. Gūtīrī mūndū mūrūme ūtarī mūrūu ūngīrīa Bathaka.

⁴⁹ Watho o ūcio nguo ūgwatha arīa maciarītwo marī a būrūri, o na ageni arīa matūranagia na inyuī.”

⁵⁰ Andū a Isiraēli othe magīka o ūrīa Jehova aathīte Musa na Harūni.

⁵¹ Na mūthenya o ro ūcio, Jehova akīruta andū a Isiraēli kuuma būrūri wa Misiri na ikundi ciao.

13*Kwamūrwo kwa Marigithathi*

¹ Nake Jehova akīra Musa atīrī,

² “Nyamūrīra marigithathi mothe ma twana twa tūhīi. Maciaro ma mbere ma nda o yothe gatagafī-inī ka andū a Isiraēli nī makwa, marī ma mūndū kana ma nyamū.”

³ Nake Musa akīra andū atīrī, “Rirīkanagai mūthenya ūyū, mūthenya ūrīa mwoimire būrūri wa Misiri, mūkiūma būrūri wa ūkombo, tondū Jehova nīamūrūtire kuo na guoko kwa hinya. Mūtīkarīage kīndū kīrī na ndawa ya kūmbia.

⁴ Ūmūthī, mweri-inī ūyū wa Abibu, nīguo mūroimagara mūthīi.

⁵ Rīrīa Jehova akaamūkīnyia būrūri wa Akaanani, na Ahitī, na Aamori, na Ahivi, na Ajobusi būrūri ūrīa eehītire mbere ya maithe manyu ma tene atī nīakamūhe būrūri ūrī būthi wa iria na ūkī-rī, mūkaamenyagīrīra gīathī gīkī mweri-inī ūyū:

⁶ Ihinda rīa mūthenya mūgwanja mūkaarīaga mīgate itarī mīkīre ndawa ya kūmbia na mūthenya wa mūgwanja mūthondeke iruga inene nī ūndū wa Jehova.

⁷ Rīāgai mīgate itarī mīkīre ndawa ya kūmbia ihinda rīa mīthenya iyo mūgwanja; gūtikoneke kīndū kīrī na ndawa ya kūmbia gatagatī kanyu, kana ndawa ya kūmbia yoneke handū o hothe mīhaka-inī yanyu.

⁸ Mūthenya ūcio o mūndū ere mūrīū atīrī, ‘Ndīreka ūū tondū wa ūrīa Jehova aanjīkīire rīrīa ndoimire būrūrī wa Misiri.’

⁹ Kūmenyerera mūthenya ūyū nīkuo kūrītūkaga ta rūrūrī guoko-inī gwaku, na kīrīrīkania ūthiū-inī waku, atī watho wa Jehova nūrūrīkaraga iromo-inī ciaku. Nīgūkorwo Jehova nīakūrūtire būrūrī wa Misiri na guoko gwake kwa hinya.

¹⁰ No nginya mūrūmie watho ūyū mwathane ihinda rīaguo rīakinya, mwaka o mwaka.

¹¹ “Thuutha wa Jehova kūmūkinya būrūrī wa Akaanani na amūhe guo, o ta ūrīa eeranīre na mwīhītwa kūrī inyuū o na maithe manyu ma tene-rī,

¹² nīmūkahe Jehova maciaro ma mbere ma nda ciothe. Marigithathi ma njamba mothe ma ūhiū wanyu nī ma Jehova.

¹³ Mūgaakūrāga irigithathi o rīothe rīa ndigiri na gatūrūme,* no mūngīaga kūrīkūrā-rī, mūrīune ngingo. Kūrāgai marigithathi mothe manyu ma aanake.

¹⁴ “Matukū-inī marīa magooka, rīrīa mūrūguo agaakūrīa atīrī, ‘Ūū nī kuuga atīa?’ mwīre atīrī, ‘Jehova aatūrūtire būrūrī wa Misiri, agītūruta būrūrī wa ūkombo, na guoko gwake kwa hinya.

¹⁵ Rīrīa Firaūni omīrie mūtwe akīrega gūtūrēkereria-rī, Jehova nīooragire marigithathi ma būrūrī wa Misiri mothe, andū o na nyamū. Ūndū ūcio nīguo ūtūmaga ndūtīre Jehova igongona rīa njamba ciothe iria ciambaga kuuma nda, na ngakūrā mūrīū wakwa wothe wa irigithathi.

¹⁶ Naguo ūndū ūcio ūrītūkaga ta rūrūrī guoko-inī gwaku, o na ūtūkage kīnonania gūkīrītwo ūthiū-inī waku, atī Jehova nīatūrūtire būrūrī wa Misiri na guoko gwake kwa hinya.’ ”

Kūrīnga Iria Itune

¹⁷ Rīrīa Firaūni aarekereirie andū a Isiraēli mathī-rī, Ngai ndaamatongoreirie njīra-inī ya kūhītūkīra būrūrī wa Afīlīstī,† o na gūtūka iyo nīyo yarī njīra rīra nguhī. Nīgūkorwo Ngai oigire atīrī, “Mangīcēmania na mbaara-rī, maahota kwīricūkwo, macooke būrūrī wa Misiri.”

¹⁸ Nī ūndū ūcio Ngai agīgītongoria andū acio mathīūrūrūkīre njīra ya werū-inī merekeire Iria Itune. Andū a Isiraēli maambatire makīuma būrūrī wa Misiri meeohete indo cia mbaara.

¹⁹ Musa nīakuuire mahīndī ma Jusufu, nī ūndū Jusufu nīehītīthīte arīū a Isiraēli na mwīhītwa. Oigīte atīrī, “Ti-itherū Ngai nīakamūteithia, na inyuū hīndī iyo no nginya mūgaakuu mahīndī makwa kuuma kūndū gūkū.”

²⁰ Thuutha wa kuuma Sukothu maambire kambī ciao Ethamu ndeere-inī cia werū.

²¹ Mūthenya, Jehova aathīaga mbere yao arī gītugī-inī gīa itu gīa kūmoonēria njīra, na ūtūkū-rī, aathīaga mbere yao arī gītugī-inī kīa mwaki amamūrīkīre njīra, nīgeetha mahote gūthī mūthenya o na ūtūkū.

²² Gītugī gīa itu mūthenya kana gītugī kīa mwaki ūtūkū, gūtīrī kīeheraga handū hakīo mbere ya andū acio.

14

¹ Nīngī Jehova akīra Musa atīrī,

² “Īra andū a Isiraēli macooke na thuutha, na mambe hema gūkuhī na Pi-Hahirothu, gatagatī ka Migidoli na iria. Nīmambe hema hūgūrūrū-inī cia iria, kūng’ethanīra na Baalī-Zefoni.

³ Firaūni nīageciiria atīrī, ‘andū a Isiraēli marī na kīrīgīcano no kūrūrūra marorūrūra būrūrī-inī, mahīngīrīrio nī werū.’

⁴ Na nīngomia ngoro ya Firaūni, nake nīakamaingatithia. No nī mwene nīngēgīra na rīrī nī ūndū wa Firaūni na mbūtū yake yothe ya ita, nao andū a Misiri nīmakamenya atī nī nī nī Jehova.” Nī ūndū ūcio andū a Isiraēli magīka o ūguo merītwo.

⁵ Rīrīa mūthamaki wa būrūrī wa Misiri eerirwo atī andū acio nīmōrīte-rī, Firaūni na anene ake makīricūkwo ūhorō ūcio, magīkiuga atīrī, “Hī! Tweka atīa? Twarekereria andū a Isiraēli mathī na ithuī tuorīrwo nī ūtungata wao?”

⁶ Nī ūndū ūcio akiuga ngaari yake ya ita ihaarīrio, na agīthī na mbūtū yake ya ita.

* **13:13** Ndigiri ndīngīarūtīrwo Ngai ta igongona, no watho nīwetīkīrītīe ikūrānio na ndūrūme. † **13:17** Njīra ino nīyo yarī nguhī kuuma Gosheni gūthī Kaanani, na nīyarangagīrwo nī andū a Misiri.

7 Agĩthĩĩ na ngaari cia ita 600 iria njega mũno, o hamwe na ngaari cia ita iria ingĩ ciothe cia bũrũri wa Misiri, ciothe irũgamĩrĩrwo nĩ anene.

8 Jehova akĩũmia ngoro ya Firaũni mũthamaki wa bũrũri wa Misiri, na nĩ ũndũ ũcio akĩrũmirĩra andũ a Isiraeli na ihenya arĩa moimagarĩte makinyũkĩtie na ũcamba.

9 Andũ a Misiri, hamwe na mbarathi ciothe cia Firaũni na ngaari cia ita, na andũ arĩa mathiiga mahaicĩte mbarathi, na thigari, makĩrũmirĩra andũ a Isiraeli na ihenya makĩmakinyĩra harĩa maambĩte hema rũteere-inĩ rwa iria, hakuĩ na Pi-Hahirothu kũng'ethera Baali-Zefoni.

10 Firaũni akuhĩrĩria-rĩ, andũ a Isiraeli makĩhũgũra, makĩona andũ a Misiri mamomĩte thuutha makĩmaka mũno, magĩkaĩra Jehova.

11 Makĩra Musa atĩrĩ, "Nĩ mbĩrĩra gũtaarĩ bũrũri wa Misiri, nĩguo ũtũrehe tũkuĩre gũkũ werũ-inĩ? Nĩ atĩa ũũ ũtwĩkĩte ũgatũruta bũrũri wa Misiri?"

12 Githĩ tũtiakwĩre tũrĩ o bũrũri wa Misiri atĩ ũtigane na ithuĩ, ũreke tũtungatũre andũ a bũrũri wa Misiri? Kũngĩarĩ wega tũtungatũre andũ a Misiri kũrĩ gũkuĩra werũ-inĩ!"

13 Musa agĩcookeria andũ acio atĩrĩ, "Tigai gwĩtigĩra. Mwĩhaandei wega, na nĩmũkuona ũhonokio ũria Jehova ekũmũrehere ũmũthĩ. Andũ a Misiri aya mũrona ũmũthĩ, mũtikamona rĩngĩ.

14 Jehova nĩekũmũrũrĩra, mũbatie o gũikara mũhooreire."

15 Ningĩ Jehova akũra Musa atĩrĩ, "Ūrangaĩra nĩkĩ? Īra andũ a Isiraeli mathĩ na mbere.

16 Oya rũthanju rwaku, na ũtambũrũkie guoko igũrũ wa iria ũganyie maaĩ nĩgeetha andũ a Isiraeli matũkanĩrie iria-inĩ, mathũrũre thĩ nyũmũ.

17 Nĩngũũmia ngoro cia andũ a Misiri nĩgeetha o nao mamarũmirĩre. Na nĩngegũra riiri nĩ ũndũ wa Firaũni na mbũtũ yake ya ita, o na nĩ ũndũ wa ngaari ciake cia ita, o na andũ ake arĩa mathiiga mahaicĩte mbarathi.

18 Nao andũ a Misiri nĩmakamenya atĩ nĩ nĩ nĩ Jehova hĩndĩ ĩyo ngegũra riiri nĩ ũndũ wa Firaũni, na ngaari ciake cia ita na andũ ake arĩa mathiiga mahaicĩte mbarathi."

19 Hĩndĩ ĩyo mũraika wa Ngai ũrĩa wathiiaga atongoretie mbũtũ ya thigari cia Isiraeli, akĩehera agĩcooka thuutha wao. Gitugĩ gĩa itu nakĩo gĩkiuma hau mbere, gĩkĩrũgama thuutha wao,

20 gĩkĩgĩa gatagatĩ ga thigari cia Misiri na cia Isiraeli. Ūtukũ wothe itu rĩu rĩgĩkĩra nduma mwena ũmwe, na ũtheri mwena ũrĩa ũngĩ; nĩ ũndũ ũcio gũtirĩ andũ makuhĩrĩrie arĩa angĩ ũtukũ wothe.

21 Ningĩ Musa agĩtambũrũkia guoko igũrũ wa iria, na ũtukũ wothe Jehova agĩtĩndĩka iria na thuutha na ũndũ wa rũhuho rwa kuuma mwena wa irathĩro, na agĩtũma hau hatũke thĩ nyũmũ. Maaĩ macio makĩgayũkana,

22 nao andũ a Isiraeli makĩringa iria mahĩtũkĩre thĩ nyũmũ, maaĩ marũgamĩte mwena wao wa ũrĩo na wa ũmotho.

23 Nao andũ a Misiri makĩmarũmirĩra na ihenya, nacio mbarathi ciothe cia Firaũni na ngaari cia ita, na andũ arĩa mathiiga mahaicĩte mbarathi makĩmarũmirĩra nginya iria-inĩ.

24 Rũciĩnĩ ruoro rũgĩtema-rĩ, Jehova agĩcũthĩrĩria mbũtũ ya ita ya andũ a Misiri arĩ gĩtugĩ-inĩ kĩa mwaki na gĩa itu, nake akĩmĩrĩgiica.

25 Agĩtũma magũrũ ma ngaari ciao cia ita macomoke nĩgeetha makorwo na thũna wa gũcitwarithia. Nao andũ a Misiri makiuga atĩrĩ, "Nĩtũũrei twehere harĩ andũ aya a Isiraeli! Jehova nĩwe ũramarũrĩra kũrĩ andũ a Misiri."

26 Ningĩ Jehova akĩra Musa atĩrĩ, "Tambũrũkia guoko igũrũ wa iria nĩgeetha maaĩ macooke mahubaniĩre andũ a Misiri na ngaari ciao cia ita, na andũ arĩa mathiiga mahaicĩte mbarathi."

27 Musa agĩtambũrũkia guoko gwake igũrũ wa iria, na gũgĩkĩa-rĩ, iria rĩgĩcooka gũtherera o ta mbere. Nao andũ a Misiri makĩgeria kũrũrĩra, no Jehova akĩmahubaniĩra iria-inĩ thĩnĩ.

28 Maaĩ magĩcookana, magĩthika ngaari cia ita na andũ arĩa mathiiga mahaicĩte mbarathi; nĩo mbũtũ yothe ya Firaũni ĩrĩa yarũmirĩre andũ a Isiraeli iria-inĩ. Gũtirĩ o na ũmwe wao wahonokire.

29 Nao andũ a Isiraeli maaringire iria magereire njĩra nyũmũ, rũthingo rwa maaĩ rũrũgamĩte mwena wao wa ũrĩo na wa ũmotho.

30 Mũthenya ũcio Jehova akĩhonokia Isiraeli kuuma moko-inĩ ma andũ a Misiri, nao andũ a Isiraeli makĩĩonera ciimba cia andũ a Misiri kũu hũgũrũrũ-inĩ cia iria.

31 Na rĩrĩa andũ a Isiraeli moonire hinya mũnene ũrĩa Jehova onirie andũ a Misiri-rĩ, andũ acio magĩtigĩra Jehova na makĩmwĩhoka o na makĩhoka Musa ndungata yake.

15

Rwĩmbo rwa Musa na Miriamu

¹ Hĩndĩ ãyo Musa na andũ a Isiraeli makĩinĩra Jehova rwĩmbo rũrũ:
“Nĩngũinĩra Jehova,

nĩgũkorwo nĩwe ùtũgĩrĩtio mũno.

Mbarathi amũkĩtie iria-inĩ hamwe na mũmĩhaici.

² Jehova nĩwe hinya wakwa na rwĩmbo rwakwa;
nĩwe ùtuĩkĩte ùhonokio wakwa.

Nĩwe Ngai wakwa na nĩndĩmũgoocaga,
Nĩwe Ngai wa baba na nĩndĩmũtũgagĩria.

³ Jehova nĩ njamba ya ita;
Jehova nĩrĩo rĩtwa rĩake.

⁴ Ngaari cia ita cia Firaũni na mbũtũ yake aamĩikirie iria-inĩ.
Anene arĩa ega mũno a Firaũni moorĩre maaĩ-inĩ ma Iria Itune.

⁵ Maaĩ marĩa mariku nĩmamathikĩte;
Naomagakĩrikĩra kũrĩa kũriku ta ihiga.

⁶ “Wee Jehova, guoko gwaku kwa ùrĩo kwarĩ gwa kũgegania, gũkagĩa hinya.
Wee Jehova, guoko gwaku kwa ùrĩo nĩ gwachuthangire thũ.

⁷ Nĩ ùndũ wa ùnene waku wa magegania,
nĩwakurumanirie arĩa magũũkĩrĩre.

Nĩwaitũrĩre marakara maku mahiũ;
makĩmacina taarĩ mahuti.

⁸ Na ùndũ wa mũrurumo wa mĩhũmũ ya maniũrũ maku-rĩ,
maaĩ nĩmeiganĩrĩre hĩba.

Makũmbĩ ma maaĩ makĩrũgama ta rũthingo;
maaĩ ma kũrĩa kũriku makĩnyiitana gatagatĩ ka iria.

⁹ “Thũ nayo yetĩite, ikoiga atĩrĩ,
‘Nĩngamarũmĩrĩra na ihenya, ndĩmakinyĩre.

Ngagayania indo iria matahĩte,
ndĩhũũnĩrĩre nacio.

Nĩngũcomora rũhiũ rwakwa rwa njora,
nakuo guoko gwakwa kũmaniine.’

¹⁰ No wahuhire rũhuho rũkĩhurutana,
narĩo iria rĩkĩmathika,
makĩrika ta kĩgera maaĩ-inĩ maingĩ.

¹¹ “Wee Jehova-rĩ, nũũ ùhaana tawe harĩ ngai ciothe?
Nũũ ùhaana tawe,

wee ùrĩ ùtheru wa magegania,
wee wĩtigĩrĩtwo nĩ ùndũ wa riiri waku,
wee wĩkaga maũndũ ma magegania?

¹² Watambũrũkirie guoko gwaku kwa ùrĩo, nayo thĩ ikĩmameria.

¹³ “Nĩ ùndũ wa wendo waku ùtathiraga,
nĩũgũtongoria andũ arĩa ùkũũrĩte.
Nĩũkamatongoria na ùndũ wa hinya waku,
ũmatware nginya gĩkaro gĩaku gĩtheru.

¹⁴ Ndũrĩrĩ ikaigua, nacio ciinaine;
ruo rũnyiite andũ a Filistia.

¹⁵ Aathani a Edomu nĩmakamaka mũno,
na atongoria a Moabi manyiitwo nĩ kũinaina,
andũ a Kaanani makaiyũrwo nĩ maaĩ nda;

¹⁶ guoya na kĩmako nĩkamakinyĩrĩra.

Na ùndũ wa hinya wa guoko gwaku-rĩ,
makahaana ta ihiga matekwĩnyagunyia,
nginya andũ aku, Wee Jehova, maringe,
nginya andũ arĩa wegũrĩre maringe.

¹⁷ Ùkaamarehe thĩnĩ na ùmahaande
kĩrĩma-inĩ kĩa igai rĩaku,

o handū harīa, Wee Jehova,
wombire hatuīke gīkarō gīaku,
handū-harīa-haamūre, harīa Wee Jehova,
wahaandire na moko maku.

¹⁸ Jehova agaathamaka tene na tene.”

¹⁹ Hīndī īrīa mbarathi cia Firaūni, na ngaari cia ita, na andū arīa maathiiaga mahaicīte mbarathi maatoonyire iria-inī-rī, Jehova agīcookania maaī ma iria, makīmathika. No rīrī, andū a Isiraēli maatuīkanirie iria-inī mathiūrīre thī nyūmū.

²⁰ Hīndī īyo Miriamu ūrīa mūnabii mūdū-wa-nja, mwarī wa nyina na Harūni, akīoya kīhembe gīa kūinio, nao atumia othe makīmūma thuutha marī na ihembe ciao makīinaga.

²¹ Miriamu akīmānīra atīrī:

“Inīrai Jehova,
nīgūkorwo nīwe ūtūgīrītio mūno.
Mbarathi amūkītīe iria-inī, hamwe na mūmīhaici.”

Maaī ma Mara na ma Elimu

²² Ningī Musa agītongoria Isiraēli kuuma Iria Itune magīthīi Werū wa Shuri. Magīthīi rūgendo rwa mūthenya itatū werū-inī na matekuona maaī.

²³ Rīrīa maakinyire Mara, matingīahotire kūnyua maaī makuo tondū maarī marūrū. (Nīkīo handū hau hetagwo Mara.)

²⁴ Nī ūndū ūcio andū magītetia Musa, makiuga atīrī, “Tūkūnyua kī?”

²⁵ Nake Musa agīkaīra Jehova, nake Jehova akīmūonia kamūtī. Agīgaikia maaī-inī, namo makīgīa mūcamo mwega.

O hau Jehova agīathana, akīmathondekera watho na uuge wa kūrūmagīrīrwo, na akīmagereria ho.

²⁶ Akiuga atīrī, “Mūngīthikīrīria mūgambo wa Jehova Ngai wanyu wega, na mwīke maūdū marīa magīrīre maitho-inī make, mūngīrūmbūya maathani make na mūmenyerere wathani wake wothe-rī, ndikamūrehera mūrīmū o na ūmwe wa īrīa ndareheire andū a Misiri, nīgūkorwo nū nī nī Jehova, ūrīa ūmūhonagia.”

²⁷ Ningī magīkinya Elimu, harīa haarī ithima ikūmi na igīrī, na mītende mīrongo mūgwanja, nao makīamba hema hau hakuhi na maaī.

16

Mana na Tūmakia-Arūme

¹ Mūngī wothe wa Isiraēli nīwoimagararire ūkiuma Elimu ūgīkinya Werū wa Sini, ūrīa ūrī gatagati ka Elimu na kīrīma gīa Sinai, mūthenya wa ikūmi na itano wa mweri wa keerī thuutha wao kuuma būrūri wa Misiri.

² Kūu werū-inī, mūngī ūcio wothe nīwatetirie Musa na Harūni.

³ Andū a Isiraēli makīmeera atīrī, “Naarī korwo Jehova aatūragīre būrūri wa Misiri na guoko gwake! Kūu twaikaraga tūthiūrūrūkīrie nyūngū cia nyama, na tūkarīaga o kīrīa gīothe twendaga, no inyuī mūtūrehehe gūkū werū-inī nīguo mūrūrage kīūngano gīkī gīothe na ng’aragu.”

⁴ Hīndī īyo Jehova akīra Musa atīrī, “Ngūmūrīria mīgate kuuma igūrū ta mbura. Andū mariumaga nja o mūthenya makongania mīgate ya kūmaigana o mūthenya ūcio. Ngūmageria na nīra īyo nyone kana nīmekūrūmīrīra ūrutani wakwa.

⁵ Mūthenya wa gatandatū-rī, marīharagīria kīria mainūkia, nakīo gīkoragwo kīri maita meerī ma kīria monganagia mūthenya īrīa ingī.”

⁶ Nī ūndū ūcio Musa na Harūni makīra andū othe a Isiraēli atīrī, “Hwaī-inī-rī, nīmūrīmenya atī nī Jehova wamūrūtire būrūri wa Misiri,
⁷ na rūciinī nīmūkona riiri wa Jehova, tondū nīaiguīte ūrīa mūmūtetie. Ithuī tūkīrī a, atī nīguo mūtūtetie?”

⁸ O na ningī Musa akīmeera atīrī, “Nīmūkamenya atī ūcio nī Jehova, rīria akaamūhe nyama mūrīe hwaī-inī na amūhe mīgate īrīa yothe mūkwenā rūciinī, tondū nīaiguīte ūrīa mūmūtetie. Ithuī tūkīrī a? Ti ithuī mūrātetia, no nī Jehova mūrātetia.”

⁹ Ningī Musa akīra Harūni atīrī, “Īra mūngī wothe wa Isiraēli atīrī, ‘Ūkai mbere ya Jehova, nīgūkorwo nīaiguīte gūteta kwanyu.’”

¹⁰ Hīndī īrīa Harūni aaragīria mūngī wothe wa Isiraēli-rī, makīrora na mwena wa werū-inī, na kūu makīona riiri wa Jehova ūrī itu-inī.

¹¹ Jehova akīra Musa atīrī,

¹² “Ninjiguite güteta kwa andũ a Isiraeli. Meere atĩrĩ, ‘Hwai-inĩ mũrĩrĩaga nyama na rüciinĩ mũkarĩa mĩgate mũkahũũna. Hĩndĩ iyo nĩmũkamenya atĩ nĩ, nĩ nĩ Jehova Ngai wanyu.’”

¹³ Hwai-inĩ ũcio gũgũka tũnyoni tũrĩa twĩtagwo tũmakia-arũme tũkũyũra kambĩ ciao. Naguo rüciinĩ kwarĩ ime riathiũrũrũkiurie kambĩ ciao.

¹⁴ Ima riaitika-rĩ, gũkĩoneka tũthendũ twa gĩthiũrũrĩ tũhaana maaĩ magandie nĩ mbaa, tũgwĩte thĩ kũu werũ-inĩ.

¹⁵ Rĩrĩa andũ a Isiraeli maatuonire, makĩũrania atĩrĩ, “Gĩkĩ nĩ kĩĩ?” nĩgũkorwo matiamenyaga nĩ kĩĩ.

Musa akĩmeera atĩrĩ, “Nĩ mĩgate ĩrĩa Jehova amũheete mũrĩe.

¹⁶ Jehova aathanĩte ũũ: ‘O mũndũ nĩonganie o ĩrĩa ikũmũigana. Oyagai o kibaba kĩmwe kĩa omeri* kĩa o mũndũ wothe ũrĩ hema-inĩ cianyu.’”

¹⁷ Andũ a Isiraeli magĩka o ta ũrĩa meerirwo; amwe makĩũngania mĩingĩ, na amwe makĩũngania mĩnini.

¹⁸ Na rĩrĩa yathimirwo na kibaba kĩa omeri, gũkĩoneka atĩ ũrĩa wonganĩtie mĩingĩ-rĩ, ndaarĩ na mĩingĩ makĩria; nake ũrĩa wonganirie mĩnini, ndaarĩ na mĩnini makĩria. O mũndũ oonganĩtie mũigana wa ũrĩa aabataire.

¹⁹ Ningĩ Musa akĩmeera atĩrĩ, “Gũtikagĩe mũndũ ũkũiga kĩndũ o na kĩnini kĩayo nginya rüciinĩ.”

²⁰ No rĩrĩ, amwe matiigana kũrũmbũiya ũrĩa Musa oigire; makĩigĩra ĩmwe yayo nginya rüciinĩ, nayo ĩgĩkorwo ĩyũrĩte igunyũ na ĩkambĩrĩa kũnunga. Nĩ ũndũ ũcio Musa akĩrakario nĩo.

²¹ O rüciinĩ mũndũ o mũndũ nĩoyaga ĩrĩa abatairio nĩyo, narĩo riũa riahiũha ĩgatweka.

²² Mũthenya wa gatandatũ-rĩ, nĩmoonganagia maita meerĩ; ibaba ĩgĩrĩ cia omeri† harĩ o mũndũ. Nao atongoria a mũingĩ magĩũka makĩra Musa ũhoru ũcio.

²³ Nake Musa akĩmeera atĩrĩ, “Ũũ nĩguo Jehova aathanĩte, ‘Rüciũ nĩ mũthenya wa kũhurũka, Thabatũ Theru ya Jehova. Nĩ ũndũ ũcio rugai ĩrĩa yothe mũkwenda kũruga, na mũcamũkie kĩria gĩothe mũkwenda gũcamũkia. Kĩria gĩgũtigara-rĩ, mũkiige nginya rüciinĩ.’”

²⁴ Nĩ ũndũ ũcio makĩga ĩmwe nginya rüciinĩ, o ta ũrĩa maathĩtwo nĩ Musa, nacio ĩtiigana kũnunga, kana kũgĩa na igunyũ.

²⁵ Musa akĩmeera atĩrĩ, “Cĩrĩe ĩmũthĩ, tondũ ĩmũthĩ nĩ mũthenya wa Thabatũ ya Jehova. ũmũthĩ mũtigũcionia igwĩte thĩ.

²⁶ Mũthenya ĩtandatũ nĩguo mũrĩciũnganagia, no mũthenya wa mũgwanja-rĩ, ũcio wa Thabatũ, gũtirĩkoragwo kũrĩ kĩndũ o na kĩ.”

²⁷ No rĩrĩ, andũ amwe makĩumagara mũthenya ũcio wa mũgwanja, magĩthĩ gũciũngania, nao matiigana kuona kĩndũ.

²⁸ Ningĩ Jehova akĩra Musa atĩrĩ, “Nĩ nginya hĩndĩ ĩrĩkũ mũgũtũra mũregete kũmenyerera maathani makwa na kũigua ũrutani wakwa?”

²⁹ Menyai atĩ Jehova nĩamũheete Thabatũ; na nĩkĩo amũheaga mĩgate ya mũthenya ĩrĩ mũthenya ũcio wa gatandatũ. Mũndũ o wothe nĩaikarage harĩa arĩ mũthenya ũcio wa mũgwanja; gũtikanagĩe mũndũ ũkumagara.”

³⁰ Nĩ ũndũ ũcio andũ makĩhurũka mũthenya wa mũgwanja.

³¹ Andũ a Isiraeli magĩta mĩgate ĩyo mana. Maarĩ merũ ta mbegũ cia korianda, na maacamaga ta tũmĩgate tũthondeketwo na ũũkĩ.

³² Musa akiuga atĩrĩ, “Jehova aathanĩte atĩrĩ; ‘Oyai kibaba kĩa omeri ĩmwe ya mana na mũkiige nĩ ũndũ wa njjarwa ĩria igooka thuutha, nĩgeetha makoona mĩgate ĩria ndaamũheire mũrĩ werũ-inĩ, rĩrĩa ndamũrutire bũrũri wa Misiri.’”

³³ Nĩ ũndũ ũcio Musa akĩra Harũni atĩrĩ, “Oya ndigithũ na wĩkĩre omeri ĩmwe ya mana thĩnĩ wayo. Ningĩ ũcooke ũmĩige mbere ya Jehova ĩgĩrwo njjarwa ĩria igooka thuutha.”

³⁴ O ta ũrĩa Jehova aathire Musa-rĩ, Harũni akĩga mana mbere ya ithandũkũ rĩa ũira, nĩguo matũũre ho.

³⁵ Andũ a Isiraeli maarĩre mana mĩaka mĩrongo ĩna nginya magĩkinya bũrũri ũrĩa watũuragwo nĩ andũ; maarĩre mana nginya rĩrĩa maakinyire mũhaka-inĩ wa Kaanani.

³⁶ (Omeri ĩmwe ĩigana ta gĩcunjĩ gĩa ikũmi kĩa eba ĩmwe.)

* 16:16 nĩ ta lita ĩgĩrĩ na robo (2:25) † 16:22 nĩ ta lita ĩnya na nuthu (4:5)

17

Maaĩ Kuuma Rwaro-inĩ rwa Ihiga

¹ Mũingĩ wothe wa Isiraeli ūkiomagara kuuma Werũ wa Sini, ūkoimaga handũ hamwe ūgathiĩ harĩa hangĩ o ta ūrĩa Jehova aathanaga. Makĩamba hema ciao Refidimu, no gũtiarĩ maaĩ ma kũnyuuo nĩ andũ acio.

² Nĩ ūndũ ūcio andũ acio makĩnegenia Musa, makĩmwĩra atĩrĩ, “Tũhe maaĩ ma kũnyua.”

Nake Musa akĩmacookeria atĩrĩ, “Mũranegenia nĩkĩ? Nĩ kĩĩ gĩgũtũma mũgerie Jehova?”

³ No andũ nĩmanyootire marĩ kũu, nao magĩtetia Musa makĩmũuria atĩrĩ, “Watũrutire bũrũri wa Misiri nĩkĩ, tũũke ūtũũrage na nyoota ithuĩ na ciana ciitũ na ūhiũ witũ?”

⁴ Nake Musa agĩkaĩra Jehova akĩmũuria atĩrĩ, “Ngwĩka atĩa na andũ aya? Marĩ hakuhi kũhũura na mahiga nyuguto.”

⁵ Jehova agĩcookeria Musa, akĩmwĩra atĩrĩ, “Thiĩ mbere ya andũ aya. Thiĩ na athuuri amwe a Isiraeli na ūkuue rũthanju rũria wagũthire Nili naruo.

⁶ Nĩ ngũrũgama hau mbere yaku, o hau hakuhi na rwaro rwa ihiga kũu Horebu. Gũtha ihiga, na maaĩ nĩmekuuma thĩnĩ warĩo nĩguo andũ manyue.” Nĩ ūndũ ūcio Musa agĩka ūguo athuuri a Isiraeli makĩonaga.

⁷ Nake agĩĩta handũ hau Masa na Meriba, tondũ nĩho andũ a Isiraeli maanegenirie na makĩgeria Jehova, makĩũragia atĩrĩ, “Iĩ Jehova arĩ hamwe na ithuĩ kana aca?”

Kũhootwo kwa Amaleki

⁸ Andũ a Amaleki nĩmookire makĩhithũkĩra andũ a Isiraeli kũu Refidimu.

⁹ Musa akĩira Joshua atĩrĩ, “Thuura andũ amwe aitũ mumagare mũkahũũrane na andũ a Amaleki. Rũciũ ngaarũgama kĩrĩma igũrũ nyiitĩte rũthanju rwa Ngai na guoko.”

¹⁰ Nĩ ūndũ ūcio Joshua akĩhũũrana na andũ a Amaleki o ta ūrĩa Musa aathanĩte; nake Musa, na Harũni na Huri makĩhaica kĩrĩma-inĩ.

¹¹ Rĩria rĩothe Musa akoragwo oete moko make na igũrũ-rĩ, andũ a Isiraeli makahootana, no rĩria agũithia moko make, andũ a Amaleki makahootana.

¹² Rĩria Musa aanogire moko-rĩ, makĩoya ihiga makĩga thĩ akĩrũkarĩra. Harũni na Huri magĩkĩnyitĩrĩra moko make, o ūmwe akanyitĩrĩra guoko kũmwe, na ūcio ūngĩ kũu kũngĩ. Nĩ ūndũ ūcio moko ma Musa magũikara mambarairio nginya riũa rigĩthũa.

¹³ Nĩ ūndũ ūcio Joshua akĩhoota mbũtũ cia andũ a Amaleki na rũhiũ rwa njora.

¹⁴ Nĩngĩ Jehova akĩira Musa atĩrĩ, “Andĩka ūndũ ūyũ lbuku-inĩ rĩa gĩkũnjo ūrĩ ūndũ wa gũtũra ūrĩrikanagwo na ūreke Joshua aũigue, tondũ nĩngeheria rĩitwa rĩa Amaleki biũ nao matigacooka kũrĩrikanwo gũkũ thĩ.”

¹⁵ Musa agĩaka kĩgongona na agĩgĩta atĩrĩ “Jehova Nĩwe Bendera yakwa.”

¹⁶ Akiuga atĩrĩ, “Nĩgũkorwo moko nĩmambararirio na igũrũ kwerekera gĩtĩ-inĩ kĩa ūnene kĩa Jehova. Jehova arĩhũũranaga na andũ a Amaleki kuuma njjarwa na njjarwa.”

18

Jethero Gũceerera Musa

¹ Na rĩrĩ, Jethero, ūrĩa warĩ mũthĩnjĩri ngai wa Midiani na mũthoni-we wa Musa, akĩĩgua maũndũ mothe marĩa Ngai eekĩre Musa na andũ ake a Isiraeli, na ūrĩa Jehova aarutire andũ a Isiraeli kuuma bũrũri wa Misiri.

² Thuutha wa Musa gũcookia mũtumia wake Zipora, mũthoni-we Jethero nĩamwamũkĩrire,

³ hamwe na ariũ ake eerĩ. Mũriũ ūmwe eetagwo Gerishomu, nĩgũkorwo Musa oigire atĩrĩ, “Nĩndũkĩte mũgeni bũrũri-inĩ wene”;

⁴ mũriũ ūcio ūngĩ eetagwo Eliezeri, nĩgũkorwo oigire atĩrĩ, “Ngai wa baba nĩwe warĩ mũteithia wakwa; nĩahonokirie kuuma rũhiũ-inĩ rwa Firaũni.”

⁵ Jethero, mũthoni-we wa Musa, hamwe na mũtumia wa Musa na ariũ ake, magĩũka kũrĩ we kũu werũ-inĩ, kũrĩa aambĩte hema hakuhi na kĩrĩma kĩa Ngai.

⁶ Jethero nĩamũtũmanĩire akoĩga atĩrĩ, “Nĩ, mũthoni-guo Jethero, nĩndĩrooka kũrĩ we tũrĩ na mũtumia waku na ariũ aku eerĩ.”

⁷ Nĩ ūndũ ūcio Musa agĩkiomagara agatũnge mũthoni-we, akĩnamĩrĩra, akĩmũmumunya. Makĩgeithania, na magĩcooka magĩtoonya hema thĩnĩ.

⁸ Musa akĩhe mũthoni-we ūhoru wothe wa ūrĩa Jehova eekire Firaũni na andũ a Misiri nĩ ūndũ wa andũ a Isiraeli na, akĩmwĩra mathĩina mothe marĩa moonete rũgendo-inĩ, na ūrĩa Jehova aamahonoketie.

⁹ Jethero n̄akenirio n̄ kũgua maũndũ macio mothe mega marĩa Jehova eekĩre Isiraeli, n̄ ùndũ wa kũhonokia andũ a Isiraeli kuuma guoko-inĩ kwa andũ a Misiri.

¹⁰ Jethero akiuga atĩrĩ, “Jehova arogoocwo, ũrĩa wamũteithũrire kuuma guoko-inĩ kwa andũ a Misiri na gwa Firaũni, na agĩteithũra andũ kuuma guoko-inĩ kwa andũ a Misiri.

¹¹ Riu n̄ĩ n̄imenyete atĩ Jehova n̄ĩ m̄unene gũkĩra ngai iria ingĩ ciothe, n̄ĩgũkorwo ũguo n̄ĩguo eekire arĩa maahatĩrĩrie Isiraeli metũte.”

¹² Hĩndĩ iyo Jethero, mũthoni-we wa Musa, akĩrehe maru na njino na magongona mangĩ ma kũrutĩra Ngai, nake Harũni agĩũka marĩ na athuuri othe a Isiraeli n̄ĩguo marĩanĩre irio na mũthoni-we wa Musa, marĩ mbere ya Ngai.

¹³ Mũthenya ũyũ ũngĩ Musa agĩkarĩra gĩtĩ n̄ĩguo atuithanie andũ ciira, nao andũ makĩrũgama mamũthiũrũrũkĩrie kuuma rũciinĩ nginya o hwaĩ-inĩ.

¹⁴ Rĩria mũthoni-we onire wĩra ũrĩa wothe Musa aarutagĩra andũ, akĩmũũria atĩrĩ, “Nĩ wĩra ũrĩkũ ũyũ ũrarutĩra andũ aya? Nĩ k̄ĩ gĩgũtũma ũrute wĩra wa gũtuithania ciira ũrĩ o wiki, nao andũ aya othe matindage marũngĩ magũthiũrũrũkĩrie kuuma rũciinĩ nginya o hwaĩ-inĩ?”

¹⁵ Musa akĩmũcookeria, akĩmwĩra atĩrĩ, “Tondũ andũ aya marokaga kũrĩ n̄ĩ n̄ĩguo mamenye wendi wa Ngai.

¹⁶ Rĩria rĩothe marĩ na ùndũ matekũiguanĩra, ũrehagwo kũrĩ n̄ĩ, na n̄ĩ ngamatuithania na ngamamenyithia uuge wa Ngai na mawatho make.”

¹⁷ Mũthoni-we wa Musa akĩmũcookeria, akĩmwĩra atĩrĩ, “Ūrĩa ũreka ti wega.

¹⁸ Wee, na andũ aya marooka kũrĩ we n̄imũkwĩnogia na m̄inoga. Wira ũyũ n̄ĩ m̄uritũ m̄ino makĩria harĩwe; ndũngũhota ũrĩ wiki.

¹⁹ Riu-rĩ, ta thikĩrĩria ngũtaare, na Ngai aroikara nawe. Wee tuĩka m̄tũmwo wa Ngai kũrĩ andũ aya, na ũkamũtwaragĩra maũndũ marĩa matekũiguanĩra.

²⁰ Marute uuge wa Ngai na mawatho make, na ũmoonie njira njega ya m̄tũtũrĩre na mawĩra marĩa magĩrĩre kũruta.

²¹ No rĩrĩ, thuura andũ marĩ na ũhoti kuuma andũ-inĩ aya, andũ etigĩri Ngai, na andũ ehokeku arĩa mathũire kwamũkĩra ihaki, na ũmatue anene a kũrũgamagĩrĩra ikundi cia ngĩri, na ikundi cia magana, na ikundi cia m̄irongo itano, na ikundi cia makũmi.

²² Reke matũke a gũtuithania andũ aya ciira mahinda mothe, no makũrehagĩre maciira marĩa maritũ; marĩa mahũthũ makamatuithanagia arĩ o. Ùndũ ũcio n̄ĩgũkũhũthĩria m̄urigo, tondũ n̄imarĩgayanaga nawe.

²³ Ũngĩka ũguo na Ngai agwathe, n̄iũrĩhotaga gwĩtiiria m̄inoga, na andũ aya othe marĩnũkaga maiganĩre.”

²⁴ Musa n̄ĩathikĩrĩrie mũthoni-we na agũka ũrĩa wothe aamũtaarire.

²⁵ Agĩthuura andũ marĩ na ũhoti kuuma Isiraeli guothe, akĩmatua atongoria a andũ acio; akĩmatua anene a ikundi cia ngĩri, na ikundi cia magana, na ikundi cia m̄irongo itano, na ikundi cia makũmi.

²⁶ Magĩtuĩka a gũtuithanagia andũ ciira hĩndĩ ciothe. Maciira marĩa maritũ magatwarĩra Musa, no marĩa mahũthũ magatuithanagia arĩ o.

²⁷ Musa agĩcooka akiugĩra mũthoni-we ũhoru, nake Jethero agĩcooka bũrũri wake mwene.

19

Kĩrĩma-inĩ gĩa Sinai

¹ Mweri wa gatatũ thuutha wa andũ a Isiraeli kuuma bũrũri wa Misiri, mũthenya o ũcio-rĩ, magĩkinya Werũ wa Sinai.

² Thuutha wa kuuma Refidimu, magĩtoonya werũ wa Sinai, nao andũ a Isiraeli makĩamba hema ciao werũ-inĩ, magĩrũ-inĩ ma kĩrĩma kũ kĩa Sinai.

³ Ningĩ Musa akĩambata kĩrĩma-inĩ harĩ Ngai, nake Jehova akĩmwĩta arĩ kĩrĩma-inĩ, akĩmwĩra atĩrĩ, “Ūũ n̄ĩguo ũkwĩra nyũmba ya Jakubu, na wĩre andũ a Isiraeli:

⁴ ‘Inyuũ ene n̄imweyoneire ũrĩa Ndeekire bũrũri wa Misiri, o na ũrĩa ndahaanire ta ndamũkuuire na mathagu ma nderi, ngĩmũrehe harĩ n̄ĩ.

⁵ Na rĩrĩ, m̄ungĩnjathikĩra biũ na m̄umenyerere kĩrĩkanĩro gĩakwa-rĩ, gatagatĩ-inĩ ka ndũrĩrĩ ciothe, inyuũ m̄ũgaatuĩka andũ akwa a goro. O na gũtuĩka thĩ yothe nĩ yakwa-rĩ,

⁶ inyuũ m̄ũgaatuĩka ũthamaki wakwa wa athĩnjĩri-Ngai na rũrĩrĩ rwamũre.’ Ciugo icio n̄icio ũkwĩra andũ a Isiraeli.”

⁷ Nĩ ùndũ ũcio Musa agĩcooka, na agĩta athuuri arĩa matongoragia andũ, akĩmahe ũhoru wothe ũrĩa Jehova aamwathĩte ameere.

⁸ Nao andũ acio magĩtũkanĩria hamwe makiuga atĩrĩ, “Nĩtũgwĩka ũrĩa wothe Jehova oigĩte.” Nĩ ũndũ ũcio Musa agĩcookeria Jehova ũhoru ũria moigire.

⁹ Jehova akĩra Musa atĩrĩ, “Nĩngũũka kũrĩ inyuĩ ndĩ thĩinĩ wa itu itumanu, nĩgeetha andũ maanjigwe ngĩaria nawe, nao nĩ megũtũũra makwĩhokete.” Musa agĩcooka akĩra Jehova ũria andũ moigĩte.

¹⁰ Nake Jehova akĩra Musa atĩrĩ, “Thĩĩ kũrĩ andũ ũmatherie ũmũthĩ na rũciũ. Meere mathambie nguo ciao,

¹¹ na makorwo mehaarĩrie mũthenya wa gatatũ, tondũ mũthenya ũcio Jehova nĩagaikũrũka igũrũ rĩa Kĩrĩma gĩa Sinai andũ othe makĩonaga.

¹² Īkĩra mĩhaka ithiũrũrũkĩrie kĩrĩma, na ũmeere ũũ, ‘Mwĩmenyererei mũtikahaice kĩrĩma kana mũhutie magũrũ-inĩ ma kĩa. ũria wothe ũkaahutia kĩrĩma ti-itherũ nĩakooragewo.

¹³ Ti-itherũ nĩakahũrũro na mahiga nyuguto, kana arathwo na mĩguĩ; hatĩrĩ guoko gũkaamũhutia. Ndagetũkĩrio atũre muoyo, arĩ mũndũ kana nyamũ.’ No rĩria coro wa rũhĩa rwa ndũrũme ũrĩgamba, no rĩo marĩhaica kĩrĩma igũrũ.”

¹⁴ Thuutha wa Musa gũikũrũka oimĩte kĩrĩma-inĩ agĩthĩ kũrĩ andũ, akĩmatheria, nao magĩthambia nguo ciao.

¹⁵ Nĩngĩ akĩmeera atĩrĩ, “Mwĩhaarĩriei nĩ ũndũ wa mũthenya wa gatatũ. Mũtigakome na andũ-a-nja.”

¹⁶ Rũciĩnĩ rwa mũthenya wa gatatũ, gũkĩgĩa ngwa o na heni, na itu itumanu rĩgũikara igũrũ rĩa kĩrĩma, gũkĩguuo mũgambo mũnene wa coro. Andũ othe arĩa maarĩ kambĩ, makĩnaina.

¹⁷ Hĩndĩ iyo Musa agĩtongoria andũ kuuma kambĩ magacemanie na Ngai, nao makĩrũgama magũrũ-inĩ ma kĩrĩma.

¹⁸ Kĩrĩma gĩa Sinai kĩaumbĩrĩtwo nĩ ndogo, tondũ Jehova aikũrũkire igũrũ wakĩo arĩ mwaki-inĩ. Nayo ndogo igĩtoogororoka kuuma igũrũ rĩa kĩrĩma ta ndogo ikuuma riiko-inĩ inene; nakĩo kĩrĩma gĩgĩthingitha na hinya,

¹⁹ naguo mũgambo wa coro ũgĩkĩrĩria kũneneha. Nake Musa akĩaria, naguo mũgambo wa Ngai ũkĩmũcookeria.

²⁰ Jehova agũikũrũka igũrũ rĩa Kĩrĩma gĩa Sinai na agĩta Musa ahaice kũu kĩrĩma igũrũ. Nĩ ũndũ ũcio Musa akĩhaica,

²¹ nake Jehova akĩmwĩra atĩrĩ, “Īkũrũka na ũkaanie andũ matikehatĩrie kwambata gũũka kuona Jehova, nĩguo aingĩ ao matigakue.

²² O na athĩnjĩri-Ngai arĩa me gũthengerera Jehova, no nginya metherie kana Jehova amahithũkĩre, amaniine.”

²³ Musa akĩra Jehova atĩrĩ, “Andũ matingĩhaica Kĩrĩma gĩa Sinai tondũ we mwene nĩwatũkaanirie, ũgĩtwĩra atĩrĩ, ‘Īkĩra mũhaka ũthiũrũrũkĩrie kĩrĩma, na ũkĩamũre gĩtuĩke gĩtheru.’ ”

²⁴ Jehova akĩmũcookeria atĩrĩ, “Īkũrũka, mwambate na Harũni. No athĩnjĩri-Ngai na andũ matikehatĩrie kwambata mathĩĩ kũrĩ Jehova kana amahithũkĩre amaniine.”

²⁵ Nĩ ũndũ ũcio Musa agũikũrũka kũrĩ andũ acio, akĩmahe ũhoru ũcio.

20

Maathani Marĩa Ikũmi

¹ Nake Ngai akĩaria ciugo ici ciothe, akiuga atĩrĩ:

² “Nĩ nĩ Jehova Ngai waku, ũrĩa wakũrutire bũrũri wa Misiri, kuuma bũrũri wa ũkombo.

³ “Ndũkanagĩe na ngai ingĩ tiga nĩ.

⁴ “Ndũkanethondekere mũhianano mũicũhie wa mũhianire wa kĩndũ o gĩothe kĩrĩ kũũria igũrũ kana gũkũ thĩ, kana kũrĩ maa-inĩ marĩa marĩ mũhuro wa thĩ.

⁵ Ndũkanacinamĩrie kana ũcihooe, nĩgũkorwo nĩ, Jehova Ngai waku, ndĩ Ngai ũrĩ ũiru, herithagia ciana nĩ ũndũ wa mehia ma maithe mao nginya rũciaro rwa gatatũ na rwa kana rwa andũ arĩa maathũire,

⁶ no ngonania wendo kũrĩ njiarwa ngiri na ngiri cia andũ arĩa manyendete na magaathĩkĩra maathani makwa.

⁷ “Ndũkanagwete rĩtwa rĩa Jehova Ngai waku na itherũ, nĩgũkorwo Jehova ndagatua atĩ mũndũ ndehĩtie ũria ũgwetaga rĩtwa rĩa ke na itherũ.

⁸ “Ririkanaga mũthenya wa Thabatũ ũwamũrage.

⁹ Rutaga wĩra waku wothe mĩthenya itandatũ,

¹⁰ no mūthenya wa mūgwanja nī Thabatū ya Jehova Ngai waku. Mūthenya ūcio ndūkanarute wīra o na ūrīkū, wee mwene, kana mūrū-guo, kana mwarī-guo, kana ndungata yaku ya mūdū mūrūme, kana ya mūdū-wa-nja, kana ūhiū waku, kana mūgeni ūrī gwaku mūciī.

¹¹ Nīgūkorwo Jehova ombire igūrū na thī, na iria rīrīa inene na indo ciothe iria irī kuo, na mīthenya itandatū, no akīhurūka mūthenya wa mūgwanja. Nī ūndū ūcio Jehova akīrathima mūthenya ūcio wa Thabatū, akīwaamūra.

¹² “Tīia thoguo na nyūkwa, nīgeetha ūtūire matukū maingī būrūri ūrīa Jehova Ngai waku egūkūhe.

¹³ “Ndūkanoragane.

¹⁴ “Ndūkanatharanie.

¹⁵ “Ndūkanaaiye.

¹⁶ “Ndūkanaigīrīre mūdū ūrīa ūngī kīgeenyo.

¹⁷ “Ndūkanacumīkīre nyūmba ya mūdū ūrīa ūngī. Ndūkanacumīkīre mūtumia wa mūdū ūngī, kana ūcumīkīre ndungata yake ya mūdū mūrūme kana ya mūdū-wa-nja, kana ndegwa yake kana ndigiri yake, o na kana kīndū gīothe giāke.”

¹⁸ Rīrīa andū maiguire marurumī, na makīona rūheni, na makīigua coro ūkīgamba, na makīona kīrīma gīgītoga ndogo, makīinaina nī guoya. Magīikara o haraaya,

¹⁹ na makīira Musa atīrī, “Twarīrie arī we, na nītūgūkūigua, no tīga kūrēka twarīrio nī Ngai, tūtīgakue.”

²⁰ Musa akīira andū acio atīrī, “Tīgai gwītīgīra. Ngai okīte kūmūgeria, nīgeetha mūtūire mwītīgīrite Ngai, mwagage kwīhia.”

²¹ Andū acio magīgīikara o haraaya, nowe Musa agīthengerera harīa haarī nduma ndumanu, harīa Ngai aarī.

Mīhianano na Magongona

²² Nīngī Jehova akīira Musa atīrī, “Īra andū a Isīraeli ūndū ūyū: ‘Nīmweyona inyuī ene atī ndaaria na inyuī ndī o igūrū:

²³ Mūtikanathondeke ngai ingī cia kūhooyagwo hamwe na nī; mūtikanethondekere ngai cia betha kana ngai cia thahabu.

²⁴ “ ‘Njakīrai kīgongona gīa tīiri, na mūrūtīre ng’ondū na mbūrī na ng’ombe cianyu ho irī magongona manyu ma njino na ma ūiguano. Kūrīa guothe ngaatūma rītwa rīakwa rītīgagwo, nīndīūkaga kūrī inyuī na ngamūrathima.

²⁵ Mūngīnjakīra kīgongona kīa mahiga, mūtīgagīake na mahiga marīa maacūhie, nīgūkorwo mūngīgaatūmīra kīndū gīa gwacūhia nīmūgagīthaahia.

²⁶ Mūtikanahaice kīgongona gīakwa na ngathī, nīguo njaga yanyu ndīkanonekanīre ho.’

21

¹ “Maya nīmo mawatho marīa ūkūhe andū a Isīraeli:

Ndungata cia Ahibirania

² “Ūngīgūra Mūhibirania arī ndungata, agaakūrūtīra wīra mīaka itandatū. No mwaka wa mūgwanja, nīūkamūrēkereria athī, na ndagakūrīha kīndū.

³ Angīgooka arī wiki, akaarekererio athī arī o wiki; no angīgooka arī na mūtumia, makaarekererio mathī marī hamwe.

⁴ Mwathi wa ndungata īyo angīmīhe mūtumia nake mūtumia ūcio amūciarīre ciana cia aanake na airītu, mūtumia ūcio na ciana ciake magaatūka a mwathi ūcio wake, na no ndungata īyo ya mūdū mūrūme ikaarekererio īthī.

⁵ “No ndungata īyo īngīkaaria, īmwīre atīrī, ‘Nīnyendete mwathi wakwa, na mūtumia wakwa na ciana na ndikwenda kūrēkererio thī,’

⁶ hīndī īyo mwathi wa ndungata īyo nīakamītwarā mbere ya atuithania ciira. Akaamītwarā mūrango-inī, kana hīngīro-inī ya mūrango, na amītūre gūtū na mūkuha.* Nayo ndungata īyo īgaatūka ya mwathi ūcio matukū ma muoyo wayo wothe.

⁷ “Mūdū angīendia mwarī agatūke ndungata, ndīkarekererio īthī ta ūrīa ndungata cia arūme ciikagwo.

* **21:6** Ngombo ciatūrāgwo matū irī njīra ya kuonania wīrutūri wa gūtungata aathani aacio. Ūyū warī mūtugo thīini wa būrūri wa Ashuri na mabūrūri marīa maariganītie.

⁸ Īngiāga gūkenia mwathi ūrīa wamīthuurīte, no nginya etīkīre ndungata īyo ikūūrwo. Ndarī na kīhooito gīa kwendia ndungata īyo kūrī ageni, tondū nīagīte kwīhokeka harī yo.

⁹ Angīmīūrīria mūrīū, no nginya amītue ta īrī mwarī wake mwene.

¹⁰ Mūrīū angīhīkia mūtumia ūngī, ndakaima ūrīa wa mbere irio na nguo, na ndakamūime kīhooito gīake ta mūtumia wake.

¹¹ Angīāga kūmūhingīria maūndū maya matatū-rī, akīrekererio athī, gūtarī na mbeeca ikūrīhwo.

Watho Ūkonī Gūtīhia Mūndū

¹² "Mūndū ūrīa ūngīgūtha mūndū amūūrage, ti-itherū o nake no akooragwo.

¹³ No rīrī, angīkorwo ekīte ūguo atekwenda-rī, no gūtūike nī Ngai ūtūmīte ūndū ūcio wīkīke, nake mūndū ūcio nīakoorīra kūndū kūrīa ngaathuura.

¹⁴ No mūndū angītūmīra mawara na oorage mūndū ūrīa ūngī akīendaga-rī, mweheriei kīgongona-inī gīakwa, na mūmūūrage.

¹⁵ "Mūndū ūrīa ūngītharīkīra ithe kana nyina no nginya ooragwo.

¹⁶ "Mūndū ūngīya mūndū ūngī na hinya akamwendie, kana o na anyiitwo arī nake atanamwendia-rī, no nginya ooragwo.

¹⁷ "Mūndū ūrīa ūngīruma ithe kana nyina no nginya ooragwo.

¹⁸ "Andū mangīūgīana na ūmwe aringe ūrīa ūngī na ihiga kana na ngundi na aage gūkua, no akome ūrīrī kwa ihinda-rī,

¹⁹ ūcio mūrīngani ndagacookererwo nī mahītia angīkorwo ūrīa waringītwo nīakehota na etware nja na mūtīrima wake. No rīrī, no nginya arīhe mahinda ma mūndū ūcio mūtīhie marīa morīte na one aī nīahona biū.

²⁰ "Mūndū angīhūūra ngombo yake ya mūndū mūrūme kana ya mūndū-wa-nja na rūthanju, nayo ngombo īyo ikue nī ihūūra rīu-rī, no nginya aherīthio,

²¹ no ndangīherīthio ngombo īyo Īngīarahūka thuutha wa mūthenya ūmwe kana ūrī, tondū ngombo īyo nī kīndū gīake.

²² "Andū mangīkorwo makīrūa, maringe mūtumia ūrī nda, ahune no ndagīe na thūina ūngī-rī, ūrīa ūmūrīngīte nīakarīha kūrīa gīothe mūthuuri wa mūtumia ūcio ageetia, igooti rīetīkīria.

²³ No mūtumia ūcio angītīhio ūūru, muoyo nūrīhagio na muoyo, na

²⁴ rīitho rūrīhagio na rīitho, na igego rūrīhagio na igego, na guoko kūrīhagio na guoko, na kūgūrū kūrīhagio na kūgūrū, na

²⁵ ihīa rūrīhagio na ihīa, na itīhia rūrīhagio na itīhia, naruo rūhara rūrīhagio na rūhara.

²⁶ "Mūndū angīgūtha ndungata ya mūndū mūrūme kana ya mūndū-wa-nja rīitho narīo rīthūke-rī, no nginya akaarekereria ndungata īyo īthīire, ūndū ūcio ūtūike nīguo irīhi rīa rīitho.

²⁷ Na angīkūūra igego rīa ndungata ya mūndū mūrūme kana ya mūndū-wa-nja, no nginya arekererie ndungata īyo īthīire, ūndū ūcio ūtūike nīguo irīhi rīa igego.

²⁸ "Ndegwa Īngītheeca mūndū mūrūme kana mūndū-wa-nja na rūhīa akue, ndegwa īyo no nginya ihūūrwo na mahiga nginya ikue, na nyama ciayo itīkarīio. No mwene ndegwa ndangīūrīo.

²⁹ No rīrī, angīkorwo ndegwa īyo nīmenyerete gūtheeca andū na rūhīa, na mwene nīamenyīthīio ūhoro ūcio nake akaaga kūmīhingīra, nayo īcooke yūrage mūndū mūrūme kana mūndū-wa-nja-rī, ndegwa īyo no nginya ihūūrwo na mahiga ikue, na mwene o nake no nginya ooragwo.

³⁰ Na rīrī, angītūika nī gwītīo irīhi-rī, no akūūre muoyo wake na kūrīha kūrīa gīothe angītīo.

³¹ Watho ūyū noguo ūrūgamīrīire ndegwa Īngītheeca mwanake kana mūrītu wa mūndū na rūhīa.

³² Ndegwa Īngītheeca ngombo ya mūndū mūrūme kana mūndū-wa-nja, mwene no nginya arīhe cekeri mīrongo itatū cia betha kūrī mwathi wa ngombo īyo, † nayo ndegwa īyo no nginya ihūūrwo na mahiga.

³³ "Mūndū angīkunūra irima, kana enje rīmwe na aage kūrīkunīka, nayo ndegwa kana ndigiri īgwe thīnī warīo,

³⁴ mwene irima rīu no nginya arīhe hathara īyo; no nginya arīhe mwene nyamū, nayo nyamū īyo īkuite itūike yake.

³⁵ "Ndegwa ya mūndū Īngītīhia ndegwa ya mūndū ūngī ikue, andū acio nīmakendia ndegwa īrīa īrī muoyo, magayane mbeeca na magayane nyamū īyo īkuite.

† 21:32 Thogora wa ngombo warī icunjī mīrongo itatū cia betha.

³⁶ No rĩrĩ, kũngĩkorwo nĩkũmenyekete atĩ ndegwa Ƴo nĩĩmenyerete gũtheecana na rũhĩa, nake mwene akaaga kũmĩhingĩra-rĩ, no nginya mwene arĩhe, nyamũ irĩhio na nyamũ ingĩ, na irĩa ikuĩte itũike yake.

22

Ūgitĩri wa Indo

¹ “Mũndũ angĩya ndegwa kana ng’ondũ, na amĩhĩnje kana amĩendie-rĩ, no nginya arĩhe ndegwa ithano nĩ ūndũ wa ndegwa Ƴo na ng’ondũ inya nĩ ūndũ wa ng’ondũ Ƴo.

² “Mũici angĩnyitwo agĩtua nyũmba nake agũthwo akue-rĩ, mũmũgũthi ndarĩ na ihĩtia rĩa gũita thakame;

³ no ūndũ ūcio ūngĩkĩka thuutha wa riũa kũratha, mũndũ ūcio wagũthana arĩ na ihĩtia rĩa gũita thakame.

“Mũici no nginya arĩhe kĩrĩa aiyĩte, no angĩkorwo ndarĩ na kĩndũ, no nginya endio nĩguo kĩa aiyĩte kĩrĩhwo.

⁴ “Nyamũ irĩa iĩyitwo ingĩonekana irĩ muoyo moko-inĩ make, irĩ ndegwa kana ndigiri kana ng’ondũ no nginya arĩhe maita meerĩ.

⁵ “Mũndũ angĩrĩthia ūhiũ wake mũgũnda wene o na kana arĩthie mũgũnda wene wa mũthabibũ, aũrekererie ūrie mũgũnda wa mũndũ ūngĩ-rĩ, no nginya arĩhe na indo iria njega cia mũgũnda wake o na arĩhe na thabibũ iria njega mũno cia mũgũnda wake.

⁶ “Mwaki ūngĩtũhũka na ūcine ihinga cia mũgũna nginya ūkinyire itĩa cia ngano kana ngano irũngĩ, kana ūcine mũgũnda wothe, mwakia wa mwaki ūcio no nginya arĩhe ngano Ƴo.

⁷ “Mũndũ angĩhithia mũndũ wa itũũra rĩake betha kana indo amũigĩre-rĩ, nacio indo icio ciywo kuuma nyũmba yake, mũici ūcio angĩnyitwo no nginya arĩhe indo icio maita meerĩ.

⁸ No mũici ūcio angĩaga kũnyitwo, mwene nyũmba no nginya athũ mbere ya aciirithania nĩguo kũmenyeke kana nĩwe ūiyĩte indo icio cia mũndũ ūcio ūngĩ.

⁹ Ha ūhoru o wothe wa mũndũ gũkorwo na kĩndũ na njĩra irĩa itagĩrĩre, kĩrĩ ndegwa, kana ndigiri, kana ng’ondũ, kana nguo, kana kĩndũ kĩngĩ gĩothe kĩũrĩte kĩrĩa mũndũ ūngĩ angĩaga atĩrĩ, ‘Kĩndũ gĩkĩ nĩ gĩakwa,’ andũ acio eerĩ no nginya marehe ūhoru wao mbere ya aciirithania. Mũndũ ūrĩa aciirithania magatua atĩ nĩehĩtie-rĩ, no nginya arĩhe mũndũ ūcio ūngĩ maita meerĩ.

¹⁰ “Mũndũ angĩhithia mũndũ wa itũũra rĩake ndigiri, kana ndegwa, kana ng’ondũ kana nyamũ o yothe amũigĩre, nayo ikue, kana itihio, kana iĩywo, hatarĩ mũndũ ūroona-rĩ,

¹¹ ūhoru ūcio wao ūgaatuuo na njĩra ya kwĩhĩta mwĩhĩtwa mbere ya Jehova atĩ ūrĩa ūhithĩtio tiwe ūiyĩte indo icio. Mwene nake etĩkĩre mwĩhĩtwa ūcio, na hatikagĩa ūhoru wa kũrĩhania.

¹² No angĩkorwo nyamũ nĩkũiywo yairwo kuuma kũrĩa yahithĩtio-rĩ, no nginya mũndũ ūcio arĩhe mwene.

¹³ Angĩkorwo yatambuuirwo nĩ nyamũ cia gĩthaka, nĩakonania matigari matũike ūira, na ndakaarĩhio nyamũ Ƴo itambuuirtwo nĩ nyamũ.

¹⁴ “Mũndũ angĩgwatio nyamũ ya mũndũ ūngĩ, nayo itihio kana ikue mwene atarĩ hakuhĩ, no nginya amĩrĩhe.

¹⁵ No nyamũ Ƴo ingĩkorwo irĩ na mwene-rĩ, ūrĩa ūgwatĩtio ndangĩmĩrĩha. Angĩkorwo nyamũ nĩgũkomborithio yakomborithĩtio, mbeeca iria ikomboretwo nĩrĩhĩte hathara Ƴo.

Maũndũ makonũ Gũikarania

¹⁶ “Mũndũ angĩuha mũirĩtu gathirange ūtoorĩtio kũhikio, nake akome nake, no nginya arĩhe rũracio, nake mũirĩtu ūcio atũike mũtumia wake.

¹⁷ Ithe wa mũirĩtu angĩrega biũ kũmũheana kũrĩ mũndũ ūcio, no nginya mũndũ ūcio arĩhe rũracio rwa airĩtu gathirange.

¹⁸ “Mũigetĩkĩrie mũndũ-wa-nja mũrogi atũũre muoyo.

¹⁹ “Mũndũ ūngĩgwata nyamũ no nginya ooragwo.

²⁰ “Mũndũ ūkaarũfĩra ngai ingĩ iruta tiga Jehova nĩakaninwo.

²¹ “Mũtĩgeke mũgeni ūũru kana mũmũhinyĩrĩrie, nĩgũkorwo o na inyuĩ mwarĩ ageni bũrũri wa Misiri.

²² “Mũtikanahinyĩrĩrie mũtumia wa ndigwa kana mwana wa ngoriai.

²³ Mũngũka ūguo nao mangaire, hatirĩ nganja nĩngaugua kĩrĩro kĩa.

²⁴ Nĩngacinwo nĩ marakara, na nĩngamũũraga na rũhiũ rwa njora, nao atumia anyu matũike a ndigwa na ciana cianyu itũike cia ngoriai.

²⁵ “Ūngĩkombera mündũ ũmwe wakwa gatagatĩ-inĩ kanyu mbeeca abatairio nĩcio-rĩ, ndũgatũike ta mũkombanĩri wa mbeeca; ndũkamũrĩhie uumithio wacio.

²⁶ Mündũ ũngĩ angĩkũnengera nguo yake ya igũrũ irũgamĩrĩre thiĩrĩ, mũcookerie riũa rĩtanathũa,

²⁷ tondũ noyo arĩ nayo ya kwĩhumbĩra. Angĩkĩhumbĩra nakĩ agĩkoma? Angaĩra, nĩngamũigua, nĩgũkorwo ndĩ mũigua tha.

²⁸ “Ndũkanarume Ngai kana ũrume mũnene wa andũ anyu.

²⁹ “Ndũgacerithĩrie maruta kuuma makũmbĩ-inĩ maku kana mahihĩro-inĩ maku ma ndibei.

³⁰ “No nginya ũũheage marigithathi ma ariũ aku.

³¹ Wĩkage o ũguo mwena-inĩ wĩgĩĩ ng’ombe na ng’onda ciaku. Iria ciaciario ũrekage igaikara na manyina mĩthenya mũgwanja, mũthenya wa ĩnana ũgacineana kũrĩ nĩ.

³² “Inyuĩ mũgũtuĩka andũ akwa aamũre. Nĩ ũndũ ũcio mũtikararĩe nyama cia nyamũ ndamburange nĩ nyamũ cia gĩthaka; ciikagĩriei ngui.

23

Mawatho ma Kĩhooto na Kũiguanĩra Tha

¹ “Ndũkanamemerekie ndeto cia maheeni. Ndũgateithĩrĩrie mündũ mwaganu na ũndũ wa kũrũgamĩrĩra ũira wa maheeni.

² “Ndũkarũmanĩrĩre na mũingĩ gwĩka ũũru. Ūngĩruta ũira igooti-inĩ, ndũkogomie kĩhooto ũkĩnyĩitanĩra na mũingĩ,

³ na ndũkonanie kĩmenyano harĩ mündũ mũthĩni ciira-inĩ wake.

⁴ “Ūngĩona ndegwa kana ndigiri ya mündũ mũrĩ ũthũ nake yũrĩte-rĩ, tigĩrĩra atĩ nĩwamĩcookia kũrĩ we.

⁵ Ūngĩona ndigiri ya mündũ ũgũthũire igwĩte ĩkaremererwo nĩ mũrigo wayo-rĩ, ndũkamĩtuge hau; no nginya ũmũteithie kũmũkĩria.

⁶ “Ndũkanaima andũ anyu arĩa athĩni kĩhooto ciira-inĩ wao.

⁷ Ndũkahutanie na thitango ya maheeni, na ndũkooorage mündũ ũtarĩ na mahĩtia kana mündũ mwĩhokeku, nĩgũkorwo ndikarekereria mündũ mwĩhia.

⁸ “Ndũkoe ihaki, nĩgũkorwo ihaki nĩrĩtũmaga arĩa monaga matũike atumumu, na rĩkoogomia ciugo cia andũ arĩa athingu.

⁹ “Ndũkahatĩrĩrie mũgeni; inyuĩ nĩmũũĩ ũrĩa mũgeni aiguaga, tondũ mwarĩ ageni bũrũri wa Misiri.

Mawatho ma Thabatũ

¹⁰ “Haandaga irio mĩgũnda yaku mĩaka ĩtandatũ, na ũkagetha irio iria iciarĩte mĩaka ĩyo,

¹¹ no mwaka wa mũgwanja ũkarekaga mĩgũnda ũikare ũguo ũtarĩmitwo na ũtekũhũthĩrwo. Nao arĩa athĩni gatagatĩ ka andũ anyu makonaga irio kuuma mĩgũnda ũcio, nacio nyamũ cia gĩthaka ikarĩaga kĩrĩa marĩtigagia. ĩkaga o ũguo na mĩgũnda waku wa mĩthabibũ na wa mĩtamaiyũ.

¹² “Rutaga wĩra waku mĩthenya ĩtandatũ, no mũthenya wa mũgwanja ndũkanarute wĩra, nĩgeetha ndegwa na ndigiri yaku ihurũke, nayo ngombo ĩrĩa ĩciarĩrwo gwaku, kana mũgeni, o nao magĩage na ihinda rĩa kũnogoka.

¹³ “Menyagĩrĩra wĩkage maũndũ marĩa mothe ngwĩrĩte. Ndũkanagwete marĩitwa ma ngai ingĩ; ndũkareke maiguuo makĩgwetwo na kanua gaku.

Ciathĩ Ithatũ cia o Mwaka

¹⁴ “Gĩagai na gĩathĩ gĩa gũkũngũĩra maita matatũ o mwaka.

¹⁵ “Kũngũyagĩra Gĩathĩ kĩa Mĩgate ĩtarĩ na Ndawa ya Kũmbia; handũ ha mĩthenya mũgwanja ũrĩage mĩgate ĩtarĩ na ndawa ya kũmbia, o ta ũrĩa ndagwaathire. ĩkaga ũndũ ũyũ hĩndĩ ĩrĩa ĩtuĩtwo mweri-inĩ wa Abibu, tondũ nĩ mweri-inĩ ũcio woimire bũrũri wa Misiri.

“Gũtikana gie mündũ ũrĩkaga mbere yakwa moko matheri.

¹⁶ “Kũngũyagĩra Gĩathĩ kĩa Magetha* na maciaro ma mbere ma irio iria ũhaandĩte mĩgũnda yaku.

“Kũngũyagĩra Gĩathĩ kĩa Igetha mũthia-inĩ wa mwaka, rĩrĩa ũgũcookanĩrĩria irio ciaku kuuma mĩgũnda.

¹⁷ “Arũme othe nĩmarĩthiia mbere ya Mwathani Jehova maita matatũ o mwaka.

* 23:16 Gĩathĩ kĩa Magetha no kĩa kĩaĩkaine ta Gĩathĩ kĩa Ciunia (34:22), na gĩakũngũyagĩrwo ciunia mũgwanja thũthũ wa Bendegothito.

¹⁸ “Ndũkanandutĩre thakame ya igongona hamwe na kĩndũ kĩrĩ na ndawa ya kũmbia. “Maguta ma maruta makwa ma gĩathĩ matikaigwo nginya rũciinĩ.

¹⁹ “Rehaga indo iria njega cia maciaro ma mbere nyũmba-inĩ ya Jehova Ngai waku. “Ndũkanaruge koori na iria rĩa nyina.†

Mũraika wa Ngai Kũhaarĩria Njĩra

²⁰ “Na rĩrĩ, nĩ nĩndĩratũma mũraika athĩ mbere yanyu, amũrangĩre njĩra-inĩ na amũkinyie handũ harĩa ndĩmũhaarĩrie.

²¹ Iguagai na mwathikagĩre ũrĩa ekũmwĩra. Mũtikanamũkararie tondũ ndakamũrekerera ũremi wanyu, nĩgũkorwo Rũtwa rĩakwa rĩrĩ thĩinĩ wake.

²² Mũngĩmũigua kũna ũrĩa aroiga, na mwĩke ũrĩa wothe ngaamwĩra, nĩngatuĩka thũ kũrĩ thũ cianyu, na njũkĩrĩre arĩa makaamũũkĩrĩra.

²³ Mũraika wakwa niagathiĩ mbere yanyu, na amũkinyie bũrũri wa Aamori, na Ahiti, na Aperizi, na Akaanani, na Ahivi, na Ajebusi, na nĩ nĩngamaniina biũ.

²⁴ Mũtikanainamĩrĩre ngai ciao, kana mũcihooe, kana mũrũmirĩre mĩtugo yao. No nginya mũcianange, nayo mĩhianano ya ngai ciao cia mahiga mũmiunange tũcunjĩ.

²⁵ Hooyagai Jehova Ngai wanyu nake, nĩarĩrathimaga irio cianyu na maaĩ manyu. Nĩndĩmweheragĩria mĩrimũ gatagati-inĩ kanyu,

²⁶ na gũtĩrĩ mũndũ ũkaahuna kana atuĩke thaata bũrũri-inĩ wanyu. Nĩndĩmũkinyagĩria matukũ marĩa mwathĩrĩrio ma gũtũũra muoyo.

²⁷ “Nĩngũtũma kimakania giakwa mbere yanyu, na ndũme ndũrĩrĩ iria mũrĩkoragĩrĩa inyiitwo nĩ kĩrigũcano. Nĩndĩtũmaga thũ cianyu imũuragĩre.

²⁸ Nĩngatũma magi mbere yanyu, maingate Ahivi, na Akaanani na Ahiti mamweherere.

²⁹ No rĩrĩ, ndikamaingata o mwaka ũmwe, tondũ bũrũri wahota gũcooka gĩthaka, nacio nyamũ cia gĩthaka imũingĩhĩre mũno.

³⁰ Nĩdĩmaingataga o kahora o kahora, nginya rĩrĩa mũkaingĩha mũhote kwĩnyiiĩria bũrũri ũcio.

³¹ “Nĩngekĩra mĩhaka yanyu kuuma Iria Itune, ndĩmũkũrũkie nginya Iria rĩa Afilisti, na kuuma werũ-inĩ nginya Rũũĩ rwa Farati. Andũ arĩa maikaraga kũu nĩngamaneana moko-inĩ manyu, na inyuũ mũmaingate mamweherere.

³² Mũtikagĩe na kĩrĩkanĩro nao kana na ngai ciao.

³³ Mũtikareke matũũre bũrũri-inĩ wanyu; nĩ tondũ no matũme mũnjĩhĩrie, nĩ tondũ kũhooya ngai icio ciao ti-itherũ nĩgũkamũtoonyia mũtego-inĩ.”

24

Kĩrĩkanĩro Gwĩkĩrwo Hinya

¹ Nake Jehova akĩra Musa atĩrĩ, “Ambata, ũuke kũrĩ Jehova, wee na Harũni, na Nadabu, na Abihu, na athuuri mĩrongo mũgwanja a Isiraeli, mũinamĩrĩre mũhooe mũrĩ haraaya,

² no Musa wiki ũgaakuhĩrĩria Jehova; acio angĩ matigooke hakuhi. Nao andũ acio angĩ a Isiraeli matikambate nawe.”

³ Nake Musa agĩthĩ na akĩra andũ ciugo ciothe cia Jehova na mawatho make, nao andũ magĩtĩkanĩria na mũgambo ũmwe, makiuga atĩrĩ, “Ūrĩa wothe Jehova oigĩte, nĩtũgwĩka.”

⁴ Nake Musa akĩandĩka ũhoru wothe ũrĩa Jehova aarĩtie.

Mũthenya ũyũ ũngĩ agĩũkĩra rũciinĩ tene, agĩaka kĩgongona magũrũ-inĩ ma kĩrĩma, na akĩrũgamia itugi ikũmi na igĩrĩ cia mahiga irũgamĩrĩre mĩhĩrĩga ikũmi na iĩrĩ ya Isiraeli.

⁵ Nĩngĩ agĩtũma aanake amwe a Isiraeli, nao makĩruta magongona ma njino, na magĩthĩnja tũtegwa tũrĩ igongona rĩa ũiguano kũrĩ Jehova.

⁶ Musa akĩoya nuthu ya thakame yatuo akĩmũkĩra mbakũri-inĩ, na nuthu iĩa ĩngĩ akĩmĩminjaminjĩria kĩgongona kũu.

⁷ Nĩngĩ akĩoya lbuku rĩa Kĩrĩkanĩro, na akĩrĩthomera andũ. Nao andũ magĩtĩkanĩria, makiuga atĩrĩ, “Nĩtũgwĩka ũrĩa wothe Jehova oigĩte; nĩtũgwathĩka.”

⁸ Musa agĩcooka akĩoya thakame ĩyo, akĩmĩminjaminjĩria andũ, na akiuga atĩrĩ, “Īno nĩ thakame ya kĩrĩkanĩro kĩrĩa Jehova aarĩkanĩire na inyuũ kũringana na ciugo ici ciothe.”

⁹ Musa na Harũni, na Nadabu na Abihu hamwe na athuuri acio mĩrongo mũgwanja a Isiraeli makĩambata,

† 23:19 Kũruga kori na iria rĩa nyina warĩ mũtugo wa andũ a Kaanani.

¹⁰ na makiona Ngai wa Isiraeli. Rungu rwa makinya make haarĩ handũ haakitwo wega na mahiga ma yakuti ya bururu, matherete o ta igũrũ rĩo riene.

¹¹ No Jehova ndaigana kũhũira atongoria acio a Isiraeli; nĩmoonire Ngai, na makĩria na makĩnyua.

¹² Nake Jehova akĩira Musa atĩrĩ, “Ambata, ũuke kũrĩ nĩ kĩrĩma igũrũ, na ũikare ho, na nĩngũcoka ngũengere ihengere cia mahiga, irĩ na maandiko ma watho na maathani marĩa nyandĩkite nĩguo ũmarutage andũ a Isiraeli.”

¹³ Ningĩ Musa akiumagara marĩ na mũteithĩrĩria wake Joshua, nake Musa akĩambata kĩrĩma-inĩ kĩa Ngai.

¹⁴ Akĩira athuuri acio atĩrĩ, “Twetereeri haha nginya rĩrĩa tũgaacooka. Harũni na Huri marĩ hamwe na inyuĩ, mũndũ o wothe ũria ũngĩgia na ciira nĩathiiage kũrĩ o.”

¹⁵ Rĩrĩa Musa aambatare kĩrĩma-inĩ, itu rĩkĩhumbĩra kĩrĩma,

¹⁶ naguo riiri wa Jehova ũgũkara igũrũ rĩa Kĩrĩma gĩa Sinai. Kĩrĩma gĩkĩhumbĩrwo nĩ itu rĩu mũthenya itandatũ, na mũthenya wa mũgwanja Jehova agĩta Musa arĩ itu-inĩ rĩu.

¹⁷ andũ a Isiraeli moonaga riiri wa Jehova ũtariĩ ta mwaki wa kũniinana ũrĩ kĩrĩma igũrũ.

¹⁸ Hĩndĩ iyo Musa agĩtoonya itu-inĩ o akĩambataga kĩrĩma. Agĩkara kũu kĩrĩma-inĩ matukũ mĩrongo ina, ũtukũ na mũthenya.

25

Maruta ma Hema ĩrĩa Nyamũre

¹ Jehova akĩira Musa atĩrĩ,

² “Ĩra andũ a Isiraeli mandehere iruta. Nĩwe ũkwamũkĩra iruta rĩu handũ hakwa kuuma kũrĩ mũndũ o wothe ũria ngoro yake ikwenda kũheana.

³ Maruta marĩa ũriamũkagĩra kuuma kũrĩ o nĩmo maya: thahabu, na betha na gĩcango;

⁴ na ndigi cia rangi wa bururu, na cia rangi wa ndathi, na cia rangi mũtune ta gakarakũ, na gatani ĩrĩa njega, o na guoya wa mbũri;

⁵ na njũa cia ndũrũme itoboketio rangi-inĩ mũtune, na njũa cia pomboo, na mbaũ cia mũgaa;

⁶ na maguta ma mũtamaiyũ ma gwakia tawa; na mahuti manungi wega ma gũthondeka maguta ma gũitanĩrĩrio, na ũbumba ũria mũnungi wega;

⁷ na tũhiga twa onigithi, na tũhiga tũngĩ twa goro twa gwĩkĩrwo ebodi-inĩ na gakuo ga gĩthũri.*

⁸ “Ningĩ ũnjakithĩrie handũ haamũre, na nĩ nĩngatũuranagia nao.

⁹ Thondekai hema ĩno nyamũre, na mwĩkĩre indo cia thĩinĩ kũringana na mũhano ũria ngũkuonia.

Ithandũkũ rĩa Kĩrĩkanĩro

¹⁰ “Nĩmathondekere ithandũkũ rĩa mbaũ cia mũgaa. ũraihu warĩo ũkorwo ũrĩ mĩkono ĩrĩ na nuthu,† na kwarama kwarĩo gũkorwo kũrĩ mũkono ũmwe na nuthu,‡ na kũraiha na igũrũ kwarĩo gũkorwo nĩ mũkono ũmwe na nuthu.

¹¹ Ithandũkũ rĩu rĩgemio na thahabu therie mĩena yeerĩ nja na thĩinĩ, na mũrĩtirihe na mũcibi wa thahabu mĩena yothe.

¹² Rĩtwekerie icũhĩ inya cia thahabu, na ũcioherere magũrũ-inĩ marĩo mana, icũhĩ igĩrĩ mwena ũmwe na icũhĩ igĩrĩ mwena ũria ũngĩ.

¹³ ũcooke ũthondeke mũtĩ mũraaya ya mũgaa ũmĩgemie na thahabu.

¹⁴ Toonyia mũtĩ iyo mũraaya icũhĩ-inĩ irĩa irĩ mĩena ya ithandũkũ nĩgeetha rĩkuuikage.

¹⁵ Mũtĩ iyo mũraaya irekwo ĩkarage icũhĩ-inĩ cia ithandũkũ rĩrĩ, na ndĩkeheragio.

¹⁶ ũcooke wĩkĩre thĩinĩ wa ithandũkũ rĩu ũira, ũria ngũkũhe.

¹⁷ “Thondeka gĩtĩ gĩa tha gĩa thahabu therie, gĩkorwo kĩrĩ kĩa ũraihu wa mũkono ĩrĩ na nuthu,§ na warĩi wa mũkono ũmwe na nuthu.*

¹⁸ Na ũture makerubi meerĩ ma thahabu, ũmekĩre mũthia-inĩ ya gĩtĩ kũu gĩa tha.

¹⁹ Thondeka ikerubi rĩmwe rĩkare mũthia-inĩ ũmwe, na ikerubi rĩu rĩngĩ rĩikare mũthia-inĩ ũria ũngĩ wa gĩtĩ gĩa tha; thondeka makerubi macio maanyiitanĩte na gĩtĩ gĩa tha mũthia-inĩ yeerĩ.

* 25:7 Ebodi yarĩ nguo nyamũre na yekagĩrwo nĩ mũthĩnjĩri-Ngai ũria mũnene (28:6-14). † 25:10 nĩ ta mita ĩmwe

‡ 25:10 nĩ ta mita robo ithatũ (0.75) § 25:17 nĩ ta mita ĩmwe * 25:17 nĩ ta mita robo ithatũ (0.75)

²⁰ Makerubi macio makorwo matambūrūkītie mathagu mamu na igūrū, magathūika gītī kīu gīa tha namo. Makerubi macio makorwo maroranīte, na marorete gītī kīu gīa tha.

²¹ Igrīra gītī kīu gīa tha igūrū rīa ithandūkū, na wīkīre thīnī wa ithandūkū rīu Ūira ūrīa ngūkūhe.

²² Na hau igūrū wa gītī gīa tha, gatagatī ka makerubi macio meerī marī igūrū wa ithandūkū rīa Ūira nīngacemania nawe nguhe maathani makwa mothe nī ūndū wa andū a Isiraeli.

Metha

²³ “Thondeka metha na mbaū cia mūgaa, ūraihi wayo ūkorwo ūrī wa mīkono īrī,[†] na wariī wayo ūkorwo ūrī wa mūkono ūmwe,[‡] na kūraiha na igūrū ikorwo īrī na mūkono ūmwe na nuthu.[§]

²⁴ Ūmīgemie na thahabu therie, na ūmītirihe na mūcibi wa thahabu.

²⁵ Mīthondekere karūbaū gaceke ka wariī wa rūhī^{*} gathiūrūrūkīrie metha īyo, na ūgatirihe na mūcibi wa thahabu.

²⁶ Thondekera metha īyo icūhī inya cia thahabu, ūcioherere koonā-inī iria inya o harīa magūrū macio mana marī.

²⁷ Icūhī icio ikorwo irī hakahī na mūcibi wa karūbaū karīa gaceke, nīgeetha inyiitagīre mītī irīa ya gūkuuaga metha īyo.

²⁸ Thondeka mītī mīraaya ya mbaū cia mūgaa, ūmīgemie na thahabu na ūkuuaga metha nayo.

²⁹ Na ūthondeke thaani ciayo, na thaani nene cia thahabu therie na ndigithū, na mbakūri cia gūitaga maruta.

³⁰ Iga mīgate irīa īigagwo mbere yakwa igūrū rīa metha īyo, nayo īikarage hau mbere yakwa mahinda mothe.

Mūtī wa Kūigīrīrwo Matawa

³¹ “Thondeka mūtī wa kūigīrīrwo matawa ma thahabu therie, kīrūgamo o na gītina kīaguo iturwo inyiitanīte; ikombe ciaguo ihaana ta mahūa, na tūkonyo twaguo o na mahūa ikorwo irī kīndū kīmwe inyiitanīte naguo.

³² Honge ithathatū ciumīre mīena-inī ya mūrūgamo wa mūtī ūcio wa kūigīrīrwo matawa, ithatū mwena ūmwe na ithatū mwena ūrīa ūngī.

³³ Ikombe ithatū iturītwo na mūhiano wa mahūa ma mūrōthi irī na tūkonyo na mahūa ikorwo irī rūhonge-inī rūmwe, nacio ithatū ikorwo rīu rūngī; honge icio ciothe ithathatū ikorwo ihaana o ūguo, ciumīte mūtī-inī ūcio wa kūigīrīrwo matawa.

³⁴ Na mūtī-inī ūcio wa kūigīrīra matawa hagīe ikombe inya cia mūhiano wa mahūa ma mūrōthi irī na tūkonyo na mahūa.

³⁵ Gakonyo kamwe gakorwo karī rungu rwa honge cia mbere igīrī ciumīte mūrūgamo-inī wa mūtī ūcio wa kūigīrīrwo matawa, nako gakonyo ga keerī kagīe rungu rwa honge cia keerī igīrī, nako gakonyo ga gatātū kagīe thī wa honge cia gatātū igīrī, ciothe nī honge ithathatū.

³⁶ Tūkonyo tūu na honge icio ikorwo irī kīndū kīmwe na mūtī ūcio wa kūigīrīrwo matawa, iturītwo na thahabu therie.

³⁷ “Ningī ūthondeke matawa mūgwanja maguo na ūmaigīrīre igūrū rīaguo nīgeetha mamūrīke hau mbere ya guo.

³⁸ Magathī ma gūtīna ndaambī na thaani cia mūrārī wa ndaambī ikorwo irī cia thahabu therie.

³⁹ Taranda[†] ya thahabu therie ihūthīrwo gūthondeka mūtī wa kūigīrīrwo matawa o na indo icio ciothe.

⁴⁰ Ūtigīrīre atī nīwacithondeka kūringana na mūhianīre ūrīa wonirio ūrī kīrīma-inī.

26

Hema ūrīa Nyamūre

¹ “Thondeka hema nyamūre īrī na itambaya ikūmi cia gūcuurio itumītwo na gatani yogothetwo wega na ndigi cia rangi wa bururu, na cia rangi wa ndathi, na cia rangi mūtune ta gakarakū, na igemio na makerubi nī mūtumi mūūgī na wīra ūcio.

[†] 25:23 nī ta mita īmwe [‡] 25:23 nī ta nuthu mita [§] 25:23 nī ta mita robo ithatū (0.75) ^{*} 25:25 nī ta centimita
8 [†] 25:39 nī ta kilo 34

² Itambaya icio cia gūcuurio ciothe ikorwo ciiganaine, mīkono mīrongo ūrī na ĩnana* kūrāiha na mīkono ĩna† kwarama.

³ Itambaya ithano-rī, itumano hamwe, na icio ingī ithano itumano hamwe.

⁴ Kundīka ciana cia gītambaya kīa rangi wa bururu mūthia-inī wa gītambaya gīa gūcuurio kīrīa kīrī mūico wa mwena ūmwe, na wīke o ro ūguo harī gītambaya kīa mūico kīa mwena ūcio ūngī.

⁵ Kundīka ciana mīrongo ĩtano gītambaya-inī kīmwe gīa gūcuurio, na ingī mīrongo ĩtano gītambaya-inī kīa mūico kīa mwena ūcio ūngī, na ūringithanie o kīana na kīrīa kingī.

⁶ Ningī ūthondeke ngathīka mīrongo ĩtano cia thahabu, na ūcihūthīre na kuohithania itambaya icio cia gūcuurio nīguo hema ĩyo nyamūre ĩtuīke kīndū kīmwe.

⁷ “Tuma itambaya ikūmi na kīmwe cia guoya wa mbūri ĩtuīke hema ya kūhumbīra hema ĩrīa nyamūre.

⁸ Itambaya icio ciothe ikūmi na kīmwe ikorwo ciiganaine, ikorwo irī mīkono mīrongo ĩtatū‡ kūrāiha na mīkono ĩna§ kwarama.

⁹ Tumania itambaya ithano cia icio cia gūcuurio ĩtuīke kīndū kīmwe, nacio icio ingī ithathatū itumano hamwe. Kūnja gītambaya gīa gatandatū maita meerī mwena wa mbere wa hema.

¹⁰ Kundīka ciana mīrongo ĩtano mūthia-inī wa itambaya cia gūcuurio cia mwena ūmwe, ningī wīke o ūguo mūthia-inī wa itambaya icio cia mwena ūrīa ūngī.

¹¹ Ningī ūthondeke ngathīka mīrongo ĩtano cia gīcango, na ūcitoonyie ciana-inī nīgeetha hema ĩyo ĩtuīke kīndū kīmwe.

¹² Harī ūrāihu wa gītambaya gīa gūcuurio ūrīa ūngītigara, nuthu ya gītambaya kīrīa gītigaire nī gīcunjuure mwena wa thuutha wa hema ĩyo nyamūre.

¹³ Itambaya cia gūcuurio cia hema ikorwo irāihīte kūrī icio ingī na mūkono ūmwe* mīena yeerī; kīrīa gīgūtigara gīcunjuure kīhumbīre mīena ya hema ĩyo nyamūre.

¹⁴ Thondekera hema ĩyo kīandarūa kīa njūa cia ndūrūme itoboketio rangi-inī mūtune igatunīha, na igūrū wakō ūkīhumbīre na njūa cia pomboo.

¹⁵ “Thondeka mbaū cia kūrīgama cia mūtī wa mūgaa cia gwaka hema ĩyo nyamūre.

¹⁶ O rūbaū-inī rūkorwo rūrī rwa mīkono ikūmi† kūrāiha na mūkono ūmwe na nuthu‡ kwarama,

¹⁷ mbaū icio igīe na tūhocio tūcomokete tūigananīrie. Thondeka mbaū icio ciothe cia Hema-ĩrīa-Nyamūre na njīra ĩyo.

¹⁸ Thondeka mbaū mīrongo ĩrī cia mwena wa gūthini wa hema ĩyo nyamūre,

¹⁹ na ūthondeke ĩtina cia betha mīrongo ĩna cia gūkarīrwo nī mbaū icio mīrongo ĩrī, o rūbaū rūmwe rūgaikarīra ĩtina igīrī, o rūmwe rūkorwo rūrī rungu rwa kahocio.

²⁰ Ningī mwena ūcio ūngī, mwena wa gathigathini wa hema ĩyo nyamūre, thondeka mbaū mīrongo ĩrī

²¹ na ĩtina mīrongo ĩna cia betha o igīrī igaikarīrwo nī rūbaū rūmwe.

²² Thondeka mbaū ithathatū cia mwena wa na thuutha, nīguo mwena wa mūthia wa ĩthūro wa hema ĩyo nyamūre,

²³ na ūthondeke mbaū igīrī cia koine cia mwena wa na thuutha.

²⁴ Koine-inī icio cierī no nginya ikorwo irī mbaū igīrī igīrī kuuma thī nginya igūrū, na ciohanio na mūrīnga ūmwe; koine cierī igakorwo ĩtarī ūguo.

²⁵ Nī ūndū ūcio hegūkorwo na mbaū inyanya, na ĩtina ikūmi na ithathatū cia betha, o igīrī igaikarīrwo nī rūbaū rūmwe.

²⁶ “Ningī ūthondeke mīgamba ya mbaū cia mūgaa: ĩtano yayo nī ūndū wa mbaū cia mwena ūmwe wa hema ĩyo nyamūre,

²⁷ na ĩtano nī ūndū wa mbaū cia mwena ūcio ūngī, na ĩtano nī ūndū wa mbaū cia mwena wa ĩthūro mūthia-inī ūrīa wa na thuutha wa hema ĩyo nyamūre.

²⁸ Mūgamba wa gatagatī uume mūthia ūmwe nginya ūrīa ūngī, ūgereire gatagatī ka mbaū icio.

²⁹ Gemia mbaū icio na thahabu, na ūthondeke mīrīnga ya thahabu ya kūnyiitīrīra mīgamba ĩyo. O nayo mīgamba ĩyo nūgemio na thahabu.

³⁰ “Aka hema ĩyo nyamūre kūringana na mūhianīre ūrīa wonirio rīrīa warī kīrīma-inī.

* 26:2 nī ta mita ikūmi na igīrī na nuthu (12:5) † 26:2 nī ta mita ĩmwe na robo ithatū (1:75) ‡ 26:8 nī ta mita ikūmi na ithatū na nuthu (13:5) § 26:8 nī ta mita ĩmwe na robo ithatū (1:75) * 26:13 nī ta nuthu mita † 26:16 nī ta mita ĩnya na nuthu (4:5) ‡ 26:16 nī ta mita robo ithatū (0:75)

³¹ “Tuma gītambaya gĩa gūcuurio kĩa ndigi cia rangi wa bururu, na cia rangi wa ndathi na cia rangi mūtune ta gakarakū, na cia gatani ĩrĩa yogothetwo wega na ikagemio na makerubi nĩ mūbundi mūūgĩ.

³² Cuuria gītambaya kiu na tūcuurio twa thahabu ikĩngĩ-inĩ inya cia mūgaa iria igemetio na thahabu, na ikarūgama igūrū rĩa njikarĩro inya cia betha.

³³ Cuuria gītambaya kiu gĩa gūcuurio na ngathĩka, na ũcooke ũige ithandūkū rĩa Ũira thuutha wa gītambaya kiu gĩa gūcuurio. Gītambaya kiu gĩa gūcuurio kĩhakanie Handū-harĩa-Hatheru na Handū-harĩa-Hatheru-Mūno.[§]

³⁴ Igĩrĩra gĩtĩ gĩa tha igūrū rĩa ithandūkū rĩa Ũira thĩinĩ wa Handū-harĩa-Hatheru-Mūno.

³⁵ Iga metha nja ya gītambaya kiu gĩa gūcuurio mwena wa gathigathini wa hema ĩyo nyamũre, naguo mūtĩ wa kũigĩrĩra matawa ũũige mwena wa gũthini ũng’ethanĩre na metha ĩyo.

³⁶ “Itoonyero-inĩ rĩa hema, thondeka gītambaya gĩa gūcuurio kĩa rangi wa bururu, na rangi wa ndathi, na rangi mūtune ta gakarakū, na gatani ĩrĩa yogothetwo wega, kīgemetio nĩ mūgemia mūūgĩ.

³⁷ Thondekera gītambaya kiu gĩa gūcuurio tūcuurio twa thahabu na itugĩ ithano cia mūgaa igemetio na thahabu. Na ũcitwekerie itina ithano cia gĩcango.

27

Kīgongona kĩa Iruta rĩa Njino

¹ “Aka kīgongona na mbaũ cia mūgaa, kĩa mĩkono ĩtatũ* kũraiha na igūrū; gĩkorwo kīganaĩne mĩena yothe, mĩkono ĩtano† kũraiha na mĩkono ĩtano kwarama.

² Thondeka hĩa inya, o rūmwe koine-inĩ ĩmwe ya kīgongona, nĩgeetha hĩa icio na kīgongona ikorwo irĩ kindũ kĩmwe, nakĩo kīgongona kiu ũkĩgemie na gĩcango.

³ Thondeka indo ciothe cia kīgongona irĩ cia gĩcango, ũgĩthondekere nyūngũ cia kūrutaga mūhu, na icakũri na mbakũri cia gwĩkĩrwo thakame ya kũminjainja, na njibe cia kũnyiita nyama, na ngĩo cia mwaki.

⁴ Thondekera kīgongona kiu gītara, na ningĩ ũthondeke mūkwa wa gĩcango, na ũthondeke mĩrĩnga ya gĩcango, o ũmwe wikĩrwo koine-inĩ iria inya cia mūkwa ũcio.

⁵ Ũige gītara kiu rungu wa muoho wa kīgongona nĩgeetha rũkinye nuthu ya ũraihi wa kīgongona.

⁶ Thondeka itugĩ cia mūgaa nĩ ũndũ wa kīgongona na ũcigemie na gĩcango.

⁷ Itugĩ icio itoonyio mĩrĩnga-inĩ ĩyo nĩgeetha ĩgakoragwo ĩkarĩire mĩena-inĩ yeerĩ ya kīgongona hĩndĩ ya gũgĩkuua.

⁸ Thondeka kīgongona kiu na mbaũ nĩguo kīgĩe na irima gatagatĩ. Ũgĩthondeke o ta ũrĩa wonirio rĩrĩa warĩ kĩrĩma-inĩ.

Nja ya Hema ĩrĩa Nyamũre

⁹ “Thondeka nja ya hema ĩrĩa nyamũre; mwena wa gũthini ũkorwo ũrĩ wa mĩkono igana‡ kũraiha na ũgĩe na itambaya cia gūcuurio cia gatani ũrĩa mwogotho wega,

¹⁰ ũkorwo na itugĩ mĩrongo ĩrĩ na itina mĩrongo ĩrĩ cia gĩcango, irĩ na tūcuurio na tũmĩkwa twa betha itugĩ-inĩ.

¹¹ Mwena wa gathigathini o naguo ũkorwo ũrĩ na mĩkono igana kũraiha na ũgĩe na itambaya cia gūcuurio, ũgĩe na itugĩ mĩrongo ĩrĩ na itina mĩrongo ĩrĩ cia gĩcango, irĩ na tūcuurio na tũmĩkwa twa betha itugĩ-inĩ.

¹² “Mwena wa ithũiro wa nja ĩyo ũkorwo ũrĩ wa mĩkono mĩrongo ĩtano[§] kwarama na ũgĩe na itambaya cia gūcuurio na itugĩ ikũmi na itina ikũmi.

¹³ Mwena wa irathiro, kwerekeria kũria riũa rirathagira, nja ĩyo ĩkorwo ĩrĩ ya warĩi wa mĩkono mĩrongo ĩtano.

¹⁴ Itambaya cia gūcuurio ikorwo irĩ cia ũraihi wa mĩkono ikũmi na ĩtano* na ikorwo irĩ mwena ũmwe wa itoonyero rĩa nja ĩyo, na ikorwo na itugĩ ithatũ na itina ithatũ,

¹⁵ na itambaya ingĩ cia gūcuurio cia ũraihi wa mĩkono ikũmi na ĩtano ikorwo mwena ũcio ũngĩ wa itoonyero, na ikorwo irĩ na itugĩ ithatũ na itina ithatũ.

¹⁶ “Naguo ũhoru wa itoonyero rĩa nja ĩyo, wikĩre gītambaya gĩa gūcuurio gĩkorwo kĩrĩ kĩa ũraihi wa mĩkono mĩrongo ĩrĩ,† kĩa ndigi cia rangi wa bururu, na cia rangi

§ 26:33 Mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mūnene nowe wiki wetĩkĩrĩtio gũtoonya Harĩa-Hatheru-Mūno, na eekaga ũguo riita rĩmwe o mwaka hĩndĩ ĩrĩa ekũhoroheria andũ mehia mao. * 27:1 nĩ ta mita ĩmwe na robo (1:25) † 27:1 nĩ ta mita igĩrĩ na robo (2:25) ‡ 27:9 nĩ ta mita 46 § 27:12 nĩ ta mita 23 * 27:14 nĩ ta mita 7 † 27:16 nĩ ta mita

wa ndathi, na cia rangi mütune ta gakarakū, na gatani ĩria yogothetwo wega, wĭra wa mūgemia mūūgĭ, na ġkorwo na itugĭ inya na itina inya.

¹⁷ Itugĭ ciothe ġūthiūrūrūkĭria nja ĩyo, ĩġe na tūmĭkwa na tūcuurio twa betha na itina cia ġcango.

¹⁸ Nja ĩyo ĩkorwo na ũraihu wa mĭkono ĩgana,[‡] na mĭkono mĭrongo ĩtano kwarama,[§] na ĩkorwo na itambaya cia ġūcuurio cia gatani yogothetwo wega ya mĭkono ĩtano kūrāiha na ĩġūrū, na ĩrĭ na itina cia ġcango.

¹⁹ Indo iria ĩngĭ ciothe cia ġūtūmĭrwo wĭra-ĩnĭ wa hema ĩria nyamūre, ĩrĭ cia wĭra o na ũrĭkū, o hamwe na ĩġĭ cia kwamba hema na cia nja ciothe, nūkorwo ĩrĭ cia ġcango.

Maguta ma Mūtĭ wa Kūġĭrĭrwo Matawa

²⁰ "Atha andū a Isiraeli makūrehere maguta marĭa makeere wega ma ndamayū hihe ma ġūkūheaga ũtheri, nĭgeetha matawa maikarage maakanĭte.

²¹ Thĭnĭ wa Hema-ya-ġūtūnganwo, nja ya ġĭtambaya ġĭa ġūcuurio kĭria kĭrĭ mbere ya ithandūkū rĭa Ūira, Harūni na ariū ake nĭmaigage matawa maakanĭte mbere ya Jehova kuuma hwaĭ-ĩnĭ o nginya rūciinĭ. Ūndū ũyū ũtuĭke watho wa kūrūmagĭrĭrwo tene na tene thĭnĭ wa Isiraeli nġiarwa-ĩnĭ ciothe iria ĩgooka.

28

Nguo cia Athĭnjĭri-Ngai

¹ "Tūmanĭra Harūni mūrū wa nyūkwa oke harĭwe kuuma gatagatĭ ka andū a Isiraeli, hamwe na ariū ake Nadabu na Abihu, na Eleazaru na Ithamaru, nĭgeetha mandungatagĭre marĭ athĭnjĭri-Ngai.

² Tumĭra Harūni mūrū wa nyūkwa nguo nyamūre, cia kūmūnenehagia na kūmūtĭithagia.

³ Arĭria mabundi marĭa marĭ na ũūġĭ wa ġūtuma, nguo arĭa nĭ heete ũūġĭ maūndū-ĩnĭ ta macio, nĭguo matumĭre Harūni nguo cia kwĭhumba akĭamūrwo, nĭguo andungatagĭre arĭ mūthĭnjĭri-Ngai.

⁴ Nacio ĩci nĭcio nguo iria megūtuma: gakuo ga ġĭthūri, na ebodi, na nguo ndaaya, na kanġū ya taama ng'emie wega, na kĭremba, na mūcibi. Nguo ĩci nyamūre megūcitumĭra Harūni mūrū wa nyūkwa na ariū ake nĭguo mandungatagĭre marĭ athĭnjĭri-Ngai.

⁵ Nĭ mahūthĭre thahabu, na ndġi cia rangi wa bururu, na cia rangi wa ndathi, na cia rangi mütune ta gakarakū, hamwe na gatani ĩria njega.

Ebodi

⁶ "Tuma ebodi ya ndġi cia rangi wa thahabu na ndġi cia rangi wa bururu, na cia rangi wa ndathi na cia rangi mütune ta gakarakū na ya gatani ĩria yogothetwo wega, wĭra wa mūbundi mūūġĭ.

⁷ Nĭ wega ebodi ĩyo ĩġe na tūmĭkwa twĭrĭ twa kūmĭnyĭitithanĭria ciande-ĩnĭ, tūtumĭrĭrwo mĭthia-ĩnĭ yeerĭ yayo nĭgeetha ndaamĭ ciayo cĭerĭ ĩnyĭitane.

⁸ Naguo mūcibi wayo wa njohero ũrĭa mütume wega ũkorwo ũhaana tayo na ũrĭ wa ġĭcunġĭ kĭmwe na ebodi ĩyo na ũthondeketwo na ndġi cia rangi wa thahabu, na ndġi cia rangi wa bururu, na cia rangi wa ndathi, na cia rangi mütune ta gakarakū, hamwe na gatani njogothē wega.

⁹ "Oya tūhġa twĭrĭ twa onġithi ũkurure marĭtwa ma ariū a Isiraeli ĩġūrū rĭatuo

¹⁰ marūmanĭrĭre ũrĭa maaciarirwo, ũkurure marĭtwa matandatū kahġa-ĩnĭ kamwe, na matandatū kau kanġĭ.

¹¹ Kurura marĭtwa ma ariū a Isiraeli tūhġa-ĩnĭ tūu twĭrĭ ta ũrĭa mūrengi wa tūhġa twa goro akururaga kahengere ga gwĭkĭra mūhūuri. Ūcooke ũtūtumĭrĭre tūkonyo-ĩnĭ twa thahabu,

¹² na ũtuohereere ndaamĭ-ĩnĭ cia kĭande cia ebodi, tūrĭ tūhġa twa kĭirĭkania kĭa ariū a Isiraeli. Harūni nĭarĭkuuaga marĭtwa macio ciande-ĩnĭ ciake matuĭke kĭirĭkania mbere ya Jehova.

¹³ Thondeka tūkonyo tūġemu twa thahabu

¹⁴ na irengeerĭ ĩġĭrĭ cia thahabu therĭe, ĩhaana ta mūkanda, nacio ũcinyĭitithanie na tūkonyo tūu.

Gakuo ga ġĭthūri

¹⁵ "Thondekithia gakuo ga ġĭthūri ga gwĭkaġĭrwo ĩtuĭro-ĩnĭ rĭa ciira, nako gatumwo nĭ mūtumi mūūġĭ. Gathondeke ta ebodi: karĭ ka ndġi cia rangi wa thahabu na ka ndġi

cia rangi wa bururu, na cia rangi wa ndathi, na cia rangi mütune ta gakaraku na gatani iria yogothetwo wega.

¹⁶ Gakuo kau gakorwo kaiganaine miēna yothe ina inji kenda* kuraiha na inji kenda kwarama, na koinanirwo maita meerī.

¹⁷ Ūcooke ūgatumirire mihari ina ya tūhiga twa goro. Mūhari wa mbere hakorwo kahiga ka wakiki ūria mütune, na ka yakuti iria ihaana ngoikoni, na ka baregethu;

¹⁸ mūhari wa keeri ūtumirire kahiga ga thumarati, na ka yakuti iria ya rangi wa bururu, na ka arimathi;

¹⁹ mūhari wa gatatu ūtumirire kahiga ka wakiki ūria wa bururu, na ka yacimu, na ka amethuthito;

²⁰ naguo mūhari wa kana ūtumirirwo kahiga ga thumarati iria theru, na ka onigithi, na ka njathibi. Ūtūtumirire tūkonyo-ini tūgemu twa thahabu.

²¹ Hagikorwo harī na tūhiga ikūmi na twirī, o kamwe karūgamirire marūtwa ma ariū a Isiraeli, o kamwe gakururwo rūtwa rīa mūhīrīga ūmwe wa iria ikūmi na iri ya Isiraeli, o ta iria kahengere ka mūhūiri gakururagwo.

²² “Thondekera gakuo kau ga githūri irengeeri njogothē cia thahabu therie ihaana ta mūkanda.

²³ Gathondekere mirīnga iri ya thahabu, ūmīoherere mīthia-ini iri ya gakuo kau ga githūri.

²⁴ Ohania irengeeri igirī cia thahabu mirīnga-ini hau mīthia-ini ya gakuo ga githūri,

²⁵ nayo mīthia iria ingi ya irengeeri yohithanio na tūkonyo tūria twirī, ūmīnyitithanie na ndaami cia kiande cia ebodi mwena wa na mbere.

²⁶ Thondeka mirīnga iri ya thahabu ūmīnyitithanie na mīthia iria ingi iri ya gakuo ga githūri mwena wa na thūini kūrigania na ebodi.

²⁷ Thondeka mirīnga ingi iri ya thahabu na ūmīnyitithanie magūrū-ini ma ndaami cia kiande mwena-ini wa mbere wa ebodi, hakuhi na rūtumo, igūrū hanini wa mūcibi wa njohero ya ebodi.

²⁸ Mirīnga ya gakuo ga githūri iri ohithanagio na mirīnga ya ebodi na rūrigi rwa bururu, na iniyitithanio na mūcibi wa njohero, nigeetha gakuo ga githūri gatikarekanie na ebodi.

²⁹ “Riria riothe Harūni arūtoonyaga Handū-haria-Hatheru, arikuuaga marūtwa ma ariū a Isiraeli marī githūri-ini giake gakuo-ini ga githūri ga itūro rīa ciira, arī kirirkania giā gūtūra mbere ya Jehova.

³⁰ Ningi wikire Urimu na Thumimu† thūini wa gakuo kau ga githūri, nigeetha ciikarage githūri-ini kīa Harūni riria riothe arūtoonyaga agathi mbere ya Jehova. Ūguo nīguo Harūni arikuuaga ūhoti wa gūtuagira andū a Isiraeli ciira githūri-ini giake arī mbere ya Jehova.

Nguo ingi cia Athinjiri-Ngai

³¹ “Tuma nguo ndaaya ya ebodi ya taama wa bururu mūtheri,

³² na ikorwo na harūkīrio ya mütwe gatagati kayo. İkorwo itirihitwo mīthia-ini ta kara ya ngingo gūthiūrūrūkīria iharūkīrio riu rīa mütwe, nigeetha ndigatarūke.

³³ Thondeka tūcunjuura tūtari ta matunda ma makomamanga twa ndigi cia rangi wa bururu, na rangi wa ndathi, na rangi mütune ta gakaraku gūthiūrūrūka rūtumo rwa magūrū-ini rwa nguo iyo, tūhakanitio na ngengere cia thahabu.

³⁴ Ngengere cia thahabu na makomamanga macio mathii mahakanitio gūthiūrūrūka rūtumo rwa magūrū-ini rwa nguo iyo ndaaya.

³⁵ Harūni no nginya ehumbage nguo iyo hīndi ciothe riria egūtungata. Ngengere nīrīguagwo ikīgamba riria egūtoonya Handū-haria-Hatheru o hau mbere ya Jehova na riria ekuuma ho, nigeetha ndagakue.

³⁶ “Thondeka gatanji ga thahabu therie, na ūgakurure ta iria mūhūiri ūkururagwo, ūkurure ciugo ici: MŪTHERU MWAMŪRIRE JEHOVA.

³⁷ Koherere rūrigi rwa rangi wa bururu nīguo ūkanyitithanie na kiremba, gakorwo karī mwena wa mbere wa kiremba.

³⁸ Karīkoragwo karī thiithi-ini wa Harūni, nake agakuuaga mahitia makoni iheo iria theru, iria andū a Isiraeli mangikorwo mamūrīre Jehova, o na iri cia mūthemba o na ūrikū. Gatanji kau gakoragwo karī thiithi-ini wa Harūni hīndi ciothe nigeetha magetikirīkaga nī Jehova.

* 28:16 nī ta centimita 22 † 28:30 Urimu na Thumimu twari tūnyamū twahūthagirwo kūmenya wendi wa Ngai; no iria twahūthagirwo kana iria twarutaga wira, gūtirī mūdū ūūi.

³⁹ “Kanjũ nĩtũmwo ĩrĩ ya gatani ĩrĩa njega mũno, o na ũtume kĩremba na gatani ĩrĩa njega mũno. Mũcibi ũtumwo nĩ mũgemia ũrĩa mũũgĩ na wĩra ũcio.

⁴⁰ Tumĩra ariũ a Harũni kanjũ, na mĩcibi, na tũmĩcibi twa kĩongo, cia gũtũma manenehagio na maheagwo gĩĩio.

⁴¹ Warĩkia kũhumba mũrũ wa nyũkwa na ariũ ake nguo icio-rĩ, ũmaitĩrĩrie maguta na ũmaamũre. ũmaamũre nĩgeetha mandungatagĩre marĩ athĩnjĩri-Ngai.

⁴² “Matumithĩrie thuruarĩ cia thĩnĩ cia gatani, cia kũhumbĩra njaga ya mĩrĩ yao kuuma njohero nginya ciero-inĩ.

⁴³ Harũni na ariũ ake no nginya maciĩhumbage rĩrĩa rĩothe marĩtoonyaga Hema-ya-Gũtũnganwo kana magĩthengerera kĩgongona marũfĩre wĩra Handũ-harĩa-Hatheru nĩgeetha matikahĩtie, nao makue.

“Ūyũ nĩtũtũke watho wa kũrũmagĩrĩrwo tene na tene nĩ Harũni na njiaro ciake.

29

Kwamũrwo gwa Athĩnjĩri-Ngai

¹ “Na rĩrĩ, ũũ nĩguo ũgwĩka nĩgeetha wamũre Harũni na ariũ ake, nĩguo mandungatagĩre marĩ athĩnjĩri-Ngai: Oya gategwa kamwe na ndũrũme igĩrĩ itarĩ kaũũgũ.

² Na kuuma mũtu-inĩ mũhinyu mũno wa ngano ũtarĩ ndawa ya kũmbia, ũthondeke mĩgate na keki itukanĩtio na maguta na tũmĩgate tũhũthũ tũhakĩtwo maguta.

³ ĩkĩra indo icio gĩkabũ-inĩ na ũcinenganĩre ũguo hamwe na ndegwa ĩyo na ndũrũme icio cieriĩ.

⁴ Ūcooke ũrehe Harũni na ariũ ake itoonyero-inĩ rĩa Hema-ya-Gũtũnganwo, ũmathambie na maaĩ.

⁵ Oya nguo icio, ũhumbe Harũni kanjũ, na nguo ndaaya ya ebodi, na ebodi yo nyene na gakuo ga gĩthũri. Muohe ebodi na mũcibi wayo wa njohero ũrĩa mũtume wega.

⁶ Mwikĩre kĩremba mũtwe, nako gatanji karĩa kaamũre ũgekĩre kĩremba-inĩ kũu.

⁷ Oya maguta ma gũitanĩrĩrio ũmũitĩrĩrie mũtwe ũmwamũre.

⁸ Rehe ariũ ake na ũmahumbe kanjũ,

⁹ na ũmoohere tũmĩcibi twa mũtwe. Ningĩ wohe Harũni na ariũ ake mĩcibi. ũthĩnjĩri-Ngai nĩ wao ũrĩ watho wa kũrũmagĩrĩrwo tene na tene. Ūguo nĩguo ũkaamũra Harũni na ariũ ake.

¹⁰ “Rehe ndegwa ĩyo mwena wa mbere wa Hema-ya-Gũtũnganwo, nake Harũni na ariũ ake mĩgĩrĩre moko mao mũtwe wayo.

¹¹ Ūcooke ũmĩthĩnjĩre mbere ya Jehova o hau itoonyero-inĩ rĩa Hema-ya-Gũtũnganwo.

¹² Ningĩ woe thakame ĩmwe ya ndegwa ĩyo, ũmĩhake hĩa cia kĩgongona na kĩara gĩaku, ĩyo ĩngĩ ũmĩite gĩtina-inĩ gĩa kĩgongona.

¹³ Ningĩ woe maguta mothe marĩa mahumbĩre nyama cia nda, na marĩa mahumbĩre ini, na higo cieriĩ na maguta ma cio ũmacinĩre hau kĩgongona-inĩ.

¹⁴ No nyama cia ndegwa ĩyo hamwe na rũta na mahu ũcicinĩre nja ya kambĩ. Rũu nĩ iruta rĩa mehĩa.

¹⁵ “Oya ndũrũme ĩmwe nake Harũni na ariũ ake mamũigĩrĩre moko mao mũtwe igũrũ wayo.

¹⁶ Mĩthĩnje na woe thakame, ũmĩminjaminjĩrie kĩgongona mĩena yothe.

¹⁷ Tinangia ndũrũme tũcunjĩ, na ũthambie nyama cia nda, na magũrũ mayo, ũciige hamwe na mũtwe na tũcunjĩ tũu tũngĩ.

¹⁸ Ūcooke ũcinĩre ndũrũme ĩyo yothe igũrũ wa kĩgongona. Rũu nĩ iruta rĩa njino rĩa kũrutĩra Jehova, rĩrĩ mũtararĩko mwega rĩrutĩrwo Jehova, rĩrĩ iruta rĩrutĩrwo Jehova rĩa gũcinwo na mwaki.

¹⁹ “Oya ndũrũme ĩyo ĩngĩ, nake Harũni na ariũ ake mamũigĩrĩre moko mao mũtwe.

²⁰ Mĩthĩnje, woe thakame ĩmwe yayo ũmĩhake moni cia matũ ma ũrĩo ma Harũni na ariũ ake o na ciara iria nene cia moko mao ma ũrĩo, na ciara iria nene cia magũrũ mao ma ũrĩo. Ūcooke ũminjaminjĩrie kĩgongona thakame mĩena yothe.

²¹ Na woe thakame ĩmwe kuuma kĩgongona-inĩ na maguta ma gũitanĩrĩrio ũciminjaminjĩrie Harũni na nguo ciake, na ariũ ake na nguo ciao. Hĩndĩ ĩyo Harũni na ariũ ake hamwe na nguo ciao nĩmagatuĩka aamũre.

²² “Oya maguta mamwe ma ndũrũme ĩyo, maguta ma mũting’oe ũrĩa mũnoru, na maguta marĩa mahumbĩre nyama cia nda, na maguta marĩa mahumbĩre ini, na higo cieriĩ na maguta ma cio, na kĩero kĩa mwena wa ũrĩo. (Īyo nĩyo ndũrũme ya igongona rĩa kwamũrana.)

²³ Kuuma gikabū-inĩ kĩa mĩgate itarĩ mũkĩre ndawa ya kũmbia kĩa kĩa kĩa mbere ya Jehova, oya mũgate ũmwe na keki ithondeketwo na maguta, na woe kamũgate kahũthũ.

²⁴ Indo ici ciothe cineane moko-inĩ ma Harũni na ariũ ake, ũcooke ũcithũngũthie mbere ya Jehova ĩrĩ Igongona rĩa gũthũngũthio.

²⁵ Ningĩ ũcooke woe indo icio kuuma moko-inĩ mao, ũcicinĩre kĩgongona-inĩ igĩrũ hamwe na iruta rĩa njino, ituĩke mũtararĩko mwega harĩ Jehova, rĩrĩ iruta rĩrutĩrwo Jehova rĩa gũcinwo na mwaki.

²⁶ Warĩkia kũruta gĩthũri kĩa ndũrũme ĩyo ya kĩa mũrano kĩa Harũni, gĩthũngũthie mbere ya Jehova ĩrĩ iruta rĩa gũthũngũthio, nakĩo gĩtuĩke rwĩga rwaku.

²⁷ “Amũra icunjĩ cia ndũrũme ĩyo ya kĩa mũrano iria ĩrĩ cia Harũni na ariũ ake nacio nĩ: gĩthũri kĩa gĩathũngũthĩtio na kiero kĩa kĩaheanĩtwo.

²⁸ Indo icio ituĩke rwĩga rwa kũheagwo Harũni na ariũ ake nĩ andũ a Isiraeli hĩndĩ ciothe. Nĩro iruta rĩrĩa andũ a Isiraeli marĩrutagĩra Jehova kuuma maruta-inĩ ma ũiguano.

²⁹ “Nguo iria nyamũre cia Harũni igĩtuĩka cia njiaro ciake, nĩgeetha magaitagĩrĩro maguta na makaamũragwo maciũhumbĩte.

³⁰ Mũriũ ũrĩa ũkamũgaya atuĩke mũthĩnjĩri-Ngai na oke gũtungata thĩnĩ wa Handũ-Harĩa-Hatheru, Hema-inĩ-ya-Gũtũnganwo arĩhumbaga nguo icio mĩthenya mũgwanja.

³¹ “Oya ndũrũme ĩyo ya kĩa mũrano nacio nyama ciayo ũcirugĩre handũ harĩa hatheru.

³² Harũni na ariũ ake marĩragĩra nyama cia ndũrũme ĩyo na mĩgate kuuma gikabū-inĩ o hau itoonyero-inĩ rĩa Hema-ya-Gũtũnganwo.

³³ Nimarĩrĩtaga indo icio iruĩtwo cia horohio nĩ ũndũ wa kwamũrwo kwao na gũtherio. No itikanarĩo nĩ mũndũ ũngĩ, nĩ ũndũ nĩ theru.

³⁴ Na rĩrĩ, nyama cia ndũrũme ĩyo ya kĩa mũrano kana mĩgate ingĩtigara nginya rũciinĩ-rĩ, nũcinwo. Itikanarĩo tondũ nĩ theru.

³⁵ “Ĩka Harũni na ariũ ake maũndũ mothe marĩa ngwathĩte, na ũnĩne mĩthenya mũgwanja ũkĩmaamũra.

³⁶ Rutagai ndegwa ĩmwe o mĩthenya, ĩrĩ iruta rĩa mehia rĩa kũhorohanĩria. Theria kĩgongona na ũndũ wa gũkĩhoroheria na gũgũtĩrĩria maguta, ũkĩamũre.

³⁷ Gĩa na horohio ya kĩgongona mĩthenya mũgwanja ya gũkĩamũra. Thuutha ũcio kĩgongona kũ nĩgĩgũtuĩka gĩtheru mũno, nakĩo kĩa gĩothe kĩrĩkĩhutagia kĩrĩtuĩkaga gĩtheru.

³⁸ “Gĩkĩ nĩkĩo kĩndũ kĩa ũrĩrutaga hĩndĩ ciothe kĩgongona-inĩ o mĩthenya: tũtũrũme twĩrĩ, o kamwe ka ũkũrũ wa mwaka ũmwe.

³⁹ Gatũrũme kamwe gakarutwo rũciinĩ na karĩa kangĩ hwaĩ-inĩ kũrĩ mairia.

⁴⁰ Gatũrũme ka mbere gakarutanagĩro na mũtu mũhinyu mũno gĩcunjĩ gĩa ikũmi kĩa eba* ũtukanĩtio na maguta ma mũtamaiyũ gacunjĩ ka inya ka hini ĩmwe† na ndibeĩ gacunjĩ ka inya ka hini ĩmwe, ĩrĩ kĩndũ gĩa kũnyuuo.

⁴¹ Ruta gatũrũme kau kangĩ igongona hwaĩ-inĩ kũrĩ mairia, hamwe na iruta rĩa mũtu na rĩa kĩndũ gĩa kũnyuuo o ta cia rũciinĩ, arĩ guo mũtararĩko mwega, rĩrĩ iruta rĩrutĩrwo Jehova rĩa gũcinwo na mwaki.

⁴² “Harĩ njiaro iria igooka, iruta rĩrĩ rĩa njino rĩkaarutagwo hĩndĩ ciothe itoonyero-inĩ rĩa Hema-ya-Gũtũnganwo mbere ya Jehova. Hau nĩho ndĩcemanagia nawe na njaragie nawe;

⁴³ ningĩ hau no ho ndĩcemanagia na andũ a Isiraeli, naho nĩhakaamũrwo nĩ riiri wakwa.

⁴⁴ “Nĩ ũndũ ũcio nĩngamũra Hema-ĩyo-ya-Gũtũnganwo na kĩgongona na nyamũre Harũni na ariũ ake mandungatagĩre marĩ athĩnjĩri-Ngai.

⁴⁵ Ningĩ nĩngatũrũra na andũ a Isiraeli na ndũke Ngai wao.

⁴⁶ Nĩmakamenya atĩ nĩ nĩ Jehova Ngai wao, ũrĩa wamarutire bũrĩri wa Misiri nĩgeetha ndũuranagie nao. Nĩ nĩ nĩ Jehova Ngai wao.

30

Kĩgongona kĩa Ūbumba

¹ “Thondeka kĩgongona kĩa mbaũ cia mũgaa gĩa gũcinagĩra ūbumba.

* 29:40 nĩ ta kilo 2 † 29:40 nĩ ta lita ĩmwe

² Nigikorwo kīganaine mīena yothe mūkono ūmwe* kūrāiha na mūkono ūmwe kwarama na mūkono ĩrĩ† kūrāiha na igūrū, hīa ciakīo ituīke kīndū o ro kīmwe na kīgongona.

³ Kīgemie igūrū, o na mīena yothe, o na hīa ciakīo, na thahabu therie, na ūgītirihe na mūcibi wa thahabu ūgīthiūrūrūkīrie.

⁴ Thondekera kīgongona kīu mīrīnga ĩrĩ, ūmīoherere thī wa mūcibi ūcio, ĩrĩ mwena ūmwe, na ĩrĩ mwena ūrīa ūngī ĩnyīitagīrīre mītī ĩrīa mīraaya ĩtūmagīrwo gūgīkuua.

⁵ Thondeka mītī mīraaya ya mbaū cia mūgaa, na ūmīgemie na thahabu.

⁶ Iga kīgongona kīu mbere ya gītambaya gīa gūcuurio kīrīa kīrī mbere ya ithandūkū rīa Ūira, mbere ya gītī gīa tha kīrīa kīrī igūrū rīa ithandūkū rīa Ūira, harīa ngaacemania nawe.

⁷ “Harūni no nginya acinīre ūbumba mūnungi wega hau igūrū rīa kīgongona o rūciinī rīrīa egūthondeka matawa.

⁸ No nginya acine ūbumba rīngī agīakia matawa hwaī-inī kūrī mairia, nīgeetha ūbumba ūikarage ūgīcinagwo mahinda mothe mbere ya Jehova, njarwa na njarwa iria igooka.

⁹ Ndūkanacinīre ūbumba wa mūthemba ūngī kīgongona-inī gīkī kana ūrutire ho iruta rīa njino, kana rīa mūtu, na ndūkanaitīrīre iruta rīa kūnyuuo igūrū rīakīo.

¹⁰ Harūni nīarutage horohio hīa-inī cia kīgongona kīu o mwaka riita rīmwe. Horohio ĩno ya o mwaka no nginya ĩrutagwo na thakame ya iruta rīa kūhoroheria mehia, nginya njarwa iria igooka. Horohio ĩyo nī igongona itheru mūno harī Jehova.”

Mbeeca cia Horohio

¹¹ Hīndī ĩyo Jehova akīra Musa atīrī,

¹² “Rīrīa ūgūtara andū a Isiraēli-rī, o mūdū no nginya arutagīre Jehova kīndū gīa gūkūūra muoyo wake rīrīa egūtārwo. Na gūtīrī mūthiro ūkaamakora ūkīmatara.

¹³ Mūdū o wothe ūrīkīraga agathī mwena wa andū arīa marīkītie gūtārwo, nīarīrutaga nuthu ya cekerī‡ kūringana na ūrīa cekerī ya harīa haamūre ĩtarī ĩrīa ĩrī na ūritū wa geera mīrongo ĩrī. Nuthu ĩyo ya cekerī nī iruta kūrī Jehova.

¹⁴ Arīa othe marīkīraga magathī mwena wa arīa marīkītie gūtārwo, marī na ūkūrū wa mīaka mīrongo ĩrī na makīria, no nginya maheage Jehova iruta rīu.

¹⁵ Arīa atongu matīrīheanaga makīria ya nuthu ya cekerī, nao arīa athīni matīrīheanaga kīndū kīnini gūkīra nuthu ya cekerī hīndī ya kūrūtīra Jehova horohio ya mīoyo yao.

¹⁶ Amūkīra mbeeca cia horohio kuuma kūrī andū a Isiraēli nawe ūcihūthīre ūtungata-inī wa Hema-ya-Gūtūnganwo. Ūguo ūgaatuīka kīrīrikano kīa andū a Isiraēli mbere ya Jehova makīrutīra mīoyo yao horohio.”

Kīraī gīa Gwīthambīra

¹⁷ Ningī Jehova akīra Musa atīrī,

¹⁸ “Thondeka kīraī gīa gwīthambagīra gīa gīcango, kīrī na kīgūrū giakīo gīa gīcango. Ūkīge gatagatī ka Hema-ya-Gūtūnganwo na kīgongona, na ūgīkīre maaī.

¹⁹ Harūni na arīu ake marīthambaga moko mao na nyarīrī na maaī macio.

²⁰ Rīrīa rīothe marītoonyaga Hema-ya-Gūtūnganwo, marīthambaga na maaī nīgeetha matīgakue. O na ningī rīrīa mathengerera kīgongona nīguo marutīre Jehova iruta rīa gūcinwo na mwaki,

²¹ marīthambaga moko na nyarīrī nīgeetha matīgakue. Ūndū ūcio ūgaatuīka watho wa kūrūmīrīrwo tene na tene nī Harūni na njaro cīake, na njarwa cīao cīothe iria igooka.”

Maguta ma Gūitanīrīria

²² Ningī Jehova akīra Musa atīrī,

²³ “Oya mahuti maya manungi wega: cekerī 500\$ cia manemane ĩrīa ndwekie, nuthu yamo (nacio ĩcio nī cekerī 250) cia ndarathini nungi wega, na cekerī 250 cia karamathī nungi wega,

²⁴ cekerī 500 cia mwīnū, cīothe kūringana na cekerī ya handū-harīa-haamūre, na hini* ya maguta ma mītamaiyū.

²⁵ Indo ĩci ūcithondeke ituīke maguta matheru ma gūitanīrīrio matukanītio maka-nunga wega marutīrwo wīra nī mūthondeki mūūgī wa maguta. Macio matuīke maguta matheru ma gūitanagīrīrio.

* 30:2 nī ta nuthu mita † 30:2 nī ta mita ĩmwe ‡ 30:13 nī ta giramu 6 § 30:23 nī ta kilo 6 * 30:24 nī ta lita 4

²⁶ Ningĩ ūhũthĩre maguta macio gũitĩrĩria Hema-ya-Gũtũnganwo, na ithandũkũ rĩa Ūira,

²⁷ na metha na indo ciayo ciothe, na mũtĩ wa kũigĩrĩrwo matawa na indo ciaguwo, na kĩgongona gĩa gũcinĩra ūbumba, na

²⁸ kĩgongona kĩa iruta rĩa njino na indo ciakĩo ciothe, na kĩaĩ na kĩgũrũ gĩakĩo.

²⁹ Nĩũgaciamũra nĩgeetha ituĩke theru mũno makĩria, nakĩo kĩa gĩothe gĩgacihutia nĩgĩgatuĩka gĩtheru.

³⁰ "Itĩrĩria Harũni na ariũ ake maguta ūmaamũre nĩgeetha mandungatagĩre marĩ athĩnjĩri-Ngai.

³¹ Īra andũ a Isiraeli atĩrĩ, 'Maya nĩmo maguta makwa marĩa matheru ma gũitanagĩrĩrio ma njiarwa iria igooka.

³² Ndũkanamaitĩrĩrie mũĩrĩ ya arũme, na ndũkanathondeke maguta mangĩ na mũthondekere ūcio. Nĩ matheru na nĩ wega ūmatuage atĩ nĩ matheru.

³³ Mũndũ wothe ūrĩthondekaga maguta manungi wega mahaana ta maya, na mũndũ o wothe ūngĩmaitĩrĩria mũndũ ūtarĩ mũthĩnjĩri-Ngai, nĩakaingatwo kuuma kũrĩ andũ ao."

Ūbumba

³⁴ Ningĩ Jehova akĩra Musa atĩrĩ, "Oya mahuti manungi wega marĩa metagwo thitakiti, na onuka na garibane, hamwe na ūbani ūrĩa mwega mũno, mothe mathimĩtwo maiganaine,

³⁵ na ūthondekithie magĩe na mũtararĩko mwega wa ūbumba; wĩra ūcio ūrutwo nĩ mũthondeki mũũgĩ wa maguta. Makorwo mekĩrĩtwo cumbĩ, na marĩ matheru na makaamũrwo.

³⁶ Thũithia mahuti mamwe matuĩke mũtu, naguo ūũige mbere ya ithandũkũ rĩa Ūira thĩnĩ wa Hema-ya-Gũtũnganwo, harĩa ndĩicemanagia nawe. Ūgaakorwo ūrĩ mũtheru mũno harĩwe.

³⁷ Mũtikanethondekere ūbumba wa mũthemba ūyũ nĩ ūndũ wa inyuĩ ene; ūtuagei mũtheru nĩ ūndũ wa Jehova.

³⁸ Mũndũ o na ūrĩkũ ūrĩa ūgathondeka ūngĩ taguo nĩguo ekenagie na mũtararĩko wago nĩakaingatwo kuuma kũrĩ andũ ao."

31

Bezaleli na Oholiabu

¹ Nake Jehova akĩra Musa atĩrĩ,

² "Ta rora wone, nĩthuurĩte Bezaleli mũrũ wa Uri ūrĩa mũriũ wa Huri wa mũhĩrĩga wa Juda,

³ na nĩndĩmũiyũrĩtie na Roho wa Ngai, na ūũgĩ na ūhoti na ūmenyo mawĩra-inĩ na mũthemba yothe ya moko;

⁴ ya gũcora mũcoro ya ūũgĩ indo-inĩ cia thahabu, na betha na gĩcango, na

⁵ gwacũhia tũhiga twa goro twa gũthecererwo indo-inĩ, na kũruta wĩra wa gũkaaya mbaũ, na kũruta mawĩra ma mũthemba yothe ya ūbundi.

⁶ O na rĩrĩ, nĩthuurĩte Oholiabu mũrũ wa Ahisamaku, wa mũhĩrĩga wa Dani, nĩguo ateithagie Bezaleli wĩra. Ningĩ nĩheete mabundi mothe ūũgĩ wa gũthondeka indo ciothe iria ngwathĩte:

⁷ nacio nĩ Hema-ya-Gũtũnganwo, na ithandũkũ rĩa Ūira, na gĩtĩ gĩa tha kĩa kĩa kĩa igũrũ rĩarĩo, na indo iria ingĩ ciothe cia hema,

⁸ nacio nĩ metha na indo ciayo, na mũtĩ wa thahabu therie wa kũigĩrĩrwo matawa na indo ciaguwo ciothe, na kĩgongona gĩa gũcinĩra ūbumba, na

⁹ kĩgongona kĩa iruta rĩa njino na indo ciakĩo, na kĩaĩ na kĩgũrũ gĩakĩo,

¹⁰ o na nguo iria ndume, iria theru cia kwĩhumbwo nĩ Harũni ūrĩa mũthĩnjĩri-Ngai na nguo cia kwĩhumbwo nĩ ariũ ake rĩrĩa megũtungata marĩ athĩnjĩri-Ngai,

¹¹ na maguta ma gũitanĩrĩrio, na ūbumba mũnungi wega wa Handũ-harĩa-Hatheru. Mathondeke indo icio o ta ūrĩa ngwathĩte."

Thabatũ

¹² Ningĩ Jehova akĩra Musa atĩrĩ,

¹³ "Īra andũ a Isiraeli ūũ: 'No nginya mũrũmagie Thabatũ ciakwa. Rũrũ nĩruo rũgatuĩka rũrĩ gatagatĩ gakwa na inyuĩ njiarwa iria igooka, nĩguo mũmenye atĩ nĩ nĩ Jehova ūrĩa ūmũtheragia.

14 “Menyagĩĩrai Thabatũ tondũ nĩ mũthenya mũtheru harĩ inyuĩ. Mũndũ ũngũthaahia no nginya ooragwo; mũndũ ũngĩruta wĩra mũthenya ũcio nĩakaingatwo kuuma kũrĩ andũ ao.

15 Wĩra nũrutagwo mũthenya itandatũ, no mũthenya wa mũgwanja nĩ Thabatũ theru ya Jehova ya andũ kũhurũka. Ũrĩa wothe ũkaaruta wĩra mũthenya wa Thabatũ no nginya ooragwo.

16 andũ a Isiraeli nĩmathĩkagĩre Thabatũ, mamĩkũngũyagĩre itũike kĩrĩkanĩro gĩa gũtũũra njarwa iria igooka.

17 Rũrũ nĩruo rũgaatuĩka rũũri gatagatĩ gakwa na andũ a Isiraeli nginya tene, nĩgũkorwo Jehova ombire igũrũ na thĩ na mũthenya itandatũ na mũthenya wa mũgwanja ndaigana kũruta wĩra, akĩhurũka.’”

18 Rĩrĩa Jehova aarĩkirie kwaria na Musa kũu igũrũ rĩa Kĩrĩma gĩa Sinai, akimũnengera ihengere icio igĩrĩ cia Ũira, o ihengere icio cia mahiga, o icio ciandĩkĩtwo na kĩara kĩa Ngai.

32

Njaũ ya Thahabu

1 Rĩrĩa andũ moonire atĩ Musa nĩaikarire mũno ataikũrũkĩte kuuma kĩrĩma-inĩ, magĩcookanĩrĩra harĩ Harũni makĩmwĩra atĩrĩ, “Ũka, tũthondekere ngai iria irĩtũtongoragia. Ha ũhoro wa mũndũ ũyũ ũgũtũtwo Musa, ũrĩa watũrutire bũrũri wa Misiri, tũtũũ ũrĩa oonete.”

2 Harũni akĩmacookeria akĩmeera atĩrĩ, “Rutai icũhĩ cia thahabu iria irĩ matũ ma atumia anyu, na aanake na airĩtu anyu mũndehehere.”

3 Nĩ ũndũ ũcio andũ othe makĩruta icũhĩ cia thahabu icio ciarĩ matũ-inĩ mao magĩcirehere Harũni.

4 Nake akĩoya indo iria maamũreheire, agĩcitwekia agĩtũmĩra indo cia ũbundi gũcithondeka mũhianano wa njaũ. Nao andũ makiuga atĩrĩ, “Ici nĩcio ngai ciaku, wee Isiraeli, iria ciakũrutire bũrũri wa Misiri.”

5 Rĩrĩa Harũni onire ũguo, agĩaka kĩgongona mbere ya njaũ iyo, na akĩanĩrĩra, akiuga atĩrĩ, “Rũciũ nĩgũgakorwo na giathĩ kĩa Jehova.”

6 Nĩ ũndũ ũcio mũthenya ũyũ ũngĩ andũ magĩũkĩra rũciinĩ tene, makĩruta magongona ma njino na ma ũiguano. Thuutha ũcio magĩũkĩra thĩ kũrĩa na kũnyua, magĩcooka magĩũkĩra kũina na gwĩkenia.

7 Nake Jehova akĩĩra Musa atĩrĩ, “Ikũrũka, tondũ andũ aku arĩa warutire bũrũri wa Misiri nĩmethũkĩtie.

8 Nĩmagarũrũkĩte narua magatiga ũrĩa ndaamathĩte, na nĩmethondekeire mũhianano wa gũtwekio ũhaana njaũ. Nĩmaũnamĩrĩre na makaũrutĩra iruta makiugaga atĩrĩ, ‘Ici nĩcio ngai ciaku, wee Isiraeli, iria ciakũrutire bũrũri wa Misiri.’”

9 Jehova akĩĩra Musa atĩrĩ, “Nĩnyonete andũ aya, nĩ andũ momĩtie ngingo.

10 Rũu tigana na nĩ nĩgeetha marakara makwa mamarĩrĩmbũkĩre, nĩgeetha ndĩmaniine. Nĩngacooka ngũtue rũrĩrĩ rũnene.”

11 No Musa agĩthaita Jehova Ngai wake, akĩmwĩra atĩrĩ, “Wee Jehova, ũngĩcinwo nĩ marakara ũũkĩrĩre andũ aku nĩkĩ, o arĩa warutire kuuma bũrũri wa Misiri na guoko gwaku kũrĩ ũhoti na ũkĩmaruta kuo na hinya mũnene?”

12 Nĩ kĩ kĩngĩtũma andũ a Misiri moige atĩrĩ, ‘Aamarutire bũrũri wa Misiri arĩ na muoroto wa kũmeka ũũru amooragĩre irĩma-inĩ, na amaniine mathire gũkũ thĩ? Tiga kũrakara mũno; wĩricũkwo ndũkarehere andũ aku mwanangĩko.

13 Rĩrĩkana ndungata ciaku Iburahĩmu, na Isaaka, na Isiraeli, arĩa wa wee wehĩtĩre kũrĩ o na mwĩhĩtwa ũkĩngwetaga, ũkiuga atĩrĩ: ‘Nĩngatũma njaro ciaku cingĩhe ta njata cia matu-inĩ, na nĩngaahe njaro ciaku bũrũri ũyũ wothe ũrĩa ndaamerĩre, naguo ũgaatuĩka igai rĩao nginya tene.’”

14 Hĩndĩ iyo Jehova akĩrĩcũkwo, na ndaigana kũrehere andũ ake mwanangĩko ũrĩa oigĩte atĩ nĩekũmarehera.

15 Musa akĩhũndũka, agĩkũrũka kuuma kĩrĩma igũrũ akũũte ihengere icio igĩrĩ cia Ũira na moko make. Ciarĩ nyandĩke mĩena yeerĩ, mbere na thuutha.

16 Ihengere icio ciarĩ wĩra wa Ngai; maandĩko macio maarĩ maandĩko ma Ngai makururĩtwo ihengere-inĩ icio.

17 Rĩrĩa Joshua aigũire inegene rĩa andũ makiugĩrĩra akĩĩra Musa atĩrĩ, “Kũrĩ mbugĩrĩrio ya mbaara kambĩ-inĩ.”

18 Musa akĩmũcookeria atĩrĩ, “Tĩ mĩgambo ya ũhootani,

na ti mīgambo ya kūhootwo;
nī mīgambo ya kūina ndīraigua.”

¹⁹ Rīrīa Musa akuhīrīrie kambī, na akīona njaū na ndūrūhī rīra yarī kūdū kūu, agīcinwo nī marakara, nake agīkia ihengere icio thī, ikiunīkanga icunjī o hau magūrū-inī ma kīrīma.

²⁰ Nake akīnyīita njaū iyo maathondekete, akīmīcina na mwakī, agīcooka akīmīthīa, īgītūika mūtū, akīūikia maaī-inī na agīatha andū a Isiraeli manyue maaī macio.

²¹ Nake Musa akīūra Harūni atīrī, “Andū aya maragwīkire atīa nīgeetha ūmatoonyie mehīa-inī manene ū?”

²² Nake Harūni akīmūcookeria, akīmwīra atīrī, “Tiga kūrakara, mwathi wakwa; wee nīūū ūrīa andū aya mendete gwīka ūru.

²³ Maanjūrīre atīrī, ‘Tūthondekere ngai iria irītūtongoragia. Ha ūhorō wa mūdū ūyū ūgwītwo Musa, ūrīa watūrūtire būrūrī wa Misiri-rī, tūtūū ūrīa oonire.’

²⁴ Nī ūndū ūcio ngīmeera atīrī, ‘Ūrīa wothe ūrī na mathaga ma thahabu, nīarute.’ Nao makīmēngera indo icio cia thahabu, ngīciikia rīiko, nacio ikīuma njaū īno!”

²⁵ Musa akīona atī andū nīmakararītie, na atī Harūni nīamarekereirie meke ūrīa mekwenda, ngīnya magaatūika andū a gūthekagīrīrwo nī thū ciao.

²⁶ Nī ūndū ūcio akīrūgama itoonyero-inī rīa kambī, akiuga atīrī, “Ūrīa wothe ūrī mwena wa Jehova-rī, nōke haha.” Nao Alawīi othe makīrūgama mwena wake.

²⁷ Nake akīmeera atīrī, “Jehova Ngai wa Isiraeli ekuuga atīrī, ‘O mūdū nīeyohe rūhīū rwa njora njohero. Hungurai kambī īno kuuma mwena ūmwe ngīnya ūrīa ūngī, o mūdū nīoorage mūrū wa nyīna na oorage mūratawe na mūdū wa itūūra rīake.’”

²⁸ Alawīi magīka ta ūrīa maathirwo nī Musa, na mūthenya ūcio gūkūrāgwo andū ta 3,000.

²⁹ Nake Musa akiuga atīrī, “Nīmwarīkia kwamūrīrwo Jehova ūmūthī, nīgūkorwo nīmwareganire na arīū anyu na mūkīregana na arīa mūciarānīrwo nao, na Jehova nīamūrathīma ūmūthī.”

³⁰ Mūthenya ūyū ūngī Musa akīra andū atīrī, “Nīmwhīhtie mūno. No rīu, nīngwambata kūrī Jehova; hīhi no kūhoteke ndīmūrūtīre horohio nī ūndū wa rīhīa rīanyu.”

³¹ Nī ūndū ūcio Musa agīcooka kūrī Jehova, akīmwīra atīrī, “Hī, kaī andū aya nīmekīte rīhīa inene-ī! Nīmethondekeire ngai cia thahabu.

³² No rīu-rī, ndagūthaita marekere mehīa mao; angīkorwo ndūkūmarekera, o na nī tharia ibuku-inī rīrīa wandīkīte andū aku.”

³³ Nake Jehova agīcookeria Musa atīrī, “Ūrīa wothe ūnjīhīurie, nīngamūtharia ibuku-inī rīakwa.

³⁴ Rīu gīthī, ūtongorie andū acio mathīī būrūrī ūrīa ndaarīrie ūhorō wago, nake mūrāika wakwa nīakamūtongoria. Na rīrī, hīndī ya kūmaherīthīa yakīnya-rī, no ngaamaherīthīa nī ūndū wa mehīa mao.”

³⁵ Nake Jehova akīhūra andū acio na mūthīro nī tondū wa ūrīa meekire na njaū iyo yathondeketwo nī Harūni.

33

¹ Nīngī Jehova akīra Musa atīrī, “Umai handū haha, wee na andū arīa warūtire kuuma būrūrī wa Misiri, mwambate būrūrī ūrīa nderīre Iburahīmu, na Isaaka na Jakubu na mwīhītwa ngīuga atīrī, ‘Nīngaūhe njīaro ciaku.’

² Nīngūtūma mūrāika mbere yanyu na nīngāngata Akaanani, na Aamori, na Ahiti, na Aperizi, na Ahivi, na Ajobusi.

³ Ambatai mūthīī būrūrī ūcio ūrī būthī wa iria na ūūki. No nī ndīgathīī na inyuī, tondū mūrī andū momītīe ngingo na ndahota kūmūniinīra njīra-inī.”

⁴ Rīrīa andū acio maiguire ciugo icio cia kūmathīnīa ngoro, makīambīrīria gūcakaya na gūtīrī mūdū wacookire kwīhumba mathaga.

⁵ Nīgūkorwo Jehova nīeerīte Musa atīrī, “Īra andū a Isiraeli atīrī, ‘Inyuī mūrī andū momītīe ngingo. Ingītwarana na inyuī o na kahīnda kanīnī, ndahota kūmūniina. Rīu rutai mathaga manyu, na nīngūmenya ūrīa ngwīka na inyuī.’”

⁶ Nī ūndū ūcio andū a Isiraeli makīrutīra mathaga mao hau kīrīma-inī kīa Horebu.

Hema-ya-Gūtūnganwo

⁷ Na rīrī, Musa nīamenyerete kuoya hema akamīamba nja ya kambī iyo handū haraaya na kambī, akamīta “Hema-ya-Gūtūnganwo.” Mūdū o wothe ūngīendire gūtūria ūhorō kūrī Jehova, aathīiaga hema-inī iyo ya gūtūnganwo kūu nja ya kambī.

⁸ Na rīria rīothe Musa aathiiaga hema-inī, andū othe mookīraga makarūgama nja ya hema ciao, magacūthīria Musa nginya rīria arītoonya hema īyo.

⁹ Musa agītoonya hema īyo, gītuḡī gīa itu gīaikūrūkaga gīgaikara itoonyero-inī Jehova akīaria na Musa.

¹⁰ Rīria andū mona gītuḡī kīu gīa itu kīrūgamīte itoonyero-inī rīa hema īyo, othe maarūgamaga makahōya o mūdū arī itoonyero-inī rīa hema yake.

¹¹ Jehova agakīaria na Musa makīonanaga ūthiū kwa ūthiū o ta ūria mūdū maaragia na mūratawe. Thuutha ūcio Musa agacooka kambī, no Joshua mūrū wa Nuni, mwanake ūria wamūteithagia, ndoimaga hema-inī īyo.

Musa na Riiri wa Jehova

¹² Musa akīria Jehova atīri, “Ūkoretwo ūkīnjīra atīri, ‘Tongoria andū aya,’ no ndūmenyithītie ūria ūkūdūmīra tūthi nake. Nīnjīrite atīri, ‘Nīngūū na rītwa, na wī mwītīkīrīku hari nī.’”

¹³ Angīkorwo nīukenetio nī nī, menyithia njīra ciaku nīgeetha ngūmenye na thī na mbere gwītīkīrīka nīwe. Ririkana atī rūrīri rūrū nī andū aku.”

¹⁴ Jehova akīmūcookeria atīri, “Nī Mwene nīngūtwarana na inyuī na ndīmūhe ūhurūko.”

¹⁵ Nake Musa akīmwīra atīri, “Angīkorwo ndūgūtwarana hamwe na ithuī, ndūgatūme tuume haha.

¹⁶ Mūdū o na ūrīkū angīkīmenya atīa atī nīukenetio nī nī, na ūgakenio nī andū aku, tīga no ūtwaranire na ithuī? Nī kī kīngī kīngīonania ngūūrani yakwa na ya andū aku kuuma kūrī andū arīa angī othe marī thī īno?”

¹⁷ Nake Jehova akīria Musa atīri, “Nīngwīka o ūria ūnjūūrītie njīke, tondū nīngenetio nīwe, na nīngūū na rītwa rīaku.”

¹⁸ Nīngī Musa akiuga atīri, “Nyonia riiri waku ūria ūtariī.”

¹⁹ Nake Jehova akīmwīra atīri, “Nīngūtūma wega wakwa wothe ūhītūkīre mbere yaku, na nīngwanīra rītwa rīakwa, Jehova, mbere yaku: Nīndīguagīra tha ūria ndenda kūguīra tha, na nīndīcaayagīra ūria ndenda gūcaīra.”

²⁰ No Jehova akiuga atīri, “Ndūngīona ūthiū wakwa, nīgūkorwo gūtīri mūdū ūngīona ūthiū wakwa na acooke atūūre muoyo.”

²¹ Nīngī Jehova akiuga atīri, “Nī harī handū hakuhi na nī, harīa ūngīrūgama igūrū rīa mwaro rwa ihiga.

²² Rīria riiri wakwa ūrīkorwo ūkīhītūkīra hau-rī, nīndīgūtōonyia mwanya-inī wa rwaro rūu rwa ihiga, ngūhumbīre na guoko gwakwa nginya hītūke handū hau.

²³ Rīria ndrīeheria guoko gwakwa, nawe nīūrīnyona na thuutha; no ūthiū wakwa ndūngīonwo.”

34

Ihengere Njerū cia Mahiga

¹ Nake Jehova akīria Musa atīri, “Icūhia ihengere igīri cia mahiga o ta iria cia mbere, na nīngūciandīka ciugo iria ciaandīkītwo ihengere-inī iria cia mbere, iria woragire.

² Wīhaarīrie rūciinī, ūcooke wambate kīrīma gīa Sinai. Ūrūgame mbere yakwa hau kīrīma igūrū.

³ Gūtīkagīe mūdū ūkwambatania hamwe nawe kana onekane handū o hothe kūu kīrīma-inī; o na gūtīkagīe ndūūru cia mbūri kana cia ng’ombe ingīrīthio kūu mbere ya kīrīma.”

⁴ Nī ūndū ūcio Musa agīcūhia ihengere igīri cia mahiga o ta iria cia mbere na akīroka kwambata kīrīma gīa Sinai rūciinī tene, o ta ūria Jehova aamwathīte; agīthī akūūite ihengere icio igīri na moko.

⁵ Nake Jehova agīkūrūka arī itu-inī, akīrūgama hau harī we, na akīanīrīra rītwa rīake, Jehova.

⁶ Agīkīhītūkīra mbere ya Musa akīanagīrīra akoiga atīri, “Jehova, Jehova, Ngai ūria mūcaayanīri na mūtugi, ūtahiūhaga kūrakara, ūiyūrītwo nī wendani na wīhokeku,

⁷ ūtūragīa wendani kūrī andū ngiri na ngiri, na akohanagīra waganu, na ūremi, o na mehīa. No rīri, ndaagaga kūherithia arīa mehītie; nīaherithagia ciana na ciana ciacio nī ūndū wa mehīa ma maithe mao, nginya rūciaro rwa gatatū na rwa kana.”

⁸ Musa agīkīnamīrīra thī o rīmwe, akīhooya.

⁹ Akiuga atīri, “Wee Mwathani, angīkorwo nīnjītīkīrīkīte maithe-inī maku, ndagūthaita Mwathani twarana na ithuī. O na gūtūka aya nī andū momītie ngingo-rī, tuohere waganu witū o na mehīa maitū, na ūtūme tūtūike igai rīaku.”

¹⁰ Ningĩ Jehova akiuga atĩrĩ, “Nĩngũgĩa na kĩrĩkanĩro nawe. Nĩndĩrĩkaga morirũ matarĩ mekwo rũrĩrĩ-inĩ o na rũrĩkũ thĩinĩ wa thĩ yothe mbere ya andũ aya aku othe. Andũ arĩa mĩtũũranagia nao nĩmakeyonera ũrĩa nĩ, Jehova, ngeeka ũndũ wa kũmakania nĩ ũndũ waku.

¹¹ Athĩkĩra ũrĩa ngũgwatha ũmũthĩ. Nĩngarutũrũra Aamori, na Akaanani, na Ahiti, na Aperizi, na Ahivi na Ajobusi mbere yaku makweherere.

¹² Wĩmenyerere ndũkagĩe kĩrĩko na andũ arĩa matũũraga bũrũri-inĩ ũcio ũrathĩ, matigatũke mũtego harĩwe.

¹³ Nĩmũkoinanga igongona ciao, na mũthethere mahiga mao maamũre, na mũtemange itugĩ ciao cia Ashera.

¹⁴ Mũtikanahooe ngai ingĩ o na irĩkũ, nĩngũkorwo Jehova, ũrĩa rĩtwa rĩake arĩ Mũigua Ũiru, nĩ Ngai ũrĩ ũiru.

¹⁵ “Mwĩmenyererei mũtikaĩe kĩrĩko na andũ arĩa matũũraga bũrũri-inĩ ũcio; nĩngũkorwo rĩrĩa maahũura ũmaraya na ngai ciao na magacirũta iruta, nĩmarĩmwĩtaga, na inyuĩ nĩmũrĩrĩtaga indo cia magongona macio mao.

¹⁶ Na rĩrĩa mũngĩthũura airĩtu amwe ao matũke atumia a aanake anyu, nao airĩtu acio mahũre ũmaraya na ngai ciao, nĩmakonereria ariũ anyu gwĩka ũguo.

¹⁷ “Ndũkanathondeke mĩhianano ya gũtwekio.

¹⁸ “Kũngũyagĩra Gĩathĩ kĩa Migate itarĩ mũkĩre ndawa ya kũmbia. Handũ-inĩ ha mĩthenya mũgwanja, rĩagai mũgate itarĩ mũkĩre ndawa ya kũmbia, o ta ũrĩa ndaamwathire. Īkagai ũndũ ũyũ ihinda rĩaguo rĩakinya mweri-inĩ wa Abibu, nĩngũkorwo nĩguo mweri ũrĩa mwoimire bũrũri wa Misiri.

¹⁹ “Irigithathi rĩa nda o yothe nĩ rĩakwa, hamwe na marigithathi mothe ma njamba ma mahiũ manyu, marĩ ma kuuma ndũũru-inĩ cia ng’ombe kana cia mbũri.

²⁰ Irigithathi rĩa ndigiri ũrĩrĩkũũraga na gatũrũme, no ũngĩaga kũrĩkũura, riune ngingo. Nao ariũ aku a marigithathi ũmakũũrage.

“Gũtikanagĩe mũndũ o na ũmwe ũrĩkaga mbere yakwa moko matheri.

²¹ “Rutaga wĩra mĩthenya itandatũ, no mũthenya wa mũgwanja ũhurũkage; o na hĩndĩ ya icimba na ya magetha no nginya ũhurũke.

²² “Kũngũyagĩra Gĩathĩ-gĩa-Ciumia, na maciaro ma mbere ma magetha ma ngano, na Gĩathĩ-gĩa-Gũcookereria irio makũmbĩ-inĩ mũthia-inĩ wa mwaka.

²³ Arũme anyu othe no nginya mokage mbere ya Mwathani Jehova, o we Ngai wa Isiraeli, maita matatũ o mwaka.

²⁴ Nĩngarutũrũra ndũrĩrĩ imweherere, na nĩnganenehia mĩhaka ya bũrũri wanyu na gũtirĩ mũndũ ũgaacumĩkĩra bũrũri wanyu rĩrĩa mũrĩkoragwo mũkĩambata maita matatũ o mwaka mbere ya Jehova Ngai wanyu.

²⁵ “Ndũkanandũtĩre thakame ya igongona itukanĩte na kĩndũ gũkĩre ndawa ya kũmbia, na mũtikanareke kĩndũ kĩa igongona rĩa Bathaka kĩaare nginya rũciinĩ.

²⁶ “Rehagai maciaro ma mbere marĩa mega mũno ma nĩngũnda yanyu, mũmarehage nyũmba ya Jehova Ngai wanyu.

“Mũtikanaruge koori na iria rĩa nyina.”

²⁷ Ningĩ Jehova akĩra Musa atĩrĩ, “Andĩka ciugo ici, nĩngũkorwo kũringana na ciugo ici, nĩndagĩa na kĩrĩkanĩro nawe o na Isiraeli.”

²⁸ Musa aikarire na Jehova hau matukũ mũrongo ĩna, mũthenya na ũtukũ, atekũrĩa irio kana akanyua maaĩ. Na agĩkĩandĩka ihengere-inĩ icio ciugo cia kĩrĩkanĩro kũu, na nĩcio Maathani marĩa Ikũmi.

Ũthiũ Ũgũkenga wa Musa

²⁹ Rĩrĩa Musa aikũrũkire kuuma kĩrĩma gĩa Sinai arĩ na ihengere igĩrĩ cia Ũira moko-inĩ make, ndaamenyaga atĩ ũthiũ wake nĩwakengaga nĩ ũndũ nĩarĩtie na Jehova.

³⁰ Rĩrĩa Harũni na andũ a Isiraeli othe moonire Musa, ũthiũ wake nĩwakengaga, nao magĩtigĩra kũmũkuhĩrĩa.

³¹ No Musa akĩmeeta; nĩ ũndũ ũcio Harũni na atongoria othe a mũingĩ magĩcooka harĩ we, nake akĩmaarĩria.

³² Thuutha ũcio andũ a Isiraeli othe makĩmũkuhĩrĩa, nake akĩmahe mawatho mothe marĩa Jehova amũheete kũu Kĩrĩma-inĩ gĩa Sinai.

³³ Rĩrĩa Musa aarĩkirie kũmaarĩria, akĩĩhumbĩra ũthiũ wake na taama wa kwĩhumbĩra ũthiũ.

³⁴ No rĩrĩa rĩothe aatoonyaga harĩ Jehova maranĩrie, nĩarutaga taama ũcio wa kwĩhumbĩra ũthiũ nginya oime ho. Na rĩrĩa oka kũrĩ andũ a Isiraeli na aameera ũrĩa aathĩtwo,

³⁵ makona ūthiū wake o ūkengete. Nake Musa agacookia taama ūcio wa kwihumbira ūthiū nginya rīria rīngī agaathiī kwaria na Jehova.

35

Mawatho ma Thabatū

¹ Musa nionganirie mūngī wothe wa andū a Isiraeli, akīmeera atīrī, “Maya nīmo maundū marīa Jehova aamwathite mwīkage:

² Wīra nīurutagwo mīthenya itandatū, no mūthenya wa mūgwanja ūrīkoragwo ūrī mūthenya wanyu mūtheru, Thabatū ya Jehova ya kūhurūka. Ūria ūkaaruta wīra mūthenya ūcio no nginya ooragwo.

³ Mūtigaakagie mwaki mūthenya ūcio wa Thabatū kūria guothe mūrītūūraga.”

Indo cia gwaka Hema īria Nyamūre

⁴ Musa akīra mūngī wothe wa andū a Isiraeli atīrī, “Ūū nīguo Jehova aathanīte:

⁵ Rutīrai Jehova maruta kuuma indo-inī iria mūrī nacio. Mūdū ūria wothe ūkūigua akīenda, nīarehere Jehova iruta rīa thahabu, na rīa betha na rīa gīcango;

⁶ na rīa ndigi cia rangi wa bururu, na cia rangi wa ndathi, na cia rangi mūtune ta gakarakū; o na gatani īria njega; na guoya wa mbūri;

⁷ njūa cia ndūrūme itoboketio rangi-inī mūtune igatunīha, na njūa cia pomboo; na mbaū cia mūgaa;

⁸ na maguta ma mūtamaiyū ma gwakia tawa; na mahuti manungi wega ma gwīkīrwo maguta-inī ma gūitanīrīrio, na ma ūbumba ūria mūnungi wega;

⁹ na tūhiga twa onigithi na tūhiga tūngī twa goro twa gūtumīrīrwo nguo ya ebodi na gakuo ga gīthūri.

¹⁰ “Arīa othe marī na ūūgī wa ūbundi gatagatī-inī kanyu, nīmoke mathondeke indo ciothe iria Jehova aathanīte, nacio nī:

¹¹ Hema īria nyamūre na hema yayo o na kīndū gīa kūmīhumbīra, na ngathīka cia kūnyiita, na mbaū ciakīo, na mīgamba yakīo, na itugī na itina ciayo;

¹² na ithandūkū rīa kīrīkanīro hamwe na mītī yarīo, na gītī gīa tha, hamwe na gītambaya gīa gūcuurio kīria gīa kūhakanīa;

¹³ metha na mītī yayo, na indo ciayo ciothe, hamwe na mīgate ya kūigwo mbere ya Jehova,

¹⁴ na mūtī wa kūgīrīrwo matawa ma kūmūrīkaga, hamwe na indo ciaguo, na matawa hamwe na maguta ma kūmaakīa;

¹⁵ na kīgongona kīa ūbumba na mītī yakīo, na maguta ma gūitanīrīrio, na ūbumba mūnungi wega; na gītambaya gīa gūcuurio mūrango-inī wa itoonyero-inī rīa hema īyo nyamūre;

¹⁶ na kīgongona kīa iruta rīa njino hamwe na gītara gīakīo gīa gīcango, na mītī yakīo, na indo ciakīo ciothe; na kīraī gīa gīcango na kīgūrū gīakīo;

¹⁷ na itambaya cia gūcuurio cia itoonyero rīa nja hamwe na itugī na itina ciacio na gītambaya gīa gūcuurio gīa itoonyero rīa kuuma nja ya hema

¹⁸ na hīgī cia hema īria nyamūre, na cia nja yayo, na mīkanda yayo;

¹⁹ na nguo ndume cia kwihumbagwo mūdū agītungata arī handū-harīa-haamūre; nīcio nguo iria nyamūre cia Harūni ūria mūthīnjīri-Ngai o na cia ariū ake rīria megūtungata marī athīnjīri-Ngai.”

²⁰ Naguo mūngī wothe wa andū a Isiraeli ūkīehera harī Musa,

²¹ na mūdū o wothe ūria weyendeire na ngoro yake yahīahīaga, nīokire na akīrehera Jehova kīndū gīa kūmūrūtīra nī ūndū wa wīra wa hema-ya-Gūtūnganwo na mawīra mayo mothe, o na nī ūndū wa nguo iria nyamūre.

²² Arīa maiguire metūkīra ūhorō ūcio, arūme na andū-a-nja o ūndū ūmwe, nīmookire na makīrehe mathaga ma thahabu ma mīthemba yothe: namo nī mbini ng’emie cia gwīkīrwo nguo-inī, na icūhī cia matū, na icūhī cia ciara na mathaga mangī. Othe nīmarehire thahabu yao itūike iruta rīa gūthūngūthio harī Jehova.

²³ Ūria wothe warī na ndigi cia rangi wa bururu, kana cia rangi wa ndathi, kana cia rangi mūtune ta gakarakū, kana gatani īria njega, kana guoya wa mbūri, kana njūa cia ndūrūme itoboketio rangi-inī mūtune igatunīha, kana njūa cia pomboo, nīacireehire.

²⁴ Andū arīa maarehire iruta rīa betha kana rīa gīcango, maarīrehire rīrī iruta harī Jehova, na ūria wothe warī na mbaū cia mūgaa nī ūndū wa wīra ūcio nīacireehire.

²⁵ Mūdū-wa-nja o wothe warī mūngī wīra-inī wa kuogotha ndigi na moko make, akīrehe kīria ogothete, ndigi cia rangi wa bururu, kana cia rangi wa ndathi, kana cia rangi mūtune ta gakarakū, kana gatani īria njega.

²⁶ Nao andũ-a-nja othe arĩa meyendeire na nĩ maarĩ na ũũgĩ ũcio, nĩmoogothire ndigi cia guoya wa mbũri.

²⁷ Atongoria marehire tũhiga twa onigithi na tũhiga tũngĩ twa goro tũtumĩrĩrwo nguoinĩ ya ebodi na gakuo ga gĩthũri.

²⁸ Nĩmacookire makĩrehe mahuti manungi wega, na maguta ma mĩtamaiyũ ma gwakia tawa, na maguta ma gũitanĩrĩrio o na ma gũthondeka ũbumba ũrĩa mũnungi wega.

²⁹ Andũ a Isiraeli othe, arũme na andũ-a-nja arĩa meyendeire, nĩmareheire Jehova maruta ma kwĩyendera nĩ ũndũ wa wĩra ũrĩa Jehova aamaathĩte na kanua ka Musa marute.

Bezaleli na Oholiabu

³⁰ Ningĩ Musa akĩra andũ a Isiraeli atĩrĩ, “Onei, Jehova nĩathuurĩte Bezaleli mũrũ wa Uri ũrĩa mũriũ wa Huri, wa mũhĩrĩga wa Juda,

³¹ na nĩamũiyũrĩtie na Roho wa Ngai, na ũũgĩ, na ũhoti, na ũmenyo wa mawĩra mothe ma ũbundi

³² nĩgeetha athugunde mĩcoro ya ũũgĩ ya indo-inĩ cia thahabu, na betha, na gĩcango,

³³ na gwacũhia tũhiga twa goro twa gũthecererwo indo-inĩ, na kũruta wĩra wa gũkaaya mbaũ, na kũruta mawĩra ma mĩcoro ma mĩthemba yothe ya ũbundi.

³⁴ Na eerĩ, we marĩ na Oholiabu mũrũ wa Ahisamaku wa mũhĩrĩga wa Dani, nĩamaheete ũhoti wa kũruta andũ arĩa angĩ.

³⁵ Nĩamaiyũrĩtie na ũũgĩ wa kũruta mawĩra mothe, marĩ mabundi, na acori, na agemia na ndigi cia rangĩ wa bururu, na cia rangĩ wa ndathi, na cia rangĩ mĩtune ta gakarakũ, na gatani irĩa njega, o na atumi: othe marĩ mabundi moogĩ, na acori oogĩ.

36

¹ “Nĩ ũndũ ũcio Bezaleli, na Oholiabu, na mũndũ o wothe warĩ mũũgĩ na wĩra, arĩa Jehova aheete ũũgĩ na ũhoti wa kũmenya kũruta wĩra ũcio wothe wa gwaka handũ-harĩa-haamũre, makĩruta wĩra ũcio o ta ũrĩa Mwathani aathanĩte ũrutwo.”

² Ningĩ Musa agũta Bezaleli na Oholiabu na mũndũ o wothe warĩ mũũgĩ, ũrĩa Jehova aheete ũhoti, na ũrĩa warĩ na wendo wa gũũka kũruta wĩra ũcio.

³ Nao makĩamũkĩra kuuma kũrĩ Musa maruta mothe marĩa andũ a Isiraeli maarehete ma kũruta wĩra wa gwaka handũ-harĩa-haamũre. Nao andũ magĩthĩ o na mbere kũrehe maruta ma kwĩyendera rũciinĩ o rũciinĩ.

⁴ Nĩ ũndũ ũcio mabundi mothe marĩa maarĩ na ũũgĩ, arĩa maarutaga wĩra wothe wa gwaka handũ-harĩa-haamũre, makĩamba gũtiga wĩra wao,

⁵ na makĩra Musa atĩrĩ, “Andũ nĩmararehe indo makĩria ya iria ibatarainie wĩra-inĩ ũrĩa Jehova aathanĩte ũrutwo.”

⁶ Nake Musa akĩruta watho, nao magĩtwara ũhoru ũcio kambĩ-inĩ guothe: “Gũtirĩ mũndũ mũrũme kana mũndũ-wa-nja ũgũcooka kũrehe iruta ringĩ nĩ ũndũ wa handũ-harĩa-haamũre.” Nĩ ũndũ ũcio andũ makĩrigĩrĩrio gũcooka kũrehe indo ingĩ,

⁷ tondũ indo iria maarĩ nacio ciarĩ nyingĩ makĩria ma iria ciabatarainie kũruta wĩra ũcio wothe.

Hema Nyamũre

⁸ Andũ othe arĩa maarĩ oogĩ thĩinĩ wa aruti a wĩra magĩthondeka hema nyamũre na itambaya ikũmi cia gũcuurio itumĩtwo na gatani yogothetwo wega na ndigi cia rangĩ wa bururu, na cia rangĩ wa ndathi, na cia rangĩ mĩtune ta gakarakũ, na ikĩgemio na makerubi nĩ mĩtumi mũũgĩ wa wĩra ũcio.

⁹ Itambaya ciothe cia gũcuurio nĩciaiganaine, ciarĩ cia mĩkono mĩrongo iĩrĩ na ĩnana* kũraihia, na mĩkono ĩna† kwarama.

¹⁰ Makĩnyiitithania itambaya ithano hamwe, na magĩka o ro ũguo na icio ingĩ ithano.

¹¹ Ningĩ magĩkundĩka ciana cia gĩtambaya kĩa rangĩ wa bururu mũthia-inĩ wa gĩtambaya gĩa gũcuurio kĩrĩa kĩrĩ mũico-inĩ wa mwena ũmwe, na magĩka o ro ũguo harĩ gĩtambaya gĩa gũcuurio kĩa mũico kĩa mwena ũcio ũngĩ.

¹² Magĩcooka magĩkundĩka ciana ingĩ mĩrongo ĩtano gĩtambaya-inĩ kĩmwe gĩa gũcuurio kĩa mwena ũmwe, na ingĩ mĩrongo ĩtano gĩtambaya-inĩ gĩa gũcuurio kĩa mũico kĩa mwena ũcio ũngĩ, o kĩa kĩringaine na kĩrĩa kĩngĩ.

¹³ Ningĩ magĩthondeka ngathĩka mĩrongo ĩtano cia thahabu na magĩcihũthĩra kũohithania itambaya icio cia gũcuurio cia mĩena yeerĩ, nĩ ũndũ ũcio hema ĩyo nyamũre ĩgĩtuĩka kĩndũ kĩmwe.

* 36:9 nĩ ta mita ikũmi na ĩgĩrĩ na nuthu (12.5) † 36:9 nĩ ta mita ĩmwe na robo ithatũ (1.75)

¹⁴ Ningĩ magĩtuma itambaya cia gũcuurio ikũmi na kĩmwe cia guoya wa mbũri igĩtuĩka cia kũhumbĩra hema ĩria nyamũre.

¹⁵ Itambaya icio ciothe cia gũcuurio ikũmi na kĩmwe nĩciaiganaine; ciarĩ cia mĩkono mĩrongo ĩtatũ[‡] kũraiha, na mĩkono ĩna[§] kwarama.

¹⁶ Magĩtumithania itambaya ithano cia gũcuurio igĩtuĩka kindũ kĩmwe, na cio icio ingĩ ithathatũ igĩtumithanio hamwe.

¹⁷ Ningĩ magĩkundĩka ciana mĩrongo ĩtano mũthia-inĩ wa gĩtambaya gĩa gũcuurio kĩa mũico kĩa mwena ũmwe, na magĩka o ũguo mũthia-inĩ wa gĩtambaya gĩa gũcuurio kĩa mũico kĩa mwena ũria ũngĩ.

¹⁸ Ningĩ magĩthondeka ngathĩka mĩrongo ĩtano cia gĩcango cia kuohania hema ĩtuĩke kindũ kĩmwe.

¹⁹ Magĩcooka magĩthondekera hema kĩhumbĩri kĩa njũa cia ndũrũme itoboketio rangi-inĩ mūtune igatunĩha, na igũrũ wakĩo hakĩhumbĩrwo na njũa cia pombo.

²⁰ Ningĩ magĩthondeka buremu cia kũmĩrũgamia cia mbaũ cia mũtĩ wa mũgaa nĩ ũndũ wa hema ĩyo nyamũre.

²¹ O buremu yarĩ wa mĩkono ikũmi* kũraiha, na mũkono ũmwe na nuthu[†] kwarama, ²² natuo tũhocio tũgicomoka tũigananĩrie. Maathondekire buremu ciothe cia hema ĩyo nyamũre na njĩra ĩyo.

²³ Ningĩ magĩthondeka buremu mĩrongo ĩrĩ cia mwena wa gũthini wa hema ĩyo nyamũre,

²⁴ na magĩthondeka itina mĩrongo ĩna cia betha cia gwĩkĩrwo rungu rwacio; o itina igĩrĩ ikanyĩtĩrĩra buremu ĩmwe, rungu rwa kahocio kamwe.

²⁵ Cia mwena ũcio ũngĩ, mwena wa gathigathini wa hema ĩyo nyamũre, magĩthondeka buremu mĩrongo ĩrĩ

²⁶ na itina mĩrongo ĩna cia betha, o igĩrĩ igaikarĩrwo nĩ buremu ĩmwe.

²⁷ Ningĩ magĩthondeka buremu ithathatũ cia mwena wa na thuutha, nĩguo mwena wa mũthia wa ithũiro wa hema ĩyo nyamũre,

²⁸ na buremu igĩrĩ igĩthondekwo nĩ ũndũ wa tũkoine-inĩ twa hema ĩyo nyamũre cia mwena wa na thuutha.

²⁹ Koine-inĩ ici cieri, buremu ciarĩ igĩrĩ igĩrĩ, kuuma thĩ nginya igũrũ, ikooohanio na mũrĩnga ũmwe; nacio cieri igakorwo ihaanaine.

³⁰ Nĩ ũndũ ũcio haarĩ na buremu inyanya na itina ikũmi na ithathatũ cia betha; o igĩrĩ igaikarĩrwo nĩ buremu ĩmwe.

³¹ Magĩcooka magĩthondeka mĩgamba ya mbaũ cia mũgaa: ĩtano yayo nĩ ũndũ wa buremu cia mwena ũmwe wa hema ĩyo nyamũre,

³² na ĩtano nĩ ũndũ wa buremu cia mwena ũcio ũngĩ, na ĩtano nĩ ũndũ wa buremu cia mwena wa ithũiro, mũthia-inĩ wa na thuutha wa hema ĩyo nyamũre.

³³ Maathondekire mĩgamba wa gatagatĩ uumĩte mũthia ũmwe nginya ũria ũngĩ hau gatagatĩ ga buremu icio.

³⁴ Nĩmagemirie buremu icio na thahabu, na magĩthondeka mĩrĩnga ya thahabu ya kũnyiitĩrĩra mĩgamba ĩyo. Magĩcooka makĩgemia mĩgamba ĩyo na thahabu.

³⁵ Nĩmatumire gĩtambaya gĩa gũcuurio kĩa ndigi cia rangi wa bururu, na cia rangi wa ndathi, na cia rangi mūtune ta gakarakũ, na gatani ĩria njogothē wega, na gĩkĩgemio na makerubi nĩ mũbundi mũũgĩ.

³⁶ Makĩmĩthondekera itugĩ inya cia mbaũ cia mĩgaa na magĩcigemia na thahabu. Magĩcooka magĩthondeka tũcuurio twa thahabu, na magĩtwekia itina inya ciacio cia betha.

³⁷ Itoonyero-inĩ rĩa hema makĩrĩthondekera gĩtambaya gĩa gũcuurio kĩa ndigi cia rangi wa bururu, na cia rangi wa ndathi, na cia rangi mūtune ta gakarakũ, na gatani ĩria njogothē wega, nakĩo kĩagemetio nĩ mũgemia mũũgĩ;

³⁸ na magĩthondeka itugĩ ithano irĩ na tũcuurio twacio. Makĩgemia itugĩ icio na igũrũ na mĩcibi yacio na thahabu, na magĩcithondekera itina ithano cia gĩcango.

37

Ithandũkũ rĩa Kĩrĩkanĩro

[‡] 36:15 nĩ ta mita ikũmi na ithatũ na nuthu (13.5) [§] 36:15 nĩ ta mita ĩmwe na robo ithatũ (1.75) * 36:21 nĩ ta mita inya na nuthu (4.5) [†] 36:21 nĩ ta mita robo ithatũ (0.75)

¹ Bezaleli nĩathondekire ithandũkũ rĩa kĩrĩkanĩro rĩa mbaũ cia mũgaa, mũigana wa mĩkono ãrĩ* kũraiha, na mũkono ũmwe na nuthu† kwarama, na mũkono ũmwe na nuthu kũraiha na igũrũ.

² Akĩrĩgemia na thahabu therie thĩinĩ na nja, na akĩrĩtiraha na mũcibi wa thahabu mĩena yothe.

³ Nĩarĩtwekeirie icũhĩ inya cia thahabu na agĩciohania na magũrũ marĩo mana, o icũhĩ igĩrĩ mwena ũmwe na icũhĩ igĩrĩ mwena ũria ũngĩ.

⁴ Ningĩ agĩthondeka mĩtĩ mĩraaya ya mũgaa na akĩmĩgemia na thahabu.

⁵ Agĩcooka agĩtoonyia mĩtĩ iyo mĩraaya mĩringa-inĩ iyo yarĩ mĩena-inĩ ya ithandũkũ ãrĩ ya kũrĩkuua.

⁶ Nĩarĩthondekeire gĩtĩ gĩa tha gĩa thahabu, therie kĩa ũraiha wa mĩkono ãrĩ na nuthu,‡ na wariĩ wa mũkono ũmwe na nuthu.§

⁷ Agĩcooka agĩtura makerubi meerĩ ma thahabu akĩmekĩra mĩthia-inĩ ya gĩtĩ kũu gĩa tha.

⁸ Nĩathondekire ikerubi rĩmwe rĩkare mũthia-inĩ ũmwe na ikerubi rĩu rĩngĩ rĩikare mũthia-inĩ ũria ũngĩ; mĩthia-inĩ iyo yeerĩ akĩmathondeka marĩ kĩndũ kĩmwe na gĩtĩ gĩa tha.

⁹ Mathagu ma makerubi macio matambũrũkĩtio na igũrũ, magathiĩka gĩtĩ kũu gĩa tha. Makerubi macio maathondeketwo maroranĩte, na marorete gĩtĩ kũu gĩa tha.

Metha

¹⁰ Nĩmathondekire metha ya mbaũ cia mũgaa, ũraiha wayo warĩ mĩkono ãrĩ,* na wariĩ wayo warĩ mũkono ũmwe,† na kũraiha na igũrũ kwayo kwarĩ mũkono ũmwe na nuthu.‡

¹¹ Ningĩ makĩmĩgemia na thahabu therie, na makĩmĩtiraha na mũcibi wa thahabu.

¹² Magĩcooka makĩmĩthondekera karũbaũ gaceke ka wariĩ wa rũhĩ,§ gagĩthiũrũrũkĩria metha iyo, na magĩgatiraha na mũcibi wa thahabu.

¹³ Magĩtwekeria metha iyo mĩringa ina ya thahabu, na makĩmĩoherera koine-inĩ inya ciayo, o harĩa magũrũ mayo mana maarĩ.

¹⁴ Icũhĩ icio ciekĩrĩrwo hakuhĩ na mũcibi wa karũbaũ karĩa gaceke, nĩgeetha ãnyĩitagirĩre mĩtĩ ãria mĩraaya yahũthagirwo gũkuua metha iyo.

¹⁵ Mĩtĩ iyo mĩraaya ya gũkuua metha yarĩ ya mbaũ cia mũgaa, na ãkagemio na thahabu.

¹⁶ Ningĩ magĩthondeka indo cia thahabu therie, cia kũigagirĩrwo metha, na nacio nĩ: thaani, na thaani nene, na mbakũri, na ndigĩthũ cia gũitaga iruta rĩa kũnyuuo.

Mũtĩ wa Kũigĩrĩrwo Matawa

¹⁷ Nĩmathondekire mũtĩ wa kũigĩrĩrwo matawa wa thahabu therie. Mũrũgamo wago na gĩtina kĩaguo igĩturwo ãnyĩitanĩte o hamwe na ikombe ciaguo na mahũa maguo, na tũkonyo twago; ciothe igĩkorwo irĩ kĩndũ kĩmwe naguo.

¹⁸ Mũtĩ ũcio warĩ na honge ithathatũ ciumĩte mĩena-inĩ ya mũrũgamo wa mũtĩ ũcio wa kũigĩrĩrwo matawa; ithatũ mwena ũmwe, na ithatũ mwena ũria ũngĩ.

¹⁹ Ikombe ithatũ ciaturĩtwo ihaana ta mahũa ma mũrothi, irĩ na tũkonyo na mahũa, igakorwo rũhonge-inĩ rũmwe, nacio ithatũ igakorwo rũhonge-inĩ rũu rũngĩ; honge icio ciothe ithathatũ ciahanaaga ũguo ciumĩte mũtĩ-inĩ ũcio wa kũigĩrĩrwo matawa.

²⁰ Na mũtĩ-inĩ ũcio wa kũigĩrĩrwo matawa haarĩ na ikombe inya ciathondeketwo ihaana ta mahũa ma mũrothi, irĩ na tũkonyo na mahũa.

²¹ Gakonyo kamwe kaarĩ rungu rwa honge igĩrĩ ciumĩte mũrũgamo-inĩ wa mũtĩ ũcio wa kũigĩrĩrwo matawa, nako gakonyo ga keerĩ kaarĩ rungu rwa honge cia keerĩ igĩrĩ, na gakonyo ga gatatũ kaarĩ rungu rwa honge cia gatatũ igĩrĩ; ciothe ciarĩ honge ithathatũ.

²² Tũkonyo na honge ciarĩ kĩndũ kĩmwe na mũtĩ ũcio wa kũigĩrĩrwo matawa, iturĩtwo kuuma thahabu therie.

²³ Nĩmathondekire matawa mũgwanja maguo, o ũndũ ũmwe na magathĩ ma gũtinia ndaambĩ, na thaani cia mũrarĩ wa ndaambĩ, cia thahabu therie.

²⁴ Maahũthĩrĩre taranda ãmwe* ya thahabu therie gũthondeka mũtĩ ũcio wa kũigĩrĩrwo matawa na indo ciaguo ciothe.

Kĩgongona kĩa Ũbumba

* 37:1 nĩ ta mita 1 † 37:1 nĩ ta mita robo ithatũ (0.75) ‡ 37:6 nĩ ta mita 1 § 37:6 nĩ ta mita robo ithatũ (0.75)

* 37:10 nĩ ta mita 1 † 37:10 nĩ ta nuthu mita ‡ 37:10 nĩ ta mita robo ithatũ (0.75) § 37:12 nĩ ta centimita 8

* 37:24 nĩ ta kilo 34

²⁵ Nĩmathondekire kĩgongona gĩa gũcinĩra ũbumba na mbaũ cia mũgaa. Kĩaiganaine miēna yothe, mũigana wa mũkono ũmwe[†] kũraiha, na mũkono ũmwe kwarama, na mũkono ĩĩrĩ[‡] kũraiha na igũrũ. Hĩa ciakĩo ciarĩ kĩndũ kĩmwe na kĩgongona.

²⁶ Magĩkĩgemia igũrũ na miēna yothe o na hĩa ciakĩo na thahabu therie na magĩgĩriha na mũcibi wa thahabu ũgĩgĩthiũrũrũkĩria.

²⁷ Magĩthondeka mĩrĩnga ĩĩrĩ wa thahabu mũhuro wa mũcibi ũcio, ĩĩrĩ mwena ũmwe na ĩĩrĩ mwena ũrĩa ũngĩ. Mĩrĩnga ĩyo nĩyo yatoonyagio mĩtĩ ĩrĩa mĩraiha yatũmagĩrwo gũgĩkuua.

²⁸ Magĩcooka magĩthondeka mĩtĩ ĩngĩ mĩraaya ya mũgaa na makĩmĩgemia na thahabu.

²⁹ O na ningĩ magĩthondeka maguta matheru ma gũitanĩrĩrio na ũbumba mũnungĩ wega ũrĩa mũtherie, wĩra wa mũthondeki mũũgĩ wa maguta.

38

Kĩgongona kĩa Iruta rĩa Njino

¹ Nĩmakire kĩgongona kĩa iruta rĩa njino kĩa mbaũ cia mũgaa, kĩa mũkono ĩtatu^{*} kũraiha na igũrũ; kĩaiganaine miēna yothe; mũkono ĩtano[†] kũraiha na mũkono ĩtano kwarama.

² Nĩmathondekire hĩa inya, o mũmwe koine-inĩ ĩmwe ya kĩgongona, nĩ ũndũ ũcio hĩa icio na kĩgongona igĩtuĩka kĩndũ kĩmwe, na makĩgemia kĩgongona kũu na gĩcango.

³ Nĩmathondekire indo ciakĩo ciothe irĩ cia gĩcango; na nĩcio nyũngũ, na icakũri, na mbakũri cia wĩra wa kũminjaminjĩria, na njibe cia nyama, na ngĩo cia mwaki.

⁴ Nĩmathondekire kĩrũtara gĩa kĩgongona gĩa gĩcango, gĩa kũigwo rungu rwa muoho wakĩo, rũkinye nuthu wa ũraiha wa kĩgongona.

⁵ Magĩtwekia mĩrĩnga ya gĩcango ya kũnyiitĩrĩra mĩtĩ ĩrĩa mĩraaya ya koine inya cia kĩrũtara gĩa gĩcango.

⁶ Magĩthondeka mĩtĩ mĩraaya ya mbaũ cia mũgaa na magĩcigemia na gĩcango.

⁷ Magĩtoonyia itugĩ icio mĩrĩnga-inĩ nĩguo ikoragwo miēna-inĩ ya kĩgongona nĩ ũndũ wa gũgĩkuua. Maagĩthondekire na mbaũ, kĩrĩ na ihoro thĩinĩ.

Kĩraĩ gĩa Gwĩthambĩrwo

⁸ Nĩmathondekire kĩa gĩa gwĩthambĩra gĩa gĩcango na kĩgũrũ gĩa gĩa gĩa gĩa gĩa gĩa kuuma icicio-inĩ cia andũ-a-nja arĩa maarutaga wĩra itoonyero-inĩ rĩa Hema-ya-Gũtũnganwo.

Nja ya Hema ĩrĩa Nyamũre

⁹ Thuutha ũcio magĩthondeka nja ya hema ĩyo nyamũre. Mwena wa gũthini ũgũkĩrwo ũrĩ wa mũkono igana[‡] kũraiha, na warĩ na itambaya cia gũcuurio cia gatani yogothetwo wega.

¹⁰ Itambaya icio ciarĩ na itugĩ mĩrongo ĩĩrĩ, na itina ciacio mĩrongo ĩĩrĩ cia gĩcango, na tũcuurio na tũmĩkwa twa betha, twĩkĩrĩtwo itugĩ-inĩ icio.

¹¹ Mwena wa gathigathini o naguo warĩ wa mũkono igana kũraiha, na warĩ na itugĩ mĩrongo ĩĩrĩ na itina ciacio mĩrongo ĩĩrĩ cia gĩcango, na warĩ na tũcuurio na tũmĩkwa twa betha twĩkĩrĩtwo itugĩ-inĩ.

¹² Mwena wa ithũiro wa nja ĩyo warĩ wa mũkono mĩrongo ĩtano[§] kwarama na warĩ na itambaya cia gũcuurio, na itugĩ ikũmi na itina ikũmi na warĩ na tũcuurio na tũmĩkwa twa betha twĩkĩrĩtwo itugĩ-inĩ.

¹³ Mwena wa irathĩro o naguo warĩ wa mũkono mĩrongo ĩtano kwarama.

¹⁴ Itambaya cia gũcuurio ciarĩ cia ũraiha wa mũkono ikũmi na ĩtano,^{*} na ciarĩ mwena ũmwe wa itoonyero rĩa nja ĩyo, irĩ na itugĩ ithatũ na itina ithatũ;

¹⁵ Na itambaya cia gũcuurio ciarĩ cia ũraiha wa mũkono ikũmi na ĩtano na ciarĩ mwena ũcio ũngĩ wa itoonyero, irĩ na itugĩ ithatũ na itina ithatũ.

¹⁶ Itambaya ciothe cia gũcuurio ĩria ciathiũrũrũkĩrie nja ciarĩ cia gatani yogothetwo wega.

¹⁷ Itina cia itugĩ icio ciarĩ cia gĩcango. Tũcuurio na tũmĩkwa tũrĩa twekĩrĩtwo itugĩ-inĩ twarĩ twa betha na igũrũ wacio ciagemetio na betha; Nĩ ũndũ ũcio itugĩ ciothe cia nja ĩyo ciarĩ na tũmĩkwa twa betha.

† 37:25 nĩ ta nuthu mita ‡ 37:25 nĩ ta mita ĩmwe * 38:1 nĩ ta mita ĩmwe na robo (1.25) † 38:1 nĩ ta mita ĩgĩrĩ na robo (2.25) ‡ 38:9 nĩ ta mita 46 § 38:12 nĩ ta mita 23 * 38:14 nĩ ta mita 7

¹⁸ Itambaya cia gūcuurio cia itoonyero rīa nja īyo ciarī cia ndigi cia rangi wa bururu, na cia rangi wa ndathi, na cia rangi mūtune ta gakarakū, na gatani īrīa njogothē wega; wīra wa mūgemia mūūgī. Yarī ya mīkono mīrongo īīrī[†] kūraiha, na mīkono itano[‡] kūraiha na igūrū, o ta ūrīa itambaya cia gūcuurio cia nja īyo ciatarī.

¹⁹ na īgīkorwo na itugī inya na itina inya cia gīcango. Tūcuurio na tūmīkwa twacio twarī twa betha, na igūrū wacio ciagemetio na betha.

²⁰ Higī ciothe cia hema īyo nyamūre na cia nja īrīa yamīthiūrūrūkīrie ciarī cia gīcango.

Indo cia Mwako iria Ciahūthīrwo

²¹ Ūyū nīguo mūigana wa indo iria ciahūthīrwo gwaka hema īyo nyamūre, Hema-īrīa-ya-Ūira, iria ciandīkirwo nī Alawīi o ta ūrīa Musa aathanīte matongoretio nī Ithamaru mūrū wa Harūni ūrīa mūthīnjīri-Ngai.

²² (Bezaleli mūrū wa Uri, ūrīa warī mūrū wa Huri, wa mūhīrīga wa Juda, nīathondekire kīrīa gīothe Jehova aathīte Musa;

²³ nake aarī hamwe na Oholiabu mūrū wa Ahisamaku, wa mūhīrīga wa Dani, ūrīa warī mūbundi na mūcori mūūgī, na wamenyete kūgemia na ndigi cia rangi wa bururu, na cia rangi wa ndathi, na cia rangi mūtune ta gakarakū, na gatani īrīa njega.)

²⁴ Mūigana wa thahabu yothē īrīa yarutirwo kuuma kūrī iruta rīa gūthūngūthio īrīa yahūthīrwo kūruta wīra wothe wa handū-harīa-haamūre, yarī taranda 29 na cekeri 730,§ kūrīngana na cekeri ya handū-harīa-haamūre.

²⁵ Betha īrīa yarehirwo nī mūngī ūrīa watarirwo hīndī ya itarana yarī taranda 100 na cekeri 1,775,* kūrīngana na cekeri ya handū-harīa-haamūre,

²⁶ o mūdū aarūtīte beka īmwe,[†] nayo nī ūndū ūmwe na nuthu ya cekeri, kūrīngana na cekeri ya handū-harīa-haamūre, nayo yarutirwo nī mūdū o wothe wakīraga agathīi harī arīa maatarītwo, arīa maarī na ūkūrū wa mīaka mīrongo īīrī na makīria, nao othe maarī arūme 603,550.

²⁷ Taranda icio 100 cia betha[‡] ciahūthīrwo gūtwekia itina cia handū-harīa-haamūre na itina cia itambaya cia gūcuurio; taranda 100 igīaka itina 100, ūguo nī ta kuuga taranda īmwe īgaaka gītina kīmwe.

²⁸ Nīmahūthīrīre cekeri icio 1,775§ gūthondeka tūcuurio twa itugī, na kūgemia itugī na igūrū, na gūthondeka tūmīkwa twacio.

²⁹ Gīcango kīrīa kīarūtītwo kuuma iruta rīa gūthūngūthio kīarī gīa taranda 70 na cekeri 2,400.*

³⁰ Maahūthīrīre gīcango kīu na gūthondeka itina cia itoonyero rīa Hema-ya-Gūtūnganwo, na gwaka kīgongona gīa gīcango hamwe na kīrūtara gīakīo gīa gīcango na indo ciakīo ciothe,

³¹ na gwaka itina cia nja īrīa yamīthiūrūrūkīrie na itina iria cia itoonyero rīayo, na higī ciothe cia hema īyo nyamūre, na higī cia nja īrīa yamīthiūrūrūkīrie.

39

Nguo cia Athīnjīri-Ngai

¹ Nīmatumire nguō na ndigi cia rangi wa bururu, na cia rangi wa ndathi, na cia rangi mūtune ta gakarakū, cia kūrutaga wīra nacio handū-harīa-haamūre. Magīcooka magītumīra Harūni nguō theru, o ta ūrīa Jehova aathīte Musa.

Ebodi

² Nīmatumire ebodi na ndigi cia rangi wa thahabu, na ndigi cia rangi wa bururu, na cia rangi wa ndathi na cia rangi mūtune ta gakarakū, na cia gatani īrīa yogothetwo wega.

³ Nīmahūrīre thahabu makīmītua tūbaati tūhūthu, magītūtīngāngā nguocio cia gūtumanio na ndigi cia rangi wa bururu, na cia rangi wa ndathi, na cia rangi mūtune ta gakarakū, na gatani īrīa njega, wīra wa mūbundi mūūgī.

⁴ Nīngī nīmatumire ndaamī cia ciande cia ebodi, nacio ikīohererwo koine-inī igīrī ciayo, nīguo inyīitithanio nayo.

⁵ Naguo mūcibi wayo wa njohero watumītwo wega ūkahaanana nayo, na warī o gīcunjī kīmwe na ebodi, na ūgathondekwo na ndigi cia rangi wa thahabu, na ndigi cia

[†] 38:18 nī ta mita 9 [‡] 38:18 nī ta mita igīrī na robo (2.25) § 38:24 nī ta kilo 1,000 * 38:25 nī ta kilo 3,400

[†] 38:26 nī ta giramu ithano na nuthu (5:5) [‡] 38:27 nī ta kilo 3,400 § 38:28 nī ta kilo 20 * 38:29 nī ta kilo 2,400

rangi wa bururu, na cia rangi wa ndathi, na cia rangi mūtune ta gakarakū, na gatani iria yogothetwo wega, o ta ūria Jehova aathite Musa.

⁶ Nao magitumirira tūhiga twa onigithi tūkonyo-ini twa thahabu, na magitukurura maritwa ma ariū a Isiraeli, o ta ūria mūdū akururaga kahengere ka mūhūri.

⁷ Magicooka magituoherera ndaami-ini cia ciande cia ebodi tūrī twa kīrīkanania kīa ariū a Isiraeli, o ta ūria Jehova aathite Musa.

Gakuo ga Githūri

⁸ Magithondeka gakuo ga gwikirwo ga githūri; karī wira wa mubundi mūgī. Magigathondeka o ta ebodi iyo: karī ga thahabu, na ka ndigi cia rangi wa bururu, na cia rangi wa ndathi, na cia rangi mūtune ta gakarakū, na gatani iria yogothetwo wega.

⁹ Gakuo kau kaiganaine mīena yothe ina, karī ka inji kenda* kūraiha na inji kenda kwarama, na gakoinanirwo maite meerī.

¹⁰ Ningi magigatumirira mihari ina ya tūhiga twa goro. Mūhari wa mbere magitumirira kahiga ka wakiki ūria mūtune, na ka yakuti iria ihaana ngoikoni, na ka baregethu;

¹¹ mūhari wa keeri magitumirira kahiga ga thumarati, na ka yakuti iria ya rangi wa bururu, na ka arimathi;

¹² mūhari wa gatātū magitumirira kahiga ka wakiki ūria wa bururu, na ka yacimu, na ka amethuthito;

¹³ mūhari wa kana magitumirira kahiga ga thumarati iria theru, na ka onigithi, na ka njathibi. Natuo tūgitumirirwo tūkonyo-ini tūgemie twa thahabu.

¹⁴ Tūgikorwo tūrī tūhiga ikūmi na twirī, o kamwe gakarūgamirira rīmwe rīa maritwa ma ariū a Isiraeli, o kamwe gagakururwo rītwa rīa mūhūria ūmwe wa iria ikūmi na iri ya Isiraeli, o ta ūria kahengere ka mūhūri gakururagwo.

¹⁵ Nīmathondekeire gakuo kau ga githūri mīgathī ya thahabu therie, ihaana ta mūkanda.

¹⁶ Ningi magithondeka tūkonyo twirī tūgemie twa thahabu, na miringa iri ya thahabu, na makioherera miringa iyo koine-ini igiri cia gakuo kau ga githūri.

¹⁷ Makinyiitithania mīgathī iyo iri ya thahabu na miringa iria yarī koine-ini cia gakuo kau ga githūri,

¹⁸ na mīthia iria ingi ya mīgathī makiminyiitithania na tūkonyo tūu twirī twari tūgemie twa thahabu, magituoхания na ndaami cia kiande kīa ebodi mwena wa mbere.

¹⁹ Magithondeka miringa iri ya thahabu na makiminyiitithania na koine igiri cia gakuo ga githūri mūico-ini wa na thūni, kūrigania na ebodi.

²⁰ Magicooka magithondeka miringa ingi iri ya thahabu na makiminyiitithania na mwena wa magūrū-ini ma ndaami cia kiande mwena-ini wa mbere wa ebodi, hakuhi na rūtumo, igūrū hanini wa mūcibi wa ebodi.

²¹ Makiohania miringa ya gakuo ga githūri kūrī miringa ya ebodi na rūrigi rwa rangi wa bururu, magicinyiitithania na mūcibi wa njohero nigeetha gakuo ga githūri gatikarekanie na ebodi, o ta ūria Jehova aathite Musa.

Nguo Ingi cia Ūthinjiri Ngai

²² Nīmatumire ngu ndaaya ya ebodi ya taama wa bururu mūtheri, nayo yatumitwo nī mūtumi mūgī.

²³ Yarī na harūkīrio ya gūtoonyeria mūtwe gatagati kayo, ningi igitirihwo mīthia-ini ta kara, nigeetha ndigatarūke.

²⁴ Ningi magithondeka tūcunjuura tūtariī ta matunda ma makomamanga, twa ndigi cia rangi wa bururu, na twa ndigi cia rangi wa ndathi, na twa rangi mūtune ta gakarakū, na gatani iria yogothetwo wega, tūgithiūrūka rūtumo rwa magūrū-ini ma ngu iyo ndaaya.

²⁵ Magicooka magithondeka ngengere cia thahabu therie magicitumirira rūtumo-ini rūu gatagati ga tūcunjuura tūu tūhaana matunda ma makomamanga.

²⁶ Ngengere na tūcunjuura tūu tūhaana matunda ma makomamanga igithi ihakanitio gūthiūrūka rūtumo rwa ngu iyo ndaaya; ya kwihumbwo nī mūdū agitungata, o ta ūria Jehova aathite Musa.

²⁷ Nīmatumire Harūni na ariū ake kanjū cia gatani njega, itumitwo nī mūtumi mūgī.

²⁸ Makimatumira iremba cia gatani njega, na tūkūbia twa gatani, na thuruari cia thini cia gatani iria yogothetwo wega.

* 39:9 nī ta centimita 22

²⁹ Mũcibi warĩ wa gatani ĩrĩa njogotho wega na ndigi cia rangi wa bururu, na cia rangi wa ndathi, na cia rangi mũtune ta gakarakũ, wĩra wa mũgemia mũũgĩ, o ta ũrĩa Jehova aathĩte Musa.

³⁰ Magĩthondeka gatanji kaamũre ga thahabu therie, na igũrũ rĩako magĩkurura, o ta ũrĩa mũhũiri ũkururagwo, ciugo ici: MŪTHERU MWAMŪRIRE JEHOVA.

³¹ Ningĩ makĩohereera gatanji kau na rũrigi rwa rangi wa bururu, magĩkanyiiithania na kĩrema, o ta ũrĩa Jehova aathĩte Musa.

Kũrĩka kwa Wĩra

³² Nĩ ũndũ ũcio wĩra wothe wa gwaka hema ĩyo nyamũre na Hema-ya-Gũtũnganwo ũkĩrĩka. Andũ a Isiraeli magĩnka maũndũ mothe o ta ũrĩa Jehova aathĩte Musa.

³³ Ningĩ makĩrehe hema ĩyo nyamũre kũrĩ Musa: hema na indo ciayo ciothe na ngathĩka ciayo, na buremu, na mũgamba, na itugĩ na itina ciayo;

³⁴ na kĩhumbĩri kĩa njũa cia ndũrũme itoboketio rangi-inĩ mũtune, igatunĩha, na kĩhumbĩri kĩa njũa cia pombo, na gĩtambaya gĩa gũcuurio gĩa kũhakania;

³⁵ ithandũkũ rĩa Ũira na mĩtĩ mĩraaya yarĩo, hamwe na gĩtĩ gĩa tha;

³⁶ metha na indo ciayo ciothe, na mĩgate ya kũigwo Mbere ya Jehova;

³⁷ mũtĩ wa thahabu therie wa kũigĩrĩrwo matawa, hamwe na mĩhari ya matawa na indo ciayo ciothe, o na maguta ma kũmaakia;

³⁸ kĩgongona gĩa thahabu, na maguta ma gũitanĩrĩrio, na ũbumba mũnungi wega, na gĩtambaya gĩa gũcuurio gĩa itoonyero-inĩ rĩa hema;

³⁹ kĩgongona gĩa gĩcango hamwe na kĩrũtara gĩa kĩa gĩa gĩa cango na itugĩ ciakĩo na indo ciakĩo ciothe; na kĩraĩ gĩa gwĩthambĩra na kĩgũrũ gĩa kĩa;

⁴⁰ itambaya cia gũcuurio cia nja, na itugĩ ciacio, na itina ciacio, na gĩtambaya gĩa gũcuurio gĩa itoonyero rĩa kuuma nja wa hema; na mĩkanda na higĩ cia nja; na indo ciothe cia hema ĩrĩa nyamũre, na Hema-ya-Gũtũnganwo;

⁴¹ na nguo ndume cia kwĩhumbwo nĩ mũndũ agĩtungata thĩnĩ wa handũ-harĩa-haamũre, nguo iria theru cia Harũni ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai, o na cia ariũ ake cia kwĩhumba rĩrĩa mekũrũta wĩra wa mũthĩnjĩri-Ngai.

⁴² Andũ a Isiraeli maarutire wĩra wothe o ta ũrĩa Jehova aathĩte Musa.

⁴³ Musa akĩona wĩra ũrĩa waruĩtwo nake akĩona atĩ nĩmaũrutĩte o ta ũrĩa Jehova aathanĩte. Nĩ ũndũ ũcio Musa akĩmarathima.

40

Gwaka Hema ĩrĩa Nyamũre

¹ Ningĩ Jehova akĩra Musa atĩrĩ:

² “Ũgaaka hema ĩyo nyamũre, nĩo Hema-ya-Gũtũnganwo, mũthenya wa mbere wa mweri wa mbere.

³ Nĩũkaiga ithandũkũ rĩa Ũira thĩnĩ wayo, na ũhakanie ithandũkũ rĩu na gĩtambaya gĩa gũcuurio.

⁴ Ningĩ nĩũgatoonyia metha na ũmĩgĩrĩre indo ciayo, na ũcibange wega. Ningĩ ũtoonyie mũtĩ wa tawa, na ũũigĩrĩre matawa maguo.

⁵ Ningĩ ũige kĩgongona gĩa thahabu gĩa gũcinĩrwo ũbumba mbere ya Ithandũkũ rĩa Ũira, na wĩkĩre gĩtambaya gĩa gũcuurio itoonyero-inĩ rĩa hema ĩyo nyamũre.

⁶ “Iga kĩgongona kĩa maruta ma njino mbere ya itoonyero rĩa hema ĩyo nyamũre, na nĩyo Hema-ya-Gũtũnganwo;

⁷ ũige kĩa gĩa gwĩthambĩrwo gatagatĩ ka Hema-ya-Gũtũnganwo na kĩgongona, na ũgũkĩre maaĩ.

⁸ Aka nja imĩthĩrũrũkĩrie, na wĩkĩre gĩtambaya gĩa gũcuurio itoonyero-inĩ rĩa nja ĩyo.

⁹ “Oya maguta ma gũitanĩrĩrio, na ũitĩrĩrie hema ĩyo nyamũre na kĩrĩa gĩothe kĩrĩ thĩnĩ wayo; mĩamũre na indo ciayo ciothe, na nĩgatuĩka theru.

¹⁰ Ningĩ ũitĩrĩrie maguta kĩgongona kĩa maruta ma njino na indo ciakĩo ciothe; wamũre kĩgongona kĩa, nakĩo nigĩgatuĩka gĩtheru mũno.

¹¹ Itĩrĩria kĩa gĩa gwĩthambĩrwo na kĩgũrũ gĩa kĩa maguta, ũciamũre.

¹² “Rehe Harũni na ariũ ake itoonyero-inĩ rĩa Hema-ya-Gũtũnganwo, na ũmathambie na maaĩ.

¹³ Ningĩ ũhumbe Harũni nguo iria theru, ũmũitĩrĩrie maguta, na ũmwamũre nĩguo andungatĩre arĩ mũthĩnjĩri-Ngai.

¹⁴ Rehe ariũ ake, ũmahumbe kanjũ.

¹⁵ Maitiririe maguta o ta uria utiririe ithe wao, nigo mandungatire marī athinjiri-Ngai. Guitirio maguta kwao nikumatoonya utungata-ini wa uthinjiri-Ngai uria ugutuura njiarwa-ini ciothe iria igooka.”

¹⁶ Nake Musa agika maundu mothe o ta uria Jehova aamwathite.

¹⁷ Ni undu ucio hema iyo nyamure igiakwo muthenya wa mbere wa mweri wa mbere, mwaka-ini wa keeri.

¹⁸ Riria Musa aakire hema iyo nyamure, niaigire itina handu ha cio, na akirugamia buremu, agitoonya migamba na akirugamia itugi.

¹⁹ Ningi agitamburukia hema iguru ria hema iyo nyamure na akigirira kihumbiri iguru ria hema o ta uria Jehova aamwathite.

²⁰ Agicooka akoya ihengere cia Uira, na agiciiga thini wa ithanduku ria kirikaniro. Akinyiithania miti iria miraaya na ithanduku, na akiga gitigi ria tha iguru ria ithanduku riu.

²¹ Ningi akirehe ithanduku ria kirikaniro thini wa hema iyo nyamure, na agikira gitambaya gia kuhakania na akihakania ithanduku ria Uira o ta uria Jehova aamwathite.

²² Musa akiga metha thini wa Hema-ya-Gutunganwo mwena wa gathigathini wa hema iyo nyamure, nja ya gitambaya gia gucuurio

²³ Na akigirira migate iguru riayo o hau mbere ya Jehova, o ta uria Jehova aamwathite.

²⁴ Akiga miti wa kugirirwo matawa thini wa Hema-ya-Gutunganwo ung'etheire metha mwena wa guthini wa hema iyo nyamure,

²⁵ Na agiakia matawa macio mbere ya Jehova, o ta uria Jehova aamwathite.

²⁶ Musa agitoonya kigongona gia thahabu thini wa Hema-ya-Gutunganwo hau mbere ya gitambaya gia gucuurio,

²⁷ na agicinira ubumba uria munungi wega ho o ta uria Jehova aamwathite.

²⁸ Ningi agicuria gitambaya itonyero-ini ria hema iyo nyamure.

²⁹ Ningi akiga kigongona kia maruta ma njino hakuhi na itonyero ria hema iyo nyamure, niyo Hema-ya-Gutunganwo, na akirutira magongona ma njino iguru riakio o na magongona ma ngano, o ta uria Jehova aamwathite.

³⁰ Niaigire kirai gia gwithambirwo gatagati ka Hema-ya-Gutunganwo na kigongona na agikira maa ma gwithamba,

³¹ nake Musa na Haruni na ariu ake magitumira maa macio gwithamba moko na maguru.

³² Nimethambaga hindi ciothe magitoonya Hema-ya-Gutunganwo kana magikuhiriria kigongona o ta uria Jehova aathite Musa.

³³ Ningi Musa agiaka nja guthiururuka hema iyo nyamure na kigongona na agikira gitambaya gia gucuurio itonyero ria nja iyo. Na ni undu ucio Musa akirikia wira ucio.

Riiri wa Jehova

³⁴ Hindi iyo itu rikihumbira Hema-ya-Gutunganwo, naguo riiri wa Jehova ukiiyura hema iyo nyamure.

³⁵ Musa ndangahotire gutoonya Hema-ya-Gutunganwo tondu itu riakarite iguru riayo, naguo riiri wa Jehova ukaiyura hema iyo nyamure.

³⁶ Ng'endo-ini ciothe cia andu a Isiraeli-ri, hindi iria yothe itu rioyagwo na iguru kuuma hema iyo nyamure, nigo moimagaraga;

³⁷ no itu riaga kuoywo na iguru, nao makaaga kumagara, nginya muthenya uria rikoywo na iguru.

³⁸ Ni undu ucio itu ria Jehova riakaraga iguru wa hema iyo nyamure muthenya, naguo mwaki wakoragwo itu-ini riu utuku, rigakionagwo ni nyumba yothe ya Isiraeli mahinda mothe ng'endo-ini ciao ciothe.

MAÜNDŪ MA ALAWII

Iruta rĩa Njino

¹ Nake Jehova agĩta Musa akimwarĩria arĩ Hema-inĩ-ya-Gütunganwo, akimwĩra atĩrĩ,
² “Arĩria andũ a Isiraeli, ũmeere atĩrĩ: ‘Rĩria mündũ wanyu o na ũrĩkũ arĩrutagĩra Jehova iruta, niarehage maruta ma nyamũ kuuma rũuru-inĩ rwa ng’ombe o na kana rwa mbũri.

³ “ ‘Angĩkorwo iruta rĩu nĩ iruta rĩa njino kuuma rũuru-inĩ rwa ng’ombe-rĩ, niarutage nyamũ ya njamba itarĩ na kaũgũ.* No nginya amĩneane mũromo-inĩ wa Hema-ya-Gütunganwo nĩgeetha efĩkĩrike harĩ Jehova.

⁴ Mündũ ũcio akaigĩrĩra guoko gwake igũrũ rĩa mütwe wa nyamũ iyo ya iruta rĩa njino, nayo nĩgetũkĩrwo handũ-inĩ hake, itũike ya kũmũhoroheria.

⁵ Nake nĩagethĩnjĩra gategwa kau arĩ mbere ya Jehova, nao ariũ a Harũni arĩa athĩnjĩri-Ngai moe na marehe thakame yako, mamĩminjaminjĩrie kĩgongona mĩena yothe mũromo-inĩ wa Hema-ya-Gütunganwo.

⁶ Nĩakaruta nyamũ iyo ya iruta rĩa njino rũua na amĩtinangie tũcunjĩ.

⁷ Ariũ a Harũni ũcio mũthĩnjĩri-Ngai nĩmagaakia mwaki igũrũ rĩa kĩgongona na maare ngũ igũrũ rĩa mwaki ũcio.

⁸ Nĩngĩ ariũ a Harũni, acio athĩnjĩri-Ngai, matandaiye tũcunjĩ tũu twa gategwa, o ro hamwe na mütwe na maguta, igũrũ rĩa ngũ icio irakanĩra hau kĩgongona-inĩ.

⁹ Nĩngĩ no nginya athambie nyama cia nda na mathagiwo na maaĩ nake mũthĩnjĩri-Ngai acicinĩre ciothe hau kĩgongona-inĩ. Nĩ iruta rĩa njino, iruta rĩa gũcinwo na mwaki, rĩrĩ na mũtararĩko mwega wa gũkenia Jehova.

¹⁰ “ ‘Angĩkorwo iruta rĩu rĩa njino nĩ kuuma rũuru-inĩ, rĩrĩ iruta rĩa ng’ondũ kana rĩa mbũri, akaaruta nyamũ ya njamba itarĩ na kaũgũ.

¹¹ Nake akaamĩthĩnja arĩ mbere ya Jehova, hau mwena wa gathigathini wa kĩgongona, nao ariũ a Harũni, acio athĩnjĩri-Ngai, moe thakame yayo, mamĩminjaminjĩrie kĩgongona kũu mĩena yothe.

¹² Nĩagatinangia nyamũ iyo tũcunjĩ, nake mũthĩnjĩri-Ngai atandaiye tũcunjĩ tũu twa nyamũ iyo, o ro hamwe na mütwe na maguta, igũrũ rĩa ngũ icio irakanĩra hau kĩgongona-inĩ.

¹³ Nĩngĩ no nginya athambie nyama cia nda na mathagiwo na maaĩ, nake mũthĩnjĩri-Ngai amĩrehe yothe na amĩcinĩre hau kĩgongona-inĩ. Nĩ iruta rĩa njino, iruta rĩa gũcinwo na mwaki, rĩrĩ na mũtararĩko mwega wa gũkenia Jehova.

¹⁴ “ ‘Angĩkorwo iruta rĩu rĩa njino rĩa kũrutĩra Jehova nĩ rĩa nyoni-rĩ, akaaruta ndirahũgĩ, kana kĩa kĩa ndutura.

¹⁵ Nake mũthĩnjĩri-Ngai nĩakamĩrehe kĩgongona-inĩ, amĩthiore ngingo itinike mütwe, amĩcinĩre kĩgongona igũrũ; nayo thakame yayo iitwo hau mwena-inĩ wa kĩgongona.

¹⁶ No ambe arute kabutu kayo hamwe na kĩria gĩothe kĩrĩ thĩnĩ wako, agaikie mwena-inĩ wa irathĩro wa kĩgongona, harĩa mũhu ũitagwo.

¹⁷ Nĩakamĩatũrانيا, na ũndũ wa kũguucia mathagu atekũmĩtinania biũ, nake mũthĩnjĩri-Ngai amĩcinĩre igũrũ rĩa ngũ icio irakanĩra igũrũ rĩa kĩgongona. Nĩ iruta rĩa njino, rĩa gũcinwo na mwaki, rĩrĩ na mũtararĩko mwega wa gũkenia Jehova.

2

Iruta rĩa Ngano

¹ “ ‘Hĩndĩ rĩa mündũ arĩrehagĩra Jehova iruta rĩa ngano-rĩ, iruta rĩa ke no nginya rĩkorwo rĩrĩ rĩa mũtu ũria mũhinyu mũno. Nĩauĩtĩrĩrie maguta na awĩkĩre ũbani,

² acooke aũtwarĩre ariũ a Harũni acio athĩnjĩri-Ngai. Mũthĩnjĩri-Ngai nĩakarũma ngundi ya mũtu ũcio mũhinyu mũno ũrĩ na maguta hamwe na ũbani ũcio wothe na aũcinĩre igũrũ rĩa kĩgongona ũtũike gĩcunjĩ gĩa kĩririkano, ũrĩ iruta rĩa gũcinwo na mwaki, rĩrĩ na mũtararĩko mwega wa gũkenia Jehova.

³ Mũtu ũria ũrĩtigaraga wa iruta rĩu rĩa mũtu nĩ wa Harũni na ariũ ake; nĩ gĩcunjĩ gĩtheru mũno kĩa iruta rĩrĩa rĩrutĩrwo Jehova na mwaki.

* **13** Kwari nyamũ maita matatũ ciarutagwo magongona ma njino kũringana na ũria mũruti wa igongona aatarĩ. Andũ arĩa maaĩ atongu maarutaga ndegwa, nacio ng’ondũ na mbũri ikarutwo nĩ andũ arĩa maaĩ atongu mũno (1:10), nao andũ arĩa athĩni makaruta nyoni (5:7; 12:8).

4 “ Mūngīrehe iruta rīa mūtu rīhīhīrio riiko, nīrīkorwo rīrī rīa mūtu mūhinyu mūno, keki irugītwo itarī na ndawa ya kūmbia, itukanītio na maguta, kana tūmīgate tūhūthū tūtārī na ndawa ya kūmbia tūhakītwo maguta.

5 Angīkorwo iruta rīanyu rīa mūtu nī mūgate ūkarangūrwo igūrū wa rūgīo-rī, no nginya ūthondekwo na mūtu ūrīa mūhinyu mūno ūtukanītio na maguta, na ūtarī na ndawa ya kūmbia.

6 Ūwenyūrango cienyū, ūūtīrīrie maguta; rīu nī iruta rīa mūtu.

7 Igongona rīanyu rīa mūtu rīngīgakorwo nī mūgate ūkarangūrwo igūrū rīa rūgīo-rī, igongona rīu nīrīthondekwo na mūtu ūrīa mūhinyu mūno na maguta.

8 Reherai Jehova iruta rīa mūtu rīthondeketwo na indo icio; rīneanwo kūrī mūthīnjīri-Ngai, nake arītware kīgongona-inī.

9 Mūthīnjīri-Ngai nīakaruta gīcunjī gīa kīririkano kuuma iruta rīu rīa mūtu na arīcinire igūrū rīa kīgongona kīu, rīrī iruta rīa gūcinwo na mwaki, rīrī na mūtārārīko mwega wa gūkenia Jehova.

10 Mūtu ūrīa ūrītigaraga wa iruta rīu rīa mūtu nī wa Harūni na ariū ake; nī gīcunjī gītheru mūno kīa iruta rīrīa rīrutūrwo Jehova na mwaki.

11 “ Iruta o rīothe rīa mūtu rīrīa mūrīrehagīra Jehova no nginya rīthondekagwo rītārī na ndawa ya kūmbia, nīgūkorwo mūtīgacina ndawa ya kūmbia kana ūūkī mūkīrutīra Jehova iruta rīa gūcinwo na mwaki.

12 Indo icio no mūcirutīre Jehova irī iruta rīa maciaro ma mbere, no itikarutwo kīgongona-inī irī ta mūtārārīko mwega.

13 Nī mūgekīraga cumbī* maruta-inī manyu mothe ma mūtu. Mūtīkanaage gwīkīra cumbī wa kīrīkanīro kīa Ngai wanyu maruta-inī manyu ma mūtu; ikīragai cumbī maruta-inī manyu mothe.

14 “ Mūngīkarehere Jehova iruta rīa mūtu rīa maciaro ma mbere-rī, heanai mūtu wa ngano ya mūgethano irī hīhie na mwaki.

15 Na mwīkīre maguta na ūbani igūrū rīayo; rīu nī iruta rīa mūtu.

16 Mūthīnjīri-Ngai nīagacina gīcunjī gīa kīririkano kīa ngano thīye irī na maguta hamwe na ūbani wothe, rīrī iruta rīrutūrwo Jehova na mwaki.

3

Iruta rīa Ūiguano

1 “ Iruta rīa mūdū rīngīkorwo nī iruta rīa ūiguano-rī, nake arute nyamū rūuru-inī rwa ng’ombe, irī ya njamba kana ya nga, nīakīnengere Jehova nyamū itarī na kaūgū.

2 Mūdū ūcio nīaigīrīre guoko gwake igūrū rīa mūtwe wa nyamū iyo ya iruta rīake, na acooke amīthīnjīre hau mūromo-inī wa Hema-ya-Gūtūnganwo. Nao ariū a Harūni, athīnjīri-Ngai, nīmakaminjāminjīria kīgongona thakame yayo mīena yothe.

3 Kuuma iruta-inī rīu rīa ūiguano, nīakarutīra Jehova nyama imwe cia gūcinwo na mwaki: nacio nī rūambū rūrīa ruothe rūhumbūire nyama cia nda na rūrīa rūnyiitaine nacio,

4 higo cierī hamwe na maguta marīa macihumbūire hakuhi na honge, na maguta marīa mahumbūire ini, amarutanīrie na higo icio.

5 Nao ariū a Harūni macicinīre kīgongona-inī igūrū, ciigīrūrwo igūrū rīa iruta rīu rīa njino rīrīa narīo rīigīrūrwo igūrū rīa ngū irakana, rīrī iruta rīa gūcinwo na mwaki, rīrī na mūtārārīko mwega wa gūkenia Jehova.

6 “ Mūdū angīkaaruta nyamū rūuru-inī rwa mbūri, irī ya kūrūtīra Jehova iruta rīa ūiguano, nīakaruta ndūrūme kana mwatī itarī na kaūgū.

7 Angīkaaruta gatūrūme-rī, nīagakaneana mbere ya Jehova.

8 Nīakaigīrīra guoko gwake igūrū rīa mūtwe wa nyamū iyo ya iruta rīake, na acooke amīthīnjīre mbere ya Hema-ya-Gūtūnganwo. Nao ariū a Harūni moe thakame yako mamīminjāminjīrie kīgongona kīu mīena yothe.

9 Kuuma harī iruta rīu rīa ūiguano, nīakarutīra Jehova nyama imwe cia gūcinwo na mwaki: nacio nī maguta mako, na mūtīng’oe wothe ūrīa mūnoru ūtīnīrio gītina-inī kīa rūcuthī, na maguta ma rūambū mothe marīa mahumbūire nyama cia nda, na marīa manyīitaine nacio,

10 higo cierī hamwe na maguta marīa macihumbūire hakuhi na honge, na marīa mahumbūire ini, amarutanīrie na higo icio.

11 Nake mūthīnjīri-Ngai nīagacinīra kīgongona-inī irī irio, rīrī nī iruta rīrutūrwo Jehova rīa gūcinwo na mwaki.

* 2:13 Bata wa cumbī nī kūgīrīrīria kūbutha.

- ¹² “ Na angikorwo iruta riake ni mburi, niamineane mbere ya Jehova.
- ¹³ Niaigirire guoko gwake iguru rira mutwe wayo, na acooke amithinjire mbere ya Hema-ya-Gutunganwo. Nao ariu a Haruni moe thakame yayo, mamiminjaminjiri kigongona miena yothe.
- ¹⁴ Kuuma hari kiria akaheana, niakarutira Jehova iruta rira gucinwo na mwaki: na ni maguta mothe ma rumbu maria mahumbirite nyama ciothe cia nda na maria manyitaine nacio,
- ¹⁵ higo cieri na maguta maria macihumbire hakuhi na honge, na maguta maria mahumbire ini, amarutanirie na higo icio.
- ¹⁶ Nake muthinjiri-Ngai niagacinira kigongona-ini iri irio, riri ni iruta rira gucinwo na mwaki, riri na mutariko mweya. Maguta mothe ni ma Jehova.
- ¹⁷ “ Undu yu ugaatuka watho wa gutura urumagirwo ni njaro iria igooka, kura guothe mugatūra: Mutikanarie maguta kana thakame.’ ”

4

Iruta rira Kuhoroherio Mehia

- ¹ Nake Jehova akira Musa atiri:
- ² “ Ira andu a Israeli uu: Riria mundu o na uriku angithia atekwenda, na eke undu uria mukanie thini wa maathani mothe ma Jehova:
- ³ “ Kungikorwo ni muthinjiri-Ngai uria mutiririe maguta wihitie na atume andu mahitie-ri, no nginya arehere Jehova ndegwa itari nguru na itari na kauugu, iri iruta rira kuhoroheria mehia macio ekite.
- ⁴ No nginya aneane ndegwa iyo muro-mo-ini wa Hema-ya-Gutunganwo ari mbere ya Jehova. Niakaigirira guoko gwake iguru rira mutwe wayo, na acooke amithinjire hau mbere ya Jehova.
- ⁵ Nigi muthinjiri-Ngai ucio mutiririe maguta niakoya thakame imwe ya ndegwa iyo amitware thini wa Hema-ya-Gutunganwo.
- ⁶ Na niagatobokia kira giake thakame-ini iyo, aminjaminje imwe yayo mbere ya Jehova maita mugwanja, hau mbere ya gitambaya kiria gia gucuurio kia handu-haria-haamure.
- ⁷ Nigi muthinjiri-Ngai ucio niakoya thakame imwe ahake hia cia kigongona kia ubani uria munungi wega kiria kiri mbere ya Jehova kuu Hema-ini-ya-Gutunganwo. Thakame ya ndegwa iyo iria igaatigara niakamita thi gitina-ini gia kigongona kia iruta rira njino hau muro-mo-ini wa Hema-ya-Gutunganwo.
- ⁸ Niakaruta maguta mothe ma ndegwa iyo ya igongona rira kuhoroherio mehia, namo nimo rumbu riria ruothe rumbire nyama cia nda na rira runyitaine nacio,
- ⁹ higo cieri hamwe na maguta maria macihumbire hakuhi na honge, na maguta maria mahumbire ini, amarutanirie na higo icio,
- ¹⁰ akaaruta maguta macio o ta uria marutagwo ndegwa iria ithinjagwo iri iruta rira uguano. Nake muthinjiri-Ngai niagacinira kigongona-ini kia igongona rira njino,
- ¹¹ na ruu rwa ndegwa iyo, na nyama ciayo ciothe hamwe, na mutwe na mathagi, na nyama cia nda na mahu,
- ¹² uguo ni ta kuuga nyama icio ingi ciothe cia ndegwa iyo, no nginya agaaciruta nja ya kambu, acitware handu hatarithaahu, haria muhu uitagwo, na acinire na mwaki wa ngu hau muhu-ini ucio.

- ¹³ “ Na kirindi giothe kia Israeli kingikehia gitekwenenda, giike undu uria mukanie thini wa maathani mothe ma Jehova, o na angikorwo kirindi kuu gituu undu ucio, nikihitie.
- ¹⁴ Riria gikaamenya mehia maria gikite, kungano kuu nigikaruta gategwa ka igongona rira kuhoroherio mehia, kaneanwo mbere ya Hema-ya-Gutunganwo.
- ¹⁵ Athuari a kirindi kuu nimakaigirira moko mao iguru rira mutwe wa ndegwa iyo mbere ya Jehova, nayo ndegwa iyo ithinjirwo o ro hau mbere ya Jehova.
- ¹⁶ Nigi muthinjiri-Ngai ucio mutiririe maguta niakoya thakame imwe ya ndegwa iyo amitoonyie thini wa Hema-ya-Gutunganwo.
- ¹⁷ Niagatobokia kira giake thakame-ini iyo, aminjaminje mbere ya Jehova maita mugwanja hau mbere ya gitambaya kiria gia gucuurio.
- ¹⁸ Niakoya thakame imwe ahake hia cia kigongona kiria kiri hau mbere ya Jehova kuu Hema-ini-ya-Gutunganwo. Thakame iria igaatigara niakamita thi gitina-ini gia kigongona kia iruta rira njino hau muro-mo-ini wa Hema-ya-Gutunganwo.

¹⁹ Nīakamīruta maguta mayo mothe amacinīre igūrū rīa kīgongona,

²⁰ na eke ndegwa īyo o ta ūrīa eekire ndegwa ya iruta rīa kūhoroherio mehia. Ūguo nīguo mūthīnjīri-Ngai akamahorheria mehia mao, nao nīmakarekerwo.

²¹ Ningī nīakoimia ndegwa īyo amūtware nja ya kambī na amīcine o ta ūrīa aacinire ndegwa īrīa ya mbere. Rīu nīrīo igongona rīa kūhoroherio mehia ma kīrīndī kīu.

²² “ Rīrīa mūtongoria angīhīa atekwenda, na eke ūndū ūrīa mūkananie thīnī wa maathani mothe ma Jehova Ngai wake, nīahītītie.

²³ Rīrīa angīmenyithio mehia marīa ekīte, no nginya arehe thenge ītarī na kaūgūgū īrī iruta rīake.

²⁴ Nīakaigīrīra guoko gwake igūrū rīa mūtwe wa thenge īyo na acooke amīthīnjīre harīa iruta rīa njino rīthīnjagīrwo hau mbere ya Jehova. Rīrī nīrīo iruta rīa kūhoroherio mehia.

²⁵ Nake mūthīnjīri-Ngai nīakoya thakame īmwe ya iruta rīu rīa mehia na kīara gīake, na amīhake hīa cia kīgongona kīa iruta rīa njino, nayo thakame īyo īngī amūite gītina-īnī gīa kīgongona.

²⁶ Ningī nīagacinīra maguta mothe kīgongona-īnī igūrū o ta ūrīa aacinire maguta ma iruta rīa ūguano. Ūguo nīguo mūthīnjīri-Ngai akaahorheria mehia ma mūndū ūcio, nake nīakarekerwo.

²⁷ “ Mūndū ūmwe thīnī wa kīrīndī angīhīa atekwenda na eke ūndū ūrīa mūkananie thīnī wa maathani mothe ma Jehova, nīahītītie.

²⁸ Rīrīa angīmenyithio amenye mehia marīa ekīte, no nginya arehe harika ītarī na kaūgūgū arī iruta rīake nī ūndū wa mehia macio ekīte.

²⁹ Nīakaigīrīra guoko gwake igūrū rīa mūtwe wa harika īyo ya iruta rīa kūhoroherio mehia, na amīthīnjīre harīa iruta rīa njino rīthīnjagīrwo.

³⁰ Nake mūthīnjīri-Ngai nīakoya thakame īmwe na kīara gīake, na amīhake hīa cia kīgongona kīa iruta rīa njino, nayo thakame īyo īngī amūite gītina-īnī gīa kīgongona.

³¹ Nīakaruta maguta mothe o ta ūrīa maguta marutagwo kuuma iruta rīa ūguano, nake mūthīnjīri-Ngai nīakamacinīra kīgongona-īnī igūrū matuīke mūtatarīko mwega wa gūkenia Jehova. Ūguo nīguo mūthīnjīri-Ngai akaahorheria mūndū ūcio, nake nīakarekerwo.

³² “ ‘Angīkaarehe kagondū karī iruta rīake rīa kūhoroherio mehia, nīakarehe kamwatī gatarī na kaūgūgū.

³³ Nīakaigīrīra guoko gwake igūrū rīa mūtwe wako, na agathīnje gatuīke iruta rīa kūhoroherio mehia, agathīnjīre harīa iruta rīa njino rīthīnjagīrwo.

³⁴ Nake mūthīnjīri-Ngai nīakoya thakame īmwe ya iruta rīu rīa mehia na kīara gīake, nayo amīhake hīa cia kīgongona kīa iruta rīa njino, nayo thakame īyo īngī amūite gītina-īnī gīa kīgongona.

³⁵ Nīakaruta maguta mothe, o ta ūrīa maguta marutagwo kuuma kūrī kagondū ka iruta rīa ūguano, na mūthīnjīri-Ngai nīakamacinīra kīgongona-īnī, maigīrīrwo igūrū rīa maruta marīa marutīrwo Jehova na mwaki. Ūguo nīguo mūthīnjīri-Ngai akaamūhoroheria nī ūndū wa mehia marīa ekīte, nake nīakarekerwo.

5

¹ “ Mūndū angīaga kūruta ūira rīrīa eītwo arute ūira igūrū rīa ūndū oonete kana akaigua, mūndū ūcio nīehītie, na nīagacookererwo nī wīhīa ūcio wake.

² “ Kana mūndū angīhutia kīndū o nakī kīrī thaahu, kīrī kīmba kīa nyamū ya gīthaka īrī thaahu kana kīa ūhīū ūrī thaahu, kana gīa ciūmbe iria itambaga thī īrī thaahu, o na aakorwo ndooī ūndū ūcio, mūndū ūcio nīanyiitītwo nī thaahu na nīahītītie.

³ “ Kana angīhutia kīndū kīrī thaahu kīumīte harī mūndū, kīndū o nakī kīrīa kīngīmūthaahia, o na akorwo ūndū ūcio ndaūū-rī, hīndī īrīa akaaūmenya, nīagatuīka nīahītītie.

⁴ “ Kana mūndū angīhīta gwīka ūndū o na ūrīkū atawīcīrītie wega, ūrī ūndū mwega kana mūūru, ūndū-īnī o wothe ūrīa mūndū angīhītha kwīhīta, o na angīkorwo atekūūmenya-rī, rīrīa akaaūmenya, nīagatuīka nīahītītie ūndū-īnī ūcio.

⁵ “ Rīrīa mūndū ahītītie na njīra īmwe ya macio-rī, no nginya oimbūre ūndū ūrīa ehītie naguo,

⁶ na nī ūndū wa rīhīa rīu ekīte, no nginya arehere Jehova kamwatī kana mbūri kuuma rūūru-īnī, rīrī iruta rīa kūhoroherio mehia; nake mūthīnjīri-Ngai nīakamūhoroheria mehia make.

7 “Angĩkorwo ndangĩona kagondũ, nĩakarehera Jehova ndirahũgĩ igĩrĩ kana tũtutuura twĩrĩ, rĩrĩ irĩhi rĩa wĩhia wake, imwe irĩ ya iruta rĩa kũhoroherio mehia na irĩa ingĩ irĩ ya iruta rĩa njino.

8 Nĩagacirehera mũthĩnjĩri-Ngai, ũrĩa ũkaamba kũruta irĩa ya iruta rĩa kũhoroherio mehia. Nĩakamĩthiora ngingo yunĩke no ndakamĩtinanie,

9 na nĩagacooka aminjamine thakame imwe ya iruta rĩu rĩa mehia mwena-inĩ wa kĩgongona, na thakame iyo ingĩ amĩite thĩ gĩtina-inĩ gĩa kĩgongona. Rĩu nĩrĩo iruta rĩa kũhoroherio mehia.

10 Mũthĩnjĩri-Ngai nĩagacooka arute iyo ingĩ irĩ iruta rĩa njino o ta ũrĩa gũtuĩtwo, na amũhoroherie mehia marĩa ekĩte, nake nĩakarekerwo.

11 “No rĩrĩ, angĩkorwo ndangĩona ndirahũgĩ igĩrĩ kana tũtutuura twĩrĩ, nĩakĩrute gĩcunjĩ gĩa ikũmi kĩa eba* ya mũtu ũrĩa mũhinyu mũno ũrĩ iruta rĩa mehia make. Nĩakawĩkire maguta kana ũbani, nĩ ũndũ rĩu nĩ iruta rĩa kũhoroherio mehia.

12 Nĩakaũtwarĩra mũthĩnjĩri-Ngai, nake arũme ngundi yaguo ũtuĩke gĩcunjĩ gĩa kĩrĩrikano acooke aũcinĩre kĩgongona-inĩ igũrũ rĩa maruta marĩa marutĩrwo Jehova na mwaki. Rĩu nĩrĩo iruta rĩa kũhoroherio mehia.

13 Ūguo nĩguo mũthĩnjĩri-Ngai akaahoroheria mũndũ ũcio rĩhĩa o rĩothe rĩa macio angĩkorwo ekĩte, nake nĩakarekerwo. Matigari ma iruta rĩu magatuĩka ma mũthĩnjĩri-Ngai, o ta ũrĩa gwĩkagwo hindĩ ya iruta rĩa mũtu.”

Iruta rĩa Irĩhi rĩa Mahĩtia

14 Ningĩ Jehova akĩira Musa atĩrĩ:

15 “Hĩndĩ irĩa mũndũ angĩhĩtia na ehie atekwenda wĩhia ũkonĩ indo iria nyamũrĩre Jehova-rĩ, nĩakarehera Jehova ndũrũme irĩ iruta rĩa irĩhi rĩa ihĩtia kuuma rũuru-inĩ, ndũrũme itarĩ na kaũũgũ, ikorwo irĩ ya thogora ũrĩa mũiganĩru wa betha, kũringana na cekeri† ya handũ-harĩa-haamũre. Rĩu nĩrĩo iruta rĩa ihĩtia.

16 No nginya arĩhe irĩhi nĩ ũndũ wa ũndũ ũrĩa aagĩte kũhingĩa ũkonĩ indo iria nyamũre, na ongerere gĩcunjĩ gĩa ithano gĩa thogora wa kĩndũ kũ ararĩha, na acinengere mũthĩnjĩri-Ngai ciothe, ũrĩa ũkamũhoroheria na ndũrũme iyo ya iruta rĩa mahĩtia, nake nĩakarekerwo.

17 “Mũndũ angĩhĩa eke ũndũ ũrĩa mũkananie thĩnĩ wa maathani mothe ma Jehova o na angĩkorwo ndaraũmenya-rĩ, nĩagacookererwo nĩ mahĩtia macio ekĩte.

18 Nĩakarehera mũthĩnjĩri-Ngai ndũrũme ya iruta rĩa mahĩtia kuuma rũuru-inĩ, ndũrũme itarĩ na kaũũgũ na ya thogora ũrĩa wagĩrĩre. Ūguo nĩguo mũthĩnjĩri-Ngai akaahoroheria mũndũ ũcio nĩ ũndũ wa mahĩtia marĩa ekĩte atekwenda, nake nĩakarekerwo.

19 Rĩu nĩrĩo iruta rĩa mahĩtia; ti-itherũ mũndũ ũcio nĩahĩtĩrie Jehova.”

6

1 Ningĩ Jehova akĩira Musa atĩrĩ:

2 “Mũndũ o wotho angĩhĩa aage kwĩhokeka harĩ Jehova na ũndũ wa kũheenia mũndũ ũrĩa ũngĩ igũrũ rĩa kĩndũ ehokeirwo kana atigĩrwo amenyerere, kana kĩndũ kũyĩtwo, kana amũheenie,

3 kana angĩona kĩndũ kũrĩte na aheenanie ũhoro wakĩo, kana ehĩte na maheeni, kana eke rĩhĩa o rĩothe rĩrĩa rĩhagio nĩ andũ,

4 rĩrĩa angĩkorwo ehĩtie ũguo na atũke mũhĩtia-rĩ, no nginya acookie kĩrĩa aiyĩte, kana atunyanĩte, kana kĩrĩa ehokeirwo, kana kĩndũ kiorĩte agĩkĩona,

5 kana ũndũ wotho ehĩtite na maheeni ũhoro-inĩ wakĩo. No nginya agaacookia kĩndũ kũ gĩothe o ũrĩa kĩaiganaga, na ongerere gĩcunjĩ gĩa ithano gĩa thogora wakĩo, na ciothe acinengere mwene mũthenya ũrĩa akaaneana iruta rĩake rĩa mahĩtia.

6 Nĩakarehera mũthĩnjĩri-Ngai irĩhi, ũguo nĩ kuuga arute kĩndũ gĩake gĩa kũrutĩrwo Jehova nĩ ũndũ wa mahĩtia make, arute ndũrũme kuuma rũuru-inĩ, ndũrũme itarĩ na kaũũgũ na ya thogora ũrĩa wagĩrĩre.

7 Ūguo nĩguo mũthĩnjĩri-Ngai akaahoroheria mũndũ ũcio mehia hau mbere ya Jehova, nake nĩakarekerwo ũndũ o wotho wa marĩa ekĩte wa gũtũma atũke mũhĩtia.”

Iruta rĩa Njino

8 Nake Jehova akĩira Musa atĩrĩ,

9 “Atha Harũni na arĩũ ake, ũmeere ũũ: ‘Ino nĩyo mũtabarĩre ya iruta rĩa njino: Iruta rĩa njino rĩrĩraaraga riiko hau kĩgongona-inĩ igũrũ ũtukũ wotho o nginya rũciinĩ, naguo mwaki ũikare ũgĩakanaga hau kĩgongona-inĩ.

* 5:11 nĩ ta kilo 2 † 5:15 nĩ ta giramu ikũmi na imwe na nuthu (11:5)

¹⁰ Ningĩ mũthĩnjĩri-Ngai nĩakehumba nguo ciake cia gatani, o na nguo cia thĩinĩ cia gatani iriganĩtie na mwĩrĩ wake; nake nĩakeheria mũhu wa iruta rĩu rĩa njino rĩrĩa rĩcinĩtwo nĩ mwaki wa kĩgongona na aũige mwena-inĩ wa kĩgongona kũu.

¹¹ Ningĩ acooke arute nguo icio, ehumbe ingĩ, eherie mũhu ũcio aũtware nja ya kambĩ handũ hatarĩ thaahu.

¹² Mwaki ũria ũrĩ kĩgongona-inĩ no nginya ũikare o ũgĩakanaga; ndũkanarekwo ũhore. Hĩndĩ ciothe o rũciinĩ, mũthĩnjĩri-Ngai nĩarĩongagĩrĩa ngũ, na nĩarĩtandayagia iruta rĩu rĩa njino igũrũ rĩa mwaki ũcio, na acinĩre maguta ma maruta ma ũiguano ho.

¹³ Mwaki ũcio no nginya ũikare o ũgĩakanaga kĩgongona-inĩ hĩndĩ ciothe; ndũkanarekwo ũhore.

Iruta rĩa Ngano

¹⁴ “ Īno nĩyo mĩtabarĩre ya iruta rĩa mũtu: Ariũ a Harũni nĩmarĩũrehaga mbere ya Jehova, hau mbere ya kĩgongona.

¹⁵ Mũthĩnjĩri-Ngai nĩarĩrũmaga ngundi ya mũtu ũcio mũhinyu mũno ũrĩ na maguta, hamwe na ũbani wothe ũrĩ iruta-inĩ rĩu rĩa mũtu, na acinĩre gĩcunjĩ gĩa kĩririkano hau kĩgongona-inĩ kĩrĩ mũtararĩko mwega wa gũkenia Jehova.

¹⁶ Nake Harũni na ariũ ake marĩage ũria ũrĩtigaraga, no ũrĩagwo ũtarĩ na ndawa ya kũmbia, na ũrĩagĩrwo handũ hatheru; maũrĩagĩre nja ya Hema-ya-Gũtũnganwo.

¹⁷ Mũtu ũcio ndũkanarugwo na ndawa ya kũmbia; ndĩmaheete ũrĩ gĩcunjĩ kĩa kĩa maruta marĩa njinagĩrwo na mwaki. O ta ũria iruta rĩa kũhoroherio mehia na iruta rĩa mahĩtia marĩ matheru mũno makĩria, no taguo iruta rĩrĩ rĩrĩ itheru mũno makĩria.

¹⁸ Mũndũ mũrũme o wothe wa rũciaro rwa Harũni no aũrĩe. Nĩ gĩcunjĩ gĩa ke kĩa hĩndĩ ciothe kĩa maruta marĩa marĩcinagĩrwo Jehova na mwaki harĩ njjarwa iria igooka. Kĩria gĩothe gĩaahutia maruta macio nĩgĩgatuĩka gĩtheru.”

¹⁹ Ningĩ Jehova akĩira Musa atĩrĩ,

²⁰ “Rĩrĩ nĩrĩo iruta rĩrĩa Harũni na ariũ ake marĩrehagĩra Jehova mũthenya ũria egũtĩrĩrio maguta: nĩ gĩcunjĩ gĩa ikũmi kĩa eba ĩmwe ya mũtu ũria mũhinyu mũno, ũrĩ iruta rĩrĩa rĩrutagwo rĩa mũtu, nuthu ĩmwe rũciinĩ na irĩa ĩngĩ hwaĩ-inĩ.

²¹ ũũkarange na maguta rũgĩo-inĩ; ũũrehe ũtukanĩtio wega, na ũneane iruta rĩu rĩa mũtu rĩenyũrangĩtwo cienyũ, rĩtuĩke mũtararĩko mwega wa gũkenia Jehova.

²² Mũriũ ũria ũgaacooka ithenya rĩake arĩ mũthĩnjĩri-Ngai mũtĩrĩrie maguta nĩwe ũkaarĩhaarĩria. Gĩkĩ nĩ gĩcunjĩ kĩa Jehova kĩa hĩndĩ ciothe, nakĩo kĩrĩcinagwo biũ.

²³ Iruta o rĩothe rĩa mũtu rĩrutĩtwo nĩ mũthĩnjĩri-Ngai rĩrĩcinagwo biũ; rĩtikanarĩo.”

Iruta rĩa Kũhoroherio Mehia

²⁴ Ningĩ Jehova akĩira Musa atĩrĩ,

²⁵ “Īra Harũni na ariũ ake atĩrĩ, Īno nĩyo mĩtabarĩre ya iruta rĩa kũhoroherio mehia: Iruta rĩu rĩrĩthĩnjagĩrwo mbere ya Jehova o harĩa iruta rĩa njino rĩthĩnjagĩrwo; rĩrĩrĩ nĩ iruta itheru mũno makĩria.

²⁶ Nake mũthĩnjĩri-Ngai ũria ũkaarohohanĩria mehia narĩo nĩwe ũkaarĩrĩa; na rĩrĩagĩrwo handũ harĩa hatheru, nja ya Hema-ya-Gũtũnganwo.

²⁷ Kĩria gĩothe gĩaahutia nyama icio gĩgaatuĩka gĩtheru, na thakame o yothe ĩkaaminjũkĩra nguo no nginya ũkaamĩthambĩria handũ hatheru.

²⁸ Nayo nyũngũ ya rĩũmba ĩria ĩkaaruga nyama icio no nginya yũragwo; no ĩngĩkaarugwo na nyũngũ ya gĩcango-rĩ, nyũngũ ĩyo nĩgĩgakumuthwo, ĩcooke ĩkamũrwo na maaĩ.

²⁹ Mũndũ mũrũme o wothe wa nyũmba ya mũthĩnjĩri-Ngai no arĩe nyama icio; iruta rĩu nĩ itheru mũno makĩria.

³⁰ No iruta o rĩothe rĩa mehia rĩrĩa thakame yarĩo ĩtarĩtwo thĩinĩ wa Hema-ya-Gũtũnganwo, ĩrĩ ya kũhorohanĩria thĩinĩ wa Handũ-Harĩa-Hatheru-rĩ, rĩtikanarĩo; no nginya rĩcinwo.

7

Iruta rĩa Irĩhi rĩa Mahĩtia

¹ “ Īno nĩyo mĩtabarĩre ya iruta rĩa irĩhi rĩa mahĩtia, narĩo nĩ itheru mũno makĩria:

² Iruta rĩu rĩa irĩhi rĩa mahĩtia rĩgaathĩnjagĩrwo o harĩa iruta rĩa njino rĩthĩnjagĩrwo, na thakame yarĩo ĩminjaminjĩrio kĩgongona mĩena yothe.

³ Nake mũthĩnjĩri-Ngai nĩarĩrutaga maguta mothe marĩo: maguta ma mũting’oe ũria mũnoru, na maguta marĩa mahumbĩire nyama cia nda,

⁴ higo cierĩ na maguta ma cio marĩa macihumbĩire hakuĩ na honge, na maguta marĩa mahumbĩire ini, marutanagĩrio na higo icio.

⁵ Nake mūthīnjīri-Ngai nīakamacinīra kīgongona-inī, matuīke iruta rīrutīirwo Jehova rīa gūcinwo na mwaki. Rīu nīrīo iruta rīa irīhi rīa mahītia.

⁶ Mūndū mūrūme o wothe wa nyūmba ya mūthīnjīri-Ngai no arīe nyama cia iruta rīu, na no nginya rīrīrwo handū hatheru; nī iruta itheru mūno makīria.

⁷ “Watho wa iruta rīa kūhoroherio mehia na wa iruta rīa irīhi rīa mahītia no ūmwe: nyama ciamo nī cia mūthīnjīri-Ngai ūrīa ūkūhorohanīria nacio.

⁸ Mūthīnjīri-Ngai ūrīa ūraruta iruta rīa njino rīa mūndū o wothe we no arigie na rūūa.

⁹ Iruta rīothe rīa mūtu rīrugīrwo riiko-inī kana rīgakarangwo na rūgīo kana na kībaati nī rīa mūthīnjīri-Ngai ūrīa ūrīrīrutagīra Jehova,

¹⁰ narīo iruta o rīothe rīa mūtu ūtukanītio na maguta kana rītarī maguta o narīo nī rīa ariū othe a Harūni, marīgayane rīiganaine.

Iruta rīa Ūiguano

¹¹ “ Īno nīyo mītabarīre ya iruta rīa ūiguano rīrīa mūndū angīneana kūrī Jehova:

¹² “ ‘Angīkorwo ekūruta nī ūndū wa gūcookia ngaatho-rī, nī arutanīrie iruta rīu rīa gūcookia ngaatho hamwe na tūmīgate tūrugītwo tūtari na ndawa ya kūmbia tūtukanītio na maguta na tūmīgate tūrīa tūhūthū tūrugītwo tūtari na ndawa ya kūmbia tūrī tūhake maguta, na tūmīgate twa mūtu ūrīa mūhinyu mūno, ūkimanītio wega na ūgatukano na maguta.

¹³ Nīngī hamwe na iruta rīake rīa ūiguano rīa gūcookia ngaatho-rī, nīakarīrutanīria na tūmīgate tūrugītwo na ndawa ya kūmbia.

¹⁴ Nīakarehe o kīndū kīmwe kīmwe kīrī iruta, kīheo kīheanītwo harī Jehova; nī kīa mūthīnjīri-Ngai ūrīa ūminjaminjaga thakame īyo ya iruta rīu rīa ūiguano.

¹⁵ Nyama icio cia iruta rīu rīake rīa ūiguano rīa gūcookia ngaatho no nginya irīlo mūthenya o ro ūcio ikaarutīrwo Jehova; ndakanatigie gīcunjī o na kīmwe gīkinyie rūciinī.

¹⁶ “ ‘No rīrī, angīkorwo iruta rīake rīumanīte na ūndū wa mwīhītwo ehītīte, kana nī rīa kwīyendera-rī, iruta rīu rīkaarīo mūthenya o ro ūcio akaarīruta, no kīria gīothe gīgaatigara no kīrīlo mūthenya ūyū ūngī.

¹⁷ Nyama ciothe cia igongona rīu īngītigara īkinyie mūthenya wa gatatū-rī, no nginya īcinwo na mwaki.

¹⁸ Nyama cia iruta rīa ūiguano īngīrīlo mūthenya wa gatatū-rī, iruta rīu rītigetīkīrīka. Mūndū ūcio ūrīrutīte agaatarwo ta atarutīte kīndū, tondū ti rītheru; ūrīa wothe ūkaarīa o na kanini karīo nīagacookererwo nī wīhia ūcio.

¹⁹ “ ‘Nyama iria īngīhutania na kīndū o ro gīothe kīrī na thaahu itikanarīo; no nginya īcinwo na mwaki. No nyama icio īngī mūndū o ro wothe ūtethaahītie no acīrie.

²⁰ No mūndū o wothe wīthaahītie angīkaarīa nyama cia iruta rīu rīa ūiguano rīrutīrwo Jehova-rī, mūndū ūcio no nginya akaingatwo kuuma kūrī andū ao.

²¹ Mūndū o wothe angīkaahutia kīndū kīrī na thaahu, arī thaahu uumīte harī mūndū, kana nyamū īrī na thaahu, kana kīndū o ro gīothe kīuru biū kīrī na thaahu, na acooke arīe nyama o yothe ya iruta rīu rīa ūiguano rīrutīrwo Jehova-rī, mūndū ūcio no nginya aingatwo kuuma kūrī andū ao.’ ”

Kūgirio kūrīa Maguta na Thakame

²² Nīngī Jehova akīira Musa atīrī,

²³ “ Īra andū a Isiraēli atīrī, ‘Mūtikanarīe maguta o na marīkū, ma ng’ombe kana ma ng’ondū, o na kana ma mbūri.

²⁴ Mūngīgaakora nyamū īkuīte, kana īkooragwo nī nyamū cia gīthaka, maguta mayo no mahūthīrwo na ūndū ūngī o wothe, no mūtikanamarīe.

²⁵ Mūndū o wothe angīrīa maguta ma nyamū īrutīrwo Jehova iruta rīa gūcinwo na mwaki, no nginya aingatwo kuuma kūrī andū ao.

²⁶ Na kūrīa guothe mūgaatūūra-rī, mūtikanarīe thakame ya mūthemba o na ūrīkū, īrī ya nyoni kana ya nyamū.

²⁷ Mūndū o wothe angīkaarīa thakame, no nginya aingatwo kuuma kūrī andū ao.’ ”

Rwīga rwa Athīnjīri-Ngai

²⁸ Nīngī Jehova akīira Musa atīrī,

²⁹ “ Īra andū a Isiraēli atīrī, ‘Mūndū o wothe ūngīrehere Jehova iruta rīa ūiguano, akaarehe gīcunjī kīarīo kīrī igongona rīake mwene kūrī Jehova.

³⁰ Kīria akaaruta agaakīrehe na moko make we mwene gītuīke iruta rīa kūrūtīrwo Jehova na gūcinwo na mwaki; nīakarehe maguta, hamwe na gīthūri, na agīthūngūthie mbere ya Jehova gītuīke iruta rīa gūthūngūthio.

³¹ Mũthĩnjĩri-Ngai nĩagaacinĩra maguta macio kĩgongona-inĩ, no gĩthũri gĩtuũke kĩa Harũni na ariũ ake.

³² No nginya mũheage mũthĩnjĩri-Ngai kiero kĩa ũrĩo kĩa maruta manyu ma ũiguano kĩrĩ kĩaheo kĩanyu kũrĩ o.

³³ Mũriũ wa Harũni ũrĩa ũrahoroanĩria na thakame na maguta ma iruta rĩa iruta rĩa ũiguano-rĩ, nĩakaheo kiero kĩa mwena wa ũrĩo kĩrĩ rwĩga rwake.

³⁴ Kuuma harĩ iruta rĩa ũiguano rĩa andũ a Isiraeli, nĩjoete gĩthũri kĩrĩa gĩthũngũthĩtio, na kiero kĩrĩa kĩneanĩtwo kũrĩ nĩ, ngacihe Harũni ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai na kũrĩ ariũ ake ituũke rwĩga rwao rwa hĩndĩ ciothe kuuma kũrĩ andũ a Isiraeli.' "

³⁵ Gĩkĩ nĩkĩo gĩcunjĩ kĩa maruta marĩa maarutagĩrwo Jehova macinĩtwo na mwaki, kĩrĩa kiagaĩrwo Harũni na ariũ ake mũthenya ũrĩa maamũrĩrwo matungatagĩre Jehova marĩ athĩnjĩri-Ngai.

³⁶ Mũthenya ũrĩa maatĩrĩrio maguta, Jehova nĩathanire atĩ andũ a Isiraeli mamaheage nyama icio hĩndĩ ciothe ituũke rwĩga rwao nginya njiarwa iria igooka.

³⁷ Īno nĩyo mĩtabarĩre ya maruta ma njino, na ma mũtu, na ma kũhoroherio mehia, na ma mahĩtia, na ma kĩamũrano, na ma ũiguano,

³⁸ marĩa Jehova aaheire Musa arĩ Kĩrĩma-inĩ gĩa Sinai, mũthenya ũrĩa aathire andũ a Isiraeli marehagĩre Jehova maruta mao kũu Werũ-inĩ wa Sinai.

8

Kwamũrwo kwa Harũni na Ariũ Ake

¹ Nike Jehova akĩra Musa atĩrĩ,

² "Rehe Harũni na ariũ ake, na nguo ciao, na maguta ma gũitanĩrĩrio, na ndegwa ya iruta rĩa kũhoroherio mehia, na ndũrũme igĩrĩ, na gikabũ kĩa mĩgate ĩrugĩtwo ĩtarĩ na ndawa ya kũmbia,

³ ũcooke ũcookanĩrĩrie kũngano gĩothe kĩa andũ a Isiraeli mũromo-inĩ wa Hema-ya-Gũtũnganwo."

⁴ Musa agĩka o ta ũrĩa Jehova aamwathĩte, nakĩo kũngano kũu gĩgĩcookanĩrĩra mũromo-inĩ wa Hema-ya-Gũtũnganwo.

⁵ Nike Musa akĩra kũngano kũu atĩrĩ, "Ūũ nĩguo Jehova aathanĩte gwĩkwo"

⁶ Nike Musa akĩrehe Harũni na ariũ ake hau mbere, akĩmathambia na maaĩ.

⁷ Agĩcooka akĩhumba Harũni kanjũ, na akĩmuoha mũcibi, na akĩmũhumba nguo ĩria ya igũrũ ndaaya, na akĩmwĩkĩra ebodi. Ningĩ akĩmuoherera ebodi na mũcibi wa njohero ũrĩa watumĩtwo wega; nĩ ũndũ ũcio ũkĩohererwo harĩ we, akĩmũhotora naguo.

⁸ Agĩcooka akĩmwĩkĩra gakuo ga gĩthũri, na gakuo-inĩ kau agĩkĩra Urimu na Thumimu.

⁹ Ningĩ akĩoha Harũni kĩremba mũtwe, na agĩkĩra gathuuma ga thahabu, nako nĩ tanji nyamũre, akĩmũkĩra mwena wa mbere wa kĩremba o ta ũrĩa Jehova aathĩte Musa.

¹⁰ Ningĩ Musa akĩoya maguta marĩa ma gũitanĩrĩrio na akĩmaitĩrĩria Hema-ĩrĩa-Nyamũre na kĩrĩa gĩothe kĩarĩ thĩnĩ wayo, na nĩ ũndũ ũcio agĩciamũra.

¹¹ Nĩaminjaminjĩrie kĩgongona kũu maguta mamwe ma macio maita mũgwanja, agĩtĩrĩria kĩgongona kũu maguta hamwe na indo ciakĩo ciothe, na mbakũri hamwe na mũrũgamo yakĩo, agĩciamũra.

¹² Nĩaitĩrĩrie Harũni maguta mamwe mũtwe akĩmũitĩrĩria maguta nĩgeetha amwamũre.

¹³ Ningĩ akĩrehe ariũ a Harũni hau mbere na akĩmahumba kanjũ, akĩmooha mũcibi na akĩmekĩra tũkũbia mũtwe, o ta ũrĩa Jehova aathĩte Musa.

¹⁴ Ningĩ akĩneana ndegwa ya iruta rĩa kũhoroherio mehia, nike Harũni na ariũ ake makĩgĩrĩra moko mao igũrũ rĩa mũtwe wa ndegwa ĩyo.

¹⁵ Musa agĩthĩnja ndegwa ĩyo, na akĩoya thakame ĩmwe yayo na kĩara gĩake, akĩmĩhaka hĩa ciothe cia kĩgongona nĩgeetha atherie kĩgongona. Agĩcooka agĩta thakame ĩyo ĩngĩ gĩtina-inĩ gĩa kĩgongona. Nĩ ũndũ ũcio agĩkĩamũra nĩguo akĩhoroherie.

¹⁶ Ningĩ Musa akĩoya maguta mothe marĩa maahumbĩre nyama cia nda, na marĩa maahumbĩre ĩni, na higo cieri na maguta ma cio, akĩmacinĩra kĩgongona-inĩ.

¹⁷ No ndegwa ĩyo, hamwe na rũũa rwayo na nyama ciayo na mahu mayo agĩcicinĩra nja ya kambĩ, o ta ũrĩa Jehova aathĩte Musa.

¹⁸ Agĩcooka akĩneana ndũrũme ya iruta rĩa njino, nike Harũni na ariũ ake makĩgĩrĩra moko mao igũrũ rĩa mũtwe wa ndũrũme ĩyo.

¹⁹ Musa agĩcooka agĩthĩnja ndũrũme ĩyo, na akĩminjaminjĩria thakame yayo mĩena yothe ya kĩgongona.

²⁰ Agĩcooka agĩtinangia ndũrũme ĩyo icunjĩ, na agĩcina mĩtwe na icunjĩ icio na maguta.

²¹ Musa nĩathambirie nyama cia nda na mathagirowo na maaĩ, na agĩcinĩra ndũrũme ĩyo yothe kĩgongona-inĩ, ĩgĩtuika iruta rĩa njino rĩrĩ na mũtararĩko mwegwa, narĩo nĩ iruta rĩrutĩrwo Jehova rĩa gũcinwo na mwaki, o ta ũrĩa Jehova aathĩte Musa.

²² Ningĩ Musa akĩneana ndũrũme ĩyo ĩngĩ, nĩyo ndũrũme ya kĩamũrano, nake Harũni na ariũ ake makĩgĩrĩra moko mao ĩgũrũ rĩa mĩtwe wayo.

²³ Musa agĩthĩnja ndũrũme ĩyo, na akĩoya thakame ĩmwe yayo akĩmĩhaka moni ya gũtũ kwa ũrĩo kwa Harũni, na kĩara gĩake kĩrĩa kĩnene gĩa guoko gwake kwa ũrĩo, na kĩara gĩake kĩrĩa kĩnene gĩa kũgũrũ gwake kwa ũrĩo.

²⁴ Ningĩ Musa akĩrehe ariũ a Harũni hau mbere, na akĩmahaka thakame ĩmwe moni cia matũ mao ma ũrĩo, na ciara ciao iria nene cia moko mao ma ũrĩo, na ciara ciao iria nene cia magũrũ mao ma ũrĩo. Ningĩ akĩminjaminjĩria kĩgongona thakame mĩena yothe.

²⁵ Agĩcooka akĩoya maguta, maguta ma mũting'oe mũnoru, na maguta mothe marĩa mahumbĩre nyama cia nda, na marĩa mahumbĩre ini, na higo cieri na maguta ma cio, o na kĩero kĩa mwena wa ũrĩo.

²⁶ Ningĩ kuuma gĩkabũ-inĩ kĩa mĩgate ĩria yarugĩtwo ĩtarĩ ndawa ya kũmbia, kĩrĩa kĩarĩ hau mbere ya Jehova, akĩoya kamũgate, na kamũgate kangĩ kaarugĩtwo na maguta, na kamũgate kangĩ kahũthũ; agĩtũgĩrĩra ĩgũrũ rĩa icunjĩ cia maguta macio na kĩero-inĩ kũ kĩa ũrĩo.

²⁷ Indo icio ciothe agĩciigĩrĩra moko-inĩ ma Harũni na ma ariũ ake, agĩcithũngũthĩria mbere ya Jehova ĩtuĩke iruta rĩa gũthũngũthio.

²⁸ Ningĩ Musa agĩcooka agĩcioka kuuma moko-inĩ mao, agĩcicinĩra kĩgongona-inĩ ĩgũrũ rĩa iruta rĩa njino, irĩ iruta rĩa kĩamũrano rĩrĩ na mũtararĩko mwegwa, nĩrĩo iruta rĩrutĩrwo Jehova rĩa gũcinwo na mwaki.

²⁹ Musa agĩcooka akĩoya gĩthũri kĩrĩ rwĩga rwake thĩnĩ wa ndũrũme ĩyo ya kĩamũrano, agĩgĩthũngũthĩria mbere ya Jehova gĩtuĩke iruta rĩa gũthũngũthio, o ta ũrĩa Jehova aathĩte Musa.

³⁰ Ningĩ Musa akĩoya maguta mamwe ma macio ma gũitanĩrĩrio, na thakame ĩmwe kuuma kĩgongona-inĩ agĩciminjaminjĩria Harũni hamwe na nguo ciake, na ariũ ake hamwe na nguo ciao. Nĩ ũndũ ũcio akĩamũra Harũni na nguo ciake, na ariũ ake na nguo ciao.

³¹ Ningĩ Musa akĩra Harũni na ariũ ake atĩrĩ, "Rugĩrai nyama icio itoonyero-inĩ rĩa Hema-ya-Gũtũnganwo na mũcĩrĩre o hau hamwe na mĩgate kuuma gĩkabũ-inĩ kĩa iruta rĩa kĩamũrano, o ta ũrĩa njathanĩre ngoiga atĩrĩ, 'Harũni na ariũ ake nĩmacĩrĩage.'

³² Ningĩ mũcooke mũcine nyama na mĩgate ĩria ĩgũtigara.

³³ Mũtikehere itoonyero-inĩ rĩa Hema-ya-Gũtũnganwo ihinda rĩa mũthenya mũgwanja, nginya matukũ manyu ma kwamũrwo mahinge, nĩ ũndũ kwamũrwo kwanyu gũgaikara mũthenya mũgwanja.

³⁴ ũrĩa gwĩkĩtwo ũmũthĩ, gwathanĩtwo nĩ Jehova nĩguo mũhoroherio.

³⁵ No nginya mũikare itoonyero-inĩ rĩa Hema-ya-Gũtũnganwo mũthenya mũgwanja, mũthenya na ũtukũ, nĩguo mũhingie ũrĩa Jehova arenda, nĩguo mũtigakue; nĩgũkorwo ũguo nĩguo njathĩtwo."

³⁶ Nĩ ũndũ ũcio Harũni na ariũ ake magĩka maũndũ marĩa mothe Jehova aathĩte Musa mekwo.

9

Athĩnjĩri-Ngai Kwambĩrĩria Wĩra Wao

¹ Mũthenya wa ĩnana wakinya, Musa agĩta Harũni na ariũ ake, na athuuri a Isiraeli.

² Akĩra Harũni atĩrĩ, "Oya njaũ ya ndegwa ya iruta rĩaku rĩa kũhoroherio mehia na ndũrũme ya iruta rĩaku rĩa njino, cieri ĩtigakorwo na kaũũgũ, ũcineane hau mbere ya Jehova.

³ ũcooke wĩre andũ a Isiraeli atĩrĩ: 'Oyai thenge ya iruta rĩa kũhoroherio mehia, na gacaũ na gatũrũme, twerĩ twa ũkũrũ wa mwaka ũmwe na tũtarĩ na kaũũgũ, tũtuĩke iruta rĩa njino,

⁴ na muoye ndegwa na ndũrũme cia iruta rĩa ũiguano irutwo ĩgongona mbere ya Jehova, hamwe na iruta rĩa mũtu ũtukanĩtio na maguta. Nĩgũkorwo ũmũthĩ Jehova nĩekũmuurĩra.'"

⁵ Nao magītware indo icio Musa aathanite irutwo mbere ya Hema-ya-Gūtunganwo, nakio kīungano kīa andū a Isiraeli gīothe gīgikuhīrīria, gīkīrūgama hau mbere ya Jehova.

⁶ Musa agīcooka akīmeera atīrī, “Ūū nīguo Jehova aathanite mwīke, nīguo riiri wa Jehova ūmuumīre.”

⁷ Musa akīra Harūni atīrī, “Ūka kīgongona-inī ūrute igongona rīaku rīa kūhoroherio mehia na iruta rīaku rīa njino, wīhoroherie wee mwene na ūhoroherie andū aya; ūcooke ūrute igongona rīa indo iria andū marehete ūmahoroherie, o ta ūrīa Jehova aathanite.”

⁸ Nī ūndū ūcio Harūni agīūka kīgongona-inī, agīthīnja gacaū ka iruta rīa kūhoroherio mehia, nī ūndū wake mwene.

⁹ Ariū ake makīmūrehere thakame ūyo, nake agītobokia kīara gīake thakame-inī ūyo, akīmīhaka hīa cia kīgongona; nayo thakame ūyo īngī akīmīta hau gītina-inī gīa kīgongona.

¹⁰ Agīcooka agīcinīra maguta hau kīgongona igūrū, na higo cieri na maguta marīa mahumbūire ini, ma kuuma iruta-inī rīu rīa kūhoroherio mehia, o ta ūrīa Jehova aathite Musa;

¹¹ nacio nyama cia iruta rīu na rūūa agīcinīra nja ya kambī.

¹² Ningī agīthīnja iruta rīa njino. Nao ariū ake makīmūnengera thakame ūyo, nake akīmīminjaminjīria kīgongona mīena yothe.

¹³ Nao makīmūnengera iruta rīu rīa njino gīcunjī kīmwe gwa kīmwe, o hamwe na mūtwe, nake agīcinīra kīgongona-inī.

¹⁴ Ningī agīthambīa nyama cia nda na mathagirowo na agīcinīra igūrū rīa iruta rīa njino hau kīgongona-inī.

¹⁵ Ningī Harūni akīrehe iruta rīrīa rīarī rīa kūrutīrowo andū. Akīoya thenge ūrīa ya kūrutīrowo andū ūrīa iruta rīa kūmahoroheria mehia akīmīthīnja akīmīruta nī ūndū wa iruta rīa kūhoroheria mehia, o ta ūrīa ekīte ūyo ya mbere.

¹⁶ Harūni akīrehe iruta rīu rīa njino akīrīruta o ta ūrīa gwatūtwo.

¹⁷ Agīcooka akīrehe iruta rīa mūtū, akīrūma ngundi yaguo, na akīūcinīra igūrū rīa kīgongona hamwe na iruta rīa njino rīa rūciinī.

¹⁸ Ningī agīthīnja ndegwa na ndūrūme ūrīa iruta rīa ūiguano nī ūndū wa andū. Ariū ake makīmūnengera thakame yacio, nake akīmīminjaminjīria kīgongona mīena yothe.

¹⁹ No maguta ma ndegwa, na ma ndūrūme, na ma mūtīng’oe mūnoru, na ma rūambū, na higo cieri na maguta marīa mahumbūire ini,

²⁰ icio magīciigīrīra ūthūri-inī, nake Harūni agīcinīra maguta macio kīgongona-inī.

²¹ Harūni agīcooka agīthūngūthīa ūthūri icio na kīero kīa mwena wa ūrīo mbere ya Jehova ūrīa iruta rīa gūthūngūthīo, o ta ūrīa Musa aathanite.

²² Ningī Harūni akīambararia moko make amaroretie na kūrī andū akīmarathīma. Na tondū nīarīkītie kūruta iruta rīu rīa kūhoroherio mehia, na iruta rīa njino, na iruta rīa ūiguano, agīkūrūka kuuma kīgongona-inī.

²³ Musa na Harūni magīthīi magītoonya Hema-inī-ya-Gūtunganwo. Rīrīa moimire nja, makīrathīma andū; naguo riiri wa Jehova ūkīumīrīra andū othe.

²⁴ Mwaki ūkīuma harī Jehova ūgīcina iruta rīu rīa njino na maguta marīa maarī kīgongona-inī. Na rīrīa andū othe maawoonire makīanīrīra nī gūkena, makīnamīrīra maturumithītie mothū mao thī.

10

Gīkuū kīa Nadabu na Abihu

¹ Na rīrī, ariū a Harūni, nīo Nadabu na Abihu, nīmoire ngīo ciao cia ūbani, magīciikīra mwaki na makīongerera ūbani; na makīrehe mwaki ūteetīkīrītīo mbere ya Jehova, ūrīa wareganite na watho wa Jehova.

² Nī ūndū ūcio mwaki ūkīuma kūrī Jehova, ūkīmaniina, nao magīkūira o hau mbere ya Jehova.

³ Ningī Musa akīra Harūni atīrī, “Ūndū ūyū nīguo Jehova aaririe, rīrīa oigire atīrī:

“‘Gatagatī-inī ka andū arīa marīthengagīrīra,

nīndīrīonagīa ndī mūtheru;

nīndīrītīagwo mbere ya andū othe.’”

Nake Harūni agīkira kī.

⁴ Musa agīta Mīshaeli na Elizafani, ariū a Uzieli, ūthe mūnini wa Harūni, akīmeera atīrī, “Ūkai haha, muoye ciimba cia ariū a ūthe wanyu, mūciumie nja ya kambī haraihu na itoonyero rīa handū-harīa-haamūre.”

⁵ Nĩ ùndũ ùcio magĩũka, makĩmakuua, marĩ o na kanjũ ciao, makĩmatwara nja ya kambĩ, o ta ùrĩa Musa aathanĩte.

⁶ Ningĩ Musa akĩira Harũni na ariũ ake Eleazaru na Ithamaru atĩrĩ, “Mũtikanareke njuĩrĩ cianyu cikare itarĩ njanũre, kana mũtembũrange nguo cianyu, nĩguo mũtigakue, na mũtũme Jehova arakarĩre kĩrĩndĩ gĩkĩ gĩothe. No rĩrĩ, rekei andũ a nyũmba yanyu, nyũmba yotho ya Isiraeli, macakaĩre acio Jehova aniĩnĩte na mwaki.

⁷ Mũtikehere itoonyero-inĩ rĩa Hema-ya-Gũtũnganwo nĩguo mũtigakue, tondũ nĩmũitĩrĩrio maguta ma Jehova.” Nĩ ùndũ ùcio magĩũka o ta ùrĩa Musa aameerire.

⁸ Ningĩ Jehova akĩira Harũni atĩrĩ,

⁹ “Wee na ariũ aku-rĩ, mũtikananyue ndibei kana kĩndũ o gĩothe kĩngĩtũma mũndũ arĩo rĩrĩa rĩothe mũrĩtoonyaga Hema-ya-Gũtũnganwo, nĩguo mũtigakue. Ùndũ ùcio nĩ ùtuĩke watho mwandĩke wa gũtũũra nginya njiarwa-inĩ iria igooka.

¹⁰ No nginya mũkũũranage indo iria nyamũre na iria itarĩ nyamũre, o na iria irĩ thaahu na iria itarĩ thaahu,

¹¹ Na no nginya mũrutage andũ a Isiraeli watho wothe wa kũrũmagĩrĩrwo, ùrĩa Jehova aamaheire na kanua ka Musa.”

¹² Ningĩ Musa akĩira Harũni na ariũ ake arĩa maatigaire, nĩo Eleazaru na Ithamaru, atĩrĩ, “Oyai iruta rĩu rĩa mũtu rĩatigarĩte kuuma harĩ maruta marĩa maarutĩrwo Jehova ma gũcinwo na mwaki, mũrĩrĩre rĩthondeketwo rĩtarĩ na ndawa ya kũmbia, mũrĩrĩre hau mwena-inĩ wa kĩgongona, nĩ ùndũ nĩ iruta rĩtheru mũno makĩria.

¹³ Mũrĩrĩre handũ hatheru, tondũ nĩ rwĩga rwaku na rwa ariũ aku kuuma maruta-inĩ marĩa marutĩrwo Jehova ma gũcinwo na mwaki; tondũ ùguo nĩguo njathĩtwo.

¹⁴ No wee, na ariũ aku na airĩtu aku no mũrĩre gĩthũri kĩrĩa giathũngũthĩtio, na kĩero kĩrĩa kĩaheanĩtwo. Mũcirĩre handũ hatarĩ thaahu; icio nĩwe ùheetwo hamwe na ciana ciaku ituĩke rwĩga rwanyu rwa maruta ma ùiguano ma andũ a Isiraeli.

¹⁵ Kĩero kũu kĩarutĩtwo, na gĩthũri kũu giathũngũthĩtio, no nginya irehanĩrio na maguta ma maruta ma gũcinwo na mwaki, na ithũngũthio mbere ya Jehova, ituĩke igongona rĩa giathũngũthio. Rũrũ nĩruo rwĩga rwaku na rwa ciana ciaku hĩndĩ ciothe, o ta ùrĩa Jehova aathanĩte.”

¹⁶ Rĩria Musa oorĩrĩrie ùhoru wa mbũri irĩa ya iruta rĩa kũhoroherio mehia, na akĩmenya atĩ nyarĩkĩtie gũcinwo biũ-rĩ, akĩrakarĩra Eleazaru na Ithamaru, ariũ a Harũni arĩa maatigaire, akĩmooria atĩrĩ,

¹⁷ “Nĩ kũu kĩgiririe mũrĩre iruta rĩu rĩa kũhoroheria mehia handũ-harĩa-haamũre? Nĩ iruta itheru mũno makĩria; mwaheirwo iruta rĩu rĩa kweheragia mahĩtia ma kĩrĩndĩ rĩrĩa mũkũmahoroheria hau mbere ya Jehova.

¹⁸ Kuona atĩ thakame yayo ndĩnatoonyio thĩinĩ wa Handũ-hau-Hatheru-rĩ, nĩmũkwagĩrĩrwo nĩkũrĩra mbũri iyo Handũ-hau-Haamũre, o ta ùrĩa ndaathanire.”

¹⁹ Harũni agĩcookeria Musa, akĩmwĩra atĩrĩ, “Ùmũthĩ nĩmarutire igongona rĩao rĩa kũhoroherio mehia, na iruta rĩao rĩa njino hau mbere ya Jehova, no maũndũ ta macio o na nĩ manangora. Ingĩkũrĩte iruta rĩu rĩa kũhoroherio mehia ùmũthĩ-rĩ, ùndũ ùcio nĩũngĩkenirie Jehova?”

²⁰ Hĩndĩ irĩa Musa aigũire ùhoru ùcio-rĩ, akĩiganĩra.

11

Iria iria irĩ Thaahu na iria itarĩ Thaahu

¹ Nike Jehova akĩira Musa na Harũni atĩrĩ,

² “Irai andũ a Isiraeli ùũ, ‘Gatagati-inĩ ka nyamũ ciothe iria irĩ bũrũri-inĩ-rĩ, ici nĩcio mũngĩrĩa:

³ No mũrĩre nyamũ o yotho irĩ mahũngũ marekanĩtie gatagati biũ na icookagia ithagumia.

⁴ “Nĩ kũrĩ nyamũ imwe icookagia o ithagumia tu, na ingĩ irĩ o mahũngũ marekanĩtie; icio mũtikanacĩrĩe. Ngamĩra o na aakorwo nĩicookagia ithagumia-rĩ, mahũngũ mayo matirekanĩtie; iyo irĩ thaahu harĩ inyuĩ.

⁵ Gĩkami o na aakorwo nigĩcoookagia ithagumia-rĩ, mahũngũ makĩo matirekanĩtie; kũu kĩrĩ thaahu harĩ inyuĩ.

⁶ Mbũkũ o na aakorwo nĩicookagia ithagumia-rĩ, mahũngũ mayo matirekanĩtie; iyo irĩ thaahu harĩ inyuĩ.

⁷ Nayo ngũrwe o na aakorwo mahũngũ mayo nĩmarekanĩtie biũ-rĩ, ndĩicookagia ithagumia; iyo irĩ thaahu harĩ inyuĩ.

⁸ Mũtikanarĩe nyama ciacio kana mũhutie ciimba ciacio; icio irĩ thaahu harĩ inyuĩ.

9 “ Harī ciūmbe ciothe iria itūūruga maaī-inī ma iria na ma tūrūū-rī, no mūrīe ciothe iria irī mathagu manyiitaine na nī irī ngaracū mwīrī.

10 No ciūmbe ciothe iria irī iria-inī kana tūrūū-inī, na itirī mathagu manyiitaine o hamwe na ngaracū mwīrī, irī imwe cia iria ithiāga irī hamwe, kana irī ciothe cia iria irī muoyo kūu maaī-inī; no nginya mūcithūūre biū.

11 Na tondū no nginya mūcithūūre-rī, mūtikanarīe nyama ciacio, na no nginya mūthūūre ciimba ciacio biū.

12 Kīndū o gīothe gītūūruga maaī-inī na gītirī mathagu manyiitaine kana ngaracū mwīrī, nīciagūthūūrwo nī inyuī biū.

13 “ Ici nīcio nyoni iria mwagīrīrwo nīgūthūūra na mūtangīrīa tondū nī thūūre; nacio nī nderi, na ndiyū, na ndiyū iria njirū,

14 na hūngū īrīa ndune, na mūthemba o wothe wa hūngū iria njirū,

15 na mahuru mothe,

16 na ndundu īrīa īrī rūhīa, na ndundu īrīa īgambaga, na nyoni ya iria-inī īrīa īrī mathagu maraaya, na mūthemba o wothe wa rwīgī,

17 na gatundu karīa kanini, na nyoni ya iria-inī īrīa īrī ngingo ndaaya, na ndundu īrīa nene,

18 na ndundu īrīa njerū, na ndundu ya werū-inī, na hūngū ya iria-inī,

19 na karoga-ngunū, na mīthemba yothe ya cūcū-wa-njoka, na hudihuda, o na rūhuhu.

20 “ Tūnyamū tuothe tūrīa tūmbūkaga na tūthiāgīra thī na magūrū mana nī mwagīrīrwo nī gūtūthūūra mūno.

21 No nī kūrī tūnyamū tūmwe tūrī mathagu na tūthiāga na magūrū mana tūrīa mūngīrīa; natuo nī tūrīa tūrī na magūrū marī nyunīro ma gūtūteithia kūrūga.

22 Thīnī wa tuo no mūrīe mīthemba yothe ya ngīgī, na ndararīki, na ngiria, o na kana ndaahi.

23 No tūnyamū tūu tūngī tuothe tūrī mathagu na tūrī na magūrū mana no nginya mūtūthūūre mūno.

24 “ Nīmūgethaahia na maūndū maya; ūrīa wothe ūngīhutia ciimba ciatuo agaatinda arī na thaahu o nginya hwaī-inī.

25 Mūndū o wothe ūkooya kīimba gīatuo no nginya athambie nguo ciake, na nīagatinda arī na thaahu o nginya hwaī-inī.

26 “ Nyamū o yothe īrekanītie mahūngū no matirekanītie biū, kana īrīa ītacookagia ithagumia, īyo īrī thaahu harī inyuī; mūndū o wothe ūkaahutia kīimba kīa īmwe yacio nīakanyitwo nī thaahu.

27 Harī nyamū ciothe iria ithiāga na magūrū mana-rī, iria ikinyaga na ithu irī thaahu harī inyuī; mūndū ūrīa wothe ūkaahutia ciimba ciacio agaatinda arī na thaahu o nginya hwaī-inī.

28 Mūndū o wothe ūngīoya ciimba ciacio no nginya athambie nguo ciake, na atiinde arī na thaahu o nginya hwaī-inī. Icio irī thaahu harī inyuī.

29 “ Harī nyamū ciothe iria ithiāgīra thī, ici nīcio irī thaahu harī inyuī: mūrūngūru na mbīa, na njagathi iria nene cia mīthemba yothe,

30 na gīthenyūka, na kīgurumūki, na njagathi, na gīcagathi kīrīa kīa mahiga-inī, na kīmbu.

31 Harī iria ciothe ithiāgīra thī, ici irī thaahu harī inyuī. Mūndū o wothe ūngīcihutia ikuīte-rī, agaatinda arī na thaahu o nginya hwaī-inī.

32 Rīrīa īmwe yacio īngīkua na īgūire kīndū, kīndū kīu o na kīngīkorwo kīrī kīa wīra ūrīkū, nīgīkanyitwo nī thaahu, o na aakorwo gīthondeketwo na mbaū, kana gītambaya, kana rūūa kana ikūnia. Nīkīrīndwo maaī-inī; gīgaakorwo kīrī na thaahu o nginya hwaī-inī, na nīgīgacooka gīthirwo nī thaahu.

33 Nyamū īmwe ya icio īngīgīta thīnī wa nyūngū ya rīūmba-rī, kīndū kīrīa gīothe kīrī thīnī wayo nīgīkanyitwo nī thaahu, na no nginya mūūrage nyūngū īyo.

34 Irio o ciothe īngīrīo no ikorwo irī na maaī moimīte nyūngū-inī ta īyo irī na thaahu, na kīndū o gīothe gīa kūnyuuo kiumīte thīnī wayo kīrī na thaahu.

35 Kīndū o gīothe kīngīkaagwīrwo nī kīimba kīmwe gīacio, nīgīkanyitwo nī thaahu; rīiko kana nyūngū ya kūruga no nginya ciūrāgwo. Indo icio irī na thaahu, nacio indo icio nīgīatuīka thaahu harī inyuī.

36 No rīrī, gīthima kana irima rīa maaī, icio itingīnyitwo nī thaahu, no mūndū o wothe ūkaahutia kīimba kīmwe kīa indo icio irī thaahu nīakanyitwo nī thaahu.

37 Kīimba kīngīkaagwīra mbeū o na irīkū cia kūhaandwo, itikanyitwo nī thaahu.

38 No mbeū icio īngīkorwo irīndītwo maaī-inī, nakīo kīimba gīcīgūire, mbeū icio irī na thaahu harī inyuī.

³⁹ “Nyamū ĩrĭa mwĭtĭkĭrĭtio kūrĭa ĩngĭkua, mūndū o wothe ũkaahutia kĭimba kĭayo agaatinda arĭ na thaahu o nginya hwaĭ-inĭ.

⁴⁰ Mūndū o wothe ũngĭrĭa nyama cia kĭimba kĭu no nginya athambie nguo ciake, nake agaatinda arĭ na thaahu o nginya hwaĭ-inĭ. Mūndū o wothe ũngĭoya kĭimba kĭu no nginya athambie nguo ciake, nake atiinde arĭ na thaahu o nginya hwaĭ-inĭ.

⁴¹ “Kūmbe gĭothe kĭrĭa gĭtambaga thĭ nĭgĭthūre; ti gĭa kūrĭo.

⁴² Mūtikanarie kĭumbe gĭothe kĭrĭa gĭtambaga thĭ, kana gĭthiiaga na nda, kana na magūrū mothe mana, kana magūrū maingĭ; icio mūcithūre mūno.

⁴³ Mūtikanethaahie na kĭumbe o na kĭmwe gĭacio. Mūtikaneĭkĭre thaahu nĭ ũndū wacio kana mūreke imūgwatie thaahu.

⁴⁴ Nĭi nĭ nĭi Jehova Ngai wanyu; mwĭamūrei na mwĭtherie, tondū nĭ ndĭ mūtheru. Mūtikanethaahie na kĭumbe o gĭothe kĭrĭa gĭtambaga thĭ.

⁴⁵ Nĭi nĭ nĭi Jehova ũrĭa wamūrutire kuuma būrĭri wa Misiri nduĭke Ngai wanyu; nĭ ũndū ũcio mwĭtherie, tondū nĭ ndĭ mūtheru.

⁴⁶ “Macio nĭmo mawatho marĭa makoniĭ nyamū, na nyoni, na kĭndū gĭothe kĭrĭ muoyo kĭrĭa gĭthiagĭra maai-inĭ, na kĭumbe o ro gĭothe kĭrĭa gĭtambaga thĭ.

⁴⁷ No nginya mūkūranage nyamū iria irĭ thaahu na iria itarĭ thaahu, na mūkūranage ciūmbe iria irĭ muoyo ĩngĭrĭo na iria itangĭrĭo.”

12

Gūtherio Thuutha wa Kūgĭa Mwana

¹ Ningĭ Jehova akĭra Musa atĭrĭ,

² “Īra andū a Isiraei ũu: ‘Mūndū-wa-nja angĭgĭa nda aciare kahĭ, nĭagaikara arĭ na thaahu mĭthenya mūgwanja o ta ũrĭa aikaraga arĭ na thaahu ihinda rĭake rĭa mweri.

³ Na mĭthenya wa kanana wakinya, kahĭ kau nĭgakaaruithio.

⁴ Nake mūndū-wa-nja ũcio no nginya eterere mĭthenya mĭrongo ĩtatū na ĩtatū nĭguo atherio thaahu wa kuura thakame. Ndakanahutie kĭndū kĭamūre kana atoonye handū-harĭa-haamūre o nginya matukū ma gūtherio gwake mathire.

⁵ No angĭciara mwana wa kairĭtu, agaaikara arĭ na thaahu ciumia ĩgĭrĭ, o ta ũrĭa aikaraga arĭ na thaahu ihinda rĭake rĭa mweri. Ningĭ no nginya eterere mĭthenya mĭrongo ĩtandatū na ĩtandatū nĭguo atherio thaahu wa kuura thakame.

⁶ “Hĭndi ĩrĭa matukū make ma gūtherio, marĭ ma kahĭ kana ma kairĭtu, makahingari, nĭakarehera mūthĭnjĭri-Ngai gatūrūme ka mwaka ũmwe hau itoonyero-inĭ rĭa Hema-ya-Gūtūnganwo, karĭ iruta rĭa njino, na atware gatutura kana ndirahūgĭ ya iruta rĭa kūhoroherio mehia.

⁷ Nake mūthĭnjĭri-Ngai nĭagacirutĭra hau mbere ya Jehova nĭguo amūhoroherie, nake mūndū-wa-nja ũcio nĭagathirwo nĭ thaahu wa kuuma gwa thakame.

“Macio nĭmo mawatho ma mūndū-wa-nja ũrĭa ũciarĭte kahĭ kana kairĭtu.

⁸ Angĭkorwo ndangĭhota kūruta gatūrūme, nĭakaruta ndirahūgĭ ĩgĭrĭ kana tūtutuura twĭrĭ, kamwe ka iruta rĭa njino na karĭa kangĭ ka iruta rĭa kūhoroherio mehia. Ūguo nĭguo mūthĭnjĭri-Ngai akaamūhoroheria, nake mūndū-wa-nja ũcio nĭagathera.”

13

Mawatho Makoniĭ Mĭrimū ya Ngoothi

¹ Ningĭ Jehova akĭra Musa na Harūni atĭrĭ,

² “Hĭndi ĩrĭa mūndū o wothe angĭgĭa na handū haimbu, kana mūtūnda, kana handū hakaragacĭku ngoothi-inĭ yake, harĭa hangĭtuĭka mūrimū wa ngoothi ũngĭgwatanio-rĭ, no nginya atwarwo kūrĭ Harūni, ũrĭa mūthĭnjĭri-Ngai, kana kūrĭ ũmwe wa ariĭ ake ũrĭa mūthĭnjĭri-Ngai.

³ Nake mūthĭnjĭri-Ngai arore kĭronda kĭu kĭrĭ ngoothi-inĭ yake, na angĭkorwo njuĭrĭ ya handū hau harūaru nĭngarūrūkĭte ikerūha, na kĭronda kĭu kĭonwo kĭrĭkĭre thĭnĭ wa mwĭrĭ gūkĭra harĭa ngoothi yakinya-rĭ, ũcio nĭ mūrimū wa ngoothi ũngĭgwatanio. Nake mūthĭnjĭri-Ngai aarĭkia kūmūrora, nĭagacooka atue atĭ mūndū ũcio arĭ na thaahu.

⁴ Angĭkorwo kĭmeni kĭu arĭ nakĭo ngoothi-inĭ yake nĭkĭerūhite na gĭtirĭkĭire ngoothi-inĭ, nayo njuĭrĭ yaho ndĭerūhite-rĭ, mūthĭnjĭri-Ngai nĭakaiga mūndū ũcio mūrūaru handū mwanya mĭthenya mūgwanja.

⁵ Mĭthenya wa mūgwanja, mūthĭnjĭri-Ngai nĭakamūrora na angĭkoona atĭ kĭronda gĭtigarūrūkĭte na gĭtithetheete-rĭ, nĭakamūiga handū mwanya mĭthenya ĩngĭ mūgwanja.

⁶ Mĭthenya wa mūgwanja mūthĭnjĭri-Ngai, nĭakamūrora o rĭngĭ, na angĭkorwo kĭronda kĭu nĭkĭrathira na gĭtithetheete ngoothi-inĭ-rĭ, mūthĭnjĭri-Ngai nĭagatua atĭ

mündũ ũcio ndarĩ na thaahu; iyo no mitũnda. Mündũ ũcio no nginya athambie nguo ciake, nake niagathera, athirwo nĩ thaahu.

⁷ No mütũnda ũcio ũngĩthegea ngoothi-inĩ yake thuutha wa kwĩonania harĩ mũthĩnjĩri-Ngai, nĩguo atuĩke ndarĩ na thaahu, no nginya acooke kũrĩ mũthĩnjĩri-Ngai rĩngĩ.

⁸ Mũthĩnjĩri-Ngai ũcio nĩakamũrora, na angĩkorwo mütũnda ũthegeete ngoothi-inĩ, nĩakamũtua atĩ arĩ na thaahu; ũcio nĩ mũrimũ wa ngoothi ũrĩa ũngĩgwatanio.

⁹ “Rĩria mündũ o wothe angĩgĩa na mũrimũ wa ngoothi ũngĩgwatanio-rĩ, no nginya atwarwo harĩ mũthĩnjĩri-Ngai.

¹⁰ Mũthĩnjĩri-Ngai nĩakamũrora, na hangĩkorwo harĩ na handũ haimbu hakeerũha ngoothi-inĩ hagatũma njuĩrĩ yerũhe, na angĩkorwo handũ hau haimbu nĩhatũrikĩte hakagĩa kironda-rĩ,

¹¹ ũcio nĩ mũrimũ wa ngoothi ũtangĩhona, nake mũthĩnjĩri-Ngai nĩagatua atĩ mündũ ũcio arĩ na thaahu. Ndakamũiga handũ mwanya, tondũ mündũ ũcio nĩarĩkĩtie kũgĩa na thaahu.

¹² “No rĩrĩ, mũrimũ ũcio ũngĩhunja ngoothi-inĩ yake yothe, na harĩa hothe mũthĩnjĩri-Ngai angĩhota kuona oone atĩ mũrimũ ũcio ũiyũrite ngoothi-inĩ ya mündũ ũcio mũrũaru kuuma mütwe nginya magũrũ-rĩ,

¹³ mũthĩnjĩri-Ngai ũcio nĩakamũrora, na aakorwo mũrimũ ũcio nĩ ũiyũrite mwĩrĩ wake wothe, nĩagatua atĩ mündũ ũcio ndarĩ na thaahu. Kuona atĩ nĩerũhĩte kũndũ guothe-rĩ, ndarĩ na thaahu.

¹⁴ No hĩndĩ irĩa yothe mündũ ũcio angĩonwo arĩ na ironda-rĩ, nĩagatuĩka arĩ na thaahu.

¹⁵ Rĩria mũthĩnjĩri-Ngai angĩona kironda-rĩ, nĩagatua atĩ mündũ ũcio arĩ na thaahu. Kironda kũu kĩrĩ na thaahu; mündũ ũcio arĩ na mũrimũ ũngĩgwatanio.

¹⁶ No kironda kũu kĩngĩgarũrũka kĩerũhe, no nginya mündũ ũcio athĩ harĩ mũthĩnjĩri-Ngai.

¹⁷ Nake mũthĩnjĩri-Ngai ũcio nĩakamũrora, na aakorwo ironda nĩcierũhĩte-rĩ, mũthĩnjĩri-Ngai nĩagatua atĩ mündũ ũcio mũrũaru ndarĩ na thaahu, nake nĩagatuĩka ndarĩ na thaahu.

¹⁸ “Rĩria mündũ angĩgĩa na ihũha ngoothi-inĩ yake na rĩcooke rĩhone,

¹⁹ naho hau ihũha rĩraarĩ haimbe na herũhe, kana hagĩe na kameni gatune-rĩ, no nginya athĩ akeyonanie kũrĩ mũthĩnjĩri-Ngai.

²⁰ Mũthĩnjĩri-Ngai ũcio nĩakarora handũ hau, na hangĩoneka nĩ harikĩire gũkĩra ngoothi, na njuĩrĩ ciaho ikerũha, mũthĩnjĩri-Ngai nĩagatua atĩ mündũ ũcio arĩ na thaahu. Nĩ mũrimũ wa ngoothi ũngĩgwatanio ũtuthũkĩte harĩa ihũha rĩu rĩraarĩ.

²¹ No, mũthĩnjĩri-Ngai angĩrora handũ hau one hatĩrĩ na njuĩrĩ njerũ thĩnĩ waho, na hatirikĩire gũkĩra ngoothi, na nĩhahohete-rĩ, hĩndĩ iyo mũthĩnjĩri-Ngai nĩakamũiga handũ mwanya ihinda rĩa mĩthenya mũgwanja.

²² Kũngĩkorwo kironda kĩa ihũha rĩu nĩkĩrathegea ngoothi-inĩ, mũthĩnjĩri-Ngai nĩagatua atĩ mündũ ũcio arĩ na thaahu; ũcio nĩ mũrimũ ũngĩgwatanio.

²³ No handũ hau hangĩkorwo hatĩgarũrũkĩte na hatithegeete, kũu no kĩrema kĩa ihũha, nake mũthĩnjĩri-Ngai nĩagatua atĩ mündũ ũcio ndarĩ na thaahu.

²⁴ “Mündũ angĩgĩa na ihĩa ngoothi-inĩ yake, narĩo ihĩa rĩu rĩgĩe na kironda gĩtunĩhe kana kĩerũhe-rĩ,

²⁵ mũthĩnjĩri-Ngai ũcio nĩakarora handũ hau, na angĩkorwo njuĩrĩ ciaho nĩcierũhĩte, na hakorwo hakĩoneka harikĩire gũkĩra ngoothi-rĩ, ũcio nĩ mũrimũ ũngĩgwatanio ũtũrĩkĩire ihĩa-inĩ rĩu. Nake mũthĩnjĩri-Ngai nĩagatua atĩ mündũ ũcio arĩ na thaahu; ũcio nĩ mũrimũ wa ngoothi ũngĩgwatanio.

²⁶ No mũthĩnjĩri-Ngai angĩkaarora one atĩ hatĩrĩ na njuĩrĩ njerũ kĩrema-inĩ kũu na ti harikĩru gũkĩra ngoothi yake na nĩhahohete-rĩ, thuutha ũcio mũthĩnjĩri-Ngai nĩakamũiga handũ mwanya mĩthenya mũgwanja.

²⁷ Mũthenya wa mũgwanja mũthĩnjĩri-Ngai nĩakamũrora rĩngĩ, nago mũrimũ ũcio ũngĩkorwo nĩurathegea ngoothi-inĩ-rĩ, mũthĩnjĩri-Ngai nĩagatua atĩ mündũ ũcio arĩ na thaahu; ũcio nĩ mũrimũ wa ngoothi ũngĩgwatanio.

²⁸ No handũ hau hangĩkorwo hatĩgarũrũkĩte, na hatithegeete ngoothi-inĩ, no nĩhahohete, ũcio nĩ ũimbu wa ihĩa rĩu, nake mũthĩnjĩri-Ngai nĩagatua atĩ mündũ ũcio ndarĩ na thaahu; kũu no kĩrema kĩa ihĩa.

²⁹ “Mündũ mũrũme kana mündũ-wa-nja angĩkorwo na kironda mütwe kana kĩreru-rĩ,

³⁰ mũthĩnjĩri-Ngai nĩakarora kironda kũu, na kĩngĩoneka kĩrikĩire gũkĩra ngoothi, nayo njuĩrĩ yaho ikorwo nĩ ya rangi wa ngoikoni, na ikorwo irĩ njeke, mũthĩnjĩri-Ngai

nīagatua atī mūdū ūcio arī na thaahu; ūcio nī ūhere, nī mūrimū wa mangū ma mūtwe kana ma kīreru.

³¹ No hīndī īrīa mūthīnjīri-Ngai angīrora kīronda kīa mūthemba ūcio, na gīkorwo ti kīrikīru gūkīra ngoothi, na hatirī njuīrī njirū thīinī wakīo, hīndī īyo mūthīnjīri-Ngai nīakaiga mūdū ūcio mūrūaru handū mwanya mīthenya mūgwanja.

³² Mūthenya wa mūgwanja, mūthīnjīri-Ngai ūcio nīakarora kīronda kīu rīngī na angīkorwo ūhere ūcio ndūthegeete na hatirī njuīrī cia rangi wa ngoikoni, na gītikuoneka kīrikīre gūkīra ngoothi-rī,

³³ no nginya mūdū ūcio enjwo tīga o harīa harūaru, nake mūthīnjīri-Ngai nīakamūiga handū mwanya mīthenya īngī mūgwanja.

³⁴ Mūthenya wa mūgwanja, mūthīnjīri-Ngai ūcio nīakarora ūhere ūcio o rīngī, na angīkorwo ndūthegeete ngoothi-inī na ndūkuoneka ūrikīre gūkīra ngoothi-rī, mūthīnjīri-Ngai ūcio nīagatua atī mūdū ūcio ndarī na thaahu. No no nginya athambie nguo ciake, na nīagatuika ndarī na thaahu.

³⁵ No, ūhere ūcio, ūngīthegea ngoothi-inī thuutha wa mūdū ūcio gūtuo atī ndarī na thaahu-rī,

³⁶ mūthīnjīri-Ngai ūcio nīakamūrora na angīkorwo ūhere ūcio nīūthegeete ngoothi-inī, mūthīnjīri-Ngai ūcio ndakabatarīo nīkūrora njuīrī cia rangi wa ngoikoni; mūdū ūcio arī na thaahu.

³⁷ No mūthīnjīri-Ngai angīkoona atī hatirī na ūgarūrūku na nīhamerete njuīrī njirū, ūhere ūcio nīuhonete. Mūdū ūcio ndarī na thaahu, nake Mūthīnjīri-Ngai nīakamūtua ndarī na thaahu.

³⁸ “Hīndī īrīa mūdū mūrūme kana mūdū-wa-nja angīgīa na tūmeni twerū ngoothi-inī-rī,

³⁹ mūthīnjīri-Ngai nīagatūrora, na tuo tūngīkorwo ti twerū mūno-rī, ūcio nī mūtūnda ūtangīrwarīa mūdū ūtuthūkīte ngoothi-inī; mūdū ūcio ndarī na thaahu.

⁴⁰ “Hīndī īrīa mūdū angīmunyūka njuīrī na agīe na kīhara-rī, ūcio ndarī na thaahu.

⁴¹ Angīkorwo amunyūkīte njuīrī īrutūtīe na thīithi akagīa kīhara kīa na mbere, ūcio ndarī na thaahu.

⁴² No angīkorwo arī na kīronda gītune kīhara-inī kana thīithi-inī wake-rī, ūcio nī mūrimū ūngīgwatanio ūratuthūka kīhara-inī kana thīithi-inī wake.

⁴³ Mūthīnjīri-Ngai nīakamūrora, na angīkorwo kīronda kīu kīimbīte kīhara-inī kana thīithi-inī nī gītune gīkahaana ta mūrimū wa ngoothi ūngīgwatanio-rī,

⁴⁴ mūdū ūcio nī mūrūaru na arī na thaahu. Mūthīnjīri-Ngai nīakamūtua arī na thaahu nī ūndū wa kīronda kīu kīrī mūtwe wake.

⁴⁵ “Mūdū ūrī na mūrimū ta ūcio ūngīgwatanio-rī, no nginya ehumbie nguo ndarūku, na arekererīe njuīrī yake, na ahumbīre kanua gake, athī akīanagīrīra akiugaga atīrī, ‘Ndī na thaahu! Ndī na thaahu!’

⁴⁶ Rīrīa rīothe mūdū ūcio arī na mūrimū ūcio, arīkoragwo arī na thaahu. No nginya atūūrage wīkī, na no nginya atūūrage nja ya kambī.

Mawatho Makonī Ūgumu

⁴⁷ “Nguo o na īrīkū īngīguma, īrī ya guoya wa ng’ondū kana ya gatani,

⁴⁸ kana ya taama o wothē ūtumītwo na ndigī njogothē kana taama wa gatani, kana guoya wa ng’ondū, kana rūūa o ruothē, kana kīndū o gīothē gīthondekētwo na rūūa-rī,

⁴⁹ na angīkorwo ūgumu ūcio ūrī nguo-inī, kana rūūa-inī, kana taama-inī wa ndigī njogothē, kana taama-inī o wothē mūtume, kana kīndū-inī o gīothē gītumītwo na rūūa-rī, ūgumu ūcio ūngīkorwo na rangi ta wa nyekī nduru kana mūtune, ūcio nī ūgumu ūrathegea, na no nginya wonio mūthīnjīri-Ngai.

⁵⁰ Mūthīnjīri-Ngai nīakarora ūgumu ūcio, na aige kīndū kīu kīrī na ūgumu handū mwanya mīthenya mūgwanja.

⁵¹ Mūthenya wa mūgwanja nīakarora kīndū kīu, na angīkorwo ūgumu ūcio nīūthegeete nguo-inī, kana ndigī-inī njogothē, kana taama-inī mūtume, kana rūūa-inī, rūrī rwa kūrūtīrwo wīra o na ūrīkū, ūcio nī ūgumu wa kwananga; kīndū kīu kīrī na thaahu.

⁵² No nginya acine nguo īyo, kana ndigī icio njogothē, kana taama ūcio mūtume na guoya wa ng’ondū kana gatani, kana kīndū kīngī gīothē kīa rūūa rūrīa rūgwatīe ūgumu ūcio, nī ūndū ūgumu ūcio nī wa kwananga; kīndū kīu no nginya gīcinwo.

⁵³ “No rīrī, rīrīa mūthīnjīri-Ngai angīrora kīndū kīu, ūgumu ūcio ūkorwo ndūthegeete nguo-inī īyo, kana ndigī-inī icio njogothē kana taama-inī ūcio mūtume, kana kīndū kīa rūūa-rī,

⁵⁴ nāgaathana kīndū kīu kīgwatītio ūgumu gīthambio. Ningī nāgakīiga handū mwanya mīthenya īngī mūgwanja.

⁵⁵ Thuutha wa kīndū kīu kīgwatīe ūgumu gūthambio-rī, mūthīnjīri-Ngai nāgakīrora, na angīkorwo ūgumu ūcio ndūrī ūndū ūgarūrūkīte, o na gūtuika ndūthegeete-rī, kīndū kīu kīrī na thaahu. Nīgīcinwo na mwaki, o na aakorwo ūgumu ūnyīitīte mwena ūmwe kana ūrīa ūngī.

⁵⁶ Hīndī īrīa mūthīnjīri-Ngai angīrora kīndū kīu na akore ūgumu ūcio ūnyihanyīihīte thuutha wa kīndū kīu gūthambio-rī, nāgatembūra nguo īyo eherie hau he na ūgumu kuuma nguo-inī īyo, kana rūūa-inī, kana ndigī-inī icio njogothē, kana taama-inī ūcio mūtume.

⁵⁷ No ūgumu ūcio ūngīcooka woneke nguo-inī, kana harī ndigī icio njogothē, kana taama ūcio mūtume, kana kīndū kīa rūūa, ūgumu ūcio nīgūthegea ūrathegea, na kīrīa gīothē kīrī na ūgumu ūcio no nginya gīcinwo na mwaki.

⁵⁸ Nguo īyo, kana ndigī icio njogothē, kana taama mūtume, kana kīndū kīa rūūa kīrīa gīthambītio gīkaniinwo ūgumu ūcio no nginya gīthambio rīngī, na nī gīgaathirwo nī thaahu.”

⁵⁹ Macio nīmo mawatho marīa makonī indo inyīitītwo nī ūgumu, irī cia guoya wa ng'ōndu, kana taama wa gatani, kana ndigī njogothē, kana taama mūtume, kana kīndū o gīothē kīa rūūa, nīmo mawatho ma gūtua kana indo icio irī na thaahu kana itirī na thaahu.

14

Gūtherio Thaahu wa Mūrimū ya Ngoothi

¹ Ningī Jehova akīra Musa atīrī,

² “Maya nīmo mawatho makonī mūdū mūrūaru hīndī yake ya gūtherio thaahu, rīrīa aarehwo kūrī mūthīnjīri-Ngai:

³ Mūthīnjīri-Ngai nīakoima nja ya kambī amūrōre. Angīkorwo mūdū ūcio nīahonete mūrīmū ūcio wa māai kīgwatanio wa ngoothi,

⁴ mūthīnjīri-Ngai nāgaathana areherwo nyoni igīrī irī muoyo na itarī na thaahu, na kamūtī ka mūtarakwa, na rūrigi rwa rangi wa gakarakū, na mūthobi irehwo nī ūndū wa mūdū ūcio ūgūtherio.

⁵ Mūthīnjīri-Ngai acooke aathane atī nyoni īmwe yacio īthīnjīrwo igūrū rīa nyūngū ya rīumba īrī na maaī matahītwo o hīndī īyo.

⁶ Ningī acooke oe nyoni īyo īrī muoyo, amītobokie, hamwe na kamūtī kau ka mūtarakwa, na rūrigi rūu rwa gakarakū na mūthobi thīnī wa thakame ya nyoni īyo īthīnjīrwo igūrū wa maaī macio matahītwo o hīndī īyo.

⁷ Mūthīnjīri-Ngai nīakaminjīria mūdū ūcio ūrathērio mūrīmū ūcio ūngīgwatanio thakame īyo maita mūgwanja, na acooke oige atī mūdū ūcio ndarī na thaahu. Ningī acooke arekererie nyoni īyo īngī īrī muoyo yūmbūke īthīi werū-inī.

⁸ “Mūdū ūcio ūtheretio no nginya athambie nguo ciake, no nginya enjwo njuīrī yake yothē na ethambe na maaī nīguo athirwo nī thaahu. Thuutha ūcio, no atoonye kambī; no rīrī, no nginya aikare nja ya hema yake mīthenya mūgwanja.

⁹ Mūthenya wa mūgwanja no nginya enjwo njuīrī yake yothē; no nginya enjwo mūtwe, na nderu, na ngobe, na njuīrī iria īngī ciake ciothe. Na no nginya athambie nguo ciake na ethambe na maaī, nake nāgathirwo nī thaahu.

¹⁰ “Mūthenya wa kanana wakīnya, no nginya atwarīre mūthīnjīri-Ngai tūtūrūme twīrī na kamwatī, o kamwe ka ūkūrū wa mwaka ūmwe, na ciothe ikorwo itarī na kaūgū, atware hamwe na icunjī ithatū cia ikūmi cia eba* ya mūtu mūhinyu ūtukanītio na maguta nī ūndū wa iruta rīa mūtu, na kabakūrī kamwe ka maguta.

¹¹ Mūthīnjīri-Ngai ūrīa ūgaatua atī mūdū ūcio ndarī na thaahu nāgatwara mūdū ūcio ūrathērio hamwe na maruta make mbere ya Jehova hau itoonyero-inī rīa Hema-y-Gūtūnganwo.

¹² “Ningī mūthīnjīri-Ngai ūcio nīakoya gatūrūme kamwe gatuo, akarute karī iruta rīa mahītia, hamwe na kabakūrī kau ka maguta; nāgacithūngūthīria hau mbere ya Jehova itūke iruta rīa gūthūngūthio.

¹³ Nāgathīnjīra gatūrūme kau handū harīa hatheru, harīa iruta rīa kūhoroherio mehīa na iruta rīa njino īthīnjagīrwo. O ta ūrīa iruta rīa kūhoroherio mehīa rīrī rīa mūthīnjīri-Ngai-rī, no taguo iruta rīa mahītia rīrī rīake, rīu nī iruta itheru mūno makīria.

* **14:10** nī ta kilo ithathatū na nuthu (6.5)

¹⁴ Mũthĩnjĩri-Ngai ũcio nĩakoya thakame ĩmwe ya iruta rĩu rĩa mahĩtia na amĩhake moni ya gũtũ kwa ũrĩo kwa mũndũ ũcio ũratherio, na kĩara kĩa kĩnene gĩa guoko gwake kwa ũrĩo, na kĩara kĩa kĩnene gĩa kũgũrũ gwake kwa ũrĩo.

¹⁵ Mũthĩnjĩri-Ngai nĩagacooka oe maguta mamwe marĩa marĩ kabakũri-inĩ amaitĩrĩre rũhĩ rwake rwa mwena wa ũmotho,

¹⁶ acooke atobokie kĩara gĩa ke kĩa muoroto kĩa ũrĩo maguta-inĩ macio marĩ rũhĩ rwake, aminjaminje maguta mamwe ma macio marĩ kĩara gĩa ke mbere ya Jehova maita mũgwanja.

¹⁷ Mũthĩnjĩri-Ngai ũcio nĩakoya maguta mamwe ma marĩa matigaire rũhĩ rwake amahake moni ya gũtũ kwa ũrĩo kwa mũndũ ũcio ũratherio, na kĩara kĩa kĩnene gĩa guoko gwake kwa ũrĩo, na kĩara kĩa kĩnene gĩa kũgũrũ gwake kwa ũrĩo, igũrũ rĩa thakame ĩyo ya iruta rĩa mahĩtia.

¹⁸ Namo maguta macio mangĩ marĩ rũhĩ rwake, mũthĩnjĩri-Ngai nĩakamahaka mũtwe wa mũndũ ũcio ũratherio nĩguo amũhoroherie hau mbere ya Jehova.

¹⁹ “Nĩngĩ mũthĩnjĩri-Ngai nĩakaruta igongona rĩa kũhoroherio mehia ahoroherie mũndũ ũcio ũratherio thaahu wake. Thuutha ũcio, mũthĩnjĩri-Ngai nĩagathĩnja iruta rĩa njino

²⁰ na arĩrũtĩre kĩgongona-inĩ, hamwe na iruta rĩa mũtu nĩguo amũhoroherie, nake athirwo nĩ thaahu.

²¹ “No rĩrĩ angĩkorwo mũndũ ũcio nĩ mũthĩni na ndangĩhota kũruta indo icio, no nginya arute gatũrũme kamwe gatũke iruta rĩa mahĩtia rĩa gũthũngũthio nĩguo rĩmũhoroherie, hamwe na gĩcunjĩ gĩa ikũmi kĩa eba† ya mũtu oe thakame ĩmwe yako ũtukanĩtio na maguta, rĩtũke iruta rĩa mũtu, na kabakũri ka maguta,

²² na ndirahũgĩ igĩrĩ kana tũtutuura twĩrĩ, o iria angĩhota kũruta, ĩmwe ĩtũke ya iruta rĩa kũhoroherio mehia, na ĩria ĩngĩ ya iruta rĩa njino.

²³ “Mũthenya wa kanana wakinya no nginya acirehe kũrĩ mũthĩnjĩri-Ngai hau itoonyero rĩa Hema-ya-Gũtũnganwo nĩgeetha athererio hau mbere ya Jehova.

²⁴ Nake mũthĩnjĩri-Ngai nĩakoya gatũrũme kau ka iruta rĩa mahĩtia, hamwe na kabakũri ka maguta, acithũngũthĩrie mbere ya Jehova ĩtũke iruta rĩa gũthũngũthio.

²⁵ Nĩagathĩnja gatũrũme ka iruta rĩa mahĩtia na acooke oe thakame ĩmwe yako amĩhake moni ya gũtũ kwa ũrĩo kwa mũndũ ũcio ũratherio, na amĩhake kĩara kĩa kĩnene gĩa guoko gwake kwa ũrĩo na kĩara kĩa kĩnene gĩa kũgũrũ gwake kwa ũrĩo.

²⁶ Mũthĩnjĩri-Ngai nĩagekĩra maguta mamwe rũhĩ rwa mwena wake wa ũmotho,

²⁷ na aminjaminje maguta mamwe ma macio marĩ rũhĩ rwake na kĩara kĩa muoroto gĩa guoko gwake kwa ũrĩo, hau mbere ya Jehova, maita mũgwanja.

²⁸ Maguta mamwe ma macio marĩ rũhĩ rwake amahake o harĩa aahakĩte thakame ya iruta rĩa mahĩtia, moni-inĩ ya gũtũ kwa ũrĩo kwa mũndũ ũcio ũratherio, na kĩara kĩa kĩnene gĩa guoko gwake kwa ũrĩo na kĩara kĩa kĩnene gĩa kũgũrũ gwake kwa ũrĩo.

²⁹ Namo maguta macio mangĩ marĩ rũhĩ rwake, mũthĩnjĩri-Ngai nĩakamahaka mũtwe wa mũndũ ũcio ũratherio, nĩguo amũhoroherie hau mbere ya Jehova.

³⁰ Nĩngĩ nĩakaruta igongona rĩa ndirahũgĩ kana tũtutuura, o iria mũndũ ũcio angĩhota kũruta,

³¹ ĩmwe ĩrĩ iruta rĩa kũhoroherio mehia na ĩyo ĩngĩ ĩrĩ iruta rĩa njino, o hamwe na iruta rĩa mũtu. ũguo nĩguo mũthĩnjĩri-Ngai akaahoroheria mũndũ ũcio ũratherio hau mbere ya Jehova.”

³² Macio nĩmo mawatho makonĩ mũndũ o wotho ũrĩa ũrĩ na mũrimũ wa ngoothi ũngĩgwatanio, na ndangĩhota kũruta iruta rĩa rĩa riathanĩtwo rĩa gũtherio gwake.

Gũtherio ũgumu wa Nyũmba

³³ Nĩngĩ Jehova akĩra Musa na Harũni atĩrĩ,

³⁴ “Rĩria mũgaakinya bũrũri wa Kaanani, ũrĩa ngũmũhe ũtũke igai rĩanyu, na nĩ nĩkĩre ũgumu ũgũthegea nyũmba thĩnĩ bũrũri-inĩ ũcio-rĩ,

³⁵ mwene nyũmba ĩyo no nginya athĩ akeere mũthĩnjĩri-Ngai atĩrĩ, ‘Nĩnyonete kĩndũ kĩaana ta ũgumu thĩnĩ wa nyũmba yakwa.’

³⁶ Mũthĩnjĩri-Ngai ũcio nĩagaathana indo ciothe irutwo nyũmba ĩyo atanatoonya kũrora ũgumu ũcio, nĩgeetha gũtikagĩe kĩndũ o na kĩmwe kĩrĩ nyũmba ĩyo kĩngĩtuuo atĩ kĩrĩ na thaahu. Thuutha wa ũguo mũthĩnjĩri-Ngai nĩagatoonya arore nyũmba ĩyo.

³⁷ Nĩakarora ũgumu rũthingo-inĩ, na aakorwo rũrĩ na tũrima twa rangi ta wa nyeki nduru kana wa rangi mũtune tũhaana ta tũtoonyete thĩnĩ wa rũthingo-rĩ,

³⁸ mũthĩnjĩri-Ngai ũcio nĩakoima nja ya nyũmba ĩyo na acooke amĩhinge gwa kahinda ka mũthenya mũgwanja.

³⁹ Mūthenya wa mūgwanja wakinya, mūthīnjīri-Ngai nīagacooka athīi arore nyūmba iyo. Angīona ūgumu ūcio nūthegeete thingo-inī,

⁴⁰ nīagaathana mahiga marīa marī na ūgumu mamomorwo na mateo handū hatarī hatheru na kūu nja ya itūūra.

⁴¹ Nīagaathana thingo ciothe ikūrūrwo mwena wa na thīinī, namo makūrūro macio mateo kīara-inī na kūu nja ya itūūra.

⁴² Ningī moe mahiga mangī make namo mathenya macio mamomoretwo, na macooke moe rūmba rīerū mathinge nyūmba iyo narīo.

⁴³ “Ūgumu ūcio ūngīcooka woneke rīngī nyūmba-inī iyo, thuutha wa mahiga macio kūmomorwo, na thingo icio gūkūrūrwo na igathiingwo rīngī-rī,

⁴⁴ mūthīnjīri-Ngai nīagacooka athīi amīrore rīngī, na angīona ūgumu ūcio nūthegeete nyūmba-inī iyo, ūcio nī ūgumu wa kwananga; nyūmba iyo īrī na thaahu.

⁴⁵ No nginya imomorwo: mahiga mayo, na mbaū, na thingo ciothe, nacio indo icio itwarwo handū hatarī hatheru na kūu nja ya itūūra.

⁴⁶ “Mündū o wothē ūngītoonya nyūmba iyo hīndī iyo īrī hinge nīakanyiitwo nī thaahu o nginya hwaī-inī.

⁴⁷ Mündū o wothē ūngīkoma kana arīre irio nyūmba iyo, no nginya athambie nguo ciake.

⁴⁸ “No rīrī, mūthīnjīri-Ngai angīūka kūmīrora akore atī ūgumu ūcio ndūthegeete thuutha wa nyūmba iyo gūthingwo rīngī-rī, nīagatua atī nyūmba iyo ndīrī na thaahu, nīgūkorwo ūgumu ūcio nūthīrite.

⁴⁹ Nīgeetha atherie nyūmba iyo, nīakoya nyoni igīrī, na kamūtī ka mūtarakwa, na rūrigi rwa rangi wa gakarakū, na mūthobi.

⁵⁰ Nīagathīnjīra nyoni imwe ya icio igūrū rīa nyūngū ya rūmba īrī na maaī matahītwo o hīndī iyo.

⁵¹ Acooke oe kamūtī ka mūtarakwa, na mūthobi, na rūrigi rwa rangi wa gakarakū na nyoni iyo īrī muoyo, acitobokie thīinī wa thakame iyo ya nyoni iyo thīnje, na maaī-inī macio matahītwo o hīndī iyo, aminjaminjīrie nyūmba iyo maita mūgwanja.

⁵² Nīagatheria nyūmba iyo na thakame ya nyoni iyo, na maaī macio matahītwo o hīndī iyo, na nyoni iyo īrī muoyo, na kamūtī kau ka mūtarakwa, na mūthobi ūcio, na rūrigi rūu rwa rangi wa gakarakū.

⁵³ Acooke arekererie nyoni iyo īrī muoyo yūmbūke ithīi na kūu werū-inī, nja ya itūūra. Ūguo nīguo akaahoroheria nyūmba iyo, nayo nīgathīrwo nī thaahu.”

⁵⁴ Macio nīmo mawatho makoniī mūrīmū o ro wothē wa ngoothī ūrīa ūngīgwatanio, na ūhere,

⁵⁵ na ūgumu ūrī nguo-inī kana thīinī wa nyūmba,

⁵⁶ na handū haimbu, na handū harī na mūtūnda, kana handū hakaragacūku,

⁵⁷ nīguo kūmenyekage rīrīa kīndū gītārī na thaahu na rīrīa kīrī na thaahu.

Macio nīmo mawatho makoniī mūrīmū ya ngoothī ūrīa ingīgwatanio, na makoniī ūgumu.

15

Kuura Kūngīrehe Thaahu

¹ Nike Jehova akīra Musa na Harūni atīrī,

² “Arīriai andū a Isiraēli, mūmeere ūū: ‘Rīrīa mündū mūrūme o wothē angīkorwo akiura kuuma njaga-inī yake, kuura kūu nī thaahu.

³ Mündū ūcio arīkoragwo arī na thaahu hīndī īrīa angīkorwo akiura hīndī ciothe, o na kana angītiga kuura. Kuura kūu arī nakuo kūrītūmaga athaahe na njira ici:

⁴ “Ūrīrī o wothē mündū ūcio ūkuura angīkomera nūkanyiitwo nī thaahu, na kīndū o gīothe kīrīa angīkarīra nīgīkanyiitwo nī thaahu.

⁵ Mündū ūrīa ūngīhutia ūrīrī ūcio no nginya athambie nguo ciake na ethambe na maaī, na atiinde arī na thaahu o nginya hwaī-inī.

⁶ Mündū o wothē ūngīkarīra kīndū gīkarīrwo nī mündū ūcio ūroira, no nginya athambie nguo ciake na ethambe na maaī, na atiinde arī na thaahu o nginya hwaī-inī.

⁷ “Mündū o wothē ūngīhutia mündū ūcio ūroira no nginya athambie nguo ciake na ethambe na maaī, na atiinde arī na thaahu o nginya hwaī-inī.

⁸ “Mündū ūcio ūroira angītūira mündū ūtarī na thaahu mata-rī, mündū ūcio no nginya athambie nguo ciake na ethambe na maaī, na atiinde arī na thaahu o nginya hwaī-inī.

⁹ “Matandīko mothe marīa mündū ūcio ūroira angīkarīra akuuītwo nī nyamū, nīmakanyiitwo nī thaahu,

10 nake mündü o wothe ũngĩhutia kĩndü o na kĩmwe gĩĩkarĩre nĩ mündü ũcio, nĩakanyĩitwo nĩ thaahu o nginya hwaĩ-inĩ; ũria wothe ũngĩũngania indo icio no nginya athambie nguo ciake na ethambe na maaĩ, na atiinde arĩ na thaahu o nginya hwaĩ-inĩ.

11 “ Mündü ũcio ũkuura angĩhutia mündü atethambĩte moko na maaĩ, mündü ũcio ahutia no nginya athambie nguo ciake na ethambe na maaĩ, na atiinde arĩ na thaahu o nginya hwaĩ-inĩ.

12 “ Nyũngũ ya rĩũmba ĩria mündü ũcio angĩhutia, no nginya yũragwo, na kĩndü gĩothe kĩa mbaũ no nginya gĩkamũrwo na maaĩ.

13 “ Rĩria mündü ũcio angĩhonio mũrimũ ũcio wa kuura, nĩageterera mũthenya mũgwanja nĩguo ambĩĩrie gũtherio gwake; no nginya athambie nguo ciake na ethambe na maaĩ, matahĩtuo o hĩndĩ ĩyo, nake nĩagathirwo nĩ thaahu.

14 Mũthenya wa kanana wakinya, no nginya arute ndirahũgĩ igĩrĩ kana tũtutuura twĩrĩ, athĩĩ mbere ya Jehova hau itoonyero rĩa Hema-ya-Gũtũnganwo na acinengere mũthĩnjĩri-Ngai.

15 Nake mũthĩnjĩri-Ngai nĩagaciruta igongona, ĩmwe ĩrĩ iruta rĩa kũhoroherio mehia na ĩria ĩngĩ ĩrĩ iruta rĩa njino. Ũguo nĩguo akaahoroheria mündü ũcio hau mbere ya Jehova, nĩ ũndũ wa kuura gwake.

16 “ Rĩria mündü mũrũme angiumwo nĩ hinya wa arũme, no nginya ethambe mwĩrĩ wothe na maaĩ, na atiinde arĩ na thaahu o nginya hwaĩ-inĩ.

17 Nguo o yothe kana rũũa ingĩĩtkĩrwo nĩ hinya wa arũme handũ, no nginya ithambio na maaĩ, na itiiinde ĩrĩ na thaahu o nginya hwaĩ-inĩ.

18 Rĩria mündü mũrũme akomania na mündũ-wa-nja, nake oimwo nĩ hinya wa arũme, o eerĩ no nginya methambe na maaĩ, nao matiinde marĩ na thaahu o nginya hwaĩ-inĩ.

19 “ Rĩria mündũ-wa-nja ekuura ihinda-inĩ rĩake rĩa mweri, nĩagaikara mũthenya mũgwanja arĩ na thaahu, nake mündü o wothe ũngĩmũhutia, atiinde arĩ na thaahu o nginya hwaĩ-inĩ.

20 “ Kĩndü o gĩothe angĩkomera ihinda-inĩ rĩake rĩa mweri nĩgĩkanyĩitwo nĩ thaahu, na kĩndü o gĩothe angĩkarĩra nĩgĩkanyĩitwo nĩ thaahu.

21 Mündü o wothe ũngĩhutia ũrĩrĩ wake no nginya athambie nguo ciake na ethambe mwĩrĩ na maaĩ, nake atiinde arĩ na thaahu o nginya hwaĩ-inĩ.

22 Mündü o wothe ũngĩhutia kĩndü o gĩothe aikarĩire no nginya athambie nguo ciake na ethambe mwĩrĩ na maaĩ, nake atiinde arĩ na thaahu o nginya hwaĩ-inĩ.

23 Kĩndü kũu kĩngĩkorwo nĩ ũrĩrĩ, kana o kĩndü kĩngĩ mündũ-wa-nja ũcio aikarĩire, hĩndĩ ĩyo mündũ wothe angĩkĩhutia, nĩagatinda arĩ na thaahu o nginya hwaĩ-inĩ.

24 “ Mündü mũrũme angĩkoma nake na ahutio nĩ thakame ya ihinda rĩake rĩa mweri, nĩagaikara arĩ na thaahu mũthenya mũgwanja; nago ũrĩrĩ o wothe angĩkomera nũkanyĩitwo nĩ thaahu.

25 “ Rĩria mündũ-wa-nja anguura thakame ategũtigithĩria mũthenya mũingĩ ihinda rĩrarĩ rĩake rĩa mweri, kana kuura kũngĩ gũkĩrĩte ihinda rĩake rĩa mweri, nĩagaikara arĩ na thaahu rĩria rĩothe ekuura ũguo, o ta ũria akoragwo arĩ na thaahu ihinda-inĩ rĩake rĩa mweri.

26 Ũrĩrĩ wothe ũria angĩkoma rĩria rĩothe ekuura ũguo, nũkanyĩitwo nĩ thaahu, o ta ũria ũrĩrĩ wake ũkoragwo na thaahu ihinda-inĩ rĩake rĩa mweri, na kĩa gĩothe angĩkarĩra nĩ gĩkaanyĩitwo nĩ thaahu, o ta ũria gũkoragwo ihinda-inĩ rĩake rĩa mweri.

27 Mündü o wothe angĩcihutia nĩakanyĩitwo nĩ thaahu; nake no nginya athambie nguo ciake na ethambe mwĩrĩ na maaĩ, na atiinde arĩ na thaahu o nginya hwaĩ-inĩ.

28 “ Aarĩkia gũtiga kuura, nĩageterera mũthenya mũgwanja, na thuutha ũcio nĩagathirwo nĩ thaahu.

29 Mũthenya wa kanana wakinya, no nginya arute ndirahũgĩ igĩrĩ kana tũtutuura twĩrĩ, acirehere mũthĩnjĩri-Ngai hau itoonyero rĩa Hema-ya-Gũtũnganwo.

30 Mũthĩnjĩri-Ngai nĩakaruta ĩmwe ĩrĩ iruta rĩa kũhoroherio mehia, nayo ĩyo ĩngĩ ĩrĩ iruta rĩa njino. Ũguo nĩguo mũthĩnjĩri-Ngai akaamũhoroheria hau mbere ya Jehova nĩ ũndũ wa thaahu wa kuura kũu gwake.

31 “ No nginya mwehanĩrĩre andũ a Isiraeli na indo iria ingĩmagwatia thaahu, nĩgeetha matĩkanakue marĩ na thaahu nĩ ũndũ wa gũthaahia gũkaro gĩakwa kĩa kĩa kĩa gatagatĩ kao. ”

32 Macio nĩmo mawatho marĩa makonĩ mündü ũria ũkuura, na ma mündü o wothe ũria ũnyĩitwo nĩ thaahu nĩ ũndũ wa kuumwo nĩ hinya wa arũme,

³³ na ma mündū-wa-nja nī ūndū wa ihinda rīake rīa mweri, na ma mündū mūrūme kana mündū-wa-nja ūrīa ūkuura, na ma mündū mūrūme ūrīa ūngikoma na mündū-wa-nja ūrīa ūrī na thaahu.

16

Mūthenya wa Kūhoroherio Mehia

¹ Nake Jehova akīarīria Musa thuutha wa gīkuū kīa ariū arīa eerī a Harūni arīa maakuire rīrīa mookire magīkuhīrīria mbere ya Jehova.

² Jehova akūira Musa atīrī: “Ūra mūrū wa nyūkwa Harūni ndagatoonyage o rīrīa enda Handū-harīa-Hatheru-Mūno, hau thuutha wa gītambaya gīa gūcuuria kīrīa kīrī mbere ya gītī gīa tha kīrīa kīrī igūrū wa ithandūkū rīa kīrīkanīro ndakae gūkua, tondū hau nīho ndiyumagīria nđī thīnī na itu hau igūrū wa gītī gīa tha.

³ “Ūū nīguo Harūni arīitoonyaga harīa haamūre: arīitoonyaga na gategwa ka iruta rīa kūhoroherio mehia, na ndūrūme īmwe ya iruta rīa njino.

⁴ Nīarīhumbaga kanjū ya gatani rīa nyamūre, na thuruarī cia thīnī cia gatani iriganie na mwīrī wake, nīarīhotoraga mūcibi ūrīa wa gatani, na akeoha kīremba kīrīa gīa gatani. Icio nīcio nguo iria nyamūre; nī ūndū ūcio no nginya ethambe na maaī mbere ya gūcīhumba.*

⁵ Nīakoya thenge igīrī cia iruta rīa kūhoroherio mehia, na ndūrūme ya iruta rīa njino kuuma kūrī kīrīndī kīa andū a Isiraeli.

⁶ “Harūni nīakaruta ndegwa īyo irī iruta rīa kūhoroherio mehia make mwene nīguo ehoroherie we mwene na nyūmba yake.

⁷ Nīngī nīakoya thenge icio cīerī acīneane hau mbere ya Jehova itoonyero-inī rīa Hema-ya-Gūtūnganwo.

⁸ Nīagacuukīra thenge icio cīerī mītī, ūmwe nī wa Jehova, naguo ūcio ūngī nī wa mbūrī ya kūrēkererio īkuuithītio mehia.

⁹ Harūni nīakaruta thenge rīa īkaagūrwo nī mūtī wa mwena wa Jehova, amīrute irī igongona rīa kūhoroherio mehia.

¹⁰ No thenge rīa īkaagūrwo nī mūtī ītuīke ya kūrēkererio īkuuithītio mehia nīkaneanwo mbere ya Jehova irī muoyo, ītuīke ya kūhorohanīria, na ūndū wa kūmīrekereria īthīre weru-inī, irī yo ya kūrēkererio īkuuithītio mehia.

¹¹ “Harūni nīakarehe ndegwa īyo ītuīke ya iruta rīa mehia make mwene, nīguo ehoroherie we mwene na nyūmba yake, na nīagathīnja ndegwa īyo nī ūndū wa iruta rīa kūhoroherio mehia make mwene.

¹² Nīakoya rūgīo rwa ūbani rūiyūrītio makara ma mwaki marutītwo kīgongona-inī mbere ya Jehova, na ngundi igīrī cia ūbani mūhinyu ūrīa ūtararīkaga wega, na acitware na kūu thuutha wa gītambaya gīa gūcuurio.

¹³ Nīagekīra ūbani ūcio mwaki-inī mbere ya Jehova, nayo ndogo ya ūbani ūcio nīngathīka gītī kīu gīa tha, kīu kīrī igūrū rīa ithandūkū rīa Ūira, nīguo ndagakue.

¹⁴ Nīngī nīakoya thakame īmwe ya ndegwa īyo na kīara gīake, amīmīnjaminje mwena wa mbere wa gītī kīu gīa tha; nīngī nīakamīnjaminja īmwe yayo na kīara gīake maita mūgwanja hau mbere ya gītī kīu gīa tha.

¹⁵ “Nīngī nīagathīnja thenge rīa ya iruta rīa kūhoroherio mehia makonī andū acio, na atware thakame yayo thuutha wa gītambaya gīa gūcuurio, eke nayo o ta ūrīa eekire thakame ya ndegwa īyo: amīmīnjaminje igūrū rīa gītī kīu gīa tha o na mbere yakīo.

¹⁶ Ūguo nīguo akaahoroheria Handū-harīa-Hatheru-Mūno tondū wa thaahu na ūremi wa andū a Isiraeli, kūrīngana na mehia mao mothe. Na ūguo noguo ageeka nī ūndū wa Hema-ya-Gūtūnganwo, rīa irī gatagatī kao na thaahu wao.

¹⁷ Gūtīrī mündū o na ūrīkū ūgaakorwo thīnī wa Hema-ya-Gūtūnganwo kuuma ihinda rīrīa Harūni agaathī kūhoroheria Handū-harīa-Hatheru-Mūno nginya hīndī rīa akoima ho, arīkītie kwīhoroheria we mwene, na akahoroheria nyūmba yake na akahoroheria kīrīndī gīothe gīa Isiraeli.

¹⁸ “Nīngī nīakoima athī kīgongona-inī kīrīa kīrī hau mbere ya Jehova akīhoroherie. Nīakoya thakame īmwe ya ndegwa īyo, na thakame īmwe ya thenge, amīhake hīa ciothe cia kīgongona kīu.

¹⁹ Nīakamīnjaminja thakame īmwe na kīara gīake igūrū rīakīo maita mūgwanja, agītherie na akāmūre nīguo gīthirwo nī thaahu wa andū a Isiraeli.

²⁰ “Harūni aarīkia kūhoroheria Handū-harīa-Hatheru-Mūno, na Hema-ya-Gūtūnganwo na kīgongona kīu, nīakarehe thenge rīa irī muoyo.

* 16:4 Nguo cia athīnjīri-Ngai ciaigawo thīnī wa hekarū (Ezek 44:17-19).

²¹ Nīakagīrīra moko make meerī igūrū rīa mūtwe wa thenge ūyo īrī muoyo, na oimbūrīre hau igūrū rīayo waganu wothe na ūremi wa andū a Isiraeli, oimbūre mehia mao mothe, amacookererie igūrū rīa mūtwe wayo. Nīakarekereria thenge ūyo ūthiire werū-inī imenyereirwo nī mūdū ūrīa ūthuurīrwo wīra ūcio.

²² Thenge ūyo nīgakuuithio mehia mao mothe, īmatware kūdū kūrīa gūtātūragwo nī Andū; nake mūdū ūcio nīakarekereria thenge ūyo na kūu werū-inī.

²³ “Harūni nīagacooka atoonye Hema-ya-Gūtūnganwo arute nguo icio cia gatani iria eekīrīre mbere ya gūtoonya Handū-harīa-Hatheru-Mūno, nake acitige kuo.

²⁴ Nīagethamba mwīrī na maaī, arī handū hatheru na acooke ehumbe nguo ciake cia ndūire. Acooke oime nja na erufīre iruta rīa njino nī ūndū wake mwene, na arute iruta rīa njino nī ūndū wa andū, nīguo ehoroherie we mwene na ahoroherie andū arīa angī.

²⁵ Nīngī nīagacinīra maguta ma iruta rīa kūhoroherio mehia igūrū rīa kīgongona.

²⁶ “Mūdū ūcio ūrekagīrīra thenge ūyo ya gūkuuithio mehia no nginya athambie nguo ciake na ethambe mwīrī na maaī; thuutha ūcio acooke atoonye kambī.

²⁷ Ndegwa ūyo na thenge, iria cia iruta rīa kūhoroherio mehia, iria thakame yacio yatwarītwo Handū-harīa-Hatheru-Mūno ya kūhorohanīra, no nginya ciumio nja ya kambī; njūa ciacio na nyama, na mahu ciothe icinwo ihīe biū.

²⁸ Mūdū ūrīa ūgacicina no nginya agaathambia nguo ciake na ethambe mwīrī na maaī; thuutha ūcio no acooke atoonye kambī.

²⁹ “Ūndū ūyū ūgūtuika watho mwandīke wa kūrūmagīrīrwo hīndī ciothe nī inyuī: Mūthenya wa ikūmi mweri-inī wa mūgwanja no nginya mwīimage irio, na mūtīkarutage wīra o na ūrīkū, arī mūdū ūciarīrwo būrūrī wanyu, kana arī mūgeni ūrīa ūtūranagia na inyuī,

³⁰ tondū mūthenya ūcio nīmūkahoroherio, nīguo mūtherio. Hīndī ūyo nīmūgatherio kuuma kūrī mehia manyu mothe mūrī hau mbere ya Jehova.

³¹ ūyo nī Thabatū ya kūhurūka, na no nginya mwīimage irio; ūyū nī watho mwandīke wa kūrūmagīrīrwo hīndī ciothe.

³² Mūthīnjīri-Ngai ūrīa mūtīrīrie maguta na akaamūrwo gūcōoka ithenya rīa ithe ta mūthīnjīri-Ngai ūrīa mūnene nīwe ūkaahoroheria andū. Nīakehumbaga nguo iria nyamūre cia gatani

³³ na ahoroherie Handū-harīa-Hatheru-Mūno, na Hema-ya-Gūtūnganwo, na kīgongona, na athīnjīri-Ngai, na andū othe a mūngī wa Isiraeli.

³⁴ “Ūndū ūyū ūgūtuika watho mwandīke wa kūrūmagīrīrwo hīndī ciothe nī inyuī; horohio īrīrutagwo rīita rīmwe o mwaka nī ūndū wa mehia mothe ma andū a Isiraeli.” Na gūgūkwo o ta ūrīa Jehova aathīte Musa gwīkagwo.

17

Kūgīrio Kūrīa Thakame

¹ Nīngī Jehova akīra Musa atīrī,

² “Arīra Harūni, na arīū ake na andū othe a Isiraeli, ūmeere atīrī: ‘Ūū nīguo Jehova aathanīte:

³ Mūdū o wothe Mūisraeli ūrīrutaga igongona rīa ndegwa, kana rīa gatūrūme, kana rīa mbūrī thīnī wa kambī kana nja ya kambī,

⁴ handū ha kūrīrehe itoonyero-inī rīa Hema-ya-Gūtūnganwo, arīrute rīrī igongona rīa kūrūtīrwo Jehova hau mbere ya Hema-īrīa-Nyamūre ya Jehova-rī, mūdū ūcio nīagatuuo arī na mahītia ma gūita thakame; mūdū ūcio nīaitīte thakame, na no nginya aingatwo kuuma kūrī andū ao.

⁵ Ūndū ūyū nīwagūtūma andū a Isiraeli matwaragīre Jehova magongona marīa rīu mararūtīrwo werū-inī. No nginya mamarehagīre mūthīnjīri-Ngai, ūguo nī kuuga kūrī Jehova, hau itoonyero-inī rīa Hema-ya-Gūtūnganwo, marutwo marī maruta ma ūguano.

⁶ Mūthīnjīri-Ngai nīakaminjaminja thakame kīgongona-inī kīa Jehova hau itoonyero-inī rīa Hema-ya-Gūtūnganwo, na acine maguta marī mūtatarīko mwega wa gūkenia Jehova.

⁷ Matīkanacooke o na rī kūruta magongona mao o na marīkū kūrī mīhianano ya mbūrī īrīa mahūūraga ūmaraya nayo. Ūyū nī watho mwandīke wa kūrūmagīrīrwo hīndī ciothe kūrī o, na kūrī njīarwa iria igooka.’

⁸ “Meere atīrī: ‘Mūisraeli o wothe, kana mūgeni o na ūrīkū ūtūranagia nao, ūkaaruta iruta rīa njino, kana arute igongona,

⁹ na ndarīware hau itoonyero-inī rīa Hema-ya-Gūtūnganwo arīrutīre Jehova-rī, mūdū ūcio no nginya aingatwo kuuma kūrī andū ao.

¹⁰ “Mūisiraeli wothe kana mūgeni o wothe ūtūūranagia nao ūkaarīa thakame o yothe, nīngahūgūkīra mūdū ūcio ūrīte thakame, na nīngamūingata kuuma kūrī andū ao.

¹¹ Nīgūkorwo muoyo wa kīumbe ūrī thīnī wa thakame, na nīyo ndīmūheete mwīhorohagīrie nayo kīgongona-inī; thakame nīyo īhorohagīria muoyo wa mūdū.

¹² Nī ūndū ūcio ngwīra andū a Isiraeli atīrī, “Gūtīrī mūdū o na ūmwe thīnī wanyu wagīrīrwo nī kūrīa thakame, o na mūgeni ūrīa ūtūūranagia na inyuī ndakanarīe thakame.”

¹³ “Mūisiraeli o wothe, kana mūgeni o wothe ūtūūranagia na inyuī, ūkaaguīma nyamū kana nyoni o yothe īngīrīo, no ngīnya agaita thakame yayo thī, acooke amīthike na tīri,

¹⁴ tondū muoyo wa kīumbe gīothe nī thakame yakīo. Nīkīo njīrīte andū a Isiraeli atīrī, “Mūtikanarīe thakame ya kīumbe o gīothe, tondū muoyo wa kīumbe nī thakame yakīo; mūdū o wothe ūngīmīria no ngīnya aingatwo.”

¹⁵ “Mūdū o wothe, arī wa gūciarīrwo būrūrī wanyu kana arī mūgeni, angīkaarīa nyamū īkuīte kana ītambuuranagītwo nī nyamū cia gīthaka-rī, no ngīnya agaathambia nguo ciake na ethambe na maaī, na atiinde na thaahu ngīnya o hwaī-inī; thuutha ūcio nīagathirwo nī thaahu.

¹⁶ No angīkaaga gūthambia nguo ciake na aage gwithamba-rī, nīagacookererwo nī ūuru ūcio wake.”

18

Gūkomania kūrīa Kūgirie

¹ Nake Jehova akīra Musa atīrī,

² “Arīria andū a Isiraeli, ūmeere atīrī: ‘Nī nī nī Jehova Ngai wanyu.

³ Mūtikaneeke maūdū marīa andū a Misiri, kūrīa mwatūūraga, meekaga, na mūtikaneeke maūdū marīa mekagwo būrūrī wa Kaanani, kūrīa ndīramūtware. Mūtīkarūmīrīre mīthīire yao.

⁴ No ngīnya mwathīkagīre mawatho makwa na mūmenyagīrīre gwathīkīra kīrīra kīa watho wakwa wa kūrūmīrīrwo. Nī nī nī Jehova Ngai wanyu.

⁵ Tūrīra mūrūmītie kīrīra kīa watho wakwa wa kūrūmīrīrwo, na mawatho makwa, nīgūkorwo mūdū ūrīa ūrīmathīkagīra nīarītūūrio muoyo nīmo. Nī nī nī Jehova.

⁶ “Gūtīrī mūdū o na ūrīkū ūgaathengerera mūdū wa nyūmba yake nīguo makomanie; nī nī nī Jehova.

⁷ “Ndūkananonrithie thoguo nī ūndū wa gūkoma na nyūkwa. Ūcio nī nyūkwa; ndūkanakome nake.

⁸ “Ndūkanakome na mūtumia wa thoguo; ūguo nī gūconorithia thoguo.

⁹ “Ndūkanakome na mwarī wa nyūkwa, kana mwarī wa thoguo ūrīa mūciarītwo nī ithe ūmwe kana mwarī wa nyūkwa ūrīa mūtārī a ithe ūmwe.

¹⁰ “Ndūkanakome na mwarī wa mūrūguo kana mwarī wa mwarīguo; ūguo nī gwīconorithia.

¹¹ “Ndūkanakome na mwarī wa mūdū-wa-nja wa thoguo, ūrīa ūciarītwo nī thoguo; ūcio no ta mwarī wa nyūkwa.

¹² “Ndūkanakome na mwarī wa nyina na thoguo; ūcio nī mūdū wa nyūmba ya thoguo.

¹³ “Ndūkanakome na tataguo, ūcio nī mūdū wa nyūmba īmwe na nyūkwa.

¹⁴ “Ndūkananonrithie mūrū wa nyina na thoguo, na ūndū wa gūthengerera mūtumia wake nīguo mūkomanie; ūcio nī tataguo.

¹⁵ “Ndūkanakome na mūtumia wa mūrūguo. Ūcio nī mūtumia wa mūrūguo; ndūkanakome nake.

¹⁶ “Ndūkanakome na mūtumia wa mūrū wa nyūkwa; ūguo nīgūconorithia mūrū wa nyūkwa.

¹⁷ “Ndūkanakome na mūdū-wa-nja ūcooke ūkome na mwarī. Ndūkanakome na mwarī wa mūrū, kana mwarī wa mwarī; acio nī andū a nyūmba yake. Ūcio nī waganu.

¹⁸ “Ndūkanahīkie mwarī wa nyina na mūtumia waku atuīke mūrū wa mūtumia waku, ūkomage nake mūtumia waku arī muoyo.

¹⁹ “Ndūkanathengerere mūdū-wa-nja mūkomanie rīrīa arī na thaahu wa hīndī yake ya mweri.

²⁰ “Ndūkanakome na mūtumia wa mūdū ūngī, ndūgethaahie nake.

²¹ “Mūtikananeane ciana cianyu irūtīrwo Moleku igongona, mūtikanathaahie rītwa rīa Ngai wanyu. Nī nī nī Jehova.

²² “Ndūkanakome na mūdū mūrūme ta ūrīa mūdū akomaga na mūdū-wa-nja; ūndū ūcio ūrī magigi.

²³ “Ndūkanakome na nyamū nawe wīthaahie nayo. Mūdū-wa-nja ndakanetware harī nyamū akome nayo; gwīka ūguo nā waganu mūkīru njano.

²⁴ “Mūtikanethaahie na ūndū o na ūmwe wa macio, tondū ūguo nīguo ndūrīrī iria ngūingata imweherere ciethaahirie.

²⁵ O naguo būrūri nīwathaahirio; nī ūndū ūcio ngūherithīria mehia maguo, naguo būrūri ūcio ūgītahīka arīa maatūruga kuo.

²⁶ No inyuī, no nginya mūrūmie kīrīra kīa watho wa kūrūmīrīrwo, na mawatho makwa. Andū arīa maciarīrwo būrūri wanyu, kana ageni arīa matūrānāgia na inyuī, matikaneke ūndū o na ūrīkū wa macio marī magigi,

²⁷ nīgūkorwo maūdū macio mothe nīmo meekagwo nī andū arīa maatūruga būrūri ūcio mbere yanyu, naguo būrūri ūcio ūkīnyitwo nī thaahu.

²⁸ O na inyuī mūngīgwatia būrūri ūcio thaahu, nīūkāmūtahīka o ta ūrīa watahīkire arīa maatūruga kuo mbere yanyu.

²⁹ “Mūdū o wothē ūngīka ūndū o na ūmwe wa maūdū macio marī magigi, andū ta acio no nginya maingatwo kuuma kūrī andū ao.

³⁰ Rūmiai maūdū marīa ndīmwathīte na mūtikanarūmīrīre mītugo iyo īrī magigi, īrīa yekagwo mūtaanoka, na mūtikanethaahie nayo. Nīi nī nīi Jehova Ngai wanyu.”

19

Mawatho ma Mithemba Mithemba

¹ Ningī Jehova akīra Musa atīrī,

² “Arīria kūngano gīothe kīa Isiraeli, ūmeere atīrī, “Tuīkai atheru tondū nīi, Jehova Ngai wanyu, ndī mūtheru.

³ “O mūdū wanyu no nginya atīe nyina na ithe, na no nginya mūrūmagie Thabatū ciakwa. Nīi nī nīi Jehova Ngai wanyu.

⁴ “Mūtikanandirike, mūhooyage mīhianano kana mwīthondekere ngai cia kīgera gītweketio. Nīi nī nīi Jehova Ngai wanyu.

⁵ “Rīrīa mūkūrūtīra Jehova igongona rīa ūiguano, rīrutagei na njīra īrīa īngītūma igongona rīu rīanyu rīitīkīrike.

⁶ Igongona rīu mūrīrīage o mūthenya ūcio rīarutwo, kana mūthenya ūyū ūngī; kīndū o gīothe kīa rīo kīngītigara gīkinyie mūthenya wa gatātū, no nginya gīcinwo kīhie biū.

⁷ Kīndū o na kīrīkū kīarīo kīngīkaarīo mūthenya wa gatātū, igongona rīu ti rītheru na rītigetīkīrwo.

⁸ Mūdū o wothē ūngīrīrīa mūthenya wa gatātū, nīagacookererwo nī ūūru ūcio ekīte, tondū nīathaahīte kīndū kīarūtīrwo Jehova kīrī gītheru; mūdū ūcio no nginya aingatwo kuuma kūrī andū ao.

⁹ “Rīrīa mūkūgetha irio būrūri-inī wanyu, mūtikanagethe nginya ndeere-inī cia mīgūnda yanyu, o na mūtikanonganie rūtīki rwa magetha manyu.

¹⁰ Mūtigacookage rīngī kūhaara mīgūnda-inī yanyu ya mīthabībū, o na mūtikahaarage thabībū iria igūite thī. Citigagīriei andū arīa athīini na arīa ageni. Nīi nī nīi Jehova Ngai wanyu.

¹¹ “Mūtikanaiye.

“Mūtikanahēenie.

“Mūdū ndakanahēenie ūrīa ūngī.

¹² “Mūtikanehīte na maheeni mūkīgwetaga rītwa rīakwa, na nī ūndū ūcio mūthaahie rītwa rīa Ngai wanyu. Nīi nī nīi Jehova.

¹³ “Mūtikanahēenie mūdū ūrīa ūngī, muoe indo ciake kana mūmūtunye indo ciake.

“Mūtikanakarīe mūcaara wa mūruti wa wīra ūkinyie rūciū.

¹⁴ “Mūtikanarume mūdū ūtaiguaga, kana mūigīre mūtumumu kīndū gīa kūmūhīnga, no mwītīgagīriei Ngai wanyu. Nīi nī nīi Jehova.

¹⁵ “Mūtikanooomie kīhooto; ndūkanacaīre mūdū tondū nī mūthīini kana mūdū mūnene ūrī igweta, no tuagirai mūdū ūrīa ūngī ciira na kīhooto.

¹⁶ “Mūtikanorūre mūgīcambanāgia gatagatī-inī ka andū anyu.

“Mūtikaneeke ūndū ūngīrehere mūdū ūrīa ūngī ūgwati. Nīi nī nīi Jehova.

¹⁷ “Ndūkanathūre mūrū wa thoguo ngoro-inī yaku. Kaanāgia mūdū ūrīa ūngī maūdū ūtekūhīhīrīra nīgeetha ndūkanagwatanīre nake mahītia-inī make.

¹⁸ “Ndūkanerīhīrie kana ūtume mūdū wanyu ūthū, no endaga mūdū ūrīa ūngī o ta ūrīa wīyendete wee mwene. Nīi nī nīi Jehova.

19 “ Rūmagiai uuge wakwa.

“ Ndūkanaciarithanie nyamū itarī cia kīruka kīmwe.

“ Ndūkanahaande mūgūnda waku mbeū mīthemba ĩrī.

“ Ndūkanehumbe nguo ĩtumītwo na ndigi mīthemba ĩrī ĩtahaanaine.

20 “ Mūndū mūrūme angīkoma na mūndū-wa-nja ngombo, nake aakorwo nīmūurie nī mūndū ũngī, no ndakūūrītwo kana akarekererio, no nginya maherithio ta ūria kwagīrīre. No matikooragwo, tondū mūndū-wa-nja ūcio ndatigīte gūtuika ngombo.

21 Nake mūndū mūrūme ūcio-rī, no nginya arute ndūrūme, amītware itoonyero-ĩnī rīa Hema-ya-Gūtūnganwo ĩtuīke iruta rīa kūrūtīrwo Jehova rīa kūhoroherio mahītia.

22 Mūthīnjīri-Ngai nīakahoroheria mūndū ūcio na ndūrūme ĩyo ya iruta rīa mahītia, ĩrūtīrwo hau mbere ya Jehova nī ūndū wa rīhīa rīu ehītie, nake nīakarekerwo rīhīa rīake.

23 “ Rīrīa mūgaatoonya būrūri ūcio wa Kaanani, na mūhaande mīti ya mīthemba yothe ĩciaraga maciaro-rī, nī mūgaatua atī maciaro macio marī na thaahu. Ihinda rīa mīaka ĩtatū nīmūkamatusa atī marī na thaahu, na matikanarīo.

24 Mwaka wa kana, maciaro mothe mayo nīmagatuīka matheru, matuīke maruta ma kūgoocithia Jehova.

25 No mwaka wa gatano, no mūrīe maciaro mayo. Ūguo nīguo magetha manyu makaongerereka. Nīi nī nīi Jehova Ngai wanyu.

26 “ Mūtikanarīe nyama ĩrī na thakame thīmī wayo.

“ Mūtigekage maūndū ma kūragūra kana ma kūrogana.

27 “ Mūtikanenje njuīrī cianyu thikīrīrio-ĩnī kana mūrēnge mīthia ya nderu cianyu.

28 “ Mūtikanetemange mūrī yanyu nī ūndū wa andū arīa akuū, kana mwīkīre marūuri mūrī-ĩnī yanyu. Nīi nī nīi Jehova.

29 “ Ndūkanaagithie mwarīguo gītīo na ūndū wa kūmūrēkereria atuīke mūmaraya, kana ūndū ūcio ūtūme būrūri ūgarūrūkīre ūmaraya, na ūiyūrwo nī waganu.

30 “ Menyagīrīrai Thabatū ciakwa, na mūtīage handū hakwa harīa haamūre. Nīi nī nīi Jehova.

31 “ Mūtikanatuīrie maūndū kūrī andū arīa marī maroho ma kūragūra kana arogī, nīgūkorwo nīmakamūgwatia thaahu. Nīi nī nīi Jehova Ngai wanyu.

32 “ Rūgamagīrai andū arīa akūrū, mūmatīage; heagai andū arīa akūrū gītīo, na mwītīgagīre Ngai wanyu. Nīi nī nīi Jehova.

33 “ Hīndī ĩrīa mūgeni aatūūrania na inyuī būrūri-ĩnī wanyu, mūtikanamwīke ūru.

34 Mūgeni ūria ūtūūranagia na inyuī no nginya atuagwo taarī mūndū ūciarīrwo būrūri wanyu. Mwendei ta ūria mwīendete inyuī ene, nīgūkorwo o na inyuī mwarī ageni būrūri wa Misiri. Nīi nī nīi Jehova Ngai wanyu.

35 “ Mūtīkahūthagīre ĩthimi itarī cia kīhoo to rīrīa mūgūthima ūraihu, kana ūritū, kana ūngī.

36 Hūthagīrai ĩthimi cia kīhoo to, na mahiga ma gūthima ma kīhoo to, na eba ya kīhoo to, na hini ya kīhoo to. Nīi nī nīi Jehova Ngai wanyu ūria wamūrutire būrūri wa Misiri.

37 “ Rūmagiai ĩrīra ciakwa cia watho ciothe na mawatho makwa mothe, na mūmarūmagīrīre. Nīi nī nīi Jehova.’”

20

Kūherithio nī Ūndū wa Mehia

1 Ningī Jehova akīra Musa atīrī,

2 “ ĩra andū a ĩsiraēli atīrī: ‘Mūisiraēli o wothe kana mūgeni o wothe ūria ūtūūraga būrūri wa ĩsiraēli ūkaaheana ūmwe wa ciana ciake kūrī ngai ĩria ĩtagwo Moleku, no nginya alooragwo. Mūingī wothe nī ūkaamūhūra na mahiga nyuguto.

3 Nīngahūgūkīra mūndū ūcio, na nīngamūingata kuuma kūrī andū ao; tondū wa kūheana ciana ciake kūrī Moleku, nīathaahīte handū hakwa harīa haamūre na agathaahia rītwa rīakwa ĩtheru.

4 Mūingī ūcio wa andū ūngīkaaga kūherithia mūndū ūcio ūheanīte ūmwe wa ciana ciake kūrī Moleku, mage kūmūūraga-rī,

5 nīngahūgūkīra mūndū ūcio, hamwe na andū a nyūmba yake, na ndīmaingate kuuma kūrī andū ao, we mwene na arīa othe mamūrūmagīrīra na kūhūra ūmaraya na Moleku.

6 “ Nīngahūgūkīra mūndū ūria ūtūūragia maūndū kuuma kūrī andū arīa marī na maroho ma kūragūra na kuuma kūrī arogī, nīguo ahūre ūmaraya na ūndū wa kūmarūmīrīra, na nīngamūingata kuuma kūrī andū ao.

7 “ ‘Mwiyamūrei mūtuike atheru tondū nī nī nī Jehova Ngai wanyu.

8 Rūmagiai irīra ciakwa cia watho na mūcirūmagīrīre. Nī nī nī Jehova, ūria ūmūtheragia.

9 “ ‘Mūndū o wothe ūngīruma ithe kana arume nyina, no nginya ooragwo. Nīarumīte ithe kana akaruma nyina, na thakame yake nīkamūcookerera.

10 “ ‘Mūndū mūrūme angītharia na mūtumia wa mūndū ūngī, atharie na mūtumia wa mūndū wa itūūra rīake, itharia icio cieri, mūndū mūrūme ūcio na mūtumia, no nginya mooragwo.

11 “ ‘Mūndū mūrūme angīkoma na mūtumia wa ithe, nīaconorithīte ithe. Mūndū mūrūme ūcio na mūtumia ūcio eerī no nginya mooragwo; thakame yao nīkamacookerera.

12 “ ‘Mūndū mūrūme angīkoma na mūtumia wa mūrū, eerī no nginya mooragwo. Ūndū ūcio mekite nī waganu ūkīrite njano; thakame yao nīkamacookerera.

13 “ ‘Mūndū mūrūme angīkoma na mūndū mūrūme ūngī ta ūria mūndū akomaga na mūndū-wa-nja-rī, andū acio eerī nīmekite ūndū ūrī magīgi. No nginya mooragwo; thakame yao nīkamacookerera.

14 “ ‘Mūndū mūrūme angīhikia mūndū-wa-nja na ahikie nyina, ūcio nī waganu. Mūndū mūrūme ūcio na andū-a-nja acio eerī no nginya macinwo na mwakī, nīgeetha gūtikanakorwo na waganu thīnī wanyu.

15 “ ‘Mūndū mūrūme angīkoma na nyamū-rī, no nginya mūndū ūcio ooragwo, na no nginya mūrūrage nyamū iyo.

16 “ ‘Mūndū-wa-nja angītwarīrīra harī nyamū nīguo akome nayo-rī, nīmūkooraga mūndū-wa-nja ūcio hamwe na nyamū iyo. No nginya mūndū-wa-nja ūcio ooragwo na nyamū iyo yūragwo; thakame yake nīkamūcookerera, na thakame ya nyamū iyo imīcookerere.

17 “ ‘Mūndū mūrūme angīhikia mwarī wa ithe, arī mwarī wa ithe kana wa nyina, na makomanie, icio nī njono. No nginya maingatwo mehere kuuma kūrī andū ao. Nīaconorithīte mwarī wa ithe. Na nīagacookererwo nī ūuru ūcio ekīte.

18 “ ‘Mūndū mūrūme angīkoma na mūndū-wa-nja hīndi yake ya mweri, nīaguūria riurīro rīake, o nake mūndū-wa-nja ūcio agakīguūria riurīro rīa thakame yake. Andū acio eerī nīmakaingatwo kuuma kūrī andū ao.

19 “ ‘Ndūkanakome na tataguo kana mwarī wa nyina na thoguo, nī ūndū gwīka ūguo nī gūconorithia mūndū ūria mūrī rūrīra; inyuī eerī nīmūgacookererwo nī ūuru ūcio mwīkite.

20 “ ‘Mūndū angīkoma na tatawe-rī, nīaconorithīte mamawe. Nīmagacookererwo nī ūuru ūcio mekite; magaakua matarī magīa mwana.

21 “ ‘Mūndū angīhikia mūtumia wa mūrū wa nyina ūcio nī thaahu, nīaconorithīte mūrū wa nyina. Megūtūūra matarī magīa mwana.

22 “ ‘Rūmagiai irīra ciakwa ciothe cia watho, na mawatho makwa mūmarūmagīrīre, nīguo mūtūire būrūri ūria ndīramūtware, na nīgeetha ndūkanamūtahike.

23 Mūtikanatūire kūrīngana na mītugo ya ndūrīrī iria ngūingata imweherere. Ndacimenire nī tondū nīciekire maūndū macio mothe.

24 No nī ngīmūrīra atūrī, “Nīmūkegwatīra būrūri wao; nīngamūhe guo ūtuīke igai rīanyu, būrūri ūrī būthi wa iria na ūūkī.” Nī nī nī Jehova Ngai wanyu, ūria wamwamūrīre kuuma kūrī ndūrīrī.

25 “ ‘Nī ūndū ūcio no nginya mūkūūranage nyamū iria itarī thaahu na iria irī thaahu, na nyoni iria itarī thaahu na iria irī thaahu. Mūtikanethaahie na nyamū kana nyoni o na irīkū, kana kīndū o gīothe gīthiagīra thī, iria ciothe ndaamūranirie tondū irī thaahu harī inyuī.

26 No nginya mūtuīke atheru harī nī, tondū nī, Jehova, ndī mūtheru, na nīndīmwanūranīte na ndūrīrī iria ingī mūtuīke akwa kūmbe.

27 “ ‘Mūndū mūrūme kana mūndū-wa-nja ūrī maroho marīa maragūruga kana mūrōgi thīnī wanyu, no nginya makoaragwo. Mūmahūire na mahiga nyuguto. Thakame yao nīkamacookerera.’ ”

21

Mawatho ma Kūrūmūrīrwo nī Athīnjīri-Ngai

1 Nake Jehova akūrīra Musa atūrī, “Arīria athīnjīri-Ngai, nīo ariū a Harūni, ūmeere atūrī: ‘Mūthīnjīri-Ngai ndakanethaahie nī ūndū wa mūndū wao ūkuīte,

2 tīga no akorīrwo arī mūndū wa nyūmba yake, ta nyina kana ithe, kana mūrū kana mwarī, kana mūrū wa nyina,

³ kana mwarĩ wa nyina ũtarĩ mũhiku ũria ateithagia nĩ ũndũ ndarĩ na mũthuuri, nĩ ũndũ wake-rĩ, no ethaahie.

⁴ Ndakanethaahie nĩ ũndũ wa athoni ake, na nĩ ũndũ ũcio anyiitwo nĩ thaahu.

⁵ “ ‘Athĩnjĩri-Ngai matikanenjwo mũtwe, kana marengerere mũthia ya nderu ciao kana metemange mũĩri yao nĩ ũndũ wa gũkuĩrwo.

⁶ No nginya makorwo marĩ atheru harĩ Ngai wao, na matikanathaahie rĩitwa rĩa Ngai wao. Tondũ nĩo matwaragĩra Jehova indo iria arutĩrwo irĩ iruta rĩa njino, nĩcio irio cia Ngai wao, no nginya makorwo marĩ atheru.

⁷ “ ‘Athĩnjĩri-Ngai matikanahikie andũ-a-nja arĩa methaahĩtie na ũmaraya, kana arĩa matiganĩte na athuuri ao, tondũ athĩnjĩri-Ngai nĩ atheru harĩ Ngai wao.

⁸ Matuagei atheru, tondũ nĩo marutagĩra Ngai wanyu irio iria arutĩrwo igongona. Matuagei atheru, tondũ nĩ Jehova ndĩ mũtheru, o nĩ ũria ũmũtheragia.

⁹ “ ‘Mwarĩ wa mũthĩnjĩri-Ngai angũthaahia na gũtuĩka mũmaraya, nĩaconorĩthĩtie ithe; no nginya acinwo na mwaki.

¹⁰ “ ‘Mũthĩnjĩri-Ngai ũria mũnene, ũria ũrĩ gatagatĩ ka ariũ-a-ithe, na ũitĩrĩrio maguta mũtwe na akaamũrwo nĩguo ehumbage nguo cia ũthĩnjĩri-Ngai, ndakanarekererie njuĩrĩ yake ikare itarĩ njanũre kana atembũrange nguo ciake.

¹¹ Ndakanatoonye handũ harĩ kũimba. Ndakanethaahie o na aakorwo nĩ ũndũ wa ithe kana nyina,

¹² o na ndakanoime handũ-harĩa-haamũre ha Ngai wake, kana ahathaahie, tondũ nĩamũrĩtwo, agaitĩrĩrio maguta ma Ngai wake. Nĩ nĩ nĩ Jehova.

¹³ “ ‘Mũndũ-wa-nja ũria akaahikia no nginya agaakorwo arĩ mũirĩtu gathirange.

¹⁴ Ndakanahikie mũtumia wa ndigwa, kana mũtumia matiganĩte na mũthuuriwe, kana mũndũ-wa-nja wĩthaahĩtie na ũmaraya, no akaahikia mũirĩtu gathirange wa andũ ao,

¹⁵ nĩgeetha ndakanathaahie rũciaro rwake gatagatĩ ka andũ ao. Nĩ nĩ nĩ Jehova, ũria ũmũtheragia. ’”

¹⁶ Ningĩ Jehova akĩira Musa atĩrĩ,

¹⁷ “ ‘Ira Harũni atĩrĩ: ‘Harĩ njiarwa iria igooka, gũtirĩ mũndũ wa njiaro ciaku ũrĩ na kaũũgũ ũgaakuhĩrĩria nĩguo arutĩre Ngai wake irio cia igongona.

¹⁸ Gũtirĩ mũndũ o na ũmwe ũrĩ na kaũũgũ ũgaakuhĩrĩria: mũndũ mũtumumu kana gĩthua, kana mũndũ mũthũku ũthiũ, kana ũrĩ na wonje,

¹⁹ mũndũ mwonju kũgũrũ kana guoko,

²⁰ mũndũ ũrĩ iguku kana mũhomu, mũndũ ũrĩ na kaũũgũ ka riitho, kana mũndũ ũrĩ na ironda iratogota kana iroira, kana mũthũku nyee.

²¹ Gũtirĩ mũndũ wa njiaro cia Harũni ũria mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩ kaũũgũ ũgaakuhĩrĩria nĩguo atware maruta marĩa marutĩrwo Jehova ma njino. Ŭcio ũrĩ na kaũũgũ ndakanakuhĩrĩrie atĩ nĩguo arute irio icio cia Ngai wake cia igongona.

²² We no arĩe irio iria theru mũno cia Ngai wake, o na irio iria theru;

²³ no rĩrĩ, nĩ ũndũ wa ũũgũ ũcio wake, ndakanakuhĩrĩrie gĩtambaya gĩa gũcuurio kana athengerere kĩgongona, nĩgeetha ndagathaahie handũ hau hakwa harĩa haamũre. Nĩ nĩ nĩ Jehova, ũria ũmatheragia. ’”

²⁴ Nĩ ũndũ ũcio Musa akĩira Harũni na ariũ ake ũguo, o na akĩira andũ a Isiraeli othe.

22

Maruta marĩa Ngai Angũtikĩra

¹ Ningĩ Jehova akĩira Musa atĩrĩ,

² “ ‘Ira Harũni na ariũ ake matĩage maruta marĩa matheru marĩa andũ a Isiraeli maanyamũrĩre, nĩgeetha matikanathaahie rĩitwa rĩakwa itheru. Nĩ nĩ nĩ Jehova.

³ “ ‘Meere atĩrĩ, ‘Njiarwa iria igooka thuutha, mũndũ o na ũrĩkũ wa njiaro cianyu angĩgakorwo ethaahĩtie, nake akuhĩrĩrie maruta marĩa matheru marĩa andũ a Isiraeli maamũrĩre Jehova, mũndũ ũcio no nginya aingatwo, ehene mbere yakwa. Nĩ nĩ nĩ Jehova.

⁴ “ ‘Mũndũ wa njiaro cia Harũni angĩkorwo arĩ na mũrimũ wa ngoothi ũngĩgwatanio, kana mwĩrĩ wake ũkoira, ndakaarĩa indo iria theru irutĩtwo cia maruta, nginya agaathirwo nĩ thaahu. Ningĩ nĩakanyiitwo nĩ thaahu angĩkaahutia kĩndũ gĩthaahie nĩ kĩimba, kana ahutie mũndũ o wotho ũria uumĩtwo nĩ hinya wa arũme,

⁵ o na kana angĩhutia kĩndũ o gĩothe kĩa gĩtambaga thĩ kĩa kĩngĩmũgwatia thaahu, kana ahutie mũndũ o na ũrĩkũ ũngĩtũma anyiitwo nĩ thaahu, o na thaahu ũcio ũngĩkorwo nĩ ũrĩkũ.

⁶ Mündū ūria ūngīhutia kīndū o na kīrīkū ta kīu nīakanyiitwo nī thaahu o nginya hwai-inī. Ndakanarīe kīndū o na kīrīkū kīa maruta marīa maamūre, no akorirwo ethambīte mwīrī na maai.

⁷ Riūa riathūa nīagathirwo nī thaahu, na thuutha ūcio no arīe maruta marīa maamūre, tondu nīcio irio ciake.

⁸ Ndakanarīe nyama cia nyamū īkuīte, kana nyama cia nyamū itambuuritwo nī nyamū cia gīthaka, nīguo ndakae gūthaahio nīcio. Nī nī nī Jehova.

⁹ “Athīnjīri-Ngai nīmarūmagie mawatho makwa nīgeetha matikahītagie, nao makue nī ūndū wa kwaga gūtiīa mawatho macio. Nī nī nī Jehova ūria ūmatheragia.

¹⁰ “Gūtīrī mūndū o na ūrīkū ūtarī wa nyūmba ya mūthīnjīri-Ngai wagīrīrwo nī kūrīa maruta marīa matheru, o na mūgeni wa mūthīnjīri-Ngai, kana mūruti wa wīra gwake o nao matigacīrīe.

¹¹ No mūthīnjīri-Ngai angīgūra ngombo na mbeeca, kana ngombo īciarīrwo gwake mūcīi, ngombo īyo no īrīe irio ciake.

¹² Mwarī wa mūthīnjīri-Ngai anghīkio nī mūndū ūtarī mūthīnjīri-Ngai, ndakanarīe kīndū o na kīmwe kīa maruta macio matheru.

¹³ No mwarī wa mūthīnjīri-Ngai angītūika mūtumia wa ndigwa, kana matigane na mūthuuriwe na ndarī ciana, nake acooke agaikare gwa ithe o ta rīrīa aarī mwīthī, no arīe irio icio nyamūre cia ithe. No mūndū ūtetīkīrītio, ndakanarīe kīndū o na kīmwe gīacio.

¹⁴ “Mūndū o wothe angīrīa maruta matheru atekūmenya, no nginya acookerie mūthīnjīri-Ngai kīndū kīu kīamūre arīite na ongerere gīcunjī gīa gatano gīa thogora wakīo.

¹⁵ Athīnjīri-Ngai matikanathaahie maruta marīa matheru marīa andū a Isiraeli marutagīra Jehova,

¹⁶ na ūndū wa kūmetīkīria marīe maruta macio matheru, na ūguo ūtūme mūcookererwo nī mahītia marīa mūngīrīthio. Nī nī nī Jehova ūria ūmatheragia.”

Magongona marīa Matangūtīkīrīka

¹⁷ Nīngī Jehova akīra Musa atīrī,

¹⁸ “Arīria Harūni na arīū ake, na warīrie andū a Isiraeli othe, ūmeere atīrī: ‘Mūndū o na ūrīkū thīnī wanyu, arī Mūisiraeli kana arī mūgeni ūtūūraga Isiraeli, angīkaarutīra Jehova kīheo kīa iruta rīa njino nī ūndū wa kūhingia mwīhītwa, kana kīrī kīa iruta rīa kwīyendera,

¹⁹ no nginya akaaruta njamba itarī na kaūūgū kuuma kūrī ng’ombe, kana ng’ondu, kana mbūrī, nīgeetha kīheo kīu gūtīkīrīke handū-inī hanyu.

²⁰ Mūtikanarehe kīndū o na kīrīkū kīrī na kaūūgū, tondu gītigeetīkīrīka handū-inī hanyu.

²¹ Rīrīa mūndū arīrutaga kīndū kīumīte rūrū-inī rwake rwa ng’ombe kana rwa mbūrī, kīrī kīa iruta rīa ūiguano rīa kūrūtīrwo Jehova, nīguo ahingie mwīhītwa wa mwanya, kana kīa iruta rīa kwīyendera, no nginya gīkoragwo gītārī na kaūūgū kana kameni nīguo gūtīkīrīke.

²² Mūtikanarutīre Jehova nyamū ndumumu kana ndihie, kana īrathua, kana kīndū o gīothe kīrī na mbatata, kana kīrī na ironda iratogota kana iroira. Mūtikanagīrīre o na īmwe ya icio kīgongona-inī itūike ya iruta rīa gūcinwo na mwaki harī Jehova.

²³ No rīrī, no mūrute ndegwa, kana ng’ondu nyonju kana homu, irī ya igongona rīa kwīyendera, no īyo ndīngītīkīrīwo itūike ya kūhingia mwīhītwa.

²⁴ Mūtikanarutīre Jehova nyamū irīa itihītio nyee, kana ikamendereka, kana ndarūre, kana hakūre. Mūtikanarute magongona ta macio būrūrī-inī wanyu,

²⁵ na mūtikanamūkīre nyamū ta icio kuuma kūrī mūndū mūgeni afī nīguo mūcirute itūike irio cia Ngai wanyu. Nyamū ta icio itīngītīkīrīka handū-inī hanyu, nī ūndū nī nyonju, na irī na ūūgū.”

²⁶ Nīngī Jehova akīra Musa atīrī,

²⁷ “Rīrīa gacaū, kana gatūrīme, kana koori gaaciarwo, karīkaraga na nyina mīthenya mūgwanja. Kuuma mūthenya wa kanana na thuutha ūcio, nīgagetīkīrīka gatūike iruta rīa gūcinwo na mwaki harī Jehova.

²⁸ Mūtikanathīnje ng’ombe kana ng’ondu hamwe na mwana wayo mūthenya ūmwe.

²⁹ “Rīrīa mūkūruta igongona rīa gūcookeria Jehova ngaatho, rīrutagei na njīra ya gūtūma rītīkīrīke nī ūndū wanyu.

³⁰ No nginya rīrītio mūthenya o ro ūcio rīarutwo; mūtikanatigie kīndū kīarīo gīkinyie rūciinī. Nī nī nī Jehova.

³¹ “Rūmagiai maathanī makwa na mūmarūmagīrīre. Nī nī nī Jehova.

³² Mütikanathaahie rīitwa rīakwa itheru. No nginya andū a Isiraeli mamenyage atī ndī mūtheru. Nīi nī nī Jehova ūria ūmūtheragia,

³³ na ūria wamūrutire būrūri wa Misiri ndūike Ngai wanyu. Nīi nī nī Jehova.”

23

Ciathī iria Njathane

¹ Ningī Jehova akūra Musa atīrī,

² “Arīria andū a Isiraeli, ūmeere atīrī: ‘Ici nīcio ciathī ciakwa iria ciathanitwo, o iria ciathanitwo cia Jehova, iria mūkaahunjanīria ūhorō wacio atī nī ciūngano theru.

Thabatū

³ “ Kūrī na mūthenya itandatū rīria mūngīruta wīra, no mūthenya wa mūgwanja nī Thabatū ya kūhurūka, mūthenya wa kīūngano gītheru. Mütikanarute wīra o na ūrikū, kūrīa guothe mūgaatūūra, iyo nī Thabatū ya Jehova.

Bathaka na Mīgate itarī Mūkīre Ndawa ya Kūmbia

⁴ “ ‘Ici nīcio ciathī iria ciathanitwo cia Jehova, nīcio ciūngano iria theru, iria mūrīhunjanagīria mahinda ma cio makinya.

⁵ Bathaka ya Jehova irīambagīrīria hwaī-inī kwaira, mūthenya wa ikūmi na ina wa mweri wa mbere.

⁶ Mūthenya wa ikūmi na itano, wa mweri ūcio nīguo gīathī kīa Jehova kīa Mīgate itarī Mūkīre Ndawa ya Kūmbia kīrīambagīrīria, na kwa ihinda rīa mūthenya mūgwanja no nginya mūrīage mīgate itarī na ndawa ya kūmbia.

⁷ Mūthenya wa mbere mūgīe na kīūngano gītheru, na mütikarute wīra ūria mūrutaga.

⁸ Mūthenya mūgwanja rutagīrai Jehova iruta rīa gūcinwo na mwakī. Na mūthenya wa mūgwanja, mūgiage na kīūngano gītheru, na mütikanarute wīra ūria mūrutaga.’ ”

Magetha ma Mbere

⁹ Ningī Jehova akūra Musa atīrī,

¹⁰ “Arīria andū a Isiraeli, ūmeere atīrī: ‘Rīria mūgaatoonya būrūri ūcio ngūmūhe na mūgethe magetha maguo, nīmūkarehere mūthīnjīri-Ngai kīohe kīa mbere kīa ngano irīa mūkaagetha.

¹¹ Nake athūngūthie kīohe kīu mbere ya Jehova nīguo gītīkīrīke handū-inī hanyu; mūthīnjīri-Ngai agagīthūngūthia mūthenya ūria ūrūmīrīre Thabatū.

¹² Mūthenya ūcio mūgaathūngūthia kīohe kīu, no nginya mūkaarutīra Jehova iruta rīa njino rīa gatūrūme ka ūkūrū wa mwaka ūmwe gatārī na kaūgū,

¹³ hamwe na iruta rīarō rīa mūtu wa gīthimi gīa icunjī igīrī cia ikūmi cia eba imwe* ya mūtu ūria mūhinyu mūno ūtukanitio na maguta, nīrō iruta rīrutīrwo Jehova rīa gūcinwo na mwakī, rīrī na mūtārārīko mwega, na iruta rīa kūnyuuo, rīrī gacunjī kamwe ka inya ka hini imwe† ya ndibeī.

¹⁴ Mütikanarīe mūgate o na ūrikū, kana ngano ya kūhūhio, kana ya mūgethano, o nginya mūthenya ūria mūkaarehera Ngai wanyu iruta rīrī. Ūndū ūyū ūtūike watho mwandīke wa gūtūūra nginya kūrī njiarwa iria igooka, kūrīa guothe mūgaatūūra.

Gīathī kīa Magetha

¹⁵ “ ‘Kuuma mūthenya ūria ūrūmīrīre Thabatū, mūthenya ūria mawatwarire kīohe kīa iruta rīa gūthūngūthio, mūgatara ciumia ingī mūgwanja.

¹⁶ Mūtare matukū mīrongo itano kuuma mūthenya ūria ūrūmīrīre Thabatū ya kūhingithia mūgwanja, mūcooke mūrutire Jehova iruta rīa mūtu wa ngano ya mūgethano.

¹⁷ Kuuma kūrīa guothe mūtūūra, mūrehe mīgate rīrī ithondeketwo na tūcunjī twīrī twa ikūmi twa eba imwe ya mūtu ūria mūhinyu mūno, irugitwo na ndawa ya kūmbia, itūike ya iruta rīa gūthūngūthio rīa maciaro ma mbere marutīrwo Jehova.

¹⁸ Rutanīriai mīgate iyo na tūtūrūme mūgwanja, o kamwe karī na ūkūrū wa mwaka ūmwe, na tūtārī na kaūgū, na gatēgwa kamwe, na ndūrūme igīrī. Nacio igaatūika iruta rīa njino rīrutīrwo Jehova, hamwe na maruta macio ma mūtu na ma kūnyuuo, rīrī nī iruta rīa gūcinwo na mwakī, rīrī na mūtārārīko mwega wa gūkenia Jehova.

¹⁹ Mūcooke mūrute thenge imwe ya igongona rīa kūhoroherio mehīa, na tūtūrūme twīrī, o kamwe karī na ūkūrū wa mwaka ūmwe, twa iruta rīa ūiguano.

* 23:13 nī ta kilo inya na nuthu (4:5) † 23:13 nī ta lita 1

²⁰ Mũthĩnjĩri-Ngai nĩagathũngũthia tũtũrũme tũu tweerĩ mbere ya Jehova, tũtuĩke iruta rĩa gũthũngũthio, hamwe na mĩgate iyo wa maciaro ma mbere. Macio nĩ maruta matheru marutĩrwo Jehova nĩ ũndũ wa mũthĩnjĩri-Ngai.

²¹ Mũthenya o ro ũcio, nĩmũkahunjanĩria kĩũngano gĩtheru, na mũtikanarute wĩra ũria mũrutaga. Ũyũ nĩguo ũgaatuĩka watho mwandĩke wa gũtũũra nginya harĩ njiarwa iria igooka, o kũria guothe mũgaatũũra.

²² “Rĩria mũkaagetha irio bũrũri-inĩ wanyu, mũtikanagethe nginya ndeere-inĩ cia mĩgũnda wanyu, o na mũtikanonganie rũitĩki rwa magetha manyu. Rũtigagĩriei andũ arĩa athũni na arĩa agenĩ. Nii nĩ nĩ Jehova Ngai wanyu.”

Giathĩ gĩa Kũhuha Tũrumbeta

²³ Ningĩ Jehova akĩira Musa atĩrĩ,

²⁴ “Ĩra andũ a Isiraeli atĩrĩ: ‘Mũthenya wa mbere wa mweri wa mũgwanja-rĩ, nĩmũrĩgĩaga na mũthenya wa kũhurũka, kĩũngano gĩtheru, na ũririkanagwo na ũndũ wa kũhuha tũrumbeta.

²⁵ Mũtikanarute wĩra ũria mũrutaga, no mũrutagĩre Jehova iruta rĩa gũcinwo na mwaki.’”

Mũthenya wa Kũhoroherio Mehia

²⁶ Ningĩ Jehova akĩira Musa atĩrĩ,

²⁷ “Mũthenya wa ikũmi wa mweri ũyũ wa mũgwanja, nĩguo Mũthenya wa Kũhoroherio Mehia. Mũgĩage na kĩũngano gĩtheru na mwĩimage irio, na mũrutagĩre Jehova iruta rĩa gũcinwo na mwaki.

²⁸ Mũtikanarute wĩra mũthenya ũcio, tondũ nĩguo Mũthenya wa Kũhoroherio Mehia, hĩndĩ irĩa mũrahoroherio mehia mbere ya Jehova-Ngai wanyu.

²⁹ Mũndũ o na ũrĩkũ ũria ũtakeima irio mũthenya ũcio nĩakaingatwo kuuma kũrĩ andũ ao.

³⁰ Mũndũ o wotho ũkaaruta wĩra mũthenya ũcio nĩngamũniina kuuma thĩnĩ wa andũ ao.

³¹ Mũtikanarute wĩra o na ũrĩkũ. Ũyũ ũgũtuĩka watho mwandĩke wa gũtũũra nginya harĩ njiarwa iria igooka, o kũria guothe mũgaatũũra.

³² ĩyo nĩ Thabatũ wanyu ya kũhurũka, na no nginya mwĩime irio. Kuuma hwaĩ-inĩ wa mũthenya wa kenda wa mweri o ro ũcio nginya hwaĩ-inĩ wa mũthenya ũcio ũngĩ, nĩmũrĩmenyagĩrĩa Thabatũ wanyu.”

Giathĩ gĩa Ithũnũ

³³ Ningĩ Jehova akĩira Musa atĩrĩ,

³⁴ “Ĩra andũ a Isiraeli atĩrĩ: ‘Mũthenya wa ikũmi na ĩtano wa mweri wa mũgwanja nĩguo Giathĩ kĩa Jehova gĩa Ithũnũ gĩkaambĩrĩria, na gĩgaaikara mũthenya mũgwanja.

³⁵ Mũthenya wa mbere nĩ wa kĩũngano gĩtheru; mũtikanarute wĩra ũria mũrutaga.

³⁶ Mũthenya mũgwanja mũkaarutagĩra Jehova maruta ma gũcinwo na mwaki, naguo mũthenya wa ĩnana-rĩ, mũgĩe na kĩũngano gĩtheru, na mũrutĩre Jehova iruta rĩa gũcinwo na mwaki. Mũthenya ũcio nĩguo wa kũhinga kĩũngano; mũtikanarute wĩra ũria mũrutaga.

³⁷ (“ ĩci nĩcio ciathĩ cia Jehova iria ciathanĩtwo, iria mũkaahunjanĩria irĩ ciũngano theru cia kũrehere Jehova maruta ma gũcinwo na mwaki, na nĩmo maruta ma njino, na maruta ma mũtu, na magongona na maruta ma kũnyuuo marĩa marĩbataranagia o mũthenya.

³⁸ Maruta maya nĩ ma kuongererwo harĩ marĩa mangĩ ma Thabatũ cia Jehova na nyongerera ya iheo cianyu na kĩria gĩothe mwĩranĩire na mwĩhitwa, na maruta mothe na kwĩyendera marĩa mũrutagĩra Jehova.)

³⁹ “Nĩ ũndũ ũcio, kwambĩrĩria mũthenya wa ikũmi na ĩtano wa mweri wa mũgwanja, mwarĩkia kũgetha irio bũrũri-inĩ, nĩ mũgaakũngũũra giathĩ kũ kĩa Jehova mũthenya mũgwanja. Mũthenya wa mbere nĩ wa kũhurũka, na mũthenya wa ĩnana o naguo no wa kũhurũka.

⁴⁰ Mũthenya wa mbere nĩmũkooya maciaro marĩa mega mũno ma mĩĩ, na mathĩgĩ ma mĩtende, na honge cia mĩĩ irĩa irĩ na mathangũ mangĩ, na cia mĩĩ irĩa ĩmeraga tũrũĩ-inĩ, na mũkene mũrĩ mbere ya Jehova Ngai wanyu mũthenya mũgwanja.

⁴¹ Kũngũyagĩrai ũndũ ũyũ arĩ giathĩ kĩa Jehova mũthenya mũgwanja o mwaka. ũndũ ũyũ nĩ ũtuĩke watho mwandĩke wa gũtũũra nginya harĩ njiarwa iria igooka; kũngũyagĩrai ũndũ ũcio mweri-inĩ wa mũgwanja.

⁴² Ikaragai ithũnũ-inĩ mũthenya mũgwanja. Andũ a Isiraeli arĩa othe maciarĩrwo Isiraeli magaaikaraga ithũnũ-inĩ,

⁴³ nĩ ùndũ ùcio njiaro cianyũ nĩkamenya atĩ nĩ nĩ ndaatũmire andũ a Isiraeli maikare ithũnũ-inĩ hĩndĩ őrĩ ndaamarutire bũrũri wa Misiri. Nĩ nĩ nĩ Jehova Ngai wanyu.' "

⁴⁴ Nĩ ùndũ ùcio Musa akĩanĩrĩra kũrĩ andũ a Isiraeli ũhoro wa ciathĩ icio ciathanĩtwo cia Jehova.

24

Maguta na Mĩgate ya Kũigwo Mbere ya Jehova

¹ Ningĩ Jehova akĩra Musa atĩrĩ,

² "Atha andũ a Isiraeli makũrehere maguta marĩa makeere wega ma ndamayũ hihe ma gũkũheaga ũtheri, nĩgeetha matawa maikarage maakanĩte hĩndĩ ciothe.

³ Nja ya gĩtambaya gĩa gũcuurio kĩa kĩrĩ mbere ya ithandũkũ rĩa Ūira o kũu Hema-inĩ-ya-Gũtũnganwo-rĩ, Harũni nĩamenyagĩrĩre matawa macio mbere ya Jehova kuuma hwaĩ-inĩ o nginya rũciinĩ, hĩndĩ ciothe. Ùndũ ũyũ ũgaatuĩka watho mwandĩke wa gũtũura wa njiarwa őrĩa igooka.

⁴ Matawa macio marĩ mbere ya Jehova, o macio maigĩrĩrwo mũtĩ-inĩ wa matawa wa thahabu őrĩa therie no nginya mamenyagĩrĩrwo hĩndĩ ciothe.

⁵ "Oya mũtu őrĩa mũhinyu mũno, ũthondeke mĩgate ikũmi na őrĩ, o mũgate ũmwe ũrugwo na tũcunjĩ twĩrĩ twa ikũmi twa eba ımwe.*

⁶ Ūcooke ũmiare mũhari őrĩ, o mũhari mĩgate itandatũ, ũmĩgĩrĩre igũrũ rĩa metha ya thahabu therie hau mbere ya Jehova.

⁷ Na o mũhari-inĩ nĩhaigwo ũbani őrĩa mũtherie ũtuĩke gĩcunjĩ gĩa kĩrĩrikano ũrũgamĩrĩre mĩgate őrĩo, na ũtuĩke iruta rĩa njino rĩrutĩrwo Jehova na mwaki.

⁸ Mĩgate őrĩo nĩ iigagwo mbere ya Jehova hĩndĩ ciothe, o Thabatũ o Thabatũ, őrũgamagĩrĩre andũ a Isiraeli, itũke kĩrĩkanĩro gĩa gũtũura.

⁹ Mĩgate őrĩo nĩ ya Harũni na ariũ ake, nao mamĩrĩagĩre handũ hatheru, nĩ tondũ mĩgate őrĩo nĩ gĩcunjĩ gĩtheru mũno harĩ rwĩga rwao rwa maruta marĩa marutĩrwo Jehova ma gũcinwo na mwaki."

Mũrumi Ngai Kũhũrwo na Mahiga

¹⁰ Na rĩrĩ, mũrũ wa mũtumia Mũisiraeli, no ithe aarĩ Mũmisiri, nĩathiire gũceerera andũ a Isiraeli, nake mũndũ ùcio na Mũisiraeli makĩrũa marĩ kũu kambĩ.†

¹¹ Ùcio mũrũ wa mũtumia Mũisiraeli nĩarumire Rĩitwa rĩa Ngai na kĩrumi; nĩ ùndũ ùcio makĩmũtwarĩra Musa. (Nyina wa mũndũ ùcio eetagwo Shelomĩthu, mwarĩ wa Dibiri őrĩa Mũdani.)

¹² Makĩmũikia thĩnĩ, makĩmũrangĩra nginya rĩrĩa mangĩamenyire wega wendi wa Jehova.

¹³ Nake Jehova akĩra Musa atĩrĩ:

¹⁴ "Twarũ mũrumani ùcio nja ya kambĩ. Andũ ariũ othe maamũiguire akĩrumana mamũigĩrĩre moko mũtwe, nakĩo kũngano gĩothe kimũhũre na mahiga nyuguto.

¹⁵ őrĩa andũ a Isiraeli atĩrĩ, 'Mũndũ o na ũrĩkũ angĩkaaruma Ngai wake, no nginya agaacookerewo nĩ ũuru ùcio ekĩte:

¹⁶ Mũndũ o na ũrĩkũ ũkaaruma rĩitwa rĩa Jehova no nginya akooragwo. Kĩũngano gĩothe gĩa Isiraeli no nginya gĩkaamũhũra na mahiga nyuguto. Aakorwo ari mũgeni kana ari mũndũ ũciarĩrwo bũrũri-inĩ wanyu, rĩrĩa akaaruma Rĩitwa rĩu rĩa Jehova, no nginya akooragwo.

¹⁷ "Mũndũ o na ũrĩkũ angĩkoooraga mũndũ ũngĩ, no nginya nake akooragwo.

¹⁸ Mũndũ o na ũrĩkũ angĩũruga nyamũ ya mũndũ őrĩa ũngĩ, no nginya akaamĩrĩha, nyamũ őrĩhwo na nyamũ őrĩngĩ.

¹⁹ Mũndũ o na ũrĩkũ angĩgatĩhia őrĩa ũngĩ, o őrĩa ekanĩte no nginya nake ekwo o ũguo:

²⁰ Mũndũ oina mũndũ őrĩa ũngĩ ihĩndĩ, nake akoinwo ihĩndĩ, riitho rĩrĩhagio na riitho, igeo rĩrĩhagio na igeo. O őrĩa mũndũ atĩhĩtie mũndũ ũngĩ, o nake atĩhĩtio o ro ũguo.

²¹ Mũndũ őrĩa ũkoooraga nyamũ nĩakamĩrĩha, no őrĩa ũkoooraga mũndũ őrĩa ũngĩ no nginya akooragwo.

²² Mũrĩkoragwo na watho o ro ũmwe ũkonĩ mũgeni na mũndũ őrĩa ũciarĩrwo bũrũri wanyu. Nĩ nĩ nĩ Jehova Ngai wanyu.' "

²³ Nake Musa akĩarĩria andũ a Isiraeli, nao magĩtwara mũndũ ùcio warumĩte Ngai nja ya kambĩ, makĩmũhũra na mahiga nyuguto. Nao andũ a Isiraeli magĩka o ta őrĩa Jehova aathĩte Musa.

* 24:5 nĩ ta kilo inya na nuthu (4:5) † 24:10 Hĩndĩ őrĩa andũ a Isiraeli moimaga bũrũri wa Misiri, nĩ kũrĩ na andũ maataranire nao, makĩmaruta mĩtugo mũuru (Thaam 12:38).

25

Mwaka wa Thabatū

¹ Nake Jehova akīra Musa Kīrīma-inī gīa Sinai atīrī,
² “Ariria andū a Isiraeli, ūmeere atīrī, ‘Hīndī ūria mūgaatoonya būrūri ūria ngaamūhe-rī, būrūri ūcio guo mwene no nginya ūkaagiaga na Thabatū ūria yamūrīrwo Jehova.

³ Mūkaahaandaga mīgūnda yanyu mīaka itandatū, na mūcehage mīgūnda yanyu ya thabibū mūkamīcehaga mīaka itandatū mūgīcookanagīrīria maciaro mayo.

⁴ No mwaka wa mūgwanja wakinya, būrūri ūcio nīūkagīa na Thabatū ya kūhurūka, Thabatū yamūrīrwo Jehova; mūtikanahaande kindū mīgūnda kana mūcehe mīthabibū yanyu.

⁵ Irio iria ikeemeria, nīcio cia maitīka-rī, mūtikanacigethe kana mūgethe thabibū cia mīthabibū yanyu ūyo itarī mīrutīre wīra. Būrūri ūcio no nginya ūkaagiaga na mwaka wa kūhurūka.

⁶ Kīrīa gīothe būrūri ūcio ūgaaciara mwaka-inī ūcio wa Thabatū gīgaatuīka irio cianyu, inyuī ene na cia ndungata cianyu cia arūme na cia andū-a-nja, na cia aruti anyu a wīra wa mūcaara, na mūrāarīrīri ūria mūikaranītie nake,

⁷ o hamwe na mahiū manyu na nyamū cia gīthaka iria itūūruga būrūri wanyu. Kīrīa gīothe būrūri ūcio ūgaaciara no kīrīo.

Mwaka wa Jubili

⁸ “ Tarai Thabatū mūgwanja cia mīaka, mīaka mūgwanja maita mūgwanja, nīguo Thabatū icio mūgwanja cia mīaka ihinge mīaka mīrongo ina na kenda.

⁹ Ningī mūcooke mūhuhe karumbeta kūdū guothe mūthenya wa ikūmi wa mweri wa mūgwanja; Mūthenya wa Kūhoroherio Mehia, mūkaahuha karumbeta kūdū guothe būrūri-inī wanyu.

¹⁰ Amūrai mwaka ūcio wa mīrongo itano, na mūhunjanīrie ūhoru wa kūohorwo kwa andū othe arīa matūūruga būrūri ūcio wothē. Mwaka ūcio ūgaatuīka wa Jubili* nī ūndū wanyu; o mūdū wanyu nīagacooka kūrīa ithaka cia nyūmba yao irī, na kūrīa andū a mūhīrīga wao marī.

¹¹ Mwaka ūcio wa mīrongo itano ūgaatuīka wa Jubili kūrī inyuī; mūtikanahaande na mūtikanagethe kīrīa gīkūrītie kīo kīene, kana mūgethe mīthabibū ūria itarī mīrutīre wīra.

¹² Nīgūkorwo ūyo nī Jubili, na nīyo ūgaatuīka theru kūrī inyuī; rīagagī o kīrīa gīkūrītie mīgūnda-inī.

¹³ “ Mwaka-inī ūyū wa Jubili, o mūdū no nginya acooke gīthaka-inī gīake.

¹⁴ “ Mūngīkenderia mūdū wa būrūri wanyu mīgūnda kana mūgūre mīgūnda kūrī we, mūtikanahaenanie mūdū na ūria ūngī.

¹⁵ Mūrīgūruga mīgūnda wa mūdū wa būrūri wanyu kūringana na ūria mīaka ithirīte thuutha wa Jubili. Nake mwendia akaawendagia kūringana na mīaka ūria ūgakorwo itigarīte ya magetha.

¹⁶ Mīaka ūngīkorwo itigarīte mūngī, mūkongerera thogora, na mīaka ūngīkorwo itigarīte mīnini, mūkanyihia thogora, nī ūndū kīrīa arakwenderia nī mūigana wa magetha.

¹⁷ Mūtikanahaenanie mūdū na ūria ūngī, no mwītīgagīre Ngai wanyu. Nīi nī nīi Jehova Ngai wanyu.

¹⁸ “ Rūmagīrīrai kīrīa kīa watho wakwa na mwīmenyagīrīre nīguo mwathīkagīre mawatho makwa, na inyuī nī mūgaatūūra būrūri ūcio mūrī na thayū.

¹⁹ Naguo būrūri ūcio nīūgaciara magiaro maciaro maguo, na inyuī nīmūkarīaga mūkahūna na mūtūre kuo mūrī na thayū.

²⁰ Mwahota kūūrīa atīrī, “Tūkaarīa kī mwaka wa mūgwanja aakorwo tūtīkahaanda kana tūgethe?”

²¹ Nīngamūtūmīra kīrathimo mwaka-inī ūcio wa gatandatū nīguo mīgūnda yanyu ūgaaciara maciaro ma kūmūigana mīaka itatū.

²² Mūkīhaanda mwaka-inī wa kanana, mūkaarīaga irio iria mwaigīte mūthiithū, na mūgaacīrīa nginya mūgethe maciaro ma mwaka wa kenda.

²³ “ Mīgūnda ndīkanendio biū, tondū būrūri nī wakwa na inyuī mūrī o ageni kuo, na nī nīi ndīmūkomborīthītie.

²⁴ Būrūri wothē ūria mwīnyiitīre ūgaatuīka wanyu, no nginya kūgīe na mweke wa gūkūūruga mīgūnda ūyo.

* 25:10 Jubili nī kuuga “ūtoorania.”

²⁵ “ Mündũ wa bũrũri wanyu angĩthĩina na endie gĩcunji kĩa mũgũnda wake, mündũ ũria wa hakuhi mũno wa nyũmba yake nĩagooka na akũũre mũgũnda ũcio mündũ wao eendetie.

²⁶ No rĩrĩ, mündũ angĩkorwo ndarĩ na mündũ wa kũmũkũũrĩra mũgũnda, na we mwene atonge agĩe na indo ciiganĩte kũũkũũra,

²⁷ nĩwe ũgaatua thogora kũringana na miaka irĩa mĩthiru kuuma rĩrĩa aawendirie, na acookie mbeeca icio ingĩ kũrĩ mündũ ũria eendeirie; thuutha ũcio no acooke mũgũnda-inĩ wake.

²⁸ No angĩaga kũgĩa na indo cia kũmũrĩha-rĩ, gĩcunji kĩrĩa eendirie gĩgũtũũra kĩrĩ kĩa mũgũri nginya Mwaka wa Jubilii. Gĩgaacookio hĩndĩ ya Jubilii, na hĩndĩ iyo no acooke gĩthaka-inĩ gĩake.

²⁹ “ Mündũ angĩkeendia nyũmba irĩ itũũra-inĩ inene rĩirigĩre, nĩarĩkoragwo arĩ na kĩhooito gĩa kũmikũũra ihinda rĩa mwaka mũgĩma kuuma amĩendia. Thiĩni wa ihinda riu no amĩkũũre.

³⁰ Ingĩaga gũkũũrwo mwaka ũmwe ũtanathira, nyũmba iyo irĩ itũũra-inĩ inene rĩirigĩre nĩgatuĩka ya mũmũgũri na njaro ciake nginya tene. Nyũmba iyo ndĩgaacookerio mwene Mwaka wa Jubilii.

³¹ No nyũmba cia tũtũũra-inĩ tũrĩa tũtarĩ tũirigĩre, irĩtuagwo ta mĩgũnda ya kũndũ gũtarĩ kũirige. Icio no ikũũrwo, na nĩ igaacookio Mwaka wa Jubilii.

³² “ ‘Alawii hĩndĩ ciothe nĩ marĩ na kĩhooito gĩa gũkũũruga nyũmba ciao iria irĩ matũũra-inĩ ma Alawii, marĩa megwatĩire.

³³ Nĩ ũndũ ũcio indo cia Alawii no ikũũrwo, ũguo nĩ ta kuuga atĩ, nyũmba nyendie itũũra-inĩ o rĩothe rĩao, nĩgacookio Mwaka wa Jubilii, tondũ nyũmba iria irĩ matũũra-inĩ ma Alawii nĩcio igai rĩao thiĩni wa andũ a Isiraeli.

³⁴ No ithaka cia ũrĩthio cia matũũra mao itikanendio; icio nĩ ciao nginya tene.

³⁵ “ Mündũ wa bũrũri wanyu angĩthĩina nginya aremwo nĩ kwĩrũgamĩrĩra gatagati kanyu, mũteithagie o ta ũria mũngĩteithia mũgeni kana mündũ ũrarĩrĩire kwanyu, nĩgeetha ahote gũtũũrania na inyuĩ.

³⁶ Mũtikanamũrĩhie uumithio o na ũrĩkũ, no mwĩtigagĩre Ngai wanyu, nĩgeetha mündũ wa bũrũri wanyu ahote gũtũũrania na inyuĩ.

³⁷ Mũtikanamũkambere mbeeca nĩguo acookie na maciaro, kana mũmwenderie irio nĩguo muone uumithio.

³⁸ Nĩ nĩ nĩ Jehova Ngai wanyu, ũria wamũrutire bũrũri wa Misiri nĩguo ndĩmũhe bũrũri wa Kaanani na ndũike Ngai wanyu.

³⁹ “ Mündũ wa bũrũri wanyu angĩthĩina arĩ gatagati kanyu, nake eyendie harĩ inyuĩ, mũtikanamũrutithie wĩra ta ngombo.

⁴⁰ Mũkaamũtua ta mũruti wa wĩra wa mũcaara kana ta mündũ ũrarĩrĩire kwanyu; mündũ ũcio akaamũrutĩra wĩra nginya Mwaka wa Jubilii.

⁴¹ Thuutha ũcio mündũ ũcio na ciana ciake nĩmakarekererio, nake acooke kũrĩ andũ a mũhĩrĩga wake, na gĩthaka-inĩ kĩa maithe make ma tene.

⁴² Tondũ andũ a Isiraeli nĩ ndungata ciakwa, iria ndaarutire bũrũri wa Misiri, matikanendio matũike ngombo.

⁴³ Mũtikamaathage mũtekũmaiguĩra tha, no mwĩtigagĩrei Ngai wanyu.

⁴⁴ “ Ngombo cianyu cia arũme na cia andũ-a-nja iriumaga ndũrĩrĩ-inĩ iria imũrigicĩirĩre; kuuma kũrĩ ndũrĩrĩ icio no mũgũrage ngombo.

⁴⁵ O na nĩngĩ no mwĩgũrĩre ngombo kuuma kũrĩ andũ arĩa mararĩrĩire kwanyu na kuuma kũrĩ andũ a mũhĩrĩga yao arĩa maciarĩrwo bũrũri wanyu, nao matũike indo cianyu.

⁴⁶ Andũ acio no mũmeegaĩre kũrĩ ciana cianyu matũike igai rĩrĩa mũmagaiĩre, na no mũmatue ngombo rĩrĩa rĩothe marĩ muoyo, no mũtikanaathe andũ anyu a Isiraeli mũtekũmaiguĩra tha.

⁴⁷ “ No rĩrĩ, mũgeni kana mündũ ũria ũrarĩrĩire kwanyu angĩtonga arĩ gatagati kanyu, nake mündũ wa bũrũri wanyu athĩne na eyendie kũrĩ mũgeni ũria ũtũũranĩtie na inyuĩ, kana kũrĩ mündũ wa mũhĩrĩga wa mündũ ũcio mũgeni-rĩ,

⁴⁸ mündũ ũcio no arĩkoragwo arĩ na kĩhooito gĩa gũkũũrwo thuutha wa kwĩyendia. Mündũ wa nyũmba yao no amũkũũre:

⁴⁹ Ithe mũnini kana ithe mũkũrũ, kana mũrũ wa ithe, kana mündũ wa rũrĩra rwa mũhĩrĩga wao no amũkũũre; kana we mwene angĩgaacĩra, no ekũũre.

⁵⁰ Mündũ ũcio na mũmũgũri magaatara ihinda rĩrĩa rĩthiru kuuma mwaka ũria eyendirie nginya rĩrĩa Mwaka wa Jubilii ũgaakinya. Thogora wa kũrekererio gwake ũkaaringana na irĩhi rĩa mündũ wa mũcaara thiĩni wa miaka iyo.

⁵¹ Angikorwo nĩ mĩaka mũingĩ itigarĩte, nĩakarĩha gĩcunjĩ kĩnene gĩa thogora ũrĩa aagũrĩtwo naguo.

⁵² No angikorwo no mĩaka mĩnini itigarĩte Mwaka wa Jubili ũkinye, iyo noyo agaataa arĩhe gũkũurano gwake kũringana na ũrĩa kwagĩrĩre.

⁵³ Agaatuuo ta mũndũ wa mũcaara mwaka o mwaka; na no nginya mũmenyagĩrĩre atĩ mũmũgũri ndarĩmwathaga atekũmũiguĩra tha.

⁵⁴ “O na angĩaga gũkũurwo na njĩra imwe ya icio, we na ciana ciake no nginya makaarekererio Mwaka wa Jubili wakinya,

⁵⁵ nĩgũkorwo andũ a Isiraeli nĩ ndungata ciakwa. Acio nĩ ndungata ciakwa, iria ndaarutire bũrũri wa Misiri. Nĩ nĩ nĩ Jehova Ngai wanyu.

26

Irĩhi rĩa Gwathĩka

¹ “Mũtikanethondekere mĩhianano kana mwĩrũgamirie mũhianĩre wa kĩndũ kana ihiga rĩamũre rĩa kũhooywo, mũtikaige ihiga rĩacũhie bũrũri-inĩ wanyu atĩ nĩguo mũrĩnamagĩrĩre. Nĩ nĩ nĩ Jehova Ngai wanyu.

² “Menyagĩrĩrai Thabatũ ciakwa na mũtĩage handũ hakwa harĩa haamũre. Nĩ nĩ nĩ Jehova.

³ “Mũngĩrũmĩrĩra kĩrĩra kĩa watho wakwa na mũmenyagĩrĩre gwathĩkagĩra maathani makwa,

⁴ nĩngamuuragĩria mbura imera ciayo ciakinya, na mĩgũnda yanyu nĩrĩciaraga irio, nayo mĩti ya mĩgũnda yanyu iciarage maciaro mayo.

⁵ Mũrĩhũuraga ngano yanyu mũgakinyĩria magetha ma thabibũ, namo magetha ma thabibũ magakinyĩria hĩndĩ ya mahaanda, na mũrĩrĩaga irio mũkahũũna, na mũtũure bũrũri wanyu mũrĩ na thayũ.

⁶ “Nĩngatũma bũrũri wanyu ũgĩe na thayũ, na mũrĩkomaga gũtarĩ mũndũ ũngĩtũma mwĩtigĩre. Nĩnganiina nyamũ njũru ciehere bũrũri-inĩ wanyu. Nacio itigacooka kuoneka bũrũri-inĩ wanyu.

⁷ Nĩmũkaingatithia thũ cianyu, na mũcihoote mbaara-inĩ.

⁸ Andũ atano anyu makaahũra andũ igana, nao andũ anyu igana makaahũra andũ ngĩri ikũmi, nacio thũ nĩ mũgaacihoota mũciũrage na rũhiũ rwa njora.

⁹ “Nĩngamuonia ũtugi wakwa, na ndũme mũciarane na mũingĩhe, na nĩngatũria kĩrĩkanĩro gĩakwa na inyũ.

¹⁰ Mũgaakoragwo o mũkĩrĩa magetha ma mwaka mũthiru nginya rĩrĩa mũkaamaruta nja nĩguo mũgie na handũ ha kũiga magetha marĩa maragethwo.

¹¹ Ngaiga gũkaro gĩakwa gatagatĩ kanyu, na ndikamũthũũra.

¹² Ngaathĩaga ndĩ gatagatĩ kanyu, ndũike Ngai wanyu, na inyũ mũtũike andũ akwa.

¹³ Nĩ nĩ nĩ Jehova Ngai wanyu, ũrĩa wamũrutire bũrũri wa Misiri, nĩguo mũtĩge gũtũika ngombo cia andũ a Misiri; ndoinangire macooki ma ngingo cianyu ngĩtũma mũhotage gũthĩ mwĩhaandĩte wega.

Kũherithio nĩ Ũndũ wa Kwaga Gwathĩka

¹⁴ “No mũngĩkaaga kũnjigua, mwage kũhingia maathani macio mothe,

¹⁵ na mũngĩrega kĩrĩra gĩakwa kĩa watho na mũthũũre mawatho makwa, na mwage kũhingia maathani makwa, na nĩ ũndũ ũcio mũthũkie kĩrĩkanĩro gĩakwa-rĩ,

¹⁶ Nĩ na nĩ nĩngamwĩka maũndũ maya: Nĩngamũrehere kĩmako, na ndĩmũrehere ndwari cia kũmũniina na ũndũ wa kũhiũha kwa mũrĩ kũrĩa gũkaamũte maito, na gũtũme mũũrwo nĩ hinya. Mũkaahaanda mbeũ tũhũ, nĩ ũndũ ikaarĩagwo nĩ thũ cianyu.

¹⁷ Nĩngamũrũithia ndĩmũũkĩrĩre nĩguo mũhootwo nĩ thũ cianyu; arĩa mamũthũire nĩo makaamwathaga, na mũkooraga hatarĩ mũndũ ũmũingathĩtie.

¹⁸ “Angikorwo o na mwekwo maũndũ macio mũtikanjigua-rĩ, ngaakĩrĩria kũmũherithia nĩ ũndũ wa mehia manyu maita mũgwanja.

¹⁹ Nĩnganiina rũng'athio rwa mwĩtĩo wanyu, na ndũme matu matũke ta cuuma, nayo thĩ yũme itũke ta gĩcango.

²⁰ Mũkaahũthĩra hinya wanyu o tũhũ, tondũ tĩri wanyu ndũkagethwo kĩndũ, kana mĩti ya bũrũri wanyu iciare maciaro mayo.

²¹ “Nĩngĩ mũngĩthĩ na mbere na mũthĩre ya kũnemera, na mwage kũnjigua, nĩngakĩrĩria kũmũingĩhĩria mahũra mangĩ maita mũgwanja o ũrĩa mehia manyu magĩrĩrwo nĩ kũherithio.

22 Nĩngamũrehere nyamũ cia gĩthaka imũkĩrĩre, nacio imũtunye ciana cianyu, na inĩine ng'ombe cianyu, o na itũme mũigana wanyu ũnyiihe ũũ aĩ barabara cianyu ciage andũ.

23 “ ‘Nĩngĩ kũngĩkorwo o na mwekwo maũndũ macio no mũkaarega kũnjookerera na mũgĩthĩĩ na mbere kũnjũkĩrĩra-rĩ,

24 nĩĩ na nĩĩ nĩngamũũkĩrĩra, na nĩngakĩrĩrĩria kũmũhũũra nĩ ũndũ wa mehia manyu maita mangĩ mũgwanja.

25 Nĩngamũrethĩrĩria rũhiũ rwa njora rũrĩhĩrie kĩrĩkanĩro kĩrĩa mũthũkĩtie. Muorĩra matũũra-inĩ marĩa manene manyu, nĩngamũrethĩrĩria mũthĩro thĩĩnĩ wanyu, na ndĩmũrekererie moko-inĩ ma thũ cianyu.

26 Rĩrĩa ngaamwehereria makũmbĩ manyu ma irio, andũ-a-nja ikũmi makaarugagĩra mũgate yanyu riiko rĩmwe, nao macooke kũmũrehera mũgate iyo ithĩmĩtwo na ratĩri. Mũkaamĩrĩĩaga na mũtĩhũũne.

27 “ ‘Nĩngĩ kũngĩkorwo o na mwekwo maũndũ macio mũtĩkanjigua-rĩ, no mũthĩĩ o na mbere kũnjũkĩrĩra,

28 nĩĩ na nĩĩ nĩngamũũkĩrĩra na marakara na nĩĩ mwene ngĩrĩrĩrie kũmũherithia maita mangĩ mũgwanja nĩ ũndũ wa mehia manyu.

29 Mũkaarĩĩaga nyama cia ariũ na aarĩ anyu.

30 Nĩngĩ nĩngananga kũndũ kwanyu kũrĩa gũtũũgĩru, na ndemange magongona manyu ma ũbani na njooke njĩgĩrĩre ciĩmba cianyu igũrũ rĩa mũhianano iyo yanyu itarĩ muoyo, na ndĩmũthũũre.

31 Matũũra manyu marĩa manene nĩngamananga na handũ hanyu harĩa haamũre ndĩhoonũhe, o na ndigakenio nĩ mũtararĩko mwega wa maruta manyu.

32 Nĩngonũha bũrũri ũcio, ngĩnya thũ cianyu iria itũũraga kuo igege.

33 Nĩngamũharaganĩa ndũrĩrĩ-inĩ na njomore rũhiũ rwakwa rwa njora ndĩmũngatĩhie. Naguo bũrũri wanyu ndũnũhe, namo matũũra manyu marĩa manene ndĩmanange.

34 Thuutha ũcio, bũrũri ũcio nĩũgakenera mũaka ya Thabatũ hĩndĩ iyo yothe ũgaakorwo ũkĩrĩte ihooru, na inyũĩ mũrĩ bũrũri-inĩ wa thũ cianyu; naguo bũrũri nĩũkahurũka, na ũkenere thabatũ ciaguo.

35 Ihinda rĩrĩa bũrũri ũcio ũgaakorwo ũkĩrĩte ihooru, nĩũkahurũka kũrĩa wagĩte kũhurũka hĩndĩ ya Thabatũ iria mwatũũrĩte kuo.

36 “ ‘Nao arĩa anyu magaatigara, nĩngatũma ngoro ciao inyĩitwo nĩ guoya marĩ mabũrũri-inĩ macio ma thũ ciao, o ngĩnya ithangũ rĩabarabario nĩ rũhuho rĩgatũma moore. Nao makoora o ta ũrĩa mũndũ ooragĩra rũhiũ rwa njora, na nĩmakagũũaga o na gũtarĩ mũndũ ũmaingatĩthĩtie.

37 Makaahĩnganaga makũũra o ta andũ maroorĩra rũhiũ rwa njora o na gũtarĩ mũndũ ũmaingatĩthĩtie. Nĩ ũndũ ũcio mũtikahota gwĩtirĩa thũ cianyu.

38 Mũgaathĩrĩra kũu ndũrĩrĩ-inĩ; bũrũri wa thũ cianyu ũkaamũrĩa ũmũniine.

39 Nao andũ anyu arĩa magaatigara nĩmakoorwo nĩ hinya marĩ kũu bũrũri-inĩ ũcio wa thũ ciao nĩ ũndũ wa mehia mao; o na nĩngĩ nĩ ũndũ wa mehia ma maithe mao, nĩ makoorwo nĩ hinya.

40 “ ‘No mangĩkoimbũra mehia mao na mehia ma maithe mao, o na mehia ma kũnemera na ma kũnjũkĩrĩra,

41 kũrĩa gwatũmire ndĩmookĩrĩre ngĩnya ngĩmatwarithia bũrũri wa thũ ciao, thuutha ũcio rĩrĩa ngoro icio ciao nyũmũ ikenyiĩhia na ciĩtũkĩre ihũũra rĩa mehia mao-rĩ,

42 nĩngaririkana kĩrĩkanĩro gĩakwa na Jakubu, na kĩrĩkanĩro gĩakwa na Isaaka, na kĩrĩkanĩro gĩakwa na Iburahĩmu, na ndirikane bũrũri ũcio.

43 Nĩgũkorwo bũrũri ũcio nĩũgatiganĩrio nĩo, naguo nĩũgakenera Thabatũ ciaguo rĩrĩa ũgaakira ihooru ũtarĩ nao. Nĩmakarĩthio mehia mao nĩ ũndũ nĩmaregire mawatho makwa na magĩthũũra kĩrĩra gĩakwa kĩa watho.

44 No rĩrĩ, o na gũtarĩ ũguo, hĩndĩ iyo marĩ bũrũri-inĩ wa thũ ciao, ndĩkamarega kana ndĩmathũũre biũ ũndũ ũngĩtũma ndĩmaniine biũ, thũkie kĩrĩkanĩro gĩakwa nao. Nĩĩ nĩ nĩ Jehova Ngai wao.

45 No nĩ ũndũ wao, nĩngaririkana kĩrĩkanĩro gĩakwa na maithe mao, arĩa ndaarutire bũrũri wa Misiri mbere ya ndũrĩrĩ nĩgeetha ndũike Ngai wao. Nĩĩ nĩ nĩ Jehova.’ ”

46 Icio nĩcio irĩra cia watho wa kũrũmĩrĩrwo, na matũiro ma ciira na mawatho marĩa Jehova aarĩkanĩire na andũ a Isiraeli Kĩrĩma-inĩ gĩa Sinai, akũira Musa amamenyithanie kũrĩ andũ a Isiraeli.

27

Gūkūūra Kīndū Kīamūrīrwo Jehova

- ¹ Ningī Jehova akīra Musa atīrī,
² "Arīria andū a Isiraeli, ūmeere atīrī: 'Mündū o wothe angīkeehīta mwīhītwa wa mwanya wa kwamūrīra Jehova andū, na ūndū wa kūruta indo iria ciiganīre iruta rīu,
³ nūgaatua irīhi rīa mündū mūrūme wa kuuma miaka mīrongo īrī nginya miaka mīrongo itandatū rīkorwo rīrī cekerī mīrongo itano cia betha,* kūrīngana na cekerī† ya handū-harīa-haamūre,
⁴ na aakorwo nī mündū-wa-nja, ūgaatua irīhi rīkorwo rīrī cekerī mīrongo itatū.‡
⁵ Aakorwo nī mündū wa kuuma miaka itano nginya mīrongo īrī, ūgaatua irīhi rīa mündū mūrūme rītuīke nī cekerī mīrongo īrī,§ na irīhi rīa mündū-wa-nja nī cekerī ikūmi.*
⁶ Aakorwo nī mündū wa kuuma mweri ūmwe nginya miaka itano, ūgaatua irīhi rīa kahī rītuīke nī cekerī ithano cia betha,† na irīhi rīa kairītu nī cekerī ithatū cia betha.‡
⁷ Aakorwo nī mündū wa miaka mīrongo itandatū kana makīrīa, ūgaatua irīhi rīa mündū mūrūme rītuīke nī cekerī ikūmi na ithano,§ na rīa mündū-wa-nja nī cekerī ikūmi.*
⁸ Angīkorwo mündū ūrīa wīhītīte mwīhītwa nī mūthīni mūno ndaangīhota kūrīha irīhi rīrīa rītuītīwo, nīagatwara mündū ūcio kūrī mūthīnjīri-Ngai, ūrīa ūgaatua irīhi rīrīa mündū ūcio wīhītīte mwīhītwa angīhota kūrīha.
⁹ " Angīkorwo kīndū kīrīa eeraniire na mwīhītwa nī nyamū īngūtīkīrīka īrī iruta kūrī Jehova, nyamū ta īyo iheanītwo kūrī Jehova īrītuīkaga nī nyamūre.
¹⁰ Ndakanamīkūūranie kana amīgarūranie, aige īrīa njega ithenya rīa īrīa njūru, kana aige īrīa njūru ithenya rīa īrīa njega; angīgakūūrania nyamū īyo na īngī, cīerī īyo ya mbere na īyo ya gūkūūranio nīgatuīka nyamūre.
¹¹ Angīkorwo kīndū kīu ehītīte kūruta nī nyamū īrī na thaahu, īrīa itangūtīkīrīka īrī iruta kūrī Jehova,† nyamū īyo no nginya itwarīrwo mūthīnjīri-Ngai,
¹² ūrīa ūgaatua kana nī njega kana ti njega. Thogora ūrīa mūthīnjīri-Ngai agaatua, ūcio nīguo ūgaatuīka thogora wayo.
¹³ Angīkorwo mwene no ende gūkūūra nyamū īyo, no nginya ongerere gīcunjī kīngī gīa ithano harī thogora ūrīa ūtuītīwo.
¹⁴ " Mündū angīamūra nyūmba yake īrī kīndū kīamūrīrwo Jehova, mūthīnjīri-Ngai nīagatua itua kana nī njega kana ti njega. Thogora ūrīa mūthīnjīri-Ngai agaatua, ūcio nīguo ūgaatuīka thogora wayo.
¹⁵ Mündū ūrīa wamūrīte nyūmba yake angīmīkūūra-rī, no nginya ongerere gīcunjī kīngī gīa ithano gīa thogora wayo, nayo nyūmba īyo nīgatuīka yake rīngī.
¹⁶ " Angīkorwo mündū nīakamūrīra Jehova gīcunjī kīa mīgūnda wa nyūmba yao, thogora wago ūgaatuo kūrīngana na mbeū iria īngihaandwo, nacio nī cekerī mīrongo itano cia betha, iria arī kībaba kīmwe kīa omerī‡ ya mbeū cia cairi.
¹⁷ Angīkaamūra mīgūnda wake Mwaka-inī wa Jubīlii, thogora ūrīa ūtuītīwo nīguo ūgaatuīka thogora wago.
¹⁸ No angīamūra mīgūnda wake thuutha wa Jubīlii, mūthīnjīri-Ngai nīagatua thogora kūrīngana na miaka īrīa itigarīte Jubīlii īrīa īngī īgīgaakinya, naguo thogora wago nīūkanyihanyīhio.
¹⁹ Mündū ūcio wamūrīte mīgūnda wake angīenda kūkūūra, nīakongerera gīcunjī kīngī gīa ithano harī thogora wago, mīgūnda ūcio ūcooke ūtuīke wake rīngī.
²⁰ No rīrī, angīkorwo ndegūkūūra mīgūnda ūcio, kana aakorwo nīawendeirie mündū ūngī, mīgūnda ūcio ndūrī hīndī ūgaakūūrwo o na rī.
²¹ Rīrīa mīgūnda ūcio ūkaakerererio Mwaka-inī wa Jubīlii, nīgatuīka mwamūre, o ta mīgūnda wamūrīrwo Jehova; ūgaatuīka mīgūnda wa athīnjīri-Ngai.
²² " Ningī mündū angīkaamūrīra Jehova mīgūnda ūrīa agūrīte, na ti mīgūnda wa nyūmba yao,
²³ mūthīnjīri-Ngai nīagatua thogora wago nginya Mwaka wa Jubīlii, nake mündū ūcio nīakarīha irīhi rīu mūthenya ūcio taarī kīndū kīamūrīrwo Jehova.
²⁴ Mwaka-inī wa Jubīlii, mīgūnda ūcio nīūgacookerera mwene ūrīa wamwendeirie, ūrīa warī mwene mīgūnda ūcio.

* 27:3 nī ta nuthu kilo (0.5) † 27:3 nī ta giramu ikūmi na īmwe na nuthu (11:5) ‡ 27:4 nī ta giramu 330

§ 27:5 nī ta giramu 220 * 27:5 nī ta giramu 110 † 27:6 nī ta giramu 55 ‡ 27:6 nī ta giramu 33 § 27:7 nī ta giramu 165 * 27:7 nī ta giramu 110 † 27:11 Nyamū iria cīarī thaahu nī ta ngamūra, mbarathi, na ndigiri.

‡ 27:16 nī ta kilo 220

²⁵ Thogora wothe ūrītuagwo kūringana na cekerī ya handū-harīa-haamūre, nacio nī geera mīrongo īrī harī cekerī īmwe.

²⁶ “Na rīrī, gūtīrī mūdū ūngīamūrīra Jehova irigithathi rīa nyamū, nī ūndū marigithathi mothe nī ma Jehova; arī ndegwa, kana ng’ōndu, icio nī cia Jehova.

²⁷ Angīkorwo nī nyamū īmwe ya irīa irī thaahu, no amīgūre na thogora ūrīa ītuīrīrwo, ongerere gīcunjī kīngī gīa ithano harī thogora ūcio. Aakorwo ndekūmīkūūra, nyamū īyo nūkeendio na thogora ūrīa ūtuītwo.

²⁸ “No gūtīrī kīndū kīa mūdū kīrīa aamūrīire Jehova, arī mūdū, kana nyamū, kana mūgūnda wa nyūmba yao, kīngīendio kana gīkūrwo; indo ciothe ciamūrīrwo Jehova nī nyamūre harī Jehova.

²⁹ “Na rīrī, gūtīrī mūdū wamūrīrwo kūūrāgwo ūngīkūrwo; no ngīnya ooragwo.

³⁰ “Gīcunjī gīa ikūmi kīa indo ciothe cia kuuma mūgūnda, arī ngano ya mūgūnda kana maciaro ma mītī, nī kīa Jehova; gīcunjī kīu kīamūrīrwo Jehova.

³¹ Mūdū angīgakūūra gīcunjī gīake gīa ikūmi, no ngīnya akongerera gīcunjī kīngī gīa ithano harī thogora ūrīa ūtuītwo.

³² Gīcunjī gīa ikūmi gīothe kīa rūuru rwa ng’ombe kana rwa mbūri, nyamū ya ikūmi yothe īrīa ihītūkagīra rungu rwa rūthanju rwa mūrīithi nūkamūrīrwo Jehova.

³³ Mūdū ndagathuure īrīa njega kana īrīa njūru, kana akūūranie. Angīgakūūrania nyamū īyo na īngī, cīerī, ya mbere na īyo ya gūkūūranio, nī igaatuīka nyamūre, na icio itīngīkūrwo.”

³⁴ Macio nīmo maathani marīa Jehova aaheire Musa Kīrīma-inī gīa Sinai makonī andū a Isiraeli.

NDARI

Gūtarwo kwa Andū a Isiraeli

¹ Na rīrī, Jehova akīārīria Musa arī Hema-inī ya Gūtūnganwo kūu Werū-inī wa Sinai mūthenya wa mbere wa mweri wa keerī, mwaka-inī wa keerī kuuma andū a Isiraeli moima būrūri wa Misiri. Akīmwīra atūrī:

² “Tara kīrīndī gīothe kīa andū a Isiraeli, ūmatare na mbarī ciao, na nyūmba ciao ūrīa itarī, mūdū mūrūme o mūdū mūrūme andīkwo rītwa rīake.

³ Wee mūrī na Harūni mūtare ikundi cia arūme othe arīa marī Isiraeli, arīa makinyītie mīaka mīrongo īrī na makīria, arīa mangīhota gūthīi ita-inī.

⁴ Mūdū ūmwe kuuma o mūhīrīga, na akorwo arī mūtongoria wa nyūmba yao, nīo mekūmūteithia.

⁵ Maya nīmo marītwa ma andū arīa marīmūteithagīrīria:

kuuma mūhīrīga wa Rubeni, nī Elizuru mūrū wa Shedeuru;

⁶ kuuma mūhīrīga wa Simeoni, nī Shelumieli mūrū wa Zurichadai;

⁷ kuuma mūhīrīga wa Juda, nī Nahashoni mūrū wa Aminadabu;

⁸ kuuma mūhīrīga wa Isakaru, nī Nethaneli mūrū wa Zuaru;

⁹ kuuma mūhīrīga wa Zebuluni, nī Eliabu mūrū wa Heloni;

¹⁰ kuuma ariū a Jusufu:

kuuma Efiraimu, nī Elishama mūrū wa Amihudu;

kuuma Manase, nī Gamalieli mūrū wa Pedazuru;

¹¹ kuuma mūhīrīga wa Benjamini, nī Abidani mūrū wa Gideoni;

¹² kuuma mūhīrīga wa Dani, nī Ahiezeri mūrū wa Amishadai;

¹³ kuuma mūhīrīga wa Asheri, nī Pagieli mūrū wa Okirani;

¹⁴ kuuma mūhīrīga wa Gadi, nī Eliasafu mūrū wa Deueli;

¹⁵ kuuma mūhīrīga wa Nafitali, nī Ahira mūrū wa Enani.”

¹⁶ Acio nīo andū arīa maathuurirwo kuuma kūrī kīrīndī gīa Isiraeli, marī atongoria a mīhīrīga ya maithe mao ma tene. Nīo maarī atongoria a mīhīrīga ya Isiraeli.

¹⁷ Musa na Harūni makīoya andū acio maaheetwo marītwa mao.

¹⁸ Magīcooka magīta kīrīndī gīothe hamwe mūthenya wa mbere wa mweri wa keerī. Andū makionania rūruka rwao kūrīngana na mbarī na nyūmba ciao, nao arūme arīa maakinyītie mīaka mīrongo īrī na makīria makīandīkwo, o mūdū o mūdū na rītwa rīake,

¹⁹ o ta ūrīa Jehova aathīte Musa. Nī ūndū ūcio akīmatara marī kūu Werū-inī wa Sinai:

²⁰ Kuuma njiaro-inī cia Rubeni, mūrū wa irigithathi wa Isiraeli:

Arūme othe arīa maakinyītie mīaka mīrongo īrī na makīria, arīa mangīahotire gūthīi ita-inī, makīandīkwo o mūdū o mūdū na rītwa rīake, kūrīngana na maandīko ma mbarī na nyūmba ciao.

²¹ Kuuma mūhīrīga wa Rubeni maarī andū 46,500.

²² Kuuma njiaro-inī cia Simeoni:

Arūme othe arīa maakinyītie mīaka mīrongo īrī na makīria, arīa mangīahotire gūthīi ita-inī, magītarwo na makīandīkwo o mūdū o mūdū na rītwa rīake, kūrīngana na maandīko ma mbarī na nyūmba ciao.

²³ Kuuma mūhīrīga wa Simeoni maarī andū 59,300.

²⁴ Kuuma njiaro-inī cia Gadi:

Arūme othe arīa maakinyītie mīaka mīrongo īrī na makīria, arīa mangīahotire gūthīi ita-inī, makīandīkwo o mūdū o mūdū na rītwa rīake, kūrīngana na maandīko ma mbarī ciao na nyūmba ciao.

²⁵ Kuuma mūhīrīga wa Gadi maarī andū 45,650.

²⁶ Kuuma njiaro-inī cia Juda:

Arūme othe arīa maakinyītie mīaka mīrongo īrī na makīria, arīa mangīahotire gūthīi ita-inī, makīandīkwo o mūdū o mūdū na rītwa rīake, kūrīngana na maandīko ma mbarī ciao na nyūmba ciao.

²⁷ Kuuma mūhīrīga wa Juda maarī andū 74,600.

28 Kuuma njiaro-inĩ cia Isakaru:

Arũme othe arĩa maakinyĩtie mĩaka mĩrongo ĩrĩ na makĩria, arĩa mangĩahotire gũthiĩ ita-inĩ, makĩandĩkwo o mũndũ o mũndũ na rĩitwa rĩake, kũringana na maandĩko ma mbarĩ ciao na nyũmba ciao.

29 Kuuma mũhĩrĩga wa Isakaru maarĩ andũ 54,400.

30 Kuuma njiaro-inĩ cia Zebuluni:

Arũme othe arĩa maakinyĩtie mĩaka mĩrongo ĩrĩ kana makĩria, arĩa mangĩahotire gũthiĩ ita-inĩ makĩandĩkwo o mũndũ o mũndũ na rĩitwa rĩake kũringana na maandĩko ma mbarĩ ciao na nyũmba ciao.

31 Kuuma mũhĩrĩga wa Zebuluni maarĩ andũ 57,400.

32 Kuuma kũrĩ ariũ a Jusufu:

Kuuma njiaro-inĩ cia Efiraimu:

Arũme othe arĩa maakinyĩtie mĩaka mĩrongo ĩrĩ na makĩria arĩa mangĩahotire gũthiĩ ita-inĩ, makĩandĩkwo o mũndũ o mũndũ na rĩitwa rĩake, kũringana na maandĩko ma mbarĩ ciao na nyũmba ciao.

33 Kuuma mũhĩrĩga wa Efiraimu maarĩ andũ 40,500.

34 Kuuma njiaro-inĩ cia Manase:

Arũme othe arĩa maakinyĩtie mĩaka mĩrongo ĩrĩ na makĩria, arĩa mangĩahotire gũthiĩ ita-inĩ makĩandĩkwo o mũndũ o mũndũ na rĩitwa rĩake kũringana na maandĩko ma mbarĩ ciao na nyũmba ciao.

35 Kuuma mũhĩrĩga-inĩ wa Manase maarĩ andũ 32,200.

36 Kuuma njiaro-inĩ cia Benjamini:

Arũme othe arĩa maakinyĩtie mĩaka mĩrongo ĩrĩ na makĩria, arĩa mangĩahotire gũthiĩ ita-inĩ, makĩandĩkwo o mũndũ o mũndũ na rĩitwa rĩake, kũringana na maandĩko ma mbarĩ ciao na nyũmba ciao.

37 Kuuma mũhĩrĩga wa Benjamini maarĩ andũ 35,400.

38 Kuuma njiaro-nĩ cia Dani:

Arũme othe arĩa maakinyĩtie mĩaka mĩrongo ĩrĩ na makĩria, arĩa mangĩahotire gũthiĩ ita-inĩ, makĩandĩkwo o mũndũ o mũndũ na rĩitwa rĩake, kũringana na maandĩko ma mbarĩ ciao na nyũmba ciao.

39 Kuuma mũhĩrĩga wa Dani maarĩ andũ 62,700.

40 Kuuma njiaro-inĩ cia Asheri:

Arũme othe arĩa maakinyĩtie mĩaka mĩrongo ĩrĩ na makĩria, arĩa mangĩahotire gũthiĩ ita-inĩ, makĩandĩkwo o mũndũ o mũndũ na rĩitwa rĩake, kũringana na maandĩko ma mbarĩ ciao na nyũmba ciao.

41 Kuuma mũhĩrĩga wa Asheri maarĩ andũ 41,500.

42 Kuuma njiaro-inĩ cia Nafitali:

Arũme othe arĩa maakinyĩtie mĩaka mĩrongo ĩrĩ kana makĩria, arĩa mangĩahotire gũthiĩ ita-inĩ, makĩandĩkwo o mũndũ o mũndũ na rĩitwa rĩake, kũringana na maandĩko ma mbarĩ ciao na nyũmba ciao.

43 Kuuma mũhĩrĩga wa Nafitali maarĩ andũ 53,400.

44 Acio nĩo andũ arĩa maatarirwo nĩ Musa na Harũni na atongoria arĩa ikũmi na eerĩ a Isiraeli, o ũmwe wao arũgamĩrĩre nyũmba yake.

45 Andũ othe a Isiraeli arĩa maakinyĩtie mĩaka mĩrongo ĩrĩ kana makĩria, arĩa mangĩahotire gũthiĩ ita-inĩ, magĩtarwo kũringana na nyũmba ciao.

46 Andũ acio othe marĩ hamwe maarĩ 603,550.

47 No rĩrĩ, andũ a nyũmba ya mũhĩrĩga wa Lawi matiataranĩrio hamwe na andũ arĩa angĩ a Isiraeli.

48 Jehova nĩeerĩte Musa atĩrĩ,

49 "Mũtigatare andũ a mũhĩrĩga wa Lawi kana mũmataranĩrie na andũ arĩa angĩ a Isiraeli.

50 Handũ ha ũguo-rĩ, amũrai Alawii matũike arori a hema ya Ũira, mamenyagĩrĩre indo ciothe ciayo, na kĩndũ o gĩothe kĩa hema ĩyo. Nĩo marĩkuuaga hema ĩyo o na indo ciothe ciayo; na mamĩmenyagĩrĩre na mamĩthiũrũrũkagĩrie na hema ciao.

⁵¹ Rīrīa rīothe hema ĩyo ĩgūthaamio, Alawii acio nīo marīmīambūruga, na rīrīa rīothe hema ĩyo ĩkwambwo-rī, Alawii acio nīo marīmīambaga. Mündū ũngī o na ũrīkū angīkamīkuhīrīria nīakooragewo.

⁵² Andū a Isiraēli marīambaga hema ciao kūringana na ikundi ciao, o mündū kambī-inī yake harīa bendera yake ĩrī.

⁵³ No rīrī, Alawii marīambaga hema ciao mathiūrūrūkīrie hema ya Ūira nīgeetha kīrīndī kīu kīa Isiraēli gītīgakorererwo nī mang'ūrī ma Ngai. Alawii nīo marīhokagīrwo ūmenyereri wa hema ĩyo ya Ūira."

⁵⁴ Nao andū a Isiraēli magīka maündū macio o ta ũrīa Jehova aathīte Musa.

2

Kūbangwo gwa Kambī cia Mīhīrīga

¹ Nake Jehova akīira Musa na Harūni atīrī,

² "Andū a Isiraēli nīmambage hema ciao irigiicīrie Hema-ya-Gūtūnganwo no ĩrī haraaya nayo, o mündū arī harīa bendera yake ĩrī ĩrīa ĩrī na marūūrī ma nyūmba yao."

³ Mwena wa irathīro, kūrīa rīūa rīrathagīra-rī, nīho ikundi cia kambī ya mūhīrīga wa Juda ikaamba hema harīa bendera yao ĩrī. Mūtongoria wa andū a Juda nī Nahashoni mūrū wa Aminadabu.

⁴ Gīkundi gīake nī kīa andū 74,600.

⁵ Mūhīrīga wa Isakaru ūkaamba hema ciao mariganītie na andū a Juda. Mūtongoria wa andū a Isakaru nī Nethaneli mūrū wa Zuaru.

⁶ Gīkundi gīake nī kīa andū 54,400.

⁷ Mūhīrīga wa Zebuluni nīguo ūgaacookerera. Mūtongoria wa andū a Zebuluni nī Eliabu mūrū wa Heloni.

⁸ Gīkundi gīake nī kīa andū 57,400.

⁹ Andū othe arīa maagaīrwo gūikara kambī ya Juda, kūringana na ikundi ciao-rī, nī andū 186,400. Acio nīo makaamba kuumagara.

¹⁰ Mwena wa gūthini nīho ikundi cia kambī ya mūhīrīga wa Rubeni igaakorwo, harīa bendera yao ĩrī. Mūtongoria wa andū a Rubeni nī Elizuru mūrū wa Shedeuru.

¹¹ Gīkundi gīake nī kīa andū 46,500.

¹² Mūhīrīga wa Simeoni ūkaamba hema ciao mariganītie na Rubeni. Mūtongoria wa andū a Simeoni nī Shelumieli mūrū wa Zurishadai.

¹³ Gīkundi gīake nī kīa andū 59,300.

¹⁴ Mūhīrīga wa Gadi nīguo ūgūcookerera. Mūtongoria wa andū a Gadi nī Eliasafu mūrū wa Deueli.

¹⁵ Gīkundi gīake nī kīa andū 45,650.

¹⁶ Andū othe arīa maagaīrwo gūikara kambī ya Rubeni, kūringana na ikundi ciao-rī, nī andū 151,450. Acio nīo magaaatūka a keerī kuumagara.

¹⁷ Nayo Hema-ya-Gūtūnganwo na kambī ya Alawii moimagare marī gatagatī ga kambī icio ingī. Makoimagara marūmanīrīre kūringana na ũrīa hema cia kambī ciao ciambītwo, o kambī ĩrī handū hayo nyene o harīa bendera yao ĩrī.

¹⁸ Mwena wa ithūīro nīkuo ikundi cia kambī ya mūhīrīga wa Efraimu igūkorwo, o harīa bendera yao ĩrī. Mūtongoria wa andū a Efraimu nī Elishama mūrū wa Amihudu.

¹⁹ Gīkundi gīake nī kīa andū 40,500.

²⁰ Mūhīrīga wa Manase nīguo ūkūrigania nao. Mūtongoria wa andū a Manase nī Gamalieli mūrū wa Pedazuru.

²¹ Gīkundi gīake nī kīa andū 32,200.

²² Mūhīrīga wa Benjamini nīguo ūgūcookerera. Mūtongoria wa andū a Benjamini nī Abidani mūrū wa Gideon.

²³ Gīkundi gīake nī kīa andū 35,400.

²⁴ Andū othe arīa maagaīrwo gūikara kambī ya Efraimu, kūringana na ikundi ciao-rī, nī andū 108,100. Acio nīo marīthiiga marī a gatatū.

²⁵ Mwena wa gathigathini nīkuo ikundi cia kambī ya mūhīrīga wa Dani igūkorwo, harīa bendera yao ĩrī. Mūtongoria wa andū a Dani nī Ahiezeri mūrū wa Amishadai.

²⁶ Gikundi gĩake nĩ kĩa andũ 62,700.

²⁷ Mũhĩrĩga wa Asheri ũkaamba hema ciao mariganĩtie nao. Mũtongoria wa andũ a Asheri nĩ Pagieli mũrũ wa Okirani.

²⁸ Gikundi gĩake nĩ kĩa andũ 41,500.

²⁹ Mũhĩrĩga wa Nafitali nĩguo ũgũcookerera. Mũtongoria wa andũ a Nafitali nĩ Ahira mũrũ wa Enani.

³⁰ Gikundi gĩake nĩ kĩa andũ 53, 400.

³¹ Andũ othe arĩa magaiĩrwo gũikara kambĩ ya Dani nĩ andũ 157,600. Acio nĩo magaakorwo marĩ a mũthia kuumagara, marĩ harĩa bendera ciao irĩ.

³² Acio nĩo andũ a Isiraeli, arĩa maatarirwo kũringana na nyũmba ciao. Arĩa othe maarĩ kambĩ-inĩ kũringana na ikundi ciao-rĩ, maarĩ andũ 603,550.

³³ No rĩrĩ, Alawii matiataranĩirio na andũ arĩa angĩ a Isiraeli, ta ũrĩa Jehova aathĩte Musa.

³⁴ Nĩ undũ ũcio andũ a Isiraeli magĩka maundũ mothe marĩa Jehova aathĩte Musa, na tondũ ũcio maambire hema harĩa bendera ciao ciarĩ, na ũguo noguo moimagarire, o mũtongoria na andũ a mũhĩrĩga wake na nyũmba yake.

3

Alawii

¹ Ūyũ nĩguo ũhoru wa njiaro cia Harũni na Musa hĩndĩ irĩa Jehova aaririe na Musa Kĩrĩma-inĩ gĩa Sinai.

² Marĩtwa ma ariũ a Harũni maarĩ Nadabu ũrĩa warĩ irigithathi, na Abihu, na Eleazaru, na Ithamaru.

³ Macio nĩmo marĩtwa ma ariũ a Harũni, nao maarĩ athĩnjĩri-Ngai aitĩrĩrie maguta, arĩa maamũrĩtwo matungatage marĩ athĩnjĩri-Ngai.

⁴ Na rĩrĩ, Nadabu na Abihu nĩmakuire marĩ mbere ya Jehova rĩrĩa maarutaga igongona na mwaki ũtarĩ mwĩtikĩrie mbere yake Werũ-inĩ wa Sinai. Matiarĩ na ciana cia aanake; nĩ undũ ũcio, Eleazaru na Ithamaru nĩo maatumataga marĩ athĩnjĩri-Ngai hĩndĩ irĩa yothe ithe wao Harũni aarĩ muoyo.

⁵ Nake Jehova akĩira Musa atĩrĩ,

⁶ "Rehe andũ a mũhĩrĩga wa Lawi ũmaneane kũrĩ Harũni mũthĩnjĩri-Ngai, nĩguo mamũteithagie.*

⁷ Marĩrutaga wĩra wa kũmũtungatĩra, na matungatagĩre kĩrĩndĩ kũ gĩothe hau Hema-inĩ-ya-Gũtũnganwo na undũ wa kũruta wĩra wa hema iyo.

⁸ Nao marĩmenyagĩrĩa indo ciothe cia Hema-ya-Gũtũnganwo, mahingagie maundũ marĩa magĩrĩre nĩ gwĩkwo nĩ andũ a Isiraeli na undũ wa kũruta wĩra wa hema iyo.

⁹ Neana Alawii acio kũrĩ Harũni na ariũ ake; nĩo andũ a Isiraeli arĩa mekũneanwo kũrĩ we biũ.

¹⁰ Amũra Harũni na ariũ ake matungatage marĩ athĩnjĩri-Ngai; mũndũ ũngĩ o wothe ũrĩa ũrĩkuhagĩrĩa harĩa haamũre no nginya ooragwo."

¹¹ Ningĩ Jehova akĩira Musa atĩrĩ,

¹² "Nĩ nĩ nĩ thuurĩte Alawii kuuma kũrĩ andũ a Isiraeli ithenya rĩa marigithathi ma arũme arĩa marigithathĩtwo nĩ andũ-a-nja othe a Isiraeli. Alawii nĩ akwa,

¹³ nĩgũkorwo marigithathi mothe nĩ makwa. Hĩndĩ irĩa ndooragire marigithathi mothe ma Misiri, noguo ndeyamũrĩre marigithathi mothe ma Isiraeli, marĩ ma mũndũ kana ma nyamũ. Macio nĩ makwa kũmbe. Nĩ nĩ nĩ Jehova."

¹⁴ Ningĩ Jehova akĩira Musa kũ Werũ-inĩ wa Sinai atĩrĩ,

¹⁵ "Tara Alawii† kũringana na nyũmba ciao na mbarĩ ciao. Tara arũme othe arĩa makinyĩtie mweri ũmwe na makĩria."

¹⁶ Nĩ undũ ũcio, Musa akĩmatara o ta ũrĩa aathĩtwo nĩ kiugo kĩa Jehova.

¹⁷ Maya nĩmo marĩtwa ma ariũ a Lawi:

Nĩ Gerishoni, na Kohathu, na Merari.

¹⁸ Maya nĩmo marĩtwa ma mbarĩ cia Agerishoni:

Nĩ Libini na Shimei.

¹⁹ Mbarĩ cia Akohathu ciarĩ:

Amuramu, na Iziharu na Hebironi, na Uzieli.

* 3:6 Alawii nĩo maateithagĩrĩa athĩnjĩri-Ngai. † 3:15 Alawii matiathiaga mbaara-inĩ. Kĩu nĩkĩo kĩagiragia matarwo maakinyia mĩaka mĩrongo ĩrĩ ta andũ arĩa angĩ.

²⁰ Mbarĩ cia Amerari:

ciarĩ Mahali na Mushi.

Ici nĩcio ciarĩ mbarĩ cia Alawii, kũringana na nyũmba ciao.

²¹ Gerishoni aarĩ na mbarĩ cia Alabini na Ashimei; ici nĩcio ciarĩ mbarĩ cia Agerishoni.

²² Arũme arĩa othe maakinyĩtie mweri ũmwe na makĩria arĩa maatarirwo maarĩ andũ 7,500.

²³ Mbarĩ icio cia Agerishoni ciarĩ ciambe hema ciao mwena wa ithũiro, thuutha wa Hema-ĩria-Nyamũre.

²⁴ Mũtongoria wa nyũmba cia Agerishoni aarĩ Eliasafu mũrũ wa Laeli.

²⁵ Hau Hema-inĩ-ya-Gũtũnganwo-rĩ, Agerishoni nĩo maarĩ na wĩra wa kũmenyerera Hema-ĩyo-Nyamũre na hema, na ciandarũa cia kũmihumbĩra, na gĩtambaya gĩa gũcuurio itoonyero rĩa Hema-ya-Gũtũnganwo,

²⁶ na itambaya cia gũcuurio cia kũirigĩra nja, na gĩtambaya gĩa gũcuurio gĩa itoonyero rĩa nja őrĩa irthiũrũkĩrie Hema őrĩa nyamũre na kĩgongona na mĩhĩndo, na indo ciothe őrĩa ikonainie na wĩra wacio.

²⁷ Kohathu aarĩ na mbarĩ cia Aamuramu, na Aiziharu, na Ahebironi, na Auzieli; icio nĩcio ciarĩ mbarĩ cia Akohathu.

²⁸ Arũme arĩa othe maakinyĩtie mweri ũmwe na makĩria maarĩ andũ 8,600. Wĩra wa Akohathu warĩ wa kũmenyerera harĩa haamũre.

²⁹ Mbarĩ cia Akohathu ciarĩ ciambage hema mwena wa gũthini wa Hema-ĩria-Nyamũre.

³⁰ Mũtongoria wa nyũmba cia mbarĩ cia Akohathu aarĩ Elizafani mũrũ wa Uzieli.

³¹ Wĩra wao warĩ wa kũmenyerera ithandũkũ rĩa kĩrĩkanĩro, na metha, na mũtĩ ũria wa kũigĩrĩro matawa, na igongona, na indo cia gũtũmirwo harĩa haamũre, na gĩtambaya gĩa gũcuurio gĩa kũhakania, o na indo ciothe ciakonainie na mũhũthĩrie wacio.

³² Mũtongoria mũnene wa Alawii aarĩ Eleazaru mũrũ wa Harũni, ũria mũthĩnjĩri-Ngai. Nĩwe watuirwo mũrũgamĩrĩri wa arĩa maamenyagĩrĩa harĩa haamũre.

³³ Merari aarĩ na mbarĩ cia Amahali na Amushi; icio nĩcio ciarĩ mbarĩ cia Merari.

³⁴ Arũme arĩa othe maatarirwo arĩa maakinyĩtie mweri ũmwe na makĩria maarĩ andũ 6,200.

³⁵ Mũtongoria wa nyũmba cia mbarĩ ya Merari aarĩ Zurieli mũrũ wa Abihaili; nao maarĩ maambage hema mwena wa gathigathini wa Hema-őrĩa-Nyamũre.

³⁶ Amerari maamũrirwo mamenyagĩrĩre buremu ya hema őrĩa yaamũrĩtwo, na mĩgĩiko yayo, na itugĩ, na itina ciacio, o na indo ciothe ciayo cia wĩra, na indo ciothe ciakonainie na mũhũthĩrie wacio,

³⁷ o na mamenyagĩrĩre itugĩ őrĩa ciirigĩte nja yayo hamwe na itina ciacio, na higĩ cia hema na mĩhĩndo yayo.

³⁸ Musa na Harũni na arĩũ ake maarĩ mambage hema ciao mwena wa irathĩro wa Hema-őrĩa-Nyamũre, mang'etheire irathĩro, o hau mbere ya Hema-ya-Gũtũnganwo. Wĩra wao warĩ wa kũmenyerera harĩa haamũre irthenya rĩa andũ a Isiraeli. Mũndũ ũngĩ o wotho ũngĩakuhĩrĩrie hau haamũre aarĩ ooragwo.

³⁹ Alawii arĩa othe maatarirwo ta ũria Jehova aathĩte Musa na Harũni kũringana na mbarĩ ciao, hamwe na arũme othe arĩa maakinyĩtie mweri ũmwe na makĩria, maarĩ andũ 22,000.

⁴⁰ Nake Jehova akĩra Musa atĩrĩ, "Tara marigithathi ma arũme othe ma andũ a Isiraeli arĩa makinyĩtie mweri ũmwe na makĩria, na wandĩke marĩitwa mao.

⁴¹ Nyamũrĩa Alawii handũ ha marigithathi mothe ma andũ a Isiraeli; o nague ũhiũ wa Alawii ũwaamũre handũ ha marigithathi mothe ma mahiũ ma andũ a Isiraeli. Nĩ nĩ nĩ Jehova."

⁴² Nĩ ũndũ ũcio Musa agĩtara marigithathi mothe ma andũ a Isiraeli, o ta ũria Jehova aamwathĩte.

⁴³ Marigithathi mothe ma arũme arĩa maakinyĩtie mweri ũmwe na makĩria, maandĩkwo na marĩitwa mao, maarĩ andũ 22,273.

⁴⁴ Nĩngĩ Jehova akĩra Musa atĩrĩ,

⁴⁵ “Amūra Alawii handū ha marigithathi mothe ma andū a Isiraeli, naguo ūhiū wa Alawii ūwaamüre handū ha mahiū mao. Alawii megūtuika akwa. Nii nī nīi Jehova.

⁴⁶ Gūkūūra marigithathi macio 273 ma andū a Isiraeli, acio makīrīte mūigana wa Alawii-rī,

⁴⁷ oya cekerī ithano[‡] irūgamīrīre o mūdū, kūringana na cekerī ya handū-harīa-haamüre, irīa ūritū wayo ūri gera mīrongo ūrī.

⁴⁸ Mbeeca icio cia gūkūūra andū a Isiraeli acio makīrīte-rī, cinengere Harūni na ariū ake.”

⁴⁹ Nī ūndū ūcio Musa akīūngania mbeeca cia gūkūūra andū acio maakīrīte mūigana wa andū arīa maakūūrītwo nī Alawii.

⁵⁰ Kuuma kūrī marigithathi ma andū a Isiraeli, akīūngania betha ya ūritū wa cekerī 1,365[§] kūringana na cekerī ya handū-harīa-haamüre.

⁵¹ Musa akīnengera Harūni na ariū ake mbeeca icio ciakūūrīte andū, o ta ūrīa aathītwo nī kiugo kīa Jehova.

4

Akohathu

¹ Jehova akīra Musa na Harūni aūrī:

² “Thiini wa Alawii-rī, tarai rūhonge rwa Akohathu kūringana na mbarī ciao na nyūmba ciao.

³ Mūtare arūme othe a ūkūrū wa kuuma mīaka mīrongo itatū nginya mīaka mīrongo itano arīa mokaga gūtungata wīra-inī wa Hema-ya-Gūtūnganwo.

⁴ “Ūyū nīguo wīra wa Akohathu thiini wa Hema-ya-Gūtūnganwo: wīra wao nī kūmenyerera indo iria theru mūno.

⁵ Rīrīa kambī igūthaama-rī, Harūni na ariū ake marītoonyaga thiini wa hema iyo makaruta gītambaya gīa gūcuurio gīa kūhakanā na makahumbīra ithandūkū rīa Ūira nakīo.

⁶ Ningī marīhumbīre na gīthii kīa njūūa cia pomboo, na maare gītambaya kīa rangi wa bururu mūtheri igūrū rīacio, na matoonyie mīti ya kūrīkuua handū hayo.

⁷ “Nao maare gītambaya kīa rangi wa bururu igūrū rīa metha ya mīgate irīa iigagwo mbere ya Jehova, na mamūigīrīre thaani, na thaani, nene na mbakūrī, na ndigithū cia magongona ma kūnyuuo; na mīgate irīa iigagwo hau hīndī ciothe iikare o hau igūrū.

⁸ Macooke maigīrīre gītambaya kīa rangi wa gakarakū igūrū rīa indo icio na ningī mahumbīre gītambaya kīu na njūūa cia pomboo, na matoonyie mīti ya kūrīkuua handū hayo.

⁹ “Ningī moe gītambaya kīa rangi wa bururu, mahumbīre mūtī ūrīa wa kūigīrīrwo matawa marīa mamūrīkaga, hamwe na matawa maguo, na magathī ma gūtinia ndaambī, na thaani cia mūrārī wa ndaambī, na ndigithū cia gwīkīrwo maguta ma matawa macio.

¹⁰ Ningī makūnje mūtī ūcio na indo ciaguo ciothe ciohetwo na gīthii kīa njūūa cia pomboo, na macigīrīre igūrū rīa gīkuui gīacio.

¹¹ “Nī maare gītambaya kīa rangi wa bururu igūrū rīa kīgongona gīa thahabu, na makīhumbīre na gīthii kīa njūūa cia pomboo, na matoonyie mīti irīa ya gūgīkuua handū hayo.

¹² “Ningī moe indo ciothe iria ihūthagīrwo ūtungata-inī wa handū-harīa-haamüre, macikūnje na gītambaya kīa rangi wa bururu, macīhumbīre na gīthii kīa njūūa cia pomboo, na macigīrīre igūrū rīa gīkuui gīacio.

¹³ “Ningī nī marute mūhu kuuma kīgongona-inī gīa gīcango, na maare gītambaya kīa rangi wa ndathi igūrū rīakīo.

¹⁴ Ningī maigīrīre indo ciothe iria ihūthagīrwo gūtungata kīgongona-inī, nacio nī hamwe na ngīo cia mwakī, na njibe, na icakūrī, na mbakūrī cia kūminjaminjīria. Igūrū rīakīo nī maare gīthii kīa njūūa cia pomboo na matoonyie mīti ya gūgīkuua handū hayo.

¹⁵ “Thuutha wa Harūni na ariū ake kūrīkia kūhumbīra indo ciothe theru o na indo ciothe nyamüre, na rīrīa andū a kambī mehaarīria gūthaama-rī, ariū a Akohathu nao moke makuue indo icio. No matikanahutie indo icio nyamüre matigakue. Akohathu acio nīo magaakuua indo iria irī thiini wa Hema-ya-Gūtūnganwo.

¹⁶ “Eleazaru mūrū wa Harūni, ūrīa mūthinjīri-Ngai, nīwe ūrimenyagīrīra maguta ma gwakia tawa, na ūbumba ūrīa ūnungaga wega, na mūtu ūrīa ūrutagwo hīndī ciothe, o na maguta marīa maitanagīrīrio. Nīwe ūrimenyagīrīra Hema-īyo-Nyamüre irī yothe

na indo iria ciothe irĩ thĩinĩ wayo, nĩcio indo iria nyamũre ciĩkĩrĩtwo kuo, na indo cia wĩra.”

¹⁷ Jehova akĩira Musa na Harũni atĩrĩ,

¹⁸ “Menyererai mbarĩ cia mũhĩrĩga wa Akohathu matikaneherio kuuma kũrĩ Alawii.

¹⁹ Nĩguo matũũre muoyo na matikae gũkua rĩrĩa mangĩkuhĩrĩria indo iria theru mũno-rĩ, mekaĩrei ũũ: Harũni na ariũ ake nĩo marĩtoonyaga handũ harĩa hatheru, na makagaĩra o mũndũ wĩra wake na kĩrĩa egũkuua.

²⁰ No ariũ a Kohathu matikanatoonye thĩinĩ kuona indo iria theru o na hanini, nĩguo matigaakue.”

Agerishoni

²¹ Jehova akĩira Musa atĩrĩ,

²² “Tara Agerishoni o nao kũringana na nyũmba ciao na mbarĩ ciao.

²³ Ũtare arũme othe a ũkũrũ wa kuuma mũaka mũrongo itatũ nginya mũaka mũrongo itano arĩa mokaga gũtungata wĩra-inĩ wa Hema-ya-Gũtũnganwo.

²⁴ “Ũyũ nĩguo ũtungata wa mbarĩ cia Agerishoni rĩrĩa mekũruta wĩra na gũkuua mũrigo:

²⁵ Nĩo marĩkuuaga itambaya cia gũcuurio cia Hema-ĩrĩa-Nyamũre, na Hema-ya-Gũtũnganwo, na indo cia kũmĩhumbĩra, o na gĩthii kĩa njũũa cia pomboo cia kũmĩhumbĩra na igũrũ, na itambaya cia gũcuurio cia itoonyero rĩa Hema-ya-Gũtũnganwo,

²⁶ na itambaya cia gũcuurio iria cia kũirigĩra nja rĩa ithiũrũrũkĩirie Hema-ĩyo-Nyamũre na kigongona, na gĩtambaya gĩa gũcuurio gĩa itoonyero-inĩ, na mũhĩndo na indo ciothe itũmagĩrwo ũtungata-inĩ wayo. Agerishoni acio nĩo marĩrutaga wĩra wothe ũrĩa wagĩrĩre kũrutwo na indo icio.

²⁷ Ũtungata wao wothe, ũrĩ wa gũkuua mũrigo kana wa kũruta wĩra ũngĩ, ũrĩrutagwo ũtongoretio nĩ Harũni na ariũ ake. Nĩ inyuũ mũrĩmagayagĩra wĩra wao wa kĩrĩa gĩothe marĩkuuaga.

²⁸ Ũcio nĩguo ũtungata wa mbarĩ ya Agerishoni Hema-inĩ-ya-Gũtũnganwo. Wĩra wao ũrĩrutagwo ũtongoretio nĩ Ithamaru mũrũ wa Harũni, ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai.

Amerari

²⁹ “Tara Amerari kũringana na mbarĩ na nyũmba ciao.

³⁰ Tara arũme othe a ũkũrũ wa kuuma mũaka mũrongo itatũ nginya mũaka mũrongo itano arĩa mokaga gũtungata wĩra-inĩ wa Hema-ya-Gũtũnganwo.

³¹ Ũyũ nĩguo wĩra wao ũrĩa marĩrutaga magĩtungata Hema-inĩ-ya-Gũtũnganwo: wĩra wao nĩ gũkuuaga buremu cia Hema-ĩyo-Nyamũre, na mũgĩko yayo, na itugĩ na itina ciacio,

³² o ũndũ ũmwe na itugĩ iria ciirigĩte nja hamwe na itina ciacio, na higĩ cia hema na mũhĩndo, na indo ciothe ciacio na kĩndũ gĩothe gikonainie na kũruta wĩra ũcio. Gayagĩra o mũndũ indo iria agĩrĩrwo nĩ gũkuua.

³³ Ũcio nĩguo ũtungata wa mbarĩ ya Amerari rĩrĩa marĩrutaga wĩra Hema-inĩ-ya-Gũtũnganwo, matongoretio nĩ Ithamaru mũrũ wa Harũni, ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai.”

Gũtara Mbarĩ cia Alawii

³⁴ Na rĩrĩ, Musa, na Harũni, na atongoria a kĩrĩndĩ nĩmatarire Akohathu acio kũringana na mbarĩ na nyũmba ciao.

³⁵ Arũme othe a ũkũrũ wa kuuma mũaka mũrongo itatũ nginya mũaka mũrongo itano arĩa mookire gũtungata wĩra-inĩ wa Hema-ya-Gũtũnganwo,

³⁶ matarĩtwo na mbarĩ ciao, maarĩ andũ 2,750

³⁷ Ũcio nĩguo warĩ mũigana wa andũ othe arĩa maarĩ a mbarĩ cia Akohathu arĩa maatungataga thĩinĩ wa Hema-ya-Gũtũnganwo. Musa na Harũni maamatarire kũringana na ũrĩa Jehova aathite Musa.

³⁸ Agerishoni maatarirwo kũringana na mbarĩ na nyũmba ciao.

³⁹ Arũme othe a ũkũrũ wa kuuma mũaka mũrongo itatũ nginya mũaka mũrongo itano arĩa mookire gũtungata wĩra-inĩ wa Hema-ya-Gũtũnganwo,

⁴⁰ matarĩtwo na mbarĩ na nyũmba ciao, maarĩ andũ 2,630.

⁴¹ Ũcio nĩguo warĩ mũigana wa mbarĩ cia Agerishoni arĩa maatungataga thĩinĩ wa Hema-ya-Gũtũnganwo. Musa na Harũni maamatarire kũringana na watho wa Jehova.

⁴² Amerari maatarirwo kũringana na mbarĩ na nyũmba ciao.

⁴³ Arũme othe a ũkũrũ wa kuuma mũaka mũrongo itatũ nginya mũaka mũrongo itano arĩa mookire gũtungata wĩra-inĩ wa Hema-ya-Gũtũnganwo,

⁴⁴ matarĩtwo na mbarĩ ciao, maarĩ andũ 3,200.

⁴⁵ Ūcio nĩguo warĩ mũigana wa mbarĩ cia Amerari. Musa na Harũni maamatarire kũringana na ũria Jehova aathĩte Musa.

⁴⁶ Nĩ ūndũ ūcio, Musa na Harũni na atongoria a Isiraeli magĩtara Alawii othe kũringana na mbarĩ ciao na nyũmba ciao.

⁴⁷ Arũme othe a ũkũrũ wa kuuma miaka mĩrongo itatũ nginya miaka mĩrongo itano ariã mookire kũruta wĩra wa gũtungata na gũkuua Hema-ya-Gũtũnganwo,

⁴⁸ mũigana wao warĩ andũ 8,580.

⁴⁹ Kũringana na watho wa Jehova ũria aathĩte Musa, mũndũ o mũndũ niagayagĩrwo wĩra wake, na akeerwo kĩria egũkuua. Ūguo nĩguo maatarirwo, o ta ũria Jehova aathĩte Musa.

5

Gũtherio gwa Kambĩ

¹ Nake Jehova akĩira Musa atĩrĩ,

² "Atha andũ a Isiraeli maingate kuuma kambĩ-inĩ yao mũndũ o wothe ũrũarĩte mũrimũ wa ngoothĩ ũria ũngĩgwatanio, kana mũndũ ũrĩ na handũ o na ha he kuua, kana mũndũ ũrĩ na thaahu nĩ ūndũ wa kũhutia kĩimba.

³ Ingata arũme o na andũ-a-nja; ũmaingate nja ya kambĩ nĩguo matigathaahie kambĩ yao kũria nĩ ndũũranagia na inyuĩ."

⁴ Ūguo noguo andũ a Isiraeli meekire; makĩruta andũ acio nja ya kambĩ. Magĩka o ũria Jehova aathĩte Musa gwĩkwo.

Irĩhi rĩa Mahĩtia

⁵ Ningĩ Jehova akĩira Musa atĩrĩ,

⁶ "Ĩra andũ a Isiraeli atĩrĩ, 'Rĩria mũndũ mũrũme kana mũndũ-wa-nja angĩhĩtĩria mũndũ ũria ũngĩ na njĩra o yothe, na nĩ ūndũ ūcio aage kwĩhokeka harĩ Jehova-rĩ, mũndũ ūcio nĩ mũhĩtia,

⁷ na no nginya oimbũre mehia marĩa ekĩte. No nginya arute irĩhi rĩothe nĩ ūndũ wa mahĩtia macio make, na ongerere gĩcunjĩ gĩa ithano kũrĩ irĩhi rĩu, anengere mũndũ ūcio ahĩtiirie.

⁸ No mũndũ ūcio angĩkorwo ndarĩ na mũndũ wa nyũmba yao ũria ũngĩrĩhwo nĩ ūndũ wa ihĩtia rĩu, irĩhi rĩu rĩrĩtuikaga rĩa Jehova, na no nginya rĩnengerwo mũthĩnjĩri-Ngai rĩrĩ hamwe na ndũrũme ya kũrutwo igongona rĩa horohio nĩ ūndũ wake.

⁹ Maruta mothe maamũre marĩa andũ a Isiraeli marĩrehagĩra mũthĩnjĩri-Ngai-rĩ, marĩtuikaga make.

¹⁰ Iheo cia o mũndũ iria nyamũre nĩ ciake we mwene, no kĩria angĩhe mũthĩnjĩri-Ngai, gĩgaatuĩka kĩa mũthĩnjĩri-Ngai ūcio.' "

Ūhoro Ūkonĩ Mũtumia Ūtarĩ Mwĩhokeku

¹¹ Ningĩ Jehova akĩira Musa atĩrĩ,

¹² "Arĩria andũ a Isiraeli, ũmeere atĩrĩ: 'Mũtumia wa mũndũ angĩhĩngĩcania mũthĩire yake, atuĩke ti mwĩhokeku harĩ we

¹³ na ūndũ wa gũkoma na mũndũ ũngĩ, na ūndũ ūcio ũhithwo mũthũuriwe na thaahu wake wage kũmenyeka (tondũ hatĩrĩ mũira wa kũmuumbũra, na ndaakorereirwo agĩka ūndũ ūcio-rĩ),

¹⁴ na mũthũuriwe aigũire mũtumia wake ũiru na amwĩkũũire atĩ niethaahĩtie, kana amũigũire ũiru na amwĩkũũire o na akorwo atethaahĩtie,

¹⁵ hĩndĩ iyo niatware mũtumia wake harĩ mũthĩnjĩri-Ngai. Ningĩ no nginya atware gĩcunjĩ gĩa ikũmi kĩa eba imwe* ya mũtu wa cairi nĩ ūndũ wa mũtumia wake. Ndagaitĩrĩrie mũtu ūcio maguta kana awĩkĩre ũbumba, nĩ ūndũ rĩu nĩ iruta rĩa mũtu rĩrutagwo nĩ ūndũ wa ũiru, iruta rĩa mũtu rĩa kĩrĩrikano, rĩa kũrĩrikanania ihĩtia rĩu.

¹⁶ " Mũthĩnjĩri-Ngai niagatwara mũtumia ūcio amũrũgamie mbere ya Jehova.

¹⁷ Acooke oe maaĩ maamũre marĩ ndigithũ-inĩ ya rĩũmba, na ahakũre rũkũngũ hau thĩ ya Hema-ĩria-Nyamũre arwĩkĩre maaĩ-inĩ macio.†

¹⁸ Mũthĩnjĩri-Ngai aarĩkia kũrũgamia mũtumia ūcio mbere ya Jehova, niakamuohora njuĩrĩ yake, acooke amũnengere iruta rĩu rĩa kĩrĩrikano rĩa mũtu nĩ ūndũ wa ũiru arĩnyĩte na moko, nake mũthĩnjĩri-Ngai we mwene akorwo anyiĩte maaĩ macio marũrũ marĩa marehaga kĩrumi.

* 5:15 nĩ ta kilo 2 † 5:17 Maaĩ matheru hamwe na rũkũngũ monanagia ituĩro rĩa Ngai kũrĩ mũndũ ũria ũhĩtĩtie.

¹⁹ Mũthĩnjĩri-Ngai acooke ehĩthithie mũtumia ũcio, amwĩre atĩrĩ, “Angĩkorwo hatĩrĩ mũndũ ũngĩ ũkomete nawe, na ndũhĩngĩcanĩtie mũthĩire yaku ũgethaahia hĩndĩ rĩra ũrĩ na mũthuumĩ-rĩ, maaĩ maya marũrũ marĩa marehaga kĩrumi maroaga gũgwika ũuru.

²⁰ No angĩkorwo nĩũhĩngĩcanĩtie mũthĩire yaku ũrĩ na mũthuumĩ na ũgethaahia nĩ ũndũ wa gũkoma na mũndũ ũngĩ tiga mũthuumĩguo-rĩ,”

²¹ hĩndĩ iyo mũthĩnjĩri-Ngai nĩakehĩthithia mũtumia ũcio na mwĩhĩtwa ũyũ ũrehanagĩra kĩrumi, oige atĩrĩ, “Jehova arotũma andũ anyu makũrume na magũkaane, rĩrĩa agaatumĩ kiero gĩaku kĩhinyare na nda yaku iimbe.

²² Namo maaĩ maya marehaga kĩrumi marotoonya mwĩrĩ waku, nayo nda yaku iimbe na kiero gĩaku kĩhinyare.”

“ ‘Nake mũtumia ũcio acooke oige atĩrĩ, “Ameni, nĩgũtuĩke ũguo.”

²³ “ ‘Mũthĩnjĩri-Ngai nĩakandĩka irumi icio ibuku-inĩ rĩa gikũnjo, acooke acithambĩrie maaĩ-inĩ macio marũrũ.

²⁴ Nĩagatumĩ mũtumia ũcio anyue maaĩ macio marũrũ marehaga kĩrumi, namo maaĩ macio mamũtoonye na matũme aigue ruo rũnene mũno.

²⁵ Mũthĩnjĩri-Ngai acooke oe iruta rĩu rĩa mũtu nĩ ũndũ wa ũuru kuuma moko-inĩ ma mũtumia ũcio, arĩthũngũthie mbere ya Jehova, na acooke arĩrehe kĩgongona-inĩ.

²⁶ Nĩngĩ mũthĩnjĩri-Ngai ũcio arũme ngundi iimwe ya mũtu ũcio ũrutĩtwo ũrĩ wa kĩrĩrĩkano na aũcinĩre igũrũ rĩa kĩgongona; thuutha ũcio atũme mũtumia ũcio anyue maaĩ macio.

²⁷ Angĩkorwo nĩethaahĩtie na ti mwĩhokeku harĩ mũthuumĩwe-rĩ, rĩrĩa akaanyuithio maaĩ macio marehaga kĩrumi, nĩ makaamũtoonya matũme aigue ruo rũnene mũno, na nda yake iimbe na kiero gĩake kĩhinyare, nake atuĩke thaahu kũrĩ andũ ao.

²⁸ No rĩrĩ, angĩkorwo mũtumia ũcio ndethaahĩtie na akorwo nĩ mũthingu-rĩ, ndagatuuo mũhĩtia, na nĩakahota kũgĩa na ciana.

²⁹ “ ‘Ŭyũ nĩguo watho wa ũuru rĩrĩa mũtumia anghĩngĩciana mũthĩire yake, ethaahie o arĩ na mũthuumĩ,

³⁰ kana rĩrĩa mũndũ mũrũme angĩnyitwo nĩ ũuru nĩ ũndũ nĩegwĩkũũ mũtumia ũcio wake. Mũthĩnjĩri-Ngai arĩmũrũgamagĩa mbere ya Jehova na arũmĩrĩre watho ũcio wothe.

³¹ Mũthuumĩwe nĩagatuuo ndarĩ na ihĩtia o na rĩrĩkũ, no mũtumia ũcio nĩwe ũgaacookererwo nĩ mehia make.’ ”

6

Mũnaziri

¹ Nake Jehova akĩira Musa atĩrĩ,

² “Arĩria andũ a Isiraeli, ũmeere atĩrĩ: ‘Mũndũ mũrũme kana mũndũ-wa-nja angĩenda kwĩhĩta mwĩhĩtwa wa mwanya, ũrĩ mwĩhĩtwa wa kwĩyamũrĩa Jehova atuĩke Mũnaziri,*

³ no nginya atige kũnyua ndibei o na indo iria ingĩ ngagatu cia kũnyua, na ndakananyue thiki ithondeketwo kuuma kũrĩ ndibei kana kĩndũ kĩngĩ kĩgagatu gĩa kũnyua. Ndakananyue maaĩ ma thabibũ, kana arĩe thabibũ, kana thabibũ iria nyũmthie.

⁴ Hĩndĩ rĩa yothe arĩkoragwo arĩ Mũnaziri, ndakanarĩe kĩndũ gĩa kuuma he mũthabibũ, irĩ mbegũ kana makoni.

⁵ “ ‘Ihinda rĩothe rĩa mwĩhĩtwa ũcio wa kwĩyamũra, ndakananjwo mũtwe. No nginya aikarage arĩ mũtheru o nginya ihinda rĩake rĩa kwĩyamũrĩa Jehova rĩthire; no nginya areke njuĩrĩ cia mũtwe wake ikũre iraihe.

⁶ Ihinda rĩu rĩothe eyamũrĩre Jehova ndakanakuhĩrĩrie kĩimba.

⁷ O na ithe, kana nyina, kana mũrũ wa nyina, kana mwarĩ wa nyina angĩkua, ndakanethaahie nĩ ũndũ wao, tondũ arĩ na rũuri rwa kwĩyamũrĩa Ngai mũtwe.

⁸ Ihinda rĩothe rĩa kwĩyamũra gwake arĩkoragwo aamũrĩrwo Jehova.

⁹ “ ‘Mũndũ angĩkua gĩkuũ kĩa narua arĩ ho, naguo ũndũ ũcio ũthaahie njuĩrĩ rĩa aamũrĩte, no nginya enjwo mũtwe mũthenya wake wa gũtherio, na nĩguo wa mũgwanja.

* 6:2 Mũndũ nĩangĩehĩtie mwĩhĩtwa wa gũtuĩka Mũnaziri kwa ihinda, kana mũtũrĩre wake wothe. Aciari nĩmangĩehĩtie mwĩhĩtwa handũ ha ciana ciao. Mũnaziri ndefĩkĩrĩtio kũnyua kĩndũ kĩgagatu, kwenja njuĩrĩ kana nderu, o na kana kũhutia kĩndũ gĩkuũ.

¹⁰ Ningĩ mũthenya wa ĩnana no nginya atware ndirahũgĩ igĩrĩ kana tũtutuura twĩrĩ harĩ mũthĩnjĩri-Ngai hau itoonyero-inĩ rĩa Hema-ya-Gũtũnganwo.

¹¹ Nake mũthĩnjĩri-Ngai arute ĩmwe ĩtuĩke igongona rĩa kũhoroherio mehia, nayo ĩyo ĩngĩ ĩtuĩke nĩ iruta rĩa njino nĩguo ahoroherio, nĩ ũndũ nĩehĩtie nĩgũkorwo arĩ hamwe na kũimba. Mũthenya o ro ũcio no nginya aamũrĩre Jehova mũtwe wake rĩngĩ.

¹² No nginya eyamũrĩre Jehova ihinda rĩu rĩa kwĩyamũra, na no nginya arute gatũrũme ka mwaka ũmwe gatũke ka igongona rĩa mahĩtia. Mũthenya ĩrĩa mĩhĩtũku ndĩgũtarwo, tondũ nĩathaahirio ihinda rĩrĩa eyaamũrĩte.

¹³ “Na rĩrĩ, ũyũ nĩguo watho wa Mũnaziri ihinda rĩake rĩa kwĩyamũrĩra Ngai rĩathira. Nĩakarehwo itoonyero-inĩ rĩa Hema-ya-Gũtũnganwo.

¹⁴ Hau nĩho akaarehe maruta make harĩ Jehova, namo nĩ: gatũrũme ka mwaka ũmwe gatarĩ na kaũũgũ gatũke ka iruta rĩa njino, na kamwatĩ ka mwaka ũmwe karĩ igongona rĩa kũhoroheria mehia, na ndũrũme ĩmwe ĩtarĩ na kaũũgũ ĩrĩ iruta rĩa ũiguano,

¹⁵ hamwe na maruta ma mũtu na maruta ma kũnyuuo, na gĩkabũ kĩa mĩgate ĩtarĩ na ndawa ya kũmbia, na keki cia mũtu ũrĩa mũhinyu mũno ũtukanĩtio na maguta, na tũmĩgate tũhũthũ tũhakĩtuo maguta.

¹⁶ “Mũthĩnjĩri-Ngai nĩakaiga indo icio mbere ya Jehova, na acooke arute igongona rĩa kũhoroheria mehia o na iruta rĩa njino.

¹⁷ Nĩakarehe gĩkabũ kũ kĩa mĩgate ĩtarĩ mĩmbie na arute ndũrũme ĩyo ĩrĩ igongona rĩa ũiguano kũrĩ Jehova, hamwe na igongona rĩayo rĩa mũtu na rĩa indo cia kũnyuuo.

¹⁸ “Ningĩ hau itoonyero-inĩ rĩa Hema-ya-Gũtũnganwo, Mũnaziri no nginya enjwo njuĩrĩ ĩrĩa aamũrĩte. Nĩakoya njuĩrĩ ĩyo na amũkie mwakĩ-inĩ ũrĩa ũrĩ rungu rwa igongona rĩu rĩa ũiguano.

¹⁹ “Thuutha wa Mũnaziri ũcio kwenjwo njuĩrĩ yake ya kwĩyamũra, mũthĩnjĩri-Ngai nĩ akoya kĩande gĩtherũkĩtio kĩa ndũrũme ĩyo, na keki na tũmĩgate tũrĩa tũhũthũ kuuma gĩkabũ-inĩ kũ, cieri ĩtarĩ ndawa ya kũmbia.

²⁰ Mũthĩnjĩri-Ngai acooke acithũngũthie mbere ya Jehova, ĩtuĩke igongona rĩa gũthũngũthio; nĩ nyamũre, na nĩ cia mũthĩnjĩri-Ngai, hamwe na gĩthũri kĩrĩa gĩthũngũthĩtio, o na kiero kĩrĩa kĩrutĩtuo. Thuutha ũcio Mũnaziri no anyue ndibeĩ.

²¹ “Ūcio nĩguo watho wa Mũnaziri ũrĩa wĩhĩtaga kũrutĩra Jehova indo kũringana na ũrĩa eyaamũrĩte, hamwe na kĩrĩa kĩngĩ gĩothe angĩhota kũruta. No nginya ahingie mwĩhĩtwa ũrĩa ehĩtie, kũringana na watho wa Mũnaziri.”

Kĩrathimo kĩa Mũthĩnjĩri-Ngai

²² Ningĩ Jehova akĩra Musa atĩrĩ,

²³ “Ĩra Harũni na arĩu ake atĩrĩ, ‘Ūũ nĩguo mũrĩrathimaga andũ a Isiraeli. Meragei atĩrĩ:

²⁴ “ ‘Jehova arokũrathima,
na akũmenyagĩrĩre;

²⁵ Jehova arotũma ũthiũ wake ũkwarĩre,
na agũkinyagĩrie wega wake;

²⁶ Jehova arogũtiĩrĩra gĩthiithi gĩake,
na akũhe thayũ.”

²⁷ “Nĩ ũndũ ũcio athĩnjĩri-Ngai nĩmarĩgwetaga rĩtwa rĩakwa kũrĩ andũ a Isiraeli, na nĩ nĩndũmarathimaga.”

7

Maruta Hĩndĩ ya Kwamũrwo kwa Hema-ĩrĩa-Nyamũre

¹ Rĩrĩa Musa aarĩkirie kũhaanda Hema-ĩrĩa-Nyamũre, nĩamĩtĩrĩrie maguta o na akĩmĩamũrĩra Jehova hamwe na indo ciayo ciothe. Ningĩ agĩtĩrĩria kigongona maguta, na agĩkĩamũra hamwe na indo ciakĩo ciothe.

² Ningĩ atongoria a Isiraeli, atongoria a nyũmba ciao arĩa maarĩ atongoria a mũhĩrĩga arĩa maarũgamĩrĩre andũ arĩa maatarĩtuo, makĩrehe maruta.

³ Maareheire Jehova iheo ikuũtuo nĩ ngaari ithathatũ cia ng’ombe irĩ hũmbĩre, hamwe na ndegwa ikũmi na igĩrĩ, ndegwa ĩmwe ĩkarutuo nĩ o mũtongoria, na ngaari ĩmwe ĩkarutuo nĩ atongoria eerĩ. Indo icio nĩcio maarehire mbere ya Hema-ĩrĩa-Nyamũre.

⁴ Nake Jehova akĩra Musa atĩrĩ:

⁵ “Ītĩkĩra indo icio kuuma kũrĩ o, nĩguo ihũthĩrwo wĩra-inĩ wa Hema-ya-Gũtũnganwo. Ūciheane kũrĩ Alawii o ta ũrĩa wĩra wa mũndũ o mũndũ ũkũbatara.”

⁶ Nĩ ũndũ ũcio Musa akĩoya ngaari icio na ndegwa icio agĩciheana kũrĩ Alawii.

7 Aaheire Agerishoni ngaari igĩrĩ na ndegwa inya, o ta ũrĩa wĩra wao wabataraga,
 8 ningĩ akĩhe Amerari ngaari inya na ndegwa inyanya, o ta ũrĩa wĩra wao wabataraga.
 Othe maatongoragio nĩ Ithamaru mŭrũ wa Harũni, ũrĩa mŭthĩnjĩri-Ngai.

9 No Musa ndaigana kũhe Akohathu kĩndũ o nakĩ, tondũ wĩra wao warĩ wa gũkuuaga
 indo iria nyamũre na ciande ciao, nĩgũkorwo ũcio nĩguo warĩ wĩra ũrĩa meehokeirwo.

10 Rĩrĩa kĩgongona gĩaitũrĩrio maguta, atongoria nĩmarehire maruta mao nĩguo
 kiamũrwo, na makĩmaiga mbere ya kĩgongona kũ.

11 Nĩ ũndũ Jehova nĩeerĩte Musa aĩrĩ, “O mŭthenya, mŭtongoria ũmwe arĩrehaga
 maruta make nĩ ũndũ wa kwamũrwo gwa kĩgongona.”

12 Mũndũ ũrĩa warehire maruta make mŭthenya wa mbere aarĩ Nahashoni mŭrũ wa
 Aminadabu wa mŭhĩrĩga wa Juda.

13 Indo iria aarutire ciarĩ thaani ĩmwe ya betha ya ũritũ wa cekeri igana rĩmwe rĩa
 mĩrongo ĩtatũ,* na mbakũri ĩmwe ya betha ya kũminjaminjĩria ya ũritũ wa cekeri
 mĩrongo mũgwanja,† cieri kũringana na gĩthimo gĩa cekeri ya harĩa haamũre, na o
 ĩmwe yaiyũrĩtio mũtu ũrĩa mũhinyu mũno ũtukanĩtio na maguta, ũrĩ iruta rĩa mũtu;
 14 na thaani ĩmwe nene ya thahabu ya ũritũ wa cekeri ikũmi,‡ ĩiyũrĩtio ũbumba;

15 na gatagwa kamwe, na ndũrũme ĩmwe, na gatũrũme kamwe ka mwaka ũmwe, Nĩ
 ũndũ wa iruta rĩa njino;

16 na thenge ĩmwe ya igongona rĩa kũhoroherio mehia;

17 na ndegwa igĩrĩ, na ndũrũme ithano, na thenge ithano na tũtũrũme tũtano twa
 mwaka ũmwe, irutwo irĩ igongona rĩa ũiguano. Ici nĩcio indo iria ciarutirwo nĩ
 Nahashoni mŭrũ wa Aminadabu.

18 Mŭthenya wa keerĩ Nethaneli mŭrũ wa Zuaru, mŭtongoria wa Aisakaru, nake
 akĩrehe maruta make.

19 Indo iria aarutire ciarĩ thaani ĩmwe ya betha ya ũritũ wa cekeri igana rĩmwe rĩa
 mĩrongo ĩtatũ, na mbakũri ĩmwe ya betha ya kũminjaminjĩria ya ũritũ wa cekeri
 mĩrongo mũgwanja, cieri kũringana na gĩthimo gĩa cekeri ya harĩa haamũre, na o
 ĩmwe yaiyũrĩtio mũtu ũrĩa mũhinyu mũno ũtukanĩtio na maguta, ũrĩ iruta rĩa mũtu;
 20 na thaani ĩmwe nene ya thahabu ya ũritũ wa cekeri ikũmi, ĩiyũrĩtio ũbumba;

21 na gatagwa kamwe, na ndũrũme ĩmwe, na gatũrũme kamwe ka mwaka ũmwe, nĩ
 ũndũ wa iruta rĩa njino;

22 na thenge ĩmwe ya igongona rĩa kũhoroherio mehia;

23 na ndegwa igĩrĩ, na ndũrũme ithano, na thenge ithano na tũtũrũme tũtano twa
 mwaka ũmwe, irutwo irĩ igongona rĩa ũiguano. Ici nĩcio indo iria ciarutirwo nĩ
 Nethaneli mŭrũ wa Zuaru.

24 Mŭthenya wa gatatũ Eliabu mŭrũ wa Heloni, mŭtongoria wa andũ a Zebuluni, nake
 akĩrehe maruta make.

25 Indo iria aarutire ciarĩ thaani ĩmwe ya betha ya ũritũ wa cekeri igana rĩmwe rĩa
 mĩrongo ĩtatũ, na mbakũri ĩmwe ya betha ya kũminjaminjĩria ya ũritũ wa cekeri
 mĩrongo mũgwanja, cieri kũringana na gĩthimo gĩa cekeri ya harĩa haamũre, na o
 ĩmwe yaiyũrĩtio mũtu ũrĩa mũhinyu mũno ũtukanĩtio na maguta, ũrĩ iruta rĩa mũtu;

26 na thaani ĩmwe nene ya thahabu ya ũritũ wa cekeri ikũmi, ĩiyũrĩtio ũbumba;

27 na gatagwa kamwe, na ndũrũme ĩmwe, na gatũrũme kamwe ka mwaka ũmwe, nĩ
 ũndũ wa iruta rĩa njino;

28 na thenge ĩmwe ya igongona rĩa kũhoroherio mehia;

29 na ndegwa igĩrĩ, na ndũrũme ithano, na thenge ithano na tũtũrũme tũtano twa
 mwaka ũmwe, irutwo irĩ igongona rĩa ũiguano. Ici nĩcio indo iria ciarutirwo nĩ Eliabu
 mŭrũ wa Heloni.

30 Mŭthenya wa kana, Elizuru mŭrũ wa Shedeuru, mŭtongoria wa andũ a Rubeni, nake
 akĩrehe maruta make.

31 Indo iria aarutire ciarĩ thaani ĩmwe ya betha ya ũritũ wa cekeri igana rĩmwe rĩa
 mĩrongo ĩtatũ, na mbakũri ĩmwe ya kũminjaminjĩria ya betha ya ũritũ wa cekeri
 mĩrongo mũgwanja, cieri kũringana na gĩthimo gĩa cekeri ya harĩa haamũre, na o
 ĩmwe yaiyũrĩtio mũtu ũrĩa mũhinyu mũno ũtukanĩtio na maguta, ũrĩ iruta rĩa mũtu;

32 na thaani ĩmwe nene ya thahabu ya ũritũ wa cekeri ikũmi, ĩiyũrĩtio ũbumba;

* 7:13 nĩ ta kilo ĩmwe na nuthu (1:5) † 7:13 nĩ ta kilo robo ithatũ (0.75) ‡ 7:14 nĩ ta giramu 110

³³ na gategwa kamwe, na ndūrūme ĩmwe, na gatūrūme ka mwaka ũmwe, nĩ ũndũ wa iruta rĩa njino;

³⁴ na thenge ĩmwe ya igongona rĩa kũhoroherio mehia;

³⁵ na ndegwa igĩrĩ, na ndūrūme ithano, na thenge ithano na tūtūrūme tūtano twa mwaka ũmwe, irutwo irĩ igongona rĩa ũiguano. Ici nĩcio indo iria ciarutirwo nĩ Elizuru mūrũ wa Shedeuru.

³⁶ Mũthenya wa gatano, Shelumieli mūrũ wa Zurishadai, mūtongoria wa andũ a Simeoni, nake akĩrehe maruta make.

³⁷ Indo iria aarutire ciarĩ thaani ĩmwe ya betha ya ũritũ wa cekeri igana rĩa mĩrongo ĩtatũ, na mbakũri ĩmwe ya betha ya kũminjaminjĩria ya ũritũ wa cekeri mĩrongo mũgwanja, cierrĩ kũringana na gĩthimo gĩa cekeri ya harĩa haamũre, na o ĩmwe ĩyũrĩtio mũtu ũrĩa mũhinyu mũno ũtukanĩtio na maguta, ũrĩ iruta rĩa mũtu;

³⁸ na thaani ĩmwe nene ya thahabu ya ũritũ wa cekeri ikũmi, ĩyũrĩtio ũbumba;

³⁹ na gategwa kamwe, na ndūrūme ĩmwe, na gatūrūme kamwe ka mwaka ũmwe, nĩ ũndũ wa iruta rĩa njino;

⁴⁰ na thenge ĩmwe ya igongona rĩa kũhoroherio mehia;

⁴¹ na ndegwa igĩrĩ, na ndūrūme ithano, na thenge ithano, na tūtūrūme tūtano twa mwaka ũmwe, irutwo irĩ igongona rĩa ũiguano. Ici nĩcio indo iria ciarutirwo nĩ Shelumieli mūrũ wa Zurishadai.

⁴² Mũthenya wa gatandatũ Eliasafu mūrũ wa Deueli, mūtongoria wa andũ a Gadi, nake akĩrehe maruta make.

⁴³ Indo iria aarutire ciarĩ thaani ĩmwe ya betha ya ũritũ wa cekeri igana rĩa mĩrongo ĩtatũ, na mbakũri ĩmwe ya betha ya kũminjaminjĩria ya ũritũ wa cekeri mĩrongo mũgwanja, cierrĩ kũringana na gĩthimo gĩa cekeri ya harĩa haamũre, na o ĩmwe ĩyũrĩtio mũtu ũrĩa mũhinyu mũno ũtukanĩtio na maguta, ũrĩ iruta rĩa mũtu;

⁴⁴ na thaani ĩmwe nene ya thahabu ya ũritũ wa cekeri ikũmi, ĩyũrĩtio ũbumba;

⁴⁵ na gategwa kamwe, na ndūrūme ĩmwe, na gatūrūme ka mwaka ũmwe, nĩ ũndũ wa iruta rĩa njino;

⁴⁶ na thenge ĩmwe ya igongona rĩa kũhoroherio mehia;

⁴⁷ na ndegwa igĩrĩ, na ndūrūme ithano, na thenge ithano, na tūtūrūme tūtano twa mwaka ũmwe, irutwo irĩ igongona rĩa ũiguano. Ici nĩcio indo iria ciarutirwo nĩ Eliasafu mūrũ wa Deueli.

⁴⁸ Mũthenya wa mũgwanja Elishama mūrũ wa Amihudu, mūtongoria wa andũ a Efiraimu, nake akĩrehe maruta make.

⁴⁹ Indo iria aarutire ciarĩ thaani ya betha ya ũritũ wa cekeri igana rĩa mĩrongo ĩtatũ, na mbakũri ĩmwe ya betha ya kũminjaminjĩria ya ũritũ wa cekeri mĩrongo mũgwanja, cierrĩ kũringana na gĩthimo gĩa cekeri ya harĩa haamũre, na o ĩmwe ĩyũrĩtio mũtu ũrĩa mũhinyu mũno ũtukanĩtio na maguta, ũrĩ iruta rĩa mũtu;

⁵⁰ na thaani ĩmwe nene ya thahabu ya ũritũ wa cekeri ikũmi, ĩyũrĩtio ũbumba;

⁵¹ na gategwa kamwe, na ndūrūme ĩmwe, na gatūrūme kamwe ka mwaka ũmwe, nĩ ũndũ wa iruta rĩa njino;

⁵² na thenge ĩmwe ya igongona rĩa kũhoroherio mehia;

⁵³ na ndegwa igĩrĩ, na ndūrūme ithano, na thenge ithano, na tūtūrūme tūtano twa mwaka ũmwe, irutwo irĩ igongona rĩa ũiguano. Ici nĩcio indo iria ciarutirwo nĩ Elishama mūrũ wa Amihudu.

⁵⁴ Mũthenya wa kanana Gamalieli mūrũ wa Pedazuru, mūtongoria wa andũ a Manase, nake akĩrehe maruta make.

⁵⁵ Indo iria aarutire ciarĩ thaani ĩmwe ya betha ya ũritũ wa cekeri igana rĩa mĩrongo ĩtatũ na mbakũri ĩmwe ya betha ya kũminjaminjĩria ya ũritũ wa cekeri mĩrongo mũgwanja, cierrĩ kũringana na gĩthimo gĩa cekeri ya harĩa haamũre, na o ĩmwe ĩyũrĩtio mũtu ũrĩa mũhinyu mũno ũtukanĩtio na maguta, ũrĩ iruta rĩa mũtu;

⁵⁶ na thaani ĩmwe nene ya thahabu ya ũritũ wa cekeri ikũmi, ĩyũrĩtio ũbumba;

⁵⁷ na gategwa kamwe, na ndūrūme ĩmwe, na gatūrūme kamwe ka mwaka ũmwe, nĩ ũndũ wa iruta rĩa njino;

⁵⁸ na thenge ĩmwe ya igongona rĩa kũhoroherio mehia;

⁵⁹ na ndegwa igĩrĩ, na ndūrūme ithano, na thenge ithano, na tūtūrūme tūtano twa mwaka ũmwe, irutwo irĩ igongona rĩa ũiguano. Ici nĩcio indo iria ciarutirwo nĩ Gamalieli mūrũ wa Pedazuru.

⁶⁰ Mūthenya wa kenda, Abidani mūrū wa Gideoni, mūtongoria wa andū a Benjamini, nake akīrehe maruta make.

⁶¹ Indo iria aarutire ciarī thaani īmwe ya betha ya ūritū wa cekeri igana rīa mīrongo ītatū, na mbakūri īmwe ya betha ya kūminjaminjīria ya ūritū wa cekeri mīrongo mūgwanja, cieri kūrīngana na gīthimo gīa cekeri ya harīa haamūre, na o īmwe īiyūrītio mūtu ūrīa mūhinyu mūno ūtukanītio na maguta, ūrī iruta rīa mūtu;

⁶² na thaani īmwe nene ya thahabu ya ūritū wa cekeri ikūmi, īiyūrītio ūbumba;

⁶³ na gategwa kamwe, na ndūrūme īmwe, na gatūrūme kamwe ka mwaka ūmwe, nī ūndū wa iruta rīa njino;

⁶⁴ na thenge īmwe ya igongona rīa kūhoroherio mehia;

⁶⁵ na ndegwa igīrī, na ndūrūme ithano, na thenge ithano, na tūtūrūme tūtano twa mwaka ūmwe, irutwo irī igongona rīa ūiguano. Ici nīcio indo iria ciarutirwo nī Abidani mūrū wa Gideoni.

⁶⁶ Mūthenya wa ikūmi Ahiezeri mūrū wa Amishadai, mūtongoria wa andū a Dani, nake akīrehe maruta make.

⁶⁷ Indo iria aarutire ciarī thaani īmwe ya betha ya ūritū wa cekeri igana rīa mīrongo ītatū, na mbakūri īmwe ya betha ya kūminjaminjīria ya ūritū wa cekeri mīrongo mūgwanja, cieri kūrīngana na gīthimo gīa cekeri ya harīa haamūre, na o īmwe īiyūrītio mūtu ūrīa mūhinyu mūno ūtukanītio na maguta, ūrī iruta rīa mūtu;

⁶⁸ na thaani īmwe nene ya thahabu ya ūritū wa cekeri ikūmi, īiyūrītio ūbumba;

⁶⁹ na gategwa kamwe, na ndūrūme īmwe, na gatūrūme kamwe ka mwaka ūmwe, nī ūndū wa iruta rīa njino;

⁷⁰ na thenge īmwe ya igongona rīa kūhoroherio mehia;

⁷¹ na ndegwa igīrī, na ndūrūme ithano, na thenge ithano, na tūtūrūme tūtano twa mwaka ūmwe, irutwo irī igongona rīa ūiguano. Ici nīcio indo iria ciarutirwo nī Ahiezeri mūrū wa Amishadai.

⁷² Mūthenya wa ikūmi na ūmwe, Pagieli mūrū wa Okirani, mūtongoria wa andū a Asheri, nake akīrehe maruta make.

⁷³ Indo iria aarutire ciarī thaani īmwe ya betha ya ūritū wa cekeri igana rīa mīrongo ītatū, na mbakūri īmwe ya betha ya kūminjaminjīria ya ūritū wa cekeri mīrongo mūgwanja, cieri kūrīngana na gīthimo gīa cekeri ya harīa haamūre, na o īmwe īiyūrītio mūtu ūrīa mūhinyu mūno ūtukanītio na maguta, ūrī iruta rīa mūtu;

⁷⁴ na thaani īmwe nene ya thahabu ya ūritū wa cekeri ikūmi, īiyūrītio ūbumba;

⁷⁵ na gategwa kamwe, na ndūrūme īmwe, na gatūrūme kamwe ka mwaka ūmwe, nī ūndū wa iruta rīa njino;

⁷⁶ na thenge īmwe ya igongona rīa kūhoroherio mehia;

⁷⁷ na ndegwa igīrī, na ndūrūme ithano, na thenge ithano, na tūtūrūme tūtano twa mwaka ūmwe, irutwo irī igongona rīa ūiguano. Ici nīcio indo iria ciarutirwo nī Pagieli mūrū wa Okirani.

⁷⁸ Mūthenya wa ikūmi na īrī Ahira mūrū wa Enani, mūtongoria wa andū a Nafitali, nake akīrehe maruta make.

⁷⁹ Indo iria aarutire ciarī thaani īmwe ya betha ya ūritū wa cekeri igana rīa mīrongo ītatū, na mbakūri īmwe ya betha ya kūminjaminjīria ya ūritū wa cekeri mīrongo mūgwanja, cieri kūrīngana na gīthimo gīa cekeri ya harīa haamūre, na o īmwe īiyūrītio mūtu ūrīa mūhinyu mūno ūtukanītio na maguta, ūrī iruta rīa mūtu;

⁸⁰ na thaani īmwe nene ya thahabu ya ūritū wa cekeri ikūmi, īiyūrītio ūbumba;

⁸¹ na gategwa kamwe, na ndūrūme īmwe, na gatūrūme kamwe ka mwaka ūmwe, nī ūndū wa iruta rīa njino;

⁸² na thenge īmwe ya igongona rīa kūhoroherio mehia;

⁸³ na ndegwa igīrī, na ndūrūme ithano, na thenge ithano, na tūtūrūme tūtano twa mwaka ūmwe, irutwo irī igongona rīa ūiguano. Ici nīcio indo iria ciarutirwo nī Ahira mūrū wa Enani.

⁸⁴ Maya nīmo maarī maruta ma atongoria a andū a Isiraeli nī ūndū wa kwamūrwo gwa kīgongona rīrīa gīaitagīrīrio maguta: ciarī thaani cia betha ikūmi na igīrī na mbakūri cia betha cia kūminjaminjīria ikūmi na igīrī na thaani nene cia thahabu ikūmi na igīrī.

⁸⁵ Thaani o īmwe ya betha yarī na ūritū wa cekeri igana rīa mīrongo ītatū, na mbakūri o īmwe ya kūminjaminjīria yarī na ūritū wa cekeri mīrongo mūgwanja. Thaani cia

betha ciothe ciarĩ na ũritũ wa cekeri ngiri igĩrĩ na magana mana,[§] kũringana na gĩthimo gĩa cekeri ya harĩa haamũre.

⁸⁶ Thaani iria nene ikũmi na igĩrĩ cia thahabu ciyũrĩtio ũbumba ciarĩ na ũritũ wa cekeri ikũmi o ĩmwe, kũringana na gĩthimo gĩa cekeri ya harĩa haamũre. Thaani icio nene cia thahabu ciothe ciarĩ na ũritũ wa cekeri igana rĩa mĩrongo ĩrĩ.*

⁸⁷ Mũigana wothe wa nyamũ cia kũrutwo igongona rĩa njino warĩ tũtegwa ikũmi na twĩrĩ, na ndũrũme ikũmi na igĩrĩ na tũtũrũme ikũmi na twĩrĩ twa mwaka ũmwe, hamwe na maruta ma cio ma mũtu. Thenge ikũmi na igĩrĩ ciarutirwo irĩ igongona rĩa kũhoroherio mehia.

⁸⁸ Mũigana wa nyamũ ciothe cia igongona rĩa ũiguano ciarĩ ndegwa mĩrongo ĩrĩ na inya, na ndũrũme mĩrongo ĩtandatũ, na thenge mĩrongo ĩtandatũ, na tũtũrũme mĩrongo ĩtandatũ twa mwaka ũmwe. Macio nĩmo maarĩ maruta ma kwamũrwo gwa kigongona thuutha wa kĩa rĩkia gũtĩrĩrio maguta.

⁸⁹ Rĩrĩa Musa atoonyire Hema-ya-Gũtũnganwo kwaria na Jehova-rĩ, nĩaguire mũgambo ũkĩmwarĩria kuuma gatagatĩ ka makerubi marĩa meerĩ maarĩ igũrũ rĩa gĩtĩ gĩa tha, igũrũ rĩa ithandũkũ rĩa Ũira. Nake Jehova akĩmwarĩria.

8

Kũgwatia Matawa

¹ Nake Jehova akĩra Musa atĩrĩ,

² “Arĩria Harũni, ũmwĩre atĩrĩ, ‘Hĩndĩ ĩrĩa ũrĩbangaga matawa marĩa mũgwanja, mabangage nĩguo ũtheri wamo waragĩre mwena wa na mbere wa mũtĩ ũcio wa kũigĩrĩrwo matawa.’”

³ Harũni agĩĩka o ta ũguo; akĩbanga matawa macio amaroretie mwena ũrĩa ũtheri wamo wathergĩra hau mbere ya mũtĩ ũcio maaigagĩrĩrwo, o ta ũrĩa Jehova aathĩte Musa gwĩkwo.

⁴ Mũtĩ ũcio wa kũigĩrĩrwo matawa wathondeketwo ũũ: wathondeketwo na thahabu ya gũturwo, kuuma gĩtina-inĩ kiaguo o nginya kũria mahũa maguo maarĩ. Mũhianĩre wa mũtĩ ũcio wa kũigĩrĩrwo matawa wathondeketwo o ta ũrĩa mũhianĩre wago wonetio Musa nĩ Jehova.

Kwamũra Alawii

⁵ Nake Jehova akĩra Musa atĩrĩ:

⁶ “Oya Alawii ũmeherie kuuma kũrĩ andũ arĩa angĩ a Isiraeli, ũmatherie mathirwo nĩ thaahu.

⁷ Ũkĩmatheria ũgeekaga ũũ: Maminjaminjĩrie maaĩ ma kũmatheria thaahu; macooke menje njuĩrĩ cia mũĩrĩ yao kũndũ guothe na mathambie nguo ciao, nĩguo metherie.

⁸ Nĩngĩ ũreke moe gategwa hamwe na iruta rĩako rĩa mũtu ũrĩa mũhinyu mũno ũtukanĩtio na maguta; nawe ũcooke woe gategwa kangĩ ga keerĩ ga kũrutwo igongona rĩa kũhoroherio mehia.

⁹ ũrehe Alawii acio mbere ya Hema-ya-Gũtũnganwo, na ũcooke wĩte kĩrĩndĩ gĩothe kĩa andũ a Isiraeli hamwe.

¹⁰ ũrehe Alawii acio mbere ya Jehova, nao andũ a Isiraeli mamaigĩrĩre moko mĩtwe.

¹¹ Nake Harũni arutĩre Jehova Alawii acio hau mbere yake taarĩ igongona rĩa gũthũngũthio rĩrutĩtuo nĩ andũ a Isiraeli, nĩguo maikarage mehaarĩrie kũruta wĩra wa Jehova.

¹² “Thuutha ũcio Alawii maigĩrĩre moko mao mĩtwe ya ndegwa icio, ũcirutĩre Jehova, ĩmwe ĩtuĩke ya igongona rĩa kũhoroherio mehia na ĩyo ĩngĩ ĩtuĩke iruta rĩa njino, nĩgeetha Alawii mahoroherio.

¹³ Reke Alawii marũgame mbere ya Harũni na ariũ ake, na ũcooke ũmarutĩre Jehova taarĩ igongona rĩa gũthũngũthio.

¹⁴ ũguo nĩguo ũkaamũra Alawii, ũmeherie kuuma kũrĩ andũ arĩa angĩ a Isiraeli, nao Alawii acio matuĩke akwa.

¹⁵ “Warĩkia gũtheria Alawii acio na kũmaruta matuĩke ta igongona rĩa gũthũngũthio-rĩ, nĩmarutage wĩra wao Hema-inĩ-ya-Gũtũnganwo.

¹⁶ Acio nĩo andũ a Isiraeli arĩa mekũheanwo kũrĩ nĩ biũ. Ndĩmeyoeire marĩ akwa ithenya rĩa marigĩthathi ma ciana cia tũhĩ kuuma kũrĩ mũtumia o wothe Mũisiraeli.

¹⁷ Irigithathi o rĩothe rĩa njamba gũkũ Isiraeli, kana nĩ rĩa mũndũ kana nĩ rĩa nyamũ-rĩ, nĩ rĩakwa. Rĩria ndooragire marigĩthathi mothe kũu bũrũri wa Misiri-rĩ, hĩndĩ ĩyo nĩguo ndaamaamũrĩre matuĩke akwa mwene.

¹⁸ Na nĩ nĩ njoete Alawii ithenya rĩa marigithathi mothe ma ciana cia tũhĩ thĩnĩ wa Isiraeli.

¹⁹ Thĩnĩ wa andũ a Isiraeli othe-rĩ, nĩheanĩte Alawii matuĩke iheo kũrĩ Harũni na ariũ ake, na marutage wĩra Hema-inĩ-ĩno-ya-Gũtũnganwo handũ ha andũ a Isiraeli, na mamahorohagĩrie nĩgeetha andũ a Isiraeli matikae kũniinwo na mũthiro hĩndĩ ũra mangĩkuhĩria handũ-harĩa-haamũre.”

²⁰ Musa, na Harũni marĩ na kĩrĩndĩ kũ gĩothe kĩa andũ a Isiraeli magũka Alawii o ta ũguo Jehova aathĩte Musa.

²¹ Alawii acio magũtheria na magũthambia nguo ciao. Harũni nake agĩcooka akĩmaruta ta igongona rĩa gũthũngũthio mbere ya Jehova, na akĩmahoroheria nguo amatherie.

²² Thuutha ũcio, Alawii magĩtoonya Hema-inĩ-ĩyo-ya-Gũtũnganwo marutage wĩra wao marũgamĩrĩrwo nĩ Harũni na ariũ ake. Magũka Alawii acio o ta ũria Jehova aathĩte Musa gwĩkwo.

²³ Nĩngĩ Jehova akĩra Musa atĩrĩ,

²⁴ “Undũ ũyũ nĩguo ũkoniĩ Alawii: Atĩrĩ, arũme othe arĩa mahingĩtie mĩaka mĩrongo ũrĩ na itano na makĩria nĩo marũkaga kũruta wĩra Hema-inĩ-ya-Gũtũnganwo,

²⁵ no mahingia mĩaka mĩrongo itano-rĩ, no nginya mahurũke kuuma wĩra ũcio wao wa gũtungata, matigacooke kũruta wĩra.

²⁶ No rĩrĩ, no mateithagĩrĩrie ariũ a ithe wao rĩrĩa mekũruta wĩra Hema-inĩ-ya-Gũtũnganwo, no-o ene matikarute wĩra ũcio. ũguo nĩguo ũrĩgayagĩra Alawii wĩra ũria marĩrutaga.”

9

Gĩathĩ-gĩa-Bathaka

¹ Nake Jehova akĩarĩria Musa kũu Werũ-inĩ wa Sinai mweri-inĩ wa mbere wa mwaka wa keerĩ thuutha wa andũ a Isiraeli kuuma bũrũri wa Misĩri, akĩmwĩra atĩrĩ,

² “Ĩra andũ a Isiraeli makũngũyagĩre Gĩathĩ-kĩa-Bathaka ihinda rĩrĩa rĩtuĩtwo.

³ Kũngũyagĩrai gĩathĩ kũu ihinda rĩrĩa rĩtuĩtwo, hwaĩ-inĩ wa mũthenya wa ikũmi na ĩna wa mweri ũyũ, kũringana na mawatho makĩo mothe na mũtabarĩre wakĩo.”

⁴ Nĩ undũ ũcio Musa akĩra andũ a Isiraeli makũngũre Gĩathĩ-kĩa-Bathaka.

⁵ Nao magũka o ro ũguo kũu Werũ-inĩ wa Sinai hwaĩ-inĩ wa mũthenya wa ikũmi na ĩna wa mweri wa mbere. Andũ a Isiraeli magũka maundũ mothe o ta ũria Jehova aathĩte Musa.

⁶ No amwe ao matingĩakũngũire Gĩathĩ-kĩa-Bathaka mũthenya ũcio nĩ undũ nĩmagwatĩtwo nĩ thaahu nĩ undũ wa kũhutania na kĩimba kĩa mũndũ. Nĩ undũ ũcio magũka kũrĩ Musa na Harũni mũthenya o ro ũcio

⁷ makĩra Musa atĩrĩ, “Nĩ tũnyĩitwo nĩ thaahu nĩ undũ wa kũhutania na kĩimba kĩa mũndũ, no nĩ kĩ gĩgũtũma tũgĩrio kũneana indo cia kũrutĩra Jehova tũrĩ hamwe na andũ a Isiraeli arĩa angĩ ihinda rĩrĩa rĩtuĩtwo?”

⁸ Musa akĩmacookeria atĩrĩ, “Etererai nyambe ndũrie ũhoru wa ũria Jehova egwathana ũhoru wanyu.”

⁹ Jehova agĩcooka akĩra Musa atĩrĩ,

¹⁰ “Ĩra andũ a Isiraeli atĩrĩ: ‘Rĩrĩa mũndũ wanyu o na ũrĩkũ kana njiaro cianyu marĩ na thaahu nĩ undũ wa kũhutania na kĩimba kĩa mũndũ, kana akorwo arĩ rũgendo-inĩ-rĩ, mũndũ ũcio o nake no akũngũre Gĩathĩ-kĩa-Bathaka ya Jehova.

¹¹ Marĩkũngũyagĩra gĩathĩ kũu hwaĩ-inĩ wa mũthenya wa ikũmi na ĩna wa mweri wa keerĩ. Marĩrĩaga gatũrũme na mĩgate itarĩ mũkĩre ndawa ya kũmbia na nyeni ndũrũ.

¹² Matikanatigie gacunjĩ o na kamwe karaare nginya rũciĩnĩ kana moine ihĩndĩ rĩako o na rĩmwe. Rĩrĩa megũkũngũra Gĩathĩ-kĩa-Bathaka ĩyo no nginya marũmagĩrĩre mũtabarĩre wakĩo wothe.

¹³ No mũndũ angĩkorwo ndarĩ na thaahu, na ndathĩte rũgendo, na aage gũkũngũra Gĩathĩ-kĩa-Bathaka, mũndũ ũcio nĩakaingatwo athengio kuuma kũrĩ andũ ao, nĩ undũ ndaareheire Jehova indo rĩa arutagĩrwo ihinda rĩrĩa rĩtuĩtwo. Mũndũ ũcio nĩagacookererwo nĩ mehia make mwene.

¹⁴ “Mũgeni ũikaranĩtie na inyuĩ na ende gũkũngũra Gĩathĩ-kĩa-Bathaka ya Jehova-rĩ, no nginya eke ũguo kũringana na watho na mũtabarĩre wakĩo. No nginya mũgĩage na mũtabarĩre ya mũthemba ũmwe kũrĩ mũgeni na kũrĩ mũndũ ũria ũciarĩrwo bũrũri wanyu.’”

Itu Igũrũ rĩa Hema-ĩria-Nyamũre

¹⁵ Mũthenya ũrĩa Hema-ĩrĩa-Nyamũre, o Hema-ĩyo-ya-Ūira yaambirwo-rĩ, itu rĩkĩmĩhumbĩra. Kuuma hwaĩ-inĩ nginya rũciinĩ itu rĩu rĩarĩ igũrũ rĩa Hema-ĩyo-Nyamũre na itu rĩu rĩkoonagwo rĩhaana ta mwaki.

¹⁶ Ūguo nĩguo gwathiire na mbere gũikara; itu rĩkamĩhumbĩra ũtukũ na rĩkoonagwo rĩhaana ta mwaki.

¹⁷ Hĩndĩ rĩa yothe itu rĩu rĩeheraga kuuma harĩ hema ĩyo, andũ a Isiraeli makoimagara magathiĩ; na rĩrĩ, itu rĩu rĩarũgamĩra handũ, andũ a Isiraeli makaamba hema ciao ho.

¹⁸ Jehova aathana-rĩ, andũ a Isiraeli makoimagara magathiĩ, na aathana rĩngĩ makaamba hema ciao. Hĩndĩ rĩa yothe itu rĩu rĩaikara igũrũ rĩa Hema-ĩyo-Nyamũre, maikaraga o hau kambĩ.

¹⁹ Hĩndĩ rĩa itu rĩaikara igũrũ rĩa Hema-ĩyo-Nyamũre kahinda karaaya-rĩ, andũ a Isiraeli magaathĩkĩra Jehova na makaaga kuumagara.

²⁰ Mahinda mamwe itu rĩu rĩaikaraga igũrũ rĩa Hema-ĩyo-Nyamũre o matukũ manini; no Jehova aathana makaamba hema, na ningĩ aathana, makoimagara magathiĩ.

²¹ Mahinda mamwe itu rĩu rĩaikaraga o kuuma hwaĩ-inĩ nginya rũciinĩ, na itu rĩehera rũciinĩ-rĩ, makoimagara magathiĩ. Kana nĩ mũthenya kana nĩ ũtukũ, hĩndĩ o yothe itu rĩu rĩehera nao makoimagara magathiĩ.

²² Itu rĩu rĩngĩaikarire igũrũ rĩa hema ĩyo mũthenya ĩĩrĩ, kana mweri, kana mwaka, andũ a Isiraeli maikaraga kũu kambĩ, na matingĩoimagarire mathĩ, no itu rĩu rĩehera makoimagara magathiĩ.

²³ Jehova aathana makaamba hema, na ningĩ Jehova aathana makoimagara magathiĩ. Maathĩkagĩra watho wa Jehova kũringana na ũrĩa aathaga Musa.

10

Tũrumbeta twa Betha

¹ Jehova akĩira Musa aĩrĩ:

² “Thondeka tũrumbeta twĩrĩ, ũtũthondeke na betha ndure, tũhũthagĩrwo gwĩtaga kĩrĩndĩ hamwe, o na twa gwĩta andũ moime kambĩ moimagare mathĩ.

³ Hĩndĩ rĩa tũrumbeta tweerĩ twahuhwo hamwe, kĩrĩndĩ gĩothe gĩkongana harĩwe hau itoonyero-inĩ rĩa Hema-ya-Gũtũnganwo.

⁴ Angĩkorwo no karumbeta kamwe kahuhwo-rĩ, atongoria, nĩo anene a mbarĩ cia Isiraeli, nĩo marĩũnganaga harĩwe.

⁵ Rĩrĩa karumbeta kahuhwo na mũgambo mũnene, mĩhĩrĩga rĩa ĩkarĩte mwena wa irathĩro ĩkoimagara.

⁶ Karumbeta ga keerĩ kahuhwo na mũgambo mũnene, andũ a kambĩ cia mwena wa gũthini makoimagara. Mũgambo ũcio mũnene nĩguo kĩmenyithia gĩa kuumagara.

⁷ Nĩgeetha kĩrĩndĩ kũũngane-rĩ, huhagai tũrumbeta, no ti na mĩhũhĩre ta ĩyo ĩngĩ.

⁸ “Ariũ a Harũni, acio athĩnjĩri-Ngai, nĩo marĩhuhaga tũrumbeta tũu. Ŭndũ ũcio ũtũke watho wa gũtũũrio nĩ inyu na njiarwa iria igooka.

⁹ Rĩrĩa mũgũthĩ mbaara ĩrĩ bũrũri wanyu kũmbe mũkarũe na thũ iria imũhinyagĩrĩria-rĩ, huhagai tũrumbeta na mũgambo mũnene. Hĩndĩ ĩyo Jehova Ngai wanyu nĩakamũrĩkana na amũhonokie kuuma kũrĩ thũ cianyu.

¹⁰ Ningĩ mahinda manyu ma gũkena, nĩmo ma ciathĩ cianyu iria njathane, na ciathĩ cia Karũgamo ka Mweri, nĩ mũrĩhuhaga tũrumbeta nĩ ũndũ wa maruta ma njino na maruta ma ũiguano, na nĩmo magaatuika kĩrĩrikano kĩanyu mbere ya Ngai wanyu. Nĩ nĩ nĩ Jehova Ngai Wanyu.”

Andũ a Isiraeli Kuuma Sinai

¹¹ Mũthenya wa mũrongo ĩrĩ wa mweri wa keerĩ mwaka-inĩ wa ĩrĩ, itu nĩrĩeherire kuuma hema-inĩ rĩa nyamũre ya Ūira.

¹² Nao andũ a Isiraeli makiumagara kuuma Werũ wa Sinai magĩthĩ kuuma handũ hamwe nginya harĩa hangĩ, o nginya rĩrĩa itu rĩu rĩarũgamire Werũ-inĩ wa Parani.

¹³ Nao makiumagara, arĩ riita rĩa mbere, o ta ũrĩa Jehova aathĩte Musa.

¹⁴ Ikundi cia kambĩ ya Juda nĩcio cioimagarire mbere, irũmĩrĩre bendera yao. Nake Nahashoni mũrũ wa Aminadabu nĩwe warĩ mũtongoria wao.

¹⁵ Nethaneli mũrũ wa Zuaru nĩwe warĩ mũtongoria wa gĩkundi kĩa mũhĩrĩga wa Isakaru,

¹⁶ nake Eliabu mũrũ wa Heloni nĩwe warĩ mũtongoria wa gĩkundi kĩa mũhĩrĩga wa Zebuluni.

¹⁷ Ningĩ Hema-ĩrĩa-Nyamũre ĩkĩambũrwo, nao Agerishoni na Amerari, arĩa maamĩkuuaga, makiumagara.

¹⁸ Nacio ikundi cia kambĩ ya Rubeni ikĩrũmĩrĩra ikundi cia Juda, irũmĩrĩre bendera yao. Elizuru mũrũ wa Shedeuru nĩwe warĩ mũtongoria wao.

¹⁹ Shelumieli mũrũ wa Zurishadai nĩwe warĩ mũtongoria wa gĩkundi kĩa mũhĩrĩga wa Simeoni,

²⁰ nake Eliasafu mũrũ wa Deueli nĩwe warĩ mũtongoria wa gĩkundi kĩa mũhĩrĩga wa Gadi.

²¹ Nao Akohathu makiumagara makuuĩte indo iria nyamũre. Hema-ĩrĩa-Nyamũre yarĩ ikorwo yaambĩtwo matanakinya.

²² Nacio ikundi cia kambĩ ya Efraimu ikĩrũmĩrĩra ikundi cia Rubeni, irũmĩrĩre bendera yao. Elishama mũrũ wa Amihudu nĩwe warĩ mũtongoria wao.

²³ Gamalieli mũrũ wa Pedazuru nĩwe warĩ mũtongoria wa gĩkundi kĩa mũhĩrĩga wa Manase,

²⁴ nake Abidani mũrũ wa Gideoni nĩwe warĩ mũtongoria wa gĩkundi kĩa mũhĩrĩga wa Benjamini.

²⁵ Kũrigĩrĩria-rĩ, ikundi cia kambĩ ya Dani ikiumagara irĩ thuutha wa icio ingĩ ciothe, ikiumagara irũmĩrĩre bendera yao. Ahiezeri mũrũ wa Amishadai nĩwe warĩ mũtongoria wao.

²⁶ Pagieli mũrũ wa Okirani nĩwe watongoragia gĩkundi kĩa mũhĩrĩga wa Asheri,

²⁷ nake Ahira mũrũ wa Enani nĩwe watongoragia gĩkundi kĩa mũhĩrĩga wa Nafitali.

²⁸ Ūguo nĩguo ikundi cia andũ a Isiraeli ciarũmanĩrĩre ikiumagara.

²⁹ Na rĩrĩ, Musa akĩra Hobabu mũrũ wa Reueli ũria Mũmidiani ũria warĩ mũthoniwe atĩrĩ, "Nĩtũroimagara tũthĩ kũria Jehova aatwĩre ũhoru wakuo atĩrĩ, 'Nĩngamũhe kũndũ kũu.' Ūka tũthĩ nawe, na nĩtũgũgwĩka maũndũ mega, nĩ ũndũ Jehova nĩerĩre Isiraeli maũndũ mega."

³⁰ Hobabu akĩmũcookeria atĩrĩ, "Aca, ndigũuka; no ngũcooka bũrũri witũ na kũrĩ andũ aitũ."

³¹ No Musa akĩmwĩra atĩrĩ, "Ndagũthaita ndũgatũtĩge. Wee nĩũũ kũndũ kũria tũngĩamba hema ciitũ gũkũ werũ-inĩ, na no ũtũke maithe maitũ.

³² Ūngĩtwarana na ithuĩ-rĩ, nĩtũrĩkũgayagĩra kĩria gĩothe kĩa Jehova arĩtũheaga."

³³ Nĩ ũndũ ũcio makiumagara moimĩte hau kĩrĩma-inĩ kĩa Jehova, magĩthĩ rũgendo rwa mũthenya itatũ. Nario ithandũkũ rĩa kĩrĩkanĩro kĩa Jehova rĩgĩthĩ rĩmatongoretie mũthenya iyo itatũ, nĩguo rĩkamacarĩrie handũ ha kũhurũka.

³⁴ Nario itu rĩa Jehova rĩakoragwo igũrũ rĩa o mũthenya makiumagara kuuma kambĩ.

³⁵ Hĩndĩ irĩa yothe ithandũkũ rĩoimagario, Musa akoiga atĩrĩ, "Jehova, arahũka!

Thũ ciaku irohurunjũka;

thũ ciaku irokũũrĩa."

³⁶ Hĩndĩ irĩa rĩaigwo thĩ, akoiga atĩrĩ,

"Jehova cookerera ngiri ici cia Isiraeli itangĩtarĩka."

11

Mwaki Kuuma kũrĩ Jehova

¹ Na rĩrĩ, andũ a Isiraeli magĩteta nĩ ũndũ wa moritũ mao, nakuo gũteta kwao gũkũiguuo nĩ Jehova, na rĩrĩa aamaiguire, agĩakanwo nĩ marakara, naguo mwaki ũkiama kũrĩ Jehova, ũgĩakana gatagatĩ kao, na ũgĩcina ndeere imwe cia kambĩ.

² Rĩrĩa andũ acio maakaĩre Musa, Musa akĩhooya Jehova, naguo mwaki ũcio ũkĩhora.

³ Nĩ ũndũ ũcio handũ hau hagũtwo Tabera, tondũ mwaki ũcio woimĩte kũrĩ Jehova nĩwakanĩte gatagatĩ kao.

Tũmakia-arũme Tuumĩte kũrĩ Jehova

⁴ Kĩrĩndĩ kĩria kĩarũmanĩrĩre nao makiuma bũrũri wa Misiri gĩkĩambĩrĩria kwĩrĩrĩria irio cia mũthemba ingĩ, na o rĩngĩ andũ a Isiraeli makĩambĩrĩria kũrĩra, makiuga atĩrĩ, "Naarĩ korwo tũrĩ na nyama cia kũrĩa!

⁵ Nĩtũkũrĩrikana thamaki iria twarĩaga kũu bũrũri wa Misiri tũtekũgũra, o na marengi ma mũthemba mũthemba, na itũngũrũ cia mahuti, na itũngũrũ iria ndungu, o na itũngũrũ thumu.

⁶ No rĩu, tũtirĩ na wendo wa kũrĩa; na tũtirĩ kĩndũ o nakĩ tuonaga, tĩga o mana maya moiki!"

⁷ Mana macio maahaanaga ta mbegũ cia mũtĩ ũria wĩtagwo korianda, na mũhianĩre wamo watarĩ ta bedola.

⁸ Andũ maathiiaga makamongania, magacooka makamathia na githii kia moko, kana kamamahũria ndrĩ-inĩ na mũũthĩ. Maamarugaga na nyũngũ kana magathondeka tũmĩgate. Na maacamaga ta kĩndũ gĩthondeketwo na maguta ma mũtamaiyũ.

⁹ Rĩria kwagia ime ũtukũ kũu kambĩ-inĩ, mana macio makagianĩra narĩo.

¹⁰ Musa nĩagũire andũ a nyũmba ciothe makĩrĩra, o mũndũ arĩ mũromo-inĩ wa hema yake. Nake Jehova nĩarakarire mũno makĩria, na Musa agĩthĩĩka.

¹¹ Akĩũria Jehova atĩrĩ, “Nĩ kũ gĩtũmĩte ũrehere ndungata yaku thũna ũyũ? Nĩ atĩa nĩkĩte ũkaaga gũgũkenia nĩguo ũnjĩgĩrĩre mũrigo wa andũ aya othe?”

¹² Kaĩ arĩ nĩ ithe wao? Kaĩ arĩ nĩ ndaamaciarire? Nĩ kũ kĩratũma ũnjĩre ndĩmakuue na moko makwa, ta ũria mũreri wa mwana akuuaga kaana ka rũkenge, ndĩmatware bũrũri ũria werĩre maithe mao ma tene na mwĩhĩtwa?

¹³ Ingĩruta nyama cia kũhe andũ aya othe kũ? Marandĩrĩra makiugaga atĩrĩ, “Tũhe nyama tũrĩe!”

¹⁴ Ndingĩhota gũkuua andũ aya othe ndĩ nyiki; mũrigo ũyũ nĩ mũritũ mũno kũrĩ nĩ.

¹⁵ Angĩkorwo ũguo nĩguo ũkũnjĩka-rĩ, njũraga o ro rĩu, angĩkorwo nĩnjĩtikĩrĩkĩte nĩwe, na ndũkareke nyone mwanangĩko wakwa mwene.”

¹⁶ Nake Jehova akĩra Musa atĩrĩ: “Ndehere athuuri mũrongo mũgwanja a Isiraeli arĩa wee ũũĩ atĩ nĩ atongoria na anene thĩnĩ wa andũ aya. Ũmarehe Hema-inĩ-ya-Gũtũnganwo, nĩguo marũgame hau hamwe nawe.

¹⁷ Nĩ nĩ nĩngũikũrũka ngwarĩrie ho, njoje Roho ũria ũrĩ naguo na ndĩmekĩre Roho ũcio. Nao nĩmarĩgũteithagia gũkuua mũrigo wa andũ aya nĩgeetha ndũkaũkuuaga ũrĩ wiki.

¹⁸ “Nĩngĩ wĩre andũ atĩrĩ, ‘Mwĩtheriei, mwĩhaarĩrie nĩ ũndũ wa rũciũ, rĩrĩa mũkaarĩa nyama. Jehova nĩaramũigũire rĩrĩa mũrarĩraga, mũkiugaga atĩrĩ, “Naarĩ korwo tũrĩ na nyama cia kũria! Maũndũ maitũ maarĩ mega rĩrĩa twarĩ bũrũri wa Misiri!” Rĩu-rĩ, Jehova nĩekũmũhe nyama, na nĩmũgũcĩria.

¹⁹ Na rĩrĩ, mũtigũcĩria o mũthenya ũmwe, kana mũthenya ĩrĩ, kana ĩtano, kana ikũmi, kana mũthenya mũrongo ĩrĩ,

²⁰ no mũgũcĩria mweri mũgima, o nginya ciume na maniũrũ manyu, na inyũĩ mũcinyire, nĩ ũndũ nĩmũregete Jehova ũria ũrĩ hamwe na inyũĩ, na mũkarĩra mũrĩ mbere yake, mũkiugaga atĩrĩ, “Nĩ kũ gĩatũmire tuume bũrũri wa Misiri?””

²¹ No Musa akĩra Jehova atĩrĩ, “Andũ arĩa ndĩ nao haha nĩ ngĩri magana matandatũ arĩa maretwara na magũrũ, nawe woiga atĩ, ‘Nĩngũmahe nyama cia kũria mweri mũgima!’

²² Andũ aya o na mangĩthĩnjĩro ndũũru cia mbũri na cia ng’ombe-rĩ, no imaigane? O na mangĩtegerwo thamaki ciothe cia irĩa-inĩ-rĩ, no imaigane?”

²³ Jehova agĩcookeria Musa atĩrĩ, “Anga hinya wa guoko kwa Jehova nĩũnyiihĩte? Rĩu wee, nĩũkuona kana ũria njũgĩte nĩũkahingio kana ndũkahingio.”

²⁴ Nĩ ũndũ ũcio Musa akiuma nja, akĩra andũ acio ũria Jehova oigĩte. Nake agĩcookanĩrĩria athuuri amwe ao mũrongo mũgwanja, akĩmarũgamia marigiĩcĩrie Hema ĩyo.

²⁵ Nake Jehova agĩkũrũka na itu akĩaria na Musa, akĩoya Roho ũria warĩ thĩnĩ wa Musa, na agĩkĩra Roho ũcio thĩnĩ wa athuuri acio mũrongo mũgwanja. Rĩria Roho okire igũrũ rĩao-rĩ, makĩratha mohoro, no matiacookire gwĩka ũguo hĩndĩ ingĩ.

²⁶ No rĩrĩ, andũ eerĩ, nĩo Elidadi na Medadi, nĩmatigĩtwo kambĩ. Nao nĩmandĩkĩtwo hamwe na athuuri acio angĩ no matiahiĩte Hema-inĩ ĩyo. No rĩrĩ, Roho nĩ okire igũrũ rĩao, nao makĩratha mohoro marĩ kũu kambĩ.

²⁷ Mwanake ũmwe agĩteng’era akĩra Musa atĩrĩ, “Elidadi na Medadi nĩmararatha mohoro kũu kambĩ.”

²⁸ Joshua mũrũ wa Nuni, ũria wateithagia Musa kuuma arĩ mũnini, akĩarĩria Musa, akĩmwĩra atĩrĩ, “Musa, mwathi wakwa, makaanie!”

²⁹ No Musa akĩmũcookeria atĩrĩ, “Kaĩ ũkũigua ũru nĩ ũndũ wakwa? Nĩ ingĩenda andũ othe a Jehova makorwo marĩ anabii, na atĩ Jehova amekĩre Roho wake!”

³⁰ Thuutha ũcio Musa na athuuri acio a Isiraeli magĩcooka kambĩ.

³¹ Na rĩrĩ, rũhuho rũkiuma harĩ Jehova, rũkĩrehe tũmakia-arũme kuuma irĩa-inĩ. Rũgĩtũgũithia tũthiũrũrũkĩrie miẽna yothe ya kambĩ buti ithatũ kuuma thĩ, handũ ha itĩna rĩa rũgendo rwa mũthenya mũgima mbarĩ ciothe.

³² Mũthenya ũcio wothe na ũtukũ, na mũthenya ũcio ũngĩ wothe, andũ acio makiumagara makĩũngania tũmakia-arũme. Gũtirĩ mũndũ wonganirie thuutha wa homeri ikũmi.* Nĩngĩ magĩtwanĩka gũthiũrũrũkĩria kambĩ yothe.

* 11:32 nĩ ta kilo 2,200

³³ No rirĩ, rĩria nyama icio ciarĩ tũnua-inĩ twao, o na itarĩ ndanuke-rĩ, marakara ma Jehova magĩakanĩra andũ acio, akĩmahũũra na mũthiro mũnene.

³⁴ Tondũ ũcio handũ hau hagũtwo Kibirothu-Hataava, nĩ ũndũ hau nĩho maathikire andũ arĩa maaguĩte thuti ya irio ingĩ.

³⁵ Kuuma Kibirothu-Hataava, andũ acio nĩmathiire rũgendo, magĩkinya Hazerothu, magĩkara kuo.

12

Miriamu na Harũni Gũkararia Musa

¹ Nao Miriamu na Harũni magĩtetia Musa, nĩ ũndũ wa mũtumia wake Mũkushi, nĩgũkorwo Musa nĩ ahikĩtie Mũkushi.

² Ningĩ Jehova agĩkũrũka arĩ thĩnĩ wa gĩtuğĩ gĩa itu, akĩrũgama itoonyero-inĩ rĩa Hema ĩyo, na agĩta Harũni na Miriamu. Na eerĩ magĩthiathia harĩ we,

³ (Na rirĩ, Musa aarĩ mũndũ mwĩnyiihia mũno, mwĩnyiihia gũkĩra andũ arĩa angĩ othe gũkũ thĩ).

⁴ O rĩmwe Jehova akĩra Musa na Harũni na Miriamu atĩrĩ, “Inyuũ atatũ umai mũũke Hema-inĩ ĩyo-ya-Gũtũnganwo.” Nĩ ũndũ ũcio othe atatũ makiuma magĩthĩ ho.

⁵ Ningĩ Jehova agĩkũrũka arĩ thĩnĩ wa gĩtuğĩ gĩa itu, akĩrũgama itoonyero-inĩ rĩa Hema ĩyo, na agĩta Harũni na Miriamu. Na eerĩ magĩthiathia harĩ we,

⁶ nake akĩmeera atĩrĩ, “Thikĩrĩriai ciugo ciakwa:

“Rĩria mũnabii wa Jehova arĩ gatagatĩ-inĩ kanyu-rĩ,

nĩ nĩndĩmwĩguũrağĩria na cioneki,

na ngamwarĩria na irooto.

⁷ No ha ũhoru wa Musa ndungata yakwa ndĩkaga ũguo;

we nĩ mwĩhokeku thĩnĩ wa nyũmba yakwa yothe.

⁸ Musa-rĩ, twaranagĩria nake ũthiũ kwa ũthiũ,

tũkaaranĩria ũhoru mũtaũku,

na ndimwaragĩria na thimo;

na nĩwe wonaga ũrĩa Jehova atarĩ.

Nĩ kĩ kigiririe mwĩtigĩre gũtetia Musa ndungata yakwa?”

⁹ Nake Jehova agĩcinwo nĩ marakara nĩ ũndũ wao, agĩthĩ akĩmatiga.

¹⁰ Rĩria itu rĩherire igũrũ rĩa Hema ĩyo, Miriamu agĩkorwo aarũgamĩte o ro hau, arĩ na mangũ, akerũha o ta ira. Nake Harũni ehũgũra akĩona atĩ Miriamu aarĩ na mangũ;

¹¹ nake akĩra Musa atĩrĩ, “Ndagũthaiha, mwathi wakwa, ndũgatũrũthĩrie wĩhia ũcio twĩkĩte na ũrimũ.

¹² Ndũkareke ahaane ta kĩhuno kiumĩte nda ya nyina mwĩrĩ wakĩo ũbuthĩte mwena ũmwe.”

¹³ Nĩ ũndũ ũcio Musa agĩkaĩra Jehova, akiuga atĩrĩ, “Wee Ngai, ndagũthaiha, mũhonie!”

¹⁴ Nake Jehova agĩcookeria Musa, akĩmwĩra atĩrĩ, “Korwo ithe nĩamũtuĩrĩre mata ũthiũ-rĩ, githĩ ndangĩaikarire na thoni matukũ mũgwanja? Mũhingĩrĩrie na kũu nja ya kambĩ matukũ mũgwanja; na thuutha ũcio no acooko kambĩ.”

¹⁵ Nĩ ũndũ ũcio Miriamu akĩhingĩrĩrio na kũu nja ya kambĩ ĩyo matukũ mũgwanja, nao andũ acio angĩ matiathĩre na mbere na rũgendo nginya rĩria Miriamu aacookĩrio kambĩ.

¹⁶ Thuutha ũcio, andũ acio a Isiraeli makiuma Hazerothu magĩthĩ makĩamba hema ciao Werũ-inĩ wa Parani.

13

Gũthigaana Kaanani

¹ Nake Jehova akĩra Musa atĩrĩ,

² “Tũma arũme amwe mathĩ magathigaane bũrũri wa Kaanani, ũria ngũhe andũ a Isiraeli. Tũma mũtongoria ũmwe wao, kuuma o mũhĩrĩga o mũhĩrĩga wa maithe mao.”

³ Nake Musa agĩathĩkĩra watho wa Jehova, na agĩtũma andũ acio kuuma Werũ wa Parani. Andũ acio othe maarĩ atongoria a andũ a Isiraeli.

⁴ Maya nĩmo marĩtwa ma atongoria acio:

kuuma mũhĩrĩga wa Rubeni, aarĩ Shamua mũrũ wa Zakuri;

⁵ kuuma mũhĩrĩga wa Simeoni, aarĩ Shafati mũrũ wa Hori;

⁶ kuuma mũhĩrĩga wa Juda, aarĩ Kalebu mũrũ wa Jefune;

- 7 kuuma mūhīrīga wa Isakaru, aarī Igali mūrū wa Jusufu;
 8 kuuma mūhīrīga wa Efraimu, aarī Hoshea mūrū wa Nuni;
 9 kuuma mūhīrīga wa Benjamini, aarī Paliti mūrū wa Rafu;
 10 kuuma mūhīrīga wa Zebuluni, aarī Gadieli mūrū wa Sodi;
 11 kuuma mūhīrīga wa Manase (na nīguo mūhīrīga wa Jusufu), aarī Gadi mūrū wa Susi;
 12 kuuma mūhīrīga wa Dani, aarī Amieli mūrū wa Gemali;
 13 kuuma mūhīrīga wa Asheri, aarī Sethuri mūrū wa Mikaeli;
 14 kuuma mūhīrīga wa Nafitali, aarī Nahabi mūrū wa Vofisi;
 15 kuuma mūhīrīga wa Gadi, aarī Geuli mūrū wa Maki.

16 Macio nīmo marītwa ma andū arīa Musa aatūmire magathigaane būrūri ūcio. Nake Musa akīgarūra rītwa rīa Hoshea mūrū wa Nuni akīmūtua Joshua.

17 Rīrīa Musa aatūmire andū acio magathigaane būrūri wa Kaanani, aameerire atūrī, “Ambatai mūtūkaniirie Negevu, mūthīi būrūri ūcio ūrī irīma.

18 Tūiriai būrūri ūcio ūrīa ūtariī, muone kana andū akuo marī na hinya kana matirī hinya, o na kana nī aingī kana nī anini.

19 Ningī mūmenye būrūri ūcio matūūraga ūhaana atīa? Nī mwege kana nī mūūru? Matūūraga matūūra ma mūthemba ūrīkū? Nī mairigīre na thingo cia hinya kana ti mairigīre?

20 Tūiri wakuo ūtariī atīa? Nī mūnoru kana nī mūhīnju? Kūrī mītī kana gūtirī? Geriai mūno mūrehe maciaro mamwe ma būrūri ūcio.” (Hīndī iyo nīguo mīthabibū yaambagīrīria kwīrua.)

21 Tondū ūcio makīambata magīthigaana būrūri ūcio kuuma Werū wa Zini nginya Rehobu, merekeire Lebo-Hamathu.

22 Mambatire matūkaniirie Negevu na magīkinya Hebironi kūrīa Ahimani, na Sheshai, na Talimai, njiaro cia Anaki, maatūūraga. (Itūūra rīa Hebironi riakītwa mīaka mūgwānja mbere ya itūūra rīa Zoani gwakwo būrūri-inī wa Misiri.)

23 Rīrīa maakinyire Kīanda gīa Eshikoli, magītema rūhonge rwarī na kīmanjīka kīmwe gīa thabibū. Andū eerī ao makīrūkuuanīra na mūtī, hamwe na makomamanga mamwe, na ngūyū.

24 Naho handū hau hagītwa Kīanda gīa Eshikoli nī ūndū wa kīmanjīka kīu gīa thabibū kīrīa andū a Isiraeli acio maatemire ho.

25 Matukū mīrongo ina mathira magīcooka kuuma gūthigaana būrūri ūcio.

Gūcookia Ūhoro wa Ūthigaani

26 Nao magīcooka kūrī Musa, na Harūni na kīrīndī gīothe kīa andū a Isiraeli kūu Kadeshi o kūu Werū-inī wa Parani. Kūu makīhe Musa na Harūni, na kīūngano gīothe ūhoro ūcio na makīmooonia maciaro ma būrūri ūcio.

27 Makīhe Musa ūhoro ūyū: “Nītwaatonyire būrūri ūrīa watūtūmire, naguo nī būrūri ūrī būthi wa iria na ūūki! Maya nīmo maciaro maguo.

28 No rīrī, andū arīa matūūraga kūu marī hinya, na matūūra mao nīmairigīre na thingo cia hinya, na nī manene mūno. O na ningī nītuonire njiaro cia Anaki kuo.

29 Aamaleki matūūraga kūu Negevu; Ahiti, na Ajebusi, na Aamori matūūraga būrūri ūrīa ūrī irīma; Akaanani nao matūūraga ndwere-inī cia iria na hūgūrūrū-inī cia Rūū rwa Jorodani.”

30 Nake Kalebu agīkiria andū acio o hau mbere ya Musa, akiuga atūrī, “Nītwaagīrīrwo nī kwambata tūthīi twīnyīitire būrūri ūcio, nī ūndū no tūhote gwīka ūguo.”

31 No andū arīa maambatite nake makiuga atūrī, “Tūtingītharīkīra andū acio, marī na hinya gūtūkīra.”

32 Nao makīhunja ūhoro mūūru kūrī andū a Isiraeli ūkonīi būrūri ūcio maathi-gaanite. Makiuga atūrī, “Būrūri ūcio tūrathigaanire nī būrūri ūgūtambuura andū arīa matūūraga kuo ūkamaniina biū. Andū arīa othe tuonire kuo nī anene mūno.

33 Nītuonire Anefili kuo (njiaro cia Anaki, a kīruka kīa Anefili). Tweyonaga tūhaana ta ndaahi, o nao moonaga tūhaana o ta cio.”

14

Andū Kūrema

1 Ūtukū ūcio andū othe a kīrīndī gīa Isiraeli makīrīra maanīrīre na mūgambo mūnene.

2 Andū acio othe a Isiraeli makīnuguna nī ūndū wa Musa na Harūni, na kīūngano kīu gīothe gīkīmeera atūrī, “Naarī korwo twakuīrīre Misiri! Kana werū-inī ūyū!

³ Nĩ kĩĩ gĩgūtũma Jehova atũrehe bũrũri ũyũ atũrekererie tũuragwo na rũhiũ rwa njora? Atumia aitũ na ciana ciitũ megũtuĩka a gũtahwo. Githĩ wega ti tũcooke bũrũri wa Misiri?”

⁴ Nao makĩirana mũndũ na ũria ũngĩ atĩrĩ, “Twagĩrĩrwo nĩ tũthuure mũtongoria tũcooke bũrũri wa Misiri.”

⁵ Hĩndĩ iyo Musa na Harũni makĩgũithia maturumithĩtie mothiũ mao thĩ mbere ya kiũngano kũu gĩothe kĩa andũ a Isiraeli kĩa kĩagomanĩte hau.

⁶ Joshua mũrũ wa Nuni na Kalebu mũrũ wa Jefune, arĩa maarĩ hamwe na arĩa maathiite gũthigaana bũrũri ũcio magĩtembũranga nguo ciao.*

⁷ Makĩra kiũngano kũu gĩothe kĩa andũ a Isiraeli atĩrĩ, “Bũrũri ũria twatuĩkanĩirie na tũkũithigana, nĩ bũrũri mwega mũno makĩria.

⁸ Jehova angĩkorwo nĩakenetio nĩ ithuĩ, nĩegũtũtongoria tũtoonye bũrũri ũcio, bũrũri ũcio ũyũrite bũthi wa iria na ũũkĩ, na nĩegũtũthe guo ũtuĩke witũ.

⁹ No rĩrĩ, mũtikaremere Jehova. Na mũtigetigĩre andũ a bũrũri ũcio, nĩ ũndũ tũkũameria biũ. Ũgitĩri wao nĩ mweherie, no Jehova arĩ hamwe na ithuĩ. Mũtikametigĩre.”

¹⁰ No kiũngano kũu gĩothe gĩkĩaria ũhoru wa kũmahũura na mahiga nyuguto. Hĩndĩ iyo riiri wa Jehova ũkiumĩrĩra andũ othe a Isiraeli hau Hema-inĩ ya Gũtũnganwo.

¹¹ Nake Jehova akĩũria Musa atĩrĩ, “Andũ aya megũtũura maanyarĩte nginya-rĩ? Megũtũura maregete kũnjĩtikia nginya-rĩ, o na ningĩte ciana nyingĩ ũguo gatagatĩ kao?”

¹² Nĩngũmahũura na mũthiro ndĩmaniine, no wee ngũgũtua rũrĩrĩ rũnene na rũrĩ na hinya kũmakĩra.”

¹³ Musa akĩra Jehova atĩrĩ, “Andũ a Misiri nĩmakaigua ũhoru ũcio! Nĩwe warutire andũ aya makiuma gatagatĩ kao na ũndũ wa ũhoti waku.

¹⁴ Nao nĩmakeera aikari a bũrũri ũyũ ũhoru ũcio. Nĩmaiguĩte atĩ Wee, O Wee Jehovarĩ, ũkoragwo na andũ aya, na atĩ Wee Jehova, wanonwo ũthiũ kwa ũthiũ, na atĩ itu rĩaku rĩikaraga igũrũ rĩao, o na atĩ Wee ũthiiga mbere yao thĩnĩ wa gĩtugĩ kĩa itu mũthenya na ũrĩ thĩnĩ wa gĩtugĩ kĩa mwaki ũtukũ.

¹⁵ Ũngũruga andũ aya othe o ro rĩmwe-rĩ, ndũrĩrĩ iria ciiguĩte ũhoru ũyũ waku nĩkoiga atĩrĩ,

¹⁶ ‘Jehova nĩaremĩrwo nĩgũkinya andũ aya bũrũri ũria aamerĩre na mwĩhitwa; nĩ ũndũ ũcio akĩmooragĩra werũ-inĩ.’

¹⁷ ‘Na rĩrĩ, hinya wa Mwathani ũrokĩonekana o ta ũria ugĩte, atĩrĩ:

¹⁸ ‘Jehova ndahiũhaga kũrakara, aiyũritwo nĩ wendo, na nĩohanagĩra mehia na ũremi. No ndaagaga kũherithia mũndũ ũria wĩhĩtie; nĩaherithagia ciana nĩ ũndũ wa mehia ma maithe nginya rũciaro rwa gatatu na rwa kana.’

¹⁹ Kũringana na wendo waku mũnene-rĩ, ohera andũ aya mehia mao, o ta ũria wanamarekera kuuma hĩndĩ irĩa moimire bũrũri wa Misiri nginya rĩu.”

²⁰ Jehova akĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩ ndamarekera o ta ũguo woria.

²¹ No rĩrĩ, ti-itherũ o ta ũria nĩ ndũũruga muoyo, na ti-itherũ o ta ũria riiri wa Jehova ũyũrite thĩ yothe-rĩ,

²² gũtirĩ o na ũmwe wa andũ arĩa moonire riiri wakwa na ciana iria ndaringĩre kũu bũrũri wa Misiri o na gũkũ werũ-inĩ, no makĩnemera na makĩngeria maita ikũmi-rĩ,

²³ gũtirĩ o na ũmwe wa acio ũkoona bũrũri ũcio nderĩire maithe mao ma tene na mwĩhitwa. Gũtirĩ o na ũmwe wao wa arĩa maanyarĩte ũkaawona.

²⁴ No tondũ ndungata yakwa Kalebu arĩ na roho wa mũthemba ũngĩ na nĩanũmagĩrĩra na ngoro yake yothe, nĩngamũtwara bũrũri ũcio aathiite, nacio njiaro ciake nĩkaũgaya.

²⁵ Na tondũ andũ a Amaleki na a Kaanani matũũruga cianda-inĩ-rĩ, rokai kũgarũrũka mumagare mũrorete na werũ-inĩ, mũthiĩ na njĩra ya Iria Itune.”

²⁶ Nake Jehova akĩra Musa na Harũni atĩrĩ:

²⁷ “Nĩ nginya hĩndĩ irĩkũ kĩrĩndĩ gĩkĩ kĩaganu gĩgũtũura kĩnugunagĩra? Nĩnjiguĩte mateta ma anugunĩki aya a Isiraeli.

²⁸ Nĩ ũndũ ũcio meere atĩrĩ, ‘Jehova ekuuga ũũ: Ti-itherũ o ta ũria nĩ ndũũruga muoyo-rĩ, nĩ ngũmwĩka o maũndũ macio njiguĩte mũkĩaria.

²⁹ Ciimba cianyu ikaagũa werũ-inĩ ũyũ, inyuĩ arĩa othe mũrĩ na ũkũrũ wa mĩaka mĩrongo ĩrĩ na makĩria arĩa mwatarirwo hĩndĩ ya itarana na arĩa manugunite nĩ ũndũ wakwa.

³⁰ Gũtirĩ o na ũmwe wanyu ũgatoonya bũrũri ũcio ndehĩtire nyambararĩtie guoko atĩ nũgatũka wanyu, tiga o Kalebu mũrũ wa Jefune, na Joshua mũrũ wa Nuni.

* 14:6 Gũtarũranga nguo yarĩ njĩra ya gũcakaya kana kuonania marakara.

³¹ No ha ūhoro wa ciana cianyu iria mwoigire atī nī igaatahwo-rī, nīngamakinyia kuo makenagire būrūri ūcio mūregete.

³² No inyuī-rī, ciimba cianyu ikaagūa werū-inī ūyū.

³³ Ciana cianyu igūtūka arīthi gūkū werū-inī miaka mīrongo ĩna, igīthīnikaga nī ūndū wa kwaga kwīhokeka kwanyu, nginya rīrīa kīmba kīanyu kīa mūthia gīkaagūa werū-inī.

³⁴ Miaka mīrongo ĩna, o mwaka ūmwe ūrūgamīrīre mūthenya ūmwe wa mīthenya mīrongo ĩna rīa mwathigaanire būrūri ūcio, miaka ĩyo nīyo mūgaathīnika nī ūndū wa mehia manyu, na mūmenye ūuru wa gūkīrīrwo nī nīi.

³⁵ Nīi Jehova nī nīi njarītie, na ti-itherū nīngeeka maūndū macio kūrī kīrīndī gīki gīothe kīaganu, kīrīa gīcookanīrīrie hamwe kīnjūkīrīre. Gīgaathīrīra werū-inī ūyū; gūkū nīkuo gīgaakuīra.”

³⁶ Nī ūndū ūcio, andū arīa Musa aatūmīte magathigaane būrūri ūcio wa Kaanani, o acio macookire na magītūma kīrīndī gīothe kīnugunīre Musa nīkūmemerekia ūhoro mūūru wa būrūri ūcio,

³⁷ andū acio mamemerekirie ūhoro ūcio mūūru wa būrūri ūcio makīhūūrwo na mūthi, magīkuīra hau mbere ya Jehova.

³⁸ Harī andū arīa maathīte gūthigaana būrūri ūcio, no Joshua mūrū wa Nuni, na Kalebū mūrū wa Jefune maatigarire.

³⁹ Rīrīa Musa aaheire andū othe a Isiraeli ūhoro ūcio, makīgirīka mūno.

⁴⁰ Mūthenya ūyū ūngī rūciinī tene makīambata marorete būrūri ūrīa ūrī irīma. Makiuga atīrī, “Nītwīhītie, nītūkambata tūthīi nginya kūrīa Jehova aatwīrīre.”

⁴¹ No Musa akīmooria atīrī, “Mūraremera watho wa Jehova nīki? Ūndū ūyū ndūngīgaacīra!

⁴² Mūtīkambate tondū Jehova ndarī hamwe na inyuī. Nīmūkūhootwo nī thū cianyu,

⁴³ nīgūkorwo andū a Amaleki na Akaanani nīmakarūa na inyuī kūu. Nī ūndū nī mūhutatīre Jehova, nake ndegūkorwo hamwe na inyuī, na nīmūkūūrāgwo na rūhiū rwa njora.”

⁴⁴ No rīrī, nī ūndū wa mwīiro wao, makīambata marorete būrūri ūrīa ūrī irīma o na gūkorwo Musa ndoimire kambī o na kana ithandūkū rīa kūrīkanīro kīa Jehova rīkiama kambī.

⁴⁵ No rīrī, andū a Amaleki na Akaanani arīa maatūraga būrūri ūcio ūrī irīma, magīkūrūka, makīmatarīkīra, na makīmahūūra mamaikūrūkītie o nginya Horoma.

15

Maruta ma Mithemba Mithemba

¹ Nake Jehova akīra Musa atīrī,

² “Arīria andū a Isiraeli, ūmeere atīrī: “Thuutha wa gūtoonya būrūri ūrīa ngūmūhe ūtūike mūcīl wanyu,

³ na mūrūtīre Jehova maruta ma njino kuuma rūūru rwa ng’ombe kana rwa mbūri, matūike mūtārārīko wa gūkenia Jehova, marī maruta ma njino, kana magongona, nī ūndū wa mūhītwa ya mwanya, kana maruta ma kwīyendera kana maruta ma ciathī-rī, ⁴ ūrīa ūrīrehaga iruta rīake, arīrutagīra Jehova iruta rīa mūtu gīcunjī gīa ikūmi kīa eba ĩmwe* ya mūtu mūhinyu mūno, ūtukanītio na gīcunjī kīa inya kīa hini ĩmwe† ya maguta.

⁵ Harī o gatūrūme ka iruta rīa njino kana igongona, haaragīria gīcunjī kīa inya kīa hini ĩmwe ya ndibe ĩrī iruta rīa kūnyuuo.

⁶ “ ĩgongona rīa ndūrūme-rī, haarīria igongona rīa mūtu icunjī igīrī cia ikūmi cia eba ĩmwe‡ ya mūtu mūhinyu mūno, ūtukanītio na gīcunjī gīa ithatū kīa hini ĩmwe§ ya maguta,

⁷ na gīcunjī gīa ithatū kīa hini ĩmwe ya ndibe ĩrī iruta rīa kūnyuuo. Rīrutei rīrī mūtārārīko wa gūkenia Jehova.

⁸ “ Rīrīa mūkūhaarīria gatēgwa nī ūndū wa iruta rīa njino kana igongona, nī ūndū wa mwīhītwa wa mwanya kana iruta rīa ūiguano rīrutīrwo Jehova-rī,

⁹ rehagai hamwe na ndegwa ĩyo iruta rīa mūtu icunjī ithatū cia ikūmi cia eba ĩmwe* ya mūtu mūhinyu mūno, ūtukanītio na nuthu ya hini ĩmwe† ya maguta.

¹⁰ O na ningī rehagai nuthu ya hini ĩmwe ya ndibe ĩrī iruta rīa kūnyuuo. Narīo igongona rīu rīgatuika iruta rīa njino rīrī mūtārārīko wa gūkenia Jehova.

* 15:4 nī ta kilo 2 † 15:4 nī ta lita 1 ‡ 15:6 nī ta kilo inya na nuthu (4:5) § 15:6 nī ta lita ĩmwe na robo

(1:25) * 15:9 nī ta kilo ithathatū na nuthu (6:5) † 15:9 nī ta lita 2

11 Ndegwa kana ndūrūme o yothe, kana gatūrūme kana koori o gothe, irīhaaragīrio o ro ūguo.

12 Īkagai ūguo harī o ĩmwe yacio ya iria ciothe mūrīharagīria.

13 “ Mūdū wothe ūciarīrwo kwanyu no nginya ekage maūdū macio ūguo rīria arīrehaga iruta rīa gūcinwo na mwaki rīrī mūtatarīko wa gūkenia Jehova.

14 Nī ūndū wa njarwa iria igooka, rīria rīothe mūgeni kana mūdū ūngī o wothe ūtūuranītie na inyuī arīrutaga iruta rīa gūcinwo na mwaki rīrī mūtatarīko wa gūkenia Jehova-rī, no nginya ekage o ta ūrīa inyuī mwīkaga.

15 Kīrīndī gīkī kīrīkoragwo na watho o ūmwe wanyu na harī mūgeni ūrīa ūtūuranītie na inyuī; ūyū nī watho wa gūtūūra nī ūndū wa njarwa iria igooka. Inyuī na mūgeni mūrīkoragwo mūrī o ūndū ūmwe maitho-inī ma Jehova.

16 Mawatho mamwe na mwathanīre ūmwe nīguo ūrīhūthagīrwo harī inyuī na harī mūgeni ūrīa ūtūuranītie na inyuī. ”

17 Ningī Jehova akīra Musa atīrī,

18 “Arīria andū a Isiraēli, ūmeere atīrī: ‘Rīria mūgatoonya būrūri ūria ndrāmūtware,

19 na mūrīe irio cia būrūri ūcio, heanaī imwe ciacio irī iruta harī Jehova.

20 Nī mūkaaruta tūmīgate kuuma mūtu-inī wanyu ūrīa mūgaathīa rīa mbere na mūtūheane tūrī iruta kīhūhīro-inī kīa ngano.

21 Nīmūkaheanaga iruta rīrī rīa mūtu ūrīa mūgathīa rīa mbere kūrī Jehova njarwa-inī cianyu ciothe iria igooka thuutha.

Maruta nī ūndū wa Mehia Matarī ma Rūtūrīko

22 “ Na rīrī, mūngīkaaga kūrūmīrīa rīathani o na rīmwe rīa maya Jehova aaheire Musa mūtekwenda-rī,

23 rīathani o rīothe Jehova aamūheire na kanua ka Musa kuuma mūthenya ūrīa Jehova aamaheanire na kūrūmīrīa nginya njarwa iria igooka,

24 na ūndū ūcio ūngīkorwo wīkitwo mūtekwenda, kīrīndī gītekūmenya ūhorō ūcio, hīndī iyo kīrīndī gīothe nīgīkaruta gategwa gatuīke igongona rīa njino rīna mūtatarīko wa gūkenia Jehova, hamwe na maruta ma mūtu na ma kūnyuuo, marīa matuītwo, na thenge ya igongona rīa kūhoroheria mehīa.

25 Mūthīnjīri-Ngai nīakahoroheria kīrīndī kīu gīothe kīa andū a Isiraēli, na nīmakarekerwo, nīgūkorwo ūndū ūcio ndwarī wa rūtūrīko, na nī ūndū wa kūrūtīra Jehova iruta rīa gūcinwo na mwaki rīa mahītia mao, na iruta rīa kūhoroherio mehīa.

26 Kīrīndī gīothe kīa andū a Isiraēli na ageni arīa matūuranagia nao nīmakarekerwo, nī ūndū andū othe mehītie matekwenda.

27 “ No kūngīkorwo no mūdū ūmwe wīhītie atekwenda, no nginya arehe kaharika ka mwaka ūmwe ka igongona rīa kūhoroherio mehīa.

28 Mūthīnjīri-Ngai nīakahoroheria mūdū ūcio wīhītie atekwenda hau mbere ya Jehova na aarīkia kūhoroherio, nīakarekerwo.

29 Watho o ro ūmwe nīguo ūrīhūthagīrwo harī mūdū o wothe ūkehia atekwenda, arī Mūsiraēli ūciarīrwo kwanyu kana arī mūgeni.

30 “ No mūdū ūrīa ūkehia na rūtūrīko akīendaga, arī wa gūciarīrwo kwanyu kana arī mūgeni, ūcio nīarumīte Jehova, na mūdū ūcio no nginya aingatwo kuuma kūrī andū ao.

31 Nī ūndū nī amenete kiugo kīa Jehova na akoina maathani make, mūdū ūcio tītherū no nginya aingatwo bīu nāguo wīhia wake nīūkāmūcokerera. ’ ”

Mūthūkia wa Thabatū Kūūrāgwo

32 Hīndī irīa andū a Isiraēli maarī werū-inī, kūrī mūdū wonirwo akiuna ngū mūthenya wa Thabatū.

33 Arīa maamuonire akiuna ngū makīmūtware kūrī Musa na Harūni, o na kūrī kīūngano kīu gīothe gīa Isiraēli,

34 na makīmūhingīra nī ūndū gūtiamenyekaga ūrīa agīrīrwo nī gwīkwo.

35 Nake Jehova akīra Musa atīrī, “Mūdū ūcio no nginya akue. Kīūngano gīothe kīa Isiraēli no nginya kīmūhūre na mahiga nyuguto nja ya kambī.”

36 Nī ūndū ūcio kīūngano kīu gīkīmūtware nja ya kambī gīkīmūhūra na mahiga nyuguto agīkua, o ta ūrīa Jehova aathīte Musa.

Ciohe cia Ndigi Nguo-inī

37 Nake Jehova akīra Musa atīrī,

³⁸ “Ariria andũ a Isiraeli, ũmeere atĩrĩ: ‘Njarwa-inĩ ciothe iria igooka, nĩmũgatumagĩrĩra ciohe cia ndigi koine-inĩ ka nguo cianyu, o kiohe gĩkohererwo na rĩrīgi rwa rangi wa bururu.

³⁹ Ciohe icio nĩcio mũrĩroraga nĩguo mũrĩrikanage maathani mothe ma Jehova, nĩguo mũmathĩkagĩre, mũtikanahũire ũmaraya na ũndũ wa kũrũmĩrĩra merĩrĩria ma ngoro o na kana maitho manyu.

⁴⁰ Ningĩ nĩmũkaririkanaga gwachĩkagĩra maathani makwa mothe na mũtuĩke andũ mamũrĩrwo Ngai wanyu.

⁴¹ Nĩ nĩ nĩ Jehova Ngai wanyu, ũrĩa wamũrutire bũrũri wa Misiri nĩguo ndũke Ngai wanyu. Nĩ nĩ nĩ Jehova Ngai wanyu.’”

16

Kora na Dathani na Abiramu

¹ Na rĩrĩ, Kora mũrũ wa Iziharu, mũrũ wa Kohathu, ũrĩa warĩ mũrũ wa Lawi, marĩ na andũ amwe a mũhĩrĩga wa Rubeni nĩo Dathani na Abiramu, ariũ a Eliabu, na Oni mũrũ wa Pelethu, magĩtuĩka a kũng’athia.

² Nao magĩũkĩrĩra Musa. Hamwe nao haarĩ arũme a Isiraeli 250, atongoria mooikaine a kĩrĩndĩ kũ arĩa maathuurĩtwo marĩ a kĩama.

³ Nao magĩũka marĩ gĩkundi makararie Musa na Harũni, makĩmeera atĩrĩ, “Inyuĩ nĩmwĩtũgĩrĩtie mũno! Kĩrĩndĩ gĩkĩ gĩothe nĩ gĩtheru, mũndũ o mũndũ, nake Jehova arĩ hamwe nao. Nĩ kũ gĩtũmĩte mwĩtũgĩrĩtie igĩrũ rĩa kũngano gĩkĩ kĩa Jehova?”

⁴ Rĩrĩa Musa aigũire ũguo-rĩ, akĩgũa, agĩturumithia ũthiũ thĩ.

⁵ Ningĩ agĩcooka akĩra Kora na arũmĩrĩri ake othe atĩrĩ: “Rũciini, Jehova nĩakonania nũũ wake na nũũ mũtheru, na nĩakareka mũndũ ũcio amũkuhĩrĩrie. Mũndũ ũrĩa agaathuura, ũcio nĩwe akaareka amũkuhĩrĩrie.

⁶ Wee Kora na arũmĩrĩri aku othe, ũũ nĩguo mũgeeka: mũkoya ngĩo cia gũcinĩra ũbumba,

⁷ na rũciũ mũciũkĩre mwaki na ũbumba mũrĩ mbere ya Jehova. Mũndũ ũrĩa Jehova agaathuura-rĩ, ũcio agaatuĩka nĩwe mũtheru. Inyuĩ Alawii nĩmwĩtũgĩrĩtie mũno!”

⁸ Ningĩ Musa akĩra Kora atĩrĩ, “Ta thĩkĩrĩriai inyuĩ Alawii!”

⁹ Anga mũtiganĩire nĩ Ngai wa Isiraeli kũmwamũrania na kĩrĩndĩ kĩrĩa kĩngĩ gĩothe kĩa andũ a Isiraeli, akamũrehe hakuĩ nake nĩgeetha mũrutage wĩra hema-inĩ rĩa nyamũre ya Jehova, na mũrũgamage mbere ya kĩrĩndĩ mũgĩtungatagĩre?

¹⁰ Inyuĩ hamwe na Alawii othe a thiritũ yanyu nĩamũrehete hakuĩ nake, no rĩu mũrageria kuoya wĩra wa ũthĩnjĩri-Ngai o naguo.

¹¹ Wee na arũmĩrĩri aku othe mũnganĩte hamwe mũũkĩrĩre Jehova. Harũni nũũ atĩ nĩguo mũnugune nĩ ũndũ wake?”

¹² Musa agĩcooka agĩta Dathani na Abiramu, ariũ a Eliabu. No-o makiuga atĩrĩ, “Tũtigũka!”

¹³ Anga ti kũiganu atĩ nĩwatũrutire bũrũri warĩ bũthi wa iria na ũũkĩ ũũke ũtũuragĩre werũ-inĩ ũyũ? Riu ningĩ ũrenda gũtwatha?

¹⁴ Ningĩ-rĩ, ndũrĩ ũratũkinĩya bũrũri ũrĩ na bũthi wa iria na ũũkĩ, kana ũgatũhe igai rĩa ithaka na migũnda ya mũthabĩbũ. Nĩ ũgũkũura andũ aya maitho ũmaheenie? Aca, tũtigũka!”

¹⁵ Nake Musa akĩrakara mũno, akĩra Jehova atĩrĩ, “Ndũgetĩkĩre maruta mao. Nĩ ndioete o na ndigĩri kuuma kũrĩ o, o na ndihĩĩrie mũndũ wao o na ũmwe.”

¹⁶ Ningĩ Musa akĩra Kora atĩrĩ, “Wee na arũmĩrĩri aku othe mũgooka mbere ya Jehova rũciũ, wee, nao, na Harũni.

¹⁷ O mũndũ nĩakoya rũgĩo rwake na arwĩkĩre ũbumba, ngĩo ciothe nĩ 250, na mũcirehe mbere ya Jehova. Wee, na Harũni, o na inyuĩ mũrehe ngĩo cianyu.”

¹⁸ Nĩ ũndũ ũcio o mũndũ akĩoya rũgĩo rwake, akĩrwĩkĩra mwaki na ũbumba, na makĩrũgamania mbere ya Musa na Harũni itoonyero-inĩ rĩa Hema-ya-Gũtũnganwo.

¹⁹ Rĩria Kora aarĩkĩrie gũcookereria arũmĩrĩri ake othe nĩguo makararie Musa na Harũni marũngĩ itoonyero-inĩ rĩa Hema-ya-Gũtũnganwo-rĩ, riiri wa Jehova ũkũmĩrĩra kũngano kũ gĩothe.

²⁰ Nake Jehova akĩra Musa na Harũni atĩrĩ,

²¹ “Mwĩyamũranie na kũngano gĩkĩ nĩguo ndĩkĩniine o ro rĩmwe.”

²² No Musa na Harũni makĩgũithia magĩturumithia mothiũ mao thĩ makĩanĩrĩra makiuga atĩrĩ, “Wee Ngai, Ngai wa Maroho ma andũ othe, kaĩ ũngĩrakarĩra kũngano gĩkĩ gĩothe hĩndĩ rĩa arĩ o mũndũ ũmwe wĩhĩtie?”

²³ Nake Jehova akĩra Musa atĩrĩ,

²⁴ “Īra kũngano gĩothe atĩrĩ, ‘Eherai kuuma hema-inĩ cia Kora na Dathani na Abiramu.’”

²⁵ Musa agĩũkĩra, agĩthĩĩ kũrĩ Dathani na Abiramu, nao athuuri a Isiraeli makĩmũrũmĩrĩra.

²⁶ Nake agĩkaania kũngano kũ, agĩũkĩra atĩrĩ, “Ehererai hema cia andũ aya aaganu! Mũtikahutie kĩndũ o na kĩmwe kĩa, nĩguo mũtikaniinwo nĩ undũ wa mehia mao mothe.”

²⁷ Nĩ undũ ũcio andũ makĩehererera hema icio cia Kora na Dathani na Abiramu. Dathani na Abiramu nĩ moimĩte makarũgama na atumia ao, na ciana cia ngenge itoonyero-inĩ rĩa hema ciao.

²⁸ Ningĩ Musa akiuga atĩrĩ, “Undũ ũyũ nĩguo ũgũtũma mũmenye atĩ Jehova nĩwe undũmĩte nĩke maundũ maya mothe, na atĩ rĩtĩarĩ ithugunda rĩakwa:

²⁹ Andũ aya mangĩkua gĩkuũ kĩa ndũire-rĩ, o na kana mone maundũ o ta marĩa makoraga andũ othe-rĩ, nĩmũkũmenya atĩ ti Jehova undũmĩte.

³⁰ No Jehova angĩrehe undũ ũngĩ mwerũ biũ, nayo thĩ yathamie kanua kayo ĩmamerie hamwe na indo ciao ciothe, na mathĩĩ mbĩrĩra-inĩ marĩ muoyo, nĩmũkamenya atĩ andũ aya nĩ manyararĩte Jehova.”

³¹ Na rĩrĩ, Musa aarĩkia kuuga ũguo wothe, thĩ ĩgĩatũka hau maarĩ.

³² Nayo thĩ ĩgĩathamia kanua kayo ĩkĩmameria, hamwe na andũ ao na arũmĩrĩri othe a Kora, na indo ciao ciothe.

³³ Nao magĩkũrũka mbĩrĩra marĩ muoyo hamwe na indo ciao ciothe; nayo thĩ ĩkĩmahumbĩra, magĩkua, magĩthengio kĩrĩndĩ-inĩ kũ.

³⁴ Nĩ undũ wa kĩrĩro kĩa, andũ othe a Isiraeli arĩa maamarigiicĩrie makĩũra, makĩanaagĩrĩra atĩrĩ, “O na ithuũ thĩ nĩgũtũmeria!”

³⁵ Naguo mwaki ũkiuma kũrĩ Jehova ũgĩcina andũ acio 250 arĩa maarehete ũbumba.

³⁶ Nake Jehova akĩra Musa atĩrĩ,

³⁷ “Īra Eleazaru mũrũ wa Harũni, ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai, oe ngĩo icio cia gũcinĩrwo ũbumba, acieherie hau irahũra, na ahurunje makara macio handũ haraaya, nĩ undũ ngĩo icio nĩ nyamũre,

³⁸ ngĩo icio cia andũ acio makuĩte nĩ undũ wa mehia mao. Ngĩo icio nĩturwo ituĩke mabati ma kũhumbĩra kĩgongona, nĩ undũ nĩciarehetwo mbere ya Jehova, na igatuĩka nyamũre. Nacio nĩ ituĩke kĩmenyithia harĩ andũ a Isiraeli.”

³⁹ Nĩ undũ ũcio Eleazaru ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai akĩoya ngĩo icio cia gĩcango ciarehetwo nĩ andũ acio maacinĩtwo, nake agĩciturithia ituĩke cia kũhumbĩra kĩgongona,

⁴⁰ agĩka o ta ũrĩa Jehova aathĩrĩre Musa. Undũ ũyũ warĩ wa kũrĩkonia andũ a Isiraeli atĩ gũtirĩ mũndũ o na ũrĩkũ, tĩga wa rũciaro rwa Harũni, wagĩrĩrwo nĩ gũũka gũcina ũbumba mbere ya Jehova, kana atuĩke ta Kora na arũmĩrĩri ake.

⁴¹ Mũthenya ũyũ ũngĩ, kĩrĩndĩ gĩothe kĩa andũ a Isiraeli gĩgĩtetia Musa na Harũni, gĩkĩmeera atĩrĩ, “Inyuũ nĩ mũũragĩte andũ a Jehova.”

⁴² Na rĩrĩa kũngano kũ gĩcookanĩrĩrie gũkĩrĩre Musa na Harũni, o na gĩkĩerekera na kũrĩa Hema-ya-Gũtũnganwo yarĩ-rĩ, o rĩmwe itu rĩkĩhumbĩra hema ĩyo, naguo riiri wa Jehova ũkĩonekana.

⁴³ Nao Musa na Harũni magĩthĩĩ hau mbere ya Hema-ya-Gũtũnganwo,

⁴⁴ nake Jehova akĩra Musa atĩrĩ,

⁴⁵ “Ehererai mume kũngano-inĩ gĩkĩ nĩguo ndĩkĩniine o ro rĩmwe.” No-o makĩgũithia thĩ, na magĩturumithia mothĩũ mao thĩ.

⁴⁶ Ningĩ Musa akĩra Harũni atĩrĩ, “Oya rũgĩo rwaku ũrwĩkĩre ũbumba hamwe na mwaki wa kuuma kĩgongona-inĩ, na ũthĩĩ narua kũngano-inĩ kũ ũkĩhoroherie. Mang’ũrĩ moimĩte kũrĩ Jehova; mũthiro nĩwambĩrĩrie kũmaniina.”

⁴⁷ Nĩ undũ ũcio Harũni agĩka o ta ũrĩa Musa aamwĩrĩre, agĩteng’era agĩtoonya thĩnĩ wa kũngano kũ. Mũthiro nĩwarĩkĩtie kwambĩrĩria thĩnĩ wa andũ, no Harũni akĩruta ũbumba akĩmahoroherie.

⁴⁸ Akĩrũgama gatagatĩ ka andũ arĩa maarĩ muoyo na arĩa maakuĩte, naguo mũthiro ũgĩthira.

⁴⁹ No andũ 14,700 magĩkua nĩ undũ wa mũthiro ũcio, kuonganĩrĩria na andũ arĩa maakuĩte nĩ undũ wa Kora.

⁵⁰ Thuutha ũcio Harũni agĩcooka kũrĩ Musa itoonyero-inĩ rĩa Hema-ya-Gũtũnganwo, tondũ mũthiro ũcio nĩwathĩrĩte.

¹ Nake Jehova akũira Musa atĩrĩ,

² “Arĩria andũ a Isiraeli, wĩtie thanju ikũmi na igĩrĩ, rũmwe kuuma kũrĩ o mũtongoria wa mĩhĩrĩga ya maithe mao. Andika rĩtwa rĩa o mũndũ rũthanju-inĩ rwake.

³ Rũthanju rwa Lawi ũrwandĩke rĩtwa rĩa Harũni, nĩ ũndũ no nginya kũgĩe na rũthanju rũmwe rwa mũtongoria wa o mũhĩrĩga wa maithe mao ma tene.

⁴ Igaai thanju icio thĩinĩ wa Hema-ya-Gũtũnganwo hau mbere ya ithandũkũ rĩa Ũira, harĩa ndũnganaga nawe.

⁵ Rũthanju rwa mũndũ ũria nĩ ngaathuura nĩrũgũthundũka, na nĩ ndĩyehererie kũnuguna gũkũ ũnugunagĩrwo hĩndĩ ciothe nĩ andũ a Isiraeli.”

⁶ Nĩ ũndũ ũcio Musa akĩarĩria andũ a Isiraeli, nao atongoria ao makĩmũnengera thanju ikũmi na igĩrĩ, o rũmwe kuuma mũtongoria wa o mũhĩrĩga wa maithe mao ma tene, naruo rũthanju rwa Harũni rwarĩ hamwe nacio.

⁷ Nake Musa akũiga thanju icio mbere ya Jehova kũu Hema-inĩ-ya-Ũira.

⁸ Mũthenya ũyũ ũngĩ-rĩ, Musa agĩtoonya thĩinĩ wa Hema-ya-Ũira akĩona atĩ rũthanju rwa Harũni, rũria rwarũgamĩrĩre nyũmba ya Lawi, to gũthundũra rwathundũrite, no nĩ rwathuunĩte rũkaruta kĩro, na rũgaciara ndothi.

⁹ Nake Musa akĩruta thanju icio nja, kuuma hau mbere ya Jehova, agĩciiga mbere ya andũ a Isiraeli othe. Nao magĩcirora, o mũndũ akĩoya rũthanju rwake mwene.

¹⁰ Ningĩ Jehova akũira Musa atĩrĩ, “Cookia rũthanju rwa Harũni hau mbere ya Ithandũkũ rĩa Ũira, rũigwo rũrĩ kĩmenyithia kũrĩ andũ acio aremi. ũndũ ũyũ nĩguo ũkaaniina kũnuguna kwao kũrĩ nĩ, nĩgeetha matigakue.”

¹¹ Nake Musa agũika o ta ũria Jehova aamwathĩte.

¹² Andũ a Isiraeli makũira Musa atĩrĩ, “Nĩtũgũka! Ithuothe nĩtũũrite!

¹³ Mũndũ o wothe o na ũngĩkuhĩrĩria Hema-iyoy-Nyamũre ya Jehova nĩegũkua. Kaĩ tũgũgũka ithuothe?”

18

Mawĩra ma Athĩnjĩri-Ngai na Alawii

¹ Nake Jehova akũira Harũni atĩrĩ, “Wee, na arĩu aku, na andũ a nyũmba ya thoguo, nĩ inyuĩ mũricookagĩrĩrwo nĩ mahĩtia marĩa mangũkwo makoniĩ handũ-harĩa-haamũre, na wee na arĩu aku inyuĩ nĩ inyuĩ mũricookagĩrĩrwo nĩ mahĩtia marĩa mangũkwo makoniĩ wĩra wa ũthĩnjĩri-Ngai.

² Rehe Alawii a mbarĩ yanyu, a mũhĩrĩga wa maithe manyu, nĩguo manyiitane na inyuĩ na mamũteithagĩrĩrie rĩria wee na arĩu aku mũgũtungata mbere ya Hema-ya-Ũira.

³ Acio nĩwe mariathĩkagira na maratage wĩra wothe wa Hema iyo, no matikanakuhĩrĩrie indo cia handũ hau haamũre kana kĩgongona, kana wee hamwe nao mũkue.

⁴ Marĩrutithanagia wĩra na inyuĩ na mamenyagĩrĩre Hema-ya-Gũtũnganwo, maratage wĩra wothe wa Hema iyo na gũtikagĩe na mũndũ ũngĩ o wothe ũngĩkuhĩrĩria harĩa mũrĩ.

⁵ “Nĩ wĩra wanyu kũmenyerera handũ hau haamũre o na kĩgongona, nĩguo mang’ũrĩ ma Jehova matikanakinyĩre andũ a Isiraeli rĩngĩ.

⁶ Nĩ mwene nĩthuũrite Alawii athiritũ anyu kuuma thĩinĩ wa andũ a Isiraeli matũike kĩheo kĩanyu, maamũrĩrwo Jehova nĩguo maratage wĩra wa Hema-ya-Gũtũnganwo.

⁷ No rĩrĩ, no wee na arĩu aku mũrĩtungataga ta athĩnjĩri-Ngai maũndũ-inĩ mothe ma kĩgongona, na mũtungatage o na mwena ũcio ũngĩ wa gĩtambaya kũ gĩa kũhakania. Nĩ nĩndamũhe ũtungata wa ũthĩnjĩri-Ngai ta kĩheo. Mũndũ ũngĩ o wothe ũngĩkuhĩrĩria handũ hau haamũre no nginya ooragwo.”

Maruta nĩ ũndũ wa Athĩnjĩri-Ngai na Alawii

⁸ Ningĩ Jehova akũira Harũni atĩrĩ, “Nĩ mwene nĩngũtuĩte mũmenyereri wa maruta marĩa ndehagĩrwo; maruta mothe maamũre marĩa andũ a Isiraeli marĩndutagĩra nĩ ndakũhe wee na arĩu aku matũike gĩcunjĩ gĩaku na rũgai rwaku rwa mahinda mothe.*

⁹ Wee ũrĩheagwo gĩcunjĩ kĩa maruta marĩa maamũre mũno marĩa matarĩ ma gĩcinwo na mwaki. Kuuma kũrĩ iheo ciothe iria andũ a Isiraeli marĩndutagĩra irĩ maruta maamũre mũno, marĩ ma mũtu, kana ma kũhoroherio mehĩa, kana maruta ma mahĩtia, gĩcunjĩ kũ nĩ gĩaku na ciana ciaku.

* **18:8** Alawii matiarĩ na igai thĩinĩ wa Isiraeli, no nĩmagaiĩrwo matũũra manini na kũndũ gwa kũrĩithia kũria kwariğanĩtie na matũũra macio. Athĩnjĩri-Ngai maarĩ mateithagĩrĩrio wĩra-inĩ wao wa ũtungata.

¹⁰ Rīaga gīcunjī kīu ta kīndū kīamūre mūno; mūndū mūrūme o wothe wa nyūmba yaku nīagakīrīlaga. Wee no nginya ūtuage atī gīcunjī kīu nī kīamūre.

¹¹ “O na ningī ici no ciaku: kīrīa gīothe kīamūrītwo kuuma iheo ciothe cia gūthūngūthio cia andū a Isiraeli. Icio nīndakūhe wee, na ariū aku, na airītu aku, ituīke rūgai rwaku rwa hīndī ciothe. Mūndū o wothe wa nyūmba yaku ūtarī na thaahu no acirīe.

¹² “Nīndakūhe maguta mothe marīa mega mūno ma mūtamaiyū na ndibei yothe īrīa njega mūno ya mūhīhano, na ngano īrīa maheaga Jehova īrī maciaro ma mbere ma magetha mao.

¹³ Maciaro mothe ma būrūri ma mbere marīa marīrehagīra Jehova marītūikaga maku. Mūndū o wothe wa nyūmba yaku ūtarī thaahu no amarīe.

¹⁴ “Kīndū gīothe kīrī Isiraeli kīrīa kīamūrīrwo Jehova nī giaku.

¹⁵ Marigithathi mothe, marī ma andū kana ma nyamū, marīa marīrutagīrwo Jehova nī maku. No rīrī, no nginya ūkūrithagie irigithathi rīothe rīa kahīi, na ūkūrithagie irigithathi rīa njamba rīa nyamū iria irī thaahu.

¹⁶ Marigithathi macio marī ma mweri ūmwe, no nginya ūkaamakūūrithia na thogora wa gūkūrana ūrīa ūtūtīwo wa cekerī ithano cia betha,[†] kūrīngana na cekerī ya handū-harīa-haamūre, īrīa īrī na ūrītū wa geera mīrongo īrīrī.

¹⁷ “No mūtikanakūūrithie marigithathi ma ndegwa, kana ma ng’ondu, kana ma mbūri; icio nī nyamūre. Thakame yacio nīminjaminjagwo kīgongona-inī igūrū, na maguta ma cio macinwo na mwaki nīguo matūike igongona rī na mūtaraīko wa gūkenia Jehova.

¹⁸ Nyama ciacio nī ciaku, o ta ūrīa gīthūri kīa igongona rīa gūthūngūthio na kīero kīa ūrīo irī ciaku.

¹⁹ Kīrīa gīothe kīamūragīrwo Jehova nī andū a Isiraeli kīrī kīamūre nīndakūhe wee mwene, na ariū aku, na airītu aku, kīrī rūgai rwaku rwa hīndī ciothe. Nīkīo kīrīkanīro gīa tene na tene gīa cumbī mbere ya Jehova kūrī wee na njaro ciaku.”

²⁰ Ningī Jehova akīra Harūni atīrī, “Wee ndūgakorwo na igai būrūri-inī wao, kana ūgīe na rūgai thīnī wao; nīi nī nī rūgai rwaku o na igai rīaku thīnī wa andū a Isiraeli.

²¹ “Nīndahe Alawīi icunjī ciothe cia ikūmi thīnī wa Isiraeli, arī rīo igai rīao nī ūndū wa wīra ūrīa marutaga rīrīa megūtungata Hema-inī-ya-Gūtūnganwo.

²² Kuuma rīu andū a Isiraeli matigakuhagīrīe Hema-ya-Gūtūnganwo, kana macook-erewo nī mehīa mao, nao makue.

²³ Alawīi nīo marīrutaga wīra Hema-inī-ya-Gūtūnganwo na nīo marīcookagīrīrwo nī mahītia marīa meekīrwo hau. Ūyū nī watho wa gūtūurio nī njaro iria igooka. Matikagīa na igai thīnī wa andū a Isiraeli.

²⁴ Handū ha ūguo-rī, ngūhe Alawīi icunjī cia ikūmi iria andū a Isiraeli marehaga irī maruta kūrī Jehova ituīke igai rīao. Nīkīo ndoigire igūrū rīao atīrī: ‘Matikagīa na igai thīnī wa andū a Isiraeli.’ ”

²⁵ Jehova akīra Musa atīrī,

²⁶ “Arīria Alawīi, ūmeere atīrī: ‘Rīrīa mwamūkīra icunjī cia ikūmi kuuma kūrī andū a Isiraeli iria ndīmūheete arī cio igai rīanyu-rī, no nginya mūrehage gīcunjī gīa ikūmi gīa gīcunjī kīu, kīrī iruta kūrī Jehova.

²⁷ Maruta manyu marītūikaga ta ngano īrīa īrutītwo kīhūhīro-inī, kana ndibei īrīa īrutītwo kīhīhīro-inī.

²⁸ Ūguo nīguo o na inyuī mūrīrutagīra Jehova iruta kuuma kūrī icunjī cia ikūmi iria mūrīamūkağīra ciumīte kūrī andū a Isiraeli. Kuuma kūrī icunjī icio cia ikūmi, no nginya mūnengagīre Harūni mūthīnjīri-Ngai gīcunjī kīa Jehova.

²⁹ No nginya mūkarutagīra Jehova gīcunjī kīrīa kīega mūno na kīrīa kīamūre mūno kīa indo ciothe iria mūheetwo.’

³⁰ “Īra Alawīi atīrī, ‘Rīrīa mwaruta gīcunjī kīrīa kīega mūno-rī, kīrītūikaga ta iruta rīanyu riumīte kīhūhīro-inī kīa ngano kana kīhīhīro-inī kīa ndibei.

³¹ Inyuī na andū a nyūmba cianyu no mūrīre icio ingī handū o hothe, nīgūkorwo ūcio nī mūcaara wanyu nī ūndū wa wīra wanyu kūu Hema-inī-ya-Gūtūnganwo.

³² Nī ūndū wa kūruta gīcunjī kīu kīega mūno gīacio, mūtigaatūrwo mahītia nī ūndū wa ūndū ūyū; na ningī mūtīgathaahia maruta marīa maamūre ma andū a Isiraeli, na nī ūndū ūcio mūtigaakua.’ ”

19

Maai ma Kūniina Thaahu

[†] 18:16 nī ta giramu 55

¹ Jehova akĩra Musa na Harũni atĩrĩ,

² “Undũ ũyũ nĩ wa kũrũmĩrĩrwo thĩnĩ wa watho ũria Jehova aathanĩte: Īra andũ a Isiraeli makũrehere moori ndune itari kaũũgũ kana kameni, na itari yekĩrwo icooki.

³ Mũmĩnengere Eleazaru, ũria mũthĩnjĩri-Ngai; itwarwo nja ya kambĩ, na ithĩnjĩrwo hau mbere yake.

⁴ Nike Eleazaru, ũcio mũthĩnjĩri-Ngai, oe thakame na kĩara gĩake, na amĩminjaminje maita mũgwanja amĩroretie na mwena wa mbere wa Hema-ya Gũtũnganwo.

⁵ Nayo moori ĩyo ĩcinwo yothe akĩonaga, ũguo nĩ kuuga rũũa rwayo, na nyama, na thakame, o na taatha wayo.

⁶ Mũthĩnjĩri-Ngai ũcio oe rũkũ rwa mũtarakwa, na mũthobi, na guoya wa rangi wa gakarakũ, aciikie igũrũ wa moori ĩyo irahĩa.

⁷ Thuutha wa ũguo mũthĩnjĩri-Ngai ũcio no nginya athambie nguo ciake na ethambe mwĩrĩ na maaĩ. Thuutha ũcio no acooke kambĩ, no arĩ na thaahu o nginya hwaĩ-inĩ.

⁸ Mũndũ ũria ũrĩcinaga moori ĩyo no nginya athambie nguo ciake na ethambe mwĩrĩ na maaĩ, na o nake atĩnde arĩ na thaahu nginya hwaĩ-inĩ.

⁹ “Mũndũ ũtarĩ na thaahu acooke ahakũre mũhu ũcio wa moori ĩyo na aũige handũ hatarĩ na thaahu nja ya kambĩ. Mũhu ũcio ũigagwo nĩ kĩrĩndĩ kĩa andũ a Isiraeli, nĩgeetha ũhũthagĩrwo maaĩ-inĩ ma kũniina thaahu; ũcio nĩguo wa gũtheranagia kuuma mehĩa-inĩ.

¹⁰ Mũndũ ũria ũrĩhakũraga mũhu wa moori ĩyo, no nginya athambie nguo ciake, o nake atĩnde arĩ na thaahu nginya hwaĩ-inĩ. Undũ ũyũ nĩ watho wa gũtũũra harĩ andũ a Isiraeli na ageni arĩa matũũranagia nao.

¹¹ “Mũndũ ũria ũngĩhutia kĩimba kĩa mũndũ o na ũrĩkũ arĩkaraga arĩ na thaahu mũthenya mũgwanja.

¹² No nginya etherie na maaĩ mũthenya wa gatatũ, na mũthenya wa mũgwanja; hĩndĩ ĩyo athirwo nĩ thaahu. No angĩaga gwĩtheria mũthenya wa gatatũ na wa mũgwanja, ndagaathirwo nĩ thaahu.

¹³ Mũndũ o wothe ũngĩhutia kĩimba kĩa mũndũ o na ũrĩkũ na aage gwĩtheria, ũcio nĩathaahĩtie Hema-ĩria-Nyamũre ya Jehova. Mũndũ ũcio no nginya aingatwo oime Isiraeli. Tondũ ndaminjaminjĩrio maaĩ ma kũniina thaahu, mũndũ ũcio arĩ na thaahu; thaahu wake ndũthirĩte.

¹⁴ “Ŭyũ nĩguo watho wa kũrũmĩrĩrwo rĩria mũndũ akuĩra hema-inĩ: Mũndũ o na ũrĩkũ ũngĩtoonya hema ĩyo, mũndũ o na ũrĩkũ ũria ũgaakorwo thĩnĩ wayo-rĩ, nĩakanyiitwo nĩ thaahu mũthenya mũgwanja,

¹⁵ nakĩo kĩndũ o gĩothe kĩa nyũmba gĩgaakorwo gĩtarĩ gĩkunĩke nĩgĩkanyitwo nĩ thaahu.

¹⁶ “Mũndũ o na ũrĩkũ ũrĩ na kũu nja ũngĩhutia mũndũ ũragĩtuo na rũhiũ rwa njora kana mũndũ ũkuĩte gĩkuũ kĩa ndũire, kana mũndũ o wothe ũngĩhutia ihĩndĩ rĩa mũndũ kana mbĩrĩra, ũcio nĩakanyiitwo nĩ thaahu mũthenya mũgwanja.

¹⁷ “Nĩ undũ wa mũndũ ũrĩ na thaahu, ikĩra mũhu wa moori ĩria yacinĩtuo ĩrĩ ya gũtherania ndigithũ-inĩ, naguo ũitĩrĩrio maaĩ matahitwo o hĩndĩ ĩyo.

¹⁸ Nike mũndũ ũtarĩ na thaahu nĩoe mũthobi aũtobokie maaĩ-inĩ macio, na aminjaminjĩrie hema ĩyo na indo ciayo ciothe, na andũ arĩa maaĩ kũu thĩnĩ. Ningĩ no nginya aminjaminjĩrie mũndũ ũria wothe ũhutĩtie ihĩndĩ rĩa mũndũ, kana mbĩrĩra, kana mũndũ ũragĩtuo, kana mũndũ ũkuĩte gĩkuũ kĩa ndũire.

¹⁹ Mũndũ ũria ũtarĩ na thaahu nĩakaminjaminjĩria mũndũ ũcio ũrĩ na thaahu maaĩ macio mũthenya wa gatatũ na wa mũgwanja, naguo mũthenya wa mũgwanja nĩguo akamũtheria. Nike mũndũ ũcio ũgũtherio no nginya athambie nguo ciake na ethambe mwĩrĩ na maaĩ, naguo hwaĩ-inĩ ũcio nĩagakorwo athirĩtuo nĩ thaahu.

²⁰ No rĩrĩ, mũndũ ũrĩ na thaahu angĩaga gwĩtheria, no nginya aingatwo kuuma kũrĩ kĩrĩndĩ, nĩ undũ nĩathaahĩtie handũ-harĩa-haamũre ha Jehova. Nĩgũkorwo ndaminjaminjĩrio maaĩ ma kũniina thaahu, nĩ undũ ũcio arĩ na thaahu.

²¹ Ŭyũ nĩ watho wao wa gũtũũra.

“Mũndũ ũcio wakũminjaminjanĩria maaĩ macio ma kũniina thaahu no nginya o nake athambie nguo ciake, na mũndũ o wothe ũngĩhutia maaĩ macio ma kũniina thaahu nĩagatinda arĩ na thaahu nginya hwaĩ-inĩ.

²² Kĩndũ gĩothe mũndũ ũrĩ na thaahu akaahutia nĩgĩkanyitwo nĩ thaahu, na mũndũ ũria ũngĩhutia kĩndũ kũu nĩagatinda arĩ na thaahu nginya hwaĩ-inĩ.”

¹ Na rīrī, mweri wa mbere, kīrīndī gīothe kīa andū a Isiraeli gīgikinya kūu Werū-inī wa Zini, na gīgikara Kadeshi. Nake Miriamu agīkuira kūu na agīthikwo o ro kuo.

² Na rīrī, handū hau hatiarī maaī ma kūnyuuo nī kīrīndī, nao andū acio makīūngana, magīūkīrīra Musa na Harūni.

³ Makīnegenia Musa, makiuga atīrī, “Naarī korwo nītwakuire rīrīa ariū a ithe witū maakuire marī mbere ya Jehova!

⁴ Nī kīi gīatūmire mūrehe kīrīndī kīa Jehova werū-inī ūyū, nīguo ithuī na mahiū maitū tūkuire gūkū?

⁵ Mwatūrūtire būrūri wa Misiri nīkī, mūgītūrehe kūdū gūkū kūuru ūū? Gūkū gūtīrī ngano kana ngūyū, kana thabibū, kana makomamanga. O na gūtīrī maaī ma kūnyua!”

⁶ Musa na Harūni makiuma hau kīungano kīarī, magīthī nginya o itoonyero-inī rīa Hema-ya-Gūtūnganwo makīūgūithia na magītūrumithia mothiū mao thī, nago riiri wa Jehova ūkīmoimīrīa.

⁷ Jehova akīra Musa atīrī,

⁸ “Oya rūthanju rwaku, nawe na mūrū wa nyūkwa Harūni mūcokanīrīrie kīrīndī kīu hamwe. Arīria rwaro rūrū rwa ihiga makwīroreire, na nīrūkuuma maaī. Nawe ūrutīre kīrīndī maaī rwaro-inī rūrū rwa ihiga, nīgeetha kīnyue hamwe na mahiū ma kīo.”

⁹ Nī ūndū ūcio Musa akīoya rūthanju akīrūruta hau mbere ya Jehova, o ta ūrīa Jehova aamwathite.

¹⁰ Nake Musa na Harūni magīcokanīrīria kīrīndī kīu hamwe hau mbere ya rwaro rwa ihiga, na Musa akīmeera atīrī, “Ta thīkīrīria, inyuī aremi aya, no nginya tūmūrūtire maaī kuuma rwaro-inī rūrū rwa ihiga?”

¹¹ Musa agīcooka akīoya guoko gwake na igūrū, akīgūtha rwaro rūu rwa ihiga na rūthanju rwake maita meerī. Maaī makībororoka, nakīo kīrīndī kīu gīkīnyua, o na mahiū makīo makīnyua.

¹² No Jehova akīra Musa na Harūni atīrī, “Tondū mūtīnanjītūkia nīguo muonanie atī nī ndī mūtheru, mūtūme heo gītūo maitho-inī ma andū a Isiraeli, inyuī mūtīgaakīnyia kīrīndī gīkī būrūri ūrīa ndīmaheete.”

¹³ Macio nīmo maarī maaī ma Meriba, kūrīa andū a Isiraeli maatetanirie na Jehova na kūrīa eyonanirie atī nī mūtheru thīnī wao.

Edomu Kūgīria Isiraeli Njīra

¹⁴ Musa agītūma andū kuuma Kadeshi mathīi kūrī mūthamaki wa Edomu,* makamwīre atīrī:

“Mūrū wa nyūkwa Isiraeli oiga atīrī: Wee nīūū mathīina marīa mothe tūkoretwo namo.

¹⁵ Maithe maitū ma tene nīmaikūrūkire magīthī būrūri wa Misiri, na ithuī tūgītūra kuo mīaka mīngī. Andū a Misiri nīmatūhiinyīrīrie mūno ithuī ene o na maithe maitū,

¹⁶ no rīrīa twakaīre Jehova-rī, nīaiguire kīrīro giitū nake agītūma mūraika agītūruta kūu būrūri wa Misiri.

“Na rīu tūrī gūkū Kadeshi, itūra rīrīa rī mūthia-inī wa būrūri waku.

¹⁷ Ndagūthaiha ūtūwīkīrie tūtuikanīrie būrūri waku. Tūtīkūgerera mīgūnda-inī ya irio, kana ya mīthabibū, kana tūnyue maaī ma gīthima o na kīmwe. Tūkūgerera njīra rīa nene ya mūthamaki, na tūtīgūkerūra na mwena wa ūrīo o na kana wa ūmotho, o nginya tūtuīkanie būrūri waku.”

¹⁸ No Edomu akīmūcookeria atīrī:

“Ndūgūtūkanīria gūkū; na ūngīgeria-rī, tūkuumagara tūmūtharīkīre na rūhiū rwa njora.”

¹⁹ Andū a Isiraeli acio makīmūcookeria atīrī,

“Ithuī tūkūgerera o njīra rīa nene, na ithuī ene kana mahiū maitū tūngīnyua maaī manyu-rī, nītūkūrīa. Tūrenda o tūtuīkanie tūthīte na magūrū tu hatarī ūndū ūngī.”

²⁰ Ningī Edomu agīcookia atīrī:

“Aca, mūtīgūtūkanīria gūkū.”

* 20:14 Andū a Edomu maarī njīaro cia Esaū.

Hĩndĩ iyo Edomu akiumagara akamatharĩkĩre, arĩ mbũtũ nene ìna hinya mũingĩ.

²¹ Tondũ Edomu ndaametikĩririe matũkanĩrie bũrũri wao-rĩ, andũ a Isiraeli makĩhũndũka, magĩtigana nao.

Gĩkuũ kĩa Harũni

²² Kĩrĩndĩ gĩothe kĩa andũ a Isiraeli gĩkiuma kũu Kadeshĩ na magĩkinya Kĩrĩma-inĩ kĩa Horu.

²³ Marĩ kũu Kĩrĩma-inĩ kĩa Horu, hakuhi na mũhaka wa Edomu, Jehova akĩra Musa na Harũni atĩrĩ,

²⁴ "Rĩu Harũni nĩegũkua. Ndegũtoonya bũrũri ũrĩa ngũhe andũ a Isiraeli, nĩ ũndũ inyuĩ eerĩ nĩmwaremeire watho wakwa kũu maaĩ-inĩ ma Meriba.

²⁵ Oya Harũni na mũriũ Eleazaru, ũmatware Kĩrĩma-igũrũ kĩa Horu.

²⁶ Ũrute Harũni nguociake, ũcihumbe mũriũ Eleazaru, nĩ ũndũ Harũni nĩegũkua, na egũkuĩra o ro kũu."

²⁷ Musa agũka o ta ũrĩa Jehova aamwathĩte; makĩambata Kĩrĩma-inĩ kĩa Horu makionagwo nĩ kĩrĩndĩ kũu gĩothe.

²⁸ Musa akĩruta Harũni nguociake, agĩcihumbe mũriũ Eleazaru. Nake Harũni agĩkuĩra kũu kĩrĩma igũrũ. Nake Musa na Eleazaru magĩkũrũka makiuma kũu kĩrĩma igũrũ,

²⁹ na rĩrĩa kĩrĩndĩ kũu kĩamenyire atĩ Harũni nĩakuĩte, andũ othe a nyũmba ya Isiraeli makĩmũcakaĩra mũthenya mĩrongo itatũ.

21

Kwanangwo kwa Aradi

¹ Na rĩrĩ, rĩrĩa mũthamaki Mũkaanani wa Aradi, ũrĩa watũũraga Negevu, aiguire atĩ Isiraeli nĩokagĩra njĩra ya Atharimu, agĩthĩ agĩtharĩkĩra andũ a Isiraeli, na agĩtaha amwe ao.

² Nao andũ Isiraeli makĩhĩta na mwĩhĩtwa ũyũ harĩ Jehova makiuga atĩrĩ: "Ũngĩneana andũ aya moko-inĩ maitũ-rĩ, nĩtũkananga matũũra mao marĩa manene biũ."

³ Nake Jehova akĩguua ihooya rĩa andũ a Isiraeli na akĩneana andũ acio a Kaanani kũrĩ o. Nao makĩananga andũ acio biũ hamwe na matũũra mao; nĩ ũndũ ũcio handũ hau hagĩtwa Horoma.

Nyoka ya Gĩcango

⁴ Nao andũ a Isiraeli makĩnyũita rũgendo kuuma Kĩrĩma kĩa Horu magereire njĩra ya gũthĩĩ Iria Itune, nĩguo mathiũrũrũke bũrũri wa Edomu. No andũ acio magĩthethũka marĩ njĩra-inĩ;

⁵ nao magĩũkĩrĩra Ngai o na Musa na mũario makiuga atĩrĩ, "Mwatũrutire bũrũri wa Misiri tũũke tũkuĩre gũkũ werũ-inĩ nĩkĩ? Gũkũ gũtirĩ irio! Na gũtirĩ maaĩ! O na nĩtũthũire irio ici itarĩ kiene!"

⁶ Nake Jehova akĩmatũmĩra nyoka ciarĩ na thumu; ikĩrũma andũ a Isiraeli, na aingĩ ao magĩkua.

⁷ Andũ acio magĩthĩĩ kũrĩ Musa makĩmwĩra atĩrĩ, "Nĩtwehirie rĩrĩa twaaririe tũgĩũkĩrĩra Jehova hamwe nawe. Hooya nĩguo Jehova atwehererie nyoka ici." Nĩ ũndũ ũcio Musa akĩhoera andũ acio.

⁸ Nake Jehova akĩra Musa atĩrĩ, "Thondeka nyoka ũmĩcuurie gĩtuĩ gĩgũrũ; mũndũ o wothe ũrĩrũmagwo-rĩ, aamĩrora nĩarĩtũũraga muoyo."

⁹ Nĩ ũndũ ũcio Musa agĩthondeka nyoka ya gĩcango, akĩmĩcuuria gĩtuĩ gĩgũrũ. Na rĩrĩ, hĩndĩ ĩrĩa mũndũ o wothe aarũmwo nĩ nyoka na aarora nyoka iyo ya gĩcango, agatũũra muoyo.

Rũgendo rwa Gũthĩĩ Moabi

¹⁰ Andũ a Isiraeli makĩumagara, magĩthĩĩ makĩamba hema ciao Obothu.

¹¹ Ningĩ makiuma Obothu magĩthĩĩ Iye-Abarimu, makĩamba hema ciao werũ-inĩ ũrĩa ũng'ethanĩire na Moabi mwena wa irathĩro.

¹² Kuuma kũu magĩthĩĩ na mbere, makĩamba hema ciao Kĩanda kĩa Zeredi.

¹³ Moimagara kuuma kũu makĩamba hema kũrigania na Rũũĩ rwa Arinoni, kũu werũ ũrĩa ũthĩite nginya bũrũri wa Aamori; nĩgũkorwo Rũũĩ rwa Arinoni nĩruo rwarĩ mũhaka wa Moabi na Aamori.

¹⁴ Na nĩkĩo Ibuku rĩa Mbaara cia Jehova riugĩte atĩrĩ:

"... Wahebu thĩĩni wa Sufa, na mũkuru, Arinoni

¹⁵ na igaragaro-inĩ cia mĩkuru

ĩrĩa ithiĩte o nginya kũu Ari,
na igatwarana na mũhaka wa Moabi.”

¹⁶ Kuuma kũu magĩthĩĩ na mbere nginya kũu Biri, gĩthima-inĩ harĩa Jehova erire Musa atĩrĩ, “Cookereria andũ hamwe na nĩngũmahe maaĩ.”

¹⁷ Hĩndĩ ĩyo Isiraeli makĩina rwĩmbo rũrũ:

“Therũka maaĩ, wee gĩthima gĩkĩ!
Inyuĩ na inyuĩ inai ũhoru wakĩo,

¹⁸ ũhoru wa gĩthima kĩrĩa anene menjete,
kĩrĩa giathikũrĩrio nĩ andũ arĩa marĩ igweta,
andũ arĩa marĩ igweta marĩ na njũgũma cia ũnene na mĩthĩgi yao.”

Ningĩ makiuma werũ-inĩ magĩthĩĩ Matana,

¹⁹ kuuma Matana magĩthĩĩ Nahalieli, kuuma Nahalieli magĩthĩĩ Bamothu,

²⁰ na kuuma Bamothu magĩthĩĩ kianda kĩa Moabi, kũria gacũmbĩrĩ ka Pisiga kang’etheire werũ ũria ũtarĩ kĩndũ.

Kũhoota Sihoni na Ogu

²¹ Isiraeli nĩatũmire andũ kũrĩ Sihoni mũthamaki wa Aamori makamwĩre atĩrĩ:

²² “Tũtĩkĩrie tũtuĩkanĩrie bũrũri wanyu. Tũtigũtoonya mĩgũnda yanyu ya irio, kana ya mũthabibũ, kana tũnyue maaĩ kuuma gĩthima o na kĩmwe. Tũkũgerera njĩra ĩrĩa nene ya mũthamaki o nginya tũtuĩkanie bũrũri wanyu.”

²³ No Mũthamaki Sihoni akĩgĩria andũ a Isiraeli mahĩtũkĩre bũrũri wake. We onganĩrie mbũtũ ciake ciothe cia ita, akiumagara agĩthĩĩ werũ-inĩ agatharĩkĩre andũ a Isiraeli. Rĩrĩa aakinyire Jahazu-rĩ, akĩhũũrana na andũ a Isiraeli.

²⁴ No andũ a Isiraeli makĩmooraga na hiũ cia njora na magĩtunya mũthamaki ũcio bũrũri wake kuuma Arinoni nginya Jaboku, no maakinyire o mũhaka-inĩ wa andũ a Amoni, tondũ warĩ mũirige na hinya mũno.

²⁵ Isiraeli agĩtunya Aamori matũũra mothe mao marĩa manene na magĩtũũra kuo, o hamwe na Heshiboni na tũtũura tuothe tũria twarigainie nakuo.

²⁶ Heshiboni nĩrĩo rĩarĩ itũũra inene rĩa Sihoni mũthamaki wa Aamori, ũria warũite na mũthamaki wa Moabi ũria waathanaga mbere ĩyo, na akamũtunya bũrũri wake wothe o nginya Arinoni.

²⁷ Kũu nĩkĩo gĩtũmaga aini a marebeta moige atĩrĩ:

“Ūkaai Heshiboni nĩgeetha rĩakwo rĩngĩ;
itũũra inene rĩa Sihoni nĩrĩcokererio.

²⁸ “Mwaki nĩwoimire kũu Heshiboni,
rũrĩrĩmbĩ rũkiuma itũũra inene rĩa Sihoni.

Ūkĩniina itũũra rĩa Ari Moabi,
o atũũri a kũria gũtũũgĩru kwa Arinoni.

²⁹ Kaĩ ũrĩ na haaro, wee Moabi-ĩ!
Inyuĩ andũ a Kemoshu! Kaĩ mũrĩ aanange-ĩ.

Nĩarekereirie ariũ ake magatuĩka eethari,
o na airĩtu ake akĩmarekereria matahwo
nĩ Sihoni mũthamaki wa Aamori.

³⁰ “No ithuĩ nĩtũmang’auranĩtie;
Heshiboni kwanangĩtwo guothe nginya o Diboni.

Tũmamomorete tũgakinya Nofa,
itũũra rĩrĩa rĩkuhanĩrĩrie na Medeba.”

³¹ Nĩ ũndũ ũcio andũ a Isiraeli magĩtũũra bũrũri ũcio wa Aamori.

³² Thuutha wa Musa gũtũma andũ magathigaane Jazeri, andũ a Isiraeli magĩtunya tũtũura tũria twarigĩcĩrie itũũra rĩu, na makĩngata Aamori arĩa maarĩ kuo.

³³ Ningĩ makĩgarũrũka, makĩambata na njĩra marorete Bashani, nake Ogu mũthamaki wa Bashani na mbũtũ ciake ciothe cia ita makiumagara makahũũrane na Isiraeli kũu Edirei.

³⁴ Nake Jehova akĩra Musa atĩrĩ, “Ndũkamwĩtigĩre, nĩ ũndũ nĩndĩmũneanĩte moko-inĩ maku, hamwe na mbũtũ ciake ciothe cia ita, o na bũrũri wake. Mwĩke o ũria wekire Sihoni mũthamaki wa Aamori, ũria waathanaga Heshiboni.”

³⁵ Nĩ ūndũ ūcio makĩūruga Mũthamaki Ogu hamwe na ariũ ake, o na mbũtũ ciake ciothe cia ita, mategũtigia mũndũ o na ūmwe muoyo. Nao andũ a Isiraeli makĩgwaĩra bũrũri wake.

22

Balaki Gũtũmanĩra Balamu

¹ Ningĩ andũ a Isiraeli makĩnyiita rũgendo marorete werũ wa Moabi na makĩamba hema ciao hũgũrũ-inĩ cia Rũũ rwa Jorodani mũrĩmo wa itũũra rĩa Jeriko.

² Na rĩrĩ, Balaki mũrũ wa Ziporu nĩonete maũndũ marĩa mothe Isiraeli meekĩte Aamori,

³ nao andũ a Moabi magũtigĩra mũno nĩ ūndũ nĩ kwari na andũ aingĩ mũno. Ti-itherũ, andũ a Moabi maiyũritwo nĩ guoya nĩ ūndũ wa andũ a Isiraeli.

⁴ Andũ a Moabi makĩra athuuri a Midiani atĩrĩ, "Mũingĩ ūyũ ūkũria indo ciothe iria itũrigiicĩrie, o ta ūria ndegwa irĩaga nyeki ya gĩthaka."

Nĩ ūndũ ūcio Balaki mũrũ wa Ziporu, ūria warĩ mũthamaki wa Moabi ihinda rĩu,

⁵ agĩtũmanĩra Balamu mũrũ wa Beori, ūria warĩ Pethori, hakuhĩ na Rũũ rwa Farati, kũu bũrũri wao. Balaki akĩmwĩra atĩrĩ:

"Harĩ na andũ mokĩte moimĩte bũrũri wa Misiri; nao maiyũrite bũrũri ūyũ wothe, na maikarĩte o hakuhĩ na nĩ.

⁶ Ndagũthaiha ūka ūnumĩre andũ aya manyiitwo nĩ kĩrumi, nĩ ūndũ marĩ na hinya mũno kũngĩra. Ūngĩmaruma kwahoteka ndĩmahooto na ndĩmarutũrũre moime bũrũri ūyũ. Nĩ ūndũ nĩnjũũ atĩ arĩa warathĩma nĩmarathimagwo, nao arĩa waruma nĩ manyiitagwo nĩ kĩrumi."

⁷ Nao athuuri a Moabi na a Midiani magĩthĩi makuuĩte irĩhi rĩa kũragũrĩrwo. Maakinya kũrĩ Balamu, makĩmũhe ūhoro ūria Balaki oigĩte.

⁸ Nake Balamu akĩmeera atĩrĩ, "Raraai gũkũ ūmũthĩ, na nĩngamũcookeria macookio marĩa Jehova ekũhe." Nĩ ūndũ ūcio anene a Moabi makĩraarania nake.

⁹ Nake Ngai agĩkora Balamu akĩmũria atĩrĩ, "Andũ aya mũrĩ nao nĩ a?"

¹⁰ Balamu agĩcookeria Ngai atĩrĩ, "Balaki mũrũ wa Ziporu, mũthamaki wa Moabi, nĩwe ūrandeheire ndũmĩrĩrĩ ĩno:

¹¹ 'Kũrĩ andũ moimĩte bũrũri wa Misiri makaiyũra bũrũri ūyũ wothe. Ndagũthaiha ūũke ūnumĩre o manyiitwo nĩ kĩrumi, no gũkorwo no hũũrane nao ndĩmaingate moime bũrũri ūyũ!'"

¹² No Ngai akĩra Balamu atĩrĩ, "Ndũgũthĩ nao. Ndũkarume andũ acio, tondũ nĩ andũ arathĩme."

¹³ Rũciinĩ rũrũ rũngĩ, Balamu agĩũkĩra, akĩra anene acio a Balaki atĩrĩ, "Cookai bũrũri wanyu kũmbe, nĩ ūndũ Jehova nĩarega kũnjĩtikĩria tũthĩ na inyũ."

¹⁴ Nĩ ūndũ ūcio anene a Moabi magĩcooka kũrĩ Balaki makĩmwĩra atĩrĩ, "Balamu nĩarega gũũka na ithuĩ."

¹⁵ Ningĩ Balaki agĩtũma anene angĩ aingĩ makĩria na maarĩ igweta gũkĩra acio a mbere.

¹⁶ Nao magĩthĩ kũrĩ Balamu makĩmwĩra atĩrĩ:

"Ūũ nĩguo Balaki mũrũ wa Ziporu ekuuga: Ndũgetĩkĩre ūndũ o na ūrĩkũ ūgĩrie ūũke kũrĩ nĩ,

¹⁷ tondũ nĩngũkũrĩha wega mũno, na nĩke ūria wothe ūngiuga. Ndagũthaiha ūka ūnumĩre andũ aya."

¹⁸ No Balamu akĩmacookeria atĩrĩ, "O na Balaki angĩhe nyũmba yake ya ūnene ĩyũritio betha na thahabu-rĩ, ndingĩka ūndũ o na ūrĩkũ, mũnene kana mũnini, wagararĩte watho wa Jehova Ngai wakwa.

¹⁹ Na rĩrĩ, raraai gũkũ ūmũthĩ, o ta ūria acio angĩ mareekire, na nĩngũtũria ūndũ ūria ūngĩ Jehova ekũnjĩra."

²⁰ Ūtukũ ūcio Ngai nĩakorire Balamu, akĩmwĩra atĩrĩ, "Tondũ andũ aya nĩ mokĩte gũgwĩta, thĩ nao, no wĩke o ūria wiki ngũkwĩra."

Ndigiri ya Balamu

²¹ Balamu agĩũkĩra rũciinĩ, agĩtandĩka ndigiri yake, na agĩthĩ na anene acio a Moabi.

²² No Ngai nĩarakarire mũno athĩ, na mũraika wa Jehova akĩrũgama njira nĩguo amũgĩrĩrĩre gũthĩ. Balamu aahaicĩte ndigiri yake, na ndungata ciake igĩrĩ ciarĩ hamwe nake.

²³ Na rîrîa ndigiri yoonire mûraika wa Jehova arûngîi nîra, acomorete rûhiû rwa njora, na arûnyîite na guoko, ikîgarûrûka, igîtoonya mûgûnda. Nake Balamu akîmîhûûra nîguo îcooke nîra.

²⁴ Nake mûraika wa Jehova akîrûgama nîra-inî yarî njeke gatagatî ka mûgûnda îrî ya mîthabîbû, na o mûgûnda warî mûirige.

²⁵ Rîrîa ndigiri yoonire mûraika wa Jehova-rî, ikîhatîrîria rûthingo-inî, ikîhinyîrîria kûgûrû kwa Balamu rûthingo-inî rûu. Nî ûndû ûcio akîmîhûûra ringî.

²⁶ Nîngî mûraika wa Jehova agîthîi mbere akîrûgama handû haarî haceke hataarî na handû ha kwîgarûrîra, na mwena wa ûrîo kana wa ûmôtho.

²⁷ Rîrîa ndigiri yoonire mûraika wa Jehova hau, igîkoma thî Balamu arî o igûrû rîayo, nake akîrakara akîmîhûûra na rûthanju rwake.

²⁸ Nake Jehova agîtumûra kanua ka ndigiri, nayo ikîûria Balamu atîrî, "Nîatia ngwîkîte tondû wahûûra maita maya matatû?"

²⁹ Balamu akîmîcookeria atîrî, "Wee ûnduîte kîrimû! Korwo nyuma na rûhiû rwa njora guoko-inî, ingîakûraga o ro rûu."

³⁰ Nayo ndigiri ikîûria Balamu atîrî, "Githî nî ti nî ndigiri yaku, îrîa ûtûire ûhaicaga nginya ûmûthî? Nîmenyerete gûgwîka ta ûû?"

Balamu akiuga atîrî, "Aca."

³¹ Nake Jehova akîhingûra maitho ma Balamu, nake akîona mûraika wa Jehova arûngîi nîra-inî acomorete rûhiû rwa njora. Nî ûndû ûcio akîinamîrîra na akîgûithia, agîturumithia ûthîi wake thî.

³² Mûraika wa Jehova akîmûûria atîrî, "Nî kîi gîatûma ûhûûre ndigiri yaku maita macio matatû? Njûkîte haha ngûhingîrîrie nî ûndû mîthîire yaku nî ya ûremi maitho-inî makwa.

³³ Ndigiri înyonire, yanjeherera maita macio matatû. Korwo ndînanjeherera, hatîrî njanja nîngîgûkûûragîte, no yo nîngîamîhonokia."

³⁴ Balamu akîira mûraika ûcio wa Jehova atîrî, "Nînjîhîtie. Ndikûû atî nîkûrûgamîte nîra-inî ûhingîrîrie. Na rîrî, ûngîkorwo ndûkenete-rî, nîngûhûndûka."

³⁵ Mûraika ûcio wa Jehova akîira Balamu atîrî, "Thîi na andû acio, no uuge o ro ûria ngûkwîra." Nî ûndû ûcio Balamu agîthîi na anene acio a Balaki.

³⁶ Rîrîa Balaki aiguire atî Balamu nîarooka, agîthîi kûmûtûnga itûûra-inî rîa Moabi, mûhaka-inî wa Arinoni, o kûu mûhaka wa bûrûri wake.

³⁷ Balaki akîûria Balamu atîrî, "Githî ndiagûtûmanîire ûuke narua? Nî kîi kiagiririe ûuke? Anga ndingîhota gûkûrîha?"

³⁸ Balamu agîcookia atîrî, "Nî wega, nîndagûka. No rîrî, nîi no njuge o ûria ngwenda? Nîi ngwarua o ûria Ngai angînjîra njarie."

³⁹ Hîndî iyo Balamu na Balaki magîthîi Kiriathu-Huzothu.

⁴⁰ Balaki akîruta igongona rîa ng'ombe na ng'ondû, na akîhe Balamu na anene arîa maarî nake nyama imwe.

⁴¹ Kwarooka gûkîa-rî, Balaki akîoya Balamu makîambata nginya Bamothu-Baali,* na marî kûu Balamu akîona gîcunî kîmwe kîa andû acio.

23

Ûrathi wa Mbere wa Balamu

¹ Nake Balamu akîira Balaki atîrî, "Njakîra igongona mûgwanja haha, na ûhaarîrie ndegwa mûgwanja na ndûrûme mûgwanja."

² Balaki agîka o ûria Balamu oigite, na igûrû rîa o kîgongona-inî makarutîra igongona rîa ndegwa imwe na ndûrûme imwe.

³ Nîngî Balamu akîira Balaki atîrî, "Wee ikara haha hakuhi na iruta rîaku nyambe thîi keheri-inî. Hihi Jehova nîegûka acemanie na nîi. Ûndû ûria wotho ekûnguûrîria nîngûkwîra." Nake agîthîi handû hatheri hatûûgûru.

⁴ Ngai agîcemanie nake hau, nake Balamu akîmwîra atîrî, "Nîhaarîrie igongona mûgwanja, na o kîgongona-inî ngaruta ndegwa imwe na ndûrûme imwe."

⁵ Nake Jehova agîkîra ndûmîrîri yake kanua ka Balamu, akîmwîra atîrî, "Cooka kûrî Balaki ûmûhe ndûmîrîri îno."

⁶ Tondû ûcio Balamu agîcooka kûrî Balaki, akîmûkora arûngîi hakuhi na igongona rîake, marî hamwe na anene othe a Moabi.

⁷ Nake Balamu akîaria ndûmîrîri yake, akiuga atîrî:

* 22:41 Baali nî kuuga "mûhonokia". Îno yarî ngai ya marurumî yahooyagwo nî andû arîa maatûûraga Suriata na Kaanani.

“Balaki andehithitie kuuma bŭrŭri wa Aramu,
mŭthamaki wa Moabi akanduta kuuma irĭma-inĭ cia mwena wa irathĭro.
Akoiga atĭrĭ, ‘Ūka ūnumĭre Jakubu;
ŭka ŭthitange Isiraeli.’

⁸ Ndaakĭhota atĭa kŭruma arĭa Ngai atarumĭte?

Ndaakĭhota atĭa gŭthitanga arĭa Jehova atathitangĭte?

⁹ Kuuma tŭcŭmbirĭ twa ndwaro cia mahiga nĭndĭramoona,

kuuma kŭrĭa gŭtŭgŭgŭ nĭndĭramoona.

Ndĭrona andŭ matŭŭraga meikarĭtie,

nao matiitaraga atĭ o nĭ amwe a ndŭrĭrĭ.

¹⁰ Nŭ ūngĭhota gŭtara rŭkŭngŭ rwa Jakubu,

kana atare gĭcunjĭ kĭa inya kĭa Isiraeli?

Rekei ngue gĭkuŭ kĭa arĭa athingu,

na marigĭrĭrio makwa-rĭ, marotuĭka ta mao!”

¹¹ Balaki akĭŭria Balamu atĭrĭ, “Wanjĭka atĭa? Ngŭrehire ūnumĭre thŭ ciakwa, no ndŭrĭ ŭreka ūndŭ o tiga kŭmarathima!”

¹² Balamu akĭmŭŭria atĭrĭ, “Githĭ ndiagĭrĭrwo njarie o kĭrĭa Jehova ekĭrĭte kanua-inĭ gakwa?”

Ūrathi wa Keerĭ wa Balamu

¹³ Ningĭ Balaki akĭmwĭra atĭrĭ, “Ūka tŭthĭ nawe handŭ hangĭ harĭa ŭkŭmoona; ŭkŭmoona o gĭcunjĭ kĭmwe kĭao, no ti othe hamwe. Na ŭrĭ hau ūnumĭre andŭ acio.”

¹⁴ Nĭ ūndŭ ŭcio akĭmŭtwara gĭthaka-inĭ gĭa Zofimu, gacŭmbirĭ ga Kĭrĭma kĭa Pisiga, naho hau agĭaka igongona mŭgwanja, na o kĭgongona-inĭ agĭthĭnjĭra ndegwa ĩmwe na ndŭrŭme ĩmwe.

¹⁵ Balamu akĭra Balaki atĭrĭ, “Wee ikara haha hakuĭ na iruta rĭaku nyambe thĭ ngacemanie nake haarĭa.”

¹⁶ Jehova agĭcemanie na Balamu, agĭkĭra ndŭmĭrĭri kanua gake, akĭmwĭra atĭrĭ, “Cooka kŭrĭ Balaki ŭmŭhe ndŭmĭrĭri ĩno.”

¹⁷ Tondŭ ŭcio Balamu agĭcooka kŭrĭ Balaki na akĭmŭkora arŭngĭ hakuĭ na iruta rĭake, marĭ hamwe na anene a Moabi. Balaki akĭmŭŭria atĭrĭ, “Jehova oiga atĭa?”

¹⁸ Balamu agĭcooka akĭaria ndŭmĭrĭri yake, akiuga atĭrĭ:

“Arahŭka, wee Balaki na ŭigue;

Thikĭrĭria, wee mŭrŭ wa Ziporu.

¹⁹ Ngai ti mŭndŭ, atĭ nĭguo aheenanie,

o na ti mŭrŭ wa mŭndŭ, atĭ nĭguo ericŭkwo.

No oige ūndŭ na ndawĭke?

No eranĭre ūndŭ na ndaŭhingie?

²⁰ Nĭ njathĭtwo ndathimane;

nake arathimanĭte-rĭ, ndingĭhota kŭgarŭra ūndŭ ŭcio.

²¹ “Gŭtirĭ mŭtino wonekete harĭ Jakubu,

gŭtirĭ ihooru rĭonetwo thĭinĭ wa Isiraeli.

Jehova Ngai wao arĭ hamwe nao;

kayŭ ka mŭthamaki karĭ thĭinĭ wao.

²² Ngai nĭamarutire bŭrŭri wa Misiri;

marĭ na hinya o ta ndegwa ya gĭthaka.

²³ Gŭtirĭ ŭrogi ūngĭŭraga Jakubu,

gŭtirĭ ŭragŭri ūngĭthŭkia Isiraeli.

Rŭ ha ŭhoro wa Jakubu na wa Isiraeli kŭrĭranagwo atĭrĭ,

“Ta kĭonei ŭrĭa Ngai ekĭte!”

²⁴ Andŭ acio maarahŭkaga ta mŭrŭŭthi wa nga;

mookagĭra ta mŭrŭŭthi wa njamba,

ŭrĭa ŭtangĭhurŭka ŭtarĭte kĭrĭa ŭnyitite,

na ŭkanyua thakame ya kĭrĭa ŭragĭte.”

²⁵ Ningĭ Balaki akĭra Balamu atĭrĭ, “Ndŭkamarume o na atĭa, na ndŭkamarathime o na atĭa!”

²⁶ Balamu akĭmŭcookeria atĭrĭ, “Githĭ ndiakwĭrĭre no nginya njĭke ŭrĭa wothe Jehova oigĭte?”

Ūrathi wa Gataŭ wa Balamu

²⁷ Ningĭ Balaki akĭra Balamu atĭrĭ, “Ūka tŭthĭ ngŭtware handŭ hangĭ. Hihi Ngai no agwĭtkĭrie ūnumĭre andŭ aya ŭrĭ hau.”

²⁸ Balaki akioya Balamu akimūtwarea kīrīma igūrū kīa Peoru, kūng’ethera Werū ūrīa ūtarī kīndū.

²⁹ Nake Balamu akimwīra atīrī, “Njakīra igongona mūgwanja haha, na ūhaarīrie ndegwa mūgwanja na ndūrūme mūgwanja.”

³⁰ Balaki agīka o ta ūrīa Balamu oigīte, na o kīgongona-inī agīthīnjīra ndegwa īmwe na ndūrūme īmwe.

24

¹ Na rīrī, rūrīa Balamu onire atī Jehova nīakenaga nī kūrathima Isiraeli-rī, ndaa-cookire kūrūmīrīra ūragūrī ta ūrīa ekaga mahinda macio mangī, no ehūgūrīre akīrora werū-inī.

² Rūrīa Balamu eroreire akīona ūrīa Isiraeli maambīte hema kūrīngana na mīhīrīga yao-rī, akīyūrwo nī Roho wa Ngai,

³ nake akīaria ndūmīrīri yake, akiuga atīrī:

“Īno nīyo ndūmīrīri ya Balamu mūrū wa Beori,

ndūmīrīri ya mūdū ūrīa rīitho rīake rīonaga wega,

⁴ ndūmīrīri ya mūdū ūrīa ūiguaga ciugo cia Ngai,

ūrīa wonaga kīoneki kuuma kūrī Mwene-Hinya-Wothe,

ūrīa ūgūūaga agakoma thī, namo maitho make makahingūka:

⁵ “Kaī hema ciaku, wee Jakubu, nī thaka-ī,

o na ciikaro ciaku igagīthakara, wee Isiraeli-ī!

⁶ “Igītambūrūkīte o ta cianda,

ikahaana ta mīgūnda īrī hūgūrūrū cia rūū-inī,

itarīi ta mīti ya thubiri ihaandītwo nī Jehova,

o na ta mītarakwa īrī hakuhī na maaī.

⁷ Maaī makaiyūra ndoo ciao nginya maitīke;

o nayo mbegū yao īgakorwo na maaī maingī.

“Mūthamaki wao akaaneneha gūkīra Agagi;

ūthamaki wao nūgaatūgīrio.

⁸ “Ngai aamarutire būrūri wa Misiri;

marī na hinya ta wa ndegwa ya gīthaka.

Matambuuraaga ndūrīrī iria imathūire,

na makoinanga mahīndī ma cio tūcunjī;

macītheecaga na mīguī yao.

⁹ O ta mūrūūthi, methunaga magīkoma,

o ta mūrūūthi wa mūgoma, nū ūngīgeria kūmaarahūra?

“Arīa makūrathimaga marorathimwo,

nao arīa makūrūmaga maronyītwo nī kīrumi!”

¹⁰ Nake Balaki agīcinwo nī marakara nī ūndū wa Balamu. Akīhūūra hī ciake, akīmwīra atīrī, “Ndagwītire ūnumīre thū ciakwa, no wee ūcirathimīte maita macio matatū.

¹¹ Na rīrī, ūkīra o rīu ūinūke! Ndoigīte nīngūkūrīha wega mūno, no Jehova nīagīrītīe ūrīhwo.”

¹² Balamu agīcookeria Balaki atīrī, “Githī ndierire andū arīa wandūmīre atīrī,

¹³ ‘O na Balaki angīlīhe nyūmba yake ya ūthamaki īyūrītio betha na thahabu, ndingīhota gwīka ūndū wakwa mwene, mwega kana mūūru, njagarare watho wa Jehova; no nginya njuge ūrīa Jehova oigīte?’

¹⁴ Na rīrī, nī nīngūcooka o kūrī andū aitū, no ūka, ngūmenyithie ūrīa andū aya mageeka andū aku matukū marīa magooka.”

Ndūmīrīri ya Balamu ya Kana

¹⁵ Nīngī akīaria ndūmīrīri yake, akiuga atīrī:

“Īno nīyo ndūmīrīri ya Balamu mūrū wa Beori,

ndūmīrīri ya mūdū ūrīa rīitho rīake rīonaga wega,

¹⁶ ndūmīrīri ya mūdū ūrīa ūiguaga ciugo cia Ngai,

ūrīa ūrī na ūmenyo uumīte kūrī Ūrīa-ūrī-Igūrū-Mūno,

ūrīa wonaga kīoneki kuuma kūrī Mwene-Hinya-Wothe,

ūrīa ūgūūaga agakoma thī, namo maitho make makahingūka, ekuuga ūū:

- 17 “Nīndīramuona, no ti rīu;
nīndīmūcūthīrīrie, no ndarī hakuhī.
Njata nūkoima kūrī Jakubu;
njūgūma ya ūnene yume kūrī Isiraēli.
Nīakahehenja mothiū ma Moabi,
na ahehenje, mahīndī ma mūtwe ya ariū othe a Shethu.
18 Edomu nīgūkahootwo;
Seiru, thū yake, nīakahootwo,
no Isiraēli agakīrīrīria kūgīa na hinya.
19 Mwathani mūnene akoima kūrī Jakubu
na aanange andū arīa magaakorwo matigaire a itūūra inene.”

Ndūmīrīri ya Balamu ya Mūthia

- 20 Ningī Balamu akīona Amaleki, na akīaria ndūmīrīri yake, akiuga atīrī:
“Amaleki nīwe warī wa mbere harī ndūrīrī,
no marīgīrīrio-inī nīakanangwo.”
21 Ningī akīona Akenī, na akīaria ndūmīrīri yake, akiuga atīrī:
“Gīkarō gīaku nī kīgītīre,
gītara gīaku gīakītwo thīinī wa rwaro rwa ihiga;
22 no rīrī, inyūī andū a Akenī nīmūkanangwo
hīndī irīa Ashuri makaamūtaha.”
23 Ningī akīaria ndūmīrīri yake, akiuga atīrī:
“Hī! Nūū ūngītūūra muoyo rīria Ngai areka ūguo?
24 Meeri nīgooka ciumīte hūgūrūrū-inī cia Kitimu;
nīgatooria Ashuri o na Eberī,
no rīrī, o nacio nūkaanangwo.”
25 Nake Balamu agīgīkīra, akīnūka gwake mūcīī, nake Balaki agīthī na nīra ciake.

25

Moabi Kūguucīrīria Isiraēli Waganu-inī

- 1 Hīndī irīa andū a Isiraēli maikaraga Shitimu-rī, arūme a Isiraēli makīambīrīria
gūtharia na andū-a-nja a Moabi,
2 arīa mameetaga magongona-inī ma ngai ciao. Andū acio a Isiraēli makīrīa na
makīnamīrīra mbere ya ngai icio.
3 Nī ūndū ūcio andū a Isiraēli makīnyīitanīra nao kūhooya ngai ya Baali ya Peori.
Namo marakara ma Jehova makīmarīrīmbūkīra.
4 Jehova akīra Musa atīrī, “Oya atongoria othe a andū aya, ūmoorage na ūmaanīke
mūthenya barīgici mbere ya Jehova, nīguo marakara mahiū ma Jehova matigakinyīrīre
andū a Isiraēli.”
5 Nī ūndū ūcio Musa akīra aciirithania a Isiraēli atīrī, “O mūndū wanyu no nginya
oorage arūme anyu arīa manyiitanīire na andū a Moabi kūhooya Baali ya Peori.”
6 O hīndī iyo mūndū mūrūme Mūisiraēli akīrehe mūndū-wa-nja Mūmidiani mūcīī
gwake akīonagwo nī Musa na kīūngano kīu gīothe gīa Isiraēli, o hīndī irīa maarīragīra
itooonyero-inī rīa Hema-ya-Gūtūngano.
7 Rīrīa Finehasi mūrū wa Eleazaru, mūrū wa Harūni ūrīa mūthīnjīri-Ngai, onire ūndū
ūcio-rī, akīuma kīūngano-inī kīu, akīoya itimū,
8 akīrūmīrīra Mūisiraēli ūcio nginya hema-inī yake. Akīmatheeca na itimū rīu,
akīmatūrīkania eerī, itimū rīu rīgītūrīkania Mūisiraēli ūcio o na rīgītheeca mūndū-
wa-nja ūcio. Hīndī iyo mūthiro ūcio wokīrīre andū a Isiraēli ūgīthira;
9 no andū arīa maakuire nī ūndū wa mūthiro ūcio maarī andū 24,000.
10 Nake Jehova akīra Musa atīrī,
11 “Finehasi, mūrū wa Eleazaru, mūrū wa Harūni ūrīa mūthīnjīri-Ngai, nīatūmīte
marakara makwa meherere andū a Isiraēli; nī ūndū nīahīahīire ngoro o ta ūrīa
ndaiguite nī ūndū wa gītīo gīakwa thīinī wao, na nī ūndū ūcio o na ndahīahīa
ndiamaniinire.
12 Nī ūndū ūcio īra Finehasi atīrī, nī ngūthondeka kīrīkanīro gīakwa gīa thayū nake.
13 We na njiaro ciake nī makagīa na kīrīkanīro gīa gūtūūra kīa ūthīnjīri-Ngai, nī ūndū
nīahīahīire ngoro nī ūndū wa gītīo kīa Ngai wake, na akīhoroheria andū a Isiraēli.”
14 Mūisiraēli ūcio woragīrwo marī na mūndū-wa-nja Mūmidiani eetagwo Zimuri
mūrū wa Salu, mūtongoria wa nyūmba ya Asimeoni.

¹⁵ Nake mündū-wa-nja ūcio Mūmidiani woragirwo, eetagwo Kozibi mwarī wa Zuru, mūnene wa mūhīrīga thūni wa nyūmba imwe ya Amidiani.

¹⁶ Jehova akīra Musa atīrī,

¹⁷ “Tua andū a Midiani thū cianyu na ūmoorage,

¹⁸ tondu nīmamūtuire thū ciao rīrīa maamūheenirie ūhorō-inī wa kūhoera kūu Peori na wa mwarī wa nyina wao Kozibi, mwarī wa mūtongoria Mūmidiani, mündū-wa-nja ūrīa woragirwo rīrīa mūthiro wokire nī ūndū wa Peori.”

26

Gūtaranwo gwa Keerī

¹ Na rīrī, thuutha wa mūthiro ūcio Jehova akīra Musa na Eleazaru mūrū wa Harūni, ūrīa mūthīnjīri-Ngai atīrī,

² “Tarai kīrīndī gīothe kīa andū a Isiraēli kūringana na nyūmba ciao, andū arīa othe maakinyītie mīaka mīrongo ūrī na makīria, arīa mangīhota gūthī ita-inī marī mbūtū cia Isiraēli.”

³ Nī ūndū ūcio, Musa na Eleazaru ūrīa mūthīnjīri-Ngai makīarīria andū a Isiraēli kūu werū-inī wa Moabi hakuhī na Rūū rwa Jorodani mūrīmo wa Jeriko, makīmeera atīrī,

⁴ “Tarai andū arīa makinyītie mīaka mīrongo ūrī na makīria, o ta ūrīa Jehova aathīte Musa.”

Aya nīo andū a Isiraēli arīa moimire būrūri wa Misiri:

⁵ Njiaro cia Rubeni, irigithathi rīa Isiraēli ciarī ici:

kuuma kūrī Hanoku, nī mbarī ya Ahanoku;

kuuma kūrī Palu, nī mbarī ya Apalu;

⁶ kuuma kūrī Hezironi, nī mbarī ya Ahezironi;

kuuma kūrī Karimi, nī mbarī ya Akarimi.

⁷ Icio nīcio mbarī cia Rubeni; arīa maatarirwo maarī andū 43,730.

⁸ Mūrū wa Palu arī Eliabu,

⁹ nao arīu a Eliabu maarī Nemueli, na Dathani, na Abiramu. Dathani na Abiramu nīo maarī anene a kīrīndī, na nīo maaremeire Musa na Harūni na maarī amwe a arūmīrīri a Kora rīrīa maaremeire Jehova.

¹⁰ Nayo thī īgīathamia kanua kayo ikīmameria hamwe na Kora, ūrīa arūmīrīri ake maakuire rīrīa mwaki wacinire arūme arīa 250. Nao magītuika kīonereria gīa gūkaania arīa angī.

¹¹ No rīrī, rūciaro rwa Kora rūtiathire.

¹² Nacio njiaro cia Simeoni kūringana na mbarī ciao nī ici:

kuuma kūrī Nemueli, nī mbarī ya Anemueli;

kuuma kūrī Jamini, nī mbarī ya Ajamini;

kuuma kūrī Jakini, nī mbarī ya Ajakini;

¹³ kuuma kūrī Zera, nī mbarī ya Azera;

kuuma kūrī Shauli, nī mbarī ya Ashaulu.

¹⁴ Icio nīcio ciarī mbarī cia Simeoni; nao maarī andū 22,200.

¹⁵ Nacio njiaro cia Gadi kūringana na mbarī ciao nī ici:

kuuma kūrī Zefoni, nī mbarī ya Azefoni;

kuuma kūrī Hagi, nī mbarī ya Ahagi;

kuuma kūrī Shuni, nī mbarī ya Ashuni;

¹⁶ kuuma kūrī Ozini, nī mbarī ya Aozini;

kuuma kūrī Eri, nī mbarī ya Aeri;

¹⁷ kuuma kūrī Arodi, nī mbarī ya Aarodi;

kuuma kūrī Areli, nī mbarī ya Aareli.

¹⁸ Icio nīcio ciarī mbarī cia Gadi; arīa maatarirwo maarī andū 40,500.

¹⁹ Eri na Onani, maarī ariū a Juda, no maakuīre Kaanani.

²⁰ Nacio njiaro cia Juda kūringana na mbarī ciao nī ici:

kuuma kūrī Shela, nī mbarī ya Ashela;

kuuma kūrī Perezu, nī mbarī ya Aperezu;

kuuma kūrī Zera, nī mbarī ya Azera.

²¹ Nacio njiaro cia Perezu ciarī ici:

kuuma kūrī Hezironi, nī mbarī ya Ahezironi;

kuuma kūrī Hamuli, nī mbarī ya Ahamuli.

²² Icio nīcio ciarī mbarī cia Juda; arīa maatarirwo maarī andū 76,500.

²³ Nacio njiaro cia Isakaru kūringana na mbarī ciao ciarī ici:

kuuma kūrī Tola, nī mbarī ya Atola;

kuuma kūrī Puva nī mbarī ya Apuva;

²⁴ kuuma kūrī Jashubu, nī mbarī ya Ajashubu;

kuuma kūrī Shimuroni, nī mbarī ya Ashimuroni.

²⁵ Icio nīcio ciarī mbarī cia Isakaru; arīa maatarirwo maarī andū 64,300.

²⁶ Nacio njiaro cia Zebuluni kūringana na mbarī ciao ciarī ici:

kuuma kūrī Seredi, nī mbarī ya Aseredi;

kuuma kūrī Eloni nī mbarī ya Aeloni,

na kuuma kūrī Jahaleeli, nī mbarī ya Ajahaleeli.

²⁷ Icio nīcio ciarī mbarī cia Zebuluni; arīa maatarirwo maarī andū 60,500.

²⁸ Nacio njiaro cia Jusufu kūringana na mbarī ciao kuuma kūrī Manase na Efraimu ciarī ici:

²⁹ Njiaro cia Manase:

kuuma kūrī Makiru, nī mbarī ya Amakiru (Makiru nīwe warī ithe wa Gileadi);

kuuma kūrī Gileadi nī mbarī ya Agileadi.

³⁰ Ici nīcio njiaro cia Gileadi:

kuuma kūrī Iezeri, nī mbarī ya Aiezele;

kuuma kūrī Heleku, nī mbarī ya Aheleku;

³¹ kuuma kūrī Asirieli, nī mbarī ya Aasirieli;

kuuma kūrī Shekemu, nī mbarī ya Ashekemu;

³² kuuma kūrī Shemida, nī mbarī ya Ashemida;

kuuma kūrī Heferi, nī mbarī ya Aheferi.

³³ (Zelofehadi mūrū wa Heferi ndaarī na aanake, no airītu atheri, namo marīitwa mao maarī Mahala, na Noa, na Hogila, na Milika, na Tiriza.)

³⁴ Icio nīcio ciarī mbarī cia Manase, arīa maatarirwo maarī andū 52,700.

³⁵ Ici nīcio njiaro cia Efraimu kūringana na mbarī ciao:

kuuma kūrī Shuthela, nī mbarī ya Ashuthela;

kuuma kūrī Bekerī, nī mbarī ya Abekerī;

kuuma kūrī Tahani nī mbarī ya Atahani.

³⁶ Ici nīcio ciarī njiaro cia Shuthela;

kuuma kūrī Erani, nī mbarī ya Aerani.

³⁷ Ici nīcio ciarī mbarī cia Efraimu; arīa maatarirwo maarī andū 32,500.

Icio nīcio njiaro cia Jusufu kūringana na mbarī ciao.

³⁸ Nacio njiaro cia Benjamini kūringana na mbarī ciao ciarī ici:

kuuma kūrī Bela, nī mbarī ya Abela;

kuuma kūrī Ashibeli, nī mbarī ya Aashibeli;

kuuma kūrī Ahiramu, nī mbarī ya Aahiramu;

³⁹ kuuma kūrī Shefufamu, nī mbarī ya Ashefufamu;

kuuma kūrī Hufamu, nī mbarī ya Ahufamu.

⁴⁰ Nacio njiaro cia Bela kuuma kūrī Aridi na Naamani ciarī ici:

kuuma kūrī Aridi, nī mbarī ya Aaridi;

na kuuma kūrī Naamani nī mbarī ya Anaamani.

⁴¹ Ici nīcio ciarī mbarī cia Benjamini; arīa maatarirwo maarī andū 45,600.

⁴² Nacio njiaro cia Dani kūringana na mbarī ciao ciarī ici:

kuuma kūrī Shuhamu nī mbarī ya Ashuhamu.

Icio nīcio ciarī mbarī ya Dani.

⁴³ Acio othe maarī a mbarī cia Ashuhamu: na arīa maatarirwo maarī andū 64,400.

⁴⁴ Nacio njiaro cia Asheri kūringana na mbarī ciao ciarī ici:

kuuma kūrī Imuna, nī mbarī ya Aimuna;

kuuma kūrī Ishivi, nī mbarī ya Aishivi;

kuuma kūrī Beria, nī mbarī ya Aberia;

- ⁴⁵ nao aya n̄o maarĩ a njiaro cia Beria:
kuuma kūrĩ Heberi, n̄i mbarĩ ya Aheberi;
na kuuma kūrĩ Malikieli, n̄i mbarĩ ya Amalikieli.
- ⁴⁶ (Asheri aarĩ na mwarĩ wetagwo Sera.)
- ⁴⁷ Icio n̄icio ciarĩ mbarĩ cia Asheri; arĩa maatarirwo maarĩ andũ 53,400.
- ⁴⁸ Nacio njiaro cia Nafitali kūrĩngana na mbarĩ ciao ciarĩ ici:
kuuma kūrĩ Jahazeeli, n̄i mbarĩ ya Ajahazeeli;
kuuma kūrĩ Guni, n̄i mbarĩ ya Aguni;
- ⁴⁹ kuuma kūrĩ Jezeri, n̄i mbarĩ ya Ajezeri;
kuuma kūrĩ Shilemu, n̄i mbarĩ ya Ashilemu.
- ⁵⁰ Ici n̄icio ciarĩ mbarĩ cia Nafitali; arĩa maatarirwo maarĩ andũ 45,400.
- ⁵¹ Mũigana wa arũme acio othe a Isiraeli maarĩ andũ 601,730.
- ⁵² Jehova akũira Musa atĩrĩ,
- ⁵³ “Bũrũri ũyũ n̄iguo makagaĩrwo ũtuĩke igai r̄iao kūrĩngana na mũigana wa marĩtwa mao.
- ⁵⁴ Andũ arĩa aingĩ ũmagaĩre igai inene, nao arĩa maanyiiha ũmagaĩre igai inini; o mũhĩrĩga ũheo igai r̄iaguo kūrĩngana na mũigana wa andũ arĩa maandĩkitwo.
- ⁵⁵ Na ũmenyerere wega atĩ, bũrũri ũyũ ũkaaheanwo na ũndũ wa gũcuuka mĩtĩ. Kĩrĩa o gĩkundi gĩkaagaya gĩkaringana na marĩtwa ma mĩhĩrĩga ya maithe mao ma tene.
- ⁵⁶ O igai r̄ikaheanwo na ũndũ wa gũcuuka mĩtĩ kūrĩ ikundi iria nene na iria nini.”
- ⁵⁷ Aya n̄o Alawii arĩa maatarirwo kūrĩngana na mbarĩ ciao:
kuuma kūrĩ Gerishoni, n̄i mbarĩ ya Agerishoni;
kuuma kūrĩ Kohathu, n̄i mbarĩ ya Akohathu;
kuuma kūrĩ Merari, n̄i mbarĩ ya Amerari.
- ⁵⁸ O nacio ici ciarĩ mbarĩ cia Alawii:
mbarĩ ya Alibini,
na mbarĩ ya Ahebironi,
na mbarĩ ya Amahali,
na mbarĩ ya Amushi,
na mbarĩ ya Akora.
(Kohathu aarĩ guka wa Amuramu;
- ⁵⁹ nake m̄tũmia wa Amuramu eetagwo Jokebedi, wa r̄ũciaro rwa Lawi, waciariirwo Alawii kũu bũrũri wa Misiri. Nake Jokebedi agĩciarĩra Amuramu Harũni, na Musa, na mwarĩ wa nyina wao Miriamu.
- ⁶⁰ Harũni n̄iwe warĩ ithe wa Nadabu na Abihu na Eleazaru na Ithamaru.
- ⁶¹ No Nadabu na Abihu n̄imakuire r̄ĩrĩa maarufĩre Jehova igongona na mwaki ũtaarĩ mwĩtĩkĩrie.)
- ⁶² Alawii othe arũme a ũkũrũ wa mweri ũmwe na makĩria arĩa maatarirwo maarĩ andũ 23,000. Matiataranĩrio hamwe na andũ a Isiraeli arĩa angĩ tondũ matiagaire kindũ hamwe na andũ arĩa angĩ.
- ⁶³ Acio n̄o maatarirwo n̄i Musa na Eleazaru ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai r̄ĩrĩa maatarĩre andũ a Isiraeli werũ-inĩ wa Moabi hũgũrũrũ-inĩ cia Rũũri rwa Jorodani, mũrĩmo ũyũ wa Jeriko.
- ⁶⁴ Hatiarĩ o na ũmwe wa arĩa matarĩtwa n̄i Musa na Harũni ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai, hĩndĩ irĩa maatarĩre andũ a Isiraeli werũ-inĩ wa Sinai.
- ⁶⁵ Nĩ ũndũ Jehova n̄ieerĩte andũ a Isiraeli atĩ ti-itherũ no nginya makuire werũ-inĩ, na gũtirĩ o na ũmwe wao watigarire, tiga no Kalebu mũrũ wa Jefune, na Joshua mũrũ wa Nuni.

27

Airĩtu a Zelofehadi

¹ Na r̄ĩrĩ, airĩtu acio a Zelofehadi mũrũ wa Heferi mũrũ wa Gileadi, mũrũ wa Makiru, mũrũ wa Manase maarĩ a mbarĩ cia Manase mũrũ wa Jusufu. Marĩtwa ma airĩtu acio maarĩ Mahala, na Noa, na Hogila, na Milika, na Tiriza. Nĩmathiire, magĩkuhĩrĩria

² itoonyero rīa Hema-ya-Gūtūnganwo, makīrūgama mbere ya Musa, na Eleazaru ūrīa mūthīnjīri-Ngai, na mbere ya atongoria, o na kīūngano gīothe gīa Isiraēli, makiuga atīrī,

³ “Ithe witū aakuīrīre werū-inī. Ndaarī ūmwe wa arūmīrīri a Kora, arīa manyiitanire mokīrīre Jehova, no aakuire nī ūndū wa mehia make mwene na ndaarī na aanake.

⁴ Nī kī ūgūtūma rītwa rīa awa rīnīnwo mbarī-inī yao, nī ūndū atī ndaarī na mwanake? Tūhei igai hamwe na andū a nyūmba ya ithe witū.”

⁵ Nī ūndū ūcio Musa agītwarīra Jehova ūhoro ūcio wao,

⁶ nake Jehova akīmwīra atīrī,

⁷ “Ūguo airītu a Zelofehadi maroiga nī kīhooto. Ti-itherū nī wega ūmaheanīrie igai rīao na andū a nyūmba ya ithe wao, o narīo igai rīa ithe wao ūmahe.

⁸ “Īra andū a Isiraēli atīrī, ‘Mūndū angīkua na ndatige mwana wa kahī, mwarī nīaheo igai rīake.

⁹ Angīgakorwo atarī na mūrītu-rī, heagai arīu a nyina igai rīake.

¹⁰ Angīgakorwo atarī na arīu a nyina-rī, heagai arīu a nyina na ithe igai rīake.

¹¹ Angīkorwo ithe ndaarī na arīu a nyina-rī, heagai mūndū wa mbarī yao ūrīa marī a igai rīake, nīguo rītuīke rīake. Ūndū ūcio ūgūtūka watho wa kūrūmagīrīrwo nī andū a Isiraēli, o ta ūrīa Jehova aathire Musa.’ ”

Joshua Gūcooka Ithenya rīa Musa

¹² Ningī Jehova akīra Musa atīrī, “Ūkīra wambate kīrīma-inī gīkī, kūu rūgongo rwa Abarimu, wīrorere būrīri ūrīa heete andū a Isiraēli.

¹³ Warīkia kūwona, we nīūgūkua o ta ūrīa Harūni mūrū wa nyūkwa aakuire, na ūcookanīrīrio na andū anyu,

¹⁴ nīgūkorwo rīrīa kīrīndī kīanemeire hau maaī-inī ma Werū wa Zini, wee na Harūni inyuī eerī mūtiathīkīire watho wakwa, nīmwigire kūndīithia nīguo muonanie atī ndī mūtheru mbere ya maitho mao.” (Maaī macio nī marīa ma Meriba Kadeshi, Werū-inī wa Zini.)

¹⁵ Musa akīra Jehova atīrī,

¹⁶ “Jehova-Ngai wa maroho ma andū othe, nīagīthūre mūndū atuīke mūrōri wa kīrīndī gīkī,

¹⁷ atwaranage nakīo gīkīumagara na gīkīinūka, ūrīa ūrīgītongoragia gīgīthīi na gīgīcooka, nīguo kīrīndī gīkī kīa Jehova gītigatuīke ta ng’ōndu itarī na mūrīithi.”

¹⁸ Nī ūndū ūcio Jehova akīra Musa atīrī, “Oya Joshua mūrū wa Nuni, mūndū ūrī na roho thīinī wake, na ūmūigīrīre guoko gwaku.

¹⁹ Mūrūgamie mbere ya Eleazaru ūrīa mūthīnjīri-Ngai, na mbere ya kīūngano gīothe ūmūtue mūtongoria wao hau mbere yao.

²⁰ Ūmūhe ūhoti ūmwe waku, nīgeetha kīrīndī gīothe kīa andū a Isiraēli kīmwithīkagīre.

²¹ Nake arūgamage mbere ya Eleazaru ūcio mūthīnjīri-Ngai, ūrīa ūrīmūtuīragīria ūhoro na ūndū wa kūrīa Urimu mbere ya Jehova. Rīrīa aathana, hamwe na kīrīndī gīothe kīa andū a Isiraēli makoimagara, ningī aathana rīngī makainūka.”

²² Musa agīka o ta ūguo Jehova aamwathīte. Akīoya Joshua, na akīmūrūgamia mbere ya Eleazaru ūrīa mūthīnjīri-Ngai o na mbere ya kīūngano kūu gīothe.

²³ Ningī akīmūgīrīra moko make na akīmūtua mūtongoria wao o ta ūrīa Jehova aathite Musa.

28

Maruta ma o Mūthenya

¹ Jehova akīra Musa atīrī,

² “He andū a Isiraēli watho ūyū, ūmeere atīrī: ‘Menyagīrīrai muone atī nī mwandehere irio cia maruta makwa ma gūcinwo na mwaki ihinda rīrīa rīagīrīre, irī mūtārarīko mwega wa kūngenia.’

³ Meere atīrī, ‘Rīrī nīrīo iruta rīa gūcinwo na mwaki rīrīa mūrīrehagīra Jehova: nī tūtūrūme twīrī, o kamwe ka ūkūrū wa mwaka ūmwe, tūtārī na kaūgū, rītuīke igongona rīa kūrūtagwo rīa njino hīndī ciothe o mūthenya.

⁴ Haaragīriai gatūrūme kamwe rūciinī, na karīa kangī hwaī-inī kūrī mairia,

⁵ hamwe na iruta rīa mūtu gīcunjī gīa ikūmi kīa eba imwe* ya mūtu mūhinyu mūno, ūtukaniīto na gīcunjī gīa kana kīa hini imwe† ya maguta mahihītwo kuuma kūrī ndamaiyū.

* 28:5 nī ta kilo 2 † 28:5 nī ta lita 1

⁶ Riu nĩrĩo igongona rĩa njino rĩa hĩndĩ ciothe rĩrĩa rĩaathanirwo Kĩrĩma-inĩ gĩa Sinai, rĩrĩ mĩtararĩko mwega, igongona rĩrutĩirwo Jehova rĩa gũcinwo na mwaki.

⁷ Nakĩo kĩndũ gĩa kũnyuuo kĩrĩa kĩrĩrutaganĩrio na igongona rĩu kĩrikoragwo kĩrĩ gĩcunjĩ gĩa kana kĩa hini ĩmwe[‡] ya ndibei ngagatu harĩ o gatũrũme kamwe. Itagĩrai Jehova iruta rĩu rĩa kũnyuuo handũ-harĩa-haamũre.

⁸ Haragĩraĩ gatũrũme ga keerĩ hwaĩ-inĩ kũrĩ mairĩa hamwe na iruta rĩa mũtu o na iruta rĩa kĩndũ gĩa kũnyuuo o ta ũrĩa mũharagĩria rĩa rũciinĩ. Riu nĩrĩo igongona rĩa gũcinwo na mwaki rĩrĩ na mĩtararĩko mwega wa gũkenia Jehova.

Maruta ma Thabatũ

⁹ “ Mũthenya wa thabatũ-rĩ, rutagai iruta rĩa tũtũrũme twĩrĩ, o kamwe ka ũkũrũ wa mwaka ũmwe, tũtarĩ na kaũũgũ, hamwe na kĩndũ kĩa iruta rĩa kũnyuuo, na iruta rĩa mũtu icunjĩ igĩrĩ cia ikũmi cia eba ĩmwe[§] ya mũtu mũhinyu mũno ũtukanĩtio na maguta.

¹⁰ Rĩrĩ nĩrĩo igongona rĩa njino rĩa kũrutagwo o mũthenya wotho wa Thabatũ, hamwe na igongona rĩa njino rĩa hĩndĩ ciothe, na iruta rĩa kĩndũ kĩa rĩrĩo gĩa kũnyuuo.

Maruta ma o Mweri

¹¹ “ Kĩambĩrĩa kĩa o mweri-rĩ, rutagĩrai Jehova igongona rĩa njino rĩa tũtegwa twĩrĩ na ndũrũme ĩmwe na tũtũrũme mũgwanja o kamwe ka ũkũrũ wa mwaka ũmwe, tuothe tũtarĩ na kaũũgũ.

¹² Harĩ o ndegwa hagĩage na iruta rĩa mũtu icunjĩ ithatũ cia ikũmi cia eba ĩmwe^{*} ya mũtu mũhinyu mũno, ũtukanĩtio na maguta; na harĩ ndũrũme hagĩe iruta rĩa mũtu icunjĩ igĩrĩ cia ikũmi cia eba ĩmwe[†] ya mũtu mũhinyu mũno ũtukanĩtio na maguta;

¹³ na harĩ o gatũrũme hagĩage na iruta rĩa mũtu gĩcunjĩ gĩa ikũmi kĩa eba ĩmwe[‡] ya mũtu mũhinyu mũno ũtukanĩtio na maguta. Rĩrĩ nĩ igongona rĩa njino, rĩrĩ na mĩtararĩko mwega, rĩrutĩirwo Jehova na ũndũ wa gũcinwo na mwaki.

¹⁴ Harĩ o ndegwa nĩ harĩkoragwo na iruta rĩa kũnyuuo rĩa nuthu ya hini ĩmwe[§] ya ndibei; na harĩ ndũrũme, nĩ gĩcunjĩ gĩa ithatũ kĩa hini ĩmwe^{*}; na harĩ o gatũrũme, nĩ gĩcunjĩ kĩa inya kĩa hini ĩmwe[†]. Riu nĩrĩo igongona rĩa njino rĩa o mweri rĩrĩa rĩrĩrutagwo o karũgamo ka mweri, mwaka wotho.

¹⁵ Hamwe na igongona rĩa njino rĩa hĩndĩ ciothe na kĩndũ kĩa rĩrĩo gĩa kũnyuuo, Jehova nĩarĩrutagĩrwo thenge ĩmwe ĩrĩ ya igongona rĩa kũhoroheria mehĩa.

Bathaka

¹⁶ “ Mũthenya wa ikũmi na ĩna wa mweri wa mbere nĩrĩo mũrĩkoragwo na Bathaka ya Jehova.

¹⁷ Mũthenya wa ikũmi na ĩtano wa mweri ũcio nĩguo mũrĩgĩaga na gĩathĩ; mũthenya mũgwanja mũrĩage mĩgate ĩtarĩ mũkĩre ndawa ya kũmbia.

¹⁸ Mũthenya wa mbere mũgĩage na kiũngano kĩa mũre na mũtikarutage wĩra wa ndũire.

¹⁹ Rehaĩrai Jehova iruta rĩa gũcinwo na mwaki, igongona rĩa njino rĩa tũtegwa twĩrĩ, na ndũrũme ĩmwe na tũtũrũme mũgwanja o kamwe ka ũkũrũ wa mwaka ũmwe, ciothe ĩtarĩ na kaũũgũ.

²⁰ Harĩ o ndegwa ĩmwe haaragĩraĩ iruta rĩa mũtu gĩcunjĩ gĩa ithatũ gĩa ikũmi kĩa eba ĩmwe[‡] ya mũtu mũhinyu mũno ũtukanĩtio na maguta; harĩ ndũrũme gĩcunjĩ kĩa igĩrĩ gĩa ikũmi;[§]

²¹ na harĩ o gatũrũme gĩcunjĩ kĩmwe gĩa ikũmi.*

²² Na mũrutage thenge ĩrĩ igongona rĩa kũmũhoroheria mehĩa.

²³ Haaragĩraĩ ĩcio hamwe na maruta ma rũciinĩ ma njino marĩa ma hĩndĩ ciothe.

²⁴ ũguo nĩguo mũrĩharagĩria irio cia gũcinwo na mwaki o mũthenya matukũ mũgwanja nĩguo ĩtuĩke mĩtararĩko mwega wa gũkenia Jehova; rĩrĩharagĩrio hamwe na igongona rĩa njino rĩa hĩndĩ ciothe na iruta rĩa rĩrĩo rĩa kũnyuuo.

²⁵ Mũthenya wa mũgwanja mũgĩage na kiũngano kĩa mũre, na mũtikarutage wĩra wa ndũire.

Gĩathĩ gĩa Ciumia

‡ 28:7 nĩ ta lita 4 § 28:9 nĩ ta kilo inya na nuthu (4:5) * 28:12 nĩ ta kilo ithathatũ na nuthu (6:5) † 28:12 nĩ ta kilo inya na nuthu (4:5) ‡ 28:13 nĩ ta kilo 2 § 28:14 nĩ ta lita 2 * 28:14 nĩ ta lita ĩmwe na robo (1.25) † 28:14 nĩ ta lita 1 ‡ 28:20 nĩ ta kilo ithathatũ na nuthu (6:5) § 28:20 nĩ ta kilo inya na nuthu (4:5) * 28:21 nĩ ta kilo ithathatũ na nuthu (6:5)

26 “ ‘Mūthenya wa kūruta maciaro ma mbere, rīrīa mūrehagīra Jehova maruta ma ngano ya mūgethano hīndi ya Giathī gīa Ciunia-rī, gīagai na kīūngano kīamūre, na mūtīkarutage wīra wa ndūire.

27 Rehagai igongona rīa njino rīa tūtegwa twīrī, na ndūrūme īmwe, na tūtūrūme mūgwanja o kamwe ka ūkūrū wa mwaka ūmwe, rītūike mūtatarīko mwega wa gūkenia Jehova.

28 Na harī o ndegwa hakorwo na iruta rīa mūtu rīa icunjī ithatū cia ikūmi cia eba īmwe† ya mūtu mūhinyu mūno ūtukanītio na maguta; nayo ndūrūme īrutanīrio na icunjī igīrī cia ikūmi,‡

29 na gīcunjī kīmwe gīa ikūmi§ kīrutagwo harī o gatūrūme ga tūu mūgwanja.

30 Mūcirutanīrie na thenge īmwe ya kūmūhoroheria mehia.

31 Haaragīriai icio hamwe na indo ciacio cia kūnyuuo, hamwe na igongona rīa njino rīa hīndi ciothe na maruta marīo ma mūtu. Na mūmenyagīrīre nyamū icio itikanakorwo na kaūūgū.

29

Giathī gīa Tūrumbeta

1 “ ‘Mūthenya wa mbere wa mweri wa mūgwanja, gīagai na kīūngano kīamūre na mūtīkarute wīra wa ndūire. Nī mūthenya wanyu wa kūhuhaga tūrumbeta.

2 Haaragīriai igongona rīa njino, rīa gategwa kamwe na ndūrūme īmwe na tūtūrūme mūgwanja o kamwe ka ūkūrū wa mwaka ūmwe, ciothe itarī na kaūūgū, irī ta mūtatarīko mwega wa gūkenia Jehova.

3 Na harī o ndegwa iyo hakorwo na iruta rīa mūtu icunjī ithatū cia ikūmi cia eba īmwe* ya mūtu mūhinyu mūno ūtukanītio na maguta; nayo ndūrūme īrutanīrio na icunjī igīrī cia ikūmi;†

4 na o gīcunjī kīmwe gīa ikūmi‡ kīrutagwo harī o gatūrūme ga tūu mūgwanja.

5 Mūcirutanīrie na thenge īmwe irī igongona rīa kūmūhoroheria mehia.

6 Icio nī cia kuongererwo harī magongona ma njino ma o mweri, na ma o mūthenya, hamwe na maruta macio ma mūtu na ma indo cia kūnyuuo o ta ūria ūtūitwo. Macio nī maruta marutīrwo Jehova macinītwo na mwaki, marī na mūtatarīko wa kūnunga wega.

Mūthenya wa Kūhoroheria Mehia

7 “ ‘Mūthenya wa ikūmi wa mweri ūyū wa mūgwanja, gīagai na kīūngano gītheru. No nginya mwīimage irio na mūtīkarute wīra.

8 Rehagai igongona rīa njino rīna mūtatarīko mwega wa gūkenia Jehova rīa gategwa kamwe na ndūrūme īmwe, na tūtūrūme mūgwanja o kamwe ka ūkūrū wa mwaka ūmwe, ciothe itarī na kaūūgū.

9 Hamwe na ndegwa iyo haragīriai iruta rīa mūtu icunjī ithatū cia ikūmi cia eba īmwe§ ya mūtu mūhinyu mūno ūtukanītio na maguta; nayo ndūrūme īrutanīrio na icunjī igīrī cia ikūmi;*

10 na gīcunjī kīmwe gīa ikūmi† kīrutagwo harī o gatūrūme ga tūu mūgwanja.

11 Mūcirutanīrie na thenge īmwe irī igongona rīa kūhoroheria mehia, yongererwo harī igongona rīa horohio, na igongona rīa njino rīa hīndi ciothe, hamwe na iruta rīa mūtu, na maruta mao ma kūnyuuo.

Giathī gīa Ithūnū

12 “ ‘Mūthenya wa ikūmi na itano mweri wa mūgwanja, gīagai na kīūngano kīamūre na mūtīkarute wīra wa ndūire. Kūngūirai Jehova na giathī mūthenya mūgwanja.

13 Rehagai maruta ma gūcinwo na mwaki marī na mūtatarīko mwega wa gūkenia Jehova, igongona rīa njino rīa tūtegwa ikūmi na tūtātū, na ndūrūme igīrī, na tūtūrūme ikūmi na tūna o kamwe ka ūkūrū wa mwaka ūmwe, ciothe itarī na kaūūgū.

14 Harī o ndegwa icio ikūmi na ithatū-rī, haragīriai iruta rīa mūtu icunjī ithatū cia ikūmi cia eba īmwe‡ ya mūtu mūhinyu mūno ūtukanītio na maguta; harī o ndūrūme īmwe ya icio igīrī, irutanīrio na icunjī igīrī cia ikūmi;§

15 na gīcunjī kīmwe gīa ikūmi* kīrutagwo harī o gatūrūme ga tūu ikūmi na tūna.

† 28:28 nī ta kilo ithathatū na nuthu (6.5) ‡ 28:28 nī ta kilo inya na nuthu (4.5) § 28:29 nī ta kilo 2 * 29:3 nī ta kilo ithathatū na nuthu (6.5) † 29:3 nī ta kilo inya na nuthu (4.5) ‡ 29:4 nī ta kilo 2 § 29:9 nī ta kilo ithathatū na nuthu (6.5) * 29:9 nī ta kilo inya na nuthu (4.5) † 29:10 nī ta kilo 2 ‡ 29:14 nī ta kilo ithathatū na nuthu (6.5) § 29:14 nī ta kilo inya na nuthu (4.5) * 29:15 nī ta kilo 2

¹⁶ Mūcirutanīrie na thenge ĩmwe ĩrĩ igongona rĩa kūhoroherio mehia, yongererwo harĩ igongona rĩa njino rĩa hĩndĩ ciothe, hamwe na iruta rĩa mūtu na iruta rĩa kūnyuuo.

¹⁷ “Mūthenya wa keerĩ, haaragĩriai tūtegwa ikūmi na twĩrĩ, na ndūrũme igĩrĩ, na tūtūrũme ikūmi na tūna o kamwe ka ũkūrũ wa mwaka ũmwe, ciothe itarĩ na kaũũgũ.

¹⁸ Hamwe na ndegwa na ndūrũme, na tūtūrũme tūu, haaragĩriai maruta macio ma mūtu na maruta ma kūnyuuo kūrĩngana na mūigana ũrĩa ũtũitwo.

¹⁹ Mūcirutanīrie na thenge ĩmwe ĩrĩ igongona rĩa kūhoroherio mehia, yongererwo harĩ igongona rĩa njino rĩa hĩndĩ ciothe, hamwe na iruta rĩa mūtu na iruta rĩa kũnyuuo.

²⁰ “Mūthenya wa gatātũ-rĩ, haaragĩriai ndegwa ikūmi na ĩmwe, na ndūrũme igĩrĩ, na tūtūrũme ikūmi na tūna o kamwe ka ũkūrũ wa mwaka ũmwe, ciothe itarĩ na kaũũgũ.

²¹ Hamwe na ndegwa, na ndūrũme, na tūtūrũme tūu, mūhaaragĩriei maruta macio ma mūtu, na maruta ma kūnyuuo kūrĩngana na mūigana ũrĩa ũtũitwo.

²² Mūcirutanīrie na thenge ĩmwe ĩrĩ igongona rĩa kūhoroherio mehia, yongererwo harĩ igongona rĩa njino rĩa hĩndĩ ciothe, hamwe na iruta rĩa mūtu na iruta rĩa kūnyuuo.

²³ “Mūthenya wa kana-rĩ, haaragĩriai ndegwa ikūmi, na ndūrũme igĩrĩ, na tūtūrũme ikūmi na tūna o kamwe ka ũkūrũ wa mwaka ũmwe, ciothe itarĩ na kaũũgũ.

²⁴ Hamwe na ndegwa, na ndūrũme, na tūtūrũme tūu, haaragĩriai maruta macio ma mūtu na maruta ma kūnyuuo kūrĩngana na mūigana ũrĩa ũtũitwo.

²⁵ Mūcirutanīrie na thenge ĩmwe ĩrĩ igongona rĩa kūhoroherio mehia, yongererwo harĩ igongona rĩa njino rĩa hĩndĩ ciothe, hamwe na iruta rĩa mūtu na iruta rĩa kūnyuuo.

²⁶ “Mūthenya wa gatano, haaragĩriai ndegwa kenda, na ndūrũme igĩrĩ, na tūtūrũme ikūmi na tūna o kamwe ka ũkūrũ wa mwaka ũmwe, ciothe itarĩ na kaũũgũ.

²⁷ Hamwe na ndegwa na ndūrũme, na tūtūrũme tūu, haaragĩriai maruta macio ma mūtu na maruta ma kūnyuuo kūrĩngana na mūigana ũrĩa ũtũitwo.

²⁸ Mūcirutanīrie na thenge ĩmwe ĩrĩ igongona rĩa kūhoroherio mehia, yongererwo harĩ igongona rĩa njino rĩa hĩndĩ ciothe, hamwe na iruta rĩa mūtu na iruta rĩa kūnyuuo.

²⁹ “Mūthenya wa gatandatũ-rĩ, haaragĩriai ndegwa inyanya, na ndūrũme igĩrĩ, na tūtūrũme ikūmi na tūna o kamwe ka ũkūrũ wa mwaka ũmwe, ciothe itarĩ na kaũũgũ.

³⁰ Hamwe na ndegwa, na ndūrũme, na tūtūrũme tūu, haaragĩriai maruta macio ma mūtu na maruta ma kūnyuuo kūrĩngana na mūigana ũrĩa ũtũitwo.

³¹ Mūcirutanīrie na thenge ĩmwe ĩrĩ igongona rĩa kūhoroherio mehia, yongererwo harĩ igongona rĩa njino rĩa hĩndĩ ciothe, hamwe na iruta rĩa mūtu na iruta rĩa kūnyuuo.

³² “Mūthenya wa mūgwanja, haaragĩriai ndegwa mūgwanja, na ndūrũme igĩrĩ, na tūtūrũme ikūmi na tūna o kamwe ka ũkūrũ wa mwaka ũmwe, ciothe itarĩ na kaũũgũ.

³³ Hamwe na ndegwa, na ndūrũme, na tūtūrũme tūu, haaragĩriai maruta macio ma mūtu na maruta ma kūnyuuo kūrĩngana na mūigana ũrĩa ũtũitwo.

³⁴ Mūcirutanīrie na thenge ĩmwe ĩrĩ igongona rĩa kūhoroherio mehia, yongererwo harĩ igongona rĩa njino rĩa hĩndĩ ciothe, hamwe na iruta rĩa mūtu na iruta rĩa kūnyuuo.

³⁵ “Mūthenya wa kanana-rĩ, gĩagai na kũngano na mūtikarute wĩra wa ndũire.

³⁶ Rehagai iruta rĩa gũcinwo na mwaki rĩrĩ mūtatarĩko mwegwa wa gũkenia Jehova, igongona rĩa njino rĩa ndegwa ĩmwe, na ndūrũme ĩmwe, na tūtūrũme mūgwanja o kamwe ka ũkūrũ wa mwaka ũmwe, ciothe itarĩ na kaũũgũ.

³⁷ Hamwe na ndegwa, na ndūrũme, na tūtūrũme tūu, haaragĩriai maruta macio ma mūtu na maruta ma kūnyuuo kūrĩngana na mūigana ũrĩa ũtũitwo.

³⁸ Mūcirutanīrie na thenge ĩmwe ĩrĩ igongona rĩa kūhoroherio mehia, yongererwo harĩ igongona rĩa njino rĩa hĩndĩ ciothe, hamwe na iruta rĩa mūtu na iruta rĩa kūnyuuo.

³⁹ “Hamwe na mwĩhĩtwa na maruta manyu ma kwiyendũra-rĩ, haaragĩriai indo icio nĩ ũndũ wa Jehova ciathĩ-inĩ cianyu iria ciathanĩtuo: na nĩcio maruta manyu ma njino, na maruta ma mūtu, na maruta ma kūnyuuo, na maruta ma ũiguano.’”

⁴⁰ Musa akĩira andũ a Isiraeli maũndũ marĩa mothe Jehova aamwathĩte.

30

Mũhĩtwa

¹ Musa akĩira atongoria a mĩhĩrĩga ya Isiraeli atĩrĩ: “Ūũ nĩguo Jehova aathanĩte:

² Rĩria mũndũ angĩhĩta mwĩhĩtwa harĩ Jehova kana ehite mwĩhĩtwa wa kwĩhĩnga mũhĩngo na ũndũ wa kĩranĩro, ndakanericũkwo, na no nginya eke maũndũ marĩa mothe ehĩtite.

³ “Rĩria mũirĩtu ũrĩ gwa ithe mũciĩ angĩhĩta mwĩhĩtwa kũrĩ Jehova, kana ehinge na mũhĩngo na ũndũ wa kĩranĩro,

⁴ nake ithe aigue ūhoru wa mwihitwa ūcio wake, kana kīranīro kīu, no aage kūmwīra ūndū hīndī ūyo, mīhītwa yake yothe, na kīranīro kīrīa gīothe ehingīte nakīo we mwene, nīgatūūra.

⁵ No ithe angīmūkaania aigua ūhoru wa mīhītwa ūyo, hatirī o na kīmwe kīa mīhītwa ūyo yake, kana cīranīro icio ehingīte nacio we mwene, igatūūra; nake Jehova nīakamūrekerā nī ūndū ithe nīamūgirītie eke ūndū ūcio.

⁶ “No angīhika arīkītīe kwīhīta, kana thuutha wa kwīranīra ūndū na kanua gake ateciirītie ūhoru wa kīranīro kīu ehingīte nakīo,

⁷ nake mūthuuriwe aigue ūhoru ūcio na aage kūmwīra ūndū, hīndī ūyo mīhītwa yake kana cīranīro icio ehingīte nacio we mwene nīgatūūra.

⁸ No mūthuuriwe angīmūkaania rīrīa aigua ūhoru wa mīhītwa ūyo, nīakeheria mwihitwa ūcio ūmuohete, kana kīranīro kīrīa ehingīte nakīo we mwene ateciirītie, nake Jehova nīakamūrekerā.

⁹ “Mwihitwa o wothe kana ūndū ūrīa mūtumia wa ndigwa kana mūtumia ūrīa ūtiganīte na mūthuuriwe angīkorwo ehītīte nīatūūre aūrūmītīe.

¹⁰ “Mūtumia ūrī na mūthuuriwe angīhīta kana ehinge we mwene na kīranīro kīa mwihitwa,

¹¹ nake mūthuuriwe aigue ūhoru ūcio, no aage kūmwīra ūndū kana aage kūmūgīria, hīndī ūyo mīhītwa yake yothe, kana cīranīro irīa ehingīte nacio we mwene, nīgatūūra.

¹² No mūthuuriwe angīregana na ūhoru ūcio hīndī ūyo aūgua-rī, hatirī o na kīmwe kīa mīhītwa kana cīranīro irīa ciumīte kanua gake igaatūūra. Mūthuuriwe nīareganīte nacio, nake Jehova nīakamūrekerā.

¹³ Mūthuuriwe no etīkīre kana aregana na mwihitwa o wothe ūrīa angīhīta kana kīranīro kīrīa erānīre na mwihitwa gīa kwīrega we mwene.

¹⁴ No mūthuuriwe angīaga kūmwīra ūndū igūrū rīa ūhoru ūcio mūthenya o mūthenya, nīetīkīrīte mīhītwa yake kana cīranīro irīa imuohete. Nīetīkīrīte maūndū macio nī ūndū wa kwaga kūmwīra ūndū rīrīa aigua ūhoru ūcio.

¹⁵ No angīrega maūndū macio thuutha hanini, aarīkia kūmaigua, nīwe ūngīcookererwo nī mahītīa ma mūtumia wake.”

¹⁶ Macio nīmo mawatho marīa Jehova aaheire Musa makonīi mūndū na mūtumia wake, na makonīi ithe na mwarī ūrīa ūrī gwake mūci.

31

Kwīrīhīria harī Amidiani

¹ Nake Jehova akīra Musa atīrī:

² “Rīhīria andū a Isiraēli harī andū a Midiani. Na thuutha ūcio nīūgūcooka ūkue.”

³ Nī ūndū ūcio Musa akīra andū acio atīrī, “Andū amwe anyu nīmeohe indo ciao cia mbaara mathīi makahūūrane na andū a Midiani nīguo marīhīrie Jehova kūrī o.

⁴ Tūmai andū 1,000 kuuma kūrī o mūhīrīga wa Isiraēli mbaara-inī.”

⁵ Nī ūndū ūcio andū 12,000 meeohete indo cia mbaara, o 1,000 kuuma kūrī o mūhīrīga, makīneanwo kuuma mūhīrīga ya Isiraēli.

⁶ Musa akīmātūma mbaara-inī, o 1,000 kuuma harī o mūhīrīga, marī hamwe na Finehasi mūrū wa Eleazaru ūrīa mūthīnjīri-Ngai, ūrīa wakuuire indo cia handū-harīa-haamūre, o na tūrumbeta twa kūhuhwo.

⁷ Nao makīhūūrana na andū a Midiani o ta ūrīa Jehova aathīte Musa, na makīūraga arūme othe.

⁸ Gatagatī ka arīa mooragire nī Evi, na Rekeu, na Zuru, na Huri, na Reba, athamaki arīa atano a Midiani. O na ningī nīmooragire Balamu mūrū wa Beori na rūhīū rwa njora.

⁹ Nao andū a Isiraēli magītaha andū-a-nja a Midiani na ciana, na magīkuua ndūūru ciothe cia andū a Midiani cia ng’ombe na cia mbūrī, na magītaha indo irīa ingī ciothe.

¹⁰ Magīcina matūūra mothe kūrīa andū a Midiani maatūūrīte, o ūndū ūmwe na kambī ciao.

¹¹ Magīkuua indo ciothe irīa maatahīte na irīa maatunyanīte hamwe na andū na nyamū,

¹² na magītware andū arīa matahītwo na indo icio maatunyanīte, na irīa maatahīte kūrī Musa na kūrī Eleazaru ūrīa mūthīnjīri-Ngai na kūrī kīūngano kīa andū a Isiraēli kūu kambī yarī werū-inī wa Moabi, hūgūrūrū-inī cia Rūūi rwa Jorodani mūrīmo wa Jeriko.

¹³ Musa, na Eleazaru ūrīa mūthīnjīri-Ngai na atongoria othe a kīrīndī magīthīi kūmatūnga nja ya kambī.

¹⁴ Musa akīrakarīra anene a mbūtū icio cia ita na atongoria a mbūtū cia o ngiri, ngiri, na atongoria a mbūtū cia o igana, igana, arīa moimīte mbaara-inī.

¹⁵ Akīmooria atīrī, “Kaī mwītūkīrītie andū a nja othe matūūre muoyo?”

¹⁶ Acio nīo maarūmīrīre mataaro ma Balamu, na nīo maatūmire andū a Isiraēli matirike Jehova ūhorō-inī ūrīa wekīkire kūu Peori, naguo ūndū ūcio ūkīrehithīria andū a Jehova mūthiro.

¹⁷ Nī ūndū ūcio, ūragai tūhī tuothe. Na ningī mūūrage mūndū-wa-nja wothe ūrī wakoma na mūndū mūrūme,

¹⁸ no mwīhonokerie mūrītu o wothe ūrīa ūtarī wakoma na mūndū mūrūme.

¹⁹ “Inyuothe arīa mūūrāgīte mūndū o wothe kana mūkahutia mūndū o wothe mūūrage no nginya mūikare nja ya kambī mīthenya mūgwanja. Mūthenya wa itatū na wa mūgwanja, no nginya mwītherie inyuī ene na arīa mūtahīte.

²⁰ Theriai nguo ciothe, o ūndū ūmwe na kīndū gīothe gīthondeketwo na rūūa, kana guoya wa mbūri kana mbaū.”

²¹ Ningī Eleazaru ūrīa mūthīnjīri-Ngai akīra thigari iria ciathīite mbaara-inī atīrī, “Watho ūrīa Jehova aaheire Musa uugīte atīrī:

²² Thahabu, na betha, na gīcango, na kīgera, na ibati, na rūbūūa

²³ na kīndū o gīothe kīngīhota gwītīria mwaki, no nginya kīhītūkagīrio mwaki-inī nīgeetha gīthirwo nī thaahu. No rīrī, no nginya gīcooke gītherio na maaī marīa ma kūniina thaahu. Nakīo kīndū gīothe gītangūtīria mwaki no nginya kīhītūkīrio maaī-inī macio.

²⁴ Mūthenya wa mūgwanja-rī, thambiai nguo cianyu na inyuī nī mūgaathirwo nī thaahu. Thuutha ūcio no mūtoonye kambī.”

Kūgayania Indo iria Ndahe

²⁵ Nake Jehova akīra Musa atīrī,

²⁶ “Wee na Eleazaru ūrīa mūthīnjīri-Ngai na atongoria a nyūmba cia kīrīndī gīkī no nginya mūtare andū othe na nyamū iria ciatahirwo.

²⁷ Gayaniai indo cia iria ndahe gatagatī ga thigari iria ciathīite mbaara-inī na kīrīndī kīria kīngī.

²⁸ Kuuma kūrī thigari iria ciarūire mbaara, rutai gīcunjī kīa Jehova, kīndū kīmwe thīinī wa indo magana matano, marī andū, kana ng’ombe, kana ndigiri, kana ng’ondū, o na kana mbūri.

²⁹ Oya gīcunjī gīkī kuuma harī nuthu ya igai rīao mūkīnengere Eleazaru ūrīa mūthīnjīri-Ngai kīrī gīcunjī kīa Jehova.

³⁰ Kuuma kūrī nuthu ya gīcunjī kīa andū a Isiraēli, thuura kīndū kīmwe kuuma harī o gīkundi kīa mīrongo itano, kīrī kīa andū, kana ng’ombe, kana ndigiri, kana ng’ondū, kana mbūri o na kana nyamū ingī. Cinengere Alawīi arīa wīra wao ūrī kūmenyerera Hema-īrīa-Nyamūre ya Jehova.”

³¹ Nī ūndū ūcio Musa na Eleazaru ūrīa mūthīnjīri-Ngai magīka o ta ūrīa Jehova aathīte Musa.

³² Indo cia gūtahwo cia iria ciatigarīte kuuma kūrī indo iria ciatunyanītwo nī thigari ciarī ng’ondū 675,000,

³³ na ng’ombe 72,000,

³⁴ na ndigiri 61,000

³⁵ na andū-a-nja 32,000 arīa mataakomete na mūndū mūrūme.

³⁶ Nuthu ya igai rīa andū arīa maarūite mbaara-inī ciarī:

ng’ondū 337,500,

³⁷ na kuuma harī icio Jehova akīrutīrwo ng’ondū 675;

³⁸ nacio ng’ombe ciarī 36,000 na kuuma harī icio Jehova akīrutīrwo ng’ombe 72;

³⁹ nacio ndigiri ciarī 30,500, na kuuma harī icio Jehova akīrutīrwo ndigiri 61;

⁴⁰ andū maarī 16,000, na kuuma kūrī o Jehova akīrutīrwo andū 32.

⁴¹ Musa akīnengera Eleazaru ūrīa mūthīnjīri-Ngai gīcunjī kīa Jehova, o ta ūrīa Jehova aathīte Musa.

⁴² Nuthu īrīa yarī ya andū a Isiraēli, īrīa Musa aamūranītīe na arīa maathīite mbaara-inī,

⁴³ nuthu īrīa yaheirwo kīrīndī ciarī ng’ondū 337,500,

⁴⁴ nacio ng’ombe ciarī 36,000,

⁴⁵ nacio ndigiri ciarī 30,500,

⁴⁶ nao andū maarī 16,000.

⁴⁷ Kuuma kūrī nuthu ĩrĩa yaheirwo andũ a Isiraeli, Musa agĩthuura mũndũ ũmwe kuuma kūrī andũ mĩrongo ĩtano, na nyamũ ĩmwe kuuma kūrī nyamũ mĩrongo ĩtano, o ta ũrĩa Jehova aamwathĩte, na agĩcihe Alawii arĩa wĩra wao warĩ kũmenyerera Hema-ĩrĩa-Nyamũre ya Jehova.

⁴⁸ Ningĩ anene arĩa matongoragia mbũtũ cia ita, acio maathaga ikundi cia o ngiri ngiri, na ikundi cia o igana igana, magĩthĩ harĩ Musa,

⁴⁹ nao makĩmwĩra atĩrĩ, “Ndungata ciaku nĩtarĩte thigari iria twathaga na hatirĩ o na ũmwe ũtarĩ ho.

⁵⁰ Nĩ ũndũ ũcio nĩtwarehe indo ici cia thahabu ituĩke iruta riitũ kūrī Jehova iria o ũmwe witũ eegwathĩre, nacio nĩ icũhĩ cia moko na bangiri cia moko, na icũhĩ cia ciara, na cia matũ, na mĩgathĩ ya ngingo, nĩguo twĩhoroherie mbere ya Jehova.”

⁵¹ Musa na Eleazaru ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai makĩamũkĩra thahabu ĩyo kuuma kūrī o, indo icio ciothe ciaturĩtwo wega.

⁵² Thahabu yotho ĩrĩa yomĩre kūrī anene a ikundi cia o ngiri, ngiri na anene a ikundi cia o igana, igana ĩrĩa Musa na Eleazaru maatwarĩre Jehova kĩrĩ kĩheo, yarĩ ya ũritũ wa cekeri 16,750.*

⁵³ O mũthigari nĩetahĩre indo ciake.

⁵⁴ Musa na Eleazaru ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai makĩamũkĩra thahabu ĩyo kuuma kūrī anene a ikundi cia o ngiri, ngiri na anene a ikundi cia o igana, igana magĩcirohe Hema-inĩ ya Gũtũnganwo ituĩke kĩrĩrĩkania harĩ andũ a Isiraeli mbere ya Jehova.

32

Mĩhĩrĩga ya Mũrĩmo wa Jorodani

¹ Na rĩrĩ, andũ a mĩhĩrĩga ya Rubeni na Gadi, arĩa maarĩ na ndũuru nene cia ng’ombe na cia mbũri, nĩmoonire atĩ mabũrũri ma Jazeri na Gileadi maarĩ mega na mahiũ mao.

² Nĩ ũndũ ũcio magĩthĩ kūrī Musa na Eleazaru ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai, o na kūrĩ atongoria a kĩrĩndĩ, makiuga atĩrĩ,

³ “Atarothu, na Diboni, na Jazeri, na Nimura, na Heshiboni, na Eleale, na Sebamu, na Nebo, o na Beoni,

⁴ bũrũri ũyũ Jehova aatoorire andũ akuo mbere ya andũ a Isiraeli, nĩ kũndũ kwega kwa mahiũ, na ithuĩ ndungata ciaku tũrĩ na mahiũ.”

⁵ Makiuga atĩrĩ, “Angĩkorwo nĩtwĩkĩrĩkĩte harĩ inyuĩ-rĩ, rekei bũrũri ũyũ ũheo ndungata cianyu ũtuĩke witũ. Mũtigatũme tũringe Rũũ rwa Jorodani.”

⁶ Nĩ kũrĩ akĩũria andũ a Gadi na a Rubeni atĩrĩ, “Andũ anyu no mathũ ĩta-inĩ mamũtĩge mũikarĩte gũkũ?

⁷ Nĩ kũrĩ gĩgũtũma mũũrage ngoro cia andũ a Isiraeli nĩguo matikaringe rũũ matoonye bũrũri ũrĩa Jehova amaheete?

⁸ Ūguo noguo maithe manyu meekire hĩndĩ ĩrĩa ndaamarekirie kuuma Kadeshi-Barinea mathĩ magathigaane bũrũri ũcio.

⁹ Thuutha wa kwambata, magĩkinya kĩanda kĩa Eshikoli na makĩrorera bũrũri ũcio-rĩ, nĩmatũmire andũ a Isiraeli makue ngoro makĩaga gũtoonya bũrũri ũrĩa Jehova amaheete.

¹⁰ Jehova agĩcinwo nĩ marakara mũthenya ũcio, akĩhĩta na mwĩhĩtwa ũyũ:

¹¹ “Nĩ ũndũ nĩmagĩte kũnũmĩrĩra na ngoro ciao kũna, hatirĩ mũndũ o na ũmwe wa ũkũrũ wa mĩaka mĩrongo ĩrĩ na makĩria wa arĩa moimire bũrũri wa Misiri ũkoona bũrũri ũrĩa nderĩre Iburahĩmu na Isaaka, o na Jakubu na mwĩhĩtwa,

¹² gũtirĩ o na ũmwe tiga Kalebu mũrũ wa Jefune, ũrĩa Mũkenizi,* na Joshua mũrũ wa Nuni, nĩ ũndũ nĩmarũmĩrĩre Jehova na ngoro ciao kũna.”

¹³ Jehova agĩcinwo nĩ marakara nĩ ũndũ wa Isiraeli, nake agĩtũma morũre werũ-inĩ mĩaka mĩrongo ĩna, o nginya rĩrĩa rũciaro rũ ruothe rwehĩtie maithe-inĩ make rwathĩre.

¹⁴ “Na rĩrĩ, mũrĩ haha inyuĩ, inyuĩ rũciaro rũrũ rwa ehia, mũcookete ithenya rĩa maithe manyu nĩguo mũtũme Jehova akĩrĩrĩre kũrakarĩra Isiraeli.

¹⁵ Mũngĩgarũrũka mũtĩge kũmũrũmĩrĩra-rĩ, nake Jehova nĩegũtiganĩria andũ aya othe gũkũ werũ-inĩ ringĩ, na inyuĩ mũtuĩke gĩtũmi gĩa kũmaniinithia.”

¹⁶ Nao magĩthĩ kūrī Musa makĩmwĩra atĩrĩ, “Ithuĩ tũkwenda gwakĩra ũhiũ witũ ciugũ gũkũ, na twakĩre andũ-a-nja aitũ na ciana matũũra manene.

* 31:52 nĩ ta kilo 190 * 32:12 Kũringana na ũhoro ũrĩa wandĩkĩtwo Kĩambĩrĩria 15:19; na 36:11, Akenizi o nao maarĩ Akaanani, no maarĩ njiaro cia Esaũ.

¹⁷ No rĩrĩ, nĩtwĩhaarĩrie kuoya indo ciitũ cia mbaara na tũthĩ mbere ya andũ a Isiraeli nginya tũmakinyie kwao. Hĩndĩ ũyo, andũ-a-nja aitũ na ciana maikarage matũũra manene mairigĩre na hinya, nĩgeetha magitĩrwo kuuma kũrĩ atũũri a bũrũri ũyũ.

¹⁸ Tũtigacooka mĩcĩi iitũ o nginya hĩndĩ irĩa Mũisiraeli o wothe akaamũkĩra igai riake.

¹⁹ Ithũ tũtikaamũkĩra igai hamwe nao mũrĩmo ũrĩa ũngĩ wa Jorodani, nĩ ũndũ igai rĩitũ tũrĩ narĩo mwena wa irathũri wa Rũũ rwa Jorodani.”

²⁰ Nake Musa akĩmeera atĩrĩ, “Mũngĩka ũguo-rĩ, na mwĩohe indo cianyu cia mbaara mbere ya Jehova nĩguo mũkarũe,

²¹ na inyuothe mũngĩthĩ mwĩohete indo cia mbaara, mũringe Rũũ rwa Jorodani mũrĩ mbere ya Jehova o nginya rĩrĩa akaingata thũ ciake cieme mbere yake,

²² hĩndĩ irĩa bũrũri ũcio ũgaakorwo ũtooretio mbere ya Jehova, hĩndĩ ũyo no mũcooke mĩcĩi yanyu na muohorwo kuuma kũranĩro kĩanyu kũrĩ Jehova o na kũrĩ Isiraeli. Naguo bũrũri ũyũ nĩũgatuĩka wanyu maitho-inĩ ma Jehova.

²³ “No mũngĩkaaga gwĩka ũguo, nĩmũkehĩria Jehova; na mũmenye na ma atĩ mehia manyu nĩmakamũcookerera.

²⁴ Akĩrai andũ-a-nja anyu na ciana matũũra manene na ciugũ cia ndũũru cianyu, no hingiai ũguo mweranĩra.”

²⁵ Andũ a Gadi na a Rubeni makĩra Musa atĩrĩ, “Ithũ ndungata ciaku nĩtũgwĩka o ta ũguo mwathi witũ aathana.

²⁶ Ciana ciitũ na atumia aitũ megũikara gũkũ matũũra-inĩ manene ma Gileadi, ũndũ ũmwe na ndũũru ciitũ cia mbũri na cia ng’ombe.

²⁷ No ithũ ndungata ciaku-rĩ, o mũndũ eyohete indo ciake cia mbaara, nĩtũkĩringa mũrĩmo ũrĩa tũkarũe tũrĩ mbere ya Jehova, o ta ũguo mwathi witũ oiga.”

²⁸ Nake Musa akĩruta watho nĩ ũndũ wao, akĩarĩria Eleazarũ ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai, na Joshua mũrũ wa Nuni, na atongoria a nyũmba cia mũhĩrĩga ya andũ a Isiraeli,

²⁹ akĩmeera atĩrĩ, “Angĩkorwo andũ a Gadi na a Rubeni nĩmekĩringa Jorodani, o mũndũ wao eyohete indo cia mbaara, marĩ hamwe na inyuũ marĩ mbere ya Jehova-rĩ, hĩndĩ irĩa bũrũri ũcio ũgatoorio mbere yanyu, nĩmũkamahe bũrũri wa Gileadi ũtuĩke wao.

³⁰ No mangĩaga kũringa hamwe na inyuũ meeohete indo ciao cia mbaara, no nginya metĩkire igai riiao hamwe na inyuũ bũrũri wa Kaanani.”

³¹ Andũ a Gadi na a Rubeni makĩmũcookeria atĩrĩ, “Ndungata ciaku nĩ igwĩka o ta ũguo Jehova oigĩte.

³² Nĩtũkĩringa tũrĩ mbere ya Jehova tũtoonye bũrũri wa Kaanani twĩohete indo cia mbaara, no kũndũ kũria ithũ tũkaagaya-rĩ, gũgaakorwo kũrĩ mbarĩ ino ya Jorodani.”

³³ Musa akĩhe andũ a Gadi na a Rubeni na nuthu ya mũhĩrĩga wa Manase mũrũ wa Jusufu, bũrũri ũrĩa wothe wathamakagwo nĩ Sihoni mũthamaki wa Aamori, na ũrĩa wothe wathamakagwo nĩ Ogu mũthamaki wa Bashani, akĩmahē bũrũri ũcio wothe, na matũũra manene makuo o na ng’ongo irĩa ciamarigĩciĩrie.

³⁴ Andũ a Gadi nĩmakire Diboni, na Atarothu, na Aroeri,

³⁵ na Atarothu-Shofani, na Jazeri, na Jogibeha,

³⁶ na Bethi-Nimira, na Bethi-Harani, maarĩ matũũra manene mairigĩre na hinya na magĩakĩra ndũũru ciao cia mbũri ciugũ.

³⁷ Nao andũ a Rubeni magĩaka Heshiboni, na Eleale, na Kiriathaimu rĩngĩ,

³⁸ o ũndũ ũmwe na Nebo na Baali-Meoni (marĩtwa macio nĩmagarũrĩrwo) na Sibima. Nao makĩhe matũũra macio manene maakire marĩtwa mangĩ.

³⁹ Nacio njaro cia Makiru mũrũ wa Manase igĩthĩ Gileadi, magĩkwĩnyitĩra na makĩngata Aamori arĩa maarĩ kuo.

⁴⁰ Nĩ ũndũ ũcio Musa akĩheana Gileadi kũrĩ andũ a Makiru, acio njaro cia Manase, nao magĩtũũra kuo.

⁴¹ Na rĩrĩ, Jairu wa rũciarũ rwa Manase, akĩnyitĩra tũtũũra twa Gileadi na agĩtwĩta Havothu-Jairu.

⁴² Nake Noba akĩnyitĩra Kenathu, na tũtũũra tũrĩa twagũthiũrũrũkĩrie agĩtwĩta Noba, o ta ũrĩa we eetagwo.

33

Matũna ma Rũgendo rwa Isiraeli

¹ Maya nĩmo matũna ma rũgendo rwa andũ a Isiraeli rĩrĩa moimire bũrũri wa Misiri marĩ ikundi matongoretio nĩ Musa na Harũni.

² Musa nĩandĩkire matũna ma rũgendo rwao o ta ũrĩa aathĩtwo nĩ Jehova. Maya nĩmo matũna ma rũgendo rwao.

³ Andũ a Isiraeli moimagarire kuuma Ramesese mũthenya wa ikũmi na itano mweri wa mbere, mũthenya ũria warũmĩrĩre Bathaka. Makiumagara momĩrĩire, makĩonagwo nĩ andũ othe a Misiri,

⁴ arĩa maathikaga marigithathi mao mothe, marĩa Jehova ooragĩte gatagatĩ kao; nĩgũkorwo Jehova nĩatuĩrĩire ngai ciao ciira.

⁵ Andũ a Isiraeli moima Ramesese, maambire hema Sukothu.

⁶ Moima Sukothu, magĩthiĩ makĩamba hema ciao Ethamu, ndeere-inĩ cia werũ.

⁷ Moima Ethamu, maacookire na thuutha magĩthiĩ Pi-Hahirothu, mwena wa irathĩro wa Baali-Zefoni, makĩamba hema ciao hakuhi na Migidoli.

⁸ Moima Pi-Hahirothu, magĩtuĩkanĩria iria-inĩ gatagatĩ, magĩkinya werũ-inĩ, na maarĩkia gũthiĩ rũgendo rwa mũthenya itatũ werũ-inĩ ũcio wa Ethamu, makĩamba hema ciao Mara.

⁹ Moima Mara maathiire Elimu, kũria kwarĩ na ithima ikũmi na igĩrĩ, na mĩtende mĩrongo mũgwanja, na makĩamba hema kuo.

¹⁰ Moima Elimu magĩthiĩ makĩamba hema ciao hakuhi na Iria Itune.

¹¹ Moima Iria Itune, magĩthiĩ makĩamba hema ciao werũ-inĩ wa Sini.

¹² Moima werũ ũcio wa Sini, magĩthiĩ makĩamba hema ciao Dofika.

¹³ Moima Dofika, magĩthiĩ makĩamba hema ciao Alushu.

¹⁴ Moima Alushu, magĩthiĩ makĩamba hema ciao Refidimu, handũ hataarĩ na maai ma kũnyuuo nĩ andũ.

¹⁵ Moima Refidimu, magĩthiĩ makĩamba hema ciao Werũ-inĩ wa Sinai.

¹⁶ Moima kũu Werũ-inĩ wa Sinai, magĩthiĩ makĩamba hema ciao Kibirothu-Hataava.

¹⁷ Moima Kibirothu-Hataava magĩthiĩ makĩamba hema ciao Hazerothu.

¹⁸ Moima Hazerothu, magĩthiĩ makĩamba hema ciao Rithima.

¹⁹ Moima Rithima, magĩthiĩ makĩamba hema ciao Rimoni-Perezu.

²⁰ Moima Rimoni-Perezu magĩthiĩ makĩamba hema ciao Libina.

²¹ Moima Libina, magĩthiĩ makĩamba hema ciao Risa.

²² Moima Risa, magĩthiĩ makĩamba hema ciao Kahelatha.

²³ Moima Kahelatha, magĩthiĩ makĩamba hema ciao Kĩrĩma-inĩ gĩa Sheferu.

²⁴ Moima Kĩrĩma-inĩ gĩa Sheferu, magĩthiĩ makĩamba hema ciao Harada.

²⁵ Moima Harada, magĩthiĩ makĩamba hema ciao Makelothu.

²⁶ Moima Makelothu magĩthiĩ makĩamba hema ciao Tahathu.

²⁷ Moima Tahathu, magĩthiĩ makĩamba hema ciao Tera.

²⁸ Moima Tera, magĩthiĩ makĩamba hema ciao Mithika.

²⁹ Moima Mithika, magĩthiĩ makĩamba hema ciao Hashimona.

³⁰ Moima Hashimona, magĩthiĩ makĩamba hema ciao Moserothu.

³¹ Moima Moserothu, magĩthiĩ makĩamba hema ciao Bene-Jaakani.

³² Moima Bene-Jaakani, magĩthiĩ makĩamba hema ciao Horu-Hagidigadi.

³³ Moima Horu-Hagidigadi, magĩthiĩ makĩamba hema ciao Jotibatha.

³⁴ Moima Jotibatha, magĩthiĩ makĩamba hema ciao Abirona.

³⁵ Moima Abirona, magĩthiĩ makĩamba hema ciao Ezioni-Geberi.

³⁶ Moima Ezioni-Geberi, magĩthiĩ makĩamba hema ciao Kadeshi, Werũ-inĩ wa Zini.

³⁷ Moima Kadeshi, magĩthiĩ makĩamba hema ciao Kĩrĩma-inĩ kĩa Horu, mũhaka-inĩ wa Edomu.

³⁸ O ta ũria aathĩtwo nĩ Jehova-rĩ, Harũni ũria mũthĩnjĩri-Ngai akĩambata Kĩrĩma kĩa Horu, harĩa aakuĩrĩire mũthenya wa mbere wa gatano, mwaka-inĩ wa mĩrongo ina kuuma andũ a Isiraeli moima bũrũri wa Misiri.

³⁹ Harũni aarĩ na ũkũrũ wa miaka igana rĩa mĩrongo iĩri na itatũ rĩria aakuĩrĩire kũu Kĩrĩma kĩa Horu.

⁴⁰ Nike Aradi mũthamaki wa Kaanani ũria watũũraga Negevu ya Kaanani, akĩigua atĩ andũ a Isiraeli maarĩ njĩra magĩthiĩ kuo.

⁴¹ Moima Kĩrĩma kĩa Horu, magĩthiĩ makĩamba hema ciao Zalimona.

⁴² Moima Zalimona, magĩthiĩ makĩamba hema ciao Punoni.

⁴³ Moima Punoni, magĩthiĩ makĩamba hema ciao Obothu.

⁴⁴ Moima Obothu, magĩthiĩ makĩamba hema ciao Iye-Abarimu, mũhaka-inĩ wa Moabi.

⁴⁵ Moima Iyimu, magĩthiĩ makĩamba hema ciao Diboni-Gadi.

⁴⁶ Moima Diboni-Gadi, magĩthiĩ makĩamba hema ciao Alimoni-Dibilathaimu.

⁴⁷ Moima Alimoni-Dibilathaimu, magĩthiĩ makĩamba hema ciao irĩma-inĩ cia Abarimu hakuhi na Nebo.

⁴⁸ Moima irĩma-inĩ cia Abarimu, magĩthiĩ makĩamba hema ciao werũ-inĩ wa Moabi hũgũrũ-inĩ cia Rũũĩ rwa Jorodani mũrĩmo ũria ũngĩ wa Jeriko.

⁴⁹ Maambire hema hūgūrūrū-inī cia Rūūi rwa Jorodani kuuma Bethi-Jeshimothu nginya Abeli-Shitimū, kūu werū-inī wa Moabi.

⁵⁰ Kūu werū-inī wa Moabi hūgūrūrū-inī cia Rūūi rwa Jorodani mūrīmo ūrīa ūngī wa Jeriko, nīkūo Jehova erīre Musa atīrī,

⁵¹ “Arīria andū a Isiraeli, na ūmeere atīrī: ‘Rīrīa mūkaaringa Rūūi rwa Jorodani mūtoonye Kaanani-rī,

⁵² mūkaaingata andū arīa othe matūūruga būrūri ūcio, mehere mbere yanyu. Mūkaananga mīhianano yao yothe irīa mīcūhie, na mīhianano yao irīa ya gūtwekio, o na mūmomore mahooero ma mothe ma kūdū kūrīa gūtūūgīru.

⁵³ Mwīnyīitīrei būrūri ūcio ūtuīke wanyu na mūtūūre kuo, nīgūkorwo nī ndīmūheete būrūri ūcio ūtuīke wanyu.

⁵⁴ Mūkaagayania būrūri ūcio na ūndū wa kūucukīra mītī, kūrīngana na mīhīrīga yanyu. Kūrī gīkundi kīnene mūheane igai inene, na gīkundi kīnini mūkīhe igai inini. Kūrīa gīkaamaḡūrīa na ūndū wa gūcuuka mītī nīkīo gīgaatuīka kīao. Nīmūgakūgayania kūrīngana na mīhīrīga ya maithe manyu ma tene.

⁵⁵ “No mūngīkaaga kūrīngata atūūri a būrūri ūcio-rī, arīa mūgeetīkīria matigwo magatuīka ngaracū cia kūmūtūruga maitho, o na matuīke mūguwa ya kūmūtheecaga mbaru. Nao nīmakamūthīnāgia kūu būrūri ūcio mūgaatūūra.

⁵⁶ Na rīrī, ūndū ūrīa ndaciirīre kūmekarī, ūtuīke nīguo ngaamwīka inyū.’ ”

34

Mīhaka ya Kaanani

¹ Nake Jehova akīra Musa atīrī,

² “Atha andū a Isiraeli, ūmeere atīrī: ‘Rīrīa mūgaatoonya Kaanani-rī, būrūri ūcio mūkaagaīrwo ūtuīke igai rīanyu ūgaakorwo na mīhaka īno:

³ “Mwena wanyu wa gūthini ūkoima Werū-inī wa Zini kūrīngania na mūhaka wa Edomu. Mwena wa irathīro, mūhaka wanyu wa mwena wa gūthini ūkaambīrīria mūthia-inī wa Iria rīa Cumbī,

⁴ ūtuīkanīrie mwena wa gūthini ūrore Mwanya wa Akirabimu, ūthīte na mbere o nginya Zini, na ūikūrūke na mwena wa gūthini wa Kadeshi-Barīnea. Nīngī ūcooke ūkīnye Hazoru-Adari, na uumīrīre Azimoni,

⁵ kūrīa ūkaariḡiicūka, ūnyīitane na karūūi ka Misiri, na ūrīkīrie Iria-inī.

⁶ “Mūhaka wanyu wa mwena wa ithūiro ūgaakorwo ūrī hūgūrūrū cia Iria rīrīa Inene. Ūcio nīguo ūgaatuīka mūhaka wanyu wa mwena wa ithūiro.

⁷ “Nāguo mūhaka wanyu wa mwena wa gathīgathini uumīte Iria rīrīa Inene ūgaakinya Kīrīma-inī kīa Horu,

⁸ na kuuma Kīrīma kīa Horu ūgaakinya Lebo-Hamathu. Nīngī mūhaka ūcio ūgaakinya Zedadi,

⁹ ūthīi na mbere nginya Zifroni, na ūgaathīrīra Hazoru-Enani. Ūcio nīguo ūgaatuīka mūhaka wanyu wa mwena wa gathīgathini.

¹⁰ “Na rīrī, mūhaka wanyu wa mwena wa irathīro, ūkoima Hazoru-Enani ūkīnye Shefamu.

¹¹ Mūhaka ūcio ūgaakūrūka kuuma Shefamu nginya Ribila, mwena wa irathīro wa Aini, na ūthīi na mbere ūtwaranīte na hurūrūka cia mwena wa irathīro wa Iria rīrīa rīa Kinerethu.

¹² Nīngī mūhaka ūcio ūikūrūkanie na Rūūi rwa Jorodani, ūrīkīrie Iria-inī rīa Cumbī.

“ Ūcio nīguo ūgaatuīka būrūri wanyu, na mīhaka yāguo mīena yothe.’ ”

¹³ Musa aḡīatha andū a Isiraeli, akīmeera atīrī: “Mūkaagaya būrūri ūcio na ūndū wa kūucukīra mītī ūtuīke igai rīanyu Jehova nīathanīte akoīga ūkaaheeo mīhīrīga irīa kenda na nuthu,

¹⁴ Tondū nyūmba cia mūhīrīga wa Rubeni, na mūhīrīga wa Gadi, na nuthu ya mūhīrīga wa Manase nīmarīkītie kwamūkīra igai rīao.

¹⁵ Mīhīrīga iyo yeerī na nuthu nīrīkītie kwamūkīra magai mayo mwena wa irathīro wa Rūūi rwa Jorodani ya Jeriko, kwerekera irathīro rīa rīua.”

¹⁶ Nīngī Jehova akīra Musa atīrī,

¹⁷ “Maya nīmo marīitwa ma andū arīa makaamūgayania būrūri ūcio ūtuīke igai rīanyu: nī Eleazaru ūrīa mūthīnjīri-Ngai na Joshua mūrū wa Nuni.

¹⁸ Na ūthuure mūtongoria ūmwe kuuma kūrī o mūhīrīga nīgeetha mateithīrie kūgayania būrūri ūcio.

19 Maya nîmo marîitwa mao:

nî Kalebu mûrû wa Jefune,

kuuma mûhîrîga wa Juda;

20 na Shemueli mûrû wa Amihudu,

kuuma mûhîrîga wa Simeoni;

21 na Elidadi mûrû wa Kisiloni,

kuuma mûhîrîga wa Benjamini;

22 na Buki mûrû wa Jogili,

ûrîa mûtongoria kuuma mûhîrîga wa Dani;

23 na Hanieli mûrû wa Efodi,

ûrîa mûtongoria kuuma mûhîrîga wa Manase mûrû wa Jusufu;

24 na Kemueli mûrû wa Shiftani,

ûrîa mûtongoria kuuma mûhîrîga wa Efiraimu mûrû wa Jusufu;

25 na Elizafani mûrû wa Paranaki,

ûrîa mûtongoria kuuma mûhîrîga wa Zebuluni;

26 na Palitieli mûrû wa Azani,

ûrîa mûtongoria kuuma mûhîrîga wa Isakaru;

27 na Ahihudu mûrû wa Shelomi,

ûrîa mûtongoria kuuma mûhîrîga wa Asheri;

28 na Pedaheli mûrû wa Amihudu,

ûrîa mûtongoria kuuma mûhîrîga wa Nafitali.”

29 Acio nîo andû arîa Jehova aathanire makaagaîra andû a Isiraeli magai mao kûu bûrûri wa Kaanani.

35

Matûûra ma Alawii

1 Na rîrî, kûu werû-inî wa Moabi gûkuhî na Rûûi rwa Jorodani mûrîmo ûrîa ûngî wa itûûra rîa Jeriko, Jehova akîira Musa atîrî,

2 “Atha andû a Isiraeli mahe Alawii matûûra mao ma gûtûûraga kuuma kûrî igai rîrîa andû a Isiraeli makegwatîra. Na macooke mamahe ithaka cia kûrîithia mahiû mao gûkuhî na matûûra macio.

3 Nao Alawii nîmakaagia na matûûra ma gûtûûra, na magîe na kûndû gwa kûrîithagia ng’ombe ciao, na mbûri, o na ûhiû ûrîa ûngî wao.

4 “Nacio ithaka cia kûrîithia mahiû mao iria ithiûrûkîrie matûûra marîa mûkaahe Alawii, igaatambûrûka buti 1,000 na magana matano* kuuma rûthingo-inî rwa itûûra.

5 Kuuma nja ya itûûra-rî, mûthime buti 3,000† mwena wa irathîro, na buti 3,000 mwena wa gûthini, na buti 3,000 mwena wa ithûiro, na buti 1,000 mwena wa gathigathini, narîo itûûra rigîe gatagatî. Gicunjî kîu kîa bûrûri nkîko gîgaatuika ûrîithio wa matûûra macio.

Matûûra Manene ma Kûûrîrwo

6 “Matûûra matandatû ma macio mûkaahe Alawii magaatuika ma kûûrîrwo, kûrîa mûndû ûraganîte angîûrîra. Hamwe na macio matandatû, mahe matûûra mangî mîrongo îna na meerî.

7 Matûûra mothe marîa mûkaahe Alawii no nginya magaakorwo marî mîrongo îna na manana, hamwe na ithaka cia kûrîithia mahiû mao.

8 Matûûra marîa mûkaahe Alawii kuuma kûrî bûrûri ûcio andû a Isiraeli makegwatîra, makaahewanwo kûringana na ûrîa igai rîa o mûhîrîga rîigana: Oyai matûûra mangî kuuma kûrî mûhîrîga ûrîa ûrî na matûûra mangî, na muoe matûûra manini kuuma kûrî mûhîrîga ûrîa ûrî matûûra manini.”

9 Ningî Jehova akîira Musa atîrî:

10 “Arîra andû a Isiraeli, ûmeere atîrî: ‘Rîrîa mûkaaringa Rûûi rwa Jorodani mûtoonye bûrûri wa Kaanani-rî,

11 nîmûgathuura matûûra mamwe matuîke matûûra manene manyu ma kûûrîrwo, kûrîa mûndû ûraganîte ataciirîre gwîka ûguo angîûrîra.

12 Macio magaatuika kûndû gwa kûûrîrwo kuuma kûrî mûndû ûrîa ûrîhanagîria,‡ nîgeetha mûndû ûrîa ûthitangîrwo kûûragana ndagakue ataambîte gûciirithio mbere ya kîrîndî.

* 35:4 nî ta mita 450 † 35:5 nî ta mita 900 ‡ 35:12 Mûrîhanîria wa thakame aarî mûndû wa hakuhi na mûndû ûcio ûûragîtwo.

¹³ Matũura macio matandatũ mũkaaheana nĩmo magaatũka matũura manyu manene ma kũũrwo.

¹⁴ Heanai matũura matatũ mwena ũyũ wa Rũũ rwa Jorodani na matatũ kũu Kaanani matũke matũura manene ma kũũrwo.

¹⁵ Matũura macio matandatũ magaatũka kũndũ gwa kũũrwo nĩ andũ a Isiraeli, na ageni, o na andũ arĩa angĩ matũuraga thĩnĩ wao, nĩgeetha mũndũ ũraganĩte ataciĩre gwĩka ũguo ooragĩre kuo.

¹⁶ “ Mũndũ angĩgũtha ũria ũngĩ na kĩndũ gĩa kĩgera, nake ũcio wagũthwo akue-rĩ, ũcio ũgũthanĩte nĩ mũuragani; mũuragani ũcio no nginya ooragwo.

¹⁷ Kana mũndũ o wotho ũngĩkorwo na ihiga rĩngĩuragana guoko, nake agũthe mũndũ narĩo, mũndũ ũcio akue-rĩ, ũcio ũgũthanĩte nĩ mũuragani; mũuragani ũcio no nginya ooragwo.

¹⁸ Kana mũndũ o wotho ũngĩkorwo na mũtĩ ũngĩuragana guoko, nake agũthe mũndũ naguo acooke akue-rĩ, ũcio ũgũthanĩte nĩ mũuragani; mũuragani ũcio no nginya ooragwo.

¹⁹ Mũrihanĩria wa thakame no nginya oorage mũuragani ũcio; angĩmũtũnga no nginya amũũrage.

²⁰ Mũndũ o wotho angĩkorwo aciĩre rũmena na athinĩkanie ũria ũngĩ, kana amũikĩrie kĩndũ akiendaga nake mũgũthwo akue,

²¹ kana amũgũthe ngundi arakarĩte amũũrage, mũndũ ũcio no nginya ooragwo; ũcio nĩ mũuragani. Mũrihanĩria wa thakame no nginya alooraga mũuragani ũcio rĩria angĩmũtũnga.

²² “ No rĩrĩ, mũndũ angĩkorwo atarĩ na rũmena, na o rĩmwe athinĩkanie mũndũ ũngĩ kana amũikĩrie kĩndũ atekwenda,

²³ kana amũgũthĩrie ihiga rĩngĩmũuraga atekũmuona, nake mũndũ ũcio akue, no tondũ ti thũ yake na ningĩ ndaciĩre kũmũgera ngero-rĩ,

²⁴ hĩndĩ iyo kĩũngano kũu no nginya kĩmũtuithanie ciira na mũrihanĩria wa thakame kũringana na mawatho maya.

²⁵ Kĩũngano kũu no nginya kĩgitĩre mũndũ ũcio ũthitangĩrwo kũuragana kuuma kũrĩ mũrihanĩria wa thakame, na kĩmũcookie itũura rĩu inene rĩa kũũrwo rĩria oorĩre. Nake no nginya aikare kuo o nginya rĩria mũthĩnjĩri-Ngai ũria mũnene agaakua, o ũcio waitĩrĩrio maguta marĩa maamũre.

²⁶ “ No rĩrĩ, mũthitangwo ũcio ũraganĩte angĩgaathĩ nja ya itũura rĩu inene rĩa kũũrwo rĩria oorĩre,

²⁷ nake mũrihanĩria wa thakame amũkore na kũu nja ya itũura rĩu inene, mũrihanĩria ũcio wa thakame no oorage mũndũ ũcio mũthitange, na ndatuĩrwo ihĩtia rĩa kũuragana.

²⁸ Mũndũ ũcio mũthitange no nginya aikare thĩnĩ wa itũura rĩu rĩake inene rĩa kũũrwo o nginya rĩria mũthĩnjĩri-Ngai ũria mũnene agaakua; thuutha wa gĩkuũ kĩa mũthĩnjĩri-Ngai ũcio mũnene, no acooke gĩthaka-inĩ kĩria eegwatĩre.

²⁹ “ Maya nĩmo megũtuĩka mawatho manyu ma kũrũmagĩrwo hĩndĩ ciothe njiarwa-inĩ iria igooka, o kũria mũgaatũura.

³⁰ “ Mũndũ o wotho angĩuraga mũndũ no nginya alooragwo ta mũuragani, no no nginya hagĩe na ũira wa aira aingĩ. No gũtirĩ mũndũ o na ũ ũkooragwo nĩ ũndũ wa ũira wa mũndũ ũmwe.

³¹ “ Mũtikanamũkĩre indo cia gũkũura muoyo wa mũuragani, ũria wagĩrwo nĩ gũkua. Ti-itherũ ũcio no nginya ooragwo.

³² “ Mũtikanamũkĩre indo cia gũkũura muoyo wa mũndũ o wotho ũria ũũrĩre itũura inene rĩa kũũrwo, atĩ nĩguo mũmwĩtikĩrie acooke agatũre mũgũnda-inĩ wake mbere ya gĩkuũ kĩa mũthĩnjĩri-Ngai ũria mũnene.

³³ “ Mũtikanathaahie bũrũri ũria mũrĩ. Ũiti wa thakame nĩ ũthaahagia bũrũri, na horohio ndĩngĩrutĩrwo bũrũri ũria thakame irĩkĩtie gũitwo, tiga no irutĩrwo na thakame ya mũndũ ũcio wamũitire.

³⁴ Mũtikanathaahie bũrũri ũria mũtũuraga na kũria nĩ ndũuraga, nĩ ũndũ nĩ Jehova ndũuraga gatagatĩ ka andũ a Isiraeli. ”

36

Igai rĩa Airĩtu a Zelofehadi

¹ Atongoria a nyũmba cia mbarĩ ya Gileadi mũrũ wa Makiru, mũrũ wa Manase, arĩa maarĩ a mbarĩ cia njiaro cia Jusufu, nĩmathiire na makĩaria marĩ mbere ya Musa na atongoria arĩa matongoragia nyũmba cia andũ a Isiraeli.

² Makiuga atĩrĩ, “Rĩrĩa Jehova aathire mwathi wakwa aheane bũrũri ũtuĩke igai rĩa andũ a Isiraeli na ũndũ wa gũcuukĩra mĩtĩ-rĩ, Jehova nĩagwathire ũheane igai rĩa mũrũ wa ithe witũ Zelofehadi kũrĩ airĩtu ake.

³ Na rĩrĩ, mangĩkaahikio nĩ andũ a mũhĩrĩga iyo ĩngĩ ya andũ a Isiraeli, hĩndĩ iyo igai rĩa nĩrĩkeherio igai-inĩ rĩa maithe maitũ rĩonganĩrĩrio na igai rĩa mũhĩrĩga ũrĩa makaahikĩra. Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, gĩcunjĩ kĩa igai rĩrĩa twagaĩrwo nĩrĩkeherio.

⁴ Rĩrĩa mwaka wa Jubili wa andũ a Isiraeli ũgaakinya-rĩ, igai rĩa nĩrĩkonganiĩrĩrio na igai rĩa mũhĩrĩga ũrĩa makaahikĩra, narĩo igai rĩa rĩeherio kuuma kũrĩ igai rĩa mũhĩrĩga wa maithe maitũ.”

⁵ Nake Musa, kũringana na watho wa Jehova, agĩatha andũ a Isiraeli, akĩmeera atĩrĩ, “Ũguo mũhĩrĩga wa njiaro cia Jusufu ũroiga nĩ ũndũ wa kĩhooto.

⁶ Ũũ nĩguo Jehova athanĩte nĩ ũndũ wa airĩtu a Zelofehadi: No mahikĩre mũndũ o wotho ũrĩa mangĩendera, angĩkorwo mekũhika thĩnĩ wa mũhĩrĩga wa ithe wao.

⁷ Gũtirĩ igai thĩnĩ wa Isiraeli rĩkoima mũhĩrĩga ũmwe rĩtuĩke rĩa mũhĩrĩga ũngĩ, nĩgũkorwo Mũisiraeli o wotho nĩagatũũria gĩthaka kĩa mũhĩrĩga kĩa maagaire kuuma kũrĩ maithe mao ma tene.

⁸ Mũirĩtu o wotho ũkaagaya gĩthaka mũhĩrĩga-inĩ o wotho wa Isiraeli, no nginya ahikĩre mũndũ wa nyũmba ya mũhĩrĩga wa ithe, nĩgeetha Mũisiraeli o wotho atũũre enyĩĩĩre igai rĩa maithe.

⁹ Gũtirĩ igai rĩkoima mũhĩrĩga ũmwe rĩtuĩke rĩa mũhĩrĩga ũngĩ, nĩgũkorwo o mũhĩrĩga wa andũ a Isiraeli ũrĩtũũragia gĩthaka kĩa ũgaite.”

¹⁰ Nĩ ũndũ ũcio airĩtu acio a Zelofehadi magĩĩka o ta ũrĩa Jehova aathĩte Musa.

¹¹ Airĩtu a Zelofehadi, nĩo Mahala, na Tiriza, na Hogila, na Milika, na Noa, maahikĩrio nĩ ariũ a mũrũ wa nyina na ithe wao.

¹² Maahikĩre thĩnĩ wa mbarĩ cia njiaro cia Manase mũrũ wa Jusufu, narĩo igai rĩa rĩgĩĩkara mbarĩ-inĩ na mũhĩrĩga-inĩ wa ithe wao.

¹³ Macio nĩmo mawatho na matũĩro ma kũrũmĩrĩrwo marĩa Jehova aathire Musa eere andũ a Isiraeli marĩ kũu werũ wa Moabi hũgũrũrũ-inĩ cia Rũũ rwa Jorodani mũrĩmo ũrĩa ũngĩ wa Jeriko.

GŪCOOKERITHIA MAATHANI

Andũ a Isiraeli Gwathwo Moime Horebu

¹ Ūyũ nĩguo ūhoro ūria Musa aarĩrie andũ a Isiraeli othe kũu werũ-inĩ mwena wa irathĩro wa Rũũ rwa Jorodani, na kũu nĩkũo Araba, kũng'ethera Sufi, gatagatĩ ka Parani na Tofeli, na Labani, na Hazerothu na Dizahabu.

² (Kuuma Horebu* gũthiĩ Kadeshi-Barinea, kugerera njĩra ya kĩrĩma gĩa Seiru, nĩ rũgendo rwa mĩthenya ikũmi na ūmwe.)

³ Mwaka-inĩ wa mĩrongo ina kuuma andũ a Isiraeli moima bũrũri wa Misiri mũthenya wa mbere wa mweri wa ikũmi na ūmwe-rĩ, Musa akĩarĩria andũ a Isiraeli akĩmeera ūria wothe Jehova aamwathĩte ameere.

⁴ Ūndũ ūyũ wekĩkire thuutha wake gũkorwo atooretie Sihoni mũthamaki wa Aamori, ūria wathamakaga Heshiboni, na ningĩ nĩatooretie Ogu mũthamaki wa Bashani, ūria wathamakaga Ashitarothu arĩ kũu Edirei.

⁵ Musa arĩ kũu mwena wa irathĩro wa Rũũ rwa Jorodani bũrũri-inĩ wa Moabi, nĩambĩrĩrie gũtaarĩria ūhoro wa watho ūyũ, akiuga atĩrĩ:

⁶ Jehova Ngai witũ aatwĩrĩre tũrĩ kũu Horebu atĩrĩ, "Thinda rĩrĩa mũikarĩte kĩrĩma-inĩ gĩkĩ nĩrĩnganĩte.

⁷ Thariai kambĩ mũthiĩ bũrũri ūria ūrĩ irĩma wa Aamori; mũthiĩ kũrĩ ndũrĩrĩ iria ciothe iriganĩtie cia Araba, na irĩma-inĩ, na magũrũ-inĩ ma irĩma cia mwena wa ithũiro, na Negevu o na gũtwarana na hũgũrũrũ cia irĩa, gũthiĩ o nginya bũrũri wa Akaanani, o na kũu Lebanoni, o nginya rũũ rũria rũnene rwa Farati.

⁸ Atĩrĩrĩ, nĩndĩmũheete bũrũri ūyũ. Thiĩ kuo mwĩgwatĩre bũrũri ūcio Jehova eehĩtere na mwĩhĩtwa akiuga nĩakaũhe maithe manyu Iburahĩmu, na Isaaka, na Jakubu, o na aũhe njiaro ciao irĩa igooka thuutha wao."

Gũthuurwo gwa Atongoria

⁹ Hĩndĩ iyo ndaamwĩrĩre atĩrĩ, "Wĩra wa kũmũrorora nĩ mũritũ mũno, ndingũũhota ndĩ o nyiki.

¹⁰ Jehova Ngai wanyu nĩamũngĩhĩtie mũno nginya ūmũthĩ mũrĩ aingĩ o ta njata cia igũrũ.

¹¹ Jehova, o we Ngai wa maithe manyu, aromũngĩthia maita ngiri, na amũrathime o ta ūria eeranĩire!

¹² No rĩrĩ, ingĩhota atĩa gũkuua mathiĩna manyu, na mĩrigo yanyu, o na maciira manyu ndĩ o nyiki?

¹³ Thuurai andũ oogĩ, na amenyi maũndũ, o na atĩku kuuma kũrĩ mĩhĩrĩga yanyu ndĩmatue anene mamũrorage."

¹⁴ Inyuĩ mwanjookeirie atĩrĩ, "Ūndũ ūcio watua nĩ ūgwĩka nĩ mwega."

¹⁵ Nĩ ūndũ ūcio ngĩoya atongoria a mĩhĩrĩga yanyu, acio maarĩ oogĩ na atĩku, ngĩmatua a kũmwathaga, marĩ atongoria a ikundi cia andũ ngiri ngiri, na cia igana igana, na cia mĩrongo itano na cia ikũmi, matũke anene a mĩhĩrĩga.

¹⁶ Na nĩndathire atuihania ciira anyu ihinda-inĩ rĩu ngĩmeera atĩrĩ: Thikagĩrĩriai maciira gatagatĩ-inĩ ka ariũ a ithe wanyu, na mũmatuithanagie na kũhoo, kana nĩ ciira ūrĩ gatagatĩ ka Mũsiraeli na Mũsiraeli ūngĩ, kana Mũsiraeli na mũndũ wa kũngĩ.

¹⁷ Mũtikanathutũkanie mũgĩtwa ciira; thikagĩrĩriai andũ arĩa anene na arĩa anini o ūndũ ūmwe. Mũtikanetigĩre mũndũ o na ūrĩkũ, nĩgũkorwo ūtuanĩri ciira nĩ wa Ngai. Ndehagĩrai ciira ūria wothe wamũritũhira, na nĩndũũthikagĩrĩria.

¹⁸ Na hĩndĩ iyo ngĩmwĩra maũndũ mothe marĩa mwagĩrĩrwo nĩ gwĩka.

Athigaani Gũtũmwo

¹⁹ Ningĩ o ta ūria Jehova Ngai witũ aatwathire-rĩ, nĩtwoimire Horebu, tũgĩthiĩ twerekeire bũrũri ūria ūrĩ irĩma wa Aamori tũtuũkanĩrie werũ-inĩ ūcio mũnene na wa gwĩtigĩrwo, o ūcio mweyoneire, na nĩ ūndũ ūcio tũgĩkinya Kadeshi-Barinea.

²⁰ Hĩndĩ iyo ngĩmwĩra atĩrĩ, "Nĩmũkinyĩte bũrũri ūria ūrĩ irĩma wa Aamori, ūria Jehova Ngai witũ aratũhe.

* 1:2 Kĩrĩma kĩa Horebu kioĩkaine na rĩitwa rĩngĩ ta Kĩrĩma gĩa Sinai.

21 Atĩrĩrĩ, Jehova Ngai wanyu nĩamũheete bũrũri ũcio. Ambatai mũthiĩ mũwĩgwaĩre ũtuĩke wanyu, o ta ũria Jehova Ngai wa maithe manyu aamwĩrĩre. Mũtikametĩgĩre; kana mukue ngoro.”

22 Ningĩ inyuĩ, inyuothe mũgũka harĩ nĩ mũkĩnjĩra atĩrĩ, “Reke tũtũme andũ mathiĩ mbere iitũ magatũthigaaĩre bũrũri ũcio, matũcookerie ũhoru ũkonii njĩra irĩa twagĩrĩro kũgerera na matũũra marĩa tũgũkora.”

23 Riciĩria rĩu ngĩona rĩ-rĩega; nĩ ũndũ ũcio ngĩthuura andũ ikũmi na eerĩ thĩĩnĩ wanyu, o mũhĩrĩga hakiuma mũndũ ũmwe.

24 Makiumagara makĩambata bũrũri ũcio, wa irĩma, magĩkinya Gĩtuamba kĩa Eshikoli na magĩtuĩra ũhoru wakĩo.

25 Nĩmakuire matunda mamwe ma bũrũri ũcio, magĩtũherehere, na magĩtũcookeria ũhoru atĩrĩ, “Bũrũri ũcio Jehova Ngai witũ araatuĩhe nĩ mwega.”

Ūremi wa Gũũkĩrĩra Jehova

26 No inyuĩ mũtiendaga kwambata mũthiĩ kuo; nĩ mwaremeire rĩathani rĩa Jehova Ngai wanyu.

27 Mũkĩnugunĩka mũrĩ thĩĩnĩ wa hema cianyu, mũkiuga atĩrĩ, “Jehova nĩatũthũire; nĩkĩo aatũrutire bũrũri wa Misiri oke atũneane moko-inĩ ma Aamori nĩguo matũniine.

28 Tũngĩgĩthiĩ na kũ? Ariũ a ithe witũ nĩmatũmĩte tũrwo nĩ hinya tondu maroiga atĩrĩ, ‘Andũ acio marĩ na hinya gũtũkĩra, na nĩ araihu kũrĩ ithuĩ; matũũra mao nĩ manene mũno, na mairigĩrwo na thingo ikinyĩte o matu-inĩ. O na nĩtũronire ariũ a Anaki† kuo.’ ”

29 Nĩ na nĩ ngĩmwĩra atĩrĩ, “Mũtikamake, na mũtikametĩgĩre.

30 Jehova Ngai wanyu, ũria ũrathĩĩ amũtongoretie, nĩekũmũrũrĩra, o ta ũria aamũrũrĩre kũu bũrũri wa Misiri mũkĩĩonagĩra na maitho manyu,

31 na kũu werũ-inĩ kũu nĩmuonire Jehova Ngai wanyu ũria aamũtwaraga amũkuuĩte, o ta ũria mũndũ athĩaga akuuĩte mũriũ, akĩmũkuua kũrĩa guothe mwagereire nginya mũgĩkinya gũkũ.”

32 No o na muonete ũguo-rĩ, mũtiigana kwĩhoka Jehova Ngai wanyu,

33 ũria wathĩiiga amũtongoretie mũrĩ rũgendo-inĩ rwanyu arĩ gĩtugĩ-inĩ kĩa mwaki ũtukũ, na arĩ itu-inĩ mũthenya, na akamũcaragĩria kũrĩa mũngĩamba hema o na akamuonagia njĩra irĩa mũkũgera.

34 Rĩrĩa Jehova aaguire ũria mwoigire, akĩrakara na akĩhĩta, akiuga atĩrĩ:

35 “Gũtirĩ mũndũ o na ũmwe wa rũciaro rũrũ rwaganu ũkoona bũrũri ũcio mwega ũria ndehĩtĩre atĩ nĩngauĩhe maithe manyu ma tene,

36 tĩga o Kalebu mũrũ wa Jefune. Niakawona, na nĩngamũhe bũrũri ũcio aakinyĩte na magũrũ make, marĩ na njĩaro ciake, tondu nĩarũmĩrĩre Jehova na ngoro yake kũna.”

37 O na nĩ Jehova nĩandakarĩre akĩnjĩra atĩrĩ, “O nawe ndũgatoonya bũrũri ũcio.

38 No ndungata yaku, Joshua mũrũ wa Nuni nĩakaũtoonya. Mũmagĩrĩre, tondu nĩwe ũgaatongoria Isiraeli mathiĩ makaũgae.

39 Na rĩrĩ, andũ anyu arĩa anĩni arĩa mwoigire atĩ nĩmagatahwo, na ciana cianyu o icio itakũuranĩte wega na ũuru, nĩgatoonya bũrũri ũcio. Nĩngauĩheana kũrĩ o, nao megwaĩre ũtuĩke wao.

40 No inyuĩ-rĩ, hũndũkai, mumagare mũthiĩ na njĩra ya werũ-inĩ mũrorete Iria Itune.”

41 Hĩndĩ iyo mũkĩnjookeria atĩrĩ, “Nĩtũhĩĩrĩre Jehova. Nĩtũkwambata tũkarũe, o ta ũria Jehova Ngai witũ aatwathĩte.” Nĩ ũndũ ũcio inyuĩ inyuothe o mũndũ o mũndũ akĩĩoha indo ciake cia mbaara, mwĩciĩrĩtĩe atĩ nĩ ũndũ mũhũthũ kwambata mũthiĩ bũrũri ũcio ũrĩ irĩma.

42 No Jehova akĩnjĩra atĩrĩ, “Meere ũũ, ‘Tĩgai kwambata mũkarũe, tondu ndĩgũkorwo hamwe na inyuĩ. Nĩmũgũtoorio nĩ thũ cianyu.’ ”

43 Nĩ ũndũ ũcio na nĩ ngĩmwĩra, no mũtiigana kũnjĩgua. Nĩmwaremeire watho wa Jehova, na nĩ ũndũ na rũnano rwanyu mũkĩambata mũgĩthiĩ bũrũri ũcio ũrĩ irĩma.

44 Nao Aamori arĩa maatũruga kũu irĩma-inĩ makĩmũtharĩkĩra, makĩmũingata ta mĩrumbĩ ya njũkĩ, nao makĩmũhũra kuuma Seiru o nginya Horoma.

45 Mwacookire mũgũka mũkĩrĩraga mbere ya Jehova, no ndaigana kũrũmbũiya kĩrĩro kĩanyu, na akĩrega kũmũthikĩrĩra.

46 Na nĩ ũndũ ũcio mũgũkara kũu Kadeshi matukũ maingĩ, ihinda rĩu rĩothe mwaĩkarire kuo.

† 1:28 Aanaki nĩo maatũruga Kaanani, na nĩo magwetetwo ta marimũ ma andũ.

2

Küürüura Werü-ini

¹ Thuutha ücio tükihündüka, tükiumagara türorete na werü-ini, tügithii na njira iria yerekeire Iria Itune, o ta uria Jehova anjirite. Tükürüura бүрүри ücio üri irima wa Seiru ihinda iraya.

² Nake Jehova agicooka akinjira atiri,

³ “Nimürürite бүрүри üyü üri irima ihinda ria küigana; riu garürukai mürorete mwena wa gathigathini.

⁴ Atha andü, ümeere atiri: ‘Muri hakuhi gütuikaniria бүрүри wa ariu a ithe wanyu, njiaro cia Esaü, aria matüraga Seiru. Nimekümwätigira, no inyuü mwimenyererei müno.

⁵ Mütikamoogite niguu mürue, nigukorwo ndikümühe бүрүри wao o na hanini, o na handü mungikinyithia kügürü. Niheete Esaü бүрүри ücio üri irima wa Seiru ütuike wake mwene.*

⁶ Irio iria müriifaga na maai maria müriinyuuga mümarihaga na betha.’”

⁷ Jehova Ngai wanyu niamürathimite wira-ini wothe wa moko manyu. Niamüenyereire rügendu-ini rwanyu werü-ini üyü münene. Mïaka iyo mirongo ina ithirite, Jehova Ngai wanyu akoretwo hamwe na inyuü, na mütiri mwaga kindü o na ki.

⁸ Ni ündü ücio tügikhütükira küu kwa ariu a ithe witü, njiaro cia Esaü, acio maatüre küu Seiru. Nitwatigire barabara ya güthii Araba iria yumite Elathu na Ezioni-Geberi, tükinyiita barabara ya werü ya güthii Moabi.

⁹ Ningi Jehova akinjira atiri, “Ndügathinie andü a Moabi kana ümogite niguu mürue, nigukorwo ndikümühe бүрүри wao o na hanini. Nindikitie küheana Ari küri njiaro cia Loti gütuike igai rïao.”

¹⁰ (Aemi nio maatüraga kuo tene, andü maarü hinya na aingü müno, na makaraiha ta ariu a Anaki.

¹¹ O nao andü acio maatütwo Arefai, o ta Anaki, no andü a Moabi maameetaga Aemi.

¹² Aahori tene maatüraga Seiru, no njiaro cia Esaü ikimarutürü, makiuma kuo. Njiaro cia Esaü ikiniina Aahori, ikimeeheria mbere yao, na magitüura kuo ithenya rïao, o ta uria andü a Isiraeli meekire бүрүри-ini uria Jehova aamaheire megwatüre ütuike wao.)

¹³ Nake Jehova akiuga atiri, “Riu ükrai müringe Kïanda gia Zeredi.” Ni ündü ücio tügikiringa karüü kau.

¹⁴ Mïaka mirongo itatü na inana nyathirire kuuma hindü iria tuoimire Kadesh-Barinea nginya riria twaringire Kïanda küu gia Zeredi. Ihinda-ini riu rüciaro ruothe rwa andü aria maathiaga ita rügikorwo rüthirite küu kambü-ini, o ta uria Jehova aamerite na mwihitwa.

¹⁵ Guoko kwa Jehova ni kwamokirire nginya hindü iria aamaniire biü, magithira küu kambü-ini.

¹⁶ Na riri, riria mündü wa müthia gatagati-ini ka andü acio aria maathiaga ita aakuire-ri,

¹⁷ Jehova akinjira atiri,

¹⁸ “Ümüthi nümükhütükira Ari, бүрүри-ini wa Moabi.

¹⁹ Mwakinya küri Aamoni, mütikamathinie kana mümoogite niguu mürue, nigukorwo ndikümühe бүрүри o na ümwe wa Aamoni. Nindüheanite küri njiaro cia Loti ütuike igai rïao.”

²⁰ (O nago ücio watütwo ta бүрүри wa Arefai, aria matürite kuo, no Aamoni maametaga Azamuzumi.

²¹ Maarü andü marü hinya na aingü na makaraiha ta Aanaki. Jehova niamaniire makieherera Aamoni, nao makimaingata magitüura kuo ithenya rïao.

²² Üguo noguo Jehova eekire njiaro cia Esaü aria maatürite Seiru, hindü iria aaniire Aahori mehere mbere yao. Nïmamarutürü, na nio matüraga kuo ithenya rïao nginya ümüthi.

²³ Nao Aavi aria maatüraga tütüura-ini güthii o nginya Gaza, nïmaniirwo ni Akafitori aria moimite Kafitori, nao magitüura kuo ithenya rïao.)

Sihoni Müthamaki wa Heshiboni Kühootwo

* 2:5 Andü a Edomu, na a Moabi, na a Amoni nïmahutanitie na andü a Isiraeli, na Ngai nïamaheete бүрүри wa gütüura.

²⁴ “Umagarai muringe Kĩanda kĩa Arinoni. Na atĩrĩ, nĩneanĩte Sihoni ũrĩa, Mũamori mũthamaki wa Heshiboni, na bũrũri wake moko-inĩ manyu. Ambĩrĩriai kũrũa nake, mwĩgwaĩre bũrũri ũcio.

²⁵ Mũthenya ũyũ wa ũmũthĩ nĩngwambĩrĩria gũtũma andũ a ndũrĩrĩ ciothe iria itũire gũkũ thĩ inyiitwo nĩ guoya na kĩmako nĩ ũndũ wanyu. Ciaigua ũhoro wanyu nũikũinaina na inyiitwo nĩ kigĩrĩko kĩnene nĩ ũndũ wanyu.”

²⁶ Tũrĩ werũ-inĩ wa Kedemothu nĩndatũmire andũ kũrĩ Sihoni mũthamaki wa Heshiboni ngĩmũũria tũgĩe na thayũ, na ngĩmwĩra atĩrĩ,

²⁷ “Twĩtikĩrie tũtuĩkanĩrie bũrũri waku. Tũkũrũmĩrĩra barabara ĩria nene tũtikwahũka na mwena wa ũrĩo kana wa ũmotho.

²⁸ Twenderie irio cia kũrĩa na maaĩ ma kũnyua, tũrĩhe na betha. No rĩrĩ, ũtwĩtikĩrie tũtuĩkanĩrie kũu na magũrũ,

²⁹ o ta ũrĩa njiaro cia Esaũ iria itũũraga Seiru, na andũ a Moabi arĩa matũũraga Ari maatwĩkire, nginya tũringe Rũũ rwa Jorodani tũkinye bũrũri ũrĩa Jehova Ngai witũ araatũhe.”

³⁰ No Sihoni mũthamaki wa Heshiboni nĩaregire tũtuĩkanĩrie kuo. Nĩgũkorwo Jehova Ngai wanyu nĩatũmire roho wake ũng’athie, na akĩũmia ngoro yake, nĩgeetha amũneane moko-inĩ manyu, o ta ũrĩa ekĩte rĩu.

³¹ Jehova akĩnjĩra atĩrĩ, “Nĩndambĩrĩria kũneana Sihoni na bũrũri wake kũrĩ inyuĩ. Ambĩrĩriai kũmahũura mũmatoorie, nĩgeetha mwĩgwaĩre bũrũri ũcio wake.”

³² Hĩndĩ ĩria Sihoni oimagarire na mbũtũ yake yotho nĩguo acemanie na ithuĩ mbaara-inĩ kũu Jahazu,

³³ Jehova Ngai witũ nĩamũneanire moko-inĩ maitũ na ithuĩ tũkĩmũhũura, tũkĩmũũraga hamwe na ariũ ake na mbũtũ yake yotho.

³⁴ Hĩndĩ ĩyo tũkĩnyĩita matũũra make mothe tũkĩmaananga biũ, o na tũkĩniina arũme, na andũ-a-nja, o na ciana. Tũtiatigirie mũndũ o na ũmwe.

³⁵ No mahiũ na indo iria twaatahire kuuma matũũra macio twanyiitire nĩtweyoeire tũgĩthĩ nacio.

³⁶ Kuuma Aroeri mũthia-inĩ wa kĩaanda kĩa Arinoni, na kuuma itũũra rĩrĩa rĩarĩ kĩaanda-inĩ kũu, nginya o Gileadi, gũtirĩ itũũra o na rĩmwe rĩatũkĩrĩrie hinya. Jehova Ngai witũ nĩaneanire matũũra mothe kũrĩ ithuĩ.

³⁷ No kũringana na watho wa Jehova Ngai witũ, mũtiigana gũkuhĩrĩria bũrũri o na ũrĩkũ wa Aamoni, kana mũgĩkuhĩrĩria bũrũri ũrĩa wariganĩtie na Rũũ rwa Jaboku, o na kana bũrũri ũrĩa ũthiũrũrũkĩrie matũũra marĩa marĩ ĩrĩma-inĩ.

3

Ogu Mũthamaki wa Bashani Kũhootwo

¹ Nĩtwacookire tũkĩgarũrũka na tũkĩambata na njĩra tũrorete Bashani, nake Ogu mũthamaki wa Bashani akũmagara na mbũtũ ciake ciothe cia ita oke ahũũrane na ithuĩ kũu Edirei.

² Nake Jehova akĩnjĩra atĩrĩ, “Ndũkamwĩtigire, nĩ ũndũ nĩndĩmũneanĩte hamwe na mbũtũ ciake ciothe cia ita na bũrũri wake moko-inĩ maku. Mwĩke o ũrĩa wekire Sihoni mũthamaki wa Aamori, ũrĩa waathanaga Heshiboni.”

³ Nĩ ũndũ ũcio Jehova Ngai witũ akĩneana Ogu mũthamaki wa Bashani moko-inĩ maitũ na mbũtũ yake yotho. Tũkĩmooraga na tũtiatigirie mũndũ o na ũmwe.

⁴ Ihinda-inĩ rĩu tũkĩmatunya matũũra mao mothe. Gũtirĩ itũũra o na rĩmwe rĩa matũũra mao mĩrongo ĩtandatũ tũtaamatunyire, marĩa maarĩ bũrũri-inĩ ũcio wothe wa Arigobu, ũthamaki-inĩ wa Ogu kũu Bashani.

⁵ Matũũra macio mothe maarĩ mairigire na hinya, na thingo ndaaya na igũrũ, na ihingo ciarĩ na mĩgũlko, na ningĩ no kwarĩ tũtũura tũingĩ tũtaarĩ tũirigire.

⁶ Nĩtwamanangire biũ, o ta ũrĩa tweekite Sihoni mũthamaki wa Heshiboni, tũkĩananga matũũra mothe manene, o na tũkĩniina arũme na andũ-a-nja o na ciana.

⁷ No mahiũ mothe na indo iria twatahire kuuma matũũra macio mao manene nĩtwacioire tũgĩthĩ nacio.

⁸ Nĩ ũndũ ũcio ihinda-inĩ rĩu nĩtwatunyanire bũrũri ũrĩa warĩ irathĩro rĩa Rũũ rwa Jorodani, kuuma kũrĩ athamaki acio eerĩ a Aamori, naguo uumĩte kĩaanda kĩa Arinoni nginya kĩrĩma-inĩ kĩa Herimoni.

⁹ (Kĩrĩma kĩa Herimoni gũtagwo Sirioni nĩ Asidoni; nao Aamori magũitaga Seniru.)

¹⁰ Nĩtwatahire matũũra mothe marĩa maarĩ kũndũ kwaraganu, na Gileadi guothe, na Bashani guothe, o nginya Saleka na Edirei, matũũra ma kũrĩa Ogu aathanaga kũu Bashani.

11 (No Ogu müthamaki wa Bashani wiki watigarire harī matigari ma Arefai. Gītanda gīake kīarī gīa cuuma, na kīarī na ūraihi wa makīria ma buti ikūmi na ithatū,* na warīi wa buti ithathatū.† Gītanda kīu kīrī o kīu Raba kwa Aamoni.)

Kūgayania Būrūri

12 Naguo būrūri ūria twatunyanire hīndī iyo-rī, nīndagaāire andū a Rubeni na a Gadi būrūri ūria warī gathigathini wa Aroeri kūnyiitana na kīanda kīa Arinoni, hamwe na nuthu ya būrūri ūria ūrī irīma wa Gileadi, o hamwe na matūūra makuo.

13 Nakuo kūrīa kūngī guothe gwatigaire kūu Gileadi o na Bashani guothe, kūrīa Ogu aathanaga, ngīkūhe nuthu ya mūhīrīga wa Manase. (Būrūri wothē wa Arigobu kūu Bashani hīndī īmwe wetagwo būrūri wa Arefai.

14 Jairu, wa rūciaro rwa Manase, nīegwatīire būrūri wothē wa Arigobu o nginya mūhaka-inī wa Ageshuru na Amaakathi; nakuo gūgūtanio nake, nī ūndū ūcio Bashani gwītagwo Havothu-Jairu o nginya ūmūthī.)

15 Na nīndaheanire Gileadi kūrī Makiru.

16 No andū a Rubeni na a Gadi ndaamaheire būrūri ūria uumīte Gileadi ūgaikūrūka nginya kīanda kīa Arinoni (mūhaka warī gatagatī ga kīanda kīu), ūgacooka ūgakinya rūū-inī rwa Jaboku, arī ruo mūhaka wa Aamoni.

17 Mūhaka wakuo wa mwena wa ithūiro warī Rūūi rwa Jorodani kūu Araba, kuuma Kinerethu nginya Iria-inī rīa Araba (nīrīo Iria rīa Cumbī), mūhuro wa iharūrūka cia Pisiga.

18 Hīndī iyo nīndamwathire ngīmwrīa atīrī, “Jehova Ngai wanyu nīamūheete būrūri ūyū mūwīgwatīre. No andū anyu arīa marī na hīnya, arīa meeohete indo cia mbaara, no nginya maringe mūrīmo ūria ūngī mbere ya andū a Isiraēli arīū a ithe wanyu.

19 No rīrī, atumia anyu, na ciana cianyu, o na ūhiū wanyu (nīnjūūi nī mūrī na ūhiū mūingī) no maikare matūūra-inī marīa ndīmūheete,

20 nginya rīrīa Jehova akaahe arīū a thoguo ūhurūko ta ūria amūheete inyuī, nao makorwo meyoēire būrūri ūria Jehova Ngai wanyu ekūmahe, mūrīmo ūria ūngī wa Rūūi rwa Jorodani. Thuutha ūcio-rī, o mūndū wanyu no acooke handū harīa ndīmūheete mwīgwatīre hatūike hanyu.”

Musa Kūgirio Kūringa Rūūi rwa Jorodani

21 Ningī ngīatha Joshua ngīmwrīa atīrī: “Nīwīoneire na maitho maku ūria wothē Jehova Ngai wanyu ekīte athamaki acio eerī. Ūguo noguo Jehova ageeka mothamaki marīa mothe marī kūndū kūu mūrathī.

22 Ndūkanametigīre; Jehova Ngai wanyu nīwe ūrīmūrūagīrīra.”

23 Hīndī iyo nīndathathire Jehova ngīmwrīa atīrī:

24 “We Mwathani Jehova, nīwambīrīrie kuonia ndungata yaku ūnene waku na hīnya wa guoko gwaku. Nī ūndū-rī, nī ngai irīkū igūrū kana thī īngīka cīko cia hīnya ta iria wee wīkaga?

25 Reke nīnge kūndū kūu mūrīmo wa Rūūi rwa Jorodani ngeyonere būrūri mwega, būrūri ūcio mwega ūrī irīma o na būrūri wa Lebanoni.”

26 No nī ūndū wanyu-rī, Jehova nīandakarīire na ndangīathikīrīrie. Jehova akiuga atīrī, “Reke ūhorō ūcio ūkīnye hau, ndūkanjarīrie rīngī ūndū wīgī ūhorō ūcio.

27 Ambata gacūmbīrī ga kīrīma kīa Pisiga wīrorere mwena wa ithūiro, na wa gathigathini, na wa gūthini, o na wa irathīro. Wīrorere būrūri ūcio na maitho maku, nī ūndū ndūkūringa rūūi rūrū rwa Jorodani.

28 No rīrī, taara Joshua, na ūmūmīrīrie, na ūmwīkīre hīnya, nīgūkorwo nīwe ūgaatongoria andū aya maringe mathīi mūrīmo ūria ūngī, na atūme magae būrūri ūcio ūkuona.”

29 Nī ūndū ūcio tūgīkara kūu gītuamba-inī hakuhī na Bethi-Peori.

4

Andū a Isiraēli Gwathwo Maathīkīre Jehova

1 Atīrīrī, inyuī andū a Isiraēli, iguai watho wa kūrūmīrīrwo, na mawatho marīa ngūmūruta. Marūmagīrīrie nīgeetha mūtūire muoyo na nīguo mūthīi mūtoonye mwīgwatīre būrūri ūria Jehova Ngai wa maitho manyu aramūhe.

2 Mūtikanongerere ūria ngūmwatho kana mūrutarute, no rūmagiai maithani ma Jehova Ngai wanyu marīa ngūmūhe.

* 3:11 nī ta mita 4 † 3:11 nī ta mita īmwe na robo ithatū (1:75)

³ Nîmweyoneire na maitho manyu ūrîa Jehova eekire kûu Baali-Peori. Jehova Ngai wanyu nîaniinire gatagatî-inî kanyu ūrîa wothe warûmagîrîra Baali ya Peori,

⁴ no arîa othe anyu maarûmîrîre Jehova Ngai wanyu, marî muoyo nginya ūmûthî.

⁵ Atîrîrî, nîndîmûrutîte watho wa kûrûmîrîrwo, na mawatho ta ūrîa Jehova Ngai wakwa aanjathire, nîgeetha mûmarûmagîrîre bûrûri-inî ūcio mûgûtoonya mûwîgwatîre.

⁶ Menyagîrîrai maathani macio wega, nîgûkorwo ūguo nîguo ūkoonania ūgî na ūmenyo wanyu kûrî ndûrîrî iria irîguaga ūhoru wa watho ūyû wa kûrûmîrîrwo, ciugage atîrî, "Ti-itherû rûrîrî rûrû rûnene nî rûgî na nî andû marî na ūmenyo wa maündû."

⁷ Nî rûrîrî rûrîkû rûngî rûnene ūû, rûrî na ngai ciao irî hakuhî nao ta ūrîa Jehova Ngai witû akoragwo hakuhî na ithuî rîrîa rîothe tûkûmûhooya?

⁸ Nîngî nî rûrîrî rûrîkû rûngî rûnene ūû rûrî na watho wa kûrûmîrîrwo, na mawatho ma kîhooto ta maya ndîramûhe ūmûthî?

⁹ Mwîmenyererei, na mûkare mwîguîte nîgeetha mûtikanariganîrwo nî maündû marîa muonete na maitho manyu, kana mûreke mehere ngoro-inî cianyu matukû marîa mothe mûgûtûura muoyo. Marutagei ciana cianyu o na ciana cia ciana cianyu iria igooka thuutha.

¹⁰ Rîrîkanai mûthenya ūrîa mwarûgamire mbere ya Jehova Ngai wanyu kûu Horebu, rîrîa anjîrîre atîrî, "Cookanîrîria andû mbere yakwa nîguo maigue ciugo ciakwa, nîgeetha mamenye kwîndîgîra rîrîa rîothe megûtûura muoyo bûrûri ūcio, na marute ciana ciao maündû macio."

¹¹ Nîmwakuhîrîrie na mûkîrûgama magûrû-inî ma kîrîma hîndî îrîa kîarîrîmbûkaga mwaki wakinyîte o igûrû, gûkîgîa na matu mairû na nduma ndumanu.

¹² Hîndî îyo Jehova nîamwarîrie arî thîinî wa mwaki ūcio. Nîmwaiguire mûgambo, no gûtirî kindû muonire; mûgambo noguo warî ho.

¹³ Nîamûmenyithirie ūhoru wa kîrîkanîro gîake, na nîmo Maathani marîa Ikûmi, marîa aamwathire mûrûmagîrîre, na agîcooka akîmaandîka ihengere-inî igîrî cia mahîga.

¹⁴ Na rîrî, Jehova nîanjathire o ihinda rîu ndîmûrute watho ūcio wa kûrûmagîrîrwo, o na mawatho marîa mûrîrûmagîrîra mûrî bûrûri ūcio mûrîringa Rûû rwa Jorodani mûkawîgwatîre.

Kûgîrio Kûhooya Mûhianano

¹⁵ Mûthenya ūrîa Jehova aamwarîrie o kûu Horebu arî thîinî wa mwaki, mûtionire mûhianîre o na ūrîkû. Nî ūndû ūcio mwîmenyagîrîrei mûno,

¹⁶ nîgeetha mûtikanethûkie na gwîthondekera mûhianano mûicûhie, mûhiano wa kindû o gîothe, ūthondeketo ūrî mûhianîre wa mündû mûrûme kana wa mündû-wan-ja,

¹⁷ kana wa nyamû o yothe îrî gûkû thî, kana wa nyoni o yothe îrîa yûmbûkaga rîera-inî,

¹⁸ kana mûhianîre wa nyamû o na îrîkû îtambaga thî, kana mûhianîre wa thamaki o na îrîkû îrîa îrî maaî-inî marîa marî mûhuro wa thî.

¹⁹ Na rîrîa mwarora igûrû, muona rîua, kana mweri na njata, arî cio mbûtû ciothe cia igûrû, mûtikanaguucîrîrio mûciinamîrîre, kana mûhooe indo iria Jehova Ngai wanyu aagaîre ndûrîrî iria ciothe irî gûkû thî.

²⁰ No inyuî-rî, Jehova nîamûrutire icua-inî rîu rîa gûtwekia igera akîmûruta bûrûri wa Mîsiri, nîgeetha mûtuïke andû ake kîumbe, o ta ūrîa mûtarîrî rîu.

²¹ Jehova nîandakarîre nî ūndû wanyu, na akîhîta na mwîhîtwa akiuga atî ndikaringa Rûû rwa Jorodani, ndonye bûrûri ūcio mwega ūrîa Jehova Ngai wanyu aramûhe ūrî igai rînyu.

²² Nîi ngaakuîra bûrûri ūyû; ndikaringa Rûû rwa Jorodani; no inyuî mûkirie kûringa mûrîmo ūrîa ūngî mwîgwatîre bûrûri ūcio mwega.

²³ Mwîmenyererei mûtikanariganîrwo nî kîrîkanîro kîa Jehova Ngai wanyu kîrîa aarîkanîre na inyuî; mûtikanethondekere mûhianano wa kindû o gîothe kîrîa Ngai akaananîtie.

²⁴ Nîgûkorwo Jehova Ngai wanyu nî mwaki ūniinanaga, na nî Ngai ūrî ūru.

²⁵ Thuutha wa kûgîa na ciana, o na ciana cia ciana cianyu, na mûkorwo mûtûurîte bûrûri ūcio ihinda iraya, mûngîgacooka mwîthûkie mwîthondekere mûhianano mûicûhie wa mûthemba o na ūrîkû, na mwîke maündû mooru maitho-inî ma Jehova Ngai wanyu, mûtûme arakare-rî,

²⁶ ümüthĩ ndeeta igürü na thĩ ituĩke aira atĩ nĩmükaniinwo o narua kuuma бүрүри үcio мүраринга Rүüi rwa Jorodani мүkawigwatĩre. Mütigatüüra күндү күү ihinda iraaaya na hatirĩ nганja nĩ мүkaaniinwo.

²⁷ Jehova nĩakamüharagania күrĩ andü a ndürĩrĩ, na no andü anini anyu magaatigara gatagati-inĩ ka ndürĩrĩ iria Jehova akaamüharaganĩria.

²⁸ Mүri kүү, nĩmүkahooyaga ngai ithondeketwo nĩ andü cia mĩti na cia mahiga, o iria itangĩhota kuona, kana ciigue, kana irĩe, o na kana ciigue мүrukĩ.

²⁹ No мүngĩgaacaria Jehova Ngai wanyu мүri kүү, nĩmүkamuoona, angĩkorwo nĩmүkamүrongoria na ngoro cianyu ciothe na muoyo wanyu wothe.

³⁰ Rĩria мүgaakorwo мүri mathĩna-inĩ na maүndү maya mothe mekĩke күrĩ inyuĩ, nĩmүgacookerera Jehova Ngai wanyu na мүmwathĩkĩre matukü-inĩ ma thuutha.

³¹ Nĩgүkorwo Jehova Ngai wanyu nĩ Ngai үri-tha; ndakamütiganĩria, kana amүniine, kana ariganĩrwo nĩ kĩrĩkanĩro gĩake na maithe manyu ma tene kĩria aarĩkanĩire nao na mwĩhitwa.

Jehova nĩwe Ngai

³² Na rĩri, үriai үhoro wa matukü marĩa mahĩtuku, o marĩa maarĩ mbere yanyu, kuuma мүthenya үria Ngai ombire мүndү гүкү thĩ; үriai kuuma гĩturi kĩmwe kĩa igürü nginya kĩria kĩngĩ. Nĩ күrĩ kwahaana үndү мүnene ta үyү, kana nĩ күrĩ kwaiguika үndү үngĩ taguo?

³³ Nĩ күrĩ andü angĩ marĩ maigua мүgambo wa Ngai akĩaria arĩ thĩini wa mwaki, ta үria inyuĩ мүiguite, na magatüüra muoyo?

³⁴ Nĩ күrĩ ngai yanageria kwĩyoera rүriрĩ irүrutite thĩini wa rүria rүngĩ, na үndү wa magerio, na күringa ciama, na morirү, na күhүürana mbaara, na gwika maүndү na njara irĩ na hinya na guoko гүtambүrүkĩtio; o na kana ciiko ingĩ nene na cia gwĩtigirwo ta maүndү marĩa mothe Jehova Ngai wanyu aamwĩkĩire kүү бүрүри wa Misiri мүkĩionagĩra na maitho?

³⁵ Muonirio maүndү macio nĩgeetha мүmenye atĩ Jehova nĩwe Ngai; tiga o we wiki гүtirĩ үngĩ.

³⁶ Niatүmire мүigue мүgambo wake kuuma igürü nĩguo amүrute. Nakuo thĩ akĩmuonia mwaki wake мүnene, na мүkĩigua ciugo ciake ikiuma mwaki-inĩ үcio.

³⁷ Tondү nĩendeete maithe manyu ma tene, na agĩthuura njiaro iria igooka thuutha wao, nĩamүrүtire бүрүри wa Misiri na hinya мүnene, na agĩtwarana na inyuĩ,

³⁸ nĩgeetha amүingatĩre ndürĩrĩ nene na irĩ hinya күmүkĩra, amүrehe бүрүри wacio, amүhe guo үtuĩke igai rĩanyu, ta үria гүtarĩ ümüthĩ.

³⁹ Menyai na мүnyiite na ngoro cianyu үmüthĩ atĩ Jehova nĩwe Ngai kүү igürü na гүкү thĩ. Gүtirĩ үngĩ.

⁴⁰ Rүmiai watho wake wa күrүmĩrĩrwo na maathani make marĩa ngүmүhe үmüthĩ, nĩgeetha muonage maүndү mega inyuĩ ene na ciana cianyu iria igooka thuutha wanyu, na nĩguo мүtүüre matukü maingĩ бүрүри үria Jehova Ngai wanyu ekүmүhe nginya tene.

Matüüra Manene ma Kүürĩra

⁴¹ Hĩndi iyo Musa akĩamүra matüüra matatү manene mwena wa irathĩro wa Jorodani, ⁴² marĩa мүndү o na үrĩkү үragĩte мүndү angĩorĩire angĩkorwo oragite мүndү wa itүüra riake atathugundite, na atarĩ na rүthүüro. Nĩangĩorĩire itүüra rĩmwe rĩa macio ahonokie muoyo wake.

⁴³ Matüüra macio nĩmo maya: Bezeri kүү werү-inĩ үria mwaraganu, nĩ үndү wa andü a мүhĩrĩga wa Rubeni; na Ramothu kүү Gileadi, nĩ үndү wa andü a мүhĩrĩga wa Gadi; na Golani kүү Bashani, nĩ үndү wa мүhĩrĩga wa Manase.

Kĩambĩrĩria gĩa Kүrutana Watho

⁴⁴ Üyү nĩguo watho үria Musa aaheire andü a Isiraeli maүrүmagĩrĩre.

⁴⁵ Ici nĩcio irĩkanĩro na watho wa күrүmĩrĩrwo, na mawatho marĩa Musa aamaheire rĩria moimire бүрүри wa Misiri,

⁴⁶ na maarĩ гĩtuamba-inĩ гүkuhĩ na Bethi-Peori, irathĩro rĩa Rүüi rwa Jorodani, бүрүри-inĩ wa Sihoni мүthamaki wa Aamori, үria waathanaga Heshiboni, nĩwe wahootirwo nĩ Musa na andü a Isiraeli hĩndi irĩa moimaga бүрүри wa Misiri.

⁴⁷ Nĩmegwatĩire бүрүри wake na makĩgwatĩra бүрүри wa Ogu мүthamaki wa Bashani, athamaki acio eerĩ a Aamori a kүү irathĩro rĩa Rүüi rwa Jorodani.

⁴⁸ Бүрүри үcio uumĩte Aroeri, мүthia-inĩ wa kĩanda kĩa Arinoni үgakinya kĩrĩma-inĩ kĩa Sirioni (na nĩkĩo Herimoni),

⁴⁹ na ükanyiiita Araba guothe mwena wa irathĩro rĩa Rũũĩ rwa Jorodani, o nginya iria rĩa Araba, mũhuro wa iharũrũka cia Pisiga.

5

Maathani marĩa Ikũmi

¹ Musa nĩetire andũ a Isiraeli othe, akĩmeera atĩrĩ: Inyuĩ Aisiraeli, ta kũigwei irĩra cia watho wa kũrũmĩrĩrwo, na mawatho marĩa ngũmwĩra ũmũthĩ mũkĩguaga. Mũmeerute na mũtigĩrĩre nĩ mwamarũmĩrĩra.

² Jehova Ngai witũ nĩarĩkanĩire kĩrĩkanĩro na ithuĩ kũu Horebu.

³ Jehova ndarĩkanĩire kĩrĩkanĩro gĩkĩ na maithe maitũ oiki, no nĩarĩkanĩire na ithuĩ, ithuotho arĩa tũrĩ muoyo ũmũthĩ.

⁴ Jehova aaranĩirie na inyuĩ ũthiũ kwa ũthiũ arĩ thĩinĩ wa mwaki kĩrĩma igũrũ.

⁵ (Hĩndĩ ĩyo nĩ ndarũgãmĩte gatagatĩ kanyu na Jehova nĩguo ndĩmwĩre ũhoro wa Jehova, nĩ tonduĩ ndĩwetigagĩra mwaki ũcio, na mũtiigana kwambata kĩrĩma igũrũ.)
Nake akĩmwĩra atĩrĩ:

⁶ “Nĩ nĩ Jehova Ngai waku, ũrĩa wakũrutire bũrũri wa Misiri, kuuma bũrũri wa ũkombo.

⁷ “Ndũkanagĩe na ngai ĩngĩ tiga nĩ.

⁸ “Ndũkanethondekere mũhianano mũicũhie wa mũhianĩre wa kĩndũ o gĩothe kĩrĩ kũũrĩa igũrũ, kana gũkũ thĩ, kana kĩrĩ maaĩ-inĩ marĩa marĩ mũhuro wa thĩ.

⁹ Ndũkanacinamĩrĩre kana ũcihoee, nĩgũkorwo nĩ Jehova Ngai waku ndĩ Ngai ũrĩ ũiru, herithagia ciana nĩ ũndũ wa mehia ma maithe mao nginya rũciaro rwa gatatu na rwa kana rwa andũ arĩa maathũire,

¹⁰ no nĩ ngonania wendo kũrĩ njĩarwa ngiri na ngiri cia andũ arĩa manyendete na magaahtĩkĩra maathani makwa.

¹¹ “Ndũkanagwete rĩitwa rĩa Jehova Ngai waku na itherũ, nĩgũkorwo Jehova ndagatua atĩ mũndũ ndehĩtie ũrĩa ũgwetaga rĩitwa rĩake na itherũ.

¹² “Menyagĩrĩra mũthenya wa Thabatũ ũwamũrage, o ta ũrĩa Jehova Ngai waku agwathĩte.

¹³ Rutaga wĩra waku wotho mũthenya ĩtandatũ,

¹⁴ no mũthenya wa mũgwanja nĩ Thabatũ ya Jehova Ngai waku. Mũthenya ũcio ndũkanarute wĩra o na ũrĩkũ, wee mwene, kana mũrũguo, kana mwarĩguo, kana ndungata yaku ya mũndũ mũrũme kana ya mũndũ-wa-nja, kana ndegwa yaku, kana ndigiri yaku kana nyamũ o na ũrĩkũ yaku, kana mũgeni ũrĩ gwaku mũciĩ, nĩgeetha ndungata yaku ya mũndũ mũrũme o na ya mũndũ-wa-nja o nacio ihurũke o tawe.

¹⁵ Rĩrĩkanaga o nawe warĩ ngombo bũrũri wa Misiri, na atĩ nĩ Jehova Ngai waku wakũrutire kuo na njara ĩrĩ hinya na guoko kwa ũhoti gũtambũrũkĩtio. Nĩ ũndũ ũcio Jehova Ngai waku agwathĩte ũmenyagĩrĩre mũthenya wa Thabatũ.

¹⁶ “Tĩia thoguo na nyũkwa o ta ũrĩa Jehova Ngai waku agwathĩte, nĩgeetha ũtũũre matukũ maingĩ, na maũndũ maku magĩrĩre bũrũri-inĩ ũrĩa Jehova Ngai waku egũkũhe.

¹⁷ “Ndũkanoragane.

¹⁸ “Ndũkanatharanie.

¹⁹ “Ndũkanaiye.

²⁰ “Ndũkanagĩrĩre mũndũ ũrĩa ũngĩ kĩgeenyoo.

²¹ “Ndũkanacumĩkĩre mũtumia wa mũndũ ũrĩa ũngĩ. Ndũkanerĩrĩre nyũmba ya mũndũ ũrĩa ũngĩ kana gĩthaka gĩake, kana ndungata yake ya mũndũ mũrũme kana ya mũndũ-wa-nja, kana ndegwa yake kana ndigiri yake, kana kĩndũ o nakĩ kĩa mũndũ ũrĩa ũngĩ.”

²² Macio nĩmo maathani marĩa Jehova aarĩirie ũngano wanyu wotho na mũgambo mũnene kĩrĩma-inĩ kũu arĩ thĩinĩ wa mwaki, o na itu-inĩ, o na nduma ndumanu; na ndoongereire ũndũ ũngĩ. Agĩcooka akĩmaandĩka ihengere-inĩ igĩrĩ cia mahiga, akĩnengera.

²³ Rĩrĩa mwaigũre mũgambo ũkũma nduma-inĩ ĩyo, na kĩrĩma gĩgĩakanaga mwaki, athuuri na atongoria a mĩhĩrĩga yanyu yotho nĩmookire kũrĩ nĩ.

²⁴ Mũkiuga atĩrĩ, “Jehova Ngai witũ nĩatuonetie rĩiri wake na ũnene wake, na nĩtũgũite mũgambo wake ũkũma mwaki-inĩ. ũmũthĩ nĩtwonete atĩ mũndũ no atũũre muoyo o na Ngai aarĩtie nake.

²⁵ No rĩrĩ, tũgũkua nĩkĩ? Mwaki ũyũ mũnene ũũ nĩ ũgũtũniina, na nĩtũgũkua tũngũigua mũgambo wa Jehova Ngai witũ hĩndĩ ĩngĩ.

²⁶ Nĩ ũndũ-rĩ, nĩ mũndũ ũrĩkũ ũrĩ muoyo ũrĩ waigua mũgambo wa Ngai ũrĩa ũtũũraga muoyo akĩaria arĩ thĩnĩ wa mwaki ta ũrĩa ithuĩ tũiguĩte, na agatũura muoyo?

²⁷ Wee thĩĩ ũkuhĩrĩrie, ũigue ũrĩa wothe Jehova Ngai witũ ekuuga. Ũcooke ũuke ũtũũre ũrĩa wothe Jehova Ngai witũ egũkwĩra. Nĩtũkũigua na twathĩke.”

²⁸ Jehova nĩamũiguire rĩrĩa mwanjaragĩria, nake Jehova akĩnjũra atĩrĩ, “Nĩnjiguĩte ũrĩa andũ aya makwĩrĩte. Ũhoru ũcio wothe maarĩtie nĩ mwega.

²⁹ Naarĩ korwo magĩa na ngoro ya gũtũma meĩndigagĩre na matũũre marũmitie maathani makwa hĩndĩ ciothe, nĩguo matũũre monaga maũndũ mega o ene o na ciana ciao nginya tene!

³⁰ “Thĩĩ ũmeere macooke hema-inĩ ciao.

³¹ No wee-rĩ, ikara haha harĩ nĩ nĩgeetha ngũhe ũhoru wa maathani mothe, na irĩria cia watho wa kũrũmĩrĩrwo, na mawatho marĩa ũrĩmarutaga nĩguo mamarũmagĩrĩre marĩ bũrũri ũrĩa ngũmahe mawĩgwaĩre ũtũũke wao.”

³² Nĩ ũndũ ũcio, mwĩmenyererei nĩguo mwĩkage ũrĩa Jehova Ngai wanyu amwathĩte; mũtikarore na mwena wa ũrĩo kana wa ũmotho.

³³ Thĩiagai na mĩthĩire irĩa yothe Jehova Ngai wanyu amwathĩte, nĩguo mũtũũre muoyo na mũgaacĩre, na nĩguo mũtũũme matukũ manyu maingĩhe ma gũtũũra bũrũri ũcio mũkegwatĩra.

6

Enda Jehova Ngai Waku

¹ Na rĩrĩ, maya nĩmo maathani, na watho wa kũrũmĩrĩrwo na mawatho marĩa Jehova Ngai wanyu aanjathire ndĩmũrute nĩgeetha mũmamenyagĩrĩre mũrĩ bũrũri ũcio mũkũringa Rũũ rwa Jorodani mũthĩĩ mũkawĩgwaĩre ũtũũke wanyu.

² Nĩgeetha inyuĩ na ciana cianyu, na ciana ciao irĩa igooka thuutha mwĩtigagĩre Jehova Ngai wanyu rĩrĩa rĩothe mũgũtũũra muoyo, na ũndũ wa kũmenyerera watho wake wothe wa kũrũmĩrĩrwo, na maathani marĩa mothe ngũmũhe, na nĩguo mũtũũre mũkenete matukũ maingĩ.

³ Atĩrĩrĩ wee Isiraeli, thĩkĩrĩria na ũmenyagĩrĩre gwathĩkaga nĩgeetha ũtũũre wonaga maũndũ mega, na nĩngĩ nĩgeetha mũingĩhe mũno mũrĩ bũrũri ũrĩ bũthi wa iria na ũkũĩ, o ta ũrĩa Jehova Ngai wa maithe manyu aamwĩrĩre.

⁴ Atĩrĩrĩ, wee Isiraeli, thĩkĩrĩria: Jehova Ngai witũ, we wiki nowe Jehova.

⁵ Endaga Jehova Ngai waku na ngoro yaku yothe, na muoyo waku wothe, na hinya waku wothe.

⁶ Maathani maya ndĩrakũhe ũmũthĩ ũreke matũũre ngoro-inĩ yaku.

⁷ Ũmarutage ciana ciaku na kĩyo. Aragia ũhoru wamo rĩrĩa ũkarĩte gwaku mũcĩĩ na rĩrĩa ũgũthĩĩ na njĩra, o na rĩrĩa ũkomete na rĩrĩa wokĩra.

⁸ Mohagĩrĩre guoko-inĩ gwaku marĩ imenyithia, na ũmohagĩrĩre ũthiũ-inĩ waku.

⁹ Maandĩke hĩngĩro-inĩ cia mĩrango ya nyũmba ciaku, o na ũmaandĩke ihingo-inĩ ciaku.

¹⁰ Na rĩrĩ, hĩndĩ irĩa Jehova Ngai waku agaagũkĩnyia bũrũri ũcio erĩre maithe maku na mwĩhĩtwa: akĩrĩra Iburahĩmu, na Isaaka, na Jakubu, atĩ nĩagakũhe bũrũri ũrĩ na matũũra manene, mega, ũtaakĩte wee mwene,

¹¹ na akũhe nyũmba ciyũrĩte indo njega cia mĩthemba yothe, no tiwe mwene ũciyũrĩtie kuo, na ithima ũteenjete wee mwene, na mĩgũnda ya mĩthabĩbũ na ya mĩtamaiyũ irĩa ũtaahandĩte wee mwene; hĩndĩ iyo warĩa na wahũũna,

¹² ũkaamenyerera ndũkanariganĩrwo nĩ Jehova, ũrĩa wakũrutire bũrũri wa Misiri, agĩkũruta bũrũri wa ũkombo.

¹³ Wĩtigagĩre Jehova Ngai waku, ũmũtungatĩre o we wiki, na rĩrĩa ũkwĩhĩta ũgwetage rĩitwa rĩake.

¹⁴ Ndũkanarũmĩrĩre ngai ĩngĩ, ngai cia andũ arĩa makũrigiicĩrie;

¹⁵ nĩgũkorwo Jehova Ngai waku, ũrĩa ũrĩ gatagatĩ-inĩ kanyu, nĩ Ngai ũrĩ ũiru, na marakara make nĩmagagũkĩrĩra magũcine, na makũniine biũ ũthire bũrũri-inĩ ũcio.

¹⁶ Mũtikanagerie Jehova Ngai wanyu ta ũrĩa mwekire kũu Masa.

¹⁷ Mũtikanaage kũmenyerera maathani ma Jehova Ngai wanyu, na irĩkanĩro, na kĩrĩra kĩa watho wake wa kũrũmĩrĩrwo, marĩa akũheete ũrũmagĩrĩre.

¹⁸ ĩkaga maũndũ marĩa moonagwo nĩ Jehova magĩrĩre na mega, nĩgeetha ũtũũre wonaga maũndũ mega, nĩguo ũthĩĩ ũkegwatĩre bũrũri ũcio mwega ũrĩa Ngai eerĩre maithe ma tene na mwĩhĩtwa,

¹⁹ atĩ nĩakaingata thũ cianyu ciothe ciehere mbere yaku, o ta ũrĩa Jehova oigĩte.

²⁰ Matukũ-inĩ ma thuutha, rĩrĩa mūrũguo agaakũuria atĩrĩ, “Gĩtũmi kĩa irĩkanĩro icio, na kĩrĩra kĩa watho wa kūrũmĩrĩrwo na mawatho marĩa Jehova Ngai aamwathĩte mūrũmagĩrĩre, nĩ kĩĩ?”

²¹ Ūkaamũcookeria atĩrĩ: “Ithuĩ twarĩ ngombo cia Firaũni kũu bũrũri wa Misiri, no Jehova agĩtũruta bũrũri ũcio wa Misiri na ũndũ wa guoko gwake kwa hinya.

²² Nĩtweyoneire na maitho maitũ Jehova akĩringa ciama na agĩka maũndũ ma kũgegania, maũndũ manene mũno na ma kũmakania, akĩmeeka kũu bũrũri wa Misiri, o na kũrĩ Firaũni na andũ a nyũmba yake yothe.

²³ No nĩatũrutire kuuma kũu nĩgeetha atũrehe gũkũ nĩguo atũhe bũrũri ũyũ eerĩire maithe maitũ ma tene na mwĩhĩtwa.

²⁴ Nake Jehova agĩtwatha twathĩkagĩre kĩrĩra kĩa watho wothe wa kūrũmĩrĩrwo, na twĩtigagĩre Jehova Ngai witũ, nĩgeetha tũgaacagĩre hĩndĩ ciothe, na tũtũre muoyo o ta ũrĩa gũtariĩ ũmũthĩ.

²⁵ Na ithuĩ tũngĩmenyerera gwathĩkĩra watho ũyũ wothe tũrĩ mbere ya Jehova Ngai witũ, o ta ũrĩa atwathĩte-rĩ, ũcio nĩ ũgaatuĩka ũthingu witũ.”

7

Kũingata Ndũrĩrĩ

¹ Rĩrĩa Jehova Ngai waku agaagũkinyia bũrũri ũrĩa ũratoonya ũkawĩgwatĩre na aingate ndũrĩrĩ nyingĩ ikweherere, nacio nĩ Ahiti, na Agirigashi, na Aamori, na Akaanani, na Aperizi, na Ahivi na Ajebusi, ndũrĩrĩ mũgwanja nene na irĩ hinya gũgũkĩra-rĩ,

² na rĩrĩa Jehova Ngai waku agaacineana kũrĩ we nawe ũkorwo ũcicooretie, hĩndĩ iyo no nginya ũgaciniina biũ. Ndũkanagĩe na kĩrĩkanĩro nacio na ndũkanaciũgĩre tha.

³ Mũtikanagũrĩane nacio. Mũtikanahaane airĩtu anyu kũrĩ aanake ao kana aanake anyu mahĩkie airĩtu ao,

⁴ nĩgũkorwo nĩmakagarũra aanake anyu matige gücooka kũnũmĩrĩra, na matũike a gũtungatĩra ngai ingĩ, namo marakara ma Jehova nĩmakamũkĩrĩra, mamũcine na mamũniine o narua.

⁵ Ũũ nĩguo mũkaameeka: Mũkoinanga igongona ciao, na mũharaganie mahiga ma igongona ciao, na mũtemange itugĩ ciao cia Ashera, o na mũcine mũhianano yao na mwaki.

⁶ Nĩgũkorwo inyuĩ mũrĩ rũrĩrĩ rwamũrĩrwo Jehova Ngai wanyu. Jehova Ngai wanyu aamũthurire kuuma ndũrĩrĩ-inĩ ciothe cia thĩ mũtuĩke rũrĩrĩ rwake, rũrĩrĩ rũrĩ bata mũno harĩ we.

⁷ Jehova ndaamwendire na akĩmũthuura tondũ mwarĩ aingĩ gũkĩra ndũrĩrĩ iria ingĩ, nĩgũkorwo nĩ inyuĩ mwarĩ anini mũno gũkĩra andũ arĩa angĩ othe.

⁸ No nĩ ũndũ wa Jehova kũmwenda na kũmenyerera mwĩhĩtwa ũrĩa eehĩtĩre maithe manyu ma tene, nĩkĩo aamũrutire na guoko gwake kũrĩ hinya, na akĩmũkũũra akĩmũruta bũrũri wa ũkombo, kuuma hinya-inĩ wa Firaũni mũthamaki wa bũrũri wa Misiri.

⁹ Nĩ ũndũ ũcio kĩmenyei atĩ Jehova Ngai wanyu nĩwe Ngai; o we Mũrungu ũrĩa mwĩhokeku, ũmenyagĩrĩra kĩrĩkanĩro gĩake kĩa wendo kũrĩ njiaro ngiri cia andũ arĩa mamwendete, na makamenyerera maathani make.

¹⁰ No rĩrĩ,

arĩa mamũthũire nĩakerĩhĩria na njĩra ya kũmaniina biũ makĩonaga;

ndakagĩa thieya kwĩrĩhĩria harĩ andũ arĩa mamũthũire, makĩonaga.

¹¹ Nĩ ũndũ ũcio, mwĩmenyererei mūrũmagĩrĩre maathani na kĩrĩra kĩa watho wake wa kūrũmĩrĩrwo, na mawatho marĩa ngũmũhe ũmũthĩ.

¹² Mũngĩrũmbũiya mawatho nacio na mũmamenyerere mũmarũmĩrĩre, nake Jehova Ngai wanyu nĩarĩigaga kĩrĩkanĩro gĩake kĩa wendo na inyuĩ, o ta ũrĩa eehĩtĩre mbere ya maithe manyu.

¹³ Nĩarĩmwendaga na amũrathimage na atũmage mũingĩhage. Nĩarĩrathimage maciaro ma nda cianyu, na maciaro ma mĩgũnda yanyu, marĩ ma ngano, na ma ndĩbei ya mũhĩhano, na ma maguta, na ma njaũ cia ndũũru cianyu na ma tũtũrũme twa ndũũru cia ng'onda cianyu kũu bũrũri-inĩ ũrĩa eehĩtĩre harĩ maithe manyu atĩ nĩakamũhe.

¹⁴ Inyuĩ nĩmũkarathimwo gũkĩra rũrĩrĩ rũngĩ o ruothe; gũtirĩ mũndũ mũrũme kana mũndũ-wa-nja wanyu ũkaaga mwana, o na kana ũhiũ wanyu o wothe wage güciara.

¹⁵ Jehova nïakamügitïra kuuma kûrî mïrimü yothe. Ndakamürehithïria mïrimü mïuru ta ïria muoi rïria mwarî kûu bûrûri wa Misiri, no rïrî, nïakamïrehithïria andû arïa othe mamüthûire.

¹⁶ No nginya mükaaniina ndûrîrî ciothe iria Jehova akaarekereria acineane kûrî inyuü; mütikanacigüire tha kana mütungatïre ngai ciacio, nïgûkorwo ündü ücio no ütûike mütego kûrî inyuü.

¹⁷ Mwashota kwïira atïrî, “Ndûrîrî ici irî na hinya gütükïra. Tüngïhota atïa güciingata?”

¹⁸ No mütikanaciïtigïre; ririkanagai wega üria Jehova Ngai wanyu eekire Firaüni, o na üria eekire bûrûri wa Misiri guothe.

¹⁹ Nïmweyoneire na maitho manyu maündü manene marïa andü acio maageririo namo, o na ciama iria ciaringirwo, na maündü ma kügegania marïa meekirwo; ningï mûririkane üria Jehova Ngai wanyu aamûrutire bûrûri wa Misiri na guoko kwa hinya na gütambûrükïtio. Üguo noguo Jehova Ngai wanyu ageeka ndûrîrî icio ciothe müretigïra rïu.

²⁰ O na ningï, Jehova Ngai wanyu nïagatüma magi ma mboora gatagatï ga cio, nginya o na matigari ma cio marïa makaamwïhitha makorwo mathirïte.

²¹ Mütikamakio nïcio, nïgûkorwo Jehova Ngai wanyu, üria üri hamwe na inyuü, nï Mûrungu münene na wa gwïtigirwo.

²² Jehova Ngai wanyu nïakarutûrûra ndûrîrî icio ciehere mbere yanyu hanini o hanini. Mütigetïkirio müciniine o rïmwe, nïguo nyamü cia gïthaka itikamüingïhire imûrigiicïre.

²³ No Jehova Ngai wanyu nïakaneana ndûrîrî icio kûrî inyuü, atüme igïe na kïrigiicano kïnene o nginya iniinwo.

²⁴ Athamaki ao nïakamaneana moko-inï manyu, na inyuü nïmükaniina marïtwa mao biü mehere gükü thï mühuro wa rïua. Gütirî mündü ükaahota kümwïtiiria; nï mükaamaniina.

²⁵ Mïhiano ya ngai ciao nïmükamïcina na mwaki. Mütikanacumïkïre betha na thahabu iria ciükirïtwa igürü rïayo, kana mümüoe itûike yanyu, mütikaguacïrïrio nïyo müheeneke, nïgûkorwo nïrî magigi kûrî Jehova Ngai wanyu.

²⁶ Ndükanarehe kindü kirî thaahu nyumba-inï yaku, nïgeetha ndükaamûrwo hamwe na kindü kû müniinwo. Kïrege biü na ügïthûire, nïgûkorwo nïgïtuïtwa gïa küniinwo.

8

Ndükanariganïrwo nï Jehova

¹ Maathani maya mothe ndïramühe ümüthï ma kürümïrïra mamenyagïrïrei nïgeetha mütüire, na müngïhe, na mütoonye mwïgwatïre bûrûri üria Jehova erïre maithe manyu ma tene na mwïhïtwa.

² Ririkanai üria Jehova Ngai wanyu aamütongoririe njïra-inï yothe kûu werü-inï mïaka iyo mïrongo ïna, akienda mwïnyihie na amügerie nïguo amenye maündü marïa maarî ngoro-inï cianyu, kana hihî nïmükamenyagïrïra maathani make kana aca.

³ Nïatümirë mwïnyihie, na akïreka mühûte agïcooka akïmühüünia na mana, marïa mütaamenyete kana makamenywo nï maithe manyu, nïgeetha amûrute atï ti irio ciki ingïtûüria mündü muoyo, no nï kiugo o gïothe kïrïa kïngiuma kanua ka Jehova.

⁴ Nguo cianyu itigana gütûika kana magürü manyu makïimba ihinda-inï rïu rïa mïaka mïrongo ïna.

⁵ Kïmenyei na ngoro cianyu atï o ta üria mündü ahüüraga müriü akïmürünga, üguo noguo Jehova Ngai wanyu amühüüraga.

⁶ Menyagïrïrai maathani ma Jehova Ngai wanyu, müthiage na njïra ciake na mïmwïtigagïre.

⁷ Nïgûkorwo Jehova Ngai wanyu aramütwara bûrûri mwega müno, bûrûri üri türüü, na üri türïa twa maaï, na ithima cia maaï megütherera kûu cianda-inï o na irïma-inï;

⁸ bûrûri üri na ngano na cairi, na üri na müthabibü na mïküyü, na mïkomamanga, ningï nï bûrûri üri na maguta ma mïtamaiyü na üükï;

⁹ nï bûrûri ütakanyihia irio, na inyuü mütirî kindü mükaaga, bûrûri üria mahiga maguo arï igera, na no mwenje icango irïma-inï ciagu.

¹⁰ Rïria mükaaria mühüüne, mükaagooca Jehova Ngai wanyu nï ündü wa bûrûri ücio mwega amüheete.

¹¹ Mwïmenyagïrïrei mütikanariganïrwo nï Jehova Ngai wanyu, mwage kümenyerera maathani make na mawatho make, na kïrïra kïa watho wake wa kürümïrïrwo üria ndïramühe ümüthï.

¹² Kwaga üguo, mwarĩa mwahũũna, na mwaka nyũmba njega na mücitũũre,

¹³ na rĩrĩa ndũũru cianyu cia ng'ombe na cia mbũri ikaaneneha, nacio betha na thahabu ciongerereke, na indo ciothe iria mũrĩ nacio ikorwo ciongererekeke mũno-rĩ,

¹⁴ hĩndĩ iyo ngoro cianyu nũkaagia na mwĩĩĩo, na nĩmũkariganĩrwo nĩ Jehova Ngai wanyu, o we ũrĩa wamũrutire bũrũri wa Misiri, akĩmũruta bũrũri wa ũkombo.

¹⁵ Nĩamũtongoririe mũgĩtũũkanĩria werũ ũcio mũnene na wa kũmakania, bũrũri ũcio mũng'aru ũtarĩ maaĩ, na warĩ na nyoka njũru, o na tũng'aurũ. Nĩamũrutĩire maaĩ ihiga-inĩ rĩa nyaigĩ.

¹⁶ Nĩamũheire mana mũrĩire kũu werũ-inĩ, marĩa maithe manyu mataamenyete ũhoru wamo, nĩguo atũme mwĩnyihie, na akĩmũgeria nĩgeetha thuutha-inĩ maũndũ manyu makaagĩrĩa.

¹⁷ Mwashota gũkeĩra atĩrĩ, "Ūhoti witũ na hinya wa moko maitũ nĩcio ituoneire ũtonga ũyũ."

¹⁸ No rĩrĩ, ririkanagai Jehova Ngai wanyu, nĩgũkorwo nĩwe ũmũheaga ũhoti wa kwĩgĩra na ũtonga, na nĩ ũndũ ũcio agakĩhingia kirĩkanĩro gĩake, kirĩa aarĩkanĩire na maithe manyu ma tene na mwĩhĩtwa, o ta ũrĩa gũtarĩ ũmũthĩ.

¹⁹ Mũngĩkariganĩrwo nĩ Jehova Ngai wanyu mũrũmũrĩre ngai ingĩ, mũcihooe na mũciinamĩrĩre, ngũmumbũrĩa mũthenya wa ũmũthĩ atĩ ti-itherũ no mũkaaniinwo.

²⁰ Mũkaaniinwo o ta ndũrĩrĩ iria Jehova aaniinire agĩcieheria mbere wanyu, nĩ ũndũ wa kwaga gwachĩkĩra Jehova Ngai wanyu.

9

Ūremi wa Andũ a Isiraeli

¹ Ta thikĩrĩria wee Isiraeli. Rĩu ũrorete kũringa Rũũ rwa Jorodani ũthĩĩ ũgatunye ndũrĩrĩ nene na irĩ hinya gũgũkĩra, bũrũri ũrĩ na matũũra manene mũno mathiũrũrũkĩirio na thingo ikinyĩte o igũrũ.

² Andũ akuo marĩ hinya na nĩ araihu, nĩo Aanaki! Nĩũũ ũhoru wao, na nĩũiguĩte gũkĩrwo atĩrĩ: "Nũũ ũngĩhota gwĩtiria andũ a Anaki?"

³ No menya wega ũmũthĩ atĩ Jehova Ngai waku nĩwe ũkũringa athĩ mbere yaku ahaana ta mwaki wa kũniinana. Nĩakamaniina; amatoorie mbere yaku. Nawe nũkamarutũrũra ũmaniine biũ o narua, o ta ũrĩa Jehova aakwĩrĩire.

⁴ Jehova Ngai waku aarĩkia kũmaingata mehere mbere yaku-rĩ, ndũkaneĩire atĩrĩ, "Jehova andehete gũkũ ndũgwatĩre bũrũri ũyũ nĩ ũndũ wa ũthingu wakwa." Aca, ti ũguo, no nĩ tondũ wa waganu wa ndũrĩrĩ icio, nĩkĩo Jehova egũciingata ciehere mbere yaku.

⁵ Ti ũthingu waku o na kana ũrũngĩrũru waku ũgũtũma ũkegwatĩre bũrũri wacio; no nĩ tondũ wa waganu wa ndũrĩrĩ icio-rĩ, Jehova Ngai waku nĩekũmarutũrũra mehere mbere yaku nĩguo ahingie ũrĩa eehĩtire kũrĩ maithe maku, nĩo Ibrahĩmu, na Isaaka, na Jakubu.

⁶ Nĩ ũndũ ũcio, kĩmenye atĩ ti ũthingu waku ũtũmĩte Jehova Ngai waku akũhe bũrũri ũcio mwega ũwĩgwatĩre ũtũke waku, nĩgũkorwo inyuĩ mũrĩ andũ momĩtie ngingo.

Njaũ ya Thahabu

⁷ Ririkanaga na ndũkanariganĩrwo nĩ ũrĩa warakaririe Jehova Ngai waku kũu werũ-inĩ. Kuuma mũthenya ũrĩa woimire bũrũri wa Misiri nginya rĩrĩa mwakinyire gũkũ, mũkoretwo mũkĩremera Jehova.

⁸ Mũrĩ kũu Horebu nĩmwatũmire marakara ma Jehova maarahũke akĩrakara nginya akĩenda kũmũniina.

⁹ Rĩria ndaambatire kĩrĩma-inĩ nganengerwo ihengere cia mahiga, ihengere iria ciandĩkĩtwo kirĩkanĩro kirĩa Jehova aarĩkanĩire na inyuĩ, nĩndaikarire kũu kĩrĩma igũrũ matukũ mĩrongo ina, mũthenya na ũtukũ; ndiarĩire irio kana ngĩnyua maaĩ.

¹⁰ Jehova nĩanengerire ihengere igĩrĩ cia mahiga ciandĩkĩtwo na kĩara kĩa Ngai. Ciandĩkĩtwo maathani mothe marĩa Jehova aamwarĩirie kũu kĩrĩma-inĩ arĩ thĩnĩ wa mwaki, mũthenya ũrĩa mwagomanĩte.

¹¹ Hĩndĩ irĩa matukũ macio mĩrongo ina, mũthenya na ũtukũ, maathirire-rĩ, Jehova nĩanengerire ihengere icio igĩrĩ cia mahiga, ihengere icio cia kirĩkanĩro.

¹² Jehova agĩcooka akĩnjĩra atĩrĩ, "Ikũrũka narua uume gũkũ nĩ ũndũ andũ aku arĩa warutire bũrũri wa Misiri nĩmethũkĩtie. Nĩmagarũrũkĩte o na ihenya magatiganĩria maathani marĩa ndamaathire na nĩmethondekeire mũhianano wa gũtwekio."

¹³ Nĩngĩ Jehova akĩnjĩra atĩrĩ, "Andũ aya nĩndĩmoonete, ngoona atĩ nĩ andũ momĩtie ngingo mũno!"

¹⁴ Ndekereria, nĩguo ndĩmaniine na tharie rĩtwa rĩao gũkũ thĩ mũhuro wa riũa. Thuutha wa ũguo njooke ngũtue rũrĩrĩ rũrĩ hinya na rũrĩ na andũ aingĩ kũmakĩra.”

¹⁵ Nĩ ũndũ ũcio ngĩhũndũka ngĩkũrũka kuuma kĩrĩma igũrũ o gĩkĩrĩrĩmbũkaga mwaki. Nacio ihengere icio igĩrĩ cia kĩrĩkanĩro ciarĩ moko-inĩ makwa.

¹⁶ Rĩrĩa ndaacũthĩrĩrie, nĩndonire atĩ nĩmwehĩrie Jehova Ngai wanyu; nĩ mwethondekere mũhianano wa gũwetkio ũhaana ta njaũ. Nĩmwagarũrũkĩte o narua mũgatiga kũrũmĩrĩra njĩra ĩrĩa Jehova aamwathĩte mũrũmagĩrĩre.

¹⁷ Nĩ ũndũ ũcio ngĩnyĩta ihengere icio igĩrĩ ngĩcĩrekania kuuma moko-inĩ makwa, nacio ikĩenyũkanga icunjĩ mũkĩĩonagĩra na maitho manyu.

¹⁸ Ningĩ ngĩgũthia thĩ mbere ya Jehova matukũ mĩrongo ĩna, mũthenya na ũtukũ; ndiigana kũrĩa irio kana ngĩnyua maaĩ, nĩ ũndũ wa mehĩa marĩa mothe mwekĩte, mũgeeka maũndũ mooru maitho-inĩ ma Jehova, mũgĩtũma arakare.

¹⁹ Nĩndetigagĩra marakara na mang'ũrĩ ma Jehova, nĩgũkorwo nĩamũrakarĩre o kũigana ũndũ angĩamũniire. No Jehova nĩathikĩrĩrie o rĩngĩ.

²⁰ Nake Jehova nĩarakarĩre Harũni o kũigana ũndũ angĩamũniire, no ihinda rĩu, nĩndahooeire Harũni o nake.

²¹ Ningĩ ngĩcooka ngĩoya kĩndũ kũu kĩanyu kĩa wĩhia, nakĩo nĩkĩo njaũ ĩyo mwathondekete, na ngĩmĩcina na mwaki. Ngĩcooka ngĩmĩthethera ngĩmĩthĩa igĩtuika mũtutu mũhinyu ta rũkũngũ, naruo rũkũngũ rĩu ngĩrũikia karũũ gaathereraga koimĩte kĩrĩma-inĩ.

²² O na ningĩ nĩmwarakarĩre Jehova mũrĩ kũu Tabera, na Masa, na Kĩbirothu-Hataava.

²³ Na rĩrĩa Jehova aamũtũmire kuuma Kadesi-Barinea, aamwĩrĩre atĩrĩ, “Ambatai mũthĩ mũkegwatĩre bũrũri ũria ndĩmũheete.” No nĩ mwaremeire watho wa Jehova Ngai wanyu. Mũtiigana kũmwĩhoka kana kũmwathĩkĩra.

²⁴ Kuuma rĩrĩa ndamũmenyire, mũtũũraga mũremeire Jehova.

²⁵ Nĩndegũthirie thĩ mbere ya Jehova matukũ macio mĩrongo ĩna, mũthenya na ũtukũ, tondũ Jehova nĩoigĩte atĩ nekũmũniina.

²⁶ Ngĩhooya Jehova, ngĩmwĩra atĩrĩ, “Wee Mwathani Jehova, tĩa kũniina andũ aya aku, o aya igai rĩaku kũmbe arĩa wakũũrĩre na ũndũ wa hinya waku mũnene, ũkĩmaruta bũrũri wa Misiri na guoko gwaku kwa hinya.

²⁷ Ririkana ndũngata ciaku Iburahĩmu, na Isaaka, na Jakubu. Tĩa kũrora ũmũ wa ngoro cia andũ aya, na waganu wao, o na mehĩa mao.

²⁸ Kwaga ũguo, bũrũri ũria wee watũrutire ũkoiga atĩrĩ, “Tondũ Jehova ndangĩahotire kũmakinyia bũrũri ũria aamerĩre, na nĩ tondũ nĩamamene-ri, nĩkĩo aamatwarire werũ-inĩ amooragĩre kuo.”

²⁹ No andũ aya nĩ aku, o igai rĩaku kũmbe, arĩa warutire kũu na ũndũ wa hinya waku mũnene, na guoko gwaku gũtambũrũkĩtio.”

10

Ihengere Ihaana ta Iria cia Mbere

¹ Hĩndĩ ĩyo Jehova akĩnjĩra atĩrĩ, “Acũhia ihengere igĩrĩ cia mahiga ihaana ta iria cia mbere, ũcooke wambate gũkũ kũrĩ nĩ kĩrĩma-inĩ. Na ũcooke ũthondeke ithandũkũ rĩa mbaũ.

² Nĩngwandĩka ciugo iria ciaandĩkĩtwo ihengere-inĩ iria cia mbere, iria woragire. Nawe nĩgũcooka ũciũkĩre thĩni wa ithandũkũ rĩu rĩa kĩrĩkanĩro.”

³ Nĩ ũndũ ũcio ngĩgĩthondeka ithandũkũ rĩu na mbaũ cia mũtĩ wa mũgaa, na ngĩcũhia ihengere igĩrĩ cia mahiga ihaanaine na iria cia mbere, ngĩambata kĩrĩma-inĩ nguũite ihengere icio igĩrĩ na moko.

⁴ Jehova akĩandĩka Maathani macio Ikũmi ihengere-inĩ icio, o ta ũria maandĩkĩtwo hĩndĩ ya mbere, o marĩa aamwarĩrie kũu kĩrĩma-inĩ arĩ thĩni wa mwaki, mũthenya ũria mwagomanĩte. Jehova agĩcooka akĩnengera ihengere icio.

⁵ Na nĩ ngĩcooka ngĩgarũrũka, ngĩkũrũka, ngiuma kĩrĩma igũrũ, ngĩkĩra ihengere icio ithandũkũ-inĩ rĩu ndaathondekete o ta ũria Jehova aanjathĩte, na nĩho irĩ o na rĩu.

⁶ (Andũ a Isiraeli nĩmathiire rũgendo moimĩte ithima-inĩ cia andũ a Jaakani, magĩkinya Mosera. Kũu nĩkuo Harũni aakũĩrĩre, na nokuo aathikirwo; nake mũriũ Eliazaru agĩtuika mũthĩnjĩri-Ngai ithenya rĩake.

⁷ Kuuma kũu magĩthĩ nginya Gudugoda, na magĩcooka magĩthĩ magĩkinya Jotibatha, bũrũri ũrĩ tũrũũ.

⁸ Ihinda-inĩ rĩu Jehova nĩamũrĩre mũhĩrĩga wa Lawi ũkuuage ithandũkũ rĩa kĩrĩkanĩro kĩa Jehova, na ũrũgamage mbere ya Jehova, ũtungatage na ũrathimanage ũkĩgwetaga rĩtwa rĩake, o ta ũria meekaga ũmũthĩ.

⁹ Kiu nĩkĩo gĩtũmi kĩa Alawii gũkorwo matarĩ na igai rĩao kũũmbe gatagatĩ ka ariũ a ithe wao; Jehova nĩwe igai rĩao, o ta ũria Jehova Ngai wanyu aameerire.)

¹⁰ Nĩndaikarire kũu kirĩma-inĩ matukũ mĩrongo ina, mũthenya na ũtukũ, o ta ũria ndeekĩte hĩndĩ ya mbere, na ihinda rĩrĩ o na rĩao Jehova nĩanjigũire. Ndwarĩ wendo wake amũniine.

¹¹ Jehova akĩnjĩra afĩrĩ, “Thĩ ũgatongorie andũ aya kũria megũthĩ, nĩguo mathĩ megwatĩre bũrũri ũria nderĩre maithe mao na mwĩhitwa atĩ nĩngamahe.”

Mwĩtigagĩrei Jehova

¹² Na rĩrĩ, wee Isiraeli, nĩ ũndũ ũrĩkũ Jehova Ngai waku endaga wĩke, tiga o wĩtigagĩre Jehova Ngai waku, na ũthiagi na njĩra ciake ciothe, na ũwendage, na ũtungatagĩre Jehova Ngai waku na ngoro yaku yothe o na muoyo waku wothe,

¹³ Na ũmenyagĩrĩre maathani ma Jehova, na kirĩra kĩa watho wake wa kũrũmĩrwo ũria ngũkũhe ũmũthĩ nĩguo maũndũ maku magĩrĩre?

¹⁴ Jehova Ngai waku nĩwe mwene igũrũ, o na igũrũ rĩria rĩrĩ kũraya kũu matu-inĩ, o na thĩ no yake na indo ciothe iria irĩ kuo.

¹⁵ No rĩrĩ, o na kũrĩ ũguo, Jehova nĩakenirio nĩ maithe manyu ma tene na akĩmeenda, na akĩmũthuura inyuĩ njiaro ciao harĩ ndũrĩrĩ iria ingĩ ciothe, o ta ũria gũtariĩ ũmũthĩ.

¹⁶ Nĩ ũndũ ũcio, ruithiai ngoro cianyu na mũtigacooke kũũmia ngingo cianyu rĩngĩ.

¹⁷ Nĩgũkorwo Jehova Ngai wanyu nĩwe Ngai wa ngai iria ingĩ, na Mwathani wa aathani, o we Mũrungu ũria mũnene, ũria ũrĩ hinya mũno na wa kũmakania, ũria ũtathutũkanagia, na ndoyaga mahaki.

¹⁸ Nĩarũagĩrĩra ciira wa ciana cia ngoriai na wa atumia a ndigwa, na nĩendaga mũndũ wa kũngĩ, akamũheaga irio na nguo.

¹⁹ O na inyuĩ no nginya mwendage andũ a kũngĩ, nĩgũkorwo o na inyuĩ mwatũire mũrĩ andũ a kũngĩ bũrũri-inĩ wa Misiri.

²⁰ Wĩtigagĩre Jehova Ngai waku na ũmũtungatagĩre. Wĩnyitanagie nake, na ũkĩhĩta ũgwetage rĩtwa rĩake.

²¹ ũcio nowe ũrĩgocoga; na nĩwe Ngai waku, ũria wagwĩkĩire maũndũ macio manene na ma kũmakania marĩa weyoneire na maitho maku.

²² Maithe manyu ma tene arĩa maikũrũkire magĩthĩ bũrũri wa Misiri maarĩ andũ mĩrongo mũgwanja, na rĩu Jehova Ngai waku nĩakũingĩhĩtie o ta njata cia matu-inĩ.

11

Endaga Jehova na ũmwathĩkagĩre

¹ Endaga Jehova Ngai waku na ũmenyagĩrĩre maũndũ marĩa endaga, arĩ kirĩra kĩa watho wake wa kũrũmĩrwo, na mawatho make, na maathani make hĩndĩ ciothe.

² Ririkana ũmũthĩ atĩ ciana ciaku itionire na itiamenyire kũherithania kwa Jehova Ngai waku: o na itionire ũnene wake na guoko gwake kũria kũrĩ hinya, o na guoko gwake gũtambũrũkĩtio;

³ o na ciana iria aaringire, na maũndũ marĩa eekire kũu bũrũri wa Misiri, na kũrĩ Firaũni mũthamaki wa bũrũri wa Misiri, na bũrũri wake wothe;

⁴ na ũria eekire mbũtũ cia ita cia bũrũri wa Misiri, na mbarathi ciao, na ngaari ciao cia ita, na ũria aamahubĩkanirie na maaĩ ma Iria Itune hĩndĩ iyo maathingatanĩte nao, na ũria Jehova aamarehithĩrie mũthiro wa gũtũra.

⁵ Ciana cianyu ticio cionire ũria aamwĩkĩire mũrĩ kũu werũ-inĩ, nginya rĩria mwakinyire gũkũ;

⁶ o na ũria eekire Dathani na Abiramu, ariũ a Eliabu ũria Mũrubeni, rĩria thĩ yamaathamĩrie kanua kayo marĩ gatagatĩ ka andũ a Isiraeli othe, thĩ ikĩmameria hamwe na nyũmba ciao, na hema ciao, na kirĩa gĩothe maarĩ nakĩo.

⁷ No nĩ maitho manyu meeyoneire maũndũ macio mothe manene marĩa Jehova ekĩte.

⁸ Nĩ ũndũ ũcio menyagĩrĩra maathani mothe marĩa ndĩramũhe ũmũthĩ, nĩgeetha mũgĩe na hinya wa gũtoonya na wa gũtunyana bũrũri ũria mũraringa Rũũ rwa Jorodani mũkawĩgwatĩre,

⁹ na nĩgeetha mũgaatũra matukũ maingĩ bũrũri ũcio Jehova eehĩtĩre na mwĩhitwa atĩ nĩakahe maithe manyu ma tene na njiaro ciao, bũrũri ũrĩ bũthi wa iria na ũũkĩ.

¹⁰ Bũrũri ũria mũrathĩ mũkaũtunyane ndũhaana ta bũrũri wa Misiri, kũria muumĩte, kũria mwahaandaga mbegũ cianyu na mũgaciunithagĩria maaĩ na magũrũ taarĩ mũgũnda wa mboga.

¹¹ No rĩrĩ, bũrũri ũria mũraringa Rũũ rwa Jorodani mũkegwatĩre nĩ bũrũri ũrĩ irĩma na cianda iria inyuuga maaĩ ma mbura kuuma igũrũ.

¹² Nĩ bürüri ümenyagĩrĩrwo nĩ Jehova Ngai wanyu; maitho ma Jehova Ngai wanyu maikaraga maũcũthĩrĩrie kuuma kĩambĩrĩria kĩa mwaka nginya mũthia wago.

¹³ Nĩ ùndũ ùcio mũngĩathĩkĩra maathani marĩa ndĩramũhe ùmũthĩ mĩrĩ na wĩhokeku, na mwendage Jehova Ngai wanyu, na mũmũtungatagĩre na ngoro cianyu ciothe na muoyo wanyu wothe-rĩ,

¹⁴ hĩndĩ ìyo nĩngoiria mbura bürüri wanyu kĩmera kĩayo gĩakinya, mbura ya mũringo na ya gũkũria irio, nĩgeetha mũgaacookagĩrĩria ngano yanyu, na ndibeĩ ya mũhihano na maguta.

¹⁵ Nĩngatũma kũgĩe na nyeki ithaka-inĩ nĩ ùndũ wa ng'ombe cianyu, na mũkarĩaga mũkahũna.

¹⁶ Mwĩmenyagĩrĩrei mũtikanaguucĩrĩrio, mũgarũrũke mũhohe ngai ingĩ na mũciĩnamĩrĩre.

¹⁷ Mũngĩkaguucĩrĩrio, marakara ma Jehova nĩmakamũũkĩrĩra mamũcine, na nĩakahinga igĩrũ nĩgeetha gũtikoire nayo thĩ yage kũruta maciaro, na inyuĩ nĩmũgathira o narua mwehere bürüri ùcio mwega Jehova aramũhe.

¹⁸ Igaai ciugo ici ciakwa ngoro-inĩ cianyu na meciĩria-inĩ manyu; ciohagĩrĩrei moko-inĩ manyu irĩ imenyithia, na mũciohagĩrĩre mothiũ-inĩ manyu.

¹⁹ Cĩrutageĩ ciana cianyu, na mũciaragie rĩria mũkarĩte kwanyu mĩcĩĩ na rĩria mũrathĩ na njĩra, na rĩria mũkomete na rĩria muokĩra.

²⁰ Ciandĩkei hĩngĩro-inĩ cia mĩrango ya nyũmba cianyu o na mũciandĩke ihingo-inĩ cianyu,

²¹ nĩgeetha matukũ manyu na matukũ ma ciana cianyu maingĩhe kũu bürüri-inĩ ùcio Jehova eehĩtire na mwĩhitwa atĩ nĩakahe maithe manyu na tene; maingĩhe o ta matukũ marĩa igĩrũ rigũtũra rĩ igĩrũ wa thĩ.

²² Mũngĩmenyerera wega maathani maya mothe ndĩramũhe mũmarũmagĩrĩre, mwendage Jehova Ngai wanyu, na mũthiage na njĩra ciake ciothe na mũikarage mũwigwatanĩtie nake-rĩ,

²³ hĩndĩ ìyo Jehova nĩakaingata ndũrĩrĩ icio ciothe ciehere mbere yanyu, na inyuĩ mũwigwatĩre kũndũ kũu kwa ndũrĩrĩ nene na irĩ hinya kũmũkĩra.

²⁴ Kũndũ guothe kũria mũgaakinyithia makinya manyu gũgaatuĩka kwanyu; bürüri wanyu ùkoima werũ-inĩ ùkinye Lebanoni, na uume Rũũ rwa Farati ùkinye iria-inĩ rĩa mwena wa ithũiro.

²⁵ Gũtirĩ mũndũ ùkaahota kũmwĩtiiria. O ta ùria aamwĩrĩre, Jehova Ngai wanyu nĩngatũma mwĩtigĩrwo nĩ andũ a bürüri wothe kũria guothe mũgaathĩ.

²⁶ Aũrĩrĩ, ùmũthĩ ndĩramũigĩra kĩrathimo mbere yanyu na ngamũigĩra kĩrumi,

²⁷ ndĩramũigĩra kĩrathimo angĩkorwo nĩmũgwathĩkĩra maathani ma Jehova Ngai wanyu marĩa ndĩramũhe ùmũthĩ;

²⁸ na ngamũigĩra kĩrumi angĩkorwo nĩmũriagaga gwathĩkĩra maathani ma Jehova Ngai wanyu mũgatiga gũthĩ na njĩra irĩa ngũmwatha ùmũthĩ, na ùndũ wa kũrũmĩrĩa ngai ingĩ, iria mũtooi.

²⁹ Rĩria Jehova Ngai wanyu akaamũkinyia bürüri ùria mũrathĩ mũkawĩgwatĩre, nĩmũkanĩra ùhoru wa kĩrathimo kũu kĩrĩma-inĩ kĩa Gerizimu, nakĩo kĩrumi mũheanĩre ùhoru wakĩo kĩrĩma-inĩ kĩa Ebalĩ.

³⁰ O ta ùria mũũ, irĩma icio irĩ kũu mũrĩmo wa Rũũ rwa Jorodani, mwena wa ithũiro wa njĩra kwerekera na kũria riua rĩthũagĩra, gũkuhĩ na mĩtĩ irĩa mĩnene ya More, kũu bürüri wa andũ a Kaanani arĩa matũũraga Araba gũkuhĩ na Giligali.

³¹ Mũrĩ hakuhĩ kũringa Rũũ rwa Jorodani mũtoonye mũkegwatĩre bürüri ùcio Jehova Ngai wanyu aramũhe. Rĩria mũgaakorwo mũwoete na mũgatũura kuo-rĩ,

³² menyagĩrĩrai gwathĩkĩra kĩrĩa kĩa watho wa kũrũmĩrĩrwo, na mawatho marĩa ndĩramũhe ùmũthĩ.

12

Handũ Hamwe tu ha Kũhoerwo

¹ Ici nĩcio irĩa cia watho wa kũrũmĩrĩrwo, na mawatho marĩa mwagĩrĩrwo nĩ kũmenyerera mũmarũmagĩrĩre mũrĩ bürüri ùria Jehova Ngai wa maithe manyu amũheete mũwigwatĩre, rĩria rĩothe mũgũtũra bürüri-inĩ ùcio.

² Mũkaananga biũ kũndũ guothe kũu igĩrũ wa irĩa iria ndaaya na tũrĩma na rungu rwa mũtĩ o wothe mũruru kũria ndũrĩrĩ icio mũkegwatĩra bürüri wacio ihooyagĩra ngai ciacio.

³ Mükoinanga igongona ciacio, na müharaganie mahiga mao marĩa maamũre, na mücine itugĩ cia Ashera ciacio; mütemange mühianano ya ngai ciao, na mütharie marĩtwa ma cio mehere kũndũ kũu.

⁴ Mütikanahooe Jehova Ngai wanyu ta ũrĩa ndũrĩrĩ icio ihooyaga ngai ciacio.

⁵ No rĩrĩ, no nginya mügaacaria handũ harĩa Jehova Ngai wanyu agaathuura thĩinĩ wa mühĩrĩga yanyu yothe, nĩguo haamũrĩrwo rĩtwa rĩake, harĩ güikaro gĩake. Hau nĩho müřĩthiiga;

⁶ na nĩho müřĩtwaraga maruta manyu ma njino na magongona manyu, na icunji cianyu cia ikũmi na maruta ma mwanya, na kĩrĩa gĩothe müřĩrutaga kĩa müřĩhitwa yanyu, o na maruta manyu ma kwiyendera, na marigithathi ma ndũuru cianyu cia ng'ombe na cia ng'ondũ.

⁷ Mũrĩ hau mbere ya Jehova Ngai wanyu, inyuĩ na andũ a nyũmba cianyu nĩmũkarĩaga na mügakenera maũndũ mothe marĩa müřĩkaga na moko manyu, nĩ ũndũ Jehova Ngai wanyu nĩamũrathimĩte.

⁸ Mütikaneke ta ũrĩa türeka tũrĩ gũkũ ũmũthĩ, o ũrĩa mũndũ aroona kwagĩrĩre,

⁹ tondũ müřĩrĩ müraakinya ũhurũko-inĩ kana igai-inĩ rĩrĩa Jehova Ngai wanyu aramũhe.

¹⁰ No nĩmũkarĩnga Rũũ rwa Jorodani mütũre bũrũri ũrĩa Jehova Ngai wanyu ekũmũhe ũtuĩke igai rĩanyu, na nĩakamũhurũkia harĩ thũ cianyu ciothe iria imũthiũrũrũkĩirie, nĩgeetha mütũre mũtarĩ na ũgwati.

¹¹ Hĩndĩ ĩyo handũ harĩa Jehova Ngai wanyu agaathuura haamũrwo ha gũtũria Rĩtwa rĩake, nĩho mügaatwaraga indo ciothe iria ngũmwatha mütwarage: nacio nĩ maruta manyu ma njino, na magongona manyu, na icunji cianyu cia ikũmi na maruta manyu ma mwanya, na indo ciothe njega iria mwĩrĩre Jehova na mwĩhĩtwa.

¹² Na müřĩ hau, mükenage müřĩ mbere ya Jehova Ngai wanyu, inyuĩ ene, na ariũ anyu, na airĩtu anyu, na ndungata cianyu cia arũme na cia andũ-a-nja, na Alawii a kuuma matũũra-inĩ manyu arĩa matarĩ na mĩgũnda kana igai rĩa ene.

¹³ Mwĩmenyererei mütikanarũtĩre magongona manyu ma njino handũ harĩa hothe mũngĩenda.

¹⁴ Marutagĩrei o handũ harĩa Jehova agaathuura mühĩrĩga-inĩ ũmwe wa mühĩrĩga yanyu, nĩho mügeekagĩra maũndũ marĩa mothe ndĩmwathĩte.

¹⁵ No rĩrĩ, no müthĩnjire nyamũ cianyu itũũra-inĩ rĩanyu o rĩothe na müřĩre nyama nyingĩ o ũrĩa mũngĩenda, o taarĩ nyama cia thwariga kana cia thiiya, müřĩre kũringana na kĩrathimo kĩrĩa Jehova Ngai wanyu amũheete. Andũ othe, arĩa marĩ na thaahu o na arĩa matarĩ, no marĩe nyama icio.

¹⁶ No mütikanarĩe thakame; mütagei thĩ o taarĩ maaĩ.

¹⁷ Mütikanarĩre matũũra-inĩ manyu gĩcunji gĩa ikũmi kĩa ngano yanyu, na ndibei ya mühĩhano, na maguta, kana marigithathi ma ndũuru cianyu cia ng'ombe na cia ng'ondũ, kana kĩndũ o gĩothe mwĩhĩtĩte kũrutaga, kana maruta manyu ma kwiyendera, o na kana maruta ma mwanya.

¹⁸ Handũ ha gwĩka ũguo-rĩ, müřĩrĩagĩra indo icio mbere ya Jehova Ngai wanyu müřĩ handũ harĩa Jehova Ngai wanyu agaathuura, inyuĩ ene, na ariũ anyu na airĩtu anyu, na ndungata cianyu cia arũme na cia andũ-a-nja, na Alawii a kuuma matũũra-inĩ manyu, na nĩmũřĩkenagĩra maũndũ mothe marĩa müřĩkaga na moko manyu müřĩ mbere ya Jehova Ngai wanyu.

¹⁹ Menyereraĩ mütikanarekererie Alawii hĩndĩ ĩrĩa yothe mügũtũũra bũrũri ũcio wanyu.

²⁰ Rĩrĩa Jehova Ngai waku agaakwaramĩria bũrũri waku o ta ũrĩa aakwĩrĩre, nawe wende kũrĩa nyama na uge atĩrĩ, "Nĩngwenda nyama," hĩndĩ ĩyo no ũrĩe nyama nyingĩ o ũrĩa ũngĩenda.

²¹ Kũngĩkorwo handũ harĩa Jehova Ngai waku athuurĩte haamũrĩrwo Rĩtwa rĩake nĩ hakũraiĩrĩrie-rĩ, no ũthĩnje nyamũ kuuma ndũuru-inĩ ciaku cia ng'ombe na cia ng'ondũ iria Jehova akũheete, ta ũrĩa ngwathĩte, na ũrĩ o kũu matũũra-inĩ maku, no ũrĩe nyama nyingĩ o ũrĩa ũngĩenda.

²² Rĩa nyama icio o ta ũrĩa ũngĩrĩa nyama cia thwariga kana cia thiiya. Andũ arĩa marĩ na thaahu na arĩa matarĩ no marĩe nyama icio.

²³ No ũmenyerere ndũkanarĩe thakame, tondũ thakame nĩyo muoyo, ndũkanarĩanĩrie muoyo ũcio na nyama.

²⁴ Ndũkanarĩe thakame; mĩite thĩ o ta maaĩ.

²⁵ Ndũkanamĩrĩe, nĩguo maũndũ maku magĩrĩre, o na ma ciana ciaku iria igooka thũutha waku, tondũ ũrĩkoragwo ũgĩka maũndũ marĩa magĩrĩre maitho-inĩ ma Jehova.

²⁶ No rîrî, nîukoya indo ciaku iria nyamûre na kindû kîrîa gîothe wîhîtite atî nûkaruta, ùthî handû harîa Jehova agaathuura.

²⁷ Rutîra magongona maku ma njino, ma nyama na ma thakame kîgongona-inî kîa Jehova Ngai waku. Thakame îyo ya magongona macio maku no nginya îitwo hau mwena-inî wa kîgongona kîa Jehova Ngai waku, no nyama no ùcirîe.

²⁸ Menyerera wathîkîre mawatho maya mothe ndîragwatha, nîgeetha maündû maku na ma ciana ciaku iria igooka thuutha waku maagagîrîre hîndî ciothe, tondû ùrîkoragwo ùgîlka wega na ùrîa kwagîrîre maitho-inî ma Jehova Ngai waku.

²⁹ Jehova Ngai waku nîakeheria mbere yaku ndûrîrî iria ùkîrîi kûhithûkîra ùcitunye bûrûri. No rîrîa ùgaacingata na ùtûure bûrûri wacio,

³⁰ na ciarîkia kûniinwo ciehere mbere yaku, wîmenyerere ndûkanategwo na ùndû wa gûtuîria ùhoru wa ngai ciacio ùkîûria atîrî, “Î ndûrîrî ici itungatagîra ngai ciacio atîa? Tûgwîka o ta ùrîa ciikaga.”

³¹ Ndûkanahooe Jehova Ngai waku na njîra icio ciacio, nî ùndû ikîhooya ngai icio ciacio, nîciikaga maündû mothe marîa marî magigi marîa Jehova athûire. O na nîicinaga ariû ao na airîtu ao na mwaki marî magongona ma ngai ciacio.

³² Tigîrîra atî nî weka maündû mothe marîa ngwathîte; ndûkanongerere ùndû kana ùrtarute.

13

Kûhooya Ngai Ingî

¹ Mûnabii kana mûroti wa irooto angîkeyumîria thîini wanyu, nake amwîre ùhoru wa kîama kana wa ùrîrû,

² nago ùhoru ùcio aarîtie wa kîama kana wa ùrîrû wîkîke-rî, acooke oige atîrî, “Nîturûmîrîrei ngai ingî (ngai iria mûtooî) mûreke tûcihooe,”

³ mûtikanathikîrîrie ndeto cia mûnabii ùcio, kana cia mûroti ùcio wa irooto; Jehova Ngai wanyu nîkûmûgeria aramûgeria amenye kana nîmûmwendete na ngoro cianyu ciothe na mîoyo wanyu yotho.

⁴ Jehova Ngai wanyu nîwe mûrîrûmagîrîra, na nîwe mûrîtigagîra. Menyagîrîrai maathani make na mûmathikagîre; mûtungatagîrei na mwîgwatanagie nake.

⁵ Mûnabii ùcio kana mûroti ùcio no nginya ooragwo, tondû nîahanjîtie ùhoru wa kûremera Jehova Ngai wanyu, ùrîa wamûrutire bûrûri wa Misiri, akîmûkûura kuuma bûrûri wa ùkombo; nîageretie kûmûgarûra mwehere njîra îrîa Jehova Ngai wanyu aamwathire mûrûmagîre. No nginya mûniine ùuru ùcio wehere gatagatî-inî kanyu.

⁶ Mûrû na nyûkwa ùrîa mûciarânîrwo, kana mûrûguo kana mwarîguo, kana mûtumia waku ùrîa wendete, kana mûrataguo ùrîa mumîranîtie ngoro nake angîkûheenereria, akwîre atîrî, “Nîtûthîi tûkahooe ngai ingî” (ngai iria wee kana maitho manyu matooî,

⁷ ngai cia andû arîa mamûthîurûrûkîrie, marî gûkuhî, kana marî kûraya, kuuma mwena ùmwe wa bûrûri nginya ùrîa ùngî),

⁸ ndûkanetîkîre ùhoru ùcio wake, kana ùmûthikîrîrie. Ndûkanamûiguire tha. Ndûkanamûtige arî muoyo kana ùmûhithîrîre.

⁹ No nginya ùkaamûûraga. Guoko gwaku nîkuo gûgaakorwo kûrî kwa mbere ùhoru-inî ùcio wa kûmûûraga, gûcooke kûrûmîrîrwo nî moko ma andû arîa angî othe.

¹⁰ Mûhûurei na mahiga nyuguto nginya akue, nî ùndû nîageretie kûmûgarûra amûrute njîra-inî ya Jehova Ngai wanyu ùrîa wamûrutire bûrûri wa Misiri, kuuma bûrûri wa ùkombo.

¹¹ Hîndî îyo andû othe a Isiraeli nîmakaigua ùhoru ùcio nao nîmagetigîra, na gûtirî mûndû gatagatî kanyu ùgeeka ùndû mûuru ta ùcio rîngî.

¹² Mûngîkaigua ùhoru ùkîheanwo ùkonîi itûura rîmwe rîa marîa Jehova Ngai wanyu ekûmûhe mûtûure kuo-rî,

¹³ atî andû aaganu nîmeyumîrîtie thîini wanyu na makahîtithia andû a itûura rîao njîra, makameera atîrî, “Nîtûthîi tûkahooe ngai ingî” (ngai iria inyuî mûtooî),

¹⁴ hîndî îyo no nginya mûkooîrîria ùhoru ùcio, na mûûthuthuurie na mûûtuîrie wega biû. Mûngîona nîguo kûrî na kûmenyeke wega atî ùndû ùcio ùrî magigi ùguo nîwîkîkîte thîini wanyu-rî,

¹⁵ no nginya mûkooûraga andû arîa othe matûûraga itûura rîu na rûhiû rwa njora. Itûura rîu nîmûkarîniina biû, mûniine andû a rîo o na mahîû makuo.

¹⁶ Mûgaacookanîrîria indo ciothe iria ndahe cia itûura rîu handû hamwe o kûu gatagatî ga kîhaaro gîa itûura, mûcine itûura rîu biû hamwe na indo ciarîo cia gûtahwo,

ituïke igongona rîa njino rîrutîrwo Jehova Ngai wanyu. Rîgaatûura rîrî rîanange nginya tene, na rîtigaakwo rîngî.

¹⁷ Gûtîrî kîndû o na kîmwe kîa indo icio ituîrîrwo kûniinwo gîgaakorwo kîrî moko-inî manyu, nîgeetha Jehova atige gûcinwo nî marakara make mahiû; nake acooke amûiguîre tha, na amwîke maündû ma ûtugi, na atûme mûingîhe, o ta ûrîa erîire maithe manyu ma tene na mwîhîtwa,

¹⁸ nî ûndû wa gwathîkîra Jehova Ngai wanyu na kûmenyerera maathani make mothe marîa ngûmûhe ûmûthî, na gwîka maündû marîa magîrîire maithe-inî make.

14

Iria iria itarî Thaahu na iria irî Thaahu

¹ Inyuî nî inyuî ciana cia Jehova Ngai wanyu. Mûtikanetemange* kana mwenjwo ihara ûthiû-inî nî ûndû wa mündû mûkuû,

² nîgûkorwo mûrî andû mamûrîrwo Jehova Ngai wanyu. Kuuma ndûrîrî-inî ciothe cia thî, Jehova nîamûthuurite mûtuïke andû ake a bata.

³ Mûtikanarîe kîndû o nakî kîrî thaahu.

⁴ Ici nîcio nyamû iria mwagîrîrwo kûrîa: nî ndegwa, na ng'ondû, na mbûri,

⁵ na thwariga, na thîiya, na thwara, na mbûri ya werû, na ndoo, na ngondi, o na ng'ondû cia irîma-inî.

⁶ No mûrîe nyamû o yothe îrî mahûngû maatûku na makarekania na nîcookagia ithagumia.

⁷ No rîrî, harî nyamû iria îcookagia ithagumia kana irî mahûngû maatûku marekanîtie biû, mûtikanarîe ngamûira, kana mbûkû, kana ikamî. O na gûtuïka nîcookagia ithagumia, mahûngû ma cio ti maatûku, icio irî thaahu harî inyuî.

⁸ Nayo ngûrwe, o na akorwo mahûngû mayo nîmarekanîtie biû-rî, ndîcookagia ithagumia; îyo îrî thaahu harî inyuî. Mûtikanarîe nyama ciacio kana mûhutie cimba ciacio.

⁹ Thîinî wa nyamû ciothe iria itûûraga maaî-inî, no mûrîage îrîa yothe îrî mathagu manyîitaine na îrî ngaracû mwîrî.

¹⁰ No îrîa yothe itarî tûthagu na ngaracû, mûtikanamîrîe; nîgûkorwo îrî thaahu harî inyuî.

¹¹ No mûrîe nyoni o yothe îrîa itarî thaahu.

¹² No ici mûtikanarîe: nderî, na ndiyû, na ndiyû iria njirû,

¹³ na hûngû îrîa ndune na mûthemba o wothe wa hûngû iria njirû,

¹⁴ na mûthemba o wothe wa mahuru

¹⁵ na ndundu îrîa îrî rûhîa, na ndundu îrîa îgambaga, na nyoni ya iria-inî îrîa îrî mathagu maraaya, na mûthemba o wothe wa rwîgî,

¹⁶ na gatundu karîa kanini, na ndundu îrîa nene, o na ndundu îrîa njerû,

¹⁷ na ndundu ya werû, na rwîgî rûnene rûrîa rûrîaga thamaki, na nyoni ya iria-inî îrîa îrî ngingo ndaaya,

¹⁸ na karoga-ngunû, na mûthemba yothe ya cûcû-wa-njoka, na hudihuda, o na rûhuhu.

¹⁹ Tûnyamû tuothe tûrîa tûrî mathagu tûmbûkaga tûrî gîtutu tûrî thaahu harî inyuî, mûtikanatûrîe.

²⁰ No nyamû yothe îrî mathagu na ndîrî thaahu no mûmîrîe.

²¹ Mûtikanarîe kîndû o na kirîkû kîrîa mûgaakora gîkuîte. No mûkîhe mündû wa kûngî ûrîa ûtûûraga itûûra-inî o rîothe rîa matûûra manyu, nake no akîrîe, kana ûkîenderie mûrûrîrî. No inyuî mûrî andû maamûrîrwo Jehova Ngai wanyu.

Mûtikanaruge koori na iria rîa nyina.

Icunjî cia Ikûmi

²² Menyereraî mûrutage gîcunjî gîa ikûmi kîa maciaro mothe ma mîgûnda yanyu mwaka o mwaka.

²³ Rîagîrai gîcunjî gîa ikûmi kîa ngano yanyu, na ndîbei yanyu ya mûhîhano, na maguta manyu, na marigithathi manyu ma ndûûru cianyu cia ng'ombe na cia mbûri mbere ya Jehova Ngai wanyu mûrî handû harîa agaathuura ha gûtûûria Rîitwa rîake, nîgeetha mwîrute gwîtigîra Jehova Ngai wanyu hîndî ciothe.

²⁴ No rîrî, handû hau hangîkorwo nî haraihu mûno, na Jehova Ngai wanyu nîamûrathimîte na mûtingîhota gûkuua gîcunjî kîanyu gîa ikûmi mûtware handû hau

* 14:1 Gwîtemanga mwîrî rîarî igongona rîa andû a Ndûrîrî hîndî ya macakaya.

(nĩ ùndũ handũ hau Jehova agaathuura ha gütũũria Rĩitwa rĩake nĩhamũraihĩrĩrie mũno-rĩ),

²⁵ hĩndĩ iyo mũgaakũũrania gĩcunjĩ kĩanyu gĩa ikũmi na betha, na inyuĩ mũtware betha iyo handũ harĩa Jehova Ngai wanyu agaathuura.

²⁶ Hũthĩrai betha iyo na kũgũra kĩrĩa gĩothe mũngĩenda: ng'ombe, kana ng'ondũ, kana ndibei o na kana kĩndũ kĩgagatie gĩa kũnyua, kana o kĩndũ gĩothe kĩrĩa mũngĩenda. Nĩngĩ inyuĩ na andũ a nyũmba cianyu mũkaarĩra indo icio o hau mbere ya Jehova Ngai wanyu mũkenete.

²⁷ Na mütikanarekererie Alawii arĩa matũũraga matũũra-inĩ manyu, nĩgũkorwo matirĩ gĩthaka kana igai rĩao ene.

²⁸ Na rĩrĩ, o mĩaka itatũ yathira, mũrutage icunjĩ cia ikũmi cia uumithio wanyu wothe wa mwaka ùcio, mũgaaciga kũu matũũra-inĩ manyu,

²⁹ nĩgeetha Alawii (arĩa matarĩ agaĩre gĩthaka kana igai rĩao ene), na andũ a kũngĩ, na ciana cia ngoriai, na atumia a ndigwa arĩa matũũraga matũũra-inĩ manyu, magookaga makarĩa na makahũna, nĩguo Jehova Ngai wanyu amũrathimage wĩra-inĩ wothe wa moko manyu.

15

Mwaka wa Kũrekanĩra Mathiirĩ

¹ Na rĩrĩ, mĩaka mũgwanja yathira, no nginya mũkarekanagĩra mathiirĩ.

² Ùndũ ùcio mũrĩwĩkaga ùũ: mũkombithania o wothe nĩarĩrekanagĩra thiirĩ o wothe ũria akombeire Mũisiraeli ũria ũngĩ. Ndakarandũra Mũisiraeli ũria ũngĩ thiirĩ kana mũrũ wa ithe, nĩ ùndũ ihinda rĩa Jehova rĩa kũrekanĩra mathiirĩ nĩrĩhunjanĩrio.

³ No mũrandũre mũndũ wa kũngĩ thiirĩ, no rĩrĩ, no nginya mũrekanire thiirĩ o wothe ũria mũrũ wa thoguo arĩ naguo.*

⁴ No rĩrĩ, gũtiagĩrĩire gũkorwo na mũndũ mũthĩni thĩni wanyu, nĩgũkorwo mũrĩ bũrũri-inĩ ùcio Jehova Ngai wanyu ekũmũhe mũwĩgwatĩre ũtuĩke igai rĩanyu-rĩ, nĩakamũrathima mũno,

⁵ angĩkorwo nĩmũgawathĩkĩra Jehova Ngai wanyu biũ, o na mũmenyagĩrĩre kũrũmagĩrĩra maathani maya mothe ngũmũhe ũmũthĩ.

⁶ Nĩgũkorwo Jehova Ngai wanyu nĩakamũrathima ta ũria eeranĩre, na nĩmũgakombagĩra ndũrĩrĩ nyingĩ, no inyuĩ mütigaakombaga harĩ cio. Nĩmũgaathaga ndũrĩrĩ nyingĩ, no cio itikamwathaga.

⁷ Kũngĩgaakorwo na mũndũ mũthĩni gatagatĩ-inĩ ka arĩũ a ithe wanyu itũũra-inĩ o rĩothe kũu bũrũri-inĩ ùcio Jehova Ngai wanyu ekũmũhe-rĩ, mütikanamũmĩrie ngoro, kana mũtuĩke akarĩ kũrĩ mũrũ wa ithe wanyu ùcio mũthĩni.

⁸ No rĩrĩ, nĩ kaba mũmũtambũrũkĩrie guoko, na mũmũkombithie kĩrĩa gĩothe akaabatario nĩkĩo.

⁹ Mwĩmenyerere mütikanagĩe na meciiria mooru, mũkoiga atĩrĩ: "Mwaka wa mũgwanja, mwaka ũria wa kũrekanĩra mathiirĩ ũrĩ hakuhi," nĩguo mütikagĩe na ngoro nĩũru, mwage gũtaanahĩra mũrũ wa ithe wanyu ũria ũbataire, kana mwage kũmũhe kĩndũ. Nake hĩndĩ iyo no akaĩre Jehova nĩ ùndũ wanyu, na inyuĩ nĩmũkonwo mwĩhĩtie.

¹⁰ Heagai mũndũ ta ùcio na ũtaana, na mwĩkage ùndũ ùcio na ngoro itarĩ na ũũru; na nĩ ùndũ wa ũguo-rĩ, Jehova Ngai wanyu nĩarĩmũrathimaga mawĩra-inĩ manyu mothe, o na maũndũ-inĩ mothe marĩa mũrĩkaga.

¹¹ Nĩkũrĩkoragwo na andũ athĩni hĩndĩ ciothe bũrũri-inĩ. Nĩ ùndũ ùcio ngũmwatha mũtuĩke ataana kũrĩ arĩũ a ithe wanyu, na kũrĩ andũ arĩa athĩni o na abatari arĩa marĩkoragwo bũrũri-inĩ wanyu.

Kũrekereria Ndongata

¹² Mũrũ wa ithe wanyu Mũhibirania, arĩ mũndũ mũrũme kana mũndũ-wa-nja, angũyendia kũrĩ we na agũtungatĩre mĩaka itandatũ-rĩ, mwaka wa mũgwanja wakinya no nginya ũkaamũrekereria athĩ.

¹³ Na rĩrĩa ũkaamũrekereria, ndũkanareke athĩ moko matheri.

¹⁴ Nĩũkamũhe indo na ũtaana kuuma rũũru-inĩ rwaku, o na kuuma kĩhũrĩro-inĩ gĩaku kĩa ngano o na kĩhĩhĩro-inĩ kĩa ndibei. ũkaamũhe indo kũringana na ũria Jehova Ngai waku akũrathimĩte.

¹⁵ Rĩrikanaga atĩ o na we warĩ ngombo kũu bũrũri wa Misiri, no Jehova Ngai waku agĩgũkũũra. Kĩu nĩkĩo gĩatũma ngũhe rĩathani rĩu ũmũthĩ.

* 15:3 Andũ a mabũrũri mangĩ matiatigaga kũrĩma mĩgũnda yao mwaka-inĩ wa mũgwanja ta andũ a Isiraeli. Nĩ ùndũ wa gĩtũmi kũu o matiatigaga mbeeca cia kũrĩha thiirĩ.

¹⁶ No rīrī, ndungata yaku ĩngĭgakwīra atīrī, “Nīi ndikwenda gūgūtiga,” nī ūndū nīikwendete na ikenda andū a nyūmba yaku, na nī ūndū nīyonaga gwaku gwī kwega-rī,

¹⁷ hīndī ĩyo nīugakīnyīita mūkuha, ūmītūrīkie gūtū ĩrī hau mūrango-inī, ĩtuīke ndungata yaku mūtūūrīre wayo wothe. Ūguo noguo ūgeeka ndungata yaku ya mūdū-wa-nja.

¹⁸ Ndūkone taarī ūndū ūrī hinya kūrēkereria ndungata yaku ĩthīi, nī ūndū ūtungata ūrīa ĩgūtungatīre mīaka ĩyo ĩtandatū nī ta maita meerī ma mūcaara wa mūdū wa kwandikwo. Nake Jehova Ngai waku nīarīkūrathimaga maūdū-inī mothe marīa ūrīikaga.

Marigithathi ma Nyamū

¹⁹ Rutagīra Jehova Ngai waku marigithathi mothe ma njamba kuuma ndūuru-inī ciaku cia ng’ombe na cia mbūri. Ndūkanatware marigithathi maku ma ndegwa wīra-inī, na ndūkanamure marigithathi maku ma ng’ondū guoya.

²⁰ O mwaka, wee na andū a nyūmba yaku nīmūgacirīagīra mbere ya Jehova Ngai waku handū harīa agaathuura.

²¹ Nyamū ĩngĭgakorwo ĩrī na kaūūgū, ĩkorwo ĩgīthua kana ĩrī ndumumu, kana ĩkorwo na ūūgū o na ūrīkū-rī, mūtikanamūrūtīre Jehova Ngai wanyu igongona.

²² Mūkaamīrīra o kūu matūūra-inī manyu. No ĩrīo nī arīa marī na thaahu na arīa matarī na thaahu, o taarī thīiya kana thwarīga maraarīa.

²³ No mūtīkarīage thakame; mūtīagei thī o ta maaī.

16

Bathaka

¹ Menyagīrīrai mweri wa Abibu na mūkūngūyagīre Bathaka ya Jehova Ngai wanyu, nī ūndū mweri-inī wa Abibu nīguo aamūrūtīre būrūrī wa Misiri kūrī ūtukū.

² Nīmūgathīnjīra Jehova Ngai wanyu igongona rīa Bathaka rīa nyamū kuuma rūūru-inī rwanyu rwa mbūri kana rwa ng’ombe, mūcithīnjīre handū harīa Jehova agaathuura ha gūtūūra Rītwa rīake.

³ Mūtikanamīrīanīrie na mīgate mīkīre ndawa ya kūmbia, no ihinda rīa mīthenya mūgwanja mūrīe mīgate ĩtarī mīmbie, arī yo mīgate ya mīnyamaro, nī ūndū mwoimire būrūrī wa Misiri na ihenya, na nīgeetha matukū-inī mothe ma muoyo wanyu mūrīkanage mūthenya ūcio mwoimire būrūrī wa Misiri.

⁴ Ihinda rīa mīthenya mūgwanja mūtikanakorwo mūrī na ndawa ya kūmbia būrūrī-inī wanyu wothe. Mūtikanareke nyama o ciothe cia iria mūkūruta igongona hwaī-inī wa mūthenya wa mbere iraare ngīnya rūciinī.

⁵ Mūtikanathīnjīre igongona rīa Bathaka ĩtūūra-inī o rīothe kūrīa Jehova Ngai wanyu ekūmūhe,

⁶ tīga o harīa agaathuura ha gūtūūra Rītwa rīake. Hau nīho mūkaarūtīra igongona rīa Bathaka hwaī-inī rīrīa rīua rīthūaga, rītuīke rīa kūrīrikana ihinda rīrīa mwoimire būrūrī wa Misiri.

⁷ Mūkaarīhīhīria na mūrīrīre handū hau Jehova Ngai wanyu agaathuura. Ningī kwarooka gūkīa mūcooke hema-inī cianyu.

⁸ Ihinda rīa mīthenya ĩtandatū mūkaarīaga mīgate ĩtarī mīmbie, naguo mūthenya wa mūgwanja mūgīe na kīngano kīamūrīrwo Jehova Ngai wanyu, na mūtīkarute wīra o na ūrīkū.

Gīathī gīa Ciumia

⁹ Taragai ciumia mūgwanja kuuma mwambīrīria kūgetha ngano ĩrīa ĩtarī ngethe.

¹⁰ Mūcooke mūkūngūre Gīathī gīa Ciumia nī ūndū wa Jehova Ngai wanyu, na ūndū wa kūruta maruta ma kwīyendera maringaine na irathimo iria Jehova Ngai wanyu amūrathimīte nacio.

¹¹ Na mūkenagīre Jehova Ngai wanyu mūrī handū harīa agaathuura ha gūtūūra Rītwa rīake, ĩnyūi, na arīū anyu, na airītu anyu, na ndungata cianyu cia arūme na cia andū-a-nja, na Alawīi arīa marī matūūra-inī manyu, na andū a kūngī, na ciana cia ngorīai, o na atumia a ndigwa arīa matūūranagia na ĩnyūi.

¹² Rīrikanai aī mwarī ngombo kūu būrūrī wa Misiri, na mūrūmagīrīre wega ĩrīa ĩcio cia watho wa kūrūmīrīrwo.

Gīathī gīa Ithūnū

¹³ Kūngūyagīrai Gīathī gīa Ithūnū mīthenya mūgwanja thuutha wa gücookereria maciaro marīa moimīte ihuhiro-inī cianyu cia ngano, na ihīhīro-inī cianyu cia ndībei.

¹⁴ Kenagĩrai Gĩathĩ kũu kĩanyu, inyuĩ, na ariũ anyu, na airĩtu anyu, na ndungata cianyu cia arũme na cia andũ-a-nja, na Alawii, na andũ a kũngĩ, na ciana cia ngoriai, o na atumia a ndigwa arĩa matũũraga matũũra-inĩ manyu.

¹⁵ Kũngũyagĩrai Gĩathĩ kũu kĩamũrĩrwo Jehova Ngai wanyu ihinda rĩa mĩthenya mũgwanja mũrĩ handũ hau Jehova agaathuura. Nĩgũkorwo Jehova Ngai wanyu nĩakamũrathima magetha-inĩ manyu mothe, na mawĩra-inĩ mothe ma moko manyu, nakĩo gikeno kĩanyu nĩgĩkaiganĩra.

¹⁶ Arũme othe anyu no nginya makeyumĩria mbere ya Jehova Ngai wanyu maita matatũ o mwaka marĩ handũ hau agaathuura: hĩndĩ ya Gĩathĩ kĩa Mĩgate ĩtarĩ Mĩmbie, na ya Gĩathĩ gĩa Ciunia, na ya Gĩathĩ gĩa Ithũnũ. Gũtikanagĩe mũndũ ũkoimĩra mbere ya Jehova moko matheri:

¹⁷ O ũmwe wanyu no nginya akarehaga kĩheo kĩringaine na ũrĩa Jehova Ngai wanyu amũrathimĩte.

Aciiri

¹⁸ Mũgaathuura aciiri, o na anene a o mũhĩrĩga kuuma mũhĩrĩga-inĩ yothe yanyu o itũũra-inĩ o rĩothe Jehova Ngai wanyu ekũmũhe, nao nĩmagatuagĩra andũ ciira wega.

¹⁹ Mũtikanahotomie ciira kana mũgĩe na gũthutũkania. Mũtikanamũkĩre ihaki, nĩgũkorwo ihaki nĩrĩtũmaga maitho ma mũndũ mũũgĩ matũũke matumumu, na rĩkoogomia ciugo da mũndũ ũrĩa mũthingu.

²⁰ Rũmagĩrĩrai kĩhooito kĩo giiki, nĩgeetha mũtũũre muoyo na mwĩgwatĩre bũrũri ũrĩa Jehova Ngai wanyu ekũmũhe.

Kũhooya Ngai Ingĩ

²¹ Mũtikanahaande gĩtugĩ kĩa Ashera mwena-inĩ wa kĩgongona kĩrĩa mũgaathondekera Jehova Ngai wanyu,

²² na mũtikanaake ihiga rĩa kũhooyagwo, nĩgũkorwo Jehova Ngai wanyu nĩathũire maũndũ macio.

17

¹ Mũtikanarutĩre Jehova Ngai wanyu igongona rĩa ndegwa kana rĩa ng'ondũ ĩrĩ na kaũũgũ kana ũũgũ, nĩgũkorwo ũndũ ũcio ũrĩ thaahu harĩ Jehova.

² Mũndũ mũrũme kana mũndũ-wa-nja ũtũũranagia na inyuĩ itũũra-inĩ rĩmwe rĩa kũrĩa Jehova ekũmũhe, angĩoneka agũka ũũru maitho-inĩ ma Jehova Ngai wanyu na ũndũ wa gũthũkia kĩrĩkanĩro gĩake,

³ na agakararia rĩathani riakwa akahooya ngai ingĩ, na agaciinamĩrĩra kana akainamĩrĩra riũa, kana mweri, kana njata cia matu-inĩ,

⁴ na mũmenyithio ũhoru ũcio-rĩ, hĩndĩ ĩyo no nginya mũgaatuĩria ũhoru ũcio wega. Kũngĩkorwo ũhoru ũcio nĩ wa ma, na hakorwo na ũira atĩ ũndũ ũcio ũrĩ thaahu nĩwĩkĩtwo thĩinĩ wa Isiraeli,

⁵ oyai mũndũ mũrũme kana mũndũ-wa-nja ũcio wĩkĩte ũndũ ũcio mũũru mũmũtware kĩhingo-inĩ gĩa itũũra rĩanyu inene na inyuĩ mũmũhũre na mahiga nyuguto nginya akue.

⁶ Na ũndũ wa ũira wa andũ eerĩ kana atatũ, mũndũ no oragwo, no gũtirĩ mũndũ ũkooragwo na ũndũ wa ũira wa mũndũ ũmwe.

⁷ Moko ma aira acio no nginya makorwo marĩ ma mbere ũhoru-inĩ ũcio wa kũmũũraga, na thuutha ũcio marũmĩrĩrwo nĩ moko ma andũ arĩa angĩ othe. No nginya mũniine ũũru ũcio wehere gatagati-inĩ kanyu.

Magooti ma Ciira

⁸ Kũngĩkaagĩa maciira magooti-inĩ manyu mũtangĩhota gũtua, marĩ ma ũiti wa thakame, o na ma gũtuithania mũndũ na mũndũ ũrĩa ũngĩ, kana mũndũ ũhũũrĩte ũrĩa ũngĩ, matwaragei handũ harĩa Jehova Ngai wanyu agaathuura.

⁹ Thĩĩ kũrĩ Alawii arĩa athĩnjĩri-Ngai, na kũrĩ mũtuithania ciira ũrĩa ũrĩ wĩra-inĩ ihinda rĩu. Mũmoorie ũhoru ũcio nao mamuonie ũrĩa ciira ũcio wagĩrĩre gũtuuo.

¹⁰ No nginya mwĩke kũringana na matua marĩa makaamũhe mũrĩ handũ hau Jehova agaathuura. Menyagĩrĩrai mwĩkage ũrĩa wothe marĩmwathaga mwĩke.

¹¹ ĩkagai kũringana na watho ũrĩa mamũrutĩte, na mũrũmĩrĩre matua mao marĩa mekũmũhe. Mũtikanehũgũre mwena wa ũrĩo kana wa ũmotho, mũtigane na ũrĩa mamwĩrĩte.

¹² Mũndũ ũrĩa ũngĩonania kũnyarara mũtuithania ciira kana mũthĩnjĩri-Ngai, ũrĩa ũrũgamaga agĩtungatĩra Jehova Ngai wanyu, no nginya ooragwo. No nginya mũniine ũũru ũcio wehere Isiraeli.

¹³ Andũ othe nĩmakaigua ũhoru ũcio nao metigĩre, na matigacooka gũkorwo marĩ na kĩnyararo ringĩ.

Mũthamaki

¹⁴ Rĩria mũgaathiĩ bũrũri ũria Jehova Ngai wanyu ekũmũhe, na mũkorwo mũwĩgwathiire na mũgaatũũra kuo, na muuge atĩrĩ, “Rekei tũgĩe na mũthamaki witũ ta ndũrĩrĩ iria ciothe itũthiũrũrũkũirie,”

¹⁵ Menyererai wega mũgaathuura mũthamaki ũria Jehova Ngai wanyu amwamũrĩre. No nginya akoima gatagati-inĩ ka ariũ a ithe wanyu. Mũtigathuure mũndũ wa kũngĩ atũike mũthamaki wanyu, mũndũ ũtarĩ mũrũ wa thoguo Mũisiraeli.

¹⁶ Mũthamaki ũcio, o nake ndakaneingĩhĩrie mbarathi, kana atũme andũ ma-cooke bũrũri wa Misiri makamũgũrĩre ingĩ, nĩgũkorwo Jehova amwĩrĩte atĩrĩ, “Mũtikanacooke na thuutha, mũgere njĩra iyo ringĩ.”

¹⁷ Nake ndakanahikie atumia aingĩ, nĩguo ngoro yake ndikanagarũrũke. Ningĩ ndakaneingĩhĩrie betha na thahabu.

¹⁸ Rĩria agaakarĩra gĩtĩ gĩake kĩa ũthamaki, akoya ibuku rĩa gĩkũnjo, eyandĩkĩre watho ũyũ, aũrutĩte ibuku-inĩ rĩria riumĩte harĩ athĩnjĩri-Ngai, arĩ o Alawii.

¹⁹ Nario ibuku rĩu nĩaikarage nario, arĩthomage matukũ marĩa mothe egũtũũra muoyo nĩguo erutage gwĩtigĩra Jehova Ngai, na arũmagĩrĩre wega ciugo ciothe cia watho ũyũ na irĩra cia watho wa kũrũmagĩrĩrwo,

²⁰ na ndagetuage mwega gũkĩra ariũ a ithe agarũrũke mwena wa ũrio kana wa ũmotho atigane na watho. Hindi iyo, we na njiaro ciake nĩmagathamaka ihinda iraya ũthamaki-inĩ wake kũu Isiraeli.

18

Maruta nĩ ũndũ wa Athĩnjĩrĩ-Ngai na Alawii

¹ Athĩnjĩri-Ngai, arĩa Alawii, hamwe na mũhĩrĩga ũcio wotho wa Lawi, matikagĩa na gĩthaka kana igai hamwe na andũ a Isiraeli arĩa angĩ. Magaatũũragio nĩ indo iria irutũrwo Jehova cia igongona rĩa njino, nĩgũkorwo rĩu nĩrio igai rĩao.

² Matikagaya igai gatagati ka ariũ a ithe wao; nĩgũkorwo Jehova nĩwe igai rĩao, o ta ũria aamerĩre.

³ Indo ici nĩcio athĩnjĩri-Ngai magĩrĩrwo nĩ kũheagwo ciumĩte kũrĩ andũ arĩa marĩrutaga igongona rĩa ndegwa kana rĩa ng' Ondu: nĩ guoko, na thĩia cieri, na nyama cia nda.

⁴ No nginya mũmaheage maciaro ma mbere ma ngano yanyu, na ma ndibei yanyu ya mũhĩhano, na maguta, o na guoya wa mbere wa ng' Ondu cianyu cienjwo,

⁵ nĩgũkorwo Jehova Ngai wanyu nĩamathuurĩte hamwe na njiaro ciao kuuma harĩ mĩhĩrĩga yanyu yotho, nĩgeetha marũgamage magatungataga thĩini wa Rĩitwa rĩa Jehova hindi ciothe.

⁶ Mũlawii angĩthaama, oime kũria atũũraga itũũra-inĩ rĩmwe rĩa matũũra manyu thĩini wa Isiraeli, na oke endete mũno gũkinya handũ harĩa Jehova agaathuura-rĩ,

⁷ no atungate thĩini wa rĩitwa rĩa Jehova Ngai wake, o ta Alawii arĩa angĩ arĩa matungataga hau mbere ya Jehova.

⁸ Nake akaagaĩrwo indo ciiganaine na cia arĩa angĩ, o na gũtuĩka nĩamũkĩrĩte mbeeca ciumanĩte na kwendia indo cia nyũmba yao.

Mitugo rĩa irĩ Magigi

⁹ Rĩria mũgaathiĩ bũrũri ũria Jehova Ngai wanyu ekũmũhe, mũtikanerute maũndũ ma kwĩgerekania na mũthĩire irĩa irĩ magigi ya ndũrĩrĩ iria irĩ kuo.

¹⁰ Rekei gũtikanoneke mũndũ thĩini wanyu ũkũruta igongona rĩa gũcina mũriũ kana mwarĩ, kana ũkũragũra, kana ũkũrogana, kana mũtuĩria wa nyoni ya mũndũ, kana mũndũ-mũgo,

¹¹ kana mũrogani wa ithitũ, kana mũndũ ũrĩ na maroho ma kũragũra, kana mũrogi, o na kana mũndũ ũkaragũra na maroho ma andũ akuũ.

¹² Mũndũ ũria wĩkaga maũndũ macio nĩonagwo arĩ magigi nĩ Jehova, na nĩ ũndũ wa maũndũ macio marĩ magigi, nĩkĩo Jehova Ngai wanyu ekũrutũrũra ndũrĩrĩ icio ciehere mbere yanyu.

¹³ Inyuĩ no nginya mũtuĩke andũ matarĩ ũcuuke mbere ya Jehova Ngai wanyu.

Mũnabii

¹⁴ Ndũrĩrĩ iria mũgaatunya bũrũri-rĩ, nĩithikagĩrĩria arogi na andũ arĩa maragũraga. No inyuĩ, Jehova Ngai wanyu ndamwĩtikĩrĩtie gwĩka ũguo.

¹⁵ Jehova Ngai wanyu nĩakamütümĩra münabii o ta nĩ kuuma harĩ ariũ a thoguo. No nginya mũmũiguage.

¹⁶ Nĩgũkorwo ũguo nĩguo mworirie Jehova Ngai wanyu mūrĩ kũu Horebu mũthenya ũria muonganĩte, rĩria mwoigire atĩrĩ, “Ndũkareke tũigwe mũgambo wa Jehova Ngai witũ, kana tuone mwaki ũcio münene rĩngĩ, nĩgeetha tũtigakue.”

¹⁷ Jehova aanjĩire atĩrĩ: “Ūguo moiga nĩ wega.

¹⁸ Nĩngamarahũria münabii o tawe oime thĩnĩ wa ariũ a ithe wao; na nĩngekĩra ciugo ciakwa kanua gake, nake nĩakameera ũria wothe ngaamwatha.

¹⁹ Mũndũ o wothe ũkaarega kũigua ciugo ciakwa iria münabii ũcio akaaria thĩnĩ wa rĩitwa rĩakwa-rĩ, nĩ mwene nĩ nĩ ngamũũria ũhoru ũcio.

²⁰ No rĩrĩ, münabii ũria ũkaaria ũndũ o na ũrĩkũ na mwĩgerero akĩgwetaga rĩitwa rĩakwa, oige ũndũ itamwathĩte, kana münabii ũria ũkaaria akĩgwetaga rĩitwa rĩa ngai ingĩ, no nginya akooragwo.”

²¹ Mwahota kwĩyũria atĩrĩ, “Tũngikĩmenya atĩa rĩria ndũmĩrĩrĩ itaarĩtio nĩ Jehova?”

²² Ūndũ ũria münabii angĩaria rĩitwa-inĩ rĩa Jehova, naguo ũndũ ũcio wage kuoneka kana kũhinga, iyo nĩ ndũmĩrĩrĩ itaarĩtio nĩ Jehova. Münabii ũcio aarĩtie na mwĩgerero. Mũtikanamwĩtigĩre.

19

Matũũra ma Kũũrĩrwo

¹ Rĩria Jehova Ngai wanyu agaakorwo aniinĩte ndũrĩrĩ iria ekũmũhe bũrũri wacio, na rĩria na inyũ mũgaakorwo mũrĩkĩtie kũngata ndũrĩrĩ icio, na mũgaatũũra matũũra ma cio na nyũmba ciacio,

² hĩndĩ iyo nĩmũkamũra matũũra matatũ marĩ handũ gatagatĩ ka bũrũri ũria Jehova Ngai wanyu ekũmũhe mũwĩgwatĩre.

³ Mũgaathondeka barabara cierekeire matũũra macio, naguo bũrũri ũcio Jehova ekũmũhe ũtuĩke igai rĩanyu, mũwatũre icunjĩ ithatũ, nĩgeetha mũndũ o wothe ũngĩũraga mũndũ oragĩre kuo.

⁴ Ūyũ nĩguo watho ũkonĩ mũndũ ũria ũngĩũraga mũndũ ũngĩ na oorĩre kuo nĩguo ahonokie muoyo wake, nake nĩ mũndũ ũria ũngĩũraga mũndũ wa itũũra rĩake atacĩrĩre gwĩka ũndũ ũcio, na akorwo ndaamũthũire mbere iyo.

⁵ Ta rĩria mũndũ angĩthĩ mũtitũ marĩ na mũndũ wa itũũra rĩake makoine ngũ, na akĩhũria ithanwa ateme mũtĩ-rĩ, ithanwa rĩrũke, rĩrũge, rĩringe mũndũ ũcio wa itũũra rĩake, rĩmũũrage. Mũndũ ũcio no orĩre itũũra rĩmwe rĩa macio nĩguo ahonokie muoyo wake.

⁶ Angĩaga gwĩka ũguo-rĩ, mũrĩhanĩria wa thakame ahotu gũthingatana nake arĩ na marakara amũnyĩite, angĩkorwo itũũra rĩa kũũrĩrwo nĩrĩrahĩrĩrie mũno, amũũrage o na gũtuĩka ndagĩrĩre kũũragwo nĩ ũndũ ndaathũire mũndũ ũcio mbere iyo.

⁷ Kũu nĩkĩo gĩtũmi kĩrĩa gĩatũma ndĩmwathe mwĩyamũrĩre matũũra manene matatũ ma kũũrĩrwo.

⁸ Jehova Ngai wanyu angĩkongerera mĩhaka ya bũrũri wanyu o ta ũria erĩire maithe manyu na mwĩhĩtwa, amũhe bũrũri wothe ũria aamerĩre,

⁹ nĩ ũndũ wa ũria mũgaakorwo mũmenyereire wega maathani maya ndĩramwatha ũmũthĩ, atĩ mwendage Jehova Ngai wanyu, na mũthiage na njĩra ciake hĩndĩ ciothe, hĩndĩ iyo nĩmũkamũra matũũra mangĩ matatũ ma kũũrĩrwo.

¹⁰ Mũgeeka ũguo nĩgeetha gũtikanaitwo thakame ya mũndũ ũtarĩ na ũũru bũrũri-inĩ wanyu, ũria Jehova Ngai wanyu ekũmũhe ũtuĩke igai rĩanyu, na ningĩ nĩgeetha mũtikagĩe na mahĩtia ma gũita thakame.

¹¹ No mũndũ angĩkorwo athũire mũndũ wa itũũra rĩake, nake amuoherie njĩra-inĩ, amũtharĩkĩre amũũrage, acooke orĩre itũũra-inĩ rĩmwe rĩa macio-rĩ,

¹² athuuri a itũũra rĩake nĩmakamũtũmanĩra, arehwo kuuma kũu itũũra-inĩ, mamũneane kũrĩ mũrĩhanĩria wa thakame nĩguo ooragwo.

¹³ Mũtikanamũiguĩre tha. No nginya mũniine wĩhia wa ũiti wa thakame itarĩ na ũũru bũrũri-inĩ wa Isiraeli, nĩgeetha maũndũ manyu magĩrĩre.

¹⁴ Mũndũ ndakaneherie ihiga rĩa mũhaka rĩa mũndũ ũria mariganĩtie, rĩria rĩahaandirwo nĩ arĩa maarĩ mbere yanyu igai-inĩ rĩria mũkaamũkĩra bũrũri-inĩ ũria Jehova Ngai wanyu ekũmũhe mũwĩgwatĩre.

¹⁵ Mũira ũmwe ti mũiganu wa gũtũma mũndũ atuĩrwo nĩ ũndũ wa ngero kana wa ihĩtia rĩria angĩkorwo ekĩte. No nginya ũhoro ũtuuo nĩ wa ma na ũndũ wa ũira wa andũ eerĩ kana atatũ.

¹⁶ Mũira ũrĩ na rũthũũro angĩrũgama gũthitangĩra mũndũ ngero,

¹⁷ andũ acio eerĩ magĩte na ngarari, no nginya marũgame harĩ Jehova, mbere ya athĩnjĩri-Ngai na aciirithania arĩa magaaakorwo makĩruta wĩra ihinda-inĩ rĩu.

¹⁸ Aciirithania na no nginya matũirie ũhoro na kĩyo, na mũira ũcio angĩoneka nĩ wa maheeni, nĩaraigĩria mũrũ wa ithe kĩgeenyorĩ,

¹⁹ hindĩ iyo mũmwike o ta ũria aciirũre gwĩka mũrũ wa ithe. No nginya mũniine ũũru ũcio thĩnĩ wanyu.

²⁰ Andũ arĩa angĩ nĩmakaigua ũhoro ũcio nao metigĩre, naguo ũndũ ũcio mũũru ndũgacooka gwĩkwo rĩngĩ thĩnĩ wanyu.

²¹ Mũtikanaigue tha; muoyo uumage muoyo, na riitho riumage riitho, na igeo riumage igeo, na guoko kuumage guoko, o na kũgũrũ kuumage kũgũrũ.

20

Gũthĩ Mbaara-inĩ

¹ Rĩria mũgaathĩ kũrũa na thũ cianyu na muone irĩ na mbarathi na ngaari cia ita na mbũtũ cia ita nyingĩ gũkĩra cianyu, mũtikanaciĩtigĩre, nĩ ũndũ Jehova Ngai wanyu, ũria wamũrutire bũrũri wa Mĩsiri, agaakorwo hamwe na inyuĩ.

² Rĩria mũgaakorwo mũkuhĩrĩrie gũthĩ mbaara, mũthĩnjĩri-Ngai nĩagakuhĩrĩria mbũtũ cia ita na aciirĩrie.

³ Aciĩre atĩrĩ, "Thikĩrĩria wee Isiraeli, ũmũthĩ nĩ ũgũthĩ mbaara-inĩ ũkarũe na thũ ciaku. Ndũgakue ngoro kana wĩtigĩre na ndũkamake kana ũinaine ũrĩ mbere yacio.

⁴ Nĩgũkorwo Jehova Ngai waku nĩwe ũgũtwarana nawe nĩguo akũrũrĩre kũrĩ thũ ciaku, akũhootanĩre."

⁵ Anene nao nĩmakooria mbũtũ ya ita atĩrĩ: "Nĩ harĩ mũndũ wakĩte nyũmba njerũ na ndamĩrugũrĩtie? Nĩarekwo acooke mũciĩ, ndagakuire mbaara-inĩ, nake mũndũ ũngĩ atuĩke wa kũmĩrugũria.

⁶ Nĩ harĩ mũndũ ũhaandĩte mũgũnda wa mũthabĩbũ na ndambĩrĩrie gũkenera matunda maguo? Nĩarekwo ainũke ndagakuire mbaara-inĩ nake mũndũ ũngĩ atuĩke wa gũkenera matunda macio.

⁷ Nĩ harĩ mũndũ marĩkanĩire na mũndũ-wa-nja atĩ nĩekũmũhikia na ndamũhikĩtie? O nake nĩ ainũke ndagakuire mbaara-inĩ nake mũndũ-wa-nja ũcio ahikio nĩ mũndũ ũngĩ."

⁸ Nĩngĩ anene nĩmagacooka morie atĩrĩ, "Nĩ harĩ mũndũ ũretigĩra kana agakua ngoro? ũcio nĩarekwo ainũke nĩgeetha arĩu a ithe o nao matigakue ngoro."

⁹ Rĩria anene makaarĩkia kwarĩria mbũtũ cia ita-rĩ, nĩmagathuura anene a ita a gũtongoria mbũtũ icio.

¹⁰ Rĩria mũkaambata mũkahũũre itũũra inene, mũkaamba kũũria andũ a rĩo metĩkĩre kũgĩe thayũ.

¹¹ Mangĩgetĩkĩra na mahingũre ihingo ciao-rĩ, andũ a itũũra rĩu othe magaatuĩka a kũrutithio wĩra na hinya, mamũrutagĩre wĩra.

¹² Mangĩkaarega kũgĩe thayũ na mambĩrĩrie kũrũa na inyuĩ, mũgaathiũrũrũkĩria itũũra rĩu.

¹³ Rĩria Jehova Ngai wanyu akaarĩneana moko-inĩ manyu-rĩ, mũkooraga arũme othe arĩa marĩ thĩnĩ warĩo.

¹⁴ No ha ũhoro wa andũ-a-nja, na ciana, na mahiũ, o na kĩndũ kĩrĩa kĩngĩ gĩothe kĩrĩ thĩnĩ wa itũũra rĩu, no mũcitahe ituĩke cianyu. Na rĩrĩ, no mũhũthĩre indo icio Jehova Ngai wanyu amũheete kuuma kũrĩ thũ cianyu.

¹⁵ ũguo nĩguo mũgeeka matũũra manene mothe marĩa marĩ kũraya na kũria mũrĩ no ti ma ndũrĩrĩ iria irĩ gũkuhĩ na inyuĩ.

¹⁶ No rĩrĩ, thĩnĩ wa matũũra manene ma ndũrĩrĩ marĩa Jehova Ngai wanyu ekũmũhe matũũke igai rĩanyu, mũtikanatigie kĩndũ o nakĩ, kĩhĩhagĩa kana kĩrĩ muoyo.

¹⁷ Mũkaamaniina biũ; andũ a Ahiti, na Aamori, na Akaanani, na Aperizi, na Ahivi, na Ajebusi o ta ũria Jehova Ngai wanyu aamwathĩte.

¹⁸ Kwaga ũguo nĩmakamũruta kũrũmĩrĩa maũndũ mothe marĩ magigi marĩa mekaga makĩhooya ngai ciao, na inyuĩ nĩmũkehĩria Jehova Ngai wanyu.

¹⁹ Mũngĩgaakorwo mũthiũrũrũkĩrie itũũra ihinda iraa, mũkĩrĩhũũra nĩguo mũrĩtahe, mũtikanathũkangie mĩtĩ yarĩo na kũmĩtemanga na ithanwa, nĩ ũndũ no

mür̄ie matunda mayo. Mütikanam̄iteme. M̄iti ya ḡithaka ik̄ir̄i andũ, at̄i n̄iguo m̄üm̄ithiür̄ük̄irie?

²⁰ No r̄ir̄i, no m̄üteme m̄iti ir̄ia m̄ük̄ümenya at̄i ti ya matunda, na m̄üm̄it̄üm̄ire gw̄ithondekera mw̄igitio wa r̄uirigo nḡinya it̄üra r̄iu r̄irar̄ua na inyūi r̄igwe.

21

Horohio ya Gikuũ ḡitoio M̄üuragani

¹ M̄ündũ anḡikooneka oraḡitwo, na akorwo akomete ḡithaka-ini k̄uu b̄ür̄iri ücio Jehova Ngai wanyu ek̄üm̄ühe müw̄igwat̄ire, na kwage k̄ümenyeka m̄ündũ üria üm̄üraḡite-r̄i,

² athuuri anyu na aciirithania n̄imakoimagara magathime it̄ina r̄ia kuuma har̄ia mw̄ir̄i üri nḡinya mat̄üura-ini mar̄ia mar̄i hakuh̄i naguo.

³ Ninḡi athuuri a it̄üra r̄ir̄ia r̄ikuh̄ir̄irie m̄üno na har̄ia mw̄ir̄i ücio üri n̄imakanyiita moori it̄ar̄i yarutithio w̄ira na it̄ar̄i yohwo icooki,

⁴ nao mam̄ük̄ür̄ieke ḡituamba-ini ḡitar̄i k̄iar̄imwo kana ḡikahaandwo, na k̄ir̄i na kar̄üü geḡütherera. N̄imakoin̄ira moori iyo ngingo k̄uu ḡituamba-ini k̄iu.

⁵ Nao ath̄inj̄iri-Ngai, o acio ariü a Lawi, n̄imakeyum̄iria n̄iḡukorwo Jehova Ngai wanyu n̄imathuur̄ite n̄iguo matungatage na makarathimana mak̄igwetaga r̄iitwa r̄ia Jehova na magatuithanagia maciira ma andũ ar̄ia mar̄i na ngarari o na ma andũ maanḡir̄ua.

⁶ Ninḡi athuuri othe a it̄üra r̄ir̄ia r̄ikuh̄ir̄irie m̄üno har̄ia mw̄ir̄i ücio üri n̄imagethamba moko* iḡür̄ü r̄ia moori iyo yun̄itwo ngingo o k̄uu ḡituamba-ini,

⁷ na moige at̄ir̄i, “Moko maitü timo maaitire thakame ino, o na kana mait̄ho maitü mak̄iona ündũ ücio üḡiikwo.

⁸ It̄ikira horohio ino n̄i ündũ wa andũ aku a Isiraeli, ar̄ia Wee Jehova ük̄üür̄ite, na ütige k̄umatua ah̄itia ündũ-ini wa thakame ino ya m̄ündũ ütari na üuru.” Nayo thakame iyo üt̄itwo n̄ikahoroherio.

⁹ N̄i ündũ ücio n̄imügetheria ih̄itia-ini r̄iu r̄ia ḡüita thakame ya m̄ündũ ütari na üuru, kuona at̄i n̄imw̄ikite ündũ üria waḡir̄ire maitho-ini ma Jehova.

Kühikia M̄ündũ-wa-Nja M̄ütahe

¹⁰ R̄ir̄ia m̄ünḡith̄i k̄ür̄ia na th̄u cianyu, nake Jehova Ngai wanyu acirekererie moko-ini manyu mücitahe-r̄i,

¹¹ m̄ünḡicooka muone th̄ini wa andũ acio atahe har̄i na m̄ündũ-wa-nja müthaka na ümwe wanyu aguuc̄ir̄io n̄iwe, no am̄ühikie at̄üke m̄ütumia wake.

¹² N̄iakam̄ün̄üka gwake müc̄ii acooke at̄üme enjwo m̄ütwe na arenge ndwara
¹³ na arute nguo iria eek̄ir̄ite r̄ir̄ia aatahagwo. Thuutha wa ḡükara gwake müc̄ii na acakaire ithe na nyina ihinda r̄ia mweri mügima-r̄i, h̄ind̄i iyo no ath̄i har̄i we, at̄üke m̄üthuuri wake nake at̄üke m̄ütumia wake.

¹⁴ Anḡikaaga ḡukenio n̄iwe, n̄iakam̄w̄itik̄iria ath̄i o k̄ür̄ia guothe anḡienda. Ndakanamwendie kana am̄ütue ngombo, kuona at̄i n̄iamwaḡith̄ie ḡit̄io.

K̄ihooto k̄ia Mwana wa Irigithathi

¹⁵ M̄ündũ anḡikorwo na atumia eer̄i, na akorwo endete ümwe na akaaga kwenda ücio ünḡi, na eer̄i mam̄üciar̄ire ciana cia ih̄i, no mwana wa irigithathi akorwo n̄i wa m̄ütumia üria atendete-r̄i,

¹⁶ anḡikorwo ak̄igāira ariü ake indo, ndakanaheane k̄ihooto k̄ia irigithathi k̄ür̄i müriü wa m̄ütumia üria eendete, handũ ha k̄ühe müriü üria ar̄i we irigithathi k̄üna, müriü ücio wa m̄ütumia üria atendete.

¹⁷ No nḡinya onanie at̄i müriü ücio wa m̄ütumia ücio atendete n̄iwe irigithathi na ündũ wa k̄üm̄ühe indo maita meer̄i th̄ini wa indo iria ciothe ar̄i nacio. Müriü ücio n̄iwe k̄ionereria k̄ia mbere k̄ia hinya wa ithe. K̄ihooto k̄ia mwana wa irigithathi n̄i ḡiake.

Mwana üria M̄üremi

¹⁸ M̄ündũ anḡikaaga na müriü ütanḡigua na müremi, ütaath̄ikaḡira ithe na nyina, na ütanḡimaigua o na mam̄üh̄üura-r̄i,

¹⁹ ithe na nyina n̄imakam̄ünȳiita mam̄ütware k̄ür̄i athuuri hau k̄ihingo-ini ḡia it̄üura.

²⁰ Nao meere athuuri at̄ir̄i, “Müriü üyü witü ndat̄üiguaga na n̄i müremi, ndanḡitwath̄ikira. At̄üuraga ar̄i m̄umaramari na ar̄i müriü.”

* 21:6 Gw̄ithamba moko kwar̄i ündũ wa kuonania at̄i m̄ündũ ndaar̄i na ih̄itia r̄ia üragani.

²¹ Hĩndĩ İyo andũ othe a itũũra nao nĩmakamũhũũra na mahiga nyuguto nginya akue. No nginya mũniine ũũru ũcio wehere gatagatĩ-inĩ kanyu. Ũhoru ũcio nĩũkaiguuo nĩ andũ a Isiraeli othe nao meetigĩre.

Mawatho Matiganĩte

²² Mũndũ angĩthia wĩhia ũngĩtũma ooragwo, nake ooragwo na mwĩrĩ wake ũcuurio mũtĩ igũrũ-rĩ,

²³ mũtikanareke mwĩrĩ ũcio ũraare mũtĩ igũrũ ũtukũ ũcio wothe. Tigĩrĩrai nĩ mwamũthika mũthenya o ro ũcio, tondũ mũndũ o na ũrĩkũ mũcuurie mũtĩ-inĩ nĩ mũrume nĩ Ngai. Mũtikanathaahie bũrũri ũrĩa Jehova Ngai wanyu ekũmũhe ũtuĩke igai rĩanyu.

22

¹ Ũngĩkoono ndegwa kana ng'ondũ wa mũrũ wa ithe wanyu yũrĩte, ndũkamĩtiganĩrie, no tigĩrĩra wona nĩwamĩcookia kũrĩ we.

² Mũrũ wa ithe wanyu ũcio angĩkorwo ndaikaraga hakuhĩ nawe, kana ũngĩkorwo ndũmũ, ũkaamĩtwara gwaku mũciĩ nginya rĩria agooka kũmĩcaria; hĩndĩ İyo ũmũcookerie.

³ Ũgeeka o ũguo, ũngĩkoono ndigiri ya mũrũ wa thoguo, kana kabuti gake, kana o kĩndũ gĩothe atete, ndũkanetue ta ũtacionete.

⁴ Ũngĩkoono ndigiri ya mũrũ wa thoguo, kana ndegwa yake igũite njĩra-inĩ, ndũkanamĩtiganĩrie; mũteithĩrie kũmirũgamia.

⁵ Mũndũ-wa-nja ndakanehumbe nguo cia arũme, kana mũndũ mũrũme ehumbe nguo cia andũ-a-nja, nigũkorwo Jehova Ngai wanyu niathũire mũndũ o wothe wĩkaga ũguo.

⁶ Ũngĩgaakorera gĩtara kĩa nyoni mũkĩra-inĩ wa njĩra, kĩrĩ mũtĩ igũrũ kana kĩrĩ thĩ, nayo nyoni İyo İkorwo İkomereirie tũcui twayo kana matumbĩ, ndũkanoe nyoni İyo na tũcui twayo.

⁷ No woe tũcui, no no nginya ũkaarekereria nyina yũmbũke, nĩgeetha wonage maũndũ mega na ũtũũre hĩndĩ ndaaya.

⁸ Hĩndĩ İria ũngĩaka nyũmba njerũ, ũkaamũkĩra rũirigo rũmĩthiũrũrũkĩrie igũrũ nĩgeetha ndũkarehithĩrie andũ a nyũmba yaku ũũru wa ũiti wa thakame, mũndũ angĩkaagũa kuuma nyũmba igũrũ.*

⁹ Ndũkahaande mbegũ cia mũthemba ĩrĩ mũgũnda waku wa mũthabibũ; ũngĩgeeka ũguo nĩũgathaahia mũmera İria ũhaandite, o na maciaro ma mũgũnda ũcio wa mũthabibũ.

¹⁰ Ndũkanarĩmithie ndegwa na ndigiri ciohanĩtio mũraũ ũmwe.

¹¹ Ndũkanehumbe nguo cia guoya wa ng'ondũ na cia gatani ciogothanĩtio hamwe.

¹² Ohagĩrĩra ciohe cia ndigĩ mũthia-inĩ İria İna ya kabuti karĩa wĩhumbaga.

Gũthũkia Kĩhiko

¹³ Mũndũ angĩhikia mũtumia na thuutha wa gũkoma nake acooke amũthũũre,

¹⁴ na aarie ndeto cia kũmũcambia, nake amũthũkĩrie rĩrĩtwa, oige atĩrĩ, "Ndahikirie mũtumia ũyũ, no rĩrĩ, ndamũkuhĩrĩria ndionire imenyithia cia atĩ nĩ mũirĩtu gathirange,"

¹⁵ hĩndĩ İyo ithe na nyina nĩmagatwara maũndũ ma kuonania atĩ nĩ mũirĩtu gathirange harĩ athuuri hau kĩhingo-inĩ gĩa itũũra.

¹⁶ İthe wa mũirĩtu nĩakeera athuuri atĩrĩ, "Ndaheanire mũirĩtu wakwa ahikio nĩ mũndũ ũyũ, no rĩrĩ, riu nĩamũthuurĩte.

¹⁷ Nĩamũcambĩtie akoiga atĩrĩ, 'Ndiakorire mwarĩguo arĩ mũirĩtu gathirange.' No rĩrĩ, ici nicio imenyithia cia kuonania atĩ mũirĩtu wakwa arĩ mũirĩtu gathirange." Hĩndĩ İyo aciari a mũirĩtu ũcio nĩmagatambũrũkia gĩtambaya kũu mbere ya athuuri a itũũra,

¹⁸ nao athuuri acio nĩmakanyĩta mũndũ ũcio mamũherithie.

¹⁹ Nĩmakamwĩtia thĩnjo ya cekerĩ igana rĩmwe cia betha,† macineane kũrĩ ithe wa mũirĩtu, nĩ ũndũ mũndũ ũcio nĩacambĩtie mũirĩtu gathirange wa Isiraeli. Mũirĩtu ũcio agaathĩ na mbere gũtuĩka mũtumia wake; ndakanamũte matukũ mothe marĩa egũtũũra muoyo.

²⁰ No rĩrĩ, kũngĩgaatuĩka atĩ thitango İyo nĩ ya ma, na kwage kĩmenyithia gĩa kuonania atĩ mũirĩtu ũcio aarĩ gathirange,

²¹ nĩakarehwo mũrango-inĩ wa nyũmba ya ithe, nao arũme a itũũra rĩake nĩmakamũhũũra na mahiga nyuguto nginya akue. Niekĩte ũndũ wa thoni thĩnĩ wa

* 22:8 Nyũmba cia tene ciakagwo na rũirigo igũrũ, na mũndũ nĩangiagereire kuo. † 22:19 nĩ ta kilo 1

Isiraeli nîkûhûûra ûmaraya arî o nyûmba gwa ithe. No nginya mûniine ûûru ûcio wehere gatagatî-inî kanyu.

²² Mûndû mûrûme angînyitwo akomete na mûtumia wa mûndû ûngî, o eerî, mûndû mûrûme ûcio na mûtumia ûcio, no nginya makue. No nginya mûniine ûûru ûcio wehere Isiraeli.

²³ Mûndû angîcemanîa na mûirîtu gathirange itûûra-inî orîtio ahikio, na mûndû ûcio akome nake,

²⁴ nîmûkamanyiita eerî, mûmoimagarie kîhingo-inî gîa itûûra rîu, mûmahûûre na mahiga nyuguto nginya makue; mûirîtu ûcio akooragwo tondû aarî thîinî wa itûûra na ndoigire mbu nîguo ateithio, nake mûndû mûrûme ûcio akooragwo tondû wa gûthûkia mûtumia wa mûndû ûngî. No nginya mûniine ûûru wehere gatagatî-inî kanyu.

²⁵ No rîrî, mûndû mûrûme angîcemanîa na mûirîtu ûrîtio ahikio arî na kûu nja ya itûûra, na amûnyite na hinya, mûndû mûrûme ûcio wîkîte ûguo nowe wiki ûgaakua.

²⁶ No rîrî, mûirîtu ûcio mûtikanamwîke ûndû; ndeekite rîhia rîa gûtûma ooragwo. Ûndû ûcio nî ta wa mûndû ûrîa ûtharîkagîra akooraga mûndû wa itûûra rîake,

²⁷ nîgûkorwo mûndû ûcio aacemanîrie na mûirîtu ûcio na kûu nja ya itûûra, o na gûtuika mûirîtu ûcio ûrîtio nîoigire mbu, hatiarî na mûndû wakûmûteithûra.

²⁸ Mûndû angîcemanîa na mûirîtu gathirange ûtoorîtio ahikio, amûnyite na hinya nao mamenyeke-rî,

²⁹ mûndû ûcio nîakarîha ithe wa mûirîtu ûcio cekeri mîrongo îtano cia betha.‡ Mûndû ûcio no nginya ahikie mûirîtu ûcio, nîgûkorwo nîamûthûkîtie. Ndakanamûte matukû mothe marîa egûtûûra muoyo.

³⁰ Mûndû mûrûme ndagîrîrwo nîkûhîkia mûtumia wa ithe; ndakanaconorithie ûrîrî wa ithe.

23

Kweherio Kûngano-inî

¹ Gûtîrî mûndû mûhakîre na ûndû wa kûhîhinywo kana gûtînio kîiga gîake gîa ûciari ûgaatoonya kûngano-inî kîa Jehova.

² Gûtîrî mwana ûciarîtwo kuuma ûhîki-inî mûgîrie, kana mûndû o wothe wa rûciaro rwake ûgaatoonya kûngano-inî kîa Jehova, o nginya rûciaro rwa ikûmi.

³ Gûtîrî Mûamoni kana Mûmoabi, kana mûndû o wothe wa rûciaro rwake, ûgaatoonya kûngano-inî kîa Jehova, o nginya rûciaro rwa ikûmi.

⁴ Nîgûkorwo matîgana gûûka kûmûtînga na mîgate na maaî mûrî nîrîa mûkiuma bûrûri wa Misiri, na nîngî nîmarîhire Balamu mûrû wa Beori kuuma Pethori kûu Mesopotamia nîguo oke amûrume.

⁵ O na kûrî o ro ûguo-rî, Jehova Ngai wanyu ndaigana gûthîkîrîria Balamu, no aagarûire kîrumi kîu gîgîtuika Kîrathimo harî inyuî, nî ûndû Jehova Ngai wanyu nîamwendete.

⁶ Mûtikanagîe kîrîko gîa gûtûûra ûrata nao hîndî îrîa yothe mûgûtûûra muoyo.

⁷ Mûtikanamene Mûedomu nîgûkorwo nî mûrû wa ithe wanyu. Mûtikanamene Mûmisiri, nî ûndû nîmwatûire mûrî ageni bûrûri wake.

⁸ Andû a rûciaro rwa gatatû arîa magaaciawo nîo, no matoonye kûngano-inî kîa Jehova.

Kwaga Ûtheru Kambî-inî

⁹ Hîndî îrîa mûngîamba kambî mûng'ethanîre na thû cianyu, mûtikahutanie na kîndû kîrî thaahu.

¹⁰ Mûndû mûrûme ûmwe thîinî wanyu angîkorwo nîathaahîte nî ûndû wa ûndû ûrîa ûmûkorete ûtukû, nîakoima na kûu nja ya kambî aikare kuo.

¹¹ No rîrî, gwatua gûtuka nîethambe, na rîua rîgîthûa no acooke kambî-inî.

¹² Thondekai handû nja ya kambî harîa mûrîthîiaga gwîteithia.

¹³ Harî indo cianyu cia wîra-rî, gîagai na kîndû gîa gûcîmbaga nakîo, na rîrîa mûndû athîi gwîteithia, akenja irima agathika kîoro gîake.

¹⁴ Nîgûkorwo Jehova Ngai wanyu nîaceraceeraga kûu kambî-inî yanyu nîguo amûgîtîre na aneane thû cianyu kûrî inyuî. Kambî yanyu no nginya îtuîke theru, nîgeetha ndakanooone ûndû ûtagîrîre gatagatî-inî kanyu, nake amweherere.

Mawatho Mangî Ngûûrani

¹⁵ Ngombo îngîgakorwo yûrîre gwaku, ndûkanamîneane kûrî mwathî wayo.

‡ 22:29 nî ta nuthu kilo

¹⁶ Reke itũure gatagatĩ kanyu kũrĩa guothe ñgĩenda na itũura-inĩ o rĩothe rĩrĩa ñgĩthũura. Ndũkanamĩhinyĩrĩe.

¹⁷ Gũtirĩ Mũisiraeli, mũndũ mũrũme kana mũndũ-wa-nja, ũgaatuĩka mũmaraya wa ihooero.

¹⁸ Mũtikanarehe thĩinĩ wa nyũmba ya Jehova Ngai wanyu mbeeca ithũkũmitwo na nĩra ya ũmaraya wa andũ-a-nja kana wa arũme irĩ cia kũhingia mwĩhitwa o na ũrĩkũ, nĩ ũndũ Jehova Ngai wanyu nĩathũire maũndũ macio meerĩ.

¹⁹ Ndũkanarĩhie mũrũ wa ithe wanyu uumithio wa kĩndũ ũmũheete, ũrĩ wa mbeeca kana irio kana wa kĩndũ kĩngĩ o gĩothe kĩngĩrehe uumithio.

²⁰ No ũrĩhie mũndũ wa kũngĩ uumithio wa kĩndũ ũmuohoreire, no ti mũrũ wa ithe wanyu Mũisiraeli, nĩgeetha Jehova Ngai wanyu amũrathimage maũndũ-inĩ mothe marĩa mũrĩkaga bũrũri-inĩ ũrĩa mũrathĩ mũwĩgwaĩre.

²¹ Ũngĩkeehĩta mwĩhitwa kũrĩ Jehova Ngai waku, ndũgekĩre mũhũthia kũhingia mwĩhitwa ũcio, nĩgũkorwo Jehova Ngai waku ndarĩ hĩndĩ atagakũria ũndũ ũcio, na nĩgũgatuuo nĩwĩhĩtie.

²² No ũngĩaga kwĩhĩta mwĩhitwa, ndũgaakorwo wĩhĩtie.

²³ ũndũ ũrĩa wothe mũromo yaku iriugaga no nginya ũũhingagie, nĩ ũndũ wehĩtire mwĩhitwa kũrĩ Jehova Ngai waku na kanua gaku wiyendeire.

²⁴ Ũngĩtoonya mũgũnda wa mũthabibũ wa mũndũ ũngĩ, no ũrĩe thabibũ nginya ũhũũne, no ndũgekĩre o na ñmwe kĩondo-inĩ gĩaku.

²⁵ Ũngĩtoonya mũgũnda wa ngano wa mũndũ ũngĩ, no ũbute magira mayo na moko, no ndũkanagethe ngano iyo yake.

24

¹ Mũndũ angĩhikia mũtumia na age gũkenio nĩwe nĩ ũndũ wa kũmuona na ũndũ ũtagĩrĩire, nake mũndũ ũcio amwandĩkĩre marũa ma ndigano, amũnengere na amũingate oime gwake mũciĩ,

² na thuutha wa kuuma gwake mũciĩ, mũtumia ũcio atuĩke mũtumia wa mũndũ ũngĩ,

³ nake mũthũuriwe ũcio wa keerĩ age kũmwenda, na amwandĩkĩre marũa ma ndigano, amũnengere na amũingate oime gwake mũciĩ, kana mũthũuri ũcio wa keerĩ ake,

⁴ mũthũuri wake ũrĩa warĩ wa mbere, ũrĩa wamũingatire, ndetĩkĩrĩtio kũmũhikia rĩngĩ thuutha wa gũkorwo arĩkĩtie gũthũkio. ũcio ũngĩtuĩka ũndũ ũrĩ thaahu maitho-inĩ ma Jehova. Mũtikanarehe wĩhia bũrũri-inĩ ũcio Jehova Ngai wanyu aramũhe ũtuĩke iya rĩanyu.

⁵ Mũndũ angĩkorwo no hĩndĩ arahikanirie, ndakanatũmwo mbaara-inĩ kana aheo wĩra ũngĩ o wothe. Ihinda rĩa mwaka mũgima, nĩarekwo aikare mũciĩ ambe akenie mũtumia wake ũcio ahikĩtie.

⁶ Ndũkanoe mahiga meerĩ ma gĩthũ ma mũndũ ũrĩ na thĩirĩ waku, o na kana ũthĩĩ na ihiga rĩa igũrũ riiki atĩ nĩguo rĩrũgamĩrĩre thĩirĩ ũcio, nĩ ũndũ gwĩka ũguo no ta kuoya muoyo wa mũndũ ũcio.

⁷ Mũndũ angĩnyitwo aiyĩte mũrũ wa ithe Mũisiraeli akamũtua ta ngombo kana akamwendia, mũciĩ ũcio no nginya ooragwo. No nginya mũniine ũũru wehere gatagatĩ-inĩ kanyu.

⁸ Ha ũhoru wa mũrimũ ya mangũ, mwĩmenyagĩrĩrei mũno gwĩka o ũrĩa athĩnjĩri-Ngai, o acio Alawii, makaamũruta. No nginya mũrũmĩrĩre wega ũrĩa ndĩmathĩte.

⁹ Ririkanai ũrĩa Jehova Ngai wanyu eekire Miriamu mũrĩ nĩra-inĩ mwarĩkia kuuma bũrũri wa Misiri.

¹⁰ Hĩndĩ irĩa ũngĩkombithia mũndũ wa itũura kĩndũ o gĩothe, ndũkanatoonye nyũmba yake, ũgũre kĩrĩa eranĩre atĩ nĩakaruta kĩrũgamĩrĩre.

¹¹ Ikara nja ũreke mũndũ ũcio ũkombithĩtie kĩndũ akũrehere kĩrĩa eranĩre hau nja.

¹² Mũndũ ũcio angĩkorwo arĩ mũthĩĩni, ndũkanaraarie kũ eeranĩre.

¹³ Mũcookerie kabuti gake riũa rĩtanathũa nĩgeetha ehũmbe agĩkoma. Hĩndĩ iyo nĩagagũcookeria ngaatho, nãguo ũndũ ũcio nĩũkonwo ũrĩ gĩko kĩa ũthingu maitho-inĩ ma Jehova Ngai waku.

¹⁴ Ndũkanahinyĩrĩre mũndũ wa kũrĩhwo ũrĩa mũthĩĩni na mũbatari, arĩ mũrũ wa ithe wanyu Mũisiraeli kana mũndũ wa kũngĩ ũtũũraga itũura rĩmwe rĩa matũura manyu.

¹⁵ Mũrĩhe mũcaara wake wa o mũthenya riũa rĩtanathũa, nĩ ũndũ nĩ mũthĩĩni na mũcaara ũcio nĩguo ehokete. Kwaga ũguo, aahota gũkaira Jehova igũrũ rĩaku, nawe woneke wĩhĩtie harĩ Jehova.

¹⁶ Maithe ma ciana matikooragwo nĩ ùndũ wa mahĩtia ma ciana ciao, kana ciana ciüragwo nĩ ùndũ wa mahĩtia ma maithe; o mündũ arĩkuaga nĩ ùndũ wa mehia make mwene.

¹⁷ Ndükanaagithie mündũ wa kũngĩ kana mwana wa ngoriai kĩhooto ciira-inĩ, kana woe kabuti ka mütumia wa ndigwa karũgamĩrĩre thĩrĩ.

¹⁸ Ririkanaga warĩ ngombo bũrũri wa Misiri, na Jehova Ngai waku nĩagũkũũrĩre ũkiuma kuo. Nĩkĩo ndĩragwatha wĩkage ũguo.

¹⁹ Rĩrĩa ũkũgetha mũgũnda waku, ũngĩrganĩrwo nĩ gĩtĩa, ndũgagĩcookere. Gĩtigĩre mündũ wa kũngĩ, na mwana wa ngoriai, na mütumia wa ndigwa, nĩgeetha Jehova Ngai waku akũrathimage wĩra-inĩ wothe wa moko maku.

²⁰ Hindĩ irĩa ũkũhũrũra ndamaiyũ kuuma mĩtĩ-inĩ yaku, tigaga gücookerera hongecia guo riita rĩa keerĩ. Tigagĩria andũ a kũngĩ, na ciana cia ngoriai, na mütumia wa ndigwa matigari.

²¹ Hindĩ irĩa ũkũgetha thabibũ mũgũnda waku wa mĩthabibũ, ndũgacooke kũhaara rĩngĩ iria ciatigwo. Tigagĩria mündũ wa kũngĩ, na ciana cia ngoriai, na mütumia wa ndigwa matigari.

²² Ririkanaga atĩ warĩ ngombo bũrũri wa Misiri. Nĩkĩo ndĩragwatha wĩkage ũguo.

25

¹ Hangĩgĩa ngarari gatagatĩ ka andũ eerĩ, nĩmatware ciira ũcio igooti-inĩ, nao atuihania a ciira mamatuihania, marekererie mündũ ũrĩa ũtarĩ na mahĩtia, nake ũrĩa ũrĩ na mahĩtia mamũtuĩre itua.

² Kũngĩoneka atĩ ũrĩa ũrĩ na mahĩtia nĩagĩrĩre kũhũrwo, mütuihania wa ciira nĩagaathana akome ahũrwo iboko iringaine na mahĩtia make, mũciiri ũcio akĩonaga,

³ no rĩrĩ, ndakamũhũrithie iboko makĩria ya mĩrongo ĩna. Angĩhũrwo makĩria ya iboko icio, mũrũ wa thoguo aahota kuoneka arĩ mũmene maithe-inĩ maku.

⁴ Ndükanoohe ndegwa kanua hĩndĩ irĩa ĩkũranga ngano ĩkĩmĩhũra.*

⁵ Mündũ na mũrũ wa nyina mangĩkorwo matũũranagia hamwe, na ũmwe wao akue atarĩ na mwana wa kahĩ, mütumia ũcio wake ndakanahike nja ya nyũmba ĩyo. Mũrũ ũcio wa nyina na mũthuriwe nĩakamuoya amũhikie, na amũhingĩre bata wake o ta mũrũ wa nyina na mũthuriwe.

⁶ Mwana wa mbere wa kahĩ ũrĩa agaaciara nĩwe ũgaatũũria rĩtwa rĩa ũcio ũkuite, nĩgeetha rĩtwa rĩake rĩtikanathario rĩehere Isiraeli.

⁷ No rĩrĩ, mündũ angĩkorwo ndekwenda kũhikia mütumia wa mũrũ wa nyina, mütumia ũcio nĩagathĩ kũrĩ athuuri hau kĩhingo-inĩ gĩa itũũra, ameere atĩrĩ, “Mũrũ wa nyina na mũthuri wakwa nĩaregete gũtũũria rĩtwa rĩa mũrũ wa nyina gũkũ Isiraeli. Nĩaregete kũhingia bata ũrĩa mũrũ wa nyina na mũthuri wa mütumia agĩrĩrwo nĩ kũhingia.”

⁸ Hindĩ ĩyo athuuri acio a itũũra rĩake nĩmageta mündũ ũcio mamwarĩre. Mündũ ũcio angĩgatĩria kuuga atĩrĩ, “Ndirenda kũmũhikia.”

⁹ mütumia ũcio wa mũrũ wa nyina nĩakambata athĩ harĩ we o hau harĩ athuuri acio, amũrute kĩraatũ kĩmwe gĩake, acooke amũtuĩre mata ũthĩũ, amwĩre atĩrĩ, “Ūũ nĩguo mündũ ũrĩa warega gwaka nyũmba ya mũrũ wa nyina ekagwo.”

¹⁰ Rũciaro rwa mündũ ũcio kũu Isiraeli rũgeetagwo Nyũmba ya Mündũ Ūrutĩtuo Kĩraatũ.

¹¹ Andũ eerĩ mangĩkorwo makĩrũa, nake mütumia wa ũmwe wao oke gũteithũra mũthuri wake kuuma kũrĩ ũcio maraarũa nake, nake amũnyiite kũga gĩake gĩa ũciari,

¹² nĩagatinio guoko kũu gwake. Ndakanaiguĩrwo tha.

¹³ Mũtigaakoragwo na mahiga ma gũthima meerĩ mataiganainie ũritũ mondo-inĩ cianyu, rimwe iritũ na rĩngĩ ihũthũ.

¹⁴ Mũtigaakoragwo na igeri igĩrĩ itaiganainie nyũmba-inĩ cianyu, kĩmwe kĩnene na kĩmwe kĩnini.

¹⁵ No nginya mũkoragwo na ithimi na igeri iria ciagĩrĩre na cia kwĩhokwo, nĩgeetha matukũ manyu maingĩhe ma gũtũũra bũrũri ũrĩa Jehova Ngai wanyu ekũmũhe.

¹⁶ Nĩgũkorwo Jehova Ngai wanyu nĩathũire mündũ o wothe wĩkaga maũndũ macio, mündũ o wothe wĩkaga maũndũ matarĩ ma wĩhokeku.

¹⁷ Ririkanaga ũrĩa Aamaleki maamwĩkire mũrĩ njĩra-inĩ rĩrĩa mwoimire bũrũri wa Misiri.

* 25:4 Ndegwa nĩcio ciarangaga ngano nĩguo imĩtigithũkanie na mahuti.

¹⁸ Hĩndĩ ĩrĩa mwarĩ anogu na mũgathirwo nĩ hinya, nĩmacemanirie na inyuũ rĩrĩa mwarĩ rũgendo-inĩ na makĩũraga andũ othe arĩa maarigĩtie na thuutha; makĩaga gwĩtigĩra Ngai.

¹⁹ Hĩndĩ ĩrĩa Jehova Ngai wanyu akaamũhe ũhurũko kuuma kũrĩ thũ iria ciothe imũrigiĩcĩrie bũrũri-inĩ ũrĩa ekũmũhe mũwĩgwatĩre ũtuĩke igai rĩanyu-rĩ, mũkaaniina kĩndũ o gĩothe kĩngĩtũma Aamaleki maririkanwo gũkũ thĩ guothe. Mũtikanariganĩrwo nĩ ũndũ ũcio.

26

Maciaro ma Mbere na Iacunjĩ cia Ikũmi

¹ Rĩrĩa ũgaatoonya bũrũri ũrĩa Jehova Ngai waku egũkũhe ũrĩ igai, na ũwĩgwatĩre na ũtũũre kuo,

² nĩũkoya maciaro mamwe ma mbere ma kĩrĩa gĩothe ũgaakũria tũri-inĩ wa bũrũri ũcio Jehova Ngai arakũhe na ũmekĩre kiondo. Ũcooke ũthĩ handũ harĩa Jehova Ngai waku agaathuura ha gũtũũria Rĩtwa rĩake,

³ wĩre mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa ũrĩ wĩra-inĩ hĩndĩ ĩyo atĩrĩ, “Nĩndoiga ũmũthĩ ndĩ mbere ya Jehova Ngai wakwa atĩ nĩndĩkĩtie gũkinya bũrũri ũrĩa Jehova eerĩre maithe maitũ ma tene na mwĩhĩtwa atĩ nĩagatũhe.”

⁴ Nake mũthĩnjĩri-Ngai ũcio nĩakamũkĩra kiondo kũu kuuma moko-inĩ maku, akĩige hau mbere ya kĩgongona kĩa Jehova Ngai waku.

⁵ Nĩngĩ nĩũkoiga ũrĩ hau mbere ya Jehova Ngai waku atĩrĩ: “Baba aarĩ Mũsuriata watũũraga orũũraga,* nake agĩkũrũka agĩthĩ bũrũri wa Misiri marĩ na andũ mataarĩ aingĩ, nao magĩtũũra kuo na magĩtũũka rũrĩrĩ rũnene rũrĩ hinya na rwa andũ aingĩ.

⁶ No andũ a Misiri nĩmatũnyamaririe na magĩtũma tũthũnĩke, na magĩtũrutithia wĩra wa hinya.

⁷ Hĩndĩ ĩyo tũgĩkaĩra Jehova, o we Ngai wa maithe maitũ, nake Jehova akĩigua mũgambo witũ, na akiona mĩtangĩko iitũ, na wĩra mũritũ na ũrĩa twahĩnyagĩrĩrio.

⁸ Nĩ ũndũ ũcio Jehova agĩtũruta bũrũri wa Misiri na guoko gwake kwa hinya, na gũtambũrũkĩtio, akĩhũthĩra maũndũ manene ma kũmakania, na akĩringa ciama, o na agĩka maũndũ ma magegania.

⁹ Nĩatũrehire kũndũ gũkũ na agĩtũhe bũrũri ũyũ, bũrũri ũrĩ bũthi wa iria na ũũkĩ; ¹⁰ na rĩrĩ, nĩndarehe maciaro ma mbere ma tũri ũrĩa, Wee Jehova, ũheete.” Nawe ũkĩige kiondo kũu mbere ya Jehova Ngai waku na ũnamĩrĩre mbere yake.

¹¹ Wee mwene, na Alawii, o na andũ a kũngĩ arĩa marĩ thĩnĩ wanyu, nĩmũgakenera maũndũ mothe mega marĩa Jehova Ngai wanyu amũheete na akahe andũ a nyũmba cianyũ.

¹² Rĩrĩa ũgaakorwo ũrĩkĩtie kwamũra gĩacunjĩ gĩa ikũmi kĩa maciaro maku mothe mwaka-inĩ wa gatatu, mwaka ũcio wa kũrutwo gĩacunjĩ gĩa ikũmi, nĩũgakĩheana kũrĩ Alawii, na kũrĩ mũndũ wa kũngĩ, na kũrĩ mwana wa ngoriai, o na kũrĩ mũtumia wa ndigwa, nĩgeetha marĩe mahũũne marĩ kũu matũũra-inĩ manyu.

¹³ Ũcooke wĩre Jehova Ngai waku atĩrĩ, “Nĩndĩkĩtie kũruta gĩacunjĩ kĩrĩa kĩamũre kuuma nyũmba-inĩ yakwa, na nĩ ndĩkĩheanĩte kũrĩ Mũlawii, na kũrĩ mũndũ wa kũngĩ, na kũrĩ mwana wa ngoriai, na kũrĩ mũtumia wa ndigwa o ta ũrĩa wothe wathanĩte. Nditiganĩrie maathani maku o na kana ngariganĩrwo nĩ rĩmwe rĩamo.

¹⁴ Nĩdirĩte gĩacunjĩ o na kĩmwe gĩa kĩrĩa kĩamũre hĩndĩ ya macakaya, kana ngeheria o na kĩmwe gĩakĩo rĩrĩa ndaarĩ mũthaahu, o na kana ngarutĩra arĩa akuũ kĩmwe gĩakĩo. Nĩnjathĩkĩire Jehova Ngai wakwa, nĩnjĩkĩte o ta ũrĩa wothe ũnjathĩte.

¹⁵ Kĩrore ũrĩ o kũu igũrũ, o kũu gĩtũũro gĩaku gĩtheru, ũrathime andũ aku a Isiraeli na bũrũri ũyũ ũtũheete o ta ũrĩa werĩre maithe maitũ ma tene na mwĩhĩtwa, bũrũri ũrĩ bũthi wa iria na ũũkĩ.”

Rũmagĩrĩra Maathani ma Jehova

¹⁶ Jehova Ngai waku egũgwatha ũmũthĩ ũrũmagĩrĩre irĩra cia watho wa kũrũmĩrwo, na mawatho; ũmenyerere kũmaathĩkĩra na ngoro yaku yothe na muoyo waku wothe.

¹⁷ Nĩumbũrĩte ũmũthĩ atĩ Jehova nĩwe Ngai waku, na atĩ nĩũrĩthiiaa na njĩra ciake, na nĩũrĩathĩkaĩra irĩra cia watho wake wa kũrũmĩrwo, na maathani make, o na mawatho, na atĩ nĩũrĩmwahtĩkaĩra.

¹⁸ Nake Jehova nĩoimbũrĩte ũmũthĩ atĩ wee ũrĩ rũrĩrĩ rwake, rũrĩrĩ rwa bata mũno o ta ũrĩa eeranĩre, na nĩ ũrĩmenyagĩrĩra maathani make mothe.

* 26:5 Jakubu nĩwe ũgwetetwo haha arĩ Mũsuriata ũrĩa worũũraga.

¹⁹ Nioimbüríte atí nīagagütüügīria, ügīe na ngumo na gītīo gükīra ndürīri ciothe iria oombīte, na nūgatuīka rūrīri rütheru kūrī Jehova Ngai waku, o ta ūria eeranīire.

27

Kīgongona Kīrīma-inī kīa Ebali

¹ Musa na athuuri a Isiraēli nī maathire andū, makīmeera atīrī: “Rūmiai maathani maya mothe ndīramūhe ūmūthī.

² Mwarīkia kūrīnga Rūū rwa Jorodani mūtoonye būrūri ūria Jehova Ngai wanyu ekūmūhe-rī, mūkaahaanda mahiga manene na mūmathinge na rūumba.

³ Mūkaandīka igūrū rīamo ciugo ciothe cia watho ūyū mwarīkia kūrīnga mūrīmo ūūria ūngī mūtoonye būrūri ūcio Jehova Ngai wanyu ekūmūhe, būrūri ūri būthi wa iria na ūūkī, o ta ūria Jehova Ngai wa maithe manyu aamwīrīre.

⁴ Na mwarīkia kūrīnga Rūū rwa Jorodani, mūkaahaanda mahiga macio kīrīma-inī kīa Ebali, ta ūria ndīramwatha ūmūthī, na mūmathinge na rūumba.

⁵ Nīngī mūgaakīra Jehova Ngai wanyu kīgongona, kīgongona kīa mahiga. Mūtikanahūthīre kīndū o gīothe gīa kīgera mahiga-inī macio.

⁶ Mūgaakīra Jehova Ngai wanyu kīgongona na mahiga moimīte mūgūnda, na mūrūtīre Jehova Ngai wanyu maruta ma njino igūrū wakīo.

⁷ Mūkarutīra indo cia magongona ma ūiguano o hau, mūcirīe mūgīkenagīra o hau mbere ya Jehova Ngai wanyu.

⁸ Na nīmūkandīka ciugo ciothe cia watho ūyū mahiga-inī macio mūkaahaanda na ndemwa ikuoneka wega.”

Irumi kuuma Kīrīma-inī kīa Ebali

⁹ Nake Musa na athīnjīri-Ngai, arīa maarī Alawii, makīra andū othe a Isiraēli atīrī, “Ta kirai, inyuū andū a Isiraēli, na mūthikīrīrie! Rīu nīmūtuīkīte andū a Jehova Ngai wanyu.

¹⁰ Athīkīrai Jehova Ngai wanyu na mūrūmīrīre maathani make na kīrīra kīa watho wake wa kūrūmīrīrwo ūria ndīramūhe ūmūthī.”

¹¹ Mūthenya o ro ūcio, Musa agīatha andū acio, akīmeera atīrī:

¹² Mwarīkia kūrīnga Rūū rwa Jorodani, mīhīrīga īno nīkarūgama kīrīma igūrū kīa Gerizimu īrathime andū: Nī mūhīrīga wa Simeoni, na wa Lawi, na wa Juda, na wa Isakaru, na wa Jusufu na wa Benjamini.

¹³ Nayo mīhīrīga īno nīkarūgama kīrīma igūrū kīa Ebali yanīrīre irumi: Nī mūhīrīga wa Rubeni, na wa Gadi, na wa Asheri, na wa Zebulun, na wa Dani na wa Nafitali.

¹⁴ Nao Alawii nīmakoiga ciugo na mūgambo mūnene, meere andū othe a Isiraēli atīrī:

¹⁵ “Kūgwatwo nī kīrumi-rī, nī mūdū ūria ūicūhagia mūhianano kana agatwekia mūhianano, kīndū kī magigī harī Jehova, wīra wa moko ma mūbundi, na akahaanda kīndū kīu na hitho.”

Hīndī īyo nao andū othe moige, “Ameni!”

¹⁶ “Kūgwatwo nī kīrumi-rī, nī mūdū ūria ūtatīlaga ithe kana nyina.”

Hīndī īyo nao andū othe moige, “Ameni!”

¹⁷ “Kūgwatwo nī kīrumi-rī, nī mūdū ūria weheragia ihiga rīa mūhaka wake na mūdū wa itūūra.”

Hīndī īyo nao andū othe moige, “Ameni!”

¹⁸ “Kūgwatwo nī kīrumi-rī, nī mūdū ūria ūhīthithagia mūtumumu njira.”

Hīndī īyo nao andū othe moige, “Ameni!”

¹⁹ “Kūgwatwo nī kīrumi-rī, nī mūdū ūria ūtaciragira mūdū wa kūngī, kana mwana wa ngoriai, kana mūtumia wa ndigwa na kīhoto.”

Hīndī īyo nao andū othe moige, “Ameni!”

²⁰ “Kūgwatwo nī kīrumi-rī, nī mūdū ūria ūkomaga na mūtumia wa ithe, nīgūkorwo nī ūrīrī wa ithe aagīre gītīo.”

Hīndī īyo nao andū othe moige, “Ameni!”

²¹ “Kūgwatwo nī kīrumi-rī, nī mūdū ūria ūngīkoma na nyamū o yothe.”

Hīndī īyo nao andū othe moige, “Ameni!”

²² “Kūgwatwo nī kīrumi-rī, nī mūdū ūria ūkomaga na mwarī wa nyina, kana na mwarī wa ithe.”

Hīndī īyo nao andū othe moige, “Ameni!”

²³ “Kūgwatwo nī kīrumi-rī, nī mūdū ūria ūkomaga na nyina wa mūtumia wake.”

Hīndī īyo nao andū othe moige, “Ameni!”

24 “Kügwatwo nĩ kĩrumi-rĩ, nĩ mündũ ũrĩa ũragaga mündũ wa itũũra rĩake na hitho.”

Hĩndĩ ĩyo nao andũ othe moige, “Ameni!”

25 “Kügwatwo nĩ kĩrumi-rĩ, nĩ mündũ ũrĩa wamükagĩra ihaki nĩguo oorage mündũ ũtarĩ na ihĩtia.”

Hĩndĩ ĩyo nao andũ othe moige, “Ameni!”

26 “Kügwatwo nĩ kĩrumi-rĩ, nĩ mündũ ũrĩa ũtarĩrũmagia ciugo cia watho ũyũ na ũndũ wa güchĩngia.”

Hĩndĩ ĩyo nao andũ othe moige, “Ameni!”

28

Irathimo nĩ ũndũ wa Gwathĩka

1 Ũngĩathĩkĩra Jehova Ngai waku kũna na ũmenyerere maathani make mothe marĩa ngũkũhe ũmũthĩ, Jehova Ngai waku nĩagagũtũũgĩria igũrũ rĩa ndũrĩrĩ ciothe cia thĩ.

2 Irathimo ici ciothe nĩ igagũkinyĩra na itwaranage nawe ũngĩathĩkĩra Jehova Ngai waku:

3 Nĩũkarathimĩrwo kũu itũũra-inĩ inene, na ũrathimĩrwo mĩgũnda-inĩ.

4 Ũciari wa nda yaku nĩũkarathimwo, o na ũrathimĩrwo maciaro ma mĩgũnda waku na maciaro ma mahiũ maku, nĩmo njaũ cia ng’ombe ciaku na tũũri twa ndũũru ciaku cia mbũri.

5 Kĩondo gĩaku o na ndĩrĩ yaku ya gũkandĩra mũtu nĩũkarathimwo.

6 Nĩũrĩrathimagwo rĩnũkĩro-inĩ rĩa gwaku mũciĩ o na riumagarĩro-inĩ.

7 Jehova nĩarĩtũmaga thũ iria ingĩarahũka igũũkĩrĩre ihootagĩrwo mbere yaku. Irĩkũhithũkagĩra na njĩra ĩmwe, no irĩkũũragĩra na njĩra mĩgwanja.

8 Jehova nĩagatũma kĩrathimo kũu makũmbĩ-inĩ maku o na ũndũ-inĩ o wothe ũngĩka na moko maku. Jehova Ngai waku nĩagakũrathimĩra bũrũri-inĩ ũcio arakũhe.

9 Jehova nĩagakũhaanda agũtue rũrĩrĩ rwake rũtheru o ta ũrĩa aakwĩrĩre na mwĩhitwa, ũngĩmenyerera maathani ma Jehova Ngai waku na ũthiĩage na njĩra ciake.

10 Hĩndĩ ĩyo nacio ndũrĩrĩ ciothe cia gũkũ thĩ nĩcikoona atĩ wĩtanĩtio na rĩitwa rĩa Jehova, nacio nĩagagwĩtigĩra.

11 Jehova nĩagakũhe ũgaacĩru mũingĩ, akũgaacĩrithie ũciari-inĩ wa nda yaku, na maciaro-inĩ ma ũhiũ waku, na maciaro-inĩ ma mĩgũnda yaku, kũu bũrũri-inĩ ũrĩa erĩre maithe manyu ma tene na mwĩhitwa atĩ nĩagakũhe.

12 Jehova nĩakahingũra igũrũ, o kũu kũrĩ nyũmba cia mũthiithũ wa indo iria aheanaga, nĩguo oirĩrie bũrũri waku mbura hĩndĩ yayo yakinya, na arathime wĩra wothe wa moko maku. Nĩũgakombagĩra ndũrĩrĩ nyingĩ indo, no wee ndũgakomba kuuma kũrĩ mündũ o na ũrĩkũ.

13 Jehova agaagũtua wa gũtongoria, no ti wa kũrigia. Ũngĩrũmbũiya maathani ma Jehova Ngai waku marĩa ndĩrakũhe ũmũthĩ, na ũmenyerere ũmarũmĩrĩre, ũrĩkoragwo hĩndĩ ciothe ũrĩ wa mbere na ndũgatuĩka wa kũrigagia.

14 Ndũkanehũgũre mwena wa ũrĩo kana wa ũmotho ũtigane na rĩathani o na rĩmwe rĩa maya ndĩrakũhe ũmũthĩ, kana ũrũmagĩrĩre ngai ingĩ na ũcitungatagĩre.

Irumi nĩ ũndũ wa Kwaga Gwathĩka

15 No rĩrĩ, ũngĩaga gwathĩkĩra Jehova Ngai waku, na wage kũrũmĩrĩra wega maathani make mothe na irĩra cia watho wa kũrũmĩrĩrwo iria ndĩrakũhe ũmũthĩ, irumi ici ciothe nĩigagũkinyĩrĩra:

16 Nĩũkanyĩitwo nĩ kĩrumi ũrĩ itũũra-inĩ inene o na ũnyĩitwo nĩ kĩrumi ũrĩ mĩgũnda-inĩ.

17 Kĩondo gĩaku na ndĩrĩ yaku ya gũkandĩrwo mũtu nĩũkanyĩitwo nĩ kĩrumi.

18 Ũciari wa nda yaku nĩũkanyĩitwo nĩ kĩrumi, o na irio cia mĩgũnda waku, na mahiũ maku, ma njaũ cia ng’ombe na tũũri twa ndũũru ciaku cia mbũri.

19 Nĩũkanyĩitwo nĩ kĩrumi rĩnũkĩro-inĩ rĩa gwaku mũciĩ, na ũnyĩitwo nĩ kĩrumi ũkiumagara.

20 Jehova nĩagakũrehithĩria irumi, na kĩrigiicano, na ikũũma ũndũ-inĩ ũrĩa wothe ũrĩkaga na guoko gwaku, nginya akũniine ũthire na ihenya nĩ ũndũ wa wĩhia ũrĩa wĩkĩte wa kũmũtiganĩria.

²¹ Jehova n̄agakūhūūra na m̄irimū nginya akūniine wehere b̄ūriri ūr̄ia ūratoonya ūw̄igwat̄ire.

²² Jehova n̄agakūhūūra na m̄irimū wa kūhūrūrūka mw̄ir̄i, na wa kūhiūha mw̄ir̄i, na wa kūrugaika, na agūcine na ūrugar̄i m̄uinḡi, na kwaga mbura, na mbaa na mbuu, maūndū macio makūhūüre nginya makūniine.

²³ Matu mar̄ia mar̄i igūrū wa mūtwe waku n̄magatuika ḡcango, nakuo th̄i waku gūtūike k̄igera.

²⁴ Jehova n̄agatūma mbura ya b̄ūriri waku ituike rūkūngū na mūtutu; ĩgaakuur̄ira yum̄ite igūrū nginya ūniinwo.

²⁵ Jehova n̄agatūma ūhootwo n̄i thū ciaku. Ūgaacihithūk̄ira na n̄jira ĩmwe, no ūciūr̄ire na n̄jira m̄ugwanja, na n̄ ūgaatuika k̄indū k̄i magigi har̄i mothamaki mothe ma th̄i.

²⁶ C̄imba ciaku ĩgaatuika irio cia nyoni ciothe cia r̄iera-in̄i na cia nyamū cia gūkū th̄i, na gūtikaḡia m̄undū wa gūcihahūra ciüre.

²⁷ Jehova n̄agakūhūūra na mahūha mar̄ia ma b̄ūriri wa Misiri, na m̄irimū ya n̄gaaĭ, na ironda iratogota, na ūhere, na ndūkahona.

²⁸ Jehova n̄agakūhūūra na ūgūrūki na ūtumumu, na k̄irigiicano k̄ia meciiria.

²⁹ N̄iūgath̄i ūk̄ihambataḡira kūr̄i mūthenya barigici ta m̄undū mūtumumu ar̄i nduma-in̄i. Ndūkagaacira ūndū-in̄i o wothe ūgeeka; mūthenya o mūthenya n̄ūkahinyaḡir̄irio na ūgatunywo indo ciaku, hatar̄i m̄undū ūnḡiḡiuteithūra.

³⁰ N̄i ūkaaḡia k̄ir̄iiko na m̄undū-wa-nja ḡia k̄umūhikia, no m̄undū ūnḡi n̄iakamuoya akome nake. N̄iūgaka nyūmba no ndūkamitūūra. N̄iūkahaanda m̄gūnda wa m̄ithabibū no ndūkamb̄ir̄iria gūkenera maciaro mayo.

³¹ Ndegwa yaku n̄iūgath̄injwo ūk̄ionaga na maithe maku, no ndūkam̄ir̄ia. Ūgaatunywo ndigiri yaku na hinya na nd̄igacookio. Ng'ōndu ciaku n̄iikaneanwo kūr̄i th̄i ciaku na gūt̄ir̄i m̄undū ūgaaciteithūk̄ia.

³² Aanake aku na air̄itu aku n̄imakaneanwo kūr̄i rūr̄ir̄i rūnḡi, namo maithe maku mathire hinya ūk̄imacūth̄ir̄iria mūthenya o mūthenya, na ndūkahota gw̄ika ūndū na guoko gwaku.

³³ Rūr̄ir̄i ūtooĭ n̄r̄ukar̄ia irio cia b̄ūriri iria ūrut̄ire w̄ira, na gūt̄ir̄i k̄indū ūkaaḡia nak̄io, t̄iga o kūhinyir̄irio gūk̄iru matukū maku mothe.

³⁴ Maūndū mar̄ia ūkoona n̄i magaatūma ūgūrūke.

³⁵ Jehova n̄akahūūra maru maku na magūrū maku na mahūha mar̄i ruo matanḡihona, namo mahunje kuuma makinya maku nginya ruototia rwa mūtwe waku.

³⁶ Jehova n̄agagūt̄wara hamwe na mūthamaki ūr̄ia w̄ir̄ūgam̄ir̄ie agwathage kūr̄i rūr̄ir̄i ūtooĭ kana rūkamenywo n̄i maithe manyu. Ūr̄i kūu n̄iūkahooyaga ngai inḡi, ngai cia m̄it̄i na cia mahiga.

³⁷ Ūgaatuika k̄indū k̄i magigi, na k̄indū ḡia gūthekererwo na kūnyararwo n̄i ndūr̄ir̄i ciothe kūu Jehova agaagūt̄wara.

³⁸ Ūkaahaanda mbegū nyinḡi m̄gūnda-in̄i no ūkaagetha o t̄unini, n̄i ūndū n̄iikar̄iio n̄i ngiḡi.

³⁹ Ūkaahaanda m̄gūnda ya m̄ithabibū na ūm̄ir̄im̄ire, no ndūkanyua ndibei yayo kana ūtue thabibū, n̄i ūndū ĩgunyū n̄iigacir̄ia.

⁴⁰ Ūgaakorwo na m̄it̄i ya m̄itamaiyū b̄ūriri-in̄i waku wothe, no ndūkahūth̄ira maguta mayo, n̄i ūndū ndamaiyū n̄iigaitika th̄i.

⁴¹ Ūkaaḡia na aanake na ūḡie na air̄itu no ndūgatūūra nao, n̄i ūndū n̄imagatahwo math̄i ūkombo-in̄i.

⁴² M̄irumb̄i ya ngiḡi n̄iūkegwat̄ira m̄it̄i yaku yothe na ĩr̄ie irio cia b̄ūriri waku.

⁴³ M̄undū wa k̄unḡi ūr̄ia ūtūuranagia na inyuĭ agaak̄ir̄ir̄iria kwambat̄ira igūrū r̄iaku, na we ūk̄ir̄ir̄ie o kūnyiiha.

⁴⁴ N̄i agagūkombaḡira nowe ndūkamūkombaḡira. Agaatuika wa gūtongoria nawe ūtūike wa kūrigia.

⁴⁵ ĩrumi ici ciothe n̄iūgagūkinyir̄ira. N̄iūgathingatana nawe ĩgūt̄oorie nginya ikūniine, n̄i tondū ndwath̄ik̄iire Jehova Ngai waku, na ndūmenyereire maathani na ĩr̄ira cia watho wa kūrūm̄ir̄irwo iria aakūheire.

⁴⁶ ĩgaatuika k̄imenyithia na ĩgegan̄ia har̄iwe, o na har̄i n̄jaro ciaku nginya tene.

⁴⁷ Tondū ndūigana gūtungat̄ira Jehova Ngai waku ūr̄i na ḡikeno na ūcanjamūk̄ite h̄ind̄i ya ūgaac̄iru,

⁴⁸ tondū ūcio ūgaatungat̄ira thū ciaku iria Jehova agaagūt̄um̄ira ĩgūūk̄ir̄ie, ūr̄i mūhūtu na ūnyoot̄i, na ūr̄i njaga na ūr̄i mūth̄iink̄i mūno. N̄iagagw̄ik̄ira icooki r̄ia k̄igera ngingo nginya akūniine.

⁴⁹ Jehova n̄agakūrehithīria rūrīrī ruumīte kūraya, rūgūūkīrīre, kuuma ituri-inī cia thī, rūmbūkīte o ta nderi, rūrīrī ūtangīmenya rwario rwa ruo,

⁵⁰ rūrīrī rwa gwītīgīrwo, rūtangītīa andū akūrū kana rūguire andū ethī tha.

⁵¹ Nīmakarīa njaū cia mahiū maku, na marīe maciaro ma būrūri waku nginya makūniine. Matigagūtīgīria ngano, kana ndibeī ya mūhihano, kana maguta, o na kana magūtīgire njaū o na imwe ya ndūuru cia ng'ombe ciaku kana tūuri twa rūuru rwa mbūri ciaku, nginya ūthūnīke biū.

⁵² Nīmakarigiicīria matūūra mothe manene guothe būrūri-inī waku, o nginya thingo icio ndaihu ciakītwo na hinya na wihokete imomoke. Nīmakarigiicīria matūūra manene mothe marīa marī būrūri-inī ūria Jehova Ngai waku egūkūhe.

⁵³ Tondū wa thūina ūria ūkaareherwo nī thū yaku hīndī ya kūrīgīicīrio, nī ūkaarīa maciaro ma nda, ūrie nyama cia ariū na airītu ariā Jehova Ngai waku akūheete.

⁵⁴ O na mūdū ūria mūhooreri mūno na ūri tha gatagatī-inī kanyu ndakaiguira mūrū wa nyina tha, kana mūtumia wake ūria endete, kana ciana ciake iria itigaire,

⁵⁵ na ndarī mūdū o na ūmwe wao akaahe nyama cia ciana ciake icio aaraarī. Icio nocio kīndū kīria agaakorwo atīgīte nī ūndū wa thūina ūria thū yaku īgaakūrehere hīndī īria īkaarigiicīria matūūra maku manene mothe.

⁵⁶ Mūdū-wa-nja ūria mūhooreri mūno na ūri tha gatagatī-inī kanyu, ūcio ūri tha mūno na mūhooreri nginya ndangūmīrīria kūhutia thī na ikinya rīake, nīakaima mūthuriwe ūria endete, na mūrū kana mwarī,

⁵⁷ njogu īria yumīte nda yake na ciana iria agaciara. Nīgūkorwo no ende gūcīria na hito hīndī iyo ya kūrīgīicīrio na ya thūina ūria thū ciaku īgaakūrehere kūu matūūra-inī manene manyu.

⁵⁸ Ūngīaga kūrūmīrīa wega ciugo ciothe cia watho ūyū, iria ciandīkītwo ibuku-inī rīrī, na wage gūtīa rūtwa rīrī rīri rīri na rīa gwītīgīrwo, rīa Jehova Ngai waku,

⁵⁹ Jehova n̄agakūrehithīria mīthiro ya kūmakania, wee na njaro ciaku, na thūina mūnene na wa ihinda iraya, o na mīrimū mūrū na ya gūikara mūno.

⁶⁰ N̄agakūrehithīria mīrimū yothe ya būrūri wa Misiri īria wetīgīrite, nayo nīgakwīgwatīrīa.

⁶¹ O na nīngī Jehova n̄agakūrehithīria mīrimū ya mīthemba yothe o na mathūina marīa matarī maandīke Ibuku-inī rīrī rīa Watho, nginya ūniinwo.

⁶² Inyuī mwarī aingī ta njata cia igūrū, mūgaatigara o andū anini mūgītārwo, nī ūndū wa kwaga gwathīkīra Jehova Ngai wanyu.

⁶³ O ta ūria Jehova aakeneire kūmūgaacīrīthia na kūmūngīhia, noguo agaakena akīmūharaganīa na akīmūniina. Nīmūkamunywo mweherio būrūri ūria mūrathīī mūwīgwatīre.

⁶⁴ Nīngī Jehova n̄agakūhurunja ndūrīrī-inī ciothe, kuuma gīturi kīmwe gīa thī nginya kīria kīngī. Ūri kū ūkaahooyaga ngai ingī, ngai cia mītī na cia mahiga, iria wee o na maitho manyu mūtooī.

⁶⁵ Ūri gatagatī-inī ka ndūrīrī icio ndūkoona ūndū mweaga, kana wone handū ha kūhurūkia ikinya rīa kūgūrū gwaku. Mūrī kū Jehova n̄agatūma ūtangīke meciiria na maitho mage kuona, o na ūrwo nī hinya.

⁶⁶ Ūgaatūra na wagagu, ūiyūrītwo nī guoya ūtukū na mūthenya, ūtarī na ma ya ūtūro waku.

⁶⁷ Rūciinī ūkoiga atīrī, “Naarī korwo nī hwaī-inī!” Naguo hwaī-inī ūkoiga atīrī, “Naarī korwo nī rūciinī!” Tondū wa kīmakania kīria gīgaakorwo kīmūiyūrīte ngoro cianyu, na maūdū marīa maitho manyu makeyona.

⁶⁸ Jehova akaamūcōokīa būrūri wa Misiri na meeri, rūgendo rūria ndoigire mūtikanarūthī rīngī. Mūrī kū nīkūo mūkeneana mūgūrwo nī thū cianyu, mūrī ngombo cia arūme na cia andū-a-nja, no gūtīrī mūdū ūkaamūgūra.

29

Kwerūhio gwa Kīrīkanīro

¹ Ici nīcio ciugo cia kīrīkanīro kīria Jehova aathire Musa arīkanīre na andū a Isiraeli kūu Moabi, hamwe na kīrīkanīro kīria aarīkanīre nao marī Horebu.

² Musa nīetire andū a Isiraeli othe, akīmeera atīrī:

Maitho manyu nīmeyoneire ūria wothe Jehova eekire Firaūni kūu būrūri wa Misiri, na ūria eekire anene ake othe na būrūri wake wothe.

³ Nīmweyoneire na maitho manyu magerio macio manene, o na ciana na maūdū manene ma kūgegania.

⁴ No nginya ümüthi Jehova ndamüheete meciiria marĩ na ümenyo, kana maitho me kuona, kana matũ me küigua.

⁵ Ihinda rĩu rĩa mĩaka mĩrongo ĩna ndamütongoririe werũ-inĩ, nguo cianyu itiigana gütuika, o na kana iraatũ iria ciarĩ magürũ manyu igĩtarũka.

⁶ Mütiigana kürĩa irio, kana mükĩnyua ndibei kana kĩndũ kĩngĩ o gĩothe kĩgagatu. Ndeekire ündũ ücio nĩgeetha mümenye aĩ nĩ nĩ Jehova Ngai wanyu.

⁷ Rĩrĩa mwakinyire gükũ, Sihoni müthamaki wa Heshiboni, na Ogu müthamaki wa Bashani nĩmookire kũhũrana na ithuĩ, no nĩtwamatooririe.

⁸ Nĩtwegwatĩre бүрүри wao na tũkũheana ütuĩke igai rĩa andũ a mühĩrĩga wa Rubeni, na wa Gadi, na nuthu ya mühĩrĩga wa Manase.

⁹ Rũmĩrĩrai wega ciugo cia kĩrĩkanĩro gĩkĩ, nĩguo mügaacĩre maüdü-inĩ mothe marĩa mürĩkaga.

¹⁰ Inyuĩ inyuothe mürũgamĩte ümüthi mbere ya Jehova Ngai wanyu, na atongoria anyu, na atongoria a mĩhĩrĩga yanyu, na athuuri anyu, na anene anyu, na arũme arĩa angĩ othe a Isiraeli,

¹¹ hamwe na ciana cianyu, na atumia anyu, na andũ a kũngĩ arĩa matũüraga kambĩ-inĩ cianyu, arĩa mamunagĩra ngũ na makamũtahĩra maaĩ.

¹² Mürũgamĩte haha nĩguo mügie na kĩrĩkanĩro na Jehova Ngai wanyu, kĩrĩkanĩro kĩrĩa Jehova ekũgia na inyuĩ ümüthi, na akĩhũre mühũuri na ündũ wa mwĩhitwa,

¹³ na agĩkĩre hinya kũna aĩ mürĩ andũ ake ümüthi, na aĩ atuĩke Ngai wanyu, o ta ũrĩa aamwĩrĩre, na ningĩ o ta ũrĩa eehĩtire kürĩ maithe manyu Iburahimu, na Isaaka, na Jakubu.

¹⁴ Ndirathondeka kĩrĩkanĩro gĩkĩ na mwĩhitwa na inyuĩ inyuiki,

¹⁵ o inyuĩ mürũgamĩte haha na ithuĩ ümüthi mbere ya Jehova Ngai witũ, no nĩ hamwe na arĩa matarĩ haha ümüthi.

¹⁶ Inyuĩ ene nĩmũũ ũrĩa twatũüraga бүрүри wa Misiri na ũrĩa twatuĩkanĩrie mabүрүри-inĩ tũgũka gükũ.

¹⁷ Gatagati-inĩ kao nĩmuonire mĩhianano yao ĩrĩ thaahu, na ngai cia kũhooywo cia mĩti na cia mahiga, na cia betha na cia thahabu.

¹⁸ Menyererai wega hatigakorwo mündũ mürũme kana mündũ-wa-nja, kana andũ a nyũmba ĩmwe kana mühĩrĩga gatagati-inĩ kanyu ümüthi, üngĩgia na ngoro ya kũhutatĩra Jehova Ngai witũ athiĩ akahooe ngai cia ndürĩrĩ icio; menyererai wega gütikagĩe mürĩ mürürũ gatagati kanyu üngĩciara maciaro marürũ ta nyongo.

¹⁹ Rĩrĩa mündũ ta ücio aigua ciugo cia mwĩhitwa üyũ, eitagĩria kirathimo, na nĩ ündũ ücio ageciiria atĩrĩ, "Ndikona ügwati o na ingĩkĩrĩria güthiĩ na njĩra yakwa mwene." Ündũ ücio nũkarehe mwanangĩko бүрүри ũrĩa ũrĩ maaĩ, o na ũrĩa mũng'aru.

²⁰ Jehova ndarĩ hĩndĩ akenda kũmũrekeri; marakara make na kũyo gĩake nĩkarĩrĩmbũkĩra mündũ ücio. Irumi ciothe kĩa ciandĩkitwo ibuku-inĩ rĩrĩ nĩkamũkinyĩrĩra, nake Jehova nĩakahuura rĩtwa rĩake rĩehere gükũ thĩ.

²¹ Jehova nĩakamwamũra kuuma mĩhĩrĩga-inĩ yothe ya Isiraeli, anyiitwo nĩ mwanangĩko, kũringana na irumi ciothe cia kĩrĩkanĩro kĩrĩa kĩaandĩke thĩini wa Ibuku rĩrĩ rĩa Watho.

²² Ciana cianyu iria ikaamürũmĩrĩra njiaro-inĩ iria igooka thuutha, o na ageni arĩa magooka moimĩte mabүрүри ma kũraya nĩmakona mathũina marĩa makorete бүрүри o na mĩrimũ rĩa Jehova ahũrĩte бүрүри nayo.

²³ Бүрүри wothe ügaatuika kũndũ gütangĩkũra kĩndũ, küiyũrite cumbĩ na übiriti, gütirĩ kĩndũ gĩkahaandwo na gütirĩ riya rĩgaakũra kuo, kana kĩndũ kĩmere kuo. Gükahaana ta mwanangĩko wa matũura ma Sodomu na Gomora, na Adima o na Zeboimu, marĩa Jehova aaharaganirie arĩ na marakara mahiũ.

²⁴ Ndürĩrĩ ciothe ikooria atĩrĩ, "Nĩ kũ gĩtũmĩte Jehova eke бүрүри üyũ üguo? Marakara maya mahiũ üũ, nĩ ma kĩ?"

²⁵ Narĩo icookio rĩgaakorwo rĩrĩ atĩrĩ, "Nĩ tondũ andũ aya nĩmatiganĩrie kĩrĩkanĩro kĩa Jehova, Ngai wa maithe mao, kĩrĩkanĩro kĩrĩa aagĩre nao rĩrĩa aamarutire бүрүри wa Misiri.

²⁶ Nĩmamwehereire magĩthiĩ kũhooya ngai ingĩ na magĩciinamĩrĩra, ngai matooĩ, na ngai Jehova ataamaheete.

²⁷ Nĩ ündũ ücio marakara ma Jehova makĩrĩrĩmbũkĩra бүрүри üyũ, akĩũkinyĩria irumi iria ciothe ciandĩkitwo ibuku-inĩ rĩrĩ.

²⁸ Ningĩ Jehova, arĩ na marakara mahiũ na mang'ũrĩ manene, nĩamamunyre kuuma бүрүри wao akĩmaikia бүрүри üngĩ, ta ũrĩa gütarĩ rĩu."

²⁹ Maüdü ma hito nĩ ma Jehova Ngai witũ, no maüdü marĩa maguũrie nĩ maitũ na ciana ciitũ nginya tene, nĩguo türũmagĩrĩre ciugo ciothe cia watho üyũ.

30

Ūgaacīru Thuutha wa Gücookerera Jehova

¹ Rīria irathimo na irumi ici ciothe njigite mbere yaku igaagükinyīria, nawe üciamükire ngoro-inī yaku kūrīa guothe Jehova Ngai waku agaakühurunjīra ndūrī-inī,

² na rīria wee mwene na ciana ciaku ūgaacookerera Jehova Ngai waku na ūmwathīkire na ngoro yaku yothe na muoyo waku wothe, kūrīngana na ūria wothe ngūgwatha ūmūthī-rī,

³ hīndī ūyo Jehova Ngai waku nīagagūcookeria irathimo ciaku na akūigūire tha, na nīagagūcookanīria rīngī, akūrute ndūrī-inī ciothe kūrīa aakühurunjīre.

⁴ O na ūngīgaakorwo ūthaamīrio būrūri ūria ūri kūrāya mūno gūkū thī, Jehova Ngai waku nīagagūcookanīria, akūrute kuo agūcookie būrūri-inī waku.

⁵ Nīagagūcookia būrūri ūria warī wa maithe maku, na we nūkawīgwatīra. Nīagatūma ūgaacīre na ūingīhe gūkīra maithe maku.

⁶ Jehova Ngai waku nīakarūithia ngoro yaku na arūithie ngoro cia njiaro ciaku, nīgeetha ūmwendage na ngoro yaku yothe na muoyo waku wothe, nīguo ūtūire muoyo.

⁷ Jehova Ngai waku nīagakinyīria irumi ici ciothe kūrī thū ciaku iria igūthūire na ikūnyariiraga.

⁸ Nīūgacooka gwathīkīra Jehova rīngī, na ūrūmīrīre maathani make, o maya ndīrakūhe ūmūthī.

⁹ Hīndī ūyo Jehova Ngai waku nīagatūma ūtheereme mūno wīra-inī wothe wa moko maku na maciaro-inī ma nda yaku, o na njaū cia mahiū maku na maciaro ma mīgūnda yaku. Jehova nīagakena rīngī nī ūndū waku, na atūme ūgaacīre, o ta ūria aakenire nī ūndū wa maithe maku,

¹⁰ ūngīgaathīkīra Jehova Ngai waku, na ūmenyagīrīre maathani make na irīra cia watho wake wa kūrūmīrīro ūria wandīkītwo Ibuku-inī rīrī rīa Watho, na ūcookerere Jehova Ngai waku na ngoro yaku yothe na muoyo waku wothe.

Kūheo Gūthuura Muoyo kana Gīkuū

¹¹ Na rīrī, ūria ndīragwatha ūmūthī ti ūndū ūrī hinya, ūngīkūrema, kana ūndū ūtangīhota gwīka.

¹² Ndūrī igūrū matu-inī, atī no ūrie atīrī, “Nūū ūkwambata igūrū, aūgūire atūrehere, na awanīrīre kūrī ithuī nīguo tūwathīkīre?”

¹³ O na ndūrī mūrīmo ūria ūngī wa iria, atī no ūrie atīrī, “Nūū ūkūrīngā iria, aūgūire atūrehere, na awanīrīre kūrī ithuī nīguo tūwathīkīre?”

¹⁴ Aca, ti ūguo, kiugo kīrī hakuhī mūno nawe; kīrī o kanua-inī gaku na ngoro-inī yaku, nīguo ūgīathīkīre.

¹⁵ Atīrīrī, ūmūthī ūyū nīndaiga ūhorō wa gūtūūra muoyo na wa ūgaacīru mbere yaku, o na wa gīkuū na wa mwanangīko.

¹⁶ Nīgūkorwo ndagwatha ūmūthī wendage Jehova Ngai waku, na ūthiīage na nīra ciake, na ūmenyagīrīre maathani make, na irīra cia watho wa kūrūmīrīro, na mawatho; hīndī ūyo nīūgatūūra muoyo na ūingīhe, nake Jehova Ngai waku nīagakūrathima ūrī būrūri-inī ūria ūratoonya ūwīgwatīre.

¹⁷ No ngoro yaku īngīkagarūrūka wage gwathīka, na ūguocīrīrio, ūinamīrīre ngai ingī ūcihoee,

¹⁸ ngūkūwīra na ma ūmūthī atī no ūkaaniinwo. Ndūgatūūra matukū maingī būrūri-inī ūria ūrāringa Rūū rwa Jorodani ūūtoonye na ūwīgwatīre.

¹⁹ Ūmūthī ndeeta igūrū na thī ituīke aira atī nīnjigite mbere yaku ūhorō wa gūtūūra muoyo na wa gīkuū, na wa irathimo na wa irumi. Na rīrī, thuura muoyo, nīguo wee na ciana ciaku mūtūire muoyo,

²⁰ na nīguo mwendage Jehova Ngai wanyu, na mūthikagīrīrie mūgambo wake, na mūnyitane nake. Nīgūkorwo Jehova nīwe muoyo waku, na nīagakūhe mīaka mīngī ya gūtūūra būrūri-inī ūria eehītre atī nīakaūhe maithe maku, nīo Iburahīmu, na Isaaka, na Jakubu.

31

Joshua Gücooka Ithenya rīa Musa

¹ Nake Musa akūmagara agīthī akīarīria andū othe a Isiraēli na ciugo ici akīmeera atīrī,

² “Riu ndi na ükürü wa mñaka igana na mirongo ñiri, na ndingihota kümütongoria ringi. Jehova nianjirite atiri, ‘Wee ndükuringa Rüüi rwa Jorodani.’

³ Jehova Ngai wanyu we mwene niakaringa ari mbere wanyu. Niakaniina nduriri icio mbere wanyu na inyuü nimükegwatira bururi wacio. Joshua o nake niakaringa ari mbere wanyu ta uria Jehova oigire.

⁴ Nake Jehova niakameka o ta uria eekire Sihoni na Ogu, athamaki a Aamori, ari aaniinire hamwe na bururi wao.

⁵ Jehova niakamaneana kuri inyuü, na inyuü no nginya mukaameeka uria wothe ndimwathite.

⁶ Gai na hinya na mümiririe. Müigetigire kana mumeke ni undu wao, nigukorwo Jehova Ngai wanyu ni eguthi hamwe na inyuü, ndakamutiga kana amutirike.”

⁷ Nake Musa agita Joshua, akimwira ari mbere ya andu othe a Isiraeli atri, “Gai na hinya, nigukorwo no nginya üthi na andu aya bururi-ini uria Jehova eehitire kuri maithe mao ma tene ari niakamahe, nawe no nginya ukauugayania gatagati-ini kao, utuike igai riao.

⁸ Jehova mwene nieguthi mbere yaku na narikoragwo hamwe na we; ndari hndi agaagutiga kana agutirike. Ndukanetigire, o na kana ukue ngoro.”

Güthoma Watho

⁹ Ni undu ücio Musa akiandika watho ücio, agicooka akünengera athinjiri-Ngai, ariu a Lawi, ari maakuite ithanduku ria kirikanro kia Jehova, o na akünengera athuuri othe a Isiraeli.

¹⁰ Nigi Musa akimaatha akimeera atri, “O müthia-ini wa mñaka müganja, mwaka-ini uria utuitwo wa kurekanira mathiri, hndi ya Gathi gia Ithunü-ri,

¹¹ nri andu othe a Isiraeli mariumagira mbere ya Jehova Ngai wanyu handu haria we mwene agaathuura, nimurimathomagira watho üyü müri mbere yao makiguaga.

¹² Cookanagiria andu othe hamwe: arume, na andu-a-nja, na ciana, na andu a kungü ari matüuraga matüura-ini manyu,* nigeetha mathikiririe na merute gwitigira Jehova Ngai wanyu, na marumagirire ciugo cia watho üyü.

¹³ Ciana ciao iria itooi watho üyü, no nginya ciüigue, na ciirute gwitigira Jehova Ngai wanyu riria riothe mügütüura bururi ücio muraringa Rüüi rwa Jorodani müthi mukawigwatire.”

Ürathi wa Üremi wa Isiraeli

¹⁴ Nake Jehova akira Musa atri, “Atiriri, müthenya wa gükua gwaku üri hakuhi. Ita Joshua müke nake na murugame Hema-ini-ya-Gütunganwo, niho ngünengerera Joshua wira.” Ni undu ücio Musa na Joshua magüka makirugama Hema-ini-ya-Gütunganwo.

¹⁵ Hndi iyo Jehova akumira Hema-ini iyo ari thini wa gitugi gia itu, nario itu riu rikirugama itoonyero-ini ria Hema.

¹⁶ Nake Jehova akira Musa atri, “Wee nükühurüka hamwe na maithe maku, nao andu aya ihinda ritari kuraihu nimekühüura umaraya na gai cia kungü cia bururi uria muratoonya. Nimakandirika na mathükie kirikanro kiria ndaathondekete nao.

¹⁷ Müthenya ücio ningamarakarira na ndimatirike; ningamahitha üthi wakwa, nao nimakaniinwo. Nimagakorwo ni mianangiko mingi na moritu maingi, nao müthenya ücio ni makooria atri, ‘Githi mianangiko ino nditükorete ni undu Ngai ndakoretwo hamwe na ithuü?’

¹⁸ Na hatari nganja ningamahitha üthi wakwa müthenya ücio, ni undu wa waganu wao wothe wa gücookerera ngai ingi.

¹⁹ “No riri, wiyandikire rwimbo ruru, na ürurute andu a Isiraeli, na ureke maruine, niguo rütuike üira wakwa wa kumookirira.

²⁰ Ndarikia kumatoonya bururi ücio üri büthi wa iria na ükü, bururi ücio nderire maithe mao ma tene, na riria makaaria na mahüne na matheereme, nimakagarürükira ngai ingi maciho, maamene na mathükie kirikanro giakwa.

²¹ Na riria mianangiko mingi na moritu maingi makaamakora, rwimbo ruru nirugatuika üira wa kumookirira, ni undu njaro ciao itikariganirwo nruo. Ninjuü uria maciriire gwika, o na itari ndiramatoonya bururi uria ndamerire na mwihitwa.”

²² Ni undu ücio Musa akiandika rwimbo ruru o müthenya ücio, na akiruruta andu a Isiraeli.

* 31:12 Atumia na ciana nimitikiritio güthi güthikiriria watho ügüthomwo.

²³ Jehova n̄iaheire Joshua mūrū wa Nuni r̄iathani r̄ir̄i: “Ḡia na hinya na ūm̄ir̄irie, n̄iḡukorwo n̄iwe ūḡukinya andū a Isiraeli b̄ur̄uri ūria ndamer̄ire na mw̄ih̄itwa, na N̄i mwene n̄inḡukorwo nd̄i hamwe nawe.”

²⁴ Thuutha wa Musa k̄ur̄ikia kwand̄ika ciugo cia watho ūcio ibuku-in̄i kuuma k̄amb̄ir̄iria nginya m̄uthia,

²⁵ n̄iaheire Alawii ar̄ia maakuuaga ithand̄ukū r̄ia k̄ir̄ikan̄iro k̄ia Jehova watho ūyū,
²⁶ ak̄imeera at̄ir̄i, “Oyai Ibuku r̄ir̄i r̄ia Watho m̄ur̄ige mwena-in̄i wa ithand̄ukū r̄ia k̄ir̄ikan̄iro k̄ia Jehova Ngai wanyu. R̄iḡūt̄ūra hau r̄ir̄i ūira wa k̄um̄ūkaḡir̄ia.

²⁷ N̄iḡukorwo n̄inj̄ūi ūria m̄ur̄i aremi na m̄ukoomia ngingo. Anḡikorwo m̄ukoretwo m̄uremeire Jehova nd̄i muoyo na nd̄i hamwe na inyūi-r̄i, m̄ugaak̄ir̄ir̄iria k̄urema at̄ia ndakua!

²⁸ Cookan̄ir̄ir̄iai athuuri othe a m̄ih̄ir̄iga yanyu, na anene anyu othe mbere yakwa, n̄igeetha njarie ciugo ici mak̄iiguaḡir̄ia, na n̄jite iḡūrū na th̄i irute ūira wa k̄um̄ook̄ir̄ia.

²⁹ N̄iḡukorwo n̄inj̄ūi ndaark̄ia ḡukua inyūi n̄i m̄ugeth̄ukia biū, na m̄ugar̄ur̄ike m̄utige ḡuth̄i na n̄jira ir̄ia nd̄imwath̄ite. Matukū mar̄ia magooka mwananḡiko n̄iukam̄ukora, n̄i ūndū n̄im̄ugeeka maundū mooru maithe-in̄i ma Jehova, m̄ūtūme arakario n̄i k̄ir̄ia m̄uthondekete na moko manyu.”

Rw̄imbo rwa Musa

³⁰ Nake Musa aḡicookera ciugo ici cia rw̄imbo r̄urū kuuma k̄amb̄ir̄iria nginya m̄uthia, ak̄iguagwo n̄i k̄iungano ḡiothe ḡia Isiraeli:

32

- 1 Ta thik̄ir̄iria, wee iḡūrū, nḡuhe ūhoru;
o na we th̄i-r̄i, ta igua ciugo cia kanua gakwa.
- 2 Reke ūrutani wakwa uure ta mbura,
nacio ciugo ciakwa igwe ta ime,
it̄iuke ta r̄uthuthuū r̄ukiur̄ia nyeki ya m̄umerano,
o na it̄iuke ta mbura nyinḡi ik̄iur̄ia m̄imera m̄uth̄i.
- 3 N̄inḡuhunja ūhoru wa R̄iitwa r̄ia Jehova.
Hi, k̄igooc̄ei ūnene wa Ngai wit̄u!
- 4 We n̄iwe Rwaro rwa Ihiga, maw̄ira make n̄i makinyan̄iru,
nacio n̄jira ciake ciothe n̄i cia k̄ihooto.
- N̄i Ngai mw̄ihokeku na ndah̄itagia,
n̄i m̄ur̄inḡir̄iru, na n̄i wa k̄ihooto.
- 5 N̄imethaah̄itie har̄i we;
ūndū wa thoni n̄i at̄i ti ciana ciake r̄inḡi,
no n̄i r̄uciaro r̄uremi na rwaganu.
- 6 Ūū n̄iguo m̄unḡir̄iha wega wa Jehova,
inyūi andū aya ak̄igu na mwaḡite ūuḡi?
Gith̄i tiwe Ithe wanyu, o we M̄umbi wanyu,
ūria wam̄umbire na aḡit̄uma mw̄ihaande wega?
- 7 Ririkana matukū ma tene;
w̄iciirie ūhoru wa njiaro iria ih̄it̄uk̄ite.
Ūria thoguo na n̄ieḡukw̄ira,
O na athuuri anyu na n̄imeḡuḡutaar̄ia.
- 8 R̄ir̄ia Ūria-ūr̄i-Iḡūrū-M̄uno aaheire nd̄ur̄ir̄i igai r̄iocio,
r̄ir̄ia aagayanir̄ie iruka ciothe cia andū,
n̄iek̄ir̄ire andū othe m̄ihaka,
k̄uringana na m̄uigana wa ariū a Isiraeli.
- 9 N̄i ḡukorwo igai r̄ia Jehova n̄i andū ake,
Jakubu n̄iwe igai r̄iake r̄ir̄ia eegaire.
- 10 Aamuonire ar̄i k̄undū werū-in̄i,
werū ūtar̄i k̄indū, ūgambagwo n̄i nyamū.
Nake ak̄im̄ugit̄ira na ak̄im̄umenyerera;
aam̄urangaḡira o ta k̄iūma k̄ia riitho r̄iake,
- 11 o ta ūria nderi yarah̄uraga t̄ucui twayo ḡitara-in̄i k̄iayo,

ĩkareera igũrũ rĩa tũcui twayo,
ĩtambũrũkĩtie mathagu mayo nĩguo ituo,
na ĩgatũkuua mathagu-inĩ mayo.

12 Jehova o we wiki nĩwe wamũtongoririe;
gũtiarĩ ngai ng'eni yarĩ hamwe nake.

13 Atũmire ahaice kũndũ kũrĩa gũtũũgĩru bũrũri-inĩ,
na akĩmũhũũnia na matunda ma mĩgũnda.

Nĩamũheire ũũkĩ uumĩte ihiga-inĩ,
na akĩmũhe maguta moimĩte ihiga-inĩ rĩa nyaigĩ;

14 akĩmũhe ngorono na iria kuuma ndũũru-inĩ cia ng'ombe,
na cia mbũri na tũtũrũme tũnoru.

o na mbũri na ndũrũme iria njega mũno cia Bashani,
na ngano ĩrĩa njega mũno.

Nĩwanyuire thakame ĩrĩ mũhũyũ ya thabibũ, nĩyo ndibei yacio.

15 Jeshuruni nake aanorire, agĩikia haati;
aahũũnire, agĩtunguha, na agikenga mwĩrĩ.

Agĩgĩtigana na Ngai ũrĩa wamũmbire,
na akĩrega Rwaro rwa Ihiga, o ruo Mũhonokia wake.

16 Nĩmatũmire aigue ũiru nĩ ũndũ wa ngai icio ciao ng'eni,
na makĩmũrakaria na mĩhianano yao ĩrĩ magigi.

17 Nĩmarutũire ndaimono magongona, iria itarĩ Ngai:
ngai iria matooĩ,

ngai iria ceyumĩrĩtie o ica-ikuhĩ,
ngai iria iteetigĩrĩtwo nĩ maithe manyu.

18 Nĩwatiganĩirie Rwaro rwa Ihiga, rũrĩa rwagũciarire;
ũkĩriganĩrwo nĩ Mũrungu ũrĩa wagũciarire.

19 Jehova nĩonire ũndũ ũcio
nake akĩmarega nĩ ũndũ nĩarakarĩtio nĩ ariũ ake na airĩtu ake.

20 Nake akiuga atĩrĩ, "Nĩngũmahitha ũthiũ wakwa,
nyone ũrĩa marigĩrĩrio mao magaakorwo matariĩ;

nĩgũkorwo nĩ rũciaro rũremi,
ciana itaangĩhokeka.

21 Manjiguihĩrie ũiru nĩ ũndũ wa ngai itarĩ bata,
na makĩndakaria na ngai ciao itarĩ kĩene.

Ngaamaiguithia ũiru na rũrĩrĩ hatariĩ;
ngaatũma marakario nĩ rũrĩrĩ rũtarĩ na ũmenyo.

22 Nĩ gũkorwo mwaki nĩwakĩtio nĩ mang'ũrĩ makwa,
ũrĩa wakanaga ũgakinya mũhuro wa kwa ngoma.

Nĩũkaniina thĩ na magetha mayo,
na ũmundie itina cia ĩrĩma mwaki.

23 "Nĩngamombĩrĩra mĩtino
na mĩguĩ yakwa ndĩmĩhũthĩre ngĩmahũũra nayo.

24 Nĩngamarehithĩria ng'aragu ya kũmahinyaria,
ndĩmarehithĩrie gĩthũina gĩa kũmaniina na mũthiro wa kũmooraga;

Ngaamarehithĩria nyamũ cia gĩthaka ĩrĩ magego moogĩ,
ndĩmarehithĩrie ũrũrũ wa ndũira iria inyororokaga rũkũngũ-inĩ.

25 Rũhiũ rwa njora nĩrũkaniina ciana ciao njĩra-inĩ ya itũũra;
kĩmako gĩkaamaiyũra marĩ kwao mĩcĩĩ.

Aanake na airĩtu nĩmagathira,
o hamwe na ngenge, na andũ arĩa marĩ na mbuĩ.

26 Ndoigire nĩngamaharagania,
na tharie kũrĩrikanwo kwao kuuma kũrĩ andũ,

27 no nĩndetigĩrĩre kĩnyararo gĩa thũ,
nĩguo mũmuku ndakaage gũtaũkĩrwo,

oige atĩrĩ, 'Guoko gwitũ nĩgũtooranĩtie;
Jehova tiwe wikĩte ũũ wothe.' "

28 Nĩ rũrĩrĩ rũteciiragia,

- matirĩ na gükũũrana thĩinĩ wao.
- 29 Naarĩ korwo maarĩ oogĩ mahote kũmenya ũguo
na makũũrane ũrĩa ũhoru wao wa kũrigĩrĩria ũgaakorwo ũtariĩ!
- 30 Mũndũ ũmwe angĩhota atĩa gũteng'eria andũ ngiri,
kana andũ eerĩ matũme andũ ngiri ikũmi moore,
tiga makorirwo meendetio nĩ Rwaro rwa Ihiga,
tiga Jehova akorirwo amatiganĩirie?
- 31 Nĩ gũkorwo ihiga rĩao rĩtihaana ta Rwaro rwa Ihiga rĩitũ,
o ta ũrĩa o na thũ ciitũ ciĩĩ.
- 32 Mũthabibũ wao uumĩte mũthabibũ-inĩ wa Sodomu,
na ũkoima mĩgũnda-inĩ ya Gomora.
Thabibũ ciayo ciyũrĩte thumu,
nacio ikũmba ciacio ikarũra.
- 33 Ndibei yacio nĩ ũrũrũ wa ndũira,
o guo thumu ũrĩa mũũru mũno wa ndũira.
- 34 “Githĩ ndikoretwo njigĩte ũndũ ũyũ wega
ngaikara ndũmenyereire mũthiithũ-inĩ wakwa?
- 35 Kũrĩhanĩria nĩ gwakwa; nĩ nĩ ngaarĩhanĩria.
Ihinda rĩakinya, kũgũrũ kwao nĩ gũgaatenderũka;
mũthenya wao wa mwanangĩko ũrĩ hakuhĩ,
naguo mũtino wao ũhiũhĩte ũmakore.”
- 36 Jehova nĩagaciirithia andũ ake,
na aigũire ndungata ciake tha,
rĩrĩa akoona nĩmathirĩtwo nĩ hinya,
na gũtirĩ o na ũmwe wao ũtigarĩte, arĩ ngombo kana atarĩ ngombo.
- 37 Nake nĩ akoĩga atĩrĩ, “Rĩu ngai ciao ikĩrĩ ha,
ihiga rĩu meehithaga harĩ rĩo,
- 38 ngai iria ciarĩlaga maguta ma magongona mao,
na ikanyua ndibei ya indo iria ciarutagwo cia kũnyuuo?
Reke cigĩũkĩre imũteithie!
Reke imũhe kĩgĩtio!
- 39 “Rĩu menyai atĩ nĩ mwene nĩ nĩ Ngai!
Gũtirĩ ngai ũngĩ tiga nĩĩ.
Nĩ nĩ njũraganaga na nĩ ndũũranagia muoyo,
nĩndiihanĩtie na nĩngũhonia,
na gũtirĩ o na ũmwe ũngĩhonokania kuuma guoko-inĩ gwakwa.
- 40 Nguoya guoko gwakwa na igũrũ njuge atĩrĩ:
O ta ũrĩa ndũũraga muoyo nginya tene,
- 41 rĩrĩa ngaanoora rũhiũ rwakwa rwa njora rũkahenia
na ndĩrũnyiite na guoko gwakwa ngĩtua ciira,
nĩngerĩhĩria kũrĩ thũ ciakwa,
na ndĩrĩhĩrie kũrĩ arĩa maathũire.
- 42 Nĩngatũma mĩguĩ yakwa ĩnyue thakame ĩrĩĩo,
Naruo rũhiũ rwakwa rwa njora rũrĩage nyama:
Īyo nĩ thakame ya arĩa moragĩtwo na arĩa matahĩtwo,
na mũtwe ya atongoria a thũ.”
- 43 Inyuĩ ndũrĩrĩ, kenai hamwe na andũ ake,
nĩgũkorwo nĩakarĩhanĩria thakame ya ndungata ciake;
acirĩhĩrie harĩ thũ ciake,
na ahoroherie bũrũri wake, o na andũ ake.
- 44 Musa nĩmookire na Joshua mũrũ wa Nuni, na makĩaria ciugo ciothe cia rwĩmbo
rũrũ andũ makĩguaga.
- 45 Rĩrĩa Musa aarĩkirie kũhe andũ a Isiraeli ũhoru ũcio,
46 akĩmeera atĩrĩ, “Ciugo ici ciothe ndaamwĩra ũmũthĩ itarĩ na itherũ, rekei ciikare
ngoro-inĩ cianyu, nĩgeetha mũgaatha ciana cianyu gwathĩkĩra wega ciugo icio ciothe
cia watho ũyũ.
- 47 To ciugo o ũguo harĩ inyuĩ, no nĩcio muoyo wanyu. Nĩngatũma mũtũũre matukũ
maingĩ bũrũri ũrĩa mũraringa Rũĩ rwa Jorodani mũkawĩgwatĩre.”

Musa Gũkuĩra Kĩrĩma-inĩ kĩa Nebo

- ⁴⁸ Mũthenya o ro ũcio Jehova akĩĩra Musa atĩrĩ,
⁴⁹ “Ambata, ũkinye mwambato wa Abarimu o, kũu kĩrĩma kĩa Nebo bũrũri-inĩ wa Moabi, kũng’ethanĩra na Jeriko, wĩrorere Kaanani, bũrũri ũrĩa ndĩrahe andũ a Isiraeli ũtuĩke igai rĩa.
⁵⁰ Kĩrĩma kũu ũkũhaica nĩkĩo ũgaakuĩra, nawe ũcookanĩrĩrio hamwe na andũ anyu, o ta ũrĩa mũrũ wa nyũkwa Harũni aakuĩrĩre kĩrĩma-inĩ kĩa Horu, nake agĩcookanĩrĩrio hamwe na andũ arĩa manakua.
⁵¹ Gĩtũmi kĩa ũguo nĩ tondũ inyuĩ eerĩ nĩmwagire kũnjĩtikia mũrĩ mbere ya andũ a Isiraeli o kũu maaĩ-inĩ ma Meriba Kadesi werũ-inĩ wa Zini tondũ mũtiigana kũrũgamĩrĩra ũtheru wakwa harĩ andũ a Isiraeli.
⁵² Nĩ ũndũ ũcio, nĩ ũkuona bũrũri ũcio ũrĩ o haraaya; no ndũgatoonya bũrũri ũcio ndĩrahe andũ a Isiraeli.”

33*Musa Kũrathima Mĩhĩrĩga*

- ¹ Gĩkĩ nĩkĩo kĩrathimo kĩrĩa Musa mũndũ wa Ngai aarathimire andũ a Isiraeli atanakua.
² Akiuga atĩrĩ:
 “Jehova nĩokire kuuma Sinai,
 na akĩmathererũkĩra kuuma Seiru;
 akĩmaarĩra kuuma kĩrĩma gĩa Parani.
 Ookire na ikundi cia arĩa atheru kuuma gũthini,
 akiuma iharũrũka-inĩ cia irĩma ciake.
³ Ti-itherũ wee nĩwe wendete andũ;
 arĩa othe atheru marĩ guoko-inĩ gwaku.
 Othe mainamagĩrĩra magũrũ-inĩ maku,
 makaamũkĩra ũrutani kuuma hariwe,
⁴ watho ũrĩa twaheirwo nĩ Musa,
 nĩguo igai rĩa ũngano wa Jakubu.
⁵ Nĩwe warĩ mũthamaki wa Jeshuruni,
 rĩrĩa atongoria a andũ moonganĩte,
 marĩ hamwe na mĩhĩrĩga ya Isiraeli.
⁶ “Rubeni arotũura na ndagakue,
 o na kana andũ ake manyĩlĩhe.”
⁷ Na ha ũhoru wa Juda akiuga atĩrĩ,
 “Wee Jehova, thĩkĩrĩria kĩrĩro kĩa Juda;
 mũrehe kũrĩ andũ ake.
 Nĩarũagĩrĩra maũndũ make na guoko gwake.
 Wee-rĩ, tuĩka wa kũmũteithia akĩrũa na thũ ciake.”
⁸ ũndũ wĩgĩĩ Lawi oigire atĩrĩ:
 “Thumĩmu yaku na Urimu yaku
 nĩ cia mũndũ ũrĩa ũkenagio nĩwe.
 Nĩwamũgeririe arĩ kũu Masa;
 ũkĩmũrũithia kũu maaĩ-inĩ ma Meriba.
⁹ ũhoru wa ithe na nyina oigire atĩrĩ,
 ‘Ndirameciiria.’
 Ndaigana kũmenya ariũ a ithe,
 kana akĩrũmbũiya ciana ciake mwene,
 no nĩamenyereire kiugo gĩa,
 na akĩgitĩra kĩrĩkanĩro gĩa.
¹⁰ Nĩarutaga Jakubu kĩrĩra kĩa watho waku,
 na akaruta Isiraeli watho waku.
 Nĩarutagĩra ũbumba mbere yaku,
 na akarũtĩra magongona ma njino marĩ magima kĩgongona-inĩ gĩa.
¹¹ Rathima ũmenyi wake wa wĩra, Wee Jehova,
 na ũkenagĩre wĩra wa moko make.
 Gũtha njohero cia arĩa mekũmũũkĩrĩra;
 ringa thũ ciake itigacooke kwarahũka rĩngĩ.”
¹² ũndũ wĩgĩĩ Benjamini oigire atĩrĩ:

“Reke ũrĩa wendetwo nĩ Jehova ahurũke atarĩ na ũgwati harĩ we,
nĩgũkorwo amũgitağira mũthenya wothe,
nake ũrĩa Jehova endete ahurũkaga gatagatĩ-inĩ ga ciande ciake.”

13 Ũndũ wĩgĩ Jusufu oigire atĩrĩ:

“Jehova arorathima bũrũri wake
na ime rĩega rĩa kuuma igũrũ,
na maai ma kũrĩa kũriku marĩa marĩ na thĩ;
14 hamwe na indo iria njega mũno ireehagwo nĩ riũa,
na kĩrĩa kĩega mũno kĩngiuma kũrĩ mweri;
15 aũrathime na iheo iria thuuranĩre cia irĩma-inĩ cia tene,
na maciario ma tũrĩma twa tene na tene;
16 hamwe na iheo iria njega mũno cia thĩ,
na indo iria ciyũrite kuo, na ũtugi ũrĩa waikarĩte kĩhinga-inĩ kũrĩa kĩaħiaga.

Maũndũ maya mothe maroikara mũtwe-inĩ wa Jusufu,
maroikara ũthiũ-inĩ wa mũriũ wa mũthamaki arĩ harĩ ariũ a ithe.

17 Ũnene-inĩ wake ahaana ta ndegwa ya irigithathi;
ħĩa ciake igakĩhaana ta cia ndegwa ya gĩthaka-inĩ.

Nĩagatheeca ndũrĩrĩ na cio,

o na ndũrĩrĩ iria irĩ ituri cia thĩ.

Ũguo nĩguo kũrĩ makũmi-inĩ ma ngiri ma Efraimu;
ũguo noguo kũrĩ harĩ ngiri na ngiri cia Manase.”

18 Ũndũ wĩgĩ Zebuluni oigire atĩrĩ:

“Kena, wee Zebuluni, ũkiomagara,
nawe Isakaru ũkene ũrĩ hema-inĩ ciaku.
19 Nĩmagatũmanĩra andũ moke irĩma-inĩ
marutĩre magongona ma ũthingu kuo;
nĩmakaarĩa indo nyingĩ cia iria-inĩ,
na marĩe mĩthithũ rĩa mĩhithe mũthanga-inĩ.”

20 Ũndũ wĩgĩ Gadi oigire atĩrĩ:

“Kũrathimwo nĩ ũrĩa ũkwaramia mĩhaka ya Gadi!
Gadi atũũraga kuo ta mũrũũthi,
atambuura guoko kana mũtwe.
21 Ethuurĩre bũrũri ũrĩa mwega mũno;
akĩgĩrwo gĩcunjĩ kĩa mũtongoria.

Rĩrĩa anene a andũ moonganire,
nĩ eekire maũndũ ma kĩhooto kĩa Jehova,
na matua makonĩ Isiraeli.”

22 Ũndũ wĩgĩ Dani oigire atĩrĩ:

“Dani nĩ kĩana kĩa mũrũũthi,
kĩguthũkĩte kiumĩte Bashani.”

23 Ũndũ wĩgĩ Nafitali oigire atĩrĩ:

“Nafitali nĩaingĩħĩrwo nĩ ũtugi wa Jehova,
na aiyũrĩtwo nĩ kĩrathimo gĩake;
nĩakagaya mwena wa gũthini o nginya iria-inĩ.”

24 Ũndũ wĩgĩ Asheri oigire atĩrĩ:

“Mũriũ ũrĩa mũrathime gũkĩra arĩa angĩ othe nĩ Asheri;
ariũ a ithe maroomwendaga,
na arothambagia nyarĩrĩ ciake na maguta.*

25 Ĥingĩro cia ihingo ciaku
igaakorwo irĩ cia kĩgera na cia gĩcango,
naguo ĥinya waku
ũkaaiganana na matukũ maku.

26 “Gũtirĩ ngai ũhaana ta Mũrungu wa Jeshuruni,
o we ũgeragĩra igũrũ oke agũteithie,
na agaikarĩra matu onanie ũnene wake.

27 Ngai ũrĩa ũtũũraga tene na tene nĩwe kũħitho gĩaku,
namo moko make matũũraga nginya tene na tene marĩ mũhuro waku.
Nĩakarutũrũra thũ yaku yehere mbere yaku,

* 33:24 Maguta maarĩ kionereria kĩa ũtonga ũrĩa woimanaga na ũrĩmi.

akiugaga atĩrĩ, 'Mĩniine!'

²⁸ Nĩ ùndũ ùcio Isiraeli agaatũũra arĩ wiki atarĩ na ùgwati;

gĩthima kĩa Jakubu nĩkĩgitĩre

o kũu bũrũri wa ngano, na ndibei ya mũhihano,

kũrĩa ime rĩa igũrũ rĩtataga.

²⁹ Kũrathimwo-rĩ, nĩwe Isiraeli!

Nũũ ùkĩhaana ta we,

rũrĩrĩ rũhonoketio nĩ Jehova?

Nĩwe ngo yaku na mũgũteithia,

na nowe rũhiũ rwaku rwa njora rũrĩ riiri.

Thũ ciaku nũkaaigua guoya irĩ mbere yaku,

nawe nũkarangĩrĩria kũndũ gwacio kũrĩa gũtũũgĩru."

34

Gĩkuũ kĩa Musa

¹ Thuutha wa ùguo Musa akĩambata kĩrĩma kĩa Nebo oimĩte werũ-inĩ ùrĩa mwaraganu wa Moabi, agĩkinya gacũmbĩrĩ ka Pisiga, kũng'ethera Jeriko. Arĩ hau, Jehova akĩmuonia bũrũri wothe wa Kaanani, kuuma Gileadi nginya Dani,

² na Nafitali guothe, na bũrũri wa Efiraimu na wa Manase, na bũrũri wothe wa Juda wothe nginya iria-inĩ rĩa mwena wa ithũũro,

³ na akĩmuonia kũu Negevu na rũgongo ruothe kuuma Gĩtuamba kĩa Jeriko, na Itũũra inene rĩa Mĩkĩndũ, gũthĩi o nginya Zoari.

⁴ Ningĩ Jehova akĩmwĩra atĩrĩ, "Ùyũ nĩguo bũrũri ùrĩa nderĩire Iburahĩmu, na Isaaka na Jakubu na mwĩhĩtwa rĩrĩa ndoigire atĩrĩ, 'Nĩngaũhe njiaro cianyu.' Nĩndareke ùwone na maitho maku, no ndũkũringa ùtoonye kuo."

⁵ Nake Musa, ndungata ya Jehova agĩkuĩra kũu Moabi, o ta ùrĩa Jehova oigĩte.

⁶ Nake akĩmũthika kũu Moabi gĩtuamba kĩrĩa kĩaang'etheire Bethi-Peori, no nginya ùmũthĩ gũtirĩ mũndũ ùũĩ harĩa mbĩrĩra yake irĩ.

⁷ Musa aarĩ na ùkũrũ wa mĩaka igana rĩa mĩrongo ìrĩ agĩkua, na maitho make matiorĩtwo nĩ hinya kana akoorwo nĩ hinya wa mwĩri.

⁸ Nao andũ a Isiraeli magĩcakaĩra Musa kũu werũ-inĩ ùrĩa mwaraganu wa Moabi ihinda rĩa matukũ mĩrongo itatũ, nginya matukũ ma kũmũrĩrĩra na kũmũcakaĩra magĩthira.

⁹ Na rĩrĩ, Joshua mũrũ wa Nuni nĩaiyũrĩtwo nĩ roho wa ùũgĩ, tondũ Musa nĩamũigĩrĩre moko make. Nĩ ùndũ ùcio andũ a Isiraeli makĩmũthikĩrĩria, na magĩka ùrĩa Jehova aathĩte Musa.

¹⁰ Kuuma hĩndĩ iyo, gũtirĩ kwağĩa mũnabii ùngĩ ta Musa kũu Isiraeli, ùrĩa Jehova aamenyanĩte nake ùthĩũ kwa ùthĩũ,

¹¹ na ùrĩa waringire ciana na agĩka maũndũ ma magegania marĩa Jehova aamũtũmĩte ageeke kũu bũrũri wa Misĩri, na kũrĩ Firaũni, na kũrĩ anene ake othe, na kũrĩ bũrũri wake wothe.

¹² Nĩgũkorwo gũtirĩ mũndũ ùrĩ wonania hinya mũnene kana ageeka ciĩko cia kũmakania ta iria Musa eekire maitho-inĩ ma andũ a Isiraeli othe.

JOSHUA

Jehova Gwatha Joshua

¹ Na riri, thuutha wa gikuu kia Musa ndungata ya Ngai, Jehova akira Joshua muru wa Nuni, uria watungatagira Musa, atiri:

² "Musa ndungata yakwa nakuite. Na riri, wee na andu aya othe, mwihhaaririei kuringa Ruru rwa Jorodani mutoonye bururi uria ngumuhe, o ucio nguhe andu a Isiraeli.*

³ Na riri, handu o hothe haria mugaakinya na makinya manyu ningamuhe, o ta uria ndeerire Musa.

⁴ Bururi wanyu ugaatamburuka kuuma weru-ini o nginya Lebanoni, na kuuma ruru ruria runene rwa Farati, nguho bururi wothe wa Ahiti, o nginya Iria-ini riria Inene ria mwena wa ithuro.

⁵ Gutikaga mundu ukaahota gugwitiiria matuku mothe ma muoyo waku. O ta uria ndaari na Musa, uguo noguo ngukorwo hamwe nawe; ndigagutiganiria kana gutirike.

⁶ "Gia na hinya na umiririe, nigukorwo niwe ugutongoria andu aya mathii makagae bururi uria ndehitire na mwihitwa kuri maithe mao ari ningamahe.

⁷ Gia na hinya na umiririe muno. Menyagirira gwathikagira watho wothe uria ndungata yakwa Musa agwathire wikage; ndukanagaruruke na mwena wa urio kana wa umotho utige, nigeetha ugiiage na uhootani kuria guothe urithiiga.

⁸ Ciugo cia lbuku riri ria Watho itikanatige kwario ni kanua gaku; no wicuranagie uhooro wario muthenya na utuku, nigeetha umenyagirire gwika maundu maria mothe maandikitwo thini wario. Hindi iyo ni ukaagaacira, na ugie na uhootani.

⁹ Githi ti-ni ngwathite? Wee gia o na hinya na umiririe. Ndukanetigire o na kana; ururo ni hinya, nigukorwo Jehova Ngai waku ari hamwe nawe kuria guothe urithiiga."

¹⁰ Ni undu ucio Joshua agiatha anene aria maaroraga andu atiri:

¹¹ "Tuikaniriai kambini mukiraga andu atiri, Haaririai riigu muge, ni undu muthenya itatu kuuma umuthi yathira nguho mukaaringa Ruru rwa Jorodani nigeetha muthii mutoonye na mwigwatire bururi uria Jehova Ngai wanyu ekumuhe utuikie wanyu."

¹² Ningi Joshua akiriria andu a mhiriga wa Rubeni, na wa Gadi, na nuthu ya mhiriga wa Manase, akimeera atiri,

¹³ "Ririkanai watho uria mwaheirwo ni Musa ndungata ya Jehova, akiuga atiri, 'Jehova Ngai wanyu namuheete uhuruko na namuheete bururi uyū.'

¹⁴ Atumia anyu, na ciana cianyu, na uhiu wanyu no maikare bururi uria mwaheirwo ni Musa mwena wa irathiro ria Ruru rwa Jorodani, no arume othe anyu othe aria njamba cia ita meeohete indo cia mbaara, no nginya maringe murimo uria ungi matongoretie ariu a ithe wanyu. No nginya mugateithie ariu a ithe wanyu.

¹⁵ Nginya riria Jehova akaamahe uhuruko o ta uria amuheete inyu, na nginya riria o nao makegwatira bururi uria Jehova Ngai wanyu ekumahe. Thuutha ucio, no mucooke mugaikare bururi wanyu inyu ene, uria mwaheirwo ni Musa ndungata ya Jehova mwena wa irathiro wa Jorodani, ucio urorere mwena uria riua rirathagira."

¹⁶ Hindi iyo magicookeria Joshua, makimwira atiri, "Nitugwika uria wothe ugutwatha na ni tuguthi kuria guothe ugutuma.

¹⁷ O ta uria twaathikiire Musa maundu-ini mothe-ri, uguo noguo turigwathikagira. No riri, Jehova Ngai waku arokorwo hamwe nawe o ta uria aari hamwe na Musa.

¹⁸ Mundu wothe ukaaremera uge waku na arege gwathikira maundu mothe maria ukaamatha, no nginya mundu ucio akooragwo. No riri, gia na hinya na umiririe!"

2

Rahabu na Athigaani

¹ Nake Joshua muru wa Nuni agituma athigaani eeri kuuma Shitimu na hito; akimeera atiri, "Thii mubaare bururi ucio, na makira Jeriko."* Ni undu ucio magithii, magitooanya nyumba ya mumaraya wetagwo Rahabu, magikara kuo.

* 1:2 Hindi ino andu a Isiraeli maari Shitimu (2:1), weru-ini wa Moabi (Gucook 34:3) gukuhi na Ruru rwa Jorodani.

* 2:1 Jeriko riri itura ria tene, na riarigitwo na thingo cia hinya. Riri ta kilomita 8 mwena wa ithuro wa Ruru rwa Jorodani.

² Nake mūthamaki wa Jeriko akūirwo atīrī, “Nī kūrī andū amwe a Isiraeli mokire gūkū ūtukū ūyū gūthigaana būrūri ūyū ūria ūhaana.”

³ Nī ūndū ūcio mūthamaki wa Jeriko agītūmana kūrī Rahabu, akīmwīra atīrī, “Andū acio mokire gwaku nyūmba marutūrūre na nja, tondū mokīte gūthigaana būrūri ūyū wothe.”

⁴ No rīrī, mūdū-wa-nja ūcio nīarīkītie kuoya andū acio eerī na akamahitha. Nake akiuga atīrī, “Tī nīguo, andū acio nīmegūkīte gwakwa, no ndinamenya kūria mekuumīte.

⁵ Hwaī-inī rīria kīhingo gīa itūūra inene kīhingagwo-rī, andū acio nīmathiire. Ndinamenya na kūria mathiire. Marūmīrīrei na ihenya. Mwahota kūmakinyīra.”

⁶ (No rīrī, nīamatwarīte nyūmba igūrū, na akamahitha rungu rwa ūguta ūria aarīte kū nyūmba igūrū).

⁷ Nī ūndū ūcio andū acio maatūmītvo nī mūthamaki makiumagara, makīmarūmīrīra na nīra irīa ithiiga mariūko-inī ma Rūū rwa Jorodani, na rīria andū acio marūmīrīre moimire na nja o ūguo-rī, kīhingo gīkīhingwo.

⁸ Athigaani acio eerī matanakoma, mūdū-wa-nja ūcio akiambata kū nyūmba igūrū,

⁹ na akīmeera atīrī, “Nīnjūū atī Jehova nīamūheete būrūri ūyū, na atī nītūnyīitītwo nī guoya mūnene nī ūndū wanyu, o nginya ithuothe andū arīa tūtūruga būrūri ūyū tūkaiyūrwo nī maaī nda nī ūndū wanyu.

¹⁰ Nītūguūte ūria Jehova aahūthirie maaī ma Iria Itune nī ūndū wanyu rīria mwoimire būrūri wa Misiri, na ūria mwekire Sihoni na Ogu, athamaki arīa eerī a Aamori o kū mwena wa irathīro wa Rūū rwa Jorodani, arīa mwaninire biū.

¹¹ Rīria twaiguire ūhorō ūcio, ngoro ciitū nīciarīngīkire na ūmīrīru wa mūdū o mūdū akūirwo nī hinya nī ūndū wanyu, nīgūkorwo Jehova Ngai wanyu nīwe Ngai wa kū igūrū o na wa gūkū thī.

¹² Na rīrī, ndamūthaitwa mwīhīte na mwīhītwa mūkīgwetaga rītwa rīa Jehova atī nīmūkaiguira andū a nyūmba iitū tha, na mūmūke wega, tondū o na nī nīndamūguira tha na ndamwīka wega. Na mūnyonie ūndū ūcio na kīmenyithia kīa ma

¹³ kīa atī nīmūkahonokia baba na maitū, na arīu a baba o na aarī a baba, na andū ao othe ciana ciao ciothe, na atī nīmūgatūhonokia kuuma harī gīkū.”

¹⁴ Nao andū acio makīmūmīrīria, makīmwīra atīrī, “Ithuī tūrokua tūngīkaaga kūhonokia mīoyo yanyu! Waga kuuga ūria tūreeka, nītūkaamwīka maūdū ma ūtugi na ma kīhoto rīria Jehova agaatūhe būrūri ūyū.”

¹⁵ Nī ūndū ūcio akīmaikūrūkia na mūkanda, akīmoimīria ndirica tondū nyūmba irīa aikaraga yaakītvo rūthingo-inī rwa itūūra rīu inene.

¹⁶ Na rīrī, nīameerīte atīrī, “Thīīī kūria irīma-inī nīgeetha andū acio mamūrūmīrīre matikamuone. Mwīhitheī kū mīthenya itatū o nginya makorwo macookete, mūcooke mwīhiire.”

¹⁷ Nao andū acio makīra mūdū-wa-nja ūcio atīrī, “Mwīhītwa ūyū watwīhītithia ndūgatūcookerera kana ūtwīke ūuru,

¹⁸ o tīga wīkire ū: rīria tūgaatoonya būrūri ūyū-rī, ūgaakorwo wohereire rūrigi rūrū rūtune ndirica-inī o īno watūharūrūkīria, nawe ūkorwo ūrehete thoguo na nyūkwa, na arīu a thoguo, na andū anyu othe gūkū gwaku nyūmba.

¹⁹ Mūdū o wothe ūkoima nja ya nyūmba yaku athī na kū barabara-inī-rī, thakame yake ikamūcookerera we mwene; no ithuī tūtīgacookererwo nī ūuru nī ūndū wake. No ūhorō wa mūdū o wothe ūgaakorwo nyūmba hamwe nawe, thakame yake nīgātūcookerera angīgeekwo ūuru nī guoko kwa mūdū o na ūrikū.

²⁰ No rīrī ūngīaria ūhorō ūyū witū twī naguo, tūtīgacookererwo nī ūuru ūkonīī mwīhītwa ūria watwīhītithia.”

²¹ Nake agīcookīa, akīmeera atīrī, “Nīndetūkīra; nīgūtūike o ta ūguo mwoiga.” Nī ūndū ūcio agīkīmoigīra ūhorō, nao magīthī. Na akīoherera rūrigi rūu rūtune hau ndirica-inī.

²² Maarīkia kuumagara-rī, magīthīī irīma-inī na magīkara kuo mīthenya itatū, nginya rīria andū arīa maamarūmīrīre maahūdūkire. Andū acio maamacarītie kū nīra-inī iyo yothe kūria maathīrīre, no matiigana kūmona.

²³ Thuutha wa ūguo Hindī iyo nao andū acio eerī makīambīrīria gūcooka. Magīkūrūka moimīte na irīma-inī, makīringa Rūū rwa Jorodani, magīkinya harī Joshua mūrū wa Nuni, na makīmūhe ūhorō wa maūdū marīa mothe maamakorete.

²⁴ Makīra Joshua atīrī, “Tī-itherū Jehova nīatūheete būrūri ūcio wothe, akaūneana moko-inī maitū; andū othe a kū nīmāiyūrītwo nī guoya mūnene nī ūndū witū.”

3

Kūringa Rūū rwa Jorodani

¹ Rūciini tene Joshua na andū othe a Isiraeli makiuma hau Shitimu, magithi nginya Jorodani, na matanaringa mūrīmo ūcio ūngi magīkara hau.

² Thuutha wa mūthenya itatū-rī, anene magithi kūdū guothe gīkaro-ini kīu,

³ magiatha andū, makīmeera atīrī: “Rīrīa mūrīona ithandūkū rīa kīrīkanīro kīa Jehova Ngai wanyu, na muone athīnjīri-Ngai, o acio Alawii, marīkuuīte-rī, mumagare muume harīa mūrī na mūrīrūmūrīre.

⁴ Hīndi iyo nīguo mūrīmenya njīra īrīa mūrīgera, nīgūkorwo mūtīrī mwagera njīra iyo ringī. No rīrī, gatagati-ini kanyu na ithandūkū rīu, nīhagīe itīna ta rīa mīkono ngiri igīrī*; mūtīkarīkuhīrīre.”

⁵ Nake Joshua akīra andū acio atīrī, “Mwītherie, nīgūkorwo rūciū Jehova nīageeka maūdū ma magegania gatagati-ini kanyu.”

⁶ Nake Joshua akīra athīnjīri-Ngai atīrī, “Oyai ithandūkū rīa kīrīkanīro mūthī mbere ya andū aya.” Nī ūndū ūcio makīrīoya, magithi mbere yao.

⁷ Nake Jehova akīra Joshua atīrī, “Ūmūthī nīngwambīrīria gūgūtūgūgīria maitho-ini ma andū othe a Isiraeli, nīguo mamenye atī ndīrīkoragwo hamwe nawe o ta ūrīa ndaari hamwe na Musa.

⁸ Īra athīnjīri-Ngai arīa megūkuua ithandūkū rīa kīrīkanīro atīrī: ‘Mwakinya hūgūrūrū-ini cia Rūū rwa Jorodani, mūthī mūrūgame Jorodani thīni.’”

⁹ Nake Joshua akīra andū a Isiraeli atīrī, “Ūkai haha mūigūe ciugo cia Jehova Ngai wanyu.

¹⁰ Ūhoro ūyū nīguo ūrīmūmenyithia atī Ngai ūrīa ūrī muoyo arī hamwe na inyuī, na atī hatīrī nganja nīakamūingatīra Akaanani, na Ahiti, na Ahivi, na Aperizi, na Agirigashi, na Aamori, na Ajebusi.

¹¹ Atīrīrī, ithandūkū rīa kīrīkanīro rīa Mwathani wa thī yothe nīrīkūringa Rūū rwa Jorodani mbere yanyu.

¹² Na rīrī, thururai andū ikūmi na eerī kuuma mīhīrīga-ini ya Isiraeli, o mūhīrīga mūdū ūmwe.

¹³ Na rīrīa athīnjīri-Ngai arīa makuuīte ithandūkū rīa kīrīkanīro kīa Jehova, o we Mwathani wa thī yothe, marītoboka thīni wa Rūū rwa Jorodani-rī, maaī maruo marīa maratherera maikūrūkīte nīmarītīnīka na meyūmbe hība.”

¹⁴ Nī ūndū ūcio rīrīa andū moimagarīre makiuma kambī nīguo maringe Rūū rwa Jorodani, athīnjīri-Ngai arīa maakuuīte ithandūkū rīa kīrīkanīro magithi mbere yao.

¹⁵ Na rīrī, nīgūkorwo Rūū rwa Jorodani nīrūyūruga mūno rūgakīra hūgūrūrū ciaguo hīndi ya magetha. No rīrīa athīnjīri-Ngai arīa maakuuīte ithandūkū rīu maakinyire Rūū rwa Jorodani, namo magūrū mao magītoboka hūgūrūrū-ini cia rūū,

¹⁶ maaī marīa moimaga mwena wa na igūrū wa rūū magītiga gūtherera maikūrūkīte; makīyūmba hība kūdū kūrāya mūno nginya itūra-ini rīetagwo Adamu rīrīa rī gūkuhī na Zarethani, namo maaī marīa maathereraga marorete Iria-ini rīa Araba (nīrīo Iria rīa Cumbī) magītīnīka bīu. Nī ūndū ūcio andū makīringa mang’etheire Jeriko.

¹⁷ Athīnjīri-Ngai arīa maakuuīte ithandūkū rīa kīrīkanīro kīa Jehova makīrūgama mehaandīte wega kūdū kūmū gatagati ka Rūū rwa Jorodani, nao andū a Isiraeli othe makīhītuka makīringagīra thī nyūmū o nginya rīrīa rūrīrī rūu ruothe rwarīkirie kūringa rūū rūu rwa Jorodani.

4

¹ Rīrīa andū othe a rūrīrī rūu maarīkirie kūringa Rūū rwa Jorodani, Jehova akīra Joshua atīrī,

² “Thuura andū ikūmi na eerī kuuma gatagati-ini ka andū aya o mūhīrīga mūdū ūmwe,

³ na ūmeere moe mahiga ikūmi na meerī kuuma gatagati ka Rūū rwa Jorodani handū harīa athīnjīri-Ngai maarūgamīte, mamakuue maringe namo mūrīmo mūkamaige harīa mūrīraara ūtukū ūyū.”

⁴ Nī ūndū ūcio Joshua agīta andū acio ikūmi na eerī arīa aathuurīte kuuma kūrī andū a Isiraeli, o mūhīrīga mūdū ūmwe,

⁵ akīmeera atīrī, “Thīni mbere ya ithandūkū rīu rīa kīrīkanīro kīa Jehova Ngai wanyu, mūthī o gatagati ka Rūū rwa Jorodani. Mūdū o mūdū kūringana na mūigana wa mīhīrīga ya Isiraeli, oe ihiga rīmwe arīgīrīre kīande,

* 3:4 nī ta mita 900

⁶ rūtuīke rūūri gatagati-ini kanyu. Mahinda maria magooka, riria ciana cianyu ikaamūuria atiri, 'Gitumi kia mahiga maya ni ki?'

⁷ Mugaaciira ati gutherera kwa maa ma Jorodani ni gwatinithirio mbere ya ithanduku ria kirikaniro kia Jehova. Hindi iria ithanduku riu riaringaga Jorodani-ri, maa ma Rūū rwa Jorodani nimatinithirio. Mahiga maya megutuika kiririkanania gfa kiririkanagia andu a Isiraeli uhoru ucio nginya tene."

⁸ Ni undu ucio andu a Isiraeli magiika o ta uria maathitwo ni Joshua. Makioya mahiga ikumi na meeru kuuma gatagati ka Rūū rwa Jorodani, kuringana na mugana wa mhiriga ya andu a Isiraeli, o ta uria Jehova eerite Joshua; nao magikua mahiga macio nginya kambu yao, makimaiga kuo.

⁹ Nake Joshua akihaanda mahiga macio ikumi na meeru, akimaiganirira hau gatagati ka Rūū rwa Jorodani haria athinjiri-Ngai aria maakuute ithanduku ria kirikaniro maarugamite. Namo mari ho nginya umuthi.

¹⁰ Nigukorwo athinjiri-Ngai aria maakuute ithanduku ria kirikaniro maikarire marungu hau gatagati ka Rūū rwa Jorodani nginya hindi iria andu meekire maundu maria mothe Jehova aathite Joshua, na magikwo o ta uria Musa aathite Joshua mekwo. Nao andu magikihiuha, makiringa murimo,

¹¹ na andu othe maarikia kuringa o uguo, ithanduku ria Jehova o nario na athinjiri-Ngai makiringa makionagwo ni andu othe.

¹² Andu a mhiriga wa Rubeni, na wa Gadi, na nuthu ya Manase makiringa murimo, meeohete indo cia mbaara, mari mbere ya andu a Isiraeli, o ta uria Musa aamaathite.

¹³ Andu ta 40,000 methagathagite na meeohete indo cia mbaara makiringa murimo ucio, mari mbere ya Jehova, magikinya weru-ini wa Jeriko.

¹⁴ Muthenya ucio, Jehova agitugirira Joshua maitho-ini ma andu a Isiraeli othe; nao makimwitigira matuku mothe maria aatuirire muoyo, o ta uria meetigirite Musa.

¹⁵ Ningi Jehova akira Joshua atiri,

¹⁶ "Aha athinjiri-Ngai aria makuute ithanduku ria uria mambate moimire Rūū rwa Jorodani."

¹⁷ Ni undu ucio Joshua agiatha athinjiri-Ngai acio, akimeera atiri, "Ambatai mumire Jorodani."

¹⁸ Nao athinjiri-Ngai makimbata, makiuma ruu makuute ithanduku ria kirikaniro kia Jehova. Maarikia gukinyithia maguru mao thi nyumu o uguo-ri, maa ma Rūū rwa Jorodani magicookana handu hamo, ningi makiyura hugururu ciaruo o ta mbere.

¹⁹ Na riri, muthenya wa ikumi na mweri wa mbere, andu acio makimbata, makiuma Jorodani na makimba kambu mwena wa irathiro wa Jeriko, o kuu Giligali.

²⁰ Nake Joshua akiga mahiga maria ikumi na meeru maarutitwo Rūū rwa Jorodani kuu Giligali.

²¹ Akira andu a Isiraeli atiri, "Mahinda maria magooka, riria njaro cianyu ikooria maithe ma cio atiri, 'I gitumi kia mahiga maya ni ki?'

²² Hindi iyo nimukamenyithia ciana cianyu uhoru, numeere atiri, 'Andu a Isiraeli maaringire Rūū rwa Jorodani ruhute rugatuika thi nyumu.'

²³ Nigukorwo Jehova Ngai wanyu niahuthirie maa ma Jorodani mbere yanyu nginya riria mwarikire kuringa. Jehova Ngai wanyu eekire Rūū rwa Jorodani o ta uria eekire Iria Itune riria aarihuithirie mbere iitu nginya riria twarikire kuringa.

²⁴ Eekire uguo nigeetha andu othe a thi mamenye ati guoko kwa Jehova kuri hinya muno, na nigeetha mututire mwitigirite Jehova Ngai wanyu nginya tene."

5

Andu a Isiraeli Kuruira Giligali

¹ Na riri, riria athamaki othe a Aamori aria maaru kuu mwena wa ithuro wa Rūū rwa Jorodani, na athamaki othe a andu a Kaanani aria maaru kuu ndwere-ini cia iria maiguire uria Jehova aahuthite maa ma Jorodani mbere ya andu a Isiraeli nginya tukirika kuringa murimo uria ungi, ngoro ciao ikiyurwo ni guoya, na matiacookire kugfa na umiriru wa kung'ethanira na andu a Isiraeli.

² Hindi iyo Jehova akira Joshua atiri, "Thondeka tuhiu twa mahiga ma nyaigi, uroko kweruha uhoru wa irua haru andu a Isiraeli."

³ Ni undu ucio Joshua agithondeka tuhiu twa mahiga ma nyaigi na akiruithia arume a Isiraeli kuu Gibeath-Haaralothu.

⁴ Na riri, kiria gatumire Joshua aruithanie ni riri: arume aria othe moomire bururi wa Misiri, o acio othe maakinyite miaka ya guthi mbaara-ri, nimakuire weru-ini mari rugendo-ini thuutha wa kuuma bururi wa Misiri.

⁵ Arūme othe arīa moomire būrūri wa Misiri nīmaruīte, no andū othe arīa maaciarīrwo werū-inī marī rūgendo-inī rwa kuuma būrūri wa Misiri matiaruīte.

⁶ Andū a Isiraēli moorūūrire werū-inī māaka mīrongo īna nginya rīrīa andū othe arīa maakinyītie māaka ya gūthīi mbaara rīrīa moimaga būrūri wa Misiri maakuire, tondū nīmaregire gwathīkīra Jehova. Nīgūkorwo Jehova nīameerire na mwīhītwa atī matikoona būrūri ūrīa eerīire maithe mao na mwīhītwa atī nīagātūhe, būrūri ūrī būthi wa iria na ūūkī.

⁷ Nī ūndū ūcio akārahūra arīū ao ithenya rīao, na acio nīo maaruithirio nī Joshua. Maakoretwo matarī aruu nī ūndū matiaruithītio marī rūgendo-inī.

⁸ Na rīrīa maarīkirie kūrūithia arūme a rūrīrī rūu ruothe, magūkara o kūu maakīte kambī-inī o nginya andū acio makīhona.

⁹ Ningī Jehova akīra Joshua atīrī, “Ūmūthī nīguo ndeheria rūmena rwa andū a Misiri kuuma kūrī inyuī.” Nī ūndū ūcio handū hau hagītwo Giligali nginya ūmūthī.

¹⁰ Hwai-inī wa mūthenya wa ikūmi na īna wa mweri ūcio, o maambīte hema kūu Giligali werū-inī wa Jeriko, andū a Isiraēli magīkūngūra Giathī kīa Bathaka.

¹¹ Mūthenya ūrīa warūmīrīre Bathaka-rī, mūthenya oro ūcio, makīrīa maciaro mamwe ma būrūri ūcio; mīgate ītarī mūkīre ndawa ya kūmbia, na ngano hīhie.

¹² Maarīa irio cia būrūri ūcio-rī, mana makīrooka kwaga mūthenya ūyū ūngī; andū a Isiraēli matiacookire kuona mana rīngī, no rīrī, mwaka ūcio nīmarīre maciaro ma Kaanani.

Joshua na Mūnene wa Mbūtū ya Ita rīa Jehova

¹³ Rīrīa Joshua aarī hakuhī na Jeriko, agītīra maitho akīona mūdū warūgamīte mbere yake acomorete rūhīū njora, akarūnyīta na guoko. Nake Joshua agīthī o harīa aarī, akīmūrīa atīrī, “Wee-rī, ūrī mwena witū kana ūrī mwena wa thū ciitū?”

¹⁴ Nake agīcookīa atīrī, “Ndirī mwena wanyu o na kana wa thū cianyu, no njūkīte ndī mūnene wa mbūtū ya ita rīa Jehova.” Nake Joshua akīgūthīa, agīturumithīa ūthīū thī, akīhooya, akīmūrīa atīrī, “Wee, Mwathi wakwa, nī ndūmīrīrī īrīkū ūkwenda kūuhe nī ndungata yaku?”

¹⁵ Nake mūnene ūcio wa mbūtū ya ita rīa Jehova agīcookīa atīrī, “Amba ūrute iratū ciaku magūrū, nīgūkorwo handū hau ūrūgamīte nī haamūre.” Nake Joshua agīka o ta ūguo.

6

Kwanangwo kwa Jeriko

¹ Rīu-rī, itūūra rīu rīa Jeriko rīahingītwo biū nī ūndū wa andū a Isiraēli. Gūtīrī mūdū woomaga nja kana agatoonya kuo.

² Nake Jehova akīra Joshua atīrī, “Nīneanīte itūūra rīrīrī rīa Jeriko moko-inī maku, o hamwe na mūthamaki wakuo, o na njamba cia hinya ciakuo.

³ Thiūrūrūkai itūūra rīu inene hamwe na andū anyu othe a ita rīita rīmwe. Mwīke ūguo mīthenya ītandatū.

⁴ Na athīnjīri-Ngai mūgwanja matongorie ithandūkū rīa kīrīkanīro, makuuīte macoro mūgwanja mathondeketwo na hīa cia ndūrūme. Mūthenya wa mūgwanja-rī, mūgaathiūrūrūka itūūra rīu maita mūgwanja, nao athīnjīri-Ngai mathīi makīhuhaga macoro.

⁵ Rīrīa mūkaigua mahuha macoro na mūgambo mūnene, īra andū othe makaanīrīra na rīanīrīra inene mūno; naruo rūthingo rwa itūūra rīu nīrūkamomoka, nao andū othe matoonye itūūra rīu, o mūdū athīite na mbere na kūrīa arorete.”

⁶ Nī ūndū ūcio, Joshua mūrū wa Nuni agīta athīnjīri-Ngai, akīmeera atīrī, “Oyai ithandūkū rīa kīrīkanīro kīa Jehova, na mūreke athīnjīri-Ngai acio mūgwanja thīnī wanyu makuue macoro mūgwanja ma hīa cia ndūrūme, matongorie ithandūkū rīu.”

⁷ Nake agīatha andū akīmeera atīrī, “Thīi mbere! Mūthī mūthīūrūrūkīrie itūūra, andū arīa meeohete indo cia mbaara matongorie ithandūkū rīa kīrīkanīro kīa Jehova.”

⁸ Rīrīa Joshua aarīkirie kwarīra andū, na athīnjīri-Ngai acio mūgwanja maakuuīte macoro marīa mūgwanja ma hīa cia ndūrūme magīthīi marī mbere ya Jehova, makīhuhaga macoro mao, narīo ithandūkū rīa kīrīkanīro kīa Jehova rīkīmarūmīrīra.

⁹ Nacio thigari iria ciarī na indo cia mbaara igīthī itongoretie athīnjīri-Ngai acio maahuhaga macoro, nacio thigari ingī ikīrūmīrīra ithandūkū rīa kīrīkanīro kuuma na thuutha. Hīndī īyo yothe macoro no maahuhagwo.

¹⁰ No rīrī, Joshua nīathīte andū akameera atīrī, “Mūtikananīrīre na mūgambo wa mbaara, o na kana mūreke mīgambo wanyu īguo, o na mūtikoige ūndū o na ūrīkū nginya mūthenya ūrīa ngamwīra mwanīrīre. Hīndī īyo nīguo mūkaanīrīra!”

¹¹ Nĩ ūndũ ūcio akiuga ithandũkũ rĩu rĩa kĩrĩkanĩro kĩa Jehova rĩkuuo, rĩthiũrũrũkio itũũra-inĩ rĩu inene, riita rĩmwe. Andũ magĩcooka kambĩ na makĩraara kuo ūtukũ ūcio.

¹² Rũciinĩ rũrũ rũngĩ, Joshua agĩũkĩra tene, nao athĩnjĩri-Ngai makioya ithandũkũ rĩu rĩa kĩrĩkanĩro kĩa Jehova.

¹³ Nao athĩnjĩri-Ngai arĩa mũgwanja makuuĩte macoro mũgwanja ma hĩa cia ndũrũme magĩthĩĩ na mbere, makinyũkĩtie matongoretie ithandũkũ rĩa kĩrĩkanĩro kĩa Jehova o makĩhuhaga macoro. Thigari iria ciarĩ na indo cia mbaara ikĩmatongoria, nacio thigari ingĩ ikĩrũmĩrĩra ithandũkũ rĩa kĩrĩkanĩro kĩa Jehova kuuma na thuutha, o macoro makĩgambaga.

¹⁴ Nĩ ūndũ ūcio mũthenya wa keerĩ magĩthiũrũrũka itũũra rĩu inene riita rĩmwe, magĩcooka kambĩ. Meekire ũguo mũthenya itandatũ.

¹⁵ Mũthenya wa mũgwanja-rĩ, magĩũkĩra ruoro rũgĩtema na magĩthiũrũrũka itũũra rĩu maita mũgwanja o ta ũria meekaga mũthenya iyo ingĩ, tiga atĩ mũthenya ūcio, maathiũrũrũkire itũũra rĩu inene maita mũgwanja.

¹⁶ Nao makĩrĩthiũrũrũka riita rĩa mũgwanja-rĩ, rĩrĩa athĩnjĩri-Ngai maahuhire macoro, Joshua akĩra andũ atĩrĩ, “Anĩrĩrai mũno! Nĩgũkorwo Jehova nĩamũheete itũũra rĩrĩrĩ!

¹⁷ Itũũra rĩrĩrĩ inene na kĩndũ kĩrĩa gĩothe kĩrĩ thĩinĩ warĩo nĩkwamũrĩrwo Jehova, cianangwo. No Rahabu ũria mũmaraya wiki, na andũ arĩa othe marĩ hamwe nake thĩinĩ wa nyũmba yake, mekũhonokio, tondũ nĩahithire athigaani arĩa twatũmĩte.

¹⁸ Na rĩrĩ, mwĩmenyererei mũtikahutie indo icio ciamũrĩtwo cia kũniinwo, nĩgeetha mũtikerehere mwanangĩko nĩ ūndũ wa kuoya kĩndũ o na kĩrĩkũ gĩacio. Mũngĩchuhia nĩmũgatũma kambĩ ya Isiraeli itũike ya kũniinwo, na mũmĩrehere thĩina.

¹⁹ Betha yothe na thahabu, na indo cia gĩcango na kĩgera, nĩ nyamũrĩre Jehova na no nginya ciigwo kĩgĩina-inĩ gĩake.”

²⁰ Rĩrĩa coro wahuhirwo, andũ makĩanĩrĩra, na rĩrĩa andũ maaiguire mũgambo wa coro, makĩanĩrĩra rĩanĩrĩra inene, naruo rũthingo rũkĩmomoka; nĩ ūndũ ūcio o mũndũ o mũndũ agĩtoonya itũũra rĩu, na makĩrĩtunyana.

²¹ Nao makĩamũrĩra Jehova itũũra rĩu, na makĩananga kĩndũ o gĩothe kĩrĩa kĩarĩ muoyo kuo na rũhiũ rwa njora, arũme na andũ-a-nja, andũ ethĩ na akũrũ, na ng’ombe, na ng’ondu, na ndigiri.

²² Joshua akĩra andũ arĩa eerĩ maathiĩte gũthigaana bũrũri ūcio atĩrĩ, “Thiĩ mũtoonye nyũmba ya mũtumia ũria mũmaraya, mũmuumie nja hamwe na andũ ao othe, o ta ũria mwamwĩrĩre na mwĩhĩtwa.”

²³ Nĩ ūndũ ūcio aanake acio maarĩ athigaani magĩtoonya na makiumia Rahabu na nja, hamwe na ithe na nyina, na ariũ a nyina na andũ ao othe. Magĩkiumia andũ a nyũmba yake othe, makĩmaiga handũ kũu nja ya kambĩ ya Isiraeli.

²⁴ Magĩcooka magĩcina itũũra rĩu inene rĩothe, na kĩrĩa gĩothe kĩarĩ thĩinĩ warĩo, no betha na thahabu, na indo cia gĩcango na cia kĩgera, magĩciiga kĩgĩina-inĩ kĩa nyũmba ya Jehova.

²⁵ No rĩrĩ, Joshua nĩahonokirie Rahabu ũria mũmaraya, hamwe na andũ a nyũmba yake na andũ ao othe, tondũ nĩahithire andũ arĩa Joshua aatũmĩte magathigaane Jeriko nake atũũranagia na andũ a Isiraeli nginya ũmũthĩ.

²⁶ Ihinda o ro rĩu, Joshua akĩhĩthithia andũ acio na mwĩhĩtwa, akiuga atĩrĩ, “Kũgwatwo nĩ kĩrumi maitho-inĩ ma Jehova-rĩ, nĩ mũndũ ũria ũkaageria gwaka itũũra rĩrĩrĩ inene rĩa Jeriko rĩngĩ:

“Mũndũ ũria ũgaaka mũthingi ya itũũra rĩrĩ,
nĩagakuĩrwo nĩ mũriũ wake wa irigithathi;

na akĩrũgamia ihingo cia itũũra rĩrĩ,
akuĩrwo nĩ mũriũ wake wa kĩhinga-nda.”

²⁷ Nĩ ūndũ ūcio Jehova agĩkorwo arĩ hamwe na Joshua, nayo ngumo yake ikĩhunja kũndũ guothe bũrũri ūcio.

7

Rũthia rĩa Akani

¹ No rĩrĩ, andũ a Isiraeli nĩmagire kwĩhokeka ũhoro-inĩ ũkonĩĩ indo iria ciamũrĩtwo cia kũniinwo; nake Akani mũrũ wa Karimi, mũrũ wa Zimuri, mũrũ wa Zera, wa mũhĩrĩga wa Juda, nĩoire inwe ciacio. Nĩ ūndũ ūcio Jehova agĩcinwo nĩ marakara nĩ ūndũ wa Isiraeli.

² Ningĩ Joshua agĩtũma andũ kuuma Jeriko mathũ Ai, itũũra riakuhanĩriirie na Bethi-Aveni mwena wa irathĩro wa Betheli, akĩmeera atĩrĩ, “Ambatai mũthĩi mũgathigaane bũrũri ũcio.” Nĩ ũndũ ũcio andũ acio magĩthĩi na magĩthigaana Ai.

³ Nao magĩcooka kũrĩ Joshua na makĩmwĩra atĩrĩ, “Hatĩrĩ bata wa andũ othe mambate makahũre itũũra rĩa Ai. Rekia andũ 2,000 kana ithatũ makarĩtunyane; tiga kũnogia andũ othe, nĩgũkorwo no andũ anini marĩ kuo.”

⁴ Nĩ ũndũ ũcio no andũ ta 3,000 maambatire, no magĩtoorio nĩ andũ a Ai,

⁵ nao andũ acio a Ai makĩũruga ta andũ mĩrongo itatũ na atandatũ a Isiraeli. Nĩmaingatare andũ a Isiraeli kuuma kĩhingo-inĩ gĩa itũũra rĩu makĩmakinya o kũrĩa kwenjagwo mahiga, na makĩmahũrĩra kũu igaragaro-inĩ. Ihũũra rĩu rĩgĩtũma ngoro cia andũ a Isiraeli iringĩke, na makĩyũrwo nĩ maai nda.

⁶ Nake Joshua agĩtembũranga nguo ciake, akũgũithia thĩ, agĩturumithia ũthĩu wake thĩ mbere ya ithandũkũ rĩa kĩrĩkanĩro kĩa Jehova, agĩkara hau nginya hwaĩ-inĩ. Nao athuuri a Isiraeli magũka o ta ũguo na makĩhũrĩra rũkĩngũ mĩtwe.

⁷ Nake Joshua akiuga atĩrĩ, “Hĩ, Mwathani Jehova, nĩ kĩ gĩatũmire ũrehe andũ aya mũrĩmo ũyũ wa Rũũ rwa Jorodani nĩguo ũtũneane moko-inĩ ma Aamori, matũniine? Naarĩ korwo nĩtwaiganĩire tũtũre mũrĩmo ũrĩa ũngĩ wa Rũũ rwa Jorodani!”

⁸ Wee Mwathani, ingĩkiuga atĩa, kuona atĩ Isiraeli nĩmatooretio nĩ thũ ciao?

⁹ Andũ a Kaanani na andũ arĩa angĩ a bũrũri ũyũ nĩmarĩgua ũhoro ũcio, nao matũthĩrũrũkĩrie, matũniine biũ, meherie rĩtwa rĩtũ gũkũ thĩ. Nawe ũgaagũka atĩa nĩ ũndũ wa rĩtwa rĩu riaku inene?”

¹⁰ Nake Jehova akĩra Joshua atĩrĩ, “Ūkĩra! Ūkwĩgũithia ũturumithĩie ũthĩu waku thĩ nĩkĩ?”

¹¹ Isiraeli nĩmehĩtie; nĩmathũkĩtie kĩrĩkanĩro gĩakwa kĩrĩa ndamaathire marũmagĩrĩre. Nĩmoete indo imwe irĩa ciamũrĩtuo cia kũniinwo; nĩmaiĩyite, na makaheenania, o na magaciiganĩra hamwe na indo ciao o ene.

¹² Kĩu nĩkĩo gĩtũmi kĩrĩa kĩgĩrĩtie andũ a Isiraeli meetirie thũ ciao; na nĩkĩo marorĩra thũ ciao tondũ nĩmatũkĩte a kũniinwo. Na nĩ ndigũcooka gũkorwo hamwe na inyuũ o tiga mũniinire kĩndũ kũu kĩamũrĩtuo gĩa kũniinwo kiehere thĩni wanyu.

¹³ “Ūkĩra, ũthĩ ũtherie andũ acio. Thĩ ũmeere atĩrĩ, ‘Mwĩtherieĩ mwĩhaarĩrie nĩ ũndũ wa rũciũ; nĩgũkorwo Jehova Ngai wa Isiraeli ekuuga atĩrĩ: Nĩ harĩ kĩndũ kĩamũre gĩa kũniinwo kĩrĩ thĩni wanyu, inyuũ Isiraeli. Mũtingĩhota gwĩtiiria thũ cianyu o nginya rĩrĩa mũgaakĩeheria kũme thĩni wanyu.’

¹⁴ “Tondũ ũcio rũciũ kĩroko mũkeyumĩria inyuũ ene o mũhĩrĩga, o mũhĩrĩga. Na rĩrĩ, mũhĩrĩga ũrĩa Jehova agaathuura nũkeyumĩria o mbarĩ, o mbarĩ; nayo mbarĩ rĩrĩa Jehova agaathuura nũkeyumĩria o nyũmba, o nyũmba; nayo nyũmba rĩrĩa Jehova agaathuura nũkeyumĩria o mũndũ, o mũndũ.

¹⁵ Mũndũ ũrĩa ũkũnyĩtuo na indo icio ciamũrĩtuo cia kũniinwo nĩagacinwo na mwaki hamwe na indo ciake ciothe. Nĩgũkorwo nĩathũkĩtie kĩrĩkanĩro kĩa Jehova, na nĩekĩte ũndũ wa thoni thĩni wa Isiraeli!”

¹⁶ Mũthenya ũyũ ũngĩ rũciini tene, Joshua akĩra andũ a Isiraeli moimĩre o ta ũrĩa mĩhĩrĩga yao yatariĩ, naguo mũhĩrĩga wa Juda ũgĩthuurwo.

¹⁷ Mbarĩ cia Juda ikiumĩra, nake agĩthuurwa mbarĩ ya Azera. Agĩcooka akiumĩria mbarĩ cia Azera mbere kũringana na nyũmba ciao, nake Zabedi agĩthuurwo.

¹⁸ Nake Joshua akiumĩria nyũmba yake mũndũ o mũndũ, nake Akani mũrũ wa Karimi, mũrũ wa Zimuri, mũrũ wa Zera, wa mũhĩrĩga wa Juda, agĩthuurwo.

¹⁹ Nake Joshua akĩra Akani atĩrĩ, “Mũrũ wakwa, gooca Jehova, o we Ngai wa Isiraeli, na ũmũkumie. Njĩra ũrĩa wĩkĩte na ndũkaahithe.”

²⁰ Nake Akani agĩcookia akĩra Joshua atĩrĩ, “Ti-itherũ nĩnjĩhĩrie Jehova Ngai wa Isiraeli. Na ũũ nĩguo njĩkĩte:

²¹ Rĩrĩa ndonire kabuti gathaka koimĩte Babuloni, na cekerĩ magana meerĩ* cia betha, na gĩkama gĩa thahabu kĩa ũrĩtũ wa cekerĩ mĩrongo itano† thĩni wa indo irĩa twatahĩte, nĩndaciĩrĩriirie na ngĩcioya, na ithĩkĩtuo thĩ kũu hema-inĩ yakwa, nayo betha rĩrĩ rungu wacio.”

²² Nĩ ũndũ ũcio Joshua agĩtũma andũ, nao makĩhanyũka magĩthĩi nginya hema-inĩ yake, na magĩkora indo icio ihithĩtuo thĩni wa hema iyo, nayo betha iyo yaigĩtuo rungu rwacio.

²³ Nao andũ acio makĩruta indo icio kuuma hema-inĩ iyo, magĩcitwarĩra Joshua o hamwe na andũ a Isiraeli othe, nao magĩciaraganĩa thĩ mbere ya Jehova.

* 7:21 nĩ ta kilo 2 † 7:21 nĩ ta nuthu kilo

²⁴ Nake Joshua, hamwe na Isiraeli othe, makĩnyiita Akani mūrũ wa Zera, na makĩoya betha iyo, na kabuti, na gĩkama gĩa thahabu, na ariũ ake na airĩtu ake, na ng'ombe ciake, na ndigiri na ng'onde ciake, na makĩoya hema yake o na indo ciothe iria arĩ nacio, magĩcitwara Gĩtuamba kĩa Akori.

²⁵ Nake Joshua akimũũria atĩrĩ, “Nĩ kĩĩ gĩtũmĩte ũtũrehere thĩina ũyũ? Wee nawe ũmũthĩ nũkuonio thĩina nĩ Jehova.”

Nao andũ a Isiraeli othe makĩmũhũũra na mahiga nyuguto, na maarĩkia kũhũũra acio angĩ na mahiga, makĩmacina.

²⁶ Magĩcooka makĩhũmbĩra Akani na hĩba nene mũno ya mahiga, namo mahiga macio marĩ o ho nginya ũmũthĩ. Nake Jehova agĩthirwo nĩ marakara marĩa maamũcinĩte. Nĩ ũndũ ũcio handũ hau hagicooka gwĩtwo Gĩtuamba kĩa Akori o nginya ũmũthĩ.

8

Kwanangwo kwa Ai

¹ Ningĩ Jehova akĩra Joshua atĩrĩ, “Ndũgetigĩre na ndũgakue ngoro. Thĩi na mbũtũ yothe ya ita, mwambate mũgatharĩkire itũũra rĩa Ai. Nĩgũkorwo nĩneanĩte mũthamaki wa Ai moko-inĩ manyu, hamwe na andũ ake, na itũũra rĩa ke rĩu inene na bũrũri wake.

² Īkai itũũra rĩa Ai na mũthamaki warĩo o ta ũria mwekire itũũra rĩa Jeriko na mũthamaki warĩo, o tĩa atĩrĩ, no muoye indo iria mũgũtaha, o na mahiũ matũke manyu. Oheriai andũ a itũũra rĩu inene na mwena wa na thuutha.”

³ Nĩ ũndũ ũcio Joshua na mbũtũ yothe ya ita makiumagara magatharĩkire Ai. Nake agĩthũura andũ 30,000 arĩa maarĩ njamba mũno akĩmatũba mathĩ kũrĩ ũtukũ,

⁴ akĩmeera atĩrĩ: “Ta thikĩrĩria wega. Inyuĩ mũkuoheria andũ a itũũra rĩu inene na mwena warĩo wa na thuutha. Mũtigaikare haraaya narĩo. Inyuothe mũikare mwĩguĩte.

⁵ Nĩ na arĩa othe tũrĩ nao tũgũthengerera itũũra rĩu inene kuuma na mbere na rĩria andũ acio mariumagara gũtũhũũra o ta ũria meekire hĩndĩ ya mbere-rĩ, tũmoorĩe.

⁶ Nao matũngatithie o nginya tũmaguucĩrĩrie biũ moime itũũra rĩu inene, nĩgũkorwo mariuga atĩrĩ, ‘Nĩ ithuĩ maroorĩra ta ũria meekire rĩa mbere.’ Nĩ ũndũ ũcio rĩa tũrĩmoorĩra-rĩ,

⁷ inyuĩ na inyuĩ mũkire muume kũria mũmoohierie, mũtharĩkire itũũra rĩu inene na mũrĩtunyane. Jehova Ngai wanyu nĩekũrĩneana moko-inĩ manyu.

⁸ Na rĩrĩ, mwarĩkia kwĩgwatĩra itũũra rĩu inene-rĩ, mũrĩcine. Īkai o ta ũria Jehova aathanĩte gwĩkwo. Mũtigĩrĩre nĩ mweka ũguo ndamwatha.”

⁹ Nake Joshua akĩmeera moimagere, nao magĩthĩ harĩa maathiiaga kuoheria andũ a itũũra rĩu, na makĩhitha metereire gatagatĩ ka Betheli na Ai, mwena wa ithũiro wa Ai, no Joshua araanirĩe na andũ arĩa angĩ ũtukũ ũcio.

¹⁰ Mũthenya ũyũ ũngĩ rũciĩni tene, Joshua agĩcookanĩrĩria andũ ake, nake we mwene hamwe na atongoria a Isiraeli makĩmatongoria marorete Ai.

¹¹ Mbũtũ yothe ya ita rĩa yarĩ hamwe nake ĩgĩthĩ yambatĩte, ĩgĩkũhĩrĩa itũũra rĩu inene mariumĩte na mbere. Nao makĩamba hema mwena wa gathigathini wa Ai, na hagĩkorwo nĩ haarĩ gĩtuamba gatagatĩ kao na itũũra rĩu inene.

¹² Joshua nĩakoretwo oete andũ ta 5,000 na akamaiga moheirie andũ kũu gatagatĩ ka Betheli na Ai, mwena wa ithũiro wa itũũra rĩu inene.

¹³ Magĩgĩatha thigari ciikare ciĩhaarĩrie o andũ handũ hao, iria ciothe ciarĩ kambĩ ĩgĩkara mwena wa gathigathini wa itũũra rĩu inene, na iria cioheirie andũ mwena wa ithũiro warĩo. Naguo ũtukũ ũcio Joshua agĩthĩ kũraara kũu gĩtuamba-inĩ.

¹⁴ Rĩa mũthamaki wa Ai onire ũndũ ũcio, agĩũkĩra na ihenya rũciĩni tene, akiumagara na ihenya hamwe na andũ othe a itũũra rĩu inene nĩguo agacemanie na Isiraeli marũe mbaara handũ hana haang'ethanĩre na Araba. No rĩrĩ, ndaigana kũmenya atĩ nĩmehithĩrwo na mwena wa thuutha wa itũũra rĩu inene.

¹⁵ Nake Joshua na andũ a Isiraeli othe magĩtua ta mahũũrĩtwo magatoorio, nao makĩũra marorete na werũ-inĩ.

¹⁶ Nao andũ othe a itũũra rĩa Ai magĩtwo nĩguo mamarũmĩrĩre, nao magĩteng'eria Joshua makĩguucĩrĩrio makũma itũũra rĩa.

¹⁷ Gũtirĩ mũndũ mũrũme o na ũmwe wa Ai kana Betheli ũtoimire gũthĩ gũkinyĩra andũ a Isiraeli. Magĩtiga itũũra rĩu rĩaahingĩtwo magĩteng'eria andũ a Isiraeli.

¹⁸ Nake Jehova akĩra Joshua atĩrĩ, “Ambararia itimũ rĩu ũnyĩĩte na guoko, ũrĩrorie mwena wa Ai, nĩgũkorwo nĩngũneana itũũra rĩu inene moko-inĩ manyu.” Nĩ ũndũ ũcio Joshua akĩambararia itimũ rĩa ke akĩrĩroria Ai.

¹⁹ Na rīrī, Joshua aarīkia gwīka ūguo, arūme arīa moohetie andū magīūkīra narua, magīteng'era na ihenya, magītoonya itūūra rīu na makīrītunyana, ningī makīrīgwatia mwaki o narua.

²⁰ Na rīrīa andū acio a Ai maarorire na thuutha na makīona ndogo yumīte itūūra rīu yambatīte na igūrū-rī, nao makīaga mweke wa gwīthara na mwena o na ūrīkū, nīgūkorwo andū a Isiraēli arīa morīte marorete werū-inī nīmagarūrūkīre acio maamateng'eragia.

²¹ Rīrīa Joshua na Isiraēli othe moonire atī andū ao arīa mooheirie andū thuutha wa itūūra nīmarītunyanīte, na makīona ndogo īgītoga kuuma itūūra, makīgarūrūka na makūruga andū acio a Ai.

²² Nao andū arīa maamohetie makiuma itūūra rīu inene matharīkīre. Andū a Ai magīgūkīrwo gatagatī ka andū a Isiraēli, makīmagīa mbere na thuutha. Andū a Isiraēli makīmāniina, na matiatigirie mūdū o na ūmwe arī muoyo, kana makīreka o na ūmwe ahonoke.

²³ O nīmanyiitire mūthamaki wa Ai arī muoyo, makīmūtwarīra Joshua.

²⁴ Rīrīa andū a Isiraēli maarīkirie kūruga andū othe a Ai arīa maarī gīthaka-inī na kūu werū-inī, kūrīa maamateng'ereirie-rī, na rīrīa andū acio othe maarīkirie kūrūragwo na rūhiū rwa njora-rī, andū a Isiraēli othe magīcooka Ai na makūruga andū arīa othe maarī kuo.

²⁵ Andū arīa mooragirwo mūthenya ūcio maarī andū 12,000, arūme na andū-a-nja; nao nō andū othe a itūūra rīa Ai.

²⁶ Nīgūkorwo Joshua ndaigana gūthuna guoko kūrīa kwambararītie itimū rīake nginya rīrīa aarīkirie kūniina andū arīa othe maatūruga Ai.

²⁷ Nao andū a Isiraēli magīkuuīra ūhiū na indo iria maatahīte kuuma itūūra rīu inene, o ta ūrīa Jehova aathīte Joshua.

²⁸ Nī ūndū ūcio Joshua agīcina Ai na akīrītua hība ya mwanangīko ya gūtūūra, gūgītūika kūdū gūkirīte ihooru nginya ūmūthī.

²⁹ Joshua agīcooka agīcuuria mūthamaki ūcio wa Ai mūtī igūrū, akīreka aikare ho o nginya hwaī-inī. Rīūa rīgīthūa-rī, Joshua agīathana atī mwīrī ūcio ūrutwo mūtī igūrū, ūikio hau itoonyero-inī rīa kīhingo gīa itūūra rīu, magīcooka makīūgīrīra hība nene ya mahiga, nayo irī o ho nginya ūmūthī.

Kwerūhia Kīrīkanīro Kīrīma-inī kīa Ebalī

³⁰ Thuutha wa ūguo Joshua agīakīra Jehova, o we Ngai wa Isiraēli, kīgongona o kūu kīrīma-inī kīa Ebalī,

³¹ o ta ūrīa Musa ndungata ya Jehova aathīte andū a Isiraēli. Aagīakire o ta ūrīa kwandīkītwo thīnī wa Ibuku rīa Watho wa Musa, kīgongona kīrī kīa mahiga matarī maicūhie, hatarī indo cia wīra cia kīgera ikūhūthīrwo ho. Igūrū rīakīo makīrutīra Jehova maruta ma njino na magongona ma ūiguano.

³² Nake Joshua akīandīka watho wa Musa igūrū rīa mahiga macio, aandīkire andū a Isiraēli marī ho makīonagīra.

³³ Na rīrī, andū a Isiraēli othe, na andū a kūngī na ene būrūri o ūndū ūmwe, hamwe na athuuri ao, na anene na atuithania ciira, makīrūgama mīena yeerī ya ithandūkū rīa kīrīkanīro kīa Jehova mang'etheire athīnjīri-Ngai, arīa maarī Alawīi na nō maarīkuuaga. Nuthu ya andū yarūgamīte mbere ya kīrīma kīa Gerizimu, na nuthu īyo īngī ikarūgama mbere ya kīrīma kīa Ebalī, o ta ūrīa Musa ndungata ya Jehova aathanīte mbere īyo rīrīa aarutanire ūhorō wa kūrathimaga andū a Isiraēli.

³⁴ Thuutha ūcio, Joshua agīthoma ciugo ciothe cia Watho, agīthoma irathimo o na agīthoma irumi, o ta ūrīa kwaandīkītwo Ibuku-inī rīa Watho.

³⁵ Gūtīrī kiugo o na kīmwe kīa iria ciothe Musa aathanīte Joshua ataathomeire kīūngano kīu gīothe kīa Isiraēli, o hamwe na andū-a-nja na ciana na andū o kūngī arīa maatūrānagia nao.

9

Wara wa Andū a Gibeonī

¹ Na rīrīa athamaki othe arīa maarī mwena wa ithūiro wa Rūūi rwa Jorodani maiguire maūdū macio, na arīa maarī būrūri ūrīa ūrī irīma, na arīa maarī ituamba-inī ciikūrūko cia irīma cia mwena wa ithūiro, na kūu hūgūrūrū-inī cia Iria rīrīa Inene guothe o nginya Lebanonī (nō athamaki a andū a Ahitī, na Aamori, na Akaanani, na Aperizi, na Ahivi, na Ajobusi),

² magīcookanīrīra hamwe nīguo mahūūrane na Joshua na Isiraēli.

³ No rĩrĩ, rĩrĩa andũ a Gibeoni* maaguire ũrĩa Joshua ekĩte itũũra rĩa Jeriko o na rĩa Ai,

⁴ magũũka ũndũ wa wara. Magĩthĩ marĩ ta andũ matũmĩtwo marĩ na ndigiri ciao ikuuithĩtio makũnia matarũkangu, na mondo ngũrũ mũno cia ndibei irĩ nduĩkangu na igatumwo.

⁵ Nao arũme acio meekĩrĩte iraatũ ciarĩ ndarũku, ciarĩ na iraka, na makehumba nguo ngũrũ. Irio ciao ciothe iria meekuuĩre rĩĩgu ciarĩ nyũmũ na ikagĩa mbuu.

⁶ Nao magĩthĩ kũrĩ Joshua kambĩ-inĩ o kũu Giligali, makĩmwĩra atĩrĩ we mwene hamwe na andũ a Isiraeli, "Tũũkĩte kuuma bũrũri wa kũraya mũno na gũkũ; tondũ ũcio gĩa kĩrĩkanĩro na ithuĩ."

⁷ Nao andũ a Isiraeli makĩĩra Ahivi† acio atĩrĩ, "Hihi no gũkorwo mũtũũraga o gũkũ gũkuhĩ na ithuĩ, tũngĩhota atĩa kũgĩa kĩrĩkanĩro na inyuĩ?"

⁸ Nao magĩcookeria Joshua atĩrĩ, "Ithuĩ tũrĩ ndungata ciaku."

Ningĩ Joshua akĩmoooria atĩrĩ, "Inyuĩ mũrĩ a, na muumite kũ?"

⁹ Nao makĩmũcookeria atĩrĩ, "Ithuĩ ndungata ciaku tuumite bũrũri wa kũraya mũno na gũkũ, tũũkĩte nĩ ũndũ wa ngumo ya Jehova Ngai wanyu. Nĩgũkorwo nĩtũiguĩte ũhoro wake: o na maũndũ othe marĩa eekire bũrũri wa Misiri,

¹⁰ na ũrĩa wothe eekire athamaki arĩa eerĩ a Aamori kũu irathĩro rĩa Rũũ rwa Jorodani, nao nĩ Sihoni mũthamaki wa Heshiboni, na Ogu mũthamaki wa Bashani, ũrĩa wathamakaga Ashitarothu.

¹¹ Nao athuuri atongoria aitũ na andũ arĩa othe matũũraga bũrũri witũ nĩmatwĩrire atĩrĩ, 'Kuuai irio nĩ ũndũ wa rũgendo rwanyu, mũthĩ mũcemanie na andũ acio, na mũmeere atĩrĩ, "Ithuĩ tũrĩ ndungata cianyu; gĩa kĩrĩkanĩro na ithuĩ."'

¹² Irio ici ciitũ cia rĩĩgu ciarĩ hiũ mũthenya ũrĩa tuoimire gwitũ tũke kũrĩ inyuĩ. No rĩu ta kĩonei ũrĩa ciũmĩte na ikagĩa mbuu.

¹³ Nacio mondo ici ciarĩ njerũ tũgĩciyũria ndibei, no rĩu ta kĩonei ũrĩa ituĩkangĩte. Nacio nguo ciitũ na iraatũ nĩkũrĩte nĩ ũndũ wa rũgendo kũraiha mũno."

¹⁴ Nao andũ a Isiraeli makĩrora irio imwe cia andũ acio, no matiigana kũhooya kĩrĩa kuuma harĩ Jehova.

¹⁵ Nake Joshua akĩgĩa kĩrĩkanĩro gĩa thayũ nao atĩ areke matũũre muoyo, nao atongoria a kũngano kũu kĩa andũ a Isiraeli magĩkĩra ũhoro ũcio hinya na mwĩhĩtwa.

¹⁶ Mĩthenya itatũ thuutha wa kũgĩa na kĩrĩkanĩro kũu na andũ acio a Gibeoni, andũ a Isiraeli makĩgĩa atĩ andũ acio maahakanĩte nao, na maatũũraga o hakuhi nao.

¹⁷ Nĩ ũndũ ũcio andũ a Isiraeli makĩumagara, na mũthenya wa gatatũ magĩkinya matũũra-inĩ mao manene, na nĩmo: Gibeoni, na Kefira, na Beerothu, na Kiriathu-Jearimu.

¹⁸ No andũ a Isiraeli matiigana kũmahũũra, nĩ ũndũ atongoria a kũngano kĩa nĩmehĩtite na mwĩhĩtwa makĩgwetaga rĩtwa rĩa Jehova Ngai wa Isiraeli.

Nakĩo kũngano kũu gĩothe gĩkĩnuguna nĩ ũndũ wa atongoria acio,

¹⁹ no atongoria acio othe makĩmacookeria atĩrĩ, "Nĩtwĩhĩtite na mwĩhĩtwa tũkĩgwetaga rĩtwa rĩa Jehova Ngai wa Isiraeli, na tondũ ũcio tũtingĩmahutia.

²⁰ ũrĩa tũngĩmeeke nĩ atĩrĩ: Nĩ tũkũreka matũũre muoyo, nĩgeetha tũtikanacookererwo nĩ marakara nĩ ũndũ wa kuuna mwĩhĩtwa ũrĩa twehĩtite nĩ ũndũ wao."

²¹ O na ningĩ makĩmeera atĩrĩ, "Rekei matũũre muoyo, no matũũke a kuunaga ngũ na a gũtahagĩra kĩrĩndĩ gĩkĩ gĩothe gĩa Isiraeli maaĩ." Nĩ ũndũ ũcio atongoria makĩgĩa kĩrĩko kĩa kũrĩ andũ acio a Gibeoni.

²² Ningĩ Joshua agĩta andũ acio a Gibeoni akĩmoooria atĩrĩ, "Nĩ kĩ gĩatũmire mũtũheenie rĩrĩa mwoigire atĩrĩ, 'Tũtũũraga kũndũ kũraya mũno na inyuĩ,' o rĩrĩa mũtũũraga o gũkũ gũkuhĩ na ithuĩ?"

²³ Tondũ ũcio nĩmwagwatwo nĩ kĩrumi, na inyuĩ mũtigatiga gũtuĩka ndungata cia kuuna ngũ na gũtahagĩra nyũmba ya Ngai wakwa maaĩ."

²⁴ Nao magĩcookeria Joshua makĩmwĩra atĩrĩ, "Ithuĩ ndungata ciaku nĩtwerirwo o wega ũrĩa Jehova Ngai waku aathire ndungata yake Musa akamũhe bũrũri ũyũ wothe, na atĩ aniine andũ othe arĩa matũũraga kuo mehere mbere yanyu. Nĩ ũndũ ũcio tũgũtigĩra mũno, tweciria ũrĩa mũngĩtũũraga, na nĩkĩo twekire ũndũ ũcio.

²⁵ Na rĩrĩ, rĩu tũrĩ moko-inĩ maku. Twĩke ũndũ ũrĩa wothe ũkuona ũrĩ mwega na wa kĩhooito."

²⁶ Nĩ ũndũ ũcio Joshua akĩmahonokia kuuma kũrĩ andũ a Isiraeli, na matiamoragire.

* 9:3 Itũũra rĩa Gibeoni rĩarĩ kilomita 10 kuuma Jerusalem. † 9:7 Ahivi maarĩ gĩkundi kĩa andũ arĩa kĩhumo kĩa kiarĩ Mesopotamia. Andũ aya nĩo moĩkaine ta Aamori thĩnĩ wa ibuku rĩa Samũeli wa Keerĩ.

²⁷ Mũthenya o ro ũcio Joshua agĩtua andũ acio a Gibeoni oini a ngũ na atahĩri mũingĩ wa Isiraeli maaĩ, o na atahĩri kīgongona kĩa Jehova maaĩ o harĩa hothe Jehova angĩathuurire. Ūguo nĩguo matũire nginya ũmũthĩ.

10

Riũa Kũrũgama

¹ Na rĩrĩa, Adoni-Zedeki mũthamaki wa Jerusalemu aiguire atĩ Joshua nĩarĩkĩtie gũtunyana itũũra rĩa Ai na akariananga o biũ, na ageeka Ai na mũthamaki warĩo o ta ũrĩa ekĩte itũũra rĩa Jeriko na mũthamaki warĩo, na atĩ andũ a Gibeoni nĩmagĩte kĩrĩkanĩro gĩa thayũ na Isiraeli na atĩ maatũũraga hakuhĩ nao-rĩ.

² Nake, we na andũ ake makĩmaka mũno nĩ undũ wa ũhoro ũcio, nĩgũkorwo Gibeoni rĩarĩ itũũra inene na rĩa bata, o ta rĩmwe rĩa matũũra marĩa maakoragwo marĩ ma ũthamaki; na rĩarĩ inene gũkĩra Ai, o na ningĩ andũ a rĩo othe maarĩ njamba cia ita.

³ Nĩ undũ ũcio Adoni-Zedeki mũthamaki wa Jerusalemu agĩtũmanĩra Hohamu mũthamaki wa Hebironi, na Piramu mũthamaki wa Jaramuthu, na Jafia mũthamaki wa Lakishi, o na Debiri mũthamaki wa Egiloni,

⁴ akĩmeera atĩrĩ, “Ambatai mũũke mũndeithie kũhũũra Gibeoni, nĩ undũ nĩmagĩte kĩrĩkanĩro gĩa thayũ na Joshua na andũ a Isiraeli.”

⁵ Nao athamaki acio atano a Aamori, nao nĩ athamaki a Jerusalemu, na Hebironi, na Jaramuthu, na Lakishi, na Egiloni, magĩcookanĩrira hamwe. Makĩambata na mbũtũ ciao ciothe cia ita, nao makĩamba hema ciao mang’etheire itũũra rĩa Gibeoni, makĩrĩtharĩkĩra.

⁶ Nao andũ a Gibeoni magĩtũmanĩra Joshua o kũu Giligali kambĩ-inĩ yake, makĩmwĩra atĩrĩ, “Ndũgatiganĩrie ndungata ciaku. Ambata, ũũke gũkũ narua nĩguo ũtũhonokie! Tũteithie nĩ undũ athamaki othe a Aamori arĩa matũũraga bũrũri ũrĩa ũrĩ irĩma nĩmacookanĩrĩre matũũkĩrĩre.”*

⁷ Nĩ undũ ũcio Joshua akĩambata akiuma Giligali arĩ na ita rĩake rĩothe hamwe na njamba ciake cia ita iria irĩ hinya.

⁸ Nake Jehova akĩĩra Joshua atĩrĩ, “Ndũkametigĩre, nĩ undũ nĩndĩmaneanĩte moko-inĩ maku. Gũtirĩ mũndũ o na ũmwe wao ũkũhota gũgwĩtiiria.”

⁹ Thuutha wa gũthĩĩ ũtukũ wothe kuuma Giligali, Joshua akĩmahithũkĩra o rĩmwe.

¹⁰ Nake Jehova akĩmarehere kĩrigiicano mbere ya Isiraeli, nao makĩmatooria o biũ kũu Gibeoni. Ningĩ andũ a Isiraeli makĩmateng’eria na njĩra irĩa yathĩite yambatĩte nginya Bethi-Horoni, magĩthĩĩ makĩmooragaga o nginya Azeka na Makeda.

¹¹ Hĩndĩ ĩyo moragĩra andũ a Isiraeli maikũrũkĩte kuuma Bethi-Horoni marorete Azeka-rĩ, Jehova akĩmagũithĩria mahiga manene ma mbura kuuma igũrũ, nao andũ aingĩ makĩũragwo nĩ mahiga macio ma mbura o na gũkĩra arĩa mooragĩtwo nĩ andũ a Isiraeli na rũhiũ rwa njora.

¹² Mũthenya ũrĩa Jehova aaneanire Aamori kũrĩ a Isiraeli-rĩ, Joshua akĩarĩria Jehova, andũ a Isiraeli makĩguaga, akĩmwĩra atĩrĩ:

“We riũa-rĩ, rũgama o ũguo wĩhaande igũrũ rĩa Gibeoni,

O nawe mweri-rĩ, rũgama o ro ũguo wĩhaande igũrũ rĩa Gĩtũmba kĩa Aijaloni.”

¹³ Nĩ undũ ũcio riũa rĩkĩrũgama o ro ũguo,

naguo mweri ũkĩrũgama,

o nginya rĩrĩa rũrĩrĩ rũu rwerĩhĩrie harĩ thũ ciao,

o ta ũrĩa kwandĩkĩtwo lbuku-inĩ rĩa Jasharu.

Riũa rĩarũgamire o kũu matu-inĩ gatagatĩ na rĩkĩamba gũtiga gũthũa handũ ha mũthenya mũgima.

¹⁴ Gũtirĩ kwagĩa mũthenya ũngĩ ta ũcio mbere ĩyo kana thuutha ũcio, mũthenya ũrĩa Jehova aacookĩrie mahooya ta macio. Ti-itherũ Jehova nĩwe warũagĩrĩra andũ a Isiraeli!

¹⁵ Nake Joshua agĩcooka hamwe na andũ othe a Isiraeli kambĩ-inĩ kũu Giligali.

Athamaki Atano a Aamori Kũũragwo

¹⁶ Na rĩrĩ, athamaki acio atano nĩmoorĩte na magathĩĩ makehitha thĩnĩ wa ngurunga kũu Makeda.

¹⁷ Rĩrĩa Joshua eerirwo atĩ athamaki acio nĩmonetwo mehithĩte ngurunga-inĩ kũu Makeda,

¹⁸ akiuga atĩrĩ, “Garagariai mahiga manene mũhinge mũromo wa ngurunga ĩyo na mũige arangĩri ho.

* **10:6** Kĩrĩkanĩro kĩrĩa Joshua aagĩre nakĩo na andũ a Gibeoni kĩarĩ atĩ mangĩtharĩkĩrwo Aisiraeli nĩmarĩmatehĩgaga.

¹⁹ No inyuĩ mütigatithie. Teng'eriaĩ thũ cianyu, mūcitharĩkĩre mūcirutĩtie na thũutha, na mütikareke itoonye matũũra macio manene, nĩgũkorwo Jehova Ngai wanyu nĩfacineanĩte moko-inĩ manyu."

²⁰ Nĩ ũndũ ũcio Joshua hamwe na andũ a Isiraeli makĩmaniina biũ, hakuhi kwage mũndũ o na ũmwe ũgũtigara, no anini arĩa maatigarire nĩmahotire kũũrĩra matũũra mao manene marĩa maarĩ mairĩgĩre.

²¹ Mbũtũ yothe ya ita igĩgĩcooka kambĩ kũrĩ Joshua o kũu Makeda na thayũ, na gũtirĩ mũndũ o na ũmwe wacookire kwaria kiugo gĩa gũũkĩrĩra andũ a Isiraeli.

²² Joshua agĩcooka akiuga atĩrĩ, "Hingũrai mũromo wa ngurunga-inĩ na mũndehere athamaki acio atano."

²³ Nĩ ũndũ ũcio magũĩka o ũguo, makĩruta athamaki acio atano kuuma ngurunga-inĩ, na nĩo athamaki a Jerusalemu, na Hebironi, na Jaramuthu, na Lakishi o na Egiloni.

²⁴ Athamaki acio marĩkia kũrehwo harĩ Joshua, agũita andũ othe a Isiraeli na akũĩra anene a ita arĩa mathĩite nake atĩrĩ, "Ūkai haha, mũkinye athamaki aya ngingo." Nĩ ũndũ ũcio makumĩra, magĩkina athamaki acio ngingo.

²⁵ Joshua akĩmeera atĩrĩ, "Mütigetigĩre kana mũke ngoro. Gĩaĩ na hinya na mũũmĩrĩrie. Ūũ nĩguo Jehova arũkaga thũ cianyu ciothe irĩa mũrĩrũaga nacio."

²⁶ Nake Joshua akĩringa athamaki acio akĩmooraga, agĩcooka akĩmacuuria igũrũ rĩa mĩtĩ itano, nao magĩtinda macunjurĩte mĩtĩ-inĩ iyo nginya hwaĩ-inĩ.

²⁷ Riũa rĩgĩthũa-rĩ, Joshua agĩathana, nayo mũrĩ ya andũ acio igĩcuurũrio kuuma mĩtĩ-inĩ, igũkio ngurunga irĩa meehithĩte; na hau mũromo-inĩ wa ngurunga iyo hakĩgwo mahiga manene mũno, namo matũire ho o na ũmũthĩ.

²⁸ Mũthenya ũcio, Joshua agĩtunyana itũũra rĩa Makeda; akĩniina mũthamaki na itũũra rĩu na rũhiũ rwa njora, na akĩniina andũ othe arĩa maarĩ thĩinĩ warĩo biũ. Ndaatigirie mũndũ o na ũmwe arĩ muoyo; na agũĩka mũthamaki wa Makeda o ta ũrĩa eekire mũthamaki wa Jeriko.

Gũtoorio kwa Matũũra ma Mwena wa Gũthini

²⁹ Ningĩ Joshua na Isiraeli rĩothe arĩa maarĩ hamwe nake makiuma kũu Makeda magĩthĩ nginya itũũra rĩa Libina na makĩrĩtharĩkĩra.

³⁰ Nake Jehova akĩneana itũũra rĩu o narĩo na mũthamaki warĩo moko-inĩ ma andũ a Isiraeli. Nake Joshua akĩniina itũũra rĩu na andũ arĩa maarĩ kuo na rũhiũ rwa njora. Ndaigana gũtigia mũndũ o na ũmwe thĩinĩ warĩo arĩ muoyo. Nake agũĩka mũthamaki warĩo o ta ũrĩa eekire mũthamaki wa Jeriko.

³¹ Ningĩ Joshua na Isiraeli othe arĩa maarĩ hamwe nake makiuma kũu Libina magĩthĩ nginya Lakishi; makĩring'ethera, makĩrĩtharĩkĩra.

³² Nake Jehova akĩneana Lakishi kũrĩ Isiraeli, nake Joshua akĩrĩtunyana mũthenya wa keerĩ. Itũũra rĩu akĩrĩniina na rũhiũ rwa njora o hamwe na andũ othe arĩa maarĩ thĩinĩ warĩo, o ta ũrĩa eekire Libina.

³³ O hĩndĩ iyo, nake Horamu mũthamaki wa Gezeri nĩokĩte gũteithia Lakishi, no Joshua akĩmũhoota hamwe na mbũtũ yake, o nginya gũkĩaga mũndũ watigarire muoyo.

³⁴ Ningĩ Joshua na Isiraeli othe arĩa maarĩ hamwe nake makiuma kũu Lakishi magĩthĩ nginya Egiloni; makĩring'ethera makĩrĩtharĩkĩra.

³⁵ Nao magĩtunyana itũũra rĩu mũthenya o ro ũcio, na makĩrĩniina biũ na rũhiũ rwa njora, na makĩniina andũ othe arĩa maarĩ thĩinĩ warĩo, o ta ũrĩa meekĩte Lakishi.

³⁶ Ningĩ Joshua na Isiraeli othe arĩa maarĩ hamwe nake, makĩambata kuuma Egiloni magĩthĩ nginya Hebironi, makĩrĩtharĩkĩra.

³⁷ Magĩtunyana itũũra rĩu, na makĩrĩniina na rũhiũ rwa njora hamwe na mũthamaki warĩo, na tũtũũra twarĩo, na arĩa othe maarĩ thĩinĩ watuo. Matiatigirie mũndũ o na ũmwe arĩ muoyo. Nao makĩrananga biũ hamwe na arĩa othe maarĩ thĩinĩ warĩo, o ta ũrĩa meekĩte Egiloni.

³⁸ Ningĩ Joshua na Isiraeli othe arĩa maarĩ nake makĩhũndũka, magĩtharĩkĩra Debiri.

³⁹ Magĩtunyana itũũra rĩu, na mũthamaki warĩo, na tũtũũra twarĩo, makĩmaniina na rũhiũ rwa njora. Makĩananga arĩa maarĩ thĩinĩ warĩo biũ. Matiatigirie mũndũ o na ũmwe arĩ muoyo. Nao magũĩka Debiri na mũthamaki warĩo o ta ũrĩa meekĩte Libina na mũthamaki warĩo, na noguo meekĩte Hebironi.

⁴⁰ Nĩ ũndũ ũcio Joshua agĩtooria mwena ũcio wothe, naguo bũrũri ũrĩa ũrĩ irĩma, o na Negevu, na ituamba-inĩ cia irĩma cia mwena wa ithũiro, o na kũu ciikũrũko-inĩ cia irĩma, hamwe na athamaki othe akuo. Ndaatigirie mũndũ o na ũmwe arĩ muoyo. Nianangire arĩa othe maarĩ na mĩhũmũ, o ta ũrĩa Jehova, Ngai wa Isiraeli aathanĩte.

⁴¹ Joshua akĩmatooria kuuma Kadeshi-Barinea nginya Gaza na kuuma mwena ũcio wothe wa Gosheni† nginya Gibeoni.

⁴² Athamaki acio othe hamwe na mabũrũri mao-rĩ, Joshua aamahootire na itharĩkĩra rĩmwe, nĩ ũndũ Jehova, Ngai wa Isiraeli nĩwe warũagĩrĩra Isiraeli.

⁴³ Nake Joshua agĩcooka hamwe na andũ othe a Isiraeli kambĩ-inĩ kũu Giligali.

11

Athamaki a Mwena wa Gathigathini Kũhootwo

¹ Na rĩrĩ, rĩrĩa Jabini mũthamaki wa Hazoru aigire ũhoru wa maũndũ macio, agĩtũma ũhoru kũrĩ Jobabu mũthamaki wa Madoni, kũrĩ athamaki a Shimuroni na Akishafu,

² o na kũrĩ athamaki a mwena wa gathigathini arĩa maarĩ irĩma-inĩ, o kũu Araba mwena wa gũthini wa Kinerethu, o na ituamba cia mwena wa ithũiro, o na kũu Nafothu-Dori mwena wa ithũiro;

³ na kũrĩ Akaanani arĩa matũire mwena wa irathĩro na wa ithũiro; na kũrĩ Aamori, na Ahiti, na Aperizi, na Ajebusi o kũu bũrũri ũcio wa irĩma; o na kũrĩ Ahivi kũu mũhuro wa Herimoni rũgongo rwa Mizipa.

⁴ Nao magũka na mbũtũ ciao ciothe cia ita, na gĩkundi kĩnene kĩa mbarathi na ngaari cia ita, maarĩ mbũtũ nene mũno, makaingĩha o ta mũthanga ũrĩa ũrĩ hũgũrũrũ-inĩ cia irĩa.

⁵ Athamaki acio othe magĩturanĩra mbũtũ ciao, na makĩamba kambĩ hamwe gũkuhĩ na maaĩ ma Meromu, nĩgeetha mahũũrane na Isiraeli.

⁶ Nake Jehova akĩra Joshua atĩrĩ, “Ndũkamegĩgĩre, tondũ rũciũ ihinda ta rĩrĩ nĩngamaneana othe kũrĩ Isiraeli, moragĩtwo. Mũgaatinia mbarathi ciao mũtari ithue, na mũcine ngaari ciao cia ita na mwaki.”

⁷ Nĩ ũndũ ũcio Joshua na mbũtũ yake yothe ya ita, makĩmakorerera o rĩmwe kũu maaĩ ma Meromu, makĩmatharĩkĩra,

⁸ nake Jehova akĩmaneana moko-inĩ ma Isiraeli. Nao makĩmahoota makĩmaingatithia o nginya Sidoni irĩa Nene, makĩmakinyia Misirefothu-Aimu, o na makĩmakinyia Gĩtuamba kĩa Mizipa kĩrĩa kĩrĩ mwena wa irathĩro, o nginya hakĩaga mũndũ watigirwo arĩ muoyo.

⁹ Joshua akĩmeeka o ta ũrĩa Jehova aathanĩte: Agĩtinia mbarathi ciao mũtari, na agĩcina ngaari ciao cia ita na mwaki.

¹⁰ Nĩngĩ Joshua akĩhũndũka na agĩtunyana itũũra rĩa Hazoru na akĩũraga mũthamaki warĩo na rũhiũ rwa njora. (Hazoru nĩrĩo rĩarĩ itũũra inene mothamaki-inĩ macio).

¹¹ Nao makĩũraga andũ arĩa othe maarĩ kuo na rũhiũ rwa njora. Makĩmaniina biũ na matiigana gũtigia kĩndũ o na kĩmwe kĩarĩ na mũhũmũ, nake agĩcina Hazoru na mwaki.

¹² Nake Joshua agĩtunyana matũũra macio mothe ma ũthamaki na athamaki a mo, na akĩmooraga na rũhiũ rwa njora. Akĩmaniina biũ, o ta ũrĩa Musa ndungata ya Jehova aathanĩte.

¹³ No rĩrĩ, Isiraeli matiigana gũcina itũũra o na rĩmwe rĩa marĩa maakĩtwo ihumbu-inĩ, o tiga itũũra rĩa Hazoru, rĩrĩa Joshua aacinire.

¹⁴ Andũ a Isiraeli nĩmekuũire indo ciothe irĩa maatahire, na mahiũ ma matũũra macio, no makĩũraga andũ othe na rũhiũ rwa njora o nginya makĩmaniina biũ, na matiigana gũtiga mũndũ o na ũmwe warĩ na mũhũmũ.

¹⁵ O ta ũrĩa Jehova aathire ndungata yake Musa-rĩ, ũguo noguo nake Musa aathire Joshua; nake Joshua agĩka o ta ũguo; gũtirĩ ũndũ o na ũmwe ateeikere wa maũndũ marĩa Jehova aathĩte Musa mekwo.

¹⁶ Nĩ ũndũ ũcio Joshua agĩtunyana bũrũri ũcio wothe: nĩguo bũrũri ũrĩa ũrĩ irĩma, na bũrũri wothe wa Negevu, na mwena wa Gosheni wothe, na ituamba cia irĩma cia mwena wa ithũiro, na bũrũri wa Araba, na irĩma cia kũu Isiraeli o na ituamba ciacio,

¹⁷ na kuuma kĩrĩma kĩa Halaku, kĩrĩa kĩrorete mwena wa Seiru, nginya Baali-Gadi kũu Gĩtuamba kĩa Lebanoni mũhuro wa kĩrĩma kĩa Herimoni. Akĩnyiita athamaki ao othe, na akĩmahũũra, akĩmooraga.

¹⁸ Joshua nĩarũire mbaara na athamaki acio othe ihinda iriayya.

¹⁹ Na tiga o Ahivi arĩa maatũũraga Gibeoni, gũtirĩ itũũra inene o na rĩmwe rĩagĩre kĩrĩkanĩro gĩa thayũ na andũ a Isiraeli, nao andũ a Isiraeli magĩtunyana matũũra macio mothe na ũndũ wa kũrĩa mbaara nao.

† 10:41 Bũrũri ũyũ wa Gosheni tĩguo ũrĩa watũũragwo nĩ andũ a Isiraeli hakuhĩ na Rũũrĩ rwa Nili.

²⁰ Nĩgũkorwo nĩ Jehova we mwene watũmire, momie ngoro ciao nĩguo makarũe mbaara na andũ a Isiraeli, nĩgeetha amaniine biũ, amaniine o kũmaniina atekũmaiguĩra tha, o ta ũrĩa Jehova aathĩte Musa.

²¹ O hĩndĩ iyo Joshua agĩthĩĩ akĩniina andũ a Anaki kuuma bũrũri ũrĩa ũrĩ irĩma: kuuma Hebironi, na Debiri na Anabu, na kuuma bũrũri wothe ũrĩa wa irĩma wa Juda, na kuuma bũrũri wothe ũrĩa wa irĩma wa Isiraeli. Joshua akĩmaniina biũ hamwe na matũũra mao.

²² Na gũtirĩ mũndũ o na ũmwe wa Anaki bũrũri ũcio wa Isiraeli; no itũũra rĩa Gaza, na rĩa Gathu, na rĩa Ashidodi nĩ gwatigarire andũ amwe ao.

²³ Nĩ ũndũ ũcio Joshua agĩtunyana bũrũri ũcio wothe, o ta ũrĩa Jehova aathĩte Musa, nake akĩũhe andũ a Isiraeli ũtuĩke igai rĩao na ũgaywo kũringana na ũrĩa mĩhĩrĩga yagayanĩtio.

Naguo bũrũri ũkĩhoorera, gũkĩaga mbaara.

12

Mũtaratara wa Athamaki arĩa Maahootirwo

¹ Na rĩrĩ, aya nĩo athamaki a bũrũri arĩa maahootirwo nĩ andũ a Isiraeli na makĩnyĩtĩra bũrũri wao wa mwena wa irathĩro mũrĩmo ũcio ũngĩ wa Jorodani, kuuma mũkuru wa Rũũ rwa Arinoni nginya kĩrĩma kĩa Herimoni, o hamwe na mwena wothe wa irathĩro wa Araba:

² Athamaki acio nĩ Sihoni wa Aamori,

ũrĩa wathamakaga Heshiboni. Aathanaga kuuma itũũra rĩa Aroeri rĩrĩa rĩrĩ rũteere-inĩ rwa mũkuru wa Arinoni, o na kuuma itũũra rĩrĩa rĩarĩ gatagatĩ ka mũkuru ũcio o na nuthu ya Gileadi nginya Rũũ rwa Jaboku, rũrĩa rũrĩ mũhaka-inĩ wa Aamoni.

³ O na nĩathanaga mwena wa irathĩro wa Araba, kuuma Iria rĩa Kinerethu nginya iria rĩa Araba (nĩrĩo Iria rĩa Cumbĩ), nginya Bethi-Jeshimothu, na ningĩ gũthĩĩ na mwena wa gũthini agakinya mũhuro wa kĩaanda kĩa iharũrũka cia Pisiga.

⁴ Ningĩ andũ a Isiraeli magĩtunyana bũrũri wa Ogu mũthamaki wa Bashani,

ũmwe wa matigari ma andũ a Refaimu arĩa maatũũraga kũu Ashitarothu na Edirei.

⁵ Aathanaga Kĩrĩma kĩa Herimoni, na Saleka, na Bashani guothe, o nginya mũhaka-inĩ wa andũ a Geshuru, na wa Maaka, na nuthu ya Gileadi o nginya mũhaka-inĩ wao na Sihoni mũthamaki wa Heshiboni.

⁶ Musa ndungata ya Jehova hamwe na andũ a Isiraeli nĩmamatooririe. Nake Musa ndungata ya Jehova akiheana bũrũri wao kũrĩ andũ a Rubeni, na a Gadi, na nuthu ya mũhĩrĩga wa Manase, gũtuĩke igai rĩao.

⁷ Acio nĩo athamaki a bũrũri ũrĩa Joshua na andũ a Isiraeli maatooririe kũu mwena wa ithũiro wa Rũũ rwa Jorodani, kuuma Baali-Gadi, Gĩtuamba-inĩ kĩa Lebanoni, nginya Kĩrĩma kĩa Halaku, kĩa kirorete na mwena wa Seiru (mabũrũri mao nĩmaheanĩtwo nĩ Joshua kũrĩ mũhĩrĩga ya Isiraeli matuĩke magai mao kũringana na ũrĩa mũhĩrĩga yao yagayanĩtio,

⁸ bũrũri ũrĩa ũrĩ irĩma, na ituamba cia mwena wa ithũiro, na Araba, na kũrĩa kũrĩ ciikũrũko cia irĩma, na kũu werũ-inĩ, o na Negevu, nĩ mo mabũrũri ma Ahiti, na Aamori, na Akaanani, na Aperizi, na Ahivi, na Ajebusi):

⁹ mũthamaki wa Jeriko, ũmwe,

na mũthamaki wa Ai (hakuhi na Betheli), ũmwe,

¹⁰ na mũthamaki wa Jerusalemu, ũmwe,

na mũthamaki wa Hebironi, ũmwe,

¹¹ na mũthamaki wa Jaramuthu, ũmwe,

na mũthamaki wa Lakishi, ũmwe,

¹² na mũthamaki wa Egiloni, ũmwe,

na mũthamaki wa Gezeri, ũmwe,

¹³ na mũthamaki wa Debiri, ũmwe,

na mũthamaki wa Gederi, ũmwe,

¹⁴ na mũthamaki wa Horoma, ũmwe,

na mũthamaki wa Aradi, ũmwe,

¹⁵ na mũthamaki wa Libina, ũmwe,

na mũthamaki wa Adulamu, ũmwe,

¹⁶ na mūthamaki wa Makeda, ūmwe,
 na mūthamaki wa Betheli, ūmwe,
¹⁷ na mūthamaki wa Tapua, ūmwe,
 na mūthamaki wa Heferi, ūmwe,
¹⁸ na mūthamaki wa Afeku, ūmwe,
 na mūthamaki wa Lasharoni, ūmwe,
¹⁹ na mūthamaki wa Madoni, ūmwe,
 na mūthamaki wa Hazoru, ūmwe,
²⁰ na mūthamaki wa Shimuroni Meroni, ūmwe,
 na mūthamaki wa Akishafu, ūmwe,
²¹ na mūthamaki wa Taanaka, ūmwe,
 na mūthamaki wa Megido, ūmwe,
²² na mūthamaki wa Kedeshi, ūmwe,
 na mūthamaki wa Jokineamu itūūra rī kūu Karimeli, ūmwe,
²³ na mūthamaki wa Dori (kūu Nafothu-Dori), ūmwe,
 na mūthamaki wa Goimu kūu Giligali, ūmwe,
²⁴ na mūthamaki wa Tiriza, ūmwe;
 athamaki acio othe maarī mīrongo itatū na ūmwe.

13

Būrūri ūrīa Watigaire Gūtahwo

¹ Na rīrī, rīrīa Joshua aarī mūdū mūkūrū na mīaka yake ikaingīha-rī, Jehova akīmwīra atīrī, “Ūrī mūkūrū mūno,* na no gūtigarīte būrūri mūnene mūno wa kwīgwatīrwo ūtūike wanyu.

² “Ūyū nīguo būrūri ūrīa ūtigarīte: nī ng’ongo ciothe cia Afilisti na cia Ageshuru:

³ kuuma Rūūi rwa Shihoru mwena wa irathīro wa būrūri wa Misiri, o ngīnya būrūri wa Ekironi ūrīa ūrī mwena wa gathigathini, ūrīa wonagwo ūrī būrūri wa Akaanani (nīguo būrūri wa aathani arīa atano a Afilisti arīa maathanaga kūu Gaza, na Ashidodi, na Ashikeloni, na Gathu, na Ekironi, nīguo būrūri wa Aavimu);

⁴ kuuma gūthini, būrūri wothe wa andū a Kaanani, kuuma Ara kwa Asidoni gūthīi ngīnya Afeku, rūgongo rwa Aamori,

⁵ na būrūri wa a Gebali; na Lebanoni guothe ngīnya mwena wa irathīro, kuuma Baali-Gadi mūhuro wa kīrīma kīa Herimoni ngīnya Lebo-Hamathu.

⁶ “Andū othe arīa matūūruga būrūri ūrīa ūrī irīma kuuma Lebanoni ngīnya Misirefothu-Maimu, na nīo Asidoni othe, nī nīi ngaamaingata mehere mbere ya andū a Isiraēli. Nawe ūtigīrīre nīwagaīra Isiraēli būrūri ūcio ūtūike igai rīao o ta ūrīa ngwathīte,

⁷ na ūūgae ūtūike igai harī mīhīrīga īyo kenda, hamwe na nuthu ya mūhīrīga wa Manase.”

Kūgaywo kwa Būrūri wa Mwena wa Irathīro rīa Jorodani

⁸ Nuthu īyo īngī ya andū a mūhīrīga wa Manase, na wa Rubeni na wa Gadi nīmarīkītīe kwamūkīra igai rīrīa Musa aamaheete kūu mwena wa irathīro rīa Rūūi rwa Jorodani, ta ūrīa we Musa ndungata ya Jehova aamaheete.

⁹ Naguo mūhaka ūcio woimīte Aroeri rūteere-inī rwa mūkuru wa Arinoni, na kuuma itūūra rīrīa rīarī gatagatī ka mūkuru ūcio, hamwe na werū ūrīa mūtūūgīru kūu Medeba, ngīnya o Diboni,

¹⁰ na matūūra mothe ma Sihoni mūthamaki wa Aamori, ūrīa wathamakaga Heshiboni, ngīnya o mūhaka wa Aamoni.

¹¹ Nīngī ūgakīnya Gileadi, būrūri wa andū a Geshuru na Maaka, o na kīrīma kīa Herimoni guothe, na Bashani guothe, o ngīnya Saleka,

¹² ūguo nī kuuga ūthamaki wothe wa Ogu kūu Bashani, ūrīa waathanaga Ashitarothu na Edirei, nake ūcio nīwe warī wa mūico wa matigari ma Arefaimu. Musa nīamatooretie na agataha būrūri wao.

¹³ No rīrī, andū a Isiraēli matiigana kūingata andū a Geshuru na Maaka; nī ūndū ūcio matūūruga hamwe na andū a Isiraēli ngīnya ūmūthī.

* **13:1** Ihinda-inī rīrīrī Joshua aarī na ūkūrū wa gatagatī ka mīaka 90 na 100, nake Kalebu aarī wa mīaka 85.

¹⁴ No ndaigana kũhe Alawii igai, kuona atĩ maruta mothe ma njino marĩa maaru-tagĩrwo Jehova, Ngai wa Isiraeli, nĩmo maarĩ igai rĩao, o ta ũrĩa aamerĩre.

¹⁵ Nake Musa akĩgaĩra mũhĩrĩga wa Rubeni, kũringana na ũrĩa mbarĩ ciao ciatarĩĩ:

¹⁶ Bũrũri ũrĩa uumĩte Aroeri rũteere-inĩ rwa mũkuru wa Arinoni, na kuuma itũura rĩrĩa rĩarĩ gatagatĩ ka mũkuru ũcio, na kũrĩa guothe gũtũũgĩru kũhitũka Medeba,

¹⁷ nginya Heshiboni na matũũra marĩo marĩa maarĩ werũ-inĩ ũcio mũtũũgĩru, na nĩmo Diboni, na Bamothu Baali, na Bethi-Baali-Meoni, na

¹⁸ Jahazu, na Kedemothu, na Mefaathu, na

¹⁹ Kiriathaimu, na Sibima, na Zerethu-Shaharu rĩrĩa rĩrĩ kĩrĩma igũrũ kĩrĩa kĩarĩ kũu gĩtuamba kũu,

²⁰ na Bethi-Peoru, na iharũrũka cia Pisiga, na Bethi-Jeshimothu,

²¹ o na matũũra mothe marĩa maarĩ werũ-inĩ ũcio mũtũũgĩru o hamwe na ũthamaki wothe wa Sihoni mũthamaki wa Aamori, ũrĩa waathanaga Heshiboni. Musa nĩamũtooretie na agatooria anene a Midiani, na Evi, nao nĩ Rechemu, na Zuru, na Huri, na Reba, anene maanyĩtanĩte na Sihoni arĩa maatũire bũrũri ũcio.

²² Hamwe na arĩa mooragĩrwo mbaara-inĩ, andũ a Isiraeli nĩmooragĩte Balamu mũrũ wa Beori ũrĩa warĩ mũragũri na rũhiũ rwa njora.

²³ Mũhaka wa mũhĩrĩga wa Rubeni warĩ hũgũrũrũ-inĩ cia Rũũĩ rwa Jorodani. Matũũra macio hamwe na tũtũura twamo nĩmo maarĩ igai rĩa mũhĩrĩga wa Rubeni, kũringana na ũrĩa mbarĩ ciao ciatarĩĩ.

²⁴ Ũyũ nĩguo bũrũri ũrĩa Musa aaheete mũhĩrĩga wa Gadi, kũringana na ũrĩa mbarĩ ciao ciatarĩĩ:

²⁵ Nĩ bũrũri wa Jazeri, na matũũra mothe ma Gileadi, na nuthu ya bũrũri wa andũ a Amoni o nginya Aroeri, gũkuhĩ na Raba;

²⁶ na kuuma Heshiboni nginya Ramathu-Mizipe na Betonimu, na kuuma Mahanaimu o nginya bũrũri wa Debiri;

²⁷ na kũu gĩtuamba-inĩ, na Bethi-Haramu, na Bethi-Nimira, na Sukothu, na Zafoni hamwe na kũu kũngĩ gwathanagwo nĩ Sihoni mũthamaki wa Heshiboni (mwena wa irathĩro wa Rũũĩ rwa Jorodani, bũrũri ũrĩa ũkinyĩte mũthia-inĩ wa Iria rĩa Kinerethu).

²⁸ Matũũra macio hamwe na tũtũura twamo nĩmo maatuĩkire igai rĩa mũhĩrĩga wa Gadi, kũringana na ũrĩa mbarĩ ciao ciatarĩĩ.

²⁹ Ũyũ nĩguo bũrũri ũrĩa Musa aaheete nuthu ya mũhĩrĩga wa Manase, ũguo nĩ kuuga nuthu ya nyũmba ya njiaro cia Manase, kũringana na ũrĩa mbarĩ ciao ciatarĩĩ:

³⁰ Nĩ bũrũri ũrĩa uumĩte o Mahanaimu, hamwe na Bashani guothe, kũrĩa guothe gwathanagwo nĩ Ogu mũthamaki wa Bashani, o na matũũra mothe ma Jairu kũu Bashani, namo mothe nĩ matũũra mĩrongo itandatũ,

³¹ nuthu ya Gileadi, na Ashitarothu na Edirei (matũũra ma mũthamaki ma Ogu marĩa maarĩ kũu Bashani). Kũu nĩkuo kwarĩ kwa njiaro cia Makiru mũrũ wa Manase, ũguo nĩ kuuga nuthu ya ariũ a Makiru, kũringana na ũrĩa mbarĩ ciao ciatarĩĩ.

³² Rũĩrĩ nĩrĩo igai rĩrĩa Musa aaheanĩte hĩndĩ rĩa aarĩ kũu werũ-inĩ wa Amoabi mũrĩmo wa Rũũĩ rwa Jorodani, mwena wa irathĩro wa Jeriko.

³³ No rĩrĩ, mũhĩrĩga wa Lawi ndwaheirwo igai nĩ Musa; Jehova, Ngai wa Isiraeli, nĩwe igai rĩao, o ta ũrĩa aamerĩre.

14

Kũgawyo kwa Bũrũri wa Mwena wa Ithũiro rĩa Rũũĩ rwa Jorodani

¹ Maya nĩmo mabũrũri marĩa andũ a Isiraeli maheirwo matuĩke igai rĩao bũrũri-inĩ wa Kaanani, ũrĩa Eleazaru mũthĩnjĩri-Ngai,* na Joshua mũrũ wa Nuni, na atongoria a mbarĩ cia mũhĩrĩga ya Isiraeli maamagaĩre.

² Magai mao maagairwo na njĩra ya gũcuukĩra mĩtĩ kũrĩ o mũhĩrĩga iyo kenda na nuthu, o ta ũrĩa Jehova aathĩte Musa,

³ nĩgũkorwo Musa nĩaheete mũhĩrĩga rĩrĩ na nuthu igai rĩao mwena wa irathĩro wa Rũũĩ rwa Jorodani. No rĩrĩ, ndaheete Alawii igai hamwe na andũ acio angĩ,

* 14:1 Eliazaru aarĩ mũrũ wa Harũni.

⁴ nĩgũkorwo ariũ a Jusufu nĩmatuĩkĩte mĩhĩrĩga iĩrĩ, nĩyo mũhĩrĩga wa Manase, na wa Efraĩmu.† Alawĩĩ matiigana kũgairwo ithaka tĩga o matũũra ma gũtũũra, na ithaka irĩa ciarigiĩcĩirie matũũra macio cia kũrĩthagĩa ndũũru ciao cia mbũri na ng'ombe.

⁵ Nĩ undũ ũcio andũ a Isiraeli makĩgayania bũrũri ũcio o ta ũrĩa Jehova aathĩte Musa.

Kalebu Kũheo Heberoni

⁶ Na rĩrĩ, andũ a mũhĩrĩga wa Juda magĩthĩĩ kũrĩ Joshua kũu Giligali, nake Kalebu mũrũ wa Jefune ũrĩa Mũkenizi akĩmwĩra atĩrĩ, “Wee nĩũũ ũhoru ũrĩa Jehova eerire Musa mũndũ wa Ngai ũkonĩĩ nĩ nawe tũrĩ kũu Kadeshi-Barĩnea.

⁷ Nĩ ndaarĩ na ũkũrũ wa mĩaka mĩrongo ĩna hĩndĩ ĩrĩa Musa ndungata ya Jehova aandũmire kuuma Kadeshi-Barĩnea thĩĩ ngathĩgaane bũrũri ũcio. Nĩndamũcookeirie ũhoru o ta ũrĩa warĩ ngoro-inĩ yakwa,

⁸ no rĩrĩ, ariũ a ithe witũ ariya twaambatanĩtie nao nĩmatũmire ngoro cia andũ ciyũrwo nĩ guoya. No o na kũrĩ ũguo-rĩ, nĩ nĩ ndarũmĩrĩire Jehova Ngai wakwa na ngoro yakwa yothe.

⁹ Nĩ undũ ũcio, Musa akũhĩta na mwĩhĩtwa mũthenya o ro ũcio akĩnjĩra atĩrĩ, ‘Tĩtherũ bũrũri ũcio makinya maku marakinyangĩre ũgaatuĩka ĩgai riaku na rĩa ciana ciaku nginya tene, nĩ undũ nĩrũmĩrĩire Jehova Ngai wakwa na ngoro yaku yothe.’

¹⁰ “Na rĩrĩ, o ta ũrĩa Jehova eranĩire nĩageeka-rĩ, nĩandũũrĩtie muoyo mĩaka mĩrongo ĩna na ĩtano kuuma hĩndĩ ĩrĩa aarĩirie Musa akĩmũhe ũhoru ũcio, hĩndĩ ĩyo yothe Isiraeli moorũruga werũ-inĩ. Na rĩrĩ, ndĩ haha ũmũthĩ, ndĩ na ũkũrũ wa mĩaka mĩrongo ĩnana na ĩtano!

¹¹ Ndĩ na hinya ũmũthĩ o ta ũrĩa ndarĩ naguo mũthenya ũrĩa Musa aandũmire; ndĩ na hinya wa gũthĩĩ mbaara-inĩ o ta ũrĩa ndaarĩ naguo hĩndĩ ĩyo, hinya wa gũthĩĩ rũgendo kana wa kũinũka mũcĩĩ.

¹² Tondũ ũcio rĩu kũhe bũrũri ũyũ wa irĩma, o ũrĩa Jehova aaririe ũhoru waguo mũthenya ũcio. Wee mwene nĩwagũire mũthenya ũcio atĩ andũ a Anaki maarĩ kũndũ kũu, namo matũũra mao maarĩ manene na makairĩgĩrwo na hinya mũno, na rĩrĩ, Jehova angĩkorwo hamwe na nĩ andeithie-rĩ, nĩngũmaingata o ta ũrĩa oigire.”

¹³ Nake Joshua agĩkĩrathima Kalebu mũrũ wa Jefune, na akĩmũhe Heberoni gũtuĩke ĩgai riake.

¹⁴ Nĩ undũ ũcio Heberoni gũtũũire kũrĩ gwa Kalebu mũrũ wa Jefune ũcio Mũkenizi kuuma hĩndĩ ĩyo, nĩ undũ nĩarũmĩrĩire Jehova Ngai wa Isiraeli na ngoro yake yothe.

¹⁵ (Heberoni gwetagwo Kiriathu-Ariba nĩ undũ gwetanĩtio na Ariba, ũrĩa warĩ mũndũ mũnene mũno gũkĩra arĩa angĩ othe thĩĩnĩ wa andũ a Anaki).

Naguo bũrũri ũkĩhoorera, gũkĩaga mbaara.

15

Īgai rĩa Juda

¹ Naguo bũrũri ũrĩa wagairwo mũhĩrĩga wa Juda, kũringana na ũrĩa mbarĩ ciao ciatarĩ, wakinyĩte o mũhaka-inĩ wa bũrũri wa Edomu, o na ũgakinya werũ-inĩ wa Zini gĩturi-inĩ kĩa mwena ũcio wa gũthini.

² Mũhaka wao wa mwena wa gũthini wambĩrĩire gĩcongoco-inĩ kĩa mwena wa gũthini kĩa Iria rĩa Cumbĩ,

³ mũhaka ũcio ũkahĩtũkĩra mwena wa gũthini wa Mwanja wa Akirabimu, ũgathĩĩ na mbere o nginya Zini, na ũkambatĩrĩra na mwena wa gũthini wa Kadeshi-Barĩnea. Ningĩ ũgathĩĩ wĩgiritanĩtie na Hezironi, ũkambata ũgakinya Adari, ningĩ ũkarigiĩcũka ũgakinya Karika.

⁴ Ningĩ wacookete ũgathĩĩ o ro ũguo nginya Azimoni, ũkoimĩrĩra karũũĩ ka bũrũri wa Misiri, ũkarĩkĩrĩria irĩa-inĩ. ũyũ nĩguo mũhaka wao wa mwena wa gũthini.

⁵ Mũhaka wa mwena wa irathĩro warĩ Iria rĩa Cumbĩ nginya mũthia wa Rũũĩ rwa Jorodani.

Naguo mũhaka wa mwena wa gathigathini wambĩrĩire gĩcongoco-inĩ kĩa irĩa mũthia-inĩ wa Rũũĩ rwa Jorodani,

⁶ ũkambatĩrĩra nginya Bethi-Hogila, na ũgathĩĩ ũhĩtũkĩire mwena wa gathigathini wa Bethi-Araba, na ũkambata ũgakinya Īhĩga-inĩ rĩa Bohani mũrũ wa Rubeni.

⁷ Ningĩ mũhaka ũcio wacookete ũkambata nginya Debiri umĩte Gĩtuamba kĩa Akori, ũgacooka ũkerekerera gathigathini o nginya itũũra-inĩ rĩa Giligali, rĩria rĩrang'ethanĩire na Mwanja wa Adumimu, mwena wa gũthini wa mũkuru ũcio.

† 14:4 Jakubu nĩoire Manase na Efraĩmu, ciana cia Jusufu, na akĩmatua ciana ciake (Kĩam 48:5); undũ ũyũ nĩguo watũmire Jakubu amagairĩe ĩgai ta ciana ciake.

Wacookete ūgathiĩ na mbere ūgakinya maaĩ-inĩ ma Eni-Shemeshu, na ūkoimĩrĩra o kũu Eni-Rogeli.

⁸ Ningĩ ūkambatania na Gituamba kĩa Beni-Hinomu ūikũrũkanĩtie na kĩharũrũka kĩa mwena wa gũthini wa itũũra inene rĩa Mũjebusi (na nĩrĩo Jerusalemu). Kuuma hau ūkambata nginya gacũmbĩrĩ ga karĩma karĩa karĩ mwena wa ithũiro wa Gituamba kĩa Hinomu o kũu mũthia wa gathigathini wa Gituamba kĩa Refaimu.

⁹ Kuuma gacũmbĩrĩ ga karĩma mũhaka ūcio werekeire gĩthima kĩa maaĩ ma Nefitoo, ūkiũmĩrĩra matũũra-inĩ ma kĩrĩma kĩa Efroni, na ūgaikũrũka ūgakinya Baala (na nokuo Kiriathu-Jearimu).

¹⁰ Ningĩ mũhaka ūcio ūkarigiicũka na mwena wa ithũiro uumĩte Baala ūgakinya Kĩrĩma kĩa Seiru, ūgacooka ūgaakĩrũkania na kĩharũrũka kĩa mwena wa gathigathini wa kĩrĩma gĩa Jearimu (nikĩo Kesaloni), ūgathiĩ na mbere ūikũrũkĩte nginya Bethi-Shemeshu, na ūgakĩra nginya Timina.

¹¹ Ningĩ mũhaka ūcio ūkoima hau, ūgathiĩ nginya kĩharũrũka-inĩ kĩa mwena wa gathigathini wa Ekironi, ūkehiũria werekeire Shikeroni, ūkahĩtũka, ūgathiĩ kĩrĩma-inĩ kĩa Baala, na ūgakinya Jabuneeli. Mũhaka ūcio wathĩrĩre o iria-inĩ.

¹² Naguo mũhaka wa mwena wa ithũiro wegiritanĩtie na hũgũrũrũ cia Iria rĩrĩa Inene.

Įyo nĩyo mũhaka ĩrĩa yathiũrũrũkĩrie andũ a mũhĩrĩga wa Juda, o ta ũrĩa mbarĩ ciao ciatarĩĩ.

¹³ O ta ũrĩa Jehova aamwathĩte-rĩ, Joshua nĩaheire Kalebu wa Jefune igai thĩĩnĩ wa mũhĩrĩga wa Juda, akĩheo Kiriathu-Ariba, na nokuo Hebironi. (Ariba nĩwe warĩ ithe wa Anaki).

¹⁴ Nake Kalebu akĩngata Anaki arĩa atatũ kuuma Hebironi, nĩo Sheshai, na Ahimani, na Talimai, arĩa njiaro cia Anaki.

¹⁵ Ningĩ agĩcokoa agĩthĩĩ kũrũa na andũ arĩa maatũũraga itũũra inene rĩa Debiri (kũrĩa tene gwetagwo Kiriathu-Sefari.)

¹⁶ Nake Kalebu akiuga atĩrĩ, “Mũndũ ũrĩa ugũtharĩkĩra na atunyane Kiriathu-Sefari, ūcio nĩwe ngũhe mwarĩ wakwa Akisa, amũhikie.”

¹⁷ Nake Othinieli mũrũ wa Kenazu, mũrũ wa ithe na Kalebu, nĩwe watunyanire itũũra rĩu; nĩ ũndũ ūcio Kalebu akĩmũhe mwarĩ Akisa atuĩke mũtumia wake.

¹⁸ Mũthenya ũmwe rĩrĩa Akisa aathiire kũrĩ Othinieli-rĩ, akĩringĩrĩria Akisa ahooe mũgũnda kũrĩ ithe Kalebu. Aarĩkia kuuma igũrũ rĩa ndigiri yake, Kalebu akĩmũuria atĩrĩ, “Ūkwenda ngwĩkĩre atĩa?”

¹⁹ Nake akĩmũcokeria atĩrĩ, “Ndagũthaita ũndathime. Tondũ nũũheete bũrũri wa Negevu, he ithima cia maaĩ o nacio.” Nĩ ũndũ ūcio Kalebu akĩmũhe ithima cia mwena wa rũgongo na cia mwena wa kĩanda.

²⁰ Rũrĩ nĩrĩo igai rĩa mũhĩrĩga wa Juda, kũringana na ũrĩa mbarĩ ciao ciatarĩĩ.

²¹ Matũũra marĩa maarĩ mũthia wa gũthini ma mũhĩrĩga wa Juda thĩĩnĩ wa Negevu kwerekeria mũhaka wa Edomu maarĩ maya:

Kabizeeli, na Ederi, na Jaguri,

²² na Kina, na Dimona, na Adada,

²³ na Kedeshi, na Hazoru, na Ithinani,

²⁴ na Zifu, na Telemu, na Bealothu,

²⁵ na Hazoru-Hadata, na Keriothu-Hezironi (na norĩo Hazoru),

²⁶ na Amamu, na Shema, na Molada,

²⁷ na Hazoru-Gada, na Heshimoni, na Bethi-Peletu,

²⁸ na Hazoru-Shuali, na Birishiba, na Biziothia,

²⁹ na Baala, na ĩimu, na Ezemu,

³⁰ na Elitoladi, na Chesili, na Horoma,

³¹ na Zikilagi, na Madimana, na Sanisana,

³² na Lebaothu, na Shilihimu, na Aini, na Rimoni; mothe nĩ matũũra mũrongo ĩrĩ na kenda na tũtũura twamo.

³³ Namo matũũra marĩa maarĩ ituamba-inĩ cia irĩma cia mwena wa ithũiro:

maarĩ Eshitaoli, na Zora, na Ashina,

³⁴ na Zanoa, na Eni-Ganĩmu, na Tapua, na Enamu,

³⁵ na Jaramuthu, na Adulamu, na Soko, na Azeka,

³⁶ na Shaaraimu, na Adithaimu, na Gedera (kana Gederothaimu); mothe maarĩ matũũra ikũmi na mana na tũtũũra twamo.

³⁷ Zenani, na Hadasha, na Migidali-Gadi,

³⁸ na Dilani, na Mizipe, na Jokitheeli,

³⁹ na Lakishi, na Bozikhathu, na Egiloni,

⁴⁰ na Kaboni, na Lahamasu, na Kitilishu,

⁴¹ na Gederothu, na Bethi-Dagoni, na Naama, na Makeda; mothe maarĩ matũũra ikũmi na matandatũ na tũtũũra twamo.

⁴² na Libina, na Etheri, na Ashani,

⁴³ na Ifita, na Ashina, na Nezibu,

⁴⁴ na Keila, na Akizibu, na Maresha; mothe maarĩ matũũra kenda na tũtũũra twamo.

⁴⁵ Na Ekironi na mĩciĩ ĩrĩa yarĩthiũrũrũkĩirie, na tũtũũra twamo;

⁴⁶ ningĩ itũũra rĩa Ekironi, nginya iria-inĩ na kũrĩa guothe gwakuhĩrĩirie Ashidodi, hamwe na tũtũũra twakuo;

⁴⁷ o na Ashidodi na mĩciĩ ĩrĩa yarĩthiũrũrũkĩirie, na tũtũũra twarĩo; na Gaza na mĩciĩ ĩrĩa yarĩthiũrũrũkĩirie, na tũtũũra twa rĩo, nginya karũũĩ ka bũrũri wa Misiri, na hũgũrũrũ cia Iria rĩrĩa Inene.

⁴⁸ Namu matũũra ma bũrũri ũrĩa ũrĩ irĩma nĩ:

Shamiru, na Jatiri, na Soko,

⁴⁹ na Dana, na Kiriathu-Sana (na no kuo Debiri),

⁵⁰ na Anabu, na Eshitemo, na Animu,

⁵¹ na Gosheni, na Holoni, na Gilo; mothe maarĩ matũũra ikũmi na rĩmwe na tũtũũra twamo.

⁵² Na Araba, na Duma, na Eshani,

⁵³ na Janimu, na Bethi-Tapua, na Afeka,

⁵⁴ Humuta, na Kiriathu-Ariba (na no kuo Hebironi), na Zioru; mothe maarĩ matũũra kenda na tũtũũra twamo.

⁵⁵ Maoni, na Karimeli, na Zifu, na Juta,

⁵⁶ na Jezireeli, na Jokideamu, na Zanoa,

⁵⁷ na Kaini, na Gibe, na Timina; mothe maarĩ matũũra ikũmi na tũtũũra twamo.

⁵⁸ Na Halihuli, na Bethi-Zuru, na Gedoru,

⁵⁹ na Maarathu, na Bethi-Anothu, na Elitekoni; mothe maarĩ matũũra matandatũ na tũtũũra twamo.

⁶⁰ Kiriathu-Baali (na nĩkuo Kiriathu-Jearimu), na Raba; matũũra meerĩ na tũtũũra twamo.

⁶¹ Nakuo kũu werũ-inĩ matũũra maarĩ:

Bethi-Araba, na Midini, na Sekaka,

⁶² na Nibushani, na itũũra inene rĩa Cumbĩ, na Eni-Gedi; mothe maarĩ matũũra matandatũ na tũtũũra twamo.

⁶³ No rĩrĩ, andũ a Juda matiahotire kũingata Ajebusi, arĩa maatũũraga Jerusalemu; na Ajebusi matũũranagia na andũ a Juda kũu Jerusalemu nginya ũmũthĩ.

16

Igai rĩa Efraimu na rĩa Manase

¹ Bũrũri ũrĩa wagaiĩrwo ciana cia Jusufu wambĩrĩirie kuuma Jorodani o kũu Jeriko, mwena wa irathĩro wa maai ma Jeriko, ũkambata kuuma kũu Jeriko, ũgatuĩkanĩria kũu werũ-inĩ nginya bũrũri ũrĩa ũrĩ irĩma ũgakinya Betheli.

² Wacookete ũgathiĩ na mbere kuuma Betheli (na nokuo Luzu), ũkaringa ũgakinya bũrũri wa Aariki o kũu Atarothu,

³ ningĩ ũgaiĩkũrũka na mwena wa ithũĩro, ũgakinya mũhaka-inĩ wa bũrũri wa Ajafleti, nginya rũgongo rwa Bethi-Horoni ya Mũhuro, na ũgacooka ũgathiĩ ũgakinya Gezeri, ũkarĩkĩrĩria iria-inĩ.

⁴ Nĩ ũndũ ũcio Manase na Efraimu, njiaro cia Jusufu, ikĩĩgwatĩra igai rĩao.

⁵ Ŭyũ nĩguo warĩ bũrũri wa Efraimu, kũringana na ũrĩa mbarĩ ciao ciatarĩĩ:

mwena wa irathĩro, mũhaka wa igai rĩao woimĩte Atarothu-Adari ũgathiĩ nginya Bethi-Horoni ya Rũgongo,

⁶ ūgathiĩ na mbere nginya iria-inĩ. Kuuma Mikemethathu mwena wa gathigathini, ūkarigiicũka na mwena wa irathĩro ūgakinya Taanathu-Shilo, ūkahitũkĩra kuo ūrorete na mwena wa irathĩro wa Janoa.

⁷ Ūgacooka ūgaikũrũka kuuma Janoa nginya Atarothu na Naara, ūkahutia Jeriko, na ūkoimirĩra Rũũ rwa Jorodani.

⁸ Kuuma Tapua mũhaka ūcio ūgathiĩ ūrorete na mwena wa ithũiro, ūgakinya mũkuru wa Kana, na ūkarikĩrĩria iria-inĩ. Rĩrĩ nĩrĩo rĩarĩ igai rĩa mũhĩrĩga wa Efraimu, kũringana na ūrĩa mbarĩ ciao ciatarĩ.

⁹ Bũrũri ūcio wothe warĩ hamwe na matũũra mothe na tũtũura twamo tũria Efraimu maagaĩrwo thĩnĩ wa igai rĩa andũ a mũhĩrĩga wa Manase.

¹⁰ No andũ a mũhĩrĩga wa Efraimu matiigana kũrutũrũra andũ a Kaanani arĩa maatũũraga Gezeri; nginya ūmũthĩ andũ a Kaanani matũũranagia hamwe na andũ a Efraimu, nao magĩtuĩka ndungata marutage wĩra o ūrĩa mangĩathwo marute.

17

Nuthu rĩa ingĩ ya Mũhĩrĩga wa Manase

¹ Rĩrĩ nĩrĩo rĩarĩ igai rĩa mũhĩrĩga wa Manase arĩ we irigithathi rĩa Jusufu, na rĩa Makiru, ūrĩa warĩ irigithathi rĩa Manase. Makiru nĩwe warĩ ithe wa andũ a Gileadi, arĩa maaheirwo Gileadi na Bashani nĩ ūndũ andũ a Makiru maarĩ njamba cia hinya.

² Nĩ ūndũ ūcio igai rĩrĩ nĩrĩo rĩarĩ rĩa andũ acio angĩ a Manase, na nĩo mbarĩ cia Abiezeri, na cia Heleku, na cia Aisiraeli, na cia Shekemu, na cia Heferi, o na cia Shemida. Icio nĩcio ciarĩ njiaro iria ingĩ cia arũme cia Manase mũrũ wa Jusufu kũringana na mbarĩ ciao.

³ No rĩrĩ, Zelofehadi mũrũ wa Heferi, mũrũ wa Gileadi, mũrũ wa Makiru, mũrũ wa Manase ndaarĩ na ciana cia aanake o tĩga cia airĩtu, nao marĩtwa mao maarĩ Mahala, na Noa, na Hogila, na Milika, na Tiriza.

⁴ Nao airĩtu acio magĩthĩ kũrĩ Eleazaru ūrĩa mũthĩnjĩri-Ngai, na kũrĩ Joshua mũrũ wa Nuni, o na kũrĩ atongoria makĩmeera atĩrĩ, “Jehova nĩathire Musa atĩ o na ithuĩ tũheo igai hamwe na arĩũ a ithe witũ.” Nĩ ūndũ ūcio Joshua akĩmahe igai mariganĩte na arĩũ a ithe wao o ta ūrĩa Jehova aathanĩte.

⁵ Igai rĩa gĩthaka kia Manase rĩarĩ thanju ikũmi tũtegũtara Gileadi na Bashani iria ciarĩ mwena wa irathĩro wa Rũũ rwa Jorodani,

⁶ Na tondu airĩtu acio a mũhĩrĩga wa Manase nĩmaheirwo igai hamwe na arĩũ a mũhĩrĩga ūcio, bũrũri wa Gileadi ūgĩtuĩka wa njiaro iria ingĩ cia Manase.

⁷ Naguo bũrũri wa Manase woinĩte o kũu Asheri nginya Mikemethathu mwena wa irathĩro wa Shekemu. Mũhaka wagereire mwena wa gũthini kuuma kũu ūgakinya kwa andũ arĩa maatũũraga Eni-Tapua.

⁸ (Bũrũri wa Tapua warĩ wa Manase, no itũũra rĩa Tapu, rĩrĩa rĩarĩ mũhaka-inĩ wa Manase, rĩarĩ rĩa andũ a Efraimu).

⁹ Ningĩ mũhaka ūcio ūgĩthĩ na mbere ūrorete mwena wa gũthini ūgĩkinya mũkuru wa karũũ ga Kana. Kũu kwarĩ na matũũra ma Efraimu o hamwe na matũũra ma Manase, no mũhaka wa Manase warĩ mwena wa gathigathini wa mũkuru ūcio, na warĩkĩrĩrie o iria-inĩ.

¹⁰ Mwena wa gũthini bũrũri warĩ wa Efraimu, naguo mwena wa gathigathini warĩ wa Manase. Bũrũri wa Manase wakinyĩte iria-inĩ, na ūkahakana na bũrũri wa Asheri mwena wa gathigathini, na Isakaru mwena wa irathĩro.

¹¹ Kũu Isakaru na Asheri, Manase no aarĩ na matũũra, namo nĩ Bethi-Shani, na Ibileamu, na andũ a Dori, na Endori, na Taanaka na Megido, hamwe na mĩcĩĩ rĩa yamathiũrũrũkĩrie (rĩa gatatu mũtaratara-inĩ nĩ Nafothu).

¹² No rĩrĩ, andũ a Manase matiahotire kũngata andũ arĩa maatũũraga matũũra macio, nĩgũkorwo andũ a Kaanani nĩmehotorete gũtũũra rũgongo rũu.

¹³ No rĩrĩ, rĩrĩa andũ a Isiraeli maagĩire hinya mũno, makĩhatĩrĩria andũ acio a Kaanani, makamarutĩthagia wĩra na hinya o ta ūrĩa mangĩamaathire, no matiigana kũmaingata moime kũu biũ.

¹⁴ Ningĩ andũ a Jusufu* makĩũria Joshua atĩrĩ, “Nĩ kĩ gĩtũmĩte ūtũhe o igai rĩmwe na gĩcunjĩ o ro kĩmwe kĩrĩ igai riitũ? Tũrĩ andũ aingĩ na Jehova nĩatũrathimĩte mũno.”

¹⁵ Nake Joshua akĩmacookeria atĩrĩ, “Angĩkorwo ūguo nĩguo mũingĩhĩte-rĩ, na angĩkorwo bũrũri ūrĩa ūrĩ irĩma wa Efraimu nĩ mũnini mũno harĩ inyuĩ-rĩ, ambatai

* 17:14 Andũ a mũhĩrĩga ya Manase na Efraimu nĩo magwetetwo haha ta andũ a Jusufu.

mũthĩĩ kũũrĩa mũtitũ-inĩ na mwĩthererie bũrũri inyuĩ ene kũu bũrũri-inĩ wa Aperizi na wa Arefaimu.”

¹⁶ Andũ a Jusufu makĩmũcookeria atĩrĩ, “Bũrũri ũrĩa wa irima ndũngĩtũigana, nao andũ a Kaanani arĩa othe matũũraga werũ-inĩ marĩ na ngaari cia ita cia igera, o ũndũ ũmwe na arĩa marĩ Bethi-Shani na matũũra makuo, na arĩa matũũraga gĩtuamba-inĩ kĩa Jezireeli.”

¹⁷ No Joshua akĩra nyũmba ya Jusufu, nĩo Efraimu na Manase, atĩrĩ, “Inyuĩ mũrĩ aingĩ mũno na mũkagĩa na hinya mũno. Mũtingĩheo o igai rĩmwe,

¹⁸ no nĩmũkũheo mũtitũ wa bũrũri ũrĩa ũrĩ irĩma o nago. Gũtherie, nginya o kũrĩa guothe ũkinyĩte gũgaatuĩka kwanyu; o na akorwo andũ a Kaanani marĩ na ngaari cia ita cia igera, o na makorwo marĩ na hinya mũno-rĩ, no mũhote kũmaingata.”

18

Kũgaywo kwa Bũrũri ũrĩa Watigaire

¹ Nakĩo kũngano gĩothe kĩa andũ a Isiraeli gĩkĩũngana kũu Shilo na gĩkĩamba Hema-ya-Gũtũnganwo kuo,* tondũ nĩmarĩkĩtie gũtooria bũrũri ũcio ũgakorwo ũrĩ rungu rwao,

² no nĩ gwatigarire mĩhĩrĩga mũgwanja ya Isiraeli irĩa itegwatĩre igai rĩayo.

³ Nĩ ũndũ ũcio Joshua akĩũria andũ a Isiraeli atĩrĩ, “Nĩ nginya rĩ mũgweterera mũteguĩthĩĩ kwĩgwatĩra bũrũri ũrĩa Jehova Ngai wa maithe manyu aamũheire?

⁴ Thuurai andũ atatũ kuuma kũrĩ o mũhĩrĩga, na nĩ nĩngũmatũma magatuĩre ũrĩa bũrũri ũcio ũtariĩ na maandĩke ũhoru wago, wa ũrĩa ũngĩgaĩrwo o mũhĩrĩga. Thuutha ũcio macooke moke kũrĩ nĩ.

⁵ Na inyuĩ nĩmũkagayania bũrũri ũcio icunjĩ mũgwanja. Mũhĩrĩga wa Juda ũgaikara o kũu bũrũri wago mwena wa gũthini, nayo nyũmba ya Jusufu ũikare bũrũri wayo mwena wa gathigathini.

⁶ Mwarĩkia kwandĩka ũrĩa ng’ongo icio mũgwanja ingĩganyio-rĩ, mundehera ũhoru o haha, na nĩ ndĩmũcuukĩre mĩtĩ ndĩ mbere ya Jehova Ngai witũ.

⁷ No rĩrĩ, Alawii matikagaya igai gatagatĩ kanyu, nĩgũkorwo igai rĩao nĩ gũtungatĩra Jehova na wĩra wa ũthĩnjĩri-Ngai. Nao andũ a Gadi, na a Rubeni, na nuthu wa mũhĩrĩga wa Manase nĩmarĩkĩtie kwĩgwatĩra igai rĩao kũu mwena wa irathĩro wa Rũũ rwa Jorodani, kũrĩa Musa ndungata ya Jehova aamaheire.”

⁸ Nao andũ acio makĩambĩrĩria kuumagara magatuĩre bũrũri ũcio. Nake Joshua akĩmaatha, akĩmeera atĩrĩ, “Thĩĩ mũgatuĩre ũrĩa bũrũri ũcio ũtariĩ na mwandĩke ũhoru wago. Thuutha ũcio mũcooke kũrĩ nĩ, na nĩ ndĩmũcuukĩre mĩtĩ o gũkũ Shilo ndĩ mbere ya Jehova.”

⁹ Nĩ ũndũ ũcio andũ acio makĩumagara magĩtuĩkania bũrũri ũcio, na makĩandĩka ibuku-inĩ rĩa gĩkũnjo ũrĩa bũrũri ũcio watariĩ, o itũũra, maũgaĩte icunjĩ mũgwanja, na magĩcooka kũrĩ Joshua kambĩ-inĩ, o kũu Shilo.

¹⁰ Nake Joshua akĩmacuukĩra mĩtĩ o kũu Shilo mbere ya Jehova, na hau nĩho aagaĩre andũ a Isiraeli bũrũri ũcio kũringana na ũrĩa mĩhĩrĩga yao yagayanĩtio.

Igai rĩa Benjaminĩ

¹¹ Na rĩrĩ, Joshua aacuukĩra bũrũri ũcio mĩtĩ-rĩ, wa mbere wagwĩrĩre mũhĩrĩga wa Benjaminĩ, kũringana na ũrĩa mbarĩ ciao ciatarĩ. Bũrũri ũrĩa maagaĩrwo warĩ gatagatĩ ka mũhĩrĩga wa Juda na wa Jusufu:

¹² Nago mũhaka wa mwena wa gathigathini waambĩrĩrie Rũũ rwa Jorodani, ũkahĩtũkĩra kĩharũrũka-inĩ kĩa mwena wa gathigathini wa Jeriko, ũrorete mwena wa ithũĩro ũgakinya bũrũri ũrĩa ũrĩ irĩma, ũkoimĩrĩra werũ wa Bethi-Aveni.

¹³ Kuuma kũu ũgakĩrania ũrorete na mwena wa kĩharũrũka kĩa gũthini kĩa Luzu (na norĩo Betheli) na ũgaikũrũka nginya Atarothu-Adari gũkuhĩ na kĩrĩma kĩa mwena wa gũthini wa itũũra rĩa Bethi-Horoni ya Mũhuro.

¹⁴ Kuuma kĩrĩma kĩrĩa kĩng’etheire Bethi-Horoni mwena wa gũthini, mũhaka ũcio ũkarigiicũka na mwena wa na gũthini ũgereire na mwena wa ithũĩro, ũkiimĩrĩra Kiriathu-Baali (na norĩo Kiriathu-Jearimu), itũũra rĩmwe rĩa andũ a Juda. ũguo nĩguo mũhaka ũcio watariĩ mwena wa ithũĩro.

¹⁵ Nago mwena wa gũthini mũhaka waambĩrĩrie gĩturi-inĩ kĩa Kiriathu-Jearimu, ũgathĩ ũrorete mwena wa ithũĩro, ũkoimĩrĩra gĩthima-inĩ kĩa maaĩ ma Nefitoo.

* **18:1** Shilo nĩkuo gwatuĩkire itũũra rĩa maũndũ ma thirikari na ma ndini ma andũ a Isiraeli. Hema-ya-Gũtũnganwo yaikarire kũu nginya hĩndĩ ya Samũeli (1Sam 1-11) mbere ya gũthaamĩrio Gibeoni (1Maũ 21:29).

¹⁶ Ningĩ mũhaka ũcio waikũrũkĩte o nginya magũrũ-inĩ ma kĩrĩma kĩrĩa kĩaang'etheire Gĩtuamba kĩa Beni-Hinomu, gathigathini wa Gĩtuamba kĩa Refaimu. Naguo ũgũikũrũka na kĩaanda gĩa Gĩtuamba kĩa Hinomu, wĩgiritanĩtie na kĩharũrũka kĩa mwena wa gũthini wa itũura inene rĩa Ajebusi, ũgũikũrũka nginya Eni-Rogeli.

¹⁷ Mũhaka ũcio wacookete ũkegonya na mwena wa gathigathini, ũgathiĩ nginya Eni-Shemeshu, na ũgathiĩ na mbere nginya Galilothu, itũura rĩa ring'etheire Mwanya wa Adumimu, ũgaikũrũka nginya Ihiga-inĩ rĩa Bohani mũrũ wa Rubeni.

¹⁸ Mũhaka wathiite na mbere nginya kĩharũrũka-inĩ gĩa gathigathini kĩa Bethi-Araba na ũgaikũrũka nginya Araba.

¹⁹ Ningĩ ũgacooka ũkarora kĩharũrũka kĩa mwena wa gathigathini kĩa Bethi-Hogila, na ũkoimĩrĩra gĩcongoco-inĩ kĩa mwena wa gathigathini kĩa Iria rĩa Cumbĩ, o kũu mũthia-inĩ wa Rũũ rwa Jorodani mwena wa gũthini. Ŭcio nĩguo warĩ mũhaka wa mwena wa gũthini.

²⁰ Rũũ rwa Jorodani nĩruo rwarĩ mũhaka wa mwena wa irathĩro.

Īyo nĩyo yarĩ mũhaka rĩa yathiũrũrũkĩte igai rĩa mbarĩ cia Benjamini mĩena ĩyo yothe.

²¹ Mũhĩrĩga wa Benjamini, kũringana na ũrĩa mbarĩ ciao ciatarĩ, warĩ na matũura maya:

Jeriko, na Bethi-Hogila, na Emeki-Keziza,

²² na Bethi-Araba, na Zemaraimu, na Betheli,

²³ na Avimu, na Para, na Ofira,

²⁴ Kefari-Amoni, na Ofini, na Geba; mothe maarĩ matũura ikũmi na meerĩ na tũtũura twamo.

²⁵ O na ningĩ warĩ na Gibeoni, na Rama, na Beerothu,

²⁶ na Mizipe, na Kefira, na Moza,

²⁷ na Rekemu, na Iripeeli, na Tarala,

²⁸ na Zela, na Elefu, na Itũura inene rĩa Ajebusi (na nĩrĩo, Jerusalemu), na Gibeathi, na Kiriathu; mothe maarĩ matũura ikũmi na mana na tũtũura twamo.

Rũu nĩrĩo rĩarĩ igai rĩa mũhĩrĩga wa Benjamini kũringana na ũrĩa mbarĩ ciao ciatarĩ.

19

Igai rĩa Simeoni

¹ Mũtĩ wa keerĩ wagwĩrĩre mũhĩrĩga wa Simeoni, kũringana na ũrĩa mbarĩ ciao ciatarĩ. Igai rĩa rĩarĩ thĩni wa bũrũri wa Juda.

² Igai rĩu rĩa rĩarĩ na matũura maya:

Birishiba (kana Shiba), na Molada,

³ na Hazari-Shuali, na Bala, na Ezemu,

⁴ na Elitoladi, na Bethulu, na Horoma,

⁵ na Zikilagi, na Bethi-Marikabothu, na Hazari-Susa,

⁶ na Bethi-Lebaothu, na Sharuheni; mothe maarĩ matũura ikũmi na matatũ na tũtũura twamo.

⁷ Matũura marĩa mangĩ maarĩ Aini, na Rimoni, na Etheri, na Ashani, matũura mana na tũtũura twamo,

⁸ hamwe na tũtũura tũrĩa tũngĩ tuothe twathiũrũrũkĩrie matũura macio o nginya Baalathu-Biri (norĩo Rama ya kũu Negevu).

Rũu nĩrĩo rĩarĩ igai rĩa mũhĩrĩga wa andũ a Simeoni, kũringana na ũrĩa mbarĩ ciao ciatarĩ.

⁹ Igai rĩu mũhĩrĩga wa Simeoni wagaĩrwo rĩarutirwo kuuma igai rĩa andũ a Juda, nĩ ũndũ gĩconjĩ kĩa Juda kĩarĩ kĩnene gũkĩra ũrĩa maabataire. Nĩ ũndũ ũcio andũ a mũhĩrĩga wa Simeoni makĩgwatĩra igai rĩa thĩni wa bũrũri wa Juda.

Igai rĩa Zebuluni

¹⁰ Mũtĩ wa gatatũ wagwĩrĩre mũhĩrĩga wa Zebuluni, kũringana na ũrĩa mbarĩ ciao ciatarĩ:

Mũhaka wa igai rĩa wathiite nginya Saridi.

¹¹ Mũhaka ũcio ũkĩambata ũrorete na mwena wa ithũiro ũgĩkinya Marala, ũkĩhutia Dabeshethu na ũgĩtambũrũka ũgĩkinya karũũ karĩa kaarĩ hakuĩ na Jokineamu.

¹² Ŭgĩcooka ũkĩrĩgĩcũka na mwena wa irathĩro kuuma Saridi werekeire mwena ũrĩa rĩa rĩrathagĩra, ũrorete bũrũri wa Kisilothu-Taboru, na ũkerekera Daberathu, ũkambata ũgakinya Jafia.

¹³ Ningĩ mũhaka ũcio ũgĩthĩĩ na mbere ũrorete mwena wa irathĩro, ũgĩkinya Gathi-Heferi na Ethi-Kazini; ũkiumĩrĩra Rimoni, na ũkĩrigiicũka mwena wa Nea.

¹⁴ Kuuma hau mũhaka ũcio ũgĩthiũrũrũka na mwena wa gathigathini, ũgĩkinya Hanathoni, na ũkĩrĩkĩrĩra gĩtuamba-inĩ kĩa Ifita-Eli.

¹⁵ Matũũra marĩa maanyĩtĩtuo nĩ mũhaka ũcio maarĩ Katathu, na Nahalali, na Shimuroni, na Idala, na Bethlehemu.* Mothe maarĩ matũũra ikũmi na meerĩ na tũtũũra twamo.

¹⁶ Matũũra macio na tũtũũra twamo nĩmo maarĩ igai rĩa Zebuluni, kũringana na ũrĩa mbarĩ ciao ciatarĩĩ.

Igai rĩa Isakaru

¹⁷ Mũtĩ wa kana wagwĩrĩire mũhĩrĩga wa Isakaru kũringana na ũrĩa mbarĩ ciao ciatarĩĩ.

¹⁸ Bũrũri wao warĩ na matũũra maya:

Jezireeli, na Kesulothu, na Shunemu,

¹⁹ na Hafaraimu, na Shioni, na Anaharathu,

²⁰ na Rabithu, na Kishioni, na Ebezu,

²¹ na Remethu, na Eni-Ganimu, na Eni-Hada, na Bethi-Pazezu.

²² Mũhaka wahutĩtie Taboru, na Shahazuma, na Bethi-Shemeshu, na ũkarĩkĩrĩria Jorodani. Mothe maarĩ matũũra ikũmi na matandatũ na tũtũũra twamo.

²³ Matũũra macio na tũtũũra twamo nĩmo maarĩ igai rĩa mũhĩrĩga wa Isakaru, kũringana na ũrĩa mbarĩ ciao ciatarĩĩ.

Igai rĩa Asheri

²⁴ Mũtĩ wa gatano wagwĩrĩire mũhĩrĩga wa Asheri, kũringana na ũrĩa mbarĩ ciao ciatarĩĩ.

²⁵ Bũrũri wao warĩ na matũũra maya:

Helikathu, na Hali, na Beteni, na Akishafu,

²⁶ na Alameleki, na Amadi, na Mishali. Mwena wa ithũiro mũhaka wahutĩtie Karimeli na Shihoru-Libunathu.

²⁷ Ūgacooka ũkarigĩicũka ũrorete na mwena wa irathĩro, ũgakinya Bethi-Dagoni, ũkahutia Zebuluni na Gĩtuamba kĩa Ifita-Eli, ũgacooka ũkerekeru mwena wa gathigathini ũgakinya Bethi-Emeki na Neieli, ũhĩtũkĩre Kabuli mwena wa ũmotho.

²⁸ Mũhaka ũcio ũgĩthĩĩ nginya Abudoni, na Rehobu, na Hamoni, na Kana, ũgĩkinya Sidoni rĩa Nene.

²⁹ Mũhaka ũcio ũgĩcooka ũkĩrigiicũka werekeire Rama, ũgĩthĩĩ nginya itũũra inene rĩa rĩrĩge na hinya rĩa Turo, ũgĩcooka ũkĩrigiicũka ũgĩkinya Hosa, na ũkiumĩrĩra iria rĩa rĩrĩ gũkuhĩ na Akizibu,

³⁰ o na matũũra ma Uma, na Afeku, na Rehobu. Macio maarĩ matũũra mĩrongo ĩrĩ na meerĩ na tũtũũra twamo.

³¹ Matũũra macio hamwe na tũtũũra twamo nĩmo maarĩ igai rĩa mũhĩrĩga wa Asheri, kũringana na ũrĩa mbarĩ ciao ciatarĩĩ.

Igai rĩa Nafitali

³² Mũtĩ wa gatandatũ wagwĩrĩire mũhĩrĩga wa Nafitali, kũringana na ũrĩa mbarĩ ciao ciatarĩĩ:

³³ Mũhaka wao woimire Helefu o kũu mũtĩ-inĩ ũrĩa mũnene thĩinĩ wa Zaananimu, ũkĩhĩtũkĩra Adami-Nekebu na Jabineeli, ũgĩkinya Lakumu, na ũkĩrĩkĩrĩra Jorodani.

³⁴ Mũhaka ũcio ũkĩrigiicũka ũrorete mwena wa ithũiro ũhĩtũkĩre Azinothu-Taboru, na ũkiumĩrĩra Hukoku. Niwahutĩtie Zebuluni mwena wa gũthini, na ũkahutia Asheri mwena wa ithũiro, na ũkahutia Jorodani mwena wa irathĩro.

³⁵ Matũũra marĩa maarĩ mairĩgĩre na hinya maarĩ Zidimu, na Zeri, na Hamathu, na Rakathu, na Kinerethu,

³⁶ na Adama, na Rama, na Hazoru,

³⁷ na Kedeshi, na Edirei, na Eni-Hazoru,

³⁸ na Ironi, na Migĩdali-Eli, na Horemu, na Bethi-Anathu, na Bethi-Shemeshu. Mothe maarĩ matũũra ikũmi na kenda na tũtũũra twamo.

³⁹ Matũũra macio na tũtũũra twamo nĩmo maarĩ igai rĩa mũhĩrĩga wa Nafitali, kũringana na ũrĩa mbarĩ ciao ciatarĩĩ.

Igai rĩa Dani

* **19:15** Bethlehemu ĩno igwetetwo maandĩko-inĩ maya ti ĩmwe na Bethlehemu ya Juda (1Sam 17:21; Ruth 1:1).

⁴⁰ Mũtĩ wa mũgwanja wagwĩrĩre mũhĩrĩga wa Dani, kũringana na ũrĩa mbarĩ ciao ciatarĩĩ.

⁴¹ Bũrũri wa igai rĩao warĩ na matũũra maya:

Zora, na Eshitaoli, na Iri-Shemeshu,

⁴² na Shaalabini, na Aijaloni, na Ithila,

⁴³ na Eloni, na Timina, na Ekironi,

⁴⁴ na Eliteke, na Gibethoni, na Baalathu,

⁴⁵ na Jehudu, na Bene-Beraka, na Gathi-Rimoni,

⁴⁶ na Me-Jarikoni, na Rakoni, hamwe na gĩcunji kĩrĩa kĩng'etheire Jopa.

⁴⁷ (No rĩrĩ, andũ a Dani nĩmaremirwo nĩ kwĩgwatĩra bũrũri wao; nĩ undũ ũcio makĩambata magĩtharĩkĩra itũũra rĩa Leshemu, makĩritunyana na makĩũraga andũ arĩa maatũũraga kuo na rũhiũ rwa njora, narĩo rĩgĩgĩtuĩka rĩao. Nao magĩtũũra kũu Leshemu. Makĩritua Dani o ta ũrĩa ithe wao eetagwo.)

⁴⁸ Matũũra macio na tũtũũra twamo nĩmo maarĩ igai rĩa mũhĩrĩga wa Dani, kũringana na ũrĩa mbarĩ ciao ciatarĩĩ.

Igai rĩa Joshua

⁴⁹ Rĩrĩa maarĩkĩrie kũgaya bũrũri ũcio kũringana na ũrĩa icunji ciaheanĩtwo-rĩ, andũ a Isiraeli makĩhe Joshua mũrũ wa Nuni igai gatagatĩ-inĩ kao,

⁵⁰ o ta ũrĩa Jehova aathanĩte. Nao maamũheire itũũra rĩrĩa oorĩtie aheo narĩo nĩ Timuna-Sera o kũu bũrũri ũrĩa ũrĩ irĩma wa Efiraimu. Nake agĩaka itũũra rĩu agĩtũũra kuo.

⁵¹ Maya nĩmo mabũrũri marĩa Eleazaru ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai, na Joshua mũrũ wa Nuni, na atongoria a mbarĩ cia mũhĩrĩga ya Isiraeli maaheanire na njĩra ya gũcuuka mĩtĩ kũu Shilo o mbere ya Jehova itoonyero-inĩ rĩa Hema-ya-Gũtũnganwo. Na nĩ undũ ũcio makĩrĩkia kũgaya bũrũri ũcio.

20

Matũũra ma Kũũrĩrwo

¹ Nake Jehova akĩra Joshua atĩrĩ,

² "Ĩra andũ a Isiraeli mathuure matũũra manene ma kũũrĩrwo, marĩa ndamũheire ũhoru wamo rĩrĩa ndaaririe na Musa,

³ nĩgeetha mũndũ o wotho ũrĩa ũngĩũraga mũndũ na njĩra ya mũtino na atekwenda-rĩ, no orĩre kuo na agĩe na ũgitũri kuuma kũrĩ mũrĩhĩria wa thakame ĩrĩa ĩitĩtwo.

⁴ "Rĩrĩa orĩra itũũra rĩmwe rĩa macio manene-rĩ, nĩarĩrũgamaga kĩhingo-inĩ gĩa itũũra rĩu inene, nake akoiga ũrĩa ekĩte arĩ mbere ya athuuri a itũũra rĩu inene. Nao makamwĩtĩkĩra atũũre itũũra rĩu rĩao na makamũhe handũ atũũranie nao.

⁵ Nake mũrĩhĩria wa thakame ĩyo ĩitĩtwo angĩmuuma thuutha, matikaneane mũndũ ũcio mũthitange, tondũ oragĩte mũndũ wa itũũra rĩake atekwenda na ataciĩrĩre gwĩka ũguo.

⁶ Mũndũ ũcio nĩarekwo aikare itũũra rĩu inene nginya hĩndĩ ĩrĩa akaarũgama mbere ya andũ monganĩte aciirithio, kana nginya rĩrĩa gĩkuũ kĩa mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene ũcio ũratungata hĩndĩ ĩyo gĩgaakinya. Thuutha ũcio no acooke mũciĩ gwake o itũũra-inĩ rĩrĩa oimĩte akĩũra."

⁷ Nĩ undũ ũcio makĩamũra Kedeshi itũũra rĩrĩa rĩrĩ kũu Galili bũrũri ũrĩa ũrĩ irĩma wa Nafitali, na Shekemu itũũra rĩa bũrũri ũrĩa ũrĩ irĩma wa Efiraimu, na Kiriathu-Ariba (na nĩkuo Hebironi) itũũra rĩa bũrũri ũrĩa ũrĩ irĩma wa Juda.

⁸ Naguo mwena wa irathĩro wa Rũũĩ rwa Jorodani mũrĩmo wa Jeriko magĩthuura Bezeri kũu werũ-inĩ ũrĩa mwaraganu mũhĩrĩga-inĩ wa Rubeni, na Ramothu kũu Gileadi mũhĩrĩga-inĩ wa Gadi, na Golani thĩinĩ wa Bashani mũhĩrĩga-inĩ wa Manase.

⁹ Mũndũ o wotho Mũisiraeli o na kana mũndũ wa kũngĩ ũtũũranagia nao ũrĩa ũngĩũraga mũndũ ataciĩrĩre gwĩka ũguo no oorĩre matũũra-inĩ macio manene maathu-urĩtwo nĩguo ndakooragwo nĩ mũrĩhanĩria wa thakame ĩyo ĩitĩtwo atanarũgama mbere ya andũ monganĩte aciirithio.

21

Matũũra ma Alawii

¹ Na rĩrĩ, atongoria a nyũmba cia Alawii magĩthĩĩ kũrĩ Eleazaru ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai, na kũrĩ Joshua mũrũ wa Nuni, o na kũrĩ atongoria a nyũmba cia mũhĩrĩga ĩrĩa ĩngĩ ya Isiraeli

² kũu Shilo bũrũri wa Kaanani makĩmeera atĩrĩ, “Jehova nĩathanire na kanua ka Musa atĩ tũkaaheo matũũra ma gũtũũra, marĩ na kũndũ gwa kũrĩthagĩria mahiũ maitũ.”

³ Nĩ ũndũ ũcio, andũ a Isiraeli makĩhe Alawii matũũra o hamwe na kũndũ gwa kũrĩthio kuuma magai-inĩ mao o ta ũrĩa Jehova aathanĩte:

⁴ Na rĩrĩ, mĩtĩ yacuukwo-rĩ, mũtĩ wa mbere wagwĩrĩre mbarĩ ya Akohathu, kũringana na ũrĩa mbarĩ ciao ciatarĩ. Alawii arĩa maarĩ a rũciaro rwa Harũni ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai maaheirwo matũũra ikũmi na matatũ kuuma mũhĩrĩga ya Juda, na wa Simeoni, na wa Benjamini.

⁵ Acio angĩ a rũciaro rwa Kohathu maaheirwo matũũra ikũmi kuuma mbarĩ ya mũhĩrĩga wa Efraimu, na wa Dani, na nuthu ya mũhĩrĩga wa Manase.

⁶ Njiaro cia Gerishoni ciaheirwo matũũra ikũmi na matatũ kuuma mbarĩ cia mũhĩrĩga wa Isakaru, na wa Asheri, na wa Nafitali, na nuthu ya mũhĩrĩga wa Manase kũu Bashani.

⁷ Njiaro cia Merari, kũringana na ũrĩa mbarĩ ciao ciatarĩ, ciaheirwo matũũra ikũmi na meerĩ kuuma mũhĩrĩga wa Rubeni, na wa Gadi, na wa Zebuluni.

⁸ Nĩ ũndũ ũcio andũ a Isiraeli magĩkĩhe Alawii matũũra macio na kũndũ kũrĩa kwamathiũrũkĩirie kũrĩ ũrĩthio wao o ta ũrĩa Jehova aathanĩte na kanua ka Musa.

⁹ Kuuma mũhĩrĩga wa Juda na wa Simeoni andũ a Isiraeli makĩheana matũũra maya magwetetwo na marĩtwa

¹⁰ (matũũra maya maaheirwo njiaro cia Harũni arĩa maarĩ a mbarĩ cia Akohathu cia mũhĩrĩga wa Alawii, nĩ ũndũ nĩo magwĩrĩrwo nĩ mũtĩ wa mbere):

¹¹ Magĩkĩmahe Kiriathu-Ariba (na no kuo Heberoni), hamwe na kũndũ kũrĩa gwathiũrũkĩirie gwa kũrĩthio mahiũ kũu bũrũri ũrĩa ũrĩ irĩma wa Juda. (Ariba nĩwe warĩ ithe wa Anaki).

¹² No rĩrĩ, mĩgũnda na tũtũũra tũrĩa twathiũrũkĩirie itũũra rĩu inene nĩmaheete Kalebu mũrũ wa Jefune gũtuĩke igai rĩake.

¹³ Nĩ ũndũ ũcio njiaro cia Harũni ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai magĩcihe Heberoni (itũũra inene rĩa kũũrĩrwo nĩ mũndũ ũrĩa ũraganĩte), na ikiheo Libina,

¹⁴ na Jatiri, na Eshitemoa,

¹⁵ na Holoni, na Debiri,

¹⁶ na Aini, na Juta, na Bethi-Shemeshu, o hamwe na ithaka ciamo cia ũrĩthio; matũũra mothe maarĩ kenda kuuma kũrĩ mũhĩrĩga iyo ũrĩ.

¹⁷ Na kuuma mũhĩrĩga wa Benjamini makĩheo Gibeoni, na Geba,

¹⁸ na Anathothu, na Alimoni o hamwe na ithaka ciamo cia ũrĩthio; mothe maarĩ matũũra mana.

¹⁹ Matũũra mothe ma athĩnjĩri-Ngai, arĩa maarĩ njiaro cia Harũni, maarĩ ikũmi na matatũ o hamwe na ithaka ciamo cia ũrĩthio.

²⁰ Nacio mbarĩ icio ingĩ ciatarĩte cia Kohathu cia mũhĩrĩga wa Alawii* ciaheirwo matũũra kuuma kũrĩ mũhĩrĩga wa Efraimu ta ũũ:

²¹ Kũu bũrũri ũrĩa ũrĩ irĩma wa Efraimu maaheirwo Shekemu (itũũra inene rĩa kũũrĩrwo nĩ mũndũ ũrĩa ũraganĩte), na Gezeri,

²² na Kibizaimu, na Bethi-Horoni hamwe na ithaka ciamo cia ũrĩthio; mothe maarĩ matũũra mana.

²³ Ningĩ kuuma mũhĩrĩga wa Dani makĩheo Eliteke, na Gibethoni,

²⁴ na Aijaloni, na Gathi-Rimoni hamwe na ithaka ciamo cia ũrĩthio; mothe maarĩ matũũra mana.

²⁵ Kuuma nuthu ya mũhĩrĩga wa Manase makĩheo Taanaka, na Gathi-Rimoni hamwe na ithaka ciamo cia ũrĩthio; mothe maarĩ matũũra meerĩ.

²⁶ Matũũra macio mothe ikũmi hamwe na ithaka ciamo cia ũrĩthio nĩmo maheirwo mbarĩ icio ingĩ cia Kohathu.

²⁷ Na rĩrĩ, mbarĩ cia Agerishoni cia mũhĩrĩga wa Alawii ciaheirwo ta ũũ:

kuuma nuthu ya mũhĩrĩga wa Manase,

nĩ itũũra rĩa Golani kũu Bashani (itũũra inene rĩa kũũrĩrwo nĩ mũndũ ũrĩa ũraganĩte), na Be-Eshitara, hamwe na ithaka ciamo cia ũrĩthio; mothe maarĩ matũũra meerĩ;

²⁸ kuuma mũhĩrĩga wa Isakaru,

ikiheo Kishioni, na Deberathu,

* **21:20** Akohathu matiarĩ athĩnjĩri-Ngai tondũ matiarĩ njiaro cia Harũni.

²⁹ na Jaramuthu, na Eni-Ganimu, hamwe na ithaka ciamo cia ūrīithio; mothe maarī matūūra mana;

³⁰ kuuma mūhīrīga wa Asheri, ikīheo Mishali, na Abidoni

³¹ na Helikathu, na Rehobu hamwe na ithaka ciamo cia ūrīithio; mothe maarī matūūra mana;

³² kuuma mūhīrīga wa Nafitali, ikīheo Kedeshi kūu Galili (itūūra inene rīa kūūrīrwo nī mūdū ūrīa ūraganīte), na Hamothu-Dori na Karitani, hamwe na ithaka ciamo cia ūrīithio; mothe maarī matūūra matatū.

³³ Matūūra mothe ma mbarī cia Agerishoni maarī ikūmi na matatū hamwe na ithaka ciamo cia ūrīithio.

³⁴ Nacio mbarī cia Amerari (nao nīo Alawii arīa angī maatigaire) makīheo:

kuuma mūhīrīga wa Zebuluni, nī itūūra rīa Jokineamu, na Karita,

³⁵ na Dimuna, na Nahalali, hamwe na ithaka ciamo cia ūrīithio; mothe maarī matūūra mana;

³⁶ kuuma mūhīrīga wa Rubeni, ikīheo Bezeri, na Jahazu,

³⁷ na Kedemothu, na Mefaathu, hamwe na ithaka ciamo cia ūrīithio; mothe maarī matūūra mana;

³⁸ kuuma mūhīrīga wa Gadi, ikīheo Ramothu kūu Gileadi (itūūra inene rīa kūūrīrwo nī mūdū ūrīa ūraganīte), na Mahanaimu,

³⁹ na Heshiboni, na Jazeri, hamwe na ithaka ciamo cia ūrīithio; mothe maarī matūūra mana.

⁴⁰ Matūūra mothe marīa maaheirwo mbarī cia Amerari, nao nīo Alawii arīa maatigaire, maarī ikūmi na meerī.

⁴¹ Nī ūndū ūcio matūūra ma Alawii thīnī wa būrūri ūrīa wegwatīrwo nī andū a Isiraēli maarī mīrongo īna na manana marī mothe, hamwe na ithaka ciamo cia ūrīithio.

⁴² O itūūra rīarī na ūrīithio ūrīa warīthiūrūrūkīirie; ūguo nīguo matūūra macio mothe maatarīi.

⁴³ Nī ūndū ūcio Jehova akīhe Isiraēli ūhurūko mīena yothe, o ta ūrīa eerīte maithe mao na mwīhītwa. Maarīkia kwīgwatīra būrūri ūcio ūgītūika wao, magītūūra kuo.

⁴⁴ Nake Jehova akīmahe ūhurūko na mīena yothe o ta ūrīa eerīte maithe mao na mwīhītwa. Gūtīrī thū o na īmwe yao yahotire kūmeetiiria, nīgūkorwo Jehova nīaciheanīte moko-inī mao.

⁴⁵ Gūtīrī kīrīkanīro o na kīmwe kīa maūdū marīa mega Jehova aameerīre gītaahingirio; cīranīro icio ciothe nīciahingirio.

22

Mīhīrīga ya Mwena wa Irathīro Kūinūka

¹ Ningī Joshua agīta andū a Mūhīrīga wa Rubeni, na wathu ya mūhīrīga wa Manase,

² akīmeera atīrī, “Nīmwikīte maūdū marīa mothe Musa ndungata ya Jehova aamwathire, na nīmūnjathīkīire maūdū-inī mothe marīa ndīmwathīte.

³ Matukū macio mothe mathirīte o nginya ūmūthī-rī, mūtīrī mwatiganīria ariū a thoguo, no nīmūrūtīte wīra ūrīa Jehova Ngai wanyu aamūheire.

⁴ Na rīrī, kuona atī Jehova nīaheete ariū a thoguo ūhurūko o ta ūrīa eeranīre-rī, cookai mūthī mīcīi kwanyu būrūri-inī ūrīa Musa ndungata ya Jehova aamūheire mūrīmo ūrīa ūngī wa Rūūi rwa Jorodani.

⁵ No rīrī, menyerera mūno mūtīkanaage kūhingia maathani na watho ūrīa Musa ndungata ya Jehova aamūheire; akīmwīra mwendage Jehova Ngai wanyu, na mūrūmagie nīra ciake ciothe, na mwathīkagīre maathani make, na mūtūire mwīgwatanītie nake, na mūmūtungatagīre na ngoro cianyu ciothe na mīoyo yanyu yothe.”

⁶ Nake Joshua akīmarathima, akīmeera mathī, nao magīthī, makīnūka kwao mīcīi.

⁷ (Musa nīaheete nuthu īmwe ya mūhīrīga wa Manase gīthaka kūu Bashani, nayo nuthu īyo īngī ya mūhīrīga ūcio Joshua akīmīhe gīthaka mwena wa ithūro wa

Rũũ rwa Jorodani hamwe na ariũ a ithe wao.) Rĩrĩa Joshua aameerire mainũke-rĩ, nĩamarathimire,

⁸ akĩmeera atĩrĩ, “Cookai mĩciĩ kwanyu hamwe na ũtonga wanyu mũnene, wa mahiũ maingĩ, na betha, na thahabu, na icango, na igeria, na nguo nyingĩ mũno cia kwĩhumba, na mũthĩ mũgayane indo icio mũtahĩte kuuma kũrĩ thũ cianyu na ariũ a ithe wanyu.”

⁹ Nĩ ũndũ ũcio mũhĩrĩga wa Rubeni, na wa Gadi, na nuthu ya Manase magĩtiga andũ a Isiraeli Shilo kũu Kaanani nĩguo macooke Gileadi, bũrũri wao kũũmbe, ũria meegwatĩre naguo o ta ũria Jehova aathĩte Musa.

¹⁰ Rĩria maakinyire Gelilothu gũkuhĩ na Rũũ rwa Jorodani kũu bũrũri wa Kaanani-rĩ, mũhĩrĩga wa Rubeni, na wa Gadi, na nuthu ya mũhĩrĩga wa Manase nĩmakire kĩgongona kĩnene biũ o kũu hũgũrũrũ-inĩ cia Rũũ rwa Jorodani.

¹¹ Na rĩria andũ a Isiraeli maaiguire atĩ nĩmakĩte kĩgongona kũu mũhaka-inĩ wa Kaanani kũu Gelilothu gũkuhĩ na Rũũ rwa Jorodani mwena wa andũ a Isiraeli-rĩ,

¹² kũngano gĩothe gĩa Isiraeli gĩkũngana Shilo nĩguo gĩkarũe nao.

¹³ Nĩ ũndũ ũcio andũ a Isiraeli magĩtũma Finehasi mũrũ wa Eleazarũ ũria mũthĩnjĩri-Ngai athĩ bũrũri wa Gileadi; athĩ kũrĩ mũhĩrĩga wa Rubeni, na wa Gadi na nuthu ya Manase.

¹⁴ O hamwe nake, magĩtũma atongoria ikũmi o mũtongoria ũmwe akarũgamĩrĩra mũhĩrĩga o mũndũ ũmwe wa Isiraeli, o ũmwe wao nĩwe warĩ mũnene wa nyũmba ya ithe thĩnĩ wa mbarĩ cia andũ a Isiraeli.

¹⁵ Rĩria maathĩre Gileadi, magĩthĩ kũrĩ mũhĩrĩga wa Rubeni, na Gadi, na nuthu ya Manase, makĩmeera atĩrĩ,

¹⁶ “Kũngano gĩothe kĩa Jehova gĩkũmũria atĩrĩ, ‘Nĩ kũ gĩtũmĩte mwage kwĩhokeka harĩ Ngai wa Isiraeli? Mwahota atĩa kũhutatĩra Jehova mũkeyakĩra kĩgongona nĩguo mũũkĩrĩre Jehova mũmũremere?’

¹⁷ Mehia marĩa meekĩrwo Peori matitũnganĩte? Nginya ũmũthĩ ũyũ tũtirĩ twetheria mehia macio, o na gũthũka mũthĩro nĩwokire igũrũ rĩa kĩrĩndĩ kĩa Jehova!

¹⁸ Rũu na inyuĩ nĩ Jehova mũrahutatĩra?

“Mũngĩremera Jehova ũmũthĩ, rũciũ nake nĩakarakarĩra kĩrĩndĩ gĩothe gĩa Isiraeli.

¹⁹ Angĩkorwo bũrũri ũria mwĩgwatĩre nĩmũthaahu-rĩ, ringai mũũke bũrũri wa Jehova, kũria hema ya Jehova ĩrĩ, mũgayane bũrũri na ithuĩ. No rĩrĩ, mũtikaremere Jehova kana mũtũremere na ũndũ wa kwĩyakĩra kĩgongona kĩnyu inyuĩ ene, o tĩga kĩgongona kĩria kĩrĩ kĩa Jehova Ngai witũ.

²⁰ Rĩria Akani mũrũ wa Zera aagire kwĩhokeka maĩndũ-inĩ makonũ indo iria ciamũrĩtuo cia kũniinwo-rĩ, githĩ mang’ũrĩ matiakinĩrĩre kĩrĩndĩ gĩothe gĩa Isiraeli? Mũndũ ũcio to we wiki wakuire nĩ ũndũ wa mehia make.’”

²¹ Hĩndĩ ĩyo andũ a Rubeni, na a Gadi, na a nuthu ya Manase magĩcookeria anene a mbarĩ cia Isiraeli makĩmeera atĩrĩ:

²² “Jehova, Ngai, Mwene-Hinya, o we Jehova! Jehova, Ngai, Mwene-Hinya, o we Jehova! Nĩwe ũũ! Nario Isiraeli nĩrimenye! Angĩkorwo ũndũ ũyũ nĩ wa ũremi o na kana kwaga gwathĩkĩra Jehova, mũtigatũtigie muoyo ũmũthĩ.

²³ Angĩkorwo nĩtwakĩte kĩgongona giitũ ithuĩ ene nĩguo tũhutatĩre Jehova, na tũrutage maruta ma njino na ma mũtu, o na kana tũkarutagĩra igongona rĩa ũiguano igũrũ riakĩo-rĩ, Jehova aroĩyũrĩra gĩtũmi kĩa ũhoro ũcio harĩ ithuĩ.

²⁴ “Aca! Ithuĩ tweekire ũguo nĩ ũndũ wa gwĩtigĩra atĩ mũthenya ũmwe njiaro cianyu ciahota gũkeera ciitũ atĩrĩ, ‘Inyuĩ nĩ ũhoro ũrĩkũ mũrĩ naguo na Jehova Ngai wa Isiraeli?’

²⁵ Jehova nĩekĩrĩte mũhaka wa Rũũ rwa Jorodani ũtuĩke wa gũtũhakanĩa ithuĩ na inyuĩ, na andũ aya a Rubeni na Gadi! Gũtirĩ ũndũ mwĩtawno na Jehova.’ Nĩ ũndũ ũcio njiaro cianyu ciahota gũtũma ciitũ itige gũcooka gwĩtigĩra Jehova.

²⁶ “Kũu nĩkĩo gĩatũmire tuuge atĩrĩ, ‘Nĩtwĩhaarĩrie twĩakĩre kĩgongona, no ti kĩa maruta ma njino o na kana magongona mangĩ.’

²⁷ No rĩrĩ, nĩ gĩtuĩke ũira gatagatĩ gaitũ na inyuĩ na njiarwa iria igooka, atĩ tũrĩhooyagĩra Jehova hema-inĩ yake tũrĩ na maruta maitũ ma njino, na magongona na maruta ma ũiguano. Nĩngĩ matukũ ma thuutha njiaro cianyu itikeera njiaro ciitũ atĩrĩ, ‘Mũtirĩ na igai harĩ Jehova.’

²⁸ “Na ithuĩ tũkiuga atĩrĩ, ‘Mangĩgaatwĩra ũguo, o na kana meere njiaro ciitũ ũguo-rĩ, nĩtũkamacookeria, tũmeere atĩrĩ: Ta rorai muone mũhianĩre wa kĩgongona kĩa Jehova, kĩria maithe maitũ maakĩre, gĩtiakĩrwo nĩ ũndũ wa maruta ma njino na magongona mangĩ, no gĩakĩrwo nĩguo gĩtuĩke ũira gatagatĩ gaitũ na inyuĩ.’

²⁹ “Kũroaga gũtuĩka ũguo, atĩ no tũremere Jehova tũmũhutatĩre ũmũthĩ na ũndũ wa gwaga kĩgongona kĩngĩ gĩa keerĩ gĩa kũrutĩra maruta ma njino, na maruta ma mũtu

na magongona mangĩ, tiga o kīgongona kĩa Jehova Ngai witũ kĩrĩa gĩakĩtwo hema-inĩ yake.”

³⁰ Rĩrĩa Finehasi, mũthĩnjĩri-Ngai hamwe na atongoria a kĩrĩndĩ, o acio atongoria a mbarĩ cia andũ a Isiraeli maaiguire ũrĩa Rubeni, na Gadi, na Manase moigire-rĩ, magĩkena.

³¹ Nake Finehasi mũrũ wa Eleazaru ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai akĩra Rubeni, na Gadi, na Manase atĩrĩ, “Ūmũthĩ nĩtwamenya atĩ Jehova arĩ hamwe na ithuĩ, tondũ mũthĩĩtirie Jehova ūndũ-inĩ ũyũ. Rĩu nĩmũteithũkĩtie andũ a Isiraeli kuuma guoko-inĩ kwa Jehova.”

³² Nake Finehasi mũrũ wa Eleazaru, ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai, hamwe na atongoria magĩcooka Kaanani thuutha wa gũcemanía na andũ a Rubeni na Gadi kũu Gileadi, nao magĩcookeria andũ a Isiraeli ũhoru.

³³ Nĩmakenire nĩ kũigua ũhoru ũcio, na makĩgooca Ngai. Na matiigana gũcooka kwaria ũhoru wa kũria nao atĩ nĩguo maharaganie bũrũri ũrĩa andũ a Rubeni na Gadi matũaraga.

³⁴ Nao andũ a Rubeni na Gadi magĩta kīgongona kĩu ũũ: Mũira Gatagatĩ Gaitũ atĩ Jehova nĩwe Ngai.

23

Joshua kuugĩra Atongoria Ūhoru

¹ Thuutha wa ihinda inene gũthira na Jehova agĩkorwo aheete andũ a Isiraeli ũhurũko kuuma kũrĩ thũ ciao ciothe iria ciamathiũrũrũkĩrie, na Joshua agĩkorwo aarĩ mũkũrũ mũno na akaingĩhia mĩaka-rĩ,

² agĩta andũ a Isiraeli othe, na athuuri ao, na atongoria, na atuithania a maciira, na anene, akĩmeera atĩrĩ: “Rĩu nĩ ndĩ mũkũrũ na ngaingĩhia mĩaka.

³ Inyuĩ ene nĩmwĩoneire maũndũ marĩa mothe Jehova Ngai wanyu ekĩte ndũrĩrĩ ici ciothe Nĩ ūndũ wanyu, nĩgũkorwo nĩ Jehova Ngai wanyu wamũrũĩre.

⁴ Ririkanai ũrĩa ndamũgaliire ndũrĩrĩ iria ciatigarite itũike igai rĩa mĩhĩrĩga yanyu, hamwe na mabũrũri ma ndũrĩrĩ iria nĩ mwene ndatooririe, kuuma Rũũ rwa Jorodani o nginya Iria rĩrĩa Inene rĩa mwena wa ithũiro.

⁵ Jehova Ngai wanyu we mwene nĩagaciingata imweherere. Nĩagacieheria mbere yanyu, na inyuĩ nĩmũkegwatĩra bũrũri wao ũtũike wanyu, o ta ũrĩa Jehova Ngai wanyu aamwĩre.

⁶ “Gĩai na hinya mũno; mũrũmie na mwathĩkagĩre watho wothe ũrĩa wandĩkĩtwo Ibuku-inĩ rĩa watho wa Musa, mũtekũgarũrũka na mwena wa ũrio kana wa ũmotho.

⁷ Mũtikanagwatanĩre na ndũrĩrĩ ici itigaire thĩnĩ wanyu; mũtikanagwete marĩtwa ma ngai ciacio kana mwĩhĩte nacio. Mũtikanacitungatĩre kana mũciinamĩre.

⁸ No inyuĩ no nginya mũrũmie kwĩgwatania na Jehova Ngai wanyu, o ta ũrĩa mũkoretwo mũgũka nginya ũmũthĩ.

⁹ “Jehova nĩamũngatĩre ndũrĩrĩ nene na irĩ hinya mũno ikamweherera; na nginya ũmũthĩ ũyũ gũtirĩ mũndũ o na ũmwe ũhotete kũmwĩtiria.

¹⁰ Mũndũ ũmwe wanyu atoogaa andũ ngiri, Nĩ ūndũ Jehova Ngai wanyu nĩwe ũmũrũagĩrĩa, o ta ũrĩa eeranĩre.

¹¹ Nĩ ūndũ ũcio mwĩmenyererei mũno nĩguo mwendage Jehova Ngai wanyu.

¹² “No rĩrĩ, mũngĩgarũrũka na mũnyiitanagĩre na matigari ma ndũrĩrĩ ici itigaire thĩnĩ wanyu na mũhĩkanie nacio na mũgwatanĩre nacio,

¹³ hĩndĩ iyo na inyuĩ mũmenye wega atĩ Jehova Ngai wanyu ndagacooka kũingata ndũrĩrĩ ici ciehere mbere yanyu. No rĩrĩ, igaatuĩka cia kũmũheenereria o na itũike ta mĩtego ya kũmũgwatia, na itũike iboko cia kũmũhũra, na mũgua ya kũmũtũra maitho, nginya mũthire bũrũri-inĩ ũyũ mwega, ũrĩa Jehova Ngai wanyu amũheete.

¹⁴ “Rĩu nĩ ngirie gwĩthĩra na njĩra irĩa andũ othe a thĩ mathĩaga. Nĩmũĩ na ngoro cianyu ciothe, na maroho manyu atĩ gũtirĩ kũranĩro o na kĩmwe kĩa maũndũ marĩa mothe mega Jehova Ngai wanyu aamwĩre atahingĩtie. Irĩkanĩro ciothe nĩhingĩtio, na gũtirĩ o na kĩmwe gĩtahingĩtie.

¹⁵ No rĩrĩ, o ta ũrĩa cĩranĩro ciothe njega iria Ngai eeranĩre ihingĩte-rĩ, ũguo noguo Jehova akaamũrehĩthĩria ũru ũrĩa wothe oigĩte nĩkamũhehere, o nginya amũniene mwehere bũrũri-inĩ ũyũ mwega amũheete.

¹⁶ Mũngĩthũkia kĩrĩkanĩro kĩa Jehova Ngai wanyu kĩrĩa aamwathire mũrũmagĩrĩre, na mũcooke gũtungatagĩra ngai ingĩ na mũgaciinamĩrĩra-rĩ, marakara ma Jehova nĩmakamũrĩmbũkĩra, na inyuĩ nĩmũgakua narua mũthire bũrũri ũyũ mwega amũheete.”

24

Kwerũhia Kĩrĩkanĩro kũu Shekemu

¹ Ningĩ Joshua agĩcookanĩrĩria mĩhĩrĩga yothē ya Isiraeli kũu Shekemu. Agĩta athuuri, na atongoria, na atuthania a maciira, na anene a Isiraeli, nao magĩthĩ makĩrũgama mbere ya Ngai.

² Nake Joshua akĩira andũ othe atĩrĩ, “Jehova Ngai wa Isiraeli ekuuga atĩrĩ: “Tene mũno maithe manyu, nĩ Tera ithe wa Iburahĩmu na Nahoru, maatũũraga mũrĩmo ũrĩa ũngĩ wa Rũũ rwa Farati na makahooyaga ngai ingĩ.

³ No nĩndarutire ithe wanyu Iburahĩmu, oime bũrũri ũcio ũrĩ mũrĩmo wa rũũ rũu rwa Farati, ngĩmũtongoria kũu Kaanani guothe, na ngĩmũhe njiaro nyingĩ. Nĩndamũheire Isaaka,

⁴ nake Isaaka ngĩmũhe Jakubu na Esaũ. Nĩndagaĩre Esaũ bũrũri ũrĩa ũrĩ irĩma wa Seiru, no Jakubu na arĩu ake magĩkũrũka magĩthĩ Misiri.

⁵ “Ningĩ ngĩcooka ngĩtũma Musa na Harũni, na ngĩhũura andũ a Misiri na maũndũ marĩa mothe ndeekire kũu, ngĩcooka ngĩmaruta kuo.

⁶ Rĩria ndaarutire maithe manyu kũu bũrũri wa Misiri, nĩmwakinyire iria-inĩ, nao andũ a Misiri makĩmarũmĩrĩra na ngaari cia ita, na andũ mahaicĩte mbarathi o nginya Iria Itune.

⁷ Nao andũ a Isiraeli magĩkaĩra Jehova amateithie, nake agĩkĩra nduma gatagati kanyu na andũ a Misiri; ningĩ agĩtũma iria rĩmakorere, akĩmathika narĩo. Nĩmweyoneire na maitho manyu ũrĩa ndeekire andũ a Misiri. Ningĩ mũgĩcooka mũgĩtũura werũ-inĩ matukũ maingĩ.

⁸ “Ningĩ ngĩmũtwara bũrũri wa Aamori arĩa maatũũraga mwena wa irathĩro wa Rũũ rwa Jorodani. Nao makĩrũa na inyuĩ na nĩ ngĩmaneana moko-inĩ manyu. Nĩndamaanangire mamweherere, na inyuĩ mũkũgwatĩra bũrũri wao ũgĩtuĩka wanyu.

⁹ Na rĩrĩa Balaki mũrũ wa Ziporu mũthamaki wa Moabi eeharagĩria kũrũa na Isiraeli-rĩ, nĩatũmanĩre Balamu mũrũ wa Beori nĩguo oke amũrume.

¹⁰ No nĩ ndĩngĩathikĩrĩrie Balamu; nĩ ũndũ ũcio agĩkĩrĩrĩria kũmũrathima maita maingĩ, na nĩ ngĩmũhonokia kuuma moko-inĩ make.

¹¹ “Ningĩ mũkĩringa Rũũ rwa Jorodani na mũgĩkinya Jeriko. Nao andũ a Jeriko makĩrũa na inyuĩ, o ta ũrĩa Aamori, na Aperizi, na Akaanani, na Ahiti, na Agirigashi, na Ahivi, na Ajobusi o nao nĩmarũire na inyuĩ, no nĩ ngĩmaneana moko-inĩ manyu.

¹² Ngĩcooka ngĩreikia magĩ mari mboora mathĩ mbere yanyu, maria maamaingatire mamweherere, o hamwe na athamaki arĩa eerĩ a Aamori. Ti inyuĩ mwamaingatire na rũhiũ rwanyu rwa njora kana na ũta wanyu.

¹³ Nĩ ũndũ ũcio ngĩmũhe bũrũri mũtaanogeire na matũũra mũtaakĩte; na nĩkuo mũtũũraga, mũkĩrĩyaga maciaro ma mĩgũnda ya mĩthabibũ na mĩtamaiyũ irĩa mũtaahaandire.’

¹⁴ “Na rĩrĩ, mwĩtigĩre Jehova na mũmũtungatagĩre mũtarĩ na ũhinga, na mũrĩ ehokeku kũna. Eheriai ngai iria maithe manyu ma tene maahooyaga kũu mũrĩmo wa Rũũ rwa Farati, o na kũu bũrũri wa Misiri, na mũtungatagĩre o Jehova.

¹⁵ No rĩrĩ, mũngĩona ũhoro ũcio wa gũtungatagĩra Jehova ta ũtamwagĩrĩre-rĩ, thurai ũmũthĩ ũrĩa mũrĩtungatagĩra, mũmenye kana nĩ ngai iria maithe manyu maatungatagĩra kũu mũrĩmo wa rũũ, kana nĩ ngai cia Aamori arĩa ene bũrũri ũyũ mũtũũraga. No ha ũhoro wakwa mwene na nyũmba yakwa-rĩ, tũrĩtungatagĩra Jehova.”

¹⁶ Nao andũ acio magĩcookia makiuga atĩrĩ, “Kũroaga gũtuĩka ũguo, atĩ tũtiganĩrie Jehova atĩ nĩguo tũtungatĩre ngai ingĩ!

¹⁷ Nĩgũkorwo nĩ Jehova Ngai witũ we mwene watũrutire bũrũri wa Misiri hamwe na maithe maitũ, tũkiama bũrũri ũcio wa ũkombo, na akĩringa ciama icio nene ũguo na tũgĩcion na maitho maitũ. Nĩaatũgĩrĩre rũgendo-inĩ rwiitũ ruothe kũrĩa twagereire, o na tũrĩ gatagati ka ndũrĩrĩ ciothe kũrĩa twatuĩkanĩrie.

¹⁸ Nake Jehova nĩaingatire ndũrĩrĩ icio ciothe ciehere mbere iitũ, o hamwe na Aamori arĩa maatũũraga bũrũri-inĩ ũcio. Tondũ ũcio o na ithuĩ tũrĩtungatagĩra Jehova, nĩ ũndũ nĩwe Ngai witũ.”

¹⁹ Nake Joshua akĩira andũ acio atĩrĩ, “Mũtingĩhota gũtungatĩra Jehova. Jehova nĩ Ngai Mũtheru; we nĩ Ngai ũrĩ ũiru. Ndakamũrekerera ũremi wanyu o na kana mehia manyu.

²⁰ Mũngĩgaatiganĩria Jehova na mũtungatĩre ngai cia kũngĩ, nĩakamũgarũrũka na amũrehere mwanangĩro amũniine, o na amwĩkĩte maũndũ mega.”

²¹ No andũ acio makĩĩra Joshua atĩrĩ, “Aca! Ithuĩ tũrĩtungatagĩra Jehova.”

²² Nake Joshua akĩmeera atĩrĩ, “Inyuĩ ene mũrĩ aira a ũguo mwoiga, atĩ nĩmwathuura gũtungatagĩra Jehova.”

Nao makĩmũcookeria, makĩmwĩra atĩrĩ, “Ĩĩ, ithuĩ tũrĩ aira.”

²³ Joshua akĩmeera atĩrĩ, “Rĩu-rĩ, kĩaheriei ngai cia kũngĩ iria irĩ thĩinĩ wanyu, na mũheane ngoro cianyu biũ harĩ Jehova Ngai wa Isiraeli.”

²⁴ Nao andũ acio makĩira Joshua atĩrĩ, “Ithuĩ tũrĩtungatagĩra Jehova Ngai witũ na tũmwathikagĩre.”

²⁵ Mũthenya o ro ũcio Joshua agĩthondekera andũ kĩrĩkanĩro, na akĩmandikĩra kĩrĩra kĩa watho wa kũrũmĩrĩrwo na mawatho, marĩ o kũu Shekemu.

²⁶ Nake Joshua akĩandĩka maũndũ macio Ibuku-inĩ rĩa Watho wa Ngai. Agĩcooka akĩoya ihiga inene, akĩrĩrũgamia hau gĩtina-inĩ kĩa mũtĩ wa mũgandi hakuhi na handũ-harĩa-haamũre ha Jehova.

²⁷ Akĩira andũ acio othe atĩrĩ, “Atĩrĩrĩ! Ihiga rĩrĩ nĩrĩo rĩgũtuĩka mũira witũ wa ũrĩa tuoiga. Nĩrĩguĩte ciugo ciothe iria Jehova atwĩrĩte. Nĩrĩo rĩgũtuĩka mũira wanyu mũngĩkaaga kwĩhokeka harĩ Ngai wanyu.”

Gũthikwo Bũrũri-inĩ wa Kũranĩro

²⁸ Nake Joshua agĩcooka akĩira andũ acio mathĩ, o mũndũ acooke kũrĩa igai rĩake rĩarĩ.

²⁹ Thuutha wa maũndũ macio Joshua mũrũ wa Nuni, ndungata ya Jehova, agĩkua arĩ na ũkũrũ wa miaka igana na ikũmi.

³⁰ Nao makĩmũthika kũu gĩthaka kĩa igai rĩake, o kũu Timinathu-Sera bũrũri ũrĩa ũrĩ irĩma wa Efraimu gathigathini wa kũrĩma kĩa Gaashu.

³¹ Nao andũ a Isiraeli magĩtungatĩra Jehova matukũ-inĩ mothe ma Joshua na ma athuuri arĩa maatĩgĩrwo muoyo Joshua akua, o arĩa maamenyete maũndũ mothe marĩa Jehova ekĩte Nĩ ũndũ wa Isiraeli.

³² Namo mahĩndĩ ma Jusufu, marĩa andũ a Isiraeli maarehete kuuma bũrũri wa Misiri, magĩthikwo kũu Shekemu gacigo-inĩ ga gĩthaka kĩrĩa Jakubu aagũrĩte kuuma kũrĩ ariũ a Hamoru, ithe wa Shekemu. Rĩu nĩrĩo rĩatuĩkire igai rĩa njiaro cia Jusufu.

³³ Nake Eleazaru mũrũ wa Harũni agĩkua na agĩthikwo kũu Gibe, kũrĩa kwagaĩrwo mũriũ Finehasi, o kũu bũrũri ũrĩa ũrĩ irĩma wa Efraimu.

ATIIRĨRI BŪRŪRI

Andũ a Isiraeli Kũhũrana na Andũ a Kaanani arĩa Maatigaire

¹ Thuutha wa Joshua gũkua, andũ a Isiraeli makĩuria Jehova atĩrĩ, “Nĩ a mekwambata mathiĩ mbere magatũhũuranire kũrĩ andũ a Kaanani?”

² Nake Jehova agĩcookia atĩrĩ, “Andũ a Juda nĩo megũthĩ, tondũ nĩneanĩte bũrũri ũcio moko-inĩ mao.”

³ Hindĩ iyo andũ a Juda makĩra andũ a Simeoni, ariũ a ithe wao,* atĩrĩ, “Ūkai mwambatanie na ithuĩ tũtoonye bũrũri ũrĩa twagaiirwo, tũkahũurane na andũ a Kaanani, na ithuĩ nĩtũgaacooka tũthĩ na inyuĩ tũkahũuranire igai rĩanyu.” Nĩ ũndũ ũcio andũ a Simeoni magĩthĩ hamwe nao.

⁴ Rĩrĩa andũ a Juda maamatharĩkĩre-rĩ, Jehova akĩneana andũ a Kaanani na Aperizi moko-inĩ mao, nao andũ a Juda makĩuraga arũme 10,000 kũu Bezeki.

⁵ Kũu nĩkuo maakorire Adoni-Bezeki, makĩhũurana nake, magĩtooria andũ a Kaanani na Aperizi.

⁶ Adoni-Bezeki akĩura, no makĩmũteng’eria, makĩmũnyiita, makĩmũtinia ciara iria nene cia moko na iria nene cia magũrũ.†

⁷ Nake Adoni-Bezeki akiuga atĩrĩ, “Athamaki mĩrongo mũgwanja‡ matinĩtio ciara ciao iria nene cia moko na iria nene cia magũrũ, moonganagia rũitĩki rwa irio rungu rwa metha yakwa. Na rĩrĩ, Ngai nĩandihĩte nĩ ũndũ wa ũrĩa ndeekire.” Nao makĩmũtware Jerusalemu, na agĩkuĩra kuo.

⁸ Ningĩ andũ a Juda magĩtharĩkĩra itũura rĩa Jerusalemu, o narĩo makĩrĩtunyana, makĩuraga andũ a itũura riu na hiũ cia njora, magĩcoka makĩrĩcina na mwaki.

⁹ Thuutha wa ũguo, andũ a Juda magĩkũrũka makahũurane na andũ a Kaanani arĩa maatũuraga bũrũri ũrĩa ũrĩ irĩma wa Negevu na magũrũ-inĩ ma irĩma cia mwena wa itũũro.

¹⁰ Ningĩ magĩthĩ kũhũrana na andũ a Kaanani arĩa maatũuraga kũu Hebironi (kũrĩa tene gwetagwo Kiriathu-Ariba) maathĩ makĩhootha Sheshai, na Ahimani, na Talimai.

¹¹ Kuuma kũu magĩthĩ kũrũa na andũ arĩa maatũuraga Debiri (kũrĩa tene gwetagwo Kiriathu-Sefari.)

¹² Nake Kalebu akiuga atĩrĩ, “Mũndũ ũrĩa ũgũtharĩkĩra na atunyane Kiriathu-Sefari-rĩ, ũcio nĩwe ngũhe mwarĩ wakwa Akisa, amũhikie.”

¹³ Nake Othinieli, mũrũ wa Kenazu, mũrũ wa ithe na Kalebu ũrĩa mũnini, nĩwe watunyanire itũura riu. Nĩ ũndũ ũcio Kalebu akĩmũhe mwarĩ Akisa atuũke mũtumia wake.

¹⁴ Mũthenya ũmwe Akisa nĩathiire kũrĩ Othinieli, nake akĩringĩrĩa Akisa ahoee mũgũnda kũrĩ ithe Kalebu. Aarĩkia kuuma igũrũ rĩa ndigiri yake, Kalebu akĩuria mwarĩ atĩrĩ, “Ūkwenda ngwĩkĩre atĩa?”

¹⁵ Nake akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ndagũthaita ũndathime. Tondũ nĩũuheete bũrũri wa Negevu, he ithima cia maai o nacio.” Nĩ ũndũ ũcio Kalebu akĩmũhe ithima cia mwena wa rũgongo na cia mwena wa kĩanda.

¹⁶ Nacio njaro cia mũthoni-we wa Musa, ũrĩa Mũkeni, ikĩambata ikiuma Itũura Inene rĩa Mĩkĩndũ irĩ hamwe na andũ a Juda, igĩthĩ gũtũurania na andũ a werũ wa Juda ũrĩa ũrĩ Negevu gũkuhĩ na Aradi.

¹⁷ Nao andũ a Juda magĩthĩ hamwe na andũ a Simeoni ariũ a ithe wao, na magĩtharĩkĩra andũ a Kaanani arĩa maatũuraga Zefathu, nao makĩananga itũura riu inene biũ. Nĩ ũndũ ũcio rigĩtwo Horoma.

¹⁸ O na ningĩ andũ a Juda magĩtunyana matũura manene ma Gaza, na Ashikeloni, na Ekironi, o itũura inene na bũrũri warĩo.

¹⁹ Jehova aarĩ hamwe na andũ a Juda. Magĩkĩnyitĩra bũrũri ũrĩa ũrĩ irĩma, no matiahotire kũngata andũ arĩa maatũuraga kũrĩa kwaraganu, nĩgũkorwo maarĩ na ngaari cia ita cia igera.

²⁰ Na o ta ũrĩa Musa eeraniire, Hebironi kwaheirwo Kalebu, nake akĩngata ariũ atatu a Anaki kuuma kuo.

* 1:3 Andũ a Simeoni na a Juda maarĩ a rũciaro rwa Lea. † 1:6 Mũtugo wa gũtinia ciara iria nene cia moko na iria nene cia magũrũ ma mĩgwate ya mbaara warĩ wa kũmagiria gũthĩ mbaara. ‡ 1:7 Bũrũri wa Kaanani wagayanĩtio tũtũura tũngĩ tũnini tũria twathiũrũkũirie itũura inene; o gatũura kaarĩ na mũthamaki wako.

²¹ No rĩrĩ, andũ a Benjamini nĩmaremirwo nĩ kũingata andũ a Jebusi arĩa maatũũraga Jerusalemu. Andũ a Jebusi matũũranagia na andũ a Benjamini kũu Jerusalemu nginya ũmũthĩ.

²² Na rĩrĩ, andũ a nyũmba ya Jusufu magĩtharĩkĩra Betheli, nake Jehova aarĩ hamwe nao.

²³ Rĩrĩa maatũũmire andũ magathigaane Betheli (kũrĩa mbere iyo gwetagwo Luzu),

²⁴ athigaani acio makĩona mũndũ akiuma kũu itũũra-inĩ rĩu inene, makĩmwĩra atĩrĩ, “Tuonie rĩa tũngĩtoonya itũũra rĩrĩ inene, na nĩtũgaagwĩka maũndũ mega.”

²⁵ Nĩ ũndũ ũcio akĩmoonia, nao makĩũraga andũ a itũũra rĩu inene na rũhiũ rwa njora, no makĩhonokia mũndũ ũcio na nyũmba yake yothe.

²⁶ Mũndũ ũcio agĩcooka agĩthĩ bũrũri wa Ahitĩ, kũrĩa aakire itũũra inene, na akĩrĩta Luzu, na nĩrĩo rĩtwa rĩarĩo o na ũmũthĩ.

²⁷ No andũ a Manase matiaingaire andũ a Bethi-Shani, kana andũ a Taanaka, kana andũ a Dori kana andũ a Ibleamu, kana andũ a Megido na matũũra marĩa maamarigĩciĩrie, tondũ andũ a Kaanani nĩmatuĩte itua rĩa gũtũũra bũrũri ũcio.

²⁸ Na rĩrĩ, rĩrĩa andũ a Isiraeli maagĩre na hinya, makĩrutithia andũ a Kaanani wĩra wa hinya, no matiigana kũmaingata biũ.

²⁹ O nao andũ a Efraimu matiigana kũingata andũ a Kaanani arĩa maatũũraga kũu Gezeri, no andũ acio a Kaanani maathiire o na mbere gũtũũrania hamwe nao.

³⁰ O nao andũ a Zebuluni matiigana kũingata andũ a Kaanani arĩa maatũũraga kũu Kitironi kana Nahaloli, arĩa matiaigaire gatagatĩ kao; no nĩmamarutithirie wĩra na hinya.

³¹ O na andũ a Asheri matiigana kũingata andũ othe arĩa maatũũraga Ako, kana arĩa maatũũraga Sidoni, kana arĩa maatũũraga Ahalabu, kana arĩa maatũũraga Akizibu, kana arĩa maatũũraga Heliba, kana arĩa maatũũraga Afeku, kana arĩa maatũũraga Rehobu,

³² na tondũ wa ũguo andũ a Asheri magĩtũũrania na andũ a Kaanani arĩa maatũũraga bũrũri ũcio.

³³ O nao andũ a Nafitali matiigana kũingata andũ arĩa maatũũraga kũu Bethi-Shemeshu, o na kana arĩa maatũũraga Bethi-Anathu; no andũ a Nafitali o nao maatũũranirie na andũ a Kaanani arĩa maatũũraga bũrũri ũcio, nao andũ arĩa maatũũraga Bethi-Shemeshu na Bethi-Anathu magĩtuĩka andũ ao a kũrutithagio wĩra wa hinya.

³⁴ Andũ a Aamori makĩhingĩrĩria andũ a Dani kũu bũrũri ũrĩa ũrĩ irĩma, makĩmagĩrĩrĩria gũikũrũka kũrĩa kwaraganu.

³⁵ Ningĩ Aamori nĩmatuĩte itua rĩa gũtũũra Kĩrĩma-inĩ kĩa Herezu, na kĩa Aijaloni, na kĩa Shaalubimu, no rĩrĩa andũ a nyũmba ya Jusufu maagĩre na hinya, o nao Aamori magĩtuĩka a kũrutithio wĩra wa hinya.

³⁶ Mũhaka wa Aamori woimĩte Ituĩkanĩrio rĩa Akirabimu, ũgakinya Sela na ũkahĩtũka.

2

Mũraika wa Jehova kũu Bokimu

¹ Na rĩrĩ, mũraika wa Jehova nĩambatire agĩkinya Bokimu oimĩte Giligali, akiuga atĩrĩ, “Nĩ nĩ nĩ ndaamwambatirie ngĩmũruta bũrũri wa Misiri na ngĩmũtongoria nginya bũrũri-inĩ ũrĩa ndeerĩre maithe manyu na mwĩhĩtwa atĩ nĩngamahe. Ngiuga atĩrĩ, ‘Nĩ ndĩrĩ hĩndĩ ngaathũkia kĩrĩkanĩro giitũ na inyuĩ,

² na inyuĩ mũtikanagĩe na kĩrĩkanĩro na andũ a bũrũri ũyũ, no nĩmũkoinanga igongona ciao.’ No inyuĩ mũtiinjathĩkĩire. Mwikĩte ũguo nĩkĩ?”

³ Nĩ ũndũ ũcio, ndamwĩra atĩrĩ, ndikũmaingata mamweherere; no megũtuĩka ta mĩguua ĩmũtheecage mĩena, nacio ngai ciao ituĩke mũtego harĩ inyuĩ.”

⁴ Rĩrĩa mũraika wa Jehova aarĩkirie kwarĩria andũ a Isiraeli maũndũ macio mothe, andũ makĩrĩra manĩrĩre,

⁵ nao magĩta handũ hau Bokimu. Nao makĩrutĩra Jehova magongona hau.

Kwaga Gwathĩka na Kũhootwo

⁶ Thuutha wa Joshua kũrekereria andũ a Isiraeli-rĩ, andũ acio magĩthĩ kwĩgwatĩra bũrũri, o mũndũ igai rĩake.

⁷ Nao andũ acio magĩtungatĩra Jehova matukũ-inĩ mothe ma Joshua na ma athuuri arĩa maatigirwo marĩ muoyo Joshua akua, arĩa meyoneire maũndũ mothe manene marĩa Jehova eekĩre Isiraeli.

⁸ Nake Joshua mũrũ wa Nuni, ndungata ya Jehova, aakuire arĩ na ũkũrũ wa mĩaka igana na ikũmi.

⁹ Nao makĩmũthika kũu gĩthaka-inĩ gĩake o kũu Timinathu-Heresi bũrũri ũrĩa ũrĩ irĩma wa Efiraimu, mwena wa gathigathini wa Kĩrĩma kĩa Gaashu.

¹⁰ Thuutha wa rũciaro rũu ruothe gũkua, gũkĩgĩa na rũciaro rũngĩ rũtooi Jehova kana rũkamenya maũndũ marĩa eekĩre Isiraeli.

¹¹ Ningĩ andũ a Isiraeli magĩka maũndũ mooru maitho-inĩ ma Jehova na magĩtungatĩra ngai cia Baali.

¹² Nao magĩtirika Jehova, Ngai wa maithe mao ũrĩa wamarutite bũrũri wa Misiri. Nao makĩrũmĩrĩra na makĩhooya ngai cia mĩthemba mĩngĩ cia andũ arĩa maamarigũcĩrie, magĩtũma Jehova arakare

¹³ tondũ nĩmatirikite Jehova, magatungatagĩra Baali na Maashithorothu.

¹⁴ Nake Jehova akĩrakarĩra andũ a Isiraeli, akĩmaneana kũrĩ atharĩkanĩri arĩa maatahire indo ciao. Akĩmarekereria thũ ciao iria ciamathĩũrũrũkĩrie, na matia-cookire gũcĩiriia.

¹⁵ Rĩrĩa rĩothe andũ a Isiraeli maathiiaga kũrũa, guoko kwa Jehova kwamookagĩrĩa magatoorio, o ta ũrĩa eehĩtite na mwĩhĩtwa kũrĩ o. Nao makĩnyamarĩka mũno.

¹⁶ Ningĩ Jehova akĩmaarahũrĩra atiirĩri bũrũri arĩa maamahonokirie moko-inĩ ma andũ acio maamatharĩkagĩra.

¹⁷ No rĩrĩ, o na kũrĩ ũguo, matiigana kũigua atiirĩri bũrũri acio ao, no nĩmahũũrire ũmaraya na ũndũ wa kũhooya ngai ingĩ. Matiigana gwĩka ta maithe mao, no nĩmagarũrũkire narua, magĩtiga gũthĩi na mĩthĩre irĩa maithe mao maathiiaga nayo, nĩyo mĩthĩre ya gwithĩkĩra maathani ma Jehova.

¹⁸ Rĩrĩa rĩothe Jehova aamaarahũragĩra mũtiirĩri bũrũri-rĩ, Jehova aakoragwo hamwe na mũtiirĩri bũrũri ũcio, akamahonokagio moko-inĩ ma thũ ciao hĩndĩ irĩa yothe mũtiirĩri bũrũri ũcio aarĩ muoyo; nĩgũkorwo Jehova nĩamaiguagĩra tha nĩ ũndũ wa ũrĩa macaayaga nĩ kũhinyĩrĩrio nĩ arĩa mamanyariiraga.

¹⁹ No mũtiirĩri bũrũri akua, andũ magacookerera maũndũ mooru makĩria kũrĩ marĩa ma maithe mao, makarũmagĩrĩa ngai ingĩ, magacihooyaga na magacitungatĩra. Makĩrega gũtiga mũtugo iyo yao mũru na mĩthĩre yao ya ũremi.

²⁰ Tondũ ũcio, Jehova agikĩrakario mũno nĩ andũ a Isiraeli, akiuga atĩrĩ, “Tondũ rũrĩrĩ rũrũ nĩrũthũkĩtie kĩrĩkanĩro kĩrĩa ndaarĩkanĩire na maithe mao ma tene, na nĩ rwagĩte kũnjĩgua-rĩ,

²¹ ndigũcooka kũrutũrũra rũrĩrĩ o na rũmwe rwa iria Joshua aatigire kuo agĩkua.

²² Nĩcio ngũhũthĩra kũgeria andũ a Isiraeli, nĩguo menye kana nĩmekũrũmia mĩthĩre ya Jehova, na mathiiage nayo o ta ũrĩa maithe mao meekaga.”

²³ Jehova nĩetĩkĩrie ndũrĩri icio itigare kuo, na ndaigana gũcirutũrũra o rĩmwe na ũndũ wa gũcineana moko-inĩ ma Joshua.

3

¹ Ici nĩcio ndũrĩrĩ iria Jehova aatigirie kuo nĩguo ageragie andũ a Isiraeli arĩa mataamenyerete ũhoru wa mbaara cia kũu Kaanani.

² (Eekire ũguo nĩgeetha arute njiaro cia andũ a Isiraeli ũhoru wa mbaara tondũ njiaro icio itiamenyete ũhoru wa kũrũa mbaara).

³ Ndũrĩrĩ icio nĩcio ici: aathani arĩa atano a Afilisti, na Akaanani othe, na Asidoni, na Ahivi arĩa maatũũraga irĩma-inĩ cia Lebanoni kuuma Kĩrĩma kĩa Baali-Herimoni o nginya Lebo-Hamathu.

⁴ Ciatigirio nĩgeetha igerie andũ a Isiraeli, nĩguo monwo kana nĩmarĩathĩkagĩra maathani ma Jehova marĩa aaheete maithe mao ma tene na guoko kwa Musa.

⁵ Andũ a Isiraeli magĩtũũrania na Akaanani, na Ahiti, na Aamori, na Aperizi, na Ahivi, na Ajebusi.

⁶ Nao makĩhikia airĩtu ao, na makĩheana airĩtu ao mahikio nĩ aanake a andũ acio, na magĩtungatĩra ngai ciao.

Othinieli

⁷ Andũ a Isiraeli nĩmekire ũuru maitho-inĩ ma Jehova; makĩriganĩrwo nĩ Jehova Ngai wao, na magĩtungatĩra ngai cia Baali na cia Ashera.

⁸ Namu marakara ma Jehova magĩakanĩra andũ a Isiraeli o nginya akĩmarekereria moko-inĩ ma Kushani-Rishathaimu mũthamaki wa Aramu-Naharaimu, ũrĩa andũ a Isiraeli maatungatĩre miaka inana.

⁹ No rĩrĩa maarĩĩre Jehova, akĩmaarahũrĩra mũndũ wa kũmahonokia wetagwo Othinieli mũrũ wa Kenazu, mũrũ wa ithe na Kalebu ũrĩa mũnini, nake akĩmahonokia.

¹⁰ Roho wa Jehova agũka igũrũ rĩake, agĩtuĩka mũtiirĩri bũrũri wa Isiraeli na agĩthĩ ita-inĩ. Nake Jehova akĩneana Kushani-Rishathaimu mũthamaki wa Aramu moko-inĩ ma Othinieli, nake akĩmũtooria.

¹¹ Nĩ ùndũ ùcio bũrũri ùgĩkorwo na thayũ mũaka mũrongo ìna, nginya rĩrĩa Othinieli mũrũ wa Kenazu aakuire.

Ehudu

¹² O rĩngĩ andũ a Isiraeli magĩka ùuru maitho-inĩ ma Jehova, na tondũ wa gwĩka ùuru ùcio Jehova akĩhe Egiloni mũthamaki wa Moabi hinya wa gũtooria Isiraeli.

¹³ Egiloni akĩgĩra andũ a Amoni na Amaleki,* makĩngana hamwe nake magĩtharĩkĩra andũ a Isiraeli, na makĩmatunya Itũura rĩrĩa Inene rĩa Mĩkindũ.

¹⁴ Andũ a Isiraeli magĩtuĩka ndungata cia Egiloni mũthamaki wa Moabi mũaka ikũmi na ìnana.

¹⁵ O rĩngĩ andũ a Isiraeli makĩrĩra Jehova, nake akĩmahe mũndũ wa kũmahonokia wetagwo Ehudu, warĩ wa kĩmotho; mũrũ wa Gera ùrĩa Mũbenjamini. Nao andũ a Isiraeli makĩmũtũma na irĩhi rĩa igooti kũrĩ Egiloni mũthamaki wa Moabi.

¹⁶ Na rĩrĩ, Ehudu nĩathondekete rũhiũ rwa njora rũgĩ mũena yeerĩ, ta rwa buti ìmwe na nuthu† kũraiha rũrĩa oohereire njohero-inĩ yake mwena wa ùrĩo nguo-inĩ thĩinĩ.

¹⁷ Nake agĩtwarĩra Egiloni mũthamaki wa Moabi igooti, na rĩrĩ, Egiloni aarĩ mũndũ mũnoru mũno.

¹⁸ Thuutha wa Ehudu kũmũnengera igooti, akiumagaria andũ arĩa maarĩkuuĩte, magĩthĩ.

¹⁹ Nowe mwene aakinya mũhianano-inĩ ìrĩa yarĩ hakuhi na Giligali, akĩhũndũka, agĩthĩ akĩra mũthamaki ùcio atĩrĩ, “Ndĩ na ndũmĩrĩri yaku ya hitho.”

Nake mũthamaki akiuga atĩrĩ, “Kĩrai!” Nao arĩa othe maamũtungatagĩra makĩehera harĩ we.

²⁰ Nake Ehudu akĩmũkuhĩrĩra rĩrĩa aikarĩte arĩ o wiki nyũmba-inĩ yake ya ùthamaki ya igũrũ, ìrĩa aikaraga hĩndĩ ya rĩa. Akĩmwĩra atĩrĩ, “Ndĩ na ndũmĩrĩri yaku kuuma kũrĩ Ngai.” Na rĩrĩa mũthamaki ookagĩra kuuma gĩtĩ-inĩ kĩrĩa aikarĩre,

²¹ Ehudu agĩtambũrũkia guoko gwake kwa ùmotho, akĩruta rũhiũ rwa njora kuuma njohero-inĩ yake mwena wa ùrĩo, agĩtheeca mũthamaki ùcio nda.

²² O na mũtĩ waruo ùgĩtoonya na rũhiũ rũkiumanĩra na thuutha. Ehudu ndaacomorire rũhiũ, namo maguta makĩrũhumbĩra.

²³ Ningĩ Ehudu agĩthĩ gĩthaku-inĩ, akĩhinga mũrango ya nyũmba ìyo ya igũrũ, akĩmũhingĩrĩra kuo.

²⁴ Ehudu aarĩkia gũthĩ, ndungata cia mũthamaki igĩka igĩkora mũrango ya nyũmba ya igũrũ ìrĩ mũhinge, ikiuga atĩrĩ, “No nginya akorwo nĩ gwĩteithia areteithia kanyũmba-inĩ ka na thĩinĩ.”

²⁵ Nacio igĩeterera o nginya igĩconoka, no rĩrĩa aagire kũhingũra mũrango ya nyũmba, ikĩoya hingũro ikĩhingũra mũrango. Na hau ikĩona mũnene wao agũite thĩ arĩ mũkuũ.

²⁶ Na rĩrĩ, hĩndĩ ìyo cietereire ihingũrĩrwo-rĩ, Ehudu akĩyũrĩra. Akĩhĩtũkĩra mũhianano-inĩ akũrĩra Seira.

²⁷ Aakinya kuo akĩhuha karumbeta kũ bũrũri ùrĩa ùrĩ irĩma wa Efraimu, nao andũ a Isiraeli magĩkũrũkania nake moimĩte irĩma-inĩ, amatongoretie.

²⁸ Akĩmaatha atĩrĩ, “Nũmĩrĩrai, nĩgũkorwo Jehova nĩaneanĩte Moabi thũ yanyu moko-inĩ manyu.” Nĩ ùndũ ùcio magĩkũrũka makĩmũrũmĩrĩra, makĩnyũta mariũko ma Rũũ rwa Jorodani marĩa maaringagĩrĩra bũrũri wa Moabi, na matiigana gwĩtĩkĩria mũndũ o na ùrĩkũ aringe rũũ rũu.

²⁹ Na hĩndĩ ìyo makĩũraga andũ ta 10,000 a Moabi, na othe maarĩ andũ njamba na maarĩ na hinya; na gũtĩrĩ mũndũ o na ùmwe wahonokire.

³⁰ Mũthenya ùcio andũ a Moabi magĩtuĩka ndungata cia andũ a Isiraeli, naguo bũrũri ùgĩkorwo na thayũ mũaka mũrongo ìnana.

Shamigari

³¹ Thuutha wa Ehudu hagĩka mũndũ wetagwo Shamigari mũrũ wa Anathu, ùrĩa woragire Aflisti magana matandatũ na mũcengi ùrĩa ùtĩndĩkaga ndegwa. O nake akĩhonokia andũ a Isiraeli.

* **3:13** Andũ a Amoni na a Moabi maarĩ njaro cia Loti (Kĩam 19:38), nao Amaleki maarĩ njaro cia Esaũ (Kĩam 36:12, 16). Andũ aya nĩ maahanĩte na andũ a Isiraeli, na nĩ maarĩ thũ ciao irĩa njũru. † **3:16** nĩ ta nuthu mita

4

Debora

¹ Thuutha wa Ehudu gũkua-rĩ, andũ a Isiraeli o rĩngĩ magĩka maũndũ mooru maittho-inĩ ma Jehova.

² Nĩ ùndũ ũcio Jehova akĩmarekereria moko-inĩ ma Jabini, mũthamaki wa bũrũri wa Kaanani ũrĩa waathanaga kũu Hazoru. Nake mũnene wa mbũtũ ciake cia mbaara eetagwo Sisera, ũrĩa watũũraga kũu Haroshethu-Hagoyimu.

³ Jabini aarĩ na ngaari cia ita cia igera magana kenda, na nĩahinyĩrĩrie andũ a Isiraeli atarĩ na tha ihinda rĩa mĩaka mĩrongo ĩrĩ, nao andũ a Isiraeli magĩkaĩra Jehova amateithie.

⁴ Na rĩrĩ, Debora, mũnabii mũndũ-wa-nja, mũtumia wa Lapidothu, nĩwe watongoragĩa Isiraeli hĩndĩ ĩyo.

⁵ Nake aarĩ na handũ ha gũciirĩra rungu rwa Mũkĩndũ wa Debora, gatagatĩ ka Rama na Betheli kũu bũrũri ũrĩa ũrĩ irĩma wa Efiraimu, nao andũ a Isiraeli maathĩiaga harĩ we nĩgeetha amatuithanie macĩira.

⁶ Debora agĩtũmanĩra Baraka mũrũ wa Abinoamu kuuma Kedeshi ya Nafitali, akĩmwĩra atĩrĩ, “Jehova Ngai wa Isiraeli nĩaragwatha agakwĩra atĩrĩ, ‘Thĩĩ, woe andũ 10,000 a kuuma Nafitali na Zebuluni, na ũmatongorie nginya Kĩrĩma-inĩ kĩa Taboru.

⁷ Nĩ nĩngũguucĩrĩria Sisera, mũnene wa mbũtũ cia ita cia Jabini, hamwe na ngaari ciake cia ita na thigari ciake nginya rũũ-inĩ rwa Kishoni, ndĩmũneane moko-inĩ maku.’”

⁸ Nake Baraka akĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩngũthĩĩ aakorwo nĩũgũtwarana hamwe na nĩ; no aakorwo ndũgũtwarana hamwe na nĩ-rĩ, o na nĩ ndĩgũthĩĩ.”

⁹ Nake Debora akĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩ wega, nĩngũtwarana nawe. No rĩrĩ, nĩ ùndũ wa ũrĩa ũroya ũhoro ũyũ-rĩ, gĩtũo gĩtigatũka gĩaku, nĩgũkorwo Jehova nĩekũneana Sisera moko-inĩ ma mũndũ-wa-nja.” Nĩ ùndũ ũcio Debora agĩtwarana na Baraka nginya Kadeshi,

¹⁰ na kũu Baraka agĩita andũ a Zebuluni na a Nafitali. Andũ 10,000 makĩmũrũmĩrĩra, o na Debora agĩthĩĩ hamwe nake.

¹¹ Na rĩrĩ, Heberi ũrĩa Mũkeni nĩeyamũrĩte agatigana na Akeni arĩa angĩ a rũciaro rwa Hobabu, mũthoni-we wa Musa,* na akaamba hema yake mũtĩ-inĩ ũrĩa mũnene kũu Zaananimu gũkuhĩ na Kadeshi.

¹² Nao andũ makĩhe Sisera ũhoro, atĩ Baraka mũrũ wa Abinoamu nĩambatĩte agakinya Kĩrĩma gĩa Taboru.

¹³ Sisera agĩcookanĩrĩria ngaari ciake cia ita cia igera magana kenda, hamwe na andũ othe arĩa maarĩ hamwe nake, kuuma Haroshethu-Hagoyimu nginya Rũũ rwa Kishoni.

¹⁴ Nake Debora akĩra Baraka atĩrĩ, “Thĩĩ! ũyũ nĩguo mũthenya ũrĩa Jehova aneanĩte Sisera moko-inĩ maku. Githĩ Jehova tiwe ũthĩite arĩ mbere yaku?” Nĩ ùndũ ũcio Baraka agĩkũrũka oimĩte Kĩrĩma-inĩ gĩa Taboru, arũmĩrĩrwo nĩ andũ 10,000.

¹⁵ Rĩrĩa Baraka aamakuhĩrĩrie, Jehova akĩngatithia Sisera hamwe na ngaari ciake cia ita ciothe, na mbũtũ yake yothe, akĩmahũra na rũhiũ rwa njora, nake Sisera agĩtiganĩria ngaari yake ya ita, akĩũra na magũrũ.

¹⁶ No Baraka akĩngatithia ngaari icio cia ita o hamwe na mbũtũ cia ita nginya Haroshethu-Hagoyimu. Nacio thigari ciothe cia Sisera ikũũragwo na rũhiũ rwa njora; na gũtirĩ mũndũ o na ũmwe watigarire.

¹⁷ No rĩrĩ, Sisera agĩthara na magũrũ, akĩũrĩra hema-inĩ ya Jaeli, mũtumia wa Heberi ũrĩa Mũkeni, nĩ ùndũ kwarĩ na ũrata gatagatĩ-inĩ ka Jabini mũthamaki wa Hazoru na mbari ya Heberi ũcio Mũkeni.

¹⁸ Jaeli akiumagara agatũnge Sisera, akĩmwĩra atĩrĩ, “Ūka, mwathi wakwa, toonya thĩinĩ. Ndũgetigire.” Nĩ ùndũ ũcio agĩtoonya hema thĩinĩ nake Jaeli akĩmũhumbĩra.

¹⁹ Sisera akiuga atĩrĩ, “Ndĩ mũnyootu, ndagũthaitha he maaĩ nyue.” Jaeli agĩkunũra mbũthũ ya iria, akĩmũhe anyue, agĩcooka akĩmũhumbĩra.

²⁰ Sisera akĩmwĩra atĩrĩ, “Rũgama mũrango-inĩ wa hema, na hangũka mũndũ akũũrie atĩrĩ, ‘Kũrĩ mũndũ ũrĩ gũkũ?’ uuge atĩrĩ, ‘Aca.’”

²¹ Nĩ Jaeli ũcio mũtumia wa Heberi akĩoya hĩgĩ ya hema na nyondo, agĩthĩĩ acemete harĩa Sisera aakomete anogete mũno. Akĩhũrĩrĩra hĩgĩ ĩyo thĩkĩrĩrio-inĩ, ĩgĩtũrĩkania nginya ĩgĩtoonyerera thĩ, nake agĩkua.

* **4:11** Akeni maarĩ athiritũ ya andũ a Isiraeli kuuma hĩndĩ ya Musa (Thaam 3:1), no Heberi rĩu nĩatuĩkite mũthiritũ wa Jabini (4:17).

²² Baraka agĩũka aingatithĩtie Sisera, nake Jaeli agĩthĩ kũmũtũnga. Akĩmwĩra atĩrĩ, “ũka, nĩngũkuonia mũndũ ũrĩa ũracaria.” Nĩ ũndũ ũcio Baraka agĩtoonya hamwe na Jaeli, na agĩkora Sisera akomete thĩ arĩ mũkuũ nayo hĩgĩ imũtũrikanĩtie thĩkĩrĩrio.

²³ Mũthenya ũcio-rĩ, nĩguo Ngai aatooririe Jabini, mũthamaki wa andũ a Kaanani, mbere ya andũ a Isiraeli.

²⁴ Nakuo guoko kwa andũ a Isiraeli gũgĩkĩrĩria kũgĩa na hinya igũrũ rĩa Jabini, mũthamaki wa andũ a Kaanani, nginya makĩmũniina biũ.

5

Rwĩmbo rwa Debora

¹ Mũthenya ũcio Debora na Baraka mũrũ wa Abinoamu makĩina rwĩmbo rũrũ:

² “Rĩrĩa anene a Isiraeli maatongoria,
rĩrĩa andũ meheana meyendeire-rĩ,
gocai Jehova!

³ “Iguai ũhoru ũyũ, inyuĩ ahamaki! Thĩkĩrĩriai, inyuĩ aathani!
Nĩngũinĩra Jehova, nĩngũina;
nĩngũtungĩra Jehova rwĩmbo, o we Ngai wa Isiraeli.

⁴ “Rĩrĩa Wee Jehova woimire Seiru,
rĩrĩa woimire bũrũri wa Edomu,
thĩ nĩyainainire, igũrũ rĩkiura,
namo matu magĩita maaĩ.

⁵ Irĩma nĩciathingithire mbere ya Jehova, o we Ngai wa Sinai,
ikĩinaina mbere ya Jehova, Ngai wa Isiraeli.

⁶ “Matukũ-inĩ ma Shamigari mũrũ wa Anathu,
o na matukũ-inĩ ma Jaeli, njira nĩciagĩte andũ a kũgerera;
agendi maageraga tũcĩra twa mĩkĩra.

⁷ Tũtũra tũkĩaga andũ kũu Isiraeli,
tũkĩaga andũ, o nginya rĩrĩa niĩ, Debora, ndaarahũkire,
ngĩarahũka ngĩtuĩka ta nyina wa Isiraeli.

⁸ Hĩndĩ irĩa maathuurire ngai ng’eni,
mbaara nĩyokire o ihingo-inĩ cia itũũra inene,
na gũtionekire ngo kana itimũ
harĩ andũ 40,000 kũu Isiraeli.

⁹ Ngoro yakwa irĩ hamwe na anene a Isiraeli,
o hamwe na andũ arĩa merufĩre na kwĩyendera gatagatĩ-inĩ ka andũ.
Gocai Jehova.

¹⁰ “Inyuĩ mũhaicaga ndigiri njerũ,
mũikarĩre matandĩko manyu,
na inyuĩ mũthiiaga na njĩra,
cũraniai,

¹¹ kũrĩ na mĩgambo ya aini itahĩro-inĩ rĩa maaĩ.
Mainaga ciĩko cia ũthingu cia Jehova,
ciĩko cia ũthingu cia njamba ciake kũu Isiraeli.

“Nĩngĩ andũ a Jehova magĩkũrũka nginya ihingo-inĩ cia itũũra inene.

¹² ‘Wee Debora, ũkĩra! Ī ndũgũkĩre!
Ũkĩra, ũkĩra, ũkũye rwĩmbo!

Arahũka wee Baraka!
Wee mũrũ wa Abinoamu-rĩ, wĩnyitĩre mĩgwate yaku.’

¹³ “Nĩngĩ andũ arĩa maatigaire,
magĩkũrũka kũrĩ andũ arĩa maarĩ igweta;
andũ a Jehova magĩũka kũrĩ niĩ
hamwe na andũ arĩa maarĩ hinya.

¹⁴ Amwe mookire kuuma Efraimu, arĩa iruka ciao ciarĩ kũu Amaleki;
Benjamini aarĩ hamwe na andũ arĩa maakũrũmĩrĩre.
Anene a ita cia mbaara nĩmaikũrũkire kuuma Makiru,

- nakuo Zebuluni gũkiuma arĩa maanyiitaga rūthanju rwa mūnene wa mbūtũ cia ita.
- 15 Anene a Isakaru maarĩ hamwe na Debora;
 Ī-ni, Isakaru maarĩ na Baraka,
 mamumĩte thuutha na ihenya o nginya kĩanda-inĩ.
 Ng'ongo-inĩ cia Rubeni
 nĩ kwarĩ na ũhoru mūnene wa gwĩcookera.
- 16 Nĩ kũ gĩatũmire mũikare mĩaki-inĩ
 mũiguage mahiũ makĩhuhĩrwo mĩrũri?
 Ng'ongo-inĩ cia Rubeni
 nĩ kwarĩ ũhoru mūnene wa gwĩcookera.
- 17 Gileadi aikarire o kũu mũrĩmo wa Rũũ rwa Jorodani.
 Nake Dani-rĩ, nĩ kũ gĩagĩtũmire atiindage marikabu-inĩ?
 Asheri aikarire o kũu ndwere-inĩ cia iria,
 agũikara icukĩro-inĩ ciake cia marikabu.
- 18 Andũ a Zebuluni nĩmetwarĩrĩire ũgwati-inĩ wa gĩkuũ;
 o nake Nafitali agũika o ũguo kũu gũtũũgĩru werũ-inĩ.
- 19 "Athamaki magũka, makĩrũa;
 athamaki a Kaanani makĩrũira kũu Taanaka, gũkuhĩ na maaĩ ma Megido,
 no matiakuuire betha, o na kana ndaho.
- 20 Kũu igũrũ njata nĩciarũire,
 o kũu njĩra-inĩ ciacio ikĩrũa mbaara na Sisera.
- 21 Rũũ rwa Kishoni nĩ rwamathereririe,
 rũu rũũ rwa tene, Rũũ rwa Kishoni.
 Wee ngoro yakwa wĩtware, na ũgĩe na hinya!
- 22 Ningĩ mahũngũ ma mbarathi makĩrumia thĩ,
 iteng'erete, mbarathi ciake irĩ hinya igathĩ iteng'erete.
- 23 Nake mũraika wa Jehova akiuga atĩrĩ, 'Merozu ĩrogwatwo nĩ kĩrumi.*
 Arĩa matũũraga kuo marogwatwo nĩ kĩrumi kĩa kĩa kĩa,
 nĩ ũndũ matiokire gũteithia Jehova,
 gũteithia Jehova kũrũa na arĩa marĩ hinya.'
- 24 "Jaeli mũtumia wa Heberi ũrĩa Mũkeni,
 arorathimwo gũkĩra atumia arĩa angĩ,
 o we mũrathime mũno harĩ atumia arĩa matũũraga hema-inĩ.
- 25 Sisera aamũhoire maaĩ, nake akĩmũhe iria;
 akĩmũrehera iria imata na mbakũri ĩngĩnyũrwo nĩ andũ arĩa me igweta.
- 26 Aatambũrũkirie guoko gwake akĩoya hĩgĩ ya hema,
 akĩnyĩta nyondo ya bundi na guoko kwa ũrĩo.
 Akĩringa Sisera, akĩmũhehenja mũtwe,
 akĩmũtheeca na agĩthethera thikĩrĩrio yake.
- 27 Akĩinama magũrũ-inĩ make,
 akĩgũa; agĩkoma hau.
 Akĩinama magũrũ-inĩ make, akĩgũa;
 o hau ainamire, no ho aagũire arĩ mũkuũ.
- 28 "Nyina wa Sisera agĩcũthĩrĩria na ndirica;
 akĩanĩrĩra arĩ gatarica-inĩ kau, akiuga atĩrĩ,
 'Nĩ kũ gĩtũmĩte ngaari yake ya ita ĩikare ũguo ĩtookĩte?
 ĩnegene rĩa magũrũ ma ngaari cia ita-rĩ, rĩcereirwo kũ?'
- 29 Atumia ake arĩa oogĩ mũno makamũcookagĩria;
 o nake agecookagĩria na ngoro yake atĩrĩ,
- 30 'Githĩ ti gwetha mareetha na makagayana ĩndo cia ndaho:
 mũirĩtu ũmwe kana eerĩ harĩ o mũndũ,
 na nguo cia marangĩ maingĩ itahĩrwo Sisera,
 nguo cia marangĩ maingĩ iria ng'emie,
 nguo iria ng'emie mũno cia ngingo yakwa,
 icio ciothe nĩ cia gũtahwo?'
- 31 "Nĩ ũndũ ũcio thũ ciaku iroothira, Wee Jehova!

* 5:23 Itũũra rĩa Merozu rĩarumirwo nĩ kwaga kũnyĩitanĩra na ita rĩa Jehova; itũũra rĩrĩ rĩarĩ rĩa Nafitali.

No arĩa makwendete-rĩ, marotuĩka ta riũa
rĩkĩratha rĩrĩ na hinya warĩo.”

Naguo bũrũri ũcio ũkĩgĩa na thayũ ihinda rĩa mĩaka mĩrongo ĩna.

6

Gideoni

¹ Andũ a Isiraeli o rĩngĩ nĩmekire maũndũ mooru maito-inĩ ma Jehova, na ihinda rĩa mĩaka mũgwanja Jehova akĩmaneana moko-inĩ ma Amidiani.*

² Na tondũ hinya wa andũ a Midiani nĩwamahatĩrĩrie mũno, andũ a Isiraeli nĩmethondekeire kũndũ gwa kwĩhitha mĩanya-inĩ ya irĩma, na ngurunga-inĩ, na cĩgĩtĩro-inĩ iria nũmu.

³ Rĩrĩa rĩothe andũ a Isiraeli maahaandaga irio-rĩ, Amidiani, na Aamaleki, na andũ angĩ a mwena wa irathĩro nĩmatharĩkagĩra bũrũri ũcio.

⁴ Nao nĩmambĩte hema ciao kũu bũrũri-inĩ, na magĩthũkia irio iria ciarĩ mĩgũnda kũndũ guothe o nginya Gaza, na matiigana gũtigĩria andũ a Isiraeli kĩndũ o na kĩmwe kĩrĩ muoyo, arĩ ng' Ondu kana ng'ombe, o na kana ndigiri.

⁵ Nĩgũkorwo maambataga kuo na mahiũ mao na hema ciao mahaana ta ngĩgĩ kũingĩha. Andũ na ngamĩra ciao matingĩatarĩkire; magĩtharĩkĩra bũrũri ũcio nĩgeetha mawanange biũ.

⁶ Amidiani makĩnyariira andũ a Isiraeli o nginya andũ a Isiraeli magĩkaĩra Jehova amateithie.

⁷ Na rĩrĩ, hĩndĩ ĩrĩa andũ a Isiraeli maarĩrĩre Jehova nĩ ũndũ wa Amidiani-rĩ, Jehova akĩmatũmĩra mũnabii, ũrĩa wameerire atĩrĩ, “Ũũ nĩguo Jehova, Ngai wa Isiraeli, ekuuga: Nĩ ndamũrutire bũrũri wa Misiri, ngĩmũruta bũrũri wa ũkombo.

⁹ Nĩ nĩ ndaamũtharire kuuma guoko-inĩ kwa andũ a Misiri, na kuuma guoko-inĩ kwa arĩa othe maamũhinyagĩrĩria. Ngĩmarutũrũra mbere yanyu na ngĩmũhe bũrũri wao.

¹⁰ Ngĩmwĩra atĩrĩ, ‘Nĩ nĩ nĩ Jehova Ngai wanyu; Mũtikanahoee ngai cia Aamori, arĩa ene bũrũri ũyũ mũtũire.’ No inyuĩ mũtiigana kũnjigua.”

¹¹ Nake mũraika wa Jehova agĩũka agĩkara thĩ gĩtina-inĩ kĩa mũgandi o kũu Ofira, mũgandi wa Joashu ũrĩa Mũabiezeri, harĩa mũriũ Gideoni aahũuragĩra ngano kĩhĩhĩro-inĩ kĩa ndibei nĩguo amĩhithie ndĩkonwo nĩ Amidiani.

¹² Nake mũraika ũcio wa Jehova akiumĩrĩra Gideoni, akĩmwĩra atĩrĩ, “Jehova arĩ hamwe nawe, njamba ĩno ĩrĩ hinya.”

¹³ Nake Gideoni akĩmũcookeria atĩrĩ, “No rĩrĩ, mwathi wakwa, angĩkorwo Jehova arĩ hamwe na ithuĩ-rĩ, nĩ kũ gĩtũmite maũndũ maya mothe matũkore? Makĩrĩ ha morirũ make mothe marĩa maithe maitũ maatwĩraga ũhoro wamo atĩrĩ, ‘Gĩthĩ ti Jehova watwambatarie agĩtũruta bũrũri wa Misiri?’ No rĩu-rĩ, Jehova nĩatũtiganĩrie agatũneana guoko-inĩ kwa Midiani.”

¹⁴ Nake Jehova akĩmũgarũrũkĩra, akĩmwĩra atĩrĩ, “Thĩ na hinya ũcio ũrĩ naguo ũkahonokie Isiraeli, ũmarute guoko-inĩ kwa Midiani. Gĩthĩ ti nĩ ndĩragũtũma?”

¹⁵ Gideoni akĩmũũria atĩrĩ, “No rĩrĩ, Mwathani, ingĩkĩhota atĩa kũhonokia Isiraeli? Mũhĩrĩga witũ nĩguo ũtarĩ hinya thĩnĩ wa Manase, na ningĩ nĩ nĩ mũnini mũno nyũmba-inĩ iitũ.”

¹⁶ Jehova akĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩ nĩngũkorwo ndĩ hamwe nawe, na nĩkũhũra Amidiani ũmaniine othe me hamwe.”

¹⁷ Nake Gideoni akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ingĩkorwo nĩnjĩtikĩrĩkĩte maito-inĩ maku-rĩ, kĩnyonie kĩmenyithia atĩ ti-itherũ nĩwe ũranjarĩria.

¹⁸ Ndagũthaita ndũkae kuuma haha nginya njooke na ndeehe iruta rĩakwa na ndrĩige mbere yaku.”

Nake Jehova akiuga atĩrĩ, “Nĩngweterera nginya ũcooke.”

¹⁹ Gideoni agĩtoonya nyũmba, agĩhĩnja koori, ningĩ agĩthondeka mĩgate ĩtarĩ na ndawa ya kũmbia kuuma eba ĩmwe† ya mũtu. Agĩkĩra nyama icio gĩkabũ-inĩ, naguo thathi wacio akĩwĩkĩra nyũngũ-inĩ, agĩtwarĩra mũraika na akĩmũigĩra hau gĩtina-inĩ kĩa mũgandi.

²⁰ Nake mũraika wa Ngai akĩmwĩra atĩrĩ, “Oya nyama na mĩgate ĩyo ĩtarĩ na ndawa ya kũmbia, ũciĩgĩrĩre ihiga-inĩ rĩrĩ, na ũciitĩrĩrie thathi ũcio.” Nake Gideoni agĩũka ũguo.

* 6:1 Amidiani maarĩ njaro cia Iburahĩmu iria aaciarire na Ketura (Kgam 25:2). † 6:19 nĩ ta kilo 22

²¹ Nake mūraika wa Jehova akihutia nyama na migate iyo itaari na ndawa ya kũmbia na mũthia wa rũthanju rwake. Mwaki ũgĩakana uumite ihiga-inĩ, ũgĩcina nyama icio o hamwe na migate iyo. Nake mūraika wa Jehova akĩbuĩria na ndaacookire kuonwo.

²² Rĩria Gideoni aamenyire aĩ oima mūraika wa Jehova-rĩ, akĩanĩrĩra, akiuga atĩrĩ, “Ĩya wakwa-! Mwathani Jehova! Nĩnyonete mūraika wa Jehova ũthiũ kwa ũthiũ!”

²³ Nowe Jehova akĩmwĩra atĩrĩ, “Gĩa na thayũ! Tiga gwĩtigĩra. Wee-rĩ, ndũgũkua.”

²⁴ Nĩ ũndũ ũcio Gideoni agĩakĩra Jehova kĩgongona hau, agĩgĩta Jehova nĩ Thayũ. Nakĩo gĩtũire kũ Ofira kwa Aabiezeri nginya ũmũthĩ.

²⁵ O ũtukũ ũcio Jehova akĩmwĩra atĩrĩ, “Oya ndegwa ya keerĩ kuuma rũũru-inĩ rwa thoguo ya mĩaka mũgwanja. Ūcooke ũgũthie kĩgongona gĩa thoguo kĩa Baali, na ũtemange gĩtuĩ kĩa Ashera kĩrĩa kĩrĩ mwena-inĩ wakĩo.

²⁶ Ūcooke wakire Jehova Ngai waku kĩgongona kĩria kĩagĩrĩre hau igũrũ rĩa harĩa hambatĩru. Hũthĩra ngũ cia gĩtuĩ kĩa Ashera kĩrĩa ũtemangire, ũndutĩre ndegwa iyo ya keerĩ itũke igongona rĩa njino.”

²⁷ Nĩ ũndũ ũcio Gideoni akĩoya ndungata ciake ikũmi, agĩka o ta ũrĩa Jehova aamwĩrĩte. No rĩrĩ, tondũ nĩetigagĩra andũ a nyũmba yao na andũ a itũũra rĩu-rĩ, eekire maũndũ macio ũtukũ handũ ha mũthenya.

²⁸ Rũciinĩ kwarooka gũkĩa rĩrĩa andũ a itũũra mookĩrĩre-rĩ, kĩgongona kĩa Baali kĩarĩ kĩmomore, hamwe na gĩtuĩ kĩa Ashera gĩtemangĩrwo hau mwena-inĩ wakĩo, nayo ndegwa iyo ya keerĩ irutĩrwo kĩgongona-inĩ kũ kĩerĩ giakĩtuo!

²⁹ Makĩũrania atĩrĩ, “Nũũ wĩkĩte ũũ?”

Rĩrĩa maatũrĩrie wega, makĩrwo atĩrĩ, “Nĩ Gideoni mũrũ wa Joashu wĩkĩte ũguo.”

³⁰ Andũ acio a itũũra makĩra Joashu atĩrĩ, “Umia mũrũguo na nja. No nginya akue, nĩ ũndũ nĩoinangĩte kĩgongona kĩa Baali na agatemenga gĩtuĩ kĩa Ashera kĩrĩa kĩrĩ mwena-inĩ wakĩo.”

³¹ Nowe Joashu agĩcookeria kĩrĩndĩ kũ kĩamũrigiicĩrĩe kĩ na ũũru atĩrĩ, “Anga nĩmũkwenda kũrũrĩra Baali? Mũrageria kũmũhonokia? Mũndũ ũrĩa ũkũmũrũrĩra, ũcio ekũragwo gũtanakĩa! Angĩkorwo Baali nĩ ngai-rĩ, no ahote kwĩrũrĩra rĩrĩa mũndũ angĩunanga kĩgongona gĩake.”

³² Nĩ ũndũ ũcio mũthenya ũcio magĩtua Gideoni “Jerubu-Baali,” makiuga atĩrĩ, “Baali nĩarekwo arũe nake we mwene,” nĩ ũndũ nĩoinangĩte kĩgongona kĩa Baali.

³³ Na rĩrĩ, Amidiani othe, na Amaleki, na andũ angĩ a mwena wa irathĩro magĩcookanĩrĩria mbũtũ ciao cia ita, makĩringa mũrĩmo wa Jorodani, na makĩamba hema ciao Kĩanda-inĩ kĩa Jezireeli.

³⁴ Hĩndĩ iyo Roho wa Jehova agũka igũrũ rĩa Gideoni, nake akĩhuha karumbeta, agĩta Aabiezeri mamũrũmĩrĩre.

³⁵ Agĩtũma andũ bũrũri wothe wa Manase, akĩmeera meehe indo cia mbaara, o na agĩtũmana mabũrũri ma Asheri, na Zebuluni, na Nafitali, o nao makĩambata makamatũnge.

³⁶ Nake Gideoni akĩra Ngai atĩrĩ, “Ūngĩkorwo nĩũkũhonokia Isiraeli na guoko gwakwa o ta ũrĩa weranĩire-rĩ,

³⁷ atĩrĩ, nĩngũiga rũũa rwa ng’ondũ kĩhuhĩro-inĩ kĩa ngano. Ime rĩngĩkorwo rũũa-inĩ rwiki na kũ kũngĩ thĩ gũkorwo kũrĩ kũmũ-rĩ, hĩndĩ iyo nĩngamenya aĩ nĩũkũhonokia Isiraeli na ũndũ wa guoko gwakwa, o ta ũrĩa ugũite.”

³⁸ Na ũguo noguo gwaũkĩre. Gideoni akĩroka gũũkĩra rũciinĩ tene mũthenya ũyũ ũngĩ; akĩhiha rũũa rũũa ime rũkiuma maaĩ mbakũri ĩmwe.

³⁹ Nĩngĩ Gideoni akĩra Ngai atĩrĩ, “Ndũkae kũrakario nĩ nĩ. Ngĩrĩrĩria ngũhooe ũndũ ũngĩ ũmwe. Njĩtikĩria o igeria rĩngĩ rĩmwe na rũũa rũrũ. Ihinda rĩrĩ reke rũũa rũrũ rũkorwo rũrĩ rũmũ, nakuo thĩ gũkorwo kũhumbĩrwo nĩ ime.”

⁴⁰ Ūtukũ ũcio Ngai agĩka o ro ũguo. No rũũa rwiki rwarĩ rũmũ; nakuo thĩ guothe kwarĩ kũhumbĩre nĩ ime.

7

Gideoni Gũtooria Andũ a Midiani

¹ Rũciinĩ tene, Jerubu-Baali (nĩwe Gideoni) na andũ ake othe nĩmambire hema gĩthima-inĩ kĩa Harodi. Kambĩ ya Amidiani yari mwena wao wa gathigathini kũu gĩtuamba-inĩ, hakuhi na karĩma ka More.

² Jehova akĩra Gideoni atĩrĩ, “Ūrĩ na andũ aingĩ mũno gũkĩra arĩa ngwenda nĩgeetha neane Amidiani moko-inĩ mao. Nĩgeetha Isiraeli matikanjĩtĩre aĩ nĩ hinya wao wamahonokia,

³ Na rĩrĩ, anĩrĩra kũrĩ andũ, ũmeere atĩrĩ, ‘Mũndũ o wotho ũrainaina nĩ guoya no ahũndũke, ehere Kĩrĩma-inĩ kĩa Gileadi.’ ” Nĩ ũndũ ũcio andũ 22,000 na igĩrĩ makĩehera, magĩtigara 10,000.

⁴ No Jehova akĩra Gideoni atĩrĩ, “O na rĩu andũ no aingĩ mũno. Maikũrũkie maaĩ-inĩ, na nĩngũgũthuurĩria andũ acio ho. Ingiuga atĩrĩ, ‘Ūyũ nĩegũthĩĩ hamwe nawe,’ ũcio nĩwe ũrĩthĩĩ nawe; no ingiuga atĩrĩ, ‘Ūyũ ndegũthĩĩ hamwe nawe,’ ũcio ndegũthĩĩ nawe.”

⁵ Nĩ ũndũ ũcio Gideoni agĩkũrũkia andũ acio maaĩ-inĩ. Marĩ hau Jehova akĩmwĩra atĩrĩ, “Amũrĩria arĩa mekũnyua maaĩ na rũrĩmĩ ta ũrĩa ngui ĩnyuuaga na arĩa mekũnyua maaĩ na hĩ ciao maturĩtie ndu.”

⁶ Andũ magana matatũ makĩnyua maaĩ na hĩ ciao. Acio angĩ othe magĩturĩa ndu makĩnyua maaĩ.

⁷ Jehova akĩra Gideoni atĩrĩ, “Nĩngũmũhonokia na ũndũ wa andũ magana matatũ arĩa manyũire maaĩ na hĩ, neane Amidiani moko-inĩ manyu. Reke andũ acio angĩ othe mathĩ, o mũndũ ainũke gwake.”

⁸ Nĩ ũndũ ũcio Gideoni akĩra andũ acio angĩ a Isiraeli macooke hema-inĩ ciao, no agĩtigwo na andũ magana matatũ, arĩa mooire rĩngu na tũrumbeta twa acio mainũkire.

Na rĩrĩ, kambĩ ya Amidiani yarĩ mũhuro wake o kũu kĩaanda-inĩ.

⁹ Ūtukũ ũcio Jehova akĩra Gideoni atĩrĩ, “Ūkĩra, ũikũrũke ũtharĩkĩre kambĩ ĩyo ya Amidiani, tondũ nĩndĩmĩneanĩte moko-inĩ maku.

¹⁰ No angĩkorwo nĩngũwĩtigĩra gũtharĩkĩra-rĩ, gĩkũrũke kambĩ-inĩ mũrĩ na Pura ndungata yaku,

¹¹ na ũthĩkĩrĩrie ũrĩa maroiga. Thuutha ũcio nĩũkũgĩa na hinya wa gũtharĩkĩra kambĩ ĩyo.” Nĩ ũndũ ũcio Gideoni na Pura ndungata yake magĩkũrũka nginya tũnyũmba-inĩ twa arangĩri a kambĩ ĩyo.

¹² Nao Amidiani, na Aamaleki na andũ othe a mwena wa irathĩro maikarĩte kĩaanda kũu maingĩhite ta ngigĩ. Ngamũra ciao itingĩatarĩkire nĩ ũndũ ciarĩ nyingĩ ta mũthanga wa hũgũrũrũ-inĩ cia irĩa ũrĩa ũtangĩtarĩka.

¹³ Gideoni aakinyire ho o hĩndĩ irĩa mũndũ ũmwe eeraga mũratawe ũhoru wa kiroto gĩake. Nake oigaga atĩrĩ, “Ndootete kiroto ngoona mũgate wa cairi wa gĩthiũrũrĩ ũũkĩte ũkagwĩra kambĩ ya Amidiani. Ūragũthire hema na hinya mũnene mũno, nginya hema ĩrang’auka, ĩragũa.”

¹⁴ Mũrata wake akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ūyũ ti ũndũ ũngĩ tiga rũhiũ rwa Gideoni mũrũ wa Joashu, ũrĩa Mũisiraeli. Ngai nĩaneanĩte Amidiani na kambĩ yao yotho moko-inĩ make.”

¹⁵ Rĩrĩa Gideoni aigũire ũhoru wa kiroto kũu na ũtaũri wakĩo, akĩhooya Ngai. Agĩcooka nginya kambĩ-inĩ ya Isiraeli akĩmeeta akĩmeera atĩrĩ, “Ūkĩrai! Jehova nĩaneanĩte kambĩ ya Amidiani moko-inĩ manyu.”

¹⁶ Akĩgayania andũ acio magana matatũ ikundi ithatũ, akĩmanengera othe o mũndũ karumbeta na nyũngũ theri, ĩrĩ na kĩmũrĩ thĩnĩ.

¹⁷ Nake akĩmeera atĩrĩ, “Ndoraai. Mwĩke o ũrĩa ngwĩka. Hĩndĩ irĩa ndĩrĩkinya mũthia-inĩ wa kambĩ, mwĩke o ũrĩa ndĩrĩka.

¹⁸ Hĩndĩ irĩa niĩ na arĩa othe ndĩ nao tũrĩhuha tũrumbeta twitũ, hĩndĩ ĩyo ĩnyuothe mũthiũrũrũkĩrie kambĩ mũhuhe twanyu na mwanĩrĩre atĩrĩ, ‘Nĩ ũndũ wa Jehova o na wa Gideoni.’ ”

¹⁹ Gideoni na andũ acio igana rĩmwe arĩa maarĩ nake magĩkinya mũthia wa kambĩ o kĩaambĩrĩria-inĩ kĩa ũtukũ gatagatũ, thuutha hanini wa gũcjenjania arangĩri. Makĩhuha tũrumbeta twao na makĩũraga nyũngũ irĩa ciarĩ moko-inĩ mao.

²⁰ Ikundi icio ithatũ ikĩhuha tũrumbeta, na ikĩũraga nyũngũ. Maanyĩĩte imũrĩ na moko mao ma ũmotho, na makanyĩita tũrumbeta twao twa kũhuha na moko mao ma ũrĩo, nao makĩanĩrĩra atĩrĩ, “Rũhiũ rwa njora rwa Jehova na rwa Gideoni!”

²¹ Na rĩrĩa o mũndũ aarũgamire handũ hake gũthiũrũrũkĩria kambĩ-rĩ, Amidiani othe magĩteng’era, magĩkayaga morĩte.

²² Hĩndĩ irĩa tũrumbeta tũu magana matatũ twahuhirwo, Jehova agĩtũma andũ arĩa maarĩ kambĩ-inĩ yotho mahũũrane na hiũ ciao cia njora mũndũ na mũndũ ũrĩa ũngĩ. Nayo mbũtũ ĩyo yotho ikĩũrĩra Bethi-Shita ĩrorete Zerera o nginya mũhaka-inĩ wa Abeli-Mehola gũkuhĩ na Tabathu.

²³ Andũ a Isiraeli kuuma Nafitali, na Asheri na Manase guothe nĩmetirwo nao magĩteng’eria Amidiani.

²⁴ Nake Gideoni agĩtũmana bũrũri wothe ũria wa irĩma wa Efraimu, akiuga atĩrĩ, “Ikũrũkai mũhũũrane na Amidiani na mwĩnyiitĩre maaĩ ma Jorodani mbere yao o nginya Bethi-Bara.”

Nĩ ũndũ ũcio andũ othe a Efraimu nĩmetirwo, na makĩnyiitĩra maaĩ ma Rũũ rwa Jorodani o nginya Bethi-Bara.

²⁵ O na ningĩ nĩmanyiitĩre atongoria eerĩ a Midiani, nĩo Orebu na Zeebu. Nao makĩũragĩra Orebu ihiga-inĩ rĩa Orebu, nake Zeebu makĩmũũragĩra kihihĩro-inĩ kĩa ndibei kĩa Zeebu. Nao magĩthingatana na Amidiani, na magĩtwara mĩtwe ya Orebu na Zeebu kũrĩ Gideoni, ũria warĩ mũrĩmo ũria ũngĩ wa Rũũ rwa Jorodani.

8

Zeba na Zalimuna

¹ Na rĩrĩ, andũ a Efraimu makĩũria Gideoni atĩrĩ, “Nĩ kĩ gĩtũmĩte ũtwĩke ũguo? Wagire gũtwĩta ũgĩthĩ kũhũũrana na Amidiani nĩkĩ?” Nao makĩmũteta mũno.

² Nowe akĩmacookeria atĩrĩ, “Niatĩa nĩ njĩkĩte ngerekaniĩo na inyuĩ? Githĩ kũhaara thabibũ cia Efraimu ti kwega gũkĩra magetha mothe ma thabibũ cia Abiezeri?”

³ Ngai nĩaneanire Orebu na Zeebu, atongoria a Amidiani moko-inĩ manyu. Niatĩa nĩ hotete gwĩka ngerekaniĩo na inyuĩ?” Maigua ũguo, marakara marĩa maamũrakarĩre namo magĩthira.

⁴ Gideoni na andũ ake magana matatũ, o na marĩ anogu, magĩteng’eria thũ ciao magĩkinya Jorodani na makĩringa rũũ rũu.

⁵ Nake akĩra andũ a Sukothu atĩrĩ, “Hee ita rĩakwa kĩndũ gĩa kũria; nĩ ũndũ nĩ anogu biũ, na no ndeng’eretie Zeba na Zalimuna, athamaki a Midiani.”

⁶ No anene a Sukothu makĩmũũria atĩrĩ, “Rĩu-rĩ, ũkĩrĩ ũranyiita Zeba na Zalimuna magakorwo marĩ moko-inĩ maku? Tũkũhe thigari ciaku irio nĩkĩ?”

⁷ Nake Gideoni akĩmacookeria atĩrĩ, “Nĩ ũndũ wa ũguo mwoiga, rĩria Jehova arĩneana Zeba na Zalimuna moko-inĩ makwa, ndĩtembũranga mũrĩ yanyu na mũigua ya werũ-inĩ na mahiũ ma nyeki-inĩ.”

⁸ Oima kũu akĩambata nginya Penieli,* akĩmooria o ta ũguo oorĩtie andũ a Sukothu, nao magĩcookia o ta ũria andũ a Sukothu maamũcookeirie.

⁹ Nĩ ũndũ ũcio akĩra andũ a Penieli atĩrĩ, “Hĩndĩ irĩa ngaahũndũka hootanĩte-rĩ, nĩ ningamomora mũthiringo ũyũ mũrũhu na igũrũ.”

¹⁰ Nao Zeba na Zalimuna maarĩ kũu Karikori marĩ na ita rĩa andũ ta 15,000, acio oiki no-o maatigaire kuuma kũrĩ mbũtũ ya andũ a irathĩro; andũ 100,000 rĩa mũrongo mũrĩ arĩa maarũaga na hiũ cia njora nĩ moragĩtwo.

¹¹ Gideoni akĩambata na njira ya andũ arĩa maikaraga hema-inĩ mwena wa irathĩro rĩa Noba na Jogibeha, akiumĩrĩra mbũtũ iyo hĩndĩ irĩa itegeragĩria kũrĩ na ũgwati.

¹² Zeba na Zalimuna, athamaki acio eerĩ a Midiani, makĩũra, nowe akĩmateng’eria, akĩmanyiita, na akĩhoota mbũtũ iyo yao yothe.

¹³ Gideoni mũrũ wa Joashu akĩhũndũka oimĩte mbaara-inĩ, agereire Ihĩtũkiro rĩa Heresi.

¹⁴ Nake akĩnyiita mwanake wa Sukothu, na akĩmũhooya ũhoru, nake mwanake ũcio akĩmwandĩkĩra marĩtwa ma anene mũrongo mũgwanja na mũgwanja a Sukothu, na nĩo athuuri a itũũra rĩu.

¹⁵ Hĩndĩ iyo Gideoni agĩũka, akĩra andũ a Sukothu atĩrĩ, “Aya nĩo Zeba na Zalimuna, arĩa mwanyũrũriire ũhoru wao, mũkiuga atĩrĩ, ‘Anga nĩũkĩnyiitĩte Zeba na Zalimuna magakorwo marĩ moko-inĩ maku? Tũkũhe andũ aya aku anogu irio nĩkĩ?’”

¹⁶ Agĩkĩnyiita athuuri acio a itũũra, nake akĩherithia andũ acio a Sukothu na mũigua ya werũ-inĩ, na mahiũ ma nyeki-inĩ.

¹⁷ Ningĩ akĩmomora mũthiringo ũcio mũrũhu na igũrũ wa Penieli, na akĩũraga andũ a itũũra rĩu.

¹⁸ Hĩndĩ iyo akĩũria Zeba na Zalimuna atĩrĩ, “Andũ arĩa mworagĩre kũu Tabori-rĩ, maahaanaga atĩa?”

Nao magĩcookia atĩrĩ, “Nĩ andũ tawe, o ũmwe wao aahaanaga ta mũrũ wa mũthamaki.”

¹⁹ Gideoni akĩmacookeria atĩrĩ, “Acio maarĩ arĩũ a baba, o na arĩũ a maitũ. O ta ũria Jehova atũũraga muoyo-rĩ, korwo nĩmwahonokirie mũoyo yao-rĩ, ndingĩamũũraga.”

²⁰ Akĩgarũkĩra Jetheri, mũriũ wake wa irigĩthathi, akĩmwĩra atĩrĩ, “Moorage!” Nowe Jetheri ndaigana gũcomora rũhiũ rwa njora, tondũ aarĩ o kamwana kanini, na nĩetigagĩra.

* 8:8 Penieli nĩho Jakubu aagianĩre na Ngai.

²¹ Zeba na Zalimuna makĩra Gideoni atĩrĩ, “Ūkĩra, ūtũurage arĩ we. Tondũ o ta ūrĩa mũndũ atarĩ nogu hinya wake ūigana.” Nĩ ūndũ ūcio Gideoni agĩkĩra, akĩmooraga, na akĩruta irengeeri iria ciagemetie ngingo cia ngamũra ciao, agĩthĩ nacio.

Ebodi ya Gideoni

²² Andũ a Isiraeli makĩra Gideoni atĩrĩ, “Tũthamakĩre, wee, na mũrũguo, na mũrũ wa mũrũguo o nake, nĩgũkorwo wee nĩtũhonoketie, ūgatũruta moko-inĩ ma Midiani.”

²³ Nowe Gideoni akĩmeera atĩrĩ, “Nĩ ndikũmũthamakĩra, o na kana mũrũ wakwa. Jehova nĩwe ūkũmũthamakĩra.”

²⁴ Ningĩ akĩmeera atĩrĩ, “Harĩ ūndũ ūngĩ ūmwe ngũmũhooya, naguo nĩ atĩ o ūmwe wanyu aahe gĩcũhĩ kĩmwe gĩa gũtũ kĩa iria aatahire.” (Ūcio warĩ mũtugo wa Aishumaeli, gwĩkĩra icũhĩ cia thahabu matũ.)

²⁵ Nao magĩcookia atĩrĩ, “Nĩtũgũciheana tũkenete.” Nĩ ūndũ ūcio makĩara nguo thĩ, na o mũndũ agĩkia gĩcũhĩ ho kuuma kũrĩ indo iria aatahĩte.

²⁶ Naguo ūritũ wa icũhĩ icio cia thahabu aahooete wakinyire cekerĩ 1,700,[†] mathaga marĩa mangĩ matatarĩtwo, na nĩmo mĩgathĩ, na nguo cia rangi wa ndathi iria ciehumbagwo nĩ athamakĩ a Amidiani, kana mĩnyororo irĩa yarĩ ngingo cia ngamũra ciao.

²⁷ Gideoni agĩthondeka thahabu ūyo igĩtuika ebodi, irĩa aigire kũ Ofira, itũura riake. Isiraeli othe makĩhũura ūmaraya na ūndũ wa kũmũhooya marĩ kũu, nayo igĩtuika mũtego harĩ Gideoni na nyũmba yake.

Gĩkuũ kĩa Gideoni

²⁸ Ūguo nĩguo andũ a Midiani maahootirwo nĩ andũ a Isiraeli, na matiacookire kwambararia mĩtwe rĩngĩ. Matukũ-inĩ marĩa Gideoni aatũurire muoyo, bũrũri ūcio ūkĩgia na thayũ mĩaka mĩrongo ina.

²⁹ Jerubu-Baali mũrũ wa Joashu nĩacookire gwake mũciĩ gũtũura kuo.

³⁰ Na aarĩ na arĩ mĩrongo mũgwanja ake mwene, nĩ ūndũ nĩ aarĩ na atumia aingĩ.

³¹ Nayo thuriya yake irĩa yaikaraga Shekemu, nĩyamũciarĩre mwana wa kahĩ, ūrĩa aatuire Abimeleku.

³² Gideoni mũrũ wa Joashu aakuire arĩ mũkũrũ mũno, na agĩthikwo mbĩrĩra-inĩ ya ithe Joashu kũu Ofira ya Aabiezeri.

³³ Gideoni akua-rĩ, andũ a Isiraeli o rĩngĩ nĩmahũurire ūmaraya na Mabaali. Makĩrũgamia Baali-Berithu[‡] itũike ngai yao,

³⁴ na matiacookire kũririkana Jehova Ngai wao, ūrĩa wamahonoketie akamaruta moko-inĩ ma thũ ciao ciothe iria ciarĩ mĩena-inĩ yao yothe.

³⁵ O na ningĩ nĩmagire gũcookia ngaatho kũrĩ nyũmba ya Jerubu-Baali (nĩwe Gideoni) nĩ ūndũ wa maũndũ marĩa mothe mega aamekĩire.

9

Abimeleku

¹ Abimeleku mũrũ wa Jerubu-Baali nĩathiire kũrĩ aa mamawe na andũ othe a mbarĩ ya kũrĩa nyina oimĩte kũu Shekemu, akĩmeera atĩrĩ,

² “Ūriai atũuri othe a Shekemu atĩrĩ, ‘Nĩ ūndũ ūrĩkũ mwega na inyuĩ. Nĩ mwathwo nĩ arĩ mĩrongo mũgwanja a Jerubu-Baali, kana mũthamakĩrwo nĩ mũndũ ūmwe?’ Ririkanai ndĩ wanyu, tuumĩte mũthiimo ūmwe.”

³ Rĩrĩa aa mamawe meerire atũuri a Shekemu ūhoru ūcio wothe, andũ a Shekemu makĩenda kũrũmĩrĩra Abimeleku nĩ ūndũ nĩmoigire atĩrĩ, “Ūcio nĩ mũrũ wa ithe witũ.”

⁴ Nao makĩmũhe cekerĩ mĩrongo mũgwanja cia betha^{*} irutĩtwo hekarũ-inĩ ya Baali-Berithu, nake Abimeleku agĩcihũthĩra kwandika andũ matarĩ kiene na a mbũkĩrĩa, arĩa maatuĩkire arũmĩrĩri ake.

⁵ Agĩthũ gwa ithe mũciĩ o kũu Ofira na akĩuragithĩria arĩ a ithe mĩrongo mũgwanja ihiga-inĩ rĩmwe, nĩo arĩ a Jerubu-Baali. No Jothamu, mũrũ wa Jerubu-Baali ūrĩa warĩ kĩhingana-nda, nĩahonokire nĩ ūndũ nĩehithire.

⁶ Nao atũuri othe a Shekemu na a Bethi-Milo makĩũngana mũtĩ-inĩ ūrĩa mũnene o hau gĩtuĩ-inĩ kĩrĩa kĩrĩ Shekemu, magĩtua Abimeleku mũthamaki.

⁷ Hindĩ irĩa Jothamu aaheirwo ūhoru ūcio-rĩ, akĩhaica Kĩrĩma-igũrũ kĩa Gerizimu na akĩanĩrĩra, akĩmeera atĩrĩ, “Ta thikĩrĩriai inyuĩ atũuri a Shekemu, nĩgeetha o nake Ngai amũthikĩrĩrie.

[†] 8:26 nĩ ta kilo 20 [‡] 8:33 Baali-Berithu yarĩ ngai ya andũ a Kaanani, na hekarũ yayo yarĩ Shekemu. ^{*} 9:4 nĩ ta kilo robo ithatũ (0.75)

⁸ Mũthenya ũmwe mĩtĩ nĩyoimagarire ĩgaitĩrĩrie ũmwe wayo maguta atũike mũthamaki wayo. Nayo ikĩira mũtamaiyũ atĩrĩ, 'Ūka ũtuĩke mũthamaki witũ.'

⁹ "No mũtamaiyũ ũcio ũgĩcookia atĩrĩ, 'No ndigane na maguta makwa marĩa matũmaga ngai o na andũ matũio, ngariũnge ũũ na ũũ igũrũ rĩa mĩtĩ ĩrĩa ĩngĩ?'

¹⁰ "Thuutha ũcio mĩtĩ iyo ikĩira mũkũyũ atĩrĩ, 'Ūka ũtuĩke mũthamaki witũ.'

¹¹ "No mũkũyũ ũcio ũgĩcookia atĩrĩ, 'No ndigane na ngũyũ ciakwa njega ũguo na irĩ mũrĩo, ngariũnge ũũ na ũũ igũrũ rĩa mĩtĩ ĩrĩa ĩngĩ?'

¹² "Nĩngĩ mĩtĩ ikĩira mũthabibũ atĩrĩ, 'Ūka ũtuĩke mũthamaki witũ.'

¹³ "No mũthabibũ ũcio ũgĩcookia atĩrĩ, 'No ndigane na ndibei yakwa ĩrĩa ĩkenagia ngai o na andũ, ngariũnge ũũ na ũũ igũrũ rĩa mĩtĩ ĩrĩa ĩngĩ?'

¹⁴ "Kũrĩkĩrĩria mĩtĩ yothe ikĩira mũtare wa gĩthaka-inĩ atĩrĩ, 'Ūka ũtuĩke mũthamaki witũ.'

¹⁵ "Naguo mũtare ũcio wa gĩthaka ũkĩira mĩtĩ iyo atĩrĩ, 'Kũngĩkorwo ti-itherũ nĩ mũkwenda kũnjĩtĩrĩria maguta ndũike mũthamaki wanyu-rĩ, gũkei mwĩhitha kũruru-inĩ gĩakwa; no kũngĩkorwo ti ũguo-rĩ, mwaki ũrokiuma mũtare-inĩ wa gĩthaka ũcine mũtarakwa ya Lebanoni!'

¹⁶ "No rĩrĩ, angĩkorwo mwekire ũndũ ũcio na kĩhooto, na mũrĩ na ngoro njega rĩrĩa mwatuire Abimeleku mũthamaki, na angĩkorwo nĩmwĩkĩte Jerubu-Baali na nyũmba yake maũndũ mega, mũkamwĩka ũrĩa agĩrĩrwo nĩ gwĩkwo-rĩ,

¹⁷ tondũ baba nĩwe wamũrũrĩre, agĩtarĩrĩria muoyo wake ũgwati-inĩ nĩgeetha amũhonokie moko-inĩ na Amidiani,

¹⁸ (no ũmũthĩ nĩmũũkĩrĩre nyũmba ya baba, mũkooragĩra ariũ ake mĩrongo mũgwanja ihiga-inĩ rĩmwe, na mũgatua Abimeleku, mũrũ wa ngombo yake ya mũrĩtu, mũthamaki wa atũuri a Shekemu tondũ nĩ mũrũ wa ithe wanyu),

¹⁹ mũngĩkorwo mwĩkĩte ũndũ ũcio na kĩhooto, na mũrĩ na ngoro njega kũrĩ Jerubu-Baali na nyũmba yake ũmũthĩ-rĩ, Abimeleku arotũka gĩkeno kĩanyu, o na inyuũ mũgĩtuĩke gĩkeno gĩake!

²⁰ No kũngĩkorwo ti ũguo-rĩ, mwaki ũrokiuma harĩ Abimeleku ũmũcine, ũmũniine biũ, atũuri aya a Shekemu na Bethi-Milo, o na mwaki ũrokiuma harĩ inyuũ atũuri a Shekemu na Bethi-Milo, ũcine Abimeleku, ũmũniine biũ."

²¹ Hĩndĩ iyo Jothamu agĩthara, akĩũrĩra kũu Biri, nake agĩtũura kuo nĩ ũndũ nĩetigagĩra mũrũ wa ithe, Abimeleku.

²² Thuutha wa Abimeleku gwathana Isiraeli mĩaka ĩtatũ-rĩ,

²³ Ngai agĩtũma roho mũuru gatagatĩ ka Abimeleku na atũuri a Shekemu, arĩa meekire maũndũ mooru ma ũhinga kũrĩ Abimeleku.

²⁴ Ngai eekire ũndũ ũyũ nĩgeetha ngero ĩrĩa yagerirwo ariũ mĩrongo mũgwanja a Jerubu-Baali, ya gũitwo thakame yao, ĩrĩhio mũrũ wa ithe wao, Abimeleku, na ĩrĩhio atũuri a Shekemu arĩa maamũteithirie kũũraga ariũ a ithe.

²⁵ Nĩ ũndũ wa kũregana nake-rĩ, atũuri acio a Shekemu nĩmaigire andũ irĩma-inĩ nĩguo mohie na matunye o mũndũ ũrĩa wahĩtũkaga indo ciake, naguo ũhoru ũcio ũkĩmenyithio Abimeleku.

²⁶ Nake Gaali mũrũ wa Ebedi hamwe na ariũ a ithe magĩthaamĩra kũu Shekemu, nao atũuri akuo makĩmwĩhoka.

²⁷ Thuutha wa gũthĩ mĩgũnda-inĩ na gũcookereria thabibũ na gũcihiha, makĩgĩa na iruga hekarũ-inĩ ya ngai yao. Rĩrĩa maarĩaga na makĩnyuuga, makĩruma Abimeleku.

²⁸ Nake Gaali mũrũ wa Ebedi akiuga atĩrĩ, "Abimeleku nũũ, na Shekemu nũũ, nĩguo tũtuĩke ndungata ciake? Githĩ ti mũrũ wa Jerubu-Baali, nake Zebuli githĩ tiwe mũnini wake? Tungatũrai andũ a Hamoru, ithe wa Shekemu! Tũgũgĩtungatũra Abimeleku nĩkĩ?'

²⁹ Naarĩ korwo andũ aya me rungu rwa wathani wakwa! Hĩndĩ iyo nĩ no ndĩmweherie. No nĩĩre Abimeleku atĩrĩ, 'Īta ita rĩaku rĩothe!'

³⁰ Rĩrĩa Zebuli ũcio mwathi wa itũura aigũire ũrĩa Gaali mũrũ wa Ebedi oigĩte-rĩ, akĩrakario nĩ ũhoru ũcio mũno.

³¹ Agĩtũmĩra Abimeleku andũ na hitho, akĩmwĩra atĩrĩ, "Gaalĩ mũrũ wa Ebedi na ariũ a ithe nĩmokĩte gũkũ Shekemu, na nĩmararahũra andũ a itũura magũũkĩrĩre.

³² Nĩ ũndũ wa ũguo-rĩ, ũtukũ wakinya wee na andũ aku mũũke mũmoohie mĩgũnda-inĩ.

³³ Rũciĩnĩ tene riũa rĩkĩratha-rĩ, ũthĩ ũtharĩkĩre itũura inene. Na rĩrĩa Gaali na andũ ake mariumĩra magũtharĩkĩre-rĩ, ĩka ũrĩa wothe guoko gwaku kũngĩhota gwĩka."

³⁴ Nĩ ũndũ ũcio Abimeleku marĩ hamwe na mbũtũ ciake ciothe cia ita makĩumagara ũtukũ, makĩhitha gũkuhĩ na Shekemu marĩ ikundi inya.

³⁵ Nake Gaali mūrũ wa Ebedi n̄oimagarĩte akarũgama itoonyero-inĩ rĩa kĩhingo gĩa itũura inene, o hĩndĩ iyo Abimeleku na thigari ciake moimagĩra kũria meehithĩte.

³⁶ Rĩria Gaali aamoonire-rĩ, akĩra Zebuli atĩrĩ, “Ta rora, harĩ na andũ maroka maikũrũkĩte kuuma irĩma igũrũ!”

Nake Zebuli agĩcookia atĩrĩ, “Wee ũroona ciĩruru cia irĩma taarĩ andũ.”

³⁷ No Gaali akĩaria rĩngĩ, akiuga atĩrĩ: “Ta rora wone andũ maroka maikũrũkĩte moimĩte gatagati ka bũrũri, na mbũtũ irĩa ingĩ yũkĩte yumĩte na mwena wa mũti wa mũragũri.”

³⁸ Nĩngĩ Zebuli akĩmwĩra atĩrĩ, “Mwĩgaatho waku ũkĩrĩ ha rĩu, wee woigire atĩrĩ, ‘Abimeleku nũ atĩ nĩguo atwathe?’ Githĩ andũ aya ti o wanyũrũriie. Umagara ũkarũe nao!”

³⁹ Nĩ ũndũ ũcio Gaali agĩtongoria atũuri a Shekemu makĩhũũrana na Abimeleku.

⁴⁰ Abimeleku akĩmũteng’eria, nao andũ aingĩ makĩgũa magurarĩtio makĩura kũu guothe o nginya itoonyero-inĩ rĩa kĩhingo.

⁴¹ Abimeleku agĩtũura Aruma, nake Zebuli akĩrutũura Gaali hamwe na ariũ a ithe kuuma Shekemu.

⁴² Mũthenya ũyũ ũngĩ andũ a Shekemu magĩthĩ mĩgũnda-inĩ, nake Abimeleku akĩmenyithio ũhoru ũcio.

⁴³ Nĩ ũndũ ũcio akĩoya andũ ake, akĩmagayania ikundi ithatũ, akĩmaiga moherie andũ mĩgũnda-inĩ. Hĩndĩ irĩa onire andũ acio magĩũka moimĩte itũura-inĩ rĩria inene, agĩũkĩra amatharĩkĩre.

⁴⁴ Abimeleku na ikundi iria aarĩ nacio makĩguthũka mbere nginya hau itoonyero-inĩ rĩa kĩhingo gĩa itũura inene, nacio ikundi icio ingĩ igĩrĩ ikĩguthũkĩra arĩa maarĩ mĩgũnda-inĩ, ikĩmooraga.

⁴⁵ Abimeleku akĩhũũrana na itũura rĩu inene mũthenya wothe nginya akĩrĩtaha na akĩũraga andũ a rĩo othe. Nĩngĩ akĩananga itũura rĩu inene, na akĩrĩtũria cumbĩ.

⁴⁶ Rĩria maiguire ũhoru ũcio, andũ arĩa maatũũraga mũthiringo-inĩ wa Shekemu magĩtoonya kũhitho-inĩ kĩa hinya kĩa hekarũ ya Eli-Berithu.

⁴⁷ Rĩria Abimeleku aiguire atĩ nĩmacookanĩrĩre kuo-rĩ,

⁴⁸ we na andũ ake othe makĩambata Kĩrĩma-inĩ gĩa Zalimuna. Akĩoya ithanwa, agĩtema hongee, na agĩciigĩrĩra ciande. Agĩatha andũ arĩa maarĩ nake, akĩmeera atĩrĩ, “Narua! Īkai ũguo muona ndeka!”

⁴⁹ Nĩ ũndũ ũcio andũ acio othe magĩtema hongee, na makĩrũmĩrĩra Abimeleku. Magĩciũmba hĩba kũnyitana na kũhitho kũu kĩa hinya magĩciɡwatia mwaki andũ marĩ thĩnĩ. Nĩ ũndũ ũcio andũ acio othe maarĩ thĩnĩ wa mũthiringo ũcio wa Shekemu, ta andũ 1,000, arũme na andũ-a-nja, o nao magĩkua.

⁵⁰ Abimeleku agĩthĩ itũura rĩa Thebezu, akĩrĩrigiicĩria na akĩrĩtunyana.

⁵¹ No rĩrĩ, thĩnĩ wa itũura rĩu inene nĩ kwarĩ na mũthiringo mũrũmu kũria arũme othe na andũ-a-nja, na andũ othe a itũura rĩu inene, moorĩre. Makĩhĩngĩra thĩnĩ, na makĩhaica mũthiringo igũrũ.

⁵² Abimeleku agĩthĩ mũthiringo-inĩ ũcio, akĩũhithũkĩra. No rĩria akũhĩrĩrie itoonyero rĩa mũthiringo nĩguo aũɡwatie mwaki-rĩ,

⁵³ mũtũmia ũmwe akĩmũgũithĩria ihiga rĩa gĩthĩ mũtwe, rĩkĩmũhehenja mũtwe.

⁵⁴ Nake agĩta mũkuui wake wa indo cia mbaara na ihenya, akĩmwĩra atĩrĩ, “Comora rũhiũ rwaku rwa njora ũnjũrage, nĩgeetha matikoigage atĩrĩ, ‘Ooragĩrwo nĩ mũndũ-wa-nja.’” Nĩ ũndũ ũcio ndungata yake ikĩmũtheeca, agĩkua.

⁵⁵ Hĩndĩ irĩa andũ a Isiraeli moonire atĩ Abimeleku nĩakuĩte-rĩ, makĩĩnũkĩra.

⁵⁶ ũguo nĩguo Ngai aarĩhirie Abimeleku nĩ ũndũ wa waganu ũria ekite ithe, wa kũũraga ariũ-a-ithe mĩrongo mũɡwanja.

⁵⁷ Nĩngĩ Ngai akĩrĩhia andũ a Shekemu nĩ ũndũ wa waganu wao wothe. Kĩrumi kĩa Jothamu mūrũ wa Jerubu-Baali gĩkĩmacookerera.

10

Tola

¹ Thuutha wa Abimeleku, mũndũ wa mũhĩrĩga wa Isakaru wetagwo Tola mūrũ wa Pua, mūrũ wa Dodo, akĩarahũka ahonokie Isiraeli. Nake agĩtũura Shamiru, kũu bũrũri ũria ũrĩ irĩma wa Efiraimu.

² Agĩtiirĩra Isiraeli mĩaka mĩrongo ĩrĩ na ĩtatũ; agĩcooka agĩkua, na agĩthikwo kũu Shamiru.

Jairu

³ Nake Tola akĩrũmĩrwo nĩ Jairu wa kuuma Gileadi, ũrĩa watiirĩrĩre Isiraeli mĩaka mĩrongo ĩrĩ na ĩrĩ.

⁴ Jairu aarĩ na ariũ mĩrongo ĩtatũ arĩa mathiiaga mahaicĩte ndigiri mĩrongo ĩtatũ. Maathaga matũũra mĩrongo ĩtatũ kũu Gileadi, marĩa nginya ũmũthĩ metagwo Havothu-Jairu.

⁵ Jairu akua aathikirwo kũu Kamonu.

Jefitha

⁶ O ringĩ andũ a Isiraeli nĩmekire maũndũ mooru maitho-inĩ ma Jehova. Magĩtungatĩra Mabaali na Maashitoretu, na ngai cia Aramu, na ngai cia Sidoni, na ngai cia Moabi, na ngai cia Aamoni, o na ngai cia Afilisti.* Na tondũ andũ a Isiraeli nĩmatiganĩrie Jehova na matiacookire kũmũtungatĩra-rĩ,

⁷ akĩrakario nĩo. Akĩmaneana moko-inĩ ma Afilisti na moko-inĩ ma Aamoni,

⁸ arĩa maamanyariĩre na makĩmahinyĩria mwaka-inĩ ũcio. Nao makĩhinyĩria andũ a Isiraeli othe arĩa maarĩ mwena wa irathĩro wa Rũũ rwa Jorodani kũu Gileadi, bũrũri wa Aamori, mĩaka ikũmi na ĩnana.

⁹ Ningĩ Aamoni makĩringa Rũũ rwa Jorodani nĩguo makarũe na andũ a Juda, na andũ a Benjamini, o na nyũmba ya Efiraimu; nakuo Isiraeli gũkĩgia na kĩnyariĩrĩko kĩnene.

¹⁰ Ningĩ andũ a Isiraeli magĩkaĩra Jehova makĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩtwĩhĩtie, tũgatiganĩria Ngai witũ, tũgatungatĩra Mabaali.”

¹¹ Jehova akĩmacookeria atĩrĩ, “Hĩndĩ ĩrĩa andũ a Misiri na Aamori, na Aamoni, na Afilisti,

¹² na Asidoni, na Aamaleki, o na Amaoni maamũhinyĩriĩre na mũkĩngaĩra ndĩmũteithie-rĩ, githĩ ndiamũhonokirie kuuma moko-inĩ mao?

¹³ No inyuĩ nĩmwandiganĩrie na mũgĩtungatĩra ngai ingĩ, tondũ ũcio ndigacooka kũmũhonokia o na rĩ.

¹⁴ Thiĩ mũgakaĩre ngai icio mwĩthuurĩre. Nĩmũhonokagie hĩndĩ ĩrĩa mũranymarĩka!”

¹⁵ No andũ a Isiraeli makĩra Jehova atĩrĩ, “Nĩtwĩhĩtie. ĩka na ithuĩ o ta ũrĩa ũkuona kwagĩrĩre, no rĩrĩ, twagũthaiha ũtũhonokie rĩu.”

¹⁶ Hĩndĩ ĩyo magĩkĩheria ngai icio cia kũngĩ gatagati-inĩ kao, na magĩtungatĩra Jehova. Nake ndangĩakirĩrĩrie ringĩ kuona Isiraeli makĩnyariĩrĩka.

¹⁷ Rĩrĩa Aamoni meerirwo moe indo cia mbaara na makĩamba hema ciao kũu Gileadi-rĩ, andũ a Isiraeli makĩũngana na makĩamba hema ciao kũu Mizipa.

¹⁸ Atongoria a andũ a Gileadi makĩrana atĩrĩ, “Mũndũ ũrĩa ũkwambĩrĩria kũrũa na Aamoni-rĩ, ũcio nĩwe ũgũtuĩka mũnene wa andũ arĩa matũũraga Gileadi.”

11

¹ Na rĩrĩ, Jefitha aarĩ Mũgileadi warĩ njamba yarĩ hinya. Nake ithe wa Jefitha eetagwo Gileadi, na nyina aarĩ mũmaraya.

² Mũtumia wa Gileadi o nake akĩmũciarĩra aanake, na rĩrĩa maagimarire makĩngata Jefitha. Nao makiuga atĩrĩ, “Wee ndũkagaya igai thĩnĩ na nyũmba iitũ, tondũ ũrĩ wa mũtumia ũngĩ.”

³ Nĩ ũndũ ũcio Jefitha akĩũrĩra ariũ a ithe, agĩthĩ gũtũũra bũrũri wa Tobu, kũrĩa gĩkundi kĩa andũ matarĩ kĩene kĩamũrigicĩirie na gĩkĩmũrũmĩrĩra.

⁴ Thuutha wa ihinda inini, hĩndĩ ĩrĩa Aamoni maahaarĩrie mbaara na Isiraeli,

⁵ athuuri a Gileadi magĩthĩ kũgĩra Jefitha kuuma bũrũri wa Tobu.

⁶ Nao makĩmwĩra atĩrĩ, “Ūka, ũtuĩke mũnene witũ wa ita, nĩgeetha tũhũũrane na Aamoni.”

⁷ Jefitha akĩmeera atĩrĩ, “Githĩ mũtiathũũrĩre mũkĩnyingata kuuma nyũmba ya baba? Nĩ kĩĩ kĩratũma mũũke kũrĩ nĩ rĩu mũrĩ na thĩina?”

⁸ Athuuri a Gileadi makĩmwĩra atĩrĩ, “O na kũrĩ ũguo, nĩtwagũcookerera; twarana na ithuĩ tũkahũũrane na Aamoni, na nĩgũtuĩka mũnene witũ wa gwachaga andũ othe arĩa matũũraga Gileadi.”

⁹ Jefitha akĩmooria atĩrĩ, “Mũngĩnjookia ngahũũrane na Aamoni nake Jehova amaneane kũrĩ nĩ-rĩ, ti-itherũ nĩ nĩngatuĩka mũnene wanyu?”

¹⁰ Athuuri acio a Gileadi makĩmũcookeria atĩrĩ, “Jehova nĩwe mũira witũ; nĩtũgwĩka o ta ũrĩa ũkuuga.”

* **10:6** Ngai cia Aramu ciarĩ Hadadi (kana Baali), Motu, Anathi, na Rimoni; ngai ĩrĩa nene ya andũ a Moabi yarĩ Kemoshu, nayo ya andũ a Aamoni yarĩ Moleku.

11 Nĩ ùndũ ùcio Jefitha agĩthĩ hamwe na athuuri a Gileadi, na andũ acio makĩmũtua mũnene na mwathi wao. Nake agĩcookera ciugo ciake ciothe mbere ya Jehova o kũu Mizipa.

12 Ningĩ Jefitha agĩtũmana kũrĩ mũthamaki wa Aamoni na kũria gĩkĩ: “Nĩ ùhoro ùrikũ ùrĩ naguo na ithuĩ nigeetha ùtharĩkire bũrũri witũ?”

13 Mũthamaki wa Aamoni agĩcookeria andũ a Jefitha atĩrĩ, “Hĩndĩ ĩrĩa Isiraeli maambatire kuuma Misiri, nĩmooire bũrũri wakwa kuuma Arinoni nginya Jaboku, o na nginya Jorodani. Rĩu njookeriai bũrũri ùcio na thayũ.”

14 Nake Jefitha agĩtũma andũ rĩngĩ kũrĩ mũthamaki wa Aamoni,

15 akiuga atĩrĩ:

“Ùũ nĩguo Jefitha oiga: Isiraeli ndooire bũrũri wa Moabi kana bũrũri wa Aamoni.

16 No rĩrĩa maambatire makiuma Misiri, Isiraeli maatuukanĩirie werũ-inĩ nginya Iria Itune, magikinya Kadeshi.

17 Ningĩ Isiraeli agĩtũma andũ kũrĩ mũthamaki wa Edomu, makamwĩre atĩrĩ, ‘Twĩtikĩrie tũtuukanĩirie bũrũri-inĩ waku,’ no mũthamaki wa Edomu ndaigana gũthikĩrĩria. Ningĩ magĩtũmana kũrĩ mũthamaki wa Moabi, nake akĩrega. Nĩ ùndũ ùcio Isiraeli magĩkara kũu Kadeshi.

18 “Magĩcooka magĩtuukanĩria werũ-inĩ, magĩthiũrũrũka bũrũri wa Edomu na Moabi, makĩgerera mwena wa irathũro wa bũrũri wa Moabi, na makĩamba hema ciao mũrĩmo ùũrĩa ùngĩ wa Arinoni. Nao matiatooiyire bũrũri wa Moabi, nĩgũkorwo Rũũ rwa Arinoni nĩruo rwarĩ mũhaka wakuo.

19 “Ningĩ Isiraeli agĩtũma andũ kũrĩ Sihoni mũthamaki wa Aamori, ùrĩa waathanaga Heshiboni, makĩmwĩra atĩrĩ, ‘Twĩtikĩrie tũhĩtũkĩre bũrũri-inĩ waku tũthĩ bũrũri witũ.’

20 Na rĩrĩ, Sihoni ndaigana kwĩhoka Isiraeli mahĩtũkĩre bũrũri wake. Akĩũngania ita rĩake rĩothe na akĩamba hema kũu Jahazu, na akĩhũũrana na Isiraeli.

21 “Nake Jehova, Ngai wa Isiraeli, akĩneana Sihoni na andũ ake othe moko-inĩ na Isiraeli, makĩmahoota. Isiraeli makĩyoera bũrũri wothe wa Aamori arĩa maatũũraga bũrũri ùcio,

22 magĩtunyana guothe kuuma Arinoni nginya Jaboku, na kuuma werũ-inĩ nginya Jorodani.

23 “Na rĩrĩ, kuona atĩ Jehova, Ngai wa Isiraeli nĩwe ùingatĩte Aamori akameheria mbere ya andũ ake Isiraeli-rĩ, wee ùkĩrĩ na kĩhooto kĩrikũ gĩa kũwĩgwatĩra?

24 Kaĩ ùtangĩoya kĩrĩa Kemoshu ngai yaku ikũheete? Ithuĩ na ithuĩ twĩgwatĩre kĩrĩa gĩothe Jehova Ngai witũ atũheete.

25 Anga wee nĩũkĩrĩte Balaki mũrũ wa Ziporu, mũthamaki wa Moabi? Nĩ kũrĩ hĩndĩ arĩ ahaarana na Isiraeli kana akĩrĩa nao?

26 Handũ ha mĩaka magana matatũ Isiraeli matũũrĩte kũu Heshiboni, na Aroeri, na matũũra marĩa mothe magĩthiũrũrũkĩrie, na matũũra mothe marĩa marĩ hũgũrũrũ-inĩ cia Arinoni. Nĩ kũ kĩagiririe ùmeyoere rĩngĩ hĩndĩ ĩyo?

27 Nĩ ndikũhĩĩrie, no wee nĩũranjĩka ùũru nĩ ùndũ na kũndehera mbaara. Reke Jehova, ùrĩa mũtuithania, atuithanie ciira ùyũ ùmũthĩ gatagatĩ ka andũ a Isiraeli na Aamoni.”

28 O na kũrĩ ùguo, mũthamaki wa Aamoni ndaigana kũrũmbũiya ndũmĩrĩri ĩyo aatũmĩrwo nĩ Jefitha.

29 Hĩndĩ ĩyo Roho wa Jehova agĩũka igũrũ rĩa Jefitha. Akĩringa Gileadi na Manase, akĩhĩtũkĩra Mizipa ya Gileadi, na kuuma kũu agĩthĩ gũkora Aamoni.

30 Nake Jefitha akĩhĩta mwĩhitwa mbere ya Jehova, akiuga atĩrĩ, “Ùngĩneana Aamoni moko-nĩ makwa-rĩ,

31 o kĩrĩa gĩkoima nja na mũrango wa nyũmba yakwa kĩndũnge rĩrĩa ngaacooka hootanĩte kuuma kũrĩ Aamoni, gĩgaatuĩka kĩa Jehova, na nĩngakĩruta gĩtuĩke igongona rĩa njino.”

32 Nake Jefitha agĩthĩ kũhũũrana na Aamoni, nake Jehova akĩmaneana moko-inĩ make.

33 Agĩthũkangia matũũra mĩrongo ĩrĩ kuuma Aroeri nginya gũkuhĩ na Minithu, o nginya Abeli-Karamimu. Ùguo nĩguo Isiraeli maatooririe Aamoni.

34 Hĩndĩ ĩrĩa Jefitha aacookire gwake mũcĩ kũu Mizipa-rĩ, nũũ wagĩũkire kũmũtũnga tĩga mwarĩ, akĩmũinagĩra na akĩhũũraga tũhembe! Nake aarĩ mwana wa mũmwẽ. Tĩga o we wiki, Jefitha ndaarĩ na kahĩ kana kairĩtu.

³⁵ Rĩria aamuonire-rĩ, agĩtembũranga nguo ciake agĩkaya, akiuga atĩrĩ, “Ūũ! Mwarĩ wakwa! Niwandua mũndũ mũthĩĩniku na mũnyamarĩku nĩ ùndũ nĩndĩhĩtite mwĩhĩtwa harĩ Jehova ũria itangĩaga kũhingia.”

³⁶ Nake akĩmũcookeria atĩrĩ, “Baba, wee nĩweehĩtire mwĩhĩtwa kũrĩ Jehova. Njĩka o ta ũria weraniire, kuona atĩ Jehova nĩakũrĩhĩria harĩ Aamoni thũ ciaku.”

³⁷ Ningĩ akiuga atĩrĩ, “No nĩngũkũria ũnjĩtikĩrie ùndũ ũyũ ũmwe: Ūũhe mĩeri ĩrĩ ngacangacange irĩma-inĩ na ndĩre hamwe na arata akwa, tondũ ndikaahika.”

³⁸ Akĩmwĩra atĩrĩ, “No ũthĩ.” Akĩmwĩtikĩria athĩ mĩeri ĩrĩ. We marĩ na airĩtu acio angĩ magĩthĩi irĩma-inĩ, makĩrĩranĩra tondũ ndarĩ hĩndĩ angĩkaahika.

³⁹ Thuutha wa mĩeri ĩyo ĩrĩ, agĩcooka kũrĩ ithe, nake akĩmwĩka o ta ũria eehĩtite. Nake aarĩ mũirĩtu gathirange.

Kuumanagia na ùndũ ũcio, ũgĩtuĩka mũtugo wa andũ a Isiraeli,

⁴⁰ atĩ o mwaka airĩtu a Isiraeli mathiage nja mũthenya ĩna kũrĩrikana mwarĩ wa Jefitha ũcio Mũgileadi.

12

Jefitha na Efraimu

¹ Na rĩrĩ, andũ a Efraimu magĩcookanĩrĩria ikundi ciao cia ita, na makĩringa mũrĩmo wa Zafoni makĩra Jefitha atĩrĩ, “Wathĩre kũhũũrana na Aamoni na ndwatwĩtire tũthĩi nawe nĩkĩ? Tũgũgũcina hamwe na nyũmba yaku.”

² Jefitha akĩmacookeria atĩrĩ, “Nĩ na andũ akwa tũraarĩ na kĩgiano kĩnene na Aamoni, na o na gũtuĩka nĩndetanire, inyuĩ mũtiahonokirie kuuma moko-inĩ mao.

³ Rĩria ndonire atĩ mũtindeithia-rĩ, ngĩtwarĩrĩra ũgwati-inĩ wa gĩkuũ, ngĩringa mũrĩmo ũũria ũngĩ ngahũũrane na Aamoni, nake Jehova akĩhotaĩra kũrĩ o. Rũ-rĩ, mũgũũkite ũmũthĩ kũhũũrana na nĩ nĩkĩ?”

⁴ Jefitha agĩcookanĩrĩria andũ a Gileadi, makĩhũũrana na andũ a Efraimu. Nao andũ a Gileadi makĩmahũũra mũno tondũ andũ a Efraimu nĩmoigĩte atĩrĩ, “Inyuĩ Agileadi aya nĩ kũũra mworire kuuma kũrĩ Efraimu na Manase.”

⁵ Nao Agileadi makĩgwatĩra mariũko ma Rũũ rwa Jorodani marĩa maaringĩrĩre kũu Efraimu, na rĩria rĩothe mũndũ wa Efraimu ũria watigaire oiga atĩrĩ, “Reke ninge mũrĩmo ũria ũngĩ,” Nao andũ a Gileadi makamũũria atĩrĩ, “Wee ũrĩ Mũefraimu?” Nake angĩacookirie oige, “Aca,”

⁶ makamwĩra atĩrĩ, “Nĩ wega, kiuge, ‘Shibolethu’.” Nake angĩoigire, “Sibolethu,” tondũ ndangĩahotire kũgweta kiugo kũu wega, makamũnyĩta na makamũũragĩra kũu mariũko-inĩ ma Rũũ rwa Jorodani. Aefraimu 42,000 makĩũragwo ihinda-inĩ rĩu.

⁷ Jefitha agĩtĩrĩrĩra Isiraeli mĩaka ĩtandatũ. Jefitha ũcio Mũgileadi agĩcooka agĩkua, na agĩthikwo itũũra-inĩ rĩmwe rĩa kũu Gileadi.

Ibizani, na Eloni, na Abidoni

⁸ Thuutha wake, Ibizani wa kũu Bethlehemu agĩtĩrĩrĩra Isiraeli.

⁹ Nake aarĩ na aanake mĩrongo ĩtatũ na airĩtu mĩrongo ĩtatũ. Akĩheana airĩtu ake mahikio nĩ arĩa maarĩ nja ya mũhĩrĩga wake, nao aanake ake akĩmarehere airĩtu mĩrongo ĩtatũ kuuma nja ya mũhĩrĩga wake matũke atumia ao. Ibizani agĩtĩrĩrĩra Isiraeli mĩaka mũgwanja.

¹⁰ Ibizani agĩcooka agĩkua, na agĩthikwo kũu Bethlehemu.

¹¹ Thuutha wake, Eloni ũria Mũzebuluni agĩtĩrĩrĩra Isiraeli mĩaka ikũmi.

¹² Eloni agĩcooka agĩkua, na agĩthikwo kũu Ajalonĩ bũrũri-inĩ wa Zebuluni.

¹³ Thuutha wake, Abidoni mũrũ wa Hileli, kuuma Pirathoni, agĩtĩrĩrĩra Isiraeli.

¹⁴ Nake aarĩ na aanake mĩrongo ĩna na ciana ciao mĩrongo ĩtatũ, nao maakuuagwo nĩ ndigĩri mĩrongo mũgwanja. Agĩtĩrĩrĩra Isiraeli mĩaka ĩnana.

¹⁵ Abidoni mũrũ wa Hileli agĩcooka agĩkua, agĩthikwo Pirathoni kũu Efraimu, bũrũri ũria ũrĩ irĩma wa Aamaleki.

13

Gũciarwo gwa Samusoni

¹ O rĩngĩ andũ a Isiraeli magĩka maũndũ mooru maitho-inĩ ma Jehova, na nĩ ùndũ wa ũgu Jehova akĩmaneana moko-inĩ ma Afilisti handũ ha mĩaka mĩrongo ĩna.

² Mũndũ ũmwe warĩ wa Zora, wetagwo Manoa kuuma mũhĩrĩga wa Adani, aarĩ na mũtumia warĩ thaata watũũrite atarĩ na mwana.

³ Mũraika wa Jehova akĩmuumĩrĩra, akĩmwĩra atĩrĩ, “Ūrĩ thaata na ndũrĩ mwana, no nũkũgia nda ũciare kahĩ.

⁴ Na rĩrĩ, wĩmenyerere ndũkananyue ndibei kana kĩndũ o gĩothe kĩgagatu, na ndũkanarĩe kĩndũ o gĩothe kĩrĩ thaahu,

⁵ tondũ wee nĩũkũgĩa nda na ũciare kahĩ. Gũtirĩ kanyũi gakaahũthĩrwo mĩtwe-inĩ wake, nĩ ũndũ kahĩ kau gagaatuĩka Mũnaziri wamũrĩrwo Ngai kuuma gũciarwo, na nĩakambĩrĩria kũhonokia Isiraeli kuuma moko-inĩ ma Afilisti.”

⁶ Hĩndĩ iyo mĩtumia ũcio agĩthĩ kũrĩ mũthuuriwe, akĩmwĩra atĩrĩ, “Mũndũ wa Ngai nĩokire kũrĩ nĩ. Ekuonekaga ahaana ta mũraika wa Ngai wa gwĩtigĩrwo mũno. Ndinamũuria kũria oimĩte, nake ndananjĩra rĩitwa rĩake.

⁷ No nĩanjĩrĩre atĩrĩ, ‘Nĩũkũgĩa nda na ũciare kahĩ. Nĩ ũndũ wa ũguo, ndũkananyue ndibei kana kĩndũ kĩgagatu, o na ndũkarĩe kĩndũ o gĩothe kĩrĩ thaahu, tondũ kahĩ kau gagaakorwo karĩ Mũnaziri wa Ngai kuuma gũciarwo nginya mũthenya wako wa gũkua.’”

⁸ Hĩndĩ iyo Manoa akĩhooya Jehova: “Mwathani nĩndagũthaita, reke mũndũ ũcio wa Ngai ũgũtũmĩte kũrĩ ithuĩ oke rĩngĩ nĩguo atũrute ũria tũkũrera kahĩ karĩa gagaaciarwo.”

⁹ Ngai akĩgua Manoa, na mũraika wa Ngai agũka rĩngĩ kũrĩ mĩtumia rĩria aarĩ mũgũnda-inĩ; no mũthuuriwe Manoa ndaarĩ hamwe nake.

¹⁰ Nake mĩtumia akĩhiũha gũthĩ kwĩra mũthuuriwe, “Mũndũ ũria wanyumĩrĩre mũthenya ũria ũngĩ-rĩ, arĩ haha!”

¹¹ Manoa agĩũkĩra, akĩrũmĩrĩra mĩtumia wake. Rĩria aakinyire harĩ mũndũ ũcio-rĩ, akĩmũuria atĩrĩ, “We nĩwe warire na mĩtumia wakwa?”

Nake akiuga atĩrĩ, “Ĩ, nĩ nĩ.”

¹² Nĩ ũndũ ũcio Manoa akĩmũuria atĩrĩ, “Hĩndĩ irĩa ciugo ciaku ikaahinga-rĩ, watho wa mĩtũũrĩre wa kahĩ gaka na wĩra wako ũgaakorwo ũrĩ ũrĩkũ?”

¹³ Mũraika wa Jehova agĩcookia atĩrĩ, “Mĩtumia waku no nginya eeke ũria wothe ndĩmwĩrite.

¹⁴ Ndakarĩe kĩndũ o gĩothe kiumĩte mũthabibũ-inĩ, kana anyue ndibei o yothe, kana kĩndũ kĩngĩ gĩa kũnyua kĩgagatu kana arĩe kĩndũ o gĩothe kĩrĩ thaahu. No nginya eeke maũndũ mothe marĩa nĩ ndĩmwathĩte.”

¹⁵ Manoa akĩra mũraika wa Jehova atĩrĩ, “No twende ũikare nginya tũgũthĩnjĩre koori.”

¹⁶ Mũraika wa Jehova agĩcookia atĩrĩ, “O na wangiria thĩ, ndikũria irio ciaku. No wahaarĩria igongona rĩa njino-rĩ, rĩu rĩrutĩre Jehova.” (Manoa ndaigana gũkũũrana atĩ ũcio aarĩ mũraika wa Jehova.)

¹⁷ Nake Manoa agĩtũria ũhoru kuuma kũrĩ mũraika wa Jehova akĩmũuria atĩrĩ, “Wee wĩtagwo atĩa, nĩguo tũgaagũtũria hĩndĩ irĩa kiugo gĩaku gĩgaatuĩka kĩa ma?”

¹⁸ Nake agĩcookia atĩrĩ, “Nĩ kĩ gĩgũtũma ũnjũũrie rĩitwa rĩakwa? Ndũngĩhota kũrĩmenya, nĩ rĩa magegania.”

¹⁹ Hĩndĩ iyo Manoa akĩoya koori hamwe na mũtu wa igongona, agĩcirutĩra Jehova igũrũ rĩa ihiga. Nake Jehova agĩka ũndũ wa magegania o Manoa na mĩtumia wake meroreire:

²⁰ O rũrĩrĩmbĩ rũkĩrĩrĩmbũkaga kuuma kĩgongona-inĩ rũrorete igũrũ-rĩ, mũraika wa Jehova akĩambatĩra rũrĩrĩmbĩ-inĩ rũu. Nake Manoa na mĩtumia wake mona ũguo, makĩgũthĩria magĩturumithia mothĩ mao thĩ.

²¹ Rĩria mũraika ũcio wa Jehova aagire gũcooka kwĩyonithania kũrĩ Manoa na mĩtumia wake, Manoa akĩmenya atĩ ũcio aarĩ mũraika wa Jehova.

²² Akĩra mĩtumia wake atĩrĩ, “Ithuĩ rĩu no tũgũkua, tondũ nĩtuonete Ngai!”

²³ No mĩtumia wake akĩmũcookeria atĩrĩ, “Korwo Jehova nĩegũtũte gũtũũraga-rĩ, ndangĩkĩrĩre igongona rĩa njino na igongona rĩa mũtu kuuma moko-inĩ maitũ, o na kana atuonie maũndũ maya mothe kana gũtwĩra ũguo aatwĩra rĩu.”

²⁴ Mĩtumia ũcio agĩciara kahĩ na agĩgatua Samusoni. Gagĩkũra, nake Jehova agĩkarathima,

²⁵ nake Roho wa Jehova akĩambĩrĩria gũkaarahũra o hĩndĩ iyo kaarĩ kũu Mahane-Dani, gatagatĩ ga Zora na Eshitaoli.

14

Ũhiki wa Samusoni

¹ Na rĩrĩ, Samusoni agĩkũrũka agĩthĩ Timina,* na kũu akĩona mũirĩtu Mũfilisti.

* **14:1** Timina rĩarĩ itũũra thĩinĩ wa Dani (Josh 19:43); Afilisti nĩo maikaraga kuo gũtanatunyanwo nĩ andũ a Isiraeli.

² Acooka mũciĩ, akĩra ithe na nyina atĩrĩ, “Ninyonete mündũ-wa-nja Mũfilisti kũu Timina; rĩu-rĩ, ngũrĩrai we atũke mütumia wakwa.”

³ Ithe na nyina makĩmũcookeria atĩrĩ, “Kaĩ gũtarĩ mündũ-wa-nja ũngũtĩkĩrĩka gatagati-inĩ ka andũ a mũhĩrĩga wanyu o na kana gatagati-inĩ ka andũ aitũ othe? No nginya ũthiĩ kwa Afilisti acio mataruaga ũgĩre mütumia kuo?”

No Samusoni akĩra ithe atĩrĩ, “Ngũrĩra ũcio. ũcio nowe ũnjagĩrĩre.”

⁴ (Aciari ake matiamenyaga atĩ ũndũ ũcio woimite kũrĩ Jehova, ũria wacaragia handũ ha kũrutia Afilisti amokĩrĩre, nĩ ũndũ hĩndĩ iyo Afilisti nĩo maathaga Isiraeli.)

⁵ Samusoni agĩkũrũka Timina marĩ hamwe na ithe na nyina. Na rĩria makuhĩrĩre mĩgũnda ya mĩthabibũ ya Timina-rĩ, o rĩmwe kĩana kĩa mũrũũthi† gĩgũka na kũrĩ we kĩmũraramĩre.

⁶ Roho wa Jehova agĩũka igũrũ rĩake na hinya nginya agĩtarũranga mũrũũthi ũcio na moko matherĩ o ta ũria angĩtarũranga koori. No ndaigana kwĩra ithe o na kana nyina ũria ekĩte.

⁷ Nake agĩcooka agĩkũrũka makĩaranĩria na mündũ-wa-nja ũcio, na akĩmwendenda.

⁸ Thuutha ũcio, rĩria aacookaga akamũhikie-rĩ, agĩkerũra oone kĩimba kĩa mũrũũthi ũcio. Thĩnĩ wakio haarĩ na mũrumbĩ wa njũkĩ na ũũkĩ,

⁹ ũria aatahire na hĩ, agĩthiĩ akĩrĩaga. Na rĩria aakinyĩrĩre aciari ake, akĩmagaĩra ũũkĩ ũcio o nao makĩũria. Nowe ndaigana kũmeera atĩ aarutĩte ũũkĩ ũcio kĩimba-inĩ kĩa mũrũũthi.

¹⁰ Na rĩrĩ, ithe agĩkũrũka akoone mündũ-wa-nja ũcio. Nake Samusoni akĩrugithia iruga kũu, o ta ũria warĩ mũtugo wa ahikania.

¹¹ Na rĩrĩra andũ maamuonire, makĩmũhe aanake mĩrongo ĩtatũ maikare nake.

¹² Samusoni akĩmeera atĩrĩ, “Rekei ndĩmũgwatie ndaĩ, muona mwamĩtaũra mĩthenya-inĩ ĩno mũgwanja ya iruga-rĩ, nĩngamũhe nguo cia gatani mĩrongo ĩtatũ na nguo cia kũgarũria mĩrongo ĩtatũ.”

¹³ Mwaremwo nĩ kũmĩtaũra-rĩ, no nginya mũũhe nguo cia gatani mĩrongo ĩtatũ, na nguo cia kũgarũria mĩrongo ĩtatũ.”

Nao makĩmwĩra atĩrĩ, “Ta gĩtũgwatie ndaĩ iyo yaku, tũmĩigue.”

¹⁴ Nake akĩmeera atĩrĩ,

“Kuuma nyamũ ndĩani, gũkiuma kĩndũ kĩngĩrĩĩo;

kuuma kũrĩ nyamũ ĩrĩ hinya, gũkiuma kĩndũ kĩrĩ mũrĩo.”

Na handũ ha mĩthenya ĩtatũ, matiahotete kũmĩtaũra.

¹⁵ Naguo mũthenya wa ĩna wakinya, makĩra mütumia wa Samusoni atĩrĩ, “Heenere-ria mũthuuriguo nĩguo atũtaũrĩre ndaĩ iyo, kana tũgũcine wee na nyũmba ya thoguo nginya mũkue. Anga mütwĩtĩte gũkũ nĩguo mütũtũnye indo ciitũ?”

¹⁶ Nake mütumia wa Samusoni akĩgũũthia harĩ we, akĩrĩraga akiugaga atĩrĩ, “Wee nĩũũthũire! Wee ndũnyendete o na atĩa. ũgwatĩtie andũ aitũ ndaĩ, na nĩũregete kũndaũrĩra ndaĩ iyo.”

Nake akĩmũcookeria atĩrĩ, “O na baba na maitũ ndimataũrĩre, wee-rĩ, ngũgũgũtaũrĩra nĩkĩ?”

¹⁷ Akĩrĩra mĩthenya iyo yotho mũgwanja ya iruga rĩu, na mũthenya wa mũgwanja Samusoni akĩmũbũrĩra, nĩ ũndũ wa ũria aikarire akĩmũringagĩrĩria. Nake mütumia ũcio agĩcooka agĩtaarĩria andũ ao ndaĩ iyo.

¹⁸ Rĩua rĩtanathũa mũthenya ũcio wa mũgwanja, andũ a itũũra rĩu makĩmũũria atĩrĩ, “Nĩ kĩrĩ kĩrĩ mũrĩo gũkĩra ũũkĩ?”

Nĩ kĩrĩ hinya gũkĩra mũrũũthi?”

Nake Samusoni akĩmeera atĩrĩ,

“Korwo mütinarĩma na moori yakwa-rĩ,
mũtingĩahota gũtaũra ndaĩ yakwa.”

¹⁹ Nake Roho wa Jehova agĩũka igũrũ rĩa Samusoni na hinya mũno. Nake agĩkũrũka nginya Ashikeloni,‡ akĩũraga andũ mĩrongo ĩtatũ akuo, akĩmatunya indo ciao, na akĩheana nguo ciao kũrĩ arĩa maataũrĩte ndaĩ iyo. Na akĩambata agĩthiĩ gwa ithe mũciĩ arakarĩte mũno.

²⁰ Nake mütumia ũcio wa Samusoni akĩheanwo kũrĩ mũratawe ũria wamũrũgamĩrĩre ũhiki-inĩ wake.

15

Samusoni Kwĩrĩhĩria kũrĩ Afilisti

† 14:5 Ithinda rĩrĩ nĩ gwakoragwo na mĩrũũthi mũngĩ mwena wa gũthini wa Palestina.

‡ 14:19 Ashikeloni rĩarĩ

itũũra rĩa Afilisti.

1 Thuutha ūcio, ihinda-inĩ rĩa magetha ma ngano-rĩ, Samusoni akĩoya koori na agĩthĩ gũceerera mūtumia wake.* Akiuga atĩrĩ, “Ngũthĩ ndoonye kanyũmba-inĩ ka mūtumia wakwa.” No ithe wa mūtumia ūcio akimũgĩria atoonye kuo.

2 Ithe akimwĩra atĩrĩ, “Nĩ ndaarĩ na ma atĩ nĩwamũthũũrĩre biũ, ngikimũheana kũrĩ mũrataguo. Githĩ mwarĩ wa nyina ūria mũnini ndakĩrĩ mũthaka kũrĩ we? Kimuoethe nyina rĩake.”

3 Samusoni akĩmeera atĩrĩ, “Rĩu ndĩ na kĩhooito gĩa kwĩrĩhĩria harĩ Afilisti; ti-itherũ nĩngũmekaka ūũru biũ.”

4 Nĩ ūndũ ūcio akiumagara, akĩnyĩita mbwe magana matatũ, agĩciohithania mĩting’oe igĩrĩ igĩrĩ. Agĩcooka akĩoherera gĩcinga harĩ o mĩting’oe iyo iĩrĩ iĩrĩ,

5 akĩgwatia icinga icio mwaki na akĩrekereria mbwe icio ngano-inĩ ya Afilisti iĩa yari mĩgũnda. Agĩcina itĩia cia ngano iĩa yarũgamĩtio mĩgũnda na ngano iĩa itaarĩ ngethe, na agĩcina mĩgũnda ya mĩthabibũ na ya mĩtamaiyũ.

6 Rĩria Afilisti mooririe atĩrĩ, “Nũũ wikĩte ūũ?” Makĩrwo atĩrĩ, “Nĩ Samusoni, mũthoni-we wa mũndũ ūria Mũtimina, tondũ mūtumia wake nĩaherwo mũratawe.”

Nĩ ūndũ ūcio Afilisti makĩambata na magĩcina mūtumia ūcio o na ithe nginya magĩkua.

7 Nake Samusoni akĩmeera atĩrĩ, “Kuona atĩ nĩ ūguo mweka, ndikũmũtigithĩria nginya ndũrĩhĩrie kũrĩ inyuĩ.”

8 Agĩkĩmatharĩkĩra na ūũru mũnene na akĩũraga aingĩ ao. Agĩcooka agĩkũrũka na agĩkĩra ngurunga-inĩ ya ihiga rĩa Etamu.

9 Nao Afilisti makĩambata na makĩamba hema kũu Juda, makĩaragana gũkuhĩ na Lehi.

10 Nao andũ a Juda makĩũria atĩrĩ, “Mũũkĩte kũhũũrana na ithuĩ nĩkĩ?”

Nao magĩcookia atĩrĩ, “Tũũkĩte kũnyĩita Samusoni, tũmwĩke o ta ūria aatwĩkire.”

11 Hĩndĩ iyo andũ ngiri ithatũ kuuma Juda magĩkũrũka nginya ngurunga-inĩ ya ihiga rĩa Etamu na makĩũra Samusoni atĩrĩ, “Kai wee ūtakũũranite atĩ Afilisti nĩo matwathaga? Nĩ atĩa ūtwĩkĩte?”

Nake agĩcookia atĩrĩ, “Nĩ ndĩmekĩte o ta ūria maanjĩkire.”

12 Nao makĩmwĩra atĩrĩ, “Tũũkĩte gũkuoha tũkũneane kũrĩ Afilisti.”

Samusoni akiuga atĩrĩ, “Mwĩhĩte atĩ ti inyuĩ mũkũnjũraga.”

13 Nao magĩcookia atĩrĩ, “Nĩtwetĩkĩra, ithuĩ no gũkuoha tũgũkuoha tũkũneane kũrĩ o. Ithuĩ tũtigũkũũraga.” Nĩ ūndũ ūcio makĩmuoha na mĩkanda iĩrĩ mĩerũ na makĩmwambatia kuuma rwaro-inĩ rũu rwa ihiga.

14 Rĩria aakuhĩrĩrie Lehi-rĩ, Afilisti acio magĩũka na kũrĩ we makĩanagĩrĩra. Roho wa Jehova agĩũka igũrũ rĩake na hinya mũno. Mĩkanda iĩa oohetwo moko nayo igĩtũũkanga o ta ūguta mũhiũ, nayo mĩhĩndo iyo ikĩgũtia kuuma moko-inĩ make.

15 Akĩona rũkambucu rwa ndigiri rũtaarĩ rũkũrũ, akĩrũhuria na akĩũraga andũ ngiri ĩmwe.

16 Hĩndĩ iyo Samusoni akiuga atĩrĩ,

“Njũragĩte andũ na rũkambucu rwa ndigiri†

hĩba na hĩba.

Njũragĩte andũ ngiri ĩmwe

na rũkambucu rwa ndigiri.”

17 Rĩria aarĩkirie kwaria-rĩ, agĩte rũkambucu rũu; naho handũ hau hagĩtwo Ramathu-Lehi.

18 Na tondũ aarĩ mũnyootu mũno, agĩkaĩra Jehova, akiuga atĩrĩ, “Nĩũheete ndungata yaku ūhootani mũnene ūũ. No nginya rĩu ngue nĩ nyoota ngwe moko-inĩ ma andũ arĩa mataruaga?”

19 Hĩndĩ iyo Ngai agĩthĩkũria irima kũu Lehi, rĩkiuma maaĩ. Rĩria Samusoni aanyuire, agĩcookerwo nĩ hinya na akĩarahũka. Nĩ ūndũ ūcio gĩthima kũu gĩgĩtuo Eni-Hakore. Na kĩrĩ o ho kũu Lehi.

20 Samusoni aatiirĩrĩre Isiraeli mĩaka mĩrongo iĩrĩ matukũ-inĩ ma Afilisti.

16

Samusoni na Delila

1 Mũthenya ūmwe Samusoni nĩathiire Gaza, akĩona mũmaraya kuo. Agĩtoonya gwake nĩguo akome nake.

* 15:1 Kĩhiko kĩa mũthemba ūyũ kĩaheanagĩrwo koori ka mbũri, na mũirĩtu aikaraga gwa ithe. Ithe wa mũirĩtu ndaaracagĩrwo, no nĩarehagĩrwo iheo rĩria mũthuri wa mũirĩtu wake oka gũceera. † 15:16 Na Kĩhibirania, kiugo ndigiri gĩtamũkagwo ta kiugo hĩba

² Andũ a Gaza makĩrwo atĩrĩ, “Samusoni arĩ gũkũ!” Nĩ ùndũ ùcio magĩthiurũkĩria handũ hau, makĩraara mamuohetie ùtukũ wothe kĩhingo-inĩ gĩa itũũra rĩu inene. Nao matiigana kwehera ho ùtukũ ùcio, nĩ ùndũ moigĩte atĩrĩ, “Rũciinĩ gwakĩa, nĩtũkaamũũraga.”

³ Nowe Samusoni aakomere kuo nginya ùtukũ gatagatĩ. Agĩcooka agĩũkĩra akĩnyĩta mĩrango ya kĩhingo gĩa itũũra rĩu inene, hamwe na itugĩ ciayo cieri, agĩcimunyanĩria na igera ciothe. Agĩciigĩrĩra ciande, agĩcitwara kĩrĩma-igũrũ kĩrĩa king’etheire Heberoni.

⁴ Thuutha ùcio, nĩagĩre ùrata na mũndũ-wa-nja kũu gĩtuamba-inĩ gĩa Soreki na rĩtwa rĩake eetagwo Delila.

⁵ Nao aathani a Afilisti* magĩthiĩ kũrĩ we, makĩmwĩra atĩrĩ, “Rora kana wahota kũmũheenereria, akwĩre hitho ya hinya ùcio wake mũnene, na ùria tũngĩmũkĩria hinya nĩguo tũmuohe, tũmũtoorie. O ùmwe witũ nĩagakũhe cekeri ngiri ìmwe na igana rĩmwe cia betha.†”

⁶ Nĩ ùndũ ùcio Delila akĩra Samusoni atĩrĩ, “Njĩra hitho ya hinya waku mũnene, na ùria ùngĩohwo na ùtoorio.”

⁷ Nake Samusoni akĩmũcookeria atĩrĩ, “Mũndũ o na ùrĩkũ angĩnjohwa na nga mũgwanja cia mwogothano itarĩ nyũmithie-rĩ, nĩ ngwaga hinya ndũke o ta mũndũ ùngĩ o wothe.”

⁸ Hĩndĩ ìyo aathani a Afilisti makĩmũrehere nga mũgwanja iria itaarĩ nyũmithie, nake akĩmuoha nacio.

⁹ Nao andũ mehithite thĩinĩ wa nyũmba-rĩ, akĩmwĩra atĩrĩ, “Samusoni, ùrĩ mũkore nĩ Afilisti!” Nowe agĩtuanga nga icio na ùhũthũ o ta ùria rĩrĩgi rĩtuũkaga rwahutia rĩrĩrĩmbĩ rwa mwaki. Nĩ ùndũ ùcio hitho ya hinya wake ndĩamenyekire.

¹⁰ Nake Delila akĩra Samusoni atĩrĩ, “Nĩũndũite mũndũ mũkĩgu; ùkaheenia. Ndagũthaiha njĩra kĩrĩa ùngĩohwo nakĩo.”

¹¹ Nake akĩmũcookeria atĩrĩ, “Mũndũ o na ùrĩkũ angĩnjohwa wega na mĩhĩndo mĩerũ itarĩ yahũthĩrwo, nĩngwaga hinya ndũke o ta mũndũ ùngĩ o wothe.”

¹² Nĩ ùndũ ùcio Delila akĩyoa mĩhĩndo mĩerũ na akĩmuoha nayo. Hĩndĩ ìyo, andũ mehithite nyũmba thĩinĩ-rĩ, akĩmwĩra atĩrĩ, “Samusoni, ùrĩ mũkore nĩ Afilisti!” Nowe agĩtuanga mĩhĩndo ìyo kuuma moko-inĩ make o ta ùria angĩtuanga uthi.

¹³ Delila agĩcooka akĩra Samusoni atĩrĩ, “Nginya rĩu ùkoretwo ùkĩndua mũndũ mũkĩgu, ùkaheenia. Njĩra kĩrĩa ùngĩohwo nakĩo.”

Nake agĩcookia atĩrĩ, “Ùngĩogotha makundo maya mũgwanja ma njuĩrĩ ya mũtwe wakwa ndigĩ-inĩ, ùciigĩre mũtambo-inĩ wa gĩtuma taama na ùcirũmie na higĩ, nĩ nĩngwaga hinya ndũke o ta mũndũ ùngĩ o wothe.” Nĩ ùndũ ùcio rĩrĩa aakomete-rĩ, Delila akĩyoa makundo mũgwanja ma njuĩrĩ cia mũtwe wake, agĩciogothania na ndigĩ, ¹⁴ na agĩcirũmia na higĩ.

Agĩcooka akĩmwĩra o rĩngĩ, akĩmwĩra atĩrĩ, “Samusoni, ùrĩ mũkore nĩ Afilisti!” Nake Samusoni akĩarahũka toro, na akĩguucia higĩ ìyo, o na mũtambo ùria warĩ na ndigĩ.

¹⁵ Agĩcooka akĩmũũria atĩrĩ, “Wahota atĩa kuuga atĩ nĩũnyendete, rĩria ùtangĩhoka? Rĩrĩ nĩ riita rĩa gatatũ ùndũite mũndũ mũkĩgu, na ndũrĩ wanjĩra hitho ya hinya ùcio waku mũnene.”

¹⁶ Nĩ ùndũ wa ùria aamũgiaga na akamũtĩndĩrĩra mũthenya o mũthenya, akĩmũnogia o nginya hakuhi gũkua.

¹⁷ Nĩ ùndũ ùcio Samusoni akĩmwĩra maũndũ mothe. Akiuga atĩrĩ, “Mũtwe ùyũ wakwa ndũrĩ wenjwo nĩ ùndũ-rĩ, nĩ ndũire ndĩ Mũnaziri wamũrĩrwo Ngai kuuma rĩria ndaciarĩrwo. Ingĩenjwo-rĩ, hinya wakwa no ùnjeherere, na njage hinya ndũke o ta mũndũ ùngĩ o wothe.”

¹⁸ Na rĩria Delila aamenyire atĩ nĩamwĩra maũndũ make mothe, agĩtũmanĩra aathani a Afilisti akĩmeera atĩrĩ, “Cookai riita rĩngĩ rĩmwe, nĩ ùndũ nĩanjĩrĩte maũndũ mothe.” Nĩ ùndũ ùcio aathani acio a Afilisti magĩcooka makuuete betha na moko.

¹⁹ Nake Delila agĩtũma Samusoni akome ciero-inĩ ciake, agĩta mũndũ ùmwe amwenje makundo mothe mũgwanja ma njuĩrĩ yake, nao makĩambĩrĩria kũmũtooria. Naguo hinya wake ùkĩmuuma.

²⁰ Hĩndĩ ìyo akĩmwĩra atĩrĩ, “Samusoni, ùrĩ mũkore nĩ Afilisti!”

Nake agĩũkĩra kuuma toro, agĩciiria atĩrĩ, “Nĩnguuma nja o ta tene na ndũrĩbaribe, ndũohore.” No rĩrĩ, ndaamenyete atĩ Jehova nĩamwehereire.

* 16:5 Bũrũri wa Afilisti warĩ wa ngwatanĩro ya matũura matano, namo matũura macio maathagwo nĩ aathani atano. † 16:5 nĩ ta kilo 13

²¹ Hĩndĩ iyo Afilisti makĩmũnyiita na hinya, makĩmũkũũra maito na makĩmũikũrũkia Gaza. Makĩmuoha na mĩnyororo ya gĩcango, na makĩmũiga athĩage ngano arĩ kũu njeera.

²² No rĩrĩ, njuĩrĩ ya mĩtwe wake ikĩambĩrĩria gũkũra rĩngĩ, thuutha wa kwenjwo.

Gĩkuũ gĩa Samusoni

²³ Na rĩrĩ, aathani a Afilisti makĩũngana nĩguo marutĩre Dagoni ngai yao[‡] igongona inene na makũngũire, makiugaga atĩrĩ, “Ngai iitũ nũneanĩte Samusoni thũ iitũ, moko-inĩ maitũ.”

²⁴ Rĩrĩa andũ maamuonire, makĩgooca ngai iyo yao makiugaga atĩrĩ, “Ngai iitũ nũneanĩte thũ iitũ moko-inĩ maitũ, thũ irĩa yathũkangĩrie bũrũri witũ na ikũũraga andũ aitũ aingĩ.”

²⁵ Na rĩrĩa ngoro ciao ciacanjamũkĩte, makĩanĩrĩra makiuga atĩrĩ, “Rehei Samusoni nĩguo oke atũkeno.” Nĩ ũndũ ũcio makĩruta Samusoni njeera, nake agĩka maũndũ ma mathekania.

Rĩrĩa maamũrũgamĩrie gatagatĩ-inĩ ga itugĩ-rĩ,

²⁶ Samusoni akĩra ndungata irĩa yamũnyiitĩte guoko atĩrĩ, “Njiga harĩa ingĩhota kũhutia itugĩ iria inyĩtĩrĩre hekarũ, nĩgeetha ndĩtiranie nacio.”

²⁷ Na rĩrĩ, hekarũ iyo yaiyũrite arũme na andũ-a-nja; na aathani othe a Afilisti maarĩ kuo, na nyũmba igũrũ kwarĩ na arũme na andũ-a-nja ta ngiri ithatũ meroreire Samusoni agĩka maũndũ ma kũmakenia.

²⁸ Samusoni akĩhooya Jehova, akiuga atĩrĩ, “Wee Mwanani Jehova, ndirikana. Wee Ngai, ndagũthaitha ũnjĩkĩre hinya o ihinda rĩngĩ rĩmwe, na ũreke ndĩrĩhĩre kũrĩ Afilisti na igũtha rĩmwe nĩ ũndũ wa maito makwa meerĩ.”

²⁹ Hĩndĩ iyo Samusoni akĩnyiita itugĩ icio cieri cia gatagatĩ iria ciarũgamĩtie hekarũ iyo. Agĩtirania nacio, kĩmwe agĩkĩnyiita na guoko gwake kwa ũrĩo na kĩrĩa kĩngĩ na guoko gwake kwa ũmotho,

³⁰ Samusoni akiuga atĩrĩ, “Reke ngue hamwe na Afilisti!” Agĩcooka agĩcitindĩka na hinya wake wotho, nayo hekarũ ikĩgwĩra aathani acio hamwe na andũ othe arĩa maarĩ thĩnĩ wayo. Nĩ ũndũ ũcio akĩũũraga andũ aingĩ agĩkua gũkũra arĩa ooragire arĩ maoyo.

³¹ Nao arĩu a ithe na nyũmba yotho ya ithe magĩkũrũka makamũgĩre. Makĩmũkuua makĩmũinũkia na makĩmũthika gatagatĩ ga Zora na Eshitaoli mbĩrĩra-inĩ ya ithe Manoa. Nake aatĩrĩre Isiraeli mĩaka mirongo ũrĩ.

17

Mĩhianano ya Mika

¹ Na rĩrĩ, mũndũ wetagwo Mika wa kuuma bũrũri ũria ũrĩ irĩma wa Efraimu

² akĩra nyina atĩrĩ, “Cekeri ngiri imwe na igana rĩmwe cia betha* iria cioirwo kuuma kũrĩ we, na iria ndaiguire ũkĩrumanĩra kĩrumi-rĩ, nĩ nĩ ndĩ nacio; nĩ nĩ ndacioire.”

Nake nyina akiuga atĩrĩ, “Mũrũ wakwa, Jehova arokũrathima.”

³ Rĩrĩa aacookirie cekeri icio ngiri imwe na igana rĩmwe cia betha kũrĩ nyina-rĩ, nyina akiuga atĩrĩ, “Nĩ nĩndamũrĩra Jehova betha yakwa kũna nĩgeetha mũrũ wakwa athondeke mũhianano mũicũhie na mũhianano wa gũtwekio. Nĩngũgũcookeria.”

⁴ Nĩ ũndũ ũcio agĩcookia betha iyo kũrĩ nyina, nake nyina akĩoya cekeri magana meerĩ cia betha† na agĩcineana kũrĩ mũturi wa betha, ũria wacithondekire mũhianano wa gwacũhio na mũhianano wa gũtwekio. Nayo ikĩgwo thĩnĩ wa nyũmba ya Mika.

⁵ Na rĩrĩ, mũndũ ũcio wetagwo Mika nĩ aarĩ na ihooro, nake agĩthondeka ebodi, na mũhianano imwe ya gũtwekio na agĩtua mũriũ ũmwe wake mũthĩnjĩri-ngai wake.

⁶ Matukũ-inĩ macio Isiraeli gũtiarĩ mũthamaki; o mũndũ ekaga ũria onaga kwagĩrĩre.

⁷ Mũlawii ũmwe mwanake kuuma itũũra rĩa Bethlehemu ya Juda, watũũraga thĩnĩ wa mũhĩrĩga wa Juda,

⁸ akĩuma itũũra-inĩ rĩu agĩthĩ gwetha kũndũ kũngĩ gwa gũtũũra. Arĩ njira-inĩ agĩkora nyũmba ya Mika irĩa yarĩ bũrũri-inĩ ũria wa irĩma wa Efraimu.

⁹ Mika akĩmũũria atĩrĩ, “Wee uumĩte kũ?”

Nake akĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩ ndĩ Mũlawii kuuma Bethlehemu ya Juda, na ndireetha kũndũ gwa gũtũũra.”

[‡] 16:23 Dagoni nĩyo yarĩ ngai nene ya Afilisti; Dagoni na Kĩhibirania nĩ kuuga “ngano.” * 17:2 nĩ ta kilo 13

† 17:4 nĩ ta kilo igĩrĩ na robo (2:25)

¹⁰ Nake Mika akimwira atiri, "Tũũrania na niũ utũũke baba na mũthĩnjĩri-ngai wakwa, na nĩndĩrĩkũheaga cakeri ikũmi cia betha[‡] o mwaka, na nguo ciaku cia kwĩhumba na irio cia kũrĩa."

¹¹ Nĩ undũ ũcio Mũlawii ũcio agĩtĩkĩra gũtũũrania hamwe nake, na mwanake ũcio agĩtũũka ta ũmwe wa ariũ ake.

¹² Ningĩ Mika akĩamũra Mũlawii ũcio, nake mwanake ũcio agĩtũũka mũthĩnjĩri-ngai wake na agĩtũũra gwake mũciĩ.

¹³ Nake Mika akiuga atiri, "Rĩu nĩndamenya atĩ Jehova nĩekũnjĩka wega, nĩgũkorwo Mũlawii ũyũ nĩatuũkĩte mũthĩnjĩri-ngai wakwa."

18

Andũ a Dani gũtũũra Laishi

¹ Na rĩrĩ, matukũ-inĩ macio Isiraeli gũtiarĩ na mũthamaki.

Na matukũ-inĩ macio mũhĩrĩga wa Dani nĩwacaragia kũndũ kwao gwa gũtũũra, tondu matiegwatuĩre igai rĩao gatagati-inĩ ka mũhĩrĩga wa Isiraeli.

² Nĩ undũ ũcio andũ a Dani magĩthũra njamba cia ita ithano kuuma Zora na Eshitaoli ithĩ igathigaane bũrũri ũcio na itũĩre ũhoru. Andũ a mũhĩrĩga wa Dani makĩmeera atiri, "Thĩĩ, mũgatuĩre ũhoru wa bũrũri ũcio."

Andũ acio magĩtoonya bũrũri ũrĩa ũrĩ irĩma wa Efiraimu na magĩkinya mũciĩ wa Mika kũrĩa maararĩĩre ũtukũ ũcio.

³ Na rĩrĩa maakuhĩrĩre nyũmba wa Mika, magĩkũũrana mũgambo wa mwanake ũcio Mũlawii; nĩ undũ ũcio magĩtoonya kuo makĩmũũria atiri, "Nũũ wakũrehire gũkũ? Nĩ kĩĩ ũreka kũndũ gũkũ? Nĩ kĩĩ gĩtũmĩte ũkorwo ũrĩ gũkũ?"

⁴ Nake akĩmeera ũrĩa Mika aamwĩkĩre, akĩmeera atiri, "We nĩanyandĩkĩte na niũ ndĩ mũthĩnjĩri-Ngai wake."

⁵ Nao magĩcooka makĩmwĩra atiri, "Twagũthaita ũtũtũĩrĩre ũhoru kũrĩ Ngai tũmenye kana rũgendo rwitũ nĩrũkũgaacĩra."

⁶ Nake mũthĩnjĩri-Ngai ũcio akĩmacookeria atiri, "Thĩĩ na thayũ. Rũgendo rwanyu nĩ rwĩtikĩrĩku nĩ Jehova."

⁷ Nĩ undũ ũcio andũ acio atano makiuma kuo na magĩkinya Laishi, kũrĩa maakorire atĩ andũ maatũũraga na thayũ matarĩ na ũgwati, o ta andũ a Sidoni, mategwĩkũũa na mategwĩtigĩra. Na tondu bũrũri wao ndwarĩ kĩndũ waagaga, maarĩ atongu. Ningĩ maatũũraga kũraya na andũ a Sidoni, na matiatarainie na mũndũ o na ũrĩkũ.

⁸ Na rĩrĩa maacookire Zora na Eshitaoli, ariũ a ithe makĩmooria atiri, "Mũronire atĩa?"

⁹ Magĩcookia atiri, "Ũkĩrai tũthĩ tũkamatharĩkĩre! Nĩtuonete atĩ bũrũri ũcio nĩ mwega mũno. Anga gũtirĩ undũ mũgwĩka? Mũtigatithie gũthĩ mũkaũtunyane.

¹⁰ Mwakinya kuo, nĩmũgũkororer andũ mategwĩkũũa ũgwati o na ũrĩkũ. Bũrũri ũcio nĩ mũnene ũrĩa Ngai aneanĩte moko-inĩ manyu, bũrũri ũtagaga kĩndũ o na kĩrĩkũ."

¹¹ Hindĩ iyo andũ magana matandatũ a kuuma mũhĩrĩga wa Dani, meeohete indo cia mbaara, makiumagara kuuma Zora na Eshitaoli.

¹² Marĩ njĩra-inĩ, makĩamba hema ciao gũkuhĩ na Kiriathu-Jearimu kũu Juda. Nĩkĩo gĩtũmaga handũ hau he mwena wa ithũũro rĩa Kiriathu-Jearimu heetwo Mahane-Dani nginya ũmũthĩ.

¹³ Kuuma kũu magĩthĩ na mbere nginya bũrũri ũrĩa ũrĩ irĩma wa Efiraimu na magĩkinya mũciĩ wa Mika.

¹⁴ Ningĩ andũ acio atano arĩa maathigaanĩte bũrũri ũcio wa Laishi makĩra ariũ a ithe atiri, "Inyũ nĩmũũ atĩ nyũmba imwe ya ici irĩ na ebodi, na ngai ingĩ cia nyũmba, na mũhianano mũciũhie, na mũhianano wa gũtwekio? Rĩu nĩmwamenya ũrĩa mũgwĩka."

¹⁵ Nĩ undũ ũcio magĩtoonya nyũmba ya mwanake ũcio Mũlawii o kũu mũciĩ kwa Mika na makĩmũgeithia.

¹⁶ Nao andũ acio a Dani magana matandatũ meeohete indo cia mbaara makĩrũgama hau kĩhingo-inĩ.

¹⁷ Andũ acio atano arĩa maathigaanĩte bũrũri ũcio magĩtoonya thĩĩnĩ, makĩoya mũhianano ũrĩa mũciũhie, na ebodi, na ngai icio ingĩ cia nyũmba na mũhianano wa gũtwekio, nake mũthĩnjĩri-Ngai o na andũ acio magana matandatũ meeohete indo cia mbaara maarũgamĩte hau kĩhingo-inĩ.

¹⁸ Rĩrĩa andũ acio maatoonyire nyũmba ya Mika na makĩoya mũhianano wa gwacũhio, na ebodi, na ngai icio ingĩ cia nyũmba, na mũhianano wa gũtwekio-rĩ, mũthĩnjĩri-ngai ũcio akĩmooria atiri, "Nĩ atĩa mũreka?"

¹⁹ Nao makimucokeria atiri, "Kira ki! Ndukoige undu. Uka utwarane na ithu, utuike ithe witu na muthinjiri-Ngai witu. Githi ti wega ugitungatira ruriri na mhiriga thini wa Isiraeli uri muthinjiri-Ngai, handu ha gutungatira nyumba ya mundu umwe?"

²⁰ Nake muthinjiri-Ngai ucio agikena. Akioya ebodi, na ngai iria ingi cia nyumba, na mihanano uria mucuhie, nake agithi na andu acio.

²¹ Nao makihunduka magithi matongoretio ni ciana ciao iria nini na mahi u ma, na indo ciao.

²² Riria maakorirwo mathiite handu haraaya kuuma nyumba ya Mika-ri, andu aria maaturaga hakuhi na Mika makitungana hamwe na magikinyira andu acio a Dani.

²³ O andu acio makimoigaguriria-ri, andu a Dani makihugura makuria Mika atiri, "Kai wona atia tondu weta andu aku othe marue?"

²⁴ Akimacokeria atiri, "Muoire ngai iria ndethondekeire, o na muthinjiri-ngai wakwa, na mwathi. Ni ki kingi ngiri nakio? Mwakihota atia kuria atiri, 'Kai wona atia?'"

²⁵ Andu acio a Dani magicookia atiri, "Tiga gukararania na ithu, kana utharikirwo ni andu amwe aria me marakara, nawe hamwe na nyumba yaku murwo ni mioyo yanyu."

²⁶ Ni undu ucio andu acio a Dani magithiira, nake Mika, ona ati maaru na hinya munene muno kumukira, akihunduka agicooka mucii.

²⁷ Ngingi makioya kiria Mika aathondekete, na muthinjiri-Ngai wake, magithi nginya Laishi, magiukirira andu maaru na thayu na matekuuga undu. Makimatharikira na ruihu rwa njora na magicina itura riao inene.

²⁸ Gutiaru na mundu wa kumahonokia tondu maaturaga kuraihu na Sidoni na matiatarainie na mundu o na uriku. Itura ru inene riaru gitumba-ini kiria kari hakuhi na Bethi-Rehobu.

Andu acio a Dani magiaka itura ru inene ringi na magithaamira kuo.

²⁹ Makirita Dani o ta ithe wao Dani uria waciiritwo ni Isiraeli o na gutuika itura ru inene rietagwo Laishi mbere iyo.

³⁰ Andu a Dani makiihaandira mihanano kuu, nake Jonathani muru wa Gerishomu, muru wa Musa, na ariu ake magituika athinjiri-Ngai mhiriga-ini wa Dani nginya hndi iria andu acio maatahirwo makirutwo buru ucio.

³¹ Magithi na mbere kuhithira mihanano iria Mika aathondekete, ihinda riria riothe nyumba ya Ngai yari Shilo.

19

Mulawii na Thuriya Yake

¹ Matuku-ini macio Isiraeli gutiaru na muthamaki. Na riru, Mulawii waturaga kundu kuraya thini wa buru uria uri irima wa Efraimu niaigire thuriya ya kuuma Bethlehemu kuu Juda.

² No thuriya iyo ikiaga kwihokeka kuri we. Nayo ikimutiga igicooka mucii gwa ithe kuu Bethlehemu ya Juda. Thuutha wa gukorwo kuu mferi ina,

³ muthuuri wake agithi kuri we kumuringirira acooke. Aathire na ndungata yake na ndigiri igiri. Nake mutumia ucio akimutoonyia nyumba ya ithe, na riria ithe aamuonire, akimuniya ugeni akenete.

⁴ Muthoni-we, ithe wa muritu ucio, akimuringirira aikare; ni undu ucio agikara hamwe nake mthenya itatu, aruaga na akanyua, na agakoma kuo.

⁵ Mthenya wa ina magiukira tene na akiihaarira oimagare, no ithe wa muritu akira muthoni-we ucio atiri, "Wikenie na kindu gja kuria; ugicooke ugithi."

⁶ Ni undu ucio eeru magikara thi kuria na kunyua. Thuutha-ini ithe wa muritu akimwira atiri, "Ndaguthaita raara na wikenie."

⁷ Na hndi iria mundu ucio ookirire athi, muthoni-we akimuringirira araare; ni undu ucio akiraara utuku ucio.

⁸ Rucini rwa mthenya wa gatano, okira athi, ithe wa muritu ucio akimwira atiri, "Wikenie. Eterera nginya mihaha!" Ni undu ucio eeru makiranira.

⁹ Hndi iria mundu ucio, hamwe na thuriya yake na ndungata yake, mookirire mathi, muthoni-we, ithe wa muritu ucio, akimwira atiri, "Ru ta thikirira, ni hakuhi hwai-ini raaririra ni undu gukirie gutuka. Ikara uhuruke. Ruciu rucini tene no ukire unuke."

¹⁰ No rĩrĩ, tondũ ndendire gũikara ũtukũ ũngĩ, mündũ ũcio akiuma kuo agĩthĩ erekeire mwena wa Jebusi (na nĩkuo, Jerusalemu), arĩ na ndigiri ciake cieri ciohetwo matandĩko na thuriya yake.

¹¹ Rĩrĩa maakuhĩrĩrie Jebusi na kũrĩ hakuhĩ gũtuka-rĩ, ndungata iyo ikĩra mwathi wayo atĩrĩ, “Rĩu-rĩ, reke tũthie gũkũ itũũra-inĩ rĩrĩ inene rĩa Ajobusi tũraarĩre kuo.”

¹² Mwathi wayo agĩcokia atĩrĩ, “Aca. Tũtigũtoonya itũũra inene rĩa andũ ageni, andũ a rĩo ti Aisraeli. Tũgũthĩ nginya tũkinye Gibeaa.”

¹³ Nake akiuga o rĩngĩ atĩrĩ, “Nĩtũthĩ tũgerie gũkinya Gibeaa kana Rama na tũrarĩre itũũra rĩmwe rĩamo.”

¹⁴ Nĩ ũndũ ũcio magĩthĩ na mbere, narĩo riũa rĩgĩthũa magĩkorwo maakuhĩrĩa Gibeaa, kũu Benjaminĩ.

¹⁵ Kũu nĩkuo maatithirie maraarĩre. Nao magĩthĩ magĩkara thĩ kĩaaro-inĩ kĩnene gĩa itũũra rĩu inene, no gũtirĩ mündũ o na ũmwe wamanyĩtĩre ũgeni mararĩre gwake.

¹⁶ Hwaĩ-inĩ ũcio, mũthuri ũmwe mũkũrũ wa kuuma bũrũri ũrĩa ũrĩ irĩma wa Efraimu, watũũraga Gibeaa, (andũ a kũu maarĩ Abenjaminĩ), agĩũka oimĩte wĩra mĩgũnda-inĩ.

¹⁷ Na rĩrĩa aarorire akĩona mũgendi ũcio hau kĩaaro-inĩ gĩa itũũra inene, mũthuri ũcio akĩmũria atĩrĩ, “Wathĩ kũ na uumĩte kũ?”

¹⁸ Agĩcokia atĩrĩ, “Tuumĩte Bethlehemu ya Juda twarekeire kũndũ kũraya thĩnĩ wa bũrũri ũrĩa ũrĩ irĩma wa Efraimu kũrĩa ndũũraga. Ndĩrarĩ Bethlehemu ya Juda na rĩu ndĩrathĩ nyũmba ya Jehova. Gũtirĩ mündũ o na ũmwe ũnyĩtĩte ũgeni gwake.

¹⁹ Ithũ tũrĩ na mahuti na irio cia ndigiri ciitũ na mĩgate na ndĩbei nĩ ũndũ witũ ithũ ndungata ciaku, nĩ, na ndungata yaku ya mũrĩtu, na mwanake ũyũ tũrĩ nake. Tũtikũbatario nĩ kĩndũ o na kĩ.”

²⁰ Nake mũthuri ũcio mũkũrũ akĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩũnyĩtĩtwo ũgeni nyũmba-inĩ ĩno yakwa, reke ngũhe kĩrĩa gĩothe ũbatarĩtio nĩkĩo, no ndũkaraare kĩaaro.”

²¹ Nĩ ũndũ ũcio akĩmũtoonya nyũmba yake na akĩhe ndigiri ciake gĩa kũrĩa. Maarĩkia gwĩthamba magũrũ-rĩ, makĩrĩa na makĩnyua.*

²² Na hĩndĩ o iyo meekenagia-rĩ, andũ amwe aaganu a itũũra rĩu inene makĩrigiicĩria nyũmba iyo. Makĩhũra mũrango, na makĩgũthũkĩra mũthuri ũcio mũkũrũ ũrĩa warĩ mwene nyũmba iyo, makiuga atĩrĩ, “Ruta mündũ ũcio ũkĩre nyũmba yaku nĩguo tũkome nake.”

²³ Mwene nyũmba iyo akiuma na nja akĩmeera atĩrĩ, “Aca, arata akwa, mũtĩgeke ũndũ wa waganu ũguo. Kuona atĩ mündũ ũyũ nĩ mũgeni wakwa-rĩ, tigai gwĩka ũndũ ũyũ wa thoni ũguo.

²⁴ Thikĩrĩrai, haha harĩ mũrĩtu wakwa gathirange, na thuriya ya mũgeni ũyũ. Nĩngũmaruta na nja kũrĩ inyuĩ rĩu, na no mũmahũthĩre na mũmeke o ũrĩa mũngĩenda. No mündũ ũyũ-rĩ, mũtikamwĩke ũndũ wa thoni ta ũcio.”

²⁵ No andũ acio matiigana kũmũthikĩrĩa. Nĩ ũndũ ũcio, mündũ ũcio akĩoya thuriya yake na akĩmũruta na nja kũrĩ o, nao makĩmĩnyĩta na hinya na makĩmĩnyariira ũtukũ wothe, na gwakĩa makĩreka iĩthĩre.

²⁶ Na gũgĩthererũka-rĩ, mündũ-wa-nja ũcio agĩcokia nyũmba kũrĩa mwathi wake aarĩ, akĩgũa thĩ hau mũrango-inĩ, na agĩkoma ho nginya gũgĩkĩa.

²⁷ Na rĩrĩa mwathi wake ookĩre rũciĩnĩ na akĩhingũra mũrango wa nyũmba akiuma nja nĩguo ethĩre-rĩ, thuriya yake yakomete hau ĩgwĩte mũromo-inĩ wa nyũmba, namo moko mayo maarĩ hingĩro-inĩ.

²⁸ Nake akĩmũra atĩrĩ, “Ūkĩra; reke tũthĩ.” No ndĩacookirie. Nake mündũ ũcio agĩcokia akĩmĩoya, akĩmũgĩrĩa igũrũ rĩa ndigiri yake, makĩnũka.

²⁹ Hĩndĩ irĩa aakinyire mũciĩ-rĩ, akĩoya kahiũ agĩtinangya thuriya yake kĩga o kĩga icunĩ ikũmi na igĩrĩ, agĩcitũma ng’ongo ciothe cia Isiraeli,

³⁰ na mündũ o wothe ũrĩa wonĩre ũndũ ũcio akiuga atĩrĩ, “Ūndũ ta ũyũ ndũrĩ wonwo kana ũgĩkwo, kuuma mũthenya ũrĩa andũ a Isiraeli moimire bũrũri wa Misiri. Teciriei ũhoro ũcio na mũwĩcũũranie, mũtwĩre ũrĩa tũgwĩka!”

20

Andũ a Isiraeli Kũrĩa na Andũ a Benjaminĩ

¹ Na rĩrĩ, andũ a Isiraeli othe kuuma Dani nginya Birishĩba, na kuuma bũrũri wothe wa Gileadi magĩũka o taarĩ mündũ ũmwe, makiũngana mbere ya Jehova kũu Mizipa.

* **19:21** Gĩko gĩa gũthambia mündũ magũrũ kĩarĩ gĩko gĩa kũnyĩta mündũ ũgeni.

² Atongoria a andũ othe a mĩhĩrĩga ya Isiraeli makĩrũgama handũ hao kũu kũungano-inĩ kĩa andũ a Ngai, marĩ thigari ngiri magana mana meeohete hiũ cia njora.

³ (Nao andũ Benjamini makĩgũua atĩ andũ a Isiraeli nĩmambatĩte nginya Mizipa.) Hindĩ iyo andũ a Isiraeli makiuga atĩrĩ, “Ta twĩre ũria ũndũ ũcio mũũru wekĩkire.”

⁴ Nĩ ũndũ ũcio Mũlawii ũcio mũthũuri wa mũtũmia ũrĩa woragitwo akiuga atĩrĩ, “Nĩ na thuriya yakwa tuokire Gibe a andũ a Benjamini tũraarĩre kuo.

⁵ Ũtukũ ũcio andũ a Gibe nĩmaanũmĩrĩre, na magĩthiũrũkĩria nyũmba, mehaarĩrie kũnjũraga. Makĩnyĩta thuriya yakwa na hinya, nginya igĩkua.

⁶ Ngĩoya thuriya yakwa, ngĩmĩtinaangia icunji, na ngĩtũma o gĩcunji o rũgongo rwa igai rĩa Isiraeli, nĩ ũndũ nĩmekĩte ũndũ wa thoni na wa gĩconoko thĩnĩ wa Isiraeli.

⁷ Atĩrĩrĩ, inyuĩ andũ a Isiraeli inyuothe, kĩarĩe, mũheane itua rĩanyu.”

⁸ Andũ acio othe magĩũkĩra o taarĩ mũndũ ũmwe, makiuga atĩrĩ, “Gũtirĩ mũndũ o na ũmwe witũ ũkũinũka. Aca, gũtirĩ o na ũmwe witũ ũgũcooka gwake mũciĩ.

⁹ No rĩrĩ, ũndũ ũria tũgwĩka Gibe a nĩ ũyũ: Tũkwambata kuo tũmookĩrĩre o ta ũria ũcuuki wa mũtĩ ũgũtũnia.

¹⁰ Tũkũruta andũ ikũmi thĩnĩ wa o andũ igana a mĩhĩrĩga yothe ya Isiraeli, na andũ igana thĩnĩ wa o andũ ngiri, na andũ ngiri thĩnĩ wa o andũ ngiri ikũmi, nĩguo magĩrĩre mbũtũ cia ita irio. Nĩgeetha rĩrĩa mbũtũ cia ita igaakinya Gibe a Benjamini, ikaameka maũndũ maringaine na waganu wa andũ akuo ũria meekĩte thĩnĩ wa Isiraeli.”

¹¹ Tondũ ũcio andũ othe a Isiraeli makĩũngana na makĩnyĩtana o ta maarĩ mũndũ ũmwe mahũure itũũra rĩu inene.

¹² Mĩhĩrĩga ya Isiraeli igĩtũma andũ mathĩ kũrĩ mũhĩrĩga wothe wa Benjamini, makamoorie atĩrĩ, “Nĩ ngero irĩkũ ĩno njũru ũũ ĩkĩtuo gatagati-inĩ kanyu?”

¹³ Na rĩrĩ, tũnengerei andũ acio aaganu a Gibe a nĩgeetha tũmooage tweherie ũũru ũcio thĩnĩ wa Isiraeli.”

No andũ a Benjamini matiigana kũigua andũ acio angĩ a Isiraeli.

¹⁴ Moimire matũũra-inĩ mao, makĩũngana hamwe kũu Gibe a nĩguo mahũũrane na andũ a Isiraeli.

¹⁵ O ro rĩmwe andũ a Benjamini magĩcookanĩrĩria andũ arĩa marũaga na hiũ cia njora 20,060 kuuma matũũra-inĩ mao, mongereirwo harĩ andũ magana mũgwanja arĩa maathuurĩtwo kuuma kũrĩ andũ arĩa maatũũraga kũu Gibe a.

¹⁶ Gatagati-inĩ ga thigari icio ciothe nĩ kwarĩ na andũ magana mũgwanja maathuurĩtwo a kĩmotho, na o ũmwe wao nĩahotaga gũkia ihiga na kĩgũtha ũndũ angĩringa rũcuĩrĩ na ndahĩtie.

¹⁷ Tiga andũ a Benjamini-rĩ, Isiraeli nĩmacookanĩrĩrie thigari 400 arĩa marũaga na hiũ cia njora, na othe maarĩ andũ a ita.

¹⁸ Andũ a Isiraeli makĩambata nginya Betheli na magĩtũria ũhoru harĩ Ngai makĩũria atĩrĩ, “Nũũ thĩnĩ witũ ũkwambĩrĩria kũhũũrana na andũ aya a Benjamini?”

Nake Jehova agĩcookia atĩrĩ, “Juda nĩwe ũkwambĩrĩria.”

¹⁹ Rũciĩnĩ rũrũ rũngĩ andũ a Isiraeli magĩũkĩra na makĩamba hema ciao gũkuhĩ na Gibe a.

²⁰ Andũ a Isiraeli makĩumagara makahũũrane na andũ a Benjamini, na makĩiga andũ o handũ hao mbaara-inĩ marũe nao kũu Gibe a.

²¹ Nao andũ a Benjamini makĩuma kũu Gibe a na makĩũraga andũ a Isiraeli 22,000 kũu mbaara-inĩ mũthenya ũcio.

²² No andũ a Isiraeli makĩũmanĩrĩria mũndũ na ũria ũngĩ na makĩrũgama handũ hao rĩngĩ o harĩa meigĩte mũthenya wa mbere.

²³ Nao andũ a Isiraeli makĩambata makĩrĩrĩa mbere ya Jehova nginya hwaĩ-inĩ, nao magĩtũria ũhoru harĩ Jehova atĩrĩ, “Hihi twambate rĩngĩ tũkahũũrane na andũ a Benjamini, aya arĩũ a ithe witũ?”

Nake Jehova akĩmacookeria atĩrĩ, “Ambatai mũkahũũrane nao.”

²⁴ Hindĩ iyo andũ a Isiraeli magĩkuhĩrĩria andũ a Benjamini mũthenya wa keerĩ.

²⁵ Mũthenya ũcio, rĩrĩa Abenjamini mookire moimĩte Gibe a mahũũrane nao-rĩ, makĩũraga andũ a Isiraeli angĩ 18,000, othe meeohete hiũ cia njora.

²⁶ Ningĩ andũ a Isiraeli, marĩ othe, makĩambata nginya Betheli, na kũu magĩkara kuo makĩrĩra marĩ mbere ya Jehova. Makĩhinga kũrĩa irio mũthenya ũcio o nginya hwaĩ-inĩ, na makĩruta maruta ma njino na maruta ma ũiguano kũrĩ Jehova.

²⁷ Nao andũ a Isiraeli, magĩtũria ũhoru harĩ Jehova. (Matukũ-inĩ macio ithandũkũ rĩa kĩrĩkanĩro kĩa Ngai rĩarĩ kũu,

²⁸ nake Finehasi mũrũ wa Elezaru, mũrũ wa Harũni, nĩwe watungataga mbere yarĩo.) Nao makĩũria atĩrĩ, “Nĩtũkwambata rĩngĩ tũkahũũrane na Abenjamini arĩũ a ithe witũ, kana tũtĩge?”

Jehova akĩmacookeria atĩrĩ, “Thiĩ, nĩ ùndũ rũciũ nĩngamaneana moko-inĩ manyu.”

²⁹ Nao andũ a Isiraeli makĩmoheria mathiũrũrũkĩrie Gibeaa.

³⁰ Nao makĩambata makahũũrane na andũ a Benjamini mũthenya wa gatatũ na makĩrũgama handũ hao nĩguo mahũũrane na Gibeaa o ta ũria meekĩte hau mbere.

³¹ Nao Abenjamini makĩumĩra mamatũnge na makĩguucĩrĩrio kũraihu na itũũra rĩu inene. Makĩambĩrĩria kũhũũra andũ a Isiraeli o ta mbere iyo, na andũ ta mĩrongo itatũ makĩrũndĩrwo werũ-inĩ na njĩra-inĩ rĩra ithiiaaga Betheli na rĩra ãngĩ Gibeaa.

³² Rĩra andũ a Benjamini meeranaga atĩrĩ, “Nĩtũramahoota o ta mbere,” noguo nao andũ a Isiraeli meeranaga atĩrĩ, “Rekei tũcooke na thuutha tũmaguucĩrĩrie moime itũũra-inĩ inene moke njĩra-inĩ.”

³³ Andũ othe a Isiraeli makĩehera harĩa maarĩ na makĩrũgama handũ hao kũu Baali-Tamaru, nao andũ a Isiraeli arĩa meehithĩre andũ a Benjamini makĩumĩra kũria meehithĩte mwena wa ithũiro wa Gibeaa.

³⁴ Hĩndĩ iyo andũ ngiri ikũmi arĩa maarĩ njamba iria thuure cia Isiraeli magĩtharĩkĩra Gibeaa kuuma na mbere. Nayo mbaara yarĩ nene ũũ atĩ andũ a Benjamini matiigana gũkũũrana ũria mwanangĩko wamakuhĩrĩrie.

³⁵ Nake Jehova akĩhootera andũ a Benjamini mbere ya Isiraeli, na mũthenya ũcio andũ a Isiraeli makĩũraga andũ a Benjamini 25,100, arĩa meeohete hiũ cia njora.

³⁶ Tondũ ũcio andũ a Benjamini makĩona atĩ nĩmaatooretio.

Na rĩrĩ, andũ a Isiraeli nĩmoorĩire andũ a Benjamini, nĩ ùndũ nĩmehokete andũ arĩa magĩte a kuoheria andũ a Benjamini gũkuhĩ na Gibeaa.

³⁷ Nao andũ acio moohetie andũ makĩguthũka o rĩmwe magĩtoonya Gibeaa, makĩaragana kuo na makĩhũũra itũũra rĩu inene rĩothe na rũhiũ rwa njora.

³⁸ Nao andũ a Isiraeli nĩ mabangĩte na andũ acio moohetie andũ atĩ matoogie ndogo nene ithiĩ na igũrũ yumĩte itũũra rĩu inene,

³⁹ nĩgeetha hĩndĩ iyo andũ a Isiraeli magarũrũke na macooke mbaara-inĩ.

Andũ a Benjamini maakorirwo maambĩrĩria kũũraga andũ a Isiraeli (ta andũ mĩrongo itatũ), nao makiuga atĩrĩ, “Ithuĩ nĩtũramatooria o ta ũria twamekire mbaara-inĩ ya mbere.”

⁴⁰ No rĩria ndogo yambĩrĩrie kwambata na igũrũ yumĩte itũũra-inĩ rĩu inene-rĩ, andũ a Benjamini makĩhũgũra makĩona ndogo itũũra-inĩ rĩu inene rĩothe yambaĩte na igũrũ matu-inĩ.

⁴¹ Hĩndĩ iyo andũ a Isiraeli makĩmagarũrũkĩra nao andũ a Benjamini makĩnyitwo nĩ guoya mũnene, nĩ ùndũ nĩmakũũranire atĩ mwanangĩko nĩwarĩkĩtie kũmakora.

⁴² Nĩ ùndũ ũcio makĩũra andũ a Isiraeli marorete na werũ-inĩ, no matingĩahotire kũũrĩra mbaara. Nao andũ a Isiraeli arĩa mookire moimĩte matũũra-inĩ makĩmooragĩra kuo.

⁴³ Magĩthiũrũrũkĩria andũ a Benjamini acio, makĩmateng’eria, na makĩmakinyĩra na njĩra hũthũ kũu gũkuhĩ na Gibeaa mwena wa irathĩro.

⁴⁴ Andũ a Benjamini ngiri ikũmi na inyanya magĩkua, nao othe maarĩ arũi njamba.

⁴⁵ Na rĩria maagarũrũkire marorete na werũ-inĩ nginya ihiga-inĩ rĩa Rimoni, andũ a Isiraeli makĩũragĩra andũ 5,000 njĩra-inĩ icio. Nao magĩkĩrĩria kũrũmĩrĩra andũ a Benjamini o nginya Gidomu na makĩũraga 2,000.

⁴⁶ Mũthenya ũcio andũ a Benjamini 25,000 arĩa maarũaga na hiũ cia njora makĩũragwo, na othe maarĩ arũi njamba.

⁴⁷ No andũ magana matandatũ makĩgarũrũka na makĩũrĩra werũ-inĩ o nginya ihiga-inĩ rĩa Rimoni, na magĩkara kuo mĩeri ãna.

⁴⁸ Nao andũ a Isiraeli magĩcooka nginya bũrũri wa andũ a Benjamini na makĩhũũra matũũra mothe na rũhiũ rwa njora, o gwata nyamũ na kĩndũ o gĩothe kĩngĩ kĩa maakorereire. Na matũũra mothe marĩa maakorire makĩmacina na mwaki.

21

Andũ a Benjamini Gwetherwo Atumia

¹ Andũ acio a Isiraeli nĩmehĩtĩte mwĩhĩtwa marĩ kũu Mizipa makoiga atĩrĩ, “Gũtirĩ o na ũmwe wĩtũ ũkaaneana mũrĩtu wake ahikio nĩ Mũbenjamini.”

² Andũ acio nĩmathiire Betheli, kũria maikarire mbere ya Ngai o nginya hwaĩ-inĩ, makianĩrĩra na mũgambo makĩrĩra na kĩgirĩko kĩnene.

³ Nao makiuga atĩrĩ, “Hĩ! Jehova Ngai wa Isiraeli, nĩ kĩ gĩtũmĩte ùndũ ũyũ woneke Isiraeli? Nĩ kĩ gĩgũtũma mũhĩrĩga ũmwe ũkorwo ũtarĩ ho thiĩnĩ wa Isiraeli ũmũthĩ?”

⁴ Mũthenya ũyũ ũngĩ rũciĩnĩ tene andũ magĩaka kĩgongona na makĩruta maruta ma njino o na maruta ma ũguano.

⁵ Hindĩ iyo andũ a Isiraeli makĩũria atĩrĩ, “Mihĩrĩga-inĩ yothe ya Isiraeli-rĩ, nũũ ũtokĩte kũngana haha mbere ya Jehova?” Nĩgũkorwo nĩmeehĩtĩte mwĩhĩtwa mũrũmu atĩ ũria ũkwaga gũũka kũngano mbere ya Jehova kũu Mizipa ti-itherũ nĩagĩrĩire kũũragwo.

⁶ Na rĩrĩ, andũ a Isiraeli magĩcakaya nĩ undũ wa ariũ a ithe wao, andũ a Benjamini, na makiuga atĩrĩ, “Ūmũthĩ mũhĩrĩga ũmwe nĩmweherie kuuma Isiraeli.

⁷ Tũngĩhota atĩa kuonera arĩa matigarĩte atumia, kuona atĩ nĩtwĩhĩtĩte mwĩhĩtwa mbere ya Jehova atĩ tũtikaamahe airĩtu aitũ mamahikie?”

⁸ Magĩcooka makĩũria atĩrĩ, “Nĩ mũhĩrĩga ũrĩkũ wa Isiraeli ũtokĩte kũngano-inĩ mbere ya Jehova kũu Mizipa?” Nao makĩmenya atĩ gũtirĩ mũndũ o na ũmwe kuuma Jabeshi-Gileadi wokĩte kambĩ-inĩ iyo nĩ undũ wa kũngano kũu.

⁹ Tondũ rĩrĩa maatarire andũ, nĩmamenyire atĩ gũtirĩ mũndũ o na ũmwe kuuma Jabeshi-Gileadi warĩ kuo.

¹⁰ Nĩ undũ ũcio kũngano kũu gĩgĩtũma andũ a kũrĩa 12,000 marĩ na mawatho mathĩĩ nginya Jabeshi-Gileadi na moorage arĩa maatũũraga kuo na rũhiũ rwa njora, gwata atumia na ciana.

¹¹ Nao makiuga atĩrĩ, “Ūũ nĩguo mũgwĩka, ũragai mũndũ mũrũme o wothe na mũndũ-wa-nja o wothe ũrĩa ũtarĩ gathirange.”

¹² Nao magĩkora gatagatĩ-inĩ ka andũ arĩa maatũũraga kũu Jabeshi-Gileadi airĩtu magana mana arĩa mataakomete na mũndũ mũrũme, makĩmatwara kambĩ rĩa yarĩ Shilo kũu Kaanani.

¹³ Nĩngĩ kũngano gĩothe gĩgĩtũma ihooya rĩa thayũ kũrĩ andũ a Benjamini o hau rwaro-inĩ rwa ihiga rĩa Rimoni.

¹⁴ Nĩ undũ ũcio andũ a Benjamini makĩhũndũka ihinda o rĩu na makĩheo andũ-a-nja a Jabeshi-Gileadi arĩa matooragĩtwo. No matingĩamaiganire.

¹⁵ Nao andũ magĩcakaĩra andũ a Benjamini, tondũ Jehova nĩatũmire hagĩe na ithenya mĩhĩrĩga-inĩ ya Isiraeli.

¹⁶ Nao athuuri arĩa akũrũ a kũngano makiuga atĩrĩ, “Tondũ andũ-a-nja a Benjamini nĩaniine-rĩ, tũkuonera arũme arĩa matigaire atumia kũ?”

¹⁷ Makiuga atĩrĩ, “Abenjamini arĩa maahonokire no nginya magĩe na a kũmagaya, nĩguo gũtikagĩe mũhĩrĩga o na ũmwe wa Isiraeli ũkũniinũkio.

¹⁸ Tũtingĩmahe airĩtu aitũ matuĩke atumia ao, nĩgũkorwo ithuĩ andũ a Isiraeli nĩtwehĩtĩre mwĩhĩtwa ũyũ: ‘Kũrumwo-rĩ, nĩ mũndũ ũrĩa ũngĩhe Mũbenjamini mũtumia.’

¹⁹ No rĩrĩ, nĩkũgiaga gĩathĩ kĩa Jehova o mwaka kũu Shilo, mwena wa gathigathini wa Betheli, na mwena wa irathĩro wa njĩra rĩa rĩa ithiia kuuma Betheli nginya Shekemu, na mwena wa gũthini wa Lebona.”

²⁰ Nĩ undũ ũcio magĩatha andũ a Benjamini, makĩmeera atĩrĩ, “Thĩĩ mwĩhithe kũu mĩgũnda-inĩ ya mĩthabibũ

²¹ na mũikare mũkĩroraga. Rĩrĩa airĩtu a Shilo mariumĩra meturanĩre na arĩa angĩ rwĩmbo-inĩ-rĩ, mũguthũke kuuma mĩgũnda-inĩ ya mĩthabibũ, na o mũndũ ehurĩrie mũtumia kuuma kũrĩ airĩtu acio a Shilo, na mũthĩĩ bũrũri wa Benjamini.

²² Rĩrĩa maithe mao kana ariũ a maithe mao magaatũrehera thitango, tũkaameera atĩrĩ, “Twĩkei wega na kũmateithia, tondũ tũtiamooneire atumia hĩndĩ ya mbaara, no inyũĩ mũtirĩ na mahĩtia, tondũ mũtiamahere airĩtu anyu.”

²³ Ūguo nĩguo andũ a Benjamini meekire. O rĩrĩa airĩtu maainaga-rĩ, o mũndũ akĩnyiita ũmwe, na akĩmũkuua agatuĩke mũtumia wake. Hindĩ iyo magĩcooka kũrĩ igai rĩa, magĩaka matũũra mao rĩngĩ, na magĩtũũra kuo.

²⁴ Na ihinda rĩu andũ a Isiraeli makĩuma kũndũ kũu, makĩnũka mũciĩ kũrĩ mĩhĩrĩga yao na nyũmba ciao, o mũndũ kũrĩ igai rĩake.

²⁵ Matukũ-inĩ macio Isiraeli gũtiarĩ na mũthamaki; o mũndũ ekaga ũrĩa oonaga kwagĩrĩire.

RUTHU

Elimeleku na Andũ ake Gũthĩ Moabi

¹ Na rĩrĩ, matukũ-inĩ marĩa atiiĩrĩrĩ bũrũri maathanaga, nĩ kwagiire na ng'aragu bũrũri-inĩ, nake mũndũ ũmwe wa Bethilehemu kũu Juda, marĩ na mũtumia wake, na ariũ ake eerĩ, magĩthĩĩ gũikara bũrũri wa Moabi kwa ihinda.

² Mũndũ ũcio eetagwo Elimeleku, nake mũtumia wake eetagwo Naomi, namo marĩtwa ma ariũ acio ake eerĩ nĩ Mahaloni na Kilioni. Nao maarĩ Afiratha kuuma Bethilehemu kũu Juda.* Nao magĩthĩĩ bũrũri wa Moabi magĩtũũra kuo.

³ Na rĩrĩ, Elimeleku mũthuumi wa Naomi agĩkua, nake Naomi agĩtigwo na ariũ acio ake eerĩ.

⁴ Nao makĩhikia andũ-a-nja a Moabi, ũmwe eetagwo Oripa, na ũrĩa ũngĩ Ruthu. Thuutha wa gũtũũra kũu ta ihinda rĩa mĩaka ikũmi,

⁵ Mahaloni na Kilioni o nao magĩkua, nake Naomi agĩtigwo atarĩ na ariũ ake eerĩ, o na kana mũthuumi.

⁶ Rĩrĩa Naomi aiguiire arĩ kũu Moabi atĩ Jehova nĩateithĩtie andũ ake akamahe irio-rĩ, akĩhaariĩria hamwe na atumia acio a ariũ ake oime bũrũri wa Moabi acooke kwao.

⁷ We na atumia acio eerĩ a ariũ ake makiumagara kuuma kũu maatũũraga, makĩnyiita njĩra nĩguo macooke bũrũri wa Juda.

⁸ Nake Naomi akĩra atumia acio eerĩ a ariũ ake atĩrĩ, "Cookai, o mũndũ athĩĩ mũciĩ kwa nyina.† Jehova aromwika maũndũ mega, o ta ũrĩa o na inyuũ mwekire acio maakuire, o na nĩ mwene.

⁹ Jehova arotũma o ũmwe wanyu eyonere ũhurũko mũciĩ wa mũthuumi ũngĩ."

Agĩcooka akĩmamumunya, nao makĩrĩra maanĩrĩire,

¹⁰ makĩmwĩra atĩrĩ, "Ithuũ tũgũcooka nawe kũrĩ andũ anyu."

¹¹ No Naomi akĩmeera atĩrĩ, "Aarĩ akwa, cookai mũciĩ kwanyu. Mũgũgĩthĩ na nĩ nĩkĩ? Ningũkĩgia na ariũ angĩ nĩguo macooke matũũke athuumi anyu?"

¹² Aarĩ akwa, cookai kwanyu mũciĩ; nĩ ndĩ mũkũrũ mũno wa kũgia na mũthuumi ũngĩ. O na ingĩciiria atĩ harĩ na mwĩhoko harĩ nĩ, na ngie na mũthuumi ũtukũ ũyũ na njĩare aanake-rĩ,

¹³ mwakĩmeterera o nginya hĩndĩ irĩa makaagimara? No mũikare mũtahikite mũmetereire?‡ Aca, aarĩ akwa. Nĩ ndĩ na ruo kũmũkĩra, nĩgũkorwo guoko kwa Jehova nĩgũtambũrũkĩte gũkanjũkĩrĩra!"

¹⁴ Nao maigua ũguo makĩrĩra rĩngĩ. Nake Oripa akĩmumunya nyaciarawe, akĩmuugĩra ũhoru. No Ruthu akĩrũmanĩrĩra na nyaciarawe.

¹⁵ Nake Naomi akĩmwĩra atĩrĩ, "Ta rora, mũtumia wa mũrũ wa nyina na mũthuumi guo nĩahũndũka acooke kũrĩ andũ ao, o na kũrĩ ngai ciake. Cooka mũthĩĩ nake."

¹⁶ No Ruthu akĩmũcookeria, akĩmwĩra atĩrĩ, "Tiga kũningĩrĩria ngũtĩge kana ngarũrũke ndĩge gũkũrũmirĩra. Kũria ũgũthĩĩ nĩkũo ngũthĩĩ, na kũria ũgaatũũra nĩkũo ngaatũũra. Andũ anyu magaatuĩka andũ aitũ, nake Ngai waku atuĩke Ngai wakwa.

¹⁷ Kũria ũgaakuĩra nĩkũo ngaakuĩra, na nokuo ngaathikwo. Jehova aronjĩka ũũru makĩria, kũngĩkaagia ũndũ o na ũmwe ũgaatũtigithania nĩ nawe, tiga o gĩkuũ giiki!"

¹⁸ Rĩrĩa Naomi onire atĩ Ruthu nĩatuĩte itua rĩa gũthĩĩ nake, agĩtiga kũmũringĩrĩria acooke.

¹⁹ Nĩ ũndũ ũcio andũ acio a nja eerĩ magĩthĩĩ nginya magĩkinya Bethilehemu. Rĩrĩa maakinyire Bethilehemu-rĩ, andũ a itũũra rĩu othe makĩgega nĩ ũndũ wao, nao andũ-a-nja makĩũrania atĩrĩ, "Hĩ! ũyũ no akorwo arĩ Naomi?"

²⁰ Nake akĩmeera atĩrĩ, "Tigai gũcooka kũnjĩta Naomi, njĩtagaai Mara, nĩ ũndũ Ngai Mwene-Hinya-Wothe nĩatũmĩte mũtũũrĩre wakwa ũtuĩke wa ruo mũno.

²¹ Ndoimire gũkũ njĩyũrĩrĩre, no Jehova anjookia itarĩ kindũ. Mũngĩcooka kũnjĩta Naomi nĩkĩ? Jehova nĩanyariĩrĩte; Mwene-Hinya-Wothe nĩandehithĩrĩre mathĩina."

²² Nĩ ũndũ ũcio Naomi agĩcooka kuuma Moabi marĩ hamwe na Ruthu ũcio Mũmoabi, mũtumia wa mũriũ, magĩkinya Bethilehemu hĩndĩ irĩa cairi yaambagĩrĩria kũgethwo.§

* **1:2** Efiratha rĩarĩ rĩtwa rĩa nyũmba irĩa Elimeleku oimĩte, na nĩrĩo rĩahetwo bũrũri ũrĩa wathiũrũrũkĩrĩre Bethilehemu. † **1:8** Airĩtu na atumia a ndĩgwa maikaraga na manyina mao (Kĩam 24:28). Ihinda rĩrĩrĩ ithe wa Ruthu aarĩ muoyo (2:11). ‡ **1:13** Warĩ mũtũgo wa Ayahudi atĩ mũthuumi angĩakuire na atige mũtumia wake atarĩ na mwana, mũtumia ũcio aahikagio nĩ mũrũ wa nyina na mũthuumi (Kĩam 38:6-8; Gũcook 25:5-10). § **1:22** Magetha ma cairi nĩmo maambagĩrĩra, magacookererwo nĩ magetha ma ngano (2:23).

2

Ruthu Gūcemanía na Boazu

¹ Na rīrī, Naomi nīarī na mūdū wa mbarī yao mwena wa mūthuuriwe, kuuma mūhīrīga wa Elimeleku, mūdū warī igweta, wetagwo Boazu.

² Nake Ruthu ūcio Mūmoabi akīra Naomi atīrī, “Reke thīi mīgūnda-inī ngahaare cairi īrīa itīgītio; * ndī thuutha wa mūdū o wothe ūrīa ingītīkīrīka maitho-inī make.”

Nake Naomi akīmwīra atīrī, “Thīi, mwarī wakwa.”

³ Nī ūndū ūcio akiumagara agīthīi, akīambīrīria kūhaara cairi kūu mīgūnda-inī arī thuutha wa arīa maagethaga. Na gūgīkinya atīrī, Ruthu ekorire akīruta wīra mīgūnda wa Boazu, ūcio warī wa mūhīrīga wa Elimeleku.

⁴ O hīndī īyo Boazu agīkinya oimīte Bethlehemu, na akīgeithia acio maagethaga, akīmeera atīrī, “Jehova aroikara na inyu!”

Nao makīmūcookeria atīrī, “Jehova arokūrathima!”

⁵ Boazu akīūra mūrūgamīrīri wa acio maagethaga atīrī, “Mūrītu ūūrīa nī wa ū?”

⁶ Nake mūrūgamīrīri akīmūcookeria atīrī, “Nī Mūmoabi ūrīa wokire na Naomi kuuma būrūri wa Moabi .

⁷ Nake ogire atīrī, ‘Ndagūthaita ūnjītīkīrie haare cairi, na nyūnganie īrīa itīgītio itīa-inī ndī thuutha wa agethi.’ Nake aathīi mīgūnda, na arūtite wīra ategūtīgīthīria kuuma o rūciinī ngīnya rīu, tīga o ihinda inini ekūhurūkīte haarīa kīruru-inī.”

⁸ Nī ūndū ūcio Boazu akīra Ruthu atīrī, “Mwarī wakwa, ta thīkīrīria, ndūgathīi kūhaara cairi mīgūnda ūngī, na ndūkae kuuma gūkū. Ikara gūkū mūrī na ndungata ciakwa cia airītu.

⁹ Ūrorage mīgūnda ūrīa arūme aya megūkorwo makīgetha, na ūtwaranage na airītu acio. Nīndakaania arūme aya matīgakūhutīe. Na rīria rīothe ūngīnyoota, ūthīi ūnyue maaī kuuma ndīgīthū-inī irīa arūme aya matahīrīre.”

¹⁰ Rīria Ruthu aigūre ūguo, akīnamīrīra, agīturumīthia ūthīi thī. Akiuga atīrī, “Nī kīi gīatūma njītīkīrīka maitho-inī maku na wenda kūnjīka maūdū mega, ndī o mūdū wa kūngī?”

¹¹ Boazu akīmūcookeria atīrī, “Nīnjīrītwo maūdū marīa mothe wīkīte nyacıaraguo kuuma hīndī īrīa mūthuuri guo aakuire, na ūrīa watiganire na thoguo na nyūkwa, o na būrūri wanyu, ūgīka kūrī andū ūtaamenyanīte nao mbere īyo.

¹² Jehova arokūrīha nī ūndū wa ūguo wīkīte. Jehova Ngai wa Isiraeli, o ūrīa wee ūkīte kwīhītha mathagu-inī make, arokūrīha na irīhi inene.”

¹³ Nake Ruthu akiuga atīrī, “Mwathi wakwa, ndīrookīrīria gwītīkīrīka maitho-inī maku. Nīūhooreretie, na ūkaarīria ndungata yaku ndeto njega cia tha, o na gūtūka nī ndirī ta ūmwe wa ndungata ciaku cia airītu.”

¹⁴ Hīndī ya kūrīa irio yakinya, Boazu akīmwīra atīrī, “Ūka haha. Oya mūgate ūtobokie thīki-inī ya ndibei.”

Rīria Ruthu aikarīre thī na agethi, Boazu akīmūhe cairi hīhie. Nake akīria akīhūna, o ngīnya agītīgīa.

¹⁵ Na hīndī īrīa ookīrīre akahaare-rī, Boazu agīatha andū ake akīmeera atīrī, “O na ahaara kūu itīa-inī, mūtīkamūtētie.

¹⁶ O na nī kaba mūrūtage cairi imwe kuuma itīa-inī, mūmīrekie thī nī ūndū wake, mūmūtīgīre nīguo oke akīmīhaaraga, no mūtīkamūtētie.”

¹⁷ Nī ūndū ūcio Ruthu akīhaara kūu mīgūnda ūcio ngīnya o hwaī-inī. Agīcooka akīhūra cairi īrīa aahaarīte, īgīkinya mūigana wa eba imwe.†

¹⁸ Akīmīkuua, agīcooka itūūra-inī, nake nyacıarawe akīona cairi īrīa yothe aahaarīte. Ruthu agīcooka akīmūrūtīra kīrīa aatīgītīe aahūna, akīmūnengera.

¹⁹ Nyacıarawe akīmūria atīrī, “Ūmūthī uuma kūhaara kū? Uuma kūruta wīra kū? Kūrathimwo nī mūdū ūcio ūkūmenyire, agwīka maūdū mega!”

Nake Ruthu akīhe nyacıarawe ūhorō ūkonī mwene mīgūnda ūcio aatīndīte akīruta wīra, akiuga atīrī, “Mwene mīgūnda ūcio ngūrūtaga wīra gwake ūmūthī-rī, etagwo Boazu.”

²⁰ Naomi akīra mūtūmia ūcio wa mūrīu atīrī, “Jehova aromūrathima! We ndatīgīte gwīka maūdū ma ūtuģi kūrī arīa me muoyo, o na arīa makuīte.” Nīngī Naomi akīra Ruthu atīrī, “Mūdū ūcio nī wa mbarī iitū; o na nī ūmwe wa arīa mangītūmenyerera.”‡

* 2:2 Atumia a ndigwa, na ciana iria itaari aciari a cio, hamwe na ageni nio metikiritio kūhaara ngano īrīa yatīgagīo (Alaw 19:9; 23:22; Gūcook 24:19). † 2:17 nī ta kilo 22 ‡ 2:20 Mūmenyereri aakoragwo arī mūdū wa nyūmba ya mūthuuri ūcio ūkuīte (Gūcook 25:5-10).

²¹ Nake Ruthu ūcio Mūmoabi akiuga atīrī, “O na anjīrīre atīrī, ‘Ikara na aruti akwa a wīra o nginya marīkie kūgetha cairi yakwa yothe.’”

²² Naomi akīra Ruthu ūcio mūtumia wa mūrīu atīrī, “Ūndū ūcio wa gūtwarana na airītu ake nīūgūtūka mweга harīwe, wee mwarī wakwa, tondū mūgūnda-inī wa mūdū ūngī wahota kūgerwo ngero.”

²³ Nī ūndū ūcio Ruthu agīkara hakuhī na ndungata cia airītu cia Boazu akīhaaraga nginya magetha ma cairi na ma ngano magīthira. Nake agītūra na nyaciarawe.

3

Ruthu na Boazu Kīhuhīro-inī kīa Ngano

¹ Mūthenya ūmwe-rī, Naomi, nyaciarawe wa Ruthu, akīmwīra atīrī, “Mwarī wakwa, githī ndiagīrīrwo ngīcarīrie mūcīi waku, kūrīa wee ūngīona maūdū mega?”

² Githī Boazu ūcio wee ūkoretwo na ndungata ciake cia airītu ti mūdū wa rūrīra rwitū? Ūtukū ūyū nīguo ekūhuha cairi kīhuhīro-inī.*

³ Wīthambe na wīhake maguta mekūnunga wega, ningī wīhumbe nguo ciaku iria njega mūno. Ūcooke ūikūrūke ūkinye kīhuhīro-inī, no ndūkeyonithie mūdū ūcio nginya arīkie kūrīa na kūnyua.

⁴ Rūrīa arīkoma, wone harīa akoma. Ningī ūthī ho na ūhumbūrīe magūrū make, ūkome ho. Nake nīegūkwrīa ūrīa wagīrīrwo nī gwīka.”

⁵ Ruthu akīmūcookeria, akīmwīra atīrī, “Maūdū macio mothe wanjīra no mo ngwīka.”

⁶ Nī ūndū ūcio agīkūrūka agīkinya kīhuhīro-inī kū, na agīka ūrīa wothe nyaciarawe aamwīrite eeke.

⁷ Na rūrīa Boazu aarīkirie kūrīa na kūnyua, na agīkorwo arī mūkenu, agīthī agīkoma mūthia-inī biū wa hība ya cairi. Nake Ruthu agīthī acemete, akīmūhumbūrīa magūrū, agīkoma ho.

⁸ Ūtukū gatagatī, kīndū gīkīhahūra Boazu, nake egarūra, agīkora nī mūdū-wa-nja wakomete magūrū-inī make.

⁹ Akīmūūria atīrī, “Nīwe ū?”

Nake akīmūcookeria atīrī, “Nī nī ndungata yaku Ruthu. Tambūrūkia gīcurī kīa nguo yaku ūhumbīre, nī ūndū wee nīwe ūngītūmenyerera.”†

¹⁰ Nake akīmwīra atīrī, “Jehova arokūrathima mwarī wakwa. Ūtugi ūrīa wonania nūkūrīte ūrīa wonanirie kīambīrīria-inī, nī ūndū ndūnenda kūrūmanīrīra na aanake, marī athīni kana marī itonga.

¹¹ Na rūrī, mwarī wakwa, ndūgetigīre. Nīngūgwīkīra ūrīa wothe ūkūhooya. Andū othe a itūūra rūrī rītū nīmoo atī wee ūrī mūdū-wa-nja ngatha.

¹² O na gūtūka ndī ūmwe wa arīa mangīkūmenyerera-rī, nī harī mūdū ūngī ūngīkūmenyerera wa hakuhī kūngīra.

¹³ Rīu kīraare haha ūtukū ūyū, na rūciinī gwakīa angīkorwo nīekwenda gūkūmenyerera, nī wega; nīagakūmenyerera. No angīkorwo ndekwenda, o ta ūrīa Jehova atūūruga muoyo, nīngakūmenyerera. Kīraare haha nginya rūciū rūciinī.”

¹⁴ Nī ūndū ūcio Ruthu agīkoma hau magūrū-inī make nginya rūciinī, no akīroka gūkūra rūciinī tene kūrī mairia, nake Boazu akīmwīra atīrī, “Ndūkareke kūmenyeke atī nī kūrī mūdū-wa-nja ūrokīte kīhuhīro-inī.”

¹⁵ Ningī akīmwīra atīrī, “Rehe nguo īyo wīgīrīre wanīrīrie.” Rūrīa eekire ūguo, Boazu agītūrīra ibaba ithathatū cia cairi, akīmūgīrīra. Nake Ruthu agīcooka itūūra-inī.

¹⁶ Na rūrīa Ruthu aacookire kūrī nyaciarawe-rī, Naomi akīmūūria atīrī, “Mwarī wakwa, kūraathīre atīa?”

Nake akīmwīra maūdū marīa mothe Boazu aamwīkīre.

¹⁷ Ningī agīcooka akīmwīra atīrī, “Ibaba ici ithathatū cia cairi nīwe ūuheire, na anjīra atīrī, ‘Tiga kūnūkīra nyaciaraguo moko matheri.’”

¹⁸ Nake Naomi akīmwīra atīrī, “Eterera o ro ūguo, mwarī wakwa, nginya ūmenye ūrīa ūhoro ūcio ūgūthī, nīgūkorwo mūdū ūcio ndangīhurūka nginya rūrīa aniine ūhoro ūcio ūmūthī.”

* 3:2 Cairi yahuhagwo hwaī-inī thuutha wa kūrangwo nī ng’ombe, kana kūrangwo nī magūrū ma ngaari mūthenya; mwene yo aakomaga kīhuhīro-inī kūmīrangīra. † 3:9 Njīra ya gūtambūrūkia gīcurī kīa nguo kīhumbīre mūrītu yarī ya kuonania kūmūgītīra, kana kūhooya kīhiko.

4

Boazu Kūhikia Ruthu

¹ Na riri, Boazu akiambata agithi nginya kihingo-ini gia itūura, agikara thi ho. Riria mūdū ūria wa mbari yao, ūria Boazu aaritie ūhoro wake ookire-ri, Boazu akimwira atiri, "Mūrata wakwa, ūka haha ūikare thi." Ni ūndū ūcio agithi hau agikara thi.

² Boazu agita athuuri ikūmi a itūura akimeera atiri, "Ta ikarai thi haha!" Nao magika o ūguo.

³ Ningi akira mūdū ūcio wa mbari yao atiri, "Naomi ūria ūracookire kuuma buri wa Moabi-ri, narendia githaka kiria kiar kia Elimeleku, mūdū wa mbari ciitū.

⁴ Ndagiciiria ngihe ūhoro ūcio na ngwire ūgure githaka kiu ūri mbere ya andū aya maikarite haha o na mbere ya athuuri a andū aitū. Ūngikorwo niūgūgikūra, ūgikūre. No angikorwo ndūgwika ūguo-ri, ūnjire niguomenye. Nigikorwo hatiri mūdū ūngi ūri na kihoto gia gwika ūguo tige wee, na ni ngagūcoka."

Nake akiuga atiri, "Ningūgikūra."

⁵ Boazu nake akiuga atiri, "Mūthenya ūria ūkaagura githaka kiu kuuma kuri Naomi, na kuuma kuri Ruthu ūria Mūmoabi, niūkahikia mūtumia wa ndigwa wa mūdū ūcio wakuire, nigeetha ūtūrie rītwā rīa ūcio ūkuite o hamwe na indo ciake."

⁶ Na riria mūdū ūcio wa mbari yao aigire ūguo-ri, akiuga atiri, "Ndikūhota gūgikūra, ni ūndū ndahota gwithūkiria ūgai wakwa ni mwene. Gīgikūre ari we. Ni ndinghota gwika ūguo."

⁷ (Matukū-ini ma tene thiini wa Isiraeli-ri, mūtugo wa gūkūra kana gūkūrania indo niguoma mūdū mothe marikio wega, mūdū ūmwe wa ene ūhoro aarutaga kiraatū giake agakinengera mūdū ūcio ūngi. Kuu Isiraeli ino niyo yari njira ya gwikira ūria at ūndū ūria mūguanire niwarūkirira wega biu.)

⁸ Ni ūndū ūcio mūdū ūcio wa mbari yao akira Boazu atiri, "Kigire wee mwene." Na akiruta kiraatū giake, akimūnengera.

⁹ Hindī ūyo Boazu akira athuuri acio na andū othe atiri, "Ūmūthi mūri aia akwa at nīndagura indo ciothe cia Elimeleku, na cia Kilioni, na cia Mahaloni kuuma kuri Naomi.

¹⁰ Ningi nīndahikia Ruthu ūria Mūmoabi, mūtumia wa ndigwa wa Mahaloni, atuike mūtumia wakwa, niguoma ndūrie rītwā rīa ūcio ūkuite hamwe na indo ciake, niguoma rītwā riake ritikaanoore nyūmba-ini yao, kana riehere maandiko-ini maria maigitwo ma itūura. Ūmūthi nīmwatūka aia!"

¹¹ Ningi athuuri acio, o na andū ari othe maikarite hau kihingo-ini, makiuga atiri, "Turi aia. Jehova arotūma mūdū-wa-nja ūcio ūroka gwaku mūci atuike o ta Rakeli na Lea, andū-a-nja ari eeri maakire nyūmba ya Isiraeli.* Ūromenyeka kuu Efiratha, na ūgie igweta inene kuu Bethilehema.

¹² Ciana iria Jehova egūkūhe kuuma kuri mūritu ūcio irōtūma nyūmba yaku ihaane ta ya Perezū,† ūria Tamaru aaciariere Juda."

Rūruka rwa Daudi

¹³ Ni ūndū ūcio Boazu akihikia Ruthu, agitūka mūtumia wake. Ningi aakoma nake, Jehova agitūma Ruthu agie nda, na agiciara kahii.

¹⁴ Nao andū-a-nja makira Naomi atiri, "Jehova arogoocwo, ūria ūtagūtigitē ūtarī na mūkūmenyereri. Kahii kau karogia ngumo njega Isiraeli guothe!

¹⁵ Kau niko gakerūhia mūtūūre waku, na gagūtūrie ūkūrū-ini waku. Ni ūndū mūtumia wa mūrūguo, ūria ūkwendete na wa bata hari we gūkira aanake mūgwanja, niwe ūgaciariere."

¹⁶ Nake Naomi akioya kaana kau, agikaigirira ciero-ini ciake, agikarera.

¹⁷ Nao andū-a-nja ari maatūraga kuu makiuga atiri, "Naomi ari na kahii." Nao magigatua Obedi. Nake niwe wari ithe wa Jesii, ūria wari ithe wa Daudi.

¹⁸ Ici nacio nicio njaro cia Perezū:

Perezū niwe wari ithe wa Hezironi,

¹⁹ nake Hezironi aari ithe wa Ramu,

²⁰ nake Ramu aari ithe wa Aminadabu,

nake Aminadabu aari ithe wa Nahashoni,

nake Nahashoni aari ithe wa Salimoni,

²¹ nake Salimoni aari ithe wa Boazu,

nake Boazu aari ithe wa Obedi.

* 4:11 Andū a Isiraeli moimire hari Rakeli na Lea. Daudi na Solomoni maatūkire a rūciaro rwa Ruthu. † 4:12 Boazu aari wa rūciaro rwa Perezū (Math 1:3; Luk 3:33).

²² nake Obedi aarĩ ithe wa Jesii,
nake Jesii aarĩ ithe wa Daudi.

IBUKU RĨA MBERE RĨA SAMŪELI

Gūciarwo gwa Samūeli

¹ Na rĩrĩ, nĩ kwarĩ na mündũ ũmwe wa kuuma Ramathaimu, Mūzofimu kuuma bŭrŭri ũrĩa ũrĩ irĩma wa Efiraimu, nake eetagwo Elikana mŭrũ wa Jerohamu, mŭrũ wa Elihu, mŭrũ wa Tohu, mŭrũ wa Zufu, Mŭefiraimu.

² Aarĩ na atumia eerĩ; ũmwe eetagwo Hana na ũrĩa ũngĩ eetagwo Penina. Penina aarĩ na ciana, no Hana ndaarĩ na ciana.

³ Mwaka o mwaka mündũ ũcio nĩambataga kuuma itũūra rĩake agathiĩ Shilo kũhooya na kŭrutĩra Jehova Mwene-Hinya-Wothe igongona.* Shilo nĩkuo Hofini na Finehasi, ariũ eerĩ a Eli, maarĩ athĩnjĩri-Ngai a Jehova.

⁴ Rĩrĩa rĩothe mŭthenya wa Elikana wakinyaga wa kŭruta igongona-rĩ, nĩagayagĩra mŭtumia wake Penina nyama, hamwe na aanake ake othe o na airĩtu.

⁵ No nĩaheaga Hana rŭgai maita meerĩ, tondũ nĩamwendete, nowe Jehova nĩamũhingĩte nda.

⁶ Na tondũ Jehova nĩamũhingĩte nda-rĩ, mŭiruwe nĩaikaraga akĩmũthirikagia nĩguo amũng'ũrĩkie.

⁷ Naguo ũndũ ũcio ũgĩthiĩ na mbere mwaka o mwaka. Rĩrĩa rĩothe Hana aambataga athiĩ nyũmba ya Jehova-rĩ, mŭiruwe nĩamũthirikagia nginya akarĩra, akaaga kŭrĩa irio.

⁸ Nake Elikana mŭthuurĩwe akamũria atĩrĩ, "Hana, ũrarĩra nĩkĩ? ũraaga kŭrĩa nĩkĩ? Ũkuĩte ngoro nĩkĩ? Githĩ nĩ ndikĩrite ihĩ ikũmi harĩwe?"

⁹ Hĩndĩ ĩmwe maarĩkia kŭrĩa na kũnyua marĩ kũu Shilo-rĩ, Hana agĩũkĩra. Na rĩrĩ, Eli, mŭthĩnjĩri-Ngai, aikarĩire gĩtĩ itoonyero rĩa hekarũ ya Jehova.

¹⁰ Hana akĩrĩra mũno na akĩhooya Jehova, arĩ na ruo rwa ngoro.

¹¹ Nake akĩhĩta mwĩhitwa, akiuga atĩrĩ, "Wee Jehova Mwene-Hinya-Wothe, ũngĩtũkĩra kŭrora thĩna wa ndungata yaku na ũndirikane, na ndũkariganĩrwo nĩ ndungata yaku, no ũmĩhe mwana wa kahĩ-rĩ, hĩndĩ ĩyo na nĩ nĩngamũheana kŭrĩ Jehova matukũ mothe ma muoyo wake, na gũtirĩ hĩndĩ rwenji rũkaahutia mŭtwe wake o na rĩ."

¹² Na rĩrĩa aathiiaga na mbere kũhooya Jehova, Eli akĩmũbara kanua.

¹³ Hana aahooyaga na ngoro yake, nacio iromo ciake nĩciainainaga, no mŭgambo wake ndwaiguĩkaga. Eli agĩciiria atĩ nĩ kŭrĩio arĩtuo,

¹⁴ akĩmũria atĩrĩ, "Nĩ nginya rĩ ũgũikara ũrĩ mŭrĩũ? Eheria ndibei ĩyo yaku."

¹⁵ Hana akĩmũcookeria, akiuga atĩrĩ, "Tiguo mwathi wakwa, nĩ ndĩ mündũ-wa-nja ũthĩnikĩte mũno. Ndinyũite ndibei kana njoohi; no nĩ ngoro yakwa ndĩraitũrĩra Jehova.

¹⁶ Tĩga kuona ndungata yaku ta ĩrĩ mündũ-wa-nja mwaganu; ngoretwo gũkũ ngĩhooya ndĩ na ruo rŭingĩ o na kĩahe."

¹⁷ Eli akĩmũcookeria atĩrĩ, "Thiĩ na thayũ, na Ngai wa Isiraeli aroĩtikĩra gũkũhe kĩrĩa ũmũhootee."

¹⁸ Nake akiuga atĩrĩ, "Ndungata yaku ĩroĩtikĩrĩka maitho-inĩ maku." Nake Hana agĩthiĩ na akĩrĩa irio, na ndaacookire gũtuka gĩthiithi.

¹⁹ Magĩũkĩra mŭthenya ũyũ ũngĩ rŭciinĩ tene, makĩhooya marĩ mbere ya Jehova, na magĩcooka magĩthiĩ kwao mŭciĩ kũu Rama. Elikana agĩkoma na Hana mŭtumia wake, nake Jehova akĩmũririkana.

²⁰ Nĩ ũndũ ũcio ihinda rĩgĩkinya Hana akĩgĩa nda na agĩciara kahĩ. Agĩgatua Samūeli, akiuga atĩrĩ, "Nĩgũkorwo nĩ kũhooya ndakahooire harĩ Jehova."

Hana Kũheana Samūeli kŭrĩ Jehova

²¹ Rĩrĩa mündũ ũcio wetagwo Elikana aambatire hamwe na nyũmba yake yothe kŭrutĩra Jehova igongona rĩa mwaka o mwaka na akahingie mwĩhitwa wake-rĩ,

²² Hana ndaathĩre. Eerire mŭthuurĩwe atĩrĩ, "Kahĩ gaka gaatiga kuonga-rĩ, nĩngagatwara na ndĩkaneane kŭrĩ Jehova,† na gagaatũuraga kũu hĩndĩ ciothe."

* 1:3 Ithandũkũ rĩa kĩrĩkanĩro na Hema-ya-Gũtũnganwo (3:3; Josh 18:1) ciakoragwo Shilo kilomita 30 gathigathini wa Jerusalemu. Andũ a Isiraeli nĩmagĩrĩrwo nĩgũthiĩ kuo maita matatũ o mwaka (Gũcook 16:16-17; Thaam 23:14-19).

† 1:22 Ciana ciatigaga kuonga irĩ na mĩaka ĩtatũ kana makĩria.

²³ Mũthuuuriwe Elikana akĩmwĩra atĩrĩ, “Ĩka o ũrĩa ũkuona kwagĩrĩire. Ikara gũkũ o nginya rĩrĩa gagaatiga kuonga; we Jehova arotũma kiugo giake kihinge.” Nĩ ũndũ ũcio mũndũ-wa-nja ũcio agĩkara mũciĩ na agĩkongithia nginya rĩrĩa aagatigithirie kuonga.

²⁴ Gaatiga kuonga, Hana akĩoya kahĩ kau o karĩ kanini, hamwe na ndegwa ya mĩaka itatũ, na eba imwe[‡] ya mũtu, na gĩtete kĩa ndibei agĩgatwara nyũmba ya Jehova kũu Shilo.

²⁵ Maarĩkia gũthĩnja ndegwa-rĩ, magĩtwara kahĩ kau kũrĩ Eli,

²⁶ Nake Hana akĩmwĩra atĩrĩ, “Ti-itherũ o ta ũrĩa wee mwathi wakwa ũtũuraga muoyo-rĩ, nĩ nĩ mũndũ-wa-nja ũrĩa warũgamĩte haha hakuhi nawe akĩhooya Jehova.

²⁷ Ndahooire heo kahĩ gaka, nake Jehova nĩetikĩrite kũũhe kĩrĩa ndamũhooire.

²⁸ Tondũ ũcio o na nĩ nĩndakaamũrĩra Jehova. Matukũ mothe marĩa gegũtũura muoyo-rĩ, gegũtũura kaamũrĩrwo Jehova.” Nake akĩhooya Jehova arĩ o hau.

2

Ihooya rĩa Hana

¹ Ningĩ Hana akĩhooya, akiuga atĩrĩ:

“Ngoro yakwa nĩkeneire Jehova;
na rũhĩa rwakwa rũkaambarario thĩnĩ wa Jehova.

Kanua gakwa gakeerahĩra thũ ciakwa,
nĩgũkorwo nĩngenete nĩ ũhonokio waku.

² “Gũtirĩ mũndũ o na ũ mũtheru ta Jehova;
gũtirĩ ũngĩ tiga wee wiki,
kana gũkagĩa Rwaro rũngĩ rwa Ihiga rũtariĩ ta Ngai witũ.

³ “Mũtigacooke kwaria na mwĩkĩrĩro ũguo
kana mũreke tũnua twanyu twarie na mwĩtĩo,
nĩgũkorwo Jehova nĩwe Ngai ũrĩa ũũ maũndũ,
na agacũũrania ciĩko cia andũ.

⁴ “Mota ma njamba cia ita nĩmoinangĩku,
nao arĩa mataarĩ hinya makaheo hinya.
⁵ Arĩa maarĩ ahũnu meyangĩkithagia nĩguo mone irio,
no arĩa maarĩ ahũtu nĩmathirĩtwo nĩ ng’aragu.
Thaata nĩciarĩte ciana mũgwanja,
no ũrĩa warĩ na aanake aingĩ nĩmũhinyĩrĩrũku.

⁶ “Jehova nĩwe ũrehaga gĩkuũ, na nĩwe ũtũũragia muoyo;
nĩwe ũharũrũkanagia mbĩrĩra-inĩ, na akambatia mũndũ oime kuo.

⁷ Jehova nĩwe ũtũmaga andũ mathĩne na arĩa angĩ matonge;
nĩwe ũnyiihanagia na agatũũganĩria.

⁸ Ooyaga mũthĩnĩ akamũruta rũkũngũ-inĩ,
na akaruta mũbatari kuuma kĩara-inĩ kĩa mũhu;
amaikaragia hamwe na anene, na agatũma magae gĩtĩ kĩa ũnene.

“Nĩgũkorwo mĩthingĩ ya thĩ nĩ ya Jehova; igũrũ riayo nĩho aigĩrĩre thĩ.

⁹ Nĩakamenyerera makinya ma andũ ake arĩa atheru,
no arĩa aaganu nĩakamaikia kũu nduma-inĩ.

“Mũndũ ndahootanaga na ũndũ wa hinya wake;
¹⁰ arĩa makararagia Jehova nĩmagathuthwo.

Nĩakamookĩrĩra na marurumĩ arĩ o kũu igũrũ;
Jehova nĩwe ũgatuĩra ituri cia thĩ ciira.

“Nĩakahe mũthamaki wake hinya,
a na ambararie rũhĩa rwa ũrĩa wake mũitĩrĩrie maguta.”

¹¹ Nake Elikana akĩinũka mũciĩ gwake Rama, no kahĩ kau gagĩtungatĩra Jehova karĩ harĩ Eli ũcio mũthĩnjĩri-Ngai.

Aanake Aaganu a Eli

¹² Na rĩrĩ, arĩ a Eli maarĩ andũ aaganu; matiatĩte Jehova.

[‡] 1:24 nĩ ta kilo 22

¹³ Na rīrī, warī mūtugo wa athīnjīri-Ngai harī andū, atī rīrīa mūdū o wothe aruta igongona, na rīrīa nyama ikirugwo, ndungata ya mūthīnjīri-Ngai yokaga na njibe ya mītheece itatū īrī guoko-inī.

¹⁴ Yaikagia njibe iyo nyūngū-inī ya kīgera, kana thaburia-inī, kana gīteng'ū-inī, kana nyūngū-inī ya rīumba, nake mūthīnjīri-Ngai akeyoera o kīrīa gīothe njibe īngīarutire. Ūguo nīguo meekaga andū othe a Isiraēli arīa mookaga Shilo.

¹⁵ Na o na mbere ya maguta gūcinwo-rī, ndungata ya mūthīnjīri-Ngai nīyokaga na īkeera mūdū ūrīa ūraruta igongona atīrī, "He mūthīnjīri-Ngai nyama imwe ahīhie; ndegwīfīkīra nyama nduge kuuma kūrī we, tīga o nyama nīthī."*

¹⁶ Mūdū angīamwīrīre atīrī, "Reke maguta mambe macinwo, ūcooke woe kīrīa gīothe ūkwenda," ndungata yacookagia atīrī, "Aca, nengera o ro rīu; kwaga ūguo, ndīmīoe na hinya."

¹⁷ Wīhia ūcio wa aanake a Eli warī mūnene mūno maitho-inī ma Jehova, nīgūkorwo nīmānyararaga magongona marīa andū maarutagīra Jehova.

¹⁸ Nowe Samuēli aatungataga mbere ya Jehova arī o mwana mūnini, ehumbīte ebodi ya gatani.

¹⁹ O mwaka nyina nīamūtumagīra gakanjū, akamūtwarīra rīrīa megūthī na mūthuuriwe kūruta igongona rīa mwaka o mwaka.

²⁰ Eli nīarathimaga Elikana na mūtumia wake, akoiga atīrī, "Jehova arokūhe ciana na mūdū-wa-nja ūyū icooke ithenya rīa mwana ūyū aahooete, na agīcooka kūmūheana harī Jehova." Nao magacooka makainūka kwao mūcīi.

²¹ Nake Jehova akīguīra Hana tha; akīgīa nda agīciara aanake atatū na airītu eerī. Nake mwana ūcio ti Samuēli agīkūrīra hau mbere ya Jehova.

²² Na rīrī, Eli aarī mūkūrū mūno, na nīaiguaga maūdū mothe marīa arīū ake meekaga Isiraēli guothe, na ūrīa maakomaga na andū-a-nja arīa maatungataga itoonyero-inī rīa Hema-ya-Gūtūnganwo.

²³ Nī ūndū ūcio akīmooria atīrī, "Nī kīi gītūmaga mwīke maūdū ta maya? Nīndīraigua kuuma kūrī andū othe ūhoru wa cīko ici cianyu cia waganu.

²⁴ Aca, arīū akwa; ūhoru ūrīa ndīraigua ūkīhunja gatagatī ka andū a Jehova ti mwega.

²⁵ Mūdū angīhīria mūdū ūrīa ūngī-rī, Ngai no amateithūrane; no mūdū angīhīria Jehova-rī, nū ūngīmūthaihanīrīra?" No rīrī, aanake ake matiigana kūgua magikaano nī ithe wao, nīgūkorwo Jehova nīatuīte nīekūmooraga.

²⁶ Nake mwana ūcio ti Samuēli agīkūrīra, akīnēnehaga, akīendagwo nī Jehova o na andū.

Ūrathi wa Gūūkīrīra Nyūmba ya Eli

²⁷ Na rīrī, mūdū wa Ngai nīokire kūrī Eli, akīmwīra atīrī, "Jehova ekuuga ūū: 'Githī nī ndieguūrīrie nyūmba ya thoguo rīrīa maarī Misiri watho-inī wa Firaūni?'

²⁸ Ndathuurire thoguo kuuma mīhīrīga-inī yothe ya Isiraēli atuīke mūthīnjīri-Ngai wakwa, aambatage kīgongona-inī gīakwa, na acinage ūbumba, na ehumbage ebodi arī mbere yakwa. Nīngī nīndaheire nyūmba ya thoguo indo iria ciothe irutagwo nī andū a Isiraēli cia maruta ma gūcinwo na mwakī.

²⁹ Nī kīi gītūmīte mūnyarare igongona rīakwa na iruta, iria ndaathanire irutagwo irī cia gīkaro gīakwa? Nī kīi gītūmīte ūtīe arīū aku kūngīra, mwīnoragie na icunjī iria njega cia iruta o rīothe rīrīa ndutagīrwo nī andū akwa a Isiraēli?'

³⁰ "Tondū wa ūguo-rī, Jehova, Ngai wa Isiraēli, oīgīte atīrī, 'Nīnderanīire atī nyūmba yaku na nyūmba ya thoguo nīgūtūūra indungatagīra nginya tene.' No rīu Jehova oīgīte atīrī, 'Ūndū ūcio ūrondaihīrīria! Arīa mandīite nīndīrīmatīlaga, no arīa maamenete nīmarīmenagwo.

³¹ Hīndī nīiroka rīrīa ngaanīna hinya waku na nīne hinya wa andū a nyūmba ya thoguo, nīgeetha gūtikanakorwo na mūdū mūkūrū thīnī wa nyūmba yaku,

³² nawe nīukona mīnyamaro gīkaro-inī gīakwa. O na gūtūika ūndū mwega nīūgeekwo Isiraēli, thīnī wa nyūmba yaku gūtīrī hīndī gūgaakorwo mūdū mūkūrū.

³³ O mūdū waku ūrīa itakeheria kīgongona-inī gīakwa-rī, agaatigio no geetha agūtue mūtumumu na maithori, na aiguthagie ngoro yaku kīeha, nacio njiaro ciaku ciothe irīkuuaga o rīrīa ciatūka andū agima.

³⁴ " 'Naguo ūndū ūrīa ūkūhaana kūrī arīū aku eerī, Hofini na Finehasi, ūgaatuika kīmenyithia kūrī wee na arīū aku, o eerī magaakua mūthenya ūmwe.

* 2:15 Kūringana na watho, maguta hamwe na nyama cia maguta ciacinagīrwo igūrū wa kīgongona (Alaw 3:16; 4:8-10).

³⁵ Na nī nīngethuurīra mūthīnjīri-Ngai mwīhokeku, ūrīa ūgeekaga kūringana na ūndū ūrīa ūrī ngoro-inī na meciiria-inī makwa. Nīngahaanda nyūmba yake itūre irūmīte, nake nīagatangataga mbere ya ūrīa wakwa mūitīrīrie maguta hīndī ciothe.

³⁶ Nīngī mūndū wothe ūrīa ūgaatigara wa nyūmba yaku, nīagooka amūinamūrīre nī ūndū wa gīcunjī kīa betha na kenyū komū ka mūgate, amūthaithe amwīre atūrī, "Ta he wīra ūmwe wa ūthīnjīri-Ngai nīguo nyonage gīa kūria." "

3

Jehova gwīta Samūeli

¹ Nake mwana ūcio ti Samūeli aatangataga mbere ya Jehova arī harī Eli. Matukū-inī macio kiugo kīa Jehova gītiaiguagwo kaingī, na gūtioneekaga cioneki kaingī.

² Ūtukū ūmwe Eli, ūrīa maitho make maambīrīrie kwaga hinya akaaga kuona wega, aakomete o harīa aamenyerete.

³ Tawa wa Ngai ndwahorete, * nake Samūeli aakomete kūu thīini wa hekarū ya Jehova, harīa ithandūkū rīa Ngai rīarī.

⁴ Hīndī iyo Jehova agūta Samūeli.

Samūeli agīcookia atūrī, "Nī ūyū haha."

⁵ Nake agīteng'era kūrī Eli, akiuga atūrī, "Nī wanjīta; nī ūyū haha."

No Eli akiuga atūrī, "Nī ndīitanīte; cooka ūgakome." Nī ūndū ūcio Samūeli agīthīi agīkoma.

⁶ Jehova agītana rīngī, "Samūeli!" Nake Samūeli agīūkīra, agīthīi kūrī Eli, akiuga atūrī, "Nī wanjīta; nī ūyū haha."

Eli akiuga atūrī, "Mūrū wakwa, nī ndīitanīte; cooka ūgakome."

⁷ Hīndī iyo Samūeli ndaakoretwo amenyete Jehova, kana akaguūrīrio kiugo kīa Jehova.

⁸ Jehova nīetire Samūeli riita rīa gatatū, nake Samūeli agīūkīra agīthīi kūrī Eli, akiuga atūrī, "Nī wanjīta; nī ūyū haha."

Nake Eli akīmenya atī nī Jehova wetaga mwana ūcio.

⁹ Nī ūndū ūcio Eli akīra Samūeli atūrī, "Thīi ūgakome, na wona aagwīta uge atūrī, 'Jehova, aria, nī ūndū ndungata yaku nīthikīrīrie.'" Nī ūndū ūcio Samūeli agīthīi, na agīkoma harīa aakomaga.

¹⁰ Nake Jehova agīūka akīrūgama hau, agītana o ta mahinda macio mangī atūrī, "Samūeli! Samūeli!"

Nake Samūeli akiuga atūrī, "Aria, nī ūndū ndungata yaku nīthikīrīrie."

¹¹ Nake Jehova akīra Samūeli atūrī, "Rora, nī ndī hakuhī gwīka ūndū thīini wa Isiraeli ūrīa ūgaatūma matū ma mūndū o wothe ūrīa ūkaūgwa mararake.

¹² Hīndī iyo maūndū marīa mothe ndoigire ma gūūkīrīra Eli na nyūmba yake nīngamahingia kuuma kīambīrīria nginya mūthia.

¹³ Nīgūkorwo nīndamwīre nīngatūra nyūmba yake ciira nginya tene nī ūndū wa mehīa marīa we oī ūhoro wamo; arīū ake nīmetuire andū a kūmeneka, nake akīremwo nī kūmakaania.

¹⁴ Nī ūndū ūcio nīndehīte igūrū rīa nyūmba ya Eli ngiuga atūrī, 'Waganu wa nyūmba ya Eli ndūrī hīndī ūkaahoroherio na igongona kana iruta.'

¹⁵ Samūeli agīkoma o nginya rūciini, na okīra akīhingūra mīrango ya nyūmba ya Jehova. Nīetigagīra kwīra Eli ūhoro wa kīoneki kū,

na Eli akīmūwīta, akiuga atūrī, "Samūeli, mūrū wakwa."

Nake Samūeli agīcookia atūrī, "Nī ūyū haha."

¹⁷ Eli akīmūūrīa atūrī, "Nī ūndū ūrīkū ūcio Jehova arakwīrīre? Ndūkae kūūhitha ūndū ūcio. Ngai arogwīka ūndū mūrū makīria, ūngūhitha ūndū o na ūmwe ūrīa arakwīrīre."

¹⁸ Nī ūndū ūcio Samūeli akīmūwīra maūndū mothe, na ndaamūhithire ūndū o na ūmwe. Eli agīcookia akiuga atūrī, "Ūcio nī Jehova; nīeke ūndū ūrīa ekuona wagīrīre maitho-inī make."

¹⁹ Jehova nīakoragwo hamwe na Samūeli o ūrīa aakūrāga, na ndaarekire kiugo o na kīmwe gīake kūrīre thī.

²⁰ Nakuo Isiraeli guothe kuuma Dani nginya Birishiba magīkūūrana atī Samūeli aarī mūthūre atūike mūnabii wa Jehova.

* 3:3 Tawa wa thahabu ūrīa waigagwo Handū-harīa-Hatheru waakanaga ūtukū wothe (Thaam 27:20-21; 30:7-8). Samūeli eetirwo mathaa ma rūciini gūtākīte.

²¹ Nake Jehova agĩthĩ na mbere kuonekana kũu Shilo, na kũu nĩkuo eguũrĩrie kũrĩ Samūeli na ũndũ wa kiugo gĩake.

4

Nakĩo kiugo gĩa Samūeli gĩgĩkinya Isiraeli guothe.

Aflisti Gũtaha Ithandũkũ rĩa Kĩrĩkanĩro

¹ 20 Na rĩrĩ, andũ a Isiraeli nĩmoimagarire makarũe na Aflisti. Andũ a Isiraeli makĩamba hema ciao kũu Ebeni-Ezeri, nao Aflisti makĩamba ciao kũu Afeku.

² Aflisti magĩtũma ita rĩao rĩgacemanie na Isiraeli, na o ũrĩa mbaara yathĩiaga na mbere-rĩ, nogo Isiraeli maahootagwo nĩ Aflisti, arĩa mooragire andũ ta 4,000 kũu maarũagĩra.

³ Rĩrĩa mbũtũ ciacookire kambĩ-inĩ-rĩ, athuuri a Isiraeli makĩũria atĩrĩ, “Jehova atũma tũhootwo nĩ Aflisti ũmũthĩ nĩkĩ? Nĩ tũgĩrei ithandũkũ rĩa kĩrĩkanĩro kĩa Jehova kuuma Shilo, nĩgeetha tũthĩ narĩo rĩtũhonokie kuuma moko-inĩ ma thũ ciitũ.”

⁴ Nĩ ũndũ ũcio andũ acio magĩtũma andũ kũu Shilo, nao makĩrehe ithandũkũ rĩa kĩrĩkanĩro kĩa Jehova Mwene-Hinya-Wothe, ũria ũikarĩre gĩtĩ kĩa ũnene gatagatĩ ka makerubi. Nao ariũ eerĩ a Eli, Hofini na Finehasi, maarĩ hamwe na ithandũkũ rĩu rĩa kĩrĩkanĩro kĩa Ngai.

⁵ Rĩrĩa ithandũkũ rĩa kĩrĩkanĩro kĩa Jehova rĩakinyire kambĩ-inĩ-rĩ, andũ a Isiraeli othe makiugĩrĩria na mũgambo mũnene o ngĩnya thĩ ikĩinaina.

⁶ Na rĩrĩa Aflisti maaiguire mbugĩrĩrio iyo makĩũrania atĩrĩ, “Mbugĩrĩrio iyo irĩ kambĩ-inĩ ya Ahibirania nĩ ya kũ?”

Hĩndĩ rĩa maamenyire atĩ nĩ ithandũkũ rĩa Jehova rĩakinyite kambĩ-inĩ-rĩ,

⁷ Aflisti magĩtũgĩra makiuga atĩrĩ, “Ngai nĩyũkĩte kambĩ-inĩ, ithuĩ tũrĩ thũina-inĩ! Gũtirĩ kuoneka ũndũ ta ũyũ mbere ĩno.

⁸ Wũ-ĩya-witũ-ĩ! Nũ ũgũtũhonokia moko-inĩ ma ngai ici irĩ hinya ũũ? Ici nĩcio ngai irĩa ciahũũrire andũ a Misiri na mĩthiro ya mĩthemba yotho werũ-inĩ.

⁹ Mwĩyũmĩrĩrie, Aflisti aya! Tuikai arũme ki, kana mĩtuo ngombo cia Ahibirania, ta ũria matũire marĩ ngombo cianyu. Tuikai arũme ki, na mũrũe!”

¹⁰ Nĩ ũndũ ũcio Aflisti makĩrũa nao, na andũ a Isiraeli makĩhootwo, nake o mũndũ akĩũrĩa hema-inĩ yake. Nayo njũragano yarĩ nene mũno; thigari cia Isiraeli ngiri mĩrongo itatũ irĩa ciathĩiaga na magũrũ ikĩũragwo.

¹¹ Narĩo ithandũkũ rĩa Ngai rĩgĩtahwo, nao ariũ eerĩ a Eli, Hofini na Finehasi, magĩkua.

Gĩkuũ kĩa Eli

¹² Mũthenya o ro ũcio Mũbenjamini ũmwe akĩhanyũka oimĩte mbaara-inĩ, agĩthĩ ngĩnya Shilo, nguo ciake irĩ ndembũkangwa na aarĩ na tĩrĩ mĩtwe.

¹³ Na rĩrĩa aakinyire-rĩ, agĩkora Eli aikarĩre gĩtĩ gĩake mũkĩra-inĩ wa njĩra, acũthĩrĩrie, tondũ ngoro yake yarĩ na guoya nĩ ũndũ wa ithandũkũ rĩa Ngai. Hĩndĩ rĩa mũndũ ũcio aatoonyire itũura-inĩ, na akĩheana ũhoru ũria gwekĩkĩte-rĩ, itũura rĩothe rĩgĩkayũrũrũka.

¹⁴ Rĩrĩa Eli aiguire mũkayũrũrũko ũcio akĩũria atĩrĩ, “Gĩtũmi kĩa inegene rĩu nĩ kũ?”

Nake mũndũ ũcio agĩthĩ narua harĩ Eli,

¹⁵ ũria warĩ na ũkũrũ wa mĩaka mĩrongo kenda na ĩnana, ũria maitho make moorĩte, akaagaga kuona.

¹⁶ Akĩra Eli atĩrĩ, “No hĩndĩ ndooka nyumĩte mbaara-inĩ; ndoora kuuma kuo o ũmũthĩ.”

Eli akĩmũũria atĩrĩ, “Nĩ atĩa gwĩkĩkire mũrũ wakwa?”

¹⁷ Mũndũ ũcio warehire ũhoru agĩcookia atĩrĩ, “Andũ a Isiraeli nĩmoorĩre Aflisti, nayo mbũtũ ya ita nĩyũragĩtwo mũno. O na ariũ aku eerĩ, Hofini na Finehasi, nĩ akuũ, narĩo ithandũkũ rĩa Ngai nũitahe.”

¹⁸ Rĩrĩa aagwetire ithandũkũ rĩa Ngai, Eli akĩgũa na ngara oimĩte gĩtĩ-inĩ gĩake hau mwena-inĩ wa kĩhingo. Ngingo yake ikĩunika, agĩkua, nĩ ũndũ aarĩ mũndũ mũkũrũ na akaritũha. Aatongoretie Isiraeli mĩaka mĩrongo ĩna.

¹⁹ Mũtumia wa mũriũ wake Finehasi aarĩ na nda na aatigĩtie hanini aciare. Na rĩrĩa aaguire ũhoru ũcio wa atĩ ithandũkũ rĩa Ngai nĩritahĩtwo, na atĩ iciciarawe hamwe na mũthuurawe nĩmakuĩte-rĩ, akĩnyitwo nĩ ruo rwa kũrũmwwo na agĩciara, no agĩtoorio nĩ ruo rwa gũciara.

²⁰ Na rĩrĩa aakuaga, atumia arĩa maamũteithagĩrĩria makĩmwĩra atĩrĩ, “Tiga gũkua ngoro; nĩwaciara kahĩ.” No ndaacookire ũndũ o na kana kũrũmbũiya ũhoru o na ũrĩkũ.

²¹ Nake agītua kahīi kau Ikabodu, akiuga atīrī, “Riiri nīweherete Isiraēli,” nī ūndū wa ithandūkū rīa Ngai gūtahwo, na gūkua gwa iciciarawe na mūthuuiriwe.

²² Akiuga atīrī, “Riiri nīweherete ūkoima Isiraēli, nī ūndū ithandūkū rīa Ngai nīrītahītwo.”

5

Ithandūkū rīa Kīrīkanīro rīrī Ashidodi na Ekironi

¹ Na rīrī, Afilisti maarīkia gūtaha ithandūkū rīa Ngai, makīrīruta kūu Ebeni-Ezeri, makīrītware Ashidodi.

² Magīcooka magītware ithandūkū rīu thīnī wa hekarū ya ngai yao īrīa yetagwo Dagoni, na makīrīga rīriganītie na Dagoni.

³ Rīrīa andū a Ashidodi mookīre rūciinī tene mūthenya ūyū ūngī-rī, magīkora Dagoni īgūite īgakoma na nda hau mbere ya ithandūkū rīa Jehova! Makīoya Dagoni makīmīcookia handū hayo.

⁴ No mookīra rūciinī rūrū rūngī-rī, magīkora Dagoni īgūite īgakoma na nda hau mbere ya ithandūkū rīa Jehova! Mūtwe na moko mayo meerī nīcioinīkite, ikagūa hau hingīro-inī ya mūrango wa nyūmba; no mwīrī wayo watigarīte.

⁵ Nīkīo nginya ūmūthī gūtīrī athīnjīri-ngai a Dagoni kana andū angī matoonyaga hekarū ya Dagoni kūu Ashidodi magereire hingīro-inī īyo ya mūrango.

⁶ Nakuo guoko kwa Jehova gūkūmīra andū a Ashidodi na kūndū kūrīa kwariganītie nakuo; akīmārehere mwanangīko na akīmāhūūra na mīrimū ya mahūha.

⁷ Na rīrīa andū a Ashidodi moonire ūrīa gwēkīka, makiuga atīrī, “Ithandūkū rīa ngai ya Isiraēli rītīgūikara na ithuī gūkū gwitū, nīgūkorwo guoko gwake nīgūtūmīire mūno hamwe na ngai iitū Dagoni.”

⁸ Nī ūndū wa ūguo magīcookanīrīria aathani othe a Afilisti, makīmōoria atīrī, “Tūgwīka atīa na ithandūkū rīrī rīa ngai ya Isiraēli?”

Nao magīcookia atīrī, “Rekei ithandūkū rīrī rīa ngai ya Isiraēli rīthaamīrio Gathu.” Nī ūndū ūcio magīthaamia ithandūkū rīu rīa Ngai wa Isiraēli.

⁹ No rīrī, maarīkia kūrīthaamīria kuo, guoko kwa Jehova gūgūkūrīra itūūra rīu inene, gūkīgīa kīmako kīnene. Akīhūūra andū a itūūra rīu inene, arīa ethī na arīa akūrū, akīmārehere mīrimū ya mahūha.

¹⁰ Nī ūndū ūcio magītware ithandūkū rīu rīa Ngai Ekironi.

Na rīrīa ithandūkū rīu rīatoonyaga Ekironi-rī, andū a Ekironi makīanīrīra na mūgambo makiuga atīrī, “Nīmaarehe ithandūkū rīa ngai ya Isiraēli gūkū gwitū nīguo matūūrage ithuī hamwe na andū aitū.”

¹¹ Nī ūndū wa ūguo magīcookanīrīria aathani othe a Afilisti makīmēera atīrī, “Cookīa ithandūkū rīrī rīa ngai ya Isiraēli rīehere gūkū; nīrīcookia kūrīa rīumīte kana rītūūrage hamwe na andū aitū.” Nīgūkorwo gīkuū nīkīaiyūrītie itūūra rīu inene kīmako; guoko kwa Ngai nī kwarīūmīire mūno.

¹² Nao arīa mataakuire makīhūūrwo na mīrimū ya mahūha, nakīo kīrīro gīa itūūra rīu inene gīgīkinya o igūrū kwa Ngai.

6

Ithandūkū rīa Kīrīkanīro Gūcookia Isiraēli

¹ Na rīrī, ithandūkū rīa Jehova rīarīkia gūikara būrūrī wa Afilisti mīeri mūgwanja-rī,

² Afilisti magīta athīnjīri-ngai na aragūrī, makīmōoria atīrī, “Tūgwīka atīa na ithandūkū rīrī rīa Jehova? Twīrei ūrīa tūngīrīcookia kūrīa rīoimīte.”

³ Nao magīcookia atīrī, “Mūngīkorwo nī mūgūcookia ithandūkū rīa ngai ya Isiraēli, mūtīkarīcookia rīrī itherī, no nginya mūrītūme na kīndū gīa kūrūtwo iruta rīa mahītia. Hīndī īyo nīmūkaahona, na mūmenye kīrīa gītūmīte guoko gwake kwage kweherio igūrū rīanyu.”

⁴ Afilisti makīūra atīrī, “Nī iruta rīrīkū rīa mahītia tūngīmīrutīra?”

Nao magīcookia atīrī, “Tūmīhiano tūtano twa thahabu tūhaana mahūha, na tūtano twa thahabu tūhaana tūbīa* o ta ūrīa aathani a Afilisti maigana, nī ūndū inyuī na aathani anyu mūhūūrītwo na mūthīro mūthemba o ūmwe.

⁵ Thondekai tūmīhiano twa mahūha na twa tūbīa irīa irathūkia būrūrī, na mūtīie ngai ya Isiraēli. No gūkorwo nīakeheria guoko gwake kuume igūrū rīanyu, o na igūrū rīa ngai cianyu, o na būrūrī wanyu.

* 6:4 Afilisti maahūthagīra indo ici kūhoorera ngai ciao.

⁶ Nī kī gītūmīte mūmie ngoro cianyū a ūrīa andū a Misiri na Firaūni meekire? Rīrīa aamahinyīrīrie-rī, gīthī matiarekereire andū a Isiraēli nīguo mathīi?

⁷ “Na rīrī, haarīriai ngaari njerū, na ng’ombe igīrī njaiirī itarī ciohwo icooki. Muoherere ng’ombe icio ngaari-inī iyo, no mweherie njaū ciacio mūcihingīre kiugū.

⁸ Oyai ithandūkū rīa Jehova mūrīgīrīre igūrū rīa ngaari, na mūige gathandūkū mwena-inī warīo na mūgekīre indo icio cia thahabu icio mūramīcookeria irī cia iruta rīa mahītia. Rekei rīthīi,

⁹ no mūikare mūrīrorete. Rīngīambata rīkinye būrūri warīo, rīerekeire Bethi-Shemeshu-rī, nīgūgatuīka atī nī Jehova ūtūrehereire mūtino ūyū mūnene ūū. No kūngīkorwo ti ūguo, nītūkamenya atī ti guoko gwake gwatūhūirire, no nī ūndū watūkorire o ūguo.”

¹⁰ Nī ūndū ūcio magīka ūguo. Makīoya ng’ombe icio igīrī magīcioherera ngaari-inī, na makīhingīra njaū ciacio kiugū.

¹¹ Makīgīrīra ithandūkū rīa Jehova igūrū rīa ngaari, na hamwe narīo makīgīrīra gathandūkū karīa kaarī na tūbīa tūu twa thahabu na tūmīhiano tūu twahaanaga mahūha.

¹² Nīngī ng’ombe icio ikīambata irūngīrīrie irorete Bethi-Shemeshu, igīthīi na njīra yothe ikānagia; itiakērūre na mwena wa ūrīo kana wa ūmotho. Nao aathani a Afilisti magīcirūmīrīra o nginya mūhaka-inī wa Bethi-Shemeshu.

¹³ Hīndī iyo andū a Bethi-Shemeshu nī kūgetha maagethaga ngano yao kīanda-inī, na rīrīa maatiirire maito makīona ithandūkū rīa Ngai, magīkena nīkūrīona.

¹⁴ Nayo ngaari igīkina mūgūnda-inī wa Joshua wa kūu Bethi-Shemeshu, nayo ikīrūgama hakuhi na ihiga inene. Andū acio magīatūranga mīti ya ngaari iyo, na makīrutīra Jehova ng’ombe icio igongona rīa njino.

¹⁵ Nao Alawii makīruta ithandūkū rīa Jehova hamwe na gathandūkū ka mīhiano iyo ya thahabu, makīmīgīrīra igūrū rīa ihiga rīu inene. Mūthenya ūcio andū a Bethi-Shemeshu† makīruta ng’ombe icio irī igongona rīa njino harī Jehova.

¹⁶ Aathani acio atano a Afilisti makīionera maūndū macio mothe, na magīcooka Ekironi mūthenya o ro ūcio.

¹⁷ Ino nīyo mīhiano ya mahūha ma thahabu irīa Afilisti maatūmire irī igongona rīa mahītia rīa kūrūtīrwo Jehova: Mūhiano o ūmwe warutagwo nī ūndū wa o itūūra: Ashidodi, na Gaza, na Ashikeloni, na Gathu, na Ekironi.

¹⁸ Naguo mūigana wa mbīa cia thahabu waiganaga o ta matūūra ma Afilisti ma aathani acio atano, matūūra macio maairīgīrwo na thingo cia hinya hamwe na tūtūūra twa būrūri wao. Narīo ihiga rīu inene harīa maigīrīre ithandūkū rīa Jehova, nī mūira nginya ūmūthī rīrī kūu mūgūnda-inī ūcio wa Joshua wa kūu Bethi-Shemeshu.

¹⁹ No Ngai akīūruga andū amwe a kūu Bethi-Shemeshu, akīūruga andū mīrongo mūgwanja nī ūndū nīmarorire ithandūkū rīa Jehova thīnī. Andū makīrīra nī ūndū wa ihūūra rīu inene Jehova aamahūūrīte narīo,

²⁰ nao andū a Bethi-Shemeshu makīūra atīrī, “Nūū ūngīkīrūgama mbere ya Jehova, Ngai ūyū mūtheru? Ithandūkū rīkwambatio kūrī ū rīoima haha?”

²¹ Nīngī magītūmana kūrī andū a Kiriathu-Jearimu, makīmeera atīrī, “Afilisti nīmacookia ithandūkū rīa Jehova. Ikūrūkai mūrīgīre mūrīambatie kwanyu.”

7

¹ Nī ūndū ūcio andū a Kiriathu-Jearimu magīthīi, makīgīrīra ithandūkū rīa Jehova, makīrīambatia. Makīrītware mūciī wa Abinadabu kīrīma-igūrū, na makīamūra mūrīū Eleazaru aikaragie ithandūkū rīa Jehova.*

Samūeli Kūhōota Afilisti kūu Mizīpa

² Ithandūkū rīa kīrīkanīro nīrīaikarire Kiriathu-Jearimu ihinda irāya, ihinda rīa mīaka mīrongo irī rī yothe, nao andū othe a Isiraēli magīcakaya na makīrongooria Jehova.

³ Nake Samūeli akūira nyūmba yothe ya Isiraēli atīrī, “Mūngīkorwo nīmūgūcookerera Jehova na ngoro cianyū ciothe-rī, tiganai na ngai ng’eni na Maashitarothu, na mwīneane kūrī Jehova, na mūmūtungatīre o we wiki, nake nīakamūkūūra amūrute guoko-inī kwa Afilisti.”

⁴ Nī ūndū ūcio andū a Isiraēli magītigana na Mabaali na Maashitarothu, magītungatīra Jehova o we wiki.

† **6:15** Itūūra rīa Bethi-Shemeshu rīarī rīa Alawii (Josh 21:16). Alawii no-o meetīkīrītio gūkuua ithandūkū rīa kīrīkanīro (Gūcook 10:8). * **7:1** Ithandūkū rīa kīrīkanīro rīaikarire Bethi-Shemeshu nginya rīrīa Daudi aarītwarire Jerusalemu (2Sam 6:2-3).

⁵ Ningĩ Samūeli akiuga atĩrĩ, “Cookanĩrĩriai Isiraeli othe kũu Mizipa, na nĩ nĩngamũthaihanĩrĩra harĩ Jehova.”

⁶ Na rĩrĩa maagomanĩte kũu Mizipa, magĩtaha maaĩ makĩmaita mbere ya Jehova. Mũthenya ũcio makĩhinga kũrĩa irio, na makĩumbũra mehia mao makiugĩra kũu atĩrĩ, “Nĩ twĩhĩrie Jehova.” Nake Samūeli nĩwe warĩ mĩtongoria wa Isiraeli kũu Mizipa.

⁷ Rĩrĩa Afilisti maaiguire atĩ Isiraeli maagomanĩte kũu Mizipa, aathanĩ a Afilisti makĩambata magĩthĩĩ makamatharĩkĩre. Na rĩrĩa andũ a Isiraeli maaiguire ũhoru ũcio, makĩnyitwo nĩ guoya nĩ ũndũ wa Afilisti.

⁸ Makĩĩra Samūeli atĩrĩ, “Ndũgaatige gũkaĩra Jehova Ngai witũ nĩ ũndũ witũ, nĩgeetha atũhonokie kuuma guoko-inĩ kwa Afilisti.”

⁹ Nake Samūeli akĩoya kagonda koongaga na agĩkarutĩra Jehova igongona rĩa njino karĩ kagima o ro ũguo. Agĩkaĩra Jehova nĩ ũndũ wa Isiraeli, nake Jehova akĩmũcookeria ũhoru.

¹⁰ Na hĩndĩ ĩrĩa Samūeli aarutaga igongona rĩa njino-rĩ, Afilisti magĩkuhĩrĩria nĩguo marũe na Isiraeli. No mũthenya ũcio Jehova akĩruruma na marurumĩ manene mũno ma gũũkĩrĩa Afilisti, na agĩtũma mamake mũno o nginya magĩtoorio mũno mbere ya andũ a Isiraeli.

¹¹ Nao andũ a Isiraeli makiuma kũu Mizipa naihenya, magĩteng’eria Afilisti makĩmooragaga kũu njĩra-inĩ, makĩmakinyia mũhuro wa Bethi-Kari.

¹² Ningĩ Samūeli akĩoya ihiga na akĩrĩhaanda gatagatĩ ka Mizipa na Sheni. Akĩrĩta Ebeni-Ezeri, akiuga atĩrĩ, “Nginyagia hau nĩ Jehova ũtũteithĩtie.”

¹³ Nĩ ũndũ ũcio Afilisti magĩtoorio mũno na matiacookire gũtharĩkĩra bũrũri wa andũ a Isiraeli rĩngĩ.

Hĩnda rĩothe rĩrĩa Samūeli aatũrĩre muoyo, guoko kwa Jehova gwatũrĩre gũũkĩrĩre Afilisti.

¹⁴ Namo matũra marĩa Afilisti maatahĩte kũrĩ Isiraeli kuuma Ekironi nginya Gathu magĩcookerera Isiraeli, nao andũ a Isiraeli magĩkũũra bũrũri ũrĩa wariganĩtie na matũra macio nago kuuma kũrĩ watho wa Afilisti. Na gũkĩgĩa thayũ gatagatĩ ka Isiraeli na Aamori.

¹⁵ Samūeli agĩthĩĩ na mbere gũtiirĩrĩra Isiraeli matukũ mothe ma muoyo wake.[†]

¹⁶ Mwaka o mwaka nĩathiũrũrũkaga kuuma Betheli nginya Giligali na Mizipa,[‡] agatuithanagia andũ a Isiraeli ciira kũndũ guothe.

¹⁷ No nĩacookaga Rama hĩndĩ ciothe, kũrĩa mũciĩ wake warĩ, o na kũu agatuithanagia ciira kũrĩ andũ a Isiraeli arĩ kũu. Nake agĩakĩra Jehova kĩgongona kũu.

8

Isiraeli Gwĩtia Mũthamaki

¹ Rĩrĩa Samūeli aakũrĩre, nĩathuurire ariũ ake matuĩke atĩrĩrĩri bũrũri wa Isiraeli.

² Mũriũ wake wa irigithathi eetagwo Joeli, nake wa keerĩ eetagwo Abija, nao maatungataga kũu Birishiba.

³ No rĩrĩ, ariũ ake matiathĩre na mũthĩre ta yake. Nĩmagarũrũkire makĩrĩrĩria ũtonga ũtarĩ wa ma, na makaamũkagĩra mahaki, na makoogomagia kĩhooto.

⁴ Nĩ ũndũ ũcio athuuri othe a Isiraeli makĩũngana, magĩthĩĩ kũrĩ Samūeli o kũu Rama.

⁵ Makĩmwĩra atĩrĩ, “Wee ũrĩ mũkũrũ, nao ariũ aku matirathĩĩ na mũthĩre ta yaku; rĩu thũra mũthamaki atũtongoragie o ta ndũrĩrĩ iria ingĩ ciothe.”

⁶ No rĩrĩa maamwĩrĩre atĩrĩ, “Tũhe mũthamaki atũtongoragie.” Ũndũ ũcio ndwakenĩre Samūeli; nĩ ũndũ ũcio akĩhooya Jehova.

⁷ Nake Jehova akĩmwĩra atĩrĩ, “Thĩkĩrĩria ũrĩa wotho andũ aya marakwĩra; tiwe mararega, no nĩ nĩ mararega ndũke mũthamaki wao.

⁸ O ta ũrĩa matũire mekaga ũguo kuuma mũthenya ũrĩa ndamambatĩre ngĩmaruta bũrũri wa Misiri nginya ũmũthĩ, makandiganĩria magatungatĩra ngai ingĩ, ũguo noguo maragwĩka.

⁹ Na rĩrĩ, kĩmathikĩrĩrie; no ũmataare, ũtĩrĩthie na ũreke mamenye ũrĩa mũthamaki ũcio ũkaamathamakagĩra ageekaga.”

¹⁰ Nake Samūeli akĩra andũ acio maamwĩtagia mũthamaki ũhoru wotho wa Jehova.

¹¹ Akĩmeera atĩrĩ, “Ũũ nĩguo mũthamaki ũrĩa ũkaamũthamakagĩra ageekaga: Nĩakoya ariũ anyu amatue a gũtungataga na ngaari ciake cia ita, na mbarathi, na mahanyũkage mbere ya ngaari ciake cia ita.

[†] 7:15 Samūeli aarĩ mũnabĩi (3:20) na mũtiirĩrĩri bũrũri wa Isiraeli. [‡] 7:16 Matũũra ma Betheli, na Giligali, na Mizipa maarĩ rũgongo rwa Benjamini, na nĩkuo andũ maathĩaga kũhoera (Josh 4:19).

¹² Amwe ao nīakamatua aathani a thigari ngiri, na aathani a thigari mīrongo itano, na arīa angī marīmage mīgūnda yake na makamūgethera, o na angī mathondekage indo cia mbaara na cia ngaari ciake cia ita.

¹³ Nīakoya airītu anyu amatue athondeki a indo iria inungaga wega, na arugi na athondeki a mīgate.

¹⁴ Nīakoyaga mīgūnda yanyu, na mīgūnda ya mīthabibū, na ya mītamaiyū irīa mīega mūno amīhe ndungata ciake.

¹⁵ Nīakoyaga gīcunjī gīa ikūmi kīa ngano yanyu na gīa thabibū cianyu akīhe anene ake na ndungata ciake.

¹⁶ Ndungata cianyu cia arūme na cia andū-a-nja, na ng'ombe cianyu iria njega na ndigiri nīagacioya itūike cia kūmūrutagīra wīra.

¹⁷ Nīakoyaga gīcunjī gīa ikūmi kīa mahiū manyu, o na inyuī ene nī mūgaatuīka ngombo ciake.

¹⁸ Mūthenya ūcio wakinya-rī, nīmūgakaya nī ūndū wa mūthamaki ūcio mwīthuurīre, nake Jehova ndarī ūndū akaamūcookeria mūthenya ūcio."

¹⁹ No andū acio makīrega gūthikīrīria Samūeli makiuga atīrī, "Aca! Ithuī tūkwenđa mūthamaki wa gūtūthamakagīra.

²⁰ Nīngī tūtuīke ta ndūrīrī iria ingī ciothe, tūrī na mūthamaki wa gūtūtongoragīa na wa gūthiīaga mbere iitū na wa kūrūaga mbaara ciitū."

²¹ Rīrīa Samūeli aiguire ūhorō ūrīa wothe andū acio moigire-rī, akīūcookeria mbere ya Jehova.

²² Jehova akīmūcookeria atīrī, "Maigwe, ūmahe mūthamaki."

Nake Samūeli akīra andū a Isiraeli atīrī, "O mūndū nīacooke itūūra-inī rīake."

9

Samūeli Gūtīrīria Saūlū Maguta

¹ Na rīrī, nī kwarī Mūbenjamini ūmwe, mūndū warī igweta wetagwo Kishu mūrū wa Abieli, mūrū wa Zeroru, mūrū wa Bekorathu, mūrū wa Afia wa Benjamini.

² Mūndū ūcio aarī na mūrū wetagwo Saūlū, mwanake kīrorerwa na gūtīrī ūngī mangāigananirio nake harī andū a Isiraeli, nake aarī mūrūhai gūkīra andū arīa angī othe, kuuma ciande ciake gūthiī na igūrū aakīrīte andū arīa angī othe.

³ Na rīrī, ndigiri cia Kishu, ithe wa Saūlū, ikīūra, nake Kishu akīra mūrū Saūlū atīrī, "Oya ndungata imwe mūthiī nayo mūgacarie ndigiri."

⁴ Nī ūndū ūcio akīhītūkīra būrūrī ūrīa ūrī irīma wa Efraimu na būrūrī wa Shalisha, no matiacionire. Magīthiī o na mbere magīkinya rūgongo rwa Shaalimu no ndigiri icio itiarī kūu. Agīcooka akīgera rūgongo rwa Benjamini, no matiacionire.

⁵ Rīrīa maakinyire rūgongo rwa Zufu, Saūlū akīra ndungata irīa aarī nayo atīrī, "Ūka, reke tūhūndūke; baba ahota gūtīga gwiciirīa ūhorō wa ndigiri ambīrīrie gūtūmakīra."

⁶ No ndungata igīcookīa atīrī, "Atūrīrī, itūūra-inī rīrī nī kūrī mūndū wa Ngai; na nī mūtīe mūno, na ūrīa wothe oigaga nūhingaga. Nītūthiī kuo o rīu. Hihi no atwīrīe kūrīa tūngīcionā."

⁷ Saūlū akīra ndungata yake atīrī, "Tūngīthiī-rī, nī kī tūngīhe mūndū ūcio? Irio nī thiru makūnia-inī maitū. Tūtīrī na kīheo gīa gūtwarīra mūndū wa Ngai. Nī kī tūrī nakīo?"

⁸ Ndungata iyo ikīmūcookeria o rīngī, ikiuga atīrī, "Atūrīrī, ndī na gīcunjī gīa kana gīa cekerī ya betha.* Nīngūmīhe mūndū wa Ngai nīgeetha atwīrīe kūrīa tūngīcionā."

⁹ (Tene thūinī wa Isiraeli, mūndū angīathiire kūhooya kīrīra kuuma kūrī Ngai, oigaga atīrī, "Ūka, tūthiī kūrī muoni-maūndū," nī ūndū ūrīa wītagwo mūnabii matukū maya hīndī iyo eetagwo muoni-maūndū.)

¹⁰ Saūlū akīra ndungata yake atīrī, "Nī wega, nī tūgīthiī." Nī ūndū ūcio magīthiī merekeire itūūra rīrīa mūndū ūcio wa Ngai aarī.

¹¹ Na rīrīa maambataga kīrīra marorete itūūra-inī, magīcemanīa na airītu amwe magīthiī gūtaha maaī, makīmoorīa atīrī, "Mūndū ūrīa muoni-maūndū arī gūkū?"

¹² Nao magīcookīa atīrī, "Ekuo, arī hau mbere yanyu. Hiūhai, ooka itūūra-inī riitū o ūmūthi, nī ūndū andū marī na igongona rīkūrūtīrwo handū harīa hatūūgīru.

¹³ O mwarīkia gūtoonyā itūūra-rī, nīmūkūmuona atanambata handū hau hatūūgīru kūrīa.† Andū matīngīambīrīria kūrīa ngīnya arīkinya, tondū no ngīnya arathime igongona; thūutha-inī arīa mēfitwo marīe. Rīu ambatai; ihīnda rīrī nīrīo mūngīmuona."

* 9:8 nī ta giramu 3 † 9:13 Magongona-inī mamwe nī gwakoragwo na ndīa.

¹⁴ Nao makĩambata itũũra-inĩ, na rĩrĩa maatoonyaga kuo-rĩ, makĩona Samūeli agĩũka na kũrĩ o akĩambata athĩ handũ harĩa hatũũgĩru.

¹⁵ Na mũthenya ũmwe mbere ya Saũlũ gũũka-rĩ, Jehova nĩaguũrĩrie Samūeli ũndũ ũyũ akamwĩra atĩrĩ,

¹⁶ “Rũciũ ihinda ta rĩrĩ nĩngagũtũmĩra mũndũ kuuma bũrũri wa Benjamini. Mũitũrĩre maguta atũke mũtongoria wa andũ akwa a Isiraeli; nĩagakũũra andũ akwa kuuma guoko-inĩ kwa Aflisti. Nĩndorete andũ akwa, ni ũndũ kĩrĩro kĩa nĩkinginyĩre.”

¹⁷ Hĩndĩ ĩrĩa Samūeli onire Saũlũ, Jehova akĩmwĩra atĩrĩ, “Ūyũ nĩwe mũndũ ũrĩa ndĩrakwĩre ũhoro wake; nĩwe ũgaatha andũ akwa.”

¹⁸ Saũlũ agĩkuhĩrĩria Samūeli hau itoonyero-inĩ rĩa itũũra, akĩmũuria atĩrĩ, “Ndagũthaita no ũnjĩrĩre harĩa nyũmba ya muoni-maũndũ ĩrĩ?”

¹⁹ Nake Samūeli agĩcookia atĩrĩ, “Nĩ nĩ muoni-maũndũ. Ambata, ũthĩ mbere yakwa nginya handũ harĩa hatũũgĩru, nĩgũkorwo ũmũthĩ nũkũrianĩra na nũ, na rũciĩnĩ nĩngakũrekereria ũthĩ, na ngwĩre maũndũ mothe marĩa me ngoro-inĩ yaku.

²⁰ Ha ũhoro wa ndigiri iria wateire mũthenya itatũ mĩhitũku-rĩ, ndũkamake nĩ ũndũ wacio; nĩrĩkĩtie kuoneka. Na nĩ kũrĩ ũ wendi wothe wa Isiraeli werekeirio, angĩkorwo ti kũrĩ wee na nyũmba ya thoguo yothe?”

²¹ Nake Saũlũ agĩcookia atĩrĩ, “Githĩ ndikĩrĩ Mũbenjamini, kuuma mũhĩrĩga ũrĩa mũnini wa Isiraeli? Anga mbarĩ iitũ tiyo nini gũkĩra mbarĩ iria ingĩ cia mũhĩrĩga wa Benjamini? Nĩ kĩrĩ gĩgũtũma ũnjĩre ũndũ ta ũcio?”

²² Ningĩ Samūeli akĩrehe Saũlũ na ndungata yake, akĩmatoonyia nyũmba ĩrĩa yariagĩrwo, na akĩmaikaria thĩ handũ ha andũ aria atũku aria meefĩtwo; nao othe maarĩ ta andũ mĩrongo itatũ.

²³ Samūeli akĩra ũrĩa warugaga atĩrĩ, “Rehe gĩcunjĩ kĩa nyama kĩrĩa ngũnengerire, kĩrĩa ngwĩre ũge handũ mwanya.”

²⁴ Nake ũcio warugaga akĩoya kũgũrũ kũu na kĩrĩa kĩarĩ kũgũrũ-inĩ, agĩkũiga mbere ya Saũlũ. Samūeli akĩmwĩra atĩrĩ, “Gĩkĩ nĩkĩo ũraigĩrwo. Rĩa, tondũ nĩwe ũkũigĩrwo nĩ ũndũ wa ihinda rĩrĩ, kuuma hĩndĩ ĩrĩa ndoigire atĩrĩ, ‘Nĩnjĩtie ageni.’” Nake Saũlũ akĩrĩanĩra na Samūeli mũthenya ũcio.

²⁵ Maikũrũka kuuma handũ hau hatũũgĩru na maakinya itũũra-inĩ-rĩ, Samūeli akĩaranĩria na Saũlũ marĩ nyũmba igũrũ.

²⁶ Nao makĩrooka gũũkĩra rũciĩnĩ tene, nake Samūeli agĩta Saũlũ kũu nyũmba igũrũ akĩmwĩra atĩrĩ, “Ūkĩra wĩhaarĩre na nĩngũkũrekereria ũthĩ.” Hĩndĩ ĩrĩa Saũlũ ehaarĩre, we hamwe na Samūeli makiuma nja.

²⁷ Hĩndĩ ĩrĩa maikũrũkaga makinye mũthia wa itũũra-rĩ, Samūeli akĩra Saũlũ atĩrĩ, “Īra ndungata ĩno ĩthiige mbere iitũ, no wee ũtithie hanini ngũhe ndũmĩrĩri ya Ngai.” Nayo ndungata igũka o ũguo.

10

¹ Ningĩ Samūeli akĩoya kĩnandũ kĩa maguta, akĩmaitũrĩria Saũlũ mũtwe, na akĩmũmumunya, akĩmwĩra atĩrĩ, “Githĩ Jehova ndagũitũrĩrie maguta ũtũke mũtongoria wa igai rĩake?”

² Ūmũthĩ twatigana, nĩũgũcemanĩa na andũ eerĩ hakuhĩ na mbĩrĩra ya Rakeli, kũu Zeliza mũhaka-inĩ wa Benjamini. Nĩmarĩkwĩra atĩrĩ, ‘Ndigiri iria wathũre gũcaria-rĩ, nĩcionekete. Na rĩu thoguo nĩatigite gwĩciiria ũhoro wacio na nĩamakĩte nĩ ũndũ waku. Aroria atĩrĩ, ‘Ngwĩka atĩa nĩ ũndũ wa mũrũ wakwa?’”

³ “Ningĩ kuuma kũu nĩũgũthĩ na mbere ũkinye mũtĩ-inĩ ũrĩa mũnene wa Taboru. Nĩũgũcemanĩa na andũ atatũ makĩambata mathĩ kũu Betheli kũrĩ Ngai. Ūmwe arĩkorwo akuuĩte tũuri tũtatũ, ũrĩa ũngĩ mĩgate itatũ, na ũrĩa ũngĩ mondo ya ndibei.

⁴ Nao makũgeithie na makũhe mĩgate ĩrĩ, ĩrĩa ũrĩamũkĩra kuuma kũrĩ o.

⁵ “Thuutha ũcio ũthĩ nginya Gibeia ya Ngai, kũrĩa kũrĩ kambĩ ya Aflisti ya arangĩri. Na wakuhĩrĩria itũũra rĩu-rĩ, nĩũgũcemanĩa na mũtongoro wa gĩkundi kĩa anabii maikũrũkĩte makiuma handũ hau hatũũgĩru marĩ na inanda cia kĩnũbi, na tũhembe, na mĩtũrĩrũ, na inanda cia mũgeeto ikĩgambio mbere yao, na nĩmegũkorwo makĩratha mohoro.

⁶ Roho wa Jehova nĩegũũka igũrũ rĩaku na hinya, na nũkũratha mohoro hamwe nao; nawe nũkũgarũrwo ũtũke mũndũ ũngĩ.

⁷ Marũuri macio maarĩkia kũhingio-rĩ, ĩka o ũrĩa guoko gwaku kũngĩhota gwĩka, nĩgũkorwo Ngai arĩ hamwe nawe.

⁸ “Ikūrūka mbere yakwa nginya Giligali. Ti-itherū nīngaikūrūka njūke kūrī we ndute magongona ma njino na maruta ma ūiguano. No no nginya weterere mīthenya mūgwanja nginya njūke harī we ngwīre ūrīa wagīrīrwo nī gwīka.”

Saulū gūtuuo Mūthamaki

⁹ Na rīrīa Saulū aahūndūkaga matigane na Samūeli-rī, Ngai akīgarūra ngoro ya Saulū, namo marūūri macio mothe makīhingio mūthenya o ro ūcio.

¹⁰ Rīrīa maakinyire Gibea-rī, mūtongoro wa anabii ūkīmūtūnga; nake Roho wa Ngai agīūka agūrū rīake na hinya, agīturanīra nao, na akīratha mohoro.

¹¹ Rīrīa andū arīa othe maamūū maamuonire akīratha mohoro me hamwe na anabii, makīurania atīrī, “Nī ūndū ūrīkū ūyū wikīkīte kūrī mūrū wa Kishu? Kaī Saulū atuikīte wa thīrītū ya anabii?”

¹² Mūndū watūūruga kūu agīcookia atīrī, “Nake ithe wao nūū?” Naguo ūndū ūcio ūgītūika ūndū ūngītūika thimo, gūkooragio atīrī, “Saulū o nake nī wa gīkundi kīa anabii?”

¹³ Thuutha wa Saulū gūtiga kūratha mohoro, agīthīi handū hau hatūūgīru.

¹⁴ Hīndī īyo ithe mūnini wa Saulū akīūra Saulū na ndungata yake atīrī, “Mūraarī kū?”

Nake agīcookia atīrī, “Gwetha ndigiri, no rīrīa twaciagire tūgīthīi kūrī Samūeli.”

¹⁵ Ithe mūnini wa Saulū akiuga atīrī, “Njīra ūrīa Samūeli aakwīre.”

¹⁶ Saulū agīcookia atīrī, “Nīatwīre o wega atī ndigiri nīcionekete.” No ndeerire ithe mūnini ūrīa Samūeli aamwīre ūhorō ūkonīi ūthamaki.

¹⁷ Samūeli agītūmanīra andū a Isiraeli mongane harī Jehova kūu Mizipa,*

¹⁸ akīmeera atīrī, “Ūū nīguo Jehova Ngai wa Isiraeli ekuuga: ‘Nūi nī nīi ndaarutire Isiraeli, ngīmambatia kuuma būrūri wa Misiri, na nī nīi ndaamkūūrīre kuuma wathoinī wa Misiri, na mothamaki-inī mothe marīa maamūhinyagīrīa.’”

¹⁹ No rīrī, nīmūregete Ngai wanyu, ūrīa ūmūhonokagia kuuma kūrī mīnyamaro na mathīna manyo mothe, na mūkoiga atīrī, ‘Aca, tūhe mūthamaki atūthamakagire.’ Nī ūndū ūcio rīu mwīneanei mbere ya Jehova ta ūrīa mīhīrīga yanyu na mbarī cianyu itarīi.”

²⁰ Rīrīa Samūeli aarehire mīhīrīga yothe ya Isiraeli hakūhī-rī, mūhīrīga wa Benjamini nīguo wathuurirwo.

²¹ Ningī akīrehithia mūhīrīga wa Benjamini hau mbere, mbarī o mbarī, na mbarī ya Matiri nīyo yathuurirwo. Mūthia-inī Saulū mūrū wa Kishu agīthuurwo. No maamwetha matiigana kūmuona.

²² Nī ūndū ūcio magītūria ūhorō makīria harī Jehova, “Mūndū ūcio nīokīte gūkū?”

Nake Jehova akiuga atīrī, “Īi, ehithite harīa indo ciigītwo.”

²³ Nao magīteng’era, makīmūgīra, na aarūgama gatagatī ka andū-rī, nīwe warī mūraihu gūkīra andū arīa angī othe.

²⁴ Samūeli akīra andū othe atīrī, “Nīmuona mūndū ūrīa Jehova athuurīte? Gūtīrī mūndū ūhaana take harī andū aya othe.”

Nao andū makīanīra makiuga atīrī, “Mūthamaki arotūura ihinda irayaa!”

²⁵ Samūeli agītaarīra andū mawatho ma ūthamaki. Nake akīmaandīka gīkūnjo-inī akīmaiga mbere ya Jehova. Ningī Samūeli akīra andū mathīi, o mūndū gwake mūciī.

²⁶ Saulū o nake agīthīi gwake mūciī kūu Gibea, oimagarītio nī andū njamba arīa ngoro ciao ciahūtītio nī Ngai.

²⁷ No andū amwe a thogothogo makiuga atīrī, “Mūndū ūyū aahota atīa gūtūhonokia?” Makīmūnyarara na matiigana kūmūrehera iheo. Nowe Saulū agīkīrīra ki.

11

Saulū Kūhonokia Itūura-Inene rīa Jabeshi

¹ Na rīrī, Nahashu ūrīa Mūamoni nīambatire agīthīi akīrigīcīria Jabeshi-Gileadi. Nao andū othe a Jabeshi makīmwīra atīrī, “Gīa na kīrīko kīa ūiguano, na ithūi nī tūrīgūtungatagīra.”

² Nowe Nahashu ūcio Mūamoni agīcookia atīrī, “Nītūkūgīa na kīrīko kīa ūiguano na inyuī mwetīkīra ūndū ūyū ūmwe: atī ngūre riitho rīa ūrīo rīa o mūndū wothe nīgeetha nyararithie andū a Isiraeli othe.”

³ Athuuri acio a Jabeshi makīmwīra atīrī, “Tūhe mīthenya mūgwanja nīguo tūtūme andū Isiraeli guothe, kūngiaga mūndū wa gūtūhonokia-rī, nītūkūwīneana kūrī we.”

* 10:17 Mizipa nīkuo andū maacemanagia kwarīrīra maūndū ma bata.

⁴ Rīrīa andū acio matūmītwo maakinyire Gibeaa gwa Saūlū na makīheana ūhoru ūcio kūrī andū-rī, andū othe makīrīra maanīrīre.

⁵ Na rīrī, Saūlū nīgūcooka aacookaga oimīte mīgūnda-inī, oimīte ndegwa ciake thuutha, akīūria atīrī, “Kaī andū aya moonete ūru ūrīkū? Nī kī kīratūma marīre?” Nao magīcookera ūhoru ūcio makīmwīra ūrīa andū a Jabeshi moigīte.

⁶ Rīrīa Saūlū aigūre ūhoru ūcio, Roho wa Ngai agīūka igūrū rīake na hinya mūno, nake agīcinwo nī marakara.

⁷ Akīnyīta ndegwa igīrī, agīcītinangia icunjī, na agītūma andū Isiraeli guothe nacio, makīanagīrīra atīrī, “Ūū nīguo ndegwa cia mūdū o wothe igwīkwo ūrīa ūtekūrūmīrīra Saūlū na Samūeli.” Naguo guoya woimīte harī Jehova ūkīnyīta andū acio, nao makiuagara ta maarī o mūdū ūmwe.

⁸ Hīndī rīrīa Saūlū aamatarire hamwe marī kūu Bezeki, andū a Isiraeli maarī andū ngiri magana matatū na andū a Juda ngiri mīrongo itatū.

⁹ Nao makīra andū acio maatūmītwo atīrī, “Ūra andū acio a Jabeshi-Gileadi atīrī, ‘rūciū ihinda rīrīa rīua rīgaakorwo rīhiūhīte, nīguo mūkaahonokio.’” Rīrīa andū acio maatūmītwo mathīre makīheana ūhoru ūcio kūrī andū a Jabeshi-rī, andū acio makīyūrwo nī gīkeno kīnene.

¹⁰ Nao makīra andū a Amoni atīrī, “Rūciū nītūkeneana kūrī inyuī, na inyuī no nūtūwīke ūrīa wothe mūkoona kwagīrīre.”

¹¹ Mūthenya ūyū ūngī Saūlū akīgayania ita rīake akīga andū ikundi ithatū; na hīndī ya ituanīra rīa arangīrī rīa gūgīkīa makīhithūka kambī-inī ya Amoni makīmooraga nginya rīrīa rīua rīakoretwo rīhiūhīte. Arīa maatigarire makīharaganio. Nī ūndū ūcio gūtīarī andū ao eerī maatīgītwo me hamwe.

Saūlū Gūkiindīrwo atī nīwe Mūthamaki

¹² Andū acio magīcooka makīra Samūeli atīrī, “Nī a acio mooragia atīrī, ‘Saūlū no atūthamakīre?’ Tūrehere andū acio tūmoorage.”

¹³ Nowe Saūlū akiuga atīrī, “Gūtīrī mūdū o na ū ūkūrūragwo ūmūthī, nī ūndū mūthenya ūyū Jehova nīahonoketie Isiraeli.”

¹⁴ Hīndī iyo Samūeli agīcooka akīra andū acio atīrī, “Ūkai, tūthī Giligali na tūrī kūu tūkindīre ūthamaki.”

¹⁵ Nī ūndū ūcio andū othe magīthī Giligali na magīkindīra atī Saūlū nīwe mūthamaki marī mbere ya Jehova. Nao marī kūu makīruta maruta ma ūiguano marī mbere ya Jehova, nake Saūlū na andū othe a Isiraeli magīkūngūra na nīra nene.

12

Samūeli Kuugīra Andū Ūhoru

¹ Na rīrī, Samūeli akīra andū a Isiraeli othe atīrī, “Nīndīkītie gūthikīrīra ūrīa wothe mwanjīrīre, na nīndīmūthuūrīre mūthamaki wa kūmūthamakagīra.

² Rīu mūrī na mūthamaki wa kūmūtongoria. Hakwa-rī, ndī mūkūrū na ngagīa na mbuī, nao arī ū akwa me hamwe na inyuī. Ngoretwo ndī mūtongoria wanyu kuuma ndī mwīthī nginya ūmūthī.

³ Nī nūngūī haha. Rutai ūira wa kūnyuna mūtī mūrī mbere ya Jehova, na mūrī mbere ya mūdū ūyū wake ūtīrīro maguta. Nū ūndaanātunya ndegwa yake? Nū ūndaanātunya ndigīri yake? Nū ūndaanāheenia? Nū ūndaanahinyīrīra? Nī kūrī mūdū o na ū ndī ndaamūkīra ihaki nīguo nyune maitho nī ūndū warīo? Kūngīkorwo ndaneeka ūmwe wa maya-rī, nīngūmūcookeria.”

⁴ Nao magīcooka atīrī, “Ndūrī watūheenia kana ūgītūhinyīrīra; ndūrī woya kīndū kuuma guoko-inī kwa mūdū o na ūrīkū.”

⁵ Samūeli akīmeera atīrī, “Jehova nīwe mūira ūhoru-inī wanyu, o na mūdū ūyū atīrīrīre maguta nī mūira ūmūthī, atī gūtīrī ūndū o na ūmwe mūngīnjuukīra.”

Nao makiuga atīrī, “Ū we nī mūira.”

⁶ Samūeli agīcooka akīra andū atīrī, “Jehova nīwe waamūrīre Musa na Harūni, na akīambatia maithe manyu ma tene kuuma būrīri wa Misiri.

⁷ Na rīrī, ta rūgamai haha, tondū nīngūmūciirīthia na ūira mbere ya Jehova nī ūndū wa maūdū ma ūthingu marīa Jehova anamwīkīra inyuī ene o na maithe manyu.

⁸ “Rīrīa ciana cia Jakubu ciathīre Misiri, nīmakīire Jehova amateithie, nake Jehova agītūma Musa na Harūni arīa maarutire maithe manyu ma tene kuuma būrīri wa Misiri, makīmāthaamīria kūdū gūkū.

⁹ “No nīmariganīirwo nī Jehova Ngai wao; nī ūndū ūcio nīameendirie guoko-inī gwa Sisera, mūnene wa mbūtū cia ita cia Hazoru, na moko-inī ma Afilisti, na mūthamaki wa Moabi ūrīa warūire nao.

¹⁰ Nao magīkairā Jehova makiuga atīrī, ‘Nītwīhītie; nītūtiganīirie Jehova tūgatungatīra Mabaali na Maashitaroṭhu. No rīu gītūhonokie kuuma moko-inī ma thū ciitū, na nītūrīgūtungatāgīra.’

¹¹ Jehova agīcooka agītūma Jerubu-Baali, na Baraka, na Jefitha, na Samūeli, na akīmūhonokia kuuma moko-inī ma thū cianyu mīena-inī yothe; nī ūndū ūcio mūgītūūra mūtārī na ūgwati.

¹² “No hīndī īrīa muonire atī Nahashu mūthamaki wa Amoni nīookaga kūmūhūura-rī, mūkīnjīra atīrī, ‘Aca, tūkwenda mūthamaki wa gūtūthamakagīra,’ o na gwatūka atī Jehova Ngai wanyu nīwe warī mūthamaki wanyu.

¹³ Rīu ūyū nīwe mūthamaki ūrīa mūthuurīte, o ūrīa mwetirie; onei, Jehova nīarūgamītie mūthamaki amūthamakagīre.

¹⁴ Mūngūtīgīra Jehova, mūmūtungatīre, na mūmwathīkīre, na mūtikaremere maathani make, na angīkorwo inyuī na mūthamaki ūrīa ūkūmūthamakīra nīmūrīrūmagīrīra Jehova Ngai wanyu-rī, nī wega!

¹⁵ No mūngīaga gwathīkīra Jehova, na mūremere maathani make-rī, guoko gwake nīgūkamūkīrīra ta ūrīa guokīrīre maithe manyu.

¹⁶ “Na rīrī, rūgamai muone ūndū ūyū mūnene Jehova akirī gwīka maitho-inī manyu!

¹⁷ Githī rīu ti hīndī ya magetha ma ngano? Nīngūkaīra Jehova atūme marurumī na mbura. Na inyuī nīmūkamenya atī nī ūndū mūuru mwekire maitho-inī ma Jehova rīrīa mwetirie mūthamaki.”

¹⁸ Nīngī Samūeli agīkairā Jehova, na mūthenya o ro ūcio Jehova agītūma marurumī na mbura. Nī ūndū ūcio andū othe makīmaka mūno nī ūndū wa Jehova na wa Samūeli.

¹⁹ Nao andū acio othe makīra Samūeli atīrī, “Hooya Jehova Ngai waku nī ūndū wa ndungata ciaku nīguo tūtīgakue, nīgūkorwo igūrū ria mehia maitū mothe nītuongereire ūuru wa gwītia mūthamaki.”

²⁰ Samūeli agīcookia atīrī, “Tigai gwītīgīra, inyuī nīmwīkīte ūuru ūyū wothe; no rīrī, mūtikanahutatīre Jehova, no tungatīrai Jehova na ngoro cianyu ciothe.

²¹ Mūtikanagarūrūkīre mīhianano ya kūhooywo ya tūhū. Nīngīmūguna, o na ndīngīmūhonokia, nī ūndū nī ya tūhū.

²² Nī ūndū wa rīitwa riake inene, Jehova ndagatirika andū ake, nī ūndū Jehova nīakenirio nī kūmūta andū ake.

²³ No hakwa nī mwene-rī, ndīroaga kwīhīria Jehova nī ūndū wa kwaga kūmūhoera. Na nīngūmūruta njīra īrīa njega na njagīrīru.

²⁴ No mwītīgagīrei Jehova na mūmūtungatagīre mūrī na wīhokeku ngoro-inī cianyu ciothe; cūraniai maundū manene marīa amwīkīre.

²⁵ No mūngīkorwo nīmūkūrūmanīrīria gwīkaga ūuru-rī, inyuī hamwe na mūthamaki wanyu nīmūkaniinwo biū.”

13

Samūeli Kūrūithia Saūlū

¹ Na rīrī, Saūlū aarī wa mīaka mīrongo itatū rīrīa aatuīkire mūthamaki, na agīthamakīra Isiraeli mīaka mīrongo ina na īrī.

² Saūlū nīathuurire andū ngiri ithatū kuuma Isiraeli; ngiri igīrī magīkara nake kūu Mikimashi na būrūrī ūrīa ūrī irīma wa Betheli, nao andū ngiri maarī na Jonathani kūu Gibeja ya Benjamini. Andū arīa angī akīmeera mainūke kwao mīciī.

³ Jonathani agītharīkīra irangīro rīa Afilisti kūu Geba, nao Afilisti makīgua ūhoru ūcio. Hīndī īyo Saūlū akīhuhithia karumbeta būrūrī wothe, akiuga atīrī, “Ahibirania nī maigue!”

⁴ Nī ūndū ūcio ūhoru ūyū ūkīgūguo Isiraeli guothe, gūkūrwo atīrī, “Saūlū nīatharīkīre irangīro rīa Afilisti, na rīrī, andū a Isiraeli nīmatuīkīte kīndū kīnungu harī Afilisti.” Nao andū magītūwo nīguo mongane na Saūlū kūu Giligali.

⁵ Nao Afilisti makūngana nīguo marūe na andū a Isiraeli, marī na ngaari cia ita ngiri ithatū, na atwarithia a ngaari icio ngiri ithatū, nacio thigari ciao ciarī nyingī ta mūthanga ūrīa ūrī hūgūrūrū-inī cia iria. Nao makīamba magīthī makīamba hema ciao kūu Mikimashi, mwena wa irathīro wa Bethi-Aveni.

⁶ Hīndī īrīa andū a Isiraeli moonire atī maarī handū hooru mūno, na ita rīao nīrīahatīrīrio mūno, makīhitha ngurunga-inī na ihinga-inī, na gatagatī ka ndwaro cia mahiga, na thīnī wa marima, o na marima-inī ma maafī.

7 O na Ahibirania amwe nīmaringire mūrīmo wa Jorodani, magīkinya būrūri wa Gadi na Gileadi.

Saülū we mwene aatigītwo Giligali, nacio mbūtū ciothe cia ita iria ciarī hamwe nake nīciainainaga nī guoya.

8 Nake agēterera mīthenya mūgwanja ĩrīa yatuītwo nī Samūeli; no Samūeli ndaigana gūka Giligali, nao andū a Saülū makīambīrīria kūhurunjūka.

9 Nī ūndū ūcio Saülū akiuga atīrī, “Ndeherai maruta ma igongona rīa njino na maruta ma ūiguano.” Nake Saülū akūruta igongona rīa njino.

10 O rīrīa aarīkirie kūruta igongona rīu, Samūeli agīkinya, nake Saülū agīthīi kūmūtūnga amūgeithie.

11 Samūeli akīmūūria atīrī, “Nī atīa weka?”

Nake Saülū akīmūcookeria atīrī, “Rīrīa nyonire atī andū nīmarahurunjūka, nawe ndūnooka ihinda rīrīa rīatuītwo, na atī Afilisti nīmegwīcookanağīrīria kūu Mikimashirī,

12 ndeciiria atīrī, ‘Rīu Afilisti nīmegūikūrūka moke manjūkīrīre gūkū Giligali, na ndithaithite Jehova nīguo twītīkīrīke nīwe.’ Nī ūndū ūcio ndaigua nīnğagīrīrwo nīkūruta igongona rīa njino.”

13 Samūeli akīmūwīra atīrī, “Nīwīkīte ūndū wa ūkīgu. Ndūmenyereire rīathani rīrīa Jehova Ngai waku aakūheire; korwo nīwīkīte ūguo-rī, nīangīahaanda ūthamaki waku thīnī wa Isiraeli ūtūūre tene na tene.

14 No rīu ūthamaki waku ndūgūtūūra; Jehova nīacarītie mūdū moimīranītie ngoro, na akamūthuura atuīke mūtongoria wa andū ake, nī ūndū ndūmenyereire watho wa Jehova.”

15 Hīndī ĩyo Samūeli akiuma Giligali akīambata Gibeaa ya Benjamini, nake Saülū agītara andū arīa aarī nao. Nao maarī ta andū magana matandatū.

Isiraeli Matarī na Indo cia Mbaara

16 Saülū na mūrīū Jonathani na andū arīa maarī nao maikaraga Gibeaa ya Benjamini, rīrīa Afilisti maambīte hema ciao kūu Mikimashi.

17 Nacio ikundi cia atharīkīri ikiuma kambī-inī ya Afilisti irī ikundi ithatū. Kīmwe gīkīrekera mwena wa Ofara gūkuhī na Shuali,

18 kīrīa kīngī gīkīrekera Bethi-Horoni, na gīa gatātū gīkīrekera mūhaka-inī ūrīa ūng’etheire Kīanda gīa Zeboimu kīrorete werū-inī.

19 Gūtīarī mūturi ūngīonekire būrūri wothē wa Isiraeli, tondū Afilisti moigīte atīrī, “Mangīgīa nake, Ahibirania no mathondeke hīū cia njora na matimū!”

20 Nī ūndū ūcio andū othe a Isiraeli maikūrūkaga magathīi kūrī Afilisti, makanoorerwo hīū ciao cia mīraū, na thururu, na mathanwa, na hīū cia igetha.

21 Thogora wa kūnoora hīū cia mīraū na thururu warī cekerī icunjī igīrī cia ithatū,* naguo thogora wa kūnoora theeci, na mathanwa, na kūrūnga mīcengi warī cekerī gīcunjī kīmwe gīa ithatū.†

22 Nī ūndū ūcio mūthenya wa mbaara gūtīrī mūthigari o na ūmwe wa arīa maarī na Saülū na Jonathani warī na rūhīū rwa njora kana itimū guoko-inī gwake;‡ Saülū na mūrīū Jonathani no-o maarī nacio.

Jonathani Gūtharīkīra Afilisti

23 Na rīrī, gīkundi gīa thigari cia Afilisti nīgīathiite nginya kīhunguro-inī kūu Mikimashi.

14

1 Mūthenya ūmwe Jonathani mūrū wa Saülū akīra mwanake ūrīa wamūkuuagīra indo cia mbaara atīrī, “Ūka tūthī kambī-inī ya Afilisti mūrīmo ūrīa ūngī.” No ndaigana kwīra ithe.

2 Saülū aikarīte ndeere-inī cia Gibeaa rungu rwa mūtī wa mūkomamanga kūu Migironi. Nao andū arīa aarī nao maarī ta andū magana matandatū,

3 ūmwe wao aarī Ahija, ūrīa wehumbīte ebodi. Aarī mūrū wa Ahitubu mūrū wa nyina na Ikabodu, mūrū wa Finehasi, ūrīa mūrū wa Eli, mūthīnjīri-Ngai wa Jehova kūu Shilo. Gūtīarī mūdū wamenyete atī Jonathani nīathiite.

4 Mīena yeerī ya kīhunguro kīrīa Jonathani endaga gūkīrīra nīguo akinye irangīro-inī rīa Afilisti nī haarī na hurūrūka cia ihiga; ĩmwe yetagwo Bozezi, na ĩrīa ĩngī Senehe.

5 Hurūrūka ĩmwe yarī mwena wa gathigathini kūng’ethera Mikimashi, na ĩyo ĩngī yarī gūthini kūng’ethera Geba.

* 13:21 nī ta giramu 8 † 13:21 nī ta giramu 4 ‡ 13:22 Andū a Isiraeli maahūthagīra mota na mīguī rīrīa mekūrūa.

⁶ Jonathani akĩira mwanake ũcio wamũkuuagĩra indo cia mbaara atĩrĩ, “Ūka tũthĩ irangĩro-inĩ rĩa andũ acio mataruaga. Hihi no gũkorwo Jehova nĩegwĩka ũndũ nĩ ũndũ witũ. Gũtirĩ kĩndũ kĩngĩgĩa Jehova ahonokanie, andũ marĩ aingĩ, kana marĩ anini.”

⁷ Mũkuui wake wa indo cia mbaara akĩmwĩra atĩrĩ, “Ĩka maũndũ mothe marĩa wĩciiritie gwĩka, ũgĩthĩ na mbere tondũ nĩ ndĩ hamwe nawe maũndũ-inĩ mothe.”

⁸ Jonathani akĩmwĩra atĩrĩ, “Ūka tũringe mũrĩmo ũrĩa ũngĩ twerekeire harĩ andũ acio tũmeonithie.

⁹ Mangĩtwĩra atĩrĩ, ‘Etererai hau nginya tũũke kũrĩ inyũ,’ tũgũikara o hau tũrĩ na tũtikwambata tũthĩ kũrĩ o.

¹⁰ No mangĩtwĩra atĩrĩ, ‘Ambatai mũũke kũrĩ ithuĩ,’ tũkĩambate, nĩ ũndũ kũu nĩkĩo gĩgũtuĩka kĩmenyithia giitũ atĩ Jehova nĩamaneanĩte moko-inĩ maitũ.”

¹¹ Nao eeri makĩonithania irangĩro-inĩ rĩa Afilisti. Nao Afilisti makiuga atĩrĩ, “Hi, ta rorai! Ahibirania makiuma marima-inĩ makurumĩte kũrĩa marehithĩte.”

¹² Nao andũ a irangĩro-inĩ makĩgũthũkĩra Jonathani na mũkuui wake wa indo cia mbaara makĩmeera atĩrĩ, “Ambatai mũũke kũrĩ ithuĩ na mũtirĩ ũndũ mũtekuona.”

Nĩ ũndũ ũcio Jonathani akĩira mũkuui wake wa indo cia mbaara atĩrĩ, “Ambata, ũnyume thuutha; Jehova nĩamaneanĩte guoko-inĩ gwa Isiraeli.”

¹³ Jonathani akĩambata, agĩthĩ akurumĩte, na mũkuui wake wa indo cia mbaara amuumĩte thuutha. Nao Afilisti makĩgũa mbere ya Jonathani, nake mũkuui wake wa indo cia mbaara akĩmooraga arĩ thuutha wake.

¹⁴ Itharĩkĩra rĩu rĩa mbere rĩa Jonathani marĩ na mũkuui wake wa indo cia mbaara rĩoragire andũ mĩrongo ĩrĩ gacigo-inĩ ka nuthu ya ĩka.

Afilisti Kũhootwo nĩ Isiraeli

¹⁵ Hĩndĩ ĩyo kĩmako gĩkĩnyĩta andũ othe a ita, arĩa maarĩ kambĩ-inĩ na mĩgũnda-inĩ, o na arĩa maarĩ irangĩro-inĩ, na ikundi cia atharĩkĩri, nayo thĩ ĩgĩthingitha. Kĩmako kũu kĩarehetwo nĩ Ngai.

¹⁶ Arangĩri a Saũlũ arĩa maarĩ Gibe a Benjaminini makĩona andũ a ita rĩu maharaganĩte mĩena yothe.

¹⁷ Hĩndĩ ĩyo Saũlũ akĩira andũ arĩa maarĩ nake atĩrĩ, “Tarai andũ a ita mũmenye nũũ ũtarĩ ho.” Rĩrĩa meekire ũguo, magĩkora nĩ Jonathani na mũkuui wake wa indo cia mbaara mataarĩ ho.

¹⁸ Saũlũ akĩira Ahija atĩrĩ, “Rehe ithandũkũ rĩa Ngai.” (Mahinda macio ithandũkũ rĩa rĩarĩ na andũ a Isiraeli).

¹⁹ O hĩndĩ ĩyo Saũlũ aaragĩria mũthĩnjĩri-Ngai-rĩ, ironja rĩrĩa rĩarĩ kambĩ-inĩ ya Afilisti rĩgĩkĩrĩria kũngĩha. Nĩ ũndũ ũcio Saũlũ akĩira mũthĩnjĩri-Ngai ũcio atĩrĩ, “Eheria guoko gwaku.”

²⁰ Ningĩ Saũlũ na andũ ake othe makĩũngana, magĩthĩ mbaara-inĩ. Magĩkorerera Afilisti marĩ na kĩhĩngĩcano kĩnene, magĩtemangana o ene na hiũ cia njora.

²¹ Ahibirania arĩa maarĩ na Afilisti mbere ĩyo na arĩa maambĩte magathĩĩ hamwe nao kambĩ-inĩ ciao, makĩgarũrũka magĩcooka mwena wa andũ a Isiraeli arĩa maarĩ hamwe na Saũlũ na Jonathani.

²² Rĩrĩa andũ a Isiraeli arĩa meehithĩte bũrũri ũrĩa ũrĩ irĩma wa Efraimu maiguire atĩ Afilisti nĩ kũũra mooraga-rĩ, nao makĩngĩra mbaara-inĩ, makĩmateng’eria.

²³ Ũguo nĩguo Jehova aahonokirie Isiraeli mũthenya ũcio, nayo mbaara ĩgĩthĩ na mbere nginya ĩkĩhĩtũka Bethi-Aveni.

Jonathani kũrĩa Ũũkĩ

²⁴ Na rĩrĩ, andũ a Isiraeli maarĩ thĩĩna-inĩ mũnene mũthenya ũcio, nĩ ũndũ Saũlũ nĩamehĩtithĩte na mwĩhĩtwa, akameera atĩrĩ, “Kũgwatwo nĩ kĩrumi nĩ mũndũ ũrĩa ũkũrĩa irio gũtanatuka, ĩterĩhĩrie harĩ thũ ciakwa!” Nĩ ũndũ ũcio gũtirĩ mũndũ o na ũmwe wa ita rĩu wacamire irio.

²⁵ Ita rĩothe rĩgĩtoonyu mũtitũ, na kũu nĩ kwarĩ na ũũkĩ handũ thĩ.

²⁶ Rĩrĩa maatoonyire mũtitũ nĩmoonire ũũkĩ ũgĩtaata, no gũtirĩ mũndũ o na ũmwe waũcamire na kanua nĩ ũndũ nĩmetigagĩra mwĩhĩtwa ũcio.

²⁷ No Jonathani ndaiguĩte atĩ ithe nĩehĩtithĩte andũ na mwĩhĩtwa; nĩ ũndũ ũcio agĩtambũrũkia rũthanju rũrĩa aanyĩĩte akĩrũtobokia igua-inĩ rĩa ũũkĩ. Akĩũcama na kanua, namo maitho make magĩthera.

²⁸ Nake ũmwe wa thigari ĩcio akĩmwĩra atĩrĩ, “Thoguo nĩehĩtithĩte andũ aya a ita na mwĩhĩtwa mũrũmu, akoiga atĩrĩ, ‘Kũgwatwo nĩ kĩrumi nĩ mũndũ ũrĩa ũkũrĩa irio ũmũthĩ!’ Nĩkĩo andũ aya moorĩtwo nĩ hinya.”

²⁹ Jonathani akiuga atīrī, “Baba nīatūmīte būrūrī ūgīe na thīina. Ta kīonei ūrīa maitho makwa matherire rīrīa njamire kaūūkī gaka kanini.

³⁰ Githī gūtingiuma wega makīria korwo ūmūthī andū nīmekūrīite indo imwe cia iria matahīte kuuma kūrī thū ciao? Githī rīuraga rīu rīa Aflisti rītingiuma inene makīria?”

³¹ Mūthenya ūcio, thuutha wa andū a Isiraeli kūhūūra Aflisti kuuma Mikimashi nginya Aijaloni, magīkorwo manogeete mūno.

³² Nao makīguthūkīra indo iria maatahīte, makīoya ng’onde, na ng’ombe, na tūcaū, magīcithīnjīra hau thī, na magīcīrīanīria na thakame.

³³ Hīndī iyo mūdū ūmwe akīra Saūlū atīrī, “Atīrīrī, ta kīone andū aya nīmehīirie Jehova nī kūrīa nyama irī na thakame.”

Nake akiuga atīrī, “Nīmwarara watho. Garagarai ihiga inene mūrīrehe haha o rīu.”

³⁴ Agīcooka akīmeera atīrī, “Thīi kūrī andū, mūmeere atīrī, ‘O mūdū wanyu nīandehere ng’ombe yake na ng’onde, mūcithīnjīre haha na mūcīrīe. Tigai kwīhīria Jehova nī kūrīa nyama irī na thakame.’”

Nī ūndū ūcio o mūdū akīrehe ndegwa yake ūtukū ūcio na akīmīthīnjīra hau.

³⁵ Nīngī Saūlū agīakīra Jehova kīgongona; rīu nūrīo rīarī ihinda rīake rīa mbere gwīka ūguo.

³⁶ Saūlū akiuga atīrī, “Nītūkūrūkei tūrūmīrīe Aflisti ūtukū, tūmatahe nginya rūciinī, na tūtīgatīgīe mūdū o na ūmwe wao arī muoyo.” Nao magīcookīa atīrī,

“Īka o ūrīa ūkuona wagīrīre mūno harīwe.”

No mūthīnjīri-Ngai akiuga atīrī, “Rekei tūtuīrie ūhorō kuuma kūrī Ngai o haha.”

³⁷ Nī ūndū ūcio Saūlū akīūria Ngai atīrī, “Nī wega njikūrūke, nūmīrīe Aflisti? Nīkūmaneana moko-inī ma andū a Isiraeli?” No Ngai ndaigana kūmūcookeria ūhorō mūthenya ūcio.

³⁸ Nī ūndū ūcio Saūlū akiuga atīrī, “Ūkai haha, inyuothe atongoria a ita, tūmenye wīhīa ūrīa wīkītwo ūmūthī.

³⁹ Ti-itherū o ta ūrīa Jehova ūrīa ūhonokagia Isiraeli atūūruga muoyo-rī, o na kūngītūika nī Jonathani mūrū wakwa wīkīte ūguo-rī, no nginya akue.” No gūtīrī mūdū o na thīinī wao woigire ūndū.

⁴⁰ Saūlū agīcooka akīra andū othe a Isiraeli atīrī, “Inyuī rūgamai haarīa; na nī na Jonathani mūrū wakwa tūrūgame haha.”

Nao andū magīcookīa atīrī, “Īka ūrīa ūkuona kwagīrīre.”

⁴¹ Hīndī iyo Saūlū akīhooya Jehova Ngai wa Isiraeli, akiuga atīrī, “He icookio rīrīa rīagīrīre.” Mītī yacuukwo yagwīrīre Jonathani na Saūlū, nao andū acio makīoneka matiarī na ūcuuke.

⁴² Saūlū akiuga atīrī, “Tūcuukīrei mītī nī na Jonathani, mūrū wakwa.” Nake Jonathani akīgwrīwo nī mūtī.

⁴³ Hīndī iyo Saūlū akīra Jonathani atīrī, “Ta njīra nī atīa wīkīte.”

Nī ūndū ūcio Jonathani akīmīra atīrī, “No gūcama njamire kaūūkī kanini na mūthia wa rūhanju rwakwa. Na rīrī, no nginya nī ngue?”

⁴⁴ Saūlū akiuga atīrī, “Ngai arothūūra na anjike ūndū mūūru makīria, kūngīkorwo wee Jonathani ndūgūkua.”

⁴⁵ No andū acio makīūria Saūlū atīrī, “Jonathani nīagīrīrīwo nī gūkua, arī we ūreheire Isiraeli ūhootani mūnene ūū? Aca, kūroaga gūtuika ūguo! Ti-itherū, o ta ūrīa Jehova atūūruga muoyo, gūtīrī rūcūrīrī o na rūmwe rwa mūtwe wake rūkūgūa thī, nīgūkorwo eekire ūguo ūmūthī na ūteithio wa Ngai.” Nī ūndū ūcio andū acio makīhonokia Jonathani, na ndaigana kūūruga.

⁴⁶ Hīndī iyo Saūlū agītīga kūngatana na Aflisti, nao magīcooka būrūrī-inī wao.

⁴⁷ Saūlū aambīrīria gūthamakīra Isiraeli, nīarūire na thū ciao ndwere-inī ciothe: akīrūa na Moabi, na Amoni, na Edomu, na athamaki a Zoba na a Aflisti. Kūrīa guothe eerekagīra, nīamanyarīraga akamaherithia.

⁴⁸ Akīrūa na ūcamba, akīhoota Aamaleki, na akīhonokia Isiraeli kuuma moko-inī ma arīa maamatahīte indo.

Andū a Nyūmba ya Saūlū

⁴⁹ Ariū a Saūlū maarī Jonathani, na Ishivi, na Maliki-Shua. Mwarī wake ūrīa mūkūrū eetagwo Merabu, na ūrīa mūnini eetagwo Mikali.

⁵⁰ Mūtumia wake eetagwo Ahinoamu mwarī wa Ahimaazu. Mūnene wa ita rīa Saūlū eetagwo Abineri mūrū wa Neri, nake Neri aarī ithe mūnini wa Saūlū.

⁵¹ Kīshu ithe wa Saūlū, na Neri ithe wa Abineri maarī ariū a Abieli.

⁵² Matukū-inĩ mothe ma Saülū nĩ kwarĩ na mbaara ndūrū cia kūrūa na Afilisti, na rĩrĩa rĩothe Saülū angĩonire mündũ ũrĩ hinya kana njamba, aamuoyaga, akamũtoonyia ita-inĩ rĩake.

15

Jehova Kūrega Saülū ta Mũthamaki

¹ Na rĩrĩ, Samūeli akĩra Saülū atĩrĩ, “Nĩ nĩ nĩ ndatũmirwo nĩ Jehova ngũitĩrie maguta ũtuĩke mũthamaki wa andũ ake a Isiraeli; nĩ undũ ũcio rĩu thikĩrĩa ndũmĩrĩri kuuma kũrĩ Jehova.

² Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga ũũ: ‘Nĩngaherithia Aamaleki nĩ undũ wa ũrĩa meekire Isiraeli rĩrĩa maamoheirie njĩra-inĩ makĩambata moimĩte bũrũri wa Misiri.

³ Na rĩrĩ, thĩ ũgatharĩkire Aamaleki, na ũniine biũ kĩrĩa gĩothe marĩ nakĩo. Ndũkamatiגיע; ũraga arũme na andũ-a-nja, na ciana na ngenge, na ng’ombe na ng’ondũ, na ngamũra na ndigiri.’”

⁴ Nĩ undũ ũcio Saülū agĩta andũ, akĩmacookanĩrĩa kũu Telaimu; nao maarĩ thigari cia magũrũ ngĩri magana meerĩ na andũ ngĩri ikũmi kuuma Juda.

⁵ Saülū agĩthĩ itũura inene rĩa Amaleki, agĩkara ooheirie andũ kĩanda-inĩ.

⁶ Nĩngĩ akĩra Akeni atĩrĩ, “Thĩi mweherere Aamaleki nĩgeetha ndĩkamũniinanĩrie nao; nĩ undũ inyu nĩmwekire andũ othe a Isiraeli maũndũ mega rĩrĩa maambataga moimĩte Misiri.” Nĩ undũ ũcio Akeni acio makieherera Aamaleki.

⁷ Nake Saülū agĩtharĩkĩra Aamaleki amaruĩtie kuuma Havila nginya Shuri, o nginya mwena wa irathĩro wa Misiri.

⁸ Akĩnyiita Agagi mũthamaki wa Aamaleki arĩ muoyo, nao andũ ake othe akĩmaniina biũ na rũhiũ rwa njora.

⁹ No Saülū na ita rĩake makĩhonokia Agagi na ng’ondũ imwe cia iria njega, na ng’ombe, na njaũ iria ciarĩ noru, na tũtũrũme, na kĩndũ gĩothe kĩrĩa kĩarĩ kiega. Indo icio njega makĩaga gũciniina biũ, no kĩndũ gĩothe kĩrĩa gĩtangĩendekire na kĩhinyaru magĩkiniina biũ.

¹⁰ Nĩngĩ ndũmĩrĩri ya Jehova igĩkinyĩra Samūeli, akĩrwo atĩrĩ,

¹¹ “Nĩ na kieha nĩ gũtua Saülū mũthamaki, nĩ undũ nĩagarũrũkĩte na akaaga kũhingia mawatho makwa.” Samūeli agĩtangĩka na agĩkaĩra Jehova ũtukũ ũcio wothe.

¹² Rũciniĩ tene-rĩ, Samūeli agĩũkĩra agĩthĩ agatũnge Saülū, no akĩrwo atĩrĩ, “Saülū nĩathĩte Karimeli. Kũu nĩakĩte gitugĩ gĩa gũtũma aririkanagwo, na nĩahũndũkĩte agaakũrũka agathĩ Giligali.”

¹³ Rĩrĩa Samūeli aakinyire harĩ we, Saülū akiuga atĩrĩ, “Jehova arokũrathima! Nĩhingĩtie mawatho ma Jehova.”

¹⁴ No Samūeli akĩmũria atĩrĩ, “Naguo mwanio ũcio wa ng’ondũ ndĩraigua nĩ wa kĩĩ? Mwanio ũcio ndĩraigua wa ng’ombe-rĩ, ũkĩrĩ wa kĩĩ?”

¹⁵ Saülū agĩcookia atĩrĩ, “Thigari ici nĩcio ciacirutire kwa Aamaleki; magĩtigia ng’ondũ imwe cia iria njega na ng’ombe cia kũrutĩra Jehova Ngai waku igongona, no icio ingĩ nĩtwaciniinire biũ.”

¹⁶ Samūeli akĩra Saülū atĩrĩ, “Ta thikĩrĩa! Reke ngwĩre ũrĩa Jehova anjĩrĩte ũtukũ ũyũ.”

Nake Saülū agĩcookia atĩrĩ, “Njĩra.”

¹⁷ Samūeli akiuga atĩrĩ, “O na gũtuĩka hĩndĩ imwe nĩweiraga-rĩ, githĩ ndwagĩtuĩkire mũtongoria wa mĩhĩrĩga ya Isiraeli? Jehova nĩagũitĩrĩrie maguta ũtuĩke mũthamaki wa Isiraeli.

¹⁸ Nake agĩgũtũma ũthĩ ũkarute wĩra, agĩkwĩra atĩrĩ, “Thĩi ũkaniine andũ acio aaganu biũ; ũrĩte na Aamaleki acio nginya ũmaniine biũ.”

¹⁹ Waregire gwachĩkĩra Jehova nĩkĩ? Nĩ kĩĩ gĩatũmire ũguthũkĩre indo cia ndaho, ũgũka ũuru maithe-inĩ ma Jehova?”

²⁰ Nake Saülū akiuga atĩrĩ, “No nĩ nĩndathĩkĩre Jehova; nĩndathiire kũruta wĩra ũrĩa Jehova aandũmire ngarute. Nĩndaniinire Aamaleki biũ, na ngĩrehe Agagi mũthamaki wao gũkũ.

²¹ Thigari nĩcio cioire ng’ondũ na ng’ombe kuuma kũrĩ indo iria ciatahĩtwo, iria ciarĩ njega ikĩamũrĩrwo Ngai, nĩguo irutĩrwo Jehova Ngai waku igongona kũu Giligali.”

²² No Samūeli akĩmũcookeria atĩrĩ,
“Anga Jehova nĩakenagio nĩ maruta ma njino na magongona
ta ũrĩa akenagio nĩ gwathĩkĩra mũgambo wa Jehova?
Gwathĩka nĩ kwega gũkĩra igongona,
na kũmũigua nĩ kwega gũkĩra maguta ma ndũrũme.

23 Nī ūndū ūremi ūhaana ta mehia ma ūragūri,
nakuo kwaga gwathika kūhaana ta wīhia wa kūhooya mīhianano.
Tondū nūregete kiugo kīa Jehova,
nake nīakūregete ta mūthamaki."

24 Nake Saūlū akīra Samuēli atīrī, "Nīnjīhītie. Nīnjagararīte watho wa Jehova na uuge waku. Nī andū ndeetigīrere ngīkīmaathīkīra.

25 Rīu ndagūthaiha, ndekera mehia makwa, na ūhūndūke ūtwarane na nī, nīgeetha ngahooe Jehova."

26 No Samuēli akīmwīra atīrī, "Nīdgūcooka hamwe nawe. Nūregete kiugo kīa Jehova, nake Jehova nīakūregete ūtūke mūthamaki wa gūthamakīra Isiraēli!"

27 Rīrīa Samuēli aagarūrūkaga athīrī-rī, Saūlū akīnyīita ruuno rwa nguo yake, nayo Igītarūka.

28 Samuēli akīmwīra atīrī, "Jehova nīatarūra ūthamaki wa Isiraēli kuuma kūrī we ūmūthī na nīaūnengera mūndū ūngī wa andū a itūūra rīaku, mwega gūgūkīra.

29 Ūrīa we Rīiri wa Isiraēli ndaheenanagera kana akericūkwo; nī ūndū we ti mūndū, atī nīguo ericūkwo."

30 Saūlū agīcookia atīrī, "Nīnjīhītie, no ndagūthaiha ndīithia harī athuuri a andū akwa na harī Isiraēli; cookania na nī, nīgeetha ngahooe Jehova Ngai waku."

31 Nī ūndū ūcio Samuēli agīcookania na Saūlū, nake Saūlū akīhooya Jehova.

32 Samuēli agīcooka akīmwīra atīrī, "Ndehera Agagi mūthamaki wa Aamaleki."

Agagi agīuka kūrī we arī na ūmīrīru, agīciiragia atīrī, "Ti-itherū ruo rwa gīkuū nīrūthengu."

33 No Samuēli akiuga atīrī,

"O ta ūrīa rūhiū rwaku rwa njora rūtūmīte andū-a-nja moorwo nī ciana-rī,
nuguo nyūkwa egīkara thīnī wa andū-a-nja atarī na mwana."

Nake Samuēli akīuragīra Agagi mbere ya Jehova kūu Giligali.

34 Samuēli agīcooka agīthī Rama, no Saūlū akīambata mūciī gwake Gibe a itūūra rīake.

35 Nginya mūthenya ūrīa Samuēli aakuire, ndaathire kuona Saūlū rīngī, o na gūtuīka Samuēli nīamūcakayagīra. Nake Jehova akīigua kīeha nī ūndū nīatuīte Saūlū mūthamaki wa gūthamakīra Isiraēli.

16

Samuēli Gūitīrīra Daudi Maguta

1 Nake Jehova akīūra Samuēli atīrī, "Nī nginya rī ūkūrīrīra Saūlū, nīgūkorwo nīndīmūregete ta mūthamaki wa Isiraēli? Iyūria rūhīa rwaku maguta, na umagare, ūthī; ndīragūtūma ūthī kwa Jesii wa itūūra rīa Bethlehemu. Nīthuuri te ūmwe wa ariū ake atūke mūthamaki."

2 No Samuēli akīmūria atīrī, "Ingīthī kūu atīa? Saūlū nīarīigua ūhoru ūcio nake anjūrage."

Jehova akīmwīra atīrī, "Oya moori, ūthī nayo na uuge atīrī, 'Njūkite kūrūtīra Jehova igongona.'

3 Na wīte Jesii oke igongona-inī rīu, na nīndīrīkuonia ūrīa ūrīka. Nawe ūitīrīre maguta mūndū ūrīa ndīrīkuonia."

4 Samuēli agīka o ta ūrīa Jehova aamwīrīte eke. Rīrīa aakinyire Bethlehemu, athuuri a itūūra makīmūtūnga makīnainaga. Makīmūria atīrī, "Ūūkite na thayū?"

5 Samuēli akīmacookeria atīrī, "Ī, njūkite na thayū; njūkite kūrūtīra Jehova igongona. Mwītherie, mūke hamwe na nī igongona-inī." Agīcooka agītheria Jesii na ariū ake, akīmeeta igongona-inī rīu.

6 Rīrīa ariū a Jesii maakinyire-rī, Samuēli akīona Eliabu, agīciiria atīrī, "Ti-itherū, ūrīa Jehova aitīrīre maguta arūngī haha mbere ya Jehova."

7 No Jehova akīra Samuēli atīrī, "Tiga kūmūrora gīthiithi kana ūraihu wake, nīgūkorwo nīndīmūregete, tondū Jehova ndaroraga maūndū marīa mūndū aroraga. Mūndū wa gūkū thī aroraga mūndū gīthiithi, no Jehova aroraga ngoro thīnī."

8 Nīngī Jesii agīta Abinadabu akīmūhītūkīra mbere ya Samuēli. No Samuēli akiuga atīrī, "O na ūyū tiwe Jehova athuurīte."

9 Nīngī Jesii akīhītūkīthia Shama, no Samuēli akiuga atīrī, "O na ūyū tiwe Jehova athuurīte."

10 Jesii akīrehe ariū ake mūgwanja ariā maahītūkīre harī Samuēli, no Samuēli akīmwīra atīrī, "Jehova ndathuurīte aya."

11 Nī ūndū ūcio akīūra Jesii atīrī, "Ariū aku othe marī haha?"

Jesii agĩcockia atĩrĩ, “Nĩ harĩ ũrĩa mūnini wao; no arĩ rūũru akĩrĩithia ng’endu.”

Samuēli akĩmwĩra atĩrĩ, “Mūtũmanĩre; tũtingĩkara thĩ atookĩte.”

¹² Nĩ ũndũ ũcio agĩtũmana, nake akĩrehwo. Aarĩ mūtune, akaagĩra gĩthiithi na agathakara mūno akĩoneka.

Jehova agĩcocka akiuga atĩrĩ, “Ūkĩra ũmũitĩrĩrie maguta; ũyũ nĩwe.”

¹³ Nĩ ũndũ ũcio Samuēli akĩoya rūhĩa rwa maguta akĩmũitĩrĩria maguta ariũ a nyina makionaga; kuuma mũthenya ũcio Roho wa Jehova agĩũka igũrũ rĩa Daudi na hinya. Nake Samuēli agĩcocka agĩthĩ Rama.

Daudi Gũtungata Saũlũ

¹⁴ Na rĩrĩ, Roho wa Jehova nĩherete kũrĩ Saũlũ, na roho mũũru uumĩte kũrĩ Jehova nĩwamũnyariiraga.

¹⁵ Nacio ndungata cia Saũlũ ikĩmwĩra atĩrĩ, “Atĩrĩrĩ, nĩ roho mũũru uumĩte kũrĩ Ngai ũrakũnyariira.

¹⁶ Reke mwathi witũ aathe ndungata ciake iria irĩ haha icarie mũndũ ũrĩa ũngĩkũhũrĩra kĩnanda kĩa mũgeeto. Nĩarĩhũũraga kĩnanda rĩrĩa roho mũũru uumĩte kũrĩ Ngai wagũkora, nawe nĩũrĩguaga wega.”

¹⁷ Nĩ ũndũ ũcio Saũlũ akĩra ndungata ciake atĩrĩ, “Cariĩ mũndũ ũũĩ kũhũra kĩnanda wega na mũmũrehe harĩ nĩ.”

¹⁸ Ndungata imwe yake igĩcockia atĩrĩ, “Nĩnyonete mũriũ ũmwe wa Jesii kuuma Bethlehemu ũũĩ kũhũra kĩnanda kĩa mũgeeto. Nĩ mũndũ mũũmĩrũ na nĩ njamba ya ita. Nĩoĩ kwaria wega na nĩ mũndũ kũrorerwa. Nake Jehova arĩ hamwe nake.”

¹⁹ Nĩ ũndũ ũcio Saũlũ agĩtũma andũ kũrĩ Jesii, akĩmwĩra atĩrĩ, “Ndũmĩra mũrũguo Daudi, ũrĩa ũrarĩithia ng’endu.”

²⁰ Nĩ ũndũ ũcio Jesii akĩoya ndigiri ikuuĩte mĩgate, na mondo ya ndibei, na koori, agĩcinengera mũrũwe Daudi atwarĩre Saũlũ.

²¹ Daudi agĩthĩ kũrĩ Saũlũ, akĩngĩra ũtungata-inĩ wake. Saũlũ akĩmwenda mūno, nake Daudi agĩtũka ũmwe wa kũmũkuagĩra indo cia mbaara.

²² Ningĩ Saũlũ agĩtũma ũhoru kũrĩ Jesii, akĩmwĩra atĩrĩ, “Tĩkĩria Daudi aikare ũtungata-inĩ wakwa nĩgũkorwo nĩngenetio nĩwe.”

²³ Hĩndĩ irĩa yothe roho ũcio mũũru uumĩte kũrĩ Ngai wakoraga Saũlũ, Daudi nĩoyaga kĩnanda gĩake kĩa mũgeeto na agakĩhũra. Nake Saũlũ akahoorera; akaigua wega, nagu roho ũcio mũũru ũkamweherera.

17

Daudi na Goliathũ

¹ Na rĩrĩ, Afilisti nĩmoonganirie mbũtũ ciao cia mbaara, na magĩcicookanĩrĩria kũu Soko thĩnĩ wa Juda. Makĩamba hema ciao Efesi-Damimu, gatagatĩ ga Soko na Azeka.

² Saũlũ na andũ a Isiraeli makĩũngana, makĩamba hema ciao kĩanda-inĩ kĩa Ela, makĩhaarĩria ũrĩa mekũrũa na Afilisti.

³ Afilisti magĩkara kĩrĩma-inĩ kĩmwe, nao andũ a Isiraeli magĩkara kĩrĩa kĩngĩ, hagakĩgĩa kĩanda gatagatĩ kao.

⁴ Njamba imwe yetagwo Goliathũ, ũrĩa woimĩte Gathu,* akiumĩra hau kambĩ-inĩ ya Afilisti. Nake aarĩ na ũrihu wa makĩria ma buti kenda.†

⁵ Eekĩrite ngũbia ya gĩcango mũtwe, na akehumba nguũ ya mbaara ya gĩcango irĩ na ũritũ wa cekerĩ ngĩri ithano;‡

⁶ eyohete indo cia kũgĩtĩra mũthiimo cia gĩcango, na agacuuria kĩberethi gĩa gĩcango gatagatĩ ga ciande ciake.

⁷ Mũtĩ wa itimũ rĩake waiganaga ta mũtĩ wa mūtumi ngoora, nakĩo kĩgera kĩa mūtwe warĩo kĩarĩ na ũritũ wa cekerĩ magana matandatũ.§ Nake mũkuui wa ngo yake akamũthĩ mbere.

⁸ Goliathũ akĩrũgama, akĩanĩrĩra kũrĩ itungati cia Isiraeli, akiuga atĩrĩ, “Nĩ kĩĩ gĩtũmĩte mũũke mwĩyaare mĩhari ya mbaara? Githĩ nĩ ndikĩrĩ Mũfilisti, na inyuĩ githĩ mũtikĩrĩ ndungata cia Saũlũ? Thuurai mũndũ ũmwe mũreke aikũrũke oke kũrĩ nĩ.

⁹ Angĩhota kũrũa na nĩ na anjũrage-rĩ, ithuĩ tũgũtũka ndungata cianyũ; no ndamũtooria na ndĩmũũrage-rĩ, inyuĩ mũgũtũka ndungata ciitũ na mũtũtungatagĩre.”

¹⁰ Ningĩ Mũfilisti ũcio akiuga atĩrĩ, “Ūmũthĩ nĩndoogita itungati cia Isiraeli! Heei mũndũ tũrũe nake.”

* 17:4 Goliathũ aarĩ wa rũciaro rwa Anaki, tondu Joshua ndaamaniĩre othe. † 17:4 nĩ ta mita 3 ‡ 17:5 nĩ ta kilo 57 § 17:7 nĩ ta kilo 7

¹¹ Rīrīa maiguire ciugo cia Mūflisti ūcio, Saūlū na andū othe a Isiraeli makīmaka, magūtigira mūno.

¹² Na rīrī, Daudi aarī mūrū wa Mūefiratha wetagwo Jesii, woimīte Bethlehemu ya Juda. Jesii aarī na ariū anana, na matukū-inī ma Saūlū aarī mūdū mūkūrū, agatindikanga mīaka.

¹³ Ariū atatū a Jesii arīa akūrū nīmathūte na Saūlū mbaara-inī: Wa mbere eetagwo Eliabu; na wa keerī Abinadabu; na wa gatatū Shama.

¹⁴ Daudi nīwe warī mūnini wao. Acio atatū akūrū nīmarūmīrīre Saūlū,

¹⁵ no Daudi agathiiga gwī Saūlū, na agacooka nīguo akarīthie ng'ondū cia ithe kūu Bethlehemu.

¹⁶ Ihinda rīa matukū mīrongo ina Mūflisti ūcio nīoimagīra o rūciinī na hwaī-inī, akarūgama akeyonithania harīo.

¹⁷ Na rīrī, Jesii akīra mūrū Daudi atīrī, “Oya eba* īno ya ngano hīhie, na mīgate īno ikūmi nī ūndū wa ariū a nyūkwa, ūhiūhe ūcitware kūu kambī-inī.

¹⁸ Nacio cienyū ici ikūmi cia ngorono ūcitware kūrī mūnene wa gikundi kīao. Ūkīrore ūrīa ariū a nyūkwa matariī ūnjookerie ūhoro wao wa kūnyūmīrīra.

¹⁹ Na rīrī, marī hamwe na Saūlū na andū othe a Isiraeli kīanda-inī kīa Ela makīrūa na Afilisti.”

²⁰ Kwarooka gūkīa-rī, Daudi agītiga mbūri irī na mūrīthi, akīoya mīrigo, akiumagara agīthī, o ta ūrīa Jesii aamwathīrīre. Nake agīkinya kambī-inī o rīrīa mbūtū cia ita cioimagaraga ikang'ethanīre, irī na mbugīrīro ya mbaara.

²¹ Andū a Isiraeli na Afilisti maaharagīra ita ciao igaikara ing'ethanīre.

²² Nake Daudi agītiga indo iria aakuūte harī mūdū ūrīa wamenyagīrīra indo, agīteng'era harīa ikundi icio cia mbaara ciarī na akigeithia ariū a nyina.

²³ Rīrīa aaragia nao, Goliathū, njamba īyo ya Afilisti kuuma Gathu, ikiumīra gīkundi-inī kīayo ikīanagīrīra ciugo cia kūmoogita o ta ūrīa yamenyere, nake Daudi akīgua.

²⁴ Rīrīa andū a Isiraeli moonire mūdū ūcio, othe makīmūrīra marī na guoya mūnene.

²⁵ Na rīrī, andū a Isiraeli mooranagia atīrī, “Nīmūkuona ūrīa mūdū ūyū aikaraga akiumagīra? Oimagīra nīgeetha oogite Isiraeli. Mūthamaki nīekūheana ūtonga mūingī kūrī mūdū ūrīa ūngīmūraga. Nīegūcoka ahe mūdū ūcio mūrītu wake amūhīkie, nayo nyūmba ya ithe ndīgūcoka kūrīha igooti thīnī wa Isiraeli.”

²⁶ Daudi akīrīa andū arīa maarūngī hakuhī nake atīrī, “Atī mūdū ūrīa ūkūūraga Mūflisti ūyū, na ehererie Isiraeli thoni ici egwīkwo atīa? Mūflisti ūyū ūtarī mūruu nake nūū, atī nīguo oogite ita cia Ngai ūrīa ūrī muoyo?”

²⁷ Nao magīcookera ūhoro ūcio maaragia, makīmwīra atīrī, “Ūguo nīguo gūgwīkwo kūrī mūdū ūrīa ūkūmūūraga.”

²⁸ Hīndī rīra Eliabu, mūrū wa nyina ūrīa mūkūrū, aamūguire akīaria na andū acio-rī, agīcinwo nī marakara nī ūndū wake, akīmūūria atīrī, “Nī kī gītūmīte ūikūrūke gūkū? Na nūū ūratīgīre ng'ondū icio itarī nyingī kūu werū-inī? Nīnjūū ūrīa ūrī mwītīī, na ūrīa ngoro yaku irī maramari; ūikūrūkīte gūkū no ūndū wa kwīrorera mbaara.”

²⁹ Daudi akiuga atīrī, “Kai ndagīka atīa? Anga ndiagīrīrwo nī kwaria?”

³⁰ Nake agīcoka akīhūgūkīra mūdū ūngī na akīmwarīra ūhoro o ro ūcio, nao andū makīmūcookeria ūhoro o ta mbere.

³¹ Ūhoro ūcio Daudi oigire nīwauirwo, ūkīmenyithio Saūlū, nake Saūlū agītūmana ageetwo.

³² Daudi akīra Saūlū atīrī, “Ndūkareke mūdū o na ūmwe akue ngoro nī ūndū wa Mūflisti ūyū; ndungata yaku nīgūthīī īkarūe nake.”

³³ Saūlū akīmūcookeria atīrī, “Ndūngīhota gūthīī kūrīa na Mūflisti ūyū; wee ūrī o mūdū mūnini, nake atūire arūaga mbaara kuuma arī o mūnini.”

³⁴ No Daudi akīra Saūlū atīrī, “Nī ndungata yaku ndūire ndūithagia ng'ondū cia baba. Na rīrīa mūrūūthi kana nduba īngīnyīta na īkuue ng'ondū kuuma nūru-inī,

³⁵ ndīmīrūmagīrīra, ngamīgūtha, ngateithūra ng'ondū īyo kuuma kanua-inī kayo. Na rīrīa yenda kūdūgīrīra ngamīnyīta nderu, ngamīgūtha, ngamīūraga.

³⁶ Ndungata yaku yanooraga mūrūūthi na nduba o cierrī; Mūflisti ūyū ūtarī mūruu o nake egūtūka o ta īmwe yacio, tonū nīgītīte ita rīa Ngai ūrīa ūrī muoyo.

³⁷ Jehova ūrīa wahonokirie harī gīthu kīa mūrūūthi o na gīthu kīa nduba-rī, nīekūhonokia guoko-inī kwa Mūflisti ūyū.”

Saūlū akīra Daudi atīrī, “Thīī, na Jehova arokoro hamwe nawe.”

* 17:17 nī ta kilo 22

³⁸ Hīndī iyo Saülū akīhumba Daudi nguo ciake na, akīmwikīra nguo ya kīgera na ngūbia ya gīcango mūtwe.

³⁹ Daudi akīioha rūhiū rwake rwa njora igūrū rīa nguo icio, na akīgeria gūkinyūkia, tondū ndaacimenyerete.

No akīira Saülū atīrī, “Ndingihota gūthiī na indo ici, nī ūndū ndicimenyerete.” Nake agīciruta.

⁴⁰ Agīcooka akīnyīita rūthanju rwake na guoko, agīthuura tūhiga tūtano tūnyoroku kuuma karūū-inī, agītwikīra kamūhuko-inī gake ka mūrīthi, akīnyīita kīgūtha gīake na guoko, agīthiī, agīkuhīrīria Mūfilisti ūcio.

⁴¹ Hīndī iyo Mūfilisti ūcio no gūka ookaga akuhīrīrie Daudi, na mūdū ūria wamūkuuagīra ngo arī mbere yake.

⁴² Nake akīrora Daudi, akīona atī aarī o mūdū mūnini, mūtune mwīrī na agathakara, nake akīmūira.

⁴³ Akīira Daudi atīrī, “Kaī nī ndī ngui atī nīguo ūgūke kūrī nī na thanju?” Nake Mūfilisti ūcio akīruma Daudi akīgwetaga ngai ciake.

⁴⁴ Akīmwīra atīrī, “Ūka haha, na nīngūhe nyoni cia rīera-inī na nyamū cia gīthaka nyama ciaku!”

⁴⁵ Daudi akīira Mūfilisti ūcio atīrī, “Wee ūroka kūrī nī na rūhiū rwa njora, na itimū na kiberethi, no nī ndiroka kūrī we na rītwa rīa Jehova Mwene-Hinya-Wothe, Ngai ūria mwene ita rīa Isiraeli, ūria wee ūnyararithīie.

⁴⁶ Ūmūthī Jehova nīgūkūneana kūrī nī, na nīngūkūgūtha ūgwe thī, na ngūtīnie kīongo. Ūmūthī nīngūhe nyoni cia rīera-inī na nyamū cia gīthaka ciimba cia ita rīa Afilisti, nayo thī yothe īmenye atī nī kūrī Ngai thīnī wa Isiraeli.

⁴⁷ Arīa othe moonganīte haha nīmekūmenya atī Jehova ndahonokanagia na rūhiū rwa njora kana itimū; nīgukorwo mbaara nī ya Jehova, nīekūmūneana inyuothe moko-inī maitū.”

⁴⁸ Na rīria Mūfilisti ūcio aamūkuhagīrīria nīguo amūtharīkīre-rī, Daudi agīteng’era na ihenya erekeire na kūrīa mbaara yarī nīguo amūtūnge.

⁴⁹ Agīkia guoko mondo-inī yake akīruta kahiga kamwe, akīhūria kīgūtha, nake akīgūtha Mūfilisti ūcio thiithi. Kahiga kau gagītoonyerera thiithi-inī wake, akīgūa, agīturumithia ūthiū wake thī.

⁵⁰ Nī ūndū ūcio Daudi akīhōota Mūfilisti ūcio na kīgūtha na kahiga; ndaarī na rūhiū rwa njora guoko-inī gwake akīgūtha Mūfilisti ūcio na akīmūūraga.

⁵¹ Daudi agīteng’era, akīrūgama igūrū rīake. Akīnyīita rūhiū rwa njora rwa Mūfilisti ūcio akīrūcomora njora-inī. Thuutha wa kūmūūraga-rī, agītīnia kīongo gīake na rūhiū rūu rwa njora.

Rīria Afilisti moonire atī njamba yao nī yakua, makīgarūrūka, makīūra.

⁵² Andū a Isiraeli na Juda makīmūira maanīrīie, makīingatithia Afilisti nginya itoonyero rīa Gathu na nginya ihingo-inī cia Ekironi. Arīa moragītwo maagwīte njīra-inī rīria ithiīaga Sharaimu nginya Gathu na Ekironi.

⁵³ Rīria andū a Isiraeli maacookire kuuma kūingatithia Afilisti, magītaha indo kambī-inī ciao.

⁵⁴ Daudi akīoya mūtwe wa Mūfilisti ūcio, akītūwara Jerusalemu, na akīga indo cia Mūfilisti ūcio cia mbaara hema-inī yake mwene.

⁵⁵ Na rīria Saülū eroreire Daudi agīthiī gūtūnga Mūfilisti, akīūria Abina, mūnene wa mbūtū cia ita, atīrī, “Mwanake ūyū nī mūrīū waū?”

Abina akīmūcookeria atīrī, “Ti-itherū o ta ūria ūtūūraga muoyo wee mūthamaki, nī ndiū nī waū.”

⁵⁶ Nake mūthamaki akīmwīra atīrī, “Ta gītūrie ūmenye mwanake ūcio nī mūrīū waū.”

⁵⁷ Na thuutha wa Daudi gūcooka kuuma kūūraga Mūfilisti-rī, Abina akīmūoya na akīmūtware mbere ya Saülū, o anyiūtite mūtwe wa Mūfilisti ūcio.

⁵⁸ Saülū akīmūūria atīrī, “Mwanake ūyū, ūrī mūrīū waū?”

Nake Daudi akīmwīra atīrī, “Nī ndī mūrū wa ndungata yaku Jesii wa Bethlehemu.”

18

Saülū Kūguīra Daudi Ūtru

¹ Thuutha wa Daudi kūrīkia kwaria na Saülū, Jonathani akīmīrania ngoro na Daudi, akīmwenda o ta ūria eyendete we mwene.

² Kuuma mūthenya ūcio Saülū akīga Daudi gwake na ndaarekire acooke kūinūka mūciī gwa ithe.

³ Nake Jonathani akĩgĩa kĩrĩkanĩro na Daudi nĩ ùndũ nĩamwendete o ta ùrĩa eyendete we mwene.

⁴ Jonathani akĩruta nguo ùrĩa ndaaya yake ya igũrũ ùrĩa eehumbĩte akĩmĩhe Daudi, hamwe na kanjũ yake, na rũhiũ rwake rwa njora, na ùta wake na mũcibi wake.

⁵ ùrĩa wothe Saũlũ aatũmaga Daudi ageeke, nĩawĩkaga ùkagaacĩra, nginya Saũlũ akĩmũtua mũrũgamĩrĩri mũnene wa mbũtũ cia ita. Ùndũ ùcio ùgĩkenia andũ othe, na ùgĩkenia anene a Saũlũ o nao.

⁶ Rĩrĩa andũ mainũkaga, thuutha wa Daudi kũũraga Mũflisti ùcio-rĩ, andũ-anja makiuma matũũra-inĩ mothe ma Isiraeli makĩinaga na makĩrũgarũgaga, nĩguo magatũnge Mũthamaki Saũlũ marĩ na tũhembe na inanda makĩinaga nyĩmbo cia gĩkeno.

⁷ Makĩrũgarũgaga, makĩina atĩrĩ:
 “Saũlũ nĩeyũragũire andũ ngiri nyingĩ,
 nake Daudi akeyũragĩra andũ ngiri makũmi maingĩ.”

⁸ Saũlũ nĩarakarire mũno; ikũngũya rĩu rĩkĩmũiguithia ùiru mũno. Agĩciiria atĩrĩ, “Marahe Daudi ùhootani wa kũũraga andũ ngiri makũmi maingĩ, no nĩ ngooraga o ngiri nini. Agĩtigĩtie ùndũ ùngĩ ùrĩkũ, tĩga kwĩyoera ùthamaki?”

⁹ Na kuuma hĩndĩ ãyo Saũlũ akĩambĩrĩria kũiguĩra Daudi ùiru na kũmwĩkũũa.

¹⁰ Mũthenya ùyũ ùngĩ roho mũũru uumĩte kũrĩ Ngai ùgũka na hinya mũno igũrũ rĩa Saũlũ. Nake akĩambĩrĩria kwaria ta mũgũrũki arĩ nyũmba yake thĩinĩ, Daudi aahũũraga kĩnanda kĩa mũgeeto, o ta ùrĩa aamenyerete gwĩka. Saũlũ aarĩ na itimũ guoko,

¹¹ nake akĩmũkĩria, eũrĩte atĩrĩ, “Ngũtheecithania Daudi na rũthingo.” Nowe Daudi akĩmweherera maita meerĩ akiuma harĩ we.

¹² Saũlũ nĩetigĩrĩte Daudi, nĩ ùndũ Jehova aarĩ hamwe na Daudi, no nĩatiganĩrie Saũlũ.

¹³ Nĩ ùndũ ùcio akĩeheria Daudi harĩ we akĩmũtua mũnene wa thigari ngiri, nake Daudi agatongoragia mbũtũ icio kũu ita-inĩ ciao.

¹⁴ Ùndũ o wothe ùrĩa ekaga nĩwagaacagĩra, nĩ ùndũ Jehova aarĩ hamwe nake.

¹⁵ Rĩrĩa Saũlũ onire ùrĩa Daudi aagacĩire, akĩmwĩtigĩra.

¹⁶ No andũ othe a Isiraeli na Juda nĩmendete Daudi nĩ ùndũ nĩamatongoragia kũu ita-inĩ ciao.

¹⁷ Saũlũ akĩra Daudi atĩrĩ, “Ùyũ nĩ Merabu, mũirĩtu wakwa ùrĩa mũkũrũ. Nĩwe ngũkũhe ùmũhĩkie; wee ndungatĩra na ùcamba, na ùhũũrane mbaara cia Jehova.” Nĩ ùndũ Saũlũ eũrĩre atĩrĩ, “Nĩ ndikũmũkĩrĩra na guoko gwakwa. Aflisti nĩ meke ùguo arĩ o!”

¹⁸ No Daudi akĩra Saũlũ atĩrĩ, “Nĩ ngĩrĩ ù, nayo nyũmba yakwa kana mũhĩrĩga wa baba thĩinĩ wa Isiraeli, ùkĩrĩ kĩ, atĩ nĩguo nĩ ndũike mũthoni-we wa mũthamaki?”

¹⁹ Nĩ ùndũ ùcio rĩrĩa ihinda rĩakinyire rĩa Merabu, mwarĩ wa Saũlũ kũnengerwo Daudi-rĩ, akĩneanwo ahikio nĩ Adirielĩ wa Mehola.

²⁰ Na rĩrĩ, Mikali mwarĩ wa Saũlũ nĩendeete Daudi, na rĩrĩa meerire Saũlũ ùhoro ùcio, agĩkenia.

²¹ Nake agĩciiria atĩrĩ, “Nĩngũmũhe we, nĩguo atuĩke mũtego harĩ we nĩguo guoko kwa Aflisti kũmũkĩrĩre.” Nĩ ùndũ ùcio Saũlũ akĩra Daudi atĩrĩ, “Rĩu ùrĩ na mweke wa keerĩ wa gũtuĩka mũthoni wakwa.”

²² Nĩngĩ Saũlũ agĩatha ndungata ciake, agĩciiria atĩrĩ, “Arĩria Daudi keheri-inĩ, mũmwĩre atĩrĩ, ‘Atĩrĩrĩ, mũthamaki nĩakenetio nĩwe na ndungata ciake ciothe nĩikwendete; rĩu gũtuĩke mũthoni-we.’”

²³ Nao magĩcookera ciugo icio kũrĩ Daudi. No Daudi akiuga atĩrĩ, “Mũgwĩciiria nĩ ùndũ mũnini gũtuĩka mũthoni-we wa mũthamaki? Nĩ ndĩ mũndũ mũthĩni na ndĩũkaine.”

²⁴ Rĩrĩa ndungata cia Saũlũ ciamwĩrĩre ùrĩa Daudi oiga-rĩ,

²⁵ Saũlũ agĩcookia atĩrĩ, “Irai Daudi atĩrĩ, ‘Mũthamaki ndekwenda irĩhi rĩngĩ o rĩothe rĩa rũraccio o tĩga ikonde cia nyama igana cia Aflisti, nĩguo arĩhĩrio kũrĩ thũ ciake.’” Mũbango wa Saũlũ warĩ atĩ Daudi oragwo nĩ Aflisti.

²⁶ Rĩrĩa ndungata cĩrĩre Daudi maũndũ macio-rĩ, Daudi agĩkenio nĩ ùhoro wa gũtuĩka mũthoni-we wa mũthamaki. Nĩ ùndũ ùcio mbere ya ihinda rĩrĩa rĩaheanĩtwo rĩtanathira-rĩ,

²⁷ Daudi na andũ ake makiumagara, makĩũraga Aflisti magana meerĩ. Akĩrehe ikonde ciao cia nyama na agĩcineana ciothe kũrĩ mũthamaki nĩgeetha atuĩke mũthoni-we. Saũlũ agĩcookia akĩmũnengera Mikali mũirĩtu wake nĩguo amũhĩkie.

²⁸ Rīrīa Saülū aamenyire atī Jehova aarī hamwe na Daudi, na atī mwarī Mikali nīendeete Daudi rī,

²⁹ Saülū agīkīrīrīria kūmwītigīra, nake agītūūra arī thū yake matukū make marīa maatigaire.

³⁰ Anene a ita cia Afilisti magīthīi o na mbere mbaara-inī, na o rīrīa rīothe meekaga ūguo, Daudi agīthīi na mbere kūgīa na ūhootani gūkīra anene acio angī a Saülū, narīo rītwa rīake rīkīmenyeka mūno.

19

Saülū Kūgeria Kūūra Daudi

¹ Na rīrī, Saülū akīra mūriū Jonathani na ndungata ciake ciothe moorage Daudi. Nowe Jonathani nīendeete Daudi mūno,

² nake akīmūkunyīra ūhoro, akīmwīra atīrī, “Baba Saülū nīaracaria mweke wa gūkūūra. Nī ūndū ūcio ūkemenyerera rūciū rūciinī; ūthīi wīthithe handū, na ūikare ho.

³ Nī nīngathiī ndūgame hamwe na baba kūu mūgūnda-inī, kūu ūgaakorwo ūrī. Nīngaaria nake ūhoro ūgūkonīi na ūrīa ngaamenya nīngakwīra.”

⁴ Jonathani akīra ithe Saülū wega wa Daudi, akīmwīra atīrī, “Reke mūthamaki aage gwīka Daudi ndungata yake ūuru; ndakwīhīrie, na ūrīa ekīte ūkoretwo ūrī uumithio mūnene kūrī we.

⁵ Nīetoonyirie ūgwati-inī rīrīa ooragire Mūfilisti. Nake Jehova akīhe Isiraēli guothe ūhootani mūnene mūno, ūkīionera ūndū ūcio na ūgīkena. Nī kīi kīngītūma wīke mūndū ūtarī na ihītia ta Daudi ūuru, ūmūūrage hatarī na gītūmi?”

⁶ Saülū nīathikīrīrie Jonathani na akīhīta akiuga ūu: “Ti-itherū o ta ūrīa Jehova atūūra muoyo, Daudi ndekūūrango.”

⁷ Nī ūndū ūcio Jonathani agīta Daudi akīmwīra ūhoro ūcio maaragia wothē. Akīmūtwarā kūrī Saülū, nake Daudi agīkara na Saülū o ta mbere.

⁸ Nī kwagīre na mbaara rīngī, na Daudi agīthīi akīrūa na Afilisti. Nake akīmahūūra na hinya mūno nginya makīmūūrīa.

⁹ No roho mūuru uumīte kūrī Jehova ūgīkora Saülū rīrīa aikarīte gwake nyūmba arī na itimū rīake guoko-inī. Hīndī iyo Daudi aahūūra kīnanda kīa mūgeeto.

¹⁰ Saülū akīgeria kūmūthecereria rūthingo-inī na itimū rīake, no Daudi akīmweherera o rīrīa aakīgia itimū rūthingo-inī. Ūtukū ūcio Daudi akīūra.

¹¹ Saülū agītūma andū kwa Daudi makaraangīre nyūmba yake na mamūūrage gwakīa. No Mikali, mūtumia wa Daudi, akīmūkunyīra ūhoro ūcio, akīmwīra atīrī, “Waga kūūra ūtukū wa ūmūthī, ūhonokie muoyo waku-rī, rūciū nūkooragwo.”

¹² Nī ūndū ūcio Mikali agīkūrūkīria Daudi ndīrica-inī, nake akīyūrīra, akīhonoka.

¹³ Nīngī Mikali akīoya mūhianano na akīūiga ūrīrī igūrū, akīūhumbīra na gītama na akīwīkīra guoya wa mbūri mūtwe.

¹⁴ Hīndī rīa Saülū aatūmire andū makanyiite Daudi, Mikali akīmeera atīrī, “Nī mūrūaru.”

¹⁵ Nīngī Saülū agītūma andū acio macooke makarore Daudi, akīmeera atīrī, “Mūrehei kūrī nī arī o ūrīrī wake, nīguo ndīmūūrage.”

¹⁶ No rīrīa andū maatoonyire kuo, magīkora no mūhianano warī ūrīrī, na ūgekīrwo guoya wa mbūri mūtwe.

¹⁷ Saülū akīra Mikali atīrī, “Nī kīi gītūmīte ūuheenie ūguo, na ūkarekereria thū yakwa yūre, nīgeetha ihonoke?”

Mikali akīmwīra atīrī, “Aranjīrīre atīrī, ‘Reke nīi ndīyūrīre. Ngūgīkūūra nī ūndū kī?’”

¹⁸ Nake Daudi akīūra, akīhonoka, na agīthīi gwī Samūeli kūu Rama, akīmwīra ūrīa wothē Saülū aamwīkīte. Nīngī Daudi na Samūeli magīthīi Naiothu, magīkara kuo.

¹⁹ Ūhoro ūgīkinyīra Saülū, akūrwo atīrī, “Daudi arī Naiothu, kūu Rama”;

²⁰ nī ūndū ūcio agītūma andū makamūnyīte. No hīndī rīa moonire gīkundi kīa anabīi gīkīratha mohoro, matongoretio nī Samūeli arūgamīte hau, Roho wa Ngai agīkora andū a Saülū, o nao makīratha mohoro.

²¹ Saülū akīheo ūhoro ūcio, nake agītūma andū angī, nao makīratha mohoro. Saülū agītūma andū riita rīa gatātū, o nao makīratha mohoro.

²² Thuutha wa maūndū mothe, o nake we mwene agīthīi Rama na agīkinya irima-inī rīa maaī rīrīa inene kūu Seku. Nake akīūra atīrī, “Samūeli na Daudi marī ha?”

Nao makīmwīra atīrī, “Marī Naiothu, kūu Rama.”

²³ Nĩ ūndũ ūcio Saũlũ agĩthĩ Naiothu, kũu Rama. No Roho wa Ngai ūkĩmũkora, agĩthĩ akĩrathaga mohoro nginya agĩkinya Naiothu.

²⁴ Akĩaũra nguo ciake cia igũrũ, o na ningĩ akĩratha mohoro arĩ mbere ya Samūeli. Agĩkoma ūguo mũthenya ūcio wothe, o na ūtukũ. Kĩu nĩkĩo gĩtũmaga andũ moorie atĩrĩ, “Saũlũ nake no ūmwe wa anabii?”

20

Daudi na Jonathani

¹ Na rĩrĩ, Daudi akĩũra, akiuma Naiothu kũu Rama agĩthĩ kũrĩ Jonathani, akĩmũuria atĩrĩ, “Nĩ atĩa njĩkĩte? Nĩ ngero ĩrĩkũ nĩ ngerete? Thoguo ndĩmũhĩĩrie atĩa atĩ nĩkĩo arageria kũnjũraga?”

² Jonathani akĩmũcookeria atĩrĩ, “Kũroaga gũtuĩka ūguo; wee ndũgũkua! Atĩrĩrĩ, baba ndarĩ ūndũ ekaga o na ūmwe mĩnene kana mĩnini ataamenyithĩtie. Egũkĩhitha ūndũ ta ūcio nĩkĩ? Ūguo ti guo!”

³ No Daudi akĩhĩta akiuga atĩrĩ, “Thoguo nĩoĩ o wega mũno atĩ nĩnjĩtikĩrĩkĩte nĩwe, nake nĩerĩte atĩrĩ, ‘Jonathani ndagĩrĩrwo nĩ kũmenya ūndũ ūyũ, ndakae kũnyitwo nĩ kĩaha.’ No rĩrĩ, ti-itherũ o ta ūria Jehova atũũraga muoyo, na ūria wee mwene ūtũũraga muoyo-rĩ, hatigaire o ikinya rĩmwe gatagatĩ gakwa na gĩkuũ.”

⁴ Jonathani akĩũra Daudi atĩrĩ, “Ūndũ o wothe ūngĩenda njĩke-rĩ, nĩngũgwikĩra.”

⁵ Nĩ ūndũ ūcio Daudi akĩmwĩra atĩrĩ, “Atĩrĩrĩ, rũciũ nĩ gĩathĩ gĩa Karũgamo ka Mweri na nĩnjagĩrĩrwo gũkaarĩanĩra hamwe na mũthamaki, no reke thĩ ngehithe mĩgũnda-inĩ nginya mũthenya wa gatatũ hwaĩ-inĩ.

⁶ No thoguo angĩnjaga-rĩ, mwĩre atĩrĩ, ‘Daudi nĩarathaithe ndĩmwĩtikĩrie aguthũke Bethlehemu itũũra-inĩ rĩao, nĩ ūndũ nĩ kũrĩ na igongona rĩkũrutwo kuo rĩa mwaka nĩ ūndũ wa mũhĩrĩga wao wothe.’

⁷ Angĩkoiga atĩrĩ, ‘Nĩ mũno, hĩndĩ ĩyo ndungata yaku nĩngakorwo na thayũ. No angĩkaarakara-rĩ, nĩũkamenya na ma atĩ nĩatuĩte nĩekũgera ngero.

⁸ No wee rĩ, onania wendani kũrĩ ndungata yaku, nĩ ūndũ nĩũgũite kĩrĩkanĩro nayo mbere ya Jehova. Kũngĩkorwo ndĩ na mahĩtia-rĩ, njũraga wee mwene! Ūgũkĩneana kũrĩ thoguo nĩkĩ?”

⁹ Jonathani akiuga atĩrĩ, “Kũroaga gũtuĩka ūguo! Korwo nĩ kũrĩ kaũndũ o na kanini njũũ atĩ baba nĩatuĩte gũkũgera ngero-rĩ, gĩthĩ to ngwĩre?”

¹⁰ Daudi akĩmũuria atĩrĩ, “Thoguo angĩgagũcookeria arĩ na marũrũ-rĩ, ngaahero ūhoro nũũ?”

¹¹ Jonathani akĩmwĩra atĩrĩ, “Ūka, tũthĩ na kũu mũgũnda-inĩ.” Nĩ ūndũ ūcio magĩthĩ kuo me hamwe.

¹² Ningĩ Jonathani akĩũra Daudi atĩrĩ, “Nĩ ūndũ wa Jehova o we Ngai wa Isiraeli, ti-itherũ nĩngaaria na baba hĩnda ta rĩrĩ mũthenya wa gatatũ! Angĩgakorwo akenetio nĩ wee-rĩ, gĩthĩ to ngũtũmanĩre ngũmenyithie ūhoro ūcio?”

¹³ No baba angĩtua nĩ egũkũgera ngero-rĩ, Jehova aroherithia na anjĩke ūũru makĩria, ingĩkaaga gũkũmenyithia, na ndeke ūthĩ na thayũ. Jehova arokorwo hamwe nawe o ta ūria akoretwo arĩ hamwe na baba.

¹⁴ No nyonia tha iria itahiraga ta iria cia Jehova matukũ marĩa ngũtũũra muoyo, nĩguo ndikanooragwo,

¹⁵ na ndũkaneherie tha ciaku o na rĩ kuuma kũrĩ nyũmba yakwa, o na hĩndĩ ĩria Jehova agaakorwo aniinĩte thũ ciothe cia Daudi gũkũ thĩ.”

¹⁶ Nĩ ūndũ ūcio Jonathani akĩgĩa kĩrĩkanĩro na nyũmba ya Daudi, akiuga atĩrĩ, “Jehova arorĩhĩria Daudi kũrĩ thũ ciake.”

¹⁷ Nake Jonathani agĩtũma Daudi akiindĩre mwĩhĩtwa wake nĩ ūndũ nĩamwendete, nĩgũkorwo aamwendete o ta ūria eyendete we mwene.

¹⁸ Ningĩ Jonathani akĩũra Daudi atĩrĩ, “Rũciũ nĩ gĩathĩ gĩa Karũgamo ka Mweri. Wee nĩũkoneka ndũrĩ ho, nĩ ūndũ gĩtũ gĩaku gĩgaakorwo kĩrĩ gĩtheri.

¹⁹ Mũthenya wa gatatũ gwatua gũtuka-rĩ, ūgaathĩ handũ harĩa wehithite hĩndĩ ĩria thĩna ūyũ waambĩrĩrie, na weterere hau ĩhiga-inĩ rĩa Ezeli.

²⁰ Nĩngaikia mĩguĩ itatũ mwena-inĩ warĩo, taarĩ wathi ngwĩgera.

²¹ Ningĩ nĩngatũma kahĩ ndĩkeere atĩrĩ, ‘Thĩ ūgacarie mĩguĩ ĩyo.’ Ingĩgakeera atĩrĩ, ‘Mĩguĩ ĩrĩ mwena ūyũ waku; mĩrehe haha,’ hĩndĩ ĩyo ūgooka, nĩ ūndũ ti-itherũ o ta ūria Jehova atũũraga muoyo, ndũrĩ ūũru ūkoona; no thayũ.

²² No ingĩkeera kahĩ kau atĩrĩ, ‘Mĩguĩ ĩrĩ mbere yaku,’ hĩndĩ ĩyo no nginya ūthĩ, nĩ ūndũ Jehova nĩakũrekereirie ūthĩ.

²³ Naguo ūhoro ūria twaranīrie nawe-rī, ririkana, Jehova nīwe mūira gatagatī gakwa nawe nginya tene.”

²⁴ Nī ūndū ūcio Daudi akūhitha kūu mūgūnda-inī, na hīndī īria gīathī gīa Karūgamo ka Mweri gīakinyire-rī, mūthamaki agīkara thī arīe irio.

²⁵ Agīkara thī handū harīa aamenyerete, kūrigania na rūthingo, ang’ethanīre na Jonathani, nake Abineri agīkara thī kūrigania na Saūlū, no handū ha Daudi haarī hatheri.

²⁶ Saūlū ndoigire ūndū mūthenya ūcio, nī ūndū eeciiririe atīrī, “No nginya gūkorwo kūrī ūndū wīkīkīte kūrī Daudi akanyiitwo nī thaahu; ti-itherū arī na thaahu.”

²⁷ No mūthenya ūyū ūngī, mūthenya wa keerī wa mweri ūcio, handū ha Daudi haarī o hatheri rīngī. Hīndī īyo Saūlū akūria mūrīū Jonathani atīrī, “Nī kī kīgīrītīe mūrū wa Jesii oke iruga-inī ira na ūmūthī?”

²⁸ Jonathani agīcookia atīrī, “Daudi nīarathaitire ndīmwtīkīrie athī Bethlehemu.

²⁹ Aranjīrīre atīrī, ‘Reke thī, nī ūndū andū a nyūmba iitū marī na igongona kūu itūūra-inī, na mūrū wa baba nīanjathīte ngorwo ho. Ingīkorwo nīnjītikīrīkīte nīwe-rī, reke thī ngoone ariū a baba.’ Ūndū ūcio nīguo ūgīrītīe oke metha-inī ya mūthamaki.”

³⁰ Marakara ma Saūlū magīakanīra Jonathani, akīmwīra atīrī, “Wee mūrū wa mūtumia mwaganu na mūremi! Githī ndiū atī wee nīnyūiitanīte na mūrū wa Jesii nīguo agūconorithie na aconorithie nyūkwa ūria wagūciarire?”

³¹ Hīndī īria yothe mūrū wa Jesii egūtūura muoyo gūkū thī, wee ndūkehaanda kana ūthamaki waku wīhaande. Rīu mūtūmanīre oke kūrī nī, tondū no nginya akue!”

³² Jonathani akūria ithe atīrī, “Nī kī gīgūtūma ooragwo? Nī atīa ekīte?”

³³ No Saūlū akīmūkīria itimū rīake nīguo amūūrage. Nake Jonathani akīmenya atī ithe nīatuīte itua rīa kūrāga Daudi.

³⁴ Jonathani agūkīra, akiuma metha-inī arī mūrakarū mūno; na mūthenya ūcio wa keerī wa mweri ūcio, ndaarīre irio nī ūndū aarī na kīeha nī ūria ithe ekīte Daudi cīko cia kūmūconorithia.

³⁵ Rūciinī rūrū rūngī Jonathani akiumagara, agīthī kūu mūgūnda agacemanie na Daudi. Nake agīthī na kahī kanini;

³⁶ akūra kahī kau atīrī, “Teng’era ūgacarie mīguī īria ngūkia.” Na rīrīa kahī kau gaateng’eraga-rī, agūkia mūguī mbere yako.

³⁷ Hīndī īria kahī kau gaakinyire harīa mūguī wa Jonathani wagwīte-rī, Jonathani agīgeeta agīkeera atīrī, “Githī mūguī ndūrī mbere yaku?”

³⁸ Nīngī akīanīrīra agīkeera atīrī, “Hiūha! Hanyūka! Ndūkarūgame!” Kahī kau gākīoya mūguī ūcio, gagīcooka kūrī mwathi wako.

³⁹ (Kahī kau gatirī ūndū kaamenyaga ūhoro-inī ūcio; tīga Jonathani na Daudi maamenyaga ūhoro ūcio.)

⁴⁰ Nīngī Jonathani akīnengera kahī kau indo ciake cia mbaara, agīkeera atīrī, “Kuu, thī na indo ici ūcicookie itūūra-inī.”

⁴¹ Thuutha wa kahī kau gūthī-rī, Daudi agūkīra akiuma mwena wa gūthini wa ihiga rīu, akīnamīrīra maita matatū mbere ya Jonathani, agīturumithagia ūthīū wake thī. Magīcooka makīmumunyana o eerī, makīrīranīra, no Daudi nīwe warīrīre mūno makīria.

⁴² Jonathani akūra Daudi atīrī, “Thī na thayū, tondū nītwehītīre na mwīhītwa tūtūurie ūrata gatagatī gaitū thīnī wa rītwa rīa Jehova, tūkiuga atīrī, ‘Jehova nīwe mūira gatagatī gakwa nawe, na gatagatī ka njiaro ciaku na njiaro ciakwa nginya tene.’” Daudi agūkīra agīthīra, nake Jonathani agīcooka itūūra-inī.

21

Daudi arī kūu Nobu

¹ Na rīrī, Daudi agīthī Nobu, kūrī Ahimeleku ūria mūthīnjīri-Ngai. Ahimeleku aamūtūnga akīnaina, akīmūria atīrī, “Kaī ūrī wīkī nīkī? Nī kī mūtārī na mūndū ūngī?”

² Daudi agīcookeria Ahimeleku ūcio mūthīnjīri-Ngai atīrī, “Nī mūthamaki ūnjathīte ngeke ūndū mūna na akanjīra atīrī, ‘Mūndū o na ū ndakamenye ūndū ūria ngūtūmīte na ūria ngwathīte.’ No andū akwa-rī, nī ndīmerīte tūcemanie handū hana.

³ Na rīrī, nī kī ūrī nakīo gīa kūrīa? He mīgate ītano, kana o kīria gīothe ūngīhota kuona.”

⁴ No mūthīnjīri-Ngai ūcio agīcookeria Daudi atīrī, “Ndirī na mīgate īria īhūthīrwo kūrīo, no rīrī, haha nī harī mīgate īria mīamūre, angīkorwo andū acio matihutanīte na andū-a-nja.”

⁵ Daudi agĩcookia atĩrĩ, “Ti-itherũ tũtikoretwo hamwe na andũ-a-nja, o ta ũrĩa arĩ mūtugo witũ rĩrĩa rĩothe ngumagara. Indo cia andũ aya nĩ theru o na gũtuĩka marĩ mawĩra-inĩ matarĩ maamũre. Ũmũthĩ indo ciao itikĩrĩ nyamũre makĩria!”

⁶ Nĩ ũndũ ũcio mũthĩnjĩri-Ngai ũcio akĩmũnengera mĩgate iyo mĩamũre, nĩgũkorwo hau hatiarĩ na mĩgate ingĩ tĩga mĩgate ĩrĩa yaigagwo mbere ya Jehova, na nĩyeheretio mbere ya Jehova mũthenya ũcio, na hakaigwo mĩgate ingĩ mĩhiũ.

⁷ Na rĩrĩ, mũthenya ũcio, haarĩ na mũndũ ũmwe warĩ ndungata ya Saũlũ, aahingĩrĩrio hau mbere ya Jehova; nake eetagwo Doegu ũrĩa Mũedomu, ũrĩa warĩ mũnene wa arĩithi a Saũlũ.

⁸ Daudi akĩũria Ahimeleku atĩrĩ, “Kaĩ ũtarĩ na itimũ kana rũhiũ rwa njora haha? Ndinooka na rũhiũ rwakwa rwa njora kana kĩndũ kingĩ kĩa mbaara, nĩ ũndũ wĩra wa mũthamaki uuma wa ihenya.”

⁹ Mũthĩnjĩri-Ngai ũcio agĩcookia atĩrĩ, “Rũhiũ rwa njora rwa Goliathũ, Mũfilisti ũrĩa woragĩre Gĩtuamba-inĩ kĩa Ela, rũrĩ haha; naruo ruogetwo na taama rũkaigwo thuutha wa ebodi. Angĩkorwo nĩũkũrwenda-rĩ, ruoe; gũtirĩ na rũhiũ rũngĩ rwa njora tĩga o rũu.” Daudi akiuga atĩrĩ, “Gũtirĩ rũhiũ rũngĩ taruo; kĩrũunengere.”

Daudi arĩ kũu Gathu

¹⁰ Mũthenya ũcio Daudi akĩũrĩa Saũlũ, agĩthĩ kũrĩ Akishi mũthamaki wa Gathu.

¹¹ No ndungata cia Akishi ikĩmwĩra atĩrĩ, “Githĩ ũyũ ti Daudi, ũrĩa mũthamaki wa bũrũri? Githĩ tiwe mainagĩra nyĩmbo-inĩ ciao atĩrĩ:

“Saũlũ nĩeyũragĩre andũ ngĩri nyingĩ,

na Daudi akeyũragĩra andũ ngĩri makũmi maingĩ?”

¹² Nake Daudi akĩga ũhoru ũcio ngoro-inĩ na agĩtĩgĩra Akishi mũthamaki wa Gathu mũno.

¹³ Nĩ ũndũ ũcio akĩgũrũkithia mbere yao; na rĩrĩa aarĩ moko-inĩ mao, agĩtua ta mũndũ mũgũrũki, akĩharaga mĩrango ya kĩhingo, agĩtaga rũta rũikũrũkanĩtie na nderu ciake.

¹⁴ Akishi akĩĩra ndungata ciake atĩrĩ, “Ta rorai mũndũ ũyũ! Nĩ mũgũrũku! Mwakĩmũrehe kũrĩ nĩ nĩkĩ?”

¹⁵ Kaĩ nyiihĩtie agũrũki atĩ nĩguo mũndehere mũndũ ũyũ haha eke maũndũ ta maya mbere yakwa? Mũndũ ũyũ no nginya oke nyũmba yakwa?”

22

Daudi arĩ Adulamu na Mizipa

¹ Na rĩrĩ, Daudi akiuma Gathu na akĩũrĩa ngurunga-inĩ ya Adulamu. Rĩrĩa arĩu a ithe na andũ a nyũmba ya ithe maiguire ũguo-rĩ, magũikũrũka kũrĩ we.

² Arĩa othe maarĩ na mĩnyamaro, kana thĩrĩ kana makaaga kũiganĩra makĩũngana harĩ we, nake agĩtuika mũtongoria wao. Aarĩ na andũ ta magana mana.

³ Kuuma kũu, Daudi agĩthĩ Mizipa kũu Moabi, akĩũria mũthamaki wa Moabi atĩrĩ, “Nĩũgũtĩkĩria baba na maitũ moke maikare nawe nginya rĩrĩa ngaamenya ũrĩa Ngai ekũnjĩkĩra?”

⁴ Nĩ ũndũ ũcio akĩmatĩgĩra mũthamaki wa Moabi, nao magĩkara nake ihinda rĩothe rĩrĩa Daudi arĩ kũhitho-inĩ.

⁵ No mũnabii Gadi akĩĩra Daudi atĩrĩ, “Tĩga gũikara kũhitho-inĩ. Thĩ bũrũri wa Juda.” Nĩ ũndũ ũcio Daudi akiuma kũu agĩthĩ mũtitũ wa Herethu.

Saũlũ Kũũraga Athĩnjĩri-Ngai a Nobu

⁶ Na rĩrĩ, Saũlũ akĩgua atĩ Daudi na andũ ake nĩmonetwo. Nake Saũlũ aikarĩte thĩ gĩtĩna-inĩ kĩa mũtĩ wa mũbinde Kĩrĩma-inĩ kĩa Gibeaa anyĩĩtĩte itimũ riake na guoko, nao anene ake othe marũgamĩte mamũthĩũrũkĩrie.

⁷ Nake Saũlũ akĩmeera atĩrĩ, “Ta thĩkĩrĩria, andũ a Benjamini! Anga mũrũ wa Jesii nĩakamũhe mĩgũnda ya irio na ya mĩthabibũ inyuothe? Anga nĩakamũtua anene a ita a kũrũgamĩrĩa andũ ngĩri, na a kũrũgamĩrĩa andũ magana?”

⁸ Kũu nĩkĩo gĩtũmĩte inyuothe mũciire kũnjũkĩrĩa? Gũtirĩ mũndũ o na ũmwe ũngĩnjĩra rĩrĩa mũrũ wakwa egũthondeka kĩrĩkanĩro na mũrũ wa Jesii. Gũtirĩ o na ũmwe wanyu wĩciĩrĩtie ũhoru wakwa kana akanjĩra atĩ mũrũ wakwa nĩaikĩrĩrie ndungata yakwa ĩkare ĩnoheire, ta ũrĩa ĩreeka ũmũthĩ.”

⁹ No Doegu ũrĩa Mũedomu, ũrĩa warũgamĩte hamwe na anene a Saũlũ, akiuga atĩrĩ, “Nĩndonire mũrũ wa Jesii okĩte kũrĩ Ahimeleku mũrũ wa Ahitubu kũu Nobu.

¹⁰ Ahimeleku nĩamũtuĩrĩrie ũhoru harĩ Jehova; agĩcooka akĩmũhe irio, na rũhiũ rwa njora rwa Goliathũ ũrĩa Mũfilisti.”

11 Ningī mūthamaki agītūmanīra mūthīnjīri-Ngai Ahimeleku mūrū wa Ahitubu, na nyūmba ya ithe yothe, ariā maarī athīnjīri-Ngai kūu Nobu, nao othe magīūka kūrī mūthamaki.

12 Saūlū akīmwīra atīrī, “Ta thikīrīria rīu, mūrū wa Ahitubu.”

Nake agīcookia atīrī, “Īi, mwathi wakwa.”

13 Saūlū akīmwīra atīrī, “Nī kī gītūmīte mūciirīre kūnjūkīrīra, wee na mūrū wa Jesii, nawe ūkamūhe mīgate, o na rūhiū rwa njora, na ūkamūtūrīria ūhorō harī Jehova, nīgeetha aanemere na aikare anjoheirie, ta ūria ekīte ūmūthī?”

14 Ahimeleku agīcookeria mūthamaki atīrī, “Nūū thīnī wa ndungata ciaku ciothe mwathīki ta Daudi, mūthoni-we wa mūthamaki, mūrōri wa arangīri aku, na nīatīkīte mūno thīnī wa nyūmba yaku?”

15 Mūthenya ūcio nīguo warī wa mbere wa kūmūtūrīria ūhorō harī Jehova? Aca tīguo! Reke mūthamaki ndageciirīre ndungata yaku kana mūndū o na ūrīkū wa nyūmba ya ithe, nīgūkorwo ndungata yaku ndīrī ūndū o na ūmwe yūi wa maūndū maya mothe.”

16 No mūthamaki akīmwīra atīrī, “Ti-itherū, wee Ahimeleku nīgūgukua, wee na andū othe a nyūmba ya thoguo.”

17 Ningī mūthamaki agīatha thigari iria ciamūrūgamīrīre, agīciīra atīrī: “Hūgūkaai mūrūrage athīnjīri-Ngai a Jehova nī ūndū o nao nīmānyūitanīre na Daudi. Nīmamenyire nī kūrā oraga, na matiigana kūnjīra.”

No anene a mūthamaki makīrega gūtambūrūkia guoko moorage athīnjīri-Ngai a Jehova.

18 Mūthamaki agīcookia agīatha Doegu, akīmwīra atīrī, “Hūgūka ūrage athīnjīri-Ngai.” Nī ūndū ūcio Doegu ūcio Mūedomu akīhūgūka akīmooraga. Mūthenya ūcio akīūrāga andū mīrongo īnana na atano ariā meehumbīte ebodi ya gatani.

19 Agīcookia akīhūra Nobu, itūūra rīu rīa athīnjīri-Ngai, na rūhiū rwa njora, akīūrāga arūme na andū-a-nja, ciana ciarīo o na ngenge, na ng’ombe ciarīo, na ndīgiri o na ng’ōndu.

20 No Abiatharu, mūrū ūmwe wa Ahimeleku mūrū wa Ahitubu, akīhonoka, akīūra, na akīrūmīrīra Daudi.

21 Akīūra Daudi atī Saūlū nīoragīte athīnjīri-Ngai a Jehova.

22 Nake Daudi akīūra Abiatharu atīrī, “Mūthenya ūcio, rīrīra Doegu ūcio Mūedomu aarī kuo-rī, nīndamenyire atī no nginya ere Saūlū. Nī nī ndehithīrie nyūmba yothe ya thoguo gīkuū.

23 Ikara hamwe na nī; ndūgetigīre; mūndū ūria ūracaria muoyo waku, o na wakwa o naguo nīaraūcaria. Ūrī hamwe na nī ūrī mūmenyerere.”

23

Daudi Kūhonokia Keila

1 Na rīrī, Daudi akīrwo atīrī, “Atūrīrī, Afilisti nīmararūa na itūūra rīa Keila, na magatunyana ngano īria īrī mahuhīro-inī.”

2 Nake agītūria ūhorō harī Jehova, akīūra atīrī, “Nīnjagīrīrwo nīgūthī gūtharīkīra Afilisti acio?”

Nake Jehova akīmūcookeria atīrī, “Thī ūgatharīkīre Afilisti nīguo ūhonokie Keila.”

3 No andū a Daudi makīmwīra atīrī, “Gūkū Juda nītūretigīra. Githī tūtīgūgītīgīra makīria twathī Keila tūkarīe na mbūtū cia Afilisti!”

4 O rīngī Daudi agītūria ūhorō harī Jehova, nake Jehova akīmūcookeria atīrī, “Ikūrūka ūthī Keila, nī ūndū nīngūneana Afilisti guoko-inī gwaku.”

5 Nī ūndū ūcio Daudi na andū ake magīthī Keila, makīrūa na Afilisti, na makīmataha mahīu mao. Akīrehera Afilisti hathara nene, na akīhonokia andū a Keila.

6 (Na rīrī, Abiatharu mūrū wa Ahimeleku nīokīte akūūte ebodi rīrīra aikūrūkīre, akīūrīra kūrī Daudi kūu Keila.)

Saūlū Kūingatithia Daudi

7 Saūlū akīrwo atī Daudi nīathiite Keila, nake akiuga atīrī, “Ngai nīamūneanīte kūrī nī, nīgūkorwo Daudi nīehingīrīrie na ūndū wa gūtoonya itūūra rīrī na ihingo na mīgīko.”

8 Nake Saūlū agīta mbūtū ciake ciothe mathī mbaara, nīguo maikūrūke Keila makahingīrīrie Daudi na andū ake.

9 Hīndī īria Daudi aamenyire atī Saūlū nīaciirīre kūmwīka ūūru-rī, akīūra Abiatharu mūthīnjīri-Ngai atīrī, “Rehe ebodi iyo.”

¹⁰ Daudi akiuga atĩrĩ, “Wee Jehova, Ngai wa Isiraeli, ndungata yaku nĩ ñiguĩte hatarĩ nganja atĩ Saülũ nĩarooka Keila aniine itũura rĩrĩ nĩ ùndũ wakwa.

¹¹ Hihi aikari a Keila nĩmekũũneana kũrĩ we? Hihi Saülũ nĩegũikũrũka gũkũ, ta ũrĩa ndungata yaku ñiguĩte? Wee Jehova, Ngai wa Isiraeli, menyithia ndungata yaku ũhoru.”

Nake Jehova akiuga atĩrĩ, “Nĩegũikũrũka.”

¹² O rĩngĩ Daudi akũria atĩrĩ, “Hihi aikari a Keila nĩmekũũneana, nĩ na andũ akwa, kũrĩ Saülũ?”

Nake Jehova akiuga atĩrĩ, “Nĩmegũkũneana.”

¹³ Nĩ ùndũ ũcio Daudi na andũ ake, andũ ta magana matandatũ, makiuma Keila, na magũkara magĩcangacangaga kũndũ na kũndũ. Rĩrĩa Saülũ eerirwo atĩ Daudi nĩorĩte akoima Keila, agĩtiga gũthĩ kuo.

¹⁴ Nake Daudi agũkara ciĩhitho cia werũ-inĩ na irĩma-inĩ cia Werũ wa Zifu. O mũthenya Saülũ nĩamũcaragia, no Ngai ndaaneanire Daudi moko-inĩ make.

¹⁵ Rĩrĩa Daudi aarĩ Horeshu kũu Werũ wa Zifu, akĩmenya atĩ Saülũ okĩte nĩguo amũũrage.

¹⁶ Nake Jonathani mũrũ wa Saülũ agĩthĩ kũrĩ Daudi kũu Horeshu na akĩmũteithia kwĩyũmĩrĩria thĩnĩ wa Ngai.

¹⁷ Nake akĩmwĩra atĩrĩ, “Tiga gwĩtigĩra, Baba Saülũ ndagakũhutia na guoko gwake. Wee nĩũgathamakĩra Isiraeli, na nĩ ndũke mũnini waku. O na Baba Saülũ, nĩoi ũguo.”

¹⁸ Nao eerĩ makĩgĩa kĩrĩkanĩro mbere ya Jehova. Thuutha ũcio Jonathani akĩnũka, no Daudi agĩtigwo kũu Horeshu.

¹⁹ Nao andũ a Azifu makĩambata magĩthĩ kũrĩ Saülũ kũu Gibeia makĩmwĩra atĩrĩ, “Gĩthĩ Daudi ndehithĩte gatagati-inĩ gaitũ ciĩhitho-inĩ cia gũkũ Horeshu, kĩrĩma-igũrũ kĩa Hakila, mwena wa gũthini wa Jeshimoni?”

²⁰ Na rĩrĩ, wee mũthamaki, ikũrũka ũũke o rĩrĩa rĩothe ũngĩenda gũũka, na ithuĩ nĩ igũrũ rĩitũ kũmũneana kũrĩ mũthamaki.”

²¹ Saülũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Jehova aromũrathima nĩ ùndũ wa kwĩnĩjĩria.

²² Thĩnĩ mũkehaarĩrie makĩria. Tuĩriai nĩ kũ Daudi amenyerete gũthiia, na nũũ ũmuonete kuo. Njĩrĩtwo atĩ nĩ mũndũ mwara mũno.

²³ Tuĩriai ũhoru wa kũrĩa guothe ehithaga na mũndehere ũhoru mũkinyanĩru. Na nĩ nĩngũcooka thĩ na inyui; angĩkorwo arĩ kũndũ gũkũ-rĩ, nĩngamũcaria mĩhĩrĩga-inĩ yotha ya Juda.”

²⁴ Nĩ ùndũ ũcio makĩumagara magĩthĩ kũu Zifu, magĩkinya mbere ya Saülũ. Na rĩrĩ, Daudi na andũ ake maarĩ kũu Werũ-inĩ wa Maoni, kũu Araba mwena wa gũthini wa Jeshimoni.

²⁵ Nake Saülũ na andũ ake makĩambĩrĩria kũmacaria, na rĩrĩa Daudi eerirwo ũhoru ũcio, agũikũrũka agĩthĩ rwaro-inĩ rwa ihiga, agũkara kũu Werũ-inĩ wa Maoni. Rĩrĩa Saülũ aigũire ũhoru ũcio-rĩ, o nake agĩthĩ kũu Werũ-inĩ wa Maoni aingathĩthĩe Daudi na ihenya.

²⁶ Saülũ aagerete mwena ũmwe wa kĩrĩma, nake Daudi na andũ ake makagerera mwena ũria ũngĩ, mahiũhĩte nĩguo morĩre Saülũ. Na rĩrĩa Saülũ na thĩgari ciake maakuhagĩrĩria Daudi na andũ ake nĩguo mamanyiite-rĩ,

²⁷ hagĩũka mũndũ watũmĩtwo kũrĩ Saülũ, akĩmwĩra atĩrĩ, “Ūka na ihenya! Afilisti nĩmatharĩkĩire bũrũri.”

²⁸ Hĩndĩ iyo Saülũ agĩtiga kũrũmĩrĩra Daudi, agĩthĩ agacemanie na Afilisti. Nĩkĩo metaga handũ hau Sela-Hamalekothu.

²⁹ Nake Daudi akĩambata akiuma kũu agĩthĩ gũtũura ciĩhitho-inĩ cia Eni-Gedi.

24

Daudi Kũhonokia Muoyo wa Saülũ

¹ Na rĩrĩ, thuutha wa Saülũ gũcooka kuuma kũingathithia Afilisti, akĩrwo atĩrĩ, “Daudi arĩ Werũ-inĩ wa Eni-Gedi.”

² Nĩ ùndũ ũcio Saülũ akĩoya andũ ngĩri ithatũ arĩa athuure kuuma Isiraeli guothe magĩthĩ gũcaria Daudi na andũ ake gũkuhĩ na ndwaro cia mahiga kũria gũtũuragwo nĩ Mbũri cia Werũ.

³ Nake agĩkinya ciugũ-inĩ cia ng'ondũ iria ciarĩ njĩra-inĩ; naho nĩ haarĩ na ngurunga, nake Saülũ agĩtoonya thĩnĩ ageteithie. Daudi na andũ ake maarĩ kũu thĩnĩ mũno, ngurunga-inĩ.

⁴ Nao andũ a Daudi makĩmwĩra atĩrĩ, “Ūyũ nĩguo mũthenya ũria Jehova aarĩre ũhoru wago, agĩkwĩra atĩrĩ, ‘Nĩnganeana thũ yaku moko-inĩ maku ũmĩke ũria ũkwenda.’” Nake Daudi agĩkuruma atekuonwo, agĩthĩ agĩtinia gĩcũrĩ kĩa nguo ya Saülũ.

⁵ Thuutha-inī, Daudi akīigua ngoro ikīmūciirithia nī ūndū wa gūtīnia gīcūrī kīa nguo ya Saūlū.

⁶ Akīra andū ake atīrī, “Jehova arongiria njike ūndū ta ūcio kūrī mwathi wakwa, ūcio mūtīrīrie maguta wa Jehova, kana ndīmwiķe ūuru na guoko gwakwa; nī ūndū nīwe mūtīrīrie maguta wa Jehova.”

⁷ Aarīkia kwaria ciugo icio, Daudi agīkaania andū ake, na ndaamarekire mookīrīre Saūlū. Nake Saūlū akiuma ngurunga-inī, na agūthiira.

⁸ Ningī Daudi akiuma ngurunga-inī iyo, akīanīra agūta Saūlū, akīmwīra atīrī, “Wee mwathi wakwa, mūthamaki!” Rīra Saūlū eehūgūrire, Daudi akīnamīra, agīturumithia ūthiū thī.

⁹ Akīra Saūlū atīrī, “Nī kī gītūmaga ūthikīrīrie andū rīra mekuuga atīrī, ‘Daudi nēcīragīria gūgwīka ūuru?’

¹⁰ Ūmūthī nīweyōnera na maitho maku ūra Jehova egūkūneanīte moko-inī makwa kūu ngurunga-inī. Kūrī andū amwe maniingīrīrie ngūūrage, no ndakūhonokia; ndoiga atīrī, ‘Ndikuoya guoko gwaka njike mwathi wakwa ūuru, nī ūndū nīwe mūtīrīrie maguta wa Jehova.’

¹¹ Baba, ta kīone, rora gīcunjī gīkī kīa nguo yaku, gīkī kīrī guoko-inī gwakwa! Ndinirie gīcunjī kīa nguo yaku, no ndinakūūraga. Rīu menya na ūkūūrane atī nī ndirī na ihītia rīa gwīka ūuru kana rīa ūremi. Nī ndikūhīrīrie, no wee nūranjaria ūnjūrage.

¹² Jehova arotūtūthania ciira nī nawe. Na Jehova arondīhīria maūru marīa wee ūnjīkīte, no guoko gwakwa gūtīgakūhutia.

¹³ O ta ūra kūrī thimo yugaga atīrī, ‘Waganu uumaga o harī arīa aaganu,’ nī ūndū ūcio guoko gwakwa gūtīgakūhutia.

¹⁴ “Mūthamaki wa Isiraeli oimīte gwake ookīrīre ū? Nū ūingathīthīte? Nī ngui nguū? Kana nī thuya?

¹⁵ Jehova arotūtūthania na atue ciira gatagatī gaitū. Aroeciira ūhorō wakwa na aūrūgamie; arondūrīra na aahonokie kuuma guoko-inī gwaku.”

¹⁶ Rīra Daudi aarīkirie kuuga ūguo-rī, Saūlū akīmūūria atīrī, “Ūcio nī mūgambo waku, Daudi mūrū wakwa?” Nake akīra aanīrīre.

¹⁷ Akīmwīra atīrī, “Wee ūrī mūthingu kūngīra. Nīnjīkīte wega, no nī ngagwīka ūuru.

¹⁸ Nīwarīkia o rīu kūnjīra ūndū mwega ūnjīkīte; Jehova nīekūūneanīte moko-inī maku, no wee ndūnanjūraga.

¹⁹ Rīra mūndū ona thū yake-rī, nīarekaga ithīi atamīkīte ūuru? Jehova arogwīka maūndū mega nī ūndū wa ūra ūnjīkīte ūmūthī.

²⁰ Nīnjūū atī ti-itherū nūgatūka mūthamaki, na atī ūthamaki wa Isiraeli nūkehaanda moko-inī maku.

²¹ Rīu wīhīte harī nī na rīitwa rīa Jehova atī ndūkaniina njiaro ciakwa kana rīitwa rīakwa rīthire kuuma nyūmba-inī ya baba.”

²² Nī ūndū ūcio Daudi akīhīta harī Saūlū. Nake Saūlū agīcooka mūciī, no Daudi na andū ake makīambata magīthīi kīhitho-inī.

25

Daudi, na Nabali na Abigaili

¹ Na rīrī, Samuēli agīkua, nao andū othe a Isiraeli makīūngana makīmūrīra; makīmūthika mūciī gwake kūu Rama.

Nake Daudi agīkūrūka agīthīi Werū wa Maoni.

² Mūndū ūmwe wa kūu Maoni, ūra warī na indo kūu Karimeli, aarī mūtongu mūno. Aarī na mbūri ngiri īmwe na ng’ōndu ngiri ithatū, iria aamuraga guoya kūu Karimeli.

³ Nake eetagwo Nabali, na mūtumia wake eetagwo Abigaili. Aarī mūtumia mūūgī na mūthaka, no mūthuuriwe, ūra warī Mūkalebu, aarī mūuru na mūkarī maūndū-inī make.

⁴ Daudi arī werū-inī nīaiguire atī Nabali nī ng’ōndu aramuraga guoya.

⁵ Nī ūndū ūcio agītūma aanake ikūmi akīmeera atīrī, “Ambatai mūthīi kūrī Nabali kūu Karimeli na mūmūgeithie mūūtanīte na nīi.

⁶ Mwīrei atīrī; ‘Ūrotūra mīaka mīngī! Ūrogia na ūgima, wee na nyūmba yaku! O na kīra gīothe ūrī nakīo kīroogīa na ūhooreri!

⁷ “Na rīrī, ndīraigua atī nī hīndī ya kūmura ng’ōndu guoya. Rīra arīithi aku maarī hamwe na ithū, tūtīamekire ūuru, na ihinda rīra rīothe maarī Karimeli gūtīrī kīndū o na kīmwe kīao kīorire.

⁸ Ūria ndungata ciaku na nīgūkwīra. Nī ūndū wa ūguo īka aanake acio akwa maūndū mega, nīgūkorwo tūūkīte hīndī ya gīkeno. Ndagūthaiha ūhe ndungata ciaku na mūrūguo Daudi kīrīa gīothe ūngīmooṇera.”

⁹ Rīrīa andū a Daudi maakinyire-rī, makīhe Nabali ndūmīrīri īyo ya Daudi. Nao magīcooka magīeterera.

¹⁰ Nabali agīcookeria ndungata cia Daudi atīrī, “Daudi nūū? Mūrū wa Jesii ūyū nī ūrīkū? Ndungata nyingī nīuroora ikoima kūrī aathani acio matukū maya.

¹¹ Nī kī kīngītūma njoe mīgate yakwa, na maaī, na nyama iria thīnjūire andū akwa a kūmura ng’ōndu guoya, ndīche andū itooī kūrīa moimīte?”

¹² Andū acio a Daudi makīhūdūka, magīcooka na thuuṭha. Hīndī īrīa maakinyire, makīheana ūhoro ūcio wothe.

¹³ Daudi akīra andū ake atīrī, “Mwīohei hiū cianyu cia njora!” Nao makīoḥa hiū ciao cia njora, o nake Daudi akīoḥa rwake. Andū ta magana mana makīambata hamwe na Daudi, nao andū magana meerī magītigwo maikarītie indo.

¹⁴ Na rīrī, ūmwe wa ndungata cia Nabali akīra Abigaili mūtumia wa Nabali atīrī, “Daudi nīaratūmīte ndungata ciake kuuma werū-inī irehere mwathi witū ngeithi, nake araciruma.

¹⁵ No andū acio nīmatwīkire wega. Matiatwīkire ūūru, ihinda rīothe rīrīa twarī kūu mīgūnda-inī hakuḥī nao, na gūtīrī kīndū kīorire.

¹⁶ Ūtukū na mūthenya maarī ta rūthingo rwatūrīgūicīrie hīndī ciothe rīrīa twarīthagia ng’ōndu ciitū gūkuḥī nao.

¹⁷ Rīu-rī, wīcīrie wone ūrīa wagīrīrwo nī gwīka, nī ūndū mwanangīko nīūkuhīrīrie mwathi witū na nyūmba yake yothe. Nī mūdū mwaganu ūū atī gūtīrī mūdū ūngīmwarīria.”

¹⁸ Abigaili ndaateire ihinda. Akīoya mīgate magana meerī, na mondo igīrī cia ndibe, na ng’ōndu ithano īrī thīnje, na ibaba ithano* cia ngano hīhie, na imanjīka igana cia thabībū nyūmū, na ikūmba magana meerī cia ngūyū, agīcīgīrīra ndigiri igūrū.

¹⁹ Nīngī akīra ndungata ciake atīrī, “Thīagai mbere; nīngūmūrūmīrīra.” No ndeerire mūthuurīwe Nabali ūhoro ūcio.

²⁰ Na rīrīa aathīaga ahaicīte ndigiri yake agereire mūkuru warī kīrīma-inī, Daudi na andū ake magīūka maikūrūkīte na kūrīa aarī, agīcemanīa nao.

²¹ Daudi aakoretwo oiga atīrī, “Warī wīra wa tūhū, nī ngarorera mūdū ūcio indo ciake kūu werū-inī, nīgeetha gūtīkagīe kīndū o na kīmwe gīake gīkūūra. Nake andīhīte wega na ūūru.

²² Ngai aroherithia Daudi, na amwīke ūūru makīria, ingīgaatīgīa mūdū mūrūme o na ūmwe muoyo ūrīa ūmūkoniī rūciū rūciinī!”

²³ Rīrīa Abigaili onire Daudi, akīhīūha kuuma igūrū rīa ndigiri yake na akīnamīrīra mbere ya Daudi aturumithītie ūthīū thī.

²⁴ Akīgūthīa magūrū-inī make, akīmwīra atīrī, “Mwathi wakwa, reke ūūru ūyū ūnjookerere ndī nyiki. Ndagūthaiha, reke ndungata yaku īkwarīrie; ūthīkīrīrie ūrīa ndungata yaku īrenda kuuga.

²⁵ Mwathi wakwa aroaga kūrūmbūiya mūdū ūcio mwaganu ti Nabali. Ahaana o ta rītwa rīake, rītwa rīake riugīte mūdū mūkīgu, na akoragwo arī o mūkīgu. No nīi ndungata yaku-rī, ndionire andū acio mwathi wakwa aatūmīte.

²⁶ “Na rīrī, kuona atī wee mwathi wakwa, Jehova nīakweheranīrie na ūiti wa thakame, na kwaga kwīrīhīria na moko maku-rī, ti-itherū o ta ūrīa Jehova atūūruga muoyo na ūrīa wee ūtūūruga muoyo-rī, thū ciaku na arīa othe mangīenda gwīka mwathi wakwa ūūru marohaana ta Nabali.

²⁷ Na ūreke kīheo gīkī, kīrīa ndungata yaku īreheire mwathi wakwa, kīnengerwo andū arīa makūrūmīrīrie.

²⁸ Ndagūthaiha ūrekere ndungata yaku ihītia rīayo, nīgūkorwo no ngīnya Jehova agaatūma nyūmba ya mwathi wakwa ītuīke ya ūthamaki wa gūtūūra, tondū arūaga mbaara cia Jehova. Gūtīkanoneke ūndū mūuru thīnī waku hīndī īrīa yothe ūgūtūūra muoyo.

²⁹ O na kūngīkorwo kūrī mūdū ūgūthingatīte akūrute muoyo-rī, muoyo wa mwathi wakwa nīgūakorwo wohanītio wega na kīohe kīa arīa marī muoyo nī Jehova Ngai waku. No mīoyo ya thū ciaku nīakamīkia kūrāihu ta īkītio na kīgūtha.

³⁰ Rīrīa Jehova agaakorwo ekīte mwathi wakwa maūndū mothe mega marīa eeranīrie mamūkoniī, na akorwo agūtūite mūtongoria wa gūtongoragia Isiraeli-rī,

* 25:18 nī ta lita 37

³¹ mwathi wakwa ndakanakorwo arī na mūrigo wa kūmūrītūhīra thīnī wa thamiri yake nī ūndū wa gūitithia thakame hatarī na gītūmi kana akorwo erīhīrie. Na hīndī irīa Jehova akaarehera mwathi wakwa ūhootani-rī, ūkaaririkana ndungata yaku.”

³² Daudi akīra Abigaili atīrī, “Jehova, Ngai wa Isiraeli, arogoocwo, ūcio ūgūtūmire ūmūthī ūke ūcemanie na nīi.

³³ Ūrorathimwo nī ūndū wa itua rīaku rīega na kūngiria ndigaite thakame ūmūthī, na ndikerīhīrie na moko makwa.

³⁴ Tiga nī ūguo-rī, ti-itherū o ta ūrīa Jehova, Ngai wa Isiraeli, atūūraga muoyo, ūcio ūgiririe ngūgere ngero, korwo ndūnooka na ihenya kūndūnga-rī, gūtīrī mūndū mūrūme o na ūmwe ūkonīī Nabali ūngīakorwo arī muoyo gūgīkīa.”

³⁵ Ningī Daudi akīamūkīra kīrīa aamūreheire kuuma guoko-inī gwake, na akīmwīra atīrī, “Inūka na thayū. Nīndaigua ūhorō waku na nīndetīkīra ihooya rīaku.”

³⁶ Rīrīa Abigaili aathīre kūrī Nabali, akīmūkora arī nyūmba thīnī arugithītie iruga ta rīa mūthamaki. Ngoro yake yarī njanjamūku na aarī mūrīu mūno. Nī ūndū ūcio ndarī ūndū aamwīre ngīnya rīrīa gwakīre.

³⁷ Ningī rūciinī gwakīa, rīrīa Nabali aarīūkirwo, mūtumia wake akīmwīra maūndū macio mothe; ngoro yake īgīkīra, akīhaana ta ihīga.

³⁸ Thuutha wa mīthenya ta ikūmi, Jehova akīgūtha Nabali, nake agīkua.

³⁹ Hīndī irīa Daudi aaguire atī Nabali nīakuīte, akiuga atīrī, “Jehova arogoocwo, ūrīa ūndūrīrie mbaara iitū na Nabali nī ūndū wa kūnyarara. Nīagirīrīrie ndungata yake ndīgeeke ūūru, na agacookereria Nabali ūūru wake we mwene.”

Daudi agīcooka agītūmanīra Abigaili, akīmūūria atuīke mūtumia wake.

⁴⁰ Ndungata ciake īgīthī Karimeli, ikīra Abigaili atīrī, “Daudi nīatūtūmīte kūrī we tūgūtware ūgatuīke mūtumia wake.”

⁴¹ Akīnamīrīra, agīturumithia ūthiū thī, akīmeera atīrī, “Nīi ndungata yanyu ya mūndū-wa-nja ndī haha, nīndīhaarīrie gūtungatīra na gūthambia magūrū ma ndungata cia mwathi wakwa.”

⁴² Abigaili akīhaica ndigiri na ihenya, agīthī na airītu ake atano a kūmūtungataga, agītwarana hamwe na andū acio maatūmītwo nī Daudi, agītūka mūtumia wake.

⁴³ Daudi nīahikītie Ahinoamu wa Jezireeli,† nao eerī maarī atumia ake.

⁴⁴ No Saūlū nīaheanīte mwarī Mikali, mūtumia wa Daudi, kūrī Palitieli wa Laishi, ūrīa warī wa kuuma Galimu.

26

Daudi Kūhonokia Muoyo wa Saūlū Rīngī

¹ Na rīrī, andū a Zifu magīthī kūrī Saūlū kūu Gibeā makīmwīra atīrī, “Githī Daudi ndehithīte karīma ka Hakīla, karīa kang’etheire Jeshimoni?”

² Nī ūndū ūcio Saūlū agīkūrūka ngīnya Werū wa Zifu, arī na andū ake ngiri ithatū a Isiraeli arīa maathuurītwo, mathīi magacarie Daudi kuo.

³ Saūlū akīamba hema ciake njīra-inī hakuhi na kīrīma kīa Hakīla kīrīa kīng’etheire Jeshimoni, nowe Daudi agīkara kūu werū-inī. Rīrīa onire atī Saūlū nīamūrūmīrie kūu-rī,

⁴ agītūma athigaani na akīmenya atī ti-itherū Saūlū nīakinyīte kuo.

⁵ Nake Daudi akīumagara agīthī harīa Saūlū aambīte hema. Akīona harīa Saūlū na Abineri mūrū wa Neri, mwathi wa mbūtū cia ita, maakomete. Saūlū aakomete thīnī wa kambī, nacio mbūtū cia ita ikaamba hema ikamūthiūrūrūkīria.

⁶ Daudi agīcooka akūūria Ahimeleku ūrīa Mūhiti, na Abishai mūrū wa Zeruia, mūrū wa nyina na Joabu, atīrī, “Nūū ūgūikūrūkania na nīi kambī-inī harīa Saūlū arī?”

Abishai akiuga atīrī, “Nītūgūthīi nawe.”

⁷ Nī ūndū ūcio Daudi na Abishai magīthī kūrī ita rīu ūtukū, nake Saūlū aarī kūu kambī thīnī akomete toro, na itimū rīake rīhaandītwo hakuhi na mūtwe wake. Nake Abineri na thigari maakomete makamūthiūrūrūkīria.

⁸ Abishai akīra Daudi atīrī, “Ūmūthī Ngai nīaneanīte thū yaku moko-inī maku. Na rīrī, reke ndīmūthecithanie na thī na itimū rīakwa, itheeca o rīmwe; ndikūmūtheeca keerī.”

⁹ No Daudi akīra Abishai atīrī, “Tiga kūmūniina! Nūū ūngītambūrūkia guoko ookīrīre ūrīa mūtīrīrie maguta wa Jehova, na atuīke ndehītie?”

† 25:43 Ahinoamu nīwe warī mūtumia wa mbere wa Daudi (27:3); nīwe warī nyina wa Amunoni, mwana wa irigithathi wa Daudi.

¹⁰ Ningĩ akiuga atĩrĩ, “Ti-itherũ, o ta ũrĩa Jehova atũũraga muoyo, Jehova we mwene nĩwe ũkũmũhũũra; kana ihinda riake rikinye, agĩkue, kana athĩ mbaara-inĩ, agathirĩre kuo.

¹¹ No Jehova arongiria ndambũrũkie guoko kũrĩ ũrĩa mũitĩrĩrie maguta wa Jehova, ndĩmũũkĩrĩre. Na rĩrĩ, oya itimũ na mbũthũ ya maaĩ icio irĩ hakuhi na mũtwe wake, twĩhũire.”

¹² Nĩ ũndũ ũcio Daudi akĩoya itimũ na mbũthũ ya maaĩ icio ciarĩ hakuhi na mũtwe wa Saũlũ, magĩthĩ. Gũtirĩ mũndũ o na ũmwe wonire kana akĩmenya ũhoro ũcio, o na gũtirĩ mũndũ wokĩrĩre. Othe maarĩ toro, nĩgũkorwo Jehova nĩatũmĩte manyiitwo nĩ toro mũnene.

¹³ Daudi agĩcooka akĩringa mũrimo ũrĩa ũngĩ, akĩrũgama kĩrima-igũrũ handũ haraaya; naho nĩ haarĩ itĩina inene gatagati kao.

¹⁴ Nake akianĩrĩra, agũtana kũrĩ ita rĩu rĩa Saũlũ, na kũrĩ Abineri mũrũ wa Neri, akĩũria atĩrĩ, “Anga ndũkũnjookeria, Abineri?”

Abineri akĩmũũria atĩrĩ, “Wee nĩwe ũ ũreta mũthamaki?”

¹⁵ Daudi akiuga atĩrĩ, “Githĩ ndũrĩ mũndũ mũrũme? Ningĩ-rĩ, nũũ ũtarĩ ta we thĩinĩ wa Isiraeli? Nĩ kũĩ kĩa girĩa ũrangĩre mũthamaki, ũcio mwathi waku? Nĩ harĩ mũndũ ũgũũkĩte kũniina mũthamaki ũcio mwathi waku.

¹⁶ ũguo wee wikĩte ti ũndũ mwega. Ti-itherũ o ta ũrĩa Jehova atũũraga muoyo-rĩ, wee na andũ aku mwagĩrĩrwo nĩ kũũragwo, nĩ ũndũ mũtiinarangĩra mwathi wanyu, ũcio mũitĩrĩrie maguta wa Jehova. Ta rorai hau mũrĩ. Itimũ rĩa mũthamaki na mbũthũ yake ya maaĩ iria ciama hakuhi na mũtwe wake irĩ ha?”

¹⁷ Saũlũ akĩmenya mũgambo wa Daudi, akĩũria atĩrĩ, “Ūcio nĩ mũgambo waku, Daudi, mũrũ wakwa?”

Daudi agĩcookia atĩrĩ, “Ū nĩguo, wee mũthamaki, mwathi wakwa.”

¹⁸ Agĩcooka akĩmũũria atĩrĩ, “Nĩ kũĩ kĩratũma mwathi wakwa aingatithie ndungata yake? Nĩ atĩa njĩkĩte, na nĩ ũũru ũrĩkũ nyonetwo naguo?”

¹⁹ Atĩrĩrĩ, reke mũthamaki mwathi wakwa athikĩrĩrie ũhoro wa ndungata yake. Angĩkorwo Jehova nĩwe ũkũringĩrĩrie ũnjũkĩrĩre-rĩ, aroĩtkĩra igongona. No angĩkorwo nĩ andũ mekĩte ũguo-rĩ, marogwatwo nĩ kĩrumi marĩ mbere ya Jehova! Nĩmanyinatĩte, njeherere gĩcunjĩ gĩakwa harĩ igai rĩa Jehova, na makoiga atĩrĩ, “Thĩ ũgatungatĩre ngai ingĩ.”

²⁰ Na rĩrĩ, ndũkareke thakame yakwa itĩke thĩ haraaya na harĩa Jehova arĩ. Mũthamaki wa Isiraeli oimagarĩte agacarie thuya, ta ũrĩa mũndũ aguĩmaga ngware irĩma-inĩ.”

²¹ Nake Saũlũ agĩcookia atĩrĩ, “Nĩ nĩnjĩhĩtie. Cooka, wee Daudi, mũrũ wakwa. Nĩ ũndũ nĩ wonire muoyo wakwa ũrĩ wa goro ũmũthĩ, ndikaageria gũkũgera ngero rĩngĩ. Ti-itherũ ninjĩkĩte ta mũndũ mũkũgu, na ngahĩtia makĩria.”

²² Nake Daudi agĩcookia atĩrĩ, “Ū rĩrĩ itimũ rĩa mũthamaki. Reke ũmwe wa aanake acio aku oke arĩgũire.

²³ Jehova nĩwe ũrĩhaga o mũndũ nĩ ũndũ wa ũthingu wake, na wĩhokeku wake. Jehova nĩegũkũneanĩte moko-inĩ makwa ũmũthĩ, no nĩ ndingĩtambũrũkia guoko njũkĩrĩre ũrĩa mũitĩrĩrie maguta wa Jehova.

²⁴ Ti-itherũ o ta ũguo nĩ nyonete muoyo waku ũrĩ wa goro ũmũthĩ, Jehova arotũma muoyo wakwa o naguo woneke ũrĩ wa goro, na aahonokie kuuma mathĩina-inĩ mothe.”

²⁵ Saũlũ agĩcooka akĩũria Daudi atĩrĩ, “Ūrorathimwo, wee mũrũ wakwa, Daudi; nĩũgeeka maũndũ manene, na ti-itherũ nĩũkahootana.”

Nĩ ũndũ ũcio Daudi agĩthĩ, nake Saũlũ akĩhũndũka, akĩnũka.

27

Daudi arĩ kwa Afilisti

¹ No rĩrĩ, Daudi agĩciirĩa atĩrĩ, “Mũthenya ũmwe nĩndĩrĩniinwo nĩ guoko gwa Saũlũ. ũndũ ũrĩa mwega ingĩka nĩ kũũrĩra bũrũri wa Afilisti. Hĩndĩ iyo Saũlũ nĩagatiga kũnjaria kũndũ o na kũ thĩinĩ wa Isiraeli, na nĩ nĩngohonokia guoko-inĩ gwake.”

² Nĩ ũndũ ũcio Daudi na andũ magana matandatũ arĩa maarĩ nake makũma, magĩthĩ kũrĩ Akishi mũrũ wa Maoku, mũthamaki wa Gathu.

³ Daudi na andũ ake magĩtũũrania na Akishi kũu Gathu. Mũndũ o mũndũ aarĩ na andũ a nyũmba yake, na Daudi aarĩ na atumia ake eerĩ: Ahinoamu wa Jezireeli, na Abigali wa Karimeli, mũtumia wa ndigwa wa Nabali.

⁴ Rĩrĩa Saũlũ eerĩrwo atĩ Daudi nĩorĩre Gathu, ndaacookire kũmũcaria rĩngĩ.

⁵ Ningĩ Daudi akĩra Akishi atĩrĩ, “Angikorwo nĩnjĩtikĩrĩkĩte maitho-inĩ maku-rĩ, reke heo handũ itũura-inĩ rĩmwe rĩa bũrũri ũyũ, ngatũure kuo. Nĩ kĩ gĩgũtũma ndungata yaku itũure itũura rĩa ũthamaki hamwe nawe?”

⁶ Nĩ ũndũ ũcio Akishi akĩmũhe Zikĩlagi mũthenya o ro ũcio, narĩo rĩtũire rĩrĩ rĩa athamaki a Juda kuuma hĩndĩ ũyo.

⁷ Daudi agĩkara bũrũri wa Afilisti mwaka ũmwe na mĩeri ĩna.

⁸ Na rĩrĩ, Daudi na andũ ake makĩambata magĩthĩ magĩtharĩkĩra andũ a Geshuru, na Agirizi na Aamaleki. (Kuuma tene andũ acio maatũuraga thĩnĩ wa bũrũri ũrĩa ũthũte ũgakinya Shuri na Misiri.)

⁹ Rĩrĩa rĩothe Daudi aatharĩkagĩra kũndũ, ndaatigagia mũndũ mũrũme kana mũndũ-wa-nja muoyo, aamoragaga agataha ng’ondũ na ng’ombe, na ndigiri na ngamĩra, na nguo. Thuũtha ũcio agacooka agathĩ kũrĩ Akishi.

¹⁰ Rĩrĩa Akishi aamũuria atĩrĩ, “Uuma gũtharĩkĩra kũ ũmũthĩ?” Daudi akamwĩra atĩrĩ, “Nyuma gũtharĩkĩra Negevu kũu Juda,” kana “Gũtharĩkĩra Negevu ya Jerameeli,”* kana “Gũtharĩkĩra Negevu ya Akeni.”

¹¹ Ndaatigirie mũndũ mũrũme kana mũndũ-wa-nja muoyo nĩguo matwarwo Gathu, nĩ ũndũ eeciiririe atĩrĩ, “Maahota gũtũcuukanĩrĩa moige atĩrĩ, ‘Ũũ nĩguo Daudi ekĩte.’” Na ũcio nĩguo warĩ mũtũgo wake hĩndĩ ĩrĩa yothe aatũũrĩre bũrũri wa Afilisti.

¹² Nake Akishi nĩehokete Daudi na akeĩraga atĩrĩ, “Nĩatũĩkĩte kĩndũ gĩthũũre kũrĩ andũ ake a Isiraeli, na egũtũka ndungata yakwa ngĩnya tene.”

28

Saulũ na Mũragũri wa Eni-Dori

¹ Na rĩrĩ, matukũ-inĩ macio Afilisti makĩũngania mbũtũ ciao makarũe na Isiraeli. Akishi akĩra Daudi atĩrĩ, “No ngĩnya ũmenye atĩ wee na andũ aku nĩmũgatwarana na nĩ ita-inĩ.”

² Daudi akĩmwĩra atĩrĩ, “Hĩndĩ ũyo nĩguo ũrĩonera ũrĩa ndungata yaku ĩngĩhota gwĩka.”

Akishi akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ũguo nĩ wega, na nĩ nĩngũgũtua mũnangĩri wa hĩndĩ ciothe.”

³ Hĩndĩ ũyo Samuēli nĩakuĩte, na Isiraeli othe makamũcakaĩra na makamũthika itũura-inĩ rĩake rĩa Rama. Saulũ, nake nĩaingatĩte ago na aragũri makoima bũrũri ũcio.

⁴ Afilisti makĩũngana na magĩthĩ makĩamba hema ciao kũu Shunemu, nake Saulũ agĩcookanĩrĩa andũ a Isiraeli othe na akĩamba hema kũu Giliboa.

⁵ Hĩndĩ ĩrĩa Saulũ, onire mbũtũ ya ita ya Afilisti, agĩtigĩra; ngoro yake ikĩyũrwo nĩ guoya.

⁶ Nake agĩtũria ũhoro kuuma kũrĩ Jehova, no Jehova ndaigana kũmũcookeria na irooto kana ũrimu, o na kana anabii.

⁷ Saulũ agĩcooka akĩra ndungata ciake atĩrĩ, “Njarĩriai mũndũ-wa-nja mũragũri, nĩguo thĩ ngatũĩre ũhoro kuuma kũrĩ we.”

Nao makiuga atĩrĩ, “Nĩ kũrĩ mũragũri ũmwe kũu Eni-Dori.”

⁸ Nĩ ũndũ ũcio Saulũ agĩkĩgarũra nĩguo ndakamenyeke, akĩthumba nguo ĩngĩ, na we na andũ eerĩ magĩthĩ ũtukũ kũrĩ mũndũ-wa-nja ũcio. Akĩmwĩra atĩrĩ, “Ndagũrĩa na roho, na ũndehere mũndũ ũrĩa ngũgweta.”

⁹ No mũndũ-wa-nja ũcio akĩmwĩra atĩrĩ, “Ti-itherũ nĩũũ ĩrĩa Saulũ ekĩte, nĩaniĩnĩte ago na aragũri kuuma bũrũri ũyũ. Nĩ kĩ gĩtũmĩte wambĩre muoyo wakwa mũtego ũndehere gĩkuũ gĩakwa?”

¹⁰ Saulũ akĩhĩta harĩ we na rĩtwa rĩa Jehova, akiuga atĩrĩ, “Ti-itherũ o ta ũrĩa Jehova atũũraga muoyo-rĩ, ndũkũherithio nĩ ũndũ wa ũndũ ũyũ.”

¹¹ Nĩngĩ mũndũ-wa-nja ũcio akĩmũuria atĩrĩ, “Nĩ mũndũ ũrĩkũ ngũkũrehithĩria?”

Akiuga atĩrĩ, “Rehe Samuēli.”

¹² Hĩndĩ ĩrĩa mũndũ-wa-nja ũcio onire Samuēli, agĩkayũrũrũka na mũgambo mũnene, akĩra Saulũ atĩrĩ, “Waheenia nĩkĩ? Wee nĩwe Saulũ!”

Nĩmũthamaki nake akĩmwĩra atĩrĩ, “Tiga gwĩtigĩra. Nĩ kĩ ũroona?”

Mũndũ-wa-nja ũcio akiuga atĩrĩ, “Ndĩrona roho uumĩte na thĩ.”

¹⁴ Akĩũria atĩrĩ, “Ahaana atĩa?”

Nake akiuga atĩrĩ, “Nĩ mũndũ mũkũrũ ũraambata ehumbĩte nguo ndaaya.”

* 27:10 Ajerameeli maarĩ njiaro cia Juda kũgerera harĩ Hezironi (1Maũ 2:9, 25, 26).

Hĩndĩ İyo Saũlũ akĩmenya atĩ ũcio aarĩ Samũeli, akĩnamĩrĩra, agĩkoma na nda, agĩturumithia ũthiũ thĩ.

¹⁵ Samũeli akĩũria Saũlũ atĩrĩ, “Nĩ kĩĩ gĩgũtũma ũthũhĩnie, ũkandehithia gũkũ?”

Saũlũ akiuga atĩrĩ, “Ndĩ mũnyamarĩku mũno. Afilisti nĩmararũa na nĩĩ, na Ngai nĩanjehereire, akaaga kũnjookeria ũhoru na njĩra ya anabii, kana ya irooto. Nĩ ũndũ ũcio ndagwĩta ũnjĩire ũrĩa ngwĩka.”

¹⁶ Samũeli akiuga atĩrĩ, “Ūgũkĩnjũũria nĩkĩ, kuona atĩ rĩu Jehova nĩakwehereire na agatuĩka thũ yaku?”

¹⁷ Jehova nĩekĩte o ta ũrĩa oigire na kanua gakwa. Jehova nĩagũtunyĩte ũthamaki uume moko-inĩ maku, na akaũnengera mũndũ wa itũũra rĩaku, nĩwe Daudi.

¹⁸ Nĩ ũndũ wee ndwathĩkĩire Jehova, kana ũgĩkinyĩria Amaleki mang’ũrĩ make mahiũ, nĩkĩo Jehova agwĩkĩte ũguo ũmũthĩ.

¹⁹ Jehova nĩegũkũneana, wee hamwe na Isiraeli, kũrĩ Afilisti, na rũciũ wee na arĩũ aku mũgaakorwo mũrĩ hamwe na nĩĩ. Jehova nĩagacooka aneane mbũtũ cia ita cia Isiraeli kũrĩ Afilisti.”

²⁰ O hĩndĩ İyo Saũlũ akĩgũa, agĩtambũrũkia thĩ aiyũrĩtwo nĩ guoya nĩ ũndũ wa ũhoru ũcio wa Samũeli. Hinya wake ũgĩthira, tondũ ndaarĩte kĩndũ mũthenya ũcio wothe o na ũtukũ.

²¹ Hĩndĩ ĩrĩa mũndũ-wa-nja ũcio okire kũrĩ Saũlũ na akĩona ũrĩa aamakĩte, akĩmwĩra atĩrĩ, “Atĩrĩrĩ, ndungata yaku ya mũndũ-wa-nja nĩngwathĩkĩire. Ndatwarĩrĩria muoyo wakwa ũgwati-inĩ, ndeeka ũrĩa ũnjĩire njĩke.

²² Rũu ndagũthaiha, thĩkĩrĩria ndungata yaku, ũreke ngũhe tũirio nĩguo ũrĩe ũgĩe na hinya ũhote gũthĩi rũgendo.”

²³ Nake akĩrega, akiuga atĩrĩ, “Ndikũrĩa.”

No andũ ake makĩnyĩtanĩra hamwe na mũndũ-wa-nja ũcio, makĩmũringĩrĩria, nake akĩmaigua. Agĩũkĩra hau thĩ agĩkarĩra ũrĩrĩ.

²⁴ Mũndũ-wa-nja ũcio nĩ aarĩ na njaũ noru kũu nyũmba, ĩrĩa aathĩnjire o narua. Akĩoya mũtu, akĩũkanda na akĩruga mĩgate ĩtarĩ na ndawa ya kũmbia.

²⁵ Agĩcooka agĩtwarĩra Saũlũ na andũ ake, nao makĩria. Na ũtukũ o ro ũcio magĩũkĩra magĩthĩi.

29

Akishi Gũtũma Daudi acooke Zikilagi

¹ Na rĩrĩ, Afilisti magĩcokanĩrĩria mbũtũ ciao cia ita kũu Afeku, nao Isiraeli makĩamba hema hakuhi na gĩthima kĩrĩa kĩarĩ kũu Jezireeli.

² Na rĩrĩa aathani a Afilisti maahĩtũka na ikundi ciao cia magari na cia ngiri, Daudi na andũ ake maathĩaga marĩ thuutha hamwe na Akishi.

³ Anene acio a ita rĩa Afilisti makĩũria atĩrĩ, “Nĩ atĩa ũhoru wa Ahibirania aya?”

Akishi agĩcooka atĩrĩ, “Gĩthĩ ũyũ ti Daudi, ũrĩa warĩ mũnene wa Saũlũ mũthamaki wa Isiraeli? Akoretwo arĩ hamwe na nĩĩ makĩria ma mwaka ũmwe na kuuma mũthenya ũrĩa oimire gwa Saũlũ, nginyagia ũmũthĩ, ndĩrĩ ndamuona na ihĩtia.”

⁴ No anene a mbũtũ cia ita cia Afilisti makĩmũrakarĩra, makĩmwĩra atĩrĩ, “Ĩra mũndũ ũyũ ahũndũke nĩguo acooke handũ harĩa wamũheire. Ndegũthĩi hamwe na ithuĩ mbaara-inĩ ndakae gũtũgarũrũka rĩrĩa tũrarũa. Nĩ ũndũ ũngĩ ũrĩkũ mũndũ ũyũ angĩka maiguithanie na mwathi wake, tĩga kũũraga andũ aitũ?”

⁵ Gĩthĩ ũyũ ti Daudi ũrĩa mainĩre nyĩmbo-inĩ ciao ũũ:

“Saũlũ nĩeyũragĩre andũ ngĩri nyingĩ,
nake Daudi akooraga ngĩri makũmi maingĩ?”

⁶ Nĩ ũndũ ũcio Akishi agĩta Daudi, akĩmwĩra atĩrĩ, “Ti-itherũ o ta ũrĩa Jehova atũũraga muoyo, nĩũkoretwo ũrĩ mwĩhokeku, na no njigwe wega tũgĩtungata hamwe nawe ita-inĩ. Kuuma mũthenya ũrĩa wokire kũrĩ nũ nginya rĩu, ndĩrĩ ndoona ihĩtia rĩaku, no anene aya a mbũtũ cia ita matingĩgwĩtũkĩra.

⁷ Hũndũka ũthĩi na thayũ; ndũgeeke ũndũ ũngĩrakaria anene a Afilisti.”

⁸ Daudi akĩũria atĩrĩ, “Nĩ atĩa njĩkĩte? Nĩ atĩa wonete mũũru na ndungata yaku kuuma mũthenya ũrĩa ndookire kũrĩ we nginya rĩu? Nĩ kĩĩ gĩkũgĩria thĩ ngarũe na thũ cia mũthamaki, mwathi wakwa?”

⁹ Akishi akĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩnjũũ atĩ ũkoretwo ũrĩ mwega maito-inĩ makwa ta mũraika wa Ngai; no rĩrĩ, anene a mbũtũ cia ita rĩa Afilisti moigĩte atĩrĩ, ‘Ūcio ndangũtũkĩrio atwarane na ithuĩ kũu mbaara-inĩ.’

¹⁰ Rũu rooka gũũkĩra rũciĩnĩ tene, hamwe na ndungata cia mwathi waku iria mũũkĩte nacio, na muume gũkũ rũciĩnĩ gũgĩthererũka.”

¹¹ Nĩ ūndũ ūcio Daudi na andũ ake makĩrooka gũũkĩra rũciinĩ tene nĩguo macooke bũrũri-inĩ wa Afilisti, nao Afilisti makĩambata magĩthĩ Jezireeli.

30

Daudi Kũniina Amaleki

¹ Na rĩrĩ, Daudi na andũ ake maakinyire Zikilagi mũthenya wa gatatũ. Nao Amaleki magĩkorwo nĩ matharĩkĩire Negevu na Zikilagi. Nĩmahũrĩte Zikilagi na makarĩcina,

² na nĩmatahĩte andũ-a-nja arĩa othe maarĩ kuo, andũ ethĩ o na arĩa akũrũ. Matiigana kũũraga mũndũ o na ūmwe, no nĩmamakuuire magĩthĩ nao.

³ Rĩrĩa Daudi na andũ ake mookire Zikilagi, maakorire rĩcinĩtwo na mwaki, na atumia ao na ariũ ao na airĩtu ao magatahwo.

⁴ Nĩ ūndũ ūcio Daudi na andũ ake makĩrĩra maanĩrĩre nginya makĩaga hinya wa kũrĩra rĩngĩ.

⁵ Atumia a Daudi eerĩ nĩmatahĩtwo, Ahinoamu wa Jezireeli, na Abigaili ūrĩa warĩ mũtumia wa ndigwa wa Nabali kuuma Karimeli.

⁶ Daudi akĩnyariirĩka mũno nĩ ūndũ andũ nĩmaciirĩre kũmũhũura na mahiga; o mũndũ arĩ na marũrũ ngoro nĩ ūndũ wa aanake na airĩtu ake. No Daudi akĩgĩa na hinya thĩinĩ wa Jehova Ngai wake.

⁷ Daudi agĩcooka akĩra Abiatharu, mũthĩnjĩri-Ngai, mũrũ wa Ahimeleku atĩrĩ, “Ndeehera ebodi.” Nake Abiatharu akĩmũrehera ebodi,

⁸ nake Daudi agĩtuĩria ūhoru kũrĩ Jehova, akĩuria atĩrĩ, “Nyingatithie mbũtũ ĩyo ĩtũtharĩkĩire? Nĩngũmĩkinyĩra?”

Akĩmũcookeria atĩrĩ, “Mĩrũmĩrĩre, hatarĩ nganja nĩũkũmĩkinyĩra na nĩũkũhota gũcookia kĩrĩa gĩtahe.”

⁹ Daudi na andũ magana matandatũ arĩa maarĩ hamwe nake magĩkinya Mũkuru wa Besori, harĩa amwe ao maatigirwo thuutha,

¹⁰ nĩgũkorwo andũ ta magana meerĩ maarĩ anogu mũno, makĩremwo nĩ kũringa mũkuru ūcio. No Daudi na andũ magana mana magĩthĩ na mbere kũmarũmĩrĩra.

¹¹ Nao magĩkorerera Mũmisiri werũ-inĩ, makĩmũtwara kũrĩ Daudi. Makĩmũhe maĩ ma kũnyua na irio cia kũrĩa,

¹² na kĩenyũ kĩa ngũyũ hihe na imanĩka igĩrĩ cia thabibũ nyũmithie. Akĩrĩa agĩcookwo nĩ hinya, nĩ ūndũ ndaarĩte irio kana akanyua maai handũ ha mũthenya ĩtatũ, ũtukũ na mũthenya.

¹³ Daudi akĩmũuria atĩrĩ, “We ūrĩ wa ũ na uumĩte kũ?”

Agĩcookia atĩrĩ, “Ndĩ Mũmisiri, ngombo ya mũndũ Mũamaleki. Mwathi wakwa aandiganĩire ndarũara, mũthenya ĩtatũ ĩthirĩte.

¹⁴ Nĩtwatharĩkĩire Negevu ya Akerethi,* na rũgongo rwa bũrũri wa Juda, na Negevu ya Kalebu, na tũgĩcina Zikilagi.”

¹⁵ Daudi akĩmũuria atĩrĩ, “Wahota kũdongoria ũnjikũrũkie kũrĩ mbũtũ ĩyo ĩraatharĩkĩire?”

Mũndũ ūcio agĩcookia atĩrĩ, “Wĩhĩte na mwĩhĩtwo mbere ya Ngai atĩ ndũkũnjũraga, kana ũneane kũrĩ mwathi wakwa, na nĩngũgũtwara, tũikũrũke tũthĩ kũrĩa marĩ.”

¹⁶ Agĩdongoria Daudi, magũikũrũka, nao makĩmakora kũu, maharaganĩte bũrũri-inĩ ūcio, makĩrĩa na makĩnyua, magĩkenagĩa nĩ ūndũ wa ūrĩa maatahĩte indo nyingĩ kuuma bũrũri wa Afilisti, na kuuma Juda.

¹⁷ Daudi akĩmahũra kuuma hwaĩ-inĩ kũrĩ mairia nginya hwaĩ-inĩ wa mũthenya ũyũ ũngĩ, na gũtirĩ mũndũ o na ũmwe worire, tĩa o aanake magana mana arĩa maahaicire ngamũra ciao makũra.

¹⁸ Daudi agĩcookia indo ciothe iria Aamaleki maakuũite, o hamwe na atumia ake eerĩ.

¹⁹ Gũtirĩ kĩndũ o na kĩmwe kĩagire: mũndũ mwĩthĩ kana mũkũrũ, kamwana kana kairĩtu, indo iria ciothe ciatahĩtwo kana kĩndũ o gĩothe kĩrĩa maakuũite. Daudi agĩcookithia indo ciothe.

²⁰ Nake akĩoya ndũũru ciothe cia mbũri na ng’ombe, nao andũ ake magĩcitwara mbere ya mahiũ marĩa mangĩ, makiugaga atĩrĩ, “Ici nĩ indo iria Daudi aatahĩte.”

²¹ Nĩngĩ Daudi agĩkinya harĩ andũ arĩa magana meerĩ arĩa maanogete mũno makaremwo nĩ kũmũrũmĩrĩra na magatigwo thuutha hau mũkuru-inĩ wa Besori. Magĩũka gũthagaana Daudi na andũ arĩa maarĩ nake. Rĩrĩa Daudi na andũ ake maakuhĩrĩrie, akĩmageithia.

* 30:14 Akerethi maarĩ a mbarĩ cia Afilisti.

²² No andũ arĩa othe aaganu na arĩa a haaro thĩinĩ wa arũmĩrĩri a Daudi makiuga atĩrĩ, “Tondũ matiathiire hamwe na ithuĩ-rĩ, tũtikũgayana nao indo cia gũtahwo iria tũcookithĩtie. No rĩrĩ, o mũndũ no oe mũtumia wake na ciana athiĩ.”

²³ Daudi agĩcookia atĩrĩ, “Aca, ariũ a baba, mũtingĩka ũguo na indo iria Jehova atũheete. Nĩatũgĩtĩre na akaneana mbũtũ iria ciatũũkĩrĩre moko-inĩ maitũ.”

²⁴ Nũũ ũngĩthikĩrĩria ũguo mũroiga? Igai rĩa mũndũ ũria watigirwo akĩroora indo rĩkũiganana na rĩa ũrĩa waikũrũkire agĩthĩ mbaara-inĩ. Othe mekũgayana o ũndũ ũmwe.”

²⁵ Daudi agĩtua ũndũ ũcio ũtuĩke kĩrĩra na watho wa kũrũmagĩrĩrwo kũu Isiraeli kuuma mũthenya ũcio nginya ũmũthĩ.

²⁶ Rĩrĩa Daudi aakinyire Zikilagi, agĩtũmĩra athuuri a Juda arĩa maarĩ arata ake indo imwe cia iria ciatahitwo, akĩmeera atĩrĩ, “Gikĩ nĩ kĩheo kĩanyu harĩ indo iria itahitwo kuuma kũrĩ thũ cia Jehova.”

²⁷ Agĩcitũmĩra arĩa maarĩ Betheli, na Ramothu-Negevu, na Jatiri;

²⁸ na arĩa maarĩ Aroeri, na Sifimothu, na Eshitemoa,

²⁹ na Rakali; na arĩa maarĩ matũũra ma Ajerameeli, na Akeni;

³⁰ o na arĩa maarĩ Horoma, na Bori-Ashani, na Athaki,

³¹ na Hebironi; na arĩa maarĩ kũndũ guothe kũrĩa Daudi na andũ ake moorũũrĩte.

31

Saũlũ Kwiyũraga

¹ Na rĩrĩ, Afilisti makĩhũũrana na Isiraeli; nao andũ a Isiraeli makĩmoorĩra, na aingĩ ao makĩũragĩrwo kũu Kĩrĩma-inĩ kĩa Giliboa.

² Afilisti makĩhatĩrĩria Saũlũ na ariũ ake mũno, na makĩũraga ariũ acio ake, Jonathani, na Abinadabu, na Malikishua.

³ Na rĩrĩ, mbaara nĩyaneneheire Saũlũ mũno mũno, na rĩrĩa aikia a mĩguĩ maamũkinyĩrĩre, makĩmũguraria mũno.

⁴ Nake Saũlũ akĩra mũkuui wake wa indo cia mbaara atĩrĩ, “Comora rũhiũ rwaku rwa njora ũũthece naruo, nĩguo andũ aya mataruaga matigooke maathece na maanyararithie.”

No rĩrĩ, mũkuui ũcio wake wa indo cia mbaara agĩtũgĩra mũno, akĩrega gwĩka ũguo; nĩ ũndũ ũcio Saũlũ akĩoya rũhiũ rwake rwa njora, akĩrũgwĩra.

⁵ Rĩrĩa mũkuui wake wa indo cia mbaara onire atĩ Saũlũ nĩakua-rĩ, o nake akĩgwĩra rũhiũ rwake rwa njora, agĩkua.

⁶ Nĩ ũndũ ũcio Saũlũ, na ariũ ake atatũ, na mukuui wake wa indo cia mbaara, na andũ ake othe magĩkua hamwe mũthenya o ro ũcio.

⁷ Rĩrĩa andũ a Isiraeli arĩa maarĩ mwena ũcio ũngĩ wa kĩaanda na arĩa maarĩ mũrĩmo wa Jorodani moonire atĩ mbũtũ ya ita ya Isiraeli nĩyooru, na atĩ Saũlũ na ariũ ake nĩmakuĩte-rĩ, magĩtiganĩria matũũra mao makĩũra. Nao Afilisti magĩthĩ magĩtũũra kuo.

⁸ Mũthenya ũyũ ũngĩ, Afilisti magĩthĩ kũbora ciimba, magĩkora Saũlũ na ariũ ake atatũ makuĩte kũu Kĩrĩma-inĩ kĩa Giliboa.

⁹ Nao makĩmũtinia mũtwe na makĩoya indo ciake cia mbaara, magĩcooka magĩtũma andũ mathĩ bũrũri wothe wa Afilisti makaanĩrĩre ũhoru ũcio thĩinĩ wa hekarũ ya mĩhianano yao ya kũhooywo, na kũrĩ andũ ao.

¹⁰ Makĩiga indo cia Saũlũ cia mbaara thĩinĩ wa hekarũ ya Ashitarothu, na mwĩrĩ wake makĩwoherera rũthingo-inĩ rwa Bethi-Shani.

¹¹ No rĩrĩa andũ a Jabeshi-Gileadi maaiguire ũrĩa Afilisti meekĩte Saũlũ-rĩ,

¹² njamba ciao cia ita igĩthĩ ũtukũ wothe nginya Bethi-Shani. Makĩruta mwĩrĩ wa Saũlũ na ya ariũ ake atatũ kuuma rũthingo-inĩ rwa Bethi-Shani, na magĩthĩ nayo Jabeshi, magĩcooka makĩmĩcinĩra kuo.

¹³ Magĩcooka makĩoya mahĩndĩ macio mao na makĩmathika gĩtina-inĩ kĩa mũtũ wa mũbinde kũu Jabeshi, na makĩhinga kũrĩa irio mũthenya mũgwanja.

IBUKU RĪA KEERĪ RĪA SAMŪELI

Daudi Kwīrwo Ūhorō wa Gīkuū gīa Saūlū

¹ Na rīrī, thuutha wa gīkuū gīa Saūlū, Daudi agīkorwo aacooka kuuma kūhoota Aamaleki na agīkara kūu Zikilagi mīthenya īrī.

² Mūthenya wa ītatū-rī, hagīūka mūndū oimīte kambī-inī ya Saūlū, arī na nguo ndembūkangu na rūkūngū mūtwe. Hīndī īrīa aakinyire harī Daudi, akīgūithia thī nīguo amūhe gītīo.

³ Daudi akīmūūria atīrī, “Wee uumīte kū?”

Nake akīmūcookeria atīrī, “Nī kūūra njūrīte, ngoima kambī-inī ya andū a Isiraēli.”

⁴ Daudi akīmūūria atīrī, “Kaī gwīkīkīte atīa? Ta njūra.”

Nake akīmwīra atīrī, “Andū nīmorīte makoima mbaara-inī. Na andū aingī nīmooraģītwo. Nake Saūlū na mūriū Jonathani nīmakuīte.”

⁵ Nīngī Daudi akīūria mwanake ūcio wamūreheire ūhorō ūcio atīrī, “Ūmenyete atīa atī Saūlū na mūriū Jonathani nīmakuīte?”

⁶ Mwanake ūcio akīmūcookeria atīrī, “Ndirakorirwo ndī hau kīrīma-inī kīa Giliboa, na hau nīho ndīronire Saūlū, etiranītie na itimū rīake, akirīrī gūkororererwo nī ngari cia ita na ahaici a mbarathi.

⁷ Rīrīa eehūgūrire, akīnyona, na akīnjīta, na nī ngīmūūria atīrī, “Ūngīenda ngwīkīre atīa?”

⁸ “Nake akīnjūūria atīrī, ‘Wee ūrī ū?’

“Ngīmūcookeria atīrī, ‘Nī ndī Mūamaleki.’

⁹ “Nīngī akīnjūra atīrī, ‘Ūka haha ūnjūrage! Nī ndī na ruo rūnene mūno rwa gīkuū, no ndī o muoyo.’

¹⁰ “Nī ūndū ūcio ngīthī harī we, ngīmūūraga, tondū nīndamenyire atī arīkītie kūgūa ndekūhona. Ngīruta thūmbī īrīa yarī mūtwe wake, na mūrīnga ūrīa warī guoko gwake, na nīcio indo īria ndarehera mwathi wakwa.”

¹¹ Hīndī īyo Daudi na andū othe arīa maarī nake makīnyīta nguo ciao, magīcitembūranga.

¹² Nao magīcakaya, na makīrīra, o na makīhinga kūrīa irio nginya hwaī-inī, nī ūndū wa Saūlū na mūriū Jonathani, o na nī ūndū wa mbūtū cia ita cia Jehova, na nyūmba ya Isiraēli, tondū nīmooraģītwo na rūhiū rwa njora.

¹³ Daudi akīūria mwanake ūcio wamūreheire ūhorō atīrī, “Wee uumīte kū?”

Nake agīcookia atīrī, “Nī ndī mūriū wa mūndū wa kūngī, Mūamaleki.”

¹⁴ Daudi akīmūūria atīrī, “Nī kī kīragiririe wītīgīre gūtambūrūkia guoko gwaku ūūrage mūitīrīrie maguta wa Jehova?”

¹⁵ Nīngī Daudi agīta ūmwe wa andū ake, akīmwīra atīrī, “Thī, ūmūūrage!” Nake akīmūrīnga, agīkua.

¹⁶ Nīgūkorwo Daudi aamwūrīre atīrī, “Thakame yaku īrogūcookerera. Kanua gaku we mwene nīko kaaruta ūira wa gūgūkīrīra, rīrīa uugire atīrī, ‘Nīndīrooraģire mūitīrīrie maguta wa Jehova.’”

Daudi Gūcakaīra Saūlū na Jonathani

¹⁷ Nake Daudi agīcakaīra Saūlū na mūriū Jonathani,

¹⁸ na agīathana atī andū a Juda marutwo icakaya rīrī rīttagwo rwīmbo rwa ūta (narīo rīandīkītwo Ibuku-inī rīa Jasharu):

¹⁹ “Wee Isiraēli, rīrī waku ūūraģītwo irīma-inī ciaku.

Hī, kaī andū arīa njamba nīmagwīte-ī!

²⁰ “Ūhorō ūyū ndūkaheanwo Gathu,

o na ndūkanīrīrwo njīra-inī cia Ashikeloni,*

nīguo airītu a Afīlisti matigacanjāmūke,

na nīguo airītu a andū acio mataruaga matigakene.

²¹ “Atīrīrī, inyuī irīma cia Giliboa,

mūroaga kūgīa na ime kana mbura,

o na kana mīgūnda īngīciara ngano ya kūrutwo igongona.

Nīgūkorwo kūu nīkuo ngo ya mūndū ūrīa njamba yathaahīrio,

* 1:20 Matūūra ma Gathu na Ashikeloni maarī ma Afīlisti.

- ngo iyo ya Saülū ndikahuurwo na maguta rīngī.[†]
- 22 Kuuma kūrī thakame ya arīa moragītwo,
na kuuma kūrī mūrī ya andū acio njamba,
ūta wa Jonathani ndūrī wahūndūka tūhū,
kana rūhiū rwa njora rwa Saülū rūkahūndūka ūtheri.
- 23 “Saülū na Jonathani,
marī muoyo nīmendetwo na maarī andū ega,
o na gīkuū-inī matiatiganire.
Maahanyūkaga gūkīra nderi,
maarī hinya gūkīra mīrūūthi.
- 24 “Inyuī airītu a Isiraeli,
rīrīrai Saülū,
ūrīa wamūhumbaga nguo ndune ta gakarakū na ikagemio,
nīwe wagemagia nguo cianyu na indo cia thahabu.
- 25 “Hī, kaī andū arīa njamba nīmagwīrīre mbaara-inī-ī!
Jonathani nīmūkuū, akooragīrwo irīma-inī ciaku.
- 26 Nīī ndī na kīeha nī ūndū waku Jonathani, wee mūrū wa baba;
nīī nīndīrakwendete mūno.
Wendo waku kūrī nīī ūraarī wa magegania,
Nī wa kūgegania ūgakīra wendo wa andū-a-nja.
- 27 “Hī, kaī andū arīa njamba nīmagwīte-ī!
Indo cia mbaara nīithirīte!”

2

Daudi Gūtīrīrio Maguta Athamakīre Juda

- 1 Na rīrī, thuutha wa ihinda rīu, Daudi agītūrīa ūhoro harī Jehova, akīūrīa atīrī,
“Nyambate thīī itūūra-inī rīmwe rīa matūūra ma Juda?”
Jehova akīmwīra atīrī, “Ambata.”
Nake Daudi akīūrīa atīrī, “Nī rīrīkū ngūthīī?”
Nake Jehova akīmūcookeria atīrī, “Thīī Hebironi.”
- 2 Nī ūndū ūcio Daudi akīambata agīthīī Hebironi na atumia ake eerī, Ahinoamu
ūrīa Mūjerezeeeli, na Abigaili ūrīa warī mūtumia wa ndigwa wa Nabali ūrīa woimīte
Karimeli.
- 3 Ningī Daudi agīthīī hamwe na andū arīa aarī nao, o mūndū na andū a nyūmba yake,
nao magītūūra Hebironi, na matūūra-inī makuo.
- 4 Hīndī iyo andū a Juda magītūka Hebironi, magītīrīria Daudi maguta kuo, atūike
mūthamaki wa nyūmba ya Juda.
Rīrīa Daudi eerīrwo atī andū a Jabeshi-Gileadi nīo maathikire Saülū-rī,
5 agītūma andū kūrī andū a Jabeshi-Gileadi makameere atīrī, “Jehova aromūrathima
nī ūndū nīmuonanātīe ūtugi kūrī mwathi wanyu Saülū na ūndū wa kūmūthika.
- 6 Jehova aromuonia ūtugi na wīhokeku wake, o na nīī nīngūmwīka maūndū mega ta
macio nī ūndū nīmwīkīte ūndū ūcio.
- 7 Na rīrī, ūmīrīriai mūtūike njamba, nīgūkorwo Saülū mwathi wanyu nīakuīte, nao
andū a nyūmba ya Juda nīmanjītīrīrie maguta ndūike mūthamaki wao.”
- Mbaara Gatagatī ka Nyūmba ya Daudi na ya Saülū*
- 8 Mahinda macio, Abineri mūrū wa Neri, mūnene wa mbūtū cia ita cia Saülū, nīoete
Ishi-Boshethu mūrū wa Saülū akamūtware Mahanaimu.
- 9 Akīmūtua mūthamaki wa Gileadi, na wa Aashuri, na Jezireeli, na wa Efraimu, na
Benjamini, na wa Isiraeli guothe.
- 10 Nake Ishi-Boshethu mūrū wa Saülū aarī wa mīaka mīrongo īna hīndī īrīa aatūikire
mūthamaki wa Isiraeli, agīthamaka mīaka īrī. No rīrī, nyūmba ya Juda yarūmīrīre
Daudi.
- 11 Ihinda rīrīa Daudi aarī mūthamaki kūu Hebironi agīthamakīra nyūmba ya Juda,
rīarī mīaka mūgwanja na mēri itandatū.
- 12 Abineri mūrū wa Neri, hamwe na andū a Ishi-Boshethu mūrū wa Saülū, makiuma
Mahanaimu magīthīī Gibeoni.

[†] 1:21 Ngo ciakagwo na njūūa, na ikahakwo maguta nīguo citūūre mūno.

¹³ Joabu mūrū wa Zeruia na andū a Daudi makiumagara, magītūngana nao karia-inī ka Gibeoni. Gikundi kīmwe gīgīkara thī mwena ūmwe wa Karia kau na gikundi kīu kīngī gīgīkara mwena ūcio ūngī.

¹⁴ Hīndī iyo Abineri akīra Joabu atīrī, “Nī tuoe aanake amwe mokīre marūe marī mbere iitū.”

Joabu agīcookia atīrī, “Ūguo nī wega, nī meeke ūguo.”

¹⁵ Nī ūndū ūcio makīrūgama magītarwo, andū ikūmi na eerī a Abenjamini na Ishi-Boshethu mūrū wa Saūlū, na ikūmi na eerī a Daudi.

¹⁶ Hīndī iyo o mūndū akīnyīita mūndū ūrīa merekanīire mūtwe, akīmūtheeca na rūhiū mbaru-inī ciake, nao makīgūanīra thī o ro hamwe. Nī ūndū ūcio kūndū kūu gūgūtwo Helikathu-Hazurimu, na gwī kūu Gibeoni.

¹⁷ Mbaara ikīrūra mūno mūthenya ūcio, nake Abineri na andū a Isiraēli makīhootwo nī andū a Daudi.

¹⁸ Nao ariū atatū a Zeruia maarī ho: Nao nī Joabu, na Abishai, na Asaheli. Na rīrī, Asaheli aarī mūhūthū magūrū, akagīa ihenya o ta thwariga.

¹⁹ Nake agīteng’eria Abineri atekūgarūrūka na mwena wa ūrīo kana wa ūmotho, amūngatithīte.

²⁰ Nake Abineri akīrora na thuutha wake, akīuria atīrī, “Asaheli, kaarī we?”

Nake agīcookia atīrī, “Ī nī nī.”

²¹ Nake Abineri akīmwīra atīrī, “Garūrūka na mwena wa ūrīo kana wa ūmotho; ūnyīite mwanake ūmwe na ūmūtunye indo ciake cia mbaara.” No Asaheli ndaigana gūtiga kūmūhanyūkia.

²² O rīngī, Abineri agīkaania Asaheli, akīmwīra atīrī, “Tiga kūndeng’eria! Kīrīa kīngītūma ngūūrage, nī kī? Ingīhota atīa kūng’ethanīra na mūrū wa nyūkwā Joabu?”

²³ No Asaheli ndaatigire kūmūhanyūkia; nī ūndū ūcio Abineri agītheeca Asaheli nda na mūthia wa itimū rīake, narīo itimū rīkiumanīra na mūgongo. Nake akīgūa hau agīkua o hīndī iyo. Na mūndū o wothē aakinya hau Asaheli aagwīte akuīte, akarūgama ho.

²⁴ No Joabu na Abishai magīteng’eria Abineri, narīo rīua rīgīthūa-rī, magīkinya kīrīma-inī kīa Ama, kīrīa kīrī hakuhī na Gia, njīra ya gūthīi werū-inī wa Gibeoni.

²⁵ Hīndī iyo andū a Benjamini magīcookanīrīra hamwe, makīrūmīrīra Abineri. Nao magīthondeka gīkundi thīnī wao, makīrūgama igūrū rīa kīrīma.

²⁶ Abineri agīta Joabu aanīrīre, akīmūria atīrī, “Rūhiū rwa njora rūgūtūura rūnīnanaga nginya tene? Anga ndūramenya atī ūhorō ūyū ūkaarīgīrīra na ūrūrū? Ūgūkara nginya rī ūterīte andū aku matige gūteng’eria ariū a ithe wao?”

²⁷ Joabu agīcookia atīrī, “Ti-itherū o ta ūrīa Ngai atūūraga muoyo, korwo ndūnaaria-rī, andū aya mangīathīi o na mbere gūteng’eria ariū a ithe wao nginya rūciinī.”

²⁸ Nī ūndū ūcio Joabu akīhuha karumbeta,* nao andū othe makīrūgama; matiacookire kūhanyūkia Isiraēli kana kūrūa rīngī.

²⁹ Ūtukū ūcio wothē Abineri na andū ake magītuīkanīria Araba. Makīringa Jorodani, magīthī na mbere matuīkanīrie Bithironi guothe, na magīkinya Mahanaimu.

³⁰ Nake Joabu agītiga gūteng’eria Abineri, akīhūndūka agīcookanīrīra andū ake othe. Andū ikūmi na kenda a Daudi makīoneka matiarī ho, Asaheli atatarītwo.

³¹ No andū a Daudi nīmooraģite andū a Benjamini magana matatū ma mīrongo itandatū ariā maarī na Abineri.

³² Nao makīoya Asaheli, makīmūthika mbīrīra-inī ya ithe kūu Bethlehemu. Ningī Joabu na andū ake magīthīi ūtukū wothē, magīkinya Hebironi gūgīka.

3

¹ Na rīrī, mbaara gatagatī ka nyūmba ya Saūlū na nyūmba ya Daudi nīyatūirire ihinda iraaya. Daudi agīkīrīrīra kūgīa hinya; nayo nyūmba ya Saūlū igīkīrīrīra kwaga hinya.

² Nake Daudi nīagīire na ciana cia aanake arī kūu Hebironi:

Mūriū wake wa irigīthathi eetagwo Amunoni ūrīa waciarītwo nī Ahinoamu ūrīa Mūjezireeli;

³ Mūriū wa keerī eetagwo Kileabu ūrīa waciarītwo nī Abigaili ūrīa warī mūtumia wa ndigwa wa Nabali ūrīa Mūkarimeli;

na wa gatatū aarī Abisalomu ūrīa waciarītwo nī Maaka mwarī wa Talimai mūthamaki wa Geshuru;*

* 2:28 Karumbeta kaahuhagwo kuonania kwambīrīra kwa haaro kana kūrīka kwayo.
 ūthamaki mūnini wa Ashuri, na nīkwo Abisalomu oorīre (13:37, 38; 14:23).

* 3:3 Geshuru warī

4 wa kana aarī Adonija ūrīa waciārītwo nī Hagithu;
 wa gatano aarī Shefatia ūrīa waciārītwo nī Abitali;
 5 na wa gatandatū aarī Ithireamu mūrū wa Egila mūtumia wa Daudi.
 Acio nō maaciarīrwo Daudi kūu Hebironi.

Abineri Gūthī kūrī Daudi

6 Hīndī ya mbaara ya nyūmba ya Saūlū na nyūmba ya Daudi, Abineri no kūgīa aagīaga na hinya arī thīnī wa nyūmba ya Saūlū.

7 Na rīrī, Saūlū nī arī na thuriya yetagwo Rizipa mwarī wa Aia. Nake Ishi-Boshethu akīūria Abineri atīrī, “Wakomire na thuriya ya baba nīkī?”

8 Abineri nīarakarire mūno tondū wa kwīrwo ūguo nī Ishi-Boshethu, nake akīmūcookeria atīrī, “Kaī ndīkīrī mūtwe wa ngui mwena-inī wa Juda? Ūmūthī ūyū nī ndī rūmwe na nyūmba ya thoguo Saūlū na andū a nyūmba yake na arata. Nī ndīrī ndaamūneana kūrī Daudi. No rīu ūranjīra atī nīhītīe ihītīa ūhorō-inī ūkonī mūdū-wa-nja ūyū!

9 Ngai arothūra, nī Abineri, na anjīke ūuru makīria, ingīaga kūhingīria Daudi ūrīa Jehova aamwīrīre na mwīhītwa,

10 na ndute ūthamaki nyūmba-inī ya Saūlū, na ndūgamie gītī kīa Daudi kīa ūnene igūrū wa Isiraēli na Juda, kuuma Dani nginya Birishiba.”†

11 Ishi-Boshethu ndaigana kwīra Abineri ūndū ūngī tondū nīamwītīgīrīte.

12 Ningī Abineri agītūma andū kūrī Daudi makamwīre atīrī, “Būrūrī ūyū nī waū? Nītūgīe na kīrīkanīro nawe, na nīngūgūteithia ngūrehere andū a Isiraēli othe mwena waku.”

13 Nake Daudi akiuga atīrī, “Ūguo nī wega. Nītūkūgīa na kīrīkanīro nawe. No nī harī ūndū ūmwe ngwenda wike: ndūkanooke mbere yakwa angīkorwo ndūkarehe Mikali mwarī wa Saūlū hīndī irīa ūgooka kūnyona.”

14 Ningī Daudi agītūma andū kūrī Ishi-Boshethu mūrū wa Saūlū makamwīre atīrī, “Nengera mūtumia wakwa Mikali, ūrīa ndagūrīre na ikonde igana rīmwe cia Afilisti.”

15 Nī ūndū ūcio Ishi-Boshethu agīathana Mikali agīrwo kuuma kūrī mūthuuriwe Palitieli mūrū wa Laishi.

16 No rīrī, mūthuuriwe, agītwarana nake, agīthī amūrūmīrīre akīrīraga nginya Bahurimu. Hīndī iyo Abineri akīmwīra atīrī, “Cooka mūciī!” Nī ūndū ūcio agīcooka mūciī.

17 Nake Abineri akīaranīria na athuuri a Isiraēli akīmeera atīrī, “Kwa ihinda nīmūkoretwo mwīrīrīre gūtua Daudi mūthamaki wanyu.

18 Mūtīgīke ūguo rīu! Nīgūkorwo Jehova nīerire Daudi atīrī, ‘Na ūndū wa ndungata yakwa Daudi nīngahonūka andū akwa a Isiraēli kuuma guoko-inī kwa Afilisti na kuuma guoko-inī gwa thū ciao ciothe.’”

19 Nake Abineri nīacookire akīaranīria na andū a Benjamini. Agīcooka agīthī Hebironi akeere Daudi maūndū mothe marīa Isiraēli na nyūmba yothe ya Benjamini meendaga gwīka.

20 Rīrīa Abineri, ūrīa warī na andū mīrongo īrī ookire kūrī Daudi kūu Hebironi, Daudi akīmūrugithīria iruga hamwe na andū ake.

21 Hīndī iyo Abineri akīra Daudi atīrī, “Reke thīi o ro rīu ngacookanīrīre andū a Isiraēli othe nī ūndū wa mūthamaki mwathi wakwa, nīgeetha marīkanīre nawe, na nīguo ūthamakagīre o kūrīa guothe ngoro yaku īrīrīrīre.” Nī ūndū ūcio Daudi agītūma Abineri athī, nake agīthī na thayū.

Joabu Kūuraga Abineri

22 Hīndī o iyo andū a Daudi, na Joabu magīcooka kuuma mbaara-inī, na magīūka na indo nyingī irīa maatahīte. No Abineri ndaarī hamwe na Daudi kūu Hebironi, tondū Daudi nīamwīrīte athī, nake agīthī na thayū.

23 Rīrīa Joabu na thigari ciothe irīa ciarī hamwe nake maakinyire-rī, akīrwo atī Abineri mūrū wa Neri nīokīte kūrī mūthamaki, na atī mūthamaki nīarekire athī, nake agīthī na thayū.

24 Nī ūndū ūcio Joabu agīthī kūrī mūthamaki akīmūria atīrī, “Nī atīa ūguo weka? Ta kīone, Abineri nīokire kūrī wee. Ūrekire athī nīkī? Rīu nīagīthīre!

25 Wee nīūī atī Abineri mūrū wa Neri egūkīte gūkūheenia na gūthigaana mīthīre yaku, na ameyē maūndū marīa mothe ūreka.”

26 Hīndī irīa Joabu oimire harī Daudi, agītūma andū makinyīre Abineri, nao makīmūcookia kuuma gīthima-inī gīa Sira. No Daudi ndaigana kūmenya ūhorō ūcio.

† 3:10 Kuuga “kuuma Dani nginya Birishiba” nī kuuga būrūrī wothe wa Isiraēli (Atiir 20:1).

²⁷ Na rīrī, rīrīa Abineri aacookire Hebironi, Joabu akīmūtware keheri-inī kīhingoinī, ta ekwenda kwaria nake na hito. Na marī hau, akīmūtheeca nda agīkua, nīguo arīhīrie thakame ya mūrū wa nyina Asaheli.

²⁸ Thuutha ūcio, rīrīa Daudi aiguire ūhorō ūcio, akiuga atīrī, “Nī na ūthamaki wakwa tūtīrī na ihītia nginya tene mbere ya Jehova ūhorō-inī wa thakame ya Abineri mūrū wa Neri.

²⁹ Thakame yake ĩrocookerera Joabu na nyūmba ya ithe yothe! Nayo nyūmba ya Joabu ndikanaage mūdū ūmwe ūrī na kīronda gīkuura thakame, kana mangū, kana mūdū ūrīthiiaga na mītī, kana mūdū ūūragītwo na rūhiū rwa njora, kana mūdū wagīte irio.”

³⁰ (Joabu na Abishai mūrū wa nyina mooragire Abineri tondū nīooragīte Asaheli mūrū wa nyina wao mbaara-inī kūu Gibeoni.)

³¹ Hīndī ĩyo Daudi akīra Joabu na andū othe arīa aarī nao atīrī, “Tembūrangai nguo cianyu na mwīhūmbe makūnia, na mūthī mūgīcakayaga mbere ya Abineri.” Nake Daudi ūcio mūthamaki agīthī arūmīrīre ndayaya ĩrīa yakuuīte kīimba.

³² Nao magīthika Abineri kūu Hebironi, nake mūthamaki akīrīra aanīrīre hau mbīrīra-inī ya Abineri. O nao andū othe makīrīra.

³³ Mūthamaki akīina icakaya rīrī nī ūndū wa Abineri:

“Abineri nīaragīrīrwo nīgūkua ta andū arīa moinaga watho?

³⁴ Moko maku matiarī moohe,

namo magūrū maku matiarī moohe na nyororo.

Wagūire o ta mūdū ūrīa ūgūūaga mbere ya andū arīa aaganu.”

Nao andū othe makīrīra rīngī nī ūndū wake.

³⁵ Nīngī andū othe magīūka na makīringīrīra Daudi arīe irio gūtanatuka, no Daudi akīhīta na mwīhīta, akiuga atīrī, “Ngai arōthūūra, o na anjike ūuru makīria, ingīcama irio kana kīndū kīngī rīua rītanathūa!”

³⁶ Nao andū acio othe maakīona ūrīa gwathī magīkena; ti-itherū, maūdū mothe marīa mūthamaki eekire nīmamakenirie.

³⁷ Nī ūndū ūcio andū othe na Isiraēli guothe makīmenya mūthenya ūcio atī mūthamaki ndaarī na itemi ūhorō-inī wa gīkuū kīa Abineri mūrū wa Neri.

³⁸ Nīngī mūthamaki akīra andū ake atīrī, “Kaī mūtaramenya atī mūdū mūnene na ūrī igweta mūno nīarīkītie gūkua ūmūthī thīnī wa Isiraēli?”

³⁹ Na rīrī, ūmūthī, o na gūkorwo ndīmūitīrīre maguta ndūike mūthamaki, ndirī na hinya, nao arīū aya a Zeruia marī na hinya mūno kūngīra. Jehova arorīhia mwīki ūuru kūringana na cīko ciake njuru!”

4

Ishi-Boshethu Kūūragwo

¹ Na rīrī, hīndī ĩrīa Ishi-Boshethu mūrū wa Saūlū aiguire atī Abineri nīakuīrīre kūu Hebironi-rī, akīūrwo nī hinya, nao andū othe a Isiraēli makīmaka.

² Nake mūrū wa Saūlū aarī na andū eerī arīa maarī atongoria a ikundi cia gūtharīkanīra. Ūmwe eetagwo Baana na ūcio ūngī Rekabu; maarī arīū a Rimoni ūrīa Mūbeerothi wa mūhīrīga wa Benjamīni; Beerothu gūtaragwo ta gīcunjī kīa Benjamīni,

³ tondū andū a Beerothu nīmoorīre Gitaimu na matūūrīte kuo ta andū a kūngī nginyagia ūmūthī.

⁴ (Jonathani mūrū wa Saūlū aarī na mūrīū wonjete magūrū meerī. Aarī na ūkūrū wa mīaka ĩtano rīrīa ūhorō wa Saūlū na Jonathani wamakinyīre kuuma Jezireeli. Nake mūreri wake akīmūkuua, akīūra; no rīrīa aahīūhīte akīūra-rī, mwana ūcio akīgūa agītuīka kionje. Rītwa rīake rīarī Mefiboshethu.)

⁵ Nake Rekabu na Baana, arīū a Rimoni ūrīa Mūbeerothi, magīthī marorete nyūmba-inī ya Ishi-Boshethu, na magīkinya kuo rīrīa gūkoragwo kūrī ūrugarī mūthenya, rīrīa aahurūkīte mīarahō.

⁶ Nao makīngīra nyūmba ya thīnī metuīte ta meendaga gūkuua ngano, makīmūtheeca nda. Nake Rekabu na mūrū wa nyina Baana makīūra.

⁷ Maingīrīre nyūmba hīndī ĩrīa aakomete gītanda-inī nyūmba yake ya toro. Maarīkia kūmūtheeca na kūmūrāga, magītinia mūtwe wake. Makīūkuua, magīthī ūtukū wothe magerete njīra ya Araba.

⁸ Magītwarīra Daudi mūtwe wa Ishi-Boshethu kūu Hebironi, makīra mūthamaki atīrī, “Ī ūyū mūtwe wa Ishi-Boshethu mūrū wa Saūlū, thū yaku, ūrīa wageragia gūkūūraga. Ūmūthī nīguo Jehova arīhīria mwathi wakwa mūthamaki gwī Saūlū na rūciarō rwake.”

⁹ Nake Daudi agĩcookeria Rekabu na Baana, mūrū wa nyina, ariū a Rimoni ūrĩa Mūbeerothi atĩrĩ, “Ti-itherū o ta ūrĩa Jehova atūūruga muoyo, ūrĩa ūhonoketie kuuma mathũina-inĩ mothe,

¹⁰ rĩrĩa mündũ aanjĩire atĩrĩ, ‘Saŭlũ nĩakuĩte’, agĩciiria atĩ nĩ ūhoro mweya andehera, ndamũnyitire ngĩmũuragĩra kũu Zikilagi. Kũu nĩkĩo kĩheo kĩrĩa ndamũheire nĩ ūndũ wa ndũmĩrĩi iyo yake!

¹¹ Akĩrĩ makĩria atĩa, hĩndĩ irĩa andũ aaganu moragĩte mündũ ūtarĩ na ihĩtia thĩnĩ wa nyũmba yake akomete ūrĩrĩ-inĩ wake, githĩ ndiagũrĩrwo nĩ gwĩtia thakame yake kuuma moko-inĩ manyu na ndĩmweherie muume thĩ!”

¹² Nĩ ūndũ ūcio Daudi agĩatha andũ ake, nao makĩmooraga. Makĩmatinia moko na magũrũ, na magĩcuuria mũrĩ yao hau karia-inĩ kũu Hebironi. No rĩrĩ, makĩoya mūtwe wa Ishi-Boshethu na makĩũthika mbĩrĩra-inĩ ya Abineri kũu Hebironi.

5

Daudi Gũtuĩka Mũthamaki wa Isiraeli Guothe

¹ Na rĩrĩ, mĩhĩrĩga yothe ya Isiraeli igĩthĩĩ kũrĩ Daudi kũu Hebironi ikĩmwĩra atĩrĩ, “Ithuĩ tũrĩ a mũthĩimo waku na thakame yaku.

² Ihinda rĩrĩa Saŭlũ aarĩ mũthamaki witũ-rĩ, wee nĩwe watongoragia mbütũ cia Isiraeli igĩthĩĩ ita. Nake Jehova agĩkwĩra atĩrĩ, ‘Wee nĩũgatuĩka mũrũthi wa andũ akwa a Isiraeli, na ūtuĩke mwathi wao.’”

³ Rĩrĩa athuuri othe a Isiraeli maathĩite Hebironi kũrĩ Mũthamaki Daudi, mũthamaki nĩagũire na kĩrĩkanĩro nao mbere ya Jehova o kũu Hebironi, nao magĩtũrĩria Daudi maguta mūtwe atuĩke mũthamaki wa Isiraeli.*

⁴ Daudi aarĩ na ūkũrũ wa mĩaka mĩrongo itatũ rĩrĩa aatuĩkire mũthamaki, na agĩthamaka mĩaka mĩrongo ina.

⁵ Aathamakĩre Juda mĩaka mũgwanja na mĩeri itandatũ arĩ Hebironi, na agĩthamaka Isiraeli guothe mĩaka mĩrongo itatũ na itatũ arĩ Jerusalemu.

Daudi Gũtooria Jerusalemu

⁶ Mũthamaki na andũ ake magĩthĩĩ Jerusalemu magatharĩkĩre Ajebusi, arĩa matũūruga kuo. Nao Ajebusi makũra Daudi atĩrĩ, “Ndũgũtoonya gũkũ; tondũ andũ arĩa megũkũgirĩrĩria ūtoonye nĩ arĩa atumumu na cionje.” Tondũ meĩraga atĩrĩ, “Daudi ndangĩhota gũtoonya kuo.”

⁷ No rĩrĩ, Daudi nĩatunyanire kũhitho kĩa hinya gĩa Zayuni, na nĩkĩo gũitagwo itũũra inene rĩa Daudi.

⁸ Mũthenya o ro ūcio Daudi akiuga atĩrĩ, “Mündũ wothe ūngĩtooria Ajebusi no agerire mũtaro-inĩ wa maaĩ nĩguo akinyĩre andũ acio ‘mathuaga na atumumu’ o acio thũ cia Daudi.” Kũu nĩkĩo gĩtũmaga moĩge atĩrĩ, “‘Andũ atumumu na arĩa mathuaga’ matigatoonya nyũmba ya ūthamaki.”

⁹ Nake Daudi agĩtũũra kũhitho-inĩ kũu kĩa hinya, agĩgĩtua itũũra inene rĩa Daudi. Nake Daudi agĩakĩrĩra itũũra rĩu inene kuuma Milo arĩcoocketie na thĩnĩ.

¹⁰ Daudi agĩkĩrĩrĩria kũgĩa na hinya tondũ Jehova Ngai Mwene-Hinya-Wothe aarĩ hamwe nake.

¹¹ Na rĩrĩ, Hiramũ mũthamaki wa Turo agĩtũmĩra Daudi andũ, hamwe na mĩgogo ya mũtarakwa, na atharamara, na aaki na mahiga, nao magĩakĩra Daudi nyũmba ya ūthamaki.

¹² Nake Daudi akĩmenya atĩ Jehova nĩamũhaandĩte atuĩke mũthamaki wa Isiraeli na agatũũgĩria ūthamaki wake nĩ ūndũ wa andũ ake a Isiraeli.

¹³ Aarĩkia kuuma Hebironi, Daudi nĩagũire na thuriya ingĩ na akĩhikia atumia kũu Jerusalemu, na agĩciarĩrwo aanake na airĩtu angĩ.

¹⁴ Maya nĩmo marĩtwa ma ciana irĩa aaciariire kũu Jerusalemu: Shamua, na Shobabu, na Nathani, na Solomoni,†

¹⁵ na Ibiharu, na Elishua, na Nefegu, na Jafia,

¹⁶ na Elishama, na Eliada, na Elifeleti.

Daudi Kũhoota Aflisti

¹⁷ Hĩndĩ irĩa Aflisti maaĩguire atĩ Daudi nĩaitĩrĩrio maguta agatuĩka mũthamaki wa Isiraeli, makĩambata magĩthĩĩ na mbütũ ciao ciothe makamũcarie, no Daudi aigua ūhoro ūcio agũkũrũka agĩthĩĩ kũhitho-inĩ kĩa hinya.

* 5:3 Rĩrĩrĩ rĩarĩ rita rĩa gatatũ rĩa Daudi gũitĩrĩrio maguta, na rĩarĩ rĩa kuonania atĩ we aarĩ mũthamaki wa Isiraeli yothe. † 5:14 Ici inya ciarĩ ciana cia Bathisheba (1Maũ 3:5).

¹⁸ Na rirī, Afilisti nīmokīte na makeyaranania gītuamba-inī kīa Refaimu;

¹⁹ nī ūndū ūcio Daudi agītuīria ūhoru kūrī Jehova, akīmūuria atīrī, “Thiī ngatharīkīre Afilisti? Nūkūmaneana kūrī nī?”

Nake Jehova akīmūcookeria atīrī, “Thiī, nīgūkorwo ti-itherū nī ngūneana Afilisti kūrī we.”

²⁰ Nī ūndū ūcio Daudi agīthīi Baali-Perazimu, na agītooreria Afilisti kuo. Akiuga atīrī, “O ta ūria maaī moinaga, noguo Jehova aharaganītie thū ciakwa mbere yakwa.” Nī ūndū ūcio handū hau hagītūwo Baali-Perazimu.

²¹ Nao Afilisti magītiganīria mīhianano yao kūu, nake Daudi na andū ake makīmīoya magīthīi nayo.

²² Afilisti nīmambatire o rīngī makīaraganania Gītuamba-inī kīa Refaimu;

²³ nī ūndū ūcio Daudi agītuīria ūhoru harī Jehova, nake Jehova akīmūcookeria atīrī, “Tiga kwambata ūthīi ūrūngīrīrie, no thiūrūruka ūmoime na thuutha, ūmatharīkīre ūmarutītie na mbere ya mīti ya mīkūngūgū.

²⁴ Rīria ūrīgua mūkubio uumīte igūrū rīa mītī ya mīkūngūgū-rī, thiī narua, tondū ūguo nīkuonania atī Jehova nīathiite mbere yaku nīguo ahūure mbūtū cia Afilisti.”

²⁵ Nī ūndū ūcio Daudi agīka o ta ūria Jehova aamwathīte, akīhūura Afilisti amarutītie Gibeoni, o nginya Gezeri.

6

Ithandūkū Kūreehwo Jerusalemu

¹ O rīngī, Daudi agīcookanīrīria andū arīa maarī njamba a Isiraēli othe, nao maarī ngiri mīrongo itatū.

² Daudi arī hamwe na andū acio ake othe magīthīi moimīte Baala kūu Juda makambatie ithandūkū rīa Ngai marūrute kuo, ithandūkū rīria rītanītio na Rīitwa Rīake, naguo ūguo nī ta kuuga Rīitwa rīa Jehova Mwene-Hinya-Wothe, ūria ūikaraga gatagati ka makerubi marīa marī igūrū rīa ithandūkū rīu.

³ Nao makīgīrīra ithandūkū rīa Ngai ngaari-inī njerū ya ng’ombe, makīrūruta nyūmba ya Abinadabu, irīa yari kīrīma-inī. Nao Uza na Ahio, arīu a Abinadabu, nīo maatongoretie ngaari iyo njerū

⁴ irī na ithandūkū rīu rīa Ngai igūrū rīayo, nake Ahio nīwe warītongoretie.

⁵ Nake Daudi na nyūmba yothe ya Isiraēli maarūhagia na hinya wao wothe marī mbere ya Jehova, makaina nyīmbo na inanda cia kīnūbi, na inanda cia mūgeeto, na tūhembe, na njingiri na thaani iria ihūurithanagio ikagamba.

⁶ Hīndī irīa maakinyire kīhuhiro-inī kīa ngano kīa Nakoni, ndegwa ikīhīngwo, Uza agītambūrūkia guoko akanyīitīrīra ithandūkū rīa Ngai tondū ndegwa nī ciahīngītwo.

⁷ Namo marakara ma Jehova magīakanīra Uza tondū wa gīko kīu gīa kwaga gītīio; Nī ūndū ūcio Ngai akīmūgūtha akīgūa, agīkuīra hakuhi na ithandūkū rīa Ngai.

⁸ Nake Daudi akīrakara tondū mang’ūrī ma Jehova nīmookīrīrie Uza, na nginya ūmūthī handū hau hetagwo Perezū-Uza.

⁹ Nake Daudi agītīgīra Jehova mūthenya ūcio, akīūra atīrī, “Ngaahota atīa kīnūkia ithandūkū rīrī rīa Jehova?”

¹⁰ Nake ndetūkīrīre gūtware ithandūkū rīu rīa Jehova kūu aatūire, itūūra-inī inene rīa Daudi. Handū ha ūguo, aarītwarire kwa Obedi-Edomu ūria Mūgiiti.

¹¹ Ithandūkū rīu rīa Jehova rīgūkara nyūmba-inī ya Obedi-Edomu ūria Mūgiiti mīeri itatū, nake Jehova akīmūrathima hamwe na nyūmba yake yothe.

¹² Na rīrī, Mūthamaki Daudi akīrwo atīrī, “Jehova nīarathimīte nyūmba ya Obedi-Edomu na kīrīa gīothe arī nakīo, tondū wa ithandūkū rīa Ngai.” Nī ūndū ūcio Daudi agīkūrūka akīruta ithandūkū rīa Ngai kuuma nyūmba ya Obedi-Edomu akīrītware itūūra inene rīa Daudi akenete.

¹³ Na rīrī, andū acio maakuūite ithandūkū rīa Jehova maakinya makinya matandatū-rī, Daudi akīruta igongona rīa ndegwa na gacaū kanoru.

¹⁴ Daudi akīna arī mbere ya Jehova na hinya wake wothe, ehumbīte ebodi ya gatani;

¹⁵ nī ūndū ūcio Daudi na nyūmba yothe ya Isiraēli makīambatia ithandūkū rīa Jehova makīana gīrīra na makīhuhaga tūrumbeta.

¹⁶ Hīndī irīa ithandūkū rīa kīrīkanīro kīa Jehova rīatoonyaga itūūra inene rīa Daudi-rī, Mikali mwarī wa Saūlū agīcūthīrīria arī ndīrica-inī. Na rīria onire Mūthamaki Daudi akīrūga-rūga akīinaga mbere ya Jehova, akīmūnyarara ngoro-inī yake.

¹⁷ Nao makīrehe ithandūkū rīa Jehova na makīrīga handū harīo thiinī wa hema irīa Daudi aambīte nī ūndū warīo, nake Daudi akīruta maruta ma njino na ma ūiguano mbere ya Jehova.

¹⁸ Aarīkia kūruta magongona ma njino, na maruta ma ūiguano-rī, akīrathima andū thīnī wa rītwa rīa Jehova Mwene-Hinya-Wothe.

¹⁹ Ningī akīheana mūgate, na gīkūmba gīa thabibū, na gīcunjī kīa nyama kūrī mūdū o wothe warī gīkundi-inī kīu gīa Isiraēli, arūme na andū-a-nja o ūndū ūmwe. Nao andū othe makīinūka mīcīi kwao.

²⁰ Hīndī īrīa Daudi aacookire mūcīi akarathime andū a nyūmba yake-rī, Mikali mwarī wa Saūlū agīūka kūmūtūnga, akiuga atīrī, “Kaī mūthamaki wa Isiraēli nīakīōnanītie ūmūthī-ī, agakīruta nguo mbere ya ngombo cia airītu cia ndungata ciake, o ta ūrīa mūdū ūtarī thoni angīika!”

²¹ Daudi akīra Mikali atīrī, “Nyuma mbere ya Jehova ūrīa wathuurire nī handū ha thoguo kana mūdū o na ūmwe wa nyūmba yake, hīndī īrīa aathuurire ndūike mūthamaki wa gūthamakīra andū a Jehova, nīo andū a Isiraēli, na nī ūndū ūcio no ngīna nyine ndī mbere ya Jehova.

²² O na nī ngūkīrīrīria kwīyagithia gītīio gūkīra ūū, na nīngwīnyīhia maitho-inī makwa. No rīrī, ndungata icio cia airītu wagweta-rī, nī nīgūtīio ngūtīio nīcio.”

²³ Nake Mikali mwarī wa Saūlū ndaagīre ciana ngīna mūthenya ūrīa aakuire.

7

Kīranīro kīa Ngai kūrī Daudi

¹ Na rīrī, thuutha wa mūthamaki gūikara nyūmba yake ya ūthamaki, nake Jehova akamūhe ūhurūko agatiga gūūkīrīrwo nī thū ciake ciothe irīa ciamūrīgīcīirīe-rī,

² akīra mūnabīi Nathani atīrī, “Nī njikaraga nyūmba ya ūthamaki yaakītwo na mītarakwa, o rīrīa ithandūkū rīa Ngai rīgītwo hema-inī.”

³ Nathani agīcookeria mūthamaki atīrī, “Ūndū ūrīa ūreeciirīa, gwīka īka guo tondū Jehova arī hamwe nawe.”

⁴ Ūtukū ūcio kiugo kīa Jehova gīgīkīnyīra Nathani, akīrwo atīrī:

⁵ “Thī ūkeere ndungata yakwa Daudi atīrī, ‘Jehova ekuuga ūū: Anga we nīwe ūkūnjakīra nyūmba nīguo ndīmītūūre?’

⁶ Nī ndirī ndatūūra nyūmba kuuma mūthenya ūrīa ndaarutire andū a Isiraēli kuuma būrūrī wa Misiri ngīna ūmūthī. Ndūruga thīaga kūdū na kūdū ndī hema-inī arī yo gītūūro gīakwa.

⁷ Kūrīa guothe ndanathī na andū a Isiraēli othe-rī, ndī ndoorīa mūtongoria o na ūmwe wao, arīa ndaathire marīithagie andū akwa a Isiraēli, atīrī, “Mwagīte kūnjakīra nyūmba ya mītarakwa nīkī?”

⁸ “Na rīrī, īra ndungata yakwa Daudi atīrī, ‘Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga ūū: Ndaakūrutire rūrū-inī ngīgūtīgīthia kūrūmīrīra mahīū nīguo ūtūike mwathī wa andū akwa a Isiraēli.

⁹ Nī ngoretwo nawe o kūrīa guothe wanathī, na ngakwehereria thū ciaku ciothe ikeehera mbere yaku. Rīu nīngūtūma rītwa rīaku rītūike inene, o ta marītwa ma andū arīa anene mūno a thī.

¹⁰ Na nīngahe andū akwa a Isiraēli handū, na ndīmahaande wega nīgeetha magīe na mūcīi wao kūmbe, na matigacooka gūthīnīka. Andū aaganu matigacooka kūmahīnyīrīria rīngī, o ta ūrīa maatūire meekaga kīambīrīria-inī,

¹¹ o na ūrīa matūire meekaga kuuma rīrīa ndathuurire atongoria a gūtongoragia andū akwa a Isiraēli. Ningī nīngakūhe ūhurūko kuuma kūrī thū ciaku ciothe.

“Jehova egūkīra atī Jehova we mwene nīwe ūkaarūgamia nyūmba yaku:

¹² Hīndī īrīa matukū maku magaathira, ūhurūke hamwe na maithē maku, nīngarahūra mbeu yaku īcooke ithenya rīaku, īrīa īkoima mūthīmo waku wee mwene, na nīngarūgamia ūthamaki wake.

¹³ Ūcio nīwe ūgaaka nyūmba itanītio na Rītwa Rīakwa, na nīngarūgamia gītī kīa ūnene wake ngīna tene.

¹⁴ Nīngatuīka ithe, nake atūike mūrū wakwa. Hīndī īrīa ageeka ūuru, ngaamūherithia na rūthanju rwa andū, na ahūrwo mahūūra nī andū.

¹⁵ No rīrī, wendo wakwa ndūrī hīndī ūkeeherio kūrī we, ta ūrīa ndaaweheririe harī Saūlū, ūrīa ndeheririe mbere yaku.

¹⁶ Nyūmba yaku na ūthamaki waku igūtūūra mbere yakwa ngīna tene; o nakīo gītī gīaku kīa ūnene gīgūtūūra kīrī kīrūmu wega ngīna tene.’”

¹⁷ Nake Nathani akīra Daudi ciugo ciothe cia ūguūrīo ūcio.

Ihooya rīa Daudi

¹⁸ Nake Mūthamaki Daudi agītoonya, agīkara thī mbere ya Jehova, akiuga atīrī:

“Niī ndīkīrī ū, Wee Mwathani Jehova, nayo nyumba yakwa-rī, ikīrī kī, atī nīkīo ūnginyītie nginya haha?”

¹⁹ Na rīrī, Wee Mwathani Jehova, wonete ūndū ūcio ta ūrī mūnini maito-inī maku, nawe ūgacooka kwaria ūhorō wa matukū marīa magooka makoniī nyumba ya ndungata yaku. Ningī Wee Mwathani Jehova īno nīyo nīra yaku īrīa waragīria andū nayo?

²⁰ “Nī atīa ūngī Daudi angīkwīra? Nīgūkorwo Wee Mwathani Jehova, nīūī ndungata yaku.

²¹ Nī ūndū wa kiugo gīaku, na kūrīngana na wendo waku, nīwīkīte ūndū ūyū mūnene ūguo, na ūkaūmenyithia ndungata yaku.

²² “Wee Mwathani Jehova, kaī ūkīrī mūnene-ī! Gūtīrī ūngī tawe, na gūtīrī Ngai ūngī tiga wee, o ta ūrīa tūguīte na matū maitū.

²³ Na nūū ūhaana ta andū aku a Isiraēli, rūrīrī rūmwe gūkū thī rūrīa Ngai waruo aakūūrīre rūtuīke andū ake, nīgeetha wīgīre igweta, na wīke maūndū manene ma magegania na ma gwītīgīrwo, na ūndū wa kūrīngata ndūrīrī na ngai ciao ciehere mbere ya andū aku, arīa wakūūrīre kuuma būrūri wa Misiri?”

²⁴ Wee nūrūgamītie andū aku a Isiraēli matūīke andū aku nginya tene, nawe, Wee Jehova nītuīkīte Ngai wao.

²⁵ “Na rīrī, Jehova Ngai, tūma kūrīranīro kīrīa wīranīire gīkonīī ndungata yaku na nyumba yake kīrūme nginya tene. Na wīke o ta ūguo wīranīire,

²⁶ nīgeetha rītwa rīaku rīnenehe nginya tene. Ningī andū nīmakoīga atīrī, ‘Jehova Mwene-Hinya-Wothe nīwe Ngai wa Isiraēli!’ Nayo nyumba ya ndungata yaku Daudi nīkehaanda mbere yaku.

²⁷ “Wee Jehova Mwene-Hinya-Wothe, Ngai wa Isiraēli, nīguūrīire ndungata yaku ūndū ūyū, ūkoīga atīrī, ‘Nīngagwakīra nyumba.’ Nī ūndū ūcio ndungata yaku nīgīgīte na ūmīrīru wa kūhooya ihooya rīrī.

²⁸ Wee Mwathani Jehova, Wee nīwe Ngai! Ciugo ciaku nīciakwīhokwo, na nīwīrīire ndungata yaku maūndū macio mega.

²⁹ Rīu nīwonete kwagīrīire ūrathime nyumba ya ndungata yaku, nīgeetha itūūre mbere yaku nginya tene maito-inī maku; nīgūkorwo Wee Mwathani Jehova nīwe warītie, na nī ūndū wa kīrathimo gīaku, nyumba ya ndungata yaku itūūre īraathimītwo nginya tene.”

8

Ūtoorania wa Daudi Mbaara-inī

¹ Thuutha wa mahinda macio-rī, Daudi nīatharīkīire Afilisti na akīmatooria biū, na agītunyana Methegi-Amma kuuma watho-inī wa Afilisti.

² Ningī Daudi nīatoorīre andū a Moabi. Agītūma makome thī na akīmathima na ūraihu wa rūrīgi. Aamathima-rī, ithimi igīrī ciao makoogawo, na gīthimi gīa gatātū mageetīkīrio matūūre muoyo. Nī ūndū ūcio andū a Moabi magītūika ndungata cia Daudi na makamūrehagīra igooti.

³ Daudi nīahūūranire na Hadadezeri mūrū wa Rehobu, mūthamaki wa Zoba, rīrīa aathīte gūcookia būrūri ūrīa aatunyītwo gūkuhī na Rūūī rwa Farati.

⁴ Nake Daudi akīmūtunya ngaari ciake cia ita ngiri īmwe, na andū a gūcitwara ngiri mūgwanja, na thigari cia magūrū ngiri mīrongo īrī. Nake agītemenga mbarathi icio cia mbaara magūrū agītūma ithue ciothe tiga o igana rīmwe.

⁵ Rīrīa Asuriata a kuuma Dameski mookire gūteithia Hadadezeri mūthamaki wa Zoba, Daudi akīūraga Asuriata ngiri mīrongo īrī na igīrī.

⁶ Akīga mbūtū cia kūrāngīra ūthamaki wa Asuriata kūu Dameski. Nao Asuriata magītūika a gwachagwo nīwe makamūrehagīra igooti. Jehova nīaheaga Daudi ūhootani kūrīa guothe aathīyaga.

⁷ Na rīrī, Daudi agīkuua ngo cia thahabu iria ciarī cia atongoria a Hadadezeri agīcīrehe Jerusalemu.

⁸ Kuuma matūūra ma Teba na Berothai, marīa maarī ma Hadadezeri, Mūthamaki Daudi agīkuua kuuma kuo indo nyingī mūno cia gīcango.

⁹ Rīrīa Tou mūthamaki wa Hamathu aagūire atī Daudi nīahootete mbūtū ciothe cia mbaara cia Hadadezeri-rī,

¹⁰ agītūma mūrīū Joramu kūrī Mūthamaki Daudi akamūgeithie na amūkūngūire nī ūndū wa kūhoota Hadadezeri, ūrīa wakoretwo akīrūa na Tou. Joramu akīmūrehera indo cia betha na cia thahabu, o na cia gīcango.

¹¹ Mūthamaki Daudi akīamūrira Jehova indo icio, o ta ūria aamūrīte betha na thahabu kuuma ndūrīrī-inī ciothe iria aatooretie.

¹² Nacio nī Edomu na Moabi, na Aamoni na Afilisti, na Amaleki. Ningī akīamūra indo iria aatahīte kuuma kūrī Hadadezeri mūrū wa Rehobu mūthamaki wa Zoba.

¹³ Nake Daudi akīgīa igweta hīndī ūria oimire kūrāga andū a Edomu ngiri ikūmi na inyanya Gītuamba-inī gīa Cumbī.

¹⁴ Nake akīgā thigari cia kūrāngīra Edomu guothe, nao andū a Edomu othe magītuika ndungata cia Daudi. Nake Jehova nīaheaga Daudi ūhootani kūrīa guothe aathiaga.

Ndungata cia Daudi

¹⁵ Daudi nīathamakire Isiraeli guothe, akahūthagīra kīhooto, na akahingīria andū ake othe maūdū marīa maagīrīre.

¹⁶ Joabu mūrū wa Zerua nīwe warī mūnene wa ita; nake Jehoshafatu mūrū wa Ehiludu nīwe warī mwandīki wa maūdū ma ihinda rīu;

¹⁷ nake Zadoku mūrū wa Ahitubu* na Ahimeleku mūrū wa Abiatharu maarī athīnjīri-Ngai; nake Seraia aarī mwandīki.

¹⁸ Nake Benaia mūrū wa Jehoiada nīwe warī mūnene wa Akerethi na Apelethi;† nao ariū a Daudi maarī ataari a mūthamaki.

9

Daudi na Mefiboshethu

¹ Nake Daudi akīūra atīrī, “Nī kūrī mūdū o na ūmwe ūtigarīte wa nyūmba ya Saūlū ūria ingītuga nī ūndū wa Jonathani?”

² Na rīrī, nī kwari na ndungata ya mūciī wa Saūlū yetagwo Ziba. Nao makīmīta ithīi mbere ya Daudi, nake mūthamaki akīmīūra atīrī, “Wee nīwe Ziba?”

Nayo igīcookia atīrī, “Ī nī nī ndungata yaku.”

³ Nake mūthamaki akīūra atīrī, “Gūtīrī mūdū o na ūmwe ūtigarīte wa nyūmba ya Saūlū ūria ingīonia ūtugi wa Ngai?”

Nake Ziba agīcookeria mūthamaki atīrī, “Nī kūrī na mūrū wa Jonathani; nake nī mwonju magūrū meerī.”

⁴ Nake mūthamaki akīūra atīrī, “Arī ha?”

Ziba akīmūcookeria atīrī, “Arī mūciī kwa Makiru mūrū wa Amieli kūu Lo-Debari.”

⁵ Nī ūndū ūcio, Mūthamaki Daudi agītūmana areehwo kuuma nyūmba ya Makiru mūrū wa Amieli, kūu Lo-Debari.

⁶ Rīrīa Mefiboshethu mūrū wa Jonathani, mūrū wa Saūlū, ookire harī Daudi, akīnamīrīra amūhe gītīo.

Nake Daudi akīmwīta “Mefiboshethu!”

Nake agīcookia atīrī, “Nī ūyū ndungata yaku.”

⁷ Nake Daudi akīmwīra atīrī, “Tiga gwtīgīra, nīgūkorwo ti-itherū nīngūgūtuga nī ūndū wa thoguo Jonathani. Nīngūgūcookeria gīthaka gīothe kīrīa kīarī gīa gukaguo Saūlū, nawe ūrīragīra irio metha-inī yakwa hīndī ciothe.”

⁸ Nake Mefiboshethu akīanamīrīra, akiuga atīrī, “Ndungata yaku ikīrī kī, atī nīguo ūrūmbūiye ngui nguū ta nī?”

⁹ Hīndī iyo mūthamaki agītūmanīra Ziba, ndungata ya Saūlū, akīmwīra atīrī, “Nīndahe mūrū wa mūrīū wa mwathi waku indo ciothe iria ciarī cia Saūlū na cia nyūmba yake.

¹⁰ Wee, hamwe na ariū aku na ndungata ciaku, nī inyuī mūrīmūrīmagīra mūgūnda, na mūkainūkia magetha, nīgeetha mūrū wa mūrīū wa mwathi waku oonage irio. Nake Mefiboshethu, mūrū wa mūrīū wa mwathi waku, arīragīra irio metha-inī yakwa hīndī ciothe.” (Na rīrī, Ziba aarī na ariū ikūmi na atano, na ndungata mīrongo ūrī.)

¹¹ Ningī Ziba akīra mūthamaki atīrī, “Ndungata yaku nīgwīka o ūria wothe mūthamaki, mwathi wakwa, egwatha ndungata yake iike.” Nī ūndū ūcio Mefiboshethu aarīragīra irio metha-inī ya Daudi taarī ūmwe wa ariū a mūthamaki.

¹² Mefiboshethu aarī na kamwana geetagwo Mika, nao andū othe a mūciī wa Ziba maarī ndungata cia Mefiboshethu.

¹³ Nake Mefiboshethu agītūra Jerusalemu, tondū aarīragīra irio metha-inī ya mūthamaki hīndī ciothe, nake arī mwonju magūrū meerī.

* **8:17** Zadoku aarī wa rūciaro rwa Eliazaru, na nīwe waitīrīrie Solomoni maguta nīguo athamake ithenya rīa Daudi. † **8:18** Thigari cia Akerethi na cia Apelethi ciarī thigari cia gūkomborwo.

10

Daudi Gūtooria Aamoni

¹ Thuutha wa mahinda macio, mūthamaki wa Aamoni* agikua, nake Hanuni, mūriū, agītuika mūthamaki ithenya riake.

² Nake Daudi agūciiria atīri, “Nīnguonia ūtugi kūrī Hanuni mūrū wa Nahashu, o ta ūria ithe aanjikire maūndū ma ūtugi.” Nī ūndū ūcio Daudi agītūma andū kūrī Hanuni makamūcakaithie nī ūndū wa gūkuirwo nī ithe.

Rīrīa andū acio maatūmitwo nī Daudi maakinyire būrūri-inī wa Aamoni-rī,

³ andū arīa maarī igweta a Aamoni makūria Hanuni mwathi wao atīri, “Ūreiciiria Daudi nī thoguo aratīa nī ūndū wa gūgūtūmīra andū magūcakaithie? Githī Daudi ndatūmite andū aya kūrī we nigeetha matuiriie na mathigaane itūura rīrī inene, nīguo macooke marītunyane?”

⁴ Nī ūndū ūcio Hanuni akīnyitithia andū acio a Daudi, na akīmenjithia nderu rwere rūmwe, na agītinia nguo ciao irima gatagatī ka njikarīro, na akīmaingata.

⁵ Hīndī irīa Daudi eerirwo ūhoro ūcio, agītūma andū makamatūnge tondū andū acio nīmaconorithītio mūno. Mūthamaki akiuga atīri, “Ikarai kūu Jeriko nginya nderu cianyu ikūre, mūcooke mūuke.”

⁶ Rīrīa Aamoni maamenyire atī nīmatuikīte kīndū kīnugu harī Daudi-rī, makīandīka thigari cia magūrū cia Asuriata ngiri mīrongo irī kuuma Bethi-Rehobu na Zoba, o na mūthamaki wa Maaka arī na andū ake ngiri imwe, o na ningī andū ngiri ikūmi na igīrī kuuma Tobu.

⁷ Nake Daudi aigua ūhoro ūcio-rī, agītūma Joabu na ita rīothe rīa mbaara.

⁸ Nao Aamoni makiumagara, makīara mīhari ya mbūtū cia mbaara kīhingo-inī gīa itūura rīao inene, nao Asuriata a Zoba na Rehobu, na andū a Tobu na a Maaka maarī oiki kūu werū-inī.

⁹ Nake Joabu akīona atī thigari nīciarīte mīhari ya mbaara mbere yake o na thuutha wake; nī ūndū ūcio agīthura mbūtū imwe iria ciarī njamba mūno kūu Isiraeli, agīcitūma ikarūe na Asuriata.

¹⁰ Andū acio angī akīmaiga watho-inī wa Abishai mūrū wa nyina, na akīmatūma makarūe na andū a Aamoni.

¹¹ Joabu akiuga atīri, “Asuriata mangūngīria hinya-rī, wee ūuke ūndeithie; no Aamoni mangīgūkīria hinya-rī, nīngūka ngūteithie.

¹² Wīyūmīrīrie nīgeetha tūrūe na ūcamba nī ūndū wa andū aitū na nī ūndū wa matūura manene ma Ngai witū. Jehova nīegwīka ūria ekuona kwagīrīre maito-inī make.”

¹³ Ningī Joabu na mbūtū ciake magītharīkīra Asuriata, nao makīmoorīra.

¹⁴ Rīrīa Aamoni moonire atī Asuriata nīmaroora-rī, o nao makūrīra Abishai, magītoonya thīnī wa itūura rīrīa inene. Nī ūndū ūcio Joabu agīcooka agītiga kūrūa na Aamoni na agīthīi Jerusalemu.

¹⁵ Thuutha wa Asuriata kuona atī nīmatoorio nī andū a Isiraeli-rī, magīcookanīrīra hamwe rīngī.

¹⁶ Hadadezeri aarehithīte Asuriata kuuma mūrīmo wa Rūūi rwa Farati; magīthīi nginya Helamu marī hamwe, na Shobaki mūnene wa mbūtū ya ita ya Hedadezeri, amatongoretie.

¹⁷ Rīrīa Daudi eerirwo ūhoro ūcio-rī, agīcookanīrīra ita rīa Isiraeli rīothe, makīringa Rūūi rwa Jorodani na magīthīi nginya Helamu. Nao Asuriata makīara mīhari ya thigari cia mbaara igatūngane na Daudi, makūrīa nake.

¹⁸ No rīrī, Asuriata acio makūrīra Isiraeli, nake Daudi akīūruga andū magana mūgwanja arīa maatwarithagia ngaari ciao cia ita, na thigari cia magūrū ngiri mīrongo ina. Ningī akīūruga Shobaki mūnene wa mbūtū ciao, agīkuira kūu.

¹⁹ Rīrīa athamaki arīa othe maarī ndungata cia Hadadezeri moonire atī nīmahootwo nī Isiraeli-rī, magīthondeka thayū na andū a Isiraeli na magītuika a gwathagwo nīo.

Nī ūndū ūcio Asuriata magītīgīra gūcooka gūteithia Aamoni hīndī ingī.

11

Daudi na Bathisheba

¹ Na rīrī, hīndī ya kīmera yaakinya ihinda rīrīa athamaki maathīaga mbaara-inī-rī, Daudi agītūma Joabu hamwe na andū a mūthamaki na mbūtū ciothe cia mbaara

* 10:1 Andū a Aamoni maarī andū a werū-inī, na maatūruga mwena wa irathīro wa Jorodani.

cia andū a Isiraeli. Makīananga Aamoni magīcooka makīrigiicīria Raba. Nowe Daudi agītigwo Jerusalemu.

² Hwaī-inī ūmwe-rī, Daudi agīūkīra akiuma gītanda-inī gīake agīthīi gūceeranga kūu igūrū rīa nyūmba ya ūthamaki. Arī nyūmba igūrū akīona mūdū-wa-nja agīthamba. Mūdū-wa-nja ūcio aarī mūthaka mūno,

³ nake Daudi agītūma mūdū agatūrie ūhoru wake. Mūdū ūcio akīmwīra atīrī, “Gīthī ūcio ti Bathisheba, mwarī wa Eliamu mūtumia wa Uria ūria Mūhiti?”

⁴ Hīndī iyo Daudi agītūma andū makamūgūire. Mūdū-wa-nja ūcio agītuka kūrī Daudi, nake agīkoma nake. (Nīgūkorwo niethereetie ihinda rīake rīa mweri), nake agīgūcookera gwake mūciī.

⁵ Mūdū-wa-nja ūcio akīgīa nda na agītūmanīra Daudi, akīmwīra atīrī, “Ndī na nda.”

⁶ Nī ūndū ūcio Daudi agītūma mūdū athīi kūrī Joabu amwīre atīrī: “Ndūmīra Uria ūria Mūhiti.” Nake Joabu agītūma Uria kūrī Daudi.

⁷ Rīrīa Uria ookire, Daudi akīmūūria ūhoru wa ūria Joabu aatarīi, na ūhoru wa ūria thigari ciatarīi, na ūria mbaara yathīaga na mbere.

⁸ Nīngī Daudi akīra Uria atīrī, “Ikūrūka gwaku mūciī ūgethambe magūrū.” Nī ūndū ūcio Uria akiuma nyūmba ya ūthamaki, na akīrūmīrīrio kīheo kuuma kūrī mūthamaki.

⁹ No Uria agīkoma itoonyero-inī rīa nyūmba ya ūthamaki hamwe na ndungata ciothe cia mwathi wake, na ndaigana gūkūrūka athīi gwake mūciī.

¹⁰ Rīrīa Daudi eerirwo atīrī, “Uria ndaanathīi mūciī,” akīmūūria atīrī, “Gīthī to hīndī woka kuuma kūrāya? Nī kī kīragiririe ūthīi mūciī?”

¹¹ Uria akīra Daudi atīrī, “Ithandūkū rīa Jehova, na andū a Isiraeli na a Juda maikarīte hema-inī, na mwathi wakwa Joabu na andū a mwathi wakwa maikarīte kambī kūu werū-inī. Ingīrahotire atīa gūthīi mūciī gwakwa, ngarīe na nganyue, na ngome na mūtumia wakwa? Ti-itherū o ta ūrīa ūtūūraga muoyo, ndingīka ūndū ta ūcio!”

¹² Nīngī Daudi akīmwīra atīrī, “Ikara gūkū mūthenya ūngī ūmwe, na rūciū nīngagūtūma ūcooke.” Nī ūndū ūcio Uria agīkara Jerusalemu mūthenya ūcio na ūcio ūngī warūmīrīre.

¹³ Hīndī rīra Daudi aamwītire, akīrīanīra na akīnyuuanīra nake, nīngī Daudi agītūma arīo nī njoohi. No hwaī-inī Uria agīthīi gūkoma mūgeeka-inī wake arī hamwe na ndungata cia mwathi wake; ndaigana gūthīi gwake mūciī.

¹⁴ Rūciinī Daudi akīandīkīra Joabu marūa, akīmanengera Uria atware.

¹⁵ Marūa macio maandīkitwo atīrī, “Twarā Uria harīa mbaara īhīire mūno. Ūcooke ūmūtiganīrie nīgeetha ooragwo.”

¹⁶ Rīrīa Joabu aarigiicīrie itūūra rīrīa inene, akīga Uria harīa aamenyaga nīho haarī agīfīri arīa maarī njamba.

¹⁷ Hīndī rīra andū a itūūra rīu inene mookire kūrūa na Joabu-rī, andū amwe a mbūtū cia ita cia Daudi makīūrāgwo; o nake Uria ūria Mūhiti agīkua.

¹⁸ Joabu agītūma mūdū kūrī Daudi akamūhe ūhoru wothe wa mbaara iyo.

¹⁹ Nake agīatha mūdū ūcio aatūmire atīrī: “Warīkia kūhe mūthamaki ūhoru ūyū wothe wa mbaara,

²⁰ marakara ma mūthamaki maahota kūrīrīmbūka, nake aahota gūkūūria atīrī, ‘Nī kī gītūmire mūkuhīrīrie mūno itūūra inene mūkarūe? Kaī mūtooī atī no mamūrathe na mīguī marī rūthingo-inī?’

²¹ Nūū worāgīre Abimeleku mūrū wa Jerubu-Beshethu? Gīthī ti mūdū-wa-nja wamūkīrīrie ihīga rīa gīthīi arī rūthingo-inī igūrū? Gīthī ti kīo gītūmire akūire kūu Thebezu? Nī kī kiratūmire mūthīi hakuhi mūno na rūthingo? Angīgakūtūria ūguo-rī, nawe ūkaamūcookeria atīrī, ‘O nayo ndungata yaku, Uria ūria Mūhiti nīmūkuū.’”

²² Nake mūdū ūcio akiumagara agīthīi, na aakinya, akīra Daudi maūdū mothe marīa Joabu aamūtūmīte akoige.

²³ Nake mūdū ūcio watūmītwo akīra Daudi atīrī, “Andū acio maratūkīrīrie hinya, marooka kūrūa na ithūi werū-inī, no tūrakīmahūdūra nginya itoonyero-inī rīa kīhingō gīa itūūra rīrīa inene.

²⁴ Hīndī iyo aikia a mīguī maraikīria ndungata ciaku mīguī marī rūthingo igūrū, na andū amwe a mūthamaki nīmakuīte. O na nīngī ndungata yaku, Uria ūria Mūhiti, nīikuīte.”

²⁵ Nake Daudi akīra mūdū ūcio atīrī, “Thīi wīre Joabu atīrī: ‘Tiga kūigua ūūru nī ūhoru ūcio; rūhiū rūniinaga mūdū ūmwe o ta ūria rūniinaga ūria ūngī. Thīi na mbere gūtharīkīra itūūra rīu inene ūrīanange.’ Wīre Joabu ūguo nīgeetha ūmūmīrīre.”

²⁶ Rīrīa mūtumia wa Uria aigūire atī mūthuuriwe niakuīte-rī, akīmūcakaīra.

²⁷ Ihinda rīa gūcakaya rīathira-rī, Daudi akiuga areehwo gwake nyumba, nake agĩtuika mūtumia wake, na akīmūciarīra kahī. No rīrī, ūndū ūcio Daudi ekīte nīwarakaririe Jehova.

12

Nathani Kūrūithia Daudi

¹ Nake Jehova agītūma Nathani kūrī Daudi. Na aakinya harī we Nathani akīra Daudi atūrī, “Itūūra-inī rīmwe nī kwarī na andū eerī, ūmwe aarī gītonga na ūrīa ūngī aarī mūthīni.

² Mūndū ūcio warī gītonga aarī na ndūuru nyingī cia ng’ondū na cia ng’ombe,

³ no ūcio warī mūthīni ndaarī na kindū tiga o kamwatī kanini aagūrīre. Agīkarera, nako gagīkūra karī hamwe nake na ciana ciake. Kaarīiaga irio ciake, na gakanyuuagīra gīkombe giake na gaakomaga gīthūri-inī giake. Nako kaarī o ta mwarī.

⁴ “Na rīrī, mūgeni agītuka gwa gītonga kū, no gītonga kū gīkīrega kuoya ng’ondū imwe yakīo kana ng’ombe gīthondekere mūgeni ūcio wokīte gwakīo gīa kūrīa. Handū ha ūguo, gīkīoya kamwatī karīa kaarī ka mūthīni na gīgīthīnjīra mūndū ūcio wokīte gwakīo mūcī.”

⁵ Daudi agīcinwo nī marakara nī ūndū wa mūndū ūcio, akīra Nathani atūrī, “Ti-itherū o ta ūrīa Jehova atūūruga muoyo, mūndū ūcio wīkīte ūguo agīrīrwo nī gūkua!

⁶ No ngīnya arihe kamwatī kau maita mana, tondū nīekīte ūndū ta ūcio na akaaga kūguanīra tha.”

⁷ Hīndī iyo Nathani akīra Daudi atūrī, “Wee nīwe mūndū ūcio! Ūū nīguo Jehova, Ngai wa Isiraeli, ekuuga: ‘Ndagūtīrīrie maguta ūtuīke mūthamaki wa Isiraeli, na ngīkūhonokia kuuma guoko-inī gwa Saūlū.

⁸ Nīndakūheire nyumba ya mwathi waku, o na ngīkūhe atumia a mwathi waku maikare gīthūri-inī giaku. Nīndakūheire nyumba ya Isiraeli na Juda. Na kūngīkorwo maūndū macio maarī manini na matiakūiganīte-rī, nīngīakūheire maūndū mangī maingī.

⁹ Nī kī gītūmīte ūnyarare kiugo kīa Jehova, ūgeeka ūuru maitho-inī make? Nīwooragīthirie Uria ūrīa Mūhiti na rūhiū rwa njora, na ūkīoya mūtumia wake atūīke mūtumia waku. Wamūrāgīthirie na rūhiū rwa njora rwa andū a Amoni.

¹⁰ Na nī ūndū ūcio, rūhiū rwa njora rūtīkeehera nyumba yaku, nī ūndū nīwaanyararire nī, na ūkīoya mūtumia wa Uria ūrīa Mūhiti atūīke mūtumia waku.’

¹¹ “Jehova ekuuga ū: ‘Nīngūkūrehithīria thīna kuuma nyumba yaku wee mwene. O maitho-inī maku nīngoya atumia aku, ndīmahe mūndū wa nyumba yaku, nake nīagakoma na atumia acio aku mūthenya barigici.

¹² Wekire ūndū ūcio na hitho, no Nīi ngeeka ūndū ūyū mūthenya barigici andū a Isiraeli othe makīonaga.’”

¹³ Hīndī iyo Daudi akīra Nathani atūrī, “Nīnjīhīrie Jehova.”

Nathani agīcookia atūrī, “Jehova nīakwehereirie mehia maku. Ndūgūkua.

¹⁴ No tondū nītūtūmīte thū cia Jehova imūmene mūno nī ūndū wa gwīka ūguo-rī, mwana ūcio ūciarīrwo nīegūkua.”

¹⁵ Nathani aarīkia kūinūka mūcī-rī, Jehova agītūma mwana ūcio mūtumia wa Uria aaciarīre Daudi arūare.

¹⁶ Daudi agīthaita Ngai nī ūndū wa mwana ūcio. Akīhinga kūrīa irio, agītōonya nyumba yake, agīkoma thī ūtukū ūcio wothe.

¹⁷ Nao athuuri a nyumba yake magīthīi hakuhī nake nīguo mamūrūgamie na igūrū nowe akīrega, na ndaigana kūrīanīra irio nao.

¹⁸ Mūthenya wa mūgwanja wakinya-rī, mwana ūcio agīkua. Nacio ndungata cia Daudi igītīgīra kūmwīra atī mwana ūcio nīakuīte. Tondū cioigire atūrī, “Rīrīa mwana oima muoyo, twarīrie Daudi na akaaga gūtūthikīrīra. Twahota atīa kūmwīra atī mwana nīakuīte? Aahota kwīgera ngero.”

¹⁹ No Daudi akīona atī ndungata ciake nīciaheehanaga, akīmenya atī mwana ūcio nīakuīte. Nake akīūra atūrī, “Kaī mwana akuīte?”

Nao magīcookia atūrī, “Ī, nīakuīte.”

²⁰ Hīndī iyo Daudi agītūkīra. Aarīkia gwīthamba, akīhaka maguta na akīgarūrīra nguo ciake, agīthīi nyumba ya Jehova, akīnamīrīra, na akīhooya. Nīngī agīcookia agīthīi gwake mūcīi, agītīia irio, nao andū ake makīmūrehere, akīra.

²¹ Ndungata ciake ikīmūūria atūrī, “Ūreka ūguo nīkī? Rīrīa mwana ararī muoyo nūrehingīte na ūkarīra, no mwana akua-rī, wokīra na warīa irio!”

²² Nake agĩcookia atĩrĩ, “Hĩndĩ ĩrĩa mwana ararĩ muoyo-rĩ, ndĩrehingaga na ngarĩra. ngĩciiria atĩrĩ, ‘Nũũ ũũ? Jehova aahota kũnjiguĩra tha areke mwana ũcio atũure muoyo.’

²³ No rĩu tondũ nĩakuĩte-rĩ, nĩ kũ gĩgũtũma ndĩhinge? Ndaahota kũmũriũkia? Nĩ nĩ ngaathĩ kũrĩ we, no ndangĩcooka kũrĩ nĩ.”

²⁴ Hĩndĩ ĩyo Daudi akĩhooreria mĩtumia wake Bathisheba, agĩthĩ kũrĩ we na agĩkoma nake. Nake agĩciara kahĩ; nao magĩgatua Solomoni. Nake Jehova agĩkenda;

²⁵ na tondũ Jehova nĩakendete-rĩ, agĩtũma mũnabii Nathani athĩ agakahe rĩitwa Jedidia.

²⁶ Hĩndĩ ĩyo Joabu akĩhũũra Raba itũũra rĩa andũ a Amoni, na agĩtunyana kĩhingo kĩa hinya kĩa ũthamaki.

²⁷ Ningĩ Joabu agĩtũma andũ kũrĩ Daudi, akiuga atĩrĩ, “Nĩhũũranĩte na itũũra rĩa Raba o na ngatunyana maaĩ marĩo.

²⁸ Na rĩrĩ, cookanĩrĩa ikundi icio ingĩ cia mbũtũ cia ita, nĩguo ithiũrũrũkĩrie itũũra rĩu inene irĩngwatĩre. Angikorwo ti ũguo nĩngwigwatĩra itũũra rĩu inene, narĩo rĩĩtanagio na nĩ.”

²⁹ Nĩ ũndũ ũcio Daudi agĩcookanĩrĩa mbũtũ ciake ciothe cia ita agĩthĩ Raba, na akĩrĩtharĩkĩra, akĩrĩtunyana.

³⁰ Nake akĩoya thũmbĩ ya mũtwe ya mũthamaki wao, na ũritũ wayo warĩ taranda ĩmwe* ya thahabu, na nĩ yagemetio na tũhiga twa goro, nayo ĩkĩgĩrĩrwo mũtwe wa Daudi. Nake agĩtaha indo nyingĩ mũno kuuma itũũra rĩu inene,

³¹ akĩrutũrũra aikari akuo, akĩmahe wĩra wa gwatũra mbaũ na mĩthumeno, na aruti wĩra na harũ cia igeria na wa mathanwa, na wĩra wa gũthondeka maturubarĩ. Nake eekire ũguo matũũra-inĩ mothe ma Aamoni. Thuutha ũcio Daudi na mbũtũ ciake ciothe cia ita magĩcooka Jerusalemu.

13

Amunoni na Tamaru

¹ Thuutha wa mahinda macio-rĩ, Abisalomu mũrũ wa Daudi aarĩ na mwarĩ wa nyina mũthaka mũno wetagwo Tamaru, nake Amunoni mũrũ wa Daudi akĩmwenda mũno.

² Amunoni agĩtangĩka nginya agĩtũtia nĩ mũrũaru nĩ ũndũ wa mwarĩ wa ithe Tamaru, nĩgũkorwo aarĩ mũrĩtu gathirange,* na nĩonaga arĩ hinya kũmwĩka ũndũ o na ũrĩkũ.

³ Na rĩrĩ, Amunoni aarĩ na mũratawe wetagwo Jonadabu mũrũ wa Shimea, mũrũ wa nyina na Daudi. Jonadabu aarĩ mũndũ mwara mũno.

⁴ Akĩũria Amunoni atĩrĩ, “Nĩ kũ gĩtũmite wee mũrũ wa mũthamaki wonেকে o ũkĩhinyĩrĩrĩka rũciinĩ o rũciinĩ? Kaĩ ũtangĩnjĩra gĩtũmi?”

Amunoni akĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩ kwenda nyendeete Tamaru, mwarĩ wa nyina na Abisalomu mũrũ wa baba.”

⁵ Jonadabu akĩmwĩra atĩrĩ, “Thĩ ũrĩrĩ na wĩtue atĩ ũrĩ mũrũaru. Rĩrĩa thoguo arĩũka gũkuona, ũmwĩre atĩrĩ, ‘No nyende mwarĩ wa baba Tamaru oke aahe kĩndũ gĩa kũrĩa. Andugĩre irio ngĩonaga, nĩguo ndĩmuone, na ningĩ ndĩe acinyiĩtĩte na guoko gwake.’”

⁶ Nĩ ũndũ ũcio Amunoni agĩkoma na agĩtũtia nĩ mũrũaru. Na rĩrĩa mũthamaki ookire kũmuona, Amunoni akĩmwĩra atĩrĩ, “No nyende mwarĩ wa baba Tamaru oke aathondekere tũmĩgate ngĩonaga, nĩguo ndĩe anyiĩtĩte na guoko gwake.”

⁷ Daudi agĩtũmanĩra Tamaru nyũmba-inĩ ya ũthamaki, akĩmwĩra atĩrĩ, “Thĩ nyũmba ya mũrũ wa thoguo Amunoni, ũmũthondekere irio.”

⁸ Nĩ ũndũ ũcio Tamaru agĩthĩ nyũmba ya mũrũ wa ithe Amunoni, akĩmũkora akomete. Akĩoya mũtu, akĩũkanda, agĩthondeka mũgate Amunoni akĩmuonaga, na akĩũruga.

⁹ Agĩcooka akĩoya rũgĩo, akĩmũihũrĩra mũgate, nowe akĩrega kũrĩa.

Amunoni akiuga atĩrĩ, “Andũ othe nĩmeherio haha.” Nĩ ũndũ ũcio andũ othe makiuma nja, makĩmũtĩga.

¹⁰ Hĩndĩ ĩyo Amunoni akĩra Tamaru atĩrĩ, “Ndehera irio haha nyũmba yakwa ya toro, nĩguo ndĩe ũcinyiĩtĩte na guoko gwaku.” Nake Tamaru akĩoya mũgate ũrĩa aathondekete, akĩũtwarĩra mũrũ wa ithe Amunoni nyũmba yake ya toro.

¹¹ No rĩrĩa aamũtwarĩre nĩguo arĩe, Amunoni akĩmũnyiita, akiuga atĩrĩ, “Ūka ngome nawe, mwarĩ wa baba.”

* 12:30 nĩ ta kilo 34 * 13:2 Airĩtu gathirange maikaraga nyũmba cia airĩtu mwanya, na matingĩaceereire arũme, o na kana aanake a ithe ũmwe nao.

¹² Nake akimwira atiri, "Aca, muru wa baba! Tiga kunyiita na hinya. Undu ta uyū ndwagiriire gwikwo Isiraeli! Tiga gwika undu uyū wa waganu.

¹³ Ha uhoro wakwa naguo atia? Thoni ciakwa ingicitwara nakū? O nawe-ri, uhoro waku ugũikara atia? Ukuoneka uhaana ta mundu umwe wa andu aria aaganu na akigu thini wa Isiraeli. Ndaguthaitha aria na muthamaki; tondū ndangigiria uuhikie."

¹⁴ Nowe akirega kumugua, na tondū aari na hinya kumukira, akimuniita na agikoma nake na hinya.

¹⁵ Ningi Amunoni akimuthura na ruthuro runene makiria. Ti-itheru, aamuthurire gũkira uria aamwendete. Amunoni akimwira atiri, "Ukira, wehere haha!"

¹⁶ Tamaru akimwira atiri, "Aca! Kunyigata thi ni ihitia inene makiria gũkira uguo wanjika."

Nowe akirega kumugua.

¹⁷ Nake Amunoni agita ndungata yake, akimira atiri, "Eheria mundu-wa-nja uyū haha, na oima uhinge murango."

¹⁸ Ni undu ucio ndungata yake ikimukia na nja, na ikihinga murango. Nake Tamaru eehumbite nguo ndaaya yagemetio na magemio ma goro, tondū airitu aria gathirange a muthamaki meehumbaga nguo ta iyo.

¹⁹ Tamaru akiiiriria muhu mutwe, na agitarura nguo iyo ndaaya ng'emie iria eehumbite. Agicooka akiirira guoko gwake mutwe, agithi akiriraga aanirire.

²⁰ Nake muru wa nyina Abisalomu akimuria atiri, "Kai muuma na Amunoni, muru wa thogo? Ru ta gikire, mwarĩ wa maitu, tondū we ni muru wa thoguo. Tiga kũgua uru ngoro ni undu wa ucio." Nake Tamaru agitura muci kwa muru wa nyina Abisalomu, ari mundu-wa-nja uri na kieha kinene.

²¹ Hindi iria Muthamaki Daudi aiguire maundu macio mothe-ri, akirakara muno.

²² Abisalomu ndaigana kwaria na Amunoni undu o na uriku, mwega kana muru; niathurire Amunoni tondū niaconorithite mwarĩ wa nyina Tamaru.

Abisalomu Kuiraga Amunoni

²³ Miaka iri yathira, hindi iria amuri a ng'ondū guoya a Abisalomu maarĩ kũ Baali-Hazoru hakuhi na muhaka wa Efiraimu-ri, agita ariu a muthamaki othe mathi kuo.

²⁴ Abisalomu agithi kuri muthamaki, akimwira atiri, "Ndungata yaku nithite amuri ng'ondū guoya. Hih muthamaki na anene ake no moke tukorwo hamwe."

²⁵ Muthamaki agicookia atiri, "Aca, muru wakwa. Tutiagirirwo ni guthi ithuothe; twahota gutũka murigo harĩwe." O na gutũka Abisalomu ni amuthaithire-ri, niaregire biu guthi, no akimũhe kirathimo gĩake.

²⁶ Ningi Abisalomu akimwira atiri, "Angikorwo ti uguo-ri, ndaguthaitha ureke muru wa baba Amunoni athi na ithu."

Nake muthamaki akimuria atiri, "Ni kai gigituma athi na inyu?"

²⁷ Nowe Abisalomu akimuringiriria, na ni undu ucio muthamaki akireka Amunoni mathi nake, hamwe na ariu acio angĩ a muthamaki.

²⁸ Abisalomu agiatha andu ake, akimeera atiri, "Ta thikirirai! Riria Amunoni arikorwo akenete ni kunyua ndibe akarĩo, na inyu ndimwĩre atiri, 'Ringai agwe thi,' hindi iyo mũragei. Mutigetigire. Githi ti ni ndimũheete watho ucio? Umirirai mutũke njamba."

²⁹ Ni undu ucio andu a Abisalomu magũka Amunoni o ta uria Abisalomu aamaathite. Hindi iyo ariu othe a muthamaki magũkĩra, makĩhaica nyumbũ ciao, makĩura.

³⁰ Marĩ njira-inĩ makĩura-ri, uhoro ucio ugikinyira Daudi, akirwo atiri, "Abisalomu nioragite ariu othe a muthamaki; gutiri o na umwe utigarite."

³¹ Nake muthamaki agũkĩra, agitemburanga nguo ciake, agikoma thi; o nacio ndungata ciake ikirũgama hakuhi nake, na igitemburanga nguo ciacio.

³² No Jonadabu muru wa Shimea, muru wa nyina na Daudi, akiuga atiri, "Mwathi wakwa, tga gwiciiria atĩ moragite ariu othe a muthamaki; no Amunoni wiki ukuite. Undu ucio utũire uri moroto wa Abisalomu kuuma muthenya uria Amunoni aanyiitire mwarĩ wa nyina Tamaru na hinya.

³³ Muthamaki mwathi wakwa ndagirirwo nikũrũmbũiya uhoro ucio wa atĩ ariu othe a muthamaki nimakuite. Amunoni nowe wiki ukuite."

³⁴ Hindi iyo Abisalomu niakoretwo orite.

Na riri, mundu uria warangira itũra agicũthiriria na akiona andu angĩ njira-inĩ mwena wake wa ithũro, maikũrũkũre mwena-inĩ wa kirĩma. Nake murangiri agithi akũra muthamaki atiri, "Nĩdirona andu mwena uria wa Horonaimu, mwena-inĩ wa kirĩma."

³⁵ Jonadabu akīira mūthamaki atīrī, “Ta kīone, ariū a mūthamaki marī haha; o ta ūria ndungata yaku ikwīre, ūguo noguo gūtariī.”

³⁶ Na aarīkia kwaria o ro ūguo-rī, ariū a mūthamaki magīūka makīrīraga na mūgambo mūnene. O nake mūthamaki na ndungata ciake ciothe makīrīra marī na ruo rūnene.

³⁷ Nake Abisalomu akīūra agīthī gwa Talimai mūrū wa Amihudi, mūthamaki wa Geshuru. Nowe Mūthamaki Daudi agīcakaīra mūrīū mūthenya o mūthenya.

³⁸ Thuutha wa Abisalomu kūrīra Geshuru, aikarire kuo māka itatū.

³⁹ Nayo ngoro ya mūthamaki nīyeriragīria gūthī kūrī Abisalomu, tondū nīahooreretio ūhoroni-ī ūkonīi gīkuū kīa Amunoni.

14

Abisalomu Gūcooka Jerusalemu

¹ Na rīrī, Joabu mūrū wa Zeruia nīamenyete atī ngoro ya mūthamaki nīyeriragīria kuona Abisalomu.

² Nī ūndū ūcio, Joabu agītūma mūdū athī Tekoa akagīre mūdū-wa-nja warī mūūgī, arehwo kuuma kūu. Akīira mūdū-wa-nja ūcio atīrī, “Wītue atī nūrācakaya. Wīhumbe nguo cia macakaya, na ndūkehake maguta o na marīkū. Wītue ta mūdū-wa-nja ūkarīte matukū maingī akīrīrīra mūdū mūkuū.

³ ūcooke ūthī kūrī mūthamaki ūmwarīrie ciugo ici.” Nake Joabu akīmwīra ūria ekuuga.

⁴ Rīrīa mūdū-wa-nja ūcio wa kuuma Tekoa aathiire kūrī mūthamaki, akīgūthia, agīturumithia ūthī thī nīguo amūhe gītīo, akīmwīra atīrī, “Wee mūthamaki, ndeithia!”

⁵ Nake mūthamaki akīmūria atīrī, “Nī kī kīragūthīnia?”

Nake akiuga atīrī, “Ti-itherū nī ndī mūdū-wa-nja wa ndigwa; mūthuuri wakwa nīakuūte.

⁶ Nī ndungata yaku ndīrarī na ariū eerī. Nao maroogitana me mūgūnda, na harakiaga mūdū hau wa kūmateithūrana. Ūmwe aragūtha ūria ūngī na aramūuraga.

⁷ Na rīrī, mūhīrīga wothe nīūkīrīre ndungata yaku; ūkoiga atīrī, “Tūnengere mūdū ūria ūragīte mūrū wa nyina, nīgeetha tūmūurage nī ūndū wa muoyo wa mūrū wa nyina ūria ūragīte; tūkīniine mūgai o nake.” Nao mangīka ūguo no mahorie ikara rīria rīraakana, na no rīo rīiki ndigairie, maniine rīitwa rīa mūthuuri wakwa, o na maniine njiaro ciake gūkū thī.”

⁸ Nake mūthamaki akīira mūdū-wa-nja ūcio atīrī, “Inūka, na nīngūruta watho nī ūndū waku.”

⁹ No mūdū-wa-nja ūcio wa Tekoa akīmwīra atīrī, “Mūthamaki mwathi wakwa, reke ūuru ūcio ūnjookerere hamwe na nyūmba ya baba, na ūreke wee mūthamaki na gītī giaku gīa ūthamaki wage gūcookererwo nī ūuru o na ūrīkū.”

¹⁰ Nake mūthamaki agīcooka atīrī, “Mūdū o na ū angīkwīra ūndū o na ūrīkū, mūrehe kūrī nī, nake ndagacooka gūgūthīnia rīngī.”

¹¹ Nake mūdū-wa-nja ūcio akīmwīra atīrī, “Reke mūthamaki agwete rīitwa rīa Jehova Ngai wake, nīguo agīrīrīre mūrīhīria wa thakame ndakae kūrāgana rīngī, nīgeetha mūrīū wakwa ndakae kūrāgwo.”

Nake mūthamaki akīmwīra atīrī, “Ti-itherū o ta ūria Jehova atūuraga muoyo-rī, gūtīrī rūcuīrī o na rūmwe rwa mūtwe wa mūrūguo rūkūgūa thī.”

¹² Nīngī mūdū-wa-nja ūcio akīmwīra atīrī, “Reke ndungata yaku ikwīre kiugo wee mūthamaki, mwathi wakwa.”

Nake agīcookia atīrī, “Kīarie.”

¹³ Mūdū-wa-nja ūcio akīmūria atīrī, “Nī kī gītūmīte wee ūthondeke ūndū ta ūyū wa gūūkīrīra andū a Ngai? Rīrīa mūthamaki oiga ūguo-rī, gīthī tiwe wītūrīre ciira, nīgukorwo mūthamaki ndacooketie mūrīū wake ūria mūingate mūcīi?”

¹⁴ Ta ūria maā maīfikaga thī, marīa matangioeka-rī, no taguo arī o nginya ithū tūkue. No Ngai ndarutaga mūdū muoyo; handū ha gwīka ūguo-rī, athondekaga njīra nīgeetha mūdū ūria mūingate ndakae gūtūra ta ateetwo biū agathengio harī we.

¹⁵ “Na rīrī, njūkīte gūkwīra ūhorō ūyū wee mūthamaki mwathi wakwa tondū andū nīmatūmīte nī ndītīgīre. Ndungata yaku iciirīte atīrī, “Nī nīngwarīria mūthamaki; no gūkorwo nīegwīka ūria ndungata yake ikīmūria;

¹⁶ no gūkorwo mūthamaki nīegwīkīra kūhonokia ndungata yake kuuma guoko-inī kwa mūdū ūria ūrageria gūtūnīna nī hamwe na mūrīū wakwa, matweherie kuuma kūrī igai rīria twaheirwo nī Ngai.”

¹⁷ “Na rīrī, ndungata yaku igūkwīra atīrī, ‘Kiugo gīaku mūthamaki mwathi wakwa kirondeehere uhurūko, nigūkorwo mūthamaki mwathi wakwa ahaana ta mūraika wa Ngai wa gūkūūrana wega na ūūru. Jehova Ngai waku aroikara nawe.’”

¹⁸ Hīndī iyo mūthamaki akīra mūdū-wa-nja ūcio atīrī, “Ndūkaahithe ūndū o wothe ūria ngūkūūria.”

Nake mūdū-wa-nja ūcio akīmwīra atīrī, “Mūthamaki mwathi wakwa nīakīarie.”

¹⁹ Nake mūthamaki akīmūūria atīrī, “Githī mūtīnyīitaniire na Joabu ūhorō-inī ūyū wothe?”

Nake mūdū-wa-nja akīmūcookeria atīrī, “Ti-itherū o ta ūria ūtūūruga muoyo, wee mūthamaki mwathi wakwa, gūtīrī mūdū ūngīhūgūra mwena wa ūrio kana wa ūmotho, aregane na ūndū o wothe ūria mūthamaki mwathi wakwa angiuga. Ī nīguo, nī ndungata yaku Joabu yanjīrīre njīke ūndū ūyū, na nīwe wīkīrīte ciugo ici ciothe kanua-inī ka ndungata yaku.

²⁰ Nake Joabu, ndungata yaku nīwe wīkīte ūguo nīgeetha agarūre ūndū ūria ūrī ho ihinda rīrī. Mwathi wakwa arī ūgī ta wa mūraika wa Ngai; nīamenyaga ūndū wothe ūria wīkīkaga būrūri-inī.”

²¹ Mūthamaki akīra Joabu atīrī, “Nī wega, nīngwīka ūguo. Thī, ūcookie mwanake ūcio ti Abisalomu.”

²² Joabu akīgūithia aturumithītie ūthiū thī nīguo amūhe gītūo, na akīrathima mūthamaki. Joabu akīmwīra atīrī, “Ūmūthī ndungata yaku nīyamenya atī nīrīkītie gwītīkīrīka maitho-inī maku mūthamaki mwathi wakwa, tondū mūthamaki nīetīkīrīte ihooya rīa ndungata yake.”

²³ Hīndī iyo Joabu agīthī Geshuru, na agīcookia Abisalomu Jerusalemu.

²⁴ Nowe mūthamaki akīmwīra atīrī, “No nginya athī mūcī gwake mwene; ndakarekwo oone ūthiū wakwa.” Nī ūndū ūcio Abisalomu agīthī mūcī gwake na ndaigana kuona ūthiū wa mūthamaki.

²⁵ Thīnī wa Isiraēli guothe gūtīarī mūdū ūngī o na ūmwe waganagwo gūthakara ta Abisalomu. Kuuma rūcuīrī rwake rwa mūtwe nginya nyarīrī ciake ndaarī na kamenī.

²⁶ Rīrīa rīothe eenjaga njuīrī cia mūtwe wake, nīenjagwo o mwaka wathira rīrīa njuīrī yamūrītūhīra mūno, angīamīthimire, ūritū wayo wakoragwo ūrī cekei magana meerī,* kūrīngana na gīthimi kīa mūthamaki.

²⁷ Nake Abisalomu nīaciarire aanake atatū na mūrītu ūmwe. Nake mwarī eetagwo Tamaru, na aarī mūdū-wa-nja mūthaka.

²⁸ Abisalomu aatūūrire mīaka īrī Jerusalemu atarī oona ūthiū wa mūthamaki.

²⁹ Nīngī Abisalomu agītūmanīra Joabu nīguo amūtūme kūrī mūthamaki, no Joabu akīrega gūthī kūrī we. Nīngī akīmūtūmanīra rīita rīa keerī, no akīrega gūthī.

³⁰ Hīndī iyo akīra ndungata ciake atīrī, “Atīrīrī, mūgūnda wa Joabu ūhakanīte na wakwa, na arī na cairi kuo. Thīi mūmīcine na mwaki.” Nī ūndū ūcio ndungata cia Abisalomu ikīgwatia mūgūnda ūcio mwaki ūkīhīa.

³¹ Hīndī iyo Joabu agīthī mūcī kwa Abisalomu, akīmwīra atīrī, “Nī kī gīatūma ndungata ciaku icine mūgūnda wakwa?”

³² Nake Abisalomu akīra Joabu atīrī, “Ndagūtūmanīire, ngīkwīra atīrī, ‘Ūka, nīguo ngūtūme kwa mūthamaki, ūkamūūrie atīrī, ‘Nī kī gīatūmire nyume Geshuru? Ūngīrī ūndū mwega korwo nīkwo ndūūruga o na rīu!’” Rīu-rī, nīngwenda kuona ūthiū wa mūthamaki, na hangīkorwo nī harī na ūndū njīkīte mūūru, nīakīnjūrage.”

³³ Nī ūndū ūcio Joabu agīthī kūrī mūthamaki, na akīmūhe ūhorō ūcio. Hīndī iyo mūthamaki agīta Abisalomu, nake agīūka, akīnamīrīra aturumithītie ūthiū thī mbere ya mūthamaki. Nake mūthamaki akīmumunya Abisalomu.

15

Abisalomu Gūciirīra gwīka Daudi Ūūru

¹ Na rīrī, thuutha wa maūdū macio, Abisalomu agīthondekera ngaari cia ita na mbarathi, na andū mīrongo itano a gūthiiga mbere yake mateng’erete.

² Nake ookīraga rūcinī tene akarūgama mūkīra-inī wa njīra īrīa yathīiga kīhingoinī gīa itūūra rīrīa inene. Na rīrīa mūdū o wothe ooka arī na mateta na gūtwarīra mūthamaki nīguo atue itua-rī, Abisalomu akamwīta, akamūūria atīrī, “Uumīte itūūra rīrīkū?” Nake akamūcookeria atīrī, “Ndungata yaku yumīte mūhīrīga-inī ūmwe wa Isiraēli.”

* 14:26 nī ta kilo igīrī na robo (2:25)

³ Ningi Abisalomu akamwira atiri, "Atiriri mateta maku ni ma kihooto na ni magiriire, no gutiri mundu ithuuriro wa kurugamirira muthamaki unguithikirira."

⁴ Ningi Abisalomu akamwira atiri, "Naari korwo ndaatuo muciri wa bururi uyū! Hindi iyo mundu o wothe uri na mateta kana ciira no ooke kuri ni, na ni ngatigirira ciira wake niwatuuo na kihooto."

⁵ Ningi hindi ciothe rira mundu wothe amukuhirira ainamirire mbere yake, Abisalomu agatamburukia guoko, akamuhimbiria na akamumumunya.

⁶ Abisalomu ekaga uguo kuri andu othe a Israeli ari mookaga kuri muthamaki gucaria kihooto, na ni undu ucio akiguucirira ngoro cia andu a Israeli.

⁷ Na riri, miaka ina yathira, Abisalomu akira muthamaki atiri, "Njitikiria thi Heberoni nigeetha ngahingie mwihitwa ura ndeheitire hari Jehova.

⁸ Hindi iri ndungata yaku yaturaga Geshuru kuu Suriata, nindehitire na mwihitwa ngiuga atiri, 'Jehova angikanjookia Jerusalemu, ningamuhooya ndi kuu Heberoni.'

⁹ Nake muthamaki akimwira atiri, "Thi na thayu." Ni undu ucio Abisalomu agithi Heberoni.

¹⁰ Hindi iyo Abisalomu agituma andu na hitho mihiriga-ini yothe ya Israeli makoige atiri, "Rira murigua turumbeta twahuhwo, hindi iyo muuge atiri, 'Abisalomu niwe muthamaki wa Heberoni.'

¹¹ Andu magana meer kuuma Jerusalemu nio maathiite hamwe na Abisalomu. Meetitwo mari ageni, na magithi matekumenya ni uru meekaga, matiri undu maamenyaga uhoroini ucio.

¹² Na hindi iri Abisalomu aarutaga magongona-ri, agitumanira Ahithofeli ura Mugioli,* o ura wahega Daudi kirira, oke kuuma itura riao rira Gilo. Na ni undu ucio ndundu ya gukirira muthamaki ikigia na hinya, nao arumiri a Abisalomu magikirira kuingia.

Daudi Kura

¹³ Na riri, hagika mundu umwe watumitwo kuri Daudi, akimwira atiri, "Ngoro cia andu othe a Israeli irumirire Abisalomu."

¹⁴ Hindi iyo Daudi akira anene ake othe ari aari nao Jerusalemu atiri, "Ukai! No nginya tuure; kwaga uguo gutiri o na umwe witu ukuhonoka kuaragwo ni Abisalomu. No nginya tuthi o ro ru, kana Abisalomu oke narua atukorerere, atuhubaniire na atwanange, na ahure itura riri inene na ruihu rwa njora."

¹⁵ Nao anene a muthamaki makimucokeria atiri, "Ndungata ciaku nicihaariire gwika undu o wothe ura muthamaki mwathi witu angithuura wkwow."

¹⁶ Nake muthamaki akiumagara, arumirirwo ni andu a nyumba yake yothe; no agitiga thuriya ikumi cia kumenyerera nyumba ya muthamaki.

¹⁷ Ni undu ucio muthamaki akiumagara, arumirirwo ni andu acio othe, magithi handu haraaya, makirigama ho.

¹⁸ Nao andu ake othe makimuhituka, hamwe na Akerethi othe, na Apelethi, na Agiti othe magana matandaturi ari maatwanite hamwe nake kuuma Gathu, makihituka magithi mbere ya muthamaki.

¹⁹ Muthamaki akiuria Itai ura Mugiiti atiri, "Ni ki gigituma ithi hamwe na ithui? Cooka ugakare hamwe na Muthamaki Abisalomu. Wee uri mundu wa kungi, mundu uhaamite akoima bururi wake.

²⁰ Urookire o ira. Ingigwitikiria ari wambirire kuruura na ithui, o rira itaramenya kurira ndirathi? Hundu, woe andu a bururi wanyu uooke nao. Naguo utugi na wiokeku iroikara hamwe nawe."

²¹ No Itai agicokeria muthamaki atiri, "Ti-itheru o ta ura Jehova aturaga muoyo, na o ta ura wee muthamaki mwathi wakwa uturaga muoyo-ri, hara hothe muthamaki mwathi wakwa angikorwo ari, o na kungikorwo ni gutura muoyo kana gukua, hau no ho ndungata yaku igakorwo iri."

²² Nake Daudi akira Itai atiri, "Thi na mbere, ithi uhitukite." Ni undu ucio Itai ura Mugiiti agithi ahitukite hamwe na andu ake othe, na andu a nyumba yake ari mari hamwe nake.

²³ Nao andu othe a bururi ucio makira na mugambo munene rira andu acio othe maahitukaga. Muthamaki o nake akiringa murimo ura ungi wa karui ga Kidironi, nao andu othe magithi merekeire weru-ini.

²⁴ Zadoku o nake ari ho, na Alawii othe ari mari hamwe nake nio maakuuite ithanduku rira kirikaniro kia Ngai. Nao makiga ithanduku rira kirikaniro kia Ngai thi,

* 15:12 Ahithofeli ari gukawe wa Bathisheba, na ari mutaarani mugu.

nake Abiatharu akīruta magongona nginya rīrīa andū othe maarīkirie kuuma itūūra rīu inene.

²⁵ Ningī mūthamaki akīra Zadoku atīrī, “Oya ithandūkū rīa Ngai ūrīcookie itūūra-inī rīu inene. Ingītikīrīka maitho-inī ma Jehova-rī, nīakanjookia na atūme ndrīone na nyone giikaro giake rīngī.

²⁶ No angīkiuga atīrī, “Nī ndikenetio nīwe,’ hīndī iyo nī nīndīhaarīrie; nīanjīke o ūrīa wothe angiona kwagīrīre.”

²⁷ Ningī mūthamaki akīra Zadoku ūrīa mūthīnjīri-Ngai atīrī, “Githī wee ndūrī muoni-maūndū? Cooka ūthīi itūūra-inī rīu inene na thayū, mūrī na mūrūguo Ahimaazu, na Jonathani mūrīu wa Abiatharu. Wee na Abiatharu mūthīi na arīu acio anyu eerī.

²⁸ Na nī ngūikara njetereire mariūko-inī kūu werū-inī, o nginya hīndī īrīa ūkaandehithīria ūhorō ūnjīre ūrīa maūndū matarīi.”

²⁹ Nī ūndū ūcio Zadoku na Abiatharu magīkuua ithandūkū rīa Ngai, makīrīcookia Jerusalemu na magīkara kuo.

³⁰ No Daudi agīthīi na mbere kwambata kīrīma kīa mītamaiyū, o akīrīraga; nīehumbīrite mūtwe, na aarī magūrū matheri.† Andū othe arīa aarī nao-rī, o nao nīehumbīrite mūtwe, nao maambatire o makīrīraga.

³¹ Na rīrī, Daudi nīamenyithītio atīrī, “Ahithofeli aarī hamwe na arīa maarī ndundu na Abisalomu.” Nī ūndū ūcio Daudi akīhooya atīrī, “Wee Jehova, garūra kīrīra kīa Ahithofeli, ūgītue ūrimū.”

³² Na rīrīa Daudi aakinyire gacūmbīrī ga kīrīma, harīa andū maahooyagīra Ngai-rī, Hushai ūrīa Mūariki aarī hau kūmūtūnga, atembūrangīte nguo yake ndaaya, na akeitūrīria tūrī mūtwe.

³³ Nake Daudi akīmwīra atīrī, “Ūngīkorwo nīgūthīi na nī, ūgūtūika mūrigo harī nī.

³⁴ No ūngīcooka itūūra-inī rīu inene na wīre Abisalomu atīrī, ‘Nīgūtūika ndungata yaku wee mūthamaki; ndrīatūire ndī ndungata ya thoguo mbere iyo, no rīu ngūtūika ndungata yaku,’ hīndī iyo no ūndeithie gūthūkia mataaro ma Ahithofeli.

³⁵ Githī Zadoku na Abiatharu arīa athīnjīri-Ngai matiīgūkorwo kūu hamwe nawe? Meerage ūndū o wothe ūngīguua nyūmba-inī ya mūthamaki.

³⁶ Ariū ao eerī, Ahimaazu mūrū wa Zadoku, na Jonathani mūrū wa Abiatharu marī kūu hamwe nao. Matūmage kūrī nī na ūndū o wothe ūngīguua.”

³⁷ Nī ūndū ūcio Hushai mūrata wa Daudi agīcooka, na agīkinya Jerusalemu o rīrīa Abisalomu aatoonnya itūūra rīu inene.

16

Daudi na Ziba

¹ Na rīrī, Daudi aakorirwo ahītūkīte gacūmbīrī ga kīrīma o hanini-rī, agīkora Ziba, ndungata ya Mefiboshethu, īmwetereire īmūtūnge. Aarī na ndigiri igīrī ciatandikītwo na igakuua mīgate magana meerī na imanjīka cia thabibū nyūmū igana rīmwe, na ikūmba igana cia ngūyū, o na mondo ya ndibei.

² Nake mūthamaki akīrīra Ziba atīrī, “Nī kī gītūmīte ūrehe indo ici?”

Nake Ziba agīcooka atīrī, “Ndigiri nī cia gūkuua andū a nyūmba ya mūthamaki, nayo mīgate na matunda nī cia kūrīo nī andū, nayo ndibei nīyakūnyuuo nī arīa mangīrwo nī hinya gūkū werū-inī.”

³ Mūthamaki agīcooka akīmūria atīrī, “Arī ha mūrū wa mūrīu wa mwathi waku?”

Nake Ziba akiuga atīrī, “Akarīte Jerusalemu, tondū areciiria atīrī, ‘Ūmūthī nyūmba ya Isiraeli nīkūnjookeria ūthamaki wa guka.’”

⁴ Ningī mūthamaki akīra Ziba atīrī, “Indo ciothe iria iraarī cia Mefiboshethu kuuma rīu nī ciaku.”

Nake Ziba akiuga atīrī, “Nīndakwīnyihīria; reke njītikīrīke maitho-inī maku, wee mūthamaki, mwathi wakwa.”

Shimei Kūruma Daudi

⁵ Mūthamaki Daudi aakuhīrīria Bahurimu-rī, mūndū wa mūhīrīga wa nyūmba ya Saūlū agīka oimīte kuo. Nake eetagwo Shimei mūrū wa Gera; agīka akīrumanaga.

⁶ Agīkīria Daudi na anene othe a mūthamaki mahiga, o na gūtūika mbūtū ciothe cia ita na arangīri maarī mwena wa Daudi wa ūrīo na wa ūmotho.

⁷ Shimei akīrumana, akiuga atīrī, “Thīi na kūu, thīi na kūu, wee mūiti wa thakame, wee kīmaramari gīkī!

† 15:30 Kwīhumbīra mūtwe na gūthīi magūrū matheri warī ūndū wa kuonania kīeha na gūcakaya.

⁸ Jehova nīakūrīhītie, thakame yothe irīa wanaita ya nyūmba ya Saūlū, ūrīa wathanaga ithenya rīake. Jehova nīaneanīte ūthamaki kūrī mūrūguo Abisalomu. Wee nīūkinīyīrīrwo nī mwanangīko tondū ūrī mūiti wa thakame!”

⁹ Hīndī iyo Abishai mūrū wa Zeruia akīūra mūthamaki atīrī, “Nī kīi kīratūma ngui īno nguū* irume mūthamaki mwathi wakwa? Reke ninge mūrīmo ndīmūtīnie mūtwe.”

¹⁰ No mūthamaki akiuga atīrī, “Tūnyīitanīire ūndū ūrīkū nīi na inyuī, inyuī arīū a Zeruia? Angīkorwo ararumana tondū Jehova nīamwīrīte atīrī, ‘Ruma Daudī,’ nūū ūngīmūūra atīrī, ‘Ūgwīka ūguo nīkī?’ ”

¹¹ Nīngī Daudī akīūra Abishai na anene ake othe atīrī, “Mūrū wakwa, ūrīa uumīte mūthīmo-inī wakwa, nīwe ūraageria kūnduta muoyo. Githī Mūbenjamīni ūyū ndangīgīka makīria ma ūguo! Tiganai nake; rekei arumane, tondū Jehova nīwe ūmwīrīte eke ūguo.

¹² Hihi no gūkorwo Jehova nīekuona thīna wakwa, na nīakandīha na wega nī ūndū wa irumi ici ndīrarumwo ūmūthī.”

¹³ Nī ūndū ūcio Daudī na andū ake magīthī na mbere magereire njīra nake Shīmei akagera mwena-inī wa kīrīma ang’ethanīire nao, agīthī akīrumanaga, na akīmūikagīria mahiga, na akamūminjagīria tīri.

¹⁴ Nake mūthamaki na andū othe arīa maarī nake magīkīnya kūrīa maathīiiga manogeete. Na kūu nīkuo Daudī aahurūkīire, akīnogoka.

Ūtaaro wa Hushai na wa Ahithofeli

¹⁵ Hīndī iyo Abisalomu na andū othe a Isiraeli magīka Jerusalemu, na Ahithofeli agīkorwo hamwe nao.

¹⁶ Hīndī iyo Hushai ūrīa Mūariki, mūrata wa Daudī, agīthī kūrī Abisalomu, akīmwīra atīrī, “Mūthamaki arotūūra ngīnya tene! Mūthamaki arotūūra ngīnya tene!”

¹⁷ Abisalomu akīūra Hushai atīrī, “Ūyū nīguo wendo ūrīa wonetīe mūrata waku? Nī kīi kīragīrīre ūthī na mūrata waku?”

¹⁸ Nake Hushai akīūra Abisalomu atīrī, “Aca, ūrīa ūthuurītwo nī Jehova, na agathuurwo nī andū aya, na agathuurwo nī andū othe a Isiraeli, nī ndī wake, na njikare nake.

¹⁹ Nīngī-rī, njagīrīrwo nīgūtungatīra ūū? Githī ndiagīrīrwo nī gūtungatīra mūrīū? O ta ūrīa ndaatungatīre thoguo, noguo ngūgūtūungatīra.”

²⁰ Abisalomu akīūra Ahithofeli atīrī, “Tūhe ūtaaro waku. Twagīrīrwo nī gwīka atīa?”

²¹ Ahithofeli agīcookīa atīrī, “Koma na thuriya cia thoguo iria aatīgīre nīgeetha irorage gīkaro kīa mūthamaki. Hīndī iyo andū othe a Isiraeli nīmakaigua atī wee wīmūthūire biū nī thoguo, namo moko ma andū arīa othe ūrī nao nīmekūgīa hīnya.”

²² Nī ūndū ūcio makīambīra Abisalomu hema nyūmba igūrū, nake agīkoma na thuriya cia ithe mbere ya andū othe a Isiraeli.

²³ No rīrī, matukū-inī macio mataaro marīa Ahithofeli aaheanaga maahaanaga ta ma mūdū ūhooete kīrīra kūrī Ngai. Ūguo nīguo Daudī na Abisalomu mooyaga mataaro mothe ma Ahithofeli.

17

¹ Ahithofeli akīūra Abisalomu atīrī, “Reke thuure andū ngiri ikūmi na igīrī nīguo tūthīi ūtukū o ro ūyū tūgakīnyīre Daudī.

² Na ndīmūtharīkīre o ro rīu arī mūnogu na atarī na hīnya. Ndīmūmakīe, na andū arīa othe arīa marī hamwe nake moore. Njūrage o mūthamaki we wīkī,

³ na hūdūre andū othe macooke kūrī we. Gīkuū kīa mūdū ūcio ūracaria gīgūcookīa andū othe harīwe; gūtīrī mūdū ūkūgurara.”

⁴ Narīo ithugunda rīu rīkīoneka rīrī rīega nī Abisalomu na athuuri othe a Isiraeli.

⁵ No Abisalomu akiuga atīrī, “Tūmanīrai Hushai ūrīa Mūariki o nake, nīguo tūigūe ūrīa ekuuga.”

⁶ Na rīrīa Hushai ookire, Abisalomu akīmwīra atīrī, “Ahithofeli nīaheanīte mataaro maya. Nī wega twīke ūguo aroiga? Angīkorwo ti ūguo-rī, tūhe woni waku.”

⁷ Hushai agīcookīria Abisalomu atīrī, “Itaaro rīrīa Ahithofeli aheanīte ti rīega ihīnda-inī rīrīrī.

⁸ Wee nīūū thoguo na andū ake; nī andū njamba, na nī njamba ta nduba itunyītwo mwana wayo. Nīngī thoguo arī na ūmenyo wa mbaara; ndarī hīndī angīraarania na mbūtū cia ita.

* 16:9 Gwīta mūdū ngui nguū warī ūndū wa kūnyarara mūdū biū.

⁹ O na rīu ahithitwo ngurunga kana akahithwo handū hangī. Angītharīkīra mbūtū ciaku cia ita mbere-rī, ūrīa wothe ūkaigua ūhorō ūcio akoiga atīrī, ‘Mbūtū cia ita cia Abisalomu nīciūragītwo.’

¹⁰ Hīndī īyo o na mūthigari ūrīa njamba, ūrīa ngoro yake īhaana ta ngoro ya mūrūūthi-rī, nīakarīngīka nī guoya, tondū Isiraēli othe nīmooī atī, thoguo nī njamba ya ita na atī andū arīa marī nake nī njamba.

¹¹ “Nī ūndū ūcio ngūgūtaara atīrī: Reke andū othe a Isiraēli kuuma Dani nginya Birishiba, acio aingī mūno ta mūthanga wa hūgūrūrū cia iria, moonganio othe macookanīrīre harīwe, na wee mwene ūmatongorie magīthīi ita-inī.

¹² Hīndī īyo nītūkaamūtharīkīra harīa hothe tūngīmuona, tūmūmbīrīre o ta ūrīa ime rīgūaga thī. Nīgūkorwo we mwene o na kana mūdū o na ūmwe wake gūtīrī ūgaatigara muoyo.

¹³ O na ningī angīgatoonya itūūra inene, andū othe a Isiraēli makaarehe mīhīndo itūūra-inī rīu, tūrīkururie tūrītware gītūamba-inī, o nginya kwage gacunjī karīo kangīoneka.”

¹⁴ Nake Abisalomu na andū othe a Isiraēli makiuga atīrī, “Ūtaaro wa Hushai ūrīa Mūariki nī mwega gūkīra wa Ahithofeli.” Nīgūkorwo Jehova nīatuīte atī nīegūthūkia ūtaarani ūcio mwega wa Ahithofeli nīgeetha arehīthīre Abisalomu mwanangīko.

¹⁵ Hushai akīra Zadoku na Abiatharu, acio athīnjīri-Ngai, atīrī, “Ahithofeli nīataarīte Abisalomu na athuuri a Isiraēli meeke ūna na ūna, no nī nīndīmataarīte meke ūna na ūna.

¹⁶ Rīu tūmana kūrī Daudi narua, ūmwīre atīrī, ‘Ūtukū ūyū menya ndūkaraare mariūko-inī kūu werū-inī; ringa mūrīmo na ndūkaage gwīka ūguo, kwaga ūguo mūthamaki na arīa othe arī nao nīmekūnīniwo.’”

¹⁷ Jonathani na Ahimaazu maīkaraga Eni-Rogeli. Nayo ndungata ya mūrītu nīyo yarī īthīi ikamahe ūhorō ūcio, nao mathī makeere Mūthamaki Daudi, tondū matingīetīkirire kuonwo magītoonya itūūra-inī rīu inene.

¹⁸ No kamwana kanini nīkamoni na gākīra Abisalomu. Nī ūndū ūcio andū acio eerī makīumagara na ihenya magītoonya nyūmba ya mūdū kūu Bahurimu. Nake aarī na gīthima hau nja ya mūciī wake, nao makīharūrūka thīni wakīo.

¹⁹ Nake mūtumia wa mūdū ūcio akīoya kīndū gīa kūhumbīra, agīgītambūrūkia igūrū rīa mūromo wa gīthima, na akīanīka ngano igūrū rīakīo. Na gūtīrī mūdū o na ūmwe wamenyire ūhorō ūcio.

²⁰ Na rīrīa andū a Abisalomu mookire kūrī mūtumia ūcio kūu nyūmba gwake-rī, makīmūria atīrī, “Ahimaazu na Jonathani marī ha?”

Nake mūtumia ūcio akīmacookeria atīrī, “Maringīre mūrīmo ūrīra wa karūū.” Nao andū acio makīmacaria no mationire mūdū; nī ūndū ūcio magīcooka Jerusalemu.

²¹ Thuutha wa andū acio gūthīi, Jonathani na Ahimaazu makīuma gīthima-inī, na magītwarīra Mūthamaki Daudi ūhorō ūcio. Makīmwīra atīrī, “Wīhaarīre ūringe rūūi o narua, Ahithofeli nī ataarīte ūna na ūna wa gūgūkīrīra.”

²² Nī ūndū ūcio Daudi na andū othe arīa maarī nake magīkīra na makīringa Rūūi rwa Jorodani. Na gūgīkīa gūtīrī mūdū ūtaaringīte Rūūi rwa Jorodani.

²³ Na rīrīa Ahithofeli onire atī mataaro make matiinarūmīrīrīrwo-rī, agītandīka ndigiri yake, akīinūka gwake mūciī itūūra-inī rīake. Agīthondeka maūdū make, agīcooka akīita. Nī ūndū ūcio agīkua na agīthikwo mbīrīra-inī ya ithe.

²⁴ Daudi agīthīi Mahanaimu, nake Abisalomu akīringa Rūūi rwa Jorodani hamwe na andū othe a Isiraēli.

²⁵ Abisalomu nīathuurīte Amasa atuīke mūnene wa mbūtū cia ita ithenya rīa Joabu. Amasa aarī mūrīu wa mūdū wetagwo Jetheri, Mūsiraēli ūrīa wahīkīte Abigaili, mwarī wa Nahashu, mwarī wa nyina na Zerua nyina wa Joabu.

²⁶ Andū a Isiraēli na Abisalomu maambīte hema ciao būrīri-inī wa Gileadi.

²⁷ Na rīrīa Daudi aakinyire Mahanaimu, Shobi mūrū wa Nahashu wa kuuma Raba kwa Aamoni, na Makiri mūrū wa Amieli kuuma Lo-Debari, na Barizilai ūrīa Mūgileadi kuuma Rogelimu

²⁸ makīrehe indo cia gūkomera, na mbakūrī, na indo cia rīūmba. Ningī makīrehe ngano na cairi, na mūtu na ngano hīhie, na mboco na ndengū,

²⁹ na ūkī na ngorono, na ng’ondū na maguta mamata ma iria rīa ng’ombe, nīgeetha Daudi na andū ake marīe. Tondū moigire atīrī, “Andū aya nīahūūtu, na makanoga, na makanyootera gūkū werū-inī.”

18

Gĩkuũ kĩa Abisalomu

¹ Na rĩrĩ, Daudi akĩũngania andũ arĩa maarĩ nake, na agĩthuuru anene a gwatha thigari ngĩri ngĩri na a gwatha thigari igana igana.

² Daudi agĩtũma mbũtũ icio cia ita ithĩ ikarũe, gĩcunjĩ gĩa ithatũ gĩathagwo nĩ Joabu, na gĩcunjĩ gĩa ithatũ giathagwo nĩ Abishai mũrũ wa nyina na Joabu, mũrũ wa Zeruia, na gĩcunjĩ kĩngĩ gĩa ithatũ gĩgaathwo nĩ Itai ũrĩa Mũgiiti. Nake mũthamaki akĩira mbũtũ icio cia ita atĩrĩ, “Ti-itherũ nĩ mwene nĩngumagarania na inyuĩ.”

³ No andũ acio makĩmwĩra atĩrĩ, “Wee ndũgũthĩ; tũngĩgaakĩrio hinya tũũre-rĩ, matingĩrũmbũiya ũhoru witũ. O na nuthu iitũ ingĩkua-rĩ, matingĩrũmbũiya ũhoru ũcio; no wee ũrĩ bata gũkĩra andũ ngiri ikũmi aitũ. Rĩu nĩ kaba ũtũteithĩrĩrie ũrĩ gũkũ itũũra-inĩ rĩrĩ inene.”

⁴ Nake mũthamaki agĩcookia atĩrĩ, “Nĩ ngwĩka ũrĩa wothe mũkuona kwagĩrĩre.”

Nĩ undũ ũcio mũthamaki akĩrũgama kĩhingo-inĩ rĩria andũ acio othe moimagaraga marĩ ikundi cia andũ igana igana, na cia ngiri ngiri.

⁵ Mũthamaki agĩatha Joabu, na Abishai, na Itai, akĩmeera atĩrĩ, “Menyererai mwanake ũcio ũgwĩtwo Abisalomu nĩ undũ wakwa.” Nacio mbũtũ ciothe cia ita nĩciaigũire mũthamaki akĩheana watho nĩ undũ wa Abisalomu kũrĩ o ũmwe wa anene a mbũtũ cia ita.

⁶ Mbũtũ icio cia ita ikĩerekera werũ-inĩ ikarũe na Isiraeli, nayo mbaara ikĩrũrwo mũtitũ-inĩ wa Efraimu.

⁷ Kũu nĩkuo mbũtũ cia ita cia Isiraeli ciatooreirio nĩ andũ a Daudi. Nao arĩa maakuire mũthenya ũcio maarĩ aingĩ mũno, maarĩ andũ ngiri mĩrongo ĩrĩ.

⁸ Mbaara ikĩhurunjũka bũrũri wothe, nago mũtitũ ũkĩniina andũ aingĩ mũthenya ũcio gũkĩra arĩa maaniirwo nĩ rũhiũ rwa njora.

⁹ Nake Abisalomu agĩcemania na andũ a Daudi. Nake aahaiĩte nyũmbũ yake, na rĩria nyũmbũ yathĩagĩra rungu rwa hongu ndumanu cia mũgandi mũnene, mũtwe wa Abisalomu ũkĩhata mũtĩ-inĩ. Nake agĩtigwo acunjuurĩte rĩera-inĩ, nayo nyũmbũ ĩrĩa aahaiĩte igĩthĩ o na mbere.

¹⁰ Hĩndĩ ĩrĩa mũndũ ũmwe wao onire ũguo, akĩira Joabu atĩrĩ, “Nĩndona Abisalomu acunjuurĩte mũtĩ-inĩ wa mũgandi.”

¹¹ Joabu akĩira mũndũ ũria wamwĩrĩre ũguo atĩrĩ, “Atĩ kũ! Nĩwamuona? Nĩ kũ kĩagiria ũmũgũthe agwe thĩ o ro hau? Nĩngĩakũhe cekeri ikũmi cia betha,* na mũcibi wa mũndũ njamba.”

¹² No mũndũ ũcio agĩcookia atĩrĩ, “O na ingĩthimĩrwo cekeri ngiri ĩmwe† njĩkĩrĩrwo guoko, ndingĩtambũrũkĩria mũrũ wa mũthamaki guoko ndimwĩke ũũru. Mũthamaki aagwathire wee, na Abishai, na Itai tũkĩguaga, akĩmwĩra atĩrĩ, ‘Menyererai mwanake ũcio ũgwĩtwo Abisalomu nĩ undũ wakwa.’

¹³ Na ingĩtwarĩrĩrie muoyo wakwa thĩna-inĩ, na tondũ gũtirĩ undũ ũhithagwo mũthamaki, no wĩeherie ũndiganĩrie.”

¹⁴ Joabu akiuga atĩrĩ, “Nĩ ndigũte mahinda nĩ undũ waku.” Nĩ undũ ũcio akĩoya matimũ matatũ, agĩthĩ, akĩmũtheeca namo ngoro Abisalomu arĩ o muoyo hau mũtĩ-inĩ wa mũgandi-inĩ ũcio.

¹⁵ Nao andũ ikũmi arĩa maakuuagĩra Joabu indo cia mbaara makĩrigiicĩria Abisalomu, makĩmũhũra, makĩmũũraga.

¹⁶ Hĩndĩ ĩyo Joabu akĩhuha karumbeta, nacio mbũtũ cia ita igĩtiga gũteng’eria andũ a Isiraeli, tondũ Joabu nĩacirũgamirĩe.

¹⁷ Nao makĩoya Abisalomu, makĩmũkia irima inene kũu mũtitũ, na makĩũmba hĩba nene ya mahiga igũrũ rĩake. Hĩndĩ ĩyo andũ othe a Isiraeli makĩũrĩra kwao mĩcĩi.

¹⁸ Hĩndĩ ĩria aarĩ muoyo, Abisalomu nĩeyakĩire gĩtugĩ agĩkĩhaanda Gĩtuamba-inĩ kĩa Mũthamaki kĩrĩ gĩa kĩririkano gĩake, tondũ eeciirĩtie atĩrĩ, “Nĩ ndĩrĩ na kahĩ kangĩtũria rĩtwa rĩakwa.” Agĩta gĩtugĩ kũu rĩtwa rĩake, nakĩo gĩtagwo Gĩtugĩ kĩa Abisalomu nginya ũmũthĩ.

Daudi Gũcakaya

¹⁹ Na rĩrĩ, Ahimaaazu mũrũ wa Zadoku akiuga atĩrĩ, “Reke hanyũke ngatwarĩre mũthamaki ũhoru atĩ Jehova nĩamũhonoketie kuuma guoko-inĩ gwa thũ ciake.”

²⁰ Joabu akĩmwĩra atĩrĩ, “Wee tiwe wagĩrĩrwo nĩ gũtwaru ũhoru ũcio ũmũthĩ. Reke ũgaatwara ũhoru ihinda rĩngĩ, no ndũgwĩka ũguo ũmũthĩ, tondũ mũrũ wa mũthamaki nĩakuĩte.”

* 18:11 nĩ ta giramu 110 † 18:12 nĩ ta kilo 11

²¹ Hīndī ūyo Joabu akūra Mūkushi ūmwe atīrī, “Thīī ūkeere mūthamaki ūrīa wonete.” Mūkushi ūcio akīnamīrīra mbere ya Joabu na akīhanyūka agīthīi.

²² Ahimaazu mūrū wa Zadoku akūra Joabu rīngī atīrī, “O ūrīa kūrītuika, reke nūmīrīre Mūkushi ūcio.”

No Joabu agīcookia atīrī, “Mūrū wakwa, ūkwenda gūthīi nīkī? Wee ndūrī na ūhorō ūrīa ūngīheerwo kīheo.”

²³ Nake akiuga atīrī, “O ūrīa kūrītuika, nīngwenda kūhanyūka.”

Nī ūndū ūcio Joabu akiuga atīrī, “Kīhanyūke!” Hīndī ūyo Ahimaazu akīhanyūka agereire werū-inī, akīhītūka Mūkushi.

²⁴ Daudi aaikairīte thī gatagatī ga kīhingo kīa na thīinī na kīa nja-rī, mūrāngīrī agīthīi kīhingo-igūrū agereire rūthingo-inī. Na rīrīa aacūthīrīrie nja, akīona mūndū ahanyūkite arī o wiki.

²⁵ Nake mūrāngīrī agīta mūthamaki na akīmūmenyithia ūhorō ūcio.

Nake mūthamaki akiuga atīrī, “Akorwo arī wiki, akīrī na ūhorō mwega.” Nake mūndū ūcio agīkuhīrīria o gūkuhīrīria.

²⁶ Nīngī mūrāngīrī akīona mūndū ūngī ahanyūkite, agīta mūrāngīrī wa kīhingo, akīmwīra atīrī, “Atūrīrī, mūndū ūngī ahanyūkite arī o wiki!”

Nake mūthamaki akiuga atīrī, “No nginya o nake akorwo ararehe ūhorō mwega.”

²⁷ Mūrāngīrī akiuga atīrī, “Ndīrona mūndū ūcio wa mbere akīhanyūka ta Ahimaazu mūrū wa Zadoku.”

Mūthamaki akiuga atīrī, “Ūcio nī mūndū mwega, arooka arī na ūhorō mwega.”

²⁸ Nīngī Ahimaazu agīta mūthamaki, akīmwīra atīrī, “Gūtīrī na ūūru!” Akīnamīrīra mbere ya mūthamaki aturumīthīte ūthīū thī, akiuga atīrī, “Jehova Ngai waku arogoocwo! Nīaneanīte andū arīa maatambūrūkīte moko mookīrīre mūthamaki mwathi wakwa.”

²⁹ Nake mūthamaki akīūria atīrī, “Mwanake ūcio ti Abisalomu arī o thayū?”

Nake Ahimaazu agīcookia atīrī, “Nīnyonire kīrigīcano kīnene rīrīa Joabu ekwendaga gūtūma ndungata ya mūthamaki o na nīi, ndungata yaku, no ndinamenya kiuma gīa kīi.”

³⁰ Nake mūthamaki akiuga atīrī, “Rūgama haha mwena-inī weterere.” Nī ūndū ūcio agīthīi mwena-inī, akīrūgama ho.

³¹ Hīndī ūyo Mūkushi agīkinya, akiuga atīrī, “Mūthamaki mwathi wakwa, ta igua ūhorō ūyū mwega! Jehova nīakūhonoketie ūmūthī kuuma kūrī arīa maragūūkīrīre.”

³² Mūthamaki akīūria Mūkushi atīrī, “Mwanake ūrīa ti Abisalomu arī o thayū?”

Mūkushi akīmūcookeria atīrī, “Thū ciothe cia mūthamaki mwathi wakwa, na andū arīa othe mangūūkīra makūgere ngero marotūika ta mwanake ūcio.”

³³ Mūthamaki akīinaina. Akīhaica, agīthīi nyūmba ya igūrū ya kīhingo-inī, akīrīra. Agīthīi akiugaga atīrī, “Ūūi mūrū wakwa Abisalomu! Mūrū wakwa, mūrū wakwa Abisalomu! Naarī korwo nī nīi ndīrakuire handū haku, ūūi mūrū wakwa, mūrū wakwa!”

19

¹ Nake Joabu akūrwo atīrī, “Mūthamaki nīararīra agīcakayagīra Abisalomu.”

² Naguo ūhootani wa mūthenya ūcio wa mbūtū cia ita ciothe ūkīgarūrūka, ūgītūika macakaya, tondu mūthenya ūcio mbūtū cia ita nīciaiguire gūkīrwo atīrī, “Mūthamaki arī na kīeha nī ūndū wa mūrūi.”

³ Mūthenya ūcio andū magīcooka itūūra-inī inene na hitho, o ta ūrīa andū macookaga na hitho maconokete rīrīa moorīte kuuma mbaara-inī.

⁴ Nake mūthamaki akīhumbīra ūthīū, akīrīra na mūgambo mūnene akiugaga atīrī, “Ūūi Abisalomu, mūrū wakwa! Ūūi Abisalomu, mūrū wakwa, mūrū wakwa!”

⁵ Hīndī ūyo Joabu agītoonya nyūmba kūrī mūthamaki, akīmwīra atīrī, “Ūmūthī nūconorīthīte andū aku othe, arīa marīkītie kūhonokia muoyo waku, na mīoyo ya arīū aku na ya arīrū aku, na mīoyo ya atumīa aku o na ya thuriya ciaku.

⁶ Wee wendete arīa magūthūire, na ūkamena arīa makwendete. Ūmūthī nīwonanīte bīū atī ndūrī bata na anene a mbūtū cia ita o na andū ao. Nīi nguona atī wee gīkeno giaku kīngīrī rīrīa Abisalomu angīrī muoyo ūmūthī na ithuothe tūkorwo tūkuite.

⁷ Rīu ūkīra ūthīi ūkoomīrīrie andū aku ūmekīre hinya. Nīi ngwīhīta na rīitwa rīa Jehova atī aakorwo ndūkuuma ūthīi gūtānatuka, gūtīrī mūndū o na ūmwe ūgūkorwo mwena waku. Ūndū ūyū ūgūtūika mūrū kūrī we gūkīra maūndū mothe mooru marīa managūkora kuuma ūrī mūnini nginya rīu.”

⁸ Nĩ ūndũ ūcio mūthamaki agĩkĩra, agĩkarĩra gĩtĩ gĩake kĩhingo-inĩ. Hĩndĩ ĩria andũ meerirwo atĩrĩ, “Mūthamaki aikarĩte kĩhingo-inĩ,” othe magũka mbere yake.

Daudi Gũcooka Jerusalemu

Na rĩrĩ, andũ a Isiraēli nĩmoorĩte magacooka kwao mĩcĩi.

⁹ Mihĩrĩga-inĩ yothe ya Isiraēli, andũ othe maakararanagia makoiga atĩrĩ, “Mūthamaki nĩwe watũkũũire kuuma guoko-inĩ gwa thũ ciitũ; nĩwe watũhonokirie kuuma guoko-inĩ kwa Afilisti. No rĩu nĩorĩte akoima bũrũri-inĩ akĩũrĩra Abisalomu;

¹⁰ nake Abisalomu ũria twaitũrĩrie maguta atũthamakĩre-rĩ, nĩakuĩrĩre mbaara-inĩ. Nĩ ūndũ ūcio mwaɡĩte kwaria ũhoru wa gũcookia mūthamaki nĩkĩ?”

¹¹ Mūthamaki Daudi nĩatũmanire kũrĩ Zadoku na Abiatharu, athĩnjĩri-Ngai, ma-keerwo atĩrĩ, “Ūriai athuuri a Juda atĩrĩ, ‘Nĩ kũ gĩgũtũma mũrigie thuutha harĩ gũcookia mūthamaki nyũmba-inĩ yake ya ũthamaki, kuona atĩ ũria kũraario Isiraēli guothe nĩgũkinyĩre mūthamaki kũria aikaraga?’

¹² Inyuĩ mũrĩ ariũ a baba, tũrĩ a mũthiimo ũmwe, na thakame ĩmwe. Nĩ kũ kĩngĩtũma mũtuĩke a kũrigia thuutha kũnũkia mūthamaki?’

¹³ Ningĩ mwĩre Amasa atĩrĩ, ‘Githĩ wee ndũrĩ wa mũthiimo wakwa, na thakame yakwa? Ngai arothũra o na anjĩke ũũru makĩria, angĩkorwo kuuma rĩu gũthĩ na mbere wee tiwe ũgũtuika mũnena wa mbũtũ ciakwa cia ita ithenya rĩa Joabu.’”

¹⁴ Nake mūthamaki akĩguucĩrĩria ngoro cia andũ othe a Juda ta ciarĩ ngoro ya mũndũ ũmwe. Nao magĩtũmana kũrĩ mūthamaki, makiuga atĩrĩ, “Cooka, wee hamwe na andũ aku othe.”

¹⁵ Hĩndĩ ĩyo mūthamaki agĩcooka agĩthĩ agĩkinya Jorodani.

Na rĩrĩ, andũ a Juda nĩmookĩte Giligali nĩguo matũnge mūthamaki mamũringie Rũũ rwa Jorodani.

¹⁶ Nake Shimei mũrũ wa Gera, Mũbenjamini kuuma Bahurimu, agĩkũrũka na ihenya marĩ na andũ a Juda nĩguo magatũnge Mūthamaki Daudi.

¹⁷ Nake aarĩ na andũ a Benjamini ngiri ĩmwe, o hamwe na Ziba ndungata ya mũcĩi wa Saũlũ, na ariũ ake ikũmi na atano, na ndungata mĩrongo ĩrĩ. Nao makĩhanyũka nginya Rũũ rwa Jorodani harĩa mūthamaki aarĩ.

¹⁸ Makĩringĩra iriũko-inĩ nĩguo maringie andũ a nyũmba ya mūthamaki na meeke o ũria angĩenda.

Hĩndĩ ĩria Shimei mũrũ wa Gera aaringire Rũũ rwa Jorodani akũgũithia thĩ mbere ya mūthamaki,

¹⁹ na akĩmwĩra atĩrĩ, “Mwathi wakwa nĩ atige kũndua mwĩhia. Tiga kũrĩrikana ũria ndungata yaku yekire mahĩtia mũthenya ũria mūthamaki mwathi wakwa oimire Jerusalemu. Mūthamaki nĩatige kũiga ũhoru ūcio meciiria-inĩ make.

²⁰ Nĩgũkorwo nĩ ndungata yaku nĩnjũũ atĩ nĩnjĩthĩte, no ũmũthĩ nĩndoka haha ndĩ mũndũ wa mbere wa nyũmba yothe ya andũ a Jusufu; ndaikũrũka njũke ndũnge mūthamaki mwathi wakwa.”

²¹ Ningĩ Abishai mũrũ wa Zerua akiuga atĩrĩ, “Githĩ Shimei ndagĩrĩre nĩ kũũragwo nĩ ūndũ wa ũria ekĩte? Nĩarumire mũitĩrĩrie maguta wa Jehova.”

²² Nake Daudi agĩcooka atĩrĩ, “Tũnyĩitanĩire ūndũ ũrĩkũ na inyuĩ, inyuĩ ariũ a Zerua? Ūmũthĩ nĩguo mũgũtuika thũ ciakwa! No kũhoteke mũndũ o na ũrĩkũ ooragwo thĩnĩ wa Isiraēli ũmũthĩ? Githĩ nĩ ndikũũ atĩ ũmũthĩ nĩ nĩ mūthamaki wa Isiraēli?”

²³ Nĩ ūndũ ūcio mūthamaki akĩra Shimei atĩrĩ, “Wee ndũgũka.” Nake mūthamaki akĩmũhe ũhoru ūcio na mwĩhĩtwa.

²⁴ Na rĩrĩ, Mefiboshethu, mwana wa mũriũ wa Saũlũ, o nake nĩaikũrũkire agĩthĩ gũtũnga mūthamaki. Nake ndethambĩte magũrũ kana akenja nderu, o na kana akahũra nguo ciake kuuma mũthenya ũria mūthamaki aathiire nginya mũthenya ũria aacookire arĩ na thayũ.

²⁵ Rĩria oimire Jerusalemu agatũnge mūthamaki, mūthamaki akĩmũria atĩrĩ, “Mefiboshethu, nĩ kũ kiagĩrĩrie ũthĩ na nĩ?”

²⁶ Nake akiuga atĩrĩ, “Mūthamaki mwathi wakwa, nĩgũkorwo nĩ ndungata yaku ndĩ mwonju, ‘Ndoigire atĩrĩ, nĩngũgĩrĩra ndigiri yakwa matandĩko na ndĩmĩhaice, nĩguo hote gũthĩ na mūthamaki’. No Ziba ndungata yakwa akĩngũnyanĩra.

²⁷ Na nĩacambĩte ndungata yaku kũrĩ mūthamaki mwathi wakwa. Mwathi wakwa mūthamaki ahaana ta mũraika wa Ngai; nĩ ūndũ ūcio ĩka ũria ũkuona kwagĩrĩre.

²⁸ Njiaro ciothe cia guka ciagĩrĩrwo nĩ kũũragwo nĩ mūthamaki mwathi wakwa. No wee nĩwaheire ndungata yaku handũ na arĩa marĩagĩra metha-inĩ yaku. Nĩ ūndũ ūcio ndĩ na kĩhooito kĩrĩkũ gĩa gũgũkaira rĩngĩ mūthamaki wakwa?”

²⁹ Mūthamaki akīmwīra atīrī, “Nī kīī kīngītūma warie makīria ma ūguo? Ndaathana atī wee na Ziba mūgayane mūgūnda.”

³⁰ Mefiboshethu akīira mūthamaki atīrī, “Reke oe mīgūnda yothe, kuona atī wee mwathi wakwa nūcookete mūciī na thayū.”

³¹ Ningī Barizilai, ūrīa Mūgileadi agīkūrūka kuuma Rogelimu akaringe Rūūi rwa Jorodani me hamwe na mūthamaki, na amumagarie njira-inī ya kuuma kūu.

³² Na rīrī, Barizilai aarī mūthuuri mūkūrū mūno wa mīaka mīrongo īnana. Nīwe waheaga mūthamaki irio hūndī irīa aikarīte Mahanaimu, tondū aarī mūndū mūtongu mūno.

³³ Nake mūthamaki akīira Barizilai atīrī, “Nīturinge mūrīmo nawe, tūthīi ūikare hamwe na nīi Jerusalemu, na nīndīrīkūheaga irio.”

³⁴ Nowe Barizilai agīcookeria mūthamaki atīrī, “Nī mīaka īngī īigana atīa nīi ngūtūūra muoyo nīguo nyambate thīi Jerusalemu hamwe na mūthamaki?”

³⁵ Rūu ndī na ūkūrū wa mīaka mīrongo īnana. No menye ūtiganu wa ūndū mwega na mūūru? Ndungata yaku yahota gūcama kīrīa irarīa na kīrīa iranyua? No hote kūigua mīgambo ya arūme na ya andū-a-nja makīina? Nī kīī kīngītūma ndungata yaku itūike mūrigo ūngī kūrī mūthamaki mwathi wakwa?

³⁶ Ndungata yaku nīkūringa Rūūi rwa Jorodani hamwe na mūthamaki handū ha itīina inini, no nī kīī kīngītūma mūthamaki andīhe nīi na njira īyo?

³⁷ Reke ndungata yaku īcooke, nīgeetha ngaakuīra itūūra-inī rīakwa hakuhī na mbīrīra ya baba na maitū. No rīrī, ndungata yaku Kimuhamu nīiringe hamwe na mūthamaki mwathi wakwa. Mīike o ūrīa ūkuona kwagīrīire.”

³⁸ Mūthamaki akiuga atīrī, “Kimuhamu nīekūringa hamwe na nīi, na nīngūmwīka o ūrīa ūngīona kwagīrīire. Na ūrīa wothe ūngīenda kuuma kūrī nīi nī ngūgwīkīra.”

³⁹ Nī ūndū ūcio andū othe makīringa Rūūi rwa Jorodani, nake mūthamaki agīcooka akīringa. Mūthamaki akīmumunya Barizilai na akīmūrathima, nake Barizilai agīcooka gwake mūciī.

⁴⁰ Rīrīa mūthamaki aaringire mūrīmo agīkinya Giligali, Kimuhamu akīringa hamwe nake. Nacio mbūtū ciothe cia ita cia Juda na nuthu ya mbūtū cia ita cia Isiraeli ikīringia mūthamaki.

⁴¹ Thuutha wa kahinda kanini andū othe a Isiraeli nīmookaga kūrī mūthamaki makamwīra atīrī, “Nī kīī gīatūmire ariū a baba, andū a Juda, matūtunye mūthamaki na wara, na mamūcookie nyūmba yake kuuma mūrīmo wa Jorodani, hamwe na andū ake othe?”

⁴² Andū othe a Juda magīcookeria andū a Isiraeli atīrī, “Twekire ūguo tondū mūthamaki nī wa nyūmba iitū. Nī kīī gīgūtūma mūrakario nī ūhoro ūcio? Nī irio tūrīte cia mūthamaki? Nī hari kīndū twīyoeire ithuī ene?”

⁴³ Ningī andū a Isiraeli magīcookeria andū a Juda atīrī, “Ithuī tūrī na icunjī ikūmi kūrī mūthamaki, na hamwe na ūguo-rī, tūrī na kīhotoo gīa gūtuika a Daudi gūkīra inyuī. Nī ūndū ūcio nī kīī gīgūtūma mūtūmene? Githī ti ithuī twarī a mbere kwaria ūhoro wa gūcookia mūthamaki witū?”

No andū a Juda magīcookia marī na ūūru mūingī mūno o na gūkīra andū a Isiraeli.

20

Sheba Kūremera Daudi

¹ Na rīrī, kwarī mūndū wa ngūi wetagwo Sheba mūrū wa Bikiri, Mūbenjamini, nake agīkorwo aarī hau. Akīhuha karumbeta, akīanīrīra, akiuga atīrī,

“Ithuī tūtīrī na igai harī Daudi,

tūtīrī na handū harī mūrū wa Jesiī!

O mūndū nīacooke hema-inī yake, inyuī andū a Isiraeli!”

² Nī ūndū ūcio andū othe a Isiraeli magītiganīria Daudi, makīrūmīrīra Sheba mūrū wa Bikiri. No andū a Juda makīrūmīrīra mūthamaki wao kuuma Jorodani nginya Jerusalemu.

³ Rīrīa Daudi aacookire gīikaro kīa nyūmba yake ya ūthamaki kūu Jerusalemu-rī, akīoya thuriya iria ikūmi aatigite imenyagīrīre nyūmba ya ūthamaki, makīigwo nyūmba marangagīrwo. Nīamaheaga irio, no ndaakomire nao. Maatūūraga marī ahīngīre na matarīi ta atumia a ndigwa nginya mūthenya wa gūkua.

⁴ Nake mūthamaki akīira Amasa atīrī, “Tūmanīra andū a Juda moke kūrī nīi mūira wa matukū matatū mataanathira, nawe mwene ūgaakorwo ho.”

⁵ No rīrīa Amasa aathīre gwīta andū a Juda, agīkara ihinda irāya kūrī rīrīa mūthamaki aamwīrīte.

⁶ Daudi akĩira Abishai atĩrĩ, “Rĩu Sheba mūrũ wa Bikiri nĩegũtũgera ngero nene kũrĩ ĩrĩa twagerirwo nĩ Abisalomu. Oya andũ a mwathi waku mũmũteng’erie, kwaga ũguo aahota kuona matũũra mairigĩre oorĩre kuo, na ithuĩ twage kũmuona.”

⁷ Nĩ ũndũ ũcio andũ a Joabu, na Akerethi, na Apelethi, na njamba ciothe iria ciarĩ hinya makiumagara matongoretio nĩ Abishai. Nao magĩthiĩ moimĩte Jerusalemu, mateng’eretie Sheba mūrũ wa Bikiri.

⁸ Rĩrĩa maarĩ ihiga-inĩ rĩrĩa inene kũu Gibeoni, Amasa agĩka kũmatũnga. Joabu eehumbĩte nguo ciake cia mbaara, na akehotoro mũcibi na rũhiũ rũrĩ njora thĩinĩ. Rĩrĩa aathiire mbere, rũhiũ rũu rũkiuma njora-inĩ.

⁹ Joabu akĩira Amasa atĩrĩ, “Ūrĩ mwega, mūrũ wa baba?” Hĩndĩ iyo Joabu akĩnyĩta Amasa nderu na guoko gwake kwa ũrĩo nĩguo amũmumunye.

¹⁰ Amasa ndaatindanĩrĩre na rũhiũ rũrĩa Joabu aanyĩitite na guoko, nake Joabu akĩmũtheeca nda naruo, namo mara make makiuma makĩgũa thĩ, na ndaigana kũmũtheeca ringĩ, nake Amasa agĩka. Nĩngĩ Joabu na mūrũ wa nyina Abishai magĩteng’eria Sheba mūrũ wa Bikiri.

¹¹ Ūmwe wa andũ a Joabu akĩrũgama mwena-inĩ wa Amasa, akiuga atĩrĩ, “Mũndũ ũrĩa wothe ũrĩ mwena wa Joabu na mwena wa Daudi, nĩarũmirĩre Joabu!”

¹² Nake Amasa eegaragaragia thakame-inĩ yake arĩ njĩra gatagatĩ, nake mũndũ ũcio akĩona atĩ mbũtũ ciothe cia ita nĩciarũgamaga hau. Rĩrĩa aamenyire atĩ o mũndũ aakinyaga harĩ Amasa akarũgama-rĩ, akĩmũkururia kuuma njĩra-inĩ, akĩmũiga gĩthaka-inĩ, na akĩmũhumbira na nguo.

¹³ Amasa aarĩkia kweherio njĩra-inĩ, andũ othe makĩrũmirĩra Joabu, magĩteng’eria Sheba mūrũ wa Bikiri.

¹⁴ Sheba akĩhĩtũkĩra mĩhĩrĩga-inĩ yothe ya Isiraeli, agĩkinya Abeli-Bethi-Maaka, akĩhĩtũkĩra bũrũri-inĩ wothe wa Aberi, arĩa moonganire hamwe na makĩmũrũmirĩra.

¹⁵ Nacio mbũtũ ciothe cia ita hamwe na Joabu igĩka na ikĩrigiicĩria Sheba kũu Abeli-Bethi-Maaka. Magĩthondeka kĩhumbu gĩa tĩri kũrigania na itũũra, nakĩo gĩkĩambatio nginya rũthingo rwa na nja rwa ũgitĩri wa itũũra. Na rĩrĩa maahũũraga rũthingo nĩguo marũmomore-rĩ,

¹⁶ mũndũ-wa-nja ũmwe mũũgĩ agĩtana arĩ thĩinĩ wa itũũra rĩu, akiuga atĩrĩ, “Ta thĩkĩrĩria! Ta thĩkĩrĩria! ĩrai Joabu oke haha nĩguo njarie nake.”

¹⁷ Nake agĩthĩ erekeire harĩ we; nake mũndũ-wa-nja ũcio akĩmũũria atĩrĩ, “Wee nĩwe Joabu?”

Nake agĩcookia atĩrĩ, “Ī nĩ nĩ.”

Nake akiuga atĩrĩ, “Gĩthĩkĩrĩrie ũrĩa ndungata yaku ĩkuuga.”

Nake akiuga atĩrĩ, “Nĩ thĩkĩrĩrie.”

¹⁸ Mũndũ-wa-nja ũcio agĩthĩ na mbere kwaria, akiuga atĩrĩ, “Tene-rĩ, ciugo ici nĩciaragio, gũkeerwo atĩrĩ ‘Andũ makaahooyaga kĩrĩa kũu Abeli.’ Naguo ũhoru ũgaathĩrĩa kuo.

¹⁹ Ithuĩ-rĩ, tũrĩ andũ a thayũ na ehokeku thĩinĩ wa Isiraeli. Wee ũrageria kwananga itũũra rĩrĩ, na nĩrĩo nyina wa Isiraeli. Nĩ kĩ gĩgũtũma wende kũniina igai rĩa Jehova?”

²⁰ Joabu agĩcookia atĩrĩ, “Ūhoru ũcio ũrondaihĩrĩria! Ūhoru wa kũniina na kwananga ũrondaihĩrĩria!

²¹ Ūguo tigo ũhoru ũtariĩ. Mũndũ wĩtagwo Sheba mūrũ wa Bikiri, kuuma bũrũri ũrĩa ũrĩ irĩma wa Efraimu, nĩarĩkĩtie kwambararia guoko ookĩrĩre mũthamaki, ookĩrĩre Daudi. Tũnengerei mũndũ ũcio ũmwe tu, na nĩngũtigana na itũũra rĩrĩ.”

Mũndũ-wa-nja ũcio akĩira Joabu atĩrĩ, “Nĩgũkĩrio mũtwe wake kuuma rũthingo-inĩ.”

²² Hĩndĩ iyo mũtumia ũcio agĩthĩ kũrĩ andũ othe arĩ na mataaro macio make ma ũũgĩ, nao magĩtina mũtwe wa Sheba mūrũ wa Bikiri, makĩũkĩria Joabu. Nĩ ũndũ ũcio Joabu akĩhuha karumbeta, nao andũ ake makĩharagana kuuma itũũra-inĩ, o mũndũ agĩcookia gwake mũciĩ. Nake Joabu agĩcookia kũrĩ mũthamaki kũu Jerusalemu.

²³ Joabu nĩwe warĩ mũnene wa mbũtũ ciothe cia ita cia Isiraeli; nake Benaia mūrũ wa Jehoiada aarĩ mũnene wa Akerethi, o na Apelethi;

²⁴ Adoniramũ aarĩ mũtongoria wa kũrutithia wĩra wa hinya; nake Jehoshafatu mūrũ wa Ahiludu nĩwe warĩ mwandĩki wa maũndũ ma ihinda rĩu;

²⁵ nake Sheva nĩwe warĩ mwandĩki-marĩa; Zadoku na Abiatharu maarĩ athĩnjĩri-Ngai;

²⁶ nake Ira, ũrĩa Mũnjairi, aarĩ mũthĩnjĩri-Ngai wa Daudi.

21

Andū a Gibeoni Kūrīhīrio

¹ Na rīrī, hīndī ya wathani wa Daudi, nī kwagīre na ng'aragu ya mīaka itatū irūmanīrīre; nī ūndū ūcio Daudi agītūria ūhoru harī Jehova. Nake Jehova akiuga atīrī, “Ūndū ūyū ūrekīka nī ūndū wa Saülū o na ūndū wa nyūmba yake irīa yaitithagia thakame; nī ūndū wa ūria ooragire andū a Gibeoni.”

² Nake mūthamaki agīta andū a Gibeoni akīaria nao. (Na rīrī, andū acio a Gibeoni matiarī amwe na Isiraeli no maarī matigari ma Aamori; no andū a Isiraeli nīmehītute atī matikamooraga, no Saülū nī ūndū wa kīyo kīrīa aarī nakīo nī ūndū wa Isiraeli na Juda nīageririe kūmaniina.)

³ Nake Daudi akīuria andū acio a Gibeoni atīrī, “Mūngīenda ndīmwikīre atīa? Nī ūndū ūrīkū ingīka tūiguane nīguo mūrathime igai rīa Jehova?”

⁴ Nao andū a Gibeoni makīmūcookeria atīrī, “Tūtīagīrīrwo nī kūuria tūheo betha kana thahabu kuuma kūrī Saülū, kana nyūmba yake, o na tūtīrī na kīhooito gīa kūūruga mūdū o na ūmwe thīni wa Isiraeli.”

Daudi akīmooria atīrī, “Nīatīa mūngīenda ndīmwikīre?”

⁵ Nao magīcookeria mūthamaki atīrī, “Ha ūhoru wa mūdū ūria watūniinire na agītūciirīra ūru nīgeetha tūthire, nīguo tūtīkagīe na handū o na ha thīnī wa Isiraeli-rī,

⁶ reke tūneo arūme mūgwanja a njaro ciake nīgeetha mooragwo na maraganio mbere ya Jehova kūu Gibeā ya Saülū, ūria mūthuure wa Jehova.”

Nī ūndū ūcio mūthamaki akiuga atīrī, “Nīngūmaneana kūrī inyū.”

⁷ Na rīrī, mūthamaki akīhonokia Mefiboshethu mūrū wa Jonathani, mūrū wa Saülū, nī ūndū wa mwīhīta ūria Daudi na Jonathani mūrū wa Saülū meehītanīire mbere ya Jehova.

⁸ No mūthamaki agīkuua Arimoni na Mefiboshethu, ariū acio eerī a Aia, mwarī wa Rizipa, ariā aaciariire Saülū, hamwe na ariū atano a Merabu mwarī wa Saülū, ariā aaciariire Adirieli mūrū wa Barizilai ūria Mūmeholathu;

⁹ Nake akīmaneana kūrī Gibeoni, ariā maamooraagire na makīmaaraganīa kīrīma-inī mbere ya Jehova. Acio othe mūgwanja maagūire hamwe; mooragirwo hīndī ya matukū ma kīambīrīria kīa magetha, o rīria magetha ma cairi maambagīrīria.

¹⁰ Rizipa mwarī wa Aia akīoya nguo ya ikūnia, na akīmīara hau ihiga igūrū. Kuuma kīambīrīria kīa magetha nginya rīria mbura yoirīre mūrī ūyo, ndaarekire ciimba icio ihutio nī nyoni cia rīera-inī mūthenya, kana ihutio nī nyamū cia gīthaka ūtukū.

¹¹ Hīndī irīa Daudi eerirwo ūria Rizipa mwarī wa Aia, thuriya ya Saülū, eekīte-rī,

¹² agīthī, agīkuua mahīndī ma Saülū o na ma mūrīū Jonathani kuuma kwa andū a Jabeshi-Gileadi. Maamarūtite na hitho kuuma kīhaaro-inī kīa mūngī kūu Bethi-Shani, harīa Afilisti maamacuurīte, thuutha wa kūūrāgīra Saülū kūu Giliboa.

¹³ Daudi agīkuua mahīndī ma Saülū na ma mūrīū Jonathani kuuma kūu, na mahīndī ma andū ariā moragītwo makaaraganio kūu makīūnganio.

¹⁴ Nao magīthika mahīndī ma Saülū na ma mūrīū Jonathani mbīrīra-inī ya Kishu, ithe wa Saülū, kūu Zela thīnī wa Benjamini, na magīka maūdū mothe marīa mūthamaki aathanīte. Thuutha ūcio Ngai agīcookīa mahooya marīa maahoetwo nī ūndū wa būrīri.

Mbaara ya Gūūkīrīra Afilisti

¹⁵ O rīngī nī kwagīre mbaara gatagatī ka Afilisti na Isiraeli. Daudi agīkūrūka agīthī hamwe na andū ake makarūe na Afilisti, na akīnoga mūno.

¹⁶ Nake Ishibi-Benobu ūria warī ūmwe wa njaro cia Rafa, ūria mūthia wa itimū rīake warī na ūrītū wa cekerī magana matatū,* na aarī na rūhiū rwa njora rwerū, ūcio akiuga nīekūūruga Daudi.

¹⁷ No rīrī, Abishai mūrū wa Zeruia akīhonokia Daudi; akīgūtha Mūfilisti ūcio akīgūa, akīmūūruga. Nīngī andū a Daudi makīhīta kūrī we makiuga atīrī, “Gūtīrī hīndī ūgacooka gūthī mbaara-inī na ithuī, nīgeetha tawa wa Isiraeli ndūkahorio.”

¹⁸ Nīngī thuutha wa mahinda macio, makīgīa na mbaara īngī na Afilisti kūu Gobu. Hīndī ūyo Sibekai ūria Mūhushathi akīūruga Safu, ūmwe wa njaro cia Rafa.

¹⁹ Nīngī mbaara-inī īngī makīrūa na Afilisti kūu Gobu, Elihanani mūrū wa Jaare-Oregimu ūria Mūbethilehemu akīūruga Goliathū ūria Mūgiiti, ūria warī na itimū rīarī na mūtī ūigana ta mūtī wa mūtumi ngoora.

* 21:16 nī ta giramu 330

²⁰ Ningĩ mbaara-inĩ ĩngĩ ĩrĩa yarĩ kũu Gathu, nakuo kwarĩ na mũndũ mũnene mũno, warĩ na ciara ithathatũ o guoko, na ciara ithathatũ o kũgũrũ, ciothe ciarĩ ciara mĩrongo ĩrĩ na inya. O na ningĩ aarĩ wa rũciaro rwa Rafa.

²¹ Rĩrĩa aanyũrĩrie andũ a Isiraeli, Jonathani mũrũ wa Shimea, mũrũ wa nyina na Daudi, akĩmũũraga.

²² Andũ acio ana maarĩ a rũciaro rwa Rafa kũu Gathu nao makĩgũa moko-inĩ ma Daudi na andũ ake.

22

Rwĩmbo rwa Daudi rwa Kũgooca Ngai

¹ Daudi nĩainĩre Jehova na ciugo cia rwĩmbo rũrũ rĩrĩa Jehova aamũhonokirie kuuma guoko-inĩ gwa thũ ciake ciothe na kuuma guoko-inĩ gwa Saũlũ.

² Akiuga atĩri:

“Jehova nĩwe rwaro rwakwa rwa ihiga, na nĩwe rũirigo rwakwa rwa hinya, na mũkũũri wakwa;

³ Ngai wakwa nĩwe rwaro rwakwa rwa ihiga, na nĩwe rĩũrĩro rĩakwa, na ngo yakwa, na rũhĩa rwa ũhonokio wakwa.

Nĩwe kĩĩhitho gĩakwa kĩrũmu, na nĩwe rĩũrĩro rĩakwa, na mũhonokia wakwa; nĩwe ũũhonokagia kuuma kũrĩ andũ arĩa mahũthagĩra hinya.

⁴ Ngayagĩra Jehova, ũrĩa wagĩrĩire kũgoocagwo, na ngahonokio kuuma kũrĩ thũ ciakwa.

⁵ “Ndiihũ cia gĩkuũ nĩciathiũrũrũkĩirie; nakĩo kĩguũ kĩa mwanangĩko gĩkĩngĩria hinya.

⁶ Mĩhĩndo ya mbĩrĩra ĩgũthiororokeria; nayo mĩtego ya gĩkuũ ĩkĩĩhotorera.

⁷ Mĩnyamaro-inĩ yakwa ndakaiĩre Jehova; ngĩgĩkaiĩra Ngai wakwa arĩ hekarũ-inĩ yake.

Nĩ aigũire mũgambo wakwa, kĩrĩro gĩakwa gĩgĩkinya matũ-inĩ make.

⁸ “Thĩ ĩkĩinaina na ĩgĩthingitha; Nayo mĩthingi ya ĩgũrũ ĩkĩienyenya; ĩkĩinaina tondũ aarĩ mũrakaru.

⁹ Ndogo ĩkiuma maniũrũ-inĩ make ĩkĩambata na ĩgũrũ; mwaki wa kũniinana ũkiuma kanua-inĩ gake.

Kanua-inĩ gake hakoima makara mekũrĩrĩmbũka.

¹⁰ Aahingũrĩre ĩgũrũ agĩikũrũka thĩ; matu matumanu maarĩ rungu rwa makinya make.

¹¹ Ombũkire akuũitwo nĩ ikerubi; akĩambata na ĩgũrũ na mathagu ma rũhuho.

¹² Ehumbĩrĩre na nduma, agĩtua matu marĩa mairũ ma mbura ma kũu ĩgũrũ hema yake ya kũmũthiũrũrũkĩria.

¹³ Kuuma ũkengi ũrĩa warĩ harĩ we, heni ĩgĩakana mwaki.

¹⁴ Jehova akĩruruma arĩ kũu ĩgũrũ; mũgambo wa ũrĩa-ũrĩ-Igũrũ-Mũno, ũkĩiguuo.

¹⁵ Aikirie mĩguĩ, akĩharaganĩa thũ, agĩciikĩria rũheni, agĩcingatithia.

¹⁶ Hĩndĩ ĩyo mĩkuru ya irĩa ĩkĩonekana, nayo mĩthingi ya thĩ ĩkĩhumbũrio,

nĩ ũndũ wa irũithia rĩa Jehova, o na nĩ ũndũ wa ihurutana rĩa mĩhũmũ ya maniũrũ make.

¹⁷ “Agĩtambũrũkia guoko gwake kuuma o kũu ĩgũrũ akĩnyia; akĩnguucia akĩnduta maaĩ-inĩ kũrĩa kũriku.

¹⁸ Andeithũrĩre thũ yakwa ĩrĩ hinya, akĩndeithũra kũrĩ arĩa maathũire, o acio maangĩrĩtie hinya.

¹⁹ Maanjĩhotoreire mũthenya ũrĩa ndaarĩ na mũtino, no Jehova nĩwe warĩ mũtiirĩrĩri wakwa.

²⁰ Andutire na nja akĩndwara handũ haarĩ,

akindeithūra tondū nīakenetio nī nīi.

- 21 “Jehova anjīkīire maūndū kūringana na ūthingu wakwa,
akandiha kūringana na ūtheru wa moko makwa.
- 22 Nīgūkorwo nīnūmītie njīra cia Jehova;
ndīkīte ūūru na ūndū wa kūhutātīra Ngai wakwa.
- 23 Mawatho make mothe marī mbere yakwa;
ndihutatīire irīra cia watho wake wa kūrūmīrīrwo.
- 24 Ngoretwo itarī na ūcuuke ndī mbere yake,
na ngemenyerera ndikehie.
- 25 Jehova andīhīte kūringana na ūthingu wakwa,
akandiha kūringana na ūtheru wakwa maitho-inī make.
- 26 “Ūrī mwīhokeku harī arīa makwīhokete,
na harī mūndū ūrīa ūtarī ūcuuke ūrīionanagia ndūrī ūcuuke,
27 kūrī ūrīa wītheragia wīonanagia ūrī mūtheru,
no harī ūrīa ūrī mīthīire mīogomu ūgatuīka njūhīga.
- 28 Wee ūhonokagia andū arīa enyīihia,
no maitho maku monaga andū arīa etīi nīguo ūmaconorithie.
- 29 Wee Jehova, nīwe tawa wakwa,
Jehova atūmaga nduma yakwa ītuīke ūtheri.
- 30 Ndī na ūteithio waku no hote gūtharīkīra mbūtū ya ita;
ndī na Ngai wakwa no hote kūrūga rūthingo.
- 31 “Mūrungu-rī, njīra ciake nīnginyanīru;
kiugo kīa Jehova gītīrī ihītia.
Nīwe ngo ya arīa othe mehithaga harī we.
- 32 Nī ūndū-rī, nūū Mūrungu tīga Jehova?
Na nūū Rwaro rwa Ihīga tīga Ngai witū?
- 33 Nī Mūrungu ūūhotoraga hinya na ūhoti,
agatūma njīra yakwa īkinyanīre.
- 34 Atūmaga magūrū makwa mateng’ere o ta ma thwariga;
aahothithagia kūrūgama kūndū gūtūūgīru.
- 35 We nīwe wonagia moko makwa mūrūire wa mbaara;
moko makwa no mageete ūta wa gīcango.
- 36 Ūūheaga ngo yaku ya ūhootani;
ūinamagīrīra thī ūkaanenehia.
- 37 Ūnjaramagīrīra njīra ya kūrīa thīagīra,
nīgeetha magūrū makwa matīgatīrūke.
- 38 “Ndaingatithirie thū ciakwa na ngīcihehenja;
ndiacookire na thuuha nginya rīrīa cianīinīrwo.
- 39 Ndacihehenjire biū, ikīremwo nī gūūkīra,
ikīgūa thī magūrū-inī makwa.
- 40 Wee ūūheaga hinya wa kūrūa mbaara,
ūgatūma thū ciakwa cīnamīrīre magūrū-inī makwa.
- 41 Watūmire thū ciakwa ihūndūke ciūre,
na nī ngīniina arīa maathūire.
- 42 Maakaire mateithio, no hatiarī na wa kūmahonokia,
magīkīra Jehova no ndaametīkire.
- 43 Ndaamahūūrīre makīhaana ta rūkūngū rūhinyu rwa thī;
ngīmahūūra na ngīmarangīrīra ta ndooro ya njīra-inī.
- 44 “Nīūūhonoketie ngaaga gūtharīkīrwo nī andū akwa;
ūndūūragia ndī mūtongoria wa ndūrīrī.
Andū itooī nīmakandungatagīra,
45 andū a kūngī mokaga kūrī nī menyīihītie;
maigua ngumo yakwa, makanjathīkīra.
- 46 Othe makuuaga ngoro;
mokaga makīinainaga moimīte cīhitho-inī ciao cia hinya.
- 47 “Jehova atūūruga muoyo! O we Rwaro rwakwa rwa Ihīga arogoocwo!

Ngai arotūgīrio, o we Rwaro rwakwa rwa Ihiga, na Mūhonokia wakwa!
 48 We nīwe Mūrungu ūria ūndīhagīria,
 aigaga ndūrīri rungu rwa watho wakwa,
 49 nīwe ūhōnokagia kuuma kūrī thū ciakwa.
 Wanyambatūrīrie igūrū rīa andū arīa maathūire,
 ūkīndeithūra harī andū arīa mahūthagīra hinya.
 50 Nī ūndū ūcio, Wee Jehova, nīndīkūgoocaga ndī gatagatī ka ndūrīri,
 ndīinaga ngagooca rītwa rīaku.
 51 Aheaga mūthamaki wake ūhootani mūnene;
 akonania ūtugi wake ūtathiraga kūrī ūcio wake mūtīrīrie maguta,
 kūrī Daudi na njiaro ciake nginya tene.”

23

Ciugo cia Kūrīgīrīria cia Daudi

1 Ici nīcio ciugo cia kūrīgīrīria cia Daudi:
 “Ūyū nīguo ūhoro wa Daudi mūrū wa Jesii,
 ūhoro wa mūndū ūria watūgīrītio nī Ūria-ūrī-Igūrū-Mūno,
 mūndū ūria waitīrīrio maguta nī Ngai wa Jakubu,
 na akeendeka mūno nī gūtungīra Isiraeli thaburi:
 2 “Roho wa Jehova nīaririe na kanua gakwa;
 kiugo gīake kīarī rūrīmī-inī rwakwa.
 3 Ngai wa Isiraeli nīaririe,
 ūcio Rwaro rwa Ihiga rwa Isiraeli akīnjīra atūrī:
 ‘Rīria mūndū egwatha andū na ūthingu,
 agaathana etīgīrite Ngai-rī,
 4 atuīkaga ta ūtheri wa rūciinī rīua rīkīratha,
 o rūciinī rūrīa rūtārī matu,
 agatuīka ta ūtheri ūria ūūkaga mbura yarīkia gūkīa,
 mbura rīa īmeragia nyeki.’
 5 “Githī nyūmba yakwa ti nūngīrīru harī Mūrungu?
 Githī ndaarīkanīre na nī kīrīkanīro gīa gūtūūra,
 gīthondeketwo na gīkarūma maūndū-inī mothe?
 Githī ndegūtūma ūhonokio wakwa ūkīnyanīre,
 na aahingīrie maūndū mothe marīa ndīriragīria?
 6 No andū arīa aaganu othe magaateo ta mūigua,
 rīra itacookanagīrīrio na guoko.
 7 Ūria wothē ūhutagia mūigua
 ahūthagīra kīndū gīa kīgera kana mūtī wa itimū;
 mūigua īcinagīrwo o harīa īgītwo.”

Andū Njamba a Daudi

8 Maya nīmo marītwa ma andū a Daudi arīa maarī njamba:
 Joshebu-Bashebethu ūria Mūtakemoni aarī mūnene wa arīa atatū; nake oire itimū
 rīake, akīhūūra andū magana manana, na akīmooraga mbaara-inī īmwe.
 9 Mūnini wake eetagwo Eleazaru mūrū wa Dodai, ūria Mūahohi. Arī ūmwe wa arīa
 atatū maarī njamba, aarī hamwe na Daudi hīndī rīra moogitire Afilisti arīa monganīte
 hamwe kūu Pasi-Damimu marūe mbaara. Hīndī īyo andū a Isiraeli makīūra,
 10 nowe ndoorire, akīrūgama hau, akīhūūra Afilisti acio nginya guoko gwake
 gūkīganda kūnyīitē rūhiū rwa njora o ro ūguo. Jehova akīrehe ūhootani mūnene
 mūthenya ūcio. Nacio mbūtū cia ita igīcooka kūrī Eleazaru, magatahe indo cia andū
 arīa akuū.
 11 Ūria warūmīrīre aarī Shama mūrū wa Agee ūria Mūharari. Rīria Afilisti monganire
 hamwe handū haarī mūgūnda waiyūrīte ndengū, ita rīa Isiraeli rīkīmoorīra.
 12 No Shama ndoorire, akīrūgama gatagatī ka mūgūnda ūcio. Akīgītīra na akīūraga
 Afilisti acio, nake Jehova akīrehe ūhootani mūnene.
 13 Hīndī ya magetha-rī, andū atatū thīnī wa arīa mīrongo itatū anene magūkūrūka
 kūrī Daudi kūu ngurunga-inī ya Adulamu, hīndī rīra mbūtū ya Afilisti yambīte hema
 Gītuamba-inī kīa Refaimu.
 14 Ihīnda-inī rīu Daudi aarī kīhitho-inī kīa hinya, nayo mbūtū ya Afilisti yarī
 Bethilehemu.

¹⁵ Daudi akīririŕia maaī, akiuga atīrī, “Naarī korwo kūrī mündū ūngīndehera maaī ma kūnyua kuuma gīthima-inī kīrī kīrī hakuhi na kīhingo kīa Bethilehemu!”

¹⁶ Nī ūndū ūcio andū acio atatū maarī njamba magītuīkanāria gatagati-inī ga ita rīa Afilisti, magītaha maaī gīthima-inī kīu kīarī hakuhi na kīhingo kīa Bethilehemu na makīmatwarīra Daudi. No Daudi akīrega kūmanyua; akīmaita mbere ya Jehova.

¹⁷ Daudi akiuga atīrī, “Jehova, ūhorō ūyū ūrondaihrīria, njage gwīka ūguo! Githi ino ti thakame ya andū arīa megūthiite magetwarīrīria ūgwati-inī wa gīkuū?” Nake Daudi akīrega kūnyua maaī macio.

Maündū ta macio nīmo meekagwo nī njamba icio ithatū.

¹⁸ Abishai mūrū wa nyina na Joabu mūrū wa Zerua aarī mūnene wa acio atatū. Nake akīyoya itimū rīake agītharīkīra andū magana matatū, akīmooraga; nī ūndū ūcio akīgia igweta o ta acio Atatū.

¹⁹ Githi ndaakīgīre na igweta inene gūkīra acio Atatū? Nīwe watuīkire mūnene wao, o na gūtuīka ndaataranīrio nao.

²⁰ Benaia mūrū wa Jehoiada aarī mūrū njamba wa kuuma Kabizeeli, ūrīa wekire maündū manene ma ūcamba. Niooragire njamba nene igīrī cia ita cia Moabi. Ningī nīatoonyire irima mūthenya warī na tharunji, akīūruga mūrūūthi.

²¹ Niooragire Mūmisiri mündū warī mūnene mūno. O na gūtuīka Mūmisiri ūcio nīanyiitite itimū na guoko gwake, Benaia aathiire akīmūtharīkīra na njūgūma. Nake akīhuria itimū rīu rīarī guoko-inī kwa Mūmisiri ūcio na akīmūūruga na itimū rīu rīake.

²² Macio nīmo maündū ma ūcamba marīa meekirwo nī Benaia mūrū wa Jehoiada; o nake aarī igweta o ta andū arīa atatū maarī njamba.

²³ Nīatūtīwo gūkīra arīa Mīrongo Ītatū, no ndaataranīrio na acio Atatū. Nake Daudi akīmūtua mūnene wa arīa maamūranganāra.

²⁴ Thīinī wa andū acio Mīrongo Ītatū, arīa angī maarī:

Asaheli mūrū wa nyina na Joabu,

na Elihanani mūrū wa Dodo wa kuuma Bethilehemu,

²⁵ na Shama ūrīa Mūharodi,

na Elika ūrīa Mūharodi,

²⁶ na Helezu ūrīa Mūpaliti,

na Ira mūrū wa Ikeshu kuuma Tekoa,

²⁷ na Abiezeri kuuma Anathothu,

na Mebunai ūrīa Mūhushathi,

²⁸ na Zalimoni ūrīa Mūahohi,

na Maharai ūrīa Mūnetofathi,

²⁹ na Helebu mūrū wa Baana ūrīa Mūnetofathi,

na Ithai mūrū wa Ribai wa kuuma Gibeā kīu Benjamini,

³⁰ na Benaia ūrīa Mūpirathoni,

na Hidai wa kuuma tūrūū-inī twa Gaashu,

³¹ na Abi-Aliboni ūrīa Mūaribathi,

na Azamavethu ūrīa Mūbahurimu,

³² na Eliahaba ūrīa Mūshaaliboni,

na ariū a Jasheni,

na Jonathani

³³ mūrū wa Shama ūrīa Mūharari,

na Ahiamu mūrū wa Sharari ūrīa Mūharari,

³⁴ na Elifeleti mūrū wa Ahasabai ūrīa Mūmaakathi,

na Eliamu mūrū wa Ahithofeli ūrīa Mūgiloni,

³⁵ Herezo ūrīa Mūkarimeli,

na Parai ūrīa Mūaribi,

³⁶ na Igali mūrū wa Nathani kuuma Zoba,

na mūrū wa Hagili,

³⁷ na Zeleku ūrīa Mūamoni,

na Naharai ūrīa Mūbeerothi,

ūrīa wakuuagīra Joabu mūrū wa Zerua indo ciake cia mbaara,

³⁸ na Ira ūrīa Mūithiri,

na Garebi ūrīa Mūithiri,

³⁹ na Uria ūrīa Mūhiti.

Andū acio othe maarī mīrongo Ītatū na mūgwanja.

24

Daudi gūtara Arūi a Mbaara

¹ Ningĩ marakara ma Jehova magĩakanĩra Isiraeli, nake agĩkĩra Daudi meciiria nĩguo amokĩrĩre, akĩmwĩra atĩrĩ, “Thiĩ ũgatare andũ a Isiraeli na a Juda.”

² Nĩ ũndũ ũcio mũthamaki akĩra Joabu na anene a mbũtũ cia ita arĩa maarĩ hamwe nake atĩrĩ, “Thiĩ kũndũ guothe mĩhĩrĩga-inĩ ya Isiraeli kuuma Dani nginya Birishiba na mũtare andũ arĩa mangĩthiĩ mbaara, nĩgeetha menye ũrĩa maigana.”

³ No Joabu agĩcookeria mũthamaki atĩrĩ, “Jehova Ngai waku angĩrongerera mbũtũ cia ita maita igana, namo maithe ma mũthamaki marokũonera. No nĩ kũ gĩgũtũma mũthamaki mwathi wakwa ende gwĩka ũndũ ta ũyũ?”

⁴ No rĩrĩ, mũthamaki, agĩkararia Joabu na anene a mbũtũ cia ita; nĩ ũndũ ũcio makiehera mbere ya mũthamaki, magĩthiĩ gūtara andũ a Isiraeli arĩa mangĩathiire mbaara.

⁵ Nao marĩkia kũringa Rũũ rwa Jorodani, makĩamba hema hakuhĩ na Aroeri, mwena wa gũthini wa itũra mũkuru-inĩ ũcio, magĩtuakanĩra bũrũri wa Gadi magĩkinya Jazeri.

⁶ Magĩthiĩ Gileadi na bũrũri-inĩ ũcio wa Tahatimu-Hodishi, magĩkinya Dani-Jaani magĩthiĩrũrũka magĩkinya Sidoni.

⁷ Magĩcooka magĩthiĩ merekeire kũrigo kĩa hinya gĩa Turo na matũura-inĩ mothe ma andũ a Ahivi na ma Kaanani. Marigĩrĩrio-ini magĩthiĩ Birishiba kũu Negevu ya Juda.

⁸ Maarĩkia gũthiĩ bũrũri-inĩ wothe, magĩcooka Jerusalemu thuutha wa mĩeri kenda na matukũ mĩrongo ĩrĩ.

⁹ Joabu agĩcookeria mũthamaki ũhoru wa mũigana wa andũ arĩa mangĩathiire mbaara: Thiĩni wa Isiraeli kwarĩ andũ ngiri magana manana andũ marĩ na hinya wa mwĩrĩ na mangĩahotire kũhũthĩra rũhiũ rwa njora, nakuo Juda maarĩ ngiri magana matano.

¹⁰ Nake Daudi agĩthĩnĩka mũno ngoro thuutha wa gūtara andũ acio a mbaara, akĩra Jehova atĩrĩ, “Nĩnjĩhitie mũno nĩ ũndũ wa ũguo njĩkĩte. Rĩu, Wee Jehovari, ndagũthaita ũnjehererie mahĩtia, nĩ ndungata yaku. Nĩnjĩkĩte ũndũ wa ũrimũ mũno.”

¹¹ Daudi atanokĩra rũciini rũrũ rũngĩ-rĩ, kiugo kĩa Jehova gĩgĩkinyĩra mũnabii Gadi, ũrĩa wonagĩra Daudi maũndũ, akĩrwo atĩrĩ:

¹² “Thiĩ ũkeere Daudi ũũ, ‘Jehova ekuuga atĩrĩ: Ūrĩ na maũndũ matatũ ma gũthuura. Nawe ũthuure ũmwe wamo ũrĩa ngũkũherithia naguo.’”

¹³ Nĩ ũndũ ũcio Gadi agĩthiĩ kũrĩ Daudi, akĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩkwenda bũrũri waku ũgĩe ng’aragu mĩaka ĩtatũ? Kana ũrĩre thũ ciaku mĩeri ĩtatũ igũteng’eretie? Kana kũgĩe matukũ matatũ ma mũrimũ wa mũthiwo bũrũri-inĩ waku? Rĩu-rĩ, wĩciirie ũhoru ũcio ũtue itua rĩrĩa ngũcookeria ũcio ũndũmĩte.”

¹⁴ Daudi akĩra Gadi atĩrĩ, “Rĩu ndĩ na thiĩna mũnene mũno. Nĩtũrekwũ tũgwĩre moko-inĩ ma Jehova, nĩgũkorwo tha ciake nĩ nyingĩ; no ndũkareke ngwe moko-inĩ ma andũ.”

¹⁵ Nĩ ũndũ ũcio Jehova akĩrehera Isiraeli mũthiwo kuuma rũciini rũu nginya ihinda rĩrĩa rĩatũitwo; nao andũ ngiri mĩrongo mũgwanja kuuma Dani nginya Birishiba magĩka.

¹⁶ Rĩrĩa mũraika aatambũrũkirie guoko gwake nĩguo aanange Jerusalemu-rĩ, Jehova akĩgũua kieha nĩ ũndũ wa kinyariĩrĩko kũu akĩra mũraika ũcio wanangaga andũ atĩrĩ, “Tigĩra hau! Eheria guoko gwaku.” Hĩndĩ ĩyo mũraika ũcio wa Jehova aarũgamĩte kũhũhĩro-inĩ kĩa ngano kĩa Arauna, ũrĩa Mũjebusi.

¹⁷ Rĩrĩa Daudi onire mũraika ũcio woragaga andũ-rĩ, akĩra Jehova atĩrĩ, “Nĩ nĩ nĩ njĩhitie o na ngeeka ũũru. Andũ aya matariĩ o ta ng’ondu. Nĩatĩa mekĩte? Reke guoko gwaku kũnjũkĩrĩre nĩ na nyũmba yakwa.”

Daudi gwaka Kĩgongona

¹⁸ Mũthenya o ro ũcio-rĩ, Gadi agĩthiĩ kũrĩ Daudi, akĩmwĩra atĩrĩ, “Ambata, ũthiĩ wakĩre Jehova kĩgongona, hau kũhũhĩro-inĩ kĩa ngano* kĩa Arauna ũrĩa Mũjebusi.”

¹⁹ Nĩ ũndũ ũcio Daudi akĩambata o ta ũrĩa Jehova aathanĩte na kanua ka Gadi.

²⁰ Rĩrĩa Arauna acũthĩrĩre akĩona mũthamaki na andũ ake magĩũka marorete na kũrĩ we, akiuma nja, akĩnamĩrĩra mbere ya mũthamaki aturumithĩte ũthiũ thi.

²¹ Arauna akiuga atĩrĩ, “Nĩ kũ gĩatũma mũthamaki mwathi wakwa oke kũrĩ ndungata yake?”

* **24:18** Ihuhiro cia ngano ciakagwo kũndũ kũria gũtũũgũru nĩ ũndũ wa rũhuho.

Nake Daudi akīmūcookeria atīrī, “Ndooka kūgūra kīhuhīro gīaku kīa ngano, nīguo njakīre Jehova kīgongona, nīgeetha mūthiro ūyū ūkorete andū ūthire.”

²² Arauna akīra Daudi atīrī, “Reke mūthamaki mwathi wakwa oe kīrīa gīothe angīenda akīrute igongona. Ici nī ndegwa cia igongona rīa njino, na ici nīcio indo cia kūhuhīra ngano namo macooki ma ndegwa matuīke ngū.

²³ Atīrīrī, wee mūthamaki, Arauna nīaheana indo icio ciothe kūrī mūthamaki.” Arauna agīcooka akīmwīra atīrī, “Jehova Ngai waku arogwītīkīra.”

²⁴ Mūthamaki agīcookeria Arauna atīrī, “Aca, no ngīnya ngūrīhe nī ūndū wakīo. Ndikūrutīra Jehova Ngai wakwa igongona rīa njino rīa kīndū kīrīa itarīhīire thogora.”

Nī ūndū ūcio Daudi akīgūra kīhuhīro kīu kīa ngano na ndegwa icio na cekeri mīrongo itano cia betha.†

²⁵ Daudi agīakīra Jehova kīgongona hau, na akīruta maruta ma njino na maruta ma ūguano. Hīndī ūyo Jehova agīcookia mahooya nī ūndū wa būrūrī, nago mūthiro ūrīa warī Isiraeli gūthira.

† 24:24 nī ta giramu 660

IBUKU RĨA MBERE RĨA ATHAMAKI

Adonija Gwĩtua Mũthamaki

¹ Hĩndĩ ĩrĩa Mũthamaki Daudi aakũrĩre na agatĩndĩka mĩaka-rĩ, ndaiguaga ũrugarĩ o na mamũhumbĩra na nguo.

² Nĩ ũndũ ũcio ndungata ciake ikĩmwĩra atĩrĩ, “Reke tũcarie mũirĩtu mwĩthĩ gathĩrange, atungatagĩre mũthamaki na ũndũ wa kũmũmenyerera, na akomage hamwe nake nĩguo mũthamaki, mwathi witũ, aiguage ũrugarĩ.”

³ Magĩetha mũirĩtu mũthaka Isiraeli guothe, makĩona Abishagi ũrĩa Mũshunami, na makĩmũrehe kũrĩ mũthamaki.

⁴ Mũirĩtu ũcio aarĩ mũthaka mũno; nake akĩmenyerera mũthamaki na akĩmũtungatĩra, no mũthamaki ndaigana gũkoma nake.

⁵ Na rĩrĩ, Adonija, ũrĩa nyina aarĩ Hagithu,* akĩĩyumĩria, akiuga atĩrĩ, “Nĩ nĩ ngũtuĩka mũthamaki.” Nĩ ũndũ ũcio agĩthagathaga ngaarĩ cia ita na mbarathi, na andũ mĩrongo ĩtano mathiĩage mateng’erete marĩ mbere yake.

⁶ (Ithe ndaamũkaanĩtie ũndũ, kana akamũũria atĩrĩ, “Wikĩte ũna na ũna nĩkĩ?” Ningĩ aarĩ mũndũ mũthaka mũno, na nĩwe waciariĩtwo thuutha wa Abisalomu.)

⁷ Nake Adonija akĩrĩkanĩra na Joabu mũrũ wa Zerua, na Abiatharu mũthĩnjĩri-Ngai, nao magĩtĩkĩra kũmũteithĩrĩria.

⁸ No Zadoku mũthĩnjĩri-Ngai, na Benaia mũrũ wa Jehoiada, na Nathani ũrĩa mũnabii, na Shimei, na Rei, na arangĩri arĩa a mwanya a Daudi matianyĩtanĩire na Adonija.

⁹ Nake Adonija akĩruta igongona rĩa ng’ondũ, na ng’ombe, na njaũ ĩria noru Ihiga-inĩ rĩa Zohelothu, hakuhi na Eni-Rogeli. Nake agĩta ariũ a ithe othe, na nĩo ariũ a mũthamaki, na andũ othe a Juda arĩa maarĩ anene a nyũmba ya ũthamaki,

¹⁰ no ndaigana gwĩta Nathani ũrĩa mũnabii, kana Benaia, kana arangĩri arĩa a mwanya, o na kana mũrũ wa ithe Solomoni.

¹¹ Nake Nathani akĩũria Bathisheba, nyina wa Solomoni atĩrĩ, “Nĩũiguĩte atĩ Adonija mũrũ wa Hagithu nĩatuĩkĩte mũthamaki, Daudi mwathi witũ atekũmenya?”

¹² Na rĩrĩ, reke ngũtaare ũrĩa ũngĩhota kũhonokia muoyo waku na muoyo wa mũrũguo Solomoni.

¹³ Ũkĩra ũthĩĩ kũrĩ Mũthamaki Daudi ũmwĩre atĩrĩ, ‘Mũthamaki mwathi wakwa, githĩ ndwehĩtĩre kũrĩ nĩ, ndungata yaku ũkĩnjĩra atĩrĩ: “Ti-itherũ Solomoni mũrũguo nĩwe ũgaatuĩka mũthamaki thuutha wakwa, na nĩwe ũgaikarĩra gĩtĩ gĩakwa gĩa ũthamaki?” Rĩu-rĩ, nĩ kĩĩ gĩtũmĩte Adonija atũike mũthamaki?’

¹⁴ Ũrĩ o kũũ ũkĩaria na mũthamaki, na nĩ njũke ndoonye kuo nĩguo njĩkĩre hinya ũguo ũkũmwĩra.”

¹⁵ Nĩ ũndũ ũcio Bathisheba agĩthĩĩ kuona mũthamaki ũcio mũkũrũ kanyũmba gake ga thĩnĩ, kũrĩa aatungatagĩrwo nĩ Abishagi ũrĩa Mũshunami.

¹⁶ Bathisheba akĩnamĩrĩra, agĩtura ndu mbere ya mũthamaki.

Nake mũthamaki akĩmũũria atĩrĩ, “Ũkwenda atĩa?”

¹⁷ Akĩmũcookeria atĩrĩ, “Mwathi wakwa, wee mwene nĩwehĩtĩre harĩ nĩ ndungata yaku na rĩtwa rĩa Jehova Ngai waku, ũkiuga atĩrĩ: ‘Solomoni mũrũguo nĩwe ũgaatuĩka mũthamaki thuutha wakwa, na nĩwe ũgaikarĩra gĩtĩ gĩakwa kĩa ũnene.’

¹⁸ No rĩrĩ, Adonija nĩatuĩkĩte mũthamaki, na wee mũthamaki mwathi wakwa ndũmenyete ũhoru ũcio.

¹⁹ Nĩaruĩte igongona inene rĩa ng’ombe nyingĩ, na njaũ noru, na ng’ondũ, na ageeta ariũ a mũthamaki othe, na Abiatharu ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai, na Joabu ũrĩa mũnene wa mbũtũ cia ita, no ndetĩte Solomoni ndungata yaku.

²⁰ Mũthamaki mwathi wakwa, andũ a Isiraeli othe nĩwe macũthĩrĩrie, nĩguo ũmamenyithie nũũ ũgaikarĩra gĩtĩ kĩa ũnene thuutha waku wee mũthamaki, mwathi wakwa.

²¹ Kwaga ũguo-rĩ, rĩrĩa mũthamaki mwathi wakwa agaakoma ahurũke hamwe na maithe make, nĩ na mũrũ wakwa Solomoni tũgaatuuo ta andũ ageri ngero.”

²² Hĩndĩ ĩria aaragia na mũthamaki, Nathani ũrĩa mũnabii agĩkinya.

²³ Nao makĩra mũthamaki atĩrĩ, “Mũnabii Nathani arĩ haha.” Nĩ ũndũ ũcio Nathani agĩthĩĩ mbere ya mũthamaki, akĩnamĩrĩra, agĩturumithia ũthĩũ thĩ.

* 1:5 Adonija aarĩ mwana wa kana wa Daudi (2Sam 3:4).

²⁴ Nathani akĩũria atĩrĩ, “Wee mũthamaki mwathi wakwa-rĩ, nĩũtuĩte atĩ Adonija nĩwe ũgaatuĩka mũthamaki thuutha waku, na atĩ nĩwe ũgaiakarĩra gĩtĩ gĩaku kĩa ũnene?”

²⁵ Ũmũthĩ nĩaikũrũkĩte na akaruta igongona inene rĩa ng’ombe nyingĩ, na njaũ noru, na ng’onde. Na ageeta ariũ a mũthamaki othe, na anene a thigari othe, na Abiatharu ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai. Rĩu nĩ kũria maraarĩa na makanyua mari hamwe nake, makiuhaga atĩrĩ, “Mũthamaki Adonija arotũura nginya tene!”

²⁶ No rĩrĩ, nĩ ndungata yaku, na Zadoku ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai, na Benaia mũrũ wa Jehoiada, na ndungata yaku Solomoni ndanatwĩta.

²⁷ Ũndũ ũyũ-rĩ, nĩ mũthamaki mwathi wakwa wĩkĩte atamenyithĩtie ndungata ciake nũũ ũgũĩkarĩra gĩtĩ kĩa ũnene kĩa mũthamaki mwathi wakwa thuutha wake?”

Daudi Gĩtua Solomoni Mũthamaki

²⁸ Hĩndĩ iyo Mũthamaki Daudi akiuga atĩrĩ, “Itai Bathisheba oke.” Nĩ ũndũ ũcio Bathisheba agũka harĩ mũthamaki, akĩrũgama mbere yake.

²⁹ Nake mũthamaki akĩhĩta, akiuga atĩrĩ: “O ta ũrĩa Jehova atũũraga muoyo, ũrĩa wanaahonokia kuuma mathĩina-inĩ mothe,

³⁰ ti-itherũ ũmũthĩ nĩguo ngũhingia ũrĩa ndehĩtire kũrĩ we na rĩitwa rĩa Jehova Ngai wa Isiraeli, ngĩkwĩra atĩrĩ: Solomoni mũrũguo nĩwe ũgaatuĩka mũthamaki thuutha wakwa, na nĩwe ũgaiakarĩra gĩtĩ gĩakwa kĩa ũnene handũ hakwa.”

³¹ Nake Bathisheba akĩĩnamĩrĩra, agĩturumithia ũthiũ thĩ, na agĩturia ndu mbere ya mũthamaki, akiuga atĩrĩ, “Mũthamaki mwathi wakwa Daudi arotũura nginya tene!”

³² Mũthamaki Daudi akiuga atĩrĩ, “Itai Zadoku ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai, na Nathani ũrĩa mũnabii, na Benaia mũrũ wa Jehoiada moke.” Rĩrĩa mookire mbere ya mũthamaki,

³³ akĩmeera atĩrĩ, “Thiũĩ na ndungata cia mwathi wanyu na mũhaicie Solomoni mũrũ wakwa igũrũ rĩa nyũmbũ yakwa, mũmũikũrũkie nginya Gihoni.

³⁴ Mũrĩ kũu, mũreke Zadoku ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai na Nathani ũrĩa mũnabii mamũitĩrĩre maguta atũke mũthamaki wa Isiraeli. Ningĩ mũhuhe karumbeta, na mwaniĩrĩre atĩrĩ, “Mũthamaki Solomoni arotũura nginya tene!”

³⁵ Ningĩ mũcooke mwambate nake, oke aikarĩre gĩtĩ gĩakwa kĩa ũnene, na athamake handũ hakwa. Nĩndimũthuũrite aathanage Isiraeli na Juda.”

³⁶ Benaia mũrũ wa Jehoiada agĩcookeria mũthamaki atĩrĩ, “Ameni! Jehova, Ngai wa mũthamaki mwathi wakwa arotũma gĩtuũke guo.

³⁷ O ta ũrĩa Jehova akoretwo arĩ hamwe na mũthamaki mwathi wakwa, aroikara hamwe na Solomoni na atũme wathani wake ũnenehe gũkĩra wathani wa mũthamaki mwathi wakwa Daudi!”

³⁸ Tondũ ũcio Zadoku ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai, na Nathani ũrĩa mũnabii, na Benaia mũrũ wa Jehoiada, hamwe na Akerethi na Apelethi,† magĩkũrũka, makĩhaicia Solomoni nyũmbũ ya Mũthamaki Daudi, makĩmumagarĩa nginya Gihoni.

³⁹ Zadoku ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai akĩruta rũhĩa rwa maguta kuuma hema-inĩ ĩrĩa nyamũre‡ na agĩitĩrĩa Solomoni. Ningĩ makĩhuha karumbeta, nao andũ othe makĩanĩrĩra, makiuga atĩrĩ, “Mũthamaki Solomoni arotũura nginya tene!”

⁴⁰ Andũ othe makĩambata mamũrũmĩrĩre, makĩhuhaga mĩtũrĩrũ me na gĩkeno kĩnene, nginya thĩ ĩgĩthingitha nĩ mũrurumo.

⁴¹ Adonija na ageni othe arĩa maarĩ hamwe nake makĩgua mũrurumo ũcio rĩrĩa maarĩ hakuhĩ kũrũkia iruga rĩao. Rĩrĩa maiguire mũgambo wa karumbeta, Joabu akĩũria atĩrĩ, “Inegene rĩu rĩothe rĩrĩ itũura-inĩ nĩ rĩa kĩ?”

⁴² O akĩaragia-rĩ, Jonathani mũrũ wa Abiatharu ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai agĩkinya. Adonija akĩmwĩra atĩrĩ, “Toonya thĩinĩ. Mũndũ wa bata tawe no nginya akorwo nĩ ũhoro mwega aatũrehere.”

⁴³ Jonathani agĩcookia atĩrĩ; “Aca ti ũguo! Mũthamaki Daudi mwathi witũ nĩatuũte Solomoni mũthamaki.

⁴⁴ Mũthamaki nĩoimagarĩtie Solomoni hamwe na Zadoku ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai, na Nathani ũrĩa mũnabii, na Benaia mũrũ wa Jehoiada, na Akerethi na Apelethi, na nĩmahaicĩtie Solomoni nyũmbũ ya mũthamaki,

⁴⁵ na rĩrĩ, Zadoku ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai, na Nathani ũrĩa mũnabii nĩmamũitĩrĩre maguta kũu Gihoni atũke mũthamaki. Kuuma hau nĩmambatĩte makiugagĩrĩra, narĩo itũura rĩothe rĩkamaamũkĩria. Rĩu nĩrio inegene rĩrĩa mũraiguta.

⁴⁶ O na ningĩ, Solomoni nĩaikarĩre gĩtĩ gĩake kĩa ũnene gĩa ũthamaki.

† 1:38 Akerethi na Apelethi maarĩ thigari irĩa ciarũgamagĩrĩra Daudi. ‡ 1:39 ĩno nĩ hema ĩrĩa Daudi aakire ya kũiga ithandũkũ rĩa Maathani, no ti Hema-ya-Gũtũnganwo ĩrĩa yarĩ Gibeoni (3:4; 2Sam 6:17).

⁴⁷ Ningĩ atongoria a ūthamaki nĩmokĩte gũcookeria Mũthamaki Daudi, mwathi witũ, ngaatho, makoiga atĩrĩ: ‘Ngai waku arotũma rĩtwa rĩa Solomoni rĩgĩe na ngumo gũkĩra rĩaku, naguo ūthamaki wake ūroneneha gũkĩra waku!’ Nake mũthamaki nĩainamĩrĩra na aakĩgooca arĩ o gĩtanda-inĩ,

⁴⁸ oiga atĩrĩ, ‘Jehova Ngai wa Isiraeli arogocwo, ūrĩa wĩtĩkĩrĩtie maithe makwa meyonere mwana ūmwe wakwa agũkarĩra gĩtĩ giakwa kĩa ūnene ūmũthĩ.’”

⁴⁹ Hĩndĩ ĩyo ageni othe a Adonija makĩmaka, magũkĩra, magũthĩra, o mũndũ na njĩra yake.

⁵⁰ No rĩrĩ, Adonija, nĩ ūndũ wa gwĩtigĩra Solomoni, agĩthĩ akĩnyiiĩrĩra hĩa cia kĩgongona.

⁵¹ Hĩndĩ ĩyo Solomoni akĩmenyithio atĩrĩ, “Adonija nĩaretigĩra Mũthamaki Solomoni, na nĩenyiiĩrĩre hĩa cia kĩgongona. Aroiga atĩrĩ, ‘Mũthamaki Solomoni nĩehĩte harĩ nĩ ūmũthĩ anjĩre atĩ ndekũũraga ndungata yake na rũhiũ rwa njora.’”

⁵² Solomoni agĩcookia atĩrĩ, “Angĩona atĩ nĩ mũndũ wagĩrĩre, gũtirĩ rũcuĩrĩ rwake rwa mũtwe rũkaagũa thĩ; no angĩoneka na ūũru no agaakua.”

⁵³ Ningĩ Mũthamaki Solomoni agĩtũma andũ, nao makĩmũikũrũkia kuuma kĩgongona-inĩ. Adonija akĩainamĩrĩra harĩ Mũthamaki Solomoni, nake Solomoni akĩmwĩra atĩrĩ, “Inũka gwaku mũciĩ.”

2

Daudi Gũtaara Solomoni

¹ Rĩrĩa ihinda rĩa Daudi rĩakuhĩrĩire rĩa gũkua-rĩ, agĩatha mũriũ Solomoni, akĩmwĩra atĩrĩ,

² “Rũ ndĩ hakuhi gũthĩ na njĩra ĩrĩa ĩgeragwo nĩ andũ othe a thĩ; nĩ ūndũ ūcio-rĩ, gĩa na hinya, wonanie atĩ ūrĩ mũndũ mũrũme ki,

³ na ūmenyagĩrĩre ūrĩa Jehova Ngai waku endaga: Ūthiige na njĩra ciake, na ūmenyagĩrĩre ĩrĩa cia watho wake wa kũrũmĩrĩro na maathanĩ make, na mawatho make na maũndũ marĩa endaga, o ta ūrĩa maandĩkitwo Watho-inĩ wa Musa, nĩgeetha ūgaacĩre maũndũ-inĩ mothe marĩa ūrĩkaga na kũrĩa guothe ūrĩthiiga,

⁴ nĩgeetha Jehova atũurie kũranĩro kĩrĩa aanjĩrĩre, akiuga ūũ: ‘Njaro ciaku ingĩkaamenyerera mũtũũrĩre wacio, na ithiige irĩ na wĩhokeku mbere yakwa na ngoro ciao ciothe, na meciiria macio mothe, gwaku gũtikaga mũndũ wa gũkarĩra gĩtĩ kĩa ūnene gĩa Isiraeli.’

⁵ “Rũ wee mwene nũĩ ūrĩa Joabu mũrũ wa Zeruia aanjĩkire, na ūrĩa eekire anene eerĩ a mbũtũ cia ita cia Isiraeli, nĩo Abineri mũrũ wa Nerĩ, na Amasa mũrũ wa Jetherĩ. Nĩamooragire, agĩta thakame yao hĩndĩ ya thayũ, o taarĩ hĩndĩ ya mbaara, nayo thakame ĩyo ĩkĩgia mũcibi-inĩ wake wa njohero, na iraatũ-inĩ cia magũrũ make.

⁶ ĩka ūrĩa ūkuona kwagĩrĩre kũringana na ūũgĩ waku, no ndũkanareke mũtwe ūcio wake ūrĩ mbuĩ ūkinye mbĩrĩra-inĩ na thayũ.

⁷ “No arĩ a Barizilai wa Gileadi ūmatugage wega, na ūreke matuĩke amwe a arĩa mũrĩrĩaga nao metha-inĩ yaku. Nĩo mandũgamĩrĩre rĩrĩa ndooragĩra mũrũ wa thoguo Abisalomu.

⁸ “Na ūrĩrikane Shimei mũrũ wa Gera, ūrĩa Mũbenjamini kuuma Bahurimu, arĩ gũkũ nawe, na nĩwe wanumire na irumi ndũrũ mũthenya ūrĩa ndaathiiaga Mahanaimu. Rĩrĩa ookire kũndũnga hau Jorodani, nĩndehĩtĩre kũrĩ we na rĩtwa rĩa Jehova, ngĩmwĩra atĩrĩ, ‘Ndigakũũraga na rũhiũ rwa njora.’

⁹ No rĩrĩ, tĩga kuona ta atarĩ na ihĩtia. Wee ūrĩ mũndũ mũũgĩ; nũũkamenya ūrĩa ūkaamwĩka. Ndũkanareke mũtwe ūcio wake ūrĩ mbuĩ ūgaathikwo ūtarĩ na thakame.”

¹⁰ Na rĩrĩ, Daudi akĩhurũka hamwe na maithe make, na agĩthikwo thĩnĩ wa Itũũra inene rĩa Daudi.

¹¹ Aathamakĩre Isiraeli mĩaka mĩrongo ĩna: mĩaka mũgwanja aathamakire arĩ Hebironi, nayo mĩaka mĩrongo ĩtatũ na ĩtatũ agĩthamaka arĩ Jerusalemu.

¹² Nĩ ūndũ ūcio Solomoni agũkarĩra gĩtĩ kĩa ūnene kĩa ithe Daudi, naguo wathani wake ūkĩthaanda, ūkĩrũma biũ.

Ūthamaki wa Solomoni Kwĩhaanda

¹³ Na rĩrĩ, Adonija mũrũ wa Hagithu, agĩthĩ harĩ Bathisheba nyina wa Solomoni. Bathisheba akĩmũũria atĩrĩ, “Ūũkĩte na thayũ?”

Nake agĩcookia atĩrĩ, “Ī, ndooka na thayũ.”

¹⁴ Agĩcookia akiuga atĩrĩ, “Ndĩ na ūndũ ngũkwĩra.”

Nake akĩmũcookeria atĩrĩ, “Njĩra.”

¹⁵ Agĩkiuga atĩrĩ, “O ta ūrĩa wee ūũ-rĩ, ūthamaki ūyũ warĩ wakwa. Andũ a Isiraeli othe nĩ nĩ meetagĩrĩra ndũike mũthamaki wao. No maũndũ makĩgarũrũka, naguo ūthamaki nĩũthiite kũrĩ mũrũ wa Baba; tondũ ūheanĩtwo kũrĩ we nĩ Jehova.

¹⁶ Na rĩrĩ, ndĩ na ihooya ngwenda gũkũhooya, na ndũkarege.”

Nake akĩmũcookeria atĩrĩ, “No ūrĩhooye.”

¹⁷ Agĩthĩĩ na mbere, akiuga atĩrĩ, “Itĩkĩra kũũria Mũthamaki Solomoni, nĩ ūndũ wee ndangĩkũregera, aahe Abishagi ūrĩa Mũshunami atuĩke mũtumia wakwa.”

¹⁸ Bathisheba agĩcookia atĩrĩ, “Nĩ wega, nĩ ngũkwarĩrĩra harĩ mũthamaki.”

¹⁹ Rĩrĩa Bathisheba aathiire kũrĩ Mũthamaki Solomoni akamũhe ūhoru wa Adonija-rĩ, mũthamaki agĩũkĩra na igũrũ akĩmũtũnga, akĩmũinamĩrĩra, na agĩkarĩra gĩtĩ gĩake kĩa ūnene. Akĩrehithĩria nyina gĩtĩ kĩa ūnene, nake nyina akĩmũikara guoko gwake kwa ūrĩo.

²⁰ Nake nyina akiuga atĩrĩ, “Ndĩ na kaũndũ kanini ngwenda gũkũhooya, na ndũkae kũrega.”

Mũthamaki akĩmũcookeria atĩrĩ, “Maitũ, ūria ndikũrega.”

²¹ Nĩ ūndũ ūcio nyina akiuga atĩrĩ, “Reke Abishagi ūrĩa Mũshunami ahikio nĩ mũrũ wa thoguo Adonija.”

²² Mũthamaki Solomoni akĩra nyina atĩrĩ, “Nĩ kĩ gĩgũtũma ūrie Abishagi ūrĩa Mũshunami ahikio nĩ Adonija? Ndũkĩmũũrĩrie ūthamaki o naguo, o na ti we ūkĩrĩ mũkũrũ kũrĩ nĩ, ĩ-ni, ūgĩtuĩke wake, na wa Abiatharu ūrĩa mũthĩnjĩri-Ngai na wa Joabu mũrũ wa Zeruaia!”

²³ Hĩndĩ ĩyo Mũthamaki Solomoni akĩhĩta na rĩtwa rĩa Jehova, akiuga ūũ: “Ngai arooherithia o na anjĩhĩre mũno, aakorwo Adonija ndekũrĩha na muoyo wake nĩ ūndũ wa ūndũ ūcio orĩtie!

²⁴ Na rĩrĩ, ti-itherũ o ta ūrĩa Jehova atũũraga muoyo, o we ūtũmĩte ngaacĩre ūthamaki-inĩ wa baba, Daudi, na agefĩkĩra ndũike wa rũciaro rwa nyũmba ya ūthamaki, o ta ūrĩa eranĩire-rĩ, Adonija no ekũũragwo ūmũthĩ!”

²⁵ Nĩ ūndũ ūcio Mũthamaki Solomoni agĩatha Benaia mũrũ wa Jehoiada, nake agĩthĩĩ akĩgũtha Adonija, akĩmũũraga.

²⁶ Mũthamaki akĩra Abiatharu ūrĩa mũthĩnjĩri-Ngai atĩrĩ, “Cooka mũgũnda-inĩ gwaku kũu Anathothu. Wee wagĩrĩrwo nĩ gũkua, no ndigũkũũraga rĩu, tondũ nĩwakuuaga ithandũkũ rĩa Mwathani Jehova hĩndĩ ya baba Daudi, na nĩwagwatanĩire na baba moritũ-inĩ make mothe.”

²⁷ Nĩ ūndũ ūcio Solomoni akĩeheria Abiatharu atige gũtuĩka mũthĩnjĩri-Ngai wa Jehova, nakĩo kiugo kĩa Jehova kĩa aarĩire kũu Shilo, gĩkonĩ nyũmba ya Eli, gĩkĩhinga.

²⁸ Rĩrĩa ūhoru ūcio wakinyĩire Joabu, ūrĩa waciĩire gwĩka ūũru marĩ na Adonija, o na gũtuĩka ndaanyiitaniire na Abisalomu, akĩũrĩra hema-inĩ ya Jehova na akĩnyĩitĩrĩra hĩa cia kĩgongona.

²⁹ Mũthamaki Solomoni akĩrwo atĩ Joabu orĩire hema-inĩ ya Jehova na aarĩ hakuhĩ na kĩgongona. Hĩndĩ ĩyo Solomoni agĩatha Benaia mũrũ wa Jehoiada atĩrĩ, “Thĩĩ, ūmũũrage!”

³⁰ Nĩ ūndũ ūcio Benaia akĩingĩra hema ĩyo ya Jehova akĩra Joabu atĩrĩ, “Mũthamaki oiga atĩrĩ, ‘Uma na nja!’ ”

No Joabu agĩcookia atĩrĩ, “Aca, ngũkuĩra haha.”

Benaia agĩcookeria mũthamaki ūhoru, akĩmwĩra atĩrĩ, “Joabu anjĩra ūna na ūna.”

³¹ Hĩndĩ ĩyo mũthamaki agĩatha Benaia, akĩmwĩra atĩrĩ, “Itka o ūguo oiga. Mũũrage na ūmũthike, nĩgeetha nĩ na nyũmba ya baba tũthirwo nĩ ihĩtia rĩa thakame ĩria yaitirwo tũhũ nĩ Joabu.

³² Jehova nĩegũtũma acookererwo nĩ thakame ĩria aaitire, tondũ nĩatharĩkĩire andũ eerĩ, na akĩmooraga na rĩhũi rwa njora, baba Daudi atooi akĩmooraga marĩ eerĩ, Abineri mũrũ wa Neri, ūrĩa warĩ mũnene wa mbũtũ cia ita cia Isiraeli, na Amasa mũrũ wa Jetheri, ūrĩa warĩ mũnene wa mbũtũ cia ita cia Juda, nao maarĩ andũ ega na arũngĩrĩru kũmũkĩra.

³³ Ihĩtia rĩu rĩa gũtia thakame yao rĩrocookerera Joabu na njiaro ciake nginya tene. No kũrĩ Daudi na njiaro ciake, na nyũmba yake na ūthamaki wake, thayũ wa Jehova ūrogĩa kũrĩ o nginya tene.”

³⁴ Nĩ ūndũ ūcio Benaia mũrũ wa Jehoiada agĩthĩĩ akĩgũtha Joabu akĩmũũraga, nake agĩthikwo mũgũnda-inĩ wake kũu werũ-inĩ.

³⁵ Mũthamaki akĩnenehia Benaia mũrũ wa Jehoiada akĩmũtua mũnene wa mbũtũ cia ita handũ ha Joabu, na agĩcookia Zadoku atuĩke mũthĩnjĩri-Ngai ithenya rĩa Abiatharu.

³⁶ Ningĩ mũthamaki agĩtũmana Shimei eetwo, akĩmwĩra atĩrĩ, “Wĩakĩre nyũmba Jerusalemu na ūtũũre kuo, no ndũkanathĩĩ kũndũ kũngĩ.

³⁷ Mūthenya ūrīa ūkoima kuo ūringe Mūkuru wa Kidironi, ūmenye wega no ūgaakua; nayo thakame yaku nīngagūcookerera wee mwene.”

³⁸ Shimei agīcookeria mūthamaki atīrī, “Ūguo woiga nī wega. Ndungata yaku nīngwīka o ta ūrīa mūthamaki mwathi wakwa oiga.” Nake Shimei agīkara Jerusalemu ihinda iraaaya.

³⁹ No mīaka itatū yathira-rī, ngombo igīrī cia Shimei ikīūra igīthīi kwa Akishi, mūrū wa Maaka, mūthamaki wa Gathu, nake Shimei akīrwo atīrī, “Ngombo ciaku irī Gathu.”

⁴⁰ Kūigua ūguo-rī, Shimei agītandīka ndigiri yake, agīthīi kwa Akishi kūu Gathu gwetha ngombo ciake. Nī ūndū ūcio Shimei agīthīi na agicookia ngombo ciake kuuma Gathu.

⁴¹ Rīrīa Solomoni eerirwo atī Shimei nīoimīte Jerusalemu agathīi Gathu na agacooka-rī,

⁴² mūthamaki agītūmanīra Shimei, akīmwīra atīrī, “Githī ndiakwīhītithirie na rītwa rīa Jehova na ngīgūkaania, ngīkwīra atīrī, ‘Mūthenya ūrīa ūkoimagara ūthīi handū hangī, ūmenye kūna no ūgaakua?’ Nawe hīndī ūyo ūkīnjookeria atīrī, ‘Ūguo woiga nī wega. Nī nīngwathīka.’

⁴³ Rīu-rī, nī kīi gītūmīte wage kūhingia mwīhītwa waku harī Jehova, na wathīkīre watho ūrīa ndaakūheire?”

⁴⁴ Nīngī mūthamaki akīūra Shimei atīrī, “Wee nīūūi ngoro-inī yaku ūuru ūrīa wothe wekire baba Daudi. Rīu Jehova nīegūtūma ūcookererwo nī ūuru waku.

⁴⁵ No Mūthamaki Solomoni nīekūrathimwo, nakīo gītī kīa ūnene wa Daudi gītūre gīkīgītīre mbere ya Jehova nginya tene.”

⁴⁶ Hīndī ūyo mūthamaki agīatha Benaia mūrū wa Jehoiada, nake agīthīi akīgūtha Shimei akīmūraga.

Ūthamaki nago ūkīthaanda ūrūmīte biū moko-inī ma Solomoni.

3

Solomoni Kūhooya Ūūgī

¹ Nake Solomoni akīgīa ngwatanīro na Firaūni, mūthamaki wa būrūri wa Misiri, na akīhikia mwarī. Akīmūrehe itūūra inene rīa Daudi, nginya rīrīa aarīkirie gwaka nyūmba yake ya ūthamaki, na hekarū ya Jehova, na rūthingo rūrīa rwathiūrūrūkīrie Jerusalemu.

² Na rīrī, andū no maarutagīra magongona kūdū kūrīa gūtūūgīru, tondū gūtīarī hekarū yaakīrwo rītwa rīa Jehova hīndī ūyo.

³ Solomoni nīonanirie wendo wake kūrī Jehova nī ūndū wa gūthīi na mīthīire ya kīrīra na watho wa ithe Daudi, tīga rīrī, nīarutagīra magongona na agacinīra ūbumba kūdū kūrīa gūtūūgīru.

⁴ Mūthamaki agīthīi Gibeoni kūruta magongona, nīgūkorwo kūu nīkuo kūdū kūrīa gūtūūgīru gwekīrwo mūno, na Solomoni akīrutīra magongona ngiri īmwe ma njino kīgongona-inī kīu.

⁵ Nakuo kūu Gibeoni Jehova akīmūrīra Solomoni ūtukū kīroto-inī, nake Ngai akīmwīra atīrī, “Hooya o kīrīa gīothe ūngīenda ngūhe.”

⁶ Nake Solomoni agīcookia atīrī, “Nīwonirie baba Daudi ndungata yaku ūtugi mūnene, tondū aarī mwīhokeku harī we, na aarī mūthingu, na mūrūngīrū ngoro-inī. Nīūthīite na mbere kūmuonia ūtugi ūcio mūnene, na nīūmūheete mūrīū wa gūkarīra gītī gīake kīa ūnene ūmūthī.

⁷ “Na rīrī, Wee Jehova Ngai wakwa nīūtuīte ndungata yaku mūthamaki handū ha baba Daudi. No nīi ndī o mwana mūnini* na ndirī na ūmenyo wa kūruta wīra wakwa.

⁸ Ndungata yaku irī haha gatagatī ka andū aya wee wīthūrīre, nao nī andū aingī matangīgereka na matangītarīka.

⁹ Nī ūndū ūcio he ndungata yaku ngoro īrī na ūmenyo wa gūthamakīra andū aku, na gūkūrana wega na ūuru. Tondū-rī, nūū ūngīhota gūthamakīra andū aya aku aingī ūū?”

¹⁰ Jehova nīakenire nī ūndū wa Solomoni kūmūria ūndū ūcio.

¹¹ Nī ūndū ūcio Ngai akīmwīra atīrī, “Kuona ūguo nīguo wahooya, na ndūnahooya ūngīhīrio matukū ma gūtūūra muoyo, kana ūtonga waku wee mwene, o na kana thū ciaku inīnwo, no wahooya ūmenyo wa kūrūgamīra kīhoo-to-rī,

¹² nīngwīka o ūguo wahooya. Nīngūkūhe ngoro ī na ūūgī na gūkūrana, nīguo gūtūike atī gūtīrī kwagīa mūdū ūngī tawe, na gūtīrī hīndī gūkaagīa ūngī tawe.

* 3:7 Solomoni aarī ta wa mīaka mīrongo īrī akīambīrīra gūthamaka.

¹³ O na ningĩ nĩngũkũhe maũndũ marĩa ũtanahooya, na nĩmo ũtonga hamwe na gĩtũo, nĩgeetha matukũ marĩa mothe ũgũtũura muoyo, gũtikanagĩe mũthamaki ũngĩ ũiganaine nawe.

¹⁴ Na ũngũthiiaa na mũthiire yakwa, na wathĩkagĩre kĩrĩra na watho wakwa, ta ũria thoguo Daudi eekire, nĩngakũhe matukũ maingĩ ma gũtũura muoyo."

¹⁵ Hindĩ iyo Solomoni agũkĩra toro, akĩmenya atĩ kũu kĩarĩ kĩroto.

Agĩcooka Jerusalemu, agĩthiĩ mbere ya ithandũkũ rĩa kĩrĩkanĩro kĩa Jehova, na akĩruta igongona rĩa njino na rĩa ngwatanĩro. Ningĩ akĩrugithĩria andũ othe a nyũmba ya mũthamaki iruga.

Itua rĩa Ũũgĩ

¹⁶ Thuutha ũcio andũ-a-nja eerĩ a maraya magũika kũrĩ mũthamaki, makĩrũgama mbere yake.

¹⁷ ũmwe wao akiuga atĩrĩ, "Mwathi wakwa, mũndũ-wa-nja ũyũ na nĩ tũkaraga nyũmba imwe. Na nĩndĩraciarire mwana arĩ ho.

¹⁸ Mũthenya itatũ thuutha wa gũciara mwana, mũndũ-wa-nja ũyũ o nake araciara mwana. Tũraarĩ o ithuĩ eerĩ; gũtirarĩ mũndũ ũngĩ thĩnĩ wa nyũmba iyo, tĩga o ithuĩ ithuerĩ.

¹⁹ "Ũtukũ-rĩ, mũndũ-wa-nja ũyũ arakomera mwana wake, arakua.

²⁰ Nĩ ũndũ ũcio arookĩra ũtukũ gatagatĩ, areheria mwana wakwa harĩ nĩ, rĩrĩa nĩ ndungata yaku ndĩrarĩ toro. Aramũiga gĩthũri-inĩ gĩake, na araiga mũrũwe gĩthũri-inĩ gĩakwa arĩ mũkuũ.

²¹ Rũciinĩ rũrũ rũngĩ, ngũkĩra nĩguo nyongithie mwana wakwa, ndĩrona nĩ mũkuũ! No rĩria ndĩramũrorire wega na ũtheri wa rũciinĩ, ndĩrona atĩ ũcio ti mwana ũria ndaciariite."

²² Mũndũ-wa-nja ũcio ũngĩ akiuga atĩrĩ, "Aca! ũyũ ũrĩ muoyo nĩwe mwana wakwa; ũyũ mũkuũ nĩwe waku."

No ũcio wa mbere akĩrega biũ, akiuga atĩrĩ, "Aca! ũyũ mũkuũ nĩwe waku, na ũyũ ũrĩ muoyo nĩwe wakwa." Nĩ ũndũ ũcio magĩkararania mbere ya mũthamaki.

²³ Mũthamaki akiuga atĩrĩ, "ũyũ aroiga atĩrĩ, 'Mwana wakwa nĩwe ũrĩ muoyo na waku nĩwe mũkuũ,' o rĩria ũria ũngĩ aroiga atĩrĩ, 'Aca! ũyũ mũkuũ nĩwe waku, na wakwa nĩ ũyũ ũrĩ muoyo.'"

²⁴ Ningĩ mũthamaki akiuga atĩrĩ, "Ndeherai rũhiũ rwa njora." Nĩ ũndũ ũcio makĩrehera mũthamaki rũhiũ rwa njora.

²⁵ Nake agĩathana, akiuga atĩrĩ: "Mwana ũyũ ũrĩ muoyo nĩatinanio maita meerĩ, nuthu iheo mũndũ-wa-nja ũmwe, na nuthu iyo ingĩ iheo mũndũ-wa-nja ũcio ũngĩ."

²⁶ Mũndũ-wa-nja ũria mwana wake aarĩ muoyo akĩringwo nĩ tha nĩ ũndũ wa mwana wake, akũira mũthamaki atĩrĩ, "Ndagũthaita mwathi wakwa, mũnengere mwana ũyũ ũrĩ muoyo, tĩga kũmũraga!"

No ũcio ũngĩ akiuga atĩrĩ, "Ndegũtuĩka waku kana wakwa. Nĩatinanio maita meerĩ!"

²⁷ Nake mũthamaki agĩtua ciira atĩrĩ, "Nengerai mũndũ-wa-nja ũyũ wa mbere mwana ũyũ ũrĩ muoyo. Mũtikamũũrage; nĩwe nyina."

²⁸ Rĩria andũ othe a Isiraeli maiguire ũria mũthamaki aatua ciira ũcio, magĩtigĩra mũthamaki tondũ nĩmoonire aarĩ na ũũgĩ mũingĩ kuuma kũrĩ Ngai wa gũtua ciira na kũhooto.

4

Anene na Abarũthi a Solomoni

¹ Nĩ ũndũ ũcio Solomoni agĩthamaka Isiraeli guothe.

² Aya nĩo maarĩ anene ake:

Azaria mũrũ wa Zadoku aarĩ mũthĩnjĩri-Ngai;*

³ nao Elihorefu na Ahija, ariũ a Shisha, nĩo maarĩ aandĩki-marũa;

na Jehoshafatu mũrũ wa Ahiludu, ũria waandĩkaga maũndũ ma ihinda rĩu;

⁴ nake Benaia mũrũ wa Jehoiada nĩwe warĩ mũnene wa mbũtũ cia ita;

nao Zadoku na Abiatharu maarĩ athĩnjĩri-Ngai;

⁵ nake Azaria mũrũ wa Nathani nĩwe warĩ mũrũgamĩrĩri wa anene a ng'ongo;

nake Zabudu mũrũ wa Nathani aarĩ mũthĩnjĩri-Ngai na mũtaari wa mũthamaki;

⁶ nake Ahisharu aarĩ mũrũgamĩrĩri wa nyũmba ya mũthamaki;

* 4:2 Azaria nĩwe warĩ mũthĩnjĩri-Ngai mũnene hĩndĩ ya Mũthamaki Solomoni.

nake Adoniramumu mūrū wa Abida aarī mūrūgamīrīri wa arīa maarutithagio wīra na hinya.

⁷ Ningī Solomoni aarī na abarūthi ikūmi na eerī arīa marūgamīrīire ng'ongo ciothe cia Isiraeli, na nīo maarehaga irio cia kūrīno nī mūthamaki na andū a nyūmba ya ūthamaki. O ūmwe wao aarehaga irio cia kūigana mweri ūmwe thīnī na mwaka.

⁸ Maya nīmo marītwa ma abarūthi acio:

Beni-Huri nīwe warūgamīrīire būrūri ūrīa ūrī irīma wa Efiraimu;

⁹ na Beni-Dekeri akarūgamīrīra Makazu, na Shaalubimu, na Bethi-Shemeshu, na Eloni-Bethihanani;

¹⁰ nake Beni-Hesedi akarūgamīrīra Arubothu (Soko na būrūri wothe wa Heferi warī wake);

¹¹ na Beni-Abinadabu akarūgamīrīra Nafathu-Dori (nake nīwe wahikītie Tafathu mwarī wa Solomoni);

¹² na Baana mūrū wa Ahiludu akarūgamīrīra Taanaka, na Megido, na Bethi-Shani guothe kūrigania na Zarehani mūhuro wa Jezireeli, kuuma Bethi-Shani nginya Abeli-Mehola kūng'ethera Jokimeamu;

¹³ Nake Beni-Geberi akarūgamīrīra Ramothu-Gileadi (itūūro cia Jairu mūrū wa Manase kūu Gileadi ciarī ciake, o hamwe na ng'ongo cia Arigobu kūu Bashani, o na matūūra manene makuo mīrongo itandatū maarigiicīrio na thingo, na maarī na ihingo ciarī na mīgīlko ya gīcango);

¹⁴ o nake Ahinadabu mūrū wa Ido akarūgamīrīra Mahanaimu;

¹⁵ na Alimaazu akarūgamīrīra Nafitali (nake aahikītie Basemathu mwarī wa Solomoni);

¹⁶ na Baana mūrū wa Hushai akarūgamīrīra Asheri na Alothu;

¹⁷ nake Jehoshafatu mūrū wa Parua akarūgamīrīra Isakaru;

¹⁸ nake Shimei mūrū wa Ela akarūgamīrīra Benjamini;

¹⁹ na Geberi mūrū wa Uri akarūgamīrīra Gileadi (būrūri wa Sihoni mūthamaki wa Aamori, na būrūri wa Ogu mūthamaki wa Bashani). Nowe wiki warī barūthi wa gwatha rūgongo rūu.

Mahūthīro ma Solomoni ma o Mūthenya

²⁰ Andū a Juda na a Isiraeli maarī aingī mūno ta mūthanga wa iria-inī. Maarīaga, na makanyua, na magakena.

²¹ Nake Solomoni nīathamakīire mothamaki mothe kuuma Rūūi rwa Farati nginya būrūri wa Afilisti, o nginya mūhaka-inī wa Misiri. Mabūrūri macio nīmamūrehagīra igooti na magītūūra maathagwo nī Solomoni matukū make mothe.

²² Mahūthīro ma Solomoni ma o mūthenya maarī maya: kori mīrongo itatū[†] cia mūtu ūrīa mūhinyu mūno, na kori mīrongo itandatū[‡] cia mūtu,

²³ ng'ombe ikūmi cia gūtūirwo, na ng'ombe mīrongo īrī cia rūūru, na ng'onde na mbūri igana rīmwe, na thīiya, na thwariga, na thwara, o na nyoni iria noru cia mūciī iria irīagwo.

²⁴ Nīgūkorwo nīwe wathamakagīra mothamaki mothe marīa maarī ithūiro rīa Rūūi rwa Farati kuuma Tifisa nginya Gaza, na nī kwarī na thayū mīena yothe.

²⁵ Rīrīa rīothe Solomoni aarī muoyo-rī, Juda na Isiraeli, kuuma Dani nginya Birishiba, maatūūruga na thayū o mūdū mūgūnda-inī wake wa mīthabibū na mūkūyū.[§]

²⁶ Solomoni aarī na ciugū cia mbarathi cia ita ngiri inya, na mbarathi ngiri ikūmi na igīrī.

²⁷ Nao anene a ng'ongo, o mūdū mweri wake nīarehagīra Mūthamaki Solomoni mahūthīro ma kūmūigana hamwe na arīa othe mookaga metha-inī yake. Ningī magatīgīrīra afī gūtīrī kīndū o na kīmwe kīagaga.

²⁸ Ningī nīmarehaga igeri ciao cia cairi na nyeki, cia kūrīno nī mbarathi cia ita na mbarathi icio ingī handū harīa haagīrīire.

Ūūgī wa Solomoni

²⁹ Ngai nīaheire Solomoni ūūgī na ūmenyi mūngī mūno wa maūdū, na ūtaūku waingīhīte ta mūthanga ūrī hūgūrūrū-inī cia iria.

³⁰ Ūūgī wa Solomoni warī mūnene gūkīra ūūgī wa andū othe a mwena wa irathīro, o na ūgakīra ūūgī wothe wa andū a Misiri.

[†] 4:22 nī ta kilo 6,600 [‡] 4:22 nī ta kilo 13,200 [§] 4:25 Gūikara rungu rwa mūthabibū kana mūkūyū kuonanagia afī o nyūmba yarī na thayū, na gūtīarī na ūgwati.

³¹ Aarī mūūgī gūkīra mūdū ūngī o wothe, gwata Ethani ūrīa Mūezara, na aarī mūūgī gūkīra Hemani, na gūkīra Kalikoli, na Darida, ariū a Maholu. Ngumo yake īgītaamba kūrī ndūrīrī iria ciothe ciathiūrūrūkūrie kūu.

³² Nīaathugundire thimo ngiri ithatū, na nyīmbo ciake ciarī ngiri īmwe na ithano.

³³ Nīataaragīria ūhorō wa mūkūrīre wa mīmera, kuuma mūtarakwa wa Lebanoni o nginya mūthobi ūrīa ūkūraga thingo-inī. Nīngī nīarutanaga ūhorō wa nyamū na nyoni, na nyamū iria itaambaga thī, na thamaki.

³⁴ Andū a ndūrīrī ciothe nīmookaga gūthikīrīria ūūgī wa Solomoni matūmītwo nī athamaki othe a thī, arīa maiguīte ūhorō wa ūūgī wake.

5

Kūhaarīria Gwaka Hekarū

¹ Rīrīa Hīramu mūthamaki wa Turo aiguire atī Solomoni nīaitīrīrio maguta agatuīka mūthamaki handū ha ithe Daudi-rī, agītūma ndungata ciake kūrī Solomoni, tondū we nīmatūire marī ūrata na Daudi.

² Nake Solomoni agīcookeria Hīramu ndūmīrīri īno:

³ “Wee nūkūmenya atī tondū wa mbaara iria ciothe cianakora baba, Daudi, ciūmīte mīena yothe, we ndaahotire gwaka hekarū īitanītio na Rīitwa rīa Jehova Ngai wake, o nginya rīrīa Jehova aigire thū ciake rungu rwa makinya make.

⁴ No rīu Jehova Ngai wakwa nīaheete ūhurūko mīena yothe, na gūtīrī na thū kana ūgwati.

⁵ Nī ūndū ūcio nīnduīte atī nīngwaka hekarū īitanītio na Rīitwa rīa Jehova Ngai wakwa, o ta ūrīa Jehova eerire baba Daudi rīrīa oigire atīrī, ‘Mūriū waku ūrīa ngaikarīria gītī kīa ūnene handū haku-rī, nīwe ūgaaka hekarū īitanītio na Rīitwa rīakwa.’

⁶ “Nī ūndū ūcio athana nīguo ndemerwo mītarakwa ya Lebanoni. Andū akwa nīmarīrutithanagia wīra na andū aku, na nīndīrīkūrīhaga mūcaara wa andū aku o ta ūrīa ūngiuga. Wee nīūū atī tūtīrī na andū marī na ūmenyo wa gwatūra mbaū ta andū a Sidoni.”

⁷ Rīrīa Hīramu aiguire ndūmīrīri ya Solomoni, agīkena mūno, akiuga atīrī, “Ūmūthī Jehova arogocwo, nīgūkorwo nīaheete Daudi mūriū mūūgī wa gwatha rūrīrī rūrū rūnene.”

⁸ Nī ūndū ūcio Hīramu agītūmana kūrī Solomoni, akīmīwīra atīrī:

“Nīnyīitīte ndūmīrīri īrīa wandūmīire, na nīngwīka ūrīa wothe ūkwenda harī kūrēhithia mīgogo ya mītarakwa na ya mīthengera.

⁹ Andū akwa nīmekūmīkūrūkia kuuma Lebanoni nginya iria-inī, na nīngūmīkūrūkia na iria yohanītio hamwe o nginya harīa ūkuuga. Nīngamīohoranīria hau, nawe ūmīoe, ūthīī nayo. Nawe ūkīīhingīrie wendi wakwa na ūndū wa kūhe nyūmba yakwa ya ūthamaki irio.”

¹⁰ Ūguo nīguo Hīramu aathiire na mbere gūtwarīra Solomoni mīgogo ya mītarakwa na ya mīthengera īrīa endaga.

¹¹ Nake Solomoni nīaheaga Hīramu ngano ya kūrīo gwake mūcī ya kori ngiri mīrongo īrī,* hamwe na mbathi ngiri mīrongo īrī† cia maguta ma mītamaiyū mahihe wega. Solomoni agīthīi na mbere gwīka Hīramu ūguo mwaka o mwaka.

¹² Jehova nīaheire Solomoni ūūgī, o ta ūrīa aamwīrīre. Na gūkīgīa na thayū gatagatī ka Hīramu na Solomoni, nao eerī magīthondeka kīrīkanīro kīa ūiguano.

¹³ Mūthamaki Solomoni akīandīkithia aruti wīra 30,000 na hinya kuuma Isiraeli guothe.

¹⁴ Aamatūmaga marī ikundi cia andū ngiri ikūmi o mweri, mathīi ituanīra rīa wīra kūu Lebanoni; nī ūndū ūcio magaīkaraga mweri ūmwe Lebanoni, na mīeri īrī kwao mūcī. Adonīramu nīwe warī mūrūgamīrīri wa andū acio marutithagio wīra na hinya.

¹⁵ Solomoni nī aarī na andū 70,000 a gūkuua mīrigo, na aicūhia a mahiga 80,000 kūu irīma-inī.

¹⁶ o ūndū ūmwe na anyabara 3,300 a kūrūgamīrīra wīra ūcio, na magatongoria aruti acio a wīra.

* 5:11 nī ta kilo 4,400,000 † 5:11 nī ta lita 440,000

¹⁷ Mũthamaki agĩathana, nao makĩenja mahiga manene na mega, na maicũhĩtio marĩ ma gwaka mũthingi wa hekarũ.

¹⁸ Mabundi ma Solomoni, na ma Hiramũ, na andũ a Gebali, nĩmarengire na makĩhaarĩria mbaũ o na mahiga nĩ undũ wa gwaka hekarũ.

6

Solomoni Gwaka Hekarũ

¹ Mwaka-inĩ wa magana mana na mĩrongo ĩnana, thuutha wa andũ a Isiraeli kuuma bũrũri wa Misiri, o mwaka-inĩ wa ĩna wa Solomoni gũthamakĩra Isiraeli, mweri-inĩ wa Zivu, naguo nĩguo mweri wa keerĩ-rĩ,* Solomoni akiambĩrĩria gwaka hekarũ ya Jehova.

² Hekarũ ĩrĩa Mũthamaki Solomoni aakĩire Jehova yarĩ na ũraihu wa mĩkono mĩrongo ĩtandatũ,† na warĩ wa mĩkono mĩrongo ĩĩrĩ,‡ na ũraihu wa na igũrũ wa mĩkono mĩrongo ĩtatũ.§

³ Gĩthaku kĩa mwena wa mbere wa nyũmba ĩyo nene ya hekarũ nĩkĩongereire warĩ wa hekarũ, nakĩo kiari kĩa mĩkono mĩrongo ĩĩrĩ,* na gĩgacomoka mĩkono ikũmi† kuuma na mwena wa mbere wa hekarũ.

⁴ Nake agĩakĩra hekarũ ndirica ngundeeru cia na igũrũ.

⁵ Niaakithirie tũnyũmba twa miēna-inĩ, tũgĩthiũrũkĩria hekarũ yothe tũnyĩitanĩte na thingo cia nyũmba ĩrĩa nene ya hekarũ na cia handũ-harĩa-haamũre ha na thĩinĩ.

⁶ Ngoroba ya thĩ mũno yarĩ na warĩ wa mĩkono ĩtano,‡ na ya gatagatĩ yarĩ na warĩ wa mĩkono ĩtandatũ,§ na ya gatatũ yarĩ na warĩ wa mĩkono mũgwanja.* Nĩathondekire mbako ithiũrũkĩirie mwena wa na nja wa hekarũ, nĩgeetha mbaũ iria ndungu cia mwako itigatoonyio thingo-inĩ cia hekarũ.

⁷ Hekarũ igĩakwo-rĩ, mahiga marĩa maicũhĩrio kware no mo maahũthĩrirwo, na gũtiarĩ nyondo, kana ithanwa, kana kindũ kingĩ gĩa kĩgera kĩaiguirwo hau mwako-inĩ wa hekarũ hĩndĩ ĩrĩa yothe yaakagwo.

⁸ Mũromo wa gũtoonya ngoroba ya thĩ warĩ mwena wa gũthini wa hekarũ; ningĩ nĩ haarĩ na ngathĩ ya kwambata ngoroba ya gatagatĩ na kuuma hau igathiĩ ngoroba ya gatatũ.

⁹ Nĩ undũ ũcio agĩaka hekarũ na akimĩrĩkia, akimĩgita na mĩgamba na mbaũ cia mĩtarakwa.

¹⁰ Na nĩakĩrĩire tũnyũmba twa rwere tũthiũrũkĩirie hekarũ, ũraihu wa o kamwe warĩ mĩkono ĩtano† kũraiha na igũrũ, natuo twanyĩitihanĩtio na hekarũ na mĩgamba ya mĩtarakwa.

¹¹ Kiugo kĩa Jehova nĩgĩakinyĩire Solomoni, akĩrwo atĩrĩ:

¹² “Ha ũhoru wa hekarũ ĩno ũraaka-rĩ, ũngĩrũmĩrĩra uge wakwa wa kũrũmĩrĩrwo, na ũrũmie mawatho makwa mothe, o na ũmenyerere maathani makwa na ũmathĩkaĩre, nĩngakũhingĩria kũranĩro kĩrĩa ndaaheire thoguo Daudi.

¹³ Na nĩngatũũrania na andũ a Isiraeli, na ndigatiganĩria andũ akwa a Isiraeli.”

¹⁴ Nĩ undũ ũcio Solomoni agĩaka hekarũ na akimĩrĩkia.

¹⁵ Nake akĩhumbĩra thingo cia thĩinĩ na mbaũ cia mĩtarakwa, ciarĩtwo kuuma thĩ ya hekarũ nginya igũrũ, nakuo thĩ ya hekarũ gũkĩarwo mbaũ cia mũthengera.

¹⁶ Mwena wa thuutha wa hekarũ akĩgayania mĩkono mĩrongo ĩĩrĩ‡ na mbaũ cia mĩtarakwa kuuma thĩ nginya igũrũ, nĩgeetha hekarũ-inĩ hagĩe handũ haamũre thĩinĩ, hatũke Harĩa-Hatheru-Mũno.

¹⁷ ũraihu wa nyũmba ĩrĩa nene yarĩ mbere ya kanyũmba kau warĩ wa mĩkono mĩrongo ĩna§ kũraiha.

¹⁸ Hekarũ thĩinĩ kwahumbĩrĩtwo na mbaũ cia mĩtarakwa, ciicũhĩtio magemio mahaana tũbũũthũ na mahũa macanũku. Indo ciothe ciarĩ cia mĩtarakwa; gũtiarĩ ihiga o na rĩmwe rĩonekaga.

¹⁹ Thĩinĩ wa handũ-harĩa-haamũre, hekarũ thĩinĩ nĩathondekire handũ ha kũigĩrĩria ithandũkũ rĩa kĩrĩkanĩro kĩa Jehova.

* 6:1 Mweri wa Zivu nĩguo mweri wa keerĩ wa Kiyahudi, na nĩguo mweri wa ĩtano kũringana na mĩeri ya rĩu.

† 6:2 nĩ ta mita 27 ‡ 6:2 nĩ ta mita 9 § 6:2 nĩ ta mita ikũmi na ithatũ na nuthu (13:5) * 6:3 nĩ ta mita 9

† 6:3 nĩ ta mita inya na nuthu (4:5) ‡ 6:6 nĩ ta mita igĩrĩ na robo (2.25) § 6:6 nĩ ta mita igĩrĩ na robo ithatũ

(2.75) * 6:6 nĩ ta mita 3 † 6:10 nĩ ta mita igĩrĩ na robo (2.25) ‡ 6:16 nĩ ta mita 9 § 6:17 nĩ ta mita 18

²⁰ Hau thīnī haamūre, ūraihi waho warī mīkono mīrongo īirī,* na warīi wa mīkono mīrongo īirī, na mīkono mīrongo īirī kūrāiha na igūrū. Nake niagemirie mwena wa thīnī na thahabu therie,† na ningī akīgemia kīgongona kīu na mbaū cia mītarakwa.

²¹ Solomoni aahumbīre hekarū thīnī na thahabu therie, na agīkīrania irengeeri cia thahabu mbere ya itoonyero rīa hau thīnī haamūre harīa haagemetio na thahabu.

²² Ni ūndū ūcio akīgemia thīnī guothe na thahabu. Ningī niagemirie kīgongona kīrīa kīarī thīnī wa handū-harīa-haamūre na thahabu.

²³ Hau thīnī haamūre, agīthondeka makerubi meerī na mbaū cia mītamaiyū, ikerubi o rīmwe rīarī rīa mīkono ikūmi‡ kūrāiha na igūrū.

²⁴ Ikerubi rīa mbere rīarī na ithagu rīa mīkono itano§ kūrāiha, na rīu rīngī mīkono itano; ūguo nī kuuga mīkono ikūmi kuuma mūthia wa ithagu rīmwe nginya mūthia wa ithagu rīrīa rīngī.

²⁵ Ikerubi rīa keerī o narīo rīarī rīa mīkono ikūmi; makerubi macio meerī nīmaiganaine na makahaanana.

²⁶ Ūraihi wa o ikerubi rīmwe warī wa mīkono ikūmi.

²⁷ Nīaigire makerubi macio kanyūmba ga thīnī mūno ka hekarū, matambūrūkītie mathagu mamō. Ithagu rīa ikerubi rīmwe rīaturumite rūthingo rūmwe, narīo ithagu rīa ikerubi rīu rīngī rīgaturuma rūthingo rūu rūngī. Na mathagu mamō magaturumanīra gatagatī ga kanyūmba.

²⁸ Nīaagemirie makerubi macio na thahabu.

²⁹ Thingō-inī iria ciathiūrūkīrie hekarū, thīnī wa tūnyūmba twa thīnī na twa na nja, agīcūhia magemio ma makerubi, na ma mīti ya mītende, na ma mahūa macanūku.

³⁰ Ningī akīhumbīra thī ya tūnyūmba twa thīnī na twa nja ya hekarū na thahabu.

³¹ Narīo itoonyero rīa hau thīnī haamūre agīthondeka mīrango ya mbaū cia mītamaiyū, nacio buremu ciayo ciarī na mīena itano.

³² Na mīrango-ini yeerī ya mbaū cia mītamaiyū agīcūhia magemio ma makerubi, na ma mīti ya mītende na ma mahūa macanūku, na akīgemia makerubi na mīti ya mītende na thahabu hūire.

³³ O ūndū ūmwe niathondekire buremu irī na mīena īna cia mītamaiyū cia itoonyero rīa nyūmba īrīa nene.

³⁴ Ningī agīthondeka mīrango īirī ya mbaū cia mīthengera, o mūrango warī na icunji igīrī ciekūnjaga wahingūrwo.

³⁵ Nīacūhirie makerubi, na mīti ya mītende, na mahūa macanūku igūrū rīa mīrango īyo, na akīmīgemia na thahabu hūire īigananīrie wega maicūhio-inī macio.

³⁶ Na nīaakire nja ya thīnī na mīhari itatū ya mahiga maicūhie na mūhari ūngī ūmwe wa mīgamba mūcūhie ya mītarakwa.

³⁷ Mūthingī wa hekarū īyo ya Jehova wakirwo mwaka wa īna wa mweri wa Zivu.

³⁸ Mwaka-inī wa ikūmi na ūmwe mweri-inī wa Bulu, nīguo mweri wa īnana,* nīguo hekarū yarīkire hamwe na maūndū mayo mothe kūrīngana na ūrīa yerītwo yakwo. Aikarire ihinda rīa mīaka mūgwanja akīmīaka.

7

Solomoni Gwaka Nyūmba Yake ya Ūthamaki

¹ No rīrī, Solomoni aambīrīria gwaka nyūmba yake ya ūthamaki-rī, aaniinire mīaka ikūmi na itatū kūrīkia kūmīaka.

² Nīaakire nyūmba īngī ya ūthamaki yetagwo Nyūmba ya Ūthamaki ya Mūtītū wa Lebanoni,* na yarī ya mīkono igana† kūrāiha, na mīkono mīrongo itano‡ kwarama, na mīkono mīrongo itatū§ kūrāiha na igūrū. Ningī yarī na mīhari īna ya itugī cia mītarakwa iria cianyītīrīre mīgamba ya mītarakwa.

³ Nyūmba īyo yagitirwo na mbaū cia mītarakwa iria ciarī igūrū wa mīgamba īrīa yaigīrīrwo igūrū wa itugī, mīgamba yothe yarī mīrango īna na itano, o mūhari warī na mīgamba ikūmi na itano.

⁴ Ndirica ciayo ciekīrītwo igūrū, igagīkīrwo ithatū ithatū, ing'ethanīre.

⁵ Mīrango yothe yarī na buremu cia mīena īna; yekīrītwo mwena wa na mbere itatū itatū, ing'ethanīre.

* **6:20** nī ta mita 9 † **6:20** Thahabu yarīgagamagīrīra riiri wa Ngai. ‡ **6:23** nī ta mita inya na nuthu (4:5) § **6:24** nī ta mita igīrī na robo (2.25) * **6:38** Mweri wa Bulu nīguo mweri wa īnana wa Kiyahudi, na nīguo mweri wa ikūmi kūrīngana na mīeri ya rīu. * **7:2** Yetagwo Nyūmba ya Ūthamaki ya Mūtītū wa Lebanoni tondū yakītwo na itugī ciabangītwo ta mīti ya mūtītū. † **7:2** nī ta mita 46 ‡ **7:2** nī ta mita 23 § **7:2** nī ta mita ikūmi na ithatū na nuthu (13:5)

⁶ Nĩathondekire gĩthaku kĩa mũhari wa itugĩ, kĩa ũraihi wa mĩkono mĩrongo ĩtano,* na wariĩ wa mĩkono mĩrongo ĩtatũ.† Mbera yakio haari na gĩthaku kingĩ, na mbere ya gĩthaku kiu gĩa keeri haari na itugĩ, na hakagitwo igũrũ.

⁷ Nĩakire nyũmba ya giti kĩa ũnene, na Nyũmba ya Gũciirira, kũria aatuithanagĩria ciira. Nake akĩmũkĩra mbaũ cia mĩtarakwa kuuma thĩ nginya igũrũ.

⁸ Nayo nyũmba yake ya gũikara ya ũthamaki, yaakitwo mwena wa na thuutha, na yaakitwo o ta ĩyo ĩngĩ. Ningĩ Solomoni nĩakire nyũmba ĩngĩ ta ĩyo ya ũthamaki, akĩmũkĩra mwarĩ wa Firaũni ũria aahikĩtie.

⁹ Mĩako ĩyo yothe, kuuma mwena wa nja nginya nja ĩria nene, na kuuma mũthingi nginya rwembeya-inĩ, yaakitwo na mahiga marĩa mega mũno matinĩtio na gĩthimo, na makarengererwo na mũthumeno mwena wa na thĩini na wa na nja.

¹⁰ Mĩthingi yaakitwo na mahiga manene ma mũthemba mwega, mamwe ma mĩkono ikũmi,‡ na mamwe ma mĩkono ĩnana.§

¹¹ Igũrũ gwakitwo na mahiga marĩa mega mũno matinĩtio na gĩthimo, na mbaũ cia mĩtarakwa.

¹² Nayo nja ĩria nene yathiũrũrũkĩirio na rũthingo rwa mĩhari ĩtatũ ya mahiga maicũhie, na mũhari ũmwe wa mĩgamba mĩrengerere ya mĩtarakwa, o ta ũria nja ya hekarũ ya Jehova yatarii, na gĩthaku kĩaayo.

Indo cia Hekarũ

¹³ Mũthamaki Solomoni nĩatũmanire Turo nĩgeetha areherwo Huramu,

¹⁴ ũria nyina aari mũtumia wa ndigwa wa mũhĩrĩga wa Nafitali, nake ithe aari wa Turo, nake aari mũturi wa icango. Nake Huramu aari mũũgĩ mũno, na akamenya maĩndũ mothe ma ũthondeki wa indo cia gĩcango. Nĩookire kũri Mũthamaki Solomoni, na akĩruta mawĩra mothe marĩa aaheirwo.

¹⁵ Nĩathondekire itugĩ igĩri cia gĩcango, o kĩmwe kiarĩ na ũraihi wa mĩkono ikũmi na ĩnana,* na rũrigi rũria rũngĩathiũrũrũkĩirie gĩtugĩ kĩmwe rwarĩ rwa mĩkono ikũmi na ĩri.†

¹⁶ Ningĩ nĩathondekire ciongo cia gĩcango gĩtwekie cia kũigĩrira igũrũ rĩa itugĩ icio, o kiongo kĩmwe kiarĩ na ũraihi wa mĩkono ĩtano.‡

¹⁷ Irengereri igathĩkanĩtio ta mĩnyororo igĩcuurio nĩguo igemie ciongo cia itugĩ icio, irengereri mũgwanja igekĩrwo kiongo-inĩ kĩmwe.

¹⁸ Nĩathondekire makomamanga mĩhari ĩri ikĩrigiicĩria irengereri icio ciagathĩkanĩtio ta mĩnyororo cia kũgemia ciongo iria ciari igũrũ rĩa itugĩ. O kiongo agĩgũka o ũguo.

¹⁹ Ciongo iria ciari igũrũ wa itugĩ cia gĩthaku ciathondeketwo na mũhianĩre wa mahũa ma itoka, na ciari na ũraihi wa mĩkono ĩna.§

²⁰ Ciongo cia itugĩ icio cieri, igũrũ rĩa harĩa hahaanaga ta mbakũri harĩa haariganĩtie na irengereri iria ciagathĩkanĩtio ta mĩnyororo, haari na makomamanga magana meeri mekirĩtwo mĩhari mĩhari magathiũrũrũkĩria ciongo icio.

²¹ Nĩahaandire itugĩ icio gĩthaku-inĩ kĩa hekarũ. Gĩtugĩ kĩa mwena wa gũthini agĩgũta Jakini, nakio kĩa mwena wa gathigathini agĩgũta Boazu.

²² Ciongo iria ciari igũrũ wa itugĩ icio ciathondeketwo na mũhianĩre wa mahũa ma itoka. Nĩ ũndũ ũcio wira wa itugĩ ũkĩrika.

²³ Ningĩ agĩaka itangi rĩa gĩthiũrũri rĩa kĩgera gĩtwekie inene mũno rĩria rĩettagwo Karia,* rĩari rĩa mĩkono ikũmi† kuuma mwena ũmwe wa rũtirihio nginya ũria ũngĩ, na mĩkono ĩtano‡ kũraihia na igũrũ. Itangi riu rĩathimwo na rũrigi gĩthiũrũri kiarĩo kiarĩ kĩa mĩkono mĩrongo ĩtatũ.§

²⁴ Mũhuro wa rũtirihio nĩrĩathiũrũrũkĩirio na magemio maahaanaine na tũbũũthũ, o mũkono ũmwe tũbũũthũ ikũmi. Tũbũũthũ tũu twaigĩtwo mĩhari ĩri tũgĩtwekanĩrio na Karia kau, tũgĩtuĩka kĩndũ kĩmwe nako.

²⁵ Nako Karia kau kaigĩrĩrwo igũrũ rĩa mĩhiano ya ndegwa ikũmi na igĩri; ithatũ ciacio ciarorete mwena wa gathigathini, na ithatũ ikarora mwena wa ithũro, na ithatũ ikarora mwena wa gũthini, na ithatũ ikarora mwena wa irathĩro. Karia kau kaigĩrĩrwo igũrũ rĩacio, nacio ciĩga cia na thuutha cia ndegwa icio nĩcio ciarorete na kũu thĩini.

²⁶ Ũtungu wa Karia kau waiganaine na wariĩ wa rũhĩ.* Rũtirihio rwako rwatarii ta

* 7:6 nĩ ta mita 23 † 7:6 nĩ ta mita ikũmi na ithatũ na nuthu (13.5) ‡ 7:10 nĩ ta mita inya na nuthu (4.5)

§ 7:10 nĩ ta mita ithatũ na nuthu (3.5) * 7:15 nĩ ta mita 8 † 7:15 nĩ ta mita ithano na nuthu (5:5) ‡ 7:16 nĩ

ta mita igĩri na robo (2:25) § 7:19 nĩ ta mita imwe na robo ithatũ (1.75) * 7:23 Athĩnjĩri-Ngai matambĩte gũthĩĩ kũruta iruta rĩa njino maambaga gwĩthamba moko kĩraĩ-inĩ gĩa gĩcango (Thaam 30:17-21). † 7:23 nĩ ta mita inya

na nuthu (4:5) ‡ 7:23 nĩ ta mita igĩri na robo (2:25) § 7:23 nĩ ta mita ikũmi na ithatũ na nuthu (13.5) * 7:26

nĩ ta centimita 8

rūtiriho rwa gĩkombe, kana ta gĩtoka gĩcanũku. Karia kau kaiganagĩra maaĩ mbathi ngiri igĩrĩ.†

27 Ningĩ agĩaka makaari ikũmi ma gĩcango mangĩaguucirio; o gĩkaari kĩmwe kĩarĩ kĩa ũraihu wa mĩkono ĩna,‡ na wariĩ wa mĩkono ĩna, na ũraihu wa na igũrũ wa mĩkono ĩtatũ.§

28 Makaari macio maakĩtwo ta ũũ: maarĩ na icunjĩ cia mĩena inyiitithanĩtio na buremu.

29 Iacunjĩ iria ciarĩ gatagatĩ ka buremu, o na buremu cio nyene, ciarĩ na mĩhiano ya mĩrũũthi, na ya ndegwa, na ya makerubi. Mwena wa igũrũ na wa mũhuro wa mĩhiano ya mĩrũũthi na ya ndegwa nĩ gwekĩritwo magemio ma mahũa mature.

30 O gĩkaari kĩarĩ na magũrũ mana ma gĩcango, maarĩ na igera cia gĩcango cia kũgathikania kũgũrũ na kũgũrũ kũria kũngĩ, na o kĩmwe kĩarĩ na kĩaĩ kĩaanyiitĩrĩrwo nĩ itugĩ inya iria ciatwekanĩrio na mahũa mature mwena o mwena.

31 Mwena wa thĩnĩ wa gĩkaari kũu kwarĩ na mũromo warĩ na buremu ya gĩthiũrũrĩ ya mũkono ũmwe* kũrika. Mũromo ũcio warĩ wa gĩthiũrũrĩ, na hamwe na njikarĩro yaguo yarĩ wa mũkono ũmwe na nuthu.† Gũthiũrũrũkĩria mũromo wakĩo nĩ ha kururĩtwo magemio. Iacunjĩ cia mĩena ya gĩkaari kũu nĩciaiganaine mĩena yothe ĩna, na itiarĩ cia gĩthiũrũrĩ.

32 Magũrũ macio mana meekĩritwo rungu rwa icunjĩ cia mĩena, nacio igera cia kũgathikania magũrũ cianyitithanĩtio na gĩkaari kũu. Naguo wariĩ wa o kũgũrũ warĩ wa mũkono ũmwe na nuthu.‡

33 Magũrũ macio maathondeketwo ta magũrũ ma ngaari ya ita, nacio igera cia kũgathikania kũgũrũ na kũgũrũ kũria kũngĩ, na mĩbara, na mĩringa ya kũgũrũ, na tũgera twa gĩthiũrũrĩ tũria tũkoragwo gatagatĩ ga kũgũrũ, ciothe ciathondeketwo na kĩagera gĩtwekie.

34 O gĩkaari nĩ kĩarĩ na nyiitĩro inya, o koine-inĩ nyiitĩro ĩmwe, icomokete kuuma gĩkaari-inĩ. nĩgũkorwo

35 Mwena wa na igũrũ wa gĩkaari kũu wathiũrũrũkĩrio na mũcibi wa wariĩ wa nuthu ya mũkono§ kũrika. Itugĩ na icunjĩ cia mĩena nĩcianyitithanĩtio na mwena wa na igũrũ wa gĩkaari kũu.

36 Nake Huramu agĩkurura mĩhiano ya makerubi, na ya mĩrũũthi, na ya mĩtĩ ya mĩkindũ mĩena-inĩ ya itugĩ, na icunjĩ-inĩ cia mĩena harĩa hothe hangĩonekire, na hagathiũrũrũkĩrio na mahũa mĩena yothe.

37 Ũguo nĩguo aathondekire makaari macio ikũmi. Mothe maatwekeirio handũ hamwe, na makahaanana biũ na makaiganana.

38 Ningĩ nĩathondekire irai ikũmi cia gĩcango, o kĩmwe kĩaiganagĩra maaĩ mbathi mĩrongo ĩna,* na kĩarĩ kĩa mĩkono ĩna† kwarama, o kĩaĩ kĩa gĩkaigĩrĩrwo gĩkaari-inĩ kĩmwe gĩa icio ikũmi.

39 Niaigire ikaari ithano ciacio mwena wa gũthini wa hekarũ, na ikaari ithano mwena wa gathigathini. Niaigĩrĩre Karia mwena wa gũthini, agĩkaiga koine-inĩ ya gũthini ya mwena wa irathĩro wa hekarũ.

40 Ningĩ Huramu nĩathondekire irai, na icakũri, na mbakũri cia kũminjaminjĩria.

Nĩ ũndũ ũcio Huramu akĩrĩkia wĩra wothe ũrĩa aaheetwo arute nĩ Mũthamaki Solomoni thĩnĩ wa hekarũ ya Jehova:

41 itugĩ icio igĩrĩ;

na ciongo icio igĩrĩ ciahanaaga ta mbakũri irĩ igũrũ wa itugĩ icio;

na irengeeri iria igĩrĩ ciagathĩkanĩtio ta mĩnyororo iria ciagemetie ciongo icio ciarĩ igũrũ wa itugĩ;

42 na makomamanga 400 ma irengeeri iria igĩrĩ ciagathĩkanĩtio ta mĩnyororo (mĩhari ĩrĩ ya makomamanga o harĩ kirengeeri kĩmwe ikagemia ciongo icio ciahanaaga ta mbakũri iria ciarĩ igũrũ wa itugĩ);

43 na makaari ikũmi na irai ciamo ikũmi;

44 na Karia na mĩhiano ya ndegwa ikũmi na igĩrĩ rungu rwako;

45 o na nyũngũ, na icakũri, na mbakũri cia kũminjaminjĩria.

† 7:26 nĩ ta lita 40,000 ‡ 7:27 nĩ ta mita ĩmwe na robo ithatũ (1:75) § 7:27 nĩ ta mita ĩmwe na robo (1:25)

* 7:31 nĩ ta nuthu mita (0.5) † 7:31 nĩ ta mita robo ithatũ (0.75) ‡ 7:32 nĩ ta mita robo ithatũ (0.75) § 7:35

nĩ ta mita robo ĩmwe (0.25) * 7:38 nĩ ta lita 880 † 7:38 nĩ ta mita ĩmwe na robo ithatũ (1:75)

Indo icio ciothe Huramu aathondekeire Mūthamaki Solomoni cia hekarū ya Jehova ciarī cia gīcango gīkumuthe gīkahenia.

⁴⁶ Mūthamaki aatwekithagīria indo icio kūrīa gwathondekagīrwo indo cia rīūmba kūu werū-inī wa Jorodani gatagatī ga Sukothu na Zarethani.

⁴⁷ Solomoni ndaathimire indo icio tondū ciarī nyingī mūno; ūritū wa gīcango ndwamenyekanire ūria waiganaga.

⁴⁸ Ningī Solomoni nīathondekithirie indo ciothe iria ciarī thīnī wa hekarū ya Jehova:

Aathondekire kīgongona gīa thahabu;

na metha ya thahabu ya kūigīrīra mīgate īria yaigagwo mbere ya Jehova;

⁴⁹ na mītī ya kūigīrīrwo matawa ya thahabu therie (ītano īkaigwo mwena wa ūrīo, na ītano īkaigwo mwena wa ūmotho, mwena wa mbere wa nyūmba ya na thīnī);[‡] na wīra wa magemio wa mahūa ma thahabu, na matawa, na mūhato;

⁵⁰ na irāī cia thahabu therie, na magathī ma kūrēnga ndaambī, na mbakūri cia kūminjaminjīria, na thaani, na ngio cia mwaki;

na icūhī cia thahabu cia mīrango ya kanyūmba karīa kaarī thīnī mūno, Handū-harīa-Hatheru-Mūno, o na icūhī cia thahabu cia mīrango ya nyūmba īria nene ya hekarū.

⁵¹ Rīrīa wīra wothe ūrīa Mūthamaki Solomoni aarutaga wa gwaka hekarū ya Jehova wathirire-rī, akīrehithia indo iria ithe Daudi aamūrīte, nīcio betha, na thahabu, na indo cia nyūmba, agīciiga harīa haigagwo igīna cia hekarū ya Jehova.

8

Ithandūkū rīa Kīrīkanīro Kūrēhwo Hekarū Thīnī

¹ Ningī Mūthamaki Solomoni agīta athuuri a Isiraēli, na atongoria othe a mīhīrīga, na anene a nyūmba cia andū a Isiraēli moke kūrī we Jerusalemu, nīguo maambatie ithandūkū rīa kīrīkanīro kīa Jehova kuuma Zayuni, Itūūra rīrīa inene rīa Daudi.

² Nao andū othe a Isiraēli magīūka hamwe kūrī Mūthamaki Solomoni hīndī ya gīathī kīa mweri wa Ethanimu, nīguo mweri wa mūgwanja.

³ Rīrīa athuuri othe a Isiraēli maakinyire-rī, athīnjīri-Ngai makīoia ithandūkū rīu, ⁴ nao makīambatia ithandūkū rīa Jehova hamwe na Hema-ya-Gūtūnganwo, na indo ciothe iria nyamūre ciarī thīnī wayo. Nao athīnjīri-Ngai na Alawī magīciambatia,

⁵ nake Mūthamaki Solomoni na kīūngano gīothe gīa Isiraēli kīrīa gīacemanītie harī we kīrī mbere ya ithandūkū rīu, gīkīruta igongona rīa ng'ondū nyingī na ng'ombe nyingī mūno, ūū atī itingīandīkirwo mūigana wacio kana itarīke.

⁶ Nao athīnjīri-Ngai magīcooka makīrehe ithandūkū rīu rīa kīrīkanīro kīa Jehova handū harīo thīnī wa hekarū, Handū-harīa-Hatheru-Mūno, makīrīga rungu rwa mathagu ma makerubi.

⁷ Makerubi macio maatambūrūkītie mathagu mamō igūrū rīa harīa haigītwo ithandūkū rīu, na makahumbīra ithandūkū, o na mītī yarīo ya kūrīkuua.

⁸ Mītī iyo yarī mīraihu mūno, ūndū mīthia yayo yoonagwo nī mūndū arī mbere ya Handū-harīa-Hatheru, no ndīonekaga nī mūndū arī nja ya Handū-harīa-Hatheru; na irī o ho ngīnya ūmūthī.

⁹ Thīnī wa ithandūkū rīu gūtīarī na kīndū kīngī tīga o ihengere iria igīrī cia mahiga iria Musa aigīte ho rīrīa aarī Horebu, kūrīa Jehova aarīkanīre kīrīkanīro na andū a Isiraēli maarīkia kuuma būrūri wa Mīsiri.

¹⁰ Rīrīa athīnjīri-Ngai meeherire makīuma Handū-harīa-Hatheru, itu rīkīyūra hekarū ya Jehova.

¹¹ Nao athīnjīri-Ngai matīngīahotire kūruta wīra wao nī ūndū wa itu rīu, nīgūkorwo riiri wa Jehova nīwaiyūrīte hekarū yake.

¹² Ningī Solomoni akiuga atīrī, "Jehova oigīte atī nīarīkaraga thīnī wa itu rīrīa itumanu;

¹³ no rīrī, ti-itherū nīngwakīre hekarū kīrorerwa, handū haku ha gūtūūra ngīnya tene."

¹⁴ O hīndī iyo kīūngano gīothe gīa Isiraēli kīrīgāmīte o hau, mūthamaki agīkīhūgūkīra, agīkīrathīma.

¹⁵ Ningī akiuga atīrī:

[‡] 7:49 Thīnī wa Hema-ya-Gūtūnganwo gwakoragwo na mūtī o ro ūmwe wa honge mūgwanja wa kūigīrīrwo matawa (Thaam 25:31-40; 26:35). Mūthamaki Solomoni nīwe waigire mītī ikūmi ya kūigīrīrwo matawa thīnī wa hekarū.

“Jehova arogoocwo, o we Ngai wa Isiraeli, ūrĩa ūhingĩtie na guoko gwake mwene ūrĩa eerĩre baba, Daudi, na kanua gake mwene. Nĩgũkorwo oigire atĩrĩ,

¹⁶ ‘Kuuma mũthenya ūrĩa ndaarutire andũ akwa a Isiraeli kuuma Misiri, ndĩrĩ ndathuura itũũra inene thĩĩni wa mũhĩrĩga o na ūmwe wa Isiraeli, atĩ nĩguo njakĩrwo hekarũ ĩtanĩtio na Rĩtwa rĩakwa kuo, no nĩndathuurire Daudi athamakĩre andũ akwa Isiraeli.’

¹⁷ “Baba Daudi nĩatuĩte na ngoro yake gwaka hekarũ ĩtanĩtio na Rĩtwa rĩa Jehova, o we Ngai wa Isiraeli.

¹⁸ No Jehova eerire baba, Daudi, atĩrĩ, ‘Tondũ nĩwatuĩte na ngoro yaku kũnjakĩra hekarũ ĩtanĩtio na Rĩtwa rĩakwa-rĩ, nĩ wekire wega nĩ gwĩciiria ūguo ngoro-inĩ yaku.

¹⁹ No rĩrĩ, wee tiwe ūgwaka hekarũ iyo, no nĩ mũrũguo, ūrĩa uumĩte mũthiimo-inĩ waku na thakame-inĩ yaku, ūcio nĩwe ūgaaka hekarũ ĩtanĩtio na Rĩtwa rĩakwa.’

²⁰ “Jehova nĩatũũrĩtie kĩrĩkanĩro kiu, na rĩu nĩnjookete ithenya rĩa baba Daudi, na ngaikarĩra gĩtĩ kĩa ūnene gĩa Isiraeli, o ta ūrĩa Jehova eeranĩire, na nĩnjakĩte hekarũ rĩa ĩtanĩtio na Rĩtwa rĩa Jehova Ngai wa Isiraeli.

²¹ Hau nĩho thondekete handũ ha kũiga ithandũkũ rĩrĩa rĩ na kĩrĩkanĩro kĩrĩa Jehova aarĩkanĩire na maithe maitũ, rĩrĩa aamarutire bũrũri wa Misiri.”

Ihooya rĩa Solomoni rĩa Kĩamũro

²² Hĩndĩ iyo Solomoni akĩrũgama mbere ya kĩgongona kĩa Jehova, o hau mbere ya kũngano gĩothe kĩa Isiraeli, agĩtambũrũkia moko make na igũrũ,

²³ akiuga atĩrĩ:

“Wee Jehova, Ngai wa Isiraeli, gũtirĩ Ngai ūngĩ ūhaana tawe kũu igũrũ kana gũkũ thĩ, o wee ūhingagia kĩrĩkanĩro kĩa wendo harĩ ndungata ciaku iria irũmagĩrĩra njĩra yaku na ngoro ciacio ciothe.

²⁴ Wee nũhingĩirĩre baba, Daudi ndungata yaku kĩrĩkanĩro gĩaku; ūndũ ūrĩa weranĩire na kanua gaku nũhingĩtie na guoko gwaku, o ta ūrĩa kũhaana ūmũthĩ.

²⁵ “Na rĩrĩ, Jehova, Ngai wa Isiraeli, hingĩria baba, Daudi ndungata yaku ciĩranĩro iria wamwĩrĩre rĩrĩa woigire atĩrĩ, ‘Ndũkaaga mũndũ wa gũikarĩra gĩtĩ kĩa ūnene kĩa Isiraeli arĩ mbere yakwa, angĩkorwo ariũ aku nĩmarĩthiiga na mũthĩire yagĩrĩre mbere yakwa, o ta ūrĩa wee ūtũire ūthiiga mbere yakwa.’

²⁶ Na rĩrĩ, Wee Ngai wa Isiraeli, reke kiugo gĩaku kĩrĩa werĩire baba, Daudi ndungata yaku, kĩhinge.

²⁷ “No kũhoteke Ngai atũũre gũkũ thĩ? Igũrũ, o na kũrĩa igũrũ mũno-rĩ, wee ndũngĩiganĩra kuo. Hekarũ ĩno njakĩte-rĩ, gĩthĩ ndĩkĩrĩ nini makĩria!

²⁸ No o na kũrĩ ūguo-rĩ, thĩkĩrĩria ihooya rĩa ndungata yaku, igĩthaihana ĩguĩrwo tha, Wee Jehova Ngai wakwa. Igua gũkaya na ihooya rĩrĩa ndungata yaku irakũhooya rĩrĩ mbere yaku ūmũthĩ.

²⁹ Maithe maku maroikara marorete hekarũ ĩno ūtukũ na mũthenya, o handũ haha wee woigire atĩrĩ, ‘Rĩtwa rĩakwa rĩrĩkoragwo ho,’ nĩgeetha ūiguage ihooya rĩrĩa ndungata yaku irĩhooyaga irorete handũ haha.

³⁰ Igua gũthaihana kwa ndungata yaku na kwa andũ aku a Isiraeli rĩrĩa mekũhooya marorete handũ haha. Ūigwe ūrĩ kũu igũrũ, o kũu gĩikaro gĩaku, na watũigua ūgatũrekerera.

³¹ “Rĩrĩa mũndũ angĩhĩtirĩa mũndũ wa itũũra rĩake na gũtuĩke no nginya ehĩte, nake oke ehĩtĩre hau mbere ya kĩgongona gĩaku hekarũ-inĩ ĩno-rĩ,

³² hĩndĩ iyo nĩ ūkaigua ūrĩ kũu igũrũ na ūtue itua. Ūtuithanie ndungata ciaku ciira, ūrĩa mũhĩtia atũirwo ciira na acookererwo nĩ mahĩtia make maria ekĩte. Nake ūrĩa ūtehĩtie ūmũtue ndehĩtie, na nĩ ūndũ ūcio wonanie atĩ ti mwĩhia.

³³ “Rĩrĩa andũ aku a Isiraeli mahootwo nĩ thũ nĩ ūndũ nĩmakũhĩtirĩre, nao magũcookerere na moimbũre rĩtwa rĩaku, na mahooe magĩgũthaihaga marĩ hekarũ-inĩ ĩno-rĩ,

³⁴ hĩndĩ iyo nĩũkamaigua ūrĩ kũu igũrũ, na ūrekere andũ aku a Isiraeli mehĩa mao na ūmacookie bũrũri ūrĩa waheire maithe mao.

³⁵ “Rĩrĩa igũrũ rĩkaahingwo na mbura yage kuura tondũ wa ūrĩa andũ aku makũhĩtirĩre-rĩ, mangĩkaahooya marorete handũ haha na moimbũre rĩtwa rĩaku, na magariũrũke matigane na mehĩa mao, tondũ nĩũmanyamarĩtie-rĩ,

³⁶ hĩndĩ iyo ūkaamaigua ūrĩ o kũu igũrũ, na ūrekere ndungata ciaku, andũ aku a Isiraeli, mehĩa mao. Marute mũtũũrĩre ūrĩa mwagĩrĩru, na ūmoirĩre mbura bũrũri-inĩ ūcio waheire andũ aku ūtuĩke igai rĩao.

37 “Kūngīkaagīa ng’aragu kana mūthiro būrūri-inī, kana mīgūnda ihie nī mbaa kana mbuu, kana gūūke ngigī kana ngūnga, kana thū imarigiicīrie itūūra-inī rīmwe rīao, na mwanangīko o na ūrīkū kana mūrīmū ūngīgooka-rī,

38 na rīrīa mūdū o na ūrīkū wa andū aku a Isiraēli angīkaahooya kana athaithane, o mūdū aamenya mīnyamaro irīa arī nayo ngoro-inī yake, na atambūrūkie moko make amerekeirie hekarū-inī ūno-rī,

39 hīndī iyo ūkaigua ūrī kūu igūrū gīkaro-inī gīaku, ūmarekere, na ūtuire o mūdū itua kūrīngana na ūrīa wothe ekīte, tondū we nīūi ngoro yake, (nīgūkorwo nowe wiki ūūi ngoro cia andū othe),

40 nīgeetha matūūre magwītīgīrīte matukū mothe marīa megūtūūra būrūri ūrīa waheire maithe maitū.

41 “Ha ūhoro wa mūdū wa kūngī ūrīa ūtarī wa andū aku a Isiraēli, no nīoimīte būrūri wa kūrāya nī ūndū wa Rīitwa rīaku,

42 tondū andū nīmakaigua ngumo ya Rīitwa rīaku inene, na ūhoro wa cīko cia guoko gwaku kūrī hinya gūtambūrūkītio, rīrīa agooka ahoōe erekeire hekarū ūno,

43 hīndī iyo nīūkamaigua ūrī o kūu igūrū, gīkaro-inī gīaku, na mūdū ūcio wa kūngī ūkamūhingīria ūrīa wothe agakūhooya, nīgeetha andū othe a thī mamenye rīitwa rīaku na magwītīgīre o ta ūrīa andū aku a Isiraēli magwītīgīrīte, na mamenye atī nyūmba ūno njakīte iītanītio na Rīitwa rīaku.

44 “Rīrīa andū aku maathīi mbaara-inī kūrūa na thū ciao, o kūrīa ūngīmatūma, nao mahooe Jehova merekeire itūūra rīrī inene ūthuurīte na hekarū ūno njakīte iītanītio na Rīitwa rīaku,

45 hīndī iyo ūkaigua mahooya na gūthaithana kwao ūrī kūu igūrū na ūmatirīrīre ūhoro-inī ūcio wao.

46 “Rīrīa makwīhīria, nīgūkorwo gūtīrī mūdū ūtehagia, nawe ūmarakarīre ūmaneane kūrī thū, nacio imatahe imatware būrūri wacio, ūrī kūrāya kana ūrī gūkuhī;

47 nao mangīcookera ngoro-inī ciao marī o kūu būrūri ūrīa maatahūrwo, na merire, na magūthaithe marī o kūu būrūri wa acio mamatooretie, na moige atūrī, ‘Nītwhītīe, na nītwhītīe mahītīa, na tūgeka maūdū ma waganu’;

48 na mangīgagūcookerera na ngoro ciao ciothe, na mīoyo yao, marī būrūri wa thū ciao iria ciamatahire, nao mahooe merekeire būrūri ūrīa waheire maithe mao, na merekeire itūūra rīrīa inene rīrīa ūthuurīte na hekarū ūno njakīte iītanītio na Rīitwa rīaku-rī;

49 hīndī iyo ūrī o kūu igūrū, gīkaro-inī gīaku, ūkaigua ihooya rīao na mathaithana mao, na ūmatirīrīre ūhoro-inī ūcio wao.

50 Na ūkarekera andū aku, o acio makwīhītīe; ūmarekere mahītīa marīa mothe magwīkīte, na ūtūme acio mamatooretie mamaiguire tha;

51 tondū nī andū aku na igai rīaku, o andū arīa warutire būrūri wa Misiri, ūkīmaruta kuuma mwaki-inī ūcio mūhiū wa gūtwekia kīgera.

52 “Ūrohīgūra maitho maku na ūigue mathaithana ma ndungata yaku na ma andū aku a Isiraēli, ningī wītūkīre kūmathikagīrīria rīrīa rīothe maagūkaīra.

53 Nīgūkorwo nīwe wamathuurire kuuma thīnī wa ndūrīrī ciothe cia thī matuīke igai rīaku kīumbe, o ta ūrīa woimbūrīre na kanua ka ndungata yaku Musa, hīndī irīa wee, Mwathani Jehova, warutire maithe maitū kuuma būrūri wa Misiri.”

54 Rīrīa Solomoni aarīkirie mahooya macio mothe na gūthaitha Jehova-rī, agīkīra, akīehera mbere ya kīgongona kīa Jehova, harīa aaturītīe ndu aambararītīe moko make na igūrū.

55 Akīrūgama na akīrathima kīūngano gīothe gīa Isiraēli na mūgambo mūnene, akiuga atūrī:

56 “Jehova arogoocwo, ūrīa ūheete andū ake a Isiraēli ūhurūko o ta ūrīa eranīre. Gūtīrī kiugo o na kīmwe gīa cīranīro ciothe iria njega iria eeranīre na kanua ka ndungata yake Musa gītahingīte.

57 Jehova Ngai witū aroikara hamwe na ithū o ta ūrīa aarī hamwe na maithe maitū; aroaga gūtūtiganīria o na kana gūtūtirika.

58 Arotūma ngoro ciitū imūcookerere, tūthiage na njīra ciake ciothe, na tūmenyagīrīre maathani make, na kīrīra kīa watho wa kūrūmīrīrwo, na mawatho make marīa aaheire maithe maitū.

59 Na rīrī, ciugo ici ciakwa, iria hooete ndī mbere ya Jehova, irokuhīrīria Jehova Ngai witū mūthenya na ūtukū, nīguo atīragīrīre maūdū ma ndungata yake na andū ake a Isiraēli, kūrīngana na mabataro ma o mūthenya,

⁶⁰ nĩgeetha andũ othe a thĩ mamenye atĩ Jehova nĩwe Ngai, na gũtirĩ ũngĩ take.

⁶¹ No ngoro cianyũ no nginya ciĩheane biũ kũrĩ Jehova Ngai witũ, mũtũrage kũringana na kĩrĩra kĩa watho wake wa kũrũmirĩrwo, na gwathikĩra maathani make, ta ũrĩa kũrĩ rĩu.”

Kwamũrwo kwa Hekarũ

⁶² Hĩndĩ iyo mũthamaki na andũ othe a Isiraeli makĩruta magongona hau mbere ya Jehova.

⁶³ Solomoni nĩarutĩire Jehova igongona rĩa ũiguano ta ũũ: ng’ombe ngiri mĩrongo ĩrĩ na igĩrĩ, na ng’ondũ na mbũri ngiri igana rĩa mĩrongo ĩrĩ. Nĩ ũndũ ũcio mũthamaki na andũ a Isiraeli othe makĩamũra hekarũ ya Jehova.

⁶⁴ Mũthenya o ro ũcio mũthamaki nĩamũrĩre gĩcigo gĩa gatagatĩ kĩa nja ĩrĩa ĩrĩ mbere ya hekarũ ya Jehova, na akĩrutĩra igongona rĩa njino ho, na rĩa mũtu na rĩa maguta ma igongona rĩa ũiguano, tondũ kigongona gĩa gicango kĩrĩa kĩarĩ mbere ya Jehova gĩtingĩaganĩire magongona ma njino, na magongona ma mũtu na maguta ma magongona ma ũiguano.

⁶⁵ Nĩ ũndũ ũcio Solomoni agĩkorwo na gĩathĩ hĩndĩ iyo arĩ hamwe na andũ a Isiraeli, maarĩ kũngano kĩnene, andũ kuuma Lebo-Hamathu nginya Karũũ ka Misiri. Magĩkũngũra gĩathĩ kũ mbere ya Jehova Ngai witũ mũthenya mũgwanja, na mũthenya ĩngĩ mũgwanja, yotho yarĩ mũthenya ikũmi na ĩna.

⁶⁶ Mũthenya ũrĩa warũmĩrĩre akĩra andũ acio mainũke. Makĩrathima mũthamaki magĩcooka makĩnũka makenete na maiguĩte wega ngoro, nĩ ũndũ wa maũndũ mothe mega marĩa Jehova ekĩte nĩ ũndũ wa ndungata yake Daudi na nĩ ũndũ wa andũ ake a Isiraeli.

9

Jehova Kuumĩrĩra Solomoni

¹ Rĩrĩa Solomoni aarĩkie gwaka hekarũ ya Jehova o na nyũmba ya ũthamaki, na akĩhingia maũndũ marĩa mothe erĩrĩrie gwĩka-rĩ,

² Jehova akĩmuumĩrĩra hĩndĩ ya keerĩ, o ta ũrĩa aamuumĩrĩre arĩ Gibeoni.

³ Jehova akĩmwĩra atĩrĩ:

“Nĩngũite kũhooya na gũthaithana kũrĩa ũhooete ũrĩ mbere yakwa; nĩnyamũrĩte hekarũ ĩno, ĩrĩa wee wakĩte, nĩgeetha ndũme Rĩitwa rĩakwa rĩtũre kuo nginya tene. Maitho makwa na ngoro yakwa nĩrĩkoragwo kuo hĩndĩ ciothe.

⁴ “No wee mwene-rĩ, ũngĩthiiaaga mbere yakwa na wĩhokeku wa ngoro na ũrũngĩrũru ta ũrĩa thoguo Daudi ekaga, na wĩkage ũrĩa ngwathĩte, na ũmenyagĩrĩre kĩrĩa kĩa watho wakwa wa kũrũmirĩrwo na mawatho makwa-rĩ,

⁵ Nĩngahaanda gĩtĩ gĩaku kĩa ũnene thĩnĩ wa Isiraeli nginya tene, o ta ũrĩa nderĩire thoguo Daudi rĩrĩa ndoigire atĩrĩ, ‘Ndũkaaga mũndũ wa gũkarĩra gĩtĩ kĩa ũnene kĩa Isiraeli o naari.’

⁶ “No wee kana arĩũ aku mũngĩkagarũrũka mũtigane na nĩ, na mwage kũmenyerera maathanĩ na kĩrĩa kĩa watho wakwa wa kũrũmirĩrwo kĩrĩa nĩ ndĩmũheete na mũthĩ mũgatungatĩre ngai ĩngĩ na mũcihooe-rĩ,

⁷ hĩndĩ iyo nĩngeheria andũ a Isiraeli bũrũri ũyũ ndĩmaheete na ndiganĩrie hekarũ ĩno nyamũrĩte ĩtanio na Rĩitwa rĩakwa. Bũrũri wa Isiraeli ũgaatuĩka wa kuunagwo thimo, na kĩndũ gĩa gũthekererwo nĩ andũ othe.

⁸ Na o na gũtuĩka hekarũ ĩno nĩ ya kũgegania-rĩ, arĩa othe makaahĩtũkagĩra ho nĩmakamakaga na manyũrĩre moige atĩrĩ, ‘Nĩ kĩ gĩtũmite Jehova eke bũrũri ũyũ na hekarũ ĩno ũndũ ta ũyũ?’

⁹ Andũ nĩmagacookia moige atĩrĩ, ‘Nĩ tondũ nĩmatiganĩrie Jehova Ngai wao, ũrĩa warutire maithe mao bũrũri wa Misiri, makahĩmbĩria ngai ĩngĩ, na magacihooya na magacitungatĩra; nĩkĩo Jehova amareehithĩrie mwanangĩko ũyũ wothe.’”

Maũndũ Mangĩ ma Solomoni

¹⁰ Thuutha wa mĩaka mĩrongo ĩrĩ, o ihinda rĩrĩa Solomoni aakire nyũmba icio cierĩ; na nĩcio hekarũ ya Jehova na nyũmba ya ũthamaki,

¹¹ Mũthamaki Solomoni nĩaheire Hiramũ mũthamaki wa Turo matũura mĩrongo ĩrĩ kũu Galilĩ, tondũ Hiramũ nĩamũreheire mĩtarakwa yotho, na mĩthengera, na thahabu ĩria aabatairio nĩcio.

¹² No hĩndĩ ĩrĩa Hiramũ oomire Turo nĩguo akoone matũura marĩa aaheetwo nĩ Solomoni, ndaakenirio nĩmo.

¹³ Nake akĩūra Solomoni atĩrĩ, “Mũrũ wa baba, nĩ matũūra matariĩ atĩa maya ũuheete?” Akĩmatua Bũrũri wa Kabuli, na noguo metagwo o na ũmũthĩ.

¹⁴ Na rĩrĩ, Hiramũ nĩarĩkĩtie gũtũmĩra Mũthamaki Solomoni taranda igana rĩa mĩrongo ĩrĩ* cia thahabu.

¹⁵ Ũyũ nĩguo ũhoru wa ũrĩa Mũthamaki Solomoni aarutithirie andũ wĩra na hinya matekwĩyendera wa gwaka hekarũ ya Jehova na nyũmba ya ũthamaki, na mbenji, na rũthingo rwa Jerusalemũ, na Hazoru, na Megido, na Gezeru.

¹⁶ Firaũni mũthamaki wa Misiri nĩatharĩkĩire na akĩnyũita Gezeru. Agĩgũcina na mwaki, na akĩũraga andũ a Kaanani arĩa maatũũraga kuo, na agĩcooka agĩkũhe mwarĩ, mũtũmia wa Solomoni, arĩ kĩheo kĩa ũhiki.

¹⁷ Nake Solomoni agĩaka Gezeru rĩngĩ. Nĩaakire Bethi-Horoni ya mũhuro, na

¹⁸ Baalathu, na Tadimori rĩa werũ-inĩ, thĩinĩ wa bũrũri wake,

¹⁹ o na ningĩ nĩaakire matũūra manene ma kũiga indo ciake na matũūra ma ngaari ciake cia ita na ma mbarathi ciake, na kĩa gĩothe eerĩrĩrie gwaka Jerusalemũ, na Lebanoni, na bũrũri wotho ũrĩa aathanaga.

²⁰ Andũ othe arĩa maatigaire kuuma kũrĩ Aamori, na Ahiti, na Aperizi, na Ahivi, na Ajebusi (andũ acio matiarĩ andũ a Isiraeli),

²¹ ũguo nĩ kuuga njiaro ciao iria ciatigarĩte bũrũri-inĩ, iria andũ a Isiraeli mataani-inĩte, acio nĩo maandĩkithirio nĩ Solomoni matũũke ngombo ciake cia kũrutithio wĩra na hinya, na noguo gũtũire nginya ũmũthĩ.

²² No Solomoni ndaatuire mũndũ o na ũmwe wa Isiraeli ngombo; nĩo maarĩ andũ ake a kũrĩa mbaara, na atongoria a thirikari yake, na anene ake, na atongoria a thigari, na aathi a ngaari cia ita, na atwari a cio.

²³ Ningĩ nĩ kwarĩ atongoria a anene 550 arĩa maarutithagia mawĩra mothe ma Solomoni na makarũgamĩrĩra aruti wĩra.

²⁴ Rĩrĩa mwarĩ wa Firaũni aambatire kuuma itũũra inene rĩa Daudi agĩthĩ gũikara nyũmba ya ũthamaki ĩrĩa Solomoni aamwakĩire, hĩndĩ iyo nĩguo Solomoni aathondekire mbenji cia kũmĩnyĩitĩrĩra.

²⁵ Solomoni aarutaga magongona ma njino na ma ũiguano kĩgongona-inĩ kĩa aakĩire Jehova maita matatũ o mwaka, agacinaga ũbumba mbere ya Jehova hamwe namo, na nĩ ũndũ ũcio akahingia watho wa hekarũ.

²⁶ Ningĩ Mũthamaki Solomoni agĩaka marikabu nyingĩ kũu Ezioni-Geberi, gũkuhĩ na Elothu kũu Edomu, hũgũrũrũ-inĩ cia Iria Itune.

²⁷ Nake Hiramũ agĩtũma andũ ake, atwarĩthia a marikabu arĩa maamenyete ũhoru wa iria, nĩguo matungatage marikabu-inĩ marĩ na andũ a Solomoni.

²⁸ Magĩthĩ nginya Ofiri, na makĩrehe taranda magana mana ma mĩrongo ĩrĩ† cia thahabu, iria maatwarĩire Mũthamaki Solomoni.

10

Mũthamaki Mũndũ-wa-Nja wa Sheba Gũceerera Solomoni

¹ Rĩrĩa Mũthamaki mũndũ-wa-nja wa Sheba aigũire ngumo ya Solomoni na ũhoru wa ngwatanĩro yake na rĩitwa rĩa Jehova-rĩ, agĩũka kũmũgeria na ũndũ wa kũmũũria ciũria nditũ.

² Agĩkinya Jerusalemũ arũmĩrĩrwo nĩ andũ aingĩ mũno, na ngamũira ikuuĩte mahuti marĩa manungĩ wega, na thahabu nyingĩ mũno, na tũhiga twa goro, agĩthĩ harĩ Solomoni, akĩaria nake maũndũ mothe marĩa maarĩ meciiria-inĩ make.

³ Nake Solomoni agĩcooka ciũria ciake ciothe; gũtirĩ ũndũ o na ũmwe mũthamaki aaremĩrwo nĩkũmũtaarĩra.

⁴ Rĩrĩa mũthamaki-mũndũ-wa-nja ũcio wa Sheba onire ũũgĩ wotho wa Solomoni o na nyũmba ya ũthamaki ĩrĩa aakĩte,

⁵ na irio iria ciarĩ metha-inĩ yake, na ũrĩa anene ake maikaraga metha-inĩ, na ũrĩa ndungata iria ciatungataga ciehumbĩte, na arĩa maamũheaga gĩa kũnyua, o na magongona ma njino marĩa aarutagĩra hekarũ-inĩ ya Jehova, agĩkĩgega mũno.

⁶ Akĩra Mũthamaki Solomoni atĩrĩ, “Ũhoru ũrĩa ndaiguire ndĩ bũrũri wakwa ũkonĩ maũndũ marĩa wĩkĩte, o na ũũgĩ waku, nĩ ũhoru wa ma kũna.

⁷ No ndietũkirie maũndũ macio nginya rĩrĩa ndĩrokire gũkũ, na ndĩreyonera na maito makwa nĩ mwene. Ti-itherũ, o na ndierĩtwo nuthu ya maũndũ macio. Ũhoru wa ũũgĩ waku o na ũtonga waku, nĩkĩrĩte mũno makĩria ũrĩa wotho ndaiguĩte.

* 9:14 nĩ ta tani inya na nuthu (4.5) † 9:28 nĩ ta tani 16

⁸ Kaĩ gũkena nĩ andũ aku-ĩ! Ningĩ gũkena nĩ anene aku arĩa marũgamaga mbere yaku hĩndĩ ciothe makaiguaga ũũgĩ waku!

⁹ Jehova Ngai waku arogoocwo, ũrĩa ũkenetio nĩwe, agagũkarĩria gĩtĩ kĩa ũnene gĩa Isiraeli. Tondũ wa wendo wa Jehova wa tene na tene kũrĩ Isiraeli, niagũtuĩte mũthamaki, nĩgeetha ũtũurie kihooto na ũthingu."

¹⁰ Agĩkĩhe mũthamaki taranda igana rĩa mĩrongo ĩrĩ,* cia thahabu, na mahuti marĩa manungi wega maingĩ mũno, na tũhiga twa goro. Gũtirĩ hĩndĩ ingĩ kũrĩ kwarehwo mahuti manungi wega ta marĩa Mũthamaki mũndũ-wa-nja ũcio wa Sheba aahere Mũthamaki Solomoni.

¹¹ (Marikabu cia Hiramũ nĩ ciarehire thahabu kuuma Ofiri, o na ikĩrehe mĩrigo mĩnene ya mũhandari na tũhiga twa goro kuuma kuo.

¹² Mũthamaki aahũthĩrĩre mũhandari ĩyo gwaka itugĩ cia gũtiĩrĩria hekarũ ya Jehova na cia nyũmba ya ũthamaki, na gũthondekera aini inanda cia mũgeeto o na cia kinũbi. Kuuma mũthenya ũcio gũtirĩ kwarehwo kuuma na nja kana gũkooneka mũhandari mũingĩ ũguo.)

¹³ Mũthamaki Solomoni nĩahere mũthamaki ũcio mũndũ-wa-nja wa Sheba indo nyingĩ cia ũtaana wake na kũrĩa kingĩ gĩothe eerĩrĩrie na aahooire. Thuutha ũcio Mũthamaki mũndũ-wa-nja ũcio akiumagara hamwe na ndungata ciake agĩcooka bũrũri wake mwene.

Riiri wa Solomoni

¹⁴ Ūritũ wa thahabu ĩrĩa Solomoni aamũkagĩra o mwaka warĩ wa taranda magana matandatũ ma mĩrongo ĩtandatũ,†

¹⁵ ĩtataranĩrio na igooti rĩa athũgũri na onjorithia na ya kuuma kũrĩ athamaki a Arabia, othe, na abarũthi a bũrũri.

¹⁶ Mũthamaki Solomoni agĩthondeka ngo nene magana meerĩ cia thahabu hũũre; o ĩmwe yathondeketo na ũritũ wa beka magana matandatũ‡ cia thahabu.

¹⁷ Ningĩ agĩthondeka ngo nini magana matatũ cia thahabu hũũre; o ĩmwe yathondeketo na ũritũ wa mina ithatũ§ cia thahabu. Mũthamaki agĩciiga Nyũmba ya Ūthamaki ĩria yetagwo Mũtitũ wa Lebanoni.

¹⁸ Ningĩ mũthamaki agĩthondeka gĩtĩ gĩa ũthamaki kĩnene mũno, kĩgemetio mwena wa na thĩinĩ na mĩguongo na mwena wa na nja gĩkagemio na thahabu therie.

¹⁹ Gĩtĩ kũu kĩa ũnene kĩarĩ na ngathĩ ya makinya matandatũ, na thuutha wakĩo igũrũ kiarĩ gĩa gĩthiũrũri. Mĩena-inĩ yeerĩ ya gĩtĩ kũu kĩarĩ na handũ ha kũigĩrĩra moko, na nĩ haarĩ na mĩhiano ya mĩrũũthi ĩrũgamĩte mĩena-inĩ yeerĩ ya moko macio.

²⁰ Mĩhiano ingĩ ikũmĩ na ĩrĩ ya mĩrũũthi yarũgamĩtio ngathĩ-inĩ ĩyo ya makinya matandatũ. O ikinya rĩa ngathĩ rĩarĩ na mũhiano wa mĩrũũthi o mwena. Gũtirĩ gĩtĩ kingĩ ta kũu gĩathondeketo mbere ĩyo gĩa ũthamaki ũngĩ o na ũrĩkũ.

²¹ Indo ciothe ĩria Mũthamaki Solomoni aanyuuagĩra ciarĩ cia thahabu, na indo ciothe cia nyũmba ĩria ciarĩ Nyũmba ya Ūthamaki ĩria yetagwo Mũtitũ wa Lebanoni ciarĩ cia thahabu therie. Gũtiarĩ kĩndũ gĩathondeketo na betha, nĩgũkorwo betha yatuagwo kĩndũ gĩtarĩ bata mũno matukũ-inĩ macio ma Solomoni.

²² Mũthamaki aarĩ na marikabu nyingĩ cia wonjoria ĩria-inĩ, hamwe na marikabu cia Hiramũ. O riita rĩmwe thĩinĩ wa mĩaka ĩtatũ, nĩciacookaga ikuuĩte thahabu, na betha, na mĩguongo, na ngĩma, na nũgũ.

²³ Mũthamaki Solomoni aarĩ na ũtonga na ũũgĩ mũingĩ gũkĩra athamaki arĩa angĩ othe a thĩ.

²⁴ Andũ a thĩ yothe nĩmacaragia ũrĩa mangĩona Solomoni nĩguo maigue ũũgĩ ũria Ngai eekĩrĩte ngoro-inĩ yake.

²⁵ Andũ arĩa mookaga kũmuona mwaka o mwaka nĩmamũrehaagĩra iheo; indo cia betha, na cia thahabu, na nguo ndaaya, na indo cia mbaara, na mahuti manungi wega, na mbarathi, na nyũmbũ.

²⁶ Solomoni nĩacookanĩrĩrie ngaari cia ita na mbarathi; aarĩ na ngaari cia ita 1,400, na mbarathi 12,000 ĩria aigĩte matũũra-inĩ manene ma ngaari cia ita, na akaiga ĩria ingĩ hakuhĩ nake kũu Jerusalemu.

²⁷ Mũthamaki nĩatũmire betha cingĩhe Jerusalemu o ta mahiga, mĩtarakwa nayo yarĩ mũingĩ o ta mĩtĩ ya mikũyũ ĩrĩa ĩrĩ magũrũ-inĩ ma ĩrĩma.

²⁸ Mbarathi cia Solomoni cioimaga bũrũri wa Misiri na Kilikia. Onjorithia a mũthamaki macigũraga kuuma Kilikia.

* 10:10 nĩ ta tani inya na nuthu (4:5) † 10:14 nĩ ta tani 25 ‡ 10:16 nĩ ta kilo ithatũ na nuthu (3:5) § 10:17 nĩ ta kilo ĩmwe na robo ithatũ (1:75)

²⁹ Ngaari ïmwe ya ita maamĩgũraga kuuma Misiri, ïkoima cekeru magana matandatũ* cia betha, nayo mbarathi ïmwe ïkoima cekeru igana rĩa mĩrongo ïtano.† Nao nĩmaciendagĩria athamaki othe a Ahiti na a Suriata.

11

Atumia a Solomoni

¹ Mũthamaki Solomoni nĩendire andũ-a-nja aingĩ a kũndũ kũngĩ o hamwe na mwarĩ wa Firaũni, nĩahikirie atumia a Amoabi, na a Amoni, na a Aedomu, na a Asidoni, na a Ahiti.

² Moimĩte ndũrĩrĩ-inĩ iria Jehova eerĩte Isiraeli atĩrĩ, “Mũtikanahikanie nao, tondũ ti-itherũ nĩmakagarũra ngoro cianyu irũmĩrĩre ngai ciao.” No rĩrĩ, Solomoni agĩkĩrĩrĩria kũmeenda.

³ Aarĩ na atumia magana mũgwanja kuuma nyũmba cia ũthamaki, na thuriya magana matatũ, nao atumia acio ake makĩmũhĩthithia.

⁴ O ũrĩa Solomoni aathiire agĩkũraga, noguo atumia ake maaguucagĩrĩria ngoro yake kũrũmĩrĩra ngai ingĩ, nake akĩaga kũheana ngoro yake kũna kũrĩ Jehova Ngai wake, ta ũrĩa ngoro ya ithe Daudi yatarĩ.

⁵ Akĩrũmĩrĩra Ashitorethu ngai ya nga ya andũ a Sidoni, na Moleku ngai ĩrĩa meneku ya Aamoni.

⁶ Nĩ ũndũ ũcio Solomoni agĩka ũũru maitho-inĩ ma Jehova; ndaarũmĩrĩre Jehova kũna ta ũrĩa ithe Daudi eekite.

⁷ Solomoni nĩakĩire Kemoshu ngai ĩrĩa meneku ya Moabi, na Moleku ngai ĩrĩa meneku ya Aamoni handũ hatũũgĩru, o kũu karima-inĩ karĩa karĩ mwena wa irathĩro wa Jerusalemu.*

⁸ Eekire o ũguo kũrĩ atumia arĩa angĩ ake othe a kũngĩ, arĩa maacinaga ũbumba na makarũfira ngai ciao magongona.

⁹ Jehova nĩarakaririo nĩ Solomoni tondũ ngoro yake nĩyahutatĩire Jehova, o we Ngai wa Isiraeli, ũrĩa wamuumĩrĩre maita meerĩ.

¹⁰ O na gũtuĩka nĩakaanĩtie Solomoni kũrũmĩrĩra ngai ingĩ-rĩ, Solomoni ndaigana kũrũmia watho wa Jehova.

¹¹ Nĩ ũndũ ũcio Jehova akĩra Solomoni atĩrĩ, “Kuona atĩ ũguo nĩguo wonete arĩ wega, na nĩuregete kũrũmĩrĩra kĩrĩkanĩro gĩakwa na kĩrĩra kĩa watho wakwa gĩa kũrũmĩrĩro kĩrĩa ngwathĩte-rĩ, ti-itherũ nĩngagũtunya ũthamaki ndũurute kũrĩ we, ndũũnengere ũmwe wa ndungata ciaku.

¹² No rĩrĩ, nĩ ũndũ wa thoguo Daudi-rĩ, ndigwĩka ũndũ ũcio hĩndĩ ĩrĩa we ũrĩ muoyo. No nĩngaũtunya mũrũguo.

¹³ No ndikamũtunya ũthamaki wothe, no nĩngamũhe mũhĩrĩga ũmwe nĩ ũndũ wa Daudi ndungata yakwa, na nĩ ũndũ wa Jerusalemu, itũũra rĩrĩa thuurĩte.”

Thũ cia Solomoni

¹⁴ Nake Jehova akĩarahũrĩra Solomoni thũ, nĩyo Hadadi ũrĩa Mũedomu, wa rũciaro rwa ũthamaki wa Edomu.

¹⁵ Mbere ĩyo rĩrĩa Daudi aarũaga na Edomu, Joabu mũnene wa ita, ũrĩa wathĩite gũthika arĩa maakuĩte-rĩ, nĩooragire arũme othe kũu Edomu.

¹⁶ Joabu na andũ a Isiraeli othe maikarire kũu mĩeri ĩtandatũ, nginya rĩrĩa maaniinire arũme othe kũu Edomu.

¹⁷ No Hadadi arĩ o kahĩ-rĩ, akĩũrĩra bũrũri wa Misiri marĩ hamwe na anene amwe a Edomu arĩa maatungatĩire ithe.

¹⁸ Nao makĩuma Midiani magĩthĩĩ Parani. Ningĩ makĩoya andũ angĩ kũu Parani, magĩthĩĩ bũrũri wa Misiri, kũrĩ Firaũni mũthamaki wa Misiri, ũrĩa waheire Hadadi nyũmba, na gĩthaka, na akĩmũhe irio.

¹⁹ Firaũni nĩakenirio mũno nĩ Hadadi o nginya akĩmũhe mwarĩ wa nyina na Tahapenesi, mũtumia wa mũthamaki, nĩguo amũhikie atuĩke mũtumia wake.

²⁰ Mwarĩ wa nyina na Tahapenesi akĩmũciarĩra kahĩĩ geetagwo Genubathu karĩa kaarereirwo nyũmba-inĩ ya mũthamaki nĩ Tahapenesi. Genubathu agĩtũũrania na ciana cia Firaũni kuo.

²¹ Hadadi arĩ kũu Misiri akĩĩgua atĩ Daudi nĩahurũkĩte hamwe na maithe make, na atĩ Joabu mũnene wa ita o nake nĩarikĩtie gũkua. Hĩndĩ ĩyo Hadadi akĩra Firaũni atĩrĩ, “Njĩtikĩria thũ, nĩguo njooke bũrũri witũ.”

* 10:29 nĩ ta kilo 7 † 10:29 nĩ ta kilo ïmwe na robo ithatũ (1:75) * 11:7 Kĩrĩma kĩa Mĩtamaiyũ kĩarĩ mwena wa irathĩro wa Jerusalemu, na kioĩkaine na rĩtwa rĩngĩ ta Kĩrĩma kĩa ũthũku (2Ath 23:13).

²² Firaūni akīmūūria atīrī, “Nī kīi wagīte gūkū atī nīguo ūcooke būrūri wanyu?”

Hadadi agīcookia atīrī, “Gūtīrī, no nīīkīria thīi!”

²³ Nake Ngai akīarahūra thū īngī ya gūūkīrīra Solomoni, nayo nī Rezoni mūrū wa Eliada, ūrīa worīte akoima kūrī mūnene wake, Hadadezeri mūthamaki wa Zoba.

²⁴ Akīyūnganīria andū, na agītuika mūtongoria wa gikundi kīa aremi rīrīa Daudi aanīnīre ita cia Zoba; aremi acio magīthīi Dameski, magītūūra kuo, na makīoya wathani.

²⁵ Rezoni aarī thū ya Isiraēli rīrīa rīothe Solomoni aatūūire muoyo, akīongerera thīina ūrīa warehetwo nī Hadadi. Nī ūndū ūcio Rezoni agīathana kūu Suriata na nīathūire Isiraēli mūno.

Jeroboamu Kūremera Solomoni

²⁶ Nīngī Jeroboamu mūrū wa Nebati akīremera mūthamaki. Aarī ūmwe wa anene a Solomoni, Mūefiraimu wa kuuma Zereda, na nyina eetagwo Zerua na aarī mūtumia wa ndigwa.

²⁷ Ūū nīguo aaremeire Mūthamaki: Solomoni nīathondekete mbenji na agacookeria rūthingo rwa itūūra inene rīa ithe Daudi.

²⁸ Na rīrī, Jeroboamu aarī mūndū mūhoti, na rīrīa Solomoni onire mūrūtīre wake wa wīra ūrīa warī mweaga, akīmūtua mūrūgamīrīri wa aruti wīra othe a nyūmba ya Jusufu.

²⁹ Ihinda-inī rīu, Jeroboamu oimaga Jerusalemu, nake Ahija mūnabii wa Shilo agīcemanīa nake, ehumbīte nguo njerū. Nao eerī maarī oiki kūu gīthaka-inī,

³⁰ nake Ahija akīoya nguo īyo njerū eehumbīte, akīmītārūra icunjī ikūmi na igīrī.

³¹ Hīndī īyo akīra Jeroboamu atīrī, “Wīyoere icunjī ikūmi, nīgūkorwo ūū nīguo Jehova, Ngai wa Isiraēli, oigīte: ‘Atīrīrī, nīngweheria ūthamaki guoko-inī gwa Solomoni, na nīngūkūhe mīhīrīga ikūmi.

³² No nī ūndū wa ndungata yakwa Daudi na itūūra inene rīa Jerusalemu, rīrīa thuurīte kuuma kūrī mīhīrīga yothe ya Isiraēli, nīngūmūtīgīria mīhīrīga ūmwe.

³³ Ngwīka ūguo, nī tondū nīmandiganīrie, makainamīrīra Ashithorethu ngai ya nga ya Asidoni, na Kemoshu ngai ya andū a Moabi, na Moleku ngai ya andū a Amoni, na magatiga gūthīi na nīra ciakwa, o na makarega gwīka ūrīa kwagīrīre maithe-inī makwa, o na matirūmagia irīra ciakwa na mawatho ta ūrīa Daudi ithe wa Solomoni ekaga.

³⁴ “No rīrī, ndikweheria ūthamaki wothe guoko-inī gwa Solomoni; nīndīmūtūite mwathani matukū-inī mothe ma muoyo wake, nī ūndū wa Daudi ndungata yakwa, ūrīa ndathuurire o we warūmirie maathani makwa na irīra ciakwa.

³⁵ Nīngeheria ūthamaki moko-inī ma mūrīū na ngūhe mīhīrīga ikūmi.

³⁶ Nīngaaha mūrīū mīhīrīga ūmwe, nīgeetha ndungata yakwa Daudi itūūrie tawa mbere yakwa hīndī ciothe kūu Jerusalemu, itūūra rīrīa inene kūrīa ndathuurire ndūurie Rītwa riakwa kuo.

³⁷ No wee-rī, nīngakuoya, na nūgathamaka maūndū-inī mothe marīa ngoro yaku īkeerīrīra; nīūgatuika mūthamaki wa Isiraēli.

³⁸ Ūngīka ūrīa wothe ngūgwatha, na ūthiage na nīra ciakwa, na wīkage ūrīa kwagīrīre maithe-inī makwa na ūndū wa kūrūmia irīra ciakwa na maathani makwa, o ta ūrīa ndungata yakwa Daudi yekaga-rī, nīndīrīkoragwo hamwe nawe. Nyūmba yaku nīngamītua ya ūthamaki ya gūtūūra, o ta ūrīa ndaakire nyūmba ya Daudi na nīngakūhe Isiraēli.

³⁹ Nīnganyariira njiaro cia Daudi, no ndigacinyariira nginya tene.’”

⁴⁰ Solomoni nīagerīrie kūrīraga Jeroboamu, nowe Jeroboamu akīūrīra būrūri wa Mīsiri kwa Mūthamaki Shishaka, na agīkara kuo nginya rīrīa Solomoni aakuire.

Gīkū kīa Solomoni

⁴¹ Maūndū marīa mangī makonīi wathani wa Solomoni, ūrīa wothe eekire, na ūūgī ūrīa onanīrie-rī, gīthī matīandīkītwo ibuku-inī rīa cīiko cia Solomoni?

⁴² Solomoni aathamakīire Isiraēli rīothe arī Jerusalemu mīaka mīrongo īna.

⁴³ Agīcooka akīhurūka hamwe na maithe make, na agīthikwo itūūra inene rīa ithe Daudi. Nake mūrīū Rehoboamu agītuika mūthamaki ithenya rīake.

12

Andū a Isiraēli Kūremera Rehoboamu

¹ Rehoboamu nīathiire Shekemu, nīgūkorwo andū a Isiraēli othe nīmathiite kuo makamūtue mūthamaki.

² Ririra Jeroboamu mürü wa Nebati aiguire ühoro ücio (aarĩ o Misiri, kürira oorire eherere Múthamaki Solomoni), akiuma Misiri, akĩnũka.

³ Nĩ ùndũ ücio andũ a Isiraeli magĩtũmanĩra Jeroboamu, nake Jeroboamu hamwe na kũngano gĩothe gĩa Isiraeli magĩthĩĩ kũrĩ Rehoboamu makĩmwĩra atĩrĩ:

⁴ “Thoguo nĩatũgĩrĩire icooki iritũ, no rĩu tũhũthĩre wĩra ücio mũritũ na icooki rĩu iritũ rĩrĩa aatũgĩrĩire na nĩtũrĩgĩtungatagĩra.”

⁵ Rehoboamu akĩmacookeria atĩrĩ, “Thĩĩ mũgaacooka kũrĩ nĩ thuutha wa mĩthenya ĩtatũ.” Nĩ ùndũ ücio andũ magĩthĩĩra.

⁶ Thuutha ücio Múthamaki Rehoboamu akĩhooya kĩrĩra kũrĩ athuuri arĩa maatungatagĩra ithe Solomoni rĩrĩa aarĩ muoyo. Akĩmoooria atĩrĩ, “Mũngĩndaara njookerie andũ aya atĩa?”

⁷ Nao makĩmũcookeria atĩrĩ, “Ümũthĩ ũngĩtĩkĩra gũtuĩka ndungata ya andũ aya na ũmatungatĩre, na ũmacookerie na njĩra njagĩrĩru-rĩ, megũtũũra marĩ ndungata ciaku hĩndĩ ciothe.”

⁸ No Rehoboamu akĩregana na ũtaaro ũrĩa athuuri acio maamũheire, na akĩhooya kĩrĩra kuuma kũrĩ aanake a riika riake, arĩa maamũtungatagĩra.

⁹ Akĩmoooria atĩrĩ, “Inyuĩ mũngĩndaara atĩa? Andũ aya maranjĩra atĩ, ‘Tũhũthĩrie icooki rĩrĩa thoguo aatũgĩrĩire’ Ingĩmacookeria atĩa?”

¹⁰ Aanake acio a riika riake makĩmũcookeria atĩrĩ, “Cookeria andũ acio makwĩrĩte atĩ, ‘Thoguo nĩatũgĩrĩire icooki iritũ, nowe tũhũthĩrie icooki rĩu,’ ũmeere atĩrĩ, ‘kaara gakwa ka mũira nĩ gatungu gũkĩra njohero ya baba.”

¹¹ Baba aamũgĩrĩire icooki iritũ; nĩ nĩngũrĩritũhia makĩria. Baba aamũhũũraga na iboko; no nĩ ndĩrĩmũhũũraga na tũng’aurũ.”

¹² Thuutha wa mĩthenya ĩtatũ Jeroboamu na andũ othe magĩcooka kũrĩ Rehoboamu, o ta ũrĩa mũthamaki oigĩte atĩrĩ, “Mũgaacooka kũrĩ nĩ thuutha wa mĩthenya ĩtatũ.”

¹³ Múthamaki agĩcookeria andũ acio ühoro ehĩte mũno. Akĩregana na ũtaaro ũrĩa aahetwo nĩ athuuri,

¹⁴ akĩrũmĩrĩa ũtaaro wa aanake, akiuga atĩrĩ, “Baba nĩamũritũhũire icooki, no nĩ nĩngũrĩritũhia makĩria. Baba aamũhũũraga na iboko; nĩ ndĩrĩmũhũũraga na tũng’aurũ.”

¹⁵ Nĩ ùndũ ücio mũthamaki ndaigana gũthikĩrĩra andũ acio, tondũ maũndũ macio meekĩkire moimĩte kũrĩ Jehova, nĩguo kiugo kĩhingio kĩrĩa Jehova eerire Jeroboamu mürü wa Nebati na kanua ka Ahija ũrĩa Mũshiloni.

¹⁶ Ririra andũ othe a Isiraeli moonire atĩ mũthamaki ücio nĩarega kũmathikĩrĩra, magĩcookeria mũthamaki atĩrĩ:

“Tũrĩ na igai rĩrĩkũ harĩ Daudi,

na nĩ gĩcunjĩ kĩrĩkũ tũrĩ nakĩo harĩ mürü wa Jesiĩ?

Cooka hema-inĩ ciaku wee Isiraeli!

Wee Daudi-rĩ, menyerera nyũmba yaku wee mwene.”

Nĩ ùndũ ücio andũ othe a Isiraeli makĩnũka.

¹⁷ No andũ a Isiraeli arĩa maatũũraga matũũra-inĩ ma Juda-rĩ, Rehoboamu agĩthĩĩ na mbere kũmathamakĩra.

¹⁸ Múthamaki Rehoboamu agĩtũma Adoniramu ũrĩa warĩ mürũgamĩrĩri wa andũ arĩa maarutithagio wĩra na hinya, no andũ a Isiraeli makĩmũhũũra na mahiga nyuguto, agĩkua. No Rehoboamu agĩthara, akĩhaica ngaari-inĩ yake ya ita, akĩũrĩra Jerusalemu.

¹⁹ Nĩ ùndũ ücio andũ a Isiraeli matũire maremeire nyũmba ya Daudi nginya ũmũthĩ.

²⁰ Ririra andũ a Isiraeli othe maaguire atĩ Jeroboamu nĩacookete kuuma bũrũri wa Misiri, makĩmũtũmanĩra oke kũngano-inĩ, na makĩmũtua mũthamaki wa Isiraeli guothe. Mũhĩrĩga wa Juda noguo wiki warũmĩrĩire nyũmba ya Daudi.

²¹ Ririra Rehoboamu aakinyire Jerusalemu, akĩũngania andũ othe a nyũmba ya Juda a mũhĩrĩga wa Benjamini andũ 180,000 a kũrũa mbaara nĩgeetha makarũe na nyũmba ya Isiraeli, nĩguo macookerie Rehoboamu mürü wa Solomoni ũthamaki.

²² No rĩrĩ, kiugo kĩa Ngai gĩgĩkinyĩra Shemaia mũndũ wa Ngai akĩũrwo atĩrĩ:

²³ “Thĩĩ wĩre Rehoboamu mürü wa Solomoni mũthamaki wa Juda, na nyũmba ya Juda yothe o na ya Benjamini na andũ arĩa angĩ othe, ũmeere atĩrĩ,

²⁴ ‘Jehova ekuuga ũũ: Tigai kwambata mũkahũũrane na ariũ a ithe wanyu, andũ a Isiraeli. O mũndũ wanyu wothe nĩacooke mũciĩ, nĩgũkorwo nĩ nĩ njĩkĩte ùndũ ũyũ.’” Nĩ ùndũ ücio magĩathĩkĩra kiugo kĩa Jehova, magĩcooka mũciĩ o ta ũrĩa Jehova aathanĩte.

Njaũ cia Thahabu kũu Betheli na Dani

²⁵ Nake Jeroboamu akiriigira itũura rĩa Shekemu na rũthingo rwa hinya thĩinĩ wa bũrũri ũria ũri irĩma wa Efraimu, agĩtũura kuo. Kuuma kũu agĩthĩ agĩaka itũura rĩa Penieli.

²⁶ Jeroboamu agĩciiria atĩrĩ, “Ūthamaki wahota gũcookerera nyũmba ya Daudi.

²⁷ Andũ aya mangĩambata mathĩ makarute magongona hekarũ-inĩ ya Jehova kũu Jerusalemu-rĩ, nĩmagacooka gwathĩkĩra mwathi wao Rehoboamu mũthamaki wa Juda. Nĩmakanjũraga na macookerere Mũthamaki Rehoboamu.”

²⁸ Thuutha wa kũhooya ũtaaro, mũthamaki nĩathondekire mĩhianano ĩrĩ ya njaũ cia thahabu. Akĩra andũ atĩrĩ, “Ūhoro wa kwambataga Jerusalemu nĩkũmũritũhĩra mũno. Atĩrĩ Isiraeli, ici ngai cianyũ, iria ciamũrutire bũrũri wa Misiri.”

²⁹ Mũhianano ũmwe akĩũiga Betheli, na ũria ũngĩ akĩũiga Dani.

³⁰ Naguo ũndũ ũyũ ũgĩtuĩka mehia; nĩgũkorwo andũ nĩmathiiga o nginya Dani kũhooya mũhianano ũria warĩ kũu.

³¹ Jeroboamu nĩaakire mahooero kũndũ kũria gũtũũgĩru, na agĩthũura athĩnjĩri-ngai a kuuma kũrĩ andũ a mĩthemba yothe, o na gũtuĩka matiarĩ Alawii.*

³² Akĩambĩrĩria gĩathĩ mũthenya wa ikũmi na ĩtano mweri-inĩ wa ĩnana, ũtuĩke ta gĩathĩ kũria kiagomanagwo Juda, wa akĩrutĩra magongona kigongona-inĩ. Eekire ũguo kũu Betheli, akĩrutĩra mũhianano ĩyo ya njaũ aathondekete magongona. Ningĩ kũu Betheli akĩga athĩnjĩri-ngai kũndũ kũu gũtũũgĩru aathondekete.

³³ Mũthenya wa ikũmi na ĩtano mweri-inĩ wa ĩnana, mweri ũria eethurĩire wa mwene, akĩruta magongona kigongona-inĩ kũria aakĩte kũu Betheli. Nĩ ũndũ ũcio akĩambĩrĩria gĩathĩ kũu nĩ ũndũ wa andũ a Isiraeli, na akĩambata kigongona-inĩ kũruta magongona.

13

Mũndũ wa Ngai Kuuma Juda

¹ Na rĩrĩ, mũndũ ũmwe wa Ngai nĩ oimire Juda arĩ na ndũmĩrĩri ya Ngai, agĩthĩ Betheli, agĩkora Jeroboamu arũgamĩte kigongona-inĩ arute igongona.

² Akianĩrĩra, agĩũkĩrĩra kigongona kũu na ndũmĩrĩri ya Jehova, agĩkĩra atĩrĩ, “Wee kigongona gĩkĩ, kigongona gĩkĩ! Jehova ekuuga ũũ, ‘Nyũmba ya Daudi nĩgũgaciarwo kaana ga kahũ, nako gageetwo Josia. Nako nĩgakaruta athĩnjĩri-Ngai a gũkũ gũtũũgĩru igongona haha igũrũ riaku, o acio marutagĩra magongona haha, na mahĩndĩ ma andũ nĩmagacinĩrwo igũrũ riaku.’”

³ Mũthenya o ro ũcio, mũndũ ũcio wa Ngai akĩheana kĩmenyithia, akiuga atĩrĩ: “Gĩkĩ nĩkĩo kĩmenyithia kũria Jehova onanĩtie: Kigongona nĩgĩgwatũkana, naguo mũhu ũria ũrĩ igũrũ riakĩo ũitĩke.”

⁴ Rĩria Mũthamaki Jeroboamu aaiguire ũria mũndũ ũcio wa Ngai aanĩrĩire agokĩrĩra kigongona kũu kiarĩ Betheli, agĩtambũrũkia guoko gwake arĩ kigongona-inĩ, akiuga atĩrĩ, “Mũnyĩitei!” No rĩrĩ, guoko kũu aatambũrũkiirie mũndũ ũcio gũkĩonja, na ndangĩahotire gũgũthuna rĩngĩ.

⁵ Nakĩo kigongona kũu gĩgĩatũkana, naguo mũhu wakĩo ũgĩitĩka, kũringana na kĩmenyithia kũria mũndũ ũcio wa Ngai aheanĩte na ũndũ wa ndũmĩrĩri ya Jehova.

⁶ Ningĩ mũthamaki akĩra mũndũ ũcio wa Ngai atĩrĩ, “Thaithanĩra harĩ Jehova Ngai waku, na ũũhooere nĩguo guoko gwakwa kũhonio.” Nĩ ũndũ ũcio, mũndũ ũcio wa Ngai agĩthaiha Jehova, nakuo guoko kwa mũthamaki gũkĩhona na gũgĩcooka o ũria kwarĩ mbere.

⁷ Mũthamaki akĩra mũndũ ũcio wa Ngai atĩrĩ, “Ūka tũthĩ mũcĩ ũkarĩe, na nĩngũkũhe kĩheo.”

⁸ No mũndũ ũcio wa Ngai agĩcookeria mũthamaki atĩrĩ, “O na korwo no ũhe nuthu ya indo ciaku-rĩ, nĩ ndĩngĩthĩ nawe, o na ndĩngĩrĩa irio kana nyue maaĩ gũkũ.”

⁹ Nĩgũkorwo nĩnjathĩtwo nĩ kiugo kĩa Jehova, ngeerwo atĩrĩ, ‘Ndũkanarĩe irio, kana ũnyue maaĩ, o na kana ũcookere njĩra ĩria wagereire ũgĩthĩ.’”

¹⁰ Nĩ ũndũ ũcio akĩgera njĩra ĩngĩ na ndaacookeire ĩria aagereire agĩthĩ Betheli.

¹¹ Na rĩrĩ, nĩ kwarĩ mũnabii mũkũrũ watũũraga Betheli, nao ariũ ake magũũka makĩmwĩra maũndũ marĩa mothe mũndũ ũcio wa Ngai eekĩte kũu mũthenya ũcio. O na ningĩ makĩhe ithe wao ũhoro ũria eerire mũthamaki.

¹² Ithe wao akĩmooria atĩrĩ, “Agereire njĩra ĩrĩkũ?” Nao ariũ ake makĩmuonia njĩra ĩria mũndũ ũcio wa Ngai woimĩte Juda agereire.

* **12:31** Jeroboamu aamũrire andũ mataarĩ Alawii matũke athĩnjĩri-Ngai tondũ athĩnjĩri-Ngai na Alawii nĩmathaamĩte magathĩ Juda.

¹³ Nĩ ùndũ ùcio akĩra ariũ ake atĩrĩ, “Ndandĩkĩrai ndigiri.” Nao marĩkia kũmũtandĩkĩra ndigiri akĩmũkarĩra

¹⁴ Na akĩrũmĩrĩra mũndũ ùcio wa Ngai. Akĩmũkora aikarĩte thĩ rungu rwa mũtũ wa mũgandi, akĩmũũria atĩrĩ, “Wee nĩwe mũndũ wa Ngai ũria uumĩte Juda?”

Mũndũ ùcio wa Ngai akĩmwĩra atĩrĩ “Ĩĩ nĩ nĩ.”

¹⁵ Nĩ ùndũ ùcio mũnabii ùcio mũkũrũ akĩmwĩra atĩrĩ, “Ūka tũthĩĩ mũciĩ ũkarĩe.”

¹⁶ Mũndũ ùcio wa Ngai akiuga atĩrĩ, “Ndingĩcooka na thuutha tũthĩĩ nawe, o na ningĩ ndingĩra irio kana nyuanĩre maaĩ nawe gũkũ.

¹⁷ Tondũ nĩnjĩrĩtwo nĩ kiugo kĩa Jehova atĩrĩ, ‘Ndũkanarĩe irio kana ũnyue maaĩ kũu o na kana ũcookere njĩra ĩria wagereire ũgĩthĩĩ.’”

¹⁸ Mũnabii ùcio mũkũrũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “O na nĩ ndĩ mũnabii tawe. Mũraika nĩanjĩrĩre na kiugo kĩa Jehova anjĩra atĩrĩ: ‘Mũgĩre mũcooke nake gwaku mũciĩ nĩguo arĩe irio na anyue maaĩ.’” (No nĩkũmũheenia aamũheenagia).

¹⁹ Nĩ ùndũ ùcio mũndũ ùcio wa Ngai agĩcooka nake gwake mũciĩ, akĩrĩra na akĩnyua.

²⁰ Maikarĩte o metha-inĩ kiugo kĩa Jehova gĩgĩkinyĩra mũnabii ùcio mũkũrũ ũria wacooketie mũnabii wa kuuma Juda na thuutha.

²¹ Akĩanĩrĩra, akĩra mũndũ ùcio wa Ngai ũria woimĩte Juda atĩrĩ, “Jehova ekuuga ũũ: ‘Nĩũreganĩte na kiugo kĩa Jehova, na ũkaaga kũrũmia watho ũria waathirwo nĩ Jehova Ngai waku.

²² No nĩũcookete na thuutha, na ũkarĩa irio na ũkanyua maaĩ kũndũ kũria aakwĩrĩre ndũkaarĩe na ndũkanyue kĩndũ kuo. Nĩ ùndũ ùcio mwĩrĩ waku ndũgaathikwo mbĩrĩra-inĩ ya maithe maku.’”

²³ Rĩria mũndũ ùcio wa Ngai aarĩkirie kũria na kũnyua-rĩ, mũnabii ũria wamũcoocketie na thuutha akĩmũtandĩkĩra ndigiri yake.

²⁴ Na agĩthĩ na njĩra-rĩ, agĩtũngana na mũrũũthi ũkĩmũũraga, nague mwĩrĩ wake ũkĩgũa thĩ hau njĩra-inĩ, nayo ndigiri na mũrũũthi cieri ikĩrũgama hau mwĩrĩ warĩ.

²⁵ Andũ amwe arĩa maahĩtũkagĩra hau makĩona mwĩrĩ ũgũite hau thĩ, na mũrũũthi ũrũgamĩte o hau mwĩrĩ warĩ, nao magĩthĩ makĩheana ũhoro ùcio itũũra-inĩ inene rĩria mũnabii ùcio mũkũrũ aatũũraga.

²⁶ Rĩria mũnabii ũria wamũcoocketie na thuutha kuuma rũgendo-inĩ rwake aigũire ũhoro ùcio, akiuga atĩrĩ, “Ūcio nĩ mũndũ ũria wa Ngai ũria ũrareganire na kiugo kĩa Jehova. Jehova nĩamũneanĩte kũrĩ mũrũũthi ũria ũmũtambuũrĩte na ũkaamũũraga, o ta ũria kiugo kĩa Jehova kĩamwĩrĩte.”

²⁷ Mũnabii ùcio mũkũrũ akĩra ariũ ake atĩrĩ, “Ndandĩkĩrai ndigiri.” Nao magũka o ũguo.

²⁸ Nake akĩumagara agĩthĩ, agĩkora mwĩrĩ ũgũithĩtio njĩra-inĩ, na mũrũũthi na ndigiri irũgamĩte o hau warĩ. Mũrũũthi ndwarĩte mwĩrĩ ùcio kana ũgatambuura ndigiri.

²⁹ Nĩ ùndũ ùcio mũnabii ùcio akĩoya mwĩrĩ wa mũndũ ùcio wa Ngai, akĩũigĩrĩa igũrũ rĩa ndigiri, akĩũcookia itũũra-inĩ riake inene nĩgeetha amũcakaĩre na amũthike.

³⁰ Nake akĩga mwĩrĩ ùcio mbĩrĩra-inĩ yake mwene, nao makĩmũcakaĩra makiugaga atĩrĩ, “Ūũĩ mũrũ wa baba-ĩ!”

³¹ Aarĩkia kũmũthika, akĩra ariũ ake atĩrĩ, “Rĩria ngaakua, mũgaathika mbĩrĩra-inĩ ĩno harĩa mũndũ ũyũ wa Ngai athikĩtwo; mũkaiga mahĩndĩ makwa hau mwena-inĩ wa mahĩndĩ make.

³² Nĩgũkorwo ũhoro ũria aaheanĩre uumanĩte na kiugo kĩa Jehova wa gũũkĩrĩra kĩgongona kĩria kĩrĩ Betheli o na mahooero mothe marĩa maarĩ kũndũ kũria gũtũũgĩru thĩnĩ wa matũũra ma Samaria-rĩ, ti-itherũ ùndũ ùcio no nginya ũkaahingio.”

³³ O na thuutha wa maũndũ macio-rĩ, Jeroboamu ndaatiganire na njĩra ciake cia waganu, no aathire na mberĩ kwamũra athĩnjĩri-ngai a kũndũ kũria gũtũũgĩru, kuuma kũrĩ andũ a mũthemba yothe. Mũndũ o wothe ũngĩendire gũtuĩka mũthĩnjĩri-ngai, nĩamwamũraga nĩ ùndũ wa kũndũ kũu gũtũũgĩru.

³⁴ Macio nĩmo maarĩ mehĩa ma nyũmba ya Jeroboamu marĩa maatũmire ĩgwe na ĩniinwo biũ yeherio gũkũ thĩ.

14

Ūrathi wa Ahija wa Gũũkĩrĩa Jeroboamu

¹ Ihĩnda-inĩ rĩu, Abija mũrũ wa Jeroboamu akĩrwara,

² nake Jeroboamu akĩra mũtumia wake atĩrĩ, “Wĩgarũre nĩgeetha ndũkae kũmenyeka atĩ nĩwe mũtumia wa Jeroboamu. Ūcooke ũthĩ Shilo. Ahija ũria mũnabii nĩkuo arĩ, ũria wanjĩrĩre atĩ nĩ nĩngatuĩka mũthamaki wa andũ aya a Isiraeli.

³ Kuaa mĩgate ikũmi, na tũmĩgate tũngĩ tũnini na kĩhembe kĩa ũũkĩ, ũthiĩ kũrĩ we. Nĩegũkwĩra ũria ũhoro wa kamwana gaka ũgaikara.”

⁴ Nĩ ũndũ ũcio mĩtumia wa Jeroboamu agĩka ũguo eerirwo na agĩthiĩ mũciĩ kwa Ahija kũu Shilo.

Na rĩrĩ, Ahija ndoonaga; nĩorĩte maithe nĩ gũkũra.

⁵ Nowe Jehova nĩeerĩte Ahija atĩrĩ, “Mĩtumia wa Jeroboamu nĩarooka gũkũria ũhoro wa mũriũ nĩ ũndũ nĩ mũrũaru, nawe ũmũcookerie ũna na ũna. Aakinya-rĩ, egwĩtua taarĩ mũndũ ũngĩ.”

⁶ Nĩ ũndũ ũcio rĩria Ahija aagũire mũkinyo wa magũrũ make arĩ mũrango-inĩ, akĩmwĩra atĩrĩ, “Toonya, mĩtumia wa Jeroboamu. Ũretua tiwe nĩkĩ? Nĩndũmĩtwo kũrĩ we na ũhoro ũtarĩ mwega.

⁷ Thiĩ, kũrĩ Jeroboamu ũmwĩre atĩ Jehova, Ngai wa Isiraeli ekuuga atĩrĩ: ‘Nĩ ndakũnenehirie kuuma gatagatĩ ka andũ, ngĩgũtua mĩtongoria wa andũ akwa a Isiraeli.

⁸ Ndaatunyanire ũthamaki kuuma kũrĩ nyũmba ya Daudi, ngĩkũnengera, no wee ndũkoretwo ũhaana ta ndungata yakwa Daudi, ũria watũire arũmitie maathani makwa, na akanũmĩrĩra na ngoro yake yothe, agekaga o ũria wiki wagĩrĩre maithe-inĩ makwa.

⁹ Wee nĩwĩkĩte maũndũ maingĩ mooru, gũkĩra andũ arĩa othe makoretwo marĩ mbere yaku. Nĩwĩthondekeire ngai ingĩ, o na mĩhianano ya kũhooywo ithondeketwo na kĩgera. Nĩtũmĩte ndakare na ũkaahutaĩra.

¹⁰ “Nĩ ũndũ wa ũguo-rĩ, nĩngũrehere nyũmba ya Jeroboamu mwanangĩko. Nĩngwehereria Jeroboamu mwana o wotho wa kahĩ thĩnĩ wa Isiraeli, arĩ ngombo kana atarĩ ngombo. Nĩngacina nyũmba ya Jeroboamu o ta ũria mũndũ acinaga mai nginya magathĩra.

¹¹ Nguĩ nĩikaarĩa andũ a Jeroboamu arĩa magaakuĩra itũũra-inĩ inene, nacio nyoni cia rĩera-inĩ irĩe arĩa magaakuĩra mĩgũnda-inĩ. Jehova nĩguo oigĩte!’

¹² “No wee-rĩ, cooka mũciĩ. O wakinya itũũra-inĩ inene-rĩ, noguo mwana ũcio arĩkua.

¹³ Isiraeli othe nĩmakamũcakaĩra na mamũthike. ũcio nowe wiki wa Jeroboamu ũgaathikwo, tondũ nowe wiki thĩnĩ wa nyũmba ya Jeroboamu, Jehova, Ngai wa Isiraeli, onete ũndũ mwega thĩnĩ wake.

¹⁴ “Jehova we mwene nĩakarũgamia mũthamaki ũngĩ wa gũthamakĩra Isiraeli ũria ũkaaniina nyũmba ya Jeroboamu. ũmũthĩ nĩguo mũthenya! Atĩ atĩa? Īi, amĩniine o ro rĩu.

¹⁵ Nake Jehova nĩakahũũra Isiraeli, nginya mahaane ta ithanjĩ rĩrainaina rĩrĩ maaĩ-inĩ. Nĩakamunya andũ a Isiraeli kuuma bũrũri ũyũ mwega ũria aaheire maithe mao, na amahurunje mũrimo ũria ũngĩ wa Rũũ rwa Faratĩ, tondũ nĩmarakaririe Jehova nĩ ũndũ wa gwĩthondekera itugĩ cia Ashera.

¹⁶ Nĩagatiganĩria andũ a Isiraeli nĩ ũndũ wa mehia marĩa Jeroboamu ekĩte, na ningĩ agatũma Isiraeli meehie.”

¹⁷ Nake mĩtumia wa Jeroboamu agĩũkĩra, agĩthiĩ Tiriza. Rĩria aakinyire mũromom-inĩ wa nyũmba, kahĩ kau gagĩkua.

¹⁸ Nao magĩgathika, na andũ a Isiraeli othe magĩgacakaĩra, o ta ũria Jehova oigĩte na kanua ka ndungata yake Ahija, ũria mũnabii.

¹⁹ Maũndũ marĩa mangĩ makonĩ wathani wa Jeroboamu, mbaara ciake, na ũria aathanire, nĩmandĩke ibuku-inĩ rĩa athamaki a Isiraeli.

²⁰ Aathamakire mĩaka mĩrongo ĩrĩ na ĩrĩ, agĩcooka akĩhurũka hamwe na maithe make. Nake mũriũ Nadabu agĩtuĩka mũthamaki ithenya rĩake.

Rehoboamu Mũthamaki wa Juda

²¹ Rehoboamu mũrũ wa Solomoni nĩwe warĩ mũthamaki wa Juda. Aarĩ na ũkũrũ wa mĩaka mĩrongo ĩna na ũmwe rĩria aatũkĩre mũthamaki, na agĩthamaka arĩ Jerusalemu mĩaka ikũmi na mũgwanja, itũũra-inĩ inene rĩria Jehova aathuurite kuuma mĩhĩriga-inĩ yothe ya Isiraeli, nĩgeetha Rũitwa rĩake rĩtũũre kuo. Nyina eetagwo Naama, na aarĩ Mũamoni.

²² Nao andũ a Juda nĩmekire maũndũ ma waganu maithe-inĩ ma Jehova. Nĩ ũndũ wa mehia marĩa meekire, nĩmarahũrire marakara make, akĩgua ũiru nĩ ũndũ nĩmehĩtie, gũkĩra ũria maithe mao meehĩtie.

²³ Ningĩ magũthondekera kũndũ kũria gũtũũgĩru, na mahiga maamũre, na itugĩ cia Ashera, o harĩa hothe haarĩ karĩma karĩihu, na rungu rwa mũtĩ o wotho waramĩtie honge.

²⁴ O na nĩ kwarĩ maraya ma arũme mahooero-inĩ kũu bũrũri-inĩ; andũ acio magũika maũndũ mothe marĩa maarĩ magigi ma ndũrĩrĩ iria Jehova aaingatũte mbere ya andũ a Isiraeli matanoka kuo.

²⁵ Mwaka-inĩ wa ĩtano wa Mũthamaki Rehoboamu-rĩ, Shishaka mũthamaki wa Misiri agĩtharĩkĩra Jerusalemu.

²⁶ Nake agĩkuua igĩina cia hekarũ ya Jehova na igĩina cia nyũmba ya ũthamaki. Aakuuire indo ciothe o hamwe na ngo ciothe cia thahabu iria Solomoni aathondekithĩtie.

²⁷ Nĩ ũndũ ũcio Mũthamaki Rehoboamu agĩthondeka ngo ingĩ cia gĩcango handũ ha icio cia mbere, agĩcinengera anene a arangĩri arĩa maikaraga itoonyero-inĩ rĩa nyũmba ya ũthamaki.

²⁸ Rĩrĩa rĩothe mũthamaki aathiiaga hekarũ-inĩ ya Jehova, arangĩri acio maathiiaga nake makuuĩte ngo icio, na thuutha ũcio magacicookia nyũmba-inĩ ya arangĩri.

²⁹ Ha ũhoro wa maũndũ marĩa mangĩ mothe makoniĩ wathani wa Rehoboamu na ũrĩa wothe eekire-rĩ, githĩ matiandikĩtwo ibuku-inĩ rĩa maũndũ ma athamaki a Juda?

³⁰ Hĩndĩ ciothe nĩ gwakoragwo na mbaara gatagatĩ ka Rehoboamu na Jeroboamu.

³¹ Nake Rehoboamu akĩhurũka hamwe na maithe make, agĩthikwo hamwe nao thĩinĩ wa itũũra inene rĩa Daudi. Nyina eetagwo Naama, na aarĩ Mũamoni. Nake mũriũ Abija agĩtuĩka mũthamaki ithubya rĩake.

15

Abija Mũthamaki wa Juda

¹ Mwaka wa ikũmi na ĩnana wa ũthamaki wa Jeroboamu mũrũ wa Nebati-rĩ, nĩguo Abija aatuĩkire mũthamaki wa Juda,

² na agĩthamaka arĩ Jerusalemu mĩaka ĩtatũ. Nyina eetagwo Maaka mwarĩ wa Abisalomu.

³ Nĩekire mehia marĩa mothe ithe eekĩte mbere yake; ndeyamũrĩre Jehova Ngai wake na ngoro yake yothe, ta ũrĩa ngoro ya ithe Daudi yatarĩ.

⁴ No rĩrĩ, nĩ ũndũ wa Daudi, Jehova Ngai wake akĩmũhe tawa kũu Jerusalemu na ũndũ wa gũtua mũriũ mũthamaki ithubya rĩake, na gũtũma itũũra rĩa Jerusalemu rĩrũme.

⁵ Nĩgũkorwo Daudi nĩekĩte ũrĩa kwagĩrĩre maitho-inĩ ma Jehova, na ndaagire kũrũmia watho o na ũmwe wa Jehova matukũ-inĩ mothe ma muoyo wake, tiga ũhoro-inĩ wa ũrĩa Mũhiti.

⁶ Na rĩrĩ, gwatũũraga mbaara gatagatĩ ka Rehoboamu na Jeroboamu hĩndĩ rĩa yothe Abija aarĩ muoyo.

⁷ Maũndũ marĩa mangĩ makoniĩ wathani wa Abija na ũrĩa wothe eekire-rĩ, githĩ matiandikĩtwo ibuku-inĩ rĩa maũndũ ma athamaki a Juda? Na nĩ kwarĩ mbaara gatagatĩ ka Abija na Jeroboamu.

⁸ Nake Abija akĩhurũka hamwe na maithe make, na agĩthikwo thĩinĩ wa itũũra inene rĩa Daudi. Nake mũriũ Asa agĩtuĩka mũthamaki ithubya rĩake.

Asa Mũthamaki wa Juda

⁹ Mwaka wa mĩrongo ĩrĩ wa ũthamaki wa Jeroboamu mũthamaki wa Isiraeli-rĩ, nĩguo Asa aatuĩkire mũthamaki wa Juda,

¹⁰ nake agĩthamaka arĩ Jerusalemu mĩaka mĩrongo ĩna na ũmwe. Cũwe wake eetagwo Maaka mwarĩ wa Abisalomu.

¹¹ Asa nĩekire ũrĩa kwagĩrĩre maitho-inĩ ma Jehova, o ta ũrĩa ithe Daudi eekĩte.

¹² Nĩaingatire maraya ma arũme ma mahooero-inĩ moime bũrũri ũcio, na akĩheheria mĩhianano yothe ya kũhooyagwo rĩa maithe make maathondekete.

¹³ O na nĩheherie cũwe wake Maaka atige gũtuĩka mũthamaki-mũndũ-wa-nja, tondũ nĩathondekete gĩtugĩ kĩa Ashera, kĩndũ kĩrĩ magigi mũno. Asa agĩkimomora, agĩgĩcinĩra kĩaanda-inĩ gĩa Kidironi.

¹⁴ O na gũtuĩka ndaathengirie mahooero marĩa maarĩ kũndũ gũtũũgĩru-rĩ, ngoro ya Asa nĩyerutĩre Jehova mũtũũrĩre-inĩ wake wothe.

¹⁵ Nĩarehire kũu hekarũ ya Jehova betha, na thahabu, na indo iria ciothe we mwene hamwe na ithe maamũrĩte.

¹⁶ Gwatũire mbaara gatagatĩ ka Asa na Baasha mũthamaki wa Isiraeli, hĩndĩ yothe ya wathani wao.

¹⁷ Baasha mũthamaki wa Isiraeli nĩambatire agĩũkĩrĩra Juda na agĩaka rũthingo rwa hinya kũu Rama, nĩgeetha agirĩrĩre andũ matikoime kana matoonye bũrũri wa Asa mũthamaki wa Juda.

¹⁸ Nĩngĩ Asa akĩruta betha na thahabu ciothe iria ciatigarĩte kĩgĩina-inĩ kĩa hekarũ ya Jehova na kĩa nyũmba yake ya ũthamaki. Nake agĩciĩhokera anene ake macitwarĩre

Beni-Hadadi mūrū wa Taburimoni, mūrū wa Hezioni, mūthamaki wa Suriata, ūrīa waathanaga Dameski.

¹⁹ Nake akīmŵira atīrī, “Reke hakorwo harī na kīrīko giitū nawe, o ta ūrīa haarī kīrīko gatagatī ka baba na thoguo. Ta kione, kīheo kīa betha na thahabu nīkio ndagūtūmīra. Rīu tharia kīrīko kīanyu na Baasha mūthamaki wa Isiraeli nīguo atigane na nīi.”

²⁰ Beni-Hadadi agītīkīra ūhoro wa Mūthamaki Asa, agītūma anene a ikundi cia thigari ciake makahūūre matūūra ma Isiraeli. Nake agītooria Ijoni, na Dani, na Abeli-Bethi-Maaka, na Kinerethu guothe, hamwe na Nafitali.

²¹ Hīndī ūrīa Baasha aigūire ūhoro ūcio, agītiga gwaka Rama, agīthīi gūikara Tiriza.

²² Ningī Mūthamaki Asa akīruta watho kūu Juda guothe, gūtīrī mūdū watīgīrīrwo, nao magīkuua mahiga na mbaū ūrīa Baasha aahūthagīra Rama. Indo icio nīcio Mūthamaki Asa aakīre nacio Geba kūu Benjamini, o na agīaka kūu Mizipa.

²³ Ha ūhoro wa maūdū marīa mangī mothe makoniī wathani wa Asa, marīa mothe aahingīrie, na ūrīa wothe eekire, o na matūūra marīa aakīre-rī, gīthī matiandīkitwo ibuku-inī rīa maūdū ma athamaki a Juda? Na rīrī, Asa aakīra akīrwara magūrū.

²⁴ Hīndī iyo Asa akīhurūka hamwe na maithe make, agīthikwo hamwe nao thīnī wa itūūra inene rīa ithe Daudi. Nake mūrīū Jehoshafatu agītūka mūthamaki ithenya rīake.

Nadabu Mūthamaki wa Isiraeli

²⁵ Nadabu mūrū wa Jeroboamu aatūkīre mūthamaki wa Isiraeli mwaka wa keerī wa Asa mūthamaki wa Juda, nake agīthamakīra Isiraeli mīaka ūrī.

²⁶ Nīekire maūdū ma waganu maithe-inī ma Jehova, akīrūmīrīra mīthīire ya ithe na mehīa make marīa maatūmire andū a Isiraeli meehie.

²⁷ Baasha mūrū wa Ahija wa nyūmba ya Isakaru nīaciirīire kūmūkīrīra, nake akīmūragīra kūu Gibethoni, itūūra rīa Afilisti, rīrīa Nadabu na Isiraeli othe marīrigīciīrie.

²⁸ Baasha ooragire Nadabu mwaka wa gatātū wa Asa mūthamaki wa Juda na agītūka mūthamaki ithenya rīake.

²⁹ Aambīrīra gūthamaka-rī, nīooragire andū a nyūmba ya Jeroboamu othe. Ndaatīgīrie Jeroboamu mūdū o na ūmwe arī muoyo, no aamaniinire othe, kūrīngana na kiugo kīa Jehova kīrīa aarīre na kanua ka ndungata yake Ahija ūrīa Mūshiloni,

³⁰ nī ūndū wa mehīa marīa Jeroboamu ekīte na agītūma Isiraeli mehīe, na nī ūndū nīarakarītie Jehova, Ngai wa Isiraeli.

³¹ Ha ūhoro wa maūdū marīa mangī makoniī wathani wa Nadabu, na marīa mothe eekire-rī, gīthī matiandīkitwo ibuku-inī rīa maūdū ma athamaki a Isiraeli?

³² Gwatūire mbaara gatagatī ka Asa na Baasha mūthamaki wa Isiraeli hīndī yothe ya wathani wao.

Baasha Mūthamaki wa Isiraeli

³³ Mwaka wa gatātū wa Asa, mūthamaki wa Juda-rī, nīguo Baasha mūrū wa Ahija aatūkīre mūthamaki wa Isiraeli guothe arī kūu Tiriza, na agīthamaka mīaka mīrongo ūrī na īna.

³⁴ Nīekire maūdū ma waganu maithe-ini ma Jehova, akīrūmīrīra mīthīire ya Jeroboamu, na mehīa make marīa maatūmire andū a Isiraeli meehie.

16

¹ Ningī kiugo kīa Jehova gīgīkinya kūrī Jehu mūrū wa Hanani gīa gūūkīrīra Baasha, akīrwo atīrī,

² “Ndakūrūtire kuuma rūkūngū-inī ngīgūtua mūtongoria wa andū akwa a Isiraeli, no wee ūkīrūmīrīra mīthīire ya Jeroboamu, na ūgītūma andū akwa a Isiraeli meehie, makīndakarīa nī ūndū wa mehīa mao.

³ Nī ūndū ūcio ngīrie kūniina Baasha na nyūmba yake, na nīngatūma nyūmba yaku itūike ta ūrīa ya Jeroboamu mūrū wa Nebati.

⁴ Ngūi nīkarīa andū a Baasha arīa magaaakūira itūūra-inī inene, nacio nyoni cia rīera-inī irīe arīa magaaakūira mīgūnda-inī.”

⁵ Ha ūhoro wa maūdū marīa mangī makoniī wathani wa Baasha, na ūrīa eekire o na marīa aahingīrie-rī, gīthī matiandīkitwo ibuku-inī rīa maūdū ma athamaki a Isiraeli?

⁶ Baasha akīhurūka hamwe na maithe make, na agīthikwo kūu Tiriza. Nake mūrīū Ela agītūka mūthamaki ithenya rīake.

⁷ O na ningī kiugo kīa Jehova gīgīkinya kūrī mūnabii Jehu, mūrū wa Hanani, gīkonīi Baasha na nyūmba yake, tondu wa waganu wake wothe ūrīa eekīte maithe-inī ma

Jehova, akamurakararia nĩ undũ wa maũndũ marĩa eekĩte, na nĩ undũ wa kũhaana ta nyũmba ya Jeroboamu, o na ningĩ tondũ wa kũminĩina.

Ela Mũthamaki wa Isiraeli

⁸ Mwaka wa mĩrongo ĩrĩ na ĩtandatũ wa Asa, mũthamaki wa Juda, nĩguo Ela mũrũ wa Baasha aatuĩkire mũthamaki wa Isiraeli, agĩthamaka arĩ Tiriza mĩaka ĩrĩ.

⁹ Nake Zimuri, umwe wa anene ake, urĩa waathaga nuthu ya ngaari ciake cia ita, agĩciĩrĩra urĩa ekũmũũkĩrĩra. Hĩndĩ iyo Ela aarĩ Tiriza, akĩnyua njoohi mũciĩ kwa Ariza urĩa warĩ mũrori wa nyũmba ya ũthamaki kũu Tiriza.

¹⁰ Zimuri agĩtoonya kuo, akĩmũgũtha, akĩmũuraga mwaka-inĩ wa mĩrongo ĩrĩ na mũgwanja wa Asa mũthamaki wa Juda. Nake agĩtuĩka mũthamaki ithenya rĩake.

¹¹ Aambĩrĩria gũthamaka o ro ũguo, na agĩkarĩra gĩtĩ kĩa ũnene-rĩ, akĩuraga andũ a nyũmba ya Baasha othe. Ndaatigirie mũndũ mũrũme o na umwe, arĩ mũndũ wao kana mũrata.

¹² Nĩ undũ ũcio Zimuri akĩniina nyũmba yothe ya Baasha, kũringana na kiugo kĩa Jehova kĩrĩa kĩarĩtio na kanua ka mũnabii Jehu gĩa gũũkĩrĩra Baasha.

¹³ Nĩ undũ wa mehia marĩa mothe Baasha na mũriũ Ela meekĩte na magatũma andũ a Isiraeli mehie, na makĩrakaria Jehova Ngai wa Isiraeli, nĩ undũ wa mĩhianano yao ya kũhooywo ĩtaarĩ kiene.

¹⁴ Ha ũhoru wa maũndũ marĩa mangĩ makoniĩ wathani wa Ela na urĩa wothe eekire-rĩ, githĩ matandĩkitwo ibuku-inĩ rĩa maũndũ ma athamaki a Isiraeli?

Zimuri Mũthamaki wa Isiraeli

¹⁵ Mwaka wa mĩrongo ĩrĩ na mũgwanja wa Asa mũthamaki wa Juda, Zimuri nĩathamakire kũu Tiriza mũthenya mũgwanja. Mbũtũ cia ita ciakĩte kambĩ hakuhi na Gibethoni, itũũra rĩa Afilisti.

¹⁶ Nao andũ a Isiraeli maarĩ kũu kambĩ makĩgũga atĩ Zimuri nĩaciĩrĩre mũthamaki na akamũuraga. Mũthenya o ro ũcio, marĩ o kũu kambĩ makĩanĩrĩra atĩ Omuri urĩa warĩ mũnene wa ita nĩwe mũthamaki wa Isiraeli.

¹⁷ Hĩndĩ iyo Omuri na andũ a Isiraeli othe arĩa maarĩ hamwe nake makĩehera Gibethoni na makĩrigiicĩria itũũra inene rĩa Tiriza marĩtahe.

¹⁸ Hĩndĩ ĩrĩa Zimuri onire atĩ itũũra inene nĩrĩanyiitwo-rĩ, agĩtoonya gĩikaro-inĩ gĩa kwĩgĩtũra kĩa nyũmba ya ũthamaki, agĩgĩcina na mwaki arĩ kuo thĩinĩ. Nĩ undũ ũcio agĩkua,

¹⁹ nĩ undũ wa mehia marĩa eekĩte, ageeka maũndũ mooru maitho-inĩ ma Jehova, na gũthĩĩ na mũthĩire ya Jeroboamu o na mehia marĩa eekĩte agatũma Isiraeli meehie.

²⁰ Ha ũhoru wa maũndũ marĩa mangĩ makoniĩ wathani wa Zimuri, o na maũndũ ma ũremi marĩa eekire-rĩ, githĩ matandĩkitwo ibuku-inĩ rĩa maũndũ ma athamaki a Isiraeli?

Omuri Mũthamaki wa Isiraeli

²¹ Hĩndĩ iyo andũ a Isiraeli magĩatũkana ikundi igĩrĩ, nuthu ĩmwe makĩrũmĩrĩra Tibini mũrũ wa Ginathu atuĩke mũthamaki, nayo nuthu iyo ĩngĩ makĩrũmĩrĩra Omuri.

²² No rĩrĩ, arũmĩrĩri a Omuri magĩtooria arũmĩrĩri a Tibini mũrũ wa Ginathu; Nĩ undũ ũcio Tibini agĩkua, nake Omuri agĩtuĩka mũthamaki.

²³ Mwaka wa mĩrongo ĩtatũ na umwe wa Asa mũthamaki wa Juda, nĩguo Omuri aatuĩkire mũthamaki wa Isiraeli, nake agĩthamaka mĩaka ikũmi na ĩrĩ, ĩtandatũ yayo aathamakire arĩ Tiriza.

²⁴ Nake akĩgũra karĩma ga Samaria kuuma kũrĩ Shemeru na taranda igĩrĩ* cia betha, na agĩaka itũũra inene hau karĩma igũrũ, akĩrĩta Samaria, arĩtanĩtie na Shemeru urĩa wakoretwo arĩ mwene karĩma kau.

²⁵ No rĩrĩ, Omuri nĩekire maũndũ mooru maitho-inĩ ma Jehova, akĩthia makĩria ya andũ othe arĩa maarĩ mbere yake.

²⁶ Nĩathĩire na mũthĩire yothe ya Jeroboamu mũrũ wa Nebati, na mehia-inĩ make marĩa maatũmire andũ a Isiraeli meehie; nĩ undũ ũcio makĩrakaria Jehova Ngai wa Isiraeli nĩ undũ wa ngai ciao cia mĩhianano yao ya kũhooywo ĩtarĩ kiene.

²⁷ Ha ũhoru wa maũndũ marĩa mangĩ makoniĩ wathani wa Omuri, urĩa eekire na marĩa ahingirie-rĩ, githĩ matandĩkitwo ibuku-inĩ rĩa maũndũ ma athamaki a Isiraeli?

²⁸ Omuri akĩhurũka hamwe na maithe make, agĩthikwo Samaria. Nake mũriũ Ahabu agĩtuĩka mũthamaki ithenya rĩake.

Ahabu Gũtuĩka Mũthamaki wa Isiraeli

* 16:24 nĩ ta kilo 68

²⁹ Mwaka wa mīrongo itatū na Inana wa Asa, mūthamaki wa Juda, Ahabu mūrū wa Omuri agītuika mūthamaki wa Isiraēli, nake agīthamakīra Isiraēli arī Samaria mīaka mīrongo līrī na līrī.

³⁰ Ahabu mūrū wa Omuri nēkire maūndū maingī mooru maitho-inī ma Jehova, makīria ya mūdū o wothē wa arīa maarī mbere yake.

³¹ We to kuona onire gwīka mehīa ta ma Jeroboamu mūrū wa Nebati arī kaūndū kanini, no-o na nīahikirie Jezebeli mwarī wa Ethibaali mūthamaki wa Asidoni, na akīambīrīria gūtungata na kūhooya Baali.

³² Nīathondekeire Baali kīgongona thīnī wa hekarū ya Baali līria aakire kūu Samaria.

³³ Ningī Ahabu nīathondekire gītugī kīa Ashera, na agīka maūndū maingī mooru gūkīra ūria athamaki othe a Isiraēli arīa maarī mbere yake meekīte ma gūtūma Jehova Ngai wa Isiraēli arakare.

³⁴ Ihinda-inī rīa Ahabu, Hieli wa kuuma Betheli nīacookereirie itūūra rīa Jeriko. Aahaandire mūthangi wakuo na thogora wa gūkuirwo nī mūrū wake wa irigithathi Abiram, nacio ihingo ciakuo agīciaka na thogora wa gūkuirwo nī mūrū wake Segubu ūria warī mūnini, kūringana na kiugo kīa Jehova kīrīa kīarītio nī Joshua mūrū wa Nuni.

17

Elīa Kūheo Irio nī Mahuru

¹ Na rīrī, Elīa ūria Mūtishibi kuuma Tishibi, thīnī wa Gileadi, akīra Ahabu atīrī, “O ta ūria Jehova, Ngai wa Isiraēli, atūūraga muoyo, ūria nī ndungatagīra-rī, mīaka līria īgūka gūtīgūcooka kūgīa ime kana mbura, tīga na ūndū wa kiugo gīakwa.”

² Ningī kiugo kīa Jehova gīgīkinyīra Elīa akīrwo atīrī,

³ “Ūkīra uume gūkū, werেকে mwenwa wa irathīro, ūkehithe mūkuru-inī wa Kerithu mwenwa wa irathīro wa Jorodani.

⁴ Ūrīnyuuga maaī karūū-inī kau, na nīnjathīte mahuru makūrehagīre irio kuo.”

⁵ Nī ūndū ūcio Elīa agīka o ta ūria Jehova aamwīrīre. Agīthī mūkuru-inī wa Kerithu, mwenwa wa irathīro wa Jorodani, na agīkara kuo.

⁶ Mahuru maamūtwaragīra mūgate na nyama rūciinī, na makamūtwarīra mūgate na nyama hwaī-inī, nake akanyuuga maaī ma karūū kau.

Mūtumia wa Ndigwa wa Zarefathu

⁷ Thuutha ūcio, karūū kau gākīhūa tondū gūtīkoretwo kūrī na mbura būrūri ūcio.

⁸ Hīndī īyo kiugo kīa Jehova gīgīkinyīra Elīa rīngī, akīrwo atīrī,

⁹ “Thī o rīmwe ngīnya Zarefathu kūu Sidoni ūgaikare kuo. Nīnjathīte mūtumia wa ndigwa wa kūu akūheage irio.”

¹⁰ Nī ūndū ūcio agīthī Zarefathu. Hīndī līria aakinyire kīhingo-inī gīa itūūra, agīkora mūtumia wa ndigwa hau akīūngania tūkū. Akīmwīta, akīmūria atīrī, “Wahota kūndehera tūū tūnini na gīkombe nīgeetha nyue?”

¹¹ Mūtumia ūcio agīta gūthī kūmūgūrīra maaī-rī, akīmwīta, akīmwīra atīrī, “Ndagūthaitha ndehera kīenyū kīa mūgate ndīe.”

¹² Mūtumia ūcio akīmūcookeria atīrī, “Ti-itherū o ta ūria Jehova Ngai waku atūūraga muoyo-rī, nī ndīrī na mūgate no kamūtu kanini karī ndigithū-inī na tūguta tūnini tūrī cuba-inī. Na rīu ndīrongania tūkū tūtū ndware mūcī, nīgeetha ngaruge irio ciakwa na mwana wakwa, nīguo tūrīe tūcooke tūkue.”

¹³ Elīa akīmwīra atīrī, “Tīga gwītīgīra. Thī mūcī na wīke o ro ūguo woiga. No wambe ūndugīre kamūgate kanini kuumanagia na kīria ūrī nakīo, ūndehera ūcooke wīthondekere wee na mwana waku.

¹⁴ Tondū ū ūguo Jehova Ngai wa Isiraēli ekuuga: ‘Ndigithū ndīrī hīndī īgathira mūtu namo maguta matīrī hīndī magathira cuba-inī, ngīnya mūthenya ūria Jehova akaheana mbura būrūri-inī ūyū.’”

¹⁵ Nake agīthī agīka o ūguo Elīa aamwīrīre. Nī ūndū ūcio o mūthenya nī kwarī na irio cia Elīa, na cia mūtumia ūcio na nyūmba yake.

¹⁶ Nīgūkorwo ndigithū ndīathiraga mūtu nayo cuba ndīathiraga maguta, kūringana na kiugo kīa Jehova kīrīa kīarītio nī Elīa.

¹⁷ Thuutha ūcio mūrū wa mūtumia ūcio mwene mūcī akīrwara. Nake akīhīrwā mūno makīria, ngīnya agītīga kūhīhia.

¹⁸ Mūtumia ūcio akīra Elīa atīrī, “Nī ūhorō ūrīkū ūrī naguo na nī, wee mūdū wa Ngai? Kai wokire kūndīrīkania mehīa makwa, na ūūrage mūrū wakwa?”

¹⁹ Nake Elija akīmūcookeria atīrī, “Nengera mūrūguo,” akīmūruta moko-inī make, akīmūtware kanyūmba ka igūrū* karīa aikaraga, akīmūkomia ūrīrī-inī wake.

²⁰ Nake agīkaīra Jehova, akiuga atīrī, “Wee Jehova Ngai wakwa, kaī ningī warehere mūtumia ūyū wa ndigwa mūtino, ūyū njikarīte ndī mūgeni gwake, na ūndū wa kūrēka mūrīū wake akue?”

²¹ Nake agītambūrūkia igūrū rīa kahī kau maita matatū na agīkaīra Jehova, akiuga atīrī, “Wee Jehova Ngai wakwa, reke muoyo wa kahī gaka ūgacookerere!”

²² Jehova akīguga gūkaya kwa Elija, naguo muoyo wa kahī kau ūgīgacookerera, gagīcooka muoyo.

²³ Elija akīoya mwana ūcio akīmūikūrūkia kuuma kanyūmba ka igūrū, akīmūtoonya nyūmba. Akīmūnengera nyina, akīmwīra atīrī, “Ta kīrore, mūrūguo arī muoyo!”

²⁴ Nake mūtumia ūcio akīra Elija atīrī, “Rīu nīndamenya atī ūrī mūdū wa Ngai, na atī kiugo kīa Jehova kīrīa kīumīte kanua gaku nī kīa mā.”

18

Elija na Obadia

¹ Thuutha wa ihinda iraya, mwaka-inī wa gatātū, kiugo kīa Jehova gīgīkinyīra Elija, akīrwo atīrī, “Ūkīra ūthī ūkeyonanie harī Ahabu, na thuutha wa ūguo nīnguria mbura būrūri-inī ūyū.”

² Nī ūndū ūcio Elija agīthī kwīonania kūrī Ahabu.

Na rīrī, ng’aragu yarī nene mūno kūu Samaria,

³ nake Ahabu nīatūmaniire Obadia ūrīa warī mūrūgamīrīri wa nyūmba yake ya ūthamaki. (Obadia aarī mwītīkia weheanīte mūno kūrī Jehova.

⁴ Rīrīa Jezebeli ooragithagia anabii a Jehova, Obadia nīoete anabii igana rīmwe akamahitha ngurunga-inī igīrī, o īmwe andū mīrongo ītano, na akamaheaga irio na maaī.)

⁵ Ahabu akīra Obadia atīrī, “Thiūrūka būrūri wothe ūthī ithima-inī ciothe, na ituamba-inī. No gūkorwo tuona handū harī nyeki īngītūria mbarathi na nyūmbū muoyo, nīguo tūtīkooorage nyamū o na īmwe iitū.”

⁶ Nī ūndū ūcio makīgayana būrūri ūcio o eerī o mūdū kūrīa egītūkanīria, Ahabu agīthī mwena ūmwe na Obadia agīthī mwena ūrīa ūngī.

⁷ Rīrīa Obadia aathiaga-rī, agītūngana na Elija. Obadia akīmūmenya, akīnamīrīra, agīturumithia ūthīū thī, akīmūuria atīrī, “Ti-itherū nīwe, mwathi wakwa Elija?”

⁸ Nake agīcooka atīrī, “Ī nī nī, thī ūkeere Ahabu mwathi waku atīrī, ‘Elija arī gūkū.’”

⁹ Obadia akīmūuria atīrī, “Kaī njkīte ūuru ūrīkū, nīguo ūūneane nī ndungata yaku moko-inī ma Ahabu njūragwo?”

¹⁰ Ti-itheru o ta ūrīa Jehova Ngai waku atūrāga muoyo-rī, gūtīrī rūrīrī kana ūthamaki mwathi wakwa atarī aatūmana ūgacario. Na rūrīrī kana ūthamaki o wothe woiga ndūrī kuo, nake akehīthia andū akuo moige na ma atī matikuonete.

¹¹ Na rīu ūranjīra thī kūrī mwathi wakwa ngamwīre atīrī, ‘Elija arī gūkū.’

¹² Nī ndiū kūrīa Roho wa Jehova angīgūtware twatigana nawe. Ingīthī njīre Ahabu ūguo na acooke akwage-rī, nīekūnjūraga. No nī ndungata yaku ndūire hooyaga Jehova kuuma ndī o mūnīni.

¹³ Wee mwathi wakwa-rī, kaī ūtarī waigua ūrīa ndeekire rīra Jezebeli ooragaga anabii a Jehova, ūrīa ndaahithire anabii a Jehova igana rīmwe ngurunga-inī igīrī, o īmwe anabii mīrongo ītano, na ngamaheaga irio na maaī?

¹⁴ Na rīu ūranjīra thī kūrī mwathi wakwa ngamwīre atīrī, ‘Elija arī gūkū.’ Nīekūnjūraga!”

¹⁵ Elija akīmwīra atīrī, “O ta ūrīa Jehova Mwene-Hinya-Wothe ūrīa ndungatagīra atūrāga muoyo-rī, ti-itherū nīngwīonithania nī mwene kūrī Ahabu ūmūthī.”

Elija Kīrīma-inī gīa Karimeli

¹⁶ Nī ūndū ūcio Obadia agīthī gūtūnga Ahabu akīmwīra ūhoro ūcio, nake Ahabu agīthī gūtūnga Elija.

¹⁷ Rīrīa Ahabu onire Elija, akīmwīra atīrī, “Wee nīwe, wee mūnyariiri wa Isiraēli?”

¹⁸ Elija akīmūcookeria atīrī, “Nī ndinyariirīte Isiraēli. No wee na nyūmba ya thoguo, nī inyuī mwīkīte ūguo. Nīmwatiganīire maathanī ma Jehova na mūkīrūmīrīra Baali.

* 17:19 Kanyūmba ka igūrū gaakoragwo karī ka ageni na ga kūigwo irio.

19 Rīu tūmana andū moime Isiraēli guothe, moke tūcemanie nao Kīrīma-inī gīa Karimeli. Na ūrehe anabii ariā a Baali magana mana ma mīrongo itano na anabii a Ashera magana mana, ariā marīagīra metha-inī ya Jezebeli.”

20 Nī ūndū ūcio Ahabu agītūmana Isiraēli guothe na agīcookanīrīria anabii Kīrīma-inī gīa Karimeli.

21 Elija agīthīi mbere ya andū akīmeera atīrī, “Nī nginya rī mūgūtūra mūthanganagīria nīra igīrī? Angīkorwo Jehova nīwe Ngai-rī, mūrūmīrīrei, no angīkorwo Baali nīwe Ngai-rī, mūkīmūrūmīrīre we.”

No andū acio matiamūcookeirie ūndū o na ūmwe.

22 Hīndī iyo Elija akīmeera atīrī, “Nī nyiki no nī ndigītwo ndī mūnabii wa Jehova, no Baali ari na anabii magana mana ma mīrongo itano.

23 Tūreherei ndegwa igīrī. Reke methuurīre ndegwa imwe, na mamītinangie icunjī, macooke mamūgīrīre ngū igūrū, no matigaakie mwaki. Na nī haarīrie ndegwa iyo Ingī, na ndīmūgīrīre ngū igūrū, na ndigwakia mwaki.

24 Ningī mūcooke mūkaire rītwa rīa ngai wanyu, na nī ngaiire rītwa rīa Jehova. Na ngai ūria ūgūcookia mahooya na ūndū wa kūrehe mwaki-rī, ūcio nīwe Ngai.”

Nao andū othe makiuga atīrī, “Ūguo woiga nī wega.”

25 Elija akīra anabii a Baali atīrī, “Thuurai ndegwa imwe, mwambīrīrie kūmīhaarīria, tondū nī inyuī mūkīrī aingī. Mūkaire rītwa rīa ngai wanyu, na mūtigaakie mwaki.”

26 Tondū ūcio makīoya ndegwa rīra maheirwo makīmīhaarīria.

Magīkaira rītwa rīa Baali kuuma rūciinī nginya mīaraho, makīanīrīra makiugaga atīrī, “Wee Baali tūiguel!” No matiigana gūcookerio, tondū gūtīarī mūdū wa kūmacookeria. Nao makīrūgarūga, makīnaga, na magīthiūrūrūkaga kīgongona kīu maathondekete.

27 Mīaraho yakinya-rī, Elija akīambīrīria kūmanyūrūria, akīmeera atīrī, “Anīrīrai mūno! Ti-itherū we akīrī ngai! No gūkorwo e na maūdū arecīria, kana e na mīhang’o, kana agathīi rūgendo. No gūkorwo nīakomete na no nginya okīrio.”

28 Tondū ūcio makīanīrīra mūno, na magītemanga na hiū cia njora na matimū, nginya thakame ikīambīrīria kūnyūrūrūka, tondū ūcio nīguo warī mūtugo wao.

29 Na rīrī, mīaraho yahītūka-rī, magīthīi o na mbere na ūrathi wao wa matūhūhū nginya ihinda rīa igongona rīa hwaī-ini. No gūtīarī na macookio, na gūtīarī o na ūmwe wa kūmacookeria, na gūtīarī o na ūmwe wa kūmarūmbūiya.

30 Ningī Elija akīra andū othe atīrī, “Okokaai hakuhī na nīi” Nao andū acio magīthīi hakuhī nake. Elija agīcookereria kīgongona kīa Jehova tondū nīgīathūkangītio.

31 Elija akīoya mahiga ikūmi na meerī kūrīngana na mīhīrīga ya njiarwa cia Jakubu, ūria wakinyīrwo nī kiugo kīa Jehova akīrwo atīrī, “Ūrīttagwo Isiraēli.”

32 Nake agīaka kīgongona na mahiga macio rītwa-inī rīa Jehova, na akīenja mūtaro mwarīi ūngīganīra ibaba igīrī* cia mbegū, ūkīrigīicīria kīgongona kīu.

33 Akīara ngū, agītīnangia ndegwa iyo icunjī, na akīmīgīrīra ngū igūrū. Ningī akīmeera atīrī, “Iyūriai mītūngi ina mīnene maaī, mūmaitīrīrie igūrū rīa iruta na igūrū rīa ngū.”

34 Akīmeera atīrī, “Īkai ūguo rīngī,” nao magīka o ro ūguo.

Akīmaatha akīmeera atīrī, “Īkai ūguo riita rīa gatātū,” nao magīka ūguo riita rīa gatātū.

35 Namo maaī macio magītherera gūthiūrūrūka kīgongona, o na makīyūra mūtaro.

36 Ihinda rīa kūruta igongona-rī, mūnabii Elija agīokooka hau mbere na akīhooya atīrī: “Wee Jehova Ngai wa Iburahīmu, na Isaaka, na Isiraēli, reke kūmenyeke ūmūthī atī Wee nīwe Ngai thīinī wa Isiraēli, na ningī atī nī ndī ndungata yaku na njikīte maūdū maya mothe o ta ūria ūnjathīte.

37 Njigua, Wee Jehova, njigua, nīgeetha andū aya mamenye atī Wee Jehova nīwe Ngai, na atī nūkūgarūra ngoro ciao igūcookerere.”

38 Nago mwaki wa Jehova ūgīkūrūka ūgīcina igongona, na ngū icio, na mahiga, o na tīri, ningī ūkīng’aria maaī marīa maarī mūtaro.

39 Hīndī rīra andū othe moonire ūndū ūcio, makīgūa, magīturumithia mothiū thī, makīanīrīra makiuga atīrī, “Jehova nīwe Ngai! Jehova nīwe Ngai!”

40 Nake Elija agīatha andū acio akīmeera atīrī, “Nyiitai anabii acio a Baali. Mūtīkareke o na ūmwe wao oore!” Nao makīmānyīta, nake Elija akiuga maikūrūkio gītūamba-inī gīa Kishoni mooragīrwo kuo.

41 Nake Elija akīra Ahabu atīrī, “Thīi ūrie na ūnyue tondū kūrī na mūhūyūko wa mbura nene.”

* 18:32 nī ta kilo 15

⁴² Nĩ ùndũ ùcio Ahabu agĩthĩ, akĩrĩa na akĩnyua, nowe Elija akĩambata Kĩrĩma igũrũ gĩa Karimeli, akĩnamĩrĩra nginya thĩ, agĩtoonya mĩtwe gatagatĩ ka maru make.

⁴³ Nake akĩra ndungata yake atĩrĩ, “Thĩĩ ùcũthĩrĩrie iria-inĩ,” nayo ikĩambata Igĩcũthĩrĩria.

Ikũuga atĩrĩ, “Hatĩrĩ kĩndũ.”

Nake Elija akĩmũira icooke ho rĩngĩ na rĩngĩ maita mũgwanja.

⁴⁴ Riita rĩa mũgwanja ndungata iyo ikĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩ harĩ na gatu kanini kaigana guoko kwa mũndũ karoimĩra kuuma iria-inĩ.”

Nĩ ùndũ ùcio Elija akĩmũira atĩrĩ, “Thĩĩ ùkeere Ahabu atĩrĩ, ‘Ohania ngaari yaku ya ita, ùikũrũke ùtanahingĩrĩrio nĩ mbura.’”

⁴⁵ Hindĩ iyo igũrũ rigĩthimba nĩ ùndũ wa matu, na rũhuho rũkĩhurutana, gũkiura mbura nene, nake Ahabu akĩhaica ngaari yake agĩthĩ Jezireeli.

⁴⁶ Naguo hinya wa Jehova ùgũka igũrũ rĩa Elija, akĩhotora akĩrũmia nguo yake na mũcibi, akĩhanyũka e mbere ya Ahabu, o nginya Jezireeli.

19

Elija Kũũrĩra Horebu

¹ Na rĩrĩ, Ahabu akĩra Jezebeli ùrĩa wothe Elija eekĩte, o na ùrĩa ooragithĩtie anabii othe a Baali na rũhiũ rwa njora.

² Nĩ ùndũ ùcio Jezebeli agĩtũmĩra Elija mũndũ akamwĩre atĩrĩ, “Ngai ciakwa iroothũũra o na ikĩrĩrĩrie gũthũũra, angĩkorwo ihinda ta rĩrĩ rũciũ, ndigatũma muoyo waku ùhaane ta wa ùmwe wa anabii acio ùrooragire.”

³ Elija agĩtigĩra akĩra nĩguo ahonokie muoyo wake. Aakinya Birishiba kũu Juda, agĩtiga ndungata yake kuo,

⁴ nowe mwene, agĩthĩ rũgendo rwa mũthenya ùmwe na kũu werũ-inĩ. Agĩkinya mũtĩ-inĩ wa mwethia, agĩkara thĩ kĩruru-inĩ kiaguo, akĩhooya akue. Akiuga atĩrĩ, “Jehova, nĩnyonete mathĩna ma kũnjigana. Oya muoyo wakwa; nĩ ndirĩ mwega gũkĩra maithe makwa ma tene.”

⁵ Agĩkoma toro hau rungu rwa mũtĩ ùcio.

O rĩmwe mũraika akĩmũhutia, akĩmwĩra atĩrĩ, “Ùkĩra ùrĩe.”

⁶ Akĩhũgũra, na hau mĩtwe-inĩ wake haarĩ na mũgate wahĩhĩtio na makara mahiũ, na nĩ haarĩ na ndigithũ yarĩ na maaĩ. Akĩrĩa na akĩnyua, agĩcooka agĩkoma rĩngĩ.

⁷ Mũraika ùcio wa Jehova akĩmũkora hindĩ ya keerĩ, akĩmũhutia, akĩmwĩra atĩrĩ, “Ùkĩra ùrĩe nĩgũkorwo rũgendo rũrĩa rũrĩ mbere yaku nĩ rũraihu mũno.”

⁸ Nĩ ùndũ ùcio agĩũkĩra akĩrĩa na akĩnyua. Akĩgĩa na hinya nĩ ùndũ wa irio icio, agĩthĩ matukũ mĩrongo ina, mũthenya na ùtukũ, nginya agĩkinya Horebu, kĩrĩma-inĩ kia Ngai.

⁹ Kũu agĩthĩ agĩtoonya ngurunga, akĩraara ho.

Jehova Kuumĩrĩra Elija

Nakĩo kiugo kia Jehova gĩkĩmũkinyĩra, akĩũrio atĩrĩ, “Elija, ùreka atĩa haha?”

¹⁰ Nake agĩcookia atĩrĩ, “Nĩ ngoretwo ndĩ na kiyo kĩnene nĩ ùndũ wa Jehova Ngai Mwene-Hinya-Wothe. Andũ a Isiraeli nao nĩmaregete kĩrĩkanĩro gĩaku, makamomora igongona ciaku, na makoaraga anabii aku na rũhiũ rwa njora. No nĩ nyiki ndigarĩte, na rĩu o na nĩ nĩmarageria kũnjũraga.”

¹¹ Nake Jehova akĩmwĩra atĩrĩ, “Uma ùthĩĩ ùrũgame kĩrĩma-inĩ mbere ya Jehova, nĩgũkorwo Jehova akirĩ kũhĩtũkĩra ho.”

Hindĩ iyo rũhuho rũnene rwa hinya rũgĩatũranga irĩma na rũgĩthethera mahiga mbere ya Jehova, no Jehova ndaarĩ rũhuho-inĩ rũu. Thuutha wa rũhuho gũkĩgĩa gĩthingithia, no Jehova ndaarĩ gĩthingithia-inĩ kũu.

¹² Thuutha wa gĩthingithia gũgũka mwaki, no Jehova ndaarĩ mwaki-inĩ ùcio, na thuutha wa mwaki ùcio gũgũka mũgambo mũceke, mũhooreru.

¹³ Rĩrĩa Elija aigũre mũgambo ùcio, akĩguucia nguo yake akĩhumbĩra ùthĩũ,* na akĩuma akĩrũgama mũromo-inĩ wa ngurunga.

Hindĩ iyo mũgambo ùkĩmũũria atĩrĩ, “Elija, ùreka atĩa haha?”

¹⁴ Nake agĩcookia atĩrĩ, “Nĩ ngoretwo ndĩ na kiyo kĩnene nĩ ùndũ wa Jehova Ngai Mwene-Hinya-Wothe. Andũ a Isiraeli nao nĩmaregete kĩrĩkanĩro gĩaku, makamomora igongona ciaku, na makoaraga anabii aku na rũhiũ rwa njora. No nĩ nyiki ndigarĩte, na rĩu o na nĩ nĩmarageria kũnjũraga.”

* 19:13 Elija aahumbĩrĩre ùthĩũ wake nĩgũkorwo gũtirĩ mũndũ ùngĩonire Ngai na atũũre muoyo.

¹⁵ Jehova akimwira atiri, "Ukira ucookere o njira iria wokiire, uthii nginya Weru wa Dameski. Wakinya kuo-ri, uitiririe Hazaeli maguta atuike muthamaki wa Suriata.

¹⁶ Ucooke uitiririe Jehu muru wa Nimushi maguta atuike muthamaki wa Isiraeli, na uitiririe Elisha muru wa Shafatu wa kuuma Abeli-Mehola maguta nguo atuike munabii ithenya riaku.

¹⁷ Jehu niakooraga uria wothe ukaahonoka ruhiu rwa njora rwa Hazaeli, nake Elisha niakooraga uria wothe ukaahonoka ruhiu rwa njora rwa Jehu.

¹⁸ Na riri, ninditigirire ngiri mugwanja thini wa Isiraeli, othe aria matari maaturiria Baali ndu, na matari maamimumunya."

Elisha Gutuika Murutwo wa Elija

¹⁹ Ni undu ucio Elija akiama kuu, agithii agikora Elisha muru wa Shafatu. Aaciimbaga na ndegwa ikumi na igiri ciohanitio na macooki igiri igiri, nowe aatwarithagia icooki ria ikumi na meerii. Elija agithii hari we na akimukiria nguo yake ya iguru.

²⁰ Nake Elisha agitiganiria ndegwa ciake akirumirira Elija. Akimwira atiri, "Njitikiria ngoigire baba na maitu ugoro, njooke njuke tuthii nawe."

Nake Elija akimucokeria atiri, "Cooka, ka ariri ari ndagwika?"

²¹ Ni undu ucio Elisha akimutiga, agicooka. Akioya ndegwa icio ciake cia macooki, agicithinja. Agiakia mwaki na mirau, akiruga nyama, agiciche andu makiria. Thuutha ucio akiumagara, akirumirira Elija, agituika muiteithia wake.

20

Beni-Hadadi Gutharikira Samaria

¹ Na riri, Beni-Hadadi muthamaki wa Suriata agicookaniriria mbutu ciake ciothe cia ita, agitwarana hamwe na athamaki mirongo itatu na eeri, mari na mbarathi na ngaari cia ita, akimbata akirigiiciria itura ria Samaria na akiritharikira.

² Agituma andu mathii itura riu inene kuri Ahabu muthamaki wa Isiraeli, makamwira atiri, "Beni-Hadadi ekuuga uu:

³ 'Betha na thahabu ciaku ni ciakwa, nao atumia aku na ciana ciaku, aria ega muno, ni akwa.'"

⁴ Nake muthamaki wa Isiraeli akimucokeria atiri, "O uguo uugite, wee muthamaki mwathi wakwa-ri, nii mwene ndi waku, na kiria giothe ndi nakio ni giaku."

⁵ Nao andu acio maatumitwo magicooka ringi makiuga atiri, "Beni-Hadadi ekuuga uu: 'Ndaatumanire ngenda betha ciaku, na thahabu, na atumia aku, o na ciana ciaku.

⁶ No ihinda ta riri ruciu ningatuma anene akwa moke moiruure nyumba ya uthamaki na nyumba cia anene aku. Nimagataha indo ciothe iria cia bata, macikuu.'"

⁷ Muthamaki wa Isiraeli agita athuuri othe a bururi ucio, akimeera atiri, "Githi mutirona ati mundu uyü ni haaro aracaria! Riria aatumanire agitia atumia akwa na ciana ciakwa, na betha na thahabu ciakwa-ri, nii ndiamugiririe."

⁸ Athuuri na andu othe makimucokeria atiri, "Tiga kumuthikiria, na ndugetikire maundu macio mothe arenda."

⁹ Nake agicokeria andu acio maatumitwo ni Beni-Hadadi, akimeera atiri, "Irai muthamaki, mwathi wakwa atiri, ndungata yaku nigwika maundu maria woririe ria mbere, no undu uyü urenda riu ndingiwitikiria." Magithii magicokeria Beni-Hadadi ugoro ucio.

¹⁰ Ningi Beni-Hadadi agituma ugoro ringi kuri Ahabu, akimwira atiri, "Ngai iroothura na ikiririe guthura, kungitigara rukungu Samaria ruganu rwa kuche andu akwa o mundu ngundi imwe."

¹¹ Muthamaki wa Isiraeli agicooka atiri, "Mwiri uu: 'Mundu uria ureyooha indo cia mbaara ndaagirirwo ni gwitua ta mundu uria uraciruta.'"

¹² Hinda iria Beni-Hadadi aigire ugoro ucio rira we na athamaki acio manyuuga me hema-ini ciao, agiatha andu ake akimeera atiri, "Mwihaririei gutharikira Samaria." Ni undu ucio makihariria gutharikira itura riu inene.

Ahabu Gutooria Beni-Hadadi

¹³ Ihinda riu munabii agiika kuri Ahabu muthamaki wa Isiraeli, akimwira atiri, "Jehova ekuuga uu: 'Niurona ita riri inene uu? Ningurineana moko-ini maku umuthi, nigeetha umenye ati ni ni Jehova.'"

¹⁴ Nake Ahabu akiuria atiri, "No nuu ugwika uguo?"

Nake munabii ucio akimucokeria atiri, "Jehova ekuuga uu: Anene ethi aria matongoragia mbutu cia bururi nio megwika uguo."

Ningi akiuria atiri, "Na nuu ukaambirira mbaara?"

Nake mūnabii akīmūcookeria atīrī, “Nīwe ūkaamīambīrīria.”

¹⁵ Nī ūndū ūcio Ahabu agūta anene arīa ethī 232 arīa maatongoragia mbūtū cia būrūri. Ningī agīcookanīrīria andū acio angī a andū a Isiraeli othe maari 7,000.

¹⁶ Nao makiumagara mīaraho hīndī irīa Beni-Hadadi na athamaki acio mīrongo itatū na eerī arīa maari rūmwe nake, maanyuuaga njoohi marī hema-inī ciao.

¹⁷ Anene acio ethī maatongoragia mbūtū cia būrūri nīo maathire mbere.

Hīndī iyo Beni-Hadadi niatūmite andū a gūthigaana, nao makīmūrehere ūhoro atīrī, “Nī kūrī na andū marooka moimīte Samaria.”

¹⁸ Nake akiuga atīrī, “Angīkorwo mokīte na thayū-rī, manyiitei marī muoyo; angīkorwo nī mbaara ya marehe-rī, manyiitei marī muoyo.”

¹⁹ Anene acio ethī atongoria a mbūtū cia būrūri makiumagara kuuma itūūra-inī marūmīrīrwo nī mbūtū ya ita,

²⁰ na o mūdū akūruga thū yake. Nī ūndū ūcio Asuriata makīūra maingatithīto nī andū a Isiraeli. No Beni-Hadadi mūthamaki wa Suriata akīūra ahaicite mbarathi me na andū amwe ake arīa ahaici a mbarathi.

²¹ Mūthamaki wa Isiraeli akīmatindīka na agītooria mbarathi na ngaari cia ita, akīūruga Asuriata aingī mūno.

²² Thuutha ūcio mūnabii agīkora mūthamaki wa Isiraeli, akīmwīra atīrī, “Wīhaarīrie wega, na wone ūria kwagīrīre nī gwīkwo, tondū kīmera kīrīa gīgūūka mūthamaki wa Suriata nīagagūtharīkīra rīngī.”

²³ Ihinda-inī rīu anene a mūthamaki wa Suriata makīmūtaara atīrī, “Ngai cia andū a Isiraeli nī ngai cia irīma-inī. Kīu nīkīo gīatūmire matūkīrie hinya. No tūngīhūūrana nao werū-inī, ti-itherū nītūkamakīria hinya.

²⁴ İka atīrī: Eheria athamaki othe kuuma mbūtū-inī ciao, na ūmakūuranie na anene angī.

²⁵ No ngīnya warahūre ita ta rīrīa wateire, mbarathi o harī mbarathi, na ngaari ya ita harī o ngaari ya ita, nīgeetha tūhote kūrūa na Isiraeli werū-inī. Ti-itherū hīndī iyo nī tūgaakorwo tūrī na hinya kūmakīra.” Mūthamaki agītūkania nao na agīka o ūguo.

²⁶ Kīmera kīrīa kīarūmīrīre gīakinya-rī, Beni-Hadadi agīcookanīrīria Asuriata, magīthī Afeki makarūe na andū a Isiraeli.

²⁷ Rīrīa andū a Isiraeli o nao maacookanīrīrio na makīneo indo ciothe, makiumagara magatūngane nao. Andū a Isiraeli makīamba hema ciao ing’ethanīre nao matarī ta tūrūuru twīrī twa mbūrī. Hīndī iyo Asuriata maiyūrīte būrūri ūcio wothe.

²⁸ Mūdū wa Ngai agīūka, akīra mūthamaki wa Isiraeli atīrī, “Jehova ekuuga ūū: ‘Tondū Asuriata mareciiria Jehova nī ngai wa irīma-inī na ti ngai wa ituamba-inī-rī, nīngūneana mbūtū İno nene ūū moko-inī maku, nawe ūmenye atī nī nī Jehova.’”

²⁹ Ihinda rīa mīthenya mūgwanja maikarire mambīte hema ciao mang’ethanīre, na mūthenya wa mūgwanja makīambīrīria mbaara. Andū a Isiraeli makīūruga thigari 100,000 cia magūrū cia Asuriata, mūthenya ūmwe.

³⁰ Acio angī makīūrīra itūūra inene rīa Afeki, kūrīa rūthingo rwagwīrīre andū ao 27,000. Nake Beni-Hadadi akīūrīra itūūra inene akīhitha kanyūmba ga thīnī.

³¹ Anene ake makīmwīra atīrī, “Ta rora, nītūiguīte atī athamaki a nyūmba ya Isiraeli nī marī tha. Twītīkīrie tūthī kūrī mūthamaki wa Isiraeli twīhotorete nguo cia makūnia njohero na twīrigiicīrie mīhīndo mītwe iitū. No gūkorwo nīagetīkīra kūhonokia muoyo waku.”

³² Makīihotora nguo cia makūnia njohero, na makīrigiicīria mīhīndo mītwe yao, magīthī kūrī mūthamaki wa Isiraeli, makīmwīra atīrī, “Ndungata yaku Beni-Hadadi egūkwīra atīrī, ‘Ndagūthaita reke ndūire muoyo.’”

Nake mūthamaki akīmooria atīrī, “Arī o muoyo? Ūcio-rī, nī mūrū wa baba.”

³³ Andū acio makīigua ūguo meerwo taarī kīmenyithia kīega, makīgwatīria kiugu gīake, makiuga atīrī, “İ nīguo, Beni-Hadadi nī mūrū wa thoguo.”

Mūthamaki akiuga atīrī, “Thīi mūmūrehe.” Rīrīa Beni-Hadadi oimīrire, Ahabu akīmūngīria ngaari-inī yake ya ita.

³⁴ Beni-Hadadi akīra Mūthamaki Ahabu atīrī, “Nīngūgūcookeria matūra marīa baba aatunyire thoguo, nawe ūthondeke kūdū kwa wonjoria thīnī wa Dameski, o ta ūria baba eekīte Samaria.”

Nake Ahabu akiuga atīrī, “Kūngīgīa na kīrīkanīro kīa ūiguano witū nawe, nīngūrekereria ūthī.” Nī ūndū ūcio magīthondeka kīrīkanīro kīa ūiguano, akīmwtīkīria athī.

³⁵ Na ùndũ wa kiugu kĩa Jehova, mũndũ ùmwe wa ariũ a anabii n̄erire mũndũ wa thiritũ yake atĩrĩ, “Ngũtha na mũtĩ waku wa mbaara,” no mũndũ ùcio akĩrega.

³⁶ Nĩ ùndũ ùcio mũnabii akĩmwĩra atĩrĩ, “Tondũ ndũnathĩkĩra Jehova-rĩ, wathĩĩ wandiga o ùguo n̄ĩkũũragwo nĩ mũrũũthi.” Na thuutha wa mũndũ ùcio gũthĩ-rĩ, agĩkorwo nĩ mũrũũthi, ùkĩmũũraga.

³⁷ Ningĩ mũnabii akĩona mũndũ ùngĩ, akĩmwĩra atĩrĩ, “Ndagũthaitha ngũtha,” nake mũndũ ùcio akĩmũgũtha na akĩmũtĩhĩa.

³⁸ Mũnabii agĩthĩ, akĩrũgama mũkĩra-inĩ wa n̄ĩra etereire mũthamaki. Ehumbĩrĩte maitho na gĩtambaya kĩa mũtwe n̄ĩguo ndakamenyeke.

³⁹ Na rĩrĩa mũthamaki aahĩtũkaga-rĩ, mũnabii ùcio akĩmwĩra, akĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩ ndungata yaku ndĩrathĩite harĩa mbaara ineneheire, nake mũndũ ùmwe arooka kũrĩ nĩ arĩ na mũndũ mũtahe, aran̄ĩra atĩrĩ, ‘Rangĩra mũndũ ùyũ, na angĩũra, wee n̄ĩwe ùkooragwo handũ hake, kana ùrĩhe taranda ìmwe* ya betha.’”

⁴⁰ Hindĩ irĩa ndungata yaku yagiũre na mĩhang’o ya haha na harĩa mũndũ ùcio akĩũra.”

Mũthamaki wa Isiraeli akiuga atĩrĩ, “Rĩu n̄ĩrĩo ituĩro rĩaku, o ta ùguo wee mwene woiga.”

⁴¹ Hindĩ ìyo mũnabii akĩeheria gĩtambaya maitho-inĩ na ihenya, nake mũthamaki wa Isiraeli akĩmũmenya atĩ nĩ ùmwe wa anabii.

⁴² Akĩĩra mũthamaki atĩrĩ, “Jehova ekuuga ùũ: ‘Nĩũrekereirie mũndũ ùrĩa nĩ ndĩratũite atĩ no nginya akue. Nĩ ùndũ ùcio wee n̄ĩwe ùgũkua handũ hake, nao andũ aku mooragwo handũ ha andũ ake.’”

⁴³ Mũthamaki wa Isiraeli agĩthĩĩ Samaria nyũmba-inĩ yake ya ùthamaki athitĩtie gĩthiithi na arĩ mũrakaru.

21

Mũgũnda wa Mĩthabibũ wa Nabothu

¹ Na rĩrĩ, thuutha ùcio gũkĩgĩa na ùndũ wakonĩ mũgũnda wa mũthabibũ wa Nabothu ùrĩa Mũjezireeli. Mũgũnda ùcio wa mũthabibũ warĩ kũu Jezireeli, hakuhĩ na nyũmba ya ùthamaki ya Ahabu mũthamaki wa Samaria.*

² Nake Ahabu akĩĩra Nabothu atĩrĩ, “He mũgũnda waku wa mũthabibũ haandage mboga, tondũ ùrĩ hakuhĩ na nyũmba yakwa ya ùthamaki. Ningũgũkũũranĩria na mũgũnda ùngĩ wa mũthabibũ mwega gũkĩra ùyũ, kana ùngĩona arĩ wega, no ngũhe mbeeca ciiganĩte thogora waguo.”

³ No Nabothu akĩmũcookeria atĩrĩ, “Jehova arogiria ngũhe igai rĩa maithe makwa.”

⁴ Nĩ ùndũ ùcio Ahabu akĩĩnũka athitĩtie gĩthiithi na arĩ mũrakaru, tondũ Nabothu ùrĩa Mũjezireeli nĩamwĩrĩre atĩrĩ, “Ndingĩkũhe igai rĩa maithe makwa.” Agĩkoma ùrĩrĩ wake ang’athĩtie na akĩrega kũrĩa irio.

⁵ Nake Jezebeli mũtumia wake akĩngĩra akĩmũũria atĩrĩ, “Nĩ kĩĩ gĩtũmĩte ùtukie gĩthiithi? Ùrarega kũrĩa irio nĩkĩ?”

⁶ Nake akĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩ tondũ n̄ĩrĩre Nabothu ùrĩa Mũjezireeli atĩrĩ, ‘Nyenderia mũgũnda waku wa mũthabibũ, kana ùngĩona kwagĩrĩre, ngũhe mũgũnda ùngĩ wa mũthabibũ handũ haguo.’ No an̄ĩra atĩrĩ, ‘Ndingĩkũhe mũgũnda wakwa wa mũthabibũ.’”

⁷ Jezebeli mũtumia wake akĩmwĩra atĩrĩ, “Ùguo n̄ĩguo ùgwĩka arĩ we mũthamaki wa Isiraeli? Ùkĩra ùrĩe! Kena. Nĩ nĩ ngũkũhe mũgũnda wa mũthabibũ wa Nabothu ùcio Mũjezireeli.”

⁸ Nĩ ùndũ ùcio akĩandĩka marũa na rĩitwa rĩa Ahabu, na akĩmahũũra mũhũũri wake, akĩmatũma kũrĩ athuuri na anene arĩa maatũũranagia na Nabothu itũũra-inĩ riake inene.

⁹ Marũa-inĩ macio aandĩkĩte ùũ:

“Anĩrĩrai mũthenya wa kwĩhinga kũrĩa irio, na mũikarĩrie Nabothu handũ ekuoneka, gatagatĩ ka andũ.

¹⁰ No mũeige imaramari igĩrĩ imũng’etheire, mũciĩre irute ùira wa atĩ n̄ĩarumĩte Ngai na akaruma mũthamaki. Mũcooke mũmũumie nja ya itũũra mũmũhũre na mahiga nyuguto nginya akue.”

* 20:39 nĩ ta kilo 34

* 21:1 Samaria n̄ĩrĩo rĩarĩ itũũra inene rĩa ùthamaki wa Gathigathini.

¹¹ Nĩ ūndũ ūcio athuuri na anene arĩa maatũũraga itũũra-inĩ inene rĩa Nabothu magũĩka o ta ūrĩa Jezebeli aathanĩte marũa-inĩ macio aamaandĩkĩre.

¹² Makĩanĩrĩra mũthenya wa kwĩhinga kũrĩa irio, na magĩkarĩria Nabothu handũ ekuoneka, gatagati-inĩ ka andũ.

¹³ Ningĩ imaramari igĩrĩ igĩkara imũng'etheire, na ikĩruta thitango ya gũũkĩrĩra Nabothu mbere ya andũ, ikiuga atĩrĩ, "Nabothu nĩarumĩte Ngai, na akaruma mũthamaki." Nĩ ūndũ ūcio makĩmuumia nja ya itũũra inene, makĩmũhũũra na mahiga nyuguto nginya agĩkua.

¹⁴ Magĩcooka magĩtwara ūhoro kũrĩ Jezebeli, makĩmwĩra atĩrĩ, "Nabothu nĩmũhũũre na mahiga nyuguto na nĩ mũkuũ."

¹⁵ Jezebeli aarĩkia kũigua atĩ Nabothu nĩahũrĩtwo na mahiga nyuguto agakuarĩ, akĩra Ahabu atĩrĩ "Ūkĩra wĩgwatĩre mũgũnda wa mũthabibũ wa Nabothu ūrĩa Mũjezireeli ūcio araregete gũkwenderia. Ndarĩ muoyo, nĩakuĩte."

¹⁶ Hĩndĩ ĩrĩa Ahabu aigũire atĩ Nabothu nĩakuĩte, agĩũkĩra, agĩkũrũka akegwatĩre mũgũnda wa mũthabibũ wa Nabothu.

¹⁷ Na rĩrĩ, kiugo kĩa Jehova gĩgĩkinyĩra Elija ūrĩa Mũtishibi akĩrwo atĩrĩ,

¹⁸ "Ikũrũka ūgatũnge Ahabu mũthamaki wa Isiraeli, ūrĩa wathanaga Samaria. Rĩu arĩ mũgũnda-inĩ wa mũthabibũ wa Nabothu kũrĩa athĩte kwĩgwatĩra mũgũnda ūcio ūtuĩke wake.

¹⁹ Mũwĩre atĩrĩ, 'Jehova ekuuga ūũ: Githĩ ndũũragĩte mũndũ na ūkaamũtunya indo ciake?' Ningĩ ūmwĩre atĩrĩ, 'Jehova ekuuga ūũ: Handũ harĩa ngui iracũniire thakame ya Nabothu-rĩ, hau no ho ngui igaacũnĩra thakame yaku, ĩi, yaku wee mwene!' "

²⁰ Nake Ahabu akĩra Elija atĩrĩ, "Wee thũ yakwa, anga nĩwangora!"

Nake Elija agĩcookia atĩrĩ, "Īi, nĩndağũkora, tondũ nĩwĩrutĩre gwĩka ūũru maitho-inĩ ma Jehova.

²¹ 'Na rĩrĩ, nĩngũkũrehere mwanangĩko. Nĩngũniina njaro ciaku, na niĩnĩre Ahabu ciana ciothe cia arũme thĩnĩ wa Isiraeli, arĩ ngombo kana ūrĩa ūtarĩ ngombo.

²² Nĩngatũma nyũmba yaku ihaane o ta ya Jeroboamu mũrũ wa Nebati, na ta ya Baasha mũrũ wa Ahija, tondũ nĩundakarĩtie na ūgatũma Isiraeli mehie.'

²³ "Naguo ūhoro ūkonĩ Jezebeli, Jehova ekuuga ūũ: 'Ngui nĩngatambuungĩra Jezebeli rũthingo-inĩ rwa Jezireeli.'

²⁴ "Andũ a Ahabu arĩa magaakuĩra itũũra-inĩ, makaarĩo nĩ ngui. Nao arĩa magaakuĩra mĩgũnda-inĩ makaarĩo nĩ nyoni cia rĩera-inĩ."

²⁵ (Na rĩrĩ, gũtirĩ kuoneka mũndũ ta Ahabu werutĩre gwĩka ūũru maitho-inĩ ma Jehova, arĩngĩrĩrio nĩ mũtumia wake Jezebeli.

²⁶ Mĩtugo yake yarĩ mũũru mũno nĩ ūndũ wa kũrũmĩrĩra mũhianano ya kũhooywo ta ūrĩa Aamori meekaga, arĩa Jehova aingatire akĩmeheria mbere ya Isiraeli.)

²⁷ Hĩndĩ ĩrĩa Ahabu aigũire ciugo icio, agĩtarũranga nguo ciake, akĩhumba nguo ya ikũnia na akĩhinga kũrĩa irio. Aakomaga ehumbĩte nguo ya ikũnia na agathĩaga enyĩhĩtie.

²⁸ Hĩndĩ ĩyo kiugo kĩa Jehova gĩgĩkinyĩra Elija ūrĩa Mũtishibi, akĩũrio atĩrĩ:

²⁹ "Nĩwonete ūrĩa Ahabu enyĩhĩtie mbere yakwa? Tondũ we nĩenyĩhĩtie, ndikarehe mwanangĩko ūyũ matukũ-inĩ make, no nĩngaũrehere nyũmba yake matukũ-inĩ ma mũriũ."

22

Ūrathi wa Mikaya wa Gũũkĩrĩra Ahabu

¹ Na rĩrĩ, kwa ihinda rĩa mĩaka ĩtatũ gũtiarĩ na mbaara gatagati ga Suriata na Isiraeli.

² No mwaka-inĩ wa gatatũ, Jehoshafatu mũthamaki wa Juda agĩkũrũka, agĩthĩ gũceerera mũthamaki wa Isiraeli.

³ Mũthamaki wa Isiraeli nĩakoretwo eera anene ake atĩrĩ, "Githĩ mũtiũĩ atĩ Ramothu-Gileadi nĩ itũũra riitũ, na gũtirĩ ūndũ tũreka wa kũrĩoya rĩngĩ kuuma kũrĩ mũthamaki wa Suriata?"

⁴ Nĩ ūndũ ūcio akĩũria Jehoshafatu atĩrĩ, "Nĩũgũthĩ na nĩ tũkahũũranĩre itũũra rĩa Ramothu-Gileadi?"

Nake Jehoshafatu agĩcookeria mũthamaki wa Isiraeli atĩrĩ, "Nĩ nawe tũrĩ ūndũ ūmwe, andũ akwa no ta andũ aku, na mbarathi ciakwa no ta mbarathi ciaku."

⁵ No Jehoshafatu agĩcooka akĩra mũthamaki wa Isiraeli atĩrĩ, "Amba ūtuĩrie na ūmenye ūtaaro wa Jehova."

6 Nĩ ùndũ ùcio mũthamaki wa Isiraeli agĩcookanĩrĩria anabii hamwe, nao maarĩ anabii ta magana mana, akĩmooria atĩrĩ, “Thĩĩ ngahũũranĩre itũũra rĩa Ramothu-Gileadi, kana ndigathiĩ?”

Makĩmũcookeria atĩrĩ, “Thĩĩ, nĩgũkorwo Jehova nĩekũneana itũũra rĩu moko-inĩ ma mũthamaki.”

7 Nowe Jehoshafatu akĩũria atĩrĩ, “Kaĩ gũkũ gũtarĩ mũnabii wa Jehova ũrĩa tũngĩtũria ũhoro kuuma kũrĩ we?”

8 Mũthamaki wa Isiraeli agĩcookeria Jehoshafatu atĩrĩ, “Nĩ kũrĩ mũndũ ũmwe ũrĩa ũngĩtũrĩria ũhoro kuuma kũrĩ Jehova, no nĩndĩmũthũire tondũ gũtirĩ hĩndĩ andathagĩra ùndũ mwega, no maũndũ mooru hĩndĩ ciothe. Nake nĩwe Mikaya mũrũ wa Imula.”

No Jehoshafatu agĩcookia atĩrĩ, “Mũthamaki ndagĩrĩrwo nĩ kuuga ũguo.”

9 Nĩ ùndũ ùcio mũthamaki wa Isiraeli agĩta ũmwe wa anene ake, akĩmwĩra atĩrĩ, “Ndehera Mikaya mũrũ wa Imula narua.”

10 Hĩndĩ iyo mũthamaki wa Isiraeli na Jehoshafatu mũthamaki wa Juda mehumbĩte nguo ciao cia ũthamaki na magaakarĩra itĩ ciao cia ũnene hau kĩhũhĩro-inĩ kĩa ngano, itoonyero-inĩ rĩa kĩhingo gĩa itũũra rĩa Samaria, nao anabii othe maarĩ ho makĩratha me mbere yao.

11 Na rĩrĩ, Zedekia mũrũ wa Kenaana nĩathondekete hĩa cia kĩgera, nake akiuga atĩrĩ, “Jehova ekuuga ũũ: ‘Ici nĩcio mũgatheeeca Asuriata nacio nginya mũmaniine.’”

12 Nao anabii acio angĩ othe maarathaga o ùndũ ũmwe, makoiga atĩrĩ, “Tharĩkĩra Ramothu-Gileadi na nĩũgũtooria, tondũ Jehova nĩekũrĩneana moko-inĩ ma mũthamaki.”

13 Mũndũ ũrĩa watũmĩtwo ageete Mikaya akĩmwĩra ũũ, “Atĩrĩrĩ, anabii arĩa angĩ othe maarĩtie o ta mũndũ ũmwe, nao mararathĩra mũthamaki ũhootani. Reke kiugo gĩa ku gũtĩkanie na kĩa, na warie ùndũ mwega.”

14 Nowe Mikaya akiuga atĩrĩ, “Ti-itherũ o ta ũrĩa Jehova atũũraga muoyo, nĩ ngũmwĩra o ũrĩa Jehova ekũnjĩra.”

15 Hĩndĩ rĩa aakinyire-rĩ, mũthamaki akĩmũũria atĩrĩ, “Mikaya, tũthĩĩ tũkahũũranĩre itũũra rĩa Ramothu-Gileadi, kana tũtigaathiĩ?”

Nake Mikaya akĩmũcookeria atĩrĩ, “Rĩtharĩkĩre na ũhootane, tondũ Jehova nĩekũrĩneana moko-inĩ ma mũthamaki.”

16 Mũthamaki akĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩ maita maigana ngũtũũra ngwĩhĩthagĩa ndũkae kũnjĩra ũhoro ũngĩ, tĩa ũhoro wa ma thĩnĩ wa rĩtwa rĩa Jehova?”

17 Nake Mikaya akĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩronire andũ a Isiraeli othe mahurunjũkĩire irĩma-inĩ ta ng’ondũ itarĩ na mũrĩithi, nake Jehova aroiga atĩrĩ, ‘Andũ aya matirĩ na mwathi. O mũndũ nĩarekwo ainũke gwake na thayũ.’”

18 Nake mũthamaki wa Isiraeli akũra Jehoshafatu atĩrĩ, “Githĩ ndikwĩrire atĩ ndarĩ hĩndĩ angĩndathĩra ũhoro mwega, tĩa o ũrĩa mũũru?”

19 Mikaya agĩthĩĩ na mbere, akiuga atĩrĩ, “Nĩ ùndũ ùcio thikĩrĩria kiugo kĩa Jehova: Nĩronire Jehova aikarĩre gĩtĩ gĩa ke kĩa ũnene arĩ na mbũtũ yothē ya igũrũ irũgamĩte imũthiũrũkĩirie mwena wa ũrĩo na wa ũmotho.

20 Nake Jehova akĩũria atĩrĩ, ‘Nũũ ũkũheenereria Ahabu nĩguo atharĩkĩre Ramothu-Gileadi, nĩgeetha athĩĩ agakuĩre kuo?’

“Ũmwe akiuga ũũ, na ũrĩa ũngĩ ũũ.

21 Marĩgĩrĩrio-inĩ roho ũmwe ũkĩumĩra, ũkĩrũgama mbere ya Jehova, ũkiuga atĩrĩ, ‘Nĩ nĩ ngũmũheenereria.’

22 “Jehova akĩũria atĩrĩ, ‘Ũkũmũheenereria atĩa?’

“Naguo ũkiuga atĩrĩ, ‘Nĩgũthĩĩ ngũthĩĩ ndũke roho wa maheeni tũnua-inĩ twa anabii ake othe.’

“Jehova akiuga atĩrĩ, ‘Wee nĩũkũhota kũmũheenereria. Thĩĩ ũgeeke ũguo.’

23 “Nĩ ùndũ ùcio Jehova nĩekĩrĩte roho wa maheeni tũnua-inĩ twa anabii aya aku othe. Jehova nĩagwathĩrĩrie mwanangĩko.”

24 Hĩndĩ iyo Zedekia mũrũ wa Kenaana agĩkuhĩrĩria na akĩgũtha Mikaya rũhĩ rwa ũthiũ. Akĩmũũria atĩrĩ, “Kaĩ roho wa Jehova aragereire kũ rĩrĩa aroimire kũrĩ nĩ, nĩguo aarie nawe?”

25 Mikaya agĩcookia atĩrĩ, “Nĩũkamenya mũthenya ũrĩa ũgaathiĩ kwĩhitha kanyũmba ka na thĩnĩ.”

26 Mũthamaki wa Isiraeli agĩathana, akiuga atĩrĩ, “Oyai Mikaya mũmũcookie kũrĩ Amoni mwathi wa itũũra inene, na kũrĩ Joashu mũrũ wa mũthamaki,

²⁷ na muge atĩrĩ, ‘Mũthamaki ekuuga ũũ: Mündũ ũyũ nĩaikio njeera na ndakaheo kĩndũ gĩa kũrĩa tĩga mũgate na maaĩ, nginya rĩrĩa ngaacooka na thayũ.’”

²⁸ Mikaya akiuga atĩrĩ, “Ũngĩgaacooka na thayũ-rĩ, no gũtũkĩre atĩ Jehova ndaarĩtie na nĩ.” Agĩcooka akiuga atĩrĩ, “Iguai ũhoru wakwa, inyuũ andũ aya inyuothe!”

Ahabu Kũũragĩrwo Ramothu-Gileadi

²⁹ Nĩ ũndũ ũcio mũthamaki wa Isiraeli na Jehoshafatu mũthamaki wa Juda makĩambata nginya Ramothu-Gileadi.

³⁰ Nake mũthamaki wa Isiraeli akĩra Jehoshafatu atĩrĩ, “Nĩngũtoonya mbaara-inĩ ndũgarũrite ndikamenyeke, no wee wikĩre nguo cia ũthamaki.” Nĩ ũndũ ũcio mũthamaki wa Isiraeli akĩgarũra ndakamenyeke na agĩtoonya mbaara-inĩ.

³¹ Na rĩrĩ, mũthamaki wa Suriata nĩathĩte anene ake mĩrongo itatũ na eerĩ a ngaari cia ita, akoiga atĩrĩ, “Mũtikarũe na mündũ o na ũmwe, mũnene kana mũnini, tĩga o mũthamaki wa Isiraeli.”

³² Rĩrĩa anene a mbũtũ cia ngaari cia ita moonire Jehoshafatu magĩciiria atĩrĩ, “Tĩtherũ ũyũ nĩwe mũthamaki wa Isiraeli” Nĩ ũndũ ũcio makĩgarũrũka mamũtharĩkĩre, no rĩrĩa Jehoshafatu aakaire-rĩ,

³³ anene acio a ngaari cia ita makĩona atĩ ũcio ti mũthamaki wa Isiraeli, magĩtiga kũmũngatithia.

³⁴ No mündũ ũmwe akĩgeeta ũta wake, agũkia mũguĩ o ro ũguo, naguo ũkĩratha mũthamaki wa Isiraeli o gatagatĩ-inĩ ka magathĩkanĩrio ma nguo yake ya mbaara. Nake mũthamaki akĩra mũthwarĩthia wa ngaari yake ya ita atĩrĩ, “Garũra ngaari ũndute mbaara-inĩ. Nĩndagurario.”

³⁵ Nayo mbaara ikĩneneha, igĩthĩ na mbere mũthenya wothe, nake mũthamaki agĩkara anyĩtĩrĩrwo ngaari-inĩ yake ya ita ang’etheire Asuriata. Nayo thakame ikũira kuuma kĩronda gĩake hau aagurĩtio, igĩtĩka ngaari-inĩ ya ita, na hwaĩ-inĩ ũcio agĩkua.

³⁶ Rĩũa rĩgĩthũa, gũkĩanĩrĩrwo kũrĩ mbũtũ cia ita, ikĩrwo atĩrĩ, “O mündũ nĩainũke itũra rĩake; o mündũ nĩacooke bũrũri wake!”

³⁷ Nĩ ũndũ ũcio mũthamaki wa Isiraeli agĩkua na agĩthwarwo Samaria, makĩmũthika kuo.

³⁸ Nao magĩthambĩria ngaari iyo ya ita karia-inĩ ga Samaria, (harĩa maraya meethambagĩra), nacio ngui igĩcũna thakame yake, o ta ũrĩa kiugo kĩa Jehova kĩoigĩte.

³⁹ Namo maũndũ marĩa mangĩ makoniĩ wathani wa Ahabu, hamwe na maũndũ marĩa we eekire, na nyũmba ya ũthamaki rĩa aakithirie na ikĩgemio na mĩguongo, o na matũũra marĩa airigire na thingo cia hinya, githĩ maũndũ macio matĩandĩkĩtwo ibuku-inĩ rĩa maũndũ ma athamaki a Isiraeli?

⁴⁰ Ahabu akĩhurũka hamwe na maithe make. Nake mũriũ Ahazia agĩtũka mũthamaki ithenya rĩake.

Jehoshafatu Mũthamaki wa Juda

⁴¹ Jehoshafatu mũrũ wa Asa aatũkĩre mũthamaki wa Juda mwaka-inĩ wa ĩna wa Ahabu mũthamaki wa Isiraeli.

⁴² Jehoshafatu aarĩ na ũkũrũ wa mĩaka mĩrongo itatũ na ĩtano rĩrĩa aatũkĩre mũthamaki, na agĩthamaka arĩ Jerusalemu mĩaka mĩrongo ĩrĩ na ĩtano. Nyina eetagwo Azuba mwarĩ wa Shilili.

⁴³ No maũndũ-inĩ mothe, aarũmĩrĩre mĩthĩire ya ithe Asa na ndarĩ hĩndĩ aatiganire nayo; nĩekire maũndũ marĩa magĩrĩre maitho-inĩ ma Jehova. O na kũrĩ ũguo-rĩ, kũndũ kũrĩa gũtũũgĩru gũtieheririo, nao andũ magĩthĩ na mbere kũrutĩra magongona na gũcinĩra ũbumba kuo.

⁴⁴ Nĩngĩ Jehoshafatu magĩkara marĩ na thayũ na mũthamaki wa Isiraeli.

⁴⁵ Maũndũ marĩa mangĩ makoniĩ wathani wa Jehoshafatu, na maũndũ marĩa aahingirie, o na ũhootani wake mbaara-inĩ, githĩ matĩandĩkĩtwo ibuku-inĩ rĩa maũndũ ma athamaki a Juda?

⁴⁶ Nake akĩniina bũrũri-inĩ arũme arĩa maahũũraga ũmaraya na arũme arĩa angĩ mahooero-inĩ, arĩa maatĩgaire kuo kuuma hĩndĩ ya ũthamaki wa ithe Asa.

⁴⁷ Hĩndĩ iyo gũtiarĩ mũthamaki Edomu; mũnini wa mũthamaki nĩwe waathanaga. ⁴⁸ Nake Jehoshafatu nĩaakĩre marikabu nyingĩ cia wonjoria, cia gũthĩ kũgĩra thahabu Ofiri, no itĩgana gũthĩ, tondũ nĩcioinĩkangĩire kũu Ezioni-Geberi.

⁴⁹ Hĩndĩ iyo Ahazia mũrũ wa Ahabu akĩra Jehoshafatu atĩrĩ, “Ītĩkĩria andũ akwa matherere hamwe na andũ aku,” nowe Jehoshafatu akĩrega.

⁵⁰ Nake Jehoshafatu akĩhurũka hamwe na maithe make, agĩthikwo hamwe nao itũũra-inĩ rĩa ithe Daudi. Nake mũriũ Jehoramũ agĩthamaka ithenya rĩake.

Ahazia Mũthamaki wa Isiraeli

⁵¹ Ahazia mŭrũ wa Ahabu aatuĩkire mũthamaki wa Isiraeli kũu Samaria mwaka-inĩ wa ikũmi na mŭgwanja wa Jehoshafatu, mũthamaki wa Juda, nake agĩthamakĩra Isiraeli mĩaka ĩĩrĩ.

⁵² Nake agĩka maũndũ mooru maitho-inĩ ma Jehova, tondũ nĩarũmĩrĩire mũthĩire ya ithe na nyina na mũthĩire ya Jeroboamu mŭrũ wa Nebati, ũrĩa watũmire Isiraeli mehie.

⁵³ Nake agĩtungatĩra Baali, akĩmĩnamĩrĩra akĩmĩhooya, na akĩrakaria Jehova Ngai wa Isiraeli o ta ũrĩa ithe eekĩte.

IBUKU RĪA KEERĪ RĪA ATHAMAKI

Jehova Gūtuīra Ahazia Ciira

¹ Na rīrī, thuutha wa gīkuū kīa Ahabu, andū a Moabi makīrega gwathīkīra Isiraeli.

² Na rīrī, Ahazia nīagwīte kuuma ndirica-inī ya nyūmba yake ya igūrū kūu Samaria, akagurario. Nī ūndū ūcio agītūma andū, akīmeera atīrī, “Thīī mūkooorie Baali-Zebubu, ngai ya Ekironi, kana hihi nīngūhona nguraro ici.”

³ No mūraika wa Jehova akīra Elija ūrīa Mūtishibi atīrī, “Ambata, ūthī ūtūngane na andū acio matūmītwo nī mūthamaki wa Samaria, ūmoorie atīrī, ‘Nī Ngai gūtārī thīinī wa Isiraeli nīguo mūthīī mūkahooe ūhoro kuuma kūrī Baali-Zebubu, ngai ya Ekironi?’

⁴ Nī ūndū ūcio Jehova ekuuga ūū: ‘Ndūkuuma gītanda-inī hau ūkomete. Ti-itherū nūgūkua!’” Nī ūndū ūcio Elija agīthī.

⁵ Rīrīa andū acio maatūmītwo maacookire kūrī mūthamaki, akīmooria atīrī, “Nī kīī gīatūma mūcooke?”

⁶ Nao makīmūcookeria atīrī, “Nī harī na mūdū ūūkire gūtūtūnga, aatwīra atīrī, ‘Cookai kūrī mūthamaki ūrīa ūmūtūmite, mūmwīre atīrī, ‘Jehova ekūūria atīrī: Nī Ngai gūtārī thīinī wa Isiraeli nīguo ūtūme andū makahooe ūhoro kuuma kūrī Baali-Zebubu, ngai ya Ekironi? Nī ūndū ūcio ndūkuuma gītanda-inī hau ūkomete. Ti-itherū nūgūkua!’”

⁷ Nake mūthamaki akīmooria atīrī, “Mūdū ūcio ūūkire kūmūtūnga na aamwīra ūguo-rī, ekūhaanaga atīa?”

⁸ Nao makīmūcookeria atīrī, “Nī mūdū wihumbīte nguo ya guoya, na akeoha mūcibi wa ngoothi njohero.”

Nake mūthamaki akiuga atīrī, “Ūcio oima Elija ūrīa Mūtishibi.”

⁹ Nake agītūmīra Elija mūnene wa thigari arī na gīkundi gīake kīa andū mīrongo itano; mūnene ūcio akīambata kūrī Elija, ūrīa waikarīte gacūmbūrī ga kīrīma, akīmwīra atīrī, “Wee mūdū wa Ngai, mūthamaki ekuuga atīrī, ‘Ikūrūka!’”

¹⁰ Nake Elija agīcookeria mūnene ūcio atīrī, “Akorwo ndī mūdū wa Ngai-rī, mwaki nūūkūrūke uume igūrū, ūgūcine hamwe na andū aya aku mīrongo itano!” Hīndī o īyo mwaki ūgīkūrūka kuuma igūrū, ūgīcina mūnene ūcio hamwe na andū ake.

¹¹ Nīngī mūthamaki agītūmīra Elija mūnene ūngī wa thigari arī na andū ake mīrongo itano. Nake mūnene ūcio akīmwīra atīrī, “Wee mūdū wa Ngai, mūthamaki ekuuga atīrī, ‘Ikūrūka narua!’”

¹² Nake Elija akīmūcookeria atīrī, “Akorwo ndī mūdū wa Ngai-rī, mwaki nūūkūrūke uume igūrū, ūgūcine hamwe na andū aya aku mīrongo itano!” Hīndī īyo mwaki wa Ngai ūgīkūrūka kuuma igūrū, ūgīcina mūnene ūcio hamwe na andū ake mīrongo itano.

¹³ Nī ūndū ūcio mūthamaki agītūma mūnene wa gatātū na andū ake mīrongo itano. Mūnene ūcio wa gatātū akīambata, agīturia ndu mbere ya Elija. Akīmūthaita, akīmwīra atīrī, “Wee mūdū wa Ngai, reke muoyo wakwa na wa andū aya mīrongo itano wonwo ūrī kīndū kīrī bata nīwe, ithū ndungata ciaku!”

¹⁴ Kīone, mwaki nūūkūrūkīte kuuma igūrū, na ūgacina anene acio eerī a mbere hamwe na andū ao. No rīrī, reke muoyo wakwa wonwo ūrī kīndū kīrī bata nīwe!”

¹⁵ Nake mūraika wa Jehova akīra Elija atīrī, “Ikūrūkania hamwe nake, na ndūkamwītīgīre.” Nī ūndū ūcio Elija agīkūrūka, agīkūrūkania nake nginya kūrī mūthamaki.

¹⁶ Nake akīra mūthamaki atīrī, “Jehova ekuuga ūū: Nī Ngai gūtārī thīinī wa Isiraeli wa kūhooywo ūhoro nīwe, atī nīkīo ūgūtūma andū makahooe ūhoro kūrī Baali-Zebubu, ngai ya Ekironi? Tondū nīwīkīte ūguo-rī, ndūrī hīndī ūkoima gītanda-inī kīu ūkomeire. Ti-itherū nūgūkua!”

¹⁷ Nī ūndū ūcio agīkua, kūrīngana na kiugo kīa Jehova kīrīa kīarītio nī Elija.

Na tondū Ahazia ndaarī na mwana wa kahī-rī, Joramu nīwe watūkire mūthamaki ithenya rīake mwaka-inī wa keerī wa Jehoramū mūrū wa Jehoshafatu mūthamaki wa Juda.

¹⁸ Maūdū marīa manģī mothe makonīī wathani wa Ahazia, na marīa eekire-rī, gīthī matīandīkītūo ibuku-inī rīa maūdū ma ihinda rīa athamaki a Isiraeli?

¹ Hĩndĩ ĩrĩa Jehova aarĩ hakuhi kuoya Elija amũtware igũrũ arĩ thĩĩnĩ wa kĩhuhũkanio kĩa rũhuho-rĩ, Elija na Elisha maarĩ njĩra-inĩ makiuma Gĩligali.

² Nake Elija akĩĩra Elisha atĩrĩ, “Ikara haha; tondũ Jehova nĩandũmĩte thĩĩ Betheli.”*
Nowe Elisha akĩmwĩra atĩrĩ, “Ti-itherũ o ta ũrĩa Jehova atũũraga muoyo na o ta ũrĩa ũtũũraga muoyo-rĩ, nĩ ndigũgũtiga.” Nĩ ũndũ ũcio magĩkũrũka magĩthĩĩ Betheli.

³ Hĩndĩ ĩyo thiritũ ya anabĩĩ a kũu Betheli magĩũka kũrĩ Elisha, makĩmũũria atĩrĩ, “Nĩumenyete atĩ Jehova nĩekuoya mwathi waku amweherie harĩwe ũmũthĩ?”

Nake Elisha akĩmacookeria atĩrĩ, “Ĩĩ nĩnjũũĩ, no mũtikaarie ũhoru ũcio.”

⁴ Ningĩ Elija akĩmwĩra atĩrĩ, “Elisha, ikara haha; tondũ Jehova nĩandũmĩte thĩĩ Jeriko.”
Nake akĩmwĩra atĩrĩ, “Ti-itherũ o ta ũrĩa Jehova atũũraga muoyo na o ta ũrĩa wee ũtũũraga muoyo-rĩ, nĩ ndigũgũtiga.” Nĩ ũndũ ũcio magĩthĩĩ Jeriko.

⁵ Nao andũ a thiritũ ya anabĩĩ a kũu Jeriko magĩkora Elisha makĩmũũria atĩrĩ, “Nĩumenyete atĩ Jehova nĩekuoya mwathi waku amweherie harĩwe ũmũthĩ?”

Nake Elisha akĩmacookeria atĩrĩ, “Ĩĩ nĩnjũũĩ, no mũtikaarie ũhoru ũcio.”

⁶ Ningĩ Elija akĩmwĩra atĩrĩ, “Ikara haha; tondũ Jehova nĩandũmĩte thĩĩ Jorodani.”

Nake akĩmwĩra atĩrĩ, “Ti-itherũ o ta ũrĩa Jehova atũũraga muoyo, na o ta ũrĩa wee ũtũũraga muoyo-rĩ, nĩ ndigũgũtiga.” Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, o eerĩ magĩthĩĩ na mbere na rũgendo.

⁷ Nao andũ mĩrongo ĩtano a thiritũ ya anabĩĩ magĩthĩĩ makĩrũgama haraaya, marorete harĩa Elija na Elisha maarũngĩĩ, hau rũũ-inĩ rwa Jorodani.

⁸ Nake Elija akĩruta nguo yake ya igũrũ, akĩmĩkũnja, akĩgũtha maaĩ nayo. Namo maaĩ makĩgayũkana mwena wa ũrĩo na wa ũmotho, nao eerĩ makĩringĩra thĩ nyũmũ.

⁹ Rĩrĩa maarĩkirie kũringa-rĩ, Elija akĩĩra Elisha atĩrĩ, “Njĩra atĩrĩ, nĩatĩa ingĩgwĩkĩra itaaneherio harĩwe?”

Nake Elisha akĩmũcokeria atĩrĩ, “Ngwenda kũgaya hinya wa roho waku maita meerĩ.”

¹⁰ Nake Elija akiuga atĩrĩ, “Ũndũ ũcio wahooya nĩ ũndũ mũritũ, no rĩrĩ, wanyona ngĩeherio harĩwe-rĩ, nĩũgũtuĩka waku, no Waga kũnyona ndũgũtuĩka waku.”

¹¹ Na rĩrĩ, rĩrĩa maatwaranĩte makĩaragia, o rĩmwe ngaari yarĩrĩmbũkaga mwaki na mbarathi ciarĩrĩmbũkaga mwaki ikiumĩra na ikĩmatigithũkania eerĩ, na Elija akĩambata igũrũ arĩ thĩĩnĩ wa kĩhuhũkanio kĩa rũhuho.

¹² Elisha ona ũguo agĩkaya, akiuga atĩrĩ, “Ũũĩ baba-! Ũũĩ baba-! Ngaari cia ita na ahaici a mbarathi a Isiraeli!” Nake Elisha ndaacookire kũmuona rĩngĩ. Hĩndĩ ĩyo akĩaũra nguo ciake, agĩcitembũranga.

¹³ Nake akĩoya nguo ya igũrũ ĩrĩa yagwĩte kuuma harĩ Elija na agĩthĩĩ akĩrũgama hũgũrũ-inĩ cia Rũũ rwa Jorodani.

¹⁴ Ningĩ akĩoya nguo ĩyo ya igũrũ yagwĩte ĩkoima harĩ Elija, akĩgũtha maaĩ nayo. Akĩũria atĩrĩ, “Rĩu akĩrĩ ha Jehova, Ngai wa Elija?” Na rĩrĩa aagũthire maaĩ, makĩgayũkana maita meerĩ mwena wa ũrĩo na mwena wa ũmotho, nake akĩringa.

¹⁵ Andũ a thiritũ ya anabĩĩ kuuma Jeriko arĩa maacũthĩrĩrie makiuga atĩrĩ, “Roho wa Elija rĩu ũrĩ igũrũ rĩa Elisha.” Nao magĩthĩĩ kũmũtũnga, makĩĩnamĩrĩra thĩ mbere yake.

¹⁶ Nao makiuga atĩrĩ, “Ta kĩrore, ithuĩ ndungata ciaku tũrĩ na andũ marĩ hinya mĩrongo ĩtano. Metĩkĩrie mathĩĩ magacarie mwathi waku. No gũkorwo Roho wa Jehova amũoire aamũtware kĩrĩma-inĩ kana gĩtuamba-inĩ.”

Nake Elisha akĩmacookeria atĩrĩ, “Aca, tigai kũmatũma.”

¹⁷ No makĩmũringĩrĩria o ngĩnya agĩconoka, akĩremwo nĩ kũrega. Nĩ ũndũ ũcio akiuga atĩrĩ, “Matũmei.” Nao magĩtũma andũ mĩrongo ĩtano, arĩa maamwethire mĩthenya ĩtatũ, no matiigana kũmuona.

¹⁸ Na rĩrĩa maacookire kũrĩ Elisha, ũrĩa waikaraga Jeriko, akĩmeera atĩrĩ, “Githĩ ndiamwĩrĩre mũtigathĩĩ?”

Maĩ Kũhonio

¹⁹ Andũ a itũũra rĩu inene makĩĩra Elisha atĩrĩ, “Mwathi witũ, itũũra rĩrĩ rĩrĩ handũ hega, o ta ũrĩa ũreyonera, no maaĩ marĩo nĩ marũrũ, naguo bũrũri ndũgĩaga kindũ.”

²⁰ Nake akiuga atĩrĩ, “Ndeherai mbakũri njerũ, na mũmũkĩre cumbĩ.” Nĩ ũndũ ũcio makĩmũrehere.

²¹ Nake agĩthĩĩ gĩthĩma-inĩ, agĩkia cumbĩ maaĩ-inĩ, akiuga atĩrĩ, “Jehova ekuuga ũũ, ‘Nĩndathondeka maaĩ maya. Matigacooka kũrehe gĩkuũ kana matũme bũrũri wage kũgĩa kindũ rĩngĩ.’”

* 2:2 Betheli rĩarĩ itũũra rĩarĩ ngumo mũno Isiraeli, o na hĩndĩ ya Iburahĩmu, na Isaaka, na Jakubu (Kĩam 12:8; 28:10-22; 35:1-5).

²² Namo maaĩ macio matũire marĩ mega nginya ũmũthĩ, kũringana na kiugo kĩrĩa kĩaĩtio nĩ Elisha.

Elisha Kũnyũrũrio

²³ Nake Elisha akiuma kũu, agĩthĩĩ Betheli. Na rĩrĩa aarĩ njĩra-inĩ agĩthĩĩ-rĩ, imwana imwe ikiuma itũũra-inĩ, ikĩmũnyũrũria, ikiuga atĩrĩ, “Ambata nakũu, wee kĩhara gĩkĩ!” Ambata nakũu, wee kĩhara gĩkĩ!”

²⁴ Nake akĩhũgũra, agĩcirora, agĩciruma na kĩrumi rĩtwa-inĩ rĩa Jehova. Nacio nduba igĩrĩ ikiuma gĩthaka-inĩ, igĩtambuura imwana mĩrongo ĩna na igĩrĩ ciacio.

²⁵ Nake agĩthĩĩ Kĩrĩma-inĩ gĩa Karimeli, na kuuma kũu agĩcooka Samaria.

3

Moabi Kũregana na Watho

¹ Na rĩrĩ, Joramũ mũrũ wa Ahabũ agĩtuĩka mũthamaki wa Isiraeli kũu Samaria mwaka-inĩ wa ikũmi na ĩnana wa Jehoshafatu, mũthamaki wa Juda, nake agĩathana mĩaka ikũmi na ĩrĩ.

² Nake agĩka maũndũ mooru maithe-inĩ ma Jehova, no ti ta ũrĩa ithe na nyina meekite. We nĩheririe ihiga rĩrĩa rĩamũrĩrwo Baali rĩrĩa riakitwo nĩ ithe.

³ No rĩrĩ, nĩarũmĩrĩre mehia ma Jeroboamu mũrũ wa Nebati, marĩa eehirie na agĩtũma andũ a Isiraeli o nao meehie, na ndaigana kũmatiga.

⁴ Na rĩrĩ, Mesha mũthamaki wa Moabi nĩarĩithagia ng'ondũ na nĩarĩ atwaragĩre mũthamaki wa Isiraeli tũtũrũme 100,000 na guoya wa ndũrũme 100,000.

⁵ No rĩrĩa Ahabũ aakuire, mũthamaki wa Moabi akĩremera mũthamaki wa Isiraeli.

⁶ Nĩ ũndũ ũcio ihinda rĩu Mũthamaki Joramũ, akiuma Samaria na agĩcookanĩrĩria andũ a Isiraeli othe.

⁷ Ningĩ agĩtũmĩra Jehoshafatu mũthamaki wa Juda ndũmĩrĩ ĩno: “Mũthamaki wa Moabi nĩanjũkĩrĩre akanemera. Nĩũgũthĩĩ na nĩ tũkahũũrane na Moabi?”

Nake akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ĩ, nĩngũthĩĩ nawe, nĩ nawe tũrĩ ũndũ ũmwe, andũ akwa no ta andũ aku, na mbarathi ciakwa no ta mbarathi ciaku.”

⁸ Jehoshafatu akĩmũria atĩrĩ, “Tũkũgera njĩra ĩrĩkũ tũkamatharĩkĩre?”

Joramũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Tũkũgera njĩra ya werũ-inĩ wa Edomu.”

⁹ Nĩ ũndũ ũcio mũthamaki wa Isiraeli akiumagara, marĩ na mũthamaki wa Juda, na wa Edomu.* Thuutha wa gũthiũrũrũka mĩhenya mũgwanja-rĩ, thigari ĩtiarĩ na maaĩ ma kũnyua kana maaĩ na nyamũ iria maarĩ nacio.

¹⁰ Mũthamaki wa Isiraeli akĩũria atĩrĩ, “Ũũ nĩatĩa! Kaĩ Jehova atwĩtite tũrĩ athamaki atatũ hamwe nĩgeetha atũneane kũrĩ Moabi?”

¹¹ Nowe Jehoshafatu akĩũria atĩrĩ, “Kaĩ gũkũ gũtarĩ mũnabii wa Jehova ũrĩa ũngĩtũũrĩria ũhoro harĩ Jehova?”

Nake mũtongoria ũmwe wa mũthamaki wa Isiraeli agĩcookia atĩrĩ, “Elisha mũrũ wa Shafatu arĩ gũkũ. Nĩwe waitagĩrĩria Elija maaĩ moko.”

¹² Jehoshafatu akiuga atĩrĩ, “Kiugo kĩa Jehova kĩrĩ hamwe nake.” Nĩ ũndũ ũcio mũthamaki wa Isiraeli marĩ na Jehoshafatu na mũthamaki wa Edomu magĩkũrũka kũrĩ Elisha.

¹³ Elisha akĩra mũthamaki wa Isiraeli atĩrĩ, “Ndĩ na ũhoro ũrĩkũ nawe? Thĩ kũrĩ anabii a thoguo na anabii a nyũkwa.”

Nake mũthamaki wa Isiraeli akĩmũcookeria atĩrĩ, “Aca, tũtingĩthĩĩ nĩ ũndũ nĩ Jehova ũtwĩtite ithũ athamaki atatũ nĩguo atũneane kũrĩ Moabi.”

¹⁴ Elisha akiuga atĩrĩ, “Ti-itherũ o ta ũrĩa Jehova Mwene-Hinya-Wothe atũũraga muoyo, ũrĩa nĩ ndungatagĩra, tĩga nĩ ũndũ wa gũconokera Jehoshafatu mũthamaki wa Juda-rĩ, nĩ ndingĩakwĩhũgũrĩa o na kana nyone ta wĩ ho.

¹⁵ No rĩrĩ, ndeherai mũhũũri na kĩnanda kĩa mũgeeto.

O rĩrĩa mũhũũri wa kĩnanda aahũraga-rĩ, guoko kwa Jehova gũkĩgĩa igũrũ rĩa Elisha

¹⁶ nake akiuga atĩrĩ, “Ũũ nĩguo Jehova ekuuga: Enjai mĩtarũ ĩyũre gĩtuamba gĩkĩ.

¹⁷ Nĩgũkorwo Jehova ekuuga ũũ: Mũtikuona rũhuho kana mbura, no rĩrĩ, gĩtuamba gĩkĩ nĩgĩkũyũra maaĩ, na ĩnyũ, na ng'ombe cianyu na nyamũ ĩcio ĩngĩ cianyu mũmanyue.

¹⁸ ũndũ ũyũ nĩ mũhũthũ maithe-inĩ ma Jehova; na ningĩ nĩekũneana Moabi moko-inĩ manyu.

* 3:9 Mũthamaki wa Edomu aamũrĩtwo nĩ Jehoshafatu arũgamĩrĩre Edomu nĩgũkorwo yarĩ rungu rwa Juda.

¹⁹ Nīmūkang'aūrania itūūra rīothe rīirigīrwo na rūthingo rwa hinya, na itūūra rīothe inene. Nīmūgatema mūtī wothe mwega, na mūthike ithima ciothe, na mūthūkangie mīgūnda yothe mīega na mahiga."

²⁰ Rūciinī rūrū rūngī, ta ihinda rīria rīrutagwo igongona, maaī magītherera kuuma mwena wa Edomu! Naguo būrūri ūcio ūkīyūra maaī.

²¹ Na rīrī, andū a Moabi othe nīmaiguīte atī athamaki acio nīmokīte kūrūa nao; nī ūndū ūcio mūdū mūrūme wothe, mwīthī na mūkūrū, ūria ūngīahotire gūkuua indo cia mbaara, agīitwo na makīgwo mūhaka-inī.

²² Rīria mookīre rūciinī tene-rī, rīua nīrīarīte maaī-inī macio igūrū. Andū a Moabi marī mūrīmo ūria ūngī makīona maaī maarī matune ta thakame.

²³ Nao makūrana atīrī, "Ūria nī thakame! Athamaki acio no nginya makorwo nīmarūte na makooragana o ene. Andū a Moabi, nītūthīi tūgatahe indo!"

²⁴ No rīria andū a Moabi mookīre kūu kambī-inī cia Isiraēlī-rī, Isiraēlī makīarahūka na makīhūrana nao o nginya andū a Moabi makūrā. Nao andū a Isiraēlī magītharīkīra būrūri ūcio na makūrāga andū a Moabi.

²⁵ Nao makīananga matūūra, na o mūdū agīikia ihiga mīgūnda-inī wothe ūria warī mwega, o nginya ikīyūra mahiga. Nīngī magīthika ithima ciothe, na magītema mūtī o wothe mwega. Itūūra rīa Kīrihāresethu no rīo rīatigarire rītarī imomore mahiga, no arūme maarī na igūtha o narīo makīrīgīicīria, makīrītharīkīra.

²⁶ Rīria mūthamaki wa Moabi onire atī mbaara nīyamūhatīrīria-rī, agīthīi na andū magana mūgwanja marī na hiū cia njora makarūe na mūthamaki wa Edomu, no matīahotire.

²⁷ Hīndī iyo akīoya mūrīū wake wa irigīthathi, o we ūria ūngīathamakire ithenya rīake, akīmūruta arī igongona igūrū rīa rūthingo rwa itūūra rīu inene. Nao andū a Isiraēlī makīrakara mūno; makīmweherera, magīcooka būrūri wao.

4

Maguta ma Mūtumia wa Ndigwa

¹ Na rīrī, mūtumia wa mūdū ūmwe wa thiritū ya anabii agīkaīra Elisha, akīmwīra atīrī, "Ndungata yaku, mūthuuri wakwa, nīakuīte, na wee nūūū atī araarī mwītigīri Jehova. No rīrī, mūdū ūria araarī na thīrī wake nīarooka kūiyīra tūmwana twakwa tweerī tūtūike ngombo ciake."

² Elisha akīmūūria atīrī, "Ingīhota gūgūteithia atīa? Ta njīra atīrī, nī kī ūrī nakīo nyūmba gwaku?"

Nake akīmūcookeria atīrī, "Ndungata yaku ndrīrī na kīndū o nakī, tīga o tūguta tūnīni."

³ Elisha akiuga atīrī, "Thīi kūrī andū a itūūra rīaku othe ūhooe ndigīthū itarī kīndū. Ūhooe ndigīthū nyingī.

⁴ Ūcooke ūtoonye nyūmba yaku thīnī hamwe na ariū aku, na ūhinge mūrango. Ūitīrīre maguta ndigīthū-inī icio ciothe, na o irīa yayīūra ūkamīga mwena-inī."

⁵ Nake akīmūtīga, na thuutha ūcio mūtumia ūcio akīhingīra nyūmba hamwe na ariū ake. Nao makamūrehagīra ndigīthū, nake agīthīi na mbere gūitīrīra maguta.

⁶ Rīria ndigīthū ciothe caiyūrīre, akīra mūrīū atīrī, "Ndehere ndigīthū ingī."

No mūrīū akīmūcookeria atīrī, "Hatīrī ndigīthū ingī itīgarīte." Namō maguta magīthira.

⁷ Agīthīi akīra mūdū wa Ngai ūhoro ūcio, nake akīmwīra atīrī, "Thīi wendīe maguta ūrīhe mathīrī maku. We na ariū aku-rī, mūtūūrio nī kīrīa gīgūtīgara."

Mūrīū wa Mūshunami Kūrīūkio

⁸ Na rīrī, mūthenya ūmwe Elisha agīthīi Shunemu, na kūu nī kwarī na mūtumia warī mūtongu, ūria wamūrīngīrīrie mathīi gwake akarīe irio. Nī ūndū ūcio rīria rīothe aahītūkağīra hau nīatoonyaga kuo akarīa irio.

⁹ Mūtumia ūcio akīra mūthuuriwe atīrī, "Nīnjūū atī mūdū ūyū ūhītūkağīra gūkū gwītū kaingī nī mūdū mūtheru wa Ngai.

¹⁰ Reke twake kanyūmba kanīni nyūmba-igūrū na tūige gītanda, na metha, na gītī, na tawa nī ūndū wake. Nīgeetha aikarage ho rīria ooka gūkū gwītū."

¹¹ Mūthenya ūmwe rīria Elisha ookīre-rī, akīambata kanyūmba-inī gake na agīkoma kuo.

¹² Akīra Gehazi ndungata yake atīrī, "Ita mūtumia ūcio Mūshunami." Nī ūndū ūcio akīmwīra nake akīrūgama mbere yake.

¹³ Elisha akimwira atiri, "Ira mutumia ucio atiri, 'Niwithinitie muno ni undu witu. Na riri, ungienda gwikirwo atia? No tukwaririre hari muthamaki kana hari munene wa mbutu ya ita?'"

Nake agicookia atiri, "Nii ndiri na thina, nduuranagia na andu aitw."

¹⁴ Ningi Elisha akiuria Gehazi atiri, "Mutumia uyū angikirwo atia?"

Gehazi akiuga atiri, "Ndarī mwana wa kahī, na mthuuriwe nī mūkūrū."

¹⁵ Hīndī iyo Elisha akiuga atiri, "Mwite." Nī undū ucio Gehazi akimwita, nake mutumia ucio akirugama muromo-ini.

¹⁶ Nake Elisha akimwira atiri, "Thinda ta riri mwaka uyū ugūka-rī, nūkanyita mwana waku wa kahī na moko maku."

Nake akirega, akiuga atiri, "Aca, mwathi wakwa, tiga kuheenia ndungata yaku, wee mūdū wa Ngai!"

¹⁷ No riri, mutumia ucio akigā nda, na mwaka ucio ungi ihinda o ta riu agiciara kahī, o ta uria Elisha aamwite.

¹⁸ Mwana ucio agikura, na mthenya umwe akiumagara, agithi kūrī ithe, uria wari hamwe na agethi.

¹⁹ Nake akira ithe atiri, "Wui mutwe-i! Wui mutwe-i!"

Nake ithe akira ndungata atiri, "Mukuue umutwarire nyina."

²⁰ Na thuutha wa ndungata kumukuua na kumutwarira nyina-rī, mwana ucio agikara maguru-ini ma nyina nginya miharo, agicooka agikua.

²¹ Nyina agithi, akimukomia uriri-ini wa mūdū wa Ngai, agicooka akilinga mūrango, agithi.

²² Nake agita mthuuriwe, akimwira atiri, "Ndaguthaitha undumire ndungata imwe na ndigiri, niguu thi kūrī mūdū wa Ngai na ihenya na njooke."

²³ Nake akimuria atiri, "Uguthi kūrī we umuthi niki, na ti Karugamo ka Mweri kana Thabatū?"

Nake akiuga atiri, "Hatiri na thina."

²⁴ Agitandika ndigiri, na akira ndungata yake atiri, "Teng'eria ndigiri, na ndugaathii kahora tiga ngwirire."

²⁵ Nī undū ucio akiambirira rugendo, agikinya kūrī mūdū wa Ngai Kirima-ini gā Karimeli.

Nake mūdū wa Ngai rira aamuonire ari o haraihu akira ndungata yake Gehazi atiri, "Ta cuthirira! Uuria ni mutumia uria Mushunami!"

²⁶ Hanyika umutunge na umurie atiri, 'Wee uri mwega? I mthuuri waku no mwega? Mwana waku no mwega?'"

Nake mutumia ucio akimucookeria atiri, "Maundū mothe ni mega."

²⁷ Mutumia ucio aakinya hari mūdū wa Ngai kirima-ini, akimuniya maguru. Nake Gehazi agika kumweheria, no mūdū wa Ngai akimwira atiri, "Tigana nake! Ari na ruo rüene muno ngoro, no Jehova nahithite uhoru uyū akaaga kumenyithia gitumi kia guo."

²⁸ Nake mutumia ucio akimuria atiri, "Wee mwathi wakwa, nindakuritie uhe kahi? Githi ndiakwirire, 'Ndukarahure mwihoko wakwa?'"

²⁹ Nake Elisha akira Gehazi atiri, "Wiohe mucibi njohero na ukuue rüthanju rwakwa na guoko, uhanyuke. Ungicemania na mūdū o wothe ndukamugeithie, na mūdū o wothe angikugeithia ndukamucokerie. Uthi uigirire rüthanju rwakwa uthi-ini wa kamwana kau."

³⁰ Nowe nyina wa mwana akiuga atiri, "Ti-itheru o ta uria Jehova aturaga muoyo, na o ta uria wee uturaga muoyo-rī, ni ndigutiga." Nī undū ucio Elisha agikira, akimurumira.

³¹ Na riri, Gehazi agithi ari mbere yao, akigirira rüthanju uthi-ini wa kahī kau, no gatiagambire kana kwinyagunya. Nī undū ucio Gehazi akihunduka agatunge Elisha, na akimwira atiri, "Kamwana gatiokira."

³² Rira Elisha aakinyire nyumba, agikora kamwana gakomete gitanda-ini gake kari gaku.

³³ Nake agitoonya thini, akilingira na mūrango mari o eeri nako, akihooya Jehova.

³⁴ Ningi akhaica uriri, agikomera kamwana kau, kanua gwa kanua, maito kwa maito, na moko kwa moko. Na rira eetamburukitie iguru riako, mwiri wa kamwana kau ukigā urugarī.

³⁵ Nake Elisha agikira, akiehera, akiruranga kanyumba thini, agicooka gitanda-ini, agitamburukia ringi iguru riako. Kamwana kau gagathimura maita mugwanja, na gakingura maito.

³⁶ Nake Elisha agĩta Gehazi, akĩmwĩra atĩrĩ, “Ĩta mũtumia ũcio Mũshunami.” Nake akĩmwĩta. Rĩrĩa mũtumia ookire-rĩ, Elisha akĩmwĩra atĩrĩ, “Oya mũrũguo.”

³⁷ Nake agĩtoonya, akĩgũithia thĩ magũrũ-inĩ make, akĩinamia ũthiũ thĩ. Agĩcooka akĩoya mwana wake, akiuma.

Gĩkuũ Nyũngũ-inĩ

³⁸ Nake Elisha agĩcooka Giligali, nakuo kũu bũrũri-inĩ ũcio nĩ kwarĩ na ng’aragu. Rĩrĩa thiritũ ya anabii yacemanagia nake, akĩra ndungata yake atĩrĩ, “Hagĩra nyũngũ nene ũrugĩre andũ aya irio.”

³⁹ Hĩndĩ iyo ũmwe wa anabii agĩthiĩ mũgũnda gwetha nyeni, agĩkora rũngũ rwa gĩthaka. Agĩtua maciaro maruo, akĩmaiyrũria ruuno-inĩ rwa nguo yake ya igũrũ. Acooka akĩmatinangĩria nyũngũ-inĩ iyo yarugaga irio, o na gũtuika gũtirĩ mũndũ wamenyire ciarĩ kũ.

⁴⁰ Andũ acio makĩhũrũrwo irio icio, no rĩrĩa maambĩrĩrie gũcirĩa-rĩ, magĩkaya makiuga atĩrĩ, “Wũi mũndũ wa Ngai, nyũngũ-inĩ ĩno he na gĩkuũ!” Nao makĩremwo nĩ gũcirĩa.

⁴¹ Nake Elisha akiuga atĩrĩ, “Rehei mũtu.” Nake akĩwĩkĩra nyũngũ-inĩ iyo, akiuga atĩrĩ, “Ihũrĩa andũ marĩe.” Na hakĩaga kĩndũ kĩngĩmathũkia irio-inĩ icio.

Elisha kũhe Andũ Igana Rĩmwe Irio

⁴² Na rĩrĩ, hagĩũka mũndũ oimĩte Baali-Shalisha, akĩrehera mũndũ wa Ngai mĩgate mĩrongo ĩrĩ ya cairi, ĩria yarugĩtuo na maciaro ma mbera ma ngano, na igira cia ngano ya mũgethano. Nake Elisha akĩmwĩra atĩrĩ, “Mĩnengere andũ marĩe.”

⁴³ Nayo ndungata yake ikĩmũũria atĩrĩ, “Ndaahota atĩa kũhe andũ igana rĩmwe mĩgate ĩno?”

No Elisha akĩmũcookeria atĩrĩ, “Mĩnengere andũ marĩe. Nĩgũkorwo Jehova ekuuga ũũ: ‘Mekũria na matigie.’”

⁴⁴ Nake akĩnengera andũ, makĩrĩa na igĩtigara, kũringana na kiugu kĩa Jehova.

5

Naamani Kũhonio Mangũ

¹ Na rĩrĩ, Naamani aarĩ mũnene wa mbũtũ cia ita cia mũthamaki wa Suriata. Aarĩ mũndũ mũnene maito-inĩ ma mwathi wake na aarĩ mũndũ watĩkĩte mũno, tondũ Jehova nĩamũhũthĩrite kũhe andũ a Suriata ũhootani. Aarĩ mũthigari njamba, no aarĩ na mangũ.

² Na rĩrĩ, mbũtũ cia Suriata nĩciathĩite nja na igataha mũirĩtu mũnini kuuma Isiraeli, nake aatungatagĩra mũtumia wa Naamani.

³ Nake mũirĩtu ũcio akĩra mwathi wake mũndũ-wa-nja atĩrĩ, “Naarĩ korwo mwathi wakwa Naamani no one mũnabii ũria ũrĩ Samaria! No amũhonie mangũ make.”

⁴ Naamani agĩthiĩ kũrĩ mũthamaki mwathi wake na akĩmwĩra ũria mũirĩtu ũcio waimĩte Isiraeli oigĩte.

⁵ Nake mũthamaki ũcio wa Suriata akĩmũcookeria atĩrĩ, “Geria ũthiĩ. Nĩngũtũmĩra mũthamaki wa Isiraeli* marũa.” Nĩ ũndũ ũcio Naamani akiumagara na agĩkuua taranda ikũmĩ† cia betha, na cekerĩ 6,000‡ cia thahabu, na nguo cia magarũrĩa ikũmĩ.

⁶ Marũa marĩa atwarĩire mũthamaki wa Isiraeli maandĩkĩtwo atĩrĩ: “Nĩndatũma ndungata yakwa Naamani na marũa maya kũrĩ we, nĩgeetha ũmũhonie mangũ make.”

⁷ Rĩrĩa mũthamaki wa Isiraeli aathomire marũa macio-rĩ, agĩtembũranga nguo ciake, akiuga atĩrĩ, “Nĩ ndĩ Ngai? Ndaahota kũũraga na gũcookia muoyo rĩngĩ? Nĩ kũ gĩgũtũma mũndũ ũyũ atũme mũndũ kũrĩ nĩ atĩ ahonio mangũ make? Ta kĩone, arageria kũnjũgita!”

⁸ Rĩrĩa Elisha mũndũ wa Ngai aigũire atĩ mũthamaki wa Isiraeli nĩatembũrangĩte nguo ciake-rĩ, akĩmũtũmĩra ndũmĩrĩ ĩno: “Nĩ kũ gĩgũtũma ũtembũrange nguo ciaku? Reke mũndũ ũcio oke kũrĩ nĩ, na nĩekũmenya atĩ nĩ kũrĩ mũnabii thĩnĩ wa Isiraeli.”

⁹ Nĩ ũndũ ũcio Naamani agĩthiĩ hamwe na mbarathi ciake na ngaari cia ita o nginya mũromo-inĩ wa nyũmba ya Elisha.

¹⁰ Nake Elisha akĩmũtũmĩra mũndũ amwĩre atĩrĩ, “Thiĩ wĩthambe maita mũgwanja rũũ-inĩ rwa Jorodani, na mwĩrĩ waku nũkũhonio, na nĩgũthera.”

¹¹ No Naamani agĩthiĩ arakarĩte, akiuga atĩrĩ, “Ngwiciiragia atĩ ti-itherũ mũnabii nĩekuuma nja oke kũrĩ nĩ, na arũgame akaĩre rĩtwa rĩa Jehova Ngai wake, acooke athũngũthie guoko gwake igũrũ rĩa handũ hau harũaru, aahonie mangũ.

* 5:5 Joramũ nĩwe warĩ mũthamaki wa Isiraeli. † 5:5 nĩ ta kilo 340 ‡ 5:5 nĩ ta kilo 70

¹² Githi njũũ cia Dameski, na Abana, o na Faripari ti njega gũkĩra maãĩ o mothe ma Isiraeli? Githi ndingĩthambire thĩĩni wacio therio?" Nĩ undũ ũcio akĩhũndũka, agĩthĩ arakarĩte mũno.

¹³ Ndungata cia Naamani igĩthĩ harĩ we ikĩmwĩra atĩrĩ, "Ithe witũ, korwo mũnabii akwĩre wĩke undũ mũnene gũkĩra ũyũ-rĩ, githi ndũngĩwĩkire? Githi to wĩke makĩria undũ ũyũ aakwĩra, 'Wĩthambe, ũtherio!'"

¹⁴ Nĩ undũ ũcio Naamani agĩkũrũka, agĩtobokia Jorodani maita mũgwanja, o ta ũria mũndũ wa Ngai aamwĩrite, nague mwĩrĩ wake ũkĩhona, ũgĩthera ũkĩhaana ta wa kaana kanini.

¹⁵ Hĩndĩ iyo Naamani na arĩa othe maamũteithagia magĩcooka kũrĩ mũndũ wa Ngai. Nake akĩrũgama mbere yake, akiuga atĩrĩ, "Rĩu nĩndamenya atĩ gũtirĩ Ngai ũngĩ thĩ yothe tĩga gũkũ Isiraeli. Ndagũthaita wĩtikĩre kuoya kĩheo kuuma kũrĩ ndungata yaku."

¹⁶ Nake mũnabii akĩmũcookeria atĩrĩ, "Ti-itherũ o ta ũria Jehova ũria ndungatagĩra atũũraga muoyo-rĩ, nĩ ndingĩũtikĩra kuoya kĩndũ o na kĩ." Na rĩrĩ, o na gũtuĩka Naamani nĩamũringĩrĩrie mũno-rĩ, nĩaregire.

¹⁷ Nake Naamani akiuga atĩrĩ, "Angĩkorwo ndũngĩoya-rĩ, ndagũthaita ũreke nĩ ndungata yaku heo tĩrĩ ũria wothe ũngĩkuo nĩ nyũmbũ igĩrĩ, nĩgũkorwo ndungata yaku ndĩrĩ hĩndĩ igacooka kũruta maruta ma njino kana magongona kũrĩ ngai ingĩ, tĩga o Jehova.

¹⁸ No rĩrĩ, Jehova arerekererũ ndungata yaku undũ-inĩ o ũyũ ũmwe: Rĩrĩa mũthamaki mwathi wakwa arĩtoonyaga hekarũ ya Rimoni amũnamĩrĩre etiranĩtie na guoko gwakwa, na nĩ nyĩnamĩrĩre ho-rĩ, rĩrĩa ngainamĩrĩra ndĩ hekarũ-inĩ ya Rimoni, Jehova arerekererũ ndungata yaku nĩ undũ wa gwĩka ũguo."

¹⁹ Hĩndĩ iyo Elisha akĩmwĩra atĩrĩ, "Thĩĩ na thayũ."

Thuutha wa Naamani gũkorwo athĩite itĩna-rĩ,

²⁰ Gehazi, ndungata ya Elisha mũndũ wa Ngai, agĩciiria atĩrĩ, "Mwathi wakwa nĩahũthĩria Naamani ũcio Mũsuriata maundũ nĩ kũrega kwamũkĩra indo iria ekũmũreheire. Ti-itherũ o ta ũria Jehova atũũraga muoyo-rĩ, nĩ nĩ ngũhanyũka ndĩmũkinyĩre nĩguo njoe kĩndũ kuuma harĩwe."

²¹ Tondũ ũcio Gehazi akĩhiũha nĩguo akinyĩre Naamani. Rĩrĩa Naamani aamuonire ahanyũkĩte arorete na kũrĩ we-rĩ, akiuma ngaari-inĩ ya ita nĩguo amũtũnge. Akĩmũria atĩrĩ, "Maundũ mothe nĩ mega?"

²² Nake Gehazi agĩcooka atĩrĩ, "Ĩĩ, maundũ mothe nĩ mega. Mwathi wakwa aandũma ngwĩre atĩrĩ, 'Aanake eerĩ kuuma thiritũ-inĩ ya anabii mooka kũrĩ nĩ o rĩu, moimĩte bũrũri ũria ũrĩ irĩma wa Efiraimu. Ndagũthaita ũmahe taranda ĩmwe[§] ya betha, na ngu o cia magarũrĩra meerĩ.'"

²³ Nake Naamani akiuga atĩrĩ, "Itũkĩra woe taranda igĩrĩ." Agĩthaita Gehazi aciitũkĩre, ningĩ akĩoha taranda igĩrĩ cia thahabu agĩciĩkĩra mĩhuko-inĩ ĩrĩ hamwe na ngu o cia magarũrĩra meerĩ. Nake akĩnengera ndungata ciake igĩrĩ, igĩkuua, igĩthĩ mbere ya Gehazi.

²⁴ Rĩrĩa Gehazi aakinyire kĩrĩma-inĩ, agĩtia ndungata indo icio, agĩciiga nyũmba. Nake akiugĩra ndungata icio ũhoro, nacio igĩthĩria.

²⁵ Thuutha ũcio agĩtoonya nyũmba akĩrũgama mbere ya mwathi wake Elisha.

Nake Elisha akĩmũria atĩrĩ, "Gehazi uuma kũ?"

Nake Gehazi akĩmũcookeria atĩrĩ, "Ntungata yaku ndĩrĩ kũndũ igũthĩite."

²⁶ Nowe Elisha akĩmwĩra atĩrĩ, "Githi roho wakwa nduuma hamwe nawe rĩrĩa mũndũ ũcio oimire ngaari-inĩ ya ita agũtũnge? Nĩ ihinda rĩa kuoya mbeeca, kana kwamũkĩra ngu, na mĩgũnda ya mĩtamaiyũ na ya mĩthabibũ, na ndũũru cia mbũri na ng'ombe, na ndungata cia arũme na cia andũ-a-nja?"

²⁷ Mangũ wa Naamani nĩwe mekwĩgwatĩrĩra na njiaro ciaku nginya tene." Hĩndĩ iyo Gehazi akĩhehera harĩ Elisha arĩ na mangũ na akerũha, akahaana o ta ira.

6

Ithanwa Kũreera Maãĩ Igũrũ

¹ Na rĩrĩ, thiritũ ya anabii ikĩria Elisha atĩrĩ, "Rora, handũ haha tũgomanaga nawe nĩ hanini mũno.

² Twĩtikĩrie tũthĩ Jorodani, o mũndũ witũ akuue ĩtugĩ kuo; na ũtwĩtikĩrie twake handũ ha gũtũũraga kũu."

Nake akĩmeera atĩrĩ, "Thĩĩ."

³ Ningĩ ūmwe wao akĩmwĩra atĩrĩ, “Ndagũthaitha wĩtĩkĩre gũthĩĩ na ndungata ciaku.”

Nake Elisha agĩcookia atĩrĩ, “Ĩĩ, nĩtũgũthĩĩ na inyuĩ.”

⁴ Nake Elisha agĩthĩĩ hamwe nao.

Nao magĩthĩĩ Jorodani na makĩambĩrĩria gũtema mĩtĩ.

⁵ Na rĩrĩa ūmwe wao aatemaga mũtĩ-rĩ, ithanwa rikĩgũa maaĩ-inĩ. Nake agĩkaya, akiuga atĩrĩ, “Mwathi wakwa, riuma rĩa kũhooya!”

⁶ Nake mũndũ wa Ngai akĩũria atĩrĩ, “Rĩagũa ha?” Na rĩrĩa aamuonirie handũ hau, Elisha agĩtĩnia kamũtĩ, agĩgaikia ho, narĩo ithanwa rikĩrera maaĩ igĩrũ.

⁷ Nake akĩmwĩra atĩrĩ, “Oya ithanwa.” Nake mũndũ ūcio agĩtambũrũkia guoko, akĩrĩoya.

Elisha Gũtega Asuriata Atumumu

⁸ Na rĩrĩ, mũthamaki wa Suriata aarĩ na mbaara na andũ a Isiraeli. Thuutha wa kũrĩkanĩra na anene ake, akĩmeera atĩrĩ, “Ngwamba kambĩ handũ hana na hana.”

⁹ Mũndũ wa Ngai agĩtũmana kũrĩ mũthamaki wa Isiraeli, akĩmwĩra atĩrĩ, “Wĩhũũge, na ndũkagerere handũ hana tondũ andũ a Suriata niho maraikũrũkĩra.”

¹⁰ Nĩ ūndũ ūcio mũthamaki wa Isiraeli agĩtũma andũ magatuĩrie ūhoru wa handũ hau mũndũ wa Ngai aarĩtie ūhoru waho. Mahinda maingĩ Elisha nĩeragĩra mũthamaki wa Isiraeli kũndũ kũrĩa aagĩrĩrwo nĩ kwĩmenyerera, nake agaikaraga ehũũgĩte.

¹¹ Ūndũ ūcio ūkĩrakaria mũthamaki wa Suriata mũno. Nake agĩta anene ake na akĩmeera atĩrĩ, “Ngwenda kũmenya kuuma kũrĩ inyuĩ ūũ, nũũ witũ ūrĩ mwena wa mũthamaki wa Isiraeli?”

¹² Nake ūmwe wa anene ake akĩmwĩra atĩrĩ, “Mũthamaki mwathi wakwa, gũtirĩ o na ūmwe witũ ūrĩ mwena wake. No rĩrĩ, Elisha ūrĩa mũnabii kũu Isiraeli nĩwe wĩraga mũthamaki wa Isiraeli ciugo ngĩnya irĩa waragia ūrĩ nyũmba yaku ya toro.”

¹³ Nake mũthamaki agĩathana, akiuga atĩrĩ, “Thĩĩ mũgatuĩrie kũrĩa arĩ, nĩguo ndũme andũ mamũnyiite.” Nake mũthamaki agĩcookerio ūhoru akĩrwo atĩrĩ, “Elisha arĩ Dothani.”

¹⁴ Nake mũthamaki agĩtũma mbarathi na ngaari cia ita, na mbũtũ yarĩ na hinya kũu. Igĩthĩĩ ūtukũ, ikĩrigiicĩria itũũra rĩu.

¹⁵ Na rĩrĩa ndungata ya mũndũ wa Ngai yokĩrere, ikĩuma nja rũciĩnĩ tene, ikĩona atĩ mbũtũ ya ita, na mbarathi, na ngaari cia ita nĩciarigiicĩrie itũũra. Nayo ndungata ikĩũria atĩrĩ, “Wũi, mwathi wakwa-ĩ, tũgwĩka atĩa?”

¹⁶ Nake mũnabii akĩmũcookeria atĩrĩ, “Tiga gwĩtigĩra, nĩgũkorwo arĩa marĩ mwena witũ nĩ aingĩ gũkĩra arĩa marĩ mwena wao.”

¹⁷ * Nake Elisha akĩhooya atĩrĩ, “Wee Jehova, mũhingũre maitho nĩguo oone.” Nake Jehova akĩhingũra maitho ma ndungata iyo, nayo ikĩrora, ikĩona kũu irĩma-inĩ kũiyũire mbarathi na ngaari cia ita irĩ na mwaki, ciothe irigiicĩrie Elisha.

¹⁸ Na rĩrĩa thũ ciake ciaikũrũkaga irorete kũrĩ we-rĩ, Elisha akĩhooya Jehova, akiuga atĩrĩ, “Hũũra andũ aya na ūtumumu.” Nĩ ūndũ ūcio Jehova akĩmahũũra na ūtumumu, o ta ūrĩa Elisha aahoote.

¹⁹ Elisha akĩmeera atĩrĩ, “Ĩno tiyo njĩra, o na rĩrĩ tirĩo itũũra. Nũmĩrĩrai, na nĩngũmũtwara kũrĩ mũndũ ūrĩa mũracaria.” Nake akĩmatwara ngĩnya Samaria.

²⁰ Maarĩkia kũingĩra itũũra rĩu inene, Elisha akiuga atĩrĩ, “Jehova hingũra andũ aya maitho nĩgeetha mone.” Nake Jehova akĩmahingũra maitho, nao makĩona, magĩlkora marĩ thĩĩnĩ wa Samaria.

²¹ Rĩrĩa mũthamaki wa Isiraeli aamoonire-rĩ, akĩũria Elisha atĩrĩ, “Baba ndĩmoorage? Nĩ wega ndĩmoorage?”

²² Nake Elisha akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ndũkamoorage. No ūũrage andũ arĩa wĩnyũtĩre na rũhiũ rwaku rwa njora kana ūta? Mahe irio na maaĩ, marĩe na manyue, macooke mathĩ kũrĩ mwathi wao.”

²³ Nĩ ūndũ ūcio akĩmathondekera iruga inene, nao maarĩkia kũrĩa na kũnyua, akĩmoigĩra ūhoru nao magĩcooka kũrĩ mwathi wao. Nĩ ūndũ ūcio mbũtũ cia ita cia Suriata igĩtiga gũtharĩkĩra bũrũri wa Isiraeli ringĩ.

Ng'aragu Nene kũu Samaria

²⁴ Na rĩrĩ, thuutha ūcio Beni-Hadadi mũthamaki wa Suriata agĩcookanĩrĩria mbũtũ ciake cia ita ciothe, igĩthĩĩ, ikĩrigiicĩria Samaria irĩtunyane.

* 6:17 2Ath 2:11

²⁵ Na gūkigīa na ng'aragu nene mūno itūūra rīu inene. Kūrigiicīrio kwarīo gūgūikara ihinda iraya ūu atī mūtwe wa ndigiri[†] wendagio cekerī mīrongo inana[‡] cia betha, nakīo kībaba kīmwe[§] kīa mai ma ndutura gīkeendio cekerī ithano.*

²⁶ Na rīrīa mūthamaki wa Isiraeli aahītūkagīra rūthingo igūrū-rī, mūtumia ūmwe akīmūkairā, akīmwīra atīrī, "Mūthamaki, mwathi wakwa, ndeithia!"

²⁷ Nake mūthamaki akīmūcookeria atīrī, "Angīkorwo Jehova ndanggūteithia-rī, nīi ingīkūrūtīra ūteithio kū? Nī kuuma kīhuhīro-inī kīa ngano, kana nī kuuma kīhīhīro-inī kīa ndibei?"

²⁸ Ningī agīcooka akīmūuria atīrī, "Nī kīi kīragūthīma?"

Nake agīcookia atīrī, "Mūtumia ūyū aranjūrīre atīrī, 'Ruta mūrūguo nīgeetha tūmūrīe ūmūthī, naruo rūciū tūkaarīa mūrīū wakwa.'

²⁹ Nī ūndū ūcio tūraruaga mberē yake, no mūndū ūcio ataanakinya, Elisha akīra athuuri ndīramwīra atīrī, 'Ruta mūrūguo nīgeetha tūmūrīe,' no aramūhitha."

³⁰ Na rīrīa mūthamaki aaguire ciugo cia mūtumia ūcio-rī, agītembūranga nguo ciake. O agīthiagīra rūthingo igūrū-rī, andū magīcūthīrīra, makīona atī eehumbite nguo ya ikūnia thīnī.

³¹ Nake akiuga atīrī, "Ngai aronjīka ūuru, na akīrīrīre kūnjīka ūuru, angīkorwo mūtwe wa Elisha mūrū wa Shafatu nūgūkorwo ūnyīitaine na mwīrī wake ūmūthī!"

³² Na rīrī, Elisha aikarīte gwake nyūmba arī hamwe na athuuri. Nake mūthamaki agītūma mūndū athiage mberē yake, no mūndū ūcio ataanakinya, Elisha akīra athuuri acio atīrī, "Hī! Īi nīmūrōna ūrīa mūrāgani ūyū andūmīre mūndū oke andinie mūtwe? Atīrīrī, mūndū ūcio ooka-rī, mūhinge mūrango, na mūnyīitīrīre ndakaingīre. Githī mūkubio wa magūrū ma mwathi wake ndūrī o thuutha wake?"

³³ O akīaria nao-rī, mūndū ūcio watūmītwo agīkūrūka, agīkinya harī we. Nake mūthamaki akiuga atīrī, "Mwanangīko ūyū uumite kūrī Jehova. Nī kīi kīngītūma njetere Jehova makīria ma ūguo?"

7

¹ Elisha akiuga atīrī, "Thikīrīra kiugo kīa Jehova. Jehova ekuuga ūu: Ihinda ta rīrī rūciū-rī, kībaba kīmwe* kīa mūtu mūhinyu gīkeendio cekerī ĩmwe,[†] nacio ibaba igīrī[‡] cia cairi ikeendio cekerī ĩmwe hau kīhingo-inī gīa Samaria."

² Nake mūnene ūria wateithagia mūthamaki akīra mūndū wa Ngai atīrī, "O na Jehova angīhingūra ndirica cia igūrū-rī, ūndū ūcio wahoteka?"

Nake Elisha akīmūcookeria atīrī, "Nīūkawona na maitho maku, no ndūkaarīa o na kī!"

Ita rīa Asuriata Kūūra

³ Na rīrī, nī kwarī na andū ana maarūarīte mangū, maaikaraga itoonyero-inī rīa kīhingo gīa itūūra inene.[§] Makīirana atīrī, "Nī kīi gīgūtūma tūikare haha nginya tūkue?"

⁴ Tūngiuga atīrī, 'Nītūgūthī thīnī wa itūūra,' o nakuo kūrī na ng'aragu, na no tūgūkua. Na tūngūikara haha, no tūgūkua. Nī ūndū ūcio rekei tūthī kūu kambī-inī ya Asuriata, twīneane kūrīo. Mangītūhonokia, tūgītūure muoyo; mangītūuraga, tūgūkue."

⁵ Hwaī-inī gūkīra magīūkīra, magīthī kambī-inī ya Asuriata. Nao maakinya nyumūrīra ya kambī, magīkora gūtiarī mūndū o na ūmwe kuo,

⁶ nīgūkorwo Jehova nīatūmīte andū a ita rīa Asuriata maigue mūkubio wa ngaari cia ita, na wa mbarathi, na wa mbūtū nene; nī ūndū ūcio makīirana atīrī, "Atīrīrī, mūthamaki wa Isiraeli nīakomborete athamaki a Ahiti na a Misiri nīguo matūtharīkire!"

⁷ Nī ūndū ūcio magīūkīra, makīūra hwaī-inī na mairia, magītiga hema ciao, o na mbarathi, na ndigiri. Magītiga kambī o ro ūguo yarī, na makīūra nīguo mahonokie mīoyo yao.

⁸ Andū arīa maarī na mangū magīkinya nyumūrīra ya kambī, na magītoonya hema-inī ĩmwe. Makīrīa na makīnyua, na magīkuua betha, na thahabu, o na nguo, magīthī magīcīhitha. Magīcooka rīngī magītoonya hema ingī, makīoya indo iria ciarī kuo o nacio magīcīhitha.

[†] 6:25 Ndigiri yarī nyamū Īrī thaahu na ndiagīrīrwo nīkūrīo. [‡] 6:25 nī ta kilo 1 [§] 6:25 nī ta lita robo ĩmwe (0.25) * 6:25 nī ta giramu 55 * 7:1 nī ta kilo 7 [†] 7:1 nī ta giramu 11 [‡] 7:1 nī ta kilo 15 [§] 7:3 Andū arīa maakoragwo na mangū matīefīkīrītio gūikara kambī hamwe na andū arīa angī (Alaw 13:46).

⁹ Magĩcooka makĩirana atĩrĩ, “Rĩu tũtũreka wega. Mũthenya ũyũ nĩ wa kũheana ũhoru mwega, na ithuĩ no gũkĩra tũkĩrĩte nago. Tũngĩeterera nginya gũkĩe, no tũherithio. Rekei tũthĩi o ro rĩu, tũkaheane ũhoru ũyũ nyũmba-inĩ ya mũthamaki.”

¹⁰ Nao magĩthĩi magĩta arangĩri a ihingo cia itũũra, makĩmeera atĩrĩ, “Nĩtũgũthĩite kambĩ-inĩ ya Asuriata, na gũtirĩ mũndũ ũrĩ kuo, gũtirĩ o na mũgambo wa mũndũ, no mbarathi na ndĩgĩri ciohetwo, nacio hema igatigwo o ro ũria ciatarĩ.”

¹¹ Nao arangĩri a ihingo makĩanĩrĩra ũhoru ũcio, nago ũgĩkinyĩra nyũmba ya mũthamaki.

¹² Nake mũthamaki agĩũkĩra ũtukũ, na akĩra anene ake atĩrĩ, “Nĩngũmwĩra ũria Asuriata matwĩkĩte. Nĩmamenyete tũrĩ na ng’aragu, nĩ ũndũ ũcio nĩkĩo matigĩte kambĩ, makeehitha kũu gĩthaka-inĩ, magĩciirĩa atĩrĩ, ‘Ti-itherũ nĩmekuuma itũũra-inĩ na hĩndĩ iyo tũmanyiite mĩgwate marĩ muoyo na tũtoonye itũũra-inĩ inene.’”

¹³ Nake ũmwe wa anene ake agĩcookia atĩrĩ, “Tũma andũ amwe mathĩi na mbarathi ithano irĩa itigaire itũũra-inĩ. ũhoru wao githĩ ndũgũkĩhaana o ta wa Isiraeli othe arĩa marĩ gũkũ thĩinĩ. Ī-ni, megũkorwo mahaana o ta Isiraeli aya othe makĩrĩi gũthĩra. Nĩ ũndũ ũcio reke tũmatũme magatuĩrie ũria kũhaana.”

¹⁴ Nĩ ũndũ ũcio magĩthũura ngaari igĩrĩ cia ita na mbarathi ciacio, nake mũthamaki akĩmatũma marũmĩrĩre mbũtũ cia ita cia Asuriata. Nake agĩatha atwarithĩa akĩmeera atĩrĩ, “Thĩi mũgatuĩrie ũria kũhaana.”

¹⁵ Makĩmarũmĩrĩra o nginya Jorodani, magĩkora njĩra iĩyũrĩte nguo na indo irĩa Asuriata maatete marĩ ihenya-inĩ makĩũra. Nĩ ũndũ ũcio andũ arĩa maatumĩtwo makĩhũndũka na magĩcookerĩa mũthamaki ũhoru ũcio.

¹⁶ Hĩndĩ iyo andũ makĩumagara, magĩthĩi na magĩtaha indo kambĩ-inĩ ya Asuriata. Nĩ ũndũ ũcio kĩbaba kĩmwe kĩa mũtu kĩendagio cekerĩ ĩmwe, na ibaba igĩrĩ cia cairi ciendagio cekerĩ ĩmwe o ta ũria Jehova oigĩte.

¹⁷ Na rĩrĩ, mũthamaki agĩte mũnene ũria wamũteithagia akorwo arĩ mũrũgamĩrĩri wa kĩhingo, nao andũ makĩmũrangĩrĩria hau kĩhingo-inĩ, agĩkua, o ta ũria mũndũ wa Ngai oigĩte rĩrĩa mũthamaki aathũite gwake mũciĩ.

¹⁸ ũndũ ũcio wekĩkire o ta ũria mũndũ wa Ngai eerĩte mũthamaki: “Ihinda o ta rĩrĩ rĩciũ, kĩbaba kĩmwe kĩa mũtu gĩkeendio cekerĩ ĩmwe, nacio ibaba igĩrĩ cia cairi ikeendio cekerĩ ĩmwe kĩhingo-inĩ gĩa Samaria.”

¹⁹ Mũnene ũcio eerĩte mũndũ wa Ngai atĩrĩ, “O na Jehova angĩhingũra ndirica cia igũrũ-rĩ, ũndũ ũcio wahoteka?” Nake mũndũ wa Ngai aamũcookeirie atĩrĩ, “Nũkawona na maitho maku, no ndũkaarĩa o na kĩ!”

²⁰ ũguo noguo gwekĩkire kũrĩ mũnene ũcio, nĩgũkorwo andũ maamũrangĩrĩrie hau kĩhingo-inĩ, agĩkua.

8

Mũshunami Gũcookerio Mũgũnda

¹ Na rĩrĩ, Elisha akĩra mũtumia ũria aariũkĩrie mwana atĩrĩ, “Thĩi hamwe na andũ a nyũmba yaku mũgaikare kwa ihinda kũria mũngĩhota gũkara, tondũ Jehova nĩatuĩte kũgĩe ng’aragu bũrũri-inĩ ũyũ, irĩa ikũniina miaka mũgwanja.”

² Nake mũtumia ũcio agĩka o ta ũria mũndũ wa Ngai oigĩte. We mwene na andũ a nyũmba yake magĩthĩi na magĩkara bũrũri wa Afilisti miaka mũgwanja.

³ Na rĩrĩ, miaka mũgwanja yathira-rĩ, akiama bũrũri wa Afilisti, agĩthĩi kũrĩ mũthamaki kũmũthaiha nĩ ũndũ wa nyũmba na gĩthaka gĩa.

⁴ Mũthamaki aaragia na Gehazi, ndungata ya mũndũ wa Ngai, akĩmwĩra atĩrĩ, “Ta njĩra maũndũ mothe manene marĩa Elisha aaneka.”

⁵ O rĩrĩa Gehazi eeraga mũthamaki ũria Elisha aariũkirie mũndũ-rĩ, mũtumia ũria wariũkĩrio mũriũ nĩ Elisha agĩka gũthaiha mũthamaki nĩ ũndũ wa nyũmba na gĩthaka gĩa.

Nake Gehazi akiuga atĩrĩ, “Mũthamaki mwathi wakwa, ũyũ nĩwe mũtumia ũcio, na mũriũ ũria wariũkĩrio nĩ Elisha nĩwe ũyũ.”

⁶ Nake mũthamaki akĩũria mũtumia ũhoru ũcio, nake akĩmũhe ũhoru.

Nĩngĩ mũthamaki akĩra mũnene ũmwe wake ũhoru wa mũtumia ũcio, akĩmwĩra atĩrĩ, “Mũcookerie kĩria gĩothe kĩarĩ gĩa, hamwe na uumithio wothe wa gĩthaka gĩa, kuuma mũthenya ũria oimire bũrũri ũyũ o nginya rĩu.”

Hazaeli Kũũraga Beni-Hadadi

⁷ Na rĩrĩ, Elisha agĩthĩi Dameski, nake Beni-Hadadi mũthamaki wa Suriata aarĩ mũrũaru. Rĩrĩa mũthamaki eerirwo atĩrĩ, “Mũndũ wa Ngai nĩokĩte nginya gũkũ,”

⁸ akĩra Hazaeli atĩrĩ, “Oya kĩheo, ũthiĩ ũtunge mũndũ wa Ngai. Tuĩria ũhoru harĩ Jehova na ũndũ wake; mũurie atĩrĩ, ‘Nĩ nĩngũhona ndwari ino?’ ”

⁹ Nĩ ũndũ ũcio Hazaeli agĩthiĩ gũtũnga Elisha, akuuĩte kĩheo kĩa indo iria njega cia Dameski,* ikuuĩtwo nĩ ngamũira mĩrongo ina. Hazaeli agĩthiĩ, akĩrũgama mbere ya Elisha, akĩmwĩra atĩrĩ, “Mũrũguo Beni-Hadadi mũthamaki wa Suriata nĩwe wandũma ngũurie atĩrĩ, ‘Nĩ nĩngũhona ndwari ino?’ ”

¹⁰ Nake Elisha agĩcookia atĩrĩ, “Thiĩ ũmwĩre atĩrĩ, ‘Ti-itherũ nĩũkũhona’; no Jehova nĩanguũrĩrie atĩ no egũkua.”

¹¹ Elisha akĩmũkũrĩra maitho amũrorete nginya Hazaeli agĩconoka. Nake mũndũ wa Ngai akĩambĩrĩria kũrĩra.

¹² Nake Hazaeli akĩmũrĩra atĩrĩ, “Nĩ kĩĩ kĩratũma mwathi wakwa arĩre?”

Nake agĩcookia atĩrĩ, “Nĩ ũndũ nĩnjũũ ũuru ũrĩa ũkaarehere andũ a Isiraeli. Nĩũgacina ciĩgitĩro ciao iria nũmu, na ũurage aanake ao na rũhiũ rwa njora, ũtungumanie twana twao thĩ, na ũtarũre nda cia andũ-a-nja arĩa marĩ nda.”

¹³ Nake Hazaeli akĩmũrĩra atĩrĩ, “Ndungata ino yaku itariĩ ta ngui-rĩ, yahota atĩa gwĩka ũndũ mũnene ũguo?”

Nake Elisha akĩmũcookieria atĩrĩ, “Jehova nĩanyonetie atĩ nĩũgatuĩka mũthamaki wa Suriata.”

¹⁴ Nĩngĩ Hazaeli agĩtigana na Elisha agĩcookia kũrĩ mwathi wake. Rĩrĩa Beni-Hadadi aamũrĩrie atĩrĩ, “Elisha akwĩrĩre atĩa?” Hazaeli akĩmũcookieria atĩrĩ, “Anjĩrĩre ti-itherũ nĩũkũhona.”

¹⁵ No mũthenya ũyũ ũngĩ Hazaeli akĩoya taama mũritũ, akĩũtobokia maaĩ-inĩ, akĩhumbĩra mũthamaki ũthiũ naguo, o nginya agĩkua. Nake Hazaeli agĩthamaka ithenya rĩake.

Jehoramũ Mũthamaki wa Juda

¹⁶ Mwaka-inĩ wa itano wa wathani wa Joramũ mũrũ wa Ahabũ mũthamaki wa Isiraeli-rĩ, Jehoramũ mũrũ wa Jehoshafatu akĩambĩrĩria gũthamaka Juda.

¹⁷ Jehoramũ aarĩ na ũkũrũ wa mĩaka mĩrongo itatũ na ĩrĩ rĩrĩa aatuĩkire mũthamaki, na agĩthamaka arĩ Jerusalemu mĩaka inana.

¹⁸ Nĩathĩre na mĩthĩre ya athamaki a Isiraeli, o ta ũrĩa nyũmba ya Ahabũ yekĩte, nĩgũkorwo aahikirie mwarĩ wa Ahabũ. Nĩekire maũndũ mooru maitho-inĩ na Jehova.

¹⁹ No rĩrĩ, nĩ ũndũ wa ndungata yake Daudi, Jehova ndeendaga kwananga Juda. Nĩeranĩire atĩ nĩegũtũria tawa nĩ ũndũ wa Daudi na njaro ciake nginya tene.

²⁰ Mahinda ma Jehoramũ-rĩ, andũ a Edomu nĩmaremeire Juda na makĩgĩa na mũthamaki wao ene.

²¹ Nĩ ũndũ ũcio Jehoramũ agĩthiĩ Zairu hamwe na ngaari ciake ciothe cia ita. Andũ a Edomu makĩmũrigiĩcĩria hamwe na anene a ngaari ciake cia ita, no agĩũkĩra na akĩũra ũtukũ; narĩo ita rĩake, o na kũrĩ o ũguo, rĩkĩũra rĩgĩcookia mũciĩ.

²² Nginyagia ũmũthĩ andũ a Edomu matũũraga maremeire Juda. Andũ a Libina o nao makĩrega watho wa Juda o ihinda-inĩ rĩu.

²³ Maũndũ marĩa mangĩ makoniĩ wathani wa Jehoramũ, na marĩa mothe eekire, githĩ matĩandĩkĩtwo ibuku-inĩ rĩa maũndũ ma mahinda ma athamaki a Juda?

²⁴ Nake Jehoramũ akĩhurũka hamwe na maithe make na agĩthikwo hamwe nao itũũra-inĩ rĩa Daudi. Nake mũriũ Ahazia agĩtuĩka mũthamaki ithenya rĩake.

Ahazia mũthamaki wa Juda

²⁵ Mwaka-inĩ wa ikũmi na ĩrĩ wa wathani wa Joramũ mũrũ wa Ahabũ mũthamaki wa Isiraeli-rĩ, Ahazia mũrũ wa Jehoramũ mũthamaki wa Juda nĩguo ambĩrĩrie gũthamaka.

²⁶ Ahazia aarĩ na ũkũrũ wa mĩaka mĩrongo ĩrĩ na ĩrĩ rĩrĩa aatuĩkire mũthamaki, na agĩthamaka arĩ Jerusalemu mwaka ũmwe. Nyina eetagwo Athalia, mwarĩ wa mwana wa Omuri mũthamaki wa Isiraeli.†

²⁷ Nake Ahazia agĩthiĩ na mĩthĩre ya nyũmba ya Ahabũ, na agĩũka ũuru maitho-inĩ na Jehova o ta ũrĩa nyũmba ya Ahabũ yekĩte, nĩgũkorwo nĩmatarainie na nyũmba ya Ahabũ nĩ ũndũ wa kũhikania kuo.

²⁸ Ahazia nĩmathĩre na Joramũ mũrũ wa Ahabũ nĩguo makarũe na Hazaeli mũthamaki wa Suriata kũu Ramothu-Gileadi. Nao Asuriata makĩguraria Joramũ;

²⁹ nĩ ũndũ ũcio Mũthamaki Joramũ akĩhũndũka, agĩthiĩ Jezireeli nĩguo akahonie nguraro iria aagurarĩtio nĩ Asuriata kũu Ramothu makĩrũa na Hazaeli mũthamaki wa Suriata.

* 8:9 Itũũra rĩa Dameski rĩarĩ ngumo ũhoru-inĩ wa wonjoria, na rĩarĩ gatagatĩ ka bũrũri wa Misiri, na Asia Nini, na Mesopotamia. † 8:26 Mũtumia wa Mũthamaki Joramũ eetagwo Athalia, na aarĩ mwarĩ wa Ahabũ.

Hĩndĩ ĩyo Ahazia mūrũ wa Jehoramũ mũthamaki wa Juda agĩkũrũka, agĩthĩĩ Jezireeli akarore Joramũ mūrũ wa Ahabũ, tondũ nĩagurarĩtio.

9

Jehu Gũitĩrĩria Maguta Atũike Mũthamaki wa Isiraeli

¹ Na rĩrĩ, mũnabii Elisha agũta mũndũ ũmwe wa thiritũ ya anabii, akĩmwĩra atĩrĩ, "Thĩnkĩra nguo yaku ya igũrũ mũcibi-inĩ, na ũkuue mbũthũ ĩno ya maguta, ũthĩĩ nginya Ramothu-Gileadi.

² Wakinya kũu, ũcarie Jehu mūrũ wa Jehoshafatu, mūrũ wa Nimushi. ũthĩĩ kũrĩ we, ũmũtigithanie na andũ a thiritũ yake, ũmũingĩrie kanyũmba ga thĩĩnĩ.

³ ũcooke woe mbũthũ ya maguta ũmũitĩrĩrie mũtwe na uuge atĩrĩ, 'Jehova ekuuga ũũ: Ndagũitĩrĩria maguta ũtũike mũthamaki wa Isiraeli.' ũcooke ũhingũre mũrango ũre; ndũgaikare!"

⁴ Nĩ ũndũ ũcio mwanake ũcio mũnabii agĩthĩĩ nginya Ramothu-Gileadi.

⁵ Rĩrĩa aakinyire kuo, agĩkora anene a mbũtũ cia ita maikarĩte hamwe. Akĩra mũnene wao atĩrĩ, "Mũnene, ndĩ na ndũmĩrĩri yaku."

Nake Jehu akĩũria atĩrĩ, "Ithuothe-rĩ, nĩ ũrĩkũ ũrĩ na ndũmĩrĩri yake?"

Nake akĩmũcookeria atĩrĩ, "Nĩwe mũnene, ndũmĩrĩri nĩ yaku."

⁶ Jehu agĩũkĩra, akĩingĩra nyũmba. Nake mũnabii agĩtĩrĩria Jehu maguta mũtwe, akiuga atĩrĩ, "Jehova Ngai wa Isiraeli ekuuga ũũ: 'Ndagũitĩrĩria maguta ũtũike mũthamaki wa andũ a Jehova a Isiraeli.

⁷ Wee-rĩ, nũkaniina nyũmba ya Ahabũ mwathi waku nĩgeetha ndĩrĩhĩrie thakame ya anabii ndungata ciakwa, na thakame ya ndungata cia Jehova ciothe ĩria yaitirwo nĩ Jezebeli.

⁸ Nyũmba yothe ya Ahabũ nĩgathira biũ. Nĩnganiina nyũmba yothe ya Ahabũ na ndĩmũniĩre arũme othe, arĩa ngombo na arĩa matarĩ ngombo thĩĩnĩ wa Isiraeli.

⁹ Nyũmba ya Ahabũ ngaamĩtua o ta nyũmba ya Jeroboamu mūrũ wa Nebati, na ta ya Baasha mūrũ wa Ahija.

¹⁰ Ha ũhoru wa Jezebeli-rĩ, agaatambuurangwo nĩ ngui arĩ mũgũnda-inĩ wa Jezireeli, na gũtĩrĩ mũndũ ũkaamũthika.'" Nake akĩhingũra mũrango akĩũra.

¹¹ Hĩndĩ ĩria Jehu oomire nja kũrĩ anene a thiritũ yake, mũndũ ũmwe wao akĩmũũria atĩrĩ, "Maũndũ mothe nĩ mega? Mũgũrũki ũcio egũũkĩte kũrĩ we nĩkĩ?"

Nake Jehu agĩcookia atĩrĩ, "Wee nũũĩ mũndũ ũcio o na maũndũ marĩa aaragia."

¹² Nao makiuga atĩrĩ, "Tiga gũtũheenia, twĩre ma."

Jehu akiuga atĩrĩ, "Anjĩra ũũ: 'Jehova ekuuga atĩrĩ: Ndagũitĩrĩria maguta ũtũike mũthamaki wa Isiraeli.'"

¹³ Nao makĩhiũha kuoya nguo ciao cia igũrũ, magĩciara ngathĩ-inĩ cia nyũmba arũgame ho, magĩcooka makĩhuha karumbeta na makĩanĩrĩra atĩrĩ, "Jehu nĩwe mũthamaki!"

Jehu Kũũraga Joramũ na Ahazia

¹⁴ Nĩ ũndũ ũcio, Jehu mūrũ wa Jehoshafatu, mūrũ wa Nimushi, agĩciĩrĩra gũũkĩrĩra Joramũ. (Hĩndĩ ĩyo Joramũ na Isiraeli yothe maagitagĩra Ramothu-Gileadi, kuuma kũrĩ Hazaeli mũthamaki wa Suriata.

¹⁵ No Mũthamaki Joramũ nĩacookete Jezireeli akahonie ironda iria aagurarĩtio nĩ Asuriata, rĩria maarũaga na Hazaeli mũthamaki wa Suriata.) Nake Jehu akiuga atĩrĩ, "Angĩkorwo nĩmwetĩkĩra ũguo, mũtikareke mũndũ o na ũmwe oime itũũra-inĩ athĩĩ akaheane ũhoru ũcio Jezireeli."

¹⁶ Nĩngĩ Jehu akĩhaica ngaari yake ya ita, agĩthĩĩ Jezireeli, tondũ nĩkuo Joramũ aahurũkĩte, na Ahazia mũthamaki wa Juda nĩaikũrũkĩte agathĩĩ kũmũrora.

¹⁷ Hĩndĩ ĩria mũrori wa itũũra aarũgamĩte mũthiringo-inĩ mũraihu na igũrũ kũu Jezireeli, akĩona mbũtũ cia ita cia Jehu igũũka, agĩtana, akiuga atĩrĩ, "Nĩndĩrona mbũtũ cia ita igũũka."

Nake Joramũ agĩathana, akiuga atĩrĩ, "Ethaai mũndũ wa mbarathi, ũmũtũme athĩĩ acitũnge, aciũrie atĩrĩ, 'Mũũkĩte na thayũ?'"

¹⁸ Nake mũndũ ũcio akĩhaica mbarathi, agĩthĩĩ gũtũnga Jehu, akĩmwĩra atĩrĩ, "ũũ nĩguo mũthamaki ekũũria: 'Wee-rĩ, ũũkĩte na thayũ?'"

Nake Jehu akĩmũcookeria atĩrĩ, "ũrĩ na ũhoru ũrĩkũ na thayũ? Nyuma thuutha."

Nake mũrori wa itũũra agĩcookia ũhoru, akiuga atĩrĩ, "Mũndũ ũrĩa twatũma nĩakinya harĩo, na ndaracooka na gũkũ."

¹⁹ Nĩ undũ ũcio mũthamaki agĩtũma mũndũ wa keerĩ wa mbarathi. Aakinya kũrĩ o akĩmeera atĩrĩ, “Ũũ nĩguo mũthamaki eekũũria: ‘Mũũkĩte na thayũ?’ ”

Nake Jehu agĩcɔokia atĩrĩ, “Ũrĩ na ũhoru ũrĩkũ na thayũ? Nyuma thuutha.”

²⁰ Nake mũrori wa itũũra agĩcɔokia ũhoru, akiuga atĩrĩ, “Nĩakinya harĩo, no-o nake ndaracooka na gũkũ. Mũtwarĩre wa ngaari ya ita nĩ ta mũtwarĩre wa Jehu mũrũ wa Nimushi; atwarithagia ta mũgũrũki.”

²¹ Nake Joramũ agĩathana, akiuga atĩrĩ, “Ohererai mbarathi ngaari-inĩ yakwa ya ita.” Na ciohererwo, Joramũ mũthamaki wa Isiraeli na Ahazia mũthamaki wa Juda makĩumagara, o mũndũ arĩ ngaari-inĩ yake ya ita, magatũnge Jehu. Magĩcɔmania nake kamũgũnda-inĩ karĩa kaarĩ ka Nabothu ũrĩa Mũjezireeli.

²² Rĩrĩa Joramũ onire Jehu, akĩmũũria atĩrĩ, “Jehu, ũũkĩte na thayũ?”

Nake Jehu agĩcɔokia atĩrĩ, “Kũngĩgĩa na thayũ atĩa, ũhooi wa mũhianano wothe na ũrogi wa nyũkwa, Jezebeli, ũingĩhĩte ũũ?”

²³ Joramũ akĩgarũrũka akĩũra, akiugaga atĩrĩ, “Ahazia, kũrĩ na njikanĩrĩrio!”

²⁴ Hĩndĩ iyo Jehu akĩrũta ũta wake, akĩratha Joramũ gatagatĩ ga ciande. Naguo mũguĩ ũgĩtheeca ngoro yake, agĩtungumana ngaari-inĩ yake.

²⁵ Nake Jehu akĩũra Bidikari mũnene wa ngaari yake ya ita atĩrĩ, “Muoe ũmũkie mũgũnda-inĩ ũrĩa warĩ wa Nabothu ũrĩa Mũjezireeli. Ririkana rĩrĩa nĩ nawe twatwaraga ngaari cia ita tũrĩ thuutha wa ithe Ahabu, rĩrĩa Jehova aaririe ũrathi ũyũ ũmũkonĩ, akiuga ũũ:

²⁶ ‘Mũthenya wa ira nĩndĩronire thakame ya Nabothu na thakame ya ariũ ake, nĩguo Jehova ekuuga, na ti-itherũ nĩngatũma ũmĩrĩhĩre mũgũnda-inĩ o ũyũ, nĩguo Jehova ekuuga.’ Rĩũ kĩmuoe, ũmũkie mũgũnda-inĩ ũcio, kũringana na kiugo kĩa Jehova.”

²⁷ Hĩndĩ rĩa Ahazia mũthamaki wa Juda onire ũrĩa kwahaana, akĩũra na njĩra ya Bethi-Hagani. Nake Jehu akĩmũhanyũkia, akĩanagĩrĩa atĩrĩ, “Mũũragei o nake!” Nao makĩmũgurarĩria arĩ ngaari-inĩ yake ya ita erekeire Guri hakuhĩ na Ibleamu, no akĩũrĩa Megido, agĩkuĩra kuo.

²⁸ Nacio ndungata ciake ikĩmũkuua na ngaari ya ita, ikĩmũtwara Jerusalemu, na makĩmũthika hamwe na maithe make mbĩrĩra-inĩ yake, itũũra-inĩ rĩa Daudi.

²⁹ (Ahazia aatuĩkĩte mũthamaki wa Juda mwaka-inĩ wa ikũmi na ũmwe wa wathani wa Joramũ mũrũ wa Ahabu).

Jezebeli kũũragwo

³⁰ Ningĩ Jehu agĩthĩĩ Jezireeli. Na rĩrĩa Jezebeli aagũire ũguo-rĩ, akĩhaka maithe make rangi na akĩgemia njuĩrĩ yake, agĩcũthĩrĩria nja arĩ ndirica-inĩ.

³¹ Rĩrĩa Jehu aatoonyaga kĩhingo-inĩ, Jezebeli akĩmũũria atĩrĩ, “Ũũkĩte na thayũ, Zimurĩ, wee mũũragi wa mwathi waku?”

³² Nake Jehu akĩrora na igũrũ ndirica-inĩ, agĩtana akĩũria atĩrĩ, “Nũũ ũrĩ mwena wakwa? Nũũ?” Nao andũ eerĩ kana atatũ maarĩ ahakũre makĩmũrora arĩ thĩ.

³³ Nake Jehu akiuga atĩrĩ, “Mũũkie thĩ!” Nĩ undũ ũcio makĩmũikia akĩgũa thĩ, nayo thakame imwe yake ikĩminjũkĩra rũthingo o hamwe na mbarathi rĩa ciamũrangagĩrĩria thĩ na magũrũ ma cio.

³⁴ Jehu agĩtoonya nyũmba ya ũthamaki thĩinĩ akĩrĩa na akĩnyua. Nake akiuga atĩrĩ, “Menyererai mũndũ-wa-nja ũcio mũrume, na mũmũthike tondũ araarĩ mwarĩ wa mũthamaki.”

³⁵ No rĩrĩa maathiire nja makamũthike, matiakorire kĩndũ o na kĩmwe kĩa mwĩrĩ wake, tĩga o ihĩndĩ rĩa mũtwe wake, na magũrũ, na moko make.

³⁶ Nao makĩhũndũka, makĩũra Jehu ũhoru ũcio, nake akiuga atĩrĩ, “Gĩkĩ nĩ kiugo kĩa Jehova kĩrĩa aaririe na kanua ka ndungata yake Elija ũrĩa Mũtishibi, akiuga atĩrĩ: Ngũi nĩkaarĩa mwĩrĩ wa Jezebeli kamũgũnda-inĩ ka Jezireeli.

³⁷ Nakĩo kĩimba kĩa Jezebeli gĩgaatuĩka o ta rũrua kĩrĩ thĩ kamũgũnda-inĩ ka Jezireeli, nĩgeetha gũtikagĩe mũndũ ũkaahota kuuga atĩrĩ, ‘Ũyũ nĩ Jezebeli.’ ”

10

Andũ a Nyũmba ya Ahabu Kũũragwo

¹ Na rĩrĩ, Samaria kwarĩ na ariũ a nyũmba ya Ahabu mũrongo mũgwanja. Nĩ undũ ũcio Jehu akĩandĩka marũa akĩmatũma Samaria kũrĩ anene a Jezireeli, na athuuri, na areri a ciana cia Ahabu, akĩmeera atĩrĩ,

² “Tondũ mũrĩ na ciana cia mwathi wanyu, na ningĩ mũrĩ na ngaari cia ita na mbarathi, na itũũra inene rĩrĩgĩre na thingo cia hinya, o na indo cia mbaara-rĩ, marũa maya maamũkinĩra-rĩ,

³ thuurai mūriū ūria mwega na mwagīruru mūno wa mwathi wanyu, na mūmūkarīre gītī kīa ūnene gīa ithe. Mūcooke mūrūrīre nyūmba ya mwathi wanyu.”

⁴ No-o makīmaka makiuga atīrī, “Angīkorwo athamaki eerī matiigana kūmūtooria-rī, ithuī twakīhota atīa?”

⁵ Nī ūndū ūcio ūria warī mūrori wa maūndū ma nyūmba ya ūthamaki, na mwathi wa itūūra, na athuuri, na areri a ciana magītūmīra Jehu ndūmīriri īno: “Ithuī tūrī ndungata ciaku, na nītūgwīka ūria wothe ūkuuga. Tūtiigūtua mūndū o na ūmwe mūthamaki; wee īka o ūria ūngīona kwagīrīre.”

⁶ Nake Jehu akīmaandīkīra marūa ma keerī akīmeera atīrī, “Angīkorwo mūrī mwena wakwa na nīmūkūnjathīkīra, ūragai ariū a mwathi wanyu, mūgooka na ciongo ciao gūkū Jezireeli ihinda o ta rīrī rūciū.”

Na rīrī, ariū a mūthamaki mīrongo mūgwanja maarī na atongoria a itūūra ariā maamareraga.

⁷ Na rīria marūa maakinyire, andū acio makīnyīita ariū acio mīrongo mūgwanja a mūthamaki na makīmooraga othe. Magītīkīra ciongo ciao ikabū-inī, magīcitwarīra Jehu o kūu Jezireeli.

⁸ Rīria mūndū ūria watūmītwo aakinyire, akīra Jehu atīrī, “Nīmarehe ciongo cia ciana cia mūthamaki.”

Nake Jehu agīathana, akiuga atīrī, “Ciigei irūndo igīrī itoonyero-inī rīa itūūra o nginya rūciinī.”

⁹ Rūciinī rūrū rūngī Jehu akiumagara. Akīrūgama mbere ya andū othe, akiuga atīrī, “Inyuī mūtīhītītie. Nīi nī nī ndaciirīre ndundu ya gūūkīrīra mwathi wakwa na ngīmūūraga, no nūū ūragīte andū aya othe?”

¹⁰ Menyai ūū, atī gūtīrī kiugo o na kīmwe kīarītio nī Jehova igūrū rīa nyūmba ya Ahabu gītakahingio. Jehova ekīte o ūria oigīte na kanua ka ndungata yake Elija.”

¹¹ Nī ūndū ūcio Jehu akīūruga andū othe a nyūmba ya Ahabu ariā maatigaire kūu Jezireeli, o ūndū ūmwe na atongoria ake othe, na arata ake a hakuhī, o na athīnjīri-ngai ake, na gūtīrī mūndū wahonokire.

¹² Jehu agīcooka akiumagara, agīthī Samaria. Aakinya Bethi-Ekedi ya Ariithi-rī,

¹³ agītūngana na andū amwe ariā maatarainie na Ahazia mūthamaki wa Juda akīmooria atīrī, “Inyuī mūrī a?”

Nao magīcookia atīrī, “Ithuī tūrī a nyūmba ya Ahazia, na tūūkīte kūgeithia mbarī ya mūthamaki, na ya mūtumia wa mūthamaki.”

¹⁴ Nake agīathana atīrī, “Nīmanyitwo marī muoyo!” Nī ūndū ūcio makīmatwara marī muoyo makīmooragīra gīthima-inī kīa Bethi-Ekedi, maarī andū mīrongo īna na eerī. Gūtīrī mūndū o na ūmwe wahonokire.

¹⁵ Nake aarīkia kuuma kūu, agīkora Jehonadabu mūrū wa Rekabu,* o nake okīte kūmūtūnga. Nake Jehu akīmūgeithia, akīmūria atīrī, “Wee ūri na ūiguano na nīi, o ta ūria ndī na ūiguano nawe?”

Nake Jehonadabu akīmūcookeria atīrī, “Tī ndī nago.”

Nake Jehu akiuga atīrī, “Kūngīkorwo nī ūguo-rī, rehe guoko.” Nī ūndū ūcio Jehonadabu agīka ūguo, nake Jehu akīmūteithīrīria kūhaica ngaari-inī ya ita.

¹⁶ Nake Jehu akīmūwīra atīrī, “Ūka tūthūi nawe ūkeonere ūria ndūrutanīrie na kīyo nī ūndū wa Jehova.” Nake akīmūkuua na ngaari yake ya ita.

¹⁷ Rīria Jehu aakinyire Samaria-rī, akīūruga andū othe a nyūmba ya Ahabu ariā maatigaire, akīmaniina kūrīngana na kiugo kīa Jehova kīria kīarītio nī Elija.

Ndungata cia Baali

¹⁸ Ningī Jehu agīcookereria andū othe hamwe, akīmeera atīrī, “Ahabu aatungatīre Baali o hanini; no Jehu ekūmūtungatīra makīria.

¹⁹ Na rīrī, tūmanīrai anabii othe a Baali, na atungati othe ayo, o na athīnjīri-ngai ayo othe. Tigīrīrai atī gūtīrī o na ūmwe ūtarī ho, tondū nīngūrūtīra Baali igongona inene. Mūndū wothe ūkwaga gūūka, ndegūtūūra muoyo.” Nowe Jehu ekaga ūguo arī na wara wa kūruga atungati othe a Baali.

²⁰ Nake Jehu akiuga atīrī, “Itanai kīūngano gīa gūtīithia Baali.” Nī ūndū ūcio magīkīanīrīra kīūngano kīu.

²¹ Nake agīcooka agītūma ūhoro kūndū guothe Isiraeli, nao atungati othe a Baali magīūka; na gūtīrī o na ūmwe watūrīre. Makīgomana hekarū-inī ya Baali o nginya ikīyūra kuuma mwena ūmwe nginya ūria ūngī.

* 10:15 Ciana cia Rekabu ciarī na kīyo gīa gūtūngatīra Ngai (Jer 35:6-10), na mūtūrīre wacio ndwarī na maūndū maingī na gwītanga.

²² Nake Jehu akĩra mũikaria wa harĩa nguo ciaigawo atĩrĩ, “Rehere ndungata ciothe cia Baali nguo.” Nĩ ùndũ ùcio agĩcirehere nguo.

²³ Hĩndĩ iyo Jehu na Jehonadabu mũrũ wa Rekabu magĩtoonya hekarũ ya Baali. Jehu akĩra ndungata cia Baali atĩrĩ, “Rorai mĩena yothe muone atĩ gũtirĩ ndungata cia Jehova irĩ haha hamwe na inyuũ, o tiga ndungata cia Baali.”

²⁴ Nĩ ùndũ ùcio magĩtoonya marute magongona, na maruta ma njino. Na rĩrĩ, Jehu nĩagĩte arũme mũrongo inana kũu nja akameera atĩrĩ: “Ūmwe wanyu angĩrekereria mũndũ wa arĩa ngũneana moko-inĩ manyu oore-rĩ, we egũkua ithenya rĩa mũndũ ùcio.”

²⁵ Rĩrĩa Jehu aarĩkirie kũruta igongona rĩa njino-rĩ, agĩatha arangĩri na anene ao atĩrĩ, “Toonyai thĩinĩ mũmooorage; mũtikareke mũndũ o na ùmwe wao oore.” Nĩ ùndũ ùcio makĩmooorage na hiũ cia njora. Nao arangĩri na anene ao magĩkia mũrĩ yao nja, magĩcooka magĩtoonya ihooero rĩa na thĩinĩ rĩa hekarũ ya Baali.

²⁶ Nao makĩruta ihiga rĩrĩa rĩamũre nja ya hekarũ ya Baali na makĩrĩcina.

²⁷ Makĩmomora ihiga rĩrĩa rĩamũre rĩa Baali, na magĩtharia hekarũ ya Baali makĩmũtua kũoro o na nginya ùmũthĩ.

²⁸ Nĩ ùndũ ùcio Jehu akĩniina biũ ũhooi wa Baali thĩinĩ wa Isiraeli.

²⁹ No rĩrĩ, ndaatiganire na mehia ma Jeroboamu mũrũ wa Nebati, marĩa aatũmire Isiraeli meehie ma kũhooya mũhianano ya njaũ ya thahabu kũu Betheli na Dani.

³⁰ Nake Jehova akĩra Jehu atĩrĩ, “Tondũ nĩwĩkĩte wega, ũkahingia ũria kwagĩrĩre maithe-inĩ makwa, na ũgeeka nyũmba ya Ahabu ũria ndaatanyĩte kũmeka-rĩ, njiaro ciaku igũtũura ithamakagĩra Isiraeli nginya rũciarũ rwa kana.”

³¹ No Jehu ndaigana kũmenyerera kũiga watho wa Jehova, Ngai wa Isiraeli, na ngoro yake yothe. Ndaigana gũtigana na mehia ma Jeroboamu, marĩa atũmĩte andũ a Isiraeli mehie.

³² Matukũ-inĩ macio, Jehova nĩambĩrĩrie kũnyiihia mũhaka ya Isiraeli. Hazaeli nĩatooririe andũ a Isiraeli bũrũri-inĩ wao wothe

³³ mwena wa irathĩro wa Jorodani na bũrũri-inĩ wothe wa Gileadi, (Bũrũri wa Gadi na Rubeni na Manase), kuuma Aroeri gũtwarana na mũkuru wa Arinoni, kũgerera Gileadi nginya Bashani.

³⁴ Ha ũhoro wa maũndũ marĩa mangĩ makoniĩ wathani wa Jehu-rĩ, na marĩa mothe eekire, na marĩa mothe ahingirie-rĩ, githĩ matiangĩkĩtwo ibuku-inĩ rĩa mahinda ma athamaki a Isiraeli?

³⁵ Nake Jehu akĩhurũka na maithe make na agĩthikwo Samaria. Nake mũriũ Jehoahazu agĩtũka mũthamaki ithenya rĩake.

³⁶ Narĩo ihinda rĩrĩa Jehu aathamakĩre Isiraeli kũu Samaria rĩarĩ mĩaka mũrongo iĩrĩ na inana.

11

Athalia na Joashu

¹ Rĩrĩa Athalia nyina wa Ahazia onire atĩ mũriũ nĩakua-rĩ, agĩthĩ na mbere kũuraga andũ othe a nyũmba yothe ya ũthamaki.

² No rĩrĩ, Jehosheba, mwarĩ wa Mũthamaki Jehoramũ na mwarĩ wa nyina na Ahazia, akĩoya Joashu mũrũ wa Ahazia akĩmweheria kuuma kũrĩ ariũ a mũthamaki arĩa maakirie kũuragwo. Akĩmũiga hamwe na mũreri wake kanyũmba ga gũkoma, akĩmũhitha kuuma kũrĩ Athalia; nĩ ùndũ ùcio Joashu ndaigana kũuragwo.

³ Aikarire ahithĩtwo hamwe na mũreri wake thĩinĩ wa hekarũ ya Jehova* mĩaka itandatũ iĩra Athalia aathamakire bũrũri ùcio.

⁴ Mwaka-inĩ wa mũgwanja, Jehoiada agĩtũmanĩra anene a ikundi arĩa maathaga thigari igana rĩmwe, thĩinĩ wa andũ arĩa meetagwo Akari, na arangĩri nao magĩũka kũrĩ we kũu hekarũ-inĩ ya Jehova. Nake akĩgĩa kĩrĩkanĩro nao na akĩmehĩthĩria kũu hekarũ-inĩ ya Jehova. Agĩcooka akĩmooonia mũriũ wa mũthamaki.

⁵ Akĩmaatha akĩmeera atĩrĩ, “Mũgwĩka ũũ: Inyuũ arĩa othe mũgaakorwo mũrĩ wĩra mũthenya wa thabatũ-rĩ, gĩcunjĩ kĩmwe kĩanyu gĩa ithatũ gĩkaarangĩra nyũmba ya ũthamaki,

⁶ nakĩo gĩcunjĩ gĩa ithatũ kĩrangĩre Kĩhingo gĩa Suri, ningĩ gĩcunjĩ gĩa ithatũ gĩkorwo kĩhingo-inĩ kĩria kĩrĩ thuutha wa arangĩri arĩa mateithanagia kũrangĩra hekarũ,

⁷ na inyuũ andũ arĩa makoragwo thĩinĩ wa ikundi icio ingĩ igĩrĩ, arĩa matakoragwo wĩra mũthenya wa thabatũ-rĩ, othe makaarangĩra hekarũ nĩ ùndũ wa mũthamaki.

* **11:3** Jehoiada ũria warĩ mũthĩnjĩri-Ngai niwe warĩ mũthuri wa Jehosheba (2Maũ 22:11).

⁸ Mũikare mũthiũrũrũkĩirie mũthamaki, o mũndũ anyiĩite indo ciake cia mbaara na guoko. Mũndũ o na ũrĩkũ angĩkaamũkuhĩrĩria no nginya ooragwo. Mũikare hakuhi na mũthamaki o harĩa hothe angĩthiĩ.”

⁹ Nao anene a ita arĩa maathaga ikundi cia andũ igana rĩmwe magĩlka o ta ũrĩa Jehoiada, mũthĩnjĩri-Ngai aathanĩte. O mũnene akĩoya andũ ake, arĩa maathiaga wĩra mũthenya ũcio wa thabatũ na arĩa moimagĩra wĩra hĩndĩ ĩyo, othe magũka kũrĩ Jehoiada mũthĩnjĩri-Ngai.

¹⁰ Nake akĩhe anene acio matimũ na ngo iria ciarĩ cia Mũthamaki Daudi, iria ciakoragwo hekarũ-inĩ ya Jehova.

¹¹ Nao arangĩri, o mũndũ arĩ na indo ciake cia mbaara, magĩthiũrũrũkĩria mũthamaki hau hakuhi na kĩgongona, na magĩthiũrũrũkĩria hekarũ kuuma mwena wa gũthini nginya mwena wa gathigathini wayo.

¹² Jehoiada akĩrehe mũrũ wa mũthamaki akĩmwĩkĩra thũmbĩ, akĩmũnengera Ibuku rĩa Kĩrĩkanĩro, na akĩmwaniĩrĩa aĩ nĩwe mũthamaki. Makĩmũitĩrĩria maguta, nao andũ makĩhũũra hĩ na makĩaniĩrĩa makiugaga atĩrĩ, “Mũthamaki arotũũra nginya tene!”

¹³ Rĩrĩa Athalia aagũire inegene rĩa andũ na arangĩri, agĩthiĩ kũrĩ andũ hekarũ-inĩ ya Jehova.

¹⁴ Agĩcũthĩrĩria na akĩona mũthamaki arũgamĩte gĩtugĩ-inĩ o ta ũrĩa mũtugo warĩ. Nao anene na ahuhi tũrumbeta maarũgamĩte hakuhi na mũthamaki, nao andũ othe a bũrũri magakena makĩuhaga tũrumbeta. Nake Athalia agĩtembũranga nguo ciake cia igũrũ, na akĩaniĩrĩa, akiuga atĩrĩ, “Ungumania! Ungumania!”

¹⁵ Jehoiada mũthĩnjĩri-Ngai agĩatha anene a ita a thigari igana arĩa maarĩ arũgamĩrĩri a mbũtũ, akĩmeera atĩrĩ, “Mũrutũrũrei, mũmũrehe arĩ gatagatĩ ga thigari, na mũndũ o wothe ũngĩmuuma thuutha, ooragwo.” Nĩgũkorwo mũthĩnjĩri-Ngai nĩogĩte atĩrĩ, “Ndakooragĩrwo hekarũ-inĩ ya Jehova.”

¹⁶ Nĩ ũndũ ũcio makĩmũnyĩitĩria harĩa mbarathi ciatoonyagĩra igĩthiĩ nja cia nyũmba ya ũthamaki, makĩmũũragĩra hau.

¹⁷ Nake Jehoiada akĩgĩa na kĩrĩkanĩro gatagatĩ ka Jehova, na mũthamaki, o na andũ, atĩ o nĩmegũtuika andũ a Jehova. Nĩngĩ agĩcooka agĩthondeka kĩrĩkanĩro gatagatĩ ka mũthamaki na andũ.

¹⁸ Nao andũ othe a bũrũri magĩthiĩ hekarũ-inĩ ya Baali na makĩmũtharia. Makiunanga igongona na mĩhianano, na makĩũragĩra Matani ũrĩa warĩ mũthĩnjĩri-ngai wa Baali hau mbere ya igongona icio.

Nĩngĩ Jehoiada mũthĩnjĩri-Ngai akĩiga arangĩri hau hekarũ-inĩ ya Jehova.

¹⁹ Nake agĩthiĩ na anene a ita arĩa maarũgamagĩrĩa ikundi cia thigari igana igana, na Akari, na arangĩri, o hamwe na andũ othe a bũrũri, na marĩ hamwe makĩruta mũthamaki hekarũ-inĩ ya Jehova makĩmũtwara nyũmba ya ũthamaki matoonyeire kĩhingo-inĩ kĩa arangĩri. Hĩndĩ ĩyo mũthamaki agĩkarĩra gĩtĩ gĩake kĩa ũnene kũu nyũmba-inĩ ya ũthamaki.

²⁰ Nao andũ othe a bũrũri magĩkena. Narĩo itũũra rĩkĩhoorera, tondũ Athalia nĩarĩkĩtie kũũragwo na rũhiũ rwa njora nyũmba-inĩ ya ũthamaki.

²¹ Joashu aarĩ wa mĩaka mũgwanja rĩrĩa aambĩrĩrie gwathana.

12

Joashu Gũcookereria Hekarũ

¹ Na rĩrĩ, mwaka-inĩ wa mũgwanja wa Jehu, Joashu agĩtuika mũthamaki, na agĩthamaka arĩ Jerusalem mĩaka mĩrongo ĩna. Nyina eetagwo Zibia; na oimĩte Birishiba.

² Joashu nĩekire maũndũ marĩa magĩrĩre maitho-inĩ ma Jehova mĩaka ĩria yothe Jehoiada mũthĩnjĩri-Ngai aamũtaarire.

³ No rĩrĩ, kũndũ kũria gũtũũgĩru gwa kũrutĩra magongona gũtieheririo; andũ mathiire na mbere kũrutĩra magongona na gũcinĩra ũbumba kuo.

⁴ Joashu akĩra athĩnjĩri-Ngai atĩrĩ, “Cookanĩrĩria mbeeca iria ciothe irehagwo irĩ cia maruta marĩa maamũre ma hekarũ ya Jehova, na mbeeca iria irutagwo cia gwĩtara, na mbeeca iria ciamũkagĩrwo kuuma mĩhĩtwa-inĩ ya andũ o na mbeeca iria irehagwo hekarũ na ũndũ wa kwĩyendera.

⁵ ĩtĩkĩria mũthĩnjĩri-Ngai o wothe aamũkagĩre mbeeca kuuma kũrĩ ũmwe wa aigi a kĩgũna, na mũreke ihũthĩrwo na gũcookereria hekarũ kũria guothe ĩngĩkorwo ĩrĩ tharũku.”

⁶ Na rĩrĩ, o na gũkinyĩria mwaka-inĩ wa mĩrongo ĩrĩ na ĩtatũ wa Mũthamaki Joashu, athĩnjĩri-Ngai magĩkorwo matiacookererie hekarũ.

7 Nĩ ùndũ ùcio Mũthamaki Joashu agĩta Jehoiada ùrĩa mũthĩnjĩri-Ngai na athĩnjĩri-Ngai arĩa angĩ, akĩmooria afĩrĩ, “Nĩ kĩ mũtaracookereria hekarũ kũrĩa itharũkĩte? Mũtigateie mbeeca ingĩ kuuma kũrĩ aigi kĩgĩina, no cineanei nĩguo icookererie hekarũ kũrĩa itharũkĩte.”

8 Nao athĩnjĩri-Ngai magĩtikĩra atĩ matikũngania mbeeca ingĩ kuuma kũrĩ andũ, na atĩ o ene tio megũcookereria hekarũ.

9 Nake Jehoiada ùrĩa mũthĩnjĩri-Ngai akĩoya ithandũkũ na agĩtura ngunĩko yarĩo irima. Akĩrĩga mwena wa ùrĩo wa mũndũ agĩtoonya hekarũ ya Jehova. Athĩnjĩri-Ngai arĩa maarangagĩra itoonyero magĩtikĩra mbeeca ciothe ithandũkũ-inĩ iria ciarehagwo hekarũ-inĩ ya Jehova.

10 Hindĩ irĩa yothe moonaga mbeeca nĩciaingĩha ithandũkũ-inĩ, mwandĩki-marũa wa mũthamaki na mũthĩnjĩri-Ngai ùrĩa mũnene mookaga, magatara mbeeca iria ciakoragwo irehetwo hekarũ-inĩ ya Jehova na magaciũkĩra mĩhuko.

11 Rĩrĩa mũigana wa mbeeca wahinga, makanengera andũ arĩa maathuurĩtwo matũike arori a wĩra wa hekarũ. Mbeeca icio ciarĩhaga aruti a wĩra wa hekarũ ya Jehova na andũ a wĩra wa mbaũ, na aaki,

12 na arĩa maakaga na mahiga, na aicũhia a mahiga. Maagũraga mbaũ na mahiga maicũhie nĩ ùndũ wa gũcookereria hekarũ ya Jehova kũrĩa yatharũkĩte na makarĩha mahũthĩro mothe ma gũcookereria hekarũ.

13 Mbeeca iria ciarehagwo hekarũ-inĩ itiahũthagĩrwo na gũthondeka irarĩ cia betha, kana magathĩ ma gũthima ndaambĩ, kana mbakũri cia kũminjaminja, kana tũrumbeta, kana kĩndũ o gĩothe gĩa thahabu kana gĩa betha nĩ ùndũ wa hekarũ ya Jehova.

14 Mbeeca icio ciarĩhaga aruti a wĩra arĩa maarutaga wĩra wa gũcookereria hekarũ.

15 Matoragia mathabu ma mbeeca kuuma kũrĩ andũ arĩa maanengerete mbeeca marĩhe aruti a wĩra, tondũ andũ acio maarĩ ehokeku biũ.

16 Mbeeca cia maruta ma mahĩtia, na maruta ma mehia itiarehagwo hekarũ-inĩ ya Jehova, icio ciarĩ cia athĩnjĩri-Ngai.

17 Ihinda-inĩ o rĩu Hazaeli mũthamaki wa Suriata akĩambata agĩthĩ agĩtharĩkĩra Gathu na akĩrĩtaha. Ningĩ akĩhũndũka, agĩthĩ gũtharĩkĩra Jerusalemu.

18 No rĩrĩ, Joashu mũthamaki wa Juda akĩoya indo ciothe iria ciatheretio ikaamũrwo nĩ maithe make, nao nĩ Jehoshafatu, na Jehoram na Ahazia, athamaki a Juda o na iheo iria we mwene aamũrĩte, o na thahabu iria ciakoretwo kĩgĩina-inĩ kĩa hekarũ ya Jehova, o na iria ciarĩ nyũmba ya mũthamaki, agĩcineana itwarĩrwo Hazaeli mũthamaki wa Suriata, nake agĩthĩ, agĩtiga gũtharĩkĩra Jerusalemu.

19 Ha ùhoro wa maũndũ marĩa mangĩ makoniũ wathani wa Joashu, na ùrĩa wothe eekire-rĩ, gĩthĩ matiandĩkitwo ibuku-inĩ rĩa mahinda ma athamaki a Juda?

20 Nao anene ake makĩmũciirĩrĩa ndundu mamũũkĩrĩre, makĩmũragĩra Bethi-Milo, njĩra-inĩ ya gũthĩ Sila.

21 Nao anene arĩa maamũragire nĩ Jozakaru mũrũ wa Shimeathu, na Jehozabadu mũrũ wa Shomeru. Joashu agĩkua na agĩthikwo hamwe na maithe make itũũra-inĩ rĩa Daudi. Nake mũriũ Amazia agĩtuũka mũthamaki ithenya rĩake.

13

Jehoahazu Mũthamaki wa Isiraeli

1 Na rĩrĩ, mwaka-inĩ wa mĩrongo ĩrĩ na ĩtatũ wa wathani wa Joashu mũrũ wa Ahazia mũthamaki wa Juda, Jehoahazu mũrũ wa Jehu agĩtuũka mũthamaki wa Isiraeli kũu Samaria, nake agĩathana mĩaka ikũmi na mũgwanja.

2 Nĩekire maũndũ mooru maithe-inĩ ma Jehova nĩ ùndũ wa kũrũmĩrĩra mehia ma Jeroboamu mũrũ wa Nebati, marĩa aatũmĩte Isiraeli meehie, nake ndaigana kũmatiga.

3 Nĩ ùndũ ùcio Jehova agĩcinwo nĩ marakara nĩ ùndũ wa Isiraeli, nake akĩmaneana ihinda iraya moko-inĩ ma Hazaeli mũthamaki wa Suriata, na Beni-Hadadi mũriũ wake.

4 Nake Jehoahazu agĩthaiha Jehova, nake Jehova akĩmũigua tondũ nĩonete ùrĩa mũthamaki wa Suriata aahinyagĩrĩa Isiraeli.

5 Nake Jehova akĩhe Isiraeli mũhonokia, akĩmaruta kuuma watho-inĩ wa Suriata. Nĩ ùndũ ùcio andũ a Isiraeli magĩtũũra mĩciĩ-inĩ yao o ta tene.

6 No rĩrĩ, matiigana gũtigana na mehia ma nyũmba ya Jeroboamu, marĩa aatũmĩte Isiraeli meehie; na magĩthĩ na mbere namo, o na ningĩ gĩtuĩ kĩa Ashera gĩgĩtũũra kĩrũgamĩte kũu Samaria.

7 Gũtirĩ kĩndũ gĩatigarĩtio gĩa ita rĩa Jehoahazu, tiga andũ arĩa maathiiaga mahaiĩte mbarathi mĩrongo ĩtano, na ngaari ikũmi cia ita, na thigari cia magũrũ 10,000,

nīgũkorwo mũthamaki wa Suriata nĩathũkĩtie icio ingĩ agĩcitua o ta rũkũngũ rwa kĩhũhĩro-inĩ.

⁸ Ha ũhoro wa maũndũ marĩa mangĩ makoniĩ wathani wa Jehoahazu, na ũrĩa wothe eekire, na maũndũ marĩa aahingirie-rĩ, githĩ matianđĩkĩtwo ibuku-inĩ rĩa mahinda ma athamaki a Isiraeli?

⁹ Nake Jehoahazu akĩhurũka hamwe na maithe make, na agĩthikwo Samaria. Nake mũriũ Jehoashu agĩtuĩka mũthamaki ithenya rĩake.

Jehoashu Mũthamaki wa Isiraeli

¹⁰ Mwaka-inĩ wa mĩrongo itatũ na mũgwanja wa Joashu mũthamaki wa Juda, Jehoashu mũrũ wa Jehoahazu agĩtuĩka mũthamaki wa Isiraeli kũu Samaria, nake agĩthamaka mĩaka ikũmi na itandatũ.

¹¹ Nĩekire maũndũ mooru maitho-inĩ ma Jehova, na ndaatiganire na mehia o na mamwe ma Jeroboamu mũrũ wa Nebati, marĩa aatũmite Isiraeli meehie; aathire na mbere namo.

¹² Ha ũhoro wa maũndũ marĩa mangĩ makoniĩ wathani wa Jehoashu, na ũrĩa wothe eekire, na maũndũ marĩa aahingirie, o na mbaara yake na Amazia mũthamaki wa Juda-rĩ, githĩ matianđĩkĩtwo ibuku-inĩ rĩa mahinda ma Athamaki a Isiraeli?

¹³ Jehoashu akĩhurũka hamwe na maithe make, nake Jeroboamu agĩkarĩra gĩtĩ gĩake kĩa ũnene. Jehoashu aathikĩrwo kũu Samaria hamwe na athamaki a Isiraeli.

¹⁴ Na rĩrĩ, Elisha aarĩ mũrũaru mũrimũ ũrĩa wamũũragire. Nake Jehoashu mũthamaki wa Isiraeli agĩkũrũka, agĩthĩ kũmuona na akĩmũrĩrĩra. Akiuga atĩrĩ, “Wũi baba-ĩ! Wũi baba-ĩ! Ngaari cia ita na ahaici a mbarathi a Isiraeli!”

¹⁵ Nake Elisha akiuga atĩrĩ, “Oya ũta o na mĩguĩ.” nake agĩka o ũguo.

¹⁶ Nake akĩra mũthamaki wa Isiraeli atĩrĩ, “Oya ũta na moko maku,” nake aarĩkia kuoya, Elisha akĩgĩrĩra mũthamaki moko.

¹⁷ Akĩmwĩra atĩrĩ, “Hĩngũra ndirica ya irathĩro,” Nake akĩmĩhingũra. Elisha akĩmwĩra atĩrĩ, “Ikia mũguĩ!” Nake akĩũikia. Elisha akiuga atĩrĩ, “Ūyũ nĩ mũguĩ wa Jehova wa ũhootani, wa kũhoota Asuriata! Nĩũkahoota Asuriata kũu Afeki na ũmaniine biũ.”

¹⁸ Agĩcooka akĩmwĩra atĩrĩ, “Oya mĩguĩ,” Nake mũthamaki akĩmĩoya. Elisha akĩmwĩra atĩrĩ, “Ta mĩgũthithie thĩ.” Nake akĩmĩgũthithia thĩ maita matatũ, agĩtiga.

¹⁹ Nake mũndũ wa Ngai akĩrakara nĩ ũndũ wake, akĩmwĩra atĩrĩ, “Ūkwagĩrĩrwo nĩ kũmĩringithia maita matano kana matandatũ; ũguo nĩguo ũngĩgaatooria andũ a Suriata na ũmaniine biũ. No rĩu ũkaamahoota o maita matatũ tu.”

²⁰ Nake Elisha agĩkua na agĩthikwo.

Na rĩrĩ, atharĩkĩri a kuuma Moabi maahũthĩrĩte gũtoonya bũrũri-inĩ o kĩambĩrĩria kĩa mwaka.

²¹ Hĩndĩ imwe andũ amwe a Isiraeli magĩthika mũndũ-rĩ, o rĩmwe makĩona gĩkundi kĩa atharĩkĩri; nĩ ũndũ ũcio magĩkia kĩimba kĩa mũndũ ũcio maathikaga mbĩrĩra-inĩ ya Elisha. Hĩndĩ rĩa kĩimba kĩa kiahutanirie na mahĩndĩ ma Elisha, mũndũ ũcio akĩrũka, akĩrũgama na magũrũ make.

²² Hazaeli mũthamaki wa Suriata aahinyĩrĩrie Isiraeli matukũ mothe ma ũthamaki wa Jehoahazu.

²³ No rĩrĩ, Jehova akĩmatuga na akĩmaiguĩra tha, akĩmarũmbũiya nĩ ũndũ wa kĩrĩkanĩro gĩake na Ibrahĩmu, na Isaaka, na Jakubu. Nginyagia ũmũthĩ, akoretwo atekwenda kũmaniina kana kũmaingata mehere mbere yake.

²⁴ Hazaeli mũthamaki wa Suriata agĩkua, nake mũriũ Beni-Hadadi agĩtuĩka mũthamaki ithenya rĩake.

²⁵ Hĩndĩ iyo Jehoashu mũrũ wa Jehoahazu agĩtunya Beni-Hadadi mũrũ wa Hazaeli matũra marĩa Hazaeli aatahĩte mbaara-inĩ kuuma kũrĩ ithe Jehoahazu. Joashu aamũtoorie maita matatũ, na nĩ ũndũ ũcio agĩcookia matũra ma Isiraeli.

14

Amazia Mũthamaki wa Juda

¹ Na rĩrĩ, mwaka-inĩ wa keerĩ wa ũthamaki wa Jehoashu mũrũ wa Jehoahazu mũthamaki wa Isiraeli, Amazia mũrũ wa Joashu mũthamaki wa Juda akĩambĩrĩria gũthamaka.

² Aarĩ wa mĩaka mĩrongo ĩrĩ na itano rĩrĩa aatũkire mũthamaki, nake agĩthamaka arĩ kũu Jerusalemu mĩaka mĩrongo ĩrĩ na kenda. Nake nyina eetagwo Jehoadini, na oimĩte Jerusalemu.

³ Niekire maündũ marĩa moonagwo magĩĩre maitho-inĩ ma Jehova, no ti ta ũrĩa ithe Daudi eekite. Maündũ-inĩ mothe eekire o ta ũrĩa ithe Joashu ekaga.

⁴ No rĩrĩ, kũndũ kũrĩa gũtũũgĩru gũtieheririo; andũ maathiire o na mbere kũrutĩra magongona na gũcinĩra ũbumba kuo.

⁵ Thuutha wa ũthamaki gũkorwo ũrũmĩte moko-inĩ make, akĩũraga anene arĩa moragĩte ithe Joashu ũrĩa warĩ mũthamaki.

⁶ No rĩrĩ, ndaigana kũũraga ariũ a orangani acio, kũringana na ũrĩa kwandĩkĩtwo Ibuku-inĩ rĩa Watho wa Musa harĩa Jehova aathanĩte atĩrĩ: “Maithe ma ciana matikooragwo nĩ ũndũ wa ciana, o na kana ciana ciũragwo nĩ ũndũ wa maithe mao; o mũndũ arĩkuaga nĩ ũndũ wa mehia make mwene.”

⁷ Ningĩ nĩwe wahootire 10,000 cia andũ a Edomu kũu Gĩtuamba-inĩ gĩa Cumbĩ, na agĩtunyana itũũra rĩa Sela mbaara-inĩ, akĩrĩtua Jokitheeli, rĩtwa rĩrĩa rĩtagwo nginya ũmũthĩ.

⁸ Hĩndĩ ĩyo Amazia agĩtũma andũ kũrĩ Jehoashu mũrũ wa Jehoahazu mũrũ wa Jehu, mũthamaki wa Isiraeli, akĩmwĩra atĩrĩ “Ūka tũng’ethanĩre ũthiũ kwa ũthiũ.”

⁹ No rĩrĩ, Jehoashu mũthamaki wa Isiraeli agĩcookeria Amazia mũthamaki wa Juda atĩrĩ: “Mahiũ ma nyeki-inĩ ma kũu Lebanoni nĩmatũmĩire mũtarakwa ndũmĩrĩri o kũu Lebanoni makĩwĩra atĩrĩ, ‘Heana mwarĩguo ahikio nĩ mũrũ wakwa.’ Hĩndĩ ĩyo nyamũ ya gĩthaka kũu Lebanoni ĩgĩũka ĩkĩrangĩrĩria mahiũ macio ma nyeki-inĩ na makinya mayo.

¹⁰ Ti-itherũ nĩutooretie Edomu, na rĩu nĩũtuĩkĩte mwĩtĩĩ. Wĩgaathe nĩ ũndũ wa ũhootani waku, no ikara mũcĩĩ! Nĩ kĩĩ gĩgũtũma wĩrehere thũina, wĩniinithie we mwene, o hamwe na andũ a Juda?”

¹¹ O na kũrĩ ũguo, Amazia ndaigana gũthikĩrĩria; nĩ ũndũ ũcio Jehoashu mũthamaki wa Isiraeli akĩmũtharĩkĩra. We na Amazia mũthamaki wa Juda makĩng’ethanĩra kũu Bethi-Shemeshu thũĩnĩ wa Juda.

¹² Andũ a Juda makĩhũũrwo nĩ andũ a Isiraeli, na o mũndũ akĩũrĩra gwake mũcĩĩ.

¹³ Nake Jehoashu mũthamaki wa Isiraeli akĩnyĩita Amazia mũthamaki wa Juda mũrũ wa Joashu mũrũ wa Ahazia, o kũu Bethi-Shemeshu. Ningĩ Jehoashu agĩthĩĩ Jerusalemu na akĩmomora rũthingo rwa Jerusalemu, kuuma Kĩhingo-inĩ kĩa Efiraimu nginya Kĩhingo gĩa Koine, handũ ha buti ta magana matandatũ* kũraihia.

¹⁴ Nake akĩoyia thahabu yothe na betha na indo ciothe iria ciarĩ thũinĩ wa hekarũ ya Jehova na iria ciarĩ igĩĩna-inĩ cia nyũmba ya ũthamaki. Ningĩ agĩtaha andũ na agĩcooka Samaria.

¹⁵ Ha ũhoru wa maündũ marĩa mangĩ makoniĩ wathani wa Jehoashu, na marĩa eekire, na marĩa aahingirie, o hamwe na mbaara yake ĩrĩa maarũire na Amazia mũthamaki wa Juda-ĩrĩ, gĩthĩ matandĩkĩtwo ibuku-inĩ rĩa mahinda ma athamaki a Isiraeli?

¹⁶ Jehoashu akĩhurũka hamwe na maithe make, agĩthikwo Samaria hamwe na athamaki a Isiraeli. Nake mũrũĩ Jeroboamu agĩtuĩka mũthamaki ithenya rĩake.

¹⁷ Amazia mũrũ wa Joashu mũthamaki wa Juda aatũũrĩre muoyo mĩaka ikũmi na ĩtano thuutha wa gĩkuũ kĩa Jehoashu mũrũ wa Jehoahazu mũthamaki wa Isiraeli.

¹⁸ Ha ũhoru wa maündũ marĩa mangĩ ma wathani wa Amazia, gĩthĩ matandĩkĩtwo ibuku-inĩ rĩa mahinda ma athamaki a Juda?

¹⁹ Nao andũ makĩgĩa ndundu ya kũmũũkĩrĩra kũu Jerusalemu, nake Amazia akĩũrĩra Lakishi, no magĩtũma andũ mamũrũmĩrĩre kũu Lakishi, na makĩmũũragĩra kuo.

²⁰ Nĩacookirio akuũĩtwo na mbarathi, agĩthikwo Jerusalemu hamwe na maithe make, itũũra-inĩ inene rĩa Daudi.

²¹ Hĩndĩ ĩyo andũ othe a Juda makĩoyia Azaria arĩ na mĩaka ikũmi na ĩtandatũ, makĩmũtua mũthamaki ithenya rĩa ithe Amazia.

²² Nĩwe waakire Elathu rĩngĩ, na akĩrĩcookeria Juda thuutha wa Amazia kũhurũka na maithe make.

Jeroboamu wa Keerĩ Mũthamaki wa Isiraeli

²³ Mwaka-inĩ wa ikũmi na ĩtano wa wathani wa Amazia mũrũ wa Joashu mũthamaki wa Juda, Jeroboamu mũrũ wa Jehoashu, mũthamaki wa Isiraeli agĩtuĩka mũthamaki kũu Samaria, na agĩthamaka mĩaka mĩrongo ĩna na ũmwe.

²⁴ Niekire maündũ mooru maitho-inĩ ma Jehova, na ndaatiganire na mehia o na mamwe ma Jeroboamu mũrũ wa Nebati marĩa aatũmĩte Isiraeli meehie.

²⁵ Nĩwe wacookirie mĩhaka ya Isiraeli kuuma Lebo-Hamathu nginya Iria-inĩ rĩa Araba kũringana na kiugo kĩa Jehova Ngai wa Isiraeli kĩrĩa kĩarĩtio nĩ ndungata yake Jona mũrũ wa Amatai, ũrĩa warĩ mũnabii kuuma Gathi-Heferi.

* 14:13 nĩ ta mita 180

²⁶ Jehova nionete ruo rünene rwa andũ othe a Isiraeli, arĩa maarĩ ngombo na arĩa mataarĩ ngombo, akiona ũria maathĩnikĩte, na gũtiarĩ mündũ o na ũmwe wa kũmateithia.

²⁷ Na tondũ Jehova ndoigĩte atĩ nĩegũtharia rĩtwa rĩa Isiraeli gũkũ thĩ-rĩ, nĩamahonokirie na guoko kwa Jeroboamu mũrũ wa Jehoashu.

²⁸ Ha ũhoro wa maũndũ marĩa mangĩ makoniĩ wathani wa Jeroboamu, ũria wothe eekire, o na mbaara iria aahootanire, o na ũria aatunyanĩire Isiraeli matũũra ma Dameski na Hamathu, marĩa maarĩ ma Juda tene-rĩ, githĩ matiandĩkitwo ibuku-inĩ rĩa mahinda ma athamaki a Isiraeli?

²⁹ Jeroboamu nĩahurũkire hamwe na maithe make, o acio maarĩ athamaki a Isiraeli. Nake mũriũ Zekaria agĩtuĩka mũthamaki ithenya rĩake.

15

Azaria Mũthamaki wa Juda

¹ Na rĩrĩ, mwaka-inĩ wa mĩrongo ĩrĩ na mũgwanja wa ũthamaki wa Jeroboamu mũthamaki wa Isiraeli, Azaria mũrũ wa Amazia mũthamaki wa Juda, akĩambĩrĩa gũthamaka.

² Nake aarĩ na ũkũrũ wa mĩaka ikũmi na ĩtandatũ rĩrĩa aatuĩkire mũthamaki, nake agĩthamaka arĩ Jerusalemu mĩaka mĩrongo ĩtano na ĩrĩ. Nyina eetagwo Jekolia, na oimĩte Jerusalemu.

³ Nake nĩekire maũndũ marĩa maarĩ magĩrĩru maithe-inĩ ma Jehova, o ta ũria ithe Amazia eekĩte.

⁴ No rĩrĩ, kũndũ kũria gũtũũgĩru gũtieheririo; andũ maathiire o na mbere kũrutĩra magongona o na gũcinĩra ũbumba kuo.

⁵ Jehova nĩahũũrĩre mũthamaki na mangũ o nginya mũthenya ũria aakuire, na aatũũrĩre nyũmba arĩ wiki.* Jothamu mũrũ wa mũthamaki akĩrũgamĩrĩra nyũmba ya ũthamaki, na agaathaga andũ a bũrũri ũcio.

⁶ Ha ũhoro wa maũndũ marĩa mangĩ makoniĩ wathani wa Azaria, na ũria wothe eekire, githĩ matiandĩkitwo ibuku-inĩ rĩa mahinda ma athamaki a Juda?

⁷ Azaria akĩhurũka hamwe na maithe make, na agĩthikwo hakuĩ nao itũũra-inĩ inene rĩa Daudi. Nake mũriũ Jothamu agĩtuĩka mũthamaki ithenya rĩake.

Zekaria mũthamaki wa Isiraeli

⁸ Na rĩrĩ, mwaka-inĩ wa mĩrongo ĩtatũ na ĩnana wa Azaria mũthamaki wa Juda, Zekaria mũrũ wa Jeroboamu agĩtuĩka mũthamaki wa Isiraeli kũu Samaria, nake agĩthamaka mĩeri ĩtandatũ.

⁹ Nake agĩka maũndũ mooru maithe-inĩ ma Jehova, o ta ũria maithe make meekĩte. Ndaigana gũtiga mehĩa ma Jeroboamu mũrũ wa Nebati marĩa aatũmĩte Isiraeli mehie.

¹⁰ Shalumu mũrũ wa Jabeshi nĩaciĩrĩre gũũkĩrĩra Zekaria. Akĩmũtharĩkĩra mbere ya andũ, akĩmũũraga, nake agĩtuĩka mũthamaki ithenya rĩake.

¹¹ Maũndũ marĩa mangĩ makoniĩ wathani wa Zekaria, mandĩkitwo ibuku-inĩ rĩa mahinda ma athamaki a Isiraeli.

¹² Nĩ ũndũ ũcio kiugo kĩa Jehova kĩa kĩa kĩa rĩrĩro Jehu nĩkĩahingire, kĩa kĩa kĩa oĩgĩte atĩrĩ: "Njiaro ciaku nĩgũaikarĩra gĩtĩ kĩa ũnene wa Isiraeli nginya rũciaro rwa kana."

Shalumu Mũthamaki wa Isiraeli

¹³ Na rĩrĩ, Shalumu mũrũ wa Jabeshi aatuĩkire mũthamaki mwaka-inĩ wa mĩrongo ĩtatũ na kenda wa ũthamaki wa Uzia mũthamaki wa Juda, nake agĩthamaka mweri ũmwe kũu Samaria.

¹⁴ Menahemu mũrũ wa Gadi akiuma Tiriza, agĩthĩ Samaria. Agĩtharĩkĩra Shalumu mũrũ wa Jabeshi kũu Samaria, akĩmũũraga, na agĩtuĩka mũthamaki ithenya rĩake.

¹⁵ Maũndũ marĩa mangĩ makoniĩ wathani wa Shalumu, na ndundu ya gũũkanĩrĩra rĩa aatongoretie, mandĩkitwo ibuku-inĩ rĩa mahinda ma athamaki a Isiraeli.

¹⁶ Hĩndĩ iyo Menahemu, arutĩtie Tiriza agĩtharĩkĩra Tifisa, na akĩũraga mündũ wothe warĩ itũũra, rĩu inene thĩnĩ o na arĩa maarĩ hakuĩ narĩo, tondũ nĩmaregĩre kũhingũra ihingo ciao. Akĩhũũra Tifisa, na agĩtarũra nda cia andũ-a-nja arĩa maarĩ na nda.

Menahemu Mũthamaki wa Isiraeli

¹⁷ Mwaka-inĩ wa mĩrongo ĩtatũ na kenda wa Azaria mũthamaki wa Juda, Menahemu mũrũ wa Gadi agĩtuĩka mũthamaki wa Isiraeli, na agĩthamaka Samaria mĩaka ikũmi.

* 15:5 Ngai nĩahũũrĩre Mũthamaki Azaria (na nowe Uzia) na mangũ nĩ ũndũ wa kũruta wĩra wa mũthĩnjĩri-Ngai ũria ateefĩkĩrĩtio kũruta (2Maũ 26:16-21).

¹⁸ Nake agĩika maũndũ mooru maitho-inĩ ma Jehova. Hĩndĩ ya wathani wake wothe, ndaigana gũtigana na mehia ma Jeroboamu mũrũ wa Nebati, marĩa aatũmĩte Isiraeli meehie.

¹⁹ Hĩndĩ ĩyo Puli mũthamaki wa Ashuri agĩtharĩkĩra bũrũri ũcio, nake Menahemu akĩmũhe taranda ngĩri ĩmwe† cia betha nĩguo amũteithĩrĩrie kũrũmia ũthamaki wake wega.

²⁰ Menahemu agĩtia mbeeca icio na hinya kuuma kũrĩ andũ a Isiraeli. Mũndũ o wothe gĩtonga aarĩ arute cekerĩ mĩrongo ĩtano‡ cia betha, nĩguo iheo mũthamaki wa Ashuri. Nĩ ũndũ ũcio mũthamaki wa Ashuri akĩehera, na ndaikarire bũrũri ũcio rĩngĩ.

²¹ Ha ũhoru wa maũndũ marĩa mangĩ makoniĩ wathani wa Menahemu, na ũrĩa eekire-rĩ, githĩ matiandikĩtwo ibuku-inĩ rĩa mahinda ma athamaki a Isiraeli?

²² Menahemu akĩhurũka hamwe na maithe make. Nake mũriũ Pekaia agĩtuĩka mũthamaki ithenya riake.

Pekaia Mũthamaki wa Isiraeli

²³ Mwaka-inĩ wa mĩrongo ĩtano wa ũthamaki wa Azaria mũthamaki wa Juda, Pekaia mũrũ wa Menahemu agĩtuĩka mũthamaki wa Isiraeli kũu Samaria, nake agĩthamaka mĩaka ĩrĩ.

²⁴ Pekaia agĩika maũndũ mooru maitho-inĩ ma Jehova. Ndaigana gũtiga mehia ma Jeroboamu mũrũ wa Nebati marĩa aatũmĩte Isiraeli meehie.

²⁵ Ũmwe wa anene ake, Peka mũrũ wa Remalia, agĩciĩrĩra ndundu ya kũmũkĩrĩra. Arĩ na andũ mĩrongo ĩtano kuuma Gileadi, agĩthĩ, akĩũraga Pekaia hamwe na Arigobu na Arieħi, kũu Samaria, kĩirigo-inĩ gĩa kwĩgĩtũra kĩa nyũmba ya ũthamaki. Nĩ ũndũ ũcio, Peka akĩũraga Pekaia na agĩtuĩka mũthamaki ithenya riake.

²⁶ Maũndũ marĩa mangĩ makoniĩ wathani wa Pekaia, na ũrĩa wothe eekire-rĩ, mandikĩtwo ibuku-inĩ rĩa mahinda ma athamaki a Isiraeli.

Peka Mũthamaki wa Isiraeli

²⁷ Na rĩrĩ, mwaka-inĩ wa mĩrongo ĩtano na ĩrĩ wa Azaria mũthamaki wa Juda, Peka mũrũ wa Remalia agĩtuĩka mũthamaki wa Isiraeli kũu Samaria, nake agĩthamaka mĩaka mĩrongo ĩrĩ.

²⁸ Nake agĩika maũndũ mooru maitho-inĩ ma Jehova. Ndaigana gũtigana na mehia ma Jeroboamu mũrũ wa Nebati, marĩa aatũmĩte Isiraeli meehie.

²⁹ Hĩndĩ ya Peka mũthamaki wa Isiraeli, nĩguo Tigilathu-Pileseru, mũthamaki wa Ashuri, ookire agĩtunyana Ijoni, na Abeli-Bethi-Maaka, na Janoa, na Kadeshi na Hazoru. Nĩatunyanire Gileadi, na Galili, hamwe na bũrũri wothe wa Nafitali na agĩthamirĩra andũ aakuo Ashuri.

³⁰ Ningĩ Hoshea mũrũ wa Ela agĩciĩrĩra ndundu ya gũũkĩrĩra Peka mũrũ wa Remalia. Nake akĩmũtharĩkĩra na akĩmũũraga, agĩcooka agĩtuĩka mũthamaki ithenya riake, mwaka-inĩ wa mĩrongo ĩrĩ wa ũthamaki wa Jothamu mũrũ wa Zedekia.

³¹ Ha ũhoru wa maũndũ marĩa mangĩ makoniĩ wathani wa Peka, na ũrĩa wothe eekire-rĩ, githĩ matiandikĩtwo ibuku-inĩ rĩa mahinda ma athamaki a Isiraeli?

Jothamu Mũthamaki wa Juda

³² Na rĩrĩ, mwaka-inĩ wa keerĩ wa ũthamaki wa Peka mũrũ wa Remalia mũthamaki wa Isiraeli, Jothamu mũrũ wa Uzia mũthamaki wa Juda akĩambĩrĩria gũthamaka.

³³ Aarĩ wa mĩaka mĩrongo ĩrĩ na ĩtano rĩrĩa aatuĩkire mũthamaki, nake agĩthamaka arĩ Jerusalemu mĩaka ikũmi na ĩtandatũ. Nyina eetagwo Jerusha mwarĩ wa Zadoku.

³⁴ Nĩekire maũndũ marĩa maagĩrĩire maitho-inĩ ma Jehova o ta ũrĩa ithe Uzia eekĩte.

³⁵ No rĩrĩ, kũndũ kũrĩa gũtũũgĩru gũtieheririo; andũ maathiire o na mbere kũrutĩra magongona na gũcinĩra ũbumba kuo. Jothamu agĩaka rĩngĩ kĩhingo kĩa rũgongo kĩa hekarũ ya Jehova.

³⁶ Ha ũhoru wa maũndũ marĩa mangĩ makoniĩ wathani wa Jothamu, na ũrĩa eekire-rĩ, githĩ matiandikĩtwo ibuku-inĩ rĩa mahinda ma athamaki a Juda?

³⁷ (Matukũ-inĩ macio Jehova akĩambĩrĩria gũtũma Rezini mũthamaki wa Suriata, na Peka mũriũ wa Remalia, mokĩrĩre Juda.)

³⁸ Nake Jothamu akĩhurũka hamwe na maithe make, agĩthikwo hamwe nao itũũra inene rĩa Daudi, na norĩo itũũra rĩa ithe. Nake mũriũ Ahazu agĩtuĩka mũthamaki ithenya riake.

16

Ahazu Mūthamaki wa Juda

¹ Na rīrī, mwaka-inĩ wa ikūmi na mūgwanja wa ūthamaki wa Peka mūrū wa Remalia, Ahazu mūrū wa Jothamu mūthamaki wa Juda akĩambirĩria gūthamaka.

² Ahazu aarĩ wa mĩaka mĩrongo ĩrĩ rĩrĩa aatuĩkire mūthamaki, nake agĩthamaka arĩ Jerusalemu mĩaka ikūmi na itandatũ. Nake ndaigana gwĩka maũndũ magĩrĩre maitho-inĩ na Jehova Ngai wake, ta ūrĩa ithe Daudi eekĩte.

³ Aathĩiaga na mĩthĩire ya athamaki a Isiraeli, o na akĩruta mūrĩũ arĩ igongona rĩa njino, akĩrũmĩrĩra njĩra irĩa irĩ magigi cia ndũrĩrĩ irĩa Jehova aingatire ciehere mbere ya Isiraeli.

⁴ Nĩaarutĩire magongona na agĩcinĩra ūbumba kũndũ kũrĩa gũtũũgĩru, na tũcũmbĩrĩ-inĩ twa irĩma, o na rungu rwa mĩti irĩa mĩruru.

⁵ Hĩndĩ ĩyo Rezini mūthamaki wa Suriata, na Peka mūrū wa Remalia mūthamaki wa Isiraeli, makiumagara makahũũrane na Jerusalemu, na makĩrigiicĩria Ahazu, no matiamũtooririe.

⁶ Hĩndĩ ĩyo Rezini mūthamaki wa Suriata agĩtunyana itũũra rĩa Elathu, akĩricookeria Suriata, na akĩingata andũ a Juda. Andũ a Edomu magĩthamamĩra Elathu, na matũire kuo ngĩnya ūmũthĩ.

⁷ Ahazu agĩtũma andũ kũrĩ Tigilathu-Pileseru mūthamaki wa Ashuri makamwĩre atĩrĩ, “Nĩ nũ ndungata na ngombo yaku. Ambata, ūũke ūũhonokie kuuma guoko-inĩ kwa mūthamaki wa Suriata na mūthamaki wa Isiraeli, arĩa maratharĩkĩra.”

⁸ Nake Ahazu agĩkuua betha na thahabu irĩa ciarĩ hekarũ-inĩ ya Jehova, na igĩĩna-inĩ irĩa cia nyũmba ya ūthamaki, na agĩcĩtũma irĩ iheo kũrĩ mūthamaki wa Ashuri.

⁹ Mūthamaki wa Ashuri agĩtũkĩra na ūndũ wa gũtharĩkĩra itũũra rĩa Dameski na akĩritunyana. Agĩthamamĩ atũũri akuo akĩmatwara Kiri na akĩũraga Rezini.

¹⁰ Hĩndĩ ĩyo Mūthamaki Ahazu agĩthĩ Dameski gũtũngana na Tigilathu-Pileseru mūthamaki wa Ashuri. Nake akĩona kĩgongona kũu Dameski, agĩtũmĩra Uria mũhĩnjĩri-Ngai mũcoro wa kĩgongona kũu o na mwakire wakĩo o ta ūrĩa gĩakĩtwo.

¹¹ Nĩ ūndũ ūcio Uria ūrĩa mũhĩnjĩri-Ngai agĩaka kĩgongona kũringana na ūrĩa wothe aatũmĩrwo, gĩcoretwo nĩ Mūthamaki Ahazu kuuma Dameski, na agĩkĩrĩkia mbere ya Mūthamaki Ahazu gũcoka.

¹² Rĩrĩa mūthamaki aacookire kuuma Dameski na akĩona kĩgongona kũu, agĩkuhĩrĩria na akĩrutĩra igongona igũrũ rĩakĩo.

¹³ Akĩruta igongona rĩake rĩa njino na rĩa mũtu, na agĩtĩrĩria indo irĩa irutagwo cia kũnyuuo na akĩminjainjĩria kĩgongona kũu thakame ya maruta ma ūiguano.

¹⁴ Nakĩo kĩgongona gĩa gĩcango kĩrĩa kĩarĩ mbere ya Jehova, agĩkiruta mwena wa na mbere wa hekarũ, kuuma gatagati-inĩ ga kĩgongona kũu kĩerũ na hekarũ ya Jehova, agĩkũga mwena wa gathigathini wa kĩgongona kũu kĩerũ.

¹⁵ Hĩndĩ ĩyo Mūthamaki Ahazu akĩhe Uria ūrĩa mũhĩnjĩri-Ngai mawatho maya: “Igũrũ rĩa kĩgongona kũu kinene kĩerũ, rutagĩra ho iruta rĩa njino rĩa rũciĩni, na iruta rĩa mũtu rĩa hwaĩ-inĩ, na iruta rĩa mūthamaki rĩa njino, na iruta rĩake rĩa mũtu, na iruta rĩa njino rĩa andũ othe a bũrũri, na iruta rĩa rĩa mũtu na iruta rĩa rĩa kũnyuuo. Na ūminjainjagĩre kĩgongona thakame yothe ya maruta ma njino na ya magongona. No kĩgongona gĩa gĩcango, ndĩrĩkĩhũthagĩra na gũtũria ūhoro kuuma kũrĩ Jehova.”

¹⁶ Nake Uria ūrĩa mũhĩnjĩri-Ngai agĩka o ta ūrĩa Mūthamaki Ahazu aamwathĩte.

¹⁷ Mūthamaki Ahazu akĩeheria icunjĩ cia mwena-inĩ, na akĩeheria irai kuuma maaari-inĩ macio. Akĩeheria itangi rĩrĩa rĩetagwo Karia igũrũ rĩa mĩhianano ya ndegwa cia gĩcango irĩa ciakanyĩtĩrĩre, na agĩkaigĩrĩra itina-inĩ cia mahiga.

¹⁸ Nĩeheririe gĩthaku gĩa Thabatũ kĩrĩa gĩakĩtwo hekarũ-inĩ, na agĩthamamĩ itoonyero rĩa athamaki hau nja ya hekarũ ya Jehova, nĩguo akenie mūthamaki wa Ashuri.

¹⁹ Ha ūhoro wa maũndũ marĩa mangĩ makonũ wathani wa Ahazu, na ūrĩa eekire-rĩ, githĩ matĩandĩkitwo ibuku-inĩ rĩa mahinda ma athamaki a Juda?

²⁰ Nake Ahazu akĩhurũka hamwe na maithe make, na agĩthikwo hamwe nao Itũũra-inĩ inene rĩa Daudi. Nake mūrĩũ Hezekia agĩtũka mūthamaki ithenya rĩake.

17

Hoshea Mūthamaki wa Mũthia wa Isiraeli

¹ Na rĩrĩ, mwaka wa mĩrongo ĩrĩ wa Ahazu mūthamaki wa Juda, Hoshea mūrū wa Ela agĩtũka mūthamaki wa Isiraeli kũu Samaria, nake agĩthamaka mĩaka kenda.

² Agĩka maũndũ mooru maitho-inĩ ma Jehova, no ti ta ūrĩa athamaki a Isiraeli arĩa maarĩ mbere yake meekĩte.

³ Shalimaneseru mūthamaki wa Ashuri akīambata agatharīkire Hoshea, ūrīa warī ndungata ya Shalimaneseru na nīamūrīhaga igooti.

⁴ No mūthamaki wa Ashuri nīamenyire atī Hoshea aarī mūkunyañrī, nīgūkorwo nīatūmite andū kūrī Soo mūthamaki wa Misiri, na nīatigite kūrīha igooti rīa mūthamaki wa Ashuri ta ūrīa ekaga mbere mwaka o mwaka. Nī ūndū ūcio Shalimaneseru akīmūnyīta, na akīmūhingīra njeera.

⁵ Mūthamaki wa Ashuri agītharīkīra būrūrī wothe, agīkinya Samaria na akīrīrigiicīria mīaka itatū.

⁶ Mwaka-inī wa kenda wa wathani wa Hoshea nīguo mūthamaki wa Ashuri aatunyañre Samaria, agīthaamīria andū a Isiraēli būrūrī wa Ashuri. Akīmahe ūtūoro kūu Hala na Gozani, Rūū-inī rwa Haboru, na matūūra-inī ma Amedi.

Andū a Isiraēli Gūthaamio nī ūndū wa Mehia mao

⁷ Maūndū macio mothe meekikire nī ūndū andū a Isiraēli nīmehūire Jehova Ngai wao, ūrīa wamarutite būrūrī wa Misiri moime watho-inī wa Firaūni mūthamaki wa Misiri. Nao makīnamīrīra ngai ingī, magīcihooya,

⁸ Na makīrūmīrīra mītugo ya ndūrīrī iria ciaingatītwo nī Jehova ciehere mbere yao, o na makīrūmīrīra mītugo irīa yambīrīrio nī athamaki a Isiraēli.

⁹ Nao andū a Isiraēli magīka maūndū na hitho ma gūūkīrīra Jehova Ngai wao marīa mataagīrīre. Kuuma mūthiringo-inī wa kūrangīra nginya itūūra rīrīa riairīgīrwo rūthingo rwa hinya, makīakīra kūndū kūrīa gūtūūgīru gwa kūrūtīra magongona matūūra-inī mao mothe.

¹⁰ Nīmahaandire mahiga maamūre o na itugī cia Ashera, kūndū kūrīa guothe gūtūūgīru o na rungu rwa mītī irīa mīruru.

¹¹ Nīmacinağīra ūbumba handū hothe hatūūgīru, o ta ūrīa ndūrīrī iria Jehova aaingatīte ciehere mbere yao ciekaga. Magīka maūndū ma waganu ma kūrakaria Jehova.

¹² Nīmahoire mīhianano o na gūtuika Jehova nīoigite atīrī, “Mūtikaneke ūguo.”

¹³ Nake Jehova agīkaania andū a Isiraēli na andū a Juda na ūndū wa anabii ake othe na andū arīa moonaga maūndū, akīmeera atīrī: “Garūrūkai mūtigane na nīra cianyu cia waganu. Rūmagiai maathani na irīra cia watho wakwa wa kūrūmīrīrwo, kūringana na watho wothe ūrīa ndaathire maithe manyu maathīkagīre, na ūrīa ndaamūreheire na tūna twa anabii ndungata ciakwa.”

¹⁴ No matiğana kūnjigua, no momīrie ngoro ciao o ta ūrīa maithe mao meekire, arīa mateehokire Jehova Ngai wao.

¹⁵ Nao makīrega irīra cia watho wake wa kūrūmīrīrwo na kīrīkanīro kīrīa aarīkanīre na maithe mao, na mīkaana irīa aamaheete. Nao maarūmīrīre mīhianano itarī kiene, nao magītuika kīndū gītārī bata. Meegerakanīre na ndūrīrī iria cīamarīgīicīrie, o na gūtuika Jehova nīamathīte, akoiga atīrī, “Mūtigeke ta ūrīa ndūrīrī icio cīkaga,” nao magīka maūndū marīa Jehova aamagīrītīe gīwīka.

¹⁶ Nīmatiganīrie maathani mothe ma Jehova Ngai wao, na magīthondekera mīhianano irīrī ya gūtwekio ihaana ta njaū, na magīthondeka gītugī kīa Ashera. Nao makīnamīrīra cīūmbe ciothe cia igūrū, na makīhooya Baali.

¹⁷ Ningī makīruta airītu na aanake ao marī magongona ma njino. Nīmarathaga ūhoro na makaragūra, na makīlheana gīwīka maūndū mooru maitho-inī ma Jehova, makīmūrakaria.

¹⁸ Nī ūndū ūcio Jehova akīrakara mūno nī ūndū wa andū a Isiraēli, o nginya akīmeheria mbere yake. No mūhīrīga wa Juda watīgīrwo.

¹⁹ O nao andū a Juda matiarūmīrīre maathani ma Jehova Ngai wao. Maarūmīrīre mītugo irīa yambīrīrio nī andū a Isiraēli.

²⁰ Nī ūndū ūcio Jehova akīrega andū a Isiraēli othe, akīmaheritha na akīmāneana moko-inī ma thū, o nginya akīmāingata mehere mbere yake.

²¹ Na rīrīa aamūranīre andū a Isiraēli na nyūmba ya Daudi-rī, nīguo maatuire Jeroboamu mūrū wa Nebati mūthamaki wao. Nake Jeroboamu akīguucīrīria andū a Isiraēli matige kūrūmīrīra Jehova, agītūma meehie rīhīa inene.

²² Andū a Isiraēli makīrūmīrīra mehīa mothe ma Jeroboamu, na matiğana gūcooka gūtīgana namo,

²³ nginya rīrīa Jehova aameherīrie mbere yake o ta ūrīa aamerīte na kanua ka ndungata ciake ciothe cia anabii. Nī ūndū ūcio andū a Isiraēli makīeherio būrūrī wao, magīthaamīrio Ashuri, na no kuo marī.

²⁴ Nake mūthamaki wa Ashuri akīruta andū Babuloni, na Kutho, na Ava, na Hamathu na Sefarivaimu, akīmahe matūūra ma Samaria ithenya rīa andū a Isiraēli. Makīgwatīra Samaria, na magīkara matūūra-inī makuo.

²⁵ Hīndī irīa maambīrīrie gūikara kuo matiahooyaga Jehova; nī ūndū ūcio Jehova akīmatūmīra mīrūūthi kuo, ikīūruga andū amwe.

²⁶ Nake mūthamaki wa Ashuri agīkinyīrio ūhoro akīrwo atīrī: “Andū arīa wathaamirie ūkīmatwara matūūra-inī ma Samaria matiūū ūrīa ngai ya būrūri ūcio yendaga. Nīmatūmīre mīrūūthi irīa īramooraga, tondū andū nīmarigītwo nī kīī ngai īyo yendaga.”

²⁷ Hīndī īyo mūthamaki wa Ashuri agīathana atīrī: “Reke mūthīnjīri-Ngai ūmwe wa arīa maatahirwo kuuma Samaria acooke agatūūre kuo, nīgeetha arute andū ūrīa ngai ya būrūri ūcio yendaga.”

²⁸ Nī ūndū ūcio mūthīnjīri-Ngai ūmwe wa arīa maatahītwo kuuma Samaria agīthīī gūtūūra Betheli, akīmaruta kūhooya Jehova.

²⁹ No rīrī, o rūrīrī rūgūthondekera ngai ciaruo matūūra-inī mothe marīa maatūūruga, magīciiga mahooero-inī marīa maathondeketwo nī andū a Samaria kūdū kūrīa gūtūūgīru.

³⁰ Andū a kuuma Babuloni magīthondeka mūhianano wetagwo Sukothu-Benothu, nao andū a Kutho magīthondeka Nerigali, nao andū a Hamathu magīthondeka Ashima;

³¹ nao andū a Aavi magīthondeka Nibihazu na Tarataka, nao andū a Sefariri maacinaga ciana na mwaki irī ta magongona kūrī Adarameleki na Anameleku, ngai cia Sefarivaimu.

³² Nīmahoooyaga Jehova, no ningī magīthuura andū a mīthemba yothe yao matuīke aruti wīra ta athīnjīri-Ngai mahooero-inī ma kūdū kūrīa gūtūūgīru.

³³ Nīmahoooyaga Jehova, na no maatungatagīra ngai ciao, kūringana na mītugo ya ndūrīrī cia kūrīa maarūtītwo.

³⁴ Nginyagia ūmūthī matūire marūmītie mītugo yao ya tene. Nao matihoooyaga Jehova kana gwathūkīra irīra cia watho wake wa kūrūmīrīrwo, na matuīro marīa matuītwo, na watho na maathani marīa Jehova aaheire njiaro cia Jakubu, ūrīa aatuire Isiraēli.

³⁵ Rīrīa Jehova aarīkanīire kīrīkanīro na andū a Isiraēli-rī, aamaathire atīrī: “Mūtikanahooe ngai ingī, kana mūciinamīrīre, kana mūcitungatīre, kana mūcirutīre igongona.

³⁶ No Jehova ūrīa wamūrūre būrūri wa Misiri na hinya mūnene na atambūrūkītie guoko gwake, ūcio nowe wiki mwagīrīrwo nīkūhooyaga. Nīwe mūrīnamagīrīra, na nīwe mūrūrutagīra magongona.

³⁷ Hīndī ciothe no nginya mūmenyagīrīre kīrīra kīa watho wake wa kūrūmīrīrwo na matuīro marīa matuītwo, na mawatho, o na maathani marīa aamwandīkīre. Mūtikanahooe ngai ingī.

³⁸ Mūtīkariganīrwo nī kīrīkanīro kīrīa ndaarīkanīire na inyuī, na mūtikanahooe ngai ingī.

³⁹ No rīrī, mūhooyage Jehova Ngai wanyu; tondū nīwe ūkaamūkūūra guoko-inī gwa thū cianyu ciothe.”

⁴⁰ No rīrī, matuīgana kūnjigua, no maathiire o na mbere na mītugo yao ya tene.

⁴¹ O na rīrīa andū acio mahoooyaga Jehova, no maatungatagīra ngai ciao cia mīhianano. Nginyagia ūmūthī ciana ciao na ciana cia ciana ciao ithiigaga na mbere gwīka o ta ūrīa maithe mao meekaga.

18

Hezekia Mūthamaki wa Juda

¹ Na rīrī, mwaka-inī wa itatū wa Hoshea mūrū wa Ela mūthamaki wa Isiraēli, nīguo Hezekia mūrū wa Ahazu mūthamaki wa Juda aambīrīrie gūthamaka.

² Aarī wa mīaka mīrongo īrī na itano rīrīa aatuīkire mūthamaki, nake agīthamaka arī Jerusalem mīaka mīrongo īrī na kenda. Nyina eetagwo Abija mwarī wa Zekaria.

³ Nake agīka maūdū marīa magīrīire maitho-inī ma Jehova, o ta ūrīa ithe Daudi eekīte.

⁴ Nīheririe kūdū kūrīa gūtūūgīru, akīhehenja mahiga marīa maamūrīrwo ngai cia mīhianano, na agītemenga itugī cia Ashera. Nayo nyoka ya gīcango irīa yathondeketwo nī Musa akīmīunanga tūcunjī, nīgūkorwo nginyagia ihinda rīu andū a Isiraēli nīmamīcinagīra ūbumba. Nayo yetagwo Nehushitani.

⁵ Nake Hezekia agītūūra ehokete Jehova, Ngai wa Isiraēli. Gūtīarī mūdū ūngī take harī athamaki othe a Juda, mbere yake kana arīa mookire thuutha wake.

⁶ Niatũũire arũgamĩte wega harĩ Jehova na ndaigana gũtiga kũmũrũmĩrĩra; na niatũũire arũmĩtie maathani ma Jehova marĩa aaheire Musa.

⁷ Nake Jehova aarĩ hamwe nake; nake Hezekia akĩgaacĩra maũndũ-inĩ mothe marĩa ekaga. Ningĩ nĩareganire na watho wa mũthamaki wa Ashuri, na akĩrega kũmũtungata.

⁸ Niatooririe Afilisti kuuma mũthiringo-inĩ wa arangĩri nginya itũũra-inĩ rĩrĩa rĩairigĩtwo na rũthingo rwa hinya, o nginya Gaza na matũũra makuo.

⁹ Mwaka-inĩ wa ĩna wa ũthamaki wa Hezekia, na nĩguo warĩ mwaka wa mũgwanja wa Hoshea mũrũ wa Ela mũthamaki wa Isiraeli, Shalimaneseru mũthamaki wa Ashuri nĩathiire kũrũa na itũũra rĩa Samaria na akĩrĩngiicĩria.

¹⁰ Na thuutha wa mũaka ĩtatũ Ashuri magĩtunyana Samaria. Nĩ ũndũ ũcio itũũra rĩa Samaria rigĩtahwo mwaka-inĩ wa ĩtandatũ wa ũthamaki wa Hezekia, na warĩ mwaka wa kenda wa ũthamaki wa Hoshea mũthamaki wa Isiraeli.

¹¹ Nake mũthamaki wa Ashuri agĩthaamĩria andũ a Isiraeli kũu Ashuri, akĩmahe ũtũũro Hala, kũu Gozani ndwere-inĩ cia Rũũ rwa Haboru na matũũra-inĩ ma Amedi.

¹² Ũndũ ũcio wekĩkire nĩ ũndũ nĩmagĩte gwachĩkĩra Jehova Ngai wao, no magĩthũkia kĩrĩkanĩro giake, na ũria wothe Musa ndungata ya Jehova aamaathĩte. Matiathikĩrĩrie maathani macio kana makĩmahingia.

¹³ Mwaka-inĩ wa ikũmi na ĩna wa ũthamaki wa Hezekia, Senakeribu mũthamaki wa Ashuri agĩtharĩkĩra matũũra mothe manene ma Juda marĩa mairigĩrwo na thingo cia hinya, na akĩmatunyana.

¹⁴ Nĩ ũndũ ũcio Hezekia mũthamaki wa Juda agĩtũmĩra mũthamaki wa Ashuri ũrĩa warĩ kũu Lakishi ndũmĩrĩri ĩno: "Nĩhĩtĩtie. Njeherera na nĩngũkũrĩha kĩria giothe ũngĩnjĩtia." Nake mũthamaki wa Ashuri agĩtia Hezekia mũthamaki wa Juda taranda magana matatũ* cia betha, na taranda mĩrongo ĩtatũ† cia thahabu kĩa hinya.

¹⁵ Nĩ ũndũ ũcio Hezekia akĩmũhe betha iria ciothe cionekire hekarũ-inĩ ya Jehova na igũĩna-inĩ ciothe cia nyũmba ya ũthamaki.

¹⁶ Ihinda-inĩ rĩu, Hezekia mũthamaki wa Juda akĩruta thahabu ĩria yagemetie mĩrango na itugĩ cia mĩrango ya hekarũ ya Jehova na akĩmũhe mũthamaki wa Ashuri.

Senakeribu Kwĩhĩtĩra Jerusalemu

¹⁷ Mũthamaki wa Ashuri agĩtũma mwathi ũrĩa mũnene wa mbũtũ ciothe cia ita, na mũrũgamĩrĩri wa anene arĩa angĩ, na mwathi wa mbũtũ cia mbaara, marĩ na mbũtũ nene ya ita kuuma Lakishi mathĩ kũrĩ Mũthamaki Hezekia kũu Jerusalemu. Magĩkinya Jerusalemu na makĩrũgama mũtaro-inĩ wa Karia ka Rũgongo,‡ njĩra-inĩ ya gũthĩ Mũgũnda-inĩ wa Mũthambia Nguo.

¹⁸ Magĩtũmanĩra mũthamaki; nake Eliakimu mũrũ wa Hilikia mũrũgamĩrĩri wa nyũmba ya ũthamaki, na Shebina ũria mwandĩki-marũa, na Joa mũrũ wa Asafu ũria warĩ mwandĩki wa maũndũ ma ihinda rĩu, makiumagara mathĩ kũrĩ o.

¹⁹ Nake mũnene wa mbũtũ cia ita akĩmeera atĩrĩ, "Ĩrai Hezekia atĩrĩ:

" Mũthamaki ũrĩa mũnene, o we mũthamaki wa Ashuri, ekuuga atĩrĩ: Ũrutĩte ũmĩrĩru ũcio ũrĩ nguo kũ?

²⁰ Wee uugaga ũrĩ na hinya wa mbũtũ cia ita, na nĩũũ kũrũa, no waragia o ciugo cia tũhũ. Nũũ ũcio wĩhokete atĩ nĩguo ũnemere?

²¹ Atĩrĩrĩ, wee wĩhokete andũ a Misiri acio mahaana ta kamũrangi koinĩkangu, karĩa gathecaga mũndũ guoko, gakamũguraria etĩriana nako! Ũguo nĩguo Firaũni mũthamaki wa Misiri ahaana kũrĩ arĩa othe mamwĩhokaga.

²² O na ũngĩnjĩra atĩrĩ, "Ithuĩ twĩhokete Jehova Ngai witũ", githĩ tiwe wehereirio kũndũ kũrĩa gũtũũgĩru, na igongona iria ciarĩ kuo nĩ Hezekia, akĩra andũ a Juda na Jerusalemu atĩrĩ, "No nginya mũhooyagĩre mbere ya kigongona giki kĩrĩ Jerusalemu?"

²³ "Rũ-rĩ, ũka ũkeiguithanie na mwathi wakwa, mũthamaki wa Ashuri: Nĩngũkũhe mbarathi ngiri igĩrĩ angĩkorwo ũrĩ na andũ mangĩcitwarithia!

²⁴ Wakĩhota gũtooria o na mũnene ũria mũnini mũno thĩnĩ wa anene a mwathi wakwa, o na gũtuika wĩhokete ngaari cia ita na andũ arĩa mathiiga mahaicĩte mbarathi a Misiri?

²⁵ Na ningĩ-rĩ, njũkĩte gũtharĩkĩra na kwananga kũndũ gũkũ iterũtwo nĩ Jehova? Jehova we mwene nĩwe wanjĩrĩre njũke hũure bũrũri ũyũ, na ndĩwanange. "

* 18:14 nĩ ta tani 10 † 18:14 nĩ ta tani 1 ‡ 18:17 Ũyũ warĩ mũtaro wa maaĩ wenjetwo rungu rwa thĩ nĩ Mũthamaki Hezekia wa kũrehe maaĩ kuuma Rũũ rwa Gihoni.

²⁶ Nake Eliakimu mūrū wa Hilikia, na Shebina, na Joa makīra mūnene ūcio wa mbūtū cia ita atīrī, “Twagūthaitha arīria ndungata ciaku na rūthiomi rwa Asuriata, tondū nītūrūūī. Tiga gūtwarīria na rūthiomi rwa Kīhibirania, andū aya marī rūthingo-inī makīguaga.”

²⁷ No mūnene ūcio wa mbūtū cia ita agīcookia atīrī, “Kaī ndatūmirwo nī mwathi wakwa kūrī mwathi wanyu na kūrī inyuī ndīmwire maūdū maya, na ti kūrī andū aya maikarīte rūthingo igūrū, o aya makaarīa kīoro kīao na manyue mathugumo mao o ene o ta ūria inyuī mūgeeka?”

²⁸ Ningī mūnene wa mbūtū cia ita akīrūgama, akīanīrīra na rūthiomi rwa Kīhibirania, akiuga atīrī: “Thikīrīriai ndūmīrīri ya mūthamaki ūria mūnene, mūthamaki wa Ashuri!

²⁹ Mūthamaki ekuuga ūū: Mūtigetīkīrie Hezekia amūheenie. Nandanghota kūmūhonokia kuuma guoko-inī gwakwa.

³⁰ Mūtigetīkīrie Hezekia amūringīrīrie kwīhoka Jehova hīndī irīa ekuuga atīrī, ‘Ti-itherū Jehova nīegūtūhonokia; itūūra rīrī rītikaneanwo guoko-inī kwa mūthamaki wa Ashuri.’

³¹ “Mūtigathikīrīrie Hezekia. Mūthamaki wa Ashuri ekuuga ūū: Rekei tūiguane, na mūūke kūrī nīi. Mweka ūguo o ūmwe wanyu nīakarīaga kuuma kūrī mūtī wake wa mūthabībū na mūkūyū, na anyuuge maaī ma gīthima giake,

³² ngīnya rīria ngooka ndīmūtware būrūri ūria ūhaana ta wanyu, būrūri ūrī ngano na ndībei ya mūhīhano, būrūri ūrī irio na mīgūnda ya mīthabībū, būrūri ūrī mūtī ya mītamaiyū na ūūkī. Thuurai muoyo no ti gīkuū!

“Mūtigathikīrīrie Hezekia, nīgūkorwo nīaramūhītithia rīria ekuuga atīrī, ‘Jehova nīegūtūhonokia.’

³³ Nī kūrī ngai ya būrūri o na ūrīkū irī yahonokia būrūri wayo kuuma guoko-inī kwa mūthamaki wa Ashuri?

³⁴ Ngai cia Hamathu na Aripadi irī kū? Ngai cia Sefarivaimu, na Hena na Iva irī kū? Nīihonoketie Samaria kuuma guoko-inī gwakwa?

³⁵ Nī ngai irīkū harī ngai ciothe cia mabūrūri macio yanahonokia būrūri wayo kuuma kūrī nīi? Gwakīhoteka atīa Jehova ahonokie Jerusalemu kuuma guoko-inī gwakwa?”

³⁶ No andū acio magīkīra ki, na matirī ūndū maamūcookeirie, tondū mūthamaki nīamatīhite, akameera atīrī, “Mūtīkamūcookerie ūndū.”

³⁷ Hīndī īyo Eliakimu mūrū wa Hilikia ūria mūrōri wa maūdū ma nyūmba ya ūthamaki, na Shebina ūria mwandīki-marūa, na Joa mūrū wa Asafu ūria mwandīki wa maūdū ma ihinda rīu, magīthī kūrī Hezekia, matembūrangīte nguo ciao, na makīmwīra ūria mūnene ūcio wa mbūtū cia ita oigīte.

19

Ūhonokia wa Jerusalemu Kwīranīrwo

¹ Rīria Mūthamaki Hezekia aigūire ūguo, agītembūranga nguo ciake na akīhumba nguo ya ikūnia, agīthīi, agītoonya hekarū ya Jehova thīinī.

² Agītūma Eliakimu ūria warī mūrōri wa maūdū ma nyūmba ya ūthamaki, na Shebina ūria mwandīki-marūa, na athīnjīri-Ngai arīa atongoria, othe mehumbīte nguo cia makūnia, mathīi kūrī Isaia mūrū wa Amozu, ūria mūnabīi.

³ Makīmwīra atīrī, “Ūū nīguo Hezekia ekuuga: Mūthenya wa ūmūthī nī mūthenya wa mīnyamaro, na ikūūmana, na gīconoko, o ta ihinda rīa ciana rīa gūciarwo rīakinya na hīnya wa gūciara ūkaaga.

⁴ No gūkorwo Jehova Ngai waku nīekūigua ciugo ciothe cia mūnene wa mbūtū cia ita, ūria mwathi wake, mūthamaki wa Ashuri, atūmīte oke anyūrūrie Ngai ūria ūrī muoyo, na amūkūūme nī ūndū wa ūhoro ūcio Jehova Ngai waku aigūite. Nī ūndū ūcio hoera matigari marīa matigaire muoyo.”

⁵ Rīria anene a Mūthamaki Hezekia maakinyire kūrī Isaia-rī,

⁶ Isaia akīmeera atīrī, “Ūraī mwathi wanyu atīrī, ‘Ūū nīguo Jehova ekuuga: Tiga gwītīgīra nī ūndū wa ūria ūiguūte ciugo icio atungatī a mūthamaki wa Ashuri manumīte nacio.

⁷ Ta thikīrīria! Nīi nīngwīkīra roho wa mūthemba mūna thīinī wake, nīguo rīria arīigua ūhoro mūna-rī, acooke būrūri wake, na arī kūu ndūme ooragwo na rūhīu rwa njora.’”

⁸ Rīria mūnene wa mbūtū cia ita aigūire atī mūthamaki wa Ashuri nīoimīte Lakishi, akīehera Jerusalemu, agīthīi agīkōra mūthamaki akīrūa mbaara na Libina.

⁹ Na rĩrĩ, Senakeribu agĩkinyĩrwo nĩ ũhoro wa atĩ Tirihaka, ũrĩa Mũkushi mũthamaki wa Misiri, nĩoimagarĩte, oke arũe nake. Nĩ ũndũ ũcio agĩtũma andũ rĩngĩ kũrĩ Hezekia marĩ na ũhoro ũyũ:

¹⁰ “Ĩrai Hezekia mũthamaki wa Juda atĩrĩ: Ndũgetĩkĩrie Ngai ũcio wĩhokete akũheenie rĩrĩa ekuuga atĩrĩ, ‘Jerusalemu ndĩngĩneanwo kũrĩ mũthamaki wa Ashuri.’

¹¹ Ti-itherũ nĩũiguĩte ũrĩa athamaki a Ashuri mekĩte mabũrũri-inĩ mothe, ũrĩa maamaniinire biũ. Inyuũ mũngĩhonoka atĩa?

¹² Na rĩrĩ, ngai cia ndũrĩrĩ iria cianiinirwo nĩ maithe maitũ ma tene, ngai cia Gozani, na cia Harani, na cia Rezefu, na andũ a Edeni arĩa maarĩ Telasaru-rĩ, nĩciamahonokirie?

¹³ Mũthamaki wa Hamathu na kana mũthamaki wa Aripadi, kana mũthamaki wa itũũra inene rĩa Sefarivaimu kana wa Hena, o na kana wa Iva-rĩ, arĩ ha?”

Ihooya rĩa Hezekia

¹⁴ Hezekia akĩnyĩta marũa kuuma kũrĩ andũ arĩa maatũmĩtwo, na akĩmathoma. Agĩcooka akĩambata hekarũ-inĩ ya Jehova, akĩmatambũrũkia mbere ya Jehova.

¹⁵ Nake Hezekia akĩhooya Jehova, akiuga atĩrĩ: “Wee Jehova, Ngai wa Isiraeli, o wee ũikarĩre gĩtĩ kĩa ũnene gatagati ka makerubi, Wee wiki nowe Ngai igũrũ rĩa mothamaki mothe ma thĩ. Wee nĩwe wombire igũrũ na thĩ.

¹⁶ Tega matũ maku Wee Jehova, ũigũe; hĩngũra maito maku Wee Jehova, wone; ũigũe ciugo cia Senakeribu iria atũmĩte cia kũruma Ngai ũrĩa ũrĩ muoyo.

¹⁷ “Ti-itherũ Jehova, athamaki a Ashuri nĩmanangĩte biũ ndũrĩrĩ na mabũrũri macio.

¹⁸ Na nĩmaikĩtie ngai ciao mwaki-inĩ na magacithũkangia, tondũ itiarĩ ngai, no ciarĩ mĩtĩ na mahiga, ciathondeketwo na moko ma andũ.

¹⁹ Na rĩrĩ, Wee Jehova Ngai witũ, tũhonokie kuuma guoko-inĩ gwake, nĩgeetha mothamaki mothe ma thĩ mamenye atĩ Wee Jehova, o Wee wiki, nĩwe Ngai.”

Isaia Kũratha Kũhootwo gwa Senakeribu

²⁰ Hĩndĩ iyo Isaia mũrũ wa Amozu agĩtũma ndũmĩrĩrĩ kũrĩ Hezekia, akĩmwĩra atĩrĩ: “Ũũ nĩguo Jehova Ngai wa Isiraeli ekuuga: Nĩnjiguĩte mahooya maku makonĩ Senakeribu mũthamaki wa Ashuri.

²¹ ũyũ nĩguo ũhoro ũrĩa Jehova aarĩtie wa kũmũkĩrĩra:

“Mũirĩtu Gathirange, Mwarĩ wa Zayuni,
nĩakũmenete na agakũnyarara.

Mwarĩ wa Jerusalemu

arainia mũtwe rĩrĩa wee ũroora.

²² ũcio ũrumĩte na ũkamenereria nũũ?

Nĩngĩ-rĩ, nũũ ũgũthũkĩire na mũgambo,

na ũgakũũrĩra maito na mwĩtũo?

Wee ũgookĩrĩra ũrĩa Mũtheru wa Isiraeli!

²³ ũtũmĩte andũ aku moke marume Jehova.

Na ũkoiga atĩrĩ,

“Nĩ ũndũ wa ngaari ciakwa nyingĩ cia ita-rĩ,

nĩnyambatĩte ngakinya tũcũmbĩrĩ twa irĩma,
o kũu igũrũ mũno Lebanoni.

Nĩndemete mĩtarakwa yakuo ĩrĩa mĩraihu mũno,
o na mĩthengera ĩrĩa mĩega mũno.

Nĩnginyĩte mũthia wakuo kũrĩa kũraya mũno,
kũrĩa kũrĩ na mĩtitũ ĩrĩa mĩega mũno.

²⁴ Nĩnyenjete ithima mabũrũri ma kũngĩ,
na nganyua maaĩ kuo.

Nĩhũithĩtie tũrũũ twa Misiri

na makinya ma magũrũ makwa.”

²⁵ “Kaĩ ũtaiguĩte?

Kuuma tene nĩndamũrĩte ũndũ ũcio,

matukũ-inĩ macio ma tene nĩndabangĩte ũndũ ũcio,
na rĩu nĩndũhingĩtie,

atĩ wee nĩtũmĩte matũũra manene marĩa mairigĩre na thingo cia hinya
matũike hĩba cia mahiga.

²⁶ Andũ akuo maagithĩtio hinya,
magegearĩte na magaconorithio.

Mahaana mĩmera ĩrĩ mũgũnda,
makooroora o ta thuuna nduru,

kana ta nyeki ĩmerete nyũmba igũrũ,
ĩria yũmaga ĩtanakũra.

27 “No nĩnjũũĩ kũria ũikaraga,
na ngamenya ũgĩũka na ũgĩthiĩ,
o na ũria ũndakaragĩra.

28 Tondũ nĩundakarĩire,
na rũng’athio rwaku nĩrũkinyĩire matũ makwa,
nĩngũgwĩkĩra gĩcũhĩ gĩakwa iniũrũ,
na matamu makwa ndĩmohe kanua-inĩ gaku,
na nĩngatũma ũcookere njĩra o ĩyo wokĩire.’

29 “Gĩkĩ nĩkĩo gĩgaakorwo kĩrĩ kĩmenyithia gĩaku, wee Hezekia:
“Mwaka-inĩ ũyũ ũkũria irio cia maitĩka,
naguo mwaka wa keerĩ ũrie kĩria gĩgaathundũka kuuma harĩ mo.
No mwaka-inĩ wa gatatũ-rĩ, nĩũkahaanda na ũgethe,
ũhaande mĩgũnda ya mĩthabĩbũ, na ũrie maciaro mayo.

30 Na o rĩngĩ matigari ma nyũmba ya Juda
nĩmagaikũrũkia mĩri na thĩ, na maciare maciaro na igũrũ.

31 Nĩgũkorwo Jerusalemu nĩgũkoima matigari ma andũ,
nakuo Kĩrĩma-inĩ gĩa Zayuni kuume gĩkundi kĩa arĩa mahonokete.
Kĩyo kĩa Jehova Mwene-Hĩnya-Wothe nĩkĩo gĩkaahingia ũguo.

32 “Nĩ ũndũ ũcio Jehova ekuuga ũũ igũrũ rĩa mũthamaki wa Ashuri:
“Ndagatoonya itũura rĩrĩ inene,
kana arathũkie mũguĩ kuo.
Ndagooka mbere ya rĩo na ngo,
kana arĩrigiicĩrie na ihumbu cia tũiri, arĩũkĩrĩre.

33 Njĩra ĩria ookĩire-rĩ, no yo agaacookera;
ndagatoonya itũura rĩrĩ inene,
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

34 Nĩngagitĩra itũura rĩrĩ inene na ndĩrĩhonokie,
nĩ ũndũ wakwa, na nĩ ũndũ wa Daudi ndungata yakwa.”

35 ũtukũ o ro ũcio mũraika wa Jehova agĩthiĩ akĩũraga andũ 185,000 kũu kambĩ ya Ashuri. Rĩria andũ mookĩrĩre rũciĩnĩ tene, magĩkora kũu no ciimba theri!

36 Nĩ ũndũ ũcio Senakeribu mũthamaki wa Ashuri agĩtharia kambĩ agĩthiĩ. Agĩcooka Nineve agĩkara kuo.

37 Na rĩrĩ, mũthenya ũmwe, rĩria aahooyaga arĩ hekarũ-inĩ ya ngai yake Nisiroku, arĩũ ake eerĩ Adarameleki na Sharezeru makĩmũũraga na rũhiũ rĩa njora, na makĩũrĩra bũrũri wa Araratĩ. Nake mũriũ Esari-Hadoni agĩtuĩka mũthamaki ithenya rĩake.

20

Ndwari ya Hezekia

1 Matukũ-inĩ macio Hezekia akĩrwara, na aarĩ hakuĩ gũkua. Mũnabii Isaia mũrũ wa Amozu agĩthiĩ kũrĩ we, akĩmwĩra atĩrĩ, “Jehova ekuuga ũũ: Thondeka maũndũ ma mũciĩ waku, tondũ nĩũgũkua, ndũkũhona.”

2 Hezekia akĩhũgũra ũthiũ wake, akĩrorra rũthingo-inĩ, na akĩhooya Jehova, akiuga atĩrĩ,

3 “Wee Jehova, ririkana ũria ngoretwo ngĩthiĩ na mĩthiire ya kwĩhokeka mbere yaku, na ngeheana na ngoro yakwa yothe, na ngeeka ũria kwagĩrĩire maitho-inĩ maku.” Nake Hezekia akĩrĩra mũno.

4 Isaia atanakinya nja ya gatagatĩ-rĩ, kiugo kĩa Jehova gĩkĩmũkinyĩra, akĩrwo atĩrĩ:

5 “Cooka, ũkeere Hezekia mũtongoria wa andũ akwa atĩrĩ, ‘Jehova Ngai wa thoguo Daudi ekuuga ũũ: Nĩnjiguĩte ihooya rĩaku, na ngoona maithori maku; nĩngũkũhonia. Mũthenya wa ĩtatũ kuuma rĩu nĩũkambata ũthiĩ hekarũ-inĩ ya Jehova.

6 Nĩngũkuongerera miaka ikũmi na ĩtano ya gũtũura muoyo. Na nĩngũkũhonokia hamwe na itũura rĩrĩ inene kuuma guoko-inĩ kwa mũthamaki wa Ashuri. Nĩngũgitĩra itũura rĩrĩ inene nĩ ũndũ wakwa, na nĩ ũndũ wa Daudi ndungata yakwa.’”

7 Nĩngĩ Isaia akiuga atĩrĩ, “Thondekai gĩkũmba kĩa ngũyũ.” Nao magũka o ũguo, na magĩkũgĩrĩra ihũha-inĩ rĩu, nake Hezekia akĩhona.

⁸ Hezekia n̄oor̄itie Isaia at̄ir̄i, “K̄im̄enyithia ḡigaakorwo k̄ir̄i k̄ir̄ikū k̄ia at̄i Jehova n̄iekūuhonia, na at̄i n̄ingambata th̄i hekarū-in̄i ya Jehova mūthenya wa gatatū kuuma ūmūth̄i?”

⁹ Nake Isaia ak̄imūcookeria at̄ir̄i, “Ḡik̄i n̄ik̄io k̄im̄enyithia k̄ir̄ia Jehova eḡūkūhe, k̄ia at̄i Jehova n̄iegw̄ika ūndū ūcio akw̄ir̄iire: Ūkwenda k̄ir̄uru ḡith̄ii mbere makinya ikūmi, kana ḡicooke thuutha makinya ikūmi?”

¹⁰ Nake Hezekia akiuga at̄ir̄i, “K̄ir̄uru ḡith̄ii na mbere makinya ikūmi n̄i ūndū mūhūthū, n̄i kaba k̄ir̄uru ḡicooke na thuutha makinya ikūmi.”

¹¹ Nake mūnabii Isaia aḡikāira Jehova, nake Jehova aḡitūma k̄ir̄uru ḡicooke na thuutha makinya macio ikūmi mar̄ia ḡiaikūr̄ukite ngath̄i-in̄i ya Ahazu.

Abarūthi kuuma Babuloni

¹² Ihinda-in̄i r̄iu-r̄i, Merodaki-Baladani mūrū wa Baladani mūthamaki wa Babuloni n̄iatūm̄iire Hezekia mar̄ia na k̄iheo, tondū n̄iaigūite ūhorō wa ndwari ya Hezekia.

¹³ Hezekia ak̄iamūk̄ira andū ar̄ia maatūm̄itwo, na ak̄imoonia indo ciothe iria aiḡite makūmb̄i make, ak̄imoonia betha, na thahabu, na mahuti mar̄ia manunḡi wega, na maguta mar̄ia mega mūno, na indo ciake cia mbaara, na indo ciothe iria ciar̄i iḡina-in̄i ciake. Ḡut̄ir̄i k̄indū o na k̄imwe th̄iin̄i wa nyūmba ya ūthamaki kana k̄iar̄i ūthamaki-in̄i wake wothe Hezekia ataamoonirie.

¹⁴ Hind̄i iyo mūnabii Isaia aḡith̄i kūr̄i Mūthamaki Hezekia ak̄imūuria at̄ir̄i, “Andū acio moiga at̄ia, na mekuum̄ite kū?”

Nake Hezekia aḡicookia at̄ir̄i, “Moim̄ite būr̄uri wa kūr̄aya, meḡūk̄ite kuuma būr̄uri wa Babuloni.”

¹⁵ Nake mūnabii ak̄ūria at̄ir̄i, “N̄i k̄i monire nyūmba-in̄i yaku ya ūthamaki?”

Nake Hezekia aḡicookia at̄ir̄i, “Monire indo ciothe nyūmba-in̄i yakwa ya ūthamaki. Ḡut̄ir̄i k̄indū o na k̄imwe k̄ir̄i iḡina-in̄i ciakwa itanamonia.”

¹⁶ Nake Isaia ak̄ūra Hezekia at̄ir̄i, “Ta igua kiugo k̄ia Jehova:

¹⁷ Ti-itherū ihinda n̄ir̄igakinya, r̄ir̄ia indo ciothe iria ir̄i th̄iin̄i wa nyūmba yaku ya ūthamaki, na indo iria ciothe maithe maku matūire maiḡite nginya ūmūth̄i, Igaakuuo itwarwo Babuloni. Ḡut̄ir̄i o na k̄imwe ḡigaatigara, ūguo n̄iguo Jehova ekuuga.

¹⁸ Na andū amwe a r̄uciaro rwaku, o ar̄ia moim̄ite mūth̄iimo-in̄i na thakame-in̄i yaku, o ar̄ia wee ūḡuciara, n̄imagathaamio, na n̄imakaahakūrwo n̄iguo matungatage nyūmba-in̄i ya mūthamaki wa Babuloni.”

¹⁹ Nake Hezekia aḡicookia at̄ir̄i, “Kiugo k̄ia Jehova k̄ir̄ia waria n̄i k̄iega,” Tondū eeciir̄irie at̄ir̄i, “Ḡith̄i ḡutiḡukorwo na thayū na ūḡit̄ir̄i matukū-in̄i mothe ma muoyo wakwa?”

²⁰ Ha ūhorō wa maundū mar̄ia manḡi makonī wathani wa Hezekia, na mar̄ia mothe eekire, na ūria aathondekere Karia, o na mūtaro wa k̄urehe maa itūura-in̄i, ḡith̄i matand̄ikitwo ibuku-in̄i r̄ia mahinda ma athamaki a Juda?

²¹ Nake Hezekia ak̄ihur̄ika hamwe na maithe make. Nake mūr̄iū Manase aḡitūika mūthamaki ithenya riake.

21

Manase Mūthamaki wa Juda

¹ Na r̄ir̄i, Manase aar̄i wa m̄iaka ikūmi na īr̄i r̄ir̄ia aatūkire mūthamaki, nake aḡiathana ar̄i Jerusalemu m̄iaka m̄irongo itano na itano. Nyina eetagwo Hefiziba.

² Aḡika maundū mooru maitho-in̄i ma Jehova, ak̄ir̄um̄ir̄ira m̄itugo ir̄i maḡigi ya ndūr̄ir̄i iria Jehova aangat̄ite ciehere mbere ya Israeli.

³ N̄iaakire rinḡi k̄indū k̄iria ḡūtūḡiru, o k̄iria ithe Hezekia aananḡite; ninḡi aḡiaka igongona cia Baali na aḡiaka ituḡi cia Ashera, o ta ūria Ahabu mūthamaki wa Israeli eekite. N̄iainam̄ir̄iire mbūtū cia iḡurū ciothe na aḡic̄hooya.

⁴ Aḡiaka magongona th̄iin̄i wa hekarū ya Jehova, o ir̄ia Jehova oiḡite ūhorō wayo at̄ir̄i, “Th̄iin̄i wa Jerusalemu n̄ikuo ngaatūria r̄itwa riakwa.”

⁵ Th̄iin̄i wa nja ciar̄i cia hekarū ya Jehova, aḡiaka igongona cia mbūtū ciothe cia iḡurū.

⁶ Nake ak̄iruta mūr̄iū wake ar̄i igongona r̄ia njino, na n̄iaraḡuraga na agatūria nyoni, na akarogana, na agath̄iiga kūr̄i andū ar̄ia mar̄i maroho ma kūr̄aḡura. Aḡiaka maundū mainḡi mooru maitho-in̄i ma Jehova, nginya ak̄im̄urakaria.

⁷ N̄iooire mūhianano mūic̄uhie ūria aathondekete wa ḡituḡi k̄ia Ashera, ak̄iuga hekarū th̄iin̄i, o nyūmba iyo Jehova eer̄ite Daudi na mūr̄iū Solomoni ūhorō wayo at̄ir̄i, “N̄ingatūria r̄itwa riakwa nginya tene th̄iin̄i wa hekarū ino na th̄iin̄i wa Jerusalemu, k̄iria thuur̄ite kuuma m̄ih̄ir̄iga-in̄i yothe ya Israeli.

⁸ Ndirĩ hĩndĩ ĩngĩ ngaatũma magũrũ ma andũ a Isiraeli morũũre, moime bũrũri ũrĩa ndaaheire maithe mao ma tene, mamenyagĩrĩre mekage maũndũ marĩa mothe ndĩmathĩte, na marũmie Watho ũrĩa maaheirwo nĩ Musa ndungata yakwa.”

⁹ No andũ acio matigana kũigua. Manase akĩmahĩthĩthia, nĩ ũndũ wa ũguo magũĩka maũndũ mooru gũkĩra ndũrĩrĩ iria Jehova aaniĩnĩre mbere ya andũ a Isiraeli.

¹⁰ Jehova oigire na tũnua twa ndungata ciake cia anabii atĩrĩ:

¹¹ “Manase mũthamaki wa Juda nĩekĩte mehia marĩ magigi. Ageeka maũndũ mooru gũkĩra Aamori arĩa maarĩ mbere yake, * na agatongoria andũ a Juda kwĩhia nĩ ũndũ wa kũhooya mĩhianano yake.

¹² Nĩ ũndũ ũcio Jehova Ngai wa Isiraeli ekuuga ũũ: Nĩngũrehere Jerusalemu na Juda mwanangĩko ũrĩa ũgaatũma andũ arĩa makaigua ũhoru ũcio mararakwo nĩ matũ mao.

¹³ Nĩngatambũrũkĩria Jerusalemu rũrigi rwa gũthima rũrĩa rwahũthĩrĩrwo rwa gũũkĩrĩra Samaria na kabirũ karĩa kahũthĩrĩrwo gũũkĩrĩra nyũmba ya Ahabu. Nĩngaherithia na niine andũ a Jerusalemu o ta ũrĩa mũndũ ahuuraga thaani, akamũkurumania.

¹⁴ Nĩngatiganĩria matigari ma igai rĩakwa, na ndĩmaneane kũrĩ thũ ciao. Maga-atahwo na matunywa indo ciao nĩ thũ ciao ciothe,

¹⁵ tondũ nĩmekĩte maũndũ mooru maithe-inĩ makwa, makaandakaria, kuuma mũthenya ũrĩa maithe mao moimire Misiri nginyagia ũmũthĩ.”

¹⁶ Nĩngĩ Manase nĩaitire thakame nyingĩ mũno ya andũ matehĩtie, ĩkĩyũra Jerusalemu kuuma gĩturi kĩmwe nginya kĩrĩa kĩngĩ, tũtegũtara mehia marĩa aatũmĩte andũ a Juda meehie, nĩ ũndũ wa ũguo magũĩka maũndũ mooru maithe-inĩ ma Jehova.

¹⁷ Ha ũhoru wa maũndũ marĩa mangĩ makoniĩ wathani wa Manase, na marĩa mothe eekire, hamwe na mehia marĩa eekire-rĩ, githĩ matĩandĩkitwo mabuku-inĩ ma mahinda ma athamaki a Juda?

¹⁸ Manase akĩhurũka hamwe na maithe make, na agĩthikwo mũgũnda-inĩ wake wa ũthamaki, nĩguo mũgũnda wa Uza. Nake mũriũ Amoni agĩtũka mũthamaki ithenya rĩake.

Amoni Mũthamaki wa Juda

¹⁹ Amoni aarĩ wa mĩaka mĩrongo ĩrĩ na ĩrĩ rĩrĩa aatuĩkire mũthamaki, nake agĩthamaka Jerusalemu mĩaka ĩrĩ. Nyina eetagwo Meshulemethu mwarĩ wa Haruzu; oimĩte Jotiba.

²⁰ Nake agĩka maũndũ mooru maithe-inĩ ma Jehova, o ta ũrĩa ithe Manase eekĩte.

²¹ Nĩathiire na mũthĩire yothe ya ithe; akĩhooya mĩhianano ĩrĩa ithe aahooyaga, na akĩmũnamĩrĩra.

²² Agĩtigana na Jehova, Ngai wa maithe make, na ndaigana kũrũmĩrĩra Jehova.

²³ Anene a Amoni makĩmũciĩrĩra ndundu, na makĩũragĩra mũthamaki kũu nyũmba-inĩ yake ya ũthamaki.

²⁴ Nao andũ a bũrũri makĩũraga arĩa othe maathugundĩte gũũkĩrĩra Mũthamaki Amoni na magĩtua mũriũ Josia mũthamaki ithenya rĩake.

²⁵ Ha ũhoru wa maũndũ marĩa mangĩ makoniĩ wathani wa Amoni, na ũrĩa eekire-rĩ, githĩ matĩandĩkitwo ĩbuku-inĩ rĩa mahinda ma athamaki a Juda?

²⁶ Nake agĩthikwo mbĩrĩra-inĩ yake mũgũnda-inĩ wa Uza. Nake mũriũ Josia agĩtũka mũthamaki ithenya rĩake.

22

Ībuku rĩa Watho Kuoneka

¹ Na rĩrĩ, Josia aarĩ wa mĩaka ĩnana rĩrĩa aatuĩkire mũthamaki, nake agĩthamaka arĩ Jerusalemu mĩaka mĩrongo ĩtatũ na ũmwe. Nyina eetagwo Jedida mwarĩ wa Adaa; oimĩte Bozikathu.

² Nake agĩka ũrĩa kwagĩrĩre maithe-inĩ ma Jehova, na agĩthĩ na mũthĩire yothe ya ithe Daudi atekwĩhũgũra mwena wa ũrio kana wa ũmotho.

³ Mwaka-inĩ wa ikũmi na ĩnana wa wathani wake, Mũthamaki Josia agĩtũma Shafani mũrũ wa Azalia mũrũ wa Meshulamu, ũrĩa warĩ mwandĩki-marũa, athĩ hekarũ-inĩ ya Jehova. Akĩmwĩra atĩrĩ:

⁴ “Ambata, ũthĩ kũrĩ Hilikia mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene na ũmwĩre ahaarĩre mbeeca iria irehetwo hekarũ-inĩ ya Jehova, iria arangĩri a mĩrango monganĩte kuuma kũrĩ andũ.

* 21:11 Andũ arĩa othe maatũruga Kaanani meetagwo Aamori matanatoorio nĩ andũ a Isiraeli.

⁵ Nao maciïhokere andũ arĩa mathuurĩtwo a kũrũgamĩrĩra wĩra wa hekarũ. Andũ acio ũtigĩrĩre nĩ marĩha aruti a wĩra arĩa macookagĩrĩria hekarũ ya Jehova,

⁶ nao nĩ atharamara, na andũ a gwaka, na aaki a mahiga. Na ningĩ ũtigĩrĩre nĩmagũra mbaũ na mahiga maicũhie ma gũcookereria hekarũ.

⁷ No rĩrĩ, to nginya maheane mathabu ma mbeeca iria meehokeirwo, tondu mararuta wĩra ũcio na kwĩhokeka.”

⁸ Hilikia mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene akĩira Shafani ũcio mwandĩki marũa atĩrĩ, “Nĩnyonete Ibuku rĩa Watho thĩinĩ wa hekarũ ya Jehova.” Akĩrĩnengera Shafani nake akĩrĩthoma.

⁹ Nake Shafani ũcio mwandĩki-marũa agĩthĩĩ kũrĩ mũthamaki na akĩmũhe ũhoru ũcio, akĩmwĩra atĩrĩ: “Anene aku nĩmarĩhite mbeeca iria ciarĩ hekarũ-inĩ ya Jehova, na nĩmaciïhokeire kũrĩ aruti a wĩra na arũgamĩrĩri a hekarũ.”

¹⁰ Ningĩ Shafani ũcio mwandĩki-marũa akĩira mũthamaki atĩrĩ, “Hilikia ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai, nĩanengera ibuku.” Nake Shafani akĩrĩthomera mũthamaki.

¹¹ Rĩrĩa mũthamaki aagũire ciugo cia Ibuku rĩu rĩa Watho-rĩ, agĩtembũranga nguo ciake.

¹² Akĩrũta mawatho maya kũrĩ Hilikia ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai, na kũrĩ Ahikamu mũrũ wa Shafani, na Akiboru mũrũ wa Mikaia, na kũrĩ Shafani ũcio mwandĩki-marũa, na kũrĩ Asaia ũrĩa mũrori wa maũndũ ma mũthamaki, akĩmeera atĩrĩ:

¹³ “Thĩĩ mũkanduĩrĩrie ũhoru kũrĩ Jehova, na mũtuĩrĩrie andũ, o na Juda yothe, ũrĩa kwandĩkitwo ibuku-inĩ rĩrĩ rĩonekete. Marakara ma Jehova nĩ maingĩ, marĩa maraakana nĩ ũndũ witũ, tondu maithe maitũ matiaathĩkĩire ũhoru wa ibuku rĩrĩ; na matiekire kũringana na ũhoru ũrĩa wotho wandĩkitwo thĩinĩ warĩo ũrĩa ũtũkonĩ.”

¹⁴ Hilikia ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai, na Ahikamu, na Akiboru, na Shafani, na Asaia magĩthĩĩ kwaria na Hulida ũrĩa mũnabii mũndũ-wa-nja ũrĩa warĩ mũtumia wa Shalumu mũrũ wa Tikiva, mũrũ wa Harihasi ũrĩa warĩ mũmenyereri wa nguo cia mũthamaki, Hulida aatũruga Jerusalemu, rũgongo rwa keerĩ.

¹⁵ Nake akĩmeera atĩrĩ, “Ūũ nĩguo Jehova Ngai wa Isiraeli ekuuga: Īrai mũndũ ũrĩa ũmũtũmĩte kũrĩ nĩ atĩrĩ,

¹⁶ ‘Ūũ nĩguo Jehova ekuuga: Nĩngũrehithia mwanangĩko kũndũ gũkũ na kũrĩ andũ akuo kũringana na maũndũ marĩa mothe mandĩkitwo ibuku-inĩ rĩrĩa mũthamaki wa Juda athomete.

¹⁷ Tondũ nĩmandirikĩte, na magacinĩra ngai ingĩ ũbumba, na makaandakaria nĩ ũndũ wa mĩhianano yothe rĩra mathondekete na moko mao, marakara makwa nĩmakanĩire kũndũ gũkũ, na matingĩhoreka.’

¹⁸ Īrai mũthamaki wa Juda, ũrĩa ũmũtũmĩte mũuke mũtuĩrie ũhoru kũrĩ Jehova atĩrĩ, ‘Jehova Ngai wa Isiraeli ekuuga atĩrĩ ũhoru wĩgĩĩ ciugo iria ũguĩte:

¹⁹ Tondũ ngoro yaku nĩyagherire na ũkĩnyĩihĩria Jehova rĩrĩa waigũire ũhoru ũrĩa njarĩtie wa gũũkĩrĩra kũndũ gũkũ o na andũ akuo, atĩ nĩmakanyĩitwo nĩ kĩrumi na mwanangĩko, na tondu nĩwatembũrangire nguo ciaku na ũkĩrĩra ũrĩ mbere yakwa-rĩ, nĩngũiguĩte, ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

²⁰ Nĩ ũndũ ũcio nĩngagũcookanĩrĩria hamwe na maithe maku, na nĩũgathikwo na thayũ. Maithe maku matikoona mwanangĩko ũrĩa ngaarehe kũndũ gũkũ.’”

Nĩ ũndũ ũcio magĩcookereria mũthamaki ũhoru ũcio.

23

Josia Kwerũhia Kĩrĩkanĩro

¹ Hĩndĩ ĩyo mũthamaki agĩtũmanĩra athuuri othe a Juda na a Jerusalemu moongane hamwe.

² Nake akĩambata agĩthĩĩ hekarũ-inĩ ya Jehova arĩ hamwe na andũ a Juda, na andũ a Jerusalemu, na athĩnjĩri-Ngai, na anabii, andũ othe kuuma ũrĩa mũnini mũno nginya ũrĩa mũnene mũno. Mũthamaki agĩthoma ciugo ciothe cia Ibuku rĩa Kĩrĩkanĩro, rĩrĩa rĩonekete thĩinĩ wa hekarũ ya Jehova makĩguaga.

³ Nake mũthamaki akĩrũgama hau gĩtuĩ-inĩ, akĩerũhia kĩrĩkanĩro arĩ mbere ya Jehova, atĩ nĩarĩrũmagĩrĩra Jehova, na arũmie maathani make, na mawatho make, o na kĩrĩra kĩa watho wake wa kũrũmĩrĩrwo na ngoro yake yothe, na muoyo wake wotho, nĩguo ahingie ciugo cia kĩrĩkanĩro iria ciaandĩkitwo ibuku-inĩ rĩu. Hĩndĩ ĩyo andũ othe makĩranĩra atĩ nĩmarĩhingagia kĩrĩkanĩro kũu.

⁴ Nake mũthamaki agĩatha Hilikia mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene, na athĩnjĩri-Ngai arĩa maarĩ anini ake, na aikaria a mĩrango, mathengie kuuma hekarũ-inĩ ya Jehova indo

ciothe iria ciathondekeirwo Baali na Ashera, na mbütü yothe ya igürü, agíciciníra nja ya Jerusalemu mígúnda-iní ya Gítuamba gía Kidironi, na agítwara mühu wacio Betheli.

⁵ Nake akíeheria athñjiri-ngai cia mihianano aría maamürítwo ní athamaki a Juda macinagíre úbumba kúndü kúria gütüügíru thíini wa matüúra ma Juda na matüúra maría maarigiicúrie Jerusalemu, aría maacinagíra Baali úbumba, na ríua, na mweri, na njata iria nene, o na mbütü ciothe cia igürü.

⁶ Nake akíruta gítugí kía Ashera kuuma hekarü-iní ya Jehova, agígítwara Gítuamba-iní gía Kidironi nja ya Jerusalemu, na agígícíníra kuo. Agígíthía, gígítuika ta rüküngü, akíhurunjíra rüküngü rüu rwakío mbíríra-iní cia andü aría mataarí na igweta.*

⁷ Ningí agícóoka akímomora nyúmba cia ihooero cia maraya ma arúme, iria ciarí hekarü-iní ya Jehova, na nokuo atumia maatumagíra macuka ma Ashera.

⁸ Josia akírehe athñjiri-Ngai othe kuuma matüúra-iní mothe ma Juda, na agítharia kúndü kúria gütüügíru, kuuma Geba nginya Birishiba kúria athñjiri-ngai maacinagíra úbumba, akímomora igongona iria ciarí ihingo-iní, o na itoonyero-iní ría Kíhingo kía Joshua, múnene wa itüúra ríría inene, kíría kiarí mwena wa úmotho wa kíhingo gía itüúra ríu inene.

⁹ O na gwatúika athñjiri-ngai a kúndü kúria gütüügíru matiatungataga kíngongona-iní kía Jehova kúu Jerusalemu-rí, nímarítaga mígate ítarí mümbie hamwe na athñjiri-Ngai aría angí.

¹⁰ Níathükirie Tofeti íría yarí Gítuamba-iní kía Beni-Hinomu, ní úndü úcio gütírí mündü únqárutire müriü kana mwarí arí igongona ría njino kúri Moleku.

¹¹ Akíeheria mbarathi iria athamaki a Juda maamüriire ríua kuuma itoonyero-iní ría hekarü ya Jehova. Nacio ciarí nja hakuhi na kanyúmba ka múnene wetagwo Nathani-Meleku. Josia agícóoka agícina ngaari cia ita iria ciamürírwó ríua.

¹² Ningí akímomora igongona iria ciakítwo ní athamaki a Juda nyúmba igürü hakuhi na kanyúmba ka igürü ka Ahazu, na igongona iria ciakítwo ní Manase kúu nja cieri cia hekarü ya Jehova. Agícieheria kuuma hau, agícihehenja túcunji, na agíte rüküngü rüu Gítuamba-iní gía Kidironi.

¹³ Múthamaki agícóoka agíthúkia kúndü kúria gütüügíru kúria kwari mwena wa irathíro wa Jerusalemu, mwena wa gúthini wa Kíríma gía Kúniinanírwo, kúria Solomoni múthamaki wa Isiraéli aakíre Ashitorethu ngai ya mündü-wa-nja írí thaahu ya Asidoni, na kúria aakíre Kemoshu ngai írí thaahu ya Moabi, o na kwa Moleku ngai írí magigi ya andü a Amoni.

¹⁴ Josia akíhehenja mahiga maría maamüre, na akímomora mihianano ya itugí cia Ashera, na agíkúhumbíra na mahíndí ma andü.

¹⁵ O nakío kíngongona kíría kíarí Betheli, handü haría hatüügíru haathondeketwo ní Jeroboamu múrw wa Nebati, úria watúmire Isiraéli meehie, kíngongona kúu na handü hau hatüügíru, agícimomora. Agícina handü hau hatüügíru, akíhathía nginya hagítuika mútu, na agícina gítugí kía Ashera o nakío.

¹⁶ Ningí Josia akíroranga kúu, na ríría onire mbíríra iria ciarí mwena-iní wa kírima, agíthikúríthia mahíndí kuuma mbíríra-iní, akímacíníra kíngongona-iní níguo agíthaahie, kúringana na kiugo kía Jehova kíría kíarítio ní mündü wa Ngai úria warathíte maúndü macio matanékíka.

¹⁷ Múthamaki akíúria atírí, “Mbíríra íría ndírona ní ya ú?”

Nao andü a itüúra ríu inene makímúcookeria atírí, “Ní mbíríra ya mündü wa Ngai úria woimíte Juda, na akíaria maúndü ma gúükíríra kíngongona kía Betheli, o maúndü maría waríkia gwíka ihiga ríu.”

¹⁸ Nake akiuga atírí, “Tiganai nayo. Mütigetíkirie mündü o naú aringithie mahíndí make.” Ní úndü úcio matiahutirie mahíndí make o na ma múnabii úria woimíte Samaria.

¹⁹ O ta úria Josia eekíte Betheli, Josia níeherie na agíthaahia mahooero ma kúndü kúria gütüügíru maría maakítwo ní athamaki a Isiraéli matüúra-iní ma Samaria maría marakarítie Jehova.

²⁰ Josia akíúragíra athñjiri-ngai othe a kúndü kúu gütüügíru igürü ría igongona icio, na agícíníra mahíndí ma andü igürü riacio. Agícóoka agíthii Jerusalemu.

²¹ Múthamaki akíruta watho úyü kúri andü othe, akímeera atírí, “Kúngúrai Bathaka ya Jehova Ngai wanyu, o ta úria kwandíkítwo Ibuku-iní ríiri ría Kíríkaníro.”

²² Na gütíarí na Bathaka íngí yakúngúírwó ta íyo kuuma híndí ya atíiríri búrúri aría matongoragia Isiraéli kana matukú-iní mothe ma athamaki a Isiraéli na athamaki a Juda.

* 23:6 Gítugí kía Ashera giathükangirio ní Múthamaki Hezekia, nake múrúwe Manase agícícookia.

²³ Mwaka-inĩ wa ikũmi na ĩnana wa Mũthamaki Josia, Bathaka ĩyo ya Jehova niyakũngũirwo kũu Jerusalemu.

²⁴ Nĩngĩ Josia nĩheririe aragũri, na andũ arĩa maarĩ na maroho ma kũragũra, na ngai cia kũhooya nacio mĩciĩ-inĩ, na ngai cia mĩhianano, na indo irĩa ingĩ ciothe irĩ magigi cionekire kũu Juda na Jerusalemu. Eekire ũguo ahingie watho ũria waandĩkĩtwo ibuku-inĩ rĩria Hilikia ũria mũhĩnjĩri-Ngai onire hekarũ-inĩ ya Jehova.

²⁵ Mbere na thuutha wa Josia gũtiarĩ mũthamaki ũngĩ take, wacookereire Jehova ta ũria eekire: na ngoro yake yothe na muoyo wake wothe, na hinya wake wothe, kũringana na watho wothe wa Musa.

²⁶ No rĩrĩ, Jehova ndaigana kũgarũrũka atige marakara make mahiũ, marĩa maakanaga ma gũũkĩrĩa Juda, nĩ ũndũ wa maũndũ marĩa mothe Manase eekite ma kũmũrakaria.

²⁷ Nĩ ũndũ ũcio Jehova akiuga atĩrĩ, "Nĩngweheria Juda o nayo mbere yakwa, o ta ũria ndeheririe Isiraeli, na nĩngarega Jerusalemu, itũura inene rĩria ndeethurĩre, na ndege hekarũ ĩno, ĩria ndoigire ũhoru wayo atĩrĩ, 'Kũu nĩkuo Rĩitwa riakwa rĩgaatũura.' "

²⁸ Ha ũhoru wa maũndũ marĩa mangĩ makoniĩ wathani wa Josia, na marĩa eekire, githĩ matiandĩkĩtwo ibuku-inĩ rĩa mahinda ma athamaki a Juda?

²⁹ Hĩndĩ ĩria Josia aarĩ mũthamaki-rĩ, nĩguo Firaũni-Neko mũthamaki wa Misiri aambatire Rũũ-inĩ rwa Farati agateithie mũthamaki wa Ashuri. Nake Mũthamaki Josia agithĩ kũmũtũnga mbaara-inĩ, no rĩrĩ, Neko akĩrũa nake, akĩmũragĩra kũu Megido.

³⁰ Nacio ndungata cia Josia igĩkuua mwĩrĩ wake na ngari ya ita kuuma Megido, ikĩrehe Jerusalemu, na ikĩmũthika mbĩrĩra-inĩ yake. Nao andũ a bũrũri makĩoya Jehohazu mũrũ wa Josia, makĩmũtĩrĩria maguta, makĩmũtua mũthamaki ithenya rĩa ithe.

Jehohazu Mũthamaki wa Juda

³¹ Jehohazu aarĩ wa mĩaka mĩrongo ĩrĩ na ĩtatũ rĩria aatuĩkire mũthamaki, na agĩthamaka Jerusalemu mĩeri ĩtatũ. Nyina eetagwo Hamutali mwarĩ wa Jeremia, na oimĩte Libina.

³² Nake agĩika maũndũ mooru maithe-inĩ ma Jehova, o ta ũria maithe make meekite.

³³ Firaũni Neko nĩamuohire na mĩnyororo kũu Ribila, bũrũri wa Hamathu, nĩguo ndakae gwathana Jerusalemu, na akĩhatĩrĩria andũ a Juda marute igooti rĩa taranda igana rĩmwe[†] cia betha, na taranda ĩmwe[‡] ya thahabu.

³⁴ Firaũni Neko agĩtua Eliakimu mũriũ wa Josia mũthamaki ithenya rĩa ithe Josia, na akĩgarũra rĩitwa rĩa Eliakimu akĩmũtua Jehoiakimu, no agĩkuua Jehohazu akĩmũtwara Misiri, na kũu nĩkuo aakuĩrĩre.

³⁵ Jehoiakimu akĩrĩha Firaũni Neko betha na thahabu iria eefĩtie. Nĩgeetha ahote gwĩka ũguo, agĩitia andũ a bũrũri igooti na hinya, agĩkĩũngania betha na thahabu kuuma kũri andũ a bũrũri kũringana na ũhoti wao.

Jehoiakimu mũthamaki wa Juda

³⁶ Jehoiakimu aarĩ wa mĩaka mĩrongo ĩrĩ na ĩtano rĩria aatuĩkire mũthamaki, nake agĩthamaka arĩ Jerusalemu mĩaka ikũmi na ũmwe. Nyina etagwo Zebida mwarĩ wa Pedaia; nake oimĩte Ruma.

³⁷ Nake agĩika maũndũ mooru maithe-inĩ ma Jehova o ta ũria maithe make meekite.

24

¹ Hĩndĩ ya ũthamaki wa Jehoiakimu-rĩ, Nebukadinezaru mũthamaki wa Babuloni agĩtharĩkĩra bũrũri, na Jehoiakimu agĩtuika ndungata yake mĩaka ĩtatũ. No Jehoiakimu akĩgarũrũka, akĩremera Nebukadinezaru.

² Mahana agĩtũma mbũtũ cia gũtahana cia kuuma Babuloni, na Suriata, na Moabi, na Amoni ikahũũrane nake. Agĩcitũma ikaanange Juda, kũringana na ũria kiugo kĩa Jehova gĩatarĩ, kĩa kĩa kĩa nĩ ndungata ciake cia anabii.

³ Ti-itherũ maũndũ macio meekĩkire Juda kũringana na watho wa Jehova, nĩguo amehere moime mbere yake tonde wa mehia ma Manase na ũria wothe eekite,

⁴ o hamwe na gũita thakame ya andũ matehĩtie. Nĩgũkorwo nĩaiyũrĩtie Jerusalemu na thakame ya andũ matehĩtie, nake Jehova ndaigana kũmarekera.

⁵ Ha ũhoru wa maũndũ marĩa mangĩ makoniĩ wathani wa Jehoiakimu, na marĩa mothe eekire, githĩ matiandĩkĩtwo ibuku-inĩ rĩa mahinda ma athamaki a Juda?

⁶ Jehoiakimu akĩhurũka na maithe make. Nake mũriũ Jehoiakini agĩtuika mũthamaki ithenya riake.

⁷ Mūthamaki wa Misiri ndaigana kuuma būrūri wake rīngī, tondū mūthamaki wa Babuloni niatunyanite būrūri wothe ūrīa warī wa mūthamaki wa Misiri kuuma Karūūi ka Misiri nginya Rūūi rwa Farati.

Jehoiakini Mūthamaki wa Juda

⁸ Jehoiakini aarī wa mīaka ikūmi na īnana rīrīa aatuūkire mūthamaki, nake agīthamaka Jerusalemu mīeri itatū. Nyina eetagwo Nehushita mwarī wa Elinathani, kuuma Jerusalemu.

⁹ Nake agīka maūdū mooru maitho-inī ma Jehova, o ta ūrīa ithe eekīte.

¹⁰ Hīndī īyo anene a Nebukadinezaru mūthamaki wa Babuloni magīka nginya Jerusalemu, makīrigiicīria itūūra rīu,

¹¹ nake Nebukadinezaru we mwene agīka nginya itūūra-inī rīu inene, hīndī īyo anene ake maarīrigiicīrie.

¹² Nake Jehoiakini mūthamaki wa Juda, na nyina, na ndungata ciake, na andū arīa maarī igweta, na anene ake othe makīneana kūrī Nebukadinezaru.

Mwaka-inī wa īnana wa wathani wa Babuloni nīguo aanyiitire Jehoiakini.

¹³ Nebukadinezaru nīarutire mīhiithū yothe kuuma hekarū-inī ya Jehova na nyūmba-inī ya ūthamaki, agīkuua indo ciothe cia thahabu iria Solomoni mūthamaki wa Isiraeli aathondekeire hekarū ya Jehova, o ta ūrīa Jehova oigīte.

¹⁴ Agīkuua andū othe a Jerusalemu akīmatwara ithaamīrio: anene othe, na arūi a mbaara, na mabundi mothe, o na aturi; othe maarī andū 10,000. No andū arīa maarī athīni mūno a būrūri ūcio no-o maatigirwo.

¹⁵ Nebukadinezaru agītware Jehoiakini arī mūgwate nginya Babuloni. Ningī agīcooka agīkuua nyina wa mūthamaki kuuma Jerusalemu nginya Babuloni, na atumia ake, na anene ake, o na atongoria ake a būrūri.

¹⁶ Ningī mūthamaki wa Babuloni agīthaamīria mbūtū yothe ya ita nginya Babuloni; ita rīothe rīa andū 7,000 arīa arūi, na me hinya na mangīhota kūrūa, na mabundi na aturi 1,000.

¹⁷ Agīcooka agītua Matania, mama-we wa Jehoiakini, mūthamaki ithenya rīake, na akīgarūra rūtwa rīake, akīmūtua Zedekia.

Zedekia Mūthamaki wa Juda

¹⁸ Zedekia aarī wa mīaka mīrongo īrī na ūmwe rīrīa aatuūkire mūthamaki, nake agīthamaka arī Jerusalemu mīaka ikūmi na ūmwe. Nyina eetagwo Hamutali mwarī wa Jeremia, na oimīte Libina.

¹⁹ Nake agīka maūdū mooru maitho-inī ma Jehova, o ta ūrīa Jehoiakimu eekīte.

²⁰ Maūdū macio mothe meekirwo Jerusalemu na Juda nī tondū wa marakara ma Jehova, na mūthia-inī akīmaingata mehere mbere yake.

Kūgūa kwa Jerusalemu

Nake Zedekia akīremera mūthamaki wa Babuloni.

25

¹ Nī ūndū ūcio, mwaka-inī wa kenda wa ūthamaki wa Zedekia, mūthenya wa ikūmi, wa mweri wa ikūmi, Nebukadinezaru mūthamaki wa Babuloni agīthīi kūhūūrana na Jerusalemu arī na ita rīake rīothe. Nake akīamba hema nja ya itūūra rīu inene, na agīka indo cia kūmūteithia gūtharīkīra itūūra mīena yothe yarīo.

² Narīo itūūra rīkīrigiicīrio nginya mwaka wa ikūmi na ūmwe wa Mūthamaki Zedekia.

³ Na rīrī, mūthenya wa kenda wa mweri wa kana, ng'aragu ikīneneha itūūra-inī, o nginya gūkīaga irio cia kūrīo nī andū.

⁴ Hīndī īyo rūthingo rwa itūūra rīu inene rūkīmomorwo, nayo mbūtū yothe ya ita ikīūra ūtukū igereire kīhingo-inī kīrīa kīarī gatagatī ga thingo cierī kahuhī na mūgūnda wa mūthamaki, o na gūtuīka andū a Babuloni nīmarigiicīrie itūūra rīu inene. Nayo ikīūra īrorete Araba,

⁵ no mbūtū ya ita ya Babuloni igīteng'eria mūthamaki, ikīmūkinyīra werū-inī ūrīa mwaraganu wa Jeriko. Thigari ciake ciothe nīciamūranītio nake na ikahurunjūka.

⁶ Nayo mbūtū ya ita ikīnyīta mūthamaki ūcio, na agītwarwo kūrī mūthamaki wa Babuloni kūu Ribila kūrīa aatuūrīrwo ciira.

⁷ Makūrāga arīu a Zedekia o hau mbere yake, magīcooka makīmūkūūra maitho, makīmūoha na bīngū cia gīcango, na makīmūtware Babuloni.

⁸ Mūthenya wa mūgwanja wa mweri wa itano mwaka-inī wa ikūmi na kenda wa Nebukadinezaru mūthamaki wa Babuloni, Nebuzaradani mūnene wa arangīri a mūthamaki, ndungata nene ya mūthamaki wa Babuloni, agīka Jerusalemu.

⁹ Agĩcina hekarũ ya Jehova, na nyũmba ya ũthamaki, o na nyũmba ciothe cia Jerusalem. Agĩcina nyũmba yothe yarĩ ya bata.

¹⁰ Nayo mbũtũ yothe ya ita ya Babuloni, itongoretio nĩ mũnene wa arangĩri a mũthamaki ikĩmomora thingo iria ciathiũrũrũkĩirie Jerusalemu.

¹¹ Nebuzaradani mũnene wa arangĩri nĩathaamirie andũ arĩa othe maatigaire kũu itũũra-inĩ inene, hamwe na kĩrĩndĩ kũu kĩngĩ, na arĩa othe maathũite kũri mũthamaki wa Babuloni.

¹² No mũnene ũcio wa ita agĩtigia andũ amwe a arĩa athĩni mũno a bũrũri ũcio, nĩguo marutage wĩra mĩgũnda-inĩ ya mĩthabibũ na mĩgũnda-inĩ irĩa ینگĩ.

¹³ Andũ a Babuloni nĩmoinangire itugĩ cia gĩcango, na metha cia kũigĩrĩra indo, na Karia ga gĩcango, iria ciarĩ hekarũ-inĩ ya Jehova, na magĩkuua icango icio magĩcitwara Babuloni.

¹⁴ Ningĩ magĩkuua nyũngũ, na icakũri, na magathĩ ma gũtinia ndaambĩ, na mbakũri, na indo ciothe cia icango iria ciahũthagĩrwo wĩra-inĩ wa hekarũ, magĩthĩi nacio.

¹⁵ Mũnene ũcio wa thigari cia mũthamaki nĩakuuire ngĩo cia mwaki na mbakũri cia kũminjaniĩria, iria ciothe ciathondeketwo na thahabu therie kana betha.

¹⁶ Nakĩo gĩcango kuuma itugĩ iria igĩrĩ, na gĩa Karia, na kĩa makaari marĩa Solomoni aakĩte marĩ ma hekarũ ya Jehova, gĩtingĩathimĩkire nĩ kũingĩha.

¹⁷ Gĩtugĩ o kĩmwe kĩarĩ kĩa ũraihu wa buti mĩrongo irĩ na mũgwanja.* Nakĩo kĩongo gĩakĩo kĩrĩa kĩarĩ igũrũ rĩa gĩtugĩ kĩmwe gĩacio kĩarĩ kĩa buti inya na nuthu† kũraihia na igũrũ, na kĩagemetio na gĩgathiũrũrũkĩrio na mũkwa na makomamanga ma gĩcango. Gĩtugĩ kũu kĩngĩ na mũkwa wakĩo nĩkĩahaanaine na kũu kĩngĩ.

¹⁸ Mũnene ũcio wa arangĩri nĩanyiitire Seraia mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene, na Zefania ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai wa keerĩ, na arangĩri arĩa atatũ maarangagĩra mĩrango.

¹⁹ Harĩ arĩa angĩ maatigaire kũu itũũra-inĩ inene, akĩnyiita mũnene ũrĩa warũgamĩrĩre andũ a mbaara, na andũ atano arĩa mataaraga mũthamaki. Ningĩ agĩkuua mwandĩki-marũa ũrĩa mũnene na nowe warĩ mũroni mũnene wa wandĩkithia wa andũ a bũrũri ũcio, na andũ ake mĩrongo itandatũ arĩa maakorirwo itũũra-inĩ rũu inene.

²⁰ Nebuzaradani ũcio mũnene wa arangĩri akĩmakuua othe, akĩmatwara kũri mũthamaki wa Babuloni kũu Ribila.

²¹ Nake mũthamaki wa Babuloni akĩmooragithĩria kũu Ribila, bũrũri wa Hamathu.

Nĩ ũndũ ũcio andũ a Juda magĩtwarwo ithaamĩrio, kũraya na bũrũri wao.

²² Nebukadinezaru mũthamaki wa Babuloni agĩthũura Gedalia mũrũ wa Ahikamu, mũrũ wa Shafani akĩmũtua mũroni wa andũ arĩa maatigirwo Juda.

²³ Rĩrĩa anene a mbũtũ cia ita othe na andũ ao maaigũire atĩ mũthamaki wa Babuloni nĩathuurĩte Gedalia atuĩke barũthi, magĩthĩi kũri Gedalia kũu Mizipa, nao nĩo, Ishumaeli mũrũ wa Nethania, na Johanani mũrũ wa Karea, na Seraia mũrũ wa Tanihumethu ũrĩa Mũnetofathi, na Jaazania mũrũ wa Mũmaakathi, na andũ ao.

²⁴ Gedalia akĩhĩta mwĩhĩtwa wa kũmoomĩrĩria hamwe na andũ ao, akĩmeera atĩrĩ, "Tigai gwĩtigĩra anene a Babuloni. Ikarai bũrũri-inĩ na mĩtungatagĩre mũthamaki wa Babuloni, na nĩmũgũikara wega."

²⁵ No rĩrĩ, mweri-inĩ wa mũgwanja, Ishumaeli mũrũ wa Nethania, mũrũ wa Elishama ũrĩa warĩ wa thakame ya ũthamaki, agĩũka na andũ ikũmi, akĩũraga Gedalia o hamwe na andũ a Juda, na andũ a Babuloni arĩa maarĩ nake kũu Mizipa.

²⁶ Nĩ ũndũ wa ũguo andũ othe kuuma ũrĩa mũnini mũno nginya ũrĩa mũnene mũno, hamwe na atongoria a mbũtũ cia ita, makĩũrĩra Misiri nĩ ũndũ wa gwĩtigĩra andũ a Babuloni.

Kuohorwo kwa Jehoiakini

²⁷ Mwaka-inĩ wa mĩrongo itatũ na mũgwanja kuuma rĩrĩa Jehoiakini mũthamaki wa Juda aatwarirwo bũrũri ũngĩ, mwaka-inĩ o ũrĩa Evili-Merodaki aatuĩkire mũthamaki wa Babuloni, nĩ ohorithirie Jehoiakini kuuma njeera, mũthenya wa mĩrongo irĩ na mũgwanja mweri-inĩ wa ikũmi na irĩ.

²⁸ Akĩmwarĩria na ũhooreri na akĩmũhe gĩtũ gĩa kũmũtũithia gũkĩra athamaki acio angĩ maarĩ nao kũu Babuloni.

²⁹ Nĩ ũndũ ũcio Jehoiakini akĩruta nguo ciake cia njeera, na agĩtũũra arĩagĩra metha-inĩ ya mũthamaki matukũ mothe marĩa aatũũrĩre muoyo.

³⁰ Mũthamaki ũcio nĩaheaga Jehoiakini indo cia kũmũteithia cia o mũthenya, matukũ mothe marĩa aatũũrĩre muoyo.

* 25:17 nĩ ta mita inyanya na robo (18:25) † 25:17 nĩ ta mita imwe na nuthu (1:5)

IBUKU RĨA MBERE RĨA MAÜNDŪ MA MATUKŪ MA TENE

Maandĩko ma Maündũ ma Tene kuuma Adamu nginya Iburahĩmu

Nginya Ariũ a Nuhu

- ¹ Njiaro cia Adamu ciarĩ Sethi, na Enoshu,
² na Kenani, na Mahalaleli, na Jaredi,
³ na Enoku, na Methusela, na Lameku, na Nuhu.

- ⁴ Ariũ a Nuhu maarĩ:
 Shemu, na Hamu, na Jafethu.

Ariũ a Jafethu

- ⁵ Ariũ a Jafethu maarĩ:
 Gomeri, na Magogu, na Madai, na Javani, na Tubali, na Mesheki, na Tirasi.

- ⁶ Ariũ a Gomeri maarĩ:
 Ashikenazu, na Difatha, na Togarima.

- ⁷ Ariũ a Javani maarĩ:
 Elisha, na Tarishishi, na Kitimu, na Rodanimu.

Ariũ a Hamu

- ⁸ Ariũ a Hamu maarĩ:
 Kushi, na Miziraimu, na Putu, na Kaanani.

- ⁹ Ariũ a Kushi maarĩ:
 Seba, na Havila, na Sabita, na Raama, na Sabiteka.

- Ariũ a Raama maarĩ:
 Sheba, na Dedani.

- ¹⁰ Kushi nĩwe warĩ ithe wa
 Nimurodi ũrĩa wakũrĩre agĩtuĩka njamba ya ita ĩrĩ hinya thĩĩnĩ wa thĩ.

- ¹¹ Miziraimu nĩwe warĩ ithe wa
 andũ a Ludimu, na Anamini, na Lehabimu, na Nafituhimu,

¹² na Pathirusimu, na Kasuluhimu (nĩwe warĩ kĩhumo kĩa Afilisti), o na Kafitorimu.

- ¹³ Kaanani nĩwe warĩ ithe wa

¹⁴ Sidoni, mũriũ wake wa irigithathi, na Ahiti, na Ajobusi, na Aamori, na Agirigashi,

¹⁵ na Ahivi, na Aariki, na Asini,

¹⁶ na Aarivadi, na Azemari, na Ahamathi.

Ariũ a Shemu

- ¹⁷ Ariũ a Shemu maarĩ:
 Elamu, na Ashuri, na Arafakasadi, na Ludu, na Aramu.

- Ariũ a Aramu maarĩ:
 Uzu, na Hulu, na Getheru, na Mesheki.

- ¹⁸ Arafakasadi nĩwe warĩ ithe wa Shela, nake Shela aarĩ ithe wa Eberi.

- ¹⁹ Eberi aarĩ na ariũ eerĩ:
 Ūmwe eetagwo Pelegu, tondũ hĩndĩ yake nĩrĩo thĩ yagayũkanirio; na mũrũ wa nyina
 eetagwo Jokitani.

- ²⁰ Jokitani nĩwe warĩ ithe wa
 Alimodadi, na Shelefu, na Hazarimavethu, na Jera,

²¹ na Hadoramu, na Uzali, na Dikila,

²² na Ebali, na Abimaeli, na Sheba,

²³ na Ofiri, na Havila, na Jobabu. Acio othe maarĩ ariũ a Jokitani.

- ²⁴ Shemu, na Arafakasadi, na Shela,

²⁵ na Eberi, na Pelegu, na Reu,

²⁶ na Serugu, na Nahoru, na Tera,

²⁷ na Aburamu (na nĩwe Iburahĩmu).

Nyũmba ya Iburahĩmu

- ²⁸ Ariũ a Iburahĩmu maarĩ:
 Isaaka na Ishumaeli.

Njiaro cia Hagari

²⁹ Ici n̄cio njiaro ciao:

Nebaiothu n̄we warĩ irigithathi r̄ia Ishumaeli, nao ariũ ake ar̄ia angĩ maarĩ Kedari,
na Adibeeli, na Mibisamu,

³⁰ na Mishima, na Duma, na Masa, na Hadadi, na Tema,

³¹ na Jeturu, na Nafishu, na Kedema. Acio n̄o maarĩ ariũ a Ishumaeli.

Njiaro cia Ketura

³² Ariũ a Ketura, ũr̄ia warĩ thuriya ya Iburahĩmu, maarĩ:

Zimirani, na Jokishani, na Medani, na Midiani, na Ishibaku, na Shua.

Ariũ a Jokishani maarĩ:

Sheba na Dedani.

³³ Ariũ a Midiani maarĩ:

Efa, na Eferi, na Hanoku, na Abida, na Elidaa.

Acio othe maarĩ a r̄uciaro rwa Ketura.

Njiaro cia Sara

³⁴ Iburahĩmu n̄we warĩ ithe wa Isaaka.

Ariũ a Isaaka maarĩ:

Esaũ na Isiraeli.

Ariũ a Esaũ

³⁵ Ariũ a Esaũ maarĩ:

Elifazu, na Reueli, na Jeushu, na Jalamu, na Kora.

³⁶ Ariũ a Elifazu maarĩ:

Temani, na Omari, na Zefi, na Gatamu, na Kenazu;
na Amaleki, ũr̄ia waciarirwo n̄i Timina.

³⁷ Ariũ a Reueli maarĩ:

Nahathu, na Zera, na Shama, na Miza.

Andũ a Seiru kũu Edomu

³⁸ Ariũ a Seiru maarĩ:

Lotani, na Shobali, na Zibeoni, na Ana, na Dishoni, na Ezeri, na Dishani.

³⁹ Ariũ a Lotani maarĩ:

Hori na Homamu.

Nake Timina aarĩ mwarĩ wa nyina na Lotani.

⁴⁰ Ariũ a Shobali maarĩ:

Alivani, na Manahathu, na Ebali, na Shefo, na Onamu.

Ariũ a Zibeoni maarĩ:

Aia na Ana.

⁴¹ Mũriũ wa Ana aarĩ:

Dishoni.

Ariũ a Dishoni maarĩ:

Hemudani, na Eshibani, na Ithirani, na Kerani.

⁴² Ariũ a Ezeri maarĩ:

Bilihani, na Zaavani, na Akani.

Ariũ a Dishani maarĩ:

Uzu, na Arani.

Athamaki a Edomu

⁴³ Nao aya n̄o maarĩ athamaki ar̄ia maathamakaga Edomu mbere ya Isiraeli
gũthamakirwo n̄i mũthamaki o na ũmwe:

Nĩ Bela mũrũ wa Beori, nar̄io itũura r̄iake inene r̄ietagwo Dinihaba.

⁴⁴ R̄ir̄ia Bela aakuire, Jobabu mũrũ wa Zera wa kuuma Bozira agĩtuika mũthamaki
ithenya r̄iake.

⁴⁵ R̄ir̄ia Jobabu aakuire, Hushamu wa kuuma bũrũri wa Atemani agĩtuika mũthamaki
ithenya r̄iake.

⁴⁶ R̄ir̄ia Hushamu aakuire, Hadadi mũrũ wa Bedadi ũr̄ia wahootire Midiani kũu bũrũri
wa Moabi, agĩtuika mũthamaki ithenya r̄iake. Itũura r̄iake inene r̄ietagwo Avithu.

⁴⁷ R̄ir̄ia Hadadi aakuire, Samala wa kuuma Masereka agĩtuika mũthamaki ithenya
r̄iake.

⁴⁸ R̄ir̄ia Samala aakuire, Shauli wa kuuma Rehobothu kũu gũkuhĩ na Rũũ rwa Farati,
agĩtuika mũthamaki ithenya r̄iake.

- 49 Rĩria Shauli aakuire, Baali-Hanani mũrũ wa Akibori agĩtuĩka mũthamaki ithenya rĩake.
- 50 Rĩria Baali-Hanani aakuire, Hadadi agĩtuĩka mũthamaki ithenya rĩake. Itũũra rĩake inene rĩetagwo Pau, na mūtumia wake eetagwo Mehetabeli mwarĩ wa Matiredi, ũria warĩ mwarĩ wa Me-Zahabu.
- 51 Hadadi o nake agĩkua.

Anene a Edomu maarĩ:

52 Timina, na Aliva, na Jethethu, na Oholibama, na Ela, na Pinoni,

53 na Kenazu, na Temani, na Mibizaru,

54 na Magidieli, na Iramu. Acio nĩo maarĩ anene a Edomu.

2

Ariũ a Isiraeli

1 Aya nĩo maarĩ ariũ a Isiraeli:

Rubeni, na Simeoni, na Lawi, na Isakaru, na Zebuluni,

2 na Dani, na Jusufu, na Benjamini, na Nafitali, na Gadi, na Asheri.

Juda

Kũrĩ ariũ a Hezironi

3 Ariũ a Juda maarĩ:

Eri, na Onani, na Shela. Acio atatũ maaciarĩrwo Juda nĩ mūtumia Mũkaanani, mwarĩ wa Shua. Eri, irigithathi rĩa Juda, aarĩ mwaganu maitho-inĩ ma Jehova; nĩ ũndũ ũcio Jehova akĩmũũraga.

4 Tamaru, mūtumia wa mũrũ wa Juda, akĩmũciarĩra Perezu na Zera. Ariũ othe a Juda maarĩ atano.

5 Ariũ a Perezu maarĩ:

Hezironi na Hamula.

6 Ariũ a Zera maarĩ:

Zimuri, na Ethani, na Hemani, na Kalikoli, na Darida; othe maarĩ atano.

7 Mũriũ wa Karimi aarĩ:

Akaru, ũria wareheire Isiraeli thĩina nĩ ũndũ wa kuuna watho na kuoya indo iria ciarĩ nyamũre.

8 Mũriũ wa Ethani aarĩ:

Azaria.

9 Ariũ arĩa maaciarĩrwo Hezironi maarĩ:

Jerameeli, na Ramu, na Kalebu.

Ciana cia Ramu Mũrũ wa Hezironi

10 Ramu nĩwe warĩ ithe wa

Aminadabu, nake Aminadabu aarĩ ithe wa Nahashoni, ũria warĩ mūtongoria wa andũ a Juda.

11 Nahashoni nĩwe warĩ ithe wa Salimoni, nake Salimoni aarĩ ithe wa Boazu,

12 nake Boazu nĩwe warĩ ithe wa Obedi, ũria warĩ ithe wa Jesii.

13 Jesii nĩwe warĩ ithe wa Eliabu, irigithathi rĩake; nake Abinadabu aarĩ wa keerĩ, na Shimea wa gatatũ,

14 na Nethaneli wa kana, nake Radai wa gatano,

15 na Ozemu wa gatandatũ, nake Daudi aarĩ wa mũgwanja.

16 Nao aarĩ a nyina maarĩ Zeruia na Abigaili. Ariũ a Zeruia maarĩ atatũ, na nĩo Abishai, na Joabu, na Asaheli.

17 Abigaili nĩwe warĩ nyina wa Amasa, na ithe wa Amasa aarĩ Jetheri ũria Mũishumaeli.

Kalebu Mũrũ wa Hezironi

18 Kalebu mũrũ wa Hezironi nĩagũire ciana na mūtumia wake Azuba (o na ningĩ na Jeriothu). Ariũ a mūtumia ũcio maarĩ: Jesheri, na Shobabu, na Aridoni.

19 Hindĩ rĩa Azuba aakuire, Kalebu akĩhikia Efiratha, ũria wamũciarĩre Huru.

20 Huru nĩwe warĩ ithe wa Uri, nake Uri nĩwe warĩ ithe wa Bezaleli.

21 Thuutha ũcio, Hezironi agĩkoma na mwarĩ wa Makiru ũria warĩ ithe wa Gileadi (Hezironi aarĩ wa mĩaka mĩrongo itandatũ akĩmũhikia), nake akĩmũciarĩra Segubu.

²² Segubu nĩwe warĩ ithe wa Jairu, ũrĩa warĩ na matũũra mĩrongo ĩĩrĩ na matatũ kũu Gileadi.

²³ (No rĩrĩ, Geshuru na Aramu magĩtunyana matũũra ma Havothu-Jairu, o hamwe na Kenathu na cikaro iria ciarĩthiũrũrũkĩirie, namo maarĩ matũũra mĩrongo ĩtandatũ.) Aya othe nĩo maarĩ njiaro cia Makiru, o we ithe wa Gileadi.

²⁴ Thuutha wa Hezironi gũkua arĩ kũu Kalebu-Efiratha-rĩ, Abija mũtumia wa Hezironi akĩmũciarĩra Ashuru, ithe wa Tekoa.

Jerameeli Mũrũ wa Hezironi

²⁵ Ariũ a Jerameeli, ũrĩa warĩ irigithathi rĩa Hezironi, maarĩ:

Ramu ũrĩa warĩ irigithathi rĩake, na Buna, na Oreni, na Ozemu, na Ahija.

²⁶ Jerameeli aarĩ na mũtumia ũngĩ wetagwo Atara, nake nĩwe warĩ nyina wa Onamu.

²⁷ Ariũ a Ramu, ũrĩa warĩ irigithathi rĩa Jerameeli, maarĩ:

Maazu, na Jamini, na Ekeri.

²⁸ Ariũ a Onamu maarĩ:

Shamai na Jada.

Nao ariũ a Shamai maarĩ:

Nadabu na Abishuri.

²⁹ Mũtumia wa Abishuri eetagwo Abihaili, ũrĩa wamũciarĩire Ahabani na Molidi.

³⁰ Ariũ a Nadabu maarĩ:

Seledi na Apaimu. No rĩrĩ, Seledi aakuire atarĩ na ciana.

³¹ Mũrũ wa Apaimu aarĩ:

Ishi, ũrĩa warĩ ithe wa Sheshani.

Nake Sheshani nĩwe warĩ ithe wa Ahalai.

³² Ariũ a Jada, mũrũ wa nyina na Shamai, maarĩ:

Jetheri na Jonathani. Jetheri aakuire atarĩ na ciana.

³³ Ariũ a Jonathani maarĩ:

Pelethu na Zaza.

Acio nĩo maarĩ njiaro cia Jerameeli.

³⁴ Sheshani ndaarĩ na aanake, no airĩtu.

Aarĩ na ndungata ya kuuma Misiri yetagwo Jariha.

³⁵ Sheshani akĩhe Jariha ndungata ĩyo yake mwarĩ ĩmũhikie, nake akĩgĩa mwana wetagwo Atai.

³⁶ Atai nĩwe warĩ ithe wa Nathani,

nake Nathani nĩwe warĩ ithe wa Zabadi,

³⁷ nake Zabadi nĩwe warĩ ithe wa Efilali,

nake Efilali nĩwe warĩ ithe wa Obedi,

³⁸ nake Obedi nĩwe warĩ ithe wa Jehu,

nake Jehu nĩwe warĩ ithe wa Azaria,

³⁹ nake Azaria nĩwe warĩ ithe wa Helezu,

nake Helezu nĩwe warĩ ithe wa Eleasa,

⁴⁰ nake Eleasa nĩwe warĩ ithe wa Sisimai,

nake Sisimai nĩwe warĩ ithe wa Shalumu,

⁴¹ nake Shalumu nĩwe warĩ ithe wa Jekamia,

nake Jekamia nĩwe warĩ ithe wa Elishama.

Mbarĩ cia Kalebu

⁴² Ariũ a Kalebu, ũrĩa warĩ mũrũ wa nyina na Jerameeli, maarĩ:

Mesha irigithathi rĩake, na nĩwe warĩ ithe wa Zifu, na mũriũ Maresha ũrĩa warĩ ithe wa Hebironi.

⁴³ Ariũ a Hebironi maarĩ:

Kora, na Tapua, na Rekemu, na Shema.

⁴⁴ Shema nĩwe warĩ ithe wa Rahamu, na Rahamu nĩwe warĩ ithe wa Jorikeamu. Rekemu aarĩ ithe wa Shamai.

⁴⁵ Mũrũ wa Shamai aarĩ Maoni, nake nĩwe warĩ ithe wa Bethi-Zuru.

⁴⁶ Nake Efa, thuriya ya Kalebu, nĩwe warĩ nyina wa Harani, na Moza, na Gazezi. Nake Harani nĩwe warĩ ithe wa Gazezi.

⁴⁷ Ariũ a Jahadai maarĩ:

Regemu, na Jothamu, na Geshani, na Peleti, na Efa, na Shaafu.

⁴⁸ Nake Maaka, thuriya ya Kalebu, nĩwe warĩ nyina wa Sheberi na Tirihana.

⁴⁹ Ningĩ nowe waciarire Shaafu ũrĩa warĩ ithe wa Madimana, na Sheva ithe wa Makibena na Gibeaa. Mwarĩ wa Kalebu eetagwo Akisa.

⁵⁰ Acio nño maarĩ njiaro cia Kalebu.

Ariü a Huru, irigithathi rña Efiratha, maarĩ:

Shobali ithe wa Kiriathu-Jearimu,

⁵¹ na Salima ithe wa Bethlehemu, na Harefu ithe wa Bethi-Gaderi.

⁵² Njiaro cia Shobali, ithe wa Kiriathu-Jearimu, ciarĩ:

Haroe, na nuthu ya Amanahathi,

⁵³ na mihĩrĩga ya Kiriathu-Jearimu ĩrña yatarĩ ta ũũ: Aithiri, na Aputhi, na Ashumathi, na Amishirai. Kuuma kũrĩ acio gũkĩgĩa njiaro cia Azorathi na Aeshitaoli.

⁵⁴ Njiaro cia Salima ciarĩ:

Bethlehemu ũrña Mūnetofathi, na Aatirothu-Bethi-Joabu, na nuthu ya Amanahathi, na Azori,

⁵⁵ na mihĩrĩga ya aandĩki-marũa arĩa maatũũraga Jabezu ĩrña yatarĩ ta ũũ: Atirathi, na Ashimeathi, na Asukathi. Aya nño Akeni arĩa moimĩte harĩ Hamathu, ithe wa nyũmba ya Rekabu.

3

Ariü a Daudi

¹ Aya nño maarĩ ariü a Daudi arĩa maaciarĩrwo Heberoni:

Irigithathi rĩarĩ Amunoni mūrũ wa Ahinoamu wa kuuma Jezireeli;

nake wa keerĩ aarĩ Danieli mūrũ wa Abigaili wa kuuma Karimeli;

² nake wa gatatũ aarĩ Abisalomu mūrũ wa Maaka mwarĩ wa Talimai mũthamaki wa Geshuru;

nake wa kana aarĩ Adonija mūrũ wa Hagithu;

³ nake wa gatano aarĩ Shefatia mūrũ wa Abitali;

nake wa gatandatũ aarĩ Ithreamu ũrña aaciarĩrwo nĩ mūtumia wake Egila.

⁴ Acio atandatũ maaciarĩrwo Daudi kũu Heberoni, kũrĩa aathamakĩre mĩaka mũgwanja na mĩeri ĩtandatũ.

Daudi aathamakire arĩ Jerusalemu mĩaka mĩrongo ĩtatũ na ĩtatũ,

⁵ nacio ici nĩcio ciana ciake iria ciaciarĩrwo kũu:

Shimea, na Shobabu, na Nathani, na Solomon. Acio ana maaciarirwo nĩ Bathisheba mwarĩ wa Amieli.

⁶ Ningĩ nĩ kwarĩ na Ibiharu, na Elishua, na Elifeleti,

⁷ na Noga, na Nefegu, na Jafia,

⁸ na Elishama, na Eliada, na Elifeleti; othe maarĩ kenda.

⁹ Acio othe maarĩ ariü a Daudi, ariü a thuriya ciake matatarĩtwo. Nake Tamaru nĩwe warĩ mwarĩ wa ithe wao.

Athamaki a Juda

¹⁰ Mũriü wa Solomon eetagwo Rehoboamu,

nake mũriü eetagwo Abija,

nake Asa aarĩ mũriü wa Abija,

nake Jehoshafatu aarĩ mũriü wa Asa,

¹¹ nake Jehoram aarĩ mũriü wa Jehoshafatu,

nake Ahazia aarĩ mũriü wa Jehoram,

nake Joashu aarĩ mũriü wa Ahazia,

¹² nake Amazia aarĩ mũriü wa Joashu,

nake Azaria aarĩ mũriü wa Amazia,

nake Jothamu aarĩ mũriü wa Azaria,

¹³ nake Ahazu aarĩ mũriü wa Jothamu,

nake Hezekia aarĩ mũriü wa Ahazu,

nake Manase aarĩ mũriü wa Hezekia,

¹⁴ nake Amoni aarĩ mũriü wa Manase,

nake Josia aarĩ mũriü wa Amoni.

¹⁵ Ariü a Josia maarĩ:

Johanani irigithathi rñake,

nake wa keerĩ aarĩ Jehoiakimu,

nake wa gatatũ aarĩ Zedekia,

nake wa kana aarĩ Shalumu.

¹⁶ Arĩa maathamakire thuutha wa Jehoiakimu maarĩ:

mũriü Jekonia

na Zedekia.

Rũciaro rwa Nyũmba ya Ũthamaki thuutha wa Ithaamĩrio

¹⁷ Njaro cia Jekonia, ũria watahĩtwo, ciarĩ:

Mũriũ Shealitieli,

¹⁸ na Malikiramu, na Pedaia, na Shenazaru, na Jekamia, na Hoshama, na Nedabia.

¹⁹ Ariũ a Pedaia maarĩ:

Zerubabeli na Shimei.

Ariũ a Zerubabeli maarĩ:

Meshulamu na Hanania;

Shelomithu aarĩ mwarĩ wa nyina wao.

²⁰ Nĩ kwarĩ na ariũ angĩ atano, nao nĩ:

Hashuba, na Oheli, na Berekia, na Hasadia, na Jushabu-Hesedi.

²¹ Njaro cia Hanania ciarĩ:

Pelatia, na Jeshaja, na ningĩ nĩ kwarĩ na ariũ a Rafaia, na a Arinani, na a Obadia, o na a Shekania.

²² Njaro cia Shekania ciarĩ:

Shemaia na ariũ ake:

Hatushu, na Igali, na Baria, na Nearia, na Shafati; othe maarĩ atandatũ.

²³ Ariũ a Nearia maarĩ:

Elioenai, na Hizikia, na Azirikamu; othe maarĩ atatũ.

²⁴ Ariũ a Elioenai maarĩ:

Hodavia, na Eliashibu, na Pelaia, na Akuba, na Johanani, na Delaia, na Anani; othe maarĩ mũgwanja.

4

Mĩhĩrĩga Īngĩ ya Juda

¹ Njaro cia Juda ciarĩ:

Perezu, na Hezironi, na Karimi, na Huru, na Shobali.

² Reaia mũrũ wa Shobali nĩwe warĩ ithe wa Jahathu, nake Jahathu nĩwe warĩ ithe wa Ahumai na Lahadi. Icio nĩcio ciarĩ mbarĩ cia Azorathi.

³ Ariũ a Etamu maarĩ:

Jeziireeli, na Ishima, na Idibasha.

Mwarĩ wa nyina wao eetagwo Hazeleliponi.

⁴ Penueli nĩwe warĩ ithe wa Gedori, nake Ezeri nĩwe warĩ ithe wa Husha.

Ici nĩcio ciarĩ njaro cia Huru ũria irigithathi rĩa Efiratha, na ithe wa Bethlehemu.

⁵ Ashuri ithe wa Tekoa aarĩ na atumia eerĩ, nĩo Hela na Naara.

⁶ Naara akĩmũciarĩra Ahuzamu, na Heferi, na Temeni, na Haahashatari. Icio nĩcio ciarĩ njaro cia Naara.

⁷ Ariũ a Hela maarĩ:

Zerethi, na Zoharu, na Ethinani,

⁸ na Kozu, ũria warĩ ithe wa Anubu, na Hazobeba, na wa mĩhĩrĩga ya Ahariheli mũrũ wa Harumu.

⁹ Jabezu aarĩ mũtĩku mũno gũkĩra ariũ a nyina. Nyina nĩwe wamũtuire Jabezu, tondũ oigire atĩrĩ, "Ndaamũciarire na ruo."

¹⁰ Nake Jabezu agĩkaĩra Ngai wa Isiraeli, akiuga atĩrĩ, "Naarĩ korwo wandathima na ũnjaramĩrie mĩhaka ya bũrũri wakwa! Reke guoko gwaku gũkorwo hamwe na nĩ, na ũngĩtĩre harĩ ũuru nĩguo ndikanakorwo na ruo." Nake Ngai akĩguwa ihooya riake. *

¹¹ Kelubu, mũrũ wa nyina na Shuha, nĩwe warĩ ithe wa Mehuru, ũria warĩ ithe wa Eshitoni.

¹² Eshitoni nĩwe warĩ ithe wa Bethi-Rafa, na Pasea, na Tehina ũria warĩ ithe wa Iri-Nahashu. Acio nĩo maarĩ andũ a Reka.

¹³ Ariũ a Kenazu maarĩ:

Othinieli na Seraia.

Ariũ a Othinieli maarĩ:

Hathathu, na Meonothai.

¹⁴ Meonothai nĩwe warĩ ithe wa Ofara.

Seraia nĩwe warĩ ithe wa Joabu

* **4:10** Rĩitwa Jabezu rĩgĩtaũrwo na Kĩhibirania nĩ ta kuuga "Ruo" kana "Kũnyariĩka."

ũria ithe wa andũ a Ge-Harashimu. Gwetagwo ũguo nĩ undũ andũ akuo maarĩ mabundi.

¹⁵ Ariũ a Kalebu, mũrũ wa Jefune, maarĩ:

Iru, na Ela, na Naamu.

Mũriũ wa Ela eetagwo:

Kenazu.

¹⁶ Ariũ a Jehaleleli maarĩ:

Zifu, na Zifa, na Tiria, na Asareli.

¹⁷ Ariũ a Ezara maarĩ:

Jetheru, na Meredi, na Eferi, na Jaloni. Mũtumia ũmwe wa Meredi nĩwe waciarire Miriamu, na Shamai, na Ishiba ũria warĩ ithe wa Eshitemoa.

¹⁸ (Mũtumia wake wa kuuma Judea agĩciara Jeredi ũria ithe wa Gedori, na Heberi ithe wa Soko, na Jekuthieli ithe wa Zanoa.) Acio nĩo maarĩ ciana cia Bithia mwarĩ wa Firaũni ũria wahikĩtio nĩ Meredi.

¹⁹ Ariũ a mũtumia wa Hodia (mwarĩ wa nyina na Nahamu) maarĩ:

Ithe wa Keila ũria Mũgarimi, na Eshitemoa ũria Mũmaakathi.

²⁰ Ariũ a Shimoni maarĩ:

Amunoni, na Rina, na Beni-Hanani, na Tiloni.

Njiaro cia Ishi nĩ:

Zohethu na Beni-Zohethu.

²¹ Nao ariũ a Shela mũrũ wa Juda maarĩ:

Eri ithe wa Leka, na Laada ithe wa Maresha, na mbarĩ cia arĩa maathondekaga gatani irĩa njega[†] kũu Bethi-Ashibea,

²² na Jokimu, na andũ a Kozeba, na Joashu na Sarafi arĩa maathanaga bũrũri wa Moabi, na Jashubi-Lehemu. (Ūhoro ũyũ ũrutĩtwo maandĩko-inĩ na tene mũno.)

²³ Acio nĩo moombaga indo cia rĩũmba, nao maatũruga Netaimu na Gedera; maikaraga kũu, marutagĩre mũthamaki wĩra.

Njiaro cia Simeoni

²⁴ Njiaro cia Simeoni nĩ:

Nemueli, na Jamini, na Jaribu, na Zera, na Shauli;

²⁵ Shalumu aarĩ mũriũ wa Shauli, nake Mibisamu aarĩ mũriũ wa Shalumu, nake Mishima aarĩ mũriũ wa Mibisamu.

²⁶ Njiaro cia Mishima ciarĩ:

Mũriũ Hamueli, na Zakuri mũriũ wa Hamueli, na Shimei mũriũ wa Zakuri.

²⁷ Shimei aarĩ na ariũ ikũmi na atandatũ na airĩtu atandatũ, no ariũ a nyina matiarĩ na ciana nyingĩ; nĩ undũ ũcio mbarĩ yao ndiongererekire ta ya andũ a Juda.

²⁸ Nao maatũruga Birishiba, na Molada, na Hazari-Shuali,

²⁹ na Biliha, na Ezemu, na Toladi,

³⁰ na Bethueli, na Horoma, na Zikilagi,

³¹ na Bethi-Marikabothu, na Hazari-Susimu, na Bethi-Biri, na Shaaraimu. Macio nĩmo maarĩ matũũra mao nginya rĩria Daudi aathamakaga.

³² Matũũra matano marĩa maamarigiĩcĩirie maarĩ: Etamu, na Aini, na Rimoni, na Tokenina Ashani,

³³ na tũtũũra tũnini tũria twarigiĩcĩirie matũũra macio o nginya Baalathu. Macio nĩmo maarĩ ũtũũro wao. Nao nĩmaigaga maandĩko na njarwa.

³⁴ Meshobabu, na Jamuleki, na Josha mũrũ wa Amazia,

³⁵ o na Joeli, na Jehu mũrũ wa Joshibia, mũrũ wa Seraia, mũrũ wa Asieli;

³⁶ o na Elioenai, na Jaakoba, na Jeshohaia, na Asaia, na Adieli, na Jesimieli, na Benaia;

³⁷ na Ziza mũrũ wa Shifi, mũrũ wa Aloni, mũrũ wa Jedaia, mũrũ wa Shimuri, mũrũ wa Shemaia.

³⁸ Andũ acio marĩitwa mao magwetetwo hau igũrũ nĩo maarĩ atongoria a mbarĩ ciao. Nyũmba ciao nĩciongererekire mũno,

³⁹ nao magĩthĩĩ mĩhaka-inĩ ya Gedori mwena wa irathĩro wa gĩtũmba kũu gũcaria ũrĩithio wa mahiũ mao.

⁴⁰ Nĩmoonire kũndũ kũnoru kũrĩ ũrĩithio mwega, bũrũri warĩ mwarĩ, ũrĩ na thayũ na ũkahoorera. Na rĩrĩ, andũ a Hamu[‡] amwe nĩo maatũruga kuo mbere.

[†] 4:21 Andũ a nyũmba ĩmwe nĩmamenyekaga na wĩra ũria warutagwo nĩ ithe wao. [‡] 4:40 Andũ a Kaanani maarĩ njiaro cia Hamu.

⁴¹ Andũ arĩa marĩtwa mao maandĩkĩtwo mookĩte kuo matukũ-inĩ ma Hezekia mũthamaki wa Juda. Nao magĩtharĩkĩra andũ a Hamu ciikaro-inĩ cia andũ acio o na cia Ameunimu arĩa maatũũraga kuo, na makĩmaniina biũ o ta ũrĩa gũtarĩ nginya ũmũthĩ. Nao magĩtũũra ciikaro-inĩ cia andũ acio tondũ kwarĩ na ũrĩthio mwega wa mahiũ mao.

⁴² Nao andũ magana matano a nyũmba ya Simeoni, matongoretio nĩ Pelatia, na Nearia, na Refaia na Uzieli, ariũ a Ishi, magĩtharĩkĩra bũrũri ũrĩa ũrĩ irĩma wa Seiru.

⁴³ Nao makĩũraga Aamaleki arĩa meetharĩte magatigara, nao matũire kuo nginya ũmũthĩ.

5

Njiaro cia Rubeni

¹ Ariũ a Rubeni ũrĩa irigithathi rĩa Isiraeli (nĩwe warĩ irigithathi, no rĩrĩa aathaahirie ũrĩrĩ wa ithe, ũrigithathi wake waheirwo ariũ a Jusufu mũrũ wa Isiraeli; nĩ undũ ũcio, ndangĩandĩkirwo maandĩko-inĩ ma njiarwa kũringana na ũrigithathi wake,

² o na gũtũka Juda nĩwe warĩ hinya gũkĩra ariũ a ithe, na mũtongoria oimĩte gwake-rĩ, ũrigithathi watũkire wa Jusufu);

³ ariũ a Rubeni, irigithathi rĩa Isiraeli, maarĩ: Hanoku, na Palu, na Hezironi, na Karimi.

⁴ Njiaro cia Joeli ciarĩ:

Mũriũ Shemaia, na mũriũ Gogu, na mũriũ Shimei,

⁵ na mũriũ Mika,

na mũriũ Reaia, na mũriũ Baali,

⁶ na mũriũ Beera, ũrĩa watahirwo agĩthaamio nĩ Tigilathu-Pileseru mũthamaki wa Ashuri. Beera nĩwe warĩ mũtongoria wa andũ a Rubeni.

⁷ Andũ ao kũringana na mbarĩ ciao, mandĩkĩtwo kũringana na maandĩko ma njiarwa ciao maarĩ aya:

Jeieli ũrĩa mũnene, na Zekaria,

⁸ na Bela mũrũ wa Azazi, mũrũ wa Shema, mũrũ wa Joeli. Maatũũraga rũgongo rũrĩa ruumĩte Aroeri nginya Nebo na Baali-Meoni.

⁹ Maikarire bũrũri mwena wa irathĩro nginya rũteere-inĩ rwa werũ ũrĩa ũtambũrũkĩte nginya Rũũĩ rwa Farati, tondũ mahiũ mao nĩmaingĩhire mũno marĩ kũu Gileadi.

¹⁰ Hĩndĩ ya wathani wa Saũlũ nĩmarũire na Ahagari,* na makĩmahoota; nao makĩnyĩtĩra ciikaro cia Ahagari acio rũgongo-inĩ ruothe rwa mwena wa irathĩro wa Gileadi.

Njiaro cia Gadi

¹¹ Nao andũ a Gadi maatũũire mariganĩtie na andũ a Rubeni kũu bũrũri wa Bashani,† o nginya Saleka:

¹² Joeli nĩwe warĩ mũnene kũu Bashani, mũnini wake aarĩ Shafamu, akarũmĩrĩtwo nĩ Janai, na Shafati.

¹³ Andũ ao kũringana na nyũmba ciao maarĩ:

Mikaeli, na Meshulamu, na Sheba, na Jorai, na Jakani, na Zia, na Eberi, othe maarĩ andũ mũgwanja.

¹⁴ Acio nĩo maarĩ ariũ a Abihaili mũrũ wa Huru, mũrũ wa Jaroa, mũrũ wa Gileadi, mũrũ wa Mikaeli, mũrũ wa Jeshishai, mũrũ wa Jahido, mũrũ wa Buzi.

¹⁵ Ahi mũrũ wa Abidieli, mũrũ wa Guni nĩwe warĩ mũtongoria wa nyũmba yao.

¹⁶ Nao andũ a Gadi maatũũraga Gileadi, kũu Bashani na matũũra-inĩ marĩa maakuhĩrĩrie kuo, o na kũrĩa guothe ũrĩthio wa Sharoni wakinyĩte.

¹⁷ Ũhoru ũyũ wothe nĩ wandĩkirwo maandĩko-inĩ ma njiarwa ciao hĩndĩ irĩa Jothamu mũthamaki wa Juda na Jeroboamu mũthamaki wa Isiraeli maathamakaga.

¹⁸ Andũ a Rubeni, na a Gadi, na nuthu ya mũhĩrĩga wa Manase, maarĩ na andũ 44,760 mehaarĩrie gũthĩ mbaara-inĩ: andũ marĩ na hinya wa mwĩrĩ, na mangĩahotire kũhũthĩra ngo, na rũhiũ rwa njora, na mooĩ gũikia mĩguĩ na ũta, na maarutĩtwo kũrĩa mbaara.

¹⁹ Nao makĩhithũkĩra Ahagari, na Ajeturi, na Anafishi, na Anodabu.

* **5:10** Ahagari maarĩ njiaro cia Ishumali mũrũ wa Hagari, na Aarabu nĩ a rũciaro rwao. † **5:11** Bashani warĩ bũrũri wa irĩma wa mwena wa irathĩro rĩa Iria rĩa Galili.

²⁰ Nĩmateithirio kũmahũũra, nake Ngai akĩneana Ahagari moko-inĩ mao, marĩ hamwe na arĩa othe maamateithagia, tondũ nĩmamũkaĩre marĩ mbaara-inĩ. Nĩmaccookeirie mahooya mao, nĩ ũndũ nĩmamwĩhokete.

²¹ Magĩtaha mahiũ ma Ahagari acio: ngamĩra 50,000, na ng'onde 250,000, na ndigiri 2,000, ningĩ nĩmatahire andũ 100,000,

²² na angĩ angĩ makũragwo, tondũ Ngai nĩwe wamarũagĩrĩra. Nao magĩkara bũrũri ũcio o nginya hĩndĩ ĩrĩa maatahirwo rĩngĩ.

Nuthu ya Mũhĩrĩga wa Manase

²³ Andũ a nuthu ya mũhĩrĩga wa Manase maarĩ angĩ mũno; maatũũrire bũrũri ũcio kuuma Bashani nginya Baali-Herimoni, ũguo nĩ kuuga nginya Seniru (nĩkĩo Kĩrĩma Kĩa Herimoni).

²⁴ Aya nĩo maarĩ atongoria a nyũmba ciao: Eferi, na Ishi, na Elieli, na Azirieli, na Jeremia, na Hodavia, na Jahadieli. Maarĩ atongoria a nyũmba ciao, na njamba cia ita, na andũ marĩ igweta.

²⁵ No matiarĩ ehokeku harĩ Ngai wa maithe mao, tondũ nĩmeheanĩte kũrĩ ngai cia andũ a bũrũri ũcio, arĩa Ngai aaniĩnĩte mehere mbere yao.

²⁶ Nĩ ũndũ ũcio Ngai wa Isiraeli akĩarahũra roho wa Puli mũthamaki wa Ashuri (ũguo nĩ kuuga Tigilathu-Pilesuru, mũthamaki wa Ashuri), ũrĩa watahire andũ a Rubeni, na andũ a Gadi, na nuthu ya mũhĩrĩga wa Manase, akĩmatwara ithaamĩrio. Akĩmathaamĩria Hala, na Habori, na Hara, na rũũ-inĩ rwa Gozani, kũrĩa matũire nginya ũmũthĩ.

6

Njaro cia Lawi

¹ Ariũ a Lawi maarĩ:

Gerishoni, na Kohathu, na Merari.

² Ariũ a Kohathu maarĩ:

Amuramu, na Iziharu, na Hebironi, na Uzieli.

³ Ciana cia Amuramu ciarĩ:

Harũni, na Musa, na Miriamu.

Ariũ a Harũni maarĩ:

Nadabu, na Abihu, na Eleazaru, na Ithamaru.

⁴ Eleazaru nĩwe warĩ ithe wa Finehasi, na Finehasi nĩwe warĩ ithe wa Abishua,

⁵ na Abishua nĩwe warĩ ithe wa Buki,

na Buki nĩwe warĩ ithe wa Uzi,

⁶ na Uzi nĩwe warĩ ithe wa Zerahia,

na Zerahia nĩwe warĩ ithe wa Meraiothu,

⁷ na Meraiothu nĩwe warĩ ithe wa Amaria,

na Amaria nĩwe warĩ ithe wa Ahitubu,

⁸ na Ahitubu nĩwe warĩ ithe wa Zadoku,

na Zadoku nĩwe warĩ ithe wa Ahimaazu,

⁹ na Ahimaazu nĩwe warĩ ithe wa Azaria,

na Azaria nĩwe warĩ ithe wa Johanani,

¹⁰ na Johanani nĩwe warĩ ithe wa Azaria (ũrĩa watungataga arĩ mũthĩnjĩri-Ngai thĩĩnĩ wa hekarũ ĩrĩa Solomoni aakire kũu Jerusalemu),

¹¹ na Azaria nĩwe warĩ ithe wa Amaria,

na Amaria nĩwe warĩ ithe wa Ahitubu,

¹² na Ahitubu nĩwe warĩ ithe wa Zadoku,

na Zadoku nĩwe warĩ ithe wa Shalumu,

¹³ na Shalumu nĩwe warĩ ithe wa Hilikia,

na Hilikia nĩwe warĩ ithe wa Azaria,

¹⁴ na Azaria nĩwe warĩ ithe wa Seraia,

na Seraia nĩwe warĩ ithe wa Jehozadaku.

¹⁵ Jehozadaku nĩathaamirio hĩndĩ ĩrĩa Jehova aarekereirie andũ a Juda na a Jerusalemu matahwo nĩ Nebukadinezaru.

¹⁶ Ariũ a Lawi maarĩ:

Gerishoni, na Kohathu, na Merari.

¹⁷ Maya nĩmo marĩitwa ma ariũ a Gerishoni:

Libini na Shimei.

18 Ariü a Kohathu maarĩ:

Amuramu, na Iziharu, na Hebironi, na Uzieli.

19 Ariü a Merari maarĩ:

Mahili na Mushi.

Icio n̄cio mbarĩ cia Alawii ciandik̄itwo k̄uringana na maithe mao:

20 Ariü a Gerishoni maarĩ:

m̄uriü Libini, nake Jehathu aarĩ m̄uriü wa Libini,

nake Zima aarĩ m̄uriü wa Jehathu,

21 nake Joa aarĩ m̄uriü wa Zima,

nake Ido aarĩ m̄uriü wa Joa, nake Zera aarĩ m̄uriü wa Ido,

nake Jeatherai aarĩ m̄uriü wa Zera.

22 Njiaro cia Kohathu ciarĩ:

m̄uriü Aminadabu, nake Kora aarĩ m̄uriü wa Aminadabu,

nake Asiru aarĩ m̄uriü wa Kora,

23 nake Elikana aarĩ m̄uriü wa Asiru,

nake Ebiasafu aarĩ m̄uriü wa Elikana, nake Asiru aarĩ m̄uriü wa Ebiasafu,

24 nake Tahathu aarĩ m̄uriü wa Asiru, nake Urieli aarĩ m̄uriü wa Tahathu,

nake Uzia aarĩ m̄uriü wa Urieli, nake Shauli aarĩ m̄uriü wa Uzia.

25 Njiaro cia Elikana ciarĩ:

Amasai na Ahimothu,

26 nake m̄uriü aarĩ Elikana, nake Zofai aarĩ m̄uriü wa Elikana,

nake Nahathu aarĩ m̄uriü wa Zofai,

27 nake Eliabu aarĩ m̄uriü wa Nahathu,

nake Jerohamu aarĩ m̄uriü wa Eliabu, nake Elikana aarĩ m̄uriü wa Jerohamu,

nake Samüeli aarĩ m̄uriü wa Elikana.

28 Ariü a Samüeli maarĩ:

Joeli irigithathi,

na m̄uriü wa keerĩ aarĩ Abija.

29 Njiaro cia Merari ciarĩ:

Mahili, nake m̄uriü aarĩ Libini,

nake Shimei aarĩ m̄uriü wa Libini, nake Uza aarĩ m̄uriü wa Shimei,

30 nake Shimea aarĩ m̄uriü wa Uza, nake Hagia aarĩ m̄uriü wa Shimea,

nake Asaia aarĩ m̄uriü wa Hagia.

Aini a Hekarü

31 Aya n̄io andü arĩa Daudi aature arügamir̄iri a üini nyũmba-inĩ ya Jehova thuutha wa ithandükü rĩa k̄irikan̄iro gũkinya kũu.

32 Maatungataga na üini Hema-inĩ-ya-Gütunganwo o nginya rirĩa Solomononi aakire hekarü ya Jehova kũu Jerusalemu. Nao maarutaga wira wao k̄uringana na mawatho marĩa maatuitwo.

33 Aya n̄io andü arĩa maarutaga wira, hamwe na ariü ao:

Kuuma k̄iri Akohathu maarĩ:

Hemani üria müini,

mürü wa Joeli, mürü wa Samüeli,

34 mürü wa Elikana, mürü wa Jerohamu,

mürü wa Elieli, mürü wa Toa,

35 mürü wa Zufu, mürü wa Elikana,

mürü wa Mahathu mürü wa Amasai,

36 mürü wa Elikana, mürü wa Joeli,

mürü wa Azaria, mürü wa Zefania,

37 mürü wa Tahathu, mürü wa Asiru,

mürü wa Ebiasafu, mürü wa Kora,

38 mürü wa Iziharu, mürü wa Kohathu,

mürü wa Lawi, mürü wa Isiraeli;

39 na Asafu, müthiritü wa Hemani, üria watungataga mwena wake wa ürio: Asafu aarĩ mürü wa Berekia, mürü wa Shimea,

40 mürü wa Mikaeli, mürü wa Baaseia,

mürü wa Malikija

41 mürü wa Ethini,

mürü wa Zera, mürü wa Adaia,

42 mürü wa Ethani, mürü wa Zima,

mürü wa Shimei,

⁴³ mürü wa Jahathu,

mürü wa Gerishoni, mürü wa Lawi;

⁴⁴ na kuuma kūrī athiritū ao, Amerari, arīa maatungataga marī mwena wake wa ūmotho, maarī:

Ethani mürü wa Kishi, mürü wa Abudi,

mürü wa Maluku,

⁴⁵ mürü wa Hashabia,

mürü wa Amazia, mürü wa Hilikia,

⁴⁶ mürü wa Amuzi, mürü wa Bani,

mürü wa Shemeri,

⁴⁷ mürü wa Mahali,

mürü wa Mushi, mürü wa Merari,

mürü wa Lawi.

⁴⁸ Alawii arīa maarī a thiritū yao maagañirwo mawīra marīa mangī mothe ma hema irīa nyamūre, o iyo nyūmba ya Ngai.

⁴⁹ No Harūni na njiaro ciake nio maarutaga magongona kīgongona-inī kīa igongona rīa njino, na kīgongona-inī gīa gūcinīrwo ūbumba, na wīra wothe warutagwo ūkonainie na Handū-hau-Hatheru-Mūno, nī ūndū wa kūhoroheria andū a Isiraeli mehia, kūringana na ūrīa Musa ndungata ya Ngai yaathanīte.

⁵⁰ Ici nīcio njiaro cia Harūni:

Mūriū aarī Eliazaru, nake mūriū wake aarī Finehasi,

nake Abishua aarī mūriū wa Finehasi,

⁵¹ nake Buki aarī mūriū wa Abishua,

nake Uzi aarī mūriū wa Buki, nake Zerahia aarī mūriū wa Uzi,

⁵² nake Meraiothu aarī mūriū wa Zerahia, nake Amaria aarī mūriū wa Meraiothu,

nake Ahitubu aarī mūriū wa Amaria,

⁵³ nake Zadoku aarī mūriū wa Ahitubu,

nake Ahimaazu aarī mūriū wa Zadoku.

⁵⁴ Na rīrī, gūkū nīkwo kūndū kūrīa maagañirwo kūrī būrūri wao (nakuo kwagañirwo njiaro cia Harūni iria ciarī cia mbarī ya Kohathu, tondū igai rīa mbere rīarī rīao):

⁵⁵ Maaheirwo Heberoni kūu Juda, o hamwe na ūrīithio ūrīa warigiicīrie.

⁵⁶ No mīgūnda na matūūra marīa maakuhīrīrie itūūra inene maaheirwo Kalebu mürü wa Jefune.

⁵⁷ Nī ūndū ūcio njiaro cia Harūni ciaheirwo Heberoni (itūūra inene rīa kūrīra) na Libina, na Jatiri, na Eshitemoa,

⁵⁸ na Hileni, na Debiri,

⁵⁹ na Ashani, na Juta, na Bethi-Shemeshu, hamwe na ūrīithio wamo.

⁶⁰ Na kuuma mūhīrīga wa Benjamini maaheirwo Gibeoni, na Geba, na Alemethu, na Anathothu, hamwe na ūrīithio wamo.

Matūūra marīa maagañirwo mūhīrīga ya Akohathu mothe maarī ikūmi na matatū.

⁶¹ Njiaro icio ingī cia Kohathu ciaheirwo matūūra ikūmi, kuuma kūrī nuthu ya mūhīrīga wa Manase.

⁶² Njiaro cia Gerishoni, mbarī o mbarī ciagañirwo matūūra ikūmi na matatū kuuma kūrī mūhīrīga wa Isakaru, na wa Asheri, na wa Nafitali, na kuuma kūrī gīcunjī kīa mūhīrīga wa Manase ūrī Bashani.

⁶³ Njiaro cia Merari, mbarī o mbarī, ciagañirwo matūūra ikūmi na meerī kuuma kūrī mūhīrīga wa Rubeni, na wa Gadi, na wa Zebuluni.

⁶⁴ Nī ūndū ūcio andū a Isiraeli makīhe Alawii matūūra macio na ūrīithio wamo.

⁶⁵ Kuuma mūhīrīga wa Juda, na wa Simeoni, na wa Benjamini makīmahe matūūra macio magwetetwo.

⁶⁶ Mbarī imwe cia Akohathu ciaheirwo matūūra nī mūhīrīga wa Efiraimu matūke būrūri wao.

⁶⁷ Kuuma būrūri ūrīa ūrī irīma wa Efiraimu maaheirwo Shekemu (itūūra rīa kūrīra), na Gezeri,

⁶⁸ na Jokimeamu, na Bethi-Horoni,

⁶⁹ na Aijaloni, na Gathi-Rimoni, hamwe na ūrīithio wamo.

⁷⁰ Na kuuma nuthu ya mūhīrīga wa Manase-rī, andū a Isiraeli makīheana matūūra ma Aneri na Bileamu, hamwe na ūrīithio wamo, kūrī mbarī iria ingī cia Akohathu.

⁷¹ Agerishoni maagañirwo matũura maya:

Kuuma nuthu ya mũhĩrĩga wa Manase makĩheo Golani kũu Bashani, o na Ashitharothu, hamwe na ũrĩithio wamo;

⁷² Kuuma mũhĩrĩga wa Isakaru makĩheo Kadeshi, na Daberathu, ⁷³ na Ramothu, na Anemu, hamwe na ũrĩithio wamo;

⁷⁴ Kuuma mũhĩrĩga wa Asheri makĩheo Mashali, na Abidoni, ⁷⁵ na Hukoku, na Rehobu, hamwe na ũrĩithio wamo;

⁷⁶ Na kuuma mũhĩrĩga wa Nafitali makĩheo Kedeshi kũu Galili, na Hamoni, na Kiriathaimu, hamwe na ũrĩithio wamo.

⁷⁷ Amerari (Alawii arĩa angĩ) maagañirwo matũura maya:

Kuuma mũhĩrĩga wa Zebuluni makĩheo Jokineamu, na Karita, na Rimono, na Taboru, hamwe na ũrĩithio wamo;

⁷⁸ kuuma mũhĩrĩga wa Rubeni mũrĩmo wa Jorodani mwena wa irathĩro wa Jeriko, makĩheo Bezeri werũ-inĩ, na Jahaza,

⁷⁹ na Kedemothu, na Mefaathu, hamwe na ũrĩithio wamo;

⁸⁰ na kuuma mũhĩrĩga wa Gadi makĩheo Ramothu o kũu Gileadi, na Mahanaimu,

⁸¹ na Heshiboni, na Jazeri, hamwe na ũrĩithio wamo.

7

Njiaro cia Isakaru

¹ Ariũ a Isakaru maarĩ:

Tola, na Pua, na Jashubu, na Shimuroni; othe maarĩ ana.

² Ariũ a Tola maarĩ:

Uzi, na Refaia, na Jerieli, na Jahamai, na Ibisamu, na Shemueli; nao maarĩ atongoria a nyũmba ciao. Hĩndĩ ya wathani wa Daudi, njiaro cia Tola iria ciaandĩkitwo maandĩko-inĩ ma njiarwa ciao marĩ andũ a kũrũa mbaara maarĩ 22,600.

³ Mũriũ wa Uzi aarĩ:

Izilahia.

Ariũ a Izilahia maarĩ:

Mikaeli, na Obadia, na Joeli, na Ishia. Othe atano maarĩ anene a andũ ao.

⁴ Kũringana na maandĩko ma njiarwa cia nyũmba ciao, maarĩ na arũme mehaarĩrie kũrũa mbaara 36,000, nĩgũkorwo maarĩ na atumia aingĩ na ciana nyingĩ.

⁵ Andũ ao arĩa maangĩarũire mbaara kuuma mũhĩrĩga-inĩ yothe ya Isakaru, kũringana na maandĩko ma njiarwa ciao, maarĩ 87,000 marĩ othe.

Njiaro cia Benjamini

⁶ Ariũ atatũ a Benjamini maarĩ:

Bela, na Bekeru, na Jediaeli.

⁷ Ariũ a Bela maarĩ:

Eziboni, na Uzi, na Uzieli, na Jerimothu, na Iri; othe maarĩ atano, na maarĩ atongoria a nyũmba ciao. Maandĩko ma njiarwa ciao moonanagia arũme a kũrũa mbaara maarĩ 22,034.

⁸ Ariũ a Bekeru maarĩ:

Zemira, na Joashu, na Eliezeri, na Elioenai, na Omuri, na Jeremothu, na Abija, na Anathothu, na Alemethu. Acio othe maarĩ ariũ a Bekeru.

⁹ Maandĩko ma njiarwa ciao moonanagia atongoria a nyũmba, na arũme a kũrũa mbaara 20,200.

¹⁰ Mũriũ wa Jediaeli aarĩ:

Biliani.

Ariũ a Biliani maarĩ:

Jeushu, na Benjamini, na Ehudu, na Kenaana, na Zethani, na Tarishishi, na Ahishaharu.

¹¹ Ariũ acio othe a Jediaeli maarĩ atongoria a nyũmba ciao. Nĩ kwarĩ na arũme 17,200 a kũrũa mehaarĩrie gũthiĩ mbaara-inĩ.

¹² Nao andũ a Shupimu na a Hupimu maarĩ a rũciaro rwa Iru, nao Ahushimu maarĩ a rũciaro rwa Aheri.

Njiaro cia Nafitali

¹³ Ariü a Nafitali maarĩ:

Jahazieli, na Guni, na Jezeri, na Shalumu; aya maarĩ a rüciaro rwa Biliha.

Njiaro cia Manase

¹⁴ Njiaro cia Manase ciarĩ:

Asirieli, ürĩa aaciariirwo nĩ thuriya yake írĩa yarĩ Mũaramiti. Ningĩ thuriya iyo ikimüciarĩra Makiru, ürĩa warĩ ithe wa Gileadi.

¹⁵ Makiru aahikanirie kuuma kwa Ahupimu na Ashupimu. Mwarĩ wa nyina eetagwo Maaka.

Ürĩa üngĩ wa rüciaro rwake eetagwo Zelofehadi, nake aaciariite o airĩtu.

¹⁶ Mütumia wa Makiru, Maaka nĩaciarire mwanake na akimütua Pereshu. Mürü wa nyina na Pereshu eetagwo Shereshu, na ariü a Shereshu maarĩ Ulamu na Rakemu.

¹⁷ Mürü wa Ulamu eetagwo:

Bedani.

Acio nĩo maarĩ ariü a Gileadi mürü wa Makiru, mürü wa Manase.

¹⁸ Mwarĩ wa nyina Hamolekethu nĩaciarire Ishihodi, na Abiezeri, na Mahala.

¹⁹ Ariü a Shemida maarĩ:

Ahiani, na Shekemu, na Liki, na Aniamu.

Njiaro cia Efraimu

²⁰ Njiaro cia Efraimu ciarĩ:

Shuthela na mürü Beredi,

na Tahathu mürü wa Beredi, na Eleada mürü wa Tahathu,

na Tahathu mürü wa Eleada, na mürü Zabadi,

na Shuthela mürü wa Zabadi,

²¹ na Zabadi aarĩ mürü wa Tahathu,

nake Shuthela aarĩ mürü wa Zabadi.

Ezeri na Eleadi mooragirwo nĩ andü arĩa maaciariirwo Gathi hĩndĩ írĩa maathũte gütaha mahiü mao.

²² Ithe wao Efraimu nĩamacakaĩire mĩthenya müngĩ, nao andü ao magĩuka kũmũhooreria.

²³ Ningĩ agĩkoma na mütumia wake rĩngĩ, nake akĩgĩa nda agĩciara kahĩ. Nake agĩgatua Beria, tondü nĩ gwakoretwo na mütino thĩnĩ wa nyũmba yake.

²⁴ Mwarĩ wa Efraimu eetagwo Sheera, ürĩa waakire Bethi-Horoni ya kĩanda na ya rügongo, na agĩaka Uzeni-Sheera.

²⁵ Refa aarĩ mürü wa Efraimu, na mürü eetagwo Resefu,

na Tela mürü wa Resefu, na Tahani mürü wa Tela,

²⁶ na Ladani mürü wa Tahani, na Amihudu mürü wa Ladani,

na Elishama mürü wa Amihudu,

²⁷ na Nuni mürü wa Elishama,

na Joshua mürü wa Nuni.

²⁸ Ithaka na ciikaro ciao ciarĩ Betheli, na matũura marĩa maakürigiiciirire, na nĩ Naara mwena wa irathĩro, na Gezeri na matũura makuo ma mwena wa ithũiro, na Shekemu na matũura makuo, nginya Gaza na matũura makuo.

²⁹ Kürigania na mĩhaka ya Manase maarĩ na Bathi-Shani, na Taanaka, na Megido, na Dori, hamwe na matũura makuo. Njiaro cia Jusufu mürü wa Isiraeli nĩcio ciaikaraga matũura macio.

Njiaro cia Asheri

³⁰ Ariü a Asheri maarĩ:

Imuna, na Ishiva, na Ishivi, na Beria. Mwarĩ wa nyina wao eetagwo Sera.

³¹ Ariü a Beria maarĩ:

Heberi na Malikieli ürĩa warĩ ithe wa Birizaithu.

³² Heberi nĩwe warĩ ithe wa Jefleti, na Shomeri, na Hothamu, na mwarĩ wa nyina wao eetagwo Shua.

³³ Ariü a Jafleti maarĩ:

Pasaka, na Bimihali, na Ashavathu. Acio maarĩ ariü a Jefleti.

³⁴ Ariü a Shomeri maarĩ:

Ahi, na Rohaga, na Jehuba, na Aramu.

³⁵ Ariü a mürü wa nyina na Helemu maarĩ:

Zofa, na Imuna, na Sheleshu, na Amali.

³⁶ Ariü a Zofa maarĩ:

- Sua, na Harineferi, na Shuali, na Beri, na Imura,
³⁷ na Bezeri, na Hodi, na Shama, na Shilisha, na Ithirani, na Beera.
³⁸ Ariũ a Jetheri maarĩ:
 Jefune, na Pisipa, na Ara.
³⁹ Ariũ a Ula maarĩ:
 Ara, na Hanieli, na Rizia.
⁴⁰ Acio othe maarĩ njiaro cia Asheri; nĩo maarĩ atongoria a nyũmba ciao, na andũ athuure, na njamba cia ita, na atongoria arĩa maarĩ igweta. Mũigana wa andũ arĩa maangĩathiire mbaara kũringana na maandĩko ma njiarwa ciao maarĩ 26,000.

8

Maandĩko ma Njiarwa cia Saũlũ ũrĩa Mũbenjamini

- ¹ Benjamini nĩwe warĩ ithe wa Bela, mũriũ wake wa irigithathi;
 Ashibeli aarĩ mũriũ wa keerĩ, nake Ahara wa gatatũ,
² nake Noha wa kana, nake Rafa wa gatano.
³ Ariũ a Bela maarĩ:
 Adari, na Gera, na Abihudi,
⁴ na Abishua, na Naamani, na Ahoa,
⁵ na Gera, na Shefufani, na Huramu.
⁶ Aya nĩo maarĩ njiaro cia Ehudu, arĩa maarĩ atongoria a nyũmba cia arĩa maatũũraga Geba, na nĩo maathaamĩirio Manahathu:
⁷ Naamani, na Ahija, na Gera ũrĩa wamathaamirie, na nĩwe warĩ ithe wa Uza na Ahihudu.
⁸ Shahraimu nĩaciarĩrwo ciana kũu Moabi thuutha wa gũte atumia ake Hushimu na Baara.
⁹ Mũtumia wake Hodeshu akĩmũciarĩra ciana ici: Jobabu, na Zibia, na Meshu, na Malikamu,
¹⁰ na Jeuzu, na Shakia, na Mirima. Acio nĩo maarĩ ariũ ake, na maarĩ atongoria a nyũmba ciao.
¹¹ Mũtumia wake Hushimu akĩmũciarĩra Ahitubu na Elipaali.
¹² Ariũ a Elipaali maarĩ:
 Eberi, na Mishamu, na Shemedi (ũrĩa wakire Ono, o na Lodi na matũũra marĩa maakũrigĩciĩrie),
¹³ na Beria, na Shema arĩa maarĩ atongoria a nyũmba cia arĩa maatũũraga Aijaloni, na nĩo maingatiire andũ arĩa maatũũraga Gathu.
¹⁴ Ahio, na Shashaka, na Jeremothu,
¹⁵ na Zebadia, na Aradi, na Ederi,
¹⁶ na Mikaeli, na Ishipa, na Joha maarĩ ariũ a Beria.
¹⁷ Zebadia, na Meshulamu, na Hiziki, na Heberi,
¹⁸ na Ishimerai, na Izilia, na Jababu maarĩ ariũ a Elipaali.
¹⁹ Jakimu, na Zikiri, na Zabedi,
²⁰ na Elienai, na Zilethai, na Elieli,
²¹ na Adaia, na Beraia, na Shimirathu maarĩ ariũ a Shimei.
²² Ishipani, na Eberi, na Elieli,
²³ na Abidoni, na Zikiri, na Hanani,
²⁴ na Hanania, na Elamu, na Anithothija,
²⁵ na Ifĩdeia, na Penueli maarĩ ariũ a Shashaka.
²⁶ Shamusherai, na Sheharia, na Athalia,
²⁷ na Jaarashia, na Elija, na Zikiri maarĩ ariũ a Jerohamu.
²⁸ Aya othe maarĩ atongoria a nyũmba o na anene, ta ũrĩa maandĩkĩtwo maandĩko-inĩ ma njiarwa ciao, na maaikaraga Jerusalemu.
²⁹ Jeieli ithe wa Gibeoni aatũũraga Gibeoni.
 Mũtumia wake eetagwo Maaka,
³⁰ na mũriũ wake wa irigithathi eetagwo Abidoni, akarũmĩrwo nĩ Zuru, na Kishu, na Baali, na Neri, na Nadabu,
³¹ na Gedori, na Ahio, na Zekeri,
³² na Mikilothu ũrĩa warĩ ithe wa Shimea. O nao maaikaraga hakuhi na andũ ao kũu Jerusalemu.
³³ Neri aarĩ ithe wa Kishu, nake Kishu aarĩ ithe wa Saũlũ. Saũlũ aarĩ ithe wa Jonathani
³⁴ Mũriũ wa Jonathani:

eetagwo Meribu-Baali, na nīwe warī ithe wa Mika.

³⁵ Ariü a Mika maarī:

Pithoni, na Meleku, na Tarea, na Ahazu.

³⁶ Ahazu aarī ithe wa Jehoadā, nake Jehoadā aarī ithe wa Alemethu, na Azamavethu, na Zimuri; nake Zimuri aarī ithe wa Moza.

³⁷ Moza aarī ithe wa Binea; nake Rafa aarī mūriü wa Binea, nake Eleasa aarī mūriü wa Rafa, nake Azeli aarī mūriü wa Eleasa.

³⁸ Azeli aarī na ariü atandatü, na maya nīmo marīitwa mao:

Azirikamu, na Bokeru, na Ishumaeli, na Shearia, na Obadia, na Hanani. Acio nño maarī ariü a Azeli.

³⁹ Ariü a Esheku, mūrū wa nyina, maarī:

Ulamu irigithathi rīake, na Jeushu wa keerī, na Elifeleti wa gatatü.

⁴⁰ Ariü a Ulamu maarī njamba cia ita, na nīmamenyete gütümīra üta. Maarī na ariü aingī o na ciana cia ciana ciao, na othe maarī 150.

Acio othe nño maarī njiaro cia Benjamini.

9

¹ Andü a Isiraeli othe nīmandikītwo maandīko-inī ma njiarwa marīa maarī mbuku-inī ya athamaki a Isiraeli.

Andü arīa maarī Jerusalemu

Andü a Juda nīmatahītwo magatwarwo Babuloni nī ündü wa kwaga kwīhokeka.

² Na rīrī, andü arīa maambire gücooka gükara mīgūnda-inī yao o kūu matüūra-inī mao, maarī andü amwe a Isiraeli, na athñjīri-Ngai, na Alawii, na ndungata cia hekarü.

³ Andü arīa maatüüraga Jerusalemu kuuma Juda, na Benjamini, na Efraimu, na Manase maarī:

⁴ Uthai mūrū wa Amihudu, mūrū wa Omuri, mūrū wa Imuri, mūrū wa Bani wa rüciaro rwa Perezu mūrū wa Juda.

⁵ Andü a Shiloni maarī:

Asaia ürīa warī irigithathi, na ariü ake.

⁶ Kuuma Zera aarī:

Jeueli.

Andü othe a kuuma Juda maarī 690.

⁷ Andü a Benjamini maarī:

Salu mūrū wa Meshulamu, mūrū wa Hodavia, mūrū wa Hasenua;

⁸ na Ibinea mūrū wa Jerohamu; Ela mūrū wa Uzi, mūrū wa Mikiri; na Meshulamu mūrū wa Shefatia, mūrū wa Reueli, mūrū wa Ibinija.

⁹ Andü a kuuma Benjamini, ta ürīa maandikītwo maandīko-inī ma njiarwa ciao, maarī 956. Arūme acio othe maarī atongoria a nyūmba ciao.

¹⁰ Athñjīri-Ngai maarī:

Jedaia, na Jehoiaribu, na Jakini;

¹¹ na Azaria mūrū wa Hilikia, mūrū wa Meshulamu, mūrū wa Zadoku, mūrū wa Meraiothu, mūrū wa Ahitubu ürīa warī mūmenyereri mūnene wa nyūmba ya Ngai;

¹² na Adaia mūrū wa Jerohamu, mūrū wa Pashuru, mūrū wa Malikija; na Maasai mūrū wa Adieli, mūrū wa Jahazera, mūrū wa Meshulamu, mūrū wa Meshilemithu, mūrū wa Imeri.

¹³ Athñjīri-Ngai arīa maarī atongoria a nyūmba ciao maarī 1,760. Maarī arūme maarī na ühoti, na nī meehokeirwo gütungata nyūmba-inī ya Ngai.

¹⁴ Alawii maarī:

Shemaia mūrū wa Hashubu, mūrū wa Azirikamu, mūrū wa Hashabia ürīa Mūmerari,

¹⁵ na Bakabakari, na Hereshi, na Galali, na Matania mūrū wa Mika, mūrū wa Zikiri, mūrū wa Asafu;

¹⁶ na Obadia mūrū wa Shemaia, mūrū wa Galali, mūrū wa Jeduthuni; na Berekia mūrū wa Asa, mūrū wa Elikana, arīa maaikaraga matüūra-inī ma Anetofathi.

¹⁷ Arangīri a ihingo maarī:

Shalumu, na Akubu, na Talimoni, na Ahimani na ariü a nyina, na Shalumu mūnene wao,

¹⁸ acio maigītwo kīhingo-inī kīa mūthamaki mwena wa irathīro, nginya ihinda-inī rīu. Acio nño maarī arangīri a ihingo a gikundi kīa Alawii.

¹⁹ Shalumu mürü wa Kore, mürü wa Ebiasafu, mürü wa Kora, na athiritü ake arangĩri a ihingo kuuma nyumba yake ya Akohathu. Acio nĩo meehokeirwo ũrangĩri wa itoonyero rĩa hema o ta ũrĩa maithe mao meehokeirwo ũrangĩri wa itoonyero rĩa Gĩlkaru kĩa Jehova.

²⁰ Mahinda ma mbere Finehasi mürü wa Eleazaru nĩwe warũgamagĩrĩra arangĩri a ihingo, nake Jehova aarĩ hamwe nake.

²¹ Zekaria mürü wa Meshelemia nĩwe warĩ mũrangĩri wa itoonyero rĩa Hema-ya-Gũtũnganwo.

²² Arĩa othe maathuurĩtwo matũke arangĩri a ihingo maarĩ 212. Marĩitwa mao nĩmandĩkirwo maandĩko-inĩ na njarwa ciao, matũũra-inĩ mao. Arangĩri a ihingo maigĩrwo o mündũ harĩa ehokeirwo nĩ Daudi na Samũeli ũrĩa muoni-maündũ.

²³ O ene na njiaro ciao nĩo maarũgamagĩrĩra ũrangĩri wa ihingo cia nyũmba ya Jehova, nyũmba rĩa yetagwo Hema.

²⁴ Arangĩri a ihingo maarĩ mĩena yothe ĩna: irathĩro, na ithũiro, na gathigathini, na gũthini.

²⁵ Ariũ a ithe wao a matũũra mao nĩmookaga rĩmwe na rĩmwe magateithania mawĩra nao ihinda rĩa mũthenya mũgwanja.

²⁶ No anene arĩa ana maaroraga arangĩri a ihingo, arĩa maarĩ Alawii, nĩmehokeirwo kũmenyerera tũnyũmba na igũna cia nyũmba ya Ngai.

²⁷ Maikaraga ũtukũ wothe hakuĩ na nyũmba ya Ngai nĩgeetha mamĩrangagĩre; na nĩo maamenyagĩrĩra cabi ya kũmĩhingũra o rũciini.*

²⁸ Amwe ao maarĩ amenyereri a indo iria ciatũmagĩrwo ũtungata-inĩ wa hekarũ; nĩmacitaraga ikĩrutwo na igĩcookio nyũmba thĩini.

²⁹ Angĩ maaheetwo wĩra wa kũmenyerera indo cia nyũmba na indo iria ingĩ ciothe ciakoragwo handũ-harĩa-haamũre, o hamwe na mũtu, na ndibeĩ, na maguta, na ũbani, na mahuti marĩa manungi wega.

³⁰ No athĩnjĩri-Ngai amwe nĩo maarutaga wĩra wa gũtukania mahuti macio manungi wega.

³¹ Mũlawii wetagwo Matithia, irigithathi rĩa Shalumu ũrĩa Mũkoora, nĩwe wehokeirwo wĩra wa gũthondeka mĩgate ya maruta.

³² Ariũ a ithe amwe ao a mũhĩrĩga wa Kohathu nĩo marũgamagĩrĩra ũthondeki wa mĩgate ya kũigĩrĩrwo metha-inĩ hĩndĩ ya thabatũ.

³³ Arĩa maarĩ aini, na atongoria a nyũmba cia Alawii, maaikaraga tũnyũmba-inĩ kũu hekarũ thĩini na matiarutaga mawĩra mangĩ tondũ maarĩ a kũmenyerera wĩra ũcio wao mũthenya na ũtukũ.

³⁴ Acio othe maarĩ atongoria a nyũmba cia Alawii, na anene o ta ũrĩa maandĩkĩtwo ibuku-inĩ rĩa njarwa ciao, nao maatũũraga Jerusalemu.

Njarwa cia Saũlũ

³⁵ Jeieli ithe wa Gibeoni aatũũraga Gibeoni.

Mũtumia wake eetagwo Maaka,

³⁶ na mũriũ wake wa irigithathi eetagwo Abidoni, akarũmĩrĩrwo nĩ Zuru, na Kishu, na Baali, na Neri, na Nadabu,

³⁷ na Gedori, na Ahio, na Zekaria, na Mikilothu.

³⁸ Mikilothu nĩwe warĩ ithe wa Shimeami. O nao maikaraga hakuĩ na andũ ao kũu Jerusalemu.

³⁹ Neri aarĩ ithe wa Kishu, nake Kishu aarĩ ithe wa Saũlũ, nake Saũlũ aarĩ ithe wa Jonathani, na Maliki-Shua, na Abinadabu, na Eshi-Baali.

⁴⁰ Mũriũ wa Jonathani eetagwo Meribu-Baali, na nĩwe warĩ ithe wa Mika.

⁴¹ Ariũ a Mika maarĩ:

Pithoni, na Meleku, na Taharea, na Ahazu.

⁴² Ahazu aarĩ ithe wa Jara, nake Jara aarĩ ithe wa Alemethu, na Azimavethu, na Zimuri, nake Zimuri aarĩ ithe wa Moza.

⁴³ Moza aarĩ ithe wa Binea, nake Refaia aarĩ mũriũ wa Binea, nake Eleasa aarĩ mũriũ wa Refaia, nake Azeli aarĩ mũriũ wa Eleasa.

⁴⁴ Azeli aarĩ na arĩ atandatũ, na maya nĩmo marĩitwa mao:

Azirikamu, na Bokeru, na Ishumaeli, na Shearia, na Obadia, na Hanani.

Acio nĩo maarĩ ariũ a Azeli.

* 9:27 Arangĩri a hekarũ nĩo maigaga cabi nĩgũkorwo nĩyahingagwo ũtukũ.

10

Saulü Kwiyuraga

¹ Na riri, Afilisti nimarüre na Isiraeli; nao andü a Isiraeli makimoorira, na aingĩ ao makiragirwo Kirima-ini kia Giliboa.

² Afilisti makihatiria Saulü na ariü ake müno, na makiraga ariü ake Jonathani, na Abinadabu, na Maliki-Shua.

³ Na riri, mbaara nyaneneheire Saulü müno, na hindĩ iria aikia a miguĩ maamukinyirire, makimuguraria.

⁴ Nike Saulü akira mukuui wa indo ciake cia mbaara atiri, "Comora rühiü rwaku rwa njora üthece naruo, niguo andü aya mataruaga matigooke künyararithia."

No mündü ücio mukuui wa indo ciake cia mbaara agitigira müno, akirega gwika üguo; ni ündü ücio Saulü akioya rühiü rwake rwa njora, akirugwira.

⁵ Riria mukuui wa indo cia mbaara onire ati Saulü niakua, o nake akigwira rühiü rwake rwa njora, agikua.

⁶ Ni ündü ücio Saulü na ariü ake atatu magikua, nao andü othe a nyumba yake magigikua o hamwe.

⁷ Riria andü a Isiraeli othe aria maarĩ kianda moonire ati ita nirorite, na ati Saulü na ariü ake nimakuite-ri, magitiganiria matüura mao, makira; nao Afilisti magithi magikara kuo.

⁸ Müthenya üyü üngi, Afilisti magithi gücuuma ciimba, magikora Saulü na ariü ake makuite kü Kirima-ini kia Giliboa.

⁹ Makimubora, na magikua mütwo wake, na indo ciake cia mbaara; magicooka magituma andü mathiüruri wothe wa Afilisti makaanire ühoru ücio küri mihianano yao ya kühooywo, na küri andü ao.

¹⁰ Makiga indo cia Saulü cia mbaara thini wa hekarü ya ngai ciao, naguo mütwo wake makwoherera kü hekarü ya Dagoni.

¹¹ No riria andü a Jabeshi-Gileadi maaigire ühoru wa maündü maria mothe Afilisti meekite Saulü-ri,

¹² njamba ciao cia ita igithi, igikua müri ya Saulü na ya ariü ake, ikimirehe Jabeshi. Magicooka magithika mahindi mao gitina-ini kia müti uria münene kü Jabeshi, na makihinga küria irio müthenya mügwanja.

¹³ Saulü aakire ni ündü ndaari mwihokeku küri Jehova; ndaamenyereire kiugo kia Jehova, o na niahooire kirira kuuma küri muraguri ati amütongorie,

¹⁴ no ndahooire kirira küri Jehova. Ni ündü ücio Jehova akimüraga, na akineana üthamaki küri Daudi müru wa Jesii.

11

Daudi Gütuika Müthamaki wa Isiraeli

¹ Hindĩ iyo andü othe a Isiraeli magicookanira harĩ Daudi kü Hebironi, makimwira atiri, "Ithuü türi a müthiimo na thakame yaku.

² Ihinda riria rihitukite, o na Saulü ari o müthamaki, wee niwe uratongoragia Isiraeli mbaara-ini ciao. Nike Jehova Ngai waku agikwira atiri, 'Niwe ukaarithia andü akwa Isiraeli, na nüगतुिका mwathi wao.'"

³ Ni ündü ücio athuuri othe a Isiraeli magithi Hebironi küri Müthamaki Daudi, nake Daudi akigia na kirikaniro nao mbere ya Jehova o kü Hebironi, nao magitiria Daudi maguta mütwo atuike müthamaki wa Isiraeli, o ta uria Jehova eranire na kanua ga Samüeli.

Daudi Gütooria Jerusalemu

⁴ Daudi hamwe na andü a Isiraeli othe magithi gütharikira Jerusalemu, o kü gwetagwo Jebusi. Nao Ajebusi aria maatüraga kü

⁵ makira Daudi atiri, "Ndungitonya gükü." No riri, Daudi niagitunyanire gikaro kü kairigirwo na thingo cia hinya gia Zayuni, Itüura Inene ria Daudi.*

⁶ Daudi oigite atiri, "Üria wothe ügütongoria mbaara ya kühüura Ajebusi niwe ügaatuika münene wa thigari ciothe." Joabu müru wa Zerua niwe waambire kwambata, na ni ündü ücio niwe watukire münene wa thigari.

⁷ Daudi agitüura gikaro kü kairigirwo na rüthingo rwa hinya, na ni ündü ücio gigitwo Itüura Inene ria Daudi.

* 11:5 Tene kirima kiria kiarĩ mwena wa irathiro wa Jerusalemu nikio kioikaine ta "Zayuni" no thuutha-ini rüitwa riu riarügamirire Jerusalemu yothe.

⁸ Nake agiaka itüura inene rithiürürüküirie giikaro küu, kuuma benji-ini nginya rüthingo-ini rüria rwakirigiicüirie, nake Joabu agicookereria miëna iria ingi ya itüura rüu inene.

⁹ Daudi agikiririria kügia na ühoti müngi, tondü Jehova Mwene-Hinya-Wothe aari hamwe nake.

Andü Njamba a Daudi

¹⁰ Aya nio maari anene a andü aria njamba a Daudi, o ene hamwe na andü a Isiraeli othe, nimatiririre üthamaki wake na hinya niguo ütheereme büürü wothe, o ta üria Jehova eeranire.

¹¹ Maya nimo maritwa ma andü acio maari njamba a Daudi:

Jashobeamu üria Mühakimoni nake aari mütongoria wa anene; niwe woire itimü riake ahüürane na andü 300, nake akimooraga mbaara-ini imwe.

¹² Münini wake eetagwo Eleazaru mürü wa Dodo üria Müahohi, ümwe wa andü atatü aria maari njamba.

¹³ Nake aari hamwe na Daudi küu Pasi-Damimu händi iria Afilisti moonganite marüe nao. Maari handü haari mügünda waiyüre cairi, nacio thigari iküürira Afilisti.

¹⁴ No-o nimategeire gatagati ka mügünda ücio. Makügüitira, na maküraga Afilisti, nake Jehova akimahe ühootani münene.

¹⁵ Anene atatü a acio mirongo itatü, nimaikürükire magithi küri Daudi ihiga-ini riria riarü ngurunga-ini ya Adamulu, händi iria mbütü ya Afilisti yaambite hema Kianda kia Refaimu.

¹⁶ Händi iyo Daudi aari kithitho-ini kirümu nayo mbütü ya Afilisti yarü Bethlehemu.

¹⁷ Daudi akiririria maa, akiuga atiri, "Naari korwo küri mündü üngindehera maa ma künyua kuuma githima-ini kiria kirü hakuhi na kihingo kia Bethlehemu!"

¹⁸ Ni ündü ücio andü acio atatü magitukaniria gatagati ka ita ria Afilisti, magitaha maa githima-ini küu kari hakuhi na kihingo kia Bethlehemu, na makimatwarira Daudi. No Daudi akirega kümanyua; akimaita mbere ya Jehova.

¹⁹ Akiuga atiri, "Ngai arogiria nji ke üguo! No nginyue thakame ya andü aya mathirire ügwati-ini wa gikuü?" Tondü nimathirire ügwati-ini wa gikuü niguo mamarehe-ri, Daudi akirega kümanyua.

Maündü ta macio nimo meekagwo ni njamba icio ithatü.

²⁰ Abishai mürü wa nyina na Joabu niwe warü münene wa acio Atatü. Nake akioya itimü riake, agitharikira andü magana matatü, akimooraga, ni ündü ücio akigia igweta o ta acio Atatü.

²¹ Niatikire müno gükira acio angü Atatü na agitüka mwathi wao o na gütüka ndaataranirio nao.

²² Benaia mürü wa Jehoiada aari mürü njamba wa kuuma Kabizeeli, üria wekire maündü manene ma ücamba. Niooragire njamba nene igiri cia ita cia Moabi. Ningi natoonyire irima müthenya warü na tharunji, na aküraga mürüüthi.

²³ Na niooragire Mümisiri warü wa üräihu wa buti mügwanja na nuthu.† O na gütüka Mümisiri ücio nanyitite itimü riaganaga ta müti wa mütumi ngoora, Benaia akimütharikira na njügüma. Akihuria itimü kuuma guoko-ini kwa Mümisiri ücio, na akimüraga na itimü rü riake.

²⁴ Macio nimo maündü ma ücamba maria mekirwo ni Benaia mürü wa Jehoiada. O nake aari igweta o ta andü aria atatü maari njamba.

²⁵ Niatitwo gükira aria Mirongo Itatü, no ndaataranirio na acio Atatü. Nake Daudi akimütua münene wa aria maamurangira.

²⁶ Andü aria maari njamba maari:

Asaheli mürü wa nyina na Joabu,
na Elihanani mürü wa Dodo wa kuuma Bethlehemu,

²⁷ na Shamothu üria Müharori,

na Helezu üria Müpeloni,

²⁸ na Ira mürü wa Ikeshu kuuma Tekoa,

na Abiezeri kuuma Anathothu,

²⁹ na Sibekai üria Mühushathi,

na Ilai üria Müahohi,

³⁰ na Maharai üria Münetofathi,

na Helebu mürü wa Baana üria Münetofathi,

³¹ na Ithai mürü wa Ribai, wa kuuma Gibeä küu Benjamini,

† 11:23 ni ta mita igiri na robo (2:25)

na Benaia ūrĩa Mūpirathoni,
³² na Hurai kuuma tūrūtū-inī twa Gaashu,
 na Abieli ūrĩa Mūaribathi,
³³ na Azamavethu ūrĩa Mūbahurimu,
 na Eliahaba ūrĩa Mūshaaliboni,
³⁴ na ariū a Hashemu ūrĩa Mūgizoni,
 na Jonathani mūrū wa Shage ūrĩa Mūharari,
³⁵ na Ahiamu mūrū wa Sakaru ūrĩa Mūharari,
 na Elifali mūrū wa Uri,
³⁶ na Heferi ūrĩa Mūmekerathi,
 na Ahija ūrĩa Mūpeloni,
³⁷ na Hezoro ūrĩa Mūkarimeli,
 na Naarai mūrū wa Ezibai,
³⁸ na Joeli mūrū wa ithe na Nathani,
 na Mibihari mūrū wa Hagari,
³⁹ na Zeleku ūrĩa Mūamoni,
 na Naharai ūrĩa Mūberothi, ūrĩa wakuuagīra Joabu mūrū wa Zeruia indo cia
 mbaara,
⁴⁰ na Ira ūrĩa Mūithiri,
 na Garebu ūrĩa Mūithiri,
⁴¹ na Uria ūrĩa Mūhiti,
 na Zabadi mūrū wa Ahalai,
⁴² na Adina mūrū wa Shiza ūrĩa Mūrubeni, ūrĩa warī mūnene wa Arubeni, arī na
 andū mīrongo itatū arĩa maarī nake,
⁴³ na Hanani mūrū wa Maaka,
 na Joshafatu ūrĩa Mūmithini,
⁴⁴ na Uzia ūrĩa Mūashiterathi,
 na Shama na Jeeli, ariū a Hothamu ūrĩa Mūaroeri,
⁴⁵ na Jediaeli mūrū wa Shimuri,
 o na Joha mūrū wa ithe ūrĩa Mūtizi,
⁴⁶ na Elieli ūrĩa Mūmahavi,
 na Jeribai na Joshavia, ariū a Elinaamu,
 na Ithima ūrĩa Mūmoabi,
⁴⁷ na Elieli, na Obedi, na Jaasieli ūrĩa Mūmezobai.

12

Njamba cia Ita Kūnyiitana na Daudi

¹ Aya nīo andū arĩa mookire kūrī Daudi arī kūu Zikilagi, hīndī Irĩa aaingatītwo akehera maitho-inī ma Saülū mūrū wa Kishu (maarī amwe a njamba cia ita irĩa ciamūteithirie mbaara-inī;

² Nao maakuuaga mota na nīmoō gūikia mīguī, na gūikia mahiga na kīgūtha, na guoko kwa ūrīo kana kwa ūmotho; maarī a mbarī imwe na Saülū kuuma mūhīrīga wa Benjamini), nao maarī:

³ Ahiezeri ūrĩa warī mūnene wao na Joashu, ariū a Shema ūrĩa Mūgibe; na Jezieli, na Peleti, ariū a Azimavethu; na Beraka, na Jehu ūrĩa Mūanathothu,

⁴ na Ishimaia ūrĩa Mūgibeoni, mūndū warī njamba thīnī wa andū arĩa Mīrongo Itatū, nake aarī mūtongoria ūmwe thīnī wa acio Mīrongo Itatū; na Jeremia, na Jahazieli, na Johanani, na Jozabadi ūrĩa Mūgederathi,

⁵ na Eluzai, na Jerimothu, na Bealia, na Shemaria, na Shefatia ūrĩa Mūharufi;

⁶ na Elikana, na Ishia, na Azareli, na Joezeru, na Jashobeamu arĩa maarī a mbarī ya Kora;

⁷ na Joela, na Zebadia, ariū a Jerohamu kuuma Gedori.

⁸ Agadi amwe nīmagarūrūkire magīcooka mwena wa Daudi o kūu werū-inī kīhitho-inī gīake. Maarī njamba cia ita irī ūrūme ciehaarīrie gūthīi mbaara, na nīmoō kūhūthīra ngo na itimū. Mothiū mao maahaanaga ta mothiū ma mīrūūthi, na maarī ihenya ta thwariga irī irīma-inī.

⁹ Ezeri nīwe warī mūnene wao,

na Obadia aarī mūnini wake; nake Eliabu aarī wa gatātū,

¹⁰ na Mishimana aarī wa kana, na Jeremia aarī wa gatano,

¹¹ na Atai aarĩ wa gatandatũ, na Elieli aarĩ wa mũgwanja,

¹² na Johanani aarĩ wa kanana, na Elizabadu aarĩ wa kenda,

¹³ na Jeremia aarĩ wa ikũmi, na Makabanai aarĩ wa ikũmi na ũmwe.

¹⁴ Agadĩ acio maarĩ anene a mbũtũ cia ita; ũrĩa warĩ mũnini mũno wao aarũaga mbaara ĩrĩa ĩngĩarũirwo nĩ andũ igana, nake ũrĩa warĩ mũnene mũno wao aarũaga mbaara ĩrĩa ĩngĩarũirwo nĩ andũ ngiri ĩmwe.

¹⁵ Nĩo maaringire Rũũĩ rwa Jorodani mweri wa mbere rĩrĩa rwaiyũrite nginya rũkoina hũgũrũrũ ciaruo ciothe, na makĩngatithia andũ arĩa othe maaikaraga cianda-inĩ cia mwena wa irathĩro na mwena wa ithũiro.

¹⁶ Andũ amwe a kuuma Benjaminini na angĩ a kuuma Juda o nao magĩũka kũrĩ Daudi kũu kũhitho-inĩ gĩake.

¹⁷ Daudi agĩthĩ kũmatũnga, akĩmeera atĩrĩ, “Angĩkorwo mũrooka kũrĩ nĩ na thayũ kũndeithia-rĩ, nĩndihaariĩrie kũmwamũkĩra tũtũike kĩndũ kĩmwe; no angĩkorwo mũũkĩte kũngunyanĩra kũrĩ thũ ciakwa o rĩrĩa itarenda haaro-rĩ, Ngai wa maithe maitũ arorora ũndũ ũcio na amũtuĩre ciira.”

¹⁸ Hĩndĩ ĩyo Roho agĩkũrũkĩra Amasai, mũnene wa arĩa Mĩrongo ĩtatũ, akiuga atĩrĩ: “Tũrĩ aku, wee Daudi!

Tũrĩ hamwe nawe, wee mũrũ wa Jesii!

Ūrogaacĩra, ũgaacĩre ki,

na arĩa magũteithagia marogaacĩra,

nĩgũkorwo Ngai waku nĩegũgũteithia.”

Nĩ ũndũ ũcio Daudi akĩmaamũkĩra na akĩmatua atongoria a mbũtũ ciake cia gũtharĩkĩra thũ.

¹⁹ Andũ amwe a Manase nĩmagarũrũkĩre magĩthĩ mwena wa Daudi rĩrĩa aathiire na Afilisti kũhũũrana na Saũlũ. (Daudi na andũ ake matiateithirie Afilisti, tondũ thuutha wa kwananĩra, aathani ao nĩmamũngatire. Maamwĩire atĩrĩ, “Tũkaarĩha na mĩoyo iitũ angĩgatũiganĩra acookerere mwathi wake Saũlũ.”)

²⁰ Hĩndĩ ĩrĩa Daudi aathiire Zikilagi, aya nĩo andũ a Manase arĩa maagarũrũkĩre magĩthĩ mwena wake: Adina, na Jozabadu, na Jediaeli, na Mikaeli, na Jozabadu, na Elihu, na Zilethai, atongoria a ikundi cia ngiri kũu Manase.

²¹ Nĩmateithirie Daudi kuuma kũrĩ mbũtũ iria ciamũtharĩkĩre, nĩgũkorwo othe maarĩ njamba cia ita irĩ ũrũme, na maarĩ anene a ita ciake.

²² Mũthenya o mũthenya andũ nĩmookaga gũteithia Daudi, o nginya akĩgĩa na mbũtũ nene, o ta mbũtũ ya Ngai.

Andũ arĩa angĩ Maanyiitaniĩre na Daudi kũu Heberoni

²³ Ūyũ nĩguo mũgiana wa andũ arĩa meehaarĩrie gũthĩ mbaara arĩa maathiire Heberoni kũrĩ Daudi nĩgeetha magarũre ũthamaki wa Saũlũ, maũnengere Daudi, o ta ũrĩa Jehova oĩgĩte:

²⁴ andũ a Juda arĩa meehaarĩrie kũrĩa mbaara maakuĩte ngo na matimũ, maarĩ 6,800;

²⁵ andũ a Simeoni arĩa njamba cia ita meehaarĩrie kũrĩa mbaara, maarĩ 7,100;

²⁶ andũ a Alawii maarĩ 4,600;

²⁷ amwe ao maarĩ Jehoiada, mũtongoria wa nyũmba ya Harũni ũrĩa warĩ na andũ 3,700,

²⁸ na Zadoku, mwanake mũnini warĩ njamba ya ita irĩ ũrũme, ũrĩa warĩ na anene a thigari mĩrongo ĩrĩ na eerĩ kuuma nyũmba yake;

²⁹ andũ a Benjaminini, na nĩo maarĩ a mbarĩ ĩmwe na Saũlũ, maarĩ 3,000; aingĩ ao maatũũrite maathĩkagĩra nyũmba ya Saũlũ, o nginya hĩndĩ ĩyo;

³⁰ andũ a Efiraimu, njamba cia ita irĩ ũrũme na irĩ ngumo mĩhĩrĩga-inĩ yao, maarĩ 20,800;

³¹ andũ a nuthu ya mũhĩrĩga wa Manase, arĩa maagwetetwo na marĩitwa nĩguo mathĩ matue Daudi mũthamaki, maarĩ 18,000;

³² andũ a Isakaru, arĩa maarĩ na ũmenyo wa mahinda, na makamenya ũrĩa Isiraeli magĩrĩrwo nĩ gwĩka, maarĩ anene 200 arĩa maathaga andũ othe a nyũmba ciao;

³³ andũ a Zebulunĩ, thigari iria ciamenyerete mbaara, na nĩmehaarĩrie kũrĩa mbaara me na mĩthemba yothe ya indo cia mbaara, nĩguo mateithie Daudi marĩ na ngoro ĩmwe, nao maarĩ 50,000;

³⁴ andũ a Nafitali maarĩ anene 1,000 hamwe na andũ 37,000 arĩa makuuĩte ngo na matimũ;

³⁵ andũ a Dani arĩa mehaarĩrie kũrĩa mbaara, maarĩ 28,600;

³⁶ andũ a Asheri, thigari iria ciamenyerete mbaara na mehaarĩrie kũrĩa mbaara, maarĩ 40,000;

³⁷ na kuuma mwena wa irathiro wa Jorodani, andü a Rubeni, na Gadi, na nuthu ya mühriğa wa Manase, marı na mıthemba yothe ya indo cia mbaara, maarı 120,000.

³⁸ Acio othe maarı andü a kürüa arıa meerutıte gütungata marı ita-inı. Magüka Heberoni marı na ngoro imwe ya gütua Daudi müthamaki wa Isiraeli guothe. Andü a Isiraeli arıa angı othe o nao maarı na rıciiria o rımwe rıa gütua Daudi müthamaki.

³⁹ Andü acio maikarire kuu na Daudi mıthenya itatü makırıa na makınyua, nıgükorwo andü a nyumba ciao nımaheanıte irio nı ündü wao.

⁴⁰ O na ningı andü arıa maatüuraga hakuhı nao kuuma Isakaru, na Zebuluni, na Nafitali nımarehire irio ikuıtwo nı ndigiri, na ngamıra, na nyumbü, na ndegwa. Nı kwarehetwo mütu müngı, na ngumba cia ngüyü na cia thabıbü nyümü, na ndıbei, na maguta, na ng'ombe, na ng'ondü, nıgükorwo kwarı na gıkeno kuu Isiraeli.

13

Gücookia Ithandükü rıa Kırıkanıro

¹ Daudi nımagıire ndundu na anene ake a ita, arıa maathaga ikundi cia thigari ngiri na ikundi cia thigari igana.

² Ningı agıcooka akıra künğano gıothe gıa Isiraeli atırı, "Müngıona kwagırıire na angıkorwo nı kwenda kwa Jehova Ngai witü, nı tütüme ühoru kündü na kündü kürı arıü a ithe witü arıa angı marı kündü guothe ng'ongo-inı cia Isiraeli, o na kürı athınjırı-Ngai na Alawı arıa me hamwe nao matüura-inı mao na ürıithio-inı wao, moke manyıitanıre na ithuı.

³ Nıtürehei ithandükü rıa kırıkanıro rıa Ngai witü türıcookie kürı ithuı, nıgükorwo tütıatuıragıa ühoru harı rıo hındı ya üthamaki wa Saülü."

⁴ Künğano gıothe gıgıtıkıra gwıka üguo tondü andü othe nımoonıre ündü ücio nıwagırıire.

⁵ Nı ündü ücio Daudi agıcookanıırıa andü a Isiraeli othe kuuma Rıüı rwa Shihoru kuu Misiri ngınya Lebo-Hamathu, makagıire ithandükü rıa Ngai kuuma Kiriathu-Jearımu.

⁶ Daudi na andü a Isiraeli othe arıa maarı nake magıthıı Baala kuu Juda (nıkuo Kiriathu-Jearımu) makagıire ithandükü rıa Jehova Ngai ürıa ükariıre gıtı kıa ünene gatagatı ka makerubi, o ithandükü rıu rııtanıtıo na Rııtwa rıake.

⁷ Makırıta ithandükü rıa Ngai kuuma nyumba ya Abınadabu rıkuıtwo na ıkaarı rıerü, rıtongoretıo nı Uza na Ahio.

⁸ Daudi na andü a Isiraeli othe magıküngıra na hınya wao wothe marı mbere ya Ngai, makınaga na inanda cia mügeeto na cia kınübi, na tühemba, na thaani iria ihüırıthanagıo ikagamba, na türumbeta.

⁹ Hındı írıa maakınyıre kıhuhıro-inı kıa ngano gıa Kidoni, Uza agıtambürükıa guoko nıguo anyııtıre ithandükü rıu rıa kırıkanıro, tondü ndegwa nıciahıngırwıo.

¹⁰ Na rırı, marakara ma Jehova nımakanıre Uza, akımügütha, akıgıa tondü nıanyiıtıre ithandükü rıu na guoko. Nı ündü ücio Uza agıkuıra o hau mbere ya Ngai.

¹¹ Nake Daudi akırakara tondü mang'ürı ma Jehova nımookırıire Uza, nı ündü ücio handü hau hetagwo Perezı-Uza ngınya ümüthı.

¹² Daudi agıtıgıra Ngai müthenya ücio, akırıa atırı, "Ngahota atıa kürehe ithandükü rırı rıa Ngai kürı nıı?"

¹³ Tondü ücio Daudi ndaathıre na ithandükü rıu Itüura-inı Inene rıa Daudi. Handü ha üguo, aarıtwarıre kwa Obedı-Edomu ürıa Mügııtı.

¹⁴ Ithandükü rıu rıa Ngai rıakarıre na andü a nyumba ya Obedı-Edomu gwake mücıı mırı itatü, nake Jehova akırıthama andü a mücıı wake, o na kırıa gıothe aarı nakıo.

14

Nyumba ya Daudi na Andü Ake

¹ Na rırı, Hıramu müthamaki wa Turo, nıatümüire Daudi andü, marı na mıgogo ya mıtarakwa, na aaki a mahıga na a mbaü, nıguo mamwakıre nyumba ya üthamaki.

² Nake Daudi nıamenyıre atı Jehova nıamühaandıte atuıke müthamaki wa Isiraeli, na atı üthamaki wake nıwatüügırıtıo muno nı ündü wa andü ake a Isiraeli.

³ Daudi nıahıkıre atumıa angı arı kuu Jerusalemı, nake agıtııka ithe wa aanake na airıtu angı.

⁴ Maya nımo marıtwa ma cıana cıake iriaacıarıırwıo kuu: Shamua, na Shobabu, na Nathani, na Solomonı,

⁵ na İbiharu, na Elıshua, na Elıpeletı,

⁶ na Noga, na Nefegu, na Jafıa,

7 na Elishama, na Beeliada, na Elifeleti.

Daudi Kūhoota Afilisti

8 Na rīria Afilisti maaiguire atī Daudi nāitīrīrio maguta agatuika mūthamaki wa Isiraeli guothe-rī, makīambata, magīthīi na mbütü ciao ciothe makamūcarie, nake Daudi aigua ūhoru ūcio akiumagara, agīthīi akahūurane nao.

9 Na rīrī, Afilisti nīmookīte magatharīkīra Gītuamba kīa Refaimu;

10 nī ūndū ūcio Daudi agītuīria ūhoru kūrī Ngai, akīmūuria atīrī, “Thīi ngatharīkīre Afilisti? Nīkūmaneana moko-inī makwa?”

Nake Jehova akīmūcookeria atīrī, “Thīi, nīngūmaneana moko-inī maku.”

11 Nī ūndū ūcio Daudi na andū ake makīambata, magīthīi nginya Baali-Perazimu, na akīmatooreria kuo. Nake akiuga atīrī, “O ta ūria maai moinaga, noguo Ngai aharaganīte thū ciakwa na guoko gwakwa.” Nī ūndū ūcio handū hau hagītwo Baali-Perazimu.

12 Afilisti magītiganīria ngai ciao kūu, nake Daudi agīathana ngai icio icinwo na mwaki.

13 Afilisti nīmatharīkīre Gītuamba kīu rīngī;

14 nī ūndū ūcio Daudi agītuīria ūhoru harī Ngai rīngī, nake Ngai akīmūcookeria atīrī, “Tiga kwambata, no mathiūrūrūkīrie, na ūmatharīkīre ūmarutīte na mbere ya mītī ya mīkūngūgū.

15 Rīria ūrīguia mūkubio uumīte igūrū rīa mītī iyo ya mīkūngūgū-rī, thīi ūkarūe, tondu ūguo nīkuonania atī Ngai arī mbere yaku akīhūura ita rīa Afilisti.”

16 Nī ūndū ūcio Daudi agīka o ta ūria Ngai aamwathīte, nao makīhūura mbütü cia Afilisti, o kuuma Gibeoni nginya Gezeri.

17 Nī ūndū ūcio ngumo ya Daudi ikīhunja o būrūri o būrūri, nake Jehova agītūma ndūrīrī ciothe imwītīgīre.

15

Ithandūkū rīa Kīrīkanīro Kūrehwo Jerusalemu

1 Daudi aarīkia gwaka nyūmba ciake mwene kūu Itūūra Inene rīa Daudi, nīahaarīrie handū ha kūiga ithandūkū rīa Ngai, na akīrīambīra hema.

2 Ningī Daudi akiuga atīrī, “Gūtīrī mündū ūngī wagīrīrwo nī gūkuua ithandūkū rīa Ngai tiga o Alawii, tondu nō Jehova aathuurire makuuage ithandūkū rīu rīa Jehova na mamūtungatagīre nginya tene.”

3 Daudi nīacookanīrīrie andū othe a Isiraeli hamwe kūu Jerusalemu nīguo marehe ithandūkū rīa Jehova handū harīa aarīthondekeire.

4 Nīacookanīrīrie njiaro cia Harūni na Alawii ta ūū:

5 Kuuma kūrī njiaro cia Kohathu,

Urieli nīwe warī mūtongoria, na andū a nyūmba yao 120;

6 kuuma kūrī njiaro cia Merari,

Asaia nīwe warī mūtongoria, na andū a nyūmba yao 220;

7 kuuma kūrī njiaro cia Gerishoni,

Joeli nīwe warī mūtongoria, na andū a nyūmba yao 130;

8 kuuma kūrī njiaro cia Elizafani,

Shemaia nīwe warī mūtongoria, na andū a nyūmba yao 200;

9 kuuma kūrī njiaro cia Hebironi,

Elieli nīwe warī mūtongoria, na andū a nyūmba yao 80;

10 kuuma kūrī njiaro cia Uzieli,

Aminadabu nīwe warī mūtongoria, na andū a nyūmba yao 112.

11 Ningī Daudi agīta Zadoku na Abiatharu arīa athīnjīri-Ngai, na Urieli, na Asaia, na Joeli, na Shemaia, na Elieli, na Aminadabu arīa Alawii.

12 Akīmeera atīrī, “Nī inyuī anene a nyūmba cia Alawii; inyuī ene na Alawii arīa angī no nginya mwītherie na mwambatie ithandūkū rīa Jehova Ngai wa Isiraeli nginya handū harīa ndrīthondekeire.

13 Nī ūndū inyuī, Alawii, mūtīarīambatarie ihinda rīa mbere, nīkō Jehova Ngai witū aatūkīrīre na marakara. Tūtīgana gūtuīria ūhoru wa ūria tūngīekire kūrī we, kūringana na ūria gwatūtwo.”

14 Nī ūndū ūcio, athīnjīri-Ngai na Alawii magītheria nīgeetha maambatie ithandūkū rīa Jehova, Ngai wa Isiraeli.

15 Nao Alawii magīkuua ithandūkū rīa Ngai na mītī mīraaya mamīgīrīre ciande, o ta ūria Musa aathanīte kūringana na kiugo kīa Jehova.

¹⁶ Daudi akĩra atongoria a Alawii mathuure ariũ a ithe wao matuĩke aini, nao maine nyĩmbo cia gikeno makĩhũũraga inanda cia kĩnũbi, na cia mũgeeto, na thaani iria ihũũrithanagio ikagamba.

¹⁷ Nĩ ũndũ ũcio Alawii magĩthũura Hemani mũrũ wa Joeli; kuuma harĩ ariũ a ithe, na magĩthũura Asafu mũrũ wa Berekia; na kuuma harĩ ariũ a ithe Amerari magĩthũura Ethani mũrũ wa Kushaia;

¹⁸ na ningĩ hamwe nao magĩthũura ariũ a ithe matuĩke anini ao wathani-inĩ. nao nĩ: Zekaria, na Jaazieli, na Shemiramothu, na Jehieli, na Uni, na Eliabu, na Benaia, na Maaseia, na Matithia, na Elifelehu, na Mikinea, na Obedi-Edomu, na Jeieli, arĩa arangĩri ihingo.

¹⁹ Hemani, na Asafu na Ethani maarĩ aini na maahũũrithanagia thaani cia gĩcango;

²⁰ Zekaria, na Azieli, na Shemiramothu, na Jehieli, na Uni, na Eliabu, na Maaseia, na Benaia maarĩ a kũhũura inanda cia kĩnũbi, kũringana na Alamothe.

²¹ Nake Matithia, na Elifelehu, na Mikinea, na Obedi-Edomu, na Jeieli, na Azazia maarĩ a kũhũura inanda cia mũgeeto, matongoretie kũringana na Sheminitu (ũguo nĩ ta kuuga mũgambo ũkũruruma).

²² Kenania ũrĩa mũtongoria wa Alawii nĩwe warũgamĩrĩre ũini; ũcio nĩguo warĩ wĩra wake tondu aarĩ na ũgĩ wa guo.

²³ Berekia na Elikana nĩo maarĩ a kũrangĩra mĩrango nĩ ũndũ wa ithandũkũ rĩu.

²⁴ Athĩnjĩri-Ngai, nĩo Shebania, na Joshafatu, na Nethaneli, na Amasai, na Zekaria, na Benaia, na Eliezeri maarĩ a kũhuha tũrumbeta mbere ya ithandũkũ rĩa Ngai. Obedi-Edomu na Jehia o nao maarĩ arangĩri a mĩrango nĩ ũndũ wa ithandũkũ rĩu.

²⁵ Nĩ ũndũ ũcio Daudi na athuuri a Isiraeli, na anene a ikundi cia ngiri, magĩthĩi kwambatia ithandũkũ rĩa kĩrĩkanĩro kĩa Jehova kuuma nyũmba ya Obedi-Edomu makenete.

²⁶ Tondũ Ngai nĩateithĩtie Alawii arĩa maakuuaga ithandũkũ rĩa kĩrĩkanĩro kĩa Jehovari, ndegwa mũgwanja na ndũrũme mũgwanja nĩciarutirwo igongona.

²⁷ Hĩndĩ iyo Daudi eehumbĩte nguo ya igũrũ ndaaya ya gatani irĩa njega, na noguo Alawii othe arĩa makuuĩte ithandũkũ rĩu mehumbĩte, o na aini na Kenania ũrĩa warĩ mũtongoria wa ũini. O na ningĩ Daudi nĩehumbĩte ebodi ya gatani.

²⁸ Nĩ ũndũ ũcio andũ othe a Isiraeli makĩambatia ithandũkũ rĩa kĩrĩkanĩro kĩa Jehova makĩanagĩrĩra, makĩhuhaga macoro na tũrumbeta, na makĩhũũrithanagia thaani iria ihũũrithanagio na ikagamba, na makĩhũũraga inanda cia kĩnũbi na cia mũgeeto.

²⁹ Hĩndĩ irĩa ithandũkũ rĩa kĩrĩkanĩro kĩa Jehova rĩatoonyaga Itũũra Inene rĩa Daudi-rĩ, Mikali mwarĩ wa Saulũ nĩacũthĩrĩrie arĩ ndĩrica-inĩ. Na rĩria onire Mũthamaki Daudi akĩina akĩrũgarũgaga, akĩmũnyarara ngoro-inĩ yake.

16

¹ Alawii makĩrehe ithandũkũ rĩa Ngai, makĩrĩtoonyia thĩinĩ wa hema irĩa yaambĩtwo nĩ Daudi nĩ ũndũ warĩo, na makĩrutĩra Ngai maruta ma njino na maruta ma ũiguano.

² Daudi aarĩkia kũruta maruta ma njino na maruta ma ũiguano-rĩ, akĩrathima andũ acio thĩinĩ wa rĩtwa rĩa Jehova.

³ Ningĩ akĩhe andũ a Isiraeli othe, arũme na andũ-a-nja o mũndũ mũgate, na gĩcunjĩ kĩa nyama, na ngũmba ya thabibũ nyũmũ.

⁴ Nĩathuurire Alawii amwe matungatage mbere ya ithandũkũ rĩa Jehova, na mathaithanagĩre andũ, na macookagie ngaatho, na magoocage Jehova, Ngai wa Isiraeli, nao nĩo:

⁵ Asafu ũrĩa warĩ mũnene wao, na mũnini wake aarĩ Zekaria, agacookwo nĩ Jeieli, na Shemiramothu, na Jehieli, na Matithia, na Eliabu, na Benaia, na Obedi-Edomu, na Jeieli. Acio maarĩ a kũhũũraga inanda cia kĩnũbi na inanda cia mũgeeto, nake Asafu agambatia thaani iria ihũũrithanagio ikagamba,

⁶ nao athĩnjĩri-Ngai, Benaia na Jahazieli, maarĩ a kũhuha tũrumbeta hĩndĩ ciothe marĩ mbere ya ithandũkũ rĩa kĩrĩkanĩro kĩa Ngai.

Thaburi ya Daudi ya Gũcookia Ngaatho

⁷ Mũthenya ũcio ũndũ wa mbere, ũrĩa Daudi eekire nĩ kũnengera Asafu na athiritũ ake thaburi ino ya gũcookeria Jehova ngaatho:

⁸ Cookeriai Jehova ngaatho, kaĩrai rĩtwa rĩake; menyithaniai ndũrĩrĩ-inĩ ũrĩa ekĩte.

⁹ Mũinĩrei, mũmũinĩre mũkĩmũgocaga, mũheane ũhoru wa ciiko ciake ciothe cia magegania.

¹⁰ Mwĩraheĩ nĩ ũndũ wa rĩtwa rĩake itheru;

- ngoro cia arĩa marongoragia Jehova nĩ ikene.
- 11 Mathaai Jehova o na hinya wake;
mũmaathage ũthiũ wake hĩndĩ ciothe.
- 12 Ririkanai magegania marĩa ekĩte,
na ciama ciake, na matuĩro ma ciira marĩa atuĩte,
- 13 inyuĩ njiaro cia Isiraeli ndungata yake,
o inyuĩ ciana cia Jakubu, inyuĩ andũ ake arĩa athuurĩte.
- 14 Jehova nĩwe Ngai witũ;
matuĩro make ma ciira marĩ thĩ yothe.
- 15 Nĩaririkanaga kĩrĩkanĩro gĩake nginya tene,
nĩkĩo kiugo kĩrĩa aathanire, kĩrũmagĩrĩro nĩ njiarwa ngiri,
- 16 kĩrĩkanĩro kĩrĩa aarĩkanĩire na Iburahĩmu,
na noguo mwĩhĩtwa ũrĩa eehĩtĩre harĩ Isaaka.
- 17 Nĩagĩkĩrĩre hinya harĩ Jakubu kĩrĩ kĩrĩra gĩake kĩa watho wa kũrũmagĩrĩro,
agĩgĩkĩra hinya kũrĩ Isiraeli kĩrĩ kĩrĩkanĩro gĩa gũtũura tene na tene, akiuga atĩrĩ:
- 18 “Wee nĩwe ngaathe bũrũri wa Kaanani,
ũtuĩke igai rĩrĩa ũkaagaya.”
- 19 Hĩndĩ irĩa maarĩ o anini magĩtarwo,
o anini biũ, na maarĩ ageni kuo-rĩ,
- 20 moorũũraga kuuma rũrĩrĩ rũmwe nginya rũrĩa rũngĩ,
na kuuma ũthamaki-inĩ ũmwe nginya ũrĩa ũngĩ.
- 21 Ndarĩ mũndũ o na ũmwe etĩkĩrĩre amanyariire;
nĩarũithirie athamaki nĩ ũndũ wao, akĩmeera atĩrĩ:
- 22 “Mũtikanahutie andũ arĩa akwa aĩfĩrĩre maguta;
mũtikaneke anabii akwa ũũru.”
- 23 Inĩrai Jehova, inyuĩ andũ a thĩ yothe;
mũhunjagie ũhonokio wake mũthenya o mũthenya.
- 24 Umbũrai riiri wake kũrĩ ndũrĩrĩ,
mumbũre mawĩko make ma magegania kũrĩ andũ othe.
- 25 Nĩgũkorwo Jehova nĩ mũnene, na nĩ wa kũgoocwo mũno;
nĩwe wa gwĩtigĩrwo gũkĩra ngai ciothe.
- 26 Nĩgũkorwo ngai ciothe cia ndũrĩrĩ nĩ mĩhianano,
no Jehova nĩwe wombire igũrũ.
- 27 Riiri na ũnene irĩ mbere yake;
hinya na gĩkeno itũũraga gwake.
- 28 Tũũgĩriai Jehova, inyuĩ mĩhĩrĩga ya ndũrĩrĩ,
mũtũũgĩrie Jehova nĩ ũndũ wa riiri na hinya wake,
29 Tũũgĩriai Jehova, nĩ ũndũ wa riiri ũrĩa wagĩrĩre rĩitwa rĩake.
- Mũreherei maruta na mũũke mbere yake;
mũhoee Jehova thĩnĩ wa riiri wa ũtheru wake.
- 30 Inainai mũrĩ mbere yake, inyuĩ andũ a thĩ yothe!
Thĩ ihaandĩtwo ikarũma; ndĩngĩenyenyeka.
- 31 Igũrũ nĩ rĩkene, thĩ nĩcanjamũke;
nakuo ndũrĩrĩ-inĩ nĩ kuugwo atĩrĩ, “Jehova nĩwe ũthamakaga!”
- 32 Iria nĩ rĩrurume, na indo iria ciothe irĩ thĩnĩ warĩo;
mĩgũnda nĩkenerũrũke na indo iria ciothe irĩ thĩnĩ wayo!
- 33 Hĩndĩ iyo mĩtĩ ya mĩtitũ nĩkaina;
ĩine nĩ gũkena irĩ mbere ya Jehova,
nĩgũkorwo nĩarooka gũciirithia thĩ.
- 34 Cookeriai Jehova ngaatho, nĩgũkorwo nĩ mwega;
wendo wake ũtũũraga nginya tene.
- 35 Anĩrĩrai muuge atĩrĩ, “Tũhonokie, Wee Ngai Mũhonokia witũ;
tũcookanĩrĩre na ũtũkũũre kuuma kũrĩ ndũrĩrĩ,
nĩguo tũcookagĩrie rĩitwa rĩaku itheru ngaatho,
nĩgeetha twĩrahage nĩ ũndũ wa ũgooci waku.”
- 36 Jehova arogocwo, o we Ngai wa Isiraeli,
kuuma tene na tene, nginya tene na tene.
Nao andũ othe makiuga atĩrĩ, “Ameni” na “Goocai Jehova.”

³⁷ Daudi agītiga Asafu na athiritü ake hau mbere ya ithandükü rīa kīrīkanīro kīa Jehova nīguo matungatage kuo hīndī ciothe, kūringana na mabata ma o mūthenya.

³⁸ O na ningī agītiga Obedi-Edomu na athiritü ake mīrongo itandatü na anana matungatage hamwe nao. Obedi-Edomu mūrū wa Jeduthuni marī na Hosa maarī arangīri a kīhingo.

³⁹ Daudi agītiga Zadoku ūrīa mūthīnjīri-Ngai hamwe na athīnjīri-Ngai arīa angī hau mbere ya hema īrīa nyamūre,* kūdū kūrīa gūtūgīru kūu Gibeoni,

⁴⁰ nīguo marutagīre Jehova maruta ma njino kīgongona-inī kīa maruta ma njino hīndī ciothe, rūciinī na hwaī-inī, kūringana na ūrīa kwandīkītwo watho-inī wa Jehova ūrīa aaheete andū a Isiraēli.

⁴¹ Arīa maarī hamwe nao nī Hemani na Jeduthuni, na arīa angī maarī athuure na makagwetwo na marīitwa nīgeetha macookagīrie Jehova ngaatho, makiugaga atīrī, "Tondū wendo wake ūtūūruga nginya tene."

⁴² Hemani na Jeduthuni nīo meehokeirwo kūhuha tūrumbeta, na kūhūūrithania thaani iria ihūūrithanagio ikagamba, o na kūhūūruga inanda iria ingī cia kūina rwīmbo rwamūre. Ariū a Jeduthuni nīo maaheirwo wīra wa kūrangīra kīhingo.

⁴³ Hīndī īyo andū othe magīthīī o mūdū gwake mūciī, nake Daudi agīcooka mūciī akarathime andū a nyūmba yake.

17

Kūranīro kīa Ngai kūrī Daudi

¹ Thuutha wa Daudi gūikara nyūmba yake ya ūthamaki kwa ihinda, akīra mūnabii Nathani atīrī, "Nī njikaraga nyūmba ya ūthamaki yakītwo na mītarakwa, o rīrīa ithandükü rīa kīrīkanīro kīa Jehova rūgītwo hema-inī."

² Nathani agīcookeria Daudi atīrī, "Ūndū ūrīa ūreciiria gwīka-rī, wīke, nīgūkorwo Ngai arī hamwe nawe."

³ Ūtukū ūcio kiugo kīa Ngai gīgīkinyīra Nathani, akīrwo atīrī:

⁴ "Thīī ūkeere ndungata yakwa Daudi atīrī, 'Jehova ekuuga ūū: Wee tiwe wa kūnjakīra nyūmba ya gūtūūra.

⁵ Nīī ndirī ndatūūra nyūmba kuuma mūthenya ūrīa ndaarutire andū a Isiraēli kuuma būrūri wa Misiri nginya ūmūthī. Ndūūruga hema-inī, thaamaga kuuma handū hamwe ngathī harīa hangī, ngoima gūikaro kīmwe ngathī kīrīa kīngī.

⁶ Kūrīa guothe ndaanathī na andū a Isiraēli othe-rī, ndī ndooria mūtongoria o na ūmwe wa arīa ndaathire marīthagie andū akwa atīrī, "Mwagite kūnjakīra nyūmba ya mītarakwa nīkī?"

⁷ "Na rīrī, īra ndungata yakwa Daudi atīrī, 'Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga ūū: Ndaakūrutire rūūru-inī, ngīgūtīgithia kūrūmīrīra mahiū nīguo ūtūike mwathi wa andū akwa a Isiraēli.

⁸ Nīngoretwo nawe kūrīa guothe wanathī, na ngakwehereria thū ciaku ciothe ikehera mbere yaku. Rīu nīngūtūma rītwa rīaku rītūike inene o ta marīitwa ma andū arīa anene mūno a thī.

⁹ Na nīngaahē andū akwa a Isiraēli handū na ndīmahaande wega nīgeetha magīe na mūciī wao kīūmbe, na matigacooka gūthīnīka. Andū aaganu matigacooka kūmahinyīrīria rīngī, ta ūrīa meekaga kīambīrīria-inī

¹⁰ na matūire meekaga kuuma rīrīa ndathuurire atongoria a gūtongoragia andū akwa a Isiraēli. O na nīngatooria thū cianyu ciothe.

"Na ningī ngūkwīra atī Jehova we mwene nīwe ūgūgwakīra nyūmba:

¹¹ Hīndī īrīa matukū maku magaathira nawe ūthī ūgatūūranie na maithe manyu, nīngarūgamia mūdū wa rūciaro rwaku athamake ithenya rīaku, agaakorwo arī ūmwe wa ariū aku, na nīngahaanda ūthamaki wake.

¹² Ūcio nīwe ūkaanjakīra nyūmba, na nīngahaanda gītī gīake kīa ūnene nginya tene.

¹³ Nīngatuīka ithe, nake nīagatuīka mūrū wakwa. Ndikeheria wendo wakwa harī we, ta ūrīa ndehereirie ūrīa warī mbere yaku.

¹⁴ Nīngamūtua mwathi wa nyūmba yakwa na ūthamaki wakwa nginya tene; gītī gīake kīa ūnene gīkehaanda nginya tene."

¹⁵ Nathani akīmenyithia Daudi ūhoro wa ūgūūrio ūcio wothē.

* 16:39 Gūikaro kīa Jehova no kīo Hema īrīa yaakītwo werū-inī harīa magongona maarutagīrwo.

Ihooya rĩa Daudi

16 *Nake Mũthamaki Daudi agĩtoonya, agĩkara thĩ mbere ya Jehova, akiuga atĩrĩ:*

“Niĩ ndĩkĩrĩ ũ, Wee Jehova Ngai, nayo nyũmba yakwa-rĩ, ikĩrĩ kĩ, atĩ nkĩko ũnginyĩtie nginya haha?”

17 Na ta ũndũ ũcio ũrĩ o mũnini maitho-inĩ maku, Wee Ngai-rĩ, nĩwarĩtie ũhoru wa matukũ marĩa magooka makoniĩ nyũmba ya ndungata yaku. Na rĩu Wee Jehova Ngai, ũnyonete ta ndĩ mũndũ ũmwe wa arĩa atũũgĩrie mũno.

18 “Nĩ atĩa ũngĩ Daudi angĩkwĩra nĩ ũndũ wa gũtũia ndungata yaku? Nĩgũkorwo nĩũũ ndungata yaku, Wee Jehova.

19 Nĩ ũndũ wa ndungata yaku na kũringana na wendo waku-rĩ, nĩwĩkĩte ũndũ ũyũ mũnene na ũgatũma ciĩranĩro ici nene imenyeye.

20 “Gũtirĩ ũngĩ ũhaana tawe, Wee Jehova, na gũtirĩ Ngai ũngĩ tiga Wee, o ta ũrĩa tũguĩte na matũ maitũ.

21 Na nũũ ũhaana ta andũ aku a Isiraeli, rũrĩrĩ rũmwe gũkũ thĩ rũrĩa Ngai waruo aakũũrire rũtuĩke andũ ake, nĩgeetha wĩgũire igweta, na wĩke maündũ manene na ma magegania ma gwĩtigĩrwo, nĩ ũndũ wa kũingata ndũrĩrĩ ciehere mbere ya andũ aku arĩa wakũũrire kuuma bũrũri wa Misiri?”

22 Watũmire andũ aku a Isiraeli matũĩke andũ aku mwene nginya tene, nawe, Wee Jehova, nĩũtuĩkĩte Ngai wao.

23 “Na rĩrĩ, Jehova, tũma kĩranĩro kĩrĩa weranĩire gĩkonĩ ndungata yaku na nyũmba yake kĩrũme nginya tene. Na wĩke o ta ũguo wĩranĩire,

24 nĩgeetha kĩranĩro kũu kũhaande, narĩo rĩitwa rĩaku rĩnenehe nginya tene. Ningĩ andũ nĩmakoiga atĩrĩ, ‘Jehova Mwene-Hinya-Wothe, Ngai wa Isiraeli, nĩwe Ngai wa andũ a Isiraeli!’ Na nyũmba ya ndungata yaku Daudi nĩĩkehaanda mbere yaku.”

25 “Wee Ngai wakwa, nĩũguũrĩrie ndungata yaku atĩ nĩũkamĩakĩra nyũmba. Nĩ ũndũ ũcio ndungata yaku nĩgũĩte na ũmĩrĩru wa gũkũhooya.

26 Wee Jehova, nĩwe Ngai! Nĩwĩrĩire ndungata yaku maündũ maya mega.

27 Rĩu nĩwonete kwagĩrĩire ũrathime nyũmba ya ndungata yaku, nĩgeetha itũũre nginya tene maitho-inĩ maku; nĩgũkorwo, Wee Jehova nĩũmĩrathimĩte, na igũtũũra irĩ ndaathime nginya tene.”

18*Ũhootani wa Daudi*

1 Thuutha wa mahinda macio, Daudi nĩatharĩkĩire Afilisti na akĩmatororia biũ, na agĩtunyana Gathu na matũũra marĩa maarĩgĩciĩrie kuuma watho-inĩ wa Afilisti.

2 O na ningĩ Daudi nĩahootire andũ a Moabi, na magĩtuĩka a gwachwo nĩwe, makamũrutagĩra igooti.

3 Ningĩ Daudi nĩahũuranire na Hadadezeri mũthamaki wa Zoba, akĩmũingata akĩmũkĩnyia Hamathu, rĩrĩa mũthamaki ũcio aathĩiaga gũtũma wathani wake ũrũme wega ndwere-inĩ cia Rũũ rwa Farati.

4 Daudi akĩmũtunya ngaari ciake cia ita ngiri ĩmwe, na andũ a gũcitwara ngiri mũgwanja, na thigari cia magũrũ ngiri mĩrongo ĩrĩ. Nake agĩtemenga mbarathi icio cia mbaara magũrũ, agĩcithuithia ciothe tĩga o igana rĩmwe.

5 Rĩrĩa Asuriata a kuuma Dameski mookire gũteithia Hadadezeri mũthamaki wa Zoba, Daudi akĩũraga Asuriata 22,000.

6 Akĩga mbũtũ ciake cia kũrangĩra ũthamaki wa Asuriata kũu Dameski, nao Asuriata magĩtuĩka a gwathagwo nĩwe na makamũrutagĩra igooti. Jehova nĩahaire Daudi ũhootani kũrĩa guothe aathĩiaga.

7 Daudi nĩatunyanire ngo cia thahabu iria ciarĩ na anene a Hadadezeri, na agĩcitwara Jerusalemu.

8 Kuuma matũũra ma Teba na Kuni marĩa maarĩ ma Hadadezeri, Daudi agĩtunyana gĩcango kĩingĩ mũno kĩrĩa Solomoni aahũthĩrire gũthondeka Karia ga gĩcango, na itugĩ, na mĩthemba mĩingĩ ya indo cia gĩcango.

9 Rĩrĩa Tou, mũthamaki wa Hamathu, aigũire atĩ Daudi nĩahootete mbũtũ ciothe cia mbaara cia Hadadezeri mũthamaki wa Zoba-rĩ,

10 agĩtũma mũriũ Hadoramu kũrĩ Mũthamaki Daudi akamũgeithie na amũkũngũire nĩ ũndũ wa kũhoota Hadadezeri ũrĩa wakoretwo akĩrũa na Tou. Hadoramu agĩtwarĩra Daudi indo cia mĩthemba mĩingĩ ithondeketwo na thahabu na betha na gĩcango.

¹¹ Mūthamaki Daudi akīamūrīra Jehova indo icio o ta ūrīa aamūrīte betha na thahabu iria aatahīte kuuma kūrī andū a ndūrīrī ici ciothe: Edomu, na Moabi, na kuuma kūrī Amoni na Afilisti, na Amaleki.

¹² Abishai mūrū wa Zeruaia nīooragire andū a Edomu 18,000 o kūu Gītuamba-inī gīa Cumbī.

¹³ Nake akīga mbūtū cia kūrangīra kūu Edomu nao andū a Edomu othe magītuīka a gwathagwo nī Daudi. Jehova nīaheire Daudi ūhootani kūrīa guothe aathiaga.

Ndungata cia Daudi

¹⁴ Daudi nīathamakire Isiraēli guothe, akahūthagīra kīhooto, na akahingīria andū ake othe maündü marīa maagīrīre.

¹⁵ Joabu mūrū wa Zeruaia nīwe warī mūnene wa ita, nake Jehoshafatu mūrū wa Ahiludu nīwe warī mwandīki wa maündü ma ihinda rīu.

¹⁶ Zadoku mūrū wa Ahitubu, na Ahimeleku mūrū wa Abiatharu maarī athīnjīri-Ngai, nake Shavisha nīwe warī mwandīki-marūa;

¹⁷ Benaia mūrū wa Jehoiada nīwe warī mūnene wa Akerethi na Apelethi; nao arīū a Daudi nīo maarī atongoria na anene a gūikaranagia na mūthamaki.

19

Mbaara ya Kūhūūrana na Aamoni

¹ Thuutha wa mahinda macio-rī, Nahashu mūthamaki wa Aamoni agīkua, nake mūrīū agītuīka mūthamaki ithenya rīake.

² Nake Daudi agīciiria atīrī, “Nīngwīka Hanuni mūrū wa Nahashu maündü mega ma ūtugi tondu ithe nīanjīkire maündü mega ma ūtugi.” Nī ūndū ūcio Daudi agītūma andū kūrī Hanuni makamūcakaithie nī ūndū wa gūkuirwo nī ithe.

Rīrīa andū acio maatūmītwo nī Daudi maakinyire kūrī Hanuni o kūu būrūri wa Amoni nīguo mamūcakaithie-rī,

³ andū arīa maarī igweta a Amoni makīūria Hanuni atīrī, “Ūreciiria Daudi nī thoguo aratīa nī ūndū wa gūgūtūmīra andū magūcakaithie? Githī andū ake matiūkīte kūrī we matuīrie na mathigaane būrūri nīguo macooke maūtunyane?”

⁴ Nī ūndū ūcio Hanuni akīnyīitithia andū acio a Daudi, akīmenjithia nderu, nacio nguo ciao igītīnio irima gatagatū ka njikarīro, na akīmaingata.

⁵ Rīrīa mūdū ūmwe aakīnyīrie Daudi ūhoro wa andū acio-rī, Daudi agītūma andū makamatūnge, tondu andū acio nīmaconorithītio mūno. Mūthamaki akiuga atīrī, “Ikarai kūu Jeriko nginya nderu cianyu ikūre, mūcooke mūūke.”

⁶ Rīrīa andū a Amoni maamenyire atī nīmatuūkīte kīndū kīnūgu harī Daudi-rī, Hanuni na andū a Amoni makīneana betha taranda ngiri īmwe* cia gūkombora ngaari cia ita na atwarīthia a cio kuuma Mesopotamia, na Aramu-Maaka, na Zoba.

⁷ Magīkombora ngaari cia ita ngiri mīrongo ītatū na igīri na atwarīthia a cio, hamwe na mūthamaki wa Maaka na mbūtū ciake, arīa mookire makīamba hema hakuhī na Medeba; hīndī īyo andū a Amoni nao magīcookanīrīrio kuuma matūūra-inī mao, magīthī kūrūa mbaara.

⁸ Nake Daudi aigua atīrī, agītūma Joabu na ita rīothe rīa mbaara.

⁹ Nao andū a Amoni makīumagara, makīarania mbūtū cia mbaara kīhingo-inī gīa itūūra rīao inene, nao athamaki arīa mookīte mbaara, magīkorwo maarī oiki kūu werū-inī.

¹⁰ Joabu nīonire atī thigari nīciarānītio mbere yake o na thuutha wake; nī ūndū ūcio agīthuura mbūtū imwe iria njega mūno kūu Isiraēli, agīcitūma ikarūe na Asuriata.

¹¹ Andū acio angī akīmaiga watho-inī wa Abishai mūrū wa nyina. Nao akīmatūma makarūe na andū a Amoni.

¹² Joabu akiuga atīrī, “Asuriata mangīngīria hinya-rī, wee ūūke ūndeithie; no Aamoni mangīgūkīria hinya, nīngagūteithia.

¹³ Wīyūmīrīrie nīgeetha tūrūe na ūcamba nī ūndū wa andū aitū, na nī ūndū wa matūūra manene ma Ngai witū. Jehova nīegwīka ūrīa ekuona kwagīrīre maito-inī make.”

¹⁴ Nake Joabu arī na mbūtū ciake agītharīkīra Asuriata, nao makīmūūrīra.

¹⁵ Rīrīa Aamoni moonire atī Asuriata nīmaroora-rī, o nao makīūrīra Abishai mūrū wa nyina magītoonya itūūra thīinī. Nī ūndū ūcio Joabu agīcooka Jerusalemu.

* 19:6 nī ta tani 34

¹⁶ Thuutha wa Asuriata kuona atĩ nĩmatoorio nĩ andũ a Isiraeli, magĩtũma andũ makarehithie Asuriata a kuuma mũrĩmo wa Rũũ rwa Farati matongoretio nĩ Shofaku ũrĩa warĩ mũnene wa mbütũ cia ita cia Hadadezeri.

¹⁷ Rĩrĩa Daudi eerirwo ũhoru ũcio, agĩcookanĩrĩa ita rĩa Isiraeli rĩothe, makĩringa Rũũ rwa Jorodani, nake akĩmakinyĩra na akĩiga mbütũ ciake imang'etheire. Daudi akĩhaarĩria mbütũ ciake nĩguo itũngane na Asuriata acio mbaara-inĩ, nao Asuriata makĩrũa nake.

¹⁸ No rĩrĩ, Asuriata makĩũrĩa Isiraeli, nake Daudi akĩũraga atwarithia a ngaari ciao cia ita ngiri mũgwanja, na thigari ciao cia magũrũ ngiri mĩrongo ĩna. Ningĩ akĩũraga Shofaku, mũnene wa mbütũ ciao.

¹⁹ Hĩndĩ ĩrĩa ndungata cia Hadadezeri cionire atĩ nĩmahootwo nĩ Isiraeli-rĩ, magĩthondeka thayũ na Daudi, nao magĩtũka a gwachagwo nĩwe.

Nĩ undũ ũcio Asuriata matiacookire gwĩtikĩra gũeithia Aamoni rĩngĩ.

20

Itũura rĩa Raba Gũtũnyanwo

¹ Na rĩrĩ, hĩndĩ ya kĩmera yakinya, ihinda rĩrĩa athamaki maathiiaga mbaara, Joabu agĩtongoria mbütũ cia ita. Nake akĩananga bũrũri wa Aamoni, na agĩthĩ Raba akĩrĩrigiicĩria, no Daudi agĩtigwo Jerusalemu. Joabu agĩtharĩkĩra Raba agĩtiga aarĩananga.

² Daudi akĩruta mũthamaki wao thũmbĩ mũtwe, nayo yarĩ na ũritũ wa taranda ĩmwe* ya thahabu, na nĩyagemetio na tũhiga twa goro, nayo ikĩgĩrĩrwo mũtwe wa Daudi. Nake agĩtaha indo nyingĩ mũno kuuma itũura rĩu inene,

³ na akĩrutũrũra aikari akuo, akĩmahe wĩra wa gwatũra mbaũ na mũthumeno, na kũruta wĩra na harũ cia igeri na mathanwa. Ũguo nĩguo Daudi eekire matũura mothe ma Amoni. Thuutha ũcio Daudi na mbütũ ciake ciothe cia ita magĩcooka Jerusalemu.

Kũrũa na Afilisti

⁴ Mahinda macio-rĩ, gũkĩgĩa mbaara ya kũrũa na Afilisti kũu Gezeri. Hĩndĩ ĩyo Sibekai ũrĩa Mũhushathi akĩũraga Sipai, ũmwe wa njaro cia Refai, nao Afilisti magĩtoorio biũ.

⁵ Mbaara-inĩ ingĩ makĩrũa na Afilisti, nake Elihanani mũrũ wa Jairu akĩũraga Lahami mũrũ wa nyina na Goliathũ, ũrĩa Mũgiiti, ũrĩa warĩ na itimũ rĩarĩ na mũtĩ waiganaga ta mũtĩ wa mũtumi ngoora.

⁶ Ningĩ mbaara-inĩ ingĩ ĩrĩa yarũũirwo Gathu, kwarĩ na mũndũ mũnene mũno, warĩ na ciara ithathatũ o guoko, na ciara ithathatũ o kũgũrũ, ciothe ciarĩ ciara mĩrongo ĩrĩ na inya. O nake aarĩ wa rũciaro rwa Rafa.

⁷ Rĩrĩa aanyũrũririe andũ a Isiraeli, Jonathani mũrũ wa Shimea, mũrũ wa nyina na Daudi, akĩmũũraga.

⁸ Acio nĩo maarĩ a rũciaro rwa Rafa wa kũu Gathu, nao makĩũragwo nĩ Daudi na andũ ake.

21

Daudi Gũtara Andũ a Mbaara

¹ Na rĩrĩ, Shaitani nĩookĩrĩre andũ a Isiraeli, na akĩarahũra Daudi nĩguo atarithie andũ a Isiraeli.

² Nĩ undũ ũcio Daudi akĩra Joabu na anene a mbütũ cia ita atĩrĩ: "Thĩĩ mũgatara andũ a Isiraeli kuuma Birišiba nginya Dani, mũcooke mũndehere ũhoru nĩguo menye ũrĩa maigana."

³ Nowe Joabu akĩmũcookeria atĩrĩ, "Jehova aroingĩhia mbütũ ciake cia ita maita igana. Mwathi wakwa mũthamaki, githĩ othe matirĩ watho-inĩ waku? Nĩ kĩ gĩgũtũma mwathi wakwa ende gwĩka ũguo? Nĩ kĩ gĩgũtũma ahĩthie Isiraeli?"

⁴ No rĩrĩ, mũthamaki agĩkararia Joabu; nĩ undũ ũcio Joabu akĩuma hau agĩthĩ Isiraeli guothe, na agĩcooka Jerusalemu.

⁵ Joabu akĩmenyithia Daudi mũigana wa andũ arĩa maangĩarũire mbaara ta ũũ: Isiraeli guothe kwarĩ na andũ 1,100,000 arĩa maangĩahotire kũhũthĩra rũhiũ rwa njora, thĩĩnĩ wao haarĩ na andũ 470,000 kuuma Juda.

⁶ No rĩrĩ, Joabu ndaatarire andũ a Lawĩ na a Benjamini, tondũ watho ũcio wa mũthamaki nĩwamũiguithĩtie ũũru mũno.

⁷ O na ningĩ watho ũcio warĩ mũũru maito-inĩ ma Ngai; nĩ undũ ũcio akĩherithia Isiraeli.

* 20:2 nĩ ta kilo 34

⁸ Hīndī İyo Daudi akīra Ngai atīrī, “Nīnjīhītie mūno nī gwīka ündü üyü. Rīu ndagūthaiha ünjehererie mahītia, nīi ndungata yaku. Nīnjīkīte ündü wa ürimū mūno.”

⁹ Nake Jehova akīra Gadi ūrīa woonagīra Daudi maündü atīrī,

¹⁰ “Thīi ūkeere Daudi ūü, ‘Jehova ekuuga atīrī: Ūrī na maündü matatū ma gūthuura. Nowe ūthuure ūmwe wamo ūrīa ngūkūherithia nago.’”

¹¹ Nī ündü ūcio Gadi agīthīi kūrī Daudi, akīmwīra atīrī, “Jehova ekuuga ūü: ‘Thuura ündü ūmwe wa maya:

¹² Ūthuure mīaka itatū ya ng’aragu, kana mīeri itatū ya kūniinwo nī thū ciaku igūthingatīte na hiü ciao cia njora, kana mīthenya itatū ya rūhiü rwa njora rwa Jehova, nago nī atī kūgīe na mīthenya ya mūthiro būrūri-inī, rīrīa mūraika wa Jehova akaaniinana Isiraeli guothe.’ Na rīrī, tua itua ünjīre ūrīa ngūthīi gūcookeria ūrīa ündümīte.”

¹³ Daudi akīra Gadi atīrī, “Rīu nīi ndī na thūna mūno. Nī kaba nīi ngwe moko-inī ma Jehova, tondü tha ciake nī nyingī mūno; no ndūkareke ngwe moko-inī ma andü.”

¹⁴ Nī ündü ūcio Jehova akīrehera Isiraeli mūthiro, na andü a Isiraeli 70,000 magīkua.

¹⁵ Nake Ngai agītūma mūraika akanange Jerusalemu. No rīrīa mūraika ekaga ūguorī, Jehova akīona ündü ūcio na akīigua kīeha nī ündü wa kīnyariirīko kīu, nake akīra mūraika ūcio wanangaga andü atīrī, “Tigīra hau! Eheria guoko gwaku.” Hīndī İyo mūraika ūcio wa Jehova aarūgamīte kīhuhīro-inī kīa ngano kīa Arauna ūrīa Mūjebusi.

¹⁶ Nake Daudi akīrora igūrū akīona mūraika wa Jehova arūngīi gatagatī ka igūrū na thī acomorete rūhiü rwa njora, arūnyitīte na guoko gwake gūtambūrūkiirio Jerusalemu. Nake Daudi na athuuri, mehumbīte nguo cia makūnia, makīgūa magīturumithia mothiü mao thī.

¹⁷ Daudi akīria Ngai atīrī, “Githī ti nīi ndaathanire atī arūi a mbaara matarwo? Nīi nīi nījīhītie o na ngeeka ūuru. Andü aya matarīi o ta ng’ondu. Nī atīa mekīte? Wee Jehova Ngai wakwa, reke guoko gwaku kūnjūkīrīre nīi na nyūmba yakwa, no rīrī, ndūkareke mūthiro ūyü ūikare na andü aku.”

¹⁸ Nake mūraika wa Jehova agīatha Gadi eere Daudi aambate athīi agaakīre Jehova kīgongona o kūu kīhuhīro-inī kīa ngano kīa Arauna ūrīa Mūjebusi.

¹⁹ Nī ündü ūcio Daudi akīambata agīathīkīra kiugo kīu Gadi aarītie thīinī wa rīitwa rīa Jehova.

²⁰ Hīndī İrīa Arauna aakonyoraga ngano-rī, akīhūgūra akīona mūraika ūcio; nao ariü ake ana arīa maarī nake makīihitha.

²¹ Nake Daudi agīkūhīrīria, na rīrīa Arauna aarorire akīmuona, akīuma kīhuhīro-inī kīa ngano, akīinamīrīria mūtwe wake mbere ya Daudi, na agīturumithia ūthiü thī.

²² Daudi akīmwīra atīrī, “Njītikīria njakīre Jehova kīgongona haha kīhuhīro-inī gīkī gīaku kīa ngano, nīguo mūthiro ūyü ūkorete andü ūthire. Nyenderia o ūrīa thogora wakīo ūigana.”

²³ Arauna akīra Daudi atīrī, “Kīoe! Reke mūthamaki mwathi wakwa eeke ündü ūrīa ūngīmūkenia. Na rīrī, nīngūkūhe ndegwa ici irutwo igongona rīa njino, ihūuri ici cia ngano ituike ngū, ngano nayo ituike ya igongona rīa mütu. İcio ciothe nīngūkūhe.”

²⁴ Nowe Mūthamaki Daudi agīcookeria Arauna atīrī, “Aca, no nginya ndīhe thogora wakīo ūrīa ūigana. Ndingīrutīra Jehova kīndü gīaku, kana ndute igongona rīa njino na kīndü kīrīa itarutīre thogora.”

²⁵ Nī ündü ūcio Daudi akīrīha Arauna cekeri magana matandatū* cia thahabu nī ündü wa handü hau.

²⁶ Daudi agīakīra Jehova kīgongona handü hau, na akīruta maruta ma njino na maruta ma ūguano. Agīkaira Jehova, nake Jehova akīmwtīka na njira ya mwaki uumite igūrū, ūgiakana kīgongona-inī kīu kīa maruta ma njino.

²⁷ Nīngī Jehova akīarīria mūraika ūcio nake agīcookia rūhiü rwake njora.

²⁸ Hīndī İyo, rīrīa Daudi onire atī Ngai nīamūiguūte arī kūu kīhuhīro-inī kīa ngano kīa Arauna ūcio Mūjebusi-rī, akīrutīra magongona hau.

²⁹ Hema ya Jehova İrīa nyamūre İrīa Musa aathondekeire werū-inī, na kīgongona kīa maruta ma njino, hīndī İyo ciarī harīa hatūgūru o kūu Gibeoni.

³⁰ No rīrī, Daudi ndangīathiire mbere yakīo gūtūria ūhorō harī Ngai tondü nīetigagīra rūhiü rwa njora rwa mūraika ūcio wa Jehova.

* 21:25 nī ta kilo 7

22

1 Hĩndĩ ĩyo Daudi akiuga atĩrĩ, “Nyũmba ya Jehova Ngai ĩgaakwo haha, o na kĩgongona gĩa kũrutagĩrwo maruta ma njino nĩ Isiraeli.”

Kũhaarĩria Mwako wa Hekarũ

2 Nĩ ũndũ ũcio Daudi agĩathana atĩ ageni othe arĩa maatũruga Isiraeli* ma-cookanĩrĩro, nake agĩthuura kuuma thĩinĩ wao mabundi a mahiga, nĩgeetha ma-haarĩrie na maicũhie mahiga ma gwaka nyũmba ya Ngai.

3 Nake akĩruta igeru nyingĩ cia gũthondeka mĩcumarĩ ya mĩrango ya ihingo na ya kũnyĩithania indo cia nyũmba thĩinĩ, na gĩcango kĩingĩ gĩtangĩthimĩka.

4 Ningĩ akĩruta mĩgogo ya mĩtarakwa ĩtangĩtarĩka, nĩgũkorwo andũ a Sidoni na a Turo nĩmareheire Daudi mĩgogo mĩingĩ.

5 Daudi akiuga atĩrĩ, “Mũriũ wakwa Solomoni nĩ mwĩthĩ na ndarĩ na ũũgĩ wa kũigana, nayo nyũmba ĩrĩa ĩgwakĩrwo Jehova yagĩrĩrwo nĩgũkorwo ĩrĩ na ũthaka mũnene na ngumo na riiri maitho-inĩ ma ndũrĩrĩ ciothe. Nĩ ũndũ ũcio nĩ ngũhaarĩria mwako wayo.” Nĩ ũndũ ũcio Daudi akĩhaarĩria maũndũ ma mwako ũcio na njĩra nene atanakua.

6 Ningĩ agĩta mũriũ Solomoni akĩmwatha aakĩre Jehova Ngai wa Isiraeli nyũmba.

7 Daudi akũra Solomoni ũũ: “Mũrũ wakwa, ndũire nyendaga gwaka nyũmba ĩtanĩtio na rĩitwa rĩa Jehova Ngai wakwa.

8 No rĩrĩ, kiugo gĩkĩ kĩa Jehova gĩkĩnginyĩrĩra, ngĩrwo atĩrĩ, ‘Wee nĩũitĩte thakame nyingĩ na ũkarũa mbaara nyingĩ. Ndũgwaka nyũmba ĩtanĩtio na rĩitwa rĩakwa, nĩ ũndũ nĩũitĩthĩte thakame nyingĩ gũkũ thĩ, maitho-inĩ makwa.

9 No nĩũkağĩa na mũriũ ũrĩa ũgaatuĩka mũndũ wa thayũ na wa kũhoorera, na nĩngamũhe ũhurũko kuuma kũrĩ thũ ciake mĩena yothe. Rĩitwa rĩake ageetwo Solomoni, na hĩndĩ ya ũthamaki wake nĩngaaha Isiraeli thayũ na ũhurũko.

10 ũcio nĩwe ũgaaka nyũmba ĩtanĩtio na Rĩitwa rĩakwa. Agaatuĩka mũrũ wakwa, na nĩ ndũike ithe. Ningĩ nĩngahaanda gĩthĩ kĩa ũnene wake kũu Isiraeli nginya tene.’

11 “Na rĩrĩ, mũrũ wakwa, Jehova aroikara nawe, na ũrogaacĩra na wake nyũmba ya Jehova Ngai waku, ta ũrĩa oigire nĩũgeeka.

12 Jehova arokũhe ũbaarĩrĩri na ũmenyo rĩrĩa agaakũnengera ũthamaki wa Isiraeli, nĩgeetha ũrũmie watho wa Jehova Ngai waku.

13 Hĩndĩ ĩyo wee nĩũkagaacĩra, ũngĩgatuĩka wa kũmenyagĩrĩra kĩrĩra kĩa watho wake wa kũrũmirĩrwo o na watho ũrĩa Jehova aaheire Musa nĩ ũndũ wa Isiraeli. Gĩa na hinya na ũmĩrĩrie. Ndũgetigĩre kana ũkue ngoro.

14 “Nĩndũitĩte wĩra mũnene wa kũhaarĩria mwako wa hekarũ ya Jehova, ngaigithia taranda 100,000[†] cia thahabu, na taranda 1,000,000[‡] cia betha, na icango nyingĩ na igeru nyingĩ ĩtangĩthimĩka, na mbaũ na mahiga. Nawe no wongerere ingĩ.

15 ũrĩ na aruti wĩra aingĩ: aicũhia a mahiga, na aaki a mahiga, na aaki a mbaũ, o hamwe na andũ marĩ na ũũgĩ wa kũruta wĩra o wotho

16 wa thahabu na wa betha, na wa gĩcango na wa igeru, na mabundi maingĩ makĩria. Rĩu kiambĩrĩrie wĩra, nake Jehova aroikara hamwe nawe.”

17 Hĩndĩ ĩyo Daudi agĩatha atongoria othe a Isiraeli mateithie mũriũ Solomoni.

18 Akĩmeera atĩrĩ, “Githĩ Jehova Ngai wanyu ndarĩ hamwe na inyũĩ? Na githĩ ndamũheete ũhurũko mĩena yothe? Nĩgũkorwo nĩaneanĩte atũũri a bũrũri ũyũ moko-inĩ makwa, na rĩu bũrũri ũrĩ watho-inĩ wa Jehova na andũ ake.

19 Rĩu mwĩheanei ngoro na muoyo mũcarie Jehova Ngai wanyu. Ambĩrĩriai gwaka handũ-harĩa-haamũre ha Jehova Ngai, nĩgeetha mũrehe ithandũkũ rĩa Jehova rĩa kĩrĩkanĩro na indo iria nyamũre cia Ngai ĩtoonyio hekarũ ĩrĩa ĩgwakwo nĩ ũndũ wa Rĩitwa rĩa Jehova.”

23

Alawii

1 Na rĩrĩ, rĩrĩa Daudi aakũrĩre na agĩkorwo arĩ na mĩaka mĩingĩ-rĩ, agĩtua mũriũ Solomoni mũthamaki wa gũthamakĩra Isiraeli.

2 Ningĩ agĩcookanĩrĩria atongoria othe a Isiraeli hamwe na athĩnjĩri-Ngai na Alawii.

3 Alawii arĩa maakinyĩtie mĩaka mĩrongo ĩtatũ kana makĩria magĩtarwo, nao arũme othe maarĩ 38,000.

4 Daudi akiuga atĩrĩ, “Thĩinĩ wa aya, 24,000 nĩ marũgamagĩrĩre wĩra wa hekarũ ya Jehova, nao 6,000 matuĩke anene na atuithania a ciira.

* 22:2 Ageni aya maarĩ njaro cia andũ a Kaanani arĩa maatũruga kuo mbere ya gũtoorio nĩ Aisiraeli. † 22:14 nĩ ta tani 3,450 ‡ 22:14 nĩ ta tani 34,500

⁵ Nao andü 4,000 matuïke arangĩri a ihingo, nao acio angĩ 4,000 matuïke a kũgoocaga Jehova marĩ na inanda cia ũini iria heanĩte nĩ ũndũ wa wĩra ũcio kũmbe.”

⁶ Daudi nĩagayanirie Alawii acio ikundi kũringana na ariũ a Lawi na nĩo Gerishoni, na Kohathu, na Merari.

Andũ a Gerishoni

⁷ Ariũ a Gerishoni maarĩ:

Ladani na Shimei.

⁸ Ariũ a Ladani maarĩ:

Jehieli na nĩwe warĩ mütongoria wao, na Zethamu, na Joeli; othe maarĩ atatũ.

⁹ Ariũ a Shimei maarĩ:

Shelomothu, na Hazieli, na Harani, othe maarĩ atatũ.

Acio nĩo maarĩ atongoria a nyũmba cia Ladani.

¹⁰ Na ariũ a Shimei maarĩ:

Jahathu, na Ziza, na Jeushu, na Beria.

Acio nĩo maarĩ ariũ a Shimei; othe maarĩ ana.

¹¹ Jahathu nĩwe warĩ mütongoria wao, nake Ziza aarĩ münini wake, no Jeushu na Beria matiarĩ na ariũ aingĩ; nĩ ũndũ ũcio maatarirwo ta maarĩ a nyũmba imwe, na makĩheo wĩra ũmwe.

Andũ a Kohathu

¹² Ariũ a Kohathu maarĩ:

Amuramu, na Iziharu, na Hebironi, na Uzieli: othe maarĩ ana.

¹³ Ariũ a Amuramu maarĩ:

Harũni na Musa.

Harũni nĩamũrirwo hamwe na njiaro ciake nginya tene, nĩgeetha maamũrage indo iria theru mũno, na marutagĩre Jehova magongona, na mamütungatagĩre, na marathimanage thĩinĩ wa rĩtwa riake nginya tene.

¹⁴ Ariũ a Musa, mũndũ wa Ngai, maataraniĩrio na mũhĩrĩga wa Lawi.

¹⁵ Ariũ a Musa maarĩ: Gerishomu na Eliezeri.

¹⁶ Njiaro cia Gerishomu nĩ:

Shebueli nĩwe warĩ mütongoria wao.

¹⁷ Njiaro cia Eliezeri nĩ:

Rehabia na nĩwe warĩ mütongoria wao.

Eliezeri ndaarĩ na ariũ angĩ, no ariũ a Rehabia maarĩ aingĩ mũno.

¹⁸ Ariũ a Iziharu maarĩ:

Shelomithu na nĩwe warĩ mütongoria wao.

¹⁹ Ariũ a Hebironi maarĩ:

Jeria na nĩwe warĩ mütongoria wao, na Amaria aarĩ wa keerĩ, na Jahazieli aarĩ wa gatatũ, na Jekameamu aarĩ wa kana.

²⁰ Ariũ a Uzieli maarĩ:

Mika na nĩwe warĩ mütongoria wao, nake Ishia aarĩ münini wake.

Andũ a Merari

²¹ Ariũ a Merari maarĩ:

Mahali na Mushi.

Ariũ a Mahali maarĩ:

Eleazaru na Kishu.

²² Eleazaru aakuire atarĩ na aanake; aarĩ o na airĩtu. Makĩhikio nĩ ariũ a mũrũ wa nyina na ithe wao Kishu.

²³ Ariũ a Mushi maarĩ:

Mahali, na Ederi, na Jeremothu; othe maarĩ atatũ.

²⁴ Acio nĩo maarĩ njiaro cia Lawi kũringana na nyũmba ciao: na nĩo maarĩ atongoria a nyũmba ciao ta ũria marĩtwa mao maandĩkĩtwo, na maatarirwo mũndũ o mũndũ, ũguo nĩ kuuga aruti a wĩra arĩa maarĩ na ũkũrũ wa mĩaka mĩrongo ũĩrĩ na makĩria, arĩa maatungataga hekarũ-inĩ ya Jehova.

²⁵ Nĩgũkorwo Daudi nĩoigĩte atĩrĩ, “Kuona atĩ Jehova Ngai wa Isiraeli nĩaheete andũ ake ũhurũko, na nĩokite gütũura Jerusalemu nginya tene-rĩ,

²⁶ Alawii matigũcooka kũbatario nĩgũkuuaga hema ĩrĩa nyamũre kana kĩndũ o nakĩ kia iria ihũthagĩrwo cia gütungata thĩinĩ wayo.”

²⁷ Kũringana na ciugo cia Daudi cia mũthia, Alawii arĩa maarĩ na ũkũrũ wa mĩaka mĩrongo ũĩrĩ kana makĩria nĩmatarirwo.

²⁸ Wira wa Alawii warī wa gūteithia njiaro cia Harūni ūtungata-inī wa hekarū ya Jehova ta ū: kūrūgamīrīra nja cia hekarū na tūnyūmba twa ithaku-inī, na gūtherithia indo iria nyamūre, na kūruta mawīra marīa mangī thīnī wa nyūmba ya Ngai.

²⁹ Nio maarī arūgamīrīri a mīgate īria yaigagwo metha-inī, na maruta ma mūtu wa ngano, na tūmīgate tūrīa tūtari na ndawa ya kūmbia, na wira wa gūkanda na kūruga mīgate, na mawīra mothe ma gūthima ūngī na mūigana wa indo.

³⁰ Ningī marūgamage o rūciinī gūcookeria Jehova ngaatho na kūmūgooca. Ningī magekaga ūguo o hwaī-inī,

³¹ na rīrīa rīothe maruta ma njino mangīarutīirwo Jehova, mīthenya ya Thabatū, na ciathī cia Karūgamo ka Mweri, na ciathī iria ingī ciathanītwo. No nginya matungatage mbere ya Jehova mahinda mothe marī mūigana ūrīa ūtuūtwo, ningī na njīra īria maathītwo marutage nayo.

³² Na nī ūndū ūcio Alawii magīthī na mbere kūruta wira ūrīa mehokeirwo wa Hema-ya-Gūtūnganwo, na wa Handū-harīa-Hatheru, matongoretio nī ariū a ithe wao a rūciaro rwa Harūni, nī ūndū wa ūtungata wa hekarū ya Jehova.

24

Ikundi Cia Athīnjīri-Ngai

¹ Ici nīcio ciarī ikundi cia ariū a Harūni:

Ariū a Harūni maarī Nadabu, na Abihu, na Eleazaru, na Ithamaru.

² No rīrī, Nadabu na Abihu nīmakuire ithe wao atakuūte, na matiarī na ciana cia aanake; nī ūndū ūcio Eleazaru na Ithamaru magītungata marī athīnjīri-Ngai.

³ Zadoku wa rūciaro rwa Eleazaru na Ahimeleku wa rūciaro rwa Ithamaru nīo maateithīrīrie Daudi kūmagayania ikundi, nī ūndū wa mūtatarata wa ūtungata ūrīa maathuurīrwo.

⁴ Atongoria arīa aingī moimīte njiaro-inī cia Eleazaru gūkīra arīa moimīte njiaro-inī cia Ithamaru, nao makīgayanio ta ū: kuuma njiaro-inī cia Eleazaru kwarī na atongoria a nyūmba ikūmi na atandatū, na kuuma njiaro-inī cia Ithamaru kwarī na atongoria a nyūmba anana.

⁵ Maamagayanirie na kīhooto na ūndū wa gūcuuka mītī, nīgūkorwo nī haarī na anene a handū-harīa-haamūre, na anene a nyūmba ya Ngai gatagatī-inī ka njiaro icio cia Eleazaru na cia Ithamaru.

⁶ Shemaia mūrū wa Nethaneli, ūrīa mwandīki-marūa Mūlawii, nīandīkire marītwa mao arī mbere ya mūthamaki na anene aya: Zadoku ūrīa-mūthīnjīri-Ngai, na Ahimeleku mūrū wa Abiatharu, na atongoria a nyūmba cia athīnjīri-Ngai na cia Alawii. Nyūmba imwe īgathuurwo kuuma kūrī Eleazaru, na īria ingī īgathuurwo kuuma kūrī Ithamaru.

⁷ Mūtī wa mbere wagūire kūrī Jehoiaribu,

na wa keerī kūrī Jedaia,

⁸ na wa gatatū kūrī Harimu,

na wa kana kūrī Seroimu,

⁹ na wa gatano kūrī Malikija,

na wa gatandatū kūrī Mijamini,

¹⁰ na wa mūgwanja kūrī Hakozi,

na wa kanana kūrī Abija,

¹¹ na wa kenda kūrī Jeshua,

na wa ikūmi kūrī Shekania,

¹² na wa ikūmi na ūmwe kūrī Eliashibu,

na wa ikūmi na īrī kūrī Jakimu,

¹³ na wa ikūmi na itatū kūrī Hupa,

na wa ikūmi na īna kūrī Jeshebeabu,

¹⁴ na wa ikūmi na itano kūrī Biliga,

na wa ikūmi na itandatū kūrī Imeri,

¹⁵ na wa ikūmi na mūgwanja kūrī Heziri,

na wa ikūmi na īnana kūrī Hapizezu,

¹⁶ na wa ikūmi na kenda kūrī Pethahia,

na wa mīrongo īrī kūrī Jehezekeli,

¹⁷ na wa mīrongo īrī na ūmwe kūrī Jakini,

na wa mīrongo īrī na igīrī kūrī Gamuli,

¹⁸ na wa mīrongo īrī na itatū kūrī Delaia,

na wa mĩrongo ũĩrĩ na ĩna kũrĩ Maazia.

¹⁹ Ũyũ nĩguo warĩ mũtaratara wa ũtungata wao rĩrĩa maatoonya hekarũ ya Jehova, kũringana na watho ũrĩa maatuĩrũro nĩ ithe wao Harũni, ta ũrĩa Jehova Ngai wa Isiraeli aamwathĩte.

Alawii arĩa Angĩ

²⁰ Njĩaro iria ingĩ cia Lawi ciarĩ:

kuuma kũrĩ ariũ a Amuramu: nĩ Shubaeli;
na kuuma kũrĩ ariũ a Shubaeli: nĩ Jehedeia.

²¹ Kuuma kũrĩ ariũ a Rehabia:

nĩ Ishia na nĩwe warĩ mũtongoria wao.

²² Kuuma kũrĩ andũ a Iziharu: nĩ Shelomothu;
na kuuma ariũ a Shelomothu: nĩ Jahathu.

²³ Ariũ a Heberoni maarĩ: Jeria na nĩwe warĩ mũtongoria wao, Amaria aarĩ wa keerĩ,
nake Jahazieli aarĩ wa gatatũ, na Jekameamu aarĩ wa kana.

²⁴ Mũrũ wa Uzieli: aarĩ Mika;

kuuma ariũ a Mika: nĩ Shamiru.

²⁵ Mũrũ wa nyina na Mika: aarĩ Ishia;

kuuma ariũ a Ishia: nĩ Zekaria.

²⁶ Ariũ a Merari: maarĩ Mahali na Mushi.

Mũrũ wa Jaazia: aarĩ Beno.

²⁷ Ariũ a Merari:

kuuma kũrĩ Jaazia: maarĩ Beno, na Shohamu, na Zakuri, na Ibiri.

²⁸ kuuma kũrĩ Mahali: nĩ Eleazaru, ũrĩa ũtaarĩ na aanake.

²⁹ Kuuma kũrĩ Kishu: nĩ mũriũ Jerameeli.

³⁰ Nao ariũ a Mushi: maarĩ Mahali, na Ederi, na Jeremothu.

Acio nĩo maarĩ Alawii kũringana na nyũmba ciao.

³¹ O nao nĩmacuukire mĩĩ o ta ũrĩa ariũ a ithe wao a rũciaro rwa Harũni meekire, marĩ mbere ya Mũthamaki Daudi o na mbere ya Zadoku, na Ahimeleku, na atongoria a nyũmba cia athĩnjĩri-Ngai na cia Alawii. Nyũmba cia mũrũ wa nyina ũrĩa mũkũrũ ciekirwo o ta ũrĩa nyũmba cia ũrĩa mũnini mũno ciekirwo.

25

Aini

¹ Daudi arĩ hamwe na anene a mbütũ cia ita nĩamũrire ariũ amwe a Asafu, na Hemani, na Jeduthuni marutage wĩra wa ũrathi makĩhũũraga inanda cia mũgeeto, na cia kĩnũbi, na thaani iria ihũũrithanagio ikagamba. Maya nĩmo marĩtwa ma andũ arĩa maarutaga wĩra ũyũ wa kũina:

² Kuuma kũrĩ ariũ a Asafu:

maarĩ Zakuri, na Jusufu, na Nethania, na Asarela. Ariũ a Asafu maarũgamagĩrũro
nĩ Asafu, ũrĩa warathaga ũhoru arũgamĩrũro nĩ mũthamaki.

³ Kuuma kũrĩ ariũ a Jeduthuni:

maarĩ Gedalia, na Zeri, na Jeshai, na Shimei, na Hashabia, na Matithia;
othe maarĩ atandatũ, marũgamĩrũro nĩ ithe wao Jeduthuni, ũrĩa warathaga
ũhoru, akĩhũũraga kĩnanda kĩa mũgeeto, agacookagĩria Jehova ngaatho na
akamũgoocaga.

⁴ Kuuma kũrĩ ariũ a Hemani:

maarĩ Bukia, na Matania, na Uzieli, na Shubaeli, na Jerimothu, na Hanania, na
Hanani, na Eliatha, na Gidaliti, na Romamuti-Ezeri, na Joshibekasha, na Malothi,
na Hothiru, na Mahaziothu.

⁵ Acio othe maarĩ ariũ a Hemani ũrĩa wonagĩra mũthamaki maündũ. Maaheanĩtwo
kũrĩ we kũringana na ciĩranĩro cia Ngai nĩguo mamũtũũgagĩrie. Ngai aaheete Hemani
ariũ ikũmi na ana, na airĩtu atatũ.

⁶ Andũ aya othe maarũgamagĩrũro nĩ maithe mao nĩguo mainage thĩnĩ wa hekarũ
ya Jehova, marĩ na thaani iria ihũũrithanagio ikagamba, na inanda cia kĩnũbi, na
inanda cia mũgeeto, nĩ undũ wa ũtungata wa nyũmba ya Ngai. Asafu, na Jeduthuni,
na Hemani nao maarũgamagĩrũro nĩ mũthamaki.

⁷ Hamwe na andũ a nyũmba ciao, arĩa othe maarutĩtwo na makagĩa na ũũgĩ wa kũinĩra Jehova, othe maarĩ andũ 288.

⁸ Andũ ethĩ na akũrũ ũndũ ũmwe, na arutani o na arutwo, nĩmacuukire mĩtĩ nĩguo magairwo mawĩra mao.

- ⁹ Mũtĩ wa mbere, ũrĩa warĩ wa Asafu, wagwĩrĩire Jusufu, na ariũ ake, na andũ a nyũmba yao, maarĩ andũ 12;
 wa keerĩ wagwĩrĩire Gedalia, we na andũ a nyũmba yao, na ariũ ao, maarĩ andũ 12;
¹⁰ wa gatatũ wagũrĩire Zakuri, na ariũ ake, na andũ a nyũmba yao, maarĩ andũ 12;
¹¹ wa kana wagũrĩire Iziri, na ariũ ake, na andũ a nyũmba yao, maarĩ andũ 12;
¹² wa gatano wagũrĩire Nethania, na ariũ ake, na andũ a nyũmba yao, maarĩ andũ 12;
¹³ wa gatandatũ wagũrĩire Bukia, na ariũ ake, na andũ a nyũmba yao, maarĩ andũ 12;
¹⁴ wa mũgwanja wagũrĩire Jesarela, na ariũ ake, na andũ a nyũmba yao, maarĩ andũ 12;
¹⁵ wa kanana wagũrĩire Jeshai, na ariũ ake, na andũ a nyũmba yao, maarĩ andũ 12;
¹⁶ wa kenda wagũrĩire Matania, na ariũ ake, na andũ a nyũmba yao, maarĩ andũ 12;
¹⁷ wa ikũmi wagũrĩire Shemei, na ariũ ake, na andũ a nyũmba yao, maarĩ andũ 12;
¹⁸ wa ikũmi na ũmwe wagũrĩire Azareli, na ariũ ake, na andũ a nyũmba yao, maarĩ andũ 12;
¹⁹ wa ikũmi na ĩrĩ wagũrĩire Hashabia, na ariũ ake, na andũ a nyũmba yao, maarĩ andũ 12;
²⁰ wa ikũmi na ĩtatũ wagũrĩire Shubaeli, na ariũ ake, na andũ a nyũmba yao, maarĩ andũ 12;
²¹ wa ikũmi na ĩna wagũrĩire Matithia, na ariũ ake, na andũ a nyũmba yao, maarĩ andũ 12;
²² wa ikũmi na ĩtano wagũrĩire Jerimothu, na ariũ ake, na andũ a nyũmba yao, maarĩ andũ 12;
²³ wa ikũmi na ĩtandatũ wagũrĩire Hanania, na ariũ ake, na andũ a nyũmba yao, maarĩ andũ 12;
²⁴ wa ikũmi na mũgwanja wagũrĩire Joshibekasha, na ariũ ake, na andũ a nyũmba yao, maarĩ andũ 12;
²⁵ wa ikũmi na ĩnana wagũrĩire Hanani, na ariũ ake, na andũ a nyũmba yao, maarĩ andũ 12;
²⁶ wa ikũmi na kenda wagũrĩire Malothi, na ariũ ake, na andũ a nyũmba yao, maarĩ andũ 12;
²⁷ wa mĩrongo ĩrĩ wagũrĩire Eliatha, na ariũ ake, na andũ a nyũmba yao, maarĩ andũ 12;
²⁸ wa mĩrongo ĩrĩ na ũmwe wagũrĩire Hothiru, na ariũ ake, na andũ a nyũmba yao, maarĩ andũ 12;
²⁹ wa mĩrongo ĩrĩ na ĩrĩ wagũrĩire Gidaliti, na ariũ ake, na andũ a nyũmba yao, maarĩ andũ 12;
³⁰ wa mĩrongo ĩrĩ na ĩtatũ wagũrĩire Mahaziothu, na ariũ ake, na andũ a nyũmba yao, maarĩ andũ 12;
³¹ wa mĩrongo ĩrĩ na ĩna wagũrĩire Romamuti-Ezeri, na ariũ ake, na andũ a nyũmba yao, maarĩ andũ 12.

26

Arangĩri a Ihingo

¹ Ikundi cia arangĩri a ihingo:

kuuma kũrĩ andũ a Kora maarĩ: Meshelemia mũrũ wa Kore, ũmwe wa ariũ a Asafu.

² Ariũ a Meshelemia maarĩ:

Zekaria, na nĩwe warĩ wa irigithathi,

na Jediaeli aarĩ wa keerĩ,

na Zebadia aarĩ wa gatatũ,

na Jathinieli aarĩ wa kana,

³ na Elamu aarĩ wa gatano,

na Jehohanani aarĩ wa gatandatũ,

na Eliehoenai aarĩ wa mũgwanja.

⁴ Ariü a Obedi-Edomu maarĩ:

Shemaia, na nĩwe warĩ wa irigithathi,
na Jehozabadu aarĩ wa keerĩ,
na Joa aarĩ wa gatatũ,
na Sakaru aarĩ wa kana,
na Nethaneli aarĩ wa gatano,
⁵ na Amieli aarĩ wa gatandatũ,
na Isakaru aarĩ wa mũgwanja,
na Peulethai aarĩ wa kanana,
nĩgũkorwo Ngai nĩarathimĩte Obedi-Edomu.

⁶ Mũriü Shemaia o nake aarĩ na ariü ake, arĩa maarĩ atongoria thĩinĩ wa nyũmba ya ithe wao, tondũ maarĩ andũ ehoti.

⁷ Ariü a Shemaia maarĩ: Othini, na Refaeli, na Obedi, na Elizabadu, nao andũ a nyũmba yao, Elihu, na Semakia, maarĩ andũ ehoti.

⁸ Acio othe maarĩ a njiaro cia Obedi-Edomu; o hamwe na ariü ao, na andũ a nyũmba yao maarĩ andũ ehoti, na maarĩ na hinya wa kũruta wĩra. Njiaro cia Obedi-Edomu othe maarĩ andũ 62.

⁹ Meshelemia nĩ aarĩ na ariü ake na andũ a nyũmba yao, arĩa maarĩ andũ ehoti, othe maarĩ andũ 18.

¹⁰ Ariü a Hosa ũrĩa Mũmerari maarĩ: Shimuri na nĩwe warĩ mütongoria wao (o na gũtuũka tiwe warĩ irigithathi, ithe nĩamũthuurite atuũke mütongoria wao),

¹¹ Hilikia aarĩ wa keerĩ, nake Tabalia aarĩ wa gatatũ, na Zekaria aarĩ wa kana. Ariü a Hosa na andũ a nyũmba yao othe maarĩ andũ 13.

¹² Ikundi icio cia arangĩri a ihingo ciĩtanĩtio na anene ao, ciarĩ na mawĩra na gũtungata thĩinĩ wa hekarũ ya Jehova o ta andũ arĩa angĩ a nyũmba yao.

¹³ Andũ ethĩ na andũ akũrũ o ũndũ ũmwe nĩmacuũkĩre o kĩhingo mitĩ kũringana na nyũmba ciao.

¹⁴ Mũtĩ wa Kĩhingo kĩa Irathĩro wagwĩrĩire Shelemia. Ningĩ magĩcuuka mitĩ nĩ ũndũ wa mũriü Zekaria, ũrĩa warĩ mũheani kĩrĩra mũũgĩ, nake akĩgwĩrwo nĩ mũtĩ wa Kĩhingo gĩa Gathigathini.

¹⁵ Mũtĩ wa Kĩhingo gĩa Gũthini wagwĩrĩire Obedi-Edomu, naguwo mũtĩ wa nyũmba-ya-kũigwo-into ũkĩgwĩra ariü ake.

¹⁶ Mitĩ ya Kĩhingo gĩa Ithũiro, na Kĩhingo gĩa Shalekethu mwena wa njĩra ya rũgongo, yagwĩrĩire Shupimu na Hosa.

Arangĩri maaikaraga metanĩrĩire.

¹⁷ O mũthenya gwakoragwo na Alawii atandatũ mwena wa irathĩro, na Alawii ana mwena wa gathigathini, na Alawii ana mwena wa gũthini, na Alawii eerĩ mahinda mothe nyũmba-inĩ ya kũigwo-into.

¹⁸ Nayo nja ya mwena wa ithũiro, Alawii ana maikaraga njĩra-inĩ, na Alawii eerĩ maikaraga kũu nja.

¹⁹ Icio nĩcio ciarĩ ikundi cia arangĩri a ihingo arĩa maarĩ a njiaro cia Kora na Merari.

Aigi Kĩgĩna, na Anene arĩa Angĩ

²⁰ Alawii arĩa angĩ nĩo maarũgamagĩrĩra igĩina cia nyũmba ya Ngai na igĩina cia indo iria nyamũre.

²¹ Njiaro cia Ladani, arĩa maarĩ Agerishoni na ũndũ wa Ladani, na maarĩ atongoria a nyũmba cia Ladani ũcio Mũgerishoni, maarĩ: Jehieli,

²² na ariü a Jehieli, na Zethamu, na mürũ wa nyina Joeli. Acio nĩo maarũgamagĩrĩra igĩina cia hekarũ ya Jehova.

²³ Kuuma kũrĩ andũ a Amuramu, na Iziharu, na Hebironi, na Uzieli maarĩ:

²⁴ Shubaeli wa rũciaro rwa Gerishomu mürũ wa Musa, na nĩwe warĩ münene wa kũrũgamĩrĩra igĩina.

²⁵ Andũ a nyũmba yao kuuma kũrĩ Eliezeri: maarĩ mũriü Rehabia, na Jeshia aarĩ mũriü wa Rehabia, na Joramu aarĩ mũriü wa Jeshia, na Zikiri aarĩ mũriü wa Joramu, na Shelomithu aarĩ mũriü wa Zikiri.

²⁶ Shelomithu na andũ a nyũmba yao nĩo maarũgamagĩrĩra igĩina ciothe cia indo iria ciarĩ nyamũre nĩ Mũthamaki Daudĩ, na indo iria ciarĩ nyamũre nĩ atongoria a nyũmba

arĩa maarĩ anene a ikundi cia ngiri na ikundi cia igana igana, na ikaamũrwo nĩ anene arĩa angĩ a mbütũ cia ita.

²⁷ Indo imwe cia iria ciatahĩtuo mbaara-inĩ maaciamũrĩre wĩra wa gũcookereria hekarũ ya Jehova.

²⁸ Na rĩrĩ, indo ciothe iria ciamamũrĩtuo nĩ Samũeli ũrĩa muoni-maündũ, na ikaamũrwo nĩ Saũlũ mũrũ wa Kishu, na Abineri mũrũ wa Neri, na Joabu mũrũ wa Zerua, na indo iria ingĩ ciothe ciamamũrĩtuo-rĩ, ciamenyagĩrĩrwo nĩ Shelomithu na andũ a nyũmba yao.

²⁹ Kuuma kũrĩ andũ a Iziharu: Kenania na ariũ ake nĩmaheirwo mawĩra na kũu nja ya hekarũ matuĩke anene na aciirithania a Isiraeli.

³⁰ Kuuma kũrĩ andũ a Hebironi: maarĩ Hashabia na andũ a nyũmba yao, andũ ehoti 1,700; nĩo maarũgamĩrĩre wĩra wa Jehova wothe kũu Isiraeli mwena wa ithũĩro wa Jorodani, o na wĩra wa gũtungatĩra mũthamaki.

³¹ Kuuma kũrĩ andũ a Hebironi, Jeria nĩwe warĩ mũnene wao kũringana na maandĩko ma njarwa cia nyũmba ciao. Mwaka wa mĩrongo ĩna wa ũthamaki wa Daudi nĩ gwatuĩrurio maandĩko-inĩ, na gũkioneka thĩnĩ wao andũ ehoti o kũu Jazeri ya Gileadi.

³² Jeria aarĩ na andũ a nyũmba yao 2,700 arĩa maarĩ ehoti na maarĩ atongoria a nyũmba, nake Mũthamaki Daudi akĩmatua arũgamĩrĩri a andũ a Rubeni, na a andũ a Gadi, na nuthu ya mũhĩrĩga wa Manase maündũ-inĩ mothe marĩa maakonainie na Ngai, o na marĩa maakonainie na ũhoru wa mũthamaki.

27

Ikundi cia Mbütũ cia Ita

¹ Ũyũ nĩguo mũtarataru wa andũ a Isiraeli arĩa maarĩ atongoria a nyũmba, na anene a ikundi cia o ngiri ngiri na ikundi cia o igana igana, na anene ao, arĩa maatungatagĩra mũthamaki maündũ-inĩ mothe makoniĩ ikundi cia mbütũ cia ita iria ciakoragwo wĩra-inĩ mweri o mweri, mwaka wothe. O gĩkundi kĩarĩ kĩa andũ 24,000.

² Mũrũgamĩrĩri wa gĩkundi kĩa mbere kĩa mweri wa mbere aarĩ Jashobeamu mũrũ wa Zabidieli. Gĩkundi gĩake kĩarĩ na andũ 24,000.

³ Nake aarĩ wa rũciaro rwa Perezu, na nĩwe warĩ mũnene wa anene othe a mbütũ cia ita mweri wa mbere.

⁴ Mũrũgamĩrĩri wa gĩkundi kĩa mweri wa keerĩ aarĩ Dodai ũrĩa Mũahohi; mũtongoria wa gĩkundi gĩake aarĩ Mikilothu. Gĩkundi gĩake kĩarĩ na andũ 24,000.

⁵ Mũnene wa mbütũ cia ita wa gatatũ, wa mweri wa itatũ aarĩ Benaia mũrũ wa Jehoiada ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai. Nĩwe warĩ mũnene, na gĩkundi gĩake kĩarĩ na andũ 24,000.

⁶ Benaia ũcio nĩwe warĩ njamba mũno gatagatĩ-inĩ ka arĩa Mĩrongo ĩtatũ na nĩwe warĩ mũnene wao. Gĩkundi gĩake kĩarũgamagĩrĩrwo nĩ mũriũ Amizabadi.

⁷ Mũnene wa kana, wa mweri wa ĩna, aarĩ Asaheli mũrũ wa nyina na Joabu; mũriũ Zebadia nĩwe wacookire ithenya rĩake. Gĩkundi gĩake kĩarĩ na andũ 24,000.

⁸ Mũnene wa gatano mweri wa ĩtano, aarĩ Shamuhuthu ũrĩa Mũizirahi. Gĩkundi gĩake kĩarĩ na andũ 24,000.

⁹ Mũnene wa gatandatũ wa mweri wa ĩtandatũ, aarĩ Ira mũrũ wa Ikeshu ũrĩa Mũtekoa. Gĩkundi gĩake kĩarĩ na andũ 24,000.

¹⁰ Mũnene wa mũgwanja wa mweri wa mũgwanja, aarĩ Helezu ũrĩa Mũpeloni, wa rũciaro rwa Efiraimu. Gĩkundi gĩake kĩarĩ na andũ 24,000.

¹¹ Mũnene wa kanana, wa mweri wa ĩnana, aarĩ Sibekai ũrĩa Mũhushathi wa rũciaro rwa Azerahi. Gĩkundi gĩake kĩarĩ na andũ 24,000.

¹² Mũnene wa kenda wa mweri wa kenda aarĩ Abiezeri ũrĩa Mũanathothu wa rũciaro rwa Abenjaminĩ. Gĩkundi gĩake kĩarĩ na andũ 24,000.

¹³ Mũnene wa ikũmi, wa mweri wa ikũmi, aarĩ Maharai ũrĩa Mũnetofathi wa rũciaro rwa Azerahi. Gĩkundi gĩake kĩarĩ na andũ 24,000.

¹⁴ Mũnene wa ikũmi na ũmwe, wa mweri wa ikũmi na ũmwe, aarĩ Benaia ũrĩa Mũpirathoni wa rũciaro rwa Aefiraimu. Gĩkundi gĩake kĩarĩ na andũ 24,000.

¹⁵ Mũnene wa ikũmi na eerĩ, mweri wa ikũmi na ĩrĩ, aarĩ Helidai ũrĩa Mũnetofathi, wa kuuma nyũmba ya Othinieli. Gĩkundi gĩake kĩarĩ na andũ 24,000.

Anene a Mũhĩrĩga

¹⁶ Anene arĩa maathaga mũhĩrĩga ya Isiraeli maarĩ aya:

mũnene wa mũhĩrĩga wa Rubeni aarĩ Eliezeri mũrũ wa Zikiri;
mũnene wa mũhĩrĩga wa Simeoni aarĩ Shefatia mũrũ wa Maaka;

17 münene wa mūhīrīga wa Lawi aarī Hashabia mūrū wa Kemueli;
 mūnene wa mūhīrīga wa Harūni aarī Zadoku;
 18 mūnene wa mūhīrīga wa Juda aarī Elihu mūrū wa ithe na Daudi;
 mūnene wa mūhīrīga wa Isakaru aarī Omuri mūrū wa Mikaeli;
 19 mūnene wa mūhīrīga wa Zebuluni aarī Ishimaia mūrū wa Obadia;
 mūnene wa mūhīrīga wa Nafitali aarī Jeremothu mūrū wa Azirieli;
 20 mūnene wa mūhīrīga wa Aefiraimu aarī Hoshea mūrū wa Azazia;
 mūnene wa nuthu imwe ya mūhīrīga wa Manase aarī Joeli mūrū wa Pedaia;
 21 mūnene wa nuthu īrīa ingī ya mūhīrīga wa Manase kūu Gileadi aarī Ido mūrū wa
 Zekaria;
 mūnene wa mūhīrīga wa Benjamini aarī Jaasieli mūrū wa Abineri;
 22 mūnene wa mūhīrīga wa Dani aarī Azareli mūrū wa Jerohamu;
 Acio nño maarī anene arīa maathaga mūhīrīga ya Isiraeli.

23 Daudi ndaatarire andū a mīaka mīrongo īrī na arīa mataakinyītie, tondū Jehova
 nīeranīre atī nīakaingīhia Isiraeli matuīke o ta njata cia matu-inī.

24 Joabu mūrū wa Zerua nīambīrīrie gūtaru andū, no ndaarīkirie. Mang'ūrī
 nīmakinyīre Isiraeli nī ūndū wa itarana rīu. Naguo mūigana wa itarana rīu
 ndwandīkirwo ibuku-inī rīa maündū ma Mūthamaki Daudi.

Arori a Maündü ma Mūthamaki

25 Azimavethu mūrū wa Adieli nīwe warūgamagīrīra nyūmba iria ciaigagwo indo cia
 ūthamaki.

Jonathani mūrū wa Uzia nīwe warūgamagīrīra nyūmba cia kūigwo indo kūu ng'ongo-
 inī, na matūūra-inī, na tūtūūra-inī, o na mīthiringo īrīa mīraihi na igūrū ya arangīri.

26 Eziri mūrū wa Kelubu nīwe warūgamagīrīra andū arīa maarutaga wīra wa kūrīma
 mīgūnda.

27 Shimei ūrīa Mūramathi nīwe warūgamagīrīra mīgūnda ya mīthabibū.

Zabadi ūrīa Mūshifimi nīwe warūgamagīrīra maciaro ma mīthabibū matanekīrwo
 mītūngi-inī.

28 Baali-Hanani ūrīa Mūgederi nīwe warūgamagīrīra mīti ya mītamaiyū na ya
 mīborothandi magūrū-inī ma irīma cia mwena wa irathīro.

Joashu nīwe warūgamagīrīra kūrīa kwaigagwo maguta ma mītamaiyū.

29 Shītirai ūrīa Mūsharoni nīwe warūgamagīrīra ndūuru cia ng'ombe iria ciarīithagio
 Sharoni.

Shafati mūrū wa Adilai nīwe warūgamagīrīra ndūuru cia ng'ombe iria ciarī cianda-
 inī.

30 Obili ūrīa Mūishumaeli nīwe warūgamagīrīra ngamīra.

Jehedeia ūrīa Mūmeronothu nīwe warūgamagīrīra ndigiri.

31 Jazizi ūrīa Mūhagari nīwe warūgamagīrīra ndūuru cia mbūri.

Acio othe nño maarī anene arīa marūgamagīrīra indo ciothe cia Mūthamaki Daudi.

32 Jonathani mamawe wa Daudi aarī mūheani kīrīra, mūndū mūmenyi maündū
 na mwandīki-marūa. Nake Jehieli mūrū wa Hakimoni nīwe wamenyagīrīra ariū a
 mūthamaki.

33 Ahithofeli nīwe waheaga mūthamaki kīrīra.

Nake Hushai ūrīa Mūariki aarī mūrata wa mūthamaki.

34 Jehoiada mūrū wa Benaia na Abiatharu nño maacookire ithenya rīa Ahithofeli.

Joabu nīwe warī mūnene wa mbūtū cia ita cia mūthamaki.

28

Daudi Kūhaarīra Mwako wa Hekarū

1 Daudi nīatūmaniire anene othe a Isiraeli moongane Jerusalemu, nao nño: anene
 arīa maarūgamīrīre mīhīrīga, na anene a ikundi iria ciatungatagīra mūthamaki, na
 anene a ikundi cia o ngiri ngiri na anene a ikundi cia o igana igana, na anene arīa
 maarūgamīrīre indo ciothe na mahiū ma mūthamaki na ma ariū ake o na anene a
 nyūmba ya ūthamaki, na andū arīa maarī njamba, na andū othe arīa maarī ūrūme wa
 kūrūa mbaara.

2 Mūthamaki Daudi nīarūgamire akīmeera atīrī: “Ta thikīrīriai, inyuī ariū a baba na
 andū akwa. Nīndatuīte na ngoro yakwa gwaka nyūmba itūike handū ha kūhurūkio
 ithandūkū rīa kīrīkanīro kīa Jehova, arī ho gaturwa ka makinya ma Ngai witū, na
 ngūhaarīria kūmīaka.

³ No Ngai akinjira atiri, 'Wee ndugwaka nyumba itanitio na Riitwa riakwa, tondü wee uri mündü wa mbaara na niitite thakame.'

⁴ "No Jehova, Ngai wa Israeli, niathuurire kuuma küri nyumba iitü yothe nduike müthamaki wa Israeli nginya tene. Niathuurire Juda atuike mütongoria, na kuuma nyumba ya Juda agithuura nyumba ya baba, na kuuma küri ariu a baba akiona kwagirire aande ni müthamaki wa Israeli yothe.

⁵ Harü ariu akwa othe, tondü Jehova niaheete ariu aingiri, niathuurite müriü wakwa Solomoni aikarire giti kia üthamaki wa Jehova, athamakire Israeli.

⁶ Aanjirire atiri: 'Müriü waku Solomoni niwe ügaaka nyumba yakwa na nja ciakwa, nigükorwo nindimüthuurite atuike müriü wakwa na ni nduike ithe.

⁷ Ngingahaanda üthamaki wake nginya tene angitüura arumitie maathani na mawatho makwa ta üria kürekwo ihinda riri.'

⁸ "Ni ündü ücio, riu ndamwatha o haha maitho-ini na andü a Israeli othe na küngano giki kia Jehova, o nake Ngai witu akiguaga: Mümenyerere, na mürumagirire maathani mothe ma Jehova Ngai wanyu, nigeetha mwigwatire büürü üyü mwega, na mükaütigira njaro cianyu ütuike igai riao nginya tene.

⁹ "Nawe müriü wakwa Solomoni-ri, tüura ümenyete Ngai wa thoguo, na ümütungatagire wirütire na ngoro yaku yothe na kwiyendera, nigükorwo Jehova atuiragia ngoro o yothe, na akamenya gitümi o giothe kia meciiria ma cio. Üngimürongooria no ümuone; no üngimütirika, agaakürega nginya tene.

¹⁰ Giciirie riu, nigükorwo Jehova niwe athuurite wa gwaka hekarü iri handü hatheru. Gia na hinya na ürute wira ücio."

¹¹ Hindü iyo Daudi akinengera müriü Solomoni micoro ya mwako wa githaku kia hekarü, na nyumba ciayo, na nyumba cia küigwo indo, na tünyumba twayo twa igürü, na tünyumba twa thüni, na handü ha kühoroherio mehia.

¹² Akimünengera micoro ya miako yothe iria Roho eekirite meciiria-ini make ikoniü nja cia hekarü ya Jehova, na ya tünyumba tuothe türia twamithiürürükirie na tünyumba twa küigwo igiina cia hekarü ya Ngai, na gwa küigwo igiina cia indo iria nyamüre.

¹³ Ningi akimütaariria wira wa ikundi cia athinjiri-Ngai, na wa Alawii, na wira wothe wa ütungata thüni wa hekarü ya Jehova, o na wa indo ciothe cia kühüthagirwo ütungata-ini wayo.

¹⁴ Nake akiheana müigana wa üritü wa thahabu ya güthondeka indo ciothe cia thahabu cia kühüthagirwo ütungata-ini wa mithemba o mithemba, na üritü wa betha ya güthondeka indo ciothe cia betha cia kühüthagirwo ütungata-ini wa mithemba o mithemba, ta üü:

¹⁵ üritü wa thahabu ya güthondeka miti ya thahabu ya küigirirwo matawa na matawa mayo, na üritü wa o müti na matawa maguo; na üritü wa betha ya güthondeka o müti wa betha wa küigirira tawa na matawa maguo, küringana na üria müti wa küigirira matawa wahüthagirwo:

¹⁶ üritü wa thahabu ya güthondeka metha ya küigirira migate iria miämüre; na üritü wa betha ya güthondeka metha cia betha;

¹⁷ na üritü wa thahabu therie ya güthondeka hüüma, na mbaküri cia küminjaminjiria, na nyüngü, üritü wa thahabu ya güthondeka o thaani ya thahabu; na üritü wa betha ya güthondeka o thaani ya betha;

¹⁸ na üritü wa thahabu therie ya güthondeka kigongona gia gücinirwo übumba. O na ningi akimünengera mücoro wa ngaari ya ita, üguo ni kuuga ya makerubi ma thahabu maria maatambürükitie mathagu makahumbira ithandükü ria kirikaniro kia Jehova.

¹⁹ Daudi akiuga atiri, "Maündü maya mothe ndimandikite üria ndatongoririo ni guoko kwa Jehova küri igürü riakwa, na akihe ümenyo wa maündü mothe ma mücoro üyü."

²⁰ Ningi Daudi aküria müriü Solomoni atiri, "Gia na hinya na wiyümiririe, na ürute wira ücio. Ndügetigire na ndügakue ngoro, tondü Jehova Ngai, o we Ngai wakwa, ari hamwe nawe. Ndagagütiganiria kana agütirike nginya riria wira wothe üria ükaarutwo ni ündü wa ütungata wa hekarü ya Jehova ügaathira.

²¹ Ikundi cia athinjiri-Ngai na Alawii, nicihaaririe ni ündü wa wira wothe wa hekarü ya Ngai, na mündü o wothe üri na wendo na nöi wira wa übundi o wothe niagagüteithia wira-ini üyü. Anene na andü othe nimarithikagira wathani waku wothe."

¹ Nĩngĩ Mũthamaki Daudi akĩra kũngano kũ gĩothe atĩrĩ: “Mũriũ wakwa Solomoni, ũrĩa Ngai athuurĩte, nĩ mwĩthĩ na ndarĩ na ũmenyo wa kũigana. Wĩra ũyũ nĩ mũnene, tondũ nyũmba ĩno ĩhaana ta ya ũthamaki ti ya mũndũ no nĩ ya Jehova Ngai.

² Nĩnjigithĩtie indo na ũhoti wakwa wothe nĩ ũndũ wa hekarũ ya Ngai wakwa, ngaiga thahabu nĩ ũndũ wa gũthondeka indo cia thahabu, na betha nĩ ũndũ wa gũthondeka indo cia betha, na gĩcango nĩ ũndũ wa gũthondeka indo cia gĩcango, na kĩgera nĩ ũndũ wa gũthondeka indo cia kĩgera, na mbaũ nĩ ũndũ wa gũthondeka indo cia mbaũ, o na tũhiga tũrĩa twĩtagwo onigithi tũrĩa tũtheecagĩrĩrwo indo-inĩ, na tũhiga tũrĩa tũhenagia twa kũgemia nyũmba, na tũhiga twa rangi wa mĩthemba mĩingĩ, na tũhiga twa goro twa mĩthemba mĩingĩ, na mahiga ma nyaigĩ ma mĩthemba ũrĩa mwega, indo icio ciothe ngaigithia irĩ nyingĩ mũno.

³ Makĩria ma ũguo, harĩ kwĩrutĩra gwakwa igũrũ rĩa hekarũ ya Ngai wakwa nĩngũheana kĩgĩna gĩakwa mwene gĩa thahabu na betha nĩ ũndũ wa hekarũ ya Ngai wakwa, na icio ngũciheana nyongerere kĩrĩa kĩngĩ njigithĩtie nĩ ũndũ wa hekarũ ĩno theru:

⁴ ngũheana taranda ngiri ithatũ* cia thahabu, o thahabu ĩrĩa ya Ofiri, na taranda ngiri mũgwanja† cia betha ĩrĩa therie nĩ ũndũ wa kũgemia thingo cia nyũmba,

⁵ o na nĩ ũndũ wa wĩra wa thahabu na indo cia wĩra wa betha ũrĩa wothe ũkaarutwo nĩ mabundi. Na rĩrĩ, nũũ ũkwĩamũrĩra Jehova ũmũthĩ na kwĩyendera?”

⁶ Hĩndĩ ĩyo atongoria a nyũmba, na anene a mĩhĩrĩga ya Isiraeli, na anene a ikundi cia ngiri ngiri na anene a ikundi cia igana igana na anene arĩa maarũgamagĩrĩra wĩra wa mũthamaki makĩheana indo na kwĩyendera.

⁷ Nĩ ũndũ wa wĩra wa hekarũ ya Ngai nĩmaheanire taranda ngiri ithano,‡ na dariki ngiri ikũmi§ cia thahabu, na taranda ngiri ikũmi* cia betha, na taranda ngiri ikũmi na inyanya† cia gĩcango, na taranda ngiri igana rĩmwe‡ cia kĩgera.

⁸ Mũndũ o wothe warĩ na tũhiga twa goro nĩatũheanire thĩnĩ wa kĩgĩna kĩa hekarũ ya Jehova kĩa kĩamenyagĩrĩrwo nĩ Jehieli ũrĩa Mũgerishoni.

⁹ Andũ nĩmakenirio nĩ ũrĩa atongoria ao maamũkĩire ũhoro ũcio na kwĩyendera, tondũ nĩmarutĩre Jehova indo na ngoro yao yothe matekũringĩrĩrio. Mũthamaki Daudi o nake nĩakenire mũno.

Ihooya rĩa Daudi

¹⁰ Daudi nĩagoocire Jehova arĩ mbere ya kũngano kũ gĩothe, akiuga atĩrĩ,

“Ūrogocwo wee, o Wee Jehova,
Ngai wa ithe witũ Isiraeli,
kuuma tene nginya tene.

¹¹ Wee Jehova-rĩ, ũnene, na hinya,
na riiri, na wathani, na ũkengi nĩ ciaku,
nĩgũkorwo kindũ o gĩothe kĩrĩ igũrũ na thĩ nĩ gĩaku.

Wee Jehova, ũthamaki nĩ waku;
nĩũtũgĩrĩtio, ũkanenehio gũkĩra indo ciothe.

¹² Ūtonga na gĩtũio ciumaga kũrĩ we;
Wee nĩwe wathaga indo ciothe.

Hinya na ũhoti wa gũtũgĩria
o na kũhe andũ othe hinya irĩ moko-inĩ maku.

¹³ Na rĩrĩ, Ngai witũ, nĩtũgũgũcookeria ngaatho,
na tũkagooca rĩtwa rĩaku rĩrĩ riiri.

¹⁴ “No nĩ ngĩrĩ ũ, nao andũ akwa-rĩ, makĩrĩ a, atĩ no tũhote kũheana na ũtaana ta ũyũ? Indo ciothe ciumaga kũrĩ we, na kĩrĩa twakũhe no kĩrĩa kiumĩte moko-inĩ maku.

¹⁵ Ithũ tũrĩ ageni na agendi maithe-inĩ maku, o ta ũrĩa maithe maitũ ma tene othe maatarĩ. Matukũ maitũ gũkũ thĩ matarĩ o ta kũrũru, na gũtĩrĩ mwĩhoko wa gũtũũra.

¹⁶ Wee Jehova Ngai witũ, ũingĩ wa indo ici twaruta cia gũgwakĩra hekarũ nĩ ũndũ wa Rĩtwa rĩaku Itheru ciumĩte guoko-inĩ gwaku, na ciothe no ciaku.

¹⁷ Nĩ nĩnjũũ atĩ Wee Ngai wakwa nĩtũiragia ngoro, na nĩũkenagio nĩ ũrũngĩrũru wa ngoro. Indo ici ciothe ndĩciheanĩte na kwĩyendera na wĩhokeku. Na rĩu ndĩ na gĩkeno nĩ ũndũ wa kwĩonera ũrĩa andũ aya ako marĩ haha makũrutĩre indo na wendo.

¹⁸ Wee Jehova, Ngai wa maithe maitũ Iburahĩmu, na Isaaka na Isiraeli, tũũria wendo ũyũ ũrĩ ngoro-inĩ cia andũ aku nginya tene na ũtũme matũũre magwathĩkagira.

* 29:4 nĩ ta tani 100 † 29:4 nĩ ta tani 240 ‡ 29:7 nĩ ta tani 170 § 29:7 nĩ ta kilo 84 * 29:7 nĩ ta tani 345
† 29:7 nĩ ta tani 620 ‡ 29:7 nĩ ta tani 3,450

¹⁹ Na ũhotithie mũriũ wakwa Solomoni kwĩrutĩra na ngoro yake yothe, kũmenyagĩrĩra maathani maku, na maündũ marĩa wee wendaga o na kĩrĩra gĩaku kĩa watho wa kũrũmĩrĩrwo, na ekage maündũ mothe nĩguo aake mwako wa nyũmba ĩno ĩhaana ta nyũmba ya ũthamaki, ĩrĩa nĩ njigithĩrie indo ciayo.”

²⁰ Ningĩ Daudi akĩra kũngano gĩothe atĩrĩ, “Goocai Jehova Ngai wanyu.” Nĩ ũndũ ũcio andũ othe makĩgooca Jehova Ngai wa maĩthe mao; makĩnamĩrĩra, na makĩgũthia thĩ mbere ya Jehova na mbere ya mũthamaki.

Solomoni Kwamũkĩrwo ta Mũthamaki

²¹ Mũthenya ũyũ ũngĩ makĩrutĩra Jehova magongona na makĩmũrutĩra maruta ma njino, ta ũũ: ndegwa ngiri ĩmwe, na ndũrũme ngiri ĩmwe na tũtũrũme ngiri ĩmwe, o hamwe na maruta mao ma indo cia kũnyuuo na magongona mangĩ maingĩ nĩ ũndũ wa andũ a Isiraeli othe.

²² Makĩrĩa na makĩnyua marĩ na gĩkeno kĩnene mũthenya ũcio marĩ hau mbere ya Jehova.

Ningĩ makĩamũkĩra Solomoni mũrũ wa Daudi arĩ mũthamaki hĩndĩ ya keerĩ, na makĩmũitĩrĩra maguta mbere ya Jehova atuĩke wa kũmathamakĩra, nake Zadoku atuĩke mũthĩnjĩri-Ngai.

²³ Nĩ ũndũ ũcio Solomoni agĩkarĩra gĩtĩ gĩa ũthamaki kĩa Jehova, na agĩtuĩka mũthamaki ithenya rĩa ithe Daudi. Nake akĩgaacĩra na agĩathĩkĩrwo Isiraeli guothe.

²⁴ Anene othe, na andũ arĩa maarĩ njamba, hamwe na ariũ a Mũthamaki Daudi othe magĩtikĩra Mũthamaki Solomoni amaathage.

²⁵ Jehova agĩtũũgĩria Solomoni mũno maĩtho-inĩ ma andũ a Isiraeli othe, na akĩmũhe ũthamaki ũrĩ na riiri ũtaahetwo mũthamaki ũngĩ wa Isiraeli mbere iyo.

Gĩkuũ kĩa Daudi

²⁶ Daudi mũrũ wa Jesii aarĩ mũthamaki wa Isiraeli guothe.

²⁷ Aathamakĩre Isiraeli mĩaka mĩrongo ĩna, mĩaka mũgwanja yayo agĩthamaka arĩ Heberoni, nayo mĩaka mĩrongo ĩtatũ na ĩtatũ agĩthamaka arĩ Jerusalemu.

²⁸ Aakuire arĩ mũkũrũ mũno, arĩkĩtie gũkenera gũtũũra gwake matukũ maingĩ, na arĩ mũtongu, na agatĩo. Mũriũ Solomoni nĩwe wathamakire ithenya rĩake.

²⁹ Naho ha maündũ marĩa makoniĩ wathani wa Mũthamaki Daudi kuuma kĩambĩrĩria nginya mũthia, nĩmandĩkitwo thĩnĩ wa maandĩko ma Samũeli ũrĩa warĩ muoni-maündũ, na maandĩko-inĩ ma Nathani ũrĩa mũnabii na maandĩko-inĩ ma Gadi ũrĩa muoni-maündũ,

³⁰ hamwe na maündũ mothe marĩa maakonĩ ũthamaki wake na ũhoti ũrĩa aarĩ naguo, na ũrĩa maündũ marĩa maamũthiũrũrũkĩrie maatarĩ na ma Isiraeli na mothamaki ma mabũrũri marĩa mangĩ mothe.

IBUKU RĨA KEERĨ RĨA MAÜNDŨ MA MATUKŨ MA TENE

Solomoni Kũhooya Aheo Üügĩ

¹ Solomoni, mürũ wa Daudi, nĩehaandire akĩrũma wega ũthamaki-inĩ wake, nĩgũkorwo Jehova Ngai wake aarĩ hamwe nake na akĩmũnenehia mũno makĩria.

² Nake Solomoni akĩarĩria andũ a Isiraeli othe: akĩarĩria anene a mbütũ cia o ngiri ngiri, na anene a mbütũ cia o igana igana, na aciiri, o na atongoria othe a kũu Isiraeli, na atongoria a nyũmba.

³ Nake Solomoni na kũngano kũu gĩothe makĩambata kũndũ kũria gũtũgĩru kũu Gibeoni, nĩgũkorwo Hema-ya-Gũtũnganwo ya Ngai nĩkuo yarĩ, ĩria Musa ndungata ya Jehova aathondekeire kũu werũ-inĩ.

⁴ Na rĩrĩ, Daudi nĩambatĩtie ithandũkũ rĩa Ngai kuuma Kiriathu-Jearimu akarĩiga harĩa aarĩthondekeire, tondũ nĩariambũire hema kũu Jerusalemu.

⁵ No kĩgongona gĩa gĩcango kĩria gĩathondeketwo nĩ Bezaleli mürũ wa Uri, mürũ wa Huru, kĩarĩ Gibeoni mbere ya hema ĩria nyamũre ya Jehova; nĩ ũndũ ũcio Solomoni na kũngano kũu magĩthĩ hau gũtũria ũhoru kuuma kũrĩ Jehova.

⁶ Solomoni akĩambata kĩgongona-inĩ kũu gĩa gĩcango o hau mbere ya Jehova thĩnĩ wa Hema-ya-Gũtũnganwo, na akĩrutĩra hau igũrũ wakĩo magongona ngiri ĩmwe ma njino.

⁷ Ũtukũ o ro ũcio-rĩ, Ngai akiumĩrĩra Solomoni, akĩmwĩra atĩrĩ, “Hooya kĩria gĩothe ũkwenda ngũhe.”

⁸ Solomoni agĩcookeria Ngai atĩrĩ, “Nĩwekĩire baba Daudi maündũ manene ma ũtuği na nũndũite mũthamaki ithenya rĩake.

⁹ Na rĩrĩ, Wee Jehova Ngai, reke ũria werĩire baba Daudi ũhinge, nĩgũkorwo nũndũite mũthamaki wa andũ aingĩ o ta rũkũngũ rwa thĩ.

¹⁰ He ũügĩ na ũmenyo, nĩguo ndongoragie andũ aya, nĩ ũndũ-rĩ, nũũ ũngĩhota gwatha andũ aya aku aingĩ ũũ?”

¹¹ Ngai akĩra Solomoni atĩrĩ, “Kuona atĩ ũndũ ũyũ nĩguo wendi wa ngoro yaku na ndũnahooya ũtonga, kana kũgia indo nyingĩ o na kana gĩtĩio, kana gĩkuũ gĩa thũ ciaku, na kuona atĩ ndũnahooya ũtũire muoyo matukũ maingĩ, no wahooya ũügĩ na ũmenyo wa gwathaga andũ akwa aria ngũtũite mũthamaki wao-rĩ,

¹² nĩ ũndũ ũcio nĩkũheo ũügĩ na ũmenyo. O na ningĩ nĩngũkũhe ũtonga, na indo nyingĩ o na gĩtĩio, iria itarĩ mũthamaki ũrĩ wakorwo nacio mbere ĩyo, na gũtarĩ mũthamaki ũkaagia nacio thuutha waku.”

¹³ Ningĩ Solomoni agĩthĩ Jerusalemu oimĩte handũ harĩa hatũgĩru kũu Gibeoni hau mbere ya Hema-ya-Gũtũnganwo. Nake agĩthamakĩra Isiraeli.

¹⁴ Solomoni nĩacookanĩrĩrie ngaari cia ita na mbarathi; aarĩ na ngaari cia ita 1,400 na mbarathi 12,000 iria aigĩte matũira-inĩ manene ma ngaari cia ita, na akaiga iria ingĩ hakuhi nake kũu Jerusalemu.

¹⁵ Mũthamaki nĩatũmire betha na thahabu cingĩhe Jerusalemu o ta mahiga, mĩtarakwa nayo yarĩ mũingĩ o ta mĩkũyũ ĩria ĩrĩ magũrũ-inĩ ma ĩrima.

¹⁶ Mbarathi cia Solomoni cioimaga Misiri na kuuma Kilikia, nao onjorithia a mũthamaki maacĩgũraga kuuma Kilikia.

¹⁷ Maagũraga ngaari ĩmwe ya ita kuuma Misiri cekeri 600* cia betha, nayo mbarathi ĩmwe ĩkoima cekeri 150.† Ningĩ nĩmacookaga magacitwara ikenderio athamaki othe a Ahĩti na a Suriata.

2

Kũhaarĩria Gwaka Hekarũ

¹ Solomoni nĩathanire gwakwo hekarũ ĩtanĩtio na Rĩitwa rĩa Jehova, o na kwĩyakĩra nyũmba yake ya ũthamaki.

² Nĩandĩkithirie andũ 70,000 a gũkuua mĩrigo, na 80,000 a gwacũhia mahiga ĩrima-inĩ, na anyabara 3,600 a kũmaroraga.

³ Solomoni agĩtũmĩra Hiramũ mũthamaki wa Turo ndũmĩrĩri ĩno:

“Ndehithĩria mĩgogo ya mĩtarakwa o ta ũria wekĩire baba Daudi rĩria wamũrehithĩrie mĩtarakwa ya gwaka nyũmba ya ũthamaki ya gũkaraga.

* 1:17 nĩ ta kilo 7 † 1:17 nĩ ta kilo ĩmwe na robo ithatũ (1.75)

4 Na rĩrĩ, rĩu ndĩ hakuhĩ gwaka hekarũ itanĩtio na Rĩitwa rĩa Jehova Ngai wakwa na ndĩmĩamũre ĩtuĩke yake ya gũcinagĩra ũbumba ũrĩa ũtararĩkaga wega mbere yake, o na ya kũigagwo mĩgate ĩrĩa mĩamũre mahinda mothe, na ya kũrutagĩra magongona ma njino o rũciinĩ, na hwaĩ-inĩ, na mĩthenya ya Thabatũ, na hĩndĩ ya Tũrũgamo twa Mweri na ciathĩ iria nyamũre cia Jehova Ngai witũ. Ũyũ nĩ watho mwandĩke wa Isiraeli wa gũtũura nginya tene.

5 “Hekarũ ĩrĩa ngwaka nĩ nene mũno, tondũ Ngai witũ nĩ mũnene gũkĩra ngai iria ingĩ ciothe.

6 No rĩrĩ, nũũ ũngĩhota kũmwakĩra hekarũ, kuona atĩ igũrũ, o kũrĩa igũrũ mũno, ndangĩganĩra kuo? Nĩ ndĩkĩrĩ ũ wa kũmwakĩra hekarũ, tĩga no handũ ha gũcinagĩra magongona mbere yake?

7 “Tondũ ũcio-rĩ, ndũmĩra mũndũ mũũgĩ na wĩra wa gwaka indo cia thahabu na betha, na gĩcango o na igeri na rangĩ wa ndathi, na rangĩ mĩtune ta gakaraku na rangĩ wa bururu, na mũndũ mũũgĩ na wĩra wa gũkurura mĩcoro, oke arute wĩra Juda na Jerusalemu hamwe na aruti a wĩra akwa arĩa oogĩ na wĩra, arĩa maahaarĩirio nĩ baba Daudi.

8 “O na ningĩ ũndehithĩrie mĩgogo ya mĩtarakwa, na mĩthengera, na mĩthandari yumĩte kũu Lebanoni, tondũ nĩnjũũ andũ aku nĩ oogĩ na ũhoru wa gwatũra mbaũ. Andũ akwa makaarutithanagia wĩra na andũ aku

9 nĩgeetha ũnyonere mbaũ nyingĩ, tondũ hekarũ ĩrĩa ngwaka no nginya ĩkorwo ĩrĩ nene na ĩrĩ thaka mũno.

10 Nĩngaawe ndungata ciaku iria ciatũũraga mbaũ kori 20,000* cia mũtu wa ngano, na kori 20,000 cia cairi, na mbathi 20,000† cia ndibei, na mbathi 20,000 cia maguta ma mĩtamaiyũ.”

11 Nake Hiramũ mũthamaki wa Turo akĩandĩka marũa agĩcookeria Solomoni ũhoru, akiuga atĩrĩ:

“Tondũ wa ũrĩa Jehova endete andũ ake-rĩ, nĩagũtuĩte mũthamaki wao.”

12 Ningĩ Hiramũ agĩthĩ na mbere, akiuga atĩrĩ:

“Jehova Ngai wa Isiraeli arogoocwo, o we wombire igũrũ na thĩ! Nĩaheete Mũthamaki Daudi mũriũ mũũgĩ, ũheetwo ũhoti wa gwĩciiria na ũkũũrani wa maündũ, we nĩwe ũgwakĩra Jehova hekarũ o na eyakĩre nyũmba ya ũthamaki.

13 “Nĩngũgũtũmĩra Huramu-Abi, mũndũ mũũgĩ mũno na wĩra,

14 ũrĩa nyina wake oimĩte Dani nake ithe akoima Turo. Nĩarũtĩtwo kũruta wĩra wa thahabu na wa betha, na wa gĩcango na wa kĩgera, na wa mahiga na wa mbaũ, na wa ndigĩ cia rangĩ wa ndathi na wa rangĩ wa bururu na wa ndigĩ cia rangĩ mĩtune ta gakaraku, na wa gatani ĩrĩa njega. Nĩarĩkĩtie kwĩmenyeria kũruta wĩra wothe wa gũkurura mĩcoro, na no acore mĩcoro ĩrĩa yothe angũũro acore. Nĩakarutithania wĩra na mabundi maku na arĩa a mwathi wakwa, thoguo Daudi.

15 “Rĩu-rĩ, mwathi wakwa nĩagĩtũmĩre ndungata ciake ngano na cairi, na maguta ma mĩtamaiyũ na ndibei iria eranĩre,

16 na ithuĩ nĩtũgũtema mĩgogo yothe ĩrĩa ũbataire kuuma Lebanoni, na tũmĩkũrũkie tũmĩohanĩtie, ĩgereirio iria-inĩ nginya Jopa. Nawe ũgĩcooke ũmĩoe ũmĩtware nginya Jerusalemu.”

17 Nake Solomoni agĩtara ageni othe arĩa maarĩ Isiraeli, thuutha wa itarana rĩrĩa ithe Daudi aataranĩte; na magĩkorwo maarĩ ageni 153,600.

18 Nake akĩgaya andũ 70,000 ao matuĩke akuui a mĩrigo, na andũ 80,000 ao matuĩke aicũhia a mahiga ĩrĩma-inĩ, hamwe na anyabara 3,600 a kũrũgamĩrĩra andũ makĩruta wĩra.

3

Solomoni Gwaka Hekarũ

1 Hĩndĩ ĩyo Solomoni akĩambĩrĩria gwaka hekarũ ya Jehova kũu Jerusalemu Kĩrĩma-inĩ kĩa Moria,* harĩa Jehova oimĩrĩire ithe Daudi. Hau nĩho kĩhuhĩro-inĩ kĩa ngano kĩa Arauna ũrĩa Mũjebusi, handũ harĩa Daudi aaheanĩte hekarũ ĩgaakwo.

* 2:10 nĩ ta kilo 4,400,000 † 2:10 nĩ ta lita 440,000 * 3:1 Ũyũ noguo mũhari thĩnĩ wa Kĩrĩkanĩro kĩrĩa Gĩkũrũ wonanĩtie atĩ Kĩrĩma gĩa Zayuni no kĩa Kĩrĩma kĩa Moria harĩa ĩbrahimũ aathiire kũruta mũriũ ĩsaaka igongona.

² Aambĩrĩrie gwaka mũthenya wa ĩĩrĩ wa mweri wa keerĩ, mwaka wa ĩna wa ũthamaki wake.

³ Mũthingi ũrĩa Solomoni eenjire nĩ ũndũ wa gwaka hekarũ ya Ngai warĩ mĩkono mĩrongo ĩtandatũ[†] kũraiha na mĩkono mĩrongo ĩĩrĩ[‡] kwarama, gũgĩtũmĩrwo mĩkono ya gĩthimo gĩa tene.

⁴ Nakĩo gĩthaku kĩrĩa kĩarĩ hau mbere ya hekarũ kĩarĩ kĩa mĩkono mĩrongo ĩĩrĩ kũraiha, gĩkĩranĩtie warĩ wa nyũmba ĩyo, na mĩkono mĩrongo ĩĩrĩ kũraiha na igũrũ.

Mwena wa thĩĩni wakĩo akĩũgemia na thahabu ĩrĩa therie.

⁵ Akĩhũũrĩra nyũmba ĩrĩa nene mbaũ cia mĩthengera na agĩcihumbĩra na thahabu ĩrĩa njega mũno, na akĩmĩgemia na mĩcoro ya mĩkĩndũ na mĩcoro ya irengeeri.

⁶ Aagemirie hekarũ na tũhiga twa goro. Nayo thahabu ĩrĩa aahũthĩrire yarĩ thahabu ya Paravaimu.

⁷ Nacio mbaũ cia mĩratho, na buremu cia mĩrango, na thingo, na mĩrango ya hekarũ, agĩcigemia na thahabu, na agĩkururithia mĩhiano ya makerubi thingo-inĩ.

⁸ Ningĩ Solomoni agĩaka Handũ-harĩa-Hatheru-Mũno, ũraihi waho waringaine na warĩ wa hekarũ, mĩkono mĩrongo ĩĩrĩ kũraiha na mĩkono mĩrongo ĩĩrĩ kwarama. Akĩgemia thĩĩni waho na taranda 600[§] cia thahabu ĩrĩa njega mũno.

⁹ Ūritũ wa mĩcumarĩ ya thahabu warĩ wa cekerĩ mĩrongo ĩtano.* Ningĩ agĩcooka akĩgemia mĩena ya na igũrũ ya hau Hatheru-Mũno na thahabu.

¹⁰ Thĩĩni wa Handũ-harĩa-Hatheru-Mũno nĩakururithirie makerubi meerĩ na akĩmagemia na thahabu.

¹¹ Ūraihi wa mathagu ma makerubi wothe warĩ mĩkono mĩrongo ĩĩrĩ. Ithagu rĩmwe rĩa ikerubi rĩa mbere rĩarĩ rĩa mĩkono ĩtano[†] kũraiha na rĩkahutia rũthingo rwa hekarũ, narĩo ithagu rĩu rĩngĩ o narĩo rĩarĩ rĩa mĩkono ĩtano kũraiha na rĩkahutia ithagu rĩa ikerubi rĩa rĩngĩ.

¹² O narĩo ithagu rĩmwe rĩa ikerubi rĩa keerĩ rĩarĩ na ũraihi wa mĩkono ĩtano na rĩkahutia rũthingo rĩa rĩngĩ rwa hekarũ, na ithagu rĩa rĩngĩ rĩarĩo o narĩo rĩarĩ na ũraihi wa mĩkono ĩtano na rĩkahutia ithagu rĩa ikerubi rĩa mbere.

¹³ Mathagu ma makerubi maya maarĩ na ũraihi wa mĩkono mĩrongo ĩĩrĩ. Maicũhitio marũgamĩte na magũrũ, na mang'etheire nyũmba nene.

¹⁴ Solomoni nĩathondekire gĩtambaya gĩa gũcuurio kĩa ndigi cia rangi wa bururu, na cia rangi wa ndathi na cia rangi mũtune ta gakaraku na gĩa gatani ĩrĩa njega, na mĩhiano ya makerubi nĩyatũmĩrwo gĩtambaya-inĩ kũ.

¹⁵ Mwena wa mbere wa hekarũ agĩaka itugĩ igĩrĩ, na cieri ciarĩ na ũraihi wa mĩkono mĩrongo ĩtatũ na ĩtano;[‡] o gĩtugĩ kĩarĩ na kĩongo igũrũ riakĩo kĩa mũigana wa mĩkono ĩtano.

¹⁶ Nĩathondekire irengeeri igathĩkanĩtio, na agĩciigĩrĩa igũrũ rĩa itugĩ icio. Ningĩ nĩathondekire mĩhiano igana rĩmwe ya matunda ma makomamanga na akĩmĩnyĩitithania na irengeeri icio ciagathĩkanĩtio.

¹⁷ Aakire itugĩ icio mwena wa mbere wa hekarũ, kĩmwe mwena wa gũthini, na kĩrĩa kĩngĩ mwena wa gathigathini. Kĩa mwena wa gũthini agĩgũta Jakini, na kĩa mwena wa gathigathini agĩgũta Boazu.

4

Indo cia Hekarũ

¹ Ningĩ Solomoni agĩakithia kĩgongona gĩa gĩcango kĩa ũraihi wa mĩkono mĩrongo ĩĩrĩ,* na warĩ wa mĩkono mĩrongo ĩĩrĩ, na mĩkono ikũmi[†] kũraiha na igũrũ.

² Agĩcooka agĩaka itangi inene mũno rĩrĩa rĩetagwo Karia rĩa kĩgera gĩtwekie, na rĩarĩ rĩa gĩthiũrũrĩ, na rĩarĩ rĩa mĩkono ikũmi kuuma mwena ũmwe wa mũromo nginya ũrĩa ũngĩ, na mĩkono ĩtano[‡] kũraiha na igũrũ. Rĩathimwo gĩthiũrũrĩ kĩarĩo rĩathiũrũrũkĩrio nĩ rĩrĩgi rwa mĩkono mĩrongo ĩtatũ. §

³ Mũhuro wa mũthia warĩo, nĩrĩathiũrũrũkĩrio na magemio mahaanaine na ndegwa, o mũkono ũmwe* ndegwa ikũmi. Ndegwa icio ciaigĩtwo mĩhari ĩĩrĩ itwekanĩrio na Karia kau ikanyĩitana.

⁴ Nako Karia kau kaigĩrĩrwo igũrũ rĩa mĩhiano ya ndegwa ikũmi na igĩrĩ: ithatũ ciacio ciarorete mwena wa gathigathini, na ithatũ ikarora mwena wa ithũiro, na ithatũ ikarora

† 3:3 nĩ ta mita 27 ‡ 3:3 nĩ ta mita 9; o na mhari 4, na 8, na 11, na 13 § 3:8 nĩ ta tani 21 * 3:9 nĩ ta nuthu kilo † 3:11 nĩ ta mita igĩrĩ na robo (2.25) ‡ 3:15 nĩ ta mita 16 * 4:1 nĩ ta mita 9 † 4:1 nĩ ta mita inya na nuthu (4:5) ‡ 4:2 nĩ ta mita igĩrĩ na robo (2.25) § 4:2 nĩ ta mita ikũmi na ithatũ na nuthu (13.5) * 4:3 nĩ ta nuthu mita

mwena wa güthini, ithatü ikarora irathïro. Karia kau kaigirïrwo igürü rñacio, nacio ciïga cia na thuutha cia ndegwa icio nicio ciarorete na kûu thïinï.

⁵ Ûtungu wa Karia kau waiganaine na rûhï† kwarama, naruo rütiriho rwako rwatarïi ta rütiriho rwa gïkombe, kana ta gïtoka gïcanûku. Karia kau kaiganagïra maaï mbathi 3,000.‡

⁶ Ningï agïthondeka irai ikûmi cia gwïthambïra, na akïiga ithano mwena wa güthini na ithano mwena wa gathigathini. Indo iria ciahüthagïrwo nï ündü wa magongona ma njino ciathambagïrio thïinï wacio, no Karia kau geethambagïrwo nï athïnjïri-Ngai.

⁷ Niathondekire mitï ikûmi ya küigïrïrwo matawa ya thahabu, o ta üria müthondekere wamo watuïtwo, na akïmïga hekarü thïinï, itano akïmïga mwena wa güthini na itano mwena wa gathigathini.

⁸ Agïcooka agïthondeka metha ikûmi, agïciiga thïinï wa hekarü, ithano mwena wa güthini na ithano mwena wa gathigathini, agïcooka agïthondeka mbakûri 100 cia thahabu cia kûminjaminjïria maaï.

⁹ Niathondekire nja ya athïnjïri-Ngai, na nja ïria nene na mïrango yayo, nayo mïrango akïmïgemia na gïcango.

¹⁰ Akïiga Karia kau mwena wa güthini, koine-inï ya irathïro ya mwena wayo.

¹¹ O na nïathondekire nyüngü na icakûri na mbakûri cia kûminjaminja maaï.

Nï ündü ücio Huramu akïrïkia wïra wothe üria aaheetwo arute nï Müthamaki Solomoni thïinï wa Hekarü ya Ngai, nago nï:

¹² itugï iria igïrï,

na ciongo igïrï iria ciahanaanaga ta mbakûri irï igürü wa itugï icio;

na irengeeri iria igïrï ciagathïkanïtio ta mïnyororo iria ciagemetie ciongo icio ciarï igürü wa itugï;

¹³ na makomamanga marïa 400 ma irengeeri iria igïrï ciagathïkanïtio ta mïnyororo (yarï mïhari ïrï ya makomamanga o harï kïrengeri kïmwe, ikagemia ciongo icio ciahanaanaga ta mbakûri iria ciarï igürü wa itugï icio);

¹⁴ makaari na irai ciamo;

¹⁵ Karia na mïhiano ya ndegwa iria ikûmi na igïrï rungu rwako;

¹⁶ nyüngü, na icakûri, na hüüma cia nyama, na indo ciothe iria ciakonainie nacio.

Indo icio ciothe Huramu-Abi aathondekeire Müthamaki Solomoni cia hekarü ya Jehova, ciarï cia gïcango gïkumuthe gïkahenia.

¹⁷ Nake müthamaki aatwekithagïria indo icio kûria gwathondekagïrwo indo cia rïümba kûu werü-inï wa Jorodani gatagatï ga Sukothu na Zarethani.

¹⁸ Indo icio ciothe ciathondekithirio nï Solomoni ciarï nyingï müno, üü atï üritü wa gïcango ndwamenyekire üria waiganaga.

¹⁹ Ningï Solomoni nïathondekithirie indo ciothe iria ciarï thïinï wa hekarü ya Ngai:

aathondekire kïgongona gïa thahabu;

na metha cia mïgate ïria yaigagwo mbere ya Jehova;

²⁰ na mitï ya matawa ya thahabu therie hamwe na matawa mayo ma gwakanaga marï mbere ya harïa haamüre o ta üria gwathanïtwo;

²¹ na wïra wa magemio wa mahüa ma thahabu, na matawa na mühato (iria ciathondeketwo na thahabu theri);

²² magathï ma kürenga ndaambï, ma thahabu therie, na mbakûri cia kûminjaminjïria, na thaani na ngïo cia mwaki; na mïrango ya thahabu ya hekarü: na mïrango ya thïinï ya güthiï Handü-harïa-Hatheru-Müno, na mïrango ya nyümba ïria nene ya Hekarü.

5

¹ Rïria wïra wothe üria Solomoni aarutagïra hekarü ya Jehova warïkire-rï, akïrehe indo iria ciamürïtwo nï ithe Daudi, nacio nï betha na thahabu na indo cia thïinï, agïciiga harïa haigagwo müthiithü wa hekarü ya Ngai.

Ithandükü rïa Kïrïkanïro Kürehwo Hekarü-inï

² Ningï Solomoni agïta athuuri a Isiraëli, na antongoria othe a mïhirïga, na anene a nyümba cia andü a Isiraëli, moke Jerusalemu nïguo maambatie ithandükü rïa kïrïkanïro kïa Jehova kuuma Zayuni, Itüura rïria Inene rïa Daudi.

³ Nao andũ othe a Isiraeli magĩuka hamwe kũrĩ mũthamaki hĩndĩ ya gĩathĩ, mweri-inĩ wa mũgwanja.

⁴ Rĩrĩa athuuri othe a Isiraeli maakinyire, Alawii makĩoya ithandũkũ rĩu,

⁵ nao makĩambatia ithandũkũ, hamwe na Hema-ya-Gũtũnganwo, na indo ciothe iria nyamũre ciarĩ thĩnĩ wayo. Nao athĩnjĩri-Ngai, arĩa maarĩ Alawii, magĩciambatia;

⁶ nake Mũthamaki Solomoni na kũngano gĩothe kĩa Isiraeli kĩrĩa giacemanĩtie harĩ we marĩ mbere ya ithandũkũ rĩu, makĩruta magongona ma ng'ondũ na ng'ombe nyingĩ mũno, ũũ atĩ itingĩandĩkirwo mũigana wacio kana itarĩke.

⁷ Nao athĩnjĩri-Ngai magĩcooka makĩrehe ithandũkũ rĩu rĩa kĩrikanĩro kĩa Jehova handũ harĩo harĩa haamũre thĩnĩ wa hekarũ, ũguo nĩ ta kuuga Handũ-harĩa-Hatheru-Mũno, makĩrĩga rungu rwa mathagu ma makerubi.

⁸ Makerubi macio maatambũrũkĩtie mathagu mamũ igũrũ rĩa harĩa haigĩtwo ithandũkũ rĩu, makahumbĩra ithandũkũ o hamwe na mĩtĩ yarĩo ya kũrĩkuua.

⁹ Mĩtĩ ĩyo yarĩ mĩraihu mũno ũũ atĩ mĩthia yayo, yumĩte ithandũkũ-inĩ, nĩngĩonekanire nĩ mũndũ arĩ hau mbere ya harĩa haamũre, no ndĩonekaga nĩ mũndũ arĩ nja ya Handũ-harĩa-Hatheru; na ĩrĩ o ho nginya ũmũthĩ.

¹⁰ Thĩnĩ wa ithandũkũ rĩu gũtiarĩ na kĩndũ kĩngĩ tiga o ihengere iria igĩrĩ Musa aagĩte ho rĩrĩa aarĩ Horebu, kũrĩa Jehova aarĩkanĩire kĩrikanĩro na andũ a Isiraeli maarĩkia kuuma Misiri.

¹¹ Ningĩ athĩnjĩri-Ngai makĩehera makiuma Handũ-harĩa-Hatheru. Athĩnjĩri-Ngai othe arĩa maarĩ hau nĩmetheretie matekũrũmbũiya ikundi ciao.

¹² Nao Alawii othe arĩa maarĩ aini, nĩo Asafu, na Hemani na Jeduthuni na arĩũ ao na andũ ao, makĩrũgama mwena wa irathiro wa kigongona, mehumbĩte gatani iria njega, marĩ na thaani iria ihũrithanagio ikagamba, na inanda cia mũgeeto, na cia kĩnũbi. Moimĩtwo thuutha nĩ athĩnjĩri-Ngai 120 makĩhuhaga tũrumbeta.

¹³ Ahuhi tũrumbeta na aini makĩamũkĩria na mũgambo ũmwe magĩcookeria Jehova ngaatho na makĩmũgocoo. Marĩ na tũrumbeta, na thaani iria ihũrithanagio ikagamba na indo iria ingĩ cia ũini, makĩanĩrĩra makĩgocoo Jehova na makĩina makiugaga atĩrĩ: "Jehova nĩ mwega;

wendo wake ũtũruga nginya tene."

Hĩndĩ ĩyo hekarũ ya Jehova ĩkĩyũra itu,

¹⁴ nao athĩnjĩri-Ngai matingĩahotire kũruta wĩra wao nĩ ũndũ wa itu rĩu, nĩgũkorwo riiri wa Jehova nĩwaiyũrire hekarũ ĩyo ya Ngai.

6

¹ Ningĩ Solomoni akiuga atĩrĩ, "Jehova oigĩte atĩ arĩkaraga thĩnĩ wa itu rĩrĩa itumanu.

² No rĩrĩ, nĩngwakĩire hekarũ kĩrorerwa, handũ haku ha gũtũra nginya tene."

³ O hĩndĩ ĩyo, kũngano gĩothe gĩa Isiraeli kĩrũgamĩte hau, mũthamaki agĩkĩhũgũkĩra na agĩkĩrathima.

⁴ Ningĩ akiuga atĩrĩ:

"Jehova arogoocwo, o we Ngai wa Isiraeli, ũrĩa ũhingĩtie na moko make ũrĩa erĩire baba Daudi na kana gake mwene. Nĩgũkorwo oigĩte atĩrĩ,

⁵ Kuuma mũthenya ũrĩa ndaarutire andũ akwa Misiri, ndĩrĩ ndathuura itũura inene mũhĩrĩga-inĩ o na ũmwe wa Isiraeli atĩ nĩguo njakĩrwo hekarũ ĩtanĩtio na Rĩitwa rĩakwa kuo, o na kana ngaathuura mũndũ o na ũrĩkũ atũike wa gũtongoria andũ akwa a Isiraeli.

⁶ No rĩrĩ, nĩthuurĩte Jerusalemu nĩguo Rĩitwa rĩakwa rĩkarage kuo, na nĩ thuurĩte Daudi athamakĩre andũ akwa a Isiraeli.'

⁷ "Baba Daudi nĩatuĩte na ngoro yake gwaka hekarũ ĩtanĩtio na Rĩitwa rĩa Jehova, o we Ngai wa Isiraeli.

⁸ No Jehova eerire baba Daudi atĩrĩ, 'Tondũ nĩwaatuĩte na ngoro yaku kũnjakĩra hekarũ ĩtanĩtio na Rĩitwa rĩakwa-rĩ, nĩ wekire wega nĩ gwĩciirĩa ũguo ngoro-inĩ yaku.

⁹ No rĩrĩ, wee tiwe ũgwaka hekarũ ĩyo, no nĩ mũrũguo ũrĩa uumĩte mũthiimo waku na thakame-inĩ yaku, ũcio nĩwe ũkaanjakĩra hekarũ ĩtanĩtio na Rĩitwa rĩakwa.'

¹⁰ "Jehova nĩatũrĩtie kĩrikanĩro kĩrĩa eeranĩire. Nĩnjookete ithenya rĩa baba Daudi, na rĩu nĩnjikarĩire gĩtĩ gĩa ũthamaki gĩa Isiraeli, o ta ũrĩa Jehova eeranĩire, na nĩnjakĩte hekarũ rĩa ĩtanĩtio na Rĩitwa rĩa Jehova, Ngai wa Isiraeli.

¹¹ Hau niho njigĩte ithandũkũ rĩa kĩrikanĩro rĩrĩa rĩigĩtwo kĩrikanĩro kĩrĩa Jehova aarĩkanĩire na andũ a Isiraeli."

Ihooya rĩa Solomoni rĩa Kwamũra Hekarũ

¹² Ningĩ Solomoni akĩrũgama mbere ya kigongona kĩa Jehova o hau mbere ya kũngano gĩothe gĩa Isiraeli, agĩtambũrũkia moko make.

¹³ Na rĩrĩ, Solomoni nĩathondekete rũtara rwa gĩcango rwa mĩkono itano* kũraiha, na mĩkono itano kwarama, na mĩkono itatũ† kũraiha na igũrũ, na akĩrũiga gatagatĩ ka nja iyo. Akĩrũgama rũtara-inĩ igũrũ na agĩturia maru mbere ya kũngano kũ gĩothe gĩa Isiraeli na akĩambararia moko make na igũrũ.

¹⁴ Nake akiuga atĩrĩ:

“Wee Jehova, Ngai wa Isiraeli, gũtirĩ Ngai ũngĩ ũhaana tawe, kũu igũrũ kana gũkũ thĩ, o Wee ũhingagia kĩrĩkanĩro gĩaku kĩa wendo harĩ ndungata ciaku iria irũmagĩrĩra njĩra yaku na ngoro ciao ciothe.

¹⁵ Wee nũhingũirie baba Daudi, ndungata yaku, kĩrĩkanĩro gĩaku; ũndũ ũrĩa weranĩire na kanua gaku nũhingĩtie na guoko gwaku, o ta ũrĩa kũhaana ũmũthĩ.

¹⁶ “Na rĩrĩ, Jehova, Ngai wa Isiraeli, hingĩria ndungata yaku baba, Daudi, ciĩranĩro iria wamwĩrĩre rĩrĩa woigire atĩrĩ, ‘Ndũkaaga mũndũ wa gũikarĩra gĩti kĩa ũnene gĩa Isiraeli arĩ mbere yakwa, angĩkorwo arĩu aku nĩmarĩthiagia na mĩthiire yagĩrĩire mbere yakwa kũringana na watho wakwa o ta ũrĩa wee ũtũire ũthiiaaga.’

¹⁷ Na rĩrĩ, Wee Jehova, Ngai wa Isiraeli, reke kiugo gĩaku kĩrĩa werĩire ndungata yaku Daudi kĩhinge.

¹⁸ “No kũhoteke Ngai agĩtũuranie na andũ gũkũ thĩ? Igũrũ, o na kũũria igũrũ mũno-rĩ, wee ndũngũnganĩra kuo. Hekarũ ĩno njakĩte-rĩ, ndikĩrĩ nini makĩria?

¹⁹ No o na kũrĩ ũguo-rĩ, thikĩrĩria ihooya rĩa ndungata yaku, igĩthaihana ĩguĩrwo tha, Wee Jehova Ngai wakwa. Igua gũkaya na ihooya rĩrĩa ndungata yaku ĩrakũhooya ĩrĩ mbere yaku.

²⁰ Maito maku maroikara marorete hekarũ ĩno mũthenya na ũtukũ, o handũ haha wee woigire atĩ nũgatũma Rĩitwa rĩaku rĩkoragwo ho. Ũroigua ihooya rĩrĩa ndungata yaku ĩrĩhooyaga ĩrorete handũ haha.

²¹ Igua gũthaihana kwa ndungata yaku na kwa andũ aku a Isiraeli rĩrĩa mekũhooya marorete handũ haha. ũigwe ũrĩ kũu igũrũ, o kũu gũikaro gĩaku; na watũigua-rĩ, ũgatũrekerera.

²² “Rĩria mũndũ angĩhĩtiria mũndũ wa itũura rĩaake na gũtũike no nginya ehĩte, nake oke ehĩtĩre hau mbere ya kigongona gĩaku kĩa hekarũ-inĩ ĩno-rĩ,

²³ hĩndĩ iyo ũkaigua ũrĩ o kũu igũrũ, na ũtue itua. Tuithania ndungata ciaku ciira, ũtũme ũrĩa ũhĩtĩrie ũrĩa ũngĩ acokererwo nĩ mahĩtia make marĩa ekĩte. Nake ũrĩa ũtehĩtie ũmũtue ndehĩtie na ũndũ ũcio wonanie atĩ ti mwĩhia.

²⁴ “Rĩria andũ aku a Isiraeli maahootwo nĩ thũ tondũ nĩmakũhĩtĩrie nao magũcokerere na moimbũre rĩitwa rĩaku, mahooe magĩgũthaihaga marĩ hekarũ-inĩ ĩno-rĩ,

²⁵ hĩndĩ iyo ũkaamaigua ũrĩ o kũu igũrũ na ũrekere andũ aku a Isiraeli mehia nao na ũmacookie bũrũri ũrĩa wamaheire hamwe na maithe mao.

²⁶ “Rĩria igũrũ rĩkaahingwo, na mbura yaage kuura tondũ wa ũrĩa andũ aku makũhĩtĩrie, mangĩkaahooya marorete handũ haha, na moimbũre rĩitwa rĩaku na magariũrũke matigane na mehia mao tondũ nĩũmanyamarĩtie-rĩ,

²⁷ hĩndĩ iyo ũkaamaigua ũrĩ o kũu igũrũ na ũrekere ndungata ciaku, andũ aku a Isiraeli, mehia mao. Marute mũtũrĩre ũrĩa mwagĩrĩru, na ũmoĩrĩrie mbura bũrũri-inĩ ũcio waheire andũ aku ũtũike igai rĩao.

²⁸ “Kũngĩkaagĩa ng’aragu kana mũthiro bũrũri-inĩ, kana mĩgũnda ĩhĩe nĩ mbaa kana mbuu, kana gũũke ngĩgĩ kana ngũnga, kana thũ imarigiicĩrie itũura-inĩ rĩmwe rĩao, na mwanangĩko o na ũrĩkũ kana mũrimũ ũngĩgooka-rĩ,

²⁹ na rĩrĩa mũndũ o na ũrĩkũ wa andũ aku a Isiraeli, angĩkaahooya kana athaihane, nĩ ũndũ wa mũndũ kũmenya mĩnyamaro ĩrĩa arĩ nayo, o na ruo, na atambũrũkie moko make amerekeirie hekarũ-inĩ ĩno,

³⁰ hĩndĩ iyo ũkaamaigua ũrĩ o kũu igũrũ gũikaro-inĩ gĩaku, ũmarekere na ũtũire o mũndũ itua kũringana na ũrĩa wothe ekĩte, tondũ we nĩũĩ ngoro yake nĩgũkorwo nowe wiki ũũĩ ngoro cia andũ,

³¹ nĩgeetha matũũre magwĩtigĩrĩte, na mathiiaage na mĩthiire yaku rĩrĩa rĩothe marĩtũũraga bũrũri-inĩ ũyũ waheire maithe maitũ.

³² “Ha ũhoro wa mũndũ wa kũngĩ ũrĩa ũtarĩ wa andũ aku a Isiraeli no nĩ oimĩte bũrũri wa kũraya nĩ ũndũ wa ngumo ya rĩitwa rĩaku inene na ũhoro wa ciĩko cia guoko gwaku kũrĩ hinya gũtambũrũkĩtio, rĩrĩa agooka ahoee erekeire hekarũ ĩno,

* 6:13 nĩ ta mita igĩrĩ na robo (2:25) † 6:13 nĩ ta mita ĩmwe na robo (1:25)

³³ hĩndĩ iyo ũkaamũigua ũrĩ o kũu igũrũ gĩikaro-inĩ gĩaku, na mũndũ ũcio wa kũngĩ ũkaamũhingĩria o ũria agakũhooya, nĩgeetha andũ othe a thĩ mamenye rĩitwa rĩaku na magwĩtigĩre, o ta ũria andũ aku a Isiraeli magwĩtigĩrĩte, na mamenye atĩ nyũmba ĩno njakĩte, ĩtanĩtio na Rĩitwa rĩaku.

³⁴ “Rĩria andũ aku maathĩ mbaara-inĩ kũrũa na thũ ciao o kũria ũngĩmatũma, nao makũhooe merekeire itũura rĩrĩ inene ũthuurĩte na hekarũ ĩno njakĩte ĩtanĩtio na Rĩitwa rĩaku,

³⁵ hĩndĩ iyo ũkaigua mahooya mao na gũthaithana kwao ũrĩ kũu igũrũ, na ũmatĩrĩre ũhoru-inĩ ũcio wao.

³⁶ “Rĩria makwĩhĩria, nĩgũkorwo gũtirĩ mũndũ ũtehangia, nawe ũmarakarĩre ũmaneane kũrĩ thũ, nacio ĩmatahe ĩmatware bũrũri wa kũraya kana wa gũkuhĩ;

³⁷ nao mangũcookera ngoro-inĩ ciao marĩ o kũu bũrũri-inĩ ũria maatahĩrwo, na merire, na magũthaithe marĩ o kũu maatahĩrwo, na moige atĩrĩ, ‘Nĩtwĩhĩtie, na nĩtwĩkĩte mahĩtia na tũgeka maũndũ ma waganu’;

³⁸ no mangũgũcookerera na ngoro ciao ciothe na muoyo wao marĩ o bũrũri-inĩ ũria maatahĩrwo, na mahooe merekeire bũrũri ũria waheire maithe mao, na merekeire itũura rĩria inene rĩria ũthuurĩte na merekeire hekarũ ĩno njakĩte ĩtanĩtio na Rĩitwa rĩaku;

³⁹ hĩndĩ iyo ũrĩ o kũu igũrũ gĩikaro-inĩ gĩaku, ũkaigua ihooya rĩao na mathaithana mao na ũmatĩrĩre ũhoru-inĩ ũcio wao. Na ũkaarekera andũ aku, o acio makwĩhĩrie.

⁴⁰ “Na rĩrĩ, Ngai wakwa, ũrohingũra maitho maku, o namo matũ maku mathikĩrĩrie mahooya marĩa marĩhooyagĩrwo handũ haha.

⁴¹ “Rĩu gũkĩre, Wee Jehova Ngai, na ũũke handũ haku ha kũhurũka, Wee na ithandũkũ rĩa ũhoti waku.

Athĩnjĩri-Ngai aku, Wee Jehova Ngai, marohumbwo ũhonokio, nao atheru aku marokenera wega waku.

⁴² Wee Jehova Ngai, ndũgatiganĩrie ũria waku mũitĩrĩrie maguta. Ririkana wendo ũria mũnene werĩire Daudi ndungata yaku.”

7

Kwamũrwo kwa Hekarũ

¹ Na rĩrĩ, Solomoni aarĩkia kũhooya-rĩ, mwaki ũkiuma igũrũ ũgĩcina iruta rĩa njino na magongona, naguo riiri wa Jehova ũkĩyũra hekarũ.

² Nao athĩnjĩri-Ngai matingĩahotire gũtoonya hekarũ ya Jehova tondũ riiri wa Jehova nĩwaiyũrĩte kuo.

³ Na rĩria andũ a Isiraeli othe moonire mwaki ũkiuma na igũrũ, na riiri wa Jehova ũrĩ igũrũ rĩa hekarũ, magĩturia maru hau haarĩtwo mahiga, maturumithĩtie mothiũ mao thĩ, makĩhooya Jehova na makĩmũcookeria ngaatho, makiugaga atĩrĩ, “Jehova nĩ mwega; wendo wake ũtũruga nginya tene.”

⁴ Ningĩ mũthamaki na andũ othe makĩruta magongona marĩ mbere ya Jehova.

⁵ Nake Mũthamaki Solomoni akĩruta igongona rĩa ng’ombe 22,000 na rĩa ng’onde na mbũri 120,000. Nĩ undũ ũcio mũthamaki na andũ othe makĩamũra hekarũ ya Ngai.

⁶ Athĩnjĩri-Ngai makĩhaarĩria kũruta wĩra wao, o nao Alawii makĩrũgama marĩ na ĩndo cia Jehova cia ũini, iria Daudi aathondekete cia kũgoocaga Jehova nacio, nĩ iria aahũthagĩra agĩcookia ngaatho, akoigaga atĩrĩ, “Wendo wake ũtũruga nginya tene.” Athĩnjĩri-Ngai makĩhuha tũrumbeta twao mang’ethanĩre na Alawii, nao andũ a Isiraeli othe nĩmarũgamĩte.

⁷ Nake Solomoni akĩamũra kũu gatagatĩ ka nja, hau mbere ya hekarũ ya Jehova, na hau nĩho aarũtĩre magongona ma njino na maguta na magongona ma ũiguano, tondũ kĩgongona gĩa gĩcango kĩria aathondekete gĩtingĩahotire kũiganĩra maruta ma njino, na maruta ma mũtu, na ma maguta.

⁸ Nĩ undũ ũcio Solomoni agĩkũngũra gĩathĩ kũu mũthenya mũgwanja, hamwe na andũ a Isiraeli othe, nakĩo kĩarĩ kũngano kĩnene mũno kĩa andũ moimĩte Lebo-Hamathu nginya o Karũũ-inĩ ka Misiri.

⁹ Mũthenya wa ĩnana makĩgĩa na kũngano nĩ undũ nĩmarĩkĩtie gũkũngũra Kwamũrwo gwa kĩgongona mũthenya mũgwanja, na magĩkũngũra gĩathĩ mũthenya ĩngĩ mũgwanja.

¹⁰ Mũthenya wa mĩrongo ĩrĩ na ĩtatũ wa mweri wa mũgwanja, Solomoni akĩra andũ mainũke, nao makĩĩnũka maiyũrĩtwo nĩ gĩkeno, na ngoro ciao igacanjamũka nĩ undũ wa maũndũ mega marĩa Jehova eekĩire Daudi na Solomoni, na andũ ake a Isiraeli.

Jehova Kuumirira Solomoni

¹¹ Ririra Solomoni aarikirie gwaka hekarü ya Jehova na nyumba ya üthamaki, na aarikia gwika üria wothe eeciiritie gwika hekarü-ini ya Jehova o na nyumba-ini yake ya üthamaki-ri,

¹² Jehova akimuumirira ütükü, akimwira atiri:

“Ninjiguite ihooya riaku, na nithurite handu haha hatuike hekarü yakwa ya kurutagirwo magongona.

¹³ “Ririra ingihinga iguru nayo mbura yaage kuura, kana njathe ngigi cianange bururi kana ndume muthiro kuri andu akwa,

¹⁴ andu acio akwa, o acio metanithio na riitwa riakwa, mangikenyihia na maahooe, na marongorie üthiu wakwa, na matigane na njira ciao cia waganu, hndi iyo ningamagwa ndi o iguru, na ningamarekera mehia mao na honie bururi wao.

¹⁵ Na riri, maitho makwa nimekühingüka, namo matu makwa mague mahooya maria mahoeirwo handu haha.

¹⁶ Nithurite na ngaamura hekarü ino nigeetha Riitwa riakwa rituure kuo nginya tene. Maitho makwa na ngoro yakwa igutuura kuo hndi ciothe.

¹⁷ “Na ha ühoro waku, üngithiiga na muthire iria yagirire o ta uria thoguo Daudi aathiiga, na wikage maündu mothe maria ngwathite, na ümenyagirire kirira kia watho wakwa wa kurumirirwo na mawatho makwa-ri,

¹⁸ ningahaanda giti giaku kia ünene, o ta uria ndarikanire na thoguo Daudi riria ndamwirire atiri, ‘Wee ndukaaga mündu wa güthamakira Isiraeli.’

¹⁹ “No riri, üngikahutatira na ütiganirie kirira kia watho wakwa wa kurumirirwo, na maathani maria nguheete, na üthi gütungatira ngai ingi na güchiooya-ri,

²⁰ hndi iyo ningamunya Isiraeli kuuma bururi wakwa, uria ndimaheete, na ndiganirie hekarü ino nyamurite itanio na Riitwa riakwa. Ngaamitua o kindu gia kuunagwo thimo na gia güthekererwo ni andu othe.

²¹ O na gütuika hekarü ino niguo iri nene, aria othe makaahituka gira ho nimakamaka na moige atiri, ‘Ni kü gitumite Jehova eke bururi üyü na hekarü ino ündu ta üyü?’

²² Andu nimagacookia moige, atiri, ‘Ni tondü nimatiganirie Jehova, o we Ngai wa maithe mao, uria wamarutire bururi wa Misiri, na makihimbiria ngai ingi, magichiooya na magicitungatira, niko amarehithiire mwanangiko üyü wothe.’ ”

8*Maündü Maria Mangi Solomoni Eekire*

¹ Thuutha wa miaka mirongo iri, ihinda riria Solomoni aahuthirire gwaka hekarü ya Jehova o na nyumba yake ya üthamaki-ri,

² Solomoni niaakire ringi matuura maria aahetwo ni Hiram, na akimahe andu a Isiraeli matuure thini wamo.

³ Solomoni agicooka agithi Hamathu-Zoba na akiritaha.

⁴ Ningi agicooka agiaka Tadimori kü weru-ini na matuura manene mothe maria aakite kü Hamathu ma küigwo indo.

⁵ Niaakire Bethi-Horoni ya Mwena wa Iguru, na Bethi-Horoni ya Mwena wa Mühuro ringi,* mari matuura manene mairige, mari na thingo, na ihingo, na migiko ya igeri,

⁶ o ündü ümwe na Baalathu, na matuura make mothe manene ma küiga indo, na matuura make mothe manene na ngaari cia mbaara na mbarathi ciake, na agiaka kiria githe eeriririe kü Jerusalem, na Lebanon, o na kindu guothe bururi-ini uria aathanaga.

⁷ Andu othe aria maatigaire kuuma küri Ahiti, na Aamori, na Aperizi, na Ahivi, na Ajebusi (nao andu acio matiar Aisiraeli),

⁸ üguo ni kuuga ati, njiaro ciao iria ciatigarite bururi-ini, iria andu a Isiraeli mataaninite, acio nio maandikithirio ni Solomoni matuuke ngombo ciake cia kurutithio wira na hinya, na noguo gütuire nginya ümüthi.

⁹ No Solomoni ndaatuire andu a Isiraeli ngombo cia wira wake; acio nio maar andu ake a kuria mbaara, o na aathi a anene ake, na aathi a ngaari ciake cia ita, na atwari a ngaari acio.

¹⁰ O na ningi no-o maar atongoria anene a Müthamaki Solomoni, maar anene 250 a kurugamirira andu acio.

* 8:5 Bethi-Horoni ya Rügongo na Bethi-Horoni ya Mühuro maar matuura meer, na maar njira-ini ya güthi Jerusalem.

¹¹ Solomoni akiruta mwarĩ wa Firaũni kuuma Itũura Inene rĩa Daudi, akimũrehe nyũmba ya ũthamaki ĩria aamwakĩre, tondũ oigire atĩrĩ, “Mũtunia wakwa ndangitũura nyũmba ya Mũthamaki Daudi, mũthamaki wa Isiraeli, nĩgũkorwo kũndũ kũria ithandũkũ rĩa kĩrĩkanĩro kĩa Jehova rĩtoonyete nĩ gũtheru.”

¹² Igũrũ rĩa kĩgongona kĩa Jehova kĩa Solomoni aakĩte mbere ya gĩthaku, hau niho Solomoni arufĩre Jehova maruta ma njino,

¹³ O ta ũria maabataranĩtie kũrutwo o mũthenya nĩ ũndũ wa maruta marĩa Musa aathanĩte ma Thabatũ, na ma Tũrũgamo twa Mweri, na ma ciathĩ ithatũ cia o mwaka, nĩcio Giathĩ kĩa Mĩgate ĩtarĩ Mũkĩre Ndawa ya Kũmbia, na Gĩathĩ gĩa Ciunia, na Gĩathĩ gĩa Ithũnũ.

¹⁴ Kũrũmanĩrĩra na wathani ũria watuĩtwo nĩ ithe Daudi, nĩamũrĩre ikundi cia athĩnjĩri-Ngai nĩ ũndũ wa mawĩra mao, o na Alawii nĩguo matongoragie hĩndĩ ya kũgooca na nĩngĩ mateithagĩrĩre athĩnjĩri-Ngai kũringana na mabataro ma o mũthenya. Nĩngĩ nĩamũrĩre ikundi cia arangĩri a ihingo marangagĩre ihingo mwanya mwanya, tondũ ũguo nĩguo Daudi, mũndũ wa Ngai, aathanĩte.

¹⁵ Nao matiatigire kũrũmĩrĩra watho ũria mũthamaki aathĩte athĩnjĩri-Ngai kana Alawii ũndũ-inĩ o wotho hamwe na ũmenyereri wa igĩna.

¹⁶ Wĩra wa Solomoni wotho nĩwahingĩrio kuuma mũthenya ũria mũthingi wa hekarũ ya Jehova wakirwo nginya ĩkĩrĩka. Nĩ ũndũ ũcio hekarũ ya Jehova ĩkĩrĩkio gwakwo.

¹⁷ Nĩngĩ Solomoni agĩthĩ Ezioni-Geberi na Elathu hũgũrũrũ-inĩ cia Edomu.

¹⁸ Nake Hiram akimũtũmĩra marikabu irũgamĩrĩrwo nĩ anene ake, andũ arĩa moĩ ũhoru wa iria. Andũ acio, hamwe na andũ a Solomoni magĩtwarithia marikabu nginya Ofiri na magĩcooka makĩrehe taranda 450[†] cia thahabu, iria maatwarĩre Mũthamaki Solomoni.

9

Mũthamaki Mũndũ-wa-nja wa Sheba Gũceerera Solomoni

¹ Rĩria mũthamaki-mũndũ-wa-nja wa Sheba aigũire ngumo ya Solomoni, agĩũka Jerusalem kũmũgeria na ciũria nditũ. Agĩkinya arĩ na mũtongoro mũnene ma, wa ngamũra ikuũite mahuti marĩa manungi wega, na thahabu nyingĩ mũno, na tũhiga twa goro, agĩthĩ harĩ Solomoni, akĩaria nake maũndũ mothe marĩa maarĩ meciiria-inĩ make.

² Nake Solomoni agĩcookia ciũria ciake ciothe; gũtĩrĩ ũndũ o na ũmwe aaremĩrwo nĩkũmũtaarĩria.

³ Rĩria mũthamaki-mũndũ-wa-nja ũcio wa Sheba onire ũũgĩ wa Solomoni, o na nyũmba ya ũthamaki ĩria aakĩte,

⁴ na irio iria ciarĩ metha-inĩ yake, na ũria anene ake maikaraga metha-inĩ, na ũria ndungata iria ciatungataga ciehumbĩte, na ũria akuu ikombe mehumbĩte nguo ndaaya, na maruta ma njino marĩa aarutagĩra hekarũ-inĩ ya Jehova, agĩkigega mũno.

⁵ Akĩra mũthamaki atĩrĩ, “Ũhoru ũria ndaiguire ndĩ o bũrũri-inĩ wakwa ũkonĩ maũndũ marĩa wĩkĩte o na ũũgĩ waku nĩ ma ma.

⁶ No ndietũkirie ũria moigaga nginya rĩria ndĩrokire na ndĩreyonera na maitho makwa nĩ mwene. Ti-itherũ, ũria ndeerirwo o na ti nuthu ya ũnene wa ũũgĩ waku; nĩũkĩrĩte mũno makĩria ũhoru ũria ndaiguĩte.

⁷ Kaĩ gũkena nĩ andũ aku-i! Nĩngĩ gũkena nĩ anene aku arĩa marũgamaga mbere yaku hĩndĩ ciothe makaiguaga ũũgĩ waku!

⁸ Jehova Ngai waku arogocwo, ũria ũkenetio nĩwe, na agagũkarĩria gĩĩ-inĩ gĩake kĩa ũnene ũrĩ mũthamaki wa gũthamaka nĩ ũndũ wa Jehova Ngai waku. Tondũ wa ũria Ngai waku endete Isiraeli, na akeerĩria kũmanyiitĩria nginya tene-rĩ, niagũtuĩte mũthamaki ũmathamakagĩre, nĩgeetha ũtũurie kĩhooto na ũthingu.”

⁹ Nĩngĩ akĩhe mũthamaki taranda 120^{*} cia thahabu, na mahuti marĩa manungi wega maingĩ mũno na tũhiga twa goro. Gũtiakoretwo mahuti manungi wega ta macio mũthamaki-mũndũ-wa-nja ũcio wa Sheba aaheire Mũthamaki Solomoni.

¹⁰ (Nao andũ a Hiram na andũ a Solomoni nĩmarehire thahabu kuuma Ofiri; o na nĩmarehire mĩti ya mũthandari na tũhiga twa goro.)

¹¹ Mũthamaki aahũthĩrĩre mũthandari ĩyo gwaka ngathĩ cia hekarũ ya Jehova o na cia nyũmba ya ũthamaki, na gũthiondekera aini inanda cia mũgeeto o na cia kĩnũbi cia kũhũrwo. Gũtiarĩ indo ta icio cionetwo Juda mbere ĩyo.)

¹² Mũthamaki Solomoni nĩaheire mũthamaki-mũndũ-wa-nja wa Sheba kĩa gĩothe eerĩrĩre na kĩa eetire; akimũhe indo makĩria ma iria we aamũreheire. Mũthamaki

mündũ-wa-nja ũcio akiumagara hamwe na ndungata ciake, agĩcooka bũrũri wake mwene.

Riiri wa Solomoni

¹³ Ũritũ wa thahabu írĩa Solomoni aamũkagĩra o mwaka warĩ wa taranda 666,[†]

¹⁴ itataranĩrio na igooti rĩria rĩarehagwo nĩ athũgũri na onjorithia. Ningĩ athamaki othe a Arabia na abarũthi a bũrũri nĩmarehagĩra Solomoni thahabu na betha.

¹⁵ Mũthamaki Solomoni agĩthondeka ngo nene 200 cia thahabu hũũre; o ìmwe yathondeketwo na ũritũ wa beka 600[‡] cia thahabu.

¹⁶ Ningĩ agĩthondeka ngo 300 cia thahabu hũũre, o ìmwe yathondeketwo na thahabu ya ũritũ wa beka 300.[§] Mũthamaki agĩciiga Nyũmba ya Ũthamaki írĩa yetagwo Mũtitũ wa Lebanoni.

¹⁷ Ningĩ mũthamaki agĩthondeka gĩthĩ kĩnene kĩa ũthamaki kĩgemetio mwena wa na thũinĩ na mĩguongo, na mwena wa na nja gĩkagemio na thahabu therie.

¹⁸ Gĩthĩ kũu kĩa ũnene kĩarĩ na ngathĩ ya makinya matandatũ, na gaturwa ga thahabu ga gũkinyithia magũrũ kanyitithanĩtio nakĩo. Mĩena-inĩ yeerĩ ya gĩthĩ kũu yarĩ na handũ ha kũigĩrĩra moko, na nĩ haarĩ na mĩhiano ya mĩrũũthi írũgamĩte mĩena-inĩ yeerĩ ya moko macio.

¹⁹ Mĩhiano ikũmi na ĩrĩ ya mĩrũũthi yarũgamĩtio ngathĩ-inĩ ĩyo ya makinya matandatũ, narĩo o ikinya rĩa ngathĩ rĩarĩ na mũhiano wa mũrũũthi o mwena. Gũtiarĩ gĩthĩ kĩngĩ ta kũu gĩathondeketwo mbere ĩyo ũthamaki-inĩ ũngĩ o wothe.

²⁰ Indo ciothe írĩa Mũthamaki Solomoni aanyuagĩra ciarĩ cia thahabu, na indo ciothe cia nyũmba iria ciarĩ Nyũmba ya Ũthamaki írĩa yetagwo Mũtitũ wa Lebanoni ciarĩ cia thahabu therie. Gũtiarĩ kĩndũ gĩathondeketwo na betha, nĩgũkorwo betha yatuagwo kĩndũ gĩtarĩ bata mũno matukũ-inĩ macio ma Solomoni.

²¹ Mũthamaki aarĩ na marikabu nyingĩ cia wonjoria iria ciarũgamaagĩrĩrwo nĩ andũ a Hiramũ. Ciacookaga o riita rĩmwe thũinĩ wa mĩaka itatũ, ikuuĩte thahabu, na betha, na mĩguongo, na ngĩma, na nũgũ.

²² Mũthamaki Solomoni aarĩ na ũtonga na ũũgĩ mũingĩ gũkĩra athamaki arĩa angĩ othe a thĩ.

²³ Athamaki othe a thĩ nĩmacaragia ũrĩa mangĩona Solomoni nĩguo maigue ũũgĩ ũrĩa Ngai eekĩrĩte ngoro-inĩ yake.

²⁴ Andũ arĩa mookaga kũmuona mwaka o mwaka nĩmamũrehagĩra iheo, nacio nĩ indo cia betha na thahabu, na nguo ndaaya, na indo cia mbaara, na mahuti manungĩ wega, na mbarathi na nyũmbũ.

²⁵ Solomoni aarĩ na nyũmba 4,000 cia mbarathi na ngaari cia ita, na mbarathi 12,000 iria ciaigĩtwo matũũra-inĩ manene na ngaari cia ita, na akaiga iria ingĩ hakuhi nake kũu Jerusalemu.

²⁶ Nake nĩathaga athamaki othe kuuma Rũũ rwa Farati nginya bũrũri wa Afilisti, o nginya mũhaka-inĩ wa bũrũri wa Misiri.

²⁷ Mũthamaki nĩatũmire betha cingĩhe Jerusalemu o ta mahiga, nayo mĩtarakwa yarĩ mũingĩ o ta mĩti ya mĩkũyũ írĩa ĩri magũrũ-inĩ ma ĩrĩma.

²⁸ Mbarathi cia Solomoni ciarehetwo kuuma bũrũri wa Misiri, na kuuma mabũrũri marĩa mangĩ mothe.

Gĩkuũ gĩa Solomoni

²⁹ Maündũ marĩa mangĩ makonĩ wathani wa Solomoni, kuuma o kĩambĩrĩria nginya kĩrĩkĩro-rĩ, gĩthĩ matandĩkĩtwo maandĩko-inĩ ma Nathani ũrĩa mũnabii, na ũrathi-inĩ wa Ahija ũrĩa Mũshiloni, na cioneki-inĩ cia Ido ũrĩa wonaga maündũ makonĩ Jeroboamu mũrũ wa Nebati?

³⁰ Solomoni aathamakĩire Isiraeli rĩothe arĩ Jerusalemu mĩaka mĩrongo ĩna.

³¹ Agĩcooka akĩhurũka hamwe na maithe make, na agĩthikwo itũũra inene rĩa ithe Daudi. Nake mũriũ Rehoboamu agĩtũka mũthamaki ithenya rĩake.

10

Andũ a Isiraeli Kũremera Rehoboamu

¹ Rehoboamu nĩathiire Shekemu, nĩgũkorwo andũ a Isiraeli othe nĩmathĩite kuo makamũtue mũthamaki.

² Rĩria Jeroboamu mũrũ wa Nebati aagũire ũhoru ũcio (tondũ aarĩ bũrũri wa Misiri, kũria oorũire eherere Mũthamaki Solomoni), akiuma kũu Misiri, akĩnũka.

³ Nĩ undũ ũcio andũ a Isiraeli magĩtũmanĩra Jeroboamu, nake Jeroboamu hamwe na Isiraeli rĩothe magĩthĩĩ kũrĩ Rehoboamu, makĩmwĩra atĩrĩ:

⁴ “Thoguo nĩatũigĩrĩire icooki iritũ, no rĩu tũhũthĩrie wĩra ũcio mũritũ na icooki rĩu iritũ rĩria atũigĩrĩire na nĩtũrigũtungatagĩra.”

⁵ Rehoboamu akĩmacookeria atĩrĩ, “Thĩĩ mũgaacooka kũrĩ nĩ thuutha wa mũthenya itatũ.” Nĩ undũ ũcio andũ acio magĩthĩĩ.

⁶ Thuutha ũcio Mũthamaki Rehoboamu akĩhooya kĩrĩra kũrĩ athuuri arĩa maatungatagĩra ithe Solomoni rĩria aarĩ muoyo. Akĩmooria atĩrĩ, “Mũngĩndaara atĩa nĩguo njookerie andũ acio ũhoru?”

⁷ Nao makĩmũcookeria atĩrĩ, “Ungĩtuĩka mũtaana kũrĩ andũ acio, na ũmakenie, na ũmacookeria na njĩra njagĩrĩru-rĩ, megũtũura maarĩ ndungata ciaku hĩndĩ ciothe.”

⁸ No Rehoboamu akĩregana na ũtaaro ũrĩa athuuri maamũheire, na akĩhooya kĩrĩra kuuma kũrĩ aanake a riika rĩake arĩa maamũtungatagĩra.

⁹ Nake akĩmooria atĩrĩ, “Inyuĩ mũngĩndaara atĩa? Andũ acio maranjũra ũũ, ‘Tũhũthĩrie icooki rĩria thoguo aatũigĩrĩire.’ Tũngĩmacookeria atĩa?”

¹⁰ Aanake acio a riika rĩake makĩmũcookeria atĩrĩ, “Cookeria andũ acio makwĩrĩte atĩrĩ, ‘Thoguo nĩatũigagĩrĩra icooki iritũ, no wee tũhũthĩrie icooki rĩu,’ ũmeere atĩrĩ, ‘Kaara gakwa ka mũira nĩ gatungu gũkĩra njohero ya baba.”

¹¹ Baba aamũigĩrĩire icooki iritũ, no nĩ nĩngũrĩritũhia makĩria. Baba aamũhũũraga na iboko, no nĩ ndĩrĩmũhũũraga na tũng’aurũ.”

¹² Thuutha wa mũthenya itatũ Jeroboamu na andũ a Isiraeli othe magĩcooka kũrĩ Rehoboamu, o ta ũrĩa mũthamaki oigĩte, “Nĩmũgacooka kũrĩ nĩ thuutha wa mũthenya itatũ.”

¹³ Nake mũthamaki akĩmacookeria ehĩte mũno. Akĩregana na ũtaaro ũrĩa aaheetwo nĩ athuuri,

¹⁴ akĩrũmĩrĩra ũtaaro wa aanake, akiuga atĩrĩ, “Baba nĩamũritũhĩrie icooki, no nĩ nĩngũrĩritũhia makĩria. Baba aamũhũũraga na iboko, no nĩ ndĩrĩmũhũũraga na tũng’aurũ.”

¹⁵ Nĩ undũ ũcio mũthamaki ndaigana gũthikĩrĩria andũ acio, tondũ maundũ macio meekĩkire moimĩte kũrĩ Ngai, nĩguo kiugo kĩhingio kĩria Jehova eerire Jeroboamu mũrũ wa Nebati na kanua ka Ahija ũria Mũshiloni.

¹⁶ Rĩria andũ a Isiraeli othe moonire atĩ mũthamaki ũcio nĩarega kũmathikĩrĩria, magĩcookeria mũthamaki atĩrĩ:

“Tũrĩ na igai rĩrĩkũ harĩ Daudi,

na nĩ gĩcanjĩ kĩrĩkũ tũrĩ nakĩo harĩ mũrũ wa Jesii?

Cooka hema-inĩ ciaku, wee Isiraeli!

Wee Daudi-rĩ, menyerera nyũmba yaku wee mwene!”

Nĩ undũ ũcio andũ a Isiraeli othe makĩnũka.

¹⁷ No andũ a Isiraeli arĩa maatũũraga matũũra-inĩ ma Juda-rĩ, Rehoboamu agĩthĩĩ na mbere kũmathamakĩra.

¹⁸ Mũthamaki Rehoboamu agĩtũma Adoniramũ ũrĩa warĩ mũrũgamĩrĩri wa andũ arĩa maarũtithagio wĩra na hinya; no andũ a Isiraeli makĩmũhũũra na mahiga nyuguto, agĩkua. No rĩrĩ, Mũthamaki Rehoboamu nĩetharire, akĩhaica ngaari yake ya ita, akĩũrĩra Jerusalemu.

¹⁹ Nĩ undũ ũcio andũ a Isiraeli makoretwo maremeire nyũmba ya Daudi nginya ũmũthi.

11

¹ Rĩria Rehoboamu aakinyire Jerusalemu, akĩũngania andũ a kuuma nyũmba ya Juda na Benjaminĩ, andũ a kũrũa mbaara 180,000, nĩgeetha makarũe na Isiraeli, nĩguo macookerie Rehoboamu ũthamaki.

² No rĩrĩ, kiugo kĩa Jehova gĩgĩkinyĩra Shemaia mũndũ wa Ngai, akĩrwo atĩrĩ,

³ “Thĩĩ wĩre Rehoboamu mũrũ wa Solomoni mũthamaki wa Juda, na wĩre andũ a Isiraeli othe kũu Juda na Benjaminĩ atĩrĩ,

⁴ ‘Jehova ekuuga ũũ: Tigai kwambata mũkahũũrane na ariũ a ithe wanyu. O mũndũ wothe wanyu nĩacooke mũciĩ, nĩgũkorwo nĩ nĩ njĩkĩte undũ ũyũ.’” Nĩ undũ ũcio magĩathĩkĩra ciugo cia Jehova na magĩtiganĩria ũhoru wa gũthĩĩ kũhithũkĩra Jeroboamu.

Rehoboamu Kũiriĩgĩra Juda

⁵ Rehoboamu agĩtũũra Jerusalemu na agĩaka matũũra ma ũgitĩri kũu Juda, namo nĩ maya:

- ⁶ Bethlehemu, na Etamu, na Tekoa,
⁷ na Bethi-Zuru, na Soko, na Adulamu,
⁸ na Gathu, na Maresha, na Zifu,
⁹ na Adoraimu, na Lakishi, na Azeka,
¹⁰ na Zora, na Aijaloni, na Heberoni. Maya maarĩ matũũra manene mairigĩrwo na thingo cia hinya kũu Juda na Benjamini.
¹¹ Agĩkĩra ũgitĩri wamo hinya na akĩga anene a mbũtũ cia mbaara kuo, o hamwe na mũthiithũ ya irio, na maguta ma mũtamaĩyũ, na ndibei.
¹² Nĩaigire ngo na matimũ matũũra-inĩ macio manene, na agĩtũma magĩe hinya mũno. Nĩ ũndũ ũcio Juda na Benjamini gũgĩtuĩka gwake.
¹³ Nao athĩnjĩri-Ngai na Alawii kuuma ng'ongo ciao ciothe kũu Isiraeli guothe maarĩ mwena wake.
¹⁴ Nĩgũkorwo Alawii nĩmatiganĩirie ũrĩthio wao na indo ciothe, magĩũka Juda na Jerusalemu, nĩgũkorwo Jeroboamu na ariũ ake nĩmamagiririe kũruta wĩra ta athĩnjĩri-Ngai a Jehova.
¹⁵ Nake agĩthura athĩnjĩri-ngai ake mwene nĩ ũndũ wa kũndũ kũrĩa gũtũũgĩru, na nĩ ũndũ wa kũrutĩra magongona mĩhianano ya mbũri na ya njaũ irĩa aathondekete.
¹⁶ Andũ othe a kuuma kũrĩ o mũhĩrĩga wa Isiraeli arĩa maahaarĩirie ngoro ciao kũmaatha Jehova, Ngai wa Isiraeli, magĩkĩrũmirĩra Alawii nginya Jerusalemu makarufire Jehova Ngai wa maithe mao magongona.
¹⁷ Makongerera ũthamaki wa Juda hinya na makĩnyitĩrĩra Rehoboamu mũrũ wa Solomoni handũ ha mĩaka itatũ, na ihinda rĩu nĩmathiiga na mũthiire ya Daudi na ya Solomoni.

Nyũmba ya Rehoboamu

- ¹⁸ Nake Rehoboamu nĩahikirie Mahalathu, ũrĩa warĩ mwarĩ wa mũriũ wa Daudi wetagwo Jerimothu na wa Abihaili mwarĩ wa mũrũ wa Jesii wetagwo Eliabu.
¹⁹ Nake akĩmũciarĩra aanake aya: Jeushu, na Shemaria, na Zahamu.
²⁰ Ningĩ akĩhikia Maaka mwarĩ wa Abisalomu, ũrĩa wamũciarĩre Abija, na Atai, na Ziza na Shelomithu.
²¹ Rehoboamu nĩendire Maaka mwarĩ wa Abisalomu gũkĩra atumia arĩa angĩ othe na gũkĩra thuriya ciake ciothe. Atumia ake othe maarĩ 18 na thuriya 60, ciana cia aanake 28, na cia airĩtu 60.
²² Rehoboamu nĩathurire Abija mũrũ wa Maaka atũke mũriũ mũnene wa ariũ a ithe acio angĩ nĩgeetha akaamũtua mũthamaki.
²³ Nĩatũmirire ũũgĩ, akĩhurunjĩra ariũ ake amwe ng'ongo-inĩ ciothe cia Juda na Benjamini, na akĩmahurunjĩra matũũra-inĩ mothe manene marĩa maarĩ mairigĩre. Nĩamaheire mũthiithũ mũiganu, na akĩmacarĩra o mũndũ atumia aingĩ.

12

Shishaka Gũtharĩkĩra Jerusalemu

- ¹ Thuutha wa Rehoboamu kwĩhaanda ta mũthamaki na gũkorwo agĩte na hinya, we hamwe na Isiraeli yothe nĩmatiganĩirie watho wa Jehova.
² Tondũ wa gũkorwo matarĩ ehokeku harĩ Jehova, Shishaka mũthamaki wa Misiri nĩatharĩkĩre Jerusalemu mwaka wa gatano wa Mũthamaki Rehoboamu.
³ Aarĩ na ngaari cia mbaara 1,200 na andũ arĩa mathiiga mahaicĩte mbarathi 60,000, na thigari itangĩtarĩka cia kuuma Alubi, na Asukii, na Akushi arĩa mookĩte nake kuuma Misiri.
⁴ agĩtaha matũũra manene marĩa maarĩ mairigĩre ma Juda na agĩthiĩ nginya Jerusalemu.
⁵ Nake mũnabii Shemaia agĩũka kũrĩ Rehoboamu o na kũrĩ atongoria a Juda arĩa moonganĩte kũu Jerusalemu nĩ ũndũ wa gwĩtigĩra Shishaka, akĩmeera atĩrĩ, "Jehova ekuuga ũũ: 'Nĩmũndiganĩirie; na nĩ ũndũ ũcio, o na nĩ ngũmũtiganĩria moko-inĩ ma Shishaka.'"
⁶ Atongoria a Isiraeli hamwe na mũthamaki makĩnyiihia, makiuga atĩrĩ, "Jehova nĩ wa kũhoo.""
⁷ Rĩrĩa Jehova onire atĩ nĩmenyihĩtie-rĩ, ndũmirĩri ino ya Jehova igĩkinyĩra Shemaia akĩrwo atĩrĩ: "Kuona atĩ nĩmenyihĩtie-rĩ, ndikũmananga no nĩngũmahonokia o narua. Mang'ũrĩ makwa matigũitĩrĩro Jerusalemu na kũhũthĩra guoko gwa Shishaka.
⁸ No rĩrĩ, megĩtuĩka ndungata ciake, nĩgeetha mamenye ũtiganu wa kũndungatĩra na gũtungatĩra athamaki a mabũrũri ma kũngĩ."

⁹ Rirĩa Shishaka müthamaki wa Misiri aatharikĩire Jerusalemu-rĩ, agĩkuua igĩĩna cia hekarũ ya Jehova na igĩĩna cia nyũmba ya ũthamaki. Aakuuire indo ciothe, o hamwe na ngo cia thahabu irĩa Solomoni aathondekithĩtie.

¹⁰ Nĩ ũndũ ũcio Müthamaki Rehoboamu agĩthondeka ngo cia gĩcango handũ ha icio cia mbere, agĩcinengera anene a arangĩri arĩa maaikaraga itoonyero-inĩ rĩa nyũmba ya ũthamaki.

¹¹ Rirĩa rĩothe müthamaki aathiiaga hekarũ ya Jehova-rĩ, arangĩri acio maathiiaga hamwe nake makuuĩte ngo icio, na thuutha wa ũguo magacicookia nyũmba-inĩ ya arangĩri.

¹² Tondũ Rehoboamu nĩenyiihirie, Jehova nĩamwehereirie marakara make, na ndaigana kũmũniina o biũ. Ti-itherũ nĩ kwarĩ na maündũ mamwe mega kũu Juda.

¹³ Müthamaki Rehoboamu nĩehaandire wega kũu Jerusalemu na agĩthĩ o na mbere arĩ müthamaki. Aarĩ na ũkũrũ wa mĩaka mĩrongo ĩna na ũmwe rirĩa aatuĩkire müthamaki, na agĩthamaka arĩ Jerusalemu mĩaka ikũmi na mũgwanja itũũra-inĩ inene rirĩa Jehova aathuurite kuuma mĩhirĩga-inĩ yotho ya Isiraeli nĩgeetha Rĩitwa riake rĩtũũre kuo. Nyina etagwo Naama, na aarĩ Mũamoni.

¹⁴ Nĩekire maündũ mooru tondũ ndaatuĩte na ngoro yake kũrongooria Jehova.

¹⁵ Na ha ũhoru wa maündũ marĩa mangĩ makoniĩ wathani wa Rehoboamu kuuma kiambĩrĩria nginya müthia-rĩ, githĩ matandĩkitwo maandĩko-inĩ ma Shemaia ũrĩa mũnabii, na ma Ido ũrĩa muoni-maündũ marĩa maarĩtie ũhoru wa njjarwa? Gwatũũraga mbaara gatagatĩ ka Rehoboamu na Jeroboamu.

¹⁶ Rehoboamu akĩhurũka hamwe na maithe make na agĩthikwo o kũu Itũũra-inĩ Inene rĩa Daudi. Nake mũriũ Abija agĩtuĩka müthamaki ithenya rĩake.

13

Abija Müthamaki wa Juda

¹ Mwaka wa ikũmi na ĩnana wa ũthamaki wa Jeroboamu nĩguo Abija aatuĩkire müthamaki wa Juda,

² na agĩthamaka arĩ Jerusalemu mĩaka ĩtatũ. Nyina eetagwo Maaka mwarĩ wa Urieli wa Gibeaa.

Nĩ kwarĩ mbaara gatagatĩ ka Abija na Jeroboamu.

³ Abija aathũire mbaara-inĩ arĩ na mbũtũ ya thigari irĩ ũhoti 400,000, nake Jeroboamu akĩara mbũtũ yake ya thigari irĩ ũhoti 800,000.

⁴ Abija akĩrũgama igũrũ rĩa Kĩrĩma kĩa Zemaraimu, bũrũri-inĩ ũrĩa wa irĩma wa Efiraimu, akiuga atĩrĩ, "Jeroboamu na Isiraeli inyuothe, ta thikĩrĩriai!

⁵ Kaĩ mũtooĩ atĩ Jehova, Ngai wa Isiraeli, nĩaheanĩte ũthamaki wa Isiraeli moko-inĩ ma Daudi na njjaro ciake nginya tene na ũndũ wa kĩrĩkanĩro gĩa cumbĩ?

⁶ No rĩrĩ, Jeroboamu mũrũ wa Nebati, ũmwe wa anene a Solomoni mũrũ wa Daudi, nĩaremeire mwathi wake.

⁷ Imündũ imwe cia tũhũ nĩcionganire hamwe nake, na makĩregana na Rehoboamu mũrũ wa Solomoni rirĩa aarĩ mwĩthĩ na ataahotaga gũtua itua, na ndaarĩ na hinya wa kũmeetiiria.

⁸ "Na rĩrĩ, mwĩciĩrĩtie ũrĩa mũkũregana wa ũthamaki wa Jehova, ũrĩa ũrĩ moko-inĩ ma njjaro cia Daudi. Ti-itherũ mũrĩ mbũtũ nene ya ita, na mũrĩ na njaũ cia thahabu irĩa ciathondekirwo nĩ Jeroboamu itũke ngai cianyu.

⁹ No githĩ mũtiaingĩtire athĩnjĩri-Ngai a Jehova, arĩa maarĩ ariũ a Harũni, na Alawii, na mũgũthuurĩra athĩnjĩri-ngai anyu kũmbe o ta ũrĩa andũ a mabũrũri marĩa mangĩ mekaga? ũrĩa wothe ũũkaga kwĩyamũra na gategwa na ndũrũme mũgwanja atuĩkaga mũthĩnjĩri-ngai wa indo itarĩ ngai.

¹⁰ "No ithuĩ-rĩ, Jehova nĩwe Ngai witũ, na tũtimũtiganĩirie. Athĩnjĩri-Ngai arĩa matungataga Jehova nĩ ariũ a Harũni, na mateithagĩrĩrio nĩ Alawii.

¹¹ O rũciĩnĩ na hwaĩ-inĩ nĩmarutagĩra Jehova maruta ma njino na ũbumba ũrĩa ũnungaga wega. Nĩmaigagĩrĩra mĩgate metha-inĩ ĩrĩa theru, na makagwatia matawa marĩa maigĩrĩrwo mũti-inĩ wa thahabu wamo o hwaĩ-inĩ. Ithuĩ nĩtũrũmĩtie maündũ marĩa Jehova Ngai witũ endaga. No inyuĩ nĩmũmũtiganĩirie.

¹² Ngai arĩ hamwe na ithuĩ; we nĩwe mũtongoria witũ. Athĩnjĩri-Ngai ake na tũrumbeta twao nĩo marĩgambia mũgambo wa mbaara ya kũmũũkĩrĩra inyuĩ. Andũ a Isiraeli, tigai kũrĩa na Jehova, Ngai wa maithe manyu, nĩgũkorwo mũtingĩhootana."

¹³ No rĩrĩ, Jeroboamu nĩatũmĩte ikundi cia thigari thuutha wao, nĩgeetha amatharĩkĩre arĩ na mbere ya Juda nao arĩa maamoheirie marĩ thuutha wao.

¹⁴ Juda nîmehûgûrîre na makîona atî nîmatarîkîirwo kuuma na mbere na kuuma na thuutha. Hîndî îyo magîkaîra Jehova. Nao athînjîri-Ngai makîhuha tûrumbeta twao, ¹⁵ nao andû a Juda makiugîrîria na mûgambo wa mbaara. Hîndî îyo maanagîrîra na mûgambo wa mbaara, Ngai akîharagania Jeroboamu na Isiraeli rîothe mbere ya Abija na andû a Juda.

¹⁶ Andû a Isiraeli makîûrîra andû a Juda, nake Ngai akîmaneana moko-inî mao.

¹⁷ Abija na andû ake makîmahûûra mbaara nene, nginya andû a Isiraeli 500,000 arîa maarî ûhoti makîûragwo.

¹⁸ Andû a Isiraeli magîtoorio mbaara-inî îyo; nao andû a Juda magîtuika atooria tondû nîmehokire Jehova, Ngai wa maithe mao.

¹⁹ Nake Abija akîngatithia Jeroboamu na akîmûtaha matûûra ma Betheli, na Jeshana, na Efuroni hamwe na tûtûûra tûria twamathiûrûkîirie.

²⁰ Jeroboamu ndaigana gûcoka kûgîa na hinya rîngî matukû-inî ma Abija. Nake Jehova agîkîmûgûtha igûtha agîkua.

²¹ Nao Abija agîkîrîria kûgîa na hinya. Akîhikia atumia 14, na akîgîa na aanake 22 na airîtu 16.

²² Maündü marîa mangî makonî wathani wa Abija, marîa eekire na ûria oigire-rî, nîmandîkîtwo ibuku-inî rîa ûtaûranîri rîa mûnabîi ido.

14

¹ Nake Abija akîhurûka hamwe na maithe make na agîthikwo kûu Itûûra-inî Inene rîa Daudi. Nake mûriû Asa agîtuika mûthamaki ithenya riake, na matukû-inî make bûrûri ûgîkara na thayû mîaka ikûmi.

Asa Mûthamaki wa Juda

² Nake Asa agîka maündü mega, na marîa maagîrîre maitho-inî ma Jehova Ngai wake.

³ Akîeheria magongona na ngai cia mabûrûri ma kûngî, na kûndû kûria gûtûûgîru, na agîhethera mahiga marîa maamûre, na agîtemenga itugî cia Ashera.

⁴ Nake agîatha andû a Juda marongorie Jehova, Ngai wa maithe mao, na maathîkîre mawatho na maathani make.

⁵ Ningî akîeheria mahooero ma kûndû kûria gûtûûgîru, na igongona cia ûbumba matûûra-inî mothe ma Juda, nago ûthamaki ûcio aathaga wa Juda ûgîkara na thayû.

⁶ Nîaakire matûûra manene mairigîre na thingo cia hinya ma Juda, nîgûkorwo bûrûri warî na thayû. Gûtîrî mûndû warî na mbaara nake mîaka îyo, nîgûkorwo Jehova nîamûheete ûhurûko.

⁷ Nake akîra andû a Juda atîri, "Nîtwakei matûûra maya na twake thingo cia kûmathiûrûkîria irî na mîthirîngî mîraihi na igûrû, na ihîngî na mîgîko ya igera. Bûrûri ûyû no witû, tondû nîtûrongoretie Jehova Ngai witû; twamûrongorîrie nake agîtûthe ûhurûko na mîena yothe." Nî ûndû ûcio magîaka na makîgaacîra.

⁸ Asa aarî na mbûtû ya thigari 300,000 iria cioimite Juda irî na ngo nene na matimû, na ingî 280,000 iria cioimite Benjaminî ikuuîte ngo nini na mota. Ici ciothe ciarî thigari nyûmîrîru cia kûrûa mbaara.

⁹ Zera ûria Mûkushi agîka kûmûûkîrîra arî na mbûtû nene ya thigari na ngaari cia ita 300, nake agîka agîkinya Maresha.

¹⁰ Nake Asa akiumagara agîthîi kûmûtûnga, nao makîarania mbaara yao kûu Gîtuamba-inî kîa Zefathu gûkuhî na Maresha.

¹¹ Hîndî îyo Asa agîkaîra Jehova Ngai wake, akiuga atîri: "Jehova, gûtîrî ûngî ûhaana tawe wa gûteithûra arîa matarî hinya kuuma kûrî arîa maarî hinya. Tûteithie, Wee Jehova Ngai witû, nîgûkorwo nîwe twîhokete, na nî thîinî wa Rîitwa riaku tuoka gûûkîrîra mbûtû îno nene ûû. Wee Jehova-rî, nîwe Ngai witû, ndûkareke mûndû akûhoote."

¹² Nî ûndû ûcio Jehova akîûraga Akushi o hau mbere ya Asa na mbere ya andû a Juda. Nao Akushi makîûra,

¹³ nake Asa na mbûtû yake makîmaingatithia, makîmakinyia o nginya Gerari. Akushi aingî mûno makîûragwo ûû atî gûtîrî watîgîrwo muoyo, makîiniîrwo o hau mbere ya Jehova o na mbere ya mbûtû ciake. Andû a Juda makîinûkia indo nyingî iria maatahire.

¹⁴ Makîananga tûtûûra tuothe tûria twathiûrûkîirie Gerari, nîgûkorwo guoya wa Jehova nîwanyîitite andû arîa matûûraga kuo. Nao magîtaha indo cia tûtûûra tûu tuothe nîgûkorwo twarî na indo nyingî mûno cia gûtahwo.

¹⁵ O na ningî magîtharîkîra kambî cia arîithi na magîtaha ndûuru cia ng'ondû, na cia mbûri, na cia ngamîra. Nao magîcoka Jerusalemu.

15

Asa Kwag'ria Maündü

- ¹ Na riri, Roho wa Ngai niwaikurukiire Azaria muru wa Odedi.
- ² Nake akiumagara agatunge Asa, akimwira atiri, "Ta thikiriria, we Asa na andu a Juda na andu a Benjamini othe. Jehova ari hamwe na inyu rira riothe muri hamwe nake. Mungimurongooria nimirimuonaga, no mungimutiganiria, o nake niakamutiganiria.
- ³ Na riri, kwa ihinda iraya Isiraeli matiariri na Ngai uria wa ma, na matiariri na muthinjiri-Ngai wa kumaruta na matiariri na watho wa kurumirirwo.
- ⁴ No riri, hindi ya mathina mao nimacookereire Jehova, Ngai wa Isiraeli, makimurongooria na makimuona.
- ⁵ Matuku-ini macio uhoru wa kuumagara wariri na ugwati nigukorwo aturi othe a maburiri macio maariri thina-ini munene.
- ⁶ O ruriri rwahehenjagwo ni ruriri ruria rungiri, na itura inene rikahenjawo ni ruria ringi tondu Ngai namathinagia na thina wa mthemba yothe.
- ⁷ No ha uhoru wanyuri, ghai na hinya na mutigatiganirie uhoru ucio, nigukorwo ni mukarirwo wira uria murutaga."
- ⁸ Riria Asa aiguiru ciugo icio na akigua urathi wa Azaria muru wa Odedi uria munabiri, akiumiriria. Akieheria mihianano iria mimeneku kuuma buriri wothe wa Juda na Benjamini, o na kuuma matura-ini maria aatahite kuu irima-ini cia Efraimu. Agicookereria kigongona kia Jehova kiria kiariri mbere ya githaku kia hekaru ya Jehova.
- ⁹ Ningi akuingania andu othe a Juda na a Benjamini, hamwe na andu a kuuma Efraimu, na Manase, na Simeoni aria maaturanagia nao, nigukorwo aingi ao nimookite kuri Asa moimite Isiraeli riria moonire ati Jehova Ngai wake aari hamwe nake.
- ¹⁰ Makuingana kuu Jerusalemu mweri wa itatu wa mwaka wa ikumi na itano wa uthamaki wa Asa.
- ¹¹ Hindi iyo makirutira Jehova igongona ria ng'ombe 700, na ng'onduru na mburi 7,000 cia iria maatahite magacooka nacio.
- ¹² Makigia kirikaniro gia kurongooragia Jehova, Ngai wa maithe mao, na ngoro ciothe na moyo yao yothe.
- ¹³ Andu aria othe mangagire kurongooria Jehova, Ngai wa Isiraeli-ri, makiragwo ari mundu munini kana ari munene, ari mundu murume kana ari mundu-wa-nja.
- ¹⁴ Makihita mwihitwa he Jehova na mugambo munene, o na makianagirira na makihuhaga turumbeta na macoro.
- ¹⁵ Andu a Juda othe magikena ni undu wa mwihitwa tondu mawihitire na ngoro ciothe. Makirongooria Ngai na kyo, na makimuona. Ni undu ucio Jehova akimahe uhuruko miena yothe.
- ¹⁶ Muthamaki Asa agicooka akiruta cuwe Maaka kuuma gitini giake kia muthamaki-mundu-wa-nja, ni undu niathondekithitie gitugi kia mihianano uri magigi wa Ashera. Asa agitemenga gitugi kuu, agikiunanga na agigicinira Gituamba-ini gia Kidironi.
- ¹⁷ O na gutuika ndeheririe kundu kuria gutuguru kuuma Isiraeli-ri, ngoro ya Asa namineanite biu kuri Jehova muturire-ini wake wothe.
- ¹⁸ Niarehire hekaru-ini ya Ngai betha na thahabu, na indo ciothe iria we na ithe maamurite.
- ¹⁹ Guticookire kugia mbaara ringi, o nginya mwaka wa mirongo itatu na itano wa wathani wa Asa.

16

Miaka ya Muthia ya Asa

- ¹ Na riri, mwaka wa mirongo itatu na itandatü wa wathani wa Asa, Baasha muthamaki wa Isiraeli niambatire akarue na Juda, na akirigira Rama na rüthingo rwa hinya ni guo arigiririe gutika gie mundu ukuuma kana atoonye buriri wa Asa muthamaki wa Juda.
- ² Nake Asa akioya betha na thahabu kuuma igina-ini cia hekaru ya Jehova o na kuuma nyumba-ini yake ya uthamaki, na agicitumira Beni-Hadadi muthamaki wa Suriata uria wathamakaga Dameski.
- ³ Akimwira atiri, "Reke hakorwo hari na kiriko giitu nawe o ta uria haari kiriko gatagati ka baba na thoguo. Ta kione, nindagutumira betha na thahabu. Riu tharia kiriko kianyu na Baasha, muthamaki wa Isiraeli ni guo atigane na niu."

⁴ Beni-Hadadi agĩtũkĩra ũhoru wa Mũthamaki Asa, agĩtũma anene a ikundi cia thigari ciake makahũire matũũra ma Isiraeli. Nao magĩtooria Ijoni, na Dani, na Abeli-Maimu, na matũũra manene mothe marĩa maarĩ makũmbĩ ma kũu Nafitali.

⁵ Hĩndĩ ĩrĩa Baasha aigũire ũhoru ũcio, agĩtiga gwaka Rama na agĩtiganĩria wĩra wake.

⁶ Nĩngĩ Mũthamaki Asa akĩrehe andũ othe a Juda, nao magĩkuua mahiga na mbaũ kuuma Rama ĩria Baasha aatũmagĩra gwaka. Indo ĩcio nĩcio Asa aatũmirire gwaka Geba na Mizipa.

⁷ Hĩndĩ ĩyo Hanani ũrĩa muoni-maündũ agĩũka kũrĩ Asa mũthamaki wa Juda, akĩmwĩra atĩrĩ, “Tondũ nĩwehokire mũthamaki wa Suriata ũkiaga kwĩhoka Jehova Ngai waku, mbũtũ cia ita cia mũthamaki wa Suriata nĩciũrite ikoima moko-inĩ maku.

⁸ Githĩ Akushi na Alubi, matiarĩ mbũtũ nene ya ita, na makagĩa na ngaari cia ita nyingĩ na andũ arĩa maathĩiaga mahaicite mbarathĩ? No rĩrĩ, rĩria wehokire Jehova, nĩmaneanire moko-inĩ maku.

⁹ Nĩgũkorwo maitho ma Jehova morũũraga thĩ yothe gwĩkĩra hinya arĩa maheanite ngoro ciao biũ kũrĩ we. Nĩwikite undũ wa ũrimũ, na kuuma rĩu nĩũgũcooka kũgĩa na mbaara.”

¹⁰ Asa akĩrakarĩra Hanani ũrĩa muoni-maündũ nĩ undũ wa ũhoru ũcio; akĩmũrakarĩra mũno o nginya akĩmũikia njeera. O hĩndĩ ĩyo, Asa akĩambĩrĩria kũhinyĩrĩria andũ amwe atarĩ na tha.

¹¹ Maündũ ma wathani wa Asa kuuma kĩambĩrĩria nginya mũthia, nĩmandĩkĩtwo mbuku-inĩ ya athamaki a Juda na Isiraeli.

¹² Mwaka wa mĩrongo ĩtatũ na kenda wa wathani wake, Asa nĩarũarire magũrũ. O na gũtuũka mũrimũ ũcio nĩwamũhatĩrĩrie mũno, o na ndwari-inĩ yake-rĩ, ndaigana kũmaatha ũteithio kuuma kũrĩ Jehova, no acarĩrie ũteithio kuuma kũrĩ mandagĩtarĩ.

¹³ Na mwaka wa mĩrongo ĩna na ũmwe wa wathani wake, Asa agĩkua na akĩhurũka hamwe na maĩthe make.

¹⁴ Nao makĩmũthika mbĩrĩra-inĩ ĩrĩa eethondekeire o kũu Itũũra inene rĩa Daudi, makĩmũgĩrĩra gĩtanda-inĩ gĩa kũmũtwara mbĩrĩra kĩhumbĩrĩtwo na mahuti manungi wega na maguta mĩtukanio mĩngĩ marĩa manungi wega, nao magĩakia mwaki mũnene nĩ undũ wa kũmũtũia.

17

Jehoshafatu Mũthamaki wa Juda

¹ Nake Jehoshafatu mũrũ wa Asa agĩtuũka mũthamaki ithenya rĩake, na akĩkĩra hinya ndakahũũrwo nĩ Isiraeli.

² Akĩga ikundi cia thigari matũũra-inĩ manene mothe marĩa mairigĩtwo na thingo cia hinya ma Juda, na agĩaka kambĩ cia thigari kũu Juda na matũũra-inĩ ma Efraimu marĩa ithe Asa aatunyanĩte.

³ Jehova aarĩ hamwe na Jehoshafatu tondũ hĩndĩ ya wĩthĩ wake nĩathĩiiga na mĩthĩire ĩrĩa ithe Daudi aathĩiiga nayo. We ndaigana kũhooya kĩrĩra kuuma kũrĩ Baali,

⁴ no nĩarongooragia Ngai wa ithe na akarũmagĩrĩra mawatho make, na ndaarũmĩrĩire mĩtugo ya Isiraeli.

⁵ Jehova akĩhaanda ũthamaki ũcio wega moko-inĩ make, nao andũ a Juda othe makĩrehera Jehoshafatu iheo; nĩ undũ ũcio akĩgĩa na indo nyingĩ na agĩtũka mũno.

⁶ Nĩerutĩire na ngoro yake kũrũmĩrĩra mĩthĩire ya Jehova; na makĩria ma ũguo, agĩtharia kũndũ kũria gũtũũgĩru o na itugĩ cia Ashera, agĩcieheria Juda.

⁷ Mwaka wa gatatũ wa wathani wake nĩatũmire anene ake, na nĩo Beni-Haili, na Obadia, na Zekaria, na Nethaneli, na Mikaiia makarutane matũũra-inĩ ma Juda.

⁸ Hamwe nao kwarĩ na Alawii nao nĩ, Shemaia, na Nethania, na Zebadia, na Asaheli, na Shemiramothu, na Jehonathani, na Adonija, na Tobija, na Tobu-Adonija, na athĩnjĩri-Ngai Elishama na Jehoram.

⁹ Nao makĩrutana Juda guothe, magathĩiiga na Ibuku rĩa Watho wa Jehova; magĩthĩũrũrũka matũũra-inĩ mothe ma Juda makĩrutaga andũ watho.

¹⁰ ũhoru wa gwĩtũgĩra Jehova ũkĩyũra mothamaki-inĩ mothe marĩa maathĩũrũrũkĩrie Juda, nĩ undũ ũcio matiigana kũria na Jehoshafatu.

¹¹ Nao Afilisti amwe makĩrehera Jehoshafatu iheo, na makĩrehe betha arĩ igooti, nao Arabu makĩmũrehere ndũũru cia mbũri: ndũrũme 7,700 na mbũri 7,700.

¹² Jehoshafatu agĩkĩrĩrĩria kũgĩa na hinya mũno; agĩaka matũũra manene magĩtũre na matũũra ma makũmbĩ kũu Juda,

¹³ na nĩarĩ na indo nyingĩ matũũra-inĩ macio ma Juda. Agĩcooka akĩga thigari iria ciooĩ wega ũhoro wa mbaara kũu Jerusalemu.

¹⁴ Rĩandĩkithia rĩao, kũringana na nyũmba ciao, rĩatarĩĩ ta ũũ:

Kuuma Juda, anene a ikundi cia 1,000:

Adina nĩwe warĩ mũnene wao, aarĩ na andũ 300,000 a kũrũa;

¹⁵ ũrĩa wamũrũmĩrĩre nĩ Jehohanani, na aarĩ na thigari 280,000;

¹⁶ wa gatatũ aarĩ Amasia mũrũ wa Zikiri, ũrĩa werutũire gũtungata Jehova, na aarĩ na thigari 200,000.

¹⁷ Kuuma Benjamini nĩ:

Eliada, mũthigari njamba, na aarĩ na andũ 200,000 arĩa maarĩ na mota na ngo;

¹⁸ ũrĩa wamũrũmĩrĩre nĩ Jehozabadu, na aarĩ na andũ 180,000 arĩa maarĩ na indo cia mbaara.

¹⁹ Acio nĩo andũ arĩa maatungatagĩra mũthamaki, o hamwe na arĩa angĩ aigĩte matũũra-inĩ manene marĩa mairigĩrwo na thingo cia hinya kũu Juda guothe.

18

Ūrathi wa Mikaia wa Gũũkĩrĩra Ahabu

¹ Na rĩrĩ, Jehoshafatu aarĩ na indo nyingĩ na agatĩka mũno, nake agĩtuma ũthoni na Ahabu.*

² Mĩaka mĩnini yathira-rĩ, agũkũrũka agĩthĩ gũceerera Ahabu kũu Samaria. Nake Ahabu akĩmũthĩnjĩra ng'ondo nyingĩ na ng'ombe marĩ hamwe na andũ arĩa maarĩ nake, na akĩmũringĩrĩa matharĩkĩre Ramothu-Gileadi.

³ Ahabu, mũthamaki wa Isiraeli akĩũria Jehoshafatu mũthamaki wa Juda atĩrĩ, "Nĩũgũthĩĩ hamwe na nĩ tũgookĩrĩre Ramothu-Gileadi?"

Nake Jehoshafatu akĩmũcookeria atĩrĩ, "Nĩ tũrĩ o ũndũ ũmwe nawe, o na andũ akwa no ta andũ aku; na nĩtũgaakorwo tũrĩ hamwe nawe kũu mbaara-inĩ".

⁴ No Jehoshafatu agĩcooka akĩra mũthamaki wa Isiraeli atĩrĩ, "Amba ũtuĩrie na ũmenye ũtaaro wa Jehova."

⁵ Nĩ ũndũ ũcio mũthamaki wa Isiraeli akĩũngania anabii 400, akĩmooria atĩrĩ, "Tũthĩĩ tũkahũũrane na Ramothu-Gileadi kana ndigathĩ?"

Nao makĩmũcookeria makĩmwĩra atĩrĩ, "Thĩĩ, nĩgũkorwo Ngai nĩekũneana itũũra rĩu moko-inĩ ma mũthamaki."

⁶ Nowe Jehoshafatu akĩũria atĩrĩ, "Kaĩ gũkũ gũtarĩ mũnabii wa Jehova ũrĩa tũngũrĩa ũhoro kuuma kũrĩ we?"

⁷ Mũthamaki wa Isiraeli agĩcookeria Jehoshafatu atĩrĩ, "Nĩ kũrĩ mũndũ ũmwe ũrĩa ũngĩtũtũrĩria ũhoro kuuma kũrĩ Jehova, no nĩndĩmũthũire tondũ gũtirĩ hĩndĩ andathagĩra ũndũ mwega, no maũndũ mooru hĩndĩ ciothe. Nake nĩwe Mikaia mũrũ wa Imula."

No Jehoshafatu agĩcookia atĩrĩ, "Mũthamaki ndagĩrĩrwo nĩ kuuga ũguo."

⁸ Nĩ ũndũ ũcio mũthamaki wa Isiraeli agĩta ũmwe wa anene ake, akĩmwĩra atĩrĩ, "Ndehera Mĩkaia mũrũ wa Imula narua."

⁹ Hĩndĩ iyo mũthamaki wa Isiraeli na Jehoshafatu mũthamaki wa Juda, mehumbĩte nguo ciao cia ũthamaki, magĩkarĩra itĩ ciao cia ũnene hau kĩhuhĩro-inĩ kĩa ngano kĩrĩa kĩarĩ itoonjero-inĩ rĩa Samaria, nao anabii othe maarĩ ho makĩratha mohoro marĩ mbere yao.

¹⁰ Na rĩrĩ, Zedekia mũrũ wa Kenaana nĩathondekete hĩa cia kĩgera, nake akiuga atĩrĩ, "Jehova ekuuga ũũ: 'Ici nĩcio mũgaatheeca Asuriata nacio nginya mũmaniine.'" "

¹¹ Nao anabii acio angĩ othe maarathaga o ũndũ ũmwe, makoiga atĩrĩ: "Tharĩkĩra Ramothu-Gileadi na nĩũgũtooria, tondũ Jehova nĩekũrĩneana moko-inĩ ma mũthamaki."

¹² Mũndũ ũrĩa watũmĩtwo ageete Mikaia akĩmwĩra ũũ, "Atĩrĩrĩ, anabii arĩa angĩ othe maarĩtie o ta mũndũ ũmwe, mararathĩra mũthamaki ũhootani. Reke kiugo gĩaku gĩtigakararanie na kĩa, na warie ũndũ mwega."

¹³ Nowe Mikaia akiuga atĩrĩ, "Ti-itherũ o ta ũrĩa Jehova atũũraga muoyo, nĩ ngũmwĩra o ũrĩa Ngai wakwa ekunjĩra."

¹⁴ Hĩndĩ ũrĩa aakinyire-rĩ, mũthamaki akĩmũũria atĩrĩ, "Mikaia, tũthĩĩ tũkahũũranĩre itũũra rĩa Ramothu-Gileadi, kana tũtĩgaathĩ?"

* 18:1 Joramũ mũrũ wa Jehoshafatu aahikirie Athalia mwarĩ wa Ahabu.

Nake Mikaia akimũcookeria atĩrĩ, “Rĩtharĩkĩre na ũhootane, tondũ nĩrĩkũneanwo moko-inĩ maku.”

¹⁵ Mũthamaki akimwĩra atĩrĩ, “Nĩ maita maigana ngũtũũra ngwĩhĩtithagia ndũkae kũnjĩra ũhoru ũngĩ tiga ũhoru wa ma thĩnĩ wa rĩtwa rĩa Jehova?”

¹⁶ Nake Mikaia akimũcookeria atĩrĩ, “Ndĩronire andũ a Isiraeli othe mahurunjũkĩire irĩma-inĩ ta ng’ondũ itarĩ na mũrĩithi, nake Jehova aroiga atĩrĩ, ‘Andũ aya matirĩ na mwathi. O mündũ nĩarekwo ainũke gwake na thayũ.’”

¹⁷ Nake mũthamaki wa Isiraeli akĩra Jehoshafatu atĩrĩ, “Githĩ ndikwĩrire atĩ ndarĩ hĩndĩ angĩndathĩra ũhoru mwega, tiga o ũrĩa mũũru?”

¹⁸ Mikaia agĩthĩ na mbere, akiuga atĩrĩ, “Nĩ ũndũ ũcio thĩkĩrĩria kiugo kĩa Jehova: Ndĩronire Jehova aikarĩire gĩtĩ gĩake kĩa ũnene, arĩ na mbũtũ yothe ya igũrũ irũgamĩte imũthiũrũrũkĩirie mwena wa ũrĩo na wa ũmotho.

¹⁹ Nake Jehova aroria atĩrĩ, ‘Nũũ ũkũheenereria Ahabu mũthamaki wa Isiraeli nĩguo atharĩkĩre Ramothu-Gileadi, nĩgeetha athĩ agakuire kuo?’

“Ũmwe akiuga ũũ, na ũrĩa ũngĩ akiuga ũũ.

²⁰ Marigĩrĩrio-inĩ, roho ũmwe ũkĩumĩra, ũkĩrũgama mbere ya Jehova, ũkiuga atĩrĩ, ‘Nĩ nĩ ngũmũheenereria.’

“Jehova akĩũria atĩrĩ, ‘Ũkũmũheenereria atĩa?’

²¹ “Naguo roho ũcio ũkiuga atĩrĩ, ‘Nĩgũthĩ ngũthĩ ndũike roho wa maheeni tũnua-inĩ twa anabii ake othe.’

“Nake Jehova akiuga atĩrĩ, ‘Wee nĩkũhota kũmũheenereria. Thĩ ũgeeke ũguo.’

²² “Nĩ ũndũ ũcio Jehova nĩekĩrĩte roho wa maheeni tũnua-inĩ twa anabii aya aku. Jehova nĩagwathĩrĩirie mwanangĩko.”

²³ Hĩndĩ iyo Zedekia mũrũ wa Kenaana akĩambata na akĩringa Mikaia rũhĩ ũthiũ. Akĩmũũria atĩrĩ, “Kaĩ roho wa Jehova agereire kũ rĩrĩa oimire kũrĩ nĩ nĩguo aarie nawe?”

²⁴ Mikaia agĩcookia atĩrĩ, “Nĩũkamenya mũthenya ũrĩa ũgaathĩ kwĩhitha kanyũmba ka na thĩnĩ.”

²⁵ Mũthamaki wa Isiraeli agĩathana, akiuga atĩrĩ, “Oyai Mikaia mũmũcookie kũrĩ Amoni mwathi wa itũũra inene, na kũrĩ Joashu mũrũ wa mũthamaki,

²⁶ na mũmwĩre atĩrĩ, ‘Mũthamaki ekuuga ũũ: Mündũ ũyũ nĩaikio njeera na ndakaheo kĩndũ gĩa kũrĩa tiga mũgate na maaĩ nginya rĩrĩa ngaacooka na thayũ.’”

²⁷ Mikaia akiuga atĩrĩ, “Ũngĩgaacooka na thayũ-rĩ, no gũtuĩkire atĩ Jehova ndaarĩtie na nĩ.” Agĩcookia akiuga atĩrĩ, “Iguai ũhoru wakwa inyuũ andũ aya inyuothe!”

Ahabu Kũũragĩrwo Ramothu-Gileadi

²⁸ Nĩ ũndũ ũcio mũthamaki wa Isiraeli na Jehoshafatu mũthamaki wa Juda makĩambata nginya Ramothu-Gileadi.

²⁹ Nake mũthamaki wa Isiraeli akĩra Jehoshafatu atĩrĩ, “Nĩngũtoonya mbaara-inĩ ndĩgarũrĩte ndikamenyeke no wee wĩkĩre nguo cia ũthamaki.” Nĩ ũndũ ũcio mũthamaki wa Isiraeli akĩgarũra ndakamenyeke na agĩtoonya mbaara-inĩ.

³⁰ Na rĩrĩ, mũthamaki wa Asuriata nĩathĩte anene ake a ngaari cia ita akameera atĩrĩ, “Mũtikarũe na mündũ o na ũrĩkũ, mũnini kana mũnene, tiga o mũthamaki wa Isiraeli.”

³¹ Rĩrĩa anene a mbũtũ cia ngaari cia ita moonire Jehoshafatu magĩĩcĩria atĩrĩ, “Ũyũ nĩwe mũthamaki wa Isiraeli” Nĩ ũndũ ũcio makĩgarũrũka mamũtharĩkĩre, no Jehoshafatu agĩkaya, nake Jehova akĩmũteithia. Ngai akĩmaroria na kũngĩ, makĩmweherera,

³² nĩgũkorwo rĩrĩa anene a ngaari cia ita moonire atĩ tiwe warĩ mũthamaki wa Isiraeli, magĩtiga gũthingatana nake.

³³ No mündũ ũmwe akĩgeeta ũta wake, agĩkia mũguũ o ro ũguo, naguo ũkĩratha mũthamaki wa Isiraeli o gatagatĩ-inĩ ka magathĩkanĩrio ma nguo yake ya mbaara. Nake mũthamaki akĩra mũtwarĩthia wa ngaari ya ita atĩrĩ, “Garũra ngaari ũndute mbaara-inĩ. Nĩndagurario.”

³⁴ Nayo mbaara ikĩneneha mũthenya wothe, na mũthamaki wa Isiraeli agĩtiirania ngaari-inĩ yake ya mbaara ang’etheire Asuriata o nginya hwaĩ-inĩ. Narĩo riũa rigĩthũarĩ, agĩkua.

19

¹ Hĩndĩ irĩa Jehoshafatu mũthamaki wa Juda aacookire Jerusalemu nyũmba-inĩ yake ya ũthamaki na thayũ-rĩ,

² Jehu ūria muoni-maündü, mūrū wa Hanani, agĩthĩi akamūtũnge nake akĩũria mũthamaki atĩrĩ, “Nĩwagĩrĩrwo gũteithia mündü ūria mwaganu na wende arĩa mathũire Jehova? Nĩ ūndü wa ũguo-rĩ, mang’ũrĩ ma Jehova marĩ igũrũ rĩaku.

³ No rĩrĩ, harĩ na maündü manini mega thĩini waku, nĩgũkorwo nĩweheretie itugĩ cia Ashera bũrũri-inĩ, na ũkerekeria ngoro yaku kũrongoria Ngai.”

Jehoshafatu Kwamũra Acĩrithania

⁴ Jehoshafatu agĩtũũra Jerusalemu, agĩcooka akiumagara rĩngĩ, agĩthĩi kũrĩ andũ a kuuma Bĩrĩshiba kũu bũrũri wa irĩma wa Efiraimu, na akĩmacookia kũrĩ Jehova, Ngai wa maithe mao.

⁵ Nake agĩthuura andũ a gũthikagĩrĩria maciira kũu bũrũri-inĩ, thĩini wa o itũũra rĩa matũũra manene ma Juda marĩa mairĩgĩrwo na thingo cia hinya.

⁶ Akĩmeera atĩrĩ, “Mwĩciiragie wega ūria mũgwĩka, tondũ rĩrĩ, mũtirĩtuithanagia ciira nĩ ūndü wa mündü, no makĩria nĩ ūndü wa Jehova, ūria ũrĩkoragwo na inyuĩ rĩrĩa rĩothe mũrĩtuaga ciira.

⁷ Na rĩrĩ, mwĩtigagĩre Jehova. Mũtuanagĩre ciira mũmenyereire, nĩ ūndü Jehova Ngai witũ nĩ wa kĩhooto na ndaroraga maũthĩ na ndahakagwo.”

⁸ O nakuo Jerusalemu-rĩ, Jehoshafatu nĩathuurire Alawii amwe, na athĩnjĩri-Ngai, na atongoria a nyũmba cia andũ a Isiraeli marũgamagĩre watho wa Jehova, na magatũithanagia maciira o na makaniina ngarari. Nao maatũũraga Jerusalemu.

⁹ Nake akĩmahe mawatho maya: “No nginya mĩtungate na wĩhokeku na ngoro cianyu ciothe, na mwĩtigagĩre Jehova.

¹⁰ Ciira wotho ūria mũrĩrehagĩrwo kuuma kũrĩ andũ a bũrũri wanyu arĩa matũũraga matũũra-inĩ marĩa manene, arĩ ũiti wa thakame kana maündü mangĩ makoniĩ watho, kana maathanĩ, kana kĩrĩra kĩa watho wakwa wa kũrũmirĩrwo, kana matũũro ma ciira, makanagie matikanehĩrie Jehova; kwaga ũguo marakara make nĩmakamũkĩrĩra inyuĩ ene na ariũ a thoguo. Īkagai ũguo na mũtikehia.

¹¹ “Na rĩrĩ, Amaria mũthĩnjĩri-Ngai ūria mũnene nĩwe ũrĩmũroraga maündü-inĩ mothe makoniĩ Jehova, nake Zebadia mūrũ wa Ishumaeli, o we mĩtongoria wa mũhĩrĩga wa Juda, nĩwe ũrĩmũroraga maündü-inĩ mothe makoniĩ mũthamaki, nao Alawii nĩmarĩtungataga ta anene marĩ mbere yanyu. Īkagai maündü mũrĩ na ũmĩrĩru, nake Jehova arĩkoragwo hamwe na arĩa marĩkaga wega.”

20

Jehoshafatu Kũhoota Andũ a Moabi na a Amoni

¹ Na rĩrĩ, thuutha wa ũguo, andũ a Moabi, na andũ a Amoni marĩ hamwe na Ameuni amwe magũũka kũrũa na Jehoshafatu.

² Andũ amwe magũũka makĩra Jehoshafatu atĩrĩ, “Mbũtũ nene ya ita kuuma Edomu nĩroka kũrũa nawe, yumite mũrĩmo ūria ũngĩ wa iria. O na rĩu nũkinyĩte Hazezoni-Tamaru” (na nokuo Eni-Gedi).

³ Jehoshafatu akĩmaka, na agĩtua itua orie ũtaaro harĩ Jehova, nake akĩanĩrĩra Juda guothe kwĩhingwo kũrĩa irio.

⁴ Nao andũ a Juda makĩũngana meethe ũteithio kuuma kũrĩ Jehova; ti-itherũ magũũka kuuma matũũra mothe ma Juda nĩguo mamũrongorie.

⁵ Nake Jehoshafatu akĩrũgama mbere ya kũũngano kũu kĩa andũ a Juda na Jerusalemu, o hau hekarũ-inĩ ya Jehova o mbere ya nja irĩa yarĩ njerũ,

⁶ akiuga atĩrĩ:

“Wee Jehova, Ngai wa maithe maitũ, githĩ tiwe Ngai ūria ũrĩ igũrũ? Nĩwe ũthamakagĩra mothamaki mothe ma ndũrĩrĩ. Hinya na ũhoti irĩ guoko-inĩ gwaku, na gũtirĩ mündü ũngĩgwĩtiiria.

⁷ Wee Ngai witũ-rĩ, githĩ ndwaingatire arĩa maikaraga bũrũri ũyũ mbere ya andũ aku a Isiraeli na ũkĩũhe njaro cia mũrataguo Iburahĩmu nginya tene?

⁸ Nĩmatũũrĩte kuo o na magaaka hekarũ kuo irĩa itanĩtio na Rĩitwa rĩaku, makiugaga atĩrĩ,

⁹ Mũtino ũngĩgatũkora o na ũrĩ wa rũhiũ rwa njora rwa gũtũrũithia, kana mũthiro kana ng’aragu, tũkaarũgama mbere yaku hekarũ-inĩ ino itanĩtio na Rĩitwa rĩaku, nĩtũgaagũkaĩra tũrĩ hatũka-inĩ, nawe nĩũgatũigua ũtũhonokie.’

¹⁰ “No rĩu, haha harĩ na andũ a kuuma Amoni, na Moabi, na Kĩrĩma kĩa Seiru, arĩa wagiririe andũ a Isiraeli matharĩkĩre mabũrũri mao rĩrĩa moimaga Misiri; nĩ ūndũ ũcio makĩmeherera na matiigana kũmaniina.

¹¹ Ta kione kīria maragītūrīha nakio, tondü mokite gütüingata kūrīa watuheire gütülke igai riitü.

¹² Wee Ngai witü, githi ndügükimatuira ciira? Ni ündü-rī, ithuī tütirī na hinya wa kung'ethanira na mbütü ino nene üü irooka gütütharīkīra. Tütüü üria tügwiika, no rīrī, maito maitü nīwe macüthīrīrie."

¹³ Arūme othe a Juda, na atumia ao, na ciana na twana twao twa ngenge, makīrūgama o hau mbere ya Jehova.

¹⁴ Na hīndī iyo Roho wa Jehova ügikinyīrīra Jahazielī mūrū wa Zekaria mūrū wa Benaia, mūrū wa Jeieli mūrū wa Matania üria Mūlawii wa rūciaro rwa Asafu rīria aarūgamite kūngano-inī kū.

¹⁵ Nake akiuga atīrī, "Ta thikīrīria, wee Mūthamaki Jehoshafatu na arīa othe mütūuraga Juda na Jerusalemu! Üü nīguo Jehova ekūmwīra: 'Mütigetigīre kana mükue ngoro nī ündü wa mbütü ino nene ya ita. Nīgukorwo mbaara ino ti yanyu, no nī ya Ngai.

¹⁶ Rūciü, rokai gükūrūka mūmatharīkīre. Magaakorwo makīhaica magereire Mwanya-inī wa Zizi na nīmūkamakorera mūthia-inī wa mükuru wa kūu Werū wa Jerueli.

¹⁷ Ti inyuī mükūrūa mbaara ino. Rūgamai mwena wanyu, mwīhaandei wega na mwionere üria Jehova ekūmūhonokia, inyuī andü a Juda na a Jerusalemu. Mütigetigīre, na mütigakue ngoro. Umagarai mūkang'ethanīre nao rūciü, nake Jehova nīagakorwo hamwe na inyuī.'"

¹⁸ Jehoshafatu akīnamīrīra, agiturumithia üthiü thī, nao andü othe a Juda na a Jerusalemu makīgüithia thī mbere ya Jehova, makīmūhooya.

¹⁹ Ningī Alawii amwe a kuuma rūciaro rwa Kohathu na rwa Kora magūkīra na igūrū, magikumia Jehova Ngai wa Isiraeli maanīrīre na mūgambo mūnene mūno.*

²⁰ Rūciinī tene nūno makiuma merekeire Werū wa Tekoa. Na rīria maambīrīrie kuuma-rī, Jehoshafatu akīrūgama, akiuga atīrī, "Ta thikīrīria, inyuī andü a Juda o na a Jerusalemu! Itīkiaia Jehova Ngai wanyu na nīekūmütirīrīra; itīkiaia anabii ake na nīmūkūgaacīra."

²¹ Thuutha wa kwanīria na andü, Jehoshafatu agīthuura andü a künīria Jehova na a kūmūgooca nī ündü wa riiri wa ütheru wake, nao hīndī irīa megütongoria mbütü iyo ya ita, makiugaga atīrī:

"Cookeriai Jehova ngaatho,

nīgukorwo wendo wake ütūuraga nginya tene."

²² Na rīria maambīrīrie kūina o na kūgooca-rī, Jehova akīiga andü mohie andü a Amoni, na a Moabi, na andü a kuuma Kīrīma kīa Seiru arīa maatharīkagira Juda, nao magītoorio.

²³ Nao andü a Amoni na a Moabi magūkīrīra andü a kuuma Kīrīma kīa Seiru, makīmananga na makīmaniina biü. Maarīkia kūrūaga andü a kuuma Seiru, magīteithīrīria küninana o ene.

²⁴ Hīndī irīa andü a Juda maakinyire harīa hang'ethanīre na werū-rī, magīcūthīrīria mbütü iyo nene ya ita, makōna no ciimba theri ciagwīte thī; gütirī mündü o na ümwe wetharīte.

²⁵ Nī ündü ücio Jehoshafatu na andü ake magīthī gütaha indo, na thīnī wacio makōna indo nyingī na nguo o na indo cia goro nyingī gūkīra üria mangīahotire gūkuua. Ciarī nyingī üü atī maanīnīre mīthenya itatü güciungania.

²⁶ Mūthenya wa kana makūngana Gītuamba-inī kīa Beraka, kūrīa maagooceire Jehova. Kiu nīkio gütūmaga gwītūwo Gītuamba kīa Beraka nginya ümūthi.

²⁷ Hīndī iyo andü othe a Juda na a Jerusalemu, matongoretio nī Jehoshafatu, magīcooka Jerusalemu makenete, nīgukorwo Jehova nīamaheete gītūmi gīa gükenerera thū ciao.

²⁸ Magītoonya Jerusalemu na magīthī hekarū-inī ya Jehova marī na inanda cia mūgeeto, na mītūrūrū, na tūrumbeta.

²⁹ Namo mothamaki mothe ma mabūrūrī magūtīgīra Ngai rīria maiguire üria Jehova aarūte na thū cia Isiraeli.

³⁰ Naguo üthamaki wa Jehoshafatu ügīkara üri na thayü, nīgukorwo Ngai wake nīamūheete ühurūko mīena-inī yothe.

Mūthia wa Üthamaki wa Jehoshafatu

* **20:19** Andü aya a Kohathu na a Kora maathurītwo kuuma nyūmba ya Lawi marī a kūina nyīmbo cia kūgooca Ngai.

³¹ Nĩ ündü ücio, Jehoshafatu agĩthamakĩra Juda; nake aarĩ wa mĩaka mĩrongo itatü na itano rĩria aatuĩkire mũthamaki wa Juda, na agĩthamaka arĩ Jerusalemu mĩaka mĩrongo ĩĩrĩ na itano. Nyina eetagwo Azuba mwarĩ wa Shilihi.

³² Nake akĩrũmĩrĩra mũthiire ya ithe Asa na ndaigana gũtigana nayo; agĩka ũria kwagirĩre maitho-inĩ ma Jehova.

³³ No rĩrĩ, kũndũ kũria gũtũgĩru gũtiigana kweherio, nao andũ matiigana kwerekeria ngoro ciao kũrĩ Ngai wa maithe mao.

³⁴ Ciĩko iria ingĩ cia wathani wa Jehoshafatu kuuma kiambĩrĩria nginya mũthia, nĩciandikĩtwo ibuku-inĩ rĩa maündũ ma o mwaka rĩa Jehu mũrũ wa Hanani, maria mandikĩtwo ibuku-inĩ rĩa athamaki a Isiraeli.

³⁵ Thuutha ücio Jehoshafatu mũthamaki wa Juda agĩtuma ũrata na Ahazia mũthamaki wa Isiraeli, ũria warĩ na maündũ maingĩ ma waganu.

³⁶ Makĩguana nake atĩ maake marikabu cia wonjoria. Nao maarĩkia gũciakĩra kũu Ezioni-Geberi,

³⁷ Eliezeri mũrũ wa Dodavahu wa kuuma Maresha akĩrathĩra Jehoshafatu ũrathi wa ũria akoona ũuru, akiuga atĩrĩ, "Tondũ nĩgũite ũrata na Ahazia, Jehova nĩekwananga kĩa wakĩte." Nacio marikabu igĩtharũranio, na itũigana gũthĩĩ iria-inĩ ikarute wĩra wa wonjoria.

21

¹ Nake Jehoshafatu akĩhurũka hamwe na maithe make na agĩthikwo hamwe nao o kũu Itũura Inene rĩa Daudi. Nake mũriũ Jehoramũ agĩtũka mũthamaki ithenya rĩake.

² Ariũ a ithe na Jehoramũ mũrũ wa Jehoshafatu maarĩ Azaria, na Jehieli, na Zekaria, na Azariah, na Mikaeli, na Shefatia. Cio othe maarĩ ariũ a Jehoshafatu mũthamaki wa Isiraeli.

³ Ithe nĩamaheete iheo nyingĩ cia betha na thahabu na indo ingĩ cia goro, o hamwe na matũura manene mairigĩre na thingo cia hinya kũu Juda, no aaheanire ũthamaki kũrĩ Jehoramũ tondũ nĩwe warĩ mũriũ wa irigithathi.

Jehoramũ Mũthamaki wa Juda

⁴ Rĩria Jehoramũ eehaandire na akĩrũma ũthamaki-inĩ wa ithe-rĩ, nĩooragire ariũ a ithe othe na rũhiũ rwa njora, o hamwe na anene amwe a nyũmba ya ũthamaki a Isiraeli.

⁵ Jehoramũ aarĩ wa mĩaka mĩrongo itatü na ĩĩrĩ rĩria aatuĩkire mũthamaki. Nake agĩthamaka arĩ Jerusalemu mĩaka ĩnana.

⁶ Agĩthĩ na mũthiire ya athamaki a Isiraeli, o ta ũria nyũmba ya Ahabu yekaga, nĩgũkorwo aahikĩtie mwarĩ wa Ahabu. Nake agakĩthagia maitho-inĩ ma Jehova.

⁷ No o na kũrĩ ũguo-rĩ, nĩ ündũ wa kĩrĩkanĩro kĩa Jehova kĩa aarĩkanĩire na Daudi, Jehova ndeendaga kwananga nyũmba ya Daudi. Nĩeranĩire atĩ nĩarĩmenyagirĩra tawa nĩ ündũ wake na njaro ciake nginya tene.

⁸ Hindĩ ya Jehoramũ-rĩ, Edomu nĩmaremeire Juda na magĩtua mũndũ ũngĩ mũthamaki wao ene.

⁹ Nĩ ündũ ücio Jehoramũ agĩthĩ kuo na anene ake na ngaari ciake cia ita ciothe. Nao andũ a Edomu makĩmũrigiicĩria arĩ hamwe na anene a ngaari ciake cia ita, no agĩũkĩra ũtukũ, akĩũra.

¹⁰ Nginya ũmũthĩ, Edomu matũũraga maremeire Juda.

O ihinda rĩu andũ a Libina makĩregana na watho wa Jehoramũ, nĩgũkorwo nĩatiganĩire Jehova, Ngai wa maithe make.

¹¹ O na ningĩ nĩakĩte kũndũ kũria gũtũgĩru kũu irĩma-inĩ cia Juda, na agatũma andũ a Jerusalemu mahũire ũmaraya, na akahĩthia andũ a Juda njira.

¹² Jehoramũ akĩnyiita marũa moimĩte kũrĩ mũnabii Elija maandikĩtwo atĩrĩ:

"Jehova Ngai wa thoguo Daudi ekuuga ũũ: 'Ndũthiite na mũthiire ya thoguo Jehoshafatu, kana ya Asa mũthamaki wa Juda.

¹³ No rĩrĩ, nĩũthiite na mũthiire ya athamaki a Isiraeli, na nĩũtongoretie andũ a Juda na a Jerusalemu nĩguo mahũire ũmaraya, o ta ũria nyũmba ya Ahabu yekire. O na ningĩ nĩũũragĩte ariũ a thoguo, na andũ a nyũmba ya thoguo, na andũ maarĩ aagirĩru gũgũkĩra.

¹⁴ Nĩ ündũ ücio, rĩu Jehova akĩrĩ kũhũura andũ aku, na ariũ aku, na atumia aku, na kĩndũ gĩothe gĩaku, acihũire ihũura inene.

¹⁵ Wee mwene nĩũkũrũara mũno, ũrũare mũrimũ wa mara ũtangĩhona, nginya mũrimũ ücio ũtũme mara maku mathire biũ."

¹⁶ Jehova akīarahūrira Jehoramū ūuru wa Aflisti na wa Arabu arīa maatūūraga gūkuhi na Akushi.

¹⁷ Magītharīkīra Juda, na magīkūhūūra, na magīkuua indo ciothe iria ciarī nyūmba ya mūthamaki, o hamwe na ariū ake na atumia ake. Ndaatigīurio mūriū o na ūmwe o tiga Ahazia ūrīa warī mūnini mūno.

¹⁸ Thuutha wa maündū macio mothe-rī, Jehova nīarehithūirie Jehoramū mūrimū wa mara ūtanghona.

¹⁹ Mahinda mathianga, mūthia-inī wa mīaka īrī-rī, mara make makiuma nī ūndū wa mūrimū ūcio, nake agīkua arī na ruo rūnene mūno. Andū ake matiigana gwakia mwaki nī ūndū wa gītīo gīake, ta ūrīa meekīte nī ūndū wa maithe.

²⁰ Jehoramū aarī wa mīaka mīrongo itatū na īrī rīrīa aatuikire mūthamaki, nake aathamakire arī Jerusalemu mīaka inana. Na rīrī, akua gūtīrī mūndū wagūire na kīeha, nake agīthikwo Itūura Inene rīa Daudi, no ndaathikirwo mbīrīra-inī cia athamaki.

22

Ahazia Mūthamaki wa Juda

¹ Nao andū a Jerusalemu magītua Ahazia mūriū wa Jehoramū ūrīa warī mūnini mūno mūthamaki ithenya rīake, nīgūkorwo atharīkīri ao arīa mookire kambī-inī hamwe na Arabu, nīmooraģite ariū arīa akūrū othe. Nī ūndū ūcio Ahazia mūriū wa Jehoramū mūthamaki wa Juda akīambīrīria gūthamaka.

² Nēkire maündū mooru maitho-inī ma Jehova, o ta ūrīa nyūmba ya Ahabu yekīte, nīgūkorwo thuutha wa gīkuū gīa ithe, nīo maatuikire amūtaari na makīmūhīthia.

³ O nake agīthīi na mīthīire ya nyūmba ya Ahabu, nīgūkorwo nyina nīamūringagīrīria gwīka maündū mooru.

⁴ Nēkire maündū mooru maitho-inī ma Jehova, o ta ūrīa nyūmba ya Ahabu yekīte, nīgūkorwo thuutha wa gīkuū gīa ithe, nīo maatuikire amūtaari na makīmūhīthia.

⁵ Nīngī nīarūmīrīire mataaro mao rīrīa aathiire mbaara-inī na Joramū mūrū wa Ahabu mūthamaki wa Isiraēli makahūire Hazaeli mūthamaki wa Suriata kūu Ramothu-Gileadi. Asuriata acio makīguraria Joramū;

⁶ nī ūndū ūcio akīhūndūka, agīthīi Jezireeli nīguo akahonie nguraro iria aagurarīrio Ramothu makīrūa na Hazaeli mūthamaki wa Suriata.

Hīndī īyo Ahazia mūrū wa Jehoramū mūthamaki wa Juda agīkūrūka agīthīi Jezireeli akarore Joramū mūrū wa Ahabu tondū nīagurarītio.

⁷ Nī ūndū wa Ahazia gūthīi gūceerera Joramū, Ngai nīarehire kūniinwo kwa Ahazia. Rīrīa Ahazia aakinyire-rī, makiumagara na Joramū magacemanie na Jehu mūrū wa Nimushi, ūrīa Jehova aaitīrīrie maguta aniine nyūmba ya Ahabu.

⁸ O hīndī īrīa Jehu aahingagia itua rīa ciira wa nyūmba ya Ahabu-rī, nīakorereire ariū a nyūmba ya ūthamaki wa Juda o na ariū a andū a nyūmba ya Ahazia, arīa maatungataga Ahazia, nake akīmooraga.

⁹ Nīngī akīuma agacarie Ahazia, nao andū a Jehu makīnyiita Ahazia rīrīa eehithīte Samaria. Akīrehwo kūrī Jehu na akūrragwo. Nao makīmūthika nīgūkorwo moigire atīrī, "Aarī ūmwe wa ariū a Jehoshafatu, ūrīa warongragia Jehova na ngoro yake yothe." Nī ūndū ūcio gūkiaga mūndū thīinī wa nyūmba ya Ahazia warī na ūhoti mūiganu wa kūrūgamīrīra ūthamaki ūcio.

Athalia na Joashu

¹⁰ Rīrīa Athalia nyina wa Ahazia onire atī mūriū nīakuīte-rī, akīambīrīria kūniina nyūmba yothe ya ūthamaki wa Juda.

¹¹ Na rīrī, Jehosheba, mwarī wa Mūthamaki Jehoramū, akīoya Joashu mūrū wa Ahazia akīmūruta na hitho kuuma kūrī ariū a mūthamaki arīa maakirie kūrragwo, na akīmūhitha nyūmba ya toro hamwe na mūreri wake. Tondū Jehosheba, mwarī wa Mūthamaki Jehoramū na nīngī mūtumia wa Jehoiada ūrīa mūthīnjīri-Ngai, aarī mwarī wa nyina na Ahazia, nīahithire mwana ūcio ndakonwo nī Athalia nīguo ndakooragwo.

¹² Nake agītūūra nao arī mūhithe hekarū-inī ya Ngai mīaka itandatū, hīndī īrīa Athalia aathaga būrūri ūcio.

23

¹ Na rīrī, mwaka wa mūgwanja Jehoiada nīonanirie hinya wake. Nīathondekire kīrīkanīro na anene a ita a thigari 100 nao maarī: Azaria mūrū wa Jerohamu, na Ishumaeli mūrū wa Jehohanani, na Azaria mūrū wa Obedi, na Maaseia mūrū wa Adaia, na Elishafatu mūrū wa Zikiri.

² Nao magithi bürüri wa Juda wothe makünganagia Alawii na atongoria a nyumba cia andü a Isiraeli kuuma matüura-ini mothe. Rirä mookire Jerusalemu-rä,

³ küngano göthe nikiagire kirikaniro na müthamaki kü hekarü-ini ya Ngai.

Jehoiada akimeera atiri, "Müriü wa müthamaki no nginya athamake, o ta üria Jehova eeraniire ühoro-ini ukoni njaro cia Daudi.

⁴ Na riri, üü nigo mugwika: Gicunji gä gatatu kia inyu athinjiri-Ngai na Alawii arä megüthi wira müthenya wa Thabatü mürangire mirango,

⁵ gicunji gä gatatu kianyü mürangire nyumba ya üthamaki, na gicunji gä gatatu mürangire kihingo kia müthingi, nao andü acio angä othe maikare nja cia hekarü ya Jehova.

⁶ Mütikanareke mündü o na ümwe atoonye hekarü ya Jehova tiga o athinjiri-Ngai na Alawii arä marä wira-ini; acio no matoonye tondü ni aamüre, no andü acio angä othe marangire kirä Jehova oigite marangire.

⁷ Alawii makeiga mathiürükirie müthamaki, o mündü arä na indo ciake cia mbaara guoko-ini. Mündü o wothe üngütoonya hekarü no nginya oragwo. Ikaragai hakuhi na müthamaki küria guothe angithi."

⁸ Nao Alawii na andü othe a Juda magika o üria Jehoiada üria müthinjiri-Ngai aathanire. O mündü akioya andü ake arä maathiaga wira müthenya wa Thabatü na arä moimagira wira, nigükorwo Jehoiada üria müthinjiri-Ngai ndari gikundi o na kimwe aarekereire.

⁹ Ningi akhe anene a ita a thigari 100 matimü na ngo iria nene na nini iria ciari cia Müthamaki Daudi iria ciari thini wa hekarü ya Ngai.

¹⁰ Akirugamia andü othe, o mündü na indo ciake cia mbaara, magithiürükiria müthamaki, hau hakuhi na kigongona, na hakuhi na hekarü, kuuma mwena wa güthini nginya mwene wa gathigathini wayo.

¹¹ Jehoiada na ariu ake makiruta müriü wa müthamaki na makimwikira thümbi ya üthamaki; makimünengera ibuku rira kirikaniro na makianirira atä nwe müthamaki. Makimütiriria maguta na makianirira, makiuga atiri, "Müthamaki arotüura nginya tene!"

¹² Rirä Athalia aaguire inegene rira andü makihanyüka magikungüyagira müthamaki, agithi küri o kü hekarü-ini ya Jehova.

¹³ Agicüthiriria, na akiona müthamaki arugamite gitugi-ini giake itoonyero-ini. Nao anene na ahuhi türumbeta marugamite hakuhi na müthamaki, na andü othe a bürüri magagikena makihuhaga türumbeta, nao aini marä na indo cia küina magatongoria andü arä angä na nyimbo cia kügooca. Nake Athalia agitemburanga nguo ciake cia igürü, akianirira, akiuga atiri, "Ungumania! Ungumania!"

¹⁴ Nake Jehoiada üria müthinjiri-Ngai agituma anene a ita a thigari igana igana, arä maarä arugamiriri a mbütü cia ita, akimeera atiri, "Mürütürürei, mümürehe arä gatagati ga thigari, na mündü o wothe üngümüma thuutha, oragwo." Nigükorwo müthinjiri-Ngai nioigite atiri, "Mütikamüragire hekarü-ini ya Jehova."

¹⁵ Ni undü ücio makimünuyita, agikinya itoonyero-ini rira Kihingo kia Mbarathi, o kü nja-ini cia nyumba ya üthamaki, makimüragira hau.

¹⁶ Nake Jehoiada akigia na kirikaniro atä we, na andü, na müthamaki megütüika andü a Jehova.

¹⁷ Nao andü othe magithi hekarü-ini ya Baali na makimitharia. Makiunanga igongona na mihianano na maküragira Matani üria warä müthinjiri-ngai wa Baali hau mbere ya igongona icio.

¹⁸ Ningi Jehoiada akineana ürugamiriri wa hekarü ya Jehova moko-ini ma athinjiri-Ngai, arä maarä Alawii, arä maaheetwo wira hekarü-ini ni Daudi, marutagire Jehova magongona ma njino o ta üria kwandikütwo watho-ini wa Musa, o makünaga na magakena o ta üria Daudi aathanite.

¹⁹ O na ningi näigire aikaria a mirango ihingo-ini cia hekarü ya Jehova nigeetha gütikagie mündü o na ümwe ütetheretie üngütoonya.

²⁰ Akioya anene a ita thigari igana, na anene arä angä, na aathani a andü, na andü othe a bürüri, magikürükia müthamaki kuuma hekarü-ini ya Jehova. Magitooonya nyumba ya üthamaki magereire Kihingo kia Rügongo na magikariria müthamaki gitü-ini kia ünene,

²¹ nao andü othe a bürüri magikena. Narä itüura inene rikihoorera, tondü Athalia narikitie küragwo na rühiu rwa njora.

24

Joashu Gücookereria Hekarü

¹ Na riri, Joashu aari wa miaka mugwanja riria aatuikire muthamaki, nake agithamaka ari Jerusalemu miaka mirongo ina. Nyina eetagwo Zibia na oimite Birihiba.

² Joashu nekire maündü maria maagirire maitho-ini ma Jehova miaka-ini yothe ya Jehoiada uria muthinjiri-Ngai.

³ Jehoiada akimthuurira atumia eer, nake agiciara aanake na airitu.

⁴ Thuutha ucio Joashu agitua itua ria gucookereria hekarü ya Jehova.

⁵ Agita athinjiri-Ngai na Alawii hamwe, akimeera atri, "Thii matüura-ini ma Juda munganie mbeeca iria ciagirirwo ni kurihwo o mwaka kuuma Isiraeli cia gucookereria hekarü ya Ngai wanyu. Ika undu ucio o riu." No Alawii matiigana gwika undu ucio narua.

⁶ Ni undu ucio muthamaki agita Jehoiada muthinjiri-Ngai uria munene, akimwira atri, "Ni ki kigiritie wire Alawii marehe igooti ria kuuma Juda na Jerusalemu riria riatuanirwo ni Musa ndungata ya Jehova o na kungano kia Isiraeli ni undu wa Hema ya Uira?"*

⁷ Na riri, ari a Athalia, mutumia ucio mwaganu, ni mabunjite hekarü ya Ngai, o na makahuthira indo iria nyamure na maündü ma Baali.

⁸ Muthamaki nathanire, nao andu magithondeka ithanduku na makiriga nja, hau kilingo-ini kia hekarü ya Jehova.

⁹ Nao nimahunjanirie kuu Juda na Jerusalemu ati nimagirirwo ni kurehe igooti ria Jehova riria Musa ndungata ya Ngai oigire ari weru-ini ati rirutagwo ni Isiraeli.

¹⁰ Anene othe na andu othe nimatehire maruta mao makenete, makimekira ithanduku o nginya rikiyura.

¹¹ Riria riothe ithanduku riarehagwo kuri anene a muthamaki ni Alawii, na mona ati riri na mbeeca nyingi, mwandiki wa nyumba ya uthamaki na munene uria wathuuritwo ni muthinjiri-Ngai uria munene, mookaga makoonoria ithanduku riu, na makaricookia haria riagagwo. Meekaga uguo o ihinda, kwa ihinda, na makitungania mbeeca nyingi muno.

¹² Nao muthamaki na Jehoiada magicinengera andu aria maarutire wira uria wendekanaga ni undu wa hekarü ya Jehova. Makandika mabundi a mahiga na a mbaü niguo macookerie hekarü ya Jehova, o na makandika aruti a wira wa igera o na a gicango niguo macookerie hekarü.

¹³ Andu aria maarugamagirira wira maarü na kiyo, naguo wira wa gucookereria hekarü ugithi na mbere wega urugamirirwo nio. Magika hekarü ya Ngai ringi o ta uria muhano wayo wa mbere watarü, na makimiaka i numo muno.

¹⁴ Riria maarikirie kumiaka, makirehera muthamaki na Jehoiada mbeeca icio ingi, nacio igitumirwo githondeka indo cia hekarü ya Jehova: indo cia wira na cia maruta ma njino, o na magithondeka thaani na indo ingi cia thahabu na cia betha. Riria riothe Jehoiada aari muoyo-ri, maruta ma njino maarutagwo marumaniriro hekarü-ini ya Jehova.

¹⁵ Na riri, Jehoiada aari mukuru, na akainghia miaka, nake agikua ari wa miaka 130.

¹⁶ Aathikirwo kuria athamaki maathikitwo Itüura-ini Inene ria Daudi, tondü wa wega uria ekite Isiraeli ni undu wa Ngai na hekarü yake.

Waganu wa Joashu

¹⁷ Thuutha wa gikuü kia Jehoiada, anene a Juda magiuka kugeithia muthamaki, nake agikmathikiria.

¹⁸ Nao magitiganiria hekarü ya Jehova, Ngai wa maithe mao, na makihooa itugi cia Ashera na mihanano. Tondü wa wihia wao-ri, marakara ma Ngai magikinyira Juda na Jerusalemu.

¹⁹ O na gutuika Jehova niatumire anabii kuri andu niguo mamacookie kuri we-ri, na o na aakorwo nimarutire uria wa kumookirira-ri, matiigana kumaigua.

²⁰ Ningi Roho wa Ngai ugikinyirira Zekaria muru wa Jehoiada uria warü muthinjiri-Ngai. Akirugama mbere ya andu akimeera atri, "Üu niguo Ngai ekuuga, 'Ni ki gigituma muremere watho wa Jehova? Inyui mitungigaacia. Tondü nimütiganirie Jehova, o nake niamütiganirie.'"

* 24:6 Igooti ria hekarü rirutagwo ni arume aria maakinyitie miaka mirongo iri na makiria, ni undu wa Hema ya Uira.

²¹ No makigia ndundu mamüükirire, nao maathitwo nĩ müthamaki-rĩ, makimühüura na mahiga nyuguto, agikuira o nja-inĩ ya hekarü ya Jehova.

²² Nake Müthamaki Joashu ndaigana kúrikana útaana úria Jehoiada, ithe wa Zekaria, aamuonetie no nĩ kúiraga ooragire mürüwe, úria woigire atírĩ agikua, "Jehova arona úndü úyü na akúríhie."

²³ Müthia-inĩ wa mwaka, mbütü ya ita ya Suriata igithii gútharikira Joashu; ikühüura Juda na Jerusalem, na ikúiraga atongoria othe a andü. Magítuma indo ciothe iria maatahite kúri müthamaki wao kúu Dameski.

²⁴ O na gútuika mbütü ya ita ya Asuriata yokite o na andü anini, Jehova nĩaneanire mbütü nene ya ita moko-inĩ mayo. Tondü andü a Juda nĩmatiganírie Jehova, Ngai wa maithe mao, Joashu agikinyirio ituuro riake.

²⁵ Ríria Asuriata meeherire-rĩ, magítiga Joashu agurarítio muno. Anene ake makigia ndundu mamüükirire nĩ úndü wa kúiraga mürüu wa Jehoiada úria müthínjiri-Ngai, nao makimúiragira gítanda-inĩ giake. Nĩ úndü úcio agikua na agithikwo Itúura-inĩ Inene ría Daudi, no ndaathikirwo mbírira-inĩ cia athamaki.

²⁶ Aría maagúire ndundu mamüükirire maarĩ Zabadi mürü wa Shimeathu mündü-wa-nja Múamoni, na Jehozabadi mürü wa Shimurithu mündü-wa-nja Múmoabi.

²⁷ Úhoro wa ariü ake na morathi maingĩ maamükoniü, na maandiko makoniü gúcookererio kwa hekarü ya Ngai maandikítwo thüni wa ibuku ría útauraniri ría athamaki. Nake mürüu Amazia agítuika müthamaki ithenya riake.

25

Amazia Müthamaki wa Juda

¹ Amazia aarĩ wa miaka mirongo írĩ na ítano ríria aatuikire müthamaki, nake agíthamaka arĩ kúu Jerusalem miaka mirongo írĩ na kenda, nake nyina eetagwo Jehoadini na oimite Jerusalem.

² Níekire maündü maría moonagwo magírírie maitho-inĩ ma Jehova, no ndaamekire na ngoro yake yothe.

³ Thuutha wa úthamaki kúrúma wega wathani-inĩ wake, akúiraga anene aría mooragíte ithe Joashu úria warĩ müthamaki.

⁴ No rírĩ, ndaigana kúiraga ariü ao, no eekire kúringana na úria kwandikítwo Ibuku-inĩ ría Watho wa Musa, haría Jehova aathaníte atírĩ: "Maithe ma ciana matikooragwo nĩ úndü wa ciana, o na kana ciana ciuragwo nĩ úndü wa maithe mao; o mündü arikuaga nĩ úndü wa mehia make we mwene."

⁵ Amazia agíta andü a Juda hamwe, na akímaiga maroragwo nĩ anene a ikundi cia andü ngiri ngiri na anene a ikundi cia andü igana, igana kúringana na nyumba cioo cia andü othe a Juda na Benjamini. Agícooka agíta andü othe aría maarĩ na úkürü wa miaka mirongo írĩ na makiria na akiona atĩ kwari na andü 300,000 aría mangíathire mbaara-inĩ, andü mangíahotire kuoya itimü na ngo.

⁶ O na ningĩ agikombora andü a kúrúa 100,000 kuuma Isiraeli na thogora wa taranda igana rímwe* cia betha.

⁷ No rírĩ, mündü wa Ngai agúka kúri we, akímwira atírĩ, "Wee müthamaki-rĩ, thigari ici cia kuuma Isiraeli itigatwarane nawe, nígúkorwo Jehova ndarĩ hamwe na Isiraeli, na ndarĩ hamwe na andü o na aríkú a Efiraimu.

⁸ O na úngithii úrúe na úcamba mbaara-inĩ, Ngai no arítuma úhootwo nĩ thü, nígúkorwo Ngai arĩ na úhoti wa gúgúteithia kana wa gútuma úhootwo."

⁹ Amazia akúria mündü wa Ngai atírĩ, "Túgwika atía nĩ úndü wa taranda iria 100 ndaríhire nĩ úndü wa thigari icio cia Isiraeli?"

Nake mündü wa Ngai agícookia atírĩ, "Jehova no akúhe ingĩ nyingĩ gúkira icio."

¹⁰ Nĩ úndü úcio Amazia akírekereria thigari icio ciokíte kúri we kuuma Efiraimu, agícúra ciinúke. Nacio ikírakarira andü a Juda muno, na ikíinúka irĩ na marakara maingĩ.

¹¹ Amazia agícooka akíbanga thigari ciake, agícitongoria na mwena wa Gítuamba gía Cumbi, kúria ooragire andü 10,000 a Seiru.

¹² Mbütü ya ita ya Juda ikinyiita andü 10,000 marĩ muoyo, na ikímatwara handü igürü wa rworo rwa ihiga, ikímaikia thĩ magíthuthíkanga.

¹³ Hindĩ o íyo, thigari iria Amazia aacookithitie akígiria ikarúe-rĩ, igítharikira matúura ma Juda kuuma Samaria nginya Bethi-Horoni. Nacio ikúiraga andü 3,000 na igítaha indo nyingĩ muno.

* 25:6 nĩ ta tani ithatü na robo ithatü (3.75)

¹⁴ Rĩrĩa Amazia aacookire oimĩte kũũraga andũ a Edomu-rĩ, nĩainũkire na ngai cia andũ a Seiru. Agĩcirũgamia ta ngai ciake mwene, agĩciinamĩrĩra na agĩcirutĩra magongona ma njino.

¹⁵ Marakara ma Jehova magĩakanĩra Amazia, na akĩmũtũmĩra mũnabii, ũrĩa wamũũrĩrie atĩrĩ, “Nĩ kũĩ gĩgũtũma ũhooe kĩrĩra kũrĩ ngai cia andũ acio, o iria itaangĩahotire kũhonokia andũ acio kuuma moko-inĩ magai?”

¹⁶ O akĩaragia-rĩ, mũthamaki akĩmũũria atĩrĩ, “Nĩtũgũtuĩte mũtaari wa mũthamaki? Kira! Nĩ kũĩ gĩgũtũma wende kwĩyũragithia?”

Nĩ ũndũ ũcio mũnabii ũcio agĩkĩra, na akiuga atĩrĩ, “Nĩnjũũ atĩ Ngai nĩatuĩte itua gũkwananga, nĩ ũndũ nĩwĩkĩte ũndũ ũcio, na nĩwarega kũigua kĩrĩra gĩakwa.”

¹⁷ Thuutha wa Amazia mũthamaki wa Juda kũhooya kĩrĩra kuuma kũrĩ ataari ake-rĩ, agĩtũma ndũmĩrĩri ino ya njũgitano kũrĩ Jehoashu mũrũ wa Jehoahazu, mũrũ wa Jehu mũthamaki wa Isiraeli, akĩmwĩra atĩrĩ: “Ūka, tũcemanie, tuonane ũthĩũ kwa ũthĩũ.”

¹⁸ No Jehoashu mũthamaki wa Isiraeli agĩcookeria Amazia mũthamaki wa Juda atĩrĩ, “Mahiũ ma nyeki-inĩ na kũu Lebanoni nĩmatũmĩire mũtarakwa ndũmĩrĩri o kũu Lebanoni makĩwĩra atĩrĩ: ‘Heana mwarĩguo ahikio nĩ mũriũ wakwa.’ Hĩndĩ iyo nyamũ ya gĩthaka ya kũu Lebanoni igĩũka ikĩrangĩrĩria mahiũ macio ma nyeki-inĩ na makinya mayo.

¹⁹ Wĩrĩte na ngoro atĩ nĩũrĩkĩtie gũtooria Edomu, na rĩu ũkeeyona na ũgetĩĩa. No ikara mũciĩ! Nĩ kũĩ gĩgũtũma wĩrehere thĩĩna na wĩniinithie wee mwene o hamwe na andũ a Juda?”

²⁰ O na kũrĩ ũguo-rĩ, Amazia ndaigana gũthikĩrĩria, nĩgũkorwo nĩ Ngai warutaga wĩra nĩguo amaneane moko-inĩ ma Jehoashu, tondũ andũ a Juda nĩmarongoragia ngai cia Edomu.

²¹ Nĩ ũndũ ũcio Jehoashu mũthamaki wa Isiraeli akĩmatarĩkĩra. We na Amazia mũthamaki wa Juda makĩng’ethanĩra kũu Bethi-Shemeshu thĩĩnĩ wa Juda.

²² Andũ a Juda makĩhũũrwo nĩ andũ a Isiraeli, na o mũndũ akĩũrĩra gwake mũciĩ.

²³ Nake Jehoashu mũthamaki wa Isiraeli akĩnyĩtia Amazia mũthamaki wa Juda, mũrũ wa Joashu, mũrũ wa Amazia, o kũu Bethi-Shemeshu. Nĩngĩ Jehoashu akĩmũrehe Jerusalemu, na akĩmomora rũthingo rwa Jerusalemu kuuma Kĩhingo kĩa Efraimu nginya Kĩhingo gĩa Koine, handũ ha buti ta 600[†] kũraiha.

²⁴ Nake akĩoya thahabu yothe na betha, na indo ciothe iria ciarĩ thĩĩnĩ wa hekarũ ya Ngai iria ciamenyagĩrĩrwo nĩ Obedi-Edomu,[‡] hamwe na igĩĩna cia nyũmba ya ũthamaki, na andũ arĩa maatahĩtwo, nake agĩcooka Samaria.

²⁵ Amazia mũrũ wa Joashu mũthamaki wa Juda aatũũrĩre muoyo mĩaka ikũmi na ĩtano thuutha wa gĩkuũ kĩa Jehoashu mũrũ wa Jehoahazu mũthamaki wa Isiraeli.

²⁶ Ha ũhoro wa maũndũ marĩa mangĩ ma wathani wa Amazia kuuma kĩambĩrĩria nginya mũthia-rĩ, githĩ tĩ maandĩke ibuku-inĩ rĩa athamaki a Juda na Isiraeli?

²⁷ Kuuma hĩndĩ irĩa Amazia aagarũrũkire agĩtiga kũrũmĩrĩra Jehova-rĩ, makĩmũciirĩrĩra mamũũkĩrĩre kũu Jerusalemu, nake akĩũrĩra Lakishi, no magĩtũma andũ mamũrũmĩrĩre o nginya Lakishi, makĩmũũragĩra kuo.

²⁸ Agĩcooko aigĩrĩrwo mbarathi igũrũ, na agĩthikwo hamwe na maithe Itũũra-inĩ Inene rĩa Juda.

26

Uzia Mũthamaki wa Juda

¹ Nĩngĩ andũ othe a Juda makĩoya Uzia, arĩ wa mĩaka ikũmi na ĩtandatũ, na makĩmũtua mũthamaki ithenya rĩa ithe Amazia.

² Nĩwe waakithirie Elothu rĩngĩ, na akĩrĩcookeria Juda thuutha wa Amazia kũhũrũka hamwe na maithe make.

³ Uzia aarĩ wa mĩaka ikũmi na ĩtandatũ rĩrĩa aatuĩkire mũthamaki, nake agĩthamaka arĩ Jerusalemu mĩaka mĩrongo ĩtano na ĩrĩ. Nyina eetagwo Jekolia, na oimĩte Jerusalemu.

⁴ Nake nĩekire maũndũ marĩa maarĩ magĩrĩru maitho-inĩ ma Jehova, o ta ũrĩa ithe Amazia eekĩte.

⁵ Nĩarongoragia Ngai matukũ-inĩ ma Zekaria, ũrĩa wamũrutĩte gwĩtigĩra Ngai. Narĩo ihinda rĩrĩa rĩothe arongoragia Jehova-rĩ, Ngai nĩamũheaga ũgaacĩru.

[†] 25:23 nĩ ta mita 180 [‡] 25:24 Obedi-Edomu nĩwe waroraga hekarũ ya Ngai thĩĩnĩ na kũrĩa kwaigagwo mũthĩthũ.

⁶ Uzia nĩathiire kũrũa na Afilisti, na akĩmomora thingo cia Gathu, na cia Jabine, na cia Ashidodi. Ningĩ agĩcoka agĩaka rĩngĩ matũũra marĩa maarĩ hakuhi na Ashidodi na kũndũ kũngĩ gatagati-inĩ ka Afilisti.

⁷ Ngai akĩmũteithia kũhũũrana na Afilisti na Arabu arĩa maatũũraga Guri-Baali na Ameuni.

⁸ Aamoni nĩmarehire igooti kũrĩ Uzia, nayo ngumo yake ikĩhunja o nginya mũhaka wa Misiri, nĩ undũ nĩagũite na hinya mũno.

⁹ Uzia nĩaakire mĩthiringo mĩraihu na igũrũ kũu Jerusalemu hau Kĩhingo-inĩ gĩa Koine, na hau Kĩhingo-inĩ gĩa Gĩtuamba, na hau koine-inĩ ya rũthingo, na akĩmĩirigira na thingo cia hinya.

¹⁰ Ningĩ agĩaka mĩthiringo mĩraihu na igũrũ kũu werũ-inĩ na akĩenja ithima nyingĩ, nĩ undũ aarĩ na mahiũ maingĩ kũu mũhuro-inĩ wa irĩma, o na kũu werũ wa irĩma-inĩ. Aarĩ na andũ maarutaga wĩra mĩgũnda-inĩ yake ya irio na ya mĩthabibũ kũu irĩma-inĩ o na mĩgũnda-inĩ irĩa mĩnoru, tondu nĩendete ũrĩmi.

¹¹ Uzia aarĩ na mbũtũ ya ita irĩa yarufitwo wega mũno, na yakoragwo iĩhaarĩrie gũthĩ mbaara-inĩ, igayanitio ikundi kũringana na mũigana wayo na kũringana na ũria yacookanĩrĩrio nĩ Jeieli ũria warĩ mwandiki na Maaseia ũria warĩ mĩnene wao, matongoretio nĩ Hanania, ũmwe wa anene a nyũmba ya ũthamaki.

¹² Naguo mũigana wothe wa atongoria a nyũmba arĩa maarũgamagĩrĩa thigari warĩ 2,600.

¹³ Wathani-inĩ wao haarĩ na mbũtũ ya ita ya andũ 307,500 arĩa maarufitwo ũhoru wa mbaara, mbũtũ iyo yarĩ na hinya na nĩyo yateithagia mũthamaki akĩrũa na thũ ciake.

¹⁴ Uzia nĩaheire mbũtũ iyo yake ya ita ngo, na matimũ, na ngũbia, na nguo cia igera, na mota na mahiga ma igũtha.

¹⁵ Kũu Jerusalemu-rĩ, andũ maarĩ oogĩ mũno magĩthondeka ikaari ciahũthagĩrwo mĩthiringo-inĩ na koine-inĩ cia ũgitĩri na njĩra ya gũkia mĩguĩ na gũkia mahiga manene. Ngumo yake ikĩhunja kũndũ kũraya nĩgũkorwo nĩateithirio mũno nginya akĩgĩa na hinya mũno.

¹⁶ No thuutha wa Uzia kũgĩa na hinya-rĩ, gwĩtũgũgĩa gwake gũkĩmũniina. Akĩaga gũtuĩka mwĩhokeku hari Jehova Ngai wake, na agĩtoonya hekarũ ya Jehova nĩguo acine ũbumba kĩgongona-inĩ kia ũbumba.

¹⁷ Nake Azaria ũria mũthĩnjĩri-Ngai hamwe na athĩnjĩri-Ngai omĩrĩru mĩrongo inana a Jehova, makĩmuuma thuutha o nginya na kũu thĩini.

¹⁸ Nao makĩmũng'ethera mamũkaanie, makĩmwĩra atĩrĩ, "Gũtiagĩrĩire, wee Uzia, ũcinire Jehova ũbumba. Ŭcio nĩ wĩra wa athĩnjĩri-Ngai arĩa marĩ a rũciaro rwa Harũni, arĩa maamũrĩtwo macinage ũbumba. Uma handũ haha haamũre nĩgũkorwo ndũrĩ mwĩhokeku, na Jehova Ngai ndangĩgũtĩĩa."

¹⁹ Uzia, ũria wanyĩitĩte rũgĩo na guoko ehaarĩrie gũcina ũbumba, akĩrakara mũno. Na o hindĩ iyo aagũthũkagĩra athĩnjĩri-Ngai marĩ hau mbere ya kĩgongona kia ũbumba, hekarũ-inĩ ya Jehova, mũrimũ wa mangũ ũgĩtuthũka thĩithi-inĩ wake.

²⁰ Na rĩria Azaria, mũthĩnjĩri-Ngai ũria mĩnene na athĩnjĩri-Ngai acio angĩ othe maamũrorire-rĩ, makĩona atĩ aarĩ na mangũ thĩithi; nĩ undũ ũcio makĩmuumia na nja na ihinya. O nake we mwene nĩaiguaga kwenda mũno kuuma nja, nĩ undũ Jehova nĩamũhũũrite na mũrimũ ũcio.

²¹ Mũthamaki Uzia aatũũrĩre arĩ na mangũ nginya rĩrĩa aakuire. Aatũũrĩre nyũmba arĩ wiki, arĩ na mangũ, na agĩritio gũthĩiaga hekarũ ya Jehova. Mũriũ Jothamu akĩrũgamĩrĩa nyũmba ya ũthamaki, na agaathaga andũ a bũrũri ũcio.

²² Namo maündũ marĩa mangĩ makonĩ wathani wa Uzia-rĩ, kuuma kĩambĩrĩria nginya mũthia, nĩmandĩkitwo nĩ mũnabii Isaia mũrũ wa Amozu.

²³ Nake Uzia akĩhurũka hamwe na maithe make, na agĩthikwo hakuhi nao gĩthaka-inĩ kĩa kiarĩ gĩa gũthikanwo gĩa athamaki, nĩgũkorwo andũ moigire atĩrĩ, "Ararĩ na mangũ." Nake mũriũ Jothamu agĩtuĩka mũthamaki ithenya rĩake.

27

Jothamu Mũthamaki wa Juda

¹ Jothamu aarĩ wa mĩaka mĩrongo iĩrĩ na itano rĩrĩa aatuĩkire mũthamaki, nake agĩthamaka arĩ Jerusalemu mĩaka ikũmi na itandatũ. Nyina eetagwo Jerusha mwarĩ wa Zadoku.

² Nake agĩka maündũ marĩa maagĩrĩre maitho-inĩ ma Jehova, o ta ũria ithe Uzia eekĩte, nowe ndaigana gũtoonya hekarũ ya Jehova gũcina ũbumba ta ũria ithe eekĩte. No rĩrĩ, andũ nĩmathiire o na mbere gwĩka maündũ mao mooru.

³ Jothamu nĩakire rĩngĩ mwako wa Kĩhingo kĩa Rũgongo kĩa hekarũ ya Jehova, na akĩruta wĩra mũnene wa rũthingo rũrĩa rwarĩ kĩrĩma-inĩ kĩa Ofeli.

⁴ Nĩakire matũũra irĩma-inĩ cia Juda na agĩaka nyũmba cia ũgitĩri na mũthiringo mũraihu na igũrũ kũndũ kũrĩa kwarĩ na mũtitũ.

⁵ Jothamu nĩarũire mbaara na mũthamaki wa Amoni na akĩmahoota. Mwaka-inĩ ũcio, Aamoni nĩmamũrĩhire taranda igana rĩmwe* cia betha, na kori 10,000† cia ngano, na kori 10,000 cia cairi. Andũ a Amoni nĩmamũreheire indo o ta icio mwaka-inĩ wa keerĩ na wa gatatũ.

⁶ Jothamu nĩagũire na hinya nĩ ũndũ nĩathiiaga na mũthiire mũrũngĩrũrũ hĩndĩ ciothe mbere ya Jehova Ngai wake.

⁷ Namu maũndũ marĩa mangĩ makonĩ wathani wa Jothamu, o hamwe na mbaara ciake ciothe na ciiko iria ingĩ eekire-rĩ, nĩmandikĩtwo ibuku-inĩ rĩa athamaki a Isiraeli na Juda.

⁸ Nake aarĩ wa mĩaka mũrongo ũrĩ na itano rĩrĩa aatuĩkire mũthamaki, na agĩthamaka arĩ Jerusalemu mĩaka ikũmi na itandatũ.

⁹ Jothamu akĩhurũka hamwe na maithe make na agĩthikwo Itũũra-inĩ Inene rĩa Daudi. Nake mũriũ Ahazu agĩtuĩka mũthamaki ithenya rĩake.

28

Ahazu Mũthamaki wa Juda

¹ Ahazu aarĩ wa mĩaka mũrongo ũrĩ rĩrĩa aatuĩkire mũthamaki, nake agĩthamaka arĩ Jerusalemu mĩaka ikũmi na itandatũ. Nake ndaigana gwĩka maũndũ marĩa maagĩrĩire maithe-inĩ ma Jehova, ta ũrĩa ithe Daudi eekĩte.

² Aathiiaga na mũthiire ya athamaki a Isiraeli, o na ningĩ agĩthondeka mũhianano ya Baali ya gũtwekio ya kũhooyagwo.

³ Nake agĩcinĩra magongona kũu Gĩtuamba-inĩ kĩa Beni-Hinomu, na akĩruta ariũ ake marĩ magongona ma gũcinwo na mwaki, arũmũrĩire mũthiire rĩa rĩrĩ thaahu ya ndũrĩrĩ iria Jehova aaingatĩte ciehere mbere ya andũ a Isiraeli.

⁴ Nĩaarũtĩre magongona na agĩcinĩra ũbumba kũndũ kũrĩa gũtũũgĩrũ, na tũcũmbĩrĩ-inĩ twa irĩma, na rungu rwa mũtĩ rĩa mũruru.

⁵ Nĩ ũndũ ũcio Jehova Ngai wake akĩmũneana kũrĩ mũthamaki wa Suriata. Nao Asuriata makĩmũhoota na magĩtaha andũ ake aingĩ matuĩke mũgwate, na makĩmatwara Dameski.

O na ningĩ nĩaneanirwo moko-inĩ ma mũthamaki wa Isiraeli ũrĩa wamũringire iringa inene ma.

⁶ Na rĩrĩ, mũthenya ũmwe-rĩ, Peka mũrũ wa Remalia nĩooragire thigari 120,000 kũu Juda, tondũ andũ a Juda nĩmatirikĩte Jehova, Ngai wa maithe mao.

⁷ Zikiri ũrĩa Mũefiraimu njamba ya ita akĩũraga Maaseia mũrũ wa mũthamaki, na Azirikamu ũrĩa warĩ mũmenyereri wa nyũmba ya ũthamaki, na Elikana ũrĩa warĩ wa keerĩ kuuma harĩ mũthamaki.

⁸ Andũ a Isiraeli magĩtaha kuuma kũrĩ ariũ a ithe wao atumia 200,000 na ariũ na aarĩ ao. Ningĩ no maatahire indo nyingĩ iria maacookire nacio Samaria.

⁹ No rĩrĩ, mũnabii wa Jehova wetagwo Odedi aarĩ kuo, nake akiumagara agatũnge mbũtũ cia ita igĩcooka Samaria. Nake agĩciĩra atĩrĩ, “Tondũ Jehova, o we Ngai wa maithe manyu, nĩarakarĩire andũ a Juda-rĩ, nĩamaneanire moko-inĩ manyu. No inyuĩ nĩmũmooraagĩte na marakara, namo nĩ makinyĩte o igũrũ.”

¹⁰ Na rĩrĩ, mũciĩrĩre gũtua arũme na andũ-a-nja a Juda na Jerusalemu ngombo cianyu. No githĩ o na inyuĩ mũtihĩtĩte na mũkehĩria Jehova Ngai wanyu?

¹¹ Rũu ta gĩthikĩrĩriei! Cookiai andũ a bũrũri wanyu arĩa mũnyitĩte mũgwate, nĩgũkorwo marakara mahiũ ma Jehova marĩ igũrũ rĩanyu.”

¹² Hĩndĩ iyo atongoria amwe kũu Efiraimu, nao nĩ Azaria mũrũ wa Jehohanani, na Berekia mũrũ wa Meshilemothu, na Jehizikia mũrũ wa Shalumu, na Amasa mũrũ wa Hadilai, makĩrũgama nĩguo makaanie andũ acio moimaga mbaara-inĩ.

¹³ Makĩmeera atĩrĩ, “Mũtikarehe mũgwate iyo gũkũ, tũtikoonwo tũhĩtĩte mbere ya Jehova, nagu ũndũ ũcio wongerere mehia na mahĩtia maitũ. Nĩgũkorwo mahĩtia maitũ o na rĩu nĩ maingĩ, namo marakara make mahiũ marĩ igũrũ rĩa Isiraeli.”

¹⁴ Nĩ ũndũ ũcio thigari ikĩrekereria mũgwate na indo iria ciatahĩte, o hau mbere ya anene na ya kũũngano kũu gĩothe.

* 27:5 nĩ ta tani ithatũ na robo ithatũ (3:75) † 27:5 nĩ ta kilo 2,200,000

¹⁵ Nao andü aría maarí agwete na maríitwa makíoya mīgweite ñyo, na aría maarí njaga makímahumba nguo kuuma indo-iní iria ciatahítwo. Makímahe nguo na iraatü, na irio na kíndü gía kúnuyua, na maguta ma kúhonia. Nao aría othe mataarí na hinya makíhaicio ndígiri igírü. Ní úndü úcio makímacookia kúri andü a búruri wao o kúu Jeriko, Itúura Inene ría Míkíndü, nao magícocooka Samaria.

¹⁶ Na ríri, ihinda ríu Múthamaki Ahazu agítúmaníra múthamaki wa Ashuri amúteithie.

¹⁷ Andü a Edomu nímookíte ríngí na magatharíkíra Juda, na magakuua mīgweite,

¹⁸ na o híndi ñyo nao Afilisti nímahúrite matúura maría maarí múhuro-iní wa íríma, na Negevu kúu Juda. Nímatahíre na magíikara matúura ma Bethi-Shemeshu, na Aijaloni, na Gederothu, o úndü úmwe na Soko, na Timuna, na Gimuzo, na tútúura túnini túria twamathiúrúkiirie.

¹⁹ Nake Jehova níagithirie Juda gítúo tondü wa Ahazu múthamaki wa Isiraeli, níngúkorwo níongereire waganu kúu Juda, na níagíte kwíhokeka múno harí Jehova.

²⁰ Nake Tigilathu-Pileseru múthamaki wa Ashuri agíuka kúri we, no handü ha kúmúteithia níkúmúthínia aamúthínie.

²¹ Ahazu akíoya indo imwe kuuma hekarü-iní ya Jehova, na kuuma nyumba-iní ya úthamaki, na kuuma kúri ariü a múthamaki, na agícihe múthamaki wa Ashuri, no úndü úcio ndwamúteithirie.

²² Mahinda macio make ma thúna-rí, Múthamaki Ahazu no gúkíríríria aakírírírie kwaga wíhokeku harí Jehova.

²³ Akírutíra ngai cia Dameski iria ciamúhootete magongona, níngúkorwo eeciiragia atírí, “Kuona atí ngai cia athamaki a Suriata nícimáteithíie-rí, níngúcirutíra igongona níguo cindeithie o na ní.” No ício nício ciamúniinire na ikíniina Isiraeli ríothe.

²⁴ Ahazu agícocookereria indo cia hekarü ya Ngai na agícithaamia. Agícocooka akíhinga mírango ya hekarü ya Jehova, na agíaka igongona ikíyúra o koine-iní ciothe cia njira cia itúura ría Jerusalemu.

²⁵ Níngí o itúura-iní ríothe ría Juda agíaka kúndü kúria gütúgírú gwa kúrutíra ngai ingí magongona ma njino, nake agíthíríkia Jehova, Ngai wa maithe make, agítúma arakare.

²⁶ Namo maündü maría mangí makoníi wathani wake na múthiire yake yothe-rí, kuuma kíambíríria nginya múthia-rí, maandíkítwo íbuku-iní ría athamaki a Juda na Isiraeli.

²⁷ Nake Ahazu akíhuríka hamwe na maithe make na agíthikwo itúura-iní ría Jerusalemu, no ndaigirwo mbíríra-iní cia athamaki a Isiraeli. Nake múriü Hezekia agítuíka múthamaki íthenya ríake.

29

Hezekia Gútheria Hekarü

¹ Hezekia aarí wa míaka mírongo íirí na ítano ríríra aatuíkire múthamaki, nake agíthamaka arí Jerusalemu míaka mírongo íirí na kenda. Nyina eetagwo Abija mwarí wa Zekaria.

² Nake agíka maündü maría maagíríire maitho-iní ma Jehova, o ta úria íthe Daudi eekíte.

³ Mweri wa mbere wa mwaka wa mbere wa wathani wake-rí, níahingúrire mírango ya hekarü ya Jehova na akímíthondeka kúria yathúkítio.

⁴ Nake akírehe athínjiri-Ngai na Alawii, akímacookaníríria hamwe nja ya mwena wa irathíro,

⁵ akiuga atírí: “Ta thikíríríria inyuí Alawii! Mwitheriei ríu, na mútherie hekarü ya Jehova Ngai wa maithe manyu. Eheriai kíndü gíothe kíri thaahu kuuma handü-haríha-haamüre.

⁶ Maithe maitü matiarí ehokeku; nímekire úuru maitho-iní ma Jehova Ngai witü na makímútirika. Nímahúgúrire mothíü mao makíaga kúrora gúkaro kía Jehova, makímúhutafíra.

⁷ O na níngí nímahingire mírango ya gíthaku na makíhoria matawa. Matiacinire úbumba kana makírutíra Ngai wa Isiraeli maruta o na maríkú ma njino handü-iní haríha haamüre.

⁸ Ní úndü úcio-rí, marakara ma Jehova magíkora Juda na Jerusalemu; nake agítúma matuíke ta kíndü gía kúmakania na kía magígí, na gía kúnýúrúrio, o ta úria múreyonera na maitho manyu.

⁹ Kiu nĩkĩo gĩatũmire maithe maitũ mooragwo na rũhiũ rwa njora, na nokĩo gĩtũmĩte ariũ aitũ, na airĩtu aitũ, na atumia aitũ matahwo.

¹⁰ Na rĩrĩ, ndĩciirĩtie na ngoro yakwa kũrĩkanĩra kĩrĩkanĩro na Jehova, Ngai wa Isiraeli, nĩgeetha marakara make mahiũ matweherere.

¹¹ Atĩrĩrĩ, ariũ akwa, mũtigatũike andũ matarũmbũyagia ũndũ, nĩgũkorwo Jehova nĩamũthuurĩte mũrũgamage mbere yake mũmũtungatagĩre, mũtuĩke a gũtungata mũrĩ mbere yake na mũcinage ũbumba.”

¹² Hĩndĩ iyo Alawii aya makĩambĩrĩria kũruta wĩra:

kuuma kũrĩ Akohathu,

maarĩ Mahathu mũrũ wa Amasai, na Joeli mũrũ wa Azaria;

kuuma kũrĩ Amerari,

maarĩ Kishu mũrũ wa Abudi, na Azaria mũrũ wa Jehaleleli;

kuuma kũrĩ Agerishoni,

maarĩ Joa mũrũ wa Zima, na Edeni mũrũ wa Joa;

¹³ Kuuma kũrĩ njiaro cia Elizafani,

maarĩ Shimuri na Jeieli;

kuuma kũrĩ njiaro cia Asafu,

maarĩ Zekaria na Matania;

¹⁴ Kuuma kũrĩ njiaro cia Hemani,

maarĩ Jehueli na Shimei;

kuuma kũrĩ njiaro cia Jeduthuni,

maarĩ Shemaia na Uzeli.

¹⁵ Maarĩkia gũcookanĩrĩria ariũ a ithe wao hamwe na meetheria-rĩ, magĩtoonya hekarũ ya Jehova, makĩmĩtheria, o ta ũria mũthamaki aathanĩte arũmĩrĩire kiugo kĩa Jehova.

¹⁶ Nao athĩnjĩri-Ngai magĩtoonya handũ-harĩa-haamũre ha Jehova nĩguo mahatherie. Na indo ciothe iria itaarĩ theru iria maakorire kũu hekarũ-inĩ ya Jehova magĩciruta magĩciiga nja ya hekarũ ya Jehova. Nao Alawii magĩciyoa magĩcitwara Gĩtuamba-inĩ gĩa Kidironi.

¹⁷ Maambĩrĩrie wĩra wa gũtheria hekarũ mũthenya wa mbere wa mweri wa mbere, na mũthenya wa ĩnana wa mweri ũcio magĩkinya gĩthaku-inĩ kĩa Jehova. Na handũ ha matukũ mangĩ manana-rĩ, magĩtheria hekarũ ya Jehova yo nyene, na makĩrĩkia wĩra ũcio mũthenya wa ikũmi na ĩtandatũ wa mweri ũcio wa mbere.

¹⁸ Magĩcooka magĩthĩi kũrĩ Mũthamaki Hezekia, makĩmwĩra atĩrĩ: “Nĩtũtheretie hekarũ ya Jehova yothe, kĩgongona kĩa maruta ma njino, na indo ciakĩo ciothe, na metha ĩria ĩigagĩrĩrwo mĩgate ĩria mĩamũre, na indo ciayo ciothe.

¹⁹ Nĩtũhaarĩirie na tũkaamũra indo iria ciothe Mũthamaki Ahazu ehernetie Hekarũ-inĩ rĩrĩa aarĩ mũthamaki nĩ ũndũ wa kwaga wĩhokeku. Na rĩrĩ, rĩu irĩ mbere ya kĩgongona kĩa Jehova.”

²⁰ Na rĩrĩ, rũciinĩ tene, Mũthamaki Hezekia agĩcookanĩrĩria anene a itũũra rĩu inene na magĩthĩi hekarũ-inĩ ya Jehova.

²¹ Nao makĩrehe ndegwa mũgwanja, na ndũrũme mũgwanja, na tũtũrũme mũgwanja, o na thenge mũgwanja cia igongona rĩa kũhoroherio mehia makonĩi ũthamaki ũcio, na ma handũ-harĩa-haamũre o na ma Juda. Nake mũthamaki agĩatha athĩnjĩri-Ngai, o acio a njiaro cia Harũni, macithĩnjire hau kĩgongona-inĩ kĩa Jehova.

²² Nĩ ũndũ ũcio magĩthĩnja ndegwa icio, nao athĩnjĩri-Ngai makĩyoa thakame yacio makĩmĩminjĩrinĩ kĩgongona; magĩcooka magĩthĩnja ndũrũme icio na makĩminjĩrinĩ kĩgongona thakame yacio; magĩcooka magĩthĩnja tũtũrũme tũu na makĩminjĩrinĩ kĩgongona thakame yatuo.

²³ Nacio thenge cia igongona rĩa kũhoroherio mehia ikĩrehwo mbere ya mũthamaki na kũngano kũu, nao magĩciĩgĩrĩra moko.

²⁴ Nao athĩnjĩri-Ngai magĩcooka magĩthĩnja thenge icio hamwe na thakame yacio, magĩcirutĩra hau kĩgongona-inĩ irĩ maruta ma kũhoroheria mehia nĩguo ihoroherie andũ a Isiraeli othe, nĩ tondũ mũthamaki nĩathanĩte kũrutwo iruta rĩa njino na iruta rĩa kũhoroheria mehia rĩrĩ rĩa andũ othe a Isiraeli.

²⁵ Mũthamaki akĩga Alawii hekarũ-inĩ ya Jehova marĩ na thaani iria ihũirithanagio ikagamba, na inanda cia mũgeeto na cia kinũbi ta ũria gwaathanĩtwo nĩ Daudĩ na Gadi mũndũ ũria wonagĩra mũthamaki maũndũ, na Nathani ũria mũnabii; ũndũ ũyũ waathanĩtwo nĩ Jehova na tũnua twa anabii ake.

²⁶ Nĩ ũndũ ũcio Alawii makĩrũgama mehaarĩrie na inanda cia Daudi cia kũina, na athĩnjĩri-Ngai marĩ na tũrumbeta twao.

²⁷ Hezekia agiathana atü kürutwo iruta rîa njino kigongona-inî. Narîo igongona riambirîria kürutwo-rî, andü makîambirîria küinîra Jehova marî na türumbeta na inanda cia küina cia Daudi müthamaki wa Isiraeli.

²⁸ Küngano kiu göthe gükünamîrîra, gîkîhooya, nao aini makîinaga na türumbeta tükîhuhagwo. Maündü macio mothe magîthîi na mbere nginya igongona rîu rîa njino rikîrîka kürutwo.

²⁹ Na rîrîa maruta maarîkirie kürutwo-rî, müthamaki na andü othe arîa maarî nake hau magîtura maru makîhooya.

³⁰ Nake Müthamaki Hezekia na anene ake magîatha Alawii magooce Jehova na ciugo cia Daudi na cia Asafu mündü ûrîa muoni-maündü. Nî ündü ücio makîina nyîmbo cia kûgocia Jehova marî na gîkeno na makîinamia mîtwe yao makîmûhooya.

³¹ Ningî Hezekia akiuga afîrî, “Rîu nîmweyamîrîra Jehova. Rehei magongona na maruta ma gücookia ngaatho hekarû-inî ya Jehova.” Nî ündü ücio kîüngano kiu gîkîrehe magongona na maruta ma gücookia ngaatho, na andü othe arîa ngoro ciao cieyendeire makîrehe maruta ma njino.

³² Naguo müigana wa maruta ma njino marîa maarehirwo nî kîüngano kiu warî ndegwa mîrongo mûgwanja, na ndürûme 100 na tütürûme 200, ciothe ciarî cia maruta ma njino ma kürutîrwo Jehova.

³³ Nyamû ciothe iria ciaamûrîtwo cia magongona ciarî ndegwa 600 na ng’ondü hamwe na mbûri 3,000.

³⁴ Na rîrî, athînjîri-Ngai maarî anini müno matingîahotire güthînja nyamû ciothe cia maruta ma njino; nî ündü ücio andü a nyûmba ciao, nîo Alawii, makîmateithîrîria nginya wîra ücio ûkîrîka nginya rîrîa athînjîri-Ngai angî maamûrirwo, nîgûkorwo Alawii maarî na kîyo gîa kwîyamûra gûkîra athînjîri-Ngai.*

³⁵ Na rîrî, nî kwarî na maruta ma njino maingî müno, hamwe na maguta ma maruta ma üiguano, o na maruta ma indo cia kûnyuuo marîa maarutanagîrio na maruta ma njino.

Nî ündü ücio wîra wa ütungata wa hekarû ya Jehova ügîcookio rîngî.

³⁶ Nake Hezekia na andü othe magîkena nî ündü wa ûrîa Ngai eekûire andü ake, tondü ündü ücio wekirwo narua müno.

30

Hezekia Güküngûra Giathî kîa Bathaka

¹ Hezekia nîatûmire ndûmîrîri Isiraeli guothe na Juda, o na akîandîkîra Efiraïmu na Manase marûa ma kûmeeta moke hekarû-inî ya Jehova kûu Jerusalemu, makîngûire Bathaka ya Jehova Ngai wa Isiraeli.

² Müthamaki na anene ake na kîüngano kiu göthe kûu Jerusalemu magîtua atî megüküngûra Bathaka mweri wa keerî.

³ Matiahotete kûmiküngûra ihînda-inî rîayo tondü gütiarî na athînjîri-Ngai a kûigana arîa meetheretie, na andü mationganîte Jerusalemu.

⁴ Mübango ücio nîwonekire wagîrîre harî müthamaki o na harî kîüngano göthe.

⁵ Nao magîtua atî güthîi kwanîrîrwo Isiraeli guothe, kuuma Birishiba nginya Dani, andü meetwo moke Jerusalemu makîngûire Bathaka ya Jehova Ngai wa Isiraeli kuo. Ndîakoretwo îgîküngûrwo nî andü aingî kûringana na ûrîa kwandîkîtwo.

⁶ Kûrûmanîrîra na watho wa müthamaki, atwari a marûa magîthîi Isiraeli na Juda guothe marî na marûa kuuma kûrî müthamaki na kuuma kûrî anene ake, marîa maandîkîtwo afîrî:

“Andü a Isiraeli, cookereraï Jehova Ngai wa Iburahîmu, na Isaaka, na Isiraeli, nîguo nake amûcookerere inyuî arîa mütigaire, inyuî mühonokete kuuma guoko-inî kwa athamaki a Ashuri.*

⁷ Mütigatuîke ta maithe manyu kana ariû a maithe manyu, arîa maagire kwîhokeka harî Jehova Ngai wa maithe mao, nake akîmatua kîndü kîa magigi ta ûrîa müreyonera.

⁸ Mütikoomie ciongo cianyu ta ûrîa maithe manyu meekire; mwîheanei harî Jehova. Ûkai handü-harîa-haamûre, harîa we aamûrîte nginya tene. Tungatîrai Jehova Ngai wanyu, nîgeetha marakara make mahûi mamweherere.

⁹ Mûngîcookerera Jehova-rî, hîndî îyo ariû a maithe manyu na ciana cianyu no maiguirwo tha nî arîa maamatahire, na nîmagacooka bûrûri üyû, nîgûkorwo Jehova

* **29:34** Maruta ma njino maaharagîrio na makarutwo nî athînjîri-Ngai, no rîmwe nîmateithagîrîrio nî Alawii.

* **30:6** Sarigoni müthamaki wa Ashuri nîwe watwarithirie andü a Isiraeli ithaamîrio mwaka-inî wa 722 mbere ya güciarwo gwa Kristû.

Ngai wanyu nĩ mũtugi na nĩ mũigua tha. Mũngĩmũcookerera ndakamũhutatĩria ũthiũ.”

¹⁰ Atwari a marũa magĩthĩ itũũra o itũũra kũu Efiraimu na Manase, o nginya Zebuluni, no rĩrĩ, andũ makĩmanyũrũria, na makĩmathekerera.

¹¹ O na gũkĩrĩ ũguo-rĩ, andũ amwe a Asheri, na Manase, na Zebuluni makĩnyiihia na magĩthĩ Jerusalemu.

¹² Ningĩ o na kũu Juda guoko kwa Ngai kwarĩ igũrũ rĩa andũ, nake akĩmahe ũrũmwe wa meciiria ma gwachĩkĩra ũrĩa mũthamaki na ndungata ciake maathanĩte, marũmirĩre kiugo kĩa Jehova.

¹³ Kĩrĩndĩ kĩingĩ mũno gĩkĩũngana kũu Jerusalemu nĩguo gĩkĩũngũire Gĩathĩ kĩa Mĩgate ĩtarĩ Mĩkĩre Ndawa ya Kũmbia mweri wa keerĩ.

¹⁴ Makĩheheria igongona irĩa ciarĩ kũu Jerusalemu o na makĩheheria igongona cia gũcinĩra ũbumba, magĩthĩ magĩciikia Gĩtuamba gĩa Kidironi.

¹⁵ Nĩmathĩnjire gatũrũme ka Bathaka mũthenya wa ikũmi na ĩna wa mweri wa keerĩ. Nao athĩnjĩri-Ngai na Alawii magĩconoka na magũtheria, na makĩrehe maruta ma njino hekarũ-inĩ ya Jehova.

¹⁶ Ningĩ makĩambĩrĩria ũtungata wao wa o mũthenya o ta ũrĩa kwandĩkĩtwo Watho-inĩ wa Musa mũndũ wa Ngai. Athĩnjĩri-Ngai makĩminjamina thakame ĩrĩa maanengereirio nĩ Alawii.

¹⁷ Na tondũ nĩ kwarĩ na andũ aingĩ kĩrĩndĩ-inĩ kũu mateetheretie-rĩ, Alawii nĩo maaherwo wĩra wa gũthĩnja nginya tũtũrũme twa Bathaka twa andũ acio othe maarĩ na thaahu, tondũ matĩngĩamũrĩre Jehova tũtũrũme twao.[†]

¹⁸ O na akorwo andũ aingĩ arĩa mookĩte kuuma Efiraimu, na Manase, na Isakaru, na Zebuluni matietheretie-rĩ, nĩmarĩre Bathaka matekũrũmirĩra ũrĩa maandĩko moigĩte. No Hezekia akĩmahoera, akiuga atĩrĩ, “Jehova, o we ũrĩa mwega, arekerera mũndũ o wothe

¹⁹ ũrĩa ũtuĩte na ngoro yake kũrongooria Ngai, o we Jehova, Ngai wa maithe make, o na angĩkorwo ndetheretie kũringana na ũrĩa mawatho ma handũ-harĩa-haamũre matarĩ.”

²⁰ Nake Jehova akĩigua ihooya rĩa Hezekia, akĩhonia andũ acio.

²¹ Nao andũ a Isiraeli arĩa maarĩ kũu Jerusalemu magĩkũngũira Gĩathĩ kĩa Mĩgate ĩtarĩ Mĩkĩre Ndawa ya Kũmbia marĩ na gikeno kĩnene mũthenya mũgwanja, nao Alawii na athĩnjĩri-Ngai makĩanagĩra Jehova o mũthenya marĩ na inanda cia kũgocoo Jehova.

²² Nake Hezekia akĩaria ciugo cia kũumĩrĩria Alawii othe arĩa moonanirie ũmenyo mwega wa gũtungatĩra Jehova. Handũ ha mũthenya iyo mũgwanja nĩmarĩre kĩrĩa maagaĩrwo, na makĩruta maruta ma ũguano, na makĩgocoo Jehova Ngai wa maithe mao.

²³ Kĩũngano kũu gĩothe gĩgĩcocoa gĩkĩũngũira gĩkũngũire gĩathĩ kũu mũthenya ĩngĩ mũgwanja; nĩ ũndũ ũcio magĩkũngũira mũthenya ĩngĩ mũgwanja makenete mũno.

²⁴ Hezekia mũthamaki wa Juda akĩruta ndegwa 1,000 na ng'ondũ na mbũri 7,000 nĩ ũndũ wa kũngano kũu, nao anene makĩmahe ndegwa 1,000 na ng'ondũ na mbũri 10,000. Athĩnjĩri-Ngai aingĩ mũno magũtheria.

²⁵ Kĩũngano gĩothe kĩa Juda gĩgĩkena hamwe na athĩnjĩri-Ngai na Alawii na andũ arĩa othe monganĩte moimĩte Isiraeli, hamwe na andũ a kũngĩ arĩa mookĩte kuuma Isiraeli o na arĩa maatũũraga Juda.

²⁶ Nĩ kwarĩ na gikeno kĩnene kũu Jerusalemu, nĩgũkorwo kuuma hĩndĩ ya Solomoni mũrũ wa Daudi mũthamaki wa Isiraeli gũtionekete ũndũ ta ũcio kũu Jerusalemu.

²⁷ Athĩnjĩri-Ngai na Alawii makĩrũgama, makĩrathima andũ, nake Ngai akĩmaigua, nĩgũkorwo ihooya rĩa nĩrĩakinyire o igũrũ, gũikaro gĩake gĩtheru.

31

¹ Rĩrĩa maündũ macio mothe maathĩrĩre-rĩ, andũ a Isiraeli arĩa maarĩ hau makiu-magara magĩthĩ matũũra-inĩ ma Juda, makĩhehenja mahiga marĩa mamũrĩrwo ngai cia mĩhianano na magĩtemanga itugĩ cia Ashera. Ningĩ makĩananga kũndũ kũrĩa gũtũũgĩru kwahooyagĩrwo o na igongona irĩa ciarĩ Juda guothe na Benjamini, o na kũu Efiraimu na Manase. Thuutha wa gũcithũkangia ciothe, andũ a Isiraeli magĩcocoa matũũra-inĩ mao na o mũndũ agĩcocoa igai-inĩ rĩake.

Mĩhothi ya Magongona ma Mahooya

[†] 30:17 Kũringana na watho andũ arĩa maarĩ atongoria a nyũmba nĩo maathĩnjaga gatũrũme ka Bathaka.

² Hezekia agĩkĩiga athĩnjĩri-Ngai na Alawii na ikundi, o gĩkundi kũringana na wĩra wakĩo, marĩ athĩnjĩri-Ngai kana Alawii, marutage maruta ma njino na ma ũguano, ningĩ matungatage, na macookagie ngaatho, na mainage nyĩmbo cia ũgooci marĩ ihingo-inĩ cia gĩkaro kĩa Jehova.

³ Mũthamaki nĩheanire indo ciake mwene cia kũrutagwo maruta ma njino ma rũciinĩ na ma hwaĩ-inĩ, na maruta ma njino ma Thabatũ, na ma Tũrũgamo twa Mweri, na ma ciathĩ-inĩ iria ciatuĩtwo, o ta ũrĩa kwaandĩkitwo Watho-inĩ wa Jehova.

⁴ Agĩatha andũ arĩa maatũũraga Jerusalemu maheage athĩnjĩri-Ngai na Alawii rwĩga rũrĩa rwamagĩrĩire, nĩgeetha nao mahotage kwĩheana harĩ Watho wa Jehova.

⁵ Na rĩrĩ, hĩndĩ rĩa watho ũcio wamenyekire-rĩ, andũ a Isiraeli makĩheana na ũtaana maciaro mao ma mbere ma ngano, na ma ndĩbei ya mũhĩhano, na maguta, na ũũkĩ, na maciaro ma mĩgũnda yao. Makĩrehe indo nyingĩ mũno o na gĩcunjĩ gĩa ikũmi kĩa indo ciothe.

⁶ Nao andũ a Isiraeli na Juda arĩa maatũũraga matũũra-inĩ ma Juda o nao makĩrehe gĩcunjĩ gĩa ikũmi kĩa ndũũru ciao cia ng'ombe na ng'ondũ, o na gĩcunjĩ gĩa ikũmi kĩa indo iria ciamũrĩrwo Jehova Ngai wao, nao magĩciiga irũndo.

⁷ Maambĩrĩrie gwĩka ũndũ ũyũ mweri wa itatũ na makĩrĩkia mweri wa mũgwanja.

⁸ Rĩrĩa Hezekia na anene ake mookire na makĩona irũndo icio, makĩgooca Jehova na makĩrathima andũ ake a Isiraeli.

⁹ Hezekia akĩũria athĩnjĩri-Ngai na Alawii ũhoru wa irũndo icio;

¹⁰ nake Azaria mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene wa kuuma nyũmba ya Zadoku akĩmũcookeria atĩrĩ, "Kuuma andũ maambĩrĩria kũrehe mĩhothi yao hekarũ-inĩ ya Jehova-rĩ, nĩtũkoretwo tũrĩ na irio cia kũigana kũrĩa, o na tũgatigia nyingĩ mũno, nĩ ũndũ Jehova nĩarathimite andũ ake, na irio ici nyingĩ ũũ igagĩtigara."

¹¹ Hezekia agĩathana gwakwo makũmbĩ kũu thĩinĩ wa hekarũ ya Jehova, na gũgũkwo ũguo.

¹² Nao magĩcooka makĩrehe mĩhothi na wĩhokeku, na icunjĩ cia ikũmi, na iheo iria nyamũre. Konania ũrĩa Mũlawii nĩwe watuirwo mũrori wa indo icio, nake mũrũ wa ithe Shimei nĩwe warĩ mũnini wake.

¹³ Jehieli, na Azazia, na Nahathu, na Asaheli, na Jerimothu, na Jozabadu, na Elieli, na Isimakia, na Mahathu, na Benaia nĩo maarĩ arũgamĩrĩri rungu rwa Konania na mũrũ wa ithe Shimei, ta ũrĩa gwaũtũtwo nĩ Mũthamaki Hezekia na Azaria ũrĩa warĩ mũnene wa hekarũ ya Ngai.

¹⁴ Kore mũrũ wa Imuna ũrĩa Mũlawii, mũikaria wa Kĩhingo kĩa Mwena wa Irathĩro, nĩwe warĩ mũrori wa indo iria ciarutagĩrwo Ngai na kwĩyendera, akagayaga mĩhothi rĩa irutĩrwo Jehova hamwe na iheo iria nyamũre.

¹⁵ Edeni, na Miniامينi, na Jeshua, na Shemaia, na Amaria, na Shekania nĩo maamũteithagĩrĩria marĩ na wĩhokeku kũu matũũra-inĩ ma athĩnjĩri-Ngai, na makagayagĩra athĩnjĩri-Ngai arĩa angĩ o ta ũrĩa ikundi ciao ciatarĩ, makagaĩra arĩa akũrũ na arĩa anini o ũndũ ũmwe.

¹⁶ Hamwe na ũguo makĩgaĩra arũme arĩa maarĩ na mĩaka itatũ na makĩria arĩa marĩtwa mao maarĩ maandĩko-inĩ ma njiarwa, nao nĩo andũ arĩa othe maangĩatoonyire hekarũ-nĩ ya Jehova nĩ ũndũ wa kũruta mawĩra mao ma o mũthenya, ta ũrĩa wĩra wa o mũndũ watariĩ na kũringana na ikundi ciao.

¹⁷ Nao makĩgaĩra athĩnjĩri-Ngai arĩa maandĩkithĩtio nĩ andũ a nyũmba ciao maandĩko-inĩ ma njiarwa ciao, o na Alawii arĩa maarĩ na mĩaka mĩrongo ĩrĩ na makĩria, ta ũrĩa wĩra wa o mũndũ watariĩ na kũringana na ikundi ciao.

¹⁸ Maataranĩrie ciana ciothe, na atumia, na ariũ ao, na airĩtu a mũingĩ wothe ũrĩa waandĩkitwo maandĩko-inĩ ma njiarwa. Nĩgũkorwo maarĩ ehokeku ũhoru-inĩ wao wa gwĩtheria.

¹⁹ Ha ũhoru wa athĩnjĩri-Ngai, o acio a rũciaro rwa Harũni, arĩa maatũũraga mĩgũnda-inĩ rĩa yathĩũrũrũkĩrie matũũra mao kana matũũra mangĩ, nĩ kwarĩ na andũ amwe maathuurĩtwo na makagwetwo marĩtwa a kũgaĩra arũme othe arĩa maarĩ gatagatĩ-inĩ kao rũgai rwao, na kũrĩ arĩa othe maandĩkitwo maandĩko-inĩ ma njiarwa cia Alawii.

²⁰ ũguo nĩguo Hezekia eekire Juda guothe, agĩka maũndũ mega, na magĩrĩire na ma kwĩhokeka mbere ya Jehova Ngai wake.

²¹ Maũndũ-inĩ mothe marĩa ekaga ma gũtungata hekarũ-inĩ ya Ngai, na harĩ gwathĩkĩra watho na maathani, nĩarongooragia Ngai wake na akĩruta wĩra na ngoro yake yothe. Na nĩ ũndũ ũcio akĩgaacĩra.

32

Senakeribu Kwihitira Jerusalemu

¹ Na riri, thuutha wa maündü maria mothe Hezekia ekite na wihokeku, Senakeribu müthamaki wa Ashuri agüka agitharikira Juda. Nake agithiürürükiria matüura manene maria mairigirwo na thingo cia hinya eeciiritie kumahoota matuüke make.

² Hindi iria Hezekia onire ati Senakeribu nioka na ati muoroto wake wari kühüura Jerusalemu,

³ magiciira na anene ake o na atongoria a thigari cia ita uria mekühingiriria maai kuuma ithima-ini cia nja ya itüura inene, nao makimuteithia.

⁴ Kirindi kينة kĩa andü giküngana, nakio gikihinga ithima ciothe na türüü türia twathereragira büürü-ini. Maküria atiri, "Athamaki a Ashuri-ri, megüka makore maai maingi üü niki?"

⁵ Nangi akiruta wira müngi wa gücookereria rüthingo küria guothe rwamomoretwo, na agiaka müthiringo miraihu na igürü ria ruo. Agiaka rüthingo rüngi nja ya rüu, nacio ngika iria ciarügamitie Itüura ria Daudi agicinyiitia. O na agithondeka indo cia mbaara nyingi, o hamwe na ngo.

⁶ Agithuura anene a mbütü cia ita marügamirire andü, na agitüma mongane mbere yake nja-ini ya kihingo gia itüura inene, nake akimomiriria na ciugo ici:

⁷ "Giai na hinya na müümiririe. Mütigetigire, kana mukue ngoro ni ündü wa müthamaki wa Ashuri na mbütü nene ya ita iria ari nayo, nigükorwo türü na hinya münene müno gükira uria ari naguo.

⁸ Kiria we ari nakio no hinya wa mwiri; no ithuü türü na Jehova Ngai witü, na niegütüteithia, na arüe mbaara ciitü." Nao andü maküümiriria kuumana na ciugo iria Hezekia müthamaki wa Juda oigire.

⁹ Thuutha ücio, riria Senakeribu müthamaki wa Ashuri na mbütü ciake ciothe maathiürürükirie Lakishi, agitüma anene ake Jerusalemu matwarire Hezekia müthamaki wa Juda, o na andü othe a Juda aria maarü kuo, ndümiriri ino:

¹⁰ "Üü niguo Senakeribu müthamaki wa Ashuri ekuuga: Mürutite ümiriru wanyu kü, niguo müikare Jerusalemu, kündü güthiürükirie?"

¹¹ Riria Hezekia ekuuga atiri, 'Jehova Ngai witü niegütühonokia guoko-ini kwa müthamaki wa Suriata,' niaramühitithia, atüme mukue ni ng'aragu na nyoota.

¹² Githi Hezekia we mwene ndeheririe kündü küria gütüügüru kwa ngai iyo, o na akieheria igongona ciayo, na akiria Juda na Jerusalemu atiri, 'No nginya mühooere kigongona-ini kimwe na mücinagire magongona ho?'

¹³ "Kai mütooi uria ni na maithe maitü twikite andü othe a mabürüri maria mangi? Nacio ngai cia ndürüri ocio-ri, niciakihotire o na ri kügitira büürü wao kuuma moko-ini makwa?"

¹⁴ Ni ngai irikü ya ocio cia ndürüri iria cianangirwo ni maithe makwa yahotire kühonokia andü ayo kuuma küri ni? Gwakihoteka atia ngai yanyu imügüfire kuuma guoko-ini gwakwa?"

¹⁵ Tondü ücio-ri, mütigetikirie Hezekia amüheenie na amühitithie üguo. Mütikamwitikie, nigükorwo gütirü ngai ya rürüri kana üthamaki o na ürükü iri yahota kühonokia andü ayo kuuma guoko-ini gwakwa kana kuuma guoko-ini kwa maithe makwa! To ngai yanyu ingikihota kümühonokia kuuma guoko-ini gwakwa!"

¹⁶ Ndungata cia Senakeribu igithii o na mbere kwaria mario ya güükirira Jehova Ngai o na güükirira ndungata yake Hezekia.

¹⁷ Nangi müthamaki akiandika marüa ma küruma Jehova, Ngai wa Isiraeli akimüükirira, akiuga atiri, "O ta uria ngai cia ndürüri cia mabürüri maria mangi itaahotire kühonokia andü ocio kuuma guoko-ini gwakwa-ri, noguo ngai ya Hezekia itekühota kühonokia andü ayo kuuma moko-ini makwa."

¹⁸ Nangi makianirira na Kihibrania küri andü a Jerusalemu aria maarü rüthingo igürü, niguo mamamakie na mamekire guoya nigeetha menyüfire itüura riu inene.

¹⁹ Magikaria ühoru wa Ngai wa Jerusalemu o ta uria maaragia ühoru wa ngai cia andü aria angü a thi, o iria ciathondeketo na moko ma andü.

²⁰ Müthamaki Hezekia na münabii Isai müru wa Amozu makihoooya manirire magikaria uria iri igürü ni ündü wa ühoru ücio.

²¹ Nake Jehova agitüma müraika uria waniinire thigari ciothe cia mbaara na atongoria na anene aria maarü kambü-ini ya müthamaki wa Ashuri. Ni ündü ücio Senakeribu akünüka gwake aconokete. Na riria aatoonyire hekarü ya ngai yake-ri, ariü ake amwe makimütemanga na rühiü rwa njora.

²² Nĩ undũ ücio Jehova akĩhonokia Hezekia na andũ a Jerusalemu kuuma guoko-inĩ kwa Senakeribu mũthamaki wa Ashuri, o na kuuma guoko-inĩ kwa andũ arĩa angĩ othe. Akĩmamenyerera mĩena-inĩ yothe.

²³ Andũ aingĩ magĩtwarĩra Jehova indo cia maruta kũu Jerusalemu, na magĩtwarĩra Hezekia mũthamaki wa Juda iheo cia goro. Kuuma hĩndĩ iyo agĩtuĩka mũndũ mũtũku mũno nĩ ndũrĩrĩ ciothe.

Mwĩtĩo wa Hezekia, Kũgaacĩra Gwake, na Gĩkuũ Gĩake

²⁴ Matukũ-inĩ macio-rĩ, Hezekia akĩrwarra hakuhi akue. Akĩhooya Jehova, nake Jehova akĩmũigua na akĩmuonia kĩmenyithia kĩa mwanya.

²⁵ No rĩrĩ, ngoro ya Hezekia ikĩyũrwo nĩ mwĩtĩo na akĩaga kũrũmbũiya ũtugi ũcio oonetio; nĩ undũ ücio mang'ũrĩ ma Jehova makĩmũkora o na magĩkora Juda na Jerusalemu.

²⁶ Hĩndĩ iyo Hezekia akĩrĩra mehia ma mwĩtĩo wa ngoro yake, o ta ũrĩa andũ a Jerusalemu meekire, nĩ undũ ücio mang'ũrĩ ma Jehova makĩaga kũmakinyĩrĩra matukũ-inĩ ma Hezekia.

²⁷ Hezekia aarĩ na ũtonga mũingĩ mũno o na agatũka, nake agĩaka makũmbĩ ma kũiga betha na thahabu, o na ma tũhiga twake twa goro, na mahuti manungi wega, na ngo, na indo ciothe cia bata.

²⁸ O na ningĩ agĩaka makũmbĩ ma kũiga ngano yagethwo, na ma kũiga ndibei ya mũhiano, na maguta; na agĩaka ciugũ nĩ undũ wa ng'ombe na ndũuru cia ng'ondũ.

²⁹ Nĩakire tũtũura na akĩgĩa na ndũuru nene cia ng'ondũ na cia ng'ombe, nĩgũkorwo Ngai nĩamũheete ũtonga mũnene.

³⁰ Hezekia nĩwe wahingĩrĩire Gĩthima kĩa Gihoni mwena wa rũgongo, na akĩroria maai makio mwena wa ithũuri wa Itũura Inene rĩa Daudi. Akĩgaacĩra maũndũ-inĩ marĩa mothe eekire.

³¹ No rĩrĩa abarũthi maatũmirwo kũrĩ we nĩ aathani a Babuloni mamũũrie ũhoru wa rũuri rwa kĩmenyithia rũria ruonekete bũrũri-inĩ-rĩ, Ngai akĩmũtiganĩria nĩguo amũgerie ameyne maũndũ marĩa mothe maarĩ ngoro-inĩ yake.

³² Maũndũ marĩa mangĩ makonĩ wathani wa Hezekia na wĩrutĩri wake nĩmandikĩtwo kioneki-inĩ kĩa mũnabii Isaia mũrũ wa Amozu, thĩini wa ibuku rĩa athamaki a Juda na Isiraeli.

³³ Hezekia akĩhurũka hamwe na maithe make na agĩthikwo kĩrĩma-inĩ kũrĩa mbĩrĩra cia andũ a rũciaro rwa Daudi ciarĩ. Nakuo Juda guothe na andũ a Jerusalemu makĩmũhe gĩtĩo aarĩkia gũkua. Nake mũriũ Manase agĩtuĩka mũthamaki ithenya riake.

33

Manase Mũthamaki wa Juda

¹ Manase aarĩ wa mĩaka ikũmi na iĩrĩ rĩrĩa aatuĩkire mũthamaki, nake agĩthamaka arĩ Jerusalemu mĩaka mĩrongo itano na itano.

² Nake agĩka maũndũ marĩa mataagĩrĩire maitho-inĩ ma Jehova na undũ wa kũrũmĩrĩra maũndũ maarĩ magigi marĩa meekagwo nĩ ndũrĩrĩ iria Jehova aaingatĩte ciehere mbere ya andũ a Isiraeli.

³ Agĩaka rĩngĩ kũndũ kũrĩa gũtũũgĩru kũrĩa ithe Hezekia aamomorete; ningĩ agĩakĩra Baali igongona na agĩthondeka itugi cia Ashera. Ningĩ akĩianamĩrĩra na akĩhooya mĩhianano yothe ya mbũtũ cia njata cia igũrũ na agĩcitungatĩra.

⁴ Manase nĩakire igongona thĩini wa hekarũ ya Jehova, o irĩa Jehova oigĩte ũhoru wayo atĩrĩ, "Rĩtwa riakwa rĩgaatũura Jerusalemu nginya tene."

⁵ Nĩakĩire mĩhianano yothe ya mbũtũ cia njata cia igũrũ igongona kũu nja ciarĩ cia hekarũ ya Jehova.

⁶ Nĩaarutire arĩ ake matũke igongona, magĩcinĩrwo Gĩtuamba-inĩ kĩa Beni-Hinomu, na nĩaraagũraga na agatũria nyoni, na akarogana, na agathĩaga kũrĩ andũ arĩa maarĩ na maroho ma kũragũra, o na agatũria ũhoru kuuma kũrĩ maroho mooru. Nĩekire maũndũ maingĩ mooru maitho-inĩ ma Jehova, akĩmũrakaria.

⁷ Nĩooire mũhianano mũicũhie ũrĩa aathondekete na akĩũiga thĩini wa hekarũ ya Ngai, irĩa Ngai eerĩte Daudi na mũriũ Solomoni ũhoru wayo atĩrĩ, "Thĩini wa hekarũ ĩno na thĩini wa Jerusalemu, o kũrĩa ndĩthuurĩre kuuma mĩhĩrĩga-inĩ yothe ya Isiraeli, nĩkuo ngũtũria Rĩtwa riakwa nginya tene."

⁸ Ndĩgatũma magũrũ ma andũ a Isiraeli macooke kũrũrũra moime bũrũri ũyũ ndaheire maithe manyu ma tene, korwo no metũkire kũmenyerera maũndũ mothe marĩa ndĩmaathĩte makonainie na mawatho mothe na kĩrĩra gĩakwa gĩa kũrũmĩrĩrwo na matũiro marĩa maaheirwo na kanua ka Musa ma kũrũmĩrĩrwo."

⁹ No rĩrĩ, Manase akĩhĩthithia andũ a Juda na andũ a Jerusalemu, nginya magũika maündũ mooru o na gũkĩra ndũrĩrĩ iria Jehova aaniĩnĩte ciehere mbere ya andũ a Isiraeli.

¹⁰ Jehova akĩarĩria Manase na andũ ake, no matiigana kũmũigua.

¹¹ Nĩ undũ ũcio Ngai akĩmarehithĩria anene a mbũtũ cia ita cia mũthamaki wa Ashuri, nao makĩnyĩta Manase, makĩmwĩkĩra kĩbini iniĩrũ, makĩmuoha na mũnyororo ya gĩcango, na makĩmũtwara Babuloni.

¹² Hindĩ ĩyo aarĩ mũhinyĩrĩriku ngoro-rĩ, akĩrongooria ũtugi wa Jehova Ngai wake, na akĩnyĩhĩa mũno mbere ya Ngai wa maithe mao.

¹³ Na rĩria aamũhooire, Jehova akĩigua ihooya riake na akĩigua gũthaihana gwake; nĩ undũ ũcio, akĩmũcookia Jerusalemu na akĩmũcookeria ũthamaki wake. Hindĩ ĩyo Manase akĩmenya atĩ Jehova nĩwe Ngai.

¹⁴ Thuutha-inĩ-rĩ, agĩaka rĩngĩ rũthingo rwa nja rwa Itũura Inene rĩa Daudi mwena wa ithũuro wa gũthima kĩa Gihoni kũu gĩtuamba-inĩ, o nginya itoonyero-inĩ rĩa Kĩhingo gĩa Thamaki, na gũthiũrũkĩria karĩma ka Ofeli; o na ningĩ akĩrũraihia na igũrũ. Nĩagire anene a thĩgari matũura-inĩ mothe ma Juda marĩa maarĩ mairĩgĩre na thingo cia hinya.

¹⁵ Akĩeheria ngai cia kũngĩ, o na akĩeheria mũhianano ũria warĩ thĩinĩ wa hekarũ ya Jehova, o na igongona ciothe iria aakĩte karĩma-inĩ ka hekarũ na kũu Jerusalemu, na agĩcite na kũu nja ya itũura inene.

¹⁶ Ningĩ agĩcookiereria kigongona kĩa Jehova, na akĩrutĩra igũrũ riakĩo maruta ma ũiguano na ma gũcookia ngaatho, na akĩria andũ a Juda matungatĩre Jehova Ngai wa Isiraeli.

¹⁷ No rĩrĩ, andũ magĩthĩi o na mbere kũrutĩra magongona kũndũ kũria gũtũũgĩru, no mamarutaĩra Jehova Ngai wao o we wiki.

¹⁸ Maündũ marĩa mangĩ makonũĩ wathani wa Manase, o hamwe na ũria aahooire Ngai wake, o na ciugo iria ooni-maündũ maamwarĩrie thĩinĩ wa rĩitwa rĩa Jehova, Ngai wa Isiraeli-rĩ, nĩmandĩke maandĩko-inĩ ma mahinda ma athamaki a Isiraeli.

¹⁹ Ihooya riake, na ũria Ngai aahutirio nĩ gũthaihana gwake, o na ningĩ mehia make mothe, na kwaga kwĩhokeka gwake, o na kũndũ kũria gũtũũgĩru kũria aakire mahooero ma Baali, na akĩhaanda itugĩ cia Ashera na mũhianano mbere ya atanenyĩhĩria Jehovarĩ, mothe nĩmandĩkitwo maandĩko-inĩ ma andũ arĩa ooni-maündũ.

²⁰ Manase akĩhurũka hamwe na maithe make na agĩthikwo nyũmba-inĩ yake ya ũthamaki. Nake mũriũ Amoni agĩtuĩka mũthamaki ithenya riake.

Amoni Mũthamaki wa Juda

²¹ Amoni aarĩ wa miaka mĩrongo ĩrĩ na ĩrĩ rĩria aatuĩkire mũthamaki, nake agĩthamaka arĩ Jerusalemu miaka mĩaka ĩrĩ.

²² Nake agĩka maündũ mooru maitho-inĩ ma Jehova, o ta ũria ithe Manase eekĩte. Amoni nĩahooire na akĩrutĩra mũhianano yothe magongona irĩa Manase athondekithĩte.

²³ Nowe ndeekire ta ithe Manase tondũ ndaigana kwĩnyĩhĩria Jehova; Amoni nĩaingĩhirie mahĩtia make.

²⁴ Anene a Amoni makĩmũciirĩria, na makĩmũuragĩra o kũu nyũmba-inĩ yake ya ũthamaki.

²⁵ Hindĩ ĩyo andũ a bũrũri ũcio makĩũraga andũ arĩa othe maaciirĩre kũũraga Mũthamaki Amoni; nao magĩtua mũriũ Josia mũthamaki ithenya riake.

34

Josia Kwaĩria Maündũ

¹ Josia aarĩ wa miaka ĩnana rĩria aatuĩkire mũthamaki, nake agĩthamaka arĩ Jerusalemu miaka mĩrongo ĩtatũ na ũmwe.

² Nake agĩka maündũ marĩa maagĩrĩire maitho-inĩ ma Jehova, na agathĩaga na mũthĩire ya ithe Daudi ategũkerũra na mwena wa ũrĩo kana wa ũmotho.

³ Mwaka wa ĩnana wa wathani wake, arĩ o mũnini, akĩambĩrĩria kũrongooria Ngai wa ithe Daudi. Mwaka wa ikũmi na ĩrĩ, akĩambĩrĩria gũtheria Juda na Jerusalemu na undũ wa kweheria kũndũ kũria gũtũũgĩru, na itugĩ cia Ashera, na mũhianano miacũhie, na mũhiano ya gũtwekio.

⁴ Nake agĩathana na agĩgĩrĩra atĩ igongona cia Baali nĩciamomorwo; agĩtinangia icunjĩ igongona cia ũbumba iria ciarĩ igũrũ riacio, na akĩhehenjithia itugĩ cia Ashera, na mũhianano ya gwacũhio o na ya gũtwekio. Mũhianano ĩyo akĩmiunanga, ĩgĩthĩo ĩgĩtuĩka rũkũngũ, na akĩrũhurũnja igũrũ rĩa mbĩrĩra cia arĩa maacirutaĩra magongona.

⁵ Nake agĩcinithĩria mahĩndĩ ma athĩnjĩri-ngai a Baali igongona-inĩ ciao, na nĩ ũndũ ũcio agĩtheria Juda na Jerusalemu.

⁶ Ũguo nogo eekire matũũra-inĩ ma Manase, na Efraimu, na Simeoni o nginya Nafitali, o na kũrĩa kwanangĩku kwamariigiicĩrie,

⁷ akĩmomora igongona na itugĩ cia Ashera, nayo mĩhianano akĩmĩhehenjithia igĩtuĩka mĩtutu, na agĩtinangia igongona cia ũbumba ciothe iria ciarĩ Isiraeli guothe igĩtuĩka icunjĩ. Agĩcooka Jerusalemu.

⁸ Mwaka wa ikũmi na ĩnana wa wathani wa Josia, aarĩkia gũtheria bũrũri na hekarũ, agĩtũma Shafani mũrũ wa Azalia, na Maaseia ũria warĩ mwathi wa itũũra inene, marĩ na Joa mũrũ wa Joahazu, ũria warĩ mwandĩki, magacookererie hekarũ ya Jehova Ngai wake.

⁹ Magĩthiĩ kũrĩ Hilikia mũthĩnjĩri-Ngai ũria mũnene, makĩmũne mbeeca iria ciarehetwo hekarũ-inĩ ya Ngai, iria Alawii arĩa maarĩ aikaria a mĩrango moonganĩtie kuuma kũrĩ andũ a Manase, na Efraimu, na matigari mothe ma andũ a Isiraeli, na kuuma kũrĩ andũ othe a Juda na Benjamini, na andũ arĩa maatũũraga Jerusalemu.

¹⁰ Ningĩ magĩciĩhokera andũ arĩa maathuurĩtwo a kũrũgamĩrĩra wĩra wa hekarũ ya Jehova. Nao andũ acio makĩrĩha aruti a wĩra arĩa maathondekete na magacookereria hekarũ.

¹¹ O na ningĩ nĩmaheire atharamara na aaki mbeeca cia kũgũra mahiga maicũhie, na mbaũ cia mĩratho, na mĩgamba ya kũrũgamia mĩako ĩrĩa athamaki a Juda maarekereirie ĩmomoke.

¹² Andũ acio nĩmarutire wĩra marĩ na wĩhokeku. Andũ arĩa maamarũgamĩriire maarĩ Jahathu na Obadia, Alawii a rũciaro rwa Merari, na Zekaria na Meshulamu a rũciaro rwa Kohathu. Alawii acio othe maarĩ na ũũgĩ wa kũhũũra inanda,

¹³ nĩo maarũgamagĩrĩra aruti a wĩra, na makaroraga aruti othe a wĩra kuuma wĩra ũmwe nginya ũria ũngĩ. Alawii amwe maarĩ aigi a maündũ marĩa maandĩke, na aandĩki-marĩa, na aikaria a mĩrango.

Ibuku rĩa Watho Kuonekana

¹⁴ Hĩndĩ ĩrĩa moimagia mbeeca iria ciatwarĩtwo thĩinĩ wa hekarũ ya Jehova, Hilikia ũria mũthĩnjĩri-Ngai akĩona Ibuku rĩa Watho wa Jehova ũria waheanĩtwo nĩ Musa.

¹⁵ Hilikia akĩra Shafani ũria mwandĩki atĩrĩ, “Nĩndona Ibuku rĩa Watho thĩinĩ wa hekarũ ya Jehova.” Akĩrĩnengeri Shafani.

¹⁶ Nake Shafani agĩtwarĩra mũthamaki ibuku rĩu na akĩmũhe ũhoru, akĩmwĩra atĩrĩ, “Anene aku nĩmararuta wĩra wothe ũria maheetwo.

¹⁷ Nĩmarĩkĩtie kũrĩha mbeeca iria irarĩ thĩinĩ wa hekarũ ya Jehova, na magacitiga irĩ moko-inĩ ma arũgamĩrĩri o na aruti a wĩra.”

¹⁸ Nake Shafani ũcio mwandĩki akĩra mũthamaki atĩrĩ, “Hilikia ũria mũthĩnjĩri-Ngai nĩanengeri ibuku.” Nake Shafani agĩthoma ibuku rĩu arĩ mbere ya mũthamaki.

¹⁹ Rĩrĩa mũthamaki aigire ciugo icio cia Watho-rĩ, agĩtembũranga nguo ciake.

²⁰ Nake agĩatha Hilikia, na Ahikamu mũrũ wa Shafani, na Abudoni mũrũ wa Mika, na Shafani ũria mwandĩki, na Asaia ndungata ya mũthamaki, akĩmeera atĩrĩ:

²¹ “Thĩĩ kũrĩ Jehova mũkandũĩrĩrie ũhoru nĩ na matigari ma Isiraeli na Juda ũria ũhoru ũyũ mwandĩke ibuku-inĩ rĩrĩ rĩrĩkĩtie kuoneka ũtarĩ. Marakara na Ngai nĩ manene marĩa tũitĩrĩrio nĩ ũndũ maithe maitũ matiarũmirie kiugo kĩa Jehova, na matiĩkĩte kũringana na ũria kwandĩkĩtwo ibuku-inĩ rĩrĩ.”

²² Hilikia na arĩa mũthamaki aatũmĩte hamwe nake magĩthiĩ makĩaria na Hulida, mũnabii mũndũ-wa-nja ũria warĩ mũtumia wa Shalumu mũrũ wa Tokihathu mũrũ wa Hasira ũria wamenyagĩrĩra nguo cia mũthamaki. Aatũũraga Jerusalemu, kũ Rũgongo rwa Keerĩ.

²³ Nake akĩmeera atĩrĩ, “Ũũ nĩguo Jehova, Ngai wa Isiraeli, ekuuga: ĩrai mũndũ ũria ũmũtũmire kũrĩ nĩ atĩrĩ,

²⁴ “Ũũ nĩguo Jehova ekuuga: Nĩngũrehe mwanangĩko kũndũ gũkũ na kũrĩ andũ akuo, irumi ciothe iria nyandĩke ibuku-inĩ rĩrĩa rĩathomwo mbere ya mũthamaki wa Juda.

²⁵ Tondũ nĩmandirikĩte, na magacinĩra ngai ingĩ ũbumba, na makandakaria nĩ ũndũ wa mĩhianano yothe ĩria mathondekete na moko mao, marakara makwa nĩmegũitĩrĩrio kũndũ gũkũ na matingthoreka.’

²⁶ ĩrai mũthamaki wa Juda ũria ũmũtũmĩte mũũke mũtũirie ũhoru kũrĩ Jehova atĩrĩ, ‘Jehova Ngai wa Isiraeli ekuuga atĩrĩ, ũhoru wĩgĩ ciugo iria ũiguĩte:

²⁷ Tondũ ngoro yaku nĩyaherire, na ũkũnyĩhĩria Ngai rĩrĩa waigũire ũhoru ũria njarĩtie wa gũkĩrĩra kũndũ gũkũ o na andũ akuo, na tondũ nĩwenyĩhĩrie mbere yakwa,

na ügitembūranga nguo ciaku, na ükīrīra ūrī mbere yakwa-rī, nīngūiguīte, ūguo nīguo Jehova ekuuga.

²⁸ Na rīrī, nīngagūcookanīrīria hamwe na maithe maku, na nīūgathikwo na thayū. Maithe maku matikooona mwanangīko ūrīa ngaarehe kündü gūkū, o na ndehere arīa matūūruga gūkū.'"

Nī ūndū ūcio magīcookeria mūthamaki ūhorō ūcio.

²⁹ Hīndī īyo mūthamaki agītūmanīra athuuri othe a Juda na a Jerusalemu mongane hamwe.

³⁰ Nake akīambata agīthīi hekarū-inī ya Jehova arī hamwe na andū a Juda, na andū a Jerusalemu, na athīnjīri-Ngai na Alawii na andū othe kuuma ūrīa mūnini mūno nginya ūrīa mūnene mūno. Mūthamaki agīthoma ciugo ciothe cia Ibuku rīa Kīrīkanīro, rīrīa rīonekete hekarū-inī ya Jehova, makīguuga.

³¹ Mūthamaki akīrūgama gītugi-inī gīake na akīerūhia kīrīkanīro arī mbere ya Jehova, atī nīarīrūmagīrīra Jehova na arūmie maathani make, na mawatho make, o na kīrīra kīa watho wake wa kūrūmīrīrwo na ngoro yake yothe na muoyo wake wothe, na aathīkagīre ciugo cia kīrīkanīro iria ciandīkītwo ibuku-inī rīu.

³² Nīngī agītūma andū othe arīa maarī Jerusalemu na Benjamini meetoonyie kīrīkanīro-inī kīu; nao andū a Jerusalemu magīka ūguo kūrīngana na ūrīa kīrīkanīro kīa Ngai, o we Ngai wa maithe mao, gīatarīi.

³³ Josia akīeheria mīhianano yothe īrīa yarī magigi kuuma būrūri wothe wa andū a Isiraēli, na agītūma andū arīa othe maarī Isiraēli matungatīre Jehova Ngai wao. Rīrīa rīothe aarī muoyo-rī, matiigana gūtiga kūrūmīrīra Jehova, o we Ngai wa maithe mao.

35

Josia Gūkūngūra Bathaka

¹ Josia nīakūngūire Bathaka ya Jehova kūu Jerusalemu, nako gatūrūme ka Bathaka gaathīnjīrwo mūthenya wa ikūmi na īna wa mweri wa mbere.

² Akīamūra athīnjīri-Ngai na akīmaiga mawīra-inī mao, akīmekīra hinya makīgīa na kīyo gīa gūtungata hekarū ya Jehova.

³ Akīra Alawii arīa maarutanaga Isiraēli guothe na maarīkītie kwamūrīrwo Jehova atīri: "Igai ithandūkū rīrīa rīamūre hekarū-inī īrīa yaakīrwo nī Solomoni mūrū wa Daudi mūthamaki wa Isiraēli. Mūtīrīrīkuuuga na ciande. Na rīrī, tungatagīrai Jehova Ngai wanyu, na andū ake a Isiraēli.

⁴ Mwīhaarīriei kūrīngana na nyūmba cianyu na ūrīa ikundi cianyu itarīi, na kūrīngana na watho ūrīa waandīkītwo nī Daudi mūthamaki wa Isiraēli na mūrīū Solomoni.

⁵ "Rūgamai handū harīa hatheru mūrī na gīkundi kīa Alawii, kīrūgamīrīre o gakundi ka nyūmba cia andū a būrūri wanyu arīa matarī Alawii.

⁶ Thīnjai tūtūrūme twa Bathaka, mwīamūre na mūhaarīrie tūtūrūme tūu nī ūndū wa andū a būrūri wanyu, mwīke ūrīa Jehova aathanire na kanua ka Musa."

⁷ Josia akūrūtīra andū arīa mataarī Alawii arīa maarī hau mūigana wa ng'ondū na mbūrī 30,000 cia igongona rīa Bathaka, o na ng'ombe 3,000, ciothe ciumīte harī indo cia mūthamaki.

⁸ Anene ake o nao nīmarutīre andū, na athīnjīri-Ngai, o na Alawii indo meyendeire. Hīlikia, na Zekaria, na Jehieli, arīa maarī arūgamīrīri a hekarū ya Ngai, nīmaheire athīnjīri-Ngai indo 2,600 cia maruta ma Bathaka, na ng'ombe 300.

⁹ O na Konania, marī na Shemaia na Nathaneli arīū a ithe, na Hashabia, na Jeieli, na Jozabadi, arīa atongoria a Alawii, makīruta mūigana wa indo 5,000 cia maruta ma Bathaka, na ng'ombe 500 cia Alawii.

¹⁰ Naguo ūtungata ūgītabarīrio, nao athīnjīri-Ngai makīrūgama handū hao hamwe na Alawii marī ikundi-inī ciao o ta ūrīa mūthamaki aathanīte.

¹¹ Natuo tūtūrūme twa Bathaka tūgīthīnjwo, nao athīnjīri-Ngai makīmīnjaminja thakame īrīa maanengeretwo, o Alawii magīthīnjaga nyamū icio.

¹² Nao makīga maruta ma njino mwanya nīguo mamaheane kūrī tūkundi twa nyūmba cia andū, nīguo marutīre Jehova, o ta ūrīa kwandīkītwo Ibuku-inī rīa Musa. Ūguo noguo meekire ūhorō-inī wa ng'ombe.

¹³ Nao makīhīhia nyamū cia Bathaka mwaki-inī, ta ūrīa gwatūtītwo, nacio indo cia igongona iria nyamūre igītherūkio na nyūngū, na iteng'ū, o na nyūngū cia igera, na igīcooka ikīgairwo andū othe o narua.

¹⁴ Thuutha wa ūguo magīthondekera o ene, o na magīthondekera athīnjīri-Ngai, nīgūkorwo athīnjīri-Ngai, arīa maarī a rūciaro rwa Harūni, nīmarutaga maruta ma

njino na ma maguta nginya hwañ-inĩ. Nĩ ùndũ ùcio Alawii nĩmethondekeire nyama ciao o ene, na cia athĩnjĩri-Ngai a rúciaro rwa Harũni.

¹⁵ Nao aini a njiaro cia Asafu, maikarĩte o kùndũ kũrĩa kwahaarĩrio nĩ Daudi, na Asafu, na Hemani, na Jeduthuni ùrĩa woonagĩra mũthamaki maündũ. Nao aikaria a ihingo matiarĩ na gĩtũmi gĩa kuuma harĩa maigĩtwo, nĩgũkorwo Alawii acio a thiritũ yao nĩmamathondekeire indo ciao cia Bathaka.

¹⁶ Nĩ ùndũ ùcio, ihinda rĩu ùtungata wothe wa Jehova wa gũkũngũĩra Bathaka na iruta rĩa njino, warutĩrwo kĩgongona-inĩ kĩa Jehova, o ta ùrĩa Mũthamaki Josia aathanĩte.

¹⁷ Nao andũ a Isiraeli arĩa maarĩ ho magĩkũngũĩra Bathaka ihinda-inĩ rĩu, na makĩgĩa na Giathĩ kĩa Mĩgate ĩtarĩ Mĩkĩre Ndawa ya Kũmbia kahinda ka mũthenya mũgwanja.

¹⁸ Nakuo gũtiagĩte na Giathĩ kĩa Bathaka kĩaana ta kũu kũu Isiraeli kuuma matukũ-inĩ ma mũnabii Samũeli; na gũtirĩ mũthamaki o na ùmwe wa Isiraeli wakũngũĩre Bathaka ta ùrĩa Josia aamĩkũngũĩre, marĩ hamwe na athĩnjĩri-Ngai, na Alawii, na andũ othe a Juda na a Isiraeli, o hamwe na andũ a Jerusalemu.

¹⁹ Bathaka ĩyo yakũngũĩrwo mwaka wa ikũmi na ĩnana wa wathani wa Josia.*

Gĩkuũ kĩa Josia

²⁰ Thuutha wa maündũ macio mothe-rĩ, hĩndĩ ĩrĩa Josia aakorirwo aigĩte hekarũ na njĩra njega, Neko mũthamaki wa Misiri nĩambatire akarũire handũ heetagwo Karikemishi Rũũ-inĩ rwa Farati,† nake Josia akiumagara akahũũrane nake.

²¹ No Neko akĩmũtũmĩra andũ makamũũrie atĩrĩ, “Tũrĩ na haaro ĩrĩkũ nĩ nawe, wee mũthamaki wa Juda? Tiwe ndĩratharĩkĩra kahinda gaka, no ndĩ na nyũmba ĩrĩa ndĩ na mbaara nayo. Ngai anjĩrĩte hiũhe; nĩ ùndũ ùcio tiga gũkararia Ngai, ùrĩa ũrĩ hamwe na nĩ, kana akwanange.”

²² No rĩrĩ, Josia ndaigana kũgarũrũka atigane nake, no nĩ kwĩgarũra egarũire nĩguo ndakamenyeke nĩgeetha akarũe nake. Ndaigana gũthĩkĩrĩria ùrĩa Neko aathũtwo nĩ Ngai oige, no nĩathiire kũrĩa nake werũ-inĩ wa Megido.

²³ Nao aikia a mĩguĩ makĩratha Mũthamaki Josia nayo, nake akĩra ndungata ciake atĩrĩ, “Njeheriai haha nĩ ùndũ nĩndagurario mũno.”

²⁴ Nĩ ùndũ ùcio makĩmũruta ngaari-inĩ yake ya mbaara, makĩmũhaicia ngaari-inĩ ĩngĩ okĩte nayo, makĩmũtũwara Jerusalemu kũrĩa aakuĩrĩre. Nake agĩthikwo mbĩrĩra-inĩ cia maithe make, nao andũ othe a Juda na Jerusalemu makĩmũcakaĩra.

²⁵ Jeremia nĩandĩkire macakaya makoniĩ Josia, na nginya ùmũthĩ aini othe arũme na andũ-a-nja nĩmaririkanaga Josia macakaya-inĩ macio. Macakaya macio magĩtuĩka mũtũgo wa gwĩkagwo thĩĩni wa Isiraeli, na ũkĩandikwo Macakaya-inĩ.

²⁶ Namo maündũ marĩa mangĩ makoniĩ wathani wa Josia na ciiko ciake cia wĩrutĩri, o ta ùrĩa kwandĩkĩtwo Watho-inĩ wa Jehova,

²⁷ na nĩmo maündũ mothe, kuuma kĩa mbĩrĩria nginya mũthia, maandĩkĩtwo ibuku-inĩ rĩa athamaki a Isiraeli na a Juda.

36

¹ Na rĩrĩ, andũ a bũrũri ùcio makĩoya Jehoahazu mũriũ wa Josia, makĩmũtua mũthamaki kũu Jerusalemu ithenya rĩa ithe.

Jehoahazu Mũthamaki wa Juda

² Jehoahazu aarĩ wa mĩaka mĩrongo ĩrĩ na ĩtatũ rĩrĩa aatuĩkire mũthamaki, nake agĩthamaka arĩ Jerusalemu mĩeri ĩtatũ.

³ Mũthamaki wa Misiri akĩmweheria ũthamaki-inĩ kũu Jerusalemu na agĩtũira Juda igootĩ rĩa taranda igana rĩmwe* cia betha, na taranda ĩmwe† ya thahabu.

⁴ Mũthamaki wa Misiri agĩtua Eliakimu, mũrũ wa ithe na Jehoahazu, mũthamaki wa gũthamaka Juda na Jerusalemu, na akĩgarũra rĩtwa rĩa Eliakimu akĩmũtua Jehoiakimu. No Neko agĩthaamia Jehoahazu mũrũ wa ithe na Jehoiakimu akĩmũtũwara Misiri.

Jehoiakimu Mũthamaki wa Juda

⁵ Jehoiakimu aarĩ wa mĩaka mĩrongo ĩrĩ na ĩtano rĩrĩa aatuĩkire mũthamaki, nake agĩthamaka arĩ Jerusalemu mĩaka ikũmi na ùmwe. Nĩekire maündũ mooru maithe-inĩ na Jehova Ngai wake.

⁶ Nebukadinezaru mũthamaki wa Babuloni akĩmũtharĩkĩra, na akĩmuoha na mĩnyororo ya gĩcango akĩmũtũwara Babuloni.

* 35:19 Mwaka-inĩ ũyũ noguo ibuku rĩa Watho rĩonekanire. † 35:20 Karikemishi nĩrĩo rĩarĩ ĩtũria inene rĩa Ahiti, na rĩarĩ hakuĩni na Rũũ rwa Farati. * 36:3 nĩ ta tani ĩthathũ na robo ĩthathũ (3.75) † 36:3 nĩ ta kilo 37

⁷ Nebukadinezaru ningi nīatwarire indo cia hekarü ya Jehova küu Babuloni na agīciiga thīni wa hekarü yake kuo.

⁸ Maündü marīa mangi makoni wathani wa Jehoiakimu, na maündü ma magigi marīa eekire, na maündü marīa mothe oonirwo ahītītie-rī, maandikītwo ibuku-ini rīa athamaki a Isiraeli na a Juda. Nake mūriü Jehoiakini agīthamaka ithenya rīake.

Jehoiakini Mūthamaki wa Juda

⁹ Jehoiakini aarī wa māka ikūmi na īnana rīrīa aatuikire mūthamaki, nake agīthamaka arī Jerusalemu mīeri itatū na mīthenya ikūmi. Niekire maündü mooru maitho-ini ma Jehova.

¹⁰ Ihinda rīa mahaanda-rī, Mūthamaki Nebukadinezaru akīmūtūmanīra, akīrehwo Babuloni hamwe na indo cia goro kuuma hekarü-ini ya Jehova, nake agītua Zedekia, ithe mūnini wa Jehoiakini, mūthamaki wa gūthamaka Juda na Jerusalemu.

Zedekia Mūthamaki wa Juda

¹¹ Zedekia aarī wa māka mīrongo iiri na ūmwe rīrīa aatuikire mūthamaki, nake agīthamaka arī Jerusalemu māka ikūmi na ūmwe.

¹² Niekire maündü mooru maitho-ini ma Jehova Ngai wake, na ndaigana kwīnyiihia mbere ya Jeremia ūrīa mūnabii, ūrīa waaragia kiugo kīa Jehova.

¹³ O na ningi nīaremeire Mūthamaki Nebukadinezaru, o ūrīa wamwīhītīthītie na mwīhītwa akīgwetaga rītwa rīa Ngai. Akīūmia kīongo na akīūmia ngoro yake, na ndaigana gūcookerera Jehova, Ngai wa Isiraeli.

¹⁴ O na ningi-rī, atongoria othe a athinjiri-Ngai na andū nīmathiire na mbere kwaga wīhokeku, makīrūmīrīra mītugo iiri magigi ya ndūrīrī, na magathaahagia hekarü ya Jehova irīa aamūrīte küu Jerusalemu.

Kwanangwo kwa Jerusalemu

¹⁵ Jehova, Ngai wa maithe mao, akīmatūmīra ndūmīrīri na tūnua twa atūmwo ake rīngi na rīngi, nīgūkorwo nīaiguagīra andū ake tha, o na gīkaro gīake.

¹⁶ No-o makīnyūrūria andū acio maatūmītwa nī Ngai, makīmenereria ciugo ciake, na makīnyarara anabii ake, o nginya marakara ma Jehova makīarahūkīra andū ake na gūkiaga kīhonia.

¹⁷ Akīmārehithīria mūthamaki wa andū a Babuloni amokīrīre, ūrīa woragīre andū ao ethi na rūhiū rwa njora küu nyūmba-ini irīa nyamūre, na ndaigana kūhonokia mwanake, kana mūrītu, kana mūndū mūkūrū, o na kana ūrīa mūkūrū akahocerera. Ngai akīneana andū acio othe kūrī Nebukadinezaru.

¹⁸ Agīkuua indo kuuma hekarü-ini ya Ngai, agīcitwara Babuloni, ciothe iria nene na iria nini, na igīna cia hekarü ya Jehova, o na igīna cia mūthamaki o na cia anene ake.

¹⁹ Ningi magīcina hekarü ya Ngai na makīmomora rūthingo rwa Jerusalemu; magīcina nyūmba ciothe cia ūthamaki, o na makīananga indo ciothe cia bata iria ciarī kuo.

²⁰ Matigari ma andū arīa maahonokire kūrūragwo na rūhiū rwa njora-rī, Nebukadinezaru akīmatwara Babuloni, nao magītūka ndungata ciake na cia ariū ake, o nginya rīrīa ūthamaki wa Perisia wacookire gūthamaka.

²¹ Būrūri ūgīkīgia na ūhurūko wa Thabatū ciaguo; ūkīhurūka hīndī iyo yothe wakirīte ihooru, nginya māka mīrongo mūgwanja igīthira, nīguo kiugo kīa Jehova kīrīa kīarītio nī Jeremia kīhiinge.

²² Mwaka wa mbere wa Kurusu mūthamaki wa Perisia, nīguo kiugo kīa Jehova kīrīa kīarītio nī Jeremia kīhiinge-rī, Jehova akīarahūra ngoro ya Kurusu mūthamaki wa Perisia aaniirīrithie kūrīa guothe aathamakaga, na andīke atīri:

²³ “Kurusu, mūthamaki wa Perisia, oiga ūu,

“Jehova, Ngai wa igūrū, nīaheete mothamaki mothe ma thī, na nīanyamūrīte ndīmwakire hekarü küu Jerusalemu būrūri wa Juda. Mūndū wake o na ūrīkū ūrī thīni wanyu, Jehova Ngai wake aroikara hamwe nake, rīu no aambate athī kuo.’”

EZARA

Kurusu Gũteithia arĩa Maatahĩtwo Gũcooka

¹ Na rĩrĩ, mwaka-inĩ wa mbere wa Kurusu mũthamaki wa Perisia, nĩguo kiugo kĩa Jehova kĩa kĩa kĩa nĩ Jeremia kĩa kĩa kĩa, Jehova akĩarahũra ngoro ya Kurusu mũthamaki wa Perisia aaniĩrithie kũria guothe aathamakaga, na andĩke atĩrĩ:

² “Kurusu, mũthamaki wa Perisia ekuuga ũũ:

“ Jehova, Ngai wa igũrũ, nĩhaeete mothamaki mothe ma thĩ,* na nĩanyamũrĩte ndĩmwakĩre hekarũ kũu Jerusalemu bũrũri wa Juda.

³ Mũndũ wake o na ũrĩkũ ũrĩ thĩnĩ wanyu, Ngai wake aroikara hamwe nake, nĩambate athĩ Jerusalemu kũu Juda, na aake hekarũ ya Jehova, Ngai wa Isiraeli, o we Ngai ũcio ũrĩ kũu Jerusalemu.

⁴ Na rĩrĩ, andũ a kũndũ o guothe kũria matigari mangĩkorwo marĩ, nĩ mamũhe betha na thahabu, na indo na mahiũ, na mĩhothi ya kwĩyendera nĩ ũndũ wa hekarũ ya Ngai ĩria ĩrĩ kũu Jerusalemu.”

⁵ Hĩndĩ ĩyo atongoria a nyũmba ya Juda na ya Benjamini, na athĩnjĩri-Ngai na Alawii, arĩa othe Ngai aarahũrire ngoro ciao, makĩhaarĩria gũthĩ magaaake nyũmba ya Jehova kũu Jerusalemu.†

⁶ Andũ othe a matũũra mao makĩmateithĩrĩria na indo cia betha na cia thahabu, na indo ingĩ na mahiũ, na iheo cia goro, makĩria ya mĩhothi ĩria yarutĩtwo ya kwĩyendera.

⁷ Ningĩ Mũthamaki Kurusu akĩruta indo ĩria ciarĩ cia hekarũ ya Jehova, ĩria ciatahĩtwo nĩ Nebukadinezaru kuuma Jerusalemu ikaigwo thĩnĩ wa hekarũ ya ngai yake.

⁸ Kurusu mũthamaki wa Perisia nĩatũmire Mithiredathu ũria mũigi wa kīgũna arehe indo ĩcio, agĩcitarĩra Sheshibazaru mũnene wa Juda.

⁹ Indo ĩcio ciatarĩ ta ũũ:

thaani nene cia thahabu ciarĩ 30

thaani nene cia betha ciarĩ 1,000

ngĩo cia betha ciarĩ 29

¹⁰ mbakũri cia thahabu ciarĩ 30

mbakũri ihaanaine cia betha ciarĩ 410

na indo ingĩ ciarĩ 1,000.

¹¹ Indo ĩcio ciothe cia thahabu na betha ciarĩ 5,400. Sheshibazaru akĩrehe indo ĩcio ciothe hĩndĩ ĩria andũ arĩa maatahĩtwo maacookaga Jerusalemu kuuma Babuloni.

2

Andũ arĩa Maacookire Kuuma Ithaamĩrio

¹ Na rĩrĩ, aya nĩo andũ a bũrũri arĩa maacookire kuuma bũrũri ũria maatahĩtwo, arĩa Mũthamaki Nebukadinezaru wa Babuloni aatahĩte akamatwara Babuloni (nao magĩcooka Jerusalemu na Juda, o mũndũ itũũra-inĩ rĩake,

² makĩrehana na Zerubabeli, na Jeshua, na Nehemia,* na Seraia, na Reelaia, na Moridekai, na Bilishani, na Misipari, na Bigivai, na Rehumu, na Baana):

Mũigana wa andũ a Isiraeli watariĩ ta ũũ:

³ njiaro cia Paroshu ciarĩ 2,172,

⁴ na cia Shefatia ciarĩ 372,

⁵ na cia Ara ciarĩ 775,

⁶ na cia Pahathu-Moabi (ĩria cioimĩte harĩ Jeshua na Joabu) ciarĩ 2,812,

⁷ na cia Elamu ciarĩ 1,254,

⁸ na cia Zatu ciarĩ 945,

⁹ na cia Zakai ciarĩ 760,

¹⁰ na cia Bani ciarĩ 642,

¹¹ na cia Bebai ciarĩ 623,

* 1:2 Wathani wa Mũthamaki Kurusu watambũrũkĩte kuuma India nginya Misiri. † 1:5 Rũgendo rwa gũthĩ Jerusalemu na ngamĩra rwarĩ rwa mĩeri ta ĩrĩ kana ĩtatũ, na rwarĩ rwa kilomita 900 nginya 1,000. * 2:2 Nehemia ũyũ tiwe ũria wandĩkĩre ĩbuku rĩa Nehemia.

- 12 na cia Azigadi ciarĩ 1,222,
 13 na cia Adonikamu ciarĩ 666,
 14 na cia Bigivai ciarĩ 2,056,
 15 na cia Adini ciarĩ 454,
 16 na cia Ateri (iria cioimĩte harĩ Hezekia) ciarĩ 98,
 17 na cia Bezai ciarĩ 23,
 18 na cia Jora ciarĩ 112,
 19 na cia Hashumu ciarĩ 223,
 20 na cia Gibari ciarĩ 95.
 21 Andũ a Bethlehemu maarĩ 123,
 22 na andũ a Netofa maarĩ 56,
 23 na andũ a Anathothu maarĩ 128,
 24 na andũ a Azimavethu maarĩ 42,
 25 na andũ a Kiriathu-Jearimu, na Kefira, na Beerothu maarĩ 743,
 26 na andũ a Rama na Geba maarĩ 621,
 27 na andũ a Mikimasi maarĩ 122,
 28 na andũ a Betheli na Ai maarĩ 223,
 29 na andũ a Nebo maarĩ 52,
 30 na andũ a Magibishi maarĩ 156,
 31 na andũ a Elamu ũrĩa ũngĩ maarĩ 1,254,
 32 na andũ a Harimu maarĩ 320,
 33 na andũ a Lodi, na Hadidi, na Ono maarĩ 725,
 34 na andũ a Jeriko maarĩ 345,
 35 na andũ a Senaa maarĩ 3,630.

36 Nao athĩnjĩri-Ngai:

- arĩa maarĩ a njiaro cia Jedaia (a nyũmba ya Jeshua) maarĩ 973,
 37 na a Imeri maarĩ 1,052,
 38 na a Pashuri maarĩ 1,247,
 39 na a Harimu maarĩ 1,017.

40 Nao Alawii:

arĩa maarĩ a njiaro cia Jeshua na Kadimieli (iria cioimĩte harĩ ciana cia Hodavia) maarĩ 74.

41 Nao aini a nyĩmbo:

arĩa maarĩ a njiaro cia Asafu† maarĩ 128.

42 Nao aikaria a ihingo cia hekarũ,‡

arĩa maarĩ a njiaro cia
 Shalumu, na cia Ateri, na cia Talimoni, na cia Akubu, na cia Hatita, na cia Shobai,
 othe maarĩ 139.

43 Nacio ndungata cia hekarũ:

arĩa maarĩ a njiaro cia
 Ziha, na Hasufa, na Tabaothu,
 44 na Keroso, na Siaha, na Padoni,
 45 na Lebana, na Hagaba, na Akubu,
 46 na Hagabu, na Shalimai, na Hanani,
 47 na Gideli, na Gaharu, na Reaia,
 48 na Rezini, na Nekoda, na Gazamu,
 49 na Uza, na Pasea, na Besai,
 50 na Asina, na Meunimu, na Nefisimu,
 51 na Bakabuku, na Hakufa, na Harihuru,

† 2:41 Asafu aarĩ ũmwe wa Alawii arĩa Daudi aathuurĩte marũgamĩrĩre ũhoru wa ũini wa nyĩmbo. ‡ 2:42 Arangĩri a ihingo cia itoonyero rĩa hekarũ maarĩ Alawii.

⁵² na Baziluthu, na Mehida, na Harasha,

⁵³ na Barikosi, na Sisera, na Tema,

⁵⁴ na Nezia, na Hatifa.

⁵⁵ Nacio njiaro cia ndungata cia Solomoni:

arĩa maarĩ a njiaro cia

Sotai, na Hasoferethu, na Peruda,

⁵⁶ na Jaala, na Darikoni, na Gideli,

⁵⁷ na Shefatia, na Hatili, na Pokerethu-Hazebaimu, na Ami.

⁵⁸ Ndungata cia hekarũ, hamwe na njiaro cia ndungata cia Solomoni, maarĩ andũ 392.

⁵⁹ Nao aya nĩ maambatire kuuma matũũra ma Teli-Mela, na Teli-Harasha, na Kerubu, na Adoni, na Imeri, no matĩngĩonanirie aĩ nyũmba ciao ciarĩ cia njiaro cia Isiraeli:

⁶⁰ Njiaro cia

Delaia, na Tobia, na Nekoda, maarĩ andũ 652.

⁶¹ Na kuuma kũrĩ athĩnjĩri-Ngai:

Arĩa maarĩ a njiaro cia

Hobaia, na Hakozi, na Barizilai (mũndũ ũrĩa wahikĩtie mwarĩ wa Barizilai ũrĩa Mũgileadi, na eetanagio na rĩtwa rĩu).

⁶² Andũ acio nĩmacaririe maandĩko ma nyũmba ciao, no matiigana kũmona, nĩ ũndũ ũcio makĩeherio thiritũ-inĩ ya athĩnjĩri-Ngai, na magĩtuuo ta andũ maarĩ na thaahu.

⁶³ Nake barũthi wa kũu akĩmaatha matikarĩe irio iria therie mũno o nginya gũkaagĩa mũthĩnjĩri-Ngai ũgũtungata na Urimu na Thumimu.

⁶⁴ Andũ acio othe marĩ hamwe maarĩ 42,360,

⁶⁵ gũtatarĩtwo ndungata ciao cia arũme na cia andũ-a-nja 7,337; ningĩ nĩ maarĩ na aini a nyĩmbo 200, arũme na andũ-a-nja. §

⁶⁶ Nĩ maarĩ na mbarathi 736, na nyũmbũ 245,

⁶⁷ na ngamũira 435, na ndigiri 6,720.

⁶⁸ Rĩrĩa maakinyire nyũmba-inĩ ya Jehova kũu Jerusalemu, atongoria amwe a nyũmba ciao nĩmarutire mũhothi wa kwiyendera wa gũteithia gwaka rĩngĩ nyũmba ya Ngai o harĩa yarĩ.

⁶⁹ Kũringana na ũhoti wao, nĩmaheanire indo ciigwo kĩgĩna-inĩ kĩa wĩra ũcio, makĩheana durakima 61,000* cia thahabu, na betha ratiri 5,000,† na nguo 100 cia athĩnjĩri-Ngai.

⁷⁰ Athĩnjĩri-Ngai, na Alawii, na aini a nyĩmbo, na aikaria a ihingo, na ndungata cia hekarũ maatũũrĩre matũũra-inĩ mao, o hamwe na andũ amwe a acio angĩ, nao andũ arĩa angĩ a Isiraeli magĩtũũra matũũra-inĩ mao.

3

Gwaka Kĩgongona Rĩngĩ

¹ Na rĩrĩ, mweri wa mũgwanja wakinya, andũ a Isiraeli magĩkorwo matũũrĩre matũũra-inĩ mao, andũ makĩũngana Jerusalemu marĩ ta mũndũ ũmwe.

² Nake Jeshua mũrũ wa Jozadaku hamwe na athĩnjĩri-Ngai arĩa angĩ, o na Zerubabeli mũrũ wa Shealitieli na athiritũ ake makĩambĩrĩria gwaka kĩgongona kĩa Ngai wa Isiraeli gĩa kũrutagĩra magongona ma njino kũringana na ũrĩa kwandĩkitwo Watho-inĩ wa Musa mũndũ wa Ngai.

³ O na gũtuika maarĩ na guoya wa andũ arĩa maamathũũrũkĩirie, nĩmakire kĩgongona mũthingi-inĩ wakio, na makĩrutĩra Jehova magongona ma njino ho, magongona ma rũciinĩ na ma hwaĩ-inĩ.

§ 2:65 Hamwe na Alawii arĩa mainaga, nĩ kwarĩ na aini angĩ mainaga hĩndĩ ya ciathi, na ya mohiki, na hĩndĩ irĩa andũ maakua. * 2:69 nĩ ta kilo 500 † 2:69 nĩ ta tani 3

⁴ Ningi kuringana na ūria kwandikītwo, nīmakūngūiire Giathī gīa Ithūnū na mūigana wa maruta ma njino marīa maatuītwo ma o mūthenya.

⁵ Thuutha ūcio makīruta maruta ma njino ma ndūire, na magongona ma Karūgamo ka Mweri, na magongona ma ciathī ciothe iria ciamūrīrwo Jehova, o hamwe na maruta ma kwiyendera marīa maarehagīrwo Jehova.

⁶ Mūthenya wa mbere wa mweri wa mūganja makīambīrīria kūrūtīra Jehova maruta ma njino, o na gūtuika mūthingi wa hekarū ya Jehova ndwarī mwake.

Gwaka Hekarū Rīngī

⁷ Ningi makīhe aaki a mahiga na mabundi ma mbaū mbeeca, na makīhe andū a Sidoni na andū a Turo irio, na gīa kūnyua, na maguta nigeetha mamarehithīrie mūgogo ya mītarakwa kuuma Lebanoni īgereire iria-inī nginya Jopa, o ta ūria gwaathanītwo nī Mūthamaki Kurusu wa Perisia.

⁸ Mweri wa keerī wa mwaka wa keerī thuutha wa gūkinya nyūmba-inī ya Jehova kūu Jerusalem, Zerubabeli mūrū wa Shealitieli, na Jeshua mūrū wa Jozadaku na arīū a ithe wao arīa angī (nīo athīnjīri-Ngai, na Alawii, na arīa othe maacookete Jerusalem kuuma ithaamīrio-inī) makīambīrīria wīra, magīthuura Alawii a mīaka mīrongo ūiri na makīria nīguo marūgamīrīre mwako wa nyūmba ya Jehova.

⁹ Jeshua na arīū ake, na arīū a ithe, na Kadimieli na arīū ake (njiaro cia Hodavia), na arīū a Henadadi na arīū ao na arīū a ithe wao, nīo Alawii othe, makīnyītanīra wīra wa kūrūgamīrīra arīa maakaga nyūmba ya Ngai.

¹⁰ Rīrīa aaki maarīkirie gwaka mūthingi wa Hekarū ya Jehova, athīnjīri-Ngai mehumbīte nguo ciao na marī na tūrumbeta, na Alawii (arīū a Asafu) marī na thaani iria ihūirithanagio ikagamba, makīhaarīria kūgocca Jehova, o ta ūria gwaathanītwo nī Daudi mūthamaki wa Isiraeli.

¹¹ Makīnīra Jehova, makīmūgocoga magīcookagia ngaatho, makiugaga atīrī: “Jehova nī mwegwa

wendo wake harī Isiraeli ūtūūraga tene na tene.”

Nao andū othe makīgocca manīrīre mūno tondū mūthingi wa nyūmba ya Jehova nīwaakītwo.

¹² No athīnjīri-Ngai aingī arīa maarī akūrū, na Alawii, na atongoria a nyūmba, arīa moonete hekarū ya mbere makīrīra manīrīre rīrīa moonire mūthingi wa hekarū īyo ya keerī ūgīakwo, o rīrīa andū angī aingī maanagīrīra nī gūkena.

¹³ Gūtīrī mūdū ūngīahotire gūkūūrana kwanīrīra gwa gīkeno na gwa kīrīro, tondū andū maanagīrīra na mūgambo mūnene. Naguo mūgambo ūcio ūkīguuo kūdū kūrāya.

4

Kūgirīrīrio Gwaka Hekarū Rīngī

¹ Na rīrī, hīndī irīa thū cia Juda na Benjamini ciaiguire atī andū arīa maatahītwo nīmaakagīra Jehova, Ngai wa Isiraeli, hekarū-rī,

² magīthī kūrī Zerubabeli o na kūrī atongoria a nyūmba cia andū, makīmeera atīrī, “Rekei twake tūrī hamwe tondū o na ithuī tūrongoragia Ngai wanyu, na nītūkoretwo tūkīmūrūtīra magongona kuuma hīndī ya Esari-Hadoni mūthamaki wa Ashuri, ūrīa watūrehire gūkū.”*

³ No rīrī, Zerubabeli, na Jeshua, na atongoria arīa angī a nyūmba cia Isiraeli makīmacookeria atīrī, “Mūtīrī na handū thīimī witū ūhorō-inī wa gwakīra Ngai witū hekarū. Nī ithuī ene tūgwakīra Jehova, Ngai wa Isiraeli, o ta ūria Kurusu mūthamaki wa Perisia aatwathire.”

⁴ Hīndī īyo andū arīa maamathiūrūrūkīrie makīhaarīria kūrāga andū a Juda ngoro nīguo metīgīre gūthīi na mbere na gwaka.

⁵ Nao makīandīka ataarani a kūhīngīca wīra wao, na gūthūkia mībango yao yothe matukū mothe ma wathani wa Kurusu mūthamaki wa Perisia, nginya hīndī ya wathani wa Dario mūthamaki wa Perisia.

Ahasuerusu na Aritashashita Kūgirīa Mwako

⁶ Kīambīrīria kīa wathani wa Ahasuerusu, ataarani acio magīthitanga andū a Juda na Jerusalem.

⁷ Na matukū ma Mūthamaki Aritashashita wa Perisia, na Bishilamu, na Mithiredathu, na Tabeeli na andū arīa angī a thiritū yake makīandīkīra Aritashashita marūa. Marūa macio maandīkirwo na mwandīkīre na rūthiomi rwa andū a Suriata.

* 4:2 Andū arīa maikaraga Benjamini maarī Asamaria.

⁸ Rehumu mūnene wa mbūtū na Shimushai ūria mwandiki, nīmandikire marūa ma gūthitanga andū a Jerusalemu kūrī Mūthamaki Aritashashita ta ū:

⁹ Marūa maya moimite kūrī nī Rehumu mūnene wa mbūtū, na Shimushai ūria mwandiki, hamwe na arīa angī a thiritū yao, na aciirithania, na anene a andū a Ataripeli, na a Perisia, na a Ereku, na Babuloni, na Aelami a Shushani,

¹⁰ na andū arīa angī maacocketio nī mūgaathe ūria mūnene Osinapari nīgeetha matūre itūura inene rīa Samaria, na kūrīa kūngī guothe Mūrīmo-wa-Farati.

¹¹ (Īno nīyo kobi ya marūa marīa aandikīrwo.)

Kūrī Mūthamaki Aritashashita,

Kuuma kūrī ndungata ciaku, andū a būrūri ūria ūri Mūrīmo-wa-Farati:

¹² Nī kwagūrīre mūthamaki amenye aī, Ayahudi arīa mookire kūrī ithūi moimite kūrī we nīmathiite Jerusalemu, na nīmaraaka rīngī itūura rīu inene, o rīu iremi na rīaganu. Nīmaracockereria rūthingo na magacockereria mīthingi.

¹³ Ningī nī kwagūrīre mūthamaki amenye aī itūura rīrī inene rīngīakwo na thingo ciarīo icookererio, gūtīrī igooti, kana maruta ma mūthamaki, o na kana igooti rīa mīrigo igītoonya būrūri-inī rīrīrutagwo. Nakīo kīgīna kīa ūthamaki nīgīkūnyīha.

¹⁴ Na rīu tondū ithūi tūrī andū matīite ūthamaki, na ti wega kuona mūthamaki akīmwo gītīo, tūratūma ndūmīrīri ĩno tūmenyithie mūthamaki,

¹⁵ nīgeetha ūhorō ūcio ūtūirio kuuma maandīko-inī ma tene ma arīa maarī mbere yaku. Maandīko-inī macio nūrīona aī itūura rīrī inene nī iremi, na rīa gūthīnia athamaki na mabūrūri, na nī kūdū kwa ūremi kuuma mahinda ma tene. Kīu nīkīo gīatūmire itūura rīrī inene rīanangwo.

¹⁶ Tūkūmenyithia mūthamaki aī itūura rīrī inene rīngīakwo na thingo ciarīo icookererio, wee ūgūtīgwo ūtarī kīndū Mūrīmo ūyū wa Rūūi rwa Farati.

¹⁷ Mūthamaki nake agīcockia macookio aīrī:

Kūrī Rehumu mūnene wa mbūtū, na Shimushai ūria mwandiki, na andū arīa angī a thiritū yao arīa matūuraga Samaria na kūrīa kūngī guothe Mūrīmo-wa-Farati:

Nīndamūgeithia.

¹⁸ Marūa marīa mwatūtūmīre nīmathomeirwo hau mbere yakwa na ngītaūrīrwo ūhorō wamo.

¹⁹ Nīndarutire watho na ūhorō ūcio ūgītūirio, na gūkīoneka aī itūura rīrī inene nīrīūkaine kuuma tene aī nī rīa kūregana na watho wa athamaki, na rītūuraga rīrī iremi, na nī rīa kūrīngīrīria andū mookīrīre thirikarī.[†]

²⁰ Jerusalemu nīrīkoretwo na athamaki a hīnya magīathana Mūrīmo-wa-Farati wothe, na nīmarīhagwo igooti na maruta ma mūthamaki, o na igooti rīa mīrigo igītoonya būrūri-inī.

²¹ Na rīrī, ruta watho kūrī andū acio matige wīra, nīguo itūura rīu inene rītigaakwo rīngī, ngīnya rīrīa ngoiga.

²² Menyerera ūndū ūyū ndūkaage kūhingio. Mūngīrekereria ūndū ūngīrehe ūgwati na ūthūkie ūthamaki nīkī?

²³ Na rīrī, kobi ya marūa ma Mūthamaki Aritashashita maarīkia gūthomerwo Rehumu na Shimushai ūria mwandiki, na andū a thiritū yao, no gūthīi mathiire Jerusalemu kūrī Ayahudi, na makīmatigithia wīra ūcio na hīnya.

²⁴ Nī ūndū ūcio, wīra wa gwaka nyūmba ya Ngai kūu Jerusalemu ūkīrūgama ngīnya mwaka wa keerī wa wathani wa Dario mūthamaki wa Perisia.

5

Marūa ma Tatenai kūrī Dario

¹ Na rīrī, mūnabii Hagai, na mūnabii Zekaria wa rūciaro rwa Ido, nīmarathīire Ayahudi a kūu Juda na Jerusalemu thīnī wa rītwa rīa Ngai wa Isiraēli, mūgītīri wao.

² Hīndī ĩyo Zerubabeli mūrū wa Shealitieli, na Jeshua mūrū wa Jozadaku makīambīrīria wīra wa gwaka rīngī nyūmba ya Ngai kūu Jerusalemu, na anabii a Ngai maarī hamwe nao makīmateithia.

[†] 4:19 Ūhorō wa kūrīna na gūkīrīra athamaki warī kuo o na hīndī ya Hezekia, Jehoiakimu, na Zedekia.

³ Ihinda rīu Tatenai, barūthi wa Mūrīmo-wa-Farati, na Shetharu-Bozenai, hamwe na athiritū ao magīthī kūrī o, makīmooria aṭīrī, “Nūū wamūheire rūtha rwa gwaka rīngī hekarū īno na gūcookereria mwako ūyū?”

⁴ Ningī makūria aṭīrī, “Andū arīa maraaka nyūmba īno metagwo aṭīa?”

⁵ No rīrī, Ngai nīaroraga athuuri acio a Ayahudi, na matiatigithirio wīra nginya ūhoru ūkinyīrio Dario, na marūa ma macookio make maamūkīrwo.

⁶ Īno nīyo kobi ya marūa marīa maatūmīrwo Mūthamaki Dario nī Tatenai ūrīa warī barūthi wa Mūrīmo-wa-Farati, marī na Shetharu-Bozenai na athiritū ao, arīa maarī anene a Mūrīmo-wa-Farati.

⁷ Ūhoru ūrīa maamūtūmīre watarī ūū:

Kūrī Mūthamaki Dario:

Ngeithi cia thayū.

⁸ Nī wega mūthamaki amenye aṭī ithuī nītwatchiire rūgongo rwa Juda, kūu hekarū-inī ya Ngai ūrīa mūnene. Andū acio nīmaraaka hekarū na mahiga manene, o na magekīra mbaū rūthingo-inī. Wīra nīūrarutwo na kīyo, na nīūrathī na mbere mūno ūrī moko-inī ma arīa maraūruta.

⁹ Tuoririe athuuri acio aṭīrī, “Nūū wamūheire rūtha rwa gwaka rīngī hekarū īno na gūcookereria mwako ūyū?”

¹⁰ Ningī nītwaamoririe marīitwa mao, nīgeetha twandīke marīitwa ma atongoria ao, nīguo tūkūmenyithie.

¹¹ Ūū nīguo maatūcokeirie:

“Ithuī tūrī ndungata cia Ngai wa igūrū na thī, na tūraaka rīngī hekarū īrīa yakītwo mīaka mīngī mīthiru, īrīa yakītwo na īkarīkio nī mūthamaki mūnene wa Isiraeli.

¹² No tondu maithe maitū nīmarakaririe Ngai wa igūrū, nīamaneanire kūrī Nebukadinezaru ūrīa Mūkalidei, mūthamaki wa Babuloni, ūrīa wamomorie hekarū īno na agīthaamīria andū būrūri wa Babuloni.

¹³ “No rīrī, mwaka wa mbere wa Kurusu mūthamaki wa Babuloni, mūthamaki nīathanire aṭī nyūmba īno ya Ngai yakwo rīngī.

¹⁴ O na nīarutire kuuma hekarū īrīa yarī Babuloni indo cia thahabu na cia betha cia nyūmba ya Ngai, iria Nebukadinezaru aarutite hekarū-inī kūu Jerusalemu, agīcitwara hekarū-inī kūu Babuloni.

“Nake Mūthamaki Kurusu agīcineana kūrī mūdū wetagwo Sheshibazaru, ūrīa aatuite barūthi,

¹⁵ na akīmwīra aṭīrī, ‘Oya indo ici ūcitware na ūciige thīnī wa hekarū kūu Jerusalemu, na wake rīngī nyūmba ya Ngai o harīa yarī.’

¹⁶ Nī ūndū ūcio Sheshibazaru agīūka agīaka mūthingi wa nyūmba ya Ngai kūu Jerusalemu. Kuuma mwaka ūcio nginya ūmūthi mwako ūcio no ūthiiga na mbere na ndūrī warīka.”

¹⁷ Na rīrī, mūthamaki angīona kwagīrīre-rī, nīgūtuīrio maandīko-inī ma ūthamaki ma tene ma Babuloni, kuoneke kana Mūthamaki Kurusu ti-itherū nīarutite watho wa gwaka rīngī nyūmba īno ya Ngai gūkū Jerusalemu. Ningī reke mūthamaki atūtūmīre itua riake ūhoru-inī ūcio.

6

Dario Kūruta Watho wa Kūrūmīrwo

¹ Nake Mūthamaki Dario akīruta watho, nago ūhoru ūcio ūgītuīrio nyūmba-inī īrīa yaigītwo mabuku ma maūdū ma tene marīa maigītwo nyūmba ya kīgīna kūu Babuloni.

² Ibuku rīa gīkūnjo rīkīoneka kūu nyūmba-inī ya ūthamaki ya Ekibatana, būrūri-inī wa Media. Narīo riandīkitwo ta ūū:

Ūhoru wa Kūrīrikanania:

³ Mwaka wa mbere wa Mūthamaki Kurusu, mūthamaki nīathanire ūhoru ūkonī hekarū ya Ngai kūu Jerusalemu, akiuga aṭīrī:

Hekarū nīyakwo rīngī ĩrī handū ha kūrutaġīrwo magongona, na mīthingi yayo yakwo. Īkorwo ĩrī mīkono mīrongo ĩtandatū* kūrīaiha na igūrū, na mīkono mīrongo ĩtandatū kwarama,

⁴ ĩkorwo ĩrī na mīhari ĩtatū ya mahiga manene, na ūmwe wa mbaū. Thogora ūcio ūrīhwo kuuma kīgīna-inī kīa ūthamaki.

⁵ Ningī indo cia thahabu na cia betha cia nyūmba ya Ngai iria Nebukadinezaru aakuuīte kuuma hekarū ĩrīa ĩrī Jerusalemu aġcīrehe Babuloni-rī, nūcookio o kīndū harīa kīarī thīnī wa hekarū kūu Jerusalemu; na mūciige thīnī wa nyūmba ya Ngai.

⁶ Na rīrī, wee Tatenai barūthi wa Mūrīmo-wa-Farati, hamwe na Shetharu-Bozenai, na inyuī, anene a thiritū yao, mūtīgathīi kuo.

⁷ Mūtikaingīrīre wīra ūcio wa hekarū ya Ngai. Barūthi wa Ayahudi na athuuri a Ayahudi nīmarekwo maake rīngī nyūmba ĩyo ya Ngai o harīa yaakītwo.

⁸ O na ningī nīndathana ūrīa mūġwīkīra athuuri aya a Ayahudi magīaka nyūmba ĩyo ya Ngai:

Mahūthīro mothe ma andū acio nī marīhwo kuuma kīgīna-inī kīa ūthamaki kīa Mūrīmo-wa-Farati, nīgeetha wīra ūyū ndūkanarūġame.

⁹ Kīrīa ġiothe kīngīendekana, tūtegwa, na ndūrūme, na tūtūrūme; cia kūrutwo maruta ma njino kūrī Ngai wa igūrū, na ngano, na cumbī, na ndibeī, na maguta, o ta ūrīa ingītio nī athīnjīri-Ngai kūu Jerusalemu no nginya maheagwo o mūthenya itekwaga,

¹⁰ nīgeetha marutage magongona ma ġwītīkīrīka nī Ngai wa igūrū, na mahooyagīre kūgaacīra kwa mūthamaki na arīu ake.

¹¹ Ningī nīndathana atī mūdū o na ūrīkū ūngīgarūra maandīko macio, mūtīrīro ūkaarutwo nyūmba-inī yake na acooke oywo na igūrū ohanītio nago. Na nī ūndū wa rīhīa rīu nyūmba yake ĩgaatuo iganjo rīa mahuti.

¹² Ngai ūrīa ūtūmīte Rītwa rīake rītūre kūu aroheria mūthamaki o wothē kana andū arīa mangīgeria kūgarūra watho ūyū kana kūharaganīa hekarū ĩyo ĩrī Jerusalemu.

Nī Dario nī nī ndaruta watho ūcio. Nīwathīkīrwo na kīyo.

Kūrīkia na Kwamūra Hekarū

¹³ Ningī, nī ūndū wa watho ūrīa warutītwo nī Mūthamaki Dario, Tatenai barūthi wa Mūrīmo-wa-Farati, na Shetharu-Bozenai, marī na athiritū ao nīmathīkīre watho ūcio na kīyo.

¹⁴ Nī ūndū ūcio athuuri a Ayahudi magīthīi o na mbere gwaka na kūgaacīra makīhunġagīrio nī mūnabī Hagai, na Zekaria wa rūcīaro rwa Ido. Makīrīkia gwaka hekarū kūrīngana na rīathani rīa Ngai wa Isiraēli na watho wa Kurusu, na wa Dario, na wa Aritashashīta, athamaki a Perisia.

¹⁵ Hekarū ĩyo yarīkire mūthenya wa gatātū wa mweri wa Adari, mwaka wa gatandatū wa ġūthamaka kwa Mūthamaki Dario.

¹⁶ Hīndī ĩyo andū a Isiraēli na athīnjīri-Ngai, na Alawīi, na andū arīa angī maatahītwo, magīkūngūra kwamūrwo kwa nyūmba ya Ngai marī na ġīkeno.

¹⁷ Indo iria maarutire nī ūndū wa kwamūrwo kwa nyūmba ya Ngai cīarī ndegwa igana rīmwe, na ndūrūme magana meerī, na tūtūrūme magana mana, irī iruta rīa kūhoroheria Isiraēli othe mehīa mao, na thenge ikūmi na igīrī, o ĩmwe kūrī o mūhīrīga wa Isiraēli.

¹⁸ Nao magītoonyīa athīnjīri-Ngai wīra-inī kūrīngana na ikundi ciao, na Alawīi kūrīngana na matuanīra mao, nī ūndū wa wīra wa ġūtungatīra Ngai kūu Jerusalemu o ta ūrīa kwandīkitwo Ibuku-inī rīa Musa.

Bathaka

¹⁹ Mūthenya wa ikūmi na ĩna wa mweri wa mbere, andū arīa maatahītwo magīkūngūra ġīathī ġīa Bathaka.

²⁰ Athīnjīri-Ngai na Alawīi nīmetheretie na othe maarī atheru. Alawīi nīo maathīnjire gatūrūme ka Bathaka, nī ūndū wa arīa othe maatahītwo, na nī ūndū wa arīu a ithe wao athīnjīri-Ngai, o na nī ūndū wao ene.

²¹ Nī ūndū ūcio andū a Isiraēli arīa maacookete kuuma kūrīa maatahīrwo makīrīa Bathaka ĩyo, hamwe na arīa othe meyamūranītie na mītugo ya thaahu ya ndūrīrī iria marīganītie nacio nīgeetha marongorie Jehova Ngai wa Isiraēli.

²² Nīmākūngūire ġīathī kīa Mīġate itarī Mīkīre Ndawa ya Kūmbīa marī na ġīkeno ihīnda rīa mīthenya mūġwanja, tondū Jehova nīamayūrītie ġīkeno nī ūndū wa

* 6:3 nī ta mita 27

kūgarūra meciiria ma mūthamaki wa Ashuri, nake akimateithia wīra-inī wa gwaka nyumba ya Ngai, o we Ngai wa Isiraeli.

7

Ezara Gūūka Jerusalemu

¹ Na rīrī, thuutha wa maūdū macio, rīrīa Aritashashita mūthamaki wa Perisia aathamakaga, Ezara mūrū wa Seraia, mūrū wa Azaria, mūrū wa Hilikia,

² mūrū wa Shalumu, mūrū wa Zadoku, mūrū wa Ahitubu,

³ mūrū wa Amaria, mūrū wa Azaria, mūrū wa Meraiothu,

⁴ mūrū wa Zerahia, mūrū wa Uzi, mūrū wa Buki,

⁵ mūrū wa Abishua, mūrū wa Finehasi, mūrū wa Eleazaru, mūrū wa Harūni mūthīnjīri-Ngai ūrīa mūnene,

⁶ Ezara ūcio nīambatire oimīte Babuloni. Aarī mūrutani mūūgī mūno ūhoroinī wa Watho wa Musa, ūrīa Jehova Ngai wa Isiraeli aaheanīte. Mūthamaki nīamūheete indo ciothe iria aahooete kūrī we, tondū guoko kwa Jehova Ngai wake kwarī hamwe nake.

⁷ Andū amwe a Isiraeli, hamwe na athīnjīri-Ngai, na Alawii, na aini a nyīmbo, na aikaria a ihingo, na ndungata cia hekarū o nao nīmambatire magīūka Jerusalemu mwaka wa mūgwanja wa wathani wa Aritashashita.

⁸ Ezara aakinyire Jerusalemu mweri wa gatano wa mwaka wa mūgwanja wa mūthamaki.

⁹ Aambīrīrie rūgendo rwake rwa kuuma Babuloni mūthenya wa mbere wa mweri wa mbere, na aakinyire Jerusalemu mūthenya wa mbere wa mweri wa gatano, tondū guoko kwa ūtuugi kwa Ngai wake kwarī hamwe nake.

¹⁰ Nīgūkorwo Ezara nīerutīire gūthoma na kūrūmia Watho wa Jehova, na kūrutana watho wa kūrūmīrīrwo na mawatho maguo kūu Isiraeli.

Marūa ma Mūthamaki Aritashashita kūrī Ezara

¹¹ Ino nīyo kobi ya marūa marīa Mūthamaki Aritashashita aaheete Ezara ūcio mūthīnjīri-Ngai na mūrutani, mūdū warī mūūgī maūdū-inī makoniī maathani na mawatho ma kūrūmīrīrwo ma Jehova harī Isiraeli:

¹² *Aritashashita, mūthamaki wa athamaki,

Kūrī Ezara ūrīa mūthīnjīri-Ngai na mūrutani wa Watho wa Ngai ūrīa ūrī igūrū:

Nīndakūgeithia.

¹³ Rūu-rī, nīndaruta watho atī andū a Isiraeli othe arīa marī ūthamaki-inī wakwa, hamwe na athīnjīri-Ngai na Alawii, arīa mangīenda gūthīi nawe kūu Jerusalemu, no mathīi.

¹⁴ Wee ūtūmītwo nī mūthamaki na ataari ake mūgwanja, ūthīi ūgatuīrie ūhoroinī wa Juda na wa Jerusalemu, o ta ūrīa Watho wa Ngai waku ūrīa ūrī naguo guoko-inī gwaku ūtarīi.

¹⁵ O na ningī ūkuue betha na thahabu, iria mūthamaki na ataari ake maheanīte na kwīyendera kūrī Ngai wa Isiraeli ūrīa ūtūūraga Jerusalemu,

¹⁶ hamwe na betha na thahabu ciothe iria ingīheanwo kuuma būrūri wa Babuloni, o na mīhothi ya kwīyendera kuuma kūrī andū na athīnjīri-Ngai, nī ūndū wa hekarū ya Ngai wao ūrīa ūrī Jerusalemu.

¹⁷ Menyerera wone atī mbeeca ici nīciagūra ndegwa, na ndūrūme na tūtūrūme, hamwe na maruta ma ngano na ma kūnyuuo, irutwo igongona hau kīgongona-inī kīa hekarū ya Ngai waku kūu Jerusalemu.

¹⁸ Wee na arīu a thoguo Ayahudi no mwīke o ūrīa mūngōna kwagīrīre na matigari ma betha na thahabu, kūringana na wendi wa Ngai wanyu.

¹⁹ Twarīrai Ngai wa Jerusalemu indo ciothe iria mwīhokeirwo cia kūhūthagīrwo mahooya-inī thīini wa hekarū ya Ngai wanyu.

²⁰ Na kīndū kīngī o gīothe kīngīendekana nī ūndū wa hekarū ya Ngai wanyu, o kīrīa ūngōna mweke wa kūheana, no ūkīrute kuuma kīgīina-inī kīa mūthamaki.

²¹ Na rīrī, nīi Mūthamaki Aritashashita, nīndatha aigi othe a kīgīina a Mūrīmo-wa-Farati maheane na kīyo kīrīa gīothe Ezara ūrīa mūthīnjīri-Ngai, na mūrutani wa watho wa Ngai ūrīa ūrī igūrū angībatario nīkō,

* 7:12 Gichunjī gīkī kīandīkirwo na rūthiomi rwa Asuriata rūrīa rwatūmagīrwo nī mabūrūri hīndī iyo.

²² gītākīrīte taranda igana rīmwe[†] cia betha, na kori igana rīmwe[‡] cia ngano, na bathi igana rīmwe[§] cia ndibei, na bathi igana rīmwe cia maguta ma mītamaiyū, na cumbi ūtarī gīthimi.

²³ Ūndū ūrīa wothe Ngai wa igūrū atuīte, nīwīkwo na kīyo, ūndū wothe ūkonīi hekarū ya Ngai ūrīa ūrī igūrū. Nī kū kīngītūma kūgīe na mang'ūrī ūthamaki-inī wa mūthamaki na arīū ake?

²⁴ Ningī mūmenye afī mūtīrī na watho wa gwītia mūthīnjīri-Ngai o wothe, na Alawii, na aini a nyīmbo, na aikaria a ihingo, na ndungata cia hekarū, kana andū arīa angī marutaga wīra nyūmba-inī iyo ya Ngai igooti, kana maruta ma mūthamaki o na kana igooti rīa mīrigo īgītōonya būrūri-inī.

²⁵ Nawe Ezara, kūringana na ūgī wa Ngai waku ūrīa ūrī naguo, thuura aciirithania na atui a ciira nīguo matuagīre andū othe a Mūrīmo-wa-Farati ciira na kīhooto, arīa othe mooī watho wa Ngai wanyu. Nao arīa matooī ūmarute.

²⁶ Mūdū o wothe ūtarīathīkagīra watho wa Ngai waku na watho wa mūthamaki no nginya aherithio na ūndū wa kūrāgwo, kana aingatwo būrūri, o na kana indo ciake itahwo, kana ohwo njeera.

²⁷ Jehova arogoocwo, Ngai wa maithe maitū, ūrīa wīkīrīte ūndū ūcio ngoro-inī ya mūthamaki, afī afīiithie nyūmba ya Jehova īrīa īrī kūu Jerusalemu na njīra īno,

²⁸ o ūcio ūtūmīte nītīkīrīke mbere ya mūthamaki, na ataarani ake, na anene othe a mūthamaki arīa marī ūhoti. Tondū guoko kwa Jehova Ngai wakwa kwarī hamwe na nī, nīndeyūmīrīrie, ngīcookanīrīria atongoria a Isiraeli nīguo twambate nao.

8

Marūtwa ma Atongoria a Nyūmba aria Macookire na Ezara

¹ Aya nīo atongoria a nyūmba o hamwe na arīa meyandīkithītie, na nīo mambatanīrie na nī kuuma Babuloni hīndī ya wathani wa Mūthamaki Arītashashita:

- ² kuuma njiaro cia Finehasi, aarī Gerishomu;
- na njiaro cia Ithamaru, aarī Danieli;
- na kuuma njiaro cia Daudi, aarī Hatushu
- ³ wa njiaro cia Shekania;

na kuuma njiaro cia Paroshu, aarī Zekaria, hamwe na andū 150 arīa meyandīkithītie;

⁴ na kuuma njiaro cia Pahathu-Moabi, aarī Eliehoenai mūrū wa Zerahia, hamwe na andū angī 200;

⁵ na kuuma njiaro cia Zatu, aarī Shekania mūrū wa Jahazielī, hamwe na andū angī 300;

⁶ na kuuma njiaro cia Adini, aarī Ebedi mūrū wa Jonathani, hamwe na andū angī 50;

⁷ na kuuma njiaro cia Elamu, aarī Jeshaiā mūrū wa Athalia, hamwe na andū angī 70;

⁸ na kuuma njiaro cia Shefatia, aarī Zebadia mūrū wa Mīkaeli, hamwe na andū angī 80;

⁹ na kuuma njiaro cia Joabu, aarī Obadia mūrū wa Jehieli, hamwe na andū angī 218;

¹⁰ na kuuma njiaro cia Bani, aarī Shelomithi mūrū wa Josifīa, hamwe na andū angī 160;

¹¹ na kuuma njiaro cia Bebai, aarī Zekaria mūrū wa Bebai, hamwe na andū angī 28;

¹² na kuuma njiaro cia Azigadi, aarī Johanani mūrū wa Hakatani, hamwe na andū angī 110;

¹³ na kuuma njiaro cia Adonikamu, na nīo a mūthia, marūtwa mao maarī Elifeleti, na Jeueli, na Shemaia, hamwe na andū angī 60;

¹⁴ na kuuma njiaro cia Bigivai, maarī Uthai na Zakuri, hamwe na andū angī 70.

Gūcooka Jerusalemu

¹⁵ Nīndamacookanīrīrie hamwe rūūi-inī rūrīa rūthereraga rūrorete Ahava, na tūgīkara hau mīthenya itatū. Na rīrī, rīrīa ndarorīre gatagatī-inī ka andū acio na athīnjīri-Ngai, ndionire Alawii ho.

¹⁶ Nī ūndū ūcio ngītūmanira Eliezeri, na Arieli, na Shemaia, na Elinathani, na Jaribu, na Elinathani, na Nathani, na Zekaria, na Meshulamu arīa maarī atongoria, na Joiaribu na Elinathani, andū arīa maarī arutani,

¹⁷ Ngĩmatũma kũrĩ Ido mũtongoria wa Kasifia. Ngĩmeera ũrĩa megũthĩĩ kwĩra Ido na andũ a nyũmba yake, acio ndungata cia hekarũ kũu Kasifia, nĩguo matũrehere aruti a wĩra wa nyũmba ya Ngai witũ.

¹⁸ Na tondũ guoko kwa ũtugi kwa Ngai witũ kwarĩ hamwe na ithuĩ-rĩ, magĩtũrehere Sherebia, mũndũ mũhoti wa kuuma njiaro cia Mahili mũrũ wa Lawi, ũrĩa warĩ mũrũ wa Isiraeli, na ariũ a Sherebia na ariũ a ithe, othe maarĩ andũ 18;

¹⁹ Na makĩrehe Hashabia hamwe na Jeshaiia wa kuuma njiaro cia Merari, na ariũ a ithe na ciana ciao, othe andũ 20.

²⁰ Ningĩ makĩrehe andũ ndungata 220 cia hekarũ, gĩkundi gĩathondeketwo nĩ Daudi na anene ake nĩguo gĩethagĩrĩrie Alawii. Othe makĩandĩkwo na marĩtwa mao.

²¹ Tũrĩ o hau rũũ-inĩ rwa Ahava, ngĩanĩrĩra twĩhinge kũrĩa irio, nĩguo tũhote kwĩnyiihia mbere ya Ngai witũ tũmũhooe atũgitĩre rũgendo-inĩ, ithuĩ na ciana ciitũ, hamwe na indo ciitũ ciothe.

²² Nĩndaigũire thoni kũũria mũthamaki atũhe thigari cia magũrũ o na iria ithiiaa ihaiçite mbarathi cia gũtũgitũra harĩ thũ njĩra-inĩ, tondũ nĩtwerĩte mũthamaki atĩrĩ, “Guoko kwa ũtugi kwa Ngai witũ kũrĩ igũrũ rĩa mũndũ o wothe ũrĩa ũmwĩhokaga, no marakara make manene marĩ igũrũ rĩa arĩa othe mamũtiganagĩria.”

²³ Nĩ ũndũ ũcio tũkĩhinga kũrĩa irio na tũgĩthaiha Ngai witũ nĩ ũndũ wa ũhoru ũcio, nake agĩcookia ihooya riiitũ.

²⁴ Ningĩ ngĩamũra athĩnjĩri-Ngai ikũmi na eerĩ arĩa maarĩ atongoria, hamwe na Sherebia, na Hashabia, na ariũ a ithe wao ikũmi,

²⁵ na ngĩmathimĩra maruta ma betha na thahabu, na indo iria ciaheanĩtwo nĩ mũthamaki, na ataari ake, na anene ake, na andũ othe a Isiraeli arĩa maarĩ kuo, nĩ ũndũ wa nyũmba ya Ngai witũ.

²⁶ Ngĩmathimĩra taranda 650* cia betha, na indo cia betha cia ũritũ wa taranda igana rĩmwe[†], na taranda igana rĩmwe cia thahabu,

²⁷ na mbakũri 20 cia thahabu cia thogora wa mbaũni 1,000,[‡] na indo igĩrĩ cia gĩcango gĩtherie mũno kĩa goro o ta thahabu.

²⁸ Ngĩmeera atĩrĩ, “Inyuĩ o ũndũ ũmwe na indo ici nĩ mwamũrĩrwo Jehova. Betha na thahabu ici nĩ maruta ma kwĩyendera marutĩrwo Jehova Ngai wa maithe manyu.

²⁹ Mũcimenyerere wega o nginya rĩrĩa mũgaacithimĩra tũnyũmba-inĩ tũrĩa tũrĩ thĩnĩ wa nyũmba ya Jehova kũu Jerusalemu mbere ya athĩnjĩri-Ngai arĩa atongoria, na Alawii, na atongoria a nyũmba cia Isiraeli.”

³⁰ Nao athĩnjĩri-Ngai na Alawii makĩamũkĩra betha na thahabu, na indo icio nyamũre iria ciathimĩtwo nĩguo itwarwo nyũmba ya Ngai witũ kũu Jerusalemu.

³¹ Na mũthenya wa ikũmi na iĩrĩ mweri wa mbere tũkiuma rũũ-inĩ rwa Ahava twerekeire Jerusalemu. Guoko kwa Ngai witũ kwarĩ hamwe na ithuĩ, nake agĩtũgitũra kuuma kũrĩ thũ na njangiri njĩra-inĩ.

³² Nĩ ũndũ ũcio tũgĩkinya Jerusalemu, na tũkĩhurũka kuo mũthenya itatũ.

³³ Mũthenya wa kana, tũrĩ thĩnĩ wa nyũmba ya Ngai witũ, tũgĩthima betha na thahabu na indo iria nyamũre ikĩneanwo moko-inĩ ma Meremothu mũrũ wa Uria, ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai. Eleazaru mũrũ wa Finehasi aarĩ hamwe nake, o ũndũ ũmwe na Jozabadu mũrũ wa Jeshua, na Noadia mũrũ wa Binui, arĩa Alawii.

³⁴ Indo ciothe nĩciatarirwo kũringana na mũigana na ũritũ wacio, naguo ũritũ wacio ũrĩ wothe ũkĩandĩkwo o hĩndĩ iyo.

³⁵ Hĩndĩ iyo arĩa maacokete kuuma kũrĩa maatahĩrwo makĩrutũra Ngai wa Isiraeli maruta ma njino: makĩruta ndegwa ikũmi na igĩrĩ nĩ ũndũ wa andũ a Isiraeli othe, na ndũrũme mĩrongo kenda na ithathatũ, na tũtũrũme mĩrongo mũgwanja na mũgwanja, na makĩruta thenge ikũmi na igĩrĩ irĩ iruta rĩa kũhoroheria mehia. Ici ciothe ciarutũrwo Jehova irĩ iruta rĩa njino.

³⁶ Magĩcooka magĩtwaro mawatho ma mũthamaki kũrĩ anene arĩa maathuurĩtwo nĩ mũthamaki, na kũrĩ mabarũthi[§] ma Mũrĩmo-wa-Farati, nao magĩteithia andũ na magĩteithĩrĩa maũndũ ma nyũmba ya Ngai.

9

Ihooya rĩa Ezara Rĩkonĩ Kũhikania na Ndũrĩrĩ

* 8:26 nĩ ta tani 25 † 8:26 nĩ ta tani ithatũ na robo ithatũ (3.75) ‡ 8:27 nĩ ta kilo inyanya na nuthu (8.5)

§ 8:36 Nĩ kwarĩ na anene maathuuragwo nĩ mũthamaki nĩguo marũgamagĩrĩre ng'ongo cia mabũrũri mao, nao mabarũthi maarĩ anini ao.

¹ Na rîrî, thuutha wa gwîka maündû macio,* atongoria magîuka kûrî nîi, makînjîira atîrî, “Andû a Isiraeli, o hamwe na athînjîri-Ngai na Alawii, matîamûranîtie kuuma kûrî andû arîa matûrigiicîirie, na kuuma kûrî mîtugo yao îrî magigi, ta îrîa ya Akaanani, na Ahiti, na Aperizi, na Ajebusi, na Aamoni, na Amoabi, na Amisiri, na Aamori.

² Nîmahikîtie airîtu amwe ao magatuika atumia ao na a ariû ao, na magatukania rûrîrî rûrîa rûtheru na andû arîa matûrigiicîirie. Atongoria na anene ao nîo matongoretie andû arîa angî ûhoru-inî ûyû wa kwaga kwîhoheka.”

³ Rîrîa ndaiguire ûhoru ûcio, ngîtembûranga nguo yakwa ya thîinî na ya igûrû,† na ngîmunya njuîrî cia mûtwe wakwa o na nderu, ngîkara thî ndî na kîeha kînene.

⁴ Hîndî îyo andû othe arîa mainainire nî ûndû wa ciugo icio cia Ngai wa Isiraeli makîgomana harî nîi nî ûndû wa kwaga kwîhoheka kûu kwa andû arîa maatahîtwo. Ngîkara thî hau ndî na kîeha kînene o nginya hîndî ya igongona rîa hwaî-inî.

⁵ Na rîrî, ihinda rîa igongona rîa hwaî-inî rîakinya-rî, ngîkîra ngiuma hau ndaikaarîte ndînyihîtie, nguo yakwa ya thîinî na ya igûrû irî ndembûkangu, ngîturia ndu ndambûrûkîtie moko makwa kûrî Jehova Ngai wakwa,

⁶ ngîhooya ûû:

“Wee Ngai wakwa, nîngûigua thoni mûno na ngaconoka na ndingîhota gûgûtiirîa gîthiithi, Wee Ngai wakwa, tondû mehîa maitû nî maingî makaraiha gûkîra ûraiha witû na ûuru witû, ûgakinya o kûu igûrû.

⁷ Kuuma matukû-inî ma maithe maitû ma tene nginya ûmûthî, ûuru witû ûkoretwo ûrî mûngî. Tondû wa mehîa maitû, ithuî na athamaki aitû, na athînjîri-Ngai aitû, tûtûire tûragagwo na rûhiû rwa njora, tûgatahwo na tûgatunywo indo ciitû, na tûgaconorithio guoko-inî kwa athamaki a mabûrûri mangî, o ta ûrîa gûtariî ûmûthî.

⁸ “No rîrî, gwa kahinda kanini, Jehova Ngai witû akoretwo arî mûtugi nî gûtûtigîria matigari na gûtûhe handû harûmu harîa hake haamûre, na nî ûndû ûcio Ngai nîaheete maithe maitû ûtheri na agatûhooreria hanini ûkombo-inî witû.

⁹ O na gûtûika tûrî ngombo-rî, Ngai witû ndatûtiganîrie ûkombo-inî.‡ Nîatûiguîrîre tha maithe-inî ma athamaki a Perisia: Nîatûheete mûtûûrîre mwerû nîguo tûhote gwaka nyûmba ya Ngai witû rîngî na tûcookererie kûrîa ithûkîtio, na nîatûheete rûthingo rwa gûtûgitîra thîinî wa Juda na Jerusalemu.

¹⁰ “No rîrî, Wee Ngai witû-rî, nî atîa tûngiuga thuutha ûyû? Tondû nîtwagiire mawatho maku bata

¹¹ marîa waheanire na tûnua twa anabii ndungata ciaku, rîrîa woigire atîrî, ‘Bûrûri ûrîa mûrathîi kwîgwatîra ûtuîke wanyu nîmûthaahie nî waganu wa andû aguo. Nî ûndû wa maündû mao me magigi, nîmaûiyûrîtie maündû mao mooru kuuma mwena ûmwe nginya ûrîa ûngî.

¹² Nî ûndû ûcio, mûtikanetîkîrie airîtu anyu mahikio nî ariû ao kana ariû anyu mahikie airîtu ao. Mûtikanagîe na kîrîkanîro kîa ûrata nao o na rî, nîgeetha mûgîe na hinya na mûrîage indo njega cia bûrûri ûcio, na mûkaaütigîra ciana cianyu ûrî igai rîao nginya tene.’

¹³ “Maündû macio matûkoretie nî ûndû wa ciiko ciitû njûru na wîhia witû mûnene, no rîrî, Wee Ngai witû ûtûherithîe na iherithia inini gûkîra ûrîa mehîa maitû magîrîre, o na nîûtûtigîrie matigari ma andû ta aya.

¹⁴ Rîu-rî, no tûcooke kuuma maathani maku rîngî, na tûhikanie na andû arîa mekaga maündû me magigi ta macio? Githî ndûngîtûrakarîra nginya ûtûniine, kwage matigari kana mûndû ûngîhonoka?

¹⁵ Wee Jehova Ngai wa Isiraeli, ûrî mûthingu! Ûmûthî ûyû nîtûtigîtwo tûrî matigari. Tûrî haha mbere yaku twîhîtie, na tondû wa ûndû ûcio gûtîrî o na ûmwe witû ûngîhota kûrûgama mbere yaku.”

10

Andû Kuumbûra Mehîa

¹ Rîrîa Ezara aahooyaga akiumbûruga mehîa na akîrîraga, o na akîgûithagia thî hau nyûmba-inî ya Ngai-rî, gîkundi kînene kîa andû a Isiraeli, kîa arûme, na andû-a-nja, na ciana, gîkûngana gîkîmûthîûrûkîria. O nao makîrîra marî na ruo mûno.

² Nake Shekania mûrû wa Jehieli, ûmwe wa rûciaro rwa Elamu, akîra Ezara atîrî, “Tûkoretwo tûtarî ehokeku harî Ngai witû nî ûndû nîtûhikîtie andû-a-nja kuuma ndûrîrî iria itûthîûrûkîrie. No o na kûrî ûguo-rî, Isiraeli no marî na kîrîgîrîro.

* 9:1 Ezara eerirwo maündû macio mûeri kenda thuutha wa gûkinya Jerusalemu (rora 10:9). † 9:3 Gûtârûranga nguo kuonanagia atî mûndû nîaracakaya. ‡ 9:9 Hîndî îno Ayahudi maathagwo nî andû a mabûrûri mangî.

³ Na rīrī, nītūthondeke kīrīkanīro tūrī mbere ya Ngai witū atī nītūkūingata andū-a-nja aya othe na ciana ciao, kūringana na mataaro ma mwathi wakwa, o na mataaro ma arīa metīgīrīte maathani ma Ngai witū. Ūndū ūyū nīwīkwō kūringana na Watho.

⁴ Arahūka; ūhoro ūyū ūrī moko-inī maku. Ithuī tūrī hamwe nawe; nī ūndū ūcio, wīyūmīrīrie ūwīke.”

⁵ Nī ūndū ūcio Ezara akīarahūka, agītūma atongoria a athīnjīri-Ngai na Alawii, o na andū othe a Isiraeli mehīte atī nīmegwīka ūrīa kwerītwo. Nao makīhīta.

⁶ Ningī Ezara akiuma hau mbere ya nyūmba ya Ngai, agīthīi kanyūmba ka Jehohanani mūrū wa Eliashibu. Arī kūu ndaigana kūrīa irio kana kūnyua maaī tondū aathiire o na mbere gūcakaya nī ūndū andū arīa maatahītwo nīmagīte kwīhoheka.

⁷ Gūgicooka gūkīanīrīrwo Juda na Jerusalemu guothe atī andū othe arīa maatahītwo mongane Jerusalemu.

⁸ Mūdū o wothe ūngāgire gūkinya Jerusalemu mīthenya itatū itanathira kūringana na itua rīa anene na athuuri, atunywo indo ciake ciothe, nake we mwene aingatwo, ehre kūngano-inī kīa andū arīa maatahītwo.

⁹ Mīthenya iyo itatū itanathira, arūme othe a Juda na Benjamini makīūngana Jerusalemu. Naguo mūthenya wa mīrongo īrī wa mweri wa kenda, andū othe nīmaikarīte thī kīhaaro-inī kīrīa kīarī mbere ya nyūmba ya Ngai, mathīnikīte mūno tondū wa ūndū ūcio na nī ūndū wa mbura.

¹⁰ Hīndī iyo Ezara ūcio mūthīnjīri-Ngai akīrūgama na igūrū, akīmeera atīrī, “Mūkoretwo mūtārī ehokeku; nīmūhikītie andū-a-nja a kūngī, mūgakīongerera mahītia ma Isiraeli.

¹¹ Rīu-rī, umbūrai mehīa manyu kūrī Jehova Ngai wa maithe manyu, na mwīke ūrīa endaga. Mwīyamūraniei na andū arīa mamūthiūrūrūkīrie, o na atumia anyu a kūngī.”

¹² Kūngano gīothe gīgīcōokīa na mūgambo mūnene atīrī, “Nīwoiga ūrīa kwagīrīre! No nginya twīke o ta ūguo woiga.

¹³ No rīrī, andū aya marī haha nī aingī, na nī hīndī ya mbura; nī ūndū ūcio tūtīngīkara nja. Ningī ūhoro ūyū ndūngīthondekeka na mūthenya ūmwe kana īrī, tondū nītūwīhītie mūno ūndū-inī ūyū.

¹⁴ Reke anene aitū marūgamīrīre kūngano gīkī gīothe. Ningī o mūdū wothe ūrī matūūra-inī maitū ūhikītie mūdū-wa-nja wa kūngī nīetīkīrio oke mahinda marīa matūūtwo, hamwe na athuuri na atuanīrī ciira a o itūūra, nginya twehererio marakara marīa mahiū ma Ngai witū ūhoro-inī ūyū.”

¹⁵ Andū arīa maareganire na ūhoro ūcio no Jonathani mūrū wa Asaheli, na Jahazeia mūrū wa Tikiva, hamwe na Meshulamu, na Shabethai ūrīa Mūlawii.

¹⁶ Nī ūndū ūcio andū arīa maatahītwo magīka o ta ūrīa kwerītwo. Nake Ezara ūcio mūthīnjīri-Ngai agīthuura arūme arīa maarī atongoria a nyūmba ciao, o mūdū ūmwe kuuma o nyūmba, o ūrīa ciagayanītio, nao othe makīandīkwo marīitwa mao. Mūthenya wa mbere wa mweri wa ikūmi magīkara thī nīguo matūūrīe maciira macio,

¹⁷ na gūgīkinya mūthenya wa mbere wa mweri wa mbere, makīrīkia maciira ma arūme othe arīa maahikītie andū-a-nja a kūngī.

Andū arīa Maahītītie nī Kūhīkania na Ndūrīrī

¹⁸ Thīnī na njiaro cia athīnjīri-Ngai, andū aya nīo maahikītie andū-a-nja a kūngī:

Kuuma njiaro cia Jeshua mūrū wa Jozadaku na ariū a ithe nī:

Maaseia, na Eliezeri, na Jaribu, na Gedalia.

¹⁹ (Othe makīranīra atī nīmegūtīgana na atumia ao, na o mūdū akīruta ndūrūme kuuma rūūru-inī rwake nī ūndū wa iruta rīa mahītia mao.)

²⁰ Kuuma kūrī njiaro cia Imeri nī:

Hanani na Zebadia.

²¹ Kuuma kūrī njiaro cia Harimu nī:

Maaseia, na Elija, na Shemaia, na Jehieli, na Uzia.

²² Kuuma kūrī njiaro cia Pashuri nī:

Elioenai, na Maaseia, na Ishumaeli, na Nethaneli, na Jozabadu, na Elasa.

²³ Kuuma kūrī Alawii nī:

Jozabadu, na Shimei, na Kelaia (na nowe Kelita), na Pethahia, na Juda, na Eliezeri.

²⁴ Kuuma kūrī aini a nyīmbo nī:

Eliashibu.

Kuuma kūrī aikaria a ihingo nī:
Shakumu, na Telemu, na Uri.

²⁵ Na gatagati-ini ga Aisiraeli aria angī:

Kuuma kūrī njiaro cia Paroshu nī:

Ramia, na Izia, na Malikija, na Mijamini, na Eleazaru, na Malikija, na Benaia.

²⁶ Kuuma kūrī njiaro cia Elamu nī:

Matania, na Zekaria, na Jehieli, na Abadi, na Jeremothu, na Elija.

²⁷ Kuuma kūrī njiaro cia Zatu nī:

Elioenai, na Eliashibu, na Matania, na Jeremothu, na Zabadi, na Aziza.

²⁸ Kuuma kūrī njiaro cia Bebai nī:

Jehohanani, na Hanania, na Zabai, na Athilai.

²⁹ Kuuma kūrī njiaro cia Bani nī:

Meshulamu, na Maluku, na Adaia, na Jashubu, na Sheali, na Jeremothu.

³⁰ Kuuma kūrī njiaro cia Pahathu-Moabi nī:

Adina, na Kelali, na Benaia, na Maaseia, na Matania, na Bezaleli, na Binui, na Manase.

³¹ Kuuma kūrī njiaro cia Harimu nī:

Eliezeri, na Ishija, na Malikija, na Shemaia, na Shimeoni,

³² na Benjamini, na Maluku, na Shemaria.

³³ Kuuma kūrī njiaro cia Hashumu nī:

Matenai, na Matata, na Zabadi, na Elifeleti, na Jeremai, na Manase, na Shimei.

³⁴ Kuuma kūrī njiaro cia Bani nī:

Maadai, na Amuramu, na Ueli,

³⁵ na Benaia, na Bedeia, na Keluhi,

³⁶ na Vania, na Meremothu, na Eliashibu,

³⁷ na Matania, na Matenai, na Jaasu.

³⁸ Kuuma kūrī njiaro cia Binui nī:

Shimei,

³⁹ na Shelemia, na Nathani, na Adaia,

⁴⁰ na Makinadebai, na Shashai, na Sharai,

⁴¹ na Azareli, na Shelemia, na Shemaria,

⁴² na Shalumu, na Amaria, na Jusufu.

⁴³ Kuuma kūrī njiaro cia Nebo nī:

Jeieli, na Matithia, na Zabadi, na Zabina, na Jadai, na Joeli, na Benaia.

⁴⁴ Acio othe nīmahikītie andū-a-nja a kūngī, na amwe ao nīmaciarīte ciana na atumia acio.

NEHEMIA

Ihooya rĩa Nehemia

1 Ici nĩcio ciugo cia Nehemia mūrũ wa Hakalia:

Atĩrĩrĩ, mweri-inĩ wa Kiselevu wa mwaka wa mĩrongo ƙĩrĩ,* rĩrĩa ndaarĩ thĩinĩ wa nyũmba ya ũthamaki kũu Shushani-rĩ,†

2 Hanani, ũmwe wa arĩũ a baba, agĩũka kuuma Juda arĩ na andũ angĩ, na ngĩmahoooya ũhoro wa matigari ma Ayahudi arĩa maahonokete gũtahwo, o na ngĩmahoooya ũhoro wa Jerusalemu.

3 Nao makĩnjookeria atĩrĩ, “Andũ arĩa maahonokire gũtahwo, o acio marĩ kũu bũrũri-inĩ, marĩ na thĩĩna mũnene na makanyararwo mũno. Rũthingo rwa Jerusalemu nĩrũmomore, na ihingo ciaruo igacinwo na mwaki.”‡

4 Rĩrĩa ndaiguire maũndũ macio, ngĩikara thĩ, ngĩrĩra. Ngĩikara ngĩcakayaga matukũ maigana ũna, ngĩĩhinga kũrĩa irio na ngĩhooya Ngai wa Igũrũ.

5 Ningĩ ngiuga atĩrĩ:

“Wee Jehova Ngai wa Igũrũ, wee Mũrungu mũnene na wa kũmakania, ũrĩa ũhingagia kĩrĩkanĩro gĩake kĩa wendo kũrĩ arĩa mamwendete na magaathĩkĩra maathani make,

6 ndagũthaiha ũtege gũtũ gwaku, na ũhingũre maitho maku ũigie ihooya rĩrĩa ndungata yaku irahooya irĩ mbere yaku mũthenya na ũtukũ nĩ ũndũ wa ndungata ciaku, andũ a Isiraeli. Ningumbũra mehia ma andũ a Isiraeli, na makwa, na ma nyũmba ya baba, marĩa ithuĩ tũkwĩhũire.

7 Nĩtwĩkĩte maũndũ ma waganu mũnene harĩwe. Tũtiathĩkĩre maathani na irĩra cia watho waku cia kũrũmĩrĩrwo, o na mawatho marĩa waheire Musa ndungata yaku.

8 “Ririkana ũrutani ũrĩa waheire Musa ndungata yaku, ũkiuga atĩrĩ, ‘Mũngĩaga kwĩhokeka, nĩngamũhurunja gatagatĩ ka ndũrĩrĩ,

9 no mũngĩkanjookerera na mwathĩkĩre maathani makwa, hĩndĩ iyo o na andũ anyu arĩa maatahĩtwo magatwarwo ituri cia thĩ kũrĩa kũraya mũno, nĩngamacookereria ndĩmarute kuo, ndĩmarehe kũndũ kũrĩa thuurĩte gũtuĩke gũikaro kĩa Rĩitwa riakwa.’

10 “Acio nĩ ndungata ciaku na andũ aku, arĩa wakũũrĩre na ũndũ wa hinya waku mũnene na guoko gwaku kũrĩ ũhoti.

11 Wee, Jehova, ndagũthaiha ũtege gũtũ ũigie mahoooya ma ndungata ino yaku, o na mahoooya ma ndungata ciaku iria ikenagio nĩ gwĩtigĩra rĩitwa rĩaku. Kĩreke ndungata yaku igaacĩre ũmũthĩ na ũndũ wa gũtũma itĩkĩrĩke harĩ mũndũ ũyũ.”

Nĩ nĩ ndatwaragĩra mũthamaki kĩndũ gĩa kũnyua.

2

Aritashashita Gũtũma Nehemia Jerusalemu

1 Mweri-inĩ wa Nisani, mwaka wa mĩrongo ƙĩrĩ wa Mũthamaki Aritashashita, rĩrĩa aareheirwo ndibei, ngĩoya ndibei iyo ngĩmĩnengera mũthamaki. Mbere ya hĩndĩ iyo ndiatukĩtie gĩthiithi ndĩ harĩ we;

2 nĩ ũndũ ũcio mũthamaki akĩnjũũria atĩrĩ, “Nĩ kĩ gĩtũmĩte ũtukie gĩthiithi ũguo na ndũrĩ mũrũaru? ũndũ ũcio no uumanire na kĩa kĩa ngoro.”

Na nĩ ngĩĩtigĩra mũno,

3 no ngĩra mũthamaki atĩrĩ, “Mũthamaki arotũũra nginya tene! Gĩthiithi gĩakwa kĩngĩaga gũtuka atĩa hĩndĩ irĩa itũũra inene rĩrĩa maithe makwa mathikĩtwo rĩkĩrĩte ihooru, na ihingo ciarũo igacinwo ikaniinwo na mwaki?”

4 Mũthamaki akĩnjũũria atĩrĩ, “Ūkwenda atĩa?”

Hĩndĩ iyo ngĩhooya Ngai wa Igũrũ,

5 na ngĩcookeria mũthamaki atĩrĩ, “Mũthamaki, angĩona kwagĩrĩre, na ndungata yaku itũkĩrĩke maitho-inĩ make, nĩakĩndũme itũũra rĩu inene rĩa Juda, kũrĩa maithe makwa mathikĩtwo, nĩguo ngariake rĩngĩ.”

* 1:1 Kwarĩ mĩaka mĩrongo kenda na ũmwe kuuma mĩgwate ya mbere yacooka Jerusalemu. † 1:1 Shushani nĩkuo athamaki a Perisia maaikaraga hĩndĩ ya heho; kwarĩ mũkuru-inĩ wa Rũũ rwa Tigrisi. ‡ 1:3 Wathani wa Perisia wagayanĩtio ng'ongo ithatũ; rũgongo rwa Juda rwathagwo kuuma Samaria.

⁶ Hindī iyo mūthamaki, aikaranītie na mūtumia wake, akīnjūūria atīrī, “Rūgendo rwaku nī rwa matukū maigana na ūgaacooka rī?” Mūthamaki akīona arī wega andūme; nī ūndū ūcio ngītua ihinda rīa gūthīi.

⁷ Ningī ngīmūwira atīrī, “Mūthamaki angiona kwagīrīre, reke heo marūa ndwarīre abarūthi a Mūrīmo-wa-Farati, nigeetha manjītīkīrie hītūkīre kuo kinya nginye Juda.

⁸ O na no heo marūa ndwarīre Asafu, mūmenyereri wa mūtītū wa mūthamaki, nigeetha akaahe mbaū cia gūthondeka mīgamba ya ihingo cia nyūmba ya ūthamaki rīra iriganītie na hekarū, na cia gwaka rūthingo rwa itūūra inene o na cia gwaka nyūmba rīra ndīrīkaraga?” Na tondū ūtugi wa guoko kwa Ngai wakwa warī hamwe na nī, mūthamaki agītīkīra kūūhingīria maūdū marīa mothe ndaamūūrītie.

⁹ Nī ūndū ūcio ngīthīi kūrī abarūthi a Mūrīmo-wa-Farati, ngīmanengera marūa ma mūthamaki. Ningī mūthamaki nīatūmīte anene a mbūtū cia ita hamwe na thigari iria ithiāga na mbarathi tūthīi hamwe nao.

¹⁰ Rīra Sanibalati ūria Mūhoroni,^{*} na Tobia mūnene ūria Mūamoni, maaiguire ūhorō ūcio, magītāngika mūno makīria nikūigua atī kwarī mūdū wokīte gūcaria maūdū ma kūguna andū a Isiraēli.

Nehemia Kūrora Thingo cia Jerusalemu

¹¹ Nīndathiire Jerusalemu, na thuutha wa gūikara kuo mīthenya itatū-rī,

¹² ngiūmagara ūtukū ndī na andū matarī aingī. Ndiērite mūdū o na ūmwe ūndū ūria Ngai wakwa eekīrite ngoro-inī yakwa njike nī ūndū wa Jerusalemu. Gūtīarī na mbarathi ingī tīga rīa yanguūte.

¹³ Nīndathiire ūtukū ngereire Kīhingo gīa Kīanda,[†] njerekeire Gīthima kīa Ndamathia na Kīhingo gīa Kīara-inī,[‡] ngīroraga thingo cia Jerusalemu iria ciamomoretwo, na ihingo ciarīo iria ciacinītwo ikaniinwo nī mwaki.

¹⁴ Ningī ngīthīi o na mbere njerekeire Kīhingo gīa Gīthima na Karia-inī ka Mūthamaki, no hatiarī handū haiganu ha kūhītūkīrwo nī mbarathi yakwa;

¹⁵ nī ūndū ūcio ngīambata na mūkuru ūtukū ngīroraga ūria rūthingo rwatarīi. Ndakinya mūthia, ngīhūdūka ngīngīrīra Kīhingo gīa Kīanda rīngī.

¹⁶ Anene a kūu matiamenyire kūrīa ndathiite kana ūria ndekaga tondū ndiamenyithītie Ayahudi, kana athīnjīri-Ngai, kana arīa maarī igweta, kana anene, o na kana arīa angī mangīarutire wīra.

¹⁷ Ningī ngīmeera atīrī, “Nīmūrona thīna ūria tūrī naguo: itūūra rīa Jerusalemu nīrīanangīku, na ihingo ciarīo igacinwo na mwaki. Ūkai twake rūthingo rwa Jerusalemu rīngī, na tūtīgacooka kūnyararwo o na rī.”

¹⁸ O na ningī ngīmeera ūria guoko kwa ūtugi kwa Ngai wakwa kwarī hamwe na nī, na ūria mūthamaki anjīrītie.

Nao magīcookīa atīrī, “Nītwambīrīriei gwaka rīngī.” Nī ūndū ūcio makīambīrīria wīra ūcio mwega.

¹⁹ No rīra Sanibalati ūria Mūhoroni na Tobia mūnene ūria Mūamoni na Geshemu ūria Mūarabu maiguire ūhorō ūcio, magītūnyūrīria na magītūthekerera, makīūria atīrī, “Nī atīa ūū mūreka? Kaī mūkūremera mūthamaki?”

²⁰ Ngīmacookeria atīrī, “Ngai wa Igūrū nīwe ūgūtūma tūgaacīre. Ithūi ndungata ciake nītūkwbīrīria gwaka rīngī, no ha ūhorō wanyu-rī, mūtīrī na igai gūkū Jerusalemu, kana kīhooto, kana ūndū wa tene wa kūmūnyitithania narīo.”

3

Aaki a Rūthingo

¹ Na rīrī, Eliashibu mūthīnjīri-Ngai ūria mūnene na athīnjīri-Ngai arīa angī a thiritū yake, magīthīi kūruta wīra, na magīcookereria Kīhingo kīa Ng'ondū. Magīkīamūra na magīgīkīra mīrango. Magīaka o ngīnya Mūthiringo ūria mūrāihu na igūrū wa Igana, ūria maamūrīre, na magīaka o ngīnya Mūthiringo ūria mūrāihu na igūrū wa Hananeli.

² Andū a Jeriko magīaka gīcūnjī kīrīa kīariganītie na ho, nake Zakuri mūrū wa Imuri agīaka kūrīgania nao.

³ Kīhingo gīa Thamaki gīakīrwo rīngī nī arīu a Hasenaa. Nīmarire mīgogo yakīo, na magīkīra mīrango na igera cia kūmīhinga na icuuma ciakīo.

^{*} 2:10 Sanibalati aarī barūthi wa Samaria. [†] 2:13 Kīhingo gīa Kīanda kīarī mwena wa ithūiro wa rūthingo rwa Jerusalemu. [‡] 2:13 Kīhingo gīa Kīara-inī nīkīo Ayahudi moimagīria nyamū iria ciarutagwo magongona, magacitwara Gītuamba-inī kīa Beni-Hinomu.

⁴ Meremothu mūrū wa Uria mūrū wa Hakozi, nīwe wacookereirie gīcunji kīria kīarūmīriire. Nake Meshulamu mūrū wa Berekia mūrū wa Meshezabeli agīcookereria rūthingo gīcunji kīria kīariganītie na hau. Ningi Zadoku mūrū wa Baana agīthiī na mbere gūcookereria gīcunji kīria kīarūmīriire.

⁵ Gīcunji kīria kīarūmīriire gīacookereirio nī andū a Tekoa, no andū ao arīa maarī igweta nīmaregire kūruta wīra ūria maheetwo nī arūgamīriī ao.

⁶ Joiada mūrū wa Pasea marī na Meshulamu mūrū wa Besodeia nīo macookereirie Kīhingo kīa Jeshanahi. Nīmarire mīgogo yakīo, na magīkīra mīrango na igera cia kūmīhinga na icuuma ciakīo.

⁷ Kūrigania nao, wīra wa gūcookereria rūthingo warutirwo nī andū a kuuma Gibeoni na Mizipa, nīo Melatia wa Gibeoni, na Jadoni wa Meronothu, matūūra marīa maathagwo nī barūthi wa Mūrīmo-wa-Farati.

⁸ Uzieli mūrū wa Harihaia, ūmwe wa aturi a thahabu, nīacookereirie kūrīa kwarūmīriire; nake Hanania, ūmwe wa athondeki a maguta manungi wega, agīcookereria rūthingo harīa haariganītie na hau. Magīcookereria rūthingo rwa Jerusalemu o nginya Rūthingo rūria Rwarī.

⁹ Gīcunji kīria kīarūmīriire gīacookereirio nī Refaia mūrū wa Huri ūria warī mwathi wa nuthu ya gīcigo kīmwe kīa Jerusalemu.

¹⁰ Kūhakana na hau, Jedaia mūrū wa Harumafu agīcookereria rūthingo rūria rwang'etheire nyūmba yake, nake Hatushu mūrū wa Hashabineia agīcookereria rūthingo rūria rwariganītie nake.

¹¹ Malikija mūrū wa Harimu, na Hashubu mūrū wa Pahathu-Moabi nao nīmacookereirie gīcunji kīngī, hamwe na Mūthiringo ūria mūrāihu na igūrū wa Mariiko ma Mwaki.

¹² Gīcunji kīria kīarūmīriire gīacookereirio nī Shalumu mūrū wa Haloeshu, mwathi wa nuthu ya gīcigo kīa Jerusalemu, ateithīriio nī airītu ake.

¹³ Kīhingo gīa Kīanda gīacookereirio nī Hanuni hamwe na andū arīa maatūūrāga Zanoa. Magīgīaka rīngī na magīkīra mīrango, na igera cia kūmīhinga na icuuma ciakīo, ningi magīcookereria rūthingo ūrāihu wa mīkono 1,000* o nginya Kīhingo gīa Kīara-inī.

¹⁴ Kīhingo gīa Kīara-inī gīacookereirio nī Malikija mūrū wa Rekabu, mwathi wa gīcigo kīa Bethi-Hakeremu. Agīgīaka rīngī na agīkīra mīrango, na igera cia kūmīhinga na icuuma ciakīo.

¹⁵ Kīhingo gīa Gīthima gīacookereirio nī Shalumu mūrū wa Koli-Hoze, mwathi wa gīcigo kīa Mizipa. Agīgīaka rīngī, agīkīgita, na agīkīra mīrango na igera cia kūmīhinga na icuuma ciakīo. Ningi nīacookereirie rūthingo rwa Karia ga Siloamu kūrigania na Mūgūnda wa Mūthamaki, o nginya ngathī-inī ya gūikūrūka kuuma Itūūra Inene rīa Daudi.

¹⁶ Kuuma harī we, Nehemia mūrū wa Azibuku, mwathi wa nuthu ya gīcigo kīmwe kīa Bethi-Zuru,[†] agīcookereria rūthingo nginya kūng'ethera mbīrīra cia Daudi, o nginya karia-inī ga kwīyenjera, na o nginya Nyūmba ya Njamba cia Ita.

¹⁷ Kūrigania nake, wīra wa gūcookereria rūthingo warutirwo nī Alawii arīa maarūgamīriirwo nī Rehumu mūrū wa Bani. Kūrigania nake, Hashabia, mwathi wa nuthu ya gīcigo gīa Keila, agīcookereria rūthingo handū-inī ha andū a gīcigo gīake.

¹⁸ Kūrigania nake, andū ao a būrūri nīo maacookereirie rūthingo matongoretio nī Binui mūrū wa Henadadi, mwathi wa nuthu iyo ūngi ya Keila.

¹⁹ Kūrigania nake, Ezeri mūrū wa Jeshua, mwathi wa Mizipa, nīacookereirie gīcunji kīngī kuuma harīa haang'etheire mwambato nginya harīa haigagwo indo cia mbaara, o nginyagia koine-inī.

²⁰ Kūrigania nake, Baruku mūrū wa Zabai agīcookereria gīcunji kīngī arī na kīyo, kuuma koine-inī nginya itoonyero rīa nyūmba ya Eliashibu mūthīnjīri-Ngai ūria mūnene.

²¹ Kūrigania nake, Meremothu mūrū wa Uria, mūrū wa Hakozi, nīacookereirie gīcunji kīu kīngī kuuma itoonyero rīa nyūmba ya Eliashibu nginya mūthia-inī wayo.

²² Kūrigania nake, rūthingo rwacookereirio nī athīnjīri-Ngai a kuuma rūgongo rūria rwathiūrūrūkīirie kūu.

* 3:13 nī ta mita 450 † 3:16 Bethi-Zuru yarī kambī ya tene ya arāngīri a Mūthamaki Daudi.

²³ Kuuma harġo, Benjaminini na Hashubu magċookereria rüthingo ġċunġi kġrġa kġarġ mbere ya nyumba yao; na kšrigania nao, Azaria mšrš wa Maaseia, mšrš wa Anania, agċookereria rüthingo hakuhi na nyumba yake.

²⁴ Kšrigania nake, Binui mšrš wa Henadadi nġacookereirie ġċunġi kġngġ kuuma nyumba-inġ ya Azaria o nginya koine-inġ harġa thingo ciacemanġirie,

²⁵ nake Palali mšrš wa Uzai agċookereria rüthingo kšng'ethera harġa thingo ciacemanġirie na mšthiringo šrġa wacomokete nyumba-inġ ya igšrš ya mšthamaki hakuhi na nja ya arangġri. Kšrigania nake, Pedaia mšrš wa Paroshu

²⁶ hamwe na atungati a hekarš arġa maatššraga kġrġma-igšrš kġa Ofeli magċookereria rüthingo o nginya kšng'ethera Kġhingo kġa Maaġ kwerekerereria mwena wa irathġro na kšng'ethera mšthiringo šrġa wacomokete na igšrš.

²⁷ Kšrigania nao, andš a Tekoa magċookereria ġċunġi kġngġ kuuma mšthiringo mšnene šrġa wacomokete na igšrš nginya rüthingo rwa Ofeli.

²⁸ Igšrš wa Kġhingo kġa Mbarathi, athġnjġri-Ngai nġmacookereirie rüthingo, o mšndš mbere ya nyumba yake.

²⁹ Kšrigania nao, Zadoku mšrš wa Imeri agċookereria rüthingo kšng'ethera nyumba yake. Kšrigania nake, Shemaia mšrš wa Shekania, mšikaria wa Kġhingo kġa Irathġro, nšwe wacookereirie rüthingo ršrġa rwaršmġrġire.

³⁰ Kšrigania nake, Hanania mšrš wa Shelemia, na Hanuni mšrġi wa gatandatš wa Zalafu, nšo maacookereirie ġċunġi kšu kġngġ. Kšrigania nao, Meshulam mšrš wa Berekia agċookereria rüthingo kšng'ethera harġa aikaraga.

³¹ Kšrigania nake, Malikija, šmwe wa aturi a thahabu, agċookereria rüthingo nginya nyumba-inġ ya ndungata cia hekarš na cia onjorithia, kšng'ethera Kġhingo ġġa Gštširġa, na o nginya kanyšmba karġa kaarġ igšrš rġa koine;

³² na gatagatġ ga kanyšmba karġa kaarġ igšrš rġa koine na Kġhingo kġa Ng'ondu haacookereirio nġ aturi a thahabu na onjorithia.

4

Kšgġrio Gwaka Ršthingo Rġngġ

¹ Rġrġa Sanibalati aaguire atġ nġtwakaga rüthingo rġngġ, akġrakara na agġthġrġka mšno. Agġthekerera Ayahudi,

² na arġ mbere ya athiritš ake na mbštš cia ita cia Samaria, akiuga atġrġ, "Ayahudi aya ahinyaru-rġ, nġ kġi marka? Nġmegšcookereria rüthingo rwao? Nġmekšruta magongona? Nġmekšrġka wġra šyš na mšthenya šmwe? Maahota ġštšma magaha macooke nuoyo kuuma hġba-inġ ici cia mahuti maya mahġite šš wotho?"

³ Tobia šrġa Mšamoni, šrġa warġ mwena wake, akiuga atġrġ, "Ršthingo ršu rwa mahiga maraaka-rġ, o na mbwe ingġršhaica no iršmomore!"

⁴ No rġrġ, Wee Ngai witš tšthikġrġrie, tondš tšrġ andš anyarare. Garšra irumi icio ciao imacookerere. Maneane ta matahġtwo bšršri-inġ wa škombo.

⁵ Ndškahithġrġre mahġtia mao kana weherie mehia mao kuuma šthiš-inġ waku, nġġkorwo nġmarumġte andš arġa maraaka.

⁶ Nġ šndš šcio tšġiaka rüthingo ršu rġngġ o nginya ruothe ršġikinya nuthu ya šraihu waruo, nġġkorwo andš acio maarutire wġra na ngoro cia kwġyendera.

⁷ No hġndġ irġa Sanibalati, na Tobia, na Aarabu, na Aamoni, na andš a Ashidodi maiguire atġ thingo cia Jerusalemu nġciathġiaga na mbere ġcookererio na atġ mġanya nġyathingagwo-rġ, makġrakara mšno.

⁸ Magġthġi ndundu marġ othe, magġciira šrġa megška mahššrane na Jerusalemu, na mambġrġrie ngši kuo.

⁹ No nġwahooire Ngai witš na tškġiga arangġri a ġštšġtġra mšthenya na štukš nġ šndš nġwehġšrwo.

¹⁰ O ihinda ršu, andš a Juda makiuga atġrġ, "Aruti a wġra nġmaroorwo nġ hinya, na nġ kšrġ na mahuti maingġ mšno matangġreka twake rüthingo ršu rġngġ."

¹¹ O nacio thš ciitš ikiuga atġrġ, "Mšira wa mamenye šhoru kana matuone, tšġkorwo hamwe nao, tšmoorage na tštšme wġra šcio štġge kšrutwo."

¹² Hġndġ ġyo Ayahudi arġa maatššraga hakuhi na thš cio magġška, magġwġra maita ikšmi atġrġ, "O kšrġa mšngġšrġa-rġ, nġmegštštharġkġra."

¹³ Nĩ ūndũ ūcio ngĩga andũ amwe na thuutha wa kũrĩa rũthingo rwarĩ thĩ mũno na gũtaarĩ na ūgitĩri; ngĩmaiga kũringana na nyũmba ciao marĩ na hiũ ciao cia njora, na matimũ, na mota.

¹⁴ Ndaarĩkia kuona ūria maũndũ maatarĩ, ngĩrũgama ngĩra andũ arĩa maarĩ igweta, na anene, na andũ arĩa angĩ atĩrĩ, "Mũtikametigĩre. Ririkanai Mwathani, o we ūria mũnene na wa kũmakania, nĩguo mũrũĩre ariũ a thoguo, na aanake anyu, na airĩtu anyu, na atumia anyu, o na mĩcĩi yanyu."

¹⁵ Rĩrĩa thũ ciitũ ciamenyire atĩ nĩtwamenyete ūhoro wa ndundu yao, na atĩ Ngai nĩarigĩrĩrie ūndũ ūcio, ithuothe tũgĩcooka rũthingo-inĩ, o mũndũ agĩthĩi wĩra-inĩ wake.

¹⁶ Kuuma mũthenya ūcio nuthu ya andũ akwa nĩo maarutaga wĩra nayo nuthu iyo ingĩ yao makĩheo matimũ, na ngo, na mota, o na nguo cia kĩgera. Anene nao makĩrũgama thuutha wa andũ othe a Juda

¹⁷ arĩa maakaga rũthingo. Nao arĩa maakuuaga indo cia mwako maarutaga wĩra na guoko kũmwe, nakuo kũria kũngĩ kũnyũĩite kindũ kia mbaara,

¹⁸ nake mwaki o wothe aikaraga eyohete rũhiũ rwake rwa njora njohero o akĩrutaga wĩra. No mũhuhi wa karumbeta aanjikaraga hakuhi.

¹⁹ Ningĩ ngĩra arĩa maarĩ igweta, na anene, na andũ arĩa angĩ atĩrĩ, "Wĩra nĩ mũingĩ mũno na ūgatambũrũka, na nĩtũraihanĩrĩrie mũno mũndũ na ūria ūngĩ rũthingo-inĩ.

²⁰ Rĩrĩa rĩothe mũngĩgua karumbeta kaahuhwo, mũũke harĩa tũrĩ. Ngai witũ nĩwe ūgũtũrũrĩra!"

²¹ Nĩ ūndũ ūcio tũgĩthĩi na mbere na kũruta wĩra, nuthu ya andũ ĩnyũĩite matimũ kuuma rũciinĩ nginya njata cioneke hwaĩ-inĩ.

²² Hĩndĩ o iyo ngĩra andũ atĩrĩ, "Reke o mũndũ na mũteithia wake maikarage Jerusalemu thĩnĩ ūtukũ, nĩgeetha matũtungatagĩre ta arangĩri ūtukũ, na mũthenya makaruta wĩra."

²³ Nĩ mwene, kana ariũ a baba, kana andũ akwa, kana arangĩri arĩa maarĩ hamwe na nĩ gũtirĩ warutaga nguo; o mũndũ aakoragwo na indo ciake cia mbaara o na agĩthĩi gũtaha maaĩ.

5

Nehemia Gũteithia Athũni

¹ Na rĩrĩ, andũ amwe na atumia ao nĩmatetire mũno nĩ ūndũ wa ūria maahinyĩrĩrio nĩ Ayahudi arĩa angĩ ariũ a ithe wao.

² Amwe moigaga atĩrĩ, "Ithui na aanake aitũ na airĩtu aitũ tũrĩ angĩ. Na no nginya tũkorwo na irio, nĩguo tũrĩe tũtũre muoyo."

³ Angĩ moigaga atĩrĩ, "Tũneanaga ithaka ciitũ na mĩgũnda iitũ ya mũthabibũ, na mĩcĩi iitũ itũrũgamĩre nĩguo tũheo irio hĩndĩ ya ng'aragu."

⁴ O na angĩ moigaga atĩrĩ, "No nginya tũngiakombire mbeeca nĩguo tũhote kũrĩha igooti rĩa mũthamaki rĩa ithaka ciitũ na mĩgũnda ya mũthabibũ.

⁵ O na gũtuĩka tũrĩ a mũthiimo ūmwe na thakame ĩmwe na andũ a bũrũri witũ, na o na gũtuĩka aanake aitũ nĩ ega o ta ao-rĩ, ithui tũtuĩkite no nginya tũneane aanake aitũ na airĩtu aitũ matũke ngombo. O na rĩu airĩtu aitũ amwe nĩ ngombo, no tũtirĩ na ūhoti wa kũgirĩrĩria ūndũ ūcio tondũ ithaka ciitũ na mĩgũnda iitũ ya mũthabibũ ĩrĩ moko-inĩ ma andũ angĩ."

⁶ Rĩrĩa ndaiguire mateta mao na thitango icio, nĩndarakarire mũno.

⁷ Ngĩcũũrania maũndũ macio, na ngĩrũithia andũ arĩa maarĩ igweta na anene, ngĩmeera atĩrĩ, "Nĩmũreeta andũ a bũrũri wanyu uumithio wa mbeeca iria mũmakombithĩtie!" Nĩ ūndũ ūcio ngĩtana mũcemanio mũnene wa kũmaciirithia,

⁸ ngiuga atĩrĩ, "Tũgeretie o ūria tũngĩhota gũkũũra Ayahudi ariũ a ithe witũ arĩa mendeirio ndũrĩrĩ. No inyũ nĩ kwendia mũrendia andũ anyu nĩguo tũcooke tũmagũre rĩngĩ!" Andũ acio magĩkĩra ki tondũ matingĩonire wa kuuga.

⁹ Ningĩ ngĩthĩi na mbere ngiuga atĩrĩ, "Ūria mũreka ti wega. Githĩ mũtiagĩrũrwo nĩ gũthĩiaga mwĩtigĩrĩte Ngai witũ nĩgeetha tũtikanyararwo nĩ ndũrĩrĩ iria irĩ ūthũ na ithui?"

¹⁰ Nĩ, na ariũ a baba, na andũ akwa, o na ithui nĩtũrakombithia andũ mbeeca na irio. No rekei gwĩtia kwa uumithio wa mbeeca iria mũkombanĩre gũthire!

¹¹ Cookeriai andũ ithaka ciao narua, na mĩgũnda yao ya mũthabibũ na ya mũtamaiyũ, na nyũmba ciao, o na uumithio ūcio mũmarĩhagia wa gĩcũnjĩ kĩa igana kĩa mbeeca, na ngano, na ndĩbei ya mũhihano, na kĩa maguta."

¹² Nao makiuga atĩrĩ, “Nītūkūmacookeria. Na tūtikūmetia kīndū kīngĩ. Tūgwīka o ta ūrĩa ūkuuga.”

Ningĩ ngītūmanĩra athĩnjĩri-Ngai ngĩra andũ arĩa maarĩ igweta na arĩa anene mehĩte atĩ nĩmakahingia ūrĩa meranĩire.

¹³ O na nĩ ngĩribariba icũrĩ cia nguo yakwa ya igũrũ, ngiuga atĩrĩ, “O ta ūguo-rĩ, mũndũ o wothe ūtakahingia kĩrĩkanĩro gĩkĩ, Ngai aromũribariba kuuma nyũmba yake na kuuma kũrĩ indo ciake. Nĩ ūndũ ūcio mũndũ ta ūcio aroribaribwo, atigwo atarĩ kīndũ!”

Mũingĩ wothe ūkiuga, “Ameni,” na ūkĩgooca Jehova. Nao andũ othe magĩka o ta ūrĩa meeranĩire.

¹⁴ Ningĩ kuuma mwaka wa mĩrongo ĩrĩ wa Mũthamaki Aritashashita, rĩrĩa ndathurirwo ndũike barũthi wao bũrũri wa Juda, nginyagia mwaka wa mĩrongo ĩtatũ na ĩrĩ, mĩaka ikũmi na ĩrĩ-rĩ, nĩ o na kana arĩũ a baba, tũtiarĩire irio iria ciagayagĩrwo barũthi.

¹⁵ No rĩrĩ, abarũthi arĩa maarĩ mbere yakwa nĩmahatagĩrĩria andũ mũno na makametia cekerĩ cia betha mĩrongo ĩna,* hamwe na irio na ndibei. Ateithũrĩa ao nao no mahatagĩrĩria andũ. No nĩ tondũ wa gwĩtigĩra Ngai ndiekire ūguo.

¹⁶ Handũ ha gwĩka ūguo-rĩ, nĩ ndeaneanire gwaka rũthingo rũrũ. Andũ akwa othe moonganĩte hau nĩ ūndũ wa wĩra; na tũtiigana kũgũra ithaka.

¹⁷ Ningĩ-rĩ, Ayahudi igana rĩa mĩrongo ĩtano, o hamwe na anene maarĩaga gwakwa, hamwe na arĩa mookaga kuuma ndũrĩrĩ-inĩ iria ciatũthiũrũkĩirĩe.

¹⁸ O mũthenya indo iria ciaharaagĩrio cia kũrĩio ciarĩ ndegwa ĩmwe, na ng’ondũ ithathatũ noru, na ngũkũ, na o mũthenya ikũmi yathira ndaarehagĩrwo ndibei nyingĩ mũno ya mĩthemba yothe. O na kũrĩ ūguo-rĩ, ndietagia irio iria ciagayagĩrwo barũthi, tondũ maruta macio nĩmaritũhĩire andũ.

¹⁹ Wee Ngai wakwa, ndirikana, ūnjĩke wega nĩ ūndũ wa maũndũ marĩa mothe njĩkĩire andũ aya.

6

Gũthĩ na Mbere Kũgĩrio Gwaka Rũthingo

¹ Na rĩrĩa Sanibalati, na Tobia, na Geshemu ūrĩa Mũarabu, na thũ iria ingĩ ciitũ maakinyĩrwo nĩ ūhoru atĩ nĩnjakĩte rũthingo rĩngĩ na hatiarĩ ithenya o na rĩmwe riatigariite rũthingo-inĩ, o na gũtuĩka nginyagia ĩhinda rĩu ndiekĩrĩte mirango ya ĩhingo,

² Sanibalati na Geshemu makĩndũmĩra ndũmĩrĩri ĩno: “Ūka, reke tũcemanie itũũra-inĩ rĩmwe werũ-inĩ wa Ono.”

No rĩrĩ, maathugundaga kũnjĩka ūũru;

³ nĩ ūndũ ūcio ngĩmatũmĩra andũ mamacookerie atĩrĩ: “Ndĩ na wĩra wa bata ndĩraruta, ndingĩhota gũikũrũka njũke. Wĩra ūngĩkĩrũgamio nĩkĩ, atĩ nyambe njĩkũrũke kũrĩ inyu?”

⁴ Maandũmĩire ndũmĩrĩri ta ĩyo maita mana, na o hĩndĩ ndaacookagia icookio rĩu.

⁵ ĩhinda rĩa gatano Sanibalati akĩndũmĩra ndungata yake na ndũmĩrĩri o ro ĩyo, ĩkuuĩte marũa mataarĩ matume,

⁶ marĩa maandĩkitwo ūũ:

“Ūhoru nĩwarĩtio ndũrĩrĩ-inĩ, na Geshemu aroiga ūhoru ūcio nĩ wa ma, atĩ wee na Ayahudi nĩmũrathugunda kũremera mũthamaki mũmũũkĩrĩre, na nĩ ūndũ ūcio nĩmũraaka rũthingo. Ningĩ kũringana na ūhoru ūcio nĩũrenda gũtuĩka mũthamaki wao

⁷ na atĩ nĩ ūthuurĩte anabii a kwanĩrĩa ūhoru ūgũkonii kũu Jerusalemu makiugaga atĩrĩ, ‘Juda kũrĩ na mũthamaki!’ Rĩu-rĩ, ūhoru ūcio nĩũgũkinyĩra mũthamaki; nĩ ūndũ ūcio ūka, twaranĩire.”

⁸ Na nĩ ngĩkĩmũcookeria atĩrĩ: “Gũtirĩ ūndũ ta ūcio ūroiga ūrekĩka; nĩ gwĩthugundĩra ūrethugundĩra ūhoru ūcio meciirĩa-inĩ maku.”

⁹ Andũ acio maageragia ūrĩa wothe mangĩtũguoyohia, magĩciirĩa atĩrĩ, “Moko mao nĩmekwaga hinya wa kũruta wĩra, naguo wage kũrũka.”

No ngĩhooya Ngai, ngĩmwĩra atĩrĩ, “Rĩu ĩkĩra moko makwa hinya.”

¹⁰ Mũthenya ūmwe nĩndathiire mũciĩ gwa Shemaia mũrũ wa Delaia, mũrũ wa Mehetabeli, ūrĩa wahingĩrwo gwake mũciĩ. Akĩnjĩra atĩrĩ, “Nītũcemanie nyũmba

* 5:15 nĩ ta nuthu kilo

ya Ngai, hekarū thīnī, na tūhinge mīrango ya hekarū, tondū kūrī na andū maroka gūkūūraga, megūka gūkūūraga ūtukū.”

¹¹ No ngīmūūria aūrī, “Mündū ta nī nīagīrīrwo nī kūūra? Kana mündū ta nī nīagīrīrwo kwīhitha thīnī wa hekarū* ahonokie muoyo wake? Nī ndīgūthī!”

¹² Nīndamenyire atī ti Ngai wamūtūmīte, no aandathagīra ūuru tondū Tobia na Sanibalati nīmamūrīhīte eke ūguo.

¹³ Aarīhītwo nīguo atūme ndītīgīre nīgeetha ndeka ūguo njīhie, ngīe na rītwa rīuru nao mone njīra ya kūūmenithia.

¹⁴ Wee Ngai wakwa, ririkana Tobia na Sanibalati tondū wa ūrīa mekīte, na ūrīrikane Noadia mūnabīi mündū-wa-nja, o na anabīi arīa angī makoretwo makīgeria kūnjīkīra guoya.

Kūrīka kwa Rūthingo

¹⁵ Nī ūndū ūcio, rūthingo rūu rwarīkire thuutha wa mīthenya mīrongo itano na rīrī, mūthenya wa mīrongo rīrī na itano, mweri-inī wa Eluli.

¹⁶ Rīrīa thū ciitū cīaiguire ūhorō ūcio, ndūrīrī cīothe irīa ciatūthīūrūrūkīrie igītīgīra na ikīaga mwīhoko, nī ūndū nīmamenyire atī wīra ūcio warutīkire na ūndū wa ūteithio wa Ngai witū.

¹⁷ Nīngī matukū-inī macio, andū arīa maarī igweta a Juda nīmatūmagīra Tobia marūa maingī, nao nīmanyīitaga macookio kuuma kūrī Tobia.

¹⁸ Nīgūkorwo andū aingī a Juda nīmehītīte gūkorwo mwena wake, tondū aarī mūthoni-we wa Shekania mūrū wa Ara, na mūrīū wake Jehohanani aahkītīe mwarī wa Meshulamu mūrū wa Berekia.

¹⁹ Na nīngī nīmaikaraga makītheaga ūhorō wa cīko ciake njega magacooka makamwīra ūrīa na nī njugīte. Nake Tobia akaandūmagīra marūa ma gūtūma ndītīgīre.

7

¹ Na rīrī, rūthingo rwarīka gwakwo rīngī, na nī ngīkorwo njīkīrīte mīrango ihingo-inī-rī, nīrīo arangīri a ihingo, na aini, na Alawīi maathuurīrwo.

² Nīndatūre Hanani mūrū wa baba mūrūgamīrīri wa Jerusalemu, marī na Hanania mūnene wa gīkaro kīgītīre kīa mūthamaki, tondū aarī mündū mwīhokeku, na agetīgīra Ngai gūkīra andū arīa angī.

³ Ngīmeera aūrī, “Ithingo cia Jerusalemu itakahingūrāgwo, o ngīnya rīrīa rīua rīrīkoragwo rīarīte. Nīngī o na rīrīa arangīri a ihingo marī wīra-inī, nīmaikarage mahingīte mīrango iyo, na makamūkīra mīgīlko. Nīngī mūthuure aikari a Jerusalemu matūke arangīri, amwe marangagīre harīa matūūrīrwo kūrāngīra, na arīa angī marangagīre hakūhī na nyūmba ciao.”

Andū arīa Maacookire kuuma Ithaamīrio

⁴ Na rīrī, itūūra rīa Jerusalemu rīarī inene mūno na rīkaarama, no andū arīa maatūūraga kuo maarī anini, na nyūmba itiakoretwo ciakītwo rīngī.

⁵ Nī ūndū ūcio Ngai wakwa akīnjīkīra wendo ngoro-inī yakwa wa gūcookanīrīria andū arīa maarī igweta, na anene, na andū arīa angī nīguo meyandīkīthie kūrīngana na nyūmba ciao. Nīndonire ibuku rīa marītwa ma njīaro cia arīa maarī a mbere gūcooka. Ūū nīguo ndonire rīandīkītwo:

⁶ Aya nīo andū a būrūrī arīa maacookire kuuma būrūrī ūrīa maatahūrwo, arīa Nebukadinezaru mūthamaki wa Babuloni aatahīte akamatwara Babuloni būrūrī wa ūkombo (nao magīcooka Jerusalemu na Juda, o mündū itūūra-inī rīake,

⁷ marehanīte na Zerubabeli, na Jeshua, na Nehemia, na Azaria, na Raamia, na Nahamani, na Moridekai, na Bilishani, na Misiperethu, na Bigivai, na Nehumu, na Baana):

Mūigana wa andū a Isiraēli watārī ūū:

⁸ njīaro cia Paroshu ciarī 2,172

⁹ na cia Shafatia ciarī 372

¹⁰ na cia Ara ciarī 652

¹¹ na cia Pahathu-Moabi (irīa cioimīte harī Jeshua na Joabu) ciarī 2,818

* 6:11 Andū arīa mataarī athīnjīri-Ngai matietīkīrītio gūtoonya Handū-harīa-Hatheru-Mūno.

- 12 na cia Elamu ciarĩ 1,254
- 13 na cia Zatu ciarĩ 845
- 14 na cia Zakai ciarĩ 760
- 15 na cia Binui ciarĩ 648
- 16 na cia Bebai ciarĩ 628
- 17 na cia Azigadi ciarĩ 2,322
- 18 na njiaro cia Adonikamu ciarĩ 667
- 19 na njiaro cia Bigivai ciarĩ 2,067
- 20 na cia Adini ciarĩ 655
- 21 na cia Ateri (iria cioimĩte harĩ Hezekia) ciarĩ 98
- 22 na cia Hashumu ciarĩ 328
- 23 na cia Bezai ciarĩ 324
- 24 na cia Harifu ciarĩ 112
- 25 na cia Gibeoni ciarĩ 95.

- 26 nao andũ a Bethlehemu na Netofa maarĩ 188
- 27 na andũ a Anathothu maarĩ 128
- 28 na andũ a Bethi-Azimavethu maarĩ 42
- 29 na andũ a Kiriathu-Jearimu, na Kefira, na Beerothu maarĩ 743
- 30 na andũ a Rama na Geba maarĩ 621
- 31 na andũ a Mikimashi maarĩ 122
- 32 na andũ a Betheli na Ai maarĩ 123
- 33 na andũ a Nebo ĩria ĩngĩ maarĩ 52
- 34 na andũ a Elamu ĩria ĩngĩ maarĩ 1,254
- 35 na andũ a Harimu maarĩ 320
- 36 na andũ a Jeriko maarĩ 345
- 37 na andũ a Lodi, na Hadidi, na Ono maarĩ 721
- 38 na andũ a Senaa maarĩ 3,930.

39 Nao athĩnjĩri-Ngai maarĩ:

- njiaro cia Jedaia
(iria cioimĩte harĩ nyũmba ya Jeshua) ciarĩ 973
- 40 na cia Imeri ciarĩ 1,052
- 41 na cia Pashuri ciarĩ 1,247
- 42 na cia Harimu ciarĩ 1,017.

43 Nao Alawii maarĩ:

- a njiaro cia Jeshua (iria cioimĩte harĩ Kadimieli, rũciaro-inĩ rwa Hodavia) ciarĩ 74.

44 Nao aini maarĩ:

- njiaro cia Asafu ciarĩ 148.

45 Nao aikaria a ihingo maarĩ:

- njiaro cia
Shalumu, na Ateri, na Talimoni, na Akubu, na Hatita, na Shobai ciarĩ 138.

46 Nacio ndungata cia hekarũ ciarĩ:

- njiaro cia
Ziha, na Hasufa, na Tabaothu,
- 47 na Keroso, na Sia, na Padoni,
- 48 na Lebana, na Hagaba, na Shalimai,
- 49 na Hanani, na Gideli, na Gaharu,
- 50 na Reaia, na Rezini, na Nekoda,
- 51 na Gazamu, na Uza, na Pasea,
- 52 na Besai, na Meunimu, na Nefisimu,
- 53 na Bakabuku, na Hakufa, na Harihuru,
- 54 na Baziluthu, na Mehida, na Harasha,

⁵⁵ na Barikosi, na Sisera, na Tema,

⁵⁶ na Nezia, na Hatifa.

⁵⁷ Nacio njiaro cia ndungata cia Solomoni ciarĩ:

njiaro cia

Sotai, na Soferethu, na Perida,

⁵⁸ na Jaala, na Darikoni, na Gideli,

⁵⁹ na Shefatia, na Hatili, na Pokerethu-Hazebaimu, na Amoni.

⁶⁰ Ndungata cia hekarũ hamwe na njiaro cia ndungata cia Solomoni maarĩ andũ 392.

⁶¹ Nao aya nõ maambatire kuuma matũũra ma Teli-Mela, na Teli-Harasha, na Kerubu, na Adoni, na Imeri, no matingionanirie atĩ nyũmba ciao ciarĩ cia njiaro cia Isiraeli:

⁶² njiaro cia

Delaia, na Tobia, na Nekoda ciarĩ 642.

⁶³ Na kuuma kũrĩ athĩnjĩri-Ngai:

njiaro cia

Hobaia, na Hakozi, na Barizilai (mũndũ ũria wahikĩtie mwarĩ wa Barizilai ũria Mũgileadi, na eetanagio na rĩitwa rĩu).

⁶⁴ Andũ acio nĩmacaririe maandĩko ma nyũmba ciao, no matiigana kũmona, nĩ ũndũ ũcio makĩeherio thiritũ-inĩ ya athĩnjĩri-Ngai, magĩtuuo ta andũ maarĩ na thaahu.

⁶⁵ Nake barũthi wa kũu akĩmaatha matikarĩe irio iria therie mũno, o nginya gũkaagĩa mũthĩnjĩri-Ngai ũratungata na Urimu na Thumimu.

⁶⁶ Andũ acio othe marĩ hamwe maarĩ 42,360,

⁶⁷ gũtatarĩtwo ndungata ciao cia arũme na cia andũ-a-nja 7, 337; ningĩ nĩ maarĩ na aini arũme na andũ-a-nja 245.

⁶⁸ Maarĩ na mbarathi 736, na nyũmbũ 245,

⁶⁹ na ngamĩra 435, na ndigiri 6,720.

⁷⁰ Atongoria amwe a nyũmba nĩmarutire indo ciao nĩ ũndũ wa wĩra ũcio. Barũthi wa kũu nĩaheanire durakima 1,000* cia thahabu, na mbakũri 50, na nguo cia athĩnjĩri-Ngai 530, nacio ikĩigwo kĩgĩĩna-inĩ.

⁷¹ Nao atongoria amwe a nyũmba nĩmaheanire indo nĩ ũndũ wa wĩra ũcio, durakima 20,000† cia thahabu, na ratiri 2,200‡ cia betha, nacio ikĩigwo kĩgĩĩna-inĩ.

⁷² Mũigana wa kĩria kĩaheanirwo nĩ andũ arĩa angĩ warĩ durakima 20,000 cia thahabu, na ratiri 2,000§ cia betha, na nguo 67 cia athĩnjĩri-Ngai.

⁷³ Athĩnjĩri-Ngai, na Alawii, na aikaria a ihingo, na aini na ndungata cia hekarũ, marĩ hamwe na andũ amwe ao, na andũ arĩa angĩ a Isiraeli magĩaka na magĩtũũra matũũra-inĩ mao.

8

Ezara Gũthoma Watho

¹ Na rĩrĩ, mweri wa mũgwanja wagĩkinya-rĩ, andũ a Isiraeli magĩkorwo maatũũrite thĩnĩ wa matũũra mao. Nao andũ othe makĩũngana marĩ ta mũndũ ũmwe kĩaaro-inĩ kĩa kiarĩ mbere ya Kĩhingo kĩa Maaĩ. Nao makĩĩra Ezara ũria mwandĩki-marũa arute Ibuku rĩria rĩa Watho wa Musa ũria Jehova aathĩte andũ a Isiraeli.

² Nĩ ũndũ ũcio, mũthenya wa mbere wa mweri wa mũgwanja, Ezara ũria mũthĩnjĩri-Ngai agĩtwara ibuku rĩu rĩa Watho mbere ya kĩũngano kũu kĩonganite kĩa arũme na andũ-a-nja, na arĩa angĩ othe mangĩahotire gũtaũkĩrwo nĩ ũhoru ũcio.

³ Agĩthoma ibuku rĩu aanĩĩre kuuma rũciĩnĩ nginya mĩaraho, ang'etheire kĩaaro kĩa kiarĩ mbere ya Kĩhingo kĩa Maaĩ, arĩ mbere ya arũme, na andũ-a-nja, na andũ

* 7:70 nĩ ta kilo inyanya na nuthu (8.5) † 7:71 nĩ ta kilo 170 ‡ 7:71 nĩ ta tani imwe na robo (1:25) § 7:72 nĩ ta tani imwe na gĩcunjĩ gĩa ikũmi (1:1)

arīa angī mangīahotire gūtaūkīrwo nī ūhoro ūcio. Nao andū othe magītega matū, magīthikīrīria ciugo cia Ibuku rīa Watho.

⁴ Ezara ūrīa mwandīki-marūa aarūgamīte igūrū rīa gītara kīa mbaū kīrīa gīakītwo nī ūndū wa ūndū ūcio kīūmbe. Mwena wake wa ūrīo haarūgamīte Matithia, na Shema, na Anaia, na Uria, na Hilikia, na Maaseia, naguo mwena wa ūmotho hakarūgama Pedaiia, na Mishaeli, na Malikija, na Hashumu, na Hashibadana, na Zekaria, na Meshlamu.

⁵ Ezara akīhingūra ibuku rīu. Andū othe nīmamuonaga tondū aarūgamīte handū hatūūgīru. Na rīrīa aahingūrire ibuku, andū othe makīrūgama na igūrū.

⁶ Ezara akīgooa Jehova, Ngai ūrīa mūnene; nao andū othe makīoia moko mao na igūrū makīuga atīrī, “Ameni! Ameni!” Magīcooka makīinamīrīra, makīhooya Jehova maturumithītie mothiū mao thī.

⁷ Nao Alawii, na nīo Jeshua, na Bani, na Sherebia, na Jamini, na Akubu, na Shabethai, na Hodia, na Maaseia, na Kelita, na Azaria, na Jozabadu, na Hanani, na Pelaia, makīruta andū ūhoro wa Watho, andū acio marūgamīte o hau.

⁸ Magīthoma kuuma Ibuku rīa Watho wa Ngai, magītaūruga na magītaaragīria wega nīgeetha andū acio mataūkīrwo wega nī ūhoro ūcio wathomagwo.

⁹ Ningī Nehemia ūrīa barūthi wa kūu na Ezara mūthīnjīri-Ngai na mwandīki-marūa hamwe na Alawii arīa maarutaga andū, makīra andū acio othe atīrī, “Mūthenya ūyū wa ūmūthī nīmwamūrīre Jehova Ngai wanyu. Mūtigaacakaye kana mūrīre.” Nīgūkorwo andū acio othe nīmarīraga maigua ciugo cia Watho ūcio.

¹⁰ Nehemia akīmeera atīrī, “Thīi mūgekenie na irio iria njega, na mūnyue indo irī mūrīo, na indo icio imwe mūhe arīa matarī na kīndū mathondekeirwo. Mūthenya wa ūmūthī nīmwamūrīre Mwathani witū. Mūtikaḡie na kīeha, nīgūkorwo gikeno kīa Jehova nīkīo hinya wanyu.”

¹¹ Alawii makīhooreria andū acio othe, makīmeeraga atīrī, “Hoorerai tondū ūyū nī mūthenya mwamūre. Mūtikaḡie na kīeha.”

¹² Ningī andū othe magīthīi makarīe na makanyue, na makaheane irio imwe, na magakūngūire makenete nī ūndū nīmataūkīrwo nī ciugo iria maarūtītwo.

¹³ Mūthenya wa keerī wa mweri, atongoria a nyūmba ciothe, marī hamwe na athīnjīri-Ngai na Alawii, makīūngana harī Ezara ūcio mwandīki-marūa nīguo mathikīrīrie ciugo cia Watho.

¹⁴ Nao magīkora kwandīkītwo watho-inī ūrīa Jehova aathanīte na kanua ka Musa, atī andū a Isiraēli maikarage thīinī wa ithūnū hīndī ya gīathī kīa mweri wa mūgwanja,

¹⁵ na atī maanḡīrīre na mahunḡagie ūhoro ūyū matūūra-inī mao o na kīu Jerusalemu makīugaga atīrī: “Thīi kūu būrūrī ūrīa ūrī irīma mūrehe hongē cia mītamaiyū ya mīgūnda na ya gīthaka, na cia mīhandathi,* na cia mīkīndū, o na cia mīti ya kīruru cia gwaka ithūnū,” o ta ūrīa kwandīkītwo.

¹⁶ Nī ūndū ūcio andū makīumagara, makīrehe hongē, makīiakīra ithūnū igūrū rīa nyūmba ciao o na nja ciao, na nja cia nyūmba ya Ngai, na kīhaaro-inī kīrīa kīarī Kīhingo-inī kīa Maaī, na kīrīa kīarī Kīhingo-inī kīa Efraimu.

¹⁷ Andū arīa othe maacookete kuuma kūrīa maatwarītwo maatahwo makīiakīra ithūnū, magīkara thīinī wacio. Kuuma matukū ma Joshua mūrū wa Nuni nginya mūthenya ūcio, andū a Isiraēli matiakoretwo makūngūire gīathī kīu ta ūguo. Nakīo gikeno kīao kīarī kīnene mūno.

¹⁸ Mūthenya o mūthenya, kuuma mūthenya wa mbere nginya wa mūthia, Ezara nīathomaga Ibuku rīa Watho wa Ngai. Nao nīmakūngūire gīathī kīu mūthenya mūgwanja, na mūthenya wa kanana, kūrīngana na watho, gūkīgīa na kīūngano.

9

Andū a Isiraēli Kuumbūra Mehia Mao

¹ Mweri-inī o ro ūcio, mūthenya wa mīrongo īrī na īna, andū a Isiraēli makīūngana hamwe mehingīte kūrīa irio na makehumba nguo cia makūnia, o na makeitīrīria tīri mītwe yao.

² Arīa maarī a rūciarō rwa andū a Isiraēli nīmeyamūranītie na ageni othe. Makīrūgama o andū handū hao, makīumbūra mehia mao na waganu wa maithe mao.

³ Makīrūgama o ro hau maarī, magīthoma Ibuku rīa Watho wa Jehova Ngai wao ihīnda rīa gīcunjī gīa kana kīa mūthenya, na magītūmīra gīcunjī o kīngī gīa kana makīumbūra mehia na magīthathaiyagīa Jehova Ngai wao.

* 8:15 Mīhandathi yakūruga īrī tūhinga, na mahutī mayo nīmanungaga wega.

⁴ Na rīrī, ngathī-inī nī haarūgamīte Alawii, nō Jeshua, na Bani, na Kadimieli, na Shebania, na Buni, na Sherebia, na Bani, na Kenani, nao magakayagira Jehova Ngai wao na mīgambo maanīrīre.

⁵ Nao Alawii nō Jeshua, na Kadimieli, na Bani, na Hashabineia, na Sherebia, na Hodia, na Shebania, na Pethahia, makiuga atīrī, “Rūgamai mūgooce Jehova Ngai wanyu, ūcio ūtūūruga tene na tene.”

“Kūrathimwo nī rīitwa rīaku rīrī riiri, narīo rīrotūūgīrio gūkīra ūgooci na irathimo ciothe.

⁶ Wee wiki nowe Jehova. Nīwe wombire igūrū, o igūrū kūrīa kūrāya mūno, na ūkīūmba mbūtū cia njata ciakuo, na thī na kūrīa gīothe kīrī kuo, na maria na indo ciothe iria irī thīnī wamo. Nīwe ūheaga indo ciothe muoyo, nacio mbūtū cia igūrū nīgūthathaiyagia.

⁷ “Wee nīwe Jehova Ngai, ūrīa wathuurire Aburamu ūkīmūruta Uri-ya-Akalidei na ūkīmūtua rīitwa rīngī Iburahīmu.

⁸ Nīwonire atī ngoro yake nīyakwīhokete, nawe ūkīgīa na kīrīkanīro nake atī nīūkahe njaro ciake būrūri wa Akaanani, na wa Ahiti, na wa Aamori, na wa Aperizi, na wa Ajebusi, na wa Agirigashi. Nīūhingītie kīranīro gīaku nī tondū ūrī mūthingu.

⁹ “Nīwonire ūrīa maithe maitū ma tene maathīnīkire marī būrūri wa Misiri; ūkīgua kīrīro kīao marī hau Iria-inī Itune.

¹⁰ Ūkīringa ciama na morirū, na ūgīūkīrīra Firaūni, na anene ake othe, na andū a būrūri wake othe, nīgūkorwo nīwamenyete ūrīa andū a Misiri metīaga makīmahinyīrīra. Nawe ūkīgīra igweta, rīrīa rītūūruga nginya ūmūthī.

¹¹ Nīwagayanirie Iria Itune mbere yao, nī ūndū ūcio magītūkanīria iria gatagatī harīa haatuīkite thī nyūmū, no arīa maamaingatīthītie ūkīmaikia kūu kūrīku o ta ihiga rīkītio maaī-inī marīku mūno.

¹² Mūthenya wamatongoragia na gītugī gīa itu, nago ūtukū ūkamatongoria na gītugī kīa mwakī gīa kūmamūrīkīra njīra irīa mekūgera.

¹³ “Nīwaikūrīkire Kīrīma-inī gīa Sinai, ūkīmaarīra kuuma igūrū. Nīwamaheire mītabarīre na mawatho ma kīhotoo na magīrīru, na kīrīra gīaku gīa kūrūmīrīro, o na maathani mega.

¹⁴ Nīwamamenyithirie Thabatū yaku theru na ūkīmahe maathani, na kīrīra gīaku gīa kūrūmīrīro, na mawatho kūgerera kanua ka Musa ndungata yaku.

¹⁵ Hīndī ya ng’aragu nīwamaheire irio kuuma igūrū, na rīrīa maarī anyootu ūkīmahe maaī kuuma rwaro-inī rwa ihiga; wamaathire mathī makegwatīre būrūri ūrīa wehītite woete guoko na igūrū atī nīūkamahe.

¹⁶ “No rīrī, maithe maitū ma tene magītūa na makīūmia ngoro ciao, makīaga gwahtīkīra maathani maku.

¹⁷ Makīrega kūigua na makīaga kūrīrikana ciama iria waringīte gatagatī-inī kao. Nīmoomirie ngingo, na tondū wa ūremi wao magīthuurīra mūtongoria nīgeetha macooke ūkombo-inī wao. No rīrī, we ūrī Ngai ūrekanagīra mehīa, na ūrī mūtugi na mūigua tha, ndūihūaga kūrakara na ūiyūrītwo nī wendo. Nī ūndū ūcio ndwamatiganīrie,

¹⁸ o na rīrīa methondekeire mūhianano wa njaū, makiuga atīrī, ‘Ino nīyo ngai yanyu irīa yamūrūre būrūri wa Misiri,’ kana o na rīrīa meekire maūndū mooru mūno ma gūkūrūma.

¹⁹ “Tondū wa tha ciaku nyingī, ndwamatiganīrie kūu werū-inī. Gītugī gīa itu gītīagire kūmatongoria njīra-inī yao mūthenya, kana gītugī kīa mwakī gīkīaga kūmamūrīkīra ūtukū njīra irīa mekūgerera.

²⁰ Wamaheire Roho waku mwega amarutage. Ndwagire kūmahe mana marīe, kana ūkīaga kūmahe maaī maanyoota.

²¹ Ihīnda rīa mīaka mīrongo ina nīwamatūūrīre werū-inī; matiagire kīndū o nakī, ningī nguo ciao itīgana gūthira, kana magūrū mao makīimba.

²² “Nīwamaheire mothamaki na ndūrīrī, ūkīmagaīra o nginya mīhaka-inī ya kūrāya. Magītaha būrūri wa Sihoni mūthamaki wa Heshiboni, na būrūri wa Ogu mūthamaki wa Bashani.

²³ Waingīhirie arīū ao o ta njata cia matu-inī na ūkīmakīnyia būrūri ūrīa werīte maithe mao matoonye makawīgwatīre ūtuīke wao.

²⁴ Ariū ao nīmatoonyire, makīgwatīra būrūri ūcio. Ūgītōoria andū a Kaanani arīa maatūūruga būrūri ūcio mbere yao; ūkīneana andū a Kaanani kūrī o, hamwe

na athamaki ao na andũ a bũrũri ũcio, ũkĩmaneana moko-inĩ mao meke nao o ũrĩa mangĩndĩre.

²⁵ Nĩmatunyanire matũũra maarĩ mairigĩre na thingo cia hinya, na mĩgũnda mĩnoru, makĩgwaŕĩra nyũmba ciaiyrĩte indo njega cia mĩthemba yothe, na ithima iria cienjetwo, na mĩgũnda ya mĩthabibũ, na mĩgũnda ya mĩtamaiyũ, na mĩtĩ mĩingĩ mũno ya matunda. Makĩrĩa, nginya makĩhũũna na makĩagĩra mũrĩ; magĩkenera wega waku mĩingĩ.

²⁶ “No nĩmagire gwaŕĩka, magĩkũremera, na makĩhutatĩra watho waku. Nĩmooragire anabii aku arĩa maamataaraga nĩguo mamacookie kũrĩ we; magĩka maũndũ mooru mũno ma gũkũruma.

²⁷ Nĩ ũndũ ũcio, ũkĩmaneana moko-inĩ ma thũ ciao, nacio ikĩmahinyĩrĩa. No rĩrĩa maahinyĩrĩrio, magĩgũkaĩra. ũkĩmaigua kuuma igũrũ, na tondũ wa tha ciaku nyingĩ ũkĩmahe andũ a kũmahonokia, nao makĩmateithũra kuuma moko-inĩ ma thũ ciao.

²⁸ “No maarĩkia kũgĩa na ũhurũko, magĩcookerera gwĩka maũndũ mooru maitho-inĩ maku. Hĩndĩ iyo ũkĩmatiganĩria moko-inĩ ma thũ ciao nĩgeetha imaathe. Na rĩrĩa maagũkaĩre ringĩ, ũkĩmaigua ũrĩ o kũu igũrũ, na tondũ wa tha ciaku nĩwamahonokagĩa kaingĩ.

²⁹ “Nĩwamataarire macookerere watho waku, no-o magĩtũũa na makĩrega gwaŕĩkĩra maathani maku. Makĩĩhia nĩkũregana na mawatho maku marĩa mangĩtũũria mũndũ muoyo angĩmaathĩkĩra. Nĩ ũndũ wa kũng’athia, magĩkũhutatĩra, makĩũmia ngingo, na makĩrega gũkũigua.

³⁰ Nĩwamakĩrĩrĩre mĩaka mũingĩ. Na ũndũ wa Roho waku, nĩwamakaanagĩa na tũnua twa anabii aku. No matiigana gũkũigua, na nĩ ũndũ ũcio ũkĩmaneana moko-inĩ ma ndũrĩrĩ iria maariganĩtie nacio.

³¹ No tondũ wa tha ciaku nyingĩ, ndwamaniinire kana ũkĩmatiganĩria, nĩgũkorwo ũrĩ Mũrungu mũtuĩgi na mũigua tha.

³² “Na rĩu-rĩ, Wee Ngai witũ, Mũrungu mũnene ũrĩ hinya na wa gwĩtigĩrwo, o wee ũhingagĩa kĩrĩkanĩro gĩaku kĩa wendo, ndũkareke moritũ maya moneke arĩ ũndũ mũnini maitho-inĩ maku, moritũ maya matũkorete, na magakora athamaki aitũ na atongoria aitũ, na magakora athĩnjĩri-Ngai na anabii aitũ, na magakora maithe maitũ na andũ aku othe, kuuma matukũ ma athamaki a Ashuri nginya ũmũthĩ.

³³ Maũndũ-inĩ macio mothe matũkorete, wee ũkoretwo ũrĩ na kĩhooto; wĩkĩte maũndũ na wĩhokeku, o rĩrĩa ithuĩ tũhĩtĩtie.

³⁴ Athamaki aitũ, na atongoria aitũ, na athĩnjĩri-Ngai aitũ na maithe maitũ, matiarũmĩrĩre watho waku; matiathĩkĩrĩrĩre maathani maku kana mataaro marĩa wamaheire.

³⁵ O na rĩrĩa maarĩ ũthamaki-inĩ wao, magĩkenagĩra wega waku mũnene bũrũri-inĩ ũcio mwarĩ na mũnoru ũrĩa wamaheete, matiagũtungatĩre kana magĩtigana na njĩra ciao cia waganu.

³⁶ “No rĩrĩ, ũmũthĩ ũyũ tũrĩ ngombo, ngombo bũrũri-inĩ ũrĩa waheire maithe maitũ ma tene nĩguo marĩage matunda maguo na indo iria ingĩ njega ikũraga kuo.

³⁷ Tondũ wa mehĩa maitũ, magetha maguo maingĩ mathĩiaga kũrĩ athamaki arĩa ũigĩte igũrũ riitũ. Maathaga mũrĩ iitũ na ng’ombe ciitũ o ũrĩa mekwenda. Tũrĩ ahinyĩrĩre mũno.

Kĩrĩko kĩa Andũ

³⁸ “Nĩ ũndũ wa ũguo-rĩ, nĩtũgũthondeka kĩrĩko gĩa gũtũũra na twandikanĩre, nao atongoria aitũ, na Alawii aitũ na athĩnjĩri-Ngai aitũ makĩhũũre mũhũũri.”

10

¹ Arĩa meekĩrĩre kĩrĩkanĩro kũu mũhũũri maarĩ:

Nehemia ũrĩa warĩ barũthi wa kũu, mũrũ wa Hakalia,

na Zedekia,

² na Seraia, na Azaria, na Jeremia,

³ na Pashuru, na Amaria, na Malikija,

⁴ na Hatushu, na Shebania, na Maluku,

⁵ na Harimu, na Meremothu, na Obadia,

⁶ na Danieli, na Ginethoni, na Baruku,

⁷ na Meshulam, na Abija, na Mijamini,

⁸ na Maazia, na Biligai, na Shemaia.
Acio n̄o maarĩ athĩnjĩri-Ngai.

⁹ Nao Alawii maarĩ:

Jeshua mūrũ wa Azania,
na Binui wa ariũ a Henadadi, na Kadimieli,
¹⁰ nao athiritũ ao maarĩ:
Shebania, na Hodia, na Kelita, na Pelaia, na Hanani,
¹¹ na Mika, na Rehobu, na Hashabia,
¹² na Zakuri, na Sherebia, na Shebania,
¹³ na Hodia, na Bani, na Beninu.

¹⁴ Nao atongoria a andũ maarĩ:

Paroshu, na Pahathu-Moabi, na Elamu, na Zatu, na Bani,
¹⁵ na Buni, na Azigadi, na Bebai,
¹⁶ na Adonija, na Bigivai, na Adini,
¹⁷ na Ateri, na Hezekia, na Azuri,
¹⁸ na Hodia, na Hashumu, na Bezai,
¹⁹ na Harifu, na Anathothu, na Nebai,
²⁰ na Magipiashu, na Meshulam, na Heziri,
²¹ na Meshezabeli, na Zadoku, na Jadua,
²² na Pelatia, na Hanani, na Anaia,
²³ na Hoshea, na Hanania, na Hashubu,
²⁴ na Haloheshu, na Piliha, na Shobeku,
²⁵ na Rehumu, na Hashabina, na Maaseia,
²⁶ na Ahia, na Hanani, na Anani,
²⁷ na Maluku, na Harimu, na Baana.

²⁸ “Andũ arĩa angĩ, n̄o athĩnjĩri-Ngai, na Alawii, na aikaria a ihingo, na aini, o na ndungata cia hekarũ na arĩa othe meyamũranĩtie na andũ arĩa maariganĩtie nao n̄guo maathĩkĩre Watho wa Ngai, marĩ hamwe na atumia ao, na aanake, na airĩtu ao othe arĩa mangĩhota gũtaũkĩrwo nĩ maũndũ,

²⁹ andũ aya othe maanyiitana na ariũ a ithe wao arĩa marĩ igweta, na meeohē na kĩrumi na mwĩhĩtwa atũ nĩmarĩrũmagĩrĩra Watho wa Ngai ũrĩa waheirwo Musa ndungata ya Ngai, na mamenyagĩrĩre gwathĩkĩra maathani mothe, na mawatho, na kĩrĩra gĩa kũrũmĩrĩrwo kĩa Jehova Mwathani witũ.

³⁰ “Tweranĩra atĩ tũtikaheana airĩtu aitũ mahikio nĩ andũ arĩa matũrigicĩirire o na kana aanake aitũ mahikie airĩtu ao.

³¹ “Rĩrĩa andũ a mabũrũri marĩa tũrganĩtie marĩrehaga indo na ngano ya kwendia mũthenya wa Thabatũ, tũtikamagũrĩra mũthenya ũcio wa Thabatũ o na kana mũthenya ũngĩ o wothe mwamũre. O mwaka wa mũgwanja wakinya tũtirĩrmaga mĩgũnda iitũ, na nĩtũrĩrekanagĩra mathiirĩ mothe.

³² “Nĩtuoya mũrigo wa kũhingia mawatho ma kũheanaga gĩcunjĩ gĩa gatatũ gĩa cekerĩ* o mwaka nĩ ũndũ wa wĩra wa nyũmba ya Ngai witũ:

³³ nĩ ũndũ wa mĩgate irĩa iigagwo metha-inĩ, nĩ ũndũ wa mahinda ma maruta ma mũtu na ma njino; na nĩ ũndũ wa maruta marĩa marutagwo mũthenya wa Thabatũ, na wa ciathĩ cia Karũgamo ka Mweri, na wa ciathĩ iria ciathanĩtwo; nĩ ũndũ wa maruta marĩa maamũre; nĩ ũndũ wa maruta ma kũhoroheria mehia ma Isiraeli; o na nĩ ũndũ wa mawĩra mothe ma nyũmba ya Ngai witũ.

³⁴ “Ithũ athĩnjĩri-Ngai, na Alawii o na andũ aya angĩ nĩtũcuukĩte mĩtĩ tũgatuanĩra rĩrĩa o nyũmba iitũ irĩrehaga ngũ nyũmba-inĩ ya Ngai witũ, cia gũikaragia mwaki wakanĩte kigongona-inĩ kĩa Jehova Ngai witũ mahinda marĩa matuanĩrwo o mwaka, o ta ũrĩa kwandĩkĩtwo Watho-inĩ.

³⁵ “O na nĩtuoya mũrigo wa kũrehaga maciaro ma mbere ma mĩgũnda iitũ na ma mũtĩ o wothe wa matunda nyũmba-inĩ ya Jehova o mwaka.

³⁶ “O ta ũrĩa kwandĩkitwo Watho-inĩ, nĩtũrĩrehaga marigithathi maitũ ma aanake, na ma ng’ombe, na ma ndũuru cia ng’ombe na cia mbũri ciitũ gũkũ nyũmba-inĩ ya Ngai witũ kũrĩ athĩnjĩri-Ngai arĩa matungataga kuo.

* 10:32 nĩ ta giramu 4

³⁷ “O na ningi nītūrīrehaga thīini wa makūmbi ma nyumba ya Ngai, tūnengere athīnjiri-Ngai mūtu wa mbere, na magongona maitū ma ngano ma mbere, na maruta ma matunda ma mīti iitū yothe ma mbere, na ma ndibei iitū ya mūhiano o na ma maguta. O na nītūrīrehaga gīcunji gīa ikūmi kīa maciaro ma mīgūnda iitū, tūkanengera Alawii, nīgukorwo nī Alawii maamūkağira icunji cia ikūmi kuuma matūūra mothe kūrīa tūrūtaga wīra.

³⁸ Mūthīnjiri-Ngai wa rūciaro rwa Harūni nīarīkoragwo ho Alawii makīamūkīra gīcunji kīu gīa ikūmi, nao Alawii nīmarīrehaga gīcunji gīa ikūmi kīa indo ciothe makūmbi-ini ma kīgīina kīa nyumba ya Ngai witū.”

³⁹ Andū a Isiraēli, hamwe na Alawii, nīmarīrehaga maruta mao ma ngano, na ndibei ya mūhiano, na maguta thīini wa makūmbi marīa indo cia handū-harīa-haamūre ciigagwo, na kūrīa athīnjiri-Ngai, arīa maratungata, na aikaria a ihingo, na aini maikaraga.

“Tūtīrīrekagīrīa nyumba ya Ngai witū.”

11

Atūuri Eerū a Jerusalemu

¹ Na rīrī, atongoria a andū magītūūra Jerusalemu, nao andū acio angī magīcuuka mīti nīguo mathuere mūdū ūmwe harī o andū ikūmi atūike wa gūtūūra Jerusalemu, itūūra rīrīa itheru, nao acio angī kenda megūtigara mathī magatūure matūūra-ini mao.

² Andū nīmagathīrīrie andū arīa othe meerutīre gūtūūra Jerusalemu na kwīyendera.

³ Aya nō atongoria a būrūri arīa maatūūrire Jerusalemu (na rīrī, andū amwe a Isiraēli, na athīnjiri-Ngai, na Alawii, na ndungata cia hekarū, na njiaro cia ndungata cia Solomoni maatūūruga matūūra-ini ma Juda, o mūdū gīthaka-ini gīake thīini wa matūūra mao.

⁴ O na andū angī kuuma Juda na Benjamini nīmatūūruga Jerusalemu):

Kuuma njiaro-ini cia Juda maarī:

Athaia mūrū wa Uzia, mūrū wa Zekaria, mūrū wa Amaria, mūrū wa Shefatia, mūrū wa Mahalaleli, wa rūciaro rwa Perezu;

⁵ na Maaseia mūrū wa Baruku, mūrū wa Koli-Hoze, mūrū wa Hazaia, mūrū wa Adaia, mūrū wa Joiaribu, mūrū wa Zekaria, wa rūciaro rwa Mūshiloni.

⁶ Njiaro cia Perezu iria ciatūūruga Jerusalemu, arīa maarī andū njamba, mūigana wao warī andū 468.

⁷ Kuuma njiaro-ini cia Benjamini maarī:

Salu mūrū wa Meshulamu, mūrū wa Joedi, mūrū wa Pedaia, mūrū wa Kolaia, mūrū wa Maaseia, mūrū wa Ithieli, mūrū wa Jeshai,

⁸ na arūmīrīri ake, Gabai na Salai, othe maarī andū 928.

⁹ Joeli mūrū wa Zikiri nīwe warī mūrūgamīrīri wao ūrīa mūnene, nake Juda mūrū wa Hasenua nīwe warūgamīrīrie Gīcigo gīa Keerī kīa itūūra rīrīa inene.

¹⁰ Nao athīnjiri-Ngai maarī:

Jedaia; mūrū wa Joiaribu; Jakini;

¹¹ Sheraia mūrū wa Hilikia, mūrū wa Meshulamu, mūrū wa Zadoku, mūrū wa Meraiothu, mūrū wa Ahitubu, mūrūri wa maūdū ma nyumba ya Ngai,

¹² hamwe na athīritū ao arīa maarutaga wīra wa hekarū, maarī andū 822; Adaia mūrū wa Jerohamu, mūrū wa Pelalia, mūrū wa Amuzi, mūrū wa Zekaria, mūrū wa Pashuru, mūrū wa Malikija,

¹³ hamwe na andū a thiritū yake arīa maarī atongoria a nyumba ciao, maarī andū 242; Amashusai mūrū wa Azareli, mūrū wa Ahazai, mūrū wa Meshilemothu, mūrū wa Imeri,

¹⁴ na andū a thiritū yake arīa maarī njamba, maarī andū 128. Mūtongoria wao mūnene aarī Zabidieli mūrū wa Hagedolimu.

¹⁵ Na kuuma kūrī Alawii maarī:

† 10:38 Ni kwarī na tūnyumba hekarū-ini kūrīa indo iria theru ciaigagwo.

Shemaia mūrū wa Hashubu, mūrū wa Azirikamu, mūrū wa Hashabia, mūrū wa Buni;
¹⁶ Shabethai na Jozabadu, arīa maarī atongoria eerī a Alawii, na nīo maaroraga wīra wa nja wa nyūmba ya Ngai;

¹⁷ Matania mūrū wa Mika, mūrū wa Zabedi, mūrū wa Asafu, ūrīa watongoragia mahooya ma gūcookeria Ngai ngaatho; Bakabukia ūrīa warī wa keerī harī athiritū ake: na Abada mūrū wa Shamua, mūrū wa Galali, mūrū wa Jeduthuni.

¹⁸ Alawii arīa maarī thīinī wa Itūūra rīu itheru maarī andū 284.

¹⁹ Aikaria a ihingo maarī:

Akubu, na Talimoni, na andū a thiritū yao, arīa maarangagīra ihingo, maarī andū 172.

²⁰ Andū a Isiraēli acio angī, hamwe na athīnjīri-Ngai na Alawii, maarī matūūra-inī mothe ma Juda, o mūdū gīthaka-inī kīa maithe mao.

²¹ Ndungata cia hekarū ciatūūruga kīrīma-inī kīa Ofeli, marūgamīrīrwo nī Ziha na Gishipa.

²² Mūtongoria mūnene wa Alawii kūu Jerusalemu aarī Uzi mūrū wa Bani, mūrū wa Hashabia, mūrū wa Matania, mūrū wa Mika. Uzi aarī ūmwe wa rūciaro rwa Asafu, arīa maarī aini arīa maarūgamīrīre wīra wa nyūmba ya Ngai.

²³ Aini maarī watho-inī wa mūthamaki, ūrīa wamatuagīra wīra wao wa o mūthenya.

²⁴ Pethahia mūrū wa Meshezabeli, wa rūciaro rwa Zera mūrū wa Juda, aarī mūramati wa mūthamaki maūdū-inī mothe makonainie na andū.

²⁵ Ha ūhoro wa tūtūūra na mīgūnda yatuo-rī, andū amwe a Juda maatūūruga Kiriathu-Ariba na matūūra marīo marīa marīrigiicīrie, na Diboni na matūūra marīo, na Jekabizeeli na tūtūūra twarīo,

²⁶ na kūu Jeshua, na Molada, na Bethi-Peleti,

²⁷ na Hazari-Shuali, na Biri-Shiba na matūūra marīo;

²⁸ na Zikilagi, na Mekona na matūūra marīo,

²⁹ na Eni-Rimoni, na Zora, na Jaramuthu,

³⁰ na Zanoa, na Adulamu na tūtūūra twarīo, na Lakishi na mīgūnda ya rīo, na Azeka na matūūra marīo. Nī ūndū ūcio maatūūruga kuuma Birishiba o nginya Kīanda kīa Hinomu.

³¹ Njiaro cia Benjamini kuuma Geba ciatūūruga Mikimashi, na Aija, na Betheli na matūūra marīo,

³² na kūu Anathothu, na Nobu na Anania,

³³ na Hazoru, na Rama na Gitaimu,

³⁴ na Hadidi, na Zeboimu na Nebalati,

³⁵ na Lodi na Ono, na Kīanda-inī kīa Aturi.

³⁶ Amwe a ikundī cia Alawii a Juda maatūūrire Benjamini.

12

Athīnjīri-Ngai na Alawii

¹ Aya nīo athīnjīri-Ngai na Alawii arīa maacookire hamwe na Zerubabeli mūrū wa Shealitieli, na Jeshua:

Seraia, na Jeremia, na Ezara,*

² na Amaria, na Maluku, na Hatushu,

³ na Shekania, na Rehumu, na Meremothu,

⁴ na Ido, na Ginethoni, na Abija,

⁵ na Mijamini, na Maadia, na Biliga,

⁶ na Shemaia, na Joiaribu, na Jedaia,

⁷ na Salu, na Amoku, na Hilikia, na Jedaia.

Acio nīo maarī atongoria a athīnjīri-Ngai na athiritū ao, matukū-inī macio ma Jeshua.

⁸ Nao Alawii maarī Jeshua, na Binui, na Kadimieli, na Sherebia, na Juda, o na Matania, ūrīa, marī hamwe na athiritū ake, nīwe warūgamīrīre arīa maainaga nyīmbo cia gūcookia ngaatho.

⁹ Bakabukia na Uni, athiritū ao, maarūgamaga mang'ethanīre nao magītungata.

¹⁰ Jeshua nīwe warī ithe wa Joiakimu, nake Joiakimu aarī ithe wa Eliashibu, nake Eliashibu aarī ithe wa Joiada,

¹¹ nake Joiada aarī ithe wa Jonathani, nake Jonathani aarī ithe wa Jadua.

¹² Matukū-inī ma Joiakimu, aya nīo maarī atongoria a nyūmba cia athīnjīri-Ngai:

* **12:1** Ezara ūyū tiwe Ezara ūrīa mūthīnjīri-Ngai.

ya Seraia, aarĩ Meraia;
 ya Jeremia, aarĩ Hanania;
 13 ya Ezara, aarĩ Meshulamu;
 ya Amaria, aarĩ Jehohanani;
 14 ya Maluki, aarĩ Jonathani;
 ya Shebania, aarĩ Jusufu;
 15 ya Harimu, aarĩ Adina;
 ya Meraiothu, aarĩ Helikai;
 16 ya Ido, aarĩ Zekaria;
 ya Ginethoni, aarĩ Meshulamu;
 17 ya Abija, aarĩ Zikiri;
 ya Miniamini na Moadia, aarĩ Pilitai;
 18 ya Biliga, aarĩ Shamaia;
 ya Shemaia, aarĩ Jehonathani;
 19 ya Joiaribu, aarĩ Matenai;
 ya Jedaia, aarĩ Uzi;
 20 ya Salai, aarĩ Kalai;
 ya Amoku, aarĩ Eberi;
 21 ya Hilikia, aarĩ Hashabia;
 na ya Jedaia, aarĩ Nethaneli.

22 Nao atongoria a nyũmba cia Alawii matukũ-inĩ ma Eliashibu, na Joiada, na Johanani, na Jadua, o ùndũ ùmwe na atongoria a athĩnjĩri-Ngai, nĩmandĩkirwo marĩtwa mao hĩndĩ ya wathani wa Dario ùria Mũperisia.

23 Atongoria a nyũmba cia njiaro cia Lawi nginya hĩndĩ ya Johanani mũrũ wa Eliashibu o nao nĩmandĩkĩtwo ibuku-inĩ rĩa matukũ macio.

24 Nao atongoria a Alawii maarĩ Hashabia, na Sherebia, na Jeshua mũrũ wa Kadimieli, na athiritũ ao, arĩa maarũgamaga mamang'etheire makĩina nyĩmbo cia kũgocoo na cia gũcokia ngaatho, gĩkundi kĩmwe gĩkaamũkagĩria kĩa kĩa kĩa, kũringana na ùria gwathanĩtwo nĩ Daudi mũndũ wa Ngai.

25 Matania, na Bakabukia, na Obadia, na Meshulamu, na Talimoni, na Akubu maarĩ aikaria a ihingo arĩa maarangagĩra makũmbĩ marĩa maarĩ ihingo-inĩ.

26 Maatungataga hĩndĩ ya Joiakimu mũrũ wa Jeshua, mũrũ wa Jozadaku, na hĩndĩ ya Nehemia ùria warĩ barũthi, na hĩndĩ ya Ezara ùria warĩ mũthĩnjĩri-Ngai na mwandĩki-marũa.

Kwamũrwo kwa Rũthingo rwa Jerusalemu

27 Hĩndĩ ya kwamũrwo kwa rũthingo rwa Jerusalemu, Alawii nĩmacaririo kuuma kũria guothe maarĩ nĩguo moke Jerusalemu makũngũire kwamũrwo kũu marĩ na gĩkeno, na makĩinaga nyĩmbo cia gũcokia ngaatho, makĩinaga na thaani iria ihũrithanagio, na inanda cia kĩnũbi, na cia mũgeeto.

28 Aini o nao nĩmacookanĩrĩrio hamwe kuuma ng'ongo iria ciathiũrũrũkĩrie Jerusalemu, magĩcookanĩrĩrio kuuma tũtũura-inĩ twa Anetofathi,

29 na kuuma Bethi-Giligali, na kuuma mwena wa Geba na Azimavethu, nĩgũkorwo aini nĩmeyakĩire matũura gũthiũrũrũkĩria Jerusalemu.

30 Nao athĩnjĩri-Ngai na Alawii marĩkia gwĩtheria, magĩtheria andũ, na ihingo, o na rũthingo.

31 Atongoria a Juda nĩndameerire mahaice rũthingo-igũrũ. Nĩngĩ ngĩhe ikundi igĩrĩ nene cia aini wĩra wa gũcokia ngaatho. Gĩkundi kĩmwe gĩgĩthiũ mwena wa ùrĩo kĩrĩ rũthingo-igũrũ, kierekeire Kĩhingo gĩa Kĩara-inĩ.

32 Hoshaiia hamwe na nuthu ya atongoria a Juda makĩmarũmĩrĩa,

33 hamwe na Azaria, na Ezara, na Meshulamu,

34 na Juda, na Benjamini, na Shemaia, na Jeremia,

35 o ùndũ ùmwe na athĩnjĩri-Ngai amwe me na tũrumbeta, o na Zekaria mũrũ wa Jonathani, mũrũ wa Shemaia, mũrũ wa Matania, mũrũ wa Mikaia, mũrũ wa Zakuri, mũrũ wa Asafu,

36 na athiritũ ake, nĩo Shemaia, na Azareli, na Milalai, na Gilalai, na Maai, na Nethaneli, na Juda, na Hanani, marĩ na indo cia kũina nacio o ta ùria gwathanĩtwo nĩ Daudi, mũndũ wa Ngai. Ezara ùria mwandĩki-marũa nĩwe wamatongoretie.

37 Na rĩrĩ, kuuma Kĩhingo gĩa Gĩthima maathũire marũngĩrĩrie, makĩhaica rũthingo igũrũ na ngathĩ cia Itũura rĩa Daudi, makĩhĩtũkĩra igũrũ rĩa nyũmba ya Daudi, o nginya Kĩhingo kĩa Maai mwena wa irathĩro.

³⁸ Gikundi gĩa keerĩ kĩa aini gĩgĩthiĩ kierekeire mwena wa ũmotho. Na nĩ ngĩmarũmĩrĩra kũu rũthingo igũrũ hamwe na nuthu ya andũ, tũkĩhĩtũkĩra Mũthiringo wa Mariiko ma Mwaki o nginya Rũthingo-inĩ Rwariĩ,

³⁹ igũrũ rĩa Kĩhingo kĩa Efraimu, na Kĩhingo kĩa Jeshana, na Kĩhingo gĩa Thamaki, na Mũthiringo wa Hananeli, na Mũthiringo wa Igana, nginya Kĩhingo-inĩ kĩa Ng'ondũ. Makĩrũgama Kĩhingo-inĩ kĩa Mũrangĩri.

⁴⁰ Ikundi icio cieriĩ cia aini cia gũcookia ngaatho igũikara handũ ha cio thĩinĩ wa nyũmba ya Ngai, o na nĩ ngũika o ũguo, hamwe na nuthu ya anene,

⁴¹ o ũndũ ũmwe na athĩnjĩri-Ngai, nĩo Eliakimu, na Maaseia, na Miniadini, na Mikaia, na Elioenai, na Zekaria, na Hanania marĩ na tũrumbeta twao,

⁴² o hamwe na Maaseia, na Shemaia, na Eleazaru, na Uzi, na Jehohanani, na Malikija, na Elamu, na Ezeri. Nao aini maatongoragio nĩ Jezerahia.

⁴³ Na mũthenya ũcio nĩmarutire magongona manene, makĩrũuhagia tondũ Ngai nĩamaheete gĩkeno kĩnene. O nao andũ-a-nja na ciana magĩkena. Mbugĩrĩrio ya gĩkeno kũu Jerusalemu nĩyaiguikaga kũndũ kũraya.

⁴⁴ Mahinda-inĩ macio nĩ gwathuurirwo andũ marũgamĩrĩre makũmbĩ ma indo iria ciarutagwo, na maciaro ma mbere, na gĩcunji gĩa ikũmi. Kuuma mĩgũnda-inĩ irĩa yathiũrũrũkĩirie matũũra magĩrĩrwo kurehe makũmbĩ-inĩ icunji iria ciatũtwo nĩ watho irĩ cia athĩnjĩri-Ngai na Alawii, tondũ andũ a Juda nĩmakenagĩra athĩnjĩri-Ngai na Alawii arĩa maatungataga.

⁴⁵ Nĩmarutaga wĩra wa gũtungatĩra Ngai wao, na wĩra wa gwĩtheria, o ta ũrĩa aini na aikaria a ihingo meekaga, kũringana na ũrĩa gwanhĩtwo nĩ Daudi na mũriũ Solomoni.

⁴⁶ Ngũkorwo tene mũno, matukũ-inĩ ma Daudi na ma Asafu, nĩ kwarĩ na atongoria a aini na a nyĩmbo cia kũgooca na gũcookeria Ngai ngaatho.

⁴⁷ Nĩ ũndũ ũcio matukũ-inĩ ma Zerubabeli na ma Nehemia, andũ a Isiraeli othe nĩmarutaga icunji cia o mũthenya nĩ ũndũ wa aini na aikaria a ihingo. Ningĩ nĩmamũraga icunji nĩ ũndũ wa Alawii arĩa angĩ, nao Alawii makaamũra icunji nĩ ũndũ wa njiaro cia Harũni.

13

Magarũrĩra ma Mũthia ma Nehemia

¹ Na rĩrĩ, mũthenya ũcio, Ibuku rĩa Musa rĩgĩthomwo na mũgambo mũnene andũ makĩĩguagĩra, rĩgĩthomwo handũ haandĩkĩtwo atĩ gũtirĩ Mũamoni kana Mũmoabi ũgetĩkĩrio akorwo kũngano-inĩ kĩa andũ a Ngai,

² tondũ matiigana kũhe andũ a Isiraeli irio na maaĩ; no-o nĩ kũrĩha maarĩhire Balamu amarume. (No rĩrĩ, Ngai witũ akĩgarũra kĩrumi gĩgĩtuika kĩrathimo.)

³ Rĩrĩa andũ maaiguire watho ũcio, makĩeheria andũ othe arĩa maarĩ ageni kuuma Isiraeli.

⁴ Mbere iyo, Eliashibu ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai nĩakoretwo atuĩtwo mũrũgamĩrĩri wa makũmbĩ ma nyũmba ya Ngai witũ. Aarĩ wa thiritũ ya hakuhĩ na Tobia,

⁵ na nĩamũhete nyũmba nene aikarage irĩa mbere iyo yaigagwo mĩhothi ya ngano, na ũbumba, na indo cia hekarũ, o na mĩhothi ya gĩcunji gĩa ikũmi kĩa ngano, na ndibeĩ ya mũhahano na maguta marĩa maaheagwo Alawii, na aini na aikaria a ihingo, o na mĩhothi irĩa yarutagĩrwo athĩnjĩri-Ngai.

⁶ No rĩrĩa maũndũ maya mothe maathiiaga na mbere, nĩ ndiarĩ kũu Jerusalemu, nĩgũkorwo mwaka-inĩ ũcio wa mĩrongo itatũ na iĩri wa ũthamaki wa Aritashashita, mũthamaki wa Babuloni,* nĩndacookete kũrĩ mũthamaki. Matukũ manini maathira nĩndamũhooire rũtha,

⁷ ngĩcooka Jerusalemu. Ndacooka Jerusalemu nĩguo ndaamenyire ũuru ũrĩa Eliashibu eekĩte nĩ ũndũ wa kũhe Tobia kanyũmba nja ya nyũmba ya Ngai.

⁸ Nĩndarakaririo nĩ ũhoru ũcio mũno na ngũikia indo ciothe cia Tobia nja.

⁹ Ngĩcooka ngĩruta watho kũgĩe igongona rĩa gũtheria nyũmba iyo, na ngĩcookia indo ciothe cia nyũmba ya Ngai kuo, hamwe na maruta ma ngano na ũbumba.

¹⁰ Ningĩ nĩndamenyire atĩ Alawii matiaheagwo gĩcunji kĩrĩa kĩerĩtwo maaheagwo, na Alawii othe hamwe na aini arĩa maatungataga nĩmatiganĩrie ũtungata, magacooka mĩgũnda-inĩ yao.

¹¹ Nĩ ũndũ ũcio ngĩrũithia anene acio, ngĩmooria atĩrĩ: "Nyũmba ya Ngai itiganĩrio nĩkĩ?" Ningĩ ngĩmeeta othe hamwe, ngĩmacookia o mũndũ wĩra-inĩ wake.

* 13:6 Thuutha wa kũhooa na kwĩgwatĩra Babuloni, Kurusu nĩeheire rĩĩtwa "Mũthamaki wa Babuloni".

¹² Andũ othe a Juda nĩmarehire gĩcunjĩ gĩa ikũmi kĩa ngano, na ndibei ya mũhiano, o na maguta makũmbĩ-inĩ.

¹³ Na nĩ ngĩtua Shelemia ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai, na Zadoku ũrĩa mwandiki-marũa, marĩ na Mulawii wetagwo Pedaia, arũgamĩrĩri a makũmbĩ, na ngĩtua Hanani mũrũ wa Zakuri mũrũ wa Matania mũnini wao, tondũ andũ aya nĩmoonagwo marĩ ehokeku. Nĩmatuirwo a kũgayagĩra ariũ a ithe wao indo.

¹⁴ Ndirikana, Wee Ngai wakwa, nĩ ũndũ wa maũndũ maya, na ndũgatharie wĩra na ũtungata ũrĩa ndungatĩte nyũmba-inĩ ya Ngai wakwa ndĩ mwĩhokeku.

¹⁵ Matukũ-inĩ macio nĩndeyoneire andũ a Juda makĩhiha ndibei mũthenya wa Thabatũ na makĩrehe ngano, na magĩkuuithia ndigiri ngano hamwe na ndibei, na thabibũ, na ngũyũ, na mũthemba yothe ya mĩrigo. Indo icio ciothe maarehaga Jerusalemu mũthenya wa Thabatũ. Nĩ ũndũ ũcio ngĩmakaania kwendia irio mũthenya ũcio wa Thabatũ.

¹⁶ Andũ a Turo arĩa maatũũraga Jerusalemu nĩmarehaga thamaki na indo cia mũthemba yothe, na magaciendagĩria andũ a Juda mũthenya wa Thabatũ kũu Jerusalemu.

¹⁷ Ngĩrũithia andũ arĩa maarĩ igweta a Juda, ngĩmooria atĩrĩ, “Nĩ ũndũ ũrĩkũ ũyũ mũreka wa waganu wa gũthaahia mũthenya wa Thabatũ?”

¹⁸ Maithe manyu ma tene-rĩ, githĩ ti maũndũ ta maya meekire, nake Ngai witũ agĩtũrehere mathũna maya mothe matũkorete na magakora itũũra rĩrĩ inene? No rĩu inyuĩ mũrarehera Isiraeli mang’ũrĩ maingĩ makĩria na ũndũ wa gũthaahia Thabatũ.”

¹⁹ Na rĩrĩ, hwaĩ-inĩ kwambĩrĩria kũgĩa nduma ihingo-inĩ cia Jerusalemu Thabatũ itanakinya-rĩ, ngĩathana mĩrango ya Jerusalemu ihingwo na ndĩkahingũrwo nginya Thabatũ ithire. Ngĩgĩa andũ amwe akwa ihingo-inĩ marangĩre, nĩgeetha gũtikagĩe mũrigo ũngĩtoonyio thĩnĩ mũthenya wa Thabatũ.

²⁰ Rĩmwe kana meerĩ, onjorithia na endia a indo cia mũthemba yothe maraarire nja ya Jerusalemu.

²¹ No ngĩmakaania ngĩmooria atĩrĩ, “Nĩ kĩ gĩgũtũma mũraare rũthingo-inĩ? Mũngĩka ũguo rĩngĩ nĩndĩmũnyũitithia.” Kuuma hĩndĩ iyo matiacookire gũũka mũthenya wa Thabatũ.

²² Ningĩ ngĩatha Alawii meetherie macooke mathũ makarangĩre ihingo nĩgeetha maige mũthenya wa Thabatũ ũrĩ mũtheru.

Ndirikana, Wee Ngai wakwa, nĩ ũndũ wa ũndũ ũyũ o nague, na ũnjiguĩre tha kũringana na wendo waku mũnene.

²³ Na rĩrĩ, matukũ-inĩ macio nĩndonire arũme a Juda arĩa maahikĩtie andũ-a-nja a kuuma Ashidodi, na Amoni, na Moabi.

²⁴ Nuthu ya ciana ciao cjaaragia rũthiomi rwa Ashidodi kana thiomi cia ndũrĩrĩ icio ingĩ, no matiooĩ kwaria rũthiomi rwa Juda.

²⁵ Ngĩmarũithia na ngĩmetĩria kĩrumi. Nĩndahũũrire arũme amwe ao na ngĩmamunya njuĩrĩ. Ngĩtũma mehĩte mwĩhĩtwa makĩgwetaga rĩtwa rĩa Ngai, ngĩmeera atĩrĩ: “Menyai gũkaaneana airĩtu anyu mahikio nĩ ariũ ao, kana aanake anyu inyuĩ ene mahikie airĩtu ao.

²⁶ Githĩ ti ihikano ti icio ciatũmire Solomoni mũthamaki wa Isiraeli eehie? Ndũrĩrĩ-inĩ nyingĩ gũtiarĩ mũthamaki ũngĩ watariĩ take. Ngai wake nĩamwendete, akĩmũtua mũthamaki Isiraeli guothe; no-o na kũrĩ ũguo-rĩ, nĩatoonyirio mehĩa-inĩ nĩ andũ-a-nja a kũngĩ.

²⁷ Ithũrĩ-rĩ, no nginya tũigue atĩ o na inyuĩ mũreka waganu ũyũ wothe mũũru ũũ, mũkaaga kwĩhokeka kũrĩ Ngai witũ na ũndũ wa kũhikia andũ-a-nja a kũngĩ?”

²⁸ Mũriũ ũmwe wa Joiada mũrũ wa Eliashibu mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene aarĩ mũthoni-we wa Sanibalati ũrĩa Mũhoroni. Nĩdamũingatire oime harĩ nĩ.

²⁹ Maririkane, Wee Ngai wakwa, tondũ nĩmathaahirie wĩra wa ũthĩnjĩri-Ngai, o na magĩthaahia kĩrĩkanĩro kĩa wĩra wa athĩnjĩri-Ngai na kĩa Alawii.

³⁰ Nĩ ũndũ ũcio, ngĩtheria athĩnjĩri-Ngai na Alawii kuuma kũrĩ ũndũ o wothe mũgeni, ngĩcooka ngĩmagaira o mũndũ wĩra wake kũmbe.

³¹ Ningĩ nĩndathondekire mweke wa kũhothaga ngũ na maciaro ma mbere mahinda marĩa maatuĩtwo.

Wee Ngai wakwa, ndirikana na ũnjĩke wega.

ESITERI

Kweherio kwa Vashiti Mütumia wa Muthamaki

¹ Na riri, uu niguwo gwekikire matukū-ini ma Ahasuerusu, o we Ahasuerusu uria wathaga mabururi 127 maria moimite kuuma bururi wa Ahindi o nginya bururi wa Akushi.*

² Matukū-ini macio-rī, Mūthamaki Ahasuerusu aathamakaga arī gītī-ini gāke kīa ūnene thīnī wa nyumba ya ūthamaki kūu gūkaro kigitire kīa mūthamaki gīa Shushani,†

³ na mwaka wa gatātū wa wathani wake, nīarugithiirie andū ake othe arīa maarī igweta na anene iruga. Nao atongoria a mbūtū cia ita cia Perisia na cia Media, na abarūthi na andū arīa maarī igweta a mabururi maarī kuo.

⁴ Nake akionania ūtonga mūnene wa ūthamaki wake na ūkengi na riiri wa ūnene wake, ihinda rīa matukū 180.

⁵ Matukū macio maathira, mūthamaki nīarugithiirie iruga, rīrīa rīaikarire mūthenya mūgwanja, narīo rīarī thīnī wa mūgūnda ūrīa warī mūirigire wa nyumba ya mūthamaki, rikirugirwo andū othe kuuma ūrīa mūnini nginya ūrīa mūnene, arīa maarī kūu thīnī wa gūkaro kīrīa kīarī kīirigire gīa Shushani.

⁶ Mūgūnda ūcio warī na mīcuurio ya gatani ya rangi mwerū na ya rangi wa bururu, nayo yohanitio na mikanda ya gatani ya rangi mwerū na ya rangi wa ndathi, ikoohererwo icūhī-ini cia betha iria cianyiitithanitio na itugī cia mahiga maria mega merū. Nī kwarī na itī cia gūkarīra cia thahabu na cia betha‡ iria ciaigītwo kūndū kwaritwo mahiga ma nyaigī, na mahiga mega merū, na mahiga ma rangi wa ngoikoni, na mahiga mangī ma goro mūno.

⁷ Ndibei yaheanagwo na ikombe cia thahabu, na gūtiri kīahaanaine na kīrīa kīngī, na ndibei ya nyumba ya ūthamaki yarī nyingī mūno o ta ūrīa ūtaana wa mūthamaki watarī.

⁸ Kūringana na watho wa mūthamaki, o mūgeni nīeetīkīritio kūnyua kīrīa angēndire, nī ūndū mūthamaki nīathite aheani othe a ndibei mahe o mūndū kīrīa eendaga.

⁹ O nake Vashiti, mūtumia wa mūthamaki, nīarugithiirie andū-a-nja iruga o kūu nyumba-ini ya ūthamaki ya Mūthamaki Ahasuerusu.

¹⁰ Mūthenya wa mūgwanja, hīndī rīrīa Mūthamaki Ahasuerusu aakenete nī ūndū wa kūnyua ndibei, agīatha ndungata iria mūgwanja ciarī hakūre iria ciamūtungatagīra, nīcio Mehumani, na Bizatha, na Haribona, na Bigatha, na Abagutha, na Zetharu, na Karikasi,

¹¹ irehe Vashiti, ūcio mūtumia wa mūthamaki mbere yake ekīrite tanji yake ya ūthamaki, nīgeetha onanie ūthaka wake kūrī andū, o na ningī kūrī andū arīa maarī igweta, nīgūkorwo aarī kīrorerwa.

¹² No rīrīa ndungata icio ciakinyirie watho wa mūthamaki, Vashiti mūtumia wa mūthamaki akīrega gūthī. Hīndī iyo mūthamaki akīng'ūrīka mūno na agīcinwo nī marakara.

¹³ Na tondū warī mūtugo wa mūthamaki gūtuīria maūdū ma watho na ma kīhooto, akīaria na andū arīa oogī na mooī ūhoro wa matukū ma tene.

¹⁴ Nao arīa maakuhiriirie mūthamaki mūno maarī Karishena, na Shetharu, na Adamatha, na Tarashishi, na Meresu, na Marisena na Memukani, andū mūgwanja arīa maarī igweta a Perisia na Media, arīa meefīkīritio kuonanga na mūthamaki, na nīo maarī anene mūno ūthamaki-ini ūcio.

¹⁵ Mūthamaki akūria atīrī, "Kūringana na watho-rī, Vashiti mūtumia wa mūthamaki agīrīrwo nī gwīkwo atīa? Nīaregete gwathīkīra watho wa Mūthamaki Ahasuerusu ūrīa akinyīrio nī andū acio ahakūre."

¹⁶ Memukani agīcookīa arī mbere ya mūthamaki na andū arīa maarī igweta atīrī, "Vashiti mūtumia wa mūthamaki nīekite mahīta, na to mūthamaki wiki ahītīrie, no ahītīrie o na andū othe arīa marī igweta na andū othe a mabururi ma Mūthamaki Ahasuerusu.

* 1:1 Wathani wagayanitio ng'ongo 127, na o rūgongo rūkagayanio na mabururi. † 1:2 Shushani rīarī itūūra rīmwe inene rīa maria mana ma ūthamaki ūcio; macio mangī matatū maarī Babuloni, Perisiapoli, na Ekibatani.

‡ 1:6 Andū a Perisia maarīaga metambūrūktie itī-ini.

¹⁷ Nigũkorwo ùndũ ùyũ wĩkĩtuo nĩ mĩtumia wa mũthamaki nĩũkũmenyeka nĩ andũ-a-nja othe, na nĩ ùndũ ùcio nĩmarĩmenagĩrĩria athuuri ao makoiga atĩrĩ, 'Mũthamaki Ahasuerusu araathanire Vashiti mĩtumia wa mũthamaki arehwo mbere yake, no ndaigana gũthĩ.''

¹⁸ Ùmũthĩ-rĩ, andũ-a-nja arĩa marĩ igweta a Perisia na Media arĩa maiguĩte ùndũ ùyũ wĩkĩtuo nĩ mĩtumia wa mũthamaki noguo nao marĩkaga andũ arĩa marĩ igweta a mũthamaki. Kĩnyararo na ngararĩ itigathira.

¹⁹ "Nĩ ùndũ ùcio, mũthamaki angĩona arĩ wega, nĩarute watho wa ùthamaki na etĩkĩre wandĩkwo mawatho-inĩ ma Perisia na Media, marĩa matagarũragwo, atĩ Vashiti ndarĩ hĩndĩ ingĩ agooka mbere ya Mũthamaki Ahasuerusu. Naho handũ ha Vashiti-rĩ, mũthamaki acarie mũndũ-wa-nja ùngĩ mwega kũmũkĩra.

²⁰ Rĩrĩa watho ùcio wa mũthamaki ùrĩanĩrĩrwo kũndũ guothe kũrĩa mũthamaki aathanaga-rĩ, andũ-a-nja othe nĩmarĩũũaga athuuri ao, kuuma ùrĩa mũnini nginya ùrĩa mũnene."

²¹ Mũthamaki na andũ ake arĩa maarĩ igweta magĩkenio nĩ mataaro macio, nĩ ùndũ ùcio mũthamaki agĩka o ta ùrĩa Memukani oigĩte.

²² Agĩtũma marĩa kũndũ guothe ùthamaki-inĩ ùcio, o bũrũri na mwandĩkĩre waguo na o rũrĩrĩ na mwarĩrie waruo, akĩanĩrĩrithia na thiomĩ cia andũ othe atĩ mũthũuri o wothe nĩwe mwathi wa mũciĩ wake.

2

Esiteri Gũtuĩka Mĩtumia wa Mũthamaki

¹ Thuutha ùcio rĩrĩa marakara ma Mũthamaki Ahasuerusu maahoererire, akĩrĩrikana Vashiti na ùrĩa eekĩte, o na ùrĩa aamũtuũrĩre eekwo.

² Hĩndĩ ìyo ndungata irĩa ciatungatagĩra mũthamaki we mwene ikiuga atĩrĩ, "Mũthamaki nĩacarĩrio airĩtu gathĩrange ethĩ na ciĩrorerwa.

³ Mũthamaki nĩathuure anene mabũrũri-inĩ mothe marĩa aathanaga marehe airĩtu acio othe ciĩrorerwa nyũmba-inĩ ìrĩa ìtũũragwo nĩ andũ-a-nja thĩnĩ wa nyũmba ya ùthamaki kũu gũkaro kĩrĩa kũirigĩre gĩa Shushani. Nao nĩmamenyagĩrĩrwo nĩ Hegai, ndungata ìrĩa hakũre ya mũthamaki ìrĩa yarũgamagĩrĩra andũ-a-nja acio; ningĩ maheo indo cia gwĩthakaria nacio.

⁴ Thuutha ùcio mũirĩtu ùrĩa ùgaakenia mũthamaki nĩagatuĩka mĩtumia wa mũthamaki ithenya rĩa Vashiti." Mataaro macio magikenia mũthamaki, nake akĩmarũmĩrĩra.

⁵ Na rĩrĩ, thĩnĩ wa nyũmba ya ùthamaki kũu gũkaro kĩrĩa kũirigĩre gĩa Shushani, nĩ kwarĩ na Mũyahudi wa mũhĩrĩga wa Benjamini wetagwo Moridekai mũrũ wa Jairũ, mũrũ wa Shimei, mũrũ wa Kishu,

⁶ nake aatahĩtwo kuuma Jerusalemu nĩ Nebukadinezaru mũthamaki wa Babuloni, arĩ ùmwe wa andũ arĩa maathanĩirio na Jekonia, mũthamaki wa Juda.

⁷ Moridekai aarĩ na mwarĩ wa ithe mũnini wetagwo Hadasa, ùrĩa aarerete tondũ ndaarĩ na ithe kana nyina. Mũirĩtu ùcio, ùrĩa ningĩ wetagwo Esiteri, aarĩ kũrĩrorerwa mwĩrĩ na ùthĩũ akĩonwo, nake Moridekai akĩmuoya akĩmũrera o ta mwarĩ thuutha wa ithe na nyina gũkua.

⁸ Rĩrĩa watho ùcio wa mũthamaki wanĩrĩrwo-rĩ, airĩtu aingĩ nĩmarehirwo thĩnĩ wa nyũmba ya ùthamaki kũu gũkaro kĩrĩa kũirigĩre gĩa Shushani, na maamenyagĩrĩrwo nĩ Hegai. Esiteri o nake nĩatwarirwo kũu nyũmba ìyo ya mũthamaki na akũhokerwo Hegai, ùrĩa warũgamĩrĩre nyũmba ìrĩa yatũũragwo nĩ andũ-a-nja.

⁹ Mũirĩtu ùcio nĩamũkenirye na akĩendeka nĩwe. O hĩndĩ ìyo akĩmũhe indo cia gwĩthakaria nacio o na akĩmũhe irio cia mwanya. Ningĩ akĩmũhe ndungata mũgwanja cia airĩtu, arĩa maathuurĩtwo kuuma nyũmba-inĩ ya mũthamaki na akĩmũthaamia marĩ hamwe na ndungata icio ciake cia airĩtu akĩmũtwara handũ harĩa hega mũno kũu nyũmba-inĩ ìyo yatũũragwo nĩ andũ-a-nja.

¹⁰ Esiteri ndoimbũrĩte rũrĩrĩ rwake kana kĩhumo kĩa nyũmba yao, tondũ Moridekai nĩamũtaarĩte akamwĩra ndageko ùguo.

¹¹ O mũthenya Moridekai nĩaceerangaga hau nja ya nyũmba ìyo yatũũragwo nĩ andũ-a-nja, nĩguo amenye ùrĩa Esiteri aikaraga, na ùrĩa aathũiaga na mbere.

¹² Mbere ya o mũirĩtu kũgĩa na mweke wa gũthĩ kũrĩ Mũthamaki Ahasuerusu, aaniinaga mĩeri ikũmi na ìrĩrĩ ya gwĩthakaria ìrĩa yaathanĩtwo ùkaragwo nĩ airĩtu acio, ìtandatũ ya kwĩhaka maguta ma manemane, na ìtandatũ ya kwĩhaka maguta manungĩ wega na indo ingĩ cia kwĩhaka.

¹³ O mūrītu aarī athiī harī mūthamaki ta ūū: Nīaheagwo kīndū kīrīa gīothe angēndire gwīkuuīra kuuma nyūmba īyo yatūūrāgwo nī andū-a-nja gīa gūthiī nakīo nyūmba-inī ya mūthamaki.

¹⁴ Hwai-inī aathīaga agatōonya kuo, na rūciinī agacooka mwena ūngī wa nyūmba īyo yatūūrāgwo nī andū-a-nja, nakuo kūu akamenyagīrīrwo nī Shaashagazu, ndungata īrīa yarī hakūre ya mūthamaki, īrīa yehokeirwo thuriya cia mūthamaki. Nđangīacookire rīngī kūrī mūthamaki tīga o mūthamaki akenirio nīwe amūtūmanīre na rīūtwa rīake.

¹⁵ Ihinda rīa Esiteri rīakinya (mūrītu ūrīa Moridekai aarerete taarī mwarī, ūrīa warī mwarī wa ithe mūkūrū Abihaili) rīa gūthiī kūrī mūthamaki, ndaigana gwītīa kīndū o nakī, tīga o kīrīa Hegai ndungata īyo yarī hakūre ya mūthamaki, mūrōri wa nyūmba īyo yatūūrāgwo nī andū-a-nja, aamwīrīre akuue. Nake Esiteri nīetīkīrīkaga nī mūdū o wothe wamuonaga.

¹⁶ Nake Esiteri agītwarwo kūrī Mūthamaki Ahasuerusu kūu nyūmba-inī ya ūthamaki mweri-inī wa ikūmi, mweri wa Tebethu, mwaka-inī wa mūgwanja wa wathani wake.

¹⁷ Na rīrī, mūthamaki nīaguucīrīirio nī Esiteri gūkīra andū-a-nja acio angī othe, nake agūtīkīrīka nīwe gūkīra airītu acio angī gathīrange othe. Nī ūndū ūcio akīoya tanji ya ūnene, akīmīkīra mūtwe, akīmūtua mūtumia wa mūthamaki ithenya rīa Vashiti.

¹⁸ Nake mūthamaki akīrugithia iruga inene mūno, iruga rīa Esiteri, agītta andū ake othe arīa maarī igweta na anene. Mabūrī-inī mothe mūthamaki akīanīrīra thīgūkū na akīheana iheo kūrīngana na ūtaana wa ūthamaki.

Moridekai Kūhithūria Ndundu Njuru

¹⁹ Rīrīa airītu acio gathīrange moonganirio ihinda rīa keerī, Moridekai aikarīte hau kīhingo-inī kīa mūciī wa mūthamaki.

²⁰ No Esiteri ndoimbūrīte kīhomo kīa nyūmba yao kana kīa rūrīrī rwake, o ta ūrīa Moridekai aamūtaarīte, nīgūkorwo aathiire na mbere kūrūmīrīra mataaro ma Moridekai o ta ūrīa ekaga rīrīa aareragwo nīwe.

²¹ Ihinda rīu Moridekai aikaraga kīhingo-inī kīa mūciī wa mūthamaki, Bigithana na Tereshu, anene eerī arīa meehokeirwo kūrūgamīrīra kīhingo kīa nyūmba ya mūthamaki, nīmarakarire, na makīgīa na ndundu ya kūrūraga Mūthamaki Ahasuerusu.

²² Nowe Moridekai akīmenya ūhorō wa ndundu īyo na akīra Esiteri, mūtumia ūcio wa mūthamaki, nake Esiteri akīra mūthamaki ūhorō ūcio, na akiuga nī Moridekai ūmwīrīte.

²³ Na rīrīa ūhorō ūcio watūrīrīo na ūkīoneka atī warī wa ma, anene acio eerī magīcuurio mūtī igūrū. Ūhorō ūcio wothe nīwandīkīrwo hau mbere ya mūthamaki ibuku-inī rīa maūdū marīa meekīkīte ihinda rīu.

3

Hamani Gūciirīra Kūniina Ayahudi

¹ Thuutha wa maūdū macio, Mūthamaki Ahasuerusu nīatūgīrīre Hamani mūrū wa Hamedatha, ūrīa Mūagagi, akīmūnenehia na akīmūhe gītūo giakīrīte kīa andū arīa angī othe maarī igweta.

² Anene othe a mūthamaki arīa maarī hau kīhingo-inī kīa mūciī wa mūthamaki nīmaturagia maru na makainamīrīra, magatīa Hamani, nī ūndū mūthamaki nīathanite gwīkagwo ūguo nī ūndū wake. No Moridekai ndaigana gūturia maru kana kūmūnamīrīra amūtīe.

³ Hīndī īyo anene a mūthamaki arīa maarī kīhingo-inī kīa mūciī wa mūthamaki makīūra Moridekai atīrī, “Ūregete gwachīkīra watho wa mūthamaki nīkī?”

⁴ O mūthenya nīmamwaragīra no akīrega kūmaigua. Nī ūndū ūcio makīhe Hamani ūhorō ūcio nīgeetha mone kana mūtugo ūcio wa Moridekai no ūkīrīrīrīo, nīgūkorwo nīameerīte atī we aarī Mūyahudi.

⁵ Rīrīa Hamani onire atī Moridekai ndangīmūtūrīra maru kana amūtīe, akīng'ūrīka mūno.

⁶ No aarīkia kūmenya rūrīrī rwa andū a Moridekai rwarī rūrīkū, akīona kūrūragithia Moridekai arī o wiki tī kūiganu. Handū ha ūguo, Hamani agīcaria njīra ya kūniinithia rūrīrī ruothe rwa andū a Moridekai, na nīo Ayahudi, arīa maarī mabūrī-inī mothe marīa maathagwo nī Mūthamaki Ahasuerusu.

⁷ Mwaka-inī wa ikūmi na īrī wa Mūthamaki Ahasuerusu, mweri wa mbere, mweri wa Nisani, magīcuuka purī (ūguo nī ta kuuga gūcuuka mītī) mbere ya Hamani nīguo mathuure mūthenya na mweri. Naguo mūtī ūkīgīwīra mweri wa ikūmi na īrī, nīguo mweri wa Adari.

⁸ Hamani agĩcooka akĩra Mũthamaki Ahasuerusu atĩrĩ, “Nĩ kũrĩ rũrĩrĩ rũhurunjũkĩre ndũrĩrĩ-inĩ cia mabũrũri mothe marĩa ũthamakagĩra, rũrĩa mĩtugo yao ĩtahaanaine na ya andũ arĩa angĩ othe, na andũ a rũrĩrĩ rũu matiathĩkagĩra mawatho ma mũthamaki; nĩ ũndũ ũcio hatĩrĩ bata wa mũthamaki kũmakĩrĩrĩa.

⁹ Mũthamaki angĩona kwagĩrĩre-rĩ, no kũrutwo watho wa kũmaniinithia, na nĩ nĩngũiga taranda 10,000* cia betha thĩnĩ wa kĩgĩna kĩa ũthamaki cia kũrĩha andũ arĩa mekũruta wĩra ũcio.”

¹⁰ Nĩ ũndũ ũcio mũthamaki akĩruta gĩcũhĩ kĩa mũhũuri wake kuuma kĩara-inĩ gĩake, agĩkĩnengera Hamani mũrũ wa Hamedatha, ũrĩa Mũagagi, ũcio thũ ya Ayahudi.†

¹¹ Mũthamaki akĩra Hamani atĩrĩ, “Ikara na mbeeca icio ciaku, na wĩke na andũ acio o ũrĩa ũkwenda.”

¹² Na rĩrĩ, mũthenya wa ikũmi na ĩtatũ wa mweri wa mbere, aandĩki-marũa a mũthamaki magĩtwo. Makĩandĩka ũrĩa wothe Hamani aathanĩte, na mwandĩkĩre wa o bũrũri, na rũthiomi rwa o rũrĩrĩ, makĩandĩkĩra anene a mũthamaki, na abarũthi a mabũrũri a kũndũ na kũndũ, na andũ arĩa maarĩ ĩgweta a ndũrĩrĩ mwanya. Marũa macio maandĩkirwo na rĩtwa rĩa Mũthamaki Ahasuerusu we mwene, na magĩkĩrwo mũhũuri wa gĩcũhĩ gĩake mwene.

¹³ Marũa macio maatwarirwo mabũrũri-inĩ mothe ma mũthamaki nĩ andũ arĩa maakuuaga marũa, namo maaheanĩte watho wa kwananga, na kũũraga, na kũhukia Ayahudi othe, andũ ethĩ na arĩa akũrũ, na andũ-a-nja na twana tũnini, maniinwo mũthenya o ro ũmwe, arĩ guo mũthenya wa ikũmi na ĩtatũ, mweri wa ikũmi na ĩrĩ, mweri wa Adari, na matahe indo ciao.

¹⁴ Kobi ĩmwe ya marũa macio ma watho ũcio yarĩ ĩtũmwo ĩrĩ watho wa kũrũmirĩrwo mabũrũri-inĩ mothe, na ũmenyithio andũ a ndũrĩrĩ ciothe, nĩgeetha mehaarĩre nĩ ũndũ wa mũthenya ũcio.

¹⁵ Nĩ ũndũ wa ũrĩa watho wa mũthamaki warĩ wa na ihenya, atwari a marũa makiumagara o narua tondũ watho ũcio waheanirwo kuuma thĩnĩ wa nyũmba ya ũthamaki kũu gĩkaro kĩrĩa kiarĩ kĩrigĩre gĩa Shushani. Mũthamaki na Hamani magĩkara thĩ kũnyua, no ĩtũra rĩu inene rĩa Shushani rikĩgagaya mũno.

4

Moridekai Kũringĩrĩa Esiteri Amateithie

¹ Rĩrĩa Moridekai aamenyire ũrĩa wothe gwekĩtwo, agĩtembũranga nguo ciae, akĩĩhumba nguo ya ikũnia na akĩĩhurĩria mũhu, agĩthĩ, agĩtũkanĩria ĩtũra akĩĩraga anĩrĩre mũno, na arĩ na ruo.

² Aathĩre o nginya kĩhingo-inĩ kĩa mũcĩi wa mũthamaki, tondũ gũtirĩ mũndũ wetĩkagĩrio gũtoonya kũu thĩnĩ ehumbĩte nguo ya ikũnia.

³ Thĩnĩ wa mabũrũri mothe kũrĩa marũa na watho wa mũthamaki wakinyaga kwagĩaga na gũcakaya kũnene, na kwĩhinga kũrĩa irio, na kũrĩa na kũgĩrĩka kũnene kũrĩ Ayahudi. Aingĩ ao magĩkoma thĩ mehumbĩte nguo cia ikũnia na mehũrĩre mũhu.

⁴ Hindĩ ĩria ndungata cia Esiteri cia airĩtu na cia arũme iria ciarĩ hakũre ciokire ikĩmũhe ũhoru ũkonĩ Moridekai, Esiteri nĩathĩnĩkire mũno. Akĩmũneanĩra nguo ehumbe arute ĩyo ya ikũnia, no Moridekai akĩrega gũcioya.

⁵ Nake Esiteri agĩtũmanĩra Hathaka, ũmwe wa ndungata iria ciarĩ hakũre cia mũthamaki, ũrĩa waheetwo wĩra wa kũmũtungatĩra, akĩmwatha athĩ akamenye nĩ ũndũ ũrĩkũ ũcio wathĩnĩnagia Moridekai, na gĩtũmi kĩaguo.

⁶ Nĩ ũndũ ũcio Hathaka akiumagara, agĩthĩ kũrĩ Moridekai kĩaaro-inĩ gĩa ĩtũra rĩu inene hau mbere ya kĩhingo kĩa mũcĩi wa mũthamaki.

⁷ Nake Moridekai akĩmwĩra maũndũ marĩa mothe maamũkorete, hamwe na mũigana wa mbeeca iria ciothe Hamani eeranĩre kũrĩha ciigwo kĩgĩna-inĩ kĩa mũthamaki nĩguo Ayahudi maniinwo biũ.

⁸ Nĩngĩ akĩmũnengera kobi ya marũa ma watho ũcio wa kũniinwo kwao, ĩrĩa yandĩkĩtwo na ikahunjanĩrio kũu Shushani, akamionie Esiteri na amũtaarĩre ũhoru wayo, na akĩmwĩra aringĩrĩre Esiteri athĩ kũrĩ mũthamaki, akamũthaithe maiguĩrwo tha, na aarĩrĩre andũ ake harĩ mũthamaki.

⁹ Nake Hathaka agĩcooka, na akĩmenyithia Esiteri ũrĩa Moridekai oigĩte.

¹⁰ Nake Esiteri akĩmũtaarĩria ũrĩa ekwĩra Moridekai, akĩmwĩra atĩrĩ,

¹¹ “Anene othe a mũthamaki, o na andũ othe a mabũrũri marĩa mũthamaki aathanaga nĩmooĩ atĩ mũndũ mũrũme kana mũndũ-wa-nja o wothe ũrĩa ũngĩtoonya

* 3:9 nĩ ta tani 375 † 3:10 Maandiko maatũkaga ma ma rĩria mekĩrwo mũhũuri wa gĩcũhĩ kĩa mũthamaki.

harī mūthamaki hau nja ya na thīnī atetītwo, mūthamaki arī o watho ūmwe: naguo nī atī mūdū ūcio ooragwo. Kigirīrīria kīa ūndū kūragwo no mūthamaki amūtambūrūkiirie rūthanju rwake rwa ūthamaki rwa thahabu. No rīrī, rīu matukū mīrongo itatū nīmathirīte kuuma rīrīa ndefītwo thī kūrī mūthamaki.”

¹² Rīrīa ciugo cia Esiteri cierirwo Moridekai,

¹³ agītūmana macookio mamwīre atīrī, “Ndūgeciirie atī tondū ūrī thīnī wa nyūmba ya mūthamaki atī wee nowe wiki ūkaahonoka, nao Ayahudi othe maniinwo.

¹⁴ Nīgūkorwo ūngīaga kwaria ihinda ta rīrī, kīhonia na kūhonokio kwa Ayahudi nūkoima handū hangī, no wee na nyūmba ya thoguo no mūkaaniinwo. Ningī-rī, nūū ūūi kana wokire ūthamaki-inī nī ūndū wa ihinda ta rīrī?”

¹⁵ Nake Esiteri akīmeera macookerie Moridekai ūhorō, mamwīre atīrī,

¹⁶ “Thī ūcookanīrīrie Ayahudi othe arīa maikaraga Shushani, na mwīhinge kūrīa irio nī ūndū wakwa. Mūtikaarīe kana mūnyue kahinda ka mūthenya itatū, ūtukū na mūthenya. Nī na ndungata ciakwa cia airītu nītūkwhinga kūrīa irio hamwe na inyu. Twarīkia gwīka ūguo-rī, nīngathī kūrī mūthamaki, o na akorwo tigo watho ugīte. Ingīkua-rī, ndīgīkue.”

¹⁷ Nī ūndū ūcio Moridekai agīthī na agīka ūrīa wothe Esiteri aamūtaarīte.

5

Ihooya rīa Esiteri kūrī Mūthamaki

¹ Mūthenya wa gatātū wakinya-rī, Esiteri akīhumba nguo ciake cia ūthamaki na akīrūgama nja ya na thīnī wa nyūmba ya ūthamaki, mbere ya nyūmba nene ya mūthamaki. Nake mūthamaki aikarīre gītī gīake kīa ūnene nyūmba-inī iyo nene, angētheire itoonyero rīayo.

² Rīrīa onire Esiteri, mūtumia wa mūthamaki arūngīi hau nja, akīmūkenera na akīmūtambūrūkīria rūthanju rwake rwa ūnene rwa thahabu rūrīa aanyūitīte. Nī ūndū ūcio Esiteri agīkuhīrīria, akīhutia mūthia waruo.

³ Nake mūthamaki akīmūria atīrī, “Esiteri, mūtumia ūyū mūthamaki, ūbatairio nī kīi? Ihooya rīaku nī rīrīkū? O na wahooya ūheo nuthu ya kūrīa guothe thamakaga, nūkūheo.”

⁴ Esiteri akīmūcookeria akīmwīra atīrī, “Mūthamaki angīona kwagīrīre, nīetīkīre moke marī na Hamani ūmūthī iruga-inī rīrīa ngūrūgithīrie.”

⁵ Mūthamaki akiuga atīrī, “Gīrai Hamani o rīu, nīgeetha twīke o ūguo Esiteri orītīe.”

Nī ūndū ūcio mūthamaki marī na Hamani magīthīi iruga-inī rīrīa Esiteri aahaarīrie.

⁶ Na rīrīa maanyuuga ndibei-rī, mūthamaki akīūria Esiteri o ro rīngī atīrī, “Ihooya rīaku nī rīrīkū? Nūkūhingīrio. Na nī kīi ūrooria ūheo? O na wahooya ūheo nuthu ya kūrīa guothe thamakaga-rī, nūkūheo.”

⁷ Esiteri agīcookia atīrī, “Ūndū ūrīa ndīrooria, o na ihooya rīakwa nī rīrī:

⁸ Kūngīkorwo nīnjītikīrīkīte nī mūthamaki, na akorwo mūthamaki no etīkīre ihooya rīakwa na aahingīrie ūrīa ndīrooria-rī, mūthamaki na Hamani nīmagooka rūciū iruga-inī rīrīa ngaamarūgithīria. Hīndī iyo nīguo ngaacookia kūrīa kīa mūthamaki.”

Hamani Kūrakarīra Moridekai

⁹ Mūthenya ūcio Hamani nīoimire kūu akenete na agacanjāmūka ngoro. No hīndī irīa onire Moridekai hau kīhingo-inī kīa mūciī wa mūthamaki na akīona atī ndaramūrūgamīra kana akamwītīgīra, akīng’ūrīka mūno nī ūndū wa Moridekai.

¹⁰ No rīrī, Hamani nīerīgīrīrie gwīka ūndū, na akīnūka mūciī.

Hamani agīta arata ake hamwe na mūtumia wake, Zereshu,

¹¹ akīmarahīra ūhorō wa ūtonga wake mūingī, na arīū ake aingī, na njīra ciothe irīa mūthamaki aamūtītīte nacio, na ūrīa aamūtūūgīrītīte gūkīra andū arīa angī maarī igweta na anene.

¹² Hamani agīthī na mbere kuuga atīrī, “O na to ūguo wiki, nīi no nī nyīki Esiteri mūtumia wa mūthamaki egwītīte tūthī na mūthamaki iruga-inī rīrīa ekūrūgithītīe. Na nīanjītīte tūthī na mūthamaki rūciū.

¹³ No maūndū macio mothe, matiratūma njiganīre rīrīa rīothe ndīrona Moridekai, Mūyahudi ūcio, aikarīte kīhingo-inī kīa mūciī wa mūthamaki.”

¹⁴ Zereshu mūtumia wake marī na arata ake othe makīmwīra atīrī, “Thondekithia mūtī wa gūcuuria mūdū wa buti mīrongo mūgwanja na ithano* kūrīa na igūrū, na rūciū rūciinī ūrooke ūrie mūthamaki etīkīre Moridekai acuurio hau mūtī-igūrū.

* 5:14 nī ta mita igīrī na robo (2:25)

Ūcooke ūthii mūrī na mūthamaki iruga-inī ūrī mūkenu.” Rīciiria rīrī nīrīakenirie Hamani, nake agīthondekithia mūtī ūcio.

6

Moridekai Kūheo Gītūo

¹ Na rīrī, ūtukū ūcio mūthamaki akīūrwo nī toro; nī ūndū ūcio agīathana areherwo ibuku rīrīa rīandīkītwo maūndū ma matukū ma tene, maandīko marīa ma wathani wake, rīrehwo athomerwo.

² Hakīoneka handīkītwo thīnī warīo atī Moridekai nīwe woimbūrīte Bigithana na Tereshu, anene eerī a mūthamaki arīa marangagīra kīhingo, o acio maacīrīre kūūruga Mūthamaki Ahasuerusu.

³ Mūthamaki akīūria atīrī, “Nī ūndū ūrīkū Moridekai aatīirwo nago na nī ūnene ūrīkū aaheirwo nī ūndū wa ūndū ūcio?”

Ndungata ciake ikīmūcookeria atīrī, “Hatīrī ūndū o na ūmwe eekirwo.”

⁴ Mūthamaki akīūria atīrī, “Nūū ūrī hau nja?” Hamani aakorirwo no hīndī aatoonya nja ya nyūmba ya mūthamaki nīguo aarie na mūthamaki ūhorō wa gūcuuria Moridekai mūtī-igūrū ūrīa aathondekithītie nī ūndū wake.

⁵ Ndungata ciake ikīmūcookeria atīrī, “Nī Hamani ūrīgāmīte nja.”

Mūthamaki agīathana atīrī, “Mwīrei atoonye.”

⁶ Rīrīa Hamani aaingīrīre, mūthamaki akīmūria atīrī, “Nī ūndū ūrīkū ūngīkwo mūndū ūrīa mūthamaki angīenda gūtīithia?”

Hīndī ūyo Hamani akīyūria na ngoro atīrī, “Nūū ūngī mūthamaki angīenda gūtīithia tīga nī?”

⁷ Nī ūndū ūcio agīcookeria mūthamaki atīrī, “Mūndū ūrīa mūthamaki angīenda gūtīithia-rī,

⁸ nī wega wathane atī nguo īrīa ndaaya ya ūthamaki īrīa wee mūthamaki wanekīra īrehwo, nīngī mbarathi īrīa yanakuua mūthamaki īrīa īkīrītvo tanji ya ūthamaki mūtwe īrehwo.

⁹ Nīngī wītīkīre nguo īyo ndaaya, na mbarathi īyo, cīhokerwo mūndū ūmwe mūtīku mūno wa anene a mūthamaki. Wītīkīre ahumbe mūndū ūrīa mūthamaki angīenda gūtīithia nguo īyo, na amūtongorie athī akūūtvo nī mbarathi īyo kūu njīra-inī cia itūūra rīu inene, nake mūndū ūcio athī akīanagīrīra arī mbere yake atīrī, ‘Ūū nīguo gwīkagwo mūndū ūrīa mūthamaki angīenda gūtīithia.’”

¹⁰ Mūthamaki agīatha Hamani, akīmwīra atīrī, “Thī narua, woe nguo īyo na mbarathi īyo, na wīke Moridekai ūcio Mūyahudi o ūguo woiga, o ūcio ūikaraga hau kīhingo-inī kīa mūcīi wa mūthamaki. Ndūgatīgīrīre ūndū o na ūmwe wa maūndū macio mothe wagaathīrīria mekwo.”

¹¹ Nī ūndū ūcio Hamani akīoya nguo īyo na mbarathi īyo. Akīhumba Moridekai nguo, na akīmūtongoria ahaicite mbarathi njīra-inī cia itūūra rīu inene, akīanagīrīra mbere yake atīrī, “Ūū nīguo gwīkagwo mūndū ūrīa mūthamaki angīenda gūtīithia!”

¹² Thuutha ūcio-rī, Moridekai agīcooka kīhingo-inī kīa mūcīi wa mūthamaki. No Hamani akīguthūka gwake mūcīi aiyūrītvo nī kīeha,

¹³ akīra Zereshu mūtumia wake na arata ake othe maūndū marīa mothe maamūkorete.

Andū arīa maamūtaaraga, o na Zereshu mūtumia wake, makīmwīra atīrī, “Angīkorwo Moridekai ūcio wambīrīria gūgūtooria nī wa kīhumo kīa Ayahudi-rī, ndūngīmwītīria, na ti-itherū nūgūthira!”

¹⁴ Ihinda o ro rīu maaragia nake, ndungata iria ciarī hakūre cia mūthamaki igīkinya, na igītvara Hamani na ihenya iruga-inī rīrīa Esiteri aamarugithīrie.

7

Hamani Gūcuurio

¹ Nī ūndū ūcio mūthamaki na Hamani magīthīi kūrīanīra na Esiteri, mūtumia wa mūthamaki,

² rīrīa maanyuuga ndibei mūthenya ūcio wa keerī, mūthamaki akīūria Esiteri o rīngī atīrī, “Esiteri, mūtumia wa mūthamaki, ihooya rīaku nī rīrīkū? Nīūkūhingīrio. Na nī kī ūrooria ūheo? O na wahooya nuthu ya kūrīa guothe thamakaga, nīūkūheo.”

³ Nake Esiteri mūtumia wa mūthamaki akīmūcookeria atīrī, “Ingīkorwo nīnjītkīrīkīte nīwe, wee mūthamaki, na mūthamaki angīona kwagīrīre-rī, ndahooya ndekwo ndūre muoyo, rīu nīrīo ihooya rīakwa. Nīngī ndahooya atī andū akwa marekwo matūre muoyo.

⁴ Nĩ ùndũ nĩ na andũ akwa nĩwendetio tũniinwo, na tũũragwo na tũhukio. Atĩrĩrĩ, korwo no kwendio twendetio tũgatuĩke ngombo cia arũme, na cia andũ-a-nja, nĩ nĩngĩrakirire tondu thĩna ta ùcio ti mũiganu wa gũthĩnia mũthamaki.”

⁵ Mũthamaki Ahasuerusu akĩũria Esiteri mũtumia wa mũthamaki atĩrĩ, “Mũndũ ũria ũngĩgeria gwĩka ùndũ ta ùcio-rĩ, nũũ hihĩ? Arĩ ha?”

⁶ Esiteri akiuga atĩrĩ, “Mũtũthũũri na thũ iitũ nĩ Hamani ũyũ mwaganu.”

Hamani akĩnyiitwo nĩ kĩmako kĩnene arĩ hau mbere ya mũthamaki o na mũtumia wake.

⁷ Nake mũthamaki agĩũkĩra arakarĩte mũno, agĩtiga kũnyua ndibei yake, agĩthĩi nakũu mũgũnda-inĩ ùcio wa nyũmba ya ũthamaki. Nake Hamani amenya atĩ mũthamaki nĩarĩkĩtie gũtua ciira wake, agĩtigwo na thuutha ethaithanĩrĩre harĩ Esiteri mũtumia wa mũthamaki nĩguo ndakooragwo.

⁸ Na rĩria mũthamaki aacookaga nyũmba ya iruga kuuma mũgũnda-inĩ ùcio wa nyũmba ya ũthamaki, Hamani nake noguo aakorirwo akĩgũithia gĩtĩ-inĩ harĩa Esiteri aaikairĩte.

Nake mũthamaki akĩgũthũka, akĩũria atĩrĩ, “Kaĩ angĩnyiita mũtumia wa mũthamaki na hinya o na tũrĩ nake gũkũ nyũmba?”

Mũthamaki akĩrĩkia kuuga ũguo, makĩhumbĩra Hamani ũthĩũ.*

⁹ Nake Haribona, ndungata imwe ya iria hakũre, arĩa maatungatagĩra mũthamaki, akiuga atĩrĩ, “Mũtĩ wa gũcuuria andũ wa buti mĩrongo mũgwanja na ithano[†] kũraha na igũrũ ũrũgamĩtio nyũmba-inĩ ya Hamani. Araũthondekithĩtie nĩ ùndũ wa Moridekai, ũria waririe ndeto cia gũteithia mũthamaki.”

Mũthamaki akiuga atĩrĩ, “Mũcuuriei mũtĩ-inĩ ùcio!”

¹⁰ Nĩ ùndũ ùcio magĩcuuria Hamani mũtĩ-inĩ ùcio aathondekithĩtie nĩ ùndũ wa Moridekai. Hĩndĩ iyo mũthamaki agĩthirwo nĩ marakara.

8

Itua rĩa Mũthamaki Gũteithia Ayahudi

¹ Mũthenya o ro ùcio, Mũthamaki Ahasuerusu akĩhe mũtumia wake Esiteri indo cia Hamani, ùcio thũ ya Ayahudi.* Nake Moridekai agĩũka mbere ya mũthamaki, nĩ ùndũ Esiteri nĩoigĩte ũria maatarainie.

² Mũthamaki akĩruta gĩcũhĩ kĩa mũhũũri wake kĩria aatunyĩte Hamani, na agĩkĩhe Moridekai. Nake Esiteri agĩtua Moridekai mũrũgamĩrĩri wa indo cia Hamani.

³ Esiteri agĩthaita mũthamaki o rĩngĩ, akĩgũithagia magũrũ-inĩ make akĩrĩraga. Akĩmũhooya anĩne mũbango ùcio mũũru wa Hamani ùcio Mũagagi, ũria aaciirĩre wa gũũkĩrĩra Ayahudi.

⁴ Hĩndĩ iyo mũthamaki agĩtambũrũkĩria Esiteri rũthanju rwa thahabu rwa ũthamaki, nake Esiteri agĩũkĩra akĩrũgama mbere yake.

⁵ Akĩra mũthamaki atĩrĩ, “Mũthamaki angĩona kwagĩrĩre, na ngorwo nĩnjĩtikĩrĩkĩte nĩwe na one ùndũ ùcio nĩguo wagĩrĩre nĩ gwĩkwo, na akorwo nĩ akenetio nĩ nĩ-rĩ, nĩetĩkĩre kwandĩkithia watho wa kũgarũra marũa marĩa maatumĩtwo nĩ Hamani mũrũ wa Hamedatha, ùcio Mũagagi, ũria aaciirĩre na akĩandĩkithia nĩguo aniinithie Ayahudi mabũrũri-inĩ marĩa mothe mũthamaki athamakaga.

⁶ Nĩ ùndũ-rĩ, ingĩhota atĩa gũkĩrĩrĩria ngĩonaga ngero irĩa ikũgerwo andũ akwa? Ingĩhota atĩa gũkĩrĩrĩria kuona andũ a nyũmba yakwa makĩniinwo?”

⁷ Mũthamaki Ahasuerusu agĩcookeria Esiteri mũtumia wa mũthamaki na Moridekai ũria Mũyahudi atĩrĩ, “Nĩ ùndũ Hamani nĩaciirĩre kũũragithia Ayahudi, indo ciake nĩndĩciheete Esiteri, na nĩ mamũcuurĩtie mũtĩ-igũrũ.

⁸ Na rĩrĩ, andĩkithiai uuge ũngĩ na rĩtwa rĩa mũthamaki wa gũteithia Ayahudi ta ũria mũkuona kwagĩrĩre, na mũhũũre marũa macio mũhũũri na gĩcũhĩ kĩa mũthamaki, nĩ ùndũ gũtĩrĩ marũa mandĩkitwo na rĩtwa rĩa mũthamaki na makahũũrwo mũhũũri wa gĩcũhĩ gĩake mangĩgarũro.”

⁹ O rĩmwe aandiki-marũa a ũthamaki magĩtwo, mũthenya wa mĩrongo iĩrĩ na ithatũ, mweri-inĩ wa gatatũ, mweri wa Sivani. Makĩandĩka watho wothe wa Moridekai kũrĩ Ayahudi na anene a mũthamaki, na abarũthi, na andũ arĩa maarĩ igweta a mabũrũri 127 matambũrũkĩte kuuma bũrũri wa Ahĩndĩ nginya bũrũri wa Kushi. Mawatho macio maandĩkirwo na mwandĩkire wa o bũrũri na rũthiomi rwa a andũ, o na kũrĩ Ayahudi na mwandĩkire na rũthiomi rwao.

* 7:8 Kũhumbĩrwo mũndũ ũthĩũ kuonagĩa atĩ mũndũ ùcio aarĩ mũtũire kũũragwo. † 7:9 nĩ ta mita igĩrĩ na robo (2:25) * 8:1 Hĩndĩ iyo, mũndũ angĩatũrĩrwo kũũragwo, indo ciake ciothe ciatũkaga cia mũthamaki.

¹⁰ Moridekai nāndīkithirie marūa na rīitwa rīa Mūthamaki Ahasuerusu, makihūurwo mūhūūri wa gīcūhī kīa mūthamaki, na akīmatūma na andū arīa maathiiaga mahaicīte mbarathi, o arīa maahaicaga mbarathi iria ciarī ihenya, nacio ciaciariitwo nī mbarathi cia mūthamaki.

¹¹ Itua rīu rīa mūthamaki rīgītīkīria Ayahudi a matūūra mothe marīa manene kīhooto gīa kūngana megīūre; maniine, na moorage, na mahukie mbūtū o ciothe cia rūruka o ruothe kana būrūri ūrīa ūngīmatharīkīra, o hamwe na andū-a-nja na ciana ciao; na matahe indo cia thū ciao.

¹² Mūthenya ūrīa wamūrīrwo wa Ayahudi gwīka ūguo mabūrūri-inī mothe ma Mūthamaki Ahasuerusu warī mūthenya wa ikūmi na itatū mweri wa ikūmi na iirī, naguo nī mweri wa Adari.

¹³ Kobi ya marūa macio ma itua rīu yarī iheanwo iirī watho wa kūrūmīrīrwo mabūrūri-inī mothe, na itua rīu rīmenyithio andū a ndūrīrī ciothe, nīguo Ayahudi mehaarīrie mūthenya ūcio merīhīrie harī thū ciao.

¹⁴ Atwari acio a marūa, mahaicīte mbarathi cia mūthamaki, magīthī na ihenya nīkūhīkwo nī watho wa mūthamaki. Narīo itua rīu nīrīaheanirwo kūu nyūmba-inī ya mūthamaki kūu Shushani.

¹⁵ Moridekai oimire mbere ya mūthamaki ekīrite nguo cia ūthamaki cia rangi wa bururu na rangi mwerū, na arī na tanji nene ya thahabu mūtwe, na akehumba nguo ndaaya ya rangi wa ndathi ya gatani iirīa njega. Nao andū a itūūra rīa Shushani magīkūngūūra itua rīu marī na gīkeno.

¹⁶ Kūrī Ayahudi rīu rīarī ihinda rīa gūkena, na kūigua wega na gūcanjamūka o na gūtīka.

¹⁷ Thīinī wa būrūri o wotho o na thīinī wa itūūra inene o rīothe, kūrīa guothe itua rīu rīa mūthamaki rīatwarīrwo, Ayahudi nīmagīire na gīkeno na magīcanjamūka, makīruga maruga magīkūngūūra. Na andū aingī a ndūrīrī ingī makīgarūra magīitua Ayahudi tondū nīmanyiitwo nī guoya wa gwītīgīra Ayahudi.

9

Ūhootani wa Ayahudi

¹ Kūrī mūthenya wa ikūmi na itatū mweri wa ikūmi na iirī, nīguo mweri wa Adari, nīrīo itua rīrīa rīathanitwo nī mūthamaki, rīarī rīhingio. Mūthenya ūcio, thū cia Ayahudi nīcierīgīrīre kūmahoota, no rīrī, gūkīgarūrūkana, nao Ayahudi makīgīa na hinya gūkīra arīa maamathūire.

² Ayahudi nīmecookanīrīrie matūūra-inī mao manene mabūrūri-inī mothe ma Mūthamaki Ahasuerusu, nīgeetha matharīkīre acio mendaga kūmaniina. Gūtīrī mūdū ūngīahotire kūmeetiirīa, nī ūndū ndūrīrī icio ingī ciothe nīciametiīgīrīre.

³ Nao andū othe arīa maarī igweta a mabūrūri macio, na anene a mūthamaki, na abarūthi, na arīa mateithagīrīria mūthamaki gwathana magīteithia Ayahudi, nī ūndū nīmanyiitwo nī guoya wa gwītīgīra Moridekai.

⁴ Moridekai aarī mūdū woikaine wega kūu nyūmba-inī ya ūthamaki; nayo ngumo yake ikīhunja mabūrūri-inī macio mothe, nake agīkīrīrīria kūgīa na hinya.

⁵ Ayahudi makīhūūra thū ciao ciothe na hiū cia njora, magīciūraga magīciniina, na magīka thū ciao, o icio ciamathūire, o ūrīa wotho mangīendire gūciika.

⁶ Nyūmba-inī ya mūthamaki kūu Shushani, Ayahudi nīmoorage na makīniina andū magana matano.

⁷ Ningī nīmoorage Parishandatha, na Dalifoni, na Asipatha,

⁸ na Poratha, na Adalia, na Aridatha,

⁹ na Parimashata, na Arisai, na Aridai, na Vaizatha,

¹⁰ na nīo ariū ikūmi a Hamani mūrū wa Hamedatha, ūrīa warī thū ya Ayahudi. No matīgana gūtaha indo ciao.

¹¹ Mūigana wa andū arīa moorageirwo nyūmba-inī ya mūthamaki kūu Shushani nīwakinyīrīrio mūthamaki mūthenya o ro ūcio.

¹² Nake mūthamaki akīra Esiteri mūtumia wa mūthamaki atūrī, “Ayahudi nīmoragīte na makanīna andū magana matano o na ariū ikūmi a Hamani thīinī wa nyūmba ya ūthamaki kūu gīkaro kīrīa kīrīgīre gīa Shushani. Hihī mekīte atīa mabūrūri-inī marīa mangī ma mūthamaki? Atīrīrī, ihooya rīaku nī rīrīkū? Nīkūhingīrio. Na nī ūndū ūrīkū ūrooria ūheo? O naguo ūndū ūcio nīkūheo.”

¹³ Esiteri agīcookīa atūrī, “Mūthamaki angīona kwagīrīre-rī, itīkīria Ayahudi arīa marī Shushani makaahingīa itua rīrīrī o na rūciū, na ūreke ciimba cia ariū ikūmi a Hamani igaacuurio mīfī-igūrū.”

¹⁴ Nĩ ùndũ ùcio mũthamaki agĩathana gwĩkwo ùguo. Itua rĩkĩhĩtũkio kũu Shushani, nao magĩcuuria ciimba cia ariũ acio ikũmi a Hamani mĩti-igũrũ.

¹⁵ Ayahudi arĩa maarĩ kũu Shushani magĩcookanĩrĩra hamwe mũthenya wa ikũmi na ĩna wa mweri wa Adari, nao makĩũruga andũ magana matatũ kũu Shushani. No matiigana gũtaha indo ciao.

¹⁶ O mahinda macio-rĩ, Ayahudi arĩa angĩ maatigaire mabũrũri-inĩ marĩa mũthamaki ùcio aathamakaga o nao makĩũngana hamwe nĩguo meegĩtĩre, na meeyũkĩrĩrie hari thũ ciao. Makĩũruga andũ ngiri mĩrongo mũgwanja na ithano cia thũ ciao, no matiigana gũtaha indo ciao.

¹⁷ Ùndũ ùcio wekĩkire kũrĩ mũthenya wa ikũmi na ĩtatũ mweri-inĩ wa Adari, na kũrĩ mũthenya wa ikũmi na ĩna makĩhurũka, na makĩũtua mũthenya wa ndĩa na wa gĩkeno.

Gũkũngũira gĩathĩ kĩa Purimu

¹⁸ Na rĩrĩ, Ayahudi arĩa maarĩ Shushani, nĩmonganĩte mũthenya wa ikũmi na ĩtatũ na wa ikũmi na ĩna, naguo mũthenya wa ikũmi na ĩtano makĩhurũka na makĩũtua mũthenya wa ndĩa na wa gĩkeno.

¹⁹ Ùndũ ùcio nĩguo ùtũmaga Ayahudi arĩa maatũruga tũtũra-inĩ marũmie mũthenya wa ikũmi na ĩna wa mweri wa Adari, ũrĩ mũthenya wa gĩkeno na wa ndĩa, na mũthenya wa kũheana iheo harĩ mũndũ na ũria ũngĩ.

²⁰ Moridekai nĩandĩkire maũndũ macio, na agĩtũmĩra Ayahudi othe marĩa kũndũ guothe mabũrũri-inĩ ma Mũthamaki Ahasuerusu, marĩa maarĩ gũkuhĩ na marĩa maarĩ kũraya,

²¹ nĩguo makũngũyagĩre mũthenya wa ikũmi na ĩna, na wa ikũmi na ĩtano wa mweri wa Adari o mwaka,

²² arĩ rĩo ihinda rĩrĩa Ayahudi meeyũkĩrĩrie kũrĩ thũ ciao, o na arĩ guo mweri ũria kĩaha kĩaao gĩatuĩkire gĩkeno, namo macakaya mao magĩtuĩka mũthenya wa gũkũngũiya. Aamandĩkĩre marũmagie mũthenya ĩyo ĩrĩ mũthenya wa ndĩa na ya gĩkeno, na ya kũheana iheo cia irio harĩ mũndũ na ũria ũngĩ, na ya kũhe athĩni iheo.

²³ Nĩ ùndũ ùcio Ayahudi magĩtũkĩra gũthĩĩ na mbere na gũkũngũira ùguo maambĩrĩrie, magekaga ũria Moridekai aamandĩkĩre.

²⁴ Nĩgũkorwo Hamani mũrũ wa Hamedatha, ũria Mũagagi, o we thũ ya Ayahudi othe, nĩathugundite gũũkĩrĩra Ayahudi amaniine, na agĩcuuka puri (ùguo nĩ kuuga agĩcuuka mĩti) nĩguo monũhwo na manĩinwo.

²⁵ No rĩrĩa ùndũ ùcio wa hitho wamenyekire nĩ mũthamaki, akĩruta watho mwandĩke wa kuuga atĩ ũũru ùcio Hamani aathugundĩre Ayahudi ùmũcookerere we mwene, o na atĩ we na ariũ ake macuurio mĩti-igũrũ.

²⁶ (Nĩ ùndũ ùcio mũthenya ĩyo ĩgĩtuo Purimu kuumana na rĩĩtwa rĩu Puri.) Nĩ ùndũ wa maũndũ mothe marĩa maandĩkĩtwo marĩa-inĩ macio, na nĩ ùndũ wa ũria meyoneire na nĩ ùndũ wa maũndũ marĩa maamakorire,

²⁷ Ayahudi magĩũtua kũgĩe mũtugo wa kũrũmĩrĩrwo, nĩguo o ene, na njiaro ciao, na arĩa othe mangĩtũũrania nao, marũmagie mũthenya ĩyo yeerĩ o mwaka mategũtũrĩria, na njĩra rĩa kwandĩkĩtwo, na mahinda marĩa maatuĩtwo.

²⁸ Mũthenya ĩyo ĩtuĩke ya kũrĩrikanagwo na ĩmenyagĩrĩrwo nĩ njiarwa ciothe na nyũmba ciothe, na mabũrũri-inĩ mothe na matũũra-inĩ manene mothe. Na mũthenya ĩyo ya Purimu ndĩkanaage gũkũngũrwo nĩ Ayahudi, o na kana kũrĩrikano kĩaayo kĩaage njiaro-inĩ ciao.

²⁹ Nĩ ùndũ ùcio Esiteri, mũtumia wa mũthamaki, mwarĩ wa Abihaili, marĩ na Moridekai ũria Mũyahudi, makĩandĩka marĩ na ũhoti wothe ũria maarĩ naguo, nĩguo mekĩre marĩa macio ma keerĩ meegĩ Purimu hinya.

³⁰ Nake Moridekai agĩtũmĩra Ayahudi othe arĩa maarĩ mabũrũri-inĩ 127 ma ũthamaki wa Ahasuerusu marĩa, marĩ ciugo cia kũmeciĩria wega na kũmoomĩrĩria,

³¹ nĩgeetha marũmagie mũthenya ĩyo ya Purimu mahinda marĩa matuĩtwo, o ta ũria Moridekai ũria Mũyahudi marĩ na Esiteri, mũtumia wa mũthamaki maamatũrĩrie, na o ta ũria meetũrĩre o ene, hamwe na njiaro ciao, ũhoru wĩgĩĩ mahinda mao ma kwĩhinga kũrĩa irio na gũcakaya.

³² Itua rĩu rĩa kũrũmĩrĩrwo rĩa Esiteri nĩrĩekĩrĩre mawatho macio maakonĩ Purimu hinya, naguo watho ùcio ũkĩandĩkwo mabuku-inĩ ma kũrĩrikano.

¹ Na rĩrĩ, Mũthamaki Ahasuerusu nĩeetaġia igooti mabũrũri marĩa mothe aathanaga, o nginya icigĩrĩra ciakuo cia kũraya.

² Ha ũhoro wa ciĩko ciake cia hinya na ũhoti, hamwe na ũhoro wothe wa ũnene wa Moridekai, nginya harĩa mũthamaki aamũnenehetie-rĩ, githĩ ti mwandĩke mabuku-inĩ ma maũndũ ma athamaki a Media na Perisia?

³ Moridekai ũrĩa Mũyahudi aarĩ wa keerĩ wathani-inĩ kuuma he Mũthamaki Ahasuerusu, na nĩeetĩkĩrĩtwo nĩ Ayahudi ta mũnene wao, na agatĩka mũno kũrĩ Ayahudi ao aingĩ, tondũ aacaragĩria andũ ake maũndũ mega, na akaarĩrĩria kũgaacĩra kwa Ayahudi othe.

AYUBU

Ciugo cia Kwambūrīria

¹ Būrūri-inī wa Uzu nī kwarī mūdū watūire kuo wetagwo Ayubu.* Mūdū ūcio ndaarī ūcuuke ningī aarī mūdū mūrūngīrīru; nīetigīrīte Ngai na agatheemaga maūdū marīa mooru.

² Ayubu aarī na ariū mūgwanja na airītu atatū,

³ ningī nī aarī na ng'ōndu 7,000, na ngamīra 3,000, na ndegwa cia kūigana kuohwo macooki 500, na ndigiri 500, na nī aarī na ndungata nyingī mūno. Nīwe warī mūdū ūria mūnene mūno kūrī andū ariā angī othe a mwena wa Irathīro.

⁴ Ariū ake nīmagīaga na iruga o mūdū riita riāke gwake mūciī, na nīmetaga aarī a nyina acio atatū nīguo marīanīre na manyuuanīre nao.

⁵ Na matukū ma maruga maathira, Ayubu nīamatūmanaḡira moke nīguo amatherie. Nīokaḡira rūciinī tene akarutha igongona rīa njino nī ūndū wa o ūmwe wao, tondu eeciiragia atīrī, “No gūkorwo ciana ciakwa nīciīhītie ikaruma Ngai na ngoro.” Ūcio nīguo warī mūtūgo wa Ayubu wa mahinda mothe.

Kūgerio kwa Ayubu kwa Mbere

⁶ Na rīrī, mūthenya ūmwe araika nīmathiire kūrūgama mbere ya Jehova, na Shaitani o nake agīthī hamwe nao.

⁷ Nake Jehova akīūria Shaitani atīrī, “Uuma kū?”

Nake Shaitani agīcookeria Jehova atīrī, “Nyuma kūrīunga thī, o na gūcangacanga kuo kūdū na kūdū.”

⁸ Ningī Jehova akīūria Shaitani atīrī, “Nūcūūranītie ūhoru wa ndungata yakwa Ayubu? Ūkoona atī kūu thī gūtīrī mūdū ūngī ūhaana take; ndarī ūcuuke na nīmūrūngīrīru, mūdū mwītīgīri-Ngai na ūtheemaga maūdū marīa mooru?”

⁹ Shaitani agīcookia atīrī, “Kaī Ayubu agītīgagīra Ngai o ro ūguo tūhū?”

¹⁰ Githī wee ndūmūrīgīre na ūkamūrīgīcīria hamwe na nyūmba yake, o hamwe na maūdū make mothe? Nīūrathimīte wīra wa moko make, nī ūndū ūcio ūhīū wake na ndūru ciake ciyūrīte būrūri wothe.

¹¹ No rīrī, ta tambūrūkia guoko gwaku ūhutie indo ciothe iria arī nacio, na ti-itherū ndarī hīndī ategūkūruma o ūthīū-inī waku.”

¹² Jehova akīra Shaitani atīrī, “No wega, indo ciothe iria arī nacio nīndaciiga moko-inī maku, nowe mwene ndūkanamūhutie.”

Nake Shaitani akiuma hau mbere ya Jehova.

¹³ Na rīrī, mūthenya ūmwe hīndī rīra ariū na aarī a Ayubu maarīaga na makanyua ndibeī kwa mūrū wa nyina wao ūria mūkūrū-rī,

¹⁴ mūkinyia-ūhoru agīkora Ayubu, akīmwīra atīrī, “Ndegwa nīkūrīma ikūrīmaga na mīraū, nacio ndigiri ikūrīaga o hau hakuhī,

¹⁵ nao andū a Sabea† macitharīkīra na macitaha. Ndungata nacio maciūruga na rūhīū rwa njora, na no nī nyiki ndahonoka, ndagīuka gūkūrehere ūhoru!”

¹⁶ O akīaragia-rī, mūkinyia-ūhoru ūngī agīūka, akiuga atīrī, “Mwaki wa Ngai uumire na igūrū na wacina ng'ōndu o na ndungata waniina biū; no nī nyiki ndahonoka, ndagīuka gūkūrehere ūhoru!”

¹⁷ O akīaragia-rī, mūkinyia-ūhoru ūngī agīūka, akiuga atīrī, “Akalidei‡ meyūmba mbūtū ithatū, maatharīkīra ngamīra ciaku na macitaha, maathī nacio. Ndungata nacio maciūruga na rūhīū rwa njora; na no nī nyiki ndahonoka, ndagīuka gūkūrehere ūhoru!”

¹⁸ O akīaragia-rī, mūkinyia-ūhoru o ūngī agīūka, akiuga atīrī, “Ariū na aarī aku mekūrīaga, makīnyuuga ndibeī kwa mūrū wa nyina wao ūria mūkūrū;

¹⁹ na rīrī, o hīndī iyo rūhuo rūnene rwahurutana ruumīte werū-inī, na ruo rwahūira nyūmba iyo koine ciayo inya, yamomoka, yamagwīra maakua; na no nī nyiki ndahonoka, ndagīuka gūkūrehere ūhoru!”

²⁰ Nake Ayubu aigua-ūhoru ūcio, akīrūgama, agītembūranga nguo yake ya igūrū, na akīenjwo mūtwe. Agīcooka akīgūithia thī, akīhooya Ngai,

²¹ akiuga atīrī:

* **1:1** Būrūri wa Uzu warī mwena wa irathīro wa Rūūi rwa Jorodani; Ayubu ndaarī mūdū wa Isiraēli. † **1:15** Andū a Sabea maarī arīthi ariā morūruga na mahīū mao. ‡ **1:17** Akalidei maarī arīthi ariā morūruga na mahīū mao. Maatūruga Mesopotamia, na nīo thuutha-inī maathondekire ūthamaki wa Babuloni.

“Ndoimire nda ya maitū ndī njaga,
na ngoima thī ĩno ndī njaga.
Nī Jehova waheanire, na nī Jehova wacookera:
rītwa rīa Jehova rīrogocwo.”

²² Thīinī wa maūndū macio mothe-rī, Ayubu ndaigana kwīhia na ūndū wa gūtuīra Ngai mahītia.

2

Kūgerio kwa Ayubu gwa keerī

¹ Ningī nī kwarī mūthenya ūngī araika maathiire kūrūgama mbere ya Jehova, na Shaitani o nake agīthī hamwe nao kūrūgama mbere yake.

² Nake Jehova akīūria Shaitani atīrī, “Uuma kū?”

Nake Shaitani agīcookeria Jehova atīrī, “Nyuma kūrīunga thī o na gūcangacanga kuo kūndū na kūndū.”

³ Ningī Jehova akīūria Shaitani atīrī, “Nīūcūuranītie ūhoru wa ndungata yakwa Ayubu? Ūkoona atī kūu thī gūtīrī mūndū ūhaana take; ndarī ūcuuke na nī mūrūngīrū, mūndū mwītīgīrī-Ngai na ūtheemaga maūndū marīa mooru. Ningī no arūmītie wīhokeku wake, o na gūtūika nīwaningīrīrie ndīmwanange hatarī gītūmi.”

⁴ Nake Shaitani agīcookeria Jehova, akiuga atīrī, “Gikonde kīrīhagwo na gikonde! Mūndū no arute indo ciake ciothe nīguo ahonokie muoyo wake.

⁵ No rīrī, ta tambūrūkia guoko gwaku ūhutie mahīndī na nyama cia mwīrī wake, na ti-itherū ndarī hīndī ategūkūruma o ūthiū-inī waku.”

⁶ Nake Jehova akīra Shaitani atīrī, “No wega, rīu arī moko-inī maku; no ndūkahutie muoyo wake.”

⁷ Nī ūndū ūcio Shaitani akiuma hau mbere ya Jehova, akīnyamaria Ayubu na ironda ciarī na ruo mūno kuuma makinya ma magūrū make nginya mūtwe.

⁸ Nake Ayubu akīoya gacere ka nyūngū ethūage nako, agīkara thī harīa haitagwo mūhu.

⁹ Nake mūtumia wake akīmūūria atīrī, “Anga no ūrūmītie wīhokeku waku o na rīu? Ruma Ngai wīkūire!”

¹⁰ Nake Ayubu akīmūcookeria atīrī, “Wee ūraaria ta mūndū-wa-nja mūkīngu. Kaī turīkīamūkagīra o maūndū mega kuuma kūrī Ngai, na tūtiamūkīre mathīina?”

Thīinī wa maūndū macio mothe-rī, Ayubu ndaigana kwīhia thīinī wa mīario yake.

Arata Atatū a Ayubu

¹¹ Na rīrī, hīndī ūria arata atatū a Ayubu, nīo Elifazu ūria Mūtemaani,* na Bilidadi ūria Mūshuhi, na Zofaru ūria Mūnaamathi, maagūire mathīina marīa mothe maakorete Ayubu-rī, makīgīa gīathī, makiuma o mūndū gwake na magīcemanīa nīguo mathīi makamūcakaithie o makīmūhooreragia.

¹² Rīria maamuonire marī o haraaya-rī, makīrigwo nīwe nī ūria aahaanaga; makīambīrīria kūrīra maanūrīre, na magītembūranga nguō ciao, o na makīhurīria rūkūngū mītwe.

¹³ Ningī magīcooka magīkara thī hamwe nake matukū mūgwanja, mūthenya na ūtukū, na gūtīrī mūndū wamwaragīria kiugo o na kīmwe, nīgūkorwo nīmoonire atī kūnyamarīka gwake kwarī kūnene mūno.

3

Mīario ya Ayubu

¹ Thuutha wa matukū macio, Ayubu agītumūra kanua, akīruma mūthenya ūria aaciariro.

² Akiuga atīrī:

³ “Mūthenya ūria nī ndaciarirwo ūroora,
o na ūtukū ūcio kwērīrwo atīrī, ‘Mūtumia nīaciara mwana wa kahī!’”

⁴ Mūthenya ūcio-rī, ūrotūka o nduma;
Ngai arī igūrū aroaga kūūrūmbūiya;
mūthenya ūcio ūroaga gūthererwo nī ūtheri.

⁵ Mūthenya ūcio ūrokūnyīitīrwo nī nduma nene na kūruru gīa gīkuū;
ūrohumbīrwo nī itu;
nduma īrotooria ūtheri wago.

* 2:11 Elifazu aarī wa kuuma Edomu.

- 6 Ūtukū ūcio-rī, ūronyitwo nī nduma ndumanu;
 ūroaga gūtaranīrio na mīthenya īrīa īngī ya mwaka,
 o na kana ūtarwo harī mweri o na ūrīkū.
- 7 Ūtukū ūcio ūrothaata;
 o na gūtikanoiḡwo ngemi ūtukū ūcio.
- 8 Arīa marumaga mīthenya maroruma mūthenya ūcio,
 o acio moi kwarahūra nyamū īrīa ītagwo Leviathani.
- 9 Njata ciaguo cia rūciinī irotuīka nduma;
 ūroeterera ūtheri na wage kūwona,
 o na ūroaga kuona ruoro rūḡitema,
- 10 nī ūndū ndūigana kūhinga mīrango ya nda ya maitū,
 na ndūigana kūḡirīrīria maitho makwa kuona thīina.
- 11 “Ndaagire gūkua ngīciarwo nīkī?
 Ndaagire gūkua ngiuma nda nīkī?”
- 12 Ndaamūkīrīrwo maru-inī nīkī?
 Ndaamūkīrīrwo nyondo-inī atī nīguo nyongithio nīkī?
- 13 Nīḡūkorwo rīu īngīkomete ndī na thayū;
 rīu īngīrī toro hurūkīte
- 14 hamwe na athamaki na aheani kīrīra a gūkū thī
 arīa meeyakīre kūdū kūrīa kwanangīku rīngī,
- 15 o hamwe na aathani arīa maarī na thahabu,
 o arīa maiyūrītie nyūmba ciao betha.
- 16 Nīngī-rī, nī kī kīagīrīrie thikwo tīri-inī ta kīhuno
 o na kana ta gakenge karīa gatoonire ūtheri wa rīūa?
- 17 Kūu andū arīa aaganu nīmatīḡīte kūnyamarīka,
 na kūu arīa anogu nīmahurūkīte.
- 18 Kūu-rī, mīḡwate o nayo nīkenagīra kwaraha kwayo;
 nītigīte kūigua kīḡūthūko kīa nyabaara ya ngombo.
- 19 Andū arīa anīni na arīa anene othe marī kuo,
 nayo ngombo nīrekereirio kuuma kūrī mūmīathi.
- 20 “Nī kī gītūmaga andū arīa marī na mīnyamaro maheo ūtheri,
 nago muoyo ūkaheo arīa marī na ruo rwa ngoro,
 21 o acio merīragīria gīkuū na gītingīūka,
 o arīa magīcaragia gūkīra kīndū kīa goro kīrīa kīhithe,
 22 acio maiyūrāḡwo nī gīkeno
 magakena maakinya mbīrīra?”
- 23 Nī kī gītūmaga muoyo ūheo mūdū ūūrīte nīra,
 o ūcio mūhingīrīrie nī Ngai?
- 24 Nī ūndū handū ha ndīe irio, no kuumwo nyumagwo nī ngoro;
 nakuo ḡūcaaya gwakwa ḡūtīkaga ta maaī.
- 25 Ūndū ūrīa ndeetīḡāra nīngorete;
 ūndū ūrīa wamakaga mūno nīguo ūnginyīrīre.
- 26 Ndionaga thayū, o na kana ngahoorera;
 ndionaga ūhurūko, no mīnyamaro.”

4

Mīario ya Elifazu

- 1 Nake Elifazu ūrīa Mūtemaani aḡīcookia, akīmūūria atīrī:
 2 “Mūdū angīgeria gūkūḡwetera koigo kamwe-rī, hihi wamūkīrīrīria?
 No rīrī, nū ūngīhota kwīḡirīrīria kwaria?”
- 3 Rīrikana ūrīa wanataara andū aingī,
 na ūrīa wanekīra moko marīa maregeru hinya.
- 4 Ciugo ciaku cianatīrīrīra arīa manahīngwo makenda kūḡūa;
 nīwe wanekīra maru marīa magondoku hinya.
- 5 No rīu-rī, nīūkoretwo nī thīina, nawe ūkoorwo nī hinya;
 ūhūūrītwo, nawe ūkanyītwo nī kīmako.
- 6 Githī wītīḡīri Ngai waku tīguo wagīrīrwo ḡūtūka ūmīrīru waku,
 nayo mīthīire yaku ītarī ūcuuke-rī, githī tiyo mwīhoko waku?

- 7 “Ta wícūúranie atírí: Ní mündū úríkū wanathīnīka atekíte ūúru?
Ní kú andū arīa arūngírū marī manīinwo?
- 8 Nīi úrīa nyonete-rī, ní atī andū arīa marīmaga ūúru,
na arīa mahaandaga thīna-rī, maundū macio no mo magethaga.
- 9 Manangagwo ní mīhūmū ya Ngai;
makaniinwo ní kīhuhūkano kīa marakara make.
- 10 Mīrūúthi no írume na íraramē,
no magego ma mīrūúthi iyo mīnene nīmakoinangwo.
- 11 Mūrūúthi nīukuaga ní kwaga gīa kūguīma,
nacio ciana cia mūrūúthi wa mūgoma ikahurunjūka.
- 12 “Nī kūrī kohoro karanginyīre na hito,
namo matū makwa marakaigua gakīhehanwo.
- 13 Útukū ngīcūúrania ūhorō wa cioneki cia kūmakania,
útukū rīrīa andū makoragwo marī toro mūnene,
- 14 ngīnyitwo ní guoya na kūinaina,
namo mahīndī makwa mothe magīthingitha.
- 15 O hīndī iyo roho úraahītūkīra o ūthiū-inī wakwa,
nacio njuírī cia mwírī wakwa irambarara.
- 16 Roho ūcio úrarūgama,
no ndinahota kūmenya úrīa úratarīi.
- Mbere yakwa hararūgama mūhianīre wa kīndū,
ndīracooka ndīraigua gūkīario na mīheehū gūkīurio atírī,
- 17 Mündū wa gūkua-rī, aahota gūtuīka mūthingu gūkīra Ngai?
Mündū aahota gūtuīka mūtheru gūkīra Mūmūmbi?
- 18 Angīkorwo Ngai ndangīhota kwīhoka ndungata ciake-rī,
na angīkorwo nīonaga araike ake marī na mahītia-rī,
- 19 githī to oone mahītia maingī mūno ma andū arīa matūūruga nyūmba cia ndoro,
acio mīthingi yao írī rūkūngū-inī,
acio mamemendagwo na ihenya gūkīra kīihuruta!
- 20 Kuuma rūciinī nginya hwaī-inī moinangagwo tūcunjī;
magathira tene na tene matekūrūmbūiyo.
- 21 Githī mīkanda ya hema yao ndīmunyūrītwo,
nīguo makue matarī na ūūgī?’

5

- 1 “Wenda gwītana, itana, no rírī, nū ūngīgwītīka?
Ní úríkū wa arīa atheru ūngīúrīra kūrī we?
- 2 Rūng’athio rūūrāgaga kīrimū,
naguo úiru ūkooraga mündū úrīa mūkīgu.
- 3 Nīi mwene nīnyonete kīrimū gīkīgīa na mīri,
no-o rīmwe nyūmba yakīo ikīrumwo.
- 4 Ciana ciake nīiraihanīrīrie na ūgītīri,
ihatīrīrio igooti-inī itarī na mündū wa gūciciirīra.
- 5 Úrīa mūhūtu arīfaga magetha make,
amoyaga o na marī mīigua-inī,
nao arīa anyootu makahūmagīra ūtonga wao.
- 6 Nīgūkorwo hatīka ndīkunūkaga kuuma thī,
kana thīna ūkamera tīri-inī.
- 7 No rírī, mündū aciaragwo arī wa kuonaga thīna,
o ta úrīa na ma thandī cia mwaki irathūkaga na igūrū.
- 8 “No rírī, korwo ní nī ingīthaitha Mūrungu;
ingīneana ciira wakwa kūrī we.
- 9 We ekaga maundū ma magegania marīa mataangīmenyeka,
na akaringa ciama itangītarīka.
- 10 Nīwe uuragīria thī mbura;
na nīwe ūrehagīra būrūri maaī.
- 11 Arīa menyīlhagia nīwe ūmatūūgagīria,
nao arīa marī na kīeha moyagwo na igūrū makagītītwo.
- 12 Nīwe ūthaatagia mībango ya arīa marī waara,

- nĩgeetha moko mao matikagĩe na ũhootani.
- 13 Nĩanyiitaga arĩa oogĩ waara-inĩ wao,
namo mathugunda ma arĩa oingumania akaameheria biũ.
- 14 Nduma imakoraga kũrĩ o mũthenya;
mũthenya barigici makahambataga taarĩ ũtukũ.
- 15 Nĩahonokagia arĩa abatari kuuma kũrĩ rūhiũ rwa njora rūrĩa rūrĩ tũnua-inĩ twao;
amahonokagia moko-inĩ ma arĩa marĩ hinya.
- 16 Nĩ ũndũ ũcio athĩni makagĩa na kũirĩgĩrĩro,
naguo ciira ũtarĩ wa kĩhooto ũgatumia kanua.
- 17 “Kũrathimwo nĩ mũndũ ũrĩa ũrũngagwo nĩ Ngai;
nĩ ũndũ ũcio ndũkamene irũithia rĩa Mwene-Hinya-Wothe.
- 18 Nĩgũkorwo nĩaguraranagia, no rĩrĩ, acookaga akooha nguraro ũyo wega;
nĩatiihanagia, no moko make no mahonanagia.
- 19 Nĩagagũteithũra harĩ mũtino itandatũ;
o na irĩ mũgwanja-rĩ, gũtirĩ ũũru ũgaagũkora.
- 20 Hĩndĩ ya ng’aragu nĩagagũkũũra kuuma kũrĩ gĩkuũ,
ningĩ hĩndĩ ya mbaara agũkũũre ndũkooragwo na rūhiũ rwa njora.
- 21 Nĩũkagitũrwo harĩ rũcamĩũ rwa rūrĩmĩ,
na ndũgetigĩra hĩndĩ irĩa mwanangĩko ũgooka.
- 22 Nĩũgathekerera mwanangĩko na ng’aragu,
na ndũgetigĩra nyamũ cia gũkũ thĩ.
- 23 Nĩgũkorwo nĩũkagia na kĩrĩkanĩro na mahiga ma werũ-inĩ,
nacio nyamũ cia gĩthaka itũũre irĩ na thayũ nawe.
- 24 Nawe ũikarage ũũ atĩ hema yaku nĩ ngĩũre;
nawe nĩũkooya ithabu rĩa indo ciaku ũkore hatirĩ kĩndũ kũũrite.
- 25 Nĩũkamenya atĩ ciana ciaku nĩũkaingĩha,
nacio njaro ciaku cingĩhe o ta nyeki ya gũkũ thĩ.
- 26 ũgaathĩ mbirĩra-inĩ ũrĩ o na hinya,
ũhaana ta itũia cia ngano igethetwo hĩndĩ ya magetha.
- 27 “Nĩtũtuĩrĩtie ũhoru ũyũ, na nĩ wa ma.
Nĩ ũndũ ũcio kũũgue na ũumenye wee mwene.”

6

Mĩario ya Ayubu

- 1 Ningĩ Ayubu agĩcookia atĩrĩ:
- 2 “Naarĩ korwo ruo rūrũ ndĩ naruo rwathimwo,
nayo mũnyamaro ĩno ndĩ nayo yotho igĩrĩrwo ratiri igũrũ!
- 3 Ti-itherũ yakorwo irĩ mũritũ gũkĩra mũthanga ũrĩa ũrĩ maria-inĩ marĩa manene;
na nĩkĩo ndĩrahiũhire kwaria.
- 4 Mĩguĩ ya Mwene-Hinya-Wothe nĩndoonyete,
naguo roho wakwa nĩũranyua ũrũrũ wayo;
maũndũ ma kũmakania mũno ma Ngai nĩmerekereirio harĩ niĩ.
- 5 Njagĩ ya werũ-inĩ-rĩ, nĩyaanagia rĩrĩa irĩ na nyeki ya kũrĩa,
kana ndegwa ĩkaania rĩrĩa ĩtuĩrĩrwo?
- 6 Irĩo itarĩ mũcamo nĩ irĩkaga itekĩrĩtwo cumbĩ?
Mũruru wa itumbĩ ũrĩa mwerũ-rĩ, nĩ urĩ mũrĩo?
- 7 Nĩĩ ndingĩchutia;
irio ta icio no itũme njire ngoro.
- 8 “Naarĩ korwo ndaheo ũndũ ũrĩa ndĩrahooya,
korwo Ngai aahe ũndũ ũrĩa ndĩrerĩrĩa,
- 9 naguo nĩ atĩ Ngai eetĩkĩre kũũmemenda,
arekererie guoko gwake kũũniine!
- 10 Hĩndĩ ĩyo no ngĩe na ũndũ wa kũũhooreria,
ũndũ wa gĩkeno ruo-inĩ rūrũ rūtarathira,
atĩ niĩ ndikaanĩte ciugo cia ũrĩa Mũtheru.
- 11 “Ndĩ na hinya ũrĩkũ atĩ nĩguo njikare ndĩ na mwĩhoko?
Ndĩ na kũirĩgĩrĩro kĩrĩkũ atĩ nĩguo ngĩrĩrĩe?”

- 12 Niĩ ndĩ hinya ta ihiga?
Mwĩrĩ wakwa nĩ wa ġcango?
- 13 Niĩ ndĩ na hinya wa gwĩteithia,
kuona atĩ rĩu nĩndunyĩtwo ũhootani?
- 14 “Mũndũ ũtarĩ na kĩrĩġĩrĩro aagĩrĩre ġũteithio nĩ arata ake,
o na angĩkorwo nĩatiganĩirie ũhoru wa gwĩtigĩra Ūrĩa Mwene-Hinya-Wothe.
- 15 No ariũ a baba maagĩte kwĩhokeka o ta tũrũũ tũrĩa tũhũaga,
ningĩ o ta tũrũũ tũrĩa tũiyũraga tũkoina,
- 16 rĩrĩa tũirĩtio nĩ mbarabu ġĩtweka,
na tũkaiyũrwo nĩ tharunji ġrĩa ġratweka,
- 17 no rĩrĩ, tũtithereraga rĩrĩa kwara,
na hĩndĩ ya ũrugarĩ tũkahũa mĩtaro-inĩ yatuo.
- 18 Ikundi cia agendi nũthaamaga njĩra ciacio,
ikambata werũ-inĩ, ġathĩrĩra kuo.
- 19 Ikundi cia agendi cia Tema icaragia maaĩ,
agendi a wonjoria a Sheba makamacaria marĩ na mwĩhoko.
- 20 Magathĩnĩka, tondũ makoretwo marĩ na kĩrĩġĩrĩro;
no maakinya ho magakora hatĩrĩ kindũ.
- 21 O na inyuĩ-rĩ, mũtuĩkĩte andũ matangĩheana ũteithio;
muonaga ũndũ wa kũmakania mũġetĩġira.
- 22 Niĩ-rĩ, nĩ ndĩ ndoiga atĩrĩ: ‘Heanai kindũ nĩ ũndũ wakwa,
ngũũrai na indo cianyu,
- 23 honokiai guoko-inĩ gwa thũ,
ngũũrai kuuma moko-inĩ ma arĩa matarĩ tha’?
- 24 “Atĩrĩrĩ, ndutaai ũhoru na nĩngũkĩra;
nyonereriai harĩa hĩtĩtie.
- 25 Kai ciugo cia ma ġrĩ ruo-ĩ!
No rĩrĩ, ngarari cianyu nĩ kĩhooto kĩrĩkũ ġrĩrehe?
- 26 Anga mũrenda kũruta mahĩtia ũrĩa njugĩte,
mũgatua ciugo cia mũndũ ũmũrwo tha taarĩ rĩhuho?
- 27 Inyuĩ o na no mũcuukĩre mwana wa ngoriai mĩtĩ,
na mwendie mũrata wanyu.
- 28 “No rĩu-rĩ, ndamũthaitha mwĩtikĩre kũndora.
Anga no ngĩheenanie o maitho-inĩ manyu?
- 29 Mwĩcũranieĩ nĩguo mũtikogomie kĩhooto;
njookereraĩ, nĩġũkorwo wĩhokeku wakwa nĩguo ũraarũithio.
- 30 Nĩ kũrĩ wĩhia ũrĩ mĩromo-inĩ yakwa?
Anga kanua gakwa ġatingĩhota ġũkũũrana maũndũ ma rũmena?

7

- 1 “Githĩ mũndũ ndakoragwo na ũtungata mũritũ ġũkũ thĩ?
Githĩ matukũ make matihaana o ta ma mũndũ mwandĩke wĩra?
- 2 O ta ngombo ġkwĩrĩrĩa ciĩruru cia hwaĩ-inĩ,
o na kana ta mũndũ mwandĩke ũġũthethũkĩra mũcaara wake-rĩ,
- 3 ũguo nĩguo nĩ ngaĩrwo mĩeri ya tũhũ,
na ngatuĩrwo atĩ ũtukũ ndaarage ndĩ na kĩa.
- 4 Rĩrĩa ndakoma ndiyũragia atĩrĩ, ‘Ndĩrĩũkĩra rĩ?’
Ūtukũ ũkaraiha, na ngaraara ngĩĩgarũra nginya ġũgakĩa.
- 5 Mwĩrĩ wakwa ũiyũrĩtwo nĩ ġgunyũ na ngũcĩ,
nakĩo ġĩkonde ġĩakwa ġiatũkangĩte na ġĩgatogota.
- 6 “Matukũ makwa maraathira na ihenya rĩkĩrĩte rĩa kanyamũ karĩa ġakonjithanagia
uuthi ngoora ġĩtũmwo,
magagĩkinya mũthia ġtarĩ na kĩrĩġĩrĩro.
- 7 Wee Ngai-rĩ, ririkana atĩ muoyo wakwa no ta mĩhũmũ;
namo maitho makwa matĩgacooka kuona ũndũ mwega rĩngĩ.
- 8 Riitho rĩrĩa rĩranyona rĩtĩgacooka kũnyona rĩngĩ;
mũkaanjaria, no ndĩgakorwo ho.

- 9 O ta ūrīa itu rīthiiaga rīkabuīria,
 ūguo noguo ūrīa ūthiiaga mbīrīra-inī atacookaga kuoneka.
- 10 Ndagacooka kūinūka gwake mūciī;
 harīa aaikaraga ndagacooka kuonwo ho.
- 11 “Nī ūndū ūcio-rī, ndigūkira;
 ngwaria nī ūndū wa ūrīa roho wakwa ūrī na ruo,
 ndītetere nī ūndū wa ūrīa ngoro yakwa īrī na marūrū.
- 12 Nū-rī, ndī iria rīa maaī, kana nyamū īrīa nene ītūūruga iria thīinī kūrīa kūrīku,
 atī nīkīo nangagīrwo?
- 13 Rīrīa ngwīciiria ūrīrī wakwa nīguo ūkūūhooreria,
 na atī gītanda gīakwa no kīniinīre gūteta-rī,
- 14 o na hīndī īyo ūumakagia na irooto,
 o na ūkanjiguithia guoya na cioneki,
- 15 nī ūndū ūcio ngathuura kaba gūitwo, na gīkuū,
 handū ha gūikara na mwīrī ūyū wakwa.
- 16 Nīthūire muoyo wakwa; ndikwenda gūtūūra nginya tene.
 Tīgana na nī tondū matukū makwa no ma tūhū.
- 17 “Mūndū-rī, akīrī kī, tondū ūmwīkīrīre ūguo,
 na ūkamūrūmbūyia mūno ūguo,
 18 atī ūmūthuthuuragia ngoro o rūciinī,
 na ūkamūgeragia mahinda mothe?
- 19 Kaī gūtārī hīndī ūgaatiga gūikara ūndorete,
 kana ūtigane na nī o na kahinda kanini?
- 20 Angīkorwo nīnjīhītie-rī, nī atīa nī ngwīkīte,
 Wee mūrōri wa andū?
- Nī kī gītūmīte ūnporote?
 Kaī nduikīte mūrigo harīwe?
- 21 Nī kī kīragiria ūnjohere mahītia makwa
 na ūndekere mehīa makwa?
- Nīgūkorwo ndī hakuhī gūkoma tūri-inī;
 nawe nūkanjaria no ndigakorwo ho.”

8

Mīario ya Bilidadi

- 1 Nake Bilidadi ūrīa Mūshuhi agīcookia, akīūria atīrī:
 2 “Nī nginya rī ūgūikara ūkīaragia maūndū ta macio?
 Ciugo ciaku no ta inegene rīa rūhuho rūkīhurutana.
- 3 Mūrungu-rī, nīogomagia ciira wa kīhōoto?
 Ūcio Mwene-Hinya-Wothe nīogomagia ūndū ūrīa ūrī wa ma?
- 4 Rīrīa ciana ciaku ciamwīhīrie-rī,
 nīacirekereirie iherithio nī ūndū wa mehīa ma cio.
- 5 No rīrī, wee ūngīcūthīrīria Mūrungu
 na wīthaihanīrīre harī Ūcio Mwene-Hinya-Wothe,
- 6 ūngīkorwo ūrī mūtheru na mūrūngīrīru-rī,
 o na rīu no arahūke nī ūndū waku
 nīguo agūcookie handū harīa hakwagīrīre.
- 7 O na gūtūika kīambīrīria gīaku no kīoneke kīrī kīnini,
 thuutha-inī nūkagaacīra mūno.
- 8 “Ūria ūhoro harī njiarwa cia tene,
 na ūtūirie maūndū marīa maithe mao meerutire,
 9 nīgūkorwo ithūī tūrāciarirwo o ro ira na tūtīrī ūndū tūū,
 namo matukū maitū ma gūikara gūkū thī no ta kīruru.
- 10 Acio githī to makūrute na makūhe ūhoro?
 Acio githī to maarie ūhoro marī na ūmenyo?
- 11 Irura-rī, no rīkūre handū hatarī itomboya?
 Ithanjī-rī, no rītheereme handū hatarī maaī?
- 12 Rīngīkūrīra handū hatarī maaī rīumaga narua gūkīra nyeki,
 o na rītakinīyite rīa gūtūuo.

- 13 Ūcio nĩguo mũthia wa arĩa othe mariganagĩrwo nĩ Mũrungu;
ũguo no ta guo mwĩhoko wa arĩa matooi Ngai ūthiraga.
- 14 Kĩrĩa ehokete no kĩndũ kĩhũthũ;
kĩrĩa egiritanagia nakio no ta rũrenda rwa mbũmbũ.
- 15 Etiiranagia na rũrenda rwake, naruo rũgatũika;
akenyiĩtirĩra harĩ ruo, no rũtingĩmũtiĩrĩra.
- 16 Ahaana ta mũtĩ ūtirĩrio maaĩ wega ūrĩ riũa-inĩ,
ũtambũrũkĩtie thuuna ciaguo mũgũnda-inĩ;
- 17 mĩri yaguo iĩthiororokeirie kĩhumbu kĩa mahiga,
na icaragia ha kwĩgwatĩrĩra rwaro-inĩ rwa mahiga.
- 18 No rĩrĩa wakũũrwo harĩa ūraarĩ-rĩ,
handũ hau hagakaana mũtĩ ūcio, hakoiga atĩrĩ, 'Nii ndirĩ ndakuona.'
- 19 Ti-itherũ muoyo waguo ūmaga ūgathira,
naho hau tĩri-inĩ ūcio hagakũra mĩtĩ ĩngĩ.
- 20 "Ti-itherũ Mũrungu ndangĩrega mũndũ ūtarĩ ūcuuke,
kana ekĩre moko ma arĩa mekaga ūũru hinya.
- 21 Na rĩrĩ, no arĩyũria kanua gaku mĩtheko,
nayo mũromo yaku yanĩrĩre nĩ gũkena.
- 22 Thũ ciaku nĩkahumbwo thoni,
nacio hema cia arĩa aaganu itigacooka kuonwo."

9

Mĩario ya Ayubu

- 1 Ningĩ Ayubu agĩcokia, akiuga atĩrĩ:
2 "Ti-itherũ nĩnjũũ ūhoru ūcio nĩ wa ma.
No rĩrĩ, mũndũ angĩhota atĩa gũkorwo arĩ mũthingu mbere ya Mũrungu?"
- 3 O na korwo mũndũ enda gũkarania na Ngai-rĩ,
ndangĩhota kũmũcokeria kũria o na kĩmwe harĩ ciũria ngiri.
- 4 Ūũgĩ wake nĩ mũingĩ mũno, na ūhoti wake nĩ mũnene.
Nũũ wanaregana nake akĩgaacira?
- 5 Eeheragia irĩma itekũmenya,
na agacing'aurania nĩ kũrakara.
- 6 Athingithagia thĩ ikoima handũ hayo,
na akainainia itugĩ ciayo.
- 7 Aathaga riũa rĩkaaga kũratha;
nake agiragĩrĩra ūtheri wa njata.
- 8 Nĩwe watambũrũkirie igũrũ arĩ o wiki,
na athiĩaga agĩkinyangaga makũmbĩ ma iria.
- 9 Nĩwe Mũũmbi wa njata iria ciĩtagwo Nduba, na Karaũ,
na Kĩrĩmĩra, o na ikundi cia njata cia mwena wa gũthini.
- 10 Nĩekaga magegania matangĩmenyeka,
na akaringa ciama itangĩtarĩka.
- 11 Rĩrĩa aahĩtũkĩra harĩa ndĩ, ndingĩmuona;
o na rĩrĩa aathũra harĩa ndĩ ndimenyaga.
- 12 Angĩgutha kĩndũ-rĩ, nũũ ūngĩhota kũmũgĩria?
Nũũ ūngĩmũria atĩrĩ, 'Nĩ atĩa ūreka?'
- 13 Ngai ndahingagĩrĩra marakara make;
o na arĩa maateithagĩrĩra Rahabu nĩmamũnamagĩrĩra.
- 14 "Nii-rĩ, ndaakĩhota atĩa kũmũkararia?
Ingĩruta kũ ciugo cia kũmũcokeria?"
- 15 O na korwo ndihĩtie-rĩ, ndingĩhota kũmũcokeria ūndũ;
ũrĩa ingĩka no gũthaiha ingĩthaiha Mũnjiirithia anjiguire tha.
- 16 O na ingĩamwĩtĩre nake anjĩtũke-rĩ,
ndingĩtũkia nĩangĩathikĩrĩrie.
- 17 We angĩamemendire na kĩhuhũkanio,
na angĩhie ironde ciakwa hatarĩ gĩtũmi.
- 18 Ndarekaga njookerewo nĩ mĩhũmũ,
no nĩahatagĩrĩra na mathĩna.
- 19 Korwo no ūhoru wa hinya-rĩ, we arĩ hinya mũno!

Na korwo no ūhoru wa ciira wa kīhooto-rī, nūū ūngīmwīta?

- 20 O na korwo ndiahītītie-rī, kanua gakwa no kandue mūhītia;
korwo ndiarī na ūcuuke-rī, nīkangānduire mūhītia.
- 21 “O na gūtuika ndirī na ūcuuke-rī, ndikwīrīrīra;
muoyo wakwa nīndīwagīre kīene.
- 22 Ūhoru no ūrīa ūmwe; nīkōo ndīroiga atīrī,
‘Aniinaga arīa matarī ūcuuke o na akaniina arīa aaganu.’
- 23 Hīndī rīa ihūūra rīarehe gīkuū kīa narua,
nīathekagīrīra kūūrwo nī hinya kwa arīa matarī na mahītia.
- 24 Hīndī rīa būrūri wagīa moko-inī ma andū aaganu,
nīahingaga aciirithania maitho.
Akorwo ti we-rī, nūū wīkaga ūguo?
- 25 “Matukū makwa marahanyūka gūkīra mūkinyia-ūhoru;
mombūkaga matarī na gīkeno o na kīnini.
- 26 Mahītūkaga na ihenya mūno ta tūtarū twa irura,*
kana ta nderi igūcuuhūkīra kīndū gīa kūrīa.
- 27 Ingiuga atīrī, ‘Nīngūriganīrwo nī mateta makwa,
nīngūtiga gūtukia gīthiithi, ngene,’
- 28 no ngeetigīra mīnyamaro yakwa yothe,
nīgūkorwo nīnjūū ndūkandua atī ndiīhītīe.
- 29 Kuona atī nīndikītīe gūtuo mūhītia-rī,
nī kī gīgūtūma ndīnogīe tūhū?
- 30 O na ingūthamba na thabuni,
na ndīthambe moko na igata-rī,
- 31 no ūndikirie irima rīa gīcoro
nīgeetha o na nguo ciakwa iithūre.
- 32 “We ti mūdū ta nī atī nīguo ndīmūcookerie,
nīguo tūng’ethanīre igooti-inī.
- 33 Naarī korwo nī harī mūdū ūngītūiguithania,
atūgīrīre guoko gwake ithuī eerī,
- 34 mūdū wa kūnjehereria rūthanju rwa Ngai,
nīgeetha ndigacooke kūmakio nī itebēbania rīake.
- 35 Hīndī iyo nīngīacooka kwaragia itekūmwītīgīra,
no ūrīa ndarī rīu-rī, ndingīhota.

10

- 1 “Nīthūire gūtūūra muoyo ūyū;
nī ūndū ūcio ndikūhingīrīra mateta makwa,
o na nī ngwarīa nī ūndū wa ūrīa ngoro yakwa irī na marūrū.
- 2 Ngwīra Ngai atīrī: Tiga kūndua mwīhia,
no nyonia kīrīa ūrandūithīria.
- 3 Kaī ūkenagio nī kūūhinyīrīria,
ūgathūūra wīra wa moko maku,
o rīria ūrakenera mathugunda ma andū arīa aaganu?
- 4 Kaī maitho maku marī o ta maitho ma andū?
Kaī muonere waku ūhaana o ta wa mūdū?
- 5 Kaī matukū maku maigana ta ma andū,
kana mīaka yaku ikaigana o ta ya mūdū,
- 6 nīguo ūcarīrīrie mahītia makwa,
o na ūtūragīe mehīa makwa,
- 7 o na gūtuika wee nīūū atī ndiīhītīe,
na ūkamenya atī gūtīrī mūdū ūngīhota kūūhonokia moko-inī maku?
- 8 “Moko maku nīmo maathondekire na makīnyūmba.
Rīu nīūgūkīgarūrūka ūnyanange?
- 9 Rīrīkana atī wanyūūmbire ta rīumba.

* 9:26 Tūtarū tūtaarī tūnene twa ithanjī twathondekagīrwo Misiri.

- Riu ūgūcooka ūndue rŭkŭngŭ rīngī?
- 10 Githī ndwanjītire ta iria,
na ūgūcooka ūkīmatia ta maguta marīo,
11 ūkīthumbīra na nyama na gikonde,
na ūkīohania mahīndī na mīkiha yakwa hamwe.
12 Nīwaaheire muoyo o na ūkīnyonia ūtugi waku;
naguo ūmenyereri waku nīguo ūtūirie roho wakwa.
- 13 “No nīwahithire maūdū maya ngoro-inī yaku,
na nīnjūūī no warī na ūndū ūyū meciiria-inī maku:
14 Ingīehirie wee nīwanyonaga,
na ndūngiagire kūherithia nī ūndū wa wīhia wakwa.
15 Kaī akorwo nīnjīhītie ndī na haaro-ī!
O na ingīguika ndīkīte ūuru, ndingīhota gūtiira mūtwe wakwa,
nīgukorwo njiyūrītwo nī thoni,
na ngarikīra mathīna-inī makwa.
16 Ingītiira mūtwe wakwa-rī, wee ūnjeemaga o ta mūrūūthi,
na nīngī ūkonania ūhoti waku mūnene wa kūnjūkīrīra.
17 Nīundeheire aira angī manjūkīrīre,
na nīwongereire marakara maku igūrū rīakwa;
mbūtū ciaku ikanjūkīrīra o ta makūmbī ma maaī marūmanīrīre.
- 18 “Nī kīī gīatūmire ūndute nda ya maitū?
Naarī korwo ndakuire itoneetwo nī maito ma mūdū o na ūmwe.
19 Naarī korwo ndaciariirwo,
kana korwo ndaciariirwo njerekeirio mbīrīra!
20 Githī matukū makwa o na marī manini matikirie gūthira?
Tigana na nīī nīguo ngīe na gīkeno gwa kahinda kanini,
21 kamūira thīite kūrīa mūdū athiiga na ndacooke,
būrūri wa nduma, o nduma nene ya gīkuū,
22 o būrūri ūrīa ūtukū wakuo ūrī mūtumanu mūno,
būrūri wa nduma ya gīkuū, na ūtarī kīhaarīro,
kūrīa o na ūtheri ūhaana o ta nduma.”

11

Mīario ya Zofaru

- 1 Nake Zofaru ūrīa Mūnaamathi agīcookia, akīūria atīrī:
2 “Ciugo icio ciothe-rī, nīcikwaga gūcookio?
Mwaria ūyū-rī, nīegūgītuuo mwaḡrīru?
3 Mwīraho ūcio waku-rī, nīguo ūgūkiria andū naguo?
No kwage mūdū ūngīgūkaania rīrīa ūranjūrīra?
4 Wee ūreera Ngai atīrī, ‘Wītīkio wakwa ndūrī ūcuuke,
o na nīī ndī mūtheru maito-inī maku.’
5 Naarī korwo Ngai no aarie,
atumūre mīromo yake agūūkīrīre,
6 na akūguūrīrie hitho cia ūūgī,
nī ūndū ūūgī ūrīa wa ma nī wa mīena īrī.
Menya ūndū ūyū; atī Ngai ndakūherithītie kūrīngana na ūrīa mehia maku maigana.
- 7 “Wee no ūhote kūmenya maūdū marīa mahithe ma Ngai?
Kana no ūhote gūtuīria kūna maūdū ma Mwene-Hinya-Wothe?
8 Maūdū make nīmatūūgīru gūkīra igūrū, wee nī atīa ūngīka?
Nī mariku gūkīra ūrīku wa mbīrīra, wee nī atīa ūngīmenya?
9 Gīthimo kīamo nī kīraihu gūkīra thī
na nī kīaramu gūkīra iria rīrīa inene.
- 10 “Angīūka agūīkie njeera-rī,
acooke etane ciira-rī, nūū ūngīmūgīria?
11 Ti-itherū nīoi andū arīa maheenaganā;
na rīrīa oona ūndū mūūru-rī, githī ndaūmenyaga?
12 No rīrī, mūdū ūtarī ūūgī ndangītuika mūūgī o na rī,
o ta ūrīa njaū ya ndigiri ya gīthaka itarī hīndī ingīciarwo īrī mūdū.

- 13 “No rĩrĩ, ũngĩneana ngoro yaku kũrĩ Ngai,
na ũtambũrũkie moko maku kũrĩ we,
14 ũngĩheria mehia marĩa marĩ guoko-inĩ gwaku,
na ũgirie ũuru ũikare thĩnĩ wa hema yaku-rĩ,
15 hĩndĩ iyo no ũhote gũtiira ũthiũ waku na igũrũ ũtegũconoka;
no ũrũgame wega ũtarĩ na guoya.
16 Ti-itherũ nĩũkariganĩrwo nĩ mathĩina maku,
ũmarikanage o ta maaĩ marĩkĩtie gũtherera.
17 Mũtũũrĩre waku nĩũgacangarara gũkĩra mũthenya barigici,
nayo nduma ĩgaatuĩka o ta rũciinĩ.
18 Ũgũtũũra ũrĩ na mwĩhoko tondũ ũrĩ na ũgitĩri,
ũkehũgũraga harĩa ũrĩ, na ũkahurũka ũtarĩ na ũgwati.
19 Nĩũgakomaga, gũtarĩ na mũndũ ũngĩtũma wĩtigĩre,
nao andũ aingĩ nĩmakeyendithagia harĩ we.
20 No rĩrĩ, maitho ma andũ arĩa aaganu nĩmakaaga kuona,
na matikoona gwa kũũrĩra;
naguo ũndũ ũrĩa meriragĩria ũgaatuĩka mũcaayo wa gĩkuũ.”

12

Mĩario ya Ayubu

- 1 Ningĩ Ayubu agĩcookia atĩrĩ:
2 “Hatĩrĩ nganja inyuĩ nĩ inyuĩ andũ,
naguo ũũgĩ ũgaathiranĩra na inyuĩ rĩrĩa mũgaakua!
3 No rĩrĩ, ndĩ na ũmenyo o ta inyuĩ;
mũtirĩ oogĩ kũngĩra.
Nũũ ũtooĩ maũndũ macio mothe?
4 “Nduĩkĩte mũndũ wa gũthekererwo nĩ arata akwa,
o na gũtuĩka nĩndakaiire Ngai nake akinjigua:
nĩ nduĩkĩte mũndũ wa gũthekererwo,
o na gũtuĩka ndĩ mũthingu na ndirĩ ũcuuke!
5 Andũ arĩa maikaraga megangarĩte manyũrũragia mũtino,
makona ta ũndũ ũcio ũkoraga o andũ arĩa magũrũ mao matenderũkaga.
6 Hema cia atunyani nĩcio ciikaraga igaacĩire,
na andũ arĩa marakaragia Mũrungu nĩo maikaraga na thayũ,
o acio makuuaga ngai yao na moko.
7 “No ta kũurie nyamũ, na nĩgũkũruta ũhoro,
kana ũrie nyoni cia rĩera-inĩ, na nĩgũkwĩra;
8 kana warĩrie thĩ, na nĩgũkũruta ũhoro,
kana ũkĩarĩrie thamaki cia iria-inĩ, nacio nĩgũkũhe ũhoro.
9 Nĩ irĩkũ cia icio ciothe itooĩ
atĩ nĩ guoko kwa Jehova gwĩkĩte ũndũ ũyũ?
10 Mĩoyo ya ciũmbe ciothe ĩrĩ guoko-inĩ gwake,
o na mĩhũmũ ya andũ othe.
11 Githĩ gũtũ gũtithuuranagia ciugo
o ta ũria rũrimĩ rũcamaga irio?
12 Githĩ ũũgĩ ndũkoragwo na andũ arĩa akũrũ?
Githĩ gũtũura mũno gũtirehaga ũmenyo?
13 “Ũũgĩ na hinya nĩ cia Ngai;
mataaro na ũmenyo nĩ ciake.
14 Kĩria amomoraga gĩtingiakwo rĩngĩ;
mũndũ ũria aahingĩra njeera gũtirĩ mũndũ ũngĩmuohora.
15 Ahingagĩrĩria maaĩ, gũkaaga mbura;
ningĩ aamarekereria makaananga bũrũri.
16 Hinya na ũtooria nĩ ciake;
mũheenio na mũheenania eerĩ no ake.
17 Aheani kĩrĩra amatongoragia matarĩ nguo,
na agatua aciirithania irimũ.
18 Nĩohoraga mĩnyororo ĩria athamaki moohaga andũ nayo,

- akamooha mūcibi njohero.*
- 19 Athinjiri-Ngai amatongoragia marūtītwo nguo,
na akang' aūrania andū arīa mehaandire tene.
- 20 Niakiragia mīromo ya aheani kīrīra arīa meehoketwo,
nao athuuri akamatunya ūhoru wa gūkūūrana maūdū.
- 21 We niagagira arīa atīku bata,
nao arīa marī na hinya nīamatunyaga indo ciao cia mbaara.
- 22 Niaguūragia maūdū marīa mariku ma nduma,
na nduma nene ya gīkuū akamiumīria ūtheri-inī.
- 23 Anenehagia ndūrīrī, agacooka agaciananga;
aingīhagia ndūrīrī, agacooka agacihurinja.
- 24 Niagaagagia meciiria ma atongoria a gūkū thī;
akamaingata, morūūrage werū-inī mūtheri ūtarī njīra.
- 25 Mahambaataga nduma-inī kūrīa gūtarī ūtheri;
ningī atūmaga matūgūūge ta mūdū mūrīū.

13

- 1 “Atūrīrī, maitho makwa nīmonete maūdū macio mothe,
matū makwa nīmamaiguīte na magataūkīrwo nīmo.
- 2 Ūrīa mūūī o na nīī nīnjūūī;
mūtīrī oogī kūngīra.
- 3 No nīī ndīrenda kwaria na Mwene-Hinya-Wothe,
na ngerīrīra gūciira na Mūrungu.
- 4 No inyuī-rī, mūranjigīrīra ndeto cia maheeni;
inyuothe mūrī athondekani a tūhū!
- 5 Naarī korwo mwakira ki!
Ūndū ūcio ūngītuīka ūūgī harī inyuī.
- 6 Na rīrī, thikīrīriai kīhooito gīakwa;
iguai gūthaitšana kwa mīromo yakwa.
- 7 Kaī mūngīaria ūūru mūkīarīrīra Mūrungu?
Kaī mūngīaria maheeni igūrū rīake?
- 8 Kaī mūngīmuonia kīmenyano?
Kaī mūgūciirīrīra Mūrungu?
- 9 Angīmūtūria inyuī-rī, ūndū ūcio no ūtuīke mwega?
No mūmūheenie ta ūrīa mūngīheenia mūdū?
- 10 Ti-itherū no amūrūithie
mūngītuīka a kuonania kīmenyano na hito.
- 11 Hī, riiri wake ndūngīmūmakia?
Mūtingīnyīitwo nī guoya nī ūndū wake?
- 12 Mīario yanyu ya ūūgī nī thimo hūthū o ta mūhu;
ihooito cianyu no ta kwīgītira na rīūmba.
- 13 “Kīrai ki, mūreke njarie;
o ūrīa ndīrīona-rī, rekei nyone.
- 14 Nī kīī gīgūtūma ndītoonyie ūgwati-inī
na ngaiga muoyo wakwa moko-inī makwa?
- 15 O na angīnjūraga-rī, nīī nowe ndīrīhokaga;
na ti-itherū nī ngatetera mīthīire yakwa hau mbere yake.
- 16 Ti-itherū, ūndū ūyū noguo ūgaatuīka wa kūūhonokia,
nīgūkorwo mūdū ūtooī Ngai ndangūmīrīra gūūka mbere yake!
- 17 Thikīrīriai wega ūhoru wakwa;
matū manyu nīmakiigie ūrīa nguuga.
- 18 Ti-itherū nīhaarīrie ciira wakwa,
na nīnjūūī nī nguoneka ndī wa kīhooito.
- 19 Nī kūrī mūdū ūngīhota gūūthitanga?
Angīkorwo nī kūrī-rī, no gūkira ngūkira ngue.
- 20 “Wee Ngai, ta kīīhe o maūdū maya meerī,
na ndīgūcooka gūkwīhitha:

* 12:18 Nguo cia kuohera njohero ihumbire thoni no cio ngombo cietikīrītio kwihumba.

- 21 Atĩrĩ, eheria guoko gwaku, gũikare kũraya na nĩ,
na ũtige kũumakia na imakania ciaku.
- 22 Ningĩ ũnjĩte na nĩngwĩtika,
kana ũkĩreke njarie, nawe ũnjookerie.
- 23 Nĩ mahĩtia na mehia maigana nĩ njĩkĩte?
Nyonia ihĩtia na rĩhĩa rĩakwa.
- 24 Ũraahitha ũthiũ waku nĩkĩ,
na ũkandua thũ yaku?
- 25 Nĩũngĩnyamaria ithangũ rĩrahurutwo nĩ rũhuho?
Nĩũgũteng'erania na maragara momũ?
- 26 Nĩgũkorwo nĩ wandĩkĩte maũndũ marũrũ ma kũnjũkĩrĩa,
na ũkaangaĩra igai rĩa mehia ma ũnini wakwa.
- 27 Wohaga magũrũ makwa na mĩnyororo;
ũrangagĩra njĩra ciakwa ciothe
na ũndũ wa gũcora njoro makinya ma magũrũ makwa.
- 28 "Nĩ ũndũ ũcio mũndũ amocaga ta kĩndũ kĩbuthĩte,
agathira ta nguo irĩitwo nĩ memenyi.

14

- 1 "Mũndũ ũciarĩtwo nĩ mũndũ-wa-nja-rĩ,
aikaraga o matukũ manini, namo makaiyũrwo nĩ mathĩina.
- 2 Akũraga ta ihũa na agacooka akooma;
ahĩtũkaga na ihenya ta kĩiruru, na ndatũũraga.
- 3 Mũndũ ta ũcio wakĩmũkũũrĩa maitho?
Mũndũ ta ũcio wamũrehe mbere yaku aciirithio?
- 4 Nũũ ũngĩhota kũruta kĩndũ gĩtheru kuuma harĩ kĩndũ kĩrĩa gĩtarĩ gĩtheru?
Gũtirĩ o na ũmwe!
- 5 Matukũ ma mũndũ nĩ matare;
nĩũtuũte mũigana wa mĩeri yake,
na nĩũmũigĩre mĩhaka irĩa ataangĩkĩra.
- 6 Nĩ ũndũ ũcio tĩga kũmũrora, tĩgana nake,
nginya arĩkie mĩthenya yake ta mũthũkũmi.
- 7 "Mũtĩ-rĩ, nĩwĩrigagĩrĩrwo atĩ ũngĩtemwo,
no ũthethũke rĩngĩ,
na atĩ mathethũka maguo matikaaga.
- 8 O na mĩri yaguo ingĩkũrĩra thĩ
na gĩthukĩ kĩaguo kĩũmĩre tĩĩri-inĩ,
- 9 ũngĩkaguucia maaĩ-rĩ, nĩũgathethũka
na ũrute hongea ta mũtĩ wa kũhaandwo.
- 10 No mũndũ akuuaga agathikwo;
aatuĩkana-rĩ, ndacookaga kuonwo rĩngĩ.
- 11 O ta ũrĩa maaĩ mahũũaga kũu iria-inĩ,
na ta ũrĩa mũtaru wa rũũ ũng'araga ũkooma-rĩ,
- 12 ũguo noguo mũndũ akomaga na ndacookaga gũũkĩra rĩngĩ;
o nginya rĩrĩa igũrũ rĩgaathira-rĩ,
andũ matĩrĩ hĩndĩ magookĩra kana maarahũrwo mookĩre.
- 13 "Naarĩ korwo wahitha thĩinĩ wa mbĩrĩa,
na ũnjige hitho-inĩ nginya rĩrĩa marakara maku magaaathira!
Naarĩ korwo wandũira gĩathĩ,
ũgaacooka kũndirikana hĩndĩ iyo.
- 14 Mũndũ akua-rĩ, nĩagatũũra muoyo rĩngĩ?
Matukũ makwa mothe ma wĩra mũritũ-rĩ,
ngweterera ihinda rĩakwa rĩa kwerehĩrio hinya rĩkinye.
- 15 Wee ũgetana, na nĩ nĩngagwĩtika;
na nĩũkeerĩrĩria kĩũmbe gĩkĩ wombire na moko maku.
- 16 Hĩndĩ iyo nĩũgatara makinya makwa,
no ndũkarũmbũiya mehia makwa.
- 17 Mahĩtia makwa meekĩrĩtwo mondo-inĩ,

ikoochwō na ikahūūrwo mūhūūri; nīūkahumbīra mehia makwa.

- 18 “No rīrī, o ta ūrīa kīrīma kīenjekaga na gīkamomoka,
na o ta ūrīa rwaro rwa ihiga rūeheragio handū ha ruo,
19 na o ta ūrīa maaī mamuthūraga mahiga,
na o ta ūrīa mbura nene itwaraga tīri-rī,
ūguo noguo wanangaga kīrīgīrīro kīa mūdū.
20 Wee ūmūtooragia o rīmwe rīa kūigana, nake agathira;
ūgarūraga gīhiithi gīake ūrīa kīhaana, na ūkamūngata.
21 Ariū ake mangīheo gītūo, ndangīmenya ūhorō ūcio;
mangīconorithio, we ndoonaga ūndū ūcio.
22 We no ruo rwa mwīrī wake aiguaga,
nake atūūruga o ecaayagīra.”

15

Mīario ya Elifazu

- 1 Nake Elifazu ūrīa Mūtemaani akīūra atīrī:
2 “Mūdū mūgī no acookie ūhorō na kwīgereria,
kana aiyūrie nda yake na rūhuho ruumīte na irathīro?
3 No eciirīre na ciugo cia tūhū,
kana na mīario itarī bata?
4 No wee-rī, nīuracambia ūhorō wa gwītīgīra Ngai,
na ūkagīrīrīra ūhorō wa andū kwīrutīra Mūrungu.
5 Mehia maku nīmo mataaraga kanua gaku;
nawe ūthuurīte kwaria na rūrīmī rwa mūdū mwara.
6 Kanua gaku wee mwene nīko karagūtūira ciira, ti gakwa:
nayo mīromo yaku wee mwene ikaaria ūira wa gūgūkīrīra.
7 “Wee nīwe mūdū wa mbere gūciarwo?
Wee-rī, waciarirwo mbere ya irīma igīe ho?
8 Wee nūthikagīrīria ndundu ya Ngai?
Wee wiki-rī, nowe ūrigītīe na ūgī?
9 Nī atīa ūū ithuī tūtoōī?
Nī ūmenyo ūrīkū ūrī naguo ithuī tūtārī?
10 Tūrī na athuuri marī na mbuī na arīa akūrū mūno,
andū akūrū o na gūkīra thoguo.
11 Ndūiganitwo nī ūhoorerania wa Mūrungu,
o na kana ūhorō ūcio warīrio na ūhooreri?
12 Ngoro yaku igūteete nīkī,
na nī kīratūma ūikare ūkiunaga maitho,
13 nīguo werekerie marakara maku kūrī Mūrungu,
o na ūgaitūrūra ciugo ta icio kuuma kanua gaku?
14 “Mūdū akīrī kī, atī no ahote gūtuīka mūtheru,
o na mūdū ūciarītwo nī mūdū-wa-nja nake akīrī kī,
atī no ahote gūtuīka mūthingu?
15 Angīkorwo Ngai ndangīhota kwīhoka andū arīa ake aamūre-rī,
na kūngīkorwo o na igūrū ti gūtheru maitho-inī make-rī,
16 mūdū akīrī kī atī amwīhoke?
Mūdū nī mwaganu na nī kīmaramari, anyuuaga waganu ta maaī!
17 “Wee ta thikīrīria na nīngūgūtaarīria;
reke ngwīre ūrīa nyonete,
18 ngwīre ūrīa andū arīa oogī moigīte,
matekūhitha ūndū o na ūmwe wa ūhorō ūrīa maaheirwo nī maithe mao,
19 (o acio oiki maaheetwo būrūri
hīndī irīa gūtaarī mūdū wa kūngī watuīkanagia gatagatī-inī kao):
20 Atīrī, mūdū mwaganu akoragwo na mīnyamaro matukū make mothe.
Matukū mothe ma ūcio ūtarī tha-rī, maigīrwo o mīnyamaro.
21 Aiguaga o mīgambo ya kūmakania mūno;
hīndī irīa maūdū mothe moneka ta marī mega-rī,
atunyani makamūtharīkīra.

- 22 Ndarĩ na kũirĩgĩrĩro gĩa gwĩthara kuuma nduma-inĩ;
etereirio kũuragwo na rũhiũ rwa njora.
- 23 Orũũraga agĩcaragia irio, oragie atĩrĩ, 'Irĩ na kũ?'
Aikaraga amenyete afĩ mũthenya wa nduma ũrĩ o hakuhi.
- 24 Mĩnyamaro na ruo rwa ngoro nĩcio imũmakagia;
imũtooragia taarĩ mũthamaki wĩhaarĩrie kũmũtharĩkĩra,
- 25 nĩ ũndũ ainainagĩria Mũrungu ngundi,
na akang'athĩria Mwene-Hinya-Wothe,
- 26 akamũguthũkĩra ang'athĩtie,
arĩ na ngo yake mata ya hinya.
- 27 "O na gũtuĩka ũthiũ wake nĩ mũnoru,
na njohero yake ikaneneha nĩ kũnora-rĩ,
- 28 agaatuũraga matũũra maanangĩku,
na aikarage nyũmba itatũũragwo nĩ mũndũ,
nyũmba itigairie o kũmomoka ituĩke ihumbu cia mahiga.
- 29 Ndagacooka gũkorwo arĩ mũtongu, naguo ũtonga wake ndũgatũũra,
o na kana indo ciake itheereme kũu bũrũri-inĩ.
- 30 Ndakahota kũũrĩra nduma;
rũrĩrĩmbĩ nĩrũkahooia thuuna ciake,
nayo mĩhũmũ ya kanua ka Ngai nĩĩkamweheria.
- 31 Nĩatige kwĩheenia na ũndũ wa kwĩhoka maũndũ ma tũhũ,
nĩgũkorwo gũtirĩ kĩndũ makaamũrehere.
- 32 Ihinda riake rĩtanakinya-rĩ, nĩakarĩhio mũigana wake wothe,
na honge ciake itikarura.
- 33 Agaatuũka ta mũthabibũ ũhũrũrĩtwo thabibũ ciaguo itarĩ njĩru,
ahaane ta mũtamaiyũ ũraita kĩro kĩaguo.
- 34 Nĩgũkorwo andũ a thiritũ ya arĩa matooĩ Ngai matũũraga marĩ thaata,
na mwaki nĩũgaacina hema cia arĩa mendete mahaki.
- 35 Magĩaga nda cia mathĩina, na magaciara waganu;
nda ciao ithugundaga o maheeni."

16

Mĩario ya Ayubu

- 1 Ningĩ Ayubu agĩcookia atĩrĩ:
2 "Nĩnjiguĩte maũndũ maingĩ ta macio;
inyuotho mũrĩ ahoorerania a kũnyamarania!
- 3 Mĩario iyo yanyu mũngĩ ya mũhũhũtiko-rĩ, ndĩrĩithira?
Nĩ kĩĩ kĩramũthĩnia, gĩgatũma mũtinde mũgĩkararania?
- 4 O na nĩ no njarie ta inyuĩ, korwo nĩ inyuĩ mũrĩ harĩa ndĩ;
nũ no njarie mĩario mĩega ya kũmũciirithia na ndĩmũinainĩrie mũtwe.*
- 5 No rĩrĩ, kanua gakwa no kamũũmĩrĩrie;
ũhoorerania uumĩte mũromo-inĩ yakwa no ũmũhoorerie.
- 6 "No o na ndaaria-rĩ, ruo rwakwa rũtirathira;
o na ndegĩrĩrĩria kwaria-rĩ, rũtiranjeherera.
- 7 Ti-itherũ, Wee Ngai nĩũnogeetie;
nĩũharaganĩtie nyũmba yakwa yothe.
- 8 Wee nĩũnjoheete, naguo ũndũ ũcio ũgatuĩka ũira;
ũhĩnju ũyũ ndĩ naguo nĩwambararĩte ũkaanyumbũra ũria ndarĩĩ.
- 9 Ngai niandooretie na akandembũranga nĩ ũria arakarĩte,
akaahagaranĩria magego;
ũcio thũ yakwa niangũũrĩire maitho.
- 10 Andũ nĩmathamĩtie tũnua twao maathekerere;
mangũthaga rũthĩa makĩnyũrũragia,
na makanyĩitana hamwe manjũkĩrĩre.
- 11 Mũrungu niandekereirie kũrĩ andũ arĩa ooru,
na akanjikia mĩtego-inĩ ya arĩa aaganu.
- 12 Nĩ ndaikarĩte wega, nowe agũthethera;

* 16:4 Kũinainĩria mũndũ mũtwe kuonanagia kũnyarara mũndũ ũcio, na kũu kwarĩ kũmũruma.

- aanyitire mūmero, akūhehenja.
 We anduīte cabaa wake wa kūrathagwo;
¹³ aikia a mīguī ake nīmandigiicīrie.
 Aratheeca higo ciakwa atarī na tha,
 na agaita maaī makwa ma nyongo thī.
¹⁴ Aatharīkagīra maita maingī maingī;
 anguthūkagīra ta njamba ya ita.
- ¹⁵ “Ndumūire gīkonde gīakwa kīa mwīrī nguo ya ikūnia,
 na ngahitha thiiithi wakwa rūkūngū-inī.
¹⁶ Ūthiū wakwa nīūtunihīte nīkūrīra,
 nduma nene īgakīhumbīra maitho makwa;
¹⁷ no rīrī, moko makwa matīrī ūndū wa ūhinya mekīte
 namo mahooya makwa nī matheru.
- ¹⁸ “Wee thī-rī, ndūkahumbīre thakame yakwa;
 kīrīro gīakwa kīroaga gūkaahuurūkio!
¹⁹ O na rīu-rī, mūira wakwa arī igūrū;
 ūcio mūnjiirīrī arī o igūrū.
²⁰ Mūūthaihanīrīrī nī mūrata wakwa
 rīrīa maitho makwa maraita maithori harī Ngai;
²¹ nīathaihanagīrīra mūdū kūrī Ngai,
 o ta ūrīa mūdū athaihanagīrīra mūratawe.
- ²² “No mīaka mīnini īgūthira,
 thī rūgendo rūrīa mūdū athiiga na ndacooke.

17

- ¹ Roho wakwa nīmūthuthīku,
 matukū makwa nīmathirīte, mbīrīra nīyo īnjeterere.
² Ti-itherū thīūrūrūkīrio nī andū a kūūnyūrūria;
 maitho makwa no nginya meerorere rūmena rwao.
- ³ “Wee Ngai-rī, ta kīihe kīndū gīa kūrūgamīrīra thīrī wakwa kīrīa ūretia,
 tondū-rī, nū ūngī ūngītikīra kūruta kīndū gīake kīndūgamīrīre?
⁴ Wee nīwaagithītie meciiria mao ūmenyo;
 nī ūndū ūcio ndūngīmetīkīria mahootane.
⁵ Mūdū angīkaana arata ake nī ūndū wa kīheo-rī,
 maitho ma ciana ciake nīmakoora.
- ⁶ “Ngai nīanduīte mūdū wa kuunwo thimo nī andū othe,
 nduikīte mūdū wa gūtuagīrwo mata ūthiū nī andū.
⁷ Maitho makwa nī maroora nī gwīthikīra;
 cīga ciakwa ciothe ihūthīte o ta kūruru.
⁸ Andū arīa arūngīrīru nīmagegetio nī ūhoro ūcio;
 andū arīa matarī na ūuru mekīte nīmarahūkīte mokīrīre andū arīa matoōī Ngai.
⁹ O na kūrī ūguo-rī, arīa athingu nīmarīrūmagia nīra ciao,
 nao arīa marī moko matheru nīmarīongagīrīrwo hinya.
- ¹⁰ “No rīrī, ta gīūkei inyuothe, geriai o rīngī!
 Nīī ndirī ndīrona mūdū mūūgī gatagatī kanyu.
¹¹ Matukū makwa nī mathiru, mībango yakwa nīmīharaganie,
 o na merirīria ma ngoro yakwa.
¹² Andū aya magarūrağa ūtukū makaūtua mūthenya;
 nduma yamakinyīrīra moigaga atīrī, ‘Ūtheri ūrī o hakuhī.’
¹³ Angīkorwo mūciū ūrīa nīrīgīrīre no mbīrīra,
 angīkorwo ingīara ūrīrī wakwa o nduma-inī-rī,
¹⁴ angīkorwo no nīire ūhoro wa kūbutha atīrī, ‘Wee nīwe baba,’
 na nīire kīgunyū atīrī, ‘Wee nīwe maitū’ kana ‘Nīwe mwarī wa maitū-rī’,
¹⁵ mwīhoko wakwa ūkīrī kū?
 Nūū ūngīnyonera mwīhoko?
¹⁶ Na rīrī, mwīhoko nīūharūrūkīte nginya ihingo-inī cia gīkuū?

Nītūgūgīikūrūkania hamwe rūkūngū-inī?”

18

Mīario ya Bilidadi

- ¹ Ningī Bilidadi ūria Mūshuhi agīcookia, akīūria atīri:
- ² “Ūrītiga kwaria mīario īno rī?
Gīa na ūgī nīguo o na ithuī tūhote kwaria.
- ³ Nī kīī kīratūma ūtuone tūhaana ta ng’ombe,
na tūgatuuu irimū maitho-inī maku?
- ⁴ Wee ūrehanyūrura nī ūndū wa ūria ūrakarīte-rī,
thī no ithaamwo nī ūndū waku?
Kana no nginya ndwaro cia mahiga cieherio harīa itūire?”
- ⁵ “Tawa wa mūdū mwaganu nīmūhorie;
rūrīrīmī rwa mwaki wake nīrūtīgīte gwakana.
- ⁶ Ūtheri ūria ūrī thīnī wa hema yake ūtuūkīte nduma;
naguo tawa ūria ūrī hakuhī nake ūkahora.
- ⁷ Hinya wa mūkinyūkīrie wake nīmūhūthie;
namo mathugunda make makamūgūithia thī.
- ⁸ Makinya make mamūkīagia wabu-inī,
nake akoorūruga thīnī wa marima mayo.
- ⁹ Mūtego ūmūnyīitīre ndīira-inī ya kūgūrū;
mūtego ūgākīmūrūmia biū.
- ¹⁰ Ahithūrwo kīana kīa rūrigi tīri-inī,
akaambīrwo mūtego njīra-inī yake.
- ¹¹ Imakania imuumagīrīra na mīena yothe,
na ikamūteng’eragia harīa hothe aagerera.
- ¹² Mūtino nīmūhūūtīre;
mwanangīko wetereire agwe.
- ¹³ Mūtino ūrīāga icunjī cia gīkonde gīake;
narīo irigithathi rīa gīkuū rīgatambuura ciīga ciake.
- ¹⁴ Aguucītio, akarutwo ūgītīri-inī wa hema yake,
na agatwarwo kūrī mūthamaki wa imakania.
- ¹⁵ Mwaki nīguo ūtūruga hema-inī yake;
ūbiriti ūgwakana nīūhurunjītwo gīkaro gīake.
- ¹⁶ Mīri yake yūmagīra fīri-inī,
nacio honge ciake ikahooa na igūrū.
- ¹⁷ Kīrikano gīake nī gīgaathira thī;
ndarī rītwa būrūrī-inī.
- ¹⁸ Akaarūtūrwo ūtheri-inī atwarwo nduma-inī
na nīakaingatwo oime thī īno.
- ¹⁹ Ndarī ciana kana njīaro thīnī wa andū ao,
o na ndarī mūdū wake ūgaatigara kūrīa aatūruga.
- ²⁰ Andū a mwena wa ithūro nīmakagegio nī maūdū marīa mamūkorete;
andū a mwena wa irathīro manyīitwo nī kīmako.
- ²¹ Ti-itherū ūguo nīguo gīkaro kīa mūdū mwaganu gūkahaana;
kūdū kwa mūdū ūria ūtooī Mūrungu-rī, gwake kūhaana ūguo.”

19

Mīario ya Ayubu

- ¹ Nake Ayubu akīūria atīri:
- ² “Mūkūūnyariira nginya-rī,
mūkīhehenjaga na ciugo?
- ³ Rīu mūrī kūndetia maita ikūmi;
mūūtharīkīre mūtārī na thoni.
- ⁴ Angīkorwo nī ma atī nīhītīte njīra,
ihītia rīakwa rīgūikara rīrī thīna wakwa.
- ⁵ Mūngīkorwo ti-itherū nīmūgwītūūgīria igūrū rīakwa,
na mūgie na mweke wa kūnjūkīrīra nī ūndū wa ūguo njonorithītio,
- ⁶ no kīmenyei atī Ngai nīwe ūhītīrie,
akandīgīcīria na wabu wake.

- 7 “O na gũtuika nĩngayaga ngoiga atĩrĩ, ‘Ndĩmũhĩtũrie!’ Nĩ ndĩrĩ ũndũ njookagĩrio; o na gũtuika nĩhooyaga ndeithio, gũtirĩ kĩhoo to nyonaga.
- 8 Nĩahingĩire njĩra na nĩ ndingĩhota kũhĩtũka; tũcĩra twakwa nĩatwĩkĩrĩte nduma.
- 9 Nĩanjaũrĩte gĩtĩo gĩakwa, na akanduta thũmbĩ mũtwe.
- 10 Andarũrangaga kuuma mbarĩ ciothe nginya ngathira; amunyaga mwĩhoko wakwa o ta mũtĩ.
- 11 Marakara make nĩmanjakanĩire; andaraga hamwe na thũ ciake.
- 12 Mbũtũ ciake cia ita injerekagĩra na hinya; ciakaga ihumbu cia kũnjũkĩrĩra, igathiũrũrũkĩria hema yakwa.
- 13 “Nĩanyamũranĩtie na ariũ a baba makaahutatĩra; andũ arĩa tũyaine nao nĩmeĩndigithĩtie biũ.
- 14 Andũ a mbarĩ ciitũ nĩmathĩite makandiga; arata akwa nĩmariganĩrwo nĩ nĩ.
- 15 Ageni akwa na ndungata ciakwa cia andũ-a-nja matuaga ta matanjũũ; maanyonaga ta ndĩ mũndũ uumĩte kũndũ kũngĩ.
- 16 Njĩtaga ndungata yakwa, no ndingĩnjĩtũka, o na ndĩmĩthaihtĩte na kanua gakwa nĩ mwene.
- 17 Mĩhũmũ ya kanua gakwa nĩminungu harĩ mũtumia wakwa; nduĩkĩte wa kũmenwo harĩ ariũ a maitũ.
- 18 O na tũhĩ tũrĩa tũnini nĩtũnyararĩte, rĩrĩa ndatumĩrĩa no gũũthekerera tũũthekagĩrĩa.
- 19 Arata akwa arĩa manguhĩrĩrie othe nĩmathũire; andũ arĩa nyendeete nĩmahutatĩire makaanjũkĩrĩa.
- 20 Nĩ thirĩte ngatigara o gĩkonde na mahĩndĩ; nĩ ndigarĩrwo no kĩni kĩa magego giiki.
- 21 “Njiguĩrai tha, inyuĩ arata akwa, iguai tha, nĩgũkorwo guoko kwa Ngai nĩkũngũthĩte.
- 22 Mũthingatanaga na nĩ o ta ũrĩa Mũrungu aathingataga nĩkĩ? Mũtirĩ mũraiganwo nĩ nyama ciakwa?
- 23 “Naarĩ korwo ciugo ciakwa nĩciandĩkitwo, igakĩandĩkwo ibuku-inĩ rĩa gĩkũnjo,
- 24 igakarwo na karamu ga kĩgera igũrũ rĩa ngocorai, kana igakururwo rwaro-inĩ rwa ihiga itũũre nginya tene!
- 25 Nĩnjũũ atĩ Mũngũũri arĩ muoyo, na atĩ marigĩrĩrio-inĩ nĩwe ũkaarũgama thĩ ĩno.
- 26 Nakĩo gĩkonde gĩkĩ gĩakwa kĩarĩkia gũthira, na mwĩrĩ ũyũ wa nyama ũkorwo ũtarĩ ho, hĩndĩ ĩyo nĩ ngoona Ngai;
- 27 nĩ mwene nĩngamwĩonera na maitho, nĩ mwene, ti mũndũ ũngĩ. Ĩ ngoro yakwa ndĩkĩrĩ na wendo mũnene!
- 28 “Mũngiuga atĩrĩ, ‘Ĩ nĩtũthingatane nake, kuona atĩ nĩwe kĩhumo gĩa thĩina ũyũ,’
- 29 inyuĩ ene nĩmwaĩrĩrwo nĩ gwĩtigĩra rũhiũ rwa njora; nĩgũkorwo mang’ũrĩ nĩmakarehithia kũherithanio na rũhiũ rwa njora, na hĩndĩ ĩyo nĩmũkamenya atĩ nĩ kũrĩ ũtuanĩri wa ciira.”

20

Mĩario ya Zofaru

- 1 Nake Zofaru ũrĩa Mũnaamathi agĩcookia atĩrĩ:
- 2 “Meciĩria makwa nĩ mathĩĩnĩku, na nĩkĩo ngũcookia, nĩ ũndũ nĩndangĩkĩte mũno.
- 3 Ndĩraigua irũithia rĩa kũnjonorithia,

nguo ūmenyo wakwa nĩũranjĩkĩra hinya wa gũcokia.

- 4 “Ti-itherũ nĩũũĩ ūrĩa gũtũire kuuma tene
rĩrĩa mũndũ aigirwo gũkũ thĩ ĩno,
5 atĩ kũrũũhia kwa arĩa aaganu no gwa kahinda,
o nakĩo gĩkeno kĩa andũ arĩa matooi Ngai no gĩa kahinda kanini.
6 O na gũtuĩka mwĩtĩio wake nĩ ũkinyaga o igũrũ,
nguo mũtwe wake ũkahutia matu-rĩ,
7 agaathira nginya tene o ta mai make mwene;
arĩa manamuona mooragie atĩrĩ, ‘Kaĩ aathiire kũ?’
8 Airagĩria ta kiroto, akaaga kuoneka rĩngĩ,
akaingatwo ta kioneki kĩa ũtukũ.
9 Riitho rĩrĩa rĩamuonaga rĩtikamuona rĩngĩ;
harĩa aakaraga hatikamuona rĩngĩ.
10 Ciana ciake ikaageragia kwĩguithania na athĩni;
moko make mwene no nginya magacookia ũtonga wake kũrĩa aaũrutire.
11 Hinya wa wĩthĩ ūrĩa ũiyũrite mahĩndĩ-inĩ make
ũgaakoma hamwe nake rũkũngũ-inĩ.
12 “O na gũtuĩka ũũru ūrĩ mũrĩo ūrĩ kanua gake,
na nĩaũhithaga rungu rwa rũrimĩ rwake,
13 o na gũtuĩka ndangĩhota kũũrekia
na aũigaga kanua gake-rĩ,
14 irio ciake nĩkarũra irĩ nda yake;
igaatuĩka ūrũrũ wa ndũira thĩnĩ wake.
15 Nĩagatahĩka ũtonga ūrĩa ameretie;
Mũrungu nĩagatũma aũtahĩke.
16 Nĩakoonga thumu wa nyoka;
magego ma nyoka nĩmo makaamũũraga.
17 Ndagakenera tũrũũ,
njũũ iria ithereraga ũũkĩ na ngorono.
18 Kĩndũ kĩrĩa anogeire no nginya agagĩcokia atakĩrite;
ndagakenera uumithio wa wonjoria wake.
19 Nĩgũkorwo nĩahinyĩrĩrie athĩni, akamatiga matarĩ na kĩndũ;
nĩatunyanĩte nyũmba iria ataakire.
20 “Ti-itherũ merĩrĩria make matingĩhira;
ndangĩhonokia na indo iria eigĩire.
21 Gũtirĩ kĩndũ atigũrio gĩa kũrĩa;
ũtonga wake ndũgatũũra.
22 Hĩndĩ ĩrĩa aiganĩire nĩ ũndũ wa kũingĩhia indo, mĩnyamaro nĩkamũnyiita;
ũkĩa nĩkamũkora na nditi nene.
23 Hĩndĩ ĩrĩa aiyũritie nda yake-rĩ,
nĩguo Ngai akaarekereria marakara make mahiũ mamũkore
na amuurĩrie mahũũra make.
24 O na angĩũrĩra indo cia mbaara cia kĩgera,
akaarathwo na mũguĩ wa gĩcango.
25 Aũcomoraga kuuma ng’ong’o wake,
mũtheece ũcio mũkengu akaũcomora kuuma ini-inĩ rĩake.
Imakania nĩkamũkorerera;
26 nduma nene nĩyeteraire igĩna ciake.
Mwaki ũtarĩ mũhurũtĩre nĩkamũcina,
na ũniine kĩrĩa gĩtigaire thĩnĩ wa hema yake.
27 Igũrũ nĩrĩkaguũria wĩhia wake;
thĩ nayo nĩkarahũka ĩmũũkĩrĩre.
28 Kĩguũ nĩgĩgathereria nyũmba yake,
indo cia nyũmba yake ithererio nĩ kĩguũ mũthenya ũcio wa mang’ũrĩ ma Ngai.
29 ũcio nĩguo ũndũ ūrĩa Ngai agayagĩra arĩa aaganu,
igai rĩrĩa maathĩrĩrwo nĩ Mũrungu.”

21

Miario ya Ayubu

- ¹ Ningĩ Ayubu agĩcockia atĩrĩ:
² “Thikĩrĩriai wega ciugo ciakwa;
 rekei ũndũ ũyũ ũtuĩke nĩguo mũkũũhooreria naguo.
³ Ngirĩrĩriai na nĩ njarie,
 na ndaarĩkia kwaria-rĩ, mũgĩcooke mũũnyũrũrie.
- ⁴ “Nĩ-rĩ, kaĩ mateta makwa meerekeirio mũndũ?
 Ngũkiaga kũremwo nĩ gũkirĩrĩria nĩkĩ?
⁵ Ta ndorai mũgege;
 mwĩnyiite tũnua twanyu na moko nĩ kũmaka.
⁶ Ndĩciiragia ũhoru ũyũ ngamaka mũno;
 ngethithimũkwo nĩ mwĩrĩ, ngambĩrĩria kũinaina.
⁷ Atĩrĩ, andũ arĩa aaganu marekagwo matũũre muoyo nĩkĩ,
 magakũra o na magakĩrĩrĩria kũgĩa na ũhoti?
⁸ Nĩmeonagĩra ciana ciao ikĩgaacĩra kũu marĩ,
 makoona rũciaro rwao rũkĩĩhaanda mbere ya maithe mao.
⁹ Mĩciĩ yao iĩkaraga iĩgitĩrwo na iĩtarĩ na guoya;
 naruo rũthanju rwa Ngai rũtimahũũraga.
¹⁰ Ndegwa ciao itiagaga kũgwatia;
 ng’ombe ciao iciaraga, na itihunaga.
¹¹ Moimagaragia twana twao tũingĩ o ta rũũru;
 ciana icio ciao ikaina igĩtũrũhaga.
¹² Nao o ene mainaga makĩhũũraga tũhembe na inanda cia mũgeeto;
 mekenagia na mũgambo wa mũtũrĩrũ.
¹³ Matũũraga mĩaka yao magaacĩire,
 na magathũĩ mbĩrĩra-inĩ marĩ na thayũ.
¹⁴ Na no-o meeraga Mũrungu atĩrĩ, ‘Thĩĩ! Tigana na ithu!
 Tũtikwenda kũmenya njĩra ciaku.
¹⁵ Mwene-Hinya-Wothe nĩwe ũ, atĩ nĩguo tũmũtungatagĩre?
 Tũkũgunĩka nakĩ tũngĩmũhooya?’
¹⁶ No rĩrĩ, kũgaacĩra kwao gũtĩrĩ moko-inĩ mao ene,
 nĩ ũndũ ũcio nĩ njikaraga haraaya na kĩrĩra kĩa andũ arĩa aaganu.
- ¹⁷ “Na rĩrĩ, nĩ maita maigana tawa wa arĩa aaganu ũhoragio?
 Nĩ maita maigana makoragwo nĩ mũtino,
 na nĩ maita maigana Ngai amagayagĩra ruo nĩ kũmarakarĩra?
¹⁸ Nĩ maita maigana matũkaga ta nyeki nyũmũ ikũhurutwo nĩ rũhuho,
 o na kana ta maragara marĩa mombũragwo nĩ kĩhuhũkanio?
¹⁹ Kuugagwo atĩrĩ, ‘Ngai aigagĩra ciana iherithia rĩa ithe wao.’
 No rĩrĩ, nĩ kaba Ngai aherithie mũndũ ũcio we mwene,
 nĩguo amenye nĩehĩtie!
²⁰ Maithe make nĩmeyonere mwanangĩko wake mwene;
 nĩarekwo akunde mang’ũrĩ ma Mwene-Hinya-Wothe.
²¹ Nĩ ũndũ-rĩ, anga no eetangaga ha ũhoru wa andũ ake
 arĩa agaatiga na thuutha, matukũ make maathira?
- ²² “Nĩ kũrĩ mũndũ o na ũmwe ũngĩhota kũruta Mũrungu atĩ nĩguo agĩe na ũmenyo,
 kuona atĩ Mũrungu nĩwe ũtuanagĩra ciira, o na agatũira arĩa atũũgĩrie mũno?
²³ Nĩ kũrĩ mũndũ ũkuuaga arĩ na hinya wake wothe,
 arĩ mũgitĩre wega biũ, na arĩ na thayũ,
²⁴ mwĩrĩ wake ũheetwo irio wega,
 na mahĩndĩ ma mĩthiimo yake marĩ o maigũ.
²⁵ Mũndũ ũngĩ agakua arĩ na marũrũ ma ngoro,
 atarĩ aakenera kĩndũ kĩega o na kĩ.
²⁶ Makomaga o ro ũndũ ũmwe tĩri-inĩ,
 na eerĩ-rĩ, igunyũ ikamahumbĩra.
- ²⁷ “Nĩ nĩnjũũ wega ũrĩa mũreciiria,
 ngamenya mathugunda manyu maakũhĩrĩa namo.

- 28 Mũrooria atĩrĩ, 'Rĩu nyũmba ya mũndũ ũrĩa mũnene ikĩrĩ ha,
na hema ĩrĩa andũ aaganu maratũũraga-rĩ, ikĩrĩ ha?'
- 29 Kaĩ mũtarĩ muoria andũ arĩa mathiiaga ng'endo?
Kaĩ mũtarũmbũyagia ũrĩa mamwĩraga:
- 30 atĩ mũndũ ũrĩa mwaganu nĩ aigwagĩrwo tha mũthenya wa mũtino,
atĩ nĩahonokagio mũthenya wa mang'ũrĩ?
- 31 Nũũ ũreganaga na mĩtugo ya mũndũ mwaganu maithe-inĩ make?
Nũũ ũmũrĩhagia kũringana na maũndũ marĩa aaneke?
- 32 Atwaragwo mbĩrĩra-inĩ,
nayo mbĩrĩra yake ikarangagĩrwo.
- 33 Tĩirĩ wa gĩtuamba nũrĩ mũrĩo harĩ we;
andũ othe nĩwe marũmagĩrĩra,
na kĩrĩndĩ gĩtangĩtarĩka gĩgathiiaga mbere yake.
- 34 "Mwakĩhota atĩa kũũhooreria na ndeto cia tũhũ?
Hatirĩ kĩndũ gĩtigaru harĩ macookio manyu tiga o maheeni!"

22

Mĩario ya Elifazu

- 1 *Nake Elifazu ũrĩa Mũtemaani agĩcookia atĩrĩ:*
- 2 "Mũndũ aahota kũguna Mũrungu?
O na mũndũ mũũgĩ-rĩ, akĩhota kũmũguna?"
- 3 Nĩ gĩkeno kĩrĩkũ ũthingu waku ũngĩrehere Mwene-Hinya-Wothe?
Nĩ uumithio ũrĩkũ angĩgĩa nague angĩkorwo mĩthĩre yaku ndĩrĩ ũcuuke?"
- 4 "Arakũrũithia na agagũthitanga
nĩ ũndũ wa wĩtigĩrĩ Ngai waku?"
- 5 Githĩ waganu waku ti mũnene?
Mehia maku-rĩ, makĩrĩ mũthia?"
- 6 Wetirie ũgĩrĩrĩ kuuma kũrĩ ariũ a thoguo hatarĩ gĩtũmi;
nĩwaũrĩre andũ nguo, ũkĩmatiga njaga.
- 7 Arĩa anogu ndwamaheire maaĩ,
na nĩwaimire arĩa ahũtu irio,
- 8 o na gĩtuũka warĩ mũndũ ũrĩ hinya, ũrĩ na mĩgũnda:
mũndũ ũheetwo gĩtũo, na watũũraga kuo.
- 9 Nĩwaingatire atumia a ndigwa matarĩ na kĩndũ,
na ũkĩniina hinya wa arĩa matarĩ na maithe.
- 10 Nĩkĩo ũthiũrũrũkĩrĩo nĩ mĩtego,
nĩkĩo thĩina wa narua ũkũmakagia,
- 11 nĩkĩo ũtumanĩrwo nĩ nduma, ũkaremwo nĩkuona,
na nokio mũyũro wa maaĩ ũkũhubanĩrĩre.
- 12 "Githĩ Ngai ndarĩ o kũu igũrũ o igũrũ?
O na ta kĩone ũrĩa njata iria irĩ igũrũ mũno itũũgĩrĩte!"
- 13 No rĩrĩ, wee ũroiga atĩrĩ, 'Mũrungu nĩ atĩa angĩmenya?
No atuanĩre ciira nduma-inĩ ta ĩno?"
- 14 Matu matumanu nĩmamũhumbĩrĩte,
nĩ ũndũ ũcio ndangĩtuona rĩrĩa egũceera kũu igũrũ gacũmbĩrĩ.'
- 15 ũgũtũũra ũgeraga o njira ya tene
ĩrĩa andũ aaganu managerera?"
- 16 Nĩmahurĩrio ihinda rĩao rĩtanakinya,
mĩthingi yao ĩgĩthererio nĩ mũyũro wa maaĩ.
- 17 Nao meerire Mũrungu atĩrĩ, 'Tigana na ithuĩ!
Mwene-Hinya-Wothe-rĩ, angĩtwĩka atĩa?'
- 18 No rĩrĩ, nĩwe waiyũrĩre nyũmba ciao na indo njega,
nĩ ũndũ ũcio nĩ njikaraga haraaya na kĩrĩra kĩa andũ arĩa aaganu.
- 19 "Andũ arĩa athingu nĩmeyonagĩra mwanangĩko wa acio aaganu, magakena;
arĩa matarĩ na ũũru mekĩte mamanyũrũragia makiugaga atĩrĩ:
- 20 'Ti-itherũ thũ ciitũ nĩnyanange,
mwaki nĩũcinĩte ũtonga wao.'

- 21 “Athikira Ngai ukare urĩ na thayũ nake,
ũndũ uyũ nĩguo ũgaakũrehere ũgaacĩru.
- 22 Itikira ũrutani wa kanua gake,
na ũge ciugo ciake ngoro-inĩ yaku.
- 23 Ũngĩcookerera ũcio Mwene-Hinya-Wothe,
nĩegũkwamũkĩra; ũngĩeheria waganu kũraya na hema yaku,
- 24 na ũte ngũmba ciaku cia thahabu rũkũngũ-inĩ,
na thahabu yaku ya Ofiri ũmĩte na kũu ndwaro-inĩ cia mahiga kũu mũkuru-inĩ,
- 25 hĩndĩ iyo ũcio Mwene-Hinya-Wothe agaatuĩka thahabu yaku,
na atuĩke betha irĩa njega mũno harĩ we.
- 26 Ti-itherũ, hĩndĩ iyo nĩũkona gĩkeno thĩinĩ wa ũcio Mwene-Hinya-Wothe,
na nĩũgatiirĩra Ngai ũthiũ waku.
- 27 Nĩũkamũhooya, nake nĩagakũguwa,
nawe nĩũkahingia mĩhĩtwa yaku.
- 28 Ūrĩa watua wĩkwo nĩguo ũrĩkagwo,
naguo ũtheri nĩ ũkaara njĩra-inĩ ciaku.
- 29 Hĩndĩ irĩa andũ angĩ manyiũhio, nawe ũkoiga, ‘Nĩmatũũgĩrio!’
Hĩndĩ iyo nĩakahonokia arĩa makuĩte ngoro.
- 30 Nĩakahonokia o na ũrĩa ũrĩ na ũcuuke,
ahonokio nĩ ũndũ wa ũtheru wa moko maku.”

23

Mĩario ya Ayubu

- 1 Ningĩ Ayubu agĩcookia atĩrĩ:
- 2 “O na ũmũthĩ gũteta gwakwa no kũrũrũ;
guoko gwake nĩkũnditũhĩire o na ngĩcaayaga ũguo.
- 3 Naarĩ korwo nĩnjũũĩ kũrĩa ingĩmuona;
Naarĩ korwo no hote gũthiĩ kũrĩa aikaraga!
- 4 Ingĩyarĩrĩria harĩ we,
nĩjyũrie kanua gakwa ihooto.
- 5 No nyende kũmenya ũrĩa angĩnjookeria,
ndĩcũũranie ũrĩa angĩnjũria.
- 6 No anjũkĩrĩre na ũhoti wake mũnene?
Aca, ndangĩhatĩrĩria na thĩtango.
- 7 Hau-rĩ, mũndũ mũrũngĩrĩru no atware ciira wake mbere yake,
na nĩ njohorithio kuuma kũrĩ mũnjiirithia nginya tene.
- 8 “No rĩrĩ, ingĩthiĩ mwena wa irathĩro, we ndarĩ kuo;
ingĩthiĩ mwena wa ithũiro, ndiramuona.
- 9 Hĩndĩ irĩa arĩ wĩra-inĩ mwena wa gathigathini, ndimuonaga;
rĩrĩa athiĩ mwena wa gũthini, ndimuonaga o na hanini.
- 10 Nowe-rĩ, nĩooĩ njĩra irĩa ngeragĩra;
aarĩkia kũngeria, ngoima haana o ta thahabu.
- 11 Magũrũ makwa moimĩte makinya make thuutha;
nũmagĩrĩra njĩra yake itekwahũka na mwena.
- 12 Nĩ nditiganũrie maathani ma mũromo yake;
nĩjũkĩrĩre ciugo cia kanua gake gũkĩra irio ciakwa cia o mũthenya.
- 13 “No rĩrĩ, arũgamaga arĩ o wiki; nũũ ũngĩhota kũregana nake?
Ekaga o ũrĩa ekwenda.
- 14 Ahingagia ũndũ ũrĩa anduĩrĩre,
na arĩ o na mũbango mũngĩ ta iyo anjũgĩre.
- 15 Kĩu nĩkĩo gĩtũmĩte nyiitwo nĩ kĩmako ndĩ mbere yake;
ndeciiria maũndũ macio mothe-rĩ, ngamwĩtigĩra.
- 16 Mũrungu nĩatũmĩte ngoro yakwa yũrwo nĩ hinya;
ũcio Mwene-Hinya-Wothe nĩatũmĩte nyiitwo nĩ guoya.
- 17 No rĩrĩ, ndikĩrĩtio nĩ nduma,
ĩ nduma iyo ndumanu ihumbĩrĩte ũthiũ wakwa.

24

- 1 “Ni kũ kigiragia Mwene-Hinya-Wothe araaririe mahinda ma ciira?
Ni kũ gĩtũmaga arĩa mamũũĩ meterere mũthenya ta iyo o tũhũ?”
- 2 Kũrĩ andũ meeheragia mahiga ma mũhaka,
na makarĩthia ndũũru cia mahiũ iria maiyiite.
- 3 Moyaga ndigiri ya mwana wa ngoriai,
na magakuua ndegwa ya mũtũmia wa ndigwa itũlke ya kũrũgamĩrĩra thĩrĩ wao.
- 4 Ni meeheragia andũ arĩa abatari njĩra-inĩ,
na makahatĩrĩria athũni othe a bũrũri magatũma mathiũ makehithe.
- 5 O ta njagĩ cia werũ,
nogu andũ arĩa athũni marokagĩra wĩra wa kũhaara kindũ gĩa kũrĩa;
kũ bũrũri ũrĩa ũtagĩaga kindũ nĩkuo marutaga irio cia kũhe ciana ciao.
- 6 Monganagia ngaragatha mĩgũnda-inĩ,
na makahaara matigari mĩgũnda ya mũthabibũ ya arĩa aaganu.
- 7 Maraaraga njaga nĩ kwaga ngu;
matirĩ kindũ gĩa kwĩhumbĩra rĩrĩa kwagĩa heho.
- 8 Maconjoragio nĩ mbura ya irĩma-inĩ,
nao makenyiitĩrĩra mahiga nĩ ũndũ wa kwaga ha kwĩyũa.
- 9 Mahuragia mwana wa ngoriai kuuma nyondo-inĩ;
nako gakenge ka mũthĩĩni gatahagwo nĩ ũndũ wa thĩirĩ.
- 10 Mathiiaga njaga nĩ kwaga ngu;
makuuaga itĩa cia ngano, no magatigwo marĩ o ahũtu.
- 11 Mahihagĩra ndamaiyũ mĩtaro-inĩ;
nĩo makinyangaga ihĩhĩro cia ndibei o magĩkuaga nĩ nyoota.
- 12 Mũcaayo wa arĩa marakua nĩũraiguu ũkũma itũũra inene,
nayo mũoyo ya arĩa aguarie no gũkaya irakaya ikĩenda ũteithio.
No Ngai gũtirĩ mũndũ aratũra ciira nĩ ũndũ wa gwĩka ũru.
- 13 “Ni kũrĩ andũ arĩa mareganaga na ũtheri,
na matũũ njĩra ciaguo,
o na kana magaikara tũcĩra-inĩ twaguo.
- 14 Hĩndĩ irĩa gwatuka-rĩ,
mũũragani ookagĩra akooraga athũni na abatari;
ningĩ ũtukũ agatũka ta mũici.
- 15 Riitho rĩa gĩtharia rĩetagĩrĩra kũgĩe mairia;
kĩraga atĩrĩ, ‘Gũtirĩ riitho o na rĩmwe rĩngĩnyona,’
na gĩgaikara kũhithĩte ũthiũ.
- 16 Rĩrĩa kũrĩ nduma-rĩ, nĩguo andũ matuaga nyũmba,
no mũthenya magatinda mehingĩire;
matiendaga ũndũ wa ũtheri.
- 17 Nĩgũkorwo andũ acio othe-rĩ, nduma irĩa ndumanu nĩyo rũciinĩ rwao;
magĩaga ũrata na imakania cia nduma.
- 18 “No rĩrĩ, o nĩ mũhũũyũ ũrĩa ũrerete igũrũ rĩa maaĩ;
igai rĩao bũrũri-inĩ nĩ irume,
na nĩ ũndũ ũcio gũtirĩ mũndũ ũthiiaga mĩgũnda-inĩ ya mũthabibũ.
- 19 O ta ũrĩa riũa na ũrugarĩ iniinaga maaĩ ma tharunji-rĩ,
ũguo noguo mbĩrĩa ihuragia arĩa mehĩtie.
- 20 Nayo nda irĩa yamaciarire ikariganĩrwo nĩo,
igunyũ nacio ikamarĩa;
andũ arĩa aaganu maticookaga kũririkanwo,
no moingangwo ta mũtĩ.
- 21 Marĩiaga indo cia mũtũmia thaata na ũrĩa ũtarĩ kaana,
na matiiguagĩra mũtũmia wa ndigwa tha.
- 22 No Ngai, nĩ ũndũ wa ũhoti wake, nĩakururagia arĩa marĩ hinya;
o na mangĩhaanda wega-rĩ, matirĩ na mwĩhoko atĩ nĩmagatũũra muoyo.
- 23 We no ametĩkie maikare mahurũkĩte makĩiguaga ta matarĩ na ũgwati,
no maitho make nĩmacũthagĩrĩria njĩra ciao.
- 24 Nĩgũkorwo matũũgagĩrio o kahinda kanini, magacooka makeehera;
maikũrũkagio na magakua o ta andũ arĩa angĩ othe;
makeeheragio o ta igira cia ngano.

25 “Akorwo ũguo gūtariĩ-rĩ, nũũ ũngĩonania atĩ nĩndaheenania, na agĩtue ciugo ciakwa cia tũhũ?”

25

Mĩario ya Bilidadi

- 1 Nike Bilidadi ũria Mũshuhi agĩcookia atĩrĩ:
- 2 “Wathani na gwĩtigĩrwo nĩ cia Ngai;
nĩwe ũhaandaga watho kũu igũrũ o igũrũ mũno.
- 3 Mbũtũ ciake no itarĩke?
Nũũ ũtaaragĩrwo nĩ ũtheri wake?
- 4 Mũndũ aakĩhota atĩa gũkorwo arĩ mũthingu mbere ya Mũrungu?
Mũndũ ũciarĩtwo nĩ mũndũ-wa-nja-rĩ, akĩhota atĩa gũtuika mũtheru?
- 5 Angĩkorwo o na mweri ti mũcangararu,
na njata ti theru maitho-inĩ make-rĩ,
- 6 mũndũ na no ta kĩgunyũ, o we mũrũ wa mũndũ-rĩ,
ndakĩrĩ mũnyiihire mũno makĩria!”

26

Mĩario ya Ayubu

- 1 Ningĩ Ayubu agĩcookia atĩrĩ:
- 2 “Kaĩ ũrĩ gũteithia ũria ũtarĩ na ũhoti-ĩ!
Kaĩ ũrĩ kũhonokia guoko kũria gũtarĩ na hinya-ĩ!
- 3 Kaĩ ũrĩ gũtaara mũndũ ũtarĩ na ũũgĩ-ĩ!
Na atĩrĩ, kaĩ nĩwonanĩtie ũmenyo mũnene-ĩ!
- 4 Nũũ wagũteithia kwaria ciugo icio?
Na nĩ roho waũ waria na kanua gaku?
- 5 “Arĩa akuũ marĩ na ruo rũnene,
o acio marĩ rungu rwa maaĩ na kĩa gĩothe gĩtũũraga kuo.
- 6 Gĩkuũ nĩkĩguũranie mbere ya Ngai;
mwanangĩko ũkarĩte ũtarĩ mũhumbĩre.
- 7 Atambũrũkagia matu ma mwena wa gathigathini igũrũ rĩa kũndũ gũtarĩ kĩndũ;
nayo thĩ ndarĩ kĩndũ amĩcunjurĩtie nakĩo.
- 8 Athayaga maaĩ thĩnĩ wa matu make,
no matu macio matingĩtembũrwo nĩ ũritũ wamo.
- 9 Ahumbagĩra ũthiũ wa mweri rĩrĩa waiganana,
agatambũrũkia matu make igũrũ rĩaguo.
- 10 Niekĩrĩte rũkiriri igũrũ rĩa maaĩ,
rũkahakania ũtheri na nduma.
- 11 Itugĩ iria itiriĩrĩre igũrũ nĩ ithingithaga,
ikagegearaga nĩ ũndũ wa ikũũmana rĩake.
- 12 Nĩoirugire maaĩ ma iria na ũndũ wa hinya wake;
na nĩ ũndũ wa ũũgĩ wake nĩatinaangirie Rahabu tũcunjĩ.
- 13 Mĩhũmũ yake nĩyo yathakaririe igũrũ;
guoko gwake nĩ gwatheecire nyoka irĩa inyororokaga na ihenya.
- 14 Atĩrĩrĩ, ĩno no mũthia ya mawĩra make;
kaĩ no kamũheehũ kanini tũiguaga ka ũhoru wake-ĩ!
Nũũ ũngĩgĩtaũkĩrwo nĩ marurumĩ ma ũhoti wake?”

27

- 1 Nike Ayubu agĩthĩ na mbere na mũario yake, akiuga atĩrĩ:
- 2 “Ti-itherũ o ta ũria Mũrungu atũũraga muoyo, o we ũnyimĩte kĩhooto,
ũcio Mwene-Hinya-Wothe, ũria ũtũmĩte ngĩe na ũrũrũ ngoro-inĩ-rĩ,
- 3 hĩndĩ irĩa yothe nĩ ngũtũũra muoyo,
nayo mĩhũmũ ya Ngai irĩ maniũrũ-inĩ makwa,
- 4 mĩromo yakwa ndĩkaaria maũndũ ma waganu,
na rũrĩmĩ rwakwa rũtikaaria maheeni.
- 5 Nii ndigetĩkĩra atĩ nĩ inyuũ mũrĩ na kĩhooto;
nginya rĩrĩa ngaakua, ndigakaana ũkindĩrĩku wakwa.
- 6 Ningũtũũria ũthingu wakwa na ndĩkaũrekia;
thamiri yakwa ndĩkanjiirithia rĩrĩa rĩothe ngũtũũra muoyo.

- 7 “Thũ ciakwa irogĩtuĩka ta arĩa aaganu,
arĩa marĩ muku na nĩ marotuĩka ta arĩa matarĩ kĩhooito!
- 8 Tondũ-rĩ, kĩĩrĩgĩrĩro kĩa ũrĩa ũtarĩ mwĩtigĩri Ngai gĩkĩrĩ kĩrĩkũ akua,
hĩndĩ irĩa Ngai ooya muoyo wake?
- 9 Mũrungu nĩakĩguaga gũkaya gwake
rĩrĩa akorwo nĩ mĩnyamaro?
- 10 Nĩakenagĩra ũcio Mwene-Hinya-Wothe?
Nĩakayagĩra Ngai mahinda mothe?
- 11 “Nĩngũmũruta ũhoru wĩgĩĩ ũhoti wa Mũrungu;
ndikũhitha njĩra cia Mwene-Hinya-Wothe.
- 12 Inyuothe nĩmwĩoneire maũndũ macio.
Ikĩrĩ yakĩ mĩario ino itarĩ kĩene?
- 13 “Ũũ nĩguo Mũrungu aathagĩrĩria arĩa aaganu,
na nĩrĩo igai rĩrĩa mũndũ ũrĩa ũtarĩ tha aamũkagĩra kuuma kũrĩ Mwene-Hinya-
Wothe:
- 14 O na ciana ciake ciaingĩha atĩa, ciathĩrĩrio rũhiũ rwa njora;
rũciaro rwake rũtikoona irio cia kũrũigana.
15 Mũthiro nĩguo ũkaaninũkia arĩa agaagata thuutha wake,
na atumia ao a ndigwa matikamarĩria.
- 16 O na angĩonganĩrĩria betha ta rũkũngũ,
na agĩe na nguo nyingĩ ta hĩba cia rĩũmba,
- 17 kĩrĩa egũcookanĩrĩria gĩkehumbwo nĩ ũrĩa mũthingu,
na arĩa matarĩ mahĩtia nĩo makaagayana betha yake.
- 18 Nyũmba irĩa aakaga no ta nyũmba ya kĩihuruta,
ningĩ no ta gĩthũnũ gĩakĩtwo nĩ mũrangĩri.
- 19 Agaakoma arĩ mũtongu, no ndagacooka gwĩka ũguo rĩngĩ;
akaahingũra maito akore gũtirĩ kĩndũ arĩ nakĩo.
- 20 Imakania imũkoragĩrĩria ta mũiyũro wa maaĩ;
kĩhuhũkanio gĩkaamũhuria ũtukũ.
- 21 Rũhuho rwa mwena wa Irathĩro rũmuoyaga akabuĩria;
rũmweheragia kũrĩa atũũraga.
- 22 Rũmũhurutaga rũtarĩ na tha
o rĩrĩa aroorĩra hinya waruo.
- 23 Rũhũũraga hĩ rũkamũkenerera,
na rũkagamba ta nyoka rũkamũruta kũrĩa atũũraga.”

28

- 1 “Nĩ kũrĩ handũ harĩa betha yenjagwo
o na nĩ harĩ handũ harĩa thahabu iheragĩrio.
- 2 Kĩgera kĩrutagwo kuuma tũri-inĩ,
nakĩo gĩcango kĩrutagwo mahiga-inĩ gĩgatwekio.
- 3 Mũndũ nĩkũniina aniinaga nduma;
acaragia mahiga macio nginya kũrĩa kũriku mũno,
o kũu nduma irĩ ndumanu mũno.
- 4 Mũndũ atũrĩkagia irima thĩ kũraya na kũrĩa andũ matũũraga,
agakinya kũndũ kũrĩa mũndũ aariganĩrwo nigũthiiaga;
kũu kũraihanĩrĩrie na andũ nĩkuo acunjuuraga akĩereeraga.*
- 5 Thĩ nĩkuo kuumaga irio,
no na kũu thĩnĩ mũhuro kũgarũrũkĩte gũkahaana ta gũcinĩtwo na mwaki;
- 6 mahiga-inĩ ma thĩ nĩkuo kuumaga yakuti irĩa ya bururu,
na mũthanga wayo ũkoragwo na ngũmba cia thahabu.
- 7 Gũtirĩ nyoni ndĩa-nyama yũĩ gacĩra kau kahithe,
na gatĩrĩ konwo nĩ riitho rĩa hũngũ.
- 8 Nyamũ iria ciĩtĩaga itĩrĩ ciagathĩira,
o na gũtirĩ mũrũũthi ũkageragĩra.
- 9 Guoko kwa mũndũ gũtharĩkagĩra gũkanyĩita ihiga rĩa nyaigĩ,
na gũkaguũria itina cia irĩma.

* 28:4 Enji a marima magĩcarĩa tũhiga twa goro maikaragĩra itĩ ciacunjuuragio na mĩkanda.

- 10 Enjaga mungu ūgatūrīkia rwaro rwa ihiga;
maitho make makionaga igīna ciaruo ciothe.
- 11 Ethaga itwe cia njūūī,
na indo iria hithe agaciumīria ūtheri-inī.
- 12 “No ūūgī-rī, ūngīoneka kū?
Ūmenyo ūtūūraga kū?
- 13 Mūdū ndangīmenya thogora wa ūūgī;
ndūngīoneka būrūri wa arīa marī muoyo.
- 14 Kūrīa kūrīku mūno kuugaga atīrī, ‘Ndūrī thīnī wakwa’;
narīo iria rīkoiga atīrī, ‘Ndūrī gūkū gwakwa.’
- 15 Ndūngīgūrīka na thahabu īrīa therie mūno,
kana thogora wago ūthimwo na betha.
- 16 Ndūngīgūrīka na thahabu ya Ofiri,
kana ūgūrīke na onigithi īrīa īrī goro mūno,
o na kana yakuti īrīa ya bururu.
- 17 Thahabu kana icicio-rī, itingihota kūgerekanio naguo;
o na kana ūkūūranio na mathaga ma thahabu.
- 18 Maricani kana ngenyekenyi iria cia goro itiaḡīrīire kūgwetanio naguo;
thogora wa ūūgī ūkīrīte wa ruru īrīa ndune.
- 19 Yakuti ya Kushi ndīngīigananio naguo;
o na ndūngīgūrīka na thahabu īrīa therie mūno.
- 20 “Hakīrī ūguo-rī, ūūgī ūngīkiuma nakū?
Ūmenyo ūtūūraga kū?
- 21 Nīmūhithe kūrī maitho ma cūmbe ciothe iria itūūraga muoyo,
ūkahithwo o na nyoni cia rīera-inī.
- 22 Mwanangīko na gīkuū ciugaga atīrī,
‘No mūhuhu wago ūkinyīte matū-inī maitū.’
- 23 Ngai nīooī njīra ya gūthīī kūrīa ūrī,
na nowe wiki ūūī kūrīa ūtūūraga,
- 24 nīgūkorwo nionaga mūthia wa thī,
na nionaga maūdū marīa mothe marī rungu rwa igūrū.
- 25 Rīrīa aathimīre rūhuho nditi yaruo,
o na agīthima maaī-rī,
- 26 rīrīa aarūfīre mbura watho īrūmagīrīre,
na agītemera rūheni na marurumī njīra-rī,
- 27 nake nionire ūūgī na akīūthima;
aūrūmirie na akīūthuthuria.
- 28 Agīcooka akīra andū atīrī,
‘Gwītīgīra Mwathani-rī, ūcio nīguo ūūgī,
Nakuo gūtheemaga ūūru nī ūmenyo.’”

29

- 1 Ningī Ayubu nīathiire na mbere kwaria, akiuga atīrī:
- 2 “Naarī korwo no haane ūrīa ndaatarīī mīeri īrīa ya tene,
matukū-inī marīa Ngai aamenyagīrīra,
- 3 rīrīa tawa wake wamūrīkaga igūrū rīa mūtwe wakwa,
na ūndū wa ūtheri wake ngatūikanagīria nduma-inī!
- 4 Korwo ndarīī ūrīa ndatarīī matukū-inī marīa ndagaacīre biū,
hīndī īrīa kuumīrania ngoro na Ngai kwarathimaga nyūmba yakwa,
- 5 rīrīa Mwene-Hīnya-Wothe aarī hamwe na nīī,
nacio ciana ciakwa ikandigiicīria,
- 6 rīrīa gacīra gakwa kaihūgītio nī kīrimū kīa iria,
naruo rwaro rwa ihiga rūgaatherūkagīra tūrūūī twa maguta ma mūtamaiyū!
- 7 “Rīrīa ndaathīiaga kīhingo-inī kīa itūūra inene,
na ngaikarīra gītī gīakwa hau kīarahō-inī-rī,
- 8 aanake maanyonaga makeehera,
nao athuuri makarūgama,
- 9 andū arīa anene maatigaga kwaria,
makahumbīra tūnua twao na moko;

- 10 mīgambo ya andū arīa marī igweta Igakirio,
nacio nīmī ciao ikanyiitana na karakara.
- 11 Ūrīa wothe wanjiguaga ngīaria aaragia wega igūrū rīakwa,
nao arīa maanyonaga makangaathīrīria,
12 nī undū nīndahatūruga arīa athīini maakaya mateithio,
o na arīa mataarī na maithe maagīte mūdū wa kūmateithia.
- 13 Mūdū agikua nīandaathimaga;
nīndatūmaga ngoro ya mūtumia wa ndigwa īine.
- 14 Ndehumbaga ūthingu ta nguo;
ciira wa kīhooito nīguo warī nguo yakwa ya igūrū, o na kīremba gīakwa.
- 15 Nī nīi ndaarī maitho ma arīa atumumu,
na magūrū ma arīa ithua.
- 16 Ndaarī ithe wa arīa abatari;
nīndaciiragīrīa o na mūdū itooī.
- 17 Ningī nīndoinangaga magego ma arīa aaganu,
na ngahuria arīa maarī magego-inī mao.
- 18 “Ndeciiragia atīrī, ‘Nīi ngaakuīra gwakwa nyūmba,
matukū makwa marī maingī ta mūthanga.
- 19 Mīri yakwa Igataamba ikinye maaī-inī,
narīo ireera rīkoragwo hongē-inī ciakwa ūtukū wothe.
- 20 Riiri wakwa ūgūtūra werūhagio thīini wakwa,
naguo ūta wakwa ūtūre ūrī mwerū guoko-inī gwakwa.’
- 21 “Andū maathikagīrīria marī na kīrīgīrīro,
meetagīrīria kīrīra gīakwa makirīte.
- 22 Ndaarīkia kwaria-rī, matiacoogaga kwaria;
ciugo ciakwa ciatoonyaga matū mao kahora ihooreire.
- 23 Maanjetagīrīria ta andū metereire mbura,
na makanyua ciugo ciakwa o ta mbura īrīa ya kūrīgīrīria.
- 24 Ndaamathekathekagia moorītvo nī hinya makaaga gwītīkia;
ūtheri wa ūthiū wakwa warī wa bata mūno kūrī o.
- 25 Nī nīi ndamoonagia njīra, ngaikaraga ta ndī mūnene wao;
ndatūūraga ta mūthamaki arī gatagatī ga ita rīake;
ningī ndaatariī ta mūdū ūrīa ūhooragīria arīa maracakaya.

30

- 1 “No rīu-rī, andū ethī kūngīra nīmaanyūrūragia,
arīa o na itangiendire gūturanīra maithe mao
na ngui ciakwa cia rūūru.
- 2 Hinya wa moko mao ūngīang’unire nakī,
kuona atī hinya wao nīwamehereire?
- 3 Nīmathīnikīte nī undū wa wagi na ng’aragu,
ūtukū-rī, moorūūraga būrūri mūng’aru,
būrūri mwanangīku ūkirīte ihooru.
- 4 Maahaaraga nyeni cia mahuti ma cumbī kuuma ihinga-inī,
na irio ciao ciarī mīri ya mūtī wa kīhaato.
- 5 Nīmaingatirwo kuuma kūrī mūingī,
makiugīrīrio ta maarī aici.
- 6 Nīmahatūrīrio maikarage mīkuru-inī ya tūrūū tūhūu,
kūu ndwaro-inī cia mahīga na marīma-inī marīa marī thī.
- 7 Maanagia ta nyamū kūu ihinga-inī,
makahatīkanagīra kūu mahuti-inī.
- 8 Rūciaro rūtarī kīene na rūtarī rīitwa,
nī rwarutūrūrīrwo ruume kūu būrūri-inī.
- 9 “Na rīu ariū ao maraanyūrūria na rwīmbo;
ngagītūika wa kuunagwo thimo nīo.
- 10 Nīmathūire na magaikaraga haraihu na nīi;
matīitigagīra kūndūra mata ūthiū.
- 11 Nī undū rīu Ngai nīaregeretie ūta wakwa,

- na akandeehera mathiina-rĩ,
matiri ūndũ merigagĩria gwĩka marĩ harĩa ndĩ.
- 12 Mwena wakwa wa ūrio kũrĩ rũrĩrĩ rũratharikĩra;
maigagĩra magũrũ makwa mĩtego,
na magaaka ihumbu ciao cia gũũtharikĩra.
- 13 Maharaganagia njĩra yakwa;
mahotaga kũnyũnũha o na gũtarĩ na mũndũ ūramateithia.
- 14 Mokĩte ta matonyeire mwanya-inĩ mwarĩ;
mokĩre gatagatĩ ga kũu kwanangĩku, makaamomokera.
- 15 Imakania nĩcihootete;
gĩtĩo gĩakwa kũumbũritwo ta kĩhurutĩtwo nĩ rũhuho,
naguo ūgitĩri wakwa ūkabiũria ta itu.
- 16 “Na rĩu muoyo wakwa nĩurathirĩrikĩra;
matukũ ma thiina nĩmanyiĩtite.
- 17 Ūtukũ ūtheecangaga mahĩndĩ makwa;
ruo rwa gũthegeya rũtindigithagĩria.
- 18 Ngai angũnjakũnjaga ta nguo na ūndũ wa ūhoti wake mũnene;
aanyiĩtaga ta kanjũ yakwa ngingo-inĩ.
- 19 Anjikĩtie ndoro-inĩ,
ngatuĩka ta rũkũngũ na ta mũhu.
- 20 “Nĩwe ndĩrakaĩra, o Wee Ngai, no ndũranjĩtika;
ndĩrarũgama, no wee no kũndora ūrandora.
- 21 Wee nĩũngarũrũkĩte ūtarĩ na tha;
ũtharĩkĩre na hinya wa guoko gwaku.
- 22 Nĩũũhurĩtie, ūkaandindĩka mbere ya rũhuho;
ũũnyugutanĩtie kĩhuhũkanio-inĩ.
- 23 Nĩnjũũ nĩũkanjinyia o gĩkuũ-inĩ,
ũndware kũria gwathĩrĩrwo arĩa othe marĩ muoyo.
- 24 “Ti-itherũ gũtirĩ mũndũ ūukagĩria mũndũ ūthuthĩkĩte ngoro,
hĩndĩ rĩa egũkaya ateithio arĩ mĩnyamaro-inĩ.
- 25 Nĩ-rĩ, githĩ ndianarĩrio nĩ arĩa marĩ na thiina?
Githĩ ngoro yakwa ndĩanaiguĩra arĩa athĩni kĩaha?
- 26 No rĩrĩ, rĩria ndeerĩgagĩria wega, ūũru ūgĩũka;
rĩria ndaacaragia ūtheri-rĩ, hĩndĩ iyo nduma igĩũka.
- 27 Nda yakwa ndĩtigaga kũruruma;
matukũ ma thiina nĩmanginyĩre.
- 28 Thiĩaga njĩrite biũ, no ti ūndũ wa kũhĩa nĩ riũa;
ngarũgama kũngano-inĩ ngakaya ndeithio.
- 29 Nduĩkĩte mũrũ wa nyina na mbwe,
ngatuĩka mũthiritũ wa ndundu.
- 30 Gĩkonde gĩakwa nĩkĩgarũrũkĩte, gĩgathita na gĩkoonũka;
mwĩrĩ wakwa ūhiũhĩte nĩ ūrugarĩ.
- 31 Kinanda gĩakwa kĩa mũgeeto kĩrutaga o mũgambo wa gũcakaya,
naguo mũtũrirũ wakwa ūkaruta o mũgambo wa kĩrĩro.

31

- 1 “Nĩ nĩtwarĩkanĩire na maitho makwa
ndikandarore mũirĩtu ndĩmwĩrĩrĩre.
- 2 Nĩ ūndũ-rĩ, kaĩ rũgai rwa mũndũ kuuma igũrũ kwa Ngai rũkĩrĩ kĩĩ?
Igai rĩake nĩ rĩrĩkũ kuuma kũrĩ ūcio Mwene-Hinya-Wothe ūrĩ igũrũ?
- 3 Githĩ ti kwanangwo kwa arĩa aaganu,
na mũtino kũrĩ arĩa meekaga maũndũ mooru?
- 4 Githĩ we ndonaga njĩra ciakwa,
na agatara o ikinya o ikinya rĩakwa?
- 5 “Ingĩkorwo thiĩaga na njĩra itarĩ cia ma-rĩ,
kana kũgũrũ gwakwa gũkahiũha thiĩ ngaheenanie-rĩ,
- 6 Ngai nĩathime na ratiri cia kĩhooto,

- nake n̄iekūmenya atī nīi ndirī ūcuuke;
- 7 makinya makwa mangīkorwo n̄imahūkīte makoima n̄jira-inī,
nayo ngoro yakwa ingīkorwo n̄itongoretio nī maitho makwa,
kana moko makwa makorwo n̄imathaahītio-rī,
- 8 h̄indī iyo kīrīa haandīte kīrorīio nī andū angī,
nacio irio cia mīgūnda yakwa iromunyo.
- 9 “Ngoro yakwa ingīkorwo yanaheenererio nī mūdū-wa-nja,
kana ngorwo ndanaceema mūrango-inī wa mūdū wa itūūra,
- 10 h̄indī iyo mūtumia wakwa arothīa ngano ya mūdū ūngī,
na arūme angī tiga nīi marokoma nake.
- 11 Nīgūkorwo ūndū ūcio nī ūmaramari wa thoni,
na nī rīihia rīa gūtūirwo ciira nī kīama.
- 12 Tondū ūcio nī mwaki ūrīa ūcinaga nginya ūkaananga;
na n̄iungīamunyoite magetha makwa mothe.
- 13 “Ingīkorwo n̄inyimīte ndungata ciakwa cia arūme na cia andū-a-nja kīhooote
rīrīa manateta nī ūndū wakwa-rī,
- 14 nīi ngeeka atīa rīrīa Mūrungu akaanjūkīrīra?
Ngaacookia atīa rīrīa ngeetwo ndītetere ūhoroinī ūcio?
- 15 Githī ūcio wanyūūmbire kūu nda ya maitū to we wamooombire?
Githī tiwe watūthondekire tūrī kūu nda cia aa maitū?
- 16 “Ingīkorwo ndanaima athīini kīrīa maanerirīria,
kana ngareka maitho ma mūtūmia wa ndigwa morwo nī hinya-rī,
- 17 ingīkorwo ndīiaga irio ciakwa nyiki,
ngaaga kūgayana na ūrīa ūtarī ithe-rī,
- 18 (no nīi kuuma ūnini wakwa, mwana ta ūcio ndaamūreraga o ta ūrīa angīrarerirwo
nī ithe,
na kuuma gūciarwo gwakwa ndūire ndongoragia mūtumia wa ndigwa)
- 19 ingīkorwo ndanoona mūdū agīkua nī ūndū wa kwaga nguo,
kana ngoona mūdū mūbatari atarī kīndū gīa kwīhumba,
- 20 na ngoro yake ndīandathimire nī ūndū wa kūmūiguithia ūrugarī
na guoya wa ng’ondu ciakwa-rī,
- 21 ingīkorwo ndanoya guoko gwakwa ngookīrīra mwana ūtarī ithe,
nīkūmenya atī no nyone wa kūndeithia kwagīa ciira igooti-inī-rī,
- 22 h̄indī iyo guoko gwakwa kūroahūkīra kīande-inī kūgwe,
kūroinīkīra o irūngo-inī.
- 23 Nī ūndū n̄indetigagīra mwanangīko uumīte kūrī Mūrungu,
na nī ūndū wa gwītīgīra riiri wake, ndingiekire maūndū ta macio.
- 24 “Ingīkorwo n̄injigīte mwīhoko wakwa harī thahabu,
kana ngeera thahabu irīa therie mūno atīrī, ‘Wee nīwe ūgitūrī wakwa,’
- 25 ingīkorwo ndanakenera ūtonga wakwa mūnene,
kana ngakenera uumithio ūrīa moko makwa mecarīirie-rī,
- 26 ingīkorwo ndanarūmbūiya rīua riarīte,
kana mweri ūgīthīi ūcangararīte,
- 27 na ngoro yakwa ikīheenererio n̄icio na hitho,
kana guoko gwakwa gūgīcikinyīria kīmumunyo gīa gūcitīia-rī,
- 28 o na macio mangītūika mehīa ma gūtūirwo ciira,
nīgūkorwo ingītūikīte mūdū ūtarī mwīhokeku harī Mūrungu ūrīa ūrī igūrū.
- 29 “Ingīkorwo ndaanakena nī thū yakwa kuona mūtino,
kana ngīmīthekerera rīrīa thīina wamīkora,
- 30 no nīi ndirī ndetīkīra kanua gwakwa keehie
na ūndū wa kūhoera muoyo wayo kīrumi,
- 31 kūngīkorwo andū a nyūmba yakwa matirī moiga atīrī,
‘Nūū ūtarī warīa nyama cia Ayubu akahūūna?’
- 32 no gūtūrī mūgeni wanaraara n̄jira-inī,
nī ūndū mūrango wa mūciī wakwa ūtūire ūhingūrīrwo mūgendi,
- 33 ingīkorwo ndaanahitha mehīa makwa, ta ūrīa andū meekaga,
na ūndū wa kūhitha mahītia ngoro-inī yakwa

- 34 tondū wa gwītīgīra kīrīndī,
o na gwītīgīra kūmenwo nī mīhīrīga
ngagīkīra ki na ndiume nja-rī,
- 35 (“Naarī korwo ndaarī na mūdū wa kūnjigua!
Rīu nīndekīra rūūrī rwa kwīyarīrīria:
reke Mwene-Hinya-Wothe anjookerie ūhorō;
reke mūūthitangi andīke marūa ma thitango yake.
- 36 Ti-itherū marūa macio ingīmaigīrīra kīande,
ndīmehumbe taarī thūmbī.
- 37 Njooke ndīmūhe ūhorō wakwa ikinya gwa ikinya;
ndīmūkuhīrīrie ta ndī mūnene.)
- 38 “Korwo mūgūnda wakwa wakaya, ūnjūkīrīre,
nayo mītaro yaguo yothe īkorwo īkīrīra maithorī,
39 ingīkorwo ndanarīa maciaro maguo iteekūrīha,
kana ngoraga ngoro cia ene guo-rī,
40 hīndī ūyo cong’e ūrokūrā kuo handū ha ngano,
na riya handū ha cairī.”
Ndeto cia Ayubu nīciathira.

32

Mīario ya Elihu

- 1 Nī ūndū ūcio andū acio atatū nīmatīgīre gūcookeria Ayubu, nī ūndū eeyonaga arī
mūthingu.
- 2 No rīrī, Elihu mūrū wa Barakeli ūrīa Mūbuzi, wa nyūmba ya Ramu, nīarakarīrio
mūno nī Ayubu nī ūndū wa gwītuaa aarī na kīhooto gūkīra Ngai.
- 3 Nīngī nīarakarītio nī arata acio atatū tondū nīmagīte ūndū mangīcookeria Ayubu,
o na gūtūika nīmamūtūrīrie ciira.
- 4 Na rīrī, Elihu aambīte gweterera acio angī maarie atanaaria na Ayubu, tondū o maarī
akūrū kūmūkīra.
- 5 No rīrīa onire atī andū acio atatū matiarī na ūndū ūngī wa kuuga-rī, agīakanwo nī
marakara.
- 6 Nī ūndū ūcio Elihu, mūrū wa Barakeli ūcio Mūbuzi, akiuga atīrī:
“Nī ndī na mīaka mīnini,
na inyuī mūrī akūrū;
nīkīo ngwītīgagīra,
ngaaga ūmūrīru wa kūmwīra ūrīa njūūī.
- 7 Ndecīragia atīrī, ‘Ūkūrū nīwaagīrīrie warie;
ūngī wa mīaka nīwaagīrīrie kūrutana ūūgī.’
- 8 No nī roho ūrīa ūrī thīnī wa mūdū,
o yo mīhūmū ya Mwene-Hinya-Wothe, ūheaga mūdū ūmenyo.
- 9 To arīa akūrū oiki oogī,
na to arīa akūrū mamenyaga ūrīa kwagīrīrie.
- 10 “Nī ūndū ūcio nguuga atīrī, ‘Thikīrīriai;
o na nī nīngūmwīra ūrīa njūūī.’
- 11 Nīngweterēire rīrīa mūkwaragia,
ndathikīrīria ihooto cianyu;
rīrīa mūgūcaragia ciugo-rī,
12 nīngūmūtegeire matū biū.
- No gūtīrī o na ūmwe wanyu wonanirie mahītia ma Ayubu;
gūtīrī o na ūmwe wanyu ūmūcookeirie mīario yake.
- 13 Tīgai kuuga atīrī, ‘Nītūgīte na ūūgī;
reke Mūrungu amūkararie, no tī mūdū.’
- 14 No rīrī, Ayubu tī nī ekwerekēirie ciugo ciake,
na nī ndikūmūcookeria kūringana na mīario yanyu.
- 15 “Nīmamakīte, na matīrī na ūndū ūngī mangiuga;
nīmarīgītwo nī atīa mangiuga.
- 16 no nginya njeterere, nī ūndū rīu nīmakīrīte,

- tondũ atĩ rĩu marũgamĩte hau matarĩ na macookio?
 17 O na niĩ nĩngwaria;
 o na niĩ nĩnguuga ũrĩa njũũĩ.
 18 Nĩgũkorwo njyũrĩtwo nĩ ciugo,
 naguo roho ũrĩa ũrĩ thĩinĩ wakwa nĩũrandindĩkĩrĩria;
 19 thĩinĩ wakwa haana ta ndibei irĩ cuba ngunĩke,
 ngahaana ta mondo njerũ ya ndibei ikirie gũtuthũka.
 20 no nginya njarie hũũcũke,
 no nginya ndumũre mĩromo yakwa njookie ũhoru.
 21 Ndigũtũra mũndũ o na ũ maũthĩ,
 kana ngaathĩrĩrie mũndũ o na ũrĩkũ tũhũ;
 22 nĩ ũndũ korwo ndĩ mwara na kũgaathĩrĩria,
 Mũnyũmbi no anjeherie narua.

33

- 1 “No rĩu Ayubu-rĩ, thikĩrĩria ciugo ciakwa;
 tega matũ ũigwe ũrĩa wothe nguuga.
 2 Ndĩ hakuhĩ gũtumũra kanua gakwa;
 ciugo ciakwa irĩ o rũrimĩ-inĩ rwakwa.
 3 Ciugo ciakwa ciumĩte ngoro nũngĩrĩru;
 mĩromo yakwa yaragia ĩtarĩ na ũhinga.
 4 Roho wa Mũrungu niwe ũnyũmbĩte;
 mĩhũmũ ya Mwene-Hinya-Wothe niyo ĩheaga muoyo.
 5 Nawe njookeria, akorwo nũkũhota;
 wĩhaarĩrie ũung’ethere.
 6 Niĩ haana o tawe maitho-inĩ ma Mũrungu;
 o na niĩ ndombirwo na rĩũmba.
 7 Kwĩindigĩra gũtigakũmakie,
 kana guoko gwakwa gũkũritũhire.
 8 “No rĩrĩ, nĩuugĩte ngĩguaga,
 ngaigua ciugo icio ũkiuga atĩ,
 9 ‘Ndĩ mũtheru na ndirĩ na mehĩa;
 ndĩikĩte ũũru, na ndirĩ na mahĩtia.
 10 No Ngai niānyonete na mahĩtia;
 andũite thũ yake.
 11 Nianjohaga magũrũ na mĩnyororo;
 arangagĩra njĩra ciakwa ciothe.’
 12 “No ngũkwĩra atĩrĩ, ũhoru-inĩ ũyũ wee ndũrĩ na kĩhooto,
 nĩgũkorwo Ngai ni mũnene gũkĩra mũndũ.
 13 Ũramũtetia nĩkĩ,
 atĩ ndacookagia kiugo kĩa mũndũ o na kĩmwe?
 14 Nĩgũkorwo Mũrungu niāaragia,
 rĩmwe na njira ĩmwe, na rĩngĩ akaaria na njira ĩngĩ,
 o na gũtuĩka mũndũ no aage gũkũũrana.
 15 Rĩmwe akaaragia kĩroto-inĩ na kĩoneki-inĩ gĩa ũtukũ,
 rĩrĩa andũ mahĩtĩtwo nĩ toro mũnene marĩ ũrĩrĩ,
 16 no amaarĩrie matũ-inĩ mao,
 na amamakie nĩguo amakaanie,
 17 nĩguo agarũre mũndũ atige kũhĩtia,
 na atigane na mwĩtũio,
 18 nĩguo agĩtĩre roho wake kuuma gĩkuũ-inĩ,
 na agĩtĩre muoyo wake ndũkaniinwo na rũhiũ rwa njora.
 19 Nĩngĩ mũndũ no arũithio na gũkomio ũrĩrĩ wa ruo,
 akorwo na thĩina wa mahĩndĩ ũtathiraga,
 20 o nginya ngoro yake igathũũra irio,
 na roho wake ũgathũũra irio iria njega mũno.
 21 Nyama cia mwĩrĩ wake ihĩnjaga igathĩrĩrĩkĩra,
 na mahĩndĩ make marĩa mataroonekaga makoimĩra.
 22 Roho wake ũgakuhĩrĩria mbĩrĩra,

na muoyo wake ũgakuhĩrĩria arĩa mareehage gĩkuũ.

- 23 “No rĩrĩ, angĩkorwo harĩ na mũraika mwena wake arĩ mũiguithania,
ũmwe harĩ ngiri, wa kwĩra mũndũ ũndũ ũria ũwagĩrĩre,
24 nake amũkinyĩrie wega wake na oige atĩrĩ,
‘Mũhonokie ndagatuĩke wa gũkũrũka mbĩrĩra-inĩ;
nĩnyonete gĩa kũmũkũũra nakĩo,’
25 hĩndĩ ũyo nyama cia mwĩrĩ wake igeethĩa ta cia mwana;
igaacooka ta ũria ciarĩ matukũ-inĩ ma wĩthĩ wake.
26 Ahooyaga Ngai ageekwo wega nĩwe,
oonaga ũthiũ wa Ngai akaanĩrĩra nĩ gũkena;
agacookio ũthingu-inĩ wake nĩ Ngai.
27 Nake agacooka agathiĩ kũrĩ andũ akameera atĩrĩ,
‘Nĩdehirie, na ngiogomia ũndũ ũria warĩ wa ma,
no ndiigana kũherithio ũria ndaagĩrĩrwo nĩkũherithio.
28 Nĩakũũrĩre roho wakwa ndũkakarũrũkio mbĩrĩra,
na nĩ ngũtũũra ngenagĩra ũtheri ũcio.’
29 “Mũrungu nĩekaga mũndũ maũndũ macio mothe,
maita meerĩ o na kana matatũ,
30 nĩguo agarũre roho wake ndũkakarũrũkio mbĩrĩra,
nĩgeetha ũtheri ũcio wa muoyo ũmũtherere.
31 “Atĩrĩrĩ Ayubu, tega matũ na ũũthikĩrĩrie;
kĩra ki na nĩ njarie.
32 Wakorwo ũrĩ na ũndũ wa kuuga-rĩ, njĩra;
aria, nĩgũkorwo ingĩenda woneke ndwĩhĩtie.
33 No akorwo ti ũguo-rĩ, wee gĩthikĩrĩrie;
kĩra ki, na nĩngũkũrũta ũũgĩ.”

34

- 1 Nĩngĩ Elihu akiuga atĩrĩ:
2 “Iguai ciugo ciakwa, inyuĩ andũ aya oogĩ;
thikĩrĩriai, inyuĩ amenyi a maũndũ.
3 Nĩgũkorwo gũtũ gũthuuranaigia ciugo
o ta ũria rũrĩmĩ rũcamaga irio.
4 Nĩtwĩkũũranĩrei ithuĩ ene ũndũ ũria wagĩrĩre;
nĩtwĩrute tũrĩ hamwe ũndũ ũria mwega.
5 “Ayubu aroiga atĩrĩ, ‘Nĩ ndihĩtĩtie,
no Mũrungu nĩanjagithĩtie kĩhooto gĩakwa.
6 O na gũtuĩka ndĩraria ũria kũrĩ,
ndĩratuuo mũheenania;
o na gũtuĩka ndĩrĩ na mahĩtia,
mũguĩ wake ũngurarĩtie kĩrona gĩtangĩhona.’
7 Nĩ mũndũ ũrĩkũ ũhaana ta Ayubu,
mũndũ ũnyuuaga kĩnyũrũri taarĩ maaĩ aranyua?
8 Atwaranaga na andũ arĩa mekaga ũũru;
agĩaga thiritũ na andũ arĩa aaganu.
9 Nĩgũkorwo oigaga atĩrĩ, ‘Gũtĩrĩ uumithio mũndũ onaga
rĩrĩa arageria gũkenia Ngai.’
10 “Nĩ ũndũ ũcio gĩũthikĩrĩriei, inyuĩ andũ aya mũrĩ na ũtaũku.
Ũhoru wa kwĩhia ũroaga kuoneka harĩ Mũrungu,
Mwene-Hinya-Wothe aroaga gwĩka ũũru.
11 Arĩhaga mũndũ kũringana na ũria ekĩte;
akamũrehere o kĩrĩa kĩringaine na mũthĩire yake.
12 Gũtingĩhoteka atĩ Mũrungu no eke mahĩtia,
atĩ ũria Mwene-Hinya-Wothe no ogomie kĩhooto.
13 Nũũ wamũtuire mũrori wa thĩ?
Nũũ wamũtuire mũrũgamĩrĩri wa thĩ yothe?
14 Korwo aagĩa na muoroto

- wa kweheria roho wake na mĩhũmũ-rĩ,
 15 andũ othe mangĩthiranĩra hamwe,
 nake mũndũ acooke rũkũngũ-inĩ.
- 16 “Akorwo ũrĩ mũndũ ũrĩ na ũtaũku-rĩ, igua ũhoru ũyũ;
 thikĩrĩria ũrĩa nguuga.
 17 Mũndũ ũthũire kĩhooto-rĩ, no ahote gwathana?
 Ũrĩa ũrĩ kĩhooto, o Ũcio kĩhoti-rĩ, no ũmũtue mwĩhia?
 18 Githĩ ti we wĩraga athamaki atĩrĩ, ‘Inyuĩ mũtirĩ kiene,’
 na akeera arĩa marĩ igweta atĩrĩ, ‘Inyuĩ mũrĩ aaganu,’
 19 o ũcio ũtatiagĩra anene maũthĩ,
 na ndendaga arĩa atongu gũkĩra arĩa athĩni,
 nĩgũkorwo othe nĩ wĩra wa moko make?
 20 Makuuaga o rĩmwe, o ũtukũ gatagatĩ;
 andũ mainainaga magakua;
 arĩa marĩ hinya meeheragio matahutĩtio nĩ guoko kwa mũndũ.
- 21 “Maitho make maikaraga macũthĩrĩrie mĩthĩire ya andũ;
 nĩonaga mĩthĩire yao yothe.
 22 Gũtirĩ handũ harĩ nduma, kana handũ harĩ kĩruru kĩnene,
 hangĩhithwo nĩ arĩa meekaga ũũru.
 23 Mũrungu ndabatairio nĩgũthuthuuria ndeto cia andũ makĩria,
 atĩ nĩguo moko mbere yake macĩrithio.
 24 Ahehenjaga arĩa marĩ ũhoti atekũũria mũndũ
 na akarũgamia andũ angĩ ithenya rĩao.
 25 Tondũ we nĩamenyaga maũndũ marĩa meekaga,
 amang’auranagia ũtukũ magathuthĩka.
 26 Amaherithagĩria waganu wao
 makĩonagwo nĩ mũndũ o wotho,
 27 tondũ nĩmagarũrũkire magĩtiga kũmũrũmĩrĩra,
 na matĩrũmbũyagia njĩra yake o na irĩkũ.
 28 Nĩmatũmire kĩrĩro kĩa arĩa athĩni gĩkinye hau mbere yake,
 nĩ ũndũ ũcio akĩgua kĩrĩro kĩa arĩa abatari.
 29 No rĩrĩ, angĩkara akĩrite-rĩ, nũ ũngĩmũtua muhĩtia?
 Angĩhitha ũthĩũ wake-rĩ, nũ ũngĩmuona?
 Nowe arĩ igũrũ rĩa mũndũ na igũrũ rĩa rũrĩrĩ o ũndũ ũmwe,
 30 nĩguo agirie mũndũ ũtarĩ na ũngai gwathana,
 amũgirie kũigĩra kĩrĩndĩ mĩtego.
- 31 “Korwo mũndũ no ere Mũrungu atĩrĩ,
 ‘Nĩnjĩhtie no ndikehia rĩngĩ.
 32 Nduta menye ũrĩa itarahota kuona;
 ingĩkorwo nĩnjĩkĩte ũũru-rĩ, ndigacooka gwĩka ũguo rĩngĩ.’
 33 Ngai-rĩ, no agĩkũrĩhe kũringana na ũrĩa wee ũkwenda
 rĩrĩa ũregete kwĩrira?
 No nginya we ũtue itua, no ti nĩ;
 nĩ ũndũ ũcio kĩnjĩire ũrĩa ũũ.
- 34 “Andũ arĩa marĩ na ũtaũku maroiga atĩrĩ,
 nao andũ acio oogĩ maiguĩte ngĩaria manjĩrĩte atĩrĩ,
 35 ‘Ayubu aaragia atarĩ na ũmenyo;
 ciugo ciake nĩciagĩte ũũgĩ.’
 36 Hĩ, naarĩ korwo Ayubu aagerio nginya mũthia,
 nĩ ũndũ macookio make nĩ ta ma mũndũ mwaganu!
 37 Nĩongereire ũremi harĩ mehia make;
 atũhũuragĩra hĩ cia kĩnyũrũri,
 na akaingĩhia ciugo ciake cia gũũkĩrĩra Mũrungu.”

35

Mĩario ya Elihu

¹ Ningĩ Elihu akiuga atĩrĩ:

- 2 “Nīūgwīciiria ūhorō ūyū nī wa kīhooō? Ūroiga atīrī, ‘Mūrungu nīekūnjarīrīria atue ndīhītie.’
- 3 No rīrī, wee no ūramūūria atīrī, ‘Kūrī na uumithio ūrīkū harī nī, na ngūgunīka nakī ndaaga kwīhia?’
- 4 “No nyende gūgūcookeria ūhorō, wee hamwe na arata aku.
- 5 Ta rora igūrū wone; ta cūthīrīria matu macio marī igūrū rīaku kūrāya mūno.
- 6 Ūngīhia-rī, ūndū ūcio ūngīhutia Ngai atīa? Mehia maku mangīngīha mūno-rī, ūndū ūcio ūngīmūwīka atīa?
- 7 Ūngīkorwo ūrī mūthingu-rī, ūngīmūhe kī, kana nī kī aamūkaḡira kuuma guoko-inī gwaku?
- 8 Waganu waku ūhutagīa o mūndū tawe, na ūthingu waku ūkahutia o ciana cia andū.
- 9 “Andū makayaga nī icooki rīa kūhinyīrīrio; mathaithanaga mateithūrwo guoko-inī kwa ūcio ūrī hinya mūngī.
- 10 No gūtīrī mūndū uugaga atīrī, ‘Ngai ūrīa wanyūūmbire arī ha, ūrīa ūheaga mūndū nyīmbo ūtukū,
- 11 ūrīa ūtūrutaga maūndū gūkīra ūrīa arutaga nyamū cia werū-inī, o na agatūhe ūḡḡ gūkīra nyoni cia rīera-inī?’
- 12 Ndacookagia rīrīa andū maakaya nī ūndū wa mwītūūḡirio wa andū arīa aaganu.
- 13 Ti-itherū, Mūrungu ndathikagīrīria mathaithana mao ma tūhū; ūcio Mwene-Hinya-Wothe ndarūmbūyagīa mathaithana macio.
- 14 Githī ndakaaga gūthikīrīria mūno makīria rīrīa ūkuuga atī ndūramuona, na atī ciira waku ūrī mbere yake, na no nginya ūmweterere,
- 15 na makīria ma ūguo ūkoiga atī marakara make matitherithanagīa na ndarūmbūyagīa waganu o na hanini!
- 16 Nī ūndū ūcio Ayubu atumūrīte kanua gake akaaria ūhorō wa tūhū; nīarītīe ndeto nyingī atarī na ūmenyo.”

36

- 1 Elihu agīthī na mbere kwaria, akiuga atīrī:
- 2 “Ngīrīrīria hanini, na nīngūkuonia atī harī maūndū mangī mangiugwo ma gūciirīrīra Ngai.
- 3 Ūmenyo wakwa ndīurutīte kūraiḡu; nī ngūtūūḡīria kīhooō kīa ūcio Mūnyūūmbi.
- 4 Menya wega atī ndeto ciakwa ti cia maheeni; ūyū mūrī nake arī na ūmenyo mūkinyanīru.
- 5 “Mūrungu nīwe mwene hinya, no ndairaga andū; we nī mwene hinya, na nīarūmagīa muoroto wake.
- 6 Ndatūūragīa arīa aaganu muoyo, no nīaheaga arīa anyariire kīhooō kīao.
- 7 Ndeheragīa maitho make harī arīa athingu; amaikaragīria gītī kīa ūnene hamwe na athamaki, na akamatūūḡīria nginya tene.
- 8 No rīrī, andū mangīkorwo mohetwo na mīnyororo, makanyiitio na mīhīndo ya mīnyamaro,
- 9 we nīameeraga ūrīa mekīte, atī mehītie na ūtūrīka.
- 10 We nīatūmagā mathikīrīrie ūtaaro, na akamaatha merire ūuru wao.
- 11 Mangīmūwathīkīra na mamūtungatīre, megūtūūra matukū mao marīa matigaru magaaciire, na mīaka yao o maiganīire.
- 12 No mangīaga kūḡua, nīmakaniinwo na rūhiū rwa njora,

na makue matarĩ na ũmenyo.

- 13 “Arĩa matarĩ na Ngai ngoro-inĩ meigagĩra marakara;
o na rĩria aramooha na mĩnyororo, matikayaga mateithio.
- 14 Makuuaga marĩ ethĩ,
magakua hamwe na arũme arĩa maraya ma mahooero-inĩ.
- 15 No arĩa mathĩnikaga, nĩamakũũraga kuuma thĩna-inĩ wao;
nĩamaragĩria marĩ mĩnyamaro-inĩ.
- 16 “We-rĩ, nĩarakũguucĩrĩria uume magego-inĩ ma mĩnyamaro,
agũtware handũ haariĩ hatarĩ na ũkunderu,
na agũtware akũhurũkie metha-inĩ yaku ũyũrite irio iria njega.
- 17 No rĩu-rĩ, ũtitikithĩtio ituĩro rĩria riagĩriire arĩa aaganu;
ituĩro rĩa ciira na kĩhooito nĩcigũkumbatĩte.
- 18 Wĩmenyerere mũndũ o na ũrikũ ndakanakũheenererie na ũtonga;
ndũgetĩkĩrie ihaki inene rĩkũhĩtithie njĩra.
- 19 Ũtonga waku o na kana kĩyo gĩaku kĩnene-rĩ,
no ikũnyiitĩriire nĩguo ndũgatoonye mĩnyamaro-inĩ?
- 20 Tiga kwĩrĩrĩria ũtukũ,
nĩguo ũguucũrũrie andũ kuuma kwao mĩciĩ.
- 21 Wĩmenyerere ndũkeerekere ũũru-inĩ,
tondũ ũkuoneka taarĩ guo wendete gũkĩra gũthĩnĩka.
- 22 “Mũrungu nĩatũgĩritio nĩ ũndũ wa ũhoti wake.
Nũũ mũrutani take?
- 23 Nũũ ũmwathĩriire njĩra ciake,
kana akamwĩra atĩrĩ, ‘Wee nĩwĩkĩte ũũru?’
- 24 Ririkanaga gwĩkĩrĩra wĩra wake,
ũria andũ manakumia na rwĩmbo.
- 25 Andũ othe nĩmawonetete;
andũ mawĩroragĩra marĩ o kũraya.
- 26 ĩ Mũrungu ndakĩrĩ mũnene; nĩ mũnene gũkĩra ũmenyi witũ!
Mũigana wa mĩaka yake ndũngĩtuĩrĩka.
- 27 “Ambatagia matata ma maaĩ,
marĩa macookaga gũtaatĩra tũrũũ ta mbura;
- 28 matu magaita ũigũ wamo,
nayo mbura nyingĩ ikoirĩra andũ.
- 29 Nũũ ũngĩmenya ũria atambũrũkagia matu,
kana ũhoro wa marurumĩ marĩa moimaga hema-inĩ yake?
- 30 Kĩone ũria ahurunjaga rũheni rwake rũkamũthiũrũrũkĩria,
agathambia iria kũria kũriku.
- 31 Ũũ nĩguo aathaga ndũrĩrĩ
na akaheana irio nyingĩ.
- 32 Akumbatagĩria rũheni na moko make,
na akarwatha rũringe kĩria kĩrotetwo.
- 33 Marurumĩ make nĩmanagĩrĩra kĩhuhũkanio kĩria kĩroka;
o na ng’ombe nĩmenyithanagia atĩ kũrĩ kĩhuhũkanio kĩroka.

37

- 1 “Ndaigua ũguo ngoro yakwa ĩgatumatuuma,
na ikambarara ikoima handũ hayo.
- 2 Thikĩrĩria! Thikĩrĩria mũraramo wa mũgambo wake,
mũrurumo ũria uumaga kanua gake.
- 3 Arekagĩrĩria rũheni rwake rungu rwa ĩgũrũ guothe
na akarũtũma nginya ituri cia thĩ.
- 4 Thuutha waruo gũũkaga mũgambo wa mũraramo wake;
arurumaga na mũgambo wake mũkaru.
- Hĩndĩ irĩa mũgambo wake waiguu-rĩ,
ndarigagĩrĩria heni.
- 5 Mũgambo wa Mũrungu ũrurumaga na njĩra ya magegania;

- ekaga maündü manene tütangihota kumenya.
- ⁶ Eeraga tharunji atiri, 'Gwa thi,'
nayo mbura ya rüthuthuü akamira atiri, 'Tuika mbura nene.'
- ⁷ Niatigithagia mündü o wotho wira wake
ngeetha andü othe ombite mamenye wira wake.
- ⁸ Nyamü nacio niciphithaga;
ciikaraga imamo-ini cicio.
- ⁹ Kihuhukanio kiumaga giikaro giakio,
heho nayo ikoima rühuho-ini rükihurutana.
- ¹⁰ Mihümü ya Mürungu nithondekaga mbarabu,
namo maai haria maaramire makanyiitana.
- ¹¹ Naiyuragia matu na üigü;
ahurunjaga ruheni rukamaturikia.
- ¹² Mathiiga magithiururukaga
o kuria angimeerekeria thi yothe,
mageeke o uria wotho angimaatha.
- ¹³ Arehaga matu macio niguu aherithie andü,
kana aihugie thi yake na onanie wendani wake.
- ¹⁴ "Ayubu, thikiria ugoro üyü;
tithiria hau wicüüranie ugoro wa magegania ma Mürungu.
- ¹⁵ Wee nüüü uria Ngai aathaga matu,
na uria atumaga ruheni rwake ruhenüke?
- ¹⁶ Wee nüüü uria matu macio macuuritio wega,
magegania macio ma uria uri ümenyo mukinyaniru?
- ¹⁷ Wee üringikaga ni urugaru wa nguo ciaku
riria bururi ukirite ki hindi ya rühuho rwa güthini-ri,
- ¹⁸ no uhote kuruta wira nake ugoro-ini wa gutamburukia matu mairu,
o macio momite o ta gicicio gia gicango?
- ¹⁹ "Ta twire uria twagirirwo ni kumwira;
tutingihota gwiciirira ni undu wa nduma iitu.
- ²⁰ Niagirire kwirwo ati ningwenda kwaria?
Ni kuri mundu o na u üngiuga amerio?
- ²¹ Riu-ri, gutiri mundu üngihota kurora riua,
ricangararite kuu iguru
thuutha wakuo kuaatwo ni rühuho gügathera.
- ²² Okaga kuuma mwena wa gathigathini ari na riiri ukengeete ta wa thahabu;
Ngai okaga ari na ukaru wa gwitigirwo.
- ²³ Ücio Mwene-Hinya-Wotho-ri, tutingihota kumukinyira,
niatügirritio ni undu wa uhoti wake;
tondu wa uria ari wa kihooto na üthingu munene-ri, ndahinyanagiriria.
- ²⁴ Ni undu ücio andü nimamüfite,
tondu githi ndarümbüyagia ari meyonaga ta maru oogü na ngoro ciao?"

38

Miaro ya Jehova

- ¹ Nake Jehova agicookeria Ayubu ugoro ari kihuhukanio-ini, akimwira atiri:
- ² "Nüü üyü ürekira kiria giakwa nduma
na ciugo itari na ümenyo?
- ³ Wihotore ta mundu murume;
ningüküuria ciuria, nawe ükinjookerie.
- ⁴ "Wari kü riria ndakire müthingi wa thi?
Njira akorwo uri na üügü wa kumenya.
- ⁵ Nüü wathimire müigana wayo? Ti-itheru wee nüüü!
Nüü watamburukirie rürigi rwa güthima iguru riayo?
- ⁶ Müthingi yayo yahandirwo iguru ria kü,
kana nüü wahaandire ihiga riayo ria koine,
- ⁷ hindi iria njata cia rüciini ciainire hamwe,
na araike othe makianirira ni gükena?"

- 8 “Nūū wahingīrīrie iria na mīrango
rīrīa riatumūkire kuuma nda,
9 rīrīa ndatuire matu nguo ciarīo,
na ngīrīoha nduma nene ta taama warīo,
10 rīrīa ndarīkīrīire mīhaka, na ngīrīhingīra na mīrango yarīo,
na ngūkīra mīgūko handū hayo,
11 rīrīa ndoigire atīrī, ‘Ūkinyage o haha na ndūkanahakīre;
makūmbī maku macio metūi-rī, hau nīho marīkinyaga’?
- 12 “Kuuma o kīambīrīria-rī, ūrī waathana atī rūciinī rūgīe ho,
kana ūkionereria ūtheri wa rūciinī harīa ūkuumīrīra,
13 nīguo ūhote kūnyiita thī na mīthia yaguo,
nao arīa aaganu maribaribwo moime kuo?
14 Thī ihaanaga ta rūumba rīhūrītwo mūhūūri;
mūonekere wayo ūtariī ta mūhianīre wa nguo.
15 Andū arīa aaganu nīmaimagwo ūtheri wao,
na guoko kwao kūrīa kuoetwo na igūrū gūkoinwo.
- 16 “Ūrī wathī rūgendo nginya kūrīa iria rītherūkagīra,
kana ūgaceera itwe-inī cia ndia kūrīa kūrīku mūno?
17 Ūrī wonio ihingo cia gīkuū?
Ūrī wona ihingo cia kūruru gīa gīkuū?
18 Ūrī wamenya ūnene wa warīi wa thī?
Njīra akorwo nīūū maūndū macio mothe.
- 19 “Njīra ya gūthīi kūrīa ūtheri ūtūūraga nūrīkū?
Nayo nduma īkaraga kū?
20 No ūcitware gwacio?
Nīūū tūcira twa gūthīi kūrīa itūūraga?
21 Ti-itherū wee nīūū, nīgūkorwo warī mūciare!
Wee-rī, nītūūrīte mīaka mīngī!
- 22 “Ūrī watoonya makūmbī kūrīa tharunji īgītwo,
kana ūkīona makūmbī kūrīa mbura ya mbembe īgītwo,
23 o icio njigite nī ūndū wa mahinda ma thīna,
ngaciiga nī ūndū wa matukū ma mbaara na ma kūrīa.
24 Njīra ya gūthīi kūrīa ūtheri ūgayanagīrio nūrīkū,
kana ya gūthīi kūrīa rūhuho rwa irathīro rūhurunagīrwo gūkū thī?
25 Nūū wenjagīra mbura ya kiboboto mūtaro wa kugerera,
kana agatemera mbura ya marurumī njīra,
26 nīguo mbura yure būrūri ūtatūūraga mūndū,
na yure werū kūrīa gūtariī mūndū,
27 nīguo ihūūnagie kūu gūtiganīrie gūgakira ihooru,
na itūme kūmere nyeki?
28 Mbura nūrī ithe?
Nūū mūciari wa matata ma ime?
29 Tharunji yumaga nda ya ū?
Nūū ūciaraga mbaa īrīa yumaga igūrū,
30 rīrīa maaī momaga ta ihiga,
rīrīa maaī marīa marī igūrū wa iria magwatana?
- 31 “Wee-rī, wahota kuohania njata iria thaka cia Kīrīmīra?
Wahota kuohora mīkanda ya njata iria cītagwo Karaū?
32 Wahota kuumagaragia njata iria cītagwo Mazarothu o mahinda maacio maakinya,
kana wahota gūtongoria Nduba na ciana ciayo?
33 Nīūū mawatho ma igūrū?
No ūhote kūhaanda wathani wa Ngai ūrūme gūkū thī?
- 34 “Wahota kwanīrīra nginya mūgambo waku ūkinye matu-inī
nīguo kuure wīhumbīre na kīguū kīa maaī?
35 Wee nīwe ūtūmaga heni ithī na njīra ciacio?
Nīkūrehagīra ūhoro igakwīra atī, ‘Tūrī haha’?

- 36 Nūū waheire ngoro ūūgī,
kana akīhe meciiria ūmenyo?
- 37 Nūū ūrī na ūūgī wa gūtara matu?
Nūū ūngīhota kūinamia ndigithū cia maaī cia igūrū
- 38 rīrīa rūkūngū rwatondora,
nayo ndoro ikooma ikanyiitana?
- 39 “Nīwe ūguīmagīra mūrūūthi wa mūgoma wone gīa kūrīa,
kana nīwe ūniinagīra mūrūūthi ng’aragu
- 40 rīrīa ikomereire imamo-inī ciayo,
kana rīrīa iikaraga yoheirie nyamū ihinga-inī?
- 41 Nūū ūheaga ihuru irio
rīrīa tūcui twarīo tūgūkaīra Mūrungu
tūkūrūūruga nī kwaga irio?

39

- 1 “Wee nīūūī rīrīa mbūri cia irīma-inī iciaraga?
Wee nīwīroragīra rīrīa thwariga igūciara kaana kayo?
- 2 Wee nīūtaraga mieri irīa ciikaraga ingīgaaciara?
Nīūūī hīndī irīa iciaraga?
- 3 Cīithunaga igaciara twana twacio;
ruo rwacio rwa gūciara rūgathira.
- 4 Twana twacio twagīraga mwīrī, tūgakūra tūrī na hinya o kūu gīthaka-inī;
tūkinyaga ihinda rīa kwehera na tūticookaga.
- 5 “Nūū warekereire njagī ithiiage itarī mūūria?
Nūū wamīohorire mīhīndo?
- 6 Ndaamīheire werū ūtuīke mūcīi wayo,
naguo būrūri wa cumbī ūtuīke gitūūro kīayo.
- 7 Ithekagīrīra inegene rīrī thīinī wa itūūra;
ndīguaga mūkaīrīrio wa mūtwarithia.
- 8 Irīmūthagīra irīma-inī igīetha gwa kūrīa,
ikahaara kahuti o gothe karuru.
- 9 “Mbogo ya njamba-rī, yetīkīra gūgūtungata?
No ikīndīrie mūharatī-inī waku ūtukū?
- 10 No ūhote kūmīoha matandīko irīme na mūraū?
No ikuume thuutha ituamba-inī ikīrīmaga na mūraū?
- 11 No ūmīihoke nī ūndū atī irī na hinya mūingī?
No ūmītīgīre wīra waku mūrītū irutage?
- 12 No ūmīihoke ikūrehere ngano yaku,
na imīcookanīrīrie kīhuhīro-inī giaku?
- 13 “Mathagu ma nyaga mabatabataga nī gūkena,
no matīngīgerekano na mathagu na njoya cia njūū.
- 14 Irekagīria matumbī mayo tūrī-inī
na ikamatiga mūthanga-inī magwate ūrugarī,
- 15 itegwīciiria atī no makinywo na magūrū makue,
kana marangwo nī nyamū ya gīthaka.
- 16 Iikaga ciana ciayo ūūru ta itarī ciayo;
ndīmakaga atī wīra wayo no ūtuīke wa tūhū,
- 17 nīgūkorwo Ngai ndaamīheire ūūgī
kana akīmīhe igai rīa mwīciirīrie mwega.
- 18 No rīrī, rīrīa yatambūrūkia mathagu ihanyūke,
ithekagīrīra mbarathi na mūmīhaici.
- 19 “Wee nīwe ūheaga mbarathi hinya wayo,
kana ūkamīhumba ngingo na mūreera?
- 20 Wee nīwe ūtūmaga irūūge ta nggī,
ikahahūra andū na mūtīihire wayo wa mwītīio?
- 21 Ihuragia thī na ūcamba igīkenagīra hinya wayo,

- ikaguthūka itoonyete mbaara-inī.
 22 Ithekagīra guoya, itarī ūndū ingītigīra;
 ndīmakagio nī rūhiū rwa njora.
 23 Thiaka wa mūmīhaici ūbocabocaga mbaru-inī ciayo,
 hamwe na itimū rīkūhenia na mīcengi.
 24 Irīaga tīri nī ūrūme;
 ndīngīrūgama ikindīrie hīndī irīa karumbeta kagamba.
 25 Hīndī irīa karumbeta kagamba igatiha, 'Hī!'
 Inyitaga thaaha wa mbaara irī o haraaya,
 na ikaiqua kayū ka anene a mbaara, o na mbugīrīrio ya mbaara.
 26 "Rwīgī-rī, nīwe ūrūhotithagia kūmbūka na ūūgī waku,
 kana gūtambūrūkia mathagu maruo rwerekeire mwena wa gūthini?
 27 Nderi nīwe ūmīathaga yūmbūke na igūrū,
 na ikayakīra gītara kīayo igūrū mūno?
 28 Itūuraga kīharūrūka-inī kīa ihiga, na nī ho irāaraga;
 rūhīa-inī rwa ihiga irāaya mūno nī ho mwigītio wayo.
 29 Irī hau nīguo icaragīria gīa kūrīa;
 maitho mayo moonaga irio irī o kūrāya.
 30 Tūcui twayo tūnyuuga thakame,
 na handū harīa arīa moragītwo marī, hau nī ho ikoragwo."

40

- 1 Ningī Jehova akīra Ayubu atīrī:
 2 "Mūndū ūrīa ūrūaga na Mwene-Hinya-Wothe-rī, no amūrute mahītia?
 Ūcio ūkararagia Ngai-rī, nīakīmūcookerie!"
 3 Nake Ayubu agīcookeria Jehova, akīmwīra atīrī:
 4 "Nī ndiagūrīre o na hanini; ndaakīhota atīa gūgūcookeria?
 Nīndehumbīra kanua na guoko.
 5 Nīndarīrie rīmwe, no ndirī na macookio;
 o na ngīaria rīa keerī, no ndirī na ūndū ūngī nguuga."
 6 Ningī Jehova akīarīria Ayubu arī kīhuhūkanio-inī, akīmwīra atīrī:
 7 "Wihotore ta mūndū mūrūme;
 nīngūkūria ciūria, nawe ūkīnjookerie.
 8 "Gūtua ciira gwakwa na kīhooto-rī, githī no ūkūmenererie?
 Githī no ūndue mwīhia nīgeetha wee ūtuīke ndwīhītie?
 9 Wee-rī, ūrī na guoko ta kwa Mūrungu?
 Wee wahota kūruruma na mūgambo ta wake?
 10 Ta kīgemie na riiri na ūkenji,
 na wīhumbe gītīo na ūnene.
 11 Rekereria marakara mahiū ma mang'ūrī maku,
 wone mūndū o wothe mwītīi ūmūharūrūkie,
 12 rora mūndū o wothe mwītīi na ūmūnyihie,
 ūmemende andū arīa aaganu o harīa marūngī.
 13 Mathike othe hamwe tīri-inī;
 ūmoohē mothiū na nduma kūu mbīrīra-inī.
 14 Hīndī iyo nī mwene nīngētīkania nawe
 atī guoko gwaku mwene kwa ūrīo no gūkūhonokie.
 15 "Ta rora nyamū irīa itagwo Behemothu,*
 iyo ndoombire hamwe nawe,
 na irīaga nyeki ta ndegwa.
 16 Nī hinya ūigana atīa irī nāguo njohero,
 na nī ūhoti mūnene atīa ūrī mīkiha-inī yayo ya nda!
 17 Ināgia mūting'oe wayo ta mūtarakwa;
 nga cia ciero ciayo ciohanītio hamwe ta mīhīndo.
 18 Mahīndī mayo mahaana ta mīberethi ya gīcango,
 nacio ciīga ciayo cihaana ta irung'o cia kīgera.

* 40:15 Ino yarī nyamū imwe ya iria ciatūuraga thī tene. (O na 41:1)

- 19 Nīyo nyamū ya mbere harī ciūmbe cia Mūrungu,
no rīrī, Mūūmbi wayo nowe ūngīmīkuhīrīria na rūhiū rwake rwa njora.
- 20 Irīma īmīheaga maciaro maacio,
na nyamū ciothe cia gīthaka itūūhagīra gūkuhī na kūu.
- 21 Īkomaga rungu rwa mahūa ma maaī-inī,
īhithīte thīmī wa ithanjī kūrīa kūrī mūtondo.
- 22 Mahūa macio ma maaī-inī makamīhitha;
nakīo kīiruru kīa mītī ya irura hūgūrūrū-inī cia karūūī gīkamīthiūrūrūkīria.
- 23 Rīrīa rūūī ruoka na nditī, ndimakaga;
nīngitīre, o na Rūūī rwa Jorodani rūngīmīyūrīrīra nginya kanua.
- 24 Kūrī mundū ūngīhota kūmīnyīita rīrīa īhūūgīte,
kana amītege, amītūrīkie iniūrū na amīkīre kīana kīa rūrigi?

41

- 1 “No ūhote kūguucūrūrīa nyamū īrīa īitagwo Leviathani na ndwano,
kana wohe rūrīmī rwayo na mūkanda?”
- 2 No ūhote kūmītoonyia rūrigi iniūrū,
kana ūmītūrīkanie rūthīa na ndwano?
- 3 No ītinde īgīgūthaita ūmīguire tha?
No īkwarīrie na ciugo cia ūhooreri?
- 4 No īrīkanīre nawe ūthī nayo,
itūūre īrī ngombo yaku nginya tene?
- 5 No ūhote kūmīhooreria ta nyoni,
kana ūmīoherere handū nīguo airītu aku mamīmeemagie?
- 6 Onjoria no mamīkūūranie na indo ciao?
No mamīgayanie kūrī onjorithia?
- 7 No ūhote gūtheecanga rūūa rwayo na mīcengi,
kana ūtheecange mūtwe wayo na mīcengi īrīa ītegaga thamaki?
- 8 Ūngīmīhutia na guoko,
ūngītūūra ūrīrikanaga kīgiano kūu, na ndūngīgacookera!
- 9 Mwīrigīrīro wa atī no ūmītoorie nī kwīheenia;
o kūmīona tu nīkūiganīte gūtūma mundū amake, orwo nī hinya.
- 10 Gūtīrī mundū ūrī ūcamba mūiganu wa kūmīarahūra.
Nūū ūngīkīhota kwīndiiria nī?
- 11 Nūū ūngīnandūra kīndū atī nīguo ndīmūrīhe?
Kīndū gīothe kīrī rungu rwa igūrū nī gīakwa.
- 12 “Ndikwaga kwaria ūhoro wa cīga ciayo,
o na wa hinya wayo, na wa ūthaka wayo.
- 13 Nūū ūngīhota kūmīaūra nguo yayo ya igūrū?
Nūū ūngīmīkuhīrīria amīkīre matamu?
- 14 Nūū ūngīūmīrīria kūmīathamia kanua,
kau kaiyūrīte magego ma kūmakania?
- 15 Mūgongo wayo ūrī na ngo cīiganīrīre mīhari,
īkomanīre ikanyiitana;
- 16 o īmwe īnyīitanīte na īrīa īngī,
ūū atī gūtīrī rīera rīngītoonyera gatagatī ga cio.
- 17 Igwatanītio hamwe irī nūmu;
īnyīitanīte hamwe ūndū itangītīgithūkana.
- 18 Gūtīiha kwayo kūmenūkagīa ūtheri;
maitho mayo nī ta mīrūrī ya rūciinī gūgīthererūka.
- 19 Imūrī cia mwaki ciumaga kanua-inī kayo;
īrathūkagīa thandī cia mwaki.
- 20 Īrutaga ndogo na maniūrū
taarī nyūngū īratherūka īhagīrītwo igūrū rīa mwaki wa ithanjī.
- 21 Mīhūmū yayo īgwatagīa makara mwaki,
naruo rūrīrīmbī rūkoima kanua kayo.
- 22 Ngingo-inī yayo nīho hinya wayo ūkoragwo,
ūrīa ūmakagīa kīrīa gīothe gītūnganaga nayo.
- 23 Mīgūtha ya nyama ciayo nīmīnyīitanu mūno;
nī mīrūmu ūū atī ndīngīenyenyeka.

- 24 Ngoro yayo yūmīte ta ihiga,
 ikooma ta ihiga rīa gūthīa rīa na thī.
 25 Rīrīa yarahūka, arīa marī hinya nīmamakaga;
 mooraga itanamahūūra.
 26 Gūtīrī rūhiū rwa njora rūngīmīka ūndū,
 o na kana itimū, kana mūguī, kana mīcengi.
 27 Harī Leviathani-rī, kīgera no ta nyeki nyūmū,
 nakīo gīcango no ta gīcunjī kībuthu kīa mūtī.
 28 Mīguī ndīngītūma yūre;
 mahiga ma kīgūtha no ta mūūngū harī yo.
 29 Harī yo njūgūma no ta gacunjī ka rūnyeki rūmū,
 ithekaḡīrīa kūbīrīrīka gwa itimū.
 30 Nda yayo nī ta rūgō rūrī na mageca;
 itigaga ngururo ndaka-inī ta cia ngaari iria ikonyoraga ngano.
 31 Itūmaga iria kūrīa kūrīku gūtherūke ta nyūngū,
 na ikoiruga iria ta nyūngū ya maguta ma kwīhaka.
 32 Harīa yagerera itigaga mūhari ūkūhenia;
 mūndū no eciirie atī ndia īrī na mbuī.
 33 Gūtīrī kīndū kīngīganano nayo gūkū thī;
 nī kūmbe gītārī guoya.
 34 Īnyūrūragia kīrīa gīothe gītūūgagīria;
 nīyo mūthamaki wa kīrīa gīothe gītūūgagīria.”

42

Mīario ya Ayubu

- 1 Ningī Ayubu agīcookeria Jehova, akīmwīra atīrī:
 2 “Nīnjūūī atī wahota gwīka maūndū mothe;
 gūtīrī mūbango waku ūngīgīrīrīka.
 3 Nīworirie atīrī, ‘Nūū ūyū ūrahithania kīrīa gīakwa nī kwaga ūmenyo?’
 Ti-itherū ndaaririe maūndū itaamenyete,
 maūndū ma magegania itangīmenya.
 4 “Woigire atīrī, ‘Thīkīrīria rīu, na nīī njarie;
 nīngūkūūria ciūria, nawe nīūkūnjookeria.’
 5 Matū makwa nīmaiguīte ūhorō waku
 no rīu maitho makwa nīgūkuona makuonete.
 6 Nī ūndū ūcio nīngwīmena nīī mwene,
 na ndīrīre, ndīhurīrie rūkūngū na mūhu.”

Ndeto cia Kūrīkīrīria

7 Thuutha wa Jehova kwīra Ayubu maūndū macio-rī, nīerire Elifazu ūrīa Mūtemaani atīrī, “Nīndakarītio nīwe na arata aku eerī, tondū mūtīarītīe ūhorō wakwa ūrīa wagīrīire, ta ūrīa ndungata yakwa Ayubu īkīte.

8 Nī ūndū ūcio, rīu oyai ndegwa mūgwanja na ndūrūme mūgwanja, mūthīī kūrī ndungata yakwa Ayubu, mūkarute igongona rīa njino nī ūndū wanyu inyūī ene. Ndungata yakwa Ayubu nīkamūhoera, na nīī nīngētīkīra mahooya make, na ndīkamwīka kūringana na ūrimū wanyu. Mūtīarītīe ūhorō wakwa ūrīa wagīrīire ta ūrīa ndungata yakwa Ayubu īkīte.”

9 Nī ūndū ūcio Elifazu ūrīa Mūtemaani, na Bilidadi ūrīa Mūshuhi, na Zofaru ūrīa Mūnaamathi magīka o ta ūrīa Jehova aameerire; nake Jehova nīetīkīrīre ihooya rīa Ayubu.

10 Thuutha wa Ayubu kūhoera arata ake-rī, Jehova nīamūcookeirie ūtonga wake na akīmūhe maita meerī ma indo iria aarī nacio mbere.

11 Ariū na aarī a nyina othe, na mūndū o wothe wamūūī mbere, magīūka makīrīanīra nake mūciī gwake, nao makīmūhooreria na makīmūcakaiithia nī ūndū wa mathīīna marīa mothe Jehova aamūreheire. Andū acio o mūndū akīmūhe gīcunjī kīa betha na gīcūhī gīa thahabu.

12 Jehova nīarathimire matukū ma mūthia ma muoyo wa Ayubu gūkīra marīa ma mbere. Nīaagīre na ng’ondū 14,000, na ngamīra 6,000, na ndegwa cia kuohwo macooki 1,000, na ndigiri 1,000.

13 Nīacookire akīgīa na aanake mūgwanja na airītu atatū.

¹⁴ Mwarĩ wa mbere aamũtuire Jemima, na wa keerĩ aamũtuire Kezia, nake wa gatatũ akĩmũtua Kereni-Hapuku.

¹⁵ Gũtirĩ handũ o na ha bũrũri-inĩ wothe hangĩonekire andũ-a-nja athaka ta airĩtu a Ayubu, nake itho wao akĩmahe igai hamwe na ariũ a nyina.

¹⁶ Thuutha wa maũndũ macio-rĩ, Ayubu nĩatũũrĩre mĩaka igana rĩa mĩrongo ĩna; akĩona ciana ciake na akĩona ciana ciacio, nginya rũciaro rwa kana.

¹⁷ Nake agĩkua arĩ mũkũrũ, na arĩ na mĩaka mĩingĩ.

THABURI Ibuku rĩa Mbere

1

Thaburi 1–41

Gikeno Kĩrĩa kĩa Ma

- ¹ Kũrathimwo-rĩ, nĩ mũndũ
ũrĩa ũtatwaranaga na ũtaaro wa andũ arĩa aaganu,
kana akarũgama njĩra-inĩ ya andũ arĩa mehagia,
o na kana agaakarĩra gĩtĩ kĩa arĩa manyũruranagia.
- ² No rĩrĩ, nĩ watho wa Jehova akenagĩra,
na agecũuranagia ũhoro wa watho wake kũrĩ mũthenya kana ũtukũ.
- ³ Mũndũ ũcio ahaana ta mũtĩ mũhaande tũmĩtaro-inĩ twa maaĩ,
naguo ũciaraga maciaro maguo hĩndĩ ya mo yakinya,
namo mathangũ maguo matihoochaga.
Na rĩrĩ, ũndũ o wothe ekaga nũugaacagĩra.
- ⁴ No andũ arĩa aaganu matihaana ũguo!
Mahaana ta mũũngũ
ũrĩa ũmbũragwo nĩ rũhuho.
- ⁵ Nĩ ũndũ ũcio andũ arĩa aaganu matigetiiira ciira-inĩ,
kana andũ arĩa ehia metiirie kũngano-inĩ kĩa andũ arĩa athingu.
- ⁶ Nĩgũkorwo Jehova nĩamenyagĩrĩra njĩra ya andũ arĩa athingu,
no andũ arĩa aaganu marĩ njĩra-inĩ ya kũura.

2

Mũthamaki ũrĩa Ũthuurĩtwo nĩ Ngai

- ¹ Nĩ kũ gĩtũmaga ndũrĩrĩ iciirire gwĩka ũũru
na andũ mathugunde maũndũ ma tũhũ?
- ² Athamaki a thĩ nĩmatuĩte itua,
na aathani magacookania ndundu nĩguo mookĩrĩre Jehova,
na mookĩrĩre ũrĩa wake Mũitĩrĩrie Maguta.
- ³ Moigaga atĩrĩ, “Nĩtwĩohorei mĩnyororo yao,
na mabĩngũ mao tũmate matweherere.”
- ⁴ ũrĩa ũikariire gĩtĩ kĩa ũnene kũu igũrũ no gũtheka aratheka;
We Mwachani-rĩ, nĩkũnyũrũria aramanyũrũria.
- ⁵ Nĩngĩ agacooka akamakũũma arakarĩte,
na akamekĩra guoya mũnene ang’ũrĩkĩte akameera atĩrĩ,
- ⁶ “Nĩ nĩ nĩ njigĩte Mũthamaki wakwa
kũu Zayuni, kĩrĩma-inĩ gĩakwa kĩrĩa kĩaamũre.”
- ⁷ Nĩ nĩngwanĩrĩra itua rĩa Jehova:
Jehova aanjĩrĩre atĩrĩ, “Wee nĩwe Mũrũ wakwa,
ũmũthĩ nĩndatuĩka thoguo.
- ⁸ Hooya nĩ,
na nĩngũkũhe ndũrĩrĩ ituĩke igai rĩaku,
nacio ituri cia thĩ ituĩke ciaku kũmbe.
- ⁹ Nĩũgaciunanga na njũgũma ya kĩgera ya ũthamaki;
ũgaacihehenja ihaane ta tũcunjĩ twa nyũngũ ya rĩũmba.”
- ¹⁰ Nĩ ũndũ ũcio, inyuĩ athamaki ta kũhĩgeei,
inyuĩ aathani a thĩ mũtaarĩke.
- ¹¹ Tungatĩrai Jehova mũkĩmwĩtigagĩra,
na mũkene o mũkĩinainaga.
- ¹² Mumunyai Mũriũ, ndakae kũrakara,
na inyuĩ mũniinĩrwo njĩra-inĩ,
nĩgũkorwo mang’ũrĩ make maahota kũrĩrĩmbũka o rĩmwe.

Kūrathimwo-rī, nī arīa othe moragīra harī we.

3

Ihooya rīa Rūciinī rīa kūuria Ūteithio

Thaburi ya Daudi

¹ Wee Jehova, kai thū ciakwa nī nyingī-ī!

Andū arīa manjūkīrīire nī aingī mūno!

² Aingī nī arīa maraaria ūhorō wakwa, makoiga atīrī,
“Ngai ndangīmūhonokia.”

³ No rīrī, Wee Jehova nīwe ngo ya kūngitīra mīena yothe;
Wee nowe ūūheaga riiri na ūgatūūgīria mūtwe wakwa.

⁴ Ngayagīra Jehova na mūgambo mūnene,
nake akanjītīka arī kīrīma-inī gīake kīamūre.

⁵ Nīi ngomaga na ngoona toro;
ngacooka ngokīra rīngī, tondū Jehova nīwe ūndūūragia.

⁶ Ndingītīgīra andū makūmi ma ngiri,
acıo mehaarīrie kūnjūkīrīra na mīena yothe.

⁷ Arahūka, Wee Jehova!

Wee Ngai wakwa, honokia!

Thū ciakwa ciothe nīwe ūcigūthīte thīa,
na ūkoinanga magego ma andū arīa aaganu.

⁸ Ūhonokio uumaga harī Jehova.
Irathimo ciaku irotūūra na andū aku.

4

Ihooya rīa Hwaī-inī

Thaburi ya Daudi

¹ Njītīka rīrīa ndagūkaīra,
Wee Ngai wakwa, o Wee mūthingu.

Ūndeithagie rīrīa ndī mīnyamaro-inī;
njiguīra tha na ūigūe mahooya makwa.

² Inyuī, andū aya, nī nginya rī mūgūtūūra mūtūmaga riiri wakwa ūnyararwo?
Nī nginya rī mūgūtūūra mwendete maūndū ma tūhū,
na mūkarongoragia ngai cia maheeni?

³ Menyai atī Jehova nīeyamūrīire arīa mamwendete;
Jehova nīarīguaga rīrīa ndamūkaīra.

⁴ Mūngīrakara mūtikehie;
rīrīa mūrī marīrī-inī manyu-rī,
thuthuragiai ngoro cianyu mwīkirīire.

⁵ Rutagai magongona marīa magīrīire,
na mwīhokage Jehova.

⁶ Kūrī andū aingī maroria atīrī,
“Nūū ūngītūonia maūndū mega?”
Wee Jehova reke ūtheri wa gīthiithi gīaku ūtwarīre.

⁷ Wee nīūnjijūrītie gīkeno kīnene ngoro-inī yakwa,
gūkīra kīrīa makoragwo nakīo hīndī ya būthi wa ngano na ndibei ya mūhīhano.

⁸ Nīi ndīrīkomaga na nyonage toro ndī na thayū,
nīgūkorwo Wee Jehova nīwe
ūikaraga ūūmenyereire wega.

5

Ihooya rīa kūuria Ūgitīri kuuma kūrī Thū

Thaburi ya Daudi

¹ Wee Jehova, igua ciugo ciakwa,

- na ūigue gūcaaya gwakwa.
² Thikīrīria ngīgūkaīra ūndeithie,
 Mūthamaki wakwa na Ngai wakwa,
 nīgūkorwo nīwe ndīrahooya.
³ Wee Jehova-rī, o rūciinī ūrīguaga mūgambo wakwa;
 o kīrooko ndīrīgaga mabataro makwa mbere yaku,
 na ngeterera macookio ndī na kīrīgīrīro.
⁴ Nīgūkorwo Wee ndūrī Mūrungu wa gūkenera ūūru;
 nīngī andū arīa aaganu ndūngītūūrania nao.
⁵ Andū arīa etiī matingīrūgama mbere yaku;
 andū arīa othe mekaga maūndū mooru nīūmathūire.
⁶ Andū arīa maaragia maheeni nīūmaniinaga;
 nao arīa maitaga thakame na makaheenania,
 Jehova nīamathūire.
⁷ No nī-rī, nī ūndū wa tha ciaku nyingī,
 nīngūūka ndoonye nyūmba yaku;
 ndīnyiihītie nyinamīrīre ndorete hekarū-inī yaku theru.
⁸ Wee Jehova-rī, ndongoria na ūthingu waku;
 nī ūndū wa thū ciakwa-rī,
 rūngaria njīra yaku mbere yakwa.
⁹ Tūnua twacio tūtiaragia ūhoru ūngūhokwo;
 ngoro ciacio ciyūrīte mwanangīko.
 Mīmero yacio nī ta mbīrīra ngunūre;
 ciaragia maheeni na rūrīmī rwacio.
¹⁰ Wee Ngai, matue nīmahītītie!
 Reke magūūthio nī mībango īyo yao ya ungumania.
 Maingate nī ūndū wa mehia mao maingī,
 nīgūkorwo nīmakūremeire.
¹¹ No rīrī, reke arīa moragīra harīwe makene;
 nīmarekwo mainage hīndī ciothe nī gūkena.
 Tambūrūkīa ūgitīri waku igūrū rīao,
 nīguo arīa mendete rītwa rīaku magūkenagīre.
¹² Nī ūndū ti-itherū Wee Jehova nīūrathimaga andū arīa athingu;
 ūtūūraga ūmairīgīre na wega waku taarī ngo.

6

Ihooya rīa kūrīa Ūteithio Hīndī ya Thūna

Thaburi ya Daudi

- ¹ Wee Jehova, ndūkandūithie ūrī na marakara,
 o na kana ūūherithie ūrī na mang'ūrī.
² Jehova, njigūra tha, nīgūkorwo nīthirītwo nī hinya;
 Wee Jehova honia, nīgūkorwo mahīndī makwa marī na ruo rūnene.
³ O nayo ngoro yakwa īrī na ruo rūnene.
 Nī nginya rī, Wee Jehova, nī nginya rī?
⁴ Wee Jehova, cooka, ūka ūūthare;
 honokia tondū wa wendo waku ūrīa ūtathiraga.
⁵ Gūtīrī mūndū ūngīkūrīrikana arī mūkuū.
 Nūū ūkūgoocaga arī thīinī wa mbīrīra?
⁶ Nīī ndī mūnogu mūno nī ūndū wa gūcaaya;
 ūtukū wothe njhūgagia ūrīrī wakwa na kīrīro,
 na ngaconjoria gītī gīakwa na maithori.
⁷ Maitho makwa matirona wega nī ūndū wa ihooru;
 nīmaroora nī ūndū wa thū ciakwa ciothe.
⁸ Njhehererai inyuī arīa othe mwīkaga ūūru,
 nīgūkorwo Jehova nīaiguīte kīrīro gīakwa.

- ⁹ Jehova n̄iaigūite nḡimūthaitha anjigūire tha;
 Jehova n̄ietik̄ir̄ite ihooya riakwa.
¹⁰ Thū ciakwa ciothe n̄igaconoka na imake;
 igaacooka na thuutha o r̄imwe iconokete.

7

Ihooya r̄ia k̄ūria Gūtharwo Kuuma k̄ūr̄i Thū

Thaburi ya Daudi

- ¹ Wee Jehova Ngai wakwa, n̄ingw̄ihitha har̄iwe;
 honokia na ūūthare kuuma k̄ūr̄i ar̄ia othe manyingathaḡia,
² tondū waga gw̄ika ūguo mek̄undemb̄uranga o ta m̄ūr̄ūthi,
 o na mandanangie icunj̄i hatar̄i m̄ündū ūnḡindeithia.
- ³ Wee Jehova Ngai wakwa, inḡikorwo n̄inj̄ik̄ite ūndū ūcio,
 na ngorwo nj̄ik̄ite ūūru na moko makwa,
⁴ na inḡikorwo nj̄ik̄ite m̄ündū ūūru ūr̄ia ūtar̄i na haaro na n̄i,
 kana ngatunya thū yakwa k̄indū hatar̄i ḡitūmi-r̄i,
⁵ h̄ind̄i iyo k̄ireke thū yakwa īnyingathithie na īnyiite;
 t̄uma ir̄anḡir̄irie muoyo wakwa īiri-in̄i,
 na it̄ume ngome r̄ükunḡū-in̄i.
- ⁶ Arah̄uka Wee Jehova, marakara-in̄i maku;
 r̄ugama ūük̄ir̄ite thū ciakwa na mar̄ūr̄i.
 Ūk̄ira Wee Ngai wakwa, ūtuan̄ire ciira na k̄ihooto.
⁷ Andū a nd̄ūr̄ir̄i ar̄ia mongan̄ite n̄imaḡūthiūr̄r̄ük̄irie.
 Mathamak̄ire ūr̄i k̄ū iḡūr̄i;
⁸ Jehova n̄iaḡit̄uire andū othe ciira.
 Wee Jehova, ndūira ciira, k̄uringana na ūthingu wakwa,
 na k̄uringana na ūr̄unḡir̄iru wakwa, Wee Ūr̄i-Iḡūr̄i-M̄ūno.
- ⁹ Wee Ngai m̄ūthingu,
 o Wee ūthuthuuraḡia meciiria na ngoro,
 kinyia ūhinya wa andū ar̄ia aaganu m̄ūthia,
 na ūt̄ume andū ar̄ia athingu mat̄ūire na thayū.
- ¹⁰ Ngai-Ūr̄ia-ūr̄i-Iḡūr̄i-M̄ūno n̄iwe ngo yakwa,
 ūr̄ia ūhonokaḡia ar̄ia ar̄unḡir̄iru ngoro.
¹¹ Ngai n̄iwe ūtuanaḡira ciira na k̄ihooto,
 n̄i M̄urungu ūr̄ia wonanaḡia marakara make o m̄ūthenya.
¹² M̄ündū anḡiaga k̄ugar̄ūr̄uka,
 n̄iek̄um̄unoorera rūhiū rwake rwa njora;
 ūta wake n̄iaūtunḡite na akaūgeeta.
¹³ N̄iahaar̄irie indo ciake cia mbaara cia k̄ūr̄agana;
 akahaar̄iria m̄igūi yake īk̄ūr̄ir̄imb̄uka mwaki.
- ¹⁴ M̄ündū ūr̄ia ūḡite nda ya waganu,
 na akooha nda ya th̄iina, aciaraga maheeni.
¹⁵ M̄ündū ūr̄ia wenjaga irima na akar̄ithik̄uria,
 aḡūūaga o irima riu enjete.
¹⁶ Th̄iina ūr̄ia aambir̄irie ūm̄ucookaḡir̄ira we mwene,
 haaro yake īkam̄uḡwira m̄utwe wake mwene.
- ¹⁷ N̄inḡucokeria Jehova ngaatho tondū wa ūthingu wake,
 na ngooce r̄it̄wa r̄ia Jehova Ūr̄ia-ūr̄i-Iḡūr̄i-M̄ūno na rwimbo.

8

Ūūmbi Wonanaḡia Riiri wa Ngai

Thaburi ya Daudi

- ¹ Wee Jehova, o Wee Mwathani wit̄u,
 kāi r̄it̄wa riaku n̄i inene ḡük̄ū th̄i yothe-ī!
 N̄iūiḡite riiri waku o iḡūr̄i matu-in̄i.

2 Nĩtũmĩte rūgooco ruume tũnua-inĩ twa ciana na twa ngenge,
nĩ tondũ wa thũ ciaku,
nĩguo ũkirie ũrĩa ũrĩ muku nawe o na mwĩrĩhĩria.

3 Kĩrĩa ndecũũrania ũhoro ũkoniĩ igũrũ rĩu rĩaku,
ngoona wĩra wa ciara ciaku,
mweri na njata icio wĩkĩrĩte kuo-rĩ,

4 mũndũ akĩrĩ kĩ tondũ ũikaraga ũkĩmwĩciiragia,
nake mũrũ wa mũndũ akĩrĩ kĩ atĩ nĩkĩo ũmũmenyagĩrĩra?

5 Watũmire atigie o hanĩni aiganane nawe,
na ũkĩmũhumba thũmbĩ ya riiri o na gĩtĩo.

6 Wamũtuire wa gwathaga mawĩra ma moko maku;
ũkĩiga indo ciothe rungu rwa makinya make:

7 ndũũru ciothe cia mbũri na cia ng'ombe,
na nyamũ cia gĩthaka,

8 na nyoni cia rĩera-inĩ,
na thamaki cia iria-inĩ,
na kĩrĩa gĩothe kĩgeragĩra kũu iria-inĩ thĩini.

9 Wee Jehova, o Wee Mwathani witũ,
kaĩ rĩitwa rĩaku nĩ inene gũkũ thĩ yothe-ĩ!

9

Wathani wa Ngai wa Kĩhooto

Thaburi ya Daudi

1 Wee Jehova, nĩngũkũgooca na ngoro yakwa yothe;
nĩngũgana maũndũ maku mothe ma magegania marĩa wĩkĩte.

2 Nĩngũcanjamũka na ngene nĩ ũndũ waku.

Nĩngũina rwĩmbo ngooco rĩitwa rĩaku, Wee Ũrĩ-Igũrũ-Mũno.

3 Thũ ciakwa icookaga na thuutha,
ikahĩngwo igathira irĩ mbere yaku.

4 Nĩgũkorwo nĩũtiirĩrĩre kĩhooto gĩakwa na ciira wakwa;
nĩũkarĩire gĩtĩ gĩaku kĩa ũnene, na ũgatua ciira na ũthingu.

5 Nĩũrũithĩtie ndũrĩrĩ na ũkaniina andũ arĩa aaganu;
namo marĩitwa mao ũkamatharia tene na tene.

6 Thũ nĩũcikinyĩrie mwanangĩko ũtathiraga,
nĩwanangĩte matũũra macio manene;
o na kũririkanwo kwao nĩgũthĩrite.

7 Jehova athamakaga nginya tene;
nĩahaandĩte gĩtĩ gĩake kĩa ũnene nĩguo atuanĩre ciira.

8 Nĩagatuĩra andũ a thĩ ciira na kĩhooto;
nĩagathamakĩra ndũrĩrĩ o ta ũria kwagĩrĩre.

9 Jehova nĩwe rĩũrĩro rĩa arĩa ahinyĩrĩrie,
kĩhitho kĩrĩ hinya hĩndĩ ya mathĩina.

10 Arĩa mooĩ rĩitwa rĩaku nĩmarĩkwĩhokaga,
nĩgũkorwo Jehova ndũrĩ watiganĩria arĩa makũrongoragia.

11 Inĩrai Jehova nyĩmbo mũmũgooce,
o ũcio ũkarĩire gĩtĩ gĩake kĩa ũnene kũu Zayuni;
umbũrĩrai andũ a ndũrĩrĩ maũndũ marĩa ekĩte.

12 Nĩgũkorwo ũcio ũrĩhanagĩria thakame nĩamaririkanaga;
kĩrĩro kĩa andũ arĩa ahinyĩrĩrĩku ndakariganĩrwo nĩkĩo.

13 Wee Jehova, ta rora wone ũrĩa thũ ciakwa iranyariira!
Njiguĩra tha, ũnjoe na igũrũ, ũndute kuuma ihingo-inĩ cia gĩkuũ,

14 nĩguo nyumbũre ũgooci waku
ndĩ kũu ihingo-inĩ cia Mwarĩ wa Zayuni,
na ndĩ kũu ngenagĩre ũhonokio waku.

15 Ndũrĩrĩ nĩgwĩte o irima rĩrĩa cienjete;

- magūrū maacio nīmanyiitwo nī wabu o ūcio ihithite wa gūtegena.
 16 Jehova nīemenyithanītie na ūndū wa gūtuaniŕa ciira na kīhooto giake;
 andū arīa aaganu nīmetegete na wīra wa moko mao ene.
- 17 Andū arīa aaganu macookaga o mbīrīra-inī,
 ī-ni, ndūrīrī iria ciothe iriganagīrwo nī Ngai.
- 18 No rīrī, andū arīa abatari matigūtūra mariganūire,
 na kana mwīhoko wa arīa ahinyīrīrie ūthire nginya tene.
- 19 Wee Jehova, arahūka, Ndūkareke mūdū agīe na ūhootani;
 reke ndūrīrī ituīrwo ciira irī mbere yaku.
- 20 Wee Jehova, maiguithie guoya,
 ūreke ndūrīrī imenye atī cio no andū.

10

Ūnene wa Ngai

- 1 Wee Jehova, ūkūrūgama haraaya nīkī?
 Wīhithaga nīkī hīndī ya mathīina?
- 2 Mūdū ūrīa mwaganu efiaga rīrīa ekūhīta andū arīa matarī hinya,
 rīrīa magwatio nī mībango iyo mathugundite.
- 3 Mūdū ūrīa mwaganu erahagīra merirīria ma ngoro yake;
 arathimaga andū arīa akoroku, na akaruma Jehova.
- 4 Mūdū ūcio mwītīi ndarongoragia Ngai;
 meciiria-inī make mothe ndeciiragia ūhoru wa Ngai.
- 5 Njīra ciake ciikaraga igaaciire hīndī ciothe;
 we nī mwītīi mūno, namo mawatho maku nīmamūrahīrīrie;
 we nīkūnyūrīria anyūrūragia arīa marī ūthū nake.
- 6 Eīrāga na ngoro yake atīrī, “Gūtīrī ūndū ūngīnyinainia;
 ndīrīkoragwo ndī mūkenu hīndī ciothe na gūtīrī hīndī ngoona thīina.”
- 7 Kanua gake kaiyūrīte irumi na maheeni, o na kūguoyohithania;
 mītangiko na mīario mūru irī rūrīmī-inī rwaake.
- 8 Aikaraga oheirie andū hakuhī na matūūra:
 ageterera arīa matarī na ūuru akamooraga,
 aikaraga acūthīrīrie na hitho mūdū ūrīa ūtarī na mūmūteithia.
- 9 Aikaraga oheirie o ta mūrūūthi ūrī kīmamo-inī kīaguo;
 agaikara oheirie nīguo anyiite arīa matarī na hinya;
 anyiitaga arīa matarī na hinya, akamakururia akamatwara mūtego-inī wake.
- 10 Ahehenjaga andū acio matarī na wa kūmateithia, makaringīka;
 magūūaga thī nī ūndū wa hinya wake.
- 11 Eīrāga na ngoro atīrī, “Mūrungu nīariganīrwo:
 nīehumbīrite ūthiū na ndoonaga.”
- 12 Arahūka, Jehova!
 Ambararia guoko gwaku na igūrū, Wee Mūrungu.
 Tīga kūriganīrwo nī arīa matarī na hinya.
- 13 Nī kī gītūmaga mūdū ūrīa mwaganu arume Ngai?
 Nī kī gītūmaga eīre na ngoro atīrī,
 “We ndangīrīhania?”
- 14 No rīrī, Wee Ngai, Wee nīwonaga mathīina o na kīeha,
 ūkoonu ūhoru ūcio ūkawamūkīra moko-inī maku.
 Mūdū ūrīa ūtarī wa kūmūteithia eneanaga harīwe.
 Wee nīwe mūteithia wa andū arīa matarī maithe mao.
- 15 Una guoko kwa mūdū ūrīa mwaganu na kwa ūrīa mūuru;
 mūrīhie nī ūndū wa waganu wake ūcio ūtangīmenyeka.
- 16 Jehova nīwe Mūthamaki wa nginya tene;
 ndūrīrī nūgathira ciehere būrūri-inī wake.
- 17 Wee Jehova, nūiguaga wendi wa andū arīa anyamaarie;
 nūmomagīrīria, na ūgathikīrīria gūkaya kwao,
- 18 ūgītāgīra andū arīa matarī maithe na arīa ahinyīrīrie,
 nīgeetha mūdū, ūrīa ūrī o wa thī, ndagacooke gwikanīra guoya.

11

Rwimbo rwa Kwihoka Jehova

Thaburi ya Daudi

¹ Nii njuragira hari Jehova.

Mwahota atia kunjira atiri:

“Umbuka ta nyoni urire kirima-ini giaku.

² Ta rora, andu ari aaganu nimageetete mota mao, makahagika miguu yao ndigi-ini niguu mehithite nduma-ini

marathe andu ari atheru ngoro.

³ Hindiri ari mithingi iraanangwo-ri,

andu ari athingu mangihota gwika atia?”

⁴ Jehova ari thini wa hekaru yake theru;

Jehova ari gitini-giake kia unene kuu iguru.

Acuthagiriria ariu a andu;

maitho make nimumaroragia.

⁵ Jehova niaroragia andu ari athingu,

no andu ari aaganu na ari mendete haaro-ri,

ngoro yake nimumathuire.

⁶ Andu ari aaganu niakamoiriria

marakara marakana na ubiriti ugwakana;

igai riao ni ruhuho ruria rucinaga.

⁷ Nigukorwo Jehova ni muthingu,

na niendete ciira wa kihooto;

andu ari arungiriru nio marionaga uthiu wake.

12

Ihooya ria kuiria Uteithio

Thaburi ya Daudi

¹ Jehova, tuteithie, nigukorwo andu ari etigiri Ngai nimumaniniitwo; andu ari ehokeku nimumathirite makoima gatagati-ini ka andu.

² O mundu aheenegia mundu wa itura riake;

mimomo yao ya uyinga yaragia maheeni.

³ Jehova aroheria mimomo yothe ya uyinga,

o na nimi ciothe iria ciaragia na mwigaatho,

⁴ iria ciugaga atiri, “Tukuhootana ni undu wa nimi ciitu;

mimomo ino turi nayo ni iitu; mwathi witu akiri u?”

⁵ “Tondu wa kuhinyirio kwa andu ari matari hinya,

na gucaaya kwa ari abatari-ri,

riu ningwarahuka,” uguo niguu Jehova ekuuga.

“Ningumagitira kuuma kuri andu ari mamacambagia.”

⁶ Nacio ciugo cia Jehova itiri mahitia,

ihaana ta betha ithereirio kirugutiro-ini kia rumba,

itheretio maita mugwanja.

⁷ Wee Jehova niuritumenyagirira wega,

na utugitagire kuuma kuri andu ta acio nginya tene.

⁸ Andu ari aaganu macangacangaga mari na mwitio,

riria undu uria muru uragathirio ni andu.

13

Gweterera Uhonokio wa Ngai

Thaburi ya Daudi

¹ Ni nginya ri, Wee Jehova?

Ugutura uriganirwo ni ni nginya tene?

Ni nginya ri ugutura uuhithite uthiu waku?

² Ni nginya ri ngutura ngianaga na meciria makwa,

na o mũthenya ngoragwo na ihooru ngoro-inĩ yakwa?
Nĩ nginya rĩ thũ yakwa igitũura ĩhootaga?

- ³ Wee Jehova, Ngai wakwa, ndora na ũnjookerie ũhoro.
Tũma maitho makwa mone, nĩguo ndikae gũkoma toro wa gĩkuũ;
⁴ nĩguo thũ yakwa ndikoige atĩrĩ, "Nĩdĩmũhootete,"
nao arĩa marĩ muku na nĩ magĩkenere kũgũa gwakwa.
- ⁵ No nĩ ndĩhokete wendo waku ũrĩa ũtathiraga;
ngoro yakwa ĩkenagĩra ũhonokio waku.
- ⁶ Nĩngũinĩra Jehova,
nĩgũkorwo nĩanjĩkĩte wega mũno.

14

Ngai ndakenagio nĩ Irimũ

Thaburi ya Daudi

- ¹ Kĩrimũ kĩiraga na ngoro atĩrĩ,
"Gũtirĩ Ngai."
Nĩ amaramari, cĩko ciao nĩ njũru;
gũtirĩ mũndũ o na ũmwe wĩkaga wega.
- ² Jehova aroraga ciana cia ariũ a andũ ari o igitũ,
one kana nĩ harĩ ũrĩ na ũmenyo,
o na kana nĩ harĩ ũrongoragia Ngai.
- ³ Othe-rĩ, nĩmorĩte njĩra,
magatuĩka amaramari marĩ hamwe;
gũtirĩ mũndũ o na ũmwe wĩkaga wega,
gũtirĩ o na ũmwe.
- ⁴ Andũ acio mekaga maũndũ mooru kaĩ matamenyaga,
o acio marĩiaga andũ akwa o ta ũrĩa andũ marĩiaga irio,
o acio matakayagĩra Jehova?
- ⁵ Hau niho marĩ manyiitĩtwo nĩ guoya mũnene,
nĩgũkorwo Ngai aikaraga hamwe na thiritũ ya arĩa athĩngu.
- ⁶ Inyuũ andũ aya aaganu nĩmũthũkagia mĩbango ya arĩa athĩni,
no Jehova nĩwe riũrĩro rĩao.
- ⁷ Naarĩ korwo ũhonokio wa Isiraeli no ũgĩũke kuuma Zayuni!
Rĩrĩa Jehova agaacookeria andũ ake indo ciao-rĩ,
Jakubu nĩagĩkene, na Isiraeli acanjamũke.

15

Maũndũ marĩa Jehova Endaga

Thaburi ya Daudi

- ¹ Jehova, nũũ ũngĩtũura hema-inĩ yaku?
Nũũ ũngĩtũura kĩrĩma-inĩ gĩaku kĩrĩa kĩamũre?
- ² Nĩ mũndũ ũrĩa mĩthĩire yake ĩtarĩ ũcuuke,
na ũrĩa wĩkaga maũndũ ma ũthingu,
na kwaria aragia ũhoro wa ma kuuma ngoro-inĩ yake,
³ na ndarĩ njambanio rũrĩmĩ-inĩ rwake,
na ndeekaga mũndũ wa itũura rĩake ũũru,
o na kana akamenereria mũndũ ũrĩa ũngĩ;
- ⁴ mũndũ ũcio nĩathũire mũndũ ũrĩa wĩkaga maũndũ mooru,
no nĩatĩite arĩa etigĩri Jehova,
na ndagaga kũhingia mwĩhĩtwa wake,
o na ũngĩkorwo ũrĩ wa kũmũtuuria,
- ⁵ ndakombanagĩra mbeeca ciake nĩguo one uumithio,
na ndangĩoya ihaki nĩguo ahatĩrĩrie mũndũ ũteehĩtie.

Mũndũ ũrĩa wĩkaga maũndũ ta macio

ndarī hīndī akeenyenyeke.

16

Mwathani nīwe Rīūrīro Rīakwa

Thaburi ya Daudi

¹ Wee Mūrungu, ngitagīra,

nīgūkorwo nī harīwe njūragīra.

² Ndeerire Jehova atīrī, “Wee nīwe Mwathani wakwa;

hatirī ūndū mwege ingīona ūtoimīte harīwe.”

³ Ha ūhorō wa andū arīa aamūre arīa marī būrūrī-inī,

acio nīo andū arīa marī riiri, na nīo ngenagīra mūno.

⁴ Andū arīa mateng’eragīra ngai ingī-rī,

kīeha kīao nīgīkaingīha.

Ndirī hīndī ngarutīra ngai ocio magongona ma gūita thakame,*

o na kana ngwete marītwa maacio na mīromo yakwa.

⁵ Jehova nīwe ūnjigīire rwīga rwakwa, na gīkombe gīakwa;†

Wee nīwe ūgitagīra igai rīakwa.

⁶ Ūnjatūrīire ithaka kūndū kūrīa kwega;

ti-itherū igai rīakwa nīrīngenagīa mūno.

⁷ Nīngūgooca Jehova, ūrīa ūūheaga kīrīra;

o na ūtukū ngoro yakwa nūndaaraga.

⁸ Jehova akoragwo arī mbere yakwa hīndī ciothe.

Tondū arī guoko-inī gwakwa kwa ūrīo-rī,

ndīngīenyenyeka.

⁹ Nī ūndū ūcio ngoro yakwa nīnjanjamūku, na rūrīmī rwakwa rūgakena;

o nago mūrī wakwa nī ūgaatūūra ūrī na thayū,

¹⁰ tondū ndūkandiganīria mbīrīra-inī,

o na kana ūreke Ūrīa-waku-Mūtheru abuthe.

¹¹ Nīūūmenyithītie njīra ya gūthīī muoyo-inī;

nīūkanjīyūria gīkeno ndī harīa ūrī,

hamwe na mwago wa tene na tene ndī guoko-inī gwaku kwa ūrīo.

17

Ihooya rīa Mūndū Ūtarī Ūcuuke

Ihooya rīa Daudi

¹ Wee Jehova, ta igua gūthaithana gwakwa kwa ūthingu;

thīkīrīria gūkaya gwakwa.

Tega gūtū ūigue ihooya rīakwa,

tondū rītīumanīte na mīromo ya maheeni.

² Ituīro rīakwa rīa kīhooō nīrīkiume kūrī wee;

maitho maku nīmakīone o ūndū ūrīa wagīrīire.

³ O na ūngīthuthuurīa ngoro yakwa na ūndūrie ūtukū,

o na ūngīngeria, ndūrī ūndū mūūru ūngīona;

nīndūite atī ndīkehīa na kanua gakwa.

⁴ Ha ūhorō wa cīko cia andū,

na ūndū wa uge wa mīromo yaku

nī ndūūrīte ndīrigagīrīria

njīra cia andū arīa mendete haaro.

⁵ Makīnya makwa nīmarūmītie njīra ciaku;

magūrū makwa matirī matenderūka.

⁶ Wee Mūrungu, ngūkayagīra tondū nīnījītikaga;

ndegera gūtū na ūigue ihooya rīakwa.

* **16:4** Ndībei nīyo yarutagwo igongona rīa gūtīwo. Andū a Ndūrīrī nīmatukanagīa thakame ya ūrīa woragwo na ndībei, nīguo igatūka igongona rīa gūtīwo. † **16:5** Gīkombe gīkī nī kīrīa mūndū aaheagwo hīndī ya gūkūngūūra maūndū.

- 7 Tūma magegania ma wendo waku mūnene monekane,
Wee ūhonokanagia na guoko gwaku kwa ūrĭo
arĭa moragĭra harĭwe kuuma kūrĭ thŭ ciao.
- 8 Menyagĭrĭra nĭi ta kŭma kĭa riitho rĭaku;
hitha kŭruru-inĭ kĭa mathagu maku
- 9 ndigakorwo nĭ andŭ arĭa aaganu arĭa maatharĭkagĭra,
na kuuma kūrĭ thŭ cia muoyo wakwa iria cindigiicĭirie.
- 10 Nĭmahinganĭtie ngoro ciao nyŭmŭ,
na tuo tŭnua twao tŭkaaria na mwĭgaatho.
- 11 Maahĭtĭite, rĭu nĭmandigiicĭirie,
mangŭŭrĭire maitho, mone mweke wa kŭnŭnda.
- 12 Mahaana ta mŭrŭŭthi ūhŭtĭire ndĭa yaguo,
makahaana ta mŭrŭŭthi mŭnene woheirie kĭrĭa ūrenda kŭnyĭita.
- 13 Arahŭka, Wee Jehova, mang'ethere, ūmahootē;
ndeithŭra na rŭhiŭ rwaku rwa njora kuuma kūrĭ andŭ arĭa aaganu.
- 14 Wee Jehova, honokia na guoko gwaku kuuma kūrĭ andŭ ta acio,
ūhohokie kuuma kūrĭ andŭ a thĭ ĩno arĭa irĭhi rĭao rĭrĭ o muoyo-inĭ ūyŭ tŭrĭ.
- Ūniinagĭra andŭ arĭa wendete ng'aragu ūkamahŭŭnia;
ciana ciao irĭ na cia kŭigana,
na nĭmaigagĭra ciana cia ciana ciao mŭthiithŭ.
- 15 Na nĭ-rĭ, nĭngeyonera ūthiŭ waku na ūthingu;
rĭrĭa ngokĭra-rĭ, nĭngaŭiganwo nĭgŭkuona ūrĭa ūtariĭ.

18

Rwĭmbo rwa Gŭcookia Ngaatho nĭ ūndŭ wa Ūhootani

Thaburi ya Daudi

- 1 Nĭngwendete, Wee Jehova, o Wee hinya wakwa.
- 2 Jehova nĭwe rwaro rwakwa rwa ihiga, na rŭirigo rwakwa rwa hinya, na mŭkŭŭri wakwa;
Mŭrungu wakwa nĭwe rwaro rwakwa rwa ihiga, o we rŭŭrĭro rĭakwa.
Nĭwe ngo yakwa, na rŭhĭa rwa ūhonokio wakwa, o na kŭihitho gĭakwa kĭrŭmu.
- 3 Ngayagĭra Jehova, ūrĭa wagĭrĭire nĭkŭgoocwo,
na ngahonokio kuuma kūrĭ thŭ ciakwa.
- 4 Mihĭndo ya gĭkuŭ nĭyandigiicire;
kĭguŭ kĭa mwanangĭko gĭkŭhubĭkania.
- 5 Mihĭndo ya mbĭrĭra ĩgĭthiororeria;
nayo mĭtego ya gĭkuŭ ĩkĭnjĭhotorera.
- 6 Mĭnyamaro-inĭ yakwa ndakāire Jehova;
ngĭrĭra Ngai wakwa aandeithie.
- Arĭ hekarŭ-inĭ yake nĭ aaguire mŭgambo wakwa;
kĭrĭro gĭakwa gĭgĭkinya harĭ we, o matŭ-inĭ make.
- 7 Thĭ ĩkĭinaina na ĩgĭthingitha,
nayo mĭthingi ya irĭma ĩkĭenyenya;
ĩkĭinaina tondŭ aarĭ mŭrakaru.
- 8 Ndogo ĩkiuma maniŭrŭ-inĭ make ĩkĭambata na ĩgŭrŭ;
mwaki wa kŭniinana ūkiuma kanua-inĭ gake,
kanua-inĭ gake hakiuma makara mekŭrĭmbŭka.
- 9 Aahingŭrĭire ĩgŭrŭ agĭkŭrŭka thĭ;
matu matumanu maarĭ rungu rwa makinya make.
- 10 Aathiire akuuĭtwo nĭ ikerubi* akĭŭmbŭka;
akĭambata na ĩgŭrŭ na mathagu ma rŭhuho.
- 11 Aatuire nduma kindŭ gĭake gĭa kwĭhumbĭra,
hema ya kŭmŭthiŭrŭrŭkĭria,
o matu marĭa mathimbu ma mbura.

* **18:10** Akerubi nĭ ciŭmbe cia matu-inĭ na nĭcio ciakuuaga gĭtĭ kĭa Ngai kĭa ūnene.

- 12 Kuuma ūkengi ūrīa warī harī we,
mbura ya mbembe na heni igūtūrīkanīria matu-inī make.
- 13 Jehova akīruruma arī kūu igūrū;
mūgambo wa Ūrīa-ūrī-Igūrū-Mūno ūkīguuo.
- 14 Aikirie mīguū yake, akīharaganīa thū,
agīciikīria heni nene, agīcingatithia.
- 15 Mīkuru ya irīa ikīguūrīo,
nayo mīthingi ya thī ikīhumbūrīo
nī ūndū wa irūithia rīaku, Wee Jehova,
na nī ūndū wa ihurutana rīa mīhūmū ya maniūrū maku.
- 16 Agītambūrūkīa guoko gwake kuuma o kūu igūrū, akīnyīita;
akīnguucia, akīnduta maaī-inī kūrīa kūrīku.
- 17 Andeithūrīe harī thū yakwa īrī hinya,
akīndeithūra kūrī arīa maathūrīe, o acio maangīrītīe hinya.
- 18 Manjīhotoreire mūthenya ūrīa ndaarī na mūtīno,
no Jehova nīwe warī mūtīirīrīri wakwa.
- 19 Andeehire kūdū kwarī;
akīndeithūra nī tondū nīakenetio nī nī.
- 20 Jehova anjīkīire maūndū kūrīngana na ūthingu wakwa;
andīhīte kūrīngana na ūtheru wa moko makwa.
- 21 Nīgūkorwo nīnūmītīe njīra cia Jehova;
ndīkīte ūuru ngahutaīra Ngai wakwa.
- 22 Mawatho make mothe marī mbere yakwa;
ndihutaīre irīra cia watho wake wa kūrūmīrīrwo.
- 23 Ngoretwo itarī na ūcuuke ndī mbere yake,
na ngemenyerera ndikehie.
- 24 Jehova andīhīte kūrīngana na ūthingu wakwa,
akandiha kūrīngana na ūtheru wa moko makwa maitho-inī make.
- 25 Kūrī mūdū ūrīa mwīhokeku ūrīonaganīa ūrī mwīhokeku,
na kūrī ūrīa ūtarī ūcuuke ūrīonaganīa ndūrī ūcuuke,
- 26 kūrī ūrīa wītheraganīa, ūrīonaganīa ūrī mūtheru,
no kūrī ūrīa ūrī mīthīire mīogomu, ūrīonaganīa ūrī mūmūhutaīri.
- 27 Wee ūhonokaganīa andū arīa enyīhīa,
no arīa marī maitho ma mwītīo ūkamaconorithia.
- 28 Wee Jehova, ūigaga tawa wakwa wakanīte;
Ngai wakwa atūmaga nduma yakwa ituīke ūtheri.
- 29 Ndī na ūteithio waku no hote gūtharīkīra mbūtū ya ita;
ndī na Ngai wakwa no hote kūrūga rūthingo.
- 30 Mūrungu-rī, njīra ciake nīnginyanīru;
kiugo kīa Jehova gītīrī ihītia.
- We nīwe ngo ya arīa othe mehithaga harī we.
- 31 Nī ūndū-rī, nūū Mūrungu tīga Jehova?
Na nūū Rwaro rwa Ihīga tīga Ngai witū?
- 32 Nī Mūrungu ūūheaga hinya
na agatūma njīra yakwa ikinyanīre.
- 33 Atūmaga magūrū makwa magīe ihenya ta ma thwarīga;
aahotithaganīa kūrūgama kūdū kūrīa kūrīahu.
- 34 We nīwe wonaganīa moko makwa mūrūrīe wa mbaara;
moko makwa no mageete ūta wa gīcango.
- 35 Ūūheaga ngo yaku ya ūhootani,
guoko gwaku kwa ūrīo nīkuo kūndīiragīrīra;
ūinamagīrīra ūkaanenehia.
- 36 Ūnjaramagīrīa njīra ya kūrīa thīagīra,
nīgeetha magūrū makwa matīgatīrūke.
- 37 Ndaingatithīe thū ciakwa ngīcikinyīra;
ndīacookīre na thuutha ngīnya rīrīa cīanīinīrwo.
- 38 Ndacihehenjīre ikīremwo nī gūūkīra;

- ciagũire thĩ wa magũrũ makwa.
- ³⁹ Wee waheire hinya wa kũrũa mbaara;
ũgĩgĩtũma thũ ciakwa ciinamĩrĩre magũrũ-inĩ makwa.
- ⁴⁰ Watũmire thũ ciakwa ihũndũke ciũre,
na nĩ ngĩniina arĩa maathũire.
- ⁴¹ Maakaire mateithio, no hatiarĩ na wa kũmahonokia,
maakaĩire Jehova no ndaametĩkire.
- ⁴² Ndaamahũũrĩre makĩhinya ta rũkũngũ rũmbũrĩtwo nĩ rũhuho;
ngĩmaita njĩra-inĩ ta ndooro.
- ⁴³ Nĩũũhonoketie ngaaga gũtharĩkĩrwo nĩ andũ;
ũndũite mũtongoria wa ndũrĩrĩ;
andũ itooĩ nĩmandungatagĩra.
- ⁴⁴ O rĩrĩa maigua ngumo yakwa, nĩmanjathĩkagĩra;
andũ a kũngĩ mehetaga marĩ mbere yakwa.
- ⁴⁵ Othe makuuaga ngoro;
mookaga makĩinainaga moimĩte ciĩhitho ciao cia hinya.
- ⁴⁶ Jehova atũũraga muoyo!
O we Rwaro rwakwa rwa Ihiga arogocwo!
Ngai o we Mũhonokia wakwa arotũgĩrio!
- ⁴⁷ We nĩwe Mũrungu ũrĩa ũndĩhagĩria,
agatooria ndũrĩrĩ, agaciaga rungu rwakwa,
⁴⁸ o we ũũhonokagia kuuma kũrĩ thũ ciakwa.
- Wandũgĩririe igũrũ rĩa andũ arĩa maathũire;
ũkĩndeithũra kuuma kũrĩ andũ arĩa mahũthagĩra hinya.
- ⁴⁹ Nĩ ũndũ ũcio, Wee Jehova, nĩndĩrĩkũgocaga ndĩ gatagatĩ ka ndũrĩrĩ,
ndĩrĩinaga ngagooa rĩitwa rĩaku.
- ⁵⁰ Aheaga mũthamaki wake ũhootani mũnene;
onanagia ũtugi wake ũtathiraga kũrĩ ũcio wake mũitĩrĩrie maguta,
kũrĩ Daudi na njiaro ciake nginya tene.

19

Ūmbi wa Ngai Wonanagia Riiri Wake

Thaburi ya Daudi

- ¹ Igũrũ riumbũruga riiri wa Mũrungu;
namo matu mamemerekagia wĩra wa moko make.
- ² Mũthenya ũkinyagĩria mũthenya ũrĩa ũngĩ ũhoru;
naguo ũtukũ ũkamenyithia ũtukũ ũrĩa ũngĩ ũhoru wa riiri ũcio.
- ³ Gũtirĩ mĩario kana rũthiomi
kũrĩa mũgambo wacio ũtaiguĩkaga.
- ⁴ Mũgambo wacio ũthiiga thĩ yothe,
nacio ciugo ciacio igakinya ituri cia thĩ.
- Ngai nĩambiire riũa hema kũu igũrũ,
⁵ narĩo riumaga rĩhaana ta mũhikania akiuma nyũmba yake,
o na kana ta mũteng'eri njoorua akĩhĩhĩha gũteng'era.
- ⁶ Rĩrathagĩra mwena-inĩ ũmwe wa kũu igũrũ,
na rĩgathiũrũrũka nginya mwena ũrĩa ũngĩ;
gũtirĩ kĩndũ gĩtakinyagĩrwo nĩ ũrugarĩ warĩo.
- ⁷ Watho wa Jehova nĩ mũkinyanĩru,
ũriũkagia ngoro ya mũndũ.
- Kĩrĩra kĩa Jehova nĩ gĩa kwĩhokeka,
nĩkũhĩgagia mũndũ ũrĩa ũtarĩ mũũgĩ.
- ⁸ Mataaro ma Jehova nĩmarũngĩrũ,
nĩ makenagia ngoro.
- Maathani ma Jehova nĩ macangararu,
maheaga maitho ũtheri.
- ⁹ Gwĩtigĩra Jehova nĩ ũndũ mũtheru,
gũtũũraga nginya tene.

Matua ma Jehova nĩ ma ma,
na mothe nĩ ma kĩhooto.

¹⁰ Maũndũ macio nĩ ma goro gũkĩra thahabu,
o na gũkĩra thahabu ĩrĩa therie mũno;
marĩ mũrĩo gũkĩra ũũkĩ,
o ũũkĩ ũrĩa uumĩte igua-inĩ.

¹¹ Ningĩ nĩmo mataaraga ndungata yaku;
kũmamenyerera nĩ ũndũ ũrĩ ĩrĩhi inene.

¹² Nũũ ũngĩhota gũkũũrana mahĩtia make?
Ndekera mahĩtia makwa ma hitho-inĩ.

¹³ Ningĩ rigagĩrĩria ndungata yaku ndĩkeehie mehia ma mwĩro o namo;
ndũkanareke mehia macio manjathe.

Nĩguo ndĩrĩkaraga itarĩ na ũcuuke,
na itarĩ na mehia ma kwagarara watho.

¹⁴ Ciugo cia kanua gakwa na matarania ma ngoro yakwa
irogũkenia maithe-inĩ maku,
Wee Jehova, o Wee Rwaro rwakwa rwa Ihiga, na Mũkũũri wakwa.

20

Ihooya rĩa kũũria Ũhootani

Thaburi ya Daudi

¹ Jehova arogwĩtika rĩrĩa ũrĩ mũnyamaro-inĩ;
rĩitwa rĩa Ngai wa Jakubu rĩrokũgitĩra.

² Arokũrehere ũteithio kuuma handũ harĩa hake haamũre,
na agũtiirĩre arĩ kũu Zayuni.

³ Aroririkana magongona maku mothe,
na etĩkĩre maruta maku ma njino.

⁴ Arokũhe maũndũ marĩa ngoro yaku ũirĩrĩrie,
na atũme mĩbango yaku yothe ĩgaacĩre.

⁵ Rĩrĩa ũkaahootana nĩtũkoigĩrĩria na gĩkeno,
na tuoye bendera ciitũ na igũrũ nĩ ũndũ wa rĩitwa rĩa Ngai witũ.
Jehova arokũhingĩria maũndũ marĩa mothe ũmũhooete.

⁶ Rĩu nĩmenyete atĩ Jehova nĩahonokagia ũrĩa wake mũitĩrĩrie maguta;
nĩamwĩtikaga arĩ kũu igũrũ rĩake rĩamũre,
arĩ na ũhoti wa kũhonokania ũrĩa ũrĩ guoko-inĩ gwake kwa ũrĩo.

⁷ Andũ amwe mehokaga ngaari cia ita, na angĩ makehoka mbarathi,
no ithuĩ twĩhokaga rĩitwa rĩa Jehova Ngai witũ.

⁸ Makurumaga makagũa thĩ,
no ithuĩ tũrũgamaga tũkehaanda.

⁹ Wee Jehova, honokia mũthamaki!
Twĩtikage rĩrĩa twagũkaĩra!

21

Ũhootani wa Jehova

Thaburi ya Daudi

¹ Wee Jehova, mũthamaki nĩakeneire hinya waku.

Kaĩ gĩkeno kĩa ũhootani kĩrĩa ũmũheaga gĩkĩrĩ kĩnene-ĩ!

² Nĩmũhingĩrie wendi wa ngoro yake,
naguo ũndũ ũrĩa akũhooete na mũromo yake ndũmũmĩte.

³ Wamwamũkĩrĩre na irathimo nyingĩ,
na ũkĩmwĩkĩra thũmbĩ ya thahabu ĩrĩa therie mũtwe.

⁴ Aakũhooire atũũre muoyo, nawe ũkĩmũhe muoyo,
ũkĩmũhe matukũ maingĩ atũũre nginya tene na tene.

⁵ Riiri wake nĩ mũnene nĩ ũndũ wa ũhootani ũrĩa ũmũheete;
nĩmũheete riiri na igweta.

⁶ Ti-itherũ nĩmũrathimĩte na irathimo cia gũtũura nginya tene,
na ũgatũma acanjamũke nĩ gĩkeno gĩa gũikara hariwe.

- 7 Nīgūkorwo mūthamaki ehokaga Jehova;
nī ūndū wa wendo wa Ūrīa-ūrī-Igūrū-Mūno
ndangienyenyeke.
- 8 Guoko gwaku nīgūkanyīta thū ciaku ciothe;
guoko gwaku kwa ūrīo gūgaakumbata arīa marī muku nawe.
- 9 Hīndī irīa ūkaamoimīrīra
ūgaatūma mahaane ta icua rīa mwaki mūnene.
Nī ūndū wa mang'ūrī make-rī, Jehova nīakamameria,
naguo mwaki wake ūmaniine.
- 10 Nīūkaniina njiaro ciao ithire gūkū thī,
na ciana cia ciana ciao ūciniine kuuma kūrī andū.
- 11 O na mangīgagūciirīra magwīke ūūru,
na mathugunde maūndū ma waganu, matikahootana,
- 12 nīgūkorwo nīūgatūma mahūndūke moore
rīrīa makoona ūgeetete ūta waku ūmarathe.
- 13 No gītūūgīre Wee Jehova, nī ūndū wa hinya waku;
na ithuī nītūine na tūgooce hinya waku.

22

Ruo Rūnene na Rwīmbo rwa Kūgooca

Thaburi ya Daudi

- 1 Ngai wakwa, Ngai wakwa, ūndiganīirie nīkī?
Ūndaihīrīrie ūguo nīkī, ūkaaga kūūhonokia,
ūkaraihīrīria ciugo cia mūcaayo wakwa?
- 2 Wee Ngai wakwa, ngūkayagīra mūthenya, no ndūnjītīkaga,
ngūkayagīra ūtukū, na ndingīkīra.
- 3 No rīrī, Wee ūrī Mūtheru, Wee ūkarīire gītī kīa ūnene;
Wee nīwe ūgoocagwo nī Isiraēli.
- 4 Maithe maitū nīwe meehokaga;
maakwīhokire nawe ūkīmāhonokia.
- 5 Maagūkaīire nao makīhonokio;
maakwīhokire na matiigana gūconorithio.
- 6 No nīi nduīkīte o ta kīgunyū, no ti ta mūndū,
nganyararwo nī andū na ngamenwo nī kīrīndī.
- 7 Andū arīa othe maanyonaga nīmanyūrūragia;
makaanuma makīinainagia mītwe, makoiga atīrī:
- 8 "Ehokaga Jehova; Jehova nīakīmūhatūre.
Nīakīmūteithūre, nīgūkorwo nīakenagio nīwe."
- 9 No rīrī, Wee nīwe wandutire nda ya maitū;
watūmire ngwīhoke ndī o nyondo-inī cia maitū.
- 10 Kuuma ndaaciarwo ndaikīrio o harīwe;
kuuma ndoima nda ya maitū ūkoretwo ūrī Mūrungu wakwa.
- 11 Ndūkandaihīrīrie,
nīgūkorwo thīina ūrī o hakuhī,
na gūtīrī mūndū o na ūmwe wa kūndeithia.
- 12 Ndegwa nyingī nīindigīcīrie;
thīūrūrūkīrio nī ndegwa irī hinya cia Bashani.*
- 13 Mīrūūthi ikūrarama, īgītambuuraanga kīrīa īgwatītie,
īnjathamīrie tūnua twayo.
- 14 Njītītwo thī ta maaī,
namo mahīndī makwa mothe nīmarekanītie.
- Ngoro yakwa yororoete ta mūhūra;
ītwekete irī thīinī wakwa.

* 22:12 Bashani kwarī mwena wa gathigathini-irathīro wa Palestina; nī kwoīkaine nī ūndū wa ndegwa ciakuo cia hinya na ng'ombe noru.

- 15 Hinya wakwa ūniarīte ta rūgō,
naru rūrīmī rwakwa rūkanyitana na karakara nīkūng'ara;
ūngometie rūkūngū-inī rwa gīkuū.
- 16 Ndīmūrigiicīrie nī magui;
ndīmūthiūrūrūkīrie nī gīkundi kīa andū arīa meekaga ūūru,
nīmatheecangīte moko na magūrū makwa.
- 17 Mahīndī makwa no hote kūmatara mothe;
andū marandora na makangūrīra maitho.
- 18 Maragayana nguo ciakwa,
nayo kanjū yakwa makamīcuukīra mītī.
- 19 No rīrī, Wee Jehova, ndūkandaihīrīrie mūno;
Wee Hinya wakwa, hiūha ūūke ūndeithie.
- 20 Teithūra muoyo wakwa kuuma harī rūhiū rwa njora,
ūteithūre muoyo wakwa wa goro harī hinya wa magui.
- 21 Thara kuuma kanua-inī ka mīrūūthi;
honokia kuuma hīa-inī cia mbogo.
- 22 Nīngumbūra rītwa rīaku kūrī ariū a baba;
ndīrīkūgocaga ndī kīūngano-inī.
- 23 Inyuū andū aya mwītīgīrīte Jehova, mūgoocē!
Inyuothe a njiaro cia Jakubu, mūkumiei,
inyuū a njiaro cia Isiraeli, mūtīiei.
- 24 Nīgūkorwo we ndaamenire
kana akīnyarara gūthīnīka kwa ūrīa mūnyamarīku;
ndaahithire ūthiū wake kuuma kūrī we,
no nīathikīrīrie kīrīro gīake.
- 25 Gītūmi kīa ngūgoocē ūrīa ngūgoocaga ndī kīūngano-inī kīnene kiumīte harīwe;
nī nīndīrīhingagia mīhītwa yakwa ndī mbere ya arīa magwītīgīrīte.
- 26 Andū arīa athīnī marīrīaga na makahūūna,
arīa marongoragia Jehova, nīmarīmūgoocaga;
ngoro cianyu irotūūra nginya tene.
- 27 Andū arīa othe matūūruga ituri ciothe cia thī
nīmakaririkana na macookerere Jehova,
andū a nyūmba ciothe cia ndūrīrī
nīmakainamīrīra mbere yake,
- 28 nīgūkorwo ūthamaki nī wa Jehova,
na nīwe wathaga ndūrīrī ciothe.
- 29 Andū arīa othe atongu a thī makaarīa na mamūhoocē;
arīa othe makuuaga magathikwo nīmagaturia ndu mbere yake,
o acio matangīhota gwītūūria muoyo.
- 30 Ciana nīkamūtungatīra;
nacio nīkaahe njiarwa iria igooka ūhoro wa Mwathani.
- 31 Acio nīmakahunjia ūthingu wake
kūrī andū arīa magaaciarwo,
nīgūkorwo nīwe wīkīte ūguo.

23

Jehova nīwe Mūrīthi Wakwa

Thaburi ya Daudi

¹ Jehova nīwe mūrīthi wakwa, ndirī kīndū ingīaga.

² Atūmaga njarahe ūrīthio-inī ūrī nyeki nduru,
aandongoragia maaī-inī marī na ūhurūko.

³ Nīariūkagia ngoro yakwa,
akandongoragia njīra-inī cia ūthingu,
nī ūndū wa rītwa rīake.

⁴ O na ingītūika ndīrahungurīra
mūkuru ūrī nduma ta ya gīkuū,
ndirī ūūru ingītīgīra,
nīgūkorwo ūrī hamwe na nī;

thiarĩ waku na mũthĩgi waku
nĩciihooreragia.

⁵ Ũjaragĩra metha mbere yakwa
o harĩa thũ ciakwa irĩ.*

Ũnjitagĩrĩria maguta mũtwe;†
gĩkombe gĩakwa nĩkũyũrĩrĩire.

⁶ Ti-itherũ wega na wendani nĩirĩrũmanagĩrĩra na nĩ
matukũ mothe ma muoyo wakwa,
na nĩ ngũtũũra nyũmba ya Jehova nginya tene.

24

Jehova nĩ Mũthamaki Mũnene

Thaburi ya Daudi

¹ Thĩ nĩ ya Jehova, na kĩrĩa gĩothe kĩrĩ thĩinĩ wayo,
mabũrũri mothe o na arĩa matũũraga kuo;

² nĩgũkorwo nĩwe waakire mũthingi wayo igũrũ rĩa maria,
na akĩmĩrũmia ikare igũrũ rĩa maaĩ.

³ Nũũ ũngĩambata kĩrĩma-inĩ kĩa Jehova?
Nũũ ũngĩrũgama handũ harĩa hake haamũre?

⁴ Nĩ mũndũ ũrĩa ũrĩ na moko matheru na akaaga ũũru ngoro,
na ũrĩa ngoro yake itahooyaga mũhianano,
o na kana akeehĩta na maheeni.

⁵ Mũndũ ũcio nĩarĩamũkagĩra kĩrathimo kuuma kũrĩ Jehova,
na onagwo atarĩ mũhĩtia nĩ Ngai, Mũhonokia wake.

⁶ Ũguo nĩguo rũciarũ rwa arĩa mamũrongoragia rũtarĩ,
o rũrĩa rũrongoragia ũthiũ waku, Wee Ngai wa Jakubu.

⁷ Ambarariai mũtwe yanyu, inyuĩ ihingo ici,
ambararioi inyuĩ mũrango ĩno ya tene,
nĩguo Mũthamaki wa riiri atoonye thĩinĩ.

⁸ Mũthamaki ũcio wa riiri nĩwe ũũ?
Nĩwe Jehova ũrĩa ũrĩ hinya na nĩ njamba,
nĩwe Jehova ũrĩa njamba ita-inĩ.

⁹ Ambarariai mũtwe yanyu, inyuĩ ihingo ici,
mĩambarariei inyuĩ mũrango ĩno ya tene,
nĩguo Mũthamaki wa riiri atoonye thĩinĩ.

¹⁰ Mũthamaki ũcio wa riiri nĩwe ũ?
Jehova Mwene-Hinya-Wothe-rĩ,
nĩwe Mũthamaki wa riiri.

25

Ihooya rĩa kũũria Gũtongorio na Kũgitĩrwo

Thaburi ya Daudi

¹ Wee Jehova, ngoro yakwa ndĩmĩroretie na igũrũ kũrĩ we;

² Wee Ngai wakwa, nowe ndĩhokete.

Ndũkareke njonorithio,
o na kana ũreke thũ ciakwa ingenerere.

³ Gũtirĩ mũndũ ũkwĩhokete
ũgaaconorithio o na rĩ,
no arĩa mekaga andũ ũũru hatarĩ gĩtũmi-rĩ,
acio nĩo magaconorithio.

⁴ Wee Jehova, nyonia mũthiĩre yaku,
ũũmenyithie njĩra ciaku;

⁵ ndongoria ũhoro-inĩ waku wa ma na ũndutage,
nĩgũkorwo nĩwe Ngai ũrĩa ũũhonokagia,

* **23:5** Matukũ ma tene irikanĩro ciahũũragwo mũhũũri na ũhoro wa kũrĩanĩra irio cia kuonania gĩkeno na ũrata.

† **23:5** Mũgeni wa gĩtũũo nĩahakagwo maguta manungi wega mũtwe hĩndĩ ya iruga.

- na nīwe kīrīgīrīro gīakwa mūthenya wothe.
 6 Jehova, ririkana tha ciaku nyingī o na wendo waku,
 nīgūkorwo nī cia kuuma o tene.
 7 Ndūkaririkane mehia ma ūnini wakwa,
 o na kana mehia makwa ma ūremi;
 ndirikana kūringana na wendani waku,
 nī ūndū wa wega waku, Wee Jehova.
- 8 Jehova nī mwega na nī mūrūngīrīru;
 nī ūndū ūcio arīa ehia nīarīmonagīrīria njīra ciake.
 9 Atongoragia andū arīa menyiihagia na njīra īrīa yagīrīre,
 na akamarutaga njīra yake.
 10 Njīra ciothe cia Jehova nī cia wendani na wīhokeku,
 harī arīa mamenyagīrīra kīrīkanīro gīake.
 11 Wee Jehova, nī ūndū wa rīitwa rīaku-rī,
 ndekera mehia makwa, o na gūtūika nī manene.
 12 Mūdū ūrīa mwītīgīri Jehova nūū?
 Mūdū ūcio nīarīmuonagīrīria njīra īrīa aagīrīrwo nī kūgera.
 13 Mūdū ūcio egūtūura matukū make agaaciire,
 nacio njiaro ciake nīikaagaya būrūri.
 14 Jehova nīehokaga andū arīa mamwītīgagīra;
 nīo amenyithagia kīrīkanīro gīake.
 15 Maitho makwa maikaraga hīndī ciothe macūthīrīrie Jehova,
 nīgūkorwo nowe wiki ūngīteithūkithia magūrū makwa mūtego-inī.
- 16 Hūgūkīra, ūnyonie ūtuḡi waku,
 nīgūkorwo ndī o nyiki na ndī mūnyamarīku.
 17 Mathīna ma ngoro yakwa nīmaingīhīte;
 nīinīra ruo rūrīa ndī naruo.
 18 Rora mīnyamaro yakwa o na gūtangīka gwakwa,
 ūkīndekere mehia makwa mothe.
 19 Rora thū ciakwa wone ūrīa cingīhīte,
 nacio iithūire na rūthūuro rūtarī tha!
 20 Menyagīrīra muoyo wakwa na ūūthare;
 ndūkareke njonorithio,
 nīgūkorwo nī harīwe njūragīra.
 21 Wikīndīru wa ngoro na ūrūngīrīru irongitagīra,
 tondū nīwe njīrīgagīrīra.
- 22 Wee Ngai, gīkūure andū a Isiraēli,
 moime mathīna-inī mao mothe!

26

Ihooya rīa Mūdū Mwega

Thaburi ya Daudi

- 1 Wee Jehova, ndūira itua rīa kīhotoo,
 nīgūkorwo mīthīire yakwa nīmīkindīrīku;
 ndūūrīte ndīhokete Jehova itegūthangania.
 2 Wee Jehova, ngeria na ūndorie,
 tuīria ngoro yakwa o na meciiria makwa;
 3 nīgūkorwo wendo waku ūkoragwo ūrī mbere yakwa,
 na ngeragīra njīra-inī yaku ya ūhoru wa ma.
 4 Ndiikaranagia na andū a maheeni,
 o na kana ngagwatanīra na andū arīa marī ūhinga.
 5 Nīthūire kīūngano kīa andū arīa mekaga ūūru,
 na ngarega gūikarania na andū arīa aaganu.
 6 Ngwīthamba moko nyonanie ndirī na mahītia,*
 thīūrūrūke kīgongona gīaku, Wee Jehova,
 7 nyine nyanīrīre rwīmbo rwa gūcookia ngaatho,
 na heane ūhoru wa cīiko ciaku ciothe cia magegania.

* 26:6 Gwīthamba moko mbere ya mūingī kuonanagia atī mūdū ūcio ndeekīte ngero iyo.

- ⁸ Wee Jehova, ninyendete nyumba iria utuura,
o handu haria riiri waku uikaraga.
- ⁹ Ndukeherie ngoro yakwa hamwe na ya aria mehagia,
kana muoyo wakwa hamwe na wa andu aria maitaga thakame,
- ¹⁰ aria marĩ na maundu ma waganu moko-inĩ mao,
o aria moko mao ma urio maiyurite mahaki.
- ¹¹ No ni-rĩ, nduura muturire utari ucuuke;
kingure na unjigure tha.
- ¹² Maguru makwa marugamite handu haria haigananu;
nindirigocaga Jehova ndi kungano-ini kinene.

27

Kugia na Umiriru harĩ Jehova

Thaburi ya Daudi

- ¹ Jehova niwe utheri wakwa na uhonokio wakwa;
ingigitigira u?
- Jehova niwe kihitho kia muoyo wakwa;
ingikimakio nuu?
- ² Riria andu aria ooru manjukirira
niguo matambuure nyama cia mwiri wakwa,
o acio thu ciakwa na aria marĩ muku na ni maatharikira-ri,
marihingagwo makagua.
- ³ O na mbutu cia ita ingindigiiciria,
ngoro yakwa ndingitigira;
o na ingukirirwo ni ita,
ndingigia na nganja.
- ⁴ Ndi o undu umwe njuragia harĩ Jehova,
na noguo thingataga:
ati njikarage nyumba ya Jehova
matuku mothe ma muoyo wakwa,
ndionagire wega wa Jehova,
na nduragie kirira ndi thini wa hekaru yake.
- ⁵ Nigukorwo muthenya wa thina-ri,
akaangitira ndi hau gikaro-ini giake;
niakahitha kigunyini kia hema yake,
na andugamie iguru wa rwaro rwa ihiga.
- ⁶ Hini iyo mutwe wakwa niukambario
iguru wa thu iria iithiururukurie;
ningaruta igongona ngianagirira na gikenoni hema-ini yake;
ningainira Jehova na ndimugooce.
- ⁷ Wee Jehova, igua mugambo wakwa riria ndagukaia;
njiguagira tha na unjitekage.
- ⁸ Ha ugoro waku, ngoro yakwa yugaga atiri, "Rongoria uthiu wake!"
Na ni ngoiga atiri, Wee Jehova, uthiu waku niguo ndi rongoragia.
- ⁹ Ndukaahithe uthiu waku,
tiga kuingata ndungata yaku na marakara;
Wee niwe uturite undeithagia.
- Ndukandege kana undiganirie,
Wee Ngai Muhonokia wakwa.
- ¹⁰ O na baba na maitu mangindiganiria,
Jehova niakanyamukira.
- ¹¹ Wee Jehova nyonagirira njira yaku,
na ungeragirie njira iria nungaru,
ni undu wa thu ciakwa.
- ¹² Ndukaneeane kuri aria marĩ muku na ni,
nigukorwo aira a maheeni nimanjukirire,
makaheha mihehu ya kunjika uru.

13 Nĩ nĩnjĩtikĩtie ũũ:
atĩ nĩngeyona wega wa Jehova
ndĩ bũrũri wa arĩa marĩ muoyo.

14 Eterera o Jehova:
gĩa na hinya na ũmĩrĩrie ngoro,
na weterere Jehova.

28

Ihooya rĩa kũria Ũteithio

Thaburi ya Daudi

1 Wee Jehova, nĩwe ndĩrakaĩra, Wee Rwaro rwakwa rwa Ihiga;
ndũkarege gũũthikĩrĩria.

Nĩgũkorwo ũngĩngĩrĩa,
ingĩhaana ta arĩa maikũrũkĩte magatoonya irima.

2 Igua gũthaihana gwakwa ngĩgũkaĩra ũndeithie,
o nyambararĩtie moko makwa
ndĩmerekeirie harĩa haku Hatheru-Mũno.

3 Ndũkanguucũrũranie hamwe na andũ arĩa aaganu,
atĩ ũndwanĩrie hamwe na arĩa mekaga ũũru,
o arĩa maaragia ndeto cia thayũ na andũ a itũũra,
no marĩ na ũũru ngoro-inĩ ciao.

4 Andũ acio marĩhe nĩ ũndũ wa cĩiko ciao,
na nĩ ũndũ wa wĩra wao mũũru;
marĩhe nĩ ũndũ wa wĩra wa moko mao,
ũmarĩhe o kĩrĩa kĩmagĩrĩrie.

5 Tondũ matirũmbũyagia mawĩko ma Jehova
o na wĩra wa moko make,
we nĩakamatharũria na ndakamaaka rĩngĩ.

6 Jehova arogoocwo,
nĩgũkorwo nĩaiguĩte ngĩmũthaiha anjiguĩre tha.

7 Jehova nĩwe hinya wakwa na nowe ngo yakwa;
ngoro yakwa nĩwe iĩhokete, na nĩandeithĩtie.

Ngoro yakwa nĩrarũũhia nĩ gĩkeno,
na nĩngũmũinĩra rwĩmbo rwa kũmũcookeria ngaatho.

8 Jehova nĩwe hinya wa andũ ake,
na kũrĩ ũria wake mũitĩrĩrie maguta nĩ kĩrigo kĩa hinya kĩa ũhonokio.

9 Honokia andũ aku na ũrathime igai rĩrĩ rĩaku,
tuĩka mũrĩithi wao na ũmakuuage nginya tene.

29

Ũhootani wa Jehova

Thaburi ya Daudi

1 Rahai Jehova, inyuĩ ciũmbe cia igũrũ,
rahai Jehova tondũ nĩwe ũrĩ riiri na hinya.

2 Rahai Jehova, mũheane ũhoro wa riiri wa rĩitwa rĩake;
thathaiyai Jehova thĩinĩ wa ũkengi wa ũthingu wake.

3 Mũgambo wa Jehova ũragamba na kũu iria-inĩ;
Mũrungu ũcio wa riiri nĩraruruma,
Jehova araruruma igũrũ rĩa maaĩ maingĩ.

4 Mũgambo wa Jehova nĩ ũrĩ ũhoti;
mũgambo wa Jehova ũiyũrĩte riiri.

5 Mũgambo wa Jehova unangaga mũtarakwa;
Jehova oinangaga mũtarakwa ya Lebanoni ĩgatuĩka tũcunjĩ.

6 Atũmaga bũrũri wa Lebanoni ũtũũhe ta njaũ,
nakĩo Kĩrĩma gĩa Sirioni* gĩgatũũha ta njaũ ya mbogo.

* 29:6 Sirioni nĩ rĩitwa rĩngĩ rĩa Herimoni na rũthiomi rwa Finicia.

⁷ Mūgambo wa Jehova ūhenūkaga nīnīm̄bī cia mwaki.

⁸ Mūgambo wa Jehova ūinainagia werū;

Jehova ainainagia Werū wa Kadeshi.

⁹ Mūgambo wa Jehova ūthioraga mītī ya mīgandi,
na ūgatūma mītītū ihūrūrūke ĩgatigwo ūtheri.

Nakuo hekarū-inī yake arīa othe marī kuo makaanīrira
makoiga, “Kaī arī riiri-ī!”

¹⁰ Jehova arī igūrū rīa mūiyūro wa maaī aikarīire gītī kīa ūnene;

Jehova egūtūura aikarīire gītī kīa ūnene arī Mūthamaki nginya tene.

¹¹ Jehova aheaga andū ake hinya;

Jehova arathimaga andū ake magaikara na thayū.

30

Ihooya rīa Gūcookia Ngaatho

¹ Wee Jehova-rī, nīngūgūtūgīria

nīgūkorwo wandutire kūrīa kūrīku,
na ūkīgīria thū ciakwa ingenerere.

² Wee Jehova Ngai wakwa,

ndagūkaīire ūndeithie nawe ūkīthonia.

³ Wee Jehova, wandutire kuuma mbīrīra-inī;

ūkīgīria njikūrūke, ndoonye irima.

⁴ Inīrai Jehova mūmūgooce, inyuī andū ake aamūre;

mūgooce rīitwa rīu rīake itheru,

⁵ nīgūkorwo marakara make nī ma kahinda o kanini,

no ūtugi wake nīwagūtūūria mūdū muoyo;

kīrīro no kīraarīre ūtukū wothe

no rūciinī gwakīa kūrooke gīkeno.

⁶ Hīndī rīrīa ndagaacīire, ndoigire atūrī,

“Ndirī hīndī ngenyenyeka.”

⁷ Wee Jehova, rīrīa wanyonirie ūtugi waku-rī,

watūmire ndīhaande o ta kīrīma;

no rīrīa wahithire ūthiū waku-rī,

nīndamakire.

⁸ Wee Jehova nīwe ndakaīire;

ngīthaita Mwathanī anjiguīre tha:

⁹ “Mwanangīko wakwa ūngīkorwo na uumithio ūrīkū,

ingītoonyerera irima-inī?

Rūkūngū-rī, no rūkūgooce?

No rwanīrīre wīhokeku waku?

¹⁰ Wee Jehova, thikīrīria na ūnjiguīre tha;

Wee Jehova, tuīka ūteithio wakwa.”

¹¹ Wagarūrīre kīgīrīko gīakwa gīgītūika rwīmbo rwa gīkeno;

ūkīnduta nguo yakwa ya ikūnia, ūkīhumba gīkeno,

¹² nīgeetha ngoro yakwa ikūinīre na ndīgakire.

Wee Jehova Ngai wakwa, ngūtūura ngūcookagīria ngaatho nginya tene.

31

Ihooya rīa Kwīhoka Jehova

Thaburi ya Daudi

¹ Wee Jehova, nī harīwe njūrīire;

ndūkanareke njonorithio;

nī ūndū wa ūthingu waku-rī, ndeithūra.

² Ndegera gūtū

na ūhiūhe ūūke ūūhatūre;

tuīka rwaro rwakwa rwa ihiga rwa kūrīra,

ūtūke gīkaro kīrigīre na hinya, ūūhonokie.

- 3 Nīgūkorwo Wee nīwe Rwaro rwakwa rwa Ihiga
na gūikaro gīakwa kīirigīre na hinya,
nī ūndū wa rīitwa rīaku, ndongoria na ūnyonie njīra.
- 4 Ndeithūkithia mūtego-inī ūrīa nyambūrwo,
nīgūkorwo nīwe rīūrīro rīakwa.
- 5 Roho wakwa ndaūiga moko-inī maku;
Wee Jehova, ngūūra, o Wee Mūrungu ūrīa wa ma.
- 6 Nīthūire arīa mahooyaga ngai cia mīhianano ītarī kīene;
nī ndīhokete o Jehova.
- 7 Nī nīngūcanjamūka na ngenage nī ūndū wa wendo waku,
nīgūkorwo nīwonire mīnyamaro yakwa,
na ūkīmenya ruo rūnene rwa ngoro yakwa.
- 8 Ndūūneanīte kūrī thū,
no nūkinyithītie magūrū makwa handū haariī.
- 9 Njiguīra tha, Wee Jehova, nīgūkorwo ndī mūnyamarīku;
maitho makwa nīmaroorwo nī hinya nī ūndū wa kīeha,
ngoro yakwa na mwīrī wakwa ikoorwo nī hinya nī ūndū wa ihooru.
- 10 Muoyo wakwa nūniinītwo nī ruo rūnene,
na mīaka yakwa ikaniinwo nī gūcaaya;
nīnjūrītwo nī hinya nī ūndū wa mīnyamaro yakwa,
namo mahīndī makwa makaaga hinya.
- 11 Nī ūndū wa thū ciakwa ciothe,
nduīkīte wa kūnyararwo nī andū a itūūra rīakwa;
nduīkīte kīndū gīa gwītīgīrwo nī arata akwa,
nao arīa maanyona njīra-inī nī kūūra moraga.
- 12 Nīmariganīrwo nī nī o ta mūndū ūkuīte;
ngakīhaana o ta nyūngū nguū.
- 13 Nīgūkorwo nīndīraigua njambanio ya andū aingī;
guoya mūnene ūkīnyumaga na mīena yothe;
marathugunda manjīke ūūru,
makagīa ndundu ya ūrīa mangīnjūraga.
- 14 No nī nīwe ndīhokete, Wee Jehova,
ngoiga atīrī, "Wee nīwe Ngai wakwa."
- 15 Mahinda makwa marī moko-inī maku;
ndeithūra kuuma kūrī thū ciakwa,
na kuuma kūrī arīa maathingataga.
- 16 Tūma ūthiū waku warīre ndungata yaku;
honokia nī ūndū wa wendo waku ūtathiraga.
- 17 Wee Jehova, ndūkareke njonorithio,
nīgūkorwo nīwe ngayagīra;
no andū arīa aaganu ūreke maconorithio
na makome mbīrīra-inī makirīte ki.
- 18 Tūma mīromo yao ya kūheenania ikirio,
nīgūkorwo maaragia na mwītīio na kīnyararo,
maaragia na mwīgaatho magookīrīra andū arīa athingu.
- 19 Kaī wega waku ūrīa ūgīire arīa magwītīgīrīte, nī mūingī-ī,
o wega ūrīa ūheaga andū arīa moragīra harīwe andū othe makīonaga.
- 20 Ūmahithaga harīa Wee ūrī o harīa hegītītie,
kuuma kūrī arīa mamaciiragīra kūmeka ūūru;
ūmaigaga gūikaro-inī gīaku,
ūkamagītīra harī nīmī iria icambanagia.
- 21 Jehova arogoocwo,
nīgūkorwo nīanyonirie wendo wake wa magegania
rīrīa ndaarī itūūra inene rīrigiicīirio nī thū.
- 22 Rīrīa ndaarī mūmaku, ndoigire atīrī,
"Nīnjeheretio maitho-inī maku!"
No nīwaiguire ngīgūthaita ūnjiguīre tha,

rĩrĩa ndagũkaiire ũndeithie.

- ²³ Endai Jehova inyuĩ andũ ake aamũre!
 Jehova nĩamenyagĩrĩra arĩa ehokeku,
 no ũrĩa mwĩtũĩ amũrĩhaga o ũrĩa kwagĩrĩre.
²⁴ Gĩai na hinya na mwiyũmĩrĩre ngoro,
 inyuĩ inyuothe arĩa mwĩhokete Jehova.

32

Gĩkeno gĩa Kũrekerwo Mehia

Thaburi ya Daudi

- ¹ Kũrathimwo-rĩ,
 nĩ ũrĩa ũrekeirwo mahĩtia make,
 o ũrĩa mehia make mahumbĩritwo.
² Kũrathimwo-rĩ,
 nĩ mũndũ ũrĩa Jehova atatuaga mwĩhia,
 na ũrĩa ũtarĩ ũhinga ngoro.
³ Rĩrĩa ndakirĩte ki,
 mahĩndĩ makwa nĩmahinyarire
 nĩ ũndũ wa gũcaaya gwakwa mũthenya wothe.
⁴ Nĩgũkorwo guoko gwaku
 nĩ kwanditũhagĩra mũthenya na ũtukũ;
 hinya wakwa wathirire
 o ta ũrĩa ime rĩthiraga hĩndĩ ya riũa.
⁵ Hĩndĩ iyo ngĩkumbũrĩra mehia makwa,
 na ndiahithire waganu wakwa,
 ndoigire atĩrĩ, "Nĩngumbũra mahĩtia makwa kũrĩ Jehova,"
 nawe ũkĩndekera ũũru wa mehia makwa.
⁶ Nĩ ũndũ ũcio mũndũ wothe mwĩtigĩri Ngai
 niakũhooe rĩrĩa ũngĩoneka;
 ti-itherũ rĩrĩa maaĩ maingĩ marĩ hinya maambũrũka,
 matingĩmũkinyĩra.
⁷ Wee nĩwe kũhitho gĩakwa;
 nĩũkangitĩra hĩndĩ ya mathĩna,
 na ũũthiũrũrũkĩrie na nyĩmbo cia ũhonokio.
⁸ Nĩndĩrĩkũrutaga na ngakuonereria njĩra irĩa wagĩrĩrwo nĩ kũgera;
 ndĩrĩgũtaaraga na ngũmenyagĩrĩre.
⁹ Ndũkahaane ta mbarathi kana nyũmbũ,
 irĩa itarĩ ũmenyo,
 irĩa arĩ o nginya ciĩkĩrwo matamu na mĩkwa kanua,
 kwaga ũguo itingĩgũkuhĩrĩra.
¹⁰ Andũ arĩa aaganu monaga maruo maingĩ,
 no mũndũ ũrĩa wĩhokaga Jehova
 egũtũũra arigiicĩrio nĩ wendo ũrĩa ũtathiraga.
¹¹ Inyuĩ arĩa athingu kenerai Jehova na mũcanjamũke;
 mũinĩrei, inyuothe arĩa arũngĩrĩru ngoro!

33

Rwĩmbo rwa Kũgooca

- ¹ Inĩrai Jehova mũkenete, inyuĩ andũ arĩa athingu;
 andũ arĩa arũngĩrĩru ngoro nĩo maagĩrĩrwo nĩkũmũgooca.
² Goocai Jehova na kĩnanda kĩa mũgeeto;
 mũinĩrei na kĩnanda kĩa kĩgeete na nga ikũmi.
³ Mũinĩrei rwĩmbo rwerũ;
 hũũrai inanda mũrĩ na ũũgĩ, na mwanĩrĩre nĩ gũkena.
⁴ Nĩgũkorwo kiugo kĩa Jehova nĩkĩrekereru na nĩ kĩa ma;

- we nĩ mwĩhokeku maũndũ-inĩ mothe marĩa ekaga.
- ⁵ Jehova nĩendete ũthingu na ciira wa kĩhooto;
thĩ yothe iyũrĩte wendani wake ũrĩa ũtathiraga.
- ⁶ Igũrũ rĩombirwo na ũndũ wa kiugo kĩa Jehova,
mbũtũ cia igũrũ ikĩũmbwo na mĩhũmũ ya kanua gake.
- ⁷ Aacookanĩrĩrie maaĩ ma iria inene ndigithũ-inĩ;
maaĩ ma kũrĩa kũriku aamaigire thĩnĩ wa makũmbĩ.
- ⁸ Thĩ yothe nĩtigĩre Jehova;
andũ othe a thĩ nĩmamũtĩe.
- ⁹ Nĩgũkorwo aaririe, thĩ ikĩgĩa kuo;
aathanire, ikĩhaanda, ikĩrũma wega.
- ¹⁰ Jehova nĩarigiicaga mĩbango ya ndũrĩrĩ;
nĩathũkagia mĩoroto ya andũ.
- ¹¹ No mĩbango ya Jehova ũhaandaga wega nginya tene,
mĩoroto ya ngoro yake igakinyĩra njiarwa na njiarwa.
- ¹² Kũrathimwo-rĩ, nĩ rũrĩrĩ rũrĩa Jehova arĩ we Ngai waruo,
andũ arĩa eethuurĩre matũike igai rĩake.
- ¹³ Jehova arĩ igũrũ aroraga thĩ
akoona andũ othe;
- ¹⁴ acũthagĩrĩria arĩa othe matũũraga gũkũ thĩ,
arĩ o kũu gũikaro-inĩ gĩake,
- ¹⁵ we nĩwe mũũmbi wa ngoro ciao othe,
na nĩoi mawĩra mao mothe.
- ¹⁶ Gũtirĩ mũthamaki ũhonokagio nĩ mũigana wa ita rĩake,
na gũtirĩ njamba ya ita iĩteithũraga nĩ ũndũ wa hinya wayo mũnene.
- ¹⁷ Ha ũhoro wa kũhonokania-rĩ,
mbarathi cia mbaara nĩ mwĩhoko wa tũhũ;
o na irĩ na hinya mũingĩ ndĩngĩhonokania.
- ¹⁸ No rĩrĩ, maitho ma Jehova macũthagĩrĩria andũ arĩa mamwĩtigagĩra,
o acio maikaraga mehokete wendo wake ũrĩa ũtathiraga,
- ¹⁹ akamateithũra gĩkuũ-inĩ,
na akamatũũria muoyo hĩndĩ ya ng'aragu.
- ²⁰ Ithũ twetagĩrĩria Jehova tũrĩ na mwĩhoko;
nĩwe ũteithio witũ o na ngo iitũ.
- ²¹ Ngoro ciitũ nĩcikenete nĩ ũndũ wake,
nĩgũkorwo twĩhokete rĩitwa rĩake itheru.
- ²² Wee Jehova-rĩ, wendo waku ũrĩa ũtathiraga ũroikarania na ithũ,
o ta ũrĩa ithũ tũkwĩrĩgĩrĩre.

34

Kũgooca Jehova nĩ ũndũ wa Ũhonokio Wake

Thaburi ya Daudi

- ¹ Ndĩrĩkumagia Jehova hĩndĩ ciothe;
ndĩrĩmũgoocaga na kanua gakwa hĩndĩ ciothe.
- ² Ngoro yakwa nĩ Jehova irĩrahaga;
arĩa anyamaarĩku marĩiguaga ũguo magakena.
- ³ Goocai Jehova mũmũnenehie mũrĩ hamwe na nĩ;
rekei tũtũgĩrie rĩitwa rĩake tũrĩ hamwe.
- ⁴ Ndarongoririe Jehova, nake akĩnjĩtũka,
akĩndeithũra kuuma kũrĩ maũndũ marĩa mothe maanjĩkagĩra guoya.
- ⁵ Andũ arĩa mamũcũthagĩrĩria matheragĩrwo nĩ ũtheri;
mothiũ mao gũtirĩ hĩndĩ magaaconorithio.
- ⁶ Mũndũ ũyũ mũthĩnĩ aakaĩre Jehova, nake Jehova akĩmũigua,
akĩmũhonokia mathĩna-inĩ make mothe.
- ⁷ Mũraika wa Jehova aikaraga arangĩre arĩa othe mamwĩtigagĩra,
na akamateithũra othe.
- ⁸ Camai muone atĩ Jehova nĩ mwega;

- kūrathimwo nī mündū ūria ūragīra harī we.
⁹ Mwītīgīrei Jehova, inyūi andū ake aamūre,
 nīgūkorwo arīa mamwītīgīrīte gūtīrī kindū maagaga.
¹⁰ Mirūūthi no yage gīa kūrīa ihūte,
 no arīa marongoragia Jehova gūtīrī kindū kīega maagaga.
- ¹¹ Ūkai ciana ciakwa, mūthikīrīrie ūria nguuga;
 nīngūmūruta gwītīgīra Jehova.
¹² Mündū ūria wanyu ūngiēnda gūtūūra muoyo,
 na erirīrie kuona matukū maingī mega,
¹³ nīakīmenyerere rūrīmī rwake rūtikoige ūuru,
 na mīromo yake ndīkaarie maheeni.
¹⁴ Garūrūka utige gwīka ūuru na wīke ūria kwagīrīire;
 caragia thayū na ūūthingatage.
- ¹⁵ Maitho ma Jehova macūthagīrīria andū arīa athingu,
 na matū make magathikīrīria kīrīro kīao;
¹⁶ ūthiū wa Jehova ūūkağīrīra andū arīa mekaga ūuru,
 nīguo moima thī matikanaririkanwo.
- ¹⁷ Andū arīa athingu makayaga, Jehova akamaigua;
 amateithūraga kuuma mathīina-inī mao mothe.
¹⁸ Jehova akoragwo arī hakuhī na andū arīa ahehenjeku ngoro,
 na akahonokia arīa athuthīku roho.
- ¹⁹ Mündū ūria mūthingu no akorwo arī na mathīina maingī,
 no Jehova amūteithūraga harī mo mothe;
²⁰ agitagīra mahīndī make mothe,
 gūtīrī o na rimwe rīngiunīka.
- ²¹ Andū arīa aaganu makoogwo nī ūuru;
 nao arīa mathūire andū arīa athingu nīmagatuīrwo ciira.
²² Jehova akūūruga ndungata ciake;
 arīa othe moragīra harī we gūtīrī ūgaatuīrwo ciira.

35

Kūhooya Kūhonokio kuuma kūrī Thū

Thaburi ya Daudi

- ¹ Wee Jehova, hūūrana na arīa marahūūrana na nī;
 rūa na arīa mararūa na nī.
² Oya ngo nene na gako kanini;
 arahūka ūūke ūndeithie.
³ Hiūria itimū na mīcengi,
 ūūkīrīre arīa maathingatīte.
 Īra ngoro yakwa atīrī,
 “Nī nī nī ūhonokio waku.”
- ⁴ Andū arīa mendaga kūnduta muoyo
 maroconorithio na maagithio gītīo,
 arīa mathugundaga kūnyūnūha
 marocookio na thuutha mamakīte.
⁵ Marohaana ta mahuti mombūrītwo nī rūhuho,
 na mūraika wa Jehova amaingatithītie;
⁶ njīra yao īrogīa nduma na itendere,
 nake mūraika wa Jehova ahanyūkanie nao.
- ⁷ Kuona atī nīmahithūire wabu wa kūndega hatarī gītūmi,
 na makanyenjera irima hatarī gītūmi,
⁸ marokorererwo nī mwanangīko matehaarīrie,
 wabu ūcio manyambūire ūromanyiita o ene,
 marogwa irima rīu manyenjeire.

9 Hīndī iyo ngoro yakwa iḡaacanjāmūka nī ūndū wa Jehova,
na ikenagīre ūhonokio wake.

10 Nīngwanīrīra na ngoro yakwa yothe, njūūrie atīrī,
“Nūū ūhaana tawe, Wee Jehova?”

O Wee ūhatūrāga andū arīa athīni harī arīa marī hinya kūmakīra,
ūkahatūra athīni na abatari harī arīa mamatunyaga indo.”

11 Nīkūumīrīte aira a maheeni,
makanjūūria ūhorō wa maūndū itooī.

12 Wega wakwa mandīhaga na ūūru,
magatiga ngoro yakwa īrī na ihooru.

13 No rīrīa o maarī arūaru, nīi ndehumbire nguo ya ikūnia,
na ngūnyihia na ūndū wa kwīhinga kūria irio.

Rīrīa mahooya makwa maagire macookio-rī,

¹⁴ ndaikarire ngīcakayaga,

o taarī mūrata wakwa kana mūrū wa maitū ndaacakayagīra.

Ndethikīre ndī na ihooru,

o taarī mūndū ūracakāira nyina.

15 No rīrīa ndahīngirwo ngīgwa, o moonganire hamwe mangenerere;
atharīkīri makūngana maatharīkīre itekūmenya.

Manjaambirie mategūtīgithīria.

16 Maanyūrāragia ta andū matooī Ngai,
makaahagaranīria magego mao.

17 Wee Jehova-rī, nī nginya rī ūgūikara wīroreire?

Hatūra muoyo wakwa kuuma harī wanangī wao,

ūhatūre muoyo wakwa wa goro kuuma harī mīrūūthi īno.

18 Nī nīi ngūgūcookeria ngaatho kīūngano-inī kīrīa kīnene;
ndīkūgocaga ndī gatagatī ka andū aingī.

19 Ndūkareke arīa maathūire tūhū

mangūūrīre maitho, mangenerere;

kana acio maamenete hatarī gītūmi

moinanīre maitho.

20 Matiaragia ndeto cia thayū,

no mathugundaga maūndū ma maheeni,

ma gūūkīrīra andū arīa maikaraga na thayū būrūrī-inī.

21 Manjathamagīria tūnua twao makoiga atīrī,

“Haiya! Haiya! Maitho maitū nīmeyoneire ūguo.”

22 Wee Jehova, nīwōneire ūguo; tiga gūkira.

Wee Mwathani-rī, ndūgaikare haraaya na nīi.

23 Arahūka, ūkīra ūngitīre!

Hūūranīra, Wee Ngai wakwa na Mwathani wakwa.

24 Wee Jehova, ndūira kūringana na ūthingu waku, Wee Ngai wakwa;

ndūkareke mangūūrīre maitho, mangenerere.

25 Ndūkareke meciirīe atīrī, “Haiya, ūguo noguo tūrendaga gwīkīke!”

Kana moige atīrī, “Nītūmūmeretie.”

26 Arīa othe mangūūragīra maitho mangenerere nī ūndū wa mīnyamaro yakwa
maroconorithio na manyiitwo nī kīrīgīicano;

arīa othe metūūgagīria igūrū rīakwa

maroconorithio na maagithio gītīio.

27 Arīa makenaga ndaatūrwo ciira na kīhotoo,

nīmanīrīre na gīkeno na gūcanjamūka;

nīmatūūre moigaga atīrī, “Jehova arotūgīrio,

o we ūkenagīra ūgaacīru wa ndungata yake.”

28 Rūrīmī rwakwa rūrīarāgia ūhorō wa ūthingu waku,

na ngūgocage mūthenya wothe.

36

Waganu wa Andū

Thaburi ya Daudi

- ¹ Ndī na ndūmīriri nditū ngoro-inī yakwa,
 ikoniī wīhia wa mūdū ūrīa mwaganu:
 Nī atīrī, hatirī wītīgiri Ngai
 maitho-inī make.
- ² Nī gūkorwo maitho-inī make mwene erahaga mūno,
 ūū atī ndangīhota gūkūūrana o na kana athūūre mehia make.
- ³ Ciugo cia kanua gake nī cia waganu na nī cia maheeni;
 nīatigīte gūtuika mūdū mūūgī na wa gwīkaga wega.
- ⁴ O na arī ūrīrī-inī wake athugundaga o maūdū mooru;
 eheanaga njīra-inī ya kūmwerekeria gwīka ūūru,
 na ndathūūruga ūndū mūūru.
- ⁵ Wee Jehova-rī, wendani waku ūkinyīte o igūrū,
 naguo wīhokeku waku ūgakinya o matu-inī.
- ⁶ Ūthingu waku ūhaana ta irīma iria nene,
 kīhooote gīaku gīkarikīra ta kūrīa kūrīku.
 Wee Jehova-rī, ūmenyagīrīra mūdū o na nyamū.
⁷ Hī! Kaī wendo waku ūrīa ūtathiraga nī wa goro mūno-ī!
 Andū othe anene na anini
 moragīra kīīgunyī-inī kīa mathagu maku.
- ⁸ Marīāaga makaigania kuumana na ūingī wa nyūmba yaku;
 ūmaheaga gīa kūnyua kuuma rūūī-inī rwaku rwa gīkeno.
- ⁹ Nīgūkorwo gīthima kīa muoyo kīrī kūrī we;
 ūtheri-inī waku nīho tuonaga ūtheri.
- ¹⁰ Kīrīrīria kwenda arīa makūūī,
 naguo ūthingu waku ūtūūre na arīa arūngīrīru ngoro.
- ¹¹ Ikinya rīa ūrīa mwītīī rīroaga kūnjūkīrīra,
 o na kana guoko kwa ūrīa mwaganu kūnyingate.
- ¹² Ta rora wone ūrīa andū arīa mekaga ūūru magwīte thī;
 maikanītio thī, na matingīhota gūūkīra!

37

Marīgīrīrio ma Andū arīa Athingu na arīa Aaganu

Thaburi ya Daudi

- ¹ Tigaga gūthīnīka ngoro nī ūndū wa andū arīa mekaga ūūru,
 o na kana ūiguage ūūru nī ūndū wa arīa mekaga mahītia;
- ² nīgūkorwo acio makaahooa o narua o ta ūrīa nyeki īhoohaga,
 na makue narua o ta ūrīa riya rīhoohaga rīamunywo.
- ³ Wīhoke Jehova na wīkage wega;
 tūūra būrūri-inī ūkenagīra ūrīthio wa thayū.
- ⁴ Īkaga maūdū ma gūkenia Jehova,
 na nīarīkūhingagīria merirīria ma ngoro yaku.
- ⁵ Rebagīrīria Jehova njīra yaku;
 mwīhokage o we, nake nīarīkaga maūdū maya:
- ⁶ Nīarītūmaga ūthingu waku ware o ta rūciinī,
 nakīo kīhooote gīa ciira waku kīare o ta riūa rīa mūthenya barigici.
- ⁷ Hoorera mbere ya Jehova na ūmweterere ūtegūthethūka;
 ndūgathīnīke ngoro rīrīa andū magaacīra mīthīire-inī yao,
 rīrīa mekūhingia mathugunda mao ma gwīka ūūru.
- ⁸ Tigaga kūrakara na wīrigagīrīrie mang'ūrī;
 tigaga gūthīnīka ngoro, tondū ūndū ūcio no ūtūme wīke ūūru.
- ⁹ Nīgūkorwo andū ooru nīmakaniinwo,
 no arīa mehokete Jehova nīmakagaya būrūri.

- 10 No kahinda kanini, arĩa aaganu mage kuoneka rĩngĩ;
o na mũngĩmacaria, mũtingĩmoona.
- 11 No arĩa ahooreri nĩo makaagaya bũrũri,
na matũũre makenete nĩkũingĩhĩrwo nĩ thayũ.
- 12 Andũ arĩa aaganu mathugundaga mokĩrĩre andũ arĩa athingu,
na makamahagaranĩria magego;
- 13 no Mwathani athekagĩrĩra andũ acio aaganu,
nĩgũkorwo nĩoĩ mũthenya wao nĩũrooka.
- 14 Andũ arĩa aaganu macomorete hiũ cia njora,
na makageeta ũta
nĩguo maniine mũndũ ũrĩa mũthĩni na mũbatari,
na moorage andũ arĩa njĩra ciao irũngĩrĩrie.
- 15 No hiũ icio ciao cia njora igaatheeca ngoro ciao ene,
na mota mao moinangwo.
- 16 Nĩ kaba kĩndũ kĩnini kĩrĩ na andũ arĩa athingu,
gũkĩra ũtonga mũingĩ wa andũ aaganu;
- 17 nĩgũkorwo hinya wa andũ arĩa aaganu nĩũkaniinwo,
na Jehova atiiraagĩrĩra andũ arĩa athingu.
- 18 Matukũ ma andũ arĩa matarĩ ũcuuke nĩmooĩo nĩ Jehova,
na igai rĩao rĩgũtũũra nginya tene.
- 19 Hĩndĩ ya mwanangĩko matikoona ũũru;
na hĩndĩ ya ng'aragu magaakorwo na irio cia kũigana.
- 20 No andũ arĩa aaganu nĩmagathira:
Thũ cia Jehova igaathira ta ũrĩa ũthaka wa mĩgũnda ũthiraga,
nĩkabuĩria, ibuĩrie o ta ndogo.
- 21 Andũ arĩa aaganu makoombaga na matirĩhaga,
no arĩa athingu maheanaga na ũtaana;
- 22 andũ arĩa Jehova arathimĩte nĩmakagaya bũrũri,
no arĩa arumĩte nĩmakaniinwo.
- 23 Jehova angĩkenio nĩ mũthiire wa mũndũ,
atũmaga makinya make marũme wega;
- 24 o na angĩhĩngwo, ndangĩgũa,
nĩgũkorwo Jehova amũnyiitagĩrĩra na guoko gwake.
- 25 Ndaarĩ mũnini, na rĩu ndĩ mũkũrũ,
no ndirĩ ndoona andũ arĩa athingu matiganĩrio,
kana ciana ciao ikĩhooya irio.
- 26 Hĩndĩ ciothe makoragwo marĩ ataana,
na makombanagĩra matekwenda uumithio;
ciana ciao nĩ ikaarathimwo.
- 27 Theemaga ũũru, na wĩkage wega,
nawe ũtũũre bũrũri-inĩ nginya tene.
- 28 Nĩgũkorwo Jehova endete o kĩhooito,
na ndagatiganĩria arĩa ake ehokeku.
- Acio megũtũũra magitĩrwo nginya tene,
no ciana cia arĩa aaganu nĩkaniinwo.
- 29 Andũ arĩa athingu nĩo makaagaya bũrũri,
na matũũre kuo nginya tene.
- 30 Kanua ka mũndũ mũthingu gatumũkaga ndeto cia ũũgĩ,
naruo rũrĩmĩ rwake rũkaaria kĩhooito.
- 31 Watho wa Ngai wake ũrĩ o ngoro-inĩ yake;
makinya make matingĩtenderũka.

- ³² Andũ arĩa aaganu maikaraga moheirie arĩa athingu,
magĩcaria o ũrĩa mangĩmooraga;
- ³³ no Jehova ndakamatiganĩria moko-inĩ ma andũ acio aaganu,
kana areke matuĩrwo aĩ nĩ ehia rĩrĩa magaacirithio.
- ³⁴ Etagĩrĩa Jehova
na ũrũmagĩrĩre njĩra yake.
Nĩagagũtũũgĩria nĩguo ũgae bũrũri;
rĩrĩa andũ arĩa aaganu makaaniinwo-rĩ,
wee nĩũkeyonera ũndũ ũcio.
- ³⁵ Nĩnyonete mũndũ mwaganu na mũndũ ũtarĩ tha
agaacĩre ta mũtĩ mũruru ũrĩ o imerero-inĩ rĩaguo,
- ³⁶ no thuuha wa kahinda o kanini akĩehera,
akĩaga gũkorwo ho rĩngĩ;
o na gũtuĩka nĩndamũcaririe, ndiigana kũmuona.
- ³⁷ Cũrania ũhoru wa mũndũ ũrĩa ũtarĩ ũcuuke,
na ũrore ũrĩa mũrũngĩrĩru,
ũhoru wake wa matukũ marĩa magooka nĩ ũhoru wa thayũ.
- ³⁸ No rĩrĩ, andũ arĩa ehia othe nĩmakaniinwo;
no andũ arĩa aaganu mũthia wao nĩ kũũragwo makoogwo.
- ³⁹ Ũhonokio wa andũ arĩa athingu uumaga kũrĩ Jehova;
we nĩwe kũhitho kĩa kĩa hinya hĩndĩ ya mathĩina.
- ⁴⁰ Jehova nĩamateithagia na akamateithũra;
amateithũraga kuuma kũrĩ andũ arĩa aaganu na akamahonokia,
tondũ moragĩra harĩ we.

38

Ihooya rĩa Mũndũ Ũrathũnĩka

Thaburi ya Daudi

- ¹ Wee Jehova, ndũkandũithie ũrĩ na marakara,
kana ũũherithie ũrĩ na mang'ũrĩ.
- ² Nĩgũkorwo mĩguĩ yaku nĩũtheceete,
na guoko gwaku nĩ kũũhũrĩte mũno.
- ³ Ndirĩ na ũgima wa mwĩrĩ tondũ wa mang'ũrĩ maku;
mahĩndĩ makwa nĩmarũaru nĩ ũndũ wa mehia makwa.
- ⁴ Mahĩtia makwa nĩmanditũhũire mũno
o ta mũrigo mũritũ itangĩhota gũkuua.
- ⁵ Ironda ciakwa nĩitogotete na ikanunga
nĩ tondũ wa ũrimũ wakwa wa mehia.
- ⁶ Thiaga ndĩhacĩte, ngakungĩrĩa mũno,
mũthenya wothe ndindaga ngĩcakaya.
- ⁷ Mũgongo wakwa ũiyũrĩtwo nĩ ruo ta rwa mwaki;
ndirĩ na ũgima wa mwĩrĩ.
- ⁸ Ndĩ mũmocu na ngathuthĩka biũ;
ndĩracaaya nĩ ruo rwa ngoro.
- ⁹ Wee Mwathani, wendi wakwa wothe ũrĩ o mbere yaku;
gũcaaya gwakwa ti kũhitharu harĩwe.
- ¹⁰ Ngoro yakwa nĩĩratuuma mũno,
nagu hinya wakwa nĩgũthira ũrathira;
o na ũtheri nĩumĩte maitho-inĩ makwa.
- ¹¹ Arata na athiritũ akwa matiendaga kũnguhĩrĩa
nĩ ũndũ wa ironda ciakwa;
o na andũ a itũura rĩakwa manjikaraga haraihu.
- ¹² Andũ arĩa mendaga kũnjũraga nĩ mĩtego mandegagĩra,
arĩa mendaga kũnjĩka ũũru maaragia ũrĩa mangĩnyũnũha;
mũthenya wothe mathugundaga o maheeni.

- 13 Nii haana ta mündü gītaigua, ūrīa ūtaiguaga,
ngahaana ta mündü ūtaaragia, ūrīa ūtangītumūra kanua gake;
- 14 nduikīte ta mündü ūtaiguaga,
ūrīa kanua gake gatarī ūndü kangihota gūcookia.
- 15 Wee Jehova, Wee nīwe njetagīrīra;
Wee Mwathani Ngai wakwa, Wee nīwe ūkūnjookeria ūhorō.
- 16 Nīgūkorwo ndoigire atīrī, “Ndūkanareke thū ciakwa ingenerese,
o na kana ciītūūgīrie igūrū rīakwa rīrīa kūgūrū gwakwa gwatenderūka.”
- 17 Nīgūkorwo ngirie kūgūa,
na njikaraga ndī na ruo hīndī ciothe.
- 18 Nīngumbūra waganu wakwa;
nīthīnītio nī mehīa makwa.
- 19 Thū ciakwa iria irī kīyo nīcio nyingī;
arīa maathūire hatarī gītūmi nī aingī.
- 20 Andū arīa mandīhaga wega wakwa na ūūru
manjambagia rīrīa nī ngūthingata ūndü ūrīa mweaga.
- 21 Wee Jehova, ndūkandiganīrie;
Wee Ngai wakwa, ndūgaikare haraihu na nī.
- 22 Ūka narua ūndeithie,
Wee Mwathani, Mūhonokia wakwa.

39

Kuumbūra Mehia kwa Mündü Mūthīnīku

Thaburi ya Daudi

- 1 Ndoigire atīrī, “Ndīmenyagīrīra mīthīire yakwa,
ndīrigagīrīrie ndikehie na rūrīmī rwakwa;
nīnguoha kanua gakwa
rīrīa rīothe mündü mwaganu arī harīa ndī.”
- 2 No rīrīa ndakirīte na ngahoorera,
itekwarīa o na ūndü mwega-rī,
ruo rwakwa rūgīkīrīrīria kuongerereka.
- 3 Ngoro yakwa yahīahīaga thīnī wakwa,
na o rīrīa ndecūūranagia, mwaki ūgīakana;
hīndī iyo ngīaria na rūrīmī rwakwa, ngiuga atīrī:
- 4 “Wee Jehova, nyonia mūthia wa mūtūūrīre wakwa,
o na mūigana wa matukū makwa;
nīngīmenye ūrīa mūtūūrīre wakwa ūrī wa gūthira na ihenya.
- 5 Ūtūmīte matukū makwa makuhīhe ta rūhī;
mūigana wa mīaka yakwa ti ta kīndū harīwe.
Mündü o wothē ūrī muoyo o na rīrīa ehaandīte wega nī kīndū gīa tūhū.
- 6 Ti-itherū mündü nī ta kīiruru rīrīa egūcangacanga:
Mīhang’o irīa ehang’agia nayo no ya tūhū;
eigagīra ūtonga, no ndooī nūū ūkeeguna nago.
- 7 “No rīu, Mwathani-rī, nī kī njetereire?
Wee nīwe mwīhoko wakwa.
- 8 Honokia kuuma mehīa-inī makwa mothe;
ndūkareke thekererwo nī andū arīa akīigu.
- 9 Ndakirīte ki; ndingīatumūrīre kanua gakwa,
nīgūkorwo nīwe wekīte ūguo.
- 10 Njehereria ihūūra rīaku;
nīhootetwo nī irīnga rīa guoko gwaku.
- 11 We ūrūithagia na ūkaherīthia andū nī ūndü wa mehīa mao;
ūnīnaga ūtonga wao ta memenyi;
mündü no ta kīndū gīa tūhū.
- 12 “Igua ihooya rīakwa, Wee Jehova,
thīkīrīria ngīgūkaīra ūndeithie;

ndükarege kũigua kĩrĩro gĩakwa.
 Nĩgũkorwo njikaranagia nawe ta ndĩ mũgeni,
 ngahaana ta mũndũ ũthaamĩire kuo,
 o ta ũrĩa maithe makwa mothe maatarĩ.
 13 Wĩhũgũre na kũngĩ ũtuge kũnyona, nĩguo ngĩkene rĩngĩ,
 itanathĩ njage gũkorwo ho rĩngĩ.”

40

Rwĩmbo rwa Gũcookia Ngaatho

Thaburi ya Daudi

- ¹ Ndetereire Jehova o ngĩrĩrĩrie;
 nake agĩthikĩrĩria akũigua kĩrĩro gĩakwa.
- ² Nĩ aandutire irima rĩa mũũro,
 thĩinĩ wa ndoro yarĩ ndenderũ,
 agĩkinyithia magũrũ makwa igũrũ rĩa rwaro rwa ihiga,
 na agĩtũma ndihaande wega.
- ³ Eekĩrĩre rwĩmbo rwerũ kanua-inĩ gakwa,
 rwĩmbo rwa kũgoocaga Ngai witũ naruo.
 Andũ aingĩ marĩonaga ũguo magetigĩra,
 nao makehoka Jehova.
- ⁴ Kũrathimwo nĩ mũndũ
 ũrĩa ũtuĩte atĩ arĩhokaga o Jehova,
 na nderĩgagĩrĩra andũ arĩa etũĩ,
 o acio marũmagĩrĩra ngai cia maheeni.
- ⁵ Wee Jehova Ngai wakwa-rĩ,
 magegania marĩa wĩkĩte nĩ maingĩ.
 Maũndũ marĩa ũtũbangĩire
 gũtirĩ mũndũ ũngĩhota gũgũtaarĩria;
 korwo ndaaria heane ũhoru wamo-rĩ,
 mangĩkorwo marĩ maingĩ mũno kũmoiga.
- ⁶ Wee-rĩ, ti magongona na maruta weriragĩria,
 no nĩũheete matũ ma gũkũigua;
 maruta ma njino na maruta ma kũhoroheria mehia
 ti mo maakũbatairie.
- ⁷ Ningĩ ngiuga atĩrĩ, “Nĩ ũyũ haha, nĩndooka,
 o ta ũrĩa kwandĩkĩtwo ũhoru wakwa ibuku-inĩ rĩa gĩkũnjo.
- ⁸ Nĩ ndĩriragĩria gwĩka wendi waku, Wee Ngai wakwa;
 watho waku ũrĩ goro-inĩ yakwa.”
- ⁹ Nyanagĩrĩra ũhoru wa ũthingu ndĩ kũngano-inĩ kĩnene;
 o ta ũrĩa ũũ, Wee Jehova,
 nĩ ndihingaga mũromo yakwa.
- ¹⁰ Nĩ ndihithagĩrĩra ũthingu waku ngoro-inĩ yakwa;
 njaragia ũhoru wa wĩhokeku na ũhonokio waku.
 Wendo waku na ũhoru waku wa ma
 ndirĩ ndacihitha kũngano kĩrĩa kĩnene.
- ¹¹ Wee Jehova-rĩ, ndũkagĩrĩrĩrie tha ciaku inginyĩrĩre;
 wendo waku na ũhoru waku wa ma irongitagĩra hĩndĩ ciothe.
- ¹² Nĩgũkorwo mathĩna matangĩtarĩka nĩmandigicĩrĩrie;
 mehia makwa nĩmanginyĩrĩre, ngaremwo nĩkuona.
 Maingĩhite gũkĩra njuĩrĩ cia mũtwe wakwa,
 na ngoro yakwa nĩyũrĩtwo nĩ hinya.
- ¹³ Wee Jehova-rĩ, ĩtĩkĩra kũũhonokia,
 Wee Jehova-rĩ, ũka narua ũndeithie.
- ¹⁴ Andũ arĩa othe mendaga kũnjũraga
 maroconorithio na manyĩtwo nĩ kĩrigiicano;
 arĩa othe mendaga nyanangwo
 marocooka na thuutha maconokete.

15 Andũ arĩa maathekagĩrĩra makiugaga atĩrĩ, “Haiya! Haiya!”

Maroiyũrwo nĩ ihooru nĩ ũndũ wa thoni ciao.

16 No arĩa makũrongoragia

marokena na macanjamũke nĩ ũndũ waku;

arĩa mendete ũhonokio waku marotũũra moigaga atĩrĩ,

“Jehova arotũgĩrio!”

17 No rĩrĩ, nũ ndĩ mũthĩni na mũbatari;

Mwathani arondirikana.

Wee nĩwe ũteithio wakwa na mũndeithũri;

Wee Ngai wakwa-rĩ, hihuha ũkĩndeithie.

41

Thooya rĩa Mũndũ Mũrũaru

Thaburi ya Daudi

1 Kũrathimwo-rĩ, nĩ mũndũ ũrĩa ũrũmbũyagia andũ arĩa matarĩ hinya;

ũcio-rĩ, Jehova nĩamũhatũraga hĩndĩ ya mathĩna.

2 Jehova nĩarĩmũgitagĩra na amũtũũragie muoyo;

nĩarĩmũrathimaga bũrũri-inĩ,

na ndakamũrekereria kũrĩ merirĩria ma thũ ciake.

3 Jehova nĩarĩmũmenyagĩrĩra arĩ ũrĩrĩ-inĩ arĩ mũrũaru,

na acooke amũhonie arĩ o hau ũrĩrĩ-inĩ wake.

4 Ndoigire atĩrĩ, “Wee Jehova, njiguĩra tha;

honia, nĩgũkorwo Wee nĩwe njĩhũrie.”

5 Thũ ciakwa ciaragia ũhoru wakwa na rũmena ikooria atĩrĩ,

“Agakua rĩ, rĩitwa rĩake rĩthire?”

6 Rĩrĩa rĩothe mũndũ ooka kũnyona,

aaheaga ũhoru wa maheeni, o rĩrĩa ngoro yake irahũnga ndeto cia kũnjambia;

agacooka agathiĩ gũcimemeerekia kũndũ guothe.

7 Thũ ciakwa ciothe iheehanagĩra nĩguo iinjũkĩrĩre;

injũragĩrĩra maũndũ mooru mũno, ikoiga atĩrĩ,

8 “Mũrimũ mũũru nĩmũnyiiĩte;

ndarĩ hĩndĩ agokĩra hau akomete.”

9 O na mũrata wakwa wa hakuhĩ, ũrĩa ndĩrehokete,

o ũrĩa tũrĩanagĩra irio nake nĩangarũrũkĩte.

10 No rĩrĩ, Wee Jehova, njiguĩra tha;

njarahũra, nĩguo ndĩrĩhĩrie harĩo.

11 Nĩnjũũ atĩ nĩũkenetio nĩ nĩ,

nĩgũkorwo thũ yakwa ndĩndooretie.

12 We nĩũnyiiĩrĩire nĩ ũndũ wa wagĩrĩru wakwa,

na ũkanjiga harĩwe nginya tene.

13 Jehova, o we Ngai wa Isiraeli, arogoocwo,

kuuma tene wa tene nginya tene na tene.

Ameni, na ningĩ Ameni.

Ibuku rĩa Keerĩ

42

Thaburi 42-72

Kwĩhoka ũhonokio wa Mwathani. Thaburi ya Ariũ a Kora

1 O ta ũrĩa thwariga inyootagĩra tũrũũ twa maaĩ,

no taguo ngoro yakwa ikũnyootagĩra, Wee Ngai.

2 Ngoro yakwa nĩ Ngai inyootagĩra, O we Mũrungu ũrĩa ũrĩ muoyo.

ĩ nĩ rĩ ngaathiĩ ngacemanie na Ngai?

3 Maithori makwa matuĩkĩte nĩmo irio ciakwa

mũthenya o na ũtukũ,

nao andũ manjũũragia mũthenya wothe atĩrĩ,

“Ngai waku akĩrĩ ha?”

4 Maũndũ maya ndĩmaririkanaga

o ng̃it̃ūr̃ur̃aga ngoro yakwa:
ngaririkana ūria ndatwaranaga na k̃r̃ind̃i,
ndongoretie m̃utongoro nginya nyũmba-inĩ ya Ngai,
tũkianagĩr̃ira na g̃ikeno na tũg̃icookagia ngaatho,
ndĩ k̃r̃ind̃i-inĩ h̃ind̃i ya ciathĩ.

⁵ Wee ngoro yakwa, ūk̃irit̃ũh̃ir̃wo ñk̃i?
Ūrath̃iñika ūguo ñk̃i ūr̃i th̃iiñi wakwa?
W̃ir̃igag̃ir̃ire Ngai, ñg̃ũkorwo no nd̃ir̃im̃ũg̃oocaga,
o we M̃uhonokia wakwa, na Ngai wakwa.

⁶ Ngoro yakwa ñndit̃ũh̃ire ĩr̃i th̃iiñi wakwa;
ñi ūndũ ūcio ñng̃ũk̃ũr̃irikana
ndĩ b̃ũr̃uri wa Jorodani,
o k̃ũ ir̃ima-inĩ cia Herimoni,* kuuma K̃r̃ima-inĩ k̃ia Mizari.

⁷ Ndia ĩmwe ñũreta ndia ĩria ĩng̃i
na m̃ugambo wa m̃ururumo wa ndururumo ciaku cia maaĩ;
makũmbĩ maku mothe o na ndiuh̃i ñiciũk̃ite, ikaahubañiria.

⁸ M̃ũthenya-r̃i, Jehova ñariathag̃ir̃ira wendo wake har̃i ñi,
na ūtukũ ñi rw̃imbo nd̃ir̃im̃ũinag̃ira,
r̃ur̃i ihooya r̃ia k̃ũhooya M̃urungu wa muoyo wakwa.

⁹ Njũur̃agia M̃urungu, o we rwaro rwakwa rwa Ihiga, at̃ir̃i,
“Ūriganĩur̃wo ñi ñi ñk̃i?”

Ing̃ith̃i ng̃icakayaga ñk̃i,
ñi ūndũ wa k̃ũhinỹr̃ir̃io ñi th̃ũ?”

¹⁰ Ñi ta ng̃uhehenjwo mah̃ind̃i makwa,
r̃ir̃ia amuku akwa mek̃ũnỹur̃ia,
magatinda m̃ũthenya wothe mak̃inj̃ũria at̃ir̃i,
“Ngai waku ak̃ir̃i ha?”

¹¹ Wee ngoro yakwa, ūk̃irit̃ũh̃ir̃wo ñk̃i?
Ūrath̃iñika ūguo ñk̃i ūr̃i th̃iiñi wakwa?
W̃ir̃igag̃ir̃ire Ngai,
ñg̃ũkorwo no nd̃ir̃im̃ũg̃oocaga,
o we M̃uhonokia wakwa na Ngai wakwa.

43

Kw̃ihoka Ūhonokio wa Mwathani

¹ Nduira ciira wakwa, Wee Ngai,
na ūnjiir̃ir̃ire har̃i r̃ur̃ir̃i r̃ur̃u r̃utagw̃it̃ik̃itie;
ndeith̃ura kuuma k̃ur̃i andũ aya aaganu na maaragia maheeni.

² Wee Ngai ñwe k̃ir̃igo g̃iakwa k̃ia hinya.
Ūndigañur̃ie ñk̃i?

Ing̃ith̃i ng̃icakayaga ñk̃i
ñi ūndũ wa k̃ũhinỹr̃ir̃io ñi th̃ũ?

³ T̃uma ūtheri waku na ūhoru waku wa ma,
ũreke indongorie ar̃i cio;
reke inginyie k̃r̃ima-inĩ g̃iaku k̃ir̃ia k̃iamũre,
o k̃ũ g̃iikaro-inĩ g̃iaku.

⁴ H̃ind̃i ĩyo ñngath̃i k̃igongona-inĩ k̃ia Ngai,
nginye har̃i M̃urungu, o we g̃ikeno g̃iakwa, na o we ngenag̃ira.
Ñnd̃ir̃ik̃ũg̃oocaga ng̃ih̃ũur̃aga k̃inanda k̃ia m̃ũgeeto,
Wee Ngai, o Wee Ngai wakwa.

⁵ Wee ngoro yakwa, ūk̃irit̃ũh̃ir̃wo ñk̃i?
Ūrath̃iñika ūguo ñk̃i ūr̃i th̃iiñi wakwa?
W̃ir̃igag̃ir̃ire o Ngai,

* 42:6 Herimoni kwar̃i m̃uhaka-inĩ wa mwena wa gathigathini wa b̃ũr̃uri wa Isiraeli.

nīgūkorwo no ndīrīmūgoocaga,
o we Mūhonokia wakwa na Ngai wakwa.

44

- 1 Twanaigua na matū maitū Wee Ngai,
tūkūrwo nī maithe maitū
ūrīa wekire matukū-inī mao,
o matukū macio ma tene.
- 2 Nīwaingatire ndūrīrī na guoko gwaku,
na ūgīcooka kūhaanda maithe maitū kuo;
Wee nīwanyariire irīndī iria ingī,
na ūgītūma maithe maitū magaacīre.
- 3 Matiegwatīre būrūrī ūcio na hinya wa rūhiū rwao,
o na ti icoka ciao ciamahēire ūhootani;
no nī guoko gwaku kwa ūrīo, īī nī gīcoka gīaku,
na ūtheri wa gīthiithi gīaku, nīgūkorwo nīwamendete.
- 4 Wee nīwe Mūthamaki wakwa na Ngai wakwa,
ūrīa wathagīrīra Jakubu ūhootani.
- 5 Wee nīwe ūtūhotithagia kūhoota thū ciitū;
nī ūndū wa rīitwa rīaku tūrangagīrīria arīa marī muku na ithuī.
- 6 Ndiīhokaga ūta wakwa,
rūhiū rwakwa rwa njora ti ruo rūngīhootanīra;
- 7 no Wee nīwe ūtūtooranagīria harī thū ciitū,
ūgagīconorithia acio matūthūire.
- 8 Ngai nīwe tūtindaga tūkīrahīra mūthenya wothe,
na tūgūtūra tūgoocaga rīitwa rīaku nginya tene.
- 9 No rīu nūtūtiganīrie na ūgatūconorithia;
nītūgīte gūtwaranaga na mbūtū ciitū cia ita.
- 10 Nīwatūmire tūūrīre thū ciitū,
o icio itūthūire igetahīra indo ciitū.
- 11 Ūtūrekereirie tūtambuuro ta ng'ondū,
na ūgatūhurunja harī ndūrīrī.
- 12 Wendetie andū aku ta kīndū tūhū,
ndūrī uumithio wonete nī ūguo ūmendetie.
- 13 Nūtūmīte tūmenwo nī andū arīa tūhakanīte nao,
tūgatuīka a kūnyararwo na gūthekererwo nī arīa matūthiūrūrūkīrie.
- 14 Nūtūmīte tūtūike a kuunagwo thimo nī ndūrīrī;
tūgagītūika a kūinainagīrio mītwe nī andū.
- 15 Ndindaga njonokete mūthenya wothe,
ngahumbwo nī thoni ūthiū wothe,
- 16 nī ūndū wa inyūrūrī cia andū arīa maanyūrūrāgia na makaanuma,
tondū wa thū īrīa īrenda kwīrīhīria.
- 17 Twakorirwo nī maūndū macio mothe,
o na gūtūika tūtīariganīrwo nīwe,
o na kana tūgīthaahia kīrīkanīro gīaku.
- 18 Ngoro ciitū iticookete na thuutha;
makinya maitū matiumīte njīra-inī yaku.
- 19 No ūtūhehenjete, na ūgatūtua imamo cia mbwe,
na ūgatūhumbīra na nduma nene.
- 20 Tūngīkorwo nītwariganīrwo nī rīitwa rīa Ngai witū,
o na kana tūkīambararia moko kūrī ngai ng'eni-rī,
- 21 githī Ngai ndangīamenyire ūhorō ūcio,
kuona atī nīamenyaga hitho cia ngoro?
- 22 No nī ūndū waku tūtindaga tūng'etheire gīkuū mūthenya wothe;
tūtūitwo ta ng'ondū cia gūthīnjwo.
- 23 Wee Mwathani, arahūka! Ūgīkomete nīkī?

Wīyarahūre! Ndūgatūtiganīrie nginya tene.

²⁴ Ūhithīte ūthiū waku nīkī,
na ūkariganīrwo nī mathiina maitū na kūhinyīrīrio gwitū?

²⁵ Tūrūnditwo rūkūngū-inī;
mūrī iitū ikīnyiitanīte na thī.

²⁶ Arahūka ūtūteithie;
tūkūure tondū wa wendani waku ūtathiraga.

45

Rwīmbo rwa Kūinīra Mūthamaki Akīhikania

Thaburi ya Ariū a Kora

¹ Ngoro yakwa iyyūrītwo nī ūhoro mwega
rīria ngūinīra mūthamaki rwīmbo rūrū;
rūrīmī rwakwa no ta karamu ka mwandīki ūrīa mūūgī.

² Wee ūrī mūthaka mūno gūkīra andū othe,
nacio iromo ciaku nīciitīrīrio maūndū ma ūtugi,
kuona atī Ngai nīakūrathimīte nginya tene.

³ Wiohe rūhiū rwaku rwa njora njohero,
Wee njamba īno īrī hinya;
wīhumbē ūkaru waku o na ūnene.

⁴ Ūrī thīnī wa ūnene waku thī ūhaicīte mbarathi,
ūkīhootanaga nī ūndū wa ūhoro wa ma, na wa kwīnyiihia, o na wa ūthingu;
reke guoko gwaku kwa ūrīo kuonanie ciiko cia kūmakania.

⁵ Mīguī yaku īrīa mīūgī nūthece thū cia mūthamaki o ngoro-inī;
ndūrīrī nūigwe magūrū-inī maku.

⁶ Wee Ngai, gītī gīaku kīa ūnene gīgūtūra tene na tene;
mūthīgi waku wa kīhotoo nīguo ūgaatuīka mūthīgi wa ūthamaki waku.

⁷ Wee wendete ūthingu no ūgathūūra waganu;
nī ūndū ūcio Ngai, o we Ngai waku,
nīakwambararīte gūkīra athiritū aku othe
na ūndū wa gūgūtīrīria maguta ma gīkeno.

⁸ Nguo ciaku ciothe inungīte o manemane, na thubiri, na mūndarathini;*
nūrakenio nī aini a nyīmbo na inanda cia nga
marī ciikaro-inī cia mūthamaki iria igemetio na mīguongo.

⁹ Thīnī wa andū-a-nja aku arīa atīku harī na aarī a athamaki;
mūhiki ūcio wa mūthamaki aikarīte mwena waku wa ūrīo
egemetie na thahabu ya Ofiri.

¹⁰ Ta thikīrīria, wee mwarī ūyū, wīcūūranie na ūigūe:
Riganīrwo nī andū anyu o na nyūmba ya thoguo.

¹¹ Mūthamaki nīakenetio mūno nī ūthaka waku;
mūtīie, nīgūkorwo nīwe mwathi waku.

¹² Mwarī wa Turo nīagakūrehera kīheo,
o nao andū arīa atongu mūno magatuīka a kwīyendithia harīwe.

¹³ Mwarī wa mūthamaki no riiri mūtheri arī naguo arī thīnī wa nyūmba yake,
nguo yake itumitwo na ndigi cia thahabu.

¹⁴ Aratwarwo harī mūthamaki ehumbīte nguo ng'emie;
oimītwo thuutha nī airītu gathirange a thiritū yake,
na othe marooka kūrī we.

¹⁵ Mararehwo na gīkeno na ndūhiū;
nīmatoonye nyūmba ya mūthamaki.

¹⁶ Ciana cianyu nīcio igaacooka ithenya rīa maithe manyu;
ūkaamatua anene būrūri-inī guothe.

¹⁷ Nīngūtūma ūtūure ūrīrikanagwo nī njjarwa na njjarwa;
nī ūndū ūcio ndūrīrī igaatūūra igūkumagia tene na tene.

* 45:8 Nguo nīciaitagīrīrio maguta manungī wega.

46

Ngai arĩ Hamwe na Ithuĩ

Thaburi ya Ariũ a Kora

- ¹ Ngai nĩwe rĩũrĩro riitũ o na hinya witũ,
o we ũteithio witũ hĩndĩ ya mathĩina.
- ² Tondũ ũcio tũtingĩtigĩra, o na thĩ ĩngĩthingitha,
na irĩma igwe iria-inĩ,
- ³ o na maaĩ marĩo mangĩruruma na mahũyũke,
nginya irĩma igathingithio nĩ nditi yamo.
- ⁴ Nĩ kũrĩ rũũ rĩrĩa tũrũũ twaruo tũkenagia itũũra rĩa Ngai,
gĩkaro kũu kĩamũre kĩa Ūrĩa-ũrĩ-Igũrũ-Mũno.
- ⁵ Ngai arĩ kũu thĩnĩ wa itũũra rĩu, na rĩtikenyenyeke;
Ngai nĩwe ũkaarĩteithia kĩrooko gũgĩkĩa.
- ⁶ Ndũrĩrĩ nĩiraronja, namo mothamaki makenyenya;
nake agũũthũka-rĩ, thĩ ĩgatweka.
- ⁷ Jehova Mwene-Hinya-Wothe arĩ hamwe na ithuĩ;
Ngai wa Jakubu nĩwe kĩirigo giitũ kĩa hinya.
- ⁸ Ūkai muone ciĩko iria Jehova ekĩte,
ũkai muone ũrĩa akirĩtie thĩ ihooru.
- ⁹ Aniinaga mbaara nginya ituri cia thĩ;
oinaga ũta na agathethera itimũ,
na agacina ngo na mwaki.
- ¹⁰ "Hooreraĩ, na mũmenye atĩ nĩ nĩ Ngai;
nĩngatũũgĩrio ndũrĩrĩ-inĩ,
na ndũũgĩrio thĩ yothe."
- ¹¹ Jehova Mwene-Hinya-Wothe arĩ hamwe na ithuĩ;
Ngai wa Jakubu nĩwe kĩirigo giitũ kĩa hinya.

47

Jehova nĩwe Mũthamaki wa Thĩ Yothe

Thaburi ya Ariũ a Kora

- ¹ Inyuĩ andũ a ndũrĩrĩ ciothe, hũũrai hĩ;
ugĩrĩraĩ nĩ ũndũ wa Ngai, na mwanĩrĩre mũrĩ na gĩkeno.
- ² Jehova Ūrĩa-ũrĩ-Igũrũ-Mũno kaĩ nĩ wa gwĩtigĩrwo-ĩ,
O we Mũthamaki mũnene ũrĩa wathaga thĩ yothe!
- ³ Atooragia ndũrĩrĩ igaikara rungu rwitũ,
irĩndĩ igaikara rungu rwa makinya maitũ.
- ⁴ Nĩwe watũthuurĩre igai riitũ,
ithuĩ gĩkeno kĩa Jakubu, o ũcio eendete.
- ⁵ Ngai nĩambatĩte, o agĩkũngũyagĩrwo na gĩkeno,
Jehova akaambata akĩhuhagĩrwo tũrumbeta.
- ⁶ Inĩrai Ngai mũmũgooce na nyĩmbo, mũinĩrei mũmũgooce;
inĩrai Mũthamaki witũ mũmũgooce, mũinĩrei mũmũgooce.*
- ⁷ Nĩgũkorwo Ngai nĩwe Mũthamaki wa thĩ yothe;
mũgoocei na nyĩmbo.
- ⁸ Ngai nĩwe ũthamakagĩra ndũrĩrĩ;
Ngai aikarĩre gĩtĩ gĩake kĩrĩa gĩtheru kĩa ũnene.
- ⁹ Andũ a ndũrĩrĩ arĩa marĩ igweta nĩmonganĩte
matuĩke ta andũ a Ngai wa Iburahĩmu,
nĩgũkorwo athamaki a thĩ nĩ a Ngai;
we nĩwe ũtũũgĩritio mũno.

* 47:6 Andũ nĩmainagĩra Ngai kĩambĩrĩria kĩa o mwaka na rũhĩa rwarĩ kayũ kanene rwetagwo shofari.

48

Zayuni Itũura rĩa Jehova

Thaburi ya Ariũ a Kora

- ¹ Jehova nĩ mũnene, na nĩ wa kũgoocwo mũno,
arĩ kũu thĩnĩ wa itũura inene rĩa Ngai witũ,
o kĩrĩma-inĩ gĩake kĩrĩa kĩamũre.
- ² Kĩrĩma kũu kĩa Ngai nĩ gĩthaka na gĩkaraiha na igũrũ,
na nĩkio gĩkeno gĩa thĩ yothe.
- O ta ũrĩa Zafoni gũtũgĩrĩte na igũrũ mũno,
no taguo Kĩrĩma gĩa Zayuni Kĩhaana,
itũura rĩu inene rĩa Mũthamaki ũrĩa Mũnene.
- ³ Ngai arĩ thĩnĩ wa ciikaro iria ngĩĩre cia mũthamaki;
nake nĩeyonanĩtie atĩ nĩwe kũirigo gĩacio kĩa hinya.
- ⁴ Rĩrĩa athamaki maanyiitanire hamwe
na magĩthĩi magatharĩkĩre itũura rĩu,
- ⁵ maarĩonire, magĩtuĩka nda;
makĩũra nĩ kĩmako kĩnene.
- ⁶ O hau-hau makĩnyitwo nĩ kũinaina,
makĩgĩa na ruo ta rwa mũndũ-wa-nja akĩrũmwo.
- ⁷ Wamanangire o ta ũrĩa marikabu cia Tarishishi cianangagwo
nĩ rũhuho ruumĩte mwena wa irathĩro.
- ⁸ O ta ũrĩa tũiguĩte,
ũguo noguo tuonete
thĩnĩ wa itũura inene rĩa Jehova Mwene-Hinya-Wothe,
itũura rĩu inene rĩa Ngai witũ:
Ngai egũtũura arĩgitagĩra nginya tene.
- ⁹ Tũrĩ thĩnĩ wa hekarũ yaku, Wee Ngai,
twĩcũũranagia ũhoru wa wendo waku ũrĩa ũtathiraga.
- ¹⁰ O ta ũrĩa rĩĩtwa rĩaku rĩtarĩi, Wee Ngai,
ũguo noguo ngumo yaku ũgana o nginya ituri-inĩ cia thĩ;
guoko gwaku kwa ũrĩo kũiyũrĩtuo nĩ ũthingu.
- ¹¹ Kĩrĩma gĩa Zayuni nĩgĩkenaga,
namo matũũra ma Juda magacanjamũka
nĩ ũndũ wa matuĩro maku ma ciira.
- ¹² Ceeraceerai Zayuni, mũrĩthiũrũrũke,
mũtare mũthiringo yarĩo ĩrĩa mũrĩaihu na igũrũ,
- ¹³ mũrore ũrĩa kũirĩgĩtuo na hinya,
na mũrore ciikaro iria ngĩĩre cia mũthamaki,
nĩgeetha mũkeeraga rũciaro rũrĩa rũgooka ũhoru wacio.
- ¹⁴ Nĩgũkorwo Ngai ũyũ nĩwe Ngai witũ nginya tene na tene;
egũtũura atũtongoragia nginya hĩndĩ ĩtagathira.

49

Ūrimũ wa Kwĩhoka Ūtonga

Thaburi ya Ariũ a Kora

- ¹ Iguai ũhoru ũyũ, inyuĩ ndũrĩrĩ ciothe;
thĩkĩrĩriai, inyuothe mũtũũraga gũkũ thĩ,
- ² inyuĩ mũtarĩ igweta na arĩa mũrĩ igweta,
inyuĩ itonga na athĩnĩ mũigwe hamwe:
- ³ Kanua gakwa nĩgekwaria ciugo cia ũũgĩ,
mĩario ya ngoro yakwa ĩkorwo na ũtaũku.
- ⁴ Nĩngũtega gũtũ ndĩĩguĩre thimo;
njooke ndaũre ndaĩ ĩno ngĩhũũraga kĩnanda kĩa mũgeeto:
- ⁵ Nĩ kĩ kĩngĩtũma ndĩtigĩre hĩndĩ ya mathĩĩna,
rĩrĩa andũ aaganu acio maheenanageria maathiũrũrũkĩirie,
- ⁶ o acio mehokaga ũtonga wao,

- na makeeraha nĩ ũingĩ wa indo ciao?
 7 Gũtirĩ mündũ ũngĩhota gũkũũra muoyo wa mündũ ũngĩ,
 kana arutĩre Ngai kĩndũ gĩa gũkũũra mündũ ũcio,
 8 nĩgũkorwo ũkũũri wa muoyo nĩ ũndũ wa goro mũno,
 gũtirĩ irĩhi rĩngĩgana o na atĩa,
 9 atĩ nĩguo mündũ atũũre muoyo nginya tene,
 na ndakanabuthe.
 10 Nĩgũkorwo andũ othe nĩmonaga atĩ o na andũ arĩa oogĩ nĩmakuuaga;
 mündũ mũkũigu na mündũ kĩrimũ o nao nĩmakuaga,
 magatigĩra andũ angĩ ũtonga wao.
 11 Mbĩrĩra ciao igũtũũra irĩ nyũmba ciao nginya tene,
 ituĩke ciikaro ciao njiarwa na njiarwa,
 o na gũtuĩka maari na mĩgũnda yao ene.
 12 No mündũ-rĩ, o na arĩ na indo nyingĩ, ndatũũraga;
 akuuaga o ta ũrĩa nyamũ ikuuaga igathira.
 13 Ũyũ nĩguo ũndũ ũrĩa wathĩrĩrio arĩa meĩhokaga o ene,
 na arũmĩrĩri ao, arĩa metikanagia na mũario yao.
 14 Maathĩrĩrio mbĩrĩra o ta ng'onda cia gũthĩnjwo,
 na gĩkuũ nĩkĩo gĩgaatũka mũrĩithi wao.
 Magaathagwo nĩ andũ arĩa arũngĩrĩru rũciinĩ;
 ciimba ciao ikaabuthĩra mbĩrĩra-inĩ,
 irĩ kũraihu na nyũmba ciao nene.
 15 No Ngai nĩagakũũra muoyo wakwa kuuma mbĩrĩra-inĩ;
 ti-itherũ nĩwe ũkaanyamũkĩra.
 16 Ndũkanetigĩre mündũ rĩrĩa aatuĩka gĩtonga,
 rĩrĩa riiri wa nyũmba yake wongerereka;
 17 nĩgũkorwo ndarĩ kĩndũ agaathĩĩ nakĩo akua,
 riiri wake ndagaikũrũka naguo.
 18 O na gũtuĩka rĩrĩa aarĩ muoyo eyoonaga arĩ mũrathime,
 nĩgũkorwo andũ nĩmagũkumagia rĩrĩa wagaacĩra,
 19 agakua athĩĩ kũrĩ maithe mao,
 acio matagacooka kuona ũtheri rĩngĩ.
 20 Mündũ mũtongu ũtarĩ na ũmenyo
 atariĩ o ta nyamũ iria ikuuaga igathira.

50

Ngoro ĩiyũrĩtwo nĩ Ngaatho

Thaburi ya Asafu

- 1 Jehova, o we Ngai ũcio Mwene-Hinya,
 nĩaraaria, ageeta thĩ yothe
 kuuma irathĩro rĩa riũa nginya kũrĩa rĩthũagĩra.
 2 Ngai aracangarara arĩ Zayuni
 itũũra rĩu ithaka mũno.
 3 Ngai witũ nĩ gũũka arooka na ndegũkĩra;
 mbere yake nĩ mwaki ũrakana,
 na akarigiicĩrio nĩ kĩhuhũkanio kĩnene.
 4 Areeta igũrũ na thĩ
 nĩguo ituĩke aira agĩciirithia andũ ake:
 5 "Cookanĩrĩrai harĩ nĩ inyuĩ andũ akwa aamũre,
 o inyuĩ mwaĩgĩre kĩrĩkanĩro na nĩ na ũndũ wa kũndutĩra igongona."
 6 Nariĩ igũrũ rĩanagĩrĩra ũthingu wake,
 nĩgũkorwo Ngai we mwene nĩwe mũtuanĩri ciira.
 7 "Inyuĩ andũ akwa, thĩkĩrĩriai na nĩngwarĩa,
 ũthĩkĩrĩrie, wee Isiraeli, na nĩngũrũta ũira wa gũgũthita:
 nĩ nĩ Ngai, o Ngai waku.
 8 Ndirakũrũithia nĩ ũndũ wa magongona maku,

- o na kana nĩ ūndũ wa maruta maku ma njino,
marĩa makoragwo mbere yakwa hĩndĩ ciothe.
⁹ Nḍibatarĩtio nĩ ndegwa yumĩte kiugũ gĩaku,
kana mbũri ciumĩte ciugũ ciaku,
¹⁰ nĩgũkorwo nyamũ ciothe cia gĩthaka nĩ ciakwa,
na ng'ombe iria irĩ tũrĩma-inĩ ngiri na ngiri.
¹¹ Nyoni ciothe iria irĩ kũu irĩma-inĩ, gũtirĩ o na ĩmwe itooĩ,
na ciũmbe ciothe cia werũ-inĩ nĩ ciakwa.
¹² Ingĩkorwo hũtũ, ndingĩkwĩra, nĩgũkorwo thĩ nĩ yakwa,
na kĩrĩa gĩothe kĩrĩ thĩnĩ wayo.
¹³ Nĩ nĩndĩaga nyama cia ndegwa,
o na kana nganyua thakame ya mbũri?
¹⁴ Rutĩra Ngai igongona rĩa gũcookia ngaatho,
na ũhingagĩrie Ūrĩa-ũrĩ-Igũrũ-Mũno mũhĩtwa yaku,
¹⁵ na ũngayagĩre mũthenya wa mũnyamaro;
na nĩndĩrikũhonokagia, nawe ũngoocage.”

¹⁶ No rĩrĩ, mũndũ ũrĩa mwaganu Ngai ekũmũũria atĩrĩ:

- “Ūrĩ na kĩhooito kĩrikũ gĩa kuuga mawatho makwa,
kana kwaria ũhoru wa kĩrĩkanĩro gĩakwa?
¹⁷ Nĩũmenete ũrutani wakwa,
na ũgateanĩria ciugo ciakwa.
¹⁸ Rĩrĩa wona mũici, ũnyiitanagĩra nake;
na ũgĩaga ũrũmwe na itharia.
¹⁹ Ūhũthagĩra kanua gaku kwaria ndeto njũru,
na rũrĩmĩ rwaku naruo rũkaaragia maheeni.
²⁰ Hĩndĩ ciothe waragia ndeto cia gũũkĩrĩra mũrũ wa thoguo,
ũgagĩcambia mũrũ-wa-nyũkwa.
²¹ Maũndũ macio ũmekaga o ngirĩte,
nawe ũgeciiria atĩ nĩ ndariĩ o tawe.
No rĩrĩ, rĩu nĩngũkũrũithia,
nguonie maũndũ marĩa wĩkĩte.
²² “Mwĩcũranie ũhoru ũyũ, inyuĩ mũriganagĩrwo nĩ Ngai,
nĩguo ndikamũtambuure, na haage mũndũ wa kũmũteithũra.
²³ Mũndũ ũrĩa ũrutaga igongona rĩa gũcookia ngaatho nĩ nĩ atĩaga,
na akahaarĩria njĩra
nĩgeetha ndĩmuonie ũhonokanio wa Ngai.”

51

Kũhooya Gũtherio na Kũrekerwo

Thaburi ya Daudi

- ¹ Wee Ngai-rĩ, njiguĩra tha,
kũringana na wendo waku ũrĩa ũtathiraga;
kũringana na tha ciaku nyingĩ-rĩ,
tharia mahĩtia makwa mathire.
² Thambia mahĩtia makwa mothe,
na ũũtherie mehia makwa.
³ Nĩgũkorwo nĩnjũũ mahĩtia makwa,
namo mehia makwa makoragwo mbere yakwa hĩndĩ ciothe.
⁴ Wee nĩwe njĩhĩrie, o Wee wiki,
na ngeeka ūndũ mũũru maitho-inĩ maku,
nĩguo Wee wonekage ũtarĩ na mahĩtia rĩrĩa ũkwaria,
na ũrĩ wa kĩhooito rĩrĩa ũgũtua ciira.
⁵ Ti-itherũ ndaciarirwo ndĩ mwĩhia;
maitũ aagĩire nda ya kũnjiara arĩ o na mehia.
⁶ Ti-itherũ, Wee wendaga ũhoru wa ma kuuma ngoro thĩnĩ;
nĩ ūndũ ũcio ũndutaga kũgia na ũũgĩ ngoro-inĩ yakwa.

- 7 Theria na mūthobi,* na nīngūthera;
thaambia, na nīngwerūha gūkīra ira.
- 8 Tūma ngene na njanjamūke;
mahīndī marīa ūthetherete nīmagīkene.
- 9 Hitha ūthiū waku ndūkoone mehia makwa,
na ūtharie mahītia makwa mothe.
- 10 Wee Ngai-rī, nyūmbīra ngoro theru thīnī wakwa,
na ūnjerūhīrie roho wa kwīhokeka thīnī wakwa.
- 11 Ndūkanyingate nyume harīwe,
o na kana weherie Roho waku Mūtheru kuuma thīnī wakwa.
- 12 Njookeria gīkeno kīrīa kīa ūhonokio waku,
na ūūhe roho wa kūdūūria ngwathīkagīra.
- 13 Hīndī iyo nīngaruta andū arīa aremi nīguo mamenye njīra ciaku,
nao ehia magūcookerere.
- 14 Wee Ngai, o Wee Ngai ūrīa ūūhonokagia-rī,
honokia kuumana na ūiti thakame,
naruo rūrīmī rwakwa nīrūkaina ūhoru wa ūthingu waku.
- 15 Wee Mwathani, tumūra mīromo yakwa,
nako kanua gakwa koimbūre ūgooci waku.
- 16 Wee ndūkenagio nī kūrūtūrwo igongona,
korwo nīūkenagio nīrīo no ngūrūtīre;
o na ndūkenagio nī magongona ma njino.
- 17 Magongona marīa Ngai etīkagīra nī roho ūrīa mūthuthīku;
ngoro irīa thuthīku na ikahera-rī,
Wee Ngai ndūngīmīrega.
- 18 Tūma itūūra rīa Zayuni rīgaacīre nī ūndū wa wega waku;
aka thingo cia Jerusalemu rīngī.
- 19 Hīndī iyo nīūgakenagīra magongona ma ūthingu,
na maruta ma njino o marīa macinagwo magathira biū;
nīngī magongona ma ndegwa nīmakarutagīrwo kīgongona-inī gīaku.

52

Wega wa Ngai na Gūtuanīra Ciira Gwake

Thaburi ya Daudi

- 1 Wee njamba īno irī hinya,
ūreegana nī ūndū wa maūndū mooru nīkī?
Ūtindaga wīrahīte mūthenya wothe nīkī,
o wee ūtūikīte gīconoko maitho-nī ma Ngai?
- 2 Rūrīmī rwaku rūthugundaga mwanangīko;
rūhaana ta rwenji rūnoore,
o wee wīkaga maūndū ma maheeni.
- 3 Wendete maūndū mooru gūkīra marīa mega,
ūkenda maheeni gūkīra kwaria ma.
- 4 Wendete ciugo o ciothe ithūkagia andū,
wee rūrīmī rūrū rwa maheeni!
- 5 Ti-itherū Mūrungu nīagakwananga nginya tene na tene:
Agakūnyiita, akūhurie na akūrute hema-inī yaku;
agakūmunya akweherie būrūri wa arīa marī muoyo.
- 6 Andū arīa athingu nīmakona ūguo metigīre;
nao magathekerera mūdū ūcio, moige atīrī,
- 7 “Ūyū nīwe mūdū
ūrīa wagire gūtua Ngai kīhitho gīake kīa hinya,
no eehokire ūtonga wake mūingī,
na akīgīa hinya nī ūndū wa kūniina andū arīa angī!”
- 8 No rīrī, nī ndarīi ta mūtī wa mūtamaiyū,

* 51:7 Mūthobi nīguo watūmagīrwo kūminjaminjīria andū thakame ya kūmatheria.

ūrīa ūrakūra wega ūrī thīnī wa nyumba ya Ngai;
ndihokete wendo wa Ngai ūrīa ūtathiraga
nginya tene na tene.

⁹ Ngūtūūra ngūgoocaga nginya tene nī ūndū wa ūrīa wīkīte;
ndīrīhokaga rītwa rīaku, nīgūkorwo rītwa rīaku nī riega.
Ndīrīkūgoocaga ndī mbere ya andū aku arīa aamūre.

53

Ngai Ndakenagio nī Irimū

Thaburi ya Daudi

¹ Kīrimū kīrāga na ngoro atīrī,
"Gūtīrī Ngai."

Nao amaramari, cīko ciao irī magigi;
gūtīrī mūdū o na ūmwe wīkaga wega.

² Ngai aroraga ciana cia andū
arī o igūrū,
one kana nī harī ūrī na ūmenyo,
o na kana nī harī ūrongorāgia Ngai.

³ Othe nīmacookete na thuutha,
othe marī hamwe nīmatuīkīte amaramari;
gūtīrī o na ūmwe wīkaga wega,
gūtīrī o na ūmwe.

⁴ Andū acio mekaga maūdū mooru kaī matarī ūmenyo,
o acio marīāga andū akwa o ta ūrīa andū marīāga irio,
o acio matakayagīra Ngai?

⁵ O hau-rī, makanyitwo nī guoya mūnene,
o na gūtārī kīndū gīa gūtūma metīgīre.

Nīgūkorwo Ngai nīahurunjīte mahīndī ma andū acio magūtharīkīre;
nīwamaconorithirie, nīgūkorwo Ngai nīamamenete.

⁶ Naarī korwo ūhonokio wa Isiraēli no ūgīūke kuuma Zayunī!
Rīrīa Ngai agacookereria andū ake na indo ciao-rī,
Jakubu nīagakena na Isiraēli acanjamūke!

54

Ngai Nīwe Ūteithio Wakwa

Thaburi ya Daudi

¹ Wee Ngai, honokia nī ūndū wa rītwa rīaku;
ndīhīria na hinya waku.

² Wee Ngai, igua ihooya rīakwa;
thīkīrīria ciugo cia kanua gakwa.

³ Andū ageni nīmanjūkīrīre;
nao andū matarī tha nīmaracaria muoyo wakwa,
o andū acio matarūmbūyāgia Ngai.

⁴ Ti-itherū Ngai nīwe ūteithio wakwa;
Mwathani nīwe ūndīragīrīra.

⁵ Cookereria andū arīa manjambāgia ūūru wao;
Wee maniine nī ūndū wa wīhokeku waku.

⁶ Nīngūkūrūtīra igongona rīa kwīyendera;
nīngūgooca rītwa rīaku, Wee Jehova,
tondū nī riega.

⁷ Nīgūkorwo nīahonoketie mathīna-inī makwa mothe,
na maitho makwa nīmeyoneire gūtoorio gwa thū ciakwa.

55

Mwathani Niatiragĩrĩra Andũ arĩa Athingu

Thaburi ya Daudi

¹ Wee Ngai, thikirĩria ihooya riakwa,
ndũkaage kũigua ithaithana riakwa;

² njigua na ũnjĩtike.

Meciiria makwa nĩmathĩĩnĩtie na ndĩ mũgiũku

³ nĩ ũndũ wa mũgambo wa thũ,

nĩ ũndũ wa gũkũũrĩrwo maitho nĩ andũ arĩa aaganu;

tondũ o mandehagĩra o mathĩĩna,

na makaanyũrũria marakarĩte.

⁴ Ngoro yakwa irĩ na ruo rũnene thĩĩnĩ wakwa,

nganyitwo nĩ imakania nene cia gĩkuũ.

⁵ Guoya na kũinaina nĩcindigiĩcĩrie;

hubanĩrio nĩ kĩmako kĩnene.

⁶ Na nĩ ngiuga atĩrĩ, “Hĩ, naarĩ korwo ndĩ na mathagu ta ndutura!

Ingĩumbũka thĩ ngahurũke,

⁷ ingĩũra thĩ kũndũ kũraya,

ngaikare werũ-inĩ;

⁸ ingĩhiũha thĩ handũ harĩa ingĩgĩtia,

kũraihu na rũhuho rũu rũnene na kĩhuhũkanio.”

⁹ Wee Mwathani, andũ arĩa aaganu nĩmanyitwo nĩ kĩrigiicano,

ũhĩngĩcanie mĩario yao,

nĩgũkorwo itũũra-inĩ inene nyonaga o haaro na ngũĩ.

¹⁰ Mũthenya na ũtukũ, andũ acio aaganu macangacangaga thingo-inĩ cia itũũra rũu;

narĩo rĩiyũrĩtwo nĩ rũmena na irumi.

¹¹ Thĩĩnĩ wa itũũra rũu inene no mwanangĩko ũrĩ kuo;

kwhĩtanĩra na kũheenania ciyũrĩte njĩra-inĩ ciario.

¹² Korwo nĩ thũ iranuma-rĩ,

no ngĩrĩrĩrie;

korwo nĩ thũ iranjũkĩrĩra-rĩ,

no ndĩhithe ndĩkanyone.

¹³ No rĩrĩ, nĩwe mũndũ wa riika riakwa,

mũthiritũ wakwa, mũrata wakwa ũria twendanĩte mũno,

¹⁴ o wee twanakenanĩra tũrĩ na ngwatanĩro njega,

tũgĩthĩ hamwe na andũ arĩa angĩ nyũmba-inĩ ya Ngai.

¹⁵ Gĩkuũ kirohubanĩria thũ ciakwa o rĩmwe;

iroikũrũka mbĩrĩra irĩ muoyo,

tondũ ũũru ũkoragwo ngoro-inĩ ciacio.

¹⁶ No rĩrĩ, nũ nĩ Ngai ngayagĩra,

nake Jehova nĩahonokagia.

¹⁷ Hwaĩ-inĩ, na rũciinĩ, o na mĩaraho,

ngayaga ndĩ mĩnyamaro-inĩ,

nake nĩaiguaga mũgambo wakwa.

¹⁸ We angũũraga kuuma mbaara-inĩ irĩa ndũithagio,

ngoima itagurarĩtio,

o na gwakorwo nĩ andũ aingĩ mandũithagia.

¹⁹ Mũrungu ũria ũtũũrĩte aikarĩre gĩtĩ kĩa ũnene nginya tene,

nĩekũmaigua na amaherithie,

andũ acio matagarũragĩra mĩthĩre yao,

o acio matetigagĩra Ngai.

²⁰ Mũndũ ũcio tũrĩ thiritũ nake atharĩkagĩra arata ake,

na agathũkia kĩrĩkanĩro gĩake.

²¹ Mĩario yake ĩnyorokete o ta thiagĩ,

no rĩrĩ, mbaara irĩ ngoro-inĩ yake;

ciugo ciake ihooranagĩria gũkĩra maguta,

no icio nĩ hiũ cia njora irĩ njomore.

- ²² Rekereria Jehova maũndũ marĩa magũtangaga,
na nĩegũgũtiirĩra;
ndarĩ hĩndĩ akaareka mũndũ ũrĩa mũthingu agwe.
²³ No rĩrĩ, Wee Ngai, nĩũkaharũrũkia andũ arĩa aaganu
irima-inĩ rĩa ũmaramari;
andũ arĩa manyootagĩra thakame na andũ a maheeni
matigaakinyia nuthu ya matukũ mao.

No nĩ hakwa-rĩ, Wee nĩwe ndĩhokete.

56

Kwĩhoka Ngai

Thaburi ya Daudi

- ¹ Wee Ngai, njiguĩra tha,
nĩgũkorwo andũ nĩmaingatanĩte na nĩ mũno;
mũthenya wothe mendaga o gũũtharĩkĩra.
² Andũ arĩa manjambagia
maingatanaga na nĩ mũthenya wothe;
aingĩ nĩ arĩa maraatharĩkĩra na mwĩĩo.
³ Rĩrĩa ndetigĩra-rĩ,
nĩwe ndĩrĩhokaga.
⁴ Nĩ ũndũ wa hinya wa Ngai, nĩndĩrĩgoocaga kiugo gĩake,
ndĩhokete o Ngai; ndingĩtigĩra.
Mũndũ ũrĩ na mwĩrĩ angĩnjĩka atĩa?
⁵ Mũthenya wothe matindaga makĩogomia ciugo ciakwa;
hĩndĩ ciothe mathugundaga kũnjĩka ũũru.
⁶ Manjĩragĩra na makanjoheria,
na makarĩthania na mũthĩre yakwa,
makĩenda kũnjũraga.
⁷ Wee Ngai, ndũkareke mahonoke o na atĩa;
ng'aũrania ndũrĩrĩ na marakara maku.
⁸ Andĩka ũhoru wa gũcakaya gwakwa;
maithori makwa mekĩre cuba-inĩ yaku,
githĩ matĩrĩ maandĩko-inĩ maku?
⁹ Rĩrĩa ngaakaya ndeithio
thũ ciakwa nĩkahũndũka.
Ũndũ ũcio nĩũgatũma menye atĩ Ngai arĩ hamwe na nĩ.
¹⁰ Nĩ ũndũ wa hinya wa Ngai, ũrĩa ngoocaga kiugo gĩake,
nĩ ũndũ wa hinya wa Jehova, ũrĩa ngoocaga kiugo gĩake,
¹¹ ndĩhokete o Ngai; ndingĩtigĩra.
Mũndũ-rĩ, angĩnjĩka atĩa?
¹² Wee Ngai, mũhĩtwa irĩa ndĩhĩtĩte ndĩ o nayo,
nĩndĩrĩkũrutagĩra maruta ma gũgũcookeria ngaatho.
¹³ Nĩgũkorwo nĩũũhonoketie kuuma gĩkuũ-inĩ,
na ũkagĩrĩrĩria magũrũ makwa kũhĩngwo,
nĩguo thĩage mbere ya Ngai
ngĩonaga ũtheri ũrĩa wonagwo nĩ arĩa marĩ muoyo.

57

Ihooya rĩa kũria Ngai Ũteithio

Thaburi ya Daudi

- ¹ Wee Ngai, njiguĩra tha, ũnjiguĩre tha,
nĩgũkorwo nĩ harĩwe njũragĩra.
Nĩ ngũũrĩra kĩruru-inĩ kĩa mathagu maku,

o nginya mwanangiko ūhītūke.

² Ngūkaīra Ngai-Ūrīa-ūrī-Igūrū-Mūno,
o kūrī Mūrungu, ūrīa ūūhingagīria maūndū.

³ Atūmaga ūteithio kuuma igūrū akaahonokia,
akarūithia arīa maahanyūkagia mūno;
Ngai agakīndūmīra wendani na wīhokeku wake.

⁴ Nīī ndī gatagatī-inī ka mīrūūthi;
ngomete gatagatī ka nyamū ndīiani,
na nīo andū arīa magego mao mahaana ta matimū na mīguī,
o acio nīmī ciao ihaana ta hiū cia njora njūgī.

⁵ Wee Ngai, tūūgīra, ūtūūgīrio igūrū rīa igūrū;
riiri waku nīūgīe igūrū rīa thī yothe.

⁶ Thū ciakwa nīciambīire magūrū makwa mūtego wa wabu,
na nīī ngūthikīra nī kūnyamarīka.
Cienjete irima njīra-inī yakwa,
no nīcio igūite thīnī warīo.

⁷ Wee Ngai, ngoro yakwa nīkindīirie,
ngoro yakwa no īkindīirie;
nīkūina ngūina, ngūgooce na rwīmbo.

⁸ Wee muoyo wakwa arahūka!
Arahūka wee kīnanda kīa mūgeeto, o nawe kīnanda gīa kīnūbi!
Ngwarahūka ruoro rūgītema.

⁹ Wee Mwathani, nīngūkūgōoca, gatagatī-inī ka ndūrīrī;
nīngūkūinīra ngūgooce ndī gatagatī-inī ka andū.

¹⁰ Nīgūkorwo wendo waku nī mūnene, ūgagīkinya o igūrū;
wīhokeku waku ūkinyīte o matu-inī.

¹¹ Wee Ngai, tūūgīra, ūtūūgīrio igūrū rīa igūrū;
riiri waku nīūgīe igūrū rīa thī yothe.

58

Ihooya rīa kūria Ngai Aherithie Andū arīa Aaganu

Thaburi ya Daudi

¹ Inyuī aathani aya-rī, ti-itherū nīmwaragia maūndū ma kīhooto?
Nīmūtuagīra andū ciira ūrīa kwagīrīire na kīhooto?

² Aca, ngoro-inī cianyu mūthugundaga maūndū matarī ma kīhooto,
na moko manyu mageeka maūndū ma kūruta haaro gūkū thī.

³ O kuuma gūciarwo andū arīa aaganu nīmahītagia njīra;
matūūraga marī imaramari kuuma gūciarwo, na maaragia maheeni.

⁴ Ūrūrū wao nī ta ūrūrū wa nyoka,
ūhaana ta thumu wa ndūira īthingīte matū mayo,

⁵ Irīa itangūigua rwīmbo rwa mūmīthuuthīri,
o na angīkorwo aramīthuuthīra arī na ūūgī mūnene atīa.

⁶ Wee Ngai, unanga magego marīa marī tūnua twao;
Wee Jehova, munya mīthangiri ya mīrūūthi īyo!

⁷ Nīmabuīrie o ta maaī marīa mathereraga makabuīria;
rīrīa magereka ūta-rī, mīguī yao nīkoragwo irī mītuuhu.

⁸ Marotuīka ta ndinoho irīa itwekaga o igīthiiaaga,
matuīke ta kīhuno kīrīa gītoonaga riūa.

⁹ Andū arīa aaganu makeherio narua,
gūkīra ūrīa nyūngū cianyu ingīhiūhio nī mwaki wa mīguia,
irī mīguī kana irī mīmū.

¹⁰ Andū arīa athingu nīmagakena maarīhīrio,
rīrīa magathambia nyarīrī ciao thakame-inī ya arīa aaganu.

- 11 Hĩndĩ ÿyo andũ nĩmakoiga atĩrĩ,
 “Ti-itherũ nĩ kũrĩ na irĩha rĩa arĩa athingu;
 ti-itherũ nĩ kũrĩ Ngai ũrĩa ũtuagĩra andũ a thĩ ciira.”

59

Ihooya rĩa kũhooya Ũgitĩri

Thaburi ya Daudi

- 1 Wee Ngai, honokia kuuma kũrĩ thũ ciakwa;
 ngitĩra harĩ arĩa manjũkagĩrĩra.
- 2 Honokia kuuma kũrĩ arĩa mekaga ũuru,
 na ũũhonokie kuuma kũrĩ acio aiti thakame.
- 3 Ta kĩone ũrĩa manjoheirie!
 Andũ ooru maranjĩrĩra manjũkĩrĩre,
 o na itekĩte ũuru kana ngehĩa, Wee Jehova.
- 4 Ndirĩ ũndũ mũuru njikĩte,
 no rĩrĩ, nĩmehaarĩirie maatharĩkĩre.
 Arahũka ũndeithie; wĩonere ũrĩa thĩĩnkĩte!
- 5 Wee Jehova, Ngai Mwene-Hinya-Wothe, o Wee Ngai wa Isiraeli,
 arahũka ũherithie ndũrĩrĩ ciothe;
 ndũkaiguire andũ aaganu tha, o acio makunyanagĩra andũ arĩa angĩ.
- 6 Macookaga hwaĩ-inĩ makĩraramaga ta ngui,
 makĩũrũraga itũũra-inĩ inene.
- 7 Ta kĩone kĩrĩa marerũka na tũnua twao,
 nĩ ta marerũka hiũ cia njora kuuma mĩromo-inĩ yao,
 makooria atĩrĩ, “Nũũ ũngĩtũigua?”
- 8 No Wee Jehova-rĩ, mathekerere;
 ndũrĩrĩ icio ciothe niũcinyararĩte.
- 9 Wee Hinya wakwa-rĩ, nowe njũũthĩrĩirie;
 Wee Ngai-rĩ, nĩwe kĩirigo gĩakwa kĩa hinya,
 o Wee Ngai wakwa mũnyendi.
- 10 Ngai nĩegũthĩĩ mbere yakwa,
 na nĩekũnjĩtikĩria ngenerere arĩa manjambagia.
- 11 No ndũkamoorage,
 nĩguo andũ akwa matikanariganĩrwo.
 Nĩ ũndũ wa hinya waku, tũma matũũre morũũraga,
 nginya ũmatorie, Wee Mwathani ngo iitũ.
- 12 Nĩ ũndũ wa mehĩa ma tũnua twao,
 na nĩ ũndũ wa ciugo cia mĩromo yao,
 tũma magwatio nĩ mũtego wa mwĩĩĩo wao.
 Nĩ ũndũ wa irumi na maheeni marĩa maaragia,
¹³ maniĩne na marakara maku,
 maniĩne nginya mathĩre biũ.
- Hĩndĩ ÿyo nĩgũkamenyeka nginya ituri cia thĩ,
 atĩ Ngai nĩwe wathaga Jakubu.
- 14 Macookaga hwaĩ-inĩ makĩraramaga ta ngui,
 makĩũrũraga itũũra-inĩ inene.
- 15 Morũũraga magĩcaria irio,
 na makoigĩrĩria maga kũhũũna.
- 16 No niĩ-rĩ, ndĩinaga ũhoru wa hinya waku,
 o rũciĩnĩ ngaina ũhoru wa wendo waku;
 nĩgũkorwo Wee nĩwe kĩirigo gĩakwa kĩa hinya,
 na rĩũrĩro rĩakwa hĩndĩ ya mathĩĩna.
- 17 Wee Hinya wakwa-rĩ, nĩngũkũinĩra ngũgooce;
 nĩgũkorwo Wee nĩwe kĩirigo gĩakwa kĩa hinya,
 o Wee Ngai ũrĩa ũnyendete.

60

Ihooya rīa kūuria Ūtoorania

Thaburi ya Daudi

- ¹ Wee Ngai nūūtūtiganīirie na ūgatūharagania;
ūkoretwo ūtūrakarīire, no rīu tūcookerere!
- ² Nūūthingithītie būrūri na ūkawatūra;
thinga mīatūka yaguo, nīgūkorwo nūūrenyenya.
- ³ Nūūtūmīte andū aku makorwo na mahinda maritū;
ūmanyuithītie ndibei magathī magītūgūgaga.
- ⁴ No rīrī, andū arīa magwītīgīrīte-rī, nūmahaicīirie bendera,
nīguo metharagire harī yo mona arīa mamarathaga na ūta.
- ⁵ Tūhonokie na ūtūteithie na guoko gwaku kwa ūrīo,
nīguo arīa wendete mahonoke.
- ⁶ Ngai nīarītie arī handū hake harīa haamūre, akoiga atūrī:
“Nīngatūranga Shekemu* ndī na gīkeno kīngī,
na thīmīre andū akwa Gītuamba gīa Sukothu.
- ⁷ Gileadi nī gwakwa, o na Manase no gwakwa;†
Efraimu nī ngūbia yakwa ya kīgera,
na Juda nī rūthanju rwakwa rwa ūthamaki.
- ⁸ Moabi nī kīraī gīakwa gīa gwīthambīra,
na Edomu nīho njikagia kīraatū gīakwa;
nyanagīrīra nī ūrīa ndooretie būrūri wa Filistia.”
- ⁹ Nūū ūkūnginyia itūūra rīrīa inene rīirigīre?
Nūū ūkūndongoria andware Edomu?
- ¹⁰ Githī tiwe, Wee Ngai, o Wee ūtūregete,
na ūgatiga gūtwarana na mbūtū ciitū cia ita?
- ¹¹ Tūteithie, ūtūhootanīre harī thū ciitū,
nīgūkorwo ūteithio wa mūdū nī wa tūhū.
- ¹² Ngai arī hamwe na ithūi nūtūkūhootana,
na nīakarangīrīria thū ciitū thī.

61

Kūhooya Ūgitīri wa Ngai

Thaburi ya Daudi

- ¹ Wee Ngai, igua kīrīro gīakwa;
thikīrīria ihooya rīakwa.
- ² Ndīragūkaīra kuuma ituri cia thī,
ndīragūkaīra o ngoro yakwa igīthiragwo nī hinya;
ndongoria nginye rwaro-inī rwa ihiga rūrīa rūraihi na igūrū kūngīra.
- ³ Nīgūkorwo nīwe ūkoretwo ūrī rīūrīro rīakwa,
mūthiringo mūrāihu na igūrū wa hinya wa kwīhitha kuuma kūrī thū.
- ⁴ Ndīrīragīria gūtūūra hema-inī yaku nginya tene,
na ndīhithage kūruru-inī kīa mathagu maku.
- ⁵ Nīgūkorwo Wee Ngai nūūguīte mīhītwa yakwa,
nīūngaīire igai rīa andū arīa metīgīrīte rīitwa rīaku.
- ⁶ Ongerera matukū ma mūthamaki ma gūtūūra muoyo,
mīaka yake īigane ta ya njarwa nyingī.
- ⁷ Aroikarīra gītī kīa ūnene arī mbere ya Ngai nginya tene;
tūma wendo na wīhokeku waku imūgitagire.
- ⁸ Hīndī īyo ngatūūra nyinaga rwīmbo rwa kūgooca rīitwa rīaku,
na hingagie mīhītwa yakwa mūthenya o mūthenya.

* 60:6 Shekemu nīrīo rīarī itūūra inene rīa Isiraeli matukū-inī ma tene. † 60:7 Gileadi na Manase kwarī mwena wa irathīro wa būrūri wa Isiraeli.

62

Kwihoka Ngai arĩ o We Wiki

Thaburi ya Daudi

- ¹ Ngoro yakwa yetagĩrĩra Ngai o we wiki;
ũhonokio wakwa uumaga harĩ we.
- ² O we wiki nĩwe rwaro rwakwa rwa ihiga na ũhonokio wakwa;
nĩwe kũirigo gĩakwa kĩa hinya, ndirĩ hĩndĩ ngenyenyeke.
- ³ Nĩ nginya rĩ mũgũtũũra mũtharĩkagĩra mũndũ?
Mwamũũraga inyuothe, taarĩ rũthingo rũinamu
kana rũirigo rũrenda kũgũa?
- ⁴ Nĩmatuĩte itua mamweherie ũnene-inĩ wake;
makenagio nĩ maheeni.
Marathimanaga na tũnua twao,
no ngoro-inĩ ciao makarumana.
- ⁵ Wee ngoro yakwa, etha ũhurũko harĩ Ngai o we wiki,
kũirĩgĩrĩro gĩakwa kĩrĩ harĩ we.
- ⁶ O we wiki nĩwe rwaro rwakwa rwa ihiga na ũhonokio wakwa;
nĩwe kũirigo gĩakwa kĩa hinya ndirĩ hĩndĩ ngenyenyeke.
- ⁷ ũhonokio wakwa na gĩtũio gĩakwa ciumaga kũrĩ Ngai;
nĩwe rwaro rwakwa rwa ihiga rũrĩ hinya, na rĩũrĩro rĩakwa.
- ⁸ Inyuĩ andũ aya, mwĩhokagei o we hĩndĩ ciothe;
itũrũragai ngoro cianyu harĩ we,
nĩgũkorwo Ngai nĩwe rĩũrĩro riitũ.
- ⁹ Andũ arĩa matarĩ igweta no mĩhũmũ tu,
na arĩa marĩ igweta no maheeni tu;
mangĩthimwo na ratiri-rĩ, o no kĩndũ gĩa tũhũ;
othe marĩ hamwe no mĩhũmũ mĩtheri.
- ¹⁰ Mũtikehoke ũtunyani
kana mwĩtĩe na indo cia kũiya;
o na ũtonga wanyu ũngĩngĩha-rĩ,
mũtikawĩhoke.
- ¹¹ Harĩ ũndũ ũmwe Ngai oigĩte,
o na nĩ maũndũ meeri njiguĩte:
atĩ Wee Ngai, nĩ ũrĩ hinya,
¹² na atĩ Wee Mwathani, ũrĩ mwendani.
Ti-itherũ nĩũkarĩha o mũndũ
kũringana na wĩra wake.

63

Kũnyootera Ngai

Thaburi ya Daudi

- ¹ Wee Ngai, nĩwe Mũrungu wakwa,
Wee-rĩ, nĩwe nongoragia na kĩyo;
ngoro yakwa nĩwe ĩnyootagĩra,
na mwĩrĩ wakwa nĩwe wĩriragĩria,
ndĩ bũrũri-inĩ ũyũ mũũmũ na wa mĩnoga,
o ũyũ ũtarĩ maaĩ.
- ² Nĩnguonete ũrĩ handũ-harĩa-haamũre,
na ngeyonera hinya waku na riiri waku.
- ³ Tondũ wendo waku nĩ mwega gũkĩra muoyo guo mwene-rĩ,
mĩromo yakwa nĩrĩkũgocaga.
- ⁴ Ndĩrĩkũgocaga hĩndĩ irĩa yothe ngũtũũra muoyo,
ngocage rĩtwa rĩaku nyambararĩtie moko makwa.
- ⁵ Ngoro yakwa ĩganĩire ta ĩrĩite irio iria njega mũno;
nako kanua gakwa nĩkarĩkũgocaga, mĩromo yakwa ĩgakũinĩra.
- ⁶ Ngũririkanaga ndĩ ũrĩrĩ;

ndīciiragia ūhoru waku ūtukū wothe.

⁷ Tondū Wee nīwe ūteithio wakwa-rī,
nyinagīra kīruru-inī kīa mathagu maku.

⁸ Ngoro yakwa nīnyiiitīrīre harīwe;
guoko gwaku kwa ūrīo gūkaanyiiitīrīra.

⁹ Andū arīa macaragia muoyo wakwa nīguo maūniine nīmakanangwo;
magaatoonyerera na thī nginya kūrīa kūrīku mūno.

¹⁰ Makooragwo na rūhiū rwa njora
matuīke irio cia mbwe.

¹¹ No rīrī, mūthamaki nīagakena nī ūndū wa Ngai;
andū arīa othe mehītaga makīgwetaga rīitwa rīa Ngai nīmakanamūgooca,
natuo tūnua twa arīa maaragia maheeni nītūgaakirio.

64

Ihooya rīa kūrīa Ūgitīri

Thaburi ya Daudi

¹ Wee Ngai, igua mūgambo wakwa ngīkwīra mateta makwa;
gīrīra muoyo wakwa harī kwīhītīrwo nī thū.

² Kīhīthe kuuma kūrī ndundu ya andū arīa aaganu,
ūhīthe kuuma kūrī inegene rīa mūngī ūrīa wīkaga ūūru.

³ Manooraga nīmī ciao ta hiū cia njora,
na makaaria ciugo njūru itarīi ta mīguī īrī ūrūrū.

⁴ Mehīthagīra mūndū ūtehītie makamūratha na mīguī;
mamūrathaga o rīmwe mategwītīgīra.

⁵ Momanagīrīra magīthugunda mībango mīūru,
meranaga ūrīa mekūhītha mītego yao;
mooragia atīrī, "Nūū ūngīmīona?"

⁶ Mathugundaga maūndū matarī ma kīhōoto, makoiga atīrī,
"Kaī nītūbangīte mūbango mwagīrīru-ī!"
Ti-itherū meciiria ma mūndū na ngoro yake itingītūrīka.

⁷ No rīrī, Ngai nīekūmaratha na mīguī yake,
amatece o rīmwe.

⁸ Akaamarehīthīria mwanangīko
nī ūndū wa ciugo njūru irīa maaragia na tūnua twao;
andū arīa othe makamoona makaamanyūrīria,
mamainainīrie mītwe.

⁹ Andū othe nīmagetīgīra;
nīmakaheana ūhoru wa wīra wa Ngai,
na meciirie ūhoru wa maūndū marīa ekīte.

¹⁰ Andū arīa athingu nīmagīkenere Jehova
na moragīre harī we;
andū arīa othe arūngīrīru ngoro nīmamūgooce!

65

Gūcookia Ngaatho nī ūndū wa Irathimo

Thaburi ya Daudi

¹ Wee Ngai, twetereire gūkūgooca tūrī Zayuni;
nī harīwe mūhītwa iitū īkaahingio.

² Wee ūiguaga mahooya-rī,
andū othe marīūkaga harīwe.

³ Rīrīa twahubanīrio nī mehīa,
Wee nīwatūrekeire mahītia maitū.

⁴ Kūrathimwo-rī, nī andū arīa ūthuurīte,
na ūkamarehe hakuhī matūūrage kūu nja ciaku!
Ithūi tūrīganagīra nī maūndū mega ma nyūmba yaku,

o macio ma hekarū yaku theru.

- ⁵ Ūtūcookagīria ūhoru na ciiko cia magegania na cia kīhooto,
Wee Ngai Mūhonokia witū,
o Wee nīwe mwīhoko wa andū arīa marī ituri-inī ciothe cia thī,
na arīa marī iria-inī kūdū kūrāya mūno,
⁶ o Wee wombire irīma na hinya waku,
wīohete ūhoti taarī mūcibi,
⁷ o Wee wahooreririe mūrurumo wa maria,
ūkīhooreria mūrurumo wa ndihū ciamo,
na ūgīkiria inegene rīa ndūrīrī.
⁸ Andū arīa matūūrāga kūrāya nīmetigagīra magegania maku;
ūtūmaga thī yothe ikene,
kuuma kūrīa rūciinī rūrathaga nginya kūrīa hwaī-inī ūthūaga.
- ⁹ Wee nīwe ūmenyagīrīra thī na ūkamiurīria mbura;
ūtūmaga īgīe na būthi mūingī.
Rūūi rwa Ngai rūiyūrīte maaī
ma gūkūrīria andū irio,
nīgūkorwo ūguo nīguo wathīrīrie gwīkagwo.
- ¹⁰ Ūiyūrāgia mītarō yakuo maaī,
na ūkaarāgania mīkūmūkūmū yakuo;
ūmīororoāgia na mbura ya rūthuthuū,
na ūkarathima kīmera kīayo.
- ¹¹ Mwaka ūwīkīrīte thūmbī ya wega waku,
namo makaari maku makaiyūrīrīra būthi mūingī.
- ¹² Nyeki ya werū nī nduru mūno,
natuo tūrīma tūiyūrītwo nī gīkeno.
- ¹³ Cieni ciyūrīte ndūūru cia ng'ondū,
nacio ituamba ikaiyūra ngano;
indo ciothe iroiḡīrīria ikaina nī gūkena.

66

Rwimbo rwa Kūgooca Ngai nī ūndū wa Wegā Wake

Rwimbo rwa Thaburi

- ¹ Anīrīrai Ngai mūkenete mūrī mbere ya Jehova, inyuī andū othe a thī!
² Inai mūrahe riiri wa rīitwa rīake;
gūkumio gwake tūmai kūgīe na riiri!
- ³ Irāi Ngai atīrī, “Kaī ciiko ciaku nī cia magegania-ī!
Ūhoti waku nī mūnene mūno nginya
ūgatūma thū ciaku cīhetage nī guoya irī mbere yaku.
- ⁴ Andū othe a thī nīwe mainamagīrīra;
mainaga magakūgooca,
mainaga makagooca rīitwa rīaku.”
- ⁵ Ūkai muone ūrīa Ngai ekīte,
maūdū marīa ekagīra andū matikīrī ma kūmakania!
- ⁶ Agarūrīre iria rīgītuīka thī nyūmū,
nao andū makīhītūkīra kūu maaī-inī na magūrū;
ūkai, tūmūkenere.
- ⁷ Nī ūndū wa hinya wake, egūtūūra aathanaga nginya tene,
maitho make maikaraga marorete ndūrīrī,
nīguo andū arīa aremī matikagerie kūmūūkīrīra.
- ⁸ Gooai Ngai witū, inyuī andū a ndūrīrī,
mūgambo wake wa kūmūgooca nīūguīke;
- ⁹ nīatūtūrītie muoyo na akagīrīria magūrū maitū matirūke.
- ¹⁰ Nīgūkorwo Wee Ngai nīūtūgeretie;
ūtūtherāgia ta ūrīa betha ītherāgio na mwaki.
- ¹¹ Nīwatūmire tūtwarwo njeera
na ūḡītūkuuithia mīrigo mīrītū.

- 12 Warekire andũ matũikarĩre mĩtwe;
twagĩtuĩkanirie mwaki-inĩ o na maaĩ-inĩ,
no ũgĩcoka ũgĩtũrehe kũndũ kũrĩ bũthi.
- 13 Nĩngũũka hekarũ-inĩ yaku ndĩ na maruta ma njino,
nĩguo hingie mũhĩtwa yakwa harĩwe,
- 14 mũhĩtwa irĩa mĩromo yakwa yeranĩire, na ngĩmĩaria na kanua gakwa,
rĩrĩa ndaarĩ thũna-inĩ.
- 15 Ngũkũrutĩra igongona rĩa nyamũ iria noru,
na ndute iruta rĩa ndũrũme;
ngũkũrutĩra igongona rĩa ndegwa na mbũri.
- 16 Ũkai mũthikĩrĩrie inyuothe arĩa mwĩtigĩrĩte Ngai;
rekei ndĩmũhe ũhoru wa ũrĩa anjĩkũire.
- 17 Ndamũkaiĩre na kanua gakwa,
ngĩmũgoca na rũrĩmĩ rwakwa.
- 18 Korwo ndaarĩ na mehia ngoro-inĩ yakwa-rĩ,
Mwathani ndangianjiguire;
- 19 no ti-itherũ Ngai nĩathikĩrĩrie,
na akĩgua mũgambo wakwa ngĩmũhooya.
- 20 Ngai arogocwo,
o we ũtaaregĩre kũigua ihooya riakwa,
o na kana akĩaga kũnyonia wendo wake!

67

Rwĩmbo rwa Kũgoca Ngai

Rwĩmbo rwa Thaburi

- 1 Ngai arotũkinyĩria wega wake, na atũrathime,
na atũme ũthiũ wake ũtwarĩre,
- 2 nĩguo njĩra ciaku imenyeye gũkũ thĩ,
ũhonokio waku ũmenywo nĩ ndũrĩrĩ ciothe.
- 3 Andũ marokũgoca, Wee Ngai;
andũ othe marogũkumia.
- 4 Ndũrĩrĩ nĩcanjamũke na cikũinĩre nĩ gũkena,
nĩgũkorwo wathaga andũ na kĩhotoo,
na ũgatongoria ndũrĩrĩ iria irĩ gũkũ thĩ.
- 5 Andũ marokũgoca, Wee Ngai;
andũ othe marogũkumia.
- 6 Hĩndĩ iyo bũrũri nũkaruta magetha maguo,
na Ngai, o we Ngai witũ, nĩagatũrathima.
- 7 Ngai nĩagatũrathima,
nacio ituri ciothe cia thĩ nĩkamwĩtigĩra.

68

Rwĩmbo rwa Gũcokia Ngaatho

Thaburi ya Daudi

- 1 Ngai niakĩarahũke, ahurunje thũ ciake;
nao arĩa mamũthũire nĩmoore mehere mbere yake.
- 2 O ta ũrĩa ndogo yũmbũragwo nĩ rũhuho-rĩ,
ũromombũra;
o ta ũrĩa mũhũra ũringũkagio nĩ mwaki-rĩ,
andũ arĩa aaganu marothira marĩ mbere ya Ngai.
- 3 No rĩrĩ, arĩa athingu marocanjamũka
na makene marĩ mbere ya Ngai;
marorũhĩa nĩ gũkena.
- 4 Inĩrai Ngai, mũine mũgooce rĩtwa riake,
kumiai ũcio ũhaicaga matu ta mbarathi,
rĩtwa riake nĩ Jehova;

- gĩcanjamũkei mūrĩ mbere yake.
- ⁵ Ngai ũria ũikaraga gĩkaro gĩake gĩtheru-rĩ,
nĩwe ithe wa ciana cia ngoriai, na mũgitĩri wa atumia a ndigwa.
- ⁶ Ngai nĩatũmaga arĩa maikaraga marĩ oiki magĩe na mĩcĩi,
arĩa ohe amohorithagia na akamoimagaria;
no andũ arĩa aremi matũũraga bũrũri mũmũ.
- ⁷ Wee Ngai rĩria woimagarire ũrĩ mbere ya andũ aku,
hĩndĩ irĩa watũkanĩirie rũng'ũrĩ-inĩ-rĩ,
- ⁸ thĩ nĩyathingithire,
narĩo igũrũ rĩkiuria mbura,
nĩ ũndũ wa gũũka kwa Ngai, o Ūcio Ngai wa Sinai,
na nĩ ũndũ wa gũũka kwa Ngai, Ngai wa Isiraeli.
- ⁹ Wee Ngai-rĩ, nĩwoiririe mbura nyingĩ,
ũkĩnyootora bũrũri ũcio wa igai rĩaku ũria wang'arite.
- ¹⁰ Andũ aku magĩtũũra kuo,
na kuumana na ũingĩ wa indo ciaku, Wee Ngai-rĩ,
ũgĩtanahĩra athĩni acio.
- ¹¹ Mwathani nĩaheanire ũhoro,
nao arĩa maawanĩrĩire maarĩ gĩkundi kĩnene:
- ¹² "Athamaki na mbũtũ cia ita moraga na ihenya;
nakuo kambĩ-inĩ andũ magayanaga indo cia ndaho.
- ¹³ O na rĩria mũkomete hakuhĩ na mwaki wa gĩkaro kĩa nja,
mũhaana o ta mathagu ma ndutura magemetio na betha,
nacio njoya ciayo ikagemio na thahabu ikũhenia."
- ¹⁴ Rĩria Mwene-Hinya-Wothe aahurunjire athamaki bũrũri-inĩ-rĩ,
kwahaanaga o ta rĩria tharunji igwĩte kĩrĩma-inĩ gĩa Zalimoni.
- ¹⁵ Ī irĩma cia Bashani ti irĩma irĩ riiri;
irĩma cia Bashani irĩ tũcũmbĩrĩ tũingĩ.
- ¹⁶ Inyuĩ irĩma ici irĩ tũcũmbĩrĩ tũingĩ-rĩ, mũrarora na ũiru nĩkĩ,
kĩrĩma kĩa Ngai athuurite gĩtũike gĩkaro gĩake,
o kũria Jehova we mwene egĩtũũra nginya tene?
- ¹⁷ Ngaari cia Ngai cia ita nĩ makũmi ma ngiri,
na ngiri cia ngiri;
- Mwathani nĩokite arĩ gatagatĩ ga cio oimĩte Kĩrĩma gĩa Sinai,
agatoonya handũ hake haamũre.
- ¹⁸ Rĩria wambatire igũrũ,
nĩwatongoririe arĩa maatahĩtwo mũtongoro-inĩ waku;
nĩwamũkirire iheo kuuma kũrĩ andũ,
o na ũgĩciamũkĩra kuuma kũrĩ andũ arĩa aremi,
nĩgeetha Wee, Jehova Ngai, ũtũũre kuo.
- ¹⁹ Goocai Mwathani, o we Mũrungu Mũhonokia witũ,
o we ũkuuaga mĩrigo iitũ mũthenya o mũthenya.
- ²⁰ Ngai witũ nĩ Mũrungu ũhonokanagia;
Mwathani Jehova nĩwe rĩũrĩro rĩa kuuma gĩkuũ-inĩ.
- ²¹ Ti-itherũ Ngai nĩakamemenda ciongo cia thũ ciake,
amemende ruototia rwa arĩa mathiiga na mbere kwĩhia.
- ²² Mwathani ekuuga atĩrĩ, "Nĩngaruta thũ cianyu kuuma Bashani;
ndĩcirute iria-inĩ kũria kũriku,
- ²³ nĩgeetha mũtobokie makinya manyu thakame-inĩ ya thũ cianyu,
o nacio nĩmĩ cia ngui cianyu igĩe na igai rĩacio."
- ²⁴ Wee Ngai-rĩ, mũtongoro waku nĩwonekete,
o mũtongoro wa Mũrungu wakwa na Mũthamaki
agĩtoonya handũ-harĩa-haamũre.
- ²⁵ Aini a nyĩmbo nĩo matongoretie,
makarũmĩrĩtwo nĩ ahũuri inanda;
hamwe nao nĩ airĩtu arĩa marahũũra tũhembe.

- 26 Goocai Ngai, kīūngano-inī kīrīa kīnene;
mūgooce Jehova kīūngano-inī gīa Isiraeli.
- 27 Mūhīrīga ūrīa mūnini wa Benjamini nīguo ūcio ūmatongoretie,
kīrīndī kīnene kīa athamaki a Juda kīrī ho,
na makarūmīrīrwo nī athamaki a Zebuluni na a Nafitali.
- 28 Wee Ngai-rī, onania ūhoti waku;
tuonie hinya waku, Wee Ngai, ta ūrīa waneka.
- 29 Tondū wa hekarū yaku ūrīa ūrī kūu Jerusalemu-rī,
athamaki nīmagakūrehagira iheo.
- 30 Rūithia nyamū ūrīa ūrī ithanjī-inī,
ūkīrūithie rūuru rwa ndegwa rūrīa rūrī thīinī wa tūcaū twa ndūrīrī.
Īkwīnyīihīrie, na ĩkūrehere icunjī cia betha.
Hurunja ndūrīrī iria ikenagīra mbaara.
- 31 Abarūthi nīmagooka moimīte būrūri wa Misiri;
naguo būrūri wa Kushi nūkenyīihīria Ngai.
- 32 Inīrai Ngai, inyuī mothamaki ma thī,
inai mūgooce Mwathani,
- 33 ūcio ūthiiga ahaicīte matu macio ma igūrū ma tene,
ūcio ūrumaga na mūgambo mūnene.
- 34 Anīrīrai hinya wa Ngai,
we ūrīa ūnene wake arī guo ūrūgamīrīre Isiraeli,
o ūcio ūhoti wake ūrī kūu matu-inī.
- 35 Wee Ngai-rī, ūrī wa gwītīgīrwo, ūrī handū hau haku haamūre;
Mūrungu wa Isiraeli nīaheaga andū ake ūhoti o na hinya.

Ngai arogoocwo!

69

Ihooya rīa kūūria Ūteithio

Thaburi ya Daudi

- 1 Wee Ngai-rī, honokia,
nīgūkorwo maaī maanginyīte o ngingo.
- 2 Ndiratoonyerera mūtondo-inī mūrīku,
handū hatarī na ha gūkinyithia kūgūrū.
Ngingyīte maaī-inī harīa hariku;
mūiyūro wa maaī nūhumbīkanītie.
- 3 Ninogete mūno nī gūkaya ndeithio;
mūmero wakwa nī mūng'aru.
Maitho makwa nīmorītwo nī hinya
nīgūcūthīrīria Ngai wakwa.
- 4 Andū arīa maathūire hatarī gītūmi
nī aingī gūkīra njuūrī cia mūtwe wakwa;
thū ciakwa iria iithūire hatarī gītūmi nī nyingī,
o icio injaragia iniine.
Hatagīrīrio njookie kīndū itaiyīte.
- 5 Wee Ngai nīūū ūrimū wakwa;
mahītia makwa matingīhithīka harīwe.
- 6 Andū arīa makwīhokete,
maroaga gūconorithio nī ūndū wakwa,
Wee Mwathani, Jehova Mwene-Hinya-wothe;
arīa makūrōngoragia
maroaga kūnyararwo nī ūndū wakwa,
Wee Ngai wa Isiraeli.
- 7 Nīgūkorwo nīngirīrīrie kūmenwo nī ūndū waku,
naguo ūthiū wakwa nūhumbītwo thoni.
- 8 Nduūkīte ta mūgeni harī arīū a baba,
ngatuīka ta mūndū wa kūngī harī arīū a maitū;

- 9 kīyo kīrīa ndī nakīo kīa nyūmba yaku nīkīo kīrandīa,
irumi cia arīa makūrumaga nī nī igūīrīre.
- 10 Rīrīa ngūrīra na ngehinga kūrīa irio,
no nginya ngirīrīrie kūnyūrūrio;
- 11 rīrīa ndehumba nguo ya ikūnia,
andū no gūūtheherera.
- 12 Andū arīa maikaraga kīhingo-inī gīa itūūra nī nī manyūrūrāgia,
na nduīkīte rwīmbo rwa arīū.
- 13 Wee Jehova, nīndakūhooya
hīndī irīa ya gwītīkīrīka nīwe;
Wee Ngai, nī ūndū wa wendo waku mūnene,
ūnjītīke na ūhonokio waku wa ma.
- 14 Honokia ūndute mūtōndo-inī,
ndūkareke ndoonyerere;
ndeithūra kuuma kūrī arīa maathūire,
ūndute kuuma maaī-inī marīa mariku.
- 15 Ndūkareke mūiyūro wa maaī ūūhubīkanie,
kana merio nī kūrīa kūrīku,
o na kana ndumīrio kanua nī irima rīa gīkuū.
- 16 Wee Jehova, nītīka nī ūndū wa wega wa wendo waku;
nī ūndū wa tha ciaku nyingī wīhūgūre ūnjookerere.
- 17 Ndūkahithe ndungata yaku ūthiū waku;
nītīka narua, nīgūkorwo ndī thīina-inī.
- 18 Ūka hakuhī ūndeithūre;
honokia kuuma kūrī thū ciakwa.
- 19 We nūūī ūrīa nyūrūrītio, na ngaconorithio na ngahumbwo thoni;
thū ciakwa ciothe irī mbere yaku.
- 20 Kūnyūrūrio nī gūūthuthīte ngoro
ngatigwo itarī na mwīhoko;
ndeetereire nyone wa kūnjiguīra tha, no ndiigana kūmuona,
ngīeterera nyone andū a kūūhooreria, no ndiamonire.
- 21 Maanjīkīrīre maaī ma nyongo irio-inī ciakwa,
na ndanyoota makīhe thiki nyue.
- 22 Metha irīa maarīrwo īrotuīka mūtego;
īrotuīka ihūūra o na mūtego wa kūmagwatia.
- 23 Maitho mao marogīa nduma matige gūcooka kuona,
nayo mīgongo yao īrohocerera nginya tene.
- 24 Maitūrūrīre mang'ūrī maku;
makinyīrie marakara maku mahiū.
- 25 Mīcīī yao īrokira ihooru;
kūroaga mūndū wa gūtūūra hema-inī ciao.
- 26 Nīgūkorwo manyariiraga arīa wee ūgurarītīe,
na makaaria ūhoro wa ruo rwa arīa ūtīhītīe.
- 27 Mathitangīre o ngoro thuutha wa irīa īngī;
ndūkanareke magatoonya ūhonokanio-inī waku.
- 28 Marothario ibuku-inī rīa muoyo,
mage kwandīkwo mūtatarata-inī wa andū arīa athingu.
- 29 Ndī na ruo na ngathīnīka;
Wee Ngai kīihonokie na ūngitīre.
- 30 Nīngūgooca rīitwa rīa Ngai na rwīmbo,
na ndīmūtūūgīrie ngīmūcookagīria ngaatho.
- 31 Naguo ūndū ūcio nīūgūgīkenia Jehova gūkīra kūmūhe ndegwa,
na gūkīra ndegwa nene irī na hīa na mahūngū.
- 32 Andū arīa athīni mona ūguo nīmagakena;
inyū arīa mūrōngorāgia Ngai, ngoro cianyu iroarahūka!
- 33 Jehova nīathikagīrīria arīa abatari,
na ndangīnyarara andū ake moohetwo.

34 Igūrũ na thĩ nĩmũgoooce,
 o na maria marĩa manene na kĩa gĩothe gĩthiagiĩra thĩnĩ wamo,
 35 nĩgũkorwo Ngai nĩakahonokia Zayuni,
 na aake matũũra marĩa manene ma Juda rĩngĩ.
 Hĩndĩ ĩyo andũ nĩmagatũũra kuo na makwĩgwaĩre;
 36 ciana cia ndungata ciake nĩgakũgaya,
 nao arĩa mendete rĩitwa rĩake nĩmagatũũra kuo.

70

Rwĩmbo rwa kũũria Ũteithio

Thaburi ya Daudi

1 Wee Ngai, hiũha ũũhonokie;
 Wee Jehova ũka narua ũndeithie.
 2 Andũ arĩa mendaga kũnjũraga
 maroconorithio na manyĩitwo nĩ kĩrigiicano;
 arĩa othe mendaga nyanangwo
 marocooka na thuutha maconokete.
 3 Andũ arĩa mathekaĩrĩra makiugaga atĩrĩ, “Haiya! Haiya!”
 marocooka na thuutha maconokete.
 4 No arĩa othe makũrongoragia
 marokena na macanjamũke;
 arĩa mendete ũhonokio waku marotũũra moigaga atĩrĩ,
 “Ngai arotũgĩrio!”
 5 No rĩrĩ, nĩ ndĩ mũthĩni na mũbatari;
 Wee Ngai, hiuha ũũke kũrĩ nĩ.
 Wee nĩwe ũteithio wakwa na mũhonokia wakwa;
 Wee Jehova, ndũkagonderere gũũka kũndeithia.

71

Ihooya rĩa kũũria Ũgitĩri

1 Wee Jehova-rĩ, njũrĩre harĩwe;
 ndũkanakĩreke njonorithio.
 2 Ndeithũra na ũũhonokie nĩ ũndũ wa ũthingu waku;
 thikĩrĩria ũũhonokie.
 3 Tuĩka rwaro rwakwa rwa ihiga rwa kũũrĩra,
 harĩa ingĩthĩĩ hĩndĩ ciothe;
 athana honokio,
 nĩgũkorwo nĩwe rwaro rwakwa rwa ihiga na kũirigo gĩakwa kĩa hinya.
 4 Honokia, Wee Ngai wakwa, kuuma guoko-inĩ kwa andũ arĩa aaganu,
 ũndeithũre kuuma ngumbaco ya andũ arĩa ooru na matarĩ tha.
 5 Nĩgũkorwo ũkoretwo ũrĩ kũrĩgĩrĩro gĩakwa, Wee Mwathani Jehova,
 ũtũũrite ũrĩ mwĩhoko wakwa kuuma ndĩ o mũnini.
 6 Kuuma gũciarwo gwakwa ndũũrite ngwĩhokete;
 nĩwe wandutire nda ya maitũ.
 Ngũtũũra ngũgocaga.
 7 Nĩndũkĩte ta kĩndũ gĩa kũgegania harĩ andũ aingĩ,
 no nĩwe rĩũrĩro rĩakwa rĩa hinya.
 8 Kanua gakwa kaiyũrite ũgooci waku,
 gatindaga gakĩgana riiri waku mũthenya wothe.
 9 Ndũkande hĩndĩ ya ũkũrũ;
 ndũkanandiganĩrie rĩrĩa itarĩ na hinya.
 10 Nĩgũkorwo thũ ciakwa ciaragia ũhoru wa kũnjũkĩrĩra;
 acio metagĩrĩra kũnjũraga nĩmacokanĩtie ndundu.
 11 Moigaga atĩrĩ, “Ngai nĩamũtiganĩrie;
 hanyũkania nake mũmũnyiite,
 nĩgũkorwo ndarĩ mũndũ wa kũmũteithũra.”
 12 Wee Ngai, tĩga kũndaihĩrĩria;
 Wee Ngai wakwa, ũka narua ũndeithie.

- 13 Acio maathitangaga-rĩ, maroconoka na maniinwo;
acio mendaga kũnjĩka ũũru,
maronyararwo na maconorwo.
- 14 No niĩ-rĩ, ndĩrĩkoragwo na kĩrĩgĩrĩro hĩndĩ ciothe;
ndĩrĩkĩragĩrĩria gũkũgooca mũno makĩria.
- 15 Kanua gakwa karĩganaga ũthingu waku,
ndĩndage o ngĩgana ũhonokio waku mũthenya wothe,
o na gũtuĩka ndiũĩ mũigana wago.
- 16 Wee Mwathani Jehova, ngũũka ngĩanagĩrĩra ciĩko ciaku cia hinya,
nyanĩrĩre ũthingu waku, o ũthingu waku wiki.
- 17 Kuuma ndĩ o mũnini, Wee Ngai, ũtũũrĩte ũndutaga,
na nginyagia ũmũthĩ no nyumbũraga ciĩko ciaku cia magegania.
- 18 Wee Ngai, o na ndakũra ngĩe mbuĩ,
ndũkanandiganĩrie,
o nginya nyumbũre ũhoru wa ũhoti waku kũrĩ rũciaro rũrĩa rũrooka,
na nyumbũre ũhoru wa hinya waku kũrĩ arĩa othe magooka thuutha.
- 19 Wee Ngai-rĩ, ũthingu waku ũkinyĩte o matu-inĩ,
Wee wĩkĩte maĩndũ manene.
Wee Ngai-rĩ, nũũ ũngĩ ũhaana ta we?
- 20 O na gũtuũka nĩtũmĩte nyone mathĩina maingĩ na marũrũ-rĩ,
nũkariũkia muoyo wakwa rĩngĩ;
nũkandiũkia rĩngĩ
kuuma thĩ kũrĩa kũriku.
- 21 Nĩukongerera gĩtĩno gĩakwa,
na ũũhoorerie o rĩngĩ.
- 22 Ndĩrĩkũgoocaga na kĩnanda kĩa mũgeeto
nĩ ũndũ wa wĩhokeku waku, Wee Ngai wakwa;
ndĩrĩinaga ngũgoocage na kinanda gĩa kinũbi,
Wee Mũtheru wa Isiraeli.
- 23 Mĩromo yakwa nĩrĩanagĩrĩra nĩ gũkena
rĩrĩa ngũina ngũgooco,
o niĩ, ũrĩa Wee ũkũũrĩte.
- 24 Rũrĩmĩ rwakwa rũrĩrahaga ũhoru wa ciĩko ciaku cia ũthingu
mũthenya wothe,
nĩgũkorwo arĩa meendaga kũnjĩka ũũru
nĩmaconorithĩtio na makarigiicwo.

72

Ihooya rĩa Kũhoera Mũthamaki

Thaburi ya Solomon

- 1 Wee Ngai, he mũthamaki ũhoti wa gũtuuanagĩra ciira na kĩhooto,
na mũrũ wa mũthamaki ũkĩmũhe ũthingu waku.
- 2 Nake nĩarĩciiragĩra andũ aku na ũthingu,
andũ aku arĩa anyamaarĩku amatuagĩre ciira na kĩhooto.
- 3 Irĩma igaatũmaga andũ magaacĩre,
natuo tũrĩma tũciarage matunda ma ũthingu.
- 4 Nĩarĩgĩtagĩra andũ arĩa anyamaarĩku gatagatĩ ka andũ,
na ahonokie ciana cia arĩa abatari;
nĩakahehenja arĩa mamahinyagĩrĩria.
- 5 Mũthamaki arotũura hĩndĩ irĩa yothe riũa rĩgũtũura,
na rĩrĩa rĩothe mweri ũgũtũura nginya njjarwa na njjarwa.
- 6 Arĩhaanaga ta mbura ĩkiurĩra mũgũnda mũtũgũte,
ahaane ta rũthuthuũ ũrĩa rũhũgagia thĩ.
- 7 Matukũ-inĩ make andũ arĩa athingu nĩmagatheerema;
naguo ũgaacĩru ũingĩhe o nginya rĩrĩa mweri ũgaakorwo ũtarĩ ho.
- 8 Agaathanaga kuuma iria rĩmwe nginya rĩrĩa rĩngĩ,

na kuuma Rũũ rwa Farati* o nginya ituri cia thĩ.

⁹ Ndũrĩrĩ cia werũ-inĩ nĩkainamĩrĩra mbere yake,
nacio thũ ciake icũne rũkũngũ.

¹⁰ Athamaki a Tarishishi† na a mabũrũri marĩa marĩ hũgũrũrũ-inĩ cia kũraya
nĩmakamũrehagĩra igooti;
nao athamaki a Sheba na Seba
nĩmakamũrehagĩra iheo.

¹¹ Athamaki othe makaamũnamĩrĩra,
nacio ndũrĩrĩ ciothe imũtungatagĩre.

¹² Nĩgũkorwo nĩakahonokia abatari maamũkaĩra,
o na arĩa anyamaarie matarĩ na wa kũmateithia.

¹³ Nĩakaiguagĩra tha arĩa matarĩ hinya na arĩa abatari,
na ahonokie arĩa athĩni kuuma kũri gĩkuũ.

¹⁴ Nĩakamateithũra kuuma kũri arĩa mamahinyagĩrĩria na kuuma haaro-inĩ,
nĩgũkorwo thakame yao irĩ bata mũno maithe-inĩ make.

¹⁵ Arogĩtũũra hĩndĩ ndaaya!

Aroheagwo thahabu ya kuuma Sheba.

Arotũũra ahooyagĩrwo nĩ andũ hĩndĩ ciothe,
na mamũrathimage mũthenya wothe.

¹⁶ Bũrũri ũrogĩa na bũthi wa ngano kũndũ guothe;
ĩrorirũkĩra tũrĩma-igũrũ.

Maciario makuo marothegea ta ma Lebanoni;
nakuo matũũra-inĩ andũ marotheerema ta nyeki ya gĩthaka.

¹⁷ Rũtwa rĩake rĩrotũũra nginya tene;
rĩrotũũra o ta ũria riũa rĩgũtũũra.

Ndũrĩrĩ ciothe nĩkarathimwo nĩ ũndũ wake,
nacio imwĩtage mũndũ mũrathime.

¹⁸ Goocai Jehova Ngai, o we Ngai wa Isiraeli,
o we wiki wĩkaga maũndũ ma magegania.

¹⁹ Rũtwa rĩake rĩu rĩrĩ riiri rĩrogoocagwo nginya tene;
nayo thĩ yothe ĩroiyrwo nĩ riiri wake.

Ameni, na ningĩ Ameni.

²⁰ Ūcio nĩguo mũthia wa mahooya ma Daudi, mũrũ wa Jesii.

Ibuku rĩa Gatatũ

73

Thaburi 73-89

Ihooya rĩa kũũria Ūgitĩri

Thaburi ya Asafu

¹ Ti-itherũ Ngai nĩ mwege harĩ andũ a Isiraeli,
harĩ andũ arĩa atheru ngoro.

² No nĩ-rĩ, magũrũ makwa maratigĩtie hanini matenderũke;
ndaarĩ o hakuhi kũgũa.

³ Nĩgũkorwo nĩndaiguagĩra arĩa etĩĩ ũiru,
rĩrĩa ndonire kũgaacĩra kwa andũ arĩa aaganu.

⁴ Nĩgũkorwo matithĩnĩkaga;
mũĩrĩ yao nĩ mĩgima na ĩkoragwo na hinya.

⁵ Matikoragwo na moritũ ta andũ arĩa angĩ,
na matikoragwo nĩ mathĩna marĩa makoraga andũ.

⁶ Nĩ ũndũ ũcio mwĩtĩio nĩguo mũgathĩ wao;
o ene mehumbaga ũhinya.

⁷ Ūmũ wa ngoro ciao ũtherũkaga o ũmaramari;
meciĩria mao mooru matirĩ mũhaka.

* 72:8 Rũũ rwa Farati rwarĩ mwena wa irathĩro wa bũrũri wa Isiraeli hĩndĩ ya wathani wa Mũthamaki Solomoni.

† 72:10 Tarishishi kwoĩkaine taarĩ kuo kwarĩ mũthia wa thĩ.

- 8 Nĩ andũ a kĩnyũrũri, na maaragia ndeto cia rũmena;
 maaragia na mwĩtĩo ũhoro wa kũhinyĩrĩria andũ arĩa angĩ.
- 9 Tũnua twao twaragia ũũru wa gũũkĩrĩra igũrũ,
 nacio nĩmĩ ciao ikegwatĩra thĩ yothe.
- 10 Nĩ ũndũ ũcio andũ ao nĩmakamacokerera
 na metĩkie ũrĩa wothe makoiga.
- 11 Makoiga atĩrĩ, “Mũrungu angĩmenya atĩa?
 ũrĩa-ũrĩ-Igũrũ-Mũno nĩarĩ na ũmenyo?”
- 12 Ũũ nĩguo andũ arĩa aaganu matariĩ:
 tondu gũtirĩ ũndũ ũmamakagia, makĩragĩrĩria o gũtonga.
- 13 Ti-itherũ, nĩnjigĩte ngoro yakwa ĩrĩ theru o tũhũ;
 thambĩtie moko makwa makaaga gwĩka ũũru o tũhũ.
- 14 Nĩgũkorwo ndindaga na mĩnyamaro mũthenya wothe;
 herithĩtio rũciinĩ o rũciinĩ.
- 15 Ingĩoigire atĩrĩ, “Nĩngwaria o ũũ,”
 nĩngĩakunyanĩre ciana ciaku.
- 16 No rĩria ndageragia gũtaũkĩrwo nĩ ũhoro ũcio wothe,
 watũkire wa kũhinyĩrĩria,
- 17 O nginya rĩria ndatoonyire handũ-harĩa-haamũre ha Mũrungu;
 hĩndĩ ĩyo ngĩkĩmenya ũrĩa makaarĩkĩrĩa.
- 18 Ti-itherũ ũmaigaga kũndũ kũrĩa gũtenderũ;
 ũmagũithagia thĩ makaanangĩka.
- 19 Hĩ! Kaĩ nĩmakanangwo o rĩmwe-ĩ!
 Makaaniinwo biũ nĩ imakania!
- 20 O ta ũrĩa kĩroto gĩthiraga mũndũ okĩra,
 no taguo makahaana rĩria Wee Mwathani ũkaarhũka,
 ũkaamaagĩra bata o ta irooto.
- 21 Rĩria ngoro yakwa yarĩ na kĩaha
 na roho wakwa ũgaturwo,
- 22 ndiarĩ na meciiria magima, na ndiarĩ na ũmenyo;
 ndahaanaga o ta nyamũ ndĩ mbere yaku.
- 23 No rĩrĩ, ngoragwo nawe hĩndĩ ciothe;
 nũũnyĩitĩte guoko gwakwa kwa ũrĩo.
- 24 Nĩũndongoragia na ũtaaro waku,
 na thuutha ũcio nĩũkanyamũkĩra riiri-inĩ waku.
- 25 Nũũ ũngĩ ndĩ nake kũu igũrũ tiga Wee?
 Gũkũ thĩ ndirĩ na kĩndũ ĩngĩrĩrĩria tiga o Wee.
- 26 Mwĩrĩ wakwa na ngoro yakwa no ciage hinya,
 no rĩrĩ, Ngai nĩwe hinya wa ngoro yakwa,
 na nĩwe rwĩga rwakwa nginya tene.
- 27 Ti-itherũ arĩa magũtiganagĩria nĩmagathira;
 nũũkanangaga arĩa othe matakũhokete.
- 28 No ha ũhoro wakwa-rĩ, nĩ wega gũkuhĩrĩria Ngai.
 Nĩndũite Mwathani Jehova rĩũrĩro rĩakwa;
 nĩndĩrĩheanaga ũhoro wa ciiko ciaku ciothe.

74

Gũthaithanĩrĩra Bũrũri Hĩndĩ ya Thũna

Thaburi ya Asafu

- 1 Wee Ngai-rĩ, nĩ kĩĩ gĩtũmĩte ũtũtiganĩrie nginya tene?
 Nĩ kĩĩ gĩtũmaga marakara maku macine ng'ondũ cia rũũru rwaku?
- 2 Ririkana andũ arĩa wegũrĩre o tene,
 arĩa wakũũrĩre magĩtuika mũhĩrĩga ũrĩa wegaiire,
 na ũririkane Kĩrĩma gĩa Zayuni, o kũrĩa watũũrĩte.
- 3 Erekeria makinya maku kũrĩ mwanangĩko ũyũ ũtũũrĩte kuo,

wone ūrīa handū harīa haku haamūre hathūkangītio nī thū.

- 4 Amuku aku mararamūre harīa wacemanūrie na ithuī;
maahaandire bendera ciao irī imenyithia.
- 5 Metuīte ta andū mekūhiūria mathanwa
mateme mītī ya mūtītū.
- 6 Mbaū iria ciothe ciagemetio magīciunanga
na mathanwa na ibūi ciao.
- 7 Nīmacinire handū-haku-harīa-haamūre hakīmomoka,
magīthaahia gūkarō kīa Rīitwa rīaku.
- 8 Moigire atīrī na ngoro ciao, “Tūkūmahehenja mathire!”
Maacinire handū harīa hothe Mūrungu aahooyagīrwo kūu būrūri-inī.
- 9 Gūtīrī cīama tūringagīrwo mahinda maya;
anabīi nīmathirīte,
na gūtīrī witū ūūi nī nginya rī gūgūikara ūguo.
- 10 Wee Ngai, thū īgūtūūra īgūthīrīkagia nginya rī?
Mūmuku no atūure acambagia rīitwa rīaku nginya tene?
- 11 Nī kīi gītūmīte ūthune guoko gwaku, o guoko kūu gwaku kwa ūrīo?
Kūrute mīkūnjo-inī ya nguo ciaku ūmaniine!
- 12 No rīrī, Wee Ngai, nīwe mūthamaki wakwa kuuma tene;
nīwīkaga maūdū ma kūhonokania gūkū thī.
- 13 Wee-rī, nīwe wagayanirie iria na ūhoti waku,
ūkīhehenja mītwe ya nyamū iria nene kūu maaī-inī.
- 14 Wee-rī, nīwe wahehenjire mītwe ya Leviathani,
ūkīmīheana itūike irio cia ciūmbe cia werū-inī.
- 15 Wee-rī, nīwe watūmire ithima ithērūke na tūrūūi tūtherere,
ūkīhūithia njūūi iria itahūaga.
- 16 Mūthenya nī waku o na ūtukū no waku;
Wee nīwe wahaandire rīua na mweri.
- 17 Wee-rī, nīwe wekīrīre mīhaka yothe ya thī;
nīwe watūmire kūgīe hīndī ya rīua na hīndī ya heho.
- 18 Ririkana ūrīa thū īkūnyūrūrītie, Wee Jehova,
na ūrīa andū arīa akīgu macambītie rīitwa rīaku.
- 19 Ndūkaneane muoyo wa ndirahūgī yaku kūrī nyamū cia gīthaka;
ndūkariganīrwo nī mīoyo ya andū aku arīa manyariirītwo nginya tene.
- 20 Ririkana kīrīkanīro gīaku,
tondū kūdū gūothe kūrīa kūrī nduma būrūri-inī kūiyūrīte haaro.
- 21 Ndūkareke mūdū ūrīa mūhinyīrīrie acooke na thuutha aconokete;
andū arīa athīni na arīa abatari nīmagooce rīitwa rīaku.
- 22 Arahūka, Wee Ngai, ūrūgamīrīre kīhoothe gīaku;
ririkana ūrīa andū arīa akīgu magūthīrīkagia mūthenya wothe.
- 23 Ndūkariganīrwo nī mbugīrīrio ya amuku aku,
o inegene rīa thū ciaku, rīrīa iranegena itegūtīgīthīria.

75

Ngai nī wa Kthooto

Thaburi ya Asafu

- 1 Wee Ngai, nītwagūcookeria ngaathō,
twagūcookeria ngaathō, nīgūkorwo Rīitwa rīaku rīrī hakuhi;
andū maheanaga ūhorō wa cīiko ciaku cia magegania.
- 2 Ugaga atīrī, “Nī nīi thuuraga hīndī irīa njagīrūru;
nī nīi nduanagīra ciira na kīhoothe.
- 3 Rīrīa thī na andū ayo othe maathingītha,
nī nīi nyiitagīrīra itugī ciayo ngacirūmia.
- 4 Andū arīa etiī ngūmeera atīrī, ‘Mūtīgacooke kwīraha,’
na arīa aaganu ngameera atīrī, ‘Mūtīkambararie hīa cianyu.
- 5 Tigai kwambararia hīa cianyu na īgūrū,
mūtīge kwaria mūmītīte ngingo.’”

- ⁶ Nĩ ūndũ-rĩ, ūhoru wa gũtũũgĩria mũndũ nduumaga na irathĩro kana ithũiro,
o na kana kuuma werũ-inĩ.
- ⁷ No rĩrĩ, nĩ Ngai ūtuanagĩra ciira:
Anyiihagia mũndũ ūmwe, na agatũũgĩria ūria ūngĩ.
- ⁸ Jehova anyiĩtite gĩkombe kũyũrite ndibeĩ ĩrĩ na mũhũũyũ,
ĩtukanĩtio na mahuti manungi wega;
amĩonoraġia, nao andũ othe aaganu a thĩ makamĩnyua,
makainĩkĩrĩra nginya itata rĩa mũthia.
- ⁹ No nĩ-rĩ, nĩngumbũra ūhoru ūyũ nginya tene;
ndĩrĩnaga ūgooci kũrĩ Ngai wa Jakubu.
- ¹⁰ Nĩngarenga hĩa cia andũ arĩa othe aaganu,
no hĩa cia arĩa athingu nũkambarario.

76

Jehova Nĩwe Ngai wa Jakubu

Thaburi ya Asafu

- ¹ Kũu Juda Ngai nĩokaine;
rĩtwa rĩake nĩ inene thĩinĩ wa Isiraeli.
- ² Hema yake ĩrĩ kũu Salemu,
gĩkaro gĩake kĩrĩ Zayuni.
- ³ Kũu nĩkuo oinangĩre mĩguĩ ya ūta ĩkũhenia,
akiunanga ngo na hiũ ciao cia njora,
o na indo ciao ciothe cia mbaara.
- ⁴ Wee ūcangararĩte nĩ ūtheri,
ũkagĩa na ūkaru gũkĩra ĩrĩma ĩrĩ na ūtonga wa nyamũ cia igũima.
- ⁵ Andũ arĩa njamba magwĩte magatunywo indo,
magakoma toro wao wa gĩkuũ;
gũtirĩ o na ūmwe wa njamba cia ita
ũngĩambararia moko make.
- ⁶ Nĩ ūndũ wa ikũũma rĩaku, Wee Ngai wa Jakubu,
mbarathi o ūndũ ūmwe na ngaari cia ita igwĩte thĩ ikaaga kwĩigua.
- ⁷ Wee nowe wa gwĩtigĩrwo.
Nũũ ūngĩrũgama mbere yaku rĩrĩa ūrĩ mũrakaru?
- ⁸ Wamenyithanirie itua rĩaku ūrĩ o kũu igũrũ,
nayo thĩ ĩgũitigĩra na ĩgĩkira ki,
- ⁹ rĩrĩa Wee Ngai, warũgamire ūtuanĩre ciira,
nĩguo ūhonokie arĩa othe anyamaarĩku a bũrũri.
- ¹⁰ Ti-itherũ mang'ũrĩ ma andũ nĩmagakũgocithia,
na ūkeyoha matigari ma mang'ũrĩ maku ta mũcibi.
- ¹¹ Mwĩhĩtei mũhĩtwa harĩ Jehova Ngai wanyu na mũmĩhingie;
rekei mabũrũri marĩa mothe mũriganĩtie namo
marehere ūcio wa gwĩtigĩrwo iheo.
- ¹² Athuthaga roho wa arĩa maathanaga;
etigagĩrwo nĩ athamaki a thĩ.

77

Kũrĩrikana Cũko cia Ngai cia Hinya

Thaburi ya Asafu

- ¹ Ndakaĩire Ngai andeithie;
ndakaĩire Ngai nĩguo anjigwe.
- ² Rĩrĩa ndaarĩ mĩnyamaro-inĩ, nĩ Mwathani ndarongoririe;
ũtukũ ndamwambararĩirie moko itekũnoga,
no muoyo wakwa ūkĩrega kũhoorerio.
- ³ Wee Ngai, ndakũrĩrikanire ngĩcaaya;
ndataranirie maũndũ, nago roho wakwa ūkĩringĩka.
- ⁴ Wee watũmire njũrwo nĩ toro,

- ngĩthĩĩnĩka mũno, ngĩremwo nĩ kwaria.
⁵ Ndeciiririe ũhoro wa matukũ ma tene,
 ngĩririkana mĩaka o ĩrĩa yarĩ ya tene;
⁶ ngĩkĩiririkania ũrĩa ndainaga ũtukũ,
 ngoro yakwa ĩgĩtarania maũndũ,
 nago roho wakwa ũkĩyũuria atĩrĩ:
- ⁷ “Mwathani egũtũũra atũregete nginya tene?
 Ndarĩ hĩndĩ agacooka gũtũkenera?
⁸ Wendo wake ũtathiraga-rĩ, nĩkũbuĩria ũbuĩrĩtie nginya tene?
 Kĩĩranĩro gĩake gĩgũtũũra gĩtahingĩte nginya tene?
⁹ Kaĩ Mũrungu ariganĩirwo nĩkũiguanĩra tha?
 Kaĩ marakara make matũmĩte atige gũtugana?”
- ¹⁰ Ngĩcooka ngĩciiria atĩrĩ, “Ũndũ ũyũ nĩguo ngwĩtiiria nago:
 kũririkana mĩaka ya guoko kwa ũrĩo kwa ũrĩa-ũrĩ-Īgũrũ-Mũno.”
¹¹ Nĩngũririkana ciĩko cia Jehova;
 ĩ nĩguo, nĩngũririkana ciama ciaku cia tene.
¹² Ndĩrĩtaranagia mawĩra maku mothe,
 na ngecũũrania ũhoro wa ciĩko ciaku cia hinya.
- ¹³ Njĩra ciaku, Wee Ngai, nĩ theru.
 Nĩ ngai ĩrĩkũ nene ta Ngai witũ?
¹⁴ Wee nĩwe Mũrungu ũrĩa ũringaga ciama;
 wonanagia ũhoti waku kũrĩ ndũrĩrĩ.
¹⁵ Nĩwakũũrire andũ aku na guoko gwaku kwa hinya,
 o acio njiaro cia Jakubu na Jusufu.
- ¹⁶ Maaĩ nĩmakuonire, Wee Ngai,
 maaĩ macio maakuonire makĩigua guoya,
 nakuo kũrĩa kũriku mũno gũkĩĩnyogonda.
¹⁷ Matu mooiririe mbura,
 nacio ngwa ikĩruruma ĩgũrũ guothe;
 heni ciahenũkire ikĩrathũka mĩena yothe
¹⁸ Ngwa yaku yaiguĩkanire kĩhuhũkanio-inĩ,
 rũheni rwaku rũkĩmũrĩka thĩ yothe,
 nayo thĩ ikĩinaina na ĩgĩthingitha.
¹⁹ Njĩra yaku yatuĩkanĩirie iria-inĩ,
 njĩra yaku ĩgĩtuĩkanĩria maaĩ-inĩ maingĩ,
 o na gũtuĩka makinya maku mationekire.
- ²⁰ Watongoririe andũ aku o ta ũrĩa mũrĩithi atongoragia rũũru,
 ũkĩmatongoria na guoko kwa Musa na kwa Harũni.

78

Rũgano rwa Ngai na Andũ ake a Isiraeli

Thaburi ya Asafu

- ¹ Inyuĩ andũ akwa, iguai ũrutani wakwa;
 thikĩrĩriai ciugo cia kanua gakwa.
² Ngũtumũra kanua gakwa njarie na ngerekano,
 ngũgweta maũndũ mahithe, maũndũ ma kuuma o tene:
³ maũndũ marĩa twanaigua na tũkamenya,
 o marĩa maithe maitũ maanawĩra.
⁴ Tũtingĩhitha ciana ciao maũndũ macio;
 nĩtũrũruga rũciaro rũrĩa rũgooka
 ũhoro wa ciĩko cia Jehova cia kũmũgoocithia,
 na ũhoti wake, na magegania marĩa aaneka.
⁵ Aaheire Jakubu mawatho,
 na akĩhaanda watho thĩĩnĩ wa Isiraeli,
 ũrĩa aathire maithe maitũ
 atĩ maũrutage ciana ciao,

- 6 nĩguo rūciaro rūrĩa rūgooka thuutha rūkaamenya watho ũcio,
o hamwe na ciana iria itaciariĩtwo,
nĩguo nacio ikeera ciana ciacio.
- 7 Hĩndĩ iyo ciĩhoke Ngai
na ciage kũriganĩrwo nĩ ciĩko ciake,
no kũrũmia irũmagie maathani make.
- 8 Nacio itikahaane ta maithe macio ma tene,
arĩa maarĩ a rūciaro rūremi na rũng'athia,
rũrĩa ngoro ciaruo itaathĩkagĩra Mũrungu,
o rūu maroho maaruo mataamwĩhokire.
- 9 Andũ a Efraimu, o na maarĩ na mota ma kũrĩa,
nĩmahũndũkire mũthenya ũrĩa wa mbaara;
- 10 matiarũmirie kĩrĩkanĩro kĩa na Ngai,
na nĩmaregire kũrũmirĩa watho wake.
- 11 Nĩmariganĩrwo nĩ maũndũ marĩa ekite,
na makĩriganĩrwo nĩ magegania marĩa aamonetie.
- 12 Nĩaringire ciamu maithe mao makĩonagĩra
marĩ kũu bũrũri wa Misiri, kũu werũ-inĩ wa Zoani.
- 13 Aagayanirie iria, akĩmaringia;
aatũmire maaĩ marũgame ta rũthingo.
- 14 Mũthenya aamatongoragia na itu,
naguo ũtukũ wothe akamatongoria na ũtheri wa mwaki.
- 15 Niatũranirie mahiga kũu werũ-inĩ,
na akĩmahe maaĩ maingĩ o ta ma iria;
- 16 nĩatũmire tũrũũĩ tuume rwaro-inĩ rwa ihiga,
na agĩtũma maaĩ matherere ta njũũĩ.
- 17 No-o maathiire o na mbere kwĩhĩria Ngai,
magĩkiremera ũrĩa-ũrĩ-Igũrũ-Mũno marĩ kũu werũ-inĩ.
- 18 Nao makĩgeria Mũrungu makĩendaga,
na ũndũ wa gwĩtia irio iria meeriragĩria kũrĩa.
- 19 Magĩũkĩrĩa Ngai na mĩario, makĩũrania atĩrĩ,
"Mũrungu no ahote kwara metha werũ-inĩ?"
- 20 Rũrĩa aagũthire ihiga, maaĩ nĩmatothokire boo,
natuo tũrũũĩ tũgĩtherera tũiyũrite maaĩ maingĩ.
- No rĩrĩ, no ahote gũtũhe o na irio?
No ahe andũ ake nyama?"
- 21 Rũrĩa Jehova aigũire ũguo, akĩrakara;
agĩtharĩkĩra Jakubu na mwaki wake,
namo mang'ũrĩ make magĩũkĩrĩa Isiraeli,
- 22 nĩgũkorwo matiigana gwĩtikia Ngai,
kana kwĩhoka ũhonokania wake.
- 23 No rĩrĩ, we nĩathire matu ma igũrũ
na akĩhingũra mĩrango ya igũrũ;
- 24 oirĩrie andũ mana ta mbura marĩe,
na akĩmahe ngano ya kũu igũrũ.
- 25 Andũ makĩrĩa irio cia araike;
akĩmahe irio iria ciothe mangĩahotire kũrĩa.
- 26 O na ningĩ akĩrekeria rũhuho rwa mwena wa irathiro kuuma igũrũ,
na akĩrehithia rũhuho rwa mwena wa gũthini na ũndũ wa hinya wake.
- 27 Akĩmaharũrũkĩria nyama nyingĩ ta rũkũngũ,
nyoni cia rĩera-inĩ ciaingĩhĩte ta mũthanga wa iria-inĩ.
- 28 Agĩtũma igwe thĩnĩ wa kambĩ yao,
igĩthiũrũrũkĩria hema ciao.
- 29 Maarĩire o nginya makĩhũũna,
nĩgũkorwo aamaheire kĩrĩa merĩrĩrie kũrĩa.
- 30 No matanarĩkia kũrĩa irio icio meriragĩria,
o irĩ tũnua-inĩ twao-rĩ,
- 31 marakara ma Ngai makĩmokĩrĩa;
akĩũraga arĩa maarĩ na hinya mũno gatagatĩ kao,
akĩniina andũ ethĩ a Isiraeli.

- 32 O na amekite ũguo wothe-rĩ, mathiire o na mbere kwĩhia;
o na ekite magegania make, matiamwĩtikirie.
- 33 Nĩ ũndũ ũcio agĩtũma matukũ mao mathire o ũguo tũhũ,
na mĩaka yao igĩthira nĩ ihooru rĩa kũmaka.
- 34 Rĩria riothe Mũrungu ooraga amwe ao nĩmamũmaathaga;
mamũrongoragia na makamũcookerera na kũyo.
- 35 Nao makaririkana atĩ Ngai nĩwe warĩ Rwaro rwao rwa Ihiga,
na atĩ Mũrungu Ūria-ũri-Igũrũ-Mũno nĩwe warĩ Mũkũuri wao.
- 36 No-o makeyendithĩrĩria harĩ we na tũnua twao,
makamũheenagia na nĩmĩ ciao;
- 37 ngoro ciao itiarĩ njĩhokeku kũrĩ we,
na matiarĩ eehokeye harĩ kĩrĩkanĩro gĩake.
- 38 Nowe no aaiyũritwo nĩ tha;
akĩmarekera waganu wao,
na ndaigana kũmaniina.
- Kaingĩ na kaingĩ nĩagiragĩrĩria marakara make,
na ndaigana kwarahũra mang'ũri make mothe.
- 39 Nĩaaririkanire atĩ maarĩ o andũ tu,
karũhuho karĩa kahĩtũkaga na gaticooke rĩngĩ.
- 40 Nĩ maita maingĩ atĩa maamũremaĩra marĩ kũu werũ-inĩ,
na makamũiguithia kĩaha marĩ kũu rũng'ũri-inĩ.
- 41 Mahinda maingĩ nĩmageririe Mũrungu;
maathĩrĩkirie Ūria-Mũtheru-wa-Isiraeli.
- 42 Matiaririkanire ũhoti wake:
mũthenya ũria aamakũũrire kuuma kũrĩ arĩa maamahinyagĩrĩria,
- 43 kana mũthenya ũria onanirie ciama ciake kũu bũrũri wa Misiri,
kana magegania make marĩa onanirie kũu werũ-inĩ wa Zoani.
- 44 Nĩagarũrire njũũ cia bũrũri wa Misiri igĩtuĩka thakame;
matingĩahotire kũnyua maaĩ ma tũrũũ twao.
- 45 Akĩmatũmĩra mĩrumbĩ mũingĩ ya ngi ikĩmarĩa,
o na ciũra iria ciamaanangire.
- 46 Irio cia mĩgũnda yao aaciheire itono,
na maciaro mao akĩmarekereria ngigĩ.
- 47 Aanangire mĩthabibũ yao na mbura ya mbembe,
na mĩkũyũ yao akĩmĩcina na mbaa.
- 48 Ng'ombe ciao aaciũragire na mbura ya mbembe,
na mahiũ mao akĩmahũura na ngwa.
- 49 Aamaĩtĩrĩrie marakara make mahiũ,
na mang'ũri, na marũrũ, na muku:
akĩmarekereria mbũtũ ya arĩa manĩinanaga.
- 50 Nĩaatemeire marakara make njĩra;
ndamahonokirie kũrĩ gĩkuũ,
no nĩamarekereire kũrĩ mũthiro.
- 51 Akĩũraga marigithathi mothe ma bũrũri wa Misiri,
arĩ mo maciaro ma mbere ma mũndũ thĩnĩ wa hema cia Hamu.
- 52 No akĩruta andũ ake kuo ta rũũru;
akĩmatongoria o ta ũria mũrĩithi atongoragia ng'ondũ magĩtuĩkanĩria kũu werũ-
inĩ.
- 53 Aamatongoririe amamenyereire, nĩ ũndũ ũcio matietigĩrĩre;
no thũ ciao ikĩhubĩkanio nĩ iria.
- 54 Nĩ ũndũ ũcio akĩmakinya mũhaka-inĩ wa bũrũri wake ũcio mũtheru,
akĩmakinya bũrũri wa irĩa ũria guoko gwake kwa ũrio kwegwatĩre.
- 55 Ningĩ akĩrutũrũra ndũrĩrĩ ciehere mbere yao,
na akĩmagaĩra bũrũri ũcio wa ndũrĩrĩ ũtuĩke igai rĩa;
akĩhe mĩhĩrĩga ya Isiraeli mĩcĩ yao.
- 56 No nĩmageririe Ngai
na makĩremera Ūria-ũri-Igũrũ-Mũno;
matiatĩkĩrĩrie mawatho make.
- 57 Nĩmagire wĩhokeye na makĩaga wĩtikio o ta maithe mao,

- makiaga kwihokeka o ta ūta mūgathūku ūria ūtangīhokwo.
- 58 Nīmamūarakaririe nī ūndū wa gūkorwo na kūndū kwao gūtūūgīru gwa kūhooyagīra; makīarahūra ūiru wake nī ūndū wa mīhianano yao.
- 59 Rīria Ngai aamaiguire, nīarakarire mūno; nake agītiganīria Isiraeli o biū.
- 60 Agīthaama Hema-ya-Gūtūnganwo īria yarī Shilo,* hema īria aahaandīte atūūranagie na andū.
- 61 Akīrekereria ithandūkū rīa kīrikanīro rīria rīa hinya wake rīthaamio, rīiri ūcio wake akīūneana moko-inī ma thū.
- 62 Andū ake nao akīmarekereria rūhiū rwa njora; nīarakarītio mūno nī igai rīake.
- 63 Mwaki ūgīcina aanake ao, nao airītu ao makiaga kūinagīrwo nyīmbo cia ūhiki;
- 64 athīnjīri-Ngai ao makiūragwo na rūhiū rwa njora, na atumia ao a ndigwa makiaga kūmacakaīra.
- 65 Ningī Mwathani akīarahūka ta mūndū woima toro, ta njamba ya ita igīūkīra thuutha wa kūrīo nī ndibei.
- 66 Aahūūrire thū ciake agīcihūndūra; aacionorithirie nginya tene.
- 67 Ningī akīrega hema cia Jusufu, na ndathuurire mūhīrīga wa Efiraimu;
- 68 no rīrī, nīathuurire mūhīrīga wa Juda, na Kīrīma gīa Zayuni kīria endete.
- 69 Nīakire handū harīa hake haamūre hakīhaana ta irīma iria ndaaya, hakīhaana ta thī rīa aahaandire itūūre irūmite nginya tene.
- 70 Aathuurire Daudi ndungata yake na akīmūruta ciugū-inī cia ng'ondū;
- 71 akīmūtīgithia kūrīithia ng'ondū, akīmutua mūrīithi wa andū ake, nīo mbarī ya Jakubu, arīithagie Isiraeli igai rīake.
- 72 Nake Daudi akīmarīithia arī na wagīrīru wa ngoro; aamatongoragia na ūūgī wa moko make.

79

Ihooya rīa kūūria Ngai Ahonokie Rūrīrī

Thaburi ya Asafu

- 1 Wee Ngai, ndūrīrī nītharīkīre igai rīaku; nīthaahītie hekarū yaku theru, imomorete itūūra rīa Jerusalemu rīgatuīka irūndo cia mahiga.
- 2 Ciimba cia ndungata ciaku macineanīte ituīke irio cia nyoni cia rīera-inī, na mūrī ya andū aku aamūre makamīheana kūrī nyamū cia gīthaka.
- 3 Maitīte thakame ya andū aku ta maaī Jerusalemu guothe, na gūtīrī mūndū wa gūthika arīa makuīte.
- 4 Tūtūikīte andū a kūmenwo nī arīa tūriganītie nao, tūgatuīka andū a kūnyararwo na gūthekererwo nī arīa matūthiūrūrūkīrie.
- 5 Wee Jehova-rī, nī nginya rī? Ūgūtūūra ūrī mūrakarū nginya tene? Nī nginya rī ūiru waku ūgūtūūra wakanīte ta mwakī?
- 6 Itīrīria ndūrīrī iria itakūūī mang'ūrī maku, ūmaitīrīrie mothamaki marīa matakayagīra rīitwa rīaku;
- 7 nīgūkorwo nīmatambuūrīte Jakubu na makaananga būrūrī wake.
- 8 Ndūgatūherithie nī ūndū wa mehīa ma maithe maitū; tha ciaku irohiūha itūkinyīrīre, nīgūkorwo tūrī ahinyīrīrīku mūno.

* 78:60 Matukū-inī ma tene mūno, Shilo nīrīo rīarī itūūra itheru, na ithandūkū rīa kīrikanīro rīaigītwo kuo.

9 Tūteithie, Wee Ngai Mūhonokia witū;
nī ūndū wa riiri wa rītwa rīaku;
tūteithūre na ūtūrekere mehia maitū
nī ūndū wa rītwa rīaku.

10 Nī kīi gīgūtūma ndūrīrī ciurie atīrī,
“Ngai wao akīrī ha?”

Menyithania kūrī ndūrīrī tūkīonagīra na maito maitū
atī nūrīhanagīria thakame ya ndungata ciaku irīa iititwo.

11 Mūcaayo wa arīa moohetwo njeera ūrogūkinyīra;
nī ūndū wa hinya wa guoko gwaku
gītira arīa matūrīrwo gūkua.

12 Wīrīhīrie maita mūgwanja harī ndūrīrī iria tūriganītie nacio,
nī ūndū wa rūmena rūrīa makūmenete naruo, Wee Mwathani.

13 Na ithuī andū aku, o ithuī ng’ondū cia rūūru rwaku,
tūkūgocage nginya tene na tene;
nītūrahage ūgococi waku,
kuuma njiarwa na njiarwa.

80

Kūhoera Rūrīrī Rūgaacīre Rīngī

Thaburi ya Asafu

1 Wee Mūrīithi wa Isiraeli, tūigue,
o Wee ūtongoragia Jusufu ta ūrīa mūrīithi atongoragia rūūru;
Wee ūkarīire gītī kīa ūnene gatagatī ka makerubi-rī, cangarara

2 ūrī mbere ya Efiraimu, na Benjamini, na Manase.*
Arahūra ūhoti waku,
ūūke ūtūhonokie.

3 Wee Ngai-rī, tūma tūgaacīre rīngī;
tūma ūthiū waku ūtwarīre,
nīguo tūhonoke.

4 Wee Jehova Ngai mwene hinya wothe,
marakara maku megūtooga nginya rī
ūgīūkīrīra mahooya ma andū aku?

5 Nūmahūūnītie na irio cia maitthori;
ūtūmīte manyue maitthori maiyūrīte mbakūrī riita.

6 Ūtūtaue kīndū gīa kūrūagīrwo nī arīa tūriganītie nao,
nacio thū ciitū igatūnyūrūria.

7 Wee Ngai-Mwene-Hinya-Wothe-rī, tūma tūgaacīre rīngī;
tūma ūthiū waku ūtwarīre,
nīguo tūhonoke.

8 Wareehire mūthabibū kuuma būrūri wa Misiri;
warutūrūrire ndūrīrī ūkīūhaanda arī guo.

9 Nīwaūthereirie mūgūnda,
naguo ūkīgwata, na ūkīyūrā būrūri wothe.

10 Irīma nīciahumbīrīrwo nī kūruru kīaguo,
nayo mītarakwa irīa mīnene ikīhumbīrwo nī hongē ciaguo.

11 Watambūrūkirie hongē ciaguo o nginya Iria-inī rīrīa Inene,
na thuuna ciaguo ūgīcikinyia o nginya Rūū-inī rwa Faratī.†

12 Nī kīi gītūmīte ūmomore njirigo ciaguo,
ūgagītūma ehītūkīri othe matuage thabibū ciaguo?

13 Ūrangarangagwo nī ngūrwe cia gīthaka,
na ūkarīno nī nyamū cia werū-inī.

* 80:2 Mīhīrīga Ino itatū yarī njiarwa cia Rakeli, na nīcio ciarī cia mbere kūrūmīrīra ithandūkū rīa kīrīkanīro rīrīa Isiraeli mangīoimagarire marī werū-inī. † 80:11 Ūthamaki wa Daudi na Solomoni woimīte Iria rīrīa Inene nginya Rūū rwa Faratī.

- 14 Wee Ngai Mwene-Hinya-Wothe, tūcookerere!
Rora ūrī igūrū wone!
Rūmbūiya mūthabibū ūyū,
15 mūri ūrīa guoko gwaku kwa ūrīo kwahaandire,
mūriū ūrīa wee mwene wīrereire.
- 16 Mūthabibū waku nīūtemetwo, ūgacinwo na mwaki;
thū ciaku irothira nī ūndū wa irūithia rīaku.
- 17 Guoko gwaku kūroikara na mūdū ūrīa ūrī guoko-inī gwaku kwa ūrīo,
ūcio mūrū wa mūdū wīrereire wee mwene.
- 18 No ithū-rī, tūtigatigana nawe o rī;
tūrurumūkie na nītūrīkayagīra rīitwa rīaku.
- 19 Wee Jehova Ngai Mwene-Hinya-Wothe, tūma tūgaacīre rīngī;
tūma ūthiū waku ūtwarīre,
nīguo tūhonoke.

81

Rwimbo rwa Gūkūngūra Gīathī

Thaburi ya Asafu

- 1 Inīrai Ngai, o we hinya witū, nī ūndū wa gūkena;
anīrīrai mūinīre Ngai wa Jakubu!
- 2 Ambīrīrai kūina, hūurai kīhembe,
na mūhūire kīnanda kīa mūgeeto kīrīa kīgambi wega, o na gīa kīnūbi.
- 3 Huhai coro hīndī ya Karūgamo ka Mweri,
na ningī rīrīa mweri waiganana, mūthenya ūrīa wa Gīathī giitū;
- 4 ūyū nī watho wa kīrīra gīa kūrūmīrīrwo kūrī Isiraeli,
o guo watho wa Ngai wa Jakubu.
- 5 We nīaūhaandire ūtūike kīrīra harī Jusufu
hīndī irīa aathiire gūtharīkīra būrūri wa Misiri,
kūrīa twaiguire mwario tūtaamenyire.
- 6 Ekuuga atīrī, “Nīndeheririe mūrigo kuuma ciande-inī ciao;
moko mao nīndameheririe kuuma thīinī wa gīkabū.
- 7 Wangāire ūrī na mīnyamaro na nī ngīkūhatūra,
ngīgwitīka ndī thīinī wa mūrurumo wa ngwa;
ndakūgeririe ūrī kūu maaī-inī ma Meriba.
- 8 “Inyuī andū akwa, iguai ngīmūkaania,
naarī korwo no mūūthikīrīrie, inyuī Isiraeli!
- 9 Mūtikanagīe na ngai ng’eni gatagatī-inī kanyu;
mūtikanainamīrīre ngai ya kūngī.
- 10 Nī nī Jehova Ngai waku,
ūrīa wakūrutire būrūri wa Misiri.
Athamia kanua gaku na nīngūkūhe gīa kūrīa.
- 11 “No andū akwa matiigana gūūthikīrīria;
Isiraeli ndaigana kūnjathīkīra.
- 12 Nī ūndū ūcio ngīmarekereria marūmīrīre ūremi wa ngoro ciao,
na marūmagīrīre mwīro wao ene.
- 13 “Korwo andū akwa no maathikīrīrie,
korwo Isiraeli no marūmīrīre njīra ciakwa,
- 14 ndamatooreria thū ciao o na ihenya,
na njūkīrīre andū arīa marī muku nao na ūndū wa guoko gwakwa!
- 15 Andū arīa mathūire Jehova mangūthuna marī mbere yake,
na iherithia rīao rītūire ngīnya tene.
- 16 No inyuī ingīmūhe ngano irīa njega mūno mūrīage;
ingīmūhūnagia na ūkī wa kuuma rwaro-inī rwa ihiga.”

82

Kūhooya Ciira wa Kihooto

Thaburi ya Asafu

¹ Ngai arūgamite kūngano-inī kīrīa kīnene;
aratuīra “ngai” ciira arī gatagatī ga cio.

² “Nī nginya rī mūgūtūūra mūciiragīrīra andū arīa matarūgamagīrīra kihooto,
na mūgatīra arīa aaganu maūthī?”

³ “Ciiragīrīrai kihooto kīa arīa matarī hinya na arīa matarī maithe;
tūūriai ihooto cia andū arīa athīni o na arīa ahinyīrīrie.

⁴ Hatūragai arīa matarī hinya na arīa abatari;
mateithūrei kuuma moko-inī ma arīa aaganu.

⁵ “Andū acio matirī ūndū mooī, na matirī ūndū makūūranaga.
Macangacangaga nduma-inī;
mīthingi yothe ya thī nīyenyenyete.

⁶ “Ndoigire atīrī, ‘Inyuī mūrī “ngai”;
inyuothe mūrī ariū a Ūrīa-ūrī-Igūrū-Mūno.’

⁷ No mūgaakua o ta ūrīa andū makuuaga;
mūkaagūa o ta aathani arīa angī.”

⁸ Arahūka, Wee Ngai, ūtuire thī ciira,
nīgūkorwo ndūrīrī ciothe nī igai riaku.

83

Kūhooya Ngai ahoote Thū cia Isiraeli

Thaburi ya Asafu

¹ Wee Ngai-rī, ndūgakire;
tiga gūikara ūtumītie, Wee Mūrungu,
ndūgaikare wīnyiitanīrie.

² Ta rora wone ūrīa thū ciaku iranegenā,
acio magūthūire makambararia mītwe yao.

³ Mathugundaga ndundu ya gūūkīrīra andū aku na wara;
maciiragīrīra gūūkīrīra andū arīa wendete.

⁴ Meranaga atīrī, “Ūkai, tūmaniine matige gūtuika rūrīrī,
nīguo rītwa rīa Isiraeli rītikanaooke kūririkanwo rīngī.”

⁵ Maciiraga marī na ngoro īmwe;
maiguithanagīria magūūkīrīre:

⁶ andū a hema cia Edomu, na cia Aishumaeli,
na cia Moabi, na cia Ahagari,

⁷ na cia Gebali, na cia Amoni, na cia Amaleki,
na cia Filistia, hamwe na andū a Turo.

⁸ O na Ashuri nīmegwatanītie nao
nīguo mateithīrīrie njiaro cia Loti.

⁹ Meeke o ta ūrīa wekire Amidiani,
na o ta ūrīa wekire Sisera na Jabini rūū-inī rwa Kishoni,

¹⁰ o acio maaniinīrwo Enidoru,
na magītuika ta thumu wa kūnorīa tīri.

¹¹ Tūma andū ao arīa marī igweta mahaane ta Orebu na Zeebu,*
anene ao othe ūmahaananie na Zeba na Zalimuna,

¹² arīa moigire atīrī, “Nītwīgwatīrei būrūri
wa ūrīthio wa Ngai ūtuīke witū.”

¹³ Wee Ngai wakwa, matue ta rūkūngū rūrīa rūgūrūkagio,
mahaane o ta mūūngū ūmbūrītwo nī rūhuho.

* 83:11 Orebu na Zeebu maarī athamaki a Midiani, na maahootirwo ni Gideoni.

- 14 O ta ūrīa mwaki ūcinaga mūtītū
kana ta rūrīrīm̄bī rūgīcina irīma-rī,
15 maingatithie o ro ūguo na kīhuhūkano gīaku,
na ūmamakie mūno na huho ciaku nene.
16 Humba mothiū mao thoni,
nīgeetha andū marongorie rīitwa rīaku, Wee Jehova.
17 Marotūūra maconokete na marī amaku;
marokua na gīconoko kīnene.
18 Tūma mamenye atī Wee, o Wee wītagwo Jehova,
atī Wee nīwe Ūrīa-ūrī-Igūrū-Mūno, o igūrū rīa thī yothe.

84

Kwīrīrīria Gūthī Nyūmba ya Ngai

Thaburi ya Ariū a Kora

- 1 Wee Jehova Mwene-Hinya-Wothe-rī,
kaī gīikaro gīaku nī gīthaka-ī!
2 Muoyo wakwa wīriragīria mūno, īī o na ūkoorwo nī hinya,
nī ūndū wa kwīrīrīria nja cia Jehova;
ngoro yakwa na mwīrī wakwa irakaīra
Mūrungu ūrīa ūtūūruga muoyo.
3 O na kanyoni-ka-nja nīkoonete mūciī,
nayo thūngūrūrū īkeyonera gītara,
harīa īngīikaria tūcui twayo,
o hau hakuhī na kīgongona gīaku,
Wee Jehova Mwene-Hinya-Wothe,
o Wee Mūthamaki wakwa na Ngai wakwa.
4 Kūrathimwo-rī, nī andū arīa matūūruga nyūmba yaku;
matūūruga makūgoocaga.
5 Kūrathimwo-rī, nī andū arīa maheagwo hinya nīwe,
o arīa matuīte na ngoro ciao gūthī Zayuni.
6 Rīria megūtūikanīria Gītuamba kīa Baka,
matūmaga kūgīe na ithima;
mbura ya maguna-ng'ombe o nayo īkūhumbīraga na tūria twa maaī.
7 Mathiiga magīkīragīrīria kūgīa na hinya,
nginya o mūndū o mūndū agakinya mbere ya Ngai kūu Zayuni.
8 Igua ihooya rīakwa, Wee Jehova Ngai-Mwene-Hinya-Wothe;
thikīrīria, Wee Ngai wa Jakubu.
9 Wee Ngai, ta rora ngo iitū;
tīrīra ūrīa waku ūitīrīrie maguta gīthiithi.
10 Kaba mūthenya ūmwe nja-inī ciaku,
gūkīra gūikara mūthenya ngiri handū hangī o hothe;
kaba ngorwo ndī mūrangīri wa kīhingo kīa nyūmba ya Ngai wakwa,
gūkīra ndūūre thīnī wa hema cia andū arīa aaganu.
11 Nīgūkorwo Jehova Ngai nī riūa na ngo;
Jehova nīarītūtugaga na agatwīka maūndū mega;
arīa mīthiire yao ītarī ūcuuke
ndarī ūndū mwega angīmaima.
12 Wee Jehova Mwene-Hinya-Wothe,
kūrathimwo nī mūndū ūrīa ūkwīhokaga.

85

Ihooya rīa kūūria Ūtuḡi wa Ngai

Thaburi ya Ariū a Kora

- 1 Wee Jehova, nī wekire būrūri waku wega;
nīwacookeirie Jakubu ūtonga wake.

- 2 Nīwarekeire andũ aku waganu wao,
na ūkĩhumbĩra mehia mao mothe.
- 3 Nīweheririe mang'ũrĩ maku mothe,
na ūgĩthirwo nĩ marakara maku mahiũ.
- 4 Tũma tũgaacĩre rĩngĩ, Wee Ngai Mũhonokia witũ,
na ūtĩge gũikara ūtũrakarĩire.
- 5 Ūgũtũũra ūtũrakarĩire nginya tene?
Marakara maku megũkinĩyĩra njarwa na njarwa?
- 6 Kaĩ ūtangĩtũrumũkia ngoro ciitũ,
nĩguo andũ aku magũkenere?
- 7 Wee Jehova-rĩ, tuonie wendo waku ūrĩa ūtathiraga,
na ūtũhe ūhonokio waku.
- 8 Nĩngũthikĩrĩria njigie ūrĩa Mũrungu, o we Jehova, ekuuga;
eranagĩra thayũ kũrĩ andũ ake, o acio ake aamũre:
no ndũkareke macookerere ūrimũ wao.
- 9 Ti-itherũ ūhonokio wake ūrĩ hakuhi na arĩa mamwĩtigĩrĩte,
nĩgeetha riiri wake ūtũũre bũrũri-inĩ witũ.
- 10 Wendo na wĩhokeku nĩicemanĩtie;
ũthingu na thayũ nĩikĩmumunyanĩte.
- 11 Wĩhokeku ūkunũkaga kuuma na thĩ,
naguo ūthingu ūcũthagĩrĩrie ūrĩ o igũrũ.
- 12 Ti-itherũ Jehova no aheane kĩndũ o gĩothe kĩega,
naguo bũrũri witũ ūciarage magetha maguo.
- 13 Ūthingu nĩguo ūmũthiiaga mbere,
ũkahaaragĩria makinya make njĩra.

86

Ihooya rĩa Ūteithio wa gũtooria Thũ

Ihooya rĩa Daudi

- 1 Wee Jehova, njigua na ūnjĩtike,
nĩgũkorwo ndĩ mũthĩini na mũbatari.
- 2 Gĩfĩra muoyo wakwa,
nĩgũkorwo nĩndĩheanĩte harĩwe.
- Wee nĩwe Ngai wakwa;
honokia ndungata yaku ĩno ikwĩhokete.
- 3 Njiguĩra tha, Wee Mwathani,
nĩgũkorwo ngũkayagĩra mũthenya wothe.
- 4 He ndungata yaku gĩkeno,
nĩgũkorwo nĩ kũrĩ we, Wee Mwathani,
ndorereirie ngoro yakwa.
- 5 Nĩgũkorwo Wee Mwathani ūrĩ mwega na nĩũrekanagĩra,
ũkaingĩhia wendo kũrĩ arĩa othe magũkayagĩra.
- 6 Igua ihooya rĩakwa, Wee Jehova;
thikĩrĩria ikaya rĩakwa ūnjiguĩre tha.
- 7 Mũthenya ūrĩa ngaakorwo na thĩina nĩngagũkaĩra,
nĩgũkorwo nĩũkanjĩtika.
- 8 Wee Mwathani, thĩinĩ wa ngai ciothe gũtirĩ ĩngĩ tawe;
gũtirĩ ciiko ĩngĩhaananio na ciaku.
- 9 Ndũrĩrĩ ciothe iria ūmbĩte
nĩigooka igũthathaiye irĩ mbere yaku, Wee Mwathani;
nĩikarehera rĩitwa rĩaku riiri.
- 10 Nĩgũkorwo Wee ūrĩ mũnene, na nĩwĩkaga ciiko cia kũgegania;
Wee wiki nowe Ngai.
- 11 Wee Jehova, nyonagĩrĩria njĩra ciaku,
nĩgeetha thĩiage na mũthĩire ya ma;

- he ngoro iirutũire kũna,
 nĩguo ndĩtigagĩre rĩtwa rĩaku.
- 12 Nĩndĩrĩkũgocaga na ngoro yakwa yothe,
 Wee Mwathani Ngai wakwa;
 ngũtũura ngumagia rĩtwa rĩaku nginya tene.
- 13 Nĩgũkorwo wendo waku nĩ mũnene harĩ nĩ;
 nĩũndeithũrite kuuma mbĩrĩra-inĩ o kũrĩa kũriku mũno.
- 14 Wee Ngai, andũ arĩa etũĩ nĩmaraatharĩkĩra;
 gĩkundi kĩa andũ matarĩ tha nĩmaracaria muoyo wakwa,
 o andũ acio matakũrũmbũyagia.
- 15 No Wee, Wee Mwathani, ũrĩ Mũrungu mũigua tha na ũrĩ mũtugi,
 ndũhiuhaga kũrakara, na ũiyũritwo nĩ wendo na wĩhokeku.
- 16 Wĩhũgũre ũndore na ũnjũgũre tha;
 he ndungata ĩno yaku hinya waku,
 na ũhonokie mũriũ wa ndungata yaku ya mũndũ-wa-nja.
- 17 Nyonia kĩmenyithia kĩa wega waku,
 nĩguo thũ ciakwa ikĩone iconorithio,
 nĩgũkorwo Wee, Wee Jehova, nĩũndeithĩtie na ũkaahooreria.

87

Gĩkeno gĩa Gũtũura Zayuni

Thaburi ya Ariũ a Kora

- 1 Nĩahaandĩte mũthingĩ wa itũura rĩake igũrũ rĩa kĩrĩma kĩrĩa kĩaamũre;
 2 Jehova nĩendete ihingo cia Zayuni
 gũkĩra ciikaro iria ingĩ ciothe cia Jakubu.
- 3 Maũndũ mega nĩmaragio igũrũ rĩaku,
 wee itũura inene rĩa Ngai:
- 4 “Nĩngwandĩka ũhoru wa Rahabu na wa Babuloni
 thĩinĩ wa arĩa manjũũ,
 Filistia o nakuo, na Turo, hamwe na Kushi,
 njuge atĩrĩ, ‘Ūyũ aaciarĩrwo Zayuni.’”
- 5 Ti-itherũ, ũhoru wa Zayuni ũkĩario nĩgũkagwetagwo atĩrĩ,
 “Ūyũ o na ũũrĩa maaciarĩrwo kuo,
 na Ūrĩa-ũrĩ-Igũrũ-Mũno we mwene nĩagatũma gũtũure kũrĩ kũrũmu.”
- 6 Jehova nĩakandĩka ibuku-inĩ rĩa kĩrĩndĩ ũũ:
 “Ūyũ aaciarĩrwo Zayuni.”
- 7 Nao magĩtungũ nyĩmbo makaina atĩrĩ,
 “Ithima ciakwa ciothe irĩ thĩinĩ waku.”

88

Ihooya rĩa kũuria Ūteithio Hĩndĩ ya Kũhinyũrĩrka

Thaburi ya Ariũ a Kora

- 1 Wee Jehova, o Wee Ngai ũrĩa ũũhonokagia,
 ngũkayagĩra mũthenya na ũtukũ ndĩ mbere yaku.
- 2 Ihooya rĩakwa rĩrokinya harĩwe;
 inamĩrĩria gũtũ gwaku ũigue gũkaya gwakwa.
- 3 Nĩgũkorwo muoyo wakwa ũiyũritwo nĩ thĩina,
 na nĩ ngirie gũkua.
- 4 Nĩ ndaranĩirio na arĩa makiriĩ gũkua;
 haana ta mũndũ ũtarĩ na hinya.
- 5 Nĩ njiganĩirio na arĩa akuũ,
 o ta arĩa moragĩtwo magakoma mbĩrĩra,
 o acio ũtacookaga kũririkana,
 arĩa meheretio kuuma ũmenyereri-inĩ waku.
- 6 Ūnjikĩtie irima rĩrĩa iriku mũno,
 o kũu kũriku kũrĩ nduma ndumanu.
- 7 Mang’ũrĩ maku nĩmanditũhĩire mũno;

nĩũhubĩkanĩtie na ndiihũ ciaku ciothe.

⁸ Nĩũjehereirie arata akwa arĩa twendanĩte mũno,
na ũgatũma nduĩke kĩndũ kĩrĩ magigi harĩo.

Ndĩmũhingĩrĩrie ndingĩhota kũũra;
⁹ maitho makwa nĩmaroora nĩ kĩaha.

Wee Jehova, ngũkayagĩra o mũthenya;
ngũtambũrũkagĩria moko makwa.

¹⁰ Andũ arĩa akuũ-rĩ, wee nĩũmonagia magegania maku?
Acio makuĩte-rĩ, nĩmarahũkaga, magakũgooca?

¹¹ Wendo waku nĩumbũragwo mbĩrĩra-inĩ,
kana wĩhokeku waku ũgakiumbũrwo Mwanangĩko-inĩ?*

¹² Magegania maku nĩmonagwo kũndũ kũu kwa nduma,
kana ciĩko ciaku cia ũthingu ikamenyeka
bũrũri-inĩ ũcio wa kĩrganĩro?

¹³ No nĩngũgũkaira ũndeithie, Wee Jehova;
rũciini mahooya makwa mokaga harĩwe.

¹⁴ Wee Jehova, nĩ kĩĩ gĩtũmĩte ũndiganĩrie
na ũkaahitha ũthiũ waku?

¹⁵ Kuuma o ũnini wakwa ndũũrite nyamarĩtio na ngakuhĩrĩria gĩkuũ;
nĩnyamaarĩkĩte nĩ imakania ciaku, igatũma njage mwĩhoko.

¹⁶ Mang'ũrĩ maku nĩmahubĩkanĩtie,
nacio imakania ciaku ikanyananga.

¹⁷ Maathiũrũrũkagĩria mũthenya wothe ta mũiyũro wa maaĩ;
hingĩrĩrio nĩmo na mĩena yothe.

¹⁸ Nĩũjehereirie athiritũ akwa na arĩa nyendetee;
nduma nĩyo mũrata wakwa ũrĩa ũnguhĩrĩrie mũno.

89

Kĩrĩkanĩro kĩa Ngai na Daudi

Thaburi ya Ethani wa mbarĩ ya Ezara

¹ Ngũtũura nyinaga ũhoro wa wendo mũnene wa Jehova nginya tene;
ndĩrĩmenyithanagia wĩhokeku waku na kanua gakwa kũrĩ njjarwa na njjarwa.

² Nĩngumbũra atĩ wendo waku ũtũũraga ũrĩ mũrũmu nginya tene,
nyumbũre atĩ wĩhokeku waku nĩũhaandĩte o kũu igũrũ.

³ Woigire atĩrĩ, "Nĩngĩte kĩrĩkanĩro na ũrĩa nĩ ndĩthuurĩre,
na ngeehĩta na mwĩhĩtwa harĩ Daudi ndungata yakwa ngamwĩra atĩrĩ,

⁴ 'Nĩngatũma rũciaro rwaku rūtũũre rwĩhaandĩte nginya tene,
na ndũme gĩtĩ gĩaku kĩa ũnene gĩtũũre kĩrĩ kĩrũmu njjarwa na njjarwa.' "

⁵ Wee Jehova-rĩ, igũrũ nĩrĩkumagia magegania maku,
na rĩkagaathĩrĩria wĩhokeku waku o naguo, kĩũngano-inĩ kĩa acio atheru.

⁶ Nĩ ũndũ-rĩ, kũu matu-inĩ igũrũ nũũ ũngĩgerekano na Jehova?
Nũũ ũkĩhaana ta Jehova harĩ ciũmbe iria irĩ igũrũ?

⁷ Kĩama-inĩ kĩa acio atheru, Mũrungu nĩetigĩrĩtwo mũno;
nĩ wa gwĩtigĩrwo gũkĩra arĩa othe mamũrigiicĩrie.

⁸ Wee Jehova Ngai Mwene-Hinya-Wothe, nũũ ũkĩhaana tawe?
Wee Jehova, nĩ ũrĩ hinya, na wĩhokeku waku ũtũũraga ũkĩrigiicĩrie.

⁹ Nĩwe wathaga kĩhuhũkanio kĩa iria rĩrĩa inene;
rĩrĩa makũmbĩ marĩo mookĩra na igũrũ, nĩmahooreragia.

¹⁰ Wahehenjire Rahabu agĩtuĩka o ta ũmwe wa arĩa moragĩtwo;
wahurunjire thũ ciaku na guoko gwaku kũrĩ hinya.

¹¹ Igũrũ nĩ rĩaku, o na thĩ no yaku;
Wee nĩwe wombire thĩ na kĩrĩa gĩothe kĩrĩ thĩnĩ wayo.

¹² Nĩwe wombire mwena wa gathigathini na wa gũthini;
Taboru na Herimoni ciinaga ikenete nĩ ũndũ wa rĩitwa rĩaku.

* 88:11 Nĩ Abadoni na Kĩhibirania

- 13 Gĩcoka gĩaku nĩ kĩrĩ ũhoti;
guoko gwaku kũrĩ hinya, guoko gwaku kwa ũrĩo nĩgũtũgĩrie.
- 14 Ũthingu na kĩhooto nĩcio mũthingi wa gĩtĩ gĩaku kĩa ũnene;
wendo na wĩhokeku nĩgũtongoragia.
- 15 Kũrathimwo-rĩ, nĩ andũ arĩa mooĩ gũkũgocoo na nyĩmbo,
o arĩa mathiiaa na ũtheri waku, Wee Jehova.
- 16 Makenagĩra rĩitwa rĩaku mũthenya wothe;
magũtũũgagĩria nĩ undũ wa ũthingu waku.
- 17 Nĩgũkorwo Wee nĩwe riiri na hinya wao,
na tondu wa ũtugi waku nĩtũũgagĩria rũhĩa rwitũ.
- 18 Ti-itherũ, ngo iitũ ĩrĩ na Jehova,
mũthamaki witũ nĩ wa Ũrĩa-Mũtheru-wa-Isiraeli.
- 19 Hĩndĩ ĩmwe nĩwaririe na njĩra ya kĩoneki,
ũkũira andũ aku arĩa ehokeku atĩrĩ,
“Nĩheete njamba ĩmwe ya ita hinya;
nĩndũgĩrtie mwanake gatagatĩ ka andũ.
- 20 Nĩndĩoneire Daudi ndungata yakwa;
nĩndĩmũtĩrĩrie maguta makwa maamũre.
- 21 Guoko gwakwa nĩkũrĩmũtiiragĩria;
ti-itherũ gĩcoka gĩakwa nĩkũrĩmwĩkagĩra hinya.
- 22 Gũtirĩ thũ ĩkaamwĩtia igooti.
gũtirĩ mũndũ mwaganu ũkaamũhinyĩrĩa.
- 23 Nĩngahenja thũ ciake mbere yake,
na njũrage arĩa othe mamũthũire.
- 24 Wendo wakwa wa kwĩhokeka ũrĩkoragwo hamwe nake,
na nĩ undũ wa rĩitwa rĩakwa rũhĩa rwake nĩrũrĩtũũgagĩrio.
- 25 Nĩngatambũrũkia guoko gwake igũrũ rĩa iria,
na guoko gwake kwa ũrĩo ndĩkũige igũrũ rĩa njũũ.
- 26 Nĩakanjĩta anjũire atĩrĩ, ‘Wee nĩwe Baba,
na Mũrungu wakwa, o Rwaro rwa Ihiga, Mũhonokia wakwa.’
- 27 Nĩngĩ nĩngamwamũra atuĩke irigithathi rĩakwa,
na ndũme atũũgĩrio gũkĩra athamaki a thĩ.
- 28 Nĩngũtũũria wendo wakwa harĩ we nginya tene,
na kĩrĩkanĩro gĩakwa nake gĩtũũre kĩrĩ gĩa kwĩhokeka.
- 29 Nĩngahaanda rũciaro rwake nginya tene,
na gĩtĩ gĩa ke kĩa ũnene ndĩkĩhaande rĩria rĩothe igũrũ rĩgũtũũra.
- 30 “Ariũ ake mangĩgatirika watho wakwa
na mage kũrũmĩrĩra kĩrĩra gĩakwa,
31 mangĩgathũkia kĩrĩra kĩa watho wakwa wa kũrũmĩrĩro
na mage kũmenyerera maathani makwa,
32 nĩngaherithia wĩhia wao na rũthanju,
herithie waganu wao na kũmahũũra iboko;
33 no ndirĩ hĩndĩ ngaamwehereria wendo wakwa,
o na kana thaahie wĩhokeku wakwa o na rĩ.
34 Ndigathũkia kĩrĩkanĩro gĩakwa
kana ngarũrĩre ũrĩa iromo ciakwa ciarĩtie.
- 35 Nĩndĩhĩtĩte ngĩgwetaga ũtheru wakwa, rĩmwe rĩa kũigana,
na ndirĩ hĩndĩ ngaahenya Daudi,
36 atĩ rũciaro rwake rũgũtũũra nginya tene,
na gĩtĩ gĩa ke kĩa ũnene gĩtũũre kĩrĩ kĩrũmu mbere yakwa ta riũa;
37 gĩgũtũũra kĩrĩ kĩrũmu nginya tene o ta mweri,
mũira ũrĩa ũrĩ matu-inĩ nĩ mwĩhokeku.”
- 38 No rĩrĩ, wee nĩũregete, na ũgatiganĩria,
o na ũgakĩrakarĩra ũcio ũtĩrĩrie maguta.
- 39 Wee nĩũkanĩte kĩrĩkanĩro kĩrĩa ũrĩkanĩre na ndungata yaku,
na ũkarangĩrĩria thũmbĩ yake rũkũngũ-inĩ.
- 40 Wee ũmomorete thingo ciake ciothe
na ũkaananga cĩhitho ciake iria cia hinya.

- 41 Ehītūkīri othe nīmatahīte indo ciake;
atuūkīte wa kūnyararwo nī andū arīa mariganītie nake.
- 42 Wee nītūtūgīrītīe guoko kwa ūrīo kwa arīa mamūthūire;
nītūtūmīte thū ciake ciothe ikene.
- 43 Ūgī wa rūhiū rwake rwa njora nītūhūndūrīte,
na ūkaaga kūmūteithīrīria mbaara-inī.
- 44 Nīūniinīte riiri wake ūgathira,
na ūgaikania gītī gīake kīa ūnene thī.
- 45 Nīūnyihītīe matukū ma wīthī wake;
ūmūhumbīte thoni o ta nguo.
- 46 Nī nginya rī, Wee Jehova? Ūgūtūūra wīhithīte nginya tene?
Nī nginya rī mang'ūrī maku megūtūūra maakanīte ta mwaki?
- 47 Ririkana ūrīa mūtūūrīre wakwa ūrī wa gūthira o narua.
Kaī akīrī ūndū wa tūhū watūmire ūmbe andū othe!
- 48 Nī mūdū ūrīkū ūngītūūra muoyo na ndonane na gīkuū,
kana ehonokie kuuma kūrī hinya wa mbīrīra?
- 49 Wee Mwathani, wendo waku mūnene ūrīa wa tene ūkīrī kū,
ūrīa wehītīre, ūkīrīra Daudi na ūndū wa wīhokeku waku?
- 50 Mwathani, ririkana ūrīa ndungata yaku īnyūrūrītīo,
na ūrīa nyūmīrīrie irumi iria numītīwo nī ndūrīrī ciothe ngoro-inī yakwa,
- 51 o irumi iria thū ciaku īnyūrūrītīe nacio, Wee Jehova,
iria itūire īnyūrūrītīe makīnya ma ūrīa wee ūitīrīrie maguta nacio.
- 52 Jehova arogocwo nginya tene!

Ameni, na ningī Ameni.

Ibuku rīa Kana

90

Thaburi 90-106

Matukū ma Mūdū

Ihooya rīa Musa, ndungata ya Ngai

1 JEHOVA, nīwe ūtūūrīte ūrī gīkarō gītū

kuuma njjarwa na njjarwa.

2 O mbere ya irīma kūgīa kuo

kana ūkūmba thī na mabūrūri,

kuuma tene nginya tene, Wee ūrī o Mūrungu.

3 Wee ūcookagia andū magatuīka rūkūngū,

ūkoiga atīrī, "Cookai rūkūngū-inī, īnyū ciana ici cia andū."

4 Nīgūkorwo mīaka ngiri harīwe

no ta mūthenya wa ira ūrīa ūrahītūkīre,

kana ta ituanīra rīmwe rīa arangīri a ūtukū.

5 Ūhaataga andū, ūkameeheria, magakoma toro wa gīkuū;

andū mahaana ta nyeki irīa īringūkaga rūciinī:

6 o na gūtūika rūciinī nīringūkaga,

hwaī-inī īhoohaga, īkooma.

7 Tūniinagwo nī marakara maku,

na tūkamakio mūno nī marūrū maku.

8 Nīūgīte wīhia witū o mbere yaku,

mehia maitū marīa mahithe ūkamoimīria o ūtheri-inī hau mbere yaku.

9 Matukū maitū mothe maniinagwo nī mang'ūrī maku;

tūninūkagia mīaka iitū na gūcaaya.

10 Mūigana wa matukū maitū-rī, nī mīaka mīrongo mūgwanja,

kana mīrongo īnana, tūngīkorwo tūrī na hinya;

no rīrī, mūigana wamo no thīna na kīeha,

nīgūkorwo mathiraga o narua, na ithū tūgathiī, tūkabūria.

11 Nūū ūūī hinya wa marakara maku?

Nīgūkorwo mang'ūrī maku nī manene o ta gwītīgīrwo kūrīa wagīrīre.

- 12 Tuonie gūtara matukū maitū wega,
nigeetha tūgīe na ngoro ya ūūgī.
- 13 Wee Jehova, hoorera! Nī nginya rī?
Iguīra ndungata ciaku tha.
- 14 Rūciinī tūhūūnagie na wendo waku ūtathiraga,
nīguo tūinage nī gūkena na tūcanjamūkage matukū maitū mothe.
- 15 Tūma tūkene matukū maingī o ta marīa ūtūnyamarītie,
na mīaka mīingī o ta īrīa tuonete thīina.
- 16 Ndungata ciaku irokīonio ciiko ciaku,
naguo riiri waku wonio ciana ciao.
- 17 Wega wa Mwathani Ngai witū ūrogīa na ithuī;
tūma wīra wa moko maitū ūgaacīre,
ī-ni, kīrūmie wīra wa moko maitū.

91

Ngai Nīwe Mūgitiri Witū

- 1 Mūdū ūrīa ūikaraga agitūrwo nī Ūrīa-ūrī-Igūrū-Mūno
arīhurūkaga kīruru-inī kīa Mwene-Hinya-Wothe.
- 2 Ngūkiuga ūhoru wa Jehova atīrī,
“Wee nīwe rīūrīro rīakwa na kīrigo gīakwa kīrī hinya,
nīwe Ngai wakwa, ūrīa ndīihokete.”
- 3 Ti-itherū nīegūgūteithūra gīkerenge-inī kīa mūtegi,
o na kuuma mūrīmū-inī ūrīa mūūru wa kūūraga.
- 4 Arīkūhumbagīra na njoya ciake,
na rungu rwa mathagu make nīho ūrīīgitagia;
wīhokeku wake nīūgatuika ngo yaku na kīihitho gīaku.
- 5 Ndūrītīgagīra imakania cia ūtukū,
kana mūguī ūrīa ūthīrīrīkaga mūthenya,
- 6 o na kana mūrīmū ūrīa ūceemaga nduma-inī,
kana mūthiro ūrīa ūniinanaga mūthenya gatagatī.
- 7 Andū ngiri no magūe mwena waku,
nao ngiri ikūmi magūe guoko-inī gwaku kwa ūrīo,
no ndūngīkuhīrīrio nīguo.
- 8 Wee no kwīrorera ūkerorera na maitho maku
wīonere iherithia rīa andū arīa aaganu.
- 9 Ūngītua Ūrīa-ūrī-Igūrū-Mūno gīikaro gīaku,
o we Jehova, ūrīa arī we rīūrīro rīakwa,
- 10 hīndī iyo gūtīrī ūūru ūgaagūkororera,
gūtīrī mwanangīko ūgaakuhīrīria hema yaku.
- 11 Nīgūkorwo nīagaatha araika ake nī ūndū waku,
makūgitagīre mīthīire-inī yaku yothe;
- 12 nīmagakuoya na igūrū na moko mao
nīgeetha ndūkaringwo kūgūrū nī ihiga.
- 13 Nīūgakinyīrīria mūrūūthi, o na nduīra;
ūkarangīrīria mūrūūthi ūrīa mūnene, o na nyoka.
- 14 Jehova ekuuga atīrī, “Kuona atī nīanyendete,
nīngamūhatūra hatīka-inī;
nīndīrīmūgitagīra, nīgūkorwo nīamenyete rīitwa rīakwa.
- 15 Arīngayagīra, na nī ngamwītīka;
ndīrīkoragwo hamwe nake hīndī ya thīina,
ndīrīmūteithūraga na ngamūtīithia.
- 16 Ngūmūtūūria muoyo matukū maingī nginya aiganie,
na ndīmuonagie ūhonokio wakwa.”

92

Rwimbo rwa Gūcookia Ngaatho

- 1 Nĩ wega mũno gũcookagĩria Jehova ngaatho
o na gũkumagia rĩtwa riaku na rwĩmbo,
Wee Ūria-ũri-Igũrũ-Mũno,
- 2 nĩ wega mũno kwanagĩrĩra wendo waku o rūciinĩ,
o na kwanĩrĩra wĩhokeku waku ūtukũ,
- 3 tũkĩinagia kĩnanda gĩa kĩnũbi kĩa ndigi ikũmi,
o hamwe na kĩnanda kĩa mũgeeto kĩa kĩa kĩa gĩgambi wega.
- 4 Nĩgũkorwo, Wee Jehova, nĩũngenetie nĩ ūndũ wa ciiko ciaku;
nĩngũina ngenete nĩ ūndũ wa wĩra wa moko maku.
- 5 Ī mawĩra maku matikĩrĩ manene, Wee Jehova,
meciiria maku-rĩ, matikĩrĩ marikĩru!
- 6 Mũndũ ūria ūtarĩ ūgĩ ndangĩmamenya,
mũndũ mũkĩgu ndangĩkũũrana ūndũ ūyũ,
- 7 atĩ o na arĩa aaganu mangĩkũra ta nyeki,
o na arĩa othe mekaga ūũru mangĩgaacĩra,
makaanĩnwo nginya tene na tene.
- 8 No Wee Jehova, ūtũũraga ūtũũgĩrĩtio nginya tene.
- 9 Nĩgũkorwo thũ ciaku, Wee Jehova,
ti-itherũ thũ ciaku nĩgathira;
arĩa othe mekaga ūũru nĩmakaharaganio.
- 10 Wee nĩwambararĩtie rũhĩa rwakwa o ta rwa mbogo;
ndĩmũitĩrĩrie maguta marĩa mega mũno.
- 11 Maitho makwa nĩmeyoneire gũtoorio gwa thũ ciakwa;
matũ makwa nĩmeiguĩrĩre ūrĩa thũ ciakwa icio njaganu itooretio.
- 12 Andũ arĩa athingu marĩtheeremaga o ta mũtĩ wa mũkĩndũ,
makũre o ta mũtarakwa wa Lebanoni;
- 13 mahaandĩtwo kũu nyũmba-inĩ ya Jehova,
marĩtheeremaga kũu nja-inĩ cia Ngai witũ.
- 14 Magatũũra maciaraga maciaro o na marĩ akũrũ,
matũũre marĩ na hinya wa wĩhĩ wao, na marĩ aruru,
- 15 maanağĩrĩre, makiugaga atĩrĩ, "Jehova nĩ mũrũngĩrĩru;
we nĩwe Rwaro rwakwa rwa Ihiga,
na gũtĩrĩ waganu ūngĩoneka thĩinĩ wake."

93

Ūkaru wa Wathani wa Ngai

- 1 Jehova nĩarathamaka, ehumbĩte ūkaru;
Jehova ehumbĩte ūkaru
na akeoha hinya ta mũcibi.
Thĩ nĩhaandĩtwo ĩkarũma ki,
ndĩrĩ hĩndĩ ĩngĩenyenyeka.
- 2 Gĩtĩ gĩaaku kĩa ūnene gĩtũũrĩte kĩrĩ kĩrũmu kuuma o tene;
wee ūtũũrĩte kuo kuuma tene na tene.
- 3 Wee Jehova-rĩ, maria nĩmaranĩrĩra,
maria maranĩrĩra na mĩgambo yamo;
maria maranĩrĩra makahũũrithĩa makũmbĩ.
- 4 We nĩarĩ hinya gũkĩra makũmbĩ ma irĩa,
arĩ hinya gũkĩra marurumĩ macio ma maaĩ maingĩ,
Jehova arĩ igũrũ nĩ arĩ hinya.
- 5 Wee Jehova, mawatho maku maikaraga marĩ marũmu;
naguo ūtheru ūgũtũũra ūgemetie nyũmba yaku
matukũ matarĩ mũthia.

94

Ngai Nĩwe Ūrĩhagĩria arĩa Athingu

- 1 Wee Jehova, o Wee Mürungu ūrĩa ūrĩhanagĩria,
Wee Mürungu ūrĩa ūrĩhanagĩria-rĩ, cangarara.
- 2 Arahũka, Wee mütuanĩri ciira wa andũ othe a thĩ;
kĩrĩhe andũ arĩa etũĩ o kĩa kĩmagĩrĩre.
- 3 Wee Jehova-rĩ, nĩ nginya rĩ andũ arĩa aaganu megĩtũũra makenete,
nĩ nginya rĩ andũ arĩa aaganu megĩtũũra marũuhagia?
- 4 Maaragia ndeto cia mwĩgaatho;
andũ arĩa othe meekaga ūũru, o maiyũrĩtwo nĩ mwĩtũio.
- 5 Mahehenjaga andũ aku, Wee Jehova,
makahinyĩrĩria igai rĩaku.
- 6 Mooragaga mütumia wa ndigwa, na mũndũ wa kũngĩ;
mooragaga ciana iria itarĩ maithe.
- 7 Moigaga atĩrĩ, “Jehova ndangĩona;
Ngai wa Jakubu-rĩ, ndangĩrũmbũiya.”
- 8 Mwĩmenyererei inyuĩ arĩa mwaagĩte ūũgĩ mũrĩ gatagatĩ-inĩ ka andũ;
inyuĩ andũ aya akĩgu, mũgaakũhĩga rĩ?
- 9 Ūrĩa wombire gĩtũ-rĩ, ndangĩguua?
Ūcio wombire riitho-rĩ, ndangĩona?
- 10 Ūcio ūrũithagia ndũrĩrĩ-rĩ, ndangĩherithania?
O ūcio ūrutaga andũ-rĩ, ndarĩ ūmenyo?
- 11 Jehova nĩoĩ meciiria ma mũndũ;
ĩĩ, oĩ atĩ meciiria mao nĩ ma tũhũ.
- 12 Wee Jehova, kũrathimwo-rĩ, nĩ mũndũ ūrĩa Wee ūtaaraga,
o mũndũ ūcio ūrutaga watho waku;
- 13 nĩũgaatũma ahoorere matukũ-inĩ ma thũina,
o nginya rĩria mũndũ ūrĩa mwaganu akenjerwo irima.
- 14 Nĩgũkorwo Jehova ndagatiganĩria andũ ake;
igai rĩake ndarĩ hĩndĩ angĩrĩrika.
- 15 Ūtuanĩri ciira wa kĩhooto nĩũgakwo rĩngĩ igĩrũ rĩa ūthingu,
nao andũ othe arĩa arũngĩrĩru ngoro maũrũmagĩrĩre.
- 16 Nũũ ūkwarahũka, andũrĩre harĩ arĩa aaganu?
Nũũ ūkũndũgamĩrĩra, andũrĩre harĩ arĩa meekaga ūũru?
- 17 Tiga Jehova aandeithirie-rĩ,
ingĩakuire o narua, ngatũũre kũu ūkiri-inĩ.
- 18 Rĩria ndoigire atĩrĩ, “Kũgũrũ gwakwa nĩkũratenderũka,”
wendani waku, Wee Jehova, nĩwandiirĩrĩre.
- 19 Rĩria mĩtangĩko yaingĩhire thĩnĩ wakwa-rĩ,
Wee wahooreririe, ūgĩkenia ngoro yakwa.
- 20 Gĩtĩ kĩa ūnene kĩa ungumania-rĩ, hihi no kĩgĩe na ngwatanĩro nawe,
o kĩa kirehanagĩra mĩnyamaro nĩ ūndũ wa matũiro ma kĩa?
- 21 Monganaga hamwe nĩguo mokĩrĩre mũndũ ūrĩa mũthingu,
na magatũũra mũndũ ūtehĩtie ooragwo.
- 22 No Jehova nĩwe ūtuĩkite kĩirigo gĩakwa kĩa hinya,
na Ngai wakwa, o we rwaro rwakwa rwa ihiga harĩa njũragĩra.
- 23 We nĩakamaherithia nĩ ūndũ wa mehia mao
na amaniine nĩ ūndũ wa waganu wao;
Jehova Ngai witũ nĩakamaniina.

95

Rwĩmbo rwa gwĩta Andũ Magooco Jehova

- 1 Ūkai, tũinĩre Jehova nĩ gũkena;
tũkĩanĩrĩre ūcio Rwaro rwa Ihiga rwa ūhonokio witũ.
- 2 Nĩtũũkei mbere yake tũgĩcookagia ngaatho,
na tũmũinĩre nyĩmbo cia kũmũkumia.
- 3 Nĩgũkorwo Jehova nĩ Mürungu mũnene,

o we Mũthamaki mūnene ūkīrīte ngai ciothe.

⁴ Thī kūrīa kūrīku mūno kūrī guoko-inī gwake,
o na tūcūmbīrī twa irīma no twake.

⁵ Iria nī rīake, nīgūkorwo nīwe warīūmbire,
na moko make nīmo moombire thī nyūmū.

⁶ Ūkai, tūmūinamīrīre tūmūhoove,
nītūtūrīrie Jehova o we Mūtūūmbi ndu;

⁷ nīgūkorwo nīwe Ngai witū,
na ithuī tūrī andū a ūrīithio wake,
rūūru rūrīa we mwene arīithagia.

Ūmūthī mūngīigua mūgambo wake,

⁸ mūtikoomie ngoro cianyu
ta ūrīa mwekire mūrī Meriba,

o na ta ūrīa mwekire mūthenya ūrīa mwarī Masa kūu werū-inī,

⁹ kūrīa maithe manyu maangeririe na makīngararia,
o na gūtuika nīmoonete ūrīa wothe ndaamekīire.

¹⁰ Nīgūkorwo ndaatūūrīte ndakarīire rūciaro rūu mīaka mīrongo ina;
ngiuga atīrī, “Aya nī andū arīa ngoro ciao ciūrīte,
na nīmagīte kūmenya njīra ciakwa.”

¹¹ Nī ūndū ūcio ngīlīhta ndakarīte, ngiuga atīrī,
“Matīrī hīndī magaatoonya kīhurūko-inī gīakwa.”

96

Kūgooca Ngai Ūrīa Mūtuanīri Ciira

¹ Inīrai Jehova rwīmbo rwerū;
inīrai Jehova, inyuī andū a thī yothe.

² Inīrai Jehova, goocai rītwa rīake;
hunjagiai ūhonokio wake mūthenya o mūthenya.

³ Umbūrai riiri wake kūrī ndūrīrī,
mumbūre mawīko make ma kūgegania kūrī andū othe.

⁴ Nīgūkorwo Jehova nī mūnene, na nī wa kūgoocwo mūno;
nīwe wa gwītīgīrwo gūkīra ngai ciothe.

⁵ Nīgūkorwo ngai ciothe cia ndūrīrī nī mīhianano,
no Jehova nīwe wombire igūrū.

⁶ Riiri na ūnene irī mbere yake;
hinya na riiri irī handū hake harīa haamūre.

⁷ Tūūgīriai Jehova, inyuī mīhīrīga ya ndūrīrī,
mūtūgīrie Jehova nī ūndū wa riiri na hinya wake.

⁸ Tūūgīriai Jehova nī ūndū wa riiri ūrīa wagīrīre rītwa rīake;
mūreherei maruta na mūūke nja-inī ciake.

⁹ Hooyai Jehova thīinī wa riiri wa ūtheru wake;
inainai mūrī mbere yake, inyuī andū a thī yothe.

¹⁰ Ūrai ndūrīrī atīrī, “Jehova nīarathamaka.”
Thī nūhaandītwo ikarūma, ndīngīenyenyeka;
agatuīra kīrīndī ciira akīigananītie.

¹¹ Igūrū nīrīkene, thī nīcanjamūke;
irīa nīrīrurume, na indo iria ciothe irī thīinī warīo;
¹² mīgūnda nīkenerūrūke, na indo iria ciothe irī thīinī wayo.

Hīndī iyo mītī yothe ya mūtītū nīkaina nī gūkena;
¹³ ikaina irī mbere ya Jehova, nīgūkorwo nīarooka,
arooka gūtuīra thī ciira.

Agaatuīra thī ciira na ūthingu,
na kīrīndī agītuīre na ma yake.

97

Riiri wa Wathani wa Ngai

- 1 Jehova nīarathamaka, thī nīgīkene;
mabūrūri marīa marī ndwere-inī cia iria nīmacanjamūke.
- 2 Athiūrūrūkīrio nī matu na nduma ndumanu;
ūthingu na kīhoo to nīcio mūthingi wa gītī gīake kīa ūnene.
- 3 Mwaki ūmūthiiga mbere
ūgīcinaga thū ciake na mīena yothe.
- 4 Heni ciake imūrīkaga thī yothe;
thī īcionaga īkainaina.
- 5 Irīma itwekaga o ta mūhūra mbere ya Jehova,
igatweka irī mbere ya Mwathani wa thī yothe.
- 6 Igūrū rīanagīrīra ūthingu wake,
nao andū othe makoona riiri wake.
- 7 Andū arīa othe mahooyaga mīhianano mīcūhie nīmaconorithagio,
acio meerahaga na mīhianano:
inyuī ngai ici, mūinamīrīrei mūmūhoee.
- 8 Zayuni īiguaga ūguo īgakena,
namo matūūra ma Juda magacanjāmūka,
tondū wa matūiro maku ma ciira, Wee Jehova.
- 9 Nīgūkorwo Wee Jehova, nīwe Ūrīa-Ūrī-Igūrū-Mūno wa thī yothe;
wee nūtūūgīrītio mūno igūrū rīa ngai ciothe.
- 10 Arīa endi Jehova nīmathūūre ūūru,
nīgūkorwo nīagitagīra mīoyo ya arīa ake ehokeku,
na akamateithūra kuuma moko-inī ma arīa aaganu.
- 11 Ūtheri nīwarīire arīa athingu
na arīa arūngīrīru ngoro makaiyūrwo nī gīkeno.
- 12 Kenerai Jehova, inyuī arīa athingu,
mūkīgooce rītwa rīake rīamūre.

98

Ngai Nīwe wathaga Thī Yothe

- 1 Inīrai Jehova rwīmbo rwerū,
nīgūkorwo nīekīte maūdū ma kūgegania;
guoko gwake kwa ūrīo na gicoka gīake gītheru
nīcio imūhonokanīrie.
- 2 Jehova nīamenyithanītie ūhonokio wake
na akaguūria ūthingu wake kūrī andū a ndūrīrī.
- 3 Nīarīkanīte wendo wake
na wīhokeku wake ūrīa erīire nyūmba ya Isiraeli;
ituri ciothe cia thī nīcionete
ūhonokanio wa Ngai witū.
- 4 Anīrīrai mūkenete mūrī mbere ya Jehova, inyuī andū othe a thī,
tumūkai mūkenūrūrūke na nyīmbo mūkīinaga;
- 5 inīrai Jehova na kīnanda kīa mūgeeto,
mūmūinīre na kīnanda kīa mūgeeto
o na mūgambo ūrīa mwega mūno,
- 6 inai na tūrumbeta, na mūgambo wa coro:
anīrīrai na gīkeno mūrī mbere ya Jehova, o ūcio Mūthamaki.
- 7 Iria rīrīa inene nīrīrurume, na kīrīa gīothe kīrī thīnī warīo,
mabūrūri mothe, na arīa othe matūūruga kuo.
- 8 Njūūī nacio nīkīhūūre hī,
o nacio irīma nīciine hamwe nī gūkena;
- 9 nīciine irī mbere ya Jehova,
nīgūkorwo nīarooka nīguo athamakīre thī.
Agatuīra mabūrūri ciira na ūthingu,
nakīo kīrīndī agītuiathanagie na werekereru.

99

Kūgooca Ngai nĩ undũ wa Ūthingu Wake

- ¹ Jehova nĩarathamaka,
ndũrĩrĩ nĩcikiĩnaine;
aikarĩire gĩtĩ kĩa ũnene arĩ gatagatĩ ka makerubi,
thĩ nũthingithe.
- ² Jehova nĩ mũnene Zayuni;
nĩatũũgĩrite igũrũ rĩa ndũrĩrĩ ciothe.
- ³ Andũ nĩmakĩgooce rĩitwa rĩaku inene na rĩa gwĩtigĩrwo:
we nĩwe mũtheru.
- ⁴ Mũthamaki nĩ arĩ hinya, na nĩendete kĩhooito:
nĩũrũmĩtie ũtuithania wa ciira ũrĩa mwerekereeru;
nĩwĩkĩte maũndũ ma kĩhooito na ma ũthingu
thĩĩnĩ wa Jakubu.
- ⁵ Tũũgĩriai Jehova Ngai witũ,
na mũmũĩnamĩrĩre, mũmũhooe mũrĩ gĩturwa-inĩ kĩa makinya make;
we nĩwe mũtheru.
- ⁶ Musa na Harũni maarĩ amwe a athĩnjĩri-Ngai ake,
nake Samũeli aarĩ ũmwe wa arĩa maakayagĩra rĩitwa rĩake;
maakayagĩra Jehova
nake akametĩka.
- ⁷ Aamaragĩria arĩ thĩĩnĩ wa gĩtugĩ kĩa itu;
makĩrũmia mawatho make
na kĩrĩra kĩa watho wake wa kũrũmĩrĩrwo kĩrĩa aamaheete.
- ⁸ Wee Jehova Ngai witũ-rĩ,
nĩwametĩkaga;
harĩ Isiraeli warĩ Mũrungu mũrekanĩri,
o na gĩtuĩka nĩwamaherithagia nĩ undũ wa ciĩko ciao njũru.
- ⁹ Tũũgĩriai Jehova Ngai witũ,
na mũmũhooyage mũrĩ kĩrĩma-inĩ gĩake kĩamũre,
nĩgũkorwo Jehova Ngai witũ nĩ mũtheru.

100

Rwĩmbo rwa Kūgooca Ngai

- ¹ Anĩrĩrai mũkenete mũrĩ mbere ya Jehova, inyuĩ andũ othe a thĩ.
² Thathaiyai Jehova mũcanjamũkĩte;
ũkai mbere yake mũkĩĩnaga mũkenete.
- ³ Menyai atĩ Jehova nĩwe Ngai.
Nĩwe watũũmbire, na ithuĩ tũrĩ ake,
tũrĩ andũ ake, ng' Ondu cia ũrĩithio wake.
- ⁴ Tonyerai ihingo ciake mũrĩ na ngaatho,
mũtoonye nja ciake mũkĩmũgocaga;
mũcookerieĩ ngaatho na mũgooce rĩitwa rĩake.
- ⁵ Nĩgũkorwo Jehova nĩ mwegu,
wendo wake ũtũũraga nginya tene na tene;
wĩhokeku wake nĩ wa nginya njjarwa na njjarwa.

101

Wĩhokeku wa Mũthamaki harĩ Ngai

Thaburi ya Daudi

- ¹ Nĩĩ ndĩĩnaga ũhoru wa wendo na wa kĩhooito gĩaku;
Wee Jehova nĩwe ndĩrĩgocaga na rwĩmbo.
- ² Nĩngwĩmenyerera ndũũre mũtũũrĩre ũtarĩ ũcuuke:
nĩ rĩ ũgaagĩũka kũrĩ nĩ?

Nĩndĩrĩkaraga mũciĩ gwakwa
ndĩ na ngoro ĩtarĩ ũcuuke.

- ³ Gūtirī ūndū mūuru
ndīrīgaga mbere ya maitho makwa.
- Nīthūire cīko cia andū arīa matarī wītīkio;
ndīngītīkīra menyīitūrīre harī nīi.
- ⁴ Ndīrīkaraga haraihu na andū arīa marī ngoro nemi;
ūuru-rī, ndirī hīndī ngaanyīitanīra naguo.
- ⁵ Mūdū o wothe ūngīcambia mūdū wa itūūra rīake na hito,
ūcio nīngamūniina;
mūdū o wothe ūrī maitho ma rūng'athio na ngoro ya mwītīio,
ūcio ndikamūkirīria.
- ⁶ Maitho makwa-rī, marīroraga andū arīa ehokeku būrūri-inī,
nīguo maikaranagie na nīi;
mūdū ūrīa mīthiire yake itarī ūcuuke-rī,
ūcio nīarīndungatagīra.
- ⁷ Gūtirī mūdū wīkaga maūdū ma mawara
ūgaikara nyūmba-inī yakwa;
gūtirī mūdū waragia maheeni
ūkaarūgama mbere yakwa.
- ⁸ O rūciinī nīndīrīkiragia
arīa othe aaganu būrūri-inī;
nīngeheria andū arīa othe mekaga ūuru
mathire itūūra-inī rīria inene rīa Jehova.

102

Ihooya rīa Mūdū Mūnyamarīku

- ¹ Wee Jehova, igua ihooya rīakwa;
reke gūkaya gwakwa ngīhooya ūteithio gūgūkinyīre.
- ² Tiga kūhitha ūthiū waku
rīria ndī mūnyamaro-inī.
Inamīrīria gūtū gwaku ūnjigūe;
ndagūkaīra, nījīka o narua.
- ³ Nīgūkorwo matukū makwa marathira
o ta ūrīa ndogo īthiraga;
namo mahīndī makwa maraakana o ta gīcinga.
- ⁴ Ngoro yakwa īringīkīte na īkahooa o ta nyeki;
ndiganīrwo o na nī kūrīa irio.
- ⁵ Tondū wa ūrīa ndīracaaya nyanīrīre,
hīnjīte ngatigara o gīkonde na mahīndī.
- ⁶ Haana ta ndundu ya werū-inī,
ngahaana ta ndundu īria īikaraga kūrīa kwanangīku.
- ⁷ Ndaaraga itarī toro;
haanīte ta nyoni īrī o iiki nyūmba igūrū.
- ⁸ Mūthenya wothe thū ciakwa itindaga igūthīrīkia;
acio maanyūrūragia mahūthagīra rītwa rīakwa taarī kīrumi.
- ⁹ Nīgūkorwo ndīaga mūhu taarī irio ciakwa,
na kīria nyuuaga ngagītukania na maithori,
- ¹⁰ tondū wa mang'ūrī maku manene,
ūnjoete na igūrū ūkanjīkia mwena-inī.
- ¹¹ Matukū makwa mahaana o ta kīruru kīa hwaī-inī;
hoohaga ta nyeki.
- ¹² No rīri, Wee Jehova ūgūtūūra ūikarīre gītī kīa ūnene nginya tene na tene;
ngumo yaku īgūtūūra nījarwa na nījarwa.
- ¹³ Wee nīūkwarahūka ūguīre itūūra rīa Zayuni tha,
nīgūkorwo ihinda rīa kūrīka wega nī ikinyu;
ihinda rīria rīathīrīre nī ikinyu.

- 14 Nīgūkorwo mahiga makuo nīmakenagīrwo nī ndungata ciaku;
o na rūkūngū rwakuo nīrūtūmaga iringwo nī tha.
- 15 Ndūrīrī nūigeetigīra rītwa rīa Jehova,
athamaki othe a thī mekīrīre riiri waku.
- 16 Nīgūkorwo Jehova nīagaaka itūūra rīa Zayuni rīngī,
na eyumīrie arī na riiri wake.
- 17 Nīakaigua mahooya ma andū arīa aagi;
ndakanyarara mahooya mao.
- 18 Ūhoro ūyū nīwandīkwo nī ūndū wa rūciaro rūrīa rūgooka,
nīguo andū arīa mataciarītwo makaagooa Jehova:
- 19 “Jehova nīacūthīrīrie thī arī harīa hake haamūre kūu igūrū;
arī kūu igūrū Jehova nīkūrora aarorire thī,
- 20 nīguo aigue gūcaaya kwa arīa moheetwo,
na ohorithie arīa maatuīrīrwo gūkua.”
- 21 Nī ūndū ūcio rītwa rīa Jehova nīrīkoimbūrwo kūu Zayuni,
na nīakagoocwo kūu Jerusalemu
- 22 rīrīa andū a ndūrīrī na mothamaki
makoongana, mathathaiye Jehova.
- 23 Hīndī ya mūtūūrīre wakwa nīanyihihie hinya wakwa;
nīakūhīhie matukū makwa.
- 24 Nī ūndū ūcio ngīkiuga atīrī:
“Wee Ngai wakwa, ndūkanjūrage o rīrīa ndaiganīria matukū makwa;
wee-rī, mīaka yaku ithiiaa o na mbere nginya njiarwa na njiarwa.
- 25 O kīambīrīria-inī, nīwaarire mīthingi ya thī,
o narīo igūrū nī wīra wa moko maku.
- 26 Icio nīgūthira igaathira, no wee nīgūtūūra ūgaatūūra;
igaakūra o ta nguo, ithire.
- Ūgaacigarūrīra ta nguo,
icooke iteeo.
- 27 No Wee ndūgarūrūkaga,
nayo mīaka yaku ndīrī mūthia.
- 28 Ciana cia ndungata ciaku igaatūūra na thayū mbere yaku;
nacio njiaro cicio cigaikara irūmīte irī mbere yaku.”

103

Gūcookia Ngaatho nī ūndū wa Wegā wa Ngai

Thaburi ya Daudi

- 1 Gooa Jehova, wee ngoro yakwa;
kīrīa gīothe kīrī thīnī wakwa, gooca rītwa rīake itheru.
- 2 Gooa Jehova, wee ngoro yakwa,
na ndūkariganīrwo nī maūndū mothe marīa aanagwīka:
- 3 o ūrīa ūkūrekagīra mehīa maku mothe,
na agakūhonia mīrimū yaku yothe,
- 4 ūrīa ūkūūraga muoyo waku kuuma irīma rīa gīkuū,
na agakūhumba wendo na tha taarī thūmbī ya ūnene,
- 5 o we ūkūhūnāgia na maūndū mega
nīgeetha waanake waku werūhagio o ta wa nderi.*
- 6 Jehova ekaga maūndū ma ūthingu,
na akarūgamīrīra kīhooito kūrī arīa othe ahinyīrīrie.
- 7 Nīamenyithirie Musa njīra ciake,
nacio cīko ciake agīcimenyīthia andū a Isiraēli:
- 8 Jehova nī mūigua tha na nī mūtugi,
ndahūhaga kūrakara, na nīaiyūrwo nī wendo mūingī.
- 9 We ndaciirithanāgia hīndī ciothe,
o na kana agatūūra arakarīte nginya tene;

* 103:5 Nderi yūikaine nī ūndū wa hinya wayo, na nī ūndū wa gūtūūra mūno.

- 10 Ndatüherithagia ta üria mehia maitü magirüirwo,
o na kana agatürhia küiringana na waganu witü üria üigana.
- 11 O ta üria igürü riraihanirüirie na thü,
üguo no taguo wendo wake üri münene küri aria mamwitigirite;
- 12 o ta üria irathiro küraihanirüirie na ithüiro-rü,
üguo no taguo atwehereirie mehia maitü magatüraihüiria.
- 13 O ta üria müthuuri aiguagira ciana ciake tha,
üguo no taguo Jehova aiguagira tha aria mamwitigirite;
- 14 nigükorwo we nioi üria tuombirwo,
niririkanaga atü ithüi türü o rüküngü.
- 15 Ha ühoro wa mündü-rü, matukü make mahaana o ta nyeki,
we acanükaga o ta ihüa rüa githaka;
- 16 rihurutagwo ni rühuho rikehera,
na haria riraari ritingicooka kuonwo ringi.
- 17 No riri, kuuma tene nginya tene
wendo wa Jehova ütüraga harü aria mamwitigirite,
naguo üthingu wake ügakinyira ciana cia ciana ciao,
- 18 o acio mamenyagira kirikaniro giake,
na makaririkanaga gwithikira watho wake.
- 19 Jehova nahaandite gitü giake kia ünene küu igürü,
na üthamaki wake wathaga maündü mothe.
- 20 Goocai Jehova, inyuü araiaka ake,
inyuü njamba irü hinya, inyuü mwikaga üria oigite,
o inyuü mwathikagira kiugo giake.
- 21 Goocai Jehova, inyuü mbütü ciake ciothe cia igürü,
o inyuü ndungata ciake iria ciikaga üria endaga.
- 22 Goocai Jehova, inyuü mawira make mothe
müri küria guothe athamakaga.

Wee ngoro yakwa, gooca Jehova.

104

Jehova üria Müümbi na Müheani

1 Gooa Jehova, wee ngoro yakwa.

Wee Jehova Ngai wakwa, Wee üri münene müno;
wihumbite riiri na ükaru.

2 Ehumbite ütheri taari nguo;
we atambürükagia igürü taari hema,
3 na akaara migamba ya tünümba twake twa ngoroba igürü rüa maa.

Wee atümaga matu matuüke ngaari yake ya ita,
na agakuo ni mathagu ma rühuho.

4 Niwe ütümaga rühuho rütüike arekio ake,
nacio ninimbü cia mwaki agacitua ndungata ciake.

5 We aahaandire thü igürü rüa mithingi yayo;
ndiri hündi ingienyeneyeka.

6 Wamihumbirire na iria rüria inene taari nguo;
maaü maikarire makuniküre irüma.

7 No riri, waküümi maaü maküüra,
nacio ngwa ciaku ciagamba magüithara;

8 magitherera igürü wa irüma,
magüikürüka cianda-ini,
magitherera na küria watuüte mathü.

9 Wee niwe wekirire mühaka üria matangikira;
gütiri hündi magaacooka kühumbira thü.

10 We atümaga ithima ciitüire maaü mikuru-ini;
mathereraga gatagati-ini ka irüma.

11 Nicio iheaga nyamü ciothe cia githaka maaü ma künyua;

- nĩkuo njagĩ cia werũ-inĩ inyootoragĩrwo.
- 12 Nyoni cia riera-inĩ ciakaga itara hakuĩ na maaĩ macio;
ciinaga irĩ hong-e-inĩ cia mĩtĩ.
- 13 We aitagĩrĩria irĩma maaĩ moimĩte nyũmba-inĩ ciake iria irĩ igũrũ;
thĩ nũĩganagwo nĩ maciaro ma wĩra wake.
- 14 We atũmaga nyeki ikũre nĩ ũndũ wa kũrĩio nĩ mahiũ,
na agakũria mĩmera irĩa andũ mahaandaga,
tĩiri-inĩ gũgakiumaga irio:
- 15 ndibei irĩa ikenagia ngoro ya mũndũ
na maguta ma gũtũma ũthiũ wake ũkenge,
o na irio iria ciikagĩra ngoro yake hinya.
- 16 Mĩtĩ ya Jehova nĩyuragĩrio mbura wega,
mĩtarakwa ũyo ya Lebanoni o irĩa aahaandire.
- 17 Kũu nĩkuo nyoni ciakaga itara ciacio;
nayo njũũ, nyũmba yayo irĩ kũu mĩkarakaba-inĩ.
- 18 Irĩma-inĩ iria ndaaya nĩkuo mbũri cia gĩthaka ciikaraga;
mĩatũka-inĩ ya mahiga nĩkuo ikami ciĩhithaga.
- 19 Mweri nĩguo ũmenyithanagia hĩndĩ ya imera,
narĩo riũa nĩrĩmenyaga hĩndĩ yarĩo ya gũthũa.
- 20 Wee nĩwe ũtũmaga kũgĩe nduma, gũgatuĩka ũtukũ,
nacio nyamũ ciothe cia gĩthaka ikoimĩra icemeete.
- 21 Mĩrũũthi irĩa mĩthĩ iraramaga ikĩhĩta,
na igacaria irio ciayo kuuma harĩ Mũrungu.
- 22 Riũa rĩrathaga, nayo igēethĩra;
ĩthiaga igakoma imamo-inĩ ciayo.
- 23 Hĩndĩ ũyo mũndũ agathiĩ kũruta wĩra wake,
agakĩruta wĩra o nginya hwaĩ-inĩ.
- 24 Wee Jehova, kaĩ mawĩra maku nĩ maingĩ-ĩ!
Mothe ũmarutĩte na ũũgĩ;
nayo thĩ ũyũrĩte ciũmbe ciaku.
- 25 Rĩrĩa nĩrĩo iria rĩrĩa inene na rĩariĩ,
rĩyũrĩte ciũmbe irĩ muoyo itangĩtarĩka,
iria nene na iria nini.
- 26 Marikabu nĩkuo igeragĩra igĩthĩ na igĩcooka,
o na nyamũ irĩa ũitagwo Leviathanĩ,
irĩa wombire nĩguo itũhagĩre kuo.
- 27 Icio ciothe nĩwe icũthagĩrĩria
nĩguo ũcihe irio ciacio hĩndĩ irĩa yagĩrĩre.
- 28 Na rĩrĩa wacihe irio,
cioyaga ikarĩa;
rĩrĩa watambũrũkia guoko gwaku,
ũcihũũnagia na indo njega.
- 29 Rĩrĩa wahitha ũthiũ waku,
inyiitagwo nĩ guoya;
rĩrĩa weheria mĩhũmũ yacio,
ikuuaga igaacooka rũkũngũ-inĩ.
- 30 Rĩrĩa watũma Roho waku,
ikagĩa kuo,
nawe ũkerũhia maũndũ mothe gũkũ thĩ.
- 31 Riiri wa Jehova ũrotũura nginya tene;
Jehova arokenagĩra mawĩra make:
- 32 o we ũcio ũroraga thĩ, nayo ikainaina,
o we ũhutagia irĩma, nacio ikoima ndogo.
- 33 Ngũtũura nyinagĩra Jehova matukũ mothe ma muoyo wakwa;
ndĩrĩnaga ngĩgoocaga Ngai wakwa hĩndĩ irĩa yothe ngũtũura muoyo.
- 34 Jehova arokenio nĩ mecũũrania makwa,
rĩrĩa ndĩrĩkenaga nĩ ũndũ wake.

³⁵ No rĩrĩ, ehia maroniinwo kuuma thĩ,
na andũ arĩa aaganu mathire biũ.

Wee ngoro yakwa, gooca Jehova.

Goocai Jehova.

105

W̄hokeku wa Ngai kūrĩ Isiraeli

- ¹ Cookeria Jehova ngaatho, kaĩrai rĩitwa rĩake;
menyithiai ndũrĩrĩ maũndũ marĩa ekĩte.
- ² Mũinĩrei, mũmũinĩre mũkĩmũgocaga;
heanai ũhoro wa ciĩko ciake ciothe cia magegania.
- ³ Mwĩrahei nĩ ũndũ wa rĩitwa rĩake itheru;
ngoro cia arĩa marongoragia Jehova nũikene.
- ⁴ Cũthĩrĩriai Jehova na hinya wake;
mathaai ũthiũ wake hĩndĩ ciothe.
- ⁵ Ririkanai magegania marĩa ekĩte,
na ciamu ciake, na matũiro ma ciira marĩa atuĩte,
- ⁶ inyuĩ njiaro cia Iburahĩmu ndungata yake,
o inyuĩ ciana cia Jakubu, inyuĩ ake athuure.
- ⁷ Jehova nĩwe Ngai witũ;
matũiro make ma ciira marĩ thĩ yothe.
- ⁸ Nĩaririkanaga kĩrĩkanĩro gĩake nginya tene,
nĩkio kiugo kĩrĩa aathanire, nĩ ũndũ wa njiarwa ngiri,
- ⁹ kĩrĩkanĩro kĩrĩa aarĩkanĩre na Iburahĩmu,
na noguo mwĩhitwa ũria eehĩtĩre harĩ Isaaka.
- ¹⁰ Nĩagĩkĩrĩre hinya harĩ Jakubu kĩrĩ kĩrĩa gĩake kĩa watho wa kũrũmagĩrĩrwo,
agĩgĩkĩra hinya harĩ Isiraeli kĩrĩ kĩrĩkanĩro gĩa gũtũura tene na tene:
- ¹¹ "Wee nĩwe ngaathe bũrũri wa Kaanani ũtuĩke igai rĩrĩa ũkaagaya."
- ¹² Hĩndĩ irĩa maarĩ o anini magĩtarwo,
o anini biũ, na marĩ ageni kuo-rĩ,
- ¹³ morũũraga kuuma rũrĩrĩ rũmwe nginya rũria rũngĩ,
na kuuma ũthamaki-inĩ ũmwe nginya ũria ũngĩ.
- ¹⁴ Ndarĩ mũndũ o na ũmwe eefĩkĩrĩre amanyariire;
nĩ ũndũ wao akĩrũithia athamaki, akĩmeera atĩrĩ:
- ¹⁵ "Mũtikanahutie andũ arĩa akwa aifĩrĩre maguta;
mũtikaneke anabii akwa ũũru."
- ¹⁶ Agĩtũma bũrũri ũcio ũgĩe ng'aragu,
na akĩniina mũthiithũ yao yothe ya irio;
- ¹⁷ agĩtũma mũndũ athiĩ mbere yao:
nĩwe Jusufu, ũria wendirio arĩ ngombo.
- ¹⁸ Nĩmamũtĩhirie magũrũ na bĩngũ,
na makĩmuoha ngingo na igera,
- ¹⁹ nginya ũria oigĩte ũgĩkinyanĩra,
nginya kiugo kĩa Jehova gĩkĩnania atĩ aarĩ mũndũ wa ma.
- ²⁰ Mũthamaki agĩtũmana na akĩmuohorithia,
mwathi ũcio wa ndũrĩrĩ akĩmũrekereria.
- ²¹ Akĩmũtua mwathi wa indo cia nyũmba yake,
na mũrori wa indo iria ciothe aarĩ nacio,
- ²² nĩguo ataarage anene ake o ũria angĩonire kwagĩrĩre,
na arutage athuuri ake ũũgĩ.
- ²³ Hĩndĩ iyo Isiraeli agĩthiĩ Misiri;
Jakubu agĩtũura arĩ mũgeni bũrũri-inĩ ũcio wa Hamu.
- ²⁴ Jehova agĩtũma andũ ake maciarane mũno;
agĩtũma maingĩhe mũno gũkĩra thũ ciao,
- ²⁵ iria aagarũrĩre ngoro ciao agĩtũma ithũũre andũ ake,

- agītūma ithugundire ndungata ciake ūuru.
 26 Aatūmire Musa ndungata yake,
 na Harūni, ūria aathurite.
 27 Nao makiringa ciama ciake gatagati-ini kao,
 magika magegania make būruri-ini wa Hamu.
 28 Agītūma kugie nduma naguo būruri ūcio ūgītumana,
 tondū-rī, githi ti ciugo ciake maaremeire?
 29 Akigarūra maaī mao magituika thakame,
 agītūma thamaki ciao ikue.
 30 Būruri wao ūkiyūra ciūra,
 iria ciatoonyire nginya tūnyumba twa toro twa anene ao.
 31 Aaririe, gūgūka mūrumbi ya ngi,
 na rwagi rūkiyūra būruri wao wothe.
 32 Akigarūra mbura yao igituika ya mbembe,
 na heni ikihenūka būruri-ini wao wothe;
 33 akirūnda mīthabibū yao, na mīkūyū,
 na akiunanga mīti ya būruri wao.
 34 Aaririe, nacio ngigi igitika,
 na ndaahi itangitarika;
 35 ikiria kindū giothe kiarī kīruru būruri-ini wao,
 na ikiria maciaro ma tūri wao.
 36 Ningi akūraga marigithathi mothe ma būruri wao,
 maciaro ma mbere ma ūciari wao wothe.
 37 Nīaarutire Israeli makiuma kuo, makuuīte betha na thahabu,
 na gatagati ka mīhīriga yao hatiarī mūdū o na ūmwe warī mūhinyaru.
 38 Andū a Misiri nīmakenire moima kuo,
 tondū nīmanyiititwo nī guoya wa andū acio a Israeli.
 39 Nīatambūrūkirie itu rīmahumbagire,
 o na mwaki wa kūmamūrīkagira ūtukū.
 40 Metirie irio, nake akīmarehere tūmakia-arūme,
 na akīmahūūnia na irio cia igūrū.
 41 Aatūranirie rwaro rwa ihiga, namo maaī magītothoka;
 magīgitherera ta rūūi kūu werū-ini.
 42 Nīgūkorwo nīaririkanire kīranīro giake githeru
 kiria aarīkanūire na ndungata yake Iburahīmu.
 43 Nīaarutire andū ake makiuma kūu makenete,
 akiruta acio ake athuure makīanagīrira nī gūkena;
 44 akīmahe mabūruri ma ndūriri,
 nao magituika a kūgaya kiria andū angī maanogeire,
 45 nīguo marūmagie mataaro make,
 na maathīkagire mawatho make.

Goocai Jehova.

106

Kuumbūra Mehia ma Israeli

¹ Goocai Jehova.

- Cookeriai Jehova ngaatho, nīgūkorwo nī mwega;
 wendo wake ūtūūraga nginya tene.
 2 Nūū ūngiuga ciiko cia hinya cia Jehova,
 kana aanīrīre kūna ūgococi wake wothe?
 3 Kūrathimwo-rī, nī arīa marūmagia kīhooto,
 arīa meekaga ūria kwagīrīre hīndi ciothe.
 4 Ndirikanaga, Wee Jehova, hīndi irīa ūgwīka andū aku wega,
 ūndeithagie rīrīa ūkūmahonokia,
 5 nīguo ngenagire ūgaacīru wa andū aku athuure,
 nīguo ngwatanagire gīkeno-ini kīa rūriri rwaku,
 na nyiitanagire na igai rīaku tūgikūgococa.

- 6 Ithuĩ nĩtwĩhĩtie, o ta ũrĩa maithe maitũ meehirie;
nĩtwĩkĩte ũuru na tũkaagana.
- 7 Rĩrĩa maithe maitũ maarĩ Misiri,
matiarũmbũirie ciama ciaku;
matiigana kũririkana ũtugi waku mũingĩ,
na makĩrema marĩ hũgũrũrũ-inĩ cia iria, o Iria rĩu Itune.
- 8 No nĩamahonokirie nĩ ũndũ wa rĩtwa riake,
nĩguo atũme hinya wake mũnene ũmenyeke.
- 9 Niakũũmire Iria Itune, narĩo rĩkĩhũa;
akĩmagereria kũu kũriku taarĩ werũ-inĩ.
- 10 Nĩamahonokirie guoko-inĩ kwa andũ arĩa maamathũire;
akĩmakũũra kuuma guoko-inĩ gwa thũ.
- 11 Maaĩ macio nĩmahubanĩirie amuku ao;
gũtirĩ o na ũmwe wao watigarire.
- 12 Hĩndĩ iyo magũĩtkia ciĩranĩro ciake,
na makĩmũinĩra, makĩmũgooca.
- 13 No makĩriganĩrwo o narua nĩ ũrĩa ekĩte,
na matiigana gweterera ũtaaro wake.
- 14 Marĩ kũu werũ-inĩ makĩnyĩitwo nĩ thuti;
makĩgeria Mũrungu marĩ kũu gũtagĩaga kĩndũ.
- 15 Nĩ ũndũ ũcio akĩmahe kĩrĩa maamwĩtirie,
no akĩmatũmĩra mũrimũ wa kũmanyariira.
- 16 Ningĩ nĩmaiguĩrĩre Musa ũiru marĩ kũu kambĩ-inĩ,
o na makĩguĩra Harũni ũiru, o ũcio wamũrĩrwo Jehova.
- 17 Thĩ ĩgĩatũka na ikĩmeria Dathani;
ningĩ ĩgĩthika thiritũ ya Abiramu.
- 18 Mwaki ũgĩakana gatagatĩ-inĩ ka arũmĩrĩri ao;
rũrĩrĩmbĩ rũgĩcina andũ acio aaganu.
- 19 Nĩmathondekire gacaũ marĩ kũu Horebu,
makĩhooya mũhianano ũtweketio kuuma kũrĩ kĩgera.
- 20 Maakũũranirie Riiri wa Ngai
na mũhianano wa ndegwa ĩrĩa ĩrĩĩaga nyeki.
- 21 Makĩriganĩrwo nĩ Mũrungu ũrĩa wamahonokirie,
ũrĩa wekĩte maũndũ manene kũu bũrũri wa Misiri,
- 22 akĩringa ciama bũrũri wa Hamu,
na agĩka mawĩko ma gwĩtigĩrwo Iria-inĩ Itune.
- 23 Nĩ ũndũ ũcio akiuga nĩekũmaniina,
tiga nĩ Musa, ũrĩa we aathurĩte,
warũgamire mbere yake,
akĩmũthaiha ndakamaniine na mang'ũrĩ make.
- 24 Ningĩ makĩnyarara bũrũri ũcio mwega,
makĩaga gwĩtkia kĩĩranĩro gĩake.
- 25 Makĩnuguna marĩ hema-inĩ ciao,
na makĩaga gwathĩkĩra Jehova.
- 26 Nĩ ũndũ ũcio akĩoya guoko na igũrũ,
akĩhĩta atĩ nĩakamang'aũranĩria kũu werũ-inĩ,
- 27 ang'aũranĩrie njiaro ciao kũu gatagatĩ-inĩ ka ndũrĩrĩ,
aciharaganĩrie kũu mabũrũri-inĩ guothe.
- 28 Nĩmeyohanirie na Baali ya Peoru,
na makĩrĩa magongona maarutũrwo ngai itarĩ muoyo;
- 29 magĩtũma Jehova arakare nĩ ũndũ wa cĩko ciao cia waganu,
naguo mũthiro ũgĩtuthũka gatagatĩ-inĩ kao.
- 30 No Finehasi akĩrũgama na igũrũ, akĩherithia arĩa maarĩ na mahĩtia,
naguo mũthiro ũgĩthira.
- 31 Ũhoro ũcio ũgĩtũma atuuo nĩ mũthingu
kũrĩ njiarwa na njiarwa nginya tene.

32 Nao makīrakaria Jehova hau maaī-inī ma Meriba,
nake Musa agīkinyīrīrwo nī thīina nī ūndū wao;
33 nīgūkorwo nīmaremeire Roho wa Ngai,
nake Musa akīaria ciugo itaagīrīre.

34 Matiigana kūniina ndūrīrī icio
ta ūrīa Jehova aamaathīte,
35 no nīgūtukana maatkanire na ndūrīrī,
na makīrūmīrīra mītugo yao.
36 Makīhooya mīhianano yao,
īrīa yatuīkire mūtego kūrī o.
37 Makīrutīra ndaimono
aanake na airītu ao marī magongona.
38 Magīita thakame iteehītie,
thakame ya aanake na airītu ao,
arīa maarutire marī magongona kūrī mīhianano ya Kaanani,
naguo būrūrī ūgīthaahio nī thakame yao.
39 Nīmethaahirie o ene nī gwīka ūguo meekire;
na ūndū wa cīko ciao makīhūūra ūmaraya.

40 Nī ūndū ūcio Jehova akīrakarīra andū ake,
na agīthūūra igai rīake mūno.
41 Akīmaneana kūrī ndūrīrī,
nīguo maathagwo nī thū ciao.
42 Thū ciao ikīmahinyīrīria,
na ikīmaiga rungu rwa wathani wao.
43 Nake akīmateithūra mahinda maingī,
no-o makīrema,
makīrikīra mehīa-inī mao.

44 Nowe akīona mīnyamaro yao
rīrīa aaguire magīkaya;
45 nī ūndū wao akīrīrikana kīrīkanīro gīake,
na nī ūndū wa wendo wake mūnene akīringwo nī tha.
46 Agītūma maiguīrwo tha
nī arīa othe maamatahīte.

47 Tūhonokie, Wee Jehova Ngai witū,
na ūtūcookanīrīrie ūtūrute kūrī ndūrīrī,
nīguo tūcookaqīrie rītwa rīaku itheru ngaatho,
na twīrahagīre ūgooci waku.

48 Jehova arogoocwo, o we Ngai wa Isiraeli,
kuuma tene wa tene, nginya o tene na tene.
Nao andū othe nīmakiuge, "Ameni!"

Gocai Jehova.

Ibuku rīa Gatano

107

Thaburi 107-150

Gūcookia Ngaatho nī ūndū wa Kūhonokio Mathīina-inī Maingī

1 Cookeriai Jehova ngaatho, nīgūkorwo nī mweqa;
wendo wake ūtūūraga tene na tene.
2 Andū arīa makūūrītwo nī Jehova nīmakiuge ūguo:
o acio akūūrīte kuuma guoko-inī gwa thū,
3 o acio aacookanīrīrie amarutīte mabūrūrī-inī,
kuuma mwena wa irathīro na wa ithūiro,
na kuuma mwena wa gathigathini na wa gūthini.

4 Amwe morūūrīre werū-inī ūtarī kīndū,
maagīte njira ya kūmakīnyia itūūra inene kūrīa mangīatūūrīre.

- 5 Maarī ahūtu na makanyoota,
na makaaga mwīhoko thīnī wao.
- 6 Nao magīkaīra Jehova marī mīnyamaro-inī,
nake akīmahonokia kuuma thīna-inī.
- 7 Aamagereirie njīra nūngarū,
ngīnya magīkinya itūūra inene kūrīa mangōnire gwa gūtūūra.
- 8 Nīmagīcookerie Jehova ngaatho nī ūndū wa wendo wake ūrīa ūtathiraga,
na mawīko make ma magegania marīa eekīire andū,
- 9 nīgūkorwo nīwe ūnyootoraga andū arīa anyootu,
na akahūūnia arīa ahūtu na maūndū mega.
- 10 Amwe maaikarīte nduma-inī o na nduma-inī nene mūno,
makīnyamarīka marī ohe na mīnyororo ya kīgera,
- 11 nīgūkorwo nīmaremeire ciugo cia Mūrungu,
o na makīagīra kīrīra kīa Ūrīa-ūrī-Igūrū-Mūno bata.
- 12 Nī ūndū ūcio akīmarutithia wīra wa hīnya;
nao makīhīngwo na gūkiaga wa kūmateithia.
- 13 Hīndī iyo magīkaīra Jehova marī thīna-inī,
nake akīmahonokia kuuma mīnyamaro-inī.
- 14 Nake aamarutire nduma-inī, akīmaruta kūu nduma-inī nene mūno,
na agītuaanga mīnyororo irīa moohetwo nayo.
- 15 Nīmagīcookerie Jehova ngaatho nī ūndū wa wendo wake ūrīa ūtathiraga,
na mawīko make ma magegania marīa eekīire andū,
- 16 nīgūkorwo nīoinangaga ihingo cia gīcango
na akoinanga mīgīko ya kīgera.
- 17 Amwe maatuīkire andū akīgu nī ūndū wa mīthīire yao ya ūremi,
o na nī ūndū wa waganu wao magītūika a gūthīnīka.
- 18 Magītūika a kūira ngoro mona irio o ciothe,
nao magīkuhīrīria ihingo cia gīkuū.
- 19 Hīndī iyo magīkaīra Jehova marī mīnyamaro-inī,
nake akīmaruta thīna-inī.
- 20 Aatūmire kiugo gīake akīmahonia;
aamateithūrire kuuma mbīrīra-inī.
- 21 Nīmagīcookerie Jehova ngaatho nī ūndū wa wendo wake ūrīa ūtathiraga,
na mawīko make ma magegania marīa eekīire andū.
- 22 Nīmakīrute igongona rīa gūcookia ngaatho,
na mamenyithanie mawīko make makīnaga nyīmbo cia gīkeno.
- 23 Angī maagereire iria-inī marī marikabu-inī;
maathīiaga wonjoria kūu maria-inī manene.
- 24 Nīmoonire mawīko ma Jehova,
makīona ciiko ciake cia magegania kūu kūrīku.
- 25 Nīgūkorwo aaririe, akīarahūra kīhuhūkanio
kīrīa gīatūmire iria rīgīe na makūmbī.
- 26 Marikabu igūikanio na igūrū, na igīcooka igūikanio na kūu thī kūrīa kūrīku;
andū acio magīkua ngoro nī ūndū marī ūgwati-inī mūnene.
- 27 Makīagaga na magītūgūuga ta andū arīu;
ūūgī wao wothe nīwakinyīte mūthia.
- 28 Hīndī iyo magīkaīra Jehova marī thīna-inī,
nake akīmahonokia kuuma mīnyamaro-inī.
- 29 Nake akīhooreria kīhuhūkanio kūu kīnene;
namo makūmbī ma iria rīu magīkirio ki.
- 30 Nao magīkena nī iria rīu kūhoorera,
nake akīmakinia ngīnya gīcukīro-inī kīa marikabu kīrīa merirīrie gūkinya.
- 31 Nīmagīcookerie Jehova ngaatho nī ūndū wa wendo wake ūrīa ūtathiraga,
na mawīko make ma magegania marīa eekīire andū.
- 32 Nīmamūtūgīrie kīungano-inī kīa andū,
na mamūgooce marī kīama-inī kīa athuuri.
- 33 Aagarūrire kūrīa kwarī njūū gūgītūika werū,
nakuo kūrīa kwarī ithima ciathereraga gūgītūika kūndū kūng'aru,

- 34 naguo bŭrŭri ūrĭa woimaga irio mŭno akĭŭtua werŭ wa igata ūtaarĭ kĭndŭ,
tondŭ wa waganu wa andŭ arĭa maatŭŭraga kuo.
- 35 Aagarŭrire kŭrĭa kwarĭ werŭ gŭkĭgĭa tŭria twa maaĭ,
nakuo kŭrĭa kwarĭ kŭng'aru agĭtŭma gŭkunŭke ithima;
- 36 nao andŭ arĭa maarĭ ahŭtu akĭmarehe kuo,
nao magĭaka itŭŭra inene rĭa gŭikara.
- 37 Maarĭmire mĭgŭnda na makĭhaanda mĭthabibŭ,
rĭa yaciarire magetha maingĭ;
- 38 aamarathimire nao makĭingĭha mŭno,
na ndaarekire mahiŭ mao manyiie.
- 39 Mŭigana wao ūgĭcooka ūkĭnyiiha, na makĭagithio hinya,
nĭ kŭhinyirĭrio, na kŭnyariirĭka, o na kĭeha;
- 40 we ūrĭa ūnyararithagia andŭ arĭa marĭ igweta-rĭ,
agĭtŭma morŭŭre kŭndŭ gŭtaarĭ njĭra.
- 41 No rĭrĭ, nĭarutire andŭ arĭa abatari mathŭna-inĭ,
na andŭ a nyŭmba ciao akĭmaingĭhia o ta mahiŭ.
- 42 Andŭ arĭa arŭngĭrĭru monaga ūguo magakena,
no arĭa othe aaganu nĭgŭkirio makiragio.
- 43 Mŭndŭ o wothe mŭŭgĭ-rĭ, nĭarŭmbŭiye maŭndŭ macio,
na ecŭŭranie ūhoru wa wendo mŭnene wa Jehova.

108

Ihooya rĭa kŭŭria Ūtoorania

Thaburi ya Daudi

- 1 Wee Ngai, ngoro yakwa nĭkindiirie;
nĭkŭina ngŭina, ngŭgooce na rwimbo na muoyo wakwa wothe.
- 2 Arahŭka, wee kĭnanda kĭa mŭgeeto na gĭa kĭnŭbi!
Ngwarahŭka ruoro rŭgĭtema.
- 3 Wee Jehova nĭngŭkŭgooca, ngŭgooce gatagatĭ-inĭ ka ndŭrĭrĭ;
nĭngŭkŭinĭra ndĭ gatagatĭ-inĭ ka andŭ.
- 4 Nĭgŭkorwo wendo waku nĭ mŭnene, ūkaraiha gŭkĭra igŭrŭ;
wĭhokeku waku ūkinyaga o matu-inĭ.
- 5 Wee Ngai tŭŭgĭra, ūtŭŭgĭrio igŭrŭ rĭa igŭrŭ,
riiri waku nĭŭgĭe igŭrŭ rĭa thĭ yothe.
- 6 Tŭhonokie na ūtŭteithie na guoko gwaku kwa ūrĭo,
nĭguo ūteithŭre arĭa wendete.
- 7 Ngai nĭarĭtie arĭ handŭ hake harĭa haamŭre, akoiga atĭrĭ:
"Nĭngatŭranga Shekemu ndĭ na gĭkeno kĭingĭ,
na thimire andŭ akwa Gĭtuamba gĭa Sukothu.
- 8 Gileadi nĭ gwakwa, o na Manase no gwakwa;
Efiraimu nĭ ngŭbia yakwa ya kĭgera,
na Juda nĭ mŭthĭgi wakwa wa ūthamaki.
- 9 Moabi nĭ kĭraĭ gĭakwa gĭa gwĭthambĭra,
na Edomu nĭho njikagia kĭraatŭ gĭakwa;
nĭngwanĭrĭra nĭ ūrĭa ndooretie bŭrŭri wa Filistia."
- 10 Nŭŭ ūkŭnginyia itŭŭra rĭrĭa inene rĭirigĭre?
Nŭŭ ūkŭndongoria andware Edomu?
- 11 Githĭ tiwe, Wee Ngai, o Wee ūtŭtiganĭirie,
na ūgatiga gŭtwarana na mbŭtŭ ciitŭ cia ita?
- 12 Tŭteithie ūtŭhootanĭre harĭ thŭ ciitŭ,
nĭgŭkorwo ūteithio wa mŭndŭ nĭ wa tŭhŭ.
- 13 Ngai arĭ hamwe na ithuĭ nĭtŭkŭhootana,
na nĭakarangĭrĭria thŭ ciitŭ thĭ.

109

Ihooya rĭa Mŭndŭ kŭŭria Arĭhĭrio

Thaburi ya Daudi

- 1 Wee Ngai, ūrīa ngoocaga,
ndūgaakire,
- 2 nīgūkorwo andū arīa aaganu na a maheeni
nīmathamītie tūnua nīguo manjūkirīre;
nīmarītie ūhoro wakwa na rūrīmī rwa maheeni.
- 3 Mandigicīurie makīaragia ndeto cia rūthūūro;
maatharīkagīra hatarī gītūmi.
- 4 Handū ha wendo ūrīa ndīmendete naguo,
o nī gūūthitanga maathitangaga,
no nī nīkūhooya ndīmahooyagīra.
- 5 Mandihaga wega na ūūru,
na makandīha wendani na rūthūūro.
- 6 Mündū ūrīa wīkite ūguo mūigīre mündū mūūru amūūkirīre;
mwena wake wa ūrīo nīkūrūgame mündū wa kūmūthitanga.
- 7 Aacirithio-rī, nīatuagwo mwīhia,
na kūhooya gwake gūgītūike no kwīhia.
- 8 Matukū make maronyīha;
ūtongoria wake ūrooywo nī mündū ūngī.
- 9 Ciana ciake irotuīka cia ngoriai,
na mūtumia wake atuīke wa ndigwa.
- 10 Ciana ciake irotuīka njara-rūhī cia gūcangacanga;
iroingatwo ciume mīcīi yao īyo mīanangīku.
- 11 Indo ciake ciothe irotahwo nī mündū ūrīa marī thīrī nake;
andū a kūngī nīmeyoere maciaro ma wīra wake.
- 12 Aroaga mündū ūngīmwonīa ūtugi,
o na kana mündū ūngīguīra ciana icio ciake cia ngoriai tha.
- 13 Njīaro ciake iroherio,
na marīitwa maacio mathario kuuma rūciaro-inī rūrīa rūgooka.
- 14 Waganu wa maithe make ūrotūūra ūrīrikanagwo nī Jehova;
wīhia wa nyina ūroaga gūgaathario o na rī.
- 15 Mehia mao marotūūra hīndī ciothe marī mbere ya Jehova,
nīguo akaaniina kūrīrikanwo kwao gūkū thī.
- 16 Nīgūkorwo mündū ūcio we ndarī hīndī ecīiragia ūhoro wa gūtugana,
no aingatīhagia mündū ūrīa mūthīnī, na ūrīa mūbatari,
o na ūrīa mūthuthīku ngoro, o nginya akamooraga.
- 17 Aronyiitwo nī kīrumi,
tondū we endete o kūruma andū manyiitwo nī kīrumi;
kīrathimo kīromūrahīrīria,
tondū we ndendaga kūrathimana.
- 18 Ehumbaga kīrumi taarī nguo;
kīamūtoonyire mwīrī ta maaī,
o na gīkīmūtoonya mahīndī-inī taarī maguta.
- 19 Kīrotuīka taarī nguo ya igūrū erigīcīurie,
na gītūike taarī mūcibi ehoretete nginya tene.
- 20 Rīrī nīrītūike irīhi rīa Jehova kūrī arīa maathitangaga,
o kūrī arīa maaragia ūūru igūrū riakwa.
- 21 No rīrī, Wee Mwathani Jehova,
njīka maündū mega nī ūndū wa rītwa rīaku;
ndeithūra tondū wa wega wa wendo waku.
- 22 Nīgūkorwo ndī mūthīnī na mūbatari,
nayo ngoro yakwa nīīgurarītio thīnī wakwa.
- 23 Ndī hakuhī kūbuīria o ta kūruru kīa hwaī-inī;
hurutagwo nī rūhuho o ta ngigī.
- 24 Maru makwa nīmaregerete nī kwīma kūrīa;
mwīrī wakwa ūhīnjīte nī kwaga maguta.
- 25 Nduikīte kīndū gīa kūnyūrūrio nī andū arīa maathitangaga;
rīrīa maanyona, mainainagia mītwe.
- 26 Wee Jehova Ngai wakwa, ndeithia;
honokia kūrīngana na wendo waku.

- 27 Tūma mamenye atī kūu nī guoko gwaku,
mamenye atī Wee Jehova, nīwe wīkīte ūguo.
- 28 O nī marumanage, no wee ūrathimanage;
rīrīa maatharīkīra nīmarīconorithagio,
no ndungata yaku no gūkena īrīkenaga.
- 29 Arīa maathitangaga makaahumbwo njono
na mohwo thoni taarī nguo ya igūrū.
- 30 Nīndīrīkumagia Jehova mūno na kanua gakwa;
nīndīrīmūgocaga ndī kīrīndī-inī kīnene.
- 31 Nīgūkorwo arūgamaga guoko-inī kwa ūrīo kwa mūndū ūrīa mūbatari,
nīguo ahonokagie muoyo wake harī andū arīa mangīmūtua nī mwīhia.

110

Ūhootani wa Mūthamaki Ūrīa Mūthīnjīri-Ngai

Thaburi ya Daudi

- 1 Jehova nīerire Mwathani wakwa atīrī:
“Ikara guoko-inī gwakwa kwa ūrīo,
nginya rīrīa ngaatūma thū ciaku
ituīke gaturwa ka makinya maku.”*

- 2 Mūthīgi wa hinya waku-rī,
Jehova nīakaūtambūrūkia kuuma Zayuni;
nīūgaathana ūrī gatagatī ga thū ciaku.
- 3 Ikundi ciaku cia ita nīikerutīra
mūthenya waku wa mbaara.
Igooka irī na ūgemu wa ūtheru,
aanake aku mahaana ta ime rīoima nda
ya rūciinī ruoro rūgītema.
- 4 Jehova nīehītīte
na ndangūrīcūkwo, akoiga atīrī:
“Wee ūrī mūthīnjīri-Ngai nginya tene,
o ta ūrīa Melikisedeki aatarī.”
- 5 Mwathani arī guoko-inī gwaku kwa ūrīo;
nīakahehenja athamaki mūthenya wa mang’ūrī make.
- 6 Niagatuīra ndūrīrī ciira, aige ciimba irūndo,
na ahehenje aathani a thī yothe.
- 7 Niakanyua maaī ma karūūī karī mūkīra-inī;
nī ūndū ūcio nīakambararia mūtwe wake.

111

Kūgaathīrīria Cīko cia Ngai cia Kūgeganīa

1 Goocai Jehova.

- Nīngūkumīa Jehova na ngoro yakwa yothe
ndī thiritū-inī ya arīa arūngīrīru, o na kīūngano-inī.
- 2 Cīko cia Jehova nī cia mageganīa;
nīicūūranagio nī arīa othe makenagio nīcio.
- 3 Cīko ciake ciyūrīte riiri na ūkaru,
naguo ūthingu wake ūtūūraga nginya tene.
- 4 Niatūmīte mageganīa make marīrikanwo;
Jehova nī mūtugi na nī mūigua tha.
- 5 Arīa mamwītīgagīra nīamaheaga irio;
egūtūūra arīrikanaga kīrīkanīro gīake nginya tene.
- 6 Nionetie andū ake mawīra make ma hinya,
nī ūndū wa kūmahe mabūrūri ma ndūrīrī iria ingī.

* 110:1 Itī cia ūnene cia tene ciakoragwo handū hatūūgīru harīa haambatagwo na ngathī.

- 7 Mawĩra ma moko make nĩ ma kwĩhokeka, na nĩ ma kĩhooto;
mataaro make mothe nĩ ma kwĩhokwo.
- 8 Nĩ marũmu nginya tene na tene,
maheanĩtwo na wĩhokeku na ũrũngĩrĩru.
- 9 Nĩakinyĩirie andũ ake ũkũũri;
aamũrĩre kĩrĩkanĩro gĩake kĩrĩ gĩa gũtũũra nginya tene:
rĩitwa rĩake nĩ itheru na nĩ rĩa gwĩtigĩrwo.
- 10 Kĩambĩrĩria kĩa ũũgĩ nĩ gwĩtigĩra Jehova;
arĩa othe marũmagĩrĩra mataaro make nĩmagĩaga na ũmenyo mwega.
Kũgoocwo nĩ gwake tene na tene.

112

Irathimo cia Andũ arĩa Athingu

1 Goocai Jehova.

- Kũrathimwo nĩ mũndũ ũrĩa wĩtigagĩra Jehova,
ũrĩa ũkenagĩra maathani make mũno.
- 2 Ciana ciake nĩgatuĩka cia bata bũrũri-inĩ;
rũciaro rwa arĩa arũngĩrĩru nĩrũkarathimwo.
- 3 Gwake mũciĩ gũkoragwo na ũtonga na indo nyingĩ,
naguo ũthingu wake ũtũũraga nginya tene.
- 4 Mũndũ ũrĩa mũrũngĩrĩru o na arĩ nduma-inĩ nĩatheragĩrwo nĩ ũtheri,
ũgatherera mũndũ ũcio mũtugani, ningĩ arĩ tha, o na nĩ mũthingu.
- 5 Mũndũ ũcio mũtugani na ũheanaga o ũguo tũhũ,
o ũcio wĩkaga maũndũ make na kĩhooto-rĩ, nĩarĩonaga maũndũ mega.
- 6 Ti-itherũ mũndũ ũcio ndakenyenyeka;
mũndũ mũthingu atũũraga aririkanagwo nginya tene.
- 7 Angĩigua ũhoru mũũru ndangĩtigĩra;
ngoro yake nĩkindĩire, aikaraga ehokete o Jehova.
- 8 Ngoro yake nĩngĩĩre, ndangĩtigĩra;
marigĩrĩrio-inĩ nĩakoona gũtoorio gwa thũ ciake.
- 9 Nĩahurunjĩte iheo ciake akahe andũ arĩa athĩni,
naguo ũthingu wake ũtũũraga nginya tene;
rũhĩa rwake nĩrũkambarario na igũrũ, aheo gĩtũo.
- 10 Mũndũ ũrĩa mwaganu nĩakoona ũguo na arakare,
nĩakahagarania magego make, acooke abuĩrie;
merĩrĩria ma arĩa aaganu matĩgaakinyanĩra.

113

Ngai Mũteithia wa Andũ arĩa Abatari

1 Goocai Jehova.

- Mũgoocei, inyuĩ ndungata cia Jehova,
mũgooce rĩitwa rĩa Jehova.
- 2 Rĩitwa rĩa Jehova rĩrogoocwo,
kuuma rĩu nginya tene na tene.
- 3 Kuuma o irathĩro rĩa riũa nginya ithũĩro rĩarĩo,
rĩitwa rĩa Jehova nĩrĩgoocagwo.
- 4 Jehova nĩatũũgĩrĩtio igũrũ rĩa ndũrĩrĩ ciothe,
riiri wake ũrĩ igũrũ rĩa igũrũ.
- 5 Nũũ ũhaana ta Jehova Ngai witũ,
o ũcio ũikaragĩra gĩtĩ kĩa ũnene kũu igũrũ,
- 6 o ũcio ũinamagĩrĩra arorererie
maũndũ ma igũrũ o na ma thĩ?
- 7 Oyaga athĩni na igũrũ kuuma rũkũngũ-inĩ,
na agokĩria arĩa abatari, akamaruta kĩhumbu-inĩ kĩa mũhu;

- ⁸ amaikaragia hamwe na anene,
o hamwe na anene a andũ ao.
⁹ Atũmaga mũtumia thaata atũũre gwake mũciĩ,
agatuĩka nyina wa ciana, agakenaga.

Gocai Jehova.

114

Rwĩmbo rwa Bathaka

- ¹ Rĩrĩa Isiraeli moimire bũrũri wa Misiri,
nyũmba ya Jakubu ĩkiuma kũrĩ andũ a rũthiomi rũngĩ-rĩ,
² Juda gwatuĩkire handũ ha Ngai haamũre,
na Isiraeli gũgĩtuĩka nĩkuo arĩathanaga.
³ Iria rĩonire ũguo rĩkũũra,
naruo Rũũ rwa Jorodani rũgĩcooka na thuutha;
⁴ Irĩma igĩtũhatũũha ta ndũrũme,
natuo tũrĩma tũgĩtũhatũũha ta tũgongu.
⁵ Kai wonire atĩa, wee iria, nĩguo ũre,
nawe Jorodani, tondũ wacookire na thuutha?
⁶ Inyuĩ irĩma, muonete kĩ, nĩguo mũtũhatũũhe ta ndũrũme,
na inyuĩ tũrĩma, nĩguo mũtũhatũũhe ta tũgongu?
⁷ Wee thĩ, ta kũinaine ũrĩ mbere ya Mwachani,
ũrĩ hau mbere ya Ngai ũcio wa Jakubu,
⁸ o we ũcio wagarũrĩre rwaro rwa ihiga rũgĩtuĩka karia ka maaĩ,
narĩo ihiga rĩũmũ rĩgĩtuĩka ithima cia maaĩ.

115

Ūnene wa Ngai, na Mĩhianano kwaga Kiene

- ¹ Ti ithuĩ, Wee Jehova, ti ithuĩ twagĩrĩre kũgocwo,
no goocithia rĩtwa rĩaku,
tondũ wa wendo na wĩhokeku waku.
² Nĩ kũ gĩtũmaga ndũrĩrĩ ciũrie atĩrĩ,
“Ngai wao akĩrĩ ha?”
³ Ngai witũ arĩ o igũrũ;
we ekaga o ũrĩa endaga.
⁴ No mĩhianano yao nĩ betha na thahabu,
wĩra ũthondeketwo na moko ma andũ.
⁵ Nĩrĩ tũnua, no ndĩaragia,
nĩrĩ maitho, no ndĩonaga;
⁶ nĩrĩ matũ, no ndĩiguaga,
nĩrĩ na maniũrũ, no ndĩiguaga mũnungo;
⁷ nĩrĩ moko, no ndĩngĩhambata kĩndũ,
nĩrĩ magũrũ, no ndĩngĩtware;
o na nĩrĩ mĩmero, no ndĩngĩnyuria.
⁸ Andũ arĩa mamĩthondekaga makaahaana o tayo,
na noguo arĩa othe mamĩhokaga makaahaana.
⁹ Wee nyũmba ya Isiraeli, wĩhokage Jehova:
we nĩwe ũteithio wao o na ngo yao.
¹⁰ Wee nyũmba ya Harũni, wĩhokage Jehova:
we nĩwe ũteithio wao o na ngo yao.
¹¹ Inyuĩ arĩa mũmwĩtigĩrĩte, mwĩhokagei Jehova:
we nĩwe ũteithio wao na ngo yao.
¹² Jehova nĩatũrĩkanĩte na nĩegũtũrathima:
Nĩekũrathima nyũmba ya Isiraeli,
nĩekũrathima nyũmba ya Harũni,

13 nīekūrathima arīa metigīrīte Jehova,
anini na anene o ūndū ūmwe.

14 Jehova arotūma mūingīhe,
inyūi na ciana cianyu.

15 Mūrorathimwo nī Jehova,
Mūmbi wa igūrū na thī.

16 Kūu igūrū mūno nī kwa Jehova,
no thī nīamīheanīte kūrī andū.

17 Andū arīa akuū matigoocaga Jehova,
acio maikūrūkaga kūu ūkiri-inī;

18 nī ithuī tūrīkumagia Jehova,
kuuma rīu nginya tene na tene.

Goocai Jehova.

116

Kūgooca Ngai nī ūndū wa Kūhonio Ndwari

1 Nīnyendete Jehova, nīgūkorwo nīaiguīte mūgambo wakwa;
nīaiguire ngīmūthaitha anjiguire tha.

2 Tondū nīathikīrīrie-rī,
ndīrīmūkayagīra rīrīa rīothe ngūtūura muoyo.

3 Ndarigiicūrio nī mīhīndo ya gīkuū,
ngīkinyīrīrwo nī ruo rwa mbīrīra;
ngīhootwo nī mītangīko o na kīeha.

4 Hīndī iyo ngīkaīra rīitwa rīa Jehova, ngīmwīra atīrī:
“Wee Jehova, honokia!”

5 Jehova nī mūtugi na nī mūthingu;
Ngai witū aiyūrītwo nī tha.

6 Jehova nīagitaḡīra andū arīa matarī oogī;
rīrīa ndahinyīrīrio mūno, nīahonokirie.

7 Wee ngoro yakwa-rī, cookerera ūhurūko waku,
nīgūkorwo Jehova nīagwīkīte wega.

8 Nīgūkorwo Wee Jehova nīūhonoketie muoyo wakwa kuuma kūrī gīkuū,
namo maitho makwa ūkamagīria maithori,
na ūkagīria maḡūrū makwa mahīngwo,

9 nīgeetha thīiage ndī mbere ya Jehova
būrūri-inī wa arīa marī muoyo.

10 No ndetīkirie ūhorō wake; nī ūndū ūcio ndoigire atīrī,
“Nīthīnīkīte mūno.”

11 Nī ūndū wa ūrīa ndamakīte, ngiuga atīrī,
“Andū othe nī a maheeni.”

12 Nī kīi ngīthukīra Jehova nakīo
nī ūndū wa wega wake wothe ūrīa anjīkīte?

13 Nīkuoya nguoya gīkombe kīa ūhonokio na igūrū,
ngaīre rīitwa rīa Jehova.

14 Nīngūhingīria Jehova mīhītwa īrīa ndehītire,
andū ake othe marī ho.

15 Andū arīa athingu marī bata mūno harī Jehova,
nī ūndū ūcio ndakenaga rīrīa makua o ro ūguo.

16 Wee Jehova, ti-itherū nīi ndī ndungata yaku;
nīi ndī ndungata yaku, mūrīū wa ndungata yaku ya mūndū-wa-nja;
wee nīūnjohorithītie mūnyororo-inī.

17 Nīngūkūrūtīra igongona rīa gūgūcookeria ngaatho,

na ngaire rītwa rīa Jehova.

¹⁸ Nīngūhingīria Jehova mūhītwa irīa ndehītire
andū ake othe marī ho,

¹⁹ kūu nja-inī cia nyūmba ya Jehova,
o thīinī waku, wee Jerusalemu.

Goocai Jehova.

117

Ndūrīrī Ciothe kūrīo Igooce Ngai

¹ Goocai Jehova, inyuī ndūrīrī ciothe;
mūkumiei, inyuī andū othe.

² Nīgūkorwo wendo wake nī mūnene harī ithuī,
na wīhokeku wa Jehova nī wa gūtūūra nginya tene.

Goocai Jehova.

118

Gūcookia Ngaatho nī ūndū wa Ūhootani

¹ Cookeriai Jehova ngaatho nīgūkorwo nī mweга;
wendo wake nī wa tene na tene.

² Andū a Isiraeli nīmoige atīrī,
“Wendo wake nī wa tene na tene.”

³ Nyūmba ya Harūni nīyuuge atīrī,
“Wendo wake nī wa tene na tene.”

⁴ Andū arīa metigīrīte Jehova nīmoige atīrī,
“Wendo wake nī wa tene na tene.”

⁵ Ndakaīire Jehova ndī mīnyamaro-inī,
nake akīnjītīka na akīndeithūra.

⁶ Jehova arī hamwe na nū; ndingūtīgīra.
Mūndū-rī, nī atīa angīhota kūnjīka?

⁷ Jehova arī hamwe na nū; nīwe mūndeithia.
Nīngerorera thū ciakwa ikīhootwo.

⁸ Nī kaba kūrīra harī Jehova,
gūkīra kwīhoka mūndū.

⁹ Nī kaba kūrīra harī Jehova,
gūkīra kwīhoka anene.

¹⁰ Ndarigiicīrio nī ndūrīrī ciothe,
no tondū wa kwīhoka rītwa rīa Jehova, ngīciananga.

¹¹ Ciandigiicīrie mīena yothe,
no tondū wa kwīhoka rītwa rīa Jehova, ngīciananga.

¹² Ciathiūrūrūkīrie na mīena yothe ta njūki,
no ikīhora narua o ta mwaki wa mūigua;
tondū wa kwīhoka rītwa rīa Jehova ngīciananga.

¹³ Ndahatīkītwo mūno nī thū hakuhi ngwe,
no Jehova akīndeithia.

¹⁴ Jehova nīwe hinya wakwa na nīwe ūtūmaga nyine;
nake nīatuikīte ūhonokio wakwa.

¹⁵ Mbugīrīrio ya gīkeno na ya ūhootani
īiyūrīte hema-inī cia andū arīa athingu, atī:

“Guoko kwa ūrīo kwa Jehova nī gwīkīte maūndū manene!

¹⁶ Guoko kwa ūrīo kwa Jehova nī kwambararie;

guoko kwa ūrīo kwa Jehova nī gwīkīte maūndū manene!”

¹⁷ Nī gūkua ndigūkua, no nīngūtūūra muoyo,

- ng'anage ūrĩa Jehova ekĩte.
 18 Jehova nĩaherithĩtie mũno,
 no ndandekereirie ngue.
- 19 Hingũrĩrai ihingo cia ūthingu;
 nĩngũtoonya njookerie Jehova ngaatho.
- 20 Gĩkĩ nĩkĩo kĩhingo kĩa Jehova
 kĩrĩa andũ arĩa athingu mangĩtoonyera.
- 21 Nĩ ngaatho ngũgũcookeria, nĩngũkorwo nĩwanjĩtikire;
 nĩũtuĩkĩte ūhonokio wakwa.
- 22 Ihiga rĩrĩa aaki maaregire
 nĩrĩo rĩtuĩkĩte ihiga inene rĩa koine;
- 23 Jehova nĩwe wĩkĩte ūndũ ūcio,
 naguo nĩ wa magegania tũkĩwona.
- 24 Mũthenya ūyũ nĩ Jehova ūtũmĩte ūgĩe;
 nĩtũcanjamũkei, tũkĩũkenere.
- 25 Wee Jehova, tũhonokie;
 Wee Jehova, tũma tũgaacĩre.
- 26 Kũrathimwo-rĩ, nĩ mũndũ ūrĩa ūgũũka na rĩitwa rĩa Jehova.
 Ithũ nĩtwamũrathima tũrĩ thĩnĩ wa nyũmba ya Jehova.
- 27 Jehova nĩwe Mũrungu,
 na nĩatũmĩte ūtheri wake ūtwarĩre.
 Ambĩrĩriai gũkũngũiya, mũrĩ na mathĩgĩ moko,
 mũthĩ nginya hĩa-inĩ cia kĩgongona.
- 28 Wee nĩwe Mũrungu wakwa, nĩngũgũcookeria ngaatho;
 Wee nĩwe Ngai wakwa, nĩngũgũtũgĩria.
- 29 Cookeriai Jehova ngaatho, nĩngũkorwo we nĩ mwega;
 wendo wake nĩ wa tene na tene.

119

Ūkengu wa Watho wa Jehova

- 1 Kũrathimwo-rĩ, nĩ andũ arĩa mũthĩire yao ĩtarĩ ūcuuke,
 o arĩa mathũaga kũringana na watho wa Jehova.
- 2 Kũrathimwo-rĩ, nĩ andũ arĩa marũmagia kĩrĩa gĩake,
 o arĩa mamũrongoraģia na ngoro yothe.
- 3 Matĩrĩ ūndũ mũũru mekaga;
 no kũgera mageraģira njĩra ciake.
- 4 Wee nĩũheanĩte mawatho
 marĩa marĩ ma gwathĩkaģĩrwo na kĩyo.
- 5 Naarĩ korwo mũthĩire yakwa ĩkĩrĩ mĩkindĩrĩku
 ūhoru-inĩ wa gwathĩkaģira kĩrĩa ģiaku!
- 6 Hĩndĩ ĩyo ndingĩconorithio
 rĩrĩa ngũcũũrania maathani maku mothe.
- 7 Nĩndĩrĩkũgocaga ndĩ na ngoro nũngĩrĩru,
 o ngĩrutaga ūhoru wa mawatho maku ma kĩhooto.
- 8 Nĩndĩrĩathĩkaģira kĩrĩa kĩa watho waku;
 ndũgakĩndiganĩrie o biũ.

Gwathĩkĩra Kiugo kĩa Jehova

- 9 Mũndũ mwĩthĩ-rĩ, angũģa mũtũũrĩre wake ūrĩ mũtheru atĩa?
 Nĩ na ūndũ wa ģũtũũra athĩkaģira kiugo ģiaku.
- 10 Ngũrongoraģia na ngoro yakwa yothe;
 ndũkanareke njũrũre ndigane na maathani maku.
- 11 Nĩhithĩte kiugo ģiaku thĩnĩ wa ngoro yakwa,
 nĩguo ndikae gũkwĩhĩria.
- 12 Wee Jehova, ūrokũgocwo;
 kĩndute kĩrĩa kĩa watho waku.
- 13 Nĩndĩriugaga na ngacookera na mĩromo yakwa

ūhoro wa mawatho mothe marīa moimīte kanua gaku.

14 Nīngenagio nīkūrūmīrīra kīrīra gīaku,
o ta ūrīa mūndū akenagīra kūgīa na ūtonga mūnene.

15 Nīndīrīcūūranagia mawatho maku
na ngatarania nīra yaku.

16 Nīngenagīra kīrīra kīa watho waku;
ndīgatiganīria kiugo gīaku.

Watho wa Jehova Ūrehaga Gikeno

17 Nīi ndungata yaku njīka wega, na nīngūtūūra muoyo;
nīi nīndīrīathīkagīra kiugo gīaku.

18 Hīngūra maito makwa nīguo nyone
maūndū ma magegania marīa marī watho-inī waku.

19 Nīi ndī mūgeni gūkū thī;
ndūkaahithe maathani maku.

20 Ngoro yakwa nīrahūhūa
nī kwīrīrīra mawatho maku o mahinda mothe.

21 Wee nīūkūūmaga arīa etūi, o acio manyiitwo nī kīrumi,
na arīa morūūraga magatiga maathani maku.

22 Njehereria kīnyūrūri na kūmenwo,
nīgūkorwo ndūūrīte nūmītie kīrīra gīaku.

23 O na gūtuika aathani maikaraga thī hamwe makanjambia,
ndungata yaku nīrīcūūranagia kīrīra kīa watho waku.

24 Kīrīra gīaku nīkīo ngenagīra;
nīkīo kīlheaga mataaro.

Gwathīkīra Watho wa Jehova

25 Ngometio thī rūkūngū-inī;
tūūria muoyo wakwa kūringana na kiugo gīaku.

26 Nīndakwīrīre mīthīire yakwa nawe ūkīnjītīka;
nduta kīrīra kīa watho waku.

27 Menyithia ūrutani wa mawatho maku;
na nīi nīndīrīcūūranagia ūhoro wa magegania maku.

28 Ngoro yakwa nī nogu nī ūndū wa kīeha;
njīkīra hinya kūringana na kiugo gīaku.

29 Njeheranīria na mīthīire ya maheeni;
nī ūndū wa ūtugi waku nduta watho waku.

30 Nīi-rī, ndūthuurīre njīra ya ma;
matua maku ndīmaigīte ngoro-inī yakwa.

31 Wee Jehova, nīnūmītie kīrīra gīaku;
ndūkanareke njonorithio.

32 Hanyūkaga o na njīra ya maathani maku,
nīgūkorwo nīwohorithītie ngoro yakwa.

Kūhooya Kūmenya Watho

33 Wee Jehova, nduta kūrūmīrīra kīrīra kīa watho waku,
na nīi ndīkīrūmie nginya mūthia.

34 He ūmenyo, na nīndīrīrūmagia watho waku
na ndīwathīkagīre na ngoro yakwa yothe.

35 Ngeragīria njīra-inī cia maathani maku,
nīgūkorwo nīmo ngenagīra.

36 Erekeria ngoro yakwa kūrī kīrīra gīaku,
nīguo itige kwerekera ūhoro-inī wa gwītongia.

37 Gīrīrīria maito makwa matige kwīrorera maūndū ma tūhū,
tūūria muoyo wakwa kūringana na kiugo gīaku.

38 Hīngīria ndungata yaku kūranīro gīaku,
nīgeetha wītīgagīrwo.

39 Njehereria njono irīa ndūitīgagīra,
nīgūkorwo mawatho maku nī mega.

40 Kaī nīndīrīragīria mawatho maku-i!
Tūūria muoyo wakwa nī ūndū wa ūthingu waku.

Kwīhoka Watho wa Jehova

41 Wee Jehova, wendo waku ūrīa ūtathiraga ūronginyīra,

- ūhonokio waku ūnginyire kūringana na kīranīro gīaku;
 42 nīguo ngoragwo na ūndū wa gūcookeria andū arīa maanyūrūragia,
 nīgūkorwo nī ndīhokete kiugo gīaku.
 43 Ndūkandunye kiugo kīa ma kuuma kanua-inī gakwa,
 nīgūkorwo njigite mwīhoko wakwa mawatho-inī maku.
 44 Ngūtūra njathīkagīra watho waku,
 nginya tene na tene.
 45 Ndīrīthiiga ndī na wīyathi,
 nīgūkorwo nīmaathaga mawatho maku.
 46 Nīndīraragia ūhorō wa kīrīra gīaku
 mbere ya athamaki na ndīrīconokaga,
 47 nīgūkorwo nīngenagīra maathani maku
 tondū nīndīmendete.
 48 Ndīrīambararagia moko makwa kūrī maathani maku marīa nyendete,
 na ndīcūūranagie igūrū rīa kīrīra kīa watho waku.

Kūgīa na Mwīhoko Watho-inī wa Jehova

- 49 Ririkana kiugo gīaku kūrī ndungata yaku,
 nīgūkorwo nīūheete kūrīgīrīro.
 50 Ūndū ūrīa ūūhooreragia ndī mīnyamaro-inī nī ūyū:
 atī kīranīro gīaku nīkīo gītūūragia muoyo wakwa.
 51 Andū arīa etīi maanyūrūragia matekwīgīrīrīa,
 no ndītiganagīra watho waku.
 52 Nīndīrīkanaga mawatho maku ma tene, Wee Jehova,
 namo nīmahooreragia.
 53 Nyiitagwo nī mang'ūrī nī ūndū wa andū arīa aaganu,
 o acio maatiganīrie watho waku.
 54 Ūhorō wa kīrīra gīaku nīguo ūtūikite rwīmbo rwakwa,
 o kūrīa guothe ingīkara.
 55 Ūtukū ndīrīkanaga rītwa rīaku,
 ngakīrūmia watho waku Wee Jehova.
 56 Ūū nīguo ngoretwo ngūka:
 nīnjathīkagīra mawatho maku.

Kwīrutīra nī ūndū wa Watho wa Jehova

- 57 Wee Jehova, Wee nīwe igai rīakwa;
 nīngwīrite atī ndīathīkagīra ciugo ciaku.
 58 Maathīte ūthiū waku na ngoro yakwa yothe;
 nginyagīra wega waku o ta ūrīa wīranīire.
 59 Nīndīcūūranītie ūhorō wa mīthīire yakwa,
 ngagīcookia makinya makwa kūrī kīrīra gīaku.
 60 Nīngūhīūha na ndīgūcererwo
 gwathīkīra maathani maku.
 61 O na kūngītūika atī andū arīa aaganu no manjohe na mīhīndo-rī,
 ndīngīrganīrwo nī watho waku.
 62 Ūtukū gatagatī njarahūkaga ngūcookerie ngaatho
 nī ūndū wa mawatho maku ma kīhooto.
 63 Nī ndī mūrata wa andū arīa othe magwītīgīrite,
 o arīa othe marūmagīrīra mawatho maku.
 64 Wee Jehova, thī iyyūrītwo nī wendo waku;
 nduta kīrīra kīa watho waku.

Watho wa Jehova nī wa Bata

- 65 Wee Jehova, īka ndungata yaku
 kūringana na kiugo gīaku.
 66 Nduta gūkūūrana maūndū wega o na kūmamenya,
 nīgūkorwo nīnjītikītie maathani maku.
 67 Mbere itanoona thīna nīndahītagia,
 no rīu nīnjathīkagīra kiugo gīaku.
 68 Wee ūrī mwega, na nīwīkaga o wega;
 nduta kīrīra kīa watho waku.
 69 O na gūtūika andū arīa etīi nīmahakīte gīko na ndeto cia maheeni,
 ngūtūra nūmītie mawatho maku na ngoro yakwa yothe.

- 70 Ngoro ciao nĩ nyũmũ na itirĩ tha,
no nĩ ngenagĩra watho waku.
71 Warĩ ũndũ mweka nĩ nyone thĩina,
nĩgeetha ndũirute kĩrĩra kĩa watho waku.
72 Watho ũria uumĩte kanua gaku nĩ wa bata mũno harĩ nĩ,
gũkĩra ngiri cia icunjĩ cia betha na thahabu.

Watho wa Jehova nĩ wa Kĩhooto

- 73 Moko maku nĩmo manyũmbire na magũthondeka ũguo ndariĩ;
he ũtaũku nĩguo ndũirute maathani maku.
74 Andũ arĩa magwĩtigĩrĩte marokenaga rĩria maanyona,
nĩgũkorwo nĩnjigĩte mwĩhoko wakwa harĩ kiugo gĩaku.
75 Jehova, nĩnjũũĩ atĩ mawatho maku nĩ ma ũthingu,
na ũnyonetie thĩina nĩ ũndũ wa wĩhokeku waku.
76 Wendani waku ũria ũtathiraga ũrotuĩka wa kũũhooreria,
kũringana na kũranĩro gĩaku kĩria werĩire ndungata yaku.
77 Ītĩkĩra tha ciaku inginyĩre nĩguo ndũire muoyo,
nĩgũkorwo watho waku nĩguo ngenagĩra.
78 Andũ arĩa etũĩ maroconorithio nĩ ũndũ wa kũnjĩka ũũru hatarĩ gĩtũmi;
no nĩ-rĩ, ndĩricũuranagia ũhoru wa mawatho maku.
79 Andũ arĩa magwĩtigĩrĩte maronjookerera,
o acio mataũkĩrwo nĩ kĩrĩra gĩaku.
80 Ngoro yakwa ĩroaga ũcuuke ũhoru-inĩ wa kĩrĩra kĩa watho waku,
nĩguo ndikanaconorithio.

Ihooya rĩa kũũria Ũhonokio

- 81 Ngoro yakwa ĩringĩkaga nĩ kwĩrĩrĩria ũhonokio waku,
no nĩ njigĩte mwĩhoko wakwa harĩ kiugo gĩaku.
82 Maitho makwa nĩmaraaga hinya nĩ gĩtũũra njũthĩrĩrie kũranĩro gĩaku;
ngakĩũria atĩrĩ, “Ũgaakĩhooreria rĩ?”
83 O na gĩtuĩka haana ta mondo ya rũũa ya ndibei ĩgĩtwo ndogo-inĩ,*
ndiriganagĩrwo nĩ kĩrĩra kĩa watho waku.
84 Nĩ ndungata yaku-rĩ, ngweterera nginya rĩ?
Arĩa maanyariiraga ũkaamaherithia rĩ?
85 Andũ arĩa etũĩ manyenjeire marima nĩguo ngwe kuo,
o acio makararagia watho waku.
86 Maathani maku mothe nĩ ma kwĩhokwo;
ndeithia, nĩgũkorwo andũ maanyariiraga hatarĩ gĩtũmi.
87 Maatigĩtie hanini maaniine nyume thĩ ĩno,
no nditiganĩrie mawatho maku.
88 Menyerera muoyo wakwa kũringana na wendo waku,
na ndĩathĩkagĩra kĩrĩra gĩa kanua gaku.

Gwĩtĩkia Watho wa Jehova

- 89 Wee Jehova, kiugo gĩaku gĩtũũraga tene na tene;
gĩtũũraga kũhaandĩte wega kũu igũrũ.
90 Wĩhokeku waku nĩ wa kuuma njjarwa nginya njjarwa;
nĩwe warũmirie thĩ, nayo ĩgagĩkara o ĩrũmĩte.
91 Mawatho maku matũũraga nginya ũmũthĩ,
nĩgũkorwo indo ciothe nĩwe itungataga.
92 Korwo watho waku tĩguo ũngenagia,
ĩngĩanathira nĩ mũnyamaro yakwa.
93 Nĩ ndirĩ hĩndĩ ngaariganĩrwo nĩ mawatho maku,
nĩgũkorwo ũndũũrĩtie muoyo nĩ ũndũ wamo.
94 Honokia, nĩgũkorwo ndĩ waku,
na nĩmaathĩte mawatho maku.
95 Andũ arĩa aaganu manjoheirie nĩguo maaniine,
no nĩ ndĩricũuranagia o ũhoru wa kĩrĩra gĩaku.
96 Ũndũ o wotho mũkinyanĩru wega, nĩnyonete nĩ ũrĩ mũthia;
no maathani maku matirĩ mũhaka.

* 119:83 Mondo cia njũa irĩ na ndibei ĩtarĩ ngagatu ciacuuragio itara nĩguo ndibei ĩgagate na ihenya.

Kwenda Watho wa Jehova

- 97 Kaĩ ninyendete watho waku-ĩ!
 Ndingaga ngĩtarania ũhoro waguo mũthenya wothe.
- 98 Maathani maku matũmaga njũhige gũkĩra thũ ciakwa,
 nĩgũkorwo makoragwo hamwe na nĩ hĩndĩ ciothe.
- 99 Nĩ ndĩ na ũmenyo mũingĩ gũkĩra arutani akwa othe,
 nĩgũkorwo ndaranagia ũhoro wa mawatho maku.
- 100 Nĩ ndĩ na ũmenyo mũingĩ gũkĩra athuuri,
 nĩgũkorwo njathĩkaĩra kĩĩra gĩaku.
- 101 Nĩndigagĩĩria magũrũ makwa matikagerere njĩra o yothe njũru,
 nĩgeetha njathĩkaĩre kiugo gĩaku.
- 102 Nĩ nditiganĩrie mawatho maku,
 nĩgũkorwo Wee nĩwe ũndutĩte ũhoro ũcio.
- 103 Kaĩ ciugo ciaku irĩ mũrĩo ngĩcicama-ĩ,
 irĩ mũrĩo gũkĩra ũũkĩ ũrĩ kanua-inĩ gakwa!
- 104 Ngũaga na ũtaũku nĩ ũndũ wa kĩĩra gĩaku;
 nĩ ũndũ ũcio nĩthũire njĩra o yothe njũru.

Ūtheri ũrĩa Umanaga na Watho wa Jehova

- 105 Kiugo gĩaku nĩkĩo tawa wa magũrũ makwa,
 na ũtheri wa kũmũrika njĩra yakwa.
- 106 Nĩndĩhĩtĩte mwĩhĩtwa na ngagwatĩria,
 atĩ nĩndĩrĩrũmagĩĩra mawatho maku ma ũthingu.
- 107 Nĩthĩnikĩte mũno;
 Wee Jehova, tũũria muoyo wakwa, kũringana na kiugo gĩaku.
- 108 Wee Jehova, ĩtikĩra ũgooci wa kwĩyendera wa kanua gakwa,
 na ũkĩndute mawatho maku.
- 109 O na gũtũka ndũũraga nyiĩtĩire muoyo wakwa moko-inĩ makwa-rĩ,
 ndĩngĩriganĩro nĩ watho waku.
- 110 Andũ arĩa aaganu nĩmanyambĩire mũtego,
 no ndĩrĩ ndahĩtia kĩĩra gĩaku.
- 111 Mawatho maku nĩmo igai rĩakwa nginya tene;
 nĩmo gĩkeno kĩa ngoro yakwa.
- 112 Ngoro yakwa nĩtuĩte kũrũmagia kĩĩra kĩa watho waku
 o nginya mũthia.

Ūgitĩri ũrĩa Umanaga na Watho wa Jehova

- 113 Nĩthũire andũ a ngoro igĩrĩ,
 no ninyendete watho waku.
- 114 Wee nĩwe rĩũrĩo rĩakwa na ngo yakwa;
 njigĩte mwĩhoko wakwa kiugo-inĩ gĩaku.
- 115 Njehererai, inyuĩ eeki ũũru,
 nĩguo ngĩrũmie maathani ma Ngai wakwa!
- 116 Nyiitagĩrĩra kũringana na kĩranĩro gĩaku, na nĩngũtũura muoyo;
 ndũkareke kĩrĩgĩrĩro gĩakwa kĩharagane.
- 117 Ndiiragĩrĩra, na nĩngũhonokio;
 ngũtũura ndĩite uuge waku.
- 118 Nĩũregaga arĩa othe matiganaga na kĩĩra kĩa watho waku,
 nĩgũkorwo kwĩheenia kũu meheenagia nakuo nĩ gwa tũhũ.
- 119 Arĩa othe aaganu a gũkũ thĩ ũmateaga ta gĩko;
 nĩ ũndũ ũcio nĩ ninyendete kĩĩra kĩa watho waku.
- 120 Mwĩrĩ wakwa nĩũnainaga nĩgũgwĩtigĩra;
 njikaraga na guoya mũnene nĩ ũndũ wa mawatho maku.

Gwathĩkĩra Watho wa Jehova

- 121 Nĩ njikĩte maũndũ ma ũthingu na ma kĩhooto;
 ndũkandiganĩrie harĩ arĩa maahinyagĩrĩria.
- 122 Menyerera ũgima wa ndungata yaku;
 ndũkareke andũ arĩa eĩĩ maahinyĩrĩrie.
- 123 Maito makwa nĩmaraaga hinya nĩgũtũura njũũthĩrĩrie ũhonokio waku,
 ngacũthĩrĩria kĩranĩro gĩaku kĩa ũthingu.
- 124 Īkaga ndungata yaku kũringana na wendo waku,
 na ũndutage kĩĩra kĩa watho waku.

- 125 Nii ndi ndungata yaku; he gũkũũrana maũndũ,
 nĩguo hote gũtaũkĩrwo nĩ kĩrĩra gĩaku.
 126 Wee Jehova, hĩndĩ nĩnginyu wĩke ũndũ,
 tondũ andũ nĩmathũkĩtie watho waku.
 127 Tondũ nĩnyendete maathani maku gũkĩra thahabu,
 ngamenda mũno gũkĩra thahabu ĩria therie,
 128 na tondũ nĩndũite mawatho maku mothe nĩmagĩrĩire,
 nĩthũire njĩra o yothe ĩtarĩ ya ma.

Kwenda Gwathĩkĩra Watho wa Jehova

- 129 Kĩrĩra gĩaku nĩ kĩa magegania;
 nĩ ũndũ ũcio nĩndĩrĩgĩathĩkagĩra.
 130 Ciugo ciaku ciataũrwo nĩirehaga ũtheri;
 nĩciũhĩgagĩa andũ arĩa matarĩ oogĩ.
 131 Njathamĩtie kanua gakwa ngahũma
 nĩ ũndũ wa kwĩrĩrĩa maathani maku.
 132 Njerekera na ũnjiguĩre tha,
 o ta ũria wĩkaga andũ arĩa mendete rĩitwa rĩaku.
 133 Rũngagĩrĩria makinya makwa kũringana na kiugo gĩaku;
 ndũkareke njathagwo nĩ wĩhia o na ũrĩkũ.
 134 Ngũũra kuuma ũhiinyanĩrĩria wa andũ,
 nĩguo njathĩkagĩre mawatho maku.
 135 Tũma ũthiũ waku warĩre ndungata yaku,
 na ũndutage kĩrĩra kĩa watho waku.
 136 Maitho makwa manyũrũrũkagĩa maithori ta rũũĩ,
 nĩgũkorwo andũ matirathĩkĩra watho waku.

Watho wa Jehova nĩ wa Kĩhooto

- 137 Wee Jehova, ũrĩ mũthingu,
 na mawatho maku nĩmagĩrĩire.
 138 Mawatho marĩa ũheanite nĩ ma ũthingu;
 nĩ ma kwĩhokwo kũna.
 139 Kĩyo gĩakwa nĩkĩĩnogetie,
 nĩgũkorwo thũ ciakwa nĩcitiganĩirie ciugo ciaku.
 140 Cĩĩranĩro ciaku nĩthuuranĩre o biũ,
 na ndungata yaku nĩciendete.
 141 O na gũtuĩka ndĩrĩ bata na nĩnyararĩtwo-rĩ,
 ndĩriganagĩrwo nĩ mawatho maku.
 142 ũthingu waku nĩ wa gũtũũra tene na tene,
 nĩguo watho waku nĩ wa ma.
 143 Ngoretwo nĩ mathũina na mĩnyamaro,
 no maathani maku nĩmo ngenagĩra.
 144 Kĩrĩra gĩaku nĩ kĩa ma nginya tene;
 kĩĩhe ũtaũku nĩguo ndũũre muoyo.

Ihooya rĩa kũũria ũhonokio

- 145 Ndiragũkaĩra na ngoro yakwa yothe, Wee Jehova, njĩtika,
 na nĩndĩrĩathĩkagĩra kĩrĩra kĩa watho waku.
 146 Wee nĩwe ndĩrakaĩra,
 honokia na nĩndĩrĩmenyagĩrĩra mawatho maku.
 147 Njũkagĩra tene gũtanakĩa, ngakũrĩrĩra nĩguo ũndeithie;
 njigĩte mwĩhoko wakwa kiugo-inĩ gĩaku.
 148 Maitho makwa maikaraga mahingũkĩte matuanĩra-inĩ mothe ma arangĩri,
 nĩguo ndaranagie ũhoru wa cĩĩranĩro ciaku.
 149 Iguu mũgambo wakwa kũringana na wendo waku;
 Wee Jehova, tũũria muoyo wakwa, kũringana na mawatho maku.
 150 Andũ arĩa mathugundaga maũndũ ma wĩki naaĩ nĩmanguhĩrĩrie,
 no-o nĩmaraihanĩrĩrie na watho waku.
 151 No Wee Jehova, ũikaraga hakuhi,
 na maathani maku mothe nĩ ma ma.
 152 Matukũ-inĩ ma tene nĩndamenyire kuuma kĩrĩra-inĩ gĩaku,
 aĩ wagĩthondekire kĩrĩ gĩa gũtũũra nginya tene.

Kūhooya Ūteithio

- 153 Rora gūthūnīka gwakwa na ūndeithūre,
nīgūkorwo ndiriganūrwo nī watho waku.
- 154 Ndūrira na ūkingūūre;
tūūria muoyo wakwa kūringana na kīranīro gīaku.
- 155 Ūhonokio nūrāihīrīrie andū arīa aaganu,
nīgūkorwo matirongoragia kīrira kīa watho waku.
- 156 Wee Jehova, tha ciaku nī nyingī;
tūūria muoyo wakwa kūringana na mawatho maku.
- 157 Andū arīa maanyariiraga nī aingī,
no ndirī ndahutatīra kīrira gīaku.
- 158 Njūthagīrīria arīa matarī na wītīkio ngoro,
nīgūkorwo matiathīkagīra kiugo gīaku.
- 159 Ta kīone ūrīa nyendete mawatho maku;
tūūria muoyo wakwa, Wee Jehova, kūringana na wendo waku.
- 160 Ciugo ciaku ciothe nī cia ma;
mawatho maku mothe nī ma ūthingu na nī ma gūtūra tene na tene.

Kūhingia Watho wa Jehova

- 161 Aathani maanyariiraga hatarī gītūmi,
no ngoro yakwa īinainagio nī kiugo gīaku.
- 162 Ngenagīra kīranīro gīaku,
o ta ūrīa mūdū atahīte indo nyingī akenaga.
- 163 Nīmenete na ngathūra maheeni,
no nīnyendete watho waku.
- 164 O mūthenya ngūgocaga maita mūgwanja
nī ūndū wa mawatho maku ma ūthingu.
- 165 Arīa mendete watho waku nī marī thayū mūingī,
na gūtīrī kīndū kīngītūma mahīngwo.
- 166 Njetagīrīra ūhonokio waku, Wee Jehova,
na ngarūmīrīra maathani maku.
- 167 Njathīkagīra kīrira gīaku,
nīgūkorwo nīndīkiendete mūno.
- 168 Njathīkagīra mawatho maku na kīrira gīaku,
nīgūkorwo mūthīre yakwa yothe nūmīūī.

Ihooya rīa kūrīa Ūteithio

- 169 Wee Jehova-rī, gūkaya gwakwa kūrokinya harīwe;
he gūtaūkīrwo kūringana na kiugo gīaku.
- 170 Mathaitana makwa marokinya harīwe;
ndeithūra kūringana na kīranīro gīaku.
- 171 Mīromo yakwa īrīkūgocaga hīndī ciothe,
nīgūkorwo nīūdutaga kīrira kīa watho waku.
- 172 Rūrīmī rwakwa nīrūkīine ūhorō wa kiugo gīaku,
nīgūkorwo maathani maku mothe nī ma ūthingu.
- 173 Guoko gwaku nīgūkīhaarīrie kūndeithia,
nīgūkorwo mawatho maku nīmo nī ndīthuurīre.
- 174 Ūhonokio waku nīguo ndīrīragīra, Wee Jehova,
naguo watho waku nīguo ngenagīra.
- 175 Ndīrogītūra muoyo nīguo ngūgocage,
namo mawatho maku nīmatūre mandeithagia.
- 176 Nī nīhītīe njīra ta ng'ōndu yūrīte.
Gīcarie ndungata yaku,
nīgūkorwo ndiriganūrwo nī maathani maku.

120*Ihooya rīa kūrīa Ūteithio*

Thaburi ya Agendi

- ¹ Ndakāire Jehova ndī mīnyamaro-inī,
nake akīnjītīka.
- ² Wee Jehova, honokia harī mīromo īrīa yaragia maheeni,
na harī nīmī iria iheenānāgia.

- ³ Agaagwika atia, na ni atia ungi makiria ya uguo,
wee ruriimi ruru ruheenanagia?
⁴ Agaaküherithia na miguu minoore ya njamba ya ita,
na makara maririmbukite mwaki ma muti wa mukoigo.
⁵ Kai ndi na haaro-i, nigutuura guku Mesheki,
na ngaikara hema-ini cia Kedari-i!
⁶ Ninduurite hinda ndaaya
gatagati-ini ka aria mathuire thayu.
⁷ Nii ndi mundu wa thayu;
no riria ndaaria-ri, o mendaga o mbaara.

121

Ugitiri wa Ngai

Thaburi ya Agendi

- ¹ Ningutiira maito makwa ndore irima-ini:
uteithio wakwa ungiuma na ku?
² Uteithio wakwa uumaga kuri Jehova,
o we Mumbi wa iguru na thi.
³ We ndangireka kuguru gwaku gutiruke:
ucio mumenyereri waku ndari hinda angicunga;
⁴ ti-itheru, ucio mumenyereri wa Israeli
ndari hinda angicunga, kana ahitwo ni toro.
⁵ Jehova niwe ukumenyagirira:
Jehova niwe kiruru giaku guoko-ini gwaku kwa urio;
⁶ muthenya wee ndungiringika ni riua,
kana uringike ni mweri utuku.
⁷ Jehova narikugitagira kuuma uru-ini wotho:
narimenyagirira muoyo waku;
⁸ Jehova narikumenyagirira ukiumagara na ugicooka,
kuuma ru nginya tene na tene.

122

Rwimbo rwa Kugaathiria Jerusalemu

Thaburi ya Daudi

- ¹ Nindakenire hamwe na aria maanjirire atiri,
"Nituthi nyumba ya Jehova."
² Maguru maitu marugamite
ihingo-ini ciaku, wee Jerusalemu.
³ Jerusalemu riakitwo ta itura inene
rinyitithanio wega.
⁴ Kuu nikuo mihiriga yambataga,
o yo mihiriga ya Jehova,
igathi kugooa riitwa ria Jehova
kuringana na mawatho maria aheete Israeli.
⁵ Kuu nikuo kugitwo iti cia unene cia atuniri ciira,
o cio iti cia unene cia nyumba ya Daudi.
⁶ Hoerai Jerusalemu thayu:
"Aria makwendete marotura na thayu.
⁷ Kuria thingo ciaku ciirigire kurogia na thayu,
naguo ugitiri ugie cikaro-ini ciaku cia uthamaki."
⁸ Ni undu wa ariu a baba na arata, nguuga atiri,
"Thayu urogia thini waku."
⁹ Ni undu wa nyumba ya Jehova Ngai witu,
caragia ugaaciru waku.

123

Thooya rĩa kũiria Tha cia Ngai

Thaburi ya Agendi

- ¹ Nĩngũtiira maitho makwa na kũrĩ we,
o Wee ũikariire gĩtĩ gĩaku kĩa ũnene kũu igũrũ.
- ² O ta ũria maitho ma ndungata maroragĩrĩria guoko kwa mwathi wayo,
na o ta ũria maitho ma mũirĩtu ndungata maroragĩrĩria guoko kwa mũtũmia
mwathi wayo,*
- ũguo noguo maitho maitũ maroragĩrĩria Jehova Ngai witũ,
o nginya atũiguĩre tha ciake.
- ³ Tũiguĩre tha, Wee Jehova, tũiguĩre tha,
nĩgũkorwo nĩtũkirĩrĩrie kũnyararwo kũnene.
- ⁴ Nĩtũkirĩrĩrie kĩnyũrũri kĩnene kĩa andũ arĩa menenehagia,
o na rũmena rũingĩ rwa andũ arĩa etĩi.

124

Gũcookia Ngaatho nĩ ũndũ wa Ũgitĩri

Thaburi ya Daudi

- ¹ Korwo Jehova ndaakoretwo arĩ mwena witũ;
Isiraeli nĩmakiuge ũguo:
- ² Korwo Jehova ndaarĩ mwena witũ
rĩria andũ maatũtharĩkĩire-rĩ,
- ³ nĩmangĩatũmeririe tũrĩ muoyo;
rĩria marakara mao maatũrĩrĩmbũkĩire-rĩ,
- ⁴ mũiyũro wa maaĩ nũngĩatũhubanĩrie,
tũhumbwo nĩ nditi ya maaĩ macio;
- ⁵ maaĩ macio maathereraga na hinya mũno
nĩmangĩatũthereririe.
- ⁶ Jehova arogoocwo,
o we ũtaatũrekereirie tũtambuurangwo nĩ magego mao.
- ⁷ Ithũ tũhonokete ta nyoni
ĩhonokete mũtego-inĩ wa mũmĩtegi;
mũtego nĩunangĩtwo,
na ithũ nĩtũhonokete.
- ⁸ Ũteithio witũ uumaga harĩ Jehova,
o we Mũũmbi wa igũrũ na thĩ.

125

Thayũ wa Andũ a Ngai

- ¹ Andũ arĩa mehokete Jehova matarĩ ta Kĩrĩma gĩa Zayuni,
kĩria gĩtangĩenyenyeka, no gĩtũũraga nginya tene.
- ² O ta ũria irĩma ithiũrũrũkĩirie Jerusalemu
ũguo noguo Jehova athiũrũrũkagĩria andũ ake,
kuuma rĩu nginya tene na tene.
- ³ Mũthĩgi wa andũ arĩa aaganu ndũgũtũũra wathanaga
bũrũri ũria ũgaaĩrwo andũ arĩa athingu,
nĩguo andũ acio athingu
matikae gũtambũrũkia moko mao meeke ũũru.
- ⁴ Wee Jehova, andũ arĩa ega mekaga o maũndũ mega,
o acio arũngĩrĩru ngoro.
- ⁵ No rĩrĩ, andũ arĩa maahũkaga makagera njĩra iria njogomu-rĩ,
Jehova nĩakamaingatanĩria hamwe na arĩa mekaga ũũru.

Isiraeli kũrogĩa thayũ.

* 123:2 Aathi a ngombo maaciaragĩria na maitho kana na moko.

126*Magetha ma Gikeno*

Thaburi ya Agendi

¹ Riria Jehova aacookirie andũ a Zayuni arĩa maatahitwo akĩmainũkia-rĩ,
twahaanire ta andũ mekũroota.

² Tũnua twitũ twaiyũrire mĩtheko,
nacio nĩmĩ ciitũ ikĩina nyĩmbo cia gĩkeno.

Hĩndĩ iyo ndũrĩrĩ-inĩ gũkũranwo atĩrĩ,
“Jehova nĩekũire andũ aya maũndũ manene.”

³ Jehova nĩatwĩkũire maũndũ manene,
na ithuĩ tũkaiyũrwo nĩ gĩkeno.

⁴ Tũma tũgaacĩre rĩngĩ, Wee Jehova,
ta ũrĩa njũũ cia Negevu icookaga kũiyũra.

⁵ Andũ arĩa mahaandaga na maithorĩ,
nĩmakagetha makĩinaga nyĩmbo cia gĩkeno.

⁶ Mũndũ o na angiumagara akĩrĩraga,
akuuĩte mbeũ cia kũhaanda,
agaacooka akĩinaga nyĩmbo cia gĩkeno,
akuuĩte itĩĩa ciake cia ngano.

127*Kũgaatha Ngai nĩ ũndũ wa Wega Wake*

¹ Tiga nyũmba yakirwo nĩ Jehova,
andũ arĩa mamĩakaga marutaga wĩra o wa tũhũ.

Tiga itũũra inene rĩmenyererwo nĩ Jehova,
arangĩri maraaraga mehũũgĩte o tũhũ.

² Nĩ tũhũ andũ kũrooka gũkũira rũciinĩ tene,
na gũkoma magakoma macererwo,

makinogera irio cia kũrĩa,
nĩgũkorwo andũ arĩa Jehova endete,
we nĩamaheaga o na marĩ toro.

³ Ciana nĩ igai kuuma kũrĩ Jehova,
ciana nĩ kĩheo kuuma kũrĩ we.

⁴ Ciana irĩa mũndũ aciarĩte arĩ mũnini
no ta mĩguĩ ĩrĩ moko-inĩ ma njamba ya ita.

⁵ Kũrathimwo nĩ mũndũ
ũrĩa thiaka wake ũiyũrĩte mĩguĩ.

Matigaaconorithio
rĩrĩa magaaakorwo magĩciira na thũ ciao hau kĩhingo-inĩ.

128*Kĩrathimo kĩa Mũciĩ Wĩtigĩrĩte Jehova*

Thaburi ya Agendi

¹ Kũrathimwo nĩ mũndũ o wothe wĩtigĩrĩte Jehova,
o ũcio ũgeragĩra njĩra ciake.

² Nĩũkarĩĩaga maciaro ma wĩra waku;
irathimo na kũgaacĩra nĩigatuĩka ciaku.

³ Mũtumia waku egũtuĩka ta mũthabibũ ũrĩa ũciaraga mũno
arĩ kũu nyũmba-inĩ yaku thĩinĩ;

ciana ciaku ituĩke ta thuuna cia mũtamaiyũ
ithiũrũrũkũirie metha yaku.

⁴ Ũguo nĩguo mũndũ arĩrathimagwo,
ũrĩa wĩtigĩrĩte Jehova.

⁵ Jehova arokũrathimaga arĩ Zayuni
matukũ mothe ma muoyo waku;

ũroona kũgaacĩra kwa Jerusalemu,

⁶ na ũtũũre muoyo, ũkoona ciana cia ciana ciaku.

Thayũ ũrogiã Isiraeli.

129

Ihooya rĩa kũiria Ngai okĩrĩre Thũ cia Isiraeli

Thaburi ya Agendi

- ¹ Maanahinyĩrĩria mũno kuuma ũnini-inĩ wakwa,
Isiraeli nĩmakiuge ũguo,
- ² maanahinyĩrĩria mũno kuuma ũnini-inĩ wakwa,
no rĩrĩ, matĩrĩ maahota kũndooria.
- ³ Andũ arĩa marĩmaga na mũraũ marĩmĩte ng'ong'o wakwa,
magatema mĩtaro mĩraihu.
- ⁴ No rĩrĩ, Jehova nĩ mũthingu;
nĩanjohorithĩtie harĩ mĩhĩndo ya andũ arĩa aaganu.
- ⁵ Andũ arĩa othe mathũire Zayuni
marocookio na thuutha maconokete.
- ⁶ Marohaana ta nyeki ĩrĩ nyũmba igũrũ,
ĩria ĩhoohaga ĩtanamera;*
- ⁷ mũmĩtũ ndangĩmĩyũria hĩ-inĩ ciake,
o na kana ũria ũmũnganagia amĩyũrie moko-inĩ make.
- ⁸ Andũ arĩa mahĩtũkagĩra kuo maroaga kuuga atĩrĩ,
"Kĩrathimo kĩa Jehova kĩrogĩa igũrũ rĩanyu;
nĩtwamũrathima thĩinĩ wa rĩutwa rĩa Jehova."

130

Ihooya rĩa kũiria Ũteithio

Thaburi ya Agendi

- ¹ Wee Jehova-rĩ, ndĩragũkaĩra ndĩ o kũria kũriku;
² Wee Jehova, igua mũgambo wakwa.
Matũ maku nĩmaigue
ngĩgũkaĩra ũnjiguĩre tha.
- ³ Wee Jehova, korwo no ũtare maita marĩa tũkwĩhagĩria-rĩ,
nũũ ũngĩgwĩtiiria, Wee Jehova?
- ⁴ No rĩrĩ, Wee nĩũrekanagĩra;
nĩ ũndũ ũcio nĩwĩtigĩrĩtwo.
- ⁵ Njetagĩrĩra Jehova, ngoro yakwa nĩmwetereire,
nĩ nĩhokaga kiugo gĩake.
- ⁶ Ngoro yakwa yetagĩrĩra Jehova,
gũkĩra ũria arangĩri metagĩrĩra rũciinĩ gũkĩe,
ĩ-ni, gũkĩra ũria arangĩri metagĩrĩra rũciinĩ gũkĩe.
- ⁷ Wee Isiraeli, wĩhokage Jehova,
nĩgũkorwo harĩ Jehova he wendo ũria ũtathiraga,
na ningĩ harĩ we harĩ na ũhonokio kũna.
- ⁸ We mwene nĩagakũũra Isiraeli
kuuma mehĩa-inĩ mao mothe.

131

Ihooya rĩa Kwĩnyiihĩria Ngai

Thaburi ya Daudi

- ¹ Wee Jehova, ngoro yakwa ndĩrĩ na mwĩgaatho,
o na maitho makwa ti ma mwĩtũũgĩrio;
nĩ nĩndĩrũmbũyanagia na maũndũ manene,
o na kana maũndũ ma magegania marĩa mangĩrĩte.
- ² No rĩrĩ, nĩhooreretie na ngakiria ngoro yakwa;
o ta kaana gatuithĩtio irĩa gakuũitwo nĩ nyina,
o ta kaana gatuithĩtio irĩa nĩguo ngoro yakwa ĩhaana ĩrĩ thĩinĩ wakwa.

* 129:6 Riya nĩrĩameraga nyũmba igũrũ no rĩkooma o na ihenya nĩ ũndũ wa kwaga ũiri.

³ Atĩrĩrĩ wee Isiraeli, wĩhokage Jehova
rĩu na nginya tene.

132

Gũikaro kĩa Ngai gĩa Tene na Tene kũu Zayuni

Thaburi ya Agendi

¹ Wee Jehova, ririkana Daudi

na mathũina marĩa mothe omĩrĩirie.

² Nĩehĩtire mwĩhĩtwa harĩ Jehova,
akĩhĩta harĩ ũcio Mwene-Hinya,
o we Ngai wa Jakubu, akiuga ũũ:

³ “Ndigatoonya nyũmba yakwa,
kana haice ũrĩrĩ wakwa,

⁴ ndikaareke maitho makwa mone toro,
kana ndeke imone ciakwa icũnge,

⁵ o nginya ngoonera Jehova handũ ha gũikara,
ũcio Mwene-Hinya, o we Ngai wa Jakubu,
ndĩmuonere gũikaro.”

⁶ Nĩtwaiguire ũhoru tũrĩ Efiratha,
na tũkiũkora mĩgũnda-inĩ ya Kiriathu Jearimu.

⁷ Tũkiuga atĩrĩ, “Nĩtũthiĩ gũikaro-inĩ gĩa ke;
nĩtũinamĩrĩre tũmũhooe tũrĩ gaturwa-inĩ ka makinya make;

⁸ arahũka, Wee Jehova, ũũke kihurũko-inĩ gĩa ku,
wee na ithandũkũ rĩa kirĩkanĩro rĩa hinya waku.

⁹ Athĩnjĩri aku marohumbwo na ũthingu;
andũ aku aamũre nĩmakĩine nĩ gũkena.”

¹⁰ Nĩ ũndũ wa ndungata yaku Daudi,
ndũkarega ũria we ũitĩrĩirie maguta.

¹¹ Jehova nĩehĩtire na mwĩhĩtwa harĩ Daudi,
mwĩhĩtwa atangĩricũkwo, akĩmwĩra atĩrĩ:

“Nĩngakarĩria ũmwe wa rũciarũ rwaku
Gĩtĩ-inĩ gĩa ku kĩa ũnene,

¹² ariũ aku mangĩkaamenyerera kirĩkanĩro gĩa ku
na mawatho makwa marĩa ndĩrĩmarutaga,
hĩndĩ iyo ariũ ao nĩmagaakarĩra

gĩtĩ gĩa ku kĩa ũnene nginya tene na tene.”

¹³ Nĩgũkorwo Jehova niathurĩte Zayuni,
akerĩrĩria gũtuũke gũikaro gĩa ke, akoiga atĩrĩ:

¹⁴ “Gĩkĩ nĩkĩo kihurũko gĩa ku nginya tene na tene;
gũkũ nĩkuo ngũtũura njikarĩre gĩtĩ kĩa ũnene,
nĩgũkorwo nĩ nĩ ndiyendeire;

¹⁵ nĩngakũrathima na ũmaathi mũingĩ mũno;
athĩni akuo ndĩmahũũnie na irio.

¹⁶ Nĩngahumba athĩnjĩri-Ngai akuo ũhonokio,
na andũ akuo arĩa aamũre matũure mainaga nĩ gũkena.

¹⁷ “Kũu nĩkuo ngaatũma rũhĩa rwa Daudi rũthundũke
na njigĩre ũria njĩrĩirie maguta tawa ũgwakana.

¹⁸ Thũ ciake nĩngacihumba thoni,
no thũmbĩ ya ũnene irĩa irĩ mĩtwe wake nĩgakena na riiri.”

133

Kĩrathimo gĩa Gũikara Andũ Maiguanĩte

Thaburi ya Daudi

¹ Nĩ ũhoru mwega atĩa, o na ũrĩ gĩkeno,

rĩria andũ a nyũmba imwe maikarania maiguanĩte!

- ² Nĩ ta maguta manungi wega maitĩrĩirio mūtwe,
makĩnyūrūrũkĩra nderu-inĩ,
o nderu-inĩ cia Harũni,
makanyūrũrũka nginya ngingo-inĩ ya kanjũ yake.
³ Ningĩ nĩ ta ime rĩa Herimoni
rĩkĩgwĩra Kĩrĩma gĩa Zayuni.
Nĩgũkorwo kũu nĩkuo Jehova eranĩire kĩrathimo gĩaake,
nĩkĩo muoyo wa tene na tene.

134

Rwĩmbo rwa Kũgooca Ngai Ũtukũ

Thaburi ya Agendi

- ¹ Goocai Jehova, inyuothe ndungata cia Jehova,
inyuĩ mūtungataga mūrĩ nyũmba-inĩ ya Jehova ũtukũ.
² Ambarariai moko manyu mūrĩ thĩinĩ wa handũ-harĩa-haamũre
mũgooce Jehova.
³ Jehova, o we Mũũmbi wa igũrũ na thĩ
aromũrathima arĩ kũu Zayuni.

135

Kũgooca Ngai nĩ ũndũ wa Ũnene Wake

¹ Goocai Jehova.

- Goocai rĩtwa rĩa Jehova;
inyuĩ ndungata cia Jehova-rĩ, mũgoocei,
² inyuĩ mūtungataga thĩinĩ wa nyũmba ya Jehova,
o inyuĩ mūrũgamaga nja-inĩ cia nyũmba ya Ngai witũ.
³ Goocai Jehova, nĩgũkorwo Jehova nĩ mwega;
inai mũgooce rĩtwa rĩaake, nĩgũkorwo nĩ rĩega.
⁴ Nĩgũkorwo Jehova nĩethuurĩire Jakubu atuĩke wake,
agathuura Isiraeli atuĩke igai rĩaake kĩũmbe.
⁵ Nĩ nĩnjũũ atĩ Jehova nĩ mũnene,
atĩ Mwathani witũ nĩ mũnene gũkĩra ngai ciothe.
⁶ Jehova ekaga ũrĩa wothe ekwenda,
kũu igũrũ na gũkũ thĩ,
o na kũu iria-inĩ o na kũrĩa guothe kũriku mũno.
⁷ Nĩwe ũtũmaga matu mambate kuuma ituri-inĩ cia thĩ;
nĩwe ũtũmaga kũgĩe heni irehanĩte na mbura,
na akarehe rũhuhu kuuma mĩthithũ-inĩ yake.
⁸ Nĩwe waringire marigithathi ma Misiri,
marigithathi ma andũ na ma nyamũ.
⁹ Wee Misiri, nĩwe watũmire thĩinĩ waku kũringwo ciama na morirũ,
agĩũkĩrĩra Firaũni na ndungata ciake ciothe.
¹⁰ Nĩwe waringire ndũrĩrĩ nyingĩ
na akĩũraga athamaki maarĩ hinya:
¹¹ nĩo Sihoni mũthamaki wa Aamori,
na Ogu mũthamaki wa Bashani,
o na athamaki othe a Kaanani;
¹² akĩheana bũrũri wao ũtuĩke igai,
ũtuĩke igai kũrĩ andũ ake a Isiraeli.
¹³ Rĩtwa rĩaaku, Wee Jehova, rĩtũũraga nginya tene,
ngumo yaku, Wee Jehova, igakinyĩra njiarwa na njiarwa.
¹⁴ Nĩgũkorwo Jehova nĩagaciirĩrĩra andũ ake,
na aigũire ndungata ciake tha.
¹⁵ Mĩhianano ya ndũrĩrĩ ithondeketwo na betha na thahabu,

- o wīra wa moko ma andū.
¹⁶ Nīrī tūnua, no ndīaragia,
 nīrī maitho, no ndīonaga;
¹⁷ nīrī matū, no ndīguaga,
 o na ndīrī mīhūmū tūnua-inī twayo.
¹⁸ Andū arīa mamīthondekaga makaahaana o tayo,
 na noguo arīa othe mamīhokaga makaahaana.
¹⁹ Inyuī nyūmba ya Isiraeli, goocai Jehova;
 Inyuī nyūmba ya Harūni, goocai Jehova;
²⁰ Inyuī nyūmba ya Lawi, goocai Jehova;
 inyuī arīa mūmwītīgīrīte, goocai Jehova.
²¹ Jehova arogoocwo kuuma Zayuni,
 o we ūtūūraga kūu Jerusalemu.

Goocai Jehova.

136

Rwimbo rwa Gūcookia Ngaatho

- ¹ Cookeriai Jehova ngaatho, tondū nī mwega.
 Wendo wake nī wa tene na tene.
² Cookeriai Ngai wa ngai iria ingī ngaatho.
 Wendo wake nī wa tene na tene.
³ Cookeriai Mwathani wa aathani ngaatho:
 Wendo wake nī wa tene na tene.
⁴ we wiki nīwe wīkaga maūndū manene ma magegania,
 Wendo wake nī wa tene na tene.
⁵ nīwe wombire igūrū na ūndū wa ūmenyo wake,
 Wendo wake nī wa tene na tene.
⁶ nīwe watambūrūkirie thī nyūmū igūrū rīa maaī,
 Wendo wake nī wa tene na tene.
⁷ nīwe wombire imūrī iria nene,
 Wendo wake nī wa tene na tene.
⁸ rīūa rīathage mūthenya,
 Wendo wake nī wa tene na tene.
⁹ naguo mweri na njata ciathage ūtukū;
 Wendo wake nī wa tene na tene.
¹⁰ nīwe waringire marigithathi ma Misiri,
 Wendo wake nī wa tene na tene.
¹¹ akīruta Isiraeli gatagatī-inī kao,
 Wendo wake nī wa tene na tene.
¹² na guoko kwa hinya na atambūrūkītie gīcoka gīake,
 Wendo wake nī wa tene na tene.
¹³ nīwe wagayūkanirie Iria Itune rīgītigana,
 Wendo wake nī wa tene na tene.
¹⁴ agītūma andū a Isiraeli matuīkanie gatagatī karīo,
 Wendo wake nī wa tene na tene.
¹⁵ no Firaūni na ita rīake akīmahubīkanīria kūu Iria-inī Itune;
 Wendo wake nī wa tene na tene.
¹⁶ nīwe watongoririe andū ake magītūkanīria werū-inī,
 Wendo wake nī wa tene na tene.
¹⁷ nīwe waringire athamaki maarī anene,
 Wendo wake nī wa tene na tene.
¹⁸ na akīūraga athamaki maarī ngumo:
 Wendo wake nī wa tene na tene.
¹⁹ nīo Sihoni mūthamaki wa Aamori,
 Wendo wake nī wa tene na tene.
²⁰ na Ogu mūthamaki wa Bashani;

- Wendo wake nĩ wa tene na tene.
 21 na akĩheana bũrũri wao ùtuĩke igai,
 Wendo wake nĩ wa tene na tene.
 22 ùgĩtuĩka igai rĩa Isiraeli ndungata yake;
 Wendo wake nĩ wa tene na tene.
 23 nĩwe watũrirkanire rĩrĩa twahatĩrĩrio,
 Wendo wake nĩ wa tene na tene.
 24 na agĩtũhonokia kuuma kũrĩ thũ ciitũ,
 Wendo wake nĩ wa tene na tene.
 25 nĩwe ùheaga ciũmbe ciothe irio.
 Wendo wake nĩ wa tene na tene.
 26 Cookeriai Mũrungu wa igũrũ ngaatho.
 Wendo wake nĩ wa tene na tene.

137

Gũcakaya kwa Isiraeli rĩrĩa Maatahĩtwo

- 1 Ngurumo-inĩ cia njũũ cia Babuloni nĩkuo twaikaraga thĩ tũkarĩra,
 twaririkana Zayuni.
 2 Kũu mĩtĩ-inĩ ya mĩethia nĩkuo
 twacuuragia inanda ciitũ cia mũgeeto,
 3 nĩgũkorwo tũrĩ kũu andũ arĩa maatũtahĩte nĩmatwĩraga tũmainĩre nyĩmbo,
 o acio atũnyariiri magatwĩra tũmainĩre nyĩmbo tũkenete,
 magatwĩra atĩrĩ, "Tũinĩrei rwĩmbo rũmwe rwa iria mwainaga mũrĩ Zayuni!"
 4 Tũngĩhota atĩa kũina nyĩmbo cia Jehova
 tũrĩ bũrũri wa ũgenĩ?
 5 Ingĩkariganĩrwo nĩwe, Wee Jerusalemu-rĩ,
 guoko gwakwa kwa ũrio kũrokiriganĩrwo nĩ ũũgĩ wakuo wa gwĩka maũndũ.
 6 Rũrĩmĩ rwakwa rũronyitana na karakara
 ingĩkaaga gũkũririkana,
 ingĩkaaga gũtua Jerusalemu
 gĩkeno gĩakwa kĩa kinene.
 7 Wee Jehova, ririkana ũria andũ a Edomu* meekire,
 mũthenya ũria itũura rĩa Jerusalemu rĩanyitirwo.
 Maanĩrĩre, makiuga atĩrĩ, "Rĩmomorei,
 rĩmomorei o nginya mũthingi-inĩ warĩo!"
 8 Wee mwarĩ wa Babuloni, o wee ùtuĩrĩrwo kũniinwo,
 gũkena nĩ mũndũ ũria ũgũgwĩka
 o ta ũguo ùtwĩkĩte:
 9 gũkena nĩ mũndũ ũria ũhuragia tũkenge twaku,
 agatũgũthithia ndwaro-inĩ cia mahiga.†

138

Ihooya rĩa Gũcookia Ngaatho

Thaburi ya Daudi

- 1 Wee Jehova, nĩngũkũgooca na ngoro yakwa yothe;
 ngũkũinĩra ngũgooce ngai iria ingĩ irĩ o ho.
 2 Ngũinamĩrĩa njerekeire hekarũ-inĩ yaku irĩa nyamũre,
 ngooce rĩitwa riaku,
 nĩ ùndũ wa wendo waku na wĩhokeku waku,
 nĩgũkorwo nĩtũũgĩrĩtie rĩitwa riaku,
 na ũgatũũgĩria kiugo gĩaku
 makĩria ya maũndũ marĩa mangĩ mothe.
 3 Hĩndĩ irĩa ndagwĩtĩre, nĩwanjĩtikire;
 wanyũmĩrĩrie na ũkĩnjĩkĩra hinya ngoro.

* 137:7 Andũ a Edomu maarĩ a rũciaro rwa Esaũ. † 137:9 Nĩguo njjaro cia andũ arĩa maatoorio mbaara-inĩ
 ithire-rĩ, tũkenge twaringithagio mĩtwe mahiga-inĩ tũgakua.

- 4 Wee Jehova-rĩ, athamaki othe a thĩ nĩmakũgocage,
rĩrĩa maigua ciugo cia kanua gaku.
- 5 Nĩmaganage ũhoru wa nĩjira cia Jehova,
nĩgũkorwo riiri wa Jehova nĩ mũnene.
- 6 O na gũtũika Jehova arĩ igũrũ-rĩ,
nĩaroraga andũ arĩa enyihia,
no arĩa etĩĩ akamenya ũhoru wao arĩ o kũraya.
- 7 O na ingĩgerera mathĩina-inĩ,
Wee nĩũmenyagĩrĩra muoyo wakwa;
ũtambũrũkagia guoko gwaku ũgookĩrĩra marakara ma thũ ciakwa,
ũkaahonokia na guoko gwaku kwa ũrĩo.
- 8 Jehova nĩakahingia muoroto wake harĩ nĩ;
wendo waku, Wee Jehova, nĩ wa tene na tene;
nĩ ũndũ ũcio ndũgatiganĩrie wĩra wa moko maku.

139

Ngai Ũrĩa Ũtangĩũrĩro

Thaburi ya Daudi

- 1 Wee Jehova-rĩ, nĩũũthuthuurĩtie
na ũkaamenya.
- 2 Nĩũĩ rĩrĩa njikarĩte thĩ na rĩrĩa njũkĩrĩte
ũkamenya meciiria makwa ũrĩ o kũraya.
- 3 Nĩũũĩ ngiumagara o na ngĩkoma;
Wee nĩũũĩ mĩthĩire yakwa yothe.
- 4 Wee Jehova-rĩ, itanagweta kiugo na rũrĩmĩ rwakwa,
Wee nĩũkoragwo ũkĩũ biũ.
- 5 Nĩũnjirigĩire mbere na thuutha;
nĩũnjigĩrĩire guoko gwaku.
- 6 Ũmenyo ta ũcio nĩ wa magegania mũno harĩ nĩ,
ũrĩ igũrũ mũno ndingĩũkinyĩra.
- 7 Nĩ kũ ingĩthĩ njeherere Roho waku?
Ingĩũrĩra kũ nyume ũthiũ-inĩ waku?
- 8 Ingĩambata thĩ igũrũ, Wee ũrĩ kuo;
ingĩara ũrĩrĩ wakwa kũrĩa kũriku mũno, Wee ũrĩ o kuo.
- 9 Ingĩũmbũka na mathagu ma gũgĩkĩa,
ingĩthĩ gũtũura mũrĩmo ũrĩa ũngĩ wa iria, kũndũ kũraya mũno,
- 10 o na kũu guoko gwakwa nokuo kũngĩndongoria,
guoko gwaku kwa ũrĩo gũkĩĩnyiite kũnũmĩtie.
- 11 Ingĩuga atĩrĩ, "Ti-itherũ nduma nĩkũũhitha,
naguo ũtheri ũyũ ũũthiũrũkĩirie ũtuĩke ũtukũ,"
- 12 o na nduma ndĩrĩ hĩndĩ ingĩgũtumanĩra;
ũtukũ ũkwara ta mũthenya,
nĩgũkorwo nduma kũrĩ we nĩ ta ũtheri.
- 13 Nĩgũkorwo nĩwe wombire cĩga ciakwa cia na thĩnĩ;
wanyĩitihanirie ndĩ o nda ya maitũ.
- 14 Nĩngũkũgocaa nĩ ũndũ mũũmbire ũrĩa nyũmbĩtwo naguo
nĩ wa kũmakania na wa magegania;
ciiko ciaku nĩ cia magegania,
nĩ mwene nĩnjũũĩ ũguo o wega.
- 15 Mahĩndĩ makwa matiahithĩkĩte harĩwe,
rĩrĩa ndoombĩrwo kũrĩa kũhitharu.
Rĩrĩa ndanyĩitihanagio hamwe ndĩ thĩ kũrĩa kũriku mũno-rĩ,
¹⁶ maitho maku nĩmonaga mwĩrĩ wakwa ũtanombwo biũ.
Matukũ mothe marĩa nyamũrĩrwo
nĩmandĩkĩtwo ibuku-inĩ riaku
o na mbere ya ũmwe wamo kũgĩa.

- 17 Hi! Ī meciiria maku matikĩrĩ ma bata harĩ niĩ, Wee Mũrungu!
Kaĩ mũigana wamo ni mũnene-ĩ!
- 18 Ingĩtua kũmatara,
no maingĩhe gũkĩra mũthanga.
Hĩndĩ ĩria ndokĩra,
ndĩ o hamwe nawe.
- 19 Wee Ngai-rĩ, naarĩ korwo woraga arĩa aaganu!
Njehererai, inyuĩ mũnyootagĩra gũita thakame!
- 20 Maaragia ũhoru waku marĩ na meciiria mooru;
arĩa magũthũire mahũthagĩra rĩitwa rĩaku ũũru.
- 21 Wee Jehova, githĩ ndithũire arĩa magũthũire,
na ngamena arĩa magũũkagĩrĩra?
- 22 Gũthũũra ndĩmathũire o biũ;
ndĩmatuaga thũ ciakwa.
- 23 Wee Mũrungu, thuthuuria, ũmenye ngoro yakwa;
ngeria ũmenye meciiria makwa.
- 24 Rora wone kana ni harĩ mũthĩire mũũru thĩinĩ wakwa,
na ũkĩndongorie na njĩra ĩrĩa ya tene na tene.

140

Ihooya rĩa kũũria Ũgitĩri

Thaburi ya Daudi

- 1 Wee Jehova, hatũra kuuma moko-inĩ ma andũ arĩa ooru;
ngĩtĩra harĩ andũ arĩa mahũthagĩra ũhinya,
- 2 o acio mathugundaga maũndũ mooru ngoro-inĩ ciao,
na magathugunda mbaara o mũthenya.
- 3 Manooraga nĩmĩ ciao ikohĩga ta rũrĩmĩ rwa nyoka;
mĩromo yao yaragia maũndũ marũrũ ta thumu wa ndũira.
- 4 Wee Jehova, njeheria moko-inĩ ma andũ arĩa aaganu;
ngĩtĩra kuuma harĩ andũ arĩa mahũthagĩra ũhinya,
o acio mabangaga ũrĩa mangĩhinga magũrũ makwa.
- 5 Andũ arĩa etũũ nĩmanyambiire mũtego;
nĩmatambũrũkĩtie ndigi cia wabu wao,
na makanjĩgĩra mũtego njĩra-inĩ yakwa.
- 6 Wee Jehova, nguuga atĩrĩ, “Wee niwe Mũrungu wakwa.”
Wee Jehova-rĩ, igua ngĩgũkaĩra nĩguo, ũnjĩguĩre tha.
- 7 Wee Mwathani Jehova, o Wee ũrĩa mũũhonokia ũrĩ hinya,
Wee ũgitagĩra mũtwe wakwa mũthenya wa mbaara:
- 8 Wee Jehova, ndũkahingĩrie arĩa aaganu merirĩria mao,
ndũkareke mĩbango yao ĩgaacĩre,
matikae gwĩtũĩa.
- 9 Mĩtwe ya arĩa mandigicĩrie
ĩrohumbĩkanio na mathũina marĩa marehetwo ni mĩromo yao.
- 10 Marogwĩrwo ni makara me gwakana;
maroikio mwaki-inĩ,
maikio marima marĩ mũtondo, kũrĩa matakoima o na rĩ.
- 11 Ndũkanareke arĩa macambanagia magaacĩre bũrũri-inĩ;
mwanangĩko ũrothingata andũ arĩa mahũthagĩra ũhinya.
- 12 Niĩ ninjũũ atĩ Jehova nĩarũagĩra kĩhooto kĩa arĩa athĩni,
na akagitĩra kĩhooto kĩa arĩa abatari.
- 13 Ti-itherũ arĩa athingu nĩmarĩgoocaga rĩitwa rĩaku,
na arĩa arũngĩrũru nĩmagatũũra ũthiũ-inĩ waku.

141

Ihooya rīa Kūgitīrwo kuuma Ūūru-inī

Thaburi ya Daudi

¹ Wee Jehova, nīwe ndīrakaīra; hiūha ūuke kūrī nī.

Igua mūgambo wakwa ngīgūkaīra.

² Ihooya rīakwa rīroambata mbere yaku ta mūtaraŕīko wa ūbumba;
nakuo kwambararia moko makwa kūrotuīka ta igongona rīa hwaī-inī.

³ Wee Jehova, iga mūrangīri kanua-inī gakwa,
rangagīra mūrango ūyū wa mīromo yakwa.

⁴ Ndūkareke ngoro yakwa īguucīrīrio ūndū-inī mūūru,
ndīgatuīke wa gwīka cīko cia waganu

hamwe na andū arīa amaramari;
Ndūkareke ndīe irio ciao iria irī mūrīo.

⁵ Mūdū mūthingu nīakīninge: ūndū ūcio nī wa kūnyonia ūtugi;
kūdūithia nīakīndūithie: ūguo no ta kūnjitīrīria maguta mūtwe wakwa.
Mūtwe wakwa ndūngīrega gūtīrīrio maguta macio.

No rīrī, ihooya rīakwa nī rīa gūtūūra ndeganīte na cīko cia andū arīa meekaga ūūru;

⁶ aathani ao magaikio thī kuuma igūrū rīa rwaro rwa ihiga,
nao arīa aaganu nīmakamenya atī ciugo ciakwa ciarī cia ma.

⁷ Nīmakoiaga atīrī, “O ta ūrīa mūdū acimbaga mūgūnda na akahūūra hianyū,
no taguo mahīndī maitū maharaganītio mūromo-inī wa mbīrīra.”

⁸ No rīrī, maitho makwa nīwe macūthīrīrie, Wee Mwathani Jehova;
nī harīwe njūrāgīra; nī ūndū ūcio ndūkareke ngue.

⁹ Ngītīra ndikanyīitwo nī mītego īrīa nyambūirwo,
ūnjehanīrīrie na mītego ya andū arīa mekaga ūūru.

¹⁰ Andū acio aaganu maroogwa wabu-inī wao ene,
no nī ngīhītūkage itekuona ūgwati.

142

Ihooya rīa kūūria Gūkūūrwo kuuma Mīnyamaro-inī

Thaburi ya Daudi

¹ Ngayagīra Jehova nyanīrīrie;
ngwambararia mūgambo wakwa kūrī Jehova anjiguire tha.

² Njitūrūrāga mateta makwa mbere yake;
ndīrīmwrāga thīna wakwa ndī mbere yake.

³ Rīrīa roho wakwa waringīka thīnī wakwa,
Wee nīwe ūmenyaga njīra īrīa ndīrīgera.

Njīra-inī īrīa thīagīra-rī,
andū nīmahithīre mūtego.

⁴ Ta rora mwena wakwa wa ūrīo wone;
gūtīrī o na ūmwe ūranūmbūiya.

Ndirī na ha kūūrīra;
muoyo wakwa gūtīrī mūdū o na ūmwe ūngīūmenyerera.

⁵ Wee Jehova, nīwe ngayagīra;
njugaga atīrī, “Wee nīwe rīūrīro rīakwa,
na igai rīakwa būrūri-inī wa arīa marī muoyo.”

⁶ Thīkīrīria gūkaya gwakwa,
nīgūkorwo ndīmūhinyīrīrie mūno;
ndeithūra kuuma kūrī andū arīa mathingatanīte na nī,
nīgūkorwo marī na hinya mūno kūngīra.

⁷ Njohorithia kuuma kīoho-inī gīakwa,
nīguo ngoocage rītwa rīaku.

Hīndī īyo andū arīa athingu nīmakandigiicīria,
nī ūndū wa ūrīa ūnjikīte wega.

143*Thooya rĩa kũria Kũhonokio*

Thaburi ya Daudi

- ¹ Igua ihooya riakwa, Wee Jehova,
thikĩrĩria kĩrĩro gĩakwa ũnjiguire tha;
ũka ũndeithie,
nĩ ũndũ wa wĩhokeku waku na ũthingu waku.
- ² Ndũgaciirithie ndungata yaku,
nĩgũkorwo maitho-inĩ maku gũtirĩ mũndũ ũrĩ muoyo ũngĩtuuo mũthingu.
- ³ Thũ nũthingatĩte,
ĩkangurumania thĩ tũiri-inĩ;
ĩtũmaga ndũũre nduma-inĩ
ta arĩa maakuire tene.
- ⁴ Nĩ ũndũ ũcio roho wakwa ũkaringĩka thĩinĩ wakwa;
ngoro yakwa nĩmakĩte mũno thĩinĩ wakwa.
- ⁵ Nĩndĩrĩririkanaga matukũ marĩa ma tene;
ndĩrĩcũuranagia mawĩko maku mothe
na ngatarania maũndũ marĩa moko maku meekĩte.
- ⁶ Ndambũrũkĩtie moko makwa na kũrĩ we;
muoyo wakwa ũkũnyootagĩra ta bũrũri ũrĩa mũũmũ.
- ⁷ Wee Jehova, hiũha kũnjĩtika;
roho wakwa nĩũthirĩtwo nĩ hinya.
Tiga kũũhitha ũthiũ waku,
ndikahaane ta arĩa matoonyaga irima.
- ⁸ O rũciinĩ reke njiguage kiugo kĩa wendo waku ũrĩa ũtathiraga,
nĩgũkorwo nĩwe ndĩihokete.
- Nyonia njĩra irĩa njagĩrĩrwo nĩkũgera,
nĩgũkorwo muoyo wakwa ndĩwerekeirie igũrũ kũrĩ we.
- ⁹ Ndeithũra kuuma kũrĩ thũ ciakwa, Wee Jehova,
nĩgũkorwo ndĩihithaga hariwe.
- ¹⁰ Nduta gwĩkaga wendi waku,
nĩgũkorwo Wee nĩwe Ngai wakwa;
Roho waku mwega arondongoragia,
ngeragĩre kũrĩa kwaraganu.
- ¹¹ Wee Jehova, nĩ ũndũ wa rĩitwa riaku, tũuria muoyo wakwa;
nĩ ũndũ wa ũthingu waku-rĩ, nduta kuuma mũnyamaro-inĩ.
- ¹² Nĩ ũndũ wa wendo waku ũtathiraga, kiria thũ ciakwa;
nĩina arĩa othe maathũire,
nĩgũkorwo nĩ ndĩ ndungata yaku.

144*Mũthamaki kũhooya Ngai Amũteithie*

Thaburi ya Daudi

- ¹ Jehova arogoocwo, o we Rwaro rwakwa rwa Ihiga,
o we ũmenyithagia moko makwa mũrũire wa mbaara,
agakĩruta ciara ciakwa kũrũa mbaara.
- ² Nĩwe Ngai ũrĩa ũnyendete, na nĩwe kĩirigo gĩakwa kĩa hinya,
o we kũihitho gĩakwa na mũhonokia wakwa,
ningĩ nĩwe ngo yakwa, na nĩ harĩ we njũragĩra,
o we ũtũmaga andũ a ndũrĩrĩ maathĩke marĩ rungu rwakwa.
- ³ Wee Jehova, mũndũ akĩrĩ kĩ nĩguo ũmũmenyagĩrĩre,
nake mũrũ wa mũndũ akĩrĩ kĩ nĩgeetha ũmũrũmbũyagie?
- ⁴ Mũndũ no ta mĩhũmũ;
matukũ make mathiraga na ihenya o ta kĩrũru.
- ⁵ Wee Jehova, hingũra igũrũ ũikũrũke;

- hulia irĩma, nĩgeetha irute ndogo.
 6 Henũkia rũheni ũhurunje thũ ciaku;
 ikia mĩguĩ yaku ũcingatithie.
 7 Tambũrũkia guoko gwaku ũrĩ igũrũ;
 ndeithũra na ũũthare
 kuuma kũrĩ maaĩ maya maingĩ,
 ũndute kuuma moko-inĩ ma andũ a kũngĩ
 8 arĩa tũnua twao twaragia maheeni,
 o acio moko mao ma ũrĩo marĩ na wara.
 9 Wee Ngai, nĩngũkũinĩra rwĩmbo rwerũ;
 ngũkũinĩra na kĩnanda kĩrĩa kĩgeetetwo na nga ikũmi,
 10 nyinĩre Ũrĩa ũhootanagĩra athamaki,
 o we ũhonokagia Daudi ndungata yake
 harĩ rũhiũ rwa njora rwa ũragani.
 11 Ndeithũra na ũũthare,
 ũndute kuuma moko-inĩ ma andũ a kũngĩ,
 arĩa tũnua twao twaragia maheeni,
 o acio moko mao ma ũrĩo marĩ ma wara.
 12 Hĩndĩ iyo aanake aitũ
 magaatuĩka ta mĩmera mĩrore wega wĩthĩ-inĩ wao,
 nao airĩtu aitũ mahaane ta itugĩ
 ciacũhĩtio cia kũgemia nyũmba ya ũthamaki.
 13 Makũmbĩ maitũ makaiyũragio
 irio cia mĩthemba yothe.
 Ng'ondũ ciitũ ikaingĩha ikinye ngiri nyingĩ,
 cingĩhe ikinye makũmi ma ngiri kũu mĩgũnda-inĩ iitũ;
 14 nacio ndegwa ciitũ nĩngakuuaga mĩrigo mĩritũ.
 Thingo itigakorwo na mĩanya,
 kana gũtahwo tũtwarwo ũkombo-inĩ,
 o na gũtigakorwo na kĩrĩro kĩa mĩnyamaro njĩra-inĩ cia matũũra.
 15 Kũrathimwo nĩ andũ arĩa matariĩ ta ũguo;
 kũrathimwo nĩ andũ arĩa Ngai wao arĩ we Jehova.

145

Ũnene na Wegu wa Ngai

Thaburi ya Daudi

- 1 Nĩngũgũtũũgĩria, Wee Ngai wakwa Mũthamaki;
 ndĩrĩngocaga rĩitwa rĩaku tene na tene.
 2 O mũthenya ndĩrĩkũgocaga
 na ngumagie rĩitwa rĩaku tene na tene.
 3 Jehova nĩwe mũnene, na nowe wagĩrĩre kũgocwo mũno;
 ũnene wake gũtirĩ mũndũ ũngĩhota kũũtuĩria.
 4 Rũciarũ rũmwe nĩrũkarahĩra rũrĩa rũngĩ maũndũ marĩa waneka;
 nĩrũkamenyithanagia ũhorũ wa ciĩko ciaku cia hinya.
 5 Nĩmakaaria ũhorũ wa ũkaru wa ũnene waku ũrĩa ũrĩ riiri,
 na nĩ ndaranagie ũhorũ wa ciĩko ciaku cia magegania.
 6 Nĩmarĩheanaga ũhorũ wa ũhoti wa maũndũ maku ma kũmakania,
 na nĩ hunjagie ũhorũ wa ũnene wa ciĩko ciaku.
 7 Nĩmagakũngũĩra wega waku mũingĩ,
 na maine ũhorũ wa ũthingu waku makenete.
 8 Jehova nĩ mũtugi na nĩ mũigua-tha,
 ndahiũhaga kũrakara, na aiyũritwo nĩ wendo.
 9 Jehova nĩ mwega harĩ andũ othe;
 nĩaiguagĩra tha kĩrĩa gĩothe ombĩte.
 10 Wee Jehova, kĩrĩa gĩothe ũmbĩte nĩkĩrĩkũgocaga;
 andũ aku arĩa aamũre nĩmarĩgũkumagia.

- 11 Nīmarīheanaga ūhoru wa riiri wa ūthamaki waku,
na maaragie ūhoru wa hinya waku,
12 nīgeetha andū othe mamenye ūhoru wa ciiko ciaku cia hinya,
o na ūkaru wa ūthamaki waku, ūrīa ūrī riiri.
13 Ūthamaki waku nī ūthamaki wa gūtūūra tene na tene,
naguo wathani waku ūtūūranga nginya njiarwa ciothe.

Jehova nī mwīhokeku harī ciīranīro ciake ciothe,
na niendete kīrīa gīothe ombīte.

- 14 Jehova nīanyiitagīrīra arīa othe maragūa,
na agatiira arīa othe mainamīte.
15 Maitho ma andū othe nīwe macūthīrīrie,
na nūmaheaga irio ciao hīndī irīa ya gīrīire.
16 Ūkūnjūruga guoko gwaku,
na ūkahingīria kīndū gīothe kīrī muoyo mabataro makīo.
17 Jehova nī mūthingu njīra-inī ciake ciothe,
na niendete kīrīa gīothe ombīte.
18 Jehova arī hakuhī na andū arīa othe mamūkayagīra,
arīa othe mamūkayagīra na ma.
19 Arīa othe mamwītiga gīra nīamahingagīria mabataro mao;
nīaiguaga kīrīro kīao na akamahonokia.
20 Jehova nīamenyagīrīra arīa othe mamwendete,
no arīa othe aaganu nīkūniina akaamaniina.
21 Kanua gakwa karīaragīa gakagooca Jehova.
Kūmbe o gīothe nīgīkīgooce rīitwa rīake itheru
nginya tene na tene.

146

Kūgooca Ngai nī ūndū wa Ūteithio Wake

1 Goocai Jehova.

Wee ngoro yakwa-rī, gooca Jehova.

2 Ndīgoocaga Jehova hīndī irīa yothe ngūtūūra muoyo;
ndīrīnaga, ngoocage Ngai wakwa rīrīa rīothe ngūtūūra muoyo.

- 3 Ndūkanaige mwīhoko waku harī anene,
kana harī andū, arīa matangīhota kūhonokania.
4 Rīrīa roho wao wameherera, macookaga o tūri-inī;
mūthenya o ro ūcio mībango yao ituikaga ya tūhū.
5 Kūrathimwo-rī, nī mūdū ūrīa ūteithio wake
uumaga kūrī Mūrungu wa Jakubu,
ūrīa mwīhoko wake ūrī harī Jehova Ngai wake,
6 Mūūmbi wa igūrū na thī,
na iria, na kīrīa gīothe gītūūruga thīinī wacio:
ūcio nīwe Jehova, ūrīa ūtūūruga arī mwīhokeku nginya tene.
7 Nīarūgama gīrīra kīhooto kīa arī ahatīrīrie,
na akahe arīa ahūtu irio.
Jehova nīwe wohoraga arīa mohetwo,
8 Jehova nīahingūruga maitho ma arīa atumumu,
Jehova nīatiiraga arīa mainamīte,
Jehova niendete andū arīa athingu.
9 Jehova nīamenyagīrīra andū a kūngī,
na agatūūria ciana cia ngoriai o na mūtumia wa ndigwa,
no njīra cia andū arīa aaganu nīacirigīicaga.
10 Jehova egūtūūra athamakaga nginya tene,
Ngai waku, wee Zayuni, athamakage njiarwa na njiarwa.

Goocai Jehova.

147

Kūgooca Ngai nĩ ūndũ wa Kūmenyerera Jerusalemu

¹ Goocai Jehova.

Kaĩ nĩ ūndũ mweka kūgooca Ngai witũ na rwĩmbo-ĩ,
kaĩ nĩ ūndũ mweka na mwagĩrĩru kũmũgooca-ĩ!

² Jehova nĩwe wakaga Jerusalemu;
nĩwe ūcookagĩrĩria andũ a Isiraeli arĩa matahĩtwo.

³ Nĩwe ūhonagia arĩa athuthĩku ngoro,
na akamooaha ironda ciao.

⁴ Nĩwe ūmenyaga mũigana wa njata,
na akahe njata o njata rĩitwa rĩayo.

⁵ Mwathani witũ nĩwe mũnene na nĩ arĩ hinya mũingĩ;
ũmenyo wake ndũrĩ mũthia.

⁶ Jehova nĩwe ūtiiragĩrĩra andũ arĩa ahooreri,
no arĩa aaganu amatungumanagia thĩ.

⁷ Inĩrai Jehova mũmũcookerie ngaatho;
inĩrai Ngai witũ na kĩnanda kĩa mũgeeto.

⁸ Nĩahumbagĩra igũrũ na matu;
nĩwe uuragĩria thĩ mbura,
na agatũma nyeki ĩmere tũrĩma-inĩ.

⁹ Nĩwe ūheaga ng'ombe irio,
na akahe tũcui twa mahuru irio rĩrĩa twamũkaĩra.

¹⁰ We ndakenagĩra hinya wa mbarathi,
o na kana agakenera magũrũ ma mũndũ;

¹¹ Jehova akenagio nĩ andũ arĩa mamwĩtigagĩra,
o arĩa maigaga mwĩhoko wao harĩ wendo wake ūrĩa ūtathiraga.

¹² Wee Jerusalemu, kumia Jehova;
gooça Ngai waku, wee Zayuni,

¹³ nĩgũkorwo nĩwe wĩkagĩra mĩgũko ya ihingo ciaku hinya,
na akarathĩma andũ aku arĩa marĩ thĩinĩ waku.

¹⁴ Nĩatũmĩte kũgĩe thayũ mĩhaka-inĩ yaku,
na agakũhũunia na ngano irĩa njega mũno.

¹⁵ Atũmaga wathani wake ūkinye gũkũ thĩ;
kiugo gĩake kĩhanyũkaga narua mũno.

¹⁶ Oiragia tharunji ĩhaana ta guoya mwerũ cua,
nayo mbaa akamĩhurunja ta mũhu.

¹⁷ Mbura ya mbembe amiuragia taarĩ kagoto karoira.
Nũ ūngĩhota gwĩtiiria heho ĩyo yake?

¹⁸ Atũmaga kiugo gĩake agatũma itwekũke;
ahuruthanagia rũhuho, namo maaĩ magatherera.

¹⁹ Nĩaguũrĩtie kiugo gĩake harĩ Jakubu,
akaguũrĩria Isiraeli mawatho make
na kĩrĩra kĩa watho wake wa kũrũmĩrĩrwo.

²⁰ Ndarĩ ekĩra rũrĩrĩ rũngĩ ta ūguo,
mawatho macio make ndũrĩrĩ itirĩ ciamamenya.

Goocai Jehova.

148

Indo Ciothe Nĩcigooce Jehova

¹ Goocai Jehova.

Goocai Jehova mũrĩ kũu igũrũ,

- mūmūgooce mūrī kūu gūtūūgīru mūno.
- ² Mūgoocei, inyuī araike ake othe,
mūmūgooce, inyuothe mbūtū ciake cia igūrū.
- ³ Mūgoocei, inyuī riūa na mweri,
mūgoocei, inyuothe njata iria icangararaga.
- ⁴ Mūgoocei, inyuī igūrū rīa igūrū,
o na inyuī maai ma kūu igūrū wa matu.
- ⁵ Indo ciothe nūikīgooce rīitwa rīa Jehova,
nīgūkorwo nīwe wathanire na cio ikīgīa kuo.
- ⁶ Aaciigire handū hacio itūūre ho tene na tene;
aaheanire kīrīra kīa watho wa kūrūmīrīrwo kīrīa gīttagathira.
- ⁷ Gocai Jehova gūkū thī,
inyuī ciūmbe cia iria-inī, na ūriku wothe wa maria marīa manene,
- ⁸ rūheni, na mbura ya mbembe, na tharunji, na matu,
na ihuhūkanio cia huhu iria ihingagia kīrīra gīake,
- ⁹ inyuī irīma, na tūrīma tuothe,
na mītī ya matunda, na mītarakwa yothe,
- ¹⁰ nyamū cia gīthaka, na ng'ombe ciothe,
na ciūmbe iria nīni, o na nyoni iria ciūmbūkaga,
- ¹¹ athamaki a thī, na ndūrīrī ciothe,
na inyuī anene, na aathani othe a thī,
- ¹² aanake, na airītu,
na andū arīa akūrū, o na ciana.
- ¹³ Othe nīmagooce rīitwa rīa Jehova,
nīgūkorwo rīitwa rīake riiki nūrō rītūūgīrie;
riiri wake ūrī igūrū rīa thī o na rīa matu.
- ¹⁴ Nīambararītie rūhīa nī ūndū wa andū ake,
nīruo ūgooci wa andū ake arīa aamūre,
nīo andū a Isiraeli, andū arīa marī hakuhī na ngoro yake.

Gocai Jehova.

149

Kūgooca Ngai nī ūndū wa Wega Wake kūrī Isiraeli

¹ Gocai Jehova.

Inīrai Jehova rwīmbo rwerū,
mūmūgooce mūrī kīūngano-inī kīa arīa aamūre.

- ² Andū a Isiraeli nīmakenere ūcio wamombire;
andū a Zayuni nīmacanjamūke nī ūndū wa Mūthamaki wao.
- ³ Nīmagooce rīitwa rīake makīrūgarūgaga,
na mamūinīre na tūhembe, na kīnanda kīa mūgeeto.
- ⁴ Nīgūkorwo Jehova nīakenagio nī andū ake;
andū arīa ahooreri amahumbaga thūmbī ya ūhonokio.
- ⁵ Andū arīa aamūre nīmakenere gītīio kīu,
na maine macanjamūkīte marī o marīrī-inī mao.
- ⁶ Ūgooci wa Mūrungu ūrokorwo tūnua-inī twao,
na rūhiū rwa njora rūnoore mīena yeerī rūkorwo moko-inī mao,
- ⁷ nīguo meerīhīrie harī ndūrīrī,
na maherithie kīrīndī gīa thī,
- ⁸ nīguo moche athamaki ao na mīnyororo,
na moche andū ao arīa marī igweta na bīngū cia kīgera,
- ⁹ nīguo mamakinyīrie ituīro rīrīa mandīkīrwo.
Ūcio nīguo riiri wa andū ake othe arīa aamūre.

Gocai Jehova.

150

Kūgooca Ngai nĩ ūndũ wa Ūnene Wake Mūkĩru

¹ Goocai Jehova.

Goocai Mũrungu mūrĩ harĩa hake haamũre;
mũgoocei mūrĩ kũu igũrũ, o kũu kwa hinya wake.

² Mũgoocei nĩ ūndũ wa ciĩko ciake cia hinya;
mũgoocei nĩ ūndũ wa ūnene wake mũngĩ mũno.

³ Mũgoocei mūkĩhuhaga karumbeta,
mũmũgooce na kĩnanda kĩa mũgeeto, na gĩa kĩnũbi,

⁴ mũgoocei na tũhembe mūkĩrũgarũgaga,
mũmũgooce na inanda cia nga mūkĩhuhaga mĩtũrirũ,

⁵ mũgoocei mūkĩhũũrithanagia thaani cia rũthuku iria ng'ambi,
mũmũgooce na thaani ikũgamba o ta rũgambi.

⁶ Kĩndũ gĩothe kĩrĩ mĩhũmũ nĩkĩgooce Jehova.

Goocai Jehova.

THIMO

Ciugo cia Kwambĩrĩria: Gĩtũmi na Muoroto

¹ Ici nĩ thimo cia Solomoni mũrũ wa Daudi, ũrĩa warĩ mũthamaki wa Isiraeli:

- ² nĩ thimo cia gĩtũma mũndũ agĩe na ũũgĩ, na ataarĩke;
nĩ cia gĩtũma ahote gĩtaũkĩrwo nĩ ciugo cia ũũgĩ;
³ nĩ cia gĩtũma mũndũ ataarĩke ahote kũbarĩrĩra mũtũũrĩre wake,
ekage maũndũ marĩa magĩrĩre, na ma kũhooto, na marĩa mega;
⁴ nĩ cia gĩtũma ũrĩa ũtarĩ na ũũgĩ agĩe na ũmenyo,
na cia gĩtũma mũndũ mwithĩ agĩe na ũmenyo na ũgereri;
⁵ arĩa oogĩ-rĩ, nĩmathikĩrĩrie na mongerere wĩruti wao,
nao arĩa akũũrani maũndũ mefikĩre gĩtongorio.
⁶ Ningĩ nĩ cia gĩtũma mũndũ ataũkĩrwo nĩ thimo na ngerekano,
na ataũkĩrwo nĩ ciugo cia andũ arĩa oogĩ, na ndai ciao.

⁷ Kĩambĩrĩria kĩa ũmenyo nĩ gwĩtigĩra Jehova,
no arĩa akĩigu nĩ mathũire ũũgĩ na ũtaaro.

Mwĩmenyererei Kũheenererio

- ⁸ Mũrũ wakwa, thikĩrĩria mataaro ma thoguo,
na ndũgatigane na ũrutani wa maitũguo.
⁹ Maũndũ macio magaatũka ithaga rĩa kũgemia mũtwe waku,
na ta mũgathĩ wa kũgemia ngingo yaku.
¹⁰ Mũrũ wakwa, ehia mangĩgakũheenereria-rĩ,
ndũkanetĩkanie nao.

- ¹¹ Mangĩgakwĩra atĩrĩ, “Ūka ũthĩ hamwe na ithuĩ;
reke tuoherie mũndũ tũite thakame yake,
reke tũcemaceeme mũndũ o na ũtehĩtie;
¹² ningĩ reke tũmamerie marĩ muoyo, o ta ũrĩa mbĩrĩra iĩkaga,
na marĩ agima, o ta arĩa maharũrũkaga irima;
¹³ Na ithuĩ-rĩ, tũkĩgĩe na indo cia goro cia mũthemba yothe,
na tũiyũrie nyũmba ciitũ na indo cia ndaho;
¹⁴ rutithania wĩra na ithuĩ,
tũkorwo na mũhuko ũmwe ithuothe”;
¹⁵ mũrũ wakwa, tiga gĩtwarana nao,
ndũkagerere njĩra ciao;
¹⁶ nĩgũkorwo magũrũ mao mahanyũkaga mathĩ mehia-inĩ,
nao mahiũhaga magaithe thakame.
¹⁷ Kaĩ nĩ wĩra wa tũhũ kũiga gĩkerenge
nyoni ciothe igĩkuonaga-ĩ!
¹⁸ Andũ aya mohagĩria thakame yao ene;
maceemaga o mũoyo yao ene!
¹⁹ Ūcio nĩguo mũthia wa arĩa othe magĩaga na indo na njĩra ya ungumania;
indo icio iniinaga mũoyo ya arĩa magĩaga nacio.

Mwĩmenyererei Mũtikarege Ūũgĩ

- ²⁰ Ūũgĩ nĩ aretana anĩrĩre njĩra-inĩ,
ningĩ agakayũrũka arĩ ihaaro-inĩ cia mũingĩ;
²¹ Aragũthũka na mũgambo mũnene arĩ magomano-inĩ ma njĩra kũu kũrĩ inegene,
o na itoonyero rĩa itũũra inene akoria atĩrĩ:
²² “Inyuĩ mũtarĩ ũũgĩ-rĩ, nĩ nginya rĩ mũgũtũũra mwendete njĩra cianyu itarĩ cia ũũgĩ?
Nĩ nginya rĩ anyũrũrania megũtũũra makenagĩra kinyũrũri,
na arĩa akĩigu mathũire ũmenyo?
²³ Korwo nĩmwetĩkĩrĩre kũigua ũtaaro wakwa-rĩ,
nĩngĩamũhingũrĩre ngoro yakwa,
ndũme mũmenye meciiria makwa.
²⁴ No tondũ nĩmwaregĩre kũnjigua rĩrĩa ndetanire,
na gũtirĩ mũndũ werũmbũirĩre hĩndĩ rĩa ndatambũrũkirie guoko gwakwa,

- 25 na mŭkĩagĩra mataaro makwa mothe bata,
na mŭkĩaga gwĩtikĩra ikaania riakwa-rĩ,
26 nĩ na nĩ nĩngamũthekerera hĩndĩ yanyu ya mwanangĩko,
na ndĩmũnyũrũrie rĩrĩa mũgaakororerwo nĩ mũtino:
27 nĩ hĩndĩ rĩa guoya ũkaamũkorerera ta kĩhuhũkanio,
rĩrĩa mwanangĩko ũkaamũhaata ta rũhuho rwa kĩhuhũkanio,
rĩrĩa mũgaakinyĩrĩrwo nĩ mĩnyamaro na ruo rwa ngoro.
- 28 “Hĩndĩ iyo nĩmakangaĩra, no ndikametĩka;
nĩmakanjetha na kĩyo, no matikanyona.
29 Tondũ nĩmathũũrire ũmenyo,
na matiigana gũthura gwĩtigĩra Jehova,
30 tondũ matietĩkĩrĩre mataaro makwa,
na nĩmamenire ikaania riakwa,
31 makaarĩa maciaro ma mĩthĩire yao,
na mahũũnio nĩ maciaro ma mathugunda mao.
32 Nĩgũkorwo ũgenyũ wa arĩa matarĩ ũgĩ nĩũkamooraga,
nakuo kwĩgangara kwa arĩa akĩigu nĩgũkamaniina;
33 no ũrĩa wothe ũnjiguaga arĩtũũraga na thayũ,
na atũũre ahooreire, atarĩ ũgwati angĩtigĩra.”

2

Uumithio wa Ũgĩ Mũtũũrĩre-inĩ

- 1 Mũrũ wakwa, ũngĩtikĩra ciugo ciakwa,
na ũige maathani makwa ta mũthiithũ thĩinĩ waku,
2 nakuo gũtũ gwaku ũgũtegere ũgĩ,
na werekerie ngoro yaku kũgĩa na ũmenyi,
3 na ũngĩgaakayũrũrũka na ũhooe gũkũũrana maũndũ,
na wĩtane wanĩrĩire ũheo ũtaũku,
4 na ũngĩkawetha ta betha,
na ũucarie ta kĩgĩina kĩhithe-rĩ,
5 hĩndĩ iyo nĩũgataũkĩrwo nĩ ũhoru wa gwĩtigĩra Jehova,
na ũgĩ na ũmenyo wa Ngai.
6 Nĩgũkorwo Jehova aheanaga ũgĩ,
na kanua gake koimaga ũmenyo na ũtaũku.
7 Andũ arĩa arũngĩrũru amaigĩire ũhootani,
nĩwe ngo ya arĩa matarĩ ũcuuke mĩthĩire-inĩ yao,
8 nĩgũkorwo nĩarangagĩra njĩra cia arĩa marũmagĩrĩa kĩhooto,
na akagitĩra njĩra ya andũ ake arĩa ehokeku.
- 9 Hĩndĩ iyo nĩũgakũũrana maũndũ marĩa magĩrĩire,
na ma kĩhooto, na marĩa mega: ũgĩkũũrane njĩra o yothe njega.
10 Nĩgũkorwo ũgĩ nĩũgatoonya ngoro yaku,
naguo ũmenyo ũkenagie muoyo waku.
11 ũgereri nĩũrĩkũgitagĩra,
naguo ũtaũku ũkũrangagĩre.
- 12 Ũgĩ nĩũgakũhonokia kuuma njĩra-inĩ cia andũ arĩa aaganu,
ũkũhonokie kuuma kũrĩ andũ arĩa maaragia maũndũ ma waganu,
13 o arĩa matigaga njĩra iria nũngĩrũru,
magathũira njĩra cia nduma,
14 arĩa makenaga magĩika ũũru,
na magakenagio nĩ ũũru wa waganu,
15 na no-o arĩa njĩra ciao ciogomete,
na mĩthĩire yao rĩrĩ ya ungumania.
- 16 Ũgĩ nĩũgakũhonokia kuuma harĩ mũtumia ũrĩa mũtharia,
ũkũhonokie harĩ ng'enyũ ya mũtumia na ciugo ciake cia kũheenereria andũ,
17 ũcio ũtigĩte mũratawe wa ũnini wake,
na agatiganĩria kĩrĩkanĩro kĩrĩa aarĩkanĩire na mũthuuriwe arĩ mbere ya Ngai.
18 Nĩgũkorwo nyũmba yake iroragia andũ gĩkuũ-inĩ,

- nacio njira ciake ikamerekeria kūrī maroho ma arīa akuū.
 19 Gūtīrī mündū ūthiiaa harī we agacooka,
 kana akegwatīra njira cia muoyo.
 20 No rīrī, wee nīūrīthiiaa na mīthiire ya andū arīa ega,
 na ūgeragīre njira cia arīa athingu.
 21 Nīgūkorwo andū arīa arūngīrīru nīo magaatūura būrūri-inī,
 na arīa matarī ūcuuke nīo magaatigara kuo;
 22 no rīrī, andū arīa aaganu nīmakeeherio būrūri-inī,
 nao arīa matarī ehokeku nīmakamunywo maingatwo kuo.

3

Mauumithio mangī ma Ūūgī

- 1 Mūrū wakwa, ndūkariganīrwo nī ūrutani wakwa,
 no ngoro yaku nīrūmagie maathani makwa,
 2 nīgūkorwo nīmagakuongerera matukū ūtūūre mīaka mīingī,
 na matūme ūgaacīre.
 3 Ndūkanareke wendani na wīhokeku ikweherere;
 cioherere ngingo yaku,
 ūciandīke kīhengere-inī kīa ngoro yaku.
 4 Weka ūguo nīūgeetīkīrīka, na ūgīe na rīitwa rīega
 maitho-inī ma Ngai o na ma andū.
 5 Wīhoke Jehova na ngoro yaku yothe,
 na ndūkanehoke ūmenyo waku mwene;
 6 mūmenyithagie mīthiire yaku yothe,
 na nīarīrūngaga njira ciaku.
 7 Tiga kwīonaga ūrī mūūgī maitho-inī maku mwene;
 wītīgīre Jehova na ūtheemage maūdū marīa mooru.
 8 Ūndū ūcio nīūrīkūrehagīra ūgīma wa mwīrī,
 na mahīndī maku makoragwo marī na hinya.
 9 Tīāga Jehova na ūtonga waku,
 nīngī ūmūtīāage na maciaro mothe ma mbere ma irio ciaku cia mīgūnda;
 10 namo makūmbī maku nīmakaiyūrīrīra,
 nayo mītūngi yaku īyūrīrīre ndibei ya mūhīhano.
 11 Mūrū wakwa, tiga kūnyarara ihūura rīa Jehova,
 na ndūgathūūre irūithia rīake,
 12 nīgūkorwo Jehova arūithagīa arīa endete,
 o ta ūrīa īthe wa mündū arūithagīa mūrīū ūrīa akenagīra.
 13 Kūrathimwo-rī, nī mündū ūrīa wonete ūūgī,
 mündū ūcio wīgīrīire na ūmenyo,
 14 nīgūkorwo ūūgī nī wa bata mūno gūkīra betha,
 na ūciaraga uumithio ūkīrīte wa thahabu.
 15 Ūūgī ūrī goro gūkīra ruru iria ndune;
 kīrīa gīothe ūngūrīrīria gūtīrī kīngīringithanio naguo.
 16 Guoko-inī gwake kwa ūrīo harī ūingī wa matukū;
 guoko-inī gwake kwa ūmotho harī na ūtonga na gītīio.
 17 Mīthiire ya ūūgī nī mīthiire ya kwendeka,
 na njira ciaguo ciothe nī cia thayū.
 18 Ūūgī nī mūtī wa muoyo kūrī arīa maūhīmbagīria;
 arīa megīagīra naguo-rī, nīmarīrathimagwo.
 19 Jehova aahandire mīthingi ya thī na ūūgī,
 na akīrūmia īgūrū na ūmenyo wake;
 20 ūmenyo wake nīguo wagayanirie kūrīa kūrīku,
 namo matu magatatagia ime.

- 21 Mūrū wakwa tūūria matua mega na ūkūūrani maūndū,
ndūkanareke ciehere maitho-inī maku;
- 22 nīcio igaagūtūūria muoyo, na nī ithaga rīa kūgemagia ngingo yaku.
- 23 Ningī ūrīthiāga na njīra yaku ūrī na thayū,
na kūgūrū gwaku gūtikahīngwo;
- 24 Wakoma-rī, ndūgetigīra;
wakoma-rī, ūrīkomaga toro mwega.
- 25 Ndūgetigīre mwanangīko wa narua,
kana kihuhūkano kīrīa gīkoragīrīra andū arīa aaganu,
- 26 nīgūkorwo Jehova nīwe ūgaatuīka mwīhoko waku,
na amenyagīrīre kūgūrū gwaku gūtikanyiitwo nī mūtego.
- 27 Ndūkanagīrīrīre ūndū mwega ūkinyīre arīa maagīrīrwo nīgūkinyīrīrwo nīguo,
rīrīa ūrī na ūhoti wa kūhingia ūndū ūcio.
- 28 Ndūkaneeere mūndū wa itūūra rīaku atīrī,
“Thīī ūgooka rīngī; kīu ūrenda nīngakūhe rūciū,”
o rīrīa ūrī na kīndū kīu hakuhī.
- 29 Ndūkanaciirīre gwīka mūndū wa itūūra rīaku ūūru,
ūcio ūtūūraga hakuhī nawe akwīhokete.
- 30 Ndūkanarūithie mūndū tūhū,
rīrīa atarī ūndū mūūru agwīkīte.
- 31 Ndūkanacumīkīre maūndū ma mūndū wa ngūī,
kana ūthuure njīra o na īmwe yake,
- 32 nīgūkorwo Jehova nīathūire mūndū mwaganu,
no nīagīāga ndundu na andū arīa arūngīrīru.
- 33 Nyūmba ya arīa aaganu itūūraga na kīrumi kīa Jehova,
no mūciī wa arīa athingu nīaūrathimaga.
- 34 Jehova nīanyūrurāgia andū arīa manyūrūranāgia na mwītīo,
no arīa menyīihāgia nīamaheaga wega wake.
- 35 Andū arīa oogī magayaga gītīo,
no andū arīa akīīgu magayaga njono.

4

Ūūgī Ūkīrīte Indo Ciothe

- 1 Atīrīrī, inyūī ariū akwa, ta thikīrīria ūrūtani wa thoguo;
njiguai nīguo mwīgīire na kūmenya maūndū.
- 2 Tondū ngūmūhe ūrutani mwega,
nī ūndū ūcio mūtīgatīrike ūrutani wakwa.
- 3 Rīrīa ndaarī mwana nyūmba-inī ya baba,
ndī o mūndū mwīthī, na ndī mwana wa mūmwe wa maitū-rī,
- 4 baba nīandutire, akīnjīra atīrī,
“Wīgwatīre ciugo ciakwa na ngoro yaku yothe;
rūmia maathanī makwa, na nūgūtūūra muoyo.
- 5 Gīa na ūūgī, gīa na kūmenya maūndū;
ndūkanarīganīrwo nī ciugo ciakwa, kana wahūke kuuma harī cio.
- 6 Ndūkanatīrike ūūgī, nāguo nīūrīkūgītagīra;
- 7 Ūūgī ūkīrīte indo ciothe; nī ūndū ūcio wīgīire na ūūgī.
Ī, kaba kūruta indo ciaku ciothe wīgīire na kūmenya maūndū.
- 8 Tūūgagīria ūūgī mūno, nāguo nīūrīkwambararāgia;
ūhīmbagīrie, nāguo nīūrīgūtīīthāgia.
- 9 Nīūgagwīkīra ithaga rīa ūtugi mūtwe waku,
na ūkūhe thūmbī thaka mūno.”
- 10 Thikīrīria, wee mūrū wakwa, na wītīkīre ūrīa ngūkwīra,
nīgeetha mīaka ya muoyo waku īingīhe.
- 11 Nguonetie njīra ya ūūgī,
na ngagūtongoria njīra-inī iria nūngarū.
- 12 Rīrīa ūgūthī, makīnya maku matīkahīngcwo;

- rĩrĩa ũkũhanyũka-rĩ, ndũkahĩngwo.
- 13 Rũmia ũrutani wakwa, na ndũkanareke ũkweherere;
ũgitagĩre wega, nĩgũkorwo nĩguo muoyo waku.
- 14 Ndũkanagerere njĩra ya andũ arĩa aaganu,
kana ũthĩire njĩra ya andũ arĩa ooru.
- 15 Mũtheemage, na ndũkanamĩgerere;
mĩhutatĩre, na wĩthĩire na njĩra yaku.
- 16 Nĩgũkorwo andũ arĩa aaganu matingĩkoma nginya meeke ũũru;
mooragwo nĩ toro nginya matũme mũndũ ahĩngwo, agwe.
- 17 Marĩaga irio iria monete na ũmaramari,
na makanyua ndibei matunyanite na hinya.
- 18 Mĩthĩire ya andũ arĩa athingu ihaana ta ũtheri wa gũgĩkĩa,
ũrĩa ũthiiaaga ũgĩthererũkaga nginya mũthenya barigici.
- 19 No mĩthĩire ya andũ arĩa aaganu ihaana ta nduma ndumanu;
o matimenyaga kĩrĩa kĩamahĩnga.
- 20 Mũrũ wakwa, ta thikĩrĩria ũrĩa ngũkwĩra;
tega gũtũ ũigwe ciugo ciakwa.
- 21 Ndũkanareke ciehere maithe-inĩ maku,
ciigage ngoro-inĩ yaku;
- 22 nĩgũkorwo nĩcio itũũragia arĩa maciĩgwatĩire muoyo,
na igekĩra mwĩrĩ wao wothe ũgima.
- 23 Makĩria ya macio mothe, rangagĩra ngoro yaku,
nĩgũkorwo nĩyo gĩthima kĩrĩa gĩthererũkaga muoyo.
- 24 Eheria rũnana kanua-inĩ gaku;
nacio ndeto cia ũmaramari-rĩ, nĩciikare kũraya na iromo ciaku.
- 25 Maithe maku nĩmarorage na mbere,
ũcũthagĩrĩrie mbere yaku wega.
- 26 Aragania njĩra iria magũrũ maku marĩthiiaagĩra,
na ũthiiaagĩre o njĩra iria ngiindĩrĩku.
- 27 Ndũkanaahũke na mwena wa ũrĩo kana wa ũmotho;
eheria kũgũrũ gwaku kuuma ũũru-inĩ.

5

Ūtharia Gũkaananio

- 1 Mũrũ wakwa, thikĩrĩria ũũgĩ ũyũ wakwa,
tega gũtũ wega ũigwe ciugo ciakwa cia ũtaũku,
- 2 nĩguo ũtũũrie ũbaarĩrĩri,
nayo mĩromo yaku itũũrie ũmenyo.
- 3 Nĩgũkorwo mĩromo ya mũtumia mũtharia itaataga ũũkĩ,
na mĩario yake ĩnyorokete gũkĩra maguta;
- 4 no marigĩrĩrio nĩmũrũrũ ta maaĩ ma nyongo,
nĩ mũũgĩ ta rũhiũ rwa njora rũrĩa rũũgĩ mbarĩ cieri.
- 5 Magũrũ make maikũrũkaga gĩkuũ-inĩ;
makinya make mathiiaaga merekeire o mbĩrĩa.
- 6 Ndeciiragia ũhoru wa njĩra ya muoyo;
njĩra ciake nĩ njogomu, nowe ndooĩ ũguo.
- 7 Atũrĩrĩ, ariũ akwa, ta thikĩrĩriai;
mũtikanatiganĩrie ũrĩa ngũmwĩra.
- 8 Thiiaagĩrai njĩra irĩ kũraya nake,
mũtigakuhĩrĩrie mũrango wa nyũmba yake,
- 9 nĩguo mũtikaheane hinya wanyu mwega kũrĩ andũ angĩ,
na mĩaka yanyu kũrĩ mũndũ ũtari tha,
- 10 nĩguo ageni matikehũũnie na ũtonga wanyu,
na kĩrĩa ũnogeire gĩtongie mũciĩ wa mũndũ wa kũngĩ.
- 11 Marigĩrĩrio-inĩ ma muoyo waku nĩũgacaaya,
hĩndi irĩa nyama cia mwĩrĩ waku na mwĩrĩ waku igaakorwo ithirĩte hinya.
- 12 Ūkoiga atũrĩ, "Hĩ, kaĩ nĩndathũũrire gũtaarwo-ĩ!
Hĩ, kaĩ ngoro yakwa nĩyamenete kũrũũthio-ĩ!

- 13 Ndingĩathĩkĩire arutani akwa,
kana thĩkĩrĩrie ataarani akwa.
- 14 Nĩnginyĩte hũgũrũrũ-inĩ cia mwanangĩko,
ndĩ o gatagatĩ-inĩ ga kũngano gĩothe.”
- 15 Atĩrĩrĩ, nyuuaga maaĩ ma itangi rĩaku we mwene,
maaĩ marĩa mathereraga moimĩte gĩthima-inĩ gĩaku mwene.
- 16 Nĩ kwagĩrĩire ithima ciaku ciunagĩre maaĩ barabara-inĩ,
kana tũrũũ twaku tuunagĩre ihaaro-inĩ cia mũngĩ?
- 17 Nĩmagĩtũũre marĩ maku wiki,
matigatuĩke maku na mũndũ wa kũngĩ o na rĩ.
- 18 Gĩthima gĩaku kĩrorathimwo,
nawe ũkenagĩre mũtumia wa ũnini waku.
- 19 Athakarĩte ta thwarĩga ya mũgoma,
akaagĩra ta gathiiya ka mũgoma:
kũganagwo nĩ nyondo ciake hĩndĩ ciothe,
ũkenagio nĩ wendo wake hĩndĩ ciothe.
- 20 Mũrũ wakwa, nĩ kĩ kĩngĩtũma ũkenio nĩ mũtumia mũtharia?
Nĩ kĩ kĩngĩtũma ũhĩmbĩrie gĩthũri kĩa mũtumia wa mũndũ ũngĩ?
- 21 Nĩgũkorwo mũthĩire ya mũndũ nĩyonagwo nĩ Jehova,
nake niatũĩragia njĩra ciake ciothe.
- 22 Cĩiko njũru cia mũndũ mwaganu nĩcio imũtegega;
nga cia mehia make nĩcio imuohaga, ikamũrũmia biũ.
- 23 Mũndũ ũcio nĩagaakua nĩ kwaga ũtaaro,
akoora nĩ ũndũ wa ũrimũ wake mũnene.

6

Gũkaania Andũ Kũrũmĩrĩra Ūrimũ

- 1 Mũrũ wakwa, ũngĩkorwo ũigĩte kĩndũ gĩa kũrũgamĩrĩra thĩrĩ wa mũndũ wa itũũra
rĩaku,
ũkorwo atĩ nĩwe ũtuĩkĩte wa kũmũrĩhĩra thĩrĩ harĩ mũndũ ũngĩ-rĩ,
2 ũngĩkorwo ũtegeetwo nĩ ũrĩa uugĩte,
ũkagwatithio nĩ ciugo cia kanua gaku-rĩ,
3 gĩke atĩrĩ, mũrũ wakwa, nĩguo wĩteithũre,
kuona atĩ nũgwĩte moko-inĩ ma mũndũ wa itũũra rĩaku:
Thĩ wĩnyiihie wee mwene;
mũthaithe mũno akuohere.
- 4 Ndũkareke maitho maku mone toro,
kana ũreke imone ciaku icũnge.
- 5 Wĩteithũre o ta ũrĩa thwarĩga iĩteithũraga kuuma moko-inĩ ma mũguĩmi,
o na kana ta ũrĩa nyoni iĩteithũraga kuuma mũtego-inĩ wa mũtegi.
- 6 Thĩ harĩ thĩgiriri, wee kĩgũũta gĩkĩ;
ũcũũranie mũtugo yayo nĩguo ũũhĩge!
- 7 Ndĩrĩ mũnene,
kana mũmũrũgamĩrĩri,
o na kana mũmĩathi,
- 8 no nũĩgagĩra mũthiithũ wa irio hĩndĩ ya riũa,
na igacookanĩrĩria irio ciayo hĩndĩ ya magetha.
- 9 Ũgũkoma hau nginya-rĩ, wee kĩgũũta gĩkĩ?
Ūrĩũkĩra rĩ, ũtĩge toro waku?
- 10 Komakoma gatoro kanini, na ũcũngacũnge hanini,
na ũkũnje moko hanini nĩguo ũhurũke;
- 11 atĩrĩ, ũthĩĩni ũgaagũkorerera ta mũitũ,
ũkorererwo nĩ wagi ũhaana ta mũndũ wĩohete indo cia mbaara.
- 12 Mũndũ kĩmaramari na mwaganu-rĩ,
ũrĩa ũthiĩaga akĩaragia ndeto itarĩ nũngĩrĩru,
13 ũcio uunagĩra andũ riitho,
na akaheenereria andũ na makinya make,

- o na akaheneria andũ na ciara ciake-rĩ,
 14 ũcio ũthugundaga ũuru arĩ na maheeni ngoro-inĩ yake:
 ũcio hĩndĩ ciothe ahuraga maũndũ ma nyamũkano.
 15 Nĩ ũndũ ũcio mũtino ũkaamũhubanĩria o rĩmwe aterĩgĩrĩre;
 mwanangĩko ũtarĩ kĩhonia nĩũkamũniina biũ.
 16 Kũrĩ maũndũ matandatũ mathũirwo nĩ Jehova,
 ĩĩ, o na nĩ mũgwanja marĩa onaga marĩ magigi, nĩmo:
 17 maitho ma mwĩtĩĩo,
 na rũrĩmĩ rũria rũheenanaġia,
 na moko marĩa maitaga thakame ya andũ matehĩtie,
 18 na ngoro ĩria ĩthugundaga maũndũ ma waganu,
 na magũrũ marĩa mateng'eraga gũthĩĩ gwĩka ũuru,
 19 na mũira ũtarĩ wa ma ũria ũthothoraga ndeto cia maheeni,
 o na mũndũ ũria ũrehaga nyamũkano gatagatĩ ka andũ a nyina ũmwe.

Gũkaanio ũtharia

- 20 Mũrũ wakwa, tũura ũrũmĩtie maathani ma thoguo,
 na ndũgatirike ũrutani wa maitũguo.
 21 Moherere ngoro-inĩ yaku nginya tene;
 makundĩke marigũcĩrie ngingo yaku.
 22 Rĩria ũgũthĩĩ-rĩ, nĩmarĩgũtongoragĩa;
 wakoma-rĩ, nĩmarĩkũmenyagĩria;
 na rĩria warahũka-rĩ, nĩmarĩkwaragĩria.
 23 Nĩgũkorwo maathani maya nĩ tawa,
 na ũrutani ũyũ nĩ ũtheri,
 namo mataaro ma kũrũnga mũndũ-rĩ,
 nĩmo njĩra ya muoyo,
 24 magakweheragĩa harĩ mũndũ-wa-nja ũcio mwaganu,
 na magakũhonokia kuuma kũrĩ rũrĩmĩ rũnyoroku rwa mũtumia ũcio ng'enyũ.
 25 Ndũkerĩrĩrie ũthaka wake ngoro-inĩ yaku,
 kana ũreke akũguucĩrĩrie na maitho make,
 26 nĩgũkorwo mũmaraya atũmaga mũndũ athĩine nginya ahooyage kenyũ ka mũgate,
 na mũtumia mũtharia aguĩmaga muoyo waku guo mwene.
 27 Mũndũ no atahĩre mwaki gĩthũri-inĩ ġĩake,
 na nguo ciake itihĩe?
 28 Mũndũ no agerere igũrũ rĩa makara marĩ na mwaki,
 na makinya make matihĩe?
 29 ũguo no taguo mũndũ ũria ũkomaga na mũtumia wa mũndũ ũngĩ atarĩ;
 gũtirĩ mũndũ ũngĩmũhutia na ndaherithio.
 30 Andũ matimenaga mũici angĩkorwo aiyĩte
 nĩguo enĩnĩre ng'aragu rĩria arĩ mũhũũtu.
 31 No rĩrĩ, angĩnyĩitwo-rĩ, no nginya arĩhe maita mũgwanja,
 o na angĩkorwo ekũrĩha na ũtonga wa nyũmba yake wotho.
 32 No mũndũ ũria ũtharagĩa nĩagĩte wĩciirio;
 ũria wotho wĩkaga ũguo nĩwe mwene wĩyanangaga.
 33 Nguraro na kwĩnyararĩthia nĩcio igai rĩake,
 na cio thoni ĩcio ciake gũtirĩ hĩndĩ igaathario ithire;
 34 nĩgũkorwo ũiru nĩguo warahũraga mang'ũrĩ ma mũthuuri,
 na ndakaigua tha akũrĩhĩria.
 35 Ndagetĩkĩra irĩhi o na rĩrĩkũ;
 nĩakaarega ĩhaki o na rĩrĩ inene atĩa.

7

Gũkaanio kũgĩa Ndũgũ na Mũndũ-wa-Nja Mũtharia

- 1 Mũrũ wakwa, tũura ũrũmĩtie ciugo ciakwa,
 na wĩgĩre maathani makwa thĩĩnĩ waku.
 2 Rũmia maathani makwa,
 na nĩũgatũura muoyo;
 ġitagĩra morutani makwa o ta kũma kĩa riitho rĩaku.
 3 Mohagĩrĩre ciara-inĩ ciaku;

- ūmaandīke kīhengere-inī kīa ngoro yaku.
 4 Īra ūūgī atīrī, “Wee nīwe mwarī wa maitū,”
 naguo ūtaūku ūwītage mūdū wa nyūmba yanyu;
 5 nīcirīkweheragia harī mūdū-wa-nja ūcio mūtharia,
 o na kuuma kūrī mūtumia ūcio ūtarī mwīhokeku,
 hamwe na ciugo ciake cia kūheenānīrīria.
- 6 Ndī ndirica-inī ya nyūmba yakwa-rī,
 nīndacūthīrīrie na nja kamwanya-inī,
 7 ngīona kīmwana gatagatī ka arīa matarī oogī,
 na ngīkūūrana gatagatī ka aanake,
 mūdū mwīthī ūtaarī na ūūgī wa gūkūūrana maūdū.
 8 Aikūrūkaga na njīra rīria yarī hakuhī na koine ya kwa mūdū-wa-nja ūcio,
 agīthī na njīra iyo yerekeire na gwake mūciī,
 9 na kwarī na mairia o kahwai-inī gūgūtukatuka,
 gūkīambīrīria kūgīa nduma ya ūtukū.
- 10 Na rīrī, hagīūka mūdū-wa-nja kūmūtūnga,
 wehumbīte nguo ta mūmaraya, arī na wara ngoro-inī.
 11 (Nī mūnegeni na mūng’athia,
 na magūrū make matikiragīrīria mūciī;
 12 rīmwe arī njīra-inī, na rīrīa rīngī arī ihaaro-inī,
 ehithagīre andū koine-inī ciothe cia njīra.)
 13 Nake akīnyīita mwanake ūcio, akīmūmumunya,
 na akīmwīra atīrī ategūconoka,
- 14 “Ndī na maruta ma ngwatanīro mūciī,
 tondū ūmūthī nīhingirie mūhītwa yakwa.
 15 Nī ūndū ūcio ndoimagara, ndooka gūgūtūnga;
 ngūgūcarītie mūno, na rīu nīndakuona!
 16 Nīnjarīte ūrīrī wakwa
 na macuka ma gatani ma marangi kuuma Misiri.
 17 Ūrīrī ūcio wakwa nīndūitīrīrie indo nungi wega ta manemane,
 na thubiri, o na mūndarathini.
 18 Ūka twīhūūnie wendo nginya rūciinī;
 reke twīkenie na wendo!
 19 Mūthuri wakwa ndarī mūciī;
 nīathiite rūgendo rūraiū.
 20 Nīathiire na mūhuko wake ūiyūrīte mbeeca,
 na akainūka mūciī o rīrīa mweri ūkaiganana.”
- 21 Agīkīmūheenereria na ciugo, akīmūhītithia;
 agīkīmūuha na mīario yake mīnyoroku.
 22 O rīmwe akīmūrūmīrīra ta ndegwa igīthī gūthīnjwo,
 kana ta thwariga igītoonya kīana-inī kīa mūtego,
 23 nginya akaaya gūtheecwo ini nī mīguī,
 akahaana ta nyoni iguthūkīte mūtego-inī,
 itekūmenya o na hanini atī ūndū ūcio no ūmīrute muoyo.
- 24 Atīrīrī, ariū akwa, ta thikīrīriai;
 tegai matū mūigue ūrīa ngūmwīra.
 25 Mūtikanareke ngoro cianyu īrūmīrīre mīthīre yake,
 kana mūingīre njīra-inī ciake.
 26 Nī andū aingī arīkītie kūrūnda;
 arīa oragīte nī kīrīndī kīngī mūno.
 27 Nyūmba yake nī njīra njariī ya gūthī mbīrīra,
 nayo yerekagīria andū nyūmba-inī cia gīkuū.

8

Ūūgī Gwītana

1 Githī ūūgī ndareetana?

- Githĩ ūtaũku ndaranĩrĩra na mũgambo wake?
 2 Njĩra-inĩ kũrĩa gũtũũgĩru, na magomano-inĩ ma njĩra-rĩ,
 nĩho ũũgĩ arũgamĩte;
 3 ningĩ hakuĩ na ihingo iria cierekeire itũũra inene,
 o hau matoonyero-inĩ-rĩ, nĩho araanĩrĩra akoiga atũrĩ:
 4 “Inyuĩ andũ nĩ inyuĩ ndĩreeta;
 ndĩraanĩrĩra na mũgambo wakwa kũrĩ andũ othe a thĩ.
 5 Inyuĩ arĩa mũtarĩ na ũũgĩ, gĩai na ũbaarĩrĩri,
 inyuĩ arĩa akĩũgu, gĩai na ūtaũku.
 6 Kĩgũkorwo ndĩ na maũndũ ma bata ngwarĩa;
 ngũtumũra mĩromo yakwa njarie maũndũ marĩa magĩrĩire.
 7 Kanua gakwa kaaragia ũhoru wa ma,
 nĩgũkorwo mĩromo yakwa nĩthũire waganu mũno ta kĩndũ kĩrĩ magigi.
 8 Ciugo ciothe cia kanua gakwa nĩ cia ũthingu;
 gũtirĩ o na kiugo kĩmwe gĩacio kĩogomu kana gĩa kũhĩthania.
 9 Kũrĩ arĩa makũũranaga maũndũ ciugo ciothe nĩciagĩrĩire;
 itirĩ mahĩtia kũrĩ arĩa marĩ na ũmenyo.
 10 Thuurai mataaro makwa handũ ha betha,
 mũthũure ũmenyo handũ ha thahabu ĩrĩa njega mũno,
 11 nĩgũkorwo ũũgĩ nĩ wa goro gũkĩra ruru iria ndune,
 na gũtirĩ kĩndũ ũngĩrĩrĩria kĩngĩringithanio naguo.
 12 “Nĩ ũũgĩ-rĩ, ndũũranagia na ũbaarĩrĩri;
 nĩndĩgwaĩire ũmenyo o na gũthugunda maũndũ mega.
 13 Gwĩtigĩra Jehova nĩgũthũũra ũũru;
 nĩthũire mwĩtĩo na mwĩtũũgĩrio,
 na mĩtugo mĩũru na mĩario ya waganu.
 14 Kĩrĩra na ũũgĩ wa gũkũũrana maũndũ nĩ ciakwa;
 nĩ ndĩ na ūtaũku, na ndĩ na ũhoti.
 15 Athamaki mathamakaga nĩ ũndũ wa hinya wakwa
 nao aathani magathondeka mawatho ma kĩhooito;
 16 anene mathamakaga nĩ ũndũ wa hinya wakwa,
 o ũndũ ũmwe na arĩa othe marĩ igweta arĩa maathanaga gũkũ thĩ.
 17 Nĩnyendete arĩa manyendete,
 nao arĩa manjaragia na kĩyo nĩmanyonaga.
 18 Ūtonga na gĩtĩo cionekaga harĩ nĩ,
 o hamwe na ũtonga wa gũtũũra, na ũgaacĩru.
 19 Maciaro makwa nĩ mega gũkĩra thahabu ĩrĩa therie;
 uumĩthio wakwa nĩũkĩrĩte betha ĩrĩa njega.
 20 Nĩ thĩiaga na njĩra ya ũthingu,
 ngathũira o njĩra-inĩ cia kĩhooito,
 21 ngĩheaga andũ arĩa manyendete ũtonga,
 na ngaiyũragia igĩna ciao.
 22 “Jehova aanyũmbire o kĩambĩrĩria-inĩ kĩa wĩra wake,
 mbere ya mawĩra make ma tene;
 23 ndaathuurirwo kuuma tene wa tene,
 kuuma o kĩambĩrĩria, thĩ ĩtarĩ yagĩa.
 24 Rĩrĩa gũtaagĩte maria manene-rĩ, nĩguo ndaciarirwo,
 o hĩndĩ ĩrĩa gũtaarĩ matherũkĩro maiyũrĩte maaĩ;
 25 ndaciarirwo ĩrĩa itanahaandwo harĩa ĩrĩ,
 na tũrĩma tũtanagĩa,
 26 we atanoomba thĩ kana ithaka ciayo,
 o na kana rũkũngũ o ruothe rwa thĩ.
 27 Nĩ ndaarĩ o kuo hĩndĩ ĩrĩa aathondekire igũrũ na akĩrĩga handũ ha rĩo,
 hĩndĩ ĩrĩa eekĩrĩre rũkirĩri rwa kũrĩa kũriku,
 28 rĩrĩa aahaandire matu kũu igũrũ,
 na akĩrũmia ithima cia kũrĩa kũriku wega,
 29 rĩrĩa eekĩrĩre mũhaka wa iria
 nĩguo maaĩ matikanae kwagarara watho wake,
 na rĩrĩa aahandire mĩthingĩ ya thĩ.
 30 Hĩndĩ ĩyo ndaarĩ o hakuĩ nake ndĩ ta mũbundi mũũgĩ.

- Ndaaiyūrītwo nī gīkeno mūthenya o mūthenya,
na ngakenaga hīndī ciothe ndī mbere yake,
³¹ ngakenagīra thī yake yothe,
na ngakenagio nī andū othe a thī.
- ³² “Atīrīri ariū akwa, ta thikīrīriai;
kūrathimwo nī arīa marūmagia njīra ciakwa.
³³ Ta thikīrīriai mataaro makwa nīguo mūhīge;
mūtīkamarege.
³⁴ Kūrathimwo nī mūdū ūrīa ūnjiguaga,
agacūthagīrīria mīrango-inī yakwa o mūthenya,
akanjetagīrīra hingīro-inī cia mīrango yakwa.
³⁵ Nīgūkorwo ūrīa wothe ūgīte na nū nī muoyo agīte naguo,
nake akagīa na agetīkīrīka harī Jehova.
³⁶ No ūrīa wothe ūhitanītie na nū nī ūuru eīkaga;
nao arīa othe maathūire nī gīkuū mendete.”

9

Ūūgī na Ūkīgu Gwītana

- ¹ Ūūgī nīakīte nyūmba yake;
nīaicūhītie itugi ciayo mūgwanja.
- ² Nīahaarīrie nyama, na akahaarīria ndibei,*
o na akaara metha yake.
- ³ Nīatūmīte ndungata ciake cia airītu nja,
na nīaretana arī harīa hatūūgīru mūno itūūra-inī rīrīa inene, akoiga atīrī:
- ⁴ “Andū arīa othe matarī na ūūgī nīmoke gūkū!”
Nīngī akeera andū arīa maagīite ūtaūku atīrī,
- ⁵ Ūkai mūrīe irio ciakwa,
na mūnyue ndibei irīa ndīmūthondekeire.
- ⁶ Tiganai na mīthīire yanyu itarī ya ūūgī, na nīmūgūtūūra muoyo;
cookai gūthiiga na njīra ya ūtaūku.
- ⁷ “Ūrīa wothe ūtaaraga mūnyūrūrania eītagīria irumi;
na ūrīa wothe ūkaanagia mūdū mwaganu egīragīra njono.
- ⁸ Ndūkanataare mūnyūrūrania, nīguo ndagagūthūire;
kaania mūdū mūūgī, nake nīegūkwenda.
- ⁹ Taara mūdū mūūgī na nīegūkīrīrīria kūūhīga;
mūdū mūthingu mūrute, na nīekuongerera ūūgī wake.
- ¹⁰ “Kīambīrīria kīa ūūgī nī gwītīgīra Jehova,
na kūmenya Ūrīa Mūtheru nīkuo gūtaūkīrwo.
- ¹¹ Nīgūkorwo nī ūndū wakwa matukū maku nīmakaingīha,
na wongererwo mīaka ya gūtūūra muoyo.
- ¹² Ūngīkorwo ūrī mūūgī-rī, ūūgī waku nīūgakūguna;
na ūngīkorwo ūrī mūnyūrūrania-rī, we nowe ūkaanyariirīka.”
- ¹³ Mūdū-wa-nja ūrīa wītagwo Mūkīgu nī wa inegene;
we ndarī mūtugo, na ndarī ūmenyo.
- ¹⁴ Aīkaraga thī mūrango-inī wa nyūmba yake,
agaīkarīra gītī harīa hatūūgīru mūno itūūra-inī rīrīa inene,
- ¹⁵ ageetaga arīa marehītūkīra,
arīa marethīira na njīra ciao.
- ¹⁶ Ameeraga atīrī, “Andū arīa othe matarī na ūūgī nīmoke gūkū!”
Nao arīa maagīite ūtaūku akameera atīrī:
- ¹⁷ “Maaī ma kūiya marī mūrīo;
o na irio irīa irītagīrwo hitho-inī irī cama!”
- ¹⁸ No andū acio matīkoragwo makīmenya atī arīa akuū marī kūu,
na atī agenī ake marī o kūrīa kūrīku mbīrīra-inī.

* 9:2 Ndibei nīyatukanagio na indo ingī ta manemane nīgeetha ɪcame wega.

10*Thimo cia Solomoni*

Ici nĩ Thimo cia Solomoni:

- ¹ Mwana mũũgĩ atũmaga ithe akene,
no mwana mũkĩĩgu atũũragia nyina na kĩahe.
- ² Mĩthiithũ yumanĩte na ungumania ndĩrĩ kĩguni,
no ũthingu ũkũũraga mũndũ kuuma kũrĩ gĩkuũ.
- ³ Jehova ndarekagĩrĩria mũndũ mũthingu ahũte,
no nĩamarigagĩrĩria merirĩria ma mũndũ mwaganu.
- ⁴ Moko ma kĩgũũta matũmaga mũndũ athĩne,
no moko ma mũndũ ũrĩ kũyo marehaga ũtonga.
- ⁵ ũrĩa ũcookanagĩrĩria irio hĩndĩ ya riũa nĩ mwana mũũgĩ,
no ũrĩa ũkomaga hĩndĩ ya magetha nĩ mwana wa kũrehe thoni.
- ⁶ Mũtwe wa mũndũ mũthingu ũikaraga ũhumbĩrĩtwo nĩ irathimo,
no kanua ka mũndũ mwaganu kaiyũraga ngũũ.
- ⁷ Kĩririkano kĩa mũndũ mũthingu gĩgatuĩka kĩrathimo,
no rũitwa rĩa mũndũ mwaganu nĩrĩkabutha.
- ⁸ Mũndũ ũrĩa ũrĩ na ũũgĩ wa ngoro nĩetĩkagĩra mawatho,
no mũndũ wa kũhũhũtĩka nĩakanangĩka.
- ⁹ Mũndũ wa mĩthiire mĩrũngĩrĩru athiaga ategwĩtigĩra ũgwati,
no mũndũ ũrĩa ũrĩ mĩthiire mĩogomu nĩakamenyeka.
- ¹⁰ Mũndũ ũrĩa unagĩra ũngĩ riitho na rũnano nĩarehage kĩahe,
na mwaria mũkĩĩgu nĩakanangĩka.
- ¹¹ Kanua ka mũndũ mũthingu nĩ gĩthima kĩa muoyo,
no kanua ka mũndũ mwaganu kaiyũraga ngũũ.
- ¹² Rũmena rũrehaga nyamũkano,
no wendani ũhumbagĩra ũũru wothe.
- ¹³ ũũgĩ ũkoragwo mĩromo-inĩ ya mũndũ ũrĩa mũkũũrani maũndũ,
no mũndũ ũrĩa ũtooĩ gũkũũrana maũndũ aagĩrĩrwo nĩ rũthanju ciande-inĩ ciake.
- ¹⁴ Andũ oogĩ meigagĩra ũmenyo,
no kanua ga kĩrimũ keĩtagĩria mwanangĩko.
- ¹⁵ Indo cia itonga nĩ gĩtũũro kĩa kĩirigĩre na hinya,
no ũkĩa nĩguo mwanangĩko wa andũ arĩa athĩĩni.
- ¹⁶ Mũcaara wa andũ arĩa athingu ũmarehagĩra muoyo,
no indo iria cionagwo nĩ andũ arĩa aaganu imarehagĩra iherithia.
- ¹⁷ Mũndũ ũrĩa ũiguaga agĩtaarwo arĩ njĩra-inĩ ya muoyo,
no mũndũ ũrĩa ũregaga kũrũithio-rĩ, nĩahĩthithagia andũ arĩa angĩ.
- ¹⁸ Mũndũ ũrĩa ũhithaga rũmena rwake aaragia na mĩromo ya maheeni,
na ũrĩa wothe ũcambanagia nĩ mũndũ mũkĩĩgu.
- ¹⁹ Rĩrĩa ciugo ciangĩha mehia matiagaga,
no mũndũ ũrĩa ũkiraga nĩ mũũgĩ.
- ²⁰ Rũrĩmĩ rwa mũndũ mũthingu nĩ betha njega,
no ngoro ya mũndũ mwaganu ndĩrĩ bata.

- 21 Míromo ya aríã athingu íhúnagia andũ aingĩ,
no andũ akĩigu makuaga nĩ kwaga gũkũũrana maũndũ.
- 22 Kĩrathimo kĩa Jehova nĩkĩo kirehaga ũtonga,
na ndarĩ kĩaha onganagĩrĩria nakĩo.
- 23 Mũndũ mũkĩigu akenagĩra mĩtugo mĩũru,
no mũndũ ũrĩ na ũtaũku akenagĩra ũũgĩ.
- 24 Kĩrĩa mũndũ mwaganu etigagĩra nĩkĩo gĩkaamũkora,
na kĩrĩa mũndũ mũthingu eriragĩria nĩkĩo akaaheo.
- 25 Kĩhuhũkanio kĩahtũka andũ arĩa aaganu maticookaga kuoneka,
no andũ arĩa athingu mehaandaga wega nginya tene.
- 26 Ta ũrĩa thiki igagatagĩra magego, na ndogo ikarũrĩra maitho-rĩ,
nogo kĩgũũta kĩaana kũrĩ arĩa magĩtũmaga.
- 27 Gwĩtigĩra Jehova-rĩ, kuongagĩrĩra mũndũ matukũ ma gũtũũra muoyo,
no mĩaka ya mũndũ mwaganu nĩkũnyiihio inyiihagio.
- 28 Itanya rĩa mũndũ mũthingu nĩ gĩkeno,
no kĩrĩgĩrĩro kĩa mũndũ mwaganu no gĩa tũhũ.
- 29 Njĩra ya Jehova nĩ rĩũrĩro rĩa andũ arĩa athingu,
no nĩ mwanangĩko harĩ arĩa mekaga ũũru.
- 30 Mũndũ ũrĩa mũthingu ndarĩ hĩndĩ akaamunywo,
no ũrĩa mwaganu ndagatũũra thĩnĩ wa bũrũri.
- 31 Kanua ka mũndũ ũrĩa mũthingu karehaga ũũgĩ,
no rũrĩmĩ rwa ũtũrĩka nĩrũkaniinwo.
- 32 Míromo ya mũndũ mũthingu nĩyũũĩ kwaria ndeto iria ciagĩrĩire,
no kanua ka ũrĩa mwaganu kaaragia o rũtũrĩko.

11

- 1 Ratiri itarĩ cia ma nĩ kĩndũ kĩrĩ magigi harĩ Jehova,
no nĩakenagĩra mahiga ma gũthima marĩa maigananu.
- 2 Rĩrĩa mwĩtĩo woka, ũrũmagĩrĩrwo nĩ thoni,
no kwĩnyiihia kũrehaga ũũgĩ.
- 3 ũrũngĩrĩru wa arĩa marũgamĩte wega nĩũmonagĩrĩria njĩra,
no andũ arĩa matarĩ ehokeku, nĩmanangagwo nĩ ũhinga wao.
- 4 ũtonga ndũrĩ kĩguni mũthenya wa mang'ũrĩ,
no ũthingu nĩũkũũraga mũndũ kuuma kũrĩ gĩkuũ.
- 5 ũthingu wa andũ arĩa matarĩ na ũcuuke ũmathondekagĩra njĩra nũngarũ,
no andũ arĩa aaganu magũithagio nĩ waganu wao ene.
- 6 ũthingu wa andũ arĩa arũngĩrĩru nĩũmahonokagia,
no andũ arĩa matarĩ ehokeku nĩmategagwo nĩ merirĩria mao mooru.
- 7 Hĩndĩ irĩa mũndũ mwaganu aakua, kĩrĩgĩrĩro gĩake nĩgũthira gĩthiraga;
kĩrĩa gĩothe eerĩgĩrĩire kuuma kũrĩ ũhoti wake gĩtuĩkaga o tũhũ.
- 8 Mũndũ ũrĩa mũthingu nĩahonokagio kuuma thĩna-inĩ,
nago ũgaacookerera ũrĩa mwaganu.
- 9 Mũndũ ũtetigĩrĩte Ngai nĩanangaga mũndũ wa itũũra na kanua gake,

- no arĩa athingu nĩmetharaga nĩ ùndũ wa ùmenyo.
- 10 Rĩrĩa andũ arĩa athingu magaacĩra, itũũra nĩgũkenana rĩkenaga;
rĩrĩa andũ arĩa aaganu maathira, nĩkũrũhio kũrũuhagio.
- 11 Itũũra inene nĩrĩtũũgagĩrio nĩ ùndũ wa kĩrathimo kĩa andũ arĩa arũngĩrĩru,
no nĩrĩanangagwo nĩ kanua ka andũ arĩa aaganu.
- 12 Mũndũ ùtarĩ ùũgĩ wa gũkũũrana maũndũ anyũrũragia mũndũ wa itũũra rĩake,
no mũndũ ùrĩ na ùtaũku nĩ gwĩkirĩra ekiragĩra.
- 13 Mũndũ wa mũhuhu nĩoimagia ndeto cia ndundu nja,
no mũndũ mwĩhokeku nĩaigaga hito.
- 14 Bũrũri ùngĩaga ùtongoria mwega nĩkũgũa ùgũũaga,
no ataarani aingĩ matũmaga kũgĩe na ùhootani kũna.
- 15 Mũndũ ùrĩa ùrũgamagĩrĩra thĩirĩ wa mũndũ ùngĩ ti-itherũ nĩagathĩĩnika,
no mũndũ ùrĩa wothe wagaga kũrũgamĩrĩra mũndũ thĩirĩ atũũraga na thayũ.
- 16 Mũndũ-wa-nja mũtaana nĩegĩagĩra gĩtĩio,
no arũme arĩa matarĩ tha no ùtonga magĩaga naguo.
- 17 Mũndũ mũtaana egunaga we mwene,
no mũndũ ùtarĩ tha erehagĩra thĩina we mwene.
- 18 Mũndũ mwaganu athũkũmaga mũcaara wa kũmũheenia,
no ùrĩa ùhaandaga ùthingu nĩagethaga irĩhi rĩa ma.
- 19 Mũndũ ùrĩa mũthingu kũna nĩagatũũra muoyo,
no mũndũ ùrĩa ùrũmagĩrĩra waganu nĩ gũkua agaakua.
- 20 Andũ arĩa marĩ ngoro ya rũtũrĩko nĩ kĩndũ kĩrĩ magigi harĩ Jehova,
no nĩakenagio nĩ andũ arĩa njĩra ciao itarĩ ùcuuke.
- 21 Ti-itherũ mũndũ mwaganu ndakaaga kũherithio,
no andũ arĩa athingu nĩmakahonokio.
- 22 Mũndũ-wa-nja mũthaka ùtarĩ ùgereri
ahaana ta gĩcũhĩ gĩa thahabu kĩrĩ iniũrũ-inĩ rĩa ngũrwe.
- 23 Wendi wa mũndũ mũthingu ùrĩkagĩrĩria o wega-inĩ,
no kĩrĩgĩrĩro kĩa mũndũ ùrĩa mwaganu kĩrĩkagĩrĩria mang'ũrĩ-inĩ.
- 24 Kũrĩ mũndũ ùheanaga na ùtaana, nake agakĩrĩrĩria kũgĩa na indo;
ũngĩ atuĩkaga mũkarĩ mũno, no agathĩĩ o na mbere gũthĩina.
- 25 Mũndũ mũtaana nĩakagaacĩra;
ũrĩa ùnyootoraga arĩa angĩ o nake mwene nĩakanyootorwo.
- 26 Mũndũ ùrĩa ùregaga kwenderia andũ mbembe iria aigĩte nĩarumagwo nĩ andũ,
no mũndũ ùrĩa ùciendagia, kĩrathimo kĩrĩkoragwo mũtwe-inĩ wake.
- 27 Mũndũ ùrĩa ùcaragia maũndũ mega arĩonaga o wega,
no ùrĩa ùcaragia maũndũ mooru no mo marĩmũkoraga.
- 28 Mũndũ ùrĩa wothe wĩhokaga ùtonga wake nĩkũgũa akaagũa,
no arĩa athingu makaagaacĩra ta ithangũ rĩrĩa iruru.
- 29 Mũndũ ùrĩa ùnyamaragia mũciĩ wake akaagaya o rũhuho,
nake mũndũ mũkĩgu agaatuĩka ndungata ya ùrĩa mũũgĩ.
- 30 Maciaro ma andũ arĩa athingu nĩ mũtĩ wa muoyo,

nake mündũ ũrĩa mũũgĩ nĩaguucagĩrĩria ngoro cia andũ.

³¹ Angĩkorwo andũ arĩa athingu nĩmarĩhagwo marĩ gũkũ thĩ-rĩ,
githĩ arĩa matetigĩrite Ngai na arĩa ehia matikarĩhwo makĩria!

12

¹ Mündũ ũrĩa wothe wendete ũtaaro nĩendete ũmenyi,
no ũrĩa ũthũire gũkaanio nĩ mündũ mũkĩigu.

² Mündũ ũrĩa mwega nĩatugagwo nĩ Jehova,
no mündũ mwara Jehova amũtuaga mündũ mwĩhia.

³ Mündũ ndangihota kwĩhaanda na maũndũ ma waganu,
no ũrĩa mũthingu ndangĩenyenyeka.

⁴ Mũtumia ũrĩa ngatha nĩwe thũmbĩ ya mũthuuri wake,
no mũtumia ũconorithagia mũthuuri wake atarĩ ta ũbuthu mahĩndĩ-inĩ make.

⁵ Mĩbango ya andũ arĩa athingu nĩ ya kĩhooto,
no ũtaaro wa andũ arĩa aaganu nĩ wa maheeni.

⁶ Ndeto cia andũ arĩa aaganu nĩ cia kuohia andũ mamaite thakame,
no mĩario ya andũ arĩa arũngĩrĩru nĩmahonokagia.

⁷ Andũ aaganu mang'aũranagio magathira biũ,
no nyũmba ya mündũ ũrĩa mũthingu itũũraga ĩrĩ nũmu.

⁸ Mündũ agaathagĩrĩrio kũringana na ũũgĩ wake,
no andũ marĩ meciiria mogomu nĩmamenagwo.

⁹ Kaba mündũ ũrĩa wonagwo ta atarĩ bata no nĩ arĩ ndungata,
gũkĩra ũrĩa wĩtuaga atĩ nĩ mündũ wa bata, na ndarĩ gĩa kũrĩa.

¹⁰ Mündũ mũthingu nĩamenyagĩrĩra muoyo wa nyamũ yake,
no maũndũ marĩa ma tha ma ũrĩa mwaganu nĩ ma kũnyariirana.

¹¹ Mündũ ũrĩa ũrĩmaga mũgũnda wake nĩarĩkoragwo na irio nyingĩ,
no ũrĩa ũhanyũkanagia na maũndũ ma tũhũ nĩagĩte gũkũũrana maũndũ.

¹² Arĩa aaganu meriragĩria indo iria itahĩtwo nĩ andũ arĩa ooru,
no mĩri ya arĩa athingu nĩgaacagĩra.

¹³ Mündũ mũũru ategagwo nĩ mĩario ya wĩhia wake,
no mündũ mũthingu nĩahonokaga kuuma thĩina-inĩ.

¹⁴ Mündũ nĩaiyũragwo nĩ maciaro mega ma kanua gake,
ti-itherũ, o ta ũrĩa agunagwo nĩ wĩra wa moko make.

¹⁵ Njĩra ya mündũ mũkĩigu yonekaga yagĩrĩre harĩ we,
no mündũ mũũgĩ nĩathikagĩrĩria mataaro.

¹⁶ Mündũ mũkĩigu onanagia marakara make o rĩmwe,
no mündũ mũbaarĩrĩri aarumwo ndatindanagĩrĩra.

¹⁷ Mũira wa ma arutaga o ũira wa ma,
no mũira ũtarĩ wa ma aaragia maheeni.

¹⁸ Ciugo iteciirĩtio itheecaga ta rũhiũ rwa njora,
no rũrĩmĩ rwa mündũ ũrĩa mũũgĩ nĩkũhonia rũhonagia.

¹⁹ Mĩromo ĩrĩa yaragia ma itũũraga nginya tene,
no rũrĩmĩ rwa maheeni nĩ rwa kahinda o kanini.

- 20 Ngoro cia arĩa mathugundaga gwĩka ũũru ciyũrĩtwo nĩ maheeni,
no gĩkeno nĩ kĩa andũ arĩa matũmaga thayũ ũgaacĩre.
- 21 Gũtirĩ ũũru ũngĩkora andũ arĩa athingu,
no arĩa aaganu maiyũrĩtwo nĩ thĩĩna.
- 22 Mĩromo ĩrĩa iheenanaagia nĩ kĩndũ kĩrĩ magigi harĩ Jehova,
no nĩakenagio nĩ andũ arĩa maaragia ma.
- 23 Mũndũ mũbaarĩrĩri nĩahithaga ũmenyi wake,
no ngoro cia andũ arĩa akĩgu ĩmemerekagia ũrimũ.
- 24 Moko ma mũndũ ũrĩ kĩyo nĩmo magaathana,
no kĩgũũta gĩkaarutithio wĩra wa ũkombo.
- 25 Ũritũ wa ngoro nĩũhatagĩrĩria mũndũ,
no ciugo njega nĩitũmaga akene.
- 26 Mũndũ mũthingu nĩataaraga arata ake,
no njĩra ya arĩa aaganu nĩ kũmahĩtithia ĩmahĩtithagia.
- 27 Mũndũ kĩgũũta o na ndahĩhagia nyama cia ũguĩmi wake,
no mũndũ ũrĩ kĩyo onaga indo ciake ĩrĩ cia goro.
- 28 Muoyo wonekaga na njĩra ya ũthingu;
na njĩra-inĩ ĩyo-rĩ, kũrĩ muoyo ũtagaathira.

13

- 1 Mwana mũũgĩ nĩathikagĩrĩria ũrutani wa ithe,
no mũnyũrũrania ndathikagĩrĩria agĩkaanio.
- 2 Mũndũ nĩakenagĩra maciaro mega ma kuuma kanua gake,
no mũndũ ũrĩa ũtarĩ mwĩhokeku eeriragĩria haaro.
- 3 Mũndũ ũrĩa ũmenyagĩrĩra kanua gake nĩ muoyo wake amenyagĩrĩra,
no ũrĩa ũhiũhaga kwaria nĩakanangĩka.
- 4 Ngoro ya kĩgũũta ĩririragĩria na ndĩone kĩndũ,
no merĩrĩria ma mũndũ ũrĩ kĩyo nĩmakahingio.
- 5 Mũndũ mũthingu nĩathũire ũhoro ũtarĩ wa ma,
no mũndũ mwaganu ekaga maũndũ ma thoni na ma njono.
- 6 ũthingu ũgitagĩra mũndũ ũrĩa mũrũngĩrĩru,
no waganu nĩũng'auranagia mũndũ mwĩhia.
- 7 Kũrĩ mũndũ wĩtuaga gĩtonga, no ndarĩ kĩndũ,
kũrĩ ũngĩ wĩtuaga mũthĩĩni, no arĩ na ũtonga mũnene.
- 8 ũtonga wa mũndũ wahota gũkũũra muoyo wake,
no mũndũ mũthĩĩni ndaiguaga akĩhĩtĩrwo.
- 9 ũtheri wa mũndũ mũthingu waaraga ũgacangarara,
no tawa wa mũndũ mwaganu nĩkũhorio ũhoragio.
- 10 Mwĩĩo ũciaraga njũgitano,
no ũũgĩ wonekaga harĩ arĩa metĩkagĩra gũtaarwo.
- 11 Mbeeca itarĩ cia wĩhokeku ithiia igĩthiraga,
no ũrĩa ũcookanaagĩrĩria mbeeca tũnini o tũnini nĩatũmaga ciongerereke.
- 12 ũndũ mũtaanye ũngĩkario mũno nĩũrwaragia mũndũ ngoro,

no kīirīgīrīro kīhingītio gītuikaga ta mūtī wa muoyo.

- 13 Mündū ūrīa ūthūire ūrutani nīeyūnūhaga,
no ūrīa ūtīlaga maathani nīakaheo kīheo.
- 14 Ūrutani wa mündū ūrīa mūūgī nī gīthima kīa muoyo,
ūhūndūraga mündū kuuma mītego-inī ya gīkuū.
- 15 Gūtaūkīrwo wega nī maūndū gūtūmaga mündū endeke,
no njīra ya arīa matarī ehokeku ti hūthū.
- 16 Mündū o wothe mwībaarīrīri ekaga maūndū make na ūmenyi,
no mündū mūkīigu aguūragia ūrimū wake.
- 17 Mūtūmwo mwaganu atooniyaga thīna-inī,
no mūtūmwo mwīhokeku nīarehaga kīhonia.
- 18 Mündū ūrīa ūregaga gūtaarwo anyiitagwo nī thīna na thoni,
no mündū ūrīa wītīkagīra gūkaanio atuikaga wa gūtīio.
- 19 Ūndū mwīrīrīrie wakinyanīra ūiguithagia ngoro wega,
no andū akīigu monaga kūhutatīra ūūru ta ūndū ūrī magīi.
- 20 Mündū ūrīa ūceeraga na arīa oogī akīragīrīria kūūhīga,
no ūrīa ūtwaranaga na mündū mūkīigu onaga o ūūru.
- 21 Mūtino ūthingataga mündū ūrīa mwīhia,
no ūgaacīru nī kīheo kīa arīa athingu.
- 22 Mündū mwega atīgagīra ciana cia ciana ciake igai,
no ūtonga wa mündū mwīhia ūigagīrwo andū arīa athingu.
- 23 Mūgūnda wa mündū mūthīni no ūciare irio nyingī,
no kwaga kīhooito gūciniinaga ciothe.
- 24 Mündū ūrīa ūigaga rūthanju thī nī mwana wake athūire,
no ūrīa wendete mwana wake nīamūherithagia.
- 25 Andū arīa athingu marīlaga makahūūna,
no nda ya mündū mwaganu īikaraga o īhūtīi.

14

- 1 Mūtumia mūūgī nī gwaka akaga nyūmba yake,
no mūtumia mūkīigu nīgūtharia atharagia nyūmba yake na moko make mwene.
- 2 Mündū ūrīa ūthiāga na mīthiire mīrūngīrīru nīwe mwītīgīri Jehova,
no ūrīa mīthiire yake īrī mīhītanu nīamūmenete.
- 3 Mīario ya mündū mūkīigu nī rūthanju rwa kūmūhūūra,
no mīromo ya arīa oogī nīmagītagīra.
- 4 Kūrīa gūtārī ndegwa mīharatī īkoragwo īrī mītheru,
no maciaro maingī moimanaga na hinya wa ndegwa.
- 5 Mūira mwīhokeku ndaheenāgia,
no mūira wa maheeni aaragia o maheeni.
- 6 Mūnyūrūrania acaragia ūūgī na ndangīwona,
no kūgīa na ūmenyo nī ūhūthū kūrī mündū ūrīa ūkūūranaga maūndū.
- 7 Ikara kūraya na mündū mūkīigu,
nīgūkorwo ndūrī ūmenyo ūngīona kuuma mīromo-inī yake.

- 8 Ūūgĩ wa arĩa abaarĩrĩri nĩtũmaga mamenye ūhoro wa njĩra ciao,
no ūrimũ wa andũ arĩa akĩgu nĩmahĩtithagia.
- 9 Andũ arĩa akĩgu manyũrũragĩa horohio ya mehia,
no ūtugi wonekaga harĩ arĩa arũngĩrĩru.
- 10 Ngoro o yothe nĩyũũĩ ūrũrũ wayo,
o na gĩkeno-inĩ kĩayo gũtirĩ mũndũ ūngĩnyiitanĩra nayo.
- 11 Nyũmba ya mũndũ mwaganu nĩkanangwo,
no hema ya mũndũ mũrũngĩrĩru nĩkagaacĩra.
- 12 Kũrĩ njĩra mũndũ onaga ta yagĩrĩre,
no marigĩrĩrio mayo yerekagĩria mũndũ o gĩkuũ-inĩ.
- 13 O na hĩndĩ ya gũtheka ngoro no ĩkorwo ĩgĩtuura,
na gĩkeno no kĩrigĩrĩrie na kĩeha.
- 14 Andũ arĩa matarĩ ehokeku nĩmakarĩhwo kũna nĩ ūndũ wa mĩthĩire yao,
nake mũndũ mwega aheo kĩheo kũringana na mĩthĩire yake.
- 15 Mũndũ ūtarĩ ūūgĩ etĩkagia ūndũ o wothe,
no mũndũ mũbaarĩrĩri nĩacũuranagia ūhoro wa makinya make.
- 16 Mũndũ mũūgĩ nĩetigagĩra Jehova na akeherera ūũru,
no mũndũ mũkĩgu ekaga maũndũ na kwĩgerera atekũmenyerera ūndũ.
- 17 Mũndũ ūhiũhaga kũrakara ekaga maũndũ ma ūrimũ,
nake mũndũ mwara nĩamenagwo.
- 18 Andũ arĩa matarĩ ūūgĩ magayaga ūrimũ,
no arĩa abaarĩrĩri mahumbagwo thũmbĩ ya ūmenyo.
- 19 Andũ arĩa ooru nĩmakainamĩrĩra harĩ arĩa ega,
na arĩa aaganu mainamĩrĩre ihingo-inĩ cia arĩa athingu.
- 20 Andũ arĩa athĩni mathũũragwo o na nĩ andũ a itũũra rĩao,
no itonga irĩ arata aingĩ.
- 21 Mũndũ ūrĩa ūmenaga mũndũ wa itũũra rĩake nĩ kwĩhia ehagia,
no kũrathimwo nĩ ūrĩa ūiguagĩra athĩni tha.
- 22 Andũ arĩa mathugundaga ūũru githĩ ti njĩra mahĩtagia?
No arĩa mabangaga maũndũ mega monaga ūtugi na wĩhokeku.
- 23 Wĩra wothe wa hinya ūrehaga uumithio,
no mĩario mĩtheri ĩrehaga o ūthĩni.
- 24 Ūtonga wa andũ arĩa oogĩ nĩguo thũmbĩ yao,
no ūrimũ wa andũ akĩgu ūciaraga ūrimũ.
- 25 Mũira mwĩhokeku nĩahonokagia mĩoyo,
no mũira wa maheeni nĩ mũheenania.
- 26 Mũndũ ūrĩa wĩtigagĩra Jehova arĩ na kĩhitho kĩrũmu,
o na ciana ciake nĩho irĩũragĩra.
- 27 Gwĩtigĩra Jehova nĩ gĩthima kĩa muoyo,
kũhũndũraga mũndũ kuuma mĩtego-inĩ ya gĩkuũ.
- 28 Ūingĩ wa andũ nĩguo riiri wa mũthamaki,
no mũnene ūtarĩ andũ a gwatha nĩ mwanangĩku.

- 29 Mündū mūkirīrīria arī ūmenyo mūingī,
no mündū ūhiūhaga kūrakara onanagia ūrimū.
- 30 Ngoro ĩrī na thayū ĩheaga mwīrī muoyo,
no ūiru ūbuthagia mahīndī.
- 31 Mündū ūrīa ūhinyagīrīria athīni nīkūnyarara anyararaga Ūrīa wamombire,
no ūrīa wothe ūiguagīra athīni tha, nī Ngai atīaga.
- 32 Rīrīa mūtino woka, arīa aaganu matungumanagio thī,
no arīa athingu, o na gīkuū-inī makoragwo marī na rīūrīro.
- 33 Ūūgī nī ūikaraga ngoro-inī ya ūrīa ūūī gūkūūrana maūndū,
o na gatagatī ka irimū nīwīmenyithanagia.
- 34 Ūthingu nīgūtūūgīria ūtūūgagīria rūrīrī,
no mehia nī gīconoko harī andū o othe.
- 35 Mūthamaki nīakenagio nī ndungata njūgī,
no nīang'ūrīkagio nī ndungata ĩrīa ĩmūconorithagia.

15

- 1 Icookio rīa ūhooreri nīrīeheragia mang'ūrī,
no kiugo kīa ūūru kīarahūraga marakara.
- 2 Rūrīmī rwa mündū ūrīa mūūgī rūgaathagīrīria ūmenyo,
no kanua ka mündū mūkīgu gathothokaga ūrimū.
- 3 Maitho ma Jehova marī kūndū guothe,
magacūthagīrīria andū arīa aaganu o na arīa eega.
- 4 Rūrīmī rūrīa rūrehaga kīhonia nī ta mūtī wa muoyo,
no rūrīmī rwa maheeni rūthuthaga ngoro.
- 5 Mündū mūkīgu aregaga ūtaaro wa ithe,
no mündū ūrīa wītikagīra kūrūngwo onanagia ūbaarīrīri.
- 6 Nyūmba ya mündū mūthingu ĩkoragwo na kīgīna kīnene,
no uumithio wa andū aaganu ūmarehagīra thīna.
- 7 Mīromo ya andū arīa oogī ĩtambagia o ūūgī,
no tīguo ngoro cia andū arīa akīgu cīkaga.
- 8 Igongona rīa andū arīa aaganu nī kīndū kīrī magigi harī Jehova,
no mahooya ma mündū ūrīa mūrūngīrīru nīamakenagīrīra.
- 9 Njīra cia andū arīa aaganu nī kīndū kīrī magigi harī Jehova,
no nīendete andū arīa mathingataga ūthingu.
- 10 Iherithia rītarī rīa tha rīetereire mündū ūrīa ūtigīte njīra,
na mündū ūrīa ūthūire kūrūngwo nīagaakua.
- 11 Gīkuū na Mwanangīko cīkaraga cīyanīkīte mbere ya Jehova,
ī nacio ngoro cia andū-rī, ĩkīanīkīte atīa!
- 12 Mūnyūrūrania nīathūire kūrūngwo;
ndangīhooya kīrīra kūrī ūrīa mūūgī.
- 13 Ngoro ngenu ĩtūmaga gīthiithi gīthere,
no ruo rwa ngoro rūthuthaga roho.
- 14 Ngoro ĩrī na gūkūūrana maūndū nīmaathaga ūmenyo,

- no kanua ka mündũ mũkĩĩgu kehũũnagia na ũrimũ.
- 15 Matukũ mothe ma andũ arĩa ahatĩrĩrie nĩ ma thĩina,
no ngoro írĩa njanjamũku ikoragwo na ndĩa hĩndĩ ciothe.
- 16 Nĩ kaba kĩndũ kĩnini hamwe na gwĩtigĩra Jehova,
gũkĩra ũtonga mũnene ũrĩ na kĩnyariirĩko.
- 17 Nĩ kaba kũrĩa rwĩga rwa nyeni harĩa harĩ wendo,
gũkĩra kũrĩa njaũ noru harĩa harĩ na rũthũũro.
- 18 Mündũ ũhiũhaga kũrakara aarahũraga ngarari,
no mündũ mũkirĩrĩria nĩkũhooreria ahooragĩria haaro.
- 19 Njĩra ya kĩgũũta nĩkũhingwo ihingĩtwo na mĩguwa,
no njĩra ya mündũ mũrũngĩrĩru nĩ njĩra njarĩ.
- 20 Mwana mũũgĩ atũmaga ithe akene,
no mündũ mũkĩĩgu nĩ nyina anyararaga.
- 21 Ũrimũ ũkenagia mündũ ũrĩa ũtooĩ gũkũũrana maündũ,
no mündũ ũrĩa mũkuũku nĩarũngagĩrĩria mĩthĩire yake.
- 22 Mĩbango nĩthaataga nĩ kwaga kĩrĩra,
no kũrĩ na ataarani aingĩ mĩbango nĩgaacagĩra.
- 23 Mündũ nĩaiguaga gĩkeno agĩcookia ũhoru ũrĩa wagĩrĩire,
nakĩo kiugo kĩarĩtio ihinda rĩrĩa rĩragĩrĩire, kaĩ nĩ kĩega-ĩ!
- 24 Harĩ mündũ ũrĩa mũũgĩ njĩra ya muoyo ĩrorete na igũrũ,
ĩmũgĩrie gũikũrũka mbĩrĩra-inĩ.
- 25 Jehova nĩamomoraga nyũmba ya mündũ ũrĩa mwĩtĩĩ,
no nĩamenyagĩrĩra mĩhaka ya mũtumia wa ndigwa.
- 26 Mecĩria ma mündũ mwaganu nĩ kĩndũ kĩrĩ magigi harĩ Jehova,
no mecĩria ma andũ arĩa atheru nĩmamũkenagia.
- 27 Mündũ mũkoroku arehagĩra nyũmba yake thĩina,
no ũrĩa ũthũire mahakĩ nĩagatũũra muoyo.
- 28 Ngoro ya mündũ mũthingu nĩthimaga macookio mayo,
no kanua ka mündũ mwaganu gathothokaga ũũro.
- 29 Jehova aikaraga haraaya na andũ arĩa aaganu,
no nĩaiguaga mahooya ma andũ arĩa athingu.
- 30 Gũtheria gĩthiithi nĩkũrehagĩra ngoro gĩkeno,
naguo ũhoru ũrĩa mwega nĩwĩkĩraga mahĩndĩ hinya.
- 31 Mündũ ũrĩa ũthikagĩrĩria ikaanania rĩrĩa rĩrehaga muoyo
nĩagatũũrania na andũ arĩa oogĩ.
- 32 Mündũ ũrĩa ũregaga kũiguwa agĩkaanio nĩ kwĩnyarara enyararaga we mwene,
no mündũ ũrĩa wothe wĩtikagĩra kũrũngwo agĩaga na ũtaũku.
- 33 Gwĩtigĩra Jehova nĩkuo kũheaga mündũ ũũgĩ,
nakuo kwĩnyĩhia gũtongoragia gĩtĩio.

16

- 1 Mĩbango ya ngoro nĩ ya mündũ,
no icookio rĩa rũrĩmĩ riumaga harĩ Jehova.

- 2 Mündū onaga mīthiire yake yothe irī mīega,
no Jehova nīwe ūthimaga matanya.
- 3 Rekaḡirīria Jehova maündū mothe marīa ūrīkaga,
nayo mībango yaku nūrīgaacagīra.
- 4 Jehova ombire indo ciothe irī na ḡitūmi ḡiacio,
ī-ni, o na arīa aaganu aamooombire nī ūndū wa mūthenya wa thīna.
- 5 Mündū wothe wa ngoro ya mwītīio nī kīndū kīrī magigi harī Jehova.
Menyai na ma atīrī, ndakaaga kūherithio.
- 6 Mehia nīmahorohagīrio nī wendo na wīhokeku,
na nī ūndū wa ḡwītīgīra Jehova-rī, mündū nīheragīra ūūru.
- 7 Rīrīa mīthiire ya mündū yakenia Jehova-rī,
atūmaga o na thū ciake itūūranie nake na thayū.
- 8 Kaba indo nini cionekete na njīra ya ūthingu,
ḡūkīra uumithio mūnene ūtarī wa kīhoto.
- 9 Mündū nīabangaga na ngoro mūthiire wake,
no Jehova nīwe ūroragia makinya make kūrīa ekūgerera.
- 10 Mīromo ya mūthamaki yaragia ūhoru taarī ndūmīrīri,
na kanua gake gatiagīrīrwo kuogomia kīhoto.
- 11 Igeri na ratiri cia ma nī cia Jehova;
mahiga mothe ma ḡūthima marīa marī mūhuko-rī, o namo no wīra wake.
- 12 Kūrī athamaki-rī, ḡwīka ūūru nī ūndū ūrī magigi,
nīḡūkorwo ḡītī kīa ūnene kīhaandaga nī ūndū wa ūthingu.
- 13 Athamaki nīmakenagīra mīromo irīa yaragia ma;
nī marī bata na mündū waragia ūhoru wa ma.
- 14 Mang'ūrī ma mūthamaki nī ta mūtūmwo wa ḡīkuū,
no mündū mūūḡī nīakamahooreria.
- 15 ḡūthererwo ḡīthiithi nī mūthamaki nī muoyo;
ūtuḡi wake ūtarīi ta itu rīa mbura irīa ikūragia irio.*
- 16 Hī! Kaī kūḡīa ūūḡī nī kwegā ḡūkīra thahabu-ī,
ḡūthuura ūtaūku ḡūgakīra kūḡīa na betha!
- 17 Njīra njariī ya arīa arūḡīrīru yeheragīra ūūru,
mündū ūrīa ūmenyagīrīra mīthiire yake nī muoyo wake mwene agitagīra.
- 18 Mwītīio ūrūmagīrīrwo nī mwanangīko,
roho wa mwītūūḡīrio ūkarūmīrīrwo nī kūḡūa.
- 19 Nī kaba roho wa kwīnyīihia na ḡūkorwo hamwe na arīa ahinyīrīrie,
ḡūkīra kūḡayana indo cia ndaho na arīa etīī.
- 20 Mündū ūrīa ūrūmbūyagīa mataaro nīagaacagīra,
na kūrathimwo nī mündū ūrīa wīhokaga Jehova.
- 21 Arīa oogī ngoro-inī metagwo akūūrani maündū,
na ciugo njega itūūḡagīria ūtaaro.
- 22 Ūtaūku nī ḡīthima kīa muoyo kūrī arīa marī nago,

* 16:15 Mbura ino ya ḡūkūria irio nīrehaga kūgaacīra na ḡīkeno.

- no ūrimū ūrehaga iherithia kūrī andū arīa akīgu.
- 23 Ngoro ya mūdū mūūgī nīyo itongoragia kanua gake,
nayo mīromo yake itūūgagīria ūtaaro.
- 24 Ndeto njega nī igua rīa ūūkī,
irī mūrīo ngoro-inī, na harī mahīndī nī ūgima.
- 25 Kūrī njīra mūdū onaga ta yaḡīrīre,
no marigīrīrio mayo yerekagīra gīkuū-inī.
- 26 Kūhūūta kwa mūruti wa wīra nīkuo kūmūteithagia,
ng'aragu yake nīyo imūtindikaga.
- 27 Kimaramari gīthugundaga ūūru,
na mīario yakō nī ta mwaki wa gūcina.
- 28 Mūdū mwaganu arehaga ngarari,
na mūhuhu ūtigithanagia andū marī ūrata mūnene.
- 29 Mūdū wa haaro aheenagīrīria mūdū wa itūūra rīake,
akamūtongoria njīra-inī itarī njega.
- 30 Mūdū ūrīa uunagīra andū riitho akoragwo agīthugunda waganu,
ūrīa ūtembanagia mīromo akoragwo agīthugunda ūūru.
- 31 Mbuī nī thūmbī ya riiri;
cīonekaga nī ūndū wa mūtūūrīre wa ūthingu.
- 32 Nī kaba mūdū mūkirīrīria gūkīra njamba ya ita,
na nī kaba mūdū ūrīa ūrigagīrīria marakara make gūkīra ūrīa wīnyīitagīra itūūra
inene.
- 33 Mītī icuukagīrwo maru-inī,
no itua o rīothe riumaga kūrī Jehova.

17

- 1 Nī kaba kīenyū kīūmū kīa mūgate kūdū kūrī na thayū na ūhooreri,
gūkīra nyūmba īiyūrīte ndīa no irī na ngūī.
- 2 Ndongata irī na ūūgī īgaatuīka ya gwatha mūrīū wa mwene yo ūrīa ūrehaga njono,
na nūkegwatīra igai irī ta ūmwe wa ariū a mwathi wayo.
- 3 Nyūngū nī ya gūthererio betha, na kīrugutīro nī gīa gūthererio thahabu,
no Jehova nīwe ūgeragia ngoro cia andū.
- 4 Mūdū mwaganu athikagīrīria mīromo irīa yaragia waganu;
nake mūdū wa maheeni athikagīrīria rūrīmī rūrīa rwaragia maūdū ma gūthūkia.
- 5 Mūdū ūrīa ūthekagīrīra athīni nīkūmena amenaga Ūrīa wamombire;
mūdū ūrīa ūkenagīra mūtino ndakaaga kūherithio.
- 6 Ciana cia ciana nī thūmbī harī andū arīa akūrū,
nao aciari nīo riiri wa ciana ciao.
- 7 Mīario ya bata ndīagīrīre kanua ka mūdū mūkīgu,
na makīria mīario ya maheeni ndīagīrīre mūdū ūrīa wathanaga!
- 8 Ihaki rīhaana ta ihiga rīa kūrehe mūnyaka kūrī ūrīa ūhakanaga;
kūrīa guothe athīaga nīagaacagīra.
- 9 Mūdū ūrīa ūhumbagīra ihītia nī wendo acaragia,

no ūrĩa ūcookagĩra ūhoru atigithanagia andũ marĩ ūrata mũnene.

- 10 Kũrũithio nĩgũkenagia mũndũ ūrĩa ūkũũranaga maũndũ gũkĩra iboko igana harĩ mũndũ mũkĩigu.
- 11 Mũndũ mũũru arongooragia o ūremi;
nĩ ūndũ ūcio nĩagatũmĩrwo mũnene ūtarĩ tha amũũkĩrĩre.
- 12 Nĩ kaba gũcemanĩa na nduba ĩtunyĩtwo ciana ciayo
gũkĩra gũcemanĩa na mũndũ mũkĩigu na ūrimũ wake.
- 13 Mũndũ angĩrĩha wega na ūũru,
ũũru ndũkeehera nyũmba-inĩ yake.
- 14 Kwambĩrĩria haaro nĩ ta kũhingũrĩra maaĩ mahingĩrĩrie;
nĩ ūndũ ūcio tiganaga na ūhoru ūcio ngarari itaanagia.
- 15 Gũtuĩra mũndũ mwaganu atĩ ndehĩtie na gũtuĩra ūrĩa ūtehtie atĩ nĩ mwĩhia,
maũndũ macio meerĩ nĩ marĩ magigi harĩ Jehova.
- 16 Mbeeca nĩ cia bata ūrĩkũ irĩ guoko-inĩ kwa mũndũ mũkĩigu,
na ndangĩhota kũgũra ūũgĩ, na ndarĩ ngoro ya kwenda gũtaũkĩrwo?
- 17 Mũrata wa mũndũ amwendaga hĩndĩ ciothe,
nake mũrũ wa nyina na mũndũ aciaragwo nĩ ūndũ wa hĩndĩ ya thĩĩna.
- 18 Mũndũ ūtooi gũkũũrana maũndũ atuĩkaga wa kũrĩha thĩirĩ wa mũndũ ūngĩ
o na akaiga kĩndũ gĩa kũrũgamĩrĩra thĩirĩ wa mũndũ wa itũũra rĩake.
- 19 Mũndũ ūrĩa wendete haaro nĩ mehĩa endete;
na mũndũ ūrĩa wakaga kĩhingo kĩraihu na igũrũ eĩtagĩria wanangĩki.
- 20 Mũndũ ūrĩ ngoro ya ūremi ndagaacagĩra;
nake mũndũ ūrĩa ūrĩ rũrĩmĩ rwa kũheenania agũũaga thĩĩna-inĩ.
- 21 Kũgĩa na mũriũ mũkĩigu kũrehaga ihooru;
ithe wa mũndũ mũkĩigu ndarĩ hĩndĩ akenaga.
- 22 Ngoro ngenu nĩ ndawa njega,
no roho mũthuthĩku ūng'aragia mahĩndĩ.
- 23 Mũndũ mwaganu amũkagĩra ihaki na hitho,
nĩguo ogomie ciira wa kĩhooto.
- 24 Mũndũ ūkũũranaga maũndũ aikaraga arorete o ūũgĩ,
no maitho ma mũndũ mũkĩigu morũũraga nginya ituri cia thĩ.
- 25 Mwana mũkĩigu arehagĩra ithe kĩaha,
na marũrũ kũrĩ nyina ūrĩa wamũciarire.
- 26 Ti wega kũherithia mũndũ ūtekĩte mahĩtia,
kana kũhũũra anene nĩ ūndũ wa ūrũngĩrĩru wao.
- 27 Mũndũ ūrĩ na ūmenyo aragia ciugo athimĩte,
nake mũndũ ūrĩ na ūtaũku aikaraga ahooreire.
- 28 O na mũndũ mũkĩigu angĩkĩra nĩonagwo arĩ mũũgĩ,
na akoneka arĩ mũtaũku angĩtumia kanua.

18

- 1 Mũndũ ūrĩa ūtendaga gũtũũrania na andũ arũmagĩrĩra o merĩrĩria make;
ningĩ areganaga na matua mothe ma ūũgĩ ūrĩa mũkinyanĩru.

- 2 Mündũ mũkĩĩgu ndakenagĩra ũtaũku,
no akenagĩra kwaria woni wake mwene.
- 3 Rĩrĩa waganu woka, ũrehaga ũirano,
nacio njono irehaga thoni.
- 4 Ciugo cia kanua ka mündũ nĩ ta ndia ndiku,
no gĩthima kĩa ũũgĩ nĩ karũũ gatherũkaga.
- 5 Ti wega gũtĩira andũ arĩa aaganu maũthĩ,
kana kuogomia kĩhooito kĩa arĩa matehĩtie.
- 6 Mĩromo ya mündũ mũkĩĩgu ĩmũrehagĩra ngũĩ,
nako kanua gake geetagia rũthanju.
- 7 Kanua ka mündũ mũkĩĩgu nĩko kamũthũkagĩria maũndũ,
nayo mĩromo yake nĩ mũtego wa ngoro yake.
- 8 Ndeto cia mündũ wa mũhuhu nĩ ta twenyũ twega twa irio;
tũmerũkaga nginya tũturi-inĩ twa nda tũrĩa tũrĩ thĩinĩ mũno.
- 9 Mündũ kĩgũuta wĩra-inĩ wake
nĩ wa nyina na ũrĩa wanangaga.
- 10 Rĩitwa rĩa Jehova nĩ mũthiringo ũrĩ hinya;
arĩa athingu moragĩra ho, nao magaikara marĩ agĩtĩre.
- 11 Ũtonga wa andũ arĩa atongu nĩguo itũura rĩao rĩa hinya;
meciragia nĩ rũthingo rũtangĩhaicĩka.
- 12 Mbere ya mwanangĩko, ngoro ya mündũ ĩkoragwo na mwĩtĩio,
no kwĩnyiihia nĩkuo gũtongoragia gĩtĩio.
- 13 Mündũ ũrĩa ũcookagia ũhoru mbere ya kũũthikĩrĩria,
ũndũ ũcio nĩ ũrimũ na thoni ciake.
- 14 Roho wa mündũ nĩguo ũmũũmagĩrĩria rĩrĩa arĩ mũrũaru,
no roho mũthuthĩku nũũ ũngĩhota kũwĩtiiria?
- 15 Ngoro ya mündũ mũkũũrani maũndũ nĩgĩagĩra ũmenyo;
matũ ma arĩa oogĩ nĩmaũcaragĩrĩria.
- 16 Kĩheo mündũ aheanĩte kĩmuonagia njĩra ya kũhĩtũkĩra,
gĩkamũkinyia harĩ andũ arĩa anene.
- 17 Mündũ ũrĩa ũrehaga ciira wake mbere onekaga taarĩ we na ma,
o nginya rĩrĩa mündũ ũrĩa maraciira nake ooka kũmũũria ciũria.
- 18 Ũcuuki wa mĩtĩ nũũniinaga ngarari,
na ũgateithũrana andũ eerĩ njamba.
- 19 Mündũ mũrakarie nĩ mũrũ wa nyina nĩ hinya kwĩguithania nake gũkĩra kwĩgwatĩra
itũura inene rĩirigĩre,
nacio ngarari nĩ ta mĩgũko ĩrĩa ĩhingaga njeera.
- 20 Nda ya mündũ nĩhũũnagio nĩ maciaro ma kanua gake;
nĩaganagwo nĩ magetha ma mĩromo yake.
- 21 Rũrĩmĩ rũrĩ na hinya wa gwathĩrĩra mündũ muoyo kana gĩkuũ,
no arĩa marwendete no marĩĩage maciaro maaruo.
- 22 Mündũ ũrĩa wĩgũagĩra na mũtumia nĩegĩagĩra na kĩndũ kĩega,
na nĩgũtugwo atugĩtwo nĩ Jehova.

- 23 Mündū mūthīini athaithanaga aigūrwo tha,
no gītonga g'cookagia ūhoru na ūuru.
- 24 Mündū mūceeri na andū aingī aahota kwīyūnūhithia,
no nī kūrī mūrata ūnyitanaga na mündū gūkīra mūrū wa nyina na mündū.

19

- 1 Nī kaba mündū mūthīini ūrīa ūthiiga na mīthiire itarī ūcuuke,
gūkīra mündū mūkīigu waragia waganu.
- 2 Ti wega kūgīa na kīyo hatarī na ūmenyo,
ningī kūhīkīka mūno gūtūmaga mündū ahītie njīra.
- 3 Ūrimū wa mündū nīguo wanangaga muoyo wake,
nayo ngoro yake itetagia Jehova.
- 4 Ūtonga nīwongagīrīra mündū arata aingī,
no mündū mūthīini nīheragīrwo nī mūratawe.
- 5 Mūira wa maheeni ndakaaga kūherithio,
na ūrīa ūitūrūraga maheeni ndageethara.
- 6 Andū aingī macaragia ūrīa mangīendwo nī mūnene,
na mündū mūheani iheo-rī, nī mūrata wa andū othe.
- 7 Angīkorwo mündū mūthīini nīatiganagio nī andū ao othe-rī,
ī nao arata ake mangīkīmwitheema aīa!
O na angīmathingata akīmathaithaga,
nīmethiīrīre, matirī ho.
- 8 Mündū ūrīa wīgūagīra na ūūgī nī ngoro yake mwene endete;
ūrīa ūkenagīra ūtaūku nīagaacagīra.
- 9 Mūira wa maheeni ndakaaga kūherithio,
na ūrīa ūitūrūraga maheeni nīakoorwo nī muoyo.
- 10 Gūtīagīrīre mündū mūkīigu gūikaraga egangarīte;
gūkīrī ūuru makīria ngombo gwatha anene!
- 11 Ūūgī wa mündū nīūmūheaga ūkīrīrīra,
rīiri wake nīkūrekera andū arīa angī mahītia mao.
- 12 Marakara ma mūthamaki nī ta mūraramo wa mūrūūthi,
no ūtugi wake nī ta ime rīrī nyeki-inī.
- 13 Mwana mūkīigu nī mwanangīko harī ithe,
na mūtumia wa haaro ahaana ta maaī maratata mategūtīgithīria.
- 14 Nyūmba na ūtonga igayagwo kuuma kūrī aciari,
no mūtumia mūbaarīrīri maündū oimaga kūrī Jehova.
- 15 Ūgūūta ūrehaga toro mūnene,
na mündū gīthayo arīagwo nī ng'aragu.
- 16 Mündū ūrīa wathīkagīra maathani-rī, nī muoyo wake amenyagīrīra,
no ūrīa ūtoonaga bata wa kūmenyerera mīthiire yake nīagaakua.
- 17 Mündū ūrīa ūiguagīra athīni tha nī Jehova akombagīra indo,
nake Jehova nīakamūrīha nī ūndū wa ūrīa ekīte.
- 18 Rūithagia mūrūguo hīndī ūrīa kūrī na kūrīgīrīro;
tiga kwenda gūtūma akooragwo.

- 19 Mündũ wa marakara mahiũ no nginya aherithio;
ũngĩmũteithũra rĩmwe no nginya ũkaamũteithũra rĩngĩ.
- 20 Thikĩrĩria mataaro na wĩĩkĩre ũrutani,
marigĩrĩrio-inĩ nĩũgaatuĩka mündũ mũũgĩ.
- 21 Mĩbango ya ngoro ya mündũ nĩ mũĩngĩ,
no muoroto wa Jehova noguo ũkaahinga.
- 22 Kĩrĩa mündũ eriragĩria nĩ wendo ũrĩa ũtathiraga,
nĩ kaba gũthĩina gũkĩra mündũ wa maheeni.
- 23 Gwĩtigĩra Jehova gũkinyagia mündũ muoyo-inĩ:
Hĩndĩ iyo mündũ akahurũka aiganũire, atarĩ na thĩina.
- 24 Kĩgũũta kĩrikagia guoko gwakĩo thaani-inĩ;
gĩgakĩremwo o na nĩgũgũcookia kanua!
- 25 Hũũra mũnyũrũrania, nao arĩa mateciiragia merute kũgĩa na ũbaarĩrĩri;
kaania mũkũũrani maũndũ, na nĩekuongerera ũmenyo.
- 26 Mündũ ũrĩa ũtunyaga ithe indo na akaingata nyina,
nĩ mwana wa kũrehe thoni na gĩconoko.
- 27 Mũrũ wakwa, ũngĩtiga gũthikĩrĩria mataaro-rĩ,
nĩũkoora njĩra ũtigane na ciugo cia ũmenyo.
- 28 Mũira wa kũhakwo anyũrũragia kĩhooto,
na kanua ka mündũ mwaganu kameragia o ũũru.
- 29 Maherithia maigĩrwo anyũrũrania,
nacio iboko ikaigĩrwo mĩgongo ya andũ arĩa akũigu.

20

- 1 Nĩbeĩ nĩ mũnyũrũrania, na njoohi nĩ mündũ wa ngũĩ;
mündũ ũrĩa ũhĩtithagio nĩcio ti mũũgĩ.
- 2 Mang'ũrĩ ma mũthamaki nĩ ta mũraramo wa mũrũũthi;
ũrĩa ũmũrakaragia nĩ muoyo wake ateaga.
- 3 Gwĩtheema ngũĩ kũrehagĩra mündũ gĩtĩio,
no mündũ o wothe mũkũĩgu ahiũhaga kũũgitana.
- 4 Kĩgũũta gĩticimbaga hĩndĩ ya irĩma;
nĩ ũndũ ũcio hĩndĩ ya magetha gĩathiĩ kũmaatha gĩtirĩ kĩndũ kionaga.
- 5 Muoroto wa ngoro ya mündũ nĩ ta maaĩ ma ndia ndiku,
no mündũ ũrĩ na ũtaũku nĩamatahaga.
- 6 Andũ aingĩ metuaga marĩ na wendo ũtangĩthira,
no mündũ mwĩhokeku-rĩ, nũũ ũngĩmuona?
- 7 Mündũ mũthingu atũũraga mũtũũrĩre ũtarĩ ũcuuke;
kũrathimwo-rĩ, nĩ ciana ciake iria atigaga.
- 8 Rĩrĩa mũthamaki aikarĩra gĩtĩ gĩake kĩa ũnene atue ciira,
maitho make mathũngũrũraga ũũru wothe.
- 9 Nũũ ũngiuga atĩrĩ, "Nĩnjigĩte ngoro yakwa irĩ theru;
ndĩ mũtheru, na ndirĩ na mehia"?
- 10 Mahiga ma ratiri mataiganainie ũritũ, o na ithimi itaiganĩte:

cierī nī indo irī magigi harī Jehova.

- 11 O na kaana kamenyekaga nī ūndū wa ciiko ciako,
gakamenyeka kana mītugo yako nī mītheru, na kana nī māgīrīru.
- 12 Matū marīa maiguaga na maito marīa monaga-rī,
cierī nī Jehova waciūmbire.
- 13 Tiga kwenda toro, ndūkae gūthīna;
ikaraga wīguīte, na nīūrīrīaga irio ūkahūūna.
- 14 Mūgūri akīgūra oigaga atīrī, “Kīndū gīkī ti kīega, ti kīega!”
Agacooka agathīi akīīrahaga ūrīa oī kūgūra.
- 15 Thahabu nī kūrī, o na ruru no nyingī,
no mīromo irīa yaragia ūmenyo nī ithaga rīa goro rīrīa rītonekaga.
- 16 Oya nguo ya mūndū ūrīa ūngīrūgamīrīra thiirī wa mūndū wa kūngī;
mūige irūgamīrīre thiirī ūcio wa mūndū wa kūngī.
- 17 Irio cionekete na nīra ya kūheenania irī cama harī mūndū,
no thuutha kanua gake kaiyūraga o mūthanga.
- 18 Mībango īgaacagīra nī ūndū wa kūhooya kīrīra,
ūngītua gūthīi mbaara-inī, heo ūtaaro.
- 19 Mūndū wa mūhuhu nīoimagia ndeto cia ndundu nja,
nī ūndū ūcio wīthemage mūndū waragia mūno.
- 20 Mūndū angīruma ithe kana nyina,
tawa wake ūkaahorera nduma-inī irīa ndumanu.
- 21 Igai rīrīa rīoneka narua kīambīrīra-inī,
marīgīrīrio-inī rītītuikaga rīa kīrathimo.
- 22 Ndūkoige atīrī, “Nīngerīhīria ūūru ūyū!”
Eterera Jehova nake nīegūkūhonokia.
- 23 Mahiga ma ratiri mataiganainie ūritū nī kīndū kīrī magigi harī Jehova,
nacio ratiri itarī cia ma itīmūkenagia.
- 24 Makinya ma mūndū matongoragio nī Jehova.
Mūndū-rī, angīkīhota atīa kūmenya nīra yake mwene?
- 25 Nī mūtego harī mūndū kwamūrīra Ngai kīndū na ihenya,
acooke gwīcūūrania ūhoru wa mīhītwa yake thuutha-inī.
- 26 Mūthamaki mūūgī nīathūngūrūraga andū arīa aaganu;
ageragīria kīgaragari gīa gūkonyora ngano igūrū rīao.
- 27 Roho wa mūndū nī tawa wa Jehova,
ūthuthuuragia o nginya tūturi tūrīa tūrī thīnī mūno.
- 28 Wendo na wīhokeku nīcigitagīra mūthamaki;
ūtugi nīūtūmaga gītī gīake kīa ūnene kīrūme.
- 29 Hinya wa andū ethī nīguo riiri wao,
nacio mbuī nīcio riiri wa arīa akūrū.
- 30 Mahūūra na nguraro nītheragia ūūru wa mūndū,
nacio iboko iheragia o nginya tūturi twa thīnī mūno.

21

- 1 Ngoro ya mũthamaki ĩrĩ moko-inĩ ma Jehova;
amĩroragia o kũrĩa ekwenda, o ta ũrĩa maaĩ moinithagĩrio mũtaro-inĩ.
- 2 Mũndũ oonaga mũthiire yake yothe ĩrĩ mũega,
no Jehova athimaga ngoro.
- 3 Gwĩka ũrĩa kwagĩrĩre na ũrĩa ũrĩ kĩhooto
nĩ gwĩtikagĩrwo nĩ Jehova gũkĩra kũruta igongona.
- 4 Maitho ma mwĩtũgĩrio na ngoro ya mwĩtũo,
o icio tawa wa arĩa aaganu-rĩ, nĩ mehia!
- 5 Mĩbango ya arĩa marĩ kũyo nũrehaga uumithio,
o ta ũrĩa ti-itherũ ihenya inene rĩrehaga ũthĩini.
- 6 Kũgĩa na ũtonga na njĩra ya rũrĩmĩ rwa maheeni
nĩ kĩbii gĩa gũthira, na nĩ mũtego wa gĩkuũ.
- 7 Haaro ya andũ arĩa aaganu ĩkaamakururia, ĩmeherie,
nĩgũkorwo nĩmaregaga gwĩka ũrĩa kwagĩrĩre.
- 8 Njĩra ya mũndũ mũhĩtia nĩ njogomu,
no mũthiire ya mũndũ ũrĩa ũtarĩ mahĩtia nĩ mĩrũngarũ.
- 9 Nĩ kaba gũtũũra nyũmba-igũrũ, koine-inĩ,
gũkĩra gũtũũra nyũmba thĩinĩ na mũtumia wa haaro.
- 10 Mũndũ ũrĩa mwaganu eriragĩria gwĩka o ũuru;
ndaiguuagĩra mũndũ wa itũũra rĩake tha.
- 11 Hĩndĩ ĩrĩa mũnyũrũrania aaherithio, arĩa maagĩte ũũgĩ nĩmohĩgaga;
hĩndĩ ĩrĩa mũndũ mũũgĩ aataarwo nĩagĩĩaga na ũmenyo.
- 12 Ũrĩa Mũthingu, o we Ngai, nĩonaga nyũmba ya ũrĩa mwaganu,
na akarehĩthĩria ũcio mwaganu mwanangĩko.
- 13 Mũndũ angĩhinga matũ ndakaigue kĩrĩro kĩa arĩa athĩini-rĩ,
o nake agaakaya na ndone wa kũmwĩtika.
- 14 Kĩheo kĩheanĩtwo na hitho nĩkĩhooreragia marakara,
na ihaki ihithe nguo-inĩ rĩhooreragia mang'ũrĩ manene.
- 15 Ituĩro rĩa kĩhooto rĩatuuo, rĩrehaga gĩkeno kũrĩ andũ arĩa athingu,
no rĩrehaga kĩmako kũrĩ arĩa mekaga ũũru.
- 16 Mũndũ ũrĩa ũtiganaga na njĩra ya ũũgĩ,
akaahurũkĩra kĩũngano-inĩ kĩa arĩa akuũ.
- 17 Mũndũ ũrĩa mwendi ikeno nĩagathĩina;
ũrĩa wothe mwendi ndibei na maguta-rĩ, gũtirĩ hĩndĩ agaatonga.
- 18 Mũndũ ũrĩa mwaganu atuĩkaga irĩhi rĩa gũkũũra ũrĩa mũthingu,
na ũrĩa ũtarĩ mwĩhokeku agatuĩka irĩhi rĩa gũkũũra ũrĩa mũrũngĩrĩru.
- 19 Nĩ kaba gũtũũra werũ-inĩ,
gũkĩra gũtũũra na mũtumia wa haaro na kũrakara narua.
- 20 Thĩinĩ wa nyũmba ya mũndũ mũũgĩ nĩ kũrĩ mũthemba yothe ya irio njega o na
maguta,
no mũndũ mũkĩĩgu arĩĩaga kĩrĩa gĩothe arĩ nakĩo.
- 21 Mũndũ ũrĩa ũthingataga ũthingu na wendani

nāgāñaga na muoyo, na ūgaacīru, na gītīio.

- 22 Mündū mūūgī atharīkagīra itūūra inene rīa andū arīa njamba, na akamomora kīhitho kīa hinya kīrīa mehokete.
- 23 Mündū ūrīa ūmenyagīrīra kanua gake na rūrīmī rwake nīeyeheragia mūtino-inī.
- 24 Mündū mwītīi na mwīgereri, etagwo “Mūnyūrūria”; ekaga maündū make na mwītīio mūnene.
- 25 Merirīria ma mündū kīgūūta nīmo makaamūūraga, tondū moko make matiendaga kūruta wīra.
- 26 Mūthenya wothe eriragīria o makīria, no arīa athingu maheanaga mategūtara.
- 27 Igongona rīa mündū mwaganu nī kīndū kīrī magigi: ī rītīkīrī magigi makīria hīndī īrīa rīrehetwo na ūhinga ngoro-inī!
- 28 Mūira wa maheeni nīgūthira agaathira, nake ūrīa ūmūthīkagīrīria akaanangwo nginya tene.
- 29 Mündū mwaganu erūagīrīra na ūrūme, no mündū mūrūngīrīru nīeciiragia ūhoru wa mūthīre yake.
- 30 Gūtīrī ūūgī, kana ūmenyi, kana kīrīra o na kīrīkū kīngīhota gūūkīrīra Jehova.
- 31 Mbarathi nīharagīrio nī ūndū wa mūthenya wa mbaara, no ūhootani uumaga kūrī Jehova.

22

- 1 Rītwa rīega nīrīakwīrīrīrio gūkīra ūtonga mūnene; gūtīka nī kwegā gūkīra betha kana thahabu.
- 2 Andū arīa atongu na arīa athīni harī ūndū ūmwe ūmanyiitithanītie; Jehova nīwe Mūmbi wao othe.
- 3 Mündū mūbaarīrīri onaga ūgwati akehitha, no arīa matarī ūūgī mathiiaga o na mbere nao magatoonya thīna-inī.
- 4 Kwīnyīihia na gwītīgīra Jehova kūrēhaga ūtonga, na gītīio, na muoyo.
- 5 Njīra cia andū arīa aaganu irī mūigua na mītego, no ūrīa ūgitagīra ngoro yake aikaraga kūraya nacio.
- 6 Menyeria mwana njīra īrīa agīrīrwo nīkūgera, na ndarī hīndī akaamiuma o na aakūra.
- 7 Andū arīa atongu nī mathaga arīa athīni, na ūrīa ūkombaga nī ndungata ya mūmūkoomberi.
- 8 Mündū ūrīa ūhaandaga waganu agethaga thīna, naruo rūthanju rwa marakara make nīrūkanangwo.
- 9 Mündū mūtaana we mwene nīakarathimwo, tondū nīagayagīra arīa athīni irio ciake.
- 10 Ingata mūnyūrūrania, nayo ngūī nīgūkweherera; inegene na irumī o nacio nīcīgūthira.

- 11 Mündü ūrīa wendaga ngoro theru na akaaragia maündü ma ūtugi,
mūthamaki nīagatuika mūrata wake.
- 12 Maitho ma Jehova nīmamenyagīrīra ūmenyo,
no nīathaahagia ciugo cia ūrīa ūtarī mwīhokeku.
- 13 Kīgūūta kiugaga, “Nja kūrī na mūrūūthi!”
Kana gīkoiga atīrī, “Ningūūragirwo njīra-inī!”
- 14 Kanua ka mūtumia mūtharia nī irima iriku,
nake ūrīa werekeirio mang’ūrī ma Jehova agūūaga thīnī wa rīo.
- 15 Ngoro ya mwana yohanītio na ūrimū,
no rūthanju rwa kūmūherithia nīrūkaūngata kūraya nake.
- 16 Mündü ūrīa ūhinyagīrīria arīa athīni nīguo eyongerere ūtonga,
na ūrīa ūheaga itonga iheo, eerī nīmagathīina.
- Mīario ya arīa Oogī*
- 17 Tega matū, na ūthikīrīrie mīario ya andū arīa oogī;
nyīta na ngoro yaku maündü marīa ngūrutana,
18 tondū nī ūndū mwega hīndī rīra ūkūmaiga ngoro-inī yaku,
na ūkoragwo namo mothe mīromo-inī yaku.
- 19 Ndaakūmenyithia mo nīgeetha mwīhoko waku ūkoragwo harī Jehova,
wee nīwe ngūruta maündü macio ūmūthī, īī wee nīwe ngūruta.
20 Githī ndīkwandīkīire thimo mīrongo itatū,
thimo cia ūtaarani na ūmenyo,
21 ngakūruta ciugo cia ma na cia kwīhokeka,
nīgeetha ūkaahota kūhe
ūrīa ūgūtūmīte macookio mega?
- 22 Ndūkanatunye arīa athīni indo ciao tondū wa ūthīni wao,
na ndūkanahinyīrīrie arīa abatari ciira-inī,
23 nīgūkorwo Jehova nīakamaciirīria,
na nīagatunya arīa mamatunyaga indo ciao.
- 24 Ndūkanagīe ūrata na mündü ūrīa ūrī marakara mahiū,
ndūkanagīe thiritū na mündü ūrīa ūhiūhaga kūrakara,
25 tondū wahota kwīruta mīthīre yake,
na ūnyitwo nī mūtego.
- 26 Ndūgatūike mündü wa kūiga kīndū gīa kūrūgamīrīra thīirī,
kana ūtuīke wee nīwe wa kūrūgamagīrīra mathīirī ma andū angī;
27 ūngīkaaga kīndū gīa kūrīha nakīo-rī,
ūgaatunywo ūrīrī waku o ūūkomeire.
- 28 Ndūkaneherie ihiga rīa tene rīa mūhaka
rīrīa rīahaandirwo nī maithe manyu ma tene.
- 29 Nīwonaga mündü mūūgī na wīra wake?
Ūcio agatungata o na mbere ya athamaki;
ndagatungata mbere ya andū matooīkaine.

23

- 1 Rīrīa waikara thī kūrīanīra na mwathi wa būrūrī-rī,
wīmenyerere nūū ūcio mūrī nake;
- 2 wīīgīrīre kahiū mūmero
ūngīkorwo ūrī mündü mūkoroku.
- 3 Ndūkerīrīrie irio ciake irī mūrīo,
nīgūkorwo nī irio cia gūkūheenereria.
- 4 Tiga kwīnogia na kwenda gwītongia;
gīa na ūūgī wa kūhota kwīrigīrīria.

- 5 No wone ūtonga, ūcooke ūbuīrie,
nīgūkorwo ti-itherū ūtonga nīwīmeragia mathagu,
na ūkombūka ta nderi yerekeire matu-inī.
- 6 Tiga kūrīa irio cia mūdū mūkarī,
ndūkerirīrie irio ciake cia mūrīo;
- 7 tonḁū nī mūdū wa arīa meciiragia o ūhoro wa thogora hīndī ciothe.
Akwīraga atīrī, “Rīa na ūnyue,”
no ngoro yake ndīrī hamwe nawe.
- 8 Nīgatahīka kīrīa kīnini ūgaakorwo ūrīte,
nacio ngaatho ciaku nīkooḁra thī.
- 9 Ndūkaarie na mūdū mūkīgu,
nīgūkorwo we no anyararire ūūgī wa ciugo ciaku.
- 10 Ndūkaneherie ihiga rīa tene rīa mūhaka,
kana ūhatīke mīhaka ya mīgūnda ya ciana cia ngoriai,
- 11 tonḁū Mūgītīri wacio nī arī na hinya;
nīakamaciirīrīra agūūkīrīre.
- 12 Ringīrīria ngoro yaku gūthikīrīria ūrutani,
na matū maku kūigua ciugo cia ūmenyo.
- 13 Ndūkanaage kūherithia mwana;
ūngīmūhūūra na rūthanju-rī, ndangīkua.
- 14 Mūhūūrage na rūthanju
nīguo ūhonokie muoyo wake kuuma kūrī gīkuū.
- 15 Mūrū wakwa, ngoro yaku īngīgīa na ūūgī-rī,
hīndī īyo ngoro yakwa no īkene;
- 16 ngoro yakwa nīgacanjāmūka
rīrīa mīromo yaku īkaaria maūdū marīa magīrīre.
- 17 Ndūkanareke ngoro yaku īguīre ehia ūiru,
no hīndī ciothe gīāga na kīyo gīa gwītīgīra Jehova.
- 18 Tonḁū ti-itherū wee ūrī na kīrīgīrīro thuutha-inī,
na kīrīgīrīro gīaku gītigaathira.
- 19 Mūrū wakwa, thikīrīria nīgeetha ūgīe na ūūgī,
na ūige ngoro yaku njīra-inī rīra yagīrīre.
- 20 Ndūkegwatanie na andū arīa manyuuaga njoohi,
kana arīa makorokagīra nyama,
- 21 nīgūkorwo arīu na andū arīa akoroku matuīkaga athīni,
naguo ūgūūta ūtūmaga mūdū ehumbe matangari.
- 22 Thikagīrīria thoguo, we ūrīa wagūciarire,
na ndūkanyarare maitūguo, o na aakorwo nī mūkūrū.
- 23 Wīgūrīre ūhoro ūrīa wa ma na ndūkanawendie;
wīgīre na ūūgī, na ūtaaro, na ūtaūku.
- 24 Ithe wa mwana mūthingu arī gīkeno kīnene mūno;
nake ūrīa ūrī na mwana mūūgī nīakenagio nīwe.
- 25 Thoguo na maitūguo marocanjāmūka nī ūndū waku;
mūtumia ūrīa wagūciarire arokena!
- 26 Mūrū wakwa, heaga ngoro yaku,
na ūreke maiḁho maku marūmagīrīre njīra ciakwa,
- 27 nīgūkorwo mūmaraya nī irima iriku,
nake mūtumia mūtharia nī gīthima gīkunderu.
- 28 Oohagīria andū njīra-inī o ta njangiri,
na nīatūmaga kuongerereke andū matarī ehokeku kīrīndī-inī.
- 29 Nūū ūrī na haaro? Nūū ūrī na kīeha?

- Nũũ ũrĩ hatĩka-inĩ? Nũũ ũrĩ na mateta?
 Nũũ ũgurarĩtio hatarĩ gĩtũmi? Nũũ ũtunĩhĩtie maitho?
 30 Nĩ arĩa matindaga marũmanĩrĩire na ndibei,
 arĩa mathiiga magĩcamaga mbakũri cia ndibei ĩrĩa ndukanie.
 31 Tiga kwĩrorera ndibei rĩrĩa ĩtunĩhĩte,
 rĩrĩa ĩgũkenga ĩrĩ gĩkombe-inĩ,
 rĩrĩa ĩkũmerũka wega!
 32 Mũthia-inĩ ĩrũmanaga ta nyoka,
 ĩgagũtheeca na thumu ta ndũira.
 33 Maitho maku makoonaga maũndũ mageni,
 na meciiria maku meciirie maũndũ ma waganu.
 34 Ūgaatuĩka ta mũndũ ũkomete iria-inĩ rĩrĩa inene gatagatĩ,
 o ta mũndũ ũkomete mũthia wa gĩtuĩ kĩa macua.
 35 Nĩũkoiga atĩrĩ, “Ngũthĩtwo, no ndinatĩhio!
 Nĩmahũura, no ndinaigua ũndũ!
 Ngokĩra-rĩ,
 nĩguo ngacarie ĩngĩ ya kũnyua?”

24

- 1 Tiga kũiguĩra andũ arĩa aaganu ũiru,
 na ndũkanerĩrĩre thiritũ yao,
 2 nĩgũkorwo ngoro ciao ithugundaga o haaro,
 na mũromo yao yaragia ũhoru wa kũrehere andũ thĩina.
 3 Nyũmba yakagwo na ũũgĩ,
 naguo ũtaũku nĩguo ũtũmaga ĩhaande;
 4 ũmenyo nĩguo ũiyũragia tũnyũmba twayo,
 ũgatũiyũria na indo cia bata, na ũtonga mwega.
 5 Mũndũ mũũgĩ arĩ ũhoti mũnene,
 na mũndũ ũrĩ ũmenyo nĩakĩragĩrĩria kũgĩa na hinya;
 6 ũgĩthĩ mbaara-inĩ nĩũbatarĩtio nĩgũtaarwo,
 na nĩgeetha ũhootane nĩũbatarĩtio nĩ aheani kĩrĩra aingĩ.
 7 ũũgĩ ũrĩ igũrũ mũno, ndũngĩkinyĩrĩka nĩ mũndũ mũkũigu;
 rĩrĩa kwagomanwo kĩhingo-inĩ, ndangĩona wa kuuga.
 8 Mũndũ ũrĩa ũthugundaga ũũru-rĩ,
 andũ mamwĩtaga mungumania.
 9 Mathugunda ma ũrimũ nĩ mehia,
 na mũnyũrũrania nĩ kĩndũ kĩrĩ magigi harĩ andũ.
 10 Ūngĩtuĩka wa kũũrwo nĩ hinya hĩndĩ ya thĩina,
 hinya waku kaĩ nĩ mũnini-ĩ!
 11 Honokia arĩa maratwarĩrĩrio gĩkuũ-inĩ;
 gĩrĩrĩria arĩa maratũgũũga merekeire gĩthĩnjĩro.
 12 Ūngĩuga atĩrĩ, “Ūhoru ũcio tũtiraũmenyete,”
 gĩthĩ ũrĩa ũthimaga ngoro tiwe ũmenyaga?
 ũria ũrangagĩra muoyo waku-rĩ, gĩthĩ ndooĩ kana nĩguo?
 Gĩthĩ ndakaarĩha o mũndũ kũringana na ũria ekĩte?
 13 Mũrũ wakwa, rĩa ũũkĩ, nĩgũkorwo nĩ mwega;
 ũũkĩ uumĩte magua-inĩ ũrĩ mũrĩo ũkĩũcama.
 14 Nĩngĩ menya atĩ ũũgĩ ũrĩ mũrĩo harĩ ngoro yaku;
 ũngĩgĩa naguo, nĩũkagĩa na kĩrĩgĩrĩro,
 na kĩrĩgĩrĩro gĩaku gĩtigaathira.
 15 Ndũkanoohie mũndũ mũthingu njĩra-inĩ ũtharĩkĩre nyũmba yake ta mũitũ,
 ndũkanahithũkĩre gũkaru gĩake;
 16 nĩgũkorwo mũndũ mũthingu o na angĩgũa maita mũgwanja, agũũaga o agĩũkagĩra,
 no andũ arĩa aaganu marũndagwo nĩ mũtino.

- 17 Hĩndĩ ĩrĩa thũ yaku yagũa-rĩ, ndũkanamĩkenerere;
hĩndĩ ĩrĩa yahĩngwo-rĩ, ndũkareke ngoro yaku ĩkene,
- 18 nĩguo Jehova ndakone ũndũ ũcio arakare,
akĩhũndũre marakara make kuuma kũrĩ thũ ĩyo.
- 19 Ndũkanathĩnĩke ngoro nĩ ũndũ wa andũ arĩa ooru,
kana wĩrĩrĩrie kũhaanana na arĩa aaganu,
- 20 nĩgũkorwo mũndũ ũrĩa mũũru ndarĩ na mwĩhoko wa thuutha-inĩ,
na tawa wa ũrĩa mwaganu nĩũkahorio.
- 21 Mũrũ wakwa, wĩtigĩre Jehova na wĩtigĩre mũthamaki,
na ndũkagĩe na ngwatanĩro na andũ arĩa aremi,
- 22 nĩgũkorwo acio eerĩ no mamũrehithĩrie mwanangĩko wa narua,
na nũũ ũngĩmenya nĩ mĩtino ĩrĩkũ mangĩrehe?
- Mĩario ĩngĩ ya arĩa Oogĩ*
- 23 O na ici no thimo cia andũ arĩa oogĩ:
Kwenda mwena ũmwe gũkĩra ũrĩa ũngĩ ciira-inĩ ti ũndũ mwega:
- 24 ũrĩa wotho wĩraga mũndũ ũrĩa ũrĩ na mahĩtia atĩrĩ, "Wee ndũrĩ na mahĩtia,"
kĩrĩndĩ nĩgĩkamũruma, na athũũrwo nĩ ndũrĩrĩ.
- 25 No arĩa matuagĩra andũ arĩa aaganu ciira,
nĩmakona wega, na magĩe na kĩrathimo kĩega.
- 26 Icookio rĩa wĩhokeku
nĩ ta kĩmumunyano kĩa mũromo.
- 27 Rũikia wĩra wa gũtua mwako na nja,
na ũhaarĩrie mĩgũnda yaku;
thuutha ũcio cooka wĩakĩre nyũmba.
- 28 Ndũkanarute ũira ũigĩrĩre mũndũ wa itũũra rĩaku kĩgeenyoo,
kana ũheenanie na mũromo yaku.
- 29 Ndũkanoige atĩrĩ, "Ngũmwĩka o ta ũrĩa anjĩkĩte;
ngwĩrĩhĩria hari mũndũ ũcio kũringana na ũrĩa eekire."
- 30 Ndaahĩtũkĩre mĩgũnda-inĩ wa kĩgũũta,
ngĩhĩtũkĩra mĩgũnda-inĩ wa mĩthabibũ wa mũndũ ũtooi gũkũũrana maũndũ;
- 31 na rĩrĩ, mĩguua yamerete kũndũ guothe,
na mĩgũnda ũkaiyũra riyaa,
naruo rũthingo rwa mahĩga rũkamomoka.
- 32 Nĩndacũũranĩrie na ngoro yakwa maũndũ macio ndonire,
na ngĩũruta ũndũ kuumana na ũrĩa ndonire:
- 33 Mũtugo wa gũkoma hanini,
gũcooka toro hanini, gũkũnja moko hanini ũhurũke;
- 34 naguo ũthĩĩni ũgaagũkorererera ta mũitũ,
na wagi ũgũkorererera ta mũndũ wĩohete indo cia mbaara.

25

Thimo ĩngĩ cia Solomoni

- 1 Ici nĩ thimo ĩngĩ cia Solomoni, iria ciacookanĩrĩrio na ikĩandĩkwo nĩ andũ a Hezekia
ũrĩa warĩ mũthamaki wa Juda:
- 2 Kũhithĩrĩra ũndũ nĩ ũgooci wa Ngai;
nakuo gũtuũria ũndũ nĩkuo kũgoocithagia athamaki.
- 3 O ta ũrĩa igũrũ kũraihĩte na igũrũ, nakuo thĩ gũkarika mũno-rĩ,
ũguo noguo ngoro cia athamaki itangĩtuũrĩka.
- 4 Theria betha ĩthire gĩko,
na nĩhegũtĩgara kĩndũ kĩa mũturi wa betha;
- 5 eheria andũ arĩa aaganu harĩ mũthamaki,
na gĩtĩ gĩake kĩa ũnene nĩgĩkũrũmio nĩ ũthingu.

- 6 Ndūgetūūgīrie harī mūthamaki,
na ndūkerūgamie gatagatī ka anene;
- 7 kaba mūthamaki we mwene akwīre, “Ambata, ūūke haha,”
gūkīra agūconorithie mbere ya mūndū ūrī igweta.
- Ūndū ūrīa wonete na maitho-rī,
8 ndūkahiūhe kūūtwarā igooti-inī,
tondū-rī, ūgeeka atīa marigīrīrio-inī,
mūndū wa itūūra rīaku angīkaaruta ūira agūconorithie?
- 9 Ciirai na mūndū wa itūūra rīaku we mwene,
nīguo ndūkoimie ndundu ya mūndū ūcio ūngī nja,
- 10 kana ūiguuo nī mūndū ūngī agūconore,
ūtūūre na ngumo njūru itagagūthira.
- 11 Kiugo kīarītio hīndī rīa yagīrīre
nī ta matunda ma thahabu marī thaani-inī ya betha.
- 12 Gīcūhī gīa gūtū gīa thahabu, kana ithaga rīa thahabu rīrīa therie,
nī taguo irūithia rīa mūndū mūūgī rītarī gūtū-inī kwa mūndū ūrīa ūiguaga.
- 13 Ta ūhehu wa tharunji hīndī ya magetha,
no taguo mūtwarī ndūmīrīri mwīhokeku ahaana kūrī arīa mamūtūmaga;
nīatūmaga ngoro cia anene ake ikene.
- 14 O ta ūrīa matu na rūhuho matarī mbura ihaana,
no taguo mūndū ahaana ūrīa ūrahaga ūrīa ekūheana iheo na ndaheane.
- 15 Ūkirīrīria no ūguucīrīrie ūrīa waathanaga etīkīre ūndū,
naruo rūrīmī ruororo no ruune ihīndī.
- 16 Ūngīona ūūkī-rī, rīa o wa gūkūigana,
ūngīrīa mūingī mūno nūgūtahīka.
- 17 Nyīhia gūthīiaga kwa mūndū wa itūūra,
ūngīthīī kaingī no anogio nīwe agūthūūre.
- 18 Mūndū ūrīa ūheanaga ūira wa maheeni agookīrīra mūndū wa itūūra,
ahaana ta njūgūma, kana rūhiū rwa njora, kana mūguī mūūgī.
- 19 Kwīhoka mūndū ūtarī mwīhokeku hīndī ya thīna,
no ta kwīhoka igege ituīku, kana kūgūrū kūrathua.
- 20 Ūrīa ūinagīra mūndū ūrī na ngoro nditū nyīmbo,
no ta mūndū kwīruta nguo mūthenya wa heho,
kana gūitīrīria thiki igata-inī.
- 21 Thū yaku īngīkorwo ihūtīi-rī, mīhe irio rīre;
īngīkorwo īnyootīi-rī, mīhe maaī īnyue.
- 22 Weka ūguo-rī, nūkūmūigīrīra makara ma mwaki mūtwe,
nake Jehova nīagakūrīha.
- 23 O ta ūrīa rūhuho rwa gathigathini rūrehaga mbura,
nogo rūrīmī rwa njuukū rūrehaga ūhorō wa marakara.
- 24 Nī kaba gūtūūra nyūmba-igūrū koine-inī,
gūkīra gūtūūrania nyūmba thīnī na mūtumia wa haaro.
- 25 O ta ūrīa maaī mahehu manyootoraga mūndū mūnyootu,
no taguo ūhorō mwega uumīte būrūrī wa kūraya wīkaga.
- 26 O ta gīthima kīyūrīte ndaka, kana ithērūkīro rīa maaī riunjuge,
ūguo nīguo mūndū mūthīngu ahaanaga angīrekereria harī andū arīa aaganu.

27 Ti wega kūrīa ūūkī mūingī mūno,
o na ti ūndū wa gūtīika mūdū gwīcarīria gītīio we mwene.

28 Mūdū ūtangīhota gwatha ngoro yake
atarī ta itūūra inene rīmomoku, na rītarī na thingo.

26

1 O ta ūrīa tharunji itaagīrīre kūgīa hīndī ya riūa, kana mbura kuura hīndī ya magetharī,
nogo gītīio gītāgīrīre mūdū mūkīigu.

2 Ta kanyoni-ka-nja gekūbatabata, kana thūngūrūrū ikūhiūka-hiūka,
nogo kīrumi gītārī gītūmi gītārī ha kwīgwatīrīra.

3 Kīboko nī kīa mbarathi, matamu nī ma ndigiri,
na rūthanju nī rwa ciande cia andū arīa akīigu!

4 Ndūkanacookerie mūdū mūkīigu kūringana na ūrimū wake,
ndūkae gūtūika take.

5 Cookeria mūdū mūkīigu kūringana na ūrimū wake,
nīguo ndakeyone taarī mūdū mūūgī maitho-inī make.

6 Gūtūma ndūmīrīri na guoko kwa mūdū mūkīigu-rī,
nī ta gwītīnia magūrū, kana kūnyua haaro.

7 O ta magūrū ma gīthua ūrīa mathiiga maniginīte,
nogo thimo ihaana ikīario nī kanua ka mūdū mūkīigu.

8 Kūhe mūdū mūkīigu gītīio
no ta kuohera ihiga kīgūtha-inī.

9 Thimo ikīario nī kanua ka mūdū mūkīigu
nī ta mūigua ūrī guoko-inī kwa mūrīū.

10 Mūdū wandīkaga mūdū mūkīigu kana mwīhītūkīri
nī ta ūrīa ūikagia mīguī o ro ūguo agatīhia andū.

11 Mūdū mūkīigu acookagīra ūrimū wake
o ta ūrīa ngui icookagīrīra matahīko mayo.

12 Wanona mūdū wīonaga arī mūūgī maitho-inī make?
Mūdū mūkīigu arī na kīrīgīrīro gūkīra mūdū ūcio.

13 Kīgūūta kiugaga atīrī, “Njīra-inī kūrī na mūrūūthi,
mūrūūthi mūrīiani ūrorūūra njīra-inī cia itūūra!”

14 Ta ūrīa mūrango ūtindaga ūkīgarūrūka ihocio-inī ciaguo,
nogo kīgūūta gītindaga gīkīgarūra gīkomete ūrīrī-inī wakīo.

15 Kīgūūta gīkagia guoko gwakīo o thaani-inī,
kīnogagio nīgūcooka gūkuoya gīgūkinyie kanua-inī.

16 Kīgūūta kīonaga kīrī kīūgī maitho-inī makīo,
gūkīra andū mūgwānja arīa macookagia ūhorō na ūūgī.

17 Mwīhītūkīri wītoonyagia inegene-inī rītāmūkoniī
no ta mūdū ūkūnyīta ngui matū.

18 Ta mūgūrūki ūgūikia
icinga cia mwaki, kana agaikia mīguī ya gīkuū,

19 no taguo mūdū ahaana ūrīa ūheenagia mūdū wa itūūra rīake,
agacooka kūmwīra atīrī, “Nī iherū nyuma narīo!”

- 20 Mwaki ūngiaga ngū no kūhora ūhoraga;
ngarari cingīaga mūhuhu no gūthira ithiraga.
- 21 O ta ūrīa makara magwatagia marīa mangī mwaki,
na o ta ūrīa ngū ciakanagia mwaki,
nogo mūdū mūūgiti aakagīrīria haaro.
- 22 Ndeto cia mūdū wa mūhuhu nī ta twenyū twega twa irio;
tūmerūkaga tūgathiī mwīrī wa mūdū o thīnī biū.
- 23 Ta ūrīa indo cia rīūmba inyorokagio ikahenia na igūrū,
no taguo mīromo mūnyoroku ihumbagīra ngoro īrī na ūūru.
- 24 Mūdū wa rūmena aaragia ūhinga na mīromo yake,
no thīnī wa ngoro yake aiyūrītwo no maheeni.
- 25 O na gūtuika mīario yake nī ya gūkenania, ndūkanamwītīkie,
nīgūkorwo ngoro yake īiyūrīte maūdū mūgwanja marī magigi.
- 26 Rūmena rwake no rūhithwo na maheeni,
no waganu wake ūkaaguūrio kīūngano-inī.
- 27 Mūdū angīenja irima, nīwe ūkaagūa rīo;
mūdū angīgaragara ihiga, rīkaagaragara rīmūcookerere.
- 28 Rūrīmī rwa maheeni nīkūmena rūmenete arīa rūtuuragia,
nako kanua ga kwīyendithīrīria karehaga mwanangīko.

27

- 1 Tīga kwīraha nī ūndū wa rūciū,
nīgūkorwo ndūū kīrīa mūthenya ūngīrehe.
- 2 Reke mūdū ūngī akūgaathīrīrie, no ti kanua gaku mwene;
mūdū ūngī nīakūgaathīrīrie, no ti mīromo yaku mwene.
- 3 Ihiga nī iritū na mūthanga nī mūrigo,
no kūrakario nī mūdū mūkīgu nī kūritū gūkīra icio cierī.
- 4 Marakara matirī tha, namo marūrū moinaga ta mūiyūro;
no ūiru-rī, nū ūngīhota kūwītiiria?
- 5 Kaba kūrūithio nī mūdū ūtekūhithīrīra ūndū
gūkīra wendo mūhithe.
- 6 Nguraro cia gūthio nī mūrata no cīhokwo,
no imumunyano nyingī cia mūgūthūūri ti cia kwīhokwo.
- 7 Mūdū mūhūūnu athūūraga o na ūūkī,
no mūdū mūhūūtu, o na kīndū kīrūrū aiguaga kīrī mūrīo.
- 8 Mūdū ūūrīte gwake mūciī
ahaana ta nyoni ītiganīirie gītara kīayo.
- 9 Maguta manungi wega na ūbumba irehagīra ngoro ya mūdū gīkeno,
na nogo wega wa mūrata wa mūdū wīkaga akīmūhe ūtaaro wake wa ma.
- 10 Ndūkanateanīrie mūrata waku kana mūrata wa thoguo,
na ndūgathiī kwa mūrū wa maitūguo rīrīa mūtino wagūkora:
nī kaba mūdū wa itūūra ūcio ūrī hakuhī, gūkīra mūrū wa nyina na mūdū ūrī
kūrāya.
- 11 Mūrū wakwa, tuīka mūdū mūūgī, ūgīkenagie ngoro yakwa;
na nī hotage gūcookagīria mūdū o wothe ūngīnyarara.

- 12 Mündū mūḡī oonaga ūgwati ūḡūka akehitha,
no arīa matarī ūḡī mathiiaa o na mbere, nao magatoonya thīina-inī.
- 13 Oya nguo ya mündū ūrīa ūrūgamagīrīra thiirī wa mündū wa kūngī;
mūige Irūgamīrīre thiirī ūcio wa mündū-wa-nja wa kūngī.
- 14 Mündū angīrathima mündū wa itūūra rīake rūciinī tene anīrīre-rī,
ündū ūcio ūngītuika taarī kīrumi.
- 15 Mūtumia wa haaro ahaanaine
na maaī maratata mateḡūtigithīria hīndī ya mbura;
- 16 kūgeria kūmūgīrīrīria nī ta kūgeria kūgīrīrīria rūhuho,
kana kūgeria ḡūkumbatīria maguta na guoko.
- 17 O ta ūrīa kīgera kīnooraga kīrīa kīngī,
no taguo mündū ohīgagia ūrīa ūngī.
- 18 Mündū ūrīa ūrīmagīra mūkūyū nīakaarīa maciaro maguo,
na mündū ūrīa ūtungataga mwathi wake nīagatīio.
- 19 O ta ūrīa mündū onaga ūthiū wake maaī-inī,
no taguo ngoro ya mündū yonanagia ūrīa mündū atarīi.
- 20 Ḡīkuū na Mwanangīko itiiganagia,
na o namo maitho ma mündū matiiganagia.
- 21 Nyūngū nī ya ḡūthererio betha, na kīrugutīro nī ḡīa ḡūthererio thahabu,
no mündū athimagwo na igweta rīria agwetagwo narīo.
- 22 O na ūngīhūūrīra mündū mūkīḡu ndīrī-inī,
ūmūhūūre na mūūthī ta ngano-rī,
ndangiumwo nī ūrimū wake.
- 23 Thūūrīmaga mahiū maku na kīyo,
ūmenyagīrīre wega ndūūru ciaku;
- 24 nīḡūkorwo ūtonga ndūtūūrāga ngīnya tene,
o nayo thūmbī ti ya ḡūkinyīra njarwa na njarwa.
- 25 Nyeki īrīa nyūmū rīrīa yatūḡūtwo na nyeki njerū ikunūke-rī,
nayo īrīa ya īrīma-inī yūnganio na īnūkio-rī,
- 26 hīndī īyo tūgōndu nītūḡaatūma ūḡīe na nguo,
nacio mbūri itūme ūḡīe na ḡīa kūḡūra mūḡūnda.
- 27 Nīūkagīa na irīa rīingī rīa mbūri
rīa ḡūkūigana na rīa kūnyuuo nī andū a nyūmba yaku,
o na rīa ḡūtūūrīa airītu aku a wīra.

28

- 1 Andū arīa aaganu moraga o na ḡutarī mündū ūramathingata,
no arīa athingu momagīrīria ta mūrūūthi.
- 2 Būrūri ūngīihia, nūḡīaga na aathani aingī,
no mündū ūrī na ūtaūku na akagīa na ūmenyo nīatūmaga būrūri ūkindīrie.
- 3 Mwathani ūrīa ūhatagīrīria andū arīa athīini
ahaana ta mbura ya rūhuho īrīa ītatigagia irio.
- 4 Andū arīa matirikaga watho magathagīrīria andū arīa aaganu,
no arīa marūmagia watho magianaga nao.
- 5 Andū arīa ooru matiiguaga maūndū ma kīhōoto,
no arīa marongoragia Jehova nīmataūkagīrwo nī mo biū.
- 6 Nī kaba mündū mūthīini ūrīa ūthiāga na mūthīire ītarī ūcuuke,

- gũkĩra gĩtonga gĩthiia na mĩthiire mĩogomu.
- ⁷ Mũndũ ũrĩa ũrũmagia watho nĩ mwana ũrĩ na gũkũũrana,
no mwana ũrĩa ũthiia na thiritũ ya arĩa akoroku aconorithagia ithe.
- ⁸ Mũndũ ũrĩa ũingĩhagia ũtonga wake na ũndũ wa gũkombithia mbeeca na gwĩtia
uumithio mũkĩru
aũigagĩra mũndũ ũngĩ, ũrĩa ũkaiguĩra athĩni tha.
- ⁹ Mũndũ ũrĩa ũregaga kũigua watho,
o na mahooya make nĩ kĩndũ kĩrĩ magigi.
- ¹⁰ Mũndũ ũrĩa ũngĩhĩthia andũ arĩa arũngĩrĩru nĩguo magere njĩra ya ũũru,
akaagũa mũtego-inĩ wake we mwene,
no ũrĩa ũtarĩ ũcuuke, wega nĩguo ũgaatuĩka igai rĩake.
- ¹¹ Mũndũ mũtongu no eyone taarĩ mũũgĩ maitho-inĩ make,
no mũndũ mũthĩni ũrĩa ũũĩ gũkũũrana maũndũ amuonaga o ũrĩa atariĩ.
- ¹² Hĩndĩ rĩra arĩa athingu maatorania, nĩkũgĩaga na ndũhiũ nene;
no rĩrĩa arĩa aaganu maatũgĩra, andũ nĩ kwĩhitha mehithaga.
- ¹³ Mũndũ ũrĩa ũhithaga mehia make ndagaacagĩra,
no ũrĩa ũmoimbũraga na agatigana namo nĩaiguagĩrwo tha.
- ¹⁴ Kũrathimwo nĩ mũndũ ũrĩa wĩtigagĩra Jehova hĩndĩ ciothe,
no ũrĩa ũmagia ngoro yake nĩkũgũa agũũaga thĩina-inĩ.
- ¹⁵ Mũndũ mwaganu agĩatha andũ matarĩ na ũhoti,
nĩ ta mũrũũthi ũkũrarama, kana nduba igũticũka.
- ¹⁶ Mũnene ũtarĩ na ũtaũku nĩahinyagĩrĩria andũ mũno,
no mũndũ ũrĩa ũthũire uumithio ũtagĩrĩre
nĩagakenera matukũ maingĩ ma muoyo wake.
- ¹⁷ Mũndũ mũritũhĩre nĩ thakame ya mũndũ ooragĩte,
egũtũũra ehithaga nginya gũkua gwake;
mũndũ o na ũrĩkũ ndakanamũteithĩrĩrie.
- ¹⁸ Mũndũ ũrĩa mĩthiire yake ĩtarĩ ũcuuke aikaraga arĩ mũgitĩre,
no mũndũ ũrĩa ũthiia na njĩra cia waganu akaagũa o rĩmwe, hubu!
- ¹⁹ Mũndũ ũrĩa ũrĩmaga mũgũnda wake arĩkoragwo na irio nyingĩ,
no ũrĩa ũhanyũkanaga na maũndũ hatarĩ arĩhũnaga o thĩina.
- ²⁰ Mũndũ mwĩhokeku arĩrathimagwo mũno,
no ũrĩa wĩriragĩria kũhiũha gũtonga ndakaaga kũherithio.
- ²¹ Gũtĩira mũndũ maũthĩ ti wega:
no mũndũ no eke ũũru nĩ ũndũ wa kenyũ ka irio.
- ²² Mũndũ mũkarĩ nĩeriragĩria mũno gũtonga,
na ndooĩ atĩ etereirwo nĩ ũthĩni.
- ²³ Mũndũ ũrĩa ũrũithagia ũngĩ nĩagatuĩka wa kwendwo nĩwe thuutha-inĩ,
gũkĩra mũndũ wa rũrĩmĩ rwa kwĩyendithĩrĩria.
- ²⁴ Mũndũ ũrĩa ũtunyaga ithe kana nyina kĩndũ kĩa,
agacooka akoiga atĩrĩ, "Ti ũũru ndeka,"
ũcio marĩ rĩmwe na ũrĩa wanangaga.
- ²⁵ Mũndũ mũkoroku aarahũraga ngarari,
no mũndũ wĩhokete Jehova nĩakagaacĩra.

- 26 Mündũ ũrĩa wĩhokaga we mwene nĩ mündũ mũkĩigu,
no ũrĩa ũthiiaga na nĩra cia ũũgĩ aikaraga arĩ mũgitĩre.
- 27 Mündũ ũrĩa ũheaga athĩni ndarĩ kĩndũ akaaga,
no mündũ ũrĩa ũmahingagĩra maitho nĩarĩrumagwo kaingĩ.
- 28 Rĩrĩa andũ arĩa aaganu maatuĩka a gwathana, andũ nĩ kwĩhitha mehithaga;
no rĩrĩa arĩa aaganu mathira, arĩa athingu nĩmatheeremaga.

29

- 1 Mündũ ũrĩa ũikaraga omĩtie ngingo thuutha wa kũrũithio maita maingĩ,
akaanangwo o rĩmwe, na aage kĩhonia.
- 2 Rĩrĩa andũ arĩa athingu matheerema, andũ nĩmakenaga;
no rĩrĩa andũ arĩa aaganu maathana, andũ nĩgũcaaya macaayaga.
- 3 Mündũ ũrĩa wendete ũũgĩ atũuragia ithe na gĩkeno,
no mündũ ũrĩa ũceeraga na maraya nĩgũitanga aitagaga ũtonga wake.
- 4 Mũthamaki ũrĩ matuĩro ma kĩhooto aikaragia bũrũri ũrĩ mwĩkindĩru,
no ũrĩa ũkorokagĩra mahakĩ nĩ kwananga awanangaga.
- 5 Mündũ ũrĩa wĩyendithagĩrĩria harĩ mündũ wa itũũra rĩake na maheeni,
nĩ wabu aambagĩra magũrũ make.
- 6 Mündũ mwaganu ategagwo nĩ mehĩa make we mwene,
no mündũ mũthingu ainaga na agakena.
- 7 Andũ arĩa athingu nĩmamenyagĩrĩra kĩhooto kĩa arĩa athĩni,
no arĩa aaganu matirũmbũyagia kĩhooto kĩa.
- 8 Anyũrũrania matũmaga itũũra inene rĩrĩmbũke ta mwaki,
no andũ oogĩ nĩkũniina maniinaga marakara.
- 9 Mündũ mũũgĩ angĩthĩ igooti-inĩ na mündũ mũkĩigu,
mündũ mũkĩigu arĩrĩmbũkaga nĩ marakara na akanyũrũrania, naguwo thayũ
ũkaaga.
- 10 Andũ arĩa maitaga thakame nĩmathũire mündũ mwĩhokeku,
no andũ arĩa arũngĩrĩru macaragia ũrĩa mangĩtiirĩrĩa muoyo wake.
- 11 Mündũ mũkĩigu aitũrũraga marakara make mothe,
no mündũ mũũgĩ aikaraga amarigĩrĩrie, akahoorera.
- 12 Mündũ ũrĩa wathanaga angĩthikĩrĩria maheeni-rĩ,
anene ake othe matuĩkaga andũ aaganu.
- 13 Mündũ mũthĩni na mündũ mũhinyanĩrĩria harĩ ũndũ ũmwe ũmahaananĩtie:
Jehova nĩwe ũtũmaga maitho mao eerĩ moone.
- 14 Mũthamaki angĩtũra athĩni ciira na kĩhooto-rĩ,
gĩtĩ gĩake kĩa ũnene gĩtũũraga kĩrũmĩte nginya tene.
- 15 Rũthanju na kũrũithio ciĩkagĩra mündũ ũũgĩ,
no mwana wa kũrekererio aconorithagia nyina.
- 16 Hĩndĩ rĩa andũ aaganu matheerema, noguo mehĩa matheeremaga,
no andũ arĩa athingu nĩmakerorera igwa rĩao.
- 17 Herithagia mũrũguo, na nĩagatũma ũgĩe na thayũ;
nĩagatũma ũgĩe na gĩkeno ngoro-inĩ.

- 18 Kūrīa gūtārī na ūguūrīo, kīrīndī gīticookaga kwīrigīrīria;
no gūkena nī mūdū ūrīa ūrūmagia watho.
- 19 Ndungata ndīngīhera nī kwarīrio gūtheri;
o na īngītaūkīrwo nī ūhoro ndīngīūrūmbūya.
- 20 Wanona mūdū ūhiūhaga kwaria?
Mūdū mūkīgu arī na kīrīgīrīro kūmūkīra.
- 21 Mūdū angīnania ndungata yake kuuma wīhī wayo,
marīgīrīrio-inī nīkamūrehera kīeha.
- 22 Mūdū wa marakara aarahūraga ngarari,
nake mūdū wa marūrū agīaga na mehīa maingī.
- 23 Mwītīio wa mūdū nīumūnyīhagia,
no mūdū ūrīa wa ngoro ya kwīnyīhīa nīagatīio.
- 24 Mūdū wa kūgīa thiritū na mūici nī muoyo wake mwene athūire;
ehītīhagio na ndangīruta ūira.
- 25 Gwītīgīra mūdū gūtuīkaga mūtego,
no ūrīa wīhokaga Jehova aikaraga arī mūgitīre.
- 26 Andū aingī nīmacaragia kūiguuo nī mūnene,
no mūdū oonaga kīhooito kuuma kūrī Jehova.
- 27 Andū arīa athingu monaga andū arīa matarī ehokeku ta kīndū kīrī magigi;
nao andū arīa aaganu moonaga andū arīa arūngīrīru ta kīndū kīrī magigi.

30

Mīario ya Aguri

- 1 Īno nīyo mīario ya Aguri mūrū wa Jake, na nī ndūmīrīri nditū:
Mūdū ūcio eerire Ithieli,
akīra Ithieli na Ukali atūrī:
- 2 “Nī ndī mūdū mūrīitu gūkīra andū arīa angī;
ndīrī na ūtaūku ta wa mūdū.
- 3 Ndiirutīte kūgīa na ūūgī,
o na kana ngamenya Ūrīa Mūtheru.
- 4 Nūū wanambata igūrū na agacooka agaikūrūka gūkū thī?
Nūū wanacookereria rūhuho ngundi-inī ciake?
Maaī namo-rī, nūū ūrī wamooiania na nguo yake ya igūrū?
Nūū wahaandire ituri ciothe cia thī?
Etagwo atīa, nake mūrīū etagwo atīa?
Akorwo nīūū-rī, ndūkīnjīire!
- 5 “Kīugo gīothe kīa Ngai gītīrī mahītia;
nīwe ngo ya arīa moragīra harī we.
- 6 Ndūkanongerere ciugo ciake,
ndakae gūkūrūithia wonekane ūrī wa maheeni.
- 7 “Nīngūkūhooya maūdū meerī, Wee Jehova;
ndūkanarege kūhe mo mbere ya ngue:
- 8 Atūrīrī, njehererīa maūdū matarī ma ma, na ma maheeni, cindaihīrīrie mūno;
nīngī ndūkaaha ūthīni kana ūtonga,
no ūūheage irio cia o mūthenya.
- 9 Ndikaagīe na indo nyingī mūno, ngūkaane,
njūurie atūrī, ‘Jehova nūū?’
Kana thīne mūno, njiye,
na nī ūndū ūcio ngīmenererie rītwa rīa Ngai wakwa.

10 “Ndūgacambie ndungata kūrī mūnene wayo,
ndīgagīkūrume, nawe ūrīhio ūūru ūcio.

11 “Nī kūrī andū marumaga maithe mao
o na matangīrathima manyina mao;

12 kūrī andū arīa meyonaga marī atheru maitho-inī mao,
o rīrīa matathambītio gīko kīao;

13 nī arīa marī maitho ma mwītīio,
o arīa maroraga andū manyiira;

14 nīo arīa magego mao mahaana ta hiū cia njora,
na ngambucu ciao ihaana ta tūhiū
twa gūtambuura arīa athīni, mahuke thī,
na arīa abatari, mathire andū-inī.

15 “Thambara īrī airītu eerī.
Matitigithagīria kuuga, ‘Tūhei! Tūhei!’

“Kūrī indo ithatū itarī hīndī ihūnaga,
o na nī inya itarī hīndī ingiuga, ‘Nīndaigania!’

16 Nacio nī mbīrīra, na nda thaata,
na thī tondū ndīrī hīndī īganagia maaī,
na mwaki tondū ndūrī hīndī uugaga, ‘Nīndaigania!’

17 “Riitho rīa mūdū ūrīa ūnyūrūragia ithe,
na akarurūka kūguaga nyina,
rīgaakūrwo nī mahuru ma kīanda-inī,
na rīkaarīo nī nderi.

18 “Kūrī maūdū matatū mangegagia mūno makīria,
o na nī mana marīa nū itakuūkagīrwo nīmo:

19 namo nī mūthiire wa nderi rīera-inī,
na mūthiire wa nyoka rwaro-inī rwa ihiga,
na mūthiire wa marikabu īrī iria-inī gatagatī,
na mūthiire wa mūdū makiendana na mūrītu.

20 “Ūyū nīguo mūthiire wa mūdū-wa-nja mūtharia:
Arīaga na akehuura mīromo,
akoiga atīrī, ‘Ndirī ūndū mūūru njīkīte.’

21 “Kūrī maūdū matatū matūmaga thī īthingithe,
o na nī mana ītangītiiria:

22 namo nī ndungata ītuīkīte mūthamaki,
na mūdū mūkīgu ahūnīte irio,

23 na mūdū-wa-nja ūtangīendeka ahīkīte,
na ndungata ya mūrītu ītuīkīte mūtumia wa mūthuuri wa mūmīathi.

24 “Nī kūrī nyamū inya nini gūkū thī,
no nī njūgī mūno:

25 Thigiriri-rī, nī ciūmbe itarī hinya,
no nīciīgagīra mūthiithū wa irio hīndī ya riūa;

26 ikami nī ciūmbe itarī ūhoti,
no nīciīthondekağīra ciikaro ciacio ndwaro-inī cia mahiga;*

27 ngigī itirī mūthamaki wacio,
no nīitwaranaga hamwe irī mbūtū;

28 njagathi no inyitwo na rūhī,
no itūūraga thīni wa nyūmba cia athamaki.

29 “Kūrī indo ithatū irī mūkinyūkīrie mūgaacīru,
o na nī inya ngaacīru rīrīa igūthīi:

30 nī mūrūūthi, arī guo ūrī hinya mūno gatagatī ka nyamū iria ingī ciothe,

* 30:26 Ikami nī mūthemba wa mbūkū ciikaraga marima-inī ma irīma irī ikundi.

- na ndũngieherera nyamũ irĩkũ kana irĩkũ njĩra;
³¹ nĩ njamba ya ngũkũ irĩa ikinyũkagia na nguthi, na thenge,
 na mũthamaki mũthiũrũrũkirie nĩ mbũtũ ciake cia ita.
- ³² “Angĩkorwo nĩwĩtuĩte mũndũ mũkũigu, na ũgetũũgĩria,
 kana ũkorwo nũthugundĩte gwĩka ũũru-rĩ,
 humbĩra kanua gaku na rũhĩ!
- ³³ Nĩgũkorwo o ta ũrĩa iria rĩthũcagwo, rĩkoima thiagi,
 na o ta ũrĩa iniũrũ rĩthioragwo rĩkoira thakame-rĩ,
 ũguo noguo gũthogotha marakara kũrehaga ngũĩ.”

31

Mĩario ya Mũthamaki Lemueli

- ¹ Īno nĩyo mũario ya Mũthamaki Lemueli: nĩ ndũmĩrĩri nditũ irĩa aarutirwo nĩ nyina:
² “Aĩrĩrĩ, wee mũrũ wakwa, ngũkwĩra atĩa, o wee mwana wa nda yakwa,
 ngũkwĩra atĩa o wee mwana wa mũhĩtwa yakwa,
³ atĩrĩ, ndũkanaitange hinya waku na andũ-a-nja,
 kana ũhe ũhoti waku acio manangaga athamaki.*
- ⁴ “Aĩrĩrĩ, wee Lemueli, athamaki matiagiĩrĩrwo nĩkũnyua ndibei,
 ti mũtugo wa athamaki kũnyua ndibei,
 anene matiagiĩrĩrwo nĩ kwĩrĩrĩria njoohi,
⁵ nĩgeetha matikanyue mariganĩrwo nĩ ũrĩa watho uugaga,
 nao magĩthie arĩa othe ahinyĩrĩrie kĩhooito kĩa.
⁶ Heaga arĩa marathira njoohi,
 na ndibei kũrĩ arĩa marĩ na ruo rũnene rwa ngoro;
⁷ reke manyue mariganĩrwo nĩ ũthĩni wao,
 na matige gũcooka kũririkana kĩa kĩa kĩa.”
- ⁸ “Arĩrĩria arĩa matangĩhota kwĩyarĩrĩria,
 warĩrĩrie kĩhooito kĩa arĩa othe anyamaarĩku.
⁹ Maarĩrĩrie, na ũmatũire ciira na kĩhooito;
 rũrĩra kĩhooito kĩa arĩa athĩni na arĩa abatari.”

Cũgo cia Kũri gũrĩria: Mũtumia ũrĩa Ngatha

- ¹⁰ Mũtumia ngatha-rĩ, angĩoneka kũ?
 Nĩgũkorwo thogora wake nĩũkĩrite mũno ũrĩa wa ruru iria ndune.
¹¹ Mũthuri wake nĩamwĩhokete biũ,
 na ndarĩ kĩndũ kĩa bata angĩaga.
¹² Mũtumia ũcio, matukũ mothe ma muoyo wake,
 no maũndũ mega ekaga mũthuriwe,
 na ndangĩmwĩka ũũru.
¹³ Ethaga guoya wa ng'ondũ na ndigi cia ũguta,
 agacirũtĩra wĩra na kĩyo, na moko make.
¹⁴ Ahaana ta marikabu cia wonjoria,
 tondũ athũgũraga irio ciake kuuma kũraya.
¹⁵ Okĩraga rũciinĩ kũrĩ o na nduma;
 akahe andũ a nyũmba yake irio,
 na akagaĩra ndungata ciake cia airĩtu mawĩra mao.
¹⁶ Ecũũranagia ũhoru wa mũgũnda mũna, akaũgũra;
 kuumana na ũthũkũmi wake, ahaandaga mũgũnda wa mũthabibũ.
¹⁷ Ehotragĩra wĩra wake erutanĩrie;
 moko make marĩ hinya wa kwĩrutĩra wĩra.
¹⁸ Nĩatigagĩrĩra atĩ wonjoria wake nĩũrĩ na uumithio,
 nago tawa wake ũraaraga ũgĩakana.
¹⁹ Anyũtaga mũtĩ wa kuogotha ndigi na guoko,
 nakĩo gĩcũni kĩa ndigi agakĩnyĩtĩrĩra na ciara ciake.
²⁰ Nĩataanahagĩra andũ arĩa athĩni,
 nao arĩa abatari akamatambũrũkĩria moko make.
²¹ Rĩria tharunji yagũa-rĩ, we ndamakaga atĩ nĩũgũthĩnia andũ a nyũmba yake;

* **31:3** Nyũmba ya ũthamaki nĩyakoragwo na andũ-a-nja aingĩ mũno arĩa rĩmwe na rĩmwe monũhaga athamaki.

nīgũkorwo othe nĩahumbe nguo cia rangi mĩtune.

- 22 Nĩatumaga indo cia kwara ũrĩri wake;
nake ehumbaga nguo cia gatani ĩrĩa njega, na cia rangi wa ndathi.†
- 23 Mũthuuri wake nĩahagwo gĩtĩño kĩhingo-inĩ gĩa itũũra inene,
harĩa aikaraga marĩ na athuuri a bũrũri.‡
- 24 Mũtumia ũcio nĩatumaga nguo cia gatani agaciendia,
na agatwaragĩra onjoria mĩcibi.
- 25 Hinya na ũtĩĩku nĩcio nguo iria ehumbaga;
nĩakenaga ategwĩtigĩra matukũ marĩa magooka.
- 26 Aaragia ciugo cia ũũgĩ,
naru rũrĩmĩ rwake rũrutanaga maũndũ ma ũtugi.
- 27 Nĩarũmbũyagia maũndũ ma nyũmba yake,
na ndarĩaga irio atanogeire.
- 28 Ciana ciake ciarahũkaga, cikoiga arorathimwo;
o nake mũthuuri wake nĩamũgaathagĩrĩria, akamwĩra atĩrĩ:
- 29 “Andũ-a-nja aingĩ manatuĩka ngatha,
no wee nĩũmakĩrĩte othe.”
- 30 Ngoga nĩ cia kũheenania, nagu ũthaka nĩ wa tũhũ;
no mũtumia ũrĩa mwĩtigĩri Jehova nĩ wa kũgaathĩrĩrio.
- 31 Mũrĩhei mũcaara wa wĩra ũrĩa aruĩte,
nagu wĩra wake ũrekwo ũmũgaathĩrĩrie kĩhingo-inĩ gĩa itũũra rĩrĩa inene.

† 31:22 Gĩtambaya kĩa rangi wa ndathi kĩarĩ kĩa goro mũno, na kĩarĩ kĩonereria kĩa ũnene.
kĩa itũũra nĩho athuuri a itũũra maacemanagia.

‡ 31:23 Kĩhingo-inĩ

KOHELETHU

Maündü Mothe nĩ ma Tühũ

¹ Ici nicio ciugo cia Mürutani, mürũ wa Daudi, ũrĩa warĩ mũthamaki kũu Jerusalemu:

² “Maündũ mothe nĩ ma tühũ! Īĩ nĩ ma tühũ!”

Ūguo nĩguo Mürutani ekuuga.

“Ti-itherũ nĩ ma tühũ mũtheri!

Maündũ mothe nĩ ma tühũ.”

³ Mündũ-rĩ, nĩ uumithio ũrĩkũ onaga harĩ wĩra
ũrĩa wothe arutaga gũkũ thĩ kwaraga riũa?

⁴ Rũciaro rũmwe rwathira-rĩ, nĩ rũngĩ rũũkaga,
no rĩrĩ, thĩ ĩtũũraga o ho nginya tene na tene.

⁵ Riũa rĩrathaga na rĩgathũa,
nĩngĩ rĩgacooka na ihenya kũrĩa rĩrathagĩra.

⁶ Rũhuho rũhurutanaga rwerekeire mwena wa gũthini,
na rũgacooka rũkeerekerera mwena wa gathĩgathini;
rũthiiaa o rũgĩthiũrũrũkaga rũtegũtigithĩria,
o rũgĩcookaga njĩra-inĩ yaru.

⁷ Njũũ ciothe ciĩtagĩrĩra iria-inĩ,
no rĩrĩ, iria rĩtirĩ hĩndĩ rĩyũraga.

O kũu njũũ ciumaga,
nokuo icookaga.

⁸ Maündũ mothe marehanagĩra mĩnoga
ĩrĩa ĩtangĩgweteka.

Riitho rĩtirĩ hĩndĩ rĩiganagia kuona,
o na kana gũtũ gũkaigania kũigua.

⁹ Maündũ marĩa maanakorwo kuo no mo macookaga gũkorwo kuo rĩngĩ,
naguo ũndũ ũrĩa waneekwo noguo ũcookaga ũgeekwo rĩngĩ;
gũtirĩ ũndũ ũtarĩ woneka gũkũ thĩ kwaraga riũa.

¹⁰ Hihi nĩ harĩ ũndũ mündũ angiuga atĩrĩ:

“Ta rora! Ūyũ nĩ ũndũ ũtarĩ wonekana?”

Ūndũ ũcio warĩ kuo hĩndĩ ndaaya hĩtũku;
warĩ kuo tũtarĩ twaciarwo.

¹¹ Andũ arĩa maarĩ kuo tene matiririkanagwo,
na o na arĩa matarĩ maraciarwo
matikaaririkanwo

nĩ arĩa magaaciarwo thuutha wao.

Ūũgĩ no wa Tühũ

¹² Nĩ Mürutani-rĩ, ndaarĩ mũthamaki wathamakagĩra Isiraeli kũu Jerusalemu.

¹³ Nĩnderutire na kiyo kwĩruta, na gũtũria na ũũgĩ maündũ mothe marĩa mekagwo
gũkũ thĩ. Kaĩ Ngai nĩakuuithĩtie andũ mũrigo mũritũ-ĩ!

¹⁴ Nĩndĩoneire maündũ marĩa mothe mekagwo gũkũ thĩ kwaraga riũa; maündũ
mothe no ma tühũ, na ũguo no ta gũteng’eria rũhuho.

¹⁵ Kindũ kĩrĩa kiogomu gĩtingĩrũngĩka;
nakĩo kĩrĩa gĩtarĩ ho gĩtingĩtarwo.

¹⁶ Na nĩ ngĩciiria, ngiuga na ngoro yakwa atĩrĩ, “Ndĩ mũkũrũ na ngagĩa na ũũgĩ
mũingĩ gũkĩra andũ arĩa othe manaathana Jerusalemu mbere yakwa; nĩmenyete
maündũ maingĩ makonĩ ũũgĩ na ũmenyo.”

¹⁷ Nĩngĩ nĩnderutire na ngoro yakwa kũmenya ũhoru wa ũũgĩ, o na kũmenya ũhoru
wa ũgũrũki na wa ũrimũ, no ngĩmenya afĩ ũhoru ũcio, o naguo, no ta gũteng’eria
rũhuho.

¹⁸ Nĩgũkorwo o ũrĩa ũũgĩ waingĩha, noguo ihooru rĩngĩhĩte;
na ũrĩa ũmenyo waingĩha, noguo kĩaha kiingĩhĩte.

2

Ikeno no cia Tühũ Mũtheri

¹ Ndeirire na ngoro yakwa atĩrĩ, “Atĩrĩrĩ, ũka rĩu, nĩngũkũgeria na ikeno nĩgeetha nyone nĩ ūndũ ũrĩkũ mwega.” No rĩrĩ, o naguo ūndũ ūcio warĩ o wa tũhũ.

² Nĩngĩ ngiuga atĩrĩ, “Mĩtheko o nayo nĩ ũrimũ. Naguo ũhoru wa gwikenia-rĩ, ngĩyũria nĩ wa bata ũrĩkũ?”

³ Ndaageririe ũrĩa ingĩkenia mwĩrĩ wakwa na ndibei, o ndongoretio nĩ ngoro yakwa na ũũgĩ, ngĩhĩmbĩria ũkĩgu, ngĩenda kũmenya nĩ ūndũ ũrĩkũ andũ maagĩrĩrwo nĩ gwĩka gũkũ thĩ matukũ-inĩ o macio manini ma muoyo wao.

⁴ Nĩndarutire mawĩra manene: Ngĩyĩyakĩra nyũmba, na ngĩhaandĩra mĩgũnda ya mĩthabibũ.

⁵ Nĩndathondekire mĩgũnda na kũndũ gwa kũhurũkwo, na ngĩhaanda mĩtĩ ya mĩthemba yothe ya matunda kuo.

⁶ Ngĩcooka ngĩhingĩrĩria tũria twa maaĩ twa kuunithagĩria maaĩ kũria mĩtĩ iyo yakũragĩra.

⁷ Nĩngĩ ngĩgũra ngombo cia arũme na cia andũ-a-nja, na nĩ ndaarĩ na ngombo ingĩ iria ciaciariĩrwo gwakwa mũciĩ. O na nĩ ndaarĩ na ndũũru nyingĩ cia mbũri na cia ng’ombe gũkĩra arĩa othe maarĩ Jerusalemu mbere yakwa.

⁸ Nĩndacookanĩrĩrie betha na thahabu, na indo cia bata iria cia athamaki o na cia mabũrũri. Nĩngĩ ngĩgĩa na aini a arũme na a andũ-a-nja, o na thuriya nyingĩ mũno: maũndũ marĩa makenagia ngoro ya mũndũ.

⁹ Nĩ ūndũ ūcio ngĩneneha na ngĩtonga mũno gũkĩra arĩa othe maarĩ Jerusalemu mbere yakwa. Thĩĩnĩ wa maũndũ macio mothe-rĩ, ũũgĩ wakwa ndaarĩ o naguo.

¹⁰ Naguo ūndũ o wothe ũrĩa maitho makwa meriragĩria ndierigagĩrĩa kũwĩka; o na nĩngĩ ngoro yakwa ndiamũrigĩrĩrie gĩkeno o na kĩrĩkũ.

Nĩgũkorwo ngoro yakwa nĩyakenagĩra mawĩra makwa mothe, naguo ūndũ ūcio nĩguo warĩ irĩhi rĩa wĩra wakwa wothe.

¹¹ No rĩrĩa ndaarorire mawĩra marĩa mothe ndaarutĩte na moko makwa, o na ũrĩa ndetungumanĩtie ngĩmaruta, ngĩona atĩ maũndũ mothe nĩ ma tũhũ, no ta gũteng’eria rũhuho; gũtirĩ kindũ mũndũ angũguna nakĩo gũkũ thĩ.

Ūũgĩ na Ūkĩgu no cia Tũhũ

¹² Nĩngĩ ngĩcooka ngĩhũgũra nĩguo ndĩcũũranie ũhoru wa ũũgĩ, o na wa ũgũrũki, na wa ũkĩgu.

Atĩrĩrĩ, nĩ atĩa ũngĩ mũthamaki ũrĩa ũcookagio ithenya rĩa ũrĩa ũngĩ angũka ũteekĩtwo?

¹³ Hĩndĩ iyo ngĩkĩona atĩ ũũgĩ nĩ mwega gũkĩra ũkĩgu, o ta ũrĩa ũtheri ũrĩ mwega gũkĩra nduma.

¹⁴ Mũndũ ũrĩa mũũgĩ nĩonaga kũria arathiĩ, no mũndũ mũkĩgu athiagĩra nduma-inĩ;

no ngĩcooka ngĩmenya atĩ o eerĩ makoragwo nĩ ūndũ o ro ũmwe.

¹⁵ Hĩndĩ iyo ngĩkiuga na ngoro yakwa atĩrĩ, “Ūndũ ũrĩa ũkoraga mũndũ mũkĩgu o na niĩ no ũkaangora.

Ūũgĩ wakwa-rĩ, ũkĩng’unĩte na kĩ?”

Ngĩkiuga atĩrĩ na ngoro yakwa,

“Ūndũ ũyũ o naguo no wa tũhũ.”

¹⁶ Nĩgũkorwo mũndũ ũrĩa mũũgĩ, o ta mũndũ ũrĩa mũkĩgu, ndagatũura aririkangwo; nĩgũkorwo matukũ-inĩ marĩa magooka o eerĩ nĩmakariganĩra.

Hĩ, mũndũ ũrĩa mũũgĩ akuuaga o ta mũndũ ũrĩa mũkĩgu!

Mĩnoga no ya Tũhũ

¹⁷ Nĩ ūndũ ūcio ngĩthũura gũtũura muoyo, tondũ wĩra ũrĩa ũrutagwo gũkũ thĩ kwaraga riũa warĩ wa kũnjiguithia kĩahe. Wothe warĩ wa tũhũ, o ta gũteng’eria rũhuho.

¹⁸ Ngĩgĩthũura maũndũ mothe marĩa ndenogeetie namo gũkũ thĩ kwaraga riũa, tondũ no nginya ngaamatigĩra ũrĩa ũgooka thũutha wakwa.

¹⁹ Nĩngĩ nũũ ũũĩ kana ũcio ũgooka ithenya riakwa agaakorwo arĩ mũndũ mũũgĩ kana arĩ mũndũ mũkĩgu? No rĩrĩ, nĩwe ũkaarũgamĩrĩra wĩra ũrĩa ndaanetungumania naguo ngĩtũmagĩra ũũgĩ wakwa gũkũ thĩ kwaraga riũa. Ūndũ ūcio o naguo no wa tũhũ.

²⁰ Nĩ ūndũ ūcio ngoro yakwa ikĩambĩrĩria kũrwo nĩ hinya nĩ ūndũ wa wĩra wakwa wothe wa mũnoga ũrĩa ndaarutaga gũkũ thĩ kwaraga riũa.

²¹ Tondū mündū no arute wīra wake na ūūgī, na ūmenyo, na kūūhīgīra maündū, no rīrī, no nginya acooke atige kīrīa gīothe agīta nakīo kūrī mündū ūngī ūtakīnogeire. Ūndū ūyū o naguo no wa tūhū, na nī mūtino mūnene.

²² Mündū-rī, nī uumithio ūrīkū oonaga harī wīra ūrīa wothe arutaga, na mīnoga, na gwītungumania kūrīa anetungumania nakuo gūkū thī kwaraga rīua?

²³ Nīgūkorwo matukū make mothe, wīra wake nī wa ruo na kīeha; o na ūtukū, meciirīa make matihurūkaga. Ūndū ūcio o naguo no wa tūhū.

²⁴ Mündū-rī, ndarī ūndū ūngī mwega angīka ūkīrīte kūrīa na kūnyua, na gūkenera wīra wake. Ūndū ūyū o naguo ngīona atī uumīte guoko-inī kwa Ngai,

²⁵ nī ūndū-rī, nūū ūngīhota kūrīa kana gūkena Ngai atarī ho?

²⁶ Ngai aheaga mündū ūrīa ūmūkenagia maündū ma ūūgī, na ūmenyo, na gīkeno, no mündū ūrīa mwīhia akamūhe wīra wa gūcookanīrīria na kwīgīra ūtonga, nīguo acooke aūnenganīre kūrī mündū ūrīa ūmūkenagia. Ūndū ūcio o naguo no wa tūhū, o ta gūteng'eria rūhuho.

3

O Ūndū na Ihinda Rīaguo

¹ Atīrīrī, o ūndū nī ūrī ihinda rīaguo,
na o ūndū o wothe wīkagwo gūkū thī nī ūrī mahinda maguo:

² kūrī hīndī ya gūciarwo na hīndī ya gūkua,
hīndī ya kūhaanda na hīndī ya kūmunya kīrīa kīhaande,

³ hīndī ya kūrāga na hīndī ya kūhonia,

hīndī ya gūtharia na hīndī ya gwaka,

⁴ hīndī ya kūrīra na hīndī ya gūtheka,

hīndī ya gūcakaya na hīndī ya kūina,

⁵ hīndī ya kūhurunja mahiga na hīndī ya kūmacookanīrīria,

hīndī ya kūhīmbīria na hīndī ya kwaga kūhīmbīria,

⁶ hīndī ya gūcaria na hīndī ya kūūrīrwo nī indo,

hīndī ya kūiga, na hīndī ya gūte,

⁷ hīndī ya gūtembūra na hīndī ya gūtuma,

hīndī ya gūkīra na hīndī ya kwaria,

⁸ hīndī ya kwenda na hīndī ya gūthūra,

hīndī ya mbaara na hīndī ya thayū.

⁹ Mūruti wa wīra-rī, nī uumithio ūrīkū oonaga harī gwītungumania gwake?

¹⁰ Nīnyonete mathīna marīa Ngai aheete andū nīguo mathīnikage nī mo.

¹¹ Ngai oombire kīndū o gīothe kīrī gīthaka hīndī yakīo. Nīngī nīekīrīte ūhoro wa tene na tene ngoro-inī cia andū; no andū matingīhota kūmenya wīra ūrīa Ngai arūtite kuuma kīambīrīria nginya kīrīkīrīro.

¹² Nīnjūū atī gūtīrī ūndū ūngī mwega andū mangīka ūkīrīte gūkena na gwīka maündū mega rīria rīothe megūtūra muoyo.

¹³ O na nīngī ngamenya atī mündū o wothe angīrīa na anyue, na akenere gwītungumania gwake, kīu nī kīheo kuuma kūrī Ngai.

¹⁴ Nīnjūū atī ūndū ūrīa wothe Ngai ekaga nī wagūtūra nginya tene; ndūngīongerereka kana ūnyihanyīhe. Ngai awīkaga nīgeetha andū mamwītīgagīre.

¹⁵ Ūrīa gūtārī rīu noguo gwatarī tene,

na ūrīa gūgaatuīka thuutha-inī noguo gwatarī mbere īyo;

nake Ngai acaragia atī ūndū ūrīa wahītūkire ūcooke o ro ho.

¹⁶ O na nīngī ngīona ūndū ūngī gūkū thī kwaraga rīua:

Handū harīa haatuagīrwo ciira-rī, waganu warī ho,

na ho handū harīa ha kīhoto-rī, waganu warī ho.

¹⁷ Ngīra atīrī na ngoro yakwa,

“Ngai nīwe ūgaaciirīthia

andū arīa athīngu na arīa aaganu,

tondū nīgūgakorwo ihinda rīa o ūndū o wothe wīkagwo gūkū thī,

o na ihinda rīa wīra o wothe.”

¹⁸ Nīngī ngīciirīa atīrī, “Ha ūhoro wa andū-rī, Ngai amageragia nīgeetha mone atī mahaana o ta nyamū.

¹⁹ Maündū marīa makoraga mündū no mo makoraga nyamū; mündū na nyamū makoragwo nī ūndū o ro ūmwe: O ta ūrīa mündū akuuaga, noguo nyamū īkuaga.

Mihūmū ya mūdū na nyamū no ĩmwe; mūdū ndarī handū akīrite nyamū. Ũndū o wothe nī wa tūhū.

²⁰ Mūdū na nyamū mathiiaga o kūdū kūmwe; othe moimīte tīri-inī, na othe macookaga o tīri-inī.

²¹ Nū ūū kana hihi roho wa mūdū wambataga na igūrū, naguo roho wa nyamū ūgaikūrūka na thī?"

²² Nī ūndū ūcio ngīona atī hatirī ūndū mwega harī mūdū ūkīrite gūkenera wīra wake, tondū rīu nīrīo igai riake. Nī ūndū-rī, nū ūngīmūcookia rīngī nīguo one ūria gūgeekīka thuutha wake?

4

Kūhinyīrīrio, Kwīnogia, na Kwaga Arata

¹ Ningī nīndarorire na ngīona kūhinyanīrīria kūrīa gwathiiaga na mbere gūkū thī kwaraga riūa:

Ngīona maithori ma arīa ahinyīrīrie,
na matirī na mūdū wa kūmahooreria;
arīa maamahinyagīrīria nīo maarī na ūhoti,
no acio maahinyagīrīrio matiarī na mūdū wa kūmahooreria.

² Tondū ūcio ngiuga atī andū arīa akuū,
o acio marīkītie gūkua,
nīmakenaga gūkīra arīa marī muoyo,
o acio marī muoyo o na rīu.

³ No rīrī, mūdū ūria mwega gūkīra acio eerī
nī ūria ūtarī mūciare,
o ūcio ūtoneete ūru
ūria wīkagwo gūkū thī kwaraga riūa.

⁴ Ningī ngīona atī wīra wothe na maūdū marīa mūdū agīaga namo moimanaga na mūdū kūguīra mūdū wa itūra riake ūru. Ũndū ūcio o naguo no wa tūhū, o ta gūteng'eria rūhuho.

⁵ Mūdū mūkīgu enyiitanagīria moko,
akeyananga we mwene.

⁶ Nī kaba mūdū akorwo na kīndū kīnini na akorwo na ūhooreri,
gūkīra gwītungumania agīe na indo nyingī,
na gūteng'eria rūhuho.

⁷ Ningī ngīona ūndū wa tūhū gūkū thī kwaraga riūa:

⁸ Kwarī na mūdū watūūraga arī wiki;
ndaarī na mūrū kana mūrū wa nyina.

No rīrī, aatūūraga etungumanagia,
no maitho make matiaiganagwo nī ūtonga.
Eyūririe atīrī, "Nū ūratūma ndītungumanie ūū, na noge,
na nī kī kīratūma ndīime ikeno?"

Ũndū ūcio o naguo nī wa tūhū,
no wīra wa gūthīnīka!

⁹ Nī kaba andū eerī gūkīra ūmwe,
tondū nīmoonaga uumithio mwega wa wīra wao:

¹⁰ Ūmwe angīgūa thī-rī,
mūratawe no amuo.

No rīrī, mūdū angīgūa thī na ndarī na wa kūmuoya-rī,
kaī ūcio nī wa kūguīrwo tha-ī!

¹¹ Ningī-rī, andū eerī mangīkoma hamwe nīmaiguithanagia ūrugarī.
No rīrī, mūdū angīhota kūigua ūrugarī atīa arī o wiki?

¹² Mūdū ūmwe no akīrio hinya,
no andū eerī no mahote kwīgītīra.

Mūhīndo mūrume na ndigi ithatū ndūngītūika narua.

Ūthii wa-na-Mbere no wa Tūhū

¹³ Nī kaba mūdū mwīthī mūthīni no nī mūūgī, gūkīra mūthamaki mūkūrū no nī mūkīgu, ūria ūtangītaarīka.

¹⁴ Mūdū mwīthī ūcio no akorwo oimīte njeera agatuo mūthamaki, kana akorwo aaciariirwo arī mūthīni o kū ūthamaki-inī wake.

¹⁵ Ngik̄iona atĩ andũ arĩa othe matũũraga na magathiagĩra gũkũ thĩ kwaraga riũa maarũmirĩire mwanake ũcio mũthĩini, o ũcio wacookire ithenya rĩa mũthamaki.

¹⁶ Andũ arĩa othe maathagwo nĩwe matingĩtarĩka. No rĩrĩ, andũ arĩa mookire thuutha wake matiakenirio nĩ ũcio wacookire ithenya rĩa mũthamaki. Ũndũ ũyũ o naguo nĩ wa tũhũ, o ta güteng'eria rũhuho.

5

Ikaraga Wĩtigĩrĩte Ngai

¹ Atĩrĩrĩ, ceemaga ũgĩtoonya nyũmba ya Ngai. Gũkũhĩrĩria na kũigua ndeto ciake nĩ kwegu gũkĩra igongona rĩrĩa rĩrutagwo nĩ andũ arĩa akĩigu, tondũ matimenyaga nĩ ũũru mareeka.

² Tiga kũhiũha kwaria ũtambĩte gwĩciiria, ndũgetĩkĩrie ngoro yaku ihiũhe kwaria ũndũ mbere ya Ngai.

Ngai arĩ igũrũ,
nawe ũrĩ gũkũ thĩ,
nĩ ũndũ ũcio nyiihagia ciugo ciaku.

³ O ta ũrĩa mĩhang'ó mĩngĩ itũmaga mũndũ aroote-rĩ,
ũguo no taguo mũndũ mũkũigu aingĩhagia mĩario.

⁴ Hĩndĩ rĩa wehĩta mwĩhĩtwa harĩ Ngai, ndũkanahũthĩrĩrie kũũhingia. Nĩ ũndũ we ndakenagio nĩ andũ akĩigu; hingagia mwĩhĩtwa waku.

⁵ Nĩ kaba kwaga kwĩhĩta, gũkĩra kwĩhĩta na kwaga kũhingia mwĩhĩtwa.

⁶ Ndũkareke kanua gaku gatũme wĩhie. Ndũkanoigĩre mbere ya mũtũmwo wa hekarũ atĩrĩ, "Mwĩhĩtwa wakwa ndehĩtĩre na mahĩtia." Nĩ kũ kĩngĩtũma ũrakarie Ngai na uge waku, nake athũkie wĩra wa moko maku?

⁷ Irooto nyingĩ na ciugo nyingĩ nĩ cia tũhũ. Nĩ ũndũ ũcio ikaraga wĩtigĩrĩte Ngai.

Ũtonga no wa Tũhũ

⁸ Ũngĩkoona mũthĩini akĩhinyĩrĩrio, na akaagithio ciira wa ma na kũhooito bũrũri-inĩ, ndũkanamakio nĩ maũndũ macio; nĩgũkorwo mũnene ũmwe aroragwo nĩ mũnene ũngĩ, na igũrũ wa acio eerĩ nĩ harĩ angĩ anene kũmakĩra.

⁹ Uumithio wa bũrũri nĩ wa andũ othe; o na mũthamaki we mwene oonaga uumithio kuuma mĩgũnda-inĩ.

¹⁰ Mũndũ ũrĩa wothe wendeete mbeeca ndarĩ hĩndĩ aciiganagia;
nake ũrĩa wothe wendeete ũtonga ndaiganagwo nĩ kĩrĩa oonaga.
Ũndũ ũyũ o naguo no wa tũhũ.

¹¹ O ũrĩa indo ikĩragĩrĩria kuongerereka,
noguo arĩa macirĩiaga mongererekaga.

Mwene cio agunĩkaga nakĩ,
tiga o gũciĩrorera na maitho?

¹² Toro wa mũndũ ũrĩa ũrutaga wĩra nĩ mwega,
o na angĩrĩa irio nini kana nyingĩ,
no ũingĩ wa indo cia gĩtonga
ndũrekaga kĩone toro.

¹³ Nĩnyonete ũndũ mũũru na wa kĩahe gũkũ thĩ kwaraga riũa:
ũtonga ũrĩa mũndũ eigagĩra ũkaya kũmũthũkia we mwene,

¹⁴ kana ũtonga ũrĩa ũthiraga na njĩra ya mũtino,
atĩ angĩgaaciara kahĩ,
gatĩrĩ kĩndũ kangĩgaya.

¹⁵ Mũndũ oimaga nda ya nyina arĩ njaga,
na o ũguo okaga, noguo athiiga.
Ndarĩ kĩndũ o nakĩ kũmanĩte na wĩra wake
agaakuua na moko make.

¹⁶ Ũndũ ũyũ o naguo nĩ mũũru, na wa kĩahe:
Atĩ o ũrĩa mũndũ okaga, noguo athiiga,
nake-rĩ, nĩ ũndũ ũrĩkũ egunaga naguo,
kuona atĩ enogagĩria o rũhuho?

¹⁷ Matukũ-inĩ make mothe arĩagĩra nduma-inĩ,
arĩ na gũtangĩka kũnene, na kũhinyĩrĩrĩka, o na marakara.

¹⁸ Ngĩcooka ngĩmenya atĩ nĩ wega na nĩ kwagĩrĩire mũndũ arĩage na anyuuage, na akenagĩre gwĩtungumania gwake arĩ gũkũ thĩ kwaraga riũa matukũ-inĩ manini ma gũtũũra muoyo marĩa aheetwo nĩ Ngai, tondũ rĩu nĩrĩo igai rĩake.

¹⁹ Na ningĩ-rĩ, mũndũ o wothe angĩheo ũtonga na indo nĩ Ngai, na amũhotithie gũcikenera, nake aamũkĩre igai rĩake na akenio nĩ wĩra wake-rĩ, kũu nĩ kĩheo aheetwo nĩ Ngai.

²⁰ Ti kaingĩ mũndũ ũcio ataranagia ũhoru wa matukũ ma muoyo wake, tondũ Ngai nĩamũikaragia arĩ na gĩkeno ngoro-inĩ.

6

¹ Na rĩrĩ, nĩnyonete ũndũ ũngĩ mũũru gũkũ thĩ kwaraga riũa, naguo nĩũritũhagĩra andũ mũno:

² Naguo nĩ atĩ Ngai aheaga mũndũ ũtonga, na indo, o na gĩtũio, agakoragwo na kĩndũ o kĩrĩa gĩothe ngoro yake ĩngĩrĩrĩria, no rĩrĩ, Ngai akaaga kũmũhotithia gũcikenera, no mũndũ ũngĩ mũgeni nĩwe ũcikenagĩra handũ hake. ũndũ ũyũ nĩ wa tũhũ, na nĩ ũndũ mũũru na wa kĩeha.

³ Mũndũ no agĩe ciana igana rĩmwe na atũũre mĩaka mũingĩ; no rĩrĩ, o na angĩtũũra ihinda irayaya atĩa, angĩkorwo ndangĩkenera ũgaacĩru wake na aage gũthikwo wega-rĩ, nguuga atĩrĩ, mũndũ ũcio akĩrĩtuo nĩ kĩhuno.

⁴ Kĩhuno kũu gũkaga kĩrĩ tũhũ, na gĩgathiĩ nduma-inĩ, na rĩtwa rĩakĩo rĩkahumbĩrwo nĩ nduma o ro iyo.

⁵ O na gũtuĩka gĩtionire riũa kana gĩkĩmenya ũndũ o na ũrĩkũ-rĩ, nĩkĩgĩaga na ũhurũko gũkĩra mũndũ ũcio:

⁶ Ī, ti-itherũ o na angĩtũũra mĩaka ngiri ĩmwe maita meerĩ, na aage gũkenera ũgaacĩru wake. Gĩthĩ othe matigĩthiia o handũ hamwe?

⁷ Mũndũ arutaga wĩra wothe na kĩyo nĩguo aiyũrie kanua gake,
no gũtirĩ hĩndĩ ngoro yake ĩganagia.

⁸ Mũndũ mũũgĩ-rĩ,
akĩrĩte mũndũ mũkĩgu na kĩ?

Nake mũndũ mũthĩni ũrĩa ũmenyete gũikarania na andũ arĩa angĩ-rĩ,
egunaga na kĩ?

⁹ Nĩ kaba kĩrĩa maito marona,
gũkĩra kwangangio nĩ merĩrĩria.

ũndũ ũyũ o naguo nĩ wa tũhũ,
o ta gũteng'eria rũhuho.

¹⁰ Kĩndũ gĩothe kĩanakorwo kuo kĩaheirwo rĩtwa,
nake mũndũ nĩamenyekete ũrĩa atarĩ;

gũtirĩ mũndũ ũngĩhota gũkararania
na ũrĩa ũrĩ hinya kũmũkĩra.

¹¹ O ũrĩa ciugo iraingĩha,
noguho ituĩkaga cia tũhũ,
naguo ũndũ ũcio ũgunaga mũndũ na kĩ?

¹² Nĩ ũndũ-rĩ, nũũ ũngĩmenya maũndũ marĩa magĩrĩire mũndũ mũtũũrĩre-inĩ wake, matukũ mothe ma muoyo wake manini na ma tũhũ marĩa aniinaga magathira o ta kĩrũru? Nũũ ũngĩmwĩra ũrĩa gũkaahaana gũkũ thĩ kwaraga riũa aarĩkia kwehera?

7

Ūũgĩ

¹ Nĩ kaba rĩtwa rĩega gũkĩra maguta marĩa manungi wega,
na mũthenya wa gũkua gũkĩra mũthenya wa gũciarwo.

² Nĩ kaba gũthĩ nyũmba ĩrĩ na macakaya
gũkĩra gũthĩ nyũmba ĩrĩ na ndĩa,
nĩgũkorwo gĩkuũ nĩkĩo mũthia wa andũ othe;
nao andũ arĩa marĩ muoyo nĩmakĩge ũndũ ũcio ngoro-inĩ ciao.

³ Nĩ kaba kĩahe gũkĩra mĩtheko,
tondũ gũtuka gĩthiithi nĩgũtũmaga ngoro yagĩre.

⁴ Ngoro cia andũ arĩa oogĩ irũmbũyagia nyũmba ĩrĩ na macakaya,
no ngoro cia andũ arĩa akĩgu irũmbũyagia nyũmba ĩrĩ na ikeno.

⁵ Nĩ kaba kũigua irũithia rĩa mũndũ ũrĩa mũũgĩ,
gũkĩra gũthikĩrĩria rwĩmbo rwa andũ arĩa akĩgu.

- 6 O ta ūria mīguā itūratūrīkaga ĩrī rungu rwa nyūngū,*
no taguo mīthekeo ya andū arīa akīgu itarī.
Ūndū ūyū o naguo no wa tūhū.
- 7 Ūhinyanīrīria ūtūmaga mūndū mūūgī akīge,
narīo ihaki rīgathūkia ngoro.
- 8 Nī kaba kīrīkīrīro kīa ūndū gūkīra kīambīrīria kīaguo,
na gūkīrīrīria nī kwega gūkīra mwītīlo.
- 9 Tigaga kūhīūha kūrakara na ngoro yaku,
nī ūndū marakara maikaraga ngoro-inī cia andū arīa akīgu.
- 10 Ndūkoorie atīrī, “Nī kī gīatūmaga matukū ma tene makorwo marī mega gūkīra
maya?”
Nīgūkorwo ti ūūgī kūūria ūguo.
- 11 Ūūgī, o ta igai, nī mwega
na nūteithagia arīa marī muoyo.
- 12 Ūūgī nī mwīgītio,
o ta ūria mbeeca irī mwīgītio,
no rīrī, wega wa ūmenyi maūndū nī ūyū:
atī ūūgī nūtūūrāgia ūria ūrī naguo muoyo.
- 13 Ta cūrania ūria Ngai ekīte:
Kīria ogometie-rī,
nūū ūngīhota gūkīrūnga?
- 14 Hīndī ĩrīa mahinda marī mega, kenaga;
no rīrī, rīria mahinda magūthūūkīra, ūrīrikanage atīrī:
Ngai nīwe ūtūmaga
maūndū macio meerī matwarane.
Nī ūndū ūcio mūndū ndarī ūndū angīmenya
wīgī mūtūūrīre wake wa thuutha-inī.
- 15 Mūtūūrīre-inī ūyū wakwa wa tūhū, nīnyonete maūndū maya meerī:
mūndū mūthingu no akue o na arī mūthingu,
nake mūndū mwaganu agatūūra muoyo ihinda irāaya o na arī mwaganu.
- 16 Tiga gūthinga makīria,
o na kana kūūhīga makīria:
ūkwenda kwīniina nīkī?
- 17 Tiga kwagana makīria,
kana gūkīga:
ūkwenda gūkua hīndī yaku itakinyīte nīkī?
- 18 Nī wega kūrūmia ūndū ūmwe,
na ndūkarekie ūcio ūngī.
Mūndū ūria mwītīgīri-Ngai nīetheemaga maūndū macio meerī.
- 19 Ūūgī wīkīraga mūndū mūūgī hinya,
agakīra aathani ikūmi marī itūūra-inī inene.
- 20 Gūtīrī mūndū mūthingu gūkū thī,
ūria wīkaga o wega mūtheri na ndehagia.
- 21 Ndūgathikagīrīrie ūria wothe andū maraaria,
tondū wahota kūguā ndungata yaku ĩgīkūrūma:
- 22 nīgūkorwo ngoro-inī yaku nūūī
atī mahinda maingī wee mwene wanaruma andū arīa angī.
- 23 Maūndū macio mothe ndamatuīrīrie na ūūgī, ngiuga atīrī,
“Nīndūite itua rīa kūgīa na ūūgī.”
No rīrī, ūndū ūcio warī kūraya na nī.
- 24 O ūndū ūria wothe ūngītuika nīguo, ūūgī-rī,
nūūrahīrīrie mūno na nīmūhithe makīria:
nūū ūngīūmenya?

* 7:6 Mwaki wa mīguā o na watūratūrīka ndūrī ūrugarī wa kūigana hīndī ya heho.

25 Nĩ ūndũ ūcio ngĩhũndũra meciiria makwa harĩ ūmenyi,
na gũtuĩria, na kũmaatha ūũgĩ, na mũtabarĩre wa maũndũ
na ndaũkĩrwo nĩ ūkĩĩgu wa waganu,
na ūgũrũki wa ūrimũ.

26 Ningĩ ngĩona ūndũ mũrũrũ gũkĩra gĩkuũ,
naguo nĩ mũndũ-wa-nja ūria ūhaana ta mũtego,
o ūria ngoro yake ihaana mũtego wa kũgwatia,
namo moko make makahaana ta mũnyororo.
Mũndũ ūria ūkenagia Ngai nĩakehonokia harĩ mũndũ-wa-nja ūcio,
no mũndũ ūria mwĩhia nĩakagwatio nĩwe.

27 Mũrutani ekuuga atĩrĩ, “Ūndũ ūyũ nĩguo menyete:
“Ngĩringĩthania ūndũ ūmwe na ūria ūngĩ nĩguo menyete mũtabarĩre wa maũndũ-rĩ,
28 o ngĩethaga ūguo
na ndione-rĩ:

Nĩndonire mũndũ mũrũme ūmwe mũrũngĩrĩru harĩ arũme ngiri,
no ndionire mũndũ-wa-nja o na ūmwe mũrũngĩrĩru thĩinĩ wao othe.

29 Ūndũ ūyũ noguo nyonet:
Ngai oombire mũndũ arĩ mũrũngĩrĩru,
no andũ nĩmecarĩirie maũndũ maingĩ ma wara.”

8

1 Nũ ūtarĩ ta mũndũ ūria mũũgĩ?
Ningĩ nũ ūngĩmenya gũtaũra maũndũ?
Ūũgĩ nĩguo ūtũmaga ūthiũ wa mũndũ ūkenge,
na ūgatũma gũthita gĩthiithi gwake kũgarũrũke.

Athĩkagĩra Mũthamaki

2 Ngua atĩrĩ, athĩkagĩra rĩathani rĩa mũthamaki, nĩ ūndũ nĩwehĩtire ūrĩ mbere ya
Ngai.*

3 Ndũkahiũhage kwehera harĩ mũthamaki. Ndũgekage ūndũ mũũru, nĩgũkorwo we
ekaga ūndũ ūria ūngĩmũkenia.

4 Na tonduũ uuge wa mũthamaki ūrĩ hinya-rĩ, nũ ūngĩhota kũmũũria kĩũria atĩrĩ, “Nĩ
atĩa ūreka?”

5 Mũndũ ūria wotho wathĩkagĩra watho wake ndakoona ūũru,
nayo ngoro ya mũndũ mũũgĩ ikũũranaga gwathĩkĩra mũthamaki
ihinda rĩria rĩagĩrĩire, ningĩ na njĩra rĩa yagĩrĩire.

6 Nĩgũkorwo ūndũ o wotho nĩ ūrĩ ihinda rĩria rĩagĩrĩire,
na njĩra rĩa yagĩrĩire ya kũwĩka,
o na gũtuĩka thĩina wa mũndũ nĩmũritũhagĩra mũno.

7 Tondũ gũtirĩ mũndũ ūngĩmenya maũndũ marĩa makaamũkora-rĩ,
nũ ūngĩmwĩra maũndũ marĩa magooka?

8 Gũtirĩ mũndũ ūngĩhota gwatha rũhuho agirie rũhurutane;
ũguo noguo gũtarĩ mũndũ ūngĩhota kũgirĩrĩria mũthenya wake wa gũkua.

O ta ūria gũtarĩ mũndũ ūheagwo rũũtha hĩndĩ ya mbaara,
ũguo noguo waganu ūtangĩhonokia mũndũ ūria ūwĩkaga.

9 Maũndũ macio mothe nĩndamoonire, o ndĩrutaniĩrie kũmenya ūhoru wa maũndũ
marĩa mothe mekwagwo gũkũ thĩ kwaraga rĩa. Nĩ kũrĩ hĩndĩ mũndũ agĩaga na ūhoti
wa gwathaga andũ arĩa angĩ, nake agethũkia we mwene.

10 O na ningĩ ngĩona andũ arĩa aaganu magĩthikwo, o acio maathĩaga na makoima
handũ-harĩa-haamũre, nao magakumagio kũu itũũra-inĩ inene kũrĩa meekagĩra
maũndũ macio. Ūndũ ūyũ o naguo no wa tũhũ.

11 Rĩria gwĩka ūũru kwaga kũherithio narua-rĩ, ngoro cia andũ ikĩragĩrĩria
gũthugunda gwĩka ūũru.

12 O na mũndũ mwaganu angĩka maũndũ mooru maita igana na atũũre muoyo ihinda
iraaya-rĩ, nĩnjũũ na ma atĩ andũ arĩa metigĩrĩte Ngai nĩmakona maũndũ mega, o acio
mahooyaga marĩ mbere ya Ngai.

* 8:2 Andũ nĩmehĩtaga marĩ mbere ya Ngai atĩ nĩmarĩkoragwo marĩ ehokeku.

¹³ No rīrī, tondū andū arīa aaganu matiitigagīra Ngai-rī, matikoona maündū mega, na matukū mao matikaraiha ta kīruru.

¹⁴ Na nī kūrī ūndū ūngī wa tūhū wīkīkaga gūkū thī: naguo nī atī andū arīa athingu nīmakoragwo nī maündū marīa magīrīre gūkora andū arīa aaganu, ningī atī andū arīa aaganu nīmakoragwo nī maündū marīa magīrīre gūkora andū arīa athingu. Ūndū ūyū o naguo, nguga atīrī, no wa tūhū.

¹⁵ Nī ūndū ūcio ngūgaathīrīa gīkeno kīa mūtūūrīre, tondū gūtīrī ūndū ūngī mwega wa mündū gūkū thī kwaraga riūa gūkīra kūrīa, na kūnyua, na gūkena. Nakīo gīkeno gītūūrīre kīrūmanīrīre nake wīra-inī wake matukū mothe ma muoyo marīa Ngai amūheete gūkū thī kwaraga riūa.

¹⁶ Rīrīa ndeerutanīrīe kūmenya ūhoru wa ūūgī na kuona wīra ūrīa mündū arutaga gūkū thī, tondū nī kūrī mündū maitho make matoonaga toro mūthenya kana ūtukū,

¹⁷ hīndī īyo ngīkiona maündū marīa mothe Ngai ekīte. Gūtīrī mündū ūngīhota kūmenya ūrīa gūthīiaga na mbere gūkū thī kwaraga riūa. O na mündū angītūrīa na kīyo gīake gīothe, ndangīhota kūmenya gītūmi kīa ūndū ūcio. O na mündū mūūgī angītūa atī nīoī, ndangīhota gūtaūkīrwo kūna nī ūndū ūcio.

9

Gīkuū Gūkaga kūrī Andū Othe

¹ Nī ūndū ūcio ngīcūūrīania ūhoru wa maündū macio mothe na ngīona atī andū arīa athingu na arīa oogī, o hamwe na mawīra mao, marī moko-inī ma Ngai, no rīrī, gūtīrī mündū ūngīmenya kana nī wendo, kana nī rūmena rūmwetereire.

² Andū othe marīkagīrīa o ūndū ūmwe: kīrīkīrīro kīa andū arīa athingu na arīa aaganu, kīa andū arīa ega na arīa ooru, kīa andū arīa matethaahītie na arīa methaahītie, na kīa andū arīa marutaga magongona na arīa matarutaga gīothe no kīmwe.

O ta ūrīa mündū mwega atarīi,

ūguo noguo mündū mwīha atarīi;

o ta ūrīa arīa mehītaga na mūhītwa matarīi,

ūguo noguo arīa metigagīra kwīhīta na mūhītwa matarīi.

³ Ūyū nīguo ūūru ūrīa ūkoragwo maündū-inī mothe marīa mekīkaga gūkū thī kwaraga riūa: Andū othe marīkagīrīa o ūndū ūmwe. O na ningī ngoro cia andū ciyūrīte ūūru, na ūgūrūki ūkaagīa ngoro-inī ciao rīrīa marī muoyo, na thuutha-inī magakua.

⁴ Mündū ūrīa wothe ūrī gatagatī ka arīa marī muoyo arī na kīrīgīrīro; na rīrī, nī kaba ngui rīrī muoyo gūkīra mūrūūthi mūkuū!

⁵ Nī ūndū andū arīa marī muoyo nīmooī nīmagakua,

no arīa makuīte matīrī ūndū mooī;

na matīrī kīheo kīngī metereire,

o na matīrīkanagwo, nīmariganīre.

⁶ Wendani wao, na rūmena rwao,

o na ūru wao nūthīrīte biū;

na gūtīrī hīndī īngī magaacooka kūgīa na handū

maündū-inī marīa mothe mekagwo gūkū thī kwaraga riūa.

⁷ Thī, ūrīe irio ciaku ūkenete, na ūnyue ndībei yaku ūcanjamūkīte ngoro, nīgūkorwo ihinda rīrī nīrīo Ngai etīkīrīte wīra waku.

⁸ Wīhumbage nguo cia rangī mwerū hīndī ciothe, na wīhakage maguta mūtwe hīndī yothe.*

⁹ Tūūranagīai na gīkeno na mūtumia ūcio waku wendeete, matukū mothe ma muoyo ūyū wa tūhū marīa Ngai akūheete gūkū thī kwaraga riūa, o matukū macio maku mothe ma tūhū. Nī ūndū rīrī nīrīo igai riaku mūtūūrīre-inī waku, o na gwītungumania-inī gwaku ūrī gūkū thī kwaraga riūa.

¹⁰ Ūndū ūrīa wothe ūngīona wa gwīka na guoko gwaku-rī, wīke na hinya waku wothe, tondū mbīrīra-inī kūrīa ūrorete, gūtīrī kūruta wīra kana gwīciirīa, kana kūmenya maündū, o na kana ūūgī.

¹¹ Nīnyonete ūndū ūngī gūkū thī kwaraga riūa:

Atī andū arīa marī ihenya tio mahootanaga ihenya-inī,

na arīa marī hinya tio mahootanaga mbaara-inī,

o na arīa oogī tio moonaga irio,

* 9:8 Ayahudi maakūngūyagīra ciathī ciao na kwīhumba nguo njerū cua na kwīhaka maguta mūtwe.

na arĩa mooĩ maũndũ mũno tio magĩaga na ũtonga,
o na kana andũ arĩa oogĩ makaheo gĩtĩio;
no rĩrĩ, ihinda na mweke nĩ cia andũ othe.

¹² O na ningĩ, gũtirĩ mũndũ ũngĩmenya rĩrĩa mũtino ũngĩmũkora:
Tondũ o ta ũrĩa thamaki inyiitagwo na mũtego mũũru,
o na ta ũrĩa nyoni inyiitagwo na gĩkerenge,
ũguo noguo andũ manyiitagwo nĩ mahinda mooru
marĩa mamakinyagĩrĩa materĩgĩrĩre.

Ūũgĩ nĩ Mwega Gũkĩra Ūkũgu

¹³ Ningĩ ngĩona ũũgĩ gũkũ thĩ kwaraga riũa ũrĩa wamakirie mũno, watariĩ ũũ:
¹⁴ Hĩndĩ ĩmwe nĩ kwarĩ itũũra inini, na rĩarĩ na andũ o anini thĩnĩ warĩo. Na
mũthamaki warĩ na hinya mũno akĩrũũkĩrĩa, akĩrĩthiũrũkĩria, na agĩaka rũirigo
rwa kũrĩrigiicĩria, arĩũkĩrĩre.

¹⁵ Na rĩrĩ, itũũra-inĩ riu nĩ gwatũũraga mũndũ mũthĩnĩ no aarĩ mũũgĩ, nake
akĩhonokia itũũra riu na ũũgĩ wake. No rĩrĩ, gũtirĩ mũndũ wacookire kũririkana
mũndũ ũcio mũthĩnĩ.

¹⁶ Nĩ ũndũ ũcio ngĩkiuga atĩrĩ, “Ūũgĩ nĩ mwega gũkĩra hinya.” No ũũgĩ wa mũndũ
mũthĩnĩ nĩũmenagwo, na ciugo ciake itithikagĩrĩrio.

¹⁷ Ciugo cia ũhooreri cia mũndũ ũrĩa mũũgĩ nĩciagĩrĩre ithikagĩrĩrio,
gũkĩra rĩanĩrĩa rĩa mũndũ ũrĩa wathaga irimũ.

¹⁸ Nĩ kaba ũũgĩ gũkĩra indo cia mbaara,
no rĩrĩ, mũndũ mwĩhia ũmwe nĩathũkagĩa maũndũ maingĩ mega.

10

¹ O ta ũrĩa ngĩ nguũ itũmaga maguta manungĩ wega magĩe na kĩheera kũuru-rĩ,
nogo ũkĩũgu mũnini ũkomagĩrĩria ũũgĩ na gĩtĩio.

² Ngoro ya mũndũ ũrĩa mũũgĩ yerekagira mwena wa ũrĩo,
no ngoro ya mũndũ mũkĩũgu ikeerekera mwena wa ũmotho.

³ O na rĩrĩa egũthĩ na njĩra,
mũndũ mũkĩũgu nĩoragwo nĩ meciiria make,
na akoonia mũndũ o wothe ũrĩa arĩ mũkĩũgu.

⁴ Marakara ma mũndũ ũrĩa wathanaga mangĩarahũka igũrũ riaku,
ndũkoime harĩa ũrĩ;
ũhooreri no ũhoorerie mahĩtia manene.

⁵ Nĩ harĩ ũndũ mũũru nyonete gũkũ thĩ kwaraga riũa,
na nĩ ihĩtia rĩrĩa riumanaga na mwathi wa andũ:

⁶ Atĩ andũ arĩa akĩũgu nĩmatũũgagĩrio mũno,
nao andũ arĩa itonga makanyĩhio.

⁷ Nĩnyonete ngombo igĩthĩ ihacĩte mbarathi,
nao arĩũ a athamaki magathĩ na magũrũ ta ngombo.

⁸ Mũndũ ũrĩa wenjaga irima-rĩ, nĩwe ũkaarĩgũa;
nake ũrĩa ũtharagĩa rũthingo nĩkũrũmwo akaarũmwo nĩ nyoka.

⁹ Mũndũ ũrĩa wenjaga mahiga no agerwo ngero nĩmo;
nake ũrĩa watũruga ngũ no imũrehere ũgwati.

¹⁰ Ithanwa rĩngĩtuuha na rĩage kũnoorwo-rĩ,
mũndũ nĩatũmagĩra hinya mũingĩ,
no ũũgĩ wa wĩra ũrehaga ũhootani.

¹¹ Nyoka ĩngĩrũma mũndũ ĩtanathuuthĩrwo ĩhoorererĩ,
hatĩrĩ bata kũrĩ mũmĩthuuthĩri.

¹² Ciugo cia kanua ka mũndũ mũũgĩ nĩ cia ũtugi,
no mũndũ mũkĩũgu aniinagwo nĩ mĩromo yake mwene.

¹³ Kĩambĩrĩria-inĩ ciugo ciake nĩ cia ũrimũ;
na kĩrĩkĩrĩro-inĩ nĩ cia ũgũrũki mũtheri:
¹⁴ nake mũndũ mũkĩũgu no ciugo aingĩhagĩa.

Gũtirĩ mũndũ ũũ ũrĩa gũkaahaana,

ningĩ nũũ ũngĩmwĩra ũhoro wa maũndũ marĩa mageekĩka thuutha wake?

- 15 Wĩra wa mũndũ mũkĩĩgu nĩũmũnogagia;
we ndamenyaga njĩra ya gũthĩĩ itũũra-inĩ.
- 16 Bũrũri ũrĩa mũthamaki wakuo aarĩ ndungata,
na anene akuo marokagĩra kũrĩa o rũciinĩ kaĩ ũrĩ na haaro-ĩ!
- 17 Kũrathimwo-rĩ, nĩwe bũrũri ũrĩa mũthamaki waku aaciarĩtwo arĩ mũndũ wa gũtũĩka,
na ũrĩa ariũ ake marĩĩaga irio ihinda rĩrĩa rĩagĩrĩire:
nĩgeetha magĩe na hinya, na makanyua, no ti geetha marĩio.
- 18 Mũndũ angĩkorwo arĩ kĩgũũta, mũitĩro ya nyũmba yake nĩhocagĩrĩra;
namo moko make mangĩregera, nyũmba no yure.
- 19 Iruga rĩrugagwo nĩguo andũ makene,
nayo ndibei ikenagia muoyo,
no mbeeca nĩcio ihingagia maũndũ mothe.
- 20 Ndũkanarume mũthamaki, o na meciiria-inĩ maku,
na ndũkanacuuke gĩtonga ũrĩ nyũmba yaku ya thĩinĩ,
tondũ nyoni ya rĩera-inĩ no ĩtware ciugo ciaku,
o na kana ĩrĩa ĩrĩ mathagu ĩheane ũhoro ũcio warĩtie.

11

Ūtaana na Kĩyo

- 1 Ikia irio ciaku igũrũ rĩa maaĩ,
nĩ ũndũ thuutha wa matukũ maingĩ nĩũgaaciona rĩngĩ.
- 2 He andũ mũgwanja rwĩga, ĩ, o na ũhe andũ anana,
nĩgũkorwo wee ndũngĩmenya mũtino ũrĩa ũngĩũka bũrũri-inĩ.
- 3 Matu mangĩyũra mbura,
mamiuragia gũkũ thĩ.
Mũtĩ ũngĩgũa na mwena wa gũthini, kana mwena wa gathigathini,
o harĩa ũgũũaga, hau no ho ũikaraga.
- 4 Mũndũ ũrĩa wothe ũcũthagĩrĩria rũhuho, ndahaandaga;
nake ũrĩa ũroraga matu, ndagethaga.
- 5 Tondũ ndũũĩ njĩra ĩrĩa rũhuho rũgeraga,
o na kana ũrĩa mwana athondekagwo nda-inĩ ya nyina,
ũguo noguo ũtangĩmenya wĩra wa Ngai,
o we Mũũmbi wa indo ciothe.
- 6 Haanda mbeũ ciaku rũciinĩ,
na hwaĩ-inĩ-rĩ, ndũkahurũkie moko maku,
nĩgũkorwo ndũũĩ irĩa ikaagĩra,
kana nĩ ici, kana nĩ icio ingĩ,
kana hihi ikaagĩra o cieri.
- Ririkana Mũkũũmbi rĩrĩa ũrĩ Mwĩthĩ*
- 7 Ūtheri nĩ mwega,
namo maitho nĩmakenagĩra kuona riũa.
- 8 Na rĩrĩ, mũndũ o na angĩgĩtũũra muoyo mĩaka mũingĩ atĩa-rĩ,
nĩamĩkenagĩre yothe.
No nĩaririkanage matukũ ma nduma,
tondũ magaakorwo marĩ maingĩ.
Maũndũ mothe magooka nĩ ma tũhũ.
- 9 Afĩrĩrĩ, wee mwanake ũyũ, kenagĩra ũnini waku,
na ũreke ngoro yaku igũkenagie matukũ-inĩ ma wĩthĩ waku.
Thiĩaga na mũthĩire ĩrĩa wiyendeire na ngoro yaku,
o na ĩrĩa yonagwo ĩrĩ mĩega nĩ maitho maku,
no ũmenye afĩrĩ, harĩ maũndũ macio mothe,

Ngai n̄agagūciirithia.

- ¹⁰ N̄i ūndū ūcio, eheria gwītanga ngoro-in̄i yaku,
na weherie mathīina mwīri-in̄i waku,
tondū wīthi waku na hinya wa mwīri no cia tūhū.

12

- ¹ Ririkanaga Mūkūumbi
matukū-in̄i ma ūnini waku,
mūiria wa matukū ma thīina makinye,
na mīaka ikuhīriirie rīria ūkoiga atīri,
“Kaī ndikenagira mīaka ino-i”:
- ² riūa na ūtheri,
na mweri na njata itanatuika nduma,
namo matu matanacooka ho mbura yathira;
- ³ rīria aikaria a nyūmba makainaina,
nao arīa marī hinya mainame,
rīria ithīi igaatiga gūthīa n̄i ūndū n̄i nini,
nao arīa macūthagīrīria na ndirica matumanīrwo n̄i nduma;
- ⁴ rīria mīrango ya kuumira barabara ikaahingwo,
na mūgambo wa gūthīa ūnyiihe;
rīria andū magoogagīrio n̄i mīgambo ya nyoni,
no nyīmbo ciao ciothe ikaaga kūiguika;
- ⁵ rīria andū marī na guoya wa kūhaica igūrū,
na mageetiḡira mogwati ma mabarabara-in̄i;
rīria mūtī wa mūrothi ūrutīte kīro,
nayo ndaahi ithiiage iikururītie,
namo merirīria mage hinya.
- Hīndi iyo mūdū ainūke kūrīa agaatūura tene na tene,
nao acakai mathīi magīcakayaga njira-in̄i.
- ⁶ Ririkanaga Mūkūumbi: mbere ya mūhīndo wa betha ūtanatuika,
o na kana mbakūri ya thahabu itaanooragwo;
mbere ya ndigithū gūthethererwo itherūkīro-in̄i rīa maaī,
kana kūgūrū kwa ngaari kuunīkīre gīthima-in̄i,
- ⁷ naruo rūkūngū rūcooke tīri-in̄i kūrīa ruoimire,
nago roho ūcooke kūrī Ngai ūria waūheanire.
- ⁸ “Maūdū mothe n̄i ma tūhū! N̄i ma tūhū!” Ūguo n̄iguo Mūrutani ekuuga.
“Maūdū mothe n̄i ma tūhū!”

Kīrīkīrīro kīa Ūhoro

- ⁹ Mūrutani to kūhīga aarī mūūgī, no n̄i aarutire andū maūdū.
¹⁰ Nīacūūranirie na agītūiria maūdū, na agītabanīria thimo nyingī na mūbango.
Mūrutani nīatuīriirie nīgeetha one ciugo o iria ciagīrīrie, na ūria aandīkire warī
mūrūngīrīru na wa ma.
- ¹¹ Ciugo cia andū arīa oogī n̄i ta mīcengi, nayo mīario yao icookanīrīrio ihaana ta
nyambo ihūūrīrwo wega ikarūma, iheanītwo n̄i Mūrūithi ūmwe.
- ¹² Itīkīra gūtaarwo, mūrū wakwa, ndūkaneeke ūndū wa gūciongerera.
Ha ūhoro wa gūthondeka mabuku maingī-rī, ndūrī mūthia, nakuo gūthoma mūno
kūnogagia mwīri.
- ¹³ Rīu-rī, maūdū mothe nīmarīkītie kūiguuo;
kīrīkīrīro kīa ūhoro ūcio wothe n̄i gīkī:
Wītigīre Ngai na ūrūmagie maathani make,
n̄i ūndū gwīka ūguo nīkūhingia maūdū mothe marīa mūdū agīrīrūo n̄i gwīka.
- ¹⁴ Nīgūkorwo Ngai nīagaciirithanīria ūndū o wothe wīkītwo,
hamwe na maūdū mothe marīa mahithe,
marī mega kana marī mooru.

RWĨMBO RŪRĨA RWEGA MŪNO

¹ Rŭrŭ nĩruo rwĩmbo rwa Solomoni rŭrĩa rwega gŭkĩra nyĩmbo ciothe.

Mwendwa

² Ta nĩamumunye na mamumunya ma kanua gake:

nĩ ũndũ wendo waku nĩ mwega gŭkĩra ndibei.

³ Mŭtararĩko wa maguta macio wihakĩte nĩ mwega;

rŭĩtwa rĩaku no ta mŭtararĩko wa maguta manungi wega magĩitanĩrĩrio.

Na nokĩo wendetwo nĩ airĩtu!

⁴ Ndŭkandige, nĩtŭthĩi nawe; reke twĩhĩke!

Mŭthamaki nĩandoonyie nyũmba ciake cia thĩinĩ.

Arata

Tŭgŭcanjamũka na tũkene nĩ ũndũ waku;

tŭrĩkumagia wendo waku gŭkĩra ndibei.

Mwendwa

Kaĩ marĩ na kĩhooto gĩa gŭkwenda-ĩ!

⁵ Nĩi ndĩ mŭirũ, no ndĩ mŭthaka,

inyuĩ aarĩ a Jerusalemu,

njirĩte o ta hema cia Kedari,*

ngaagĩra o ta itambaya cia gŭcuuria hema cia Solomoni.

⁶ Tigai kŭndora nĩ ũndũ ndĩ mŭirũ,

tondũ njirĩte nĩ kũhĩa nĩ riua.

Ariũ a maitũ nĩmandakarĩre,

makĩndua mŭrori wa mĩgũnda ya mĩthabibũ;

no mĩgũnda wakwa wa mĩthabibũ nĩndĩũrekereirie.

⁷ Aŭrĩrĩ, wee nyendete, ta njĩra harĩa ũrarĩithĩria rŭuru rwaku rwa mbŭri,

njĩra harĩa ũkwarahia ng' Ondu ciaku mĩarahu.

Ingũkara aŕĩa ta mŭtumia mũhumbe maitho

ndũũru-inĩ cia arata aku?

Arata

⁸ We mŭthaka kŭrĩ andũ-a-nja othe, akorwo ndũũ-rĩ,

umagara ũrũmĩrĩre makinya ma ng' Ondu,

ũkarĩithĩrie tũuri twaku

hakuhĩ na hema cia arĩithi.

Mwendani

⁹ Wee, mwendwa wakwa-rĩ, ngũgerekanagia na mbarathi ya mũgoma

yohereirwo ngaari ĩmwe ya ngaari cia ita rĩa Firaũni.

¹⁰ Makai maku-rĩ, mathakarĩurwo muno nĩ icũhĩ cia matũ,

nayo ngingo yaku ikaagĩrwo nĩ mĩgathĩ ya tũhiga twa goru.

¹¹ Tŭgŭgũthondekera icũhĩ cia matũ cia thahabu,

ciohanĩtio na tũbungo twa betha.

Mwendwa

¹² Rŭrĩa mŭthamaki aarĩ metha-inĩ yake-rĩ,

maguta makwa manungi wega maiyũritie mŭtararĩko wamo kũu.

¹³ Mwendwa wakwa harĩ nĩ-rĩ, ahaana ta koohe ka manemane†

gakomeire gatagatĩ ka nyondo ciakwa.

¹⁴ Mwendwa wakwa harĩ nĩ-rĩ, nĩ ta kamanja ka mahũa ma mũhanuni

kuuma mĩgũnda-inĩ ya mĩthabibũ ya Eni-Gedi.‡

Mwendani

¹⁵ Hĩ! Kaĩ wee mwendwa wakwa ũkĩrĩ mŭthaka-ĩ!

Hĩ, ti-itherũ ũrĩ mŭthaka!

Maitho maku magĩrĩte o ta ma ndutura.

Mwendwa

¹⁶ Hĩ! Kaĩ wee mwendwa wakwa ũkĩrĩ mŭthaka-ĩ!

* 1:5 Andũ a Kedari maarĩ Arabu arĩa maatũũraga gũkuhĩ na Edomu, na hema ciao ciatumagwo na guoya wa mbŭri njrũ. † 1:13 Manemane nĩ mahuti manungaga wega maacinwo na mwaki, na monekaga Ethiopia, Irathĩro-rĩa-Gatagatĩ, na India. ‡ 1:14 Eni-Gedi nĩ handũ haarĩ maaĩ werũ-inĩ, na haarĩ mwena wa ithũro wa Iria rĩa Cumbĩ, naho nĩhakũraga mahuti maingĩ manungi wega.

Kaĩ ũkĩrĩ wa kwendeka-ĩ!
Na ũrĩrĩ witũ nĩ ta nyeki ĩrĩa nduru.

Mwendani

¹⁷ Mĩratho ya nyũmba iitũ nĩ ya mĩtarakwa;
nayo mĩtĩrĩro yayo nĩ ya mĩkarakaba.

2

Mwendwa

¹ Nĩ ndĩ ihũa rĩa Sharoni,
ningĩ gĩtoka gĩa ituamba-inĩ.*

Mwendani

² O ta gĩtoka kĩrĩ mĩgũa-inĩ-rĩ,
nĩguo mwendwa wakwa atariĩ arĩ gatagatĩ ka airĩtu arĩa angĩ.

Mwendwa

³ O ta mũtĩ wa mũtunda ũrĩ mĩtĩ-inĩ ya gĩthaka-rĩ,
nĩguo mũnyendi atariĩ arĩ gatagatĩ ka aanake arĩa angĩ.

Ngenagĩra gũikara kĩgũnyĩ-inĩ gĩaake,
namo matunda make ngĩmacama njiguaga marĩ mũrĩo.

⁴ Nĩandoonyetie nyũmba nene ĩrĩa ĩrĩagĩrwo iruga,
nayo bendera ĩrĩa ahaicĩtie igũrũ rĩakwa nĩ wendo.

⁵ Njikĩrai hinya na thabibũ iria nyũmithie,
mũnjerũhĩrie hinya na matunda,
nĩ ũndũ ndĩ mũcuce nĩ wendo.

⁶ Guoko gwake kwa ũmotho akũigĩte rungu rwa mũtwe wakwa,
nakuo guoko gwake kwa ũrĩo gũkaahĩmbĩria.

⁷ Inyuĩ aarĩ a Jerusalemu, ndamwĩhĩtithia na thiiya,
na mĩgoma ya thwariga cia werũ-inĩ atĩrĩ:

Mũtikoimbuthũre wendo o na kana mũwarahũre,
o nginya wĩrirĩrie kwarahũka guo mwene.

⁸ Ta thikĩrĩria, ũcio nĩ mwendwa wakwa!

Ta rora! ĩ nĩwe ũyũ ũroka,
akĩrũgaga akĩrũre ĩrĩma-inĩ,
arooka agĩtũrũhaga tũrĩma-inĩ.

⁹ Mwendwa wakwa ahaana ta thiiya, kana ta thwariga ĩrĩa nyanake.

Ta kĩrore! Nĩwe ũrĩa ũrũngĩĩ thuutha wa rũthingo rwitũ,
ararorera ndirica-inĩ,
agacũthĩrĩria mĩanya-inĩ.

¹⁰ Mwendwa wakwa aaririe akĩnjĩra atĩrĩ,
"Mũrata wakwa, o wee mũthaka,
ũkĩra tũthĩi.

¹¹ Atĩrĩrĩ! Hĩndĩ ya heho nĩ thiru;
nayo mbura nĩkĩite igatiga kuura.

¹² Nĩ hĩndĩ mahũa marakunũka thĩ;
ihinda rĩa kũina nĩkinyu,

mĩgambo ya ndutura
nĩĩraiguuo bũrũri-inĩ witũ.

¹³ Mũkũyũ-rĩ, nĩũrutĩte ngũyũ cia mbere;†
mĩthabibũ ĩrĩa ĩratumũra kiro nĩrararuta mũtararĩko wayo wega.

Ũkĩra, ũka mũrata wakwa;
o wee wakwa mũthaka, ũkĩra tũthĩi."

Mwendani

¹⁴ Ndutoora yakwa wee ũrĩ mĩatũka-inĩ ya rwaro rwa ihinga,
kũu cĩhitho-inĩ cia hurũrũka cia ĩrĩma,

nyonia ũthiũ waku,
ta reke njigwe mũgambo waku;
nĩ ũndũ mũgambo waku nĩ mwororo,
na ũthiũ waku nĩ mũthaka.

* 2:1 Gĩtũamba-inĩ gĩa Kĩrĩma gĩa Karimeli nĩ gwakũraga mahũa ma mĩmera ĩtarĩ mũraihu, na maarĩ ma rangi mwerũ, kana wa ndathi, kana wa ngoikoni. † 2:13 Kũu Isiraeli mũkũyũ yaciaraga maita meerĩ mwaka.

15 Tūnyitīrei mbwe,
o tūbwe tūu tūnini,
tūrīa tūthūkagia mīgūnda ya mīthabibū,
o mīthabibū iyo iitū iratumūra kīro.

Mwendwa

16 Mwendwa wakwa nī wakwa na nīi ndī wake;
arīithagia kūrīa kūrī itoka.
17 Hūndūka nginya rīrīa kūrīrura,
nacio ciīruru ciirīrie.
Hūndūka mwendwa wakwa,
tuīka ta thīiya,
kana ta thwariga nyanake,
irī irīma-inī cia Betheri.

3

1 Ūtukū wothe ndī ūrīrī-inī wakwa
ndīracaragia ūcio ngoro yakwa yendete;
ndīramūcaririe, no ndinamuona.
2 Nīngūkīra thīi ngacangacange itūūra-inī inene,
hungure njīra-inī ciarīo na nja ciarīo;
thīi ngeethe ūcio ngoro yakwa yendete.
Nī ūndū ūcio ngīmūcaria, no ndiigana kūmuona.
3 Arangiri nīmanyonire,
magīthiūrūrūka itūūra-inī rīu inene.
Ngīmooria atīrī, “Nīmuonete ūrīa ngoro yakwa yendete?”
4 O ndamahītūka o ūguo,
nīguo ndonire ūrīa ngoro yakwa yendete.
Ngīmūnyīita na ndiamūrekirie,
o nginya ngīmūtoonyia nyūmba ya maitū,
ngīmūtoonyia kanyūmba ga thīinī ka ūrīa wanjarire.
5 Inyuī aarī a Jerusalemu, ndamwīhītithia na thīiya,
na mīgoma ya thwariga cia werū-inī atīrī:
Mūtikoimbuthūre wendo o na kana mūwarahūre,
o nginya wīrīrīrie kwarahūka guo mwene.
6 Nūū ūyū ūroka ambatīte oimīte werū-inī
ahaana ta itu rīa ndogo,
arī mūtatarīko wa manemane na ūbani,
irīa ithondeketwo na mahuti mothe manungi wega ma mwonjoria?
7 Atīrīrī! Nī ngaari ya gūkuua Solomoni,
yumagarītio nī njamba cia ita mīrongo itandatū,
irīa ndīie mūno cia Israeli,
8 othe meeohete hūū cia njora,
na othe marī na ūūgī wa mbaara,
o ūmwe wao eyohete rūhiū rwa njora,
ehaarīrie nī ūndū wa imakania irīa ingīūka ūtukū.
9 Mūthamaki Solomoni nīethondekeire ngaari ya kūmūkuuaga;
amīakīte na mītī ya kuuma Lebanoni.
10 Itugī ciayo atumithītie cia betha,
naguo mwītiro wayo nī wa thahabu,
gītī kīayo kīgemetio na gītambaya kīa rangi wa ndathi,
mwena wa thīinī wayo ūgemetio na wendo
nī aarī a Jerusalemu.
11 Inyuī aarī a Zayuni ta kīumei,
mwīrorere Mūthamaki Solomoni ekīrīte thūmbī,
thūmbī irīa nyina aamwīkīrīre
mūthenya wake wa kūhikania,
mūthenya o ūrīa ngoro yake yakeneire.

4

Mwendani

- 1 Hī, kaī wee mwendwa wakwa ūkīrī mūthaka-ī!
 Ī ti-itherū ūrī mūthaka!
 Maitho maku mahaana ta ma ndutura makōnerwo hau taama-inī ūcio
 ūkūhumbīrīte ūthiū.
- Njuīrī yaku no ta rūūru rwa mbūrī*
 rūgīkūrūka Kīrīma-inī kīa Gileadi.
- 2 Magego maku mahaana ta rūūru rwa ng'ondū ciarīkia kūmurwo guoya o ūguo,
 ikāmbata ciūmīte gūthambio.
 O ĩmwe yacio ĩrī na ihatha rīayo;
 hatīrī o na ĩmwe yacio ĩrī iiki.
- 3 Mīromo yaku ĩhaana ta uuthi mūtune;
 kanua gaku kagīrīte mūno.
 Thīa ciaku ĩhaana ta ciatū igīrī cia itunda rīa mūkomamanga,
 ikōnerwo hau taama-inī ūcio ūkūhumbīrīte ūthiū.
- 4 Ngingo yaku ĩhaana ta mūthiringo ūrīa mūraihi wa Daudi,
 wakītwo wega mūno;
 nakuo gūgacuurio ngo ngiri,
 na ciothe nī ngo cia njamba cia ita.
- 5 Nyondo ciaku cierī ĩhaana ta ciana igīrī cia thīiya,
 ikahaana ciana cia mahatha cia thīiya
 ikīrīa itoka-inī.
- 6 Nīngūthīī kīrīma-inī kīa manemane,
 na nginye karīma-inī ka ūbani,
 njikare kuo nginya kūrīrura,
 nacio ciīruru ciīrīrie.
- 7 Wee mwendwa wakwa ūrī mūthaka biū;
 ndūrī na kameni o na kanini.
- 8 Ūka tūthīī nawe, mūhiki wakwa, tuume Lebanoni,
 nītūthīī nawe tuume Lebanoni.
 Harūrūka uume gacūmbīrī-inī ka Amana,
 ūkiume kīrīma gīa Seniru, o gacūmbīrī ka Herimoni,
 uume kūu imamo-inī cia mīrūūthi,
 ūkiume irīma-inī icio cia ngarī.
- 9 Nīūtahīte ngoro yakwa, wee mwarī wa maitū, o wee mūhiki wakwa;
 nītūthīte ngoro yakwa
 na irora o rīmwe rīa maitho maku,
 na ithaga rīmwe rīa mūgathī waku wa ngingo.
- 10 Wee mwarī wa maitū, o we mūhiki wakwa, kaī wendo waku nī wa gūkenerwo-ī!
 Ī wendo waku nī wa gūkenania mūno gūkīra ndibeī,
 naguo mūtaraŕīko wa maguta maku nī mwega kūrī wa mahuti mothe marīa
 manungi wega!
- 11 Wee mūhiki wakwa, mīromo yaku ĩtaatagia mūrīo ta magua ma ūūkī;
 irīa na ūūkī irī rungu rwa rūrīmī rwaku.
 Mūtaraŕīko mwega wa nguo ciaku no ta ūrīa wa Lebanoni.
- 12 Wee mwarī wa maitū, o wee mūhiki wakwa, ūhaana ta mūgūnda mūirigīre,
 ūkahaana ta gīthima kīirigīre,† na ta itherūkīro rīa maaī ihingīrīrie.
- 13 Thuuna ciaku nī ta mūgūnda wa mītī ya mīkomamanga
 ĩ na matunda mega mūno,
 ūrī na mīhanuni, na mītī ĩrīa yumaga uundi,
 † ĩkoima uundi na manjano,
 na irago na mīndarathini,
 hamwe na mūtī o wothe wa ūbani,
 na manemane na thubiri,
 na mahuti mothe marīa manungi wega mūno.
- 15 Wee-rī, ūrī itherūkīro rīa maaī rīrī mūgūnda,
 ūrī gīthima kīa maaī megūtherera,
 maikūrūkīte moimīte Lebanoni.‡

Mwendwa

* 4:1 Mbūrī ciarī njirū-ci ta njuīrī. † 4:12 Ithima nīciakunīkagwo nūgeetha maaī matikagīe gīko. ‡ 4:15 Kīrīma
 kīa Lebanoni kīarī na ira (tharunji) rīrīa rīatwekaga rīkaiyūria tūrūū maaī.

¹⁶ Wee rūhuho rwa gathigathini ūkīra,
nawe rūhuho rwa gūthini-rī, ūka!
Hurutanaai mūgūnda-inī wakwa,
nīguo mūtaraarīko wago ūhunje kūdū kūraya.
Mwendwa wakwa nīatoonye mūgūnda-inī wake,
na arīe matunda maguo o macio mega mūno.

5

Mwendani

¹ Wee mwarī wa maitū o wee mūhiki wakwa, nīndoka mūgūnda-inī wakwa;
nīnjookanīrīrie manemane makwa na mahuti makwa marīa mangī manungi wega.
Nīndīite magua makwa, o na ūkī wakwa;
nīnyuīte ndibei yakwa, o na iria rīakwa.

Arata

Inyuī arata-rī, rīai na mūnyue;
inyuī mwendaine-rī, nyuai nginya mūiganie.

Mwendwa

² Ndīrarī toro, no ngoro yakwa nīreiguīte.
Ta thikīrīria! Mwendwa wakwa nīararingaringa mūrango, akiugaga atīrī:

“Mwarī wa maitū, wee mwendwa wakwa, wee ndutura yakwa,
o wee wakwa ūtarī kaūcuuke-rī, hingūrīra.

Mūtwe wakwa nīūhūgītio nī ime,
njuīrī yakwa īkaiyūra ireera rīa ūtukū.”

³ Nīndutīte guo yakwa ya igūrū:
no nginya ndīmīhumbe rīngī?

Nīngī nīndīthambīte magūrū:
no nginya ndīmekīre gīko rīngī?

⁴ Mwendwa wakwa araikirie guoko gwake kamwanya-inī ka mūrango,
nayo ngoro yakwa īrambīrīria kūmwīrīria.

⁵ Ndīrokīra kūhingūrīra mwendwa wakwa,
moko makwa magītaataga manemane,
nacio ciara ciakwa ikanyūrūrūkia manemane,
nyītīro-inī ya mūrango.

⁶ Ndīrahingūrīre mwendwa wakwa,
no mwendwa wakwa ndararī ho, nīarathīite;
Nayo ngoro yakwa īroorwo nī hinya nī ūndū wake gūthī.

Ndīramwethire, no ndinamuona.
Ndīramwītire, no ndananjītīka.

⁷ Arangīri maranyona
magīthīūrūrūka itūūra-inī rīu inene.

Nao marahūūrire, marandihangia;
marandunya guo yakwa ya igūrū,
arangīri acio a thingo!

⁸ Inyuī aarī aya a Jerusalemu, ndamwīhītithia atīrī:
mūngīona mwendwa wakwa-rī,

mūkūmwīra atīa?
Mwīrei atī ndī mūcuce nī wendo.

Arata

⁹ Wee mūthaka gūkīra andū-a-nja arīa angī othe-rī,
mwendwa waku aagīrīte agakīra endwa arīa angī na kī?

Mwendwa waku akīrīte endwa arīa angī nakī,
nīguo ūtwīhītithie ūguo?

Mwendwa

¹⁰ Mwendwa wakwa nī mūthaka na agatunīha,
nīekūūranīte harī arūme ngiri ikūmi.

¹¹ Mūtwe wake ūhaana ta thahabu theru mūno;
njuīrī yake īrī na mīkumba,
na īkaira ta ihuru.

¹² Maitho make mahaana ta ma ndutura
ciūmbīte tūrūū-inī,
mahaana ta mathambītio na iria,
o ta maigītwo wega makaagīrīra ta mathaga.

- 13 Makai make namo mahaana ta tũmĩgũnda
tũtumanĩte mahuti manungi wega magĩtararĩka.
Mĩromo yake no ta itoka igũita manemane.
- 14 Moko make mahaana ta thanju cia thahabu,
itheecereirwo tũhiga-inĩ tũrĩa twĩtagwo thumarati;
mwĩrĩ wake ũhaana ta mũguongo ũrĩa mũnyorokie,
ũgemetio na yakuti ĩrĩa theru.
- 15 Magũrũ make matariĩ ta itugĩ cia mahiga ma mũthemba wa marimari,
ihaandĩrĩrwo itina-inĩ cia thahabu ĩrĩa therie.
- Maũthĩ make matariĩ ta Lebanoni,
agathakara ta mũtarakwa yakuo.
- 16 Kanua gake akĩaria karĩ mũrĩo mũno;
we nĩ wa kwendeka biũ.
- Afĩrĩrĩ, ũyũ nĩwe mwendwa wakwa,
ũyũ nĩwe mũrata wakwa, inyuĩ aarĩ a Jerusalemu.

6

Arata

- 1 Wee mũthaka gũkĩra andũ-a-nja arĩa angĩ othe-rĩ,
mwendwa waku athĩite kũ?

Mwendwa waku arorire na kũ,
nĩguo tũmũcarie nawe?

Mwendwa

- 2 Mwendwa wakwa aikũrũkire mũgũnda-inĩ wake,
o tũmĩgũnda-inĩ tũrĩa tũtumanĩte mahuti marĩa manungi wega,
athĩite kũrĩithia kũu mũgũnda-inĩ,
agĩtuaga mahũa ma itoka.

- 3 Nĩĩ ndĩ wa mwendwa wakwa, nake nĩ wakwa;
we arĩithagia itoka-inĩ.

Mwendani

- 4 Wee mwendwa wakwa, ũrĩ mũthaka, o ta bũrũri wa Tiriza,*
ũrĩ wa kwendeka o ta Jerusalemu,
na ũkamakania o ta ita rĩrĩ na bendera.

- 5 Wĩhũgũre na kũngĩ, ũtĩge kũndora;
maĩtho maku nĩmarahoota.

Njuĩrĩ yaku no ta rũũru rwa mbũri
rũgũikũrũka Kĩrĩma kĩa Gileadi.

- 6 Magego maku mahaana ta rũũru rwa ng'ondũ
ikĩambata ciumĩte gũthambio.

O ĩmwe yacio ĩrĩ na ihatha rĩayo,
hatĩrĩ o na ĩmwe yacio ĩrĩ iiki.

- 7 Thĩa ciaku ihaana ta ciatũ igĩrĩ cia itunda rĩa mũkomamanga,
ikĩonerwo hau taama-inĩ ũcio ũkũhumbĩrĩte ũthiũ.

- 8 No gũkorwo na atumia athamaki mũrongo ĩtandatũ,
na thuriya mũrongo ĩnana,

na airĩtu gathirange matangĩtarĩka;

- 9 no ndutura yakwa, ũcio wakwa ũtarĩ ũcuuke-rĩ, gũtirĩ ũngĩ mahaanaine,
nowe mũirĩtu wa nyina wiki,
o we gĩtũnio kĩa ũcio mũmũciari.

Airĩtu maamuonire makĩmwĩta mũrathime;
nao atumia athamaki o na thuriya makĩmũkumia.

Arata

- 10 Nũũ ũyũ ũroimĩra ta ruoro rũgĩtema,
athakarĩte ta mwerĩ, na agathera ta rĩũ,
arĩ na ũkengu ta wa njata irũrũnganĩte?

Mwendani

- 11 Nĩndĩraikũrũkire mũgũnda wa mĩkombokombo,
ngarore tũmĩtĩ tũrĩa tũmerete kũu gĩtuamba-inĩ,
nĩguo nyone kana mĩthabibũ nũthundũrĩte,
o na kana mĩkomamanga nũrutĩte kiro.

* 6:4 Itũura rĩa Tiriza nĩrĩo Jeroboamu aathuurire rĩtuĩke itũura inene rĩa Ũthamaki wa Gathigathini.

12 O na itanamenya ūrĩa gūtariĩ-rĩ,
merirĩria ma ngoro yakwa marandwara
gatagatĩ-inĩ ka ngaari cia mũthamaki cia ita cia andũ aitũ.

Arata

13 Cooka, cooka, wee Mũshulamu;
cooka, cooka, nĩgeetha tũkwĩrorere!

Mwendani

Mũkwenda kwĩrorera Mũshulamu ūyũ nĩkĩ,
taarĩ rwimbo rwa Mahanaimu mũreerorera?

7

1 We mwarĩ ūyũ wa mũnene,
ĩ magũrũ maku mekĩrĩtwo iraatũ ti mathaka!
Magũrũ maku mathakarĩte makahaana ta mathaga,
marĩa mathondeketwo nĩ moko ma mũbundi mũũgĩ.
2 Mũkonyo waku nĩ ta kaihũri ga gĩthiũrũrĩ
karĩa gataagaga ndibei ningie.
Njohero yaku ihaana ta kĩhumbu kĩa ngano ngonyore,
gĩthiũrũrũkĩrio nĩ itoka.
3 Nyondo ciaku ihaana ciana igĩrĩ cia thiiya,
ikahaana mahatha ma thiiya.
4 Ngingo yaku ihaana ta mũthiringo mũraihu wakĩtwo na mĩguongo.
Maitho maku nĩ ta tũria twa Heshiboni,
hakuhi na kĩhingo kĩa Bathi-Rabimu.
Iniũrũ riaku rihaana ta mũthiringo mũraihu wa Lebanoni
ũrĩa ūrorete na mwena wa Dameski.
5 Mũtwe waku ūkũhumbaga tanji ta Kirĩma gĩa Karimeli.
Nacio njuĩrĩ ciaku ciirĩte ikahaana ta rangi wa ndathi;
mũthamaki aikaraga ta oohereirwo tũmicuha-inĩ twacio.
6 Wee wendo, kaĩ wee ūrĩ mũthaka na wa gũkenania-ĩ!
Maũndũ maku nĩmagũkenania!
7 Kĩrũgamo gĩaku kĩrũngarĩte ta mũtĩ wa mũkĩndũ,
nacio nyondo ciaku ihaana ta imanjĩka cia matunda.
8 Ndoigire atĩrĩ, “Nĩngũhaica mũtĩ ūyũ wa mũkĩndũ;
nĩngũtua matunda maguo.”
Nyondo ciaku irotũka ta imanjĩka cia thabibũ,
nayo mĩhũmũ yaku itararĩke wega ta matunda,
9 nako kanua gaku gatuĩke ta ndibei irĩa njega mũno.

Mwendwa

Ndibei iyo irokinyĩra mwendwa wakwa,
na imerũke wega irĩ gatagatĩ ka mĩromo na magego.
10 Niĩ ndĩ wa mwendwa wakwa,
nake nĩ niĩ eriragĩria.
11 Mwendwa wakwa, ũka, nĩtũthiĩ mĩgũnda-inĩ,
nĩtũthiĩ tũkaraarĩre tũtũura-inĩ.
12 Nĩtũrooke gũthiĩ tene mĩgũnda-inĩ ya mĩthabibũ
tũkarore kana mĩthabibũ nĩmĩthundũku,
na kana nĩcanũrĩte kĩro kĩayo,
o na kana mĩkomamanga nĩrutĩte kĩro:
kũu nĩkuo ngaakũheera wendo wakwa.
13 Matunda ma mandarĩki nĩmaratararĩka,
na mũrango-inĩ gwitũ kũrĩ na matunda ma mĩthemba yothe marĩa mega mũno,
ma mũgethano o na mangĩ maikaru,
marĩa ngũigĩire, wee mwendwa wakwa.

8

1 Naarĩ korwo no ūtuĩke ta mũrũ wa maitũ,
ũrĩa wongire nyondo cia maitũ!
Hĩndĩ iyo, ingĩgũtũnga nja,
ndaakũmumunya,

na gütirī mündū o na ūrīkū ūngĩmena.

² Ingĩgūtongoria,

ngūtware nyũmba ya maitū,
ũcio wandutire maũndū.

Ingĩkũhe ndibei irĩa njamithie wega ūnyue,
o yo ngogoyo ya mĩkomamanga yakwa.

³ Guoko gwake kwa ūmotho akũigĩte rungu rwa mūtwe wakwa,
nakuo guoko gwake kwa ūrĩo gũkaahĩmbĩria.

⁴ Inyuĩ aarĩ a Jerusalemu, ndamwĩhĩtithia atĩrĩ:

Mũtikoimbuthũre wendo o na kana mũwarahũre,
o nginya wĩrirĩrie kwarahũka guo mwene.

Arata

⁵ Nũũ ūyũ ūroka ambatĩte oimĩte werũ-inĩ,
etiiranĩtie na mwendwa wake?

Mwendwa

Rungu-inĩ rwa mūtĩ wa matunda nĩho ndakwarahũrire ūrĩ toro;
hau nĩho nyũkwa aagĩrĩire nda yaku,
o hau nĩho ūcio warĩ na ruo rwa kũrũmwo aagũciarĩire.

⁶ Njikĩra ta mũhũuri ngoro-inĩ yaku,
ũhũũre ta mũhũuri guoko-inĩ gwaku;
amu wendo ūrĩ hinya o ta gĩkuũ,
ũiru waguo ūmĩtie ngoro o ta mbĩrĩra.

Ūcinaga o ta mwaki ūrakana,
na o ta rũrĩrĩmbĩ rũnene mũno rwa Jehova.

⁷ Maaĩ maingĩ matingĩhota kũhoria wendo;
njũũ itingĩhota kũũthereria.

Korwo mündū no aheane
ũtonga wotho wa nyũmba yake nĩ ūndū wa wendo-rĩ,
no kũnyũrũrio ūngĩnyũrũrio o biũ.

Arata

⁸ Nĩtũrĩ na kairĩtu ka maitū,
nako gatumĩtie nyondo.

Tũgeka atĩa nĩ ūndū wa kairĩtu kau gaitū,
mũthenya irĩa gagaatuĩka ga kũũrio?

⁹ Korwo nĩ rũthingo-rĩ,
tũngĩaka mĩthiringo mĩraihu na igũrũ ya betha igũrũ rĩako.

Korwo nĩ mũrango-rĩ,
tũngĩkahingĩrĩria na mbaũ cia mũtarakwa.

Mwendwa

¹⁰ Nĩ ndĩ rũthingo,
nacio nyondo ciakwa ihaana ta mĩthiringo mĩraihu na igũrũ.

Nĩ ūndū ūcio maitho-inĩ make-rĩ,
nduĩkĩte o ta mündū ūtũmaga aiganĩre.

¹¹ Solomonĩ aarĩ na mũgũnda wa mĩthabibũ kũu Baali-Hamoni;
mũgũnda ūcio wa mĩthabibũ akũũkomborithia kũrĩ akombori.

O mündū aarĩ arehage cekeri 1,000* cia betha
nĩ ūndū wa maciaro maguo.

¹² No mũgũnda wakwa wa mĩthabibũ nĩ wakwa o nĩ nyiki;
cekeri icio 1,000 nĩ ciaku wee Solomonĩ;
nacio cekeri 200† nĩ cia arĩa marĩmagĩra maciaro maguo.

Mwendani

¹³ Atĩrĩrĩ, wee ūikaraga mũgũnda-inĩ
hamwe na arata a thiritũ yaku,
reke o na nĩ njigwe mũgambo waku.

Mwendwa

¹⁴ Umagara na ihenya mwendwa wakwa,
ũtuĩke ta thiya,
kana ta thwarĩga nyanake
irĩ irĩma-inĩ irĩa irĩ mahuti manungi wega.

* 8:11 nĩ ta kilo ikũmi na imwe na nuthu (11.5) † 8:12 nĩ ta kilo igĩrĩ na robo (2.25)

ISAIA

¹ Maya nimo maündũ marĩa maaguũrĩrio Isaia mũrũ wa Amozu, makoniũ Juda na Jerusalemu hĩndĩ ya wathani wa Uzia, na wa Jothamu, na wa Ahazu, na wa Hezekia, arĩa maarĩ athamaki a Juda.

Rũrĩrĩ Rũremi

² Atĩrĩrĩ, wee igũrũ, ta thikĩrĩria! Nawe thĩ ta igua!

Nĩgũkorwo Jehova nĩarĩtie akoiga atĩrĩ:

“Nĩ heete ciana irio, ngacirera igakũra,
no cio ikaanemera.

³ Ndegwa nĩyũũ mwene yo,
nayo ndigiri ikamenya mũharatĩ wa mwene yo,
no Isiraeli ndarĩ undũ ooi,
andũ akwa nĩmagĩte ũmenyo.”

⁴ Hĩ! Kaĩ mũrĩ rũrĩrĩ rwiħagia-ĩ.
Mũrĩ andũ matitikite mahĩtia,
na rũruka rwa andũ mekaga ũũru,
na ciana ciũrutĩre gũthũkia maũndũ!

Nĩmatiganĩrie Jehova;
nĩmamenete Ūrĩa Mũtheru wa Isiraeli,
makamũhutatĩra, magacooka na thuutha.

⁵ Nĩ kũ gĩgũtũma mwende gũikara mũkĩhũũragwo?
Nĩ kũ gĩgũtũma mũthĩ o na mbere kũrema?
Mũtwe wothe nĩmũtĩhangie,
nayo ngoro yothe ikanyamarĩka.

⁶ Kuuma ikinya rĩa kũgũrũ nginya mũtwe
gũtirĩ handũ hagima:
no nguraro theri, na mũtũnda,
na ironda cia ndũira
itarĩ thambie, kana ikoohwo,
kana ikororoioyo na maguta.

⁷ Bũrũri wanyu ũkirĩte ihooru,
matũũra manyu manene magacinwo na mwaki;
mĩgũnda yanyu ĩramathwo ĩgatigwo ũtheri nĩ andũ a kũngĩ
o mũkĩonaga,
ĩkoonũhwo ta ĩng’auranĩtio nĩ ageni.*

⁸ Mwarĩ wa Zayuni atiganĩrio
ta gĩthũnũ kĩrĩ mũgũnda wa mũthabibũ,
agatiganĩrio ta kanyũmba karĩ mũgũnda wa marenge,
o na ta itũũra inene rĩthiũrũrũkĩrio nĩ thũ ikĩenda kũrĩtunyana.

⁹ Tiga Jehova Mwene-Hinya-Wothe
aatũtigĩrie matigari manini ma andũ-rĩ,
tũngĩtuĩkĩte ta Sodomu,
na tũkahaana ta Gomora!

¹⁰ Thikĩrĩriaĩ kiugo kĩa Jehova,
inyuĩ mwathanaga Sodomu;
na mũigwe watho wa Ngai witũ,
inyuĩ andũ a Gomora!

¹¹ “Magongona macio manyu mũndutagĩra maingĩ-rĩ,
nĩ ma kĩ kũrĩ nĩ?” Ūguo nĩguo Jehova ekũũria.
“Nĩnjiganĩtwo nĩ magongona ma njino,
na magongona ma ndũrũme, na maguta ma nyamũ noru;
nĩ ndikenagĩra thakame ya ndegwa,
na ya tũtũrũme, o na ya mbũri.

* 1:7 Undũ ũyũ wekĩkĩte rĩrĩa Senakeribu aatharĩkĩre Jerusalemu (1Ath 18:13).

- 12 Nūū ūkoragwo amwīrīte mūndutīre magongona macio
rīrīa mūgūūka mbere yakwa kūūhooya,
mūkīrangaga nja cia nyūmba yakwa?
- 13 Tigai gūcooka kūrehe maruta ma tūhū!
Ūbumba wanyu nī kīndū kīa magigī harī nī.
Ndingīhota gūkirīrīria ciūngano cianyu cia waganu:
micemanio yanyu ya Karūgamo ka Mweri, na Thabatū, o na ciathī iria njathane.
- 14 Ngoro yakwa nūthūire ciathī cianyu
cia Karūgamo ka Mweri, o na ciathī iria njathane.
Maūndū macio matuīkīte mūrigo harī nī,
nīmanogetie.
- 15 Hīndī irīa mwambararia moko manyu na igūrū mūkīhooya,
nīndīrīmūhithaga maitho makwa ndikamuone;
o na mūngīhooya mahooya maingī ndirīmūiguaga.
Nīgūkorwo moko manyu maiyūrītwo nī thakame;
¹⁶ mwīthambei mwītherie.
Eheriai cīko cianyu njūru maitho-inī makwa!
Tigai gwīka maūndū mooru,
¹⁷ mwīrutei gwīkaga wega!
Thingatagai ciira wa kīhoto,
na mūkoomīrīria arīa ahinyīrīrie.
Tuagai ciira wa ciana cia ngoriai na kīhoto,
na mūthaithanagīrīre mūtumia wa ndigwa.”
- 18 Jehova ekuuga afīrī,
“Ūkai tūciire.
O na mehīa manyu mangīkorwo matunīhīte ta gakarakū-rī,
nīmagathera o ta irā;
o na maatuīka matunīhīte ta thakame,
nīmakerūha o ta guoya wa ng’ondu.
- 19 Mūngīnjigua na mūnjathīkīre,
nī mūrīrīrīaga indo iria njega mūno cia būrūri;
20 no mūngīrema na mūrege gwathīka,
mūkaaniinwo na rūhiū rwa njora.”
Nīgūkorwo nī kanua ka Jehova koigīte ūguo.
- 21 Hī! Kaī itūūra inene rīrīa rīihokeku
nīrītuīkīte ta mūmaraya-ī!
Hīndī imwe rīaiyūrīte ūtuanīri ciira wa kīhoto;
ūthingu nīguo watūūrāga thīinī warīo,
no rīu nī oragani matūūrāga kuo!
- 22 Betha yanyu itūīkīte gīko,
ndībei yanyu irīa njega mūno īgatukanio na maaī.
- 23 Andū anyu arīa mamwathaga nī kūrema maremete,
magatuīka a thiritū ya aici;
othe nīmendete mahaki,
nao mahanyūkanagia na indo cia kūheo.
Maticīragīra ciana cia ngoriai na kīhoto;
na matīthikagīrīria ciira wa mūtumia wa ndigwa.
- 24 Nī ūndū ūcio, Mwathani, Jehova Mwene-Hinya-Wothe,
O we Mwene Hinya wa Isiraeli, ekuuga afīrī,
“Hī! Nīngaitīrīria amuku akwa mang’ūrī makwa,
na ndīrīhīrie harī thū ciakwa.
- 25 Nīngagūūkīrīra na guoko gwakwa;
ngagūtheria gīko gīaku gīthire biū,
na maūndū maku mothe marīa matarī matheru ndīmatherie.
- 26 Aciirithania aku ngaatūma matuīke o ta ūrīa maatarī matukū-inī ma tene,
na aheani kīrīra aku o ta ūrīa maatarī kīambīrīria-inī.
Thuutha ūcio ūgeetagwo
Itūūra Inene rīa Ūthingu,
o na Itūūra Inene Rīihokeku.”
- 27 Itūūra rīa Zayuni rīgaakūūrwo na ciira wa kīhoto,

- nao andũ a rĩo arĩa merirĩte makũũrwo na ũthingu.
 28 No andũ arĩa aremi na arĩa ehia makaaniinwo hamwe,
 nao arĩa matiganagĩria Jehova nĩmagathira biũ.
 29 "Nĩmũgaconoka nĩ ũndũ wa mĩgandi iyo mĩamũre
 mũtũire mũkenagĩra;
 nĩmũkaigua thoni nĩ ũndũ wa mĩgũnda
 iyo mwĩthuurĩre.
 30 Mũgaatuĩka ta mũgandi ũrahooha mathangũ,
 mũtuĩke ta mũgũnda ũtarĩ maaĩ.
 31 Mũndũ ũrĩa ũrĩ hinya agaatuĩka maragara,
 naguo wĩra wake ũtuĩke thandĩ;
 we na wĩra wake nĩmakahĩa hamwe,
 haage mũndũ wa kũhoria mwaki ũcio."

2

Kĩrĩma kĩa Jehova

- 1 Ūyũ nĩguo ũhoru ũrĩa Isaia mũrũ wa Amozu onire ũkonĩi Juda na Jerusalemu:
- 2 Matukũ-inĩ ma kũrigĩrĩria
 kĩrĩma kĩa hekarũ ya Jehova nĩgĩkahaandwo
 kĩrĩ kĩo kĩnene gatagatĩ ka irĩma iria ingĩ;
 nĩgĩkambarario igũrũ rĩa tũrĩma tũrĩa tungĩ,
 nao andũ a ndũrĩrĩ nĩkwo magathĩiaga.
 3 Ndũrĩrĩ nyingĩ nĩgathĩi kuo ikiugaga atĩrĩ,
 "Ūkai, twambate tũthĩi kĩrĩma-inĩ kĩa Jehova,
 tũthĩi nyũmba ya Ngai wa Jakubu.
 Nĩagatũruta ũhoru wa mĩthĩire yake,
 nĩgeetha tũgeragĩre njĩra ciake."
 Nĩgũkorwo Zayuni nĩgũkoima ũtaarani,
 nakuo Jerusalemu kuume ndũmĩrĩri ya Jehova.
 4 Nake nĩagatuithanagia ndũrĩrĩ ciira,
 na aigũithanie irĩndĩ nyingĩ.
 Hiũ ciao cia njora magaacithondeka ituĩke mĩraũ ya kũrĩma,
 namo matimũ mao mamathondeke matuĩke hiũ cia gũceeha mĩĩ.
 Gũtirĩ rũrĩrĩ rũgaacooka kũrũa na rũrĩrĩ rũrĩa rũngĩ na rũhiũ rwa njora,
 o na kana merute ũhoru wa mbaara hĩndĩ ingĩ.
- 5 Afĩrĩrĩ wee nyũmba ya Jakubu,
 ũkaai tũthĩiage tũmũrĩkũrwo nĩ ũtheri wa Jehova.
- Mũthenya wa Jehova*
- 6 Wee nũtiganĩirĩe andũ aku,
 o acio a nyũmba ya Jakubu.
 Nao marũmĩtie mũno mĩtugo na irĩra cia andũ a mwena wa irathĩro;
 maragũraga ta Afilisti,
 na makagĩa thiritũ na andũ matooi Ngai.
 7 Bũrũri wao ũiyũrĩte betha na thahabu,
 igĩĩna ciao itingĩthira.
 Bũrũri wao ũiyũrĩte mbarathi;
 na ngaari ciao cia ita itingĩtarĩka.
 8 Bũrũri wao ũiyũrĩte mĩhianano ya kũhooywo;
 mainamagĩrĩra wĩra wa moko mao,
 o indo iria mathondekete na ciara ciao.
 9 Nĩ ũndũ ũcio mũndũ nĩakaharũrũkio,
 nacio iruka cia andũ iconorithio;
 ndũkanamarekere.

- 10 Toonyai rwaro-inĩ rwa ihiga,
 mwĩhithe tũri-inĩ mũũrĩre kĩmakania kĩa Jehova
 na riiri wa ũnene wake!
 11 Maitho ma mũndũ mwĩtũĩ nĩmagaconorithio,
 naguo mwĩtũĩ wa andũ nĩkaharũrũkio;

no Jehova we wiki nīwe ūgaatūgĩrio mūthenya ūcio.

¹² Jehova Mwene-Hinya-Wothe arĩ na mūthenya aigĩte
wa gũũkĩrĩra andũ arĩa othe etũĩ na arĩa meĩkagĩrĩra,
na arĩa othe metũũgagĩria
(nao othe nĩmakanyĩhio),

¹³ na okĩrĩre mĩtarakwa yothe ya Lebanoni, ĩrĩa mĩraihi na igũrũ na ĩkaneneha mũno,*
o na mĩgandi yothe ya Bashani,

¹⁴ na okĩrĩre ĩrĩma ĩria ndaaya na igũrũ,
na tũrĩma tuothe tũrĩa tũraihi.

¹⁵ na okĩrĩre mũthiringo o wothe mũraihi na igũrũ
na rũthingo o ruothe rwakĩtwo rwa hinya,

¹⁶ na okĩrĩre marikabu ciothe cia Tarishishi,
na marikabu ciothe ĩria njega mũno.

¹⁷ Mwĩtũũgĩrio wa mũndũ nũũkaharũrũkio,
na mwĩtũũo wa andũ ūconorithio;

no Jehova we wiki nīwe ūgaatūgĩrio mūthenya ūcio,

¹⁸ nayo mĩhianano ya kũhooywo nĩgathira biũ.

¹⁹ Andũ makoorĩra ngurunga-inĩ cia ndwaro cia mahiga,
o na marima-inĩ ma thĩ,

moorĩre kĩmakania kĩa Jehova na riiri wa ũnene wake,
hĩndĩ ĩrĩa akaarũgama athingithie thĩ.

²⁰ Mūthenya ūcio andũ makooya mĩhianano yao ya betha,
na mĩhianano yao ya thahabu,

ĩrĩa methondekeire mamĩhooyage,
mamĩkĩrie huko na huhu.

²¹ Nao makoorĩra ngurunga-inĩ cia ndwaro cia mahiga,
na mahiga-inĩ marĩa macunjurĩte

morĩre kĩmakania kĩa Jehova
na riiri wa ũnene wake,
hĩndĩ ĩrĩa akaarũgama, athingithie thĩ.

²² Tiga kwĩhoka mũndũ,
ũrĩa mĩhũmũ yake ĩrĩ o maniũrũ-inĩ make.
Nĩ ũndũ-rĩ, akĩrĩ wa bata ũrĩkũ?

3

Jerusalemu na Juda Gĩtuĩrwo Ciira

¹ Atĩrĩrĩ, Mwathani,

Jehova Mwene-Hinya-Wothe,
arĩ hakuhĩ kwehereria Jerusalemu na Juda
ũteithio wao na kĩrĩa kĩmatiiragĩrĩra,
amehererie ūteithio wothe wa irio na wa maaĩ,

² o na ameherie mũndũ ũrĩa njamba na mũrũ wa mbaara,
na mũtuanĩri ciira na mũnabii,

na mũragũri na mũthuuri wa kĩa,
³ na mũtongoria wa gĩkundi gĩa thigari mĩrongo ĩtano,
na mũheani kĩrĩra, na mũbundi mũũgĩ, o na mũndũ-mũgo mũũgĩ.

⁴ Tũhĩ nĩtuo ngaatua anene ao;
na maathagwo nĩ tũkenge.

⁵ Andũ nĩmakahiinyanĩrĩa:
o mũndũ akaahinyĩrĩa ũrĩa ũngĩ,
mũndũ wa itũũra okĩrĩre mũndũ wa itũũra rĩake.

Arĩa anini nĩmagookĩrĩra arĩa akũrũ,
nao arĩa matarĩ ngumo mokĩrĩre mũndũ ũrĩa mũtũũku.

⁶ Mũndũ nĩakanyiita ũmwe wa ariũ a nyina
arĩ gwa ithe mũciĩ, amwĩre atĩrĩ,

* ^{2:13} Bũrũri wa Lebanoni warĩ mwena wa irathĩro wa Jorodani, na woĩkaine nĩ ũndũ wa mĩtarakwa na ng'ombe ciakuo.

“Wee ūrī na nguo ya igūrū, tuika mūtongoria witū;
ūreke kündū gūkū kwanangītwo kügē wathani-inī waku!”

⁷ Nowe nīakaanīrīra mūthenya ūcio oige atīrī,
“Nīū ndirī na kīhonia.
Nīgūkorwo gwakwa mūciī gūtīrī irio kana nguo,
tigai kündua mūtongoria wa andū.”

⁸ Nīgūkorwo Jerusalemu nīkūrātūgūūga,
nakuo Juda nīkūrāgūa;
ciugo na ciiko ciakuo nīirokīrīra Jehova
na makang’athīria thiithi wake ūrī riiri.
⁹ Ithiithi ciao nīcio ciumbūrāga ūrīa mahaana;
maanīkaga mehia mao o ta ma Sodomu;
o na matimahithaga.

Kaī marī na haaro-ī!
Nīo mereheire mwanangīko.

¹⁰ Ha ūhorō wa andū arīa athingu, meerei atī nīmakagaacīra;
nīgūkorwo nīmakaarīāga maciaro ma maündū marīa maaneka.

¹¹ No andū arīa aaganu, meerei atīrī: kaī marī na haro-ī!
Nīgūkorwo mwanangīko ūrī igūrū rīao!

Nao makaarīhwo kūrīngana na wīra wa moko mao.

¹² Andū akwa mahinyagīrīrio nī ciana,
nao andū-a-nja nīo mamaathaga.
Atīrīrī inyuū andū akwa, atongoria anyu nīo mamūhīthāgia,
magatūma muume njīra irīa yagīrīre.

¹³ Jehova nīaikarīire gītī gīake icīrīro-inī;
akarūgama nīguo acīrīrīthie andū.

¹⁴ Jehova nīarīkītīe gūtūūra
athuuri na atongoria a andū ake ciira, akameera atīrī:
“Nī inyuū mwanangīte mūgūnda wakwa wa mīthabībū;
o na indo iria mūtunyīte athīnī irī thīnī wa nyūmba cianyu.”

¹⁵ “Mūhehenjaga andū akwa,
na mūkamemenda mothiū ma athīnī nīkī?”
nīguo Mwathani Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekūūria.

¹⁶ Jehova ekuuga atīrī,
“Andū-a-nja a Zayuni nīetīi,
mathiāgia maguucītīe ngingo,
makiuhanaga na maitho mao,
na makinyaga na njacī magīthīi,
na makagambia njingiri iria irī thūng’wa-inī ciao.

¹⁷ Nī ūndū ūcio Mwathani nīagatūma andū-a-nja acio a Zayuni magē na ironda mītwe;
Jehova nīakoonania njaga yao.”

¹⁸ Mūthenya ūcio Jehova nīakamaaūra mathaga mao: nīmo bangiri, na rūtāmī rwa
kuoha njuīrī, na mīgathī irīa īhacīte ta mweri,

¹⁹ na icūhī cia matū, na mīrīnga ya moko, na taama wa kwīhumbīra ūthiū,

²⁰ na itambaya cia mūtwe, na irengeeri cia magūrū, na mīcibi, na cuba cia maguta
manungi wega, na ithiūtū

²¹ na icūhī cia mūhūūrī cia moko, na icūhī cia maniūrū,

²² na nguo ndaihu iria njega, na ngūbia, na tūbuti, na nguo cia igūrū, na tūmondo,

²³ na icicio cia kwīrora, na nguo cia gatani irīa njega, na itambaya, na macuka ma
ciande.

²⁴ Handū ha mūtārārīko mwega gūkaagīa na mūnūngo mūūru;

handū ha mūcibi hagaakorwo mūkanda;

handū ha njuīrī thondeke wega hagē kīhara;

handū ha nguo njega hakaagīa nguo ya ikūnia;

naho handū ha ūthaka wa mwīrī hagē gūcinanwo na ruoro.

²⁵ Arūme anyu makooraḡwo na rūhiū rwa njora,

nacio njamba cianyu cia ita ikaaniinīrwo mbaara-inī.

²⁶ Ithingo cia Zayuni n̄igacakaya na igir̄ike,
na itũura r̄iu rikire ihooru, na rikare r̄imomoretwo, rikagũa th̄i.

4

¹ Na r̄ir̄i, mũthenya ũcio andũ-a-nja m̄ugwanja makaanyiita m̄undũ m̄urũme ũmwe,
mamw̄ire at̄ir̄i, “T̄ur̄ir̄iĩaga irio ciitũ ithuĩ ene,
na tw̄iheage nguo;
no ũreke tw̄itanagio nawe.
Twehererie thoni ciitũ!”

Thuuna ya Jehova

² Mũthenya ũcio Thuuna ya Jehova n̄igathakara na iḡie riiri, namo maciaro ma
bũrũri ũcio magaaakorwo mar̄i mega, na mar̄i mw̄iraho na riiri wa ar̄ia magaaakorwo
mar̄i matigari kũu Isiraeli!

³ Na r̄ir̄i, n̄igũgakinya at̄ir̄i, andũ ar̄ia magaatigwo Zayuni, na ar̄ia magaaakorwo mati-
gaire Jerusalemu, mageetagwo atheru, nao n̄i ar̄ia othe maandik̄itwo na magaaath̄ir̄irwo
gũtũura muoyo kũu Jerusalemu.

⁴ Mwathani n̄igathambia ḡiko kir̄ia k̄iuru k̄ia andũ-a-nja a Zayuni; n̄igatheria
Jerusalemu marooro ma thakame ar̄i na roho wa gũtuan̄ira ciira o na roho wa gũcina
na mwaki.

⁵ Ninḡi Jehova n̄igatũma itu r̄ia ndogo riḡie kũndũ guothe mũthenya kũria
gũkaritwo n̄i andũ kir̄ima-inĩ kũu ḡia Zayuni, na atũme kũria kũnganitwo gwakane
rũr̄ir̄imbĩ rwa mwaki ũtukũ; igũrũ r̄ia riiri ũcio wothe gũgaakorwo taar̄i hema.

⁶ Iḡaatuika ta ḡithũnũ ḡia kũrehe k̄iururu ḡia kw̄igitia kuuma kũri ũrugar̄i wa
mũthenya, na handũ ha kũũr̄ira na ha kw̄igitia kuuma kũri kihuhũkanio k̄ia r̄uhuhu
na k̄ia mbura.

5

Rw̄imbo rwa Mũgũnda wa Mithabibũ

¹ Ningũin̄ira mwendwa wakwa ũr̄ia nyendete rw̄imbo,
ndim̄uin̄ire rw̄imbo r̄ikonĩ m̄ugũnda wake wa mithabibũ:
Mwendwa wakwa aar̄i na m̄ugũnda wa mithabibũ
kir̄ima-inĩ handũ hanoru mũno.

² Akũthiũr̄ur̄uk̄iria na mũtaru,
na akũngania mahiga mar̄ia mothe maar̄i kuo akĩmate,
aḡicooka akĩuhaanda mithabibũ ir̄ia m̄iega mũno.
N̄iaakire mũthiringo mũraihu na igũrũ kũu th̄inĩ waguo,
o na ninḡi akienja handũ ha kũhihaḡira thabibũ.
Nake aḡieterera ũciare thabibũ njega,
no r̄ir̄i, waciarire thabibũ cia ḡithaka.

³ “At̄ir̄ir̄i, inyuĩ andũ aya m̄utũũraga Jerusalemu o na andũ a Juda,
tũtuithaniei ciira, n̄i na m̄ugũnda wakwa wa mithabibũ.

⁴ Nĩ undũ ũr̄ikũ ũngĩ inḡiekire m̄ugũnda ũcio wakwa wa mithabibũ
gũk̄ira ũguo ndaw̄ikire?
Waciarire thabibũ cia ḡithaka n̄ik̄i,
o h̄indĩ ir̄ia ndetereire ũciare thabibũ njega?

⁵ At̄ir̄ir̄i, n̄ingũmw̄ira ũria ngw̄ika
m̄ugũnda ũcio wakwa wa mithabibũ:
N̄ingũwehereria r̄ugiri rwaguo,
n̄iguo wanangwo,
njooke momore rũthingo rwaguo,
n̄iguo ũranḡir̄ir̄io.

⁶ Nd̄iũtigan̄irie wananḡike,
ũtegũcehwo kana kũr̄imwo,
naguo ũr̄imeraga cong’e na m̄igua.
Ninḡi njathe matu matikanaur̄irie mbura.”

⁷ M̄ugũnda wa mithabibũ wa Jehova Mwene-Hinya-Wothe
n̄iguo nyũmba ya Isiraeli,
nao andũ a Juda

nño mūgūnda wake wa mīthabibū ūrīa akenagīra.
 Nake eethire ciira wa kīhotoo, akīona o ūiti wa thakame;
 agīcaria ūthingu, no akīigua kīrīro kīa mīnyamaro.

Haaro na Gūtūrwo Ciira

⁸ Kaī, inyuī arīa mūikaraga mūkīiongagīrīra nyūmba mūrī na haro-ī!

O inyuī mūnyitithanagia gīthaka kīmwe na kīrīa kīngī gīgatuika kīmwe,
 nginya hakaaga handū ha gūtīgīria andū arīa angī,
 nīguo mūtūire būrūri-inī mūrī inyuiki.

⁹ Jehova Mwene-Hinya-Wothe oigīte atīrī ngīiguaga:

“Ti-itherū nyūmba iria nene nūgakira ihooru,
 nacio nyūmba iria thaka ciage andū a gūciikara.

¹⁰ Mūgūnda wa īka ikūmi wa mīthabibū ūkaaruta bathi īmwe* ya ndibei,
 nayo homeri īmwe† ya mbegū yume eba īmwe‡ ya ngano.”

¹¹ Kaī arīa marokaga gūūkīra rūciinī tene,
 makahangīre njoohi marī na haaro-ī!
 o acio maikaraga thī ūtukū gūgakūra,
 nginya makarīo nī ndibei.

¹² Maruga-inī mao makoragwo na inanda cia mūgeeto,
 na cia inubi na tūhembe, na mītūrūrū, o na ndibei,
 no matirūmbūyagia ciiko cia Jehova,
 na makaagīra wīra wa moko make gītīo.

¹³ Nī ūndū ūcio andū akwa nīmagatahwo matwarwo būrūri ūngī
 nī ūndū wa kwaga ūmenyo;
 andū ao arīa atīiku magaakua nī ng’aragu,
 nakīo kīrīndī kīao kīhootheke nī nyoota.

¹⁴ Nī ūndū ūcio mbīrīra nīnenehetie thuti nī ūndū wao,
 na īgaathamia kanua kayo gatarī gīturi;
 kūu nīkuo gūkaaharūrūka andū ao arīa marī igweta na ikundi cia andū,
 hamwe na andū arīa manyuuga makanegena, o na arīu.

¹⁵ Nī ūndū ūcio mūndū nīakaharūrūkio,
 nakīo kīrīndī gīconorithio,
 namo maitho ma arīa etīi maconorithio.

¹⁶ No Jehova Mwene-Hinya-Wothe nīagatūūgīrio nī ūndū wa ciira wake wa kīhotoo,
 nake Mūrungu, o we ūcio mūtheru, nīakeyonia nī mūtheru na ūndū wa ūthingu
 wake.

¹⁷ Hīndī īyo ng’ondu ikaarīaga ta irī ūrīithio-inī wacio;
 natuo tūgōndu tūkaarīithagio kūndū kūrīa kwanangīku gwa itonga.

¹⁸ Kaī arīa maguucagia mehia na mīhīndo ya maheeni marī na haaro-ī!
 o acio maguucagia waganu na mīkanda ta irīa īguucagia ngaari cia ng’ombe,

¹⁹ o acio moigaga atīrī, “Ngai nīahiūhe oke,
 nīahīke wīra wake nīguo tūwone.

Nīūkuhīrīrie,
 mūbango wa ūrīa Mūtheru wa Isiraeli nīūūke,
 nīguo tūūmenye.”

²⁰ Kaī arīa metaga ūūru wega,
 nāguo wega makawīta ūūru marī na haaro-ī!
 o acio matuaga nduma nīyo ūtheri, na ūtheri makaūtua nduma,
 na magatua kīndū kīrūrū nī kīrī mūrīo,
 nakīo kīndū kīrīa kīrī mūrīo magagītua nī kīrūrū.

²¹ Hī! Kaī arīa meyonaga marī oogī maitho-inī mao,
 na makeyona marī na ūmenyi marī na haaro-ī!

²² Hī! Kaī andū arīa marī ngumo ya kūnyua ndibei,
 na njoorua cia kūrīingīa indo cia gūtūma andū marīo marī na haaro-ī!

²³ o arīa marekagīrīria andū arīa mehītie nī ūndū wa ihaki,
 no makarega gūtua ciira wa kīhotoo wa andū arīa matehītie.

* 5:10 nī ta lita 22 † 5:10 nī ta lita 220 ‡ 5:10 nī ta lita 22

24 Nĩ ùndũ ùcio, o ta ùrĩa nĩnĩmbĩ cia mwaki icinaga itira cia mũgũnda,
 na ta ùrĩa nyeki nyũmũ Ìniinũkagio nĩ rùrĩrĩmbĩ rwa mwaki-rĩ,
 ùguo noguo mĩri yao ìkaabutha,
 na kiro kĩa kũumbũrwo o ta rũkũngũ;
 nĩgũkorwo nĩmaregete watho wa Jehova Mwene-Hinya-Wothe,
 na makamena kiugo kĩa Ùrĩa Mũtheru wa Isiraeli.
 25 Nĩ ùndũ ùcio marakara ma Jehova maakanĩte mookĩrĩre andũ ake;
 nake nĩatambũrũkĩtie guoko amagũthe magũe thĩ.
 Irĩma nacio igathingĩtha,
 nacio ciimba ciao ikaaraganio njĩra-inĩ ta mahuti.

No o na kũrĩ ùguo-rĩ, marakara make matirĩ maraahũahũa,
 guoko gwake no gũtambũrũkĩtio o na rĩu.

26 Nake ahaicĩtie bendera handũ igũrũ eete ndũrĩrĩ iria irĩ kũraya,
 nao arĩa marĩ ituri cia thĩ ahuhaga biringi akĩmeeta. §
 Nĩo aya mokĩte,
 mateng'ereite na ihenya.

27 Gũtirĩ o na ùmwe wao ùraanoga kana akahĩngwo,
 gũtirĩ o na ùmwe ùracũũnga kana agakoma;
 gũtirĩ ùraregeria mũcibi njohero,
 o na gũtirĩ rũriği rwa kĩaatũ rũtuũkĩte.

28 Mĩguĩ yao nĩ mĩũgĩ,
 namo mota mao mothe nĩmageete;
 mahũngũ ma mbarathi ciao mahaana ta ihiga rĩa nyaigĩ,
 namo magũrũ ma ngaari ciao cia ita mathiiaga ta rũhuho.

29 Mũraramo wao nĩ ta wa mũrũũthi,
 nao mararamaga o ta njaũ cia mĩrũũthi;
 marurumaga makĩnyiita ùguĩmi wao,
 na makaũkuua na gũtirĩ ùngĩũteithũra.

30 Mũthenya ùcio makaararama nĩ ùndũ wa kĩa manyiĩfite,
 o ta ùrĩa iria rĩrurumaga rĩgũkia ndiĩhũ.

Na mũndũ angĩgaacũthĩrĩria bũrũri-inĩ,
 akoona no nduma ìrĩ kuo na mĩnyamaro,
 o naguo ùtheri nĩũgaathĩkwo nĩ matu.

6

Gũtũmwo kwa Isaia

¹ Na rĩrĩ, mwaka ùrĩa Mũthamaki Uzia aakuire-rĩ, nĩguo ndonire Mwathani aikarĩire
 gĩtĩ kĩa ùnene, kĩrĩ igũrũ na gĩtũũgĩrĩtio, nayo nguo yake yaiyũrite hekarũ nĩ ùndũ wa
 ùrĩa yaraiĩite.

² Igũrũ wake kwarũgamĩte aserafi, na o mũserafi ùmwe aarĩ na mathagu matandatũ:
 nao makehumbĩra mothiũ mao na mathagu meerĩ, namo meerĩ makehumbĩra magũrũ
 namo, na meerĩ makombũka namo.

³ Nao metanaga makerana atĩrĩ:
 “Jehova Mwene-Hinya-Wothe nĩwe mũtheru, ìĩ nĩwe mũtheru, ti-itherũ nĩwe mũtheru;
 thĩ yothe ìyũrĩtwo nĩ rĩri wake.”

⁴ Nĩ ùndũ wa mũrurumo wa mĩgambo yao, itugĩ cia mĩrango na hingĩro ciaguo
 ikĩenyenya, nayo hekarũ ikĩyũra ndogo.

⁵ Na nĩ ngĩanĩrĩra ngiuga atĩrĩ, “Hĩ! Kaĩ ndĩ na haaro-ĩ! Ndĩgũthira! Nĩgũkorwo
 ndĩ mũndũ wa mĩromo ìtarĩ mũtheru, o na ningĩ ndũũranagia na andũ matarĩ mĩromo
 mũtheru, na maito makwa nĩmonete Mũthamaki, o we Jehova Mwene-Hinya-Wothe.”

⁶ Hĩndĩ ìyo mũserafi ùmwe akĩumbũka, agĩũka harĩ nĩ akuiĩte ikara rĩa mwaki na
 guoko, rĩrĩa aarũfite na mĩhato kĩgongona-inĩ.*

⁷ Mũserafi ùcio akĩhutia kanua na ikara rĩu, akiuga atĩrĩ, “Kuona atĩ ikara
 rĩrĩ nĩriahutia mĩromo yaku, mahĩtia maku nĩmeherio, o namo mehia maku
 nĩmahoroherio.”

§ 5:26 Ashuri na Babuloni nĩcio ndũrĩrĩ icio igwetetwo.

* 6:6 Gĩkĩ nĩ kĩgongona kĩaarĩ gatagatĩ ka
 Handũ-harĩa-Hatheru kĩa mahuti marĩa manungi wega.

⁸ Ningĩ ngĩguia mũgambo wa Mwathani ũkĩũria atĩrĩ, “Nũũ ngũtũma? Na nũũ ũgũthiĩ handũ haitũ?”

Na niĩ ngĩcookia atĩrĩ, “Niĩ ũyũ haha. Ndũma!”

⁹ Nake akĩnjĩra atĩrĩ, “Thiĩ ũkeere andũ aya atĩrĩ: ‘Inyuĩ tũũrai o mũiguaga no mũtikanamenye ũndũ; tũũrai muonaga no mũtikanakuũke.’”

¹⁰ Tũma ngoro cia andũ aya ciũme,
o na ũtũme matũ mao magĩe njiika mage kũguia,
o na ũhinge maitho mao matige kuona.

Tondũ maahota kuona na maitho mao,
na maigue na matũ mao,
na ngoro ciao igĩe na ũmenyo,
macooke magarũũke mahonio.”

¹¹ Na niĩ ngĩcooka ngĩũria atĩrĩ, “Mwathani, ni nginya rĩ?”
Nake akĩnjookeria atĩrĩ:

“Ni nginya hĩndĩ ĩria matũũra marĩa manene magaakorwo maanangĩtuo
na matarĩ na wa kũmatũũra,
nacio nyũmba ikorwo ĩtiganĩrio,
na mĩgũnda ĩkaanangwo na ĩgathũkio biũ,

¹² o nginya rĩria Jehova agaakorwo atwarĩte andũ othe kũraya,
naguo bũrũri ũgatiganĩrio biũ.

¹³ Na rĩrĩ, o na kũngĩkorwo kũrĩ na gĩcunjĩ gĩa ikũmi kĩa andũ gĩtigaire bũrũri-inĩ-rĩ,
bũrũri ũcio no ũkaanangwo rĩngĩ.

No rĩrĩ, o ta ũria mũceneneni na mũgandi ĩtigagio ithukĩ yatemwo-rĩ,
ũguo noguo rũciaro rũrũ rwamũre rũgaatigario gĩtina kĩaruo bũrũri-inĩ ũcio.”

7

Kĩmenyithia kĩa Imanueli

¹ Hĩndĩ ĩria Ahazu mũrũ wa Jothamu, mũrũ wa Uzia, aarĩ mũthamaki wa Juda-rĩ, Rezini mũthamaki wa Suriata marĩ na Peka mũrũ wa Remalia mũthamaki wa Isiraeli, makĩambata mathiĩ magatharĩkire itũũra rĩa Jerusalemu, no matiigana kũrĩtooria.*

² Na rĩrĩ, andũ a nyũmba ya Daudi ni meerirwo atĩrĩ, “Andũ a Suriata nĩmanyiitanĩte na andũ a Efiraimu”; ni ũndũ ũcio ngoro ya Ahazu o na ngoro cia andũ ake ikĩinaina o ta ũria mĩti ya mũtitũ ĩnainagio ni rũhuho.

³ Hĩndĩ ĩyo Jehova akĩra Isaia atĩrĩ, “Umagara, wee mũrĩ na mũrũguo Sheari-Jashubu, mũthiĩ mũgatũnge Ahazu mũthia-inĩ wa mũtaru ũria uumĩte Karia-inĩ ka Rũgongo, njĩra-inĩ ya gũthiĩ Githaka kĩa Mũthambia-Nguo.

⁴ ũmwĩre atĩrĩ, ‘Wĩmenyerere, ũkare ũhooreire na ndũgetigĩre. Ndũkareke ũrwo ni hinya ni ũndũ wa icinga icio igĩrĩ iratooga ndogo; ndũgetigĩre marakara mahiũ na Rezini, na ma Suriata, o na ma mũrũ wa Remalia.

⁵ Suriata, na Efiraimu, na mũrũ wa Remalia nĩmaciĩrĩre gũkwananga, makoiga atĩrĩ,

⁶ “Nĩtũtharĩkire Juda, tũkũnyariire na tũkũgayane, na tũtue mũrũ wa Tabeeli mũthamaki wakuo.”

⁷ No rĩrĩ, Mwathani Jehova ekuuga atĩrĩ:

“Ūhoro ũcio ndũgaakinyanĩra,
na ndũgekĩka,

⁸ ni gũkorwo itũũra inene rĩa Suriata ni Dameski,
na mũnene wa Dameski no Rezini.

Ihinda rĩa mĩaka mĩrongo ĩtandatũ na ĩtano ĩtaanathira-rĩ,
andũ a Efiraimu magaakorwo maharaganĩtio ũndũ matangĩcooka gũtuĩka rũrĩrĩ.

⁹ Ningĩ itũũra inene rĩa Efiraimu ni Samaria,
na mũnene wa Samaria no mũrũ wa Remalia.

Mũngĩaga kũrũgama mũrũmĩte wega wĩtikio-inĩ wanyu-rĩ,
mũtikehaanda o na atĩa.”

¹⁰ Ningĩ Jehova nĩarĩire Ahazu o rĩngĩ, akĩmwĩra atĩrĩ,

¹¹ “Ītia kĩmenyithia kuuma kũrĩ Jehova Ngai waku, o na kiumĩte kũndũ kũria kũriku mũno, kana kiumĩte igũrũ kũria kũraihu mũno.”

¹² No Ahazu akiuga atĩrĩ, “Niĩ ndigwĩtia; niĩ ndikũgeria Jehova.”

* 7:1 Mwaka wa 735 mbere ya gũciarwo gwa Kristũ, andũ a Isiraeli na a Suriata nĩmendaga gũkĩrĩra bũrũri wa Ashuri, na nĩmendaga Ahazu amateithĩrĩre.

¹³ Ningĩ Isaia akiuga atĩrĩ, “Ta iguai rĩu, inyuĩ andũ a nyũmba ya Daudi! Anga mũkuona arĩ undũ mũnini kũgeria ũkirĩria wa andũ? Anga nĩmũkũgeria ũkirĩria wa Ngai wakwa o nagueo?”

¹⁴ Nĩ undũ ũcio-rĩ, Mwathani we mwene nĩakamũhe kĩmenyithia: Nĩgũkorwo mũirĩtu gathirange nĩakagĩa nda aciare kahĩ, nake agatue Imanueli.

¹⁵ Iria imata na ũkĩ nĩcio gakarĩaga rĩria gakaamenya kũrega ũuru na gwĩthuurĩra maũndũ marĩa mega.

¹⁶ No mbera ya kahĩ kau kũmenya kũrega ũuru na gwĩthuurĩra maũndũ marĩa mega-rĩ, bũrũri ũcio wa athamaki acio eerĩ wĩtigĩrite nĩukanangwo.

¹⁷ Jehova nĩagakũrehithĩria wee mwene na andũ aku, o na andũ a nyũmba ya thoguo maũndũ matarĩ moneka kuuma rĩria Efiraimu aatiganire na Juda; Jehova akaarehera mũthamaki wa Ashuri.”

¹⁸ Hĩndĩ iyo Jehova nĩakahuuhĩra ngĩ mĩrũri, aciite kuuma tũrũũ-inĩ twa kũraya twa bũrũri wa Misiri, na eete njũkĩ iria irĩ bũrũri wa Ashuri.

¹⁹ Nacio ciothe nĩcigooka ciikare iharũrũka-inĩ cia mĩkuru, na mĩatũka-inĩ ya ndwaro cia mahiga, na ihinga-inĩ ciothe cia mĩigua, na marima-inĩ mothe ma maaĩ.

²⁰ Mũthenya ũcio Mwathani nĩakahũthĩra rwenji rũkomboretwo kuuma mũrĩmo wa Rũũ rwa Farati; naruo nĩruo mũthamaki wa Ashuri; nake nĩakenja mĩtwe yanyu na njuĩrĩ cia magũrũ manyu, o na ningĩ enje nderu cianyu.

²¹ Mũthenya ũcio, mũndũ akaarĩithia o moori imwe na ng’ondũ igĩrĩ.

²² Na tondũ wa ũingĩ wa iria rĩria igaakamagwo-rĩ, mũndũ ũcio akaanyuuaga iria imata. Arĩa othe magaatigara kũu bũrũri ũcio makaanyuuaga iria imata, na marĩage ũũkĩ.

²³ Mũthenya ũcio, kũndũ kũria guothe kwarĩ mĩthabibũ 1,000 ingĩendirio cekeri 1,000[†] ya betha, gũgaakũra o cong’e na mĩtĩ ya mĩigua.

²⁴ Andũ magaaithiiga kuo marĩ na ũta na mĩguĩ, nĩgũkorwo bũrũri ũcio ũkaiyũra cong’e, na mĩtĩ ya mĩigua.

²⁵ Nakuo irĩma-inĩ guothe kũria kwanarĩmwo na icembe, mũtigacooka gũthĩ nĩ undũ wa gwĩtigĩra cong’e, na mĩtĩ ya mĩigua; kũndũ kũu gũgaatuĩka gwa kũrĩithagio ng’ombe, na gwa kũrangagwo nĩ ndũuru cia ng’ondũ.

8

Jehova Kũhũthĩra Ashuri

¹ Ningĩ Jehova akĩnjĩra atĩrĩ, “Oya kĩbaũ kĩnene, na ũkĩandike na karamu ka ndũire ũũ: Maheri-Shalali-Hashi-Bazu.

² Na nĩ nĩngwĩta Uria ũria mũthĩnjĩri-Ngai, na Zekaria mũrũ wa Jeberekia matũke aira akwa ehokeku.”

³ Hĩndĩ iyo ngĩthĩ, ngĩkoma na mũtumia wakwa, nake akĩgĩa nda, agĩciara kahĩ. Nake Jehova akĩnjĩra atĩrĩ, “Gatue Maheri-Shalali-Hashi-Bazu.

⁴ Kahĩ kau gataanamanya gwĩtana koige ‘Baba’ kana ‘Maitũ’, ũtonga wa Dameski na indo iria itahĩtwo nĩ Samaria nĩgakuo nĩ mũthamaki wa Ashuri.”

⁵ O rĩngĩ Jehova akĩnjarĩria, akĩnjĩra atĩrĩ:

⁶ “Kuona atĩ andũ aya nĩmaregete

maaĩ marĩa mathereraga mahooreire ma Siloamu,*
na magakenera Rezini

o na mũrũ wa Remalia-rĩ,

⁷ nĩ undũ ũcio Mwathani akirĩ kũmarehithĩria

mũiyũro mũnene wa Rũũ rwa Farati,

naruo nĩruo mũthamaki wa Ashuri arĩ na riiri wake wothe.

Rũkaaiyũrĩria mĩkaro yaru yothe,

na ruune hũgũrũrũ ciaru,

⁸ ningĩ rũgaathĩ rũhaatĩte Juda rũiyũre guothe,

rũhĩtũkĩire kuo na rũkinye nginya ngingo.

Mathagu maaruo matambũrũkĩtio makaahumbĩra wariĩ wa bũrũri waku,
wee Imanueli!”

⁹ Atĩrĩrĩ inyuĩ andũ a ndũrĩrĩ, ugĩrĩriaĩ mbugĩrĩrio ya mbaara, na no mũgũthetherwo!

Ta thĩkĩrĩriaĩ inyuĩ mabũrũri ma kũraya.
Haarĩriaĩ mbaara, na no mũgũthetherwo!

[†] 7:23 nĩ ta kilo ikũmi na imwe na nuthu (11:5) * 8:6 Maaĩ ma itũra rĩa Jerusalemu mooimaga Karia ga Siloamu, karia kaarĩ nja ya itũra riu.

Haarĩriai mbaara, na no mũgũthetherwo!

¹⁰ Thugundai mĩbango yanyu, no igaatuĩka ya tũhũ;
ariai ũhoro wa matanya manyu, no matikahinga,
nĩgũkorwo Mũrungu arĩ hamwe na ithuĩ.

Wĩtigĩre Ngai

¹¹ Jehova nĩanjarĩirie ũhoro ũcio agwafĩrie mũno, na akĩngaania ndikarũmirĩre njĩra
cia andũ acio. Akĩnjĩira atĩrĩ:

¹² “Maũndũ marĩa mothe andũ aya metaga ndundu ya gwĩka ũũru,
wee ndũkamete ndundu ya gwĩka ũũru;
na ndũgetigĩre kĩrĩa metigagĩra,
na ndũkamakio nĩkĩo.[†]

¹³ Jehova Mwene-Hinya-Wothe nĩwe mũrituaga mũtheru,
we nĩwe mwagĩrĩrwo nĩ gwĩtigĩra,
o we nĩwe ũngĩtũma mũmake,

¹⁴ na nĩwe ũgaatuĩka handũ hanyu harĩa haamũre;
no kũrĩ nyũmba cieri cia Isiraeli agaatuĩka
ihiga rĩrĩa rĩtũmaga andũ mahĩngwo,
na rwaro rwa ihiga rũria rĩtũmaga magũe.

Na kũrĩ andũ arĩa matũũraga Jerusalemu
agaatuĩka mũtego na gĩkerenge gĩa kũmanyiita.

¹⁵ Aingĩ ao nĩmakahĩngwo;
nao magũe na moinĩke,
magwatio na manyiitwo.”

¹⁶ Oha ũira ũcio na watho ũcio,
ũhũũre mũhũũri ũtuĩke kĩrĩra harĩ arutwo akwa.

¹⁷ Nĩ ngweterera Jehova,
ũria ũhithĩte nyũmba ya Jakubu ũthiũ wake.
Ndĩrĩkaraga ndĩmwĩhokete.

¹⁸ Nĩ hamwe na ciana iria Jehova aheete-rĩ, nĩ ithuĩ marũũri na imenyithia thĩnĩ wa
Isiraeli kuuma kũrĩ Jehova Mwene-Hinya-Wothe ũria ũtũũraga Kĩrĩma-inĩ gĩa Zayuni.

¹⁹ Andũ mangĩkwĩra ũgatuĩrie kĩrĩra kuuma kũrĩ aragũri na ago arĩa mahehanaga na
makang’ung’ura-rĩ, ũkaamoria atĩrĩ, “Githĩ andũ matiagĩrĩrwo nĩgũtuĩria ũhoro harĩ
Ngai wao?” Nĩ kĩ gĩgũtũma mũtuĩrie ũhoro wa andũ arĩa marĩ muoyo kuuma kũrĩ arĩa
akuũ?

²⁰ Nĩ kaba mũũtuĩrie watho-inĩ wa Ngai o na ũira-inĩ wake! Angĩkorwo ũhoro wao
ndũkũringana na ciugo ici, o nao matiri na ũtheri.

²¹ Andũ magaaatũkanagĩria bũrũri-inĩ marĩ anyamaarĩku na marĩ ahũtu; na rĩrĩ,
rĩrĩa makahũta mũno, nĩmakarakara mũno na matiire maitho na igũrũ, nao marume
mũthamaki wao na Ngai wao.

²² Hĩndĩ iyo makaarora thĩ mone o mũnyamaro, na nduma, na kĩaha gĩa kũmakania,
nao nĩmagaikio nduma-inĩ ndumanu.

9

Nĩtũciarĩrwo Mwana

¹ No rĩrĩ, andũ a bũrũri ũyũ arĩa makoretwo marĩ na mũnyamaro matigacooka kũgĩa
na kĩaha. Mbere iyo nĩanyarithirie bũrũri wa Zebuluni na bũrũri wa Nafitali, no
mahinda ma thuuha-inĩ nĩagatiĩthia bũrũri ũria ũgereire iria-inĩ, ũikũrũkanĩtie na
Rũũ rwa Jorodani, nĩkwo gwĩtagwo Galili-kwa-Ndũrĩrĩ:

² Andũ arĩa matũũraga nduma-inĩ
nĩmonete ũtheri mũnene;
nao arĩa matũũraga bũrũri ũrĩ nduma ta ya gĩkuũ-rĩ,
nĩmarĩrwo nĩ ũtheri.

³ Wee nĩũingĩhĩtie rũrĩrĩ rũu,
na ũkongerera gĩkeno kĩaru;
andũ aruo makenaga marĩ mbere yaku,
o ta ũria andũ makenagĩra magetha,
magakena o ta ũria andũ makenaga
makĩgayana indo cia ndaho.

[†] 8:12 Rĩrĩa andũ maaiguire ũhoro wa kũnyitana kwa Isiraeli na Suriata nĩmamakire.

4 Nīgūkorwo o ta ūrīa kwarī mūthenya ūrīa Amidiani maahootirwo,
 ūguo nugu unangīte icooki rīrīa rīmaritūhagīra,
 na ūkoinanga mūtī wa kūmoohania ciande,
 na rūthanju rwa arīa mamahinyagīrīria.

5 Iraatū ciothe cia njamba cia ita iria ihūthagīrwo mbaara-inī,
 na nguo ciothe itoboketio thakame-inī,
 igaatuika cia gūcinwo
 ta irī ngū cia mwaki.

6 Nīgūkorwo nītūciarīrwo kaana,
 tūkaheo kahī,
 naguo wathanī ūgaakorwo ciande-inī ciako.

Nako gageetagwo

Mūheani-Kīrīra-wa-Kūgegania, Mūrungu Mwene-Hinya,
 Ithe-wa-Andū-wa-Tene-na-Tene, Mūnene-wa-Thayū.

7 Naguo ūhoru wa gūtheerema kwa ūthamaki wake na thayū
 gūtīrī hīndī igaathira.

Agaathamakagīra ūthamaki wake
 aikarīre gītī kīa ūnene kīa Daudi,
 aūhaande na aūtīrīrīre
 na ciira wa kīhoo to na ūthingu,
 kuuma rīu nginya tene.

Kīyo kīa Jehova Mwene-Hinya-Wothe
 nīkīo gīgaatūma maūndū macio mekīke.

Jehova Kūrakarīra Isiraeli

8 Mwathani nīatūmīte ndūmīrīri ya gūkīrīra Jakubu,*
 nayo nīgakinyīra Isiraeli.

9 Nao andū othe nīmakamenya ūhoru wayo,
 andū acio a Efraimu, na arīa matūūraga Samaria,
 o acio moigaga na mwītīio na nguthi ngoro-inī atūrī,

10 “Maturubarī nīmagwīte thī,
 no ithuī tūgwaka rīngī na mahiga maicūhie;
 mītī ya mūkūyū nīmīteme,
 no ithenya rīayo tūgwaka na mītarakwa.”

11 No rīrī, Jehova nīaheete andū arīa marī muku na Rezini hinya mamookīre,
 na akaarahūra thū ciao.†

12 Andū a Suriata kuuma mwena wa irathīro,
 na Afilisti kuuma mwena wa ithūīro
 nīmathamītie kanua, magatambuura Isiraeli.

No o na kūrī ūguo-rī, marakara make matirī maraahūahūa,
 guoko gwake no gūtambūrūkītio o na rīu.

13 No rīrī, andū acio maticookereire ūcio wamahūūrire,
 kana makarongooria Jehova Mwene-Hinya-Wothe.

14 Nī ūndū ūcio Jehova nīagatinia mūtwe na mūting’oe wa Isiraeli,
 na arenge rūhonge rwa mūkīndū na rwa ithanjī o mūthenya ūmwe.

15 Athuuri na andū arīa marī igweta nīo mūtwe,
 nao anabii arīa marutanaga ūhoru wa maheeni nīo mūting’oe.

16 Nīgūkorwo atongoria a andū aya nīo mamahītithagia,
 nao arīa matongoragio makahītithio njīra.

17 Nī ūndū ūcio Mwathani ndagakenio nī aanake,
 kana aigūire ciana cia ngoriai na atumia a ndigwa tha,
 nīgūkorwo andū othe matītigīrīte Ngai na nī aaganu,
 natuo tūnua twao tuothe twaragia maūndū mooru.

No o na kūrī ūguo-rī, marakara make matirī maraahūahūa,
 guoko gwake no gūtambūrūkītio o na rīu.

18 Ti-itherū waganu ūrīrīmbūkīte ta mwaki,

* 9:8 Jakubu, Isiraeli, Efraimu na Samaria ciothe nī kuuga ūthamaki wa Gathigathini; itūūra inene rīaguo rīarī Samaria. † 9:11 Thū cia Rezini ciarī andū a Ashuri arīa marī hamwe na andū a Suriata na Afilisti maatharīkīire Isiraeli.

ūgacina cong'e na mīgua,
 na ūgaakana ihinga-inī cia mūtītū,
 nayo ndogo yaguo ĩgeekonja yambatīte na igūrū ta itu ithimbu.
 19 Nī ūndū wa mang'ūrī ma Jehova Mwene-Hinya-Wothe
 būrūrī nīūgaacinwo biū,
 nao andū magaatuīka ta ngū cia mwaki;
 gūtīrī mūdū o na ūmwe ūgacaaīra mūrū wa nyina.
 20 Magaathara irio cia mwena wao wa ūrīo,
 na makorwo marī o ahūtu;
 makaarīa cia mwena wao wa ūmotho,
 no matihūūne.
 O mūdū akaarīa nyama cia ciana ciake mwene;
 21 Manase akaarīa Efiraimu, nake Efiraimu arīe Manase:
 nao marī hamwe nīmagookīrīra Juda.

No o na kūrī ūguo-rī, marakara make matirī maraahūahūa,
 guoko gwake no gūtambūrūkītio o na rīu.

10

1 Kaī arīa mathondekaga mawatho matarī ma kīhooto marī na haaro-ī!
 o arīa marutaga mawatho ma kūhinyanīrīria,
 2 nīguo mahotomie ciira wa andū arīa athīni,
 na magīrīrīrie kīhooto kīa andū akwa arīa mahinyīrīrio,
 na magatua atumia a ndigwa iguīma rīao,
 o na magatunya ciana cia ngoriai indo ciacio.
 3 Mūgeeka atīa mūthenya wa ciira,
 rīrīa mūgaakorererwo nī mwanangīko uumīte kūraya?
 Mūkoorīra kūrī ū amūteithie?
 Ūtonga wanyu mūkāaūtiga kū?
 4 Gūtīrī ūndū ūgaakorwo ūtigarīte tiga kwīnyīhia gatagatī ka mīgwate,
 kana mūgūe gatagatī ka arīa makuīte.

No o na kūrī ūguo-rī, marakara make matirī maraahūahūa,
 guoko gwake no gūtambūrūkītio o na rīu.

Ngai Gūtuīra Andū a Ashuri Ciira

5 "Kaī andū a Ashuri marī na haaro-ī! o acio rūthanju rwa marakara makwa,
 na thimbū ya mang'ūrī makwa!
 6 Ndīmatūmaga mookīrīre rūrīrī rūrīa rūtooī Ngai,
 ngamatūma mookīrīre andū arīa mandakaragia,
 nīguo matunyane indo, na mahurie ndaho,
 na mamarangīrīrie ta ndoro ya njīra-inī.
 7 No ūguo tīguo maciirīre gwīka,
 ūndū ūyū tīguo ūrī meciirīa-inī mao,
 muoroto wao nī kwananga,
 na kūniina ndūrīrī nyingī biū.
 8 Mūthamaki wa Ashuri aaragia, akoiga atīrī, 'Githī anene akwa a ita othe ti athamaki?
 9 Githī itūūra rīa Kalino rītiekirwo o ta Karikemishi?
 O narīo Hamathu-rī, githī rītiekirwo o ta Aripadī?
 Narīo Samaria githī rītiekirwo o ta Dameski?
 10 O ta ūrīa guoko gwakwa gwatunyanire mothamaki marīa meigagīra mīhianano ya
 kūhooywo,
 o macio maarī mīhianano mīngī mīicūhie gūkīra ya Jerusalemu na ya Samaria-rī,
 11 githī ndigeeka Jerusalemu na mīhianano yarīo ya kūhooywo
 o ta ūrīa ndeekire Samaria na mīhianano yarīo?' "
 12 Mwathani aarīkia wīra wake wothe wa gūūkīrīra Kīrīma gīa Zayuni na Jerusalemu-
 rī, akoiga atīrī, "Nīngūherithia mūthamaki wa Ashuri nī ūndū wa mwītīio wa ngoro
 yake na mwītūūgīrio wake, nī ūndū wa ūrīa oonaga ta ekīrīrwo.
 13 Nīgūkorwo oigaga atīrī:
 " 'Njikīte ūguo na hinya wa guoko gwakwa,
 o na ūūgī wakwa, tondū ndī na ūmenyo.
 Nīndeheririe mīhaka ya ndūrīrī,

na ngĩtaha igĩina ciao,
 na ta mũndũ ũrĩ na hinya-rĩ, nĩndatooririe athamaki ao.
 14 O ta ũrĩa mũndũ akinyagĩra gĩtara,
 ũguo noguo guoko gwakwa gwakinyĩririe ũtonga ũcio wa ndũrĩrĩ;
 o ta ũrĩa andũ macookanagĩrĩria matumbĩ marĩa maatiganĩurio,
 ũguo noguo na nĩ ndacookanĩrĩrie mabũrũri mothe;
 gũtirĩ o na ũmwe wabatabatirie ithagu rĩaguo,
 kana ũgĩathamia kanua kaguo ũkĩgamba.' "

15 Ithanwa-rĩ, rĩahota kwĩyambararia igũrũ rĩa ũrĩa ũtemaga mũtĩ narĩo,
 kana mũthumeno wĩtũire ũrĩa ũũguucagia?
 Kai rũthanju rũngĩkĩhiũria ũrĩa ũruoete na igũrũ,
 kana thĩmbũ ihĩurie ũrĩa ũtarĩ mbaũ!

16 Nĩ ũndũ ũcio Mwathani, o we Jehova Mwene-Hinya-Wothe,
 nĩakarehera njamba ciake cia ita iria irĩ hinya mũrimũ wa kũhĩnja;
 na handũ ha kũhumbĩrwo nĩ riiri wake-rĩ, nĩ mwaki magakĩrio
 ũrĩrĩmbũke ta rũrĩrĩmbĩ.

17 Ũtheri wa Isiraeli agaatuĩka mwaki,
 nake Ũrĩa Mũtheru wao atuĩke rũrĩrĩmbĩ.
 Ũgaakana na ũcine mũigua yake na cong'e wake o mũthenya ũmwe.

18 Nake nĩakaniina biũ riiri wa mũtitũ yake,
 o hamwe na wa mĩgũnda yake rĩa mĩnoru,
 o ta ũrĩa mũndũ mũrũaru ahĩnjaga agathirĩrĩkĩra.

19 Nayo mũtĩ ya mũtitũ yake igaatigara o mĩnini,
 atĩ o na mwana no andĩke mũigana wayo.

Matigari ma Isiraeli

20 Na rĩrĩ, mũthenya ũcio andũ arĩa magaatigara a Isiraeli,
 o na arĩa makaahonoka a nyũmba ya Jakubu,
 matigacooka kwĩgiritania

na ũcio wamahũũrĩte,*
 no makegiritania na Jehova o ma,
 o we Ũrĩa Mũtheru wa Isiraeli.

21 Matigari nĩmagacooka, o macio matigari ma Jakubu-rĩ,
 nĩmagacookerera Mũrungu Mwene-Hinya.

22 O na gũtuĩka andũ aku, wee Isiraeli maingĩhĩte ta mũthanga wa iria-inĩ-rĩ,
 no matigari magacooka kwao.
 Mwanangĩko naguo nĩwathanĩtwo,
 mwanangĩko wa kuonania atĩ itua rĩake nĩ rĩa kĩhooto kũna.

23 Mwathani, o we Jehova Mwene-Hinya-Wothe,
 nĩwe ũkaananga bũrũri ũcio wothe ta ũrĩa gathanĩtwo.

24 Nĩ ũndũ ũcio, Mwathani, Jehova Mwene-Hinya-Wothe, ekuuga atĩrĩ:
 "Inyuũ andũ akwa arĩa mũtũũraga Zayuni,
 mũtigitigĩre andũ a Ashuri,
 arĩa mamũhũũraga na rũthanju,
 na makamuoera njũgũma mamũũkĩrĩre ta ũrĩa mwekagwo Misiri.

25 Nĩgũkorwo no ihinda inini rĩtigaire marakara makwa igũrũ rĩanyu mathire,
 namo mang'ũrĩ makwa mamacookerere mamaniine."

26 Ningĩ Jehova Mwene-Hinya-Wothe nĩakamahũũra na kĩboko,
 o ta ũrĩa Amidiani mekirwo rĩrĩa mooragũrwo rwaro-inĩ rwa ihiga rĩa Orebu;
 na nĩakambararia mũthĩgi wake igũrũ rĩa maaĩ,
 o ta ũrĩa eekire kũu bũrũri wa Misiri.

27 Mũthenya ũcio mũrigo wao nĩũkeherio ciande-inĩ ciaku,
 narĩo icooki rĩao rĩeherio ngingo-inĩ cianyu;
 icooki rĩu nĩrĩkoinangwo
 nĩ ũndũ wa ũrĩa wee ũitĩrĩrio maguta.

28 Nĩmaratoonya Aiathu;
 maratuĩkanĩria Migironi;
 o na maraiga igĩina ciao Mikimashi.

* 10:20 Ũcio wamahũũrĩte nĩ Ashuri.

29 Nao makĩhĩtũkĩra mũkuru-inĩ, makoiga atĩrĩ,
 “Ũtukũ ũyũ tũkũraarĩra Geba.”

Rama nkũinaina kũrainaina;
 nakuo Gibe a itũura rĩa Saũlũ nĩ kũura rĩroora.

30 Atĩrĩrĩ, wee mwarĩ wa Galimu, uga mbu!
 Wee Laisha, thikĩrĩa!
 Nawe Anathothu, wũi-ĩ!

31 Andũ a Madimena nĩ kũura maroora;
 nao andũ a Gebimu nĩ kwĩhitha marehitha.

32 Mũthenya wa ũmũthĩ marĩrũgama kũu Nobu;
 maramainainĩria ngundi
 marĩ kũu kĩrĩma-inĩ kĩa Mwarĩ wa Zayuni,
 o kũu karĩma-inĩ ka Jerusalemu.

33 Atĩrĩrĩ, Mwathani, Jehova Mwene-Hinya-Wothe,
 nĩagaceeha honge na hinya mũnene.
 Mĩtĩ irĩa mĩnene mũno nĩngatemwo, igũithio thĩ,
 na irĩa mĩraihu ãnyiihio.

34 Nĩagatema ihinga cia mũtitũ na ithanwa;
 Lebanoni nĩkagũithio nĩ Ũrĩa-ũrĩ-Hinya.

11

Rũhonge kuuma harĩ Jesii

1 Na rĩrĩ, kuuma gĩthukĩ-inĩ kĩa Jesii nĩhakoima mũndũ ũhaana ta thuuna irathundũka,
 na Rũhonge rũria rũkoima mĩri-inĩ yake nĩrũgaciara maciaro.

2 Nake Roho wa Jehova agaakorwo igũrũ rĩake:

Roho wa ũũgĩ na wa ũmenyo,
 Roho wa ũtaarani na wa hinya,
 Roho wa ũmenyo na wa gwĩtigĩra Jehova:

3 naguo ũndũ ũrĩa ũkaamũkenagia nĩ gwĩtigĩra Jehova.

Ndagatuuaga ciira na ũndũ wa kũrora gĩthiithi kĩa mũndũ,
 kana atue ciira na ũndũ wa kũigua njuukũ;

4 no rĩrĩ, nĩagaciirithia arĩa abatari arĩ na ũthingu,
 nao arĩa athĩni a gũkũ thĩ amatuĩre ciira na kĩhooto.

Nĩakahũura thĩ na rũthanju rwa kanua gake,
 na oorage andũ arĩa aaganu na mĩhũmũ ya mĩromo yake.

5 ũthingu nĩguo ũgaatuĩka mũcibi wake,
 naguo wĩhokeku ũtuĩke mwĩhotoro wake wa njohero.

6 Njũũi igaatũũranagia na kagondũ,
 nayo ngarĩ igaaakomanagia na mbũri,
 nayo njaũ, na mũrũũthi, na nyamũ ya gĩcegũ igaaikaraga hamwe;
 nacio igaatongoragio nĩ kaana kanini.

7 Ng’ombe na nduba ikaarĩaga hamwe,
 natuo tũcaũ twacio tũgaakomanagia hamwe,
 naguo mũrũũthi ũkaarĩaga nyeki ta ndegwa.

8 Mwana wa rũkenge agathaakagĩra irima-inĩ rĩa gĩĩko,
 nake mwana mũnini nĩagaikagia guoko irima-inĩ rĩa ndũira.

9 Gũtikageranwo ngero kana kũniinanwo,
 kũu kĩrĩma-inĩ gĩakwa gĩtheru,
 nĩgũkorwo thĩ nĩkaiyũrwo nĩ ũmenyo wa Jehova,
 o ta ũrĩa maai maĩyũrite iria-inĩ.

10 Na nĩgũgakinya atĩrĩ, mũthenya ũcio mũndũ ũcio ũkoima Mũri-inĩ wa Jesii,
 nĩakarũgama atũĩke ta bendera kũrĩ kĩrĩndĩ; ndũrĩrĩ nĩkongana harĩ we, nakĩo gĩkaro
 gĩake gĩa kũhurũka gĩgaakorwo kĩrĩ na riiri.

11 Mũthenya ũcio Mwathani nĩagatambũrũkia guoko ihinda rĩa keerĩ,* akũũre
 matigari ma andũ ake maria magaakorwo matĩgaire, amarute Ashuri, na kuuma Misiri

* 11:11 Riita rĩa mbere nĩ rĩrĩa aamarutire Misiri.

ya Kianda, na kuuma Misiri ya Rūgongo, na kuuma Kushi, na kuuma Elamu, na kuuma Babuloni, na kuuma Hamathu, na kuuma icigirira cia iria.

- ¹² Niakahaandira ndūriri bendera,
na acookaniririe andū a Isiraeli arīa maatahitwo;
ningi acookaniririe andū a Juda arīa maahurunjitwo
kuuma ituri-ini iria inya cia thi.
- ¹³ Ūiru wa Efiraimu nūgaathira,
nacio thū cia Juda nikaaniinwo;
Efiraimu ndakaigira Juda ūiru,
kana Juda agie na ūthū na Efiraimu.
- ¹⁴ Nao nimagaikūruka iharūruka-ini cia Afilisti cia mwena wa ithūiro;
na marī hamwe nimagataha andū a mwena wa irathiro.
Nimakenyitira Edomu na Moabi,
na nio magaathaga andū a Amoni.
- ¹⁵ Na haria iria ria Misiri ricomokete ta rūrim-rī,
Jehova niakarihūithia biū;
ningi niakahuruta rūhuho rūhiū na guoko gwake
rūhūithie Rūūi rwa Farati.
- Niakarūgayania rūtuike tūrūūi mūgwanja,
niageetha andū mahote kuringaga matekūruta iraatū.
- ¹⁶ Nigūgakorwo na njira nene ya kugererwo ni matigari ma andū ake
arīa magaakorwo matigaire Ashuri,
o ta iria yagereirwo ni andū a Isiraeli
rīria maambatire makiuma būrūri wa Misiri.

12

Nyimbo cia Kūgooca

- ¹ Na riri, mūthenya ūcio nūkoiga atiri,
“Ningūkūgooca, Wee Jehova.
O na gūtuika niwaandakarire-ri,
niūnjeherie marakara maku na ūkaahooreria.
² Ti-itherū Mūrungu niwe ūhonokio wakwa;
niwe ndrīhokaga na ndigage gwitigira.
Jehova, o we Jehova, niwe hinya wakwa na rwimbo rwakwa;
niatuikite ūhonokio wakwa.”
- ³ Mūrītahaga maa ithima-ini cia ūhonokio mūkenete.
⁴ Mūthenya ūcio nīmūkoiga atiri:
“Cookeriai Jehova ngaatho, kaīrai rītwa riake;
menyithaniai ndūriri-ini ūria ekite,
na mūhunje muuge atī rītwa riake ni itūgirie mūno.
⁵ Inīrai Jehova, nigūkorwo nīekite maūdū marī riiri;
na mūtūme ūndū ūcio ūmenywo ni thi yothe.
⁶ Anīrīrai mūine mūrī na gīkeno, inyuī andū a Zayuni,
nigūkorwo Ūria Mūtheru wa Isiraeli, o ūcio ūri gatagati-ini kanyu, ni mūnene
mūno.”

13

Ūrathi wa Gūūkirira Babuloni

- ¹ Ino niyo ndūmiriri nditū ikoni Babuloni, iria Isaia mūrū wa Amozu onire:
² Atūriri, haandai bendera kirīma igūrū kirīa gitarī mīti,
anīrīrai na mūmahenerie,
niūguo matoonyere ihingo-ini cia arīa marī igweta.
³ Ninjathite andū akwa arīa atheru,
niūdūmaniire njamba ciakwa, o icio ikenagira ūhootani wakwa,
ciūke ikinyanirie marakara makwa.
- ⁴ Ta thikīrīrai, mūigie inegene riri irīma-ini igūrū,
inegene rihaana ta ria kirīndi kīngi!
Ta thikīrīrai mūigie ngūi gatagati ka mothamaki,
taari ndūriri irarūrūngana hamwe!
Jehova Mwene-Hinya-Wothe niwe ūracookanirīria ita ria kūrūa mbaara.

- 5 Andũ acio marooka moimĩte mabũrũri ma kũraya,
makoima ituri-inĩ cia kũũria igũrũ.
Ti-itherũ Jehova nĩarooka na indo cia mbaara cia mang'ũrĩ make,
nĩguo aanange bũrũri wothe.
- 6 Girĩkai, nĩgũkorwo mũthenya wa Jehova nũkuhĩrĩrie;
ũgooka ũtarĩ ta mwanangĩko uumĩte kũrĩ Mwene-Hinya-Wothe.
- 7 Tondũ ũcio moko mothe nĩmakaregera,
na ngoro ya mũndũ o wothe ĩringĩke.
- 8 Andũ makaanyiitwo nĩ kĩmako kĩnene,
na magwatwo nĩ ruo na kĩeha,
na manyiitwo nĩ ruo o ta rwa mũndũ-wa-nja akĩrũmwo.
O mũndũ akaagegio nĩ ũrĩa ũngĩ,
na mothiũ mao mahaane ta nĩnĩmbĩ cia mwaki.
- 9 Atĩrĩrĩ, mũthenya ũcio wa Jehova nĩũrooka,
na gũtikaiguanĩrwo tha;
ũgaakorwo ũrĩ mũthenya wa mang'ũrĩ na marakara mahiũ,
ma gũtũma thĩ ĩkire ihooru, na ũniine ehia arĩa magaakorwo kuo.
- 10 Nĩgũkorwo njata cia igũrũ na irĩa cionekaga irĩ gĩtutu
itĩgacooka kwara na ũtheri wacio.
Narĩo riũa rikĩratha rĩgaatuũka nduma,
naguo mweri ũtĩge gũcooka kwara.
- 11 Nĩngaherithia thĩ nĩ ũndũ wa ũũru wayo,
na herithie andũ arĩa aaganu nĩ ũndũ wa mehia mao.
Nĩnganiina mwĩkĩrĩro wa andũ arĩa etĩĩ,
na nyihie mwĩtĩĩo wa arĩa matarĩ tha.
- 12 Ũgaakorwo ũrĩ ũndũ mũritũ mũno kuona mũndũ,
gũkĩra kuona thahabu therie,
kana kuona thahabu ya ofiri.
- 13 Nĩ ũndũ ũcio nĩngatũma igũrũ rĩinaine;
nayo thĩ nĩngaathingitha, yehere gũikaro kĩaayo,
nĩ ũndũ wa mang'ũrĩ ma Jehova Mwene-Hinya-Wothe,
mũthenya ũrĩa marakara make makarĩrĩmbũka.
- 14 O ta thwariga ĩrĩa ĩkũguĩmwo,
na o ta ũrĩa ng'ondũ itarĩ na mũrĩithi ciũraga,
ũguo no taguo mũndũ o mũndũ agaacookerera andũ ao kĩũmbe,
na o mũndũ oore acooke bũrũri wao kĩũmbe.
- 15 Mũndũ ũrĩa wothe ũkaanyiitwo mũgwate agaathewo atũrĩkanio;
nao arĩa othe makaanyiitwo makooragwo na rũhiũ rwa njora.
- 16 Twana twao tũkaabacanio thĩ tũtũke icunji makĩionagĩra na maitho;
indo ciao cia nyũmba igaatahwo, na atumia ao manyiitwo na hinya.
- 17 Atĩrĩrĩ, nĩngarahũra andũ a Amedi mamookĩrĩre,
arĩa matarĩ bata wa betha,
na matakenagio nĩ thahabu.
- 18 Nĩmakooraga aanake na mĩguĩ yao;
o na matikaiguĩra twana tha, kana macaĩre ciana.
- 19 Itũũra rĩa Babuloni, o rĩo inagĩ rĩa mothamaki,
na nĩrĩo rĩtũmaga andũ a Babuloni metũe nĩ ũndũ wa riiri warĩo,
nĩrĩkang'aũranio nĩ Ngai,
o ta ũrĩa Sodomu na Gomora kwang'aũranirio.
- 20 Gũtirĩ hĩndĩ rĩgaacooka gũtũũrwo o na rĩ,
kana rĩikarwo nĩ andũ njiarwa na njiarwa;
gũtirĩ Mũarabu ũkaamba hema yake kuo,
na gũtirĩ mũrĩithi ũkaaraha mahiũ make kuo.
- 21 No rĩrĩ, gũgaakomagwo nĩ nyamũ cia werũ,
nacio nyũmba ciarĩo igaikaragwo nĩ mbwe;
kũũ nĩkũo ndundu igaatũũraga,
na nokuo mbũri cia gĩthaka-inĩ igaatũũhagĩra.
- 22 Hiti ikaagambagĩra ciĩgitĩro-inĩ ciakuo,
na mbwe ciikarage nyũmba irĩa njega cia ũthamaki.

Na rīrī, ihinda rīa ituīro rīu nīikinyu,
na matukū marīo matikongererwo.

14

¹ No rīrī, Jehova nīakaiguīra Jakubu tha;
nīegwīthuurīra Isiraēli o rīngī,
na atūme maikare būrūri wao ene.

Ageni nīmakegwatania nao,
na manyiitane na nyūmba ya Jakubu.

² Ndūrīrī nīkamooya,
imacookie kūdū kwao.

Nayo nyūmba ya Isiraēli nīkegwatīra ndūrīrī,
ituīke ndungata ciao cia arūme na cia airītu kūu būrūri wa Jehova.

Nīmagataha andū arīa maamatahīte tene,
na macooke gwatha andū arīa maamahinyagīrīria.

³ Mūthenya ūrīa Jehova akaamūhurūkia kuuma mathīna-inī na mīnyamaro-inī, na
ūkombo-inī wa kūhinyīrīrio-rī,

⁴ nīmūgookīrīra mūthamaki wa Babuloni na kīnyūrūri, mūmwīre atīrī:
Kaī mūhinyanīrīria nīakinyīte mūthia-ī!

Kaī marakara make mahiū nīmathirīte-ī!

⁵ Jehova nīoinangīte rūthanju rwa andū arīa aaganu,
o na akoinanga thimbū ya ūnene ya arīa maathanaga,

⁶ īrīa maahūūruga andū nayo mategūtīgithīria,
marakarīte,

magaatha ndūrīrī marī na marakara,
na magaciūgitaga matarī na tha.

⁷ Mabūrūri mothe rīu nīmahurūkīte na marī na thayū;
nīmambīrīrie kūina.

⁸ O nayo mīti ya mīkarakaba na mītarakwa ya Lebanoni
īragūkenerera, īkoiga atīrī:

“Kuuma hīndī īrīa wagūthirio thī,
gūtīrī mūtēmi mīti ūrī woka gūtūtema.”

⁹ Mbīrīra kūu mūhuro wa thī nīyarahūkīte,
īgūtūnge ūgīkinya kuo;

nīyarahūrīte maroho ma arīa maanakua makūgeithie:
arīa othe maarī atongoria gūkū thī;

ītūmaga mookīrīrie itī ciao cia ūnene,
o arīa othe maarī athamaki a ndūrīrī.

¹⁰ Nao othe magaacookia,
makwīre atīrī,

“O nawe nīwagīte hinya o ta ithuī;
ūhaanīte o ta ithuī.”

¹¹ Rīiri wothe wa ūnene waku ūikūrūkītio o nginya mbīrīra-inī,
hamwe na mīgambo ya inanda ciaku cia mūgeeto;

igunyū nīcio ūkomeire,
na igunyū nocio ikūhumbīire.

¹² Hī! Kaī wee njata ya kīwariī nīūgwīte ūkoima igūrū-ī,
o wee mūrū wa rūciinī kīroko gwakīa!

Ūharūrūkītio ūgaikio gūkū thī,
o wee ūrīa hīndī imwe wahinyagīrīria ndūrīrī!

¹³ Wee weīraga atīrī na ngoro yaku,
“Ngūhaica ngīnye igūrū;

na gītī gīakwa kīa ūnene ndīkīambararie
gīkīre njata cia Mūrungu;

na njīkarīre kīrīma-inī gīa gūtūnganwo,
o gacūmbīrī ga kīrīma kīrīa kīamūre.

¹⁴ Nīngahaica ngīnya kūdū kūrīihu igūrū rīa matu,
ndīhaananie na Ūrīa-ūrī-Igūrū-Mūno.”

¹⁵ No rīrī, wee ūharūrūkītio thī nginya mbīrīra-inī,

ũgakinya irima kũria kũriku.

- 16 Arĩa marĩkuonaga, marĩgũkũũragĩra maitho,
magecũũrania ũhoru waku, makooria atĩrĩ,
“Ũyũ nĩwe mũndũ ũrĩa wenyenyagia thĩ
na agatũma mothamaki mainaine,
17 mũndũ ũrĩa watũmire thĩ itũike ta werũ,
na akang’aurania matũũra mayo marĩa manene?
Nĩwe ũrĩa ũtetĩkağĩria andũ arĩa oohe mainũke kwao mĩciĩ?”
- 18 Athamaki othe a ndũrĩrĩ makuĩte magakomio,
o mũndũ mbĩrĩra-inĩ yake.
19 No wee-rĩ, nĩgũteo ũtewo kuuma mbĩrĩra-inĩ yaku,
o ta rũhonge rũrĩ magigi;
ũkahumbĩrwo nĩ ciimba cia arĩa moragĩtwo,
arĩa matheecangĩtwo na hiũ cia njora,
o acio maikĩtio irima rĩrĩ mahiga.
Ũikarĩte ta kĩimba kĩrangĩrĩrie thĩ na magũrũ,
20 no wee-rĩ, ndũgaathikwo tao,
tondũ nĩwaanangire bũrũri waku,
na ũkĩũraga andũ aku.

- Rũciaro rwa andũ arĩa aaganu
rũtikaagwetwo rĩngĩ.
21 Haarĩriai handũ ha kũũragĩra ciana ciake,
nĩ ũndũ wa mehia ma maithe mao ma tene;
nĩguo itikanarahũke ciĩgaĩre bũrũri,
na ciĩyakĩre matũũra maiyũre thĩ.
- 22 Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga atĩrĩ,
“Nĩ nĩngarahũka ndĩciũkĩrĩre,
nĩngeheria rĩtwa rĩacio kũu Babuloni, o na rĩa matigari ma cio,
o na njeherie ciana ciao na rũciaro rwao,”
nĩguo Jehova ekuuga.
23 “Nĩngatua kũndũ kũu gĩikaro kĩa ndundu,
na ndĩgũtue bũrũri wa maria ma maaĩ;
ngaakũhaata na kĩhato kĩa mwanangĩko,”
ũguo nĩguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga.

Ūrathi wa Gũũkĩrĩra Ashuri

- 24 Jehova Mwene-Hinya-Wothe nĩehĩtĩte, akoiga atĩrĩ,
“Ti-itherũ, o ũrĩa thugundĩte, ũguo noguo gũgaatuĩka,
na ũrĩa nduĩte, ũguo noguo gũgaikara.
25 Nĩngahenja Mũashuri ũcio ũrĩ bũrũri-inĩ wakwa;
ngaamũrangĩrĩria thĩ irĩma-inĩ ciakwa.
Nĩngehereria andũ akwa icooki rĩake,
na mũrigo wake ũmoime ciande-inĩ ciao.”
- 26 Ũũ nĩguo thugundĩte gwĩka thĩ yothe;
nakuo guoko kũria gũtambũrũkĩrio ndũrĩrĩ ciothe nĩkuo gũkũ.
27 Nĩgũkorwo Jehova Mwene-Hinya-Wothe nĩguo atuĩte gwĩka, nũũ ũngĩhota
kũmũgirĩria?
Guoko gwake nĩgũtambũrũkĩtio, nũũ ũngĩhota gũgũthuna?

Ūrathi wa Gũũkĩrĩra Afilisti

- 28 Atĩrĩrĩ, mwaka ũrĩa Mũthamaki Ahazu aakuire-rĩ, nĩguo ndũmĩrĩri ĩno
yaguũranĩrio:
29 Inyuĩ Afilisti inyuotho tigai gũkena,
nĩ atĩ rũthanju rũria rwamũhũũraga nĩrunĩkĩte;
nĩgũkorwo kuuma mũri-inĩ wa nyoka ĩyo nĩgũkoima nduĩra,
namo maciaro mayo magatuĩka mũthemba wa nyoka ĩrĩ thumu ĩrĩa ĩticũkaga.
30 Nao andũ arĩa athĩni biũ nĩmakona gĩa kũria,
na mũbatari akomage atarĩ na ũgwati.

No rūciaro rwaku nīngarūūraga na ng'aragu;
nayo ūkooraga matigari maku.

³¹ Wee kīhingo-rī, girīka! Na wee itūūra inene-rī, ugīrīria!

Na inyuū Afilisti inyuothe mūniinwo nī guoya, mūthire biū!

Itu rīa ndogo rīrooka riumīte mwena wa gathigathini,

na gūtīgakorwo na mūndū ūgaatigwo na thuutha mbūtū-inī ciake nī ūndū wa kwaga hinya.

³² Nī icookio rīrīkū rīkaaheanwo

kūrī andū arīa matūmītwo a rūrīrī rūu?

Magaacookerio atīrī, "Jehova nīahaandīte Zayuni,

na thīini wakuo andū ake arīa anyamaarīku nīmakona rūrīro."

15

Ūrathi wa Gūūkīrīra Moabi

¹ Atīrīrī, īno nīyo ndūmīrīri nditū īkonīi Moabi:

Itūūra rīa Ari kūu Moabi nīrīanange,

rīkaanangwo ūtukū o ro ūmwe!

Itūūra rīa Kiri kūu Moabi nīrīanange,

o narīo rīanangītwo ūtukū o ro ūmwe!*

² Andū a Diboni nīmambatīte magathīi hekarū-inī yao,

mambatīte kūrīa gūtūūgīru makarīrīre kuo;

andū a Moabi maraagirīka nī ūndū wa Nebo na Medeba.

Mītwe yao yothe nīyenjetwo,

na nderu ciao ciothe ikenjwo.

³ Marī njīra-inī marathīi mehumbīte nguo cia makūnia;

othe no kūgīrīka maragirīka

marī nyūmba igūrū na ihaaro-inī,

makagūa thī, magakoma na nda makīrīraga.

⁴ Heshiboni na Eleale nīkūrīra maraarīra maanīrīre,

mīgambo yao īraiguo o nginya Jahazu.

Nī ūndū ūcio andū a mbaara a Moabi nīmararīra maanīrīre,

nacio ngoro ciao ikaringīka.

⁵ Ngoro yakwa nīrarīrīra Moabi,

andū arīa maingatītwo kuo morīire Zoari,

magathīi nginya Egilathu-Shelishiya.

Mambatīte na njīra ya gūthīi Luhithu,

magathīi makīrīraga;

o na ningī njīra-inī ya gūthīi Horonaimu,

maracakaya nī ūndū wa mwanangīko ūrīa ūmakorete.

⁶ Maaī ma kūu Nimurimu nīmahūite,

nayo nyeki nīhoohete;

namo mahuti mothe maigū nīmomīte,

na gūtīrī kīndū kīruru gītigaire.

⁷ Nī ūndū ūcio ūtonga ūrīa magīte naguo na makeigīra,

maūkuūite makaūringīa mūrīmo wa karūūi karīa karī mītī hūgūrūrū-inī ciako.

⁸ Kayū ka mūkayo wao nīkaiguītwo mīhaka-inī ya Moabi;

nakuo kūgīrīka kwao gūgakinya Egilaimu,

o namo macakaya mao magakinya o Biri-Elimu.

⁹ Maaī ma Dimoni maīyūrītwo nī thakame,

no nīngūrehe maūndū mangī mooru makīria kūu Dimoni,

mahaana ta mūrūūthi ūgūtharīkīra andū arīa morīte kuuma Moabi,

o na ūtharīkīre arīa matigaire kūu būrūrī-inī.

16

¹ Twarīrai ūrīa wathanaga būrūrī

tūtūrūme twa kūrīha igooti,

kuuma itūūra rīa Sela, gūtuūkanīria werū-inī,

* 15:1 Ari na Kiri maarī matūūra ma Moabi ma bata mūno.

- nginya kírĩma-inĩ kĩa Mwarĩ wa Zayuni.
² O ta ũria nyoni ciũrũũraga
 ciatharĩrio gītara gĩacio,
 ũguo no taguo andũ-a-nja a Moabi
 magaikara marĩ mariũko-inĩ ma Arinoni.*
- ³ “Tũhei kírĩra, na mütue itua.
 Tũmai kĩruru kĩanyu gĩtuĩke ta ũtukũ,
 o kũrĩ mũthenya barigici.
 Hithai arĩa maingatĩtwo kwao,
 na mũtigakunyanĩre arĩa moorĩre kwanyu.
⁴ Rekei andũ a Moabi arĩa mehithĩte kwanyu maikare na inyuĩ;
 tuĩkai kĩgĩtio kĩa kuuma kũrĩ mwanangani.”

- Mũhinyanĩrĩria nĩagakinya mũthia,
 nago mwanangĩko ũthire;
 nake mũũgiti nĩakabuĩria kuuma bũrũri-inĩ.
⁵ Gĩtĩ kĩa ũnene gĩkaahaandwo na wendo;
 na mũndũ mwĩhokeku nĩwe ũgaagĩkarĩra,
 o mũndũ wa kuuma nyũmba ya Daudi,
 mũndũ ũria ũgaatuanagĩra ciira arũmĩrĩre o kihooto,
 namo maũndũ ma ũthingu nĩmo akaahiũhaga gwĩka.
- ⁶ Nĩtũiguĩte ũhoru wa mwĩtũio wa Moabi:
 tũkaigua ũhoru wa mwĩtũio wake mũkĩru na mwĩkĩrĩro wake,
 tũkaigua ũhoru wa mwĩtũio wake na rũng’athio rwake;
 no rĩrĩ, mwĩgaatho ũcio wake no wa tũhũ.
⁷ Nĩ ũndũ ũcio andũ a Moabi nĩkũgirĩka maragirĩka,
 maragirĩka hamwe nĩ ũndũ wa Moabi.
 Cakayai na mũnyitwo nĩ kĩa
 nĩ ũndũ wa andũ a Kiri-Haresethi.
⁸ Mĩgũnda ya Heshiboni nĩrahooha,
 o na mũthabibũ ya Sibima o nayo nĩrahooha.
 Aathani a ndũrĩrĩ
 nĩmarangĩrĩrie mũthabibũ irĩa mĩega mũno,
 irĩa hĩndĩ imwe yakinyĩte Jazeri,
 na igatheerema yerekeire werũ-inĩ.
 Thuuna ciayo ciatambĩte
 igakinya o iria-inĩ.
⁹ Nĩ ũndũ ũcio nĩndĩrarĩra, ngarĩra o ta Jazeri,
 ngĩrĩrĩra mũthabibũ ya Sibima.
 Wee Heshiboni, o nawe Eleale,
 ngũmũihũgia na maithori!
 Tondũ mbugĩrĩrio cia gĩkeno kĩanyu nĩ ũndũ wa matunda manyu marĩa meruĩte,
 na nĩ ũndũ wa magetha manyu ma ngano nĩithĩrite.
¹⁰ Gũtĩrĩ gĩkeno kana ndũhiũ mĩgũnda-inĩ ya matunda;
 gũtĩrĩ mũndũ ũraina kana akoigĩrĩria mĩgũnda-inĩ ya mũthabibũ,
 gũtĩrĩ mũndũ ũrahiha ndibei kĩhihĩro-inĩ,
 nĩgũkorwo nĩndũmĩte ngemi cia magetha ciage kũiguuo.
¹¹ Ngoro yakwa nĩracakaira Moabi o ta kinanda kĩa mũgeeto,
 nayo ngoro yakwa igacaira Kiri-Heresethu.
¹² Rĩrĩa andũ a Moabi maathĩ kũndũ kũria gũtũũgĩru makahoe,
 no kwĩnogia menogagia;
 hĩndĩ irĩa maathĩ ihooero-inĩ rĩao kũhooya,
 no wĩra wa tũhũ marutaga.
¹³ Ūyũ nĩguo ũhoru ũria Jehova aarĩtie ũkonĩ Moabi.
¹⁴ No rĩrĩ, riu Jehova ekuuga atĩrĩ: “Mĩaka itatũ itanathira, itarĩtwo ta ũria mĩaka
 ya mũndũ wandĩkĩtwo wĩra irĩkanagĩrwo-rĩ, riiri wa Moabi hamwe na andũ ake othe
 nĩũkanyararwo, namo matigari make makorwo marĩ manini mũno na makahinyara.”

* 16:2 Arinoni rwarĩ rũũ rĩnene rwa bũrũri wa Moabi.

17

Ndümīriri Nditū ya Gūūkīrira Dameski

- ¹ Īno nīyo ndümīriri nditū ikonī Dameski:
 “Aūrīrī, itūūra rīa Dameski rītīgūcooka gūtuika itūūra inene rīngī,
 no rīrī, rīgaatuika hība ya mwanangīko.
- ² Matūūra marīa manene ma Aroeri nīmagatiganīrio,
 matīgīrwo ndūuru cia mbūri iria igaakomaga kūu,
 gūtarī mūdū wa gūcimakia.
- ³ Kīgītīro kīrīa kīrūmu kīa Efiraumu nīgīkeherio,
 o na hīnya wa ūthamaki weherio Dameski;
 namo matigari ma Suriata makaahaana
 o ta riiri wa andū a Isiraeli,”
 ūguo nīguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga.
- ⁴ “Thinda rīu riiri wa Jakubu nī ūgaatheūka;
 nāguo mwīrī ūcio wake mūnoru ūhīnje.
- ⁵ Gūkaahaana o ta rīrīa mūgethi acookanagīrīria ngano rīrīa itarī ngethe,
 akagetha ngano na guoko gwake:
 gūkahaana ta mūdū ūkūhaara itira cia ngano
 Gītuamba-inī kīa Refaimu.
- ⁶ No rīrī, nīgūgatigwo ngano īngīhaarwo,
 o ta ūrīa maciaro ma mūtamaiyū matangītīka mothe mūtī ūcio ūngīnainio,
 no ndamaiyū īgīrī kana ithatū nīitigaraga honge-inī iria irī īgūrū gacūmbīrī,
 o na inya kana ithano igatigara honge-inī iria irī na maciaro maingī,”
 ūguo nīguo Jehova Ngai wa Isiraeli ekuuga.
- ⁷ Mūthenya ūcio, andū magaacūthīrīria Ūrīa Mūūmbi wao,
 namo maitho mao marore Ūrīa Mūtheru wa Isiraeli.
- ⁸ Matigacūthīrīria igongona
 iria mathondekete na moko mao,
 na matikarūmbūiya itugī cia Ashera,
 na magongona marīa methondekeire ma gūcinīra ūbumba.
- ⁹ Mūthenya ūcio matūūra mao manene marīa marī hinya, marīa maatiganīrio
 makūrīra andū a Isiraeli, makahaana ta kūdū gūtiganīrie gūgatuika gīthaka, na
 gūgakūra mahuti. Namo matūūra macio magaakira ihooru.
- ¹⁰ Nīmūriganīrwo nī Ngai, Mūhonokia wanyu;
 nīmwaģīte kūrīrikana Rwaro rūu rwa Ihiga, o rūu kīgītīro kīanyu.
 Nī ūndū ūcio o na mūngīkahaanda mīmera rīa mīega mūno,
 na mūhaande mīthabībū ya kuuma kūdū kūngī,
- ¹¹ o na mūngīgaatūma īkūre mūthenya o ro ūcio mūkaamīhaanda,
 o na rūciinī rūrū rūngī mūtūme īrute kīro-rī,
 gūtīrī magetha mūkoona mūthenya ūcio wa mūrīmū
 na ruo rūtangīthira.
- ¹² Īiya-ī, mūrurumo wa ndūrīrī nyingī,
 iraruruma ta iria rīkīhuhūkania!
 Īiya-ī, inegene rīa kīrīndī kīranegena,
 o ta mūrurumo wa maaī maingī.
- ¹³ O na gūtuika ndūrīrī iranegena na mūrurumo ta wa ndīihū cia maaī maingī-rī,
 hīndī rīa we mwene aacikūuma, ciūraga igathīī kūdū kūraya mūno,
 ihurutītwo nī rūhuho ta ūrīa mūūngū ūrī rīma-inī ūmbūrāgwo,
 kana ta rīya rīgīthīūrūrūkio nī rūhuho rūnene.
- ¹⁴ Hwaī-inī, o rīmwe gūkaģīa kīmako kīnene!
 Gūtanakīa-rī, andū matīrī ho!
 Rīu nīrīo igai rīa andū arīa matūtunyaga indo ciitū,
 ūcio nīguo mūtī ūrīa ūgwīrīire andū arīa matūtahaga indo ciitū.

18

Ūrathi wa Gūūkīrira Kushi

- ¹ Kaī būrūrī ūrīa ūrī ibatabata rīa mathagu,

o ūcio ūrī mūrīmo ūrīa ūngī wa njūūi cia Kushi,* ūrī na haaro-ī!
 2 ūrīa ūtūmaga arekio makagerera njīra ya iria,
 mahaicīte tūtārū twakītwo na marura, tūrīa tūgeragīra maaī igūrū.

Atīrīrī, inyuī andū aya mūtūmītwo na mūrī mītūkī,
 thīū kūrī andū araihu na anyoroku mūrī,
 o acio metigīrītwo nī andū a kūdū gūkuhī na a kūraya,
 rūrīrī rūūgiti rwaragia rūthiomi rūgeni,
 na būrūri wao ūgayanītio nī njūūi.

3 Inyuī andū arīa mūtūūraga mabūrūri mothe ma thī,
 o inyuī mūtūūraga gūkū thī-rī,
 rīrīa bendera ikaahaandwo irīma-igūrū, nīmūkamīona,
 na rīrīa karumbeta gakaahuhwo, nīmūgakaigua.

4 Jehova anjūrīte ūū:
 “Ngūikara ngīrīte ki ndīrorere maūdū ndī o gūkaro-inī gīakwa,
 haana ta ūrugārī wa rīua ūkūhenahenia,
 o na ta itu rīa ime hīndī ya ūrugārī wa magetha.”

5 Nīgūkorwo mbere ya magetha,
 hīndī irīa kīro gīaitīka na mahūa magatuīka thabibū irerua,
 nīguo agaaceeha thuuna na tūhiū twa gūceeha,
 na ateme honge iria ciaramīte mūno acieherie.

6 Nacio ciothe igaatigīrwo nyoni cia irīma-inī iria irīiaga nyama,
 na nyamū cia gīthaka;
 nyoni icio igaacirīa hīndī ya rīua,
 nacio nyamū cia gīthaka icirīe hīndī ya heho yothe.

7 Hīndī iyo nīguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe akaareherwo iheo
 kuuma kūrī andū araihu na anyoroku mūrī,
 na kuuma kūrī andū metigīrītwo nī andū a kūdū gūkuhī na a kūraya,
 rūrīrī rūūgiti rwaragia rūthiomi rūgeni,
 arīa būrūri wao ūgayanītio nī njūūi:
 iheo icio ikaarehwo Kīrīma-inī gīa Zayuni, harīa haamūrīrwo Rīitwa rīa Jehova Mwene-
 Hinya-Wothe.

19

Ūrathi Ūkonī Misiri

1 Īno nī ndūmīrīri nditū īkonīi būrūri wa Misiri:
 Afīrīrī, Jehova ahacīte itu rīhanyūkīte mūno
 athīte būrūri wa Misiri.
 Mīhianano ya būrūri wa Misiri irainaina mbere yake,
 nacio ngoro cia andū a būrūri wa Misiri ikaringīka thīnī wao.

2 “Nīngarahūra Mūmisiri ookīrīre Mūmisiri ūrīa ūngī:
 mūdū nīakarūa na mūrū wa ithe,
 nake mūdū wa itūūra ookīrīre mūdū wa itūūra rīake,
 narīo itūūra inene rīūkīrīre itūūra rīrīa rīngī,
 nago ūthamaki ūūkīrīre ūthamaki ūrīa ūngī.

3 Andū a būrūri wa Misiri nīmagakua ngoro,
 nayo mībango yao ndīmītue ya tūhū;
 makaahooya kīrīra kūrī ngai cia mīhianano
 na kūrī maroho ma andū arīa makuīte,
 o na kūrī ago na aragūrī.

4 Nīnganeana andū a būrūri wa Misiri
 wathani-inī wa mwathi ūtarī tha,*
 na mūthamaki mūūru amathamakīre,”
 ūguo nīguo Mwathani Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga.

5 Maaī ma Rūūi rwa Nili nīmakaahūa,
 na mūkarō waruo ūng’are na ūūme.

* **18:1** Firaūni arīa maathanaga Misiri hīndī ya Isaia maarī a kuuma Kushi (Ethiopia); nīo maacarīre ūteithio wa
 Isiraēli nīguo mookīrīre ūthamaki wa Ashuri. * **19:4** Mwaka-inī wa 712 mbere ya gūciarwo gwa Kristū nīguo
 Mūthamaki Shabaka wa Kushi ambīrīrie gwathana Misiri.

- 6 Mītarō ya maaī nīkanunga;
tūrūūi twa Misiri nītūkaahūa tūume biū.
Namo marura na mathanjī nīmakahooha,
7 o nayo mīmera īrīa īrī hūgūrūrū-inī cia Rūūi rwa Nili,
gītwe-inī kīa rūūi rūu, nīkahooha.
Indo iria ciothe īhaandītwo
mīgūnda īrīa īrī gūkuhī na Rūūi rwa Nili nīkooma biū,
na ciūmbūrwo, na itigacooka kuoneka kuo rīngī.
8 Ategi a thamaki nīmagacaaya na marīre,
arīa othe maikagia ndwano ciao Rūūi-inī rwa Nili;
nao arīa othe maikagia mītego yao maaī-inī macio
nīmakoorwo nī hinya.
9 Andū arīa marutaga wīra na ndigi cia ūguta ūrīa mwega nīmagakua ngoro,
na arīa matumaga mataama marīa mahoro nīmakaaga mwīhoko.
10 Atumi a nguo nīmagakorwo na kīeha,
na arīa othe maheagwo mīcaara nīmakaigua ūuru ngoro.
11 Anene a Zoani nīmakīīgīte o gūkīga;
nao andū arīa oogī a Firaūni maheanaga kīrīra kīa ūrimū.
Mwakīhota atīa kwīra Firaūni,
“Nīi ndī ūmwe wa andū arīa oogī,
ndī mūrutwo wa athamaki arīa a tene?”
12 Andū aku arīa oogī makīrī ha rīu?
Ta nīmagīkuonie na makūmenyithie
ūrīa Jehova Mwene-Hinya-Wothe
aciirīre gwīka būrūrī wa Misiri.
13 Anene a Zoani makīīgīte o gūkīga,
nao atongoria a Nofu† makaheeneka;
namo mahiga ma koine ma andū ake
nīmahīthīthie andū a Misiri.
14 Jehova nīwe ūmaitīrīrie
roho wa kīrigiicano;
matūmaga andū a Misiri matūgūge mawīra-inī mothe marīa marutaga,
o ta ūrīa mūrūu atūgūgaga matahīko-inī make.
15 Gūtīrī wīra ūngīrutwo būrūrī-inī wa Misiri:
gūtīrī wīra ūngīrutwo nī mūtwe kana mūting’oe,
kana rūhonge rwa mūnathi, kana ithanjī.
16 Mūthenya ūcio-rī, andū a Misiri makahaana o ta andū-a-nja. Makainaina nī guoya
mona guoko kwa Jehova Mwene-Hinya-Wothe kwambararītio kūmookīrīre.
17 Naguo būrūrī wa Juda ūkaguoyohia andū a Misiri; na mūndū o wothe
ūkaagweterwo ūhoro wa Juda nīagetigīra, nī ūndū wa maūndū marīa Jehova Mwene-
Hinya-Wothe aciirīre gwīka amokīrīre.
18 Mūthenya ūcio matūūra matano ma būrūrī wa Misiri makaaragia rūthiomi rwa
Kaanani, makīhītaga atī marītungatagīra Jehova Mwene-Hinya-Wothe. Na itūūra
rīmwe rīamo rīgeetagwo Itūūra Inene rīa Mwanangīko.
19 Mūthenya ūcio-rī, nīgūkaagīa na kīgongona kīa Jehova o kūu gatagatī ka būrūrī wa
Misiri, na kūhaandwo ihiga rīa kīrīkano kīa Jehova mīhaka-inī yakuo.
20 Ihiga rīu rīgaatuīka kīmenyithia na mūira wa maūndū marīa Jehova Mwene-Hinya-
Wothe ekīte thīnī wa būrūrī ūcio wa Misiri. Rīrīa magakaīra Jehova amateithie nī
ūndū wa andū arīa mamahinyagīrīra-rī, nīakamatūmīra mūhonokia na mūmagītīrī,
nake nīakamahonokia.
21 Nī ūndū ūcio Jehova nīakemenyithania kūrī andū a Misiri, na mūthenya ūcio
nīmagakūūrana Jehova. Makaamūhooyaga makīmūrutatagīra magongona na maruta
ma mūtu: na ningī makehītaga mīhītwa marī mbere ya Jehova na mamīhingagie.
22 Jehova nīakahūūra būrūrī wa Misiri na mūthiro, amahūire acooke amahonie. Nao
nīmagacookerera Jehova, nake nīagathikīrīra gūthaitana kwao na amahonie.
23 Mūthenya ūcio nīgūkaagīa njīra njārīi yumīte būrūrī wa Misiri igakinya Ashuri.
Andū a Ashuri nīmagathīiaga Misiri, na o andū a Misiri mathīage Ashuri. Andū a
Misiri na andū a Ashuri nīmakahooyaga hamwe.

† 19:13 Nofu nīrīo rīarī itūūra inene rīa Misiri.

²⁴ Mūthenya ūcio būrūri wa Isiraeli ūgaatuika wa gatatu, hamwe na Misiri na Ashuri, nao nīmagatūma thī yothe irathimwo.

²⁵ Jehova Mwene-Hinya-Wothe nīakamarathima akiugaga atīrī, “Kūrathimwo-rī, nī andū akwa a Misiri, o na Aashuri arīa ndeyūmbūire, na Isiraeli igai rīakwa.”

20

Ūrathi wa Gūūkīrīra Būrūri wa Misiri na wa Kushi

¹ Atīrīrī, mwaka ūcio mūnene wa anene a ita rīa Ashuri aakinyire Ashidodi atūmītwo nī Sarigoni mūthamaki wa Ashuri, aakinya kuo, na aarītharīkīra na aarītunyana-rī,

² hīndī iyo nīguo Jehova aaririe na kanua ka Isaia mūrū wa Amozu. Akīmwīra atīrī, “Ruta nguo iyo ya ikūnia wīhumbīte, na ūrute iraatū ciaku magūrū.” Nake agīka o ro ūguo, agīthī njaga na arī magūrū matheri.

³ Nīngī Jehova akiuga atīrī, “O ta ūguo ndungata yakwa Isaia athīite njaga na arī magūrū matheri miaka itatū, arī rūūrī na kīmenyithia kīa maūndū mooru marīa magaakora būrūri wa Misiri na wa Kushi-rī,

⁴ ūguo noguo mūthamaki wa Ashuri agaataha andū a būrūri wa Misiri na a būrūri wa Kushi, amoimagarie marī njaga na marī magūrū matheri, arīa ethī na arīa akūrū, thūnū ciao irī njaga; ūguo nīguo Misiri gūgaaconorithio.

⁵ Nao andū arīa mehokete Kushi na makegooca nī ūndū wa Misiri nīmakamaka na maconorithio.

⁶ Hīndī iyo nīguo andū arīa maikaraga hūgūrūrū-inī ici cia iria makoiga atīrī, ‘Onei ūrīa kūhanīte kūrī arīa tūtūire twīhokete, acio tuorūire kūrī o atī nīguo matūteithie na matūhonokie kuuma kūrī mūthamaki wa Ashuri! Rūu tūngīkīhonoka atīa?’”

21

Ūrathi wa Gūūkīrīra Babuloni

¹ Ino nīyo ndūmīrīrī ndītū ikonī Werū ūrīa ūrī Hūgūrūrū-inī cia Iria:

Atīrīrī, o ta ūrīa ihuhūkano iria nene ihurutanaga ituīkanīire būrūri wa gūthini, ūguo noguo mūtharīkīri agooka oimīte werū-inī, kuuma būrūri wa kūguoyohania.

² Nī nīnyonetio kīoneki gīa kūmakania mūno:

Mūkunyaŋīri no arakunyaŋīra, nake mūtahani no aratahana.

Wee Elamu tharīkīra! Nawe Media, thīūrūrūkīria!

Gūcaaya kūrīa anagūcaaiithia nīngagūkīnyia mūthia.

³ Nī ūndū wa ūguo mwīrī wakwa nūiyūrītwo nī ruo, ruo rūnene nīrūūnyīitēte, o ta ruo rwa mūtumia akīrūmwō; ngagītururio nī maūndū marīa ndīraigua, na ngagegeario nī maūndū marīa ndīrona.

⁴ Ngoro yakwa nūraturmatuuma, na ngainaina nī guoya; hwaī-inī ūrīa ndīrīragīria ūtūikīte ūndū wa kūmakia mūno.

⁵ Nao nīmaarīte metha, na makaara mīgeka, nīguo marīe na manyue!

Ūkīrai inyuī anene, mūhake ngo maguta!

⁶ Jehova anjūrīte atīrī: “Thī, ūige mūrāngīri wa gūcūthīrīria na ūmwīre amenyithanie ūrīa aroona.

⁷ Rīrīa angīona ngaari cia ita irī na mbarathi ihaanaine, na andū magīka mahaicīte ndigiri kana ngamūira-rī, nīaikare eiguīte, akeigua biū.”

⁸ Nake mūrāngīri akīanīrīra, akiuga atīrī, “Mūthenya o mūthenya, mwathi wakwa, ndūgamaga gītara-inī kīa mūrāngīri; na ūtukū o ūtukū njikaraga handū hakwa ha kūrāngīra.

⁹ Atīrīrī, nīharooka mūndū akuuītwo nī ngaari ya ita,

ĩrĩ na mbarathi ihaanaine.

Nake aracookia ũhoro akoiga atĩrĩ:

‘Babuloni nĩrĩgũu, ĩ nĩrĩgwĩte!

Mĩhianano yothe ya ngai ciakuo

nĩmĩhehenje, ikaharagana thĩ!’ ”

¹⁰ Inyuĩ andũ akwa, o inyuĩ mũthuthũirwo kĩhuhĩro-inĩ kĩa ngano-rĩ,

ngũmwĩra ũrĩa njĩguĩte

kuuma kũrĩ Jehova Mwene-Hinya-Wothe,

kuuma kũrĩ Ngai wa Isiraeli.

Ūrathi wa Gũũkĩrĩra Edomu

¹¹ ĩno nĩ ndũmĩrĩri nditũ ĩkonĩ Duma:

Atĩrĩrĩ, nĩ harĩ mũndũ ũraanjĩta kuuma Seiru,

akanjũuria atĩrĩ, “Mũrangĩri, ũtukũ ũkinyĩte ha?

Mũrangĩri ũyũ, ũtukũ ũkinyĩte ha?”

¹² Nake mũrangĩri akamũcookeria atĩrĩ,

“Gũkĩrĩ gũkĩa, no rĩrĩ, nĩgũgũcooka gũtuke.

Angĩkorwo kũrĩ ũndũ ũkũũria-rĩ, ũria;

ũcooke ũuke hĩndĩ ĩngĩ.”

Ūrathi wa Gũũkĩrĩra Arabia

¹³ ĩno nĩyo ndũmĩrĩri nditũ ĩkonĩ bũrũri wa Arabia:

Inyuĩ ikundi cia agendi a Adedani,

o inyuĩ mwambĩte hema ithaka-inĩ cia Arabia-rĩ,

¹⁴ twarĩrai andũ arĩa anyootu maaĩ;

na inyuĩ mũtũũraga bũrũri wa Tema,

tũngĩai andũ acio maroora irio

¹⁵ Nĩgũkorwo maroorĩra rũhiũ rwa njora,

o rũhiũ rwa njora rũrĩa rũcomoretwo,

makoorĩra ũta mũgeete,

na makoima kũrĩa mbaara ĩhĩire.

¹⁶ Mwathani aranjĩra atĩrĩ: “Mwaka ũmwe ũtanathira, ũtarĩtwo ta ũrĩa mĩaka ya mũndũ wa kwandĩkwo wĩra ĩrĩkanagĩrwo-rĩ, riiri wothe wa Kedari nĩũgaathira.

¹⁷ Andũ arĩa magaatigario nĩ thigari iria ciikagia mĩguĩ, o acio njamba cia ita cia Kedari-rĩ, magaakorwo marĩ o anini.” Jehova Ngai wa Isiraeli nĩwe warĩtie ũhoro ũcio.

22

Ūrathi ũkonĩ Jerusalemu

¹ ĩno nĩyo ndũmĩrĩri nditũ ĩkonĩ Gĩtuamba gĩa Kĩoneki:

Atĩrĩrĩ, nĩ kĩrĩragũthĩĩnia rĩu,

tondũ andũ aku othe marahaica nyũmba igũrũ,

² wee itũũra rĩiyũrĩte ngũ,

o wee itũũra inene rĩa mbugĩrĩrio na ũrĩũ?

Andũ aku arĩa makuĩte matiũragĩtwo na rũhiũ rwa njora,

kana magakuĩra mbaara-inĩ.

³ Atongoria aku othe nĩmorĩte marĩ hamwe;

maatahirwo o na hatarĩ mũguĩ ũkĩtio.

Andũ aku othe arĩa maakorereirwo moohirwo hamwe,

o acio mooraga thũ ĩri o kũraya.

⁴ Nĩ ũndũ ũcio ngiuga atĩrĩ, “Njeherera;

reke ndĩre ngĩgĩrĩkaga.

Ndũkagerie kũũhooreria

igũrũ rĩa mwanangĩko ũrĩa ũkorete andũ akwa.”

⁵ Mwathani, o we Jehova Mwene-Hinya-Wothe, arĩ na mũthenya

ũrĩa agaatũma ũtũke wa mbugĩrĩrio, na wa kũranganiĩria, o na wa kũguoyohia

kũu Gĩtuamba-inĩ gĩa Kĩoneki.

Mũthenya ũcio ũgaakorwo ũrĩ wa kũmomora thingo igwe thĩ,

na wa gũkaĩra irĩma.

⁶ Andũ a Elamu nĩmakuuĩte thiaka wa mĩguĩ,

marĩ na ngaari cia ita na andũ mahaicĩte mbarathi;

o nao andũ a Kiri macuurũragia ngo.

- ⁷ Ituamba ciaku iria njega mũno ciyũrite ngaari cia ita,
nao andũ arĩa mathiiaga mahaicite mbarathi maigĩtwo ihingo-inĩ cia itũũra inene;
⁸ naguo ũgitĩri wa Juda nĩweheretio.

Mũthenya ũcio nĩmwacũthĩriire

indo cia mbaara iria ciarĩ Nyũmba-inĩ ya Ũnene ya Mũtitũ;

- ⁹ mũkĩona atĩ thingo cia ũgitĩri cia Itũũra Inene rĩa Daudi
nĩciatharũkite kũndũ kũingĩ;

na inyuĩ mũkĩhingĩrĩria maaĩ
Karia ka Mũhuro.

- ¹⁰ Nĩmwatarire nyũmba kũu Jerusalemu,

na mũgĩtharia nyũmba nĩguo muone mahiga
ma gũcookereria rũthingo rũgĩe na hinya makĩria.

- ¹¹ Nĩmwakire handũ ha kũhingĩrĩria maaĩ gatagatĩ ga thingo cieriĩ,
nĩgeetha maaĩ ma Karia ga Tene mathiäge ho,

no mũtiigana kũrongooria Ũrĩa wagathondekire,
kana mũrũmbũyie Ũrĩa watũmire kagĩe ho kuuma o tene.

- ¹² Mwathani, o we Jehova Mwene-Hinya-Wothe,

nĩamwĩtire mũthenya ũcio

nĩguo mũrĩre na mũgĩrĩke,

na mwenjwo njuĩri cianyu na mwĩhumbe nguo cia ikũnia.

- ¹³ No rĩrĩ, inyuĩ mũrĩ na gikeno na ũrĩũ,

mũrathĩnja ng'ombe na ng'onde,

mũkĩrĩaga nyama na mũkĩnyuuga ndibei!

Mũgakiuga atĩrĩ, "Nĩtũrie na tũnyue,

nĩgũkorwo rũciũ nĩtũgaakua!"

¹⁴ Jehova Mwene-Hinya-Wothe nĩanguũrĩrie ũhoru ũyũ ndĩmũthikĩrĩrie, akoiga atĩrĩ, "Rĩhĩa rĩrĩ mũtikahoroherio nginya mũgaakua," ũguo nĩguo Mwathani, o we Jehova Mwene-Hinya-Wothe, ekuuga.

- ¹⁵ Na rĩrĩ, Mwathani Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga atĩrĩ:

"Thĩĩ kũrĩ Shebina,

ũrĩa mũramati na mũrũgamĩrĩri wa nyũmba ya ũthamaki, ũmwĩre atĩrĩ:

- ¹⁶ Ũreka atĩa gũkũ na nũũ ũgwĩtikĩrĩtie

kwĩyenjera mbĩrĩra gũkũ,

ũgetemera mbĩrĩra handũ hatũũgĩru,

na ũkeyacũhiria harĩa ũkaahurũkio rwaro-inĩ rwa ihiga?

- ¹⁷ "Wĩhũũge, tondũ Jehova akirĩ gũkũnyũita akũrũmĩtie,

acooke akũnyugute, wee mũndũ ũyũ ũrĩ hinya.

- ¹⁸ Nĩagaagũkũnja akũrũmie o ta mũbira,

agũikie bũrũri mwariĩ.

Kũu nĩkuo ũgaakuĩra,

na nokuo ngaari ciaku cia ita iria irĩ riiri igaikara:

wee ũconorithagia nyũmba ya mwathi waku!

- ¹⁹ Nĩngakũingata wehere wĩra-inĩ waku

na ũtunywo wĩra ũcio ũrũgamĩriire.

- ²⁰ "Mũthenya ũcio nĩngeeta ndungata yakwa, Eliakimu mũrũ wa Hilikia.

²¹ Nĩngamũhumba nguo yaku irĩa ndaaya na ndĩmũhotore mũcibi waku, na ndĩmũnengere wathani waku. Nĩagatuĩka ithe wa arĩa matũũraga Jerusalemu o na wa nyũmba ya Juda.

²² Kĩhingũro kĩa nyũmba ya Daudi ngaakĩgĩrĩra kĩaende-inĩ gĩaake; na rĩrĩ, kĩrĩa gĩothe akaahingũra gũtirĩ mũndũ ũkaahota kũhinga, na kĩrĩa gĩothe akaahinga gũtirĩ mũndũ ũkaahota kũhingũra.

²³ Ngaamuohererera handũ harũmu aikare ho ta higĩ hũrĩrĩre; atuĩke gĩtĩ gĩa gĩtĩio thĩĩnĩ wa nyũmba ya ithe.

²⁴ Nĩwe ũgaacookererwo nĩ riiri wothe wa nyũmba ya ithe ta ũcuurĩtio harĩ we: ciana ciake na iria ikeyongerera thĩĩnĩ wa ciana icio, o indo ciothe ciayo iria cionekaga ta itarĩ kĩaene, kuuma mbakũri nginya mĩthemba yothye ya ndigithũ."

²⁵ Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga atĩrĩ, “Mũthenya ũcio higĩ irĩa thecerere handũ harũmu nĩkenyena; nĩkamunyũka igwe, na indo iria njuurie harĩ yo nĩkaharagana.” Jehova nĩwe warĩtie ũhoru ũcio.

23

Ūrathi Ūkonĩ Turo

- ¹ Īno nĩyo ndũmĩrĩ nditũ ĩkonĩ itũũra rĩa Turo:
Atĩrĩ, inyuĩ marikabu cia Tarishishi, ta girĩkai.
Nĩgũkorwo itũũra rĩa Turo nĩrĩanange,
rĩgatigwo rĩtarĩ nyũmba kana gĩcukĩro kĩa marikabu.
Ūhoru ũcio nĩumakinyĩre marĩ o kũu bũrũri wa Kitimu.
- ² Atĩrĩ, inyuĩ andũ a gĩcigĩrĩa,
na inyuĩ onjorithia a Sidoni,
ta kirai o inyuĩ mũtongetio nĩ andũ arĩa mageragĩra iria-inĩ.
- ³ Kũu maaĩ-inĩ maingĩ
nĩkuo kwageragĩrio ngano ya Shihoru,
namo magetha ma Nili nĩmo maarĩ uumithio wa itũũra rĩa Turo,
narĩo rĩgĩtuĩka ndũnyũ wa ndũrĩrĩ.
- ⁴ Atĩrĩrĩ wee Sidoni, o nawe, kũhitho kĩrũmu kĩa iria-inĩ, conokai,
nĩgũkorwo iria nĩrĩarĩtie rĩkoiga atĩrĩ:
“Nĩ ndĩrĩ ndagĩa na ruo rwa kũrũmwo, kana ngaciara;
ndĩrĩ ndaarera aanake, kana ngarera airĩtu.”
- ⁵ Hĩndĩ irĩa ũhoru ũcio ũgaakinya bũrũri wa Misiri,
andũ akuo nĩmakaagĩa na ruo rũnene mũno maigua ũhoru ũcio wa Turo.
- ⁶ Atĩrĩrĩ, ringai mũthĩ mũrĩmo wa Tarishishi,
ta girĩkai inyuĩ mũtũũraga kũu gĩcigĩrĩa-inĩ.
- ⁷ Rĩrĩ nĩrĩo itũũra rĩanyu inene rĩa ikeno cia ũrĩũ,
itũũra inene rĩa kuuma tene, o tene mũno,
itũũra rĩrĩa andũ aarĩo maathĩite na magũrũ
magatũũre mabũrũri ma andũ a kũraya mũno?
- ⁸ Nũu waciĩrĩre atĩ itũũra rĩa Turo rĩũkĩrĩrwo,
o itũũra rĩu rĩheanaga tanji cia ũthamaki,
o rĩo onjorithia a rĩo arĩ ariũ a athamaki,
na endia a rĩo marĩ igweta thĩ yothe?
- ⁹ Jehova Mwene-Hinya-Wothe nĩwe waciĩrĩre ũndũ ũcio,
nĩgeetha aniine mwĩtĩo wa riiri wothe,
na aconorithie andũ arĩa othe marĩ igweta a gũkũ thĩ.
- ¹⁰ Atĩrĩrĩ, wee mwarĩ wa Tarishishi,
thĩ ũkarĩme bũrũri waku o ta ũrĩa kũrĩmĩtwo hũgũrũrũ-inĩ cia Rũũ rwa Nili,
tondũ rĩu ndũrĩ na gĩcukĩro kĩa marikabu rĩngĩ.
- ¹¹ Jehova nĩatambũrũkĩtie guoko gwake igũrũ rĩa iria,
na agatũma mothamaki marĩo mainaine.
Nĩathanĩte atĩ cĩgĩtĩro iria nũmu cia Foinike cianangwo.
- ¹² Akoiga atĩrĩ, “Wee mwarĩ gathĩrange wa Sidoni
ikeno ciaku cia ũrĩũ nĩ thiru, rĩu ũrĩ mũhehenje!
- “Ūkĩra ũringe, ũthĩ ũkinye Kitimu;
no rĩrĩ, o na kũu ndũkoona ũhurũko.”
- ¹³ Ta rora bũrũri wa Ababuloni,
andũ acio rĩu maagĩite kĩene!
Ashuri magũtuũte gĩkaro kĩa nyamũ cia werũ,
nĩmaakire mĩthĩringo mĩraihu na igũrũ ya kũrĩthiũrũrũkĩria,
na magĩtiga cĩgĩtĩro ciao itarĩ kĩndũ,
magĩtũma bũrũri ũcio wanangĩke biũ.
- ¹⁴ Atĩrĩrĩ, inyuĩ marikabu cia Tarishishi, ta girĩkai;
nĩgũkorwo gĩkaro kĩanyu nĩkĩanange.

¹⁵ Hindĩ iyo itũũra rĩa Turo nĩrĩkariganĩra mĩaka mĩrongo mũgwanja, o ta ũrĩa matukũ ma mũthamaki ũmwe maigana. No mĩaka mĩrongo mũgwanja yathira-rĩ, Turo gũgaacooka kũhaana ta mũmaraya ũrĩa ũganagwo na rwĩmbo ta ũũ:

¹⁶ "Oya kinanda kĩa mũgeeto, ũtuĩkanie itũũra inene,
wee mũmaraya ũyũ ũtũũrĩte ũriganĩire;
Hũũra kinanda kĩa mũgeeto wega, ũine nyĩmbo nyingĩ,
nĩgeetha ũrĩkanwo."

¹⁷ Mĩaka mĩrongo mũgwanja yathira-rĩ, Jehova nĩagacookerera Turo. Itũũra rĩu nĩrĩgacooka wĩra-inĩ warĩo ũcio ũrehaga uumithio ta rikũhũũra ũmaraya, rĩonjorithanagie na mothamaki mothe ma thĩ.

¹⁸ No rĩrĩ, wonjorithia warĩo na uumithio warĩo nĩkamũrĩrwo Jehova; itikaigwo igũĩna-inĩ kana ihithwo. Uumithio warĩo ũgaatuĩka wa arĩa matũũruga marongoragia Jehova, moonage irio nyingĩ na nguo njega.

24

Jehova Kwananga Thĩ

¹ Atũrĩrĩ, Jehova akirie kwananga thĩ,
na atũme ikire ihooru;

nake nĩakamĩũnũha
na ahurunje arĩa matũũruga kuo:

² gũgaakorwo kũrĩ ũndũ o ũmwe
kũrĩ mũthĩnjĩri-Ngai na kũrĩ andũ,
kũrĩ ndungata na kũrĩ mũmĩathi,
kũrĩ ndungata ya mũirĩtu na kũrĩ mũtumia ũrĩa mũmĩathi,
kũrĩ mwendia wa indo na kũrĩ mũgũri,
kũrĩ mũkoombi na kũrĩ mũkoombanĩri,
kũrĩ mũndũ ũrĩa ũrĩ na thĩrĩ na kũrĩ ũrĩa ũrandũraga thĩrĩ.

³ Thĩ nĩ kwanagwo ikaanangwo
na itigwo irĩ ũtheri biũ.
Jehova nĩwe warĩtie ũhoru ũcio.

⁴ Thĩ ing'arĩte ikahooha,
mabũrũri mothe magathirĩrĩkĩra na makahooha,
andũ arĩa marĩ ngumo a thĩ nĩmorĩtwo nĩ hinya.

⁵ Thĩ nĩngwatie thaahu nĩ andũ ayo;
nao maremeire mawatho,
na makaagarara irĩra,
na magathũkia kĩrĩkanĩro kĩrĩa gĩa gũtũũra tene na tene.

⁶ Nĩ ũndũ ũcio kĩrumi nĩkĩrarĩa thĩ;
na andũ arĩa matũũruga kuo makaherithio nĩ ũndũ wa wĩhia wao.
Nĩ ũndũ ũcio arĩa matũũruga gũkũ thĩ nĩmacinĩtwo na mwaki,
na nĩ anini mũno matigaire.

⁷ Ndibei irĩa ya mũhahano nĩ thiru, nayo mĩthabibũ ikahooha;
nao andũ arĩa marĩ ikeno-inĩ no gũcaaya maracaaya.

⁸ Gikeno kĩrĩa kũmanaga na kũhũũrwo gwa tũhembe nĩgĩtigĩte gũkenwo,
narĩo inegene rĩa andũ arĩa arĩu nĩrĩthirĩte,
ningĩ gikeno kĩrĩa gĩkenagwo gũkĩhũũrwo kinanda kĩa mũgeeto nĩgĩkĩritio.

⁹ Andũ arĩa manyuuaga ndibei matigacooka kũnyua makaĩnaga rwĩmbo,
nayo njoohi nĩrũrĩre arĩa mamĩnyuuaga.

¹⁰ Narĩo itũũra rĩrĩa inene rĩanangĩku rĩkĩrĩte ihooru,
namo matoonyero ma nyũmba ciothe nĩmahinge.

¹¹ Kũu njĩra-inĩ andũ nĩ kũrĩra mararĩra nĩ kwaga ndibei,
gĩkeno gĩothe gĩtuĩkĩte kieha,
nacio ikeno ciothe igathira thĩ.

¹² Itũũra rĩrĩa inene nĩrĩanange biũ,
nakĩo kĩhingo kiarĩo kiunangĩtwo gĩgatuĩka tũcunjĩ.

¹³ O ta ũrĩa mũtĩ wa mũtamaiyũ ũikaraga wainainio,
na o ta ũrĩa mũtĩ wa mũthabibũ ũikaraga thabibũ ciahaarwo hindĩ ya magetha,
ũguo noguo ũhoru ũgakara gũkũ thĩ
na ndũrĩrĩ-inĩ ciothe.

- 14 Maranĩrĩra, makoigĩrĩria nĩ gũkena;
kuuma mwena wa ithũiro marakũngũira ũnene wa Jehova.
15 Nĩ ũndũ ũcio inyuĩ andũ a kuuma mwena wa irathĩro gocithiai Jehova;
nenehai rĩitwa rĩa Jehova Ngai wa Isiraeli,
kũu icigĩrĩra-inĩ cia iria.
16 Nĩtũiguĩte nyĩmbo ikĩnwo kuuma ituri cia thĩ, ikainwo atĩrĩ:
“Arogoocwo ũcio Mũthingu.”

No nĩi ngiuga atĩrĩ, “Kaĩ ndĩ na haaro-ĩ!
nĩgũkorwo nĩndĩrahiinyĩrĩrĩka, ñ ti-itherũ nĩndĩrahiinyĩrĩrĩka!
Andũ arĩa akunyanĩri nĩmarakunyanĩra arĩa angĩ,
o acio akunyanĩri magakunyanĩra arĩa angĩ na ũkunyanĩri mũnene mũno!”
17 Atĩrĩrĩ, inyuĩ andũ arĩa mũtũũraga thĩ,
iguoyohia, na irima, o na mũtego nĩcio imwetereire.
18 Mũndũ ũrĩa ũkoora nĩ ũndũ wa iguoyohia,
akaagũa irima,
nake ũrĩa ũkoimĩra irima rĩu-rĩ,
akaagwatio nĩ mũtego ũcio.

Ndirica cia mũiyũro wa maaĩ cia igũrũ nĩhiingũre,
nacio itina cia thĩ igathingitha.
19 Thĩ nĩnjatũku,
yatũkĩte ikarekania,
nĩngĩ nĩrathingitha mũno mũno.
20 Thĩ iratũgũga o ta mũrĩũ,
igathũngũthio ũũ na ũũ o ta gĩthũnũ hĩndĩ ya rũhuho;
mehia ma ũremi wayo nĩmamĩritũhũire mũno,
kũgũa nĩkũgũa na ndĩgaacooka gwĩtiiria rĩngĩ.

- 21 Mũthenya ũcio-rĩ, Jehova nĩakaherithia
maahinya ma kũu igũrũ, o kũu matu-inĩ,
na aherithie athamaki a thĩ ñno.
22 Nĩmagacookanĩrĩrio hamwe
o ta ũria andũ oohe macookanagĩrĩrio kĩoho-inĩ;
makaahingĩrwo njeera
na thuutha wa matukũ maingĩ nĩmakaherithio.
23 Mweri nĩũgaonorithio, na riũa rĩconoke;
nĩgũkorwo Jehova Mwene-Hinya-Wothe nĩwe ũgaathamaka
arĩ Kĩrĩma-inĩ gĩa Zayuni na Jerusalemu,
na mbere ya athuuri akuo, athamake arĩ na riiri.

25

Goocai Jehova

- 1 Wee Jehova-rĩ, Wee nĩwe Ngai wakwa;
nĩngũgũtũgũgĩria na ngooce rĩitwa rĩaku,
nĩgũkorwo nĩwĩkĩte maũndũ ma magegania,
na maũndũ maria maabangĩtwo kuuma o tene,
ũkamahingia na wĩhokeku waku mũkinyanĩru.
2 Nĩtũtũmite itũũra rĩria inene rĩtuĩke hĩba ya mahiga,
itũũra rĩu rĩirigĩre na hinya ũgatũma rĩanangwo,
itũũra inene rĩria rĩarĩ kũhitho kĩa andũ a kũngĩ,
ti itũũra rĩngĩ, na rĩtigaakwo rĩngĩ.
3 Nĩ ũndũ ũcio andũ arĩa marĩ hinya nĩmagagũtũria,
namo matũũra manene ma ndũrĩrĩ iria itarĩ tha magwĩtigĩre.
4 Wee ũkoretwo ũrĩ rĩũrĩro rĩa athĩni,
na rĩũrĩro rĩa abatari hĩndĩ ya mũnyamaro yao,
handũ ha kũũrĩra hĩndĩ ya kĩhuhũkanio,
o na ta kĩrũru gĩa kwĩyũa riũa.
Nĩgũkorwo mĩhũmũ ya arĩa matarĩ tha
ĩhaana kĩhuhũkanio kĩria kĩgũthaga rũthingo na nditi,
5 nĩngĩ ĩhaana ta ũrugarĩ wa werũ-inĩ.

Wee nīwe ūkiragia ngūi ya andū a kūngi
o ta ūria ūrugari ūnyihagio nī kīruru gīa itu,
na nī ūndū ūcio rwimbo rwa acio matari tha nīrūtigite kūinwo.

⁶ Kīrīma-inī gīkī nīkuo Jehova Mwene-Hinya-Wothe
akaarugithīria andū othe iruga rīa irio iria njega mūno,
na iruga rīa ndibei īrīa njega mūno:
iruga rīa nyama iria njega mūno,
o na ndibei īrīa njega mūno makīria.

⁷ Kīrīma-inī gīkī nīkio akaanangīra
taama ūria wohanītie andū othe,
na cuka ūria ūhumbīrite ndūrīri ciothe;
⁸ gīkuū nīkūniinwo gīkaaniinwo nginya tene.
Ningī Mwathani Jehova nīakagiria maithori,
kuuma mothiū mothe,
na rūmena rūria andū ake mamenetwo na ruo arūniine,
rūthire thī yothe.

Jehova nīwe warītie ūhoru ūcio.

⁹ Mūthenya ūcio nīmakoiga atīri,
“Ti-itherū ūyū nīwe Ngai witū;
nīwe twehokire, nake agītūhonokia,
ūyū nīwe Jehova, nīwe twehokire;
nītūkene na tūcanjamūke nī ūndū wa ūhonokio wake.”

¹⁰ Nīgūkorwo guoko kwa Jehova gūgaikaraga kīrīma-inī gīkī;
no Moabi gūkaarangīrīrio rungu rwake,
o ta ūria nyeki nyūmū īrangagīrīrio thumu-inī.

¹¹ Magaatambūrūkīria moko mao kuo,
o ta ūria mūthambīri atambūrūkagia moko agūthambīra.
Ngai nīwe ūkaaharūrūkia mwītīio wao,
o na marī na wara wa wīra ūria marutaga na moko mao.

¹² Nīakamomora thingo cianyu iria ndaihu ciakītwo na hinya,
acīgūithie thī;
agaacimomora igwe thī,
o rūkūngū-inī.

26

Rwimbo rwa Ūgooci

¹ Na rīri, mūthenya ūcio rwimbo rūrū nīruo rūkainwo būrūri wa Juda:

Tūrī na itūūra inene rīa hinya;
Ngai atuuga ūhonokio ūtūike
thingo ciarīo na njirigo ciarīo cia hinya.

² Hingūrai ihingo nīguo rūrīri rūria rūthingu rūtoonye,
o rūrīri rūria rūrūmagia wītīkio.

³ Mūdū ūria ūri meciiria makindīrie harīwe-rī,
nīwe ūgaatūria na thayū mūkinyanīru
tondū nīakwīhokete.

⁴ Tūurai mwīhokete Jehova nginya tene,
nīgūkorwo Jehova, o we Jehova,
nīwe Rwaro rwa Ihiga rwa tene na tene.

⁵ Nīanyihagia andū arīa maikaraga kūrīa gūtūgūru,
o na itūūra rīria itūūgūru akarīharūrūkia,
akarīharagania thī,
agacooka akarītungumania rūkūngū-inī.

⁶ Magūrū ma andū makarīrangīrīria;
magūrū ma andū arīa ahinyīrīrie,
o na makinya ma arīa athīni.

⁷ Njīra ya andū arīa athingu nī nūngīrīru;
nawe Jehova, Wee Mūthingu,
nīwe ūyorokagia njīra cia arīa athingu.

- 8 Ī, ti-itherū Jehova, nīwe twetagīrīra
o tūgīthiagīra njīra ya mawatho maku;
ngoro ciitū cīiriragīria
rīitwa rīaku na ngumo yaku.
- 9 Ngoro yakwa nīwe īiriragīria ūtukū;
rūciinī roho wakwa ūgakūnyootera.
Rīrīa watuanīra ciira wa kīhooito gūkū thī,
andū a mabūrūri mothe nīmerutaga ūhorō wa ūthingu.
- 10 O na andū aaganu mangīguīrwo tha,
matīirutaga ūhorō wa ūthingu;
o na marī būrūri-inī wa arīa arūngīrīru,
mathiiga o na mbere gwīka ūūru,
makaaga gūtīia ūnene wa Jehova.
- 11 Wee Jehova-rī, guoko gwaku nī kwambararītio na igūrū,
no matīngīkuona o na aīa.
No rīrī, reke mone kīyo kīrīa ūrī nakīo nī ūndū wa andū aku,
nīgeetha maconoke;
mwaki ūrīa ūigīrwo thū ciaku nīūrekwo ūmacine.
- 12 Wee Jehova-rī, nīwe ūtūheaga thayū;
maūndū marīa mothe tūhingītie, nīwe ūtwīkīire.
- 13 Wee Jehova, o Wee Ngai witū,
nī harī aathani angī manatwatha tiga wee,
no rīrī, rīitwa rīaku riiki norīo tūtīite.
- 14 Na rīrī, acio rīu nīmakuīte, matigacooka gūtūūra muoyo;
maroho macio matikariūka.
Wee nīwamaherithirie ūkīmaananga;
ningī ūgītūma mariganīre biū.
- 15 Wee Jehova nīūtūmite rūrīrī rūu ruongerereke;
ti-itherū nīwongereire rūrīrī rūu, ūkarūngīhia.
Wee nīwīgīrīire na riiri,
ūkaaramia mīhaka yothe ya būrūri.
- 16 Atīrīrī Jehova, mookire kūrī we rīrīa maarī na mathīina;
rīrīa wamaherithagia-rī,
maahotaga o kūhooya na mīheehū.
- 17 O ta ūrīa mūndū-wa-nja arī na nda akirīi gūciara
enyogondaga na agakaya nī ruo-rī,
ūguo noguo twatarīi tūrī mbere yaku, Wee Jehova.
- 18 Ithūi twatarīi ta twarī nda, twenyogondaga nī ruo,
no rīrī, nī ta twaciarire o rūhuho.
Gūtīrī ūndū o na ūrīkū wa kūhonokania twīkīte gūkū thī,
o na kana tūgaciara andū arīa maikaraga gūkū thī.
- 19 No rīrī, andū aku arīa makuīte nīmagatūūra muoyo;
mūrī yao nīkariūka.
Inyuī arīa mūtūūraga rūkūngū-inī,
ūkīrai na mwanīrīre nī gūkena.
Ime rīanyu rītariī ta ireera rīa rūciinī;
nayo thī nīgacookia andū arīa akuū muoyo.
- 20 Atīrīrī, inyuī andū akwa,
thīi mūtoonye tūnyūmba twanyu na mwīhingīre;
mwīhithe kuo gwa kahinda kanini
nginya mang'ūrī make mathire.
- 21 Atīrīrī, Jehova nīarooka oimīte gīkaro-inī gīake,
nīguo aherithie andū a gūkū thī nī ūndū wa mehia mao.
Nayo thī nīikonania thakame īrīa īitītwo kuo;
ndīgaacooka kūhitha andū ayo arīa moragītwo.

27

Gūkūŕwo gwa Isiraeli

¹ Na rīrī, mūthenya ūcio,
 Jehova nīakaherithia na rūhiū rwake rwa njora,
 rūhiū rūu rwake rwa njora rūūgī, na rūnene, na rūrī hinya,
 aherithie Leviathani nyoka irīa inyororokaga na ihenya,
 o Leviathani nyoka irīa iithioranagia;
 nīakooraga ndamathia irīa ya iria-ini.

² Mūthenya ūcio-rī:

“Inīrai mūgūnda wa mīthabibū ūrīa ūciaraga maciaro maingī:

³ Nīī Jehova, nī nī ndiūmenyagīrīra,
 na nī nī ndiunithagīria maai hīndī ciothe.
 Ndīurangagīra mūthenya na ūtukū,
 nigeetha mūdū o na ūrīkū ndakaūthūkie.

⁴ Nīī ndirakarīte.

Naarī korwo nī cong'e na mīgua iranjūkīrīra!
 No thīī ngahūūrane mbaara nacio;
 Ingīcicina ciothe na mwaki.

⁵ Akorwo ti ūguo, nīirekwo ciūke cīhithie kūrī nī;
 nīirekwo icarie thayū na nī,
 īī ti-itherū nīicarie thayū na nī.”

⁶ Matukū marīa magooka-rī, Jakubu nīakagīa na mīri,
 Isiraeli agaathundūka arute kīro,
 aiyūrie thī yothe maciaro.

⁷ Anga Jehova nīahūūrīte Isiraeli,
 ta ūrīa aahūūrīre arīa maamūhūūraga?

Anga nīorağītwo
 ta ūrīa arīa maamūūragaga mooragirwo?

⁸ Wamūrūithirie na mbaara na gūtahwo:
 amūingataga na rūhuho rwake rwa hinya,
 ta mūthenya ūrīa rūhuho rwa mwena wa irathīro rūhurutanaga.

⁹ Na rīrī, nī ūndū wa ūguo, mahītia ma Jakubu nīmakahoroherio mathire,
 namo maciaro maya nīmo makoonekana nī ūndū wa kwehererio mehia make:

Atī mahiga mothe ma kīgongona
 akaamatua ta coka ūhehenjetwo ūgatuīka tūcunjī,
 na gūtirī itugī cia Ashera kana igongona cia gūcinīra ūbumba
 igaatigwo irūgamīte.

¹⁰ Itūūra rīrīa inene rīirīgīre na hinya rīkirīte ihooru,
 kīrī gūkarō gīthaamītwo, gīgatiganīrio kīrī ūtheri ta werū;
 kūu nīkūo njaū irīithagio,
 na nokuo ikomaga;

nacio ihūrūraga hongē ciakuo gūgatigwo ūtheri.
¹¹ Hīndī irīa tūrūhongē tuoma-rī, nīkunangwo tuunangagwo,
 nao andū-a-nja magooka magaakia mwaki natuo.

Na tondū aya nī andū matarī na ūmenyo-rī,
 ūcio Mūūmbi wao ndamaiguagīra tha,
 ūcio wamoombire ndamekaga wega.

¹² Mūthenya ūcio Jehova nīagacookanīrīria maciaro marīa agethete, amarute kūrīa
 guothe Rūū rwa Faratī rūthereraga, o ngīnya Karūū ka Misiri, na inyuī o inyuī andū
 a Isiraeli, nīmūgacookanīrīrio ūmwe kwa ūmwe.

¹³ Na mūthenya ūcio-rī, mūgambo mūnene wa karumbeta nīūkaiguu. Nao andū
 arīa moorīre būrūri wa Ashuri, na arīa maatahītwo magatwarwo Misiri, nīmagooka
 na mahoe Jehova marī kīrīma-inī kīrīa gītheru kūu Jerusalemu.

28

Efiraimu kūrī na Haaro

¹ Kaī itūūra rīrīa rīa arīu a Efiraimu, o rīu matuīte tanjī yao ya mwītīo, * rīrī na haaro-ī,

* 28:1 Tanjī īno nī Samaria.

o rīu rīrī riiri mūnene ta wa mahūa marīa macookaga kūhooha,
o rīu rīakītwo gītwe-inī gīa kīanda kīrīa kīnoru,
kīa andū acio matooragio nī ndibe!

² Atīrīrī, Jehova arī na njamba īrī hinya na ūhoti.†

Īhaana ta mbura ya mbembe, na ta rūhuho rūrīa rwanangaga,
kana rūhuho rūnene rūrīa rūniinanaga, o na kana mūiyūro wa mbura nene,
nake niakarītungumania thī na hinya.

³ Tanji īyo ya mwītīio ya arīu a Efiraimu,
nūkarangīrīrio thī na magūrū.

⁴ Ihūa rīu rīraahooa, o rīo ūthaka wa riiri wake,
o rīu rīakītwo gītwe-inī gīa kīanda kīrīa kīnoru,
itūūra rīu rīkaahaana ta ngūyū ūrūite mbere ya magetha,
nayo mūdū aamiona amīnyīitaga na guoko gwake,
nake no kūmīrīa amīrīaga.

⁵ Mūthenya ūcio Jehova Mwene-Hinya-Wothe
agaatuika thūmbī īrī riiri,
atuīke tanji thaka mūno ya mahūa
harī matigari ma andū ake.

⁶ Agaatuika roho wa gūtuanīra ciira na kīhooto
kūrī andū arīa matuanagīra ciira,

o na atuīke hinya
wa andū arīa mahūdūruga ita cia thū ciakinya kīhingo-inī.

⁷ No rīrī, andū aya mathiaga magītūgūgaga nīkūnyua ndibe,
na magatururio nī njoohi:

athīnjīri-Ngai na anabii nīo mathiaga magītūgūgaga nī ūndū wa njoohi,
ī ti-itherū nīmarītwo nī ndibe biū, na magatururio nī njoohi;
nīgūtūgūga maratūgūga makīona cioneki,
na magaturuura magītuanīra ciira.

⁸ Metha ciothe ciyūrīte matahīko,
na gūtīrī handū o na hamwe hataiyūrīte gīko.

⁹ Nao maroria atīrī, “Nūū ūcio arageria kūruta maūdū?
Ningī nūū arataarīria ndūmīrīri yake?

Hihi nī kūrī ciana iria ciirīgīte gūtiga kuonga,
o icio irutītwo nyondo-inī?

¹⁰ Nīgūkorwo ūrutani wake nī ta ūū:
īka ūū na ūū, īka ūū na ūū,
ningī watho nūrūmīrīrwo nī watho,
ī, watho ūrūmīrīrwo nī watho;
na kohoro kanini haha, na kohoro kanini hau.”

¹¹ Atīrīrī, ti-itherū Ngai nīakaarīria andū aya
na tūnua twa andū maaragia na mwarīrie wa andū a kūngī na thiomī ng’eni,

¹² andū arīa eerire atīrī,
“Haha nīho handū ha kūhurūka, andū arīa anogu nīmahurūke ho”;
o na akīmeera atīrī, “Haha nīho kīhurūko”;
no matiigana kūmūigua.

¹³ Nī ūndū ūcio kiugo kīa Jehova harīo gīgaatuika ūū:

īka ūū na ūū, īka ūū na ūū,
ningī watho nūrūmīrīrwo nī watho,
ī, watho ūrūmīrīrwo nī watho;
na kohoro kanini haha, na kohoro kanini hau:
nīguo mathī magūe na ngara,
matīhio, na magwatīo na mūtego, manyīitwo.

¹⁴ Nī ūndū ūcio ta thikīrīriai kiugo kīa Jehova, inyuī anyūrūrania,
o inyuī mwathaga andū aya marī gūkū Jerusalemu.

¹⁵ Mwīgaathaga mūkoiga atīrī, “Nītūgūite na kīrīkanīro na gīkuū,

† 28:2 Njamba īno nī mūthamaki wa Ashuri.

- tũkaiguana na mbĩrĩra.
 Hĩndĩ ĩrĩa gũkaaherithanio taarĩ kĩguũ ģĩa kũhubanĩria-rĩ,
 ģĩtigaatũhutia,
 nĩġũkorwo nĩtũtuĩte maheeni rĩũrĩro riitũ,
 naguo ũheenania tũkaũtua kũhitho ģiitũ.”
 16 Nĩ ũndũ ũcio Mwathani Jehova ekuuga aĩrĩ:
 “Nĩnjĩġĩte ihiga rĩa ģĩtina kĩrũmu kũu Zayuni,
 ihiga rĩbaarĩrĩre wega, ihiga rĩa goro rĩa koine;
 mũndũ ũrĩa ũrĩrĩhokaga
 ndarĩ hĩndĩ akeenyenyeka.
 17 ũtuanĩri ciira na kĩhooto nĩguo ũgaatuĩka rĩrĩgi rwa ġũthima naruo,
 naguo ũthingu ũtuĩke kabirũ;
 mbura ya mbembe nĩġathereria maheeni macio mũtuĩte kũhitho kĩanyu,
 namo maaĩ nĩmakoinĩra kũrĩa mwĩhithĩte.
 18 Kĩrĩkanĩro kĩanyu kĩrĩa mwarĩkanĩire na ģĩkuũ nĩġĩgathario;
 ũguano wanyu na mbĩrĩra ndũkehaanda.
 Hĩndĩ ĩrĩa iherithia ta rĩa kĩguũ rĩkaamũhubanĩria,
 nĩmũgatoorio nĩrĩo.
 19 Rĩrĩa rĩothe iherithia rĩu rĩoka nĩmũrĩkoragĩrĩrwo nĩrĩo;
 rĩrĩmũkoragĩrĩra rũciinĩ o rũciinĩ,
 na mũthenya o na ũtukũ nĩrĩkamũthereria.”
- Nĩmũkamaka mũno
 mwataũkĩrwo nĩ ndũmĩrĩri ĩno.
 20 Nĩġũkorwo ũrĩrĩ wanyu ndũngĩmũigana ġwĩtambũrũkĩria ho nĩ ġũkuhĩha,
 naguo mũrĩngĩti nĩ mũceke mũno ndũngĩmũigana kwĩhumbĩra.
 21 Jehova nĩakarahaũka o ta ũrĩa aarahũkire kũu Kĩrĩma-inĩ kĩa Perazimu,
 arahũke arakarĩte o ta ũrĩa arakarĩte kũu Ģĩtuamba-inĩ kĩa Gibeoni:
 nĩġeetha arute wĩra wake ũrĩa atamenyerete kũruta,
 na ahĩngie ciĩko ciake, ciĩko iria atatũire ahingagia.
 22 Tondũ ũcio, tĩgai inyũrũri cianyu,
 kana mĩnyororo yanyu ĩmũritũhĩre makĩria;
 nĩġũkorwo Mwathani, o we Jehova Mwene-Hinya-Wothe,
 nĩaheete ũhoru akanjĩra atĩ ġũkũ thĩ ġuotho nĩġũkwanangwo biũ.
- 23 Thikĩrĩriai mũigwe mũgambo wakwa;
 tegai matũ mũigwe ũrĩa nguuga.
 24 Hĩndĩ ĩrĩa mũrĩmi ekũrĩma nĩguo ahaande-rĩ, atũũraga o arĩmaga?
 Atũũraga aciimbaga na akĩhũũraga harũ?
 25 Aarĩkia kwaragania mũġũnda-rĩ,
 ġithĩ ndacookaga akahaanda mbegũ cia ndengũ,
 na akahura tũhĩndĩ twa kumini?
 Nayo ngano ġithĩ ndamĩhaandaga handũ hayo,
 na cairi akamĩhaanda karũhari kayo,
 nayo ngano ĩrĩa njirũ akamĩhaanda mũġũnda wayo?
 26 Ngai wake nĩwe ũmuonagĩa ũrĩa egwĩka,
 na akamũruta maũndũ marĩa magĩrĩire.
 27 Ndengũ itihũũragwo na mũgogo ũkururĩtio,
 kana kumini ĩkahũũrwo na kũġũrũ kwa ngaari;
 ndengũ ihũũragwo na mũtĩ,
 na kumini ĩkahũũrwo na rũthanju.
 28 Ngano no nginya ĩthĩo nĩguo ĩthondekwo mũgate;
 nĩ ũndũ ũcio mũndũ ndatũũraga amĩhũũraga nginya tene.
 O na angĩtwarĩra magũrũ ma ngaari ya kũhũũra igũrũ rĩayo-rĩ,
 mbarathi ciake itĩngĩmĩthĩa.
 29 Maũndũ maya mothe o namo moimaga kũrĩ Jehova Mwene-Hinya-Wothe,
 mũheani kĩrĩra wa kũġegania, na ũrĩa mwĩkĩrĩre mũno nĩ ũndũ wa ũũġĩ wake
 mũnene.

- 1 Arieli,* o wee Arieli,
wee itũũra inene kũrĩa Daudi aatũũraga, kaĩ ũrĩ na haaro-ĩ!
Ongerera mwaka kũrĩ mwaka ũngĩ,
na mũreke ciathĩ cianyu ithĩ o na mbere.
- 2 No nĩngarigiicĩria itũũra rĩa Arieli;
nĩrĩkarĩra na rĩcakaye,
na rĩgaatuĩka ta riiko rĩa kĩgongona harĩ nĩ.
- 3 Nĩngamba hema ciakwa ngũrigiicĩrie;
nĩngagũthiũrũkĩria na mĩthiringo mĩraihu na igũrũ,
ngũrigiicĩrie na ihumbu cia tũiri, ngũtharĩkĩre.
- 4 Nawe ũgaatungumanio thĩ, waragie ũrĩ thĩ;
ũtuĩke wa kũng'ung'ua ũrĩ hau tũiri-inĩ.
Mũgambo waku ũgaatuĩka ta wa roho wa ũragũri ũroima na thĩ;
naguo mũgambo waku ũkaaiguagwo ũrĩ wa mĩheehũ ũkiuma tũiri-inĩ.
- 5 No rĩrĩ, thũ ciaku nyingĩ ĩgaatuĩka ta rũkũngũ rũhinyu,
na kĩrĩndĩ kĩa andũ arĩa matarĩ tha matuĩke ta mũũngũ ũrĩa ũmbũragwo.
Ũndũ ũcio ũkooneka na ihenya, o rĩmwe,
6 amu Jehova Mwene-Hinya-Wothe nĩagooka
na marurumĩ, na gĩthingithia, na mũrurumo mũnene,
hamwe na rũhuho rũnene, na kĩhuhũkanio kĩnene, na nĩnĩmbĩ cia mwaki
ũkũniinana.
- 7 Nakĩo kĩrĩndĩ kĩa ndũrĩrĩ ciothe kĩrĩa kĩrũaga na Arieli,
kĩrĩa gĩtharĩkagĩra itũũra rĩu na ciĩhitho ciarĩo iria nũmu,
na gĩkarĩthiũrũkĩria-rĩ, gĩkaabuĩria o ta kĩroto,
o ta kĩoneki kĩa ũtukũ:
- 8 o ta ũrĩa mũndũ mũhũtu arootaga, akeyona akĩrĩa irio,
no rĩrĩa okĩra, agakora no mũhũtu;
ningĩ gũgaatuĩka o ta ũrĩa mũndũ mũnyootu arootaga, akeyona akĩnyua maaĩ,
no agokĩra arĩ mũringũku, na arĩ o mũnyootu.
Ũguo noguo gũgaikara harĩ kĩrĩndĩ kĩa ndũrĩrĩ ciothe
iria irũaga na Kĩrĩma gĩa Zayuni.
- 9 Gegearai na mũmake,
mwĩtuei atumumu na mwage kuona;
mũnyue mũrĩo, no mũtikarĩo nĩ ndĩbei,
ningĩ mũtũgũũge, no mũtigatũgũũgio nĩ njoohi.
- 10 Jehova nĩamũreheire toro mũnene:
nĩahingĩte maitho manyu (inyuĩ anabii);
nĩahumbĩrite mĩtwe yanyu (inyuĩ ooni-maũndũ).
- 11 Naguo ũhoro wa kĩoneki gĩkĩ gĩothe harĩ inyuĩ ũtuĩkĩte kĩndũ gĩa tũhũ, ũgatuĩka ta
ciugo irĩ ibuku-inĩ rĩa gĩkũnjo, rĩtumĩtwo na rĩkahũũro mũhũũri. Na mũngĩnengera
mũndũ ũngĩhota gũthoma ibuku rĩu rĩa gĩkũnjo na mũmwĩre atĩrĩ, "Twagũthaiha,
tũthomere ibuku rĩrĩ," nake akaamũcookeria atĩrĩ, "Ndingĩhota gũthoma tondũ
nĩtume na rĩkahũũro mũhũũri."
- 12 Kana mũngĩnengera mũndũ ũtangĩhota gũthoma ibuku rĩu rĩa gĩkũnjo, mũmwĩre
atĩrĩ, "Twagũthaiha, tũthomere ibuku rĩrĩ," nake akaamũcookeria atĩrĩ, "Nĩi ndiũĩ
gũthoma."
- 13 Mwathani ekuuga atĩrĩ:
"Andũ aya manguhagĩrĩria na tũnua twao,
na makaaha gĩtĩo na mĩromo yao,
no ngoro ciao irĩ kũraya na nĩ.
Namo mahooya marĩa mahooyaga
nĩ kũringana na mawatho marĩa marutĩtwo nĩ andũ.
- 14 Nĩ ũndũ ũcio, o rĩngĩ nĩngagegia andũ aya,
nĩjike maũndũ ma kũgeganĩa, o ma kũgeganĩa biũ;
ũũgĩ wa andũ arĩa oogĩ nũgaathira,
naguo ũmenyo wa andũ arĩa moĩ gũkũũrana maũndũ nũkabuĩria."
- 15 Kaĩ andũ acio mekagĩra kiyoo kĩnene

* 29:1 Arieli nĩ rĩitwa rĩngĩ rĩa Jerusalemu.

- nĩguo mahithe Jehova mĩbango yao marĩ na haaro-ĩ!
 O acio marutagĩra mawĩra mao nduma-inĩ, mageciiria atĩrĩ,
 “Nũũ ũratuona?” ningĩ-rĩ, “Nũũ ũngĩmenya ũria tũreka?”
- 16 Inyuĩ mũinamanagia maũndũ,
 mũũmbi ageciirĩrio nĩwe rĩũmba!
 Kĩrĩa kiombirwo no kĩire mũkũmbi atĩrĩ,
 “Wee tiwe wanyũũmbire?”
 Nyũngũ no ĩire mũmũmbi atĩrĩ,
 “Wee ndũrĩ ũndũ ũũĩ?”
- 17 Githĩ ti kahinda kanini gatigaire Lebanoni kũgarũrwo
 gũtuĩke mũgũnda mũnoru,
 nago mũgũnda ũcio mũnoru ũtuĩke ta mũtitũ?
- 18 Mũthenya ũcio, andũ arĩa mataiguaga nĩmakaigua ciugo cia ibuku rĩu rĩa gĩkũnjo,
 namo maitho ma atumumu
 arĩa matũũraga moonaga mairia na nduma nĩmakona.
- 19 Na o rĩngĩ andũ arĩa ahooreri nĩmagakenera Jehova;
 nao andũ arĩa athĩni nĩmagakenera Ūria Mũtheru wa Isiraeli.
- 20 Andũ arĩa matarĩ tha nĩmakabuĩria,
 nao arĩa anyũũrania nĩmagathira,
 na arĩa merĩragĩria gwĩka ũuru nĩmakaniinwo:
- 21 o acio mahũthagĩra kiugo kĩmwe magatua mũndũ mũhĩtia,
 na makaigĩra mũciiranĩrĩri mũtego iciirĩro-inĩ,
 na makahũthĩra ũira wa maheeni nĩguo mũndũ ũtekite ũuru aage gũtuĩrwo ciira
 na kihooto.
- 22 Nĩ ũndũ ũcio Jehova ũria wahonokirie Iburahĩmu ekwĩra nyũmba ya Jakubu atĩrĩ:
 “Jakubu ndagaconorithio rĩngĩ;
 na matigacooka gũtukia ithiithi ciao rĩngĩ.
- 23 Rĩria makoona ciana ciao iria ndombire na moko makwa irĩ hamwe nao,
 nĩmakaiga rĩtwa rĩakwa rĩrĩ itheru;
 nĩmakoimbũra ũtheru wa Ūria Mũtheru wa Jakubu,
 na maikarage metigĩrĩte Ngai wa Isiraeli.
- 24 Andũ arĩa ngoro ciao imahĩtithagia nĩmakaagĩa na ũmenyo,
 nao arĩa matetaga nĩmagathikĩrĩria mataaro.”

30

Haaro kũrĩ Rũrĩrĩ Rũremi

- 1 Jehova ekuuga atĩrĩ, “Kai ciana iria nemi irĩ na haaro-ĩ!
 o icio ihingagia mĩbango ĩtarĩ yakwa,
 na igathondeka ngwatanĩro,* no ti na Roho wakwa,
 igakũiganĩrĩra mehia igũrũ rĩa mehia;
- 2 o icio ciikũrũkaga igathiĩ bũrũri wa Misiri
 itaahoete kĩrĩra;
 icio ciethaga ũteithio wa kũgitĩrwo nĩ Firaũni,
 na ikehoka kĩrũru kĩa bũrũri wa Misiri gĩtuĩke rĩũrĩro rĩacio.
- 3 No ũgitĩri ũcio wa Firaũni ũgaatuĩka wa kũmũconorithia,
 na kwĩhoka kĩrũru kĩa bũrũri wa Misiri gũkaamũrehera thoni.
- 4 O na akorwo marĩ na anene kũu Zoani,
 na mabarũthi mao nĩmakinyĩte Hanesi-rĩ,
- 5 andũ othe nĩmagaconorithio
 nĩ ũndũ wa andũ matangĩmaguna na ũndũ o na ũrĩkũ,
 arĩa matangĩmateithia kana mamagune,
 tĩa o kũmaconorithia na kũmarehera thoni.”
- 6 Īno nĩyo ndũmĩrĩri nditũ ikoniĩ nyamũ cia Negevu:
 Mabarũthi mao makuuaga ũtonga wao na ndigiri,
 na igĩna ciao magaaciigĩrĩra maguku-inĩ ma ngamũira,
 magatuĩkanĩria bũrũri wa thĩina na wa mũnyamaro,
 bũrũri ũrĩ mĩrũũthi ya njamba na ya nga,
 na ndũira na nyoka iria ĩticũkaga,

* 30:1 Andũ a Juda nĩmathondekete ngwatanĩro na andũ a Misiri.

macitware bŭrŭri wa andŭ matangĩmaguna o na atĩa.

⁷ Nĩgŭkorwo ũteithio wa Misiri nĩ wa tũhũ na ndŭrĩ kĩguni.
Nĩ ũndũ bŭrŭri ũcio ndĩwĩtite
Rahabu ũrĩa Ũtarĩ-ũndũ-Ekaga.

⁸ Na rĩrĩ, rĩu thĩ ũmakururĩre ũhoru ũyũ kĩbaũ-inĩ,
na ũwandĩke ibuku-inĩ rĩa gĩkũnjo,
nĩgeetha ũgaatuĩka ũira wa gŭtũura matukũ marĩa magooka.

⁹ Nĩgŭkorwo aya nĩ andũ aremi na nĩ ciana itũire iheenanageria,
ciana itendaga gũthikĩrĩria ũtaaro wa Jehova.

¹⁰ Nacio cĩiraga ooni-maũndũ atĩrĩ,
"Mũtigatuonere maũndũ mangĩ!"

na ikeera anabii atĩrĩ,

"Tigai gŭtŭrathĩra maũndũ ma ũhoru wa ma!

Twĩragei maũndũ marĩa mangĩtũkenia,
na mũtŭrathagĩre maũndũ ma maheeni.

¹¹ Eherai njĩra-inĩ ĩno,
muume gacĩra-inĩ gaka,

na mũtĩge gŭtwĩra

ũhoru wa Ũrĩa Mũtheru wa Isiraeli!"

¹² Nĩ ũndũ ũcio Ũrĩa Mũtheru wa Isiraeli ekuuga atĩrĩ:

"Tondũ nĩmũregete ndũmĩrĩri ĩno,
mũkehoka ũhinyanĩrĩria,
na mũgatua maheeni kĩndũ gĩa gwĩtiiranageria nakĩo,

¹³ rĩhia rĩrĩ rĩgũtuĩka ta rũthingo rũraihu na igŭrũ,
rũrĩ na mwatũka ũrĩa ũikaraga o ũkĩaramaga,
rũrĩa rũmomokaga o narua, o rĩmwe.

¹⁴ Rũkoinĩkanga tũcunjĩ ta nyũngũ,
rũthethereke rũtegũcaĩrwo,

ũndũ hakaaga gacunjĩ o na kamwe gakoneka

kangĩruta mwaki riiko,
kana kangĩtaha maaĩ kuuma gĩthima-inĩ."

¹⁵ Mwathani Jehova Ũrĩa Mũtheru wa Isiraeli ekuuga atĩrĩ:

"Njĩra ĩria ĩngĩtũma mũhonoke no ya kwĩrira na gũikara mũtegwĩtanga,
naguo hinya ũrĩa mũkaagĩa naguo ũkooneka nĩ ũndũ wa gũikara mũhooreire na
kwĩhoka,
no macio mothe nĩmũmaregete.

¹⁶ Mwoigire atĩrĩ, 'Aca, nĩtũkoora tũhaicĩte mbarathi.'

Nĩ ũndũ ũcio nĩmũgakiũra!

Nĩngĩ mũkiuga atĩrĩ, 'Tũkaahaica mbarathi iria irĩ ihenya mũno tũũre!'

Nĩ ũndũ ũcio arĩa makaamũteng'eria magaakorwo marĩ na ihenya mũno o nao!

¹⁷ Andũ ngiri makoora nĩ kũmakio nĩ mũndũ ũmwe;

na ĩnyũ ĩnyuothe mũũre nĩ kũmakio nĩ andũ atano,

nginya mũtigwo mũhaana ta mũtĩ wa bendera ũrĩ kĩrĩma-igŭrũ,
o na ta bendera ĩrĩ karĩma-igŭrũ."

¹⁸ O na gŭtariĩ ũguo-rĩ, Jehova eriragĩria kũmũtuga;

arahũkaga nĩguo amũiguĩre tha.

Nĩgŭkorwo Jehova nĩ Ngai ũtuanagĩra ciira na kĩhooto.

Kũrathimwo-rĩ, nĩ arĩa othe mamwetagĩrĩra.

¹⁹ ĩnyũ andũ a Zayuni, o ĩnyũ mũtũũraga Jerusalemu, mũtigacooka kũrĩra. Hĩ, kaĩ
nĩakamũtuga rĩrĩa mũkaamũkaĩra amũteithie-ĩ! Na rĩrĩa akaamũigua nĩakamwĩtũka.

²⁰ O na gũtuĩka Mwathani nĩamũheaga irio cia thĩna na maaĩ ma mũnyamaro-rĩ,
arutani anyu matigacooka kũhithwo rĩngĩ; mũkaameyonera na maito manyu.

²¹ O na mũngĩkagarũrũka na mwena wa ũrio kana wa ũmotho, matũ manyu
nĩmakaiugaga mũgambo thuutha wanyu ũkiuga atĩrĩ, "Ĩno nĩyo njĩra; gererai yo."

²² Nĩngĩ nĩmũgathaahia mĩhianano yanyu ya kũhooywo ĩria ĩgemetio na betha igŭrũ,
na mĩhiano yanyu ĩria ĩgemetio na thahabu igŭrũ; mũkaamĩte ta taama ũrĩ thaahu wa
mũndũ-wa-nja hĩndĩ ya mweri, mũmũire atĩrĩ, "Thĩĩ na kũu muume haha!"

²³ Ningĩ nĩakamuurĩria mbura nĩ ùndũ wa mbeũ iria mũhaandĩte mĩgũnda, nacio irio iria ikoima mĩgũnda iyo igaakorwo irĩ njega na ikaingĩha. Hĩndĩ iyo ng'ombe cianyu ikaarĩthagio kũndũ kũrĩ ũrĩthio mwarĩ mũno.

²⁴ Ndegwa na ndigiri iria ikaarĩmaga mĩgũnda ikaarĩaga mahuti mathuuranĩre na irio huhe, ciaraganĩtio na hũuma na iciko cia tĩiri.

²⁵ Mũthenya ũcio gũkooraganwo mũno, rĩria mũthiringo ĩria mũraiho na igũrũ ĩkaamomoka, tũrũũ nĩtũgaatherera kuuma kĩrĩma-inĩ o gĩothe kĩraiho na karĩma o gothe gatũgũru.

²⁶ Naguo mweri ũkaara ta riũa, na ũtheri wa riũa ũnenehio maita mũgwanja, ũhaane ta ũtheri wa mũthenya mũgwanja mĩgima, rĩria Jehova akooha nguraro cia andũ ake na amahonie ironde iria aamatiĩhirie.

²⁷ Atĩrĩ, Rĩtwa rĩa Jehova rĩrooka riumĩte kũraya,
rĩrĩ na marakara mahiũ na matu mathimbu ma ndogo;
nacio iromo ciake ciyũrĩtwo nĩ mang'ũrĩ,
na rũrĩmĩ rwake nĩ mwaki ũniinanaga.

²⁸ Mĩhũmũ yake nĩ ta rũũ rũratherera na hinya
rũkambata rũgakinya o nginya ngingo.

Athũngũthagia ndũrĩrĩ gĩcungi-inĩ kĩa mwanangĩko;
ekagĩra andũ matamu kanua nĩgeetha amahĩtithie.

²⁹ Na inyũĩ nĩmũkaina,
ta ũrĩa mũinaga ũtukũ ũria mũkũngũyagĩra gĩathĩ kĩria kĩaamũre;
nacio ngoro cianyu nĩgakena
ta ũria andũ makenaga

makĩambata kĩrĩma kĩa Jehova makĩhuhaga mĩtũrirũ,
o ũcio Rwaro-rwa-ĩhiga rwa Isiraeli.

³⁰ Jehova nĩagatũma mũgambo wake ũrĩ riiri ũiguuo nĩ andũ,
na nĩagatũma mone guoko gwake gũgĩkũrũka,
arĩ na marakara maingĩ na mwaki wa kũniinana,
hamwe na mbura ya marurumĩ, na kĩhuhũkanio, na mbura ya mbembe.

³¹ Mũgambo wa Jehova nĩũgathethera Ashuri;
nĩakamagũtha na rũthanju rwake, amaniine magũe.

³² Igũtha o rĩothe rĩria Jehova akaamagũtha
na rũthanju rwake rwa kũherithania-rĩ,
rĩkaahaana ta rwĩmbo rũrainwo na tũhembe na inanda cia mũgeeto,
akĩrũa mbaara nao ategũtigithiria kũmahũra na guoko gwake.

³³ Tofeti gũtũũrĩte kũhaarĩrio;
gũthondeketwo nĩ ùndũ wa mũthamaki.
Irima rĩakuo rĩa mwaki nĩirĩkie na rĩkaaramio,
narĩo rĩrĩ na mwaki mũingĩ na ngũ nyingĩ,
nayo mĩhũmũ ya Jehova nĩyo ĩraakia mwaki ũcio,
ĩhaana ta rũũ rwa ũbiriti.

31

Haaro kũrĩ arĩa Mehokaga Misiri

¹ Kaĩ arĩa maikũrũkaga magathĩ bũrũri wa Misiri gwetha ũteithio marĩ na haaro-ĩ,
o acio mehokaga hinya wa mbarathi,

na makehoka ũingĩ wa ngaari cia ita,
na makehoka hinya mũnene wa andũ arĩa mathiiaga mahaicĩte mbarathi,
na makaaga gũcũthĩrĩria ũria Mũtheru wa Isiraeli,
o na makaaga gũcaria ũteithio kuuma kũrĩ Jehova.

² No rĩrĩ, o nake Jehova nĩ mũũgĩ na no amarehithĩrie mwanangĩko,
nĩgũkorwo ndericũkagwo ũria oigĩte.

We nĩakarauhũka okĩrĩre nyũmba ya andũ arĩa aaganu,
na okĩrĩre arĩa mateithagĩrĩria andũ arĩa mekaga maũndũ mooru.

³ No rĩrĩ, andũ a Misiri no andũ tu, na ti Mũrungu;
nacio mbarathi ciao no nyama na itirĩ roho thĩinĩ wacio.

Rĩria Jehova aatambũrũkia guoko gwake,
ũcio ũteithanagia nĩahĩngagwo,
na ũcio ũteithagio nĩagũũaga;
nao eerĩ makaaniinwo hamwe.

⁴ Jehova anjĩrĩte atĩrĩ:

“O ta ūrīa mūrūūthi ūraramaga,
 mūrūūthi njamba ūkīrīa nyamū īrīa ūnyitīte,
 na ndūmakagio nī mīgambo ya arīithi
 o na mokīte marī gīkundi kīnene
 metītwo hamwe nīguo maūūkīrīre,
 kana wītīgīre nī ūndū wa inegene rīao-rī,
 ūguo noguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe agaikūrūka,
 arūe arī kūu Kīrīma-inī gīa Zayuni, o na ciambatīro ciakīo.
⁵ O ta ūrīa nyoni īreeraga rīera-inī,
 ūguo noguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe akaagitīra itūūra rīa Jerusalemu;
 akaarīgītīra na arīkūūre,
 ‘akaahītūkīra igūrū rīa rīo’ nīguo arīhonokie.”
⁶ Inyuū andū a Isiraēli-rī, cookererai ūcio mūtūire mūremeire mūno.
⁷ Nīgūkorwo mūthenya ūcio o mūdū wanyu nīagatee mīhianano ya betha na ya
 thahabu īrīa mwīthondekeire na moko manyu īgatūma mwīhie.
⁸ “Andū a Ashuri makooragwo na rūhiū rwa njora no ti rwa mūdū;
 rūhiū rwa njora nīruo rūkaamaniina biū, no ti rwa andū.
 Nīmakoōrīra rūhiū rūu rwa njora,
 na aanake ao makaanyitwo, marutithio wīra na hinya.
⁹ Nacio cihitho ciao cia hinya nīkaagūa nī ūndū wa guoya;
 nao anene ao a ita moona bendera ya ita nīmakamaka mūno,”
 ūguo nīguo Jehova ekuuga,
 ūrīa wakītīe mwaki wake Zayuni,
 o na icua rīake rīa mwaki rīrī kūu Jerusalemu.

32

Ūthamaki wa Ūthingu

¹ Atīrīrī, nīgūkagīa mūthamaki wa gūthamaka na ūthingu,
 na kūgīe na anene a gwathana na kīhooto.
² O mūdū agaatuīka ta handū ha kwīgītīa rūhuho,
 na ha kwīyūa mbura ya kīhuhūkanio,
 o na atuike ta tūrūūi twa maaī tūgūtherera werū-inī,
 o na ta kīruru kīa rwaro rūnene rwa ihiga būrūrī-inī ūrī na nyoota.
³ Namō maitho ma andū arīa moonaga matikaahingwo mage kuona,
 namo matū ma arīa maiguaga nīmagathikīrīria.
⁴ Mūdū ūrīa ūhīkaga gwīka maūdū ateciirītīe wega,
 nīakamenya maūdū na ataūkīrwo nīmo,
 naruo rūrīmī rūrīa rūtondoiraga nīrūkaaria o wega.
⁵ Gūtīrī hīndī īngī mūdū mūkīgu agaacooka kūgīa igweta,
 kana kīmaramari gīcooke gūtīio mūno.
⁶ Nīgūkorwo mūdū mūkīgu aragia ūrimū,
 na meciiria make mathugundaga maūdū mooru:
 Mūdū ūcio ekaga maūdū matarī ma ū-ngai,
 na akamemerekia maūdū ma gūcambia Jehova;
 arīa ahūtu amatigaga matarī na gīa kūrīa,
 na arīa anyootu akamaima maaī ma kūnyua.
⁷ Mīthiire ya mūdū kīmaramari no ya waganu,
 athugundaga o maūdū mooru
 ma kūnīnithia andū arīa athīni na ūhorō wa maheeni,
 o na rīrīa mathaithana ma mūbatari marī ma kīhooto.
⁸ No rīrī, mūdū ūrīa mūtaana eciiragia o maūdū ma ūtugi,
 na maūdū macio ma ūtugi nīmo egūtūira ekaga.

Andū-a-nja a Jerusalemu

⁹ Atīrīrī inyuū andū-a-nja aya mūtārī ūndū ūmūthīnāgia,
 arahūkai mūthikīrīrie mūgambo wakwa;
 o na inyuū airītu aya mūtārī ūndū mwītīgagīra,
 ta iguai ūrīa nguuga!
¹⁰ Mwaka na matukū matarī maingī maathira-rī,
 inyuū mūtārī ūndū mwītīgagīra, nīmūkainaina;
 nīgūkorwo gūtīgakorwo na magetha ma thabibū,

- o na kana gũkorwo na magetha mangĩ.
- 11 Atĩrĩrĩ, inyuĩ andũ-a-nja aya mũtarĩ ũndũ ũmũthĩnagia, inainai nĩ kũmaka; inainai inyuĩ airĩtu aya mũtarĩ ũndũ mwĩtigagĩra!
Rutai nguo cianyu mũtigwo njaga,
mũcooke mwĩohe makũnia njohero.
- 12 Mwĩhũũrei ithũri, mũrĩrĩre mĩgũnda yanyu ĩria mĩega,
o na mĩthabibũ ĩria ĩciaraga mũno,
13 na mũrĩrĩre bũrũri wa andũ akwa,
ũcio ũmerete mĩgua na cong'e:
ĩ ti-itherũ, cakaĩrai nyũmba ciothe cia ikeno,
na itũura rĩria inene rĩri na ndũhiũ cia arĩũ.
- 14 Nĩgũkorwo ciĩgitĩro iria nũmu nĩgatiganĩrio,
nario itũura rĩu inene rĩyũrite andũ rĩtigwo ũtheri;
o na nyũmba ya mũthamaki na mũthiringo mũraihu igaatuĩka bũrũri ũteanĩrio nginya tene,
gũtuĩke bũrũri wa gũtũuhagwo nĩ ndigiri, na ũrĩithio wa ndũuru cia mbũri,
- 15 nginya rĩria tũgaitĩrĩrio Roho kuuma igũrũ,
naguo werũ ũgarũrwo ũtuĩke mĩgũnda mũnoru,
na mĩgũnda ũcio mũnoru ũhaane ta mũtitũ.
- 16 Ciira ũgaatũura ũtuagwo na kĩhooito kũu werũ-inĩ,
naguo ũthingu ũtũũre kũu mĩgũnda-inĩ ũcio mũnoru.
- 17 Maciaro ma ũthingu ũcio nĩ thayũ;
naguo uumithio wa ũthingu ũgaakorwo ũrĩ ũhooreri na kwĩhoka Ngai nginya tene.
- 18 Andũ akwa magaatũuraga ciikaro cia thayũ,
matũũre kũndũ gũtarĩ ũgwati,
na mahurũkage kũndũ gũtarĩ na thĩina.
- 19 O na mbura ya mbembe ĩngĩũithia mĩfi ya mũtitũ thĩ,
nario itũura inene rĩaraganio biũ-rĩ,
20 kaĩ inyuĩ nĩmũkarathimwo-ĩ,
mũhaandage mbegũ cianyu gũkuhĩ na tũrũũĩ,
nacio ng'ombe na ndigiri cianyu irĩithagio kũndũ guothe.

33

Mĩnyamaro na ũteithio

- 1 Atĩrĩrĩ wee mwanangi ũyũ,
o wee ũtarĩ wanangwo, kaĩ ũrĩ na haaro-ĩ!
Wee mũkunyaĩrĩ ũyũ,
o wee ũtarĩ wakunyaĩrwo, kaĩ ũrĩ na haaro-ĩ!
Rĩria ũgaatiga kwanangana,
nĩguo nawe ũkaanangwo,
na ningĩ rĩria ũgaatiga gũkunyaĩra,
nĩguo nawe ũgaakunyaĩrwo.
- 2 Wee Jehova, tũiguĩre tha;
wee nĩwe twetagĩrĩra.
Tuĩka hinya witũ rũciĩnĩ o rũciĩnĩ,
na ũtuĩke ũhonokio witũ hĩndĩ ya mũnyamaro.
- 3 Andũ nĩ kũũra mooraga maigua mũrurumo wa mĩgambo waku;
warahũka-rĩ, ndũrĩrĩ nĩhurunjũkaga.
- 4 Indo cianyu iria igaakorwo itahĩtwo, inyuĩ ndũrĩrĩ, ikoingũrũrio itahwo,
o ta ũrĩa ciana cia ngĩgĩ ciũngũrũragia;
andũ magaacitharĩkĩra ta ũrĩa mĩrumbĩ ya ngĩgĩ ĩtharĩkagĩra mĩgũnda.
- 5 Jehova nĩatũũgĩrĩtio, nĩgũkorwo atũũruga igũrũ;
nake nĩakaiyũria Zayuni na ciira wa kĩhooito na ũthingu.
- 6 Nĩwe ũgaatuĩka gĩtina kĩrũmu matukũ-inĩ maku,
na atuĩke kĩgĩina kĩa ũhoro mũingĩ wa ũhonokio, na ũũgĩ, na ũmenyi wa maũndũ;
na ũhoro wa gwĩtigĩra Jehova nĩguo ũgaakorwo ũrĩ mũthiithũ wa ma.
- 7 Atĩrĩrĩ, andũ ao arĩa njamba mararĩrĩra njĩra-inĩ maanĩrĩre;
nao mabarũthi mao ma thayũ maraarĩra na kĩgirĩko kĩnene.

⁸ Barabara iria njariĩ itigĩtwo itarĩ andũ,
na agendi magatiga kũgerera njĩra icio.
Kĩrĩkanĩro kĩrĩa maarĩkanĩire nĩgĩthũkie,
na aira a kĩo makanyararwo,
gũtirĩ o na mũndũ ũmwe ũraheo gĩĩĩo.

⁹ Bũrũri nĩũracakaya na ũgathirĩrĩkĩra,
nakuo kũu Lebanoni nĩgũconorithĩtio na mĩtĩ yakuo ikahooha.
Sharoni nakuo kũhanĩte ta werũ wa Araba,
nakuo Bashani na Karimeli gũgaita mathangũ makuo.

¹⁰ Jehova ekuuga atĩrĩ,
"Rĩu nĩngwarahũka, rĩu nĩngũtũũgĩrio;
rĩu nĩngwambarario na igũrũ.

¹¹ Inyuĩ mũkaagĩa nda cia maragara,
mũciare rũũa rwa ngano;
nayo mĩhũmũ yanyu ĩtuĩkĩte mwaki wa kũmũcina.

¹² Andũ a ndũrĩrĩ magaacinwo mahaane ta coka;
magaacinwo na mwaki o ta ihinga cia mũigua itemetwo."

¹³ Atĩrĩrĩ inyuĩ andũ arĩa mũrĩ kũraya, ta thikĩrĩrai mũigwe ũrĩa njĩkĩte;
na inyuĩ mũrĩ gũkuhĩ umbũrai ũhoru wa hinya wakwa.

¹⁴ Ehia arĩa marĩ kũu Zayuni nĩmamakĩte;
nao andũ arĩa matooi Ngai nĩkũinaina marainaina, makoiga atĩrĩ,
"Nũũ witũ ũngĩtũũrانيا na mwaki ũrĩa ũcinanaga?
Nĩngĩ nũũ witũ ũngĩtũũrانيا na mwaki ũtakahora nginya tene?"

¹⁵ Nĩ mũndũ ũrĩa ũthiĩaga na mĩthiĩre ya ũthingu
na akaaria ũhoru ũrĩa wagĩrĩire,

o we ũtangĩoya uumithio uumanĩte na ũhinyanĩrĩria,
na akagirĩrĩria guoko gwake kwamũkĩre mahaki,

o ũcio ũgiragĩrĩria matũ make kũigua ndeto cia gũciĩrĩra ũragani,
na akahinga maitho make matikerorere maũndũ mooru.

¹⁶ Ŭcio nĩwe mũndũ ũrĩa ũgaatũura kũndũ kũrĩa gũtũũgĩru,
ũrĩa kũhitho gĩake gĩgaakorwo kĩrĩ kĩirigo kĩrũmu kũu kĩrĩma-inĩ.

Nĩakaheagwo irio ciake,
na maaĩ make gũtirĩ hĩndĩ makaaga.

¹⁷ Maitho maku nĩmakeyonera mũthamaki arĩ na riiri wake wothe,
na wĩrorere bũrũri waramĩte, ũgatambũrũka kũraya ma.

¹⁸ Meciiiria-inĩ maku nĩũgecũrانيا ũhoru wa kĩmakania kĩrĩa kĩarĩ ho
hau mbere, ũrie atĩrĩ: "Mũtongoria ũrĩa mũnene arĩ ha?
Nake mũndũ ũrĩa wamũkagĩra mbeeca cia igooti rĩa bũrũri arĩ ha?
Nake mũnene ũrĩa ũrũgamagĩrĩra mĩthiringo irĩa mĩraihu na igũrũ arĩ ha?"

¹⁹ Andũ acio ndũrĩka ndũgacooka kũmona rĩngĩ,
o acio maaragia mĩario ĩtangĩguĩka,
na makaaria na rũthiomi rũgeni rũtangĩmenyeka.

²⁰ Ta rora Zayuni, itũũra rĩrĩa inene rĩa maruga maitũ;
maitho maku nĩmakona Jerusalemu,
gĩikaro gĩa thayũ, nĩyo hema irĩa ĩtakenyenyeka;
hĩgĩ ciayo ĩtirĩ hĩndĩ ikaamunywo,
o na kana mũkanda o na ũmwe wayo ũtuĩke.

²¹ Kũu nĩkuo Jehova Mwene-Hinya agaakorwo hamwe na ithuĩ.
Nakuo kũu gũgaatuĩka ta kũndũ kwa njũũĩ njariĩ, o na tũrũũĩ,
njũũĩ itakagererio marikabu cia mbaara,
kana igererio marikabu iria nene cia iria-inĩ.

²² Nĩgũkorwo Jehova nĩwe wa gũtua ciira,
Jehova nĩwe mũtwathi,
Jehova nĩwe mũthamaki witũ:
we nĩwe ũgaatũhonokia.

²³ Mĩkanda yaku nĩmĩregeru,
na mũtĩ ũrĩa mũraaya wa marikabu ti mũrũmu,

naguo taama wa kũmĩtwarithia timũtambũrũku.
 Hĩndĩ iyo indo nyingĩ cia ndaho nĩ ikaagayanwo,
 o na andũ arĩa mathuaga nĩmagekuuĩra indo cia ndaho.
 24 Gũtirĩ mũndũ ũtũuraga Zayuni ũkoiga atĩrĩ, “Nĩ ndĩ mũrũaru”;
 nao andũ arĩa matũuraga kuo nĩmakarekerwo mehia mao.

34

Itua rĩa Gũũkĩrĩra Ndũrĩrĩ

- 1 Atĩrĩrĩ, inyuĩ ndũrĩrĩ, ũkai hakuhĩ mũthikĩrĩrie;
 o na inyuĩ andũ a mabũrũri tegai matũ mũigüe!
 Thĩ o nayo nĩigüe, o na kĩrĩa gĩothe kĩrĩ kuo,
 o hamwe na mabũrũri, na kĩrĩa gĩothe kiumaga kuo!
- 2 Nĩgũkorwo Jehova nĩarakarĩire ndũrĩrĩ ciothe;
 mang’ũrĩ make marĩ kũrĩ mbũtũ ciao ciothe cia ita.
 Nĩagaciniina ithire biũ,
 nĩagacineana ciuragwo.
- 3 Andũ arĩa moragĩtwo magaateo o ro ũguo,
 na mũnungo wa ciimba ciao wambate na igũrũ;
 nacio irĩma ihaane ta irindĩtwo nĩ thakame yao.
- 4 Njata ciothe cia igũrũ nĩgathira,
 narĩo igũrũ rĩkũnjwo o ta ibuku rĩa gĩkũnjo;
 nayo mbũtũ ya njata cia matu-inĩ igwe
 o ta ũrĩa mathangũ ma mũthabibũ maahooa magũũaga,
 na o ta ũrĩa ngũyũ ciahooa igũũaga kuuma mũkũyũ-inĩ.
- 5 Rũhiũ rwakwa rwa njora rũnyuĩte rũkanyootoka rũrĩ o kũu matu-inĩ;
 ta rora, rũraikũrũkĩra Edomu rũrĩ na itũiro,
 o andũ acio nĩnĩte biũ.
- 6 Rũhiũ rwa njora rwa Jehova rũiyũrĩtwo nĩ thakame,
 na rũkahumbĩrwo nĩ maguta:
 nĩ thakame ya tũtũrũme na ya mbũri,
 na maguta ma higo cia ndũrũme.
 Nĩgũkorwo Jehova arĩ na igongona kũu Bozara,
 na kũuragana kũnene kũu Edomu.
- 7 Nacio mbogo nĩikooraganĩrio hamwe,
 o na tũtegwana na ndegwana iria nene.
 Bũrũri wao nĩũgaacagacio nĩ thakame,
 naruo rũkũngũ rũrindwo nĩ maguta.
- 8 Nĩgũkorwo Jehova arĩ na mũthenya wa kwĩrĩhĩria,
 arĩ na mwaka wa kũherithania, nĩguo arũĩrĩre kũhooto gĩa Zayuni.
- 9 Tũrũũ twa Edomu tũkaagarũrwo tũtũũke rami,
 naruo rũkũngũ rwakuo rũtũũke mwaki wa ũbiriti;
 naguo bũrũri wake ũtũũke o ta rami igwakana mwaki!
- 10 Naguo mwaki ũcio ndũkahorio mũthenya na ũtukũ;
 ndogo yaguo ĩgaatũũra ĩtoogaga igũrũ nginya tene.
 Gũgaakira ihooru njjarwa nginya njjarwa,
 na gũtirĩ mũndũ ũgaacooka gũtũũkanĩria kuo rĩngĩ.
- 11 Ndundu ya werũ-inĩ na ndundu irĩa ĩgambaga nĩũkegwatĩra kũndũ kũu;
 nayo ndundu irĩa nene na ihuru nĩkuo ĩgaaka itara ciacio.
 Ngai nĩagathima Edomu na gĩthimi gĩa kĩrigiicano,
 na agũthime na kabirũ ka ihooru.
- 12 Gũtigakorwo kĩndũ andũ akuo arĩa marĩ igweta mangũta ũthamaki,
 arĩũ a mũthamaki a kũu othe nĩmagathira.
- 13 Mĩguua nĩkamerera nyũmba ciakuo cia ũthamaki iria njirigĩre,
 thabai na mũtare ĩmere ciĩgitĩro-inĩ ciakuo cia hinya.
 Gũgaatuĩka ũtũũro wa mbwe,
 na ciikaro cia ndundu.
- 14 Nyamũ cia werũ-inĩ nĩgacemania na hiti,
 nacio mbũri cia gĩthaka nĩikananĩria;
 kũu nĩkuo nyamũ cia ũtukũ ĩgaakomaga,

na ciŷyonere gwa kũhurũka.

¹⁵ Ndundu nũgaka gĩtara kũu, ĩrekagĩrie matumbĩ mayo kuo,
nũkamatũrĩkia na ĩrere njui ciayo rungu rwa mathagu mayo;
ningĩ kũu nokuo hũngũ ikoongana igĩrĩ igĩrĩ,
o njamba na nga yayo.

¹⁶ Afĩrĩrĩ, tuĩriai ũhoru ibuku-inĩ rĩa gĩkũnjo rĩa Jehova, na mũrĩthome:
Gũtirĩ nyamũ o na ĩmwe yacio ĩkaaga kuoneka kuo,
na gũtirĩ njamba ĩkaaga nga yayo.

Nĩgũkorwo nĩ kanua ka Jehova gaathanĩte ũguo,
na Roho wake nĩwe ũgacicookanĩrĩria.

¹⁷ Nĩwe ũcigayagĩra igai riacio;
guoko gwake gũciheaga kĩrĩa acithimũire.
Nũkegwatĩra igai rĩu rĩtuĩke riacio nginya tene,
na itũũre kuo nginya njiarwa na njiarwa.

35

Gĩkeno kĩa arĩa Mahonoketio

¹ Atĩrĩ, werũ ũtarĩ kĩndũ na bũrũri ũrĩa mũũmũ nũgakena;
werũ nũgakena na ũcanũke.

O ta mahũa ma nyeki-inĩ,

² werũ nũkaruta kĩro kũingĩ;
nũgakena mũno, na wanĩrĩre nĩ gũkena.

Nĩũkaheo riiri o ta wa Lebanoni,
na ũheo ũkengi o ta wa Karimeli, na wa Sharoni;
nĩmakona riiri wa Jehova,
na mone ũkengi wa Ngai witũ.

³ ĩkĩrai hinya moko marĩa maregeru,
na maru marĩa maregerete mũtũme marũgame wega;

⁴ andũ arĩa marĩ na guoya ngoro meerei atĩrĩ,

“Mwĩyũmirĩriei, tigai gwĩtigira;

atĩrĩ, Ngai wanyu nĩagooka,
na agooka na ũhoru wa kũrĩhanĩria;

nĩwe ũgooka na iherithia rĩa Ngai,
ooke kũmũhonokia.”

⁵ Hĩndĩ ĩyo maitho ma atumumu nĩmakahingũka,
na matũ ma andũ arĩa mataiguaga macooke kũigua.

⁶ Hĩndĩ ĩyo mũndũ ũrĩa ũthuaga nĩakarũgarũga ta thwariga,
na rũrĩmĩ rũrĩa rũtaaragia rwanĩrĩre nĩ gũkena.

Namo maaĩ nĩmagatherũka kuuma werũ-inĩ,
natuo tũrũũ tũtherere werũ-inĩ wa mũthanga.

⁷ Mũthanga ũrĩa mũhiũ ũgaatuĩka karia ka maaĩ,
nayo thĩ ĩyo ng'aru ĩtherũke ithima cia maaĩ.

Imamo iria cianakomwo nĩ mbwe-rĩ,
igaakũra nyeki, na ithanjĩ, o na marura.

⁸ Nakuo kũu nĩgũkagĩa barabara njari;
nayo ĩgeetagwo Njira ĩria Nyamũre.

Andũ arĩa matarĩ atheru matikamĩgera;
ĩgaakorwo ĩrĩ Njira ya andũ arĩa mamĩgeraga;
nĩ ũndũ ũcio o na andũ akĩgu matikamĩhĩtia.

⁹ Gũtirĩ mũrũũthi ũgaakorwo njira-inĩ ĩyo,
o na kana nyamũ o yothe ndĩani ĩmĩgerere;
nyamũ icio itikoonekana njira-inĩ ĩyo.

No rĩrĩ, andũ arĩa makũũrĩtwo nĩo oiki makaamĩgerera,

¹⁰ nao andũ arĩa akũũre a Jehova nĩmagacooka.

Magaatoonya Zayuni makĩinaga;

nao nĩmageekĩrwo thũmbĩ ya gĩkeno gĩa tene na tene.
Magaakena na macanjamũke,

nakĩo kĩa o na mũcaayo nĩgathira biũ.

36

Senakeribu Kwihitira Jerusalemu

¹ Mwaka wa ikūmi na ina wa wathani wa Mūthamaki Hezekia, Senakeribu mūthamaki wa Ashuri niatharikiire matūura manene mothe maria mairigūirwo na thingo cia hinya ma Juda, na akimatunyana.

² Ningi mūthamaki wa Ashuri agitūma mūnene wa mbūtū ciake cia ita, kuuma Lakishi, arī na mbūtū nene ya ita athii kūrī Mūthamaki Hezekia kūu Jerusalemu. Rīria mūnene ūcio wa mbūtū ya ita aarūgamire mūtaro-ini wa Karia-ka-Rūgongo, njira-ini ya gūthii Mūgūnda-wa-Mūthambia-Nguo,

³ Eliakimu mūrū wa Hilikia ūria warī mūrōri wa nyūmba ya ūthamaki, na Shebina ūria mwandiki-marūa, na Joa mūrū wa Asafu ūria mwandiki wa maundū ma ihinda rīu, makiumagara magithii kūrī we.

⁴ Nake mūnene ūcio wa mbūtū ya ita akīmeera atīrī, “Irai Hezekia atīrī,

“ Mūthamaki ūria mūnene o we mūthamaki wa Ashuri, ekūuria atīrī: Ūrutite ūmīrīru ūcio ūrī naguo kū?

⁵ Wee uugaga nī ūūi kūrūa na ūrī na hinya wa mbūtū cia ita, no waragia o ciugo cia tūhū. Nūū ūcio wīhokete nīguo ūnemere?

⁶ Atīrīrī, wee wīhokete andū a Misiri, acio mahaana ta kamūrangi koinikangu, karia gathecaga mūdū guoko, gakamūguraria etiirania nako! Ūguo nīguo Firaūni mūthamaki wa Misiri ahaana kūrī arīa othe mamwīhokaga.

⁷ O na ūnginjīra atīrī, “Ithuī twīhokete Jehova Ngai witū,” githi ūcio tiwe Hezekia aatharīrie igongona na kūdū kūrīa gūtūūgīru, na akiira andū a Juda na a Jerusalemu atīrī, “No nginya mūhooyagīre kīgongona-ini gīkī?”

⁸ “Rīu-rī, ūka ūkeiguithanie na mwathi wakwa, mūthamaki wa Ashuri: Nīngūkūhe mbarathi ngiri igīrī, angīkorwo ūrī na andū a gūthii machaicite!

⁹ Wakīhota atīa gūtōoria o na mūnene ūria mūnini mūno thīini wa anene a mwathi wakwa, o na gūtūika wīhokete ngaari cia ita na andū arīa mathiiga mahaicite mbarathi a Misiri?

¹⁰ Na ningī-rī, njūkīte gūtharīkīra na kwananga būrūri ūyū iterītwo nī Jehova? Jehova we mwene nīwe wanjīrīre njūke hūire būrūri ūyū na ndīwanange.’”

¹¹ Nao Eliakimu, na Shebina, na Joa makīra mūnene ūcio wa mbūtū cia ita atīrī, “Twagūthaita arīria ndungata ciaku na rūthiomi rwa Asuriata, tondū nītūrūūi.* Tiga gūtwarīria na rūthiomi rwa Kīhibirania andū aya marī rūthingo-ini makīguaga.”

¹² No mūnene ūcio wa mbūtū cia ita agīcookīa atīrī, “Kaī ndatūmirwo nī mwathi wakwa kūrī o mwathi wanyu na kūrī o inyuī, ndīmwire maundū maya, na ti kūrī andū aya maikarīte rūthingo igūrū, o aya makaarīa kīoro kīao na manyue mathugumo mao o ene o ta ūria inyuī mūgeeka?”

¹³ Ningī mūnene ūcio wa mbūtū cia ita akīrūgama akīanīrīra na Kīhibirania, akiuga atīrī, “Thikīrīriai ndūmīrīri ya mūthamaki ūria mūnene, mūthamaki wa Ashuri!

¹⁴ Mūthamaki ekuuga ūū: Mūtigetīkīre Hezekia amūheenie. Ndangīhota kūmūhonokīa!

¹⁵ Mūtigetīkīre Hezekia amūringīrīrie kwīhoka Jehova hīndī rīra ekuuga atīrī, “Ti-itherū Jehova nīegūtūhonokīa; itūūra rīrī inene rītikaaneanwo guoko-ini kwa mūthamaki wa Ashuri.’

¹⁶ “Mūtīgathikīrīre Hezekia. Mūthamaki wa Ashuri ekuuga atīrī: Rekei tūiguane na mūhoke kūrī nīi. Mwēka ūguo, o ūmwe wanyu nīakarīaga maciaro ma mūtī wake wa mūthabībū na wa mūkūyū na anyuuaage maaī ma gīthima gīake,

¹⁷ o nginya rīria ngooka ndīmūtware būrūri ūhaana ta wanyu, būrūri ūrī ngano na ndibei ya mūhīhano, būrūri ūrī irio na mīgūnda ya mūthabībū.

¹⁸ “Mūtigetīkīre Hezekia amūhītīthie, rīria ekuuga atīrī, ‘Jehova nīegūtūhonokīa.’ Nī kūrī ngai ya rūrīrī o na rūrīkū rīrī yahonokīa būrūri wayo kuuma guoko-ini kwa mūthamaki wa Ashuri?

¹⁹ Ngai cia Hamathu na Aripadi irī kū? Ngai cia Sefarivaimu irī kū? Nūihonoketie Samaria kuuma guoko-ini gwakwa?

²⁰ Nī ngai rīrīkū harī ngai ciothe cia mabūrūri macio yanahonokīa būrūri wayo kuuma kūrī nīi? Gwakīhoteka atīa Jehova ahonokīe Jerusalemu kuuma guoko-ini gwakwa?”

* **36:11** Rūthiomi rwa Asuriata ruoikaine nī anene tu hīndī īno; nī rwacookire gūtūika rwa kwario nī Ayahudi othe kuuma mwaka wa 5 mbere ya gūciarwo gwa Kristū.

²¹ No rĩrĩ, andũ acio magĩkĩra ki na matĩrĩ ũndũ maamũcookeirie, tondũ mũthamaki nĩamathĩte, akameera atĩrĩ, “Mũtikamũcookerie ũndũ.”

²² Hĩndĩ ĩyo Eliakimu mũrũ wa Hilikia ũrĩa mũrori wa maũndũ ma nyũmba ya ũthamaki, na Shebina ũrĩa mwandĩki-marũa, na Joa mũrũ wa Asafu ũrĩa mwandĩki wa maũndũ ma ihinda rĩu, magĩthĩ kũrĩ Hezekia, matembũrangĩte nguo ciao, makĩmwĩra ũrĩa mũnene ũcio wa mbũtũ cia ita oigĩte.

37

Ũhonokio wa Jerusalemu Kwĩranĩrwo

¹ Rĩrĩa Mũthamaki Hezekia aagũire ũhoru ũcio, agĩtembũranga nguo ciae na akĩhumba nguo ya ikũnia, agĩtoonya hekarũ ya Jehova thĩnĩ.

² Agĩtũma Eliakimu mũrori wa maũndũ ma nyũmba ya ũthamaki, na Shebina ũrĩa mwandĩki-marũa, na athĩnjĩri-Ngai arĩa atongoria, othe mehumbĩte nguo cia makũnia, mathĩ kũrĩ mũnabii Isaia mũrũ wa Amozu.

³ Makĩmwĩra atĩrĩ, “Ũũ nĩguo Hezekia ekuuga: Mũthenya wa ũmũthĩ nĩ mũthenya wa mũnyamaro, na ngũmano, na gĩconoko o ta ihinda rĩa ciana rĩa gũciarwo riakinya, naguo hinya wa gũciara ũkaaga.

⁴ No gũkorwo Jehova Ngai waku nĩekũigua ciugo ciothe cia mũnene ũcio wa mbũtũ cia ita, ũrĩa mwathi wake, mũthamaki wa Ashuri atũmĩte, nĩgeetha oke anyũrũrie Ngai ũrĩa ũri muoyo, na amũkũũme nĩ ũndũ wa ũhoru ũcio Jehova Ngai waku aigũite. Nĩ ũndũ ũcio hoera matigari marĩa matigaire muoyo.”

⁵ Rĩrĩa anene a Mũthamaki Hezekia maakinyire kũrĩ Isaia-rĩ,

⁶ Isaia akĩmeera atĩrĩ, “Ĩrai mwathi wanyu atĩrĩ, ‘Ũũ nĩguo Jehova ekuuga: Tiga gwĩtigĩra nĩ ciugo irĩa ũiguĩte atungati a mũthamaki wa Ashuri makĩnuma nacio.

⁷ Ta thĩkĩrĩria! Nĩ nĩngwĩkĩra roho wa mũthemba mũna thĩnĩ wake, nĩguo rĩrĩa arĩgua ũhoru mũna, acooke bũrũri wake, na arĩ kũu ndũme ooragwo na rũhiũ rwa njora.’”

⁸ Rĩrĩa mũnene wa mbũtũ cia ita aagũire atĩ mũthamaki wa Ashuri nĩoimĩte Lakishi, akĩehera Jerusalemu agĩthĩ agĩkora mũthamaki akĩrũa mbaara na Libina.

⁹ Na rĩrĩ, Senakeribu agĩkinyĩrwo nĩ ũhoru wa atĩ Tirihaka, ũrĩa Mũkushi mũthamaki wa Misiri, nĩomagariĩte oke arũe nake. Nĩ ũndũ ũcio agĩtũma andũ ringĩ kũrĩ Hezekia marĩ na ũhoru ũyũ:

¹⁰ “Ĩrai Hezekia mũthamaki wa Juda atĩrĩ: Ndũgetikĩrie Ngai ũcio wĩhokete akũheenie rĩrĩa ekuuga atĩrĩ, ‘Jerusalemu rĩtikũneanwo kũrĩ mũthamaki wa Ashuri.’

¹¹ Ti-itherũ nĩũiguĩte ũrĩa athamaki a Ashuri mekĩte mabũrũri-inĩ mothe, ũrĩa maamanĩnĩre biũ. Inyũ mĩgũkĩhonoka atĩa

¹² Na rĩrĩ, ngai cia ndũrĩrĩ irĩa cianiĩnirwo nĩ maithe maitũ ma tene: ngai cia Gozani, na cia Harani, na cia Rezezu, na andũ a Edeni arĩa maarĩ Telasaru-rĩ, nĩciamahonokirie?

¹³ Mũthamaki wa itũũra rĩa Hamathu arĩ ha, na mũthamaki wa Aripadi, na mũthamaki wa itũũra rĩrĩa inene rĩa Sefarivaimu, na wa Hena, na wa Iva, rĩu marĩ ha?”

Ihooya rĩa Hezekia

¹⁴ Nake Hezekia akĩnyiita marũa kuuma kũrĩ andũ arĩa maatũmĩtwo na akĩmathoma. Agĩcooka akĩambata hekarũ-inĩ ya Jehova, akĩmatambũrũkia mbere ya Jehova.

¹⁵ Nake Hezekia akĩhooya Jehova, akiuga atĩrĩ:

¹⁶ “Wee Jehova Ngai Mwene-Hinya-Wothe, Ngai wa Isiraeli, o wee ũkarĩre gĩtĩ kia ũnene gatagati ka makerubi, Wee wiki nowe Ngai igũrũ rĩa mothamaki mothe ma thĩ. Nĩwe wombire igũrũ na thĩ.

¹⁷ Tega matũ maku, Wee Jehova, ũigue; hingũra maithe maku Wee Jehova wone, ũigue ciugo ciothe cia Senakeribu irĩa atũmĩte cia kũruma Ngai ũrĩa ũtũũraga muoyo.

¹⁸ “Ti-itherũ, Jehova, athamaki a Ashuri nĩmanangĩte andũ a ndũrĩrĩ na mabũrũri mao biũ.

¹⁹ Na nĩmaikĩtie ngai ciao mwaki-inĩ na magacithũkangia, tondũ itiarĩ ngai no ciarĩ mĩtĩ na mahiga, nacio ciathondeketo na moko ma andũ.

²⁰ Rĩu-rĩ, Wee Jehova Ngai witũ, tũhonokie kuuma guoko-inĩ gwake, nĩgeetha mothamaki mothe ma thĩ mamenye atĩ Wee Jehova, o Wee wiki, nĩwe Ngai.”

Isaia Kũratha Kũhooetwo kwa Senakeribu

²¹ Hĩndĩ ĩyo Isaia mũrũ wa Amozu agĩtũma ndũmĩrĩrĩ kũrĩ Hezekia, akĩmwĩra atĩrĩ: “Ũũ nĩguo Jehova Ngai wa Isiraeli ekuuga: Tondũ nĩũhooete ũhoru wĩgĩ Senakeribu mũthamaki wa Ashuri-rĩ,

- 22 ūyū nīguo ūhorō ūrīa Jehova aarītie wa kūmūūkīrīra:
 “Mūirītu Gathirange, Mwarī wa Zayuni
 nīakūmenete na agakūnyarara.
 Mwarī wa Jerusalemu
 arainia mūtwe rīrīa wee ūroora.
- 23 Ūcio ūrumīte na ūkamenereria nūū?
 Nūū ūgūthūkīire na mūgambo,
 na ūkamwambararīria maitho na mwītīio?
 Wee nīūūkīrīre Ūrīa Mūtheru wa Isiraeli!
- 24 Ūtūmīte andū aku
 moke marume Jehova.
 Na ūkoiga atīrī,
 ‘Nī ūndū wa ngaari ciakwa nyingī cia ita,
 nīnyambatīte ngakinya tūcūmbīrī twa irīma,
 o kūu igūrū mūno Lebanoni.
 Nīndemete mītarakwa yakuo irīa mīraihu mūno,
 o na mīthengera irīa mīega mūno.
 Nīnginyīte tūcūmbīrī twakuo kūrīa kūrāya mūno,
 o kūrīa kūrī na mītītū irīa mīega mūno.
- 25 Nīnyenjete ithima mabūrūrī ma kūngī
 na nganyua maaī kuo.
 Nīhūithītie tūrūū twa Misiri
 na makinya ma magūrū makwa.’
- 26 “Kaī ūtaiguīte?
 Kuuma tene nīndamūrīte ūndū ūcio.
 Matukū-inī macio ma tene nīndabangīte ūndū ūcio:
 rīu nīndūhīngīte,
 atī wee nīūtūmīte matūūra manene marīa mairigīre na thingo cia hinya
 matūike hība cia mahiga.
- 27 Andū akuo maagithītio hinya,
 nao makagegeare na magaconorithio.
 Mahaana mīmera irī mūgūnda,
 makooroora o ta thuuna nduru,
 kana ta nyeki īmerete nyūmba igūrū,
 irīa yūmaga itanakūra.
- 28 “No nīnjūūī kūrīa ūkaraga,
 na ngamenya ūkiomagara na ūgīcooka,
 o na ūrīa ūndakaragīra.
- 29 Tondū nīūndakarīire
 na rūng’athio rwaku nīrūkinyīire matū makwa,
 nīngūgwīkīra gīcūhī gīakwa iniūrū,
 na matamu ndīmoohe kanua-inī gaku,
 na nīngatūma ūcookere
 nījira o iyo wokīire.
- 30 “Gīkī nīkīo gīgaakorwo kīrī kīmenyithia gīaku, wee Hezekia:
 “Mwaka ūyū ūkūrīa irio cia maitīka,
 naguo mwaka wa keerī ūrīe kīrīa gīgaathundūka harī mo.
 No mwaka wa gatatū-rī, nīūkahaanda na ūgethe,
 ūhaande mīgūnda ya mīthabībū, na ūrīe maciaro mayo.
- 31 O rīngī matigari ma nyūmba ya Juda
 nīmagaikūrūkia mīri na thī, na maciare maciaro na igūrū.
- 32 Nīgūkorwo Jerusalemu nīgūkoima matigari ma andū,
 nakuo Kīrīma-inī gīa Zayuni kuume gīkundi kīa arīa mahonokete.
 Kīyo kīa Jehova Mwene-Hinya-Wothe
 nīkīo gīkaahingia ūguo.
- 33 “Nī ūndū ūcio Jehova ekuuga ūū igūrū rīa mūthamaki wa Ashuri:
 “Ndagatoonya itūūra rīrī inene
 kana arathūkie mūguī kuo.
 Ndagooka mbere yarīo na ngo
 kana arīrigiicīrie na ihumbu cia tūrī, arīūkīrīre.

34 Njira iria agookira no yo agaacookera;
ndagatoonya itũura rĩri inene,
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

35 “Nĩngagitira itũura rĩri inene na ndrĩrhonokie,
nĩ ũndũ wakwa na nĩ ũndũ wa Daudi ndungata yakwai!”

36 Hĩndĩ iyo mũraika wa Jehova agĩthĩ na akĩũraga andũ ngiri igana rĩmwe rĩa
mĩrongo ĩnana na atano kũu kambĩ-inĩ ya Ashuri. Rĩria andũ mookĩrĩre rĩciĩni tene,
magĩkora kũu no ciimba theri!

37 Nĩ ũndũ ũcio Senakeribu mũthamaki wa Ashuri agĩtharia kambĩ agĩthĩ; agĩcooka
Nineve, agĩkara kuo.

38 Na rĩri, mũthenya ũmwe rĩria ahooyaga arĩ hekarũ-inĩ ya ngai yake Nisiroku-rĩ,
ariũ ake eerĩ Adarameleki na Sharezeru makĩmũũraga na rũhiũ rĩa njora, na makĩũrĩra
bũrũri wa Ararati. Nake mũriũ Esari-Hadoni agĩtuĩka mũthamaki ithenya rĩake.

38

Ndwari ya Hezekia

1 Matukũ-inĩ macio Hezekia akĩrwara, hakuhi akue. Mũnabii Isaia mũrũ wa Amozu
agĩthĩ kũri we, akĩmwĩra atĩri, “Jehova ekuuga ũũ: Thondeka maũndũ ma mũciĩ waku,
tondũ nĩũgũkua, ndũkũhona.”

2 Hezekia akĩhũgũra ũthiũ wake, akĩrorra rũthingo-inĩ, na akĩhooya Jehova, akiuga
atĩri,

3 “Wee Jehova, ririkana ũria ngoretwo ngĩthĩ na mũthiire ya kwĩhokeka mbere yaku,
na ngeheana na ngoro yakwa yothe, na ngeeka ũria kwagĩrĩre maitho-inĩ maku.” Nake
Hezekia akĩrĩra mũno.

4 Hĩndĩ iyo kiugo kĩa Jehova gĩgĩkinyĩra Isaia, akĩrwo atĩri,

5 “Cooka ũkeere Hezekia atĩri, ‘Jehova Ngai wa thoguo Daudi ekuuga ũũ: Nĩnjiguĩte
ihooya rĩaku na ngoona maithori maku; nĩngũkuongerera mĩaka ikũmi na ĩtano ya
gũtũura muoyo.

6 Nĩngũkũhonokia hamwe na itũura rĩri inene kuuma guoko-inĩ kwa mũthamaki wa
Ashuri. Nĩngũgitira itũura rĩri inene.

7 “‘Gĩki nĩkĩo kĩmenyithia kĩria Jehova egũkũhe atĩ Jehova nĩegwĩka ũndũ ũcio
akwĩrĩre:

8 Nĩngatũma kĩruru kĩa rĩa gĩcooke na thuutha makinya ikũmi marĩa gĩkũrũkĩte
ngathĩ-inĩ ya Ahazu.’” Nĩ ũndũ ũcio ũtheri wa rĩa ũgĩcooka na thuutha makinya ikũmi
marĩa waikũrũkĩte.

9 Maya nĩmo maandĩko ma Hezekia mũthamaki wa Juda marĩa aandĩkire thuutha wa
kũrũara na kũhona:

10 Nĩ ndoigire atĩri, “O rĩria matukũ ma muoyo wakwa magaacĩra-rĩ,
no rĩo ngũthĩ ndonye ihingo-inĩ cia gĩkuũ,
na ndunywo mĩaka yakwa irĩa ĩtigarĩte?”

11 Ngĩkiuga atĩri, “Nĩ ndikona Jehova rĩngĩ,
ndikona Jehova ndĩ bũrũri ũyũ wa arĩa matũũraga muoyo;
gũtirĩ hĩndĩ ĩngĩ ngona mũndũ wa thĩ,
kana ngorwo hamwe na arĩa marĩ gũkũ thĩ.

12 Nyũmba yakwa nĩtharĩtio, ikeherio kũri nĩ,
o ta ũria hema ya mũrĩthi yambũragwo.

Nĩngũnjĩte muoyo wakwa ta ũrĩ taama wa mũndũ ũria ũtumaga na mũtambo,
na rĩu nĩkũndĩnia ekũndĩnia anjeherie mũtambo-inĩ ũcio wake;
mũthenya na ũtukũ-rĩ, ũtuĩkĩte o wa kũũniina.

13 Ndetereire ngĩrĩrĩrie nginya gũgĩkĩa,
na akiunanga mahĩndĩ makwa mothe o ta mũrũũthi.
Mũthenya na ũtukũ-rĩ, wee ũtuĩkĩte o wa kũũniina.

14 Ngĩkaya ta hũngũrũrũ kana mũrũaru,
ngĩcaaya o ta ũria ndutura ĩcaayaga.

Maitho makwa makĩaga hinya nĩgũcũthĩrĩria igũrũ.
Nĩ mũthĩnĩku; Wee Mwathani ũka ũndeithie!”

15 No ĩngĩkiuga atĩa?

Nĩnanjarĩrie, na nĩwe mwene wĩkĩte ũguo.
Mĩaka yakwa yothe ndrĩrĩthiaga ndĩnyĩhĩtie,

tondũ wa ruo rũrũ rwa ngoro yakwa.
¹⁶ Mwathani, andũ matũũraga moonaga maũndũ ta maya;
 o naguo roho wakwa ũtũũraga muoyo wonaga maũndũ o ta macio.
 Wanjookeirie ũgima wa mwĩrĩ,
 na ũkĩreka ndũũre muoyo.
¹⁷ Ti-itherũ ũhoru ũcio warĩ wa kũng'una,
 nĩkĩo ndaiguire ruo rũnene ũguo.
 Nĩ ũndũ wa wendo waku,
 nĩwagirĩrĩrie ndoonye irima rĩa mwanangĩko;
 mehia makwa mothe nĩũriganĩrwo nĩmo.
¹⁸ Nĩgũkorwo mbĩrĩra ndĩngĩhota gũkũgooca,
 o nakĩo gĩkuũ gĩtingĩkũgooca;
 arĩa maharũrũkaga irima rĩu
 matingĩgĩa na kĩrĩgĩrĩro kĩa wĩhokeku waku.
¹⁹ Arĩa marĩ muoyo, o acio matũũraga muoyo-rĩ, nĩmakũgoocaga,
 ta ũrĩa ndĩreka ũmũthĩ;
 maithe ma ciana nĩo meraga ciana
 ũhoru wa wĩhokeku waku.

²⁰ Jehova nĩakahonokia,
 na nĩtũkaina tũrĩ na inanda cia mũgeeto
 matukũ mothe ma muoyo witũ,
 tũrĩ hekarũ-inĩ ya Jehova.

²¹ Isaia oigĩte atĩrĩ, "Thondekai ngũmba ya ngũyũ, mũmũgĩrĩre ihũha-inĩ, na nĩekũhona."

²² Hezekia oorĩtie atĩrĩ, "Kĩmenyithia gĩgaakorwo kĩrĩ kĩrĩkũ atĩ nĩngambata thĩi hekarũ-inĩ ya Jehova?"

39

Mabarũthi Kuuma Babuloni

¹ Na rĩrĩ, ihinda rĩu Merodaki-Baladani mũrũ wa Baladani mũthamaki wa Babuloni nĩatũmĩre Hezekia marũa na kĩheo, tondũ nĩaiguĩte ũhoru wa ndwari yake na kũhona gwake.

² Hezekia akĩamũkĩra andũ arĩa maatũmĩtwo na gĩkeno, na akĩmoonia indo ciothe iria aigĩte makũmbĩ make; akĩmoonia betha, na thahabu na mahuti marĩa manungi wega na maguta marĩa mega mũno, na indo ciake ciothe cia mbaara na indo ciothe iria ciarĩ igĩna-inĩ ciake. Gũtirĩ kĩndũ o na kĩmwe thĩĩnĩ wa nyũmba ya ũthamaki kana kĩarĩ ũthamaki-inĩ wake wothe Hezekia ataamoonirie.

³ Hĩndĩ iyo mũnabii Isaia agĩthĩĩ kũrĩ Mũthamaki Hezekia, akĩmũũria atĩrĩ, "Andũ acio moiga atĩa, na mekuumĩte kũ?"

Nake Hezekia agĩcookia atĩrĩ, "Moimĩte bũrũri wa kũraya; megũkĩte kuuma bũrũri wa Babuloni."

⁴ Nake mũnabii akĩũria atĩrĩ, "Nĩ kĩĩ moonire nyũmba-inĩ yaku ya ũthamaki."

Nake Hezekia agĩcookia atĩrĩ, "Moonire indo ciothe cia nyũmba yakwa ya ũthamaki. Gũtirĩ kĩndũ o na kĩmwe kĩrĩ igĩna-inĩ ciakwa itanamoonia."

⁵ Nake Isaia akĩũria Hezekia atĩrĩ, "Ta igua kiugo kĩa Jehova Mwene-Hinya-Wothe:

⁶ Ti-itherũ ihinda nĩrĩgakinya, rĩrĩa indo ciothe iria irĩ thĩĩnĩ wa nyũmba yaku ya ũthamaki, na iria ciothe maithe maku matũire maigĩte nginya ũmũthĩ, igaakuuo itwarwo Babuloni. Gũtirĩ o na kĩmwe gĩgaatigara. ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

⁷ Na andũ amwe a rũciaro rwaku, o arĩa moimĩte mũthiimo waku, o arĩa wee ũgaaciara, nĩmagathaamio, na nĩmakaahakũrwo nĩguo matungatage nyũmba-inĩ ya mũthamaki wa Babuloni."

⁸ Nake Hezekia agĩcookia atĩrĩ, "Kiugo kĩa Jehova kĩrĩa waria nĩ kĩega," tondũ eeciiririe atĩrĩ, "Hĩndĩ iria ngũtũura muoyo nĩgũgũkorwo kũrĩ na thayũ na ũgitĩrĩ."

40

Kũhooreria Andũ a Ngai

¹ Atũrĩrĩ, hooreriai, mũhoorerie andũ akwa,
 ũguo nĩguo Ngai wanyu ekuuga.

² Arĩriai itũũra rĩa Jerusalemu na ũhooreri,
 na mwanĩrĩre, mũrĩre atĩrĩ,

wīra warīo mūrītū nīūthirīte,
 na nīrīrekeirwo mehia marīo,
 o na ningī atī nīrīherithītio nī guoko kwa Jehova
 maita meerī nī ūndū wa mehia marīo mothe.

³ Kūrī na mūgambo wa mūdū ūkwanīrīra, akoiga atīrī:

“Haarīraia njīra ya Jehova kūu werū-inī wa mūthanga,
 mūrūngarie njīra nene ya Ngai witū kūu werū-inī.

⁴ Mīkuru yothe nīgathikwo yambatīre,
 nacio irīma ciothe na tūrīma ciaraganio;
 nakuo kūrīa gūtārī kūigananu nīgūkaigananio,
 nakuo kūrīa gūtārī kwaraganu kwaraganio wega.

⁵ Naguo riiri wa Jehova nīūkaguūranīrio,
 na andū othe nīmakawīonera marī hamwe.
 Nīgūkorwo nī kanua ka Jehova
 kaarītie ūhorō ūcio.”

⁶ Kūrī na mūgambo wa mūdū ūroiga atīrī, “Anīrīra.”
 Na nī ngīmūūria atīrī, “Ngwanīrīra njuge atīa?”

“Uga atīrī: Andū othe mahaana ta nyeki,
 na ūthaka wao wothe ūhaana ta mahūa ma mūgūnda.

⁷ Nyeki nīlhoohaga, namo mahūa magaitīka,
 nīkūhurutwo nī mīhūmū ya Jehova.
 Ti-itherū andū mahaana o ta nyeki.

⁸ Nyeki nīlhoohaga namo mahūa magaitīka,
 no kiugo kīa Ngai witū gītūūraga nginya tene.”

⁹ Inyuī andū arīa mūrehaga ūhorō mwega Zayuni,
 ambatai mūthīī kīrīma-inī kīrīa kīraihu na igūrū.

Inyuī arīa mūrehaga ūhorō mwega Jerusalemu,
 anīrīrai na mūgambo mūnene,
 anīrīrai, na mūtigetigīre;

īrai matūūra ma juda atīrī,
 “Ngai wanyu arī haha!”

¹⁰ Atīrīrī, Mwathani Jehova nīarooka arī na ūhoti,
 na guoko gwake nīkuo gūgaathanaga.

Atīrīrī, kīheo gīake arī nakīo,
 o na irīhi rīake arī narīo.

¹¹ Arīithagia mbūri ciake o ta mūrīithi:

Natuo tūgōndu atuoyaga na moko make
 na agatūkuuīra gīthūri-inī gīake;
 nacio ng’ōndu iria irongithia acitongoragia o kahora.

¹² Nūū wanathima maaī na rūhī rwake,
 kana agīthima igūrū na warīi wa guoko gwake?

Nūū wanekīra rūkūngū rwa thī gīkabū-inī arūthime,
 kana agīthima irīma na ithimī,
 o na agīthima tūrīma na ratirī?

¹³ Nūū wanamenya meciīria ma Jehova,
 kana akīmūtaara taarī we mūmūhei kīrīra?

¹⁴ Nūū Jehova aahoire kīrīra nīguo amūmenyithie maūdū,
 na nūū wamūrutire gūthīi na njīra irīa ya gīrīire?

Nūū wamūrutire maūdū ma ūūgī,
 kana akīmuonia ūrīa angīhota gūkuūkīrwo nī maūdū?

¹⁵ Ti-itherū ndūrīrī ihaana ta itata rīa maaī rīrī ndoo-inī;
 cionagwo ihaana ta karūkūngū kanini karīa gatigagwo ratirī-inī;
 we athimaga icīgīrīra cia iria-inī taarī rūkūngū rūhinyu.

¹⁶ Mūtītū wa Lebanoni-rī, ndūngūgania ngū cia mwaki wa kīgongona,
 kana nyamū ciakuo ciigane kūmūrūtīra magongona ma njino.

¹⁷ Ndūrīrī ciothe ikīonwo nīwe, acionaga ihaana ta kīndū hatarī;

we acionaga ta itarī kiene,
o na ta irī tūhū mūtheri.

- 18 Atīrīrī, ūngīgerekania Mūrungu na ū?
Kana nī mūhianire ūrīkū mūngīmūgerekania naguo?
- 19 Mīhianano ya kūhooywo yacūhagio nī mūturi,
nake mūturi wa thahabu akamīgemia na thahabu,
na akamīthondekera irengeeri cia betha.
- 20 Mündū ūrīa mūthīni mūno ūtangīhota kuona indo ta icio cia kūrutwo,
athuuraga mūti ūrīa ūtangībutha.
Agacaria bundi mūūgī
wa kūmwacūhīria mūhianano wa kūhooywo mūrūmu wega ūtangīgūa.
- 21 Anga mūtirī mwamenya?
Kaī mūtārī mwaigua ūhorō?
Mūtirī mwaheo ūhorō kuuma o kīambīrīria?
Kaī mūtārī mwataūkīrwo kuuma rīrīa thī yombirwo?
- 22 Jehova aikaragīra gītī kīa ūnene igūrū rīa gīthiūrūrī gīa thī,
nao andū arīa matūūruga thī akamoona mahaana o ta ndaahi.
Atambūrūkagia matu marīa mairū o ta kīandarūa,
na akamaamba ta marī hema ya gūtūūrwo.
- 23 Niwe ūtūmaga anene matūike ta kīndū gūtārī,
na akanyihīa aathani a thī akamatua ta marī o tūhū mūtheri.
- 24 O mahaandwo o ūguo-rī,
o mbeū ciao ciahurwo-rī,
o mambīrīria gūikūrūkīa mīri yao tīri-inī-rī,
amahuhaga na mīhūmū yake nao makahooa,
nakīo kīhuhūkānio kīa rūhuho gīkamahuruta o ta mahuti.
- 25 Ūrīa Mūtheru ekūūria atīrī,
“Nū-rī, mūngīgerekania na ū?
Kana nūū tūngūiganana?”
- 26 Tīirai maitho manyu mūrōre na igūrū:
Nūū wombire njata icio ciothe?
Ūcio nīwe ūrehaga mbūtū icio cia igūrū agīcitaraga,
na ageeta o īmwe yacio na rīitwa.
Tondū wa ūhoti wake mūnene na hinya wake mūnene,
gūtīrī o na īmwe yacio yagaga ho.
- 27 Wee Jakubu, nī kīi gīgūtūma warie,
na wee Isiraēli ūgateta, ūkooria atīrī,
“Mīthiire yakwa nīhithītwo Jehova;
naguo cīra wakwa wa kīhōoto ndūrūmbūyagio nī Ngai wakwa?”
- 28 Anga mūtirī mwamenya?
Kaī mūtārī mwaigua ūhorō?
Jehova nīwe Ngai ūrīa ūtūūruga tene na tene,
nīwe Mūmbi wa ituri ciothe cia thī.
We ndooragwo nī hinya o na kana akanoga,
naguo ūmenyo wake wa maūndū gūtīrī mündū ūngīhota kūūtuīria.
- 29 Mündū ūrīa mūnogu nīamūheaga hinya,
nake ūrīa ūūrītwo nī hinya akamuongerera ūhoti.
- 30 Andū ethī o nao nīmooragwo nī hinya na makanoga,
nao andū arīa matārī akūrū nīmahīngagwo na makagūa;
- 31 no rīrī, andū arīa mehokaga Jehova
nīmakerūhīrio hinya wao.
Makombūkaga na mathagu o ta nderi;
magaateng’era na matīnoge,
magaathīlaga na magūrū na matīūrwo nī hinya.

1 “Atĩrĩrĩ, inyuĩ icigĩrĩra, ta kirai ki mũrĩ mbere yakwa!

Nacio ndũrĩrĩ nĩcierũhie hinya wacio!

Nĩcikuĩrĩrie ciarie;

nĩtũcemaniei hamwe tũciire.

2 “Nũu warahũrĩte mũndũ oime na mwena wa irathĩro,
akamwĩta amũtungatagĩre na ũthingu?

Aneanaga ndũrĩrĩ kũrĩ we,

na agatooria athamaki makamwathĩkagĩra.

Amatuuaga o ta rũkũngũ na rũhiũ rwake rwa njora,

akamatua maragara na ũta wake nao makombũrwo nĩ rũhuho.

3 Amateng’eragia, akamahĩtũka atagurarĩtio,

o na angĩkorwo nĩ njĩra atarĩ agerera na magũrũ make mbere iyo.

4 Nũu wĩkĩte ũndũ ũcio na akaũhingia,

ageeta njjarwa marĩitwa kuuma o kĩambĩrĩria?

Nĩĩ Jehova, nĩ nĩ wa mbere

na wa kũrigĩrĩria; nĩ nĩ nĩ we.”

5 Icgĩrĩra nĩciĩoneire ũndũ ũcio na igetigĩra;

nacio ituri cia thĩ ikainaina.

Ikuhagĩrĩria na ikeyumĩria;

⁶ o ũmwe ateithagia ũrĩa ũngĩ,

na akeera mũrũ wa nyina atĩrĩ, “Wĩyũmĩrĩrie mũno!”

7 Mũbundi ekagĩra mũturi wa thahabu hinya,

nake ũrĩa ũnyorokagia na nyondo ĩrĩa nene

omagĩrĩria ũrĩa ũturagĩra ihiga-inĩ rĩa ũturi.

Nake akoĩga atĩrĩ, “Wĩra ũcio wa kũnyitithania cuma nĩ mwega.”

Akanyitithania mũhianano ũcio wa kũhooywo na mũcumarĩ, nĩguo ndũkenyenye,
ũgwe.

8 “No rĩrĩ, wee Isiraeli, ndungata yakwa,

o wee Jakubu ũrĩa thuurĩte,

o inyuĩ njiaro cia Iburahĩmu mũrata wakwa,

⁹ ndakũrutire kuuma ituri cia thĩ,

ngĩgwĩta kuuma koine ciayo iria irĩ kũraya mũno.

Ngĩkwĩra atĩrĩ, ‘Wee ũrĩ ndungata yakwa;’

nĩngũthuurĩte na ndikũregete.

¹⁰ Nĩ ũndũ ũcio tiga gwĩtigĩra, nĩgũkorwo ndĩ hamwe nawe;

tiga kũmaka, nĩgũkorwo nĩ nĩ nĩ Ngai waku.

Nĩndikuongagĩrĩra hinya na ngũteithagie;

na ti-itherũ nĩndĩrĩgũtiiragĩrĩra na guoko gwakwa kwa ũrĩo kwa ũthingu.

¹¹ “Andũ arĩa othe makũrakaragĩra magagũũkĩrĩra

ti-itherũ nĩmagaconorithio na manyararithio;

arĩa marũaga nawe

magaatuĩka o ta kĩndũ hatarĩ na mathire biũ.

¹² O na ũngĩgaacaria thũ ciaku, ndũgaaciona.

Andũ arĩa mahũũranaga mbaara nawe

magaatuĩka o ta kĩndũ hatarĩ.

¹³ Nĩgũkorwo nĩ nĩ nĩ Jehova, Ngai waku,

ũrĩa ũkũnyitaga guoko kwa ũrĩo,

na agakwĩra atĩrĩ, Tiga gwĩtigĩra;

nĩngũgũteithia.

¹⁴ Tiga gwĩtigĩra, wee Jakubu kagunyũ gaka,

o wee Isiraeli gakundi kanini,

nĩ mwene nĩ nĩ ngũgũteithia,” ũguo nĩguo Jehova ekuuga,

ũcio Mũkũuri waku, ũrĩa Mũtheru wa Isiraeli.

¹⁵ “Atĩrĩrĩ, nĩngagũtua kĩhũuri kia ngano,

kĩhũuri kĩerũ na kĩũgĩ, kĩna magego maingĩ.

Nĩũkahũura irĩma na ũcihehenje,

natuo tũrĩma ũtũtue mũũngũ.

¹⁶ Wee nĩũgaacihuha, naruo rũhuho rũcigĩrũkie,

- nakio kihuhukanio g'cichurunje.
 No riri, wee n'ugakenera Jehova,
 na wirahagire Ūria Mūtheru wa Isiraeli.
- 17 "Andū arīa athiini na abatari methaga maaī ma kūnyua, no gūtiri;
 nīmī ciao n'icing'ar'itio nī nyoota.
 No riri, niī Jehova ningamacookeria ūhoru;
 niī Ngai wa Isiraeli, ndiri hīndi ngaamatiganīria.
- 18 Ningatūma njūūi itherere kuu rūng'ūri-ini kūrīa gūtūgūgūru,
 nacio ithima itherūke cianda-ini.
 Ningatūma kuu werū-ini kūgīe tūria twa maaī,
 nakuo kūdū kūrīa kūng'aru ndūme gūtherūke ithima cia maaī.
- 19 Ningahaanda mītarakwa na mūgaa,
 na mīhandathi na mītamaiyū kuu werū-ini.
 Na haande mībinde kūdū kūrīa gūtākūraga kindū,
 na mīthengera, na mīkarakaba o hamwe,
- 20 nīgeetha andū mone na mamenye,
 mecūūranie na mataūkīrwo,
 atī nī guoko kwa Jehova gwīkīte maūdū macio,
 na atī Ūria Mūtheru wa Isiraeli nīwe wamīūmbire."
- 21 Jehova ekuuga atiri, "Rehei ciira wanyu ūria mūri naguo.
 Onaniai ihooto cianyu cia hinya,"
 ūguo nīguo Mūthamaki wa Jakubu ekuuga.
- 22 "Rehei ngai cianyu cia mīhianano ya kūhooywo
 itwīre ūria gūkaahaana.
 Twīrei ūria maūdū ma tene maatarīi,
 nīguo twīcūūranie ūhoru wamo,
 na tūmenye ūria makaarigīrīria.
- Kana mūtūmenyithie ūhoru wa maūdū marīa magooka thuutha,
²³ na mūtūwīre ūria gūgaikara thuutha-ini,
 nīguo tūmenye atī mūri ngai.
- Ikai ūndū mwega kana mūru,
 nīguo tūmake na tūiyūrwō nī guoya.
- 24 No riri, inyuī mūri kindū hatari,
 na mawīra manyu matiri bata;
 mūdū ūria ūmwīthuurīre atari o ta kindū kīri magigi.
- 25 "Ninjarahūrīte mūdū wa kuuma gathigathini, na nīarooka:
 mūdū uumīte irathīro rīa riūa ūria ūkayaḡira rīitwa rīakwa.
 Arangagīrīria aathani a thī o ta marī ndaka,
 akamarangīrīria o ta ūria mūmbi akimaga rīūmba.
- 26 Nūū waheanire ūhoru ūcio kuuma o kīambīrīria, nīguo tūūmenye;
 kana akūheana mbere iyo, nīguo tuuge atiri, "Ūhoru ūcio aarītie nī wa ma?"
 Gūtiri mūdū weranire ūhoru ūyū,
 na gūtiri mūdū waūheanīte mbere iyo,
 gūtiri mūdū waiguīte ūhoru ūyū kuuma kūrī inyuī.
- 27 Nī niī ndaari wa mbere kwīra Zayuni atiri, 'Atiri, aya marī haha!'
 Nī niī ndatūmire mūdū athī Jerusalemu agatware ūhoru ūria mwega.
- 28 Ndīrarora no hatiri mūdū;
 gūtiri mūdū thīni wao ūngīheana kīrīra,
 gūtiri mūdū wa kūnjookeria ūhoru rīrīa ingīmoria kīrīria.
- 29 Atiri, andū othe nī a maheeni!
 Cīko ciao no cia tūhū;
 mīhianano yao ya gwacūhio ihaana o ta rūhuho, na nī ya tūhū mūtheri.

42

Ndungata ya Jehova

- 1 "Atiri, ino niyo ndungata yakwa, irīa ndiiragīrīra,
 irīa ndīthuurīre na niyo ikenagīa ngoro yakwa;
 ningamīitirīria Roho wakwa

nayo nīkarehithīria ndūrīrī ciira wa kīhooito.

² Ndikaanīrīra kana īgūūthūke,
kana mūgambo wayo ūiguuo kūu njīra-inī.

³ Kamūrangi kagondoku ndīgakoina,
kana īhorie rūtamā rwa ūguta rūrīa rūratooga.

Na nī ūndū wa wīhokeku nīgatuanīra ciira na kīhooito;

⁴ ndīgaatithia kana īkue ngoro
nginya hīndī rīra īgaatūma gūkū thī kūgīe ciira wa kīhooito.
Andū arīa matūrāga icīgīrīra-inī makehoka watho wayo.”

⁵ Jehova, Mūrungu witū, ūrīa wombire īgūrū na akīrītambūrūkia,
o we ūrīa waraganirie thī na indo iria ciothe ciumaga kuo,

na nīwe ūheaga andū a thī mīhūmū,
na akahe arīa maikaraga kuo muoyo, ekuuga atīrī:

⁶ “Nīi Jehova nī nīi ngwītite na njīra ya ūthingu;
nīngakūnyiita guoko.

Nīngakūmenyagīrīra na ngūheane
ūtūike wa kūrīkanīra kīrīkanīro na andū,
o na ūtūike ūtheri wa gūtherera andū a Ndūrīrī,

⁷ na nīguo ūhingūrāge atumumu maitho,
na wohorīthāgie arīa mohetwo ūmarute moime njeera,
o nao arīa maikarīte nduma-inī ūmarekererie, moime korokoro-inī.

⁸ “Nī nīi Jehova; rīu nīrīo rīitwa rīakwa!
Nāguo rīiri wakwa ndikaūhe mūndū ūngī,
kana nīītīkīre mīhianano ya kūhooywo īheo ūgooci wakwa.

⁹ Atīrīrī, maūndū maarathirwo tene nīmahingītio,
na rīu nī maūndū merū ngwanīrīra;

na maūndū macio matanakinya-rī,
nīndīmūmenyithītie ūhorō wamo.”

Rwīmbo rwa Kūgooca Jehova

¹⁰ Inīrai Jehova rwīmbo rwerū,
na mūmūgooce kuuma ituri-inī ciothe cia thī,
inyuī mūikūrūkaga kūu iria-inī, na kīrīa gīothe kīrī thīinī warīo,
o na inyuī icīgīrīra, na arīa othe matūrāga thīinī wacio.

¹¹ Werū na matūrāra makuo nīmanīrīre na mīgambo;
o na tūtūrā tūrīa Kedari atūrāga nītūkūngūire.

Andū a Sela nīmarekwo maine rwīmbo nī gūkena;
o na mūreke maanīrīre marī kūu irīma-īgūrū.

¹² Nīmarekwo makumie Jehova,
na maanīrīre ūgooci wake kūu icīgīrīra-inī.

¹³ Jehova nīakoimagara athī o ta njamba īrī hinya,
na aarahūre kīyo gīake ta njamba ya ita;
akaanīrīra na oīgīrīrie mbugīrīrio ya mbaara,
na nīagatooria thū ciake.

¹⁴ “Thinda iraaya ngoretwo ngirīte ki,
ngegīrīrīra gwīka ūndū.

No rīu-rī, ndīrakaya ta mūtumia ūrarūmwō,
ngateeha na ngahūma.

¹⁵ Nīngananga irīma na tūrīma,
na ndūme mīmera īrīa yothe ikūrāga kuo yūme;

nīngatūma njūū itūike icīgīrīra
na ndūme tūrīa tūhwe.

¹⁶ Nao atumumu nīngamagereria njīra iria matoōi,
na ndīmatoongorerie tūcīra tūrīa mataahūthīrīte gūthīira;

nayo nduma nīngamīgarūrā itūike ūtheri mbere yao,
nakuo kūndū kūrīa gūtārī kūigananu ndīkwaraganie.

Maūndū macio nīmo ngeeka,
na ndīkamatiganīra.

¹⁷ No rīrī, andū arīa mehokete mīhianano ya kūhooywo,

o acio meraga mīhianano ya gwacūhio atīrī, 'Inyuī nī inyuī ngai ciitū,'
nīmakahūndūrwo na nīmagaconorithio kūna.

Andū a Isiraeli Nī Atumumu na Matūguaga

- 18 "Inyuī mūtaiguaga, ta iguai,
na inyuī atumumu-rī, ta cūthīrīriai, nīguo muone!
19 Nūū mūtumumu tīga o ndungata yakwa,
o na kana nūū ūtaiguaga ta mūtūmwo ūcio ndūmīte?
Nūū mūtumumu ta ūrīa wīheanīte biū kūrī nū,
na nūū mūtumumu ta ndungata ya Jehova?
20 Nīwonete maūndū maingī, no ndūmarūmbūyagia;
matū maku nīmahingūrītwo, no ndūrī ūndū ūguaga."
21 Jehova nīonire arī wega atūūgīrie watho wake
na ūgīe riiri nī ūndū wa ūthingu wake.
22 No rīrī, andū aya nīmatahitwo na magatunywo indo,
othe manyiitūtwo na mītego marima-inī,
o na makahithwo njeera thūinī.
Matuīkīte ta nyamū cia kūguīmwo,
na gūtīrī mūndū ūngīmahonokia;
maikarīte marī atahe,
na gūtīrī mūndū ūngiuga atīrī, "Nīmacookio kwao."

- 23 Nūū wanyu ūgūthikīrīria ūhorō ūyū,
kana aūrūmbūye mahinda marīa magooka?
24 Nūū waneanire Jakubu atūike wa gūtahwo,
na nūū waneanire Isiraeli kūrī atunyani?
Githī ti Jehova,
o ūrīa ithūī twīhīrie?
Nīgūkorwo andū nīmaregīre gūthī na njīra ciake;
nīmagīre gwathīkīra watho wake.
25 Nī ūndū ūcio nīamaitīrīrie marakara make mahiū,
na akīmatharīkīra na mbaara.
Maarīgīcīrīro nī marakara mahaana ta nīnīmī cia mwaki mīena yothe,
no-o matiigana kūmenya.
Marakara macio makīmacina,
no matiigana kūrūmbūya ūhorō ūcio ngoro-inī ciao.

43

Mūhonokia wa Isiraeli

- 1 No rīrī, wee Jakubu, Jehova ūrīa wakūūmbire,
o we ūcio watūmire ūgīe ho,
wee Isiraeli, ekuuga atīrī:
"Tiga gwītīgīra, nīgūkorwo nī nī ngūkūūrīte;
Ngwītīte na rītwa rīaku; wee ūrī wakwa.
2 Rīrīa ūkūgerera maaī-inī ūkīhītūkīra kuo-rī,
ndīrīkoragwo hamwe nawe;
o na rīrīa ūkūringa njūū-rī, itīgagūtware.
Rīrīa ūkūgerera mwaki-inī-rī, ndūgaagūcina;
ndūkarīrīmbūkīrwo nī rūrīrīmī rwaguo.
3 Nīgūkorwo nī nūū Jehova, Ngai waku,
o we Ūrīa Mūtheru wa Isiraeli, Mūhonokia waku;
nīheanīte būrūrī wa Misiri ūtūike kīndū gīa gūgūkūūra,
nakuo Kushi na Seba ngakūheana ithenya rīaku.
4 Tondū wee ūrī wa goro mūno, na ūgatīka maitho-inī makwa,
na tondū nīngwendete-rī,
nīnganeana andū nī ūndū waku,
na neane ndūrīrī nī ūndū wa muoyo waku.
5 Tiga gwītīgīra, nīgūkorwo ndī hamwe nawe;
nīngakūrehere ciana ciaku kuuma mwena wa irathīro,
na ngūcookanīrīrie kuuma mwena wa ithūiro.
6 Nīngeera mwena wa gathīgathini atīrī, 'Marekererie!'
na njīre mwena wa gūthini atīrī, 'Tiga kūmagīrīrīria.'

Ariũ akwa marehei moime kũndũ kũraya,
 o nao airĩtu akwa marehei moime ituri-inĩ ciothe cia thĩ:
 7 arĩa othe metanĩtio na rĩĩtwa rĩakwa,
 o acio ndoombire nĩgeetha riiri wakwa wonekage,
 acio ndoombire, o acio wĩra wa moko makwa.”

8 Tongoriai andũ arĩa marĩ na maitho, no nĩ atumumu,
 na andũ arĩa marĩ na matũ, no matiiguaga.

9 Andũ a ndũrĩrĩ ciothe nĩmonganĩte hamwe,
 nao andũ a mabũrũri makagomana.

Nĩ mũndũ ũrĩkũ wao warathire ũhoru ũyũ,
 na agĩtwĩra maũndũ marĩa maarĩ ma tene?

Nĩmarehe aira ao moonanie atĩ ũhoru ũcio wao warĩ wa ma,
 nĩguo andũ maũigua moige atĩrĩ, “Ũhoru ũcio nĩ wa ma.”

10 “Inyuĩ nĩ inyuĩ aira akwa,” ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

“O na nĩ inyuĩ ndungata ciakwa iria thuurĩte
 nĩgeetha mũmenye, na mũnjĩtikie,
 na mũmenye atĩ nĩ nĩ nĩ ũrĩa we.

Mbere yakwa gũtirĩ ũngĩ wombĩtwo,
 na gũtikagĩa ũngĩ thuutha wakwa.

11 Nĩ-rĩ, o nĩ nĩ nĩ Jehova,
 na gũtirĩ mũhonokia ũngĩ tiga nĩ.

12 Nĩ-rĩ, nĩnguũranĩrie ũhoru, na ngahonokania, na ngoimbũra:
 Nĩ mwene, na ti ngai ng’eni irĩ thĩnĩ wanyu.

Tondũ ũcio, inyuĩ nĩ inyuĩ aira akwa atĩ nĩ nĩ nĩ Mũrungu,” ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

13 “Ĩi, ti-itherũ, kuuma matukũ ma tene, nĩ nĩ nĩ ũrĩa we.
 Gũtirĩ mũndũ o na ũ ũngĩhota kũhonokia mũndũ kuuma guoko-inĩ gwakwa.
 Rĩria ndeka ũndũ-rĩ, nũ ũngĩhota kũũgarũra?”

Tha cia Ngai, na Kwaga Wĩhokeku kwa Isiraeli

14 Jehova, Mũhonokia wanyu,

o ũrĩa Mũtheru wa Isiraeli, ekuuga atĩrĩ,
 “Nĩngatũma mbũtũ ya ita yũkĩrĩre Babuloni nĩ ũndũ wanyu,
 na ndehe andũ othe a Babuloni marĩ mĩgwate,
 maikũrũkĩtio na marikabu iria makenagio nĩcio.

15 Nĩ nĩ nĩ Jehova, ũrĩa Mũtheru wanyu,
 Mũũmbi wa Isiraeli, na Mũthamaki wanyu.”

16 ũũ nĩguo Jehova ekuuga,
 o ũcio watemire njĩra iria-inĩ,
 na agĩtema gacĩra kũndũ kũrĩa kwarĩ maaĩ marĩ hinya,

17 ũrĩa waguucĩrĩrie ngaari cia ita o na mbarathi,
 na mbũtũ cia ita, hamwe na anene a cio,
 nao magĩkoma hau na maticooke kwarahũka rĩngĩ,
 makĩhora biũ ta rũtambĩ rũhoretio.

18 “Tigai kũririkana maũndũ marĩa mahĩtũkĩte;
 o na tigai gwĩcũũrania maũndũ marĩa ma tene.

19 Atĩrĩrĩ, nĩngwĩka ũndũ mwerũ!

Rũ no hĩndĩ ũraakunũka; kaĩ inyuĩ mũtaraũmenya?

Ngwĩka atĩrĩ, nĩngũtema njĩra werũ-inĩ,
 nakuo rũng’ũrĩ-inĩ ndũme gũtherũke tũrũũ.

20 Nyamũ cia gĩthaka, ta mbwe na ndundu,
 nĩciiheaga gĩtĩo,

tondũ nĩ nĩ heanaga maaĩ werũ-inĩ
 o na rũng’ũrĩ-inĩ,

ngatũma kũgie na tũrũũ twa kũnyuuagwo nĩ andũ akwa,
 andũ arĩa nĩ thuurĩte,

21 andũ arĩa ndeyũmbĩire,
 nĩguo mahunjagie ũhoru wa ũgooci wakwa.

22 “No rĩrĩ, wee Jakubu ndũrĩ wangaĩra,
 nawe Isiraeli-rĩ, nĩkũnoggio ũnogetio nĩ nĩ.

- 23 Inyuũ mütindeheire ng'ondũ cia maruta ma njino,
kana mükandũithia na magongona manyu.
Ndimũhatĩrĩrie na magongona ma mũtu,
kana ngamũnogia na kũmwĩtia ũbumba.
- 24 Mũtirĩ mwangũrĩra ũbumba ũrĩa ũrĩ mūtaraĩko mweya,
o na kana mükandũtĩra maguta ma magongona manyu.
No rĩrĩ, mehia manyu nĩmanditũhĩire
na mũkaanogia na mawaganu manyu.
- 25 "Nĩ, o nĩ mwene, nĩ nĩ tharagia mahĩtia maku, mathire biũ,
nĩ ũndũ wakwa Nĩ mwene,
na ngaaga kũirikana mehia manyu rĩngĩ.
- 26 Ta ndirikaniai maũndũ marĩa mahitũkĩte,
na mũreke tũmaarĩrĩrie tũrĩ hamwe;
ningĩ mũciire muonanie atĩ mütĩhĩtie.
- 27 Ithe wanyu wa mbere nĩehirie;
nao andũ arĩa maaragia ithenya rĩanyu makũnemera.
- 28 Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, nĩngaconorithia anene a hekarũ yanyu,
na ndũme Jakubu anangĩke,
o nake Isiraeli atuĩke wa kũnyararwo.

44

Isiraeli Ũrĩa Mũthuure

- 1 "No rĩrĩ, ta thikĩrĩria, wee Jakubu, ndungata yakwa,
o we Isiraeli, ũrĩa nĩ thuurĩte.
- 2 Jehova, ũrĩa wakũumbire
na agĩgũthondeka ũrĩ nda ya maitũguo,
o ũrĩa ũrĩgũteithagia, ekuuga atĩrĩ:
Tiga gwĩtigĩra, wee Jakubu, ndungata yakwa,
o nawe Jeshuruni, ũrĩa nĩ thuurĩte.
- 3 Nĩgũkorwo bũrũri ũrĩa mũng'aru nĩngaũitĩrĩria maai,
nakuo kũndũ kũria kũmũ nĩgũgathereraga tũrũũ;
naruo rũciaro rwaku nĩngarũitĩrĩria Roho wakwa,
nacio njiaro cianyũ ndiciitĩrĩrie kĩrathimo gĩakwa.
- 4 Nĩmakaingĩha o ta nyeki ya gĩtuamba ikunũkĩte,
o na kana ta mĩti ya mũribina irĩa ikũraga hũgũrũrũ-inĩ cia njũũ.
- 5 Mũndũ ũmwe nĩakoiga atĩrĩ, 'Nĩ ndĩ wa Jehova';
nake ũrĩa ũngĩ akeitania na Jakubu;
o nake ũngĩ eyandĩke guoko gwake atĩrĩ, 'Ndĩ wa Jehova,'
na etuee rĩtwa rĩtanitio na Isiraeli.

Nĩ Jehova, ti Mĩhianano

- 6 "Atĩrĩrĩ, Mũthamaki wa Isiraeli na Mũkũuri wao,
o we Jehova-Mwene-Hinya-Wothe, ekuuga atĩrĩ:
Nĩ nĩ wa mbere na nĩ nĩ wa kũrigĩrĩria,
gũtirĩ Ngai ũngĩ tiga nĩ.
- 7 Nũũ ũkĩhaana ta nĩ? Nĩarekwo oimbũre ũhoru ũcio.
Nĩaheane ũhoru ũcio na oimbũre arĩ mbere yakwa,
ũrĩa gwatarĩ kuuma rĩrĩa ndoombire andũ akwa a tene,
na onanie ũrĩa gũgaikara thuutha-inĩ;
ĩ, nĩakĩrathe ũhoru wa maũndũ marĩa magooka.
- 8 Tigai kũinaina, o na kana mwĩtigĩre.
Githĩ ndioimbũrĩre maũndũ maya,
na ngĩratha ũhoru ũyũ kuuma o tene?
Inyuũ nĩ inyuũ aira akwa. Nĩ kũrĩ Ngai ũngĩ tiga nĩ?
Aca, gũtirĩ rwaro rũngĩ rwa Ihiga, nĩ ndirĩ ũngĩ njũũ."
- 9 Andũ arĩa othe mathondekaga mĩhianano ya kũhooywo nĩ a tũhũ,
na indo iria meriragĩria mũno itirĩ bata.
Andũ arĩa mangĩaria ithenya rĩao nĩ atumumu;
gũtirĩ ũndũ mamenyaga, ũguo nĩguo ũmaconorithagia.
- 10 Nũũ wacũhagia mũhianano wa kũhooywo,

o na ageturīra mūhianano wa gūtwekio ūrīa ūtangīmūguna?

11 We na arīa macihooyaga nīmagaconorithio;
mabundi o nao no andū matarī kīene.

Othe nīmongane hamwe na matue itua;
nao nīmakanyiitwo nī guoya mūnene na maconorithio.

12 Mūturi wa igera ooyaga kīndū kīa wīra,
na agakīrutīra wīra agagīcina na makara;
agathondeka ngai ya mūhianano na nyondo,
akaūtura na hinya wa guoko gwake.

Mūndū ūcio ahūūtaga, akoorwo nī hinya;
akaga kūnyua maaī, akaringīka.

13 Mūtharamara aigaga rūrigi rwa kūrūngaria mūhari,
agacooka agakurura na karamu;
mūhianano ūcio egūthondeka akaūhūūra randa,
ningī akaūthima gīthiūrūrī,
na agacooka kūwacūhia wega ūhaanane na mūhianire wa mūndū,
o ta mūndū ūrī na riiri wake wothē,
nīgeetha ūtūūre ihooero-inī rīaguo.

14 Mūndū aatemire mītarakwa,
na agīthuurīra mūkarakaba kana mūgandi.

Akīreka ūkūranire na mīti īrīa ingī ya mūtītū,
kana akīhaanda mūthengera, nayo mbura ikīūkūria.

15 Mūtī ūcio nī wa kuunwo ngū;
oyaga imwe agaakia mwaki, agoota,
no iria ingī agaakia mwaki, akaruga mīgate.
Ningī gīcunjī kīmwe agethondekera ngai ya mūhianano, akamīhooyaga.
Ī ti-itherū, athondekaga mūhianano mūicūhie akaūinamagīrīra.

16 Nuthu ya ngū agaakia mwaki nacio;
akarugīra irio ciake ho,
na akahīhīria nyama ciake ho, akarīa, akahūūna.

Ningī agoota mwaki, akoiga atīrī,
“Hi! Nīndaigua ūrugarī; nīndona mwaki.”

17 Ngū iria ciatigara agathondeka ngai, mūhianano wake wa kūhooya;
akaūinamīrīra na akaūturīria maru.

Akaūhooya, akoiga atīrī,
“Honokia; wee nīwe ngai yakwa.”

18 Matirī ūndū mooī, na matirī ūndū mamenyaga;
maitho mao nīmahumbīre, nī ūndū ūcio matingīona,
na mecīria mao nīmahingītwo makaaga kūmenya maūndū.

19 Gūtīrī mūndū ūkiraga ageciīria,
gūtīrī mūndū ūrī na ūūgī kana ūmenyo oige atīrī,
“Nuthu ya ngū ndahūthīrīre na gwakia mwaki;
o na ngīrugīra mīgate makara-inī macio,
na ngīcooka ngīhīhia nyama na ngīrīa.
Ti-itherū no ngīthondeke kīndū kīrī magigi kuuma kūrī ngū iria itigaire?
Ti-itherū no nyinamīrīre gīcunjī kīa mūtī?”

20 Arīaga mūhu, ahītīhītīo nī ngoro īrīa īheenekete;
ndangīhota kwīhonokia, kana oige atīrī,
“Githī kīndū gīkī kīrī guoko gwakwa kwa ūrīo ti maheeni?”

21 “Ririkana maūndū maya, wee Jakubu,
o wee Isiraēli, tondū ūrī ndungata yakwa.
Nī nī ndakūūmbīre, wee ūrī ndungata yakwa;
atīrī, wee Isiraēli, ndikaariganīrwo nīwe.

22 Nīnjeheretie mahītia maku magathira biū,
o ta ūrīa itu rīa mbura rīthiraga,
mehia maku ngamaniina ta kībīi kīa rūciinī.
Njookerera tondū nīngūkūūrīte.”

23 Wee igūrū ina nī gūkena,
nīgūkorwo nī Jehova wīkīte ūndū ūcio;

nawe thĩ ũrĩ rungu rwa igūrũ-rĩ, anĩrĩra.
 Na inyuĩ irĩma-rĩ, inai rwĩmbo,
 o na inyuĩ mĩtitũ na mĩtĩ yanyu yothe inai,
 nĩgũkorwo Jehova nĩakũũrĩte Jakubu,
 na akoonania riiri wake kũu Isiraeli.

Jerusalemu Nĩgũgatũũrwo

24 "Jehova, Mũkũuri waku,
 ũria wakũũmbũire nda ya maitũguo, ekuuga atĩrĩ:

"Nĩ nĩ nĩ Jehova
 ũria wombire indo ciothe,
 ũria watambũrũkirie igūrũ ndĩ nyiki,
 ũria waaranirie thĩ ndĩ nyiki,

25 nĩ nĩ ngiragĩrĩria ciama cia anabii a maheeni,
 nao aragũri ngamatua irimũ,
 ningĩ ngagarũra ũgĩ wa arĩa oogĩ,
 ngaũtua ũrimũ mũtheri.

26 Nĩ nĩ njĩkagĩra ciugo cia ndungata ciakwa hinya,
 na ngahingia ũrathi wa atũmwo akwa,

na ha ũhoru wa Jerusalemu ngoiga atĩrĩ, 'Nĩrĩgatũũrwo,'
 na ha ũhoru wa matũũra ma Juda ngoiga atĩrĩ, 'Nimagaakwo,'
 o na kũndũ gwakuo kũria kwanangĩtwo ngoiga atĩrĩ, 'Nĩngagũcookereria.'

27 Nĩ nĩ njĩruga maaĩ ma kũria kũriku atĩrĩ, 'Hũai,
 na nĩngahũithia tũrũũ twanyu.'

28 Nĩ nĩ njugaga ũhoru wa Mũthamaki Kurusu atĩrĩ, 'Nĩwe mũrũithi wa mbũri ciakwa,
 na nĩwe ũkaahingia ũria wothe nyendaga wĩkwo;
 Nĩakoiga ũhoru wa Jerusalemu atĩrĩ, "Nĩrĩakwo,"
 na ha ũhoru wa hekarũ oige atĩrĩ, "Mĩthingi yayo nĩyakwo." "

45

1 Atĩrĩrĩ, ũyũ nĩguo ũhoru ũria Jehova areera Kurusu,
 ũria wake mũitĩrĩrie maguta,
 o ũcio nĩ nyĩtĩte guoko gwake kwa ũrĩo
 nĩguo ndoorie ndũrĩrĩ iria irĩ mbere yake,
 na njaũre athamaki indo ciao cia mbaara,
 nĩgeetha ndĩmũhingũrĩre mĩrango mbere yake,
 na nĩguo ndakanakore ihingo ihingĩtwo:

2 Nĩngagũtongoria
 na nĩngaragania irĩma;
 nĩngoinanga ihingo cia gĩcango,
 na ndĩnangie mĩgĩlko ya kĩgera.

3 Nĩngakũhe igĩna iria ihithĩtwo nduma-inĩ,
 ngũhe ũtonga ũria mũhithe,
 nĩguo ũmenye atĩ nĩ nĩ nĩ Jehova,
 o we Ngai wa Isiraeli, ũria ũgwĩtĩte na rĩitwa rĩaku.

4 Nĩngwĩtĩte na rĩitwa rĩaku,
 nĩ ũndũ wa ndungata yakwa Jakubu,
 o na nĩ ũndũ wa Isiraeli ũcio nĩ ndĩthuurĩire,
 na ngakũhe rĩitwa rĩa gĩtĩio,
 o na gũtuĩka wee ndũnjũũĩ.

5 Nĩ nĩ nĩ Jehova, na gũtirĩ ũngĩ;
 tiga nĩ gũtirĩ Ngai ũngĩ.
 Nĩndĩrĩkuongagĩrĩra hinya,
 o na gũtuĩka wee ndũnjũũĩ,

6 nĩgeetha kuuma irathĩro rĩa riũa
 nginya ithũiro rĩarĩo,
 andũ mamenye atĩ gũtirĩ ũngĩ tiga nĩ.
 Nĩ nĩ nĩ Jehova, na gũtirĩ ũngĩ.

7 Nĩ nĩ ndũmaga kũgĩe ũtheri, o na ngatũma kũgĩe nduma,

nĩ niĩ ndehaga ũgaacĩru na ngatũma kũgĩe mwanangĩko;
Nĩ niĩ, Jehova, ũria wĩkaga maĩndũ macio mothe.

8 "Atĩrĩrĩ inyuĩ matu ma igũrũ, urĩriai thĩ ũthingu;
o na inyuĩ matu ma mbura itũrĩriai thĩ ũthingu.
Thĩ nayo nĩyathamie kanua,
naguo ũhonokio nĩũkunũke, ũmere,
ũkũranĩre na ũthingu.
Nĩĩ Jehova-rĩ, nĩ niĩ ndũmĩte igĩe kuo.

9 "Ūrĩa ũgianaga na Mũmũmbi, kaĩ arĩ na haaro-ĩ!
Ūcio ahaana o ta rũgĩo thĩĩnĩ wa ngĩo iria irĩ thĩ.
Rĩũmba rĩahota kũũria ũria ũmbaga indo narĩo atĩrĩ,
'Nĩ kũĩ kũũ ũromba?'
O na kana wĩra waku no uuge atĩrĩ,
'Ndarĩ na moko?'
10 Hĩ, kaĩ ũrĩa ũragia ithe atĩrĩ,
'Nĩ kũĩ kũũ wagĩire?'
kana akooria nyina atĩrĩ,
'Nĩ kũĩ kũũ waciara?'
Kaĩ arĩ na haaro-ĩ!

11 "Jehova, Ūrĩa Mũtheru wa Isiraeli,
na Mũmbi wake, ekuuga atĩrĩ:
Ha ũhoru ũkonĩĩ maĩndũ marĩa magooka-rĩ,
anga no mũkĩnjũũrie ũhoru wa ciana ciakwa,
kana mũnjathĩre wĩra wa moko makwa?
12 Nĩ niĩ ndombire thĩ,
na ngĩũmba andũ arĩa marĩ kuo.
Moko makwa nĩmo maatambũrũkirie kũũ igũrũ,
na ngĩatha mbũtũ cia igũrũ igĩe ho.
13 Nĩngarahũra Kurusu nĩ ũndũ wa ũthingu wakwa:
Nĩngatũma mĩthĩire yake ĩrũngĩrĩre.
We nĩagaaka itũũra rĩakwa rĩria inene rĩngĩ,
na ohorithie andũ akwa arĩa matahĩtwo,
no rĩrĩ, matikarutĩrwo kĩndũ gĩa kũmakũũra kana marutĩrwo kĩheo,
ũguo nĩguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga."

14 Jehova ekuuga atĩrĩ:
"Maciaro ma bũrũri wa Misiri, na indo cia wonjorithia cia Kushi,
o na andũ acio arĩhu a Sabea,
nĩmagooka kũrĩ we matũĩke aku;
nĩmagakuuma thuutha,
na moke kũrĩ we mohetwo na mĩnyororo.
Nĩmagakũĩnamĩrĩra, magũthaithe, makwĩre atĩrĩ,
'Ti-itherũ Mũrungu arĩ hamwe nawe, na gũtirĩ ũngĩ tiga we;
ti-itherũ gũtirĩ ngai ĩngĩ.' "

15 Ti-itherũ wee ũrĩ Mũrungu ũrĩa ũikaraga ehithĩte,
Wee Ngai na Mũhonokia wa Isiraeli.
16 Arĩa othe mathondekaga mĩhianano ya kũhooywo
nĩmagaconorithio na manyararithio;
makoĩmagara mathĩĩ manyararithio othe hamwe.
17 No rĩrĩ, Isiraeli nĩakahonokio nĩ Jehova
na ũhonokio wake ũria ũtũũraga tene na tene;
wee ndũgaconorithio kana ũnyararithio
nginya tene na tene.

18 Nĩgũkorwo Jehova ekuuga atĩrĩ,
ũcio wombire igũrũ,
o we Ngai,
o ũcio wombire thĩ na akĩmĩthondeka,
agĩcooka akĩmĩrũmia wega;

na ndaamũmbire itũũre ĩrĩ ũtheri,
no aamũmbire itũũragwo nĩ andũ;
we ekuuga atĩrĩ:

“Nĩ nĩ nĩ Jehova,
na gũtirĩ ũngĩ.

¹⁹ Ndirĩ ndaaria na hitho,
ndĩ handũ bũrũri-inĩ ũrĩ nduma;
ndirĩ ndeera njiaro cia Jakubu atĩrĩ,
‘Nongoriai o ũguo tũhũ.’

Nĩ Jehova, njaragia ũhoro wa ma;
nyumbũraga maũndũ maria magĩrĩire.

²⁰ “Cookanĩrĩrai hamwe, mũũke;
ũnganai, inyuĩ arĩa mũũrĩte kuuma kũrĩ ndũrĩrĩ.

Kwaga ũmenyi-rĩ, nĩ andũ arĩa makuuaga mĩhianano ya kũhooywo ya mĩtĩ,
na makahooya ngai itangĩhota kũmahonokia.

²¹ Umbũrai ũhoro wa ũrĩa gũgaikara, na mũũheane,
na andũ marekwo maciire marĩ hamwe.

Nũũ waheanire ũhoro ũyũ kuuma o tene?
Ningĩ nũũ waumbũrĩte matukũ-inĩ macio ma tene mũno?

Githĩ ti nũ, nũ Jehova?

Gũtirĩ Ngai ũngĩ tiga nĩ,
Mũrungu mũthingu na Mũhonokia;
ti-itherũ gũtirĩ ũngĩ tiga nĩ.

²² “Atĩrĩrĩ, inyuĩ ituri ciothe cia thĩ,
njookereraĩ mũhonokio,
nĩgũkorwo nĩ nĩ nĩ Mũrungu, na gũtirĩ ũngĩ tiga nĩ.

²³ Nĩndĩhĩtite ngĩgwetaga rĩtwa rĩakwa nĩ mwene,
naguo ũhoro ũkoima kanua gakwa na kĩhooito,
naguo ndũkagarũrũka o na atĩa:

Maru mothe nĩmagaturio mbere yakwa;
nacio nĩmĩ ciothe nĩcikeehĩta na rĩtwa rĩakwa.

²⁴ Nĩmakaaria ũhoro wakwa, moige atĩrĩ,
‘Ũthingu na hinya cionekaga harĩ Jehova o we wiki.’”

Andũ arĩa othe maarakarire makĩmũũkĩrĩra,
nĩmagooka harĩ we maconorithio.

²⁵ No njiaro ciothe cia Isiraeli
nĩkoonekaga ĩrĩ na ũthingu nĩ ũndũ wa Jehova,
na nĩgakena mũno.

46

Ngai cia Babuloni

¹ Atĩrĩrĩ, Beli nĩĩnamĩrĩire, nayo Nebo ĩkahocerera;
mĩhianano yacio ya kũhooywo ĩkuuagwo nĩ nyamũ cia mũtitũ o na ng’ombe.
Mĩhianano ĩyo mĩacũhie ĩkuuagwo kũndũ na kũndũ nũtuĩkĩte mĩrigo mĩritũ,
mĩrigo ya kũnogia nyamũ ĩria imĩkuuaga.

² Nyamũ ĩcio na ngai ĩcio cia kũhooywo ĩranamĩrĩra hamwe;
ciothe ĩkaremwo nĩkũhonokia mĩhianano ĩyo ĩkuuĩtwo,
nacio nyene ĩgatahwo ĩgatwarwo ũkombo-inĩ.

³ “Atĩrĩrĩ, ta thĩkĩrĩra, inyuĩ nyũmba ya Jakubu,
inyuotho matigari ma nyũmba ya Isiraeli,
o inyuĩ arĩa ndũire nditĩkĩte kuuma rĩrĩa mwarĩ nda cia manyina manyu,
na ngatũũra ndĩmũkuuĩte kuuma rĩrĩa mwaciarĩrwo.

⁴ O na ũkũrũ-inĩ wanyu, no nĩ,
o na rĩrĩa mũgaakorwo mũrĩ na mbutĩ,
nĩ nĩ nĩ ngũmũtũũria muoyo.

Nĩ nĩ ndaamũmbire, na nĩ nĩ ngũtũũra ndĩmũkuuaga,
ĩ ti-itherũ nĩ nĩ ngũmũtũũria muoyo na ndĩmũhonokagie.

⁵ “Nĩ-rĩ, mũngĩngerekania na ũ kana nũũ mũngĩnjiganania nake?”

- Mūngĩhaanania na ũ nĩguo tũgerekanio nake?
 6 Andũ amwe maitũrũraga thahabu kuuma mondo-inĩ ciao,
 na magathima betha na ratiri;
 magacooka makaandĩka mūturi wa thahabu
 amĩthondeke ituĩke mũhianano wa ngai yao,
 nao magacooka makamĩnamĩrĩra, makamĩhooya.
 7 Mũhianano ũcio maũigagĩrĩra ciande ciao, makaũkuua;
 makaũiga handũ haguo, ũgaikara ũrũgamĩte o hau.
 No ndũngĩhota kuuma hau wĩtware.
 O na mũndũ angũũkaĩra-rĩ, ndũngĩcookia,
 kana ũhonokie mũndũ ũcio kuuma mathĩĩna-inĩ make.
 8 "Inyuĩ aremi aya, ririkanai ũndũ ũyũ,
 na mũwikĩre meciiria-inĩ manyu, mũũige ngoro-inĩ.
 9 Ririkanai maũndũ marĩa mahĩtũkĩte, marĩa ma tene;
 niĩ ni niĩ Mũrungu, na gũtirĩ ũngĩ tiga niĩ;
 niĩ ni niĩ Ngai, na gũtirĩ ũngĩ ũhaana ta niĩ.
 10 Niĩ menyithanagia maũndũ marĩa mageekĩka marigĩrĩrio-inĩ kuuma o kĩambĩrĩria,
 namo maũndũ marĩa magooka ngamamenyithania kuuma o tene.
 Ngoiga atĩrĩ: Ūrĩa nduĩte niũkahinga,
 namo maũndũ mothe marĩa nyendaga gwĩka-rĩ, no mo ngeeka.
 11 Nĩngeeta nyoni ndĩa nyama kuuma mwena wa irathĩro;
 nĩngeeta mũndũ wa kũhingia maũndũ marĩa nduĩte gwĩka kuuma bũrũri wa
 kũraya.*
 Ūrĩa njugĩte nĩngahingia;
 ũndũ ũrĩa ndĩciĩrĩtie gwĩka nĩngawĩka.
 12 Ta thikĩrĩriai, inyuĩ andũ a ngoro nyũmũ,
 o inyuĩ mũraihanĩrĩrie na ũhoro wa ũthingu.
 13 Nĩngũreharehe ũthingu wakwa hakuhĩ,
 ndũrĩ kũraya;
 o naguo ũhonokio wakwa ũgũũka o narua.
 Ūhoro wa ũhonokio wakwa ngũwathĩrĩra Zayuni,
 na njathĩrĩre riiri wakwa kũrĩ Isiraeli.

47

Kũgũa kwa Babuloni

- 1 "Atĩrĩrĩ, harũrũka ũikare thĩ rũkũngũ-inĩ,
 wee Mũirĩtu Gathĩrange wa Babuloni;
 ikara thĩ ũtaikarĩrie gĩtĩ kĩa ũnene,
 wee Mwarĩ wa andũ a Babuloni.
 Ndũgacooka gũtuũka mũndũ wa kũmenyererwo,
 kana mũndũ mũnyoroku ũtarĩ ũndũ angũũkĩra.
 2 Oya mahiga ma gĩthũ, ũthĩe mũtu;
 eheria gĩtambaya gĩa kwĩhumbĩra ũthĩũ.
 Heta nguo ciaku na ũguũrie magũrũ maku,
 ũtoboke maaĩ-inĩ ũringe tũrũũ.
 3 Nĩũkarutwo nguo ũtigwo njaga,
 ũikare ũconorithĩtio.
 Nĩngerĩhĩria,
 na gũtirĩ mũndũ ngaiguĩra tha."
 4 Mũkũuri witũ, Jehova Mwene-Hinya-Wothe nĩrĩo Rũtwa rĩake,
 nĩwe Ūrĩa Mũtheru wa Isiraeli.
 5 "Wee Mwarĩ wa andũ a Babuloni,
 ikara thĩ ũkirĩte ki, ũthĩũ ũkinye nduma-inĩ;
 ndũgacooka gwĩtwo
 mũthamaki-mũndũ-wa-nja wa gwatha mothamaki.
 6 Nĩkũrakara ndaarakarĩtio nĩ andũ akwa,
 na ngĩtũma igai rĩakwa rĩthaahe;

* 46:11 Mũndũ ũcio nĩ Kurusu.

- ngĩmaneana moko-inĩ maku,
 nawe ũkĩaga kũmaiguĩra tha.
 O na andũ arĩa akũrũ
 ũkĩmaigĩrĩra icooki iritũ mũno.
 7 Nawe ũkiuga atĩrĩ, 'Ngũtũũra ndĩ mũthamaki-mũndũ-wa-nja nginya tene!'
 No wee ndũũgana gũcũũranya maũndũ maya,
 o na kana wĩciirie ũrĩa ũhoru wamo wa kũrigĩrĩria ũgaikara.
- 8 "Na rĩrĩ, ta thikĩrĩria, wee wendete ikeno,
 na ũikaraga ũtarĩ ũgwati ũngĩtigĩra,
 na ũkeĩraga atĩrĩ,
 'Nĩi no nĩi, na gũtirĩ ũngĩ tiga nĩi.
 Ndirĩ hĩndĩ ngaatuĩka mũtumia wa ndigwa,
 kana menye ũhoru wa gũkuĩrwo nĩ ciana.'
 9 Maũndũ macio meerĩ nĩmagagũkorerera o rĩmwe,
 mũthenya o ro ũmwe:
 nĩũgakuĩrwo nĩ ciana, na ũtuĩke mũtumia wa ndigwa.
 Maũndũ macio magaagũkorerera na ũiyũru biũ,
 o na gũtuĩka ũrĩ na ũrogi mũingĩ,
 na ũgo waku ũkaingĩha mũno.
- 10 Ũtũire wĩhokete waganu waku,
 ũkoiga atĩrĩ, 'Gũtirĩ mũndũ ũnyonaga.'
 Ũũgi na ũmenyo waku nĩkũhĩtithagia rĩria ũkwĩra atĩrĩ,
 'Nĩi no nĩi, na gũtirĩ ũngĩ tiga nĩi.'
 11 Nĩ ũndũ ũcio mwanangĩko nĩũgagũkora,
 na ndũkaamenya ũrĩa ũngĩũũrĩa.
 Nĩũgakorererwo nĩ mũtino
 ũrĩa ũtangĩhota gwĩkũũra kuuma kũrĩ guo;
 ningĩ nĩũgakorererwo o ro rĩmwe
 nĩ ihooru rĩa maũndũ ũterĩgĩrĩire.
- 12 "Wee thĩi na mbere na ciama ciaku cia ũgo,
 na ũrogi waku mũingĩ ũrĩa ũtũire wĩkaga kuuma ũrĩ mũnini.
 No gũkorwo hihĩ nĩũkona kĩguni kĩa mo,
 kana hihĩ ũtũme kũgĩe na itua-nda inene.
- 13 Irĩa iria ciothe ũheetwo no gũkũnogia ikũnogetie!
 Ago aku arĩa maroraga igũrũ matu-inĩ nĩmeyumirie,
 acio matũĩragia njata na makaratha mohoro o mweri-ri, o mweri-ri,
 nĩmagĩkũhonokie kuuma kũrĩ maũndũ marĩa megũgũkorerera.
- 14 Ti-itherũ, andũ acio mahaana ta itira iria itigĩtwo mũgũnda;
 nĩgũcinwo magaacinwo nĩ mwaki mathire.
 Matikahota kwĩhonokia kuuma kũrĩ hinya wa rũrĩrĩmbĩ rwa mwaki,
 nĩgũkorwo hatigaakorwo makara mangĩotwo mwaki;
 hatirĩ mwaki haha ũngĩotwo.
- 15 Ũguo noguo mangĩgwĩkĩra,
 aya mwanarutithania wĩra na mũkonjorithia nao
 kuuma rĩria warĩ mũnini.
 O mũndũ wao athiiga o na mbere kũhĩtia;
 gũtigakorwo mũndũ o na ũmwe ũngĩgĩkũhonokia.

48

Israeli kũũmia Ngoro

- 1 "Atĩrĩrĩ, we nyũmba ya Jakubu, ta thikĩrĩria ũhoru ũyũ,
 o wee wĩtanagio na rĩĩtwa rĩa Israeli,
 na uumĩte rũciaro-inĩ rwa Juda,
 o inyuĩ mwĩhĩtaga mũkĩgwetaga rĩĩtwa rĩa Jehova,
 na mũkahooya Ngai wa Israeli,
 o na gũtuĩka mũtimũhooyaga na ma kana na ũthingu,
 2 nĩgũkorwo inyuĩ mwĩtaga atũũri a itũũra rĩria inene itheru,
 na mũkehoka Ngai wa Israeli,
 o ũcio rĩĩtwa rĩake arĩ Jehova Mwene-Hinya-Wothe:

- 3 O tene nīndarathire ūhoru wa maūndū marīa magooka,
ngīmaaria na kanua gakwa na ngītūma mamenyeke;
na o ro rīmwe ngīmahingia, namo magīkīka.
- 4 Nīgūkorwo nīndamenyaga aī wee ūrī mūremi mūno,
nayo ngingo yaku ikahaana ta rūga rūmū rwa kīgera,
naguo thiithi waku ūgatuīka ta gīcango.
- 5 Nī ūndū ūcio ndakwīrire maūndū maya o tene;
ngīkwīra ūhoru wamo mataanekīka, nīgeetha ndūkanoige aīrī,
'Mīhianano yakwa ya kūhooywo nīyo īkīte maūndū macio;
mūhianano wakwa wa gwacūhio, na ngai yakwa ya kīgera
nīcio ciathanire ūhoru wamo.'
- 6 Kūigua nīmūiguīte maūndū macio; ta kīmarorei mothe.
Githi mūtīkamoimbūra aī nīguo matarīi?
- "Kuuma rīu ndīkwīraga ūhoru wa maūndū merū,
ngakwīra ūhoru wa maūndū mahithe, o marīa wee ūtooī.
- 7 Maūndū macio mathondeketwo o rīu, na ti ma tene;
ndūrī waigua ūhoru ūcio, waūigua ūmūthī.
Nī ūndū ūcio ndūngiuga aīrī,
'Maūndū macio nīndamenyete ūhoru wamo.'
- 8 Wee ndūrī waigua kana ūkamenya;
kuuma o tene matū maku matīrī mahingūka.
Nīnjūūī wega ūrīa ūrī mūndū mūgarū,
o na aī kuuma waciarwo wetirwo mūremi.
- 9 Nīngwamba kūrūgama mang'ūrī makwa nī ūndū wa rītwa rīakwa;
na tondu wa ūgooci wakwa ndigīrīrie mang'ūrī macio matigagūkore,
nīguo ndigakūniine biū.
- 10 Aīrīrī, nīngūtheretie o na gūtuīka ti ta ūrīa betha ītheragio;
wee-rī, ngūgeretie thīnī wa icua rīa mīnyamaro.
- 11 Nī ūndū wakwa nī mwene,
ī ti-itherū, nī ūndū wakwa nī mwene-rī, nīngeeka ūndū ūcio.
Nīi mwene-rī, ndaahota aīa gwītīkīria rītwa rīakwa rīthaahio?
Rīiri wakwa ndīkaūhe mūndū ūngī.

Israeli Kūrekio

- 12 "Aīrīrī, wee Jakubu, ta thīkīrīria,
o na wee Isīraeli ūrīa nī nījīite:
Nīi nī nī Ngai; nī nī wa mbere,
o na nīngī nī nī wa kūrigīrīria.
- 13 Guoko gwakwa kūmbe nīkuo kwahaandire mīthingi ya thī,
na guoko gwakwa kwa ūrīo gūgītambūrūkia matu;
rīrīa ndaameta,
mothe marūgamaga o hamwe.
- 14 "Cookanīrīrai hamwe inyuothe na mūthīkīrīrie:
Nī mīhianano īrīkū ya kūhooywo īrī yoimbūranīra maūndū macio?
Mūndū ūrīa Jehova ethuurīre manyīitanīre nake
nīwe ūkaahingia muoroto wake wa gūūkīrīra būrūri wa Babuloni;
guoko gwake nīkuo gūgookīrīra andū a Babuloni.
- 15 Nīi, o nī-rī, nīnjarītie;
ī nīguo, nī nī ndīmwītīte,
na nīngamūrehe,
na nīakagaacīra wīra-inī wake.
- 16 "Nguhīrīrai mūthīkīrīrie ūhoru ūyū:
"Kuuma o kīambīrīria ndīrī ndaaria ūhoru na hitho;
maūndū macio makīoneka, nī ngoragwo ho."
- Na rīu Mwathani Jehova nīwe ūndūmīte,
we mwene o na Roho wake.
- 17 Jehova, o we Mūkūūri waku,
o we Mūtheru wa Isīraeli, ekuuga aīrī:

“Niī nī niī Jehova Ngai waku,
 ūrīa ūkūrutaga maūndū marīa makwagīrīre,
 na nowe ūkuonagīrīria nījra īrīa wagīrīrwo nīkūgera.
¹⁸ Naarī korwo nīmwaiguīte maathani makwa,
 thayū wanyu ūngīahaanire ta rūūi rūgūtherera,
 nagu ūthingu wanyu ūhaane ta makūmbī ma iria-inī.
¹⁹ Njiaro cianyu ingīaingīhire o ta mūthanga,
 nacio ciana cianyu cingīhe ta hīndī cia mūthanga iria itangītarīka;
 rīitwa rīao rītingīkaaniinwo,
 kana rīanangwo, rīeherio mbere yakwa.”

²⁰ Umai būrūri wa Babuloni,
 mwīthare, muume kūrī andū a Babuloni!
 Anīrīrai ūhorō ūyū na kayū kanene mūkenete,
 na mūhunje ndūmīrīri īno.
 Mītūmei nginya ituri-inī cia thī;
 ugai atīrī, “Jehova nīakūūrīte ndungata yake Jakubu.”
²¹ Matianyootire hīndī īrīa aamatoongoreirie werū-inī;
 nīamarutīire maaī kuuma rwaro-inī rwa ihiga;
 o na ningī agīatūra rwaro rwa ihiga,
 namo maaī makiuma ho.

²² Jehova ekuuga atīrī, “Andū arīa aaganu matikagīa na thayū o na rī.”

49

Ndungata ya Jehova

¹ Atīrīrī, inyuī mūtūūraga icīgīrīra-inī ta thikīrīria;
 o na inyuī andū a mabūrūri ma kūraya ta iguai:
 Jehova aanjītire itarī mūciare;
 ndī o nda ya maitū nīguo aanjītire na rīitwa rīakwa.
² Nīatūmire kanua gakwa gatūike ta rūhiū rūūgī rwa njora,
 na akīhitha kīruru-inī gīa guoko gwake;
 agīthondeka ta mūguī mūnyoroku,
 na akīhitha thiaka-inī wake.
³ Agīcooka akīnjīra atīrī, “Wee Isiraeli, nīwe ndungata yakwa,
 andū nīmarīngocaga nī ūndū waku.”
⁴ No ngiuga atīrī, “Niī ndutīte wīra wa tūhū;
 hūthīrīte hinya wakwa wothē nī ūndū wa maūndū matarī kīguni na ma tūhū.
 No rīrī, ūhorō wakwa wa gūtuīrwo ciira na kīhoto uumaga harī Jehova,
 narīo irīhi rīakwa rīrī na Ngai wakwa.”
⁵ Na rīu-rī, Jehova ūrīa wanyūūmbire ndī nda ya maitū ndūike ndungata yake,
 nīguo hūndūre Jakubu, ndīmūcookie harī we, na njookanīrīrie Isiraeli harī we,
 nīgūkorwo ndī mūtūku maito-inī ma Jehova,
 na Ngai wakwa agakorwo arī hinya wakwa,
⁶ Jehova ekuuga atīrī:
 “Nī ūndū mūhūthū harīwe gūtuīka ndungata yakwa,
 ya gūcookereria mīhīrīga ya Jakubu,
 na kūhūndūra matigari ma Isiraeli marīa ndītīgīrie.
 Ningī nīngatūma ūtuīke ūtheri wa gūtherera andū a ndūrīrī,
 nīgeetha ūtware ūhonokio wakwa ituri-inī ciothe cia thī.”
⁷ Jehova, Mūkūūri wa Isiraeli,
 o we Ūrīa Mūtheru wa Isiraeli,
 ekwarīria ūrīa mūnyarare na agathūūrwo nī ndūrīrī,
 akeera ūrīa ndungata ya aathani atīrī,
 “Athamaki marīkuonaga magakūrūgamīra,
 aanake a athamaki makuona magakūinamīrīra,
 nī ūndū wa Jehova, ūcio mwīhokeku,
 o we Ūrīa Mūtheru wa Isiraeli, ūrīa ūgūthuurīte.”

Gūcookereria Isiraeli

⁸ Jehova ekuuga atĩrĩ,
 “Hĩndĩ ya gwĩtikĩrĩka, nĩngagũcookeria ũhoro,
 nago mũthenya wa kũhonokania, nĩngagũteithia;
 nĩndikũmenyagĩrĩra, na nĩngũkũheana
 ũtuĩke wa kũrĩkanĩra kĩrĩkanĩro na andũ anyu
 gĩa kũmacookeria bũrũri,
 na ũtũme megwatĩre igai rĩa kũndũ kũrĩa gwatigirwo gũkirĩte ihooru,
⁹ na nĩngĩ wĩre andũ arĩa mohetwo atĩrĩ, ‘Thĩĩ, nĩmuohorwo,’
 nao arĩa maikarĩte nduma-inĩ ũmeere atĩrĩ, ‘Umĩrai ũtheri-inĩ!’

“Makaarĩthagio mĩkĩra-inĩ ya njĩra,
 na moonage gĩa kũrĩa tũrĩma-inĩ tuothe tũrĩa tũtarĩ kĩndũ.
¹⁰ Matikaahũũta kana manyoote,
 kana macinwo nĩ ũrugarĩ wa werũ-inĩ o na kana mahĩe nĩ riũa.
 Nĩgũkorwo ũrĩa ũmaiguagĩra tha nĩwe ũkaamoonia njĩra
 na amatongoragie amatware ithima-inĩ cia maaĩ.
¹¹ Nĩngatũma kũgĩte njĩra irĩma-inĩ ciakwa ciothe,
 nacio barabara ciakwa iria njarĩĩ ciambatĩrio na igũrũ.
¹² Atĩrĩrĩ, magooka moimĩte kũndũ kũraya:
 amwe makoima gathigathini, na amwe moime ithũiro,
 na arĩa angĩ moime rũgongo rĩa Sinimu.”

¹³ Wee igũrũ, anĩrĩra nĩ gũkena;
 nawe thĩ ũcanjamũke,
 na inyuĩ irĩma-rĩ, inai rwĩmbo!
 Nĩgũkorwo Jehova nĩahooreretie andũ ake,
 nao andũ ake arĩa anyariire akamaiguĩra tha.

¹⁴ No rĩrĩ, Zayuni oigire atĩrĩ, “Jehova nĩandiganĩirie,
 Mwachani nĩariganĩirwo nĩ nũ.”

¹⁵ “Nyina wa mwana-rĩ, no ariganĩrwo nĩ mwana ũrĩa arongithia,
 na aage kũiguĩra tha mwana ũrĩa aciarĩte?
 Hihi no kũhoteke ariganĩrwo,
 no nĩ ndikaariganĩrwo nĩwe!

¹⁶ Atĩrĩrĩ, ngururĩte mũhiano waku hĩ-inĩ ciakwa,
 nacio thingo ciaku ikoragwo mbere yakwa hĩndĩ ciothe.

¹⁷ Ariũ aku mahiũhĩte magĩcookaga kũrĩ we,
 nao arĩa makwanangĩte nĩmarakũũrĩra.

¹⁸ Tiira maitho maku wĩrorere kũndũ guothe;
 ariũ aku othe maracookanĩrĩra hamwe moke harĩwe.”

Jehova ekuuga atĩrĩ, “Ti-itherũ o ta ũrĩa nĩ ndũũraga muoyo-rĩ,
 ũkaamehumba othe ta mathaga;
 ũkaamehumba o ta ũrĩa mũhiki egemagia na mathaga make.

¹⁹ “O na gũtuĩka nĩwanangĩtwo ũgakira ihooru,
 o nago bũrũri waku ũkonũhwo-rĩ,
 bũrũri ũcio nĩũkanyiiha wage kũiganĩra andũ arĩa matũũraga kuo,
 nao arĩa magũtambuurangĩte magaaakorwo maingatĩtwo magathĩĩ haraaya nawe.

²⁰ Ciana iria ciaciarĩrwo bũrũri ũrĩa watahĩrwo,
 ikoiga ũkĩiguaga atĩrĩ,

‘Bũrũri ũyũ nĩ mũnini, ndũngĩtũigana,
 tũhe kũndũ kũngĩ gwa gũtũũra.’

²¹ Hĩndĩ iyo nĩũkeyũria na ngoro yaku atĩrĩ,
 ‘Nũũ wanjarĩire ciana ici,

kuona atĩ nĩndakuĩrĩrwo nĩ ciana ciakwa, ngĩtigwo ta ndĩ thaata;
 ndaarĩ mũtahe na ngamenwo.

Nũũ warerire ciana ici?

Nĩĩ ndatigirwo nyiki,

no rĩrĩ, ciana ici ciũmĩte nakũ?’ ”

²² Mwachani Jehova ekuuga ũũ:

“Atĩrĩrĩ, nĩngeeta ndũrĩrĩ,

njooke nyambararie bendera yakwa kūrī andū a mabūrūri;
nao nīmakarehe ariū aku mamakuuīte na moko,
na makuue airītu aku na ciande ciao.

²³ Athamaki nīo magaatūika mathoguo ma gūkūrera,
na atumia ao matuīke ta aa maitūguo a gūkūrera.
Nīmagakūinamīrīra maturumithītie mothiū mao thī,
na nīmagacūna rūkūngū rūrīa rūrī magūrū-inī maku.
Hīndī iyo nīūkamenya atī nīi nī nīi Jehova;
arīa manjīhokaga matigaaconoka.”

²⁴ Anga njamba īrī hinya no itunywo indo iria itahīte,
o na kana andū arīa maanyiitwō mahonokio kuuma kūrī andū karaū?

²⁵ No rīrī, Jehova ekuuga atūrī:

“Īi, njamba cia ita nīigatunywo andū arīa ciohete mīgwate,
na indo iria itahītwo itunyanwo kuuma kūrī andū arīa karaū;
nīngahūūrana na andū arīa mahūūranaga nawe,
na nīngahonokia ciana cianyu.

²⁶ Nīngatūma andū arīa makūhinyagīrīria marīe nyama cia mūrī yao;
makaarīo nī thakame yao ene o ta marīitwō nī njoohi.

Nao andū othe nīmakamenya,
atī nīi, Jehova, nī nīi Mūhonokia waku,
na Mūkūūri waku, o nīi Ūrīa Mwene-Hinya wa Jakubu.”

50

Mehia ma Isiraeli

¹ Jehova ekūūria atūrī,

“Marūa marīa maitūguo aaheirwo ma gūtigana nake,
o macio monanagia atī nīndamūteire-rī, marī ha?
Kana nī mūdū ūrīkū wa arīa ndaarī thīrī nao ndakwendeirie?
Nī ūndū wa mehia manyu-rī, nīkīo mwendirio;

nī ūndū wa ūrīa mwagararīte watho,
nīkīo nyina wanyu aateirwo.

² Rīrīa ndokire-rī, nī kīi gīatūmire haage mūdū o na ūmwe?
Nīngī rīrīa ndetanire-rī, nī kīi gīatūmire haage mūdū o na ūmwe wanjītūkire?
Kaī guoko gwakwa gwakuhīhīte, nīguo kūremwo nīkūmūkūūra?

Nī hinya njagīte wa kūmūhonokia?
Ikūūma rīakwa rīiki nīrītūmaga iria rīhūe,
o na ngatūma njūūi ituīke werū;
thamaki ciakuo ikabutha nī kwaga maaī,
na igakua nī nyoota.

³ Nīi hūmbaga igūrū nguo ya nduma,
na ngarīkunīkīra na nguo ya ikūnia.”

⁴ Mwathani Jehova nīaahete rūrīmī rwa andū arīa marutītwo maūdū,
nīguo menyage ūrīa ciugo ciakwa ingīhota gūteithia andū arīa anogu.
Anjarahūra rūciinī o rūciinī,
akaarahūra matū makwa thīkīrīrie nīguo ndīirute ta andū arīa marutagwo
maūdū.

⁵ Mwathani Jehova nīahingūrīte matū makwa,
na nīi ndirī ndamūremera;
ndīcookete na thuutha.

⁶ Ndaneanire mūgongo wakwa kūrī andū arīa maahūūraga,
kīreru giakwa ngīkīnengera arīa maangūūraga nderu;
ndiahithire ūthiū wakwa atī nīguo ndikanyūrūrio,
kana ndige gūtūūrwo mata.

⁷ Tondū Mwathani Jehova nīwe ūndeithagia-rī,
ndirī hīndī ngaacnorithio.

Nī ūndū ūcio ndūmīte ūthiū wakwa ūikare ūūmīte o ta ihiga rīa nyaigī,
na nīnjūūi ndirī hīndī ngaacnorithio.

⁸ Nīngī ūrīa ūnduuga mūthingu arī hakuhī.
Nūū ūngīgīthitanga?

Nioke tūrūgamane nake!
 Ningī ūria ūngīnjirithia akīri we ū?
 Mündū ūcio nīarekwo akīng'ethere!
 9 Atīriri, Mwathani Jehova nīwe ūndeithagia.
 Ūria ūngīndua mwīhia akīri ūū?
 Andū acio othe magaathira o ta ūria nguo ūthiraga;
 makaarīo nī memenyi, mathire biū.

10 Nūū thīini wanyu wītīgīrite Jehova,
 na wathīkagīra kiugo kīa ndungata yake?
 Mündū ūria ūthiagira nduma-ini,
 ūria ūtarī na ūtheri,
 nīakūhoke rūtwa rīa Jehova,
 na egiritanie na Ngai wake.
 11 No riri, riu inyuī aria othe mwakagia mwaki,
 na mūkeehe imūrī igwakana-rī,
 thīi, mūgerere ūtheri-inī wa mwaki wanyu,
 na wa imūrī cia mwaki ūria mūgwatītie.
 Ūndū ūyū nīguo mūkaamūkīra kuuma guoko-inī gwakwa:
 Mūgaakoma thī na mīnyamaro.

51

Ūhonokio wa Zayuni wa Tene na Tene

1 "Atīriri, inyuī mūrūmagīrira maündū ma ūthingu ta thikīrīriai,
 o inyuī mūrōngoragia Jehova:
 Rorai rwaro rwa ihiga rūria mwarutirwo,
 o na kīenjero kīa mahiga kīria mwenjirwo;
 2 ta rorai Iburahīmu, o we ithe wanyu,
 o na Sara, ūria wamūciarire.
 Nīgūkorwo hīndī irīa aarī o wiki nīguo ndamwītire,
 na ngīmūrathima, ngītūma aingīhe.
 3 Ti-itherū Jehova nīakahooreria Zayuni,
 o na ahoorerie kündū gwakuo kūrīa kwanangītwo;
 werū wakuo akaaūtua o ta Edeni,
 na rūng'ūrī rwakuo arūtue o ta mūgūnda wa Jehova.
 Kūu guothe gūkaiyūra gīkeno, na gūcanjamūka ngoro,
 na gūcookagia ngaatho, o gūkīinagwo nyimbo.
 4 "Inyuī andū akwa ta thikīrīriai,
 na inyuī rūriri rwakwa, njiguai:
 Nīgūkorwo watho ūkoima harī nī;
 nakīo kīhooito gīakwa nīkīo gīgaatuīka ūtheri wa ndūriri.
 5 Ūhoro wakwa wa ūthingu nūrooka o na ihenya,
 nakuo kūhonokania gwakwa kūrī hakuhi kuoneka,
 o nakuo guoko gwakwa nikuo gūgaatuīra andū a ndūriri ciira wa kīhooito.
 Andū a icigīrira-inī nī nī magaacūthīrīria
 na meterere guoko gwakwa marī na mwīhoko.
 6 Tiirai maitho manyu na igūrū,
 na mūrore thī irīa irī mūhuro;
 igūrū rīkaabuīria o ta ndogo,
 nayo thī ūthire o ta ūria nguo ūthiraga,
 nao atūūri ao makuage o ūguo ta ngi.
 No riri, ūhonokio wakwa nīwagūtūūra nginya tene,
 nago ūthingu wakwa ndūrī hīndī ūgaathira.
 7 "Ta njiguai, inyuī andū arīa mūū ūhoro wa ūthingu,
 o inyuī andū arīa mūrūmitie watho wakwa ngoro-inī cianyu:
 Mūtigetigīre kūmenwo nī andū,
 o na kana mūmakio nī irumi iria mamūrūmagā nacio.
 8 Nīgūkorwo makaarīo nī memenyi mathire biū o ta nguo;
 na marīo nī igunyū o ta marī guoya wa ng'ōndu.

No rĩrĩ, ũhoro wakwa wa ũthingu nĩ wa gũtũũra nginya tene,
naguo ũhonokio wakwa ũtũũre nginya njarwa-inĩ ciothe.”

⁹ Arahũka, arahũka! Wĩkĩre hinya,
wee guoko kwa Jehova;
arahũka o ta ũrĩa waarahũkire matukũ marĩa ma tene,
warahũke o ta hĩndĩ ya njarwa cia tene.
Githĩ wee tiwe watinangirie Rahabu tũcunjĩ,
o wee watheecangire nyamũ iyo nene, ũkĩmĩtũrĩkania?

¹⁰ Githĩ tiwe wahũithirie iria,
maaĩ ma kũndũ kũrĩa kũriku mũno,
o wee watemire njĩra kũu iria-inĩ kũrĩa kũriku,
nĩgeetha andũ arĩa wakũũrĩte maringĩre yo?

¹¹ Andũ arĩa akũũre a Jehova nĩmagacooka.
Nao magaatooonya Zayuni makĩinaga;
nĩmagekĩrwo thũmbĩ ya gĩkeno gĩa tene na tene.
Magaakena na macanjamũke,
nakĩo kĩa na mũcaayo nĩgathira biũ.

¹² “Nĩ, o nĩ mwene-rĩ, nĩ nĩ ndĩmũhooreragia.
Wee ũrĩ ũ, atĩ nĩguo wĩtigĩre andũ arĩa makuuaga,
na ũgetigĩra ariũ a andũ arĩa magaatuo o ta nyeki,

¹³ nawe ũkariganĩrwo nĩ Jehova ũrĩa wakũũmbire,
o we ũrĩa watambũrũkirie matu,
na agĩaka mĩthingi ya thĩ,

atĩ nĩguo o ũtũũrage na guoya o mũthenya
nĩ ũndũ wa mang’ũrĩ ma mũhinyanĩrĩria
rĩrĩa ekwĩhaarĩria aniinane?

Namo mang’ũrĩ ma mũhinyanĩrĩria ũcio-rĩ, makĩrĩ ha?

¹⁴ Nao oohwo arĩa marainaina nĩ guoya nĩmekuohorwo o narua;
matigakuĩra kũu marima-inĩ ma njeera,
o na kana irio ciao ciage.

¹⁵ Nĩgũkorwo nĩ nĩ Jehova Ngai wanyu,
ũrĩa ũtũmaga iria rĩkie ndiĩhũ nĩguo makũmbĩ marĩo makaruruma;
Jehova Mwene-Hinya-Wothe nĩrĩo rĩtwa riake.

¹⁶ Nĩnjĩkĩrĩte ciugo ciakwa kanua-inĩ gaku,
na ngakũhumbĩra na kũruru gĩa guoko gwakwa,

o nĩ ndatambũrũkirie matu harĩa marĩ,
na ngĩaka mĩthingi ya thĩ,
o nĩ njĩruga andũ a Zayuni atĩrĩ, ‘Inyuĩ mũrĩ andũ akwa.’”

Gĩkombe kĩa Mang’ũrĩ ma Jehova

¹⁷ Arahũka, arahũka!
Wee Jerusalemu ũkĩra,
o wee ũnyuĩrĩre gĩkombe kĩa mang’ũrĩ ma Jehova,
ũnengereirio kuuma guoko-inĩ gwake,
o wee ũnyuĩrĩre kuuma mbakũri
irĩa ĩtũmaga andũ matũgũũge na ũkamĩinĩkĩrĩria.

¹⁸ Harĩ ariũ ake othe arĩa aaciarire,
gũtirĩ o na ũmwe ũngĩmũtongoria;
o na ningĩ ariũ ake othe arĩa aarerire-rĩ,
gũtirĩ o na ũmwe ũngĩmũnyĩita guoko.

¹⁹ Mogwati maya meerĩ nĩmo magũkorete;
nũũ ũgaagĩkũhooreria?
Mogwati macio nĩ mwanangĩko na ũniinani,
ningĩ nĩ ng’aragu o na rũhiũ rwa njora;
nũũ ũgaagĩkũhooreria?

²⁰ Ariũ aku nĩmaringĩkĩte;
nao makomete macemanĩrio-inĩ ma njĩra ciothe,
magakoma o ta thĩya ĩnyĩĩtĩtwo nĩ mũtego.

Maiyũrĩtwo nĩ mang’ũrĩ ma Jehova,
na ikũũma rĩa Ngai wanyu.

21 Nĩ ūndũ ūcio igua ūhoro ūyũ, wee ūnyariir̄two,
 ūkar̄ĩo, no ti ndibeĩ ikūr̄ĩte.
 22 Mwathani Jehova Ngai waku
 ūr̄ĩa ūgitaḡira andũ ake, ekuuga ūũ:
 “Atūr̄ĩr̄ĩ, nĩngwehereirie ḡikombe k̄ĩr̄ĩa ḡātũmire ūtũgũge,
 ngak̄ĩruta guoko-inĩ gwaku;
 o na ngakwehereria mbak̄ũri ya mang’ūr̄ĩ makwa,
 na ndũgacooka kũmĩnyũira r̄ĩngĩ.
 23 Nĩnganeana mbak̄ũri iyo moko-inĩ ma ar̄ĩa makũnyariiraga,
 o ar̄ĩa maakw̄ĩrire atūr̄ĩ,
 ‘Wĩgũithie thĩ, nĩguo tũkũgerere igūr̄ũ.’
 Nawe ūḡikoma, mũgongo waku ūḡĩtuĩka taar̄ĩ thĩ,
 na ūk̄ĩutua taar̄ĩ n̄jira nĩguo andũ acio makũgeraḡire igūr̄ũ.”

52

1 Arahũka, arahũka, wee Zayuni,
 w̄ĩk̄ĩre hinya.
 Īk̄ĩra nguo ciaku iria irĩ riiri,
 o wee Jerusalemu, itũũra r̄ĩr̄ĩa inene na r̄ĩamũre.
 Nĩgũkorwo kuuma r̄ĩu th̄ĩnĩ waku
 ḡũtigacooka gũtoonya mũndũ ūtar̄ĩ mũruu
 kana mũndũ ūr̄ĩ na thaahu.
 2 W̄ĩribaribe rũkũngũ;
 ūk̄ĩra, ūkar̄ĩre ḡĩtĩ k̄ĩa ūnene, wee Jerusalemu.
 W̄ĩohore m̄ĩnyororo iyo irĩ ngingo yaku,
 wee mwar̄ĩ wa Zayuni, o wee ūtũire ūr̄ĩ muohe.
 3 Nĩgũkorwo Jehova ekuuga atūr̄ĩ:
 “Wee wend̄irio ūtaruf̄ĩr̄wo k̄ĩndũ,
 na ūgaakũr̄wo ūtaruf̄ĩr̄wo mbeeca.”
 4 Nĩgũkorwo Mwathani Jehova ekuuga atūr̄ĩ:
 “Tene andũ akwa maikũrũkire bũrũri wa Misiri
 maḡĩth̄ĩ gũtũũra mar̄ĩ ageni kuo;
 thuutha ūyũ andũ a Ashuri n̄ĩmamahinyr̄ĩrie.”
 5 Jehova ekũũria atūr̄ĩ, “R̄ĩu-r̄ĩ, nĩ k̄ĩ ndĩ nak̄ĩo?
 “Nĩgũkorwo andũ akwa maatahirwo o ūguo tũhũ,
 nao andũ ar̄ĩa mamaathaga no kũmanyũrũria.
 Nar̄ĩo r̄ĩtwa r̄ĩakwa r̄ĩcambagio h̄ĩndĩ ciothe,”
 ūguo nĩguo Jehova ekuuga.
 6 “Nĩ ūndũ ūcio andũ akwa n̄ĩmakamenya r̄ĩtwa r̄ĩakwa;
 mũthenya ūcio n̄ĩmakamenya
 atĩ nĩ n̄ĩ ndaaririe ūhoro ūcio o tene.
 Īnĩ nĩguo, nĩ n̄ĩ ndawaririe.”
 7 Kaĩ magūr̄ũ ma mũndũ ūr̄ĩa ūrarehe ūhoro mwega,
 n̄ĩmaḡĩr̄ĩre kũu ir̄ĩma-inĩ igūr̄ũ-ĩ,
 o ūcio ūrahunjan̄ĩria ūhoro wa thayũ,
 na akarehe ūhoro mwega wa maũndũ maḡĩr̄ĩru,
 o na akahunjan̄ĩria ūhoro wa kũhonokania,
 o we ūr̄ĩa ūreera Zayuni atūr̄ĩ,
 “Ngai waku n̄ĩwe ūrathamaka!”
 8 Atūr̄ĩr̄ĩ, ta thik̄ĩr̄ĩria! Aranḡĩri aku n̄ĩmaran̄ĩr̄ĩa;
 maran̄ĩr̄ĩa n̄ĩ gũkena mar̄ĩ hamwe.
 R̄ĩr̄ĩa Jehova agaacooka Zayuni,
 n̄ĩmakeyonera na maitho mao.
 9 Atūr̄ĩr̄ĩ, inyuĩ kũndũ kũr̄ĩa kwananḡĩtwo kwa Jerusalemu,
 amb̄ĩr̄ĩriaĩ kũina nyĩmbo cia ḡikeno,
 nĩgũkorwo Jehova n̄ĩahooreretie andũ ake,
 na agakũũra Jerusalemu.
 10 Jehova n̄ĩakaguũria guoko gwake gũtheru
 har̄ĩ ndũr̄ĩr̄ĩ ciothe, ikuone na maitho mao,
 nacio ituri ciothe cia thĩ n̄ĩcikoona
 ūhonokanio wa Ngai witũ.

11 Eherai, eherai, umai kũu!

Mũtikahutie kĩndũ kírĩ thaahu!

Umai kũu na mwĩtherie,
inyuí mũkuuaga indo cia Jehova.

12 No rĩrĩ, mũtikoima na ihenya,

kana mũthĩ mũhanyũkĩte;

nĩgũkorwo Jehova nĩwe ũkaamũtongoria,

Ngai wa Isiraeli nĩwe ũkaamuuma thuutha, amũgitĩre.

Ndungata Gũthũnĩka

13 Atĩrĩrĩ, ndungata yakwa ĩgeekaga maũndũ na ũũgĩ;

nĩkambarario na yambatĩrio, o na ĩtũũgĩrio mũno.

14 O ta ũrĩa andũ aingĩ maagegĩrio mũno nĩ ũndũ wake,

tondũ gĩthiithi gĩake nĩgĩathũkĩtio mũno, gĩgakĩra kĩa mũndũ o wothe,
na mũhianĩre wake ũgathũkio gũkĩra mũhianĩre wa andũ,

15 ũguo noguo akaamakia ndũrĩrĩ nyingĩ,

nao athamaki nĩmagatumia tũnua twao nĩ ũndũ wake.

Nĩgũkorwo maũndũ marĩa materĩtwo, nĩmakamoono,

na maũndũ marĩa mataiguĩte, nĩmakamenya ũhoru wamo.

53

1 Nũũ wĩtĩkĩtie ũhoru witũ,

nakuo guoko kwa Jehova-rĩ, kũguũrĩrio ũ?

2 Nĩgũkorwo ndungata ĩyo yakũrĩre ĩhaana ta mũtĩ mwĩthĩ,

na ta mũri ũmerete kũndũ kũmũ.

Ndĩarĩ kũrorerwa o na kana ĩgathakara ũndũ tũngĩaguucĩrĩrio nĩyo,

ĩkĩoneka-rĩ, gũtirĩ kĩndũ kĩngiatũmire tũmũirĩrie.

3 Ndungata ĩyo nĩyanyararirwo na ĩkĩregwo nĩ andũ,

aarĩ mũndũ wa kĩa kĩa kĩngĩ na wonete thĩna.

O ta mũndũ ũrĩa andũ mahithaga mothiũ mao matikamuone-rĩ,

aanyararirwo, na ithuĩ tũtiigana kũmũtĩa.

4 Ti-itherũ nĩwe woire wonje witũ,

na agĩkuua kĩa giitũ;

no ithuĩ twatũire nĩkũhũurwo aahũrĩtwo nĩ Ngai,

akamũgũtha na akamũnyamaria.

5 No rĩrĩ, aatĩhangĩrio nĩ ũndũ wa mahĩtia maitũ,

o na akĩhehenjwo nĩ ũndũ wa waganu witũ;

nakuo kũherithio kũrĩa gwatũmire tũgĩe na thayũ nĩwe waherithirio,

na ithuĩ tũhonagio nĩ ũndũ wa nguraro ciake.

6 Ithuothe, nĩtũhĩtĩtie njĩra, tũgaturuura ta ng'ondũ ciũrĩte,

o mũndũ agathĩ na njĩra yake mwene;

nake Jehova nĩamũigĩrĩre

waganu witũ ithuothe.

7 Nĩahinyĩrĩrio na agĩthĩnio, nowe ndaatumũrĩre kanua gake;

aakĩrĩre ki o ta ũrĩa gatũrũme gakiraga gagĩthĩ gũthĩnjwo,

na o ta ũrĩa ng'ondũ ĩkiraga ki ĩrĩ mbere ya mũmĩenji guoya,

noguo o nake ataatumũrĩre kanua gake.

8 Eeheririo na ũndũ wa kũhinyĩrĩrio na gũtũrwo ciira ũtarĩ wa kĩhoo.

Ha ũhoru wa rũciaro rwake-rĩ, nũũ ũngĩaria ũhoru waruo?

Nĩgũkorwo eeheririo kuuma bũrũri wa arĩa matũũraga muoyo;

na nĩ ũndũ wa mahĩtia ma andũ akwa nĩkĩo aahũũrĩtwo.

9 Rĩrĩa aakuire agĩrwo mbĩrĩra-inĩ ya andũ aaganu,

o na agĩthikwo mbĩrĩra-inĩ ya andũ arĩa itonga,

o na harĩa atekĩte ũndũ mũũru,

kana kanua gake gakaaria maheeni.

10 No rĩrĩ, Jehova nĩonire arĩ wega amũhehenje, na agĩtũma athĩnĩke,

na rĩrĩa Jehova agaatumũ muoyo wake ũtũke igongona rĩa mehĩa-rĩ,

nĩakoono rũciaro rwake, na amũingĩhĩrie matukũ make,

naguo wendi wa Jehova nĩukagaacĩra guoko-inĩ gwake.

- 11 Thuutha wa ngoro yake gũthĩĩnĩka,
nĩakoona uumithio wa gũthĩĩnĩka gwake, na aiganĩre;
nĩ ũndũ wa ũmenyo wake, ndungata ĩyo yakwa thingu
nĩĩgatũma andũ aingĩ matũĩke athingu,
na nĩĩgakuuu mawaganu mao, ĩmeherie.
- 12 Nĩ ũndũ ũcio nĩngamĩgayanĩria igai hamwe na arĩa anene,
o na magayane indo cia gũtahwo na andũ arĩa marĩ hinya,
tondũ nĩarutire muoyo wake akue,
na agĩtaranĩrio na arĩa aagarari watho.
Nĩgũkorwo nĩakuuire mehia ma andũ aingĩ,
o na arĩa maahĩĩtie akĩmathaithanĩĩra.

54

Rĩiri ũrĩa Ũgooka wa Zayuni

- 1 “Atĩrĩrĩ, wee mũndũ-wa-nja thaata ina rwĩmbo,
o wee ũtarĩ waciara mwana;
ambĩrĩria kũina rwĩmbo, na wanĩĩre nĩ gũkena,
wee ũtarĩ wanyĩtwo nĩ ruo rwa gũciara,
tondũ ciana cia mũndũ-wa-nja ũrĩa ũtiganĩrio nĩ nyingĩ,
gũkĩra cia ũrĩa ũrĩ na mũthũuri,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.
- 2 “Wĩyaramĩrie handũ ha hema yaku,
na ũtambũrũkie mataama ma hema yaku maarama,
maguucie ũtekũmacaaĩra;
raihia mĩkanda ya hema yaku,
nacio hĩgĩ ciayo ũcikiĩndire irũme biũ.
- 3 Nĩgũkorwo nĩũgatheerema mwena wa ũrĩo na wa ũmotho;
njiaro ciaku nĩkegwatĩra mabũrũri ma ndũrĩrĩ,
na itũũre matũũra manene ma cio marĩa matigĩtwo matarĩ andũ.
- 4 “Ndũkanetiĩgĩre; tondũ ndũgaaconoka.
O na ndũkanaigwe guoya wa gũconorithio;
nĩgũkorwo ndũrĩ hĩndĩ ũkaanyararithio.
Nĩũkariganĩrwo nĩ thoni cia ũnini waku,
na ndũgacooka kũririkana rĩngĩ
ũrĩa wananyararwo nĩgũkorwo ũrĩ wa ndigwa.
- 5 Nĩgũkorwo ũrĩa Mũũmbi waku nĩwe mũthũuri waku,
nake etagwo Jehova Mwene-Hinya-Wothe,
o we ũrĩa Mũtheru wa Isiraeli nĩwe Mũkũuri waku;
nake etagwo Ngai mwene thĩ yothe.
- 6 Nĩgũkorwo Jehova nĩagagwĩta ũcooke,
ũhaana ta mũtumia ũtiganĩrio, na mũthĩĩnĩku ngoro,
mũtumia wahikire arĩ mũnini, agacooka agateo,”
ũguo nĩguo Ngai waku ekuuga.
- 7 “Nĩgũkorwo ndĩragũtiganĩrie o gwa kahinda kanini,
no nĩngũgũcookia ndĩ na tha nyingĩ mũno.
- 8 Hĩndĩ ya marakara maingĩ
nĩndakũhithire ũthiũ wakwa gwa kahinda kanini,
no nĩ ũndũ wa ũtugi ũrĩa ũtathiraga, nĩngakũiguĩra tha,”
ũguo nĩguo Jehova Mũkũuri waku ekuuga.
- 9 “Kũrĩ nĩ matukũ maya no ta marĩa ma hĩndĩ ya Nuhu,
rĩrĩa ndehĩtĩre ngiuga atĩ maaĩ ta macio ma hĩndĩ ya Nuhu
matigacooka kũiyũra thĩ.
Nĩ ũndũ ũcio rĩu nĩndĩhĩtĩe atĩ ndigacooka kũrakara nĩwe
o na kana ngũkũũme rĩngĩ.
- 10 Nĩgũkorwo irĩma no ithingithio,
natuo tũrĩma tweherio,
no rĩrĩ, wendo wakwa ũrĩa ũtathiraga ũrĩa ngwendete naguo-rĩ, ndũkeenenyio,
o na kana kĩrĩkanĩro gĩakwa gĩa thayũ kieherio harĩwe,”
ũguo nĩguo Jehova ũrĩa ũkũiguagĩra tha ekuuga.

- 11 “Atĩrĩrĩ, wee itũũra rĩrĩ inene inyamarie,
o wee ũhukathukĩtwo nĩ ihuhũkanio,
na ũkaaga wa gũkũhooreria,
nĩngagwaka na mahiga ma rangi wa mĩthemba mĩngĩ,
nayo mĩthingi yaku ndĩmĩake na mahiga ma yakuti.
- 12 Nĩngathondeka ndirica ciaku na mahiga mega matune,
na ihingo ciaku ndicithondeke na mahiga ma goro me kũhenia,
nacio thingo ciaku ciothe ikorwo irĩ cia mahiga ma goro mũno.
- 13 Ciana ciaku ciothe nĩkarutagwo ũhoru nĩ Jehova,
naguo thayũ wa ciana icio ciaku nũkaingĩha mũno.
- 14 Nĩũgaikara ta ũhaandĩtwo wega ũhoru-inĩ wa ũthingu:
Ũnyamarania nĩũgakũraihĩrĩria;
ndũgakorwo ũrĩ na ũndũ ũngĩtũma wĩtigĩre.
Nakĩo kĩmako nĩgĩgakũraihĩrĩria;
gĩtigagũkuhĩrĩria.
- 15 Na rĩrĩ, andũ mangĩgaagũtharĩkĩra-rĩ, nĩ ndigakorwo ũhoru-inĩ ũcio;
na mũndũ o wothe ũgaagũtharĩkĩra-rĩ, ũcio nĩ kwĩneana akeeneana harĩwe.
- 16 “Atĩrĩrĩ, nĩ nĩ nĩ ndoombire mũturi,
ũria ũhurutağĩra mwaki wa makara,
na agatura kĩndũ kĩa mbaara o ũria kĩagĩrĩre wĩra-inĩ wakĩo.
O na mũndũ ũria wanangaga akaniinana-rĩ, nĩ nĩ ndĩmũmbĩte;
17 na gũtirĩ kĩndũ kĩa mbaara gĩthondeketwo gĩa gũgũkĩrĩra gĩkaagaacĩra wĩra-
inĩ wakĩo,
na nũkahoota mũndũ ũria ũkaaria ciugo cia gũgũthitanga.
Rĩrĩrĩ nĩrĩo igai rĩa ndungata cia Jehova,
o naguo ũhoru wacio wa gũtuuo thingu uumaga harĩ nĩ,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

55

Gwĩtwo kwa Andũ Anyootu

- 1 “Atĩrĩrĩ, inyuĩ inyuothe arĩa mũnyootĩ-rĩ,
ũkaai mũnyue maai;
na inyuĩ mũtarĩ na mbeeca-rĩ,
ũkaai mũgũre irio, mũrĩe!
Ũkaai, mũgũre ndibei na iria
mũtarĩ na mbeeca mũkũruta, na hatarĩ na thogora.
- 2 Nĩ kĩ gĩgũtũma mũtũmĩre mbeeca harĩ irio gũtarĩ,
o na mũnoge mũkĩrutĩra wĩra kĩndũ gĩtangĩmũhũnia?
Thikĩrĩria na mũnjigwe, nĩguo mũrĩage indo iria njega,
nacio ngoro cianyu nĩrĩkenagĩra irio iria njega mũno.
- 3 Tegai matũ mũthikĩrĩrie, na mũũke kũrĩ nĩ;
nĩguai nĩgeetha mũtũũre muoyo.
Na nĩ nĩngarĩkanĩra na inyuĩ kĩrĩkanĩro gĩa gũtũura tene na tene,
arĩ wendo wakwa wa kwĩhokeka ũria nderĩre Daudi.
- 4 Atĩrĩrĩ ũcio nĩndĩmũtuĩte mũira kũrĩ ndũrĩrĩ,
na ngamũtua mũtongoria na mũnene wa ndũrĩrĩ.
- 5 Ti-itherũ nĩũgeeta ndũrĩrĩ iria ũtooĩ,
nacio ndũrĩrĩ iria itakũũ iteng’ere ciũke kũrĩ we,
nĩ ũndũ wa Jehova Ngai waku,
o we ũria Mũtheru wa Isiraeli,
nĩgũkorwo nĩakĩrahũmbĩte ũkengu mũnene.”
- 6 Mathaai Jehova hĩndĩ irĩa angĩoneka,
mũkaĩrei hĩndĩ irĩa arĩ hakuhi.
- 7 Mũndũ ũria mwaganu niatigane na mĩhĩire yake,
nake mũndũ ũria ũtarĩ mũthingu atigane na meciiria make mooru.
Nĩacookerere Jehova, na nĩekũmũiguĩra tha,
na acookerere Ngai witũ,
nĩgũkorwo nĩakĩragĩrĩria kũrekanĩra.

- 8 “Nīgūkorwo meciiria makwa timo meciiria manyu,
o na kana mīthiire yanyu igatuika ta mīthiire yakwa,”
ūguo nīguo Jehova ekuuga.
- 9 “O ta ūrīa matu maraihanīrīrie na thī,
ūguo noguo mīthiire yakwa iraihanīrīrie na mīthiire yanyu,
o na meciiria makwa magakīra meciiria manyu.
- 10 Nīgūkorwo o ta ūrīa mbura yuraga,
narīo ira rīkaharūrūka kuuma igūrū,
na iticookaga kuo itaihūgītīe thī
na igatūma mīmera ithundūke na ĩciare,
nīguo mūhandi aheo mbeū
na ūrīa wendaga kūrīa aheo irio ciake,
11 ūguo noguo kiugo gīakwa kīrīa kiumaga kanua gakwa gīgaaikara:
Kiugo kīu gītikanjookerera o ro ūguo tūhū,
no nīgīkahingīa ūrīa nyendete wīkwo,
na gīkinyanīrie muoroto ūrīa watūmire ndīgītūme.
- 12 Ūkoimagara na gīkeno,
na ūthiige ūtongoretio nī thayū;
irīma o na tūrīma nacio
nīgaitīka kūina rwīmbo mbere yaku,
nayo mīfī yothe ya gīthaka nīkahūūra hī.
- 13 Ithenya rīa mīgua-rī, gūkaamera mīthengera,
na itherya rīa cong’e kūmere mīhandathi.
Naguo ūndū ūcio ūgaatuika wa gūtūma Jehova agīe igweta,
na ūtuīke kīmenyithia gīa gūtūūra nginya tene, kīrīa gīttagathūkio.”

56

Ūhonokio wa Andū arīa angī

- 1 Jehova ekuuga atīrī:
“Tūūrai mūtuanagīra ciira wa kīhooto,
na mwikage maūndū marīa magīrīrie,
nīgūkorwo ūhonokio wakwa nīūkuhīrīrie,
o naguo ūthingu wakwa ūrī hakuhī kūguūranīrio.
- 2 Kūrathamwo-rī, nī mūndū ūrīa wīkaga maūndū macio,
o mūndū ūrīa ūrūmagīa maūndū macio mūno,
na ūrīa ūmenyagīrīra thabatū atekūmīthaahia,
na akagirīrīria guoko gwake gwīka ūūru.”
- 3 Mūndū wa kūngī ūrīa wīnyīitanītie na Jehova ndakanoige atīrī,
“Ti-itherū Jehova nīakanyamūrania, andigithanie na andū ake.”
O na kana mūndū ūrīa mūhakūre arekwo oige atīrī,
“Nīi haana o ta mūtī mūūmū.”
- 4 Nīgūkorwo Jehova ekuuga atīrī:
“Ha ūhorō wa andū arīa ahakūre arīa mamenyagīrīra thabatū ciakwa,
na magathuura gwīka maūndū marīa mangenagia,
na makarūmia kīrīkanīro gīakwa-rī,
- 5 nīngamahe handū thīnī wa hekarū yakwa na thingo-inī ciayo,
na ndūme maririkanagwo na magīe igweta rīega mūno
gūkīra andū arīa marī na ciana cia aanake na cia airītu;
o na nīngī nīngamahe rīitwa rīrīa magaatūūra meetagwo nginya tene na tene,
rīrīa rītagacooka kūriganīra.
- 6 Andū a kūngī arīa menyīitanītie na Jehova
nīguo mamūtungatagīre,
o acio mendete rīitwa rīa Jehova,
na mamūhooyaga,
o na arīa othe mamenyagīrīra thabatū matekūmīthaahia,
na makarūmia kīrīkanīro gīakwa-rī,
- 7 andū acio nīo ngaatwara kīrīma-inī gīakwa kīrīa kīamūre,
na ndīmahe gīkeno thīnī wa nyūmba yakwa ya mahooya.
Maruta mao ma njino na magongona
nīmagetīkīrīka kīgongona-inī gīakwa;

nĩgũkorwo nyũmba yakwa ĩgeetagwo
 nyũmba ya mahooya ya kũhooyagĩrwo nĩ ndũrĩrĩ ciothe.”
 8 Mwathani Jehova ekuuga atĩrĩ,
 o we ũrĩa ũcookanagĩrĩria andũ a Isiraeli arĩa matahĩtwo:
 “Hamwe na acio ndĩkĩtie gũcookanĩrĩria
 no kũrĩ angĩ ngaacookanĩrĩria meongerere harĩo.”
Thitango ya Ngai ya Gũũkĩrĩra Andũ arĩa Aaganu
 9 Atĩrĩrĩ, ũkaai inyuĩ nyamũ ciothe cia gĩthaka,
 o na inyuĩ nyamũ ciothe cia mũtitũ ũkaai mũrĩe!
 10 Arangĩri a Isiraeli nĩ atumumu,
 othe nĩmagĩte ũmenyo;
 othe matariĩ ta ngui itagambaga,
 ikaremwo nĩ gũkũga;
 makomaga thĩ makaroota,
 na mendaga o gũkoma toro.
 11 Matariĩ o ta ngui ngoroku mũno;
 matirĩ hĩndĩ mahũnaga.
 Nĩ arĩithi matariĩ na ũtaũku;
 othe magarũrũkĩte magathĩ na njĩra ciao o ene,
 na o mũndũ acaragia maũndũ ma kwĩguna we mwene.
 12 O mũndũ aanagĩrĩra akoiga atĩrĩ, “Ūnganai ndĩmũrehere ndibe!
 Nĩtũnyue njoohi nginya tũrĩo!
 Naruo rũciũ rũkaahaana o ta ũmũthĩ,
 kana rwagĩre mũno makĩria.”

57

1 Atĩrĩrĩ, andũ arĩa athingu makuaga o ro ũguo,
 na gũtirĩ mũndũ wĩciiragia ũhoru ũcio ngoro-inĩ yake;
 andũ arĩa etigĩri-Ngai meheragio,
 na gũtirĩ mũndũ ũmenyaga atĩ acio athingu meheretio
 nĩguo matharwo, matikoone ũũru.
 2 Andũ arĩa mathiiga na mĩthĩre mĩagĩrĩru,
 matoonyaga thayũ-inĩ;
 ningĩ nĩmonaga ũhurũko makua.
 3 “No inyuĩ-rĩ, ũkaai haha,
 inyuĩ ariũ a mũndũ-wa-nja mũragũri,
 o inyuĩ ciana cia itharia na cia maraya!
 4 Nũũ ũcio inyuĩ mũranyũrũria?
 Nũũ ũcio mũratembanĩria mĩromo
 na mũkamũrutĩra rũrĩmĩ?
 Githĩ inyuĩ ti inyuĩ ciana cia aremi,
 o na rũciaro rwa aheenania?
 5 Inyuĩ mũhĩahĩaga nĩ thuti cianyu mũrĩ kũu mĩgandi-inĩ,
 na mũrĩ rungu rwa mũtĩ o wothe mũruru;
 mũrutaga ciana cianyu magongona kũu ituamba-inĩ,
 na mĩatũka-inĩ ya ndwaro cia mahiga.
 6 “Mĩhianano ya kũhooywo ĩrĩa ĩrĩ mahiga-inĩ manyoroku* kũu ituamba-inĩ nĩyo rũgai
 rwanyu;
 ĩĩ, mĩhianano ĩyo nĩyo igai rĩanyu.
 ĩĩ, ĩyo nĩyo ũitĩre magongona maku ma kĩndũ gĩa kũnyuuo,
 na ũkamĩrutĩra maruta ma mũtu.
 Nĩ-rĩ, ingĩhota atĩa gũkĩrĩrĩria maũndũ ta macio?
 7 Wee ũthondekete ũrĩrĩ waku karĩma-inĩ karĩa karaaya na igũrũ, na gatũũgĩru;
 na kũu igũrũ nĩkuo waambatire, ũgĩthĩ kũrutĩra magongona maku kuo.
 8 Thuutha wa mĩrango yaku, na hingiro-inĩ ciayo
 nĩkuo ũigĩte imenyĩthia cia gũkũrĩrĩkania ũhoru wa mĩhianano ya andũ acio matoofĩ
 Ngai.

* 57:6 Mahiga manyoroku maahũthagĩrwo gũtungatĩra ngai cia mĩhianano.

Niwahumbūririe gītanda gīaku nī ūndū wa kūndirika,
 ūkīhaica igūrū rīakīo, o na ūgīkīaramia makīria;
 ūkīrīkanīra na acio wendete itanda ciao,
 na ūgīcooka ūkīrorera njaga yao.
 9 Nīwathiire kūrī Moleku ūrī na maguta ma mūtī wa mūtamaiyū,
 na ūkīongerera maguta maku marīa manungaga wega.
 Nīwatūmire abarūthi aku mathiī kūndū kūrāya mūno;
 ningī ūgīkūrūka o nginya mbīrīra-inī!
 10 Nīwanogirio nī mīthiire yaku yothe,
 no rīrī, ndūigana kuuga atīrī, ‘Ūndū ūyū nī wa tūhū.’
 Ūkīgīa na hinya mwerū,
 nī ūndū ūcio ndūigana kūrīngīka.

11 “Nūū wakūiguithirie guoya na ūkīmwtīgīra,
 ūū atī ūkoretwo ūkīaga gūtuīka mwīhokeku kūrī nīi,
 na ūkaaga gūcooka kūndirikana,
 o na kana wīcūūranie ūhorō ūcio na ngoro yaku?
 Githī ti tondū ngoretwo ngirīte ki ihinda iraihu,
 nawe ūkaaga kūnjītīgīra?
 12 Nīngaumbūrania ūthingu waku na cīko ciaku,
 nacio itigakūguna.
 13 Rīrīa ūgaakaya ūkīenda ūteithio-rī,
 mīhianano īyo ya kūhooywo ūnganītie-rī, nūgagīkūhonokia!
 Rūhuho nīrūkamīkuua yothe,
 yūmbūrwo, yeherio nī mīhūmū mītheri.
 No rīrī, mūndū ūrīa ūnduuaga rīūrīro rīake-rī,
 nīwe ūkaagaya būrūri,
 o na egwatīre kīrīma gīakwa kīrīa kīamūre.”

Kūhoorerio Andū arīa Maherete

14 Na nīgūkeeranwo atīrī:
 “Akaai, akaai, na mūthondeke njīra!
 Eheriai mīhīnga yehere njīra-inī ya andū akwa.”
 15 Nīgūkorwo Ūrīa-Ūrī-Igūrū Mūno,
 o We ūtūūgīrītio na ūtūūraga tene na tene,
 ūrīa wītagwo mūtheru; ekuuga atīrī:
 “Ndūūraga o igūrū handū hatheru,
 na ningī ngatūūrania na mūndū ūrīa ūrī ngoro īthuthīkīte,
 na ūrīa ūherete na wīnyīihītie,
 nīguo njarahūre roho wa mūndū ūcio wīnyīihītie,
 na njarahūre ngoro īyo īthuthīkīte.
 16 Ndīgūtūra ndūithanagia nginya tene,
 o na kana ndūūre ndakarīte hīndī ciothe,
 tondū roho wa mūndū wahota kūrīngīka mbere yakwa,
 mīhūmū īyo ya mūndū ūcio ndoombire īhwererekere.
 17 Nīndarakaririo mūno nī mehīa make ma gūkoroka;
 ngīmūherithia na ngīmūhitha ūthiū wakwa nī kūrakara,
 no agīthīi o na mbere na mīthiire yake īrīa eyendeire.
 18 Nīnyonete njīra ciake, no nīngamūhonia;
 ningī nīngamūtongoria, na njooke ndīmūmīrīrie,
 19 ndūme kūgīe na ūgooci tūnua-inī twa andū arīa macakayaga kūu Isiraeli.
 Thayū, thayū kūrī arīa marī kūrāya, na kūrī arīa marī gūkuhī,”
 ūguo nīguo Jehova ekuuga. “Na nī nī ngaamahonia.”
 20 No rīrī, andū arīa aaganu mahaana ta iria rīgīkia ndiīhū cīarīo,
 rīrīa rītangīhoorera,
 rīrīa makūmbī marīo mahurunjaga ndaka na ndooro.
 21 Ngai wakwa ekuuga atīrī, “Mūndū ūrīa mwaganu-rī, ndarī hīndī angīgīa na thayū.”

Anĩrĩra na mũgambo mũnene o taarĩ karumbeta karagamba.*
 Uumbũrĩre andũ akwa ũhoro wa ũremi wao,
 o na andũ a nyũmba ya Jakubu ũmoimbũrĩre mehia mao.
 2 Nĩgũkorwo manjaragia mũthenya o mũthenya;
 makonekaga ta mangĩenda mũno kũmenya njĩra ciakwa,
 ta marĩ rũrĩrĩ rwĩkaga ũrĩa kwagĩrĩre,
 na rũtatirikĩte maathani ma Ngai waruo.
 Mendaga ndĩmatuagĩre ciira wa kĩhotoo,
 na makoneka makienda mũno Ngai amakuhĩrĩrie.
 3 Moraĩa atĩrĩ, 'Ni kĩĩ gĩtũmĩte twĩhinge kũrĩa irio, nawe ũkaaga kuona?
 Ni kĩĩ gĩtũmĩte twĩnyiihie, nawe ũkaaga kũrũmbũiya ũhoro ũcio?'

"No rĩrĩ, mũthenya wanyu wa kwĩhinga kũrĩa irio
 mwĩkaga o ũrĩa mũkwenda,
 na aruti othe anyu a wĩra mũkamahinyĩrĩra.
 4 Kwĩhinga kũrĩa irio kwanyu kũrũkagĩrĩra na ngũĩ na njũgitano,
 na mũkahũũrana na ngundi ta andũ aaganu.
 Kwĩhinga kũrĩa irio kwanyu kwa matukũ maya
 gũtingĩtũma mĩgambo yanyu ĩguo kũu ĩgũrũ.
 5 Kwĩhinga kũrĩa irio kwa mũthemba ũcio
 wa mũndũ kwĩnyiihia mũthenya o ũmwe tu-rĩ,
 nĩkuo nĩ thuurĩte?
 Kwĩhinga no kũinamia mũtwe ta ithanjĩ,
 na gũkomera nguoy ya ikũnia, o na mũhu?
 Kũu nĩkuo mwĩtaga kwĩhinga kũrĩa irio,
 na mũkawĩta mũthenya wa gwĩtikĩrĩka nĩ Jehova?"

6 "Githĩ mũthemba ũrĩa thuurĩte wa kwĩhinga kũrĩa irio ti ũyũ:
 kuohora arĩa moohetwo na njĩra ĩtarĩ ya kĩhotoo,
 na kuohoraga mĩkwa ya icooki rĩa ngingo,
 na kũrekereria arĩa mahinyĩrĩrio,
 o na kuunanga macooki mothe ma ngingo?
 7 Githĩ ti kũgayanaga irio ciaku na andũ arĩa ahũtu,
 na ũrehage athĩĩni arĩa matarĩ ũikaro gwaku mũcũĩ,
 na rĩrĩa wona mũndũ arĩ njaga ũkamũhumba nguoy,
 na ndũkanahutatĩre andũ arĩa mũrĩ a mũthiimo ũmwe nao?
 8 Hĩndĩ ĩyo ũtheri waku nũgaathera o ta ũrĩa gũtherũrũkaga rũciĩni,
 nakuo kũhonio gwaku nĩgũkooneka o narua;
 ningĩ ũthingu waku nĩũgagũtongoria,
 naguo riiri wa Jehova ũkuume thuutha, ũkũgĩtĩre.
 9 Ningĩ hĩndĩ ĩyo nũũgeetana, nake Jehova nĩagagwĩtĩka;
 nĩũgakaya ũteithio, nake nĩakoiga atĩrĩ: ĩĩ nĩ ũyũ haha.

"Ũngĩheria icooki rĩa kũhinyanĩrĩra,
 na weherie kĩara kĩrĩa worotanaga nakĩo, na ndeto cia rũmena-rĩ,
 10 ningĩ ũngĩrũtĩra kũhũũnia andũ arĩa ahũtu,
 nao arĩa ahinyĩrĩrie ũmahingĩrie maũndũ marĩa mamabatairie,
 hĩndĩ ĩyo ũtheri waku nũgaathera kũu nduma-inĩ,
 naguo ũtukũ waku ũgaatuĩka o ta mũthenya barigici.
 11 Jehova nĩarĩgũtoongoragia hĩndĩ ciothe,
 na nĩarĩkũhingagĩria mabataro maku ũrĩ bũrũri-inĩ mũũmũ,
 o na mahĩndĩ maku amekagĩre hinya.
 ũkahaana ta mũgũnda unithĩirio maaĩ,
 ũtuĩke ta gĩthima kĩria gĩtahũaga.
 12 Andũ aku nĩo magaacookereria kũrĩa kwaanangĩtwo o tene,
 na maakĩrĩre mĩthingi irĩa ya tene mũno;
 nawe ũgeetagwo Mũcookereria wa Thingo iria Momoku,
 na witagwo Mũcookereria wa Njĩra cia Itũũro.

13 "Ũngĩgĩrĩrĩra magũrũ maku gũthũkia mũthenya wa Thabatũ,

* 58:1 Karumbeta kaahũthagĩrwo gwĩta thigari nĩguo ithĩĩ mbaara.

na wage gwika maündũ maku we mwene
 mũthenya ũcio wakwa ũria mwamũre,
 nayo Thabatũ ũyo ũmitue mũthenya wa gĩkeno,
 na mũthenya ũcio mwamũre wa Jehova ũtue wa gũtũo-rĩ,
 na ũngũtũia na kwaga kũrũmĩrĩra njĩra ciaku,
 na kwaga gwika maündũ maku we mwene, o na kana kwaria ndeto cia tũhũ-rĩ,
 14 hĩndĩ ũyo nĩũgakena nĩ ũndũ wa Jehova,
 na nĩngatũma ũtũũgĩrio mũno gũkũ thĩ,
 na ngũheage igai rĩa thoguo Jakubu, ũrĩrĩage.”
 Nĩgũkorwo nĩ kanua ka Jehova
 kaarĩtie ũhoru ũcio.

59

Mehia, Kũhera na Gũkũrwo

- 1 Atĩrĩrĩ, ti-itherũ guoko kwa Jehova ti kuonju
 atĩ gũtingĩhota kũhonokania,
 o na kana gũtũ gwake gũkagĩa njũika
 atĩ gũtingĩhota kũigua.
- 2 No rĩrĩ, mawaganu manyu
 nĩmo mamũtigithanĩtie na Ngai wanyu;
 namo mehia manyu nĩmo matũmite amũhithe ũthiũ wake,
 akarega kũmũigua.
- 3 Nĩgũkorwo moko manyu nĩmathaahĩte nĩ ũiti wa thakame,
 nacio ciara cianyu ikaiyũra wĩhia.
 Tũnua twanyu nĩtwarĩtie ndeto cia maheeni,
 na nĩmĩ cianyu ikang'ung'uaga o ndeto cia waganu.
- 4 Gũtirĩ mũndũ wendaga ciira wa kũhooto,
 o na kana ageciĩrĩra na njĩra ya ma.
 Mehokaga ngarari cia tũhũ na makaaria ndeto cia maheeni;
 magĩaga nda cia mathĩina na magaciara waganu.
- 5 Mahaana ta makomeire matumbĩ ma ndũira,
 na makaamba mĩtego ya rũrenda rwa mbũmbũ.
 Mũndũ o wotho ũria ũngĩria matumbĩ macio no gũkua akuaga,
 na o itumbĩ rĩahohenjwo rĩtũrĩkaga ndũira.
- 6 Rũrenda rũu rwao nĩ rwa tũhũ rũtingĩtumwo ngu;
 matiingĩhumbĩra na kĩrĩa mathondekaga naruo.
 Mawĩra mao nĩ mawĩra ma waganu,
 na moko mao maiyũrite ciiko cia haaro.
- 7 Magũrũ mao mahanyũkaga makehie;
 mahiũhaga magaithe thakame ya mũndũ ũtehĩtie.
 Mecĩria mao no mecĩria ma ũũru;
 na kũrĩa guothe mathĩiaga matigaga gũkirĩte ihooru na mwanangĩko.
- 8 Njĩra ya thayũ matimĩũ;
 na mĩthĩire yao ti ya gũtuanĩra ciira na kũhooto.
 Metemeire njĩra njogomu;
 gũtirĩ mũndũ ũcigeragĩra akagĩa na thayũ.
- 9 Nĩ ũndũ ũcio ciira wa kũhooto ũrĩ kũraya na ithuĩ,
 naguo ũthingu ndũtũkinyagĩra.
 Tũcaragia ũtheri, no tuonaga o nduma;
 tũgacaria ũkengu, no tũkagerera kũrĩa kũrĩ na mairia matumanu.
- 10 Tũhambataga rũthingo ta mũtumumu,
 na tũgeetherera njĩra ta andũ matarĩ maitho.
 Tũhingagwo mũthenya barigici o ta rĩrĩa kũrĩ mairia;
 tũrĩ gatagatĩ ka andũ arĩa marĩ hinya, tũhaanaga ta andũ akuũ.
- 11 Ithuothe tũraramaga o ta nduba;
 tũcakayaga na kĩaha ta ndutura.
 Tũcaragia ũhoru wa gũtũrwo ciira na kũhooto, na tũtingĩwona o na atĩa;
 tũgacaria ũhoru wa ũhonokanio, no ũgatũraihĩrĩria mũno.
- 12 Nĩgũkorwo mahĩtia maitũ nĩ maingĩ maitho-inĩ maku,
 namo mehia maitũ makoimbũra ũria tũtarĩ.

Hĩndĩ ciothe mahĩtia maitũ makoragwo hamwe na ithuĩ,
 namo mehia maitũ nĩtũmooĩ mothe:
 13 namo nĩ ũremi na gũkaana Jehova,
 na kũhutatĩra Ngai witũ,
 na kwaragia ndeto cia kũhinyanĩrĩria, na kũregana na watho,
 na kwaria ndeto cia maheeni iria ngoro ciitũ ithugundĩte.
 14 Nĩ ũndũ ũcio nĩtwagĩte ciira wa kĩhooito,
 naguo ũthingu ũgatũrahĩrĩria;
 naguo ũhoru wa ma ũkagũa njĩra-inĩ,
 naguo ũrũngĩrĩru ũkaagĩrwo mweke.
 15 ũhoru wa ma ndũrĩ handũ ũngĩoneka,
 nake mũndũ ũrĩa wĩthemaga ũũru agatuĩka mũndũ wa kũguĩmwo.
 Nake Jehova akĩona ũndũ ũcio, ũkiaga kũmũkenia,
 tondũ gũtiatuanagĩrwo ciira na kĩhooito.
 16 Ningĩ akĩona atĩ gũtiarĩ mũndũ o na ũmwe wagĩrĩre,
 na akĩgega tondũ gũtiarĩ na mũteithũrani;
 nĩ ũndũ ũcio guoko gwake mwene nĩkuo kwamũhonokirie,
 naguo ũthingu wake mwene ũkĩmũtiirĩria.
 17 Agĩcooka akĩhumba ũthingu taarĩ gako gake ga kũmũgitĩra gĩthũri,
 na agĩkĩra ngũbia ya kĩgera ya ũhonokio mũtwe;
 naguo ũhoru wa kũrĩhanĩria akĩwĩhumba taarĩ nguo,
 na akĩhotoro kĩyo taarĩ nguo ndaaya.
 18 O ta ũrĩa ciiko ciao itarĩ, ũguo noguo akaarĩhana,
 arĩhe thũ ciake na mang'ũrĩ,
 nao andũ arĩa marĩ muku nake amacookererie ũũru wao;
 andũ arĩa matũũraga icigĩrĩra-inĩ-rĩ,
 erĩhĩrie na kũmagera ngero o ũrĩa kwagĩrĩre.
 19 Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, andũ nĩmagetigĩra rĩitwa rĩa Jehova kuuma ithũiro,
 na nĩmagatĩra riiri wake kuuma irathĩro rĩa riũa.
 Nĩgũkorwo agooka ta rũũi ruunĩte, rũgatherera na ihenya,
 rũtindĩkĩtwo nĩ mĩhũmũ ya Jehova.

20 "Mũkũũri nĩagooka Zayuni,
 na akinye kũrĩ andũ a Jakubu arĩa maherete mehia mao,"
 ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

21 Ningĩ Jehova ekuuga atĩrĩ, "Ha ũhoru wakwa-rĩ, gikĩ nĩkio kĩrĩkanĩro kĩrĩa
 ndarĩkanĩire nao, atĩ Roho wakwa, ũrĩa ũrĩ igũrũ rĩaku, na ciugo ciakwa iria njikĩrĩte
 kanua gaku, itirĩ hĩndĩ ikehera kuuma kanua gaku, kana ciehere kuuma tũnua twa ciana
 ciaku, o na kana ciehere kuuma tũnua twa njiaro ciao, kuuma rĩu nginya tene na tene,"
 ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

60

Riiri wa Zayuni

1 "Atĩrĩrĩ, arahũka ũcangarare, tondũ ũtheri waku nĩũũkĩte,
 naguo riiri wa Jehova ũgakwarĩra.
 2 Atĩrĩrĩ, nduma nĩhumbĩrĩte thĩ,
 nayo nduma ndumanu ikahumbĩra ndũrĩrĩ ciothe,
 no Jehova nĩakwarĩre,
 naguo riiri wake ũgakwarĩra.
 3 Ndũrĩrĩ nĩigooka kũrĩ ũtheri waku,
 nao athamaki moke kũrĩa ũcangararĩte ta riũa rĩkiratha.
 4 "Tiira maithe wĩrorere mĩena yothe:
 One ũrĩa andũ othe monganĩte magooka harĩwe,
 nao ariũ aku makoima kũndũ kũraya,
 nao airĩtu aku magooka makuuĩtwo na moko.
 5 Hĩndĩ iyo nĩũkona ũndũ ũcio, nawe ũcangarare,
 ngoro yaku nayo ituumatuume, na iyyũrwo nĩ gĩkeno;
 ũtonga ũrĩa ũrĩ iria-inĩ nĩũkareherwo,
 o naguo ũtonga wa ndũrĩrĩ ũrehwo kũrĩ we.
 6 Ndũũru cia ngamĩra nĩkaiyũra bũrũri waku,

- o nacio njaũ cia ngamĩra cia kuuma Midiani, na cia Efa.*
 Ngamĩra ciothe cia kuuma Sheba ciũke,
 ikuuĩte thahabu na ũbumba,
 nao andũ maanĩre magooce Jehova.
- 7 Ndũuru ciothe cia mbũri cia Kedari igaacookanĩrĩrio irehwo kũrĩ we,
 ũtungatagĩrwo nĩ ndũrũme cia Nebaiothu;
 nĩgetĩkĩrwo, ituĩke cia kũrutwo igongona kĩgongona-inĩ giakwa,
 na nĩ nĩngagemia hekarũ yakwa ĩria ĩrĩ riiri.
- 8 “Atĩrĩrĩ, andũ aya mombũkĩte na igũrũ ta matu,
 o na kana ta ndutura igĩcooka itara-inĩ ciacio nĩ a?”
- 9 Ti-itherũ andũ arĩa matũũraga icigĩrĩra-inĩ nĩ nĩ metagĩrĩra;
 matongoretio nĩ marikabu cia Tarishishi,
 ikĩrehe ariũ anyu kuuma kũndũ kũraya,
 marĩ na betha na thahabu ciao
 nĩ ũndũ wa gũtĩia Jehova Ngai wanyu,
 Ũria Mũtheru wa Isiraeli,
 nĩgũkorwo nĩakũheete riiri.
- 10 “Andũ a kũngĩ nĩo magaacookereria thingo ciaku,
 nao athamaki ao magũtungatagĩre.
 O na akorwo nĩndakũhũũrĩre na marakara-rĩ,
 nĩũgeetĩkĩrĩka nĩ nĩ nĩguo ngũiguire tha.
- 11 Ihingo ciaku igũtũũra irĩ hingũre,
 itirĩ hĩndĩ ikaahingwo mũthenya kana ũtukũ,
 nĩgeetha andũ makũrehagĩre ũtonga wa ndũrĩrĩ,
 athamaki ao marũmanĩrĩre mũtongoro wa ũhootani.
- 12 Nĩgũkorwo rũrĩrĩ kana ũthamaki ũria ũtagagũtungatĩra nĩũkaniinwo;
 ũkaanangwo biũ.
- 13 “Riiri wa Lebanoni ũgaatuĩka waku,
 naguo nĩ wa mĩtĩ ya mĩthengera, mĩhuhu, na mĩkarakaba yothe hamwe,
 nĩguo igemie handũ hakwa harĩa haamũre;
 na nĩ nĩngagocithia handũ harĩa hakinyagwo nĩ magũrũ makwa.
- 14 Ariũ a andũ arĩa makũhinyagĩrĩria nĩmagooka harĩwe makũinamĩrĩre;
 na arĩa othe makũmenete, mainamĩrĩre magũrũ-inĩ maku,
 nao magwĩtage Itũũra-Inene-ria-Jehova,
 na Zayuni itũũra rĩa Ũria Mũtheru wa Isiraeli.
- 15 “O na akorwo nĩwatiganĩirio na ũkĩmenwo,
 na gũkiaga mũndũ o na ũmwe ũngĩtuĩkanĩria gwaku-rĩ,
 nĩngatũma ũtũũre ũrĩ mũtũku nginya tene,
 na ũrĩ gĩkeno kĩa njjarwa ciothe.
- 16 Nĩũkanyuuaga iria rĩa ndũrĩrĩ
 na wongithagio nyondo cia ũthamaki.
 Hĩndĩ ĩyo nĩguo ũkaamenya atĩ nĩ nĩ nĩ Jehova, nĩ nĩ Mũhonokia waku,
 na Mũkũũri waku, Ũria-ũri-Hinya-Mũno wa Jakubu.
- 17 Ngaakũrehera gicango handũ ha thahabu,
 na ngũrehere betha handũ ha kĩgera.
 Handũ ha mbaũ ngaakũrehera gicango,
 na ngũrehere kĩgera handũ ha mahiga.
 Nĩngatũma thayũ ũtuĩke mũnene waku,
 naguo ũthingu ũtuĩke mwathi waku.
- 18 Ngũĩ ndĩgaacooka kũĩguuo bũrũri-inĩ waku,
 o na kana mĩhaka-inĩ ya bũrũri waku kũgĩe ũnũhi kana mwanangĩko,
 no nĩũgeeta thingo ciaku ũhonokio,
 na ihingo ciaku ũciĩte ũgooci.
- 19 Riũa ti rĩo rĩrĩkwaragĩra mũthenya,
 kana ũtheri wa mweri ũgũtheragĩre ũtukũ,

* 60:6 Andũ a Midiani maarĩ arĩthi mwena wa gũthini wa Jorodani; Efa aarĩ mũriũ wa Midiani.

nĩgũkorwo Jehova agaatuĩka ũtheri waku wa nginya tene
 na Ngai waku atuĩke riiri waku.
²⁰ Riũa rĩu rĩaku rĩtigacooka gũthũa rĩngĩ,
 o na kana mweri waku ũtukĩrwo rĩngĩ;
 nĩgũkorwo Jehova nĩwe ũgaatuĩka ũtheri wa gũgũtherera nginya tene,
 na matukũ maku ma kĩaha nĩmagathira.
²¹ Hĩndĩ iyo nao andũ aku othe magaatũka athingu,
 na megwatĩre bũrĩri nginya tene.
 Andũ acio nĩo thuuna irĩa ndũhaandũire,
 arĩ wĩra wa moko makwa,
 nĩgeetha monanagie ũkengu wakwa mũnene.
²² Nyũmba irĩa nini ikongerereka ituĩke andũ ngiri,
 nayo irĩa itarĩ andũ aingi ituĩke rũrĩri rũri hinya mũno.
 Nĩ nĩ nĩ Jehova.
 Nĩngeeka ũndũ ũcio narua ihinda rĩaguo rĩakinya.”

61

Mwaka wa Ũtugi wa Jehova

¹ Atĩrĩri, Roho wa Mwathani Jehova arĩ igũrũ rĩakwa,
 nĩ ũndũ Jehova nĩanjĩtĩrĩrie maguta,
 nĩguo hunjagĩrie andũ arĩa athĩni ũhoru-ũrĩa-mwega.
 Nĩandũmĩte ngahonie arĩa athuthĩku ngoro,
 na ngaanĩrĩre atĩ andũ arĩa mohetwo nĩmohorwo,
 nao arĩa mohetwo njeera ndĩmeere nĩmarekererio,
² na hunjanagĩrie ũhoru wa mwaka ũrĩa Jehova akoonana ũtugi wake,
 na mũthenya ũrĩa Ngai witũ akerĩhĩria,
 ningĩ hooragĩrie arĩa othe marĩ na kĩaha,
³ na ndeithagie andũ arĩa marĩ na kĩaha kũu Zayuni:
 ndĩmahumbe tanji ya ũthaka handũ ha mũhu,
 na ndĩmaitĩrĩrie maguta ma gĩkeno handũ ha kĩaha,
 na ndĩmahumbe nguo ya ũgooci
 handũ ha ngoro itarĩ mwĩhoko.
 Nĩgeetha meetagwo mĩtĩ ya ũthingu,
 mĩtĩ irĩa ihaandĩtwo nĩ Jehova
 nĩguo monanagie riiri wake.
⁴ Nao nĩmagaka kũndũ kũrĩa gũtũire kwanangĩtwo kuuma tene,
 na macookererie kũndũ kũrĩa kuonũhirwo tene;
 nĩ magaacookereria matũũra manene
 marĩa matũire marĩ manange njjarwa na njjarwa.
⁵ Nao ageni nĩmakarĩthagia ndũũru cianyu;
 nao andũ a kũngĩ marĩmage mĩgũnda yanyu,
 o na maceehage mĩthabibũ yanyu.
⁶ No inyuĩ mũgeetagwo athĩnjĩri-Ngai a Jehova,
 nao andũ mamwĩtage atungatĩri a Ngai witũ.
 Mũkaarĩaga ũtonga wa ndũrĩri,
 na mwĩtĩlage na indo icio ciao nyingĩ.
⁷ Nĩ ũndũ wa ũrĩa andũ akwa manaconorithio,
 makaarĩhĩrio maita meerĩ,
 na handũ ha thoni-rĩ,
 nĩmagakenera igai rĩao;
 na nĩ ũndũ ũcio makaagaya igai maita meerĩ bũrĩri-inĩ wao,
 na magĩe na gĩkeno gĩtagathira nginya tene.
⁸ “Nĩgũkorwo nĩ, Jehova, nĩnyendete ciira wa kĩhooito;
 nĩthũire ũtunyani na waganu.
 Nĩ ũndũ wa wĩhokeku wakwa-rĩ, nĩngamarĩha irĩhi rĩao,
 na ndĩkanĩre nao kĩrĩkanĩro gĩa gũtũũra nginya tene.
⁹ Njjaru ciao nĩkaagĩa igweta ndũrĩri-inĩ,
 na ciana ciao imenywo nĩ andũ a ndũrĩri.”

Arĩa othe makaamoona nĩmagetikĩra
atĩ acio nĩo andũ arĩa Jehova arathimĩte.”

¹⁰ Nĩ nĩngenagĩra Jehova mũno;
ngoro yakwa ĩcanjamũkaga nĩ undũ wa Ngai wakwa.
Nĩgũkorwo nĩahumbĩte ũhonokio ta nguo,
na akaahumba nguo ndaaya ya ũthingu,
o ta ũrĩa mũhikania agemagia mũtwe wake na kirembe taarĩ mũthĩnjĩri-Ngai,
na ta ũrĩa mũhiki egemagia na mathaga make ma goro.
¹¹ Nĩgũkorwo o ta ũrĩa tũri ũtũmaga mbegũ imere,
na mũgũnda ũgatũma mbegũ ikũre-rĩ,
ũguo noguo Mwathani Jehova agaatũma ũthingu na ũgooci
ciumĩre cionekane nĩ ndũrĩrĩ ciothe.

62

Rĩtwa Rierũ rĩa Zayuni

¹ Ha ũhoru wa kũrũrĩra Zayuni-rĩ, ndigakira,
o na kana ndigithĩrie gũtetera Jerusalemu,
nginya hĩndĩ ĩrĩa ũthingu wake ũkaara o ta ũtheri wa rũciinĩ,
naguo ũhoru wake wa kũhonokio wonekane o ta tawa ũrĩa ũrĩrĩmbũkaga.
² Ndũrĩrĩ nũkoona ũthingu waku,
nao athamaki othe mone riiri waku;
nawe ũgeetagwo na rĩtwa rierũ,
rĩrĩa rĩkaagwetwo na kanua ka Jehova.
³ Nĩngĩ ũgaatuĩka ta tanji ya ũthaka
ũnyiiĩtuo guoko-inĩ kwa Jehova,
na ũhaana ta thũmbĩ ya ũthamaki
ĩnyiiĩtuo guoko-inĩ kwa Ngai waku.
⁴ Wee ndũgacooka gwĩtwo Mũtiganĩrie,
kana bũrũri waku wĩtwo Mũkiri-Ihooru.
No rĩrĩ, ũrĩtagwo Hefiziba,
na bũrũri waku wĩtagwo Beula;
nĩgũkorwo Jehova nĩagakenagio nĩwe,
naguo bũrũri waku ũgaatuĩka o ta mũhiki ũhikĩtio.
⁵ O ta ũrĩa mwanake ahikagia mũĩritu,
ũguo noguo ariũ aku magaakũhikia;
na o ta ũrĩa mũhikania akenagĩrĩra mũhiki wake,
ũguo noguo Ngai waku agaagũkenenerera.
⁶ Nĩnjigĩte arangĩri a thingo ciaku, wee Jerusalemu,
nao matigakira mũthenya kana ũtukũ.
Inyuĩ arĩa mũkayagĩra Jehova-rĩ,
mũtikanahurũke,
⁷ o na kana mũmũhe ũhurũko nginya rĩrĩa akahaanda Jerusalemu,
na arĩtue itũũra rĩrĩ igweta thĩ yothe.
⁸ Jehova nĩehĩtite ambararĩtie guoko gwake kwa ũrĩo,
na akehĩta na guoko gwake kũrĩ hinya, akoiga atĩrĩ:
“Ndigacooka kũhe thũ ciaku ngano yaku
ĩtuĩke irio ciao,
na gũtirĩ hĩndĩ ĩngĩ andũ a kũngĩ makaanyua ndibei ya mũhihano
ĩrĩa wee ũrutĩire wĩra;
⁹ no rĩrĩ, andũ arĩa marĩgethaga ngano nĩo marĩmĩrĩaga,
na magoocage Jehova,
nao arĩa monganagia thabibũ nĩo marĩnyuuga ndibei yacío
maikarĩte nja ya handũ hakwa harĩa haamũre.”
¹⁰ Hitũkĩrai, mũhĩtũkĩre ihingo-inĩ, mumagare!
Thondekerai andũ njĩra.
Akaaĩ, mwake njĩra njariĩ!
Ũnganiai mahiga, mũmeherie kuo.
Ambarariai bendera na igũrũ nĩguo yonwo nĩ ndũrĩrĩ.

- 11 Jehova nīanīrīire ūhorō ūyū
ituri-inī ciothe cia thī, akoiga atīrī:
“Īrai Mwarī wa Zayuni ūū,
‘Atīrīrī ūrīa ūgaakūhonokia nīarooka!
Arooka arī na kīheo gīake,
na irīhi rīake arī o narīo.’ ”
- 12 Acio marīttagwo Andū arīa Aamūre,
o arīa Jehova Akūūrīte;
nawe ūrīttagwo Wa Kwendeka,
Itūūra-Inene-rīrīa-Rīttagacooka-Gūthaamwo.

63

Mūthenya wa Ngai wa Kwīrīhīria na Kūhonokania

- 1 Nūū ūyū ūroka oimīte Edomu,
akoima itūūra rīa Bozara ehumbīte nguo ndune ta thakame?
Nūū ūyū wīhumbīte nguo irī na ūkengu,
agīkinyūkagia arī na hinya wa ūnene wake?
- “Nī nī, ngīaragia ndeto cia ūthingu,
na ndī na hinya wa kūhonokania.”
- 2 Nī kī gītūmīte nguo ciaku itunīhe,
ta cia mūdū ūraranga kīhīhīro kīa ndibei?
- 3 “Nī-rī, nīnangīte kīhīhīro kīa ndibei ndī nyiki;
gūtīrī mūdū wa kuuma kūrī ndūrīrī o na ūmwe twarī nake.
Ndamakinyīrīrie ndī na marakara,
na ngīmarangīrīria thī ndī na mang’ūrī;
nayo thakame yao ikīminjūkīra nguo ciakwa,
nacio ciothe ikīgīa na marooro mayo.
- 4 Nīgūkorwo mūthenya wa kūrīhanīria warī ngoro-inī yakwa,
naguo mwaka wa gūkūūra andū akwa nīmūkinyu.
- 5 Nīi nīndacūthīrīrie, ngīona atī hatiarī mūdū wa kūndeithia,
na ngīgega tondū gūtīarī na mūdū wa kūndīirīria;
nī ūndū ūcio guoko gwakwa mwene nīkuo kwahonokirie,
namo mang’ūrī makwa mwene makīndīirīria.
- 6 Nīndakinyīrīrie ndūrīrī ndī na marakara,
ngītūma ituīke ta irītīwo nī njoohi nī ūndū wa mang’ūrī makwa,
nayo thakame yao ngīmīta thī.”

Kūgooca na Kūhooya

- 7 Nīngūheana ūhorō wa motugi ma Jehova,
o na cīko ciake iria itūmaga agoocwo,
kūringana na maūdū mothe marīa Jehova atwīkīire:
īī, nīngūheana ūhorō wa maūdū maingī mega
marīa eekīire nyūmba ya Isiraēli,
kūringana na tha ciake, na motugi make maingī.
- 8 Nī ūndū oigire atīrī, “Ti-itherū acio nī andū akwa,
na nī ciana iria itakaheenia,”
na nī ūndū ūcio agītūika Mūhonokia wao.
- 9 Mathīna-inī mao mothe o nake nīathīnikire,
nake mūrīaika wake akīmāhonokia.
Akīmākūūra nī ūrīa aamendete na akamaiguīra tha,
akīmooya na agītūūra amakuūite matukū mothe ma tene.
- 10 No rīrī, nīmāmūremeire
na makīgūithia Roho wake Mūtheru ūūru.
Nī ūndū ūcio akīmagarūrūka, agītūika thū yao,
nake we mwene akīrūa mbaara nao.
- 11 Nīngī andū acio ake makīrīrikana matukū ma tene,
o hīndī ya Musa na andū ake, makīūria atīrī:
Ūrīa wamaringirie iria, hamwe na mūrīithi wa rūūru rwake-rī, akīrī ha?

- Ī we ūrīa wareehire Roho Mūtheru gatagatī kao-rī, akīrī ha?
 12 Ūrīa watūmire guoko gwake kwa hinya na kūrī riiri
 gūikare mwena wa ūrio wa Musa, akīrī ha?
 O we ūrīa wagayūkanirie maaī mbere yao,
 nīguo egūire na igweta nginya tene,
 13 ūrīa wamatongoreirie kūdū kūu kūrīku, akīrī ha?
 O ta mbarathi igītwarīrwo werū-inī-rī, matiahīngirwo;
 14 o ta ūrīa ng'ombe ithiiaa kwarahio gītumba-inī,
 noguo o nao maaheirwo ūhurūko nī Roho wa Jehova,
 Ūguo nīguo watongoririe andū aku
 nīgeetha wīgūire rīitwa rī na riiri.
 15 We ta cūthīrīria thī ūrī o kūu igūrū, wīrorere,
 wone ūrīa gūtariī ūrī gītī-inī gīaku kīu gītūgīru kīa ūnene,
 o kīu gītheru na kīrī riiri.
 Kaī maūdū maku marīa wīkaga ma kīyo o na ma hinya makīrī ha?
 Ūhorō wa ūrīa ūtūguagīra tha na ūrīa ūtūcakayagīra ngoro-inī yaku-rī, nīgūirītie
 ūtūkinīyīre.
 16 O na angīkorwo Iburahīmu ndatūūī,
 nake Isiraēli nīatūkaanīte-rī,
 Wee nīwe Ithe witū;
 Wee Jehova-rī, nīwe Ithe witū,
 narīo rīitwa rīaku nī Mūkūūri witū kuuma tene.
 17 Atīrīrī, Wee Jehova, nī kīī gītūmaga ūtūrekererie tuume njīra-inī ciaku,
 na ūkoomia ngoro ciitū nīguo twage gūgūtīā?
 Garūrūka nī ūndū wa ndungata ciaku,
 o mīhīrīga iyo Itūikīte igai rīaku.
 18 Andū aku arīa aamūre nīmegwatīire būrūrī ūyū wamaheire
 ūgītūika wao o ihinda inini,
 no rīu thū ciitū nīcirangīrīirie
 handū haku harīa haamūre.
 19 Ithuī tūrī andū aku kuuma tene;
 no rīrī, o ndūrī wamathamakīra,
 o na matīrī metanio na rīitwa rīaku.

64

- 1 Atīrīrī, naarī korwo watarūranga matu ūikūrūke gūkū thī,
 nīguo irīma ithingithe irī mbere yaku!
 2 O ta ūrīa mwaki ūmundagia thari ikarīrīmbūka,
 na ūgatūma maaī matherūke-rī,
 ikūrūka thī ūtūme rīitwa rīaku rīmenywo nī thū ciaku,
 na ūtūme ndūrīrī ciinaine irī mbere yaku!
 3 Nīgūkorwo hīndī rīra Wee wekire maūdū ma kūmakania marīa tūteerīgīrīre-rī,
 nīwaikūrūkire, nacio irīma igīthingitha irī mbere yaku.
 4 Kuuma o tene gūtīrī mūdū o na ūmwe ūrī waigua maūdū ta macio,
 na gūtīrī gūtū kūrī kwaigua ūhorō ta ūcio,
 o na kana riitho rīkīona Ngai ūngī tawe,
 ūrīa wīkaga maūdū nī ūndū wa andū arīa maikaraga mamwetereire.
 5 Wee ūkaga gūteithia andū arīa mekaga maūdū marīa magīrīire makenete,
 o acio marīrikanaga njīra ciaku.
 No rīrīa twagire gūcirūmīrīra tūgīthī na mbere na kwīhia-rī,
 wee nīwarakarire.
 Ithuī-rī, tūngīkīhonoka atīa?
 6 Ithuothe tūtuikīte ta mūdū ūrī na thaahu,
 na ciiko ciothe cia ūthingu witū ihaana ta ndangari irī magigi;
 ithuothe tūhohaga tūkahaana ta ithangū,
 namo mehīa maitū magatūhuruta o ta ūrīa rūhuho rūhuruutaga maragara.
 7 Gūtīrī mūdū o na ūmwe ūkayagīra rīitwa rīaku,
 kana akageria anyiitane nawe;
 nīgūkorwo nīūtūhithite ūthiū waku,
 ūgagītūma tūhinyīrīrike nī ūndū wa mehīa maitū.

- ⁸ No rīrī, Wee Jehova, wee nīwe ithe witū.
Ithuī tūrī rūmba, nawe nīwe mūtūmbi;
ithuothe tūrī wīra wa moko maku.
- ⁹ Wee Jehova-rī, tiga gūtūrakarīra mūno makīria,
o na kana ūtūre ūrīkanaga mehia maitū.
Na rīrī, ta tūrore twagūthaitha,
wone atī ithuothe tūrī andū aku.
- ¹⁰ Matūūra maku marīa manene maamūre nīmatuīkīte werū;
o na itūūra rīa Zayuni rītuīkīte werū,
narīo itūūra rīa Jerusalemu rīgakira ihooru.
- ¹¹ Hekarū iitū īrīa nyamūre na īrī riiri,
kūrīa maithe maitū maakūgoocagīra,
nīcinītwo na mwaki,
nacio indo ciitū ciothe iria irī bata nīcianangītwo.
- ¹² Thuutha wa maūndū macio mothe, Wee Jehova-rī,
anga nīgūtūtiganīria, wage gūtūteithia?
Ūgūkira o ro ūguo na ūkīrīrīrie gūtūherithia makīria?

65

Cīra na Ūhonokio

- ¹ “Nīi ndeguūrīrie andū arīa mataahooyaga kīrīra;
na andū arīa mataamaathaga nīi, nīo maanyonire.
Naruo rūrīrī rūrīa rūtarī rwahooya rūkīgwetaga rītwa rīakwa,
ngīrwīra atīrī: ‘Nīi ūyū haha, nīi ūyū haha.’”
- ² Mūthenya wothe ndindaga ndambūrūkīrie moko makwa
kūrī andū aremi,
arīa matathīaga na mīthīire mīega,
no marūmagīrīra mathugunda mao:
- ³ o andū arīa matūūruga maathīrīkagia
o ūthiū-inī wakwa,
makarutagīra magongona mīgūnda-inī,
na magacinagīra ūbumba igongona-inī cia maturubarī;
- ⁴ arīa matindaga maikarīte mbīrīra-inī,
makarara meiguīte na hito ūtukū wothe;
arīa makīrīaga nyama cia ngūrwe,
na nyūngū ciao ciyūrīte thaathi wa nyama irī thaahu;
- ⁵ andū acio moigaga atīrī, ‘Njeherera, tiga kūnguhīrīria,
tondū nī ndī mūtheru gūgūkīra!’
Andū ta acio mahaana ta ndogo maniūrū-inī makwa,
na ta mwaki wakanaga mūthenya wothe.
- ⁶ “Atīrīrī, mbere yakwa gūtūire kwandīkītwo maūndū macio:
ndīgūtūūra ngīrīte kī, no rīrī, nīngarīhanīria kūna;
ti-itherū ngaarīhanīria o ciero-inī ciao,
- ⁷ ndīhanīrie mehia manyu inyuī ene, o na mehia ma maithe manyu,”
ūguo nīguo Jehova ekuuga.
“Tondū nīmacinīire ūbumba irīma-igūrū,
na makīnūma marī kūu tūrīma-igūrū,
nīngerīhīria ciero-inī ciao,
ndīmarīhe irīhi rīothe nī ūndū wa cīko ciao cia mbere.”
- ⁸ Jehova ekuuga atīrī:
“O ta ūrīa ngogoyo yonekaga kīmanjīka-inī gīa thabibū,
nao andū makoiga atīrī, ‘Tiga gūkīananga,
hahota gūkorwo na kīndū kīega thīnī wakīo,’
ūguo noguo ngeeka nī ūndū wa ndungata ciakwa;
ndigacinīna ciothe.
- ⁹ Ngaaruta njiaro kuuma kūrī Jakubu,
nao agai a irīma ciakwa moime Juda;
andū akwa arīa nīi ndīthuurīre nīo magaacigaya,
nacio ndungata ciakwa itūūre kuo.
- ¹⁰ Sharoni gūgaatuīka ūrīithio wa ndūuru cia mbūri,

na Gítuamba-kía-Akori gítuúke handú ha kwarahagwo ní mahiú,
ní úndú wa andú akwa aría matúire manjaragia.

11 “No rírí, inyuí aría mütiganírie Jehova,
na mükariganírwo ní kírima gíakwa kíria kíamúre,
inyuí aría mwaragíra metha ngai ya maheeni
íría ítagwo Múreehi-múnyaka,
na mükaiyúria mbakúri cia ndibei ya mütukanio
múgaitíra ngai íria ítagwo Múreehi-mútino níguo múmíhoorerie-rí,

12 ngaamwathíríria kúúragwo na rúhiú rwa njora,
na inyuothe múkegúithia thí múúragwo;
nígúkorwo ndamwítire múkiaga kúnjítika,
na ndamwarírie múkiaga gúthikíríria.
Mwekire maúndú mooru maitho-iní makwa,
na múgíthuura maúndú maría matangenagia.”

13 Ní úndú úcio Jehova Mwathani ekuuga atírí:
“Ndungata ciakwa níikaaríia irio,
no inyuí nímkahúúta;
ndungata ciakwa níikaanyua,
no inyuí nímkanyoota;
ndungata ciakwa níigakena,
no inyuí nímgáconorithio.

14 O na níngí ndungata ciakwa níikaina
nígúcanjamúka ngoro,
no inyuí nímkaríra
ní úndú wa ruo rwa ngoro,
na múgiríke ní úndú wa gúthuthíka ngoro.

15 Maríitwa manyu múkaamatigíra andú akwa aría ndíthuuríire,
mamatúmagire ríríia mekwenda kúruma andú;
Mwathani Jehova níagakúúraga,
no ndungata ciake agaaciítaga maríitwa mangí.

16 Múndú úria wothe úkaahoera búrúri kírathimo,
ageeka úguo akígwetaga ríitwa ría Ngai úria wa ma;
níngí úria úkeehíta na mwíhitwa búrúri-iní,
akeehíta akígwetaga ríitwa ría Ngai úria wa ma.
Nígúkorwo mathíina maría ma tene nímakariganíra,
na mahithwo maitho-iní makwa.

Igúru Ríerú na Thí Njerú

17 “Atíríri, níngúmba
ígúru ríerú o na thí njerú.
Maúndú maría ma tene matígacooka kúririkanwo,
o na kana meciirio.

18 No rírí, canjamúkai na múkenere
indo iria ngúmba tene na tene,
nígúkorwo níngúmba itúúra ría Jerusalemu rítuúke ría gúkenérwo,
na andú a ríio matuúke a gúkenania.

19 Níngakenera Jerusalemu
na njanjamúke ní úndú wa andú akwa;
naguo múgambo wa kígiríko o na kana wa kíríro
ndúkaiguu kúu ríngí.

20 “Kúu gútírí mwana wa rúkenge úgacooka gúkua arí na matukú manini,
o na kana múndú múkúru akue atatúúrite míaka yake yothe;
múndú úria úgaakua arí na míaka igana
akoonagwo taarí múndú mwíthí;
nake úria útagaakinyia míaka igana
akoonagwo ta arumítwo na kírumi.

21 Nao nímagaka nyúmba na macitúúre;
makaahaanda mígúnda ya míthabibú
na maríige maciaro mayo.

22 Gútírí híndí íngí magaaka nyúmba

ituike cia gütüürwo nĩ andũ angĩ,
 o na kana mahaande irio irĩio nĩ andũ angĩ.
 Nĩgũkorwo o ta ũrĩa matukũ ma mĩtĩ maigana,
 ũguo noguo matukũ ma andũ akwa magaakorwo maigana;
 andũ akwa arĩa athuure magaatũura
 makenagĩra wĩra wa moko mao ihinda iraa.
²³ Nao matigacooka kũruta wĩra wa tũhũ,
 o na kana maciare ciana ciathĩrĩrio mũtino;
 nĩgũkorwo magaatũika andũ arathime nĩ Jehova,
 o hamwe na njiaro ciao.
²⁴ Na nĩgũgatuĩka atĩrĩ, o mbere mataananjĩta-rĩ,
 nĩngamacookeria ũhoru;
 nĩngĩ o makĩaragia-rĩ, nĩngakorwo njiguĩte.
²⁵ Nayo njũũ na kagondũ ikaarĩaga hamwe,
 naguo mũrũũthĩ ũkarĩaga nyeki ta ndegwa,
 no rũkũngũ nĩruo rũgaatuĩka irio cia nyoka.
 Itikagerana ngero kana cianangane
 kũu guothe kĩrĩma-inĩ gĩakwa kĩamũre,"
 ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

66

Ciira na Kĩrĩgĩrĩro

¹ Jehova ekuuga ũũ:
 "Igũrũ nĩrĩo gĩtĩ gĩakwa kĩa ũnene,
 nayo thĩ nĩyo gĩturwa gĩakwa kĩa magũrũ.
 Mũngĩkĩnjakĩra nyũmba ihaana atĩa?
 Naho handũ hakwa ha kũhurũka hangĩkorwo hahaana atĩa?"
² Githĩ ti guoko gwakwa gwathondekire indo ici ciothe,
 na gũgĩtũma igĩte kuo?"
 ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

"Atĩrĩrĩ, mũndũ ũyũ nowe ngaatĩia:
 nĩ mũndũ ũrĩa wĩnyiihagia na akagĩa na ngoro iherete,
 na akainaina rĩrĩa ekũigua kiugo gĩakwa.
³ No rĩrĩ, mũndũ ũrĩa ũrutaga ndegwa igongona
 ahaana o ta ũrĩa ũragaga mũndũ,
 nake ũrĩa ũrutaga gatũrũme,
 ahaana o ta mũndũ ũrĩa uunaga ngui ngingo;
 mũndũ ũrĩa ũrutaga iruta rĩa mũtu,
 ahaana o ta mũndũ ũrĩa ũrutaga thakame ya ngũrwe,
 nake ũrĩa ũcinaga ũbumba wa kĩrĩrikano,
 ahaana o ta mũndũ ũrĩa ũhooyaga mũhianano.
 Andũ acio nĩmethuurĩire njĩra ciao o ene,
 na ngoro ciao igakenagio nĩ maũndũ marĩa marĩ magigi;
⁴ nĩ ũndũ ũcio, nĩ o na nĩ nĩngathuura kũmeka ũndũ mũũru
 na ndĩmarehithĩrie maũndũ marĩa matũmaga metigĩrĩte.
 Nĩgũkorwo rĩrĩa ndetanire, gũtirĩ mũndũ o na ũmwe wanjĩtkire,
 na rĩrĩa ndaaririe, gũtirĩ mũndũ o na ũmwe wathĩkĩrĩrie.
 Andũ acio meekire maũndũ mooru maithe-inĩ makwa,
 na magĩthuura maũndũ marĩa matangenagia."

⁵ Atĩrĩrĩ, inyuĩ mũinainaga nĩ gũtĩia kiugo gĩake,
 ta iguai ndũmĩrĩri ya Jehova:
 "Ariũ a thoguo arĩa mamũthũire,
 na makamũngata nĩ ũndũ wa rĩitwa rĩakwa, moigĩte atĩrĩ,
 'Jehova ta nĩagĩkumio
 nĩguo tũkĩone gĩkeno kĩanyu!'
 No rĩrĩ, o nĩmagaconorithio.
⁶ Ta iguai mbugĩrĩrio iyo iroima kũu itũura rĩrĩa inene,
 mũigue inegene rĩu rĩroima kũu hekarũ-inĩ!
 ũcio nĩ mũgambo wa Jehova mũraigua

akĩrĩha thũ ciake kĩa kĩmagĩĩre.

7 “Atanambĩrĩria kũrũmwo-rĩ,
nĩaciarĩte:

na ataanarũmwo nĩ ruo-rĩ,
agagĩciara mwana wa kahĩ.

8 Nũũ ũrĩ aigua ũndũ ta ũcio?

Nũũ ũrĩ wona maũndũ ta macio?

Anga bũrũri wakĩhota gũciarĩrwo andũ aguo mũthenya o ro ũmwe,
o na kana rũrĩrĩ rũkĩigane o ro rĩmwe?

No rĩrĩ, o rĩria Zayuni yanyĩitirwo nĩ ruo-rĩ,
o hĩndĩ iyo nĩguo yaciarire ciana ciayo o ro rĩmwe.

9 Anga no nginyie ihinda rĩa mwana gũciarwo
na ndĩkireke aciarwo?” ũguo nĩguo Jehova ekũũria.

“Anga no hingĩrĩrie mwana nda
nginyĩtie ihinda rĩaake rĩa gũciarwo?”

ũguo nĩguo Ngai wanyu ekũũria.

10 “Inyuĩ inyuothe arĩa mwendete itũũra rĩa Jerusalemu,
kenanĩrai narĩo na mũcanjamũke nĩ ũndũ warĩo;

kenanĩrai mũno narĩo,
inyuĩ inyuothe arĩa mũtũire mũrĩcakayagĩra.

11 Nĩgeetha mũhaane ta andũ mongete maũndũ mega marĩo,
mũkahũũna mũhooreire nyondo-inĩ ciake;

ningĩ mũnyuuage mũkanyootoka,
na mũkenagĩre ũingĩ wa iria rĩaake.”

12 Nĩgũkorwo ũũ nĩguo Jehova ekuuga:

“Nĩngakinyĩria itũũra rĩa Jerusalemu thayũ ũhaana ta rũũ,
na ũtonga wa ndũrĩrĩ ũhaana taarĩ rũũ rũyũrĩte rũkoina;

mũkahoorera ta kaana gakĩongithio nĩ nyina,
mũgaakuu na moko make,

na mũcũgacũgagio mũrĩ maru-inĩ make.

13 O ta ũria mwana ahooreragio nĩ nyina,
ũguo noguo ngaamũhooreria;

na nĩmũkahoorerio mũrĩ kũu Jerusalemu.”

14 Rĩria mũkoona ũndũ ũcio, ngoro cianyu nĩgakena,
nawe ũrirũke ta nyeki nduru;

naguo hinya wa guoko kwa Jehova nũkamenyeka nĩ ndungata ciake,
no marakara make nĩmakamenyeka nĩ thũ ciake.

15 Atĩrĩrĩ, Jehova arooka arĩ na mwaki,
na ngaari ciake cia ita ihaana ta kĩhuhũkanio kĩnene;

akaamũikũrũkĩria marakara make arĩ na mang’ũrĩ,
na amũkũũme na ikũũmana rĩhaana ta nĩnĩmbĩ cia mwaki.

16 Nĩgũkorwo Jehova nĩagatuĩra andũ othe ciira,
arĩ na mwaki na rũhiũ rwake rwa njora,

na arĩa makoaragwo nĩ Jehova magaakorwo marĩ aingĩ.

17 “Na rĩrĩ, andũ arĩa meamũrĩte na magetheria nĩguo mathĩ marũmĩrĩre ũria
ũrĩ gatagatĩ nĩguo makinye magongona-inĩ marĩa marutagĩrwo mĩgũnda-inĩ, o acio
marĩaga nyama cia ngũrwe na mbĩa, na indo ingĩ irĩ thaahu, magaathiranĩra hamwe,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

18 “Na nĩ-rĩ, tondũ wa cĩko ciao na mecũũrania mao, ngirie gũũka njookanĩrĩrie
ndũrĩrĩ ciothe o na andũ a mũario yothe, nao nĩmagooka meyonere riiri wakwa.

19 “Nĩngekĩra kĩmenyithia thĩnĩ wao, na amwe a arĩa makaahonoka nĩngamatũma
mathĩ ndũrĩrĩ-inĩ: mathĩ Tarishishi, na mathĩ Putu na Ludu kũrĩ andũ arĩa me ngumo
ya gũkia mĩguĩ, na mathĩ Tubali na Javani, na mathĩ kũrĩ andũ arĩa matũũraga
icĩgĩrĩra-inĩ cia kũndũ kũraya, kũria gũtarĩ kwaiguu ngumo yakwa, kana gũkonwo
riiri wakwa. Nĩmakahunjia ũhoro wa riiri wakwa kũrĩ andũ a ndũrĩrĩ.

20 Nao nĩmakarehe ariũ a thoguo othe, kuuma ndũrĩrĩ-inĩ ciothe, marehwo
makuũtwo nĩ mbarathi, na ngaari cia ita, na makaari ma kũguucio, na mahaicite
nyũmbũ na ngamĩra, moke kĩrima-inĩ gĩakwa kĩa kĩaamũre kũu Jerusalemu, matũke
ta igongona harĩ Jehova,” ũguo nĩguo Jehova ekuuga. “Nao magaacirehe o ta ũria andũ

a Isiraeli marehaga ngano yao ya maruta kuu hekarũ-inĩ ya Jehova ikuuĩtwo na indo iria itarĩ thaahu.

²¹ Na nĩ nĩngathuura amwe ao matuĩke athĩnjĩri-Ngai na Alawii,” ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

²² Jehova ekuuga atĩrĩ, “O ta ũrĩa igũrũ rĩu rĩerũ na thĩ njerũ iria ngũthondeka igatũũra mbere yakwa-rĩ, ũguo noguo rĩtwa rĩaku na njiaro ciaku irĩtũũraga.

²³ Kuuma Karũgamo ka Mweri ũmwe nginya Karũgamo ka Mweri ũrĩa ũngĩ, na kuuma Thabatũ ĩmwe nginya Thabatũ ĩrĩa ĩngĩ, andũ othe nĩmagookaga kũhooya mainamĩrĩire mbere yakwa,” ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

²⁴ “Nao nĩmakoimagara makererere ciimba cia andũ arĩa maanemeire; nĩ ũndũ igunyũ ciao itigakua, o na kana mwaki ũrĩa wa kũmacina ũhore, nao nĩmagatuĩka ta kĩndũ gĩthũirwo mũno nĩ andũ othe.”

JEREMIA

¹ Maya nîmo maîndû marîa maaririo nî Jeremia, mûrû wa Hilikia, ùmwe wa athînjîri-Ngai arîa maatûuraga itûûra rîa Anathothu kûu bûrûri wa Benjamini.*

² Ndûmîrîri ya Jehova nîyamûkinyîrîre mwaka-inî wa ikûmi na îtatû wa wathani wa Josia, mûrû wa Amoni, mûthamaki wa Juda,

³ o na ningî matukû-inî ma wathani wa Jehoiakimu mûrû wa Josia, mûthamaki wa Juda, o nginya mweri wa gatano, mwaka-inî wa ikûmi na ùmwe wa wathani wa Zedekia mûrû wa Josia, mûthamaki wa Juda, rîrîa andû a Jerusalemu maatahirwo.

Gwîtwo kwa Jeremia

⁴ Ndûmîrîri ya Jehova nîyanginyîrîre, ngîrwo atîrî,

⁵ “Mbere ya gûkûûmba nda-inî ya maitûguo-rî, no ndaakûûi,
o na ùtanaciarwo-rî, nîndakwamûrîte;
nîndagûtuire mûnabii wa kûrathagîra ndûrîri.”

⁶ Na nîi ngîmûcookeria, ngiuga atîrî: “Hî, Mwathani Jehova! Nîi ndiû kwaria; nîi ndî o mwana.”

⁷ Nowe Jehova akînjîra atîrî: “Tiga kuuga atîrî, ‘Nîi ndî o mwana.’ No nginya ùthîi kûrî mûndû o wothe ngûgûtûma kûrî we na ùmwîre ùrîa wothe ngûgwatha.

⁸ Ndûkanametigire, nîgûkorwo ndî hamwe nawe, na nîngakûhonokia,” ùguo nîguo Jehova ekuuga.

⁹ Hindî iyo Jehova agîtamûrûkia guoko, akîhutia kanua, akînjîra atîrî, “Rîu nîndekîra ndûmîrîri yakwa kanua gaku.

¹⁰ One, ùmûthî nîndagûtua mûnene wa ndûrîrî o na wa mothamaki, nîgeetha ùmunyage na ùmomorage, wanangage na ùng’auranagie, na wakage na ùhaandage.”

¹¹ Ndûmîrîri ya Jehova nîyanginyîrîre, ngîurio atîrî: “Jeremia, nî kîi ùroona?”

Na nîi ngîcookia atîrî, “Ndîrona rûhonge rwa mûti wa mûrothi.”

¹² Jehova akînjîra atîrî, “Îi, nîguo nîwona wega, tondû njûthîrîrie nyone atî ndûmîrîri yakwa nîyahingio.”

¹³ Ningî ndûmîrîri ya Jehova nîyanginyîrîre o rîngî ngîurio atîrî: “Nî kîi kîngî ùrona?”

Na nîi ngîcookia atîrî, “Ndîrona nyûngû igûtherûka, înamîte kuuma mwena wa gathigathini.”

¹⁴ Nake Jehova akînjîra atîrî, “Mwanangîko uumîte na mwena wa gathigathini, nîugaitîrîrio andû othe arîa matûuraga bûrûri ùyû.

¹⁵ Ndî hakuhî gwîta andû othe a mothamaki ma gathigathini,” ùguo nîguo Jehova ekuuga.

“Athamaki ao nîmagooka mahaande itî ciao cia ùthamaki
matoonyero-inî ma ihingo cia Jerusalemu;

nîmagooka mathiûrûrûkîrie thingo ciothe cia Jerusalemu,
na mokîrîre matûûra mothe ma Juda.

¹⁶ Nîngatuîra andû akwa matuîro ma ciira,

tondû wa waganu wao wa kûndirika,
na wa gûcinîra ngai ingî ùbumba,
na kûhooya indo iria methondekeire na moko mao.

¹⁷ “Ûkîra wîhaarîrie! Rûgama na ùmeere ùndû o wothe ùrîa ngûgwatha. Ndûkamakio nîo, kana na nîi ngûmakie ùrî mbere yao.

¹⁸ ùmûthî-rî, nîndagûtua ta itûûra rîrîge na hinya, na ta gîtuğî gîa kîgera, na ta rûthingo rwa gîcango, nîgeetha wîyûmie ùûkîrîre bûrûri wothe: ùûkîrîre athamaki a Juda, na anene, na athînjîri-Ngai akuo, o na andû othe a bûrûri ùyû.

¹⁹ Nîmakarûa nawe no matigaakûhoota, nîgûkorwo ndî hamwe nawe na nîndîrîkûhonokagia,” ùguo nîguo Jehova ekuuga.

2

Isiraeli Gûtirika Ngai

¹ Ningî ndûmîrîri ya Jehova nîyanginyîrîre, ngîrwo atîrî:

² “Thîi ùkaanîrîre ùkîiguagwo nî andû a Jerusalemu, ùmeere atîrî:
“Nîndîrîkanaga ùrîa weheanîte kûrî nîi rîrîa warî mwithî,

* 1:1 Anathothu rîarî itûûra rîmwe rîa matûûra mana ma Alawîi marîa maarî bûrûri wa Benjamini (Josh 21:17-18).

na ūrĩa wanyendete rĩrĩa ndakũhikirie
na ũkĩnũmĩrĩra kũu werũ-inĩ,
tũgĩtuĩkanĩria kũu bũrũri ũcio ũtaahandagwo irio.

³ Isiraeli-rĩ, aatũũrĩte aamũrĩrwo Jehova,
arĩ maciaro ma mbere ma magetha make;
arĩa othe maamũtambuura maatuĩrwo ahĩtia,
nao magĩkinyĩrĩrwo nĩ mwanangĩko, ”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

⁴ Thikĩrĩriai mũigwe ndũmĩrĩri ya Jehova, inyuĩ andũ a nyũmba ya Jakubu,
inyuĩ inyuothe andũ a mĩhĩrĩga yothe ya nyũmba ya Isiraeli.

⁵ Jehova ekuuga atĩrĩ:

“Nĩ mahĩtia marĩkũ maithe manyu maanyonire namo,
atĩ nĩkĩo maandirikire, makĩndaihĩrĩria ũguo?”

Maarũmĩrĩre mĩhianano itarĩ kiene,
nao ene makĩaga kiene.

⁶ Matiigana kũũria atĩrĩ: ‘Jehova arĩ ha,
ũrĩa watũrutire bũrũri wa Misiri,
agĩtũgereria werũ-inĩ ũtaarĩ kindũ,
tũkĩgerera bũrũri warĩ wa werũ na iharũrũka,
bũrũri ũtoiraga mbura, na warĩ nduma ta ya gĩkuũ,
bũrũri ũtaageragĩrwo na ũtaatũũragwo nĩ mũndũ?’

⁷ Nĩdamũrehire bũrũri mũnoru,
nĩguo mũrĩage matunda maguo,
na mwĩgune na indo ciakuo irĩa njega.
No inyuĩ muokire, mũgĩthaahia bũrũri wakwa
na mũgĩtũma igai rĩakwa rĩthũũrwo mũno.

⁸ Athĩnjĩri-Ngai matiigana kũũria atĩrĩ:
‘Jehova arĩ ha?’

Arĩa marũmbũyagia watho matiigana kũũmenya;
atongoria ao nĩmanemeire.

Anabii maarathaga mohoro makĩgwetaga Baali,
marũmĩrĩre mĩhianano itarĩ kiene.

⁹ “Nĩ ũndũ ũcio nĩngũmũciirithia o rĩngĩ,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

“Nĩngĩ nĩngaciirithia ciana cia ciana cianyu.

¹⁰ Ringai mũthĩ hũgũrũrũ-inĩ cia Kitimu mũkerorere,
nĩngĩ mũtũmane gũthiio Kedari gũgatuĩrio wega,*
muone kana kũrĩ kuoneka ũndũ ta ũyũ:

¹¹ Atĩrĩrĩ, nĩ kũrĩ rũrĩrĩ rũrĩ rwatũrika ngai ciaruo, rũkĩgarũrũkĩra ngai ingĩ?
(O na harĩa ngai icio itarĩ ngai.)

No rĩrĩ, andũ akwa nĩmakũũranĩtie Riiri wao
na mĩhianano itarĩ kiene.

¹² Inyuĩ igũrũ-rĩ, makaai nĩ ũndũ wa ũhoru ũcio,
inainai mũrĩ na kĩa kĩnene,”

ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

¹³ “Andũ akwa nĩmekĩte mehia meerĩ:

Nĩmandirikĩte,

o nĩ gĩthima kĩa maaĩ ma muoyo,

na makeyenjera marima mangĩ ma maaĩ,

namo nĩ marima mamethũkangu, matangĩga maaĩ.

¹⁴ Rĩu-rĩ, anga Isiraeli nĩ ndungata, o mũndũ ũciarĩrwo ũkombo-inĩ?

Nĩ kũrĩ gĩtũmĩte atuĩke mũndũ wa gũtahwo?

¹⁵ Mĩrũũthi nĩraramĩte;

nĩmũraramĩre.

Nĩyanangĩte bũrũri wake;

matũũra make macinĩtwo na mwaki, na magatigwo matarĩ mũndũ.

* **2:10** Kitimu ũmũthĩ nĩ Kuporo hamwe na ndwere-inĩ cia mwena wa ithũiro, nakuo Kedari nĩkuo iruka cia Beduni ciatũũraga.

- 16 O na andū a Memufisi, na a Tahapanahesi
nīmagūtiihītie, magagwīkīra rūhara ruototia rwa mūtwe.
- 17 Githī tiwe mwene wīrehereire maūndū maya
nī ūndū wa gūtirika Jehova Ngai waku,
o rīrīa we aagūtongoragia na njīra īrīa wageraga?
- 18 Rīu-rī, nī kīi gīgūtūma ūcooke būrūri wa Misiri
ūkanyue maaī ma Shihoru?
Na ningī-rī, ūgūthīī Ashuri nīkī,
ūkanyue maaī ma Rūūī rwa Farati?
- 19 Waganu waku nīguo ūgaakūherithia,
nakuo gūcooka na thuutha gwaku nīgūgakūrūithia.
Tondū ūcio wīciirie wega na ūmenye
ūrīa arī ūndū mūūru mūno na ūrī ruo harīwe,
rīrīa ūtirikīte Jehova Ngai waku,
na rīrīa ūkwaga kwīndīgīra,
ūguo nīguo Mwathani, o we Jehova Mwene-Hinya-Wothe, ekuuga.
- 20 “Nīwoinangire icooki rīaku rīa ngingo o tene,
na ūgītūuanga mīhīndo yaku;
woigire atīrī, ‘Ndīgūcooka gūgūtungata!’
Tondū-rī, tūrīma-inī tūrīa tuothe tūrāihu na igūrū,
na rungu rwa mūtī o wothe mūruru
nīkuo wakomaga ūkīhūūra ūmaraya.
- 21 Nīī ndaakūhaandīte ūrī ta mūthabībū mūthuurānīre
wa mūthemba ūrīa mwega.
Wagīcookire kūngārūrūka atīa,
ūgīthūka, ūgītūika ta mūthabībū wa gīthaka?
- 22 O na ūngūthamba na igata,
o na ūhūthīre thabuni mūngī mūno-rī,
kīmeni kīa wīhia waku ndingītiga gūkīona,”
ūguo nīguo Mwathani Jehova ekuuga.
- 23 “Rīu-rī, ūngīhota atīa kuuga atīrī: ‘Nīī ndīīthaahītie;
ndīrūmīrīre kīrīra kīa Mabaali?’
Ta rora wone mītugo yaku kūu gītūamba-inī;
wīcūūranie wega maūndū marīa wīkīte.
Wee ūhaana ta moori ya ngamīra
īgīcangacanga kūndū na kūndū,
- 24 ūkahaana ta njagī īrīa īmenyerete gūikara werū-inī,
īrīa īnuhanuhaga rīrīa ikwenda kūhaicwo;
rīrīa īrī na mūrūkī-rī, nūū ūngīhota kūmīrigīrīria?
Njamba iria ingīmīenda, itingīnogīa ikīmīcaria;
mweri wayo wakīnya, nīkamīona.
- 25 Tiga kūhanyūka ngīnya ūthīrīrwo nī iraatū magūrū,
naguo mūmero waku ūng’are.
No wee ūkiuga atīrī, ‘Hatīrī bata!
nīnyendete ngai cia kūngī,
na no ngīnya ndīciume thuutha.’
- 26 “O ta ūrīa mūici aconorithagio aanyīitwo,
ūguo no taguo nyūmba īno ya Isīraeli īconorithītio:
o ene, na athamaki ao, na anene ao,
na athīnjīri-Ngai ao, na anabīi ao.
- 27 Meeraga mūtī atīrī, ‘Wee nīwe Baba,’
na makeera ihiga atīrī, ‘Wee nīwe wanjīarire.’
Nīmahutatīire,
makaaga kūnyonia mothīū mao;
no rīrīa marī thīīna-inī manjīiraga atīrī,
‘Ūka ūtūhonokie!’
- 28 Ikīrī kū ngai icio mwethondekeire?
Kīrekei ciūke, aakorwo no imūhonokie
rīrīa mūrī thīīna-inī!
Nīgūkorwo ngai ciaku cingīhīte

o ta matũura maku, wee Juda.

29 “Mũgũkĩndũithia nĩ ùndũ kĩ?
Inyuothe nĩmũũnemeire,”

ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

30 “Nĩ wĩra wa tũhũ ndaarutire ngĩherithia andũ anyu;
matigana kũigua maakaanio magarũrũke.

Rũhiũ rwaku rwa njora nĩrũniĩnĩte anabii anyu,
o ta mũrũũthi ũrĩa mũrĩiani.

31 “Atĩrĩrĩ, inyũĩ andũ a rũciaro rũrũ, mwĩcũraniei wega ũhoru wa ndũmĩrĩri ìno ya
Jehova:

“Kaĩ nduĩkĩte ta werũ harĩ Isiraeli,
kana ta bũrũri ũrĩ nduma nene?

Nĩ kĩĩ gĩtũmaga andũ akwa moige atĩrĩ,
‘Ithuĩ tũrĩkaga ũrĩa tũkwenda;

tũtigagũcookerera rĩngĩ’?

32 Rĩu-rĩ, mũirĩtu ahota kũriganĩrwo nĩ mathaga make ma kwĩgemia,
kana mũhiki ariganĩrwo nĩ nguo ciake cia ũhiki?

No rĩrĩ, andũ akwa nĩmariganĩrwo nĩ niĩ,
matukũ maingĩ matangĩtarĩka.

33 Kaĩ nĩ ũrĩ ũũgĩ mũingĩ rĩrĩa ũgũcaria wendo-ĩ!
Nĩ ùndũ ũcio o na atumia arĩa aaganu mũno
no merute na mũthiĩre yaku.

34 Ngũo-inĩ ciaku-rĩ, andũ nĩmoonaga
thakame ya athĩni arĩa matarĩ ũuru mekĩte,
o na aakorwo ndwamanyĩitire magĩtua nyũmba.

No rĩrĩ, o na gũtarĩĩ ũguo

35 wee uugaga atĩrĩ, ‘Nĩ ndirĩ ùndũ mũũru njĩkĩte;
we ndandaakarĩire.’

No niĩ nĩngũgũtuĩra ciira,
tondũ uugaga atĩrĩ, ‘Nĩ ndiĩhĩtie.’

36 ũrĩngariũngaga nĩkĩ,
ũkĩgarũraga mũthiĩre yaku?

Nĩũgaconorithio nĩ bũrũri wa Misiri,
o ta ũrĩa waconorithio nĩ Ashuri.

37 ũgaacooka uume kũndũ kũu
ũgĩrĩire moko mũtwe,

nĩgũkorwo Jehova niaregete acio wĩhokete,
o matigagũteithia.

3

1 “Mũndũ angĩtigana na mũtumia wake,
nake mũtumia ũcio athiĩ ahikĩre mũndũ ũngĩ-rĩ,
mũthuari ũcio no amũcookerere?

Githĩ bũrũri ũcio to ũthaahie biũ?

No wee-rĩ, ũtũrĩte ũhũũraga ũmaraya na endwa aku aingĩ mũno!
Rĩu-rĩ, wee no ũnjookerere?”

ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

2 “Ta tiira maiho ũcũthĩrĩrie tũcũmbĩrĩ twa irĩma kũrĩa gũtigĩtuo ũtheri.
Nĩ kũrĩ handũ ũtarĩ wakomwo nawe?

Mĩkĩra-inĩ ya njĩra-rĩ, nĩkuo wetagĩrĩra endwa aku,
kũu nĩkuo waikaraga thĩ ũkiameterera, o ta Mũarabu arĩ werũ-inĩ.

Wee nũthaahĩtie bũrũri ũyũ
na ũmaraya waku na waganu waku.

3 Tondũ wa ũguo-rĩ, mbura ya maguna-ng’ombe nĩgĩrĩtio yure,
o na irĩa ya gũkũria irio nayo ikaaga kuura.

No rĩrĩ, wee nũmĩtie githiithi ta kĩa mũmaraya,
ũkaaga thoni o na hanini.

4 Githĩ to rĩu wanjĩta ũkiugaga:

‘Baba, wee mũrata wakwa kuuma ndĩ o mũnini,

5 kaĩ ũgũgũtũra ũrakarĩte?

Mang'ūrī macio maku-rī, megūgīthiī na mbere nginya tene?'

Ūguo nīguo waragia,
no ūgacooka ūgeeka ūūru wothe ūrīa ūngīhota."

Isiraeli kwaga Wīhokeku

⁶ Matukū-inī ma wathani wa Mūthamaki Josia, Jehova nīanjūrīrie atīrī: "Ūī nīwonete ūrīa Isiraeli aahutātīre? Nīahaicīte gīthūngūrī-inī gīothe kīrīa kīraihu na igūrū, na agathīi rangu rwa mūtī o wothe ūrīa mūruru na akahūūrīra ūmaraya kuo.

⁷ Ndecīrītīe atī nīakanjookerera aarīkia gwīka maūndū macio mothe, nowe ndaigana kūnjookerera, nake mwarī wa nyina, Juda, ūrīa ūtaarī mwīhokeku, agīkīionera maūndū macio.

⁸ Nindaheire Isiraeli ūcio wahutātīre marūa ma gūtīgana nake, ngīmūingata nī ūndū wa ūtharia ūcio wake wothe. No rīrī, nīndonire atī o na Juda, mwarī wa nyina ūcio ūtaarī mwīhokeku, ndaarī na gooya; o nake nīoimagarire, agīthīi gūtharia.

⁹ Tondū wa ūrīa Isiraeli oonaga ūmaraya wake ūtarī ūndū mūnene harī we, nīathaahirie būrūrī ūcio, agīkīrīrīria kūhūūra ūmaraya na ūndū wa kūhooya mahiga na mītī.

¹⁰ O na kūrī ūguo-rī, Juda, mwarī wa nyina ūcio ūtaarī mwīhokeku, ndaanjookereire na ngoro yake yothe, no aanjookereire na ūhinga," ūguo nīguo Jehova ekuuga.

¹¹ Jehova akīnjīra atīrī: "Isiraeli, ūrīa waahuutatīre-rī, nī mūthingu gūkīra Juda, ūcio ūtaarī mwīhokeku.

¹² Thīi ūkahunjanīrie ndūmīrīri Ino werekeire mwena wa gathīgathini, uuge ūū:
"Njookerera, wee Isiraeli, o wee ūūhutātīre,' ūguo nīguo Jehova ekuuga,

'na nī ndigacooka gūkūhetera gīthiithi na marakara,
nī ūndū njiyūrītwo nī tha,' ūguo nīguo Jehova ekuuga.

'Ndīgūtūūra ndakarīte nginya tene.

¹³ Wee ūndū ūrīa ūgwīka-rī, no kuumbūra mahītia maku,
nī ūndū wa ūrīa ūremeire Jehova Ngai waku,
nī ūndū wa ūrīa waneitanga, ūkīlīheanaga kūrī ngai cia kūngī,
rangu rwa mūtī o wothe mūruru,
na ūkaaga kūnjathīkīra,' "

ūguo nīguo Jehova ekuuga.

¹⁴ Jehova ekuuga atīrī: "Njookerera, inyuī andū aya mūūhutātīre, nīgūkorwo nī nī mūthuru wanyu; nīngamūcookanīrīria, ndute mūndū ūmwe itūūra-inī rīmwe, na angī eerī ndīmarute mūhīrīga ūmwe, ndīmūtware Zayuni.

¹⁵ Nīngacooka ndīmūhe arīithi arīa ndīthuurīre na ngoro yakwa, arīa makaamūtongoragia marī na ūūgī o na ūmenyo."

¹⁶ Jehova ekuuga atīrī: "Matukū-inī macio, rīrīa mūgaakorwo mūingīhīte mūno gūkū būrūrī ūyū-rī, andū matigacooka kuuga, 'Ithandūkū rīa kīrīkanīro kīa Jehova.' Ūhorō ūcio ndūgatoonya meciīria-inī mao kana ūrīrīkanwo; rītīgeciīrio ūhorō warīo o na kana rīthondekwo rīngī.

¹⁷ Hīndī iyo mageetaga itūūra rīa Jerusalemu Gītī kīa Ūthamaki kīa Jehova, nacio ndūrīrī ciothe nīkongana kū itūūra rīa Jerusalemu nī ūndū wa gūtīia rīitwa rīa Jehova. Matigacooka kūrūmīrīra ūremi wa ūūru wa ngoro ciao.

¹⁸ Matukū-inī macio nyūmba ya Juda nīkanyīitana na nyūmba ya Isiraeli, na o eerī nīmagooka moimīte būrūrī wa mwena wa gathīgathini, makinye būrūrī ūrīa ndaaheire maithe manyu ūtūike igai rīao.

¹⁹ "Nīi mwene ngiuga atīrī,
"Ingīakenire atīa ngīmūtua ta ariū akwa,
na ndīmūhe būrūrī mwega,
igai rīrīa rīega rīkīrīte magai ma ndūrīrī ciothe.'

Ndecīragia mūrīnjītaga 'Baba'
na mwage kūūhutātīra nīguo mūtīge kūnūmīrīra.

²⁰ No rīrī, o ta mūtumia ūtarī mwīhokeku harī mūthuuriwe,
ūguo noguo mūkoretwo mūtārī ehokeku harī nīi, inyuī nyūmba ya Isiraeli,"
ūguo nīguo Jehova ekuuga.

²¹ Kīrīro nīkīguītwo kūndū kūrīa gūtūūgīru gūtārī kīndū,
kūgīrīka na gūthaithana kwa andū a Isiraeli,
nī ūndū nīmogometie njīra ciao,
na makariganīrwo nī Jehova Ngai wao.

22 “Njookerera, inyuĩ andũ aya mũuhutaitĩre;
nĩngũmũhonia nĩguo mũtigacooke gũcooka na thuutha.”

Magĩcookia atĩrĩ, “Ĩĩ nĩguo, nĩtũgũũka harĩwe,
nĩgũkorwo wee nĩwe Jehova Ngai witũ.

23 Ti-itherũ inegene rĩa ũhooi mũhianano kũu tũrĩma-inĩ
o na kũu irĩma-inĩ nĩ rĩa maheeni;
ti-itherũ, ũhonokio wa Isiraeli ũrĩ na Jehova Ngai witũ.

24 Kuuma o ũnini-inĩ witũ, ngai icio cia mũhianano cia thoni
nĩcio ciananiina maciaro ma mawĩra ma maithe maitũ:
ndũũru ciao cia mbũri na cia ng’ombe,
aanake ao na airĩtu ao.

25 Nĩtwĩgũithieĩ thĩ tũconokete,
nacio njono ciitũ itũhumbĩre.

Nĩ twĩhũrie Jehova Ngai witũ,
ithuĩ o hamwe na maithe maitũ;
kuuma rĩrĩa twarĩ anini ngĩnya ũmũthĩ ũyũ-rĩ,
tũtũũrite tũtarĩ twathĩkĩra Jehova Ngai witũ.”

4

1 “Atũrĩrĩ wee Isiraeli, ũngĩkorwo nĩgũcooka-rĩ,
njookerera,”

ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

“Ũngĩeheria mũhianano iyo yaku irĩ magigi,
na ũtĩge gũcooka kũũrũra rĩngĩ,

2 ningĩ ũngĩrũmia ũhoru wa ma, na ũtuanĩri ciira wa kĩhooto, na wa ũthingu,
na wĩhĩte ũkiugaga atĩrĩ, ‘Ti-itherũ o ta ũrĩa Jehova atũũraga muoyo,’

hĩndĩ iyo ndũrĩrĩ nũkarathimwo nĩwe,
na thĩinĩ wake nũkaagĩa na riiri.”

3 Atũrĩrĩ, Jehova areera andũ a Juda, o na andũ a Jerusalemu ũũ:
“Cimbai mĩgũnda yanyu irĩa irĩ ngamba,
na mũtikahaande irio mĩigua-inĩ.

4 Mwĩamũrĩrei Jehova,
na ũndũ wa kũruithia ngoro cianyu
inyuĩ andũ aya a Juda, na inyuĩ mũtũũraga Jerusalemu,
nĩgeetha mang’ũrĩ makwa matigaakane ta mwaki,
nĩ ũndũ wa ũũru ũrĩa mwĩkĩte,
maakane mage mũndũ wa kũmahoria.

Mwanangĩko uumĩte Mwena wa Gathigathini

5 “Anĩrĩrai kũu Juda, na mũhunjie ũhoru kũu Jerusalemu, muuge ũũ:
‘Huhai tũrumbeta bũrũri-inĩ guothe!’

Anĩrĩrai na kayũ muuge atĩrĩ:

‘Mwĩcookanĩrĩriei!

Nĩtũũrĩrei matũũra-inĩ marĩa manene mairigĩre!’

6 Haandai bendera mũthĩĩ mwerekeire Zayuni!

Mwĩthareĩ narua mwĩhonokie!

Nĩgũkorwo nĩndĩrarahithia mwanangĩko uumĩte mwena wa gathigathini,
o na kũniinanwo kũnene.”

7 Mũrũũthi* nĩumĩte kĩmamo-inĩ kĩaguo;
mũniinani wa kũniina ndũrĩrĩ nĩoimagarĩte.

Oimĩte gwake

oke aanange bũrũri waku.

Matũũra maku makaanangĩka,
mage mũndũ wa gũtũũra kuo.

8 Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, mwĩhumbei nguo cia makũnia,
cakayai na mũrĩre,

nĩ ũndũ tũtirĩ tũrehererwo

nĩ mang’ũrĩ macio mahiũ ma Jehova.

* 4:7 Mũrũũthi warĩ rũũri rwa Babuloni, na bũrũri ũyũ wĩkaine ta mũnyariirani (2:15).

9 Jehova ekuuga atĩrĩ, “Mũthenya ũcio-rĩ,
mũthamaki na anene ake nĩmagakua ngoro,
nao athĩnjĩri-Ngai nĩmakagegeara,
nao anabii mamake.”

10 Hĩndĩ iyo ngiuga atĩrĩ: “Hĩ! Mwachani Jehova, ti-itherũ nĩ ta ũkĩheenetie andũ aya biũ, o na ũkaheenia Jerusalemu, nĩ ũndũ wa kũmeera atĩrĩ, ‘Nimũkaagia na thayũ,’ o rĩrĩa tũgĩrĩrwo rũhiũ rwa njora nĩmero.”

11 Ihinda rĩu andũ aya o hamwe na Jerusalemu nĩmakeerwo atĩrĩ, “Rũhuho rũhiũ ruumĩte kũndũ kũrĩa gũtarĩ kĩndũ kũu gũtũũgĩru werũ-inĩ nĩrũkahurutana rwerekeire kũrĩ andũ akwa, no rĩrĩ, ti ta rũrĩa rwa kũhuha irio kana rwa gũcitheria;

12 nĩ rũhuho rũrĩ na hinya kũrĩ rũu ruumĩte kũrĩ niĩ. Rũu nĩngũmatũira matũiro ma ciira.”

13 Ta rorai muone! Mũndũ ũcio aroka ta matu,
ngaari ciake cia ita irooka ta kĩhuhũkanio,
nacio mbarathi ciake ihanyũkaga gũkĩra nderi.

Ĩiya witũ-ĩ! Tũrĩ aniine biũ.

14 Wee Jerusalemu-rĩ, theria ũuru kuuma ngoro-inĩ yaku nĩguo ũhonoke.

Ũgũtũura ũthugundaga ũuru meciiria-inĩ maku nginya-rĩ?

15 Nĩ kũrĩ na mũgambo wa mũndũ ũranĩrĩra kũu Dani,
ũkaanĩrĩra ũhoru wa mwanangĩko kũu irĩma-inĩ cia Efiraimu.

16 “Ĩrai ndũrĩrĩ ũhoru ũcio,

hunjĩriai Jerusalemu muuge atĩrĩ:

‘Ita inene rĩa gũgũũkĩrĩra nĩrĩroka riumĩte bũrũri wa kũraya,
na rĩroka na mbugĩrĩrio ya mbaara
ya gũũkĩrĩra matũura mothe manene ma Juda.

17 Marĩrigũicũirie o ta andũ marangĩire mũgũnda,
tondũ itũura rĩu nĩrĩnemeire, rĩkanjũkĩrĩra,’ ”

ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

18 “Mĩthĩire yaku mwene na ciĩko ciaku
nĩcio ikũreheire maũndũ macio.

Rĩrĩrĩ nĩrĩo iherithia rĩaku.

Na kaĩ nĩ irũrũ-ĩ!

Kaĩ nĩrĩgũtheeca ngoro-ĩ!”

19 Wũi, ruo-ĩ, wũi ruo-ĩ!

Ndĩrenyogonda nĩ ruo.

Wũi, ruo rũnene ngoro-inĩ yakwa-ĩ!

Ngoro yakwa nĩratumatuuma,
ndĩngĩhota gũkĩrĩrĩa.

Nĩgũkorwo nĩnjiguĩte mũgambo wa karumbeta;
nĩnjiguĩte mbugĩrĩrio ya mbaara.

20 Mwanangĩko ũrarũmanĩrĩra na mwanangĩko;
bũrũri wothe nĩwanangĩtwo.

O rĩmwe hema ciakwa nĩthũkangie,

o kahinda gatarĩ coho kĩgĩtio gĩakwa gĩgathũkangio.

21 Nĩ nginya rĩ ngũtũura nyonaga bendera ya mbaara,
na ngaigua mũgambo wa karumbeta?

22 “Andũ akwa nĩ irimũ;

matinjũũĩ.

Nĩ ciana iteciiragia,

na ikaaga ũmenyo.

Ũũgĩ ũrĩa marĩ naguo no wa gwĩka ũũru;

matĩũ gwĩka wega.”

23 Ndaacũthĩrĩrie thĩ,

ngĩkĩona atĩ ndĩarĩ ũrĩa yatariĩ na kĩndũ;

ningĩ ngĩcũthĩrĩria matu-inĩ,

ngĩona atĩ gũtiarĩ na ũtheri.

24 Ndaacũthĩrĩria irĩma,

ngĩona atĩ nĩgũthingitha ciathingithaga;

natuo tūrīma tuothe nī kwereera twereeraga.

25 Ngīcūthīrīria, ngīona atī gūtīarī na andū;
nyoni ciothe cia rīera-inī nīciombūkīte ikoora.

26 Ngīcūthīrīria, ngīona būrūrī ūrīa waciaraga maciaro maingī, watuīkīte o werū
mūtheri,
matūūra makuo mothe nīmamomokeire hau mbere ya Jehova,
makagūa thī nī ūndū wa marakara make mahiū.

27 Ūū nīguo Jehova ekuuga:

“Būrūrī wothe nūkanangwo,
o na gūtuīka ndikaūniina biū.

28 Nī ūndū ūcio thī nīgacakaya,
narīo igūrū rīgīe nduma,
tondū ūguo nīguo njugīte, na ndingīricūkwo.
Nīnduīte itua na ndikūgarūrūka.”

29 Rīrīa kwaiguu mūrurumo wa andū arīa mathiiga mahaicīte mbarathi
na wa andū arīa maikagia mīguī-rī,
andū a matūūra mothe no makoora.

Amwe ao makoorīra ihinga-inī,
nao amwe ao makahaica ndwaro-inī cia mahiga.

Matūūra macio mothe nīmathaamītwo;
gūtīrī mūdū ūkaraga kuo.

30 Ūreka atīa, wee ūnūhītwo?
Ūkwīhumba nguo ndune
na ūkegemia na mathaga ma thahabu nīkī?

Ūrahaka mbutu ciaku cia maitho rangi nīkī?[†]
Atīrīrī, kwīgemia gwaku no gwa tūhū.
Endwa aku nīmakwagiire bata;
rīu maracaria ūrīa mangīkūruta muoyo.

31 Nīndīraigua kīrīro ta kīa mūdū-wa-nja akīrūmwo,
arī na mūcaayo ta wa mūtumia agīciara mwana wake wa irigithathi:

nī kīrīro kīa Mwarī wa Zayuni agīteeha,
atambūrūkītie moko make, akiugaga atīrī,
“Wūi-i-ya-wakwa-ī! Nīndīraringīka;
muoyo wakwa nīmūneane kūrī oragani.”

5

Gūtīrī Mūdū o na Ūmwe Mūrūngīrīru

1 “Ta ambatai na mūikūrūke barabara-inī ciothe cia Jerusalemu,
mūrōre na mūcarie,
na mūtūirie ihaaro-inī ciakuo.

Hihī mwahota kuona mūdū o na ūmwe
wīkaga maūdū ma kīhoo to kana akarūmbūiya ūhorō wa ma;
muona mūdū ta ūcio, nīngarekera itūūra rīa Jerusalemu.

2 O na gūtuīka nīmehītaga makoigaga atīrī,
‘Ti-itherū o ta ūrīa Jehova atūūrāga muoyo,’
kwīhīta kwao no kwa maheeni.”

3 Wee Jehova, githī maitho maku ti ūhorō ūrīa wa ma macaragia?
Wamaringire iringa, no matiigana kūigua ruo;
wamahehenjire, no makīrega ūtaarani ūcio.

Momirie ithiithi ciao gūkīra ihiga,
makīrega kwīrira.

4 Ngīciiria atīrī: “Aya nī andū athīini;
nī andū akūgu,

[†] 4:30 Ūyū nī rangi wehakagwo maitho arī njira īmwe ya ūthaka na gūtūma maitho moneke marī manene (2Ath 9:30; Ezek 23:40).

nīgũkorwo matiũĩ njĩra ya Jehova,
kana makamenya ũria Ngai wao endaga.

5 Nĩ ũndũ ũcio nĩngũthĩ kũri atongoria
ngaaranĩrie nao;

ti-itherũ acio nĩmoĩ njĩra ya Jehova,
na makamenya ũria Ngai wao endaga.”

No rĩrĩ, othe marĩ hamwe, nĩmoinangĩte icooki rĩao rĩa ngingo,
na magatua mĩkwa.

6 Nĩ ũndũ wa ũguo-rĩ, mũrũũthi nĩũkoima mũtitũ-inĩ ũmatharĩkĩre,
na njũũ yume werũ-inĩ ĩmatambuurance,
nayo ngarĩ ĩmooherie njĩra-inĩ cia matũũra mao,
nĩguo ĩtambuurance mũndũ wothe ũria ũngĩgeria kuuma nja,
nĩ ũndũ ũremi ũcio wao nĩũingĩhĩte mũno,
na ũhoru wao wa gũcooka na thuutha nĩ mũingĩ.

7 “Ngũmũrekerana nĩkĩ?

Ciana cianyu nĩciindirikĩte,
na ikeehĩta ikĩgwetaga marĩtwa ma ngai cia tũhũ.

Nĩĩ ndaamaheaga o kĩrĩa gĩothe mabataragio nĩkĩo,
no-o no gũtharia maatharagia,
makahatĩkana nĩguo matoonye nyũmba cia maraya.

8 Mahũũnĩte magatũĩka ta mbarathi cia njamba cikĩrĩrĩa cia mĩgoma,
o ũmwe wao akeriragĩria mũtumia wa mũndũ ũria ũngĩ.

9 Gĩthĩ ndikiagĩrĩrwo nĩkũmaherithia nĩ ũndũ wa maũndũ macio?”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

“Gĩthĩ ndikiagĩrĩrwo nĩ kwĩrĩhĩria
harĩ rũrĩrĩ ta rũu?

10 “Tuĩkanĩriai mĩgũnda yao ya mĩthabibũ mũmĩharaganie,
no mũtikamĩanange biũ.

Hũrũrai honges ciayo,
nĩgũkorwo andũ aya ti a Jehova.

11 Andũ a nyũmba ya Isiraeli na andũ a nyũmba ya Juda
nĩmagĩte wĩhokeku harĩ nũ biũ,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

12 Nĩmaheenaniĩte ũhoru wĩgĩĩ Jehova;
moigĩte atĩrĩ, “Ndarĩ ũndũ egwĩka!

Gũtirĩ ũũru tũkuona;
tũtũkoona tũtharĩkĩrwo na rũhiũ rwa njora kana tuone ng’aragu.

13 Anabii nĩ a tũhũ ta rũhuho,
nakĩo kiugo kĩa Jehova gĩtirĩ thĩnĩ wao;
nĩ ũndũ ũcio-rĩ, ũguo moigĩte nĩguo mageekwo.”

14 Nĩ ũndũ ũcio, Jehova Ngai Mwene-Hinya-Wothe ekuuga atĩrĩ:

“Tondũ wa andũ acio kwaria ndeto ta icio,
ndũmĩrĩri yakwa ĩria ngwĩkĩra kanua-inĩ gaku ngaamĩtua ta mwaki,
nao andũ aya ndĩmatue ta ngũ, mwaki ũcio ũmacine ũmaniine.

15 Atĩrĩrĩ, inyu andũ a nyũmba ya Isiraeli,” ũũ nĩguo Jehova ekũmwĩra,
“nĩngũtũma mũũkĩrĩrwo nĩ rũrĩrĩ ruumĩte kũndũ kũraya:

naruo nĩ rũrĩrĩ rũtũũrĩte kuuma o tene,
andũ mũtangĩmenya rũthiomi rwao,
o na kana mũigũe mwarĩrie wao.

16 Mathiaka ma mĩguĩ yao matariĩ ta mbĩrĩra iria ĩthahikĩtwo;*
othe nĩ njamba irĩ hinya.

17 Nao nĩmakaarĩa na maniine magetha manyu o na irio cianyu,
na marĩe na maniine aanake na airĩtu anyu;
nĩmakaarĩa ndũũru cianyu cia mbũri na cia ng’ombe maciniine,
nĩngĩ marĩe mĩthabibũ na mĩkũyũ yanyu.

Nĩmakananga matũũra marĩa mairĩgĩre na rũhiũ rwa njora,
o macio mwĩhokaga.

* 5:16 Mbĩrĩra ĩthahikĩtwo yonanagia kwaga kũiganĩra, mwanangĩko, o na gĩkuũ (Thim 30:15-16).

18 “No rĩrĩ, o na matukũ-inĩ macio, ndigakwananga ngũniine biũ,” ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

19 “Na rĩrĩa andũ makooria atĩrĩ, ‘Nĩ kĩĩ gītũmĩte Jehova Ngai witũ atwĩke maũndũ maya mothe?’ Ūkamacookeria, ũmeere atĩrĩ: ‘O ta ũrĩa inyuĩ mwandirikire na mũgĩtungatĩra ngai cia kũngĩ mũrĩ bũrũri-inĩ wanyu-rĩ, ũguo noguo mũgaatungatagĩra andũ a kũngĩ mũrĩ bũrũri ũtarĩ wanyu.’

20 “Anĩrĩra ũhoru ũyũ kũrĩ andũ a nyũmba ya Jakubu,
na ũũhunje kũu Juda, uuge atĩrĩ:

21 Ta thikĩrĩraia inyuĩ andũ aya akĩgu na mũtarĩ mbuguĩro,
o inyuĩ mũrĩ na maitho na mũtionaga,
na mũrĩ na matũ na mũtiiguaga:

22 Githĩ inyuĩ mũtiagĩrĩrwo nĩkũnjĩtigĩra?” ũguo nĩguo Jehova ekuuga.
“Githĩ inyuĩ mũtiagĩrĩrwo nĩkũinaina mũrĩ mbere yakwa?

Ndaatũmire mũthanga ũtuĩke mũhaka wa iria rĩrĩa inene,
ngĩtũua ũhirigo rwa gũtũura, rũtangĩagararwo nĩ iria rĩu.
Makũmbĩ ma maaĩ no moyane, no matingĩrũtooria,
no mahũyũke, no matingĩrwagarara.

23 No andũ aya-rĩ, marĩ ngoro cia rũng’athio na nemi;
nĩmahĩtĩtie njĩra na makoora.

24 Nao matingĩra atĩrĩ, ‘Nĩtwĩtigĩrei Jehova Ngai witũ,
ũrĩa ũheanaga mbura ya kũmeria hĩra,
na ya gũkũria irio o kĩmera gĩakinya,
o we ũrĩa ũtũheaga mwĩhoko wa kũgetha mahinda maakinya.’

25 Mahĩtia manyu nĩmo matũmĩte mũraihĩrĩrio nĩ maũndũ macio;
mehia manyu matũmĩte mwage maũndũ marĩa mega.

26 “Thĩini wa andũ akwa-rĩ, nĩ kũrĩ andũ aaganu
arĩa maikaraga moheirie ta andũ arĩa mategaga nyoni,
na ta andũ arĩa mambaga mũtego ya kũgwatia andũ.

27 O ta ũrĩa gĩkerenge kũyũraga nyoni,
ũguo nĩguo nyũmba ciao ciyũrite ũheenania;
matongete na makagĩa na hinya,

28 ningĩ manorete na makanyoroka mwĩrĩ.

Waganu wao nĩũingĩhĩte mũno;
maticĩragĩrĩra mwana wa ndigwa nĩguo ahootane ciira-inĩ,
na matirũagĩrĩra kĩhooto kĩa mũndũ mũkĩa.

29 Githĩ ndikiagĩrĩrwo nĩkũmaherithia nĩ ũndũ wa maũndũ macio?”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

“Githĩ ndikiagĩrĩrwo nĩ kwĩrĩhĩria
harĩ rũrĩrĩ ta rũrũ?

30 “Ūndũ mũũru mũno na wa kũmakania
nĩwĩkĩkĩte bũrũri-inĩ ũyũ:

31 Anabii marathaga mohoro ma maheeni,
nao athĩnjĩri-Ngai magaaathana ũrĩa mekwenda,
nao andũ akwa ũguo nĩguo mendaga.

No inyuĩ-rĩ, kĩrĩkĩrĩro-inĩ kĩa maũndũ macio mũgeeka atĩa?

6

Jerusalemu Kũrigiicĩrio

1 “Mwĩthareĩ mwĩhonokie, inyuĩ andũ a Benjamini!
Mwĩthareĩ muume Jerusalemu!

Huhai karumbeta mũrĩ kũu Tekoa!

Īkĩrai kĩmenyithia kũu Bethi-Hakeremu!

Nĩgũkorwo ũuru nĩũũkĩte uumĩte na mwena wa gathigathini,
na nĩ ũũru wa kũniinanwo kũnene mũno.

2 Nĩngananga Mwarĩ wa Zayuni,
o ũcio mũthaka na mwĩbacĩrĩri mũno.

3 Arĩithi marĩ na ndũuru ciao cia mbũri nĩmagooka nĩguo mamũũkĩrĩre;
nĩmakaamba hema ciao imũthiũrũrũkĩrie miēna yothe,
o mũndũ o mũndũ akarangĩra handũ hake.”

4 “Mwīhaarīriei tūrūe nake!

Arahūkai, rekei tūmūtharīkīre mīaraho!

No rīrī, wūi-īiya-ī! Nīkūratuka,
nacio cīruru cia hwaī-inī nīraraiha.

5 Nī ūndū ūcio, arahūkai, tūtharīkīre kūrī ūtukū,
tūharaganie cīgītio ciake iria nūmu!”

6 Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga atīrī:

“Temai mītī

mūmīge ihūba nene ing’etheire Jerusalemu.

Itūūra rīrī inene no nginya rīherithio;

nī ūndū rīyūrīte ūhoru wa kūhinyanīrīria.

7 O ta ūria gīthima gītherūkaga maaī-rī,
ūguo noguo itūūra rīu rītherūkaga waganu.

Maūndū ma ūhinya na wanangi no mo maiguagwo kuo;
ndwari ciakuo na nguraro nīcio ndūūruga nyonaga.

8 Atīrīrī, wee Jerusalemu,

ītīkīra gūtaarwo,

kwaga ūguo nīngūkūhutātīra na ndūme būrūri waku ūkire ihooru,
nginya kwage mūndū ūngītūūra kuo.”

9 Ūū nīguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga:

“Atīrīrī, andū nīmarekwo mahaare matigari ma Isiraeli mahinyītie,

o ta ūria mūthabībū ūhaaragwo;

cookerithia guoko hongē-inī ringī,

o ta ūria mūcookereria wa thabībū ekaga.”

10 Nūū ingīkīarīria ndīmūkaanie na anjigwe?

Nūū ūngīthikīrīria?

Matū mao nīmahinge,

nī ūndū ūcio matiingīgua.

Ndūmīrīri ya Jehova nīmahītagīria,

na matingīmīkenera.

11 No rīrī, nī njiyūrītwo nī mang’ūrī ma Jehova,

ndingīhota kūmahingīrīria.

“Maitīrīrie ciana iria irī barabara-inī,

na ūmaitīrīrie aanake arīa monganīte hamwe;

mūthuuri na mūtumia wake, maitūkīrwo nīmo,

o ūndū ūmwe na andū arīa akūrū, arīa maingīhītie mīaka.

12 Nyūmba ciao igaatuīka cia andū angī,

o hamwe na mīgūnda yao na atumia ao,

rīrīa ngaatambūrūkīa guoko gwakwa

njūkīrīre andū arīa matūūruga būrūri ūcio,”

ūguo nīguo Jehova ekuuga.

13 “Kuuma ūria mūnini nginya ūria mūnene,

othe nīmakoroketio nī kwenda kwīguna;

anabīi o hamwe na athīnjīri-Ngai,

othe nīmaheenanageria.

14 Mohaga kīronda kīa andū akwa

taarī kīronda kīa andū matagurarītio mūno,

makīmeeraga atīrī: ‘Gwī thayū, gwī thayū,’

o rīrīa gūtārī thayū.

15 Hīhī nīmaconokaga nī mūtugo ūcio wao ūrī magigi?

Aca, maticonokaga o na hanini;

o na matīrī rūkobe.

Nī ūndū ūcio o nao makaagūanīra na arīa makaagūa;

nīmakarūndwo rīrīa ngaamaherithia,”

ūguo nīguo Jehova ekuuga.

16 Jehova ekuuga atīrī:

“Rūgamai magomano-inī ma njīra, mūtuīrie ūhoru;

ūrīrīriai njīra iria ciageragwo tene,

mūūrie harīa njīra irīa njega irī, nīguo mūmīgerere,

nacio ngoro cianyu nīkahurūka.

- No inyuĩ mũkiuga atĩrĩ, 'Ithuĩ tũtikũmĩgerera.'
 17 Nĩndaigire arangĩri nĩguo mamũrangĩre, ngiuga atĩrĩ,
 "Ta thikĩrĩriai karumbeta!"
 No inyuĩ mũkiuga atĩrĩ, 'Ithuĩ tũtigũthikĩrĩria.'
 18 Nĩ ũndũ ũcio, thikĩrĩriai inyuĩ ndũrĩrĩ;
 rorai wega inyuĩ aira,
 nĩguo mũmenye ũrĩa gũgekĩka kũrĩ andũ akwa.
 19 Ta thikĩrĩria, wee thĩ:
 nĩngũrehere andũ aya mwanangĩko,
 ũrĩ maciaro ma maũndũ marĩa mathugundaga,
 tondũ nĩmagĩte gũthikĩrĩria ndũmĩrĩri yakwa,
 na nĩmaregete watho wakwa.
 20 Ngĩrĩ na bata ũrĩkũ na ũbumba ũcio wa kuuma Sheba,*
 kana igwa cia mũrĩo cia kuuma bũrũri wa kũraya?
 Maruta manyu ma njino matingũtikĩrĩka;
 magongona manyu matingenagia."
 21 Nĩ ũndũ ũcio, Jehova ekuuga atĩrĩ:
 "Nĩngwĩkĩra mĩhĩnga mbere ya andũ aya.
 Maithe na ariũ ao nĩmakahĩngagwo nĩyo;
 andũ a itũũra hamwe na arata ao nĩmagakua."
 22 Jehova ekuuga atĩrĩ:
 "Ta rorai muone, nĩ harĩ na ita rĩroka
 riumĩte bũrũri wa mwena wa gathigathini;
 rũrĩrĩ rũnene nĩ rwarahũrĩtwo
 kuuma ituri-inĩ cia thĩ.
 23 Manyiĩtĩte mĩguĩ na matimũ;
 nĩ andũ oorũ matarĩ tha.
 Mũrurumo wao magĩũka mahaicĩte mbarathi,
 nĩ ta wa ndiihũ cia iria rĩrĩa inene;
 maroka mehaarĩrie ta andũ moka mbaara
 nĩguo magũtharĩkĩre, wee Mwarĩ wa Zayuni."
 24 Nĩtũiguĩte ũhorũ wa andũ acio,
 namo moko maitũ nĩmorĩtwo nĩ hinya.
 Nĩtũnyiiĩtwo nĩ ruo rũnene,
 ruo rũhaana ta rwa mũtumia ũkũrũmwo.
 25 Mũtikoimagare mũthĩĩ mĩgũnda,
 kana mũthĩĩ na njĩra,
 nĩ ũndũ thũ ĩyo ĩrĩ na rũhiũ rwa njora,
 na kũrĩ na imakania irigiicĩrie mĩena yothe.
 26 Inyuĩ andũ akwa, mwĩhumbei nguo ya ikũnia,
 na mwĩgaragarie mũhu-inĩ;
 rĩrai na kĩgi,
 ta ũrĩa mwana wa mũmwe arĩragĩrwo,
 nĩgũkorwo mwanangi ũcio
 agaathũhithũkĩra o rĩmwe.
 27 "Wee nawe nĩngũtuĩte mũgeria wa cuma,
 nao andũ akwa matarĩ ta kĩgera,
 nĩguo wee ũrorage
 na ũthimage mĩthĩire yao.
 28 Nĩ aremi momĩtie ngoro,
 mathiiga magĩcambanagia.
 Mahaana o ta gĩcango na kĩgera;
 othe mekaga maũndũ mathũku mũno.
 29 Ihurutĩ nĩrahurutĩra mwaki na hinya
 nĩguo ũcine ngocorai,
 no rĩrĩ, wĩra ũcio ũrarutwo wa kũmatheria no wa tũhũ;
 arĩa aaganu matirathera.
 30 Andũ acio marĩitagwo betha-ĩrĩa-ĩregetwo,

* 6:20 Itũũra rĩa Sheba rĩarĩ mwena wa gũthini wa irathĩro wa Arabia, na nĩkũo kwarĩ na wonjoria wa ũbumba.

nĩ ùndũ Jehova nĩamaregeete.”

7

Ndini ya Maheeni ndĩrĩ Kĩene

¹ Īno nĩyo ndũmĩrĩrĩ irĩa yakinyĩrĩre Jeremia yumĩte kũrĩ Jehova, akĩrwo atĩrĩ:

² “Thĩĩ ùrũgame kĩhingo-inĩ kĩa nyũmba ya Jehova na ùrĩ hau wanĩrĩre ùhoro ùyũ, uuge atĩrĩ:

“Thikĩrĩriai ndũmĩrĩrĩ ya Jehova, inyuothe andũ a Juda, inyuĩ mũtoonyagĩra ihingo-inĩ ici nĩguo mũgathathaiye Jehova.

³ Jehova Mwene-Hinya-Wothe, Ngai wa Isiraeli, ekuuga atĩrĩ: Garũrĩrai mĩthĩire yanyu o na ciiko cianyu, na nĩ nĩngareka mūtũũre kũndũ gũkũ.

⁴ Tigai gũikaraga mwĩhokete ndeto cia maheeni, muge atĩrĩ, “Īno nĩ hekarũ ya Jehova, ti-itherũ nĩ hekarũ ya Jehova, nĩ hekarũ ya Jehova ki!”

⁵ Nĩ ùndũ-rĩ, mũngĩagĩria mĩthĩire yanyu na ciiko cianyu biũ, na mũtuanagĩre ciira na kĩhooto mũndũ na ùrĩa ùngĩ-rĩ,

⁶ mũngĩaga kũhinyĩrĩria mũndũ wa kũngĩ, kana mwana wa ngoriai, kana mũtumia wa ndigwa-rĩ, na mwage gũitithia thakame ya mũndũ ùteehĩtie kũndũ gũkũ-rĩ, o na ningĩ mwage kwĩgerithia ngero nĩ ùndũ wa kũrũmĩrĩra ngai ingĩ-rĩ,

⁷ hĩndĩ ĩyo nĩngareka mūtũũre kũndũ gũkũ, o gũkũ bũrũri ùyũ ndaheire maithe manyu nginya tene na tene.

⁸ No rĩrĩ, mwĩhokete ndeto cia maheeni itarĩ kĩene.

⁹ “ ‘Anga mũrĩyaga na mũkooragana, na mũgatharia, na mũkehĩta na maheeni, mũgĩcinagĩra Baali ùbumba, na mũkarũmĩrĩra ngai ingĩ irĩa mũtooĩ,

¹⁰ na ningĩ mũgacooka mũgooka mũkarũgama mbere yakwa thĩnĩ wa nyũmba ĩno ĩtanĩtio na Rĩitwa rĩakwa, mũkoiga atĩrĩ, “Tũrĩ agitĩre”; mũgitĩrwo nĩguo mwĩkage maũndũ macio mothe marĩ magigi?

¹¹ Nyũmba ĩno ĩtanĩtio na Rĩitwa rĩakwa mũmĩtuĩte ngurunga ya atunyani? No nĩ nĩndĩioneire maũndũ macio! Ūguo nĩguo Jehova ekuuga.

¹² “ Rĩu ùkĩrai mũthĩ Shilo, kũndũ kũrĩa ndambire gũtua gũikaro kĩa Rĩitwa rĩakwa, nĩguo mwĩonere ùrĩa ndeekire kuo nĩ ùndũ wa waganu wa andũ akwa a Isiraeli.

¹³ Jehova ekuuga atĩrĩ: Rĩrĩa inyuĩ mwekaga maũndũ macio mothe, nĩ nĩndamwaragĩria kaingĩ kaingĩ, no mũtiigana kũnjĩgua; ndamwĩtire no mũtiigana kũnjĩtika.

¹⁴ Nĩ ùndũ ùcio, ùrĩa ndeekire kũu Shilo noguo ngeeka nyũmba ĩno ĩtanĩtio na Rĩitwa rĩakwa, o hekarũ ĩno mwĩhokete, kũndũ gũkũ ndamũheire inyuĩ o na ngĩhe maithe manyu.

¹⁵ Nĩngamũngata mwehere mbere yakwa, o ta ùrĩa ndeekire ariũ a ithe wanyu othe, nĩo andũ a Efraimu.’

¹⁶ “Nĩ ùndũ ùcio, tĩga kũhoera andũ aya, kana ùmathaithanĩrĩre, kana ùmaarĩrĩre, o na kana ùhooe ndĩmekĩre ùndũ tondũ ndĩngĩgũthikĩrĩria.

¹⁷ Kaĩ wee ùtarona ùrĩa mareka kũu matũũra-inĩ ma Juda, o na kũu njĩra-inĩ cia itũũra rĩa Jerusalemu?

¹⁸ Ciana iroina ngũ, namo maithe mao magaakia mwaki, nao atumia magakanda mũtu, makarugĩra ngai irĩa ĩtagwo Mũthamaki-Mũndũ-wa-nja wa kũũrĩa Igũrũ tũmĩgate, na maitĩre ngai ingĩ maruta ma indo cia kũnyuuo nĩguo maathĩrĩkie ndaakare.

¹⁹ Jehova egũkĩũria atĩrĩ: Nĩ nĩ maraathĩrĩkia? Githĩ andũ aya ti o ene marethũkia meconorithie?

²⁰ “ Nĩ ùndũ ùcio-rĩ, Mwathani Jehova ekuuga atĩrĩ: Marakara na mang’ũrĩ makwa nĩmagaitĩrĩrio kũndũ gũkũ, magaaĩtĩrĩrio mũndũ na nyamũ, na mĩtĩ ya gĩthaka o na maciaro ma thĩ, namo nĩmagaakana na matikahoreka.

²¹ “ Ūũ nĩguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe, o we Ngai wa Isiraeli, ekuuga: Thĩĩ na mbere na kuongerera maruta ma magongona manyu ma njino harĩ magongona manyu marĩa mangĩ, na mũrĩe nyama icio inyuĩ ene!

²² Nĩ ùndũ rĩria ndaarutire maithe manyu kũu bũrũri wa Misiri na ngĩmaarĩria, ndiamahere o mawatho makoniĩ maruta ma njino na magongona,

²³ no nĩndamahere rĩathani rĩrĩ: Atĩrĩ, njathĩkagĩrai, na nĩ nĩngũtuĩka Ngai wanyu na inyuĩ mũtuĩke andũ akwa. Thĩiagai na mĩthĩire irĩa yothe ndĩrĩmwathaga, nĩguo muonage maũndũ mega.

²⁴ No rīrī, matiigana kūnjigua kana kūrūmbūiya ūhoru ūcio; handū ha gwīka ūguorī, maarūmīrīrie ūremi wa ngoro ciao njūru. Nao maacookire na thuutha, makīaga gūthīi na mbere.

²⁵ Kuuma hīndī īrīa maithe manyu moimire būrūri wa Misiri nginya rīu, ndīmūtūmagīra ndungata ciakwa cia anabii, mūthenya o mūthenya, na hīndī o hīndī.

²⁶ No rīrī, o matiigana gūthikīrīria kana kūrūmbūiya ūhoru ūcio. No nīmoomirīe ngoro ciao na makīagana gūkīra maithe mao.'

²⁷ "Wameera maūndū macio mothe-rī, matigaagūthikīrīria; o na rīrīa ūkaameeta, matigaagwītīka.

²⁸ Nī ūndū ūcio, meere atīrī, 'Rūrū nīruo rūrīrī rūrīa rūregete gwathikīra Jehova Ngai waruo, o na rūkarega gūtaarwo. Ūhoru-wa-ma nūthirīte; nūmehereire ūkoima mīromo-inī yao biū.

²⁹ Enjwoi njuīrī cianyu mūcite, mūcooke mūcakaē mūrī kūu tūrīma-igūrū kūrīa gūtīgītwo gūtārī kīndū, nī ūndū Jehova nīaregete na agatiganīria rūciaro rūrū arakarīre.

Mūkuru wa Kūūraganīrwo

³⁰ "Jehova ekuuga atīrī, andū aya a Juda nīmekīte maūndū mooru maithe-inī makwa. Nīmaigīte mīhianano īyo yao īrī magigi kūu thīnī wa nyūmba īyo īitanītio na Rītwa rīakwa, makamīthaahia.

³¹ Nīmakīte kīndū gūtūgūrū gwa Tofethi, kūu Gītuamba-inī kīa Beni-Hinomu, nīguo macinagīre aanake na airītu ao na mwakī kuo, ūndū nī itaathanire wīkagwo, o na ūndū ūtārī wagīa meciiria-inī makwa.

³² Nī ūndū ūcio Jehova ekuuga atīrī, mwīmenyererei, tondū matukū nīmarooka, rīrīa andū matagacooka gwīta kīndū gūkū Tofethi kana Gītuamba kīa Beni-Hinomu, no gūgeetagwo Gītuamba gīa Kūūraganīrwo. Nīgūkorwo kūu Tofethi nīkuo magaathikaga andū arīa akuū nginya kwage handū hangīthikanwo.

³³ Hīndī īyo ciimba cia andū acio nīgatuīka nyama cia kūrīo nī nyoni cia rīera-inī, o na nyamū cia gīthaka, na gūtīgakorwo o na mūndū ūmwe wa gūcīrira.

³⁴ Nīngī nīnganiina mīgambo ya gīkeno na ya kūrūūhia, na mīgambo ya gīkeno kīa mūhiki na mūhikania kūu matūūra-inī ma Juda, o na njīra-inī cia Jerusalemu, nī ūndū būrūri ūcio nūgakira ihooru.

8

¹ "Jehova ekuuga atī ihinda rīu, mahīndī ma athamaki na ma anene a Juda, na mahīndī ma athīnjīri-Ngai na ma anabii, o na mahīndī ma andū a Jerusalemu nīmakarutwo mbīrīra-inī ciao.*

² Makaanīkīrwo rīua, na mweri, na njata ciothe cia igūrū, icio mendete na magacitungatīra, o icio maarūmīrīrie, na magatuīria kīrīra harī cio, na magacihooya. Mahīndī macio matikoonganio kana mathikwo, no magaatuīka ta rūrua rūharaganītio gūkū thī.

³ Kūrīa guothe ngaamathaamīria, matigari mothe ma rūrīrī rūrū rwaganu, makeerīragīria gūkua handū ha gūtūūra muoyo, ūguo nīguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga.

Mehia na Kūherithio

⁴ "Meere atīrī, 'Ūū nīguo Jehova ekuuga, "Andū mangīgūa thī-rī, githī maticookaga gūūkīra?

Mūndū angīhītia njīra-rī, githī ndamīcookagīrīra?

⁵ Nī kī gītūmīte andū aya mathīi na mbere kūūhutatīra?

Andū a Jerusalemu maahutatagīra nīkī?

Matūūrīte marūmītie maūndū ma maheenī, makarega gūcooka.

⁶ Nīndīmathikīrīrie wega mūno, no matiaragia ūndū ūrīa wagīrīre.

Gūtīrī o na ūmwe wao wīriraga waganu wake, akoīga atīrī, "Njīkīte ūguo nīkī?"

O mūndū wao arūmagīrīra njīra yake

o ta mbarathi īteng'ereite ītoonye mbaara-inī.

⁷ Mūrūaru ūrī rīera-inī

nūmenyaga mahinda maguo ma gūcooka,

* 8:1 Gīlko gīa kūruta mahīndī mbīrīra kīarī gīa kuonania kwaga mūndū gītīo o na bata.

o nacio ndirahũgĩ, na thũngũrũrũ, na nyamĩndigi
 nĩcimenyaga mahinda ma cio ma gũcooka.
 No andũ akwa matiũũ
 maũndũ marĩa Jehova endaga mekwo.

8 “ ‘Mwakĩhota aĩa kuuga atĩrĩ, “Tũrĩ oogĩ,
 nĩ ũndũ tũrĩ na watho wa Jehova,”

o rĩrĩa karamu ka maheeni ka aandĩki-marũa
 kaũgarũrĩte gakaũtua wa maheeni?

9 Andũ arĩa oogĩ nĩmagaconorithio;
 nĩmakagega na magwatio nĩ mũtego.

Kuona atĩ nĩmareganĩte na ndũmĩrĩri ya Jehova,
 ũũgĩ ũria makĩrĩ naguo nĩ ũrĩkũ?

10 Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, atumia ao nĩngamaheana kũrĩ arũme angĩ,
 nayo mĩgũnda yao ndĩmĩheane kũrĩ andũ ageni.

Kuuma ũrĩa mũnini nginya ũrĩa mũnene,
 othe nĩmakoroketio nĩ kwenda kwĩguna;

anabii o hamwe na athĩnjĩri-Ngai,
 othe nĩmaheenaganĩa.

11 Mohaga kĩronda kĩa andũ akwa
 taarĩ kĩronda kĩa andũ matagurarĩtio mũno.

Moigaga atĩrĩ, “Gwĩ thayũ, gwĩ thayũ,”
 o rĩrĩa gũtarĩ thayũ.

12 Hihi nĩmaconokaga nĩ mũtugo ũcio wao ũrĩ magigi?
 Aca, maticonokaga o na hanini;
 o na matĩrĩ rũkobe.

Nĩ ũndũ ũcio o nao makaagũanĩra na arĩa makaagũa;
 nĩmakarũndwo rĩrĩa makaaherithio,
 ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

13 “ ‘Jehova ekuuga atĩrĩ,
 nĩnganina magetha mao,
 mĩthabibũ ndĩgaakorwo ĩrĩ na thabibũ.
 Gũtikagĩa na ngũyũ mĩkũyũ-inĩ,
 namo mathangũ mayo nĩmakahooa.

Kĩndũ kĩrĩa gĩothe ndĩmaheete
 nĩmagatunywo.’ ”

14 “Tũikarĩte haha nĩkĩ?
 Cookanĩrĩrai hamwe!
 Nĩtũũrei, tũtoonye matũũra marĩa mairigĩirwo na hinya
 tũgakuĩre kuo!

Nĩgũkorwo Jehova Ngai witũ nĩwe ũtwithĩrĩrie gĩkuũ,
 agatũhe maaĩ maroge tũnyue,
 nĩ ũndũ nĩtũmwĩhĩrie.

15 Tũtũũrĩte twĩrĩgĩrĩire atĩ nĩgũkũgĩa thayũ,
 no gũtĩrĩ ũndũ mwega ũtũkorete,

tũkerĩgĩrĩra ihinda rĩa kũhonio,
 no rĩrĩ, no kĩmako kionekaga.

16 Mũtĩihĩre wa mbarathi cia thũ
 ũraĩguo kuuma Dani;
 mbarathi ciao cia njamba iraanĩa
 bũrũri wothe ũkainainĩa.

Mookĩte kũrĩa
 bũrũri na kũrĩa gĩothe kĩrĩ kuo,
 na marĩe itũũra inene na arĩa othe matũũraga kuo.”

17 “Atũrĩrĩ, nĩngamũrethĩria nyoka irĩ thumu gatagatĩ kanyu,
 ndĩmũrethĩrie ndũira irĩa itangĩhoorereka,
 nacio nĩkamũrũma,”
 ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

- 18 Wee ūūhooreragia rīrīa ndī na kīeha-rī,
ngoro yakwa nīringīkīte.
- 19 Ta thikīrīria kīrīro kīa andū akwa
marī būrūri wa kūraya:
“Atīrīrī, githī Jehova ndarī kūu Zayuni?
Mūthamaki wakuo-rī, kaī atatūūraga kuo?”
- “Nī kī gītūmīte maathirīkie nīguo ndaakare
na ūndū wa mīhianano īyo yao methondekeire,
makandakaria na mīhianano īyo yao ya kūngī ītarī kīene?”
- 20 “Thinda rīa magetha nīrīhītuku,
nayo hīndī ya rīūa īgathira,
na tūtīhonoketio.”
- 21 Kuona atī andū akwa nīmahehenjetwo-rī, o na nī ndīmūhehenje;
nīndīracaaya na nīnyīitwo nī kīmako kīnene.
- 22 Kaī gūtari ndawa kūu Gileadi?†
Gūtirī mūthondekani kuo?
- Ironda cia andū akwa
cikīagīte kūhona nīkī?

9

- 1 Naarī korwo mūtwe wakwa nī itherūkīro rīa maai,
namo maitho makwa nī gīthima kīa maithori!
Ingīrīraga mūthenya na ūtukū,
ngīrīrīra andū akwa arīa moragītwo.
- 2 Naarī korwo ndī na nyūmba
ya kūrarīrīrwo nī agendi kūu werū-inī,
nīgeetha ndige andū akwa,
thī nīndīmeherere;
nī ūndū othe nī itharia,
othe nī gīkundi kīa andū matangīhoheka.
- 3 “Mahacaga nīmī ciao
magacitua ta ūta wa gūikia ndeto cia maheeni.
Ūhootani ūrīa marī naguo būrūri-inī,
nduumanīte na ūhoru wa ma.
Moimaga rīhīa-inī rīmwe magatoonya rīhīa-inī rīrīa rīngī;
na matinjūū,”
ūguo nīguo Jehova ekuuga.
- 4 “Mwīhūgei arata anyu;
mūndū ndakehoke mūrū wa nyina.
Nīgūkorwo mūrū wa nyina na mūndū nī mūheenania,
na mūrata wa mūndū nī mūcambania.
- 5 Mūrata aheenagia mūratawe,
na gūtirī mūndū o na ūmwe waragia ūhoru wa ma.
Maarūtīte nīmī ciao kwaria ndeto cia maheeni;
menogagia na mīhang’o o ya kwīhīa.
- 6 Wee ūtūūraga ūrigīcīrīo nī maheeni,
nao aheenania acio nīmaregete kūmenyana na nī,”
ūguo nīguo Jehova ekuuga.
- 7 Tondū ūcio Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga ūū:
“Atīrīrī, nīngamageria, na ndīmatherie na mwaki,
nī ūndū-rī, nīatīa ūngī ingīka
nī ūndū wa mehīa ma andū akwa?
- 8 Nīmī ciao itarī ta mīguī ya kūūragana;
no ndeto cia maheeni ciaragia.
O mūndū aaragīria ūrīa ūngī ndeto cia thayū na kanua gake,
no ngoro-inī yake-rī, aikaraga amwambīire mūtego.”

† 8:22 Būrūri wa Gileadi nīwoīkaine nī ūndū wa indo cia mūtatarīko mwega, o na mīfī ya ndawa (Kīam 37:25).

9 Jehova ekũũria atĩrĩ,
 “Anga ndakĩaga kũmaherithia nĩ ũndũ wa maũndũ macio?
 Anga ndakĩaga kwĩrĩhĩria
 harĩ rũrĩrĩ ta rũrũ?”

10 Nĩngũrĩra na ngĩrike nĩ ũndũ wa irĩma,
 o na njakaye nĩ ũndũ wa ũrĩithio wa werũ.
 Nĩgũkirĩte ihooru na gũkaaga mũndũ ũngĩtuĩkanĩria kuo,
 na mwanio wa ng’ombe ndũraiguĩka kuo.
 Nyoni cia rĩera-inĩ na nyamũ cia gĩthaka
 nĩciũrĩte, igeethĩra.

11 “Ngaatua itũũra rĩa Jerusalemu hĩba ya mahiga,
 gũtuĩke kũndũ gwa gũtũũrwo nĩ mbwe;
 namo matũũra ma Juda nĩngamaharagania,
 kwage mũndũ o na ũmwe ũngĩtũũra kuo.”

12 Rĩu-rĩ, nĩ mũndũ ũrĩkũ mũgĩ ũngĩtaũkĩrwo nĩ ũhoru ũyũ? Nũ hihi ũtaarĩtwo
 nĩ Jehova nĩguo atũtaarĩrie? Nĩ kũ gĩtũmĩte bũrũri ũyũ wanangwo na ũgakira ihooru,
 ũgatuĩka ta werũ mũtheri nginya gũkaaga mũndũ ũngĩtuĩkania kuo?

13 Jehova ekuuga atĩrĩ, “Gĩtũmi nĩ tondũ nĩmatirikire watho wakwa ũrĩa ndaama-
 heire; matinjathĩkĩire, o na kana makarũmĩrĩra watho wakwa.

14 Handũ ha ũguo, o maarũmĩrĩre ũremi wa ngoro ciao, na makarũmĩrĩra Mabaali,
 o ta ũrĩa maithe mao maamonereirie.”

15 Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, Jehova Mwene-Hinya-Wothe, o we Ngai wa Isiraeli ekuuga ũũ:
 “Atũrĩrĩ, nĩngĩtũma andũ aya marĩe irio ndũrũ, na manyue maaĩ marĩ na thumu.

16 Nĩngũmahurunja ndũrĩrĩ-inĩ iria o ene matooĩ, o na kana maithe mao, njooke
 ndĩmaingathie na rũhiũ rwa njora nginya ndĩmaniine biũ.”

17 Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga atĩrĩ:
 “Mwĩcũraniei rĩu! Ītai atumia arĩa marĩraga makĩgĩrĩkaga moke; *
 tũmanĩrai atumia arĩa oogĩ mũno thĩinĩ wao moke.
 18 Nĩmeerwo moke narua, matũrĩrĩre
 nginya maitho maitũ maiyũre maithori,
 nacio imone cia maitho maitũ
 inyũrũrũkie maithori ta tũrũũĩ.
 19 Mũgambo wa andũ maragĩrĩka nĩũraiguuo kuuma Zayuni:
 ‘Hĩ, kaĩ rĩu tũrĩ aanange-ĩ!
 Kaĩ nĩtũconorithĩtio mũno-ĩ!
 No nginya tuume bũrũri witũ,
 tondũ nyũmba ciitũ nĩcimomoretwo.’ ”

20 No rĩrĩ, inyũĩ atumia aya, ta thikĩrĩraia kiugo kĩa Jehova;
 hingũrai matũ manyu mũigũe ciugo cia kanua gake.

Oniaĩ airĩtu anyu kũgĩrĩka;
 o mũndũ nĩarute ũrĩa ũngĩ gũcakaya.

21 Gĩkuũ kĩambatĩte gĩgaatoonyera ndirica-inĩ ciitũ,
 na gĩgatoonya nyũmba ciitũ iria ciirigĩrwo na hinya,
 nĩkĩnĩnĩte ciana ciitũ kũu barabara-inĩ cia itũũra,
 o na aanake aitũ makaniinwo kuuma kũu ihaaro-inĩ.

22 Meere ũũ, “Jehova ekuuga atĩrĩ:
 “‘Ciimba cia andũ nĩkaragana
 ta rũrua rũrĩ mũgũnda,

na ta itira iria itinĩtio igatigwo na thuutha nĩ mũgethi,
 itarĩ na mũndũ wa gũcicookanĩrĩria.’ ”

23 Jehova ekuuga atĩrĩ:
 “Mũndũ ũrĩa mũgũrĩ-rĩ, nĩatige kwĩgaatha nĩ ũndũ wa ũgũ wake,
 kana mũndũ ũrĩa ũrĩ na hinya egaathe nĩ ũndũ wa hinya ũrĩa arĩ naguo,
 o na kana gĩtonga kũgathe nĩ ũndũ wa ũtonga wakĩo,

24 no rĩrĩ, mũndũ ũrĩa ũkwĩgaatha, nĩegaathe nĩ ũndũ wa ũhoru ũyũ:
 atĩ we nĩataũkĩrwo na akamenya atũ nĩ nĩ Jehova,

* 9:17 Gĩtũmi kĩa acakai a kũrĩhwo kĩarĩ gĩa gũteithia arĩa makuĩrĩrwo marĩre na macakae.

ũria wĩkaga maũndũ ma ũtugi,
 na ngatuanĩra ciira kĩhooto na ngarũmia ũthingu gũkũ thĩ,
 nĩ ũndũ maũndũ macio nĩmo ngenagio nĩmo,”
 ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

²⁵ Jehova ekuuga atĩrĩ, “Matukũ nĩmagooka rĩrĩa ngaaherithia andũ othe arĩa maruĩte o mĩrĩ yao iiki,

²⁶ nao nĩ andũ a bũrũri wa Misiri, na a Juda, na a Edomu, na a Amoni, na a Moabi, na arĩa othe matũũraga werũ-inĩ kũndũ kũraya. Nĩgũkorwo andũ a ndũrĩrĩ ici ciothe ti aruu kũna, o na andũ a nyũmba yothe ya Isiraeli matirũite ngoro.”

10

Ngai na Mĩhianano ya Kũhooywo

¹ Ta thĩkĩrĩriai mũigwe ũhoru ũria Jehova ekũmwĩra, inyũ andũ a nyũmba ya Isiraeli.

² Jehova ekuuga atĩrĩ:

“Tigai kwĩruta mĩthũire ya ndũrĩrĩ,
 kana mũguoyohio nĩ morirũ ma kũũria igũrũ,
 o na gũtuika ndũrĩrĩ icio nĩguoyohetio nĩmo.

³ Nĩgũkorwo mĩtugo ya andũ acio ndĩrĩ kĩene:
 matemaga mũtĩ mũtitũ, ũkarutĩrwo wĩra nĩ bundi,
 akawacũhia na ithanwa rĩake.

⁴ Maũgemagia na betha na thahabu;
 maũhũũragĩrĩra na mĩcumarĩ na nyondo
 ndũkae kwenyenya.

⁵ Ũtariĩ ta kũndũ gĩa kũhahũra nyamũ gĩthecereirwo mũtĩ mũgũnda-inĩ wa marenge,
 mĩhianano yao ndĩngĩhota kwaria;

ningĩ no nginya ikuuo,
 tondũ ndĩngĩhota gwĩtwara.

Mũtikanamũtigĩre;
 ndĩngĩhota gwĩka ũũru
 o na kana gwĩka wega o na ũrĩkũ.”

⁶ Atĩrĩrĩ, gũtirĩ ũngĩ ũtariĩ tawe, Wee Jehova;
 Wee ũrĩ mũnene,
 narĩo rĩtwa rĩaku nĩ rĩrĩ ũhoti mũnene.

⁷ Nũũ ũtangĩgwĩtigĩra,
 Wee mũthamaki wa ndũrĩrĩ?
 Wee nowe wagĩrĩire gwĩtigĩrwo.

Thĩĩnĩ wa andũ arĩa othe oogĩ a ndũrĩrĩ,
 o na mothamaki-inĩ mao mothe,
 gũtirĩ ũngĩ ũhaana tawe.

⁸ Acio othe-rĩ, matũciiragia, no nĩ akĩigu;
 mataaragwo nĩ mĩhianano itarĩ kĩene o rĩa ithondeketwo na mũtĩ.

⁹ Īgemagio na betha rĩa hũire irutĩtwo Tarishishi,
 na thahabu irutĩtwo Ufazu.

Kĩndũ kiu gĩthondeketwo na moko ma bundi, na ma mũturi wa thahabu
 gĩcookaga gĩkahumbĩrwo na rangi wa bururu na wa ndathi,
 ciothe ithondeketwo nĩ andũ arĩa oogĩ na wĩra ũcio.

¹⁰ No Jehova nĩwe Ngai ũria wa ma; nĩwe Ngai ũria ũrĩ muoyo,
 o na mũthamaki ũria ũtũũraga tene na tene.

Rĩrĩa arakarĩte-rĩ, thĩ nĩthingithaga,
 nacio ndũrĩrĩ itingĩtiiria mang'ũrĩ make.

¹¹ “Meerei atĩrĩ, ‘Ngai icio itoombire igũrũ na thĩ, nĩgathira gũkũ thĩ, na ithire kũria
 guothe gũtambũrũkĩirio matu mairũ.’”

¹² No rĩrĩ, nĩ Ngai wombire thĩ na hinya wake;
 akĩhaanda thĩ na ũũgĩ wake,

na agĩtambũrũkia matu mairũ na ũndũ wa ũmenyo wake.

¹³ Hĩndĩ rĩa we agũũthũka-rĩ, maaĩ marĩa marĩ igũrũ matu-inĩ nĩmarurumaga;
 nĩwe ũtũmaga thaatũ waambate na igũrũ uumĩte ituri ciothe cia thĩ.

Atũmaga rũheni rũũke rũrehanĩte na mbura,
 na akarehĩthia rũhuho ruumĩte makũmbĩ-inĩ make.

- 14 Andũ othe nĩmagĩte meciiria na makaaga ũũgĩ;
 nake mũturi wa thahabu o wothe nĩaconorithĩtio nĩ mĩhianano ĩyo yake.
 Nĩ ũndũ mĩhianano ĩyo yake ya gwĩturĩra nĩ ya maheeni;
 ndĩrĩ mĩhũmũ thĩnĩ wayo.
- 15 Ndĩrĩ kĩene, nĩ ya kũnyararwo;
 narĩo ihinda rĩayo rĩa gũciirithio rĩakinya-rĩ, nũgathira biũ.
- 16 We ũcio Rũgai rwa Jakubu ndatarĩ tayo,
 nĩgũkorwo nĩwe Mũũmbi wa indo ciothe,
 o hamwe na Isiraeli mũhĩrĩga ũrĩa, eegwatĩre ũtuĩke igai rĩake,
 Jehova Mwene-Hinya-Wothe, nĩrĩo rĩitwa rĩake.

Mwanangĩko ũrĩa Ũroka

- 17 Ohai mĩrigo yanyu mũthaame bũrũri ũyũ,
 inyuĩ arĩa mũtũũrĩte mũrigiicĩirio nĩ thũ.
- 18 Nĩgũkorwo Jehova ekuuga atĩrĩ:
 "Ihinda rĩrĩ nĩrĩo ngũikia
 andũ arĩa othe matũũraga bũrũri ũyũ ta maikĩtio na kĩgũtha;
 Nĩngũmarehithĩria mĩnyamaro,
 nĩgeetha manyiitwo mĩgwate."

- 19 Wũ-ĩya-wakwa, nĩ ũndũ wa itihia rĩrĩa ndiihĩtio-ĩ!
 Ironda ciakwa itingĩhona!
 No ngũcookeria ũhoru ngiuga atĩrĩ,
 "Ũyũ nĩ mũrimũ wakwa, na no nginya ndĩũkirĩrĩrie."

- 20 Hema yakwa nĩyanangĩtwo,
 nayo mĩkanda yayo yothe ĩgatuĩkanga.
 Ariũ akwa nĩmanjehereire magethũra na rĩu matikĩrĩ ho;
 rĩu gũtirĩ mũndũ mũtigaru wa kwamba hema yakwa,
 o na kana wa gũtambũrũkia mataama mayo.

- 21 Arĩithi matũciiragia,
 na matituĩragia ũhoru harĩ Jehova;
 nĩ ũndũ ũcio matĩgaacagĩra,
 nacio ndũũru ciao ciothe cia mbũri nĩhurunjũkĩte.
- 22 Ta thĩkĩrĩria! Nĩtũrakinyĩrio ũhoru, tũkeerwo atĩrĩ,
 kũrĩ na gacagaca nene kuuma bũrũri wa mwena wa gathigathini!
 Gacagaca ĩyo nĩgatũma matũũra ma Juda makire ihooru,
 ĩtũme matuĩke ma gũtũũragwo nĩ mbwe.

Ihooya rĩa Jeremia

- 23 Atĩrĩrĩ Wee Jehova, nĩnjũũ atĩ muoyo wa mũndũ ti wake we mwene;
 mũndũ we mwene ti we ũrũngagĩrĩria makinya make.
- 24 Atĩrĩrĩ Wee Jehova, herithia, no ũherithie na kĩhooto;
 ndũkakerithie ũrĩ na marakara,
 ndũkae kũniina nduĩke kĩndũ hatarĩ.
- 25 Itũrũrĩra ndũrĩrĩ iria itakũũ mang'ũrĩ maku,
 ũmaitũrũrĩre andũ arĩa
 matakayagĩra rĩitwa rĩaku.
- Nĩ ũndũ-rĩ, nĩmahukĩtie Jakubu;
 mamũhukĩtie biũ,
 nago bũrũri wake makawananga.

11

Andũ a Juda Gũthũkia Kĩrĩkanĩro

- ¹ ĩno nĩyo ndũmĩrĩrĩ irĩa yakinyĩrĩre Jeremia yumĩte harĩ Jehova:
² "Ta thĩkĩrĩria mohoro ma kĩrĩkanĩro gĩkĩ, ũcooke ũhe andũ a Juda o na andũ arĩa
 matũũraga Jerusalemu ũhoru wamo.
³ Meere atĩrĩ, ũũ nĩguo Jehova, Ngai wa Isiraeli ekuuga: 'Atĩrĩrĩ, kũgwatwo nĩ kĩrumi,
 nĩ mũndũ o wothe ũrĩa ũtaathikagĩra mohoro marĩa marĩ kĩrĩkanĩro-inĩ gĩkĩ;
⁴ namo nĩ mohoro marĩa ndaathire maithe manyu rĩrĩa ndaamarutire bũrũri wa
 Misiri, ngĩmaruta kũu icua-inĩ rĩa gũtwekia igera.' Ngĩmeera atĩrĩ, 'Njathĩkagĩrai na
 mũhingagie maũndũ marĩa mothe ndĩmwathĩte, na inyuĩ nĩmũgũtuĩka andũ akwa, na
 nĩ nduĩke Ngai wanyu.

⁵ Hĩndĩ iyo, nĩ na Nĩ nĩngahingia mwĩhĩtwa ũrĩa ndehĩĩre maithe manyu, atĩ nĩngamahe bũrũri ũrĩ bũthi wa iria na ũũkĩ, 'na nĩguo bũrũri ũyũ mwĩgwatĩire ũmũthĩ."

Na nĩ ngĩmũcookeria atĩrĩ, "Kũrotũka ũguo, Jehova."

⁶ Jehova aanjĩrĩre atĩrĩ, "Hunjanĩriai mohoro macio mothe matũũra-inĩ ma Juda o na kũu barabara-inĩ cia Jerusalemu, ũmeere atĩrĩ: 'Thĩkĩrĩriai mohoro ma kĩrĩkanĩro gĩkĩ na mũmarũmagĩrĩre."

⁷ Kuuma hĩndĩ irĩa ndaarutire maithe manyu kũu bũrũri wa Misiri, nginya ũmũthĩ, ndũũrĩte ndĩmakaanagia o hĩndĩ o hĩndĩ, ngameera atĩrĩ, "Njathĩkagĩrai."

⁸ No matiigana kũnjigua kana kũrũmbũiya ũhoru ũcio; handũ ha gwĩka ũguo, o maarũmĩrĩre ũremini wa ngoro ciao thũku. Nĩ ũndũ ũcio na nĩ ngĩmarehithĩria irumi ciothe cia kĩrĩkanĩro kũu ndaamaathĩte marũmagĩrĩre no-o makĩaga gũkĩhingia."

⁹ Nĩngĩ Jehova akĩnjũra atĩrĩ, "Nĩ harĩ ndundu ya njũkanĩrĩro ithugundĩtwo thĩnĩ wa andũ a Juda, o na thĩnĩ wa andũ arĩa matũũraga Jerusalemu."

¹⁰ Nĩmaccokereire mehia ma maithe mao ma tene, arĩa maaregire kũigua ndeto ciakwa. Nĩmarũmĩrĩre ngai ngĩ nĩgeetha macitungatĩre. Nyũmba cieri, ya Isiraeli na ya Juda, nĩthũkĩtie kĩrĩkanĩro kĩrĩa ndaarĩkanĩre na maithe mao ma tene.

¹¹ Nĩ ũndũ ũcio, Jehova ekuuga atĩrĩ: 'Nĩngũmarehithĩria mwanangĩko matangĩhota kũrũra. O na mangĩkaangaĩra, ndĩkamathĩkĩrĩria."

¹² Andũ a matũũra ma Juda na arĩa matũũraga Jerusalemu nĩmagathĩ gũkaĩra ngai icio macinagĩra ũbumba, no itikamateithia o na hanini hĩndĩ irĩa magaakorwo nĩ mwanangĩko.

¹³ Wee Juda-rĩ, ũrĩ na ngai nyingĩ o ta ũrĩa matũũra maku maigana, na igongona iria ũhaandĩte cia gũcinĩra ngai iyo ya thoni itagwo Baali ũbumba nĩ nyingĩ o ta barabara cia Jerusalemu.'

¹⁴ "Tiga kũhoera andũ aya, kana ũmathaithanĩrĩre, o na kana ũmaarĩrĩre, tondũ ndĩkamathĩkĩrĩria hĩndĩ irĩa makaangaĩra marĩ mĩnyamaro-inĩ."

¹⁵ "Mwendwa wakwa nĩ atĩa areka thĩnĩ wa hekarũ yakwa, o agĩthugundaga maũndũ mooru na andũ aingĩ?

Anga nyama iria nyamũre cia kĩgongona-inĩ ciahota kũgĩrĩria iherithia rĩaku?

Amu ũgĩkenaga

rĩrĩa ũgwĩka maũndũ maku ma waganu."

¹⁶ Jehova, akũheete rĩtwa atĩrĩ:

Mũtamaiyũ mũruru mwega
ũrĩ na maciaro mathaka makĩoneka.

No rĩrĩ, nĩekũugwatia mwaki,

aũcine na mũrurumo wa kĩhuhũkanio kĩnene,
nacio hongecia guo ciunĩkange.

¹⁷ Jehova Mwene-Hinya-Wothe, o ũcio wakũhaandire wee, nĩwe ũgũtuĩrĩre ũkorwo nĩ mwanangĩko, tondũ rĩrĩ, andũ a nyũmba ya Isiraeli na andũ a nyũmba ya Juda nĩmekĩte maũndũ mooru, makaandakaria nĩ ũndũ wa gũcinĩra Baali ũbumba.

Ndundu ya gũũkĩrĩra Jeremia

¹⁸ Nĩndamenyire ndundu yao njũru nĩ ũndũ Jehova nĩanguũrĩrĩre, nĩgũkorwo o ihinda rĩu nĩanyonirĩe ũrĩa meekaga.

¹⁹ Nĩ ndatarĩtĩ ta gatũrũme kahoreri koimagarĩtio gagathĩnjwo; ndiamenyaga atĩ nĩmathugundĩte kũnjĩka ũũru, makiugaga atĩrĩ,

"Nĩtwanangei mũtĩ ũyũ na maciaro maguo;

nĩtũmũniĩne oime bũrũri-inĩ wa arĩa marĩ muoyo,
nĩgeetha rĩtwa rĩake rĩtikanacooke kũrĩrĩkanwo o rĩ, o rĩ."

²⁰ No rĩrĩ, Wee Jehova Mwene-Hinya-Wothe, o wee ũtuaga ciira na kĩhooito na ũkoĩruuria maũndũ ma ngoro na ma meciĩria-rĩ,

reke ndĩonere wee mwene ũkĩndĩhĩria harĩ andũ aya,
nĩgũkorwo wee nĩwe ndekereire maũndũ makwa mothe.

²¹ "Nĩ ũndũ ũcio, ũũ nĩguo Jehova ekuuga ũhoru-inĩ ũkonĩ andũ a Anathothu, acio marena gũkũruta muoyo, makoĩga atĩrĩ, "Tiga gũcoka kũratha mohoro ũkĩgwetaga rĩtwa rĩa Jehova, nĩgeetha tũtigakũũrage na moko maitũ";

²² nĩ ũndũ ũcio, Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga atĩrĩ: 'Nĩngamaherithia. Aanake ao makoĩragwo na rũhiũ rwa njora, nao ariũ ao na aarĩ ao mooragwo nĩ ng'aragwo.

²³ Gütirī mündū o na ūmwe wao ūgaatigara, tondū nīngarehithīria andū a Anathothu mwanangīko mwaka-inī ūria makaaherithio. ”

12

Mateta ma Jeremia

¹ Afirirī, Wee Jehova ūtūuraga ūnduagira ciira na kihooto rīria rīothe ndarehe ciira mbere yaku.

No riri, no nyende twaranirie nawe ūndū ūkoniī kihooto giaku:

Ni kii gitumaga muthiire wa mündū ūria mwaganu ūgaacire?

Ni kii gitumaga andū aria matari witikio matūire megangarite?

² Ūmahaandite, nao makagia na miri; makuraga na magaciara maciaro.

Ūgwetagwo hīndi ciothe ni tūnua twao, no meciiria ma ngoro ciao mari haraaya nawe.

³ No riri, Wee Jehova niūnjūū;

nīwe ūnyonaga na ūkoiruuria meciiria makwa ūndū ūgūkoniī.

Maguucūriire ta ng'ondū irathiī gūthīnjwo!

Maamūre ūmetererie mūthenya wao wa kūragwo!

⁴ Ni ihinda riigana atia būruri ūgūtūūra ūng'arite,

nayo nyeki mīgūnda-ini yothe ikare ihoohete?

Tondū andū aria matūuraga kuo ni andū aaganu-ri,

nyamū na nyoni nūthirite.

Ningi, andū acio maroiga atiri,

“Ndakoona ūria tūkaarikīria.”

Icookio rīa Ngai

⁵ “Angikorwo niūteng'eranitie na andū marathiī na magūri

nao magakūhūmia-ri,

wakihota atia gūcindana na mbarathi?

Angikorwo niūhīngagwo ūkigerera būruri ūri thayū-ri,

ūgaakihota atia gūtūrikania ihinga iria iri hūgūrūri-ini cia Jorodani?

⁶ Ariū a maitūguo, na andū a nyūmba ya thoguo-ri,

o nao nīmagūkunyañire;

nīmanirīire na mūgambo magūkīriire.

Ndūkae kūmeehoka,

o na mangiaria wega waku atia.

⁷ “Ni nīngūtirika nyūmba yakwa,

na ndiganirie igai riakwa;

nīngūneana ūria nyendetē

moko-ini ma thū ciake.

⁸ Igai riakwa rituikite

ta mūrūūthi ūri githaka-ini hari ni.

Nikurarama ūndaramiire,

ni ūndū ūcio ngaūthūūra.

⁹ Githi igai riakwa rituikite

ta nyoni ndia-nyama iri maroro hari ni,

iria nyoni iria ingi ndia-nyama ithiūrūrūkagiria ikamitharikira?

Thi ūkonganie nyamū ciothe cia githaka;

cirehe imatambuure.

¹⁰ Ariithi aingi nīmakananga mūgūnda wakwa wa mīthabibū,

na marangiririe mūgūnda wakwa;

nīmagatūma mūgūnda wakwa ūria mwega

ūtuike rūng'ūri rūkirite ihooru.

¹¹ Magaatūma gūkire ihooru,

gūtuike kūndū kūng'aru na gūkirite ihooru maitho-ini makwa;

būruri ūcio wothe nīgathūkangio

ni ūndū gütiri mündū wakūūrūmbūiya.

¹² Werū-ini guothe kūrīa gūtūgūri

aniinani nīkuo makaiyūra,

nīgukorwo rūhiū rwa njora rwa Jehova nīrūkaniinana

kuuma gituri kimwe kia būruri nginya kīria kīngi;

gütigakorwo mündü o na ūrīkū ūgaakorwo na thayū.

¹³ Makaahandaga ngano, makagetha mūigua; makeenogia na matione kīndū.

Nī ūndū ūcio-rī, conokerai magetha manyu, tondū wa marakara mahiū ma Jehova.”

¹⁴ Jehova ekuuga atīrī: “Ha ūhoru wa andū acio aaganu maandigiicūrie, o acio matunyaga andū akwa a Isiraeli igai rīrīa ndaamaheire-rī, nīngamamunya kuuma mabūrūri mao, na munye nyūmba ya Juda yume gatagafī kao.

¹⁵ No rīrī, thuutha wa kūmamunya nīngacooka ndīmaiguire tha na njookie o ūmwe wao igai-inī rīake mwene, būrūri-inī wake kīumbe.

¹⁶ Nīngī mangīkeruta wega mīthiire ya andū akwa na mehīte makīgwetaga rītwa riakwa moige atīrī, “Ti-itherū o ta ūrīa Jehova atūūruga muoyo,’ o ta ūrīa maarutire andū akwa hīndī imwe kwihīta makīgwetaga rītwa rīa Baali-rī, hīndī iyo nao nīmakahaandwo marūme wega gatagafī ka andū akwa.

¹⁷ No rīrī, rūrīrī o na rūrīkū rūngikaaga kūnjigua-rī, nīngarūmunya na mīri na ndrūniine biū,” ūguo nīguo Jehova ekuuga.

13

Mūcibi wa Gatani

¹ Jehova aanjūrīre atīrī: “Thī wīgūrīre mūcibi wa gatani, wīohe njohero, no ndūkareke ūhutanie na maaī.”

² Nī ūndū ūcio ngīgūra mūcibi, o ta ūrīa Jehova aanjathīte njīke, ngīwīoha njohero.

³ Nīngī ndūmīrīri ya Jehova ikīnginyīrīra hīndī ya keerī ngūrwo atīrī,

⁴ “Oya mūcibi ūcio ūraagūrīre, o ūcio wīohete njohero, ūūkīre o rīu ūthīi ūkinye Rūūi rwa Farati, ūūhīthe mwatūka-inī wa rwaro rwa ihiga.”

⁵ Nī ūndū ūcio ngīthīi ngūhītha kūu Rūūi-inī rwa Farati, o ta ūrīa Jehova anjūrīte njīke.

⁶ Matukū maingī maathira Jehova akīnjūrīra atīrī, “Rīu ūkīra ūthīi ūkinye Rūūi-inī rwa Farati, woe mūcibi ūrīa ndakwīrīre ūkaūhīthe kuo.”

⁷ Nī ūndū ūcio ngīthīi kūu rūūi-inī rwa Farati, ngīthīkūrīa mūcibi ūcio ngūrūta harīa ndaaūhīthīte, no rīrī, nīwabuthīte ūkaaga kīene biū.

⁸ Hīndī iyo ndūmīrīri ya Jehova ikīnginyīrīra, ngūrwo atīrī,

⁹ “Jehova ekuuga atīrī: ‘Ūguo nīguo ngaaniina rūtūrīko rwa Juda o na rūtūrīko rūnēne rwa Jerusalemu.

¹⁰ Andū aya aaganu, aya maregete kūigua ūhoru wakwa, o aya marūmagīrīra ūremi wa ngoro ciao, makoima ngai ingī thuutha macitungatīre na macihooye-rī, magaatūka ta mūcibi ūcio, mage kīene biū!

¹¹ Nīgūkorwo o ta ūrīa mūcibi wīohagwo njohero ya mündū, ūguo nīguo ndeohire nyūmba yothe ya Isiraeli na nyūmba yothe ya Juda, nīgeetha matūike andū akwa kūna, nīguo ndīgūrīre na ngumo, na ngumagio na ngaheagwo gītīo. No rīrī, matiigana gūthīkīrīra,’ ūguo nīguo Jehova ekuuga.

Mondo cia Ndibei

¹² “Meere atīrī: ‘Ūū nīguo Jehova, Ngai wa Isiraeli ekuuga: Mondo o yothe ya ndibei yagūrīre nīkūiyūrīo ndibei.’ Nao mangīgaakūrīa atīrī, ‘Thuū tūtīūi atī mondo o yothe ya ndibei nīyagūrīre kūiyūrīo ndibei?’

¹³ Hīndī iyo ūmeere atīrī, ‘Ūū nīguo Jehova ekuuga: Nīngūiyūrīa arīa othe matūrāga būrūri ūyū na ūrīu, o hamwe na athamaki acio maikaragīra gītī kīa ūthamaki kīa Daudī, na athīnjīri-Ngai, na anabīi, na arīa othe matūrāga Jerusalemu.

¹⁴ Nīngamahūūrīthania mündū na ūrīa ūngī, hūūrīthanie maithe na ciana o ūndū ūmwe, ūguo nīguo Jehova ekuuga. Ndīkamaigūrīa tha, kana ndīmacaairē o na kana ngīe na kīeha atī nīguo njage kūmaniina.’”

Kwīhītīrwo Gūtahwo

¹⁵ Thīkīrīriai na mūtege matū, tīgai gwītīa, nīgūkorwo Jehova nīarītīe.

¹⁶ Gooai Jehova Ngai wanyu atanarehe nduma, na mbere ya magūrū manyu mahīngwo kūu irīma-inī kūragīa nduma. Inyuū mwīrīgūrīre ūtheri,

nowe-rĩ, nĩakaũgarũra ũtuĩke ndumanu,
aũgarũre ũtuĩke ta kĩaha kĩnene.

17 No rĩrĩ, mũngĩaga kũigua,
ndĩrĩrĩragĩra hitho-inĩ
nĩ ũndũ wa mwĩtĩo wanyu;
maitho makwa makaarĩra na ruo,
ngĩitaga maithori,
nĩ ũndũ rũuru rwa Jehova nĩrũgũtahwo.

18 Īra mũthamaki o na nyina wa mũthamaki aĩrĩ,
“Harũrũkai mume itĩ-inĩ cianyu cia ũthamaki,
nĩgũkorwo tanji icio cianyu irĩ riiri
nĩcikũgũa kuuma mĩtwe-inĩ yanyu.”

19 Matũũra manene ma kũu Negevu nĩmakahingwo,
na gũtikagĩa mũndũ ũkaamahingũra.
Andũ othe a Juda nĩmagatahwo matwarwo bũrũri ũngĩ,
magaatahwo matwarwo othe biũ.

20 Tiirai maitho muone
andũ acio marooka moimĩte mwena wa gathigathini.

Rũuru rũrĩa wehokeirwo rwa ng'ondũ
rũrĩa ũretĩĩaga naruo-rĩ, rũkĩrĩ ha?

21 Ũkoigĩ atĩa rũrĩa Jehova akaanenehia
andũ arĩa watuĩte athiritũ aku
nĩguo matuĩke a gũgwachaga?

Githĩ ndũkanyĩitwo nĩ ruo rũnene,
ta rwa mũndũ-wa-nja akĩrũmwwo?

22 Nawe ũngĩkeyũria aĩrĩ,
“Nĩ kĩ gĩtũmĩte maũndũ macio mangore?”

Nĩũkamenya atĩ magũkorete nĩ ũndũ wa mehia maku maingĩ,
na nĩkĩo ũtarũrũrwo nguo ciaku,
naguo mwĩrĩ waku ũgathũkio.

23 Mũkushi ahota kũgarũra gĩkonde kĩa mwĩrĩ wake,
o na kana ngarĩ ĩgarũre maroro mayo?

O na inyũ mũtingĩhota gwĩka wega,
nĩ ũndũ nĩ mwamenyerire gwĩka ũuru.

24 “Nĩĩ ngaakũhurunja o ta ũrĩa mũũngũ
ũmbũragwo nĩ rũhuho rwa werũ-inĩ.

25 Rĩu nĩrĩo igai rĩaku,
rũgai rũrĩa ngũtuĩrĩire,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga,

“tondũ nĩũriganĩirwo nĩ nĩ,
ũkehoka ngai cia maheeni.

26 Nĩngakũguũria nguo ikũhumbĩre ũthiũ
nĩguo njaga yaku yoneke:

27 ũtharia waku o na mũito ĩrĩa wanagĩria,
o na ũmaraya waku ũrĩa ũtarĩ thoni!

Nĩndĩioneire ciiko ciaku cia ũũra-thoni
kũu tũrĩma-inĩ na mĩgũnda-inĩ.

Kaĩ ũrĩ na haaro, wee Jerusalemu-ĩ!
Ũgũtũũra wĩthaahĩtie nginya-rĩ?”

14

Kwaga Mbura, Ng'aragu, na Rũhiũ rwa Njora

1 Īno nĩyo ndũmĩrĩri ya Jehova ĩrĩa yakinyĩrĩire Jeremia ĩkonĩ ihinda rĩrĩa kwagĩte mbura:

2 “Bũrũri wa Juda nĩũracakaya,
namo matũũra makuo makoorwo nĩ hinya;
nĩmararĩrĩra bũrũri,
nakĩo kĩrĩro nĩkĩambatĩte na igũrũ kiumĩte Jerusalemu.

³ Andũ arĩa marĩ igweta maratũma ndungata ciao igatahe maaĩ;
irathĩĩ marima-inĩ ikaaga maaĩ.

Iracooka na ndigithũ itarĩ kĩndũ;
ikehumbĩra mĩtwe iconokete na ikuĩte ngoro.

⁴ Thĩ nĩyatũkangĩte,
nĩ ũndũ gũtirĩ mbura yurĩte bũrũri-inĩ,
arĩmi nao magakua ngoro,
makehumbĩra mĩtwe.

⁵ O nayo thwariga
nĩteete gacaũ kayo gaaciarwo o ro ũguo kũu werũ-inĩ,
nĩ ũndũ gũtirĩ nyeki.

⁶ Njagĩ nacio irũgamĩte tũrĩma-igũrũ kũrĩa gũtakũraga kĩndũ,
ikĩhũmahũmaga ta mbwe;
nĩciũrĩte maitho
nĩ kwaga mahuti ma kũrĩa.”

⁷ O na gũtuĩka mehia maitũ nĩmaroimbũra ũũru ũrĩa twĩkĩte,
Wee Jehova-rĩ, ika ũndũ nĩ tondũ wa rĩtwa rĩaku.
Nĩgũkorwo gũcoka na thuutha gwitũ nĩ kũnene;
nĩtũkwĩhĩrie.

⁸ Wee Kĩĩrĩgĩrĩro gĩa Isiraeli,
o wee Mũhonokia wao hĩndĩ irĩa marĩ na mĩnyamaro,
nĩ kĩ gĩtũmĩte ũtuĩke ta mũgeni bũrũri-inĩ,
kana ta mũgendi ũraarĩrĩre ũtukũ o ũmwe?

⁹ Nĩ kĩ gĩtũmĩte ũikare ta mũndũ mũmaku,
ũgaikara ta njamba irĩ hinya itangĩhota kũhonokania?
Wee Jehova-rĩ, ũrĩ gatagatĩ gaitũ,
na ithuĩ tũgeetanio na rĩtwa rĩaku;
ndũkanatũtirike!

¹⁰ Jehova ekuuga atĩrĩ ũhoru ũkoniĩ andũ aya:
“Nĩmendete kũũrũra mũno;
nĩmaregete kũgirĩrĩra magũrũ mao.
Nĩ ũndũ ũcio nake Jehova ndangĩmetĩkĩra;
rĩu nĩekũrĩrikana waganu wao,
na amaherithie nĩ ũndũ wa mehia mao.”

¹¹ Ningĩ Jehova akĩnjĩra atĩrĩ, “Tiga kũhoera andũ aya atĩ nĩguo mone wega.

¹² O na mangĩhinga kũrĩa irio, ndigathikĩrĩra kĩrĩro kĩa; o na mangĩndutĩra maruta
ma njino na maruta ma mũtu-rĩ, ndikametĩkĩra. Nĩ kũniina ngaamaniina na rũhiũ rwa
njora, na ng’aragu, o na mũthiro.”

¹³ No ngiuga atĩrĩ, “Wũi, Mwathani Jehova, anabii mameeraga atĩrĩ, ‘Mũtikoona rũhiũ
rwa njora kana mũhatĩrĩrio nĩ ng’aragu. Ti-itherũ, nĩngamũhe thayũ wa gũtũra kũndũ
gũkũ.’”

¹⁴ Hĩndĩ iyo Jehova akĩnjĩra atĩrĩ, “Anabii acio mararatha ũhoru wa maheeni
makĩgwetaga rĩtwa rĩakwa. Nĩ ndimatũmĩte, kana ngamathuura, o na kana
ngamaarĩria. Maramũrathĩra mohoro ma cioneki cia maheeni, na ũragũri wa tũhũ,
na kũhooya mĩhianano, na maũndũ ma maheeni marĩa methugundĩre na meciiria
mao.

¹⁵ Nĩ ũndũ ũcio, ũũ nĩguo Jehova ekuuga ũhoru ũkoniĩ anabii arĩa mararatha maũndũ
makĩgwetaga rĩtwa rĩakwa: Nĩ ndiamatũmĩte, no-o moigaga atĩrĩ, ‘Gũtirĩ rũhiũ rwa
njora kana ng’aragu ikaahutia bũrũri ũyũ.’ Anabii o acio makaaniinwo na rũhiũ rwa
njora, na ng’aragu.

¹⁶ Nao andũ acio marathagĩrwo mohoro nĩo, magaikanio na kũu njĩra-inĩ cia itũra rĩa
Jerusalemu tondũ wa ng’aragu na rũhiũ rwa njora. Gũtikoneka mũndũ wa kũmathika,
kana wa gũthika atumia ao, o na kana wa gũthika arĩu ao na airĩtu ao. Nĩngamaitĩria
mũtino ũrĩa ũmagĩrĩre.

¹⁷ “Maarĩrie ũhoru ũyũ, ũmeere atĩrĩ:
“ Rekei maitho makwa maite maithori
ũtukũ na mũthenya mategũtigithĩria;
nĩgũkorwo mũirĩtu wakwa gathĩrange, o acio andũ akwa,
nĩmũgurarie ũũru,
akagũthwo igũtha rĩa kũmũhehenja.

18 Ingĩtoonya bŭrŭri-inĩ,
nyonaga arĩa moragĩtwo na rŭhiũ rwa njora;
ingĩtoonya itũũra inene,
nyonaga arĩa manyariirĩtwo nĩ ng'aragu.
Mũnabii na mũthĩnjĩri-Ngai,
eerĩ nĩmathiite bŭrŭri matoĩ. ”

19 Rĩu-rĩ, kaĩ ũregete Juda biũ?
Anga nĩũnyararĩte Zayuni?

Nĩ kĩ gĩtũmĩte ũtũhũũre,
nginya tũkaaga kĩhonia?
Twerĩgĩrĩre thayũ,
no gũtirĩ wega tuonete,
tũgeterera ihinda rĩa kũhonianio,
no rĩrĩ, no maũndũ ma kũmakania tuonete.

20 Nĩtũkumbũra waganu witũ, Wee Jehova,
o na wĩhia wa maithe maitũ;
nĩ ũndũ ti-itherũ nĩtũkwĩhĩrie.

21 Twagũthaiha ũtuge gũtũthũũra, nĩ ũndũ wa rĩitwa rĩaku;
ndũgaaconorithie gĩtĩ gĩaku kĩa ũnene kĩrĩa kĩrĩ riiri.

Ririkana kĩrikanĩro kĩrĩa warĩkanĩire na ithuĩ,
na ndũgagĩthũkie.

22 Nĩ kũrĩ mũhianano o na ũmwe wa ĩyo ĩtarĩ kĩene ya ndũrĩrĩ ũngiuria mbura?
Matu mo mene nĩmoiragia mbura?

Aca, nĩwe, Wee Jehova Ngai witũ, uuragia mbura.
Nĩ ũndũ ũcio, kĩrĩgĩrĩro giitũ kĩrĩ harĩwe,
nĩgũkorwo wee nĩwe wĩkaga maũndũ macio mothe.

15

1 Ningĩ Jehova akĩnjĩra atĩrĩ: “O na korwo Musa na Samũeli maarũgama mbere yakwa-rĩ, ngoro yakwa ndĩngĩerekera kũrĩ andũ aya. Maingatei mehere mbere yakwa! Nĩmarekwo mathĩi!

2 Nao mangĩkũũria atĩrĩ, ‘Tũgũgĩthĩ kũ?’ Ũmeere atĩrĩ, ‘Ũũ nĩguo Jehova ekuuga:

“Arĩa maathĩrĩrio gũkua-rĩ, magakue;
arĩa maathĩrĩrio kũũragwo na rŭhiũ rwa njora-rĩ, makoaragwo na rŭhiũ rwa njora;
arĩa maathĩrĩrio ng'aragu-rĩ, makoaragwo nĩ ng'aragu;
arĩa maathĩrĩrio gũtahwo-rĩ, matahwo matwarwo bŭrŭri ũngĩ.’

3 “Nĩngamarehithĩria mĩthemba ĩna ya ainiinani mamookĩrĩre.” ũguo nĩguo Jehova ekuuga, “Rũhiũ rwa njora rũgooka rũũrage andũ, namo magui mamakururie, nacio nyoni cia rĩera-inĩ, o na nyamũ cia gũkũ thĩ imatambuure, imaniine.

4 Nĩngatũma matuĩke andũ a gũthũũrwo nĩ mothamaki mothe ma gũkũ thĩ, nĩ ũndũ wa ũria Manase mŭrũ wa Hezekia mũthamaki wa Juda eekire gũkũ itũũra-inĩ rĩa Jerusalemu.

5 “Nũũ ũgaakũiguĩra tha, wee Jerusalemu?

Nũũ ũgaagũcakaĩra?

Nũũ ũgaakerũra gwaku oke akũũrie ũrĩa ũhoru waku ũtarĩ?”

6 Jehova ekuuga atĩrĩ,

“Wee nĩũndegete,

wee ũtũũrĩte ũcookaga na thuutha.

Nĩ ũndũ ũcio nĩngũgũtambũrũkĩria moko ngũniine;
ndĩngĩricũkwo rĩngĩ.

7 Nĩngamahuha ta mahuti makĩhuhwo na gĩtarũrũ
ihingo-inĩ cia itũũra inene rĩa bŭrŭri.

Nĩngarehe gĩkuũ na mwanangĩko kũrĩ andũ akwa,
nĩgũkorwo nĩmagĩte kũgarũrĩra mĩthĩire yao.

8 Nĩngatũma atumia ao a ndĩgwa maingĩhe,
makĩre mũthanga wa iria-inĩ.

Nĩngarehithia mũniinani hĩndĩ ya mĩarahho
okĩrĩre manyina ma aanake ao;

ngaamarehera ruo rŭnene
na makorererwo nĩ kĩeha kĩnene o rĩmwe.

9 Nyina wa ciana mũgwanja

nīakaringīka, akue.
 Nīagathūīrwo nī rīua kūrī o mūthenya barigici;
 nīagaconorithio na anyararwo.
 Arīa magaatigara ngaamaneana kūrī thū ciao,
 maniinwo na rūhiū rwa njora,”
 ūguo nīguo Jehova ekuuga.

¹⁰ Wūi-īya-wakwa maitū-ī, wee wanjiarire!
 Nduīkīte mūdū wa kūgianagwo na kūhūūranagwo na nīi nī būrūri wothe!
 Nīi ndikombithītie kana ngakomberwo kīndū nī mūdū,
 no numagwo nī andū othe.

¹¹ Jehova oigīte atīri,
 “Ti-itherū nīngagūkūūra ndī na muoroto mwega harīwe;
 ti-itherū nīngatūma thū ciaku igūthaithe mahinda ma mwanangīko
 na mahinda ma mīnyamaro.

¹² “Mūdū no oine kīgera:
 kīgera kīrīa kiumīte gathigathini,
 kana oine gīcango?
¹³ Nīnganeana ūtonga waku na igīina ciaku
 itahwo hatarī irīhi,
 nī ūndū wa mehīa maku mothe
 marīa maneeekwo būrūri-inī waku wothe.
¹⁴ Nīngamūtua ngombo cia thū cianyu
 thīinī wa būrūri mūtōōi,
 nī ūndū marakara makwa
 nīmagaakana ta mwaki, ūmūcine.”

¹⁵ Wee Jehova-rī, nīwe ūūi;
 ndirikana na ūūmenyagīrīre.
 Ndīhīria kūrī arīa maanyariiraga.
 Wee nūukiragīrīria; ndūkanjeherie;
 ririkana ūrīa ndananyariirīka nī ūndū waku.
¹⁶ Rīrīa ciugo ciaku ciangīnyīrīre-rī, nīndacīrīre;
 ciarī gīkeno gīakwa, na igīcanjamūra ngoro yakwa,
 nīgūkorwo nīnjītanītio na rīitwa rīaku,
 Wee Jehova Ngai-Mwene-Hinya-Wothe.
¹⁷ Ndīrī ndaikara thīritū-inī ya arīa mekenagia,
 o na kana ngūkenia magīkenia;
 ndaikarire ndī wiki nī ūndū guoko gwaku kwari igūrū rīakwa,
 nawe nīwanjīyūrītie marakara.
¹⁸ Nī kīi gītūmīte ruo rwakwa rwage gūthira,
 na kīronda gīakwa gīkeeha, gīkaaga kūhona?
 Anga ūgūtūika harī nīi ta karūūi gatangūhokwo,
 kana ta gīthima kīa maaī kīrīa kīhūūaga?

¹⁹ Nī ūndū ūcio Jehova ekuuga atīri:
 “Ūngūīrira, nīngūgūcookereria
 nīgeetha ūndungatagīre;
 akorwo nīūrīaragia maūdū marīa marī bata,
 no ti marīa matarī bata,
 nīgūtūika wa kūnjarīrīria.
 Andū aya nīmagūcookerere,
 no wee ndūkamacookerere.

²⁰ Nīngagūtua ta rūthingo harī andū aya,
 ngūtue rūthingo rūrūmu rwa gīcango;
 nīmakarūa nawe,
 no matigagūtooria,
 nīgūkorwo nī ndī hamwe nawe,
 nīguo ngūteithūre na ngūhonokie,”
 ūguo nīguo Jehova ekuuga.

²¹ “Nīngakūhonokia kuuma moko-inī ma andū arīa aaganu,
 na ngūkūūre ngūrute moko-inī ma andū arīa matarī tha.”

16

Mūthenya wa Mwanang'iko

¹ Hīndī iyo ndūmīriri ya Jehova nīyanginyīrire, ngīrwo atīrī:

² “Ndūkanahikanie ūgie na aanake kana airitu kūdū gūkū.”

³ Nīgūkorwo ūu nīguo Jehova ekuuga ūndū ūkonīi aanake na airitu arīa maciarūrwo būrūri ūyū na ūkonīi atumia arīa marī manyina mao na arūme arīa marī maithe mao, atīrī:

⁴ “Nīmagakua gīkuū kīumanīte na mīrimū mīūru. Matigaacakaīrwo kana mathikwo, no magatuūka ta rūrua rūharaganītio gūkū thī. Makaaniinwo na rūhiū rwa njora na ng'aragu, nacio ciimba ciao igatuūka, irio cia nyoni cia rīera-inī na nyamū cia gīthaka.”

⁵ Nīgūkorwo Jehova ekuuga atīrī: “Ndūkanatoonye mūcīi ūrī na ndīa ya mathiko; ndūgathiī gūcakaya kana gūcaayanīra, nī ūndū nīnjeheretie kīrathimo gīakwa, na wendo wakwa, o na tha ciakwa harī andū aya,” ūguo nīguo Jehova ekuuga.

⁶ “Andū othe, anene na arīa anini, nīmagakuīra būrūri-inī ūyū. Matigaathikwo kana macakaīrwo, na gūtīrī mūdū ūgetiīhangia kana enjwo mūtwe* nī ūndū wao.

⁷ Gūtīrī mūdū ūkaaheana irio cia kūhooreria acio maracakaīra arīa makuīte,† o na akorwo nī ithe kana nyina, o na gūtīrī mūdū ūkaaheana kīndū gīa kūnyua nīguo amagīrie maithori.

⁸ “Ningī ndūkanatoonye mūcīi ūrī na gīathiī, atī nīguo ūikare thī nao mūrīe na mūnyue.

⁹ Nīgūkorwo Jehova, Mwene-Hinya-Wothe, o we Ngai wa Isiraeli, ekuuga atīrī: ‘Matukū-inī manyu nīmūkeonera na maitho manyu ngakinyia mīgambo ya ndūrūhi na ya gīkeno mūthia o na niine mīgambo ya mūhiki na mūhikania kūdū gūkū.’

¹⁰ “Rīrīa ūkeera andū aya maūdū macio mothe nao makūūrie atīrī, ‘Nī kīi gītūmīte Jehova atūtuire mwanang'iko mūnene ūguo? Kaī twīkīte ihītia rīrīkū? Nī mehia marīkū twīhīrie Jehova Ngai witū?’

¹¹ Hīndī iyo ūmeere atīrī: Jehova ekuuga atīrī, ‘Nī tondū maithe manyu nīmandirikire, makīrūmirīra ngai ingī, magicitungatagīra na magīcihooyaga. Nīmandirikire na makīaga kūrūmia watho wakwa.

¹² No inyuī nīmwīkīte maūdū ma waganu mīgākīra maithe manyu. Ta rorai muone ūrīa o ūmwe wanyu arūmīrīre ūremi wa ngoro yake thūku, handū ha kūnjathīkīra.

¹³ Nī ūndū ūcio nīngūmūrūtūrīra muume būrūri ūyū mūthīi būrūri mūtuoī inyuī ene, o na kana ūkamenyo nī maithe manyu, na mūrī kūu nīmūgatungatagīra ngai ingī mūthenya na ūtukū, nīgūkorwo ndīgūcooka kūmwīka maūdū mega.’”

¹⁴ Jehova ekuuga atīrī, “O na kūrī ūguo, matukū nīmarooka rīrīa andū matagacooka kuuga atīrī, ‘Ti-itherū o ta ūrīa Jehova atūūraga muoyo, ūrīa warutire andū a Isiraeli kuuma būrūri wa Misiri,’

¹⁵ no makoīgaga atīrī, ‘Ti-itherū o ta ūrīa Jehova atūūraga muoyo, ūrīa warutire andū a Isiraeli būrūri ūrīa ūrī mwena wa gathigathini, na akīmaruta mabūrūri-inī mothe kūrīa aamathaamūrīe.’ Nīgūkorwo nīngamacookia būrūri-inī ūrīa ndaaheire maithe mao.”

¹⁶ Jehova ekuuga atīrī, “No rīrī, nīngūtūmana gwītuo ategi a thamaki aingī, nao nīmakamatega. Thuutha wa ūguo njooke ndūmanīre aguūmi aingī, nao nīmakamaguūma irīma-inī, na tūrīma-inī tuothe, na mīatūka-inī ya ndwaro cia mahiga.

¹⁷ Maitho makwa nīmoonaga mīthīire yao yothe; ndīngīhithika harī nīi, o namo mehia mao matingīhithwo atī nīguo maitho makwa mage kūmona.

¹⁸ Ngaamarīhia maita meerī nī ūndū wa waganu wao na mehia mao, nī ūndū nīmathaahītie būrūri wakwa na mīhaano itarī muoyo mīmeneku mūno, na makaiyūria igai rīakwa na mīhianano irī magīi.”

¹⁹ Atīrīrī Wee Jehova, o wee hinya wakwa, na kīrigo gīakwa kīrūmu,

o wee rīūrīro rīakwa hīndī ya mathīina,

ndūrīrī igooka harīwe

ciumīte ituri-inī cia thī, ciuge atīrī,

“Maithe maitū matiarī na kīndū tīga ngai cia maheeni,

o mīhianano iyo itarī kīene na itarī ūndū mwega yamekīire.

²⁰ Andū nīmethondekagīra ngai ciao ene?

Īi, no rīrī, icio ti ngai!”

* 16:6 O na gūtuūka andū a Isiraeli rīmwe nīmenjagwo njūrīrī nī ūndū wa arīa akuū, mūtūguo ūyū nīwakananītio nī watho (Alaw 19:28; 21:5). † 16:7 Warī mūtūguo kūrī andū arīa maracakaya kūheo irio (2Sam 3:35; Ezek 24:17, 22).

21 “Tondū ūcio nīngamaruta maamenye,
ihinda-inī rīrī nīguo ngaamaruta ūhoru wa ūhoti na hinya wakwa.
Hīndī ūyo nīmakamenya atī rītwa rīakwa nī Jehova.

17

1 “Atūrīrī, mehia ma Juda makururītwo na karamu ga kīgera,
magakururwo na mūthia mūūgī wa kahiga ka nyaigī,
ihengere-inī cia ngoro ciao,
o na magakururwo hīa-inī cia igongona ciao.

2 O na ciana ciao nīiririkanaga
igongona ciao na itugī cia Ashera
iria cīahaandītwo rungu rwa mītī ūrīa mīruru,
o na tūrīma-inī tūrīa tūrīahu na igūrū.

3 Kīrīma gīakwa kīrīa kīrī būrūri-inī,
o hamwe na ūtonga waku, na mīthiithū yaku yothe-rī,
nīngacirekereria itahwo,
o hamwe na kūdū gwaku kūrīa gūtūūgūrū,
nī ūndū wa mehia marīa maiyūrīte guothe būrūri-inī waku.

4 Nī ūndū wa kwīhia gwaku wee mwene,
nīūkoorwo nī igai rīrīa ndaakūheire.

Nīngagūtua ngombo ya thū ciaku
thīinī wa būrūri ūtooī,

nīgūkorwo nītūmīte marakara makwa maakane,
na megūtūūra makanaga nginya tene.”

⁵ Jehova ekuuga afīrī:

“Kūgwatwo nī kīrumi nī mūdū ūrīa wīhokaga mūdū,
o ūcio wīhokaga mūdū nī ūndū wa hinya wake,
ngoro yake ikahutatīra Jehova.

6 Agaatuīka o ta kīhinga kīrī werū-inī ūtarī kīndū;
ndakoona ūgaacīru ihinda rīakinya.

Agaatūūra kūdū kūmū na kūrī nyoota werū-inī,
o kūu būrūri-inī wa cumbī gūtātūūruga mūdū.

7 “No kūrathimwo nī mūdū ūrīa wīhokaga Jehova,
o ūrīa ūigīte mwīhoko wake harī we.

8 Agaatuīka ta mūtī ūhaandītwo hūgūrūrū-inī cia maai,
ūrīa ūtaambagia mīri yaguo igakinya rūū-inī.

Ndwītīgagīra hīndī ya ūrugārī wa rīua wakinya;
mathangū maguo makoragwo marī maruru.

Ndūngūuma mwaka ūrīa gūtārī mbura,
na ndwagaga gūciara maciaro maguo.”

9 Ngoro ya mūdū nīlheenania gūkīra cīumbe iria ingī ciothe,
na nī njaganu mūno.

Nūū ūngīhota gūthuuthuuria ūhoru wayo?

10 “Nīi Jehova thuthuuragia ngoro,

na ngoiruuria maūdū marīa mahithe meciiria-inī,
nīgeetha ndaathime mūdū o mūdū kūrīngana na maūdū marīa ekaga,
o na kūrīngana na ūrīa cīiko ciake itarīi.”

11 O ta ūrīa ngware ikomagīrīria matumbī marīa itareketie-rī,
ūguo noguo mūdū ūrīa wītongagia na nīra itarī cia kīhooto atarīi.

O matukū ma muoyo wake magīthīi kūigananīria-rī,
ūtonga ūcio nīūkamweherera, nake marīgīrīrio-inī nīakeyonia arī mūkīgu.

12 Handū haitū harīa haamūre, hahaanaine na gītī gīa ūthamaki kīrīa kīrī riiri,
kīrīa gītūūrīte gītūūgīrītio kuuma o kīambīrīria,

13 Wee Jehova, o wee mwīhoko wa Isiraēli,
arīa othe magūtīrikaga nīmagaconorithio.

Arīa makūhutatagīra makoima harīwe-rī,

makaandikwo marītwa mao rūkūngū-inĩ rwa thĩ,
nĩ ūndũ nĩmatirikĩte Jehova,
o we gĩthima kĩa maaĩ ma muoyo.

¹⁴ Wee Jehova-rĩ, honia na nĩngũhona;
honokia na nĩngũhonoka,
nĩ ūndũ wee nowe ngoocaga.

¹⁵ Andũ manjũuragia atĩrĩ,
“Kaĩ ndũmĩrĩri ya Jehova ikĩrĩ kũ?
Nĩkĩhingio riu!”

¹⁶ Nĩ ndiũrite ngatiga gũtuĩka mũrĩithi waku;
wee nĩũũ atĩ ndiũrĩrĩrie mũthenya wa mũtino.
Ūrĩa wothe njaragia na kanua gakwa ndũhithĩtwo harĩwe.

¹⁷ Ndũgatuĩke itua-nda harĩ nĩ;
wee nĩwe kũhitho gĩakwa mũthenya wa mwanangĩko.

¹⁸ Arĩa maanyariiraga maroconorithio,
no nĩ-rĩ, ndũkanareke njonoke;
maronyiitwo nĩ kĩmako,
no nĩ-rĩ, ndũkanareke nyiitwo nĩ kĩmako.

Makinyĩrĩrie mũthenya wa mwanangĩko;
maniine na iniinana inene maita meerĩ.

Kũiga Thabatũ irĩ Theru

¹⁹ Jehova aanjũrĩre atĩrĩ: “Thĩ ūrũgame kĩhingo-inĩ kĩrĩa gũtagwo kĩhingo kĩa andũ,
kĩrĩa athamaki a Juda mageraga magĩtoonya itũũra-inĩ na makiuma; ningĩ ūrũgame
ihingo-inĩ iria ingĩ ciothe cia Jerusalemu.

²⁰ Mũmeere atĩrĩ, “Ta thikĩrĩria ndũmĩrĩri ya Jehova, inyuĩ athamaki a Juda, na andũ
othe a Juda, na mũndũ o wothe ūrĩa ūtũũraga Jerusalemu, ūrĩa ūtoonyagĩra ihingo-inĩ
ici.

²¹ Jehova ekuuga atĩrĩ: Mwĩmenyererei mũtikanakuue mũrigo mũthenya wa
Thabatũ, kana mũũtoonyerie ihingo-inĩ cia Jerusalemu.

²² Mũtikanakuue mũrigo mũũrute nyũmba-inĩ cianyu, kana mũrute wĩra o na
ũrĩkũ mũthenya wa Thabatũ, no rĩrĩ, mũthenya wa Thabatũ mũwamũrage, o ta ūrĩa
ndaathire maithe manyu mekage.

²³ No matiigana gũthikĩrĩria kana kũrũmbũiya ūhoro ūcio: moomirie ngingo,
makĩaga gũthikĩrĩria, o na makĩrega gũtaarwo.

²⁴ Jehova ekuuga atĩrĩ, mũngĩmenyerera mũnjathĩkĩre na mwage gũkuua mũrigo
mũmĩtoonyerie ihingo-inĩ cia itũũra rĩrĩ inene mũthenya wa Thabatũ, no
mũmenyerere mũthenya wa Thabatũ mũwamũre na ūndũ wa kwaga kũruta wĩra
mũthenya ūcio-rĩ

²⁵ hĩndĩ iyo athamaki arĩa maikarĩire gĩtĩ kĩa ūthamaki kĩa Daudi nĩmagatoonyera
ihingo cia itũũra rĩrĩ inene marĩ na anene ao. O, hamwe na anene ao, nĩmagooka
makuuĩtwo nĩ ngaari cia ita, na mahaicĩte mbarathi, marĩ hamwe na andũ a Juda, na
andũ arĩa matũũraga Jerusalemu, narĩo itũũra rĩu-rĩ, nĩrĩgatũũrwo nĩ andũ nginya
tene.

²⁶ Andũ nĩmagooka moimĩte matũũra-inĩ ma Juda, o na tũtũũra-inĩ tũrĩa tũrigicĩrĩrie
Jerusalemu, na moime bũrũri wa Benjamini na bũrũri ūrĩa ūrĩ magũrũ-inĩ ma irĩma cia
mwena wa ithũiro, na moime bũrũri ūrĩa ūrĩ irĩma o na wa Negevu, moke marehe indo
cia maruta ma njino na cia magongona, na maruta ma mũtu, na ūbumba, na maruta
ma gũcookia ngaatho nyũmba-inĩ ya Jehova.

²⁷ No rĩrĩ, mũngĩrega kũnjathĩkĩra, na mwage kwamũra mũthenya wa Thabatũ
na ūndũ wa kwaga gũkuua mũrigo o na ūrĩkũ rĩrĩa mũgũtoonyera ihingo-inĩ ici cia
Jerusalemu mũthenya wa Thabatũ-rĩ, hĩndĩ iyo nĩngaakia mwaki ūtangĩhoreka ihingo-
inĩ cia Jerusalemu nĩguo ūcine ciikaro ciao iria njirĩgĩre.”

18

Nyũmba-inĩ ya Mũũmbi wa Nyũngũ

¹ Īno niyo ndũmĩrĩri irĩa yakinyĩrĩre Jeremia yumĩte harĩ Jehova, akĩrwo atĩrĩ:

² “Ikũrũka ūthĩ nyũmba-inĩ ya mũũmbi wa nyũngũ, na wakinya kũu nĩkuo
ngũkũheera ndũmĩrĩri yakwa.”

³ Nĩ ūndũ ūcio ngũkũrũka ngĩthĩ kũu nyũmba-inĩ ya mũũmbi wa nyũngũ, ngĩkora
akĩruta wĩra na ngaari yake ya kũũmba nyũngũ.

⁴ No rĩrĩ, nyũngũ ĩrĩa ombaga na rĩũmba nĩyathũkire ĩrĩ o moko-inĩ make; nĩ ũndũ ũcio mũũmbi ũcio agĩcooka akĩũmba nyũngũ ĩngĩ na rĩũmba o rĩu, akĩmĩthondeka o ta ũrĩa onire yagĩrĩire gũthondekwo.

⁵ Hĩndĩ ĩyo ndũmĩrĩri ya Jehova ikĩnginyĩrĩra, ngĩrwo atĩrĩ:

⁶ “Inyuĩ andũ a nyũmba ya Isiraeli, githĩ to nĩjike na inyuĩ o ta ũrĩa mũũmbi ũyũ wa nyũngũ ekaga?” Ũguo nĩguo Jehova ekuuga. “O ta rĩũmba rĩrĩ guoko-inĩ kwa mũũmbi-rĩ, ũguo nĩguo mũtarĩĩ mũrĩ guoko-inĩ gwakwa, inyuĩ andũ aya a nyũmba ya Isiraeli.

⁷ Hĩndĩ o yothe ingĩkaanĩrĩra, njuge rũrĩrĩ kana ũthamaki mũna ũmunyũrwo na mũri, na unangwo, o na ũniinwo,

⁸ naruo rũrĩrĩ rũu ngaanĩtie rũngũrĩra, rũtigane na ũũru waruo, nĩngaigua tha, njage kũrũika ũũru ũcio njiĩrĩire kũrũika.

⁹ Ningĩ ihinda rĩngĩ ingĩkaanĩrĩra njuge rũrĩrĩ kana ũthamaki mũna wakwo nĩguo wĩhaande,

¹⁰ naruo rũrĩrĩ rũu rũcooke rwĩke maũndũ marĩa nyonaga marĩ mooru na rwage kũnjathĩkĩra-rĩ, nĩngericũkwo, njage kũrũika wega ũcio njugite nĩngũrũka.

¹¹ “Nĩ ũndũ ũcio, rĩu ĩra andũ a Juda na arĩa matũũraga Jerusalemu atĩrĩ, ‘Jehova ekuuga atĩrĩ: Ta rorai muone! Nĩndĩrahaarĩria kũmũrehera mwanangĩko na ngathugunda njĩra ya kũmũũkĩrĩra. Nĩ ũndũ ũcio, garũrũkai mũtigane na mũthĩire yanyu mũũru, mũndũ o mũndũ wanyu, na mũgarũrĩre mũthĩire yanyu na ciĩko cianyu.’

¹² No-o magaacookia moige atĩrĩ, ‘Hatĩrĩ bata wa gũtaarwo. Tũgũthĩi na mbere na mĩbango iitũ; mũndũ o mũndũ witũ ekũrũmĩrĩra ũremi wa ngoro yake thũku.’”

¹³ Nĩ ũndũ ũcio Jehova ekuuga atĩrĩ:

“Tuĩriai harĩ ndũrĩrĩ:

Nũũ ũrĩ waigua ũndũ ta ũyũ?

Ũndũ ũrĩ magigi mũno nĩwĩkĩtuo

nĩ Isiraeli, ũrĩa mũirĩtu gathirange!

¹⁴ Tharunji ya Lebanoni-rĩ,

ĩrĩ yaaga hurũrũka-inĩ ciakĩo cia mahiga?

Maaĩ mahehu makĩo marĩa moimaga matherũkĩro-inĩ ma kũraya-rĩ, marĩ maga gũtherera?

¹⁵ No rĩrĩ, andũ akwa nĩmariganĩrwo nĩ nĩ;

macinagĩra mĩhianano ĩtarĩ kĩene ũbumba,

ĩrĩa yatũmire mahĩngwo mũthĩire-inĩ yao,

makĩaga kũrũmĩrĩra mũthĩire ĩrĩa ya tene.

Yatũmire magerere tũcĩra twa mĩkĩra,

o na barabara iria ĩtarĩ thondeke.

¹⁶ Bũrũri wao ũgaatigwo ũrĩ mwanangĩku,

ũgaatuĩka kũndũ gwa kũnyararwo nginya tene;

arĩa othe makaahĩtũkĩra kuo-rĩ,

nĩmakagega makĩinagia mĩtwe.

¹⁷ O ta rũhuho rũkĩhurutana kuuma mwena wa irathĩro,

noguo ngaamahurunja mbere ya thũ ciao;

ngaamahutatĩra na njage kũmoonĩa ũthĩũ wakwa

mũthenya ũrĩa magaakorwo nĩ mwanangĩko.”

¹⁸ Nao makiuga atĩrĩ, “Ũkai tũciĩrĩre ũrĩa tũgũũkĩrĩra Jeremia; nĩ ũndũ ũrutani wa watho ũrĩa athĩnjĩri-Ngai marutanaga ndũkooora, kana kĩrĩra kĩa andũ arĩa oogĩ kũire, o na kana ndũmĩrĩri ya anabii yũre. Nĩ ũndũ ũcio ũkai, tũmũtharĩkĩre na nĩmĩ ciitũ, na tũtikarũmbũyie ũndũ o wothe ekuuga.”

¹⁹ Ta thikĩrĩria, Wee Jehova;

igua ũrĩa aya aathitangi maroiga!

²⁰ Wega-rĩ, no ũrĩhwo na ũũru?

No rĩrĩ, andũ acio nĩmanyenjeire irima.

Ta ririkana ũrĩa ndaarũgamire mbere yaku,

na ngĩmarĩrĩria,

nĩguo ngĩrĩrĩrie marakara maku matikamakore.

²¹ Nĩ ũndũ ũcio rekereria ciana ciao ng’aragu;

cieneane, iniinwo na rũhiũ rwa njora.

Reke atumia ao matigwo matarĩ ciana, na marĩ a ndigwa;

rekereria arũme ao mooragwo,

o nao aanake ao mooragĩrwo mbaara-inĩ na rũhiũ rwa njora.

22 Kĩrĩro kĩroiguuo kuuma nyũmba-inĩ ciao
rĩrĩa ũkaarehe andũ a kũmatharĩkĩra hi na hi,
nĩ ũndũ nĩmanyenjeire irima nĩguo maanyite,
na makanyumbĩkĩra mĩtego ya kũnyiita magũrũ makwa.
23 No wee nĩũũ, Wee Jehova,
ũrĩa wothe manjĩrĩre nĩguo manjũrage.
Tiga kũmarekera mahĩtia mao,
kana kũhuura mehia macio mao mehere ũthiũ-inĩ waku.
No marong'aũranĩrio thĩ mbere yaku;
meeke maũndũ macio rĩrĩa ũgaakorwo ũrakarĩte.

19

1 Ũũ nĩguo Jehova ekuuga: "Thiũ ũgũre gatigithũ ka rĩũmba harĩ mũũmbi. Ũcooke woe athuuri amwe a kĩrĩndĩ na athĩnjĩri-Ngai amwe,
2 mumagare mũthiũ Gĩtuamba-inĩ kĩa Beni-Hinomu, hakuhi na itoonyero rĩa Kĩhingokĩ-Ngĩo. Wakinya hau wanĩrĩre ũhoro ũrĩa ngũkwĩra,
3 uuge atĩrĩ, 'Ta iguai ndũmĩrĩri ya Jehova, inyuĩ athamaki a Juda, na andũ a Jerusalemu. Jehova Mwene-Hinya-Wothe, o we Ngai wa Isiraeli ekuuga atĩrĩ: Ta thĩkĩrĩria! Nĩngũrehithia mwanangĩko kũndũ gũkũ ũrĩa ũgaatũma mũndũ o wothe ũrĩa ũkaũigua ararakwo nĩ matũ.
4 Nĩgũkorwo nĩmandirikĩte na magatũma haha hatũike handũ ha ngai cia kũndũ kũngĩ; nĩmacinĩre magongona kũrĩ ngai iria o ene, kana maithe mao, o na kana athamaki a Juda matooĩ, na makaiyũria kũndũ gũkũ thakame ya andũ arĩa matarĩ ũuru mekĩte.
5 Nĩmakĩite kũndũ kũrĩa gũtũũgĩru gwa kũhooerwo Baali, na gwa gũcinagĩrwo ariũ ao na mwaki matũike maruta ma kũrutĩrwo Baali, ũndũ ũrĩa nĩ itaathanire wĩkagwo, kana ngĩũgweta, o na ũndũ ũtarĩ wagĩa meciiria-inĩ makwa.
6 Nĩ ũndũ ũcio, Jehova ekuuga atĩrĩ, Mwĩmenyerere, tondũ matukũ nĩmarooka rĩrĩa andũ matagacooka gwĩtaga kũndũ gũkũ Tofethi, kana Gĩtuamba kĩa Beni-Hinomu, no gũgeetagwo Gĩtuamba gĩa Kũũraganĩrwo.
7 " 'Kũndũ gũkũ nĩkuo ngathũkĩria mĩbango yothe ya Juda na ya Jerusalemu. Nĩngatũma mooragwo na hiũ cia njora nĩ thiũ ciao, moko-inĩ ma andũ arĩa mendaga kũmaruta muoyo, nacio ciimba ciao ndĩciheane itũike nyama cia kũrĩio nĩ nyoni cia rĩera-inĩ na nyamũ cia gĩthaka.
8 Nĩngananga itũũra rĩrĩ ndũme rĩtũike kũndũ gwa kũnyararwo; arĩa othe makaahĩtũkĩra kuo nĩmakagega na mamanyũrũrie moona ũrĩa ngurarwo ciao cingĩhĩte.
9 Nĩngatũma marĩe nyama cia mũrĩ ya ariũ na aarĩ ao, na o mũndũ arĩe nyama cia mwĩrĩ wa mũndũ ũrĩa ũngĩ hĩndĩ irĩa magaakorwo marĩ na mĩnyamaro nĩ ũndũ wa gũthiũrũrũkĩrio nĩ thiũ ciao iria ciendaga kũmaruta muoyo.'
10 "Ũcooke ũũrage gatigithũ kau, acio mũgaathiĩ nao makĩonaga,
11 ũmeere atĩrĩ, 'Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga atĩrĩ: Nĩngahehenja rũrĩrĩ rũrũ, o na itũũra rĩrĩ, o ta ũrĩa mũndũ oragaga nyũngũ ya mũũmbi na ndĩcookaga gũthondekeka itũike ng'ima rĩngĩ. Magaathika arĩa makuĩte kũu Tofethi nginya kwage handũ ha gũthikanwo.
12 Ũguo nĩguo ngeeka kũndũ gũkũ, o na andũ arĩa matũũraga kuo, ũguo nĩguo Jehova ekuuga. Nĩngatũma itũũra rĩrĩ inene rĩhaane o ta Tofethi.
13 Nyũmba iria irĩ Jerusalemu, o na cia athamaki a Juda nĩngathaahio o ta gũkũ Tofethi: nyũmba ciothe iria maacinĩre ũbumba igũrũ rĩacio, makiũcinira mbũtũ ciothe cia njata, na magĩtagĩra ngai ingĩ maruta ma indo cia kũnyuuo.'"
14 Jeremia agĩcoka akĩhũndũka kuuma Tofethi, o kũu Jehova aamũtũmĩte akarathĩre andũ ũhoro, nake akĩrũgama nja ya hekarũ ya Jehova, akĩra andũ othe atĩrĩ,
15 "Jehova Mwene-Hinya-Wothe, o Wee Ngai wa Isiraeli, ekuuga atĩrĩ, 'Ta thĩkĩrĩria! Nĩngũrehithĩria itũũra rĩrĩ inene, o na tũtũũra tũrĩa tũrĩrigiĩciĩrie tuothe mwanangĩko ũrĩa wothe ngwetete igũrũ rĩao, nĩ ũndũ nĩmoomĩrie ngingo, makiaga gũthĩkĩrĩria ciugo ciakwa.'"

20

Jeremia na Pashuri

1 Rĩrĩa Pashuri ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai, mũrũ wa Imeri, o ũcio warĩ mũnene wa arĩa angĩ kũu hekarũ-inĩ ya Jehova, aigũire Jeremia akĩratha maũndũ macio-rĩ,

² agĩathana Jeremia ũcio mũnabii ahũurwo na oohererwo magũrũ ndungu-inĩ hau Kĩhingo-inĩ kĩa Rũgongo kĩa Benjamini, o kũu hekarũ-inĩ ya Jehova.

³ Mũthenya ũcio warũmirĩre, rĩrĩa Pashuri aamuohorithirie ndungu magũrũ, Jeremia akĩmwĩra atĩrĩ, "Rĩitwa rĩrĩa Jehova agũtuĩte ti Pashuri, no ũrĩtagwo Magori-Misabibu.

⁴ Nĩ ũndũ Jehova ekuuga atĩrĩ: 'Nĩngũtũma ũtuĩke ta ũndũ wa kũguoyohia kũrĩ wee mwene o na wa kũmakia arata aku othe;*' nĩũkeyonera na maitho maku rĩrĩa andũ acio makooragwo na rũhiũ rwa njora rwa thũ ciao. Nĩnganeana andũ a Juda othe kũrĩ mũthamaki wa Babuloni, nake amatahe amatware Babuloni, kana amooragithie na rũhiũ rwa njora.

⁵ Nĩnganeana ũtonga wothe wa itũũra rĩrĩ inene kũrĩ thũ ciao: maciaro marĩo mothe, indo ciothe ciarĩo cia bata, o na mũthithũ yothe ya athamaki a Juda. Nĩmagacitaha macitware Babuloni.

⁶ Nawe Pashuri, na arĩa othe matũũraga gwaku nyũmba, nĩ mũgaatahwo mũtwarwo Babuloni. Kũu nĩkuo ũgaakũira na ũthikwo o kuo, wee hamwe na arata aku othe arĩa ũrathagĩra ũhoru wa maheeni.' "

Mateta ma Jeremia

⁷ Wee Jehova, nĩwaheenereirie, na nĩ ngĩheeneka,
wangĩririe hinya ũkĩhota.

Ndindaga ngĩthekererwo mũthenya wothe;
nyũrũragio nĩ mũndũ o wothe.

⁸ Rĩrĩa rĩothe ngwaria-rĩ, nyanagĩrĩa
ngĩhunjanagĩria ũhoru wa maũndũ ma ũhinya, na ma mwanangĩko.

Nĩ ũndũ ũcio ndũmirĩri ya Jehova
ĩndeeheire o kũrumwo na kũnyararwo mũthenya wothe.

⁹ No ingiuga atĩrĩ, "Ndigũcooka kũmũgweta
kana kwaria ngĩgwetaga rĩitwa rĩake,"
ndũmirĩri yake irĩa irĩ ngoro-inĩ yakwa ihaana ta mwaki,
o ta mwaki ũhingĩrĩrio mahĩndĩ-inĩ makwa.

Nĩnogetio nĩkũmĩga thĩnĩ wakwa,
na ti-itherũ ndingĩhota.

¹⁰ Nĩnjiguaga andũ aingĩ makĩheehana atĩrĩ,
"Itua-nda rĩrĩ mĩena yothe!
Nĩacukanĩrĩrwo! Nĩtũmũcuukanĩrĩre!"

Arata akwa othe
metereire ndenderũke, makiugaga atĩrĩ,
"Hihi nĩekũheeneka;
hĩndĩ iyo nĩtũkũmũtooria,
twĩrĩhirie harĩ we."

¹¹ No rĩrĩ, Jehova arĩ hamwe na nĩ ta njamba irĩ hinya;
nĩ ũndũ ũcio andũ arĩa maanyariiraga
nĩmakahĩngwo na matikahootana.

Nĩmagaconorithio mũno nĩgũkorwo matigaatooria;
kũnyararwo kwao gũtikariganĩra o na rĩ.

¹² Wee Jehova Mwene-Hinya-Wothe, wee ũtuĩragia andũ arĩa athingu,
na ũkoiruuria maũndũ ma ngoro na ma meciiria,
reke ndũionere wee ũkindĩhiria harĩ andũ aya,
nĩgũkorwo wee nĩwe ndekereirie maũndũ makwa mothe.

¹³ Inĩrai Jehova!
Goocai Jehova!

Nĩgũkorwo nĩahonokagĩa mĩoyo ya arĩa abatari,
akamĩruta moko-inĩ ma arĩa aaganu.

¹⁴ Mũthenya ũrĩa ndaciarirwo ũrogwatwo nĩ kĩrumi!

Mũthenya ũrĩa maitũ aanjarire-rĩ, ũroaga kũrathimwo!

¹⁵ Mũndũ ũrĩa waheire baba ũhoru ũcio arogwatwo nĩ kĩrumi,
ũrĩa watũmire akene mũno, rĩrĩa aamwĩrĩre atĩrĩ,

* **20:4** Rĩitwa rĩerũ rĩa Pashuri rĩarĩ rĩa gwĩkĩra Juda guoya; andũ a Juda maarĩ matahwo matwarwo bũrũri wa Babuloni.

“Nūciarīrwo mwana wa kahī!”

¹⁶ Mündū ūcio-rī, arotuika o ta matūūra
marīa Jehova aang’auranirie atarī na tha.
Arotūūra aigwaga mūkayo o rūciinī,
na akaigua mbu ya mbaara mīaraho.

¹⁷ Nī ūndū ndanjūragire ndī nda ya maitū,
nīguo maitū atuike o taarī mbīrīra yakwa,
nayo nda yake itūure iimbite nginya tene.

¹⁸ Rīu-rī, ndoimire nda ya maitū nīkī,
nyonage o thīna na kīeha,
na ndīkīrīrie matukū makwa njonokete?

21

Ngai kūrega Ihooya rīa Zedekia

¹ Ino nīyo ndūmīrīri irīa yakinyīrīre Jeremia yumīte harī Jehova, hīndī irīa
Mūthamaki Zedekia amūtūmīre Pashuri mūrū wa Malikija, na Zefania mūrū wa
Maaseia mūthīnjīri-Ngai. Makīmwīra atīrī:

² “Tūtuīrīrie ūhorō harī Jehova, nī ūndū Nebukadinezaru, mūthamaki wa Babuloni,
nīatūtharīkīire. Hihi Jehova nīegūtūwīkīra maūndū ma magegania o ta ūrīa anatwīkīra
mahinda ma tene, nīguo mūthamaki ūcio atweherere.”

³ No Jeremia akīmacookeria atīrī, “Irai Zedekia atīrī,

⁴ ‘Ūū nīguo Jehova Ngai wa Isiraeli ekuuga: Ngirie gūtūma indo icio cia mbaara, o icio
irī moko-inī manyu, irīa mūrahūthīra mūkīrīa mbaara na mūthamaki wa Babuloni na
andū a Babuloni arīa marī nja ya rūthingo mamūrigiicīrie, imūcookerere imūhūere
inyuī ene. Andū acio nao nīngamacookanīrīra thīnī wa itūūra rīrī inene.

⁵ Nīi mwene nīngahūūrana na inyuī ndambūrūkītie guoko gwakwa, o na njīkīrīte
njora yakwa hinya, ndaakarīte, na ndī na mang’ūrī na marūrū maingī.

⁶ Nīngahūūra kīrīa gīothe gītūūruga itūūra rīrī inene, andū na nyamū, ciothe
ciūrāgwo na mūthiro mūūru mūno.

⁷ Nīngī Jehova ekuuga atīrī: Thuutha ūcio-rī, nīnganeana Zedekia, mūthamaki wa
Juda, na anene ake, o na andū arīa angī magaaorwo matigaire itūūra-inī rīrī inene,
arīa matooragirwo nī mūthiro ūcio, kana rūhīū rwa njora, kana ng’aragu, ndīmaneane
kūrī Nebukadinezaru, mūthamaki wa Babuloni, na kūrī thū ciao irīa ciendaga kūmaruta
muoyo. Nīakamooragithia na rūhīū rwa njora; ndakamaiguīra tha, kana amacaaīre, o
na kana amaiiguīre kīeha.’

⁸ “O na nīngī wīre andū acio atīrī, ‘Ūū nīguo Jehova ekuuga: Atīrīrī, nīngūiga njīra
ya muoyo, o na njīra ya gīkuū mbere yanyu.

⁹ Mündū ūrīa wothe ūgūikara itūūra-inī rīrī inene, akooragwo na rūhīū rwa njora,
kana ng’aragu, kana mūthiro. No ūrīa wothe ūgaathīi eneane kūrī andū a Babuloni
arīa mamūrigiicīrie nīagatūūra muoyo; nīakahonokia muoyo wake.

¹⁰ Nīndūite atī nīngūgera itūūra rīrī inene ngero njuru, na ndirī wega ingīrīka,
ūguo nīguo Jehova ekuuga. Nīrīkūneanwo moko-inī ma mūthamaki wa Babuloni, nake
arīnīne na mwaki.’

¹¹ “Nīngī wīre nyūmba ya ūthamaki wa Juda atīrī, ‘Iguai ndūmīrīri ya Jehova;

¹² atīrī, inyuī andū a nyūmba ya Daudi, ūū nīguo Jehova ekuuga:

“Tuithanagīai ciira na kīhooito rūciinī o rūciinī;

teithūrai mündū ūrīa ūtunyītwo indo ciake

kuuma guoko-inī kwa mūmūhinyīrīra,

kana mang’ūrī makwa mamūūkīrīre maakanīte ta mwaki

nī ūndū wa ūūru ūrīa mwīkīte,

maakane ta mwaki ūtangīhoreka nī mündū.

¹³ Nīngūmūūkīrīra, inyuī andū a Jerusalemu,

o inyuī mūtūūruga rūgongo igūrū rwa gītūamba gīkī,

kūrīa kwaraganu ndwaro-inī cia mahiga,

ūguo nīguo Jehova ekuuga,

o wee uugaga atīrī, “Nūū ūngīhota gūtūūkīrīra?

Nūū ūngīkīhota gūtoonya kūrīro-inī gītū?”

¹⁴ Nīngamūherithia kūringana na ciiko cianyu,

ūguo nīguo Jehova ekuuga.

Nīngaakia mwaki mītītū-inī yanyu,

ūrīa ūkaaniina kīrīa gīothe kīmūrigiicīrie.’”

22

Athamaki arĩa Aaganu Gütũirwo Ciira

¹ Jehova ekuuga atĩrĩ, “Ikũrũka ũthĩi nginya nyũmba ya ũthamaki ya mũthamaki wa Juda* ũhunje ndũmĩrĩrĩ ĩno kuo, uuge atĩrĩ:

² “Ta thĩkĩrĩria ndũmĩrĩrĩ ya Jehova, wee mũthamaki wa Juda, o wee ũikarĩire gĩtĩ kĩa ũthamaki kĩa Daudi: wee mwene, na anene aku, o na andũ anyu arĩa matoonyagĩra ihingo-inĩ ici.

³ Ũũ nĩguo Jehova ekuuga: Īkagai maũndũ marĩa magĩrĩire na ma kĩhooto. Honokagai mũndũ ũrĩa ũtunyĩtwo indo ciake kuuma guoko-inĩ kwa mũmũhinyĩrĩria. Mũtikanekeke ũndũ mũũru kana maũndũ ma kũhũthĩra hinya harĩ mũndũ wa kũngĩ, kana harĩ mwana wa ngoriai kana mũtumia wa ndigwa, na ningĩ kũndũ gũkũ mũtikanaithie thakame ya mũndũ ũtekite ũũru.

⁴ Nĩgũkorwo mũngĩmenyerera mwathĩkĩre mawatho maya, hĩndĩ iyo athamaki arĩa maikarĩire gĩtĩ kĩa Daudi gĩa ũthamaki nĩmarĩtoonyagĩra ihingo-inĩ cia nyũmba ya ũthamaki, mahaicite ngaari cia ita na mbarathi, mari hamwe na anene ao, o na andũ ao.

⁵ No mũngĩkaaga gwathĩkĩra mawatho maya, Jehova ekuuga atĩrĩ, Ndehĩta na Rĩitwa rĩakwa mwene atĩ nyũmba ĩno ya ũthamaki nĩkanangwo.’”

⁶ Nĩ ũndũ Jehova ekuuga atĩrĩ ũhoru ũkonĩ nyũmba ya ũthamaki ya mũthamaki wa Juda:

“O na gũtuĩka ũhaana ta Gileadi harĩ nĩ,
ũkahaana ta gacũmbĩrĩ ka Lebanoni,
ti-itherũ nĩngatũma ũtuĩke ta werũ ũtarĩ kũndũ,
ũtuĩke ta matũũra matatũũragwo.

⁷ Nĩngagũtũmĩra andũ magũũkĩrĩre, makwanange,
o ũmwe wao eyohete indo ciake cia mbaara,
na nĩmagatemanga mũtarakwa yaku rĩria mũega mũno,
mamĩikie mwaki-inĩ.

⁸ “Andũ a ndũrĩrĩ nyingĩ nĩmakahĩtũkĩra itũũra-inĩ rĩrĩrĩ inene na nĩmakooranagia atĩrĩ, ‘Nĩ kĩ gĩtũmite Jehova eke itũũra rĩrĩrĩ inene maũndũ ta maya?’

⁹ Nao nĩmagacookerio atĩrĩ, ‘Nĩ tondũ nĩmatirikire ũhoru wa kũrũmĩrĩra kĩrĩkanĩro kĩa Jehova Ngai wao, makĩhooya na magĩtungatĩra ngai ingĩ.’”

¹⁰ Mũtikarĩrĩre mũthamaki ũcio ũkuĩte, kana mũcakae nĩ ũndũ wa kũũrwo nĩwe;
no rĩrĩ, rĩrai na mũgirĩke nĩ ũndũ wa ũcio ũthaamĩtio,
nĩ tondũ, ũcio ndagacooka kwao,

kana oone bũrũri ũrĩa aaciariĩrwo rĩngĩ.

¹¹ Nĩ ũndũ Jehova ekuuga atĩrĩ ũhoru ũkonĩ Shalumu† mũrũ wa Josia, ũrĩa wacookire ithenya rĩa ithe Josia, mũthamaki wa Juda, no nĩacookire akiuma kũndũ gũkũ: “Ndarĩ hĩndĩ agaacooka gũkũ gũthamaka.

¹² Agaakuĩra kũu aatwarĩrwo arĩ mũgwate; ndakoona bũrũri ũyũ rĩngĩ.”

¹³ “Kai ũrĩa wakaga nyũmba yake ya ũthamaki na njĩra itarĩ cia ũthingu arĩ na haaro-ĩ!
o ũcio wakaga tũnyũmba twake twa ngoroba na maũndũ matarĩ ma kĩhooto,

na akarutĩthia andũ a bũrũri wake wĩra ũtarĩ mũcaara,
akaaga kũmarĩha kĩrĩa maagĩrĩrwo nĩ kũheo nĩ ũndũ wa wĩra ũcio wao.

¹⁴ Oigaga atĩrĩ, ‘Nĩngwĩyakĩra nyũmba nene ya ũthamaki,
ĩrĩ na tũnyũmba twa ngoroba.’

Nĩ ũndũ ũcio amĩakaga ĩrĩ na ndĩrica nene,
na akamĩhũũrĩrĩra mbaũ cia mũtarakwa,
o na akamĩgemia na rangĩ mũtune.

¹⁵ “Kũgĩa na mbaũ nyingĩ mũno cia mũtarakwa-rĩ,
no gũtũme ũtuĩke mũthamaki?

Githĩ thoguo ndaarĩ o na gĩa kũrĩa na gĩa kũnyua?
Ekaga maũndũ marĩa maagĩrĩire na ma kĩhooto,
nĩ ũndũ ũcio maũndũ make mothe makĩgaacĩra.

¹⁶ Aaciiragĩrĩra andũ arĩa athĩni na arĩa abatari,
na nĩ ũndũ ũcio maũndũ make mothe makĩgaacĩra.

Githĩ ũguo tĩguo kũmenyana na nĩ?”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

* 22:1 Nyũmba ya mũthamaki yarĩ mũhuro wa hekarũ (26:10-12). † 22:11 Shalumu nĩ rĩitwa rĩngĩ rĩa Jehoahazu.

17 “No rĩrĩ, maitho maku na ngoro yaku
 irorereirio o uumithio ūtarĩ wa kwĩhokeka,
 cikeerekera gũitithia thakame ya andũ matarĩ ūũru mekĩte,
 o na kũhinyanĩrĩria, na gwĩtia indo na hinya.”
 18 Nĩ ūndũ ūcio, Jehova ekuuga atĩrĩ ūhoru ūkonĩ Jehoiakimu mũrũ wa Josia,
 mũthamaki wa Juda:
 “Andũ matikamũrĩrĩra makiugaga atĩrĩ:
 ‘Wũi-ĩya, mũrũ-wa-lthe-witũ-ĩ! Wũi-ĩya mwarĩ-wa-ithe-witũ-ĩ!’
 Ningĩ matikamũrĩrĩra makiugaga:
 ‘Wũi-ĩya mwathi-witũ-ĩ! Wũi-ĩya riiri-wake-ĩ!’
 19 Agaathikwo o ta ūrĩa ndigiri ithikagwo:
 agaakururio, aikio na kũu nja ya ihingo cia Jerusalemu.”

20 “Ambata, ūthĩĩ Lebanoni, ūkanĩrĩre kuo,
 ūreke mũgambo waku ūiguĩke kũu Bashani,
 na ūkayũrũrũke kuuma Abarimu,
 nĩgũkorwo athiritũ aku othe nĩahehenje.
 21 Nĩndagũkaanirie rĩrĩa weiguaga ūrĩ mũgitĩre,
 nowe ūkiuga atĩrĩ, ‘Ndigũthikĩrĩria!’
 Ūyũ ūkoretwo ūrĩ mũthĩire waku kuuma ūrĩ o mũnini;
 wee ndũri wanjathĩkĩra.
 22 Arĩithi aku othe makaahurutwo nĩ rũhuho,
 nao athiritũ aku nĩmagathaamĩrio kũngĩ.
 Hĩndĩ iyo nĩugaconoka na ūnyararithio
 nĩ ūndũ wa waganu waku wothe.
 23 Inyuĩ mūtũũraga Lebanoni,
 o inyuĩ mũkaraga nyũmba cia mũtarakwa,
 kaĩ nĩmũgacakaya rĩrĩa mũkanyĩitwo nĩ ruo,
 o ruo ta rwa mũndũ-wa-nja akĩrũmwo-ĩ!”
 24 Jehova ekuuga atĩrĩ, “O ta ūrĩa nĩ ndũũraga muoyo-rĩ, wee Jekonia, mũrũ wa
 Jehoiakimu mũthamaki wa Juda, o na ūngĩrĩ gĩcũhĩ kĩa mũhũũri kĩrĩ guoko-inĩ gwakwa
 kwa ūrĩo-rĩ, no gũkũruta ingĩkũruta ho.
 25 Ngũkũneana kũrĩ arĩa magũcaragia makũrute muoyo, o acio wĩtagagĩra, ngũneane
 kũrĩ Nebukadinezaru, mũthamaki wa Babuloni na kũrĩ andũ a Babuloni.
 26 Wee hamwe na maitũguo ūrĩa wagũciarire, ngamũnyuguta bũrũri ūngĩ kũrĩa
 mūtaciariĩrwo, na kũu nĩkuo inyuĩ eerĩ mũgakuĩra.
 27 Mũtirĩ hĩndĩ mũgaacooka gũkũ bũrũri ūyũ mwĩriragĩria gũgaacooka.”
 28 Hĩ anga mũndũ ūcio wĩtagwo Jekonia, nĩ nyũngũ nguũ na nyarare,
 na kĩndũ gĩtarĩ mũndũ ūngĩkienda?
 Nĩ kũ gĩgũtũma we hamwe na ciana ciake manyugutwo,
 na maikio bũrũri matooi?
 29 Atĩrĩrĩ, wee bũrũri, bũrũri, bũrũri ūyũ,
 ta thikĩrĩria ndũmĩrĩri ya Jehova!
 30 Ūũ nĩguo Jehova ekuuga:
 “Mũndũ ūyũ nĩandĩkwo maandĩko-inĩ, ta mũndũ ūtarĩ mwana,
 mũndũ ūtakagaacĩra mūtũũrĩre-inĩ wake wothe,
 nĩgũkorwo gũtirĩ mwana wake ūkaagaacĩra,
 gũtirĩ ūgaikarĩra gĩtĩ gĩa ūthamaki kĩa Daudi
 kana athamake rĩngĩ thĩnĩ wa Juda.”

23

Rũhonge rwa Ūthingu

1 “Hĩ! Kaĩ arĩithi arĩa maninaga na makahurunja mbũri cia rũũru rwakwa marĩ na
 haaro-ĩ!” ūguo nĩguo Jehova ekuuga.

2 Nĩ ūndũ ūcio Jehova Ngai wa Isiraeli ekũũria arĩithi arĩa marĩithagia andũ
 akwa atĩrĩ: “Tondũ nĩmũhurunjĩte mbũri ciakwa na mũgaciingata, na nĩmwagĩte
 gũcimenyera-rĩ, nĩngamũherithia nĩ ūndũ wa ūũru ūcio mwĩkĩte,” ūguo nĩguo
 Jehova ekuuga.

3 “Nĩ mwene nĩngacookereria matigari ma rũũru rwa mbũri ciakwa ku-
 uma mabũrũri mothe marĩa ndaacitwarithirie, ndĩcicookie ūrĩithio-inĩ wacio, na
 nĩngaciaranĩra kuo, cingĩhe.

⁴ Nīngacirehera arīithi a gūcirīithagia, na itigacooka gwītīgīra kana kūmaka, na gūtirī o na imwe yacio ikoora,” ūguo nīguo Jehova ekuuga.

⁵ Jehova ekuuga atīrī, “Matukū nīmarooka rīrīa ngaarahūrīra Daudi mūdū mūthingu ūgerekanītio na Rūhonge rwa mūtī, na nīwe Mūthamaki ūrīa ūgaathamakaga arī na ūūgī, na ageekaga maūdū marīa magīrīire na ma kīhooito būrūrī-inī.

⁶ Matukū-inī make-rī, Juda nīakahonokio, nake Isiraēli atūūre arī mūgitīre.

Nake ageetagwo rītwa rīrī:

Jehova-Ūthingu-Witū.”

⁷ Nī ūndū ūcio Jehova ekuuga atīrī: “Matukū nīmarooka, rīrīa andū matagacooka kuuga atīrī, ‘Ti-itherū o ta ūrīa Jehova atūūruga muoyo, ūrīa warutire andū a Isiraēli kuuma būrūrī wa Misiri,’

⁸ no makoigaga atīrī, ‘Ti-itherū, o ta ūrīa Jehova atūūruga muoyo, ūrīa warutire njiaro cia Isiraēli būrūrī ūrīa ūrī mwena wa gathigathini, na kuuma mabūrūrī-inī mothe kūrīa aamathaamūrīe.’ Hīndī iyo magaatūura būrūrī wao ene.”

Anabii a Maheeni

⁹ Ūhorō ūkonī anabii nī atīrī:

Ngoro yakwa nīthuthīku;

mahīndī makwa mothe nīmarainaina.

Haana ta mūdū mūrīū,

ngahaana ta mūdū mūtoorie nī ndibei,

nī ūndū wa Jehova,

na nī ūndū wa ndūmīrīri ciake theru.

¹⁰ Būrūrī ūyū ūiyūrīte itharia;

būrūrī ūyū ūikarīte ūrī mūng’aru nī ūndū wa kīrumi,

naguo ūrīithio wothē kūu werū-inī ūkahooaha.

Anabii marūmīrīre mītūūrīre mīūru,

na makahūthīra hinya wao ūrīa gūtagīrīre.

¹¹ “Anabii na athīnjīri-Ngai matiītīgīgīra Ngai; o na thīnī wa hekarū-inī yakwa, nīndīioneire waganu wao,”

ūguo nīguo Jehova ekuuga.

¹² “Nī ūndū ūcio nīra yao nīngūtūika ndenderū;

magaathaamūrīo nduma-inī,

na kūu nīkuo makaagūira.

Nīngamarehīthīria mwanangīko

mwaka-inī ūrīa makaaherithio,”

ūguo nīguo Jehova ekuuga.

¹³ “Thīnī wa anabii a Samaria-rī,

nīndonire ūndū ūrī magigi, naguo nī ūyū:

Maarathaga mohoro na rītwa rīa Baali,

nao makīhītithia andū akwa a Isiraēli.

¹⁴ Nīngī thīnī wa anabii a Jerusalemu-rī,

nīnyonete ūndū mūūru mūno, naguo nī ūyū:

Matharanagia, na magatūūra maheenanagia.

Mekagīra moko ma eeki naaī hinya,

gūkaaga mūdū ūngīgarūrūka atigane na waganu wake.

Othe mahaanīte ta Sodomu harī nī;

andū a Jerusalemu mahaana o ta Gomora.”

¹⁵ Nī ūndū ūcio, ūhorō ūkonī anabii acio, Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga ūū:

“Nīngatūma marīe irio ndūrū

na manyue maaī marī na thumu,

nī ūndū kuuma kūrī anabii a Jerusalemu,

wagī wa gwītīgīra Ngai ūhunjīte būrūrī-inī guothe.”

¹⁶ Ūū nīguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga:

“Mūtīgathikīrīre ūrīa anabii acio maramūrathīra;

nī cīirīgīrīro cia tūhū mamūheaga.

Maaragia ūhorō wa cioneki ciumīte meciiria-inī mao ene,

no ti kuuma kanua ka Jehova.

¹⁷ Mathiaga na mbere na kwĩra andũ arĩa maathũire atĩrĩ,
'Jehova ekuuga atĩrĩ: Nĩmũkũgĩa na thayũ.'

Na kũrĩ arĩa othe marũmagĩrĩra ũremi wa ngoro ciao,
makameera atĩrĩ, 'Gũtirĩ ũũru ũkũmũkora.'

¹⁸ No rĩrĩ, nũũ wao ũrĩ warũgama ciira-inĩ wa Jehova,
akĩona kana akĩgũga kiugo gĩake.

Nũũ wathikĩrĩirie kana akĩgũga kiugo gĩake?

¹⁹ Atĩrĩrĩ, kĩhuhũkanio kĩa Jehova

gĩgaatuthũka na mang'ũrĩ,

ta kĩhuhũkanio kĩnene gĩkĩharũrũka,

nakĩo kĩgũire mĩtwe ya andũ arĩa aaganu.

²⁰ Marakara macio ma Jehova matigaathira,

o nginya rĩrĩa akaahingia

muoroto wa ngoro yake.

Matukũ-inĩ marĩa magooka-rĩ,

nĩmũgataũkĩrwo nĩ ũhoru ũcio wega.

²¹ Anabii acio-rĩ, ti nĩ ndaamatũmire,

no rĩrĩ, nĩmateng'erete na ndũmĩrĩri ciao;

nĩ ndiamaarĩirie,

no-o no marathĩte mohoro.

²² No korwo nĩmarũgamĩte ciira-inĩ wakwa-rĩ,

nĩmangĩahunjirie ndũmĩrĩri yakwa kũrĩ andũ akwa,

na nĩmangĩagarũrũkĩte, magatigana na mĩthĩire yao mĩũru,
na magatigana na ciiko ciao njũru.

²³ "Kaĩ ndĩ Ngai wa o gũkũ gũkuhĩ,

na ndirĩ Ngai wa kũraya?"

ũguo nĩguo Jehova ekũũria.

²⁴ "Kũrĩ mũndũ ũngĩhota kwĩhitha kũrĩa kwĩhithĩte mũno,

ũndũ itangĩhota kũmuona?"

ũguo nĩguo Jehova ekũũria.

"Githĩ ndiyũrite kũndũ guothe, igĩrũ na thĩ?"

ũguo nĩguo Jehova ekũũria.

²⁵ "Nĩnjiguĩte ũrĩa anabii moigaga arĩa marathaga mohoro ma maheeni makĩgwetaga
rĩtwa rĩakwa. Moigaga atĩrĩ, 'Nĩndĩrarootire! Nĩndĩrarootire!'

²⁶ Nĩ nginya rĩ ũhoru ũyũ ũgũthĩĩ na mbere ngoro-inĩ cia anabii acio maheenanagia,
o acio marathaga maũndũ ma matũhũhũ moimĩte meciũria-inĩ mao ene?

²⁷ Meciragia atĩ irooto icio meranaga mũndũ na ũrĩa ũngĩ nĩgũtũma andũ akwa
mariganĩrwo nĩ rĩtwa rĩakwa, o ta ũrĩa maithe mao mariganĩrwo nĩ rĩtwa rĩakwa
makĩhooya Baali.

²⁸ Mũnabii ũrĩa ũrotete kĩroto-rĩ, nĩaheane ũhoru wa kĩroto kũ gĩake, no rĩrĩ, ũrĩa
ũrĩ na ndũmĩrĩri yakwa nĩaheane ũhoru wayo arĩ na wĩhokeku. Tondũ-rĩ, kaĩ rũũwa
rwa ngano rũrĩ na ũhoru ũrĩkũ na ngano?" ũguo nĩguo Jehova ekũũria.

²⁹ "Githĩ ndũmĩrĩri yakwa ndĩhaana ta mwaki, o na ta kĩbũi kĩrĩa gĩthetheraga rwaro
rwa ihiga rũgatuũka tũcere?" ũguo nĩguo Jehova ekũũria.

³⁰ "Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, nĩndeganĩte na anabii acio maiyaga ndeto mũndũ kuuma kũrĩ
ũrĩa ũngĩ, magaciaria ta ciũmĩte kũrĩ nĩ," ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

³¹ Ũũ nĩguo Jehova ekuuga, "Nĩngũũkĩrĩra anabii acio maaragia ndeto ciao ene, na
magacooka makoiga atĩrĩ, 'Ũguo nĩguo Jehova oiga.'

³² Ī ti-itherũ, nĩngũũkĩrĩra anabii acio marathaga mohoro ma irooto cia maheeni,"
ũguo nĩguo Jehova ekuuga. "Maheanaga ũhoru wacio, makahĩtithia andũ akwa na
maheeni na mwĩtũũ wao, no ti nĩ ndĩmatũmĩte kana ngamaatha. Matigunaga andũ
aya o na hanini," ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

Ndũmĩrĩri Nditũ cia Maheeni, na Anabii a Maheeni

³³ "Rĩrĩa andũ aya, kana mũnabii, o na kana mũthĩnjĩri-Ngai mangĩkũũria atĩrĩ,
'Ndũmĩrĩri nditũ kuuma kũrĩ Jehova nĩ irĩkũ?' ũkameera atĩrĩ, 'Ndũmĩrĩri nditũ ya
Jehova nĩ inyuĩ, na nĩngamũtiganĩria, ũguo nĩguo Jehova ekuuga.'

³⁴ Mũnabii, kana mũthĩnjĩri-Ngai, o na kana mũndũ ũngĩ o wothe angĩuga atĩrĩ, Īno
nĩyo ndũmĩrĩri nditũ kuuma kũrĩ Jehova,' nĩ nĩngaherithia mũndũ ũcio o hamwe na
nyũmba yake.

³⁵ Mündũ o mündũ wanyu atiindaga akĩũria mũratawe kana mündũ wao atĩrĩ: 'Icookia rĩa Jehova nĩ rĩrĩkũ?' kana, 'Jehova oigite atĩa?'

³⁶ No rĩrĩ, mütigacooke kuuga rĩngĩ atĩ 'ndũmĩrĩri nditũ kuuma kũrĩ Jehova,' tondũ kiugo kĩa mündũ we mwene nĩkĩo gĩtuĩkaga ndũmĩrĩri yake nditũ, na ũguo nĩguo mũgarũraga ciugo cia ndũmĩrĩri cia Ngai ũrĩa ũrĩ muoyo, o we Jehova Mwene-Hinya-Wothe, Ngai witũ.

³⁷ Mütindaga mũkĩũria mũnabii atĩrĩ: 'Jehova agũcookeirie ũhoru ũrĩkũ?' kana, 'Jehova aarĩtie atĩa?'

³⁸ O na gwaũka inyuĩ nĩmugaga atĩrĩ, 'Ĩno nĩyo ndũmĩrĩri nditũ kuuma kũrĩ Jehova,' ũũ nĩguo Jehova ekuuga: Nĩmwahũthĩre ciugo ici, 'Ĩno nĩyo ndũmĩrĩri nditũ kuuma kũrĩ Jehova,' o na gũtuĩka nĩndamwĩrite mütikanoige atĩ 'Ĩno nĩyo ndũmĩrĩri nditũ kuuma kũrĩ Jehova.'

³⁹ Nĩ ũndũ ũcio, ti-itherũ nĩngariganĩrwo nĩ inyuĩ, ndĩmũingate mwehere mbere yakwa hamwe na itũũra rĩrĩ inene rĩrĩa ndaamũheire inyuĩ ene o na maithe manyu.

⁴⁰ Nĩngamũrehithĩria thoni cia gũtũũra tene na tene, ĩ, ndũme mũconorithio na njono itakariganĩra."

24

Ikabũ Igĩrĩ cia Ngũyũ

¹ Thuutha wa Jekonia mũrũ wa Jehoakimu mũthamaki wa Juda na anene ake, na mabundi na atũũri a Juda gũtahwo, makĩrutwo Jerusalemu magĩtwarwo Babuloni nĩ Nebukadinezaru, mũthamaki wa Babuloni-rĩ, Jehova nĩanyonirie ikabũ igĩrĩ cia ngũyũ ciigĩtuo hau mbere ya hekarũ ya Jehova.

² Gĩkabũ kĩmwe kiarĩ na ngũyũ njega mũno, ta ngũyũ iria ciambaga kwĩrua; gĩkabũ kĩrĩa kĩngĩ kiarĩ na ngũyũ njũru mũno, itangĩrĩka nĩ ũndũ wa ũrĩa ciathũkĩte.

³ Hĩndĩ ĩyo Jehova akĩnjũũria atĩrĩ, "Jeremia, nĩ kĩĩ ũroona?" Ngĩmũcookeria atĩrĩ, "Nĩ ngũyũ. Iria njega nĩ njega mũno, no iria njũru nĩ njũru mũno ũndũ itangĩrĩo."

⁴ Hĩndĩ ĩyo ndũmĩrĩri ya Jehova ikĩnginyĩra, ngĩrwo atĩrĩ:

⁵ "Jehova, Ngai wa Isiraeli ekuuga atĩrĩ: 'O ta ngũyũ ici imwe njega-rĩ, ũguo noguo nyonaga andũ a Juda marĩ ega arĩa maatahirwo, acio ndaarutire gũkũ ngĩmatwara bũrũri wa Babuloni.

⁶ Maitho makwa nĩmakamarora na ndĩmeeke maũndũ mega, na nĩngamacookia gũkũ bũrũri ũyũ. Nĩngamarũgamia na ndikamamomora; nĩngamahaanda na ndigacooka kũmamunya.

⁷ Nĩngamahe ngoro ya gũtũma mamenye atĩ nĩ nĩ Jehova. Nĩmagatuĩka andũ akwa na nĩ ndũke Ngai wao, nĩgũkorwo nĩmakanjookerera na ngoro ciao ciothe.

⁸ " 'No rĩrĩ, o ta ngũyũ icio njũru, icio itangĩrĩka nĩ ũndũ wa ũrĩa ithũkĩte-rĩ,' Jehova ekuuga atĩrĩ, 'ũguo no taguo ngeeka Zedekia mũthamaki wa Juda, na anene ake o na matigari ma andũ a Jerusalemu, arĩa magaaakorwo matigaire gũkũ bũrũri ũyũ kana arĩa matũũraga bũrũri wa Misiri.

⁹ Nĩngatũma mathũũrwo mũno, matũũke kĩndũ gĩa gũthĩrĩkia mothamaki mothe ma gũkũ thĩ, na mamenene na matũũke a kuunagwo thimo, na matũũre matheka gĩrĩrwo na manyiitagwo nĩ kĩrumi kũrĩa guothe ngaamathaamĩria.

¹⁰ Nĩngamarehithĩria rũhiũ rwa njora, na ng'aragu, na mũthiro imokĩrĩre, nginya maniinwo mathire bũrũri-inĩ ũrĩa ndaamaheire o na ngĩhe maithe mao.' "

25

Mĩaka Mĩrongo Mũgwanja ya Ũkombo

¹ Ndũmĩrĩri nĩyakinyĩrĩre Jeremia ikoniĩ andũ othe a Juda, mwaka-inĩ wa kana wa gũthamaka kwa Jehoakimu mũrũ wa Josia mũthamaki wa Juda, naguo nĩguo warĩ mwaka wa mbere wa gũthamaka kwa Nebukadinezaru mũthamaki wa Babuloni.

² Nĩ ũndũ ũcio Jeremia ũcio mũnabii akĩũra andũ othe a Juda na arĩa othe maatũũraga Jerusalemu atĩrĩ:

³ Ihinda rĩa mĩaka mĩrongo ĩrĩ na ĩtatũ, kuuma mwaka-inĩ wa ikũmi na ĩtatũ wa ũthamaki wa Josia mũrũ wa Amoni mũthamaki wa Juda, nginya ũmũthĩ, ndũmĩrĩri cia Jehova itũire inginyagĩrĩra, na nĩ ngamũhe ũhoru wacio kaingĩ kaingĩ, no mũtithikĩrĩrie.*

* **25:3** Andũ a Juda nĩmagire gũthikĩrĩria ndũmĩrĩri ya Jeremia, o ta ũrĩa Ngai aamũmenyithĩtie rĩrĩa aamwĩre (Jer 1:17-19).

⁴ Na rĩrĩ, o na gũtuĩka Jehova nĩamũtũmĩre ndungata ciake ciothe cia anabii kaingĩ, kaingĩ, mũtiigana gũthikĩrĩria kana gũtega matũ manyu nĩguo mũmaigũe.

⁵ Maamwĩrĩte atĩrĩ, “Garũrũkai rĩu o ũmwe wanyu, mũtigane na mũthĩire yanyu mũũru na ciĩko cianyu njũru, nĩguo mũtũũre bũrũri-inĩ ũria Jehova aamũheire inyuĩ o na maithe manyu nginya tene.

⁶ Mũtikanarũmĩrĩre ngai ingĩ mũcitungatĩre kana mũcihohe; mũtikandakarie na ũndũ wa kĩrĩa mwĩthondekeire na moko manyu. Mwathĩka ũguo, hĩndĩ iyo ndikamũgera ngero.”

⁷ Jehova ekuuga atĩrĩ, “No inyuĩ mũtiathikĩrĩrie, no mũgũthĩrĩkia nĩguo ndaakare na ũndũ wa kĩrĩa mwethondekeire na moko manyu, na inyuĩ nĩmũkĩgerithĩtie ngero.”

⁸ Nĩ ũndũ ũcio Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga atĩrĩ: “Tondũ nĩmũregete gũthikĩrĩria ndũmĩrĩri yakwa,

⁹ nĩngwĩta andũ othe a mwena wa gathigathini hamwe na ndungata yakwa Nebukadinezaru, mũthamaki wa Babuloni,” ũguo nĩguo Jehova ekuuga. “Nĩngũmarehe mookĩrĩre bũrũri ũyũ na arĩa matũũraga kuo o na mookĩrĩre ndũrĩrĩ ciothe iria iũrigiicĩrie. Nĩngamaniina biũ na ndũme matũke ta kĩndũ kĩa ihooru na gĩa kũmeneka, na manangĩke nginya tene.

¹⁰ Nĩngũmeheria mĩgambo ya gĩkeno na ya kũrũthia, o na mĩgambo ya mũhiki na mũhikania, na mũrurumo wa ithĩ, o na ũtheri wa tawa.

¹¹ Bũrũri ũyũ wothe ũgaatuĩka bũrũri ũtarĩ kĩndũ o na ũkĩrĩte ihooru, nacio ndũrĩrĩ icio nĩngatungatĩra mũthamaki wa Babuloni mĩaka mĩrongo mũgwanja.

¹² “No rĩrĩ, mĩaka mĩrongo mũgwanja yathira, nĩngaherithia mũthamaki wa Babuloni na rũrĩrĩ rwake, herithie bũrũri ũcio wa andũ a Babuloni nĩ ũndũ wa mahĩtia mao, na nĩngĩ nĩngatũma bũrũri ũcio ũtũũre ũkĩrĩte ihooru nginya tene,” ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

¹³ “Nĩngarehithĩria bũrũri ũcio maũndũ mothe marĩa ndanoiga atĩ nĩmakaũkora, marĩa mothe mandĩkĩtwo ibuku-inĩ rĩrĩ, o macio maarathũrwo ndũrĩrĩ ciothe nĩ Jeremia.

¹⁴ Nĩgũkorwo o ene nĩmagatuĩka ngombo cia ndũrĩrĩ nyingĩ na athamaki anene; na nĩ nĩngerĩhĩria harĩo kũringana na ciĩko ciao, o na kũringana na maũndũ marĩa maneeke na moko mao.”†

Gĩkombe kĩa Marakara ma Ngai

¹⁵ Atĩrĩrĩ, Jehova Ngai wa Isiraeli, aanjĩrĩre atĩrĩ: “Oya gĩkombe gĩkĩ kĩiyũrĩte ndibei ya mang’ũrĩ makwa kuuma guoko-inĩ gwakwa, na ũkĩnyuithie ndũrĩrĩ iria ciothe ngũgũtũma kũrĩ cio.

¹⁶ Rĩrĩa ikaanyua-rĩ, nĩngatũgũũga na igũrũke nĩ ũndũ wa rũhiũ rwa njora rũria ngaarehithia gatagatĩ-inĩ kao.”

¹⁷ Nĩ ũndũ ũcio ngĩoya gĩkombe kũu kuuma guoko-inĩ kwa Jehova, na ngĩtũma ndũrĩrĩ iria ciothe aandũmĩte kũrĩ cio ikĩnyũire:

¹⁸ itũũra rĩa Jerusalemu na matũũra ma Juda, na athamaki akuo na anene akuo, nĩguo manangĩke, na matũke ta kĩndũ kĩrĩ magigi na gĩa kũmeneka, o na kĩndũ kĩgwatĩtwo nĩ kĩrumi, ta ũria matarĩ ũmũthĩ;

¹⁹ nĩngĩ Firaũni mũthamaki wa Misiri, na arĩa mamũtungataga, na anene ake na andũ ake othe,

²⁰ na ageni arĩa othe matũũraga kuo; na nĩngĩ athamaki othe a Uzu; na nĩngĩ athamaki othe a Aflisti (aya nĩ andũ a Ashikeloni, na Gaza, na Ekironi, o na andũ arĩa maatigaire Ashidodi);

²¹ nĩngĩ andũ a Edomu, na Moabi na Amoni;

²² nĩngĩ athamaki othe a Turo na Sidoni; o na athamaki a icigĩrĩra iria irĩ mũrĩmo wa iria;

²³ nĩngĩ andũ a Dedani, na Tema, na Buzu, na arĩa othe marĩ kũraya;

²⁴ nĩngĩ athamaki othe a Arabia, na athamaki othe a ndũrĩrĩ ng’eni arĩa matũũraga werũ-inĩ;

²⁵ nĩngĩ athamaki othe a Zimuri, na Elamu na Media;

²⁶ o na athamaki othe a mwena wa gathigathini, a gũkuhĩ na a kũraya, marũmanĩrĩre mũndũ na ũrĩa ũngĩ: moimĩte mothamaki-inĩ mothe ma thĩ. Na thuutha wao othe, mũthamaki wa Sheshaki nĩagakĩnyũira o nake.

† 25:14 Ngai nĩarekereirie andũ a Babuloni maathwo nĩ mabũrũri mangĩ nĩ ũndũ wa ũria meekire andũ a Juda.

²⁷ “Ūcooke ūmeere atīrī, ‘Ūū nīguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe, Ngai wa Isiraeli, ekuuga: Nyuai, mūrīlo na mūtahiike, mūcooke mūgūe na mūtikanacooke gūūkīra, nī ūndū wa rūhiū rwa njora rūrīa ngaarehithia gatagatī-inī kanyu.’

²⁸ No rīrī, mangīkaarega kuoya gīkombe kīu kuuma guoko-inī gwaku manyue-rī, ūkameera atīrī, ‘Ūū nīguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga: No nginya mūnyue!

²⁹ Atīrīrī, nīnyambīrīrie kūrehe mwanangīko itūūra-inī rīrī inene rītanītio na Rīitwa riakwa; anga inyuū no mwage kūherithio? Mūtikaaga kūherithio, nī ūndū nīndīrarehithīria andū arīa othe matūūruga gūkū thī rūhiū rwa njora, ūguo nīguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga.’

³⁰ “Rīu marathīre mohoro maya mothe, ūmeere atīrī:

“‘Jehova akaarama arī o kūu igūrū;
akaagamba ta ngwa arī gīkaro-inī gīake gītheru,
na ararame na hinya, okīrīre būrūrī wake.

Akaanīrīra na mūgambo mūnene mūno
ta wa andū arīa marangagīrīria thabibū,
agūthūkīre andū othe arīa matūūruga gūkū thī.

³¹ Inegene rīu nīrīkaiguīka nginya ituri-inī ciothe cia thī,
nī ūndū Jehova nīagaciirīthia ndūrīrī;

nīagatuīra andū othe ciira
na orage arīa aaganu na rūhiū rwa njora, ”
ūguo nīguo Jehova ekuuga.

³² Ūū nīguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga:

“Atīrīrī! Mwanangīko nūrahunja
kuuma rūrīrī rūmwe nginya rūrīa rūngī;
kīhuhūkano nīkīrahuhūkana
kuuma ituri-inī cia thī.”

³³ Ihinda-inī rīu andū arīa mooragithītio nī Jehova magaaakorwo maaraganīte kūdū guothe, kuuma gīturi kīmwe gīa thī nginya kīrīa kīngī. Matikarīrīrwo, kana monganio, kana mathikwo, no magaaikara ta rūrua, mahurunjūkīte thī.

³⁴ Rīrai na mūgīrīke, inyuū arīithi aya;
mwīgaragarīe rūkūngū-inī, inyuū atongoria a rūūru rwa mbūrī.

Nīgūkorwo ihinda rīanyu rīa gūthīnjwo nī ikinyu;
mūkaagūa mūthuthīke o ta rūumba rīrīa rīega mūno.

³⁵ Arīithi acio matikoona kūdū gwa kūrīra,
na atongoria a rūūru rwa mbūrī matikoona gwa gwītharīra.

³⁶ Thīkīrīriai mūigue kīrīro kīa arīithi,
o na kīgīrīko kīa atongoria a rūūru rwa mbūrī,
nī ūndū Jehova nīaranangithia ūrīithio wao.

³⁷ Ūrīithio ūcio wa cianda-inī ūtarī ūgwati nūkanangwo
tondū wa marakara mahiū ma Jehova.

³⁸ Akoimagara ta mūrūthi ūkīuma kīmamo-inī kīaguo,
na būrūrī wao nūgaakira ihooru

nī tondu wa rūhiū rwa njora rwa mūhinyanīrīria,
na nī ūndū wa marakara mahiū ma Jehova.

26

Jeremia Kwīhītīrwo Kūūrāgwo

¹ Rīrīa Jehoiakimu mūrū wa Josia, mūthamaki wa Juda ambīrīrie gūthamaka-rī, ndūmīrīri nīyanginyīrīre yumīte kūrī Jehova, ngīrwo atīrī:

² “Jehova ekuuga atīrī: Rūgama nja ya nyūmba ya Jehova warīrie andū othe a matūūra ma Juda, acio mokaga kūhoera thīnī wa nyūmba īno ya Jehova. Mahe ūhorō ūrīa wothe ngūgwatha; ndūgatige o na kiugo kīmwe.

³ Hīhi nīmegūgūthīkīrīria na mūdū o mūdū wa agarūrūke atigane na mīthīire yake mūrū. Hīndī īyo na nī ndūrīcūkwo ndige kūmarehera mwanangīko ūrīa nduīte atī nīngūmarehera, nī ūndū wa ciiko ciao njūru iria mekīte.

⁴ Meere atīrī, ‘Jehova ekuuga atīrī: Mūngīrega kūnjigua na kūrūmīrīra mawatho makwa marīa njigīte mbere yanyu,

⁵ na mūngīaga gūthīkīrīria ciugo cia ndungata ciakwa anabii, o icio ndīmūtūmagīra kaingī kaingī (o na gwatuīka mūtīciiguaga),

⁶ hīndī īyo nīngatūma nyūmba īno itūike ta Shilo, o narīo itūūra rīrī inene ndīrītue rīa kūgwetagwo ta kīrumi nī andū a ndūrīrī ciothe cia thī.”

⁷ Athĩnjĩri-Ngai, na anabii, na andũ acio angĩ othe makĩgũua Jeremia akĩaria ndũmĩrĩri iyo kũu nyũmba-inĩ ya Jehova.

⁸ No rĩrĩ, Jeremia aarĩkia kwĩra andũ maũndũ marĩa mothe Jehova aamwathĩte ameere-rĩ, athĩnjĩri-Ngai, na anabii, na andũ acio angĩ othe makĩmũnyiita, makĩmwĩra atĩrĩ, “Wee no nginya ũkue!

⁹ Nĩ kĩ gĩtũmĩte ũrathe mohoro ũkĩgwetaga rĩtwa rĩa Jehova, ũkoiga atĩ nyũmba ĩno ĩgaatuĩka ta Shilo, narĩo itũũra rĩrĩ inene rĩkire ihooru na rĩtiganĩrio?” Nao andũ acio othe makĩũngana, makĩrigiicĩria Jeremia kũu thĩnĩ wa nyũmba ya Jehova.

¹⁰ Rĩria anene a Juda maaiguire maũndũ macio, makĩambata moimĩte nyũmba ya ũthamaki, magĩthĩ nyũmba-inĩ ya Jehova, makĩrũgama o mũndũ handũ hake itoonyero-inĩ rĩa Kĩthingo kĩa Kierũ kĩa nyũmba ya Jehova.

¹¹ Hĩndĩ iyo athĩnjĩri-Ngai na anabii makĩra anene acio na andũ othe atĩrĩ, “Mũndũ ũyũ agĩrĩre atũrwo kũũragwo, tondu nĩarathĩte maũndũ mooru makonĩ itũũra rĩrĩ inene. Nĩmũmeiguĩrĩre na matũ manyu!”

¹² Hĩndĩ iyo Jeremia akĩra anene othe na andũ othe atĩrĩ: “Nĩ Jehova wandũmire ngarathĩ maũndũ ma gũũkĩrĩra nyũmba ĩno na itũũra rĩrĩ, o ta ũguo mũrĩkĩtie kũigua.

¹³ Rĩu garũĩrai mĩthĩire yanyu na cĩiko cianyu na mwathĩkĩre Jehova Ngai wanyu. Nake Jehova nĩekwĩricũkwo aage kũrehe mwanangĩko ũcio aamũgweteire.

¹⁴ No nĩ-rĩ, ndĩ moko-inĩ manyu; njĩkai o ũria mũkuona arĩ wega na kwagĩrĩre.

¹⁵ No rĩrĩ, menyai wega, atĩ mũngĩnjũraga nĩmũgũcookererwo nĩ mahĩtia ma gũita thakame ya mũndũ ũtarĩ ũũru ekĩte, inyuũ ene ĩmũcookerere, hamwe na itũũra rĩrĩ inene, na arĩa othe matũũraga kuo, tondu ti-itherũ nĩ Jehova ũndũmĩte kũrĩ inyuũ njarie ũhoru ũyũ wothe mũkĩũguaga.”

¹⁶ Hĩndĩ iyo anene na andũ acio angĩ othe makĩra athĩnjĩri-Ngai na anabii atĩrĩ, “Mũndũ ũyũ ndaagĩrĩre gũtũrwo gũkua! Aatwarĩire akĩgwetaga rĩtwa rĩa Jehova Ngai witũ.”

¹⁷ Athuuri amwe a bũrũri ũcio makĩrũgama hau mbere, makĩra ũngano ũcio wa andũ othe atĩrĩ,

¹⁸ “Mĩka ũria Mũmoresethu nĩarathire ũhoru matukũ-inĩ ma Hezekia, mũthamaki wa Juda. Eerire andũ othe a Juda atĩrĩ, ‘Ŭũ nĩguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga: “Zayuni nĩgũkarĩmwo ta mũgũnda, Jerusalemu gũgaatuĩka ta hĩba ya kagoto, nakĩo kĩrĩma gĩkĩ gĩakĩtwa hekarũ gĩtuĩke ta kĩhumbu kĩmereirwo nĩ ithaka.’

¹⁹ “Hezekia mũthamaki wa Juda kana mũndũ ũngĩ wothe kũu Juda nĩamũũragire? Githĩ Hezekia ti gwĩtigĩra eetiigĩrĩre Jehova, na agĩcaria gwĩtikĩrĩka nĩwe? Na githĩ Jehova ndeerĩcũkirwo agĩtiga kũrehe mwanangĩko ũria oigĩte nĩekũmarehera? Tũrorete kwĩrehere mwanangĩko mũũru mũno!”

²⁰ (Nĩngĩ nĩ haarĩ mũndũ ũngĩ wetagwo Uria mũrũ wa Shemaia, wa kuuma Kiriathu-Jearimu, nake aarathire ũhoru akĩgwetaga rĩtwa rĩa Jehova; aarathire o maũndũ ta maya megĩ itũũra rĩrĩ inene na bũrũri ũyũ, o ta ũguo Jeremia aarathĩte.

²¹ No rĩrĩa Mũthamaki Jehoiakimu, na atongoria ake a mbaara na anene maiguire ndũmĩrĩri yake, mũthamaki agĩcaria njĩra ya kũmũũraga. No Uria nĩaiguire ũhoru ũcio, agĩtigĩra, na akĩũrĩra bũrũri wa Misiri.

²² Na rĩrĩ, Mũthamaki Jehoiakimu agĩtũma Elinathani mũrũ wa Akiboru athĩ bũrũri wa Misiri, marĩ hamwe na andũ angĩ.

²³ Nao makĩgĩra Uria kuuma Misiri, makĩmũtwara kũrĩ Jehoiakimu ũcio mũthamaki, nake akĩmũũragithia na rũhiũ rwa njora, nakĩo kũimba gĩake gĩgĩteeo mbĩrĩra-inĩ harĩa haathikagwo andũ arĩa mataarĩ bata).

²⁴ No rĩrĩ, Ahikamu mũrũ wa Shafani akĩgitĩra Jeremia, na nĩ ũndũ ũcio ndaaneanirwo kũrĩ andũ mamũũrage.

27

Juda Nĩgatungata Nebukadinezaru

¹ O kĩambĩrĩria-inĩ kĩa wathani wa Zedekia mũrũ wa Josia, mũthamaki wa Juda, ndũmĩrĩri ĩno nĩyakinyĩrĩre Jeremia yumĩte kũrĩ Jehova:

² Nake Jehova akĩnjĩra atĩrĩ, “Wĩthondekere icooki rĩa mũkwa na mĩtĩ mĩkĩranie, ũcooke ũmĩkĩre ngingo.

³ Ūcooke ūtūme ndūmīriri kūrī athamaki a Edomu, na Moabi, na Amoni, na Turo na Sidoni ūmīnengerete abarūthi ao arīa mokīte Jerusalemu kūrī Zedekia mūthamaki wa Juda.

⁴ Mahe ndūmīriri matwarire anene ao, ūmeere atīrī, ‘Ūū nīguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe, Ngai wa Isiraēli, ekuuga: “Ūrai anene anyu atīrī:

⁵ Nīi nī nīi ndombire thī na andū arīa marī kuo o na nyamū iria irī kuo na hinya wakwa mūnene na ndambūrūkītīe guoko gwakwa, na ndīmīheaga o mūdū ūrīa ingīenda kūhe.

⁶ Na rīu nīngūneana mabūrūri manyu mothe kūrī ndungata yakwa Nebukadinezaru, mūthamaki wa Babuloni; nīngūtūma o na nyamū cia gīthaka imūtungatagīre.

⁷ Ndūrīrī ciothe nīkamūtungatīra we, na mūrīū, o na mwana wa mūrīū, nginya rīrīa ihinda rīa būrūri wake rīgaakinya; hīndī ūyo ndūrīrī nyingī na athamaki anene nīmakamūtua wa kūmatungatagīra arī o.

⁸ “ “No rīrī, rūrīrī o ruothe kana ūthamaki o wothe arīa makaaga gūtungatīra Nebukadinezaru mūthamaki wa Babuloni, kana marege kūinamia ngingo mekīrwo icooki rīake, nīngaherithia rūrīrī rūu na rūhiū rwa njora, na ng’aragu, na mūthiro, nginya rīrīa ngarūniinithia na guoko gwake, ūguo nīguo Jehova ekuuga.

⁹ Nī ūndū ūcio-rī, tigai gūthikīrīria anabii anyu, na arathi anyu, na ataūrī-a-irooto, na aragūrī, kana andū-ago, o acio mamwīraga atīrī: ‘Inyuū mūtīrī hīndī mūgaatungatīra mūthamaki wa Babuloni.’

¹⁰ Nī ūndū ūcio nī ūhoru wa maheeni mamūrathagīra, marīa magaatūma mūtahwo, mūtwarwo kūdū kūrāya na būrūri wanyu; ngamūingata, mūniinwo biū.

¹¹ No rūrīrī rūrīa ruothe rūkainamia ngingo rwīkīrwo icooki rīa mūthamaki wa Babuloni na rūmūtungatīre-rī, nīngetikīria rūrīrī rūu rūtūre būrūri-inī wao kīumbe, marīmage na maikarage kuo, ūguo nīguo Jehova ekuuga.” ”

¹² Nīndaheanire ndūmīriri o ro ūyo kūrī Zedekia mūthamaki wa Juda. Ngīmwīra atīrī, “Inamia ngingo yaku, wīkīrwo icooki rīa mūthamaki wa Babuloni; mūtungatīre we mwene na andū ake, na nīngūtūūra muoyo.

¹³ Wee mwene mūrī na andū aku-rī, mūgūkīninithia nīkī na rūhiū rwa njora, na ng’aragu, o na mūthiro, o icio Jehova atuīrīre rūrīrī o ruothe rūrīa rūtagatungatīra mūthamaki wa Babuloni?

¹⁴ Tiga gūthikīrīria ūhoru wa anabii acio makwīraga atīrī, ‘Wee ndūrī hīndī ūgaatungatīra mūthamaki wa Babuloni,’ tondū makūrathagīra ūhoru wa maheeni.

¹⁵ ‘Nīi ndimatūmīte,’ nīguo Jehova ekuuga. ‘Mararatha ūhoru wa maheeni, makīgwetaga rītwa rīakwa. Nī ūndū ūcio nīngamūingata, na inyuū mūniinwo biū, wee hamwe na anabii acio makūrathagīra mohoro.’ ”

¹⁶ Ngīcooka ngīra athīnjīri-Ngai na andū acio angī othe atīrī: “Ūū nīguo Jehova ekuuga: Tigai gūthikīrīria anabii acio mamwīraga atīrī, ‘Hatigairie o kahinda kanini, nacio indo iria ciarutirwo nyūmba ya Jehova icookio kuuma Babuloni.’ Maramūrathīra ūhoru wa maheeni.

¹⁷ Tigai kūmathikīrīria. Tungatīrai mūthamaki wa Babuloni, na nīmūgūtūūra muoyo. Kai itūūra rūrī rīngīkīanangwo nīkī?

¹⁸ Angīkorwo acio nī anabii marī na ndūmīriri kuuma kūrī Jehova-rī, nīmagīthaithe Jehova Mwene-Hinya-Wothe nīguo indo iria itigarīte gūkū thīnī wa nyūmba ya Jehova, o na thīnī wa nyūmba ya mūthamaki wa Juda, o na kūu Jerusalemu itigatwarwo Babuloni.

¹⁹ Nī ūndū ūū nīguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe oigīte ūhoru ūkonīi itugī cia hekarū, na karia ka maaī, indo cia kūigīrīra iria ingī, na indo ciothe cia nyūmba ingīkorwo itigaire gūkū itūūra-inī rūrī inene,

²⁰ iria Nebukadinezaru mūthamaki wa Babuloni ataakuire hīndī ūrīa aatahire Jekonia mūrū wa Jehoiakimu mūthamaki wa Juda agīthaamio arutītwo Jerusalemu na agītwarwo Babuloni, we mwene hamwe na andū othe a Juda na a Jerusalemu arīa maarī igweta:

²¹ Ūū, ti-itherū Jehova Mwene-Hinya-Wothe, Ngai wa Isiraēli oigīte atīrī ūhoru ūkonīi indo icio itigaire thīnī wa nyūmba ya Jehova, o na thīnī wa gīkaro kīa mūthamaki wa Juda, o na kūu Jerusalemu:

²² ‘Nīgatwarwo Babuloni, na igaikara kūu nginya mūthenya ūrīa ngooka gūcīgīra,’ ūguo nīguo Jehova ekuuga. ‘Hīndī ūyo nīngacirehe ndīcicookie gūkū.’ ”

¹ Mweri-inĩ wa gatano mwaka-inĩ ũcio, nĩguo mwaka wa kana, o kĩambĩrĩria-inĩ kĩa ũthamaki wa Zedekia mũthamaki wa Juda, mũnabii wetagwo Hanania mũrũ wa Azuri, ũria woimĩte Gibeoni, nĩanjĩrĩre atĩrĩ, tũrĩ o kũu nyũmba ya Jehova mbere ya athĩnjĩri-Ngai na andũ arĩa angĩ othe:

² "Jehova Mwene-Hinya-Wothe, Ngai wa Isiraeli, ekuuga atĩrĩ: 'Nĩnyunangĩte icooki rĩa mũthamaki wa Babuloni.

³ Mĩaka ĩrĩ ĩtanathira, nĩngũcookithia indo cia nyũmba ya Jehova gũkũ, iria Nebukadinezaru mũthamaki wa Babuloni aarutire gũkũ agĩcitwara Babuloni.

⁴ Ningĩ Jekonia mũrũ wa Jehoiakimu mũthamaki wa Juda, nĩngamũcookia marĩ hamwe na andũ othe arĩa maatahĩtwo kuuma Juda magĩtwarwo Babuloni, nĩ ũndũ nĩnyunangĩte icooki rĩa mũthamaki wa Babuloni,' " ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

⁵ Hĩndĩ ĩyo mũnabii Jeremia agĩcookeria mũnabii Hanania ũhoru arĩ hau mbere ya athĩnjĩri-Ngai hamwe na andũ arĩa angĩ othe marũgamĩte kũu nyũmba ya Jehova.

⁶ Akĩmwĩra atĩrĩ, "Kũrotũka guo! Jehova aroeka o ũguo! Jehova arohingia ũhoru ũcio waratha na ũndũ wa gũcookithia indo icio cia nyũmba ya Jehova, o na andũ othe arĩa maatahirwo gũkũ amacookie kuuma Babuloni.

⁷ No rĩrĩ, ta thĩkĩrĩria ũigwe ũhoru ũria ngwaria ũkĩĩguagĩra na matũ, o nao andũ aya othe makĩguuga:

⁸ Kuuma o mahinda ma tene, anabii arĩa maarĩ mbere yaku o na yakwa-rĩ, maatũrĩte marathaga ũhoru wa mbaara, na mwanangĩko, na mũthiro, gũũkĩrĩra mabũrĩri maingĩ o na mothamaki marĩ hinya.

⁹ No rĩrĩ, mũnabii ũria ũrathagĩra andũ ũhoru wa thayũ akaamenyeka wega atĩ titherũ nĩ Jehova wamũtũmĩte o rĩria ũrathi wake ũkaahinga."

¹⁰ Hĩndĩ ĩyo mũnabii Hanania akĩruta icooki ngingo-inĩ ya Jeremia na akĩriunanga, ¹¹ agĩcooka akiuga andũ acio othe marĩ ho atĩrĩ, "Jehova ekuuga atĩrĩ: 'Ūguo noguo ngoĩnanga icooki rĩa Nebukadinezaru mũthamaki wa Babuloni, rĩehere ngingo-inĩ cia ndũrĩrĩ ciothe mĩaka ĩrĩ ĩtanathira.' " Mũnabii Jeremia aigua ũguo agĩthĩira.

¹² Kahinda kanini thuutha wa mũnabii Hanania kuunanga icooki rĩu rĩarĩ ngingo-inĩ ya Jeremia ũcio mũnabii, ndũmĩrĩri ya Jehova nĩyakinyĩre Jeremia akĩrwo atĩrĩ:

¹³ "Thĩĩ wĩre Hanania atĩrĩ, 'Ūũ nĩguo Jehova ekuuga: Wee unangĩte icooki rĩa mũtĩ, no rĩrĩ, handũ harĩo ũgeekĩrwo icooki rĩa kĩgera.

¹⁴ Ūũ nĩguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe, Ngai wa Isiraeli, ekuuga: Nĩngekĩra ndũrĩrĩ icio ciothe icooki rĩa kĩgera ngingo, nĩgeetha ndũme itungatĩre Nebukadinezaru mũthamaki wa Babuloni, na nĩkamũtungatĩra. O na nĩngamũhe wathani aathage nyamũ cia gĩthaka.' "

¹⁵ Hĩndĩ ĩyo mũnabii Jeremia akĩra Hanania ũcio mũnabii atĩrĩ, "Hanania, ta thĩkĩrĩria! Jehova ndagũtũmĩte, no wee-rĩ, nũringĩrĩrie rũrĩrĩ rũrũ rwĩhoke ũhoru wa maheeni.

¹⁶ Nĩ ũndũ ũcio, Jehova ekuuga atĩrĩ: 'Ndĩ hakuhĩ gũkweheria thĩ. Mwaka-inĩ o ro ũyũ nĩgũkuu, tondũ nĩhunjĩtie ũremi wa gũũkĩrĩra Jehova.' "

¹⁷ Mweri-inĩ wa mũgwanja wa mwaka o ro ũcio-rĩ, Hanania ũcio mũnabii agĩkuu.

29

Marũa kũrĩ Andũ arĩa Maatahĩtwo

¹ Ūyũ nĩguo ũhoru ũria waandikĩtwo marũa-inĩ marĩa mũnabii Jeremia aatũmire arĩ Jerusalemu kũrĩ athuuri arĩa maatigaire thĩinĩ wa arĩa maatahĩtwo, na kũrĩ athĩnjĩri-Ngai, na anabii, o na andũ acio angĩ othe arĩa Nebukadinezaru aatahĩte kuuma Jerusalemu akamatwara Babuloni.

² (Hĩndĩ ĩno nĩ thuutha wa Mũthamaki Jekonia, na nyina wa mũthamaki, na anene a kwa mũthamaki, na atongoria a Juda na a Jerusalemu, na mabundi na atũuri gũkorwo matahĩtwo kuuma Jerusalemu.)

³ Ehokeire marũa macio Elasa mũrũ wa Shafani, na Gemaria mũrũ wa Hilikia, arĩa Zedekia mũthamaki wa Juda aatũmire kũrĩ Nebukadinezaru mũthamaki wa Babuloni. Marũa macio moigĩte atĩrĩ:

⁴ Jehova Mwene-Hinya-Wothe, Ngai wa Isiraeli, ekwĩra andũ othe arĩa ndaarutire Jerusalemu ngĩmatwarithia Babuloni atĩrĩ:

⁵ "Mwĩyakĩrei nyũmba na mũcitũre; haandai mĩgũnda mũcooke mũrĩe maciaro mayo.

⁶ Hikaniai, mūciare aanake na airītu; carīriai aanake anyu atumia mahikie, nao airītu anyu mūreke mahikio, nigeetha o nao maciare aanake na airītu. Ongerere kai na mūingīhe mūrī kūu; mūtikanyihanyiihe.

⁷ Ningī-rī, caragiai thayū na ūgaacīru wa itūūra rīu inene kūu ndīmūthaamīrie. Hooyagai Jehova nī ūndū warīo, tondū rīngīgaacīra-rī, o na inyuī no mūkūgaacīra.”

⁸ Ī, ūū nīguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe, Ngai wa Isiraēli, ekuuga: “Mūtikareke anabii na aragūri arīa marī gatagatī kanyu mamūheenie. Mūtikanathikīrīrie irooto ocio inyuī mūmaringagīrīria mamūrotere.

⁹ Mamūrathagīra ūhoru wa maheeni, makīgwetaga rīitwa rīakwa. Ti nī ndīmūthamīte,” ūguo nīguo Jehova ekuuga.

¹⁰ Jehova ekuuga atīrī: “Mwaniina māka mīrongo mūgwanja kūu Babuloni, nīngooka kūrī inyuī ndīmūhingīrie kīranīro gīakwa kīa ūtugi gīa kūmūcookia gūkū.

¹¹ Nīgūkorwo nīnjūū meciiria marīa ndīciiragia ūhoru-inī wanyu, o meciiria ma thayū na ti ma kūmwīka ūūru, meciiria ma kūmūhe kīrīgīrīro atī ūhoru wanyu nīūkaagīrīra thuutha-inī,” ūguo nīguo Jehova ekuuga.

¹² “Hīndī iyo nīmūkangaīra na mūūhoee, na nī nīngamūigua.

¹³ Ningī nīmūkanjaria na nīmūkanyona rīrīa mūkaanjaria na ngoro wanyu yothe.

¹⁴ Nīi na nī nīngonekana nī inyuī,” ūguo nīguo Jehova ekuuga. “Nīngamūruta kūrīa mūtūūrīte mūrī andū atathe, ndīmūcookie gūkū. nīngamūcookanīrīria kuuma ndūrīrī-inī ciothe na kīndū guothe kūrīa ndaamūhurunjīre, na nīngamūcookia kīndū kūrīa ndaamūrūtīte ngīmūtware mabūrūrī ma kūngī,” ūguo nīguo Jehova ekuuga.

¹⁵ Mwahota kuuga atīrī, “Jehova nīatwarahūrīrie anabii gūkū Babuloni,”

¹⁶ No rīrī, ūū nīguo Jehova ekuuga ūhoru ūkonīi mūthamaki ūrīa ūikaragīra gītī kīa ūnene kīa Daudi, marī hamwe na andū othe arīa maatigarire itūūra-inī rīrī inene, na andū a būrūrī wanyu, ocio mūtaakuuanīrio nao mūgītahwo:

¹⁷ Ī, Jehova Mwene-Hinya-Wothe, ekuuga atīrī: “Nīngamatwarithīria rūhiū rwa njora, na ng’aragu, na mūthiro, na ndūme mahaane ta ngūyū njūru mūno, iria itangūrīka nī ūndū wa gūthūka.

¹⁸ Nīngamaingatithia na rūhiū rwa njora, na ng’aragu, na mūthiro, na ndūme matūike kīndū kīmeneku harī mothamaki mothe ma gūkū thī, na matūike ta kīndū kīnyīite nī kīrumi na kīrī magigi, na kīndū gīa kūnyararwo na kūmeneka, manyararwo ndūrīrī-inī ciothe kūrīa ngaamatwarithia.

¹⁹ Nīgūkorwo matiathikīrīrie ndūmīrīri ciakwa, ndūmīrīri iria ndaamatūmīre kaingī na tūnua twa ndungata ciakwa cia anabii”, ūguo nīguo Jehova ekuuga “O na inyuī arīa mwatahirwo-rī, mūtiigana gūthikīrīria,” ūguo nīguo Jehova ekuuga.

²⁰ Nī ūndū ūcio-rī, ta thikīrīriai ndūmīrīri ya Jehova, inyuī arīa mūtahītwo ngamūruta Jerusalemu mūgatwarwo Babuloni.

²¹ Ūū nīguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe, Ngai wa Isiraēli, ekuuga nī ūndū wa Ahabu mūrū wa Kolaia, na Zedekia mūrū wa Maaseia, o ocio mamūrathagīra mohoro ma maheeni makīgwetaga rīitwa rīakwa: “Nīngamaneana kūrī Nebukadinezaru mūthamaki wa Babuloni, nake nīakamooraaga mūkīionagīra na maitho manyu.

²² Nī ūndū wa ūhoru ūcio wao-rī, andū othe a Juda arīa maatahirwo na rīu marī Babuloni nīmakamoinaga thimo makīrumana, makoiga atīrī, ‘Jehova arotūma ūtūike ta Zedekia na Ahabu, arīa mūthamaki wa Babuloni aacinire na mwaki.’

²³ Nīgūkorwo nīmekīte maīndū mooru mūno thīnī wa Isiraēli; nī matharītīe na atumia a andū angī, na makaaria ndeto cia maheeni, makīgwetaga rīitwa rīakwa, ūndū itameerīte meke. Nīnjūū ūguo nīguo, na ndī mūira wamo,” ūguo nīguo Jehova ekuuga.

Ndūmūrīri kūrī Shemaia

²⁴ Īra Shemaia ūcio Mūnehelami atīrī,

²⁵ “Ūū nīguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe, Ngai wa Isiraēli, ekuuga: Wee nīwatūmire marūa na rīitwa rīaku mwene kūrī andū othe a Jerusalemu, na kūrī Zefania mūrū wa Maaseia ūrīa mūthīnjīri-Ngai, o na kūrī athīnjīri-Ngai arīa angī othe. Werire Zefania atīrī,

²⁶ ‘Jehova nīagūtūite mūthīnjīri-Ngai ithenya rīa Jehoiada nīguo ūtūike mūrūgamīrīri wa nyūmba ya Jehova; wee wagīrīrwo nīkuoherera mūgūrūki o wothe ūretua mūnabii ndungu magūrū na ūmuoherere igerā cia ngingo.

²⁷ Nī ūndū ūcio-rī, nī kī kīgīrītīe wee ūkaanie Jeremia ūcio wa kuuma Anathothu, o ūcio wītuga mūnabii gatagatī-inī kanyu?

²⁸ Nĭatūtūmĩire ndūmĩrĩri ĩno gūkū Babuloni akoiga atĩrĩ: Nĩmūgūikara mūrĩ ataha ihinda iraya. Nĩ ūndū ūcio akaai nyūmba na mūcitūire, na mūrĩme mīgūnda na mūrĩe maciaro mayo.' "

²⁹ No rĩrĩ, we Zefania ūcio mūthĩnjĩri-Ngai agĩthomera mūnabii Jeremia marũa macio.

³⁰ Hĩndĩ ĩyo ndūmĩrĩri ya Jehova ĩgĩkinyĩra Jeremia, akĩrwo ūũ:

³¹ "Tūma ndūmĩrĩri ĩno kūrĩ andū othe arĩa ataha: 'Ūũ nĩguo Jehova ekuuga ūndū ūkonĩ Shemaia ūcio Mūnehelami: Tondū Shemaia nĩamūrathĩire ūhoru, o na gūtuika ndiamūtūmite, na nĩatūmite mwĩhoke ūhoru wa maheeni-rĩ,

³² ūũ nĩguo Jehova ekuuga: Ti-itherũ nĩngaherithia Shemaia ūcio Mūnehelami na njiaro ciake. Ndakagĩa na mūdũ ūtigarĩte thĩini wa andũ aya, o na kana eyonere maūdũ mega marĩa ngeeka andũ akwa, tondū nĩahunjĩtie ūremi akaanjūkĩrĩra,' "

30

Gũcookererio kwa Isiraeli

¹ ĩno nĩyo ndūmĩrĩri ĩrĩa yakinyĩrĩire Jeremia yumite kūrĩ Jehova:

² "Jehova, Ngai wa Isiraeli, ekuuga atĩrĩ: 'Andĩka ūhoru ūrĩa wothe ngwarĩirie ibukuni.'

³ Tondū Jehova ekuuga atĩrĩ, 'Matukū nĩmarooka, rĩrĩa ngaarehe andũ akwa a Isiraeli na a Juda moime kūrĩa maatwarirwo maatahwo na ndĩmacookie būrĩri ūrĩa ndaheire maithe mao mawĩgwatĩre,' ūguo nĩguo Jehova ekuuga."

⁴ Ūyũ nĩguo ūhoru ūrĩa Jehova aaririe ūkonĩ Isiraeli na Juda:

⁵ "Jehova ekuuga atĩrĩ:

"Nĩtūiguĩte mūkayūrũrũko wa kũmakania,
wa itua-nda, no ti wa thayũ.

⁶ Ta tuĩriai ūhoru, muone:

Hĩhi mūdũ mūrũme no ahote gũciara mwana?
Nĩ kũ kĩragĩtũma nyone arũme othe arĩa marĩ hinya
menyũĩtite nda ta mūtumia ūkūrũmwo,
na o mūdũ akagarũrũka agatukia gĩthiithi?

⁷ Kaĩ mũthenya ūcio nĩgũakorwo ūrĩ mūrũrũ-ĩ!

Gũtirĩ ūngĩ ūkahaana taguo.

Gũgaakorwo kūrĩ ihinda rĩa kũnyariĩrĩka rĩa Jakubu,
no nĩakahonokio kuuma harĩ guo.'

⁸ "Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga atĩrĩ,

'Mũthenya ūcio nĩngoinanga icooki riu
ndĩrĩeherie ngingo-inĩ ciao,

na nduuange nga iria mohetwo nacio;

nacio ndũrĩrĩ itigacooka kũmatua ngombo ciao rĩngĩ.

⁹ Handũ ha ūguo, magaatungatagĩra Jehova Ngai wao,

na Daudi mũthamaki wao,
ũrĩa nĩ ngaamarahũrĩra.

¹⁰ "Nĩ ūndũ ūcio tĩga gwĩtigĩra, wee Jakubu ndungata yakwa;
tĩga kũmaka, wee Isiraeli,'

nĩguo Jehova ekuuga.

'Ti-itherũ nĩngakũhonokia ngũrute kũu kũraya,

na njiaro ciaku ndĩcirute būrĩri ūrĩa maathaamĩrio.

Jakubu nĩagacookerewo nĩ thayũ o na ūgitĩri,

na gũtirĩ mūdũ o na ūmwe ūgaatũma etĩgĩre.

¹¹ Ndĩ hamwe nawe na nĩngakũhonokia,'

ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

'O na ĩngĩniina ndũrĩrĩ ciothe

cia kūrĩa guothe ngũharaganĩrie,
wee ndĩgakũniina biũ.

No nĩngakũherithia na kũhoo;to;

ndĩkaareka ūthĩ o ro ūguo itakũherithĩtie.'

¹² "Nĩ ūndũ Jehova ekuuga atĩrĩ:

- “ Kironda gĩaku gitingĩhona,
 nguraro ciaku itirĩ kĩhonia.
- 13 Hatirĩ na wa gũgũthaitanĩrĩra,
 kana ndawa ya kironda gĩaku,
 o na kana gĩa gũkũhonia.
- 14 Athiritũ aku othe nĩmariganĩirwo nĩwe;
 ndũrĩ kĩene harĩo.
- Ngũgũthĩte o ta ũrĩa thũ ĩngĩkũgũtha,
 na ngaakũherithia o ta ũrĩa mũndũ ũtarĩ tha aherithanagia,
 nĩ ũndũ mahĩtia maku nĩ manene mũno,
 namo mehia maku makaingĩha makĩria.
- 15 Nĩ kĩĩ kĩratũma ũrĩrĩre kironda gĩaku,
 ũkarĩrĩra ruo rwaku rũtarĩ na kĩhonia?
 Nĩ ũndũ wa ũrĩa mahĩtia maku manenehete
 na mehia maku magakĩingĩha rĩ,
 nĩkĩo ngwĩkĩte maũndũ macio.
- 16 “ No rĩrĩ, andũ arĩa othe magaakũng’ aũrania
 o nao nĩmakang’ aũranio;
 thũ ciaku ciothe nĩgatwarwo ithaamĩrio.
 Arĩa magũtahaga indo ciaku nĩmagatahwo;
 arĩa othe magũtunyaga indo na nĩ nĩngamatunya.
- 17 No nĩngagũcookeria ũgima waku,
 na ngũthonie nguraro ciaku,
 ũguo nĩguo Jehova ekuuga,
 ‘tondũ wĩtagwo mũndũ mũte,
 Zayuni itũũra rĩtarĩ mũndũ ũrĩrũmbũyagia.’
- 18 “ Ũũ nĩguo Jehova ekuuga:
 “ Nĩngacookia ũgaacĩru wa Jakubu hema-inĩ ciake,
 nacio ciikaro ciake ndĩciiguire tha;
 itũũra rĩu inene nĩrĩgaakwo rĩngĩ o kũu rĩanangĩrwo,
 nayo nyũmba ya ũthamaki nũkarũgama harĩa hamĩagũrĩre.
- 19 Kuumu kũu nĩgũkaiguuagwo gũkĩnĩrwo nyĩmbo cia gũcookia ngaatho,
 na kũiguuagwo mĩgambo ya gĩkeno.
- Nĩngamaingĩhia
 na matikanyihanyiiha;
 nĩngamaheithia gĩtĩo,
 na matikaagithio kĩene.
- 20 Ciana ciao igaikaraga o ta matukũ-inĩ marĩa ma tene,
 nakĩo kĩrĩndĩ kĩa gĩtũũre kĩrũmĩte wega mbere yakwa;
 nĩngaherithia arĩa othe mamahinyagĩrĩria.
- 21 Mũtongoria wao agaakorwo arĩ ũmwe wa andũ ao kĩũmbe;
 o nake mwathi wao akoima o kũu thĩnĩ wa andũ ao.
- Nĩngamũreharehe nake oke hakuhĩ na nĩ,
 nĩ ũndũ-rĩ, nĩ mũndũ ũrĩkũ ũngĩrutĩra
 gũũka hakuhĩ na nĩ?’
 ũguo nĩguo Jehova ekuuga.
- 22 ‘ Nĩ ũndũ ũcio nĩmũgatũika andũ akwa,
 na nĩ ndũike Ngai wanyu.’ ”
- 23 Atĩrĩrĩ, mang’ ũrĩ ma Jehova
 nĩmagatuthũka mahaana ta kĩhuhũkanio;
 ti-itherũ makaahaana ta rũhuho rũkũhurutana mũno,
 igũrũ rĩa andũ arĩa aaganu.
- 24 Marakara mahiũ ma Jehova matigaathira,
 o nginya rĩrĩa akaahingia
 muoroto wa ngoro yake biũ.
- Matukũ-inĩ marĩa magooka-rĩ,
 nĩmũgataũkĩrwo nĩ ũhoru ũcio wega.

31

1 “Thinda-inĩ rŭu ngaakorwo ndĩ Ngai wa mbarĩ ciothe cia Isiraeli, nao nĩmagatuĩka andũ akwa,” ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

2 Jehova ekuuga atĩrĩ:

“Andũ arĩa makaahonoka kũuragwo na rũhiũ rwa njora-rĩ,
nĩmagetĩkĩrĩka kũu werũ-inĩ;
nĩngooka kũhuurũkia andũ a Isiraeli.”

3 Jehova nĩatumĩrĩre matukũ-inĩ ma tene, agĩtwĩra atĩrĩ:

“Nĩ ngwendete na wendo wa tene na tene;
nĩngũguucĩrĩrie na ũtugi.

4 Nĩngagwaka rĩngĩ nawe nĩũgaakĩka,
wee Isiraeli mũirĩtu ũyũ gathirange.
Nĩũkooya tũhembe twaku rĩngĩ,
uume ũthĩ mũkaine hamwe na arĩa marakena.

5 Nĩngĩ nĩũkahaanda mĩgũnda ya mĩthabibũ
kũu irĩma-inĩ cia Samaria;

arĩmi nĩmakamĩhaanda,
na makenere maciaro mayo.

6 Nĩgũkaagiã mũthenya ũmwe ũrĩa arangĩri makaanĩrĩra
marĩ tũrĩma-inĩ twa Efiraimu, moige atĩrĩ,

‘Ŭkĩrai twambate tũkinye Zayuni,
harĩ Jehova Ngai witũ.’”

7 Jehova ekuuga atĩrĩ:

“Inĩrai Jakubu mũkenete,
mũkũngũire rũrĩrĩ rũrĩa rũnene mũno.
Tũmai kũgooça kwanyu kũiguuo, mũkiugaga atĩrĩ,
‘Wee Jehova, honokia andũ aku,
o acio matigari ma Isiraeli.’”

8 Atĩrĩrĩ, ngaamarehe, ndĩmarute bũrũri wa gathigathini,
ndĩmacookererie kuuma ituri ciothe cia thĩ.

Na magooka marĩ na atumumu ao, na ithua,
o na atumia arĩa marĩ na nda, o na arĩa mararũmwo;
magaacooka marĩ kĩrĩndĩ kĩnene mũno.

9 Nao magooka makĩrĩraga;
nĩmakahooyaga ngĩmacookia kwao.

Nĩngamagereria ndwere-inĩ cia tũrũũ twa maaĩ,
njĩra-inĩ irĩa njaraganu kũndũ matangĩhĩngwo,
nĩgũkorwo nĩ nĩ nĩ ithe wa Isiraeli,
nake Efiraimu nĩwe mũrũ wakwa wa irigithathi.

10 “Thikĩrĩriai ndũmĩrĩri ya Jehova, inyuĩ ndũrĩrĩ;
hunjanĩriai ũhoru wayo ndwere-inĩ cia iria kũndũ kũraya, atĩrĩ:
‘Wee ũrĩa wahurunjire andũ a Isiraeli nĩakamacookereria,
na amamenyerere o ta ũrĩa mũrĩithi arĩithagia mbũri cia rũũru rwake.’”

11 Nĩ ũndũ Jehova nĩagakũũra Jakubu,
na amahonokie kuuma kũrĩ arĩa marĩ hinya kũmakĩra.

12 Nĩmagooka maanĩrĩre nĩ gũkena marĩ kũu irĩma-inĩ cia Zayuni;
nĩmagakenagiã ũtaana wa Jehova:

wa ngano, na wa ndibei ya mũhĩhano, na wa maguta,
na wa tũgõndu tuumĩte ndũũru-inĩ cia mbũri, na wa tũcaũ tuumĩte ndũũru-inĩ cia
ng’ombe.

Magaatuĩka ta mũgũnda unithĩirio maaĩ,
na matigacooka kũnyitwo nĩ ihooru rĩngĩ.

13 Hĩndĩ iyo airĩtu nĩmakaina na makene,
o na aanake na athuuri o ũndũ ũmwe.

Nĩngagarũra gũcakaya kwao gũtuĩke gĩkeno;
nĩngamahooreria, na ndĩmahe gĩkeno handũ ha kĩa.

14 Nĩngahũũnia athĩnjĩri-Ngai na bũthi,
nao andũ akwa nĩmakaiaganwo nĩ ũtugi wakwa,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

15 Jehova ekuuga atĩrĩ:

“Mūgambo nūiguītwo kūu Rama,
gūcakaya kūnene na kīrīro,
Rakeli akīrīrīra ciana ciake,
na akarega kūhoorerio,
nīgūkorwo ciana ciake itirī ho.”

¹⁶ Jehova ekuuga atīrī:

“Wīgīrīrīrie mūgambo waku ūtīge kūiguuo ūkīrīra,
na ūgīrīrīrie maitho maku gūita maithori,
nī ūndū nūkarīhwo wīra waku,”

ūguo nīguo Jehova ekuuga.

“Ciana ūcio ciaku nīgacooka kuuma būrūri wa thū.

¹⁷ Nī ūndū ūcio-rī, nī harī kīrīgīrīro matukū-inī maku ma thuutha,”
ūguo nīguo Jehova ekuuga.

“Ciana ciaku nīgacooka gūkū būrūri wacio kīumbe.

¹⁸ “Ti-itherū nīnjiguīte mūcaayo wa Efiraimu akiuga atīrī:

‘Wee nīūherithītie o ta gacaū gatamenyerete gwīkīrwo icooki,
na nī nīnjathīkīte.

Njokereria, na nī nīngūcooka,
tondū wee nīwe Jehova Ngai wakwa.

¹⁹ Thuutha wa gūturuura,
nīndacookire ngīrīra;
thuutha wa gūtaūkīrwo,
nīndehūūrire gīthūri.

Nīndaconokire na ngūnyarara,
nī ūndū nīndakuūite thoni cia wīthī wakwa.’

²⁰ Githī Efiraimu tiwe mūrū wakwa ūrīa nyendete,
mwana ūrīa nī ngenagīra?

O na gūtuīka ndanamūūkīrīra kaingī-rī,
no ndirikanaga ūrīa ndīmwendete.

Nī ūndū ūcio ngoro yakwa nīmūnyootagīra;
nīndīmūguagīra tha mūno,”
ūguo nīguo Jehova ekuuga.

²¹ “Īkīrai marūūri ma barabara,
na mūhaande itugī cia kuonania njira.

Ta rorai barabara ūyo nene,
o barabara ūyo mwagereire mūgīthī.
Njookerera, wee Isiraeli mūrītu gathirange,
cooka matūūra-inī maku.

²² Ūgūtūūra ūrūūraga nginya-rī,
wee mwarī ūyū ūtarī mwīhokeku?

Jehova nīegūthondeka ūndū mwerū gūkū thī:
mūndū-wa-nja nīakagitīra mūndū mūrūme.”

²³ Ūū nīguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe, Ngai wa Isiraeli, ekuuga: “Rīrīa ngaama-cookia moime kūrīa maatwarirwo maatahwo-rī, andū arīa marī būrūri-inī wa Juda o na matūūra-inī makuo nīmagacooka kwaria ciugo ici rīngī, moige atīrī: ‘Jehova arokūrathima, wee gīkaro gīkī kīa ūthingu, wee kīrīma gīkī gītheru.’

²⁴ Andū nīmagatūūrania hamwe kūu Juda o na matūūra-inī makuo mothe, arīmi o na andū arīa Morūūraga na ndūūru ciao cia mbūri.

²⁵ Nīnganogora arīa anogu, nake ūrīa ūūrītwo nī hinya nīngamūhūūnia.”

²⁶ Ndaigua ūguo ngīūkīra, ngīhūgūra mīena yothe. Ngīigua toro ūcio warī mwega mūno harī nīi.

²⁷ Jehova ekuuga atīrī: “Matukū nīmarooka, rīrīa ngaiyūria nyūmba ya Isiraeli na nyūmba ya Juda na njiaro cia andū na cia nyamū.

²⁸ O ta ūrīa ndaarūgamīrīre makīmuniyo na magītharūrio, na makīng’auranio, na makīnīnwo, o na ngīmarehera mwanangīko-rī, ūguo noguo ngarūgamīrīra nīguo makwo na mahaandwo wega,” nīguo Jehova ekuuga.

²⁹ “Matukū-inī macio andū matigacooka kuuga atīrī,
“Maithe ma ciana nīmarīite thabībū irī rwagatha,
namo magego ma ciana nīmo maiguīte thīthi.’

³⁰ No rĩrĩ, mũndũ o wothe agaakua nĩ ùndũ wa mehia make we mwene; ũrĩa wothe ũkaarĩa thabibũ irĩ rwagatha, nĩ magego make mwene makaigua thithi.”

³¹ Jehova ekuuga atĩrĩ: “Matukũ nĩmarooka,
rĩrĩa ngarĩkanĩra kĩrĩkanĩro kĩerũ

na nyũmba ya Isiraeli,
o na nyũmba ya Juda.

³² Nakĩo kĩrĩkanĩro kũu gĩthĩhaana ta kĩrĩkanĩro
kĩrĩa ndaarĩkanĩre na maithe mao ma tene
rĩrĩa ndaamanyĩitire na guoko,
ngĩmatongoria ngĩmaruta bũrũri wa Misiri,
tondũ nĩmagararire kĩrĩkanĩro gĩakwa,
o na harĩa ndaari ta ndĩ mũthũuri wao,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

³³ “Gĩkĩ nkĩo kĩrĩkanĩro kĩrĩa ngaarĩkanĩra na nyũmba ya Isiraeli
ihinda rĩu rĩathira,” ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

“Nĩngekĩra watho wakwa meciiria-inĩ mao,
na ndĩwandĩke ngoro-inĩ cioa.

Ngaatuĩka Ngai wao,
nao matuĩke andũ akwa.

³⁴ Gũtigacooka gũkorwo na mũndũ ũkũruta ũrĩa ũngĩ,
kana mũndũ arute mũrũ wa ithe, amwĩre atĩrĩ, ‘Menyana na Jehova,’
tondũ andũ othe nĩmagakorwo maamenyete,
kuuma ũrĩa mũnini mũno wao nginya ũrĩa mũnene,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

“Nĩgũkorwo nĩngamarekera waganu wao,
na ndigacooka kũrĩrikana mehia mao.”

³⁵ Jehova ekuuga atĩrĩ,
o we ũcio ũtũmaga rĩũa
rĩare mũthenya,

narĩo itua rĩake rĩgatũma mweri na njata
ciare ũtukũ,

o we unjugaga irĩa
namo makũmbĩ marĩo makaruruma,
Jehova Mwene-Hinya-Wothe nĩrĩo rĩitwa rĩake:

³⁶ “Mawatho ma kũrũmĩrĩrwo mangĩkeherio maitho-inĩ makwa-rĩ,
norĩo njaro cia Isiraeli ingĩtiga

gũtuĩka rũrĩrĩ maitho-inĩ makwa,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

³⁷ Jehova ekuuga atĩrĩ:
“Angĩkorwo igũrũ matu-inĩ no gũthimĩke,
nayo mũthingĩ ya thĩ itũĩrio na kũu rungu-rĩ,
nĩ na nĩ no rĩo ingĩngata njaro ciothe cia Isiraeli
nĩ ùndũ wa ũrĩa wothe mekĩte,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

³⁸ Jehova ekuuga atĩrĩ, “Matukũ nĩmarooka rĩrĩa itũũra rĩĩrĩ inene rĩgaakwo rĩngĩ nĩ
ùndũ wakwa, kuuma Mũthiringo ũrĩa Mũraihu na igũrũ wa Hananeli nginya Kĩhingo-
inĩ gĩa Koine.

³⁹ Naruo rũrigĩ rwa gũthima rũgaatambũrũka kuuma hau rũringĩrĩire nginya
karĩma-inĩ ka Garebi, rũcooke rwĩhiũrie rwerekere Goa.

⁴⁰ Gĩtuamba-inĩ gĩothe kũrĩa ciimba iteagwo na gũgaitwo mũhu, na mbenji-inĩ ciothe
gũthĩ nginya Karũũ ga Kĩdironi mwena wa irathĩro o nginya koine-inĩ ya Kĩhingo kĩa
Mbarathi, kũu guothe gũgaatuĩka kũndũ kwamũrĩrwo Jehova. Itũũra rĩu inene gũtirĩ
hĩndĩ ingĩ rĩkamunywo kana rĩmomorwo.”

32

Jeremia Kũgũra Gĩthaka

¹ Īno nĩyo ndũmĩrĩrĩ rĩa yakinyĩrĩire Jeremia yumĩte kũrĩ Jehova mwaka-inĩ wa ikũmi
wa wathani wa Zedekia mũthamaki wa Juda, na nĩguo warĩ mwaka wa ikũmi na ĩnana
wa wathani wa Nebukadinezaru.

² Hīndī iyo mbūtū cia ita cia mūthamaki wa Babuloni nīciarigiicīrie Jerusalemu irītunyane, nake Jeremia ūria mūnabii aahingīrītwo kūu nja ya arangīri thīnī wa nyūmba ya mūthamaki wa Juda.*

³ Nīgūkorwo Zedekia mūthamaki wa Juda nīamuohithītie kūu, akoiga atīrī, “Ūtūrathagīra ūguo nīkī? uugaga atīrī, ‘Jehova ekuuga atīrī: Ndī hakuhi kūneana itūūra rīrī inene kūrī mūthamaki wa Babuloni, nake nīakarīnyitīra.

⁴ Zedekia mūthamaki wa Juda ndakehonokia kuuma moko-inī ma andū a Babuloni, nowe no nginya akaaneanwo kūrī mūthamaki wa Babuloni, na nīakaranīria nake ūthiū kwa ūthiū, na nīakamuona na maitho make mwene.

⁵ Nīagatwara Zedekia kūu Babuloni, kūrīa agaaikara nginya njike nake ūria kwagīriire, ūguo nīguo Jehova ekuuga. O na mūngīrūa na andū a Babuloni, mūtīkamahoota.’”

⁶ Nake Jeremia akiuga atīrī, “Ndūmīrīri ya Jehova nīyanginyīrire ngīrwo atīrī:

⁷ Hanameli mūrū wa Shalumu, ūria mamaguo, nīegūka kūrī we, akwire atīrī, ‘Wīgūrīre mūgūnda wakwa ūria ūri Anathothu, nī ūndū wee nīwe mūdū wa ndīria ciitū wa hakuhi makīria, na nīwe ūri na kīhooto gīa kūūgūra.’

⁸ “Hīndī iyo, o ta ūria Jehova aakoretwo anjīra-rī, Hanameli mūrū wa mama agīūka kūrī nīi kūu nja irīa iikaragio nī arangīri, akīnjīra atīrī, ‘Wīgūrīre mūgūnda wakwa ūria ūri Anathothu, būrūri-inī wa Benjamini. Nīgūkorwo wee nīwe ūri na kīhooto gīa kūūkūūra ūtuīke waku, wīgūrīre ūtuīke waku.’

“Hīndī iyo ngīmenya ndūmīrīri iyo yoimīte kūrī Jehova;

⁹ nī ūndū ūcio ngīkīgūra mūgūnda ūcio warī Anathothu kuuma kūrī Hanameli mūrū wa mama, na ngīmūthimīra cekerī ikūmi na mūgwanja[†] cia betha.

¹⁰ Ngīcooka ngīkīra kīrore na ngīcinīrīra mūhūūri wakwa marūa-inī macio ma kuonania nūū mwene gīthaka, ningī ngīkorwo ndī na aira a ūhoro ūcio, nayo betha igīthimwo na ratiri.

¹¹ Ngīoya kobi imwe ya marūa macio ma kuonania nūū mwene gīthaka, icinīrīrwo mūhūūri wakwa na ikandikwo maūndū ma ūria kīrīkanīro kūu gīatariī, hamwe na kobi ya marūa macio mataarī macinīrīre mūhūūri,

¹² ngīcineana kūrī Baruku mūrū wa Neria, mūrū wa Maaseia, mbere ya Hanameli mūrū wa mama, na mbere ya aira arīa meekīrite kīrore marūa-inī macio ma ūgūri wa gīthaka, o na Ayahudi othe arīa maikarīte hau nja irīa iikaragio nī arangīri.

¹³ “O marī hau-rī, nīndataarīrie Baruku, ngīmwīra atīrī,

¹⁴ ‘Jehova Mwene-Hinya-Wothe, Ngai wa Isiraēli, ekuuga atīrī: Oya marūa maya ma kīrīko gīa kuonania nūū mwene gīthaka, kobi iyo njīkīrite mūhūūri wakwa, na iyo ingī itarī mūhūūri, ūthiū ūmekīre thīnī wa ndigithū ya rīumba nīgeetha matūūre hīndī ndaaya.

¹⁵ Nīgūkorwo Jehova Mwene-Hinya-Wothe, o we Ngai wa Isiraēli, ekuuga atīrī: Nyūmba, na mīgūnda, na mīgūnda ya mīthabībū ciothe nīigacooka kūgūrwo gūkū būrūri-inī ūyū.’

¹⁶ “Na rīrī, ndaarīkia kūnengera Baruku wa Neria marūa macio ma kīrīkanīro gīa kuonania nūū mwene gīthaka, ngīhooya Jehova ngiuga ūū:

¹⁷ “Atīrīrī, wee Mwanani Jehova, we nīwe wombire igūrū na thī na ūndū wa hinya waku mūnene, o na ūndū wa gūtambūrūkia guoko gwaku. Wee-rī, gūtīrī ūndū mūrītū harīwe.

¹⁸ Wee wonanagia wendani waku kūrī andū ngiri na ngiri, no ūkaherithania nī ūndū wa mehīa ma maithe, ūkaūkinyīria ciero-inī cia njiarwa ciao iria igooka thuutha wao. Wee Mūrungu mūnene na ūri hinya, o wee rīitwa rīaku arī Jehova Mwene-Hinya-Wothe,

¹⁹ wee nowe mūnene wa ūheani kīrīra, na ciiko ciaku nī cia hinya. Maitho maku maikaraga macūthīrīrie mīthīire yothe ya andū; wee ūrīhaga mūdū o wothe kūrīngana na mīthīire yake, ningī kūrīngana na ūria ciiko ciake itarī.

²⁰ Wee nīwe waringire cīama o na ūkīonania morirū kūu būrūri wa Misiri, na no wīkaga ūguo nginya ūmūthī, gūkū Isiraēli o na gatagatī-inī ka andū arīa angī othe, namo magatūma wīgīire igweta rīrīa rīrī rīaku.

²¹ Warutire andū aku a Isiraēli kuuma būrūri wa Misiri na ūndū wa kūrīngana cīama na kuonania morirū, na ūndū wa guoko gwaku kūrī hinya, ūgūtambūrūkītie, o na ūgīlka maūndū manene ma kūguoyohia.

* 32:2 Jeremia nīahingīrīrio nja-inī ya arangīri thīnī wa nyūmba ya ūthamaki nī Mūthamaki Zedekia nginya rīria Jerusalemu yatunyanirwo. † 32:9 nī ta giramu 200

²² Nīwamaheire būrūri ūyū werīre maithe mao na mwīhītwa atī nūkamaha, būrūri ūrī būthi wa iria na ūkī.

²³ Maatoonyire būrūri ūcio makīwīgwatūra ūgītūika wao, no rīrī, matiigana gūgwathīkīra kana kūrūmīrīra mawatho maku; matiekire maūndū marīa wamaathīte meke. Nī ūndū ūcio ūkīmārehithīria mwanangīko ūyū ūmakorete.

²⁴ "Atīrīrī, ta rora wone ūria gwakītwo ihumbu cia kūrīgīcīria itūūra rīrī inene nīgeetha marītunyane nī ūndū wa mbaara ya rūhiū rwa njora, na ng'aragu, na mūthiro, itūūra rīrī nīrīkūneanwo kūrī andū a Babuloni acio mararītharīkīra. Ūndū ūria wee woigire nūhingīte, o ta ūria we ūreyonera.

²⁵ O na gūtūika itūūra nīrīkūneanwo kūrī andū a Babuloni, wee, o wee Mwathani Jehova, ūnjūrīte atīrī, 'Wīgūrīre mūgūnda na betha, naguo ūgūrī ūcio wa mūgūnda ūcio ūgīe na aira.'"

²⁶ Nīngī ndūmīrīri ya Jehova īgīkinyīra Jeremia, akūrwo atīrī:

²⁷ "Nī nī nī Jehova, Ngai wa andū othe. Nī harī ūndū o na ūmwe mūrītū harī nīi?

²⁸ Nī ūndū ūcio, Jehova ekuuga atīrī: Ndī hakuhī kūneana itūūra rīrī inene kūrī andū a Babuloni, ndīrīneane kūrī Nebukadinezaru mūthamaki wa Babuloni, arītunyane.

²⁹ Andū acio a Babuloni maraatharīkīra itūūra rīrī inene nīmagatooona kuo na marīmundie mwaki; nī makaarīcina rīthire, hamwe na nyūmba iria andū maacinagīra Baali ūbumba igūrū rīacio, o na magaitagīra ngai ingī indo cia kūnyuuo nīguo maathirīkie ndaakare.

³⁰ "Andū a Isiraeli na a Juda mekaga o maūndū mooru maitho-inī makwa kuma ūnini-inī wao; ti-itherū, andū a Isiraeli matirī ūndū mekaga tīga gūthirīkia maathirīkīgia nīguo ndaakare na indo iria methondekeire na moko mao, ūguo nīguo Jehova ekuuga.

³¹ Kuma mūthenya ūria itūūra rīrī rīakirwo nginya ūmūthī, itūūra rīrī rītūūrīte rīarahūrāga marakara makwa na mang'ūrī, na nīkīo no nginya ndīrīeherie maitho-inī makwa.

³² Andū a Isiraeli na a Juda nīmathirīkītīe nīguo ndakare na maūndū mothe ma waganu marīa meekīte: o, na athamaki, na anene ao, na athīnjiri-Ngai na anabii ao, na andū a Juda na andū a Jerusalemu.

³³ Nīmahutatīre makaaga kūhūgūra mothīū mao kūrī nīi; o na gūtūika nīndamarutire kaingī kaingī, matiathīkīrīrie kana magītīkīra gūtaarwo.

³⁴ No maigire mīhianano iyo yao irī magigī thīnī wa nyūmba irīa ītanītīo na Rītwa rīakwa, makīmīthaahia.

³⁵ Nīngī nīmākīre Baali mahooero kūndū kūrīa gūtūūgūrū, kūu Gītumba-inī kīa Beni-Hinomu, nīguo marutagīre Moleku ariū ao na airītū ao marī magongona, o na gūtūika nīi ndiathanīte ūndū ūcio wīkagwo, o na kana ūgītōonyā mecīria-inī makwa, atī hīhi no meeke ūndū mūūru na ūrī magigī ta ūcio, wa gūtūma andū a Juda mehīe.

³⁶ "Ha ūhoro ūkonīi itūūra rīrī inene, mūrōiga atīrī, 'na ūndū wa mbaara ya rūhiū rwa njora, na ng'aragu, na mūthiro nīrīkaneanwo kūrī mūthamaki wa Babuloni'; no rīrī, ūū nīguo Jehova Ngai wa Isiraeli ekuuga:

³⁷ Ti-itherū nīngamacookanīrīria kuma mabūrūri-inī marīa ndaamathaamīrie ndī na marakara mahīū na mang'ūrī maingī; ngaamacookīa kūndū gūkū na ndūme matūūre marī agītīre.

³⁸ Nīmagatūika andū akwa na nīi ndūike Ngai wao.

³⁹ Nīngatūma o magīe na ūrūmwe wa ngoro o na mīthīre-inī yao, nīgeetha matūūre manjītīgīrīte nīgeetha matūūre moonaga wega o ene na ciana ciao iria īgooka thuutha wao.

⁴⁰ Nīngarīkanīra nao kīrīkanīro gīa gūtūūra nginya tene na tene: Ndirī hīndī ngaatīga kūmekā wega, na nīngatūma manjītīgagīre, nīguo matikanāe kūūhutatīra.

⁴¹ Nīngakenaga ngīmeeka wega, na ti-itherū nīngamahaanda gūkū būrūri ūyū ngwatīrie na ngoro yakwa yothe o na muoyo wakwa wothe.

⁴² "Jehova ekuuga atīrī: O ta ūria ndaarehithīrie andū aya mathīna manene, ūguo noguo ngaamahe ūgaacīru ūria wothe ndīmerīre.

⁴³ O rīngī nīgūkagūrwo mīgūnda būrūri-inī ūyū, o ūyū inyuī mugaga atīrī, 'Ūyū nī būrūri mūkiru ihooru, ūtarī na andū kana nyamū, nīgūkorwo nīwaneanirwo kūrī andū a Babuloni.'

⁴⁴ Mīgūnda īkaagūrāgwō na betha, namo marūa ma ūgūrī nīmakanīkanīrwo na mekīrwo kīrore na macīnīrīrwo mūhūūri aira marī ho, kūu būrūri wa Benjamīni,[‡] na

[‡] 32:44 Būrūri wa Benjamīni ūgwetetwo mbere tondū nīkūo Jeremia oimīte.

tūtũura-inĩ tũria tũriganĩtie na Jerusalemu, na matũũra ma Juda, na matũũra ma bũrũri ũria ũrĩ irĩma na matũũra marĩa marĩ magũrũ-inĩ ma irĩma cia mwena wa ithũiro, o na ma Negevu, nĩ tondũ nĩngamacookeria ũgaacĩru wao, ũguo nĩguo Jehova ekuuga.”

33

Kĩranĩro gĩa Gũcookererio

¹ O mahinda-inĩ macio Jeremia aarĩ muohe kũu nja-inĩ ya arangĩri, ndũmĩrĩri ya Jehova nĩyamũkinyĩre riita rĩa keerĩ, akĩrwo atĩrĩ:

² “Ũũ nĩguo Jehova ekuuga, o we ũria wombire thĩ, Jehova ũria watũmire thĩ igĩe ho, na akĩmĩhaanda, Jehova nĩrĩo rĩitwa rĩake:

³ “Ta kĩngaire, na nĩ nĩngũgwĩtĩka na ngwĩre maĩndũ manene na matangĩtuĩrĩka, marĩa ũtooĩ.’

⁴ Nĩgũkorwo ũũ nĩguo Jehova, Ngai wa Isiraeli, ekuuga ũhoro ũkonĩ nyũmba iria irĩ itũũra rĩrĩ inene, o na nyũmba cia ũthamaki wa Juda o icio ciatharirio nĩguo indo iria ciakĩte kuo ihũthĩrwo kwĩgitĩra kuuma kũrĩ ihumbu cia tĩri iria cikĩrigĩciĩrie o na kuuma kũrĩ rũhiũ rwa njora,

⁵ makĩhũũrana na andũ a Babuloni: ‘Nyũmba icio ciothe nũkaiyũrio ciimba cia andũ arĩa ngorogarithia ndĩ na marakara na mang’ũrĩ. Nĩngahitha itũũra rĩrĩ inene ũthĩũ wakwa nĩ ũndũ wa waganu wao wothe.

⁶ “ ‘No rĩrĩ, nĩngarĩrehera ũgima wa mwĩrĩ na ndĩrĩhonie. Nĩngĩ nĩngahonia andũ akwa na ndũme matũũre makenagĩra thayũ mũngĩ na ũgitĩri.

⁷ Nĩngacookia andũ a Juda na a Isiraeli gũkũ ndĩmarute kũrĩa matũũrĩte marĩ atahe, njooke ndĩmaake rĩngĩ, maikare o ta ũria maatarĩ mbere.

⁸ Nĩngamatheria mathirwo nĩ mehĩa mothe marĩa mananjĩhĩria na ndĩmarekere mehĩa mao mothe ma kũrega kũnjathĩkĩra.

⁹ Hĩndĩ iyo itũũra rĩrĩ inene nĩrĩkandehithĩria ngumo na gĩkeno, na gĩtĩo, na ũgooci, o na gwĩkĩrĩrwo mbere ya ndũrĩrĩ ciothe cia gũkũ thĩ rĩria andũ akuo makaigwa ũhoro wa maĩndũ mothe mega marĩa ndĩmekagĩra; nĩkũgega makaagega na mainaine moona ũngĩ wa ũgaacĩru na thayũ ũria ngaathe itũũra rĩu.’

¹⁰ “Jehova ekuuga atĩrĩ: ‘Mwaragia ũhoro ũkonĩ kũndũ gũkũ, mũkoigwa atĩrĩ, “Nĩ kũndũ kũnũhe gũtarĩ kĩndũ, na gũtarĩ andũ kana nyamũ.” No thĩnĩ wa matũũra ma Juda na njĩra-inĩ iria nene cia Jerusalemu, o kũu gũthaamĩtwo gũkaaga andũ kana nyamũ-rĩ, nĩgũgacooka kũiguuo

¹¹ nĩgambo ya gĩkeno na ya gũcanjamũka, na nĩgambo ya mũhiki na mũhikania, o na nĩgambo ya andũ arĩa mararehe indo cia maruta ma gũcokia ngaatho nyũmba-inĩ ya Jehova, makiugaga atĩrĩ,

“ ‘Cookeriai Jehova Mwene-Hinya-Wothe ngaatho,
nĩ ũndũ Jehova nĩ mwega;
wendo wake ũtũũraga tene na tene.”

Nĩgũkorwo nĩngacookeria bũrũri ũyũ ũgaacĩru waguo, o ta ũria warĩ kuo mbere,’ nĩguo Jehova ekuuga.

¹² “O na nĩngĩ Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga atĩrĩ: ‘Kũndũ gũkũ kũnũhe na gũtarĩ andũ kana nyamũ-rĩ, matũũra makuo mothe nĩmagacooka kũgĩa ũrĩthio kũrĩa arĩthi makaarahagia ndũuru ciao cia mbũri.

¹³ Thĩnĩ wa matũũra ma bũrũri ũria ũrĩ irĩma, o na marĩa marĩ magũrũ-inĩ ma irĩma cia mwena wa ithũiro, o na ma Negevu, bũrũri-inĩ wa Benjamini, o na tũtũura-inĩ tũria tũrĩgĩciĩrie Jerusalemu o na matũũra-inĩ ma Juda-rĩ, ndũuru cia mbũri nĩngacooka kũhitũkĩra guoko-inĩ kwa ũria ũcitaraga,’ ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

¹⁴ “Jehova ekuuga atĩrĩ, ‘Matukũ nĩmagooka rĩria ngaahingia kĩranĩro gĩakwa kĩa wega kĩria nderĩre nyũmba ya Isiraeli na nyũmba ya Juda.

¹⁵ “ ‘Matukũ-inĩ macio o na ihĩnda rĩu-rĩ,
nĩngarahũrĩra Daudi mũndũ mũthingu ũgerekanĩtio na rũhonge rwa mũtĩ;
nĩageekaga maĩndũ marĩa magĩrĩre na ma kĩhootho bũrũri-inĩ.

¹⁶ Matukũ-inĩ macio, Juda nĩgũkahonokanio,
nakuo Jerusalemu gũtũũre kũrĩ kũgitĩre.

Nake ageetagwo rĩitwa rĩrĩ
Jehova-Ũthingu-Witũ.’

¹⁷ Nĩgũkorwo Jehova ekuuga atĩrĩ: ‘Daudi ndarĩ hĩndĩ akaaga mũndũ wa gũkarĩra gĩtĩ kĩa ũnene kĩa nyũmba ya Isiraeli,

¹⁸ kana athĩnjĩri-Ngai, arĩa Alawii, mage mũndũ wa gũikara mbere yakwa hĩndĩ ciothe acinage maruta ma njino, na maruta ma mũtu, o na arutage magongona marĩa ma o mũthenya.’ ”

¹⁹ Nĩngĩ ndũmĩrĩri ya Jehova nĩyakinyĩrĩire Jeremia akĩrwo atĩrĩ,

²⁰ “Jehova ekuuga atĩrĩ: ‘Angĩkorwo inyuũ mwahota gũthũkia kĩrĩkanĩro gĩakwa na mũthenya, na kĩrĩkanĩro gĩakwa na ũtukũ, nĩgeetha mũthenya na ũtukũ itigacooke kũgĩa hĩndĩ irĩa yagĩrĩire-rĩ,

²¹ nakĩo kĩrĩkanĩro kĩrĩa ndaarĩkanĩire na Daudi ndungata yakwa, o na kĩrĩkanĩro kĩrĩa ndaarĩkanĩire na Alawii arĩa athĩnjĩri-Ngai arĩa matungataga marĩ mbere yakwa, kĩaahota gũthũkio, nake Daudi akĩage gũcoka kũgĩa na mũndũ wa rũciaro rwake wa gũthamakaga arĩ gĩtĩ-inĩ gĩake kĩa ũnene.

²² Nĩngatũma njiaro cia Daudi ndungata yakwa, o na Alawii acio matungataga marĩ mbere yakwa maingĩe o ta njata cia igũrũ iria itangĩtarĩka nĩ ũndũ wa kũngĩha, o na ta mũthanga ũria ũrĩ hũgũrũrũ-inĩ cia iria ũria ũtangĩthimĩka ũria ũigana.’ ”

²³ O rĩngĩ ndũmĩrĩri ya Jehova nĩyakinyĩrĩire Jeremia akĩrwo atĩrĩ,

²⁴ “Kaĩ ũtamenyete andũ aya maroiga atĩrĩ, ‘Jehova nĩatete mothamaki marĩa meerĩ ethuurĩire’? Nĩ ũndũ ũcio mamenaga andũ akwa na matimoonaga ta marĩ rũrĩrĩ.

²⁵ Jehova ekuuga atĩrĩ: ‘Angĩkorwo ndiigĩte kĩrĩkanĩro gĩakwa na mũthenya na ũtukũ, o na mawatho marĩa marũmu ma igũrũ na thĩ-rĩ,

²⁶ hĩndĩ iyo nĩngagũteanĩria njiaro cia Jakubu na cia Daudi ndungata yakwa, na njage gũthuura ũmwe wa aanake ake atũke wa gũthamakĩra njiaro cia Iburahĩmu, na cia Isaaka, na cia Jakubu. Nĩgũkorwo nĩngamacookeria ũgaacĩru wao na ndĩmaiguĩre tha.’ ”

34

Zedekia kwĩrwo Nĩegũtahwo

¹ Rĩrĩa Nebukadinezaru mũthamaki wa Babuloni aarũaga mbaara na Jerusalemu na matũũra marĩa maarĩrigiicĩrie, arĩ na mbũtũ ciake cia ita, hamwe na mothamaki marĩa maathagwo nĩwe, na ndũrĩrĩ ciothe ciakuo, ndũmĩrĩri ĩno nĩyakinyĩrĩire Jeremia yumĩte kũrĩ Jehova, akĩrwo atĩrĩ,

² “Jehova Ngai wa Isiraeli ekuuga atĩrĩ: Thĩ kũrĩ Zedekia mũthamaki wa Juda, ũmwĩre atĩrĩ, ‘Jehova ekuuga atĩrĩ: Ndĩ hakuhi kũneana itũũra rĩrĩ inene kũrĩ mũthamaki wa Babuloni, nake nĩekũrĩcina na mwaki rĩthire.

³ Nawe ndũkahonoka atĩ wĩherie moko-inĩ make, tondũ ti-itherũ nũkanyĩitwo na ũneanwo kũrĩ we. Nĩũkeyonera mũthamaki wa Babuloni na maitho maku, na nĩmũkaranĩria nake ũthiũ kwa ũthiũ. Nawe nĩũgatwarwo Babuloni.

⁴ “No rĩrĩ, ta thĩkĩrĩria kĩranĩro kĩa Jehova, wee Zedekia mũthamaki wa Juda. Jehova ekuuga atĩrĩ ũhoru ũgũkoniĩ: Wee ndũkooragwo na rũhiũ rwa njora;

⁵ ũgaakua gĩkuũ gĩa thayũ. O ta ũria andũ maakirie mwaki wa macakaya nĩ ũndũ wa gũtũia maithe maku, o acio athamaki arĩa maarĩ mbere yaku-rĩ, ũguo noguo magaakia mwaki nĩ ũndũ wa gũgũtũia na magũcakaĩre, makiugaga atĩrĩ, “Iĩa, Mwathi witũ-ĩ!” Nĩĩ mwene nĩ nĩ ndakwĩrĩra ũhoru ũcio, ũguo nĩguo Jehova ekuuga.’ ”

⁶ Nake Jeremia ũcio mũnabii akĩra Zedekia mũthamaki wa Juda maũndũ macio mothe, arĩ kũu Jerusalemu,

⁷ hĩndĩ iyo mbũtũ cia ita cia mũthamaki wa Babuloni ciahũũranaga na Jerusalemu o na matũũra macio mangĩ ma Juda marĩa meyũmĩrĩrie, nĩmo Lakishi na Azeka. Macio moiki no mo matũũra marĩa matigaire harĩ marĩa mairigĩrwo na hinya kũu Juda.*

Kuohorwo kwa Ngombo

⁸ Ndũmĩrĩri nĩyakinyĩrĩire Jeremia yumĩte kũrĩ Jehova thuutha wa Mũthamaki Zedekia kũrĩkanĩra kĩrĩkanĩro na andũ othe arĩa maarĩ Jerusalemu maanĩrĩre ũhoru wa kuohorwo kwa ngombo.

⁹ Mũndũ o wotho angĩtuĩka nĩekuohora ngombo ciake cia Ahibirania, cia arũme na cia andũ-a-nja; gũtirĩ mũndũ o na wĩrĩkũ wagĩrĩrwo nĩ kũiga Mũyahudi ũria ũngĩ arĩ ngombo.

¹⁰ Nĩ ũndũ ũcio anene othe o na andũ arĩa maatoonyire kĩrĩkanĩro-inĩ kũu, magĩtikĩra atĩ nĩmekũrekereria ngombo ciao cia arũme na cia andũ-a-nja, na atĩ matigũcoka kũmaiga ũkombo-inĩ. Magĩgĩtikĩra ũhoru ũcio na makĩmarekereria.

¹¹ No rĩrĩ, thuutha-inĩ nĩmericũkirwo, makĩnyĩita andũ acio mohorete na makĩmatua ngombo rĩngĩ.

* 34:7 Matũũra ma Lakishi na Azeka mairigĩtuo nĩ Rehoboamu mũrũ wa Solomoni (2Maũ 11:5, 9).

¹² Hĩndĩ Ƴo ndũmĩrĩri ya Jehova nĩyakinyĩrĩire Jeremia, akĩrwo atĩrĩ:

¹³ “Jehova, Ngai wa Isiraeli, ekuuga atĩrĩ: Nĩndarĩkanĩire na maithe manyu ma tene rĩrĩa ndamarutĩre bũrũri wa Misiri, ngĩmaruta bũrũri wa ũkombo, ngĩmeera atĩrĩ,

¹⁴ ‘Hĩndĩ ciothe mwaka-inĩ wa mũgwanja, o mũndũ o mũndũ wanyu wothe no nginya arekagĩrĩrie mũrũ wa ithe Mũhibirania o wothe ũria wĩyendetie kũrĩ we. Thuutha wa gũgũtungata mĩaka itandatũ-rĩ, no nginya ũmũrekererĩ.’ No maithe manyu matigana gũũthĩkĩrĩria kana kũrũmbũiya ũhoru ũcio wakwa.

¹⁵ Nĩmwĩrĩga kwĩrĩra, na mũgũlka maũndũ marĩa magĩrĩire makĩonwo nĩ nĩ: Tondũ o ũmwe wanyu nĩanĩrĩire ũhoru wa kuohorwo kwa mũndũ o mũndũ bũrũri-inĩ. O na nĩngĩ mũkĩgĩa na kĩrĩkanĩro kũu mũrĩ mbere yakwa thĩnĩ wa nyũmba irĩa itanĩtio na rĩtwa rĩakwa.

¹⁶ No rĩu nĩmũgarũrũkĩte mũgathaahia rĩtwa rĩakwa; mũndũ o mũndũ wanyu nĩacooketie ngombo yake ya mũndũ mũrĩme na ya mũndũ-wa-nja irĩa arekereirĩe itĩthĩre o kũria ngĩenda. Nĩmũmatũite ngombo cianyu rĩngĩ.

¹⁷ “Nĩ ũndũ ũcio, Jehova ekuuga atĩrĩ: Inyuũ nĩmwagĩte kũnjathĩkĩra: mũtianĩrĩire kuohorithio kwa andũ a bũrũri wanyu. Nĩ ũndũ ũcio rĩu nĩngwanĩrĩra ‘kuohorithio’ kwanyu, ũguo nĩguo Jehova ekuuga, nakuo nĩ ‘kuohorithio’ nĩguo mũũragwo na rũhiũ rwa njora, na mũthiro, na ng’aragu. Nĩngatũma mũtuĩke kĩndũ gĩa gũthũũrwo mũno mothamaki-inĩ mothe ma gũkũ thĩ.

¹⁸ Andũ arĩa magararĩte kĩrĩkanĩro gĩakwa, na makaaga kũhingia mohoro ma kĩrĩkanĩro kũu maarĩkanĩire marĩ mbere yakwa, ngaameka o ta njaũ irĩa maatinanĩrie icunjĩ igĩrĩ, makĩgerera gatagatĩ ga icunjĩ icio ciayo.

¹⁹ Atongoria a Juda na a Jerusalemu, na andũ arĩa mehokeirwo mawĩra ma kwa mũthamaki, na athĩnjĩri-Ngai, na andũ othe a bũrũri arĩa magereire gatagatĩ ga icunjĩ icio cieri cia njaũ iyo-rĩ,

²⁰ nĩngamaneana kũrĩ thũ ciao iria ciendaga kũmaruta muoyo. Ciimba ciao igaatuĩka irio cia nyoni cia riera-inĩ, na cia nyamũ cia gĩthaka.

²¹ “Nĩnganeana Zedekia mũthamaki wa Juda na anene ake kũrĩ thũ ciao iria ciendaga kũmaruta muoyo, ndĩmaneane kũrĩ mbũtũ cia ita cia mũthamaki wa Babuloni, icio ciambĩte kũmweherera.

²² Nĩngũruta watho, nĩguo Jehova ekuuga, na nĩngamacookia gũkũ itũũra-inĩ rĩrĩ inene. Nĩmakahũũrana narĩo, marĩtahe na marĩcine. Nĩngĩ nĩngonũha matũũra ma Juda makire ihooru, na kwage mũndũ ũngĩtũũra kuo.”

35

Ciana cia Rekabu

¹ Īno nĩyo ndũmĩrĩri irĩa yakinyĩrĩire Jeremia yumĩte kũrĩ Jehova hĩndĩ ya wathani wa Jehoiakimu mũrũ wa Josia, mũthamaki wa Juda, akĩrwo atĩrĩ:

² “Thĩ kũrĩ andũ a nyũmba ya Rekabu, ũmeere moke kanyũmba-inĩ kamwe ga tũtũ tũrĩ rwere-inĩ rwa nyũmba ya Jehova, nawe ũmahe ndĩbei manyue.”

³ Nĩ ũndũ ũcio ngĩthĩ ngĩgũra Jaazania mũrũ wa Jeremia mũrũ wa Habazania, hamwe na ariũ a ithe, o na ariũ ake othe, na andũ a nyũmba iyo yotha ya Rekabu.

⁴ Ngĩmarehe thĩnĩ wa nyũmba ya Jehova, ngĩmatoonyia kanyũmba ka ariũ a Hanani mũrũ wa Igidalia, mũndũ wa Ngai. Kanyũmba kau kaariganĩtie na kanyũmba ka anene, karĩa kaarĩ hau igũrũ rĩa nyũmba ya Maaseia mũrũ wa Shalumu, ũrĩa warĩ mũikaria wa mũrango.

⁵ Ngĩcooka ngĩga mbakũri ciyũrĩte ndĩbei, o na ngĩga ikombe mbere ya andũ acio a nyũmba ya Rekabu, ngĩmeera atĩrĩ, “Nyuai ndĩbei ĩno.”

⁶ No-o magĩcookia atĩrĩ, “Itũhĩ tũtĩnyuuaga ndĩbei, nĩ ũndũ ithe witũ wa tene, Jonadabu mũrũ wa Rekabu, nĩatũtigĩire watho, akiuga atĩrĩ, ‘Mũtikananyue ndĩbei, inyuũ ene kana njiaro cianyu.*

⁷ Nĩngĩ-rĩ, mũtikanaake nyũmba, kana mũhaande mbeũ, kana mũhaande mĩgũnda ya mĩthabibũ; mũtikanagĩe na kĩndũ o na kĩmwe kĩa indo icio, no rĩrĩ, mũgũtũũra mũikaraga hema-inĩ. Hĩndĩ Ƴo nĩmũgatũũra matukũ maingĩ bũrũri ũyũ mũikaraga ta mũrĩ ageni.’

⁸ Nĩtũtũũrĩte twathĩkĩire ũndũ o wothe ũrĩa ithe witũ wa tene Jonadabu mũrũ wa Rekabu aatwathire. Gũtirĩ mũndũ witũ ithuĩ, kana atumia aitũ, kana ariũ na airĩtu aitũ, ũrĩ wanyua ndĩbei,

* 35:6 ũyũ warĩ mwĩhĩtwa wa njiaro cia Rekabu ũrĩa mehĩtite atĩ matikananyua ndĩbei.

⁹ kana agiaka nyumba ya gütüürwo, kana akigĩa mīgũnda ya mīthabibũ, kana ithaka, o na kana akehaandira irio.

¹⁰ Tütüürite hema-inĩ twathikagĩra ũrĩa wothe ithe witũ wa tene Jonadabu aatwathire.

¹¹ No rĩria Nebukadinezaru mūthamaki wa Babuloni aahithũkĩire bũrũri ũyũ, nĩtwoigire atĩrĩ: ‘Ūkĩrai, no nginya tũthĩi Jerusalemu tũũrĩre mbũtũ cia ita cia Babuloni na cia Asuriata.’ Nĩ ũndũ ũcio tũkoretwo tũgũikara gũkũ Jerusalemu.”

¹² Ningĩ ndũmĩrĩri ya Jehova igĩkinyĩra Jeremia, akũrwo atĩrĩ:

¹³ “Jehova Mwene-Hinya-Wothe, Ngai wa Isiraeli, ekuuga atĩrĩ: Thiũ ũkeere andũ a Juda na arĩa othe matũũraga Jerusalemu atĩrĩ: ‘Kai inyuĩ mūtangũruta ũndũ nĩguo mwathĩkĩre ciugo ciakwa?’ ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

¹⁴ ‘Jonadabu mũrũ wa Rekabu aathire ariũ ake matikananyue ndibei, nāguo watho ũcio wake matũũrĩte maũhingagia. O na nginya ũmũthĩ matinyuuaga ndibei, nĩgũkorwo nĩmathikagĩra watho ũcio wa ithe wao wa tene. No rĩrĩ, inyuĩ ndĩmwarĩirie kaingĩ kaingĩ, no mũtirĩ mwanjathĩkĩra.

¹⁵ Ndĩmũtũmĩire ndungata ciakwa ciothe cia anabii kaingĩ kaingĩ. Nao mamwĩraga atĩrĩ, “Mũndũ o wothe wanyu no nginya atigane na mĩthiire yake ya waganu na aagĩrie ciiko ciake; tĩgai kũrũmĩrĩra ngai ingĩ kana gũcitungatagĩra. Na inyuĩ nĩmũgatũũra bũrũri ũyũ ndaamũheire inyuĩ o na maithe manyu.” No inyuĩ mũtiigana kũrũmbũiya ũhoru ũcio kana gũũthikĩrĩra.

¹⁶ Njaro icio cia Jonadabu mũrũ wa Rekabu nĩhingĩtie watho ũcio ithe wao wa tene aacitĩgĩire, no andũ aya matinjathĩkĩire.’

¹⁷ “Nĩ ũndũ ũcio, Jehova Ngai Mwene-Hinya-Wothe, Ngai wa Isiraeli, ekuuga atĩrĩ: ‘Ta thikĩrĩria! Nĩngũrehithĩria Juda o na mũndũ wothe ũtũũraga Jerusalemu mwanangiko ũrĩa wothe ndoigire nĩngamarehere. Nii ndaamaarĩirie, no-o makĩrega gũthikĩrĩria; ndaametire no-o makĩrega kũnjĩtika.’”

¹⁸ Nake Jeremia agĩcooka akũira andũ a nyumba ya Rekabu atĩrĩ, “Jehova Mwene-Hinya-Wothe, Ngai wa Isiraeli, ekuuga atĩrĩ: ‘Inyuĩ nĩmwathĩkĩire watho wa Jonadabu, ithe wanyu wa tene, na mũkarũmĩrĩra mataaro make mothe, na nĩmwĩkĩte ũrĩa wothe aamwathire.’

¹⁹ Nĩ ũndũ ũcio, Jehova Mwene-Hinya-Wothe, o we Ngai wa Isiraeli, ekuuga atĩrĩ: ‘Jonadabu mũrũ wa Rekabu ndarĩ hĩndĩ akaaga mũndũ wa kũndungatĩra.’”

36

Jehoiakimu Gũcina Ibuku rĩa Gĩkũnjo rĩa Jeremia

¹ Mwaka-inĩ wa ina kuuma Jehoiakimu mũrũ wa Josia atuĩka mūthamaki wa Juda-rĩ, ndũmĩrĩri ino nĩyakinyĩire Jeremia yumĩte harĩ Jehova, akũrwo ũũ:

² “Oya ibuku rĩa gĩkũnjo wandike thĩinĩ warĩo mohoro marĩa mothe ngũheete makoniĩ Isiraeli na Juda, o hamwe na ndũrĩrĩ iria ingĩ ciothe, kuuma ihinda rĩria ndambĩrĩrie gũkwarĩria hĩndĩ ya wathani wa Josia, o nginya ũmũthĩ.

³ Hihĩ rĩria andũ a Juda makaigua ũhoru wa mwanangiko ũrĩa wothe njiirĩrie kũmarehithĩria-rĩ, mũndũ o mũndũ wao ahota kũgarũrũka atigane na mĩthiire yake ya waganu; na nĩ nĩngamarekera waganu wao na mehia mao.”

⁴ Nĩ ũndũ ũcio Jeremia agĩta Baruku mũrũ wa Neria, nake Jeremia akĩmwĩra maũndũ marĩa mothe Jehova aamwarĩirie, nake Baruku akamandĩka ibuku-inĩ rĩru rĩa gĩkũnjo.

⁵ Hĩndĩ iyo Jeremia akũira Baruku atĩrĩ, “Nii ndĩmuohe; ndingĩhota gũthĩi hekarũ-inĩ ya Jehova.

⁶ Nĩ ũndũ ũcio thĩi arĩ we kũu nyũmba-inĩ ya Jehova mũthenya ũmwe ũrĩa kwĩhingagwo kũria irio, nawe ũthomere andũ acio kuuma ibuku-inĩ rĩrĩ rĩa gĩkũnjo maũndũ marĩa maarĩtio nĩ Jehova, macio wee wandĩkire o ta ũrĩa nĩ ndaakwĩraga wandĩke.

⁷ Hihĩ maahota kũrehe mathaithana mao harĩ Jehova, na o mũndũ wao atigane na mĩthiire yake ya waganu, nĩ ũndũ marakara na mang’ũri marĩa matũũrũro andũ aya nĩ Jehova nĩ manene.”

⁸ Nake Baruku mũrũ wa Neria nĩekire ũrĩa wothe Jeremia ũria mũnabii aamwĩrĩte eeki; agĩthoma ndũmĩrĩri iyo ya Jehova kũu thĩinĩ wa hekarũ kuuma ibuku-inĩ rĩru rĩa gĩkũnjo.

⁹ Na rĩrĩ, mweri-inĩ wa kenda wa mwaka wa itano wa wathani wa Jehoiakimu mũrũ wa Josia mūthamaki wa Juda, ihinda rĩa kwĩhinga kũria irio mbere ya Jehova nĩrĩanĩrũro kũrĩ andũ othe a Jerusalemu, o na arĩa angĩ othe mookĩte kuuma matũũra ma Juda.

¹⁰ Kuuma kanyũmba-inĩ ka Gemaria mũrũ wa Shafani ũrĩa mwandĩki, karĩa kaarĩ o kũu nja ya na igũrũ, itoonyero-inĩ rĩa Kihingo kĩa Kierũ kĩa hekarũ, Baruku agĩthomera andũ othe ciugo cia Jeremia kuuma ibuku-inĩ rĩu rĩa gĩkũnjo kũu hekarũ-inĩ ya Jehova.

¹¹ Rĩrĩa Mikaia mũrũ wa Gemaria, mũrũ wa Shafani aiguire ndũmĩrĩri iyo ya Jehova yothe kuuma ibuku-inĩ rĩu rĩa gĩkũnjo-rĩ,

¹² agĩkũrũka agĩtoonya kanyũmba-inĩ ka mwandĩki karĩa kaarĩ kũu nyũmba-inĩ ya ũthamaki, harĩa anene othe maikarĩte, nao nĩo: Elishama ũrĩa mwandĩki, na Delia mũrũ wa Shemaia, na Elinathani mũrũ wa Akibori, na Gemaria mũrũ wa Shafani, na Zedekia mũrũ wa Hanania, na anene arĩa angĩ othe.

¹³ Mikaia aarĩkia kũmahe ũhoru wothe ũrĩa aigũite Baruku agĩthomera andũ kuuma ibuku-inĩ rĩa gĩkũnjo-rĩ,

¹⁴ anene acio othe magĩtũma Jehudi mũrũ wa Nethania, mũrũ wa Shelemia, mũrũ wa Kushi, athĩ akeere Baruku atĩrĩ, "Oya ibuku rĩu rĩa gĩkũnjo, rĩu ũthomeire andũ, ũũke narĩo." Nĩ ũndũ ũcio Baruku mũrũ wa Neria agĩthĩ hau maarĩ anyiĩtĩte ibuku rĩu rĩa gĩkũnjo na guoko gwake.

¹⁵ Nao makĩmwĩra atĩrĩ, "Rũu ta ikara thĩ, ũtũthomere."

Nĩ ũndũ ũcio Baruku akĩmathomera.

¹⁶ Rĩrĩa maaiguire mohoro macio mothe, makĩrorana marĩ na guoya, makĩra Baruku atĩrĩ, "No nginya tũkinyĩrie mũthamaki ũhoru ũcio wothe."

¹⁷ Ningĩ magĩcooka makĩũria Baruku atĩrĩ, "Ta twĩre, maũndũ macio mothe wamandĩkire atĩa? Nĩ Jeremia wakwĩraga nawe ũkamaandĩka?"

¹⁸ Baruku akĩmacookeria atĩrĩ, "ĩ, nĩwe wanjĩrĩraga mohoro macio mothe, na nĩ ngamaandĩka na rangi ibuku-inĩ rĩrĩ rĩa gĩkũnjo."

¹⁹ Nao anene acio makĩra Baruku atĩrĩ, "Wee na Jeremia thĩĩ mwĩhithe. Mũtikareke mũndũ o na ũ amenye kũria mũrĩ."

²⁰ Maarĩkia kũiga ibuku rĩu rĩa gĩkũnjo kanyũmba-inĩ ka Elishama, ũrĩa mwandĩki, magĩtoonya harĩa mũthamaki aarĩ kũu nyũmba yake ya thĩinĩ makĩmũhe ũhoru ũcio wothe.

²¹ Mũthamaki nake agĩtũma Jehudi agĩre ibuku rĩu rĩa gĩkũnjo, nake Jehudi akĩrĩrehe kuuma kanyũmba-inĩ ka Elishama, ũrĩa mwandĩki, akĩrĩthomera mũthamaki na anene acio othe marũgamĩte hau harĩ mũthamaki.

²² Kwarĩ mweri wa kenda, nake mũthamaki aikarĩte nyũmba-inĩ irĩa aikaraga hĩndĩ ya kĩmera kĩa heho, na haarĩ na mwaki waakanaga riiko-inĩ hau mbere yake.

²³ Jehudi aathoma icigo ithatũ kana inya cia ibuku rĩu rĩa gĩkũnjo-rĩ, mũthamaki nake agacitĩnia na kahĩũ ka mwandĩki, agacikia riiko-inĩ, o nginya rĩrĩa ibuku rĩu rĩa gĩkũnjo rĩacacirwo rĩothe.

²⁴ Mũthamaki na andũ arĩa othe maamũtungataga arĩa maiguire mohoro macio matiigana gwĩtigĩra, o na kana magĩtembũranga nguo ciao.

²⁵ O na gũtũka Elinathani, na Delia, na Gemaria nĩmathaitĩre mũthamaki ndagacine ibuku rĩu rĩa gĩkũnjo-rĩ, nĩaregire kũmathikĩrĩria.

²⁶ Handũ ha ũguo, mũthamaki agĩatha Jerameel, mũrũ ũmwe wa mũthamaki, na Seraia mũrũ wa Azirieli, na Shelemia mũrũ wa Abideli, nĩguo manyiite Baruku ũcio mwandĩki, na Jeremia ũrĩa mũnabii. No rĩrĩ, Jehova nĩamahithĩte.

²⁷ Thuutha wa mũthamaki gũcina ibuku rĩu rĩa gĩkũnjo rĩria rĩandĩkĩtwo mohoro nĩ Baruku ta ũrĩa eerĩtwo nĩ Jeremia andĩke-rĩ, ndũmĩrĩri ya Jehova nĩyakinyĩrĩre Jeremia, akĩrwo atĩrĩ:

²⁸ "Oya ibuku rĩngĩ rĩa gĩkũnjo wandĩke thĩinĩ warĩo mohoro marĩa mothe maarĩ ibuku-nĩ rĩu rĩa mbere, rĩu Jehoiakimu mũthamaki wa Juda acacĩre.

²⁹ Ningĩ wĩre Jehoiakimu mũthamaki wa Juda atĩrĩ, 'Jehova ekuuga atĩrĩ: Nĩwacĩnĩre ibuku rĩu rĩa gĩkũnjo, ũkĩũria atĩrĩ, "Nĩ kĩ gĩtũmĩte wandĩke atĩ, ti-itherũ mũthamaki wa Babuloni nĩagooka kwananga bũrũri ũyũ na eherie andũ na nyamũ kuo?"

³⁰ Nĩ ũndũ ũcio, Jehova ekuuga atĩrĩ ũndũ ũkonĩĩ Jehoiakimu mũthamaki wa Juda: Ndakagĩ na mũndũ wa gũikarĩra gĩtĩ kĩa ũnene kĩa Daudi; kĩimba giake gĩgaateeo, na kĩanĩkĩrwo riũa mũthenya, na kĩhĩe nĩ mbaa ũtũkũ.

³¹ Nĩngamũherithia we hamwe na ciana ciake, na arĩa mamũtungataga, nĩ ũndũ wa waganu wao; nĩngarehithĩria arĩa othe matũũraga Jerusalemu na andũ a Juda mwanangĩko ũrĩa wothe ndaarĩre ũhoru waguo ũmakoniĩ, tondũ nĩmagĩte gũthikĩrĩria."

³² Nĩ ũndũ ũcio Jeremia akĩoya ibuku rĩngĩ rĩa gĩkũnjo, akĩrĩnengera Baruku mũrũ wa Neria ũcio mwandĩki, nake akĩandĩka ibuku-inĩ rĩu mohoro mothe marĩa aacookire kũheo nĩ Jeremia, o macio maandĩkĩtwo ibuku-inĩ rĩria Jehoiakimu mũthamaki wa Juda

aacinĩte na mwaki; na hakĩongererwo mohoro mangĩ maingĩ maahaanaine na macio ma mbere.

37

Jeremia gũikio Njeera

¹ Na rĩrĩ, Zedekia mūrũ wa Josia nĩatuirwo mũthamaki wa Juda nĩ Nebukadinezaru mũthamaki wa Babuloni, nake agĩthamaka ithenya rĩa Jekonia mūrũ wa Jehoiakimu.

² No rĩrĩ, we mwene o na kana arĩa maamũtungatagĩra, na andũ a bũrũri ũcio matiarũmbũirie ciugo iria Jehova aarĩtie na kanua ka Jeremia ũcio mũnabii.

³ Nake Mũthamaki Zedekia agĩtũma Jehukali mūrũ wa Shelemia marĩ na Zefania mūrũ wa Maaseia ũria mũhĩnjĩri-Ngai mathĩĩ kũrĩ Jeremia ũcio mũnabii, mamũtwarĩre ndũmĩrĩri ĩno: “Twagũthaita ũtũhooere kũrĩ Jehova, Ngai witũ.”

⁴ Na rĩrĩ, ihinda rĩu Jeremia aarĩ na wiyathi wa gũceeranga gatagatĩ-inĩ ka andũ, nĩgũkorwo ndaakoretwo aikĩtio njeera.

⁵ Hĩndĩ ĩyo mbũtũ cia ita cia Firaũni nĩcioimagarĩte kuuma bũrũri wa Misiri, na rĩrĩa andũ a Babuloni arĩa maarigiũcĩrie Jerusalemu maiguire ũhoru wacio, makĩhũndũka, makĩehera kũu Jerusalemu.

⁶ Hĩndĩ ĩyo ndũmĩrĩri ya Jehova igĩkinyĩra Jeremia ũcio mũnabii, akĩrwo atĩrĩ,

⁷ “Jehova, Ngai wa Isiraeli, ekuuga atĩrĩ: ĩra mũthamaki wa Juda, ũcio ũgũtũmĩte ũũke ũhooe kĩrĩra harĩ nĩ, atĩrĩ, ‘Mbũtũ cia ita cia Firaũni icio irooka gũgũteithia-rĩ, nĩgũcũoka bũrũri wacio, kũu bũrũri wa Misiri.

⁸ Hĩndĩ ĩyo nao andũ a Babuloni nĩmagacũoka gũkũ na matharĩkĩre itũũra rĩrĩ inene, marĩtũnyane na marĩcine na mwaki.’

⁹ “Jehova ekuuga atĩrĩ: Tigai kwĩheenia, mũgĩcĩiria atĩrĩ, ‘Andũ a Babuloni ti-itherũ nĩmegũtigana na ithũ matweherere.’ Matigeeka ũguo!

¹⁰ O na mũngĩhoota mbũtũ ciothe cia ita cia andũ a Babuloni icio iramũtharĩkĩra, na gũtũike atĩ no andũ arĩa matiihangĩtio matigĩtuo hema-inĩ ciao-rĩ, no moime kũu hema-inĩ na macine itũũra rĩrĩ na mwaki.”

¹¹ Thuutha wa mbũtũ icio cia ita cia andũ a Babuloni kwehera kũu Jerusalemu nĩ ũndũ wa mbũtũ cia Firaũni,

¹² Jeremia nĩoimagarire kuuma itũũra-inĩ rĩu inene nĩguo athĩ bũrũri wa Benjamini akenyiĩtũre igai rĩake rĩa gĩthaka gatagatĩ-inĩ ka andũ arĩa maarĩ kuo.

¹³ No rĩrĩa aakinyire Kĩhingo-inĩ kĩa Benjamini, mũnene wa arangĩri ũria wetagwo Irija mūrũ wa Shelemia, mūrũ wa Hanania, akĩmũnyũita, akiuga atĩrĩ, “Wee nĩ kũũra ũroora ũthĩĩ ũkeneane kũrĩ andũ a Babuloni!”

¹⁴ Jeremia akĩmwĩra atĩrĩ, “Aca ũguo tiguu! Nĩ ti kũũra ndĩroora ngeneane kũrĩ andũ a Babuloni.” No Irija akĩrega kũmũthikĩrĩria; handũ ha ũguo akĩnyũita Jeremia, akĩmũtwara kũrĩ anene.

¹⁵ Anene acio nĩmarakarĩire Jeremia, na magĩathana ahũũrwo na ahingĩrwo nyũmba ya Jonathani ũria mwandĩki, irĩa maatuĩte njeera.

¹⁶ Nake Jeremia agĩtoonyio mungu-inĩ warĩ kanyũmba ga thĩĩni mũno kũu kioho-inĩ, kũria aikarire matukũ maingĩ.

¹⁷ Na thuutha ũcio Mũthamaki Zedekia agĩtũmana areehwo kũu nyũmba-inĩ ya ũthamaki. Arĩ kũu, mũthamaki akĩmũũria na hitho atĩrĩ, “Hihĩ nĩ harĩ ndũmĩrĩri yumĩte kũrĩ Jehova?”

Nake Jeremia akĩmũcũokeria atĩrĩ, “Īĩ, nĩ kũrĩ; wee nĩũkaneanwo moko-inĩ ma mũthamaki wa Babuloni.”

¹⁸ Nĩngĩ Jeremia akũira Mũthamaki Zedekia atĩrĩ, “Nĩ ũndũ ũrĩkũ ngwĩhĩtie we mwene, kana ndungata ciaku, o na kana andũ aya, nĩguo njikio njeera?”

¹⁹ Marĩ ha anabii acio aku, acio maakũrathĩire ũhoru atĩrĩ, ‘Mũthamaki wa Babuloni ndagagũtharĩkĩra wee o na kana bũrũri ũyũ?’

²⁰ Na rĩu-rĩ, wee mũthamaki mwathi wakwa, ĩtikĩra gũthikĩrĩria. Njĩtikĩria ndeehe mathaitana makwa mbere yaku: Ndũkanjookie nyũmba ya Jonathani ũria mwandĩki, ndigakuĩre kuo.”

²¹ Nake Mũthamaki Zedekia akĩruta watho, akiuga atĩ Jeremia aigwo kũu nja ĩria ya arangĩri, na aheagwo mũgate o mũthenya ũrutĩtuo barabara-inĩ ya arugi mĩgate, o nginya rĩrĩa mĩgate ĩgaathira kũu itũũra-inĩ inene. Nĩ ũndũ ũcio Jeremia agĩũkara kũu nja ĩyo ya arangĩri.

38

¹ Nao Shefatia mūrū wa Matani, na Gedalia mūrū wa Pashuri, na Jehukali mūrū wa Shemalia, o na Pashuri mūrū wa Malikija nimaiguire ūrĩa Jeremia eeraga andū othe, rĩrĩa oigire atĩrĩ,

² “Jehova ekuuga atĩrĩ: ‘Mündũ ūrĩa wothe ūgũikara itũũra-inĩ rĩrĩ inene nĩakooraagwo na rũhiũ rwa njora, kana ng’aragu, kana mũthiro, no ūrĩa ūgwĩtwara kũrĩ andũ a Babuloni niagatũũra muoyo. Nĩakahonokia muoyo wake; niagatũũra muoyo.’

³ Ningĩ, Jehova ekuuga atĩrĩ: ‘Itũũra rĩrĩ inene no nginya rĩkaneanwo kũrĩ mbũtũ cia ita cia mũthamaki wa Babuloni, ūrĩa ūkaarĩtunyana.’”

⁴ Hĩndĩ iyo anene makĩira mũthamaki atĩrĩ, “Mündũ ūyũ aagĩrĩre ooragwo. Nĩaratũma thigari irĩa itigaire gũkũ itũũra-inĩ rĩrĩ inene cĩtigĩre, o ūndũ ūmwe na andũ aya othe, nĩ ūndũ wa maũndũ macio arameera. Mündũ ūyũ ndarĩ ūndũ mwega areciĩrĩria andũ aya tiga o ūũru.”

⁵ Mũthamaki Zedekia agĩcookia atĩrĩ, “Arĩ moko-inĩ manyu; mũthamaki ndangĩgirĩria mwĩke ūrĩa inyuĩ mũkwenda.”

⁶ Nĩ ūndũ ūcio makĩnyũta Jeremia makĩmũikia irima rĩa maaĩ rĩa Malikija, ūrĩa mūrū wa mũthamaki, rĩrĩa rĩarĩ kũu nja iyo ya arangĩri.* Magĩkũrũkia Jeremia irima rĩu rĩa maaĩ na mĩkanda; no rĩtiarĩ na maaĩ, no mũtondo rĩarĩ, nake Jeremia agĩtoonyerera kũu mũtondo-inĩ ūcio.

⁷ No rĩrĩ, Ebedi-Meleku ūrĩa Mũkushi, ūmwe wa arĩa mehokeirwo wĩra wa kũu nyũmba-inĩ ya ūthamaki, nĩaiguire atĩ nĩmaikĩtie Jeremia irima rĩu rĩa maaĩ. Hĩndĩ iyo mũthamaki aikarĩte Kĩhingo-inĩ kĩa Benjamini,

⁸ Ebedi-Meleku akiuma hau nja ya nyũmba ya ūthamaki, akĩmwĩra atĩrĩ,

⁹ “Mũthamaki mwathi wakwa, andũ aya nĩmekĩte ūũru nĩ ūndũ wa maũndũ maya mothe mekĩte Jeremia ūrĩa mũnabii. Nĩmamũikĩtie irima rĩa maaĩ, akuĩre kuo nĩ ng’aragu, tondũ migate kirie gũthira gũkũ itũũra-inĩ inene.”

¹⁰ Hĩndĩ iyo mũthamaki agĩatha Ebedi-Meleku ūcio Mũkushi, akĩmwĩra atĩrĩ: “Oya andũ mĩrongo itatũ kuuma haha mũthĩĩ nao mũkarute Jeremia ūcio mũnabii kuuma irima rĩu rĩa maaĩ atanakua.”

¹¹ Nĩ ūndũ ūcio Ebedi-Meleku akĩoya andũ acio, agĩthĩ nao, nao magĩtoonya kanyũmba kaarĩ rungu rwa harĩa haagagwo mũthiithũ wa indo cia bata kũu thĩĩni wa nyũmba ya ūthamaki. Akĩoya ndangari imwe cia nguo ngũrũ, na nguo irĩa ndũiku ciarĩ kuo, agĩciũkũrũkia Jeremia na mĩkanda kũu irima rĩa maaĩ.

¹² Ebedi-Meleku ūcio Mũkushi, akĩra Jeremia atĩrĩ: “Ikĩra nguo icio ngũrũ na ndangari icio njegeeke, wĩrigĩrĩre gũkerwo nĩ mĩkanda iyo.” Nake Jeremia agĩka o ūguo,

¹³ nao makĩmũguucia na mĩkanda iyo, makĩmũruta irima rĩu rĩa maaĩ. Nake Jeremia agĩkara kũu nja iyo ya arangĩri.

Zedekia kũhooya Jeremia Ūhoro rĩngĩ

¹⁴ Mũthamaki Zedekia agĩtũmanĩra Jeremia ūcio mũnabii, akiuga areehwo itoonyero-inĩ rĩa gatatũ rĩa hekarũ ya Jehova. Mũthamaki akĩra Jeremia atĩrĩ, “Nĩngũkũria ūndũ. Nawe ndũkaahithe ūhoro o na ūrĩkũ.”

¹⁵ Jeremia akĩra Zedekia atĩrĩ, “Ingĩkũmburĩra ūhoro-rĩ, githĩ ndũkũnjũraga? O na ingĩgũtaara-rĩ, wee ndũngũthĩkĩrĩria.”

¹⁶ Nake Mũthamaki Zedekia akĩhĩta mwĩhĩtwa na hitho harĩ Jeremia, akiuga ūũ: “Tĩtherũ o ta ūrĩa Jehova atũũraga muoyo, o we ūrĩa watũheire muoyo ūyũ tũrĩ naguo-rĩ, nĩ ndigũkũũraga kana ngũneane moko-inĩ ma acio mendaga gũkũruta muoyo.”

¹⁷ Nake Jeremia akĩra Zedekia atĩrĩ, “Ūũ nĩguo Jehova Ngai-Mwene-Hinya-Wothe, o we Ngai wa Isiraeli, ekuuga: ‘Ūngĩneana kũrĩ anene a mũthamaki wa Babuloni, muoyo waku nĩkũhonokio, o na itũũra rĩrĩ inene rĩtigaacinwo; wee na andũ a nyũmba yaku nĩmũgũtũũra muoyo.’

¹⁸ No ūngĩrega kwĩneana kũrĩ anene a mũthamaki wa Babuloni, itũũra rĩrĩ nĩrĩkũneanwo kũrĩ andũ a Babuloni, nao marĩcine na mwaki rĩthire; na wee mwene ndũkahonoka kuuma moko-inĩ mao.’”

¹⁹ Mũthamaki Zedekia akĩra Jeremia atĩrĩ, “Nĩndĩretigĩra Ayahudi arĩa meneanĩte kũrĩ andũ a Babuloni, nĩ ūndũ andũ a Babuloni mahota kũũneana kũrĩ Ayahudi acio nao maanyamarie.”

²⁰ Nake Jeremia akĩmũcookeria atĩrĩ, “Matigaakũneana kũrĩ o. Wee athĩkĩra Jehova, wĩke ūguo ndĩrakwĩra. Hĩndĩ iyo nĩũkona wega, naguo muoyo waku nĩũkahonokio.

* **38:6** Anene a Mũthamaki Zedekia meendaga kũũraga Jeremia na njĩra ya kũmũkia irima rĩa maaĩ, no ti na moko mao ene.

²¹ No rĩrĩ, warega kwĩneana, ũũ nĩguo Jehova anguũrĩirie:

²² Andũ-a-nja othe arĩa matigaire thĩnĩ wa nyũmba ya mũthamaki wa Juda nĩmagatwarĩrwo anene a mũthamaki wa Babuloni. Andũ-a-nja acio nao magaakwĩra atĩrĩ:

“ ‘Arata acio aku wehokeete

nĩmakũhĩthirie na magĩgũkĩria hinya.

Magũrũ maku nĩmatoonyereire mũtondo-inĩ;

nao arata aku nĩmagũtiganĩirie.’

²³ “Atumia aku othe na ciana ciaku nĩmakaneanwo kũrĩ andũ a Babuloni. Wee mwene ndũkehonokia moko-inĩ mao, no nũkanyĩtwo nĩ mũthamaki wa Babuloni; narĩo itũũra rĩrĩ inene nĩrĩgacinwo rĩthire.”

²⁴ Hĩndĩ iyo Zedekia akĩra Jeremia atĩrĩ, “Ndũkareke mũndũ o na ũrĩkũ amenye ũhoru wa mĩario ĩno, ndũkae kũũragwo.

²⁵ Anene mangĩigua atĩ nĩtwaranĩirie nawe, nao moke kũrĩ we makũurie atĩrĩ, ‘Twĩre ũrĩa wĩrite mũthamaki, na ũrĩa nake mũthamaki akwĩrite; ndũgatũhithe ũndũ kana tũkũrage,’

²⁶ hĩndĩ iyo nawe ũmeere atĩrĩ, ‘Nĩgũthaita ndĩrathaitaga mũthamaki ndakae kũnjookia nyũmba-inĩ kwa Jonathani, ndĩgakuire kuo.’ ”

²⁷ Anene acio othe nĩmookire kũrĩ Jeremia, makĩmũũria ũhoru ũcio, nake akĩmeera ũrĩa wothe aathĩtwo nĩ mũthamaki oige. Nĩ ũndũ ũcio matiamwĩrire ũndũ ũngĩ, nĩgũkorwo gũtĩri mũndũ waiguĩte ũrĩa maarĩtie na mũthamaki.

²⁸ Nake Jeremia agĩkara kũu kĩhingo-inĩ kĩa arangĩri nginya mũthenya ũrĩa itũũra rĩa Jerusalemu rĩatunyanirwo.

39

Kũgũa kwa Jerusalemu

Na rĩrĩ, itũũra rĩa Jerusalemu rĩatunyanirwo ũũ: ¹ Mwaka-inĩ wa kenda wa wathani wa Zedekia mũthamaki wa Juda, mweri-inĩ wa ikũmi, Nebukadinezaru mũthamaki wa Babuloni nĩathiire gũtharĩkĩra itũũra rĩa Jerusalemu arĩ na mbũtũ ciake ciothe cia ita, akĩrĩrigiicĩria arĩtunyanē.

² Ningĩ mũthenya wa kenda wa mweri wa ĩna wa mwaka-inĩ wa ikũmi na ũmwe wa wathani wa Zedekia, nĩguo rũthingo rwa itũũra rĩu inene rwatũrĩkĩrio.

³ Hĩndĩ iyo anene othe a mũthamaki wa Babuloni magĩtoonya na magĩkara Kĩhingo-inĩ gĩa Gatagatĩ: Nao nĩ Nerigali-Sharezaru wa Samugari, na Nebo-Sarisekimu mũtongoria ũmwe mũnene, na Nerigali-Sharezaru ũrĩa warĩ mũnene wathani-inĩ, marĩ hamwe na anene arĩa angĩ othe a mũthamaki wa Babuloni.

⁴ Rĩrĩa Zedekia mũthamaki wa Juda na thigari ciothe maamonire, makũura; makiuma itũũra-inĩ rĩu inene ũtukũ magerete njĩra ya mũgũnda-inĩ wa mũthamaki, kĩhingo-inĩ kĩrĩa kiarĩ gatagatĩ ga thingo cieri, magĩthĩĩ merekeire Araba.

⁵ No nayo mbũtũ ya andũ a Babuloni ĩkĩmateng’eria, ĩgĩkorerera Zedekia werũ-inĩ ũrĩa mwaraganu wa Jeriko. Makĩmũnyiita, makĩmũtwarĩra Nebukadinezaru mũthamaki wa Babuloni arĩ kũu Ribila bũrũri-inĩ wa Hamathu, na kũu nĩkua aamũtũrĩire ciira.

⁶ Kũu Ribila nokuo mũthamaki wa Babuloni oragĩthĩrie ariũ a Zedekia, maitho-inĩ make, na akũragithia andũ othe arĩa maarĩ igweta kũu Juda.

⁷ Agĩcooka agĩkũũrithia Zedekia maitho na akĩmuoha na bĩngũ cia gĩcango nĩguo atwarwo Babuloni.

⁸ Andũ acio a Babuloni magĩcina nyũmba ya ũthamaki, o na nyũmba cia andũ arĩa angĩ, na makĩmomora thingo cia Jerusalemu.

⁹ Nebuzaradani, mũnene wa arangĩri a mũthamaki, agĩtaha andũ arĩa maatigaire kũu itũũra-inĩ thĩnĩ, akĩmatwara Babuloni marĩ hamwe na arĩa mēneanĩte kũrĩ we o na andũ acio angĩ othe.

¹⁰ No rĩrĩ, Nebuzaradani ũcio mũnene wa arangĩri a mũthamaki, nĩatigirie andũ amwe arĩa maarĩ athĩni kũu bũrũri wa Juda, arĩa mataarĩ na kĩndũ kĩa; no hĩndĩ iyo akĩmahe mĩgũnda ya mĩthabibũ na mĩgũnda ya kũrĩma.

¹¹ Na rĩrĩ, Nebukadinezaru mũthamaki wa Babuloni nĩarũtĩte watho ũkonĩĩ Jeremia, akeera Nebuzaradani ũcio mũnene wa arangĩri a mũthamaki atĩrĩ:

¹² “Muoe ũmũmenyerere; ndũkamwĩke ũũru, no ũmũhingagĩrie ũndũ o wothe ũrĩa angĩkũũria.”

¹³ Nĩ ùndũ ùcio Nebuzaradani ùcio múnene wa arangĩri, na Nebushazibani mütongoria ùmwe múnene na Nerigali-Sharezeru ùria warĩ múnene wathani-inĩ, o na anene acio angĩ othe a mũthamaki wa Babuloni

¹⁴ magĩtũmana, makiuga Jeremia arutwo kũu thĩinĩ wa nja ĩria ya arangĩri. Nao makĩmũneana harĩ Gedalia mūrũ wa Ahikamu, mūrũ wa Shafani, nĩguo amũinũkie gwake mũciĩ. Nĩ ùndũ ùcio agĩtũũrania na andũ arĩa angĩ ao.

¹⁵ Rĩria Jeremia aatũũrite oheetwo kũu thĩinĩ wa nja ĩria ya arangĩri-rĩ, ndũmĩrĩri ya Jehova nĩyamũkinyĩrĩre akũrwo atĩrĩ:

¹⁶ “Thiĩ ũkeere Ebedi-Meleku ùria Mũkushi atĩrĩ, ‘Jehova Mwene-Hinya-Wothe, Ngai wa Isiraeli, ekuuga atĩrĩ: Ndĩ hakuhĩ kũhingia ùria ndoigire atĩ nĩngarehere itũũra rĩrĩ inene mwanangĩko, no ti ũgaacĩru. Hĩndĩ ĩyo, maũndũ macio nĩmakahingio ũkĩmeyonagĩra na maitho.

¹⁷ No rĩrĩ, wee nĩngakũhonokia mũthenya ùcio, ũguo nĩguo Jehova ekuuga; wee ndũkaneanwo kũrĩ andũ acio wĩtigĩraga.

¹⁸ Nĩ nĩngakũhonokia; wee ndũkooragwo na rũhiũ rwa njora no nĩũkahonokia muoyo waku, tondu nĩ nĩ ũtũũrite wĩhokete, ũguo nĩguo Jehova ekuuga.”

40

Jeremia Kũrekererio

¹ ĩno nĩyo ndũmĩrĩri ĩria yakinyĩrĩre Jeremia yumite kũrĩ Jehova thuutha wa Nebuzaradani ùcio múnene wa arangĩri a mũthamaki kũmũrekereria oime kũu Rama. Nĩakorete Jeremia arĩ muohe na mĩnyororo arĩ gatagatĩ-inĩ ka andũ arĩa othe maatahitwo kuuma Jerusalemu na Juda rĩria maatwaragwo Babuloni marĩ ohe.

² Nake múnene ùcio wa arangĩri a mũthamaki oona Jeremia, akĩmwĩra atĩrĩ, “Jehova Ngai waku nĩwe watũũrĩre kũndũ gũkũ mwanangĩko ũyũ.

³ Na rĩu-rĩ, Jehova nĩatũmĩte gwĩkĩke ũguo; ekĩte o ta ùria oigire. Maũndũ maya mothe meekĩkĩte nĩ ùndũ inyuũ andũ aya nĩmwehĩirie Jehova na mũkĩaga kũmwathĩkĩra.

⁴ No rĩrĩ, ũmũthĩ nĩngũkuohora mĩnyororo ĩno ũrĩ nayo moko. Ũka tũthĩi nawe Babuloni, akorwo nĩkwenda, na nĩ nĩndĩkũmenyagĩrĩra; no ũngĩkorwo ndũkwenda tũthĩi nawe, tĩga gũũka. Atĩrĩrĩ, bũrũri ũyũ wothe ũrĩ mbere yaku; thiĩ o harĩa hothe ũngĩenda.”

⁵ No rĩrĩ, Jeremia atanagarũrũka acooke-rĩ, Nebuzaradani akĩmwarĩria rĩngĩ, akĩmwĩra atĩrĩ, “Cooka kũrĩ Gedalia mūrũ wa Ahikamu, mūrũ wa Shafani, ùria mũthamaki wa Babuloni atuĩte mūrũgamĩrĩri wa matũũra ma Juda, mũgatũũre nake kũu hamwe na andũ arĩa angĩ, kana ũgĩthĩi o harĩa hangĩ hothe ũngĩenda.”

Nĩngĩ múnene ùcio wa arangĩri akĩmũhe irio, o na akĩmũhe kĩheo, akĩreka ethĩre.

⁶ Nĩ ùndũ ùcio Jeremia agĩthĩi kũrĩ Gedalia, mūrũ wa Ahikamu kũu Mizipa, magĩtũũra nake gatagatĩ-inĩ ka andũ acio angĩ maatĩgĩtwo bũrũri-inĩ ùcio.

Gedalia Gũkũnyanĩrwo

⁷ Rĩria anene othe a mbũtũ cia ita na andũ ao arĩa maarĩ kũu bũrũri-inĩ ùcio mwaraganu maiguire atĩ mũthamaki wa Babuloni nĩatuĩte Gedalia mūrũ wa Ahikamu barũthĩ wa bũrũri ùcio, na atĩ nĩamũtuĩte mūrũgamĩrĩri wa arũme, na andũ-a-nja, na ciana, o acio maarĩ athĩini mũno kũu bũrũri ùcio, arĩa mataatahirwo matwarwo Babuloni-rĩ,

⁸ magĩthĩi kũrĩ Gedalia kũrĩ Mizipa: nao maarĩ Ishumaeli mūrũ wa Nethania, na Johanani na Jonathani arĩũ a Karea, na Seraia mūrũ wa Tanihumethu, na arĩũ a Efaĩ ùria Mũnetofathi, na Jaazania mūrũ wa Mũmaakathi, marĩ na andũ ao.

⁹ Gedalia mūrũ wa Ahikamu, mūrũ wa Shafani akĩhĩta nĩguo amatĩrĩrithie marĩ hamwe na andũ ao, akĩmeera atĩrĩ, “Tĩgai gwĩtigĩra gũtungatĩra andũ aya a Babuloni. Tũũrai bũrũri ũyũ na mũtungatage mũthamaki wa Babuloni, na nĩmũrĩonaga maũndũ mega.

¹⁰ Nĩ mwene nĩngũtũũra gũkũ Mizipa nĩgeetha ndĩmwaragĩrĩrie kũrĩ andũ a Babuloni arĩa marĩũkaga kũrĩ ithuĩ, no inyuũ-rĩ, thondekai ndĩbei, na mũgethage matunda ma hĩndĩ ya rĩũa,* o na maguta, mwĩgĩre ndigĩthũ-inĩ cianyu cia mũthĩithũ, na mũtũũre matũũra-inĩ marĩa mwĩnyĩĩrĩre.”

¹¹ Hĩndĩ ĩria Ayahudi arĩa othe maarĩ Moabi, na Amoni, na arĩa maarĩ Edomu, o na arĩa maarĩ mabũrũri marĩa mangĩ mothe maiguire atĩ mũthamaki wa Babuloni nĩatĩgĩtie

* **40:10** Mũthamaki Nebukadinezaru aakinyire Jerusalemu hĩndĩ ĩria ngũyũ na thabĩbũ ciagethagwo.

matigari kũu Juda, na atĩ nĩatuĩte Gedalia mũrũ wa Ahikamu, mũrũ wa Shafani, barũthi wao-rĩ,

¹² othe magĩcooka bũrũri wa Juda kũrĩ Gedalia kũu Mizipa, moimĩte mabũrũri-inĩ mothe marĩa maahurunjũkĩre. Nao magĩthondekera ndibei nyingĩ, o na makĩgetha matunda maingĩ ma hĩndĩ ya riũa.

¹³ Johanani mũrũ wa Karea, mũrũ na anene othe a mbũtũ cia ita arĩa maarĩ o kũu bũrũri ũcio mwaraganu, magĩũka kũrĩ Gedalia kũu Mizipa,

¹⁴ nao makĩmwĩra atĩrĩ, “Kaĩ ũtamenyete atĩ Balisi mũthamaki wa andũ a Amoni nĩatũmĩte Ishumaeli mũrũ wa Nethania oke akũrute muoyo?” No Gedalia mũrũ wa Ahikamu ndaametĩkirie.

¹⁵ Hĩndĩ iyo Johanani mũrũ wa Karea akĩarĩria Gedalia na hitho marĩ kũu Mizipa, akĩmwĩra atĩrĩ: “Njĩtĩkĩria thĩi ngoorage Ishumaeli mũrũ wa Nethania, na gũtirĩ mũndũ ũkũmenya ũhoru ũcio. Nĩ kĩ gĩgũtũma ende gũkũruta muoyo, nĩguo atũme Ayahudi aya othe mecookanĩrĩre harĩwe mahurunjũke, namo matigari ma Juda mathire biũ?”

¹⁶ Nowe Gedalia mũrũ wa Ahikamu akĩra Johanani mũrũ wa Karea atĩrĩ, “Ndũkae gwĩka ũndũ ta ũcio! Ũhoru ũcio ũraaria ũkonĩi Ishumaeli ti wa ma.”

41

¹ Mweri-inĩ wa mũgwanja Ishumaeli mũrũ wa Nethania, mũrũ wa Elishama, ũrĩa warĩ wa rũciaro rwa mũthamaki na mbere aakoretwo arĩ ũmwe wa anene a mũthamaki, nĩookire arĩ na andũ ikũmi kũrĩ Gedalia mũrũ wa Ahikamu kũu Mizipa. Na rĩria maarĩ hamwe makĩria-rĩ,

² Ishumaeli mũrũ wa Nethania hamwe na andũ acio ikũmi mokĩte nake magĩũkĩra, magĩtemanga Gedalia mũrũ wa Ahikamu, mũrũ wa Shafani na rũhiũ rwa njora, makĩũraga mũndũ ũcio mũthamaki wa Babuloni aatuĩte barũthi wa bũrũri ũcio.

³ Ishumaeli agĩcooka akĩũraga Ayahudi othe arĩa maarĩ na Gedalia kũu Mizipa, o ũndũ ũmwe na thigari cia Babuloni iria ciarĩ kuo.

⁴ Mũthenya ũrĩa warũmĩrĩre kũũragwo kwa Gedalia, ũhoru ũcio ũtamenyetwo nĩ mũndũ-rĩ,

⁵ andũ mĩrongo ĩnana meyenjete nderu, na magatembũranga nguo ciao, o na magetemanga mũrĩ nĩmookire moimĩte Shekemu, na Shilo, na Samaria, marĩ na ngano ya maruta na ũbumba, magĩcirehe thĩnĩ wa nyũmba ya Jehova.

⁶ Ishumaeli mũrũ wa Nethania akiuma Mizipa, agĩthĩ akĩrĩraga akamatũnge. Rĩria maacemanirie akĩmeera atĩrĩ, “Ūkaai kũrĩ Gedalia mũrũ wa Ahikamu.”

⁷ Rĩria maatoonyire thĩnĩ wa itũũra, Ishumaeli mũrũ wa Nethania na andũ arĩa maarĩ nake, makĩmooraga, makĩmaikia irima rĩa maaĩ.

⁸ No rĩrĩ, andũ ikũmi thĩnĩ wao makĩra Ishumaeli atĩrĩ, “Tiga gũtũũraga! Tũrĩ na ngano na cairi, na maguta na ũũkĩ iria tũhithĩte werũ-inĩ.” Nĩ ũndũ ũcio agĩtigana nao na ndaamooragire hamwe na acio angĩ.

⁹ Na rĩrĩ, irima rĩu aikirie ciimba cia andũ acio othe ooragĩte, hamwe na kũimba kĩa Gedalia, rĩenjithitio nĩ Mũthamaki Asa rĩtuĩke kũhitho gĩake rĩria angĩtharĩkĩrwo nĩ Baasha mũthamaki wa Isiraeli. Ishumaeli mũrũ wa Nethania akĩrĩyũria ciimba cia andũ acio moragĩtwo.

¹⁰ Ishumaeli nĩanyiitire mĩgwate andũ acio angĩ othe arĩa maikaraga Mizipa, akĩmataha: nao maarĩ airĩtu a mũthamaki, hamwe na andũ acio angĩ othe arĩa maatigĩtwo kuo, arĩa Nebuzaradani ũcio mũnene wa arangĩri a mũthamaki aatuĩte maroragwo nĩ Gedalia mũrũ wa Ahikamu. Ishumaeli mũrũ wa Nethania nĩamatathire akiumagara nao, agĩtuĩkania erekeire mũrĩmo wa andũ a Amoni akeeneane kũrĩ o.

¹¹ Rĩria Johanani mũrũ wa Karea, na anene othe a mbũtũ cia ita arĩa maarĩ nake maigũre ũhoru wa ngero icio ciothe Ishumaeli mũrũ wa Nethania aagerete-rĩ,

¹² makĩoya andũ ao othe na makiumagara makarũe na Ishumaeli mũrũ wa Nethania. Nao makĩmũkorerera hakuhĩ na handũ haarĩ maaĩ maingĩ kũu Gibeoni.

¹³ Rĩria andũ acio othe Ishumaeli aarĩ nao monire Johanani mũrũ wa Karea na anene a mbũtũ cia ita acio maarĩ nake-rĩ, othe magĩkena.

¹⁴ Andũ acio othe Ishumaeli aatahĩte kũu Mizipa nĩmahũndũkire, magĩthĩ kũrĩ Johanani mũrũ wa Karea.

¹⁵ Nowe Ishumaeli mũrũ wa Nethania na andũ ake anana nĩmetharire kuuma harĩ Johanani, makĩũrĩra kũrĩ andũ a Amoni.

Kũũrĩa Bũrũri wa Misiri

¹⁶ Hĩndĩ iyo Johanani mũrũ wa Karea na anene othe a mbũtũ cia ita acio maarĩ nake, magĩtongoria arĩa othe maatigaire kuuma Mizipa, o acio aatunyanĩte harĩ Ishumaeli

mūrū wa Nethania thuutha wake kūruga Gedalia mūrū wa Ahikamu: Nao maarī thigari, na andū-a-nja, na ciana, o na andū arīa mehokeirwo mawīra ma nyūmba ya mūthamaki, arīa aacooketie kuuma Gibeoni.

¹⁷ Nao magīthīi na mbere, makīraarīra Geruthu-Kimuhamu gūkuhī na Bethlehemu marī rūgendo-inī rwa gūthīi būrūri wa Misiri,

¹⁸ nīguo moorīre andū a Babuloni. Nīmetigagīra andū a Babuloni tondū Ishumaeli mūrū wa Nethania nīooragīte Gedalia mūrū wa Ahikamu, ūrīa watuītwo barūthi nī mūthamaki wa Babuloni.

42

¹ Hīndī ūyo anene othe a mbūtū cia ita, hamwe na Johanani mūrū wa Karea, na Jezania mūrū wa Hoshai, na andū othe kuuma ūrīa mūnini nginya ūrīa mūnene, magīthīi harī

² Jeremia ūcio mūnabii, makīmwīra atīrī: “Twagūthaita itīkīra kūigua gūthaitana gwitū, ūhooe Jehova Ngai waku nī ūndū wa matigari maya mothe. Nīgūkorwo o ta ūrīa ūroona, o na gūtuika rīmwe twarī aingī, rīu tūtigaire o andū anini.

³ Tūhooere harī Jehova Ngai waku nīguo atwīre kūrīa twagīrīrwo nīgūthīi, na ūndū ūrīa twagīrīrwo nī gwīka.”

⁴ Jeremia ūcio mūnabii akīmacookeria atīrī, “Nīdamūigua, na no nginya ndīmūhooere harī Jehova Ngai wanyu o ta ūguo mūnjūūrītie njike; nīngamwīra ūrīa wothe Jehova ekuuga, na ndirī ūndū o na ūmwe ngaaga kūmwīra.”

⁵ Hīndī ūyo makīra Jeremia atīrī, “Jehova arotuika mūira wa ma na mwīhokeku wa gūtūūkīrīra, tūngīkaaga gwīka kūringana na ūrīa wothe Jehova Ngai waku agaagūtūma ūtwīre.

⁶ Ūndū ūrīa ūgūtūwīra, ūrī mwega kana ūrī mūuru, nītūgwathīkīra Jehova Ngai witū, o ūcio tūragūtūma kūrī we, nīgeetha na ithuī tuonage maūdū mega, nī ūndū nītūgwathīkīra Jehova Ngai witū.”

⁷ Mīthenya ikūmi yathira, ndūmīrīri ya Jehova nīyakinyīrīre Jeremia.

⁸ Nī ūndū ūcio agīta Johanani mūrū wa Karea, marī na anene othe a mbūtū cia ita acio maarī nake, o na andū acio angī othe kuuma ūrīa mūnini nginya ūrīa mūnene, makīungana hamwe.

⁹ Akīmeera atīrī, “Ūū nīguo Jehova Ngai wa Isiraeli o ūcio mwandekirie kūrī we ndīmūtwarīre mathaitana manyu, ekuuga:

¹⁰ ‘Atīrīrī, inyuī mūngūikara gūkū būrūri ūyū, nīngatūma mūikare mūgaacīre, na ndigacooka kūmūhurunja; nīngamūhaanda na ndigacooka kūmūmunya, tondū nīndīraigua kīeha nī ūndū wa mwanangīko ūrīa ndīmūreheire.

¹¹ Tigai gwītīgira mūthamaki wa Babuloni, ūcio mwītīgīrīte. Jehova ekuuga atīrī, mūtīkamwītīgīre, nīgūkorwo ndī hamwe na inyuī, nīngamūhonokia ndīmūrute moko-inī make.

¹² Nīngamūiguīra tha, nīguo o nake ndūme amūiguīre tha, amūcookie būrūri ūyū wanyu kūmbe.’

¹³ ‘No rīrī, mūngīkiuga atī, ‘Ithuī tūtīgūikara gūkū būrūri ūyū,’ na nī ūndū ūcio mūremere Jehova Ngai wanyu,

¹⁴ na kana muuge atīrī, ‘Aca, ithuī tūgūthīi gūtūura būrūri wa Misiri, kūrīa tūtagacooka kuona mbaara, kana kūigua karumbeta, kana ng’aragu nī ūndū wa kwaga mūgate.’

¹⁵ Kūigwei ndūmīrīri ya Jehova, inyuī matigari ma Juda. Ūū nīguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe, Ngai wa Isiraeli, ekuuga: ‘Mūngīkorwo nīmūtuīte atī nīmūgūthīi būrūri wa Misiri, na inyuī mūthīi mūgatūūre kuo-rī,

¹⁶ hīndī ūyo rūhiū rwa njora rūu mwītīgīrīte, nīrūkamūhīta kuo, na ng’aragu ūyo ūramūmakia nīkamūrūmīrīra nginya būrūri wa Misiri, na kūu nīkuo mūgaakuīra.

¹⁷ Ti-itherū, arīa othe matuīte atī nīmegūthīi būrūri wa Misiri magatūūre kuo, makoaragwo na rūhiū rwa njora, na ng’aragu, o na mūthiro; gūtīrī o na ūmwe wao ūgaatigara kana orīre mwanangīko ūrīa ngaamarehithīra.’

¹⁸ Jehova Mwene-Hinya-Wothe, Ngai wa Isiraeli ekuuga atīrī: ‘O ta ūrīa marakara na mang’ūrī makwa maitūrīrio andū arīa maatūuraga Jerusalemu-rī, ūguo noguo mūgatīrīrio mang’ūrī makwa rīrīa mūgaathīi kūu būrūri wa Misiri. Mūgaatuīka ta kīndū kīrume, na mūtuīke kīndū kīrī magigi, o na kīndū gīa gūtūirwo ciira, na kīa njono; mūtīkoona kīndū gūkū ringī.’

¹⁹ ‘Inyuī matigari maya ma Juda, Jehova amwīrīte atīrī, ‘Mūtīgaathīi būrūri wa Misiri.’ Menyai wega ūndū ūyū: Ūmūthī ūyū nīdamūmenyithia

²⁰ atī nīmweīkire ūuru rīrīa mwandūmire thīi kūrī Jehova Ngai wanyu, mūkīnjūra atīrī, ‘Tūhooere kūrī Jehova Ngai witū; twīre ūrīa wothe ekuuga, na ithuī nītūkūwīka.’

²¹ Nĩ nĩdamũcookeria ũhoro ũcio ũmũthĩ, no rĩrĩ, mũtiathĩkĩire Jehova Ngai wanyu harĩ maũndũ macio mothe aandũmĩte ndĩmwĩre.

²² Nĩ ũndũ ũcio, rĩu menyai wega ũũ: Nĩmũkooragwo na rũhiũ rwa njora, na ng'aragu, o na mũthiro mũrĩ kũndũ kũu mũrenda gũthĩĩ gũtũũra."

43

¹ Rĩrĩa Jeremia aarĩkirie kũhe andũ acio ndũmĩrĩri ya Jehova Ngai wao, ũhoro ũrĩa wothe Jehova aamũtũmĩte akameere-rĩ,

² Azaria mũrũ wa Hoshaha, na Johanani mũrũ wa Karea, marĩ hamwe na andũ othe arĩa etĩĩ, makĩra Jeremia atĩrĩ, "Wee nĩũraheenanĩa! Jehova Ngai witũ ndagũtũmĩte ũũke ũtwĩre atĩrĩ, 'Mũtikanathĩĩ bũrũri wa Misiri gũtũũra kuo.'

³ No rĩrĩ, Baruku mũrũ wa Neria nĩwe ũkũringĩrĩire ũtũũkĩrĩre, nĩguo tũneanwo kũrĩ andũ a Babuloni, nĩguo matũũrage, kana matũtahe, matũtware Babuloni."

⁴ Nĩ ũndũ ũcio Johanani mũrũ wa Karea marĩ hamwe na anene othe a mbũtũ cia ita, o na andũ othe, makĩrega gwathĩkĩra watho wa Jehova wa gũikara kũu bũrũri wa Juda.

⁵ Handũ ha ũguo, Johanani mũrũ wa Karea hamwe na anene othe a mbũtũ cia ita magĩtongoria matigari mothe ma andũ a Juda, o acio macookete nĩguo maikare kũu bũrũri wa Juda moimĩte ndũrĩrĩ-inĩ ciothe kũrĩa mahurunjĩtwo.

⁶ Nĩngĩ magĩtongoria arũme othe, na andũ-a-nja na ciana, o na airĩtu a mũthamaki acio Nebuzaradani mũnene wa arangĩri a mũthamaki aatĩgĩire Gedalia mũrũ wa Ahikamu, mũrũ wa Shafani, o na magĩtongoria Jeremia ũcio mũnabii, na Baruku mũrũ wa Neria.

⁷ Nĩ ũndũ ũcio magĩthĩĩ bũrũri wa Misiri, makĩremera Jehova, na magĩthĩĩ o nginya Tahapanahesi.

⁸ Na marĩ kũu Tahapanahesi, ndũmĩrĩri ya Jehova igrĩkinyĩra Jeremia, akĩrwo atĩrĩ:

⁹ "Oya mahiga manene na guoko gwaku, Ayahudi makwĩroreire, ũthĩĩ ũmathike na rĩũmba hau nja haarĩtwo maturubarĩ itoonyero-inĩ rĩa nyũmba ya Firaũni kũu Tahapanahesi.

¹⁰ Hindĩ iyo ũmeere atĩrĩ, 'Ŭũ nĩguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe, Ngai wa Isiraeli, ekuuga: Nĩngũtũmanĩra ndungata yakwa Nebukadinezaru mũthamaki wa Babuloni, na nĩngahaanda gĩĩ giake kĩa ũthamaki igũrũ rĩa mahiga maya ndathika haha; niakamba hema yake ya ũnene igũrũ rĩamo.

¹¹ Nĩagooka atharĩkĩre bũrũri wa Misiri, oragithie andũ arĩa maathĩrĩrio gũkua, na atũme arĩa maathĩrĩrio gũtahwo matahwo, nao arĩa maathĩrĩrio kũũragwo na rũhiũ rwa njora mooragwo naruo.

¹² Nĩagacina hekarũ cia ngai cia Misiri; agaacina hekarũ ciao na atahe ngai ciao. O ta ũrĩa mũrũrĩthi ehumbaga nguo yake, noguo akehumba bũrũri wa Misiri, acooke oime kuo atarĩ mũhutie.

¹³ Nĩakoinanga itugĩ iria ihooyagwo, iria irĩ thĩĩnĩ wa hekarũ ya rĩũa kũu bũrũri wa Misiri, na acooke acine hekarũ cia ngai cia bũrũri wa Misiri ithire."

44

Mwanangĩko nĩ ũndũ wa Kũhooya Mĩhianano

¹ Ino nĩyo ndũmĩrĩri rĩa yakinyĩrĩire Jeremia ikonĩĩ Ayahudi othe arĩa matũũraga bũrũri wa Misiri ya Mũhuro*: kũu Migidoli, na Tahapanahesi, na Nofu, o na kũu Misiri ya mwena wa rũgongo, akĩrwo atĩrĩ:

² "Ŭũ nĩguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe, Ngai wa Isiraeli, ekuuga: Inyuĩ nĩmweyoneire mwanangĩko mũnene ũrĩa ndaarehĩthĩrĩre Jerusalemu o na matũũra mothe ma Juda. Ŭmũthĩ ũyũ nĩmatiganĩrĩio, magakira ihooru na makaanangĩka

³ nĩ ũndũ wa ũuru ũrĩa mekĩte. Nĩmathĩrĩkirie, magĩtũma ndakare nĩ ũndũ wa gũcinĩra ngai ingĩ ũbumba, o na nĩ ũndũ wa kũhooya ngai ingĩ iria matooĩ, kana ikamenywo nĩ inyuĩ, o na kana nĩ maithe manyu.

⁴ Ndatũũrĩte ndĩmatũmagĩra ndungata ciakwa cia anabii kaingĩ, o arĩa maameeraga atĩrĩ: 'Tigai gwĩka ũndũ ũyũ ũrĩ magigi, o ũyũ nĩ thũire!'

⁵ No rĩrĩ, matiigana gũthĩkĩrĩria kana kũrũmbũiya ũhoro ũcio; matiagarũrũkire matigane na waganu wao, kana matige gũcinĩra ngai ingĩ ũbumba.

* **44:1** Ayahudi aya nĩ arĩa maatahitwo magatwarwo bũrũri wa Misiri (2Ath 23:34), na nĩkuonania he kahinda kaahĩtũkĩte thuutha wa maũndũ ma Jer 43.

⁶ Nĩ ùndũ ùcio, marakara makwa mahiũ magĩitĩka; magĩakana matũũra-inĩ ma Juda na njĩra-inĩ cia Jerusalemu, nakuo gũgĩtigwo gwaatũka kũndũ kwanangĩku gũgakira ihooru, o ta ũguo gũtarĩĩ ùmũthĩ.

⁷ “Rĩu-rĩ, Jehova Ngai Mwene-Hinya-Wothe, Ngai wa Isiraeli, ekũũria ũũ: Nĩ kĩĩ gĩgũtũma mwĩrehere mwanangĩko mũnene ũguo na njĩra ya kweheria arũme na andũ-a-nja, na ciana na ngenge kuuma Juda, na inyuĩ mũkeniina, gũkaaga mũndũ o na ũmwe ũtigarĩte?

⁸ Mũraathirĩkia nĩkĩ, mũgatũma ndaakare nĩ ùndũ wa kĩrĩa mũthondekete na moko manyu na ùndũ wa gũcinira ngai ingĩ ũbumba gũkũ bũrũri wa Misiri, kũrĩa mũũkĩte gũtũũra? Nĩmũkwĩniina na mũtuĩke kĩndũ gĩa kũrumagwo na gĩa kũnyararwo thĩĩni wa ndũrĩrĩ ciothe cia thĩ.

⁹ Kaĩ mũriganĩrwo nĩ maũndũ ma waganu marĩa mekirwo nĩ maithe manyu, na athamaki na atumia-athamaki a Juda, na maũndũ ma waganu marĩa inyuĩ na atumia anyu mwekĩre bũrũri-inĩ wa Juda na njĩra-inĩ cia Jerusalemu?

¹⁰ Nginya ũmũthĩ, matĩrĩ menyĩlĩha, kana makaahĩe gũtũũ, kana makarũmĩrĩra watho wakwa, o na kana uuge wa kũrũmagĩrĩrwo ũrĩa ndaamũheire inyuĩ na maithe manyu.

¹¹ “Nĩ ùndũ ùcio, Jehova Mwene-Hinya-Wothe, Ngai wa Isiraeli, ekuuga atĩrĩ: Nĩndũite atĩ nĩngũmũrehithĩria mwanangĩko, na nyanangithie Juda guothe.

¹² Nĩngweheria matigari ma Juda macio matũite atĩ nĩmegũthĩ bũrũri wa Misiri magatũũre kuo. Othe magaathirĩra bũrũri wa Misiri; makoogagwo na rũhiũ rwa njora, kana makue nĩ ng’aragu, kuuma ũrĩa mũnini nginya ũrĩa mũnene, othe makaaniinwo na rũhiũ rwa njora kana ng’aragu. Magaatuĩka o ta kĩndũ kĩrũme na kĩndũ kĩrĩ magigi, o na kĩndũ gĩa kũmenwo na kĩa njono;

¹³ andũ arĩa matũũruga bũrũri wa Misiri nĩngamaherithia na rũhiũ rwa njora, na ndĩmaherithie na ng’aragu o na mũthiro, o ta ũrĩa ndaaherithie Jerusalemu.

¹⁴ Gũtirĩ mũndũ o na ũmwe wa matigari ma Juda acio mathiĩte gũtũũra bũrũri wa Misiri ũkaahonoka, kana atigare nĩguo acooke bũrũri wa Juda, ũrĩa meriragĩria gũgaacooka magatũũre kuo; gũtirĩ ũgaacooka, tĩga o andũ anini arĩa mageethara.”

¹⁵ Hĩndĩ iyo andũ othe arĩa maamenyete atĩ atumia ao nĩmacinagĩra ngai ingĩ ũbumba, marĩ hamwe na atumia arĩa othe maarĩ ho, marĩ kũngano kĩnene, o hamwe na andũ arĩa othe maatũũruga Misiri ya mũhuro na ya Rũgongo, makũra Jeremia atĩrĩ,

¹⁶ “Ithuĩ tũtingĩthikĩrĩria ndũmĩrĩrĩ iyo ũtwarĩirie ũkĩgwetaga rĩitwa rĩa Jehova!

¹⁷ Gũtirĩ nganja ithuĩ no tũgwĩka ũrĩa wothĩ tuoigire atĩ nĩtũgwĩka: Nĩtũrĩcinagĩra Mũthamaki-Mũndũ-wa-nja wa kũũria Igũrũ ũbumba, na tũmũitagĩre maruta ma indo cia kũnyuuo, o ta ũrĩa ithuĩ ene, na maithe maitũ, na athamaki aitũ o na anene aitũ, meekaga matũũra-inĩ ma Juda na njĩra-inĩ cia Jerusalemu. Mahinda macio twarĩ na irio nyingĩ, na tũkagaacĩra, na tũtioonaga ũũru.

¹⁸ No rĩrĩ, kuuma twatĩga gũcinĩra Mũthamaki-Mũndũ-wa-nja wa kũũria Igũrũ ũbumba, na tũgĩtiga kũmũrutagĩra magongona ma indo cia kũnyuuo-rĩ, tũtirĩ kĩndũ tũkoretwo tũrĩ nakĩo, na tũniinagwo na rũhiũ rwa njora na ng’aragu.”

¹⁹ Atumia nao magĩcooka makĩongerera atĩrĩ, “Rĩrĩa twacinagĩra Mũthamaki-Mũndũ-wa-nja wa kũũria Igũrũ ũbumba, na tũkamũrutagĩra magongona ma indo cia kũnyuuo-rĩ, githĩ o nao athuuri aitũ matiamenyaga atĩ nĩtwamũthondekagĩra tũmĩgate tũrĩ na mũhianano wake, na tũkamũrutagĩra magongona ma indo cia kũnyuuo?”

²⁰ Hĩndĩ iyo Jeremia akĩarĩria andũ othe, arũme na andũ-a-nja, acio maamũcookagĩria ũhoro, akĩmeera atĩrĩ,

²¹ “Githĩ Jehova ndaarĩrĩkanire na agĩĩĩria ũhoro wa ũbumba ùcio wacinagĩrwo matũũra-inĩ macio ma Juda na njĩra-inĩ cia Jerusalemu nĩ inyuĩ, na maithe manyu, na athamaki anyu, na anene anyu, o na andũ othe a bũrũri ùcio?

²² Na rĩrĩa Jehova aaremĩrwo nĩ gũcooka gũkĩrĩrĩria cĩĩko cianyu cia waganu na maũndũ marĩ magigi macio mwekaga-rĩ, bũrũri wanyu ũgĩtuĩka kũndũ gwa kũnyuitwo nĩ kĩrũmi, na ũgĩtuĩka kũndũ gũkĩrĩte ihooru, gũtarĩ andũ matũũruga kuo, o ta ũguo gũtarĩĩ ùmũthĩ.

²³ Nĩ ùndũ inyuĩ nĩmũcinĩte ũbumba mũkehĩria Jehova, na nĩmũregete kũmwathĩkĩra, kana kũrũmĩrĩra watho wake kana uuge wake wa kũrũmĩrĩrwo, o na kana irĩra ciake-rĩ, nĩkĩo mwanangĩko ũyũ ũmũkoretĩ rĩu, o ta ũrĩa mũrona.”

²⁴ Nĩngĩ Jeremia akũra andũ othe, hamwe na andũ-a-nja acio, atĩrĩ, “Ta iguai ndũmĩrĩrĩ ya Jehova, inyuĩ andũ othe a Juda mũrĩ gũkũ bũrũri wa Misiri.

† 44:19 Mũthamaki-Mũndũ-wa-nja wa kũũria Igũrũ yarĩ ngai ya andũ a Babuloni irĩa yatũkaga yarĩ na ũhoti wa gũtũma mũndũ aciare.

²⁵ Jehova Mwene-Hinya-Wothe, Ngai wa Isiraeli, ekuuga atĩrĩ: Inyuĩ na atumia anyu nĩmuonanĩtie na ciiko cianyũ ũria mweranĩire rĩria mwoigire atĩrĩ, 'Gũtirĩ nganja, ithuĩ no nginya tũhingie mĩĩhitwa ĩria twehĩtire atĩ nĩtũrĩcinagĩra Mũthamaki-Mũndũ-wanja wa kũũria Igũrũ ũbumba, na nĩtũrĩmũrutagĩra maruta ma indo cia kũnyuuo.'

"Thĩĩ na mbere, ĩkai ũria mweranĩire! Hingiai mĩĩhitwa yanyu!

²⁶ No rĩrĩ, iguai ndũmĩrĩri ya Jehova, inyuĩ Ayahudi othe aria mũtũũraga bũrũri wa Misiri: Jehova ekuuga atĩrĩ, 'Nĩndĩhĩtĩte na rĩtwa rĩakwa inene, ngoiga gũtirĩ mũndũ o na ũmwe wa kuuma Juda ũtũũraga handũ o hothe thĩĩnĩ wa bũrũri wa Misiri ũgaacooka kũgweta rĩtwa rĩakwa kana ehĩte akiugaga atĩrĩ, "Ti-itherũ o ta ũria Mwathani Jehova atũũraga muoyo."

²⁷ Nĩgũkorwo nĩndĩmacũthĩrĩrie ndĩmarehere ũũru, no ti ndĩmarehere wega; Ayahudi aria marĩ bũrũri wa Misiri nĩmakaniinwo na rũhiũ rwa njora na ng'aragu, nginya othe mathire biũ.

²⁸ Aria makaahonoka kũũragwo na rũhiũ rwa njora macooke bũrũri wa Juda moimĩte bũrũri wa Misiri magakorwo marĩ anini mũno. Hĩndĩ ĩyo matigari mothe ma andũ a Juda aria mathĩite gũtũũra bũrũri wa Misiri, nĩmakamenya nĩ kiugo kĩa ũ gĩkaarũgama: nĩ gĩakwa kana nĩ kĩaŵo.'

²⁹ "Jehova ekuuga atĩrĩ: 'Ũndũ ũyũ nĩguo ũgaatuĩka kĩmenyithia kĩanyu atĩ nĩngamũherithia mũrĩ gũkũ, nĩguo mũmenye atĩ ti-itherũ uuge wakwa wa kũmũrehithiria ũũru nũkehaanda.'

³⁰ ũũ nĩguo Jehova ekuuga: 'Nĩngũneana Firaũni Hofira mũthamaki wa bũrũri wa Misiri kũrĩ thũ ciake iria icaragia kũmũruta muoyo, o ta ũria ndaaneanire Zedekia mũthamaki wa Juda moko-inĩ ma Nebukadinezaru mũthamaki wa Babuloni, thũ ĩria yacaragia kũmũruta muoyo.'"

45

Ndũmĩrĩri kũrĩ Baruku

¹ ũũ nĩguo mũnabii Jeremia eerire Baruku mũrũ wa Neria, mwaka-inĩ wa kana wa wathani wa Jehoiakimu mũrũ wa Josia mũthamaki wa Juda, thuutha wa Baruku kwandĩka ũhoro ũria Jeremia aamwĩraga andĩke ibuku-inĩ ria gĩkũngo:

² "ũũ nĩguo Jehova, Ngai wa Isiraeli, arakwĩra wee Baruku:

³ Woigire atĩrĩ, 'Kaĩ ndĩ na haaro-ĩ! Jehova nĩanyongereire kieha igũrũ rĩa ruo rũria ndĩ naruo; nĩnogetio nĩ gũcaaya, na ngaaga ũhurũko.'"

⁴ Jehova oigire atĩrĩ, "Mwĩre atĩrĩ: 'ũũ nĩguo Jehova ekuuga: Nĩngang'aũrania kĩria njakĩte, na mune kĩria haandĩte bũrũri-inĩ ũyũ wothe.

⁵ No ũgĩcooke wĩcarĩrie maũndũ manene? Tiga kũmacaria. Nĩgũkorwo nĩngarehithiria andũ othe mwanangĩko, ũguo nĩguo Jehova ekuuga, no rĩrĩ, kũria guothe ũrĩthiia nĩngatũma wĩhare ũhonokie muoyo waku.'"

46

Ndũmĩrĩri ikoniĩ Bũrũri wa Misiri

¹ ĩno nĩyo ndũmĩrĩri ya Jehova ikoniĩ ndũrĩrĩ ĩria yakinyĩrĩire mũnabii Jeremia:

² Ha ũhoro ũkoniĩ bũrũri wa Misiri:

ĩno nĩyo ndũmĩrĩri ya gũkĩrĩra mbũtũ cia ita cia Firaũni Neko, mũthamaki wa bũrũri wa Misiri, iria ciahooiteirwo kũu Karikemishi, Rũũ-inĩ rwa Farati, nĩ Nebukadinezaru mũthamaki wa Babuloni, mwaka-inĩ wa kana wa wathani wa Jehoiakimu mũrũ wa Josia, mũthamaki wa Juda:

³ "Thagathagai ngo cianyũ, iria nene na tũrĩa tũnini, mũthĩĩ mbaara-inĩ!

⁴ Tandĩkai mbarathi, mũcihaice!

Rũgamai o mũndũ handũ hake mwĩkĩrite ngũbia cia igeria!

Kumuthai matimũ manyu, na mwĩhumbe ngu cianyũ cia mbaara.

⁵ Nĩ kũ ndĩrona?

Nĩamaku mũno, nĩmaracooka na thuutha, njamba ciao nĩndoorie.

Nimetharīte na ihenya

matekwihūgūra,
na kūrī na itua-nda mīena yothe,”
ūguo nīguo Jehova ekuuga.

6 “Arīa marī ihenya matingihota kūūra,
kana arīa marī hinya meethare.

Mwena wa gathigathini kūu Rūūi-inī rwa Farati
mahingagwo makagūa.

7 “Nūū ūyū wīyambararītie ta Rūūi rwa Nili,
akaambarara ta njūūi irī na ndiihū cia maaī?

8 Būrūri wa Misiri wīyambararītie ta Rūūi rwa Nili,
ūkambarara ta njūūi irī na ndiihū cia maaī.

Oigaga atīrī, ‘Nīngūiyūra nginya humbīre thī;
nīngwananga matūūra marīa manene na andū arīa matūūruga kuo.’

9 Guthūkai, inyuī mbarathi ici!

Mateng’eriei hatarī itherū, inyuī mūtwarithagia ngaari cia ita.

Umagarai, inyuī njamba ici cia ita:

inyuī andū a Kushi na a Putu, inyuī mūūi kūrūmia ngo,
na inyuī andū a Ludu, inyuī mūgeetaga ūta.

10 No rīrī, mūthenya ūcio nī wa Mwathani, o we Jehova Mwene-Hinya-Wothe:
nī mūthenya wa kwīrīhīria, erīhīrie harī thū ciake.

Rūhiū rwa njora rūkaarīa nginya rūhūūne,
rūkaanyua thakame yao nginya rūnyootoke.

Nīgūkorwo Mwathani, o we Jehova Mwene-Hinya-Wothe, nīakarutīra igongona
kūu būrūri wa mwena wa gathigathini gūkuhī na Rūūi rwa Farati.

11 “Ambata, ūkinye Gileadi, ūgūire ndawa,

wee Mūrītu Gathirange, Mwarī wa būrūri wa Misiri.

No rīrī, ūingīhagia ndawa icio mūno, o tūhū;
gūtīrī ingīkūhonia.

12 Ndūrūrī nūkaigua ūhoro wa gūconorithio gwaku;
kīrīro giaku gikaaiyūra thī.

Njamba ikaahingagwo nī irīa ingī;
cierī ikaagūa thī hamwe.”

13 Ino nīyo ndūmīrīrī irīa Jehova aaheire Jeremia ūcio mūnabii ikoniī gūūka kwa
Nebukadinezaru mūthamaki wa Babuloni, gūtharīkīra būrūri wa Misiri:

14 “Anīrīrai ūhoro ūyū būrūri-inī wa Misiri, na mūūhunje kūu Migidoli;
nīngī mūūhunjanīrie kūu Nofu na Tahapanahesi:

‘Rūgamai harīa hamwagīrīire na mwīhaarīrie,
nīgūkorwo rūhiū rwa njora nīrūrārīa arīa mamūthiūrūrūkīrie.’

15 Nī kīi gīgūtūma njamba cianyu cia ita ciaraganio thī?

Itīngihota gwītiiria, nīgūkorwo Jehova nīwe ūgaacitindīka acigūithie thī.

16 Nīkahingwo rīngī na rīngī;

ikaagūanīra o mūdū igūrū rīa ūrīa ūngī.

Ikoiga atīrī, ‘Ūkīrai, nītūcookei

kūrī andū aitū, kūrīa twaciarīirwo,
tweherere rūhiū rūrū rwa njora rwa mūtūhatīrīria.’

17 Marī kūu makaanagīrīra, makoiga atīrī,

‘Firaūni mūthamaki wa būrūri wa Misiri, nī inegene rīa tūhū;
nīorirwo nī mweke wake.’”

18 Mūthamaki, o we ūrīa wītagwo

Jehova Mwene-Hinya-Wothe, ekuuga atīrī,
“Ti-itherū o ta ūrīa nīi ndūūruga muoyo-rī,

nī kūrī mūdū ūroka, ūgaakorwo ahaana ta Kīrīma gīa Taboru
kīrī gatagatī-inī ka irīma iria ingī,

o na ta ūrīa Kīrīma gīa Karimelī kīhaana kīrī hakuhī na iria.

19 Oha mīrigo yaku ya gūthīi nayo kūrīa ūgaatahwo, ūtwarwo,
wee ūtūūruga būrūri wa Misiri,

nīgūkorwo Nofu gūkaanangwo, kwage kīndū,
o na gūkire ihooru, gūtarī mūdū wa gūgūtūūra.

20 “Būrūri wa Misiri ūhaana moori njega mūno,
no rīrī, nī harī mbogo kanyarare ĩrooka
kūmīūkīrīra, yumīte mwena wa gathigathini.

21 Thigari cia mūcaara ĩria ĩrī kuo
ihaana ta njaū cia gīcegū.

O nao nīmakagarūrūka more marī hamwe,
matikahota gwītiiria,

nīgūkorwo mūthenya wa mwanangīko nīukamakorerera,
na nīrīo ihinda rīao rīa kūherithio.

22 Mūrurumo wa andū a Misiri ūgaatuīka ta wa nyoka rīrīa ĩrethara,*
rīrīa thū ĩgooka ĩrī na hinya;

magaagūūkīrīra na mathanwa,
o ta andū maratema mitī.”

²³ Jehova ekuuga atīrī,

“Nīmagatema mūtītū wakuo,
o na ūrī mūtumanu ūguo.

Tondū nī andū aingī mūno gūkīra ngigī,
na matingītarīka.

24 Mwarī ūcio wa būrūri wa Misiri nīagaconorithio,
akaanenganīrwo kūrī andū a mwena wa gathigathini.”

²⁵ Jehova Mwene-Hinya-Wothe, Ngai wa Isiraeli, ekuuga atīrī: “Ndī hakuhī kūherithia
Amoni ngai ya Thebesi, na Firaūni, na būrūri wa Misiri na ngai ciakuo, na athamaki
akuo, na arīa othe mehokaga Firaūni.

²⁶ Nīngamaneana kūrī andū arīa mendaga kūmaruta muoyo, ndīmaneane kūrī
Nebukadinezaru mūthamaki wa Babuloni na anene ake. No rīrī, thuutha-inī būrūri
wa Misiri nīgūgatūrwo nī andū rīngī o ta tene,” ūguo nīguo Jehova ekuuga.

²⁷ “Tiga gwītīgīra, wee Jakubu ndungata yakwa:
o nawe Isiraeli-rī, ndūkamake.

Ti-itherū nīngakūhonokia ngūrūtite kūdū kūraya,
njiaro ciaku ciume būrūri ūrīa ciatahirwo igītwarwo.

Jakubu niagakorwo na thayū na ūgitirī rīngī,
na gūtirī mūdū ūgaatūma acooke gwītīgīra.”

²⁸ Jehova ekuuga atīrī “Tiga gwītīgīra,
wee Jakubu ndungata yakwa, nīgūkorwo ndī hamwe nawe.

o na ĩngīkaniinūkia ndūrīrī ciothe
kūrīa ndarekire mūtwarwo mūrī atahe-rī,
wee ndigakūniina biū,

no rīrī, nīngakūherithia na kīhooto;
ndigakūreka ūthī o ūguo ūtāherithītio.”

47

Ndūmīrīri ĩkonīi Andū a Filisti

¹ ĩno nīyo ndūmīrīri ya Jehova ĩria yakinyīrīre Jeremia ūrīa mūnabii, ĩkonīi andū a
Filisti, Firaūni atanatharīkīra Gaza:

² Jehova ekuuga atīrī:

“Ta rora ūrīa kīguū kīa maaī kīroima na kūu mwena wa gathigathini;
nīgīgūtūka ta rūū rūiyūru mūno, rūkoina.

Megūtherera moīnīre būrūri na kīrīa gīothe kīrī kuo,
na moīnīre matūūra-inī na arīa matūūrāga kuo.

Andū nīmagakaya;

arīa othe maikaraga būrūri ūcio makaarīra na magirīke,

³ maigua mūkubio wa mbarathi igīteng’era,
na inegene rīa ngaari cia ita cia thū ciao,
o na mūrurumo wa magūrū ma ngaari ĩcio.

Maithe ma ciana matikehūgūra mateithie ciana ciao;
moko mao magaikara o ūguo maregerete.

⁴ Nīgūkorwo mūthenya nīmūkinyu
wa kūniina andū a Filisti othe,

* 46:22 Athamaki a būrūri wa Misiri maahūthagīra rūūri rwa nyoka taarī guo ūhoti wa wathani wao.

- na wa kweheria matigari mothe ma andũ
arĩa mangĩteithia Turo na Sidoni.
Jehova arĩ hakuhĩ kwananga andũ a Filisti,
acio maatigaire kuuma hũgũrũrũ-inĩ cia Kafitori.
5 Andũ a Gaza makeenjwo njuĩrĩ macakae;
Ashikeloni nakuo gũgaakira ki.
Atĩrĩrĩ, inyuĩ matigari maya mũrĩ kũu werũ-inĩ,
mũgũtũũra mwĩtemangaga nginya-rĩ?
- 6 “Mũrarĩra mũkoooria atĩrĩ,
‘Wee, rũhiũ rwa njora rwa Jehova-rĩ,
ũgũthĩĩ na mbere nginya rĩ ũngĩkaahurũka?
Wĩcookia njora-inĩ;
hurũka na ũkire o ro ũguo.’
7 No rĩrĩ, rũngĩkĩhuurũka atĩa,
o rĩrĩa arĩ Jehova ũrwathĩte,
o rĩrĩa arwĩrĩte rũtharĩkĩre Ashikeloni,*
o na kũu ndwere-inĩ cia iria?”

48

Ndũmũrĩri ikonĩ Moabi

- 1 Ha ũhoro ũkonĩ bũrũri wa Moabi:

- Jehova Mwene-Hinya-Wothe, Ngai wa Isiraeli ekuuga atĩrĩ:
“Wũi-iyia, nĩ ũndũ Nebo nĩgũkwanangwo-ĩ.
Kĩriathaimu nĩgũgaconorithio na gũtũnyanwo;
kĩgĩtĩro kĩa kĩa rĩrũmu nĩgũgaconorithio na kĩa haraganio.
2 Moabi gũtigacooka kũgaathĩrĩrio rĩngĩ;
kũu Heshiboni andũ nĩmagathugunda ũria megũgũũkĩrĩra, makoiga atĩrĩ:
‘Ūkai, nĩtũniinei rũrĩrĩ rũu.’
O nawe itũũra rĩa Madimeni-rĩ, nĩũgakirio ki;
rũhiũ rwa njora nĩrũgagũteng’eria.
3 Ta thĩkĩrĩria mbu iyo iroigwo kũu Horonaimu,
mbu nĩ ũndũ wa kũniinanwo kũnene na mwanangĩko.
4 Bũrũri wa Moabi nĩũkonũhwo:
ciana ciakuo cia ngenge nĩkaarĩra ciugĩrĩrie.
5 Marambata na njĩra ya gũthĩĩ Luhithu,
makĩrĩraga na ruo rũnene o magĩthiiaa;
marĩ njĩra-inĩ ya gũkũrũka Horonaimu
nĩmaiguĩte kĩa rĩro kia ruo ruumĩte ngoro nĩ ũndũ wa ũria kwanangĩtwo.
6 Mwĩthare! Honokiai mũoyo yanyu,
tuĩkai ta kahinga karĩ werũ-inĩ.
7 Tondũ wa ũria wee wĩhokete ciiko ciaku o na ũtonga waku-rĩ,
o nawe nĩũgatahwo,
nayo ngai rĩa itagwo Kemoshu* nĩngatwarwo ithaamĩrio,
ĩrĩ hamwe na athĩnjĩri-ngai, o na anene a yo.
8 Mũniinani nĩagookĩrĩra itũũra o itũũra,
na gũtirĩ itũũra rĩkahonoka.
Gĩtuamba nĩgĩkaharaganio,
naguo werũ ũria mwaraganu wanangwo,
tondũ Jehova nĩwe ugĩte ũguo.
9 Itĩrĩriai Moabi cumbĩ,
tondũ nĩrĩkonũhwo;
matũũra makuo nĩmagakira ihooru,
kwage mũndũ o na ũmwe ũngĩmatũũra.

- 10 “Kũrumwo-rĩ, nĩ mũndũ ũria ũkũruta wĩra wa Jehova arĩ na ũgũũta!
Kũrumwo-rĩ, nĩ mũndũ ũria ũkũgirĩrĩria rũhiũ rwake rwa njora gũita thakame!

* 47:7 ũhoro wa gũtharĩkĩra Ashikeloni wahingirio nĩ Nebukadinezaru mwaka-inĩ wa 604 mbere ya gũciarwo gwa Kristũ. * 48:7 Kemoshu yarĩ ngai ya andũ a Moabi (1Ath 11:7, 33; 2Ath 23:13).

- 11 “Moabi atũũrite agaaciire kuuma arĩ mwĩthĩ,
ta ndibei irĩa ĩkeerete,
ĩkarika kĩnyita ĩtarĩ nyonoranie;
we ndarĩ aatahwo agatwarwo bũrũri ũngĩ.
Nĩ ũndũ ũcio mũcamo wake no ta ũrĩa warĩ tene,
naguo mũtararĩko wake ndũrĩ wagarũrũka.
- 12 No matukũ nĩmarooka,
rĩrĩa ngaatũma andũ arĩa monoranagia moke,
nao mamuonorerie thĩ;
matige ndigithũ ciake irĩ theri,
na moragaange nyũngũ ciake,” ũguo nĩguo Jehova ekuuga.
- 13 “Hĩndĩ ĩyo Moabi nĩagaconoka nĩ ũndũ wa ngai irĩa ĩtagwo Kemoshu,
o ta ũrĩa nyũmba ya Isiraeli yaconokire,
rĩrĩa meehokete Betheli.
- 14 “Mwakĩhota atĩa kuuga atĩrĩ, ‘Ithuĩ tũrĩ njamba irĩ hinya,
andũ marĩ ũrũme ita-inĩ?’
- 15 Moabi nĩgũkanangwo na matũũra makuo matharĩkĩrwo;
aanake ake arĩa ega mũno magaikũrũka rĩũraganĩro-inĩ makooragwo,”
nĩguo Mũthamaki ekuuga, o we ũrĩa wĩtagwo Jehova Mwene-Hinya-Wothe.
- 16 “Kũgũa kwa Moabi nĩgũkinyu;
mũtino wake nĩũgũũka o na ihenya.
- 17 Mũcakaĩrei inyuĩ arĩa othe mũtũũraga mũmũthiũrũrũkĩirie,
inyuothe arĩa mũũĩ ngumo yake;
ugai atĩrĩ, ‘Kaĩ rũthanju rwa ũnene nĩrũnikangu-ĩ!
Kaĩ mũthĩgi ũrĩa ũrĩ riiri nĩmunangũku-ĩ!’
- 18 “Harũrũkai mwehere riiri-inĩ ũcio wanyu,
mũikare thĩ kũrĩa kũng’aru,
inyuĩ atũũri a kũu kwa Mwarĩ wa Diboni,
nĩgũkorwo ũrĩa ũkaananga Moabi
nĩakamũũkĩrĩra,
aharaganie matũũra manyu marĩa mairigĩre na hinya.
- 19 Rũgamai mũkĩra-inĩ wa barabara mwĩrorere,
inyuĩ arĩa mũtũũraga Aroeri.
Hooyai kĩrĩra harĩ mũndũ ũcio ũrethara, o na harĩ mũndũ-wa-nja ũcio ũroora,
mũmoorie atĩrĩ, ‘Kaĩ gwĩkĩkite atĩa?’
- 20 Moabi nĩmũconorithie, nĩ ũndũ nĩmũhehenje.
Kayũrũrũkai na mũrĩre!
Heanaĩ ũhoru ũcio kũu Arinoni,
atĩ Moabi nĩ mwanange.
- 21 Matũũro ma ciira nĩmakinyĩte bũrũri-inĩ ũrĩa mwaraganu:
magakinya Holoni, na Jahaza, na Mefaathu,
22 na magakinya Diboni, na Nebo, na Bethi-Dibilathaimu,
23 na magakinya Kiriathaimu, na Bethi-Gamuli, na Bethi-Meoni,
24 na magakinya Keriothu, na Bozara:
ĩĩ, nginya matũũra mothe ma Moabi,
marĩ kũraya na marĩ gũkuhĩ.
- 25 Rũhĩa rwa Moabi nĩrũrengetwo;
guoko gwake nĩ kuunĩtwo,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.
- 26 “Mũheei njoohi anyue arĩo,
tondũ nĩang’athũrie Jehova.
Moabi nĩarekwo egaragarie matahĩko-inĩ make;
nĩarekwo atuĩke kĩndũ gĩa gũthekekererwo.
- 27 Githĩ Isiraeli ndatuĩkite kĩndũ gĩa gũthekekererwo nĩwe?
Kaĩ aanyĩtirwo arĩ gatagatĩ ka aici,
atĩ nĩkĩo ũinagia kĩongo nĩkũmũnyarara,
rĩrĩa rĩothe ũkwaria ũhoru wake?
- 28 Tiganĩriai matũũra manyu mũgatũũre ndwaro-inĩ cia mahiga,
inyuĩ arĩa mũtũũraga Moabi.

Tuikai ta ndutura írĩa ñyakagĩra gĩtara
mũromo-inĩ wa ngurunga.

29 “Nĩtũiguĩte ũhoro wa mwĩtũo wa Moabi,
ũrĩa aarĩ mwĩkĩrĩri na akeyona,
tũkaigua ũhoro wa mwĩtũo wake o na mwĩtũũgĩrio,
o na tũkaigua ũhoro wa mwĩgaatho wa ngoro yake.

30 Nĩnjũũ rĩng’athio rwake, no nĩ rwa tũhũ,
naguo mwĩraho wake ndũrĩ ũndũ ũhingĩtie,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

31 “Nĩ ũndũ ũcio nĩndĩrarĩrĩra Moabi,
nĩ Moabi guothe ndĩrarĩrĩra,
ndĩracakaĩra andũ a Kiri-Haresethi.

32 Ndĩrarĩra nĩ ũndũ wanyu, o ta ũrĩa Jazeri arĩraga,
inyuĩ mĩthabibũ ya Sibima.

Honge cianyũ itambũrũkĩte igakinya iria-inĩ;
itambũrũkĩte nginya iria-inĩ rĩa Jazeri.

Mũniinani nĩagũũrĩre matunda maku
marĩa meeru, o na akagwĩra thabibũ.

33 Gĩkeno na gũcanjamũka nĩthĩrĩte
kũu mĩgũnda-inĩ ya matunda, o na kũu mĩgũnda-inĩ ya Moabi.

Nĩndũmĩte ndibei yage ihĩhĩro-inĩ ciayo;
gũtirĩ mũndũ ũhĩhaga thabibũ kuo arĩ na mbugĩrĩrio ya gĩkeno.
O na gũtuĩka nĩ kũrĩ na mbugĩrĩrio,
tũ mbugĩrĩrio cia gĩkeno.

34 “Mĩgambo ya kĩrĩro kĩa ũraiguuo
kuuma Heshiboni o nginya Eleale na Jahazu,
na kuuma Zoari o nginya Horonaimu na Egilathu-Shelishiya,
tondũ o na maaĩ ma Nimurimu nĩmahũite.

35 Kũu Moabi nĩnganiina
arĩa othe marutagĩra maruta kũndũ kũrĩa gũtũũgĩru,
na magacinĩra ngai ciao ũbumba,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

36 “Nĩ ũndũ ũcio ngoro yakwa nĩracakaĩra Moabi, nganĩrĩra o ta mũtũrĩrũ;
ĩracakaya yanĩrĩre ta mũtũrĩrũ nĩ ũndũ wa andũ a Kiri-Haresethi,
tondũ ũtonga ũrĩa megĩrĩre nĩmũthiru biũ.

37 Mĩtwe yothe nĩmĩenje
na nderu ciothe cikenjwo;
guoko guothe nĩgũteme,
na njohero o yothe ñhumbĩtwo na nguo ya ikũnia.

38 Nyũmba-igũrũ guothe kũu Moabi,
o na kũu iwanja-inĩ cia mũingĩ,
gũtirĩ ũndũ ũngĩ tĩga o gũcakaya,
nĩgũkorwo nĩnjũragĩte Moabi
o ta ndigithũ ya rĩũmba írĩa ñtangĩendeka nĩ mũndũ,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

39 “Hĩ! Kaĩ nĩkũmomore-ĩ! Kaĩ nĩmararĩra-ĩ!
Kaĩ Moabi nĩahũndũkĩte na thuutha nĩ thoni-ĩ!
Moabi atuĩkĩte kĩndũ gĩa gũthekererwo,
na agatuĩka kĩndũ kĩrĩ magigi harĩ arĩa othe mamũrigiicĩrie.”

40 Jehova ekuuga atĩrĩ:
“Atĩrĩrĩ! Nderi nĩracuuhũka,
itambũrũkĩtie mathagu mayo igũrũ rĩa Moabi.

41 Keriothu nĩgũgũtunyanwo,
nacio cĩhĩtho iria cia hinya kuo itahwo.
Mũthenya ũcio-rĩ, ngoro cia njamba iria irĩ hinya cia Moabi
igaatuĩka ta ngoro ya mũndũ-wa-nja akĩrũmwo.

42 Moabi nĩakaniinwo atige gũtuĩka rũrĩrĩ rĩngĩ,
tondũ nĩang’athĩrie Jehova.

43 Inyuĩ andũ a Moabi,
guoya, na kũgũa marima, o na kũgwatio na mĩtego nĩcio imwetereire,”

ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

44 “Ūrĩa wothe ũkoora nĩ ũndũ wa guoya,
ũcio akaagũa irima,
nake ũrĩa ũkaahaica oime irima-rĩ,
akaagwatio nĩ mũtego;
nĩ ũndũ nĩngūtũma Moabi akinyĩrwo
nĩ mwaka wa kũherithio,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

45 “Andũ arĩa metharĩte makoorĩra ciĩruru-inĩ cia Heshiboni
matirĩ na ũteithio,
nĩgũkorwo mwaki nĩumĩte Heshiboni,
rũrĩrĩmbĩ rũkoima gatagatĩ ka Sihoni;
rũracina mothiũ ma Moabi,
na rũgacina ciongo cia acio merahaga makarehe ngũĩ.

46 Wee Moabi, kaĩ ũrĩ na haaro-ĩ!
Andũ a Kemoshu nĩaniine;
aanake aku manyiĩtũtwo mĩgwate magathaamio
nao airĩtu aku magatahwo.

47 “No rĩrĩ, nĩngacookia ũgaacĩru wa Moabi
matukũ-inĩ marĩa magooka,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.
Hau nĩho mũthia wa ituĩro rĩa Moabi.

49

Ndũmĩrĩri ĩkonĩ Bũrũri wa Amoni

1 Ūhoro ũkonĩ andũ a Amoni:
Jehova ekuuga atĩrĩ:

“Kaĩ Isiraeli atarĩ na aanake?
Ndarĩ na andũ a kũmũgaya?
Nĩ kĩ gĩgĩtũmĩte Moleku egwatĩre bũrũri wa Gadi?
Nĩ kĩ gĩtũmĩte andũ ake matũũre matũũra-inĩ makuo?”

2 Jehova ekuuga atĩrĩ,
“No rĩrĩ, matukũ nĩmarooka
rĩrĩa ngoigithia mbu ya mbaara
ya gũũkĩrĩra Raba kũu kwa andũ a Amoni;
nakuo gũgaatuĩka hĩba ya mwanangĩko,
natuo tũtũũra tũrĩa tũkũrigiicĩirie tũcinwo na mwaki.
Hĩndĩ ĩyo nĩguo Isiraeli akaingata
andũ arĩa maamũngatĩte,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

3 “Wee Heshiboni, girĩka, nĩgũkorwo Ai nĩ kwanange!
Rĩrai, inyuĩ mũtũũruga Raba!
Mwĩhumbei nguo cia makũnia mũcaka;e;
Teng’erai ũũ na ũũ kũu thingo-inĩ ciakuo,
nĩgũkorwo Moleku nĩegũtahwo atwarwo bũrũri ũngĩ,
hamwe na athĩnjĩri-ngai na anene ake.

4 Nĩ kĩ gĩtũmaga wĩrahĩre ituamba ciaku,
ũkeraha nĩ ũndũ wa ituamba ciaku icio noru mũno?
Wee mwarĩ ũyũ ũtarĩ mwĩhokeku,
wee ũtũũrĩte wĩhokete ũtonga waku ũkiugaga atĩrĩ,
‘Nũũ ũngũĩtharĩkĩra?’

5 Nĩngakũrehithĩria imakania
kuuma kũrĩ arĩa othe makũrigiicĩirie,”
nĩguo Mwathani ekuuga,
o we Jehova Mwene-Hinya-Wothe.

“Andũ othe anyu nĩmakaingatwo,
na gũtikagĩa na mũndũ wa gũcookereria andũ acio mahurunjũkĩte.

6 “No rĩrĩ, thuutha-inĩ nĩngacookia

ũgaacĩru wa andũ a Amoni,
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

Ndũmũriri ĩkonĩ Bũruri wa Edomu

⁷ Ha ũhoro ũkonĩ Edomu:

Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga atĩrĩ:

“Kaĩ gũtarĩ na ũũgĩ ũtigarĩte kũu Temani?

Kaĩ kĩrĩra gĩthirĩte harĩ andũ arĩa akuũku?

Kaĩ ũũgĩ wao ũbuthĩte biũ?

⁸ Garũrũkai mwĩthare, mũthĩĩ mũkehithe thĩĩnĩ wa ngurunga iria ndiku,
inyuĩ arĩa mũtũũraga kũu Dedani,
tondũ nĩngarehithĩria Esaũ mwanangĩko
rĩria ngaamũherithia.

⁹ Agethi a thabibũ mangũũka kũrĩ we-rĩ,
githĩ to matigie tũthabibũ tũnini?

Aici mangũũka ũtukũ-rĩ,

githĩ matingĩiya o indo iria imabatarĩtie?

¹⁰ No rĩrĩ, niĩ nĩngaguũria Esaũ guo atigwo njaga,
nĩngaguũria cĩhitho ciake,
nĩguo ndakanacooke kuona gwa kwĩhitha.

Ciana ciake, na andũ a nyũmba yao, na andũ a itũũra rĩake nĩmakaniinwo,
na o nake ndagatigara.

¹¹ Ndigĩrai ciana cianyu cia ngoriai; nĩngagitĩra mũoyo yacio.

Atumia anyu a ndigwa mũreke o nao manjĩhoke.”

¹² Jehova ekuuga atĩrĩ: “Kũngĩkorwo arĩa mataagĩrĩrwo kũnyũira gĩkombe kũu no
nginya makĩnyũire-rĩ, wee ũngĩkiaga kũherithio niki? Ndũrĩ hĩndĩ ũtakaherithio, no
rĩrĩ, no nginya ũgaakĩnyũira.”

¹³ Jehova ekuuga atĩrĩ: “Ngwĩhĩta ngĩgwetaga rĩtwa rĩakwa, njuge atĩ Bozara
gũgaatuũka kũndũ kwanangũku na kũrĩ magigi, gwa kũmenwo na gwa kũnyũitwo nĩ
kĩrumi; namo matũũra makuo mothe magatũũra marĩ manangũku nginya tene.”

¹⁴ Nĩnjiguũte ndũmũriri kuuma kũrĩ Jehova:

Atĩ niatũmire mũrekio athĩ kũrĩ ndũrĩrĩ, agaciĩre atĩrĩ,

“Ũnganai mũrĩtharĩkĩre!

Arahũkai mũkarũe mbaara!”

¹⁵ “Rũu nĩngũkũnyũihia mũno gatagatĩ-inĩ ka ndũrĩrĩ,
ndũme ũmenwo nĩ andũ.

¹⁶ Guoya ũria ũtũmaga andũ magwĩtigĩre
na mwĩtũĩo wa ngoro yaku-rĩ, niĩkũheenetie,
o wee ũtũũraga thĩĩnĩ wa ngurunga cia ndwaro cia mahiga,
o na ũgaikaraga tũcũmbĩrĩ igũrũ twa karĩma.

O na ũngĩgaaka itara igũrũ mũno ta cia nderi,
ngaakũruta kuo, ngũharũrũkie,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

¹⁷ “Edomu gũgaatuũka kũndũ gwa kũmakania;
arĩa othe makaahĩtũkĩra kuo nĩmakamaka na makũnyũrũrie,
nĩ ũndũ wa ũria gũgaakorwo kwanangĩtuo.

¹⁸ O ta ũria Sodomu na Gomora kwang’ aũranirio,
hamwe na matũũra marĩa maariganĩtie namo,
atĩ gũtirĩ mũndũ ũngĩtũũra kuo;

gũtirĩ mũndũ ũgaacooka gũtũũra kuo,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

¹⁹ “O ta mũrũũthi ũũkĩte kuuma ihinga-inĩ cia Jorodani,
ũgakinya ũrĩthio-inĩ ũria mũnoru-rĩ,

noguo ngaingata Edomu oime bũruri-inĩ wake o rĩmwe.

Nũũ ũthuurĩtuo wa kũruta wĩra ũcio nĩgeetha ndĩmũtue wa kũũrũgamĩria?

Nũũ ũngĩ ũhaana ta niĩ, na nũũ ũngĩhota kũngararia?
Nĩngĩ nĩ mũrĩithi ũrĩkũ ũngĩkĩhota kũregana na niĩ?”

²⁰ Nĩ ũndũ ũcio, ta thikĩrĩrai, mũigwe ũria Jehova athugundĩte gwĩka Edomu,
o na ũria atuĩte gwĩka arĩa matũũraga Temani:

Arĩa anini thĩĩnĩ wa rũũru rũu rwa mbũri magaakururio matwarwo kũndũ kũraya;

nĭakaniina ũrĩithio wao ũthire biũ nĩ ũndũ wao.
 21 Thĩ nĩkainainio nĩ mŭrurumo wao makĩgũa thĩ;
 kayũ ga kĩrĩro kĭao gakaiguuo o nginya Iria Itune.
 22 Atĩrĩrĩ! Nderi nĩkombũka na ĩcuuhũke,
 ĩtambũrũkĩtie mathagu mayo igũrũ rĩa Bozara.
 Mũthenya ũcio-rĩ, ngoro cia njamba iria irĩ hinya cia Edomu
 igaatuĩka ta ngoro ya mũndũ-wa-nja akĩrũmwo.

Ndũmĩrĩri ĩkonĩĩ Dameski

23 Ha ũhoru ũkonĩĩ Dameski:
 “Hamathu na Aripadi nĩamaku,
 nĩ ũndũ nĩmaiguĩte ndeto njũru.
 Nĩmorĩtwo nĩ hinya,
 makaagaaga ta maaĩ ma iria.
 24 Dameski nĩrĩũrĩtwo nĩ hinya,
 nao andũ a rĩo makahũndũka meethare,
 rĩiyũrĩtwo nĩ kũinaina;
 andũ a rĩo manyĩtĩtwo nĩ ruo rwa ngoro na kĭeha,
 ruo ta rwa mũndũ-wa-nja akĩrũmwo.
 25 Nĩ kĩĩ gĩtũmĩte itũũra rĩrĩa rĩrĩ ngumo rĩage gũtiganĩrio,
 o itũũra rĩu rĩngenagia?
 26 Ti-itherũ, aanake a rĩo nĩmakarũndwo barabara-inĩ ciarĩo;
 thigari ciakuo ciothe igaakĩrio ki mũthenya ũcio,”
 ũguo nĩguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga.
 27 “Nĩngacina thingo cia Dameski;
 naguo mwaki ũcio nĩũgaacina ciĩgĩtĩro cia Beni-Hadadi.”

Ndũmĩrĩri ĩkonĩĩ Kedari na Hazoru

28 Ũhoru ũkonĩĩ Kedari, o na mothamaki ma Hazoru, marĩa Nebukadinezaru
 mũthamaki wa Babuloni aatharĩkĩire:

Jehova ekuuga atĩrĩ:
 “Arahũkai mũtharĩkĩire Kedari,
 na mũniine andũ acio a mwena wa Irathĩro.
 29 Hema ciao na ndũũru ciao cia mbũri nĩgatahwo;
 ciandarũa ciao nĩgakuuo,
 hamwe na indo ciao ciothe, na ngamĩira ciao ciothe.
 Andũ nĩmakanĩrĩa, mameere atĩrĩ,
 ‘Kĩmako kĩnene kiumanĩte na mĩena yothe!’
 30 “Mwĩtharei narua!
 Ikarai thĩnĩ wa ngurunga iria ndiku,
 inyuĩ mūtũũraga kũu Hazoru.
 Nebukadinezaru mũthamaki wa Babuloni nĩaciirĩire kũmũũkĩrĩa;
 nĩathugundĩte ũrĩa ekũmũũkĩrĩa,”
 ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

31 “Arahũkai mũtharĩkĩire rũrĩrĩ rũu rũtũũrĩte rũgaacĩire na rũhooreire,
 o rũu rũtũũrĩte rũrĩ na thayũ,
 rũrĩrĩ rũteehingagĩra na ihingo kana rũkeirigĩra na igeri;
 andũ aruo matũũraga marĩ oiki,”
 ũguo nĩguo Jehova ekuuga.
 32 “Ngamĩira ciao igaatuĩka cia gũtahwo,
 nacio ndũũru icio ciao nyingĩ cia ng’ombe ituĩke cia ndaho.
 Arĩa marĩ kũndũ kũraya nĩngamahurunjĩra mĩena yothe ĩrĩa yumaga rũhuho.
 na nĩngamarehithĩria mwanangĩko kuuma mĩena yothe,”
 ũguo nĩguo Jehova ekuuga.
 33 “Hazoru gũgaatuĩka ũtũũro wa mbwe,
 gũtũũre gũkĩrĩte ihooru nginya tene.
 Gũtĩrĩ mũndũ ũgaatũũra kuo;
 gũtĩrĩ mũndũ ũgaikara kuo.”

Ndũmĩrĩri ĩkonĩĩ Elamu

³⁴ Īno nīyo ndūmīriri ya Jehova ĩrĩa yakinyĩrĩre Jeremia ũcio mūnabii ĩkonii Elamu, o kĩambĩrĩria-inĩ kĩa wathani wa Zedekia mūthamaki wa Juda:

- ³⁵ Ūũ nĩguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga:
 “Atĩrĩrĩ, nĩngoinanga ũta wa Elamu,
 ũrĩa arĩ guo kĩhumo kĩa hinya wao.
³⁶ Nĩngarehithĩria andũ a Elamu huho iria inya
 ciumaga mĩena ĩrĩa ĩna ya igũrũ;
 ngaamahurunjĩra na kũu huho icio inya ciumaga,
 na gũtirĩ rũrĩrĩ o na rũmwe
 andũ acio aingate a Elamu matakoorĩra.
³⁷ Nĩngahehenja Elamu maitho-inĩ ma thũ ciao,
 marĩ o mbere ya andũ aria macaragia kũmaruta muoyo;
 nĩngamarehithĩria mwanangĩko,
 o na marakara makwa mahiũ,”
 ũguo nĩguo Jehova ekuuga.
 “Ngaamateng’eria na rũhiũ rwa njora
 nginya ndĩmaniine biũ.
³⁸ Nĩngaiga gĩtĩ gĩakwa kĩa ũnene kũu Elamu,
 na niine mūthamaki wakuo o na anene akuo,”
 ũguo nĩguo Jehova ekuuga.
³⁹ “No rĩrĩ, nĩngacookia ũgaacĩru wa Elamu
 matukũ-inĩ marĩa magooka,”
 ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

50

Ndũmĩriri ĩkonii Bũrũri wa Babuloni

- ¹ Īno nīyo ndũmĩriri ĩrĩa Jehova aaririe na kanua ka Jeremia ũcio mūnabii, ũhoro ũkonii Babuloni na andũ a bũrũri wa Babuloni:
² “Anĩrĩrai na mũhunjanĩrie ũhoro ndũrĩrĩ-inĩ,
 haandai kibebero na mũhunjanĩrie ũhoro wakĩo;
 mũtikamahithe ũndũ, no mũmeere atĩrĩ,
 ‘Babuloni nĩgũgũtunyanwo;
 Beli nĩgũconorithio,
 nayo Merodaki ĩyũrwo nĩ kĩmako.
 Mĩhianano yakuo nĩgaconorithio,
 na mĩhianano yao nĩkaiyũrwo nĩ guoya.’
³ Tondũ rũrĩrĩ ruumite mwena wa gathigathini nĩrũkamũtharĩkĩra,
 na rwanange bũrũri wake.
 Gũtirĩ mũndũ ũgaatũura kuo;
 andũ nĩmakoora o hamwe na nyamũ.
⁴ “Matukũ-inĩ macio, na ihinda-inĩ rĩu,
 andũ a Isiraeli na andũ a Juda hamwe
 nĩmagathiũ macarie Jehova Ngai wao makĩrĩraga,”
 ũguo nĩguo Jehova ekuuga.
⁵ “Nĩmakoorĩrĩria njĩra ya gũthii Zayuni,
 na magariũrũke, merekeirie mothiũ mao kuo.
 Nĩmagooka meeohanie na Jehova,
 na marĩkanĩre kĩrĩkanĩro gĩa gũtũura tene na tene
 kĩrĩa gĩtagacooka kũriganĩra.
⁶ “Andũ akwa makoretwo marĩ ng’ondũ ciũrĩte;
 arĩithi ao nĩmamahĩtithĩte njĩra,
 na magatũma morũũre irĩma igũrũ.
 Nao morũũrĩte kuuma kĩrĩma-inĩ nginya karĩma-inĩ,
 makariganĩrwo nĩ kũrĩa ũhurũko wao ũrĩ.
⁷ Ūrĩa wothe wamoonire akĩmatambuura; thũ ciao ikiuga atĩrĩ,
 ‘Ithuĩ tũtirĩ na ihĩtia, nĩ ũndũ nĩmehĩirie Jehova,
 ũrĩa arĩ we ũrĩithio wao wa ma,

o we Jehova, mwĩhoko wa maithe mao.’

- ⁸ “Mwĩtharei muume Babuloni;
 eherai bũrũri wa andũ a Babuloni,
 na mũtuĩke ta thenge iria itongoragia rũuru rwa mbũri.
- ⁹ Nĩgũkorwo nĩngarahũra ũiguano wa ndũrĩrĩ nene,
 ciũmĩte bũrũri wa gathigathini ciũkĩrĩre Babuloni.
 Nĩkarũgama handũ ha cio irĩũkĩrĩre na igũtunyane,
 kuuma mwena ũcio wa gathigathini.
 Mĩguĩ yao igaatuĩka ta ĩrĩa ya njamba njoorua,
 iria itacookaga moko matheri.
- ¹⁰ Nĩ ũndũ ũcio Babuloni nĩgũgatahwo;
 andũ othe arĩa magagũtaha nĩmagakuua indo cia kũmaigana,”
 ũguo nĩguo Jehova ekuuga.
- ¹¹ “Tondũ nĩmũkenete na mũkarũũhia,
 inyuĩ arĩa mũtahaga igai rĩakwa,
 tondũ mũgũtũũha ta moori ikĩraanga ngano ikĩmĩhũũra,
 na mũkaania ta mbarathi cia njamba,
- ¹² nyina wanyu nĩagaconoka mũno;
 we ũcio wamũciarire nĩagaconorithio.
 Nĩwe ũgaakorwo arĩ mũnini mũno ndũrĩrĩ-inĩ,
 atuĩke ta werũ, na ta bũrũri mũng’aru, o na ta werũ wa mũthanga.
- ¹³ Tondũ wa marakara ma Jehova, bũrũri ũcio ndũgacooka gũtũũrwo nĩ andũ,
 no rĩrĩ, nĩgũkĩra gũgaakira ihooru biũ.
 Andũ arĩa othe makaagerera kũu Babuloni nĩmakamaka, na manyũrũrie kũndũ kũu
 tondũ wa ũrĩa gũgaakorwo kwanangĩtwo.
- ¹⁴ “Mwĩhaarĩrie mũthiũrũrũkĩrie Babuloni,
 inyuothe arĩa mũgeetaga ũta.
 Rĩrathei! Mũtigatigie mĩguĩ,
 nĩgũkorwo nĩrĩhĩrie Jehova.
- ¹⁵ Riugĩrĩriei kuuma na mũena yothe!
 Nĩrĩneanĩte rĩo riene, mũthiringo yarĩo nĩngwĩte,
 na thingo ciarĩo nĩimomokete.
 Nĩgũkorwo rĩrĩrĩ nĩrĩo irĩhĩria rĩa Jehova-rĩ,
 mwĩrĩhĩriei harĩ rĩo;
 rĩrĩkei o ta ũrĩa rĩaneeka andũ arĩa angĩ.
- ¹⁶ Eheriai ũrĩa ũhaandaga kũu Babuloni,
 na ũrĩa ũgethaga na rũhiũ rwake hĩndĩ ya magetha.
 Tondũ wa rũhiũ rũu rwa njora rwa mũhinyanĩrĩria-rĩ,
 o mũndũ nĩacooke kũrĩ andũ ao,
 o mũndũ nĩorĩre bũrũri wao kũmbe.
- ¹⁷ “Isiraeli ahaana ta rũuru rũhurunjũkĩte,
 rũteng’eretio nĩ mĩrũũthi.
 Mũthamaki wa Ashuri
 nĩwe warĩ wa mbere kũmũtambuura;
 wa kũrigĩrĩria kũmũhehenja mahĩndĩ-rĩ,
 aarĩ Nebukadinezaru, mũthamaki wa Babuloni.”
- ¹⁸ Nĩ ũndũ ũcio, Jehova Mwene-Hinya-Wothe, Ngai wa Isiraeli, ekuuga atĩrĩ:
 “Nĩngaherithia mũthamaki wa Babuloni na bũrũri wake,
 o ta ũrĩa ndaaherithirie mũthamaki wa Ashuri.
- ¹⁹ No nĩngacookia Isiraeli ũrĩthio-inĩ wake mwene,
 nake akaarĩthagĩria kũu Karimeli na Bashani;
 akaarĩaga akahũũna
 kũu irima-inĩ cia Efiraimu, na cia Gileadi.
- ²⁰ Matukũ-inĩ macio, o ihinda-inĩ rĩu-rĩ,
 ihĩtia rĩa Isiraeli nĩrĩgathuthuurio,
 no rĩtikoneka,
 o na mehĩa ma Juda mathuthuurio,
 no matikooneka,

nīgūkorwo matigari marīa ngaahonokia nīngamarekera,”
ūguo nīguo Jehova ekuuga.

21 “Tharīkīrai būrūri wa Merathaimu,*
mūūkīrīre arīa matūūruga Pekodi.

Mateng’eriei, na mūmoorage, mūmaniine biū,”
ūguo nīguo Jehova ekuuga.

“Īkai ūrīa wothe ndīm wathīte.

22 Kūrī na mbugīrīrio ya mbaara būrūri-inī ūcio,
nayo nī mbugīrīrio ya kūniinanwo kūnene!

23 Nyondo rīa itūūrīte ihūūruga thī yothe-rī,
kaī nīyunangītwo, īgathethereka-ī!
Kaī Babuloni nīgūkīrīte ihooru gatagatī-inī ka ndūrīrī-ī!

24 Ndaakwambūire mūtego, wee Babuloni,
nawe ūkīgwatio nīguo ūtekūmenya;
wakoreireirwo, ūkīnyīitwo
tondū wa gūkararia Jehova.

25 Jehova nīahingūrīte harīa aigaga indo ciake cia mbaara,
akaruta indo icio cia mbaara cia mang’ūrī make,
nīgūkorwo Mwathani Jehova Mwene-Hinya-Wothe arī na wīra wa kūruta
kūu būrūri-inī wa andū a Babuloni.

26 Ūkaai mūgūtharīkīre muumīte kūdndū kūraya.
Tharīaī makūmbī makuo;
gūcookanīrīriei irūndo ta cia hība cia ngano.

Kwanangei biū,
na mūtīgatīgie matigari kuo.

27 Ūragai tūtegwā twakuo tuothe,
tūkūrūkiei tūgathīnjwo!

Kaī marī na haaro-ī! Nīgūkorwo mūthenya watuo nīmūkinyu,
ihinda rīatuo rīa kūherithio.

28 Ta thīkīrīraī mūigūe arīa moorīte na arīa metharīte makoima būrūri wa Babuloni,
makūmbūra marī kūu Zayuni
ūrīa Jehova Ngai witū erīhīrie,
akerīhīria nī ūndū wa hekarū yake.

29 “Ītai aikia a nīguī mokīrīre Babuloni,
o arīa othe mageetaga ūta.

Ambaai hema mūgūthīūrūrūkīrie;
mūtīkareke mūdndū o na ūmwe warīo oore.

Rīrīhei kūringana na cīko ciarīo;
o ta ūrīa rīaneeka andū angī-rī, rīlkei o ta guo.

Nīgūkorwo nīrīng’athīrie Jehova,
o we Ūrīa Mūtheru wa Isiraeli.

30 Nī ūndū ūcio, aanake aarīo nīmakaagūa njīra-inī cia itūūra;
thīgari ciarīo ciothe nūgakirio ki mūthenya ūcio,”
ūguo nīguo Jehova ekuuga.

31 “Atīrīrī, nīngūūkīrīre, wee mwītīī ūyū,
nīgūkorwo mūthenya waku nīmūkinyu,
o rīo ihinda rīaku rīa kūherithio,”
ūguo nīguo Mwathani, o we Jehova-Mwene-Hinya-Wothe, ekuuga.

32 “Mwītīī ūcio nīakahīngwo agwe,
na gūtīrī mūdndū ūkaamūūkīria;
nīngagwatia matūūra makuo mwaki,
naguo nīūgaacina arīa othe mamūrīgiicīrie, manīinwo biū.”

33 Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga atīrī,
“Andū a Isiraeli nīmahinyīrīrio,
o ūndū ūmwe na andū a Juda.
Arīa othe maamatahire nīmamarūmītie mūno,
makarega kūmarekia mathīi.

* 50:21 Merathaimu rīgītaūrwo nī kuuga “kūremera Jehova maita meerī.”

- 34 No rīrī, Mūkūuri wao arī na hinya;
 Jehova Mwene-Hinya-Wothe nīrīo rīitwa rīake.
 Nīakamarūūrira na kīyo ciira-inī wao,
 nīguo atūme būrūri wao ūgīe na ūhurūko,
 no aagithie arīa matūūruga Babuloni ūhurūko.”
- 35 Jehova ekuuga atīrī:
 “Harī na rūhiū rwa njora rwa gūūkīrīra andū a Babuloni,
 rūūkīrīre arīa matūūruga Babuloni,
 na rūūkīrīre anene na andū arīa ogī akuo!
- 36 Rūhiū rwa njora rūgookīrīra anabii akuo a maheeni,
 nao matuūke irimū.
 Ningī rūhiū rwa njora nīrūgookīrīra njamba ciakuo iria irī hinya,
 nacio nīkaiyūrwo nī kīmako kīnene.
- 37 Rūhiū rwa njora rūgookīrīra mbarathi, na ngaari cia ita,
 na andū a ndūrīrī arīa marī ita-inī rīake,
 nao matuūke ta andū-a-nja.
 Ningī rūhiū rwa njora nīrūgookīrīra indo ciao iria cia bata ciigītwo igīina-inī ciao,
 nacio nīgatahwo.
- 38 Nīgūkaara rīra rīa kūhūithia maaī makuo!
 Namō nīmakaahūa biū.
 Nīgūkorwo ūcio nī būrūri ūiyūrīte ngai cia mīhianano,
 nao andū akuo nīmagūrūkītio nīyo.
- 39 “Nī ūndū ūcio nyamū cia werū-inī na hiti nīcio igaatūūruga Babuloni,
 na kūu no kuo gūgaatūūrwo nī ndundu.
 Gūtīgacooka gūtūūrwo nī andū
 o na kana gūikarwo nī andū, nginya njjarwa na njjarwa.
- 40 O ta ūrīa Ngai aang’aūranirie Sodomu, na Gomora,
 o hamwe na matūūra marīa maariganītie namo-rī,
 ūguo noguo gūtari mūndū ūgaatūūra kuo;
 gūtīrī mūndū ūgaikara kuo,”
 ūguo nīguo Jehova ekuuga.
- 41 “Atīrīrī, mbūtū ya ita nī ūrooka yumīte mwena wa gathigathini;
 rūrīrī rūnene, na athamaki aingī
 nīmarahūrītwo kuuma ituri-inī cia thī.
- 42 Marooka marī na mota na matimū mao;
 nao nī andū ooru, na matarī tha.
 Mūrurumo wao nī ta mūrurumo wa ndīhū cia maaī ma iria,
 magīūka mahaicīte mbarathi ciao;
 mokīte meyarīire wega mbaara-inī
 nīguo magūtharīkīre, wee Mwarī ūyū wa Babuloni.
- 43 Mūthamaki wa Babuloni nīaiguīte ūhorō wao,
 namo moko make makoorwo nī hinya.
 Nīanyīitītwo nī ruo rūnene ngoro-inī yake,
 na ruo ta rwa mūndū-wa-nja akīrūmwo.
- 44 O ta mūrūūthi ūūkīte kuuma ihinga-inī cia Jorodani
 ūgakinya ūrīithio-inī ūrīa mūnoru-rī,
 ūguo noguo ngaingata Babuloni, oime būrūri-inī wake o rīmwe.
 Nūū ūcio ūthuurītwo wīra ūcio nīgeetha ndīmūtue wa kūūrūgamīrīra?
 Nūū ūngī ūhaana ta nīi, ningī-rī, nūū ūngīhota kūngararia?
 Ningī nī mūrīithi ūrīkū ūngīhota kūregana na nīi?”
- 45 Nī ūndū ūcio, thikīrīriai mūigue ūndū ūrīa Jehova athugundīte
 wa gūūkīrīra būrūri wa Babuloni,
 o na ūrīa atuūte gwīka būrūri wa andū a Babuloni:
 Arīa anini rūūru-inī magaakururio, matwarwo kūndū kūraya;
 nīakananga ūrīithio wao ūthire biū nī ūndū wao.
- 46 Mūrurumo wa Babuloni gūgītahwo nīūgathingithia thī;
 kayū ga kīrīro gīakuo nīgakaiguuo ndūrīrī-inī.

51

- ¹ Jehova ekuuga ūu:
 “Afiriri, ningarahūra roho wa mũniinani,
 ūũkĩrĩre Babuloni, o na andũ a Lebi-Kamai.
- ² Nĩngatũma andũ a kũngĩ mathiĩ Babuloni
 magakũhurunje ta ūrĩa mũũngũ ūmbũragwo ihuhĩro-inĩ,
 na manange bũrũri ūcio ūtigwo ūtarĩ kĩndũ;
 makaũũkĩrĩra kuuma mĩena yothe,
 mũthenya ūcio wago wa mwanangĩko.
- ³ Mũtikanareke mũikia wa mĩguĩ ageete ūta wake,
 kana ehumbe nguo ciake cia ita.
 Mũtigacaĩre aanake akuo;
 anangai mbũtũ ciake cia ita, mũciniine.
- ⁴ Makaagũa thĩ moragĩtwo kũu Babuloni,
 magurariĩtio nguraro cia gĩkuũ kũu barabara-inĩ ciakuo.
- ⁵ Nĩgũkorwo Isiraeli na Juda matitirikĩtwo
 nĩ Ngai wao, o we Jehova Mwene-Hinya-Wothe,
 o na gũtuĩka bũrũri wao ūiyũrĩtwo nĩ mahĩtia
 maitho-inĩ ma ūcio Mũtheru wa Isiraeli.
- ⁶ “Mwĩtharei muume kũu Babuloni!
 Ūrai mũhonokie mĩoyo yanyu!
 Mwĩtharei mũtikaniinanĩrio nakuo nĩ ūndũ wa mehia makuo.
 Nĩ ihinda rĩa Jehova rĩa kwĩrĩhĩria;
 agaakũrĩha o kĩrĩa gikwagĩrĩre.
- ⁷ Babuloni kwahaanaga ta gĩkombe gĩa thahabu
 kĩrĩ guoko-inĩ kwa Jehova;
 nakuo gũgĩtũma thĩ yothe ihaane ta irĩtwo nĩ njoohi.
 Ndũrĩrĩ nĩcianyuire ndibei yakuo;
 nĩ ūndũ ūcio rĩu ihaana ta igũrũkĩte.
- ⁸ Babuloni nĩgũkũgũa o rĩmwe na kũhehenjwo.
 Kũrĩrĩrei!
 Rehei ndawa ya kũniina ruo rwakuo;
 hihi kwahota kũhona.
- ⁹ “ ‘Nĩtũngĩahonirie Babuloni,
 no rĩrĩ, gũtingĩhonio.
 Nĩtũgũtĩgei, na o mũndũ acooke bũrũri wake kũmbe,
 nĩgũkorwo ituĩro rĩakuo rĩkinyĩte o matu-inĩ,
 rĩambatĩte o nginya matu-inĩ marĩa mairũ.’
- ¹⁰ “ ‘Jehova nĩonanĩtie ūthingu witũ;
 ūkai tũthĩ tũkoimbũrĩre Zayuni
 maũndũ marĩa Jehova Ngai witũ ekĩte.’
- ¹¹ “Noorai mĩguĩ, oyai ngo!
 Nĩgũkorwo Jehova nĩarahũrĩte athamaki a Amedi,
 nĩ ūndũ nĩaciirĩre kũniina Babuloni.
 Jehova nĩekwĩrĩhĩria harĩo,
 erĩhĩrie maũndũ
 marĩa meekirwo hekarũ yake.
- ¹² Haandai bendera kũrigania na thingo cia Babuloni!
 Ongererai agĩtĩri, igai arangĩri,
 mũhaaarĩrie andũ a kũhithũkĩra njĩra-inĩ!
 Jehova nĩekũhingia ūrĩa aciirĩre gwĩka,
 ahingie uge wake wa kũrũmĩrĩrwo,
 wa gũũkĩrĩra andũ a Babuloni.
- ¹³ Wee ūtũuraga gũkuhĩ na njũũ nyingĩ,
 na ūkeigĩra indo nyingĩ igĩina-inĩ ciaku-rĩ,
 ithĩrĩro rĩaku nĩ ikinyu,
 nĩ ihinda rĩaku rĩa kweherio.
- ¹⁴ Jehova Mwene-Hinya-Wothe nĩehĩtĩte akĩgwetaga rĩitwa rĩake, akoiga atĩrĩ:

Ti-itherũ nĩngatũma ũũkĩrĩrwo nĩ andũ aingĩ o ta mĩrumbĩ ya ngigĩ,
nao makuugĩrĩrie nĩ ũndũ wa gũkũhoota.

15 “Nĩwe wombire thĩ na ũndũ wa hinya wake;
ningĩ akĩhaanda thĩ na ũũgĩ wake,
na agĩtambũrũkia matu mairũ na ũndũ wa ũmenyo wake.

16 Hĩndĩ rĩra agũũthũka-rĩ, maaĩ marĩa marĩ igũrũ matu-inĩ nĩmarurumaga;
nĩwe ũtũmaga thaatũ wambate na igũrũ kuuma ituri ciothe cia thĩ.

Atũmaga rũheni rũũke rũrehanĩte na mbura,
na akahingũrĩra rũhuho ruume makũmbĩ-inĩ make.

17 “Andũ othe nĩmagĩte meciiria na makaaga ũmenyo,
nake mũturi wa thahabu o wothe nĩaconorithĩtio nĩ mĩhianano ĩyo yake.
Nĩ ũndũ mĩhianano ĩyo yake nĩ ya maheeni;
ndĩrĩ mĩhũmũ thĩnĩ wayo.

18 Ndĩrĩ kiene, nĩ indo cia kũnyararwo;
narĩo ihinda rĩayo rĩa gũciirithio rĩakinya-rĩ, nĩgathira biũ.

19 We ũcio Rũgai rwa Jakubu ndatarĩ tayo,
nĩgũkorwo nĩwe Mũũmbi wa indo ciothe,
o hamwe na mũhĩrĩga ũrĩa eegwatĩire ũtuĩke igai rĩake;
Jehova Mwene-Hinya-Wothe nĩrĩo rĩitwa rĩake.

20 “Nĩwe njũgũma yakwa ya ita,
na nowe kĩndũ gĩakwa kĩa mbaara:
nĩwe hũthagĩra kũhehenja ndũrĩrĩ,
na ngatũmĩra hinya waku kũniina mothamaki.

21 Nĩwe hũthagĩra kũhehenja mbarathi na mũmĩhaici,
ngakũhũthĩra kũhehenja ngaari ya ita na mũmĩtwari,

22 ngakũhũthĩra kũhehenja mũndũ mũrũme na mũndũ-wa-nja,
ngakũhũthĩra kũhehenja mũndũ mũkũrũ na ũrĩa mwĩthĩ,
o na ngakũhũthĩra kũhehenja mwanake na mũirĩtu,

23 Ngakũhũthĩra kũhehenja mũrĩithi na rũuru rwake rwa mbũri,
ngakũhũthĩra kũhehenja mũrĩmi na ndegwa ciake cia kũrĩma,
o na ngakũhũthĩra kũhehenja abarũthi na anene.

24 “Na rĩrĩ, Babuloni na arĩa othe matũũraga Kalidei, ngaamacookereria ũũru wao
mũkĩĩonagĩra, ũũru wothe ũrĩa maaneka kũu Zayuni,” ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

25 “Nĩngũgũũkĩrĩra wee kĩrĩma gĩkĩ gĩa kũniinana,
wee ũniinaga thĩ yothe.”

ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

“Nĩngũgũtambũrũkĩra guoko ngũũkĩrĩre,
ngũgaragarie ngũrute ndwaro-inĩ cia mahiga,
na ndũme ũtuĩke ta kĩrĩma gĩcinĩtwo nĩ mwaki.

26 Gũtirĩ ihiga rĩkarutwo harĩwe rĩtuĩke rĩa koine,
o na kana ihiga o rĩothe rĩa mũthingi,
nĩ ũndũ ũgũtũũra ũkĩrĩte ihooru nginya tene,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

27 “Haandai bendera bũrũri-inĩ,
huhai karumbeta ndũrĩrĩ-inĩ!

Thagathagai ndũrĩrĩ ikahũũrane nake;
ĩtai mothamaki maya meturanĩre, mamũũkĩrĩre:
mothamaki ma Ararati, na Mĩni, na Ashikenazu.

Mũigĩrei mũnene wa ita wa kũmũũkĩrĩra;
ambatai mbarathi cia ita nyingĩ ta mĩrumbĩ ya ngigĩ.

28 Thagathagai ndũrĩrĩ ikahũũrane nake;
thagathagai athamaki a Amedi,
na abarũthi, na anene ao othe,
na andũ a mabũrũri mothe marĩa maathagwo nĩo.

29 Bũrũri nĩũrathĩngitha na ũkenyogonda nĩ ruo,
nĩgũkorwo ũndũ ũrĩa Jehova acĩrĩire gwĩka Babuloni nĩ mũrũmu:
wa kũharagania bũrũri wa Babuloni
nĩguo kwage mũndũ ũngĩtũũra kuo.

- ³⁰ Njamba iria irĩ hinya cia Babuloni nĩtigĩte kũrũa;
ciikarĩte cĩgĩtio-inĩ ciacio iria nũmu.
Hinya wacio nĩ mũthiru;
ihaanĩte o ta andũ-a-nja.
Ciikaro ciakuo nĩcinĩtwo na mwaki;
mĩgũka ya ihingo ciakuo nĩ miunange.
- ³¹ Mũtwari ndũmĩrĩri ũmwe ararũmĩrĩtwo nĩ ũngĩ,
nake mũrekio akarũmĩrĩtwo nĩ mũrekio ũrĩa ũngĩ,
makamenyithie mũthamaki wa Babuloni
atĩ itũũra rĩu rĩake inene rĩothe nĩrĩtunyane,
- ³² ningĩ mariũko ma njũũ nĩmanyiite,
na kũrĩa kũrĩ marura gũgaacinwo na mwaki,
nacio thigari ikanyĩtwo nĩ guoya.”
- ³³ Jehova Mwene-Hinya-Wothe, o we Ngai wa Isiraeli, ekuuga atĩrĩ:
“Mwari wa Babuloni atarĩ ta kĩhuhĩro kĩa ngano
hĩndĩ irĩa yaraganĩtio ikĩrangĩrĩrio;
kahinda gake ga kũgethwo nĩgegũkinya o narua.”
- ³⁴ “Nebukadinezaru mũthamaki wa Babuloni niatũmeretie,
nĩatũreheire kĩrigiicano,
agatũma tũtuĩke ta nyũngũ ya rĩũmba ĩtarĩ kĩndũ.
Nĩatũmerũkĩtie o ta ndamathia,
nayo nda yake akamĩyũria na indo ciitũ iria irĩ mũrĩo,
na nĩacookete agatũtahĩka.
- ³⁵ Maũndũ ma ũhinya marĩa maanekwo nyama ciitũ-rĩ,
marocookerera Babuloni,”
ũguo nĩguo atũũri a Zayuni mekuuga.
“Thakame iitũ ĩrocokerera acio maikaraga kũu Babuloni,”
ũguo nĩguo Jerusalemu ĩkuuga.
- ³⁶ Nĩ ũndũ wa ũguo-rĩ, Jehova ekuuga ũũ:
“Atĩrĩrĩ, nĩ nĩngũkũrũrĩra na ngũrĩhĩrie;
nĩngahũithia iria rĩake, na ndũme ithima ciake ihũe.
- ³⁷ Babuloni gũgaatuĩka hĩba ya kũndũ kwanangĩku,
na imamo cia mbwe,
na kũndũ gwa kũmakania, na gwa gũthekererwo,
kũndũ gũtarĩ mũndũ ũngĩtũũra kuo.
- ³⁸ Andũ othe akuo makaaramaga ta mĩrũũthi mũthĩ,
makaarurumaga ta njaũ cia mĩrũũthi.
- ³⁹ No rĩrĩ, hĩndĩ irĩa magaakorwo macinĩtwo nĩ thuti-rĩ,
nĩrĩo ngaamarugithĩria iruga,
na ndũme marĩio nĩ njoohi,
nĩguo magaa theka maanĩrĩire,
maticooke makome toro nginya tene, na maticooke gũũkĩra,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.
- ⁴⁰ “Ngaamaikũrũkia ta tũgõndu tũgĩthĩ gũthĩnjwo,
o na ta ndũrũme irĩ hamwe na thenge.
- ⁴¹ “Hĩ, kaĩ Sheshaki nĩrĩkeegwatĩrwo-ĩ,
itũũra rĩu rĩrahagwo nĩ thĩ yothe kaĩ nĩnyĩite-ĩ!
Babuloni gũgaatuĩka kũndũ gwa kũmakania
thĩĩnĩ wa ndũrĩrĩ ciothe!
- ⁴² Iria rĩrĩa inene nĩrĩkaiyũra Babuloni guothe;
mũrurumo wa ndiĩhũ ciarĩo nĩguo ũgaakũhubanĩria.
- ⁴³ Matũũra makuo nĩmakĩrĩte ihooru,
matũũke bũrũri mũũmũ na werũ ũtarĩ kĩndũ,
bũrũri ũtarĩ mũndũ ũngĩtũũra,
kũndũ gũtarĩ mũndũ ũgeragĩra kuo.
- ⁴⁴ Nĩngaherithĩria Beli kũu Babuloni
na ndũme ĩtahĩke kũndũ kĩrĩa gĩothe ĩmeretie.
Ndũrĩrĩ itigacooka kũhatĩkana igĩthĩ kũrĩ yo.
Naruo rũthingo rwa Babuloni nĩrũkaagũa.

- 45 “Umai kũu thĩinĩ warĩo, inyuĩ andũ akwa!
Mwĩtharej, mũhonokie mũoyo yanyu!
Mwĩtharej, mweherere marakara marĩa mahiũ ma Jehova.
- 46 Mũtikanareke ngoro cianyu ciũrwo nĩ hinya, kana mwĩtigĩre
hĩndĩ ĩria ndeto cia mũhuhu ikaiguuo bũrũri-inĩ;
ũhoro ũmwe wa mũhuhu nũkaiguuo mwaka ũyũ,
na ũngĩ ũiguuo mwaka ũcio ũngĩ ũrũmĩrĩre,
mũhuhu ũkonĩ ndeto cia haaro bũrũri-inĩ,
na wa mwathani ũmwe agĩũkĩrĩra mwathani ũria ũngĩ.
- 47 Nĩgũkorwo ti-itherũ ihinda nĩrĩgooka
rĩria ngaaherithia ngai cia mĩhianano ya Babuloni;
bũrũri ũcio wotho nũgaconorithio,
nao andũ akuo arĩa othe moragĩtwo nĩmakaaragana kuo.
- 48 Hĩndĩ ĩyo igũrũ na thĩ na kĩria gĩothe kĩrĩ kuo
nĩkanĩrĩra nĩ gũkena igĩkenerera Babuloni,
nĩgũkorwo aniinani nĩmakarĩtharĩkĩra,
moimĩte mwena wa gathigathini,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.
- 49 “Babuloni no nginya gũkaagũa nĩ ũndũ wa andũ a Isiraeli arĩa maanooraga,
ũguo noguo andũ a mabũrũri mothe makaagũa thĩ,
moragĩtwo nĩ ũndũ wa Babuloni.
- 50 Inyuĩ mũhonokete kũũragwo na rũhiũ rwa njora-rĩ,
mwĩtharej na mũtikagonderere!
Ririkanagai Jehova mũrĩ bũrũri wa kũraya,
na mwĩciiragie ũhoro wa Jerusalemu.”
- 51 “Nĩtũconorithĩtio,
nĩgũkorwo nĩtũrumĩtwo,
na tũkahumbwo thoni mothiũ maitũ,
tondũ andũ a kũngĩ nĩmatoonyete
kũndũ kũria kwamũre thĩinĩ wa nyũmba ya Jehova.”*
- 52 Jehova ekuuga atĩrĩ,
“Matukũ nĩmagooka rĩria ngaaherithia mĩhianano yake,
nao andũ arĩa agurarie kũu bũrũri-inĩ ũcio guothe
nĩmagacaaya.
- 53 O na kũngĩtuika Babuloni gwĩtũũgĩrĩtie gũgakinya o matu-inĩ,
na cĩhitho ciakuo ikairigĩrwo na hinya mũno-rĩ,
no ngaakũrehithĩria aniinani magũũkĩrĩre,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.
- 54 “Mũgambo wa kĩrĩro nĩũraiguo kũu Babuloni;
nĩ mũgambo wa kũniinanwo
ũraiguo kũu bũrũri wa andũ a Babuloni.
- 55 Jehova nĩakaniina Babuloni;
nĩagakiria inegene rĩu inene rĩakuo.
Makũmbi ma thũ makaahũyũka taarĩ mũrurumo wa maaĩ maingĩ.
Mũrurumo wa mũgambo yao nĩkaiguuagwo.
- 56 Mũniinani nĩagookĩrĩra Babuloni;
njamba ciakuo iria irĩ hinya nĩkaanyĩtwo,
namo mota mao moinangwo.
Nĩ ũndũ Jehova nĩ Mũrungu ũrĩhanagĩria;
we akaarĩhanĩria biũ.
- 57 Anene akuo, na andũ arĩa ogĩ, o na abarũthi akuo,
o ũndũ ũmwe na anene akuo, o na njamba ciakuo iria irĩ hinya,
othe nĩngatũma marĩo nĩ njoohi;
magaakoma nginya tene, na matiũkĩre,”
nĩguo Mũthamaki ekuuga,

* 51:51 Rĩrĩ nĩ ihinda rĩria Nebukadinezaru aingĩrĩre thĩinĩ wa hekarũ na akĩmĩthaahia mwaka wa 586 mbere ya gũciarwo gwa Kristũ.

o we ūria rīitwa rīake arī Jehova Mwene-Hinya-Wothe.

⁵⁸ Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga atīrī:

“Rūthingo rwa Babuloni rūria rwarī nūrūkang’auranio biū,
nacio ihingo ciakuo iria ndaaya na igūrū icinwo na mwaki;
andū menogagia tūhū,
naguo wīra wa ndūrīrī no ngū cia gūcinwo na mwaki.”

⁵⁹ Ino nio ndūmīrīrī irīa Jeremia aaheire Seraia mūrū wa Neria, mūrū wa Maaseia, o ūcio warī mūnene ūria mūrōri wa maūdū ma nyūmba ya mūthamaki, rīria aathiire Babuloni marī na Zedekia mūthamaki wa Juda mwaka-inī wa ina wa ūthamaki wake.

⁶⁰ Jeremia nīandīkite ibuku-inī rīa gīkūnjo ūhorō wothe ūkonīi mwanangiko ūria ūgaakinyīrīra Babuloni: maūdū marīa mothe maandīkitwo makonīi Babuloni.

⁶¹ Jeremia akīra Seraia atīrī, “Wakinya Babuloni-rī, ūgaatigīrīra atī nīwathoma mohoro maya mothe wanīriire.

⁶² Ūcooke uuge atīrī, ‘Wee Jehova, nīugīte nīūkūniina kūdū gūkū, nīgeetha gūtikanatūūrwo nī mūdū, o na kana nyamū; gūgūtūūra gūkirīte ihooru nginya tene.’

⁶³ Warīkia gūthoma ibuku rīu rīa gīkūnjo-rī, ūrīoherere ihiga, ūrīkie Rūūī rwa Farati.

⁶⁴ Ūcooke uuge atīrī, ‘Ūguo noguo Babuloni gūkaarikīra kūrīre biū, na gūtiga-cooka kuumīra na igūrū, nī ūndū wa mwanangiko ūria ngaakūrehithīria. Nao andū akuo nīmakaagūa.’”

Ūhorō wa Jeremia ūkinyīte hau.

52

Kūgūa kwa Jerusalemu

¹ Zedekia aarī wa mīaka mīrongo īrī na ūmwe rīrīa aatūkire mūthamaki, nake agīthamaka arī Jerusalemu mīaka ikūmi na ūmwe. Nyina eetagwo Hamutali mwarī wa Jeremia; nake oimīte Libina.

² Nake agīka maūdū mooru maitho-inī ma Jehova, o ta ūria Jehoiakimu eekīte.

³ Na nī ūndū wa marakara ma Jehova-rī, nīkīo maūdū macio mothe meekīkire kūu Jerusalemu na Juda, na mūthia-inī akīmaingata mehere mbere yake.

Na rīrī, Zedekia akīremera mūthamaki wa Babuloni, akīaga gwachīka.

⁴ Nī ūndū ūcio mwaka-inī wa kenda wa ūthamaki wa Zedekia, mūthenya wa ikūmi wa mweri wa ikūmi-rī, Nebukadinezaru mūthamaki wa Babuloni agīthī kūhūūrana na Jerusalemu arī na ita rīake rīothe, nao makīamba hema nja ya itūūra rīu inene, na magīaka ihumbu cia tīrī mīena yothe yarīo cia kūmateithia gūtharīkīra itūūra rīu.

⁵ Narīo itūūra rīu inene rīgīikara rīrī irigīicīrie nginya mwaka wa ikūmi na ūmwe wa ūthamaki wa Zedekia.

⁶ Na rīrī, mūthenya wa kenda wa mweri wa kana, ng’aragu ikīneneha mūno kūu itūūra-inī, o nginya gūkiaga irio cia kūrīo nī andū a būrūrī ūcio.

⁷ Hīndī iyo rūthingo rwa itūūra rīu inene rūkīmomorwo, nacio mbūtū ciothe cia ita ikīūra. Moimire itūūra-inī ūtukū magereire kīhingo-inī kīria kīarī gatagatī ga thingo cīerī hakuhī na mūgūnda wa mūthamaki, o na gūtuīka andū a Babuloni nīmarigīicīrie itūūra rīu inene rīothe. Nao makīūra merekeire Araba,

⁸ no mbūtū ya ita ya Babuloni īgīteng’eria Mūthamaki Zedekia nginya ikīmūkinyīra werū-inī ūria mwaraganu wa Jeriko. Thigari ciake ciothe ikīamūranio nake ikīhurunjwo.

⁹ Nayo mbūtū ya ita ya Babuloni ikīnyīta Mūthamaki Zedekia.

Makīmūtware kūrī mūthamaki wa Babuloni ūria warī kūu Ribila, būrūrī-inī wa Hamathu, na kūu nīkuo aamūtūrīre cīra.

¹⁰ Mūthamaki wa Babuloni arī kūu Ribila nīoragithirie arī a Zedekia o hau maitho-inī na ithe wao; agīcooka akūrāgithia anene othe a Juda.

¹¹ Nīacookire agīkūrīrithia Zedekia maitho, na akīmūoha na bīngū cia gīcango, akīmūtware Babuloni, na kūu akīmūikia njeera nginya mūthenya ūria aakuire.

¹² Mūthenya wa ikūmi wa mweri wa itano, mwaka-inī wa ikūmi na kenda wa gūthamaka kwa Nebukadinezaru mūthamaki wa Babuloni-rī, Nebuzaradani mūnene wa arangīri a mūthamaki wa Babuloni, ūria watungataga mūthamaki wa Babuloni, agīka Jerusalemu,

¹³ agīcina hekarū ya Jehova, na nyūmba ya ūthamaki, o na nyūmba ciothe cia Jerusalemu. Nīngī agīcina nyūmba o yothe yarī ya bata kuo.

¹⁴ Nayo mbūtū yothe ya ita ya Babuloni, itongoretio nī mūnene ūcio wa arangīri a mūthamaki, ikīmōmora thingo ciothe iria ciathīūrūrūkīrie Jerusalemu.

¹⁵ Nebuzaradani ūcio warī mūnene wa arangīri a mūthamaki nīatahire andū amwe arīa maarī athīni mūno, na andū arīa maatigaire kūu itūūra-inī rīu inene, hamwe na mabundi marīa mangī, o na andū arīa metwarīte o ene kūrī mūthamaki wa Babuloni.

¹⁶ No Nebuzaradani nīatigire andū amwe arīa maarī athīni mūno a būrūri ūcio kuo, nīguo marutage wīra mīgūnda-inī wa mūthabibū na mīgūnda-inī irīa īngī.

¹⁷ Andū a Babuloni makiunanga itugī cia gīcango, na metha cia kūigīrwo indo, na Karia karīa kaarī ga gīcango, iria ciarī thīni wa hekarū ya Jehova, magīkuua gīcango kūu gīothe magīgītware Babuloni.

¹⁸ Ningī magīkuua nyūngū, na icakūrī, na magathī ma gūtīnia ndaambī, na mbakūrī cia kūminjaminjīria maaī, na thaani, o na indo ciothe cia gīcango iria ciahūthagīrwo wīra-inī wa hekarū, magīthīi nacio.

¹⁹ Mūnene ūcio wa thigari cia mūthamaki nīakuuire mbakūrī iria nene, na Ngīo, na mbakūrī cia kūminjaminjīria maaī, na nyūngū, na mītī ya matawa, na thaani, o na mbakūrī iria ciahūthagīrwo na kūruta maruta ma kūnyuu, iria ciothe ciathondeketwo na thahabu irīa therie kana betha.

²⁰ Gīcango kīrīa kīarutirwo itugī-inī icio cierī, na Karia kau, na ndegwa iria ikūmi na igīrī cia gīcango iria ciarī rungu rwako, na metha, iria Mūthamaki Solomoni aathondekete cia hekarū ya Jehova, gītīngīathīmīkire nī kūngīha.

²¹ O gītugī kīmwe gīacio kīarī kīa mīkono ikūmi na īnana* kūrīha, na mīkono ikūmi na īrī† gūthiūrūrūka; na o kīmwe gīacio kīarī na ūtungu wa ciara inya, na kīarī na irima gatagatī.

²² Kīongo gīa gīcango kīrīa kīarī hau gītugī-igūrū, o kīmwe kīarī kīa mīkono itano‡ kūrīha, na gīkagemio na rūgara rūrī na makomamanga ma gīcango gūthiūrūrūkīria. Gītugī kūu kīngī gīa keerī, kīrī na makomamanga makīo nīkīahaanaine biū na kūu kīngī kīa mbere.

²³ Na haarī na makomamanga mīrongo kenda na matandatū maacuuhīte mīena-inī; makomamanga mothe marīa maathiūrūrūkīrie igūrū wa magemio macio ma rūgara maarī igana rīmwe.

²⁴ Mūnene ūcio wa arangīri nīanyiitire Seraia mūthīnjīri-Ngai ūrīa mūnene, na Zefania mūthīnjīri-Ngai ūrīa wa keerī harī we, o na andū arīa atatū maarangāgīra mūrango.

²⁵ Harī andū arīa maatigaire kūu itūūra-inī inene, akīnyiita mūnene ūrīa warūgamīrīre andū a mbaara, na akīnyiita andū mūgwanja arīa maataaraga mūthamaki. Ningī akīnyiita karani ūrīa mūnene, ūrīa wandīkithagia andū a gūthīi ita a būrūri ūcio, na andū ake mīrongo itandatū arīa maakorirwo itūūra-inī rīu inene.

²⁶ Nebuzaradani ūcio mūnene wa arangīri akīmakuua othe, akīmatwarīra mūthamaki wa Babuloni kūu Ribila.

²⁷ Kūu Ribila, būrūri-inī wa Hamathu, nīkuo mūthamaki ūcio wa Babuloni aamor-agīthīrie.

Nī ūndū ūcio andū a Juda magītahwo, magītwarwo būrūri ūngī, makīrutwo būrūri wao.

²⁸ Ūyū nīguo mūigana wa andū arīa Nebukadinezaru aatahire akīmatwara būrūri ūngī:

mwaka-inī wa mūgwanja aatahire Ayahudi 3,023;

²⁹ naguo mwaka wa ikūmi na īnana wa ūthamaki wa Nebukadinezaru, agītaha andū 832 kuuma Jerusalemu;

³⁰ o naguo mwaka-inī wake wa mīrongo īrī na itatū, agītaha Ayahudi 745 magītwarwo būrūri ūngī

nī Nebuzaradani ūcio mwathi wa arangīri a mūthamaki.

Andū acio othe maarī 4,600.

Jekonia Kuohorwo

³¹ Na gūgīkinya atūrī, mwaka-inī wa mīrongo itatū na mūgwanja kuuma rīrīa Jekonia, mūthamaki wa Juda, aatwarirwo būrūri ūngī, mwaka-inī ūrīa Evli-Merodaki aatuikire mūthamaki wa Babuloni-rī, nīohorithirie Jekonia mūthamaki wa Juda, akīmūrekereria oime njeera mūthenya wa mīrongo īrī na itano wa mweri wa ikūmi na īrī.

³² Nīamwarīrie na ūhooreri, na akīmūhe gītī gīa kūmūtūgīria gūkīra athamaki acio angī maarī nao kūu Babuloni.

³³ Nī ūndū ūcio Jekonia akīruta nguo ciake cia njeera, na agītūūra arīanagīra irio na mūthamaki matukū mothe marīa aatūirire muoyo.

* 52:21 nī ta mita 8 † 52:21 nī ta mita ithano na nuthu (5:5) ‡ 52:22 nī ta mita igīrī na robo (2:25)

³⁴ Mũthamaki ũcio wa Babuloni nĩaheaga Jekonia indo cia kũmũteithia o mũthenya matukũ mothe marĩa aatũũrire muoyo, nginya mũthenya ũrĩa aakuire.

MACAKAYA

1

¹ Hī! Kaī itūūra rīu inene nīrīkarīte rītiganīrio,
o rīu rīratūire rīyūrīte andū-ī!

Kaī rīkūhaana o ta mūtumia wa ndigwa,
ūcio ūraarī mūnene gatagatī ka ndūrī-ī!

O we ūratūire arī mūthamaki-mūndū-wa-nja ng'ongo-inī cia būrūrī-rī,
rīu atuīkīte ngombo.

² Ūtukū araraga akīrīra na ruo,
maithori makanyūrūrūkīra makai-inī make.

Arīa othe marendanīte nake-rī,
hatīrī o na ūmwe wa kūmūhooreria.

Arata ake othe nīmamūkunyañire;
othe matuīkīte thū ciake.

³ Thuutha wa thīna na mawīra maritū,
Juda nīatwarītwo ithaamīrio.

Atūūruga gatagatī ka ndūrīrī;
agakīaga handū ha kūhurūka.

Arīa othe mamūingatithagia nīmamūkinyīrīre
arī hatīka-inī ciake.

⁴ Njīra cia gūthī Zayuni no macakaya,
nī ūndū gūtīrī andū mookaga ciathī ciake iria njathane.

Matoonyero make mothe makīrīte ihooru,
athīnjīri-Ngai ake no gūcaaya maracaaya,

airītu ake no kūgirīka,
nake arī na ruo rūnene.

⁵ Amuku ake matuīkīte nīo mamwathaga;
thū ciake nīcio igaaciire.

Jehova nīamūrehithīrie kīeha
nī ūndū wa mehīa make maingī.

Ciana ciake itahītwo igatwarwo būrūrī ūngī,
igatuīka mīgwate ya thū.

⁶ Mwarī wa Zayuni nīehereirwo nī riiri wake.
Anene ake mahaanīte ta thwariga ciagīte ūrīithio;

moorīte matarī na hinya,
moimītwo thuutha nī arīa mamaingatithītie.

⁷ Matukū-inī ma thīna na kūūrūūra gwake-rī,
Jerusalemu aririkanaga igīna ciothe
iria ciarī ciake matukū ma tene.

Rīrīa andū ake maagūire moko-inī ma thū-rī,
gūtīarī mūndū o na ūmwe wa kūmūteithia.

Thū ciake ikīmūrora,
igīthekerera mwanangīko wake.

⁸ Jerusalemu nīehītie mūno,
na nī ūndū ūcio akanyīitwo nī thaahu.

Arīa othe maamūtīte-rī, rīu nīmamūnyararīte,
nī ūndū nīmonete njaga yake;

we mwene no gūcaaya aracaaya,
na akamahutatīra.

⁹ Gīko gīake nīkīnyīitīte nguo ciake;
nake ndaigana gwīcūūrania mūtūūrīre wake wa thuutha.

Kūgūa gwake kwari gwa kūmakania;
gūtiri mündū o na ūmwe wa kūmūhooreria.
“Wee Jehova, ta kione mathiina makwa,
nīgūkorwo thū yakwa nīhootanite.”

10 Thū iyo nīyegwatire
igīina-inī ciake ciothe;
nake akīlonera ndūriri iria itooi Ngai
igītoonya handū haria hake haamūre:
o aria wee wathanite
matikanatoonye kūngano-inī giaku.*

11 Andū ake othe nīgūcaaya maracaaya
magietha gīa kūrīa;
magagikūūrania igīina ciao
na irio nīguo matūūre muoyo.
“Wee Jehova, ta cūrania wone,
nīgūkorwo ndi mūmeneku.”

12 “Atīriri, inyuī mūrahītuka,
anga mūkuona ūndū ūyū ta ūtamūkonii?
Ta rorai muone.
Nī kūrī thīina ūiganaine na thīina ūyū wakwa,
thīina ūrīa njigīrīrwo,
o ūcio Jehova aandehithiirie
mūthenya wa marakara make mahiū?

13 “We aandūmūire mwaki uumite igūrū,
akīūkūrūkia, ūgītoonya nginya mahīndī-inī makwa.
Aambūire magūrū makwa wabu wa kūmatega, akīhūndūra.
Nake agītūma nyiitwo nī ihooru, ngīkīringīka mūthenya wothe.

14 “Mehia makwa mohanitio, magatuika icooki.
Moko make mamogothanitie hamwe.
Magagīkīrwo ngingo-inī yakwa,
nake Mwathani agakīniina hinya.
Akaaneana moko-inī ma aria itangihota gwītiiria.

15 “Mwathani nīaregete
njamba ciothe cia ita iria ndi nacio,
akanjītira ita nīguo rīnjūkīrīre,
rīmemende aanake akwa.
Kīhihīro-inī gīake kīa ndibei-rī,
Mwathani nīarangīrīrie
Mwarī Gathirange wa Juda.

16 “Maūndū macio nīmo maratūma ndīre,
namo maitho makwa makanyūrūrūkia maithori.
Gūtiri mündū ūrī hakuhī wa kūūhooreria,
gūtiri mündū wa kūnyūmīrīria ngoro.
Ciana ciakwa ituikite cia kūnyamarīka
tondū thū nīyo ihootanite.”

17 Zayuni atambūrūkītie moko,
no gūtiri mündū wa kūmūhooreria.
Jehova nīathanite ūhoro wa Jakubu
atī aria mariganitie nake matūike thū ciake;
Jerusalemu nīatuikite
kīndū kīrī thaahu gatagatī-inī kao.

18 “Jehova nī mūthingu,

* 1:10 Andū a ndūriri matietikīrītio gūtoonya hekarū matikamīthaahie (Ezek 44:7-9).

no rīrī, nīndaremeire watho wake.
Thikīrīriai, inyuī andū othe,
na mūrore gūthīnīka gwakwa.
Aanake akwa na airītu akwa
nīmatahītwa magatwarwo thī ng'eni.

¹⁹ “Ndaatūmanīire arīa twarī ngwatanīro,
no-o makīngunyanīra.
Athīnjīri-Ngai akwa, na athuuri akwa
marakuīrīire itūūra-inī rīu inene,
o magīcaragia irio cia kūmatūūria muoyo.

²⁰ “Wee Jehova, ta rora wone ūrīa ndī hatīka-inī!
Nīndīratangīka thīnī wakwa,
na ngathīnīka thīnī wa ngoro yakwa,
nī ūndū ngoretwo ndī mūremi mūno.
Na kūu nja, hiū cia njora nīirooraga andū,
nakuo thīnī no gīkuū kūrī.

²¹ “Andū nīmaiguīte mūcaayo wakwa,
no gūtīrī mūndū o na ūmwe wa kūūhooreria.
Thū ciakwa ciothe nīcīguīte ūhoru wa hatīka ciakwa,
nacio igakena nī ūndū wa ūguo wīkīte.
Nawe gīkinyie mūthenya ūrīa wanīrīire
nīguo nao mahaane ta nū.

²² “Waganu wao wothe nīūgīkinye mbere yaku,
nawe ūmeke o ta ūrīa ūnjīkīte
nī ūndū wa mehia makwa mothe.
Mīcaayo yakwa nī mūngī,
nayo ngoro yakwa nūringīkīte.”

2

¹ Hī! Kaī Mwathani nīakīhumbīrīte Mwarī wa Zayuni
na itu rīa marakara make-ī!
Nīatungumanītie rīiri wa Isiraeli,
akaūharūrūkīa kuuma igūrū nginya thī;
ndaaririkanire gaturwa ka magūrū make,
mūthenya ūrīa aarakarire.

² Mwathani-rī, nīameretie
itūūro ciothe cia Jakubu atarī na tha;
nīamomorete cīhitho iria nūmu
cia Mwarī wa Juda arī na marakara.
Nīagūithītie ūthamaki wa Mwarī wa Juda,
na akagūithia anene ake, akamaconorithia.

³ Rūhīa rwa Isiraeli ruothe
arūrengete arī na marakara mahiū.
Nīeheretie guoko gwake kwa ūrīo,
gūkameeherera o rīrīa thū ciamakuhīrīria.
Nīgūcina acinīte Jakubu ta mwaki ūkūrīrīmbūka,
ūrīa ūcinaga kīrīa gīothe kīrī hakuhī naguo.

⁴ Ageetete ūta wake o ta thū;
guoko gwake kwa ūrīo nī kwīhaarīrie.
Arīa othe maatūire makenagia maitho-rī,
amooragīte o ta marī thū;
hema ya Mwarī wa Zayuni
amūtīrīrie mang'ūrī make mahaana ta mwaki.

⁵ Mwathani-rī, atuīkīte ta thū;

- nīameretie Isiraeli.
 Nīameretie nyumba ciake ciothe cia ūthamaki,
 na akaananga cīhitho ciake iria nūmu.
 Nīaingīhīrie Mwarī wa Juda
 gūcakaya na kūgirīka.
- ⁶ Nīonūhīte gīkaro gīake ta mūgūnda;
 nīanangīte handū hake ha gūtūnganīrwo.
 Jehova nīatūmīte Zayuni ariganīrwo
 nī ciathī ciake iria njathane, o hamwe na Thabatū ciake;
 nī ūndū wa marakara make mahiū-rī,
 akanyarara mūthamaki, o hamwe na mūthīnjīri-Ngai.
- ⁷ Mwathani nīaregete kīgongona gīake,
 na agatiganīria handū hake harīa haamūre.
 Nīaneanīte thingo cia nyumba ciake cia ūthamaki kūrī thū;
 iraanīrīra irī thīnī wa nyumba ya Jehova,
 o taarī mūthenya wa gīathī kīria gīathane.
- ⁸ Jehova nīatuire itua rīa kūmomora
 rūthingo rūria rūthiūrūrūkiirie Mwarī wa Zayuni.
 Nīatambūrūkiirie rūrigi rwa gūthima,
 na ndaagiririe guoko gwake gūtige kūrwananga.
 Nīatūmire njirigo na thingo icakaye;
 o cierī igīgītuīka cia kwanangīka.
- ⁹ Ihingo ciakuo nīihorokeire na thī;
 mīgūko yacio nīamiunangīte, akamīananga.
 Mūthamaki na anene akuo nīmatahītwo magatwarwo ndūrīrī-inī,
 watho rīu ndūrutanagwo,
 na anabii akuo nīmatigire kuona cioneki
 ciumīte kūrī Jehova.
- ¹⁰ Athuuri a kūu kwa Mwarī wa Zayuni
 maikarīte thī makirīte ki;
 nao nīmehurīrie rūkūngū mītwe,
 na makehumba nguo cia makūnia.
 Airītu a Jerusalemu
 mainamīrīire maturumithītie mītwe yao thī.
- ¹¹ Maitho makwa nīmaroora nī kūrīra,
 ngatangīka thīnī wakwa,
 naguo roho wakwa nīūtūrūrīrwo thī
 nī ūndū wa andū akwa kwanangwo,
 nīgūkorwo twana na tūkenge
 tūraringīkīra njīra-inī cia itūūra rīria inene.
- ¹² Tūrooria manyina atīrī,
 “Trio na ndibei irī ha?”
 o tūkīringīkaga ta andū matihīrio
 njīra-inī cia itūūra rīria inene,
 o mīoyo yatuo igīthiragira
 moko-inī ma manyina.
- ¹³ Ingīkiuga atīa nī ūndū waku?
 Ingīkūgerekania nakī,
 wee Mwarī ūyū wa Jerusalemu?
 Ingīkūhaanania nakī,
 nīguo ngūhoorerie,
 wee Mwarī ūyū Gathirange wa Zayuni?
 Kīronda gīaku kīrikīte o ta iria.
 Nūū ūngīhota gūkūhonia?

14 Cioneki iria anabii aku moonaga
 ciarĩ cia tũhũ na cia maheeni;
 matiigana kũmũguũrĩria mehia manyu
 nĩguo magirĩrĩrie gũtahwo kwanyu.
 Ndũmĩrĩri iria maamũheire
 ciarĩ cia maheeni, na cia kũmũhĩtithia.

15 Ehĩtũkĩri othe mahũũraga hĩ;
 mathekaga makĩinainagĩria Mwarĩ ũyũ wa Jerusalemu mĩtwe,
 makĩũragia atĩrĩ:
 “Ĩĩ rĩrĩ nĩrĩo itũũra inene rĩrĩa rĩetagwo
 ũthaka ũrĩa mũkinyanĩru biũ,
 na rĩgeetwo gĩkeno gĩa thĩ yothe?”

16 Thũ ciaku ciothe
 ciathamagia tũnua igũũkĩrĩre;
 igũthekagĩrĩa na ikahagarania magego,
 ikoiga atĩrĩ, “Ithui nĩtũmũmeretie.
 Ũyũ nĩguo mũthenya ũrĩa tũtũire twetereire,
 na rĩu nĩtũwonete.”

17 Jehova nĩarĩkĩtie gwĩka ũrĩa aathugundĩte;
 we nĩahingĩtie kiugo gĩake,
 kĩrĩa aathanire o matukũ ma tene.
 Akũng’auranĩtie ategũkũiguĩra tha,
 atũmĩte thũ igũkenerere,
 rũhĩa rwa amuku aku nĩruo atũgĩrĩtie.

18 Ngoro cia andũ nĩirakaĩra Mwathani.
 Atĩrĩrĩ, wee rũthingo rũrũ rwa Mwarĩ wa Zayuni,
 reke maithori maku manyũrũrũke ta rũũĩ
 mũthenya na ũtukũ;
 ndũkahurũke,
 kana ũreke maitho maku mahurũke.

19 Arahũka, ũkayũrũrũke ũtukũ,
 rĩrĩa ũrangĩri wa ũtukũ wambagĩrĩria;
 itũrũraga ngoro yaku ta maai
 mbere ya Mwathani.
 Ambararia moko maku na igũrũ kũrĩ we
 nĩ ũndũ wa mĩoyo ya ciana ciaku,
 o icio iraringĩka nĩ ng’aragu
 magomano-inĩ ma njĩra ciothe.

20 “Wee Jehova, ta rora, na ũcũũranie:
 Nũũ ũngĩ wee ũrĩ weka ũguo?
 Andũ-a-nja nĩmagĩrĩrwo nĩ kũrĩa maciaro mao,
 o ciana iria marerete?
 Mũthĩnjĩri-Ngai na mũnabii nĩmagĩrĩre
 kũũragagĩrwo handũ-harĩa-haamũre ha Mwathani?”

21 “Andũ ethĩ o na arĩa akũrũ
 makomete hamwe rũkũngũ-inĩ rwa njĩra,
 aanake akwa na airĩtu
 moragĩtwo na rũhiũ rwa njora.
 ũmoragĩte mũthenya ũrĩa ũrakarĩte;
 ũmoragĩte ũtekũmaiguĩra tha.

22 “O ta ũrĩa wĩtanaga mũthenya wa gĩathĩ-rĩ,
 noguo ũnjĩtũire maũndũ ma kũnguoyohia,
 makandigiicĩria mĩena yothe
 o taarĩ mũthenya wa gĩathĩ.

Mūthenya wa marakara ma Jehova-rī,
gūtīrī mūdū o na ūmwe wahonokire kana agītigara;
arīa ndarūmbūirie na ngīrera-rī,
thū yakwa nīmanangīte.”

3

- 1 Nīi ndī mūdū wonete thīna
nī ūndū wa kūhūurwo na rūthanju rwa mang'ūrī make.
- 2 Andwarīte akangereria nduma-inī
handū ha ūtheri-inī;
- 3 ti-itherū, atūmīte guoko gwake kūnjūkīrīre
rīngī na rīngī, mūthenya wothe.
- 4 Nīatūmīte nyama cia mwīrī wakwa
na gīkonde kīaguo ihinyare,
na akoinanga mahīndī makwa.
- 5 Nīandigīicīurie, na agaathiūrūrūkīria
na marūrū, na thīna.
- 6 Atūmīte ndūire nduma-inī
o ta andū arīa maakuire tene.
- 7 Nīanjirigīire na rūthingo nīguo ndikae kūūra;
mīnyororo yakwa nīamīritūhītie mūno.
- 8 O na rīrīa ndetana kana ndakaya ngīenda ūteithio-rī,
nī kūhingīrīria ahingagīrīria mahooya makwa.
- 9 Nīahingīte njīra yakwa na mahiga maicūhie;
atūmīte tūcīra twakwa tuogome.
- 10 Kūrī nīi aatuīkīte o ta nduba rīrīa yoheirie,
kana ta mūrūūthi rīrīa wīhithīte,
- 11 akīngururia kuuma gacīra-inī,
akīndambuura, akīndiganīria itarī na ūteithio.
- 12 Ageetete ūta wake, akangereka,
nduīke cabaa ya kūrathagwo nī mīguī yake.
- 13 Nīatheecire ngoro yakwa
na mīguī kuuma thiaka-inī wake.
- 14 Ngīgītuīka wa gūthekagīrīrwo nī andū akwa othe;
maanyūrūrāgia na rwīmbo mūthenya wothe.
- 15 Anjīyūrītīe maūdū marūrū,
na akaahūūnia na maaī ma nyongo.
- 16 Nīang'ethūrāngīte magego makwa na kagoto;
anangīrīrie rūkūngū-inī.
- 17 Nīnjagīthītie thayū;
nīndiganīrwo ūgaacīru nī kīi.
- 18 Nī ūndū ūcio nguuga atīrī, “Riiri wakwa nūthirīte,
o hamwe na maūdū marīa mothe ndūire njīrīgīrīre kuuma kūrī Jehova.”
- 19 Nīngūrīrikana thīna wakwa, na kūūrūūra gwakwa,
na ngarīrikana maūdū marūrū, o na maaī ma nyongo.
- 20 Ngoro yakwa no irarīrikana maūdū macio,
nayo īkaringīka thīnī wakwa.
- 21 O na gūtārī ūguo nīndīrikanāga ūndū ūyū,
na tondū wa ūguo ngagīa na kīrīgīrīro:
- 22 Tondū wa wendo mūnene wa Jehova, nīkīo tūtaniinītwo biū,
nīgūkorwo tha ciake itirī hīndī ithiraga.
- 23 Tha ciaku ikoragwo irī njerū rūciinī o rūciinī,
wīhokeku waku nī mūnene mūno.
- 24 Ngoro yakwa yugaga atīrī,
“Jehova nīwe igai rīakwa; tondū ūcio nīwe ndīrīetāgīrīra.”

- 25 Jehova nĩ mwega kũrĩ arĩa mamwĩhokaga,
kũrĩ ngoro iyo ĩmũrongoragia;
- 26 nĩ wega mũndũ gweterera
ũhonokio wa Jehova o akirĩte.
- 27 Nĩ wega mũndũ gũkuua icooki
hĩndĩ ĩria arĩ mũnini.
- 28 Nĩaikare arĩ wiki akirĩte,
nĩgũkorwo nĩ Jehova ũmũigĩrĩre rĩo.
- 29 Nĩaturumithie ũthiũ wake rũkũngũ-inĩ,
no gũkorwo aahota kũgĩa na kĩĩrĩgĩrĩro.
- 30 Nĩerekererie rũthĩa kũrĩ mũndũ ũria ũkũmũgũtha,
na aiyũrwo nĩ thoni.
- 31 Nĩgũkorwo Jehova
ndateanagĩria andũ nginya tene.
- 32 O na gũtuika nĩarehaga kĩahe-rĩ, we nĩaiguanagĩra tha,
nĩgũkorwo wendo ũcio wake ũtathiraga nĩ mũnene mũno.
- 33 Nĩgũkorwo ndarehagĩra andũ mũnyamaro,
kana akarehere ciana cia andũ kĩahe akiendaga.
- 34 Rĩria andũ a bũrũri arĩa othe mohetwo
maarangĩrĩrio na makinya-rĩ,
- 35 rĩria mũndũ aagithio kĩhooito gĩaake
mbere ya Ũria-ũrĩ-Igũrũ-Mũno-rĩ,
- 36 o na rĩria mũndũ atuĩrwo ciira hatarĩ kĩhooito-rĩ,
githĩ Mwathani ndonaga maũndũ macio?
- 37 Nũũ ũngĩaria na atũme ũndũ ũcio ũhinge,
Mwathani ataathanĩte gũtuĩke ũguo?
- 38 Githĩ kanua-inĩ ka Ũria-ũrĩ-Igũrũ-Mũno
tiho hoimaga maũndũ mooru, na hakoima maũndũ mega?
- 39 Mũndũ o wotho ũri muoyo-rĩ, atetaga nĩki
rĩria ekũherithio nĩ ũndũ wa mehĩa make?
- 40 Nĩtũthuhurie-i mĩthĩre iitũ na tũmĩtuĩrie,
tũcokerere Jehova.
- 41 Nĩtwambararie ngoro ciitũ na moko maitũ na igũrũ
kũrĩ Mũrungu ũria ũrĩ igũrũ, tuuge atĩrĩ:
- 42 “Ithuĩ-rĩ, nĩtwĩhĩtie na tũgakũremera,
wee nawe ũkaaga gũtũrekera.
- 43 “Wee wĩhumbĩrĩte na marakara, ũgatũingatithia;
ũuraganĩte ũtekũiguanĩra tha.
- 44 Wee wĩhumbĩrĩte na itu
nĩgeetha gũtikagĩe na ihooya rĩngĩgũkinyĩra.
- 45 Wee ũtũmĩte tũtuĩke ta gĩko,
na ta mahuti gatagatĩ ka ndũrĩrĩ.
- 46 “Thũ ciitũ ciothe itwathamĩrie tũnua itũũkĩrĩre.
- 47 Nĩtũkorereirwo nĩ kĩmako kĩnene, na tũkenjerwo marima,
tũgakorwo nĩ ũniinani, na mwanangĩko.”
- 48 Maitho makwa maranyũrũrũkia tũrũũ twa maithori
nĩ ũndũ andũ akwa nĩmanangĩtwo.
- 49 Maitho makwa marĩnyũrũrũkagia maithori mategũtigithĩria,
magaikara o makĩnyũrũrũkaga,
- 50 nginya rĩria Jehova agaacũthĩrĩria arĩ igũrũ oone.
- 51 Maũndũ marĩa ndĩrona nĩmaranjigũithia kĩahe ngoro,
tondũ wa andũ-a-nja othe a itũũra rĩakwa inene.
- 52 Andũ arĩa maatuĩkite thũ ciakwa hatarĩ gĩtũmi

- nĩo maanguĩmaga ta nyoni.
 53 Maanjikirie irima makĩenda kũnjũraga,
 na makĩhũũra na mahiga;
 54 ndaahubaniĩrio nĩ maaĩ maingĩ,
 magĩkũrũkĩra igũrũ rĩa mĩtwe wakwa,
 na nĩ ngĩciiria ndĩ hakuĩ kũniinwo.
 55 Ngĩkaĩra rĩitwa rĩaku Wee Jehova,
 ndĩ kũu irima-inĩ rĩu iriku.
 56 Na we ũkĩgua ithaithana rĩakwa, ngĩkwĩra atĩrĩ,
 "Tiga kũhinga matũ maku ngĩgũkaĩra ũndeithie."
 57 Nawe ũkinguhĩrĩria rĩrĩa ndagũkaĩire,
 ũkĩnjĩra atĩrĩ, "Tiga gwĩtigĩra."
 58 Wee Mwathani-rĩ, nĩwe wanjiĩrĩrĩre;
 nawe ũgĩgĩkũũra muoyo wakwa.
 59 Wee Jehova, nĩwonete ũuru ũrĩa njikĩtwo.
 Tua ciira wakwa arĩ we!
 60 Wee nĩwonete kwĩrĩhĩria kwao guothe,
 o na mathugunda mao mothe ma kũnjũkĩrĩra.
 61 Wee Jehova-rĩ, nĩũiguĩte irumi iria manumĩte nacio,
 o na mathugunda mao mothe ma kũnjũkĩrĩra:
 62 maũndũ marĩa thũ ciakwa ciaragia na mĩheehũ ikĩng'ung'uanaga
 injũkĩrĩre mũthenya wothe.
 63 Ta kĩmarore! Magĩkara thĩ kana magĩũkĩra,
 maanyũrũragia na nyĩmbo ciao.
 64 Wee Jehova-rĩ, marĩhe kũringana na ũrĩa mekĩte,
 kũringana na wĩra wa moko mao.
 65 Ūmia ngoro ciao, nakĩo kĩrumi gĩaku kĩroikara nao!
 66 Maingatithie ũrĩ na marakara,
 na ũmaniine mathire gũkũ mũhuro wa igũrũ rĩa Jehova.

4

- 1 Hĩ! Kaĩ thahabu ĩyo nũthirĩte ũkengu wayo-ĩ,
 thahabu ĩrĩa therie kaĩ ĩrĩ gũthita-ĩ!
 Tũhiga twa goro tũrĩa twamũre
 nĩtũhurunjĩtwo magomano-inĩ ma njĩra ciothe.
 2 Ariũ a Zayuni arĩa me bata,
 arĩa rĩmwe mangĩaringithanirio na thogora wa thahabu,
 kaĩ rĩu moonagwo ta nyũngũ cia rĩũmba-ĩ,
 o ta wĩra wa moko ma mũũmbi!
 3 O na mbwe nĩciongithagia ciana cicio,
 no andũ akwa matuĩkĩte andũ matarĩ tha,
 o ta nyaga cia werũ-inĩ.
 4 Rũrĩmĩ rwa gakenge
 rũnyiitanĩte na karakara nĩ ũndũ wa kũnyoota;
 twana tũhooyaga irio,
 no gũtirĩ mũndũ ũtũheaga.
 5 Andũ arĩa rĩmwe maarĩaga irio njega,
 rĩu maikaraga njĩra-inĩ mekonotete,
 arĩa maarerirwo makĩhumbagwo nguwo cia rangi wa ndathi-rĩ,
 rĩu makomaga ciara-inĩ cia mũhu.
 6 Iherithia rĩa andũ akwa
 nĩ inene gũkĩra rĩa itũura rĩa Sodomu,
 rĩrĩa rĩang'aũranirio o rĩmwe,

gūtārī guoko kwarīteithirie.

⁷ Anene akuo maatherete gūkīra tharunji,
na makeerūha gūkīra iria,
maarī atune mūrī gūkīra ruru írīa ndune,
magakīhaana ta kahiga ka goro karīa getagwo yakuti.

⁸ No rīu mairīte o na gūkīra mbiro;
matikūrīkanaga marī n̄jira-inī.
Ikonde cia mūrī yao ciūmanīrīire na mahīndī;
ciumīte o ta rūthanju.

⁹ Kaba arīa mooragagwo na rūhiū rwa njora,
kūrī arīa makuuaga nī ng'aragu;
matoragio nīkūhūta,
makamoca nī ūndū wa kwaga irio cia kuuma mūgūnda.

¹⁰ Moko ma andū-a-nja arīa marī tha
nīmarugire ciana ciao ene,
igītūika irio ciao
hīndī iyo andū akwa manangirwo.

¹¹ Jehova nīarekereirie mang'ūrī make biū;
aitūrūrīte marakara make mahiū.
Nīakītīe mwaki kūu Zayuni
ūrīa ūcinīte mīthingi yakuo.

¹² Athamaki a thī matingētīkirie,
o na kana kīrīndī o na kīmwe gīa gūkū thī,
atī thū na amuku nīmangīahotire
gūtoonya ihingo cia Jerusalemu.

¹³ No ūndū ūcio wekīkire nī ūndū wa mehia ma anabii akuo,
na mawaganu ma athīnjīri-Ngai akuo
arīa manaita thakame
ya andū arīa athingu kūu thīinī.

¹⁴ Rīu maturuuraga n̄jira-inī
ta andū atumumu.
Mathaahītio nī thakame ūu atī
gūtīrī mūdū o na ūmwe ūngīgeria kūhutia nguo ciao.

¹⁵ Andū mamakayagīrīria, makoiga atīrī,
"Thīi nakūu! Mūrī na thaahu! Thīi! Thīi! Mūtīgatūhutie!"*
Ningī moora na maatuīka orūūrī,
makeerwo atīrī kūu ndūrīrī-inī,
"Matingīkara gūkū rīngī."

¹⁶ Jehova we mwene nīwe ūmahurunjīte;
nīatīgīte kūmarūmbūiya.
Athīnjīri-Ngai matiheagwo gītīo,
o na makarega gūtuga athuuri.

¹⁷ Makīria ma ūguo-rī, maitho maitū nīmathirire hinya,
o tūcūthīrīrie ūteithio ūrīa tūtoonire;
kuuma mīthiringo iitū írīa mīraihu-rī,
twetereire rūrīrī rūtangīahotire gūtūhonokia.

¹⁸ Andū maatūcemaga ikinya gwa ikinya,
nī ūndū ūcio tūtingīathiīrīire n̄jira-inī ciitū.

* 4:15 Andū arīa maakoragwo na mangū maanagīrīria nīguo andū matīkamahutie tondū maakoragwo na thaahu (Alaw 13:45).

Ithiriro riitū rīgīkuhīrīria, namo matukū maitū maarī matare,
nīgūkorwo ithiriro riitū nīrīakinyīte.

19 Andū arīa matūngatithītie-rī,
maarī na ihenya gūkīra nderi irī rīera-inī;
maatūhanyūkagīria irīma-inī,
na magatuoheria werū-inī.

20 Mündū ūrīa mūtīrīrie maguta nī Jehova,
o we ūrīa warī ta mīhūmū iitū-rī,
nīagwatirio nī mītego yao.
Tweciiragia atī tūrī kūruru-inī gīake-rī,
no tūtūre gatagatī ka ndūrīrī.

21 Kena na ūcanjamūke, wee Mwarī wa Edomu,
o wee ūtūūraga būrūri wa Uzu.
No rīrī, o nawe gīkombe gīkī nīgīgagūkora;
ūgaakīnyūira ūrīo, na ūrutwo nguo, ūtigwo njaga.

22 Wee Mwarī wa Zayuni-rī, iherithia rīaku nīrīgathira;
ndakoongerera ihinda rīaku rīa gūikara ūrī mūtahe.
No wee, Mwarī wa Edomu-rī, nīagakūherithīria mehia maku
na aguūrie waganu waku.

5

- 1 Wee Jehova-rī, ririkana maündū marīa matūkorete;
ta rora wone gūconoka gwitū.
2 Igai riitū nīrīneanītwo kūrī ageni,
nayo mīcīi iitū īgakīneanwo kūrī andū a kūngī.
3 Nītūtuīkīte ciana cia ngoriai na ciana itarī na maithe,
nao manyina maitū magatuika ta atumia a ndigwa.
4 Maaī marīa tūnyuuaga no tūgūrire;
o na ngū nīkūgūra tūragūra.
5 Arīa matūngatithagia marī o magūrū-inī maitū;
nītūnogete, na tūkaaga ūhurūko.
6 Twīneanīte kūrī andū a Misiri na a Ashuri
nīgeetha tuone irio cia gūtūigana.
7 Maithe maitū nīmehirie na rīu matirī ho,
na ithuī nī ithuī tūraherithio handū hao.
8 Ngombo nīcio itwathaga,
na gūtīrī mündū wa gūtūteithūra kuuma moko-inī ma cio.
9 Tuonaga irio na ūndū wa gūtwarīrīria mīoyo iitū ūgwati-inī,
nī ūndū wa rūhiū rwa njora rūria rūrī werū-inī.
10 Gīkonde giitū kīhiūhīte o ta riiko rīa kūruga mīgate,
tūkainaina nī ūndū wa kūhūita.
11 Andū-a-nja nīmanyiitītwo na hinya gūkū Zayuni,
nao airītu gathirange makanyiitwo na hinya matūūra-inī ma Juda.
12 Anene akuo nī macuurītio na moko mao;
athuuri nao matiheagwo gītīo.
13 Aanake marutithagio wīra wa hinya ithū-inī;
tūmwana natuo tūtūgūgaga nīgūkuuithio mīrigo ya ngū.
14 Athuuri nīmatigīte gūikara kīhingo-inī gīa itūūra inene;
aanake nao nīmatigīte kūina nīmbo ciao.
15 Ngoro ciitū nīithirīte gīkeno;
ndūrūhī ciitū igarūrūkīte igatuika macakaya.
16 Thūmbī ya ūnene* nīngwīte, īgatuuma mūtwe,
kaī tūrī na haaro-ī, nīgūkorwo nītwīhītie!
17 Tondū ūcio ngoro ciitū nīringīkīte;
na tondū wa maündū macio maithe maitū makaira,
18 tondū wa Kīrīma gīa Zayuni, kīria gīkirīte ihooru,

* 5:16 Thūmbī yonanagia riiri na gītīo (Isa 28:1, 3).

nacio mbwe rīu nīkuo iceeraga.

¹⁹ Wee Jehova-rī, wathanaga nginya tene;
gītī gīaku kīa ūnene gītūūraga kuuma njiarwa nginya njiarwa.

²⁰ Ūriganagīrwo nī ithuī hīndī ciothe nīkī?
Ūtūtiganīirie hīndī ndaaya ūguo nīkī?

²¹ Wee Jehova-rī, tūcookererie harīwe, nīguo tūhote gūgūcookerera;
erūhia matukū maitū macooke o ta ūrīa matarī tene,

²² tīga ūkorirwo nītūregeete biū,
ūgagītūrakarīra o mūno makīria.

EZEKIELI

Ciümbe Iria iri Muoyo na Riiri wa Jehova

¹ Mwaka-ini wa mirongo itatu,* müthenya wa gatano wa mweri wa kana, hĩndĩ irĩa ndaarĩ hũgũrũrũ-inĩ cia Rũũ rwa Kebari tũri hamwe na andũ arĩa maatahĩtwo magatwarwo kuo, igũrũ nĩrahingũkire, na nĩ ngĩona cioneki cia Ngai.

² Müthenya wa gatano wa mweri ũcio, naguo nĩguo mwaka wa itano kuuma Mũthamaki Jehoiakini athaamio,

³ kiugo kĩa Jehova nĩgĩakinyĩrĩre Ezekieli ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai, mũrũ wa Buzi, kũu hũgũrũrũ-inĩ cia Rũũ rwa Kebari, o kũu bũrũri wa Babuloni. Nakuo guoko kwa Jehova kwarĩ igũrũ rĩake.

⁴ Ngĩcũthĩrĩria ngĩona rũhuho rwa kĩhuhũkanio rũgũka ruumĩte na mwena wa gathigathini, naruo rwarĩ itu inene rĩrĩ na rũheni rũkũhenũka narĩo rĩarigiĩcĩrio nĩ ũtheri mũcangararu. Gatagatĩ ka mwaki ũcio haahaanaga ta kĩgera kĩaakana,

⁵ na thĩĩnĩ wa mwaki ũcio nĩ haarĩ kĩndũ kĩaahaanaga ciümbe inya† irĩ muoyo, nacio cionekaga irĩ na mũhianĩre wa mũndũ,

⁶ na o kĩmwe gĩacio kĩarĩ na mothiũ mana na mathagu mana.

⁷ Magũrũ ma cio maarĩ marũngarũ; namo makinya ma cio maatarĩ ta ma gacaũ, na maakengaga ta gĩcango gĩkumuthe.

⁸ Rungu rwa mathagu ma cio, mũena ĩna yacio, ciarĩ na moko ma mũndũ. Ciothe inya ciarĩ na mothiũ na mathagu,

⁹ namo mathagu ma cio, nĩmahutanĩtie. O kĩmwe gĩa cio gĩathiiaga kierekeire o mbere; itiehũgũraga igĩthiĩ.

¹⁰ Mothiũ ma cio maatarĩ ta ũũ: O kĩmwe gĩa icio inya kĩarĩ na ũthiũ wa mũndũ, na mwena wa ũrĩo o kĩmwe kĩarĩ na ũthiũ wa mũrũũthi, naguo mwena wa ũmotho kĩarĩ na ũthiũ wa ndegwa; o na ningĩ, o kĩmwe gĩa cio kĩarĩ na ũthiũ wa nderi.

¹¹ Ũguo nĩguo mothiũ ma cio maatarĩ. Mathagu ma cio maatambũrũkĩtio na igũrũ; o kĩmwe kĩarĩ na mathagu meerĩ, o ithagu rĩhutanĩtie na ithagu rĩa kũmbe kĩrĩa kĩngĩ mũena yeerĩ, namo mathagu meerĩ makahumbĩra mwĩrĩ wakĩo.

¹² O kĩmwe gĩa cio gĩathiiaga kĩrũngĩrĩrie o mbere. O kũrĩa guothe Roho aacierekagĩria, no kuo ciathiiaga itekwĩhũgũra.

¹³ Ciümbe icio irĩ muoyo cionagwo ihaana ta makara megwakana mwaki kana ta imũrĩ. Mwaki ũcio wathiiaga thuutha na mbere gatagatĩ-inĩ ga ciümbe icio; warĩ mũcangararu, na rũheni rwahenũkaga kuuma harĩ guo.

¹⁴ Ciümbe icio ciaguthũkaga na thuutha na ikaguthũka na mbere ta ũrĩa rũheni rũhenũkaga.

¹⁵ Rĩrĩa ndacũthĩrĩrie ciümbe icio irĩ muoyo, nĩndonire harĩ na kũgũrũ kwa ngaari gũkinyĩte thĩ kũrĩ mwena-inĩ wa o kũmbe kũu kĩrĩ na mothiũ mana.

¹⁶ Naguo mũhianĩre na mũthondekere wa magũrũ macio ma ngaari warĩ ta ũũ: Maahenagia ta thumaratĩ, na mothe mana nĩmahaanaine. O kũmwe kuonekaga gũthondeketo ta kũgũrũ kwa ngaari, gũtoonyetio gatagatĩ ga kũgũrũ kũrĩa kũngĩ.

¹⁷ Namo magĩthiĩ maathiiaga na mwena o wotho wa ĩyo ĩna kũrĩa ciümbe icio cierekeire ũthiũ; magũrũ macio ma ngaari matiagarũrũkaga rĩrĩa ciümbe icio igũthiĩ.

¹⁸ Mĩbara ya mo yarĩ mĩraihu na igũrũ na yarĩ ya kũmakania, nayo mĩbara ĩyo yotho ĩna yayĩrĩte maitho mũena yotho.

¹⁹ Hĩndĩ irĩa ciümbe icio irĩ muoyo ciathiĩ, magũrũ macio maarĩ mwena-inĩ wacio magathiĩ; na rĩrĩa ciümbe icio irĩ muoyo ciambata na igũrũ ciümĩte thĩ, magũrũ macio o namo makaambata.

²⁰ O kũrĩa guothe Roho aacierekagĩria, nokuo ciathiiaga, namo magũrũ macio magookĩra magatwarana nacio, tondũ roho wa ciümbe icio irĩ muoyo warĩ thĩĩnĩ wa magũrũ macio.

²¹ Hĩndĩ irĩa ciümbe icio ciathiĩ, o namo magũrũ ma cio magathiĩ; rĩrĩa ciümbe icio ciarũgama, o namo makarũgama; na rĩrĩa ciümbe icio ciambata na igũrũ ciümĩte thĩ, magũrũ macio makambatania nacio, tondũ roho wa ciümbe icio irĩ muoyo warĩ thĩĩnĩ wa magũrũ macio.

* 1:1 No gũkorwo ĩno yarĩ mĩaka ya Ezekieli; Mũlawii aingĩraga ũtungata-inĩ wa ũthĩnjĩri-Ngai aakinyia mĩaka mĩrongo itatu (Ndar 4:3). † 1:5 Mũigana wa “inya” ũrũgamĩrĩre ũkinyanĩru ta “ciümbe iria inya irĩ muoyo” (Kĩam 13:14) kana “mũena ĩna irĩa yumaga rũhuho” (Isa 11:12).

²² Igūrū rīa mītwe ya ciūmbe icio irī muoyo nī haarī kīndū kīaraganu kīahaanaga ta wariī wakenaga ta mbarabu, na warī wa kūmakania.

²³ Rungu rwa wariī ūcio, mathagu ma cio maatambūrūkītio o rīmwe rīerekeire harī rīrīa rīngī, na o kīūmbe kīarī na mathagu meerī marīa maakīhumbīrīte mwīrī.

²⁴ Hīndī īrīa ciūmbe icio ciathīiaga, ngīigua mūgambo wa mathagu ma cio, taarī mūrurumo wa maaī magītherera, na taarī mūgambo wa Mwene-Hinya-Wothe, taarī mbugīrīrio ya thigari cia ita. Na rīrīa ciūmbe icio ciarūgamire, igīthuna mathagu ma cio.

²⁵ Ningī ngīigua mūgambo uumīte na igūrū rīa wariī ūcio warī igūrū rīa mītwe yacio hīndī īyo ciarūgamīte ithunīte mathagu.

²⁶ Igūrū rīa wariī ūcio warī igūrū rīa mītwe yacio nī haarī kīndū kīahaanaga ta gītī kīa ūnene gīakītwo na kahiga ka yakuti īrīa ya bururu, na hau igūrū rīa gītī kīu kīa ūnene nī haarī na kīndū kīonekaga kīrī na mūhianīre ta wa mūndū.

²⁷ Ndaarora ngīona kuuma harī honekaga taarī ho njohero yake gūcooka na igūrū, oonekaga ahaana ta kīgera kīraakana, kana ta kīgera kīiyūrītwo nī mwaki, ningī kuuma hau njohero gūcooka na thī oonekaga ahaana ta mwaki; naguo ūtheri mūcangararu ūkamūrigiicīria.

²⁸ Ūtheri ūcio wamūrigiicīrie watariī ta mūkūnga-mbura ūrī itu-inī rīa mbura mūthenya ūrīa kūroira, ūguo noguo ūtheri ūrīa mūnene wamūrigiicīrie watariī.

Ūtheri ūcio wonekaga ūhaanaine na riiri wa Jehova. Na rīrīa ndawonire-rī, ngīgūithia, ngīturumithia ūthiū thī, ngīigua mūgambo wa mūndū ūkwaria.

2

Ūrīa Ezekieli Eetirwo

¹ Nike mūndū ūcio akīnjīra atīrī, “Mūrū wa mūndū, wīrūgamie na magūrū maku, ngwarīrie.”

² O hīndī īyo aanjaragīria, Roho agītoonya thīnī wakwa, akīnjoya akīndūgamia, na nī ngīgua akīnjarīria.

³ Nike akīnjīra atīrī, “Mūrū wa mūndū, nīngūgūtūma kūrī andū a Isiraeli, ūthī kūrī rūrīrī rūu rūremu, o rūu rūnemeire; ruo rwene o na maithē maaruo rūtūūrīte rūregete kūnjathīkīra ngīnya ūmūthī.

⁴ Andū acio ndīragūtūma kūrī o-rī, nīmanyūmīrie ngoro na makaang’athīria. Meere atīrī, ‘Ūū nīguo Mwathani Jehova aroiga.’

⁵ Na rīrī, andū acio mangīthīkīrīria kana marege gūthīkīrīria, nīgūkorwo nī andū a nyūmba ya ūremi, nīmakamenya atī nīhakoretwo na mūnabī gatagatī-inī kao.

⁶ Nawe mūrū wa mūndū-rī, ndūkametīgīre kana wītīgīre ciugo ciao. Ndūgetīgīre, o na akorwo cong’e na mīigua nīcīgūthīūrūrūkīrie, na ūkaraga gatagatī ga tūng’aurū. Ndūgetīgīre ūrīa mekuuga kana ūmakio nīo, o na akorwo nī andū a nyūmba ya ūremi.

⁷ No ngīnya ūmaarīrie na ciugo ciakwa, kana nīmegūthīkīrīria kana matīgūthīkīrīria, nī ūndū nī aremī.

⁸ No wee mūrū wa mūndū-rī, thīkīrīria ūrīa ngūkwīra. Ndūkareme ta nyūmba īyo ya ūremi; athamīa kanua gaku na ūrīe kīrīa ngūkūhe.”

⁹ Ngīcooka ngīcūthīrīria, ngīona ndaambūrūkīrio guoko. Guoko kūu kwanyīūtē ibuku rīa gīkūnjo,

¹⁰ nake akīrīkūnjūrīra hau mbere yakwa. Narīo rīandīkītwo ciugo cia macakaya mīena yeerī, na cia kīrīro, o na cia kīeha.

3

¹ Nike mūndū ūcio akīnjīra atīrī, “Mūrū wa mūndū, rīa kīrīa kīrī mbere yaku, rīa ibuku rīrī rīa gīkūnjo; ūcooke ūthī ūkaarīrie andū a nyūmba ya Isiraeli.”

² Nī ūndū ūcio ngīathamīa kanua, nake akīhe ibuku rūu rīa gīkūnjo ndīrīrie.

³ Ningī akīnjīra atīrī, “Mūrū wa mūndū, rīa ibuku rīrī rīa gīkūnjo ndīrakūhe ūiyūrīe nda yaku.” Nī ūndū ūcio ngīrīrīa, na rīrī kanua-inī gakwa rīarī na mūrīo ta ūkī.*

⁴ Ningī agīcooka akīnjīra atīrī: “Mūrū wa mūndū, thī o rūu kūrī andū a nyūmba ya Isiraeli ūmaarīrie ciugo ciakwa.

⁵ Ndūratūmwō kūrī andū a mwarīrie ūtooī kana rūthiomi rūritū, no nī kūrī andū a nyūmba ya Isiraeli;

⁶ ti kūrī ndūrīrī nyingī iria ciaragia mwarīrie ūtooī kana rūthiomi rūritū, kana rūrī na ciugo iria ūtangīmenya. Ti-itherū, korwo nīndagūtūmīte kūrī o, nīmangīagūthīkīrīrie.

* 3:3 Ciugo cia Ngai irī mūcamo mwega (Thab 19:10; 119:103), o na hīndī īrīa ūhorō wacio ūkūguīka ūrī mūrūrū (Kūg 10:9-10).

⁷ No rĩrĩ, andũ a nyũmba ya Isiraeli matĩngĩenda gũkũigua, nĩ undũ matĩendaga kũnjĩgua, nĩgũkorwo nyũmba yothe ya Isiraeli nĩyũmitie ngoro na ikang'athia.

⁸ No rĩrĩ, nĩ ngũtũma wage kuororoa na ũmie ngoro o ta o.

⁹ Nĩngũtũma gĩthiithi gĩaku kũme ta ihiga rĩria rĩmũ mũno, rĩria rĩmũ gũkĩra ihiga rĩa nyaigĩ. Ndũkamatĩgĩre kana ũmakio nĩo, o na akorwo nĩ a nyũmba ya ũremi.”

¹⁰ Nĩngĩ akĩnjĩra atĩrĩ, “Mũrũ wa mũndũ, thĩkĩrĩria wega na wĩkĩre ciugo iria ciothe ngũkwarĩria ngoro-inĩ.

¹¹ Thiĩ o rĩu kũrĩ andũ anyu arĩa matahĩtwo warie nao. Meere atĩrĩ, ‘Ũũ nĩguo Mwathani Jehova ekuuga,’ kana nĩmegũthĩkĩrĩria kana matĩgũthĩkĩrĩria.”

¹² Nĩngĩ Roho akĩnjoya na igũrũ, na ngĩigua mũgambo mũnene thuutha wakwa ũkĩruruma. (Rĩri wa Jehova ũrogoocwo arĩ o kũu gĩkaro-inĩ gĩake!)

¹³ Naguo warĩ mũgambo wa mathagu ma cĩumbe icio irĩ muoyo makĩhutania mo mene, na wa magũrũ ma ngaari marĩa maarĩ mũena yacio, naguo warĩ mũgambo mũnene warurumaga.

¹⁴ Roho agĩcooka akĩnjoya na igũrũ akĩnjeheria, na nĩ ngĩthĩ ndĩ na marũrũ na marakara ngoro-inĩ, nakuo guoko kwa Jehova kũria kwa hinya kwarĩ igũrũ rĩakwa.

¹⁵ Ngĩkinya kũrĩ arĩa maatahĩtwo, arĩa maatũũraga kũu Teli-Abibu, gũkuhĩ na Rũũ rwa Kebari, na ngĩkarania nao kwa ihinda rĩa mũthenya mũgwanja, makĩte mũno.

Isiraeli Gũkaania

¹⁶ Thuutha wa mũthenya iyo mũgwanja-rĩ, kiugo kia Jehova gĩkĩnginyĩrĩra, ngĩrwo atĩrĩ,

¹⁷ “Mũrũ wa mũndũ, nĩngũtuĩte mũrangĩrĩ wa andũ a nyũmba ya Isiraeli, nĩ undũ ũcio igua kiugo kĩria ngwaria, na ũmeere ũria ndĩramakaania.

¹⁸ Rĩria ngwĩra mũndũ mwaganu atĩrĩ, ‘Ti-itherũ, nĩugaakua,’ nawe wage kũmũkaania, kana kũmwarĩria atigane na mũthiire yake ya waganu nĩguo ahonokie muoyo wake-rĩ, mũndũ ũcio mwaganu nĩagaakua nĩ undũ wa mehia make, nawe nĩwe ngooria thakame yake.

¹⁹ No wee ũngĩkaania mũndũ ũcio mwaganu, nake arege kũgarũrũka atigane na waganu wake kana mũthiire yake mũru-rĩ, we nĩagaakua nĩ undũ wa mehia make; no wee-rĩ, nĩugaakorwo ũhonoketie muoyo waku.

²⁰ “Nĩngĩ-rĩ, mũndũ mũthingu angĩgarũrũka atigane na ũthingu wake eke maũndũ mooru, na nĩ ndĩmwĩkĩrĩre mũhĩnga mbere yake-rĩ, nĩagaakua. Kũngĩkorwo ndwamũkaanirie-rĩ, nĩagaakua nĩ undũ wa mehia make. Maũndũ marĩa aneeka ma ũthingu matikaaririkanwo, nawe nĩwe ngooria thakame yake.

²¹ No rĩrĩ, wee ũngĩkaania mũndũ ũcio mũthingu atige kwĩhia, nake aage kwĩhia-rĩ, ti-itherũ nĩgatũũra muoyo nĩ undũ nĩathĩkĩrĩrie ũguo wamũkaanirie, nawe-rĩ, nĩugaakorwo ũhonoketie muoyo waku.”

²² Guoko kwa Jehova kwarĩ igũrũ rĩakwa ndĩ o kũu, nake akĩnjĩra atĩrĩ, “Ūkĩra ũthiĩ werũ-inĩ ũria mwaraganu, na kũu nĩkuo ngũkwarĩria.”

²³ Nĩ undũ ũcio ngũkĩra ngĩthiĩ werũ-inĩ ũcio mwaraganu, naguo riiri wa Jehova warũngĩ kuo, ũhaana ta riiri ũria ndoonete hũgũrũrũ-inĩ cia Rũũ rwa Kebari, na nĩ ngũgũithia, ngĩturumithia ũthiũ thĩ.

²⁴ Hĩndĩ iyo Roho agĩtoonya thĩnĩ wakwa, akĩnjoya akĩndũgamia na magũrũ makwa. Akĩnjarĩria, akĩnjĩra atĩrĩ, “Thiĩ ũkehingĩre gwaku nyũmba.

²⁵ No rĩrĩ, wee mũrũ-wa-mũndũ, nĩmagakuoha na mĩhĩndo; ũgakara ũrĩ muohe nĩguo ndũkoime ũthiĩ gatagatĩ-inĩ ka andũ.

²⁶ Nĩ nĩngatũma rũrĩmĩ rwaku rũnyiitane na karakara nĩguo ũkire wage kũmanegenia, o na akorwo o nĩ andũ a nyũmba ya ũremi.

²⁷ No rĩria ngaakwarĩria-rĩ, nĩngakũhingũra kanua, nawe nĩũkameera ũũ, ‘Mwathani Jehova ekuuga atĩrĩ.’ Ūria wothe ũngĩthĩkĩrĩria nĩathĩkĩrĩrie, nake ũria wothe ũkũrega nĩarege; nĩgũkorwo o nĩ andũ a nyũmba ya ũremi.

4

Ngerekano ya Kũriigĩcĩrio kwa Jerusalemu

¹ “Wee, mũrũ wa mũndũ, rĩu oya iturubarĩ ũrĩge mbere yaku, ũcooke ũkurure itũũra inene rĩa Jerusalemu igũrũ rĩarĩo;

† 3:17 Mũrangĩri wa itũũra aaikaraga handũ igũrũ wa rũthingo nĩguo angĩonire ũgwati kana andũ matũmitwo eere andũ a itũũra (1Sam 14:16; 2Sam 18:24-27).

² Ūcooke ūrīrigiicīrie: Rīakīrīre indo cia mbaara cia gūteithia gūtharīkīra itūūra, na wake kīhumbu gīkinyīte itūūra, na ūrīakīrīre kambī na nja, na ūgithie mīgogo mītungu ya kūrīmomora īrīrigiicīrie.

³ Cooka woe rūgīo rwa kīgera, ūrūige rūtuīke taarī rūgiri rwa kīgera gatagatī gaku na itūūra rīu inene, na ūhūgūre ūthiū waku na kūu rīrī. Narīo rīrīgiicīrio, na nīwe ūkaarīrigiicīria. Ūndū ūcio nīūgaatuīka kīmenyithia harī andū a nyūmba ya Isīraeli.

⁴ “Nīngī ūkome na mwena waku wa ūmotho, ūcooke wīgīrīre mehia ma andū a nyūmba ya Isīraeli. Nīwe ūgaakuua mehia mao matukū marīa mothe ūgaakoma na mwena ūcio.

⁵ Nīngūtuīrīre ūkome matukū maiganaine na mīaka ya mehia mao. Nī ūndū ūcio matukū magana matatū na mīrongo kenda nīmo ūgaakuua mehia ma andū a nyūmba ya Isīraeli.

⁶ “Warīkia gwīka ūguo, ūkome rīngī, ihinda rīrī na mwena waku wa ūrīo, ūkuue mehia ma nyūmba ya Juda. Nīngūtuīrīre matukū mīrongo ina, o mūthenya ūkarūgamīrīra mwaka ūmwe.

⁷ Hūgūra ūthiū waku ūwerekerie itūūra rīa Jerusalemu rīu rīrīgiicīrio, ūrītambūrūkīrie guoko kūhumbūrītio, ūrīrathīre ūhoru wa gūkīrīrwo.

⁸ Nīngakuoha na mīhīndo nīguo ndūkanahote kwīgarūra na mwena ūmwe kana ūrīa ūngī nginya rīrīa matukū maku ma kūrīgiicīrio magaathira.

⁹ “Oya ngano na cairi, na mboco na ndengū, na mwere na ngano njirū; cīkīre thīnī wa ndigithū ūcihūthagīre gwīthondekera mūgate. Mūgate ūcio nīguo ūrīrīaga ihinda rīa matukū magana matatū na mīrongo kenda macio ūgūkorwo ūkomete na mwena.

¹⁰ Thīma cekerī mīrongo īrī* cia irio iria ūrīrīaga o mūthenya na ūcīrīage mahinda marīa mabange.

¹¹ Nīngī ūthīme maaī gīcunjī gīa ithathatū kīa hini† ūmwe, na ūmanyuuage mahinda o marīa mabange.

¹² Rīāga irio icio o ta ūrīa ūngīrīa mūgate wa cairi; ūūruge andū makīonaga, ūhūthīrīte mwaki wakītio na mai ma mūdū.”

¹³ Jehova akiuga atīrī, “Ūguo nīguo andū a Isīraeli makaarīaga irio irī na thaahu marī gatagatī-inī ka ndūrīrī, kūrīa ngaamatwarīthia.”

¹⁴ Na nī ngiuga atīrī, “Ūguo ti guo, Mwathani Jehova! Nīi ndirī ndethaahia. Kuuma ūnini wakwa ngīnya rīu, ndirī ndarīa nyama ya nyamū ikuite kana itambuūrītwo nī nyamū cia gīthaka. Gūtīrī nyama irī mūgiro irī yatooanya kanua gakwa.”

¹⁵ Nake akiuga atīrī, “Ūguo nī wega; nīngūreke ūruge mūgate waku na mai ma ng’ombe,‡ handū ha mwaki wa mai ma mūdū.”

¹⁶ Nake agīcooka akīnjīra atīrī, “Mūrū wa mūdū, nīngagirīrīra irio itigatoonye Jerusalemu. Andū acio makaarīaga irio cia gīthimo magītangīkaga, na manyuuage maaī ma gīthimo matarī na kūrīgīrīro,

¹⁷ nī ūndū nīgūgakorwo na ūnyīihu wa irio na wa maaī. Nīmamakakaga moonā o mūdū ūrīa atarīi na nīmakahīnja nī ūndū wa mehia mao.

5

¹ “Na rīrī, mūrū wa mūdū, oya rūhiū rwa njora rūūgī, ūrūhūthīre ta rwenji rwa mwenjani, wīyenje naruo mūtwe na nderu. Nīngī ūcooke woe ratiri ya gūthima, ūgayanie njuūrī iyo.

² Rīrīa matukū marīa mūrīgiicīrio magaathira-rī, ūgaacinīra gīcunjī gīa ithatū kīa njuūrī iyo na mwaki kūu thīnī wa itūūra inene. Oya gīcunjī gīa ithatū kīayo ūthiūrūrūke itūūra rīu inene ūkīmīgūthagūthaga na rūhiū rwa njora. Nakīo gīcunjī gīa ithatū kīayo ūkīhurunje gītwarwo nī rūhuho. Nīgūkorwo nīngamaingatīthia na rūhiū rwa njora ndrīucomorete.

³ No rīrī, oya gakundi ka njuūrī ūthīnīkīre ruuno-inī rwa nguo yaku.

⁴ Cooka woe gakundi kayo ūgaikie mwaki-inī ūgacine. Mwaki nīūgatheerema kuuma hau ūiyūre nyūmba yothe ya Isīraeli.

⁵ “Ūū nīguo Mwathani Jehova ekuuga: Rīrī nīrīo itūūra inene rīa Jerusalemu, rīrīa haandīte gatagatī ka ndūrīrī rīthiūrūkīrio nī mabūrūri.

⁶ No rīrī, nī ūndū wa waganu warīo, nīrīremeire mawatho makwa o na watho wakwa wa kūrūmīrīrwo gūkīra ndūrīrī na mabūrūri macio marīthiūrūkīrie. Nīrīregete mawatho makwa na rītīrūmīrīre watho wakwa wa kūrūmīrīrwo.

* 4:10 nī ta giramu 200 † 4:11 nī ta nuthu lita 0.5 ‡ 4:15 Mai ma ng’ombe nīmahūthagīrwo ta ngū cia kūruga mabūrūri-inī ma irathīro, na no mahūthagīrwo ūmūthī.

⁷ “Nĩ ùndũ ùcio ùũ nĩguo Mwathani Jehova ekuuga: Wee ùkoretwo ùrĩ mũremi gũkĩra ndũrĩrĩ ici igũthiũrũrũkĩrie, ùkaaga kũrũmĩrĩra watho wakwa wa kũrũmĩrĩro kana kũhingia mawatho makwa. Wee o na ndwĩkĩte maũndũ maringaine na irĩra cia ndũrĩrĩ icio igũthiũrũrũkĩrie.

⁸ “Nĩ ùndũ ùcio, ùũ nĩguo Mwathani Jehova ekuuga: Nĩ mwene nĩngũgũũkĩrĩra, wee Jerusalemu, ngũherithie ùkionagwo nĩ ndũrĩrĩ icio.

⁹ Tondũ wa mĩhianano ìyo yaku yothe ìrĩ magigi, nĩ nĩngũgwĩka ùrĩra itarĩ ndeeke mbere ìyo na itageeka rĩngĩ.

¹⁰ Nĩ ùndũ ùcio, gatagatĩ-inĩ gaku maithe nĩmakaarĩa ciana ciao, o nacio ciana irĩe maithe ma cio.* Nĩngakũherithia, na hurunje matigari maku mothe matwarwo nĩ rũhuho.

¹¹ Nĩ ùndũ ùcio, ti-itherũ ta ùrĩra nĩ ndũũraga muoyo, Mwathani Jehova ekuuga atĩrĩ, tondũ nĩũthaahĩtie gũikaro gĩakwa kĩamũre na ùndũ wa mĩhianano yaku yothe mĩbuthu na ciiko thũũrĩku-rĩ, nĩngakwehereria wendo wakwa, na ndigacooka gũkũrora na tha, kana ngũcaaĩre.

¹² Gĩcunjĩ gĩa ithatũ kĩa andũ aku makooraagwo nĩ mũthiro, kana maninwo nĩ ng’aragu o kũu thĩinĩ waku; gĩcunjĩ gĩa ithatũ gĩkoooraagwo na rũhiũ rwa njora nja ya thingo ciaku; nakĩo gĩcunjĩ gĩa ithatũ ngaakĩhurunja gĩtwarwo nĩ rũhuho, na gĩteng’erio na rũhiũ rwa njora rũcomoretwo.

¹³ “Hĩndĩ ìyo marakara makwa nĩmagathira, na mang’ũrĩ makwa harĩo manyiie, na nĩ nĩngarĩhĩrio. Ndaarĩkia kũmaitũrũrĩra mang’ũrĩ makwa, nĩmakamenya atĩ nĩ Jehova, nĩ nĩ ndoiga ùguo ndũĩrutaniĩrie.

¹⁴ “Nĩngagũtua mwanangĩko, na ngũtue kĩndũ gĩa kũnyararwo gatagatĩ-inĩ ka ndũrĩrĩ iria igũthiũrũrũkĩrie, o na maitho-inĩ ma ahĩtũki.

¹⁵ Wee ùgaatũka wa kũmenwo, na wa kũnyararwo, na kĩndũ gĩa gũkaanania nakĩo, na kĩndũ kĩrĩ magigi harĩ ndũrĩrĩ icio igũthiũrũrũkĩrie, hĩndĩ ìrĩra ngaakũherithia ndĩ na marakara na mang’ũrĩ, na ngũkaanie na mathũgũta manene. Nĩ Jehova nĩ nĩ ndoiga ùguo.

¹⁶ Rĩrĩra ngaakũratha na mĩguĩ yakwa ya ùragani na ya ng’aragu, ngaakũratha ngũniine. Nĩngakũrehere ng’aragu makĩria, na hinge njĩra ìrĩra irio ciaku ciũkagĩra.

¹⁷ Nĩngakũrehere ng’aragu na nyamũ cia gĩthaka igũtharĩkĩre, nacio nĩngakũniĩnĩra ciana. Mũthiro na ùiti wa thakame nĩngakũhaata, na nĩngarehithia rũhiũ rwa njora rũgũũkĩrĩre. Nĩ Jehova nĩ nĩ ndoiga ùguo.”

6

Ūrathi wa Gũũkĩrĩra Irĩma cia Isiraeli

¹ Kiugo kĩa Jehova nĩkĩanginyĩrĩre, ngũrwo atĩrĩ,

² “Mũrũ wa mũndũ, ng’ethera irĩma cia Isiraeli; cirathĩre ùhoro wa gũciũkĩrĩra,

³ ùciĩre atĩrĩ: ‘Inyuĩ irĩma cia Isiraeli, iguai kiugo kĩa Mwathani Jehova. Ùũ nĩguo Mwathani Jehova ekwĩra irĩma na tũrĩma, na mĩkuru na cianda: Nĩ ngirie kũmũũkĩrĩra na rũhiũ rwa njora, na nyanange kũndũ kwanyu kũrĩra gũtũũgĩru.*

⁴ Igongona cianyu nũkamomorwo, na igongona cianyu cia gũcinĩrwo ùbumba ìhehenjwo; na nĩngooragĩra andũ anyu hau mbere ya mĩhianano ìyo yanyu.

⁵ Nĩngaragania ciimba cia andũ a Isiraeli hau mbere ya mĩhianano ìyo yao, na nĩngahurunja mahĩndĩ manyu gũthiũrũrũkĩria igongona cianyu.

⁶ Kũndũ kũrĩra guothe mũtũũraga, matũũra macio nĩmakanangwo, na kũndũ kũrĩra gũtũũgĩru kũmomorwo, nĩguo igongona cianyu ìthũkio na cianangwo, nayo mĩhianano yanyu ìhehenjwo na yũnũhwo, o na igongona cianyu cia gũcinĩrwo ùbumba imomorwo, na kĩria mũthondekete kĩniinwo.

⁷ Andũ anyu nĩmakooraagĩrwo gatagatĩ-inĩ kanyu, na inyuĩ nĩmũkamenya atĩ nĩ nĩ Jehova.

⁸ “ No rĩrĩ, nĩ kũrĩ amwe ngaatigia, nĩgũkorwo amwe anyu nĩmakahonoka kũũragwo na rũhiũ rwa njora rĩrĩra mũgaakorwo mũhurunjũkĩre mabũrũrĩ-inĩ na ndũrĩrĩ-inĩ.

⁹ Nĩngĩ marĩ ndũrĩrĩ-inĩ kũu matwarĩtuo marĩ atahe-rĩ, arĩa makaahonoka nĩmakandirikana. Nĩmakaririkana ùrĩra njiguithĩtio ùũru nĩ ngoro ciao cia ùtharia, iria ìhutatĩre, na maitho mao marĩa makoretwo makĩrĩrĩria mĩhianano yao. Nĩmakemena nĩ ùndũ wa waganu ùrĩra mekĩte, na nĩ ùndũ wa ciiko ciao ciothe irĩ magigi.

* **5:10** ùhoro wa andũ kũria andũ arĩa angĩ warĩ mũtũũrĩre mũũru mũno na wonekaga rĩria andũ maarigicĩrio (Gũcook 28:53; Zek 11:9). * **6:3** Kũndũ kũria gũtũũgĩru nĩkuo kwarĩ mahooero ma andũ a Kaanani.

¹⁰ Nao nĩmakamenya atĩ nĩ nĩ Jehova; nĩ ndiamamakagia tũhũ ngiuga atĩ nĩngamarehere mũtino ũyũ.

¹¹ “Mwathani Jehova ekuuga atĩrĩ: Hũũra hĩ, na ũhũũrithie makinya thĩ, uugĩrĩrie uuge atĩrĩ, “Wũi!” Tondũ wa waganu wothe na cĩko irĩ magigi cia nyũmba ya Isiraeli, nĩgũkorwo nĩmakooragwo na rũhiũ rwa njora, na ng’aragu, na mũthiro.

¹² Mũndũ ũrĩa ũtũũraga kũraya akooragwo nĩ mũthiro, nake ũrĩa ũrĩ gũkuhĩ ooragwo na rũhiũ rwa njora, nake ũrĩa ũkaahonoka atigare, akooragwo nĩ ng’aragu. Ũguo nĩguo ngeeruta mang’ũrĩ makwa nao.

¹³ Nao nĩmakamenya atĩ nĩ nĩ Jehova, rĩrĩa andũ magaaakorwo moragĩtwo marĩ gatagatĩ-inĩ ka mĩhianano iyo yao mathiũrũrũkĩrie igongona ciao, na handũ hothe hatũũgĩru, na tũcũmbĩrĩ tuothe twa irĩma, na rungu rwa mũtĩ o wothe waraganĩtie honghe, na rungu rwa mũgandĩ o wothe mũruru, kũndũ guothe kũrĩa maarutagĩra mĩhianano yao mahuti manungĩ wega.

¹⁴ Na nĩ nĩngamatambũrũkĩria guoko ndĩmookĩrĩre, na ndũme bũrũri wanangĩke ũtiganĩrio, kuuma werũ-inĩ ũcio nginya Dibila, kũndũ guothe kũrĩa matũũrite. Hĩndĩ iyo nĩmakamenya atĩ nĩ nĩ Jehova.”

7

Ithirĩro Nĩrĩkinyu

¹ Kiugo kĩa Jehova nĩkĩanginyĩrĩre, ngĩrwo atĩrĩ:

² “Mũrũ wa mũndũ, ũũ nĩguo Mwathani Jehova ekwĩra bũrũri wa Isiraeli: Ithirĩro! Ithirĩro nĩrĩkinyĩrĩre ituri icio inya cia bũrũri.

³ Rũu ithirĩro nĩrĩgũkinyĩrĩre, na nĩngũrekereria marakara makwa magũũkĩrĩre. Nĩngagũtũira ciira kũringana na mũthiire yaku na ngũrĩhe kũringana na mũtugo yaku yothe irĩ magigi.

⁴ Ndigakũiguĩra tha kana ngũcaaĩre; ti-itherũ, nĩngakũrĩha nĩ ũndũ wa mũthiire yaku na mũtugo yaku irĩ magigi gatagatĩ-inĩ kanyu. Hĩndĩ iyo nĩmũkamenya atĩ nĩ nĩ Jehova.

⁵ “Ũũ nĩguo Mwathani Jehova ekuuga: ‘Mwanangĩko! Mwanangĩko ũtarĩ waiguuo nĩũrooka.

⁶ Ithirĩro nĩrĩkinyu! Ithirĩro nĩrĩkinyu! Rĩarahũkĩte rĩgũũkĩrĩre. Nĩrĩkinyu!

⁷ Nĩũkoretwo nĩ mũtino, wee ũtũũraga bũrũri-inĩ. Ihinda nĩrĩkinyu, mũthenya ũcio nĩũkuhĩrĩrie; nĩ kũrĩ na guoya mũnene, na gũtirĩ gĩkeno kũu irĩma-inĩ.

⁸ Nĩ ndĩ hakuhĩ gũgũitĩrĩria mang’ũrĩ makwa, na ndiirute marakara nawe; nĩngagũtũira ciira kũringana na mũthiire yaku, na ngũrĩhe nĩ ũndũ wa mũtugo yaku yothe irĩ magigi.

⁹ Ndigakũiguĩra tha kana ngũcaaĩre; nĩngakũrĩha kũringana na mũthiire yaku na mũtugo yaku irĩ magigi gatagatĩ-inĩ kanyu. Hĩndĩ iyo nĩmũkamenya atĩ nĩ nĩ Jehova ndĩrahũũrana.

¹⁰ “Mũthenya nĩguo ũyũ! Nĩmũkinyu! Mũtino nĩmũkinyu, rũthanju nĩrũthundũkĩte, nago mwĩtĩo nĩũcanũkĩte!

¹¹ Maũndũ ma ũhinya nĩmakũrite magatuĩka rũthanju rwa kũherithia waganu; gũtirĩ andũ magaatigara, gũtirĩ o na ũmwe wa kĩrĩndĩ kũu; gũtirĩ ũtonga, na gũtirĩ kĩndũ kĩa bata gĩgaatigara.

¹² Ihinda rĩu nĩrĩkinyu, mũthenya ũcio nĩũkinyĩte. Mũgũri niatige gũkena kana mwendia aigue kĩahe, nĩgũkorwo mang’ũrĩ nĩmakinyĩrĩre kĩrĩndĩ kũu gĩothe.

¹³ Mwendia ndagakũũra gĩthaka kĩria endetie rĩria rĩothe acio eerĩ marĩ muoyo, nĩgũkorwo kĩoneki kũu gĩkonĩ kĩrĩndĩ kũu gĩothe gĩtikagarũwo. Tondũ wa mehia mao, gũtirĩ o na ũmwe wao ũgaatũria muoyo wake.

¹⁴ O na mangĩhuha karumbeta, na magĩe na maũndũ mothe, gũtirĩ mũndũ o na ũmwe ũgaathĩ ita-inĩ, nĩgũkorwo mang’ũrĩ makwa nĩmakinyĩrĩre kĩrĩndĩ kũu gĩothe.

¹⁵ “Mwena wa na nja kũrĩ na rũhiũ rwa njora, mwena wa na thĩnĩ kũrĩ na mũthiro na ng’aragu; arĩa marĩ kũu nĩgũnda-inĩ makoogwo na rũhiũ rwa njora, nao arĩa marĩ thĩnĩ wa itũũra inene makaaniinwo nĩ ng’aragu na mũthiro.

¹⁶ Arĩa othe magaatigara na mahonoke magaaakorwo irĩma-inĩ, magĩcaaya ta ndutura cia ituamba-inĩ, o mũndũ tondũ wa mehia make.

¹⁷ Guoko o guothe nĩgũkaregera, na iru o rĩothe nĩrĩkaaga hinya o ta maaĩ.

¹⁸ Nĩmakahumbwo nguo cia makũnia, na mahumbwo kĩmako kĩnene. Mothiũ mao nĩmakahumbwo thoni, na menjwo mũtwe yao.

¹⁹ Nĩmakahurunja betha yao barabara, nayo thahabu yao ituo kĩndũ kĩrĩ thaahu. Betha yao na thahabu itikahota kũmahonokia mũthenya wa mang’ũrĩ ma Jehova.

Itukamaniinira ng'aragu kana ihũnie nda ciao, nĩgũkorwo nĩcio itũmĩte mahĩngwo magatuika a kwĩhia.

²⁰ Nĩmetĩĩagĩra ũgemu wa mathaga mao, na makamahũthĩra gũthondeka mĩhianano yao irĩ magigi, na mĩhiano itarĩ kiene. Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, nĩngatũma indo icio ituĩke kĩndũ kĩrĩ thaahu harĩo.

²¹ Nĩngacineana ciothe kũrĩ andũ a kũngĩ ituĩke ndaho, na ndĩcineane kũrĩ andũ arĩa aaganu a gũkũ thĩ ituĩke ta itunyanĩtwo, nao nĩmagacithaahia.

²² Nĩngamahutatĩra ndige kũmona, nao nĩmagathaahia handũ harĩa nyendete mũno; atunyani nĩmagatoonya ho mahathaahie.

²³ " Haarĩria mĩnyororo, ondũ bũrũri wothe ũiyũrite ũiti wa thakame, narĩo itũura inene rikaiyũra maũndũ ma ũhinya.

²⁴ Nĩngarehe ndũrĩrĩ iria njaganu mũno ciĩgwatĩre nyũmba ciao ituĩke ciao; nĩngatũma mwĩtĩo wa andũ arĩa marĩ hinya ũthire, nakuo kũndũ kwao kũrĩa kwamũre nĩgũgathaahio.

²⁵ Kĩmakania gĩoka-rĩ, magaacaragia thayũ, no ndũkooneka.

²⁶ Mũtino ũgooka ũrũmanĩrĩre na ũngĩ, naguo mũhuhu ũũke ũrũmanĩrĩre na ũngĩ. Nĩmakageria kũgĩa na kĩoneki kuuma kũrĩ mũnabii; ũrutani wa mũthĩnjĩri-Ngai ũkonĩ watho nĩgũgaathira, o ta ũrĩa kĩrĩra gĩa athuuri o nakĩo gĩgaathira.

²⁷ Mũthamaki nĩagacakaya, nake mũrũ wa mũthamaki nĩakahumbwo gũkua ngoro, namo moko ma andũ a bũrũri ũcio nĩmakainaina. Na nĩ nĩngameka kũringana na mĩthĩre yao, na ndĩmatũre ciira kũringana na ũrĩa magĩrĩre gũtuĩrwo. Hĩndĩ ũyo nĩmakamenya atĩ nĩ nĩ Jehova. "

8

Ūhooi Mĩhianano Thĩnĩ wa Hekarũ

¹ Mwaka-inĩ wa itandatũ, mweri wa itandatũ, mũthenya wa gatano, rĩria ndaikarĩte gwakwa nyũmba nao athuuri a Juda magaikara mbere yakwa-rĩ, guoko kwa Mwathani Jehova gũgĩuka igũrũ riakwa.

² Ngĩrora, ngĩona mũhiano ta wa mũndũ. Kuuma harĩa honekaga taarĩ njohero yake gũcoka na thĩ aahaanaga ta mwaki, na kuuma hau gũcoka na igũrũ oonekaga akĩhenia ta kĩgera kĩaakana.

³ Nĩatambũrũkirie kĩndũ kĩaahaanaga ta guoko na akĩnjoya anyiĩtĩe njuĩrĩ cia mũtwe wakwa. Roho akĩnjoya na-igũrũ rĩera-inĩ, na akĩndwara Jerusalemu, ndĩ cioneki-inĩ cia Ngai, nginya mũrango-inĩ wa kĩhingo gĩa gathigathini kĩa nja ya na thĩnĩ, harĩa mũhianano ũria ũtũmaga Ngai aigue ũiru warũngĩ.

⁴ Na hau mbere yakwa niho riiri wa Ngai wa Isiraeli warĩ, o ta ũrĩa ndoonete kĩoneki-inĩ werũ-inĩ.

⁵ Ningĩ akĩnjĩra atĩrĩ, "Mũrũ wa mũndũ, rora mwena wa gathigathini." Nĩ ũndũ ũcio ngĩrora, na hau itoonyero-inĩ rĩa mwena wa gathigathini wa kĩhingo gĩa kigongona, ngĩona mũhianano ũcio ũtũmaga Ngai aigue ũiru.

⁶ Nake akĩnjĩra atĩrĩ, "Mũrũ wa mũndũ, nĩũrona ũria mareeka; maũndũ marĩ magigi biũ marĩa andũ a nyũmba ya Isiraeli marekĩra haha, maũndũ ma kũndĩndĩka kũraya na handũ-hakwa-harĩa-haamũre? No wee-rĩ, nĩũkuona maũndũ o na marĩ magigi makĩria."

⁷ Ningĩ akĩndehe itoonyero-inĩ rĩa nja ũyo. Ngĩrora ngĩona irima rũthingo-inĩ.

⁸ Akĩnjĩra atĩrĩ, "Mũrũ wa mũndũ, aramia irima rĩu rĩrĩ rũthingo-inĩ." Rĩria ndaaramirie irima rĩu, ngĩona nĩ haarĩ na mũrango.

⁹ Ningĩ akĩnjĩra atĩrĩ, "Toonya thĩnĩ wĩonere maũndũ marĩ magigi marĩa mareka kuo."

¹⁰ Nĩ ũndũ ũcio ngĩtoonya kuo, ngĩrora ngĩona thingo-inĩ gũkururĩtwo mĩthemba yothe ya indo iria ikurumaga, na ya nyamũ ciothe iria irĩ mũgiro, na ya mĩhianano yothe ya andũ a nyũmba ya Isiraeli.

¹¹ Hau mbere yacio nĩ haarũgamĩte athuuri mĩrongo mũgwanja a nyũmba ya Isiraeli, nake Jazania mũrũ wa Shafani akarũgama gatagatĩ-inĩ kao. O ũmwe wao aanyĩtĩte rũgĩo rwa gũcinĩra ũbumba, nayo ndogo irĩ na mũtararĩko mwega wa ũbumba nĩyatoogaga na igũrũ.

¹² Nake akĩnjĩra atĩrĩ, "Mũrũ wa mũndũ, nĩwona maũndũ marĩa athuuri a nyũmba ya Isiraeli marekĩra nduma-inĩ, o ũmwe wao arĩ ihooero-inĩ rĩa mũhianano wake? Moigaga atĩrĩ, 'Jehova ndatuonaga; Jehova nĩatiganĩrie bũrũri ũyũ.'"

¹³ Ningĩ akiuga atĩrĩ, "Wee-rĩ, nĩũkũmona magũka maũndũ o na marĩ magigi makĩria."

14 Ningĩ akĩndehe itonyero-inĩ rĩa kĩhingo gĩa gathigathini kĩa nyũmba ya Jehova, na nĩ ngĩona andũ-a-nja maikarĩte thĩ ho magĩcakaĩra Tamuzu.*

15 Nake akĩnjũra atĩrĩ, “Mũrũ wa mũndũ, niũrona maũndũ maya? Niũkuona maũndũ o na marĩ magigi mũno gũkĩra maya.”

16 Ningĩ akĩndoonya nja ya na thĩini ya nyũmba ya Jehova, na hau itonyero-inĩ rĩa hekarũ, gatagatĩ ga gĩthaku na kigongona-rĩ, haarĩ arũme ta mĩrongo iĩrĩ na atano. Maahutatĩre hekarũ ya Jehova, makaroria mothiũ mao mwena wa irathĩro, makainamagĩrĩ rĩa marĩhooe marorete na kũu mwena wa irathĩro.†

17 Nake akĩnjũra atĩrĩ, “Mũrũ wa mũndũ, niwona ũguo? Anga ũcio nĩ undũ mũhũthũ andũ acio a nyũmba ya Juda gwĩka maũndũ marĩ magigi ta macio marekĩra haha? No nginya maiyũrie maũndũ ma ũhinya bũrũri na mandakaragie hĩndĩ ciothe? Ta marore magũkĩra tũhonge maniũrũ mao!

18 Nĩ undũ ũcio nĩ nĩngameka maũndũ na marakara; ndikamaiguĩra tha kana ndĩmacaaĩre. O na mangĩkaanĩrĩra matũ-inĩ makwa, ndikamathikĩrĩra.”

9

Ahooi Mĩhianano Kũũragwo

1 Ningĩ ngĩguwa agĩtana na mũgambo mũnene, akiuga atĩrĩ, “Rehei arangĩri a itũũra inene haha, o mũndũ arĩ na itharaita rĩa mbaara guoko-inĩ.”

2 Na nĩ ngĩona andũ atandatũ magũka moimĩte mwena wa kĩhingo kĩa rũgongo, kĩrĩa kĩrorete mwena wa gathigathini, o mũndũ arĩ na kĩndũ gĩa kũũragana guoko-inĩ. Makĩrehane na mũndũ ũngĩ ũmwe wehumbĩte nguo cia gatani na eyohete indo cia kwandĩka njohero. Nao magĩtoonya makĩrũgama mwena-inĩ wa kigongona kĩrĩa gĩa gĩcango.

3 Na rĩrĩ, riiri wa Ngai wa Isiraeli ũkĩambata uumĩte igũrũ rĩa makerubi, harĩa warĩ mbere, ũgĩthĩ hingĩro-inĩ ya hekarũ. Ningĩ Jehova agĩta mũndũ ũcio wehumbĩte nguo cia gatani, o ũcio weyohete indo cia kwandĩka njohero,

4 akĩmwĩra atĩrĩ, “Thĩ ũtuĩkanie itũũra inene rĩa Jerusalemu, na wĩkĩre rũri ithiithi cia arĩa marĩ na kĩahe, na magacakaya nĩ undũ wa maũndũ mothe marĩ magigi marĩa mekagwo kũu thĩini warĩo.”

5 O thikĩriire ũguo, akĩra acio angĩ atĩrĩ, “Mũrũmĩrĩrei, mũtuĩkanĩrie itũũra rĩu inene mũũragane mũtekũiguanĩra tha kana gũcaayanĩra.

6 Ūragai athuuri, na aanake na airĩtu, na andũ-a-nja na ciana, no mũtikahutie mũndũ o na ũrĩkũ mwĩkĩre rũri rĩu. Ambĩrĩria o haha hakwa haamũre.” Nĩ undũ ũcio makĩambĩrĩria na athuuri arĩa maarĩ hau mbere ya hekarũ.

7 Ningĩ akĩmeera atĩrĩ, “Thaahiai hekarũ ĩno na mũiyũrie nja ciayo andũ arĩa moragĩtwo. Thĩi!” Nĩ undũ ũcio makĩumagara, makĩambĩrĩria kũũragana kũu itũũra-inĩ inene.

8 Hĩndĩ rĩa mooraganaga nĩ ngĩtigwo ndĩ nyiki, ngũgũithia, ngĩturumithia ũthiũ thĩ, ngĩrĩra, ngĩũria atĩrĩ, “Hĩ, Mwathani Jehova! Anga niũkũniina matigari mothe ma Isiraeli hĩndĩ ĩno ya gũitĩrĩria Jerusalemu mang’ũri maku?”

9 Nake akĩnjookeria atĩrĩ, “Mehia ma nyũmba ya Isiraeli na ya Juda nĩ maingĩ magakĩra; bũrũri ũiyũrite ũiti wa thakame, narĩo itũũra inene rĩiyũrite ũhotomia wa kĩhoo. Moigaga atĩrĩ, ‘Jehova nĩatiganiĩrie bũrũri ũyũ; Jehova ndarona.’

10 Nĩ undũ ũcio-rĩ, Nĩ ndigacooka kũmaiguĩra tha kana kũmacaaĩra, no nĩngamacookereria ũria mekĩte.”

11 Ningĩ mũndũ ũcio wehumbĩte nguo cia gatani, na akeoha indo cia wandĩki njohero, agĩcookia ndũmĩrĩri, akiuga atĩrĩ, “Nĩnjĩkĩte o ta ũrĩa wathanire.”

10

Riiri Kwehera Hekarũ

1 Na rĩrĩ, nĩndarorire ngĩona hau rĩera-inĩ igũrũ rĩa mĩtwe ya akerubi kĩndũ kĩaahaanaga ta gĩtĩ kĩa ũnene ta ihiga rĩa yakuti.

2 Nake Jehova akĩra mũndũ ũcio wehumbĩte nguo cia gatani atĩrĩ, “Thĩ ũtoonye gatagatĩ-inĩ ka magĩrũ macio marathiũrũrũka rungu rwa harĩa akerubi marĩ. Iyũria hĩ ciaku cieri makara ma mwaki kuuma gatagatĩ ka akerubi ũcooke ũmahurunje kũu itũũra-inĩ inene.” Nake agĩthĩ agĩtoonya thĩini, o ngĩonagĩra na maito makwa.

* 8:14 Tamuzu yarĩ ngai ya Babuloni rĩa yolkaine ũhoro-inĩ wa gũtũma andũ-a-nja maciare. † 8:16 Hekarũ cia tene ciakagwo irorete mwena wa irathĩro. Andũ maaroragia ng’ong’o ciao na mwena wa hekarũ mokĩra kũhooya hĩndĩ rĩa rĩra rĩraratha rĩcini.

³ Na rĩrĩ, mündũ ũcio aatoonya thĩinĩ, akerubi acio magĩkorwo marũgamĩte mwena wa gũthini wa hekarũ, nario itu rikaiyũra nja irĩa ya na thĩinĩ.

⁴ Naguo riiri wa Jehova ũkĩambata uumĩte igũrũ rĩa akerubi, na ũgĩthĩ hingĩro-inĩ ya hekarũ. Itu rĩu rikaiyũra hekarũ, nayo nja ikaiyũra ũkengi wa riiri wa Jehova.

⁵ Naguo mũrurumo wa mathagu ma akerubi acio nĩwauĩkaga o nginya kũu nja ya nyumĩrĩra, o taari mũgambo wa Mũrungu Mwene-Hinya-Wothe rĩrĩa ekwaria.

⁶ Na rĩrĩa Jehova aathire mündũ ũcio warĩ na nguo cia gatani, akĩmwĩra atĩrĩ, “Oya mwaki kuuma gatagatĩ ka magũrũ macio, kuuma gatagatĩ-inĩ ka akerubi,” mündũ ũcio agĩtoonya thĩinĩ na akĩrũgama mwena-inĩ wa kũgũrũ kũmwe kwamo.

⁷ Ningĩ ũmwe wa akerubi acio agĩtambũrũkia guoko gwake mwaki-inĩ ũcio warĩ gatagatĩ-inĩ kao. Akĩoya mwaki ũmwe wago, akiwĩkĩra hĩ-inĩ cia mündũ ũcio warĩ na nguo cia gatani, nake mündũ ũcio akĩwoya akiuma nja.

⁸ (Rungu rwa mathagu ma akerubi acio nĩkuonekaga kĩndũ kĩaahaanaga ta moko ma mündũ.)

⁹ Nĩndarorire, ngĩona magũrũ mana ma ngaari hau mĩena-inĩ ya akerubi acio, o kũmwe gũkagĩa mwena-inĩ wa o ũmwe wa akerubi acio; magũrũ macio maahenagia ta rangi wa thumarati.

¹⁰ Makĩoneka-rĩ, mothe mana nĩmahaanaine; o kũgũrũ kuonekaga ta gũtoonyanĩte na kũgũrũ kũngĩ.

¹¹ Magĩthĩ, maathiiaga na mwena o wotho wa iyo ĩna, o kũrĩa akerubi acio merekeirie ũthĩ; magũrũ macio ma ngaari matagarũrũkaga rĩrĩa akerubi acio megũthĩ. Akerubi acio maathiiaga na kũrĩa guothe mũtwe werekera, matekũgarũrũka rĩrĩa marathĩ.

¹² Mĩrĩ yao yothe, o hamwe na mĩgongo yao, na moko mao na mathagu mao, maiyũrite maitho kũndũ guothe, na magũrũ macio mana ma ngaari o namo.

¹³ Na rĩrĩ, nĩndaiguire magũrũ macio magĩtwo atĩrĩ, “Magũrũ marĩa mathiũrũkaga.”

¹⁴ O ũmwe wa akerubi aarĩ na mothiũ mana: ũthĩ ũmwe warĩ wa kerubi, na wa keerĩ warĩ wa mündũ, na wa gatatu warĩ wa mũrũthi, na wa kana warĩ wa nderi.

¹⁵ Ningĩ akerubi acio makĩambata na igũrũ. Ici ciarĩ ciũmbe irĩ muoyo iria ndoonete hau Rũũ-inĩ rwa Kebari.

¹⁶ Hĩndĩ irĩa akerubi acio maathiiaga, magũrũ macio maarĩ mĩena-inĩ yao namo magathĩ; na hĩndĩ irĩa akerubi acio maambararia mathagu mao mombũke, magũrũ macio matioimaga mĩena-inĩ yao.

¹⁷ Rĩrĩa akerubi acio marũgama, o namo makarũgama o ũguo; na rĩrĩa akerubi mombũka, namo makombũkania nao, tondũ roho wa ciũmbe icio irĩ muoyo warĩ thĩinĩ wamo.

¹⁸ Ningĩ riiri wa Jehova ũkiehera hau igũrũ rĩa hingĩro ya hekarũ na ũkĩrũgama igũrũ rĩa akerubi acio.

¹⁹ O ndĩroreire ũguo, akerubi acio makĩambararia mathagu mao makĩũmbũka, na rĩrĩa maathiiaga, magũrũ macio maatwanaga nao. Nao makĩrũgama itoonyero-inĩ rĩa kĩhingo kia mwena wa irathĩro wa nyũmba ya Jehova; naguo riiri wa Ngai wa Isiraeli warĩ igũrũ rĩa.

²⁰ Icio nĩ ciũmbe irĩ muoyo iria ndoonete irĩ rungu rwa Ngai wa Isiraeli hau Rũũ-inĩ rwa Kebari, na nĩ ngĩmenya atĩ maarĩ akerubi.

²¹ O ũmwe aarĩ na mothiũ mana, na mathagu mana, na rungu rwa mathagu mao nĩ haarĩ na kĩndũ gĩatarĩ ta moko ma mündũ.

²² Mothiũ mao maahaanaga ta marĩa ndoonete hau Rũũ-inĩ rwa Kebari. O ũmwe wao aathiiaga arũngĩrĩrie na mbere.

11

Atongoria a Isiraeli Gĩtuĩrwo Ciira

¹ Hĩndĩ iyo Roho akĩnjoya na igũrũ, akĩndwara kĩhingo-inĩ kia nyũmba ya Jehova kĩa kierekeire mwena wa irathĩro. Hau itoonyero-inĩ rĩu rĩa kĩhingo kiu nĩ haarĩ arũme mĩrongo ĩrĩ na atano, na gatagatĩ-inĩ kao ngĩona Jazania mũrũ wa Azuri, na Pelatia mũrũ wa Benaia, arĩa maarĩ atongoria a kĩrĩndĩ.

² Jehova akĩnjĩra atĩrĩ, “Mũrũ wa mündũ, aya nĩ arũme arĩa marathugunda waganu, na makaheana kĩrĩa kia waganu itũũra-inĩ rĩrĩ inene.

³ Moigaga atĩrĩ, ‘Githĩ ihinda rĩtigũkinya o narua rĩa gwaka nyũmba? Itũũra rĩrĩ inene nĩ nyũngũ ya kũruga, na ithuĩ nĩ ithuĩ nyama.’

⁴ Nĩ ũndũ ũcio marathĩre ũhoru wa kũmookĩrĩa; marathĩre ũhoru, wee mũrũ wa mündũ.”

⁵ Ningĩ Roho wa Jehova agĩuka igũrũ riakwa, akĩnjĩira njuge atĩrĩ, “Ūũ nĩguo Jehova ekuuga: Ūguo nĩguo mũroiga, inyuĩ andũ a nyũmba ya Isiraeli, no nĩ-rĩ, nĩnjũũĩ ũria ũrĩ meciiria-inĩ manyu.

⁶ Nĩmũuragĩte andũ aingĩ itũũra-inĩ rĩrĩ inene, na mũkaiyũria ciimba njĩra-inĩ ciarĩo.

⁷ “Nĩ ũndũ ũcio, ũũ nĩguo Mwathani Jehova ekuuga: Ciimba icio mũkĩtie kũu nĩcio nyama, narĩo itũũra rĩrĩ inene nĩrĩo nyũngũ, no Nĩ nĩngũmũingata muume kuo.

⁸ Inyuĩ nĩmwĩtigĩrite rũhiũ rwa njora, na rũhiũ rũu rwa njora no ruo ngaamũkĩrĩra naruo, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga.

⁹ Nĩngamũrutũũra muume itũũra-inĩ inene, na ndĩmũneane moko-inĩ ma andũ a kũngĩ, na ndĩmũherithie.

¹⁰ Inyuĩ mũkoooragwo na rũhiũ rwa njora, na nĩngamũtuĩra ciira kũu mĩhaka-inĩ ya Isiraeli. Hĩndĩ iyo nĩmũkamenya atĩ nĩ nĩ Jehova.

¹¹ Itũũra rĩrĩ inene ritĩgatũika nyũngũ harĩ inyuĩ, kana inyuĩ mũtuĩke nyama thĩnĩ warĩo; nĩngamũtuĩra ciira kũu mĩhaka-inĩ ya Isiraeli.

¹² Na inyuĩ nĩmũkamenya atĩ nĩ nĩ Jehova, nĩ ũndũ mũtirũmĩrĩre kĩrĩra kĩa watho wakwa wa kũrũmĩrĩrwo, kana mũkarũmia mawatho makwa, no mwĩkĩte maũndũ maringaine na ma ndũrĩrĩ iria imũrigũciũrie.”

¹³ Na rĩrĩa ndaarathaga, Pelatia mũrũ wa Benaia agĩkua. Hĩndĩ iyo ngĩgũithia ngĩturumithia ũthĩũ thĩ, ngĩanĩrĩra na mũgambo mũnene, ngĩũria atĩrĩ, “Hĩ, Mwathani Jehova! Nĩkũniina matigari ma Isiraeli biũ?”

¹⁴ Kiugo kĩa Jehova nĩkianginyĩrĩre, ngĩrwo atĩrĩ,

¹⁵ “Mũrũ wa mũndũ, arĩu a thoguo, arĩu a thoguo arĩa marĩ a rũrĩra rwanyu na nyũmba yothe ya Isiraeli, acio nĩo andũ a Jerusalemu maarĩtie ũhoru wao makoiga atĩrĩ, ‘Marĩ haraaya mũno na Jehova; bũrũri ũyũ nĩ ithuĩ twaheirwo ũtuĩke witũ.’

Kũranĩro gĩa Gũcooka Gwa Isiraeli

¹⁶ “Nĩ ũndũ ũcio uga atĩrĩ: ‘Mwathani Jehova ekuuga ũũ: O na gũtuĩka nĩndamatwarithirie kũraya gatagati-inĩ ka ndũrĩrĩ, na ngĩmahurunjĩra mabũrũri-inĩ, no nĩ ndũkĩte handũ-hao-harĩa-haamũre, mabũrũri-inĩ kũu mathĩite, gwa kahinda kanini.’

¹⁷ “Nĩ ũndũ ũcio uga atĩrĩ: ‘Ūũ nĩguo Mwathani Jehova ekuuga: Nĩngamũcookanĩrĩra kuuma ndũrĩrĩ-inĩ, na ndĩmũrute mabũrũri-inĩ kũria mwahurunjirwo, na ndĩmũcookerie bũrũri wa Isiraeli rĩngĩ.’

¹⁸ “Nĩmagacooka kuo, na meeherie mĩhiano iyo yakuo mĩthũku yothe, na mĩhianano iyo irĩ magigi.

¹⁹ Nĩngamahe ũrũmwe wa ngoro, na njĩkĩre roho mwerũ thĩnĩ wao; nĩngeheria ũmũ wa ngoro thĩnĩ wao ndĩmahe ngoro njororo ta nyama.

²⁰ Ningĩ nĩmakarũmagĩrĩra kĩrĩra giakwa gĩa kũrũmirĩrwo, na marũmagie mawatho makwa. Nĩmagatuĩka andũ akwa, na nĩ ndũke Ngai wao.

²¹ No rĩrĩ, ha ũhoru wa andũ arĩa ngoro ciao ciyamũrĩre mĩhiano iyo mĩuru na mĩhianano iyo irĩ magigi, nĩngatũma o ene macookererwo nĩ ũũru ũria mekĩte, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga.”

²² Hĩndĩ iyo akerubi acio, marĩ na magũrũ ma ngaari mĩena-inĩ, magĩtambũrũkia mathaga mao, naguo riiri wa Ngai wa Isiraeli warĩ igũrũ rĩao.

²³ Riiri ũcio wa Jehova ũkĩambata uumĩte thĩnĩ wa itũũra rĩu inene na ũgũikara igũrũ rĩa kĩrĩma kĩa kiarĩ mwena wa irathiro warĩo.

²⁴ Roho akĩnjoya na igũrũ, akĩndwara kũrĩ andũ arĩa maatahĩtwo magatwarwo bũrũri wa Babuloni,* o ndĩ thĩnĩ wa kĩoneki kũu ndoonetio nĩ Roho ũcio wa Ngai.

Hĩndĩ iyo kĩoneki kũu ndoonetio gĩkĩnjehererera,

²⁵ na nĩ ngĩra andũ acio maatahĩtwo ũhoru wothe ũria Jehova aanyonetie.

12

Ngerekano ya Ithaamĩrio

¹ Kiugo kĩa Jehova nĩkianginyĩrĩre, ngĩrwo atĩrĩ:

² “Mũrũ wa mũndũ, wee ũtũuranagia na andũ aremi. Nĩ marĩ na maitho ma kuona no mationaga, na nĩ marĩ na matũ ma kũigua no matiiguaga, nĩgũkorwo nĩ andũ aremi.

³ “Nĩ ũndũ ũcio wee mũrũ wa mũndũ-rĩ, oha mĩrigo yaku ya gũthaama, na kũrĩ mũthenya barigici magĩkuonaga-rĩ, umagare uume gũkũ, ũthĩ kũndũ kũngĩ. Hihi nĩmagataũkĩrwo, o na gũtuĩka nĩ andũ a nyũmba ya ũremi.

* 11:24 Kana Bũrũri wa Akalidei; andũ a Babuloni moĩkaine na rĩtwa rĩngĩ ta Akalidei.

⁴ Kūrī mūthenya barigici, o magīkuonaga-rī, ruta mīrigo yaku nja ĩrī mīohe nī ūndū wa gūthīi būrūri wa ithaamīrio. Ningī hwaī-inī, umagare ūthīi o magīkuonaga, o ta ūrīa andū mathaamaga.

⁵ O makwīroreire, tūrīkia rūthingo, ūgererie mīrigo yaku ho.

⁶ Oya mīrigo ĩyo ūmūgīrīre ciande o makwīroreire, ūmumagarie na mairia. Wihumbīre ūthīi nīguo ndūkone būrūri, nīgūkorwo nīngūtūite kīmenyithia harī andū a nyūmba ya Isiraeli.”

⁷ Nī ūndū ūcio nīi ngīka o ta ūrīa ndaathītwo. Ngīruta mīrigo yakwa nja kūrī mūthenya barigici, yoheetwo nī ūndū wa gūthaama. Ningī hwaī-inī ngītūrīkia rūthingo na moko makwa. Ngiumia mīrigo yakwa nja kūrī na mairia, ngīmumagaria ndīmīkuuīte na ciande o manjindoreire.

⁸ Rūciini kīgo kīa Jehova gīkīnginyīrīra, ngīurio atīrī,

⁹ “Mūrū wa mūdū, githī andū a nyūmba ya Isiraeli o acio aremi matiakūūrīrie atīrī, ‘Nī atīa ūreka?’

¹⁰ “Meere atīrī, ‘Mwathani Jehova ekuuga atīrī: Ndūmīrīri ĩno nditū ĩkonīi mūnene ūrīa ūrī Jerusalemu, o na andū a nyūmba yothe ya Isiraeli arīa marī kuo.’

¹¹ Meere atīrī, ‘Nī ndī kīmenyithia harī inyu.’

“O ta ūguo nīi njīkīte, noguo o nao mageekwo. Nīmagatwarwo būrūri wa kūngī marī atahe.

¹² “Mūthamaki ūcio ūrī gatagatī-inī kao nīagakuua mīrigo yake na ciande kūrī mairia oimagare, naruo rūthingo nīrūgatūrīkio irima oimīre ho. Nake nīakehumbīra ūthīi nīguo ndakone būrūri.

¹³ Nīngamūtambūrūkīria wabu wakwa, nake nīakanyitwo nī mūtego wakwa; nīngamūtwarīthia Babuloni, kūu būrūri wa Akalidei, no rīrī, we ndakawona, nakuo kūu nīkuo agaakuīra.

¹⁴ Arīa othe mamūrigiicīrie, nīngamahurūnja huho-inī, o acio aruti ake a wīra na thigari ciake ciothe, na ndīmateng’erie na rūhiū rwa njora rūrī rūcomore.

¹⁵ “Nīmakamenya atī nīi nī nīi Jehova, rīrīa ngaamahurūnjīra ndūrīrī-inī na ndīmaharaganīrie mabūrūri-inī.

¹⁶ No rīrī, nīngahonokia amwe ao matikaniinwo na rūhiū rwa njora, kana ng’aragu, kana mūthiro, nīgeetha kūu magaathi ndūrīrī-inī makoimbūruga maūdū mao marīa meekaga marī magigi. Hīndī ĩyo nīmakamenya atī nīi nī nīi Jehova.”

¹⁷ Kīgo kīa Jehova nīkīanginyīrīre, ngīrwo atīrī:

¹⁸ “Mūrū wa mūdū, inainaga rīrīa ūkūrīa irio, na wīthithimūkagwo nī guoya ūkīnyua maaī.

¹⁹ ĩra andū a būrūri ūyū atīrī, ‘Ū ūguo Mwathani Jehova ekuuga ĩgūrū rikonīi andū arīa matūūruga Jerusalemu na arīa matūūruga būrūri wothe wa Isiraeli: Makaarīaga irio ciao marī na mītangiko, na manyuuage maaī moorītwo nī hinya nīgūkorwo būrūri wao nīūkaniinwo indo ciothe iria irī kuo, nī ūndū wa maūdū ma ūhinya ma andū arīa othe matūūruga kuo.

²⁰ Matūūra marīa matūūrāgwo nī andū nīmakanangwo, naguo būrūri ūkirio ihooru. Hīndī ĩyo nīmūkamenya atī nīi nī nīi Jehova.’”

²¹ Kīgo kīa Jehova nīkīanginyīrīre, ngīrwo atīrī:

²² “Mūrū wa mūdū, nī thimo ĩrīkū ĩno yunanagwo thīinī wa būrūri wa Isiraeli, ĩno yugaga atīrī: ‘Matukū nīmathiraga, nakio kīoneki o gīothe gīgatuīka gia tūhū?’

²³ Meere atīrī, ‘Ū ūguo Mwathani Jehova ekuuga: Nīngūniina thimo ĩno, na matigacooka kūmīgweta rīngī gūkū Isiraeli.’ Meere atīrī, ‘Matukū nīmakuhrīrīrie rīrīa kīoneki o gīothe gīkaahingio.

²⁴ Nīgūkorwo gūtīgacooka kūgīa cionekei cia maheeni, kana ūragūri wa kūheenaniīrīra gatagatī-inī ka andū a Isiraeli.

²⁵ No nīi Jehova-rī, nīngoiga ūrīa ngeenda, naguo nīūkahingio ūtegūcererwo. Nīgūkorwo matukū-inī manyu, inyu andū a nyūmba ya ūremi, nīngahingia ūrīa wothe ndīroiga, ūguo nīguo Mwathani Jehova ekuuga.’”

²⁶ Kīgo kīa Jehova nīkīanginyīrīre, ngīrwo atīrī:

²⁷ “Mūrū wa mūdū, andū a nyūmba ya Isiraeli maroiga atīrī, ‘Kīoneki kīrīa onaga gīgūtūūra mīaka mīingī gīgīkahingio, na araratha ūhoro wa ihinda irāaya rīgooka.’

²⁸ “Nī ūndū ūcio meere atīrī, ‘Mwathani Jehova ekuuga atīrī: Gūtīrī kīgo o na kīmwe gīakwa gīgacooka gūcererwo; ūhoro ūrīa wothe nīi ngaaria nīūkahingio, ūguo nīguo Mwathani Jehova ekuuga.’”

13

Anabii a Maheeni Gütũirwo Ciira

- ¹ Kiugo kĩa Jehova nĩkianginyĩrĩre, ngĩrwo atĩrĩ:
- ² “Mũrũ wa mũndũ, ratha ũhoro wa gũũkĩrĩra anabii a Isiraeli arĩa mararatha ũhoro rĩu. Īra acio marathaga ũhoro ũrĩa megereirie na ngoro ciao ene atĩrĩ: ‘Iguai ndũmĩrĩri ya Jehova!’
- ³ Mwathani Jehova ekuuga atĩrĩ: Kaĩ anabii acio akĩigu marĩ na haro-ĩ, o acio marũmagĩrĩra roho wao ene na matĩrĩ ũndũ monete!
- ⁴ Anabii aku, wee Isiraeli-rĩ, matariĩ ta mbwe irĩ kũndũ kũrĩa kwanangĩku.
- ⁵ Inyuũ mũtiambaĩite mũthiĩ rũthingo-inĩ kũrĩa gũtharũkĩte, mũrũcookererie nĩ ũndũ wa nyũmba ya Isiraeli nĩgeetha rũgetiiria hĩndĩ ya mbaara mũthenya ũrĩa wa Jehova.
- ⁶ Cioneki ciao nĩ cia maheeni, na ũragũri wao o naguo no wa maheeni. Moigaga atĩrĩ, “Jehova oigĩte atĩrĩ,” o rĩrĩa Jehova atamatũmĩte; merĩgagĩrĩra atĩ ciugo ciao nĩkahinga!
- ⁷ Githĩ ti cioneki cia maheeni muonete, na mũkaaria ũragũri wa maheeni, rĩrĩa mũkuuga atĩrĩ, “Jehova oigĩte atĩrĩ,” o rĩrĩa nĩ itarĩtie?
- ⁸ “Nĩ ũndũ ũcio, ũũ nĩguo Mwathani Jehova ekuuga: Tondũ wa ciugo cianyu cia maheeni na cioneki cia kũheenania-rĩ, nĩngũmũũkĩrĩra, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga.’
- ⁹ Guoko gwakwa nĩgũgookĩrĩra anabii arĩa moonaga cioneki cia maheeni, na makagweta ũragũri wa kũheenania. Matigakorwo marĩ a kĩama kĩa andũ akwa, kana maandĩkwo ibuku-inĩ rĩa andũ a nyũmba ya Isiraeli, o na kana matoonye bũrũri wa Isiraeli. Hĩndĩ ĩyo nĩmũkamenya atĩ nĩ nĩ Mwathani Jehova.
- ¹⁰ “Tondũ mahĩtithagia andũ akwa, makiugaga atĩrĩ, “Kũrĩ na thayũ,” o rĩrĩa gũtarĩ thayũ; tondũ rĩrĩa rũthingo rũhũthũ rwakwo marũhakaga coka,
- ¹¹ nĩ ũndũ ũcio ĩra andũ arĩa marũhakaga coka atĩ no rũkũgũa. Nĩngoiria mbura nene mũno, na ndũme kũgĩe na mbura ya mbembe, nacio huho irĩ na hinya nĩkarũmomora.
- ¹² Rĩrĩa rũthingo rũu rũkaaga-rĩ, githĩ andũ matigakũũria atĩrĩ, “Coka ũrĩa ũrarũhakĩte ũkĩrĩ ha?”
- ¹³ “Nĩ ũndũ ũcio Mwathani Jehova ekuuga atĩrĩ: Nĩngarekereria rũhuho rũrĩ na hinya ndĩ na mang’ũrĩ, na kũgĩe mbura ya mbembe na mbura ya kĩboboto ndĩ na mathũgũta ma kwanaga.
- ¹⁴ Nĩngamomora rũthingo rũu mũhakĩte coka na ndĩrũharaganie tĩrĩ-inĩ nginya mũthingi wa ruo ũguũranio. Rĩrĩa rũkaagũa, mũkaananĩrwo kuo; na nĩmũkamenya atĩ nĩ nĩ Jehova.
- ¹⁵ ũguo nĩguo ngeeruta mang’ũrĩ makwa na rũthingo rũu, na njũkĩrĩre acio maarũhakire coka. Ngaakwĩra atĩrĩ, “Rũthingo nĩ rweherete, o na arĩa maarũhakire coka,
- ¹⁶ o anabii acio a Isiraeli, arĩa maarathĩire itũũra rĩa Jerusalemu makĩrĩronera cioneki cia thayũ, gũtaarĩ na thayũ, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga.”
- ¹⁷ “Rĩu mũrũ wa mũndũ-rĩ, hũgũra ũthiũ waku kũrĩ airĩtu a andũ anyu arĩa marathaga mohoro moimĩte meciiria-inĩ mao ene, ũmarathĩre ũhoro wa kũmookĩrĩra,
- ¹⁸ ũmeere atĩrĩ, ‘Mwathani Jehova ekuuga ũũ: Kaĩ andũ-a-nja arĩa matumagĩrĩra ithitũ nyunĩro-inĩ ciao cia moko na magathondekaga mataama ma kwĩhumbira ũthiũ nĩguo magwatagie andũ marĩ na haaro-ĩ. Anga mũrĩgwatagia mũoyo ya andũ akwa nĩguo mũhonokie mũoyo yanyu inyuũ ene?’
- ¹⁹ Nĩmũũthaahĩtie kũrĩ andũ akwa nĩ ũndũ wa ngundi ya cairi na twenyũ twa mũgate. Nĩ ũndũ yanyu kũheenia andũ akwa, arĩa mathikagĩrĩria maheeni, nĩmũũragĩte arĩa mataagĩrĩre gũkua, na mũkahonokia arĩa mataagĩrĩre gũtũũra moyo.
- ²⁰ “Nĩ ũndũ ũcio, Mwathani Jehova ekuuga atĩrĩ: Nĩnjũkĩrĩre ithitũ icio cianyu, icio mũgwatagia andũ akwa nacio ta marĩ nyoni, na nĩ nĩngũcituanga kuuma moko-inĩ manyu. Nĩngohorithia andũ acio mũgwatagia ta marĩ nyoni.
- ²¹ Nĩngatembũranga mataama macio manyu na honokie andũ akwa ndĩmarute moko-inĩ manyu, nao matigacooka kũgwatio nĩ inyuũ. Hĩndĩ ĩyo nĩmũkamenya atĩ nĩ nĩ Jehova.
- ²² Tondũ nĩmwatũmire arĩa athingu morwo nĩ hinya nĩ ũndũ wa kũmaheenia o rĩrĩa nĩ itaamareheire kĩahe, na mũgĩteithĩrĩria arĩa aaganu mage gũtiga njĩra ciao cia waganu nĩguo mahonokie mũoyo yao,

²³ nĩ ùndũ ùcio, mütigacooka kuona cioneki cia maheeni kana kũragũra. Nĩngahonokia andũ akwa, ndĩmarute moko-inĩ manyu. Hĩndĩ iyo nĩmũkamenya atĩ nĩ nĩ nĩ Jehova.' "

14

Ahooi Mĩhianano Gũtuĩrwo Ciira

¹ Athuuri amwe a Isiraeli nĩmookire harĩ nĩ, magĩkara thĩ hau mbere yakwa.

² Hĩndĩ iyo kiugo kĩa Jehova gĩkĩnginyĩrĩra, ngĩrwo atĩrĩ,

³ "Mũrũ wa mũndũ, andũ aya nĩmeigĩre mĩhianano ngoro-inĩ ciao, na makeigĩra mĩhĩnga ya waganu mbere ya maitho mao. Nĩnjaĩrĩrwo kũreka matuĩrie ùndũ o na ùrĩkũ harĩ nĩ?"

⁴ Nĩ ùndũ ùcio maarĩrie, ùmeere ùũ, 'Mwathani Jehova ekuuga atĩrĩ: Hĩndĩ irĩa Mũsiraeli o wothe angĩgia mĩhianano ngoro-inĩ yake, na eigĩre waganu wa kũmũhĩngithia mbere ya maitho make, angĩcoka athũ harĩ mũnabii-rĩ, nĩ Jehova nĩ nĩ mwene ngaamũcookeria ùhoru kũringana na ùrĩa ùhooi wake wa mĩhianano ùigana,

⁵ Ngeeka ùguo nĩguo ndĩnyitĩre ngoro cia andũ a Isiraeli rĩngĩ, arĩa othe mandiganĩrie nĩ ùndũ wa mĩhianano iyo yao.'

⁶ "Nĩ ùndũ ùcio irĩa andũ a nyũmba ya Isiraeli atĩrĩ, 'Mwathani Jehova ekuuga atĩrĩ: Mwĩrĩrei! Garũrũkai mütigane na mĩhianano iyo yanyu, na mũregane na maũndũ maria mothe mwĩkaga marĩ magigi!

⁷ " 'Hĩndĩ irĩa Mũsiraeli o wothe, kana mũndũ wa kũngĩ ùrĩa ùtũũraga Isiraeli angĩhehera harĩ nĩ, na eigĩre mĩhianano ngoro-inĩ yake, na agĩe na waganu wa kũmũhĩngithia mbere ya maitho make, angĩcoka athũ harĩ mũnabii agatuĩrie ùhoru kũrĩ nĩ-rĩ, nĩ Jehova nĩ nĩ mwene ngaamũcookeria ùhoru.

⁸ Nĩngatũma ùthĩũ wakwa ùũmĩre mũndũ ùcio, na ndũme atuĩke kĩonereria harĩ arĩa angĩ, o na ndũme atuĩke wa kuunagwo thĩmo. Nĩngamweheria harĩ andũ akwa. Hĩndĩ iyo nĩmũkamenya atĩ nĩ nĩ nĩ Jehova.

⁹ " 'Mũnabii angĩkaheenererio nĩguo aarie ùhoru wakwa, nĩ Jehova nĩ nĩ ngaakorwo heenererie mũnabii ùcio, na nĩngamũtambũrũkĩria guoko gwa kũmũũkĩrĩra, ndĩmũniine ehene gatagatĩ-inĩ ka andũ akwa a Isiraeli.

¹⁰ Andũ acio nĩmakaherithĩrio wĩhia wao; mũnabii ùcio agaatuuo mwĩhia o ta mũndũ ùcio ùtuĩrĩtie ùhoru harĩ we.

¹¹ Hĩndĩ iyo andũ a Isiraeli matigacooka kũhĩtia njĩra mehere harĩ nĩ, kana macooke gwĩthaaahia na mehia macio mao mothe. Nĩmagatuĩka andũ akwa, na nĩ nduĩke Ngai wao, ùguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga.' "

Ituĩro rĩa Ciira Rĩtangĩhererwo

¹² Kiugo kĩa Jehova nĩkĩanginyĩrĩre, ngĩrwo atĩrĩ:

¹³ "Mũrũ wa mũndũ, bũrũri ùngĩnjĩhĩria nĩ ùndũ wa kwaga kwĩhoheka, na ndambũrũkie guoko ndũũkĩrĩre, na ndũniiniire kĩhumo kĩa irio, na ndũrehere ng'aragu, na njũrage andũ aguo na mahiũ mao,

¹⁴ andũ aya atatũ, Nuhu, na Danieli, na Ayubu, o na mangĩkorwo maarĩ thĩnĩ wa bũrũri ùcio, no mehonokirie o oiki nĩ ùndũ wa ùthingu wao, ùguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga.

¹⁵ "Nĩngĩ korwo ndarekereria nyamũ cia gĩthaka igerere bũrũri ùcio nacio ciũtuge ùtarĩ ciana, naguo ùkire ihooru kwage mũndũ ùngĩtuĩkanĩria kuo nĩ ùndũ wa nyamũ icio,

¹⁶ Mwathani Jehova ekuuga atĩrĩ, ti-itherũ o ta ùrĩa nĩ ndũũraga muoyo, o na andũ acio atatũ mangĩgakorwo marĩ kuo, matikahota kũhonokia arĩũ ao kana aarĩ ao. O oiki no mahonoke, no bũrũri ùcio no ùkire ihooru.

¹⁷ "O na kana ingĩrethia rũhiũ rwa njora njũkĩrĩre bũrũri ùcio, njuge atĩrĩ, 'Rũhiũ rwa njora nĩrũtuĩkanĩrie bũrũri ùyũ wothe,' na njũrage andũ akuo na mahiũ mao-rĩ,

¹⁸ Mwathani Jehova oigĩte atĩrĩ, ti-itherũ o ta ùrĩa nĩ ndũũraga muoyo, o na andũ acio atatũ mangĩgakorwo marĩ kuo, matikahota kũhonokia arĩũ ao kana aarĩ ao. O oiki no-mangĩhonokio.

¹⁹ "O na nĩngĩ korwo ndarehithia mũthiro bũrũri ùcio, na nĩ ndũitĩrĩrie mang'ũrĩ makwa na ùndũ wa gũitithia thakame, na njũragithie andũ akuo na mahiũ mao,

²⁰ Mwathani Jehova oigĩte atĩrĩ, ti-itherũ o ta ùrĩa nĩ ndũũraga muoyo, o na Nuhu, na Danieli, na Ayubu, mangĩgakorwo marĩ kuo, matikahonokia mũriũ kana mwarĩ. O oiki no mehonokie nĩ ùndũ wa ùthingu wao.

²¹ “Nĩgũkorwo Mwathani Jehova ekuuga atĩrĩ: Gũtigagĩkorwo kũrĩ kũũru makĩria hĩndĩ irĩa ngaarehera Jerusalemu matũiro makwa mana ma cira ma kũguoyohithia: namo nĩmo rũhiũ rwa njora, na ng’aragu, na nyamũ cia gĩthaka, o na mũthiro, nĩguo njũrage andũ akuo na mahiũ mao!

²² No rĩrĩ, kũrĩ amwe magaatigara; nao nĩo ariũ na aarĩ arĩa magaaatharwo marutwo kuo. Nĩmagooka kũrĩ inyuũ, na rĩrĩa mũkoona mĩtugo na ciiko ciao, nĩmũkahoerero ngoro igũrũ rĩa mwanangĩko ũcio ndeheire Jerusalemu, naguo nĩ mwanangĩko o wothe ndĩrĩrehithĩirie.

²³ Nĩmũkahoerero ngoro rĩrĩa mũkoona mĩtugo yao na ciiko ciao, nĩgũkorwo nĩmũkamenya atĩ gũtirĩ ũndũ o na ũmwe njĩkĩte kuo ũtarĩ na gĩtũmi, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga.”

15

Jerusalemu nĩ Mũthabibũ wa Tũhũ

¹ Kiugo kĩa Jehova nĩkianginyĩrĩre, ngũrwo atĩrĩ:

² “Mũrũ wa mũndũ, mũtĩ wa mũthabibũ ũkĩrĩte rũhonge rwa mũtĩ o wothe wa mũtĩ ya mũtitũ na kĩ?

³ Mbaũ ciaguo irĩ ciathondekwo kĩndũ kĩa bata? Andũ no mathondeke tũhocio twa gũcuurio indo kuuma kũrĩ guo?

⁴ Ũngũikio riiko ũtuĩke rũkũ, na mwaki ũucine mĩena yeerĩ ũucurie gatagatĩ-rĩ, no ũgĩe bata ũngĩ?

⁵ Angĩkorwo rĩrĩa warĩ mũgima ndwagũire bata o na atĩa-rĩ, wakĩhota atĩa gũthondekwo kĩndũ kĩa bata rĩrĩa wacinwo nĩ mwaki, wacura?

⁶ “Nĩ ũndũ ũcio, Mwathani Jehova ekuuga atĩrĩ: O ta ũria heanĩte mũtĩ wa mũthabibũ gatagatĩ-inĩ ka mũtĩ irĩa ĩngĩ ya mũtitũ, ngaũtua rũkũ rwa gũcinwo na mwaki-rĩ, ũguo noguo ngeeka andũ arĩa matũũraga Jerusalemu.

⁷ Nĩngatũma ũthiũ wakwa ũmoomĩre. O na angĩkorwo nĩmoimĩte mwaki-inĩ-rĩ, no nginya mwaki ũcio ũkaamacina ũmaniine. Hĩndĩ iyo nĩguo inyuũ mũkaamenya atĩ nĩ nĩ nĩ Jehova, rĩrĩa ngatũma ũthiũ wakwa ũmoomĩre.

⁸ Nĩngatũma bũrũri ũkire ihooru nĩ ũndũ nĩmagĩte kwĩhokeka, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga.”

16

Ngerekano ya Jerusalemu kwaga Wĩhokeku

¹ Kiugo kĩa Jehova nĩkianginyĩrĩre, ngũrwo atĩrĩ,

² “Mũrũ wa mũndũ, ng’ethanĩra na itũũra rĩa Jerusalemu, ũrionie mĩtugo yarĩo iyo irĩ magigi,

³ uuge atĩrĩ, ‘Ũũ nĩguo Mwathani Jehova areera Jerusalemu: Kĩhumo gĩaku na gũciarwo gwaku cioimanire na bũrũri wa andũ a Kaanani; thoguo aarĩ Mũamori, nake maitũguo aarĩ Mũhiti.

⁴ Mũthenya ũria waciarirwo-rĩ, ndwatiniro rũrĩra, o na kana ũgĩthambio na maaĩ nĩguo ũthere, o na kana ũkĩhakwo cumbĩ, kana ũgĩthaywo na nguo cia mwana.

⁵ Gũtirĩ mũndũ o na ũmwe wakũrorire, agĩkũguĩra tha, kana agĩgũcaaira o kũigana nĩguo agwĩke ũndũ o na ũmwe wa macio. No rĩrĩ, wateirwo na kũu werũ-inĩ, nĩ ũndũ wamenirwo o mũthenya o ro ũcio waciarirwo.

⁶ “Hĩndĩ iyo nĩndahĩtũkĩire hau warĩ ngĩkuona ũkũĩgaragaria thakame-inĩ yaku, na rĩrĩa wakomete hau thakame-inĩ yaku-rĩ, ngĩkwĩra atĩrĩ, “Tũũra muoyo!”

⁷ Nĩndatũmire ũkũre o ta mũtĩ wa mũgũnda. Nawe ũgĩkũra, ũkĩneneha, o na ũgĩtũka ithaka ithaka mũno gũkĩra marĩa mangĩ. Nyondo ciaku nacio ikũhaanda, na njuĩrĩ yaku igĩkũra, o wee ũria warĩ njaga na ũkaaga nguo.

⁸ “Thuutha ũcio nĩndahĩtũkĩire hau, na rĩrĩa ndaakũrorire ngĩona atĩ warĩ mũgima wa kwendeka, ngĩgũtambũrũkĩria gĩcũrĩ kĩa nguo yakwa, ngĩhumbĩra njaga yaku. Na nĩ ngĩkwĩhĩĩra mwĩhĩtwa mũrũmu, na tũkĩgĩa kĩrĩkanĩro nawe, ũgĩtũka wakwa, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga.

⁹ “Nĩndagũthambirie na maaĩ, ngĩkũgĩria thakame, na ngĩkũhaka maguta.

¹⁰ Nĩndakũhumbire nguo njega ya gatani na ngĩgũwĩkĩra nyamũga cia rũũa. Nĩndakũhumbire nguo njega ya gatani na ngĩkũhumba nguo cia goro.

¹¹ Nĩndakũgemirie na mathaga: ngĩgũwĩkĩra bangiri moko, na mũgathĩ ngingo,

¹² ngĩcooka ngĩgũwĩkĩra gĩcũhĩ iniũrũ, na icũhĩ matũ, na tanji thaka mũtwe.

¹³ Nĩ ũndũ ũcio ũkĩgemio na thahabu na betha: nacio nguo ciaku ciarĩ cia gatani irĩa njega, na itambaya cia goro, na nguo ng’emie. Irĩo ciaku ciarĩ mũtu mũhinyu, na ũkũkĩ,

na maguta ma mütamayiũ. Wee nawe ũgĩthakara mũno na ũkĩambatĩrio ũgĩtuĩka mũthamaki-mũndũ-wa-nja.

¹⁴ Nayo ngumo yaku ĩgĩtheerema ndũrĩrĩ-inĩ nĩ ũndũ wa ũthaka waku, nĩ ũndũ riiri ũria ndaagwĩkĩrite nĩwatũmire ũthaka waku wagĩrĩre kũna, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga.

¹⁵ “No rĩrĩ, wee nĩwehokire ũthaka waku, na ũkĩhũthĩra ngumo yaku ĩgĩtũma ũtuĩke mũmaraya. Nĩwahũũrĩre ũmaraya na mwĩhĩtũkĩri o wothe, naguo ũthaka waku ũgĩtuĩka wake.

¹⁶ Woire nguo imwe ciaku, ũkĩgemia mahooero ma kũndũ gũtũũgĩru kũria wahũũragĩra ũmaraya. Maũndũ ta macio matĩagĩrĩrwo nĩ gwĩkĩka, kana magĩe kuo o na rĩ.

¹⁷ Ningĩ ũgĩcooka ũkĩoya mathaga macio mega ndaakũheire, o mathaga macio mathondeketwo na thahabu yakwa na betha yakwa, ũgĩthondekera mĩhianano ya arũme, ũgĩcooka ũkĩhũra ũmaraya nayo.

¹⁸ Ningĩ ũkĩoya nguo icio ciaku ciarĩ ng’emie, ũgĩcĩhumba mĩhianano ĩyo, ũgĩcooka ũkĩmĩrutĩra maguta makwa na ũbumba.

¹⁹ O nacio irio iria ndaakũheete ũrĩe, nacio nĩ mũtu mũhinyu, na maguta ma mütamayiũ, na ũũkĩ, wacĩrutĩre mĩhianano ĩyo ĩtuĩke ũbumba ũrĩ na mütararĩko mwega. ũguo nĩguo gwekĩkire, Mwathani Jehova nĩwe ugĩte ũguo.

²⁰ “Na rĩrĩ, woire arĩũ na aarĩ aku arĩa wanjarĩre, ũkĩmaruta igongona matuĩke ta irio cia mĩhianano ĩyo. ũhũũri waku wa ũmaraya-rĩ, kaĩ ũtaarĩ mũiganu?”

²¹ Nĩwathĩnjire ciana ciakwa ũgĩciruta igongona harĩ mĩhianano ĩyo.

²² Mĩtugo-inĩ yaku yothe ĩrĩ magĩgi ĩria wekire, na ũhũũri-inĩ waku wa ũmaraya, ndwarĩkanĩre matukũ ma ũnini waku, rĩrĩra warĩ njaga na ũtaarĩ na nguo, o rĩrĩra wegagaragarĩa thakame-inĩ yaku.

²³ “Hĩ, kaĩ ũrĩ na haaro-ĩ! ũguo nĩguo Jehova ekuuga. O na wĩkĩte mawaganu macio mangĩ mothe,

²⁴ nĩweyakĩre kĩhumbu, na ũgĩaka ihooero itũũgĩru handũ harĩa hothe haarĩ na kĩhaaro gĩa kũgomanagwo.

²⁵ Gĩturi-inĩ kĩa o njĩra nĩweyakĩre mahooero matũũgĩru, na ũkĩagĩthia ũthaka waku gĩtũũ, ũgakĩrĩrĩria kũneana mwĩrĩ waku kũrĩ mwĩhĩtũkĩri o wothe atharie nawe.

²⁶ Nĩwahũũrĩre ũmaraya na andũ a Misiri arĩa mwariganĩtie nao, o acio maiyũrĩtwo nĩ merĩrĩria ma mwĩrĩ, ũgĩtũma ndakare nĩ ũndũ waku gũkĩrĩrĩria gũtharia.

²⁷ Nĩ ũndũ ũcio ngĩgũtambũrũkĩria guoko ngĩgũũkĩrĩra, ngĩnyĩhia bũrũri waku; nĩndakũneanire moko-inĩ ma thũ ciaku, o acio airĩtu a Afilisti, arĩa maamakĩrio nĩ mĩtugo yaku ya ũira-thoni.

²⁸ Nĩwahũũrĩre ũmaraya na andũ a Ashuri o nao, nĩ ũndũ ndũngĩaganĩrie; o na thũutha ũcio-rĩ, ndwaiganĩrie.

²⁹ Ningĩ ũgĩkĩrĩrĩria gũtharia o nginya ũgĩkinya Babuloni, bũrũri wa onjoria, no-o na weka ũguo ndwaiganĩrie.

³⁰ “Mwathani Jehova ekuuga atĩrĩ, Hĩ! Kaĩ wee ũrĩ wa ngoro hũthũ-ĩ! Wĩkaga maũndũ macio mothe, o ta mũmaraya ũtarĩ thoni!

³¹ Rĩrĩra weyakĩre ihumbu gĩturi-inĩ kĩa o njĩra, na ũkĩakĩra mahooero matũũgĩru harĩa hothe haarĩ kĩhaaro gĩa kũgomanwo-rĩ, we wetuire ta ũtarĩ mũmaraya, nĩ ũndũ nĩwaregĩre irĩhi.

³² “Wee mũtumia ũyũ mũtharia! Wee wendaga ageni handũ ha mũthuurĩguo!

³³ Mũmaraya o wothe nĩamũkagĩra irĩhi, no wee-rĩ, nĩwe ũheaga endwa aku othe iheo, ũkamahaka nĩguo mokage kũrĩ we kuuma kũndũ guothe nĩguo megwatĩre ikeno ciaku itaagĩrĩre.

³⁴ Nĩ ũndũ ũcio wee ndũtarĩ ta arĩa angĩ ũmaraya-inĩ waku; gũtĩrĩ mũndũ ũkwĩringagĩrĩria ũmwĩtĩkĩre. Wee-rĩ, ũrĩ na ũtiganu mũno na arĩa angĩ, nĩgũkorwo wee nĩwe ũrĩhanaga, no gũtĩrĩ kĩndũ ũrĩhagwo.

³⁵ “Nĩ ũndũ ũcio, wee mũmaraya ũyũ, igua kiugo kĩa Jehova!

³⁶ Mwathani Jehova ekuuga atĩrĩ: Tondũ nĩwaitangĩre ũtonga waku, na ũkĩguũria njaga yaku ũgĩtharia na endwa aku, o na tondũ wa mĩhianano ĩyo yothe yaku ĩrĩ magĩgi, na tondũ nĩwamaheire thakame ya ciana ciaku,

³⁷ nĩ ũndũ ũcio nĩngũcookanĩrĩria endwa aku othe arĩa wanekenia nao, arĩa wendete o na arĩa ũthũire. Nĩngũmacookanĩrĩria magũũkĩrĩre kuuma mĩena yothe, na nĩ ngũguũrie nguo mbere yao, nao mone njaga yaku yothe.

³⁸ Nĩngagũtuĩra cira o ta ũria andũ-a-nja arĩa matharagia na arĩa maitithagia thakame matuuagĩrwo; na ndũme ũkorwo nĩ mang’ũrĩ makwa na ũiguĩrwo ũiru nĩguo ũcookererwo nĩ thakame ĩyo.

³⁹ Ningĩ nĩngakũneana moko-inĩ ma endwa aku, nao nĩmakaharagania ihumbu icio ciaku, na manange mahooero macio maku matũũgũru. Nao nĩmagakũruta nguo, na moe mathaga maku ma goro, magũtuge njaga na ũrĩ ũtheri.

⁴⁰ Nĩmakarehe kĩrĩndĩ gĩgũũkĩrĩre, nao nĩmagakũhũura na mahiga nyuguto, na magũtinangie na hiũ ciao cia njora.

⁴¹ Nĩmagacina nyũmba ciaku na makũherithie wĩroreirwo nĩ andũ-a-nja aingĩ. Nĩngakinyia ũmaraya waku mũthia, nawe ndũgacooka kũrĩha endwa acio aku.

⁴² Hĩndĩ iyo mathũgũta makwa ma gũgũũkĩrĩra nĩmakahũahũa, namo marakara makwa maiyũrĩtwo nĩ ũiru makweherere. Nĩngahoorera na ndĩgacooka kũrakara.

⁴³ “Na tondũ ndwaririkanire matukũ ma ũnini waku, no kũndakaria wandakaririe na maũndũ macio mothe-rĩ, ti-itherũ nĩngatũma ũcookererwo nĩ ũrĩa wĩkĩte, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga. Githĩ nduongereire ũura-thoni harĩ maũndũ marĩa mangĩ wĩkaga marĩ magigi?”

⁴⁴ “Mũndũ o wothe waragia na thimo-rĩ, nĩagakuuna thimo ĩno, oige atĩrĩ: “O ta ũrĩa nyina ahaana, no taguo mwarĩ ahaana.”

⁴⁵ Wee ũrĩ mwarĩ wa nyũkwa kũna, ũrĩa wanyararire mũthuuriwe na ciana ciake; na ũrĩ wa nyina kũna na aarĩ a maitũguo, arĩa maanyararire athuuri ao na ciana ciao. Maitũguo aarĩ Mũhiti, nake thoguo aarĩ Mũamori.

⁴⁶ Mwarĩ wa nyũkwa ũrĩa mũkũrũ aarĩ Samaria ũrĩa watũũraga mwena waku wa gathigathini marĩ na airĩtu ake; nake mwarĩ wa nyũkwa ũrĩa mũnini aarĩ Sodomu, ũrĩa watũũraga mwena waku wa gũthini hamwe na airĩtu ake.

⁴⁷ Wee-rĩ, to gũthiĩ wathĩire na mũthĩire yao na ũkĩrũmĩrĩra mũtugo yao ĩrĩ magigi, no mũthĩire-inĩ yaku yothe nĩwahiũhire gũthũka kũmakĩra.

⁴⁸ Mwathani Jehova ekuuga atĩrĩ: Ti-itherũ o ta ũrĩa Nĩ ndũũraga muoyo-rĩ, mwarĩ wa nyũkwa Sodomu na airĩtu ake matiekire ta ũrĩa wee na airĩtu aku mwĩkĩte.

⁴⁹ “Maya nĩmo maarĩ mehia ma mwarĩ wa nyũkwa Sodomu: We marĩ na airĩtu ake maarĩ andũ etĩĩ, a kwĩhũũnĩrĩria, na matiarũmbũyagia ũhoru wa andũ arĩa angĩ; matiateithirie andũ arĩa athĩini o na arĩa abatari.

⁵⁰ Nĩmeĩkĩrĩre na magũka maũndũ marĩ magigi maithe-inĩ makwa. Nĩ ũndũ ũcio nĩndamaingatire, o ta ũguo muonete.

⁵¹ Samaria ndehirie nuthu ya mehia marĩa wee wehirie. Wee wĩkĩte maũndũ marĩ magigi maingĩ kũmakĩra, na nĩũtũmĩte aarĩ a maitũguo moneke ta marĩ athingu nĩ ũndũ wa maũndũ macio mothe wĩkĩte.

⁵² Ũrokĩrĩrĩria gũconorithio, nĩgũkorwo nĩũtũmĩte aarĩ a maitũguo moneke ta marĩ athingu. Tondũ mehia maku maarĩ mooru gũkĩra mao, o mekuoneka marĩ athingu gũgũkĩra. Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, igua thoni na ũconoke, nĩgũkorwo nĩũtũmĩte aarĩ a nyũkwa moneke marĩ athingu.

⁵³ “No rĩrĩ, nĩngacookeria Sodomu ũgaacĩru wake marĩ na airĩtu ake, o na Samaria marĩ na airĩtu ake, na nĩngagũcookeria ũgaacĩru waku o hamwe nao,

⁵⁴ nĩguo ũigue thoni na ũconoke nĩ ũndũ wa maũndũ macio mothe wekire nĩ ũndũ wa kũmahe ũhurũko.

⁵⁵ Nao aarĩ acio a maitũguo, Sodomu marĩ na airĩtu ake, na Samaria marĩ na airĩtu ake-rĩ, nĩmagacooka o ta ũrĩa maarĩ mbere; nawe ũrĩ na airĩtu aku nĩmũgacooka o ta ũrĩa mwarĩ mbere.

⁵⁶ O na ndũngĩagwetire rĩitwa rĩa mwarĩ wa nyũkwa Sodomu mũthenya ũcio wetĩaga,

⁵⁷ mbere ya waganu waku kũguũrio. O na kũrĩ ũguo-rĩ, rĩu ũrĩ mũnyarare nĩ airĩtu a Edomu, marĩ hamwe na andũ othe arĩa mariganĩtie nao, o na nĩ airĩtu a Afilisti, acio othe magũthũire na magakũrĩgĩicĩria na mũena yothe.

⁵⁸ Wee nĩwe ũgaacookererwo nĩ maciaro ma ũura-thoni waku, na ma maũndũ marĩa wĩkaga marĩ magigi, ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

⁵⁹ “Ũũ nĩguo Mwathani Jehova ekuuga: Nĩngagwĩka o ta ũrĩa wagĩrĩre nĩ gwĩkwo, tondũ nĩũmenete mwĩhĩtwa wakwa na ũndũ wa gũthũkia kĩrĩkanĩro kũu.

⁶⁰ No rĩrĩ, nĩngaririkana kĩrĩkanĩro kĩria ndarĩkanĩre nawe matukũ-inĩ ma ũnini waku, na nĩngahaanda kĩrĩkanĩro giitũ nawe gĩa gũtũura.

⁶¹ Hĩndĩ iyo nĩũkaririkana mũthĩire yaku, nawe ũconoke rĩria ũkaamũkĩra aarĩ a maitũguo arĩa akũrũ gũgũkĩra na arĩa anini gũgũkĩra. Nĩngamaneana kũrĩ we marĩ ta aarĩ aku, no ti kũringana na kĩrĩkanĩro giitũ nawe.

⁶² Nĩ ũndũ ũcio nĩngahaanda kĩrĩkanĩro giitũ nawe, na nĩũkamenya atĩ nĩ nĩ nĩ Jehova.

⁶³ Ningĩ rĩrĩa ngaakũhoroheria nĩ ùndũ wa maũndũ mothe marĩa wĩkĩte-rĩ, nũkaririkana na ùconoko, na ndũgacooka gũtumũra kanua gaku rĩngĩ nĩ ùndũ wa ùrĩa ùconorithĩtio, ùguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga.’”

17

Nderi Igĩrĩ na Mũthabibũ

¹ Kiugo kĩa Jehova nĩkĩanginyĩrĩre, ngĩrwo atĩrĩ,

² “Mũrũ wa mũndũ, gwatania ndaĩ na warĩrie andũ a nyũmba ya Isiraeli na ngerekano.

³ Meere atĩrĩ, ‘Mwathani Jehova ekuuga atĩrĩ: Nderi nene irĩ na mathagu marĩ hinya, na njoya ndaaya, na macoya ma marangi maingĩ nĩyokire Lebanoni. Īkĩnyiita gacũmbĩrĩ ka mũtarakwa,

⁴ ikiuna thuuna ya gacũmbĩrĩ kau, na ikĩmĩtwara bũrũri wa onjoria, nayo ikĩmĩhaanda thĩinĩ wa itũũra inene rĩa onjoria.

⁵ “ Īgĩcooka Īgĩkuua mbeũ imwe cia bũrũri wanyu, na Īgĩcihaanda tũri-inĩ mũnoru.

Īgĩcihaanda ta mũti ùrĩa ùkũraga hakuhi na maaĩ maingĩ,

⁶ naguo ùkĩringũra, ùgĩtuika mũthabibũ mũkuhi ùtheeremete. Honge ciagua ikĩmĩhũgũkĩra, no mĩri yaguo Īgĩkorwo ĩthĩite na thĩ rungu rwayo. Nĩ ùndũ ùcio ùgĩtuika mũthabibũ, ùkĩruta hongere irĩ na tũhwang’ a tũrĩ na mathangũ.

⁷ “ No nĩ kwarĩ na nderi Īngĩ nene yarĩ na mathagu maarĩ na hinya, na maiyũrĩte njoya. Hĩndĩ ĩyo mũthabibũ ùcio ùgĩtwara mĩri yaguo yerekeire na kũrĩ nderi ĩyo uumĩte hau wahaandĩtwo, naguo ùgĩtambũrũkia hongere ciagua harĩ yo nĩguo wone maaĩ.

⁸ Nĩwahaandĩtwo tũri-inĩ mwega handũ harĩ na maaĩ maingĩ nĩguo ùrute hongere, na ùciare maciaro, na ùtuĩke mũthabibũ ùrĩ na rĩrĩ.’

⁹ “Meere atĩrĩ, ‘Ūũ nĩguo Mwathani Jehova ekuuga: Hihi nĩũgatheerema? Githĩ ndũkamunywo, na maciaro maguo mahũrũrwo nĩguo ùhoohe? Mathangũ maguo mothe ma mũringũrano nĩmakahooa. Ndũkabataro guoko kũrĩ na hinya, kana andũ aingĩ a kũumunya na mĩri.

¹⁰ O na ùngĩmunywo, ùhaandwo handũ hangĩ-rĩ, hihi nĩũgatheerema? Githĩ ndũkahooa biũ rĩrĩa rũhuho rwa mwena wa irathĩro* rũkaũhuruta, naguo ùhoohere o hau wakũrĩre?’”

¹¹ Hĩndĩ ĩyo kiugo kĩa Jehova gĩkĩnginyĩrĩra, ngĩrwo atĩrĩ,

¹² “Ūria andũ a nyũmba ĩno ya ùremi atĩrĩ, ‘Mũtiramenya gĩtũmi kĩa maũndũ macio?’ Meere atĩrĩ, ‘Mũthamaki wa Babuloni nĩathiire Jerusalemu, agĩtaha mũthamaki wakuo na andũ arĩa maarĩ igweta akuo, akĩmatwara nginya Babuloni.

¹³ Ningĩ akĩoya mũndũ ùmwe wa nyũmba ya ùthamaki akĩrĩkanĩra kĩrĩkanĩro nake, na akĩmwĩhĩthia. Ningĩ agĩcooka akĩoya atongoria a bũrũri ùcio agĩthĩ nao,

¹⁴ nĩguo ùthamaki ùcio wagithio hinya, ndũkanehaande rĩngĩ, no ùtũuragio nĩ gwathĩkĩra kĩrĩkanĩro kũu gĩake.

¹⁵ No rĩrĩ, mũthamaki ùcio akĩmũremera na ùndũ wa gũtũma abarũthi ake mathĩi bũrũri wa Misiri makamũrehere mbarathi na mbũtũ nene ya ita. Hihi nĩekũhootana? Mũndũ ùrĩa wĩkaga ciiko ta icio no ehonokie? Mũndũ ùcio aakĩhota gũthũkia kĩrĩkanĩro na acooke ehonokie?

¹⁶ “ ‘Mwathani Jehova ekuuga atĩrĩ: Ti-itherũ o ta ùrĩa nĩ ndũũraga muoyo, mũndũ ùcio agaakuĩra kũu Babuloni, bũrũri wa mũthamaki ùcio wamũkarĩrĩre gĩtĩ kĩa ùthamaki, ùcio aanyararire mwĩhĩtwa wake na agĩthũkia kĩrĩkanĩro gĩake.

¹⁷ Firaũni hamwe na mbũtũ yake ya hinya ya ita o na kĩrĩndĩ kĩngĩ, matikamũteithia mbaara-inĩ, rĩrĩa ihumbu ĩgaakwo na gũthiũrũrũkĩrio na rũirigo nĩguo mĩoyo mũingĩ ĩniinwo.

¹⁸ Nĩanyararire mwĩhĩtwa ùcio na ùndũ wa gũthũkia kĩrĩkanĩro kũu. Tondũ nĩanyiitanĩire na kĩrĩkanĩro kũu, no agĩcooka gwĩka maũndũ macio mothe-rĩ, ndakahonoka.

¹⁹ “ ‘Nĩ ùndũ ùcio Mwathani Jehova ekuuga atĩrĩ: Ti-itherũ o ta ùrĩa nĩ ndũũraga muoyo, nĩngatũma acookererwo nĩ mwĩhĩtwa ùcio wakwa aanyararire o na kĩrĩkanĩro gĩakwa kũu aathũkirie.

²⁰ Nĩngamũtambũrũkĩria wabu wakwa, nake agwatio nĩ mũtego wakwa. Nĩngamũrehe Babuloni ndĩmũciirithĩrie kuo, tondũ nĩagire kwĩhokeka harĩ nĩ.

* **17:10** Rũrũ rwarĩ rũhuho rwa mwena wa irathĩro, na rwakoragwo rũrũ rũhiũ; nĩruomagia irio irĩ mĩgũnda na ruoikaine ta “Kahamsini”. Maandĩko-inĩ rwarũgamĩrĩre mbũtũ cia Babuloni.

²¹ Nacio mbūtū ciake cia thigari ciothe iria ikoora nūikooragwo na rūhiū rwa njora, namo matigiri mao mahurunjirwo huhu-ini ciothe. Hīndī īyo nīmūkamenya atī nī Jehova nī nī njarītie.

²² “Mwathani Jehova ekuuga atīri: Nīi mwene nīngatua karūhonge kuuma gacūmbīri ka mūtarakwa ndīkahaande. Ngaatua karūhonge koororo ka mūthunano kuuma gacūmbīri kaguo, na ndīkahaande kīrīma-inī kīraihi na gītūūgīru na igūrū.

²³ Kūu kīrīma-igūrū gīa Isiraēli nīkūo ngakahaanda; nīngakaruta honge na gaciare maciario, naguo nīūgatūika mūtarakwa ūrī na riiri. Nyoni cia mīthemba yothe nīūgaaka itara ciacio honge-inī ciaguo; nīūgatūūra kīiruru-inī kīa honge ciaguo.

²⁴ Mītī yothe ya mūgūnda nīkamenya atī nīi Jehova nī nīi nyihagia mūtī ūrīa mūraihi na ngatūma mūtī ūrīa mūkūhī ūkūre ūraihe. Nīnyūmagia mūtī ūrīa mūruru, naguo mūtī ūrīa mūmū ngatūma ūrure.

“Nīi Jehova nī nīi njarītie, na nīngwīka ūguo.”

18

Roho Ūrīa Wīhagia Nīūgakua

¹ Kiugo kīa Jehova nīkīanginyīrīre, ngīurio atīri:

² “Inyu andū aya, mūkoragwo mūkiuga atīa rīrīa mūkwaria thimo īno igūrū rīa būrūri wa Isiraēli:

“Maithe ma ciana marīlaga thabibū ngatua, namo magego ma ciana makaigua thithi’?

³ “Mwathani Jehova ekuuga atīri: Ti-itherū o ta ūrīa nīi ndūūraga muoyo-rī, mūtīgacooka kūgweta thimo īno thīini wa Isiraēli.

⁴ Nīgūkorwo roho o wothe ūrī muoyo nī wakwa; roho wa ithe nī wakwa o na wa mūrīū no wakwa. Roho ūrīa wīhagia nīguo ūgaakua.

⁵ “Mūndū aahota gūkorwo nī mūthingu, na ekaga maūndū ma kīhoo to na marūngīrīru.

⁶ We ndarīlaga irio iria irutagīrwo mahooero-inī marīa marī irīma igūrū, kana agatiirīra maitho mīhianano ya andū a nyūmba ya Isiraēli.

We ndathaahagia mūtumia wa mūndū ūrīa ūngī, kana agakoma na mūndū-wa-nja rīrīa arī na ihinda rīa mweri.

⁷ Ndahinyagīrīra mūndū o na ūrīkū, no nīacookagīria mūndū ūrīa marī thīiri nake kīrīa ooete kīrī gīa kūrūgamīrīra thīiri.

We ndatunyanaga indo, no arīa ahūtu nīamaheaga irio ciake, na arīa marī njaga akamahe nguo.

⁸ Nīngī ndakombanagīra nīguo etie uumithio ūtarī wa kīhoo to, kana agetia uumithio mūkīru.

We nīagiragia guoko gwake gūtigeēke ūuru, na nīatuithanagia ciira na kīhoo to gatagatī ka mūndū na ūrīa ūngī.

⁹ Mūndū ūcio nīarūmagīrīra watho wakwa wa kūrūmīrīrwo, na akahingia watho wakwa na wīhokeku.

Mūndū ūcio nī mūthingu; ti-itherū nīagatūūra muoyo, ūguo nīguo Mwathani Jehova ekuuga.

¹⁰ “Mūndū ūcio angīkorwo arī na mwanake mūtunyani, mūtithia wa thakame kana wīkaga ūndū o na ūmwe wa maūndū macio mangī mooru

¹¹ (o na harīa ithe ateehire ūndū o na ūmwe wa mo):

“We nīarīlaga irio iria irutīrwo mahooero-inī marīa marī irīma-igūrū.

Nīathūkagia mūtumia wa mūndū ūrīa ūngī.

¹² Nīahinyagīrīra mūthīini na mūbatari.

Nīatunyanaga indo.

Nīacookagia kīrīa oete gīa kūrūgamīrīra thīiri.

Nīatiiragīra mīhianano maitho.

Nīekaga maūndū marīa marī magigi.

¹³ We nīakombanagīra nīguo etie uumithio ūtarī wa kīhoo to, na agetia uumithio mūkīru.

Mūndū ta ūcio-rī, nīagatūūra muoyo? Nīngītūūra muoyo! Nī ūndū nīekīte maūndū macio mothe marī magigi-rī, ti-itherū no nginya akooragwo na thakame yake imūcookerere we mwene.

¹⁴ “No rirĩ, mũriũ ũcio angĩkorwo arĩ na mwana ũrĩa wonaga mehia macio mothe ithe ekaga, na o na gũtuũka nĩamoonaga, we ndekaga maũndũ macio mooru:

¹⁵ “We ndarĩaga irio iria irutuĩrwo mahooero-inĩ marĩa marĩ irĩma igũrũ, kana agatĩrĩra maitho mĩhianano ya andũ a nyũmba ya Isiraeli.

Ndathaahagia mũtumia wa mũndũ ũrĩa ũngi.

¹⁶ Ndahinyagĩrĩria mũndũ o na ũrĩkũ, na ndeetagia kĩndũ gĩa kũrũgamĩrĩra thĩrĩ.

Ndatunyanaga indo, no irio ciake aciheaga arĩa ahũtu, na akahe arĩa marĩ njaga nguo.

¹⁷ Nĩarigagĩrĩria guoko gwake gũtikehie, na ndakombanagĩra nĩguo etie uumithio ũtarĩ wa kĩhooto, kana etie uumithio mũkĩru.

Nĩahingagia watho wakwa, na akarũmĩrĩra watho wakwa wa kũrũmĩrĩrwo.

Ūcio-rĩ, ndagakua nĩ ũndũ wa mehia ma ithe; ti-itherũ nĩagatũũra muoyo.

¹⁸ No rirĩ, ithe nĩagaakua nĩ ũndũ wa mehia make mwene, tondũ we nĩekire maũndũ ma ũrĩa-ng’ũrũ, na agĩtunya mũrũ wa ithe indo, na agũka maũndũ marĩa mooru gatagatĩ-inĩ ka andũ ao.

¹⁹ “No inyuĩ mũũragia atĩrĩ, ‘Nĩ kĩ gĩkũgĩria mũriũ agae mahĩtia ma ithe?’ Kuona atĩ mũriũ ũcio nĩekite maũndũ marĩa marĩ kĩhooto na magĩrĩru, na akamenyerera watho wakwa wa kũrũmĩrĩrwo, na akaũhingia-rĩ, ti-itherũ nĩegũtũũra muoyo.

²⁰ Roho ũrĩa wĩhagia nĩguo ũgaakua. Mwana ndakagaya waganu wa ithe, kana ithe agae waganu wa mwana. Ūthingu wa mũndũ ũrĩa mũthingu nowe mwene ũgaacookererwo nĩguo, nguo waganu wa mũndũ ũrĩa mwaganu nowe ũgaacookererwo nĩguo.

²¹ “No rirĩ, mũndũ mwaganu angĩgarũrũka atigane na mehia mothe marĩa ekĩte, na arũmie watho wakwa wa kũrũmĩrĩrwo, na ekage maũndũ ma kĩhooto na marĩa magĩrĩre, ti-itherũ nĩegũtũũra muoyo; we ndagakua.

²² Gũtirĩ ihĩtia o na rĩmwe rĩa marĩa aaneke rĩgaacooka kũririkanwo. Tondũ wa maũndũ ma ũthingu marĩa ekĩte-rĩ, nĩegũtũũra muoyo.

²³ Mwathani Jehova ekũũria atĩrĩ: Anga nĩ nĩngengagio nĩ gĩkuũ kĩa andũ arĩa aaganu? Githĩ ti kwenda ingĩenda magarũrũke matigane na mĩthĩire iyo yao nĩguo matũũre muoyo?

²⁴ “No angĩkorwo mũndũ mũthingu no agarũrũke atigane na ũthingu wake, na ehie na eke maũndũ marĩ magĩgi ta marĩa mekagwo nĩ mũndũ mwaganu-rĩ, anga nĩagagĩtũũra muoyo? Hatĩrĩ ũndũ o na ũmwe wa maũndũ ma ũthingu marĩa aaneke ũkaarikanwo. Tondũ wa mahĩtia ma kwaga kwĩhokeka na tondũ wa mehia marĩa ekĩte-rĩ, no agaakua.

²⁵ “No inyuĩ muugaga atĩrĩ, ‘Njĩra ya Mwathani ti ya kĩhooto.’ Ta thĩkĩrĩria inyuĩ andũ a nyũmba ya Isiraeli: Njĩra yakwa-rĩ, ti ya kĩhooto? Atĩrĩrĩ, githĩ njĩra cianyu ticio itarĩ cia kĩhooto?

²⁶ Mũndũ mũthingu angĩgarũrũka atigane na ũthingu wake ehie, agaakua nĩ ũndũ wa mehia make; agaakua nĩ ũndũ wa mehia macio ekĩte.

²⁷ No mũndũ mwaganu angĩgarũrũka atigane na waganu ũrĩa ekĩte, na eke maũndũ ma kĩhooto na marĩa magĩrĩre-rĩ, we nĩakahonokia muoyo wake.

²⁸ Nĩ ũndũ nĩeciiragia ũhoru wa mahĩtia make mothe marĩa aneeka, na akagarũrũka agatigana namo-rĩ, ti-itherũ nĩagatũũra muoyo; we ndagakua.

²⁹ No andũ a nyũmba ĩno ya Isiraeli mekuuga atĩrĩ, ‘Njĩra ya Mwathani ti ya kĩhooto.’ Anga njĩra ciakwa ti cia kĩhooto, inyuĩ andũ a nyũmba ya Isiraeli? Githĩ njĩra cianyu ticio itarĩ cia kĩhooto?

³⁰ “Nĩ ũndũ ũcio, inyuĩ andũ a nyũmba ya Isiraeli, nĩngũmũtuĩra ciira, o mũndũ o mũndũ kũringana na mĩthĩire yake, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga. Mwĩrĩrei! Tiganai na mahĩtia manyu mothe; namo mehia manyu matigatũma mwanangwo.

³¹ Tiganai na waganu wothe ũrĩa mwĩkĩte, mũgĩe na ngoro njerũ na roho mwerũ. Nĩ kĩ gĩgũtũma mũkue, inyuĩ andũ a nyũmba ya Isiraeli?

³² Nĩgũkorwo ndikenagio nĩ gĩkuũ kĩa mũndũ o na ũrĩkũ, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga. Mwĩrĩrei mũtũũre muoyo!

- 1 “Ningĩ ambĩrĩria macakaya* makoniĩ athamaki a Isiraeli,
 2 ũmeere atĩrĩ:
 “ ‘Atĩrĩrĩ, maitũguo ahaanaga ta mūrũũthi wa mũgoma
 arĩ gatagatĩ ka mūrũũthi irĩa ĩngĩ!
 Wakomire kĩmamo-inĩ kĩa mūrũũthi mũĩthĩ,
 na ũkĩrera ciana ciaguo.
 3 Warerire kĩana kĩmwe kĩaguo,
 gĩgĩtuĩka mūrũũthi ũrĩ hinya.
 Mūrũũthi ũcio ũkĩmenyera gūtambuuranga kĩrĩa wanyĩita,
 na ũkarĩaga andũ.
 4 Nacio ndũrĩrĩ ikĩigua ũhoru waguo,
 naguo ũkĩgwatĩrio irima-inĩ rĩao.
 Ũgĩtwarwo bũrũri wa Misiri
 ũguucĩtio na icũhĩ cia maniũrũ.
 5 “ ‘Na rĩrĩa nyina ya mūrũũthi ũcio yoonire mwĩhoko wayo ndũnahinga,
 na itanya rĩayo nĩrĩatuĩka rĩa tũhũ-rĩ,
 ikĩoya kĩana kĩngĩ kĩayo,
 ĩgĩgĩtua mūrũũthi ũrĩ hinya.
 6 Naguo ũgĩcangacanga gatagatĩ ka mūrũũthi irĩa ĩngĩ,
 nĩgũkorwo nĩwatuĩkite mūrũũthi ũrĩ hinya.
 Mūrũũthi ũcio ũkĩmenyera gūtambuuranga kĩrĩa wanyĩita,
 na ũkarĩaga andũ.
 7 Nĩwamomorire ciĩhitho ciao iria nũmu,
 na ũkĩananga matũũra mao.
 Bũrũri ũcio na andũ arĩa othe maatũũraga kuo,
 makĩiyũrwo nĩ guoya wa mũraramo waguo.
 8 Hĩndĩ ĩyo, ndũrĩrĩ ikĩũkĩrĩra,
 ndũrĩrĩ iria cioimĩte ng’ongo iria ciagũthiũrũrũkĩirie.
 Ikĩwambĩra mũtego,
 naguo mūrũũthi ũcio ũkĩgwatĩrio irima-inĩ rĩao.
 9 Makĩũguucũrũria na icũhĩ cia maniũrũ, makĩũingĩria kĩaga-ini,
 makĩũtwarĩra mũthamaki wa Babuloni.
 Makĩũikia njeera,
 na nĩ ũndũ ũcio mũraramo waguo ndwacookire kũiguuo
 kũu irima-inĩ cia Isiraeli rĩngĩ.
 10 “ ‘Maitũguo aatarĩ ta mũthabibũ
 ũhaandĩtwo thĩnĩ wa mũgũnda waku wa mũthabibũ
 hakuĩ na maai;
 nĩwaciarĩte mũno, na ũkagĩa na honge nyingĩ
 tondũ wa maai kũingĩha.
 11 Honge ciaguo ciarĩ hinya,
 igakĩagĩrĩra gũtuuo mũthĩgi wa mũthamaki.
 Mũthabibũ ũcio ũkĩraihia na igũrũ,
 ũgĩkĩra mahuti marĩa matumanu,
 na nĩwonekaga wega nĩ ũndũ wa ũrĩa waraihĩte na igũrũ,
 na nĩ ũndũ wa honge ciaguo nyingĩ.
 12 No nĩwamunyirwo na mĩri yaguo nĩ ũndũ wa marakara,
 na ũgũkanio thĩ.
 Naruo rũhuhũ rũrĩa ruumaga mwena wa irathĩro rũgĩtũma ũhoohe,
 na maciaro maguo makĩhũrũrwo;
 honge ciaguo iria ciarĩ hinya ikĩũma,
 ikĩhĩa nĩ mwakĩ, ũgĩciniina.
 13 Na rĩrĩ, rĩu ũhaandĩtwo werũ-inĩ wa mũthanga,
 bũrũri ũrĩa mũũmũ, ũrĩ nyoota.
 14 Mwaki woimire rũhonge-inĩ rũmwe rwa iria nene,
 ũgĩcina maciaro maguo, magĩthira.
 Gũtirĩ rũhonge rũrĩ hinya rũtigaire harĩ guo
 rũngĩtuuo mũthĩgi wa mũthamaki.’

* 19:1 Icakaya rĩrĩ rĩatungagwo na rĩkainwo hĩndĩ ya mathiko ma mũtongoria (2Sam 1:17-27).

Maya nĩ macakaya, na nĩmo maũndũ marĩa marĩcakayanagĩrwo namo.”

20

Isiraeli Kũrema

¹ Mwaka-inĩ wa mũgwanja, mũthenya wa ikũmi wa mweri wa gatano, athuuri amwe a Isiraeli magĩũka gũtuĩria ũhoro harĩ Jehova, nao magĩkara thĩ hau mbere yakwa.

² Hĩndĩ ñyo kiugo kĩa Jehova gĩkĩnginyĩrĩra ngĩrwo atĩrĩ:

³ “Mũrũ wa mũndũ, arĩria athuuri a Isiraeli, ũmeere atĩrĩ, ‘Mwathani Jehova ekũũria atĩrĩ: Anga mũũkĩte gũtuĩria ũhoro harĩ nĩ? Ti-itherũ o ta ũria nĩ ndũũraga muoyo-rĩ, ndĩngĩreka mũtuĩrie ũhoro harĩ nĩ, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga.’

⁴ “Nĩũkũmatuĩra ciira? Nĩũkũmatuĩra ciira, wee mũrũ wa mũndũ? Nĩ ũndũ ũcio marũithie, ũmeere maũndũ marĩ magigi marĩa meekagwo nĩ maithe mao,

⁵ ũmeere atĩrĩ, ‘Mwathani Jehova ekuuga ũũ: Mũthenya ũria ndethuurĩre Isiraeli-rĩ, nĩndehĩtire harĩ njaro cia andũ a nyũmba ya Jakubu njoete guoko na igũrũ, na ngĩmeguũrĩria kũu bũrũri wa Misiri. Ngĩmeera njoete guoko na igũrũ atĩrĩ, “Nĩ nĩ nĩ Jehova Ngai wanyu.”

⁶ Mũthenya ũcio ndehĩtire ngĩmeera atĩ nĩngamaruta bũrũri wa Misiri, ndĩmatware bũrũri ũria nĩ ndĩmacarĩrie, bũrũri ũrĩ bũthi wa iria na ũũkĩ, bũrũri mũthaka gũkĩra mabũrũri mothe.

⁷ Na nĩ ngĩmeera atĩrĩ, “O ũmwe wanyu-rĩ, nĩatigane na mĩhiano ñyo mũũru mũĩkaraga mũcũthĩrĩrie, na mũtĩge gwĩthaahia na mĩhianano ñyo ya bũrũri wa Misiri. Nĩ nĩ nĩ Jehova Ngai wanyu.”

⁸ “No rĩrĩ, nĩmanemeire, makĩaga gũũthikĩrĩria; matiatiganire na mĩhiano ñyo mũũru ĩria maĩkaraga macũthĩrĩrie, o na matiatiganire na mĩhianano ñyo ya bũrũri wa Misiri. Nĩ ũndũ ũcio ngũga nĩngũmaitĩrĩria mang’ũrĩ makwa, na ndũĩrute marakara nao marĩ o kũu bũrũri wa Misiri.

⁹ No ngũka ũndũ, nĩ ũndũ wa rĩtwa rĩakwa nĩguo rĩtigathaahio maitho-inĩ na ndũrĩrĩ ĩcio maatũũranagia nacio, o ĩcio cionire ngĩonithania kũrĩ andũ a Isiraeli na ũndũ wa kũmaruta bũrũri wa Misiri.

¹⁰ Nĩ ũndũ ũcio ndaamatongoririe ngĩmaruta bũrũri wa Misiri, ngĩmarehe werũ-inĩ.

¹¹ Nĩndamaheire kĩrĩra kĩa watho wakwa wa kũrũmĩrwo na ngĩmamenyithia mawatho makwa, nĩgũkorwo mũndũ ũria ũrĩmaathikagĩra nĩagatũũrio nĩmo.

¹² Ngĩcooka ngĩmahe Thabatũ ciakwa irĩ kĩmenyithia gatagatĩ gakwa nao, nĩgeetha mamenyage atĩ nĩ Jehova nĩndamatuire atheru.

¹³ “No rĩrĩ, andũ acio a Isiraeli nĩmanemeire kũu werũ-inĩ. Matiarũmĩrĩre kĩrĩra kĩa watho wakwa wa kũrũmĩrwo, na nĩmaregĩre mawatho makwa, o na gũtuĩka mũndũ ũria ũmathikagĩra nĩagatũũrio nĩmo, na magĩthaahia Thabatũ ciakwa biũ. Nĩ ũndũ ũcio nĩ na nĩ ngũga atĩrĩ, nĩngũmaitĩrĩria mang’ũrĩ makwa, ndĩmanĩnĩre kũu werũ-inĩ.

¹⁴ No ngũka ũndũ nĩ ũndũ wa rĩtwa rĩakwa, nĩguo rĩtigathaahio maitho-inĩ na ndũrĩrĩ ĩcio cieyoneire na maitho ngĩmaruta kuo.

¹⁵ Nĩngĩ nĩndehĩtire njoete guoko na igũrũ o kũu werũ-inĩ, ngũga ndĩkamakinyia bũrũri ũria ndaamaheete, bũrũri ũrĩ bũthi wa iria na ũũkĩ, na bũrũri ũria mwega gũkĩra mabũrũri mothe;

¹⁶ Ndeekire ũguo tondũ nĩmaregĩre mawatho makwa, na matiarũmĩrĩre watho wakwa wa kũrũmĩrwo, na nĩmathaahirie Thabatũ ciakwa. Nĩgũkorwo ngoro ciao nĩcieheanĩte kũrĩ mĩhianano ñyo yao.

¹⁷ No rĩrĩ, nĩndamaiguĩrĩre tha, ngĩaga kũmaananga kana kũmanĩnĩra kũu werũ-inĩ.

¹⁸ Nĩnderire ciana ciao irĩ kũu werũ-inĩ atĩrĩ, “Tĩgai kũrũmĩrĩra irĩra cia watho wa maithe manyu, kana mũrũmĩrĩre mawatho mao, kana mwĩthaahie na mĩhianano yao.

¹⁹ Nĩ nĩ nĩ Jehova Ngai wanyu; rũmagĩrĩrai kĩrĩra kĩa watho wakwa wa kũrũmĩrwo, na mũmenyagĩrĩre mawatho makwa.

²⁰ Ikaragĩai Thabatũ ciakwa irĩ theru, nĩguo ituĩke kĩmenyithia gatagatĩ gakwa na inyuĩ. Hĩndĩ ñyo nĩmũkamenya atĩ nĩ nĩ nĩ Jehova Ngai wanyu.”

²¹ “No rĩrĩ, ciana ĩcio nĩcianemeire: Itiarũmĩrĩre kĩrĩra kĩa watho wakwa wa kũrũmĩrwo, o na kana ikĩmenyerera kũrũmia mawatho makwa, o na gwakorwo mũndũ ũria ũmathikagĩra nĩagatũũrio nĩmo, nĩciathaahirie Thabatũ ciakwa. Nĩ ũndũ ũcio ngũga nĩngũciitĩrĩria mang’ũrĩ makwa, na ndũme marakara makwa maciũkĩrĩre kũu werũ-inĩ.

²² No nĩndagirĩrĩrie guoko gwakwa, na ngĩka ũndũ, nĩ ũndũ wa rĩitwa rĩakwa nĩguo rĩtigathaahio maithe-inĩ ma ndũrĩrĩ icio cieyoneire ngĩmaruta kuo.

²³ Ningĩ nĩndehĩtire harĩo njoete guoko na igũrũ kũu werũ-inĩ, ngiuga atĩ nĩngamahurunjĩra ndũrĩrĩ-inĩ, na ndĩmaharaganĩrie mabũrũri-inĩ,

²⁴ tondu matiatihĩkĩire mawatho makwa, no nĩ kũrega maaregire kĩrĩra kĩa watho wakwa wa kũrũmĩrũwo na magĩthaahia Thabatũ ciakwa, namo maithe mao makĩrĩrĩria mĩhianano ya maithe mao.

²⁵ Ngĩcooka ngĩmarekereria irĩra-inĩ iria itaari njega, na mawatho marĩa matangĩmatũũria;

²⁶ nĩndarekire mathaahio nĩ ũndũ wa iheo ciao, irĩ igongona rĩa mwana o wotho wa irigithathi, nĩguo ndũme maiyũrwo nĩ guoya mũnene, na mamenye atĩ nĩ nĩ Jehova.'

²⁷ 'Nĩ ũndũ ũcio, wee mũrũ wa mũndũ, arĩria andũ a Isiraeli, ũmeere atĩrĩ, 'Mwathani Jehova ekuuga ũu: Thĩnĩ wa ũndũ ũyũ o nague, maithe manyu nĩmanumire na ũndũ wa kũndirika:

²⁸ Rĩria ndaamareehire bũrũri ũria ndeehĩtire atĩ nĩngamahe, rĩria moonire kĩrĩma o gĩothe kĩraihu kana mũtĩ o wotho warĩ na mathangũ, hau nĩho maarũtĩre magongona mao, makĩruta magongona marĩa maatũmire ndakare, na makĩruta ũbumba wao ũria mũnungi wega, o na magĩtanga maruta mao ma kũnyuuo.

²⁹ Hĩndĩ iyo ngĩmooria atĩrĩ: Gĩtũmi gĩa kũndũ kũu gĩtũũgĩru mũthiiga nĩ kĩ?' "

(Nakuo gwĩtagwo Bama* nginya ũmũthĩ.)

Gĩtũrwo Ciira na Gũcookererio

³⁰ 'Nĩ ũndũ ũcio ĩra andũ a nyũmba ya Isiraeli atĩrĩ: 'Ũũ nĩguo Mwathani Jehova ekuuga: Anga nĩmũgwĩthaahia o ta ũria maithe manyu meekire, na makĩrĩrĩria mĩhiano yao mũru?'

³¹ Rĩria mũkũruta iheo cianyu, mũkaruta igongona rĩa kũhĩtũkithĩria ariũ anyu mwaki-inĩ-rĩ, mũthiiga na mbere na gwĩthaahia na mĩhianano yanyu yotho o nginya ũmũthĩ. Nĩ no ndĩmwĩtikĩrie mũtũirie ũhoru harĩ nĩ, inyuũ andũ a nyũmba ya Isiraeli? Mwathani Jehova ekuuga atĩrĩ: Ti-itherũ o ta ũria nĩ ndũũraga muoyo, ndĩngĩmwĩtikĩria mũtũirie ũhoru harĩ nĩ.

³² " 'Inyuũ mugaga atĩrĩ, "Ithuĩ tũkwenda gĩtũka ta andũ a ndũrĩrĩ, ta kĩrĩndĩ kĩa mabũrũri ma gũkũ thĩ, arĩa matungatagĩra mũtĩ na mahiga." No maũndũ marĩa mwĩciirĩtie gĩtirĩ hĩndĩ makaahinga.

³³ Mwathani Jehova ekuuga atĩrĩ: Ti-itherũ o ta ũria nĩ ndũũraga muoyo, ngaamwathaga na guoko kũrĩ hinya, na guoko gĩtambũrũkĩtio, na mang'ũrĩ maitanĩrĩrio.

³⁴ Nĩngamũruta ndũrĩrĩ-inĩ na guoko kũrĩ hinya, na guoko gĩtambũrũkĩtio, o na mang'ũrĩ maitanĩrĩrio, ndĩmũcookererie kuuma mabũrũri-inĩ marĩa mwahurunjirwo.

³⁵ Nĩngamũrehe werũ-inĩ wa ndũrĩrĩ, na kũu nĩkuo ngaamũtũira ciira tũkĩonana ũthiũ kwa ũthiũ.

³⁶ O ta ũria ndaatuĩrĩre maithe manyu ciira kũu werũ-inĩ wa bũrũri wa Misiri-rĩ, ũguo noguo ngaamũtũira ciira, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga.

³⁷ Nĩngamũrũmbũiya ngĩmũhĩtũkĩria rungu rwa rũthanju rwakwa, na nĩngamũrehe ndĩmuohanie na kĩrĩkanĩro gĩakwa.

³⁸ Nĩngamũtheria, ndĩmwehererie andũ arĩa aremi na arĩa manjũkagĩrĩra. O na gĩtũka nĩngamaruta bũrũri ũria matũũraga-rĩ, matigatoonya bũrũri wa Isiraeli. Hĩndĩ iyo nĩmũkamenya atĩ nĩ nĩ Jehova.

³⁹ " 'No inyuũ andũ a nyũmba ya Isiraeli-rĩ, ũũ nĩguo Mwathani Jehova ekuuga: Thĩnĩ mũndũ o mũndũ mũgatungatĩre mĩhianano yanyu! Ti-itherũ thuutha ũcio, nĩmũgathikĩrĩria na mũtigacooka gĩthaahia rĩitwa rĩakwa itheru na iheo cianyu na mĩhianano yanyu.

⁴⁰ Ũũ nĩguo Mwathani Jehova ekuuga: Nĩgũkorwo kĩrĩma-inĩ gĩakwa gĩtheru, kĩrĩma kĩa kĩa kĩa gĩa Isiraeli, kũu bũrũri ũcio nĩkuo andũ a nyũmba yotho ya Isiraeli† makaandungatagĩra, na kũu nĩkuo ngaametĩkĩrĩra. Kũu nĩkuo ngaabatario nĩ maruta manyu na iheo cianyu iria njega, o hamwe na magongona manyu mothe marĩa maamũre.

⁴¹ Nĩngamwĩtikĩria ta mũrĩ ũbumba ũri na mũtararĩko mwega, rĩria ngamũruta ndũrĩrĩ-inĩ, ndĩmũcookererie kuuma mabũrũri-inĩ marĩa mwahurunjirwo, na nĩngeyonania atĩ ndĩ mũtheru gatagatĩ kanyu maithe-inĩ ma ndũrĩrĩ.

* 20:29 Bama nĩ kuuga kũndũ kũria gĩtũũgĩru. † 20:40 Nyũmba yotho ya Isiraeli yarũgamĩrĩre Ũthamaki wa Gũthini hamwe na wa Gathigathini.

⁴² Hĩndĩ ĩyo nĩmũkamenya atĩ nĩ nĩ nĩ Jehova, rĩrĩa ngaamũcookia bũrũri wa Isiraeli, bũrũri ũrĩa ndehĩtire njoete guoko na igũrũ atĩ nĩngaũhe maithe manyu.

⁴³ Mũrĩ kũu nĩmũkaririkana mĩtugo yanyu na cĩko ciothe iria mwĩthaahĩtie nacio, na inyuĩ nĩmũkeemena nĩ ũndũ wa ũuru ũrĩa wothe mwaneeka.

⁴⁴ Nĩmũkamenya atĩ nĩ nĩ nĩ Jehova, rĩrĩa ngaamwĩka maũndũ macio nĩ ũndũ wa rĩtwa rĩakwa, no ti kũringana na mĩhiire yanyu mĩuru, na mĩtugo yanyu mĩuru, na maũndũ manyu mooru marĩa mwĩkaga, inyuĩ andũ a nyũmba ya Isiraeli, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga.’ ”

Ūrathi wa Gũũkĩrĩra Gũthini

⁴⁵ Ningĩ kiugo kĩa Jehova gĩkĩnginyĩrĩra, ngĩrwo atĩrĩ,

⁴⁶ “Mũrũ wa mũndũ, roria ũthiũ waku mwena wa gũthini; hunjia ũhoru wa gũũkĩrĩra mwena wa gũthini, na ũrathe ũhoru wa gũũkĩrĩra mũtitũ wa bũrũri ũcio wa mwena wa gũthini.

⁴⁷ ĩra mũtitũ ũcio wa mwena wa gũthini atĩrĩ: ‘Igua kiugo kĩa Jehova. Ūũ nĩguo Mwathani Jehova ekuuga: Ndĩ hakuhi gwakia mwaki thĩni waku, naguo nĩũkanĩina mĩtĩ yaku yothe, ĩrĩa mĩigũ nginya ĩrĩa mĩũmũ. Rũrĩrĩmbĩ rũu rũtikahoreka, na ũthiũ o wothe kuuma mwena wa gũthini nginya mwena wa gathigathini nĩũgaacinwo nĩruo.

⁴⁸ Mũndũ o wothe nĩakoona atĩ nĩ Jehova nĩ nĩ ndĩwakĩtie; ndũkahoreka.’ ”

⁴⁹ Hĩndĩ ĩyo ngiuga atĩrĩ, “Hi! Mwathani Jehova. Maraaria ũhoru wakwa, makoiga atĩrĩ, ‘Githĩ to kwaria araaria na ngerekano?’ ”

21

Babuloni, Rũhiũ rwa Njora rwa Ngai rwa Gũtuanĩra Ciira

¹ Kiugo kĩa Jehova nĩkĩanginyĩrĩre, ngĩrwo atĩrĩ:

² “Mũrũ wa mũndũ, roria ũthiũ waku Jerusalemu, na ũhunje ũhoru wa gũũkĩrĩrwo kwa handũ-harĩa-haamũre. Ratha ũhoru wa gũũkĩrĩrwo kwa bũrũri ũcio wa Isiraeli,

³ ũwire atĩrĩ, ‘Jehova ekuuga ũũ: Nĩngũgũũkĩrĩra. Nĩngũcomora rũhiũ rwakwa rwa njora kuuma njora-inĩ, na ngwehererie andũ arĩa athingu na arĩa aaganu.

⁴ Tondũ nĩngũkwehereria andũ arĩa athingu na arĩa aaganu-rĩ, rũhiũ rwakwa rwa njora nĩrũgacomorerwo mũndũ o wothe kuuma mwena wa gũthini nginya mwena wa gathigathini.

⁵ Hĩndĩ ĩyo, andũ othe nĩmakamenya atĩ nĩ Jehova nĩ nĩ njomorete rũhiũ rwakwa rwa njora kuuma njora-inĩ; rũtigacookio rĩngĩ njora-inĩ.’

⁶ “Nĩ ũndũ ũcio, wee mũrũ wa mũndũ caaya! Caaĩra mbere yao, ũrĩ mũthĩĩnĩku ngoro na ũrĩ na kĩa kinene.

⁷ Na rĩrĩa magaakũũria atĩrĩ, ‘Ūracaaya nĩkĩ?’ ũkameera atĩrĩ, ‘Nĩ ũndũ wa ũhoru ũrĩa ũroka. Ngoro o yothe nĩkaringĩka, na guoko o guothe kwage hinya; roho o wothe nĩkaringĩka na iru o rĩothe nĩrĩkaregera o ta ũrĩa maaĩ mereeraga.’ ũhoru ũcio nĩũrooka! Ti-itherũ, ũhoru ũcio nĩũgekĩka, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga.’ ”

⁸ Nakĩo kiugo kĩa Jehova gĩkĩnginyĩrĩra, ngĩrwo atĩrĩ:

⁹ “Mũrũ wa mũndũ, ratha ũhoru, uuge atĩrĩ, ‘Mwathani ekuuga ũũ:

“ ‘Harĩ rũhiũ rwa njora, harĩ rũhiũ rwa njora, rũnooretwo rũkohĩga, na rũgathũũo rũkahenia,

¹⁰ rũnooretwo rũrĩ rwa kũũragana, na rũgathũũo nĩguo rũhenagie ta rũheni!

“ ‘Anga nĩtũgaĩkenera mũthĩgi wa ũthamaki wa mũrũ wakwa Juda? Rũhiũ rũu rwa njora nĩrũiraga mũthĩgi o wothe ta ũcio.

¹¹ “ ‘Rũhiũ rũu rwa njora rũthuurĩtwo nĩguo rũthũũo, nĩguo rũnyĩtagwo na guoko;

nĩrũnoore na rũgathũũo, na nĩrũhaarĩrĩrio nĩguo rũneanwo guoko-inĩ kwa mũũragani.

¹² Rĩra na ũgirĩke, wee mũrũ wa mũndũ, nĩgũkorwo nĩrũũkĩrĩre andũ akwa, o na rũgookĩrĩra aathamaki othe a Isiraeli.

Nĩmaneanĩtwo rũhiũ-inĩ rwa njora marĩ hamwe na andũ akwa.

Nĩ ũndũ ũcio wĩhũire gĩthũri.

¹³ “ ‘Ti-itherũ kũgeranio nĩgũgooka. Gũgaagĩkara atĩa angĩkorwo mũthĩgi ũcio wa ũthamaki wa Juda, ũrĩa ũiragwo nĩ rũhiũ rũu rwa njora ndũgathĩ na mbere? Ūguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga.’ ”

14 “Nĩ ūndũ ūcio, wee mūrũ wa mūndũ-rĩ,
ratha ūhoru, na ūhũire hĩ.

Naruo rūhiũ rũu rwa njora ūreke rūringe maita meerĩ,
o na nĩrũringe maita matatũ.

Nĩ rūhiũ rwa njora rwa kũuragana,
nĩ rūhiũ rwa njora rwa kũuragana kũnene,
rũramahatĩrĩria na mĩena yothe.

15 Nĩgeetha ngoro iringĩke,
nao arĩa magwĩte maingĩthe,
nĩnjigĩte rūhiũ rwa njora rwa kũuragana
ihingo-inĩ ciao ciothe.

Hĩ! Rũthondeketwo rūhenagie ta rūheni,
rũnyitĩtwo nĩguo rũuragane.

16 Wee rūhiũ rwa njora, temanga mwena wa ūrĩo,
na nĩngĩ ūtemange mwena wa ūmotho,
na ūtemange kũrĩa guothe ūũgĩ waku ūngĩerekerio.

17 Nĩĩ o na nĩ-rĩ, nĩngahũũra hĩ,
namo mang’ũrĩ makwa mahũahũe.

Nĩ nĩĩ Jehova njugĩte ūguo.”

18 Kiugo kĩa Jehova nĩkĩanginyĩrĩire, ngĩrwo atĩrĩ,

19 “Mūrũ wa mūndũ, tema njĩra igĩrĩ cia kũgererwo nĩ rūhiũ rwa njora rwa
mũthamaki wa Babuloni, cieriĩ ciumĩte bũrũri o ūmwe. Haanda rũrĩ harĩa njĩra
yahũkũire iroretĩ itũũra inene.

20 Tema njĩra imwe irĩa rūhiũ rũu rwa njora rũkaagerera rũgĩthĩ gũũkĩrĩra Raba kũu
kwa Aamoni, na ingĩ ya kũgerwo nĩruo rũgĩthĩ gũũkĩrĩra Juda hamwe na Jerusalemu
kũu kũirigĩre.

21 Nĩgũkorwo mũthamaki wa Babuloni akaarũgama maahũkanĩro ma njĩra iyo, harĩa
njĩra icio cieriĩ ciahũkanĩire, nĩguo aragũrie: Akaahũthĩra mĩguĩ agĩcuuka mĩtĩ, na
ahooe kĩrĩra harĩ mĩhianano yake, na arorithie ini.

22 Guoko-inĩ gwake kwa ūrĩo, mũtĩ nũkagwĩra Jerusalemu, kũrĩa akaigithia mĩgogo
ya kũmomora rũirigo, na arute watho wa kũuraganwo, na kuugĩrĩro mbugĩrĩro ya
mbaara, nayo mĩgogo ya kũmomora iigwo ihingĩrĩrie ihingo, na aigithie kũhumbu, na
gwakwo ngathĩ ndaaya cia mbaara cia gũteithia gũtharĩkĩra itũũra.

23 Ūndũ ūcio nũkoneka ta ūtarĩ wa ma kũrĩ andũ arĩa mehĩtĩte atĩ
nĩmarĩmwathĩkagĩra, nowe nĩakamarirĩkania mahĩtia mao, acooke amanyĩite
mĩgwate.

24 “Nĩ ūndũ ūcio, Mwathani Jehova ekuuga ūũ: ‘Tondũ inyuĩ andũ aya nĩmũtũmĩte
mahĩtia manyu marĩrikanwo nĩ ūndũ wa ūrĩa ūremi wanyu wonekanĩte, ūkaguũria
mehia manyu makoneka maũndũ-inĩ mothe marĩa mwĩkaga; nĩ ūndũ nĩmwĩkĩte ūguo-
rĩ, nĩmũkanyĩitwo mĩgwate.

25 “ ‘Wee mũthamaki ūyũ wa Isiraeli, o wee mwaganu na ndũrĩka, mũthenya waku
nĩmũkinyu, na ihinda rĩaku rĩa kũherithio rĩgakinya mũthia.

26 Mwathani Jehova ekuuga ūũ: Ruta kĩremba, na weherie tanji. Maũndũ
matigacooka gũikara ta ūrĩa maatarĩ: Arĩa anini nĩmagatũũgĩrĩro, nao arĩa atũũgĩrie
nĩmakanyĩihio.

27 Nĩ mwanangĩko! Īĩ nĩ mwanangĩko! Nĩngarĩanangithia! Rĩtigacookererio nginya
hĩndĩ irĩa ūcio mwene rĩo agooka; ūcio nĩwe ngaarĩneana kũrĩ we.’

28 “Nawe mūrũ wa mūndũ, ratha ūhoru, uuge atĩrĩ, ‘Ūũ nĩguo Mwathani Jehova
ekuuga ūhoru-inĩ ūkonĩĩ Aamoni na irumi ciao:

“ ‘Harĩ rūhiũ rwa njora, harĩ rūhiũ rwa njora,
rũcomoretwo rũuragane,
na rũthũũtwo rũrĩ rwa kũniinana,
na rwakũhenia ta rūheni!

29 O na gũkorwo nĩ kũrĩ cioneki cia maheeni igũkonĩĩ,
na ūragũri wa maheeni ūgũkonĩĩ-rĩ,
nĩrũkaigĩrĩrwo ngingo
cia arĩa aaganu, arĩa marĩ a kũuragwo,
arĩa mũthenya wao ūkinyĩte,
o acio ihinda rĩao rĩa kũherithio rĩkinyĩte mũthia.

30 Cookia rūhiũ njora thĩnĩ.
Ūrĩ kũu wee wombũirwo,

o kũu bũrũri-inĩ ũcio wa maithe manyu,
nĩkuo ngaagũtuĩra ciira.

³¹ Nĩngagũitĩrĩria mang'ũrĩ makwa,
na ngũkĩrĩre na mĩhũmũ ya marakara makwa mahiũ;
nĩngakũneana moko-inĩ ma andũ matarĩ tha,
andũ ohĩgĩrĩru na kũniinana.

³² Wee ũgaatuĩka ngũ cia gwakia mwaki ũcio,
nayo thakame yaku igaitĩrwo kũu bũrũri waku,
ndũgacooka kũririkanwo;
nĩgũkorwo nĩ Jehova nĩ nĩ njarĩtie.' "

22

Mehia ma Jerusalemu

¹ Kiugo kĩa Jehova nĩkianginyĩrĩre, ngĩrwo atĩrĩ:

² "Mũrũ wa mũndũ, nĩũkũritũra ciira? Nĩũgũtuĩra ciira itũũra rĩrĩ inene rĩitithagia thakame? Nĩ ũndũ ũcio rĩonie maũndũ marĩa mothe rĩikaga marĩ magigi,

³ ũrĩre atĩrĩ, 'Mwathani Jehova ekuuga atĩrĩ: Wee itũũra inene rĩria rĩrehithagĩria mũtino nĩ ũndũ wa gũitithia thakame kũu thĩinĩ warĩo, na rĩgethaahia nĩ ũndũ wa gũthondeka mĩhianano,

⁴ nĩũhĩtĩtie nĩ ũndũ wa thakame ĩrĩa ũitĩte, na nĩũthaahĩtio nĩ mĩhianano ĩrĩa ũthondekete. Nĩũtũmĩte matukũ maku makinye mũthia, o naguo mũthia wa mĩaka yaku nĩmũkinyu. Nĩ ũndũ ũcio nĩngatũma ũtuĩke kĩndũ kĩmeneku harĩ ndũrĩrĩ, na kĩndũ gĩa gũthekererwo nĩ mabũrũri macio mothe.

⁵ Andũ arĩa marĩ gũkuhĩ na arĩa marĩ kũraya nĩmagakũnyũrũragia, wee itũũra rĩrĩ inene ũrĩ ngumo njũru, na ũkaiyũra ngũũ.

⁶ " 'Ta rora ũrĩa o ũmwe wa athamaki* a Isiraeli arĩa marĩ thĩinĩ waku ahũthagĩra hinya wake ũuru agĩtithia thakame.

⁷ Nĩmagithĩtie ithe wa ciana o na nyina gĩtĩio marĩ kũu thĩinĩ waku; na marĩ thĩinĩ waku nĩmahinyĩrĩrie ageni na makanyariira mwana ũrĩa ũkuĩrĩrwo nĩ ithe, o na mũtumia wa ndigwa.

⁸ Wee-rĩ, nĩũnyararĩte indo ciakwa iria nyamũre, o na ũgathaahia Thabatũ ciakwa.

⁹ Kũu thĩinĩ waku nĩ kũrĩ andũ maiganagĩrĩra igenyo, na mendete ũiti wa thakame; na thĩinĩ waku nĩ kũrĩ andũ marĩlaga irio mahooero ma ĩrĩma-igũrũ, na mageeka ciiko cia ũũra-thoni.

¹⁰ Nĩ kũrĩ andũ thĩinĩ waku mataheaga ũrĩrĩ wa maithe mao gĩtĩio; na thĩinĩ waku nĩ kũrĩ andũ mathũkagia atumia nĩ ũndũ wa gũthĩi nao mahinda-inĩ mao ma mweri, ihinda-inĩ rĩria marĩ na thaahu.

¹¹ Kũu thĩinĩ waku nĩ kũrĩ mũndũ wĩkaga maũndũ marĩ magigi na mũtumia wa mũndũ ũrĩa ũngĩ, nake ũngĩ ndangĩconoka agĩthũkia mũtumia wa mũriũ, ũngĩ nake agathũkagia mwarĩ wa nyina, o ũcio mwarĩ wa ithe.

¹² Andũ maamũkagĩra mahaki marĩ thĩinĩ waku nĩguo maite thakame; wee ũrĩ mũrĩa-ng'ũrũ, na nĩwamũkagĩra uumithio mũkĩru, na ũkoona uumithio ũtarĩ kĩhooito kuuma kũrĩ andũ arĩa angĩ na njĩra ya ũhahanyi. Wee nĩũriganĩrwo nĩ nĩ, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga.

¹³ " 'Ti-itherũ nĩngahũũra hĩ nĩ ũndũ wa uumithio ũcio wonete ũtarĩ wa kĩhooito, na nĩ ũndũ wa thakame ĩrĩa ũitithĩtie kũu thĩinĩ waku.

¹⁴ Mũthenya ũrĩa ngaakũherithia-rĩ ũmĩrĩru waku nĩũgetiiria, kana moko maku magie na hinya? Nĩ Jehova nĩ nĩ njarĩtie ũhoru ũcio, na nĩ nĩ ngaawĩka.

¹⁵ Nĩngakũharaganĩria ndũrĩrĩ-inĩ, na ngũhurunjĩre mabũrũri-inĩ; na nĩngakinyia thaahu waku mũthia.

¹⁶ Hĩndĩ ĩrĩa wee ũgaakorwo ũthaahĩte maithe-inĩ ma ndũrĩrĩ, nĩũkamenya atĩ nĩ nĩ nĩ Jehova.' "

¹⁷ Nĩngĩ kiugo kĩa Jehova gĩkianginyĩrĩra, ngĩrwo atĩrĩ:

¹⁸ "Mũrũ wa mũndũ, harĩ nĩ-rĩ, andũ a nyũmba ĩno ya Isiraeli matuĩkĩte o ta gĩko kĩrĩa gĩtigaraga rĩrĩa cuuma ĩratherio na mwaki wa ũturi; acio othe matuĩkĩte o ta gĩcango, na ibati, na kĩgera, o na ngocorai marĩ mwaki-inĩ wa ũturi. O no ta gĩko kĩrĩa gĩtigaraga rĩrĩa betha ĩratherio na mwaki wa ũturi.

* **22:6** Aya maarĩ atongoria thĩinĩ wa Isiraeli, no ti athamaki ta thĩinĩ wa 19:1; na 21:12.

¹⁹ Nĩ ūndũ ūcio Mwathani Jehova ekuuga atĩrĩ: “Tondũ inyuothe nĩmũtuĩkĩte giko kĩa gĩtaraga rĩrĩa cuuma iratherio na mwaki wa ūturi, nĩngamũcookanĩrĩria kũu Jerusalemu.

²⁰ O ta ūrĩa andũ macookanagĩrĩria betha, na gĩcango, na kĩgera, na ngocorai, o na ibati icua-inĩ rĩa mwaki nĩguo itwekio na mwaki mũhiũ-rĩ, ūguo nĩguo o na nĩ ngamũcookanĩrĩria ndĩ na marakara na mang’ũrĩ, na ndĩmũkie kũu thĩnĩ wa itũra inene ndĩmũtwekerie kuo.

²¹ Nĩngamũcookanĩrĩria na ndĩmũhurutĩre na mang’ũrĩ makwa mahiũ, na inyuĩ nĩmũgatwekerio o kũu thĩnĩ warĩo.

²² O ta ūrĩa betha itwekagĩrio icua-inĩ rĩa mwaki, ūguo noguo o na inyuĩ mũgaatwekerio kũu thĩnĩ warĩo, na inyuĩ nĩmũkamenya atĩ nĩ Jehova nĩ nĩ ndĩmũitĩrĩrie mang’ũrĩ makwa.”

²³ O ringĩ kiugo kĩa Jehova nĩkĩanginyĩrĩre, ngĩrwo atĩrĩ:

²⁴ “Mũrũ wa mũndũ, ĩra bũrũri ūcio atĩrĩ, ‘Wee-rĩ, ūrĩ bũrũri ūkoretwo wagĩte mbura kana rũthuthũ, mũthenya ūrĩa wa mang’ũrĩ.’

²⁵ Nĩ kũrĩ na ndundu ya gũũkanĩrĩria ya anene akuo marĩ thĩnĩ wago, nao matariĩ ta mũrũũthi ūkũrarama ūgĩtambuura kĩa ūnyitĩte; marĩaga andũ, na magakuua mĩthithũ na indo cia goro, na magatũma kũgĩe na atumia aingĩ a ndigwa thĩnĩ wago.

²⁶ Athĩnjĩri-Ngai akuo mahũthagĩra hinya makiuna watho wakwa, na magathaahia indo ciakwa iria nyamũre; matikũũranaga indo iria nyamũre na iria itarĩ nyamũre; marutanaga atĩ gũtĩrĩ ngũũrani ya indo irĩ thaahu na iria itarĩ thaahu; na mahingaga maito matikamenyerere Thabatũ ciakwa, nĩguo ngarumagwo gatagatĩ-inĩ kao.

²⁷ Anene akuo arĩa marĩ kuo matariĩ ta njũũi igĩtambuura kĩa inyiitĩte; maitaga thakame na makooraga andũ, nĩguo megwatĩre uumithio ūrĩa ūtagĩrĩre.

²⁸ Anabii akuo mamahakagĩra cikko icio coka mwerũ, na njĩra ya kũmoonera cioneki cia maheeni, na ūragũri wa maheeni. Moigaga atĩrĩ, ‘Mwathani Jehova ekuuga ūũ’, o rĩrĩa Jehova atarĩ ūndũ oigĩte.

²⁹ Andũ a bũrũri ūcio mahũthagĩra ūhahanyi na ūtunyani; mahinyagĩrĩria athĩni na abatari, na makanyariira andũ a kũngĩ, makamaagithia kĩhooto.

³⁰ “Ndaacaririe mũndũ thĩnĩ wao ūngĩaka rũthingo na arũgame mbere yakwa mwanya-inĩ, agĩtĩre bũrũri ūcio, nĩguo ndikaũniine o kũũniina, no ndũigana kuona o na ūmwe.

³¹ Nĩ ūndũ ūcio nĩngamaitĩrĩria mang’ũrĩ makwa, na ndĩmaniine na marakara makwa mahiũ, na ndĩmacookererie maũndũ marĩa mothe mekĩte, ūguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga.”

23

Airĩtu Eerĩ a Nyina Ūmwe Itharia

¹ Kiugo kĩa Jehova nĩkĩanginyĩrĩre, ngĩrwo atĩrĩ:

² “Mũrũ wa mũndũ, nĩ kwarĩ na andũ-a-nja eerĩ, airĩtu a nyina ūmwe.

³ Nĩmatũkĩre ahũũri maraya kũu bũrũri wa Misiri, makĩambĩrĩria ūmaraya kuuma marĩ ethĩ. Marĩ kũu bũrũri-inĩ ūcio nĩmahutagio nyondo, na makahambatwo ithũri cia ūirĩtu wao.

⁴ Ūrĩa mũkũrũ eetagwo Ohola, nake mwarĩ wa nyina eetagwo Oholiba. Maarĩ akwa, nao magĩciara aanake na airĩtu. Ohola nĩwe Samaria, nake Oholiba nĩwe Jerusalemu.

⁵ “Ohola nĩahũũraga ūmaraya o na arĩ wakwa; nake nĩeriragĩria endwa ake, na nĩo andũ a Ashuri, o acio maarĩ njamba cia ita

⁶ mehumbĩte ngu o cia rangĩ wa bururu, na aathani na anene a ita, acio othe maarĩ andũ ethĩ ciĩrorerwa, o arĩa maathĩaga mahaicĩte mbarathi.

⁷ Nĩeneanire ta mũmaraya harĩ andũ othe arĩa atĩku thĩnĩ wa Ashuri, na agĩthaahia na mĩhianano yothe ya mũndũ o wotho ūrĩa eeriragĩria.

⁸ Ndaatiganire na ūmaraya ūcio aambĩrĩrie arĩ bũrũri wa Misiri, rĩrĩa andũ maakomaga nake arĩ mwĩthĩ na makahambataga gĩthũri kĩa ūirĩtu wake, o na magĩkĩrĩria kũhũura ūmaraya nake.

⁹ “Nĩ ūndũ ūcio ngĩmũneana harĩ endwa ake, nĩo andũ a Ashuri o acio eeriragĩria.

¹⁰ Nĩmamũrutire ngu, makĩmũtunya ariũ na aarĩ ake, na makĩmũũraga na rũhiũ rwa njora. Nĩatuĩkĩre wa kuunagwo thimo gatagatĩ-inĩ ka andũ-a-nja, nake nĩ aaherithĩrio.

¹¹ “Mwarĩ wa nyina Oholiba nĩeyoneire maũndũ macio, no merĩrĩria-inĩ make o na ūmaraya-inĩ wake nĩekĩre mĩtugo mĩaganu gũkĩra mwarĩ wa nyina.

¹² O nake n̄eriraḡiria andũ a Ashuri, ar̄ia maar̄i aathani na anene a ita, na njamba cia ita ciũhumbite nguo ir̄i riiri, o ar̄ia maathiiaga mahaic̄ite mbarathi, acio othe maar̄i andũ eth̄i ciĩrorerwa.

¹³ N̄indonire aĩ o nake n̄iethaah̄itie; eer̄i maathiiaga na m̄ithiire ihaanaine.

¹⁴ “No r̄ir̄i, we n̄akir̄ir̄irie kũhũura ūmaraya. N̄iõonire ar̄ume makurur̄itwo rũthingo-in̄i, nayo yar̄i m̄ihiano ya Akalidei ikurur̄itwo na rangi m̄ũtune,

¹⁵ meeohete m̄icibi n̄jhero na iremba mitwe icunjuur̄ite; othe monekaga mahaana ta atwarithia a ngaari cia mbarathi cia ita a Babuloni, andũ a gũciar̄irwo Kalidei.

¹⁶ O r̄ir̄ia aamoonire, n̄amerir̄irie, ak̄imatũm̄ira andũ kũu Kalidei.

¹⁷ Ninḡi andũ a Babuloni magũka kũr̄i we, kũu kir̄ir̄i-in̄i k̄ia wendo, nao makimũthaahia n̄i undũ wa merir̄iria mao. Thuutha wa gũthaahio n̄io, aḡitigana nao, ak̄iira ngoro n̄io.

¹⁸ R̄ir̄ia aathiire na mbere na ūmaraya wake atekũhitha, na ak̄iguũria njaga yake, n̄i na n̄i n̄indatiganire nake nḡimũmena, nḡitigana nake o ta ūr̄ia ndaatiganire na mwar̄i wa nyina.

¹⁹ No r̄ir̄i, we aakir̄ir̄irie kũhũura ūmaraya aaririkana matukũ mar̄ia aar̄i mwĩth̄i, r̄ir̄ia aar̄i mũmaraya kũu bũrũri wa Misiri.

²⁰ Ar̄i kũu, ak̄ir̄ir̄iria endwa ake, ar̄ia ciĩga ciao ciatar̄i ta cia ndigiri, na hinya wao wa undũr̄ume woimaga ta wa mbarathi.

²¹ N̄i undũ ūcio ūk̄ir̄ir̄iria ūura-thoni wa wĩth̄i waku, r̄ir̄ia wahambatagwo ḡithũri na ūkahutio nyondo ciaku cia ūr̄itu ūr̄i kũu bũrũri wa Misiri.

²² “N̄i undũ ūcio, wee Oholiba, Mwathani Jehova ekuuga ūũ: N̄ingarahũra endwa aku magũk̄ir̄ire, acio watiganire nao ūk̄imamena, nd̄imarehe magũk̄ir̄ire kuuma m̄iena yothe,

²³ andũ a Babuloni na Akalidei othe, na andũ a kuuma Pekodi, na Shoa, na Koa, mar̄i hamwe na andũ a Ashuri othe, aanake ar̄ia ciĩrorerwa, ar̄ia othe matuĩtwo abarũthi na anene a ita, na anene a ngaari cia mbarathi cia ita na andũ ar̄ia mar̄i igweta inene, nao othe mathiiaga mahaic̄ite mbarathi.

²⁴ N̄imagagũk̄ir̄ira mar̄i na matharaita, na ngaari cia mbarathi cia ita, na makaari, na mar̄i na kir̄ind̄i k̄inḡi; nao mabange magũk̄ir̄ire kuuma m̄iena yothe, mar̄i na ngo ir̄ia nene na ir̄ia nini, na mekir̄ite ngũbia cia k̄igera mitwe. N̄ingakũneana kũr̄i o ūherithio, nao n̄imagakũherithia kũringana na ūr̄ia matuuanaḡira ciira.

²⁵ N̄ingerekeria marakara makwa nd̄i na ūiru ngũk̄ir̄ire, nao n̄imagakũherithia mar̄i na marakara manene. N̄imagagũtinia maniũr̄u na matũ, nao andũ anyu ar̄ia magaatigara n̄imakaniinwo na rũhiũ rwa njora. Magaataha ar̄i anyu na aar̄i anyu, nao ar̄ia anyu magaatigara n̄imakaniinwo na mwak̄i.

²⁶ Ninḡi n̄imagakũruta nguo na makuue mathaga maku mar̄ia mega.

²⁷ N̄i undũ ūcio n̄inganiina ūura-thoni na ūmaraya ūr̄ia wee waambir̄irie ūr̄i kũu bũrũri wa Misiri. Ndũkarora maundũ macio ūmerir̄irie, kana ūririkane bũrũri wa Misiri r̄inḡi.

²⁸ “N̄igũkorwo Mwathani Jehova ekuuga ūũ: Nd̄i hakuhi gũkũneana kũr̄i acio ūthũire, ngũneane kũr̄i acio wamenire ūk̄imahutat̄ira.

²⁹ Magaakũherithia mar̄i na rũthũuro, na magũtunye indo ciaku ciothe ir̄ia ūnogeire. Magaagũtiga njaga, ūr̄i ūtheri, nacio thoni cia ūmaraya waku n̄iikaguũrio. Naguo ūura-thoni na ūmaraya waku.

³⁰ N̄icio ikũreheire maundũ macio, n̄igũkorwo n̄iwerir̄irie ndũr̄ir̄i acio, na ūḡiĩthaahia na m̄ihianano yacio.

³¹ Wee ūrũm̄ir̄iire m̄ithiire ya mwar̄i wa nyũkwa; n̄i undũ ūcio n̄ingakũnengera ḡikombe ḡiake ūk̄inyiite na guoko gwaku.

³² “Mwathani Jehova ekuuga ūũ:

“Wee ūkaanyũra ḡikombe k̄ia mwar̄i wa nyũkwa,

ḡikombe k̄inene na kir̄iku;

n̄iḡikarehe k̄inyararo na itheko,

n̄igũkorwo n̄ik̄iyũr̄ir̄iru mũno.

³³ Wee n̄iũkaiyũrwo n̄i ūr̄iũ na k̄ieha,

ḡikombe k̄iũ k̄ia mwananḡiko na ihooru,

ḡikombe k̄iũ k̄ia mwar̄i wa nyũkwa Samaria.

³⁴ Ūgaak̄inyũra na ūk̄iin̄ik̄ir̄ire;

ũgaak̄iringithia th̄i, k̄ienyũkange icere,

na w̄itarũrange nyondo.

N̄i n̄i n̄jar̄itie ūhoru ūcio, ūguo n̄iguo Mwathani Jehova ekuuga.

³⁵ “Nĩ ūndũ ūcio Mwathani Jehova ekuuga ūũ: Kuona atĩ wee nĩũriganĩrwo nĩ nĩĩ na ūkanjikia na thuuha waku, no nginya ūcookererwo nĩ maciaro ma ūũra-thoni waku na ūmaraya waku.”

³⁶ Jehova aanjĩrĩre atĩrĩ: Mũrũ wa mũndũ, nĩũgũtuĩra Ohola na Oholiba ciira? Nĩ ūndũ ūcio marũithie nĩ ūndũ wa mũtugo yao ĩrĩ magigi,

³⁷ nĩũgũkorwo nĩmatharĩtie, namo moko mao maiyũrite thakame. Matharĩtie na mĩhianano yao; o na makamĩrutĩra ciana ciao magongona, iria manjarĩire, ituĩke irio ciayo.

³⁸ O na ningĩ ūndũ ūngĩ manjĩkĩte nĩ ūyũ: Ihinda o rĩu nĩmathaahirie handũ-hakwaharĩa-haamũre, na magĩthũkia Thabatũ ciakwa.

³⁹ Mũthenya o ro ūcio maarutire ciana ciao igongona kũrĩ mĩhianano yao-rĩ, noguo maatoonyire handũ-hakwaharĩa-haamũre na makĩhathaahia. Ūguo nĩguo meekire thĩĩni wa nyũmba yakwa.

⁴⁰ “O na ningĩ magĩtũmanĩra arũme arĩa mookire kuuma kũraya, na hĩndĩ ĩrĩa maakinyire, mũgũthamba nĩ ūndũ wao, na mũkũhaka rangi maitho, na mũkũngemia na mathaga.

⁴¹ Ningĩ mũgũkarĩra ūrĩrĩ warĩtwo na ūkagemio mũno, na hau mbere yaguo hakaigwo metha ĩria mwaigagĩra ūbumba na maguta marĩa maarĩ makwa.

⁴² “Nake nĩarigiicĩrio nĩ kĩrĩndĩ kĩingĩ kĩaenegana gĩtekũmaka; andũ a Sabea* makĩrehwo kuuma werũ-inĩ, marĩ hamwe na gĩkundi kĩa andũ matarĩ igweta, nao magĩkĩra mũtumia ūcio na mwarĩ wa nyina bangiri moko, na makĩmekĩra tanji thaka mũtwe.

⁴³ Ningĩ ngĩaria ūhoru wa ūcio waniinĩtwo hinya nĩ ūtharia, ngiuga atĩrĩ, ‘Rĩu nĩmarekwo mamũhũthĩre ta mũmaraya, nĩũgũkorwo ūguo nĩguo atarĩ.’

⁴⁴ Nao magĩkoma nake. O ta ūrĩa arũme makomaga na mũmaraya, ūguo nĩguo maakomire na andũ-a-nja acio maagĩte thoni, nao nĩo Ohola na Oholiba.

⁴⁵ Nao andũ arĩa atĩngũ nĩmakamaherithia na iherithia rĩa andũ-a-nja arĩa matharagia na magaitithia thakame, tondũ nĩmatharagia, na moko mao maiyũrite thakame.

⁴⁶ “Mwathani Jehova ekuuga ūũ: Mareherei kĩrĩndĩ kĩmookĩrĩre, na mũmaneane maguoyohithio na matahwo.

⁴⁷ Kĩrĩndĩ kũ nĩgĩkamahũũra na mahiga nyuguto na kĩmatemange na hiũ ciao cia njora; gĩkooraga aanake na airĩtu ao, na gĩcine nyũmba ciao.

⁴⁸ “Nĩ ūndũ ūcio nĩnganiina ūũra-thoni kũu bũrũri ūcio nĩguo andũ-a-nja othe makaanio, matikaneke maũndũ ma ūtharia ta inyuĩ.

⁴⁹ Inyuĩ nĩmũkaberithio nĩ ūndũ wa ūũra-thoni wanyu, na mũcookererwo nĩ maciaro ma mehia manyu ma kũhooya mĩhianano. Na inyuĩ hĩndĩ ĩyo nĩmũkamenya atĩ nĩĩ nĩ nĩ Mwathani Jehova.”

24

Nyũngũ ya Kũruga

¹ Mwaka-inĩ wa kenda, mũthenya wa ikũmi wa mweri wa ikũmi, kiugo kĩa Jehova nĩkĩanginyĩrĩire, ngĩrwo atĩrĩ:

² “Mũrũ wa mũndũ, andĩka mũthenya wa ūmũthĩ nĩ tarĩki ciigana, o ūyũ wa ūmũthĩ, tondũ mũthenya ūyũ wa ūmũthĩ mũthamaki wa Babuloni nĩarigiicĩirie Jerusalemu.

³ Arĩria andũ aya a nyũmba ĩno nemi na ngerekano, ūmeere atĩrĩ, ‘Mwathani Jehova ekuuga atĩrĩ:

“Hagĩra nyũngũ ya kũruga;
mĩhagĩre na ūmũitĩrĩre maaĩ.

⁴ ĩkĩra icunjĩ cia nyama thĩĩni wayo,
icunjĩ ciothe iria njega, ta cia kũgũrũ na guoko.

Mĩiyũrie na mahĩndĩ marĩa mega mũno;

⁵ oya nyamũ ĩrĩa njega mũno rũũru-inĩ.
Igĩrĩra ngũ rungu rwayo nĩ ūndũ wa mahĩndĩ;
reke ĩtherũke,
namo mahĩndĩ mahĩire o kũu thĩĩni wayo.

⁶ “Nĩũgũkorwo Mwathani Jehova ekuuga atĩrĩ:

“Kaĩ itũũra riu ĩnene rĩitithagia thakame rĩrĩ na haro-ĩ,
o na nyũngũ ĩyo ĩrĩ na mũcura,
ĩria gĩkũrĩ kiayo gĩtangĩthira!

* 23:42 Andũ a Sabea maatũũraga bũrũri wa Arabia na maarĩ onjoria (Ayub 6:19).

Mionorie k̄irung’o, o k̄irung’o,
itegūcuuk̄irwo m̄it̄i.

7 “ N̄igūkorwo thakame ĩr̄ia r̄iitith̄it̄ie ĩr̄i o th̄iin̄i war̄io:
R̄iam̄iit̄ire o k̄u rwaro-in̄i rwa ihiga itheri;
r̄it̄iam̄iit̄ire t̄iiri-in̄i,
har̄ia r̄ūkūnḡū r̄ūnḡiam̄ith̄ikire.

8 N̄igeetha njarahūre mang’ūr̄i na nd̄iir̄ih̄irie-r̄i,
ndait̄ire thakame yar̄io rwaro-in̄i rwa ihiga itheri,
n̄iguo nd̄igath̄ikwo.

9 “ N̄i ūndū ūcio, ūū n̄iguo Mwathani Jehova ekuuga:
“Kaĩ itūūra r̄iu inene r̄iitith̄agia thakame r̄ir̄i na haaro-ĩ!
O na n̄i n̄ingacookan̄ir̄ia ngū h̄iba ndaaya na igūr̄u.

10 N̄i ūndū ūcio igan̄ir̄ia ngū,
na wakie mwaki.

Ruga nyama icio wega,
na ūtukanie na indo cia gūcamia wega;
namo mah̄ind̄i ūreke macure.

11 Ninḡi ūhaḡire nyūngū ĩyo theri makara-in̄i,
nginya ĩhiūhe na gicango k̄iayo ḡitunihe,
n̄iguo ḡiko k̄iayo ḡitweke,
na ḡikūr̄i k̄iayo ḡicinwo, ḡithire.

12 N̄ik̄iremete nj̄ira ciothe;
ḡikūr̄i k̄iu k̄iayo ti k̄irute,
o na ḡiacinwo na mwaki.

13 “ R̄iu-r̄i, ḡiko ḡiaku n̄i ūura-thoni. Tondū ngeretie gūgūtheria, no wee ndūnḡithera
ḡiko ḡiaku, wee ndūnḡithera r̄inḡi nginya mang’ūr̄i makwa ma gūgūk̄ir̄ia
makahūahūa.

14 “ N̄i Jehova n̄injar̄itie. Ihinda n̄ikinyu nj̄ike ūndū. Ndikeriḡir̄ia; na
ndikaiguan̄ira tha kana nd̄iir̄icūkwo. Ūgaatūr̄wo ciira k̄uringana na m̄itugo yaku,
na ciiko ciaku, ūguo n̄iguo Mwathani Jehova ekuuga.’”

M̄utumia wa Ezekieli Gūkua

15 Kiugo k̄ia Jehova n̄ik̄ianginȳir̄ie, nḡiir̄wo at̄ir̄i:

16 “Mūr̄u wa m̄undū, at̄ir̄i, nd̄i hakuh̄i gūkwehereria k̄ir̄ia ḡikenagia maitho maku
m̄uno na igūtha o r̄imwe. No r̄ir̄i, ndūgacakae kana ūr̄ire, o na kana ūite maithori.

17 Caaya ūkir̄ite; t̄iga kūr̄ir̄ia ūcio ūkuite. Ikara w̄iohete k̄iremba m̄itwe na wik̄ir̄ite
iraatū magūr̄ū; ndūkehumb̄ire kanua kana ūr̄ie irio cia m̄itugo wa h̄ind̄i ya macakaya.”

18 N̄i ūndū ūcio nḡirooka kwar̄ir̄ia andū r̄ucini, na hwaĩ-in̄i ūcio m̄utumia wakwa
aḡikua. R̄ucini r̄ūr̄i r̄ūnḡi nḡiika o ta ūr̄ia ndaath̄itwo nj̄ike.

19 Nao andū acio mak̄injūuria at̄ir̄i, “Kaĩ ūtanḡitw̄ira ūhor̄o wa maundū maya na ūr̄ia
matūkonii?”

20 N̄i ūndū ūcio nḡimeera at̄ir̄i, “Kiugo k̄ia Jehova n̄ik̄ianginȳir̄ie, nḡiir̄wo at̄ir̄i:

21 ĩra andū a nyūmba ya Isiraeli at̄ir̄i, ‘Ūū n̄iguo Mwathani Jehova ekuuga: Ngirie
gūthaahia handū-hakwa-har̄ia-haam̄ure, hau ḡiikaro k̄ia hinya k̄ir̄ia mwit̄iaga nak̄io,
o k̄iu ḡikenagia maitho manyu, k̄ir̄ia mwendete. Ariū na aar̄i anyu ar̄ia mwatigire na
thuutha makaaniinwo na rūhiū rwa njora.

22 Na inyuĩ n̄imūgeeka o ta ūguo n̄i njik̄ite. M̄itikehumb̄ira kanua kana mūr̄ie irio
cia m̄itugo wa h̄ind̄i ya macakaya.

23 N̄imūgaikara mw̄iohete iremba m̄itwe na mw̄ik̄ir̄ite iraatū magūr̄ū. M̄itigacakaya
kana mūr̄ire, no n̄imūkahwerereker̄a tondū wa meh̄ia manyu na mūcaayage th̄iin̄i
wanyu.

24 Ezekieli agaatuika rūri har̄i inyuĩ; mūgeeka o ta ūguo we ek̄ite. H̄ind̄i ĩr̄ia
maundū macio mageek̄ika-r̄i, n̄ir̄io mūkaamenya at̄i n̄i n̄i n̄i Mwathani Jehova.’

25 “Nawe mūr̄i wa m̄undū, mūthenya ūr̄ia ngeeheria ḡiikaro k̄iao k̄ia hinya, ḡikeno
k̄iao na r̄iri wao, na kindū k̄ir̄ia ḡikenagia maitho mao, na wend̄i wa ngoro ciao, na
aanake na air̄itu ao o nao,

26 mūthenya ūcio m̄undū ūr̄ite kwao n̄iagakūrehera ūhor̄o.

27 H̄ind̄i ĩyo kanua gaku n̄igagatum̄ika; n̄iukaria nake, na ndūgacooka gūkira. N̄i
ūndū ūcio wee ūgaatuika rūri har̄io, nao n̄imakamenya at̄i n̄i n̄i n̄i Jehova.”

25

Ūrathi wa Gūūkīrīra Amoni

- ¹ Kiugo kĩa Jehova nĩkĩanginyĩrĩre ngĩrwo atĩrĩ:
² “Mūrũ wa mūdũ, erekeria ūthiũ waku harĩ Aamoni, na ūmarathĩre ūhoro wa kũmookĩrĩra.
³ Meere atĩrĩ, ‘Iguai kiugo kĩa Mwachani Jehova. Ūũ nĩguo Mwachani Jehova ekuuga: Tondũ nĩmuoigire, “Aha!” Igũrũ rĩa harĩa-hakwa-haamũre hĩndĩ ĩrĩa haathaahirio, o na igũrũ rĩa bũrũri wa Isiraeli rĩrĩa wanangĩrwo, na ningĩ igũrũ rĩa andũ a Juda hĩndĩ ĩrĩa maatahirwo-rĩ,
⁴ nĩ ūndũ ūcio nĩngũmũneana kũrĩ andũ a kũu irathĩro mũtuĩke kĩndũ kĩa. Nĩmagaaka kambĩ ciikaro ciao na mambe hema ciao, thĩinĩ wanyu; nĩmakaarĩa matunda manyu, na manyue ĩria rĩanyu.
⁵ Nĩngagarũra Raba gũtuĩke ūrĩthio wa ngamĩra, nakuo Amoni gũtuĩke gwa kwarahwo nĩ ng’ondũ. Hĩndĩ ĩyo nĩmũkamenya atĩ nĩ nĩ nĩ Jehova.
⁶ Nĩgũkorwo ūũ nĩguo Mwachani Jehova ekuuga: Tondũ inyuĩ nĩmũhũrĩte hĩ na mũkarĩngithia makinya manyu thĩ, mũgĩkenagĩrĩra bũrũri wa Isiraeli mũrĩ na rũmena ruothe rwa ngoro cianyu,
⁷ nĩ ūndũ ūcio nĩngamũtambũrũkĩria guoko gwakwa, ndĩmũkĩrĩre na ndĩmũneane mũtahwo nĩ ndũrĩrĩ. Nĩngamweherania na ndũrĩrĩ, na ndĩmũniine mabũrũri-inĩ. Nĩngamwananga, na inyuĩ nĩmũkamenya atĩ nĩ nĩ nĩ Jehova.’”

Ūrathi wa Gūūkīrīra Moabi

- ⁸ “Mwachani Jehova ekuuga atĩrĩ: “Tondũ Moabi na Seiru moigire atĩrĩ, “Ta rora, nyũmba ya Juda ĩtuĩkĩte o ta ndũrĩrĩ ĩria ingĩ ciothe,”
⁹ nĩ ūndũ ūcio nĩngaguũria rũbaru rwa Moabi, nyambĩrĩrie na matũũra makuo ma mĩhaka-inĩ, na nĩmo Bethi-Jeshimothu, na Baali-Meoni, na Kiriathaimu, na nĩmo monagwo marĩ riiri wa bũrũri ūcio.
¹⁰ Nĩnganeana Moabi hamwe na Aamoni moko-inĩ ma andũ a Irathĩro matuĩke indo ciao, nĩgeetha Aamoni acio matikanaririkanwo ndũrĩrĩ-inĩ;
¹¹ na nĩ nĩngaherithia Moabi. Hĩndĩ ĩyo nĩmakamenya atĩ nĩ nĩ nĩ Jehova.’”

Ūrathi wa Gūūkīrīra Edomu

- ¹² “Mwachani Jehova ekuuga atĩrĩ: “Tondũ Edomu nĩrĩhĩrie harĩ nyũmba ya Juda na agĩtuĩka mũhĩtia mũno nĩ ūndũ wa gwĩka ūguo-rĩ,
¹³ nĩ ūndũ ūcio Mwachani Jehova ekuuga atĩrĩ: Nĩngatambũrũkia guoko gwakwa nĩjũkĩrĩre Edomu na njũrage andũ akuo na mahiũ mao. Nĩngakwananga, na kuuma Timani nginya Dedani, nĩmakooragwo na rũhiũ rwa njora.
¹⁴ Nĩngerĩhĩria harĩ Edomu na guoko kwa andũ akwa Isiraeli, nao nĩmageeka Edomu kũringana na marakara makwa na mang’ũrĩ makwa; nĩmakamenya kwĩrĩhĩria gwakwa, ūguo nĩguo Mwachani Jehova ekuuga.’”

Ūrathi wa Gūūkīrīra Filistia

- ¹⁵ “Mwachani Jehova ekuuga atĩrĩ: “Tondũ Afilisti nĩmekire maũndũ ma kwĩrĩhĩria, na makĩrĩhĩria marĩ na rũmena ngoro-inĩ ciao na marĩ na muku wa matukũ maingĩ magĩtua atĩ nĩmekwananga Juda,
¹⁶ nĩ ūndũ ūcio Mwachani Jehova ekuuga ūũ: Ngirie gũtambũrũkia guoko gwakwa nĩjũkĩrĩre Afilisti, na nĩngeheria Akerethi na nyanange arĩa matigaire ndwere-inĩ cia ĩria.
¹⁷ Nĩngerĩhĩria harĩ na rĩrĩhĩria inene na ndĩmaherithie ndĩ na mang’ũrĩ. Hĩndĩ ĩyo nĩmakamenya atĩ nĩ nĩ nĩ Jehova, hĩndĩ ĩrĩa ngeerĩhĩria harĩo.’”

26

Ūrathi wa Gūūkīrīra Turo

- ¹ Mwaka-inĩ wa ikũmi na ūmwe, mũthenya wa mbere wa mweri, kiugo kĩa Jehova nĩkĩanginyĩrĩre, ngĩrwo atĩrĩ:
² “Mūrũ wa mūdũ, tondũ Turo* riugĩte atĩrĩ ūhoro wa Jerusalemu, ‘Aha! Kĩhingo gĩa gũtoonya kwa ndũrĩrĩ nĩkiunange, na nĩ ngahingũrĩrwo mĩrango yarĩo; rĩu tondũ nĩ kwanangĩtwo-rĩ, nĩngũgaacĩra,’
³ nĩ ūndũ ūcio Mwachani Jehova oigĩte ūũ: Nĩngũgũkĩrĩra wee Turo, na nĩngarehe ndũrĩrĩ nyingĩ igũũkĩrĩre, ta ĩria rĩgũkĩria makũmbĩ marĩo na igũrũ.

* 26:2 Turo rĩarĩ itũũra inene rĩa gĩcĩgĩrĩa kĩa Foinike; Ezekieli aarathire ūhoro wa gũũkĩrĩra Turo gũkĩra mũnabii ūngĩ o wothe.

⁴ Nĩmakananga thingo cia Turo, na mamomore mĩthiringo yarĩo ĩrĩa mĩraihu na igũrũ; nĩngate kagoto karĩo na ndĩgũtue rwaro rwa ihiga itheri.

⁵ Kũu iria-inĩ gũgaatuĩka kũndũ gwa gũtambũrũkĩria nga cia gũtega thamaki, nĩgũkorwo ũhoru ũcio nĩ nĩ njarĩtie, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga. Narĩo itũra rĩu rĩgaatuĩka rĩa gũtahwo nĩ ndũrĩrĩ,

⁶ nakuo kũndũ kwarĩo kũria gũtũragwo kũu bũrũri-thĩinĩ nĩgũkaniinwo na rũhiũ rwa njora. Hĩndĩ ĩyo nĩmakamenya atĩ nĩ nĩ Jehova.

⁷ “Nĩgũkorwo Mwathani Jehova ekuuga ũũ: Kuuma mwena wa gathigathini nĩngarehe Nebukadinezaru, mũthamaki wa Babuloni, mũthamaki wa athamaki, okĩrĩre Turo arĩ na mbarathi, na ngaari cia ita, na ahaici a mbarathi, na mbũtũ nene ya ita.

⁸ Nĩakananga kũndũ gwaku gwa gũtũrwo kũu bũrũri-inĩ na rũhiũ rwa njora, na arute wĩra wa gũkũrigiicĩria, agũkĩrĩre, aakithie ihumbu nginya thingo-inĩ ciaku, na ambararie ngo ciake agũkĩrĩre.

⁹ Nĩakoonereria nditi ya mĩgogo amomore thingo ciaku, na amomore mĩthiringo yaku ĩrĩa mĩraihu na igũrũ na indo ciake cia mbaara.

¹⁰ Mbarathi ciake igaakorwo irĩ nyingĩ ũũ atĩ nĩngagũthika na rũkũngũ. Thingo ciaku nĩkainaina nĩ ũndũ wa inegene rĩa mbarathi cia mbaara, na makaari, na ngaari cia ita hĩndĩ ĩrĩa agaatoonyera ihingo-inĩ ciaku ta ũrĩa andũ matoonyaga itũra inene rĩrĩa thingo imomoretwo.

¹¹ Mahũngũ wa mbarathi ciake nĩmakaranga njĩra ciaku ciothe; nĩakooraga andũ aku na rũhiũ rwa njora, nacio itugĩ ciaku cia hinya nĩkaagũa thĩ.

¹² Nĩmagagũtaha ũtonga waku na magũtunye indo ciaku cia wonjoria; nĩmakamomora thingo ciaku na matharie nyũmba ciaku iria njega, na maikie mahiga maku, na mbaũ, o na kagoto iria-inĩ.

¹³ Nĩngakinyia inegene rĩa nyĩmbo ciaku mũthia, na mũgambo wa inanda ciaku cia mũgeeto ndũkaiguuo rĩngĩ.

¹⁴ Nĩngatũma ũtuĩke rwaro rwa ihiga itheri, na nĩngatuĩka handũ ha gũtambũrũkĩrio nga cia gũtega thamaki. Ndũgacooka gwakwo rĩngĩ, nĩ ũndũ nĩ Jehova nĩ nĩ njarĩtie ũhoru ũcio, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga.

¹⁵ “Mwathani Jehova ekwĩra Turo atĩrĩ: Mabũrũri marĩa marĩ ndwere-inĩ cia iria githĩ matikainaina nĩ mũrurumo wa kũgũa gwaku, hĩndĩ ĩrĩa arĩa magurarĩtio magacaaya, nayo njũragano yũraganwo thĩinĩ waku?

¹⁶ Nĩngĩ anene othe arĩa marĩ ndwere-inĩ cia iria nĩmakehera itĩ-inĩ ciao cia ũnene, na marute nguo ciao iria ndaaya, na marute nguo ciao iria ng’emie. Mahumbĩtwo kĩmako, magaikara thĩ makĩinainaga mahinda mothe, maguoyohetio nĩwe.

¹⁷ Hĩndĩ ĩyo nĩmakooerera icakaya rĩgũkonĩ, makwĩre atĩrĩ:

“Kaĩ ũrĩ mwanange-ĩ, o wee itũra rĩrĩ igweta,
o wee watũragwo nĩ andũ arĩa maathiiaga iria-inĩ-ĩ!

Wee nĩwe warĩ na ũhoti kũu iria-inĩ,

wee na atũri aku;

nĩwatũmaga arĩa othe maatũraga kuo

manyiitwo nĩ guoya.

¹⁸ Rĩu-rĩ, mabũrũri marĩa marĩ ndwere-inĩ cia iria

nĩmakainaina mũthenya wa kũgũa gwaku;

icigĩrĩa cia iria-inĩ

nĩkamakio nĩ kũmomoka gwaku.’

¹⁹ “Mwathani Jehova ekuuga atĩrĩ: Hĩndĩ ĩrĩa ngaatũma ũtuĩke itũra inene rĩtiganĩrio, ũhaane ta matũra manene marĩa matatũragwo, na hĩndĩ ĩrĩa ngaareka ũriku wa iria ũkũhumbĩre, naguo ũingĩ wa maĩ marĩo ũgũthike-rĩ,

²⁰ hĩndĩ ĩyo nĩguo ngaagũkĩrũkia hamwe na arĩa maikũrũkagio irima-inĩ harĩ andũ arĩa a tene. Nĩngatũma ũtũre mũhuro wa thĩ, ta kũndũ kũria gũtũrĩte gũkirĩte ihooru o kuuma tene, hamwe na arĩa maikũrũkagio irima-inĩ, nawe ndũgacooka kana ũikare gũkũ bũrũri-inĩ wa arĩa marĩ muoyo.

²¹ Nĩngatũma ũrĩkĩrĩre na kĩmako kĩnene, nawe ndũgacooka kuonwo rĩngĩ. ũgaacaragio na ndũgacooka kuoneka, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga.”

27

Gũcakaĩra Turo

¹ Kiugo kĩa Jehova nĩkĩanginyĩrĩre, ngĩrwo atĩrĩ,

² “Mũrũ wa mũndũ, cakaya nĩ ũndũ wa Turo.

³ Īra Turo, itūūra rīu rīrī itoonyero-inī rīa iria, rīu rīonjoranagia na andū a ndwere-inī nyingī cia iria atīrī, Mwathani Jehova ekuuga ūū:

“Ugaga atīrī, wee Turo,

“Nīi thakarīte ngarikia.”

⁴ Wathani waku warī o kūu iria gatagatī;

aaki aku nīo maatūmire ūthaka waku ūkinyanīre.

⁵ Maagūthondekeire mbaū ciaku ciothe

na mīkarakaba kuuma Seniru;*

nīmooire mītarakwa ya kuuma Lebanoni

nīguo magūthondekere mūtī wa kībebero.

⁶ Nayo mītī ya gūtwarithia marikabu

makīmīthondeka na mīgandi kuuma Bashani;

nacio mbaū cia mīthithinda cioimīte ndwere-inī cia iria rīa Kitimu,

magīgwakīra nacio marikabu thūinī, igemetio na mīguongo.

⁷ Taama mwega wa gatani ūria mūgemie wa kuuma būrūri wa Misiri

nīguo warī gītama giaku giā gūtware marikabu,

na noguo warī bendera yaku;

ciandarūa ciaku cia kūhumbīra igūrū na cio

ciarī cia rangi wa bururu na wa ndathi,

kuuma ndwere-inī cia iria mwena wa Elisha.†

⁸ Andū a Sidoni‡ na Arivadi nīo maatwarithagia marikabu ciaku;

nao andū aku arīa oogī, wee Turo, nīo maarutaga wīra marikabu-inī.

⁹ Mabundi arīa akūrū a Gebali

nīo maarutaga wīra wa gūthinga mīanya kūu marikabu-inī.

Marikabu ciothe cia iria-inī na atwarithia a cio

mookīte kūu nīguo mūthogorane nao indo ciaku.

¹⁰ “ ‘Andū a Perisia, na Ludu, na Putu

nīo maatungataga marī thigari mbūtū-inī ciaku cia ita.

Maacuuragia ngo na ngūbia ciao cia kīgera thingo-inī ciaku,

igakūrehagīra riiri.

¹¹ Andū a Arivadi na Heleki

nīo maarangagīra thingo ciaku mīena yothe;

nao andū a Gamadi

nīo maakoragwo marī mīthiringo-inī yaku ĩrīa mīraihi na igūrū.

Maacuuragia ngo ciao gūthiūrūrūkīria thingo ciaku;

magītūma ūthaka waku ūkinyanīre.

¹² “ ‘Andū a Tarishishi§ nīmarutithanirie wīra wa wonjoria nawe nī ūndū wa ūria warī na ūtonga mūnene wa indo; nīmakūūranagia indo ciaku cia wonjoria na betha, na kīgera, na mabati, na ngocorai.

¹³ “ ‘Ningī andū a Javani, na Tubali, na Mesheki nīmoonjorithanagia nawe; maakūūranagia indo ciaku na ngombo, na indo ciao cia gīcango.

¹⁴ “ ‘Andū a Bethi-Togarima nīmakūūranagia indo ciaku cia wonjoria na mbarathi cia wīra, na mbarathi cia ita, o na nīyūmbū ciao.

¹⁵ “ ‘Ningī andū a Dedani nīmoonjorithanagia nawe, na mabūrūri maingī ma ndwere-inī cia iria maarī agūrī a indo ciaku; maakūrīhaga na mīguongo na mībīngū.

¹⁶ “ ‘Ningī andū a Suriata nīmarutithanirie wīra wa wonjoria nawe tondū wa indo ciaku kūingīha; nīmakūūranirie indo ciaku cia wonjoria na tūhiga twa thumarati, na mataama ma rangi wa ndathi, na nguō iria ng’emie, na gatani ĩrīa njega, na maricani, o na tūhiga twa goro tūrīa tūtune.

¹⁷ “ ‘Juda na Isiraēli nīmoonjorithanagia nawe; magīkūūrania indo ciaku cia wonjoria na ngano ya kuuma Minitihu, na theremende, na ūūkī, na maguta, na ūbani.

¹⁸ “ ‘Ningī andū a Dameski,* tondū wa indo ciaku nyingī na ūtonga waku mūnene wa indo, nīmarutithanirie wīra wa kwonjorithia nawe wa wendīa wa ndibe ya kuuma Helibona, na guoya wa ng’ondū wa kuuma Zaharu.

* 27:5 Na norīo itūūra rīa Herimoni. † 27:7 Elisha rīarī itūūra inene mwena wa irathīro wa Kuporo. ‡ 27:8 Sidoni rīarī itūūra rīa gīcukīro kīa marikabu kilomita 40 mwena wa gathigathini wa Turo. § 27:12 Tarishishi rīarī itūūra rīarī ndwere-inī cia iria mwena wa gūthini wa Sipania (1Ath 10:22; Jon 1:3). * 27:18 Dameski rīarī itūūra inene rīa Suriata.

19 “ ‘Ningĩ andũ a Avedani, na Ajavani moimĩte Uzali nĩmagũraga indo ciaku cia wonjoria; nĩmakũũranagia indo ciaku cia wonjoria na igeria iria ndure, na mahuti marĩa manungi wega, o na mũtarathini.

20 “ ‘Ningĩ andũ a Dedani nĩo mwonjorithanagia nao matandĩko ma mbarathi.

21 “ ‘Ningĩ andũ a Arabia na anene othe a Kedari maarĩ agũri a indo ciaku; nĩmarutithanirie wĩra wa wonjoria nawe wa tũgondu, na ndũrĩme, na mbũri.

22 “ ‘Nao onjoria a kuuma Sheba na Rama nĩmoonjorithanagia nawe; nĩ ũndũ indo ciaku cia wonjoria maacikũũranagia na indo iria njega mũno cia mĩthemba yothe ya mahuti manungi wega, na tũhiga twa goro, na thahabu.

23 “ ‘Ningĩ andũ a Harani,[†] na Kane, na Edeni, marĩ hamwe na onjoria a Sheba, na Ashuri, na Kilimadi nĩmoonjorithanagia nawe.

24 Kũu ndũnyũ-inĩ yaku-rĩ, nĩmoonjorithanagia nawe nguo iria thaka, na itambaya cia bururu, na nguo iria ng’emie, na mĩgeka ya marangi maingĩ itumĩtwo na ndigi njogotho ikundikĩtwo ikanyiitio.

25 “ ‘Marikabu cia Tarishishi
nĩcio igũkuuagĩra indo ciaku cia wonjoria.

Ūiyũrĩrĩrio mĩrigo mĩritũ
o kũu iria gatagati.

26 Andũ aku arĩa matwarithagia marikabu
magũtwaraga maria-inĩ gatagati.

No rĩrĩ, rũhuho rwa mwena wa irathĩro
nĩrũgakuunanga ũtuĩkange icunjĩ
ũrĩ kũu iria gatagati.

27 Ūtonga waku, na indo ciaku cia wonjoria, na cia wendia,
na thigari ciaku cia iria-inĩ, na arĩa marutaga wĩra marikabu-inĩ,

na arĩa marutaga wĩra wa gũthinga,
na onjorithia aku, na thigari ciaku ciothe,
na mũndũ ũngĩ o wothe ũrĩ marikabu-inĩ,
nĩmagatoonyerera iria gatagati

mũthenya ũrĩa marikabu yaku ikoinĩkanga.

28 Mabũrũri marĩa mariganĩtie na iria nĩmagathingitha
hĩndĩ irĩa aruti wĩra aku a marikabu-inĩ magaakaya.

29 Arĩa othe mahutanagia na mũiko ya gũtwarithia marikabu
nĩmagatiganĩria marikabu ciao;

thigari cia iria-inĩ na arĩa othe marutaga wĩra marikabu-inĩ
makaarũgama hũgũrũrũ-inĩ cia iria.

30 Makaanĩrĩa, makũrĩrĩre marĩ na ruo;
makeitĩrĩria rũkũngũ mĩtwe, na megaragarie mũhu-inĩ.

31 Makenja mĩtwe yao nĩ ũndũ waku,
na mehumba nguo cia makũnia.

Nĩmagakũrĩria marĩ na ruo rwa ngoro,
na macakae nĩ kĩaha.

32 Na hĩndĩ iyo maragirĩka magĩgũcakayagĩra-rĩ,
nĩmakambĩrĩria macakaya magũkonĩ, makiugaga atĩrĩ:

“Nũũ ũrĩ wakirio ta Turo,
athiũrũrũkĩrio nĩ iria?”

33 Hĩndĩ irĩa indo ciaku cia wonjoria ciatwaragwo iria-inĩ-rĩ,
nĩwaiganithirie mabataro ma ndũrĩrĩ nyingĩ;

nĩ ũndũ wa ũtonga waku mũnene,
na ũngĩ wa indo ciaku cia wonjoria,
ũgĩtongia athamaki a thĩ.

34 Rĩu nĩwanangĩtwo nĩ iria
o kũu maa-inĩ marĩa mariku;

nĩũtoonyereire hamwe na indo ciaku cia wonjoria,
o na arĩa othe mũtwaranaga nao.

35 Arĩa othe matũũraga mabũrũri-inĩ marĩa marĩ ndwere-inĩ cia iria
nĩmamakĩte nĩ ũndũ waku;

athamaki ao mainainaga nĩ kũmaka,
na magathita ithũithi nĩ guoya.

[†] 27:23 Harani rĩarĩ itũũra inene rĩa Karikemishi, na rĩarĩ na ngumo ũhoru-inĩ wa wonjoria na ũhooi wa ngai ya mweri.

³⁶ Nao onjoria marĩ gatagatĩ ka ndũrĩrĩ nĩmarakũnyũrũria;
nĩũkinyĩte mũthia wa kũguoyohithania,
nawe ndũgacooka kuonwo rĩngĩ.' "

28

Ūrathi wa Gũũkĩrĩra Mũthamaki wa Turo

¹ Kiugo kĩa Jehova nĩkĩanginyĩrĩire, ngũrwo atĩrĩ:
² "Mũrũ wa mũndũ, ĩra mũnene wa Turo atĩrĩ, 'Mwathani Jehova oigĩte ũũ:
" 'Nĩ ũndũ ngoro yaku nĩyambararĩtie,
uugaga atĩrĩ, "Nĩ ndĩ ngai;
njikaragĩra gĩtĩ gĩa ũthamaki kĩa ngai
kũu ĩria gatagatĩ."
No wee ũrĩ mũndũ na ndũrĩ ngai,
o na watũka wĩciiragia atĩ ũrĩ mũũgĩ o ta ngai.
³ Wee-rĩ, ũkĩrĩ mũũgĩ gũkĩra Danieli?
Anga gũtirĩ hitho ũngĩhithwo?
⁴ Tondũ wa ũũgĩ waku na ũmenyo waku,
nĩwĩgĩrĩire na ũtonga,
na ũkehaĩra thahabu na betha
mĩthiithũ-inĩ yaku.
⁵ Tondũ wa ũmenyi waku mũnene wa wonjoria,
nĩwĩongereire ũtonga,
na nĩ tondũ wa ũtonga waku,
ngoro yaku nĩgĩite na mwĩtĩo.
⁶ " 'Nĩ ũndũ ũcio Mwathani Jehova ekuuga ũũ:
" 'Tondũ wĩciiragia ũrĩ mũũgĩ,
ũkohĩga o ta ngai-rĩ,
⁷ nĩngũkũrehithĩria andũ a kũngĩ magũũkĩrĩre,
nacio nĩ ndũrĩrĩ ĩria itarĩ tha o na hanini;
nĩgacomora hiũ ciacio cia njora ciũkĩrĩre ũthaka waku na ũũgĩ waku,
na itheecange riiri waku mũcangararu.
⁸ Nĩmagagũkũrũkia magũkinyie ĩrima-inĩ,
na nĩũgaakua gĩkuũ kĩa ũhinya kũu gatagatĩ ka ĩria.
⁹ Hĩndĩ ĩyo nĩũkoiga atĩ, "Nĩ ndĩ ngai,"
ũrĩ mbere ya acio magaaakũũraga?
Ūgaakorwo ũrĩ o mũndũ, no ti ngai,
ũrĩ moko-inĩ ma acio magaaakũũraga.
¹⁰ Ūgaakua gĩkuũ ta kĩa andũ arĩa mataruaga,
moko-inĩ ma andũ a kũngĩ.
Nĩ nĩ njugĩte ũguo, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga.' "

¹¹ Kiugo kĩa Jehova nĩkĩanginyĩrĩire, ngũrwo atĩrĩ:

¹² "Mũrũ wa mũndũ, ambĩrĩria macakaya makonĩ mũthamaki wa Turo, ũmwĩre atĩrĩ:
'Mwathani Jehova ekuuga ũũ:
" 'Wee warĩ kionereria kĩa ũkinyanĩru,
ũkaiyũrwo nĩ ũũgĩ, na ũgathakara o biũ.
¹³ Wee watũũrĩte Edeni,
mũgũnda wa Ngai;
wagemetio na kahiga gothe ka goro ta:
wakiki ĩrĩa ndune, na yakuti ĩrĩa ya rangi wa ngoikoni, na arimathi,
na thumarati ĩrĩa theru, na onigithi, na njathibi,
na yakuti ĩrĩa ya rangi wa bururu, na thumarati ĩrĩa nduru, na baregethu.
Magemio maku maathondeketwo na thahabu;
mũthenya ũrĩa wee wombirwo noguo maahaarĩrio.
¹⁴ Waitĩrĩrio maguta ũtũike ta kerubi mũgitanĩri,
na nĩkĩo ndaakwamũrĩre.
Wee warĩ kĩrĩma-igũrũ kĩrĩa gĩtheru kĩa Ngai;
waceeragĩra mahiga-inĩ ma mwaki.
¹⁵ Ndwarĩ na ũcuuke mũthĩire-inĩ yaku,
kuuma mũthenya ũrĩa wombirwo,
nginya rĩrĩa waganu wonekire thĩinĩ waku.

- 16 Tondū wa wonjoria waku kūingīha, nawe ūkīthia.
 Nī ūndū ūcio ngīkūrūtūrūra kuuma kīrīma-inī kia Ngai ūnyararīkīte,
 na wee kerubi, wee ūgitanaḡīra,
 ngīkūingata wehere mahiga-inī macio ma mwaki.
- 17 Ngoro yaku nīyanyitirwo nī mwītīio
 nī ūndū wa ūthaka waku,
 nawe ūḡithūkia ūḡī waku
 nī ūndū wa riiri waku.
 Nī ūndū ūcio ngīḡūikia thī;
 ndaagūtuire kīnyararo ūrī mbere ya athamaki.
- 18 Nī ūndū wa mehia maku maingī na wonjoria ūtarī wa ma,
 nūthaahītīe kūdū gwaku kūrīa-gūtheru.
 Nī ūndū ūcio ngītūma mwaki uume thīnī waku,
 nago ūḡikūniina,
 na ngīḡūtua mūhu hau thī,
 maitho-inī ma arīa meeroraḡīra.
- 19 Ndūrīrī ciothe iria ciakūūi,
 nīcigegetio nīwe;
 nīūkinīyīte mūthia wa kūguoyohithia,
 nawe ndūgacooka kuonwo rīngī.”

Ūrathi wa Gūūkīrīra Sidoni

- 20 Kiugo kia Jehova nīkīanginyīrīre, ngūrwo atīrī:
 21 “Mūrū wa mūdū, erekeria ūthiū waku Sidoni; rīrathīre ūhorō wa kūrīūkīrīra,
 22 ūrīre atīrī: ‘Mwathani Jehova ekuuga ūū:
 “‘Wee Sidoni, nīngūḡūūkīrīra,
 na nīngeḡīra na riiri thīnī waku.
 Nao nīmakamenya atī nī nī nī Jehova,
 hīndī irīa ngaarīrehere iherithia,
 na ndīonanie atī ndī mūtheru thīnī warīo.
- 23 Nīngarīrehithīria mūthiro,
 na ndūme thakame iherere nīra-inī ciarīo.
 Arīa oorage nīmakaagūa thīnī warīo,
 naruo rūhiū rwa njora rūrīūkīrīre mīena yothe.
 Hīndī iyo nīmakamenya atī nī nī nī Jehova.
 24 “‘Gūtīrī hīndī īngī andū a Isiraēli makaagīa na thū mariganītīe nacio, nīguo ituīke
 cong’ e ūrī ruo, na mīguwa mīūḡī. Hīndī iyo nīmakamenya atī nī nī nī Mwathani Jehova.
 25 “‘Mwathani Jehova ekuuga ūū: Hīndī irīa ngaacookanīrīria andū a Isiraēli moime
 ndūrīrī-inī kūrīa maahurunjirwo, hīndī iyo nīngonania maitho-inī ma ndūrīrī atī ndī
 mūtheru ndī thīnī wao. Hīndī iyo nīmagatūūra būrūrī wao kīūmbe ūrīa ndaaheire
 ndungata yakwa Jakubu.
 26 Magaatūūra kuo marī agitīre, na nīmagaka nyūmba, na mahaande mīḡūnda ya
 mīthabībū; nao magaatūūra marī agitīre rīria ngaarehe iherithia kūrī andū arīa othe
 mariganītīe nao arīa maamacambagia. Hīndī iyo nīmakamenya atī nī nī nī Jehova
 Ngai wao.’”

29

Ūrathi wa Gūūkīrīra Misiri

- 1 Na rīrī, mwaka-inī wa ikūmi, mweri wa ikūmi, mūthenya wa ikūmi na rīrī wa mweri
 wa ikūmi, kiugo kia Jehova nīkīanginyīrīre, ngūrwo atīrī:
 2 “Mūrū wa mūdū, erekeria ūthiū waku kūrī Firaūni mūthamaki wa Misiri,
 ūmūūkīrīre, na ūmūrathīre ūhorō wa kūmūūkīrīra na wa gūūkīrīra būrūrī wothe wa
 Misiri.
 3 Mwarīrie ūmwīre atīrī, ‘Mwathani Jehova ekuuga ūū:
 “‘Nīngūḡūūkīrīra, wee Firaūni mūthamaki wa Misiri,
 o wee nyamū īno nene ūkomete tūrūū-inī twaku.
 Ugaga atīrī, “Nīlī nī rūūī rwakwa;
 nī nī ndarūthondekire nī ūndū wakwa.”
- 4 No nīngagwīkīra ndwano thīa-inī ciaku,
 na ndūme thamaki cia tūrūūī twaku cīḡwatīrīre ngūcī-inī ciaku.
 Nīngakūguucia ngūrute tūrūūī-inī twaku,
 hamwe na thamaki ciothe iria cīḡwatīrīre ngūcī-inī ciaku.

⁵ Nīngagūtiga werū-inī,
wee, hamwe na thamaki ciothe cia tūrūū twaku.
Nīūkagūa kūu werū-inī,
na ndūkoererwo kana ūnganio.
Ngaakūneana ūtuīke irio
cia nyamū cia gīthaka, na nyoni cia rīera-inī.

⁶ Hīndī iyo arīa othe matūūruga būrūri wa Misiri nīmakamenya atī nī nī nī Jehova.

“Wee ūkoretwo ūrī mūthīgi wa kamūrangi wa gūtiira nyūmba ya Isiraeli.

⁷ Hīndī irīa maakūnyitire na moko mao-rī, nīwatūkangire, na ūgītārūnga ciande ciao; hīndī irīa meetiiranirie nawe-rī, nīwoinīkangire, nayo mīgongo yao ikīgonyoka.

⁸ “Nī ūndū ūcio Mwathani Jehova ekuuga ūū: Nīngakūrehithīria rūhiū rwa njora rūgūkīrīre na rūūrage andū aku na mahiū mao.

⁹ Misiri gūgaatuīka būrūri mūtiganīrie, ūgakira ihooru. Hīndī iyo nīmakamenya atī nī nī nī Jehova.

“Tondū wee woigire atīrī, “Rūū rwa Nili nī rwakwa; nī nī ndarūthondekire,”

¹⁰ nī ūndū ūcio nīngūgūkīrīra na nūkīrīre tūrūū twaku, na nīngatūma būrūri wa Misiri wanangīke na ūkire ihooru, kuuma Migidoli nginya Aswani, o na nginya mūhaka-inī wa Kushi.

¹¹ Gūtīrī ikinya rīa mūndū kana rīa nyamū rīgaatuīkanīria kuo; gūtīrī mūndū ūgaatūra kuo ihinda rīa mīaka mīrongo ina.*

¹² Nīngatūma būrūri wa Misiri ūkire ihooru gatagatī-inī ka mabūrūri marīa manangīku, na matūūra maguo manene matiganīrio mīaka mīrongo ina gatagatī ka matūūra manene marīa manangīku. Na nīngahurunjīra andū a Misiri ndūrīrī-inī, na ndīmaharaganīrie mabūrūri-inī.

¹³ “No rīrī, Mwathani Jehova oigīte atīrī: Mīaka mīrongo ina yathira-rī, nīngacookanīrīra andū a Misiri moime ndūrīrī-inī iria maahurunjīrwo.

¹⁴ Nao andū arīa maatahītwo a Misiri nīngamacookia būrūri wa Pathirosi, būrūri ūria wa maithe mao. Marī kūu magaatūka ūthamaki wīnyihītie.

¹⁵ Ūgaakorwo wīnyihītie gūkīra mothamaki mothe, na ndūgacooka rīngī gwītūgīria igūrū rīa ndūrīrī iria ingī. Nī nī ngaawagithia hinya ūū atī ndūrī hīndī ingī ūgaatha ndūrīrī.

¹⁶ Būrūri wa Misiri ndūgacooka gūtuīka mwīhoko wa andū a Isiraeli, no ūgaatūka kīrīrīkania kīa mehīa mao ma gūcaria ūteithio kuo. Hīndī iyo nīmakamenya atī nī nī nī Mwathani Jehova.’ ”

¹⁷ Mwaka-inī wa mīrongo īrī na mūgwanja, mūthenya wa mbere wa mweri wa mbere, kiugo kīa Jehova nīkīanginyīrīre, ngūrwo atīrī:

¹⁸ “Mūrū wa mūndū, Nebukadinezaru, mūthamaki wa Babuloni, nīatūmire mbūtū ciake cia ita ciūkīrīre Turo na ihūūra inene; o mūtwe nīwamunyīrwo njuīrī, na o kīande gīgicūnūrwo. No rīrī, we mwene o na ita rīake matiarīhirwo kindū nī ūndū wa mbaara iyo aarūithirie ya gūūkīrīra Turo.

¹⁹ Nī ūndū ūcio Mwathani Jehova ekuuga ūū: Nīngūneana būrūri wa Misiri harī Nebukadinezaru mūthamaki wa Babuloni, na nīagakuua ūtonga wakuo. Agaatunyana na atahe indo cia būrūri ūcio, itūike cia kūrīha mbūtū ciake cia ita.

²⁰ Nīndīmūheete būrūri wa Misiri ūtuīke kīheo gīa kīyo gīake, tondū we na mbūtū ciake cia ita meekire ūguo nī ūndū wakwa, ūguo nīguo Mwathani Jehova ekuuga.

²¹ “Mūthenya ūcio, nīngatūma nyūmba ya Isiraeli īmerie rūhīa, na ndumūre kanua gaku thīnī wao. Hīndī iyo nīmakamenya atī nī nī nī Jehova.”

30

Gūcakaīra Misiri

¹ Kiugo kīa Jehova nīkīanginyīrīre, ngūrwo atīrī

² “Mūrū wa mūndū, ratha ūhoro, uuge atīrī: ‘Mwathani Jehova ekuuga ūū:
“Gīrīkai, muuge atīrī,

“Kaī mūthenya ūcio ūrī na haaro-ī!”

³ Nīgūkorwo mūthenya ūcio nūkuhīrīrie,
mūthenya wa Jehova nūkuhīrīrie,
mūthenya ūrī na matu,

* 29:11 Ihinda rīa mīaka mīrongo ina rīmwe rīonanagia ihinda iraihu na iritū (4:6).

- mūthenya ūrī na mūthiro harī ndūrīrī.
 4 Rūhiū rwa njora nīrūgokīrīra būrūri wa Misiri,
 naruo ruo rwa ngoro rūkinyīrīre Kushi.
 Rīrīa arīa moragītwo makaagūa kūu būrūri wa Misiri,
 ūtonga wakuo nīūgakuuo,
 nayo mīthingi yakuo imomorwo.
 5 Andū a Kushi na Putu, na Ludu, na Arabia guothe, na Luba, na andū a būrūri wa
 kīrīkanīro, makooragwo na rūhiū rwa njora marī hamwe na andū a Misiri.
 6 “ ‘Jehova ekuuga ūū:
 “ ‘Arata a Misiri nīmakooragwo,
 naguo hinya wake ūrīa etīāga naguo nīūgaathira.
 Kuuma Migidoli o nginya Aswani,
 makooragīrwo kuo thīinī na rūhiū rwa njora,
 ūguo nīguo Mwathani Jehova ekuuga.
- 7 “ ‘Nīmagakira ihooru,
 marī gatagatī-inī ka mabūrūri marīa manangītwo, magakira ihooru,
 namo matūūra mao manene magaakorwo
 marī thīinī wa matūūra manene marīa manangīku.
 8 Hīndī ūyo nīmakamenya atī nī nī nī Jehova,
 rīrīa ngaacina būrūri wa Misiri na mwaki,
 nao arīa othe maamateithagia mahehenjwo.
 9 “ ‘Mūthenya ūcio-rī, nīngatūma andū moime harī nī marī na marikabu, mathīi
 makahahūre andū a Kushi, moime mwīcaaro-inī wao. Nīmakanyīitwo nī ruo rwa ngoro
 mūthenya ūcio būrūri wa Misiri ūkaaniinwo, nīgūkorwo ti-itherū nīūgakinya.
- 10 “ ‘Mwathani Jehova ekuuga ūū:
 “ ‘Nīnganiina kīrīndī kīa Misiri,
 hūthīrīte guoko kwa Nebukadinezaru, mūthamaki wa Babuloni.
 11 We na mbūtū ciake cia ita,
 o mbūtū icio ikīrītīe ndūrīrī iria ingī ciothe kwaga tha,
 nīcio ikaarehwo, iniine būrūri ūcio.
 Nīūgacomora hīū ciao cia njora, ciūkīrīre būrūri wa Misiri
 na ciyūrīe būrūri ūcio andū arīa moragītwo.
 12 Nīngatūma tūrūūi tuothe twa Rūūi rwa Nīli tūhwe,
 naguo būrūri ūcio ndīwenderie andū aaganu;
 ngaawananga na moko ma andū a kūngī,
 guo mwene, o hamwe na kīrīa gīothe kīrī kuo.
 Nīi Jehova nī nī njarītīe.
- 13 “ ‘Mwathani Jehova ekuuga ūū:
 “ ‘Nīngathūkangīa ngai cia mīhianano
 na niine mīhiano īrīa īrī Nofu.
 Gūtīgacooka kūgīa mūthamaki kūu būrūri wa Misiri,
 na nīngaiyūrīa būrūri ūcio wothe guoya.
 14 O nakuo Pathirosi nīngakwananga,
 na ngwatīe mwaki kūu Zoani,
 o na herithanie kūu Thebesi.
 15 O nakuo Pelusiumu nīngagūitīrīria mang’ūrī makwa,
 o kūu kīīgītīro kīa hinya kīa būrūri wa Misiri,
 na njeherie kīrīndī gīa kūu Thebesi.
 16 Nīngagwatīa mwaki kūu būrūri wa Misiri,
 nakuo Pelusiumu nīgūkeehūūrīthania nī ruo.
 Thebesi nīgūgatharīkīrwo.
 Nofu nīgūgakorwo na mīnyamaro ītegūtīgithīria.
 17 Aanake a Heliopoli* na a Bubasiti
 makooragwo na rūhiū rwa njora,
 nao andū a matūūra macio manene matahwo.
 18 Mūthenya nīūkagīa nduma† kūu Tehafunehasu

* 30:17 Heliopoli nī rīitwa rīa Kīyunani na rīgītaūrwo nī kuuga itūūra inene rīa ngai ya rīūa.
 † 30:18 Nduma
 rīngī yonanagia kūnūhwo, mwanangīko kana gīkuū.

rĩrĩa ngoinanga icooki rĩa Misiri;
kũu nĩkuo hinya wake ũcio etĩaga naguo ũgaathĩrĩa.
Nĩakahumbĩrwo nĩ matu,

namo matũũra make nĩmagatahwo.
19 Nĩ ũndũ ũcio nĩngaherithia bũrũri wa Misiri,
nao nĩmakamenya atĩ nĩ nĩ Jehova.' "

20 Mwaka-inĩ wa ikũmi na ũmwe, mũthenya wa mũgwanja wa mweri wa mbere,
kiugo kĩa Jehova nĩkĩanginyĩrĩre, ngũrwo atĩrĩ:

21 "Mũrũ wa mũndũ, nĩnyunite guoko kwa Firaũni, mũthamaki wa Misiri.
Gũtiohetwo na taama ũrĩ na ndawa nĩguo kũhone, kana gũkoohanio na mũtĩ nĩguo
kũgwate kũgĩe na hinya wa kuoya rũhiũ rwa njora.

22 Nĩ ũndũ ũcio, Mwathani Jehova ekuuga ũũ: Nĩ nĩngũũkĩrĩa Firaũni mũthamaki
wa bũrũri wa Misiri. Nĩngũmuuna moko meerĩ, kũrĩa kũgĩma na kũrĩa kuunĩku, na
ndũme rũhiũ rwa njora ruume guoko-inĩ gwake rũgwe thĩ.

23 Nĩngahurunja andũ a Misiri ndũrĩrĩ-inĩ, na ndĩmaharaganĩrie mabũrũri-inĩ.
24 Nĩngekĩra moko ma mũthamaki wa Babuloni hinya, na ndĩmũnengere rũhiũ
rwakwa rwa njora arũnyĩite na guoko, no nĩngoina moko ma Firaũni, nake acaaire
hau mbere yake, o ta mũndũ ũgurarĩtio nguraro ya gĩkuũ.

25 Nĩngekĩra moko ma mũthamaki wa Babuloni hinya, no moko ma Firaũni
nĩmakaaga hinya. Hĩndĩ ĩyo nĩmakamenya atĩ nĩ nĩ Jehova, rĩrĩa ngaanengera
mũthamaki wa Babuloni rũhiũ rwakwa rwa njora arũnyĩite na guoko, nake arũhiũrie
okĩrĩre bũrũri wa Misiri.

26 Nĩngahurunja andũ a Misiri ndũrĩrĩ-inĩ, na ndĩmaharaganĩrie mabũrũri-inĩ. Hĩndĩ
ĩyo nĩmakamenya atĩ nĩ nĩ Jehova."

31

Mũtarakwa wa Lebanoni

1 Na rĩrĩ, mwaka-inĩ wa ikũmi na ũmwe, mũthenya wa mbere wa mweri wa gatatũ,
kiugo kĩa Jehova nĩkĩanginyĩrĩre, ngũrwo atĩrĩ:

2 "Mũrũ wa mũndũ, arĩria Firaũni mũthamaki wa Misiri na kĩrĩndĩ gĩake, ũmeere
atĩrĩ:

" Nũũ ũngĩgerekano nawe ũhoru-inĩ ũkonĩ ũnene?

3 Cũrania ũhoru wa bũrũri wa Ashuri,
ũrĩa hĩndĩ ĩmwe warĩ mũtarakwa wa Lebanoni,
warĩ na hongea thaka, ciahumbĩrĩte mũtitũ ũcio;
waraihĩte na igũrũ,
gacũmbĩrĩ kaguo gakagĩa igũrũ rĩa mathangũ marĩa matumanu.

4 Wakũragio nĩ maaĩ,
ithima iria ndiku nĩciatũmaga ũraihe;
tũrũũ twa ithima icio twathereraga,
tũgathiũrũrũkĩria gĩtina kĩaguo mĩena yothe,
na tũgathereria maaĩ
mĩtĩ-inĩ yothe ya gĩthaka.

5 Nĩ ũndũ ũcio ũgĩkĩrĩrĩria kũraiha
gũkĩra mũtĩ yothe ya gĩthaka;
mathĩgĩ maguo makĩongerereka,
na hongea ciaguo ikĩraiha,
igĩtheerema nĩ ũndũ wa maaĩ kũingĩha.

6 Nyoni ciothe cia rĩera-inĩ
igĩaka itara mathĩgĩ-inĩ maguo,
nacio nyamũ ciothe cia gĩthaka
ciaciara gĩra rungu rwa hongea ciaguo;
ndũrĩrĩ ciothe iria nene
ciatũũraga kũruru-inĩ kĩaguo.

7 ũthaka wago warĩ mũkaru,
na mathĩgĩ maguo magatheerema,
nĩgũkorwo miri yaguo nĩyatoonyete thĩ tũri-inĩ
kũrĩa kwarĩ na maaĩ maingĩ.

8 Mĩtarakwa ĩria yarĩ mũgũnda wa Ngai
ndĩngĩagananire naguo,
kana mĩthengera

ĩnganane na mathĩgĩ maguo,
o na kana mĩraraciĩ
ĩgerekanio na honge ciaguo,
gũtiarĩ mũtĩ thĩĩnĩ wa mũgũnda wa Ngai
ũngĩaigananire naguo gũthakara.

⁹ Nĩ nĩ ndaũthakarĩtie
na honge nyingĩ,

o nginya mũtĩ yothe ya Edeni ĩrĩa yarĩ kũu mũgũnda wa Ngai
igĩtuĩka ya kũũguĩra ũiru.

¹⁰ “ Nĩ ũndũ ũcio Mwathani Jehova ekuuga ũũ: Kuona atĩ nĩwaraihĩte na igũrũ, na ũkaraihia mũthia waguo igũrũ rĩa mathangũ marĩa matumanu, na tondũ niwetĩagĩra kũraiha kwaguo-rĩ,

¹¹ nĩndaũneanire kũrĩ mwathi wa ndũrĩrĩ, nĩguo aũherithie kũringana na ũrĩa waganu waguo watariĩ. Nĩndaũteanirie,

¹² naruo rũrĩrĩ rũtarĩ tha o na hanini, rũgakĩria iria ingĩ gũthũka, rũkĩutema, rũkĩutiga wagũa. Mathĩgĩ maguo makĩgũa irĩma-igũrũ na mĩkuru-inĩ guothe; nacio honge ciaguo ikĩgũa ciunikangĩire kũu ituamba-inĩ ciothe cia bũrũri. Ndũrĩrĩ ciothe cia thĩ ikĩehera kũruru-inĩ kĩaguo, igĩtigana naguo.

¹³ Nyoni ciothe cia rĩera-inĩ igĩtũura mũtĩ-inĩ ũcio wagwĩte, nacio nyamũ ciothe cia gĩthaka igĩtũura kũu honge-inĩ ciaguo.

¹⁴ Nĩ ũndũ ũcio gũtirĩ mũtĩ ingĩ ĩrĩ kũu gũkuhĩ na maaĩ ĩgaacooka gwĩtĩa nĩ ũndũ wa kũraiha na igũrũ, ĩraihie mũthia yayo igũrũ rĩa mathangũ marĩa matumanu. Gũtirĩ mũtĩ ingĩ ĩnyũte maaĩ wega ũguo ĩkaaraiha ta guo; yothe yorotereirio gĩkuũ-inĩ, kũndũ kũriku thĩ, kũrĩa andũ arĩa makuuaga matũũrĩte, o arĩa maikũrũkaga irima.

¹⁵ “ Mwathani Jehova ekuuga ũũ: Mũthenya ũrĩa mũtĩ ũcio waikũrũkirio mbĩrĩra-inĩ, nĩndahingire ithima iria ciarĩ ndiku nĩ ũndũ wa kũũcaĩra; nĩndarũgamirie tũrũũ twaku, namo maaĩ maingĩ makuo makĩhingĩrĩrio. Nĩ ũndũ waguo ngĩhumba Lebanoni nduma, nayo mũtĩ yothe ya gĩthaka ikĩhooha.

¹⁶ Nĩndatũmire ndũrĩrĩ ciainainio nĩ mũrurumo waguo ũkĩgũa rĩrĩa ndaũikũrũkirie mbĩrĩra-inĩ hamwe na arĩa maikũrũkaga kũu irima. Hĩndĩ ĩyo mũtĩ yothe ya Edeni, o ĩrĩa mĩega mũno gũkĩra ĩrĩa ingĩ ya Lebanoni, mũtĩ yothe ĩrĩa yanyũithĩtio maaĩ wega, ikĩhoorerio ngoro ĩrĩ thĩ kũu kũriku.

¹⁷ Arĩa othe maatũũraga kũruru-inĩ kĩaguo, arĩa maarĩ ngwatanĩro naguo gatagatĩ-inĩ ka ndũrĩrĩ, o nao nĩmaikũrũkĩtio mbĩrĩra-inĩ hamwe naguo, mageturanĩra na arĩa maanooragwo na rũhiũ rwa njora.

¹⁸ “ Nĩ mũtĩ ũrĩkũ harĩ mũtĩ ya Edeni ũngĩgerekanio nawe ũhoroni-inĩ ũkonĩ riiri na ũnene? No rĩrĩ, o nawe nĩũgaikũrũkio hamwe na mũtĩ ya Edeni nginya kũu thĩ kũriku; ũgaakoma gatagatĩ ka andũ arĩa mataruaga, hamwe na arĩa mooragĩrwo na rũhiũ rwa njora.

“ ũcio nĩwe Firaũni na kĩrĩndĩ gĩake gĩothe, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga.’ ”

32

Gũcakaĩra Firaũni

¹ Mwaka-inĩ wa ikũmi na ĩrĩ, mũthenya wa mbere wa mweri wa ikũmi na ĩrĩ, kiugo kĩa Jehova nĩkiangĩnyĩrĩre, ngĩrwo atĩrĩ:

² “Mũrũ wa mũndũ, ambĩrĩria gũcakaĩra Firaũni, mũthamaki wa Misiri, ũmwĩre atĩrĩ:

“ Wee ũtarĩ ta mũrũũthi gatagatĩ-inĩ ka ndũrĩrĩ;

ũtarĩ o ta nyamũ nene ya iria-inĩ,

ũkĩhũura maaĩ kũu tũrũũ-inĩ twaku,

na ũkiunjugua maaĩ na makinya maku-rĩ,

ũgekĩra tũrũũ tũu ndooro.

³ “ Mwathani Jehova ekuuga ũũ:

“ Nĩngagũkĩria wabu wakwa,

ndĩ hamwe na kĩrĩndĩ kĩngĩ,

nakĩo nĩgĩgakũguucũrũria na wabu ũcio wakwa.

⁴ Nĩngagũkia kũu bũrũri-inĩ,

ngũnyugute werũ-inĩ ũtarĩ kindũ.

Nĩngatũma nyoni ciothe cia rĩera-inĩ ikũũmbĩrĩre,

nacio nyamũ ciothe cia gĩthaka ciĩhũũnĩrĩre nawe.

⁵ Nĩngaragania nyama ciaku irĩma igũrũ,

- namo matigari maku ndĩmaiyūrie mīkuru-inĩ.
 6 Nĩngaiyūria thĩ na thakame yaku iyo ĩratherera
 o ngĩnya irĩma-inĩ,
 nayo mīkuru ĩyūre nyama ciaku.
 7 Hĩndĩ irĩa ngaakūhuhūkia-rĩ, nĩngahumbĩra igūrũ,
 nacio njata ndicĩĩkire nduma;
 nĩngahumbĩra riũa na itu,
 naguo mweri wage gūcoka kūruta ũtheri waguo.
 8 Motheri mothe marĩa maaraga marĩ igūrũ
 nĩngatũma magũtuĩkire nduma;
 nĩngaiyūria bũrũri waku nduma,
 ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga.
 9 Nĩngathĩnia ngoro cia andũ aingĩ,
 rĩria ngaakūrehera wanangiku ũrĩ kũu gatagatĩ-inĩ ka ndũrĩrĩ,
 o kũu mabũrũri-inĩ marĩa ũtooĩ.
 10 Nĩngatũma ndũrĩrĩ nyingĩ imakio nĩwe,
 nao athamaki a cio mainaine nĩ ũndũ wa gwĩtigĩra nĩ ũndũ waku,
 rĩria ngaamahĩrĩria rũhiũ rwa njora.
 Mũthenya ũrĩa ũkaagũa,
 o mũndũ o mũndũ nĩakainaina
 ategũtigithĩria gwĩtigĩra nĩ ũndũ wa muoyo wake.
 11 “ Nĩgũkorwo Mwathani Jehova ekuuga atĩrĩ:
 “ Rũhiũ rwa njora rwa mũthamaki wa Babuloni
 nĩrũgagũũkĩrĩra.
 12 Nĩngatũma kĩrĩndĩ gĩaku kĩũragwo
 na hiũ cia njora cia andũ arĩa marĩ hinya,
 o acio a rũrĩrĩ rũtarĩ tha gũkĩra ndũrĩrĩ iria ingĩ ciothe.
 Nĩmakahehenja mwĩĩĩo wa bũrũri wa Misiri,
 nakĩo kĩrĩndĩ gĩakuo nĩgĩkang’auranio.
 13 Nĩnganiina mahiũ mao mothe
 marĩa marĩ ndwere-inĩ cia maaĩ maingĩ,
 marĩa matagacooka kunjugwo nĩ kũgũrũ kwa mũndũ,
 kana mekĩrwo ndooro nĩ mahũngũ ma mahiũ.
 14 Hĩndĩ iyo nĩngatũma maaĩ makuo mahoorere,
 na ndũme tũrũũ twakuo tũtherere ta maguta,
 ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga.
 15 Rĩria ngaatũma bũrũri wa Misiri ũkire ihooru,
 na njeherie kĩrĩa gĩothe kĩrĩ kũu bũrũri-inĩ,
 na hũũre arĩa othe matũũraga kuo-rĩ,
 hĩndĩ iyo nĩmakamenya atĩ nĩ nĩ nĩ Jehova.’
 16 “Macio nĩmo macakaya marĩa makaamũcakaĩra. O nao airĩtu a ndũrĩrĩ magaa-
 cakaya o ũguo; ũguo nĩguo magaacakaĩra bũrũri wa Misiri na kĩrĩndĩ gĩakuo, ũguo
 nĩguo Mwathani Jehova ekuuga.”

17 Mwaka-inĩ wa ikũmi na ĩrĩ, mũthenya wa ikũmi na ĩtano wa mweri ũcio, kiugo
 kĩa Jehova nĩkĩanginyĩrĩire, ngũrwo atĩrĩ:

18 “Mũrũ wa mũndũ, girĩka nĩ ũndũ wa kĩrĩndĩ kĩa bũrũri wa Misiri, na ũkĩharũrũkie
 kũu thĩ kũrĩku, hamwe na airĩtu a ndũrĩrĩ iria irĩ hinya, o hamwe na arĩa maikũrũkagio
 kũu irima-inĩ.

19 Moorie atĩrĩ: ‘Inyuĩ mũrĩ ende gũkĩra arĩa angĩ? Ikũrũkai mũgakomio hamwe na
 arĩa mataruĩte.’

20 Nao makaagũa hamwe na arĩa maanooragwo na rũhiũ rwa njora. Rũhiũ rwa njora
 nĩrũcomore; rekei akururio arĩ hamwe na kĩrĩndĩ gĩake gĩothe.

21 Kuuma kũu thĩnĩ wa mbĩrĩra, atongoria arĩa marĩ hinya nĩmakaaragia ũhoru
 ũkonĩ bũrũri wa Misiri na arĩa marĩ ngwatanĩro naguo, moige atĩrĩ, ‘Nĩmaikũrũkĩtio,
 na makometio hamwe na arĩa mataruĩte, o hamwe na arĩa maanooragwo na rũhiũ rwa
 njora.’

22 “Ashuri arĩ kũu hamwe na mbũtũ ciake ciothe cia ita; arigicĩurio nĩ mbĩrĩra cia arĩa
 ake othe maanooragwo, o acio othe moragĩtwo na rũhiũ rwa njora.

23 Mbĩrĩra ciao irĩ irima kũrĩa kũrĩku, nacio mbũtũ ciake cia ita igũite irigicĩurie
 mbĩrĩra yake. Arĩa othe maiyũrtie guoya thĩnĩ wa bũrũri wa arĩa marĩ muoyo
 nĩmoragĩtwo, makoogwo na rũhiũ rwa njora.

²⁴ “Elamu arī o kūu, na kīrīndī gīake gīothe kīrigiicīrie mbīrīra yake. Othe nīmoragītuo, makooraḡwo na rūhiū rwa njora. Arīa othe maiyūrītīe būrūri wa arīa marī muoyo guoya maaharūrūkirio thī kūrīa kūrīku matarī aruu. Maikaraga maconokete marī hamwe na arīa maharūrūkītio irima.

²⁵ Nīarīrwo ūrīrī gatagatī-inī ka arīa maanakua, kīrīndī gīake kīrigiicīrie mbīrīra yake. Acio othe ti aruu, na mooraḡirwo na rūhiū rwa njora. Tondū nīo maaguoyohithanagia būrūri wa arīa marī muoyo, maikaraga maconokete marī hamwe na arīa maharūrūkītio irima; magakomio hamwe na arīa maanooraḡwo.

²⁶ “Mesheki na Tubali marī kūu, nacio irīndī ciao ciothe irigiicīrie mbīrīra ciao. Acio othe matirūite, na mooraḡirwo na rūhiū rwa njora tondū nīmaiūrītīe būrūri wa arīa marī muoyo guoya.

²⁷ Githī matikomete hamwe na njamba iria ingī cia ita iria itaruīte iria ikuīte, iria cīaharūrūkirio mbīrīra-inī hamwe na matharaita ma cio, o icio hiū ciacio cia njora ciakomeirio mītwe yacio? Iherithia rīa mehīa mao rīacookereire mahīndī mao, o na akorwo kūguoyohithania kwa njamba icio cia ita nī kwaiūrīte būrūri wa arīa marī muoyo.

²⁸ “O nawe Firaūni-rī, nīūkoinangwo na ūkomio gatagatī-inī ka arīa mataruīte, o hamwe na arīa maanooraḡwo na rūhiū rwa njora.

²⁹ “Edomu arī kūu, hamwe na athamaki ake, na anene ake othe; o na maarī na hinya-rī, makometio hamwe na arīa maanooraḡwo na rūhiū rwa njora. Makomete hamwe na arīa mataruīte, o hamwe na arīa maharūrūkagio irima.

³⁰ “Anene othe a gathigathini, na andū othe a Sidoni marī kūu; maaharūrūkirio hamwe na arīa maanooraḡwo maconokete, o na kwarī na kūguoyohania kwarehetwo nī ūhoti wao. Makometio matarī aruu, marī hamwe na arīa maanooraḡwo na rūhiū rwa njora, na maikaraga maconokete marī hamwe na arīa maharūrūkagio irima.

³¹ “Firaūni, we hamwe na mbūtū yake yothe ya ita rīake, nīakameyonera, nake ahoorerio ngoro nī ūndū wa kīrīndī gīake gīothe kīrīa kīanooraḡwo na rūhiū rwa njora, ūguo nīguo Mwathani Jehova ekuuga.

³² O na gūtuika nī nī ndatūmire aiyūrīe guoya būrūri-inī wa arīa marī muoyo-rī, Firaūni hamwe na kīrīndī gīake gīothe nīmagakomio hamwe na arīa matarī aruu, hamwe na arīa maanooraḡwo na rūhiū rwa njora, ūguo nīguo Mwathani Jehova ekuuga.”

33

Ezekieli Mūrangīri

¹ Ningī kiugo kīa Jehova nīkīanginyīrīre, ngūrwo atūrī:

² “Mūrū wa mūdū, arīria andū anyu, ūmeere atūrī: ‘Hīndī irīa ngaarehithia rūhiū rwa njora rūūkīrīre būrūri, nao andū a būrūri ūcio methuurīre mūdū ūmwe wao mamūtue mūrangīri wao,

³ nake one rūhiū rwa njora rūgīuka gūūkīrīra būrūri ūcio, nake ahuhe karumbeta nīgeetha amenyithie andū mehūūge-rī,

⁴ hīndī iyo mūdū wothe ūrīa ūkaigua karumbeta kau no aage kwīhūga, naruo rūhiū rūu rwa njora rūūke rūmūūrage-rī, nīagacookererwo nī thakame yake mwene.

⁵ Kuona atī nīaiguire mūgambo wa karumbeta na akīaga kwīhūga-rī, nīagacookererwo nī thakame yake mwene. Korwo nīehūūgīre-rī, nīangīehonokirie we mwene.

⁶ No rīrī, mūrangīri ūcio angīona rūhiū rūu rwa njora rūgīuka, na aage kūhuha karumbeta nīgeetha andū mehūūge, naruo rūhiū rūu rwa njora rūūke rūūrage ūmwe wao, mūdū ūcio agaakua tondū wa wīhia wake, no nī-rī, nīngooria mūrangīri ūcio thakame ya mūdū ūcio.’

⁷ “Mūrū wa mūdū, nīngūtūite mūrangīri wa andū a nyūmba ya Isiraeli; nī ūndū ūcio, igua kiugo kīrīa ngwaria na ūmahe ūhoru kuuma harī nī atī mehūūge.

⁸ Hīndī irīa ndeera mūdū mwaganu atūrī, ‘Wee mūdū ūyū mwaganu, ti-itherū nīūgūkua,’ nawe wage kūmūrīngīrīria atigane na mīthīire iyo yake-rī, mūdū ūcio mwaganu nīagaakua tondū wa wīhia wake, no wee nīwe ngooria thakame yake.

⁹ No rīrī, ūngīra mūdū ūcio mwaganu ehūūge atigane na mīthīire iyo yake, nake aage gwīka ūguo-rī, nīagaakua nī ūndū wa wīhia wake, no wee nīūkahonokia muoyo waku.

¹⁰ “Mūrū wa mūdū, irā andū a nyūmba ya Isiraeli atūrī, ‘Inyuī mūrōiga atūrī: “Mahītia na mehīa maitū nīmatūrītūhīire, na ithuī tūkahwererekera nī ūndū wamo. Twakīhota atīa gūtūūra muoyo?”’

¹¹ Meere ūū, 'Mwathani Jehova ekuuga atīrī: Ti-itherū o ta ūrīa nīi ndūūruga muoyo-rī, ndikenagio nī gīkuū kīa andū arīa aaganu, no nī kaba magarūrūke matigane na mīthiire iyo yao, nīguo matūūre muoyo. Garūrūkai! Garūrūkai, mūtigane na mīthiire iyo yanyu mūru! Mūgūgīkua nīkī, inyuū andū a nyūmba ya Isiraeli?'

¹² 'Nī ūndū ūcio, wee mūrū wa mūdū, īra andū anyu atīrī, 'Ūthingu wa mūdū ūrīa mūthingu ndūkamūhonokia rīrīa akaaga gwathīka, naguo waganu wa mūdū ūrīa mwaganu-rī, ndūgatūma agwe rīrīa akaagarūrūka atigane naguo. Mūdū ūrīa mūthingu angīlīhia-rī, ndagetīkīrio atūūre muoyo nī ūndū wa ūthingu ūrīa ararī naguo.'

¹³ Ingīra mūdū ūrīa mūthingu atī ti-itherū nīegūtūūra muoyo, no hīndī iyo we mwene ehie ehokete ūthingu ūcio wake, gūtīrī gīko kīa ūthingu o na kīmwe kīa iria aneeka gīkaarīrikanwo; agaakua nī ūndū wa ūru ūcio ekīte.

¹⁴ Nīngī ingīra mūdū ūrīa mwaganu atīrī, 'Ti-itherū nīūgūkua,' nowe agarūrūke atigane na mehīa make, eke maūdū marīa marī ma kīhoo to na magīrīre,

¹⁵ angīcookia kīrīa ooete gīa kūrūgamīrīra thīrī, na acookie kīrīa aiyīte, na arūmagīrīre irīra cia watho wa kūrūmīrīwo iria iheanaga muoyo, na ndageke ūndū mūru-rī, ti-itherū nīagatūūra muoyo; ndagakua.

¹⁶ Gūtīrī rīhīa o na rīmwe ekīte rīgaacooka kūrīrikanwo nīguo orio. Nīekīte maūdū marīa marī ma kīhoo to na magīrīre; ti-itherū nīagatūūra muoyo.

¹⁷ "No andū anyu moigaga atīrī, 'Njīra ya Mwathani ti ya kīhoo to.' No nī njīra yao ītarī ya kīhoo to.

¹⁸ Mūdū mūthingu angītigana na ūthingu wake eeke maūdū mooru-rī, nīagaakua nī ūndū wamo.

¹⁹ Nake mūdū mwaganu angīgarūrūka atigane na waganu wake, eeke maūdū marīa marī ma kīhoo to na magīrīre-rī, nīagatūūra muoyo nī ūndū wa gwīka ūguo.

²⁰ No rīrī, inyuū andū a nyūmba ya Isiraeli, mugaga atīrī, 'Njīra ya Mwathani ti ya kīhoo to.' No rīrī, nīi ngaatūra o mūdū wanyu cīra kūrīngana na mīthiire yake we mwene."

Gūtaarīra gwa Kūgūa kwa Jerusalemu

²¹ Mwaka-inī wa ikūmi na īrī kuuma twathaamio, mūthenya wa ītano wa mweri wa ikūmi-rī, mūdū worīte kuuma Jerusalemu agīka kūrī nīi, akīnjīra atīrī, "Itūūra rīra inene nīrīgūwīte!"

²² Na rīrī, hwaī-wa-ira, mūdū ūcio ataanakinya, guoko kwa Jehova kwarī igūrū rīakwa, nake akīhingūra kanua gakwa, mūdū ūcio atanooka kūrī nīi rūciinī. Nī ūndū ūcio ngītumūrwo kanua, na ndiacookire gūkira.

²³ Nīngī kiugo kīa Jehova gīkinginyīra, ngīrwo atīrī:

²⁴ "Mūrū wa mūdū, andū acio matūūruga kūu kwanangīku būrūri-inī wa Isiraeli maroiga atīrī, 'Iburahīmu aarī o mūdū ūmwe, no nīegwatīre būrūri ūyū. No ithū tūrī aingī; ti-itherū būrūri ūyū nī ithu tūheetwo ūtūike igai rīitū.'

²⁵ Nī ūndū ūcio meere atīrī, 'Mwathani Jehova ekuuga ūū: Kuona atī inyuū mūrīaga nyama irī o na thakame, na mūkainamīrīra mīhianano yanyu, na mūgaitīthia thakame-rī, inyuū no mūkīgwatīre būrūri ūyū ūtūike wanyu?

²⁶ Inyuū mwīhokaga rūhīū rwanyu rwa njora, na mūgeeka maūdū marī magigi, na o mūdū wanyu agathaahīa mūtumia wa mūdū ūrīa ūngī. Inyuū no mūkīgwatīre būrūri ūyū ūtūike wanyu?'

²⁷ "Meere atīrī: 'Mwathani Jehova ekuuga ūū: Ti-itherū o ta ūrīa nīi ndūūruga muoyo, acio matigaire kūu kwanangīku makaaniinwo na rūhīū rwa njora, nao arīa marī mīgūnda-inī ngaamaneana kūrī nyamū cia gīthaka imatambuorange, nao arīa marī cīhītho-inī nūmu na ngurunga-inī makoorage nī mūthiro.

²⁸ Nīngatūma būrūri ūcio wanangīke ūkire ihooru, naguo hīnya ūrīa wītīagīra nūgaathira, na irīma icio cia Isiraeli nīgakīrio ihooru, kwage mūdū ūngītūikanīra kuo.

²⁹ Hīndī iyo nīmakamenya atī nī nī nī Jehova, rīrīa ngaananga būrūri ūcio ūkire ihooru, nī ūndū wa maūdū marīa mothe marī magigi maneeka.'

³⁰ "No wee mūrū wa mūdū-rī, andū anyu maraanīra ihooru waku marī thingo-inī, na mīrango-inī ya nyūmba, makeerana atīrī, 'Ūkaai mūigue ndūmīrīri irīa yūkīte kuuma kūrī Jehova.'

³¹ Andū akwa mokaga kūrī we, o ta ūrīa mamenyerete gwīka, na magaikara thī mbere yaku mathikīrīrie ciugo ciaku, no rīrī, matīkaga ūrīa ciugīte. Merutagīra na tūna twao, no ngoro ciao ikorokagīra uumīthio ūtarī wa kīhoo to.

³² Ti-itherū harī o-rī, wee ūtuikīte o ta mūdū ūrīa ūinaga nyīmbo cia wendo arī na mūgambo mwege, na akahūūra kīnanda wega, nīgūkorwo nīmaiguaga ciugo ciaku no matiikaga ūrīa ciugīte.

³³ “Hīndī ūrīa maūdū macio mothe makaahinga, na ti-itherū nīmakahinga, hīndī ūyo nīmakamenya atī thūinī wao nī kwarī na mūnabīl.”

34

Arīithi na Ng’ondū

¹ Kiugo kīa Jehova nīkīanginyīrīre, ngīrwo atīrī:

² “Mūrū wa mūdū, ratha ūhoro wa gūūkīrīra arīithi a Isiraeli; ratha ūhoro, ūmeere atīrī: ‘Mwathani Jehova ekuuga ūū: Kaī arīithi a Isiraeli, o acio merūithagia o ene, marī na haaro-ī! Gīthī arīithi ti a kūrīithagia rūūru?’

³ Inyuī mūrīaga ng’ondū iria noru, na mūkehumba nguo cia guoya wacio, na mūgathīnja iria njega, no mūtīrīithagia rūūru rūu.

⁴ Inyuī mūtīkīrīte iria hinyaru hinya, kana mūkahonia iria ndwaru, o na kana mūkooha iria ndiihie. Mūtīhūdūrīte iria itururīte, kana mūgacaria iria ciūrīte. Mūciathīte na hinya, o na mūtārī na tha.

⁵ Nī ūndū ūcio ciahurunjūkire tondū itiarī na mūrīithi, na rīrīa ciahurunjūkire īgītūika irio cia nyamū ciothe cia gīthaka.

⁶ Ng’ondū ciakwa ciorūūrīre kūu irīma-inī guothe o na tūrīma-igūrū. Ciahurunjirwo thī yothe, na gūtīrī mūdū worīrīrīe kūrīa irī, kana agīcicaria.

⁷ “Nī ūndū ūcio, inyuī arīithi-rī, iguai kiugo kīa Jehova:

⁸ Mwathani Jehova ekuuga atīrī: Ti-itherū o ta ūrīa nī ndūrāga muoyo, tondū rūūru rwakwa nī rwagīte mūrīithi, na nīrūtahītwo rūgatuīka irio cia nyamū ciothe cia gīthaka, na ningī tondū arīithi akwa matiigana gūcaria rūūru rwakwa, no nio ene meemenyereire handū ha kūmenyerera rūūru rwakwa-rī,

⁹ nī ūndū ūcio, inyuī arīithi, iguai kiugo kīa Jehova:

¹⁰ Mwathani Jehova ekuuga ūū: Nīngūūkīrīra arīithi acio, na nīo ngooria rūūru rwakwa. Nīngameheria matige kūrīithia rūūru rūu, nīguo arīithi acio matigacooke kūrīa ng’ondū. Nīngateithūra rūūru rwakwa kuuma tūnua-inī twao, nīguo rūtīgatuīke irio cia kūrīo nio.

¹¹ “Nīgūkorwo Mwathani Jehova ekuuga atīrī: Nī mwene, nī nī ngaacaria ng’ondū ciakwa ndīcīrīithagīe.

¹² O ta ūrīa mūrīithi amenyagīrīra rūūru rwake rūrīa rūhurunjūkīte rīrīa arī hamwe naruo-rī, ūguo nīguo o na nī ngaamenyagīrīra ng’ondū ciakwa. Nīngaciteithūra ndīcīrute kūrīa guothe ciahurunjirwo mūthenya ūrīa kwarī matu na nduma.

¹³ Nīngacīruta ndūrīrī-inī, na ndīcīcookanūrīre kuuma mabūrūrī-inī, na ndīcīrehe būrūrī ūrīa ūrī wacio kīūmbe. Nīngacīrīithagia kūu irīma-inī cia būrūrī wa Isiraeli, na tūmīkuru-inī, o na kūu būrūrī-inī ūcio kūrīa gūtūūragwo nī andū.

¹⁴ Nīngacīrīithagia kūrīa kūrī na ūrīithio mwege, na irīma-inī cia būrūrī wa Isiraeli nīkuo gūgaatuīka būrūrī wacio wa ūrīithio. Kūu nīkuo ikaarhaga, būrūrī ūrī ūrīithio mwege, na irīage ūrīithio-inī mūnoru, kūu irīma-inī cia būrūrī wa Isiraeli.

¹⁵ Mwathani Jehova ekuuga atīrī, Nī mwene nī nī ngerīithagīria ng’ondū ciakwa, na ndūme ciarahage kūu.

¹⁶ Nīngacaria iria ciūrīte, na njookie iria itururīte. Nīngooha iria ndiihie nacio iria hinyaru ndīcīkīre hinya, no iria noru na iria irī na hinya-rī, nīkūniina ngaacīniina. Nīngarīithagia rūūru rūu na kīhoote.

¹⁷ “Mwathani Jehova ekuuga ūū: “Ha ūhoro wanyu inyuī rūūru rwakwa-rī, nīngatuithania ciira gatagatī ka ng’ondū īmwe na irīa īngī, na gatagatī ka ndūrūme na thenge.

¹⁸ Anga ti ūndū mūiganu harī inyuī kūrīa kūu ūrīithio-inī ūcio mwege? Ningī no nginya mūrāngīrīre ūrīithio ūcio ūngī wanyu na makinya? Anga ti ūndū mūiganu harī inyuī kūnyua maaī makembu? No nginya mūcooke munjuge maaī macio mangī na makinya manyu?

¹⁹ No nginya rūūru rwakwa rūrīage kīrīa mūrāngīrīre, na rūnyuuage kīrīa munjūgīte na makinya manyu?”

²⁰ “Nī ūndū ūcio, Mwathani Jehova ekūmeera ūū: Atūrīrī, nī mwene nī nī ngaatuithania ciira gatagatī ka ng’ondū iria noru na iria hīnju.

²¹ Tondū mūcīthīnīkanagia na rwere, o na kīande, nacio ng’ondū iria itarī na hinya mūgacīthīndīka na hīa cianyu o nginya mūgacīngata,

²² nīngahonokia rūūru rwakwa, naruo rūtigaacooka gūtahwo rīngī. Nīngatuithania ciira gatagati ka ng'ondū īmwe na īria īngī.

²³ Nīngaciarahūrīra mūrīithi ūmwe, nake nī Daudi ndungata yakwa, na nīwe ūgaacirīithagia; agaacirīithagia na atūike mūrīithi wacio.

²⁴ Nīi Jehova nī nīi ngaatuika Ngai wacio, nake Daudi ndungata yakwa nīagatuika mūthamaki gatagati-ini ga cio. Nīi Jehova nī nīi njarithe ūhoro ūcio.

²⁵ “ Nīngathondeka kīrīkanīro gīa thayū nacio, nacio nyamū cia gīthaka ndicieherie kūu būrūri-ini ūcio, nīgeetha itūūre werū-ini na ikomage mītītū-ini irī na thayū.

²⁶ Nīngacirathima na ndaathime kūrīa gūthiūrūkīrie kīrīma giakwa. Nīngoiragia mbura hīndī ya kīmera yakinya; nīgūkaagīa mbura ya kīrathimo.

²⁷ Mītī ya mūgūnda nīngaciaraga maciaro mayo, nayo mīgūnda īgīe na magetha mayo; andū nao nīmagaikaraga na thayū thīnī wa būrūri wao. Nīmakamenya atī nīi nī nīi Jehova, rīrīa ngoinanga mītī ya macooki kuuma ngingo-ini ciao, na ndimateithūre kuuma moko-ini ma arīa maamatuire ngombo.

²⁸ Matigacooka gūtahwo nī ndūrīrī, kana kūrīo nī nyamū cia gīthaka. Magaatūūraga na thayū, na gūtīrī mūndū ūkaamamakagīa.

²⁹ Nīngamahe būrūri ūikaine nī ūndū wa kūgīa magetha, nao matigacooka kūhūūta marī kūu būrūri-ini ūcio kana maconorithio nī ndūrīrī icio.

³⁰ Nao nīmakamenya atī nīi, Jehova Ngai wao, ndī hamwe nao, na atī nīo andū akwa, o andū a nyūmba ya Isiraeli, ūguo nīguo Mwathani Jehova ekuuga.

³¹ Inyuī ng'ondū ciakwa, o inyuī ng'ondū cia rūūru rwakwa-rī, inyuī mūrī andū, na nīi ndī Ngai wanyu, ūguo nīguo Mwathani Jehova ekuuga. ”

35

Ūrathi wa Gūūkīrīra Edomu

¹ Nīngī kiugo kīa Jehova nīkīanginyīrīre, ngūrwo atīrī:

² “Mūrū wa mūndū, erekeria ūthiū waku Kīrīma gīa Seiru: kīrathīre ūhoro wa gūgūkīrīra,

³ ūkīre atīrī: ‘Mwathani Jehova ekuuga ūū: Wee Kīrīma gīa Seiru, nīngūgūkīrīra, na ngūtambūrūkīrie guoko gwakwa nginya ndūme wanangīke ūkire ihooru.

⁴ Nīngatūma matūūra maku manangwo nawe nīūgaakira ihooru. Hīndī īyo nīūkamenya atī nīi nī nīi Jehova.

⁵ “ Tondū wee-rī, kuuma o matukū ma tene nītūūrītīe muku na andū a Isiraeli na ūkīmaneana mooragwo na rūhīū rwa njora, rīrīa maarī na mūtino, o hīndī īria iherithia rīao rīehīrīre,

⁶ nī ūndū ūcio, Mwathani Jehova oigīte atīrī, ti-itherū o ta ūrīa nīi ndūūraga muoyo-rī, nīngakūneana ūitwo thakame, nayo nīngathingatana nawe. Kuona atī ndwamenire ūiti wa thakame-rī, ūiti wa thakame nīūgaathingatana nawe.

⁷ Nakīo Kīrīma gīa Seiru nīngatūma kīanangwo gīkire ihooru, na njūrage arīa othe mokaga kuo na makoimagara.

⁸ Nīngaiyūrīa irīma ciaku na arīa moragītwo; arīa moragītwo na rūhīū rwa njora makaagūa tūrīma-ini twaku, na ituamba-ini ciaku, o na mīkuru-ini yaku yothe.

⁹ Nīngatūma ūtūūre ūkīrīte ihooru nginya tene, namo matūūra maku matigatūūro. Hīndī īyo nīūkamenya atī nīi nī nīi Jehova.

¹⁰ “ Tondū uugīte atīrī, “Ndūrīrī ici cierī na mabūrūri maya nīgatuika ciitū, na tūciūgwatīre,” o na gwatūka atī nīi Jehova ndaarī kuo,

¹¹ nī ūndū ūcio, Mwathani Jehova oigīte atīrī, ti-itherū o ta ūrīa nīi ndūūraga muoyo-rī, nīngawīka maūndū ūkīrīte na marakara kuo na ūru waku, iria wonanīrie ūrī na rūmena harīo, na nīngatūma menyeke gatagati-ini kao hīndī īria ngaamūtūira ciira.

¹² Hīndī īyo nīūkamenya atī nīi Jehova nīnjigūite maūndū mothe ma kīnyararo marīa warītīe ma gūūkīrīra irīma cia būrūri wa Isiraeli. Woigire atīrī, “Nīcianangītwo na ikaneanwo kūrī ithū tūcitambuure.”

¹³ Nīmwerahire na mūkīaria maūndū ma kūnjūkīrīra mūtekwīgīrīrīra na nīi ngīgua maūndū macio.

¹⁴ Mwathani Jehova ekuuga ūū: Rīrīa thī yothe īgaakorwo īgīcanjamūka, nīngatūma ūkire ihooru.

¹⁵ Tondū nīwakenire rīrīa īgai rīa andū a nyūmba ya Isiraeli rīanangīrwo rīgīkīra ihooru-rī, ūguo noguo ngagwīka o nawe. Wee Kīrīma gīa Seiru, nīūgakīrio ihooru, wee mwene o na būrūri wa Edomu wothe. Hīndī īyo nīmakamenya atī nīi nī nīi Jehova. ”

36

Ūrathi Ūkonii Irīma cia Isiraeli

¹ “Atīriri, wee mūrū wa mündū, ratha ūhoro ūkonii irīma cia Isiraeli, ūciire atīri, ‘Inyuī irīma cia Isiraeli, iguai kiugo kīa Jehova.

² Mwathani Jehova ekuuga ū: Thū nīyaarie ūhoro waku, ikiuga atīri, “Aha! Kündū kūrīa gūtūūgīru gwa tene nīgūtūkīte gwitū gwa kwīgwatīra.”

³ Nī ūndū ūcio ratha ūhoro uuge atīri, ‘Mwathani Jehova ekuuga ū: Kuona atī nīmakwanangire na magīkūguīma na mīena yothe nīguo wīgwatīrwo nī ndūriri ocio ingī ūtūike kīndū kīmene na gīa gūcambio nī andū-rī,

⁴ nī ūndū ūcio inyuī irīma cia Isiraeli, iguai kiugo kīa Mwathani Jehova: Mwathani Jehova ekwīra irīma na tūrīma, na mīkuru na ituamba, na kündū kūrīa kwanangītwo gūgakira ihooru, na matūūra marīa mathaamītwo, na matūūra marīa matahītwo indo na makanyarwo nī ndūriri ocio ingī iria imūthiūrūrūkīrie atīri,

⁵ Mwathani Jehova ekuuga ū: Nīnjarītie ūhoro wa gūkūrīra ndūriri ocio ingī ndī na kīyo kīnene gīakanīte ta mwaki, na ngaaria ūhoro wa gūkūrīra būrūri wa Edomu wothe, nīgūkorwo nīmegwatīire būrūri wakwa ūtūike wao, makīngenagīrīra na marī na rūmena ngoro-inī ciao, nīguo matunyane ūrīthio wakuo.’

⁶ Nī ūndū ūcio ratha ūhoro ūkonii būrūri wa Isiraeli, na wīre irīma na tūrīma, na mīkuru na ituamba, atīri: ‘Mwathani Jehova ekuuga ū: Ngwarīa ndī na mang’ūrī marī na ūiru tondū nīnyararītwo nī ndūriri ocio.

⁷ Nī ūndū ūcio Mwathani Jehova ekuuga ū: Ndehīta njoete guoko na igūrū ndoiga atī ndūriri ocio imūthiūrūrūkīrie o nacio nīkanyarwo.

⁸ “No rīrī, inyuī irīma cia Isiraeli nīmūkaruta hongē, na mūciarīre andū akwa a Isiraeli maciaro,* nīgūkorwo marī hakuhī kūinūka.

⁹ Nīndīrarūmbūiya ūhoro wanyu na nīngūmūkinyīria wega wakwa; nīmūgacimbwo na mūhaandwo,

¹⁰ na nīngamūingīhīria andū, o acio a nyūmba ya Isiraeli yothe. Matūūra nīmagatūrwo, nakuo kūrīa kwanange nīgūgacookererio.

¹¹ Nīngamūingīhīria andū na mahīu, nao nīmagaciarana na maingīhe. Nīngatūma mūtūrwo nī andū ta ūria mwatūrītwo mbere, na ndūme mūgaacire gūkīra mbere. Hīndī ūyo nīmūkamenya atī nī nī nī Jehova.

¹² Nīngatūma andū, o acio andū akwa a Isiraeli magere igūrū rīaku. Nīmakamwīgwatīra, na inyuī nīmūgatuīka igai rīao; mūtīgacooka kūmatunya ciana ciao rīngī.

¹³ “Mwathani Jehova ekuuga ū: Tondū andū maramwīra atīri, “Inyuī mūniinūkagia andū, na mūgatunya rūriri rwanyu ciana ciaruo,”

¹⁴ nī ūndū ūcio mūtīgacooka kūniina andū, kana gūtūma rūriri rwanyu rwage ciana, ūguo nīguo Mwathani Jehova ekuuga.

¹⁵ Ndigacooka gūtūma mūigē kīnyūrūri kīa ndūriri, o na kana mūcooke kūnyararwo nī kīrīndī, kana ndūme rūriri rwanyu rūgwe, ūguo nīguo Mwathani Jehova ekuuga.”

¹⁶ Nīngī kiugo kīa Jehova nīkianginyīriire, ngūrwo atīri:

¹⁷ “Mūrū wa mündū, hīndī irīa andū a Isiraeli maatūrāga būrūri wao kūmbe-rī, nīmaūthaahīrie na mītugo yao na ciiko ciao. Mītugo yao yatarī ta thaahu wa mündū-wa-nja wa o mweri maitho-inī makwa.

¹⁸ Nī ūndū ūcio nīndamaitīriire mang’ūrī makwa, tondū nīmaitithīte thakame kūu būrūri ūcio na tondū nīmaūthaahīte na mīhianano yao.

¹⁹ Nīndamahurunjire ndūriri-inī, na makīharaganīrio mabūrūri-inī; ndaamatuīriire ciira kūrīngana na mītugo yao na ciiko ciao.

²⁰ Na kūrīa guothe maathīre ndūriri-inī nīmathaahīrie rītwa rīakwa itheru, nīgūkorwo kweragwo atīri igūrū rīao, ‘Aya nī andū a Jehova, no no ngīnya maangīherire būrūri wake.’

²¹ Nīndarūmbūyagia ūhoro wa rītwa rīakwa itheru, rīria rīathaahīrio nī nyūmba ya Isiraeli ndūriri-inī kūrīa maathīte.

²² “Nī ūndū ūcio irā andū a nyūmba ya Isiraeli atīri, ‘Mwathani Jehova ekuuga ū: Ndigwīka maūdū macio nī ūndū wanyu, inyuī andū a nyūmba ya Isiraeli, no ngūmeeka nī ūndū wa rītwa rīakwa itheru, rīria mūthaahīte ndūriri-inī kūrīa mūthīte.

²³ Nīngonania ūtheru wa rītwa rīakwa inene, rīria rīthaahītio ndūriri-inī ocio, rītwa rīu inyuī mūthaahīte gatagatī-inī ga cio. Hīndī ūyo ndūriri ocio nīkamenya atī nī nī

* 36:8 Ūyū warī ūndū wa kuonania maciaro maingī (17:8, 23), o hamwe na ūtugi wa Ngai.

nii Jehova, hĩndĩ irĩa ngeyonia atĩ ndĩ mũtheru maitho-inĩ mao kũhĩtũkĩra harĩ inyuĩ, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga.

²⁴ “Nĩgũkorwo nĩngamũruta ndũrĩrĩ-inĩ icio; nĩngamũcookanĩrĩria kuuma mabũrũri macio mothe, na ndĩmũcookie bũrũri wanyu kũmbe.

²⁵ Nĩngamũminjainjĩria maaĩ matheru, na inyuĩ nĩmũgathera; nĩ nĩ ngaamũtheria mũthirwo nĩ thaahu wanyu wothe, na ndĩmũtherie kuuma kũrĩ mĩhiano yanyu yothe.

²⁶ Nĩngamũhe ngoro njerũ, na njĩkĩre roho mwerũ thĩĩnĩ wanyu; nĩngamwehereria ngoro yanyu ya ihiga, ndĩmũhe ngoro ya nyama.

²⁷ Na nĩngekĩra Roho wakwa thĩĩnĩ wanyu, na ndũme mũrũmagĩrĩre watho wakwa wa kũrũmĩrũro, na mũmenyagĩrĩre kũrũmia mawatho makwa.

²⁸ Mũgaatũũra thĩĩnĩ wa bũrũri ũrĩa ndaaheire maithe manyu ma tene; nĩmũgatuika andũ akwa, na nĩ ndũike Ngai wanyu.

²⁹ Nĩngamũhonokia kuuma thaahu-inĩ wanyu wothe. Nĩngoiga kũgĩe ngano, na ndũme iĩngĩhe, na ndikamũrehithĩria ng'aragu.

³⁰ Nĩngaingĩhia maciaro ma mĩtĩ na maciaro ma mũgũnda, nĩgeetha mũtikanacooke kũnyararwo mũrĩ thĩĩnĩ wa ndũrĩrĩ tondũ wa ng'aragu.

³¹ Hĩndĩ iyo nĩmũkaririkana mĩthĩire yanyu mũũru na ciiko cia waganu, na nĩmũgethũũra inyuĩ ene nĩ ũndũ wa mehia manyu na mũtugo yanyu irĩ magigi.

³² Nĩngwenda mũmenye atĩ ndireeka ũndũ ũyũ nĩ ũndũ wanyu, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga. Iguai thoni, na mũnyararithio nĩ ũndũ wa mũtugo yanyu, inyuĩ andũ a nyũmba ya Isiraeli!

³³ “Mwathani Jehova ekuuga ũũ: Mũthenya ũrĩa ngaamũtheria mũthirwo nĩ mehia manyu mothe-rĩ, nĩngatũma matũũra manyu macooke gũtũũrwo, na kũrĩa kwanangĩku nĩgũgacookererio.

³⁴ Bũrũri ũrĩa ũkirĩte ihooru nĩũkarĩmwo handũ ha gũikaraga ũkirĩte ihooru maitho-inĩ ma arĩa othe mahĩtũkagĩra kuo.

³⁵ Nao nĩmakoiga atĩrĩ, “Bũrũri ũyũ watũũrĩte ũrĩ mũteanĩrie rĩu ũtuĩkĩte o ta mũgũnda wa Eden; matũũra manene marĩa maanangĩtwo, na magakirio ihooru, na makaniinwo-rĩ, rĩu nĩmairigĩre na magatũũrwo.”

³⁶ Hĩndĩ iyo ndũrĩrĩ iria imũthiũrũrũkĩrie, iria igaatigara, nĩkamenya atĩ nĩ Jehova nĩ nĩ njookereirie kũrĩa kwanangĩtwo, na ngahaanda rĩngĩ kũrĩa gwakĩrĩtio ihooru. Nĩ Jehova nĩ nĩ njarĩtie, na nĩ nĩ ngeeka ũguo.’

³⁷ “Mwathani Jehova ekuuga ũũ: O rĩngĩ nĩngetikĩra kũigua ithaithana rĩa andũ a nyũmba ya Isiraeli na ndĩmekĩre ũũ: Nĩngatũma andũ ao maingĩhe o ta rũũru rwa ng'õndu,

³⁸ maingĩhe o ta ndũũru cia kũrutwo magongona kũu Jerusalemu hĩndĩ ya ciathĩ iria nyamũre. ũguo nĩguo matũũra macio manene manangĩtwo makaiyũrio ndũũru cia andũ. Hĩndĩ iyo nĩmakamenya atĩ nĩ nĩ nĩ Jehova.”

37

Gĩtuamba kĩa Mahĩndĩ Momũ

¹ Na rĩrĩ, guoko kwa Jehova nĩ kwagũire igũrũ riakwa, ngĩoywo nĩ Roho wa Jehova akĩndwara handũ gĩtuamba-inĩ gatagatĩ, nakĩo kĩaĩyũrĩte mahĩndĩ.

² Nake akĩdongoria akĩnjeeria kũu maarĩ, na ngĩona mahĩndĩ maingĩ mũno maaraganĩte kũu gĩtuamba-inĩ kũu, na mahĩndĩ macio maarĩ momũ mũno.

³ Nake akĩnjũũria atĩrĩ, “Mũrũ wa mũndũ, mahĩndĩ maya-rĩ, no macooke muoyo?”

Na nĩ ngĩmũcookeria atĩrĩ, “Mwathani Jehova, wee nowe wiki ũũĩ.”

⁴ Nĩngĩ agĩcooka akĩnjũũria atĩrĩ, “Rathĩra mahĩndĩ maya ũhoro, ũmeere atĩrĩ, ‘Mahĩndĩ maya momũ, iguai kiugo kĩa Jehova!’

⁵ Mwathani Jehova ekwĩra mahĩndĩ maya ũũ: Nĩngũtũma mũgĩe na mĩhũmũ, na inyuĩ nĩmũgũcooka muoyo.

⁶ Nĩngũmwĩkĩra mĩkiha, na ndũme mũgĩe na nyama na ndĩmũhumbĩre na gĩkonde; nĩngũmwĩkĩra mĩhũmũ, na nĩmũgũcooka muoyo. Hĩndĩ iyo nĩmũkamenya atĩ nĩ nĩ nĩ Jehova.’ ”

⁷ Nĩ ũndũ ũcio ngĩratha ũhoro o ta ũrĩa ndaathĩtwo. Na rĩrĩa ndaarathaga, hakĩgĩa na inegene, mũgambo wa gũkaragacana, namo mahĩndĩ macio magĩcookanĩrĩra, o ihĩndĩ rigĩcookerera ihĩndĩ rĩria riagĩrĩre.

⁸ Na nĩ ngĩcũthĩrĩria, ngĩona maagĩa mĩkiha na nyama, nakĩo gĩkonde gĩkĩmahumbĩra, no matiarĩ na mĩhũmũ.

⁹ Nĩngĩ akĩnjũũria atĩrĩ, “Rathĩra mĩhũmũ ũhoro; mũrũ wa mũndũ, mĩrathĩre ũhoro ũmĩre atĩrĩ, ‘Mwathani Jehova ekuuga ũũ: ũkai inyuĩ mĩhũmũ ya muoyo muumĩte

mīena ina irīa yumaga rūhuho, na mwīkīre mīhūmū thīinī wa aya moragītwo, nīguo macooke muoyo.’”

¹⁰ Nī ūndū ūcio ngīratha ūhorō o ta ūrīa aanjathīte, nayo mīhūmū ikīmatoonya; nao makīgīa muoyo, makīrūgāmīa na magūrū mao, nao magīkorwo marī mbūtū nene ya ita.

¹¹ Nake akīnjīra atīrī, “Mūrū wa mūdū, mahīndī maya nīmo andū a nyūmba yothe ya Isiraeli. Moigaga atīrī, ‘Mahīndī maitū nīmomū, naguo mwīhoko witū nīmūthiru; na ithūi nītūeheretio.’

¹² Nī ūndū ūcio, marathīre ūhorō, ūmeere atīrī, ‘Mwathani Jehova ekuuga ū: Inyuū andū akwa, nīngūhingūra mbīrīra cianyu ndīmwambatie muume kū; nīngūmūcookia būrūri ūcio wa Isiraeli.

¹³ Hīndī iyo nīmūkamenya atī nī nī nī Jehova, rīria ngaahingūra mbīrīra cianyu ndīmwambatie muume kuo, inyuū andū aya akwa.

¹⁴ Nīngamwīkīra Roho wakwa, na inyuū nīmūgatūūra muoyo, na nīngamūtware būrūri ūrīa ūrī wanyu kīumbe mūgatūūre kuo. Hīndī iyo nīmūkamenya atī nī Jehova nī nī njarītie, na nī nī njikīte ūguo, ūguo nīguo Jehova ekuuga.’”

Rūrūrī Rūmwe Rungu rwa Mūthamaki Ūmwe

¹⁵ Kiugo kīa Jehova nīkīanginyīrīre, ngūrwo atīrī:

¹⁶ “Mūrū wa mūdū, oya gathanju ka mūtī wandīke igūrū rīako atīrī, ‘Gaka nī ka Juda na andū a Isiraeli arīa makuruhanīte nake.’ Nīngī woe gathanju kangī ka mūtī wandīke igūrū rīako atīrī, ‘Gathanju ka Efiraimu, karīa ka Jusufu na andū othe a nyūmba ya Isiraeli arīa makuruhanīte nake.’

¹⁷ Tūnyīitithanie tūtūike rūthanju rūmwe nīguo tūtūike rūthanju rūmwe guoko-inī gwaku.

¹⁸ “Rīrīa andū anyu magaakūuria atīrī, ‘Kaī ūtangītware gītūmi kīa maūdū maya ūreka?’

¹⁹ ūkaamacookeria, ūmeere atīrī, ‘Mwathani Jehova ekuuga ū: Nīnguoya gathanju kau ka Jusufu na mīhīrīga ya Isiraeli iyo ikuruhanīte nake, o kau karī guoko-inī kwa Efiraimu, ndīkoohanīe hamwe na gathanju ka Juda, tūtūike rūthanju rūmwe, natuo tūtūike rūthanju rūmwe guoko-inī gwakwa.’

²⁰ Nyīita tūthanju tū wandīkīte maitho-inī mao,

²¹ ūmeere atīrī, ‘Mwathani Jehova ekuuga ū: Nīngaruta andū a Isiraeli kuuma ndūrūrī-inī kūrīa maathīte. Nīngamacookanīrīria ndīmarute kūrīa guothe marī, na ndīmacookie būrūri wao kīumbe.

²² Nīngamatua rūrūrī rūmwe marī kū būrūri ūcio, o kū irīma-igūrū cia Isiraeli. Gūkaagīa mūthamaki ūmwe igūrū rīao othe, na matīgacooka rīngī gūtūika ndūrūrī igīrī, kana magayūkanio matūike mothamaki meerī.

²³ Matīgethaahīa rīngī na mīhīanano yao, kana mīhīano mīūru, kana waganu wao o wothe, nīgūkorwo nīngamahonokia matīge gūcoka na thuutha nī ūndū wa mehīa mao, na nīngamatherīa. Magaatuīka andū akwa, na nī nduīke Ngai wao.

²⁴ “‘Daudī ndungata yakwa nīwe ūgaatuīka mūthamaki wao, nao othe magīe na mūrīthī ūmwe. Nīmakarūmīrīra mawatho makwa na mamenyerere watho wakwa wa kūrūmīrwo.

²⁵ Magaātūūra būrūri ūcio ndaaheire ndungata yakwa Jakubu, būrūri ūrīa maithe manyu maatūūraga. O ene, hamwe na ciana ciao, o na ciana cia ciana ciao, magaātūūra kuo ngīnya tene, nake Daudī ndungata yakwa atuīke mūnene wao ngīnya tene.

²⁶ Nīngarūkanīra kīrīkanīro gīa thayū nao; nakīo gīgaatuīka kīrīkanīro gīa gūtūūra ngīnya tene. Nīngamahaanda na ndūme maingīhe, na nīngahaanda handū-hakwa-harīa-haamūre gatagatī-inī kao ngīnya tene.

²⁷ Nīngī gīikaro gīakwa gīgaātūūra hamwe nao; nīngatuīka Ngai wao, nao matūike andū akwa.

²⁸ Hīndī iyo ndūrūrī nīkamenya atī nī Jehova nī nī nduuaga andū a Isiraeli atheru, hīndī irīa handū-hakwa-harīa-haamūre hagaātūūra hamwe nao ngīnya tene.’”

38

Ūrathi wa Gūūkīrīra Gogu

¹ Na rīrī, kiugo kīa Jehova nīkīanginyīrīre, ngūrwo atīrī:

² “Mūrū wa mūdū, erekerīa ūthīū waku harī Gogu wa kū būrūri wa Magogu, ūcio mūnene wa anene a Meshēki na Tubalī; mūrathīre ūhorō wa kūmūūkīrīra,

³ ūmwīre atīrī: ‘Mwathani Jehova ekuuga ū: Nīngūgūūkīrīra, wee Gogu, mūnene wa anene a Meshēki na Tubalī.

⁴ Nīngakūhūgūra, ngwīkīre ndwano thā-inī ciaku, na ngūrute na nja hamwe na mbūtū ciaku ciothe cia ita: nīcio mbarathi ciaku, na andū aku arīa mathiiga mahaicīte mbarathi meeohete indo cia mbaara, na kīrīndī kīnene kīrī na ngo iria nene na iria nini, othe makīhiūragia hiū ciao cia njora.

⁵ Nao andū a Perisia, na Kushi, na Putu magaaorwo hamwe nao, othe manyiitite ngo na magekīra ngūbia cia kīgera,

⁶ o na Gomeri na thigari ciaku ciothe, o na andū a Bethi Togarima moimīte kūraya mwena wa gathigathini marī na mbūtū cia ita ciakuo ciothe, o ndūrīrī icio nyingī irī hamwe nawe.

⁷ “Wīthagathage; wīhaarīrie, wee mwene hamwe na kīrīndī kīrīa gīothe gīgūthiūrūrūkīrie, nawe ūgīathe.

⁸ Thuutha wa matukū maingī, nīmūgetwo mūthiī ita-inī. Mīaka-inī ya thuutha nīmūgatharīkīra būrūri ūgaakorwo ūhonoketio kuuma mbaara-inī, ūrīa andū aguo maacookanīrīrio kuuma ndūrīrī-inī nyingī magītwarwo irīma-inī icio cia būrūri wa Isiraeli, kūrīa gūtūūrīte gūkīrīte ihooru. Acio marūtītwo ndūrīrī-inī icio, na rīu acio othe maikaraga na thayū.

⁹ Wee hamwe na mbūtū ciaku ciothe cia ita na ndūrīrī icio nyingī mūrī nacio nīmūkambata, mūmaguthūkīre ta kīhuhūkano; mūgaatuīka ta itu rīhumbīrīte būrūri.

¹⁰ “Mwathani Jehova ekuuga ū: Mūthenya ūcio wee nīūka gīa na meciiria, nawe nīūgathugunda ūndū mūūru.

¹¹ Nawe nīūkoiga atīrī, “Nīngūtharīkīra būrūri ūrīa wa matūūra matarī mairīgīre; nīngūhithūkīra andū marī na thayū na matarekūa ūndū, arīa othe maikaraga matūūra matarī mairīgīre, na matarī ihingo na mīgīko.

¹² Nīngūtaha, na ndunyane, o na njūkīrīre matūūra marīa maanangītwo na magacooka gūtūūrwo, na njūkīrīre andū arīa marī kuo arīa monganītio kuuma ndūrīrī-inī, andū marī na ūtonga wa mahiū, na wa indo, nao matūūrīte gatagatī ka būrūri ūcio.”

¹³ Andū a Sheba, na a Dedani, na onjorithia a Tarishishi na matūūra mothe makuo magaa kūrīa atīrī, “Ūūkīte gūtaha indo? Ūnganītīe kīrīndī gīaku mūūke mūtunyane indo, na mūkuue betha na thahabu, na mūkuue mahiū na indo, o na mūtahe indo nyingī mūno?”

¹⁴ “Nī ūndū ūcio, mūrū wa mūndū, ratha ūhoru wīre Gogu atīrī: ‘Mwathani Jehova ekuuga ū: Ihinda rīu, rīrīa andū akwa Isiraeli magaaorwo maikarīte marī na thayūrī, gīthī o nawe ndūkārīmenya?’

¹⁵ Nīūkoima gwaku kūndū kūrāya, o kūu mwena wa gathigathini, wee mūrī hamwe na ndūrīrī nyingī, othe mahaicīte mbarathi, marī kīrīndī kīngī, mbūtū ya ita irī hinya.

¹⁶ Nīūgathīī na mbere na gūūkīrīra andū akwa a Isiraeli ūtarī ta itu rīhumbīrīte būrūri. Matukū-inī marīa magocooka, wee Gogu-rī, nīngagūtwarā ūgookīrīre būrūri wakwa, nīguo ndūrīrī ikaamenya rīrīa ngeyonia kūhītūkīra harīwe atī ndī mūtheru maitho-inī mao.

¹⁷ “Mwathani Jehova ekuuga ū: Gīthī wee tiwe ndaarīre ūhoru waku matukū-inī na mbere, ngīaria na anabīi a Isiraeli, o acio ndungata ciakwa? Ihinda-inī rīu nīmarathire ūhoru mīaka mīngī, makiuga atī nīngagūtwarā ūkamookīrīre.

¹⁸ Ū ū nīguo gūkaahaana ihinda-inī rīu: Rīrīa Gogu agaatharīkīra būrūri wa Isiraeli, marakara makwa mahiū nīmakarahūrwo, ūguo nīguo Mwathani Jehova ekuuga.

¹⁹ Nguuga ndī na kīyo kīnene na mang’ūrī mahiū ta mwaki atī ihinda rīu nīgūka gīa gīthingithia kīnene kūu būrūri-inī wa Isiraeli.

²⁰ Thamaki cia iria-inī, na nyoni cia rīera-inī, na nyamū cia gīthaka, na kanyamū o gothe karīa gathīagīra thī, o na andū othe arīa marī gūkū thī nīmakainaina maanyona. Irīma nīkang’aurānio, na hurūrūka nīkaragana, o na rūthingo o ruothe nīrūkamomoka.

²¹ Nīngarehithia rūhiū rwa njora rūūkīrīre Gogu kūu irīma-inī ciakwa ciothe, ūguo nīguo Mwathani Jehova ekuuga. Naruo rūhiū rwa njora rwa o mūndū nīrūgookīrīra mūrū wa ithe.

²² Nīngatuīra Gogu ciira, ndīmūrehere mūthiro na ūiti wa thakame; nīngoiria mbura nene mūno, ndīmūrīrie we mwene na thigari ciake, o na ndūrīrī icio nyingī irī hamwe nake, ndīmōirīrie mbura ya mbembe na ūbirīti.

²³ Ūguo nīguo ngoonania ūnene o na ūtheru wakwa, na ndūme menyēke maitho-inī ma ndūrīrī nyingī. Hīndī iyo nīmakamenya atī nī nī nīi Jehova.’

39

1 “Mürü wa mündü, ratha ühoro wa gũkĩrĩra Gogu, ùmwĩre atĩrĩ: ‘Mwathani Jehova ekuuga üu: Ningũgũkĩrĩra, wee Gogu, o wee münene wa anene a Mesheki na Tubali.

2 Ningakũhũgũrانيا na ngũguucũrurie. Ningakũruta kũndũ kũraya mwena wa gathigathini, ngũtware ũgookĩrĩre irĩma cia bũrũri wa Isiraeli.

3 Ningĩ ningagũtha ũta waku uume guoko-inĩ gwaku kwa ũmotho, na ndũme mĩguĩ yaku igwe yume guoko-inĩ gwaku kwa ũrio.

4 Kũu irĩma-igũrũ cia bũrũri wa Isiraeli nĩkuo ũkaagũa, wee, na mbũtũ ciaku ciothe cia ita, na ndũrĩrĩ iria igaakorwo hamwe nawe. Ningakũneana kũrĩ nyoni cia mĩthemba yothe iria irĩaga nyama, na kũrĩ nyamũ cia gĩthaka, ũrĩio nĩcio.

5 Nĩũkagũa werũ-inĩ ũtarĩ kũndũ, nĩgũkorwo nĩ nĩ njarĩtie ũhoro ũcio, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga.

6 Ningatwarithĩria Magogũ mwaki, o na ndwarithĩrie andũ arĩa matũũraga marĩ na thayũ kũu ndwere-inĩ cia iria, nao nĩmakamenya atĩ nĩ nĩ nĩ Jehova.

7 “Ningatũma rĩtwa riakwa itheru rĩmenyeke gatagati-inĩ ka andũ akwa a bũrũri wa Isiraeli. Ndigacooka kũreka rĩtwa rĩu riakwa itheru rĩthaahio, nacio ndũrĩrĩ nĩkamenya atĩ nĩ Jehova nĩ nĩ ũrĩa Mũtheru thĩĩnĩ wa Isiraeli.

8 Mũthenya ũcio nĩũrooka! Ti-itherũ nĩũgakinya, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga. ũcio nĩguo mũthenya ũrĩa njarĩtie ũhoro waguo.

9 “Hĩndĩ iyo arĩa maikaraga matũũra manene ma bũrũri wa Isiraeli nĩmakoiimagara, nao mahũthĩre indo icio ciao cia mbaara taarĩ ngũ, macicine ihĩe, macine ngo iria nini na iria nene, na mota na mĩguĩ, na ndotono o na matimũ. Magaacihũthagĩra taarĩ ngũ ihinda rĩa mĩaka mũgwanja.

10 Matikabatario nĩkũngania ngũ werũ-inĩ kana maciune mĩtitũ, tondũ nĩmagakagia mwaki kuuma indo-inĩ icio cia mbaara. Nao nĩmagataha arĩa maamatahĩte na matunye arĩa maamatunye indo, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga.

11 “Mũthenya ũcio-rĩ, nĩngahe Gogu handũ ha gũthikanwo kũu bũrũri-inĩ wa Isiraeli, gĩtuamba-inĩ kĩa agendi arĩa mathiiga mwena wa irathĩro werekeire Iria rĩa Cumbi. Nao agendi magĩrĩrĩrio gũcoka kũgera njira iyo, tondũ Gogu na kũrĩndĩ gĩake nĩkuo magaaathikwo. Nĩ ũndũ ũcio hageetagwo Gĩtuamba kĩa Hamoni-Gogu.

12 “Andũ a nyũmba ya Isiraeli makaaniina mĩeri mũgwanja* magĩthika andũ acio, nĩguo matherie bũrũri ũcio.

13 Magaaathikwo nĩ andũ othe a bũrũri ũcio, na mũthenya ũcio ngaagocithio ũgaatuika mũthenya wao wa kũrĩrikanagwo, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga.

14 “Nao andũ nĩmakaheagwo wĩra wa gũtheragia bũrũri ũcio. Amwe magaaathĩ bũrũri ũcio kũndũ guothe, na mongererwo angĩ a gũthikaga ciimba iria igaakorwo itigaire kũu. Mĩeri iyo mũgwanja yathira-rĩ, nĩguo makaambĩrĩria gũcaria matigari macio.

15 Nao rĩrĩa magaakorwo magĩtuĩkanĩria bũrũri ũcio, ùmwe wao angĩkoona ihĩndĩ rĩa mündũ, nĩagekĩra rũuri hakuhi narĩo o nginya rĩria athikani makaarĩthika kũu Gĩtuamba-inĩ kĩa Hamoni-Gogu.

16 (Ningĩ kũu nĩgũgakorwo itũũra rĩitagwo Hamona.) ũguo nĩguo magaaathia bũrũri ũcio.’

17 “Mürü wa mündü, Mwathani Jehova ekuuga üu: Īta nyoni cia mĩthemba yothe, na nyamũ ciothe cia gĩthaka, ũciire atĩrĩ: ‘Ūnganai mũcookaniĩrĩre hamwe kuuma kũndũ guothe, mũũke igongona-inĩ inene rĩrĩa ndĩrahaarĩria nĩ ũndũ wanyu, igongona inene kũu irĩma-igũrũ cia bũrũri wa Isiraeli. Kũu nĩkuo mũkaarĩra nyama na mũnyũire thakame.

18 Mũkaarĩa nyama cia andũ arĩa marĩ hinya, na mũnyue thakame ya andũ arĩa anene a thĩ taarĩ ndũrũme na tũtũrũme, na mbũri na ndegwa, ciothe irĩ nyamũ iria noru cia kuuma Bashani.

19 Igongona rĩu ndĩrahaarĩria nĩ ũndũ wanyu, mũkaarĩa maguta nginya mwĩhũũnĩrĩrie, na mũnyue thakame nginya mũrĩio.

20 Metha-inĩ yakwa mũkaarĩa mũhũũne nyama cia mbarathi, o na cia arĩa mathiiga macihaicite, na cia andũ marĩ hinya na thigari cia mĩthemba yothe’, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga.

21 “Nĩngonania riiri wakwa ndũrĩrĩ-inĩ, nacio ndũrĩrĩ ciothe nĩkoona iherithia rĩria ngaarehe, o na guoko kũrĩa ngaamaigĩrĩra.

* 39:12 Ihinda rĩa thikũ, mĩeri, kana mĩaka mũgwanja rĩonanagia ũkinyanĩru na ũrĩkĩrĩru.

²² Kuuma mūthenya ūcio gūthiī na mbere, andū a nyūmba ya Isiraeli nīmakamenya atī nī nī Jehova Ngai wao.

²³ Nacio ndūrīrī nīkamenya atī andū a Isiraeli maatahītwo nī ūndū wa wīhia wao, tondū nīmagire kūnjhoka. Nī ūndū ūcio ngīmahitha ūthiū wakwa, ngīmaneana kūrī thū ciao, nao othe makīūrāgwo na rūhiū rwa njora.

²⁴ Kūringana na ūrīa thaahu wao watariī na mahītia mao, ūguo noguo ndaama-herithirie na ngīmahitha ūthiū wakwa.

²⁵ “Nī ūndū ūcio Mwathani Jehova ekuuga ū: Rīu nīngūcookia Jakubu kuuma kūrīa aatwarītwo aatahwo, na njiguīre andū othe a Isiraeli tha, o na ndūgāmīrīre rītwa rīakwa itheru na kīyo.

²⁶ Nīmakariganīrwo nī thoni ciao na kwaga kwīhokeka kwao guothe kūrīa maany-onirīe rīrīa maatūūrāga na thayū būrūrī-inī wao gūtārī mūdū ūngīmamakia.

²⁷ Hīndī irīa ngaakorwo ndīmacooketie kuuma ndūrīrī-inī, na ngaamongania kuuma mabūrūrī-inī ma thū ciao, nīngeyonania atī ndī mūtheru kūgerera harīo maitho-inī ma ndūrīrī nyingī.

²⁸ Hīndī iyo nīmakamenya atī nī nī Jehova Ngai wao, tondū o na gūtūika nīndatūmire matahwo magītwarwo thīnī wa ndūrīrī, nīngamacookanīrīria būrūrī-inī wao kūmbē, na hatīrī o na ūmwe ngaatiga na thuutha.

²⁹ Ndigacooka kūmahitha ūthiū wakwa, nīgūkorwo nīngaitīrīria andū a nyūmba ya Isiraeli Roho wakwa, ūguo nīguo Mwathani Jehova ekuuga.”

40

Kīeya kīa Hekarū irīa Njerū

¹ Na rīrī, mwaka-inī wa mīrongo iirī na itano wa gūtahwo gwitū, kīambīrīria-inī kīa mwaka ūcio, mūthenya wa ikūmi wa mweri ūcio, naguo nī mwaka wa ikūmi na ina kuuma rīria itūūra inene rīatunyanirwo, mūthenya o ūcio-rī, guoko kwa Jehova kwarī igūrū rīakwa, nake akīndwara itūūra-inī rīu inene.

² Ndī thīnī wa cioneki cia Ngai nīandwarire būrūrī wa Isiraeli, akīnjiga kīrīma-igūrū kīraaya mūno, na mwena wakīo wa gūthini kwarī na mīako yoonekaga itariī ta itūūra inene.

³ Nake akīndwara ho, na nī ngīona mūdū, na mūhianīre wake watariī ta gīcango; nake aarūngī itoonyero-inī arī na rūrigi rwa gatani, na rūthanju rwa gūthima* guoko-inī gwake.

⁴ Nake mūdū ūcio akīnjīra atīrī, “Mūrū wa mūdū, ta rora na maitho maku, na ūigue na matū maku, na ūrūmbūiye wega maūdū mothe marīa ngūkuonia, nīgūkorwo nīkīo gītūmīte wee ūrehwo gūkū. Ira andū a nyūmba ya Isiraeli maūdū mothe marīa ūkuona.”

Kīhingo kīa Mwena wa Irathīro gīa Gūtoonya Nja ya Nyumīrīra

⁵ Ningī nīndonire rūthingo rwathīūrūrūkīrie hekarū mīena yothe. Rūthanju rwa gūthima rūria rwarī guoko-inī kwa mūdū ūcio rwarī na ūraihu wa mīkono itandatū. Nake nīathimire rūthingo; wariī waruo warī wa mīkono itandatū, † na mīkono itandatū kūrāiha na igūrū.

⁶ Agīcooka agīthī kīhingo-inī kīrīa kīang’etheire mwena wa irathīro. Akīambata na ngathī ciakīo, na agīthima hingīro ya kīhingo; yari ya mīkono itandatū gūtoonya na thīnī.

⁷ Natuo tūnyūmba twa arangīri twarī twa mīkono itandatū kūrāiha, na mīkono itandatū kwarama, na itūina rīa kuuma kanyūmba kamwe nginya karīa kangī rīarī rīa mīkono itano. Nayo hingīro ya kīhingo kīu kīariganītie na gīthaku kīria kīang’etheire hekarū, nakīo kīarī kīa mīkono itandatū gūtoonya na thīnī.

⁸ Ningī agīthima gīthaku kīria kīang’etheire hekarū;

⁹ nakīo kīarī kīa mīkono inana‡ gūtoonya na thīnī. Gīthaku kīu kīarī na itugī igīrī, O gītugī kīarī na wariī wa mīkono iirī. § Nakīo gīthaku kīu kīang’etheire hekarū.

¹⁰ Thīnī wa kīhingo kīa mwena wa irathīro haarī na tūnyūmba tūtātū twa arangīri o mwena; na tuothe tūtātū twarī na ithimo ciiganaine, naguo mwena wa na mbere wa thingo cia tūnyūmba twa arangīri warī wa ithimo ciiganaine.

¹¹ Ningī agīthima wariī wa njīra iyo ya itoonyero rīu, nayo yari ya mīkono ikūmi,* na ūraihu wayo warī wa mīkono ikūmi na itatū.†

* 40:3 Rūthanju rūrū rwa gūthima rwarī na ūraihu wa ta mita 3 † 40:5 nī ta mita 3 ‡ 40:9 nī ta mita 4 § 40:9 nī ta mita 1 * 40:11 nī ta mita 5 † 40:11 nī ta mita ithathatū na robo ithatū (6.75)

¹² Mwena wa na mbere wa o kanyũmba ka arangĩri haarĩ na rũthingo rwarĩ rwa mĩkono ũmwe[‡] kũraiha na igĩrũ, natuo tũnyũmba tũu twa arangĩri twarĩ twa mĩkono itandatũ[§] mĩena yothe ìna.

¹³ Ningĩ agĩthima itoonyero rĩu arutĩtie kuuma mũthia wa na thuutha wa rũthingo rwa kanyũmba kamwe ka arangĩri nginya mũthia wa na thuutha wa kanyũmba karĩa kaang'ethanĩire nako; itĩina rĩu rĩarĩ rĩa mĩkono mĩrongo ĩrĩ na itano * kuuma mwanya ũmwe wa karũthingo nginya mwanya ũrĩa waringanĩte naguo.

¹⁴ Ningĩ agĩthima mĩena ya na mbere ya thingo gũthiũrũrũka mĩena yeerĩ ya na thĩinĩ ya itoonyero, na yarĩ ya mĩkono mĩrongo itandatũ.[†] Gĩthimo kĩu gĩakinyĩte gĩthaku-inĩ kĩrĩa kĩang'etheire nja ĩyo.

¹⁵ Itĩina rĩa kuuma itoonyero rĩa kĩhingo nginya mũthia ũrĩa ũngĩ wa gĩthaku kĩarĩo warĩ wa mĩkono mĩrongo itano.[‡]

¹⁶ Tũnyũmba tũu twa arangĩri hamwe na thingo icio ciarĩ thĩinĩ wa itoonyero rĩu nĩ gwatũrĩkĩtio mĩanya mĩceke karũthingo-inĩ ka igĩrũ mĩena yothe, o ũndũ ũmwe na gĩthaku; tũmĩanya tũu tuothe twerekeire na thĩinĩ. Ũthiũ wa thingo icio nĩwagemetio na mĩkindũ.

Nja ya Nyumĩrĩra

¹⁷ Ningĩ akĩndwara nja ĩrĩa ya nyumĩrĩra. Ngĩona hau nĩ haarĩ na tũnyũmba, na nĩ haarĩtwo mahiga makarigiicĩria nja ĩyo yothe; nĩ haarĩ na tũnyũmba mĩrongo itatũ twakĩtwo tũtwaranĩte na hau haarĩtwo mahiga.

¹⁸ Handũ hau haarĩtwo mahiga haarĩ mĩena-inĩ ya matoonyero macio, naguo warĩi waho na ũraihi nĩciaiganaine; hau nĩho haarĩtwo mahiga mwena wa mũhuro.

¹⁹ Ningĩ agĩthima itĩina rĩa kuuma mwena wa na thĩinĩ wa kĩhingo kĩa mũhuro nginya mwena wa na nja wa nja ya na thĩinĩ; yarĩ mĩkono igana[§] mwena wa irathĩro, o ũndũ ũmwe na mwena wa gathigathini.

Kĩhingo kĩa Mwena wa Gathigathini

²⁰ Ningĩ agĩthima ũraihi na warĩi wa kĩhingo kĩrĩa kierekeire mwena wa gathigathini, gĩa gũthiĩ nja ĩyo ya nyumĩrĩra.

²¹ Tũnyũmba twakĩo twa arangĩri, tũtatũ o mwena, na thingo ciakĩo, o na gĩthaku gĩakĩo ciarĩ na ithimo ciaiganaine na cia itoonyero rĩu rĩa mbere. Kĩarĩ kĩa ũraihi wa mĩkono mĩrongo itano, na warĩi wa mĩkono mĩrongo ĩrĩ na itano.

²² Mĩanya yakĩo, na gĩthaku gĩakĩo na magemio ma mĩkindũ ciarĩ na ithimo o ta cia kĩhingo kĩrĩa kierekeire mwena wa irathĩro. Ngathĩ ya makinya mũgwanja yaambatĩte nginya ho, nakĩo gĩthaku gĩakĩo gikang'ethanĩra nayo.

²³ Nĩ haarĩ na kĩhingo gĩa gũtoonya nja ya na thĩinĩ, kũng'ethanĩra na kĩhingo gĩa gathigathini o ta ũrĩa kwarĩ na kĩhingo mwena wa irathĩro. Nake agĩthima itĩina rĩa kuuma kĩhingo kĩmwe nginya kĩrĩa kĩang'ethanĩire nakĩo; narĩo itĩina rĩu rĩarĩ rĩa mĩkono igana.

Kĩhingo kĩa Mwena wa Gũthini

²⁴ Ningĩ akĩndongoria na mwena wa gũthini, na nĩ ngĩona kĩhingo kierekeire mwena wa gũthini. Nake agĩthima itingĩ ciakĩo na gĩthaku gĩakĩo, nacio nĩciaiganainie ithimo na icio ingĩ.

²⁵ Itoonyero rĩu na gĩthaku kĩarĩo ciarĩ na tũmĩanya tũceke mĩena yothe, twatarĩi ta mĩanya ya ihingo icio ingĩ. Itoonyero rĩu rĩarĩ rĩa mĩkono mĩrongo itano kũraiha, na mĩkono mĩrongo ĩrĩ na itano kwarama.

²⁶ Ningĩ ngathĩ ya makinya mũgwanja nĩyaambatĩte igakinya kĩhingo-inĩ kĩu, nakĩo gĩthaku gĩakĩo kĩang'ethanĩire na nja ya hekarũ; thingo ciakĩo iria ciarĩ o mwena wa nĩra ĩyo nĩciagemetio na mĩkindũ.

²⁷ Hau nja ya na thĩinĩ o na ho nĩ haarĩ kĩhingo kierekeire mwena wa gũthini, nake agĩthima kuuma kĩhingo-inĩ kĩu nginya kĩhingo-inĩ kĩa nyumĩrĩra kĩa mwena wa gũthini; itĩina rĩu rĩarĩ rĩa mĩkono igana.

Ihingo cia Gũtoonya Nja ya na Thĩinĩ

²⁸ Ningĩ akĩnginyia nja ya na thĩinĩ tũtoonyeire kĩhingo kĩa mwena wa gũthini, nake agĩthima kĩhingo kĩa mwena ũcio; nakĩo nĩkĩaiganainie ithimo na ihingo icio ingĩ.

²⁹ Tũnyũmba twakĩo twa arangĩri, na thingo ciakĩo, na gĩthaku gĩakĩo nĩciaiganainie ithimo na icio ingĩ. Itoonyero rĩu na gĩthaku kĩarĩo ciarĩ na mĩanya mĩena yothe.

[‡] 40:12 nĩ ta nuthu mita (0.5) [§] 40:12 nĩ ta mita 3 * 40:13 nĩ ta mita 13 [†] 40:14 nĩ ta mita 31 [‡] 40:15 nĩ ta mita 26 [§] 40:19 nĩ ta mita 52

Itoonyero riu riarī na ūraihi wa mīkono mīrongo itano, na wariī wa mīkono mīrongo ĩrī na itano.

³⁰ Ithaku cia matoonyero marīa maarī hakuhi na nja ya na thīnī ciarī na ūraihi wa mīkono mīrongo ĩrī na itano, na wariī wa mīkono itano.

³¹ Githaku giakio kīang'etheire nja iyo ya nyumīrira; nacio itingī ciakio nīciagemetio na mikīndū, na ngathī ya makinya manana nīyaambatite igakinya ho.

³² Ningī akīnginyia nja ya na thīnī mwena wa irathiro, nake agithima itoonyero riu; narīo nīraiganainie ithimo na matoonyero macio mangī.

³³ Tūnyumba twakio twa arangīri, na thingo ciakio, na githaku giakio nīciaiganainie ithimo na icio ingī. Itoonyero riu na githaku kiarīo ciarī na mīanya mīena yothe. Narīo itoonyero riarī rīa ūraihi wa mīkono mīrongo itano, na wariī wa mīkono mīrongo ĩrī na itano.

³⁴ Githaku giakio kīang'etheire nja iyo ya nyumīrira; nacio itingī ciakio nīciagemetio na mikīndū mīena yeerī, na ngathī ya makinya manana yaambatite igakinya ho.

³⁵ Ningī agīcooka akīnginyia kīhingo-inī kīa mwena wa gathigathini, nake agithima kīhingo kīu. Nakio nīkīaiganainie ithimo na ihingo icio ingī,

³⁶ o ūndū ūmwe na tūnyumba twakio twa arangīri, na thingo ciakio, na githaku giakio, nakio kiarī na mīanya mīena yothe. Kīhingo kīu kiarī na ūraihi wa mīkono mīrongo itano, na wariī wa mīkono mīrongo ĩrī na itano.

³⁷ Githaku giakio kīang'etheire nja iyo ya nyumīrira; nacio itingī icio ciakio nīciagemetio na mikīndū mīena yeerī, na ngathī ya makinya manana yaambatite igakinya ho.

Tūnyumba twa kūrīa Kwahaaragīrio Magongona

³⁸ Ningī hau githaku-inī, o itoonyero-inī rīa na thīnī, nī haarī na kanyumba kaarī na mūromo, na hau nīho maruta ma njino maathambagīrio.

³⁹ Hau githaku-inī gīa itoonyero nī haarī metha igīrī o mwena, na igūrū rīacio nīho haathīnjagīrwo nyamū cia magongona ma njino, na magongona ma mehīa, o na magongona ma mahītia.

⁴⁰ Mwena-inī wa rūthingo rwa na nja rwa githaku kīu gīa itoonyero riu, hakuhi na ngathī ya kwambata itoonyero-inī rīa kīhingo kīa mwena wa gathigathini nī haarī na metha igīrī, na mwena ūcio ūngī wa ngathī naho nī haarī na metha ingī igīrī.

⁴¹ Nī ūndū ūcio haarī na metha inya mwena ūmwe wa itoonyero, na inya mwena ūcio ūngī, ciothe ciarī metha inyanya, na igūrū rīacio nīho haathīnjagīrwo nyamū cia magongona.

⁴² Ningī haarī na metha inya cia mahiga maicūhie nī ūndū wa maruta ma njino, o ĩmwe ūraihi wa mīkono ūmwe na nuthu,* na wariī wa mīkono ūmwe na nuthu, na mīkono ūmwe kūrīa na igūrū. Igūrū rīacio nīho haigagīrwo indo cia wīra wa gūthinja nyamū cia maruta ma njino, na magongona marīa mangī.

⁴³ Tūhocio twa njibe igīrī, o kamwe karī na ūraihi wa wariī wa rūhī,† twathecereirio rūthingo-inī mīena yothe. Metha icio ciarī cia kūigīrwo nyama cia maruta macio.

Tūnyumba twa Athīnjīri-Ngai

⁴⁴ Hau nja ya kīhingo gīa thīnī, kūu nja-inī ya na thīnī, nī kwarī na tūnyumba twīrī, kamwe mwena wa kīhingo gīa gathigathini kerekeire mwena wa gūthini, na kangī mwena wa kīhingo gīa gūthini kerekeire mwena wa gathigathini.

⁴⁵ Nake akīnjīra atūrī, "Kanyumba kau karorete mwena wa gūthini-rī, nī ka athīnjīri-Ngai arīa maikaragia hekarū,

⁴⁶ nako kanyumba kau karorete gathigathini-rī, nī ka athīnjīri-Ngai arīa maikaragia kīgongona. Aya nō arīu a Zadoku, na no-o Alawī arīa mangīthengerera Jehova nīguo matungatage marī mbere yake."

⁴⁷ Ningī agīthima nja iyo: Mīena yothe ĩna nīyaiganaine, yarī na mīkono igana‡ kūrīa, na mīkono igana kwarama. Nakio kīgongona kiarī hau mbere ya hekarū.

Hekarū

⁴⁸ Ningī akīnginyia githaku-inī kīa hekarū, na agīthima itingī icio cia githaku kīu; o mwena ciarī na wariī wa mīkono itano.§ Warī wa itoonyero riu warī na mīkono ikūmi na ĩna,* na thingo ciarī na wariī wa mīkono itatū† o mwena.

* 40:42 nī ta mita robo ithatū (0.75) † 40:43 nī ta centimita 8 ‡ 40:47 nī ta mita 52 § 40:48 nī ta mita igīrī na nuthu (2.5) * 40:48 nī ta mita mūgwanja na robo (7.25) † 40:48 nī ta mita ĩmwe na nuthu (1.5)

⁴⁹ Githaku kiu kiarī na wariī wa mīkono mīrongo īrī,[‡] na mīkono ikūmi na īrī[§] kuuma mbere nginya thuutha. Ningī hau nī haari na ngathī cia kwambata ho, na nī haari na itugī, o kīmwe mwena ūmwe wa itingī icio.

41

¹ Mündū ūcio agīcooka akīndwara nja ya handū-harīa-haamūre ha nyumīrira, agīthima itingī ciahō; wariī wa itingī icio wari mīkono itandatū* o mwena.

² Wariī wa itoonyero wari wa mīkono ikūmi,[†] nacio thingo iria ciarī o mwena wa itoonyero rīu ciarī cia mīkono itano[‡] kwarama. Nīacookire agīthima nja ya handū-hau-haamūre; handū hau haari na ūraihi wa mīkono mīrongo ina,[§] na wariī wa mīkono mīrongo īrī.*

³ Ningī agītoonya na thīnī wa handū-harīa-haamūre, agīthima itingī cia itoonyero; o kīmwe kiarī na wariī wa mīkono īrī.[†] Itoonyero rīu rīari na wariī wa mīkono itandatū, nacio thingo iria ciarī o mwena ciarī na wariī wa mīkono mūgwanja.[‡]

⁴ Ningī agīthima ūraihi wa handū-harīa-haamūre kūu thīnī; naho haari ha mīkono mīrongo īrī, nago wariī waho wari wa mīkono mīrongo īrī gūtuikania nginya mūthia wa nja ya handū-harīa-haamūre. Nake akīnjīra atīrī, “Haha nīho Handū-harīa-Hatheru-Mūno.”

⁵ Ningī agīthima rūthingo rwa hekarū; naruo rwarī na ūtungu wa mīkono itandatū, natuo tūnyūmba tūrīa twarī mīena-inī yothe ya hekarū, o kamwe kaari na wariī wa mīkono ina.[§]

⁶ Tūnyūmba tūu twa mīena-inī twakītwo ngoroba ithatū, kamwe gagakwo kari igūrū wa kariā kangī, o ngoroba tūnyūmba mīrongo itatū. Nī haari na mīgamba yohanītio gūthiūrūrūkīria rūthingo rwa hekarū, ya gūthiūrūrū tūnyūmba twa mīena-inī; nī ūndū ūcio mīgamba iyo ndīatoonyeta rūthingo-inī rūu rwa hekarū.

⁷ Tūnyūmba tūu twathiūrūrūkīrie hekarū twakītwo tūkiaramaga o ūrīa ngoroba yathīiaga na igūrū. Mwako wa gūthiūrūrūkīria hekarū iyo waakītwo wambatītio na matīina, nī ūndū ūcio, tūnyūmba tūu tūkaaraarama o ūrīa mündū aambataga. Nayo ngathī yambatīte kuuma ngoroba īrīa yarī thī mūno nginya īrīa īrī igūrū biū igereire ngoroba ya gatagati.

⁸ Nīndonire atī hekarū nī yarī na gītina kīambatīrie mīena yothe, gīgatuika mūthingi wa tūnyūmba tūu twa mīena-inī. Mūthingi ūcio wari na ūraihi wa rūthanju rūu rwa mīkono itandatū īrīa mīraihi.

⁹ Rūthingo rwa na nja rwa tūnyūmba tūu twa mīena-inī rwarī rwa ūtungu wa mīkono itano.* Ithenya rīrīa rīatigītio gatagati ga tūnyūmba tūu twa mīena-inī ya hekarū

¹⁰ na tūnyūmba twa athīnjīri-Ngai rīari rīa wariī wa mīkono mīrongo īrī gūthiūrūrūkīria hekarū yothe.

¹¹ Nī haari na matoonyero mīena ya tūnyūmba tūu hau haatigītio ithenya, rīmwe rīrī mwena wa gathigathini na rīu rīngī rīrī mwena wa gūthini; nakīo gītina kīu kīambatīrie na igūrū kūnyīitana na ithenya rīu kiarī na wariī wa mīkono itano gūthiūrūrūkīria.

¹² Nyūmba īrīa yang’etheire nja ya hekarū mwena wa ithūiro yarī ya wariī wa mīkono mīrongo mūgwanja.[†] Naruo rūthingo rwa nyūmba iyo rwarī na ūtungu wa mīkono itano gūthiūrūrūkīria, na ūraihi waruo wari wa mīkono mīrongo kenda.[‡]

¹³ Ningī agīthima hekarū iyo; yarī na ūraihi wa mīkono igana,[§] nayo nja ya hekarū, na nyūmba hamwe na thingo ciayo o nacio ciarī cia ūraihi wa mīkono igana.

¹⁴ Wariī wa nja iyo ya hekarū wa mwena wa irathīro, o hamwe na mwena wa na mbere wa hekarū, wari wa mīkono igana.

¹⁵ Ningī agīthima ūraihi wa nyūmba iyo yang’etheire nja ya mwena wa na thuutha wa hekarū, o hamwe na ithaku ciayo cia o mwena; nago wari wa mīkono igana.

Mwena wa nja ya handū-harīa-haamūre, na mwena wa na thīnī wa handū-harīa-haamūre, na gīthaku kīrīa kīang’etheire nja iyo,

¹⁶ o ūndū ūmwe na hīngiro icio, na tūtīrica tūu tūceke, hamwe na ithaku icio ciathiūrūrūkīrie ngoroba icio ithatū: kīrīa gīothe kīari mbere ya hīngiro, o na nginya

‡ 40:49 nī ta mita ikūmi na robo (10:25) § 40:49 nī ta mita ithathatū na robo (6:25) * 41:1 nī ta mita 3 † 41:2 nī ta mita 5 ‡ 41:2 nī ta mita igīrī na nuthu (2:5) § 41:2 nī ta mita mīrongo īrī na nuthu (20:5) * 41:2 nī ta mita ikūmi na robo (10:25) † 41:3 nī ta mita 1 ‡ 41:3 nī ta mita ithatū na nuthu (3:5) § 41:5 nī ta mita 2 * 41:9 nī ta mita igīrī na robo ithatū (2:75) † 41:12 nī ta mita mīrongo itatū na ithathatū na robo (36:25) ‡ 41:12 nī ta mita mīrongo ina na ithathatū na nuthu (46:5) § 41:13 nī ta mita 52

¹¹ twarī na gacīra mbere yatuo. Tūnyūmba tūu twahaanaga o ta tūrīa twarī mwena wa gathigathini; twarī na ūraihi na warīi waiganaine, nacio nyumīrīra ciatuo nīciarīngaine na ikaiganania ithimo. Namo matoonyero ma mwena wa gathigathini

¹² nīmahaanaine na matoonyero ma tūnyūmba twa mwena wa gūthini. Ningī nī haarī na itoonyero kīambīrīria-inī gīa gacīra karīa gaataranīte na rūthingo rūu rwerekeire mwena wa irathīro, na nīko mūdū aageraga agītoonya tūnyūmba tūu.

¹³ Agīcooka akīnjīra atīrī, “Tūnyūmba tūu tūrī mwena wa gathigathini na tūu tūrī mwena wa gūthini, tūu tūng’etheire nja ya hekarū, nītuo twa athīnjīri-Ngai, na nīkuo athīnjīri-Ngai arīa megūkuhīrīria Jehova makarīagīra indo cia maruta marīa matheru mūno. Kūu nīkuo makaigaga indo cia maruta iria theru mūno, nacio nī maruta ma ngano, o na maruta ma mehīa, na maruta ma mahītia, nīgūkorwo handū hau nī hatheru.

¹⁴ Athīnjīri-Ngai rīrīa maatoonya handū hau haamūre-rī, matingīcooka kuuma nja ya mwena wa nyumīrīra, nginya marute nguo icio cia ūtungata, nī ūndū nī nyamūre. No nginya mehumbe nguo ingī matanakuhīrīria kūrīa andū maikaraga.”

¹⁵ Rīrīa aarīkirie gūthima kīrīa kīarī mwena wa na thīnī wa hekarū, akīnyumia na nja tūgereire kīhingo kīa mwena wa irathīro, agīthima mūigana wa handū hau mīena yothe:

¹⁶ Nīathimire mwena wa irathīro na rūthanju rwa gūthima; mūigana waho warī mīkono magana matano.*

¹⁷ Ningī agīthima mwena wa gathigathini; mūigana waho warī mīkono magana matano ūthimītuo na rūthanju rūu rwa gūthima.

¹⁸ O na agīthima mwena wa gūthini; mūigana waho warī mīkono magana matano ūthimītuo na rūthanju rūu rwa gūthima.

¹⁹ Ningī agīcooka agīthima mwena wa ithūiro; mūigana waho warī mīkono magana matano ūthimītuo na rūthanju rūu rwa gūthima.

²⁰ Ūguo nīguo aathimire handū hau mīena īyo yothe īna. Handū hau haarigiicīrio na rūthingo, naruo rwarī na ūraihi wa mīkono magana matano, na warīi wa mīkono magana matano, rwa kūhakanīa handū harīa hatheru na harīa hatarī haamūre.

43

Hekarū Gūcookererwo nī Riiri

¹ Ningī mūdū ūcio akīnginyia kīhingo-inī kīrīa kīang’etheire mwena wa irathīro,

² na nī ngōna riiri wa Ngai wa Isiraēli ūgūka uumīte mwena wa irathīro. Mūgambo wake watarīi ta mūrurumo wa maaī maingī magītherera, naguo būrūrī ūgacangarara nī riiri wake.

³ Kīoneki kīu ndonire gīatarīi ta kīoneki kīrīa ndoonete rīrīa ookīte kwananga itūūra rīrīa inene, na ningī gīatarīi ta cioneki iria ndoonete hau Rūū-inī rwa Kebari; na nī ngūgūithia, ngīturumithia ūthiū thī.

⁴ Naguo riiri wa Jehova ūgītoonya hekarū ūgereire kīhingo kīrīa kīerekeire mwena wa irathīro.

⁵ Ningī Roho akīnjoya na igūrū akīndwara nja īyo ya na thīnī, naguo riiri wa Jehova ūkīyūra kūu hekarū.

⁶ Mūdū ūcio o arūgamīte hau hakuhī na nī-rī, ngūigua mūdū akīnjarīria kuuma thīnī wa hekarū.

⁷ Akīnjīra atīrī, “Mūrū wa mūdū, haha nīho handū ha gītī gīakwa gīa ūthamaki, o na nīho handū ha gūkinyithia makīya makwa. Haha nīho ngūtūūra ndī gatagatī-inī ka andū a Isiraēli ngīnya tene. Nyūmba ya Isiraēli ndīrī hīndī ingī īgaacooka gūthaahia rīitwa rīakwa itheru, o ene o na kana athamaki ao marīthaahie na ūndū wa ūmaraya wao na kūhooya mīhianano ītarī muoyo ya athamaki ao kūdū kwao kūrīa gūtūūgīru.

⁸ Rīrīa meekīrīre hīngīro ciao hau hīngīro-inī ciakwa, na itugī cia mīrango yao magīcīkīra itugī-inī cia mīrango yakwa, na no rūthingo rwarī gatagatī gakwa na o-rī, nīmathaahīrie rīitwa rīakwa itheru na mītugo īyo yao īrī magīgi. Nī ūndū ūcio ngīmāniina ndī na marakara.

⁹ Na rīrī, ta nīmatigane na ūmaraya wao wa kūhooya mīhianano ītarī muoyo ya athamaki ao, na nī nīngūtūūra gatagatī-inī kao ngīnya tene.

¹⁰ “Mūrū wa mūdū, taarīria ūhorō wa hekarū īyo kūrī andū a Isiraēli, nīguo maconoke nī ūndū wa mehīa mao. Reke maroranie mūcoro ūcio wayo,

¹¹ na angīkorwo nīmegūconoka nī ūndū wa ūrīa wothē mekīte-rī, mamenyithie mūhianīre wa hekarū īyo, ūmamenyithie mūthondekere wayo, na nyumīro ciayo, na

* 42:16 nī ta mita 260

matoonyero mayo, ningi ūmoonie mūhianire wayo wothe, na mitugo yayo yothe ya kūrūmīrīrwo, na mawatho mothe. Andika maūdū maya mothe makionaga, nigeetha matūie mūhianire wayo, na mahingie mitugo yayo yothe ya kūrūmīrīrwo.

12 “Ūyū nīguo watho wa hekarū: Kūrīa guothe kūrīgicīrie kūrīma gīkī igūrū gūgūikara kūrī gūtheru mūno. Ūcio nīguo watho wa hekarū.

Kīgongona

13 “Ici nīcio ithimo cia kīgongona, ithimītwo na mīkono īria mīraihu, mūkono ūria wa ūraihu wa mūkono ūmwe* na warīi wa rūhī†: Mūberethi wakīo ūrī na ūriku wa mūkono ūmwe, na warīi wa mūkono ūmwe, naguo mūgūkū ūria ūkūrīgicīrie nī wa irata rīmwe‡ mūthia-inī. Kūu nīkīo kūrūgamo gīa kīgongona.

14 Kuuma mūberethi ūria ūrī gītina-inī nginya mūthia-inī wa mūhuro kūrī na mīkono īrī§ kūrīa na igūrū, na warīi wa mūkono ūmwe, na kuuma mūthia-inī ūria mūnini nginya mūthia-inī ūria mūnenanene, kūrī na mīkono īna* kūrīa na igūrū, na warīi wa mūkono ūmwe.

15 Nario riiko rīa kīgongona-rī, nī mīkono īna kūrīa na igūrū, nacio hīa inya irorethe na igūrū ikoimīrīa kuuma hau riiko-inī.

16 Nario riiko rīu rīa kīgongona rīiganaine mīena yothe īna, rīrī na ūraihu wa mīkono ikūmi na īrī,† na warīi wa mīkono ikūmi na īrī.

17 Mūthia ūria ūrī na igūrū o naguo nūūganaine mīena yothe, na ūrī na ūraihu wa mīkono ikūmi na īna,‡ na warīi wa mīkono ikūmi na īna, naguo mūgūkū ūria ūthiūrūrūkīrie nī wa nuthu ya mūkono,§ ningi ūkarīgicīrio nī mūberethi wa mūkono ūmwe. Ngathī cia kīgongona kūu ing’etheire mwena wa irathīro.”

18 Nake akīnjīra atīrī, “Mūrū wa mūdū, Mwathani Jehova ekuuga atīrī: Maya nīmo magaatūka maūdū ma kūrūmīrīrwo gūkūrūtwo magongona ma njino, na ma kūminjāminjīria thakame kīgongona-inī rīrīa gīgaakwo:

19 Nūūkanēana ndegwa itarī ngūrū itūike ya kūrūtwo iruta rīa mehīa, ūmīneane kūrī athīnjīri-Ngai, arīa Alawīi, a nyūmba ya Zadoku, arīa manguhagīrīria makīndungatīra, ūguo nīguo Mwathani Jehova ekuuga.

20 Nūūkooya thakame īmwe ya yo ūmīhake hīa-inī icio inya cia kīgongona, na mīthia-inī īyo īna ya metha īyo īrī igūrū, na ūthiūrūrūkīrie mūgūkū ūcio, nīguo ūtherie kīgongona na ūkīhoroherie.

21 Nūūkooya ndegwa īyo ya kūrūtwo iruta rīa mehīa, ūmīcinīre handū harīa hathuurītwo hekarū-inī kūu nja ya handū-harīa-haamūre.

22 “Mūthenya wa keerī nūūkaruta thenge itarī na kaūūgū, itūike ya kūrūtwo iruta rīa mehīa, nakīo kīgongona gītherio o ta ūria gīatheretio na ndegwa.

23 Warīkia gūgītheria, nūūkaruta ndegwa itarī ngūrū, na ndūrūme kuuma rūūru-inī, cierī ikorwo itarī na kaūūgū.

24 Nūūgaciruta igongona hau mbere ya Jehova, nao athīnjīri-Ngai nīmagaciminjāminjīria cumbī, rītūike igongona rīa njino rīrūtīrwo Jehova.

25 “Ihinda rīa mīthenya mūgwanja nūūkarutaga thenge o mūthenya ya kūrūtwo iruta rīa mehīa; na ningi nūūkaruta ndegwa itarī ngūrū, na ndūrūme kuuma rūūru-inī, cierī ikorwo itarī na kaūūgū.

26 Ihinda rīa mīthenya īyo mūgwanja, nīmakahoroheria kīgongona na magītherie; ūguo nīguo magaaāmūra.

27 Mīthenya īyo yarīkia gūthira, kuuma mūthenya wa īnana gūthī na mbere, athīnjīri-Ngai nīo makaahēana maruta manyu ma njino, na maruta ma ūguano, hau igūrū rīa kīgongona. Hīndī īyo nīngamwītīkīra, ūguo nīguo Mwathani Jehova ekuuga.”

44

Mūnene, na Alawīi, na Athīnjīri-Ngai

1 Ningi mūdū ūcio akīnjōokia nginya kīhingo-inī kīa nyumīrīa ya handū-harīa-haamūre, kūrīa kīang’etheire mwena wa irathīro, nakīo kīarī kīhinge.

2 Nake Jehova akīnjīra atīrī, “Kīhingo gīkī kūrīkaraga kūrī kīhinge. Gītikanahingūrwo; gūtīrī mūdū ūgaagītoonyera. Kūrīkaraga kīhingītwo tondū nīkīo Jehova, Ngai wa Isiraēli, aatoonyeire.

* 43:13 nī ta nuthu mita (0.5) † 43:13 nī ta centimita 8 ‡ 43:13 nī ta centimita 22 § 43:14 nī ta mita īmwe

* 43:14 nī ta mita 2 † 43:16 nī ta mita ithathatū na robo (6.25) ‡ 43:17 nī ta mita mūgwanja na robo (7:25)

§ 43:17 nī ta robo ya mita (0.25)

³ Mūthamaki we mwene nowe wiki ūngīkara mwena wa thīnī wa itoonyero rūu na arīre irio hau mbere ya Jehova. Arītoonyagīra gīthaku gīa itoonyero rūu, na akūma na nja akoimīra njīra o ro ūyo.”

⁴ Ningī mūdū ūcio akīndwara na njīra ya kīhingo kīa mwena wa gathigathini nginya hau mbere ya hekarū. Ngīcūthīrīria, ngīona riiri wa Jehova ūiyūrīte hekarū ūyo ya Jehova, na nī ngīgūthīa, ngīturumithīa ūthīu thī.

⁵ Nake Jehova akīnjīra atīrī, “Mūrū wa mūdū, rora wega, na ūthīkīrīre wega, na ūrūmbūye maūdū mothe marīa ngūkwīra makonī mawatho mothe megīi hekarū ya Jehova. Rūmbūya ūhoro wa itoonyero rīa hekarū, na njīra ciothe cia kuuma handū-harīa-haamūre.

⁶ Īra andū aya aremi a nyūmba ya Isiraēli atīrī, ‘Mwathani Jehova ekuuga ū: Inyūi andū a nyūmba ya Isiraēli, maūdū manyu ma magigi nīmaiganīte!

⁷ Hamwe na maūdū marīa mothe marī magigi mwekire, nīmwatoonyirie andū a kūngī matarī aruu ngoro na mwīrī handū-hakwa-harīa-haamūre, mūgīthaahīa hekarū yakwa rīrīa mwandutīre irio, na maguta, na thakame, na mūgīthūkia kīrīkanīro gīakwa.

⁸ Handū ha kūruta wīra wanyu ūrīa wagīrīre ūkonīi maūdū makwa marīa matheru, mwatuire andū angī arūgamīrīri a handū-hakwa-harīa-haamūre.

⁹ Mwathani Jehova ekuuga ū: Gūtīrī mūdū wa kūngī ūtarī mūruu ngoro na mwīrī ūngītoonya handū-hakwa-harīa-haamūre, o na angīkorwo nī andū a kūngī arīa matūūranagīa na andū a Isiraēli.

¹⁰ “ ‘Alawī arīa maanjehereire makīndaihīrīria hīndī ĩrīa andū a Isiraēli maaturuurire na makīehera harī nī makīrūmīrīra mīhianano yao-rī, no nginya magaacookererwo nī mehīa mao.

¹¹ Andū acio no matungatage handū-hakwa-harīa-haamūre, na maikaragīe ihingo cia hekarū o na matungatage thīnī wayo; no mathīnje nyamū cia maruta ma njino, na marutagīre andū magongona mao, na marūgamage mbere ya andū makamatungatīra.

¹² No rīrī, tondū nīo maamatungatīre marī mbere ya mīhianano yao, na magītūma andū a nyūmba ya Isiraēli magūe mehīa-inī-rī, nī ūndū ūcio na nī nīndīhītīte njoete guoko na igūrū afī no nginya magaacookererwo nī mehīa mao, ūguo nīguo Mwathani Jehova ekuuga.

¹³ Andū acio matigacooka kūnguhīrīria mandungatagīre ta athīnjīri-Ngai, kana makuhīrīre kīndū o na kīrīkū kīa indo ciakwa irīa theru, kana maruta makwa marīa matheru mūno; no nginya magaacookererwo nī gīconoko kīa maūdū marīa marī magigi maneeka.

¹⁴ No nīngamatua arūgamīrīri a maūdū ma hekarū, na mawīra mothe marīa mabataire kūrutwo kūu thīnī.

¹⁵ “ ‘No rīrī, athīnjīri-Ngai, acio marī Alawī na a rūciaro rwa Zadoku, o acio maarutire mawīra ma handū-hakwa-harīa-haamūre na wīhokeku rīrīa andū a Isiraēli meeherire makīuma harī nī, nīo marīnguhagīrīria makandungatīra; marīrūgamaga mbere yakwa makaruta magongona ma maguta na ma thakame, ūguo nīguo Mwathani Jehova ekuuga.

¹⁶ Acio oiki nīo marītoonyaga handū-hakwa-harīa-haamūre; acio oiki nīo marīkūhagīrīria metha yakwa makandungatīra na makaruta wīra wakwa.

¹⁷ “ ‘Hīndī ĩrīa megūtoonya ihingo-inī cia nja ya na thīnī, marīhumbaga nguo cia gatani; matikanehumbe nguo o na ĩmwe ya guoya wa ng’ondū hīndī ĩrīa megūtungata ihingo-inī cia nja ĩrīa ya na thīnī, kana kūu hekarū thīnī.

¹⁸ Nīmeyohage iremba cia gatani mītwe, na nguo cia gatani cia thīnī njohero-inī. Matikanehumbe kīndū o na kīrīkū kīngītūma mathigīne.

¹⁹ Hīndī ĩrīa mekuuma matooonye nja ya nyumīrīra kūrīa andū marī-rī, makaruta nguo irīa megūtungataga nacio, na magacitiga tūnyūmba-inī tūrīa twamūre, na makehumba nguo ingī, nīgeetha matīkae kwamūra andū acio na ūndū wa nguo icio ciao.

²⁰ “ ‘Matikananjwo njuīrī ĩthire mītwe, kana mareke njuīrī ciao iraihe mūno, no nī maigage njuīrī ciao cia mītwe ĩrī nenge.

²¹ Ningī gūtikanagīe na mūthīnjīri-Ngai ūkūnyua ndībe rīrīa egūtoonya nja ya na thīnī.

²² Matikanahīkie atumīa a ndīgwa, kana mahīkie atumīa arīa matiganīte na athuuri ao; no rīrī, no mahīkie airītu gathirange a rūciaro rwa andū a Isiraēli, kana atumīa a ndīgwa a athīnjīri-Ngai.

²³ No nginya marutage andū akwa ūtiganu wa maūdū marīa matheru na marīa ma ndūire, na mamoonagīe gūkūūrana maūdū marīa marī thaahu na marīa matarī thaahu.

²⁴ “Kūngīgīa ngarari-rī, athīnjīri-Ngai no nginya matuithanagie ciira,* na maūtue kūringana na matuīro makwa ma ciira. Nimarīmenyagīrīra mawatho makwa na kīrīra kīa watho wakwa wa kūrūmīrīrwo igūrū rīa ciathī ciakwa ciothe iria njathane, na maikaragie Thabatū ciakwa irī theru.

²⁵ “Mūthīnjīri-Ngai ndakanethaahie na ūndū wa gūkuhīrīria kīimba; no rīrī, ūrīa ūkuīte angīkorwo nī ithe kana nyina, kana mūrīū kana mwarī, kana mūrū wa nyina kana mwarī wa nyina ūtahikīte-rī, hīndī ūyo no ethaahie.

²⁶ Aarīkia gūtherio-rī, no nginya eterere mīthenya mūgwanja.

²⁷ Mūthenya ūrīa agaacooka gūtoonya nja īrīa ya na thīnī ya handū-harīa-haamūre nīguo agatungate thīnī wa handū-harīa-haamūre-rī, no nginya erutīre iruta rīa mehīa, ūguo nīguo Mwathani Jehova ekuuga.

²⁸ “Nīi no nīi igai rīa athīnjīri-Ngai. Mūtikanamagaīre igai gūkū būrūrī wa Isiraēli; Nīi nī ngūtūika igai rīao.

²⁹ Marīrīaga maruta ma ngano, na maruta ma mehīa, na maruta ma mahītia; nakīo kīndū o gīothe kīrīa kīrutīrwo Jehova gūkū būrūrī wa Isiraēli gīgaatuīka kīao.

³⁰ Maciaro mothe ma mbere marīa mega, na iheo cianyu ciothe cia mwanya, igaatuīka cia athīnjīri-Ngai. No nginya mūmaheage gīcunjī kīa mbere kīa mūtu ūrīa mūhinyu nīgeetha kīrathimo gītūure kwanyu mīcīi.

³¹ Athīnjīri-Ngai matikanarīe nyamū o na īrīkū īngīkorwo īkuīte, irī nyoni, kana matigari ma nyamū yūragītwo nī nyamū īngī.

45

Kūgaya Būrūrī

¹ “Hīndī īrīa mūkaagaya būrūrī ūtuīke magai-rī, nīmūkarutīra Jehova gīcigo kīa būrūrī ūcio gītūike rūgongo rwamūre, gīkorwo na mīkono 25,000* kūraiha, na mīkono 20,000† kwarama; gīcigo kīu gīothe gīgaatuīka gītheru.

² Gīcigo-inī kīu, nīhakagaywo gīcigo kīa mīena īna īigananīte, gīkorwo kīrī na mīkono 500‡ o mwena, hatūike handū-harīa-haamūre, hacooke hathīūrūrūkīrio nī njīra ya mīkono mīrongo ītano.§

³ Rūgongo-inī rūu rwamūre, nīmūgathima gīcunjī kīa ūraihi wa mīkono 25,000, na warīi wa mīkono 10,000. Gīcigo-inī kīu nīho hagaakwo handū-harīa-haamūre, na nīho Handū-harīa-Hatheru-Mūno.

⁴ Handū hau hagaatuīka haamūre thīnī wa būrūrī nī ūndū wa athīnjīri-Ngai, arīa matungataga handū-harīa-haamūre, arīa marīkuhagīrīria ho nīguo matungatagīre Jehova. No ho hagaatuīka ha nyūmba ciao o na hatūike harīa hatheru ha handū-harīa-haamūre.

⁵ Gīcigo kīa mūigana wa ūraihi wa mīkono 25,000, na warīi wa 10,000 gīgaatuīka kīa Alawīi, arīa matungataga thīnī wa hekarū, gītūike igai rīao rīa gwakwo matūūra ma gūtūūrwo.

⁶ “Nīmūkagaya gīcigo gīakwo itūūra inene, gīcigo kīa warīi wa mīkono 5,000,* na ūraihi wa mīkono 25,000, kīhakane na gīcigo kīrīa kīamūre; gīcigo kīu gīgaatuīka kīa andū a nyūmba yothe ya Isiraēli.

⁷ “Gīthaka kīrīa gīgaatuīka kīa mūnene ūcio gīkaahakana mbarī cīerī na rūgongo rūrīa rwamūrīrwo Jehova, hamwe na gīthaka gīa itūūra rīrīa inene. Kuuma mwena wa ithūiro gīgaatambūrūka kīrorete mwena wa ithūiro, na kuuma mwena wa irathīro gītambūrūke kīrorete mwena wa irathīro, naguo ūraihi wakīo ūgaakīgama kuuma mūhaka wa ithūiro nginya wa irathīro, gītwaranīte na mīhaka ya magai ma Benjamīni na Juda.

⁸ Gīthaka kīu nīkīo gīgaatuīka igai rīake thīnī wa būrūrī wa Isiraēli. Nao anene acio akwa matigacooka kūhinyīrīria andū akwa, no nīmagetūkīria andū a nyūmba ya Isiraēli megwatīre būrūrī ūcio kūringana na mīhīrīga yao.

⁹ “Mwathani Jehova ekuuga ūū: Inyuī anene aya a Isiraēli, ūguo mwīkīte nī mūiganu! Eheriai maūndū ma ūhinya na ma kūhinyanīrīria, mwīkage ūndū ūrīa ūrī wa kīhooto na wagīrīire. Tigai gūtunyaga andū akwa indo, ūguo nīguo Mwathani Jehova ekuuga.

¹⁰ No nginya mūhūthagīre ithimo iria iringaine wega, na mūhūthagīre eba īrīa īringaine wega, o na bathī īrīa īringaine wega.

* 44:24 Athīnjīri-Ngai nīmatungataga ta atīrīrīrī būrūrī. Ūyū warī wīra ūmwe wao kuuma matukū ma tene (1Sam 4:18; 2Maū 19:8-11). † 45:1 nī ta kilomita 12 ‡ 45:1 nī ta kilomita 10 § 45:2 nī ta mita 260 § 45:2 nī ta mita 26 * 45:6 nī ta kilomita igīrī na nuthu (2:5)

¹¹ Eba na bathi ikorwo iri kigeri kîmwe kîganaine, bathi ïmwe ïganagîre gîcunji gîa ikûmi kîa homeri o ïmwe, o nayo eba ïmwe ïganagîre gîcunji gîa ikûmi kîa homeri o ïmwe; homeri ïmwe ituïke nîyo kigeri kîria gîtûkîrîku gîa gîcithima cieri.

¹² Cekerî ïmwe ïrikoragwo ïri ya gera mîrongo ïri. Cekerî mîrongo ïri, kuonganîrîria na cekerî ingî mîrongo ïri na ithano, kuonganîrîria na ingî ikûmi na ithano, nî ïndû ïmwe na mina ïmwe.

Maruta na Mîthenya ïria Mîamûre

¹³ " Gîkî nîkîo kîheo kîa mwanya kîria mûrîrutaga: Nakîo nî gîcunji gîa ithathatû kîa eba ïmwe[†] kuuma harî o homeri ïmwe[‡] ya ngano, na gîcunji gîa ithathatû kîa eba ïmwe kuuma harî o homeri ïmwe ya cairi.

¹⁴ Gîcunji kîria gîtue kîa maguta, mathimîtuo na gîthimi kîa bathi, nî gîcunji gîa ikûmi kîa bathi[§] kuuma harî o kori ïmwe* (nayo kori ïmwe ïri na bathi[†] ikûmi kana homeri ïmwe[‡], nîgûkorwo bathi ikûmi nîcio homeri ïmwe).

¹⁵ Ningî ng'ondû ïmwe nîkarutwo kuuma harî o rûuru rwa ng'ondû magana meeri kuuma ïrîithio-ïni ïria mwega ïri maa kûu bûrûri wa Isiraeli. Icio nîcio igatuika cia maruta ma mûtu, na maruta ma njino, o na cia maruta ma ngwatanîro, nîguo andû mahorohagîrio nacio, ïguo nîguo Mwathani Jehova ekuuga.

¹⁶ Andû othe a bûrûri nîmakanyiitana ïhoroni ïcio wa kûruta iheo cia mwanya cia kûhûthîrwo nî mûnene thîni wa bûrûri wa Isiraeli.

¹⁷ Mûnene ïcio nîwe ïkaarutaga maruta ma njino, na maruta ma mûtu, na maruta ma kûnyuuo ciathî-ïni, na Tûrûgamo twa Mweri, na Thabatû, o na ciathî-ïni ciothe iria njathane cia andû a nyûmba ya Isiraeli. Nîakaruta maruta ma mehîa, na maruta ma mûtu, na maruta ma njino, na maruta ma ngwatanîro ma kûhoroheria andû a nyûmba ya Isiraeli.

¹⁸ " Mwathani Jehova ekuuga ïu: Mweri wa mbere, o mûthenya wa mbere wa mweri ïcio, nîmûkaruta gategwa gatarî na kaûûgû nîguo mûtherie handû-haria-haamûre.

¹⁹ Mûthînjîri-Ngai nîakooya thakame ïmwe ya maruta ma mehîa amîhake itingî-ïni cia mîrango ya hekarû, na amîhake koine ciothe inya cia metha ya kîgongona, o na amîhake itingî-ïni cia itoonyero rîa nja ya na thîni.

²⁰ ïguo noguo mûgeeka mûthenya wa mûgwanja wa mweri ïcio nî ïndû wa mûndû o wothe ïngûthia atekwenda kana ehie nî ïndû wa kûrigwo; ïguo nîguo mûkaahoroheria hekarû ïyo.

²¹ " Mweri wa mbere, mûthenya wa ikûmi na ïna wa mweri o ïcio nîguo mûrîgîaga na giathî kîa Bathaka, ihinda rîa mûthenya mûgwanja, ihinda rîria mûrîrîaga mûgate ïtari mîkîre ndawa ya kûmbia.

²² Mûthenya ïcio-rî, mûnene akaaruta ndegwa irî iruta rîa mehîa nî ïndû wake mwene, o na nî ïndû wa andû othe a bûrûri ïcio.

²³ O mûthenya, ihinda rîa mûthenya ïyo mûgwanja ya Giathî kîu, mûnene ïcio nîakaruta ndegwa mûgwanja, na ndûrûme mûgwanja ïtari na kaûûgû, cia kûrutîra Jehova maruta ma njino, na arute thenge cia iruta rîa mehîa.

²⁴ Ningî arute mûtu wa eba ïmwe[§] ituïke iruta rîa mûtu harî o ndegwa, na eba ïmwe harî o ndûrûme, na hini ïmwe* ya maguta harî eba ïmwe.

²⁵ " ïhinda-ïni rîu rîa mûthenya ïyo mûgwanja ya Giathî kîu, kîria gîkaambîrîria mweri wa mûgwanja, mûthenya wa ikûmi na ïtano, nîakaruta indo ta ïcio nî ïndû wa maruta ma mehîa, na maruta ma njino, na maruta ma mûtu, o na ma maguta.

46

¹ " Mwathani Jehova ekuuga ïu: Kîhingo kîa nja ya na thîni kîria kîrorete irathîro kîrîkaraga kîhingîtuo mîthenya ïtandatû ïria ya kûrutwo wîra, no mûthenya wa Thabatû na mûthenya wa Karûgamo ka Mweri nîkîrîhingûragwo.

² Nake mûnene arîtoonyaga kuo na njîra ya gîthaku kîria gîa itoonyero, na akarûgama hau gîtuŕî-ïni gîa kîhingo. Nao athînjîri-Ngai marute igongona rîa maruta make ma njino, na maruta make ma ngwatanîro. Arîhooyagîra hau hingîro-ïni ya itoonyero, agacooka akoima nja, no kîhingo kîu gîtikahingwo ngînya o hwaî-ïni.

³ Nao andû a bûrûri ïcio nîmarîhooyagîra hau mûromo-ïni wa kîhingo kîu marî mbere ya Jehova mîthenya ya Thabatû na ya Tûrûgamo twa Mweri.

⁴ Namo maruta ma njino marîa mûnene ïcio arîrutagîra Jehova mûthenya wa Thabatû nî tûtûrûme tûtandatû, na ndûrûme ïmwe, ciothe ikorwo ïtari na kaûûgû.

† 45:13 nî ta kilo ithatû na nuthu (3.5) ‡ 45:13 nî ta kilo 220 § 45:14 nî ta lita 2 * 45:14 nî ta lita 220

† 45:14 nî ta lita 22 ‡ 45:14 nî ta lita 220 § 45:24 nî ta kilo 22 * 45:24 nî ta lita 4

⁵ Nariŋo iruta rīa ngano rīrīa rīakūrutanīrio na ndūrūme iyo rīrīkoragwo rīrī rīa eba imwe,* na iruta rīa ngano rīa kūrutanīrio na tūtūrūme tūu rīrīkoragwo rīrī rīingī o ta ūrīa angīyendera, hamwe na hini imwe† ya maguta harī o eba imwe.

⁶ Naguo mūthenya wa Karūgamo ka Mweri arīrutaga ndegwa itarī ngūrū, na tūtūrūme tūtandatū, na ndūrūme imwe, ciothe itarī na kaūūgū.

⁷ Ningī nīarīrutaga iruta rīa ngano, akaruta eba imwe hamwe na ndegwa iyo, na eba imwe hamwe na ndūrūme iyo, na akaruta tūtūrūme tūingī o ta ūrīa angienda kūruta, hamwe na hini imwe ya maguta harī o eba imwe.

⁸ Na rīra mūnene egūtoonya-rī, arītoonyagīra gīthaku gīa itoonyero, na akiuma akoimīra njīra o iyo.

⁹ “Hīndī rīra andū a būrūri ūcio marīūkaga mbere ya Jehova mūthenya ya ciathī iria njathane, mūdū o wothē ūrīa ūgaatoonyera kīhingo kīa mwena wa gathigathini akahooe-rī, akiuma akoimagīra kīhingo gīa gūthini; na mūdū o wothē ūgaatoonyera kīhingo kīa mwena wa gūthini, akiuma akoimagīra kīhingo gīa gathigathini. Gūtirī mūdū ūgaacookera kīhingo kīrīa atoonyeire, no mūdū ariomagīra kīhingo kīrīa kīng’etheire kīu atoonyeire.

¹⁰ Mūnene ūcio arīkoragwo arī hamwe nao, agatoonyaga magītoonya, na akoimaga makiuma.

¹¹ “Hīndī ya ciathī na ya maruga marīa matuītwo, iruta rīa ngano rīrīkoragwo rīrī eba imwe hamwe na ndegwa, na eba imwe hamwe na ndūrūme, na akaruta tūtūrūme tūingī o ta ūrīa angīyendera, hamwe na hini imwe ya maguta harī o eba imwe.

¹² Hīndī rīra mūnene ūcio ekūrūtira Jehova iruta rīa kwīyendera, o na rīngīkorwo rīrī iruta rīa njino kana maruta na ngwatanīro, nīarīhingūragīro kīhingo kīrīa kīrorete mwena wa irathūro. Arīrutaga iruta rīake rīa njino kana maruta make ma ngwatanīro o ta ūrīa ekaga mūthenya wa Thabatū. Aarīkia kūruta oime nja na aarīkia kuuma, kīhingo kīu gīkaahingwo.

¹³ “O mūthenya nūrīrutaga gatūrūme ka ūkūrū wa mwaka ūmwe gatarī na kaūūgū nī ūndū wa kūrūtira Jehova iruta rīa njino; ūrīkarutaga rūciinī o rūciinī.

¹⁴ Ningī hamwe nako nūrīrutaga iruta rīa ngano rīa gīcunjī gīa ithathatū kīa eba imwe,‡ na gīcunjī gīa ithatū kīa hini imwe§ ya maguta ma kūrīngia mūtu ūcio rūciinī o rūciinī. Iruta rīrī rīa ngano rīrīrutagīrwo Jehova rīrī watho wa gūtūūra.

¹⁵ Nī ūndū ūcio gatūrūme kau, na iruta rīu rīa ngano, na maguta macio nūrīrutagwo rūciinī o rūciinī rīrī iruta rīa njino rīa hīndī ciothe.

¹⁶ “Mwathani Jehova ekuuga ūū: Mūnene ūcio angīkaahe mwanake ūmwe wake kīheo kuuma kūrī igai rīake, o na kō gīgaatuīka kīa njiaro ciake; gīgaatuīka indo ciao iria magalīrwo.

¹⁷ No rīrī, angīkaahe ndungata imwe yake kīheo kuuma igai-inī rīake, ndungata iyo iḡaatūūra nakīo o nginya mwaka wayo wa kuohorwo; hīndī iyo kīheo kīu nīḡigacookerera mūnene ūcio. Igai rīu rīake nī rīa ariū ake oiki; nī igai rīao.

¹⁸ Mūthamaki ūcio ndangītunya andū acio magai mao na njīra ya kūmaingata mehere indo-inī ciao. Niakahe ariū ake magai mao kuuma indo-inī ciake mwene, nīguo gūtikanagīe mūdū o na ūrīkū gatagatī-inī ka andū akwa ūkeeherio indo-inī ciake.”

¹⁹ Thuutha wa ūguo mūdū ūcio akīngereria itoonyero-inī rīa mwena wa kīhingo gīa tūnyūmba tūu twamūre tūrīa twarī twa athīnjīri-Ngai, tūrīa twarorete mwena wa gathigathini, na akīnyonia handū haarī mūthia-inī wa mwena wa ithūiro.

²⁰ Nake akīnjīra atīrī, “Haha nīho handū harīa athīnjīri-Ngai marīrugagīra iruta rīa mahītia, na iruta rīa mehīa, na nīho marīhīhagīria iruta rīa ngano, nīgeetha matikanamoimie na kūu nja ya nyumīrīra, matigatherie andū namo.”

²¹ Ningī agīcooka akīndwara nja iyo ya nyumīrīra, na agūthiūrūrūkia koine-inī ciayo inya, na nī ngīona atī o koine-inī nī haarī na nja ingī.

²² Koine-inī icio inya cia nja ya nyumīrīra nī haarī na nja ciarī njirigīre. Ciarī na gīthimo kīaiganaine kīa ūraihi wa mīkono mīrongo ina,* na wariū wa mīkono mīrongo itatū†; o nja imwe ya nja icio ciarī koine-inī icio inya nīyaiganaine na rīra ingī.

²³ Gūthiūrūrūka mwena wa na thīnī wa nja icio inya nī haarī na mwako wa mahiga warī na mariiko maakītwa mathiūrūrūkīrie hau rungu rwa mwako ūcio.

²⁴ Nake akīnjīra atīrī, “Maya nīmo mariiko marīa andū arīa matungataga thīnī wa hekarū marīrugagīra indo cia magongona iria irutītwo nī andū.”

* 46:5 nī ta kilo 22 † 46:5 nī ta lita 4 ‡ 46:14 nī ta kilo ithatū na nutho (3:5) § 46:14 nī ta lita imwe na robo (1:25) * 46:22 nī ta mīta 20 † 46:22 nī ta mīta 15

47

Rũũ Rwoimaga Hekarũ

¹ Mũndũ ũcio nñanjookirie itoonyero-inĩ rĩa hekarũ, na niĩ ngĩona maaĩ magĩtherũka kuuma rungu rwa irathĩro ya hekarũ, magatherera na mwena wa irathĩro (tondũ hekarũ yarorete mwena wa irathĩro). Maaĩ macio moimaga na kũu rungu rwa mwena wa gũthini wa hekarũ, o mwena ũcio wa gũthini wa kigongona.

² Ningĩ agĩcooka akĩndwara nja angereirie kihingo kĩa mwena wa gathigathini, na agĩthiũrũrũkĩria mwena wa nja akĩndwara nginya kihingo-inĩ kĩa nyumĩrĩra kĩa kĩang'etheire mwena wa irathĩro, namo maaĩ macio maathereraga kuuma mwena wa gũthini.

³ Rĩrĩa mũndũ ũcio aathiiaga arorete mwena wa irathĩro anyiitĩte rũrigi rwa gũthima na guoko-rĩ, agĩthima mĩkono 1,000,* agĩcooka akĩngereria maaĩ-inĩ macio, namo makinginya thũng'wa-inĩ.

⁴ Ningĩ agĩthima mĩkono ĩngĩ ngiri ĩmwe, na akĩndũkĩnĩria maaĩ-inĩ macio, namo makinginya maru-inĩ. Agĩcooka agĩthima mĩkono ĩngĩ ngiri ĩmwe, na akĩngereria maaĩ-inĩ macio, namo makinginya njohero-inĩ.

⁵ Ningĩ agĩthima mĩkono ĩngĩ ngiri ĩmwe, rũgĩkorwo rũri rũũ itangĩahotire kũringa, nĩ ũndũ maaĩ macio maaĩrĩ maiyũru na rũkarika ũndũ rũngĩthambĩrwo, rũgatuĩka rũũ rĩtangĩringĩka nĩ mũndũ.

⁶ Nake akĩnjũria atĩrĩ, "Mũrũ wa mũndũ, nĩũrona ũndũ ũyũ?"

Hĩndĩ iyo akĩhĩndũra, akĩnjookia nginya hũgũrũrũ-inĩ cia rũũ rũu.

⁷ Rĩrĩa ndaakinyire ho, ngĩona mĩtĩ mũingĩ ĩria yarĩ mĩrĩmo yeerĩ ya rũũ rũu.

⁸ Nake akĩnjũria atĩrĩ, "Maaĩ maya mathereraga marorete bũrũri ũria ũrĩ mwena wa irathĩro, magaikũrũka nginya Araba,† magacooka magathiĩ makeitĩrĩra Iria-inĩ rĩa Cumbĩ. Maaĩrĩkia kwĩitĩrĩra iria-inĩ rĩu, namo maaĩ marĩo makaagĩra.

⁹ Mĩrumbĩ ya ciũmbe iria irĩ muoyo nĩgatũũra muoyo kũria guothe rũũ rũu rũgaathereragĩra. Nĩgũkaagĩra thamaki nyingĩ, tondũ maaĩ macio nĩkuo mathereragĩra, magatũma maaĩ macio marĩ na cumbĩ magĩre; nĩ ũndũ ũcio kũria rũũ rũu rũthereragĩra, ciũmbe ciothe nĩgatũũra muoyo.

¹⁰ Ategi a thamaki makaarũgamaga hũgũrũrũ-inĩ ciaru; kuuma Eni-Gedi nginya Eni-Egilaimu nĩgũgakorwo na kũndũ gwa gũtambũrũkĩrio wabu. Thamaki igaakorwo irĩ cia mĩthemba mũingĩ, o ta thamaki cia Iria Rĩrĩa Inene.

¹¹ No matindiri makuo na njabacabi ciakuo itikagĩra; igaatigwo irĩ cia cumbĩ.

¹² Mĩtĩ ya matunda ma mĩthemba yothe nĩgakũra hũgũrũrũ-inĩ cieri cia rũũ rũu. Mathangũ mayo matikooma, o na kana mĩtĩ iyo yaage gũciara. O mweri nĩgaciaraga, tondũ maaĩ moimĩte handũ-harĩa-haamũre magaathereraga nginya kũu ĩrĩ. Maciaro mayo magaatũka irio namo mathangũ mayo matũike ma kũhonia.

Mĩhaka ya Bũrũri

¹³ Mwachani Jehova ekuuga ũu: "Ĩno nĩyo mĩhaka ĩria mũkaarũmĩrĩra mũkĩgaya bũrũri ũcio ũtuĩke igai gatagatĩ-inĩ ka mĩhĩrĩga ĩria ikũmi na ĩrĩ ya Isiraeli. Jusufu akaaheo icunjĩ igĩrĩ.

¹⁴ Nawe nĩukamagayania bũrũri ũcio icunjĩ ciiganaine. Tondũ nĩndehĩtire njoete guoko na igĩrũ ngiuga atĩ nĩngũũhe maithe manyu ma tene-rĩ, bũrũri ũyũ nũgaatuĩka igai rĩanyu.

¹⁵ "Ūyũ nĩguo ũgaatuĩka mũhaka wa bũrũri ũcio:

Mũhaka wa mwena wa gathigathini ũkoima Iria Rĩrĩa Inene ũgereire njĩra ya Hethiloni, ũhĩtũkĩre Lebo-Hamathu, nginya Zedadi,

¹⁶ na ũgerere Berotha na Sibiraimu (kũu mũhaka-inĩ ũria ũrĩ gatagatĩ ka Dameski na Hamathu), ũthĩĩ nginya Hazeri-Hatikoni, kũu mũhaka-inĩ wa Haurani.

¹⁷ Naguo mũhaka ũcio ũtambũrũke kuuma iria-inĩ ũkinye Hazari-Enani, mũhaka-inĩ wa mwena wa gathigathini wa Dameski, naguo mũhaka wa Hamathu ũkorwo ũrĩ mwena wa gathigathini. ũcio nĩguo ũgaatuĩka mũhaka wa mwena wa gathigathini.

¹⁸ Naguo mũhaka wa mwena wa irathĩro ũkaagerera gatagatĩ ka Haurani na Dameski, ũtwaranĩte na Rũũ rwa Jorodani gatagatĩ ka Gileadi na bũrũri ũcio wa Isiraeli, ũrorete o iria-inĩ rĩa mwena wa irathĩro, ũthĩĩ nginya Tamaru. ũcio nĩguo ũgaatuĩka mũhaka wa mwena wa irathĩro.

* 47:3 nĩ ta mita 450 † 47:8 Ūyũ warĩ bũrũri ũtaarĩ maaĩ gatagatĩ ka Jerusalemu na Iria rĩa Cumbĩ.

¹⁹ Naguo mûhaka wa mwena wa gũthini ũkoima Tamaru o nginya kũu maaĩ-inĩ wa Meriba-Kadesi, ũtwarane na Karũũĩ ka Misiri o nginya Iria Rĩrĩa Inene. Ūcio nĩguo ũgaatuĩka mûhaka wa mwena wa gũthini.

²⁰ Naguo mûhaka wa mwena wa ithũiro, Iria Rĩrĩa Inene nĩrĩo rĩgaatuĩka mûhaka, ũthĩĩ nginya harĩa hang'etheire Lebo-Hamathu. Ūcio nĩguo ũgaatuĩka mûhaka wa mwena wa ithũiro.

²¹ "Inyuĩ nĩ inyuĩ mûkeegayania bũrũri ũyũ kũringana na mĩhĩrĩga ya Isiraeli.

²² Mũkaũgayana ũtuĩke igai rĩanyu inyuĩ ene, na rĩa andũ a kũngĩ arĩa matũũraga gatagatĩ-inĩ kanyu na nĩ marĩ na ciana. Nĩmũkamatua ta marĩ andũ a Isiraeli maciarĩrwo bũrũri ũcio; acio makaagaĩrwo igai hamwe na inyuĩ gatagatĩ-inĩ ka mĩhĩrĩga ya Isiraeli.

²³ Mũhĩrĩga-inĩ o ũrĩa mũndũ angĩkorwo atũũrĩte arĩ mũgeni-rĩ, kũu nĩkuo mũkaamũgaĩra igai rĩake," ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuğa.

48

Kũgayania Bũrũri

¹ "Na rĩrĩ, maya nĩmo marĩtwa ma mĩhĩrĩga iyo: Mũhaka-inĩ wa mwena wa gathigathini, Dani nĩakaheo gĩcigo kĩmwe; nakĩo gĩgaatwarana na njĩra ya Hethiloni ya gũthĩĩ nginya Lebo-Hamathu; Hazari-Enani na mûhaka wa mwena wa gathigathini wa Dameski kũrigania na Hamathu gũgaakorwo kũrĩ mûhaka wakuo kuuma mwena wa irathĩro nginya mwena wa ithũiro.

² "Nake Asheri aheo gĩcigo kĩmwe; nakĩo gĩkaahakana na rũgongo rwa Dani kuuma mwena wa irathĩro nginya mwena wa ithũiro.

³ "Nake Nafitali aheo gĩcigo kĩmwe; nakĩo gĩkaahakana na rũgongo rwa Asheri kuuma mwena wa irathĩro nginya mwena wa ithũiro.

⁴ "Nake Manase aheo gĩcigo kĩmwe; nakĩo gĩkaahakana na rũgongo rwa Nafitali kuuma mwena wa irathĩro nginya mwena wa ithũiro.

⁵ "Efiraimu aheo gĩcigo kĩmwe; nakĩo gĩkaahakana na rũgongo rwa Manase kuuma mwena wa irathĩro nginya mwena wa ithũiro.

⁶ "Nake Rubeni aheo gĩcigo kĩmwe; nakĩo gĩkaahakana na rũgongo rwa Efiraimu kuuma mwena wa irathĩro nginya mwena wa ithũiro.

⁷ "Nake Juda aheo gĩcigo kĩmwe; nakĩo gĩkaahakana na rũgongo rwa Rubeni kuuma mwena wa irathĩro nginya mwena wa ithũiro.

⁸ "Nĩngĩ kũhakana na rũgongo rwa Juda kuuma mwena wa irathĩro nginya mwena wa ithũiro, nĩmũkaruta gĩcigo mũkĩneane gĩtuĩke kĩheo kĩa mwanya. Gĩgaakorwo kĩrĩ na wariĩ wa mĩkono 25,000* kwarama, naguo ũraihi wakĩo ũkaiganana na gĩcigo kĩmwe kĩa iria igaiĩrwo mĩhĩrĩga kuuma mwena wa irathĩro nginya mwena wa ithũiro; naho handũ-harĩa-haamũre hagaakorwo harĩ gatagatĩ ga kĩa.

⁹ "Gĩcigo kũu kĩa mwanya mũkaarutĩra Jehova-rĩ, gĩgaakorwo kĩrĩ na ũraihi wa mĩkono 25,000, na wariĩ wa mĩkono 10,000.†

¹⁰ Gĩcigo kũu gĩgaatuĩka gĩcigo kĩamũre kĩa athĩnjĩri-Ngai. Gĩgaakorwo kĩrĩ kĩa ũraihi wa mĩkono 25,000 mwena wa gathigathini na wariĩ wa mĩkono 10,000 mwena wa ithũiro, na wariĩ wa mĩkono 10,000 mwena wa irathĩro, na ũraihi wa mĩkono 25,000 mwena wa gũthini. Handũ-harĩa-haamũre hagaakorwo harĩ gatagatĩ ga kĩa.

¹¹ Gĩcigo kũu gĩgaatuĩka kĩa athĩnjĩri-Ngai arĩa aamũre, nao nĩ andũ a Zadoku arĩa matũũrĩte marĩ ehokeku makĩndungatĩra, na matiigana gũturuura ta ũrĩa Alawii meekire hĩndĩ rĩa andũ a Isiraeli maaturuurire.

¹² Gĩcigo kũu gĩgaatuĩka kĩaheo kĩa kĩa mwanya kĩrutĩtwo kuuma gĩcigo-inĩ kũu kĩaamũre kĩa bũrũri, nakĩo gĩgaatuĩka igai itheru mũno, na gĩkaahakana na rũgongo rwa Alawii.

¹³ "Gũtwarana na rũgongo rũu rwa athĩnjĩri-Ngai-rĩ, Alawii nĩmakagaya gĩcigo kĩa mĩkono 25,000, na wariĩ wa mĩkono 10,000. ũraihi wakĩo wothe ũgaakorwo ũrĩ mĩkono 25,000, naguo wariĩ wakĩo ũkorwo ũrĩ wa mĩkono 10,000.

¹⁴ Nao matikanendie kana makũũranie o na kĩmwe gĩa cio. Gĩkĩ nĩkĩo gĩcigo kĩrĩa kĩaega mũno bũrũri-inĩ ũyũ, na gĩtikananengerwo mũndũ ũngĩ, tondũ nĩkĩamũrĩre Jehova.

¹⁵ "Gĩcigo kĩrĩa gĩgaatigara kĩa wariĩ wa mĩkono 5,000,‡ na ũraihi wa mĩkono 25,000, gĩgaatuĩka gĩa kũhũthagĩrwo na maũndũ ma itũũra rĩu inene, kĩhũthĩrwo na gwakwo

* 48:8 nĩ ta kilomita 12 † 48:9 nĩ ta kilomita 5 ‡ 48:15 nĩ ta kilomita igĩrĩ na nuthu (2.5)

nyumba cia gütürwo, na ithaka cia ürithio. Itüura rüu inene rīgaakorwo gatagati ga gicigo kiu,

¹⁶ narío itüura rüu rīgaakorwo na ithimo ici: mwena wa gathigathini nĩ mĩkono 4,500,[§] na mwena wa güthini nĩ mĩkono 4,500, na mwena wa irathĩro nĩ mĩkono 4,500, na mwena wa ithüiro nĩ 4,500.

¹⁷ Gĩthaka kĩa ürithio wa itüura rüu inene gĩgaakorwo kĩrĩ na mĩkono 250* mwena wa gathigathini, na mĩkono 250 mwena wa güthini, na mĩkono 250 mwena wa irathĩro, na mĩkono 250 mwena wa ithüiro.

¹⁸ Gĩcigo kĩa gĩgaatigara, kĩhakanĩte na gĩcigo kũu kĩa mĩmũre, na gĩtwaranĩte na ũraihu wakĩo, gĩgaakorwo kĩrĩ kĩa mĩkono 10,000 mwena wa irathĩro, na mĩkono 10,000 mwena wa ithüiro. Maciaro makĩo nĩmo makaarĩagwo nĩ aruti wĩra a itüura rüu inene.

¹⁹ Aruti wĩra acio a itüura rüu inene arĩa makaarĩmaga kũu makoima mĩhĩrĩga-inĩ yotho ya Isiraeli.

²⁰ Gĩcigo kũu gĩotho gĩgaakorwo kĩa ganaine mĩena yotho ina, na gĩkorwo kĩrĩ na mĩkono 25,000 o mwena. Nĩmũkaruta gĩcigo kũu kĩa mĩmũre kĩrĩ kĩaheo kĩa mwanya, gĩtuĩke gĩcigo kĩa mĩmũre, mũkĩrutanĩrie na gĩthaka gĩa itüura rüu inene.

²¹ Kũndũ kũrĩa gũgaatigara mĩena yeerĩ ya gĩcigo kũu kĩa mĩmũre na gĩthaka gĩa itüura rĩrĩa inene gũgaatuĩka kwa mũthamaki. Kũndũ kũu gũgaatambũrũka mwena wa irathĩro wa kũrĩa gwachĩmitwo mĩkono 25,000 ya gĩcigo kũu kĩa mĩmũre gũkinye nginya mũhaka-inĩ wa mwena wa irathĩro, naguo mwena wa ithüiro uume hau haathĩmitwo mĩkono 25,000, gũkinye nginya mũhaka-inĩ wa mwena wa ithüiro. Icigo icio cieri itwaranĩte na ũraihu wa icigo icio ingĩ cia mĩhĩrĩga igaatuĩka cia mũthamaki, nakĩo gĩcunjĩ kĩa kĩa mĩmũre, hamwe na handũ-harĩa-haamũre ha hekarũ igaakorwo gatagati ga kũndũ kũu.

²² Nĩ ũndũ ũcio ithaka cia Alawii na ithaka cia itüura inene igaakorwo irĩ gatagati ga gĩcigo kũu kĩa mũthamaki. Gĩcigo kũu kĩa mũnene gĩgaakorwo kĩrĩ gatagati ka mũhaka wa Juda na mũhaka wa Benjamini.

²³ "Ha ũhoru wa mĩhĩrĩga iyo ingĩ itigarĩte: Benjamini akaaheo gĩcigo kĩmwe; nakĩo gĩgaatambũrũka kuuma mwena wa irathĩro nginya mwena wa ithüiro.

²⁴ "Nake Simeoni aheo gĩcigo kĩmwe; nakĩo gĩkaahakana na rũgongo rwa Benjamini kuuma mwena wa irathĩro nginya mwena wa ithüiro.

²⁵ "Nake Isakaru aheo gĩcigo kĩmwe; nakĩo gĩkaahakana na rũgongo rwa Simeoni kuuma mwena wa irathĩro nginya mwena wa ithüiro.

²⁶ "Nake Zebuluni aheo gĩcigo kĩmwe; nakĩo gĩkaahakana na rũgongo rwa Isakaru kuuma mwena wa irathĩro nginya mwena wa ithüiro.

²⁷ "Gadi nĩakagaya gĩcigo kĩmwe; gĩkaahakana na rũgongo rwa Zebuluni kuuma mwena wa irathĩro nginya mwena wa ithüiro.

²⁸ "Mũhaka wa mwena wa güthini wa Gadi ũgaathĩ ũrorete mwena wa güthini kuuma Tamaru nginya maaĩ ma Meriba-Kadesi, ningĩ ũtwarane na Karũũ ka Misiri nginya Iria Rĩrĩa Inene.

²⁹ "Ūcio nĩguo bũrũri ũrĩa mũkaagayania ũtuĩke igai rĩa mĩhĩrĩga ya Isiraeli, nacio icio nicio igaatuĩka icigo ciao," ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga.

Ihingo cia Itüura Inene

³⁰ "Ici nicio igaatuĩka njĩra cia kuuma itüura rüu inene: Kwambĩrĩria mwena wa gathigathini, ũrĩa ũrĩ na ũraihu wa mĩkono 4,500,

³¹ ihingo cia itüura rüu inene igeetanio na mĩhĩrĩga ya Isiraeli. Ihingo icio ithatũ irĩ mwena wa gathigathini-rĩ, kĩmwe nĩ kĩa Rubeni, kũu kĩngĩ nĩ kĩa Juda, na kũu kĩngĩ nĩ kĩa Lawi.

³² "Naguo mwena wa irathĩro, ũrĩa ũrĩ na ũraihu wa mĩkono 4,500, ũgaakorwo ũrĩ na ihingo ithatũ: kĩmwe nĩ kĩa Jusufu, kũu kĩngĩ nĩ kĩa Benjamini, na kũu kĩngĩ nĩ kĩa Dani.

³³ "Ningĩ mwena wa güthini, ũrĩa ũrĩ na gĩthimo kĩa mĩkono 4,500, ũgaakorwo ũrĩ na ihingo ithatũ: kĩmwe nĩ kĩa Simeoni, kũu kĩngĩ nĩ kĩa Isakaru, na kũu kĩngĩ nĩ kĩa Zebuluni.

³⁴ "O na ningĩ mwena wa ithüiro, ũrĩa ũrĩ na ũraihu wa mĩkono 4,500, ũgaakorwo ũrĩ na ihingo ithatũ: kĩmwe nĩ kĩa Gadi, kũu kĩngĩ nĩ kĩa Asheri, na kũu kĩngĩ nĩ kĩa Nafitali.

³⁵ "Itĩna rĩa güthiũrũrũkĩria itüura rüu rĩotho rīgaakorwo na mĩkono 18,000.†

"Narío itüura rüu inene kuuma hĩndi iyo güthiĩ na mbere rĩgeetagwo ũu:

JEHOVA ARI KUO.”

DANIELI

Güthomithio kwa Danieli

¹ Atĩrĩrĩ, mwaka-inĩ wa gatatũ wa ũthamaki wa Jehoiakimu, mũthamaki wa Juda-rĩ, Nebukadinezaru mũthamaki wa Babuloni nĩokire itũura rĩa Jerusalemu, akĩrĩrigiicĩria nĩguo arĩtunyane.

² Nake Mwachani akĩrekereria Jehoiakimu, mũthamaki wa Juda, guoko-inĩ gwake, hamwe na indo imwe kuuma hekarũ-inĩ ya Ngai.* Nake Nebukadinezaru agĩkuua indo icio, agĩcitwara hekarũ-inĩ ya ngai yake kũu Babuloni, na agĩciiga nyũmba-inĩ irĩa yaigagwo igĩna cia ngai yake.

³ Ningĩ mũthamaki ũcio agĩatha Ashipenazi, ũrĩa warĩ mũrori mũnene wa anene a nyũmba yake ya ũthamaki, amũrehere andũ amwe arĩa moimĩte Isiraeli a nyũmba ya ũthamaki na a rũciaro rwa andũ arĩa maarĩ igweta,

⁴ nao makorwo marĩ aanake matarĩ kaũũgũ o na karĩkũ, na athaka makĩonwo, na andũ mekuoneka marĩ na ũtaũku maũndũ-inĩ mothe ma kwĩrutwo, na andũ mooĩ maũndũ wega, na ahũthũ kũnyiita maũndũ, na magĩĩre gũtungata thĩni wa nyũmba ya ũthamaki. Ashipenazi aarĩ arute andũ acio rũthiomi na maandĩko ma Ababuloni.†

⁵ Nake mũthamaki agĩtua maheagwo irio na ndibei mũthenya o mũthenya iria we mwene aarĩaga; maarĩ mathomithio maũndũ ihinda rĩa mĩaka itatũ, na thuutha ũcio matoonye wĩra-inĩ wa gũtungatĩra mũthamaki.

⁶ Thĩni wa acio maathuurirwo nĩ haarĩ na aanake amwe maarũtũtwo Juda: Na nĩo Danieli, na Hanania, na Mishaeli, na Azaria.

⁷ Nake mũrori ũcio wa anene arĩa angĩ nĩamaheire marĩtwa mangĩ: Danieli akĩmwĩta Beliteshazaru, nake Hanania agĩtũtwo Shadiraka, nake Mishaeli agĩtũtwo Meshaki, nake Azaria agĩtũtwo Abednego.‡

⁸ No rĩrĩ, Danieli agĩtua na ngoro yake atĩ ndegwĩthaahia na irio na ndibei iyo ya mũthamaki,§ na akĩũria mũrori ũcio wa anene etĩkĩrio ndakae gwĩthaahia na ũndũ wa kũria irio icio.

⁹ Nake Ngai nĩatũmĩte Danieli etĩkĩrike na aigũrwo tha nĩ mũnene ũcio,

¹⁰ no mũnene ũcio akĩũra Danieli atĩrĩ, “Nĩndĩretigĩra mũthamaki mwathi wakwa, ũrĩa ũtuĩte kĩria mũrĩheagwo gĩa kũria na gĩa kũnyua. Aangĩmuona mũrĩ ahĩnju gũkĩra aanake arĩa angĩ a riika rĩanyu-rĩ, angũga nĩ kĩ gĩtũmĩte? Hĩndĩ iyo mũthamaki no aanengithie mũtwe nĩ ũndũ wanyu.”

¹¹ Danieli agĩcooka akĩarĩria mũrangĩri ũrĩa waheetwo wĩra nĩ mũrori wa anene arĩa angĩ wa kũroraga Danieli, na Hanania, na Mishaeli, na Azaria, akĩmwĩra atĩrĩ,

¹² “Ndagũthaĩtha, amba ũgerie ndungata ciaku handũ ha mũthenya ikũmi: Ndũgaatũhe kĩndũ o naki tĩga o nyeni cia kũria na maaĩ ma kũnyua.

¹³ Matukũ macio maathira ũcooke ũtũroranie na aanake acio angĩ marĩaga irio icio cia mũthamaki, na thuutha ũcio ũcooke gwĩka ndungata ciaku o ta ũrĩa ũkuona kwagĩĩre.”

¹⁴ Nĩ ũndũ ũcio agĩtũkĩra ũhoru ũcio, nake akĩmageria matukũ macio ikũmi.

¹⁵ Matukũ macio ikũmi maathira-rĩ, mothiũ mao makĩoneka maagĩĩte, nao magatungu-gu gũkĩra aanake acio angĩ maarĩaga irio cia mũthamaki.

¹⁶ Nĩ ũndũ ũcio mũmarangĩri akĩeheria irio ciao iria ciarĩ njega mũno na ndibei irĩa maarĩ manyuuage na agĩcooka kũmaheaga o nyeni tu handũ ha irio icio.

¹⁷ Na rĩrĩ, Ngai nĩahaire aanake acio ana ũmenyo na ũtaũku wa maandĩko ma mũthemba yothe, na wĩruti wa maũndũ. Nake Danieli nĩataũkagĩrwo nĩ cioneki na irooto cia mũthemba yothe.

¹⁸ Ihinda rĩrĩa mũthamaki aatuĩte atĩ andũ acio magaatwarwo nyũmba yake thĩni rĩathira-rĩ, mũrori wa anene arĩa angĩ agĩkĩmatwara harĩ Nebukadinezaru.

* 1:2 Andũ a Juda maatahirwo magĩtwarwo Babuloni, bũrũri wa ũkombo, nĩ ũndũ wa kwaga gwathĩkĩra Jehova.

† 1:4 Rũthiomi na maandĩko wa andũ a Babuloni warĩ na hinya gũthoma. ‡ 1:7 Rĩitwa Beliteshazaru nĩ kuuga “Beli arogĩfĩra muoyo wake” (rĩetanĩtio na ngai yetagwo Beli). Shadiraka nĩ kuuga “watho wa Aku” (ngai ya andũ a Sumeria thĩni wa Babuloni ya mweri). Meshaki nĩ kuuga “nũũ ũtari ta Aku?” Narĩo Abednego nĩ kuuga “ndungata ya Nego” (rĩitwa rĩngĩ rĩa Beli). § 1:8 Andũ a Isiraeli maatuaga atĩ irio cia mũthamaki ciarĩ na thaahu tondũ rwĩga rwa mbere rwarutagĩrwo ngai cia mĩhianano.

¹⁹ Mũthamaki akĩaria nao, na ndonire mũndũ ũngĩaigananirio na Danieli, na Hanania, na Mishaeli na Azaria; na nĩ ũndũ ũcio magĩtoonyio wĩra-inĩ wa gũtungatagĩra mũthamaki.

²⁰ Ũndũ-inĩ o wothe ũkonĩ ũũgĩ na ũtaũku wa maũndũ marĩa mũthamaki aamoragia-rĩ, agĩkora makĩrĩte ago othe na aragũri a ũthamaki wake wothe maita ikũmi.

²¹ Nake Danieli agĩtũura kũu nginya mwaka wa mbere wa wathani wa Mũthamaki Kurusu.

2

Kĩroto kĩa Nebukadinezaru

¹ Na rĩrĩ, mwaka-inĩ wa keerĩ wa ũthamaki wake-rĩ, Nebukadinezaru nĩarootete irooto; agĩtangĩka meciiria na akĩũrwo nĩ toro.

² Nĩ ũndũ ũcio mũthamaki agĩta ago na aragũri, na arogi na arori a njata nĩguo moke mamwĩre ũria aarootete. Rĩria mookire makĩrũgama mbere ya mũthamaki,

³ akĩmeera atĩrĩ, “Nĩ harĩ kiroto ndootete kĩa kirathiĩnia, na nĩngwenda kũmenya ũria kiugĩte.”

⁴ Hĩndĩ iyo arori a njata acio magĩcookeria mũthamaki na rũthiomi rwa Asuriata,* makĩmwĩra atĩrĩ, “Wee mũthamaki, ũrotũura tene na tene! Ta kĩire ndungata ciaku kiroto kĩa ũrotete, nacio itaũre kiroto kũu.”

⁵ Nake mũthamaki agĩcookeria arori a njata acio, akĩmeera atĩrĩ, “Ũndũ ũyũ nĩguo nduũte ngwafĩrie mũno: Mũngĩaga kũnjĩra kiroto kĩa ndootete na mũgĩtaũre-rĩ, nguuga mũtemangwo mũkue, nacio nyũmba cianyu imomorwo ituĩke hĩba cia mahiga.

⁶ No mũngĩnjĩra kiroto kũu na mũgĩtaarĩrie-rĩ, nĩngũmũhe iheo, na marĩhi, o na ndũmũtiithie mũno. Nĩ ũndũ ũcio njĩrai ũria ndootete na mũndaũrĩre ũhoru wa kiroto kũu.”

⁷ Makĩmũcookeria o rĩngĩ makĩmwĩra atĩrĩ, “Mũthamaki nĩetĩkĩre kwĩra ndungata ciae ũria arotete, na ituĩ nĩtũkũmũtaũrĩra kiroto kũu.”

⁸ Nake mũthamaki akĩmacookeria atĩrĩ, “Nĩndĩramenya kũna atĩ mũrenda o kũraiharaihia ihinda, tondũ nĩmũramenya atĩ ũndũ ũyũ nĩguo nduũte ngwafĩrie mũno:

⁹ Mũngĩaga kũnjĩra kiroto kũu ndootete-rĩ, iherithia rĩanyu no rĩmwe. Mũciĩrĩre kũnjĩra maũndũ ma kũhĩtiithia na ma waganu, mũgĩciiria atĩ ũria nduũte nĩkũgarũrũka. Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, njĩrai kiroto kũu, na nĩngũmenya atĩ no mũhote gũgĩtaũra.”

¹⁰ Nao arori a njata acio magĩcookeria mũthamaki atĩrĩ, “Gũtirĩ mũndũ o na ũmwe gũkũ thĩ ũngĩhota gwĩka ũguo mũthamaki aroiga! Gũtirĩ mũthamaki, o na arĩ mũnene na arĩ na hinya atĩa, ũrĩ wooria mũndũ-mũgo, kana mũragũri, kana mũrori wa njata eke ũndũ ta ũcio.

¹¹ Ũndũ ũcio mũthamaki arooria ndũngĩhoteka. Gũtirĩ mũndũ ũngĩhota kwĩra mũthamaki kiroto kĩa arootete, tiga o ngai cikĩ, na ititũuranagia na andũ a gũkũ thĩ.”

¹² Mũthamaki aigua ũhoru ũcio akĩrakara na akĩngũrũka mũno nginya agĩathana atĩ andũ arĩa othe oogĩ a Babuloni mooragwo.

¹³ Nĩ ũndũ ũcio gũkĩrutwo watho andũ acio oogĩ mooragwo, na andũ magĩtũmwo magacarie Danieli na arata ake nĩguo mooragwo.

¹⁴ Rĩria Arioku, mũnene wa arangĩri a mũthamaki, aathiiaga kũũraga andũ acio oogĩ a Babuloni-rĩ, Danieli akĩmwarĩria na ũũgĩ, o na eciiĩrĩte wega ũria ekũmwĩra.

¹⁵ Akĩũria ũcio warĩ mũnene wa arangĩri a mũthamaki atĩrĩ, “Nĩ kĩ gĩatũma mũthamaki atue itua rĩũru ũguo?” Nake Arioku agĩtaarĩria Danieli ũria ũhoru ũcio wothe watariĩ.

¹⁶ Danieli aigua ũguo agĩthĩ harĩ mũthamaki, akĩmũria amũhe ihinda, nĩgeetha ahote kũmũtaũrĩra kiroto kũu.

¹⁷ Nake Danieli akĩnũka gwake mũciĩ na akĩmenyithia arata ake ũhoru ũcio, nao nĩo Hanania, na Mishaeli, na Azaria.

¹⁸ Akĩmarĩngĩrĩria mathaithe Ngai wa igũrũ nĩguo amaiguĩre tha, amaguĩrĩre ũhoru ũcio warĩ mũhithe, nĩgeetha we hamwe na arata acio ake matikoorganĩrio hamwe na andũ acio angĩ oogĩ a Babuloni.

¹⁹ Na rĩrĩ, ũtukũ ũndũ ũcio warĩ mũhithe ũkĩguũrĩrio Danieli na kĩoneki. Nake Danieli akĩgocca Ngai wa igũrũ,

²⁰ akiuga atĩrĩ:

* 2:4 Rũthiomi rwa Asuriata nĩruo rwario rũria anene aingĩ maaragia. Kuuma Dan 2:4 nginya Dan 7:28, ibuku rĩrĩ rĩandĩkĩtwo na rũthiomi rũrũ.

“Riitwa rīa Ngai rīrotūūra rīkumagio tene na tene;
ūūgī na ūhoti nī ciake.

²¹ Nīwe ūgarūranagia mahinda na imera;
nīanenehagia athamaki, na akameheria ūthamaki-inī.

Nīwe ūheaga andū arīa oogī ūūgī,
nao arīa makūūranaga maūndū akamahe ūmenyo.

²² Nīwe ūguūragia maūndū marīa marikīru, o na marīa marī hitho-inī;
nīamenyaga maūndū marīa marī nduma-inī,
naguo ūtheri ūtūūranagia nake.

²³ Nīndagūcookeria ngaatho na ndakūgocoo, o Wee Ngai wa maithe makwa:
Nīūūheete ūūgī o na ūhoti,
ūkaamenyithia ūhorō ūrīa tūkūhooete,
ūgatūma tūmenye kīroto kīa mūthamaki.”

Danieli Gūtaūra Kīroto

²⁴ Hīndī iyo Danieli agīthī kūrī Arioku, ūcio mūthamaki aamūrīte athī akooragithie andū acio oogī a Babuloni, akīmwīra atīrī, “Ndūkooragithie andū acio oogī a Babuloni. Ndwarā kūrī mūthamaki, na nīngūmūtaūrīa kīroto gīake.”

²⁵ O hīndī iyo Arioku agītwarā Danieli kūrī mūthamaki, akīmwīra atīrī, “Nīnyonete mūndū ūmwe wa arīa maatahitwo kuuma Juda ūngīhota kwīra mūthamaki ūrīa kīroto gīake kiugīte.”

²⁶ Nake mūthamaki akīūria Danieli (na nowe Belites hazaru) atīrī, “No ūhote kūnjūra kīroto kīrīa ndootete na ūgītaūre?”

²⁷ Nake Danieli akīmūcookeria atīrī, “Gūtīrī mūndū o na ūmwe wa arīa oogī, kana mūrāgūrī, kana mūndū-mūgo o na kana mūrathi ūngīhota kwīra mūthamaki ūhorō ūcio wa hitho,

²⁸ no nī kūrī Ngai ūrī igūrū ūguūranagīria maūndū marīa marī hitho-inī. Nīwe wonetie Mūthamaki Nebukadinezaru ūrīa gūgaikara matukū-inī ma thuutha. Kīroto gīaku na cioneki iria irahītūkiire meciiria-inī maku ūkomete ūrīrī iraarī ici:

²⁹ “Hīndī iyo wakomete ūrīrī-inī, wee mūthamaki, meciiria maku nīmecūūranirie ūhorō wa maūndū marīa magooka thuutha-inī, nake ūrīa mūguūria wa maūndū marīa marī hitho-inī agīkūguūrīria ūrīa gūkaahaana thuutha-inī.

³⁰ Nī-rī, ndiguūrīrio ūhorō ūcio ūrī hitho-inī atī tondu ndī na ūūgī gūkīra andū arīa angī matūūrāga muoyo, no nīgeetha wee mūthamaki ūmenye ūrīa kīroto kīu kiugīte, nīguo ūtaūkīrwo nī maūndū macio ūrecūūranagia meciiria-inī maku.

³¹ “Wee mūthamaki, warora nīwonire mūhianano mūnene warūngī mbere yaku: mūhianano ūcio warī mūnene mūno na nīwahenahenagia, na warī wa kūmakania ūkionwo.

³² Mūtwe wa mūhianano ūcio warī wa thahabu īrīa therie, nakīo gīthūri kīaguo na moko ciarī cia betha, nayo nda na ciero ciaguo ciarī cia gīcango,

³³ magūrū maguo maarī ma kīgera, namo makinya maarī ma kīgera gītukanīte na rīūmba rīcine.

³⁴ Hīndī o iyo wawīroreire, ihiga inene rīkīenjwo, no rītijenjirwo nī moko ma mūndū. Rīkīgūtha makinya ma mūhianano ūcio marīa maarī ma kīgera gītukanīte na rīūmba, rīkīmahehenja.

³⁵ Nakīo kīgera kīu, na rīūmba, na gīcango, na betha, na thahabu igīthetherwo tūcunjī tūcunjī, igītuika ta mūūngū ūrīa ūmbūragwo kīhuhīro-inī hīndī ya riūa. Ikīhuhūkano nī rūhuho, igīthira biū na itiacookire kuoneka rīngī. No rīrī, ihiga rīu rīagūthire mūhianano ūcio rīkīneneha, rīgītuika kīrīma kīnene, rīkīiyūra thī yothe.

³⁶ “Kīu nīkīo kīroto kīrīa warootire, na rīu nītūgūtaūrīa mūthamaki.

³⁷ Wee mūthamaki-rī, nīwe mūthamaki wa athamaki. Nake Ngai wa igūrū nīakūheete ūthamaki, na ūhoti, na hinya, na rīrī;

³⁸ nīaigīte andū a ndūrīrī ciothe moko-inī maku, na nyamū cia gīthaka, o na nyoni cia rīera-inī. Kūrīa guothe itūūrāga-rī, nīagūtuīte mwathi wacio ciothe. Wee nīwe mūtwe ūcio wa thahabu.

³⁹ “Thuutha waku, nīgūkarahūka ūthamaki ūngī ūtagaakorwo na hinya ta waku. Thuutha ūcio nīgūkagīa na ūthamaki ūngī wa gatātū, nīguo ūgerekanītio na gīcango, naguo nīūgaatha thī yothe.

⁴⁰ Marīgīrīrio-inī nīgūkarahūka ūthamaki ūngī wa kana ūrī hinya ta kīgera, nīgūkorwo kīgera kiunangaga na gīkahehenja indo ciothe, na o ta ūrīa kīgera kiunangaga indo igatuika tūcunjī ūguo noguo ūkahehenja na uunange mothamaki macio mangī mothe.

⁴¹ O ta ũguo wonire aŵi makinya na ciara ciarĩ cia rĩũmba rĩcine rĩtukanĩte na kĩgera-rĩ, noguo ũthamaki ũyũ ũgaakorwo ũrĩ mũgayũkanu; no rĩrĩ, nĩũgakorwo ũrĩ na hinya wa kĩgera thĩĩnĩ waguo, o ta ũguo wonire kĩgera kũu gĩtukanĩte na rĩũmba.

⁴² O ũguo ciara ciarĩ cia kĩgera gĩtukanĩte na cia rĩũmba-rĩ, noguo ũthamaki ũcio ũgaakorwo kũmwe ũrĩ na hinya na kũrĩa kũngĩ ũgathuthĩkanga.

⁴³ Na o ta ũguo wonire kĩgera gĩtukanĩte na rĩũmba rĩcine-rĩ, noguo andũ nao magaaakorwo matukanĩte, na matigaatũũra marĩ rũmwe rĩngĩ, o ta ũrĩa kĩgera gĩtangĩtukanana na rĩũmba.

⁴⁴ “Na rĩrĩ, ihinda-inĩ rĩa athamaki acio, Ngai wa igũrũ nĩakahaanda ũthamaki ũtagacooka kwanangwo, kana ũtigĩrwo andũ angĩ. Nĩũkahehenja mothamaki macio mangĩ mothe ũmaniine, noguo mwene ũgaatũũra wĩhaandĩte tene na tene.

⁴⁵ ũcio nĩguo ũtaũri wa kĩoneki kĩa ihiga rĩu rĩenjetwo kuuma kĩrĩma-inĩ, no rĩtienjetwo na moko ma andũ, na nĩrĩo rĩathetherire kĩgera, na gĩcango, na rĩũmba, na betha na thahabu igĩtuika tũcũnjĩ.

“Ngai ũcio mũnene nĩamenyithĩtie mũthamaki ũrĩa gũkaahaana thuutha-inĩ. Kĩroto kũu nĩ kĩa ma, nago ũtaũri wakĩo nĩ wa kwĩhoeka.”

⁴⁶ Hĩndĩ iyo Mũthamaki Nebukadinezaru akĩũgũithia, agĩturumithia ũthiũ thĩ mbere ya Danieli, na akĩmũhe gĩtĩio kĩnene, na agĩathana aŵi aruŵirwo igongona na ũbumba.

⁴⁷ Mũthamaki akĩra Danieli aŵirĩ, “Ti-itherũ Ngai waku nĩwe Ngai wa ngai iria ingĩ, na Mwathani wa athamaki na mũguũria wa maũndũ marĩa marĩ hitho-inĩ, nĩũgũkorwo nĩwahota kũguũria ũndũ ũyũ ũrĩ hitho-inĩ.”

⁴⁸ Nake mũthamaki agĩtũũgĩria Danieli, na akĩmũtuga na iheo nyingĩ mũno. Akĩmũtua mwathi wa bũrũri wothe wa Babuloni, na akĩmũtua mũrũgamĩrĩri wa andũ arĩa othe oogĩ a bũrũri ũcio.

⁴⁹ Nake Danieli agĩthaitha mũthamaki atue Shadiraka, na Meshaki, na Abedinego arori a mawĩra marĩa maarutagwo bũrũri-inĩ ũcio wa Babuloni, no Danieli we mwene agĩkara kũu mũciũ wa ũthamaki.

3

Mũhianano wa Thahabu, na Icuu rĩa Mwaki

¹ Na rĩrĩ, Mũthamaki Nebukadinezaru nĩathondekithirie mũhianano wa thahabu, wa mĩkono mĩrongo itandatũ* kũraihia na igũrũ, na mĩkono itandatũ† kwarama, na akĩũhaandithia werũ-inĩ wa Dura kũu bũrũri wa Babuloni.

² Nebukadinezaru agĩcooka agĩta anene, na anyabara, na abarũthi, na ataari a mũthamaki, na aigĩ kĩgĩĩna, na aciirithania, na mawakĩri, na anene a mabũrũri make mothe moke kĩamũro-inĩ gĩa kwamũra mũhianano ũcio aahaandithĩtie.

³ Nĩ ũndũ ũcio, anene, na anyabara, na abarũthi, na ataari a mũthamaki, na aigĩ kĩgĩĩna, na aciirithania, na mawakĩri, na anene othe a mabũrũri makĩgomana nĩ ũndũ wa kwamũra mũhianano ũcio Mũthamaki Nebukadinezaru aahaandithĩtie, nao makĩrũgama mbere yaguo.

⁴ Nake mũhuhi coro akĩanĩrĩra na mũgambo mũnene, akiuga aŵirĩ, “Inyũ andũ a iruka ciothe na a ndũrĩrĩ ciothe, na a mĩario yothe ta thikĩrĩriaĩ ũrĩa mũthamaki aathanĩte mwĩke.

⁵ Rĩrĩa mũrĩguu mũgambo wa coro, na mĩtũrĩrũ, na thethe, na kĩnanda gĩa kĩnũbi, na kĩnanda kĩa mũgeeto, na mĩtũrĩrũ rĩa mĩariĩ, o hamwe na ũini wa mĩthemba yothe-rĩ, o rĩmwe mwĩgũithie thĩ mũhoee mũhianano ũcio wa thahabu ũrĩa Mũthamaki Nebukadinezaru aahaandithĩtie.

⁶ Mũndũ ũrĩa wothe ũtekũwĩgũithia thĩ na ahoee, o hĩndĩ iyo nĩegũkio icua-inĩ rĩa mwaki ũgwakana mũno.”

⁷ Nĩ ũndũ ũcio, rĩrĩa andũ acio maiguire mũgambo wa coro, na mĩtũrĩrũ, na thethe, na kĩnanda gĩa kĩnũbi, na kĩnanda kĩa mũgeeto, na ũini wa mĩthemba yothe, andũ othe, na ndũrĩrĩ, na andũ a mĩario yothe makĩũgũithia thĩ, makĩhooya mũhianano ũcio wa thahabu ũrĩa Mũthamaki Nebukadinezaru aahaandithĩtie.

⁸ Ihinda o rĩu arori a njata amwe makĩyumĩria, magĩcuuka Ayahudi,

⁹ makĩra Mũthamaki Nebukadinezaru aŵirĩ, “Wee mũthamaki ũrotũũra tene na tene!

¹⁰ Aŵirĩrĩ, wee mũthamaki nĩurũtĩte uuge waku, ũkoiga aŵi rĩrĩa mũndũ o wothe akaigua mũgambo wa coro, na mĩtũrĩrũ rĩa mĩariĩ, na ũini wa mĩthemba yothe no nginya egũithie thĩ, ahoee mũhianano ũcio wa thahabu,

* 3:1 nĩ ta mita 27 † 3:1 nĩ ta mita igĩrĩ na robo ithatũ (2:75)

¹¹ na ūkoiga atī mündū ūrīa wothe ūtekwīgūithia thī aūhooe, nīagaikio icua-inī rīa mwaki ūgwakana mūno.

¹² No rīrī, nī harī Ayahudi amwe arīa wee ūigīte a kūrorā maūndū ma būrūrī wa Babuloni, na nīo Shadiraka, na Meshaki, na Abedinego, arīa matakūiguaga, wee mūthamaki. Matitungatāgīra ngai ciaku, kana makahooya mūhianano wa thahabu ūcio ūhandithīte.”

¹³ Nī ūndū ūcio Nebukadinezaru agīcinwo nī marakara, nake agītūmanīra Shadiraka, na Meshaki, na Abedinego mareehwo harī we. Nī ūndū ūcio andū acio makīreehwo mbere ya mūthamaki,

¹⁴ nake Nebukadinezaru akīmooria atīrī, “Nī ūhoro wa ma wee Shadiraka, na Meshaki, na Abedinego, atī mūtitungatāgīra ngai ciakwa, o na kana mūkahooya mūhianano wa thahabu ūcio handithīte?”

¹⁵ Rūu-rī, mūngūlhaarīria nīgeetha rīrīa mūrīgua mūgambo wa coro, na mītūrūrū, na thethe, na kīnanda gīa kīnūbi, na kīnanda kīa mūgeeto, na mītūrūrū rīa mīarī, na ūini wa mīthemba yothe, mwīgūithie thī, mūhooe mūhianano ūcio nī thondekithīte, nī wega mūno. No rīrī, mūngūregā kūhooya mūhianano ūcio-rī, nīmūgūikio o ro rīmwe icua-inī rīa mwaki ūgwakana mūno. Na rīrī, hihī nī ngai īrīkū īngīhota kūmūhonokia kuuma guoko-inī gwakwa?”

¹⁶ Nao Shadiraka, na Meshaki, na Abedinego magīcookeria mūthamaki, makīmwīra atīrī, “Wee Nebukadinezaru, ithuī tūtibatāire kwīyarīrīria tūrī mbere yaku igūrū rīa ūhoro ūyū.

¹⁷ Tūngūikio icua-inī rīa mwaki ūgwakana mūno-rī, Ngai ūrīa ithuī tūtungataga e na ūhoti wa gūtūruta thīinī warīo, na nīwe ūgūtūhonokia kuuma guoko-inī gwaku, wee mūthamaki.

¹⁸ No rīrī, o na angīaga gūtūhonokia-rī, nītūkwenda ūmenye, wee mūthamaki, atī ithuī tūtingitungatāra ngai ciaku, kana tūhooe mūhianano wa thahabu ūcio wee ūhandithīte.”

¹⁹ Hīndī īyo Nebukadinezaru akīrakara mūno nī ūndū wa Shadiraka, na Meshaki, na Abedinego, na agītukia gīthiithi nī ūndū wao. Agīcooka agīathana, akiuga icua rīu rīongerero wō ngū nīguo rīhīūhe maita mūgwanja ma ūria riakoragwo rīhīūhīte.

²⁰ Nebukadinezaru agīatha thigari imwe iria ciarī na hinya mūno ita-inī rīake ciohe Shadiraka, na Meshaki, na Abedinego, imaikie icua-inī rīu rīa mwaki wakanīte mūno.

²¹ Nī ūndū ūcio andū acio, mehumbīte kanjū ciao, na thuruarī, na iremba, o na nguo icio ingī-rī, makīohwo na magīikio icua-inī rīu rīa mwaki wakanīte mūno.

²² Watho ūcio wa mūthamaki warī wa ihenya mūno, narīo icua rīkahiūha mūno, ūū atī nīnīmī cia mwaki ūcio cioragire thigari iria cianyiitīte Shadiraka, na Meshaki, na Abedinego,

²³ nao andū acio atatū, moohetwo makarūmio, makīgūa icua-inī rīu rīa mwaki wakanīte mūno.

²⁴ Hīndī īyo Mūthamaki Nebukadinezaru akīgega, akīrūgama na igūrū o rīmwe, akīūria andū arīa maamūheaga kīrīra atīrī, “Githī ti andū atatū tuohire na twamaikia mwaki-inī?”

Nao makīmūcookeria atīrī, “Īi, nī ma ūguo nīguo, mūthamaki.”

²⁵ Nake mūthamaki akiuga atīrī, “Hī, ta rorai! Nī ndīrona andū ana magīcangacanga mwaki-inī, matarī ohe kana makahutio nī mwaki, nake ūcio wa kana ahaana ta ūmwe wa arīu a ngai.”

²⁶ Nebukadinezaru agīkuhīrīria mūromo-inī wa icua rīu rīakanaga mwaki, akīanīria, akiuga atīrī, “Inyuī Shadiraka, na Meshaki, na Abedinego, inyuī ndungata cia Ngai-Ūrīa-ūrī Igūrū-Mūno, umīrai, mūūke haha!”

Nī ūndū ūcio Shadiraka, na Meshaki, na Abedinego makīmūria mwaki-inī ūcio,

²⁷ nao anene, na anyabara, na abarūthi, na arīa maataaraga mūthamaki othe makīmariigīcīria, makīlonera atī mwaki ndwamekīte ūuru mīrī yao, kana rūcuīrī rwa mītwe yao rūkahīa, o na nguo iria mehumbīte itiahīte, na matianungaga mwaki o na atīa.

²⁸ Nake Nebukadinezaru akiuga atīrī, “Ngai wa Shadiraka, na Meshaki, na Abedinego arogoocwo, ūria ūtūmīte mūraika wake, ateithūre ndungata ciake! Mamwīhokire, magīkararia watho wa mūthamaki, na nīmekwīlhaarīrie kūruta mīoyo yao handū ha gūtungatāra kana kūhooya ngai ingī, tīga Ngai ūcio wao.

²⁹ Nī ūndū ūcio-rī, nīndaruta watho atī andū a rūrīrī o ruothe kana rwario arīa makaaria ūndū o wothe wa gūūkīrīra Ngai wa Shadiraka, na Meshaki, na Abedinego magatinangio icunjī, na nyūmba ciao imomorwo ituīke hība ya mahīga, nīgūkorwo gūtīrī ngai ingī īngīhonokania na njira īno.”

³⁰ Nake mūthamaki agītūūgīria Shadiraka, na Meshaki, na Abedinego kūu būrūri wa Babuloni.

4

Kīroto gīa Keerī kīa Nebukadinezaru

¹ Nī nī Mūthamaki Nebukadinezaru,

Ndīramwandīkīra marūa maya inyuī andū a iruka ciothe, na ndūrīrī, na andū a rwario o ruothe arīa matūūraga thī yothe:

Mūrogaacīra makīria!

² Ndī na gīkeno ngīmūmenyithia morirū na maūndū ma kūgegania marīa Ngai-ūrīa-ūrī-Igūrū mūno anjīkīre.

³ Kaī morirū make nī manene-ī!

O namo maūndū make ma kūgegania kaī nī ma hinya-ī!

Ūthamaki wake nī wa tene na tene,

naguo wathani wake ūkinyagīra njarwa na njarwa.

⁴ Atīrīrī, nī Nebukadinezaru ndarī gwakwa mūciī, njiganīire na ngagaacīra nyūmba-inī yakwa ya ūthamaki.

⁵ Na rīrī, ūtukū ūmwe ndarootire kīroto kīrīa kīamakirie mūno. Ngomete ūrīrī-inī wakwa-rī, maūndū marīa mahītūkagīra meciiria-inī makwa na cioneki ikīndua nda.

⁶ Nī ūndū ūcio ngīathana ngiuga atī andū arīa othe oogī a Babuloni mareehwo mbere yakwa nīguo mandaūrīre kīroto kīu.

⁷ Rīrīa ago, na aragūrī, na arori a njathi mohoro mookire, ngīmeera ūrīa ndarootete, no nīmaremirwo nī kūndaūrīra kīroto kīu.

⁸ No thuutha wao, Danieli agīūka mbere yakwa, na nī ngīmwīra ūrīa ndarootete. (Nīwe wītagwo Belites hazaru tondu etanītio na ngai yakwa, nake akoragwo na roho wa ngai iria theru thīnī wake.)

⁹ Ngīra Belites hazaru, mūnene wa ago othe atīrī, “Nīnjūū atī roho wa ngai iria theru ūrī thīnī waku, na gūtīrī ūndū ūrī hitho-inī ūngīkūrema. Gīkī nīkīo kīroto gīakwa; nawe he ūtaūri wakīo.

¹⁰ Ici nīcio cioneki iria ndonire rīrīa ndaakomete ūrīrī-inī wakwa: Ndarorire ngīona hau mbere yakwa harūngī mūtī ūrī būrūri gatagatī. Naguo warī mūrāihu mūno.

¹¹ Mūtī ūcio ūkīneneha ūkīgīa na hinya nako gacūmbīrī kaguo gakahutia matu mairū; naguo wonekaga nginya ituri ciothe cia thī.

¹² Mathangū maguo maarī mathaka, na maciaro maguo makaingīha warī na irio cia kūhūnia andū othe. Nyamū cia gīthaka ciaikaraga kīruru-inī kīaguo, nacio nyoni cia rīera-inī igaikaraga hongē-inī ciaguo; indo ciothe iria irī muoyo ciarīaga maciaro maguo.

¹³ “Nīngī o ngomete ūrīrī-inī wakwa ngīrora ngīona cioneki-inī icio, na hau mbere yakwa harī na mūrāngīri, mūndū mūtheru, agīkūrūka oimīte igūrū.

¹⁴ Akīanīrīra na mūgambo mūnene, akiuga atīrī: Temai mūtī ūcio na mūhūrūre hongē ciaguo; itithiai mathangū maguo, na mūhurunje maciaro maguo. Nyamū nacio ciūre ciehere rungu waguo, o na nyoni ciume hongē-inī ciaguo.

¹⁵ No rīrī, mūreke gīthukī na mīri yakīo ciohwo na kīgera na gīcango, nacio itigwo tīrī-inī, kūu nyeki-inī ya gīthaka.

“Nīaihūgagio nī ime rīa igūrū, na atūūranagīe na nyamū kūu nyeki-inī īrīa nduru ya gīthaka.

¹⁶ Meciiria make nīmagarūrwo matige gūtūika ta ma mūndū, nake agīe na meciiria ta ma nyamū, ihinda ta rīa mīaka mūgwanja.

¹⁷ “Itua rīu rīanīrīrwo nī arāngīri, narīo rīgekīrwo hinya nī arīa atheru, nīgeetha arīa marī muoyo mamenye atī Ūrīa-ūrī-Igūrū-Mūno nīwe wathaga mothamaki ma andū, naguo ūthamaki aūheaga o ūrīa angīenda kūūhe, na agatūūgīria mūndū ūtarī igweta o na hanini nīguo ūtūike wake.’

¹⁸ “Kīu nīkīo kīroto kīrīa nī, Mūthamaki Nebukadinezaru ndarootire. Atīrīrī, wee Belites hazaru, ta njīra ūrīa kiugīte kuona atī andū arīa angī othe oogī a ūthamaki wakwa nīmaremetwo nīkūndaūrīra. No rīrī, wee no ūhote tondu roho wa ngai iria theru ūrī thīnī waku.”

Danieli Gūtaūra Kīroto

¹⁹ Hĩndĩ ñyo Danieli (na nowe wĩtagwo Beliteshazaru) akĩamba gũtangĩka mũno kwa ihinda, na akĩmaka mũno meciiria-inĩ make. Nĩ ùndũ ùcio mũthamaki akĩmwĩra atĩrĩ, “Beliteshazaru, tiga kũmakio nĩ kiroto kũu kana ùtaũri wakĩo.”

Beliteshazaru agĩcokia atĩrĩ, “Mwathi wakwa, naarĩ korwo kiroto kũu kierekererio thũ ciaku, o na ùtaũri wakĩo wathĩrĩrio andũ arĩa magũthũire!

²⁰ Mũtĩ ùcio wonire, ùrĩa wanenehire na ùkĩgĩa na hinya, nako gacũmbĩrĩ kaguo gakahutia matu mairũ, na ùkoonekaga nĩ thĩ yothe,

²¹ ùrĩ na mathangũ mathaka na maciaro maingĩ, na ùkaheaga andũ othe irio, na nyamũ cia gĩthaka cikaarahaga kũruru-inĩ kĩaguo, na ùkagĩa na itara hong-e-inĩ ciaguo cia nyoni cia rĩera-inĩ-rĩ,

²² wee mũthamaki, nĩwe mũtĩ ùcio! Nĩũnenehete na ùkagĩa na hinya; ùnene waku ùgakũra nginya ùkahutia matu mairũ, nago wathani waku ùgatambũrũka ùgakinya kũndũ kũraya gũkũ thĩ.

²³ “Wee, mũthamaki-rĩ, Nĩwonire mũrangĩri, mũndũ mũtheru, agĩkũrũka oimĩte matu-inĩ, akiugaga atĩrĩ, “Temai mũtĩ ùcio na mũwanange, no mũtĩge gĩthukĩ kiohetwo na kigera na gĩcango, kũu nyeki-inĩ ya gĩthaka nayo mĩri yakĩo itigwo tĩiri-inĩ. Nake nĩaihũgagio nĩ ime rĩa matu-inĩ; nĩaikarage ta nyamũ cia gĩthaka ihinda rĩa mĩaka mũgwanja.”

²⁴ “Atĩrĩrĩ, wee mũthamaki, ùtaũri wa kiroto kũu nĩguo ùyũ, narĩo ituĩro rĩrĩa rĩtuĩtwo nĩ ùrĩa-ũrĩ-Igũrũ-Mũno nĩguo rĩgũkore wee, mũthamaki, mwathi wakwa, nĩrĩo rĩrĩrĩ:

²⁵ Atĩrĩrĩ, nũkaingatwo weherio kuuma kũrĩ andũ, ùgatũũranagie na nyamũ cia gĩthaka; ùkaarĩaga nyeki ta ng’ombe, na ùihũgagio nĩ ime rĩa kuuma igũrũ. Mĩaka mũgwanja nĩgathira, o nginya ùmenye atĩ ùrĩa-ũrĩ-Igũrũ-Mũno nĩwe ùthamakagĩra mothamaki mothe ma andũ, na akamaheana kũrĩ o ùrĩa angĩenda.

²⁶ Watho ùrĩa woigire gĩthukĩ na mĩri yakĩo gĩtigwo, nĩ kuuga atĩ nĩũgacookerio ùthamaki waku rĩrĩa ùkaamenya atĩ wathani uumaga Igũrũ.*

²⁷ Nĩ ùndũ ùcio, wee mũthamaki, itĩkĩra kũigua ùtaaro wakwa: Tigana na mehia maku, wĩkage maũndũ marĩa magĩrĩre, na ùtĩge waganu waku, na ùndũ wa kũiguĩra arĩa ahinyĩrĩre tha. Hihi kwahoteka ùgaacĩru waku ùthĩĩ na mbere.”

Kũhinga gwa Kiroto

²⁸ Na rĩrĩ, maũndũ macio mothe nĩmakorire Mũthamaki Nebukadinezaru.

²⁹ Thuutha wa mĩeri ikũmi na iĩrĩ, rĩrĩa mũthamaki aaceerangaga arĩ nyũmba igũrũ ya ùthamaki kũu Babuloni,

³⁰ akiuga atĩrĩ, “Githĩ ñno tiyo Babuloni, ituũra inene rĩrĩa njakĩte rĩrĩ gũikaro kĩa mũthamaki, na ùndũ wa ùhoti wakwa mũingĩ, na nĩ ùndũ wa riiri wa ùnene wakwa?”

³¹ Kahinda o kau aaragia, mũgambo ùkiuma igũrũ, ùkiuga atĩrĩ, “Rĩrĩrĩ nĩrĩo ituĩro rĩrĩa ùtuĩrĩrwo, Mũthamaki Nebukadinezaru: Atĩrĩrĩ, nĩwehererio ùhoti wa ùthamaki waku.

³² Nĩũkũingatwo weherio kuuma kũrĩ andũ, ùgatũũranagie na nyamũ cia gĩthaka; ùrĩrĩaga nyeki ta ng’ombe. Mĩaka mũgwanja nĩgũthira, o nginya ùmenye atĩ, ùrĩa-ũrĩ-Igũrũ-Mũno nĩwe ùthamakagĩra mothamaki mothe ma andũ, na akamaheana kũrĩ o ùrĩa angĩenda.”

³³ O hĩndĩ ñyo ituĩro rĩrĩa rĩatuĩrĩrwo Nebukadinezaru rĩkĩhinga. Akĩingatwo, akĩheherio kuuma kũrĩ andũ, na akĩrĩa nyeki ta ng’ombe. Mwĩrĩ wake waihũgagio nĩ ime rĩa igũrũ, o nginya njuĩrĩ yake ikĩraiha o ta njoya cia nderi, na ndwara ciake ikĩraiha o ta cia nyoni.

³⁴ Na rĩrĩ, mĩaka ñyo yathira-rĩ, nĩ, Nebukadinezaru, ngĩtĩira maito makwa na igũrũ, na ngĩcookererwo nĩ ùgĩma wa meciiria makwa. Ningĩ ngĩgooca ùrĩa-ũrĩ-Igũrũ-Mũno; ngĩmũtĩia na ngĩkumia ùcio ùtũũraga muoyo tene na tene.

Wathani wake nĩ wathani wa gũtũura tene na tene;

ùthamaki wake ùkinyagĩra njiarwa na njiarwa.

³⁵ Andũ othe a gũkũ thĩ

amonaga ta matarĩ bata.

Nake ekaga ùrĩa ekwenda na mbũtũ cia kũu igũrũ,

na andũ arĩa matũũraga gũkũ thĩ.

Na gũtirĩ mũndũ ùngĩhota kũgirĩrĩa guoko gwake,

kana amũũrie atĩrĩ: “Niatĩia ùguo weka?”

* 4:26 “Igũrũ” rĩarĩ rĩtwa rĩa Kiyahudi rĩa Ngai.

³⁶ O ihinda-inĩ o rĩu ndaacookereirwo nĩ ũgima wa meciiria makwa-rĩ, norĩo ndaacookeirio gĩtĩio giakwa na ũkaru wakwa nĩgeetha ũthamaki wakwa ũgĩe na riiri. Ningĩ ataari akwa na andũ arĩa maarĩ igweta makĩnyamũkĩra, ngĩcookio gĩtĩ-inĩ giakwa kĩa ũnene, na ngĩneneha gũkĩra mbere.

³⁷ Na rĩrĩ, nĩ Nebukadinezaru-rĩ, nĩngũkumia, na ndũũgĩrie, na ngooce Mũthamaki wa igũrũ, nĩgũkorwo maũndũ marĩa mothe ekaga nĩmagĩrĩre, na mũthĩire yake yothe nĩ ya kĩhooto. Nao arĩa mathiiga na mwĩgaatho nĩahotaga kũmanyiia.

5

Maandĩko Rũthingo-inĩ

¹ Atĩrĩrĩ, Mũthamaki Belishazaru nĩarugithĩirie andũ ake ngiri ĩmwe arĩa maarĩ igweta iruga inene, nake akĩnyuuanĩra ndibei nao.

² Rĩrĩa Belishazaru aanyuuaga ndibei yake, agĩathana ikombe cia thahabu na cia betha, irĩa ithe Nebukadinezaru aatahĩte akaruta hekarũ-inĩ Jerusalemu, irehwo nĩgeetha mũthamaki, na andũ ake arĩa maarĩ igweta, na atumia ake na thuriya ciake manyue nacio.

³ Nĩ ũndũ ũcio makĩrehe ikombe icio cia thahabu irĩa ciatahĩtwo ikarutwo hekarũ-inĩ ya Ngai kũu Jerusalemu. Nake mũthamaki, na andũ ake acio maarĩ igweta, na atumia ake, na thuriya ciake makĩnyua nacio.

⁴ Nao maanyuuaga ndibei, makĩgocaga ngai cia thahabu, na cia betha, na cia gĩcango, na cia kĩgera, na cia mĩtĩ, na cia mahiga.

⁵ Na rĩrĩ, o rĩmwe hakĩoneka ciara cia guoko kwa mũndũ ikĩandĩka rũthingo-inĩ rwa nyũmba ĩyo ya ũthamaki hakuĩ na mũtĩ ũrĩa wa kũigĩrĩra tawa. Nake mũthamaki akĩona guoko kũu gũkiandĩka.

⁶ Nake mũthamaki agĩthita gĩthiithi na akĩmaka mũno, nginya maru make makĩgũthana, na akĩremwo nĩkũrũgama na magũrũ make.

⁷ Mũthamaki akĩanĩrĩra na mũgambo mũnene, akiuga aragũri, na arori a njata, na arathi a mohoro mareehwo nake akĩĩra andũ acio oogĩ a Babuloni atĩrĩ, “Ūrĩa wothe ũngĩthoma maandĩko maya na anjĩire ũrĩa moigĩte, nĩekũhumbwo nguo cia rangi wa ndathi, na ekĩrwo kĩrengeri gĩa thahabu ngingo, na nĩegũtuuo mwathani wa gatatũ ũthamaki-inĩ ũyũ.”

⁸ Nao andũ a mũthamaki arĩa oogĩ othe magĩtoonya kuo, no matiahotire gũthoma maandĩko macio kana kwĩra mũthamaki ũrĩa moigĩte.

⁹ Nĩ ũndũ ũcio Mũthamaki Belishazaru agĩkĩrĩrĩria kũmaka, na gĩthiithi gĩa ke gĩgĩthita makĩria. Andũ ake acio maarĩ igweta makĩrigwo nĩ ũrĩa mangĩka.

¹⁰ Mũtumia wa mũthamaki rĩrĩa aigũire inegene rĩa mũthamaki na andũ acio ake maarĩ igweta agĩtoonya nyũmba ĩyo yari na iruga. Akĩĩra mũthamaki atĩrĩ, “Wee mũthamaki, ũrotũura nginya tene! Tiga kũmaka o na kana ũtukie gĩthiithi nĩ ũndũ wa ũhoru ũyũ!”

¹¹ ũthamaki-inĩ waku nĩ kũrĩ mũndũ ũkoragwo na roho wa ngai irĩa theru thĩnĩ wake. Matukũ-inĩ ma thoguo-rĩ, nĩonekire arĩ na meciiria marĩ na ũtaũku na ũmenyi o ta wa ngai icio. Thoguo, Mũthamaki Nebukadinezaru, (ndĩrakwĩra ũhoru wa thoguo mũthamaki,) nĩamũtuire mũnene wa aragũri, na arori a njata, na arathi a mohoro.

¹² Mũndũ ũcio Danieli, na nĩwe mũthamaki etire Belitesazaru, nĩonekire arĩ na meciiria makuũku, na ũmenyo, na ũtaũku, o na nĩngĩ ũhoti wa gũtaũra irooto, na gũtaarĩria ndaĩ, na gũtuithania maũndũ marĩa maritũ. Tũmana Danieli etwo na nĩegũkwĩra ũrĩa maandĩko macio moigĩte.”

¹³ Nĩ ũndũ ũcio Danieli akĩrehwo mbere ya mũthamaki, nake mũthamaki akĩmũuria atĩrĩ, “Wee nĩwe Danieli, ũmwe wa andũ arĩa baba, ũrĩa warĩ mũthamaki aarehire gũkũ matahĩtwo kuuma Juda?”

¹⁴ Nĩnjĩguĩte atĩ ũrĩ na roho wa ngai irĩa theru thĩnĩ waku na atĩ ũrĩ na ũtaũku, na ũhoti wa gwĩciiria na ũũgĩ wa mwanya.

¹⁵ Andũ arĩa oogĩ na aragũri nĩmekũrehetwo harĩ nĩ mathome maandĩko maya manjĩire ũrĩa moigĩte, no matinahota kũmataarĩria.

¹⁶ Rĩu nĩnjĩguĩte atĩ wee no ũhote gũtaũra na kũhĩngĩcanũra maũndũ marĩa maritũ. ũngĩhota gũthoma maandĩko maya na ũnjĩire ũrĩa moigĩte-rĩ, nĩũkũhumbwo nguo ya rangi wa ndathi, na wĩkĩrwo kĩrengeri gĩa thahabu ngingo, na ũtuo mwathani wa gatatũ ũthamaki-inĩ ũyũ.”

¹⁷ Nake Danieli agĩcookeria mũthamaki atĩrĩ, “Theo icio ciaku ikara nacio arĩ we, namo marĩhi maku ũmahe mũndũ ũngĩ. No o na gũkĩrĩ ũguo-rĩ, nĩngũthomera mũthamaki maandĩko macio, na ndĩmwire ũrĩa moigĩte.

¹⁸ “Atūrīrī, wee mūthamaki, Ngai-Ūrīa-ūrī-Igūrū-Mūno nīaheire thoguo Nebukadinezaru wathani, na ūnene, na riiri, na ūkaru.

¹⁹ Nī ūndū wa kūmūtūgīria ūguo-rī, andū othe, na ndūrīrī ciothe, na andū a mīario yothe nīmainainaga marī mbere yake na makamwītīgīra. Andū arīa mūthamaki angīendire mooragwo nīamooragithagia; arīa angīendire kūhonokia mīoyo yao, nīamahonokagia; arīa angīendire gūtūgīria, nīamatūgāgīria; nao arīa angīendire kūnyihia, nīamanyihagia.

²⁰ No rīria ngoro yake yanyītirwo nī mwīgaatho na akīūmio ngoro nī mwītīo, nīarutirwo gītī-inī gīake kīa ūnene na akīaūrwo riiri wake.

²¹ Akīngatwo akīeherio kuuma kūrī andū, na akīgarūrwo akīgīa na meciiria ta ma nyamū, agītūūrania na njagī cia werū-inī, na akīrīa nyeki ta ng’ombe; naguo mwīrī wake waihūgagio nī ime riumīte igūrū, nginya rīrīa aamenyire atī Ngai-Ūrīa-ūrī-Igūrū-Mūno nīwe wathaga mothamaki ma andū, na nīwe ūmaheanaga kūrī o ūrīa angīenda kūhe.

²² “No wee nawe Belishazaru, mūrū-we-rī, ndūigana kwīnyihia, o na gūkorwo nīwooī maūdū macio mothe.

²³ Handū ha ūguo-rī, wee nīwīnenehetie makīria, ūgakararia Mwathani-wa-Igūrū. Wetirie ikombe iria ciarūtītwo hekarū-inī yake, ūkīreherwo, nawe na andū aku arīa marī igweta, na atumia aku na thuriya ciaku, mūkīnyua ndībei nacio. Na inyūī mūkīgooca ngai cia betha na cia thahabu, na cia gīcango, na cia kīgera, na cia mītī, o na cia mahiga, iria itoonaga, kana ikaigua, kana igakūūrana ūndū. No rīrī, wee ndūigana gūtīa Ngai ūrīa ūgwete muoyo waku guoko-inī gwake, na akamenya mīthiire yaku yothe.

²⁴ Nī ūndū ūcio agītūma guoko kūu gūūke kwandīke maandīko macio.

²⁵ “Maandīko macio mandīkītwo maroiga ūu:

MENE, MENE, TEKEL, UPHARSIN

²⁶ “Naguo ūtaūri wa ciugo ici nīguo ūyū:

MENE nī ta kuuga: Ngai nīatarīte matukū ma ūthamaki waku, na akaūkinyia mūthia.

²⁷ TEKEL nī ta kuuga: Wee nīūthimītwo na ratiri, ūkoneka nūtigairie.

²⁸ PERES nī ta kuuga: Ūthamaki waku nī mūgayanie, ūkaheanwo kūrī Amedi na Aperisia.”

²⁹ Hīndī iyo Belishazaru agīatha andū ake, nao makīhumba Danieli nguo ya rangi wa ndathi, na agīkīrwo kirengeeri gīa thahabu ngingo, naguo ūhoru wake ūkīmenyithanio atī nīwe mwathani wa gatātū ūthamaki-inī ūcio.

³⁰ Ūtukū o ro ūcio, Belishazaru mūthamaki wa Babuloni akīūragwo,

³¹ nake Dario ūrīa Mūmedia akīoya ūthamaki ūcio, arī na ūkūrū ta wa mīaka mīrongo itandatū na īrī.

6

Danieli Gūikio Irima rīa Mūrūūthi

¹ Na rīrī, Dario nīonire athuure anene 120 nīguo matuīke a gwathanaga ūthamaki-inī wake wothē.

² Nīngī agīcooka akīgia atongoria atatū matuīke anene a acio angī, na ūmwe wa acio atatū aarī Danieli. Anene acio atatū maigirwo nīgeetha marehagīrwo ūhoru nī anene acio angī a būrūri, nīgeetha indo cia mūthamaki itikoore.

³ Nake Danieli akīoneka arī wa mwanya harī atongoria acio angī othe o na anene nī ūndū wa ūrīa aarī kīyo mūrūtīre-inī wake wa wīra, na nī ūndū ūcio mūthamaki agītanya kūmūtua mwathi wa ūthamaki ūcio wake wothē.

⁴ Nī ūndū ūcio atongoria na anene acio angī magīcaria ūndū mangīcuukīra Danieli wīra-inī wake wa gwathana, no makīaga ihītia. Nīmagire ūndū mangīmūcuukīra, tondū aarī mwīhokeku, akaaga ūcuuke kana ihītia mīthiire-inī yake.

⁵ Marīgīrīrio-inī andū acio makīrana atīrī, “Gūtīrī hīndī tūkoona ūndū tūngīcuukīra Danieli, tīga ūkorirwo nī ūndū ūkoniī watho wa Ngai wake.”

⁶ Nī ūndū ūcio atongoria na anene a būrūri magīthī marī gīkundī kūrī mūthamaki, makīmīwīra atīrī: “Wee Mūthamaki Dario, ūrotūra nginya tene!

⁷ Ithū tūrī atongoria a ūthamaki ūyū, na anyabara, na anene a būrūri, na andū arīa mataaraga mūthamaki o na abarūthi othe, nītūciirīte tūkoona arī wega we mūthamaki ūrute watho naguo ūhinyīrīrio atī mūdū o wothē ūrīa ūngīhooya ngai o na īrīkū kana mūdū o na ūrīkū, tīga akūhooire wee mūthamaki, ihinda rīa matukū mīrongo itatū rītanathira, no nginya aikio irima-inī rīa mīrūūthi.

⁸ Na rīrī, wee mūthamaki, athana watho ūcio ūgīe ho na wandikwo, nawe ūwikīre mūhūmba nīgeetha ndūkagarūrwo, kūringana na mawatho ma Amedi na ma Aperisia marīa matagarūragwo.”

⁹ Nī ūndū ūcio Mūthamaki Dario akīandīka watho ūcio na agīkīra mūhūiri.

¹⁰ Rīrīa Danieli aamenyire atī watho ūcio nī wandikītwo-rī, akīinūka gwake, akīhaica kanyūmba gake ka igūrū harīa ndirica cia nyūmba yake ciahingūragwo irorete mwena wa Jerusalemu. O mūthenya, nīaturagia ndu maita matatū akahooya Ngai, akīmūcookagīria ngaatho o ta ūria aamenyerete gwīka hau kabere.

¹¹ Nao andū acio magīthīi marī hamwe, magīkora Danieli akīhooya agīthaita Ngai amūteithie.

¹² Nī ūndū ūcio magīthīi harī mūthamaki na makīaria nake igūrū rīa uuge ūcio wa mūthamaki: Makīmūiria atīrī, “Githī ndwandikithirie watho atī handū ha matukū mīrongo itatū, mūdū ūngīhooya ngai o na irīkū kana ahooe mūdū o na ūrīkū tīga o we mūthamaki, no ngīnya aikio irima-inī rīa mīrūūthi?”

Mūthamaki agīcookia atīrī, “Watho ūcio ūrī o ho, kūringana na mawatho ma Amedi na Aperisia, marīa matagarūragwo.”

¹³ Nao magīcookeria mūthamaki atīrī, “Danieli, ūmwe wa andū arīa maatahitwo kuuma Juda, ndagwathīkagīra wee mūthamaki, kana agaathīkīra watho ūria wee mwene wandikithīie. O na rīu no ahooyaga Ngai wake maita matatū o mūthenya.”

¹⁴ Rīrīa mūthamaki aagūire ūhorō ūcio, akīgua kīeha mūno; agītua itua rīa kūhonokia Danieli, na mūthenya ūcio wothe aatindire akīgeria ūria angīhonokia Danieli o ngīnya rīua rīgīthūa.

¹⁵ Hīndī iyo andū acio makīūngana rīngī magīthīi harī mūthamaki na makīmwīra atīrī, “Ririkana, wee mūthamaki, atī kūringana na watho wa Amedi na Aperisia, watho ūria mūrute kana mwandīke nī mūthamaki ndūngīgarūrwo.”

¹⁶ Nī ūndū ūcio mūthamaki agīathana, nao makīrehe Danieli na makīmūikia irima-inī rīa mīrūūthi. Mūthamaki akīra Danieli atīrī, “Ngai waku ūria ūtungatagīra hīndī ciothe-rī, arogūteithūra!”

¹⁷ Ihiga rīkīreehwo, rīkīgwo mūromo-inī wa irima rīu, nake mūthamaki agīkīra mūhūiri na gīcūhī gīake mwene na icūhī cia andū ake arīa marī igweta, nīgeetha gūtīkagīe ūndū ūngīgarūrwo ūkonīi Danieli.

¹⁸ Nake Mūthamaki agīcooka nyūmba yake ya ūthamaki, nake akīraara ehingīte kūrīa irio na atarī na maūdū ma gwīkenia. Na ūtukū ūcio wothe ndaigana kuona toro.

¹⁹ Na kwarooka gūkīa-rī, mūthamaki agīkīra tene, agīthīi ahiūhīte erekeire irima-inī rīa mīrūūthi.

²⁰ Na aakuhīrīria irima rīu, agīta Danieli na mūgambo ūrī na ruo rūnene, akīmūiria atīrī, “Danieli, wee ndungata ya Ngai ūria ūrī muoyo, Ngai waku ūria ūtungatagīra hīndī ciothe nīakūhonoketie kuuma kūrī mīrūūthi?”

²¹ Nake Danieli agīcookeria mūthamaki atīrī, “Wee mūthamaki, ūrotūra ngīnya tene!

²² Ngai wakwa nīarandūmīre mūraika wake, nake arahinga mīrūūthi tūnua. Ndīrī ūndū mūuru injīkīte, tondū nīnyonetwo itarī na mahītia njīkīte maitho-inī make. Ningī o na wee mūthamaki ndīrī ndaakūhītīria.”

²³ Nake mūthamaki agīena mūno na agīathana Danieli arutwo irima rīu rīa mīrūūthi. Nake Danieli arutwo irima-inī rīu rīa mīrūūthi, ndaarī na handū aagurarītio, tondū we nīehokete Ngai wake.

²⁴ Nake Mūthamaki agīathana, akiuga atī andū arīa maathitangīte Danieli manyiitwo, macooke marehwo na maikio irima-inī rīu rīa mīrūūthi, hamwe na atumia ao, na ciana ciao.* Na rīrī, o na matanakīnya irima gītina-rī, mīrūūthi iyo ikīmākīria hīnya, na ikīhehenja mahīndī mao mothe.

²⁵ Mūthamaki Dario agīcooka akīandīkīra andū othe, na ndūrīrī, na andū a mīario yothe būrūrī-inī guothe marūa, akīmeera atīrī:

“Mūrogaacīra mūno makīria!

²⁶ “Nīndahītūkia watho, atī kūrīa guothe ūthamaki ūyū wakwa wakīnya-rī, andū no ngīnya metīgagīre na matīage Ngai wa Danieli.

“Nīgūkorwo nīwe Ngai ūria ūrī muoyo,

na atūūraga ngīnya tene;

ūthamaki wake ndūrī hīndī ūkaaniinwo o na rī,

* 6:24 Kūrīaga andū a nyūmba imwe othe warī mūtugo wa andū a Perisia.

naguo wathani wake ndūrī hīndī ūgaathira.

²⁷ Nīwe ūteithūranaga na akahonokania;
nīwe wīkaga morirū na magegania
kūu igūrū o na gūkū thī.

Ūcio nīwe ūhonoketie Danieli
kuuma kūrī hinya wa mīrūūthi.”

²⁸ Nī ūndū ūcio Danieli akīgaacīra hīndī ya wathani wa Dario, o na wathani-inī wa Kurusu ūrīa Mūperisia.

7

Kīroto kīa Danieli kīa Nyamū Inya

¹ Na rīrī, mwaka-inī wa mbere wa Belishazaru mūthamaki wa būrūri wa Babuloni, Danieli nīarootire kīroto, na akīona cioneki meciirīa-inī make akomete ūrīrī-inī wake. Nake akīandīka ūhoru wa kīroto kīu.

² Danieli akiuga atīrī: “Nī Danieli-rī, ūtukū nīndonire kīoneki, na hau mbere yakwa ngīona huho inya cia igūrū ikīhurutanīra igūrū wa iria rīrīa inene.

³ Naho hau hakiumīra nyamū inya ciarī nene kuuma iria-inī rīu, na gūtīrī yahanaga rīrīa īngī.

⁴ “Nyamū ya mbere yahaanaga ta mūrūūthi, na yarī na mathagu ta ma ndiiyū. Ngīkara ndorete nginya rīrīa njoya ciayo ciamunyirwo, nayo īgīcooka ikīoywo na igūrū ikīrūgamio na magūrū mayo meerī ta mūdū, na ikīheo ngoro ta ya mūdū.

⁵ “Na hau mbere yakwa nī haarī na nyamū īngī ya keerī, nayo yahaanaga ta nduba. Nayo nyamū īyo nīyambararītie mwena ūmwe wayo, na ikarūma mbaru ithatū na kanua gatagatī ka magego mayo. Nayo ikīrwo atīrī, ‘Ūkīra ūrīe nyama nginya ūiganie!’

⁶ “Thuutha ūcio ngīrora na ngīona hau mbere yakwa nyamū īngī, nayo yahaanaga ta ngarī. Mūgongo-inī wayo yarī na mathagu mana maahaanaga ta ma nyoni. Nyamū īyo yarī na mītwe īna, na nīyahetwo ūhoti wa gwithana.

⁷ “Thuutha ūcio nī Danieli-rī, ūtukū nīndonire kīoneki, na hau mbere yakwa ngīona nyamū ya kana, nayo yarī ya kūmakania na ya gūtua mūdū nda, na nī yarī na hinya mūno. Nyamū īyo yarī na magego manene ma kīgera; na yahehenjaga na īgatambuura kīrīa yooraga, na kīrīa gīatigara īkarangīrīria na magūrū. Yarī na ngūūrani na nyamū icio īngī cionekete mbere yayo, na yarī na hīa ikūmi.

⁸ “Rīrīa ndeciiragia ūhoru wa hīa icio-rī, ngīona hau mbere yakwa harī na rūhīa rūngī, na rwarī rūnīni, rūkīmera gatagatī ka icio īngī; nacio hīa ithatū cia iria ciarī cia mbere ikīmunyūka biū, ikīrweherera. Naruo rūhīa rūu rwarī na maitho ta ma mūdū na kanua kaaragia ndeto cia mwītīfo.

⁹ “O ndorete ngīona,
“itī cia ūnene ikīgwo handū ha cio,
nake Ūrīa-Ūtūire-ho-kuuma-o-Tene agīkarīra gītī gīake.

Nacio nguo ciake cierūhīte ta ira;
na njuīrī cia mūtwe wake ikerūha ta guoya wa ng’ondū.

Gītī gīake kīa ūnene kīarīrīmbūkaga nīnīmī cia mwaki,
namo magūrū makīo maarī ma mwaki ūgwakana.

¹⁰ Rūūī rwa mwaki nī rwathereraga
ruumīte hau mbere yake.

Nake agatungatīrwo nī ndungata ngiri maita ngiri;
na andū ngiri ikūmi maita ngiri ikūmi makarūgama mbere yake.

Igooti rīgīkara thī rīciirithanie,
namo mabuku makīhingūrwo.

¹¹ “Nīngī ngīthī na mbere gūcūthīrīria nī ūndū wa ciugo cia mwīgaatho iria rūhīa rūu rwaragia. Ngīkara ndorete nginya nyamū īyo ikīrūragwo, na mwīrī wayo ūkīanangwo na ūgīkio thīnī wa mwaki ūcio wakanaga.

¹² (Nyamū icio īngī nīciatuunyītwo ūhoti wacio wa gwithana, no nīcietīkīrītio ciikarange muoyo kwa ihinda.)

¹³ “Nīngī-rī, ūtukū nīndonire kīoneki, ngīona hau mbere yakwa harī na mūdū wahaanaga ta mūrū wa mūdū, agīka arī igūrū rīa matu. Nake agīkuhīrīria Ūcio-Ūtūire-ho-kuuma-o-Tene na agītwarwo harīa aarī.

¹⁴ Nake akīheo wathani, na rīrī, na hinya wa gwithana; nacio iruka ciothe, na ndūrīrī, na andū a mīario yothe makīmūhooya. Wathani wake nī wathani wa gūtūūra tene na tene, na ndūgaathira, naguo ūthamaki wake ndūrī hīndī ūkaanangwo.

Ūtaūri wa Kiroto kīu

¹⁵ “Nī Danieli nīndatangikire roho-inī, nacio cioneki iria ciahītūkire meciiria-inī makwa igīthīnia mūno.

¹⁶ Ngīkuhīrīria ūmwe wa acio maarūngī hau, ngīmūuria andaarīrie ma ya ūhoro ūcio wothe.

“Nī ūndū ūcio akīndaūrīra maūndū macio mothe, akīnjīra atīri:

¹⁷ ‘Nyamū icio inya nene nī mothamaki mana marīa makaarahūka gūkū thī.

¹⁸ No rīrī, andū arīa atheru a Ūrīa-ūrī-Igūrū-Mūno nīo makaamūkīra ūthamaki na matūūre naguo nginya tene, īi, ti-itherū, matūūre naguo nginya tene na tene.’

¹⁹ “Ningī ngīenda kūmenya gītūmi kīa nyamū īyo ya kana īrīa yarī na ngūūrani na icio ingī na yarī ya kūmakania mūno, īrī na magego mayo ma kīgera na ndwara cia gīcango, nyamū īyo yahehenjaga na īgatambuura kīrīa yooraga, na īkarangīrīria na magūrū kīrīa gīatigara.

²⁰ O na ningī ngīenda kūmenya ūhoro wa hīa icio ikūmi ciarī mūtwe wayo na wa rūhīa rūu rūngī rwacookire kūmera, o na wa hīa icio ithatū ciamunyūkire rūu rūngī rwamera, menyē ūhoro wa rūhīa rūu ruonagwo ta rwarī rūnene gūkīra icio ingī, na rwarī na maitho na kanua kaaragia ndeto cia mwīgaatho.

²¹ O njūūthīrīrie-rī, rūhīa rūu rūgītharīkīra andū arīa atheru, rūkīrūa nao na rūkīmahoota,

²² o nginya rīrīa Ūcio-Ūtūire-ho-kuuma-o-Tene ookire na agītūira andū acio atheru a Ūrīa-ūrī-Igūrū-Mūno ciira wa kīhooto, narīo ihinda rīgīkinya makīigwatīra ūthamaki.

²³ “Ningī akīndaarīria akīnjiguihia atīri: ‘Nyamū īyo ya kana nī ūthamaki wa kana ūrīa ūkaagīa gūkū thī. Ūgaakorwo ūrī na ngūūrani na mothamaki marīa mangī mothe, na nūkaniani thī yothe, ūmīrangīrīrie na ūmīhehenje.

²⁴ Nacio hīa icio ikūmi nī athamaki ikūmi arīa makoima thīinī wa ūthamaki ūcio. Na thuutha wao mūthamaki ūngī nīakarāhūka, ūrī na ngūūrani na arīa angī maarī mbere yake; na nīagatooria athamaki acio atātū.

²⁵ Nīakaaria ndeto cia gūcambia Ūrīa-ūrī-Igūrū-Mūno, na ahinyīrīrie andū ake arīa atheru, o na agerie kūgarūra mahinda na mawatho marīa matue. Nao andū arīa atheru nīmakaneanwo moko-inī make kwa ihinda rīmwe, na mahinda meerī, na nuthu ya ihinda.

²⁶ “ ‘No igooti nīrīgāikara thī rīciirithanie, na thuutha wa ūguo acooke atunywo wathani wake, na wanangwo biū nginya tene.

²⁷ Ningī wathani, na ūhoti, na ūnene wa mothamaki marīa marī gūkū thī guothe cinengerwo andū arīa atheru, andū a Ūrīa-ūrī-Igūrū-Mūno. Ūthamaki wake nī ūthamaki wa gūtūūra nginya tene na tene, nao aathani othe nīmakamūhooyaga na mamwathīkagīre.’

²⁸ “Ūhoro ūcio ūgīthīrīra hau. Nī Danieli-rī, nīndatangikire mūno meciiria-inī makwa, na ngītukia gīthiithi, no ngīkara ngīcūuranagia ūhoro ūcio ngoro-inī yakwa.”

8*Kīoneki kīa Danieli kīa Ndūrūme na Thenge*

¹ Na rīrī, mwaka-inī wa gatātū wa wathani wa Mūthamaki Belishazaru-rī, nī Danieli nīndonire kīoneki kīngī, thuutha wa kīria ndoonete mbere.

² Kīoneki-inī kīu gīakwa ndeyonire ndī itūūra-inī igītīre rīa Shushani būrī-inī wa Elamu; kīoneki-inī kīu ndeyonire ndī hūgūrūrū-inī cia Rūūi rwa Ulai.

³ Na rīrī, ngīcūthīrīria, na hau mbere yakwa ngīona ndūrūme īrūngīi hūgūrūrū-inī cia rūūi, na yarī na hīa igīrī, nacio ciarī ndaaya. Rūhīa rūmwe rwarī rūraihu gūkīra rūrīa rūngī, o na gūtūika nīruo rwamerete thuutha.

⁴ Ngīcooka ngīona ndūrūme īyo yaguthūka īrorete mwena wa ithūiro na wa gathigathini na wa gūthini, no gūtīrī nyamū o na īmwe īngīahotire kūmītiiria, na gūtīrī īngīahotire kwīhonokia kuuma harī hinya wayo. Yekaga o ta ūrīa īngīendire gwīka, nayo īkīgīa na hinya mūno.

⁵ Na rīrīa ndacūuranagia ūhoro ūcio, o rīmwe hagūka thenge yumīte mwena wa ithūiro, itūikanīrie thī yothe itekūhutia thī, nayo thenge īyo yarī na rūhīa rūmwe rūnene thīithi-inī.

⁶ Igīka yerekeire harī ndūrūme īrīa yarī na hīa igīrī, īyo ndoonete īrūngīi hūgūrūrū-inī cia rūūi, ikīmīguthūkīra īrī na mang’ūrī manene.

⁷ Ngīona yatharīkīra ndūrūme īyo īrakarīte mūno, īkīringa ndūrūme īyo na īkiunanga hīa ciayo ciarī. Nayo ndūrūme īyo ndīarī na hinya wa kūmītiiria, nī

ündü ücio thenge İyo İkİmİgũtha, İkİmİgũithia thİ na İkİmİrangİrİria, na gũtirİ mİndũ ũngİahotire kũhonokia ndũrũme İyo kuuma harİ hinya wa thenge İyo.

⁸ Thenge İyo İkİgİa na hinya mũno, no rİrİa hinya wayo waingİhire mũno-rİ, rũhİa rũu rwayo rũnene rũkiunİka, na İthenya rİaruo hakİmera hİa İngİ İnya nene, İrorete mũena İna İrİa huho İria cia İgũrũ İhurutanaga.

⁹ Na rİrİ, rũmwe rwacio rũkİmererwo nİ rũhİa rũngİ, rũrİa rwambİrİrie rũrİ rũnini, no rũgİkũra rũkİgİa na hinya rwerekeire mwena wa gũthini, na wa İrathİro, na wa Bũrũri ũrİa Mũthaka.

¹⁰ Rũkİraİha nginya rũgİkİnyİra mbũtũ cia İgũrũ, na rũkİrutũrũra mbũtũ imwe rũgİcİgũithia thİ na rũgİcirangİrİria.

¹¹ Rũgİtũtũgİria rũnenehe rũiganane na Mũtongoria wa mbũtũ İcio cia İgũrũ; rũkİheria magongona marİa maacinagwo o mũthenya kuuma harİ we, nakİo gũikaro gİake kİrİa kİamũre gİkİng' aũranio.

¹² Nİ ũndũ wa ũremi, mbũtũ cia andũ arİa atheru na magongona ma o mũthenya makİneanwo harİ ruo. Rũkİgaacİra maũndũ-İnİ mothe marİa rwekire, naguo ũhoro wa ma ũgİteanİrio.

¹³ Ningİ ngİcooka ngİigua ũmwe wa andũ arİa atheru akİaria, nake ũngİ mũtheru akİmũria atİrİ, "Kİoneki gİkİ-rİ, gİgũikara İhinda rİgana atİa gİgİkahingio: kİoneki kİu gİkonİİ magongona ma o mũthenya, na ũremi ũcio wa kũrehe İhooru, na kũneanwo gwa gũikaro kİrİa gİtheru, na kũrangİrİrio thİ kwa mbũtũ?"

¹⁴ Nake akİnjookeria atİrİ: "Ŭhoro ũcio ũgũikara matukũ 2,300; na thuutha ũcio gũikaro kİu gİtheru nİgİkaamũrwo rİngİ."

Ŭtaũri wa Kİoneki

¹⁵ Rİrİa nİ Danieli nderoragİra kİoneki kİu o ngİgeragia kũmenya gİtũmi gİakİo-rİ, hau mbere yakwa hakİrũgama ũmwe wahaanaga ta mİndũ.

¹⁶ Na ngİigua mũgambo wa mİndũ ũgİitana kuuma Rũũ rwa Ulai, ũkiuga atİrİ, "Wee Gaburieli, ta taũrİra mİndũ ũyũ gİtũmi gİa kİoneki kİu onete."

¹⁷ Na rİrİa aakuhİrİrie harİa ndarũgamİte, ngİtũika nda, ngİgwa ngİturumithia ũthİũ thİ. Nake akİnjİra atİrİ: "Mũrũ wa mİndũ, nİ wega ũmenye atİ kİoneki kİu gİkonİİ mahinda ma İthirİro."

¹⁸ Hİndİ İyo aanjaragİria-rİ, ndaarİ toro mũnene, ngakoma ndurumithİtie ũthİũ thİ. Nake akİthutia na akİnjũkİria, akİndũgamia na İgũrũ.

¹⁹ Akİnjİra atİrİ, "Nİngũkwİra ũrİa gũkaahaana thuutha-İnİ hİndİ wa mang'ũrİ, tondũ rİrİ, kİoneki gİkİ gİkonİİ mahinda marİa maathİrİrio ma İthirİro.

²⁰ Ndũrũme İyo wonire İrİ na hİa İgİrİ, hİa İcio İrũgamİrİre ahamaki a Media na Perisia.

²¹ Nayoy thenge İyo İrİ na maguoya maingİ mwİrİ nİo mũthamaki wa Ŭyunani, na rũhİa rũu rũnene rũrİ thİithi nİruo mũthamaki wakuo wa mbere.

²² Hİa İcio İnya cİamerire İthenya rİa rũhİa rũu ruoinkİre İrũgamİrİre mothamaki mana marİa makoima thİinİ wa bũrũri wake, no matigaakorwo marİ na ũhoti ta wake.

²³ "Nİngİ mahinda ma kũrigİrİria ma ũthamaki wao, rİrİa andũ aremi magaakorwo maaganİte biũ, nİgũkarahũka mũthamaki ũngİ ũtarİ tha, mİndũ mwara na mũũgİ na maũndũ ma ungunania.

²⁴ Nİakagİa na hinya mũno, no ti ũndũ wa ũhoti wake mwene. Nİakarehithia mwanangİko wa kũmakania, ningİ nİakagaacİra ũndũ-İnİ wotha ageeka. Nİakaniina andũ arİa marİ hinya na andũ arİa a Ngai.

²⁵ Nİagatũma maũndũ ma maheeni magaacİre, na nİakeyona arİ mũnene gũkİra andũ arİa angİ. Rİrİa makaigua ta kũrİ thayũ nİguo nake akooragithia andũ aingİ, o na okİrİre Mũnene wa anene. No rİrİ, nİakanangwo, no ti hinya wa mİndũ ũkaamwananga.

²⁶ "Kİoneki kİu wonirio kİa mahwaİ-İnİ na ma rũciinİ-rİ, nİ kİa ma, no rİrİ, hİngİrİria ũhoro wa kİoneki kİu tondũ gİkonİİ mahinda marİ kũraya gİgİkahingio."

²⁷ Nİ ũndũ ũcio, nİ Danieli ngİthirwo nİ hinya, na ngũkara ndİ mũrũaru mũthenya mİngİ. Ngİcooka ngİgũkİra, na ngİthİ na mbere kũruta wİra wa mũthamaki. Nİndainainirio nİ kİoneki kİu, tondũ ndİahotire gũtaũkİrwo nİ ũhoro wakİo.

9

Ihooya rİa Danieli

¹ Na rİrİ, mwaka-İnİ wa mbere wa Dario mũrũ wa Ahasuerusu (wa rũciaro rwa Amedi), ũrİa watũitwo mũthamaki wa bũrũri wa Babulonİ,

² mwaka-inĩ wa mbere wa wathani wake-rĩ, niĩ Danieli nĩndataũkĩirwo kuuma maandĩko-inĩ matheru nĩ kiugo kĩa Jehova eerĩte mĩnabii Jeremia atĩ Jerusalemu nĩgũgakira ihooru mĩaka mĩrongo mũgwanja.

³ Nĩ ũndũ ũcio ngĩhũgũrĩra Jehova Ngai, ngĩmũhooya, ngĩmũthaithaga ndĩhingĩte kũrĩa irio, na ndĩhumbĩte nguo ya ikũnia, na ngehurĩria mũhu mũtwe.

⁴ Ngĩhooya Jehova Ngai wakwa, na ngĩumbũra mehia, ngĩmwĩra atĩrĩ:

“Wee Mwathani Ngai mũnene na wa gwĩtigĩrwo, o Wee ũhingagia kĩrĩkanĩro gĩake kĩa wendo kũrĩ andũ othe arĩa mamwendete na magaathĩkĩra maathani make,

⁵ nĩtwĩhĩtie na tũgeka ũũru. Nĩtũkoretwo tũrĩ aaganu na tũkarema, tũkahutatĩra maathani maku na mawatho maku.

⁶ Na tũkarega kũigua anabii acio ndungata ciaku, arĩa maaragia makĩgwetaga rĩitwa rĩaku makĩarĩria athamaki aitũ, na anene aitũ, o na maithe maitũ, o na andũ othe a bũrũri witũ.

⁷ “Wee Mwathani-rĩ, ũrĩ mũthingu, no ithuĩ-rĩ, ũmũthĩ ũyũ tũiyũirwo nĩ thoni, ithuĩ andũ a Juda, na andũ a Jerusalemu, na andũ othe a Isiraeli, arĩa marĩ gũkuhĩ na arĩa marĩ kũraya, mabũrũri-inĩ mothe kũrĩa ũtũhurunjĩre nĩ ũndũ wa kwaga kwĩhokeka harĩwe.

⁸ Atĩrĩrĩ Wee Jehova, ithuĩ na athamaki aitũ, na anene aitũ na maithe maitũ tũiyũrĩtwo nĩ thoni nĩ ũndũ wa mehia marĩa tũkwĩhĩrie.

⁹ Jehova Ngai witũ nĩ wa tha na nĩarekanagĩra, o na gũkorwo ithuĩ nĩtũmũreimeire;

¹⁰ tũtiathĩkĩire Jehova Ngai witũ kana tũkarũmia mawatho make marĩa aatũtheire na tũnua twa anabii, ndungata ciake.

¹¹ Bũrũri wothe wa Isiraeli nĩwagararĩte watho waku na ũgakũhutatĩra, na ũkarega gũgwathĩkĩra.

“Nĩ ũndũ ũcio nĩtũkinyĩrĩrwo nĩ irumi na tũgacookererwo nĩ mwĩhĩtwa ũria wandĩkĩtuo watho-inĩ wa Musa, ndungata ya Ngai, tondũ nĩtũkwĩhĩrie.

¹² Na rĩu nĩũhingĩtie ciugo iria waririe cia gũtũũkĩrĩra ithuĩ na anene aitũ na ũndũ wa gũtũrehithĩria mwanangĩko mũnene. Gũkũ thĩ guothe gũtirĩ gwekwo ũndũ mũnene ta ũria wĩkitwo Jerusalemu.

¹³ O ta ũria kwandĩkĩtuo watho-inĩ wa Musa-rĩ, mwanangĩko ũyũ wothe nĩtũkinyĩrĩre. No rĩrĩ, tũtirĩ tũramaatha gwĩtũkĩrĩka nĩ Jehova Ngai witũ, nĩguo tũtigane na mehia maitũ na tũcũũranie ũhoru waku wa ma.

¹⁴ Jehova ndaatĩthirie gũtũrehere mwanangĩko ũcio, nĩgũkorwo Jehova Ngai witũ nĩ mũthingu maũndũ-inĩ mothe marĩa ekaga; no, ithuĩ tũtiigana kũmwathĩkĩra.

¹⁵ “Na rĩrĩ, Wee Mwathani Ngai witũ, o Wee warutire andũ aku bũrũri wa Misiri na guoko kwa hinya, na ũkĩgũra igweta rĩrĩa rĩtũũraga ho nginya ũmũthĩ, ithuĩ Nĩtwĩhĩtie, na tũgeka ũũru.

¹⁶ Atĩrĩrĩ Wee Mwathani, kũringana na ciĩko ciaku cia ũthingu, ehereria Jerusalemu, itũũra rĩu rĩaku inene, na kĩrima gĩaku gĩtheru marakara na mang’ũrĩ maku. Mehia maitũ na mawaganu ma maithe maitũ nĩmo matũmĩte Jerusalemu hamwe na andũ aku matũũke kindũ gĩa gũconorithio harĩ andũ arĩa othe matũthiũrũrũkĩrie.

¹⁷ “Na rĩrĩ, Ngai witũ, itĩkĩra kũigua mahooya na mathaithana ma ndungata ino yaku. Nĩ ũndũ wa rĩitwa rĩaku Wee Mwathani, igũira handũ haku hatheru tha, o hau hakĩrĩte ihooru.

¹⁸ Atĩrĩrĩ, Wee Ngai thĩkĩrĩria, na ũtũigwe, ũhingũre maitho maku wone ihooru rĩa itũũra inene rĩria rĩtanĩtio na Rĩitwa rĩaku. Tũtiragũthaita nĩ ũndũ tũrĩ athingu, no nĩ ũndũ wa tha ciaku nyĩngĩ.

¹⁹ Wee Mwathani, tũthĩkĩrĩrie! Wee Mwathani tũrekerere! Wee Mwathani, tũigwe na ũtũiteithie! Nĩ ũndũ waku, Wee Ngai wakwa, ndũkagonderere nĩ ũndũ wa itũũra rĩaku inene na andũ aku metanĩtio na Rĩitwa rĩaku.”

Ciumia Mĩrongo Mũgwanja

²⁰ Na rĩrĩ, rĩria nĩ ndaaragia ngĩhooyaga na ngĩumbũraga mehia makwa na ma andũ akwa a Isiraeli, na ngĩthaita Jehova Ngai wakwa nĩ ũndũ wa kĩrima gĩake gĩtheru,

²¹ o ndĩ o mahooya-inĩ-rĩ, Gaburieli, mũndũ ũria ndonire kĩoneki-inĩ kĩa mbere, agĩũka harĩ nĩ ombũkĩte na ihenya ihinda rĩria igongona rĩa hwaĩ-inĩ rĩrutagwo.

²² Nake akĩndaarĩria atĩrĩ, “Atĩrĩrĩ Danieli, rĩu ndoka ngũhe ũmenyo na ũtaũku.

²³ O rĩria wambĩrĩrie kũhooya-rĩ, nogo icookio rĩheanirwo, na nĩ ndatũmwo njũke ngwĩre, tondũ ũrĩ mũndũ mwende mũno. Nĩ ũndũ ũcio, cũrania ũhoru wa ndũmĩrĩri ino ngũkwĩra, na ũtaũkĩrwo nĩ kĩoneki kũu:

²⁴ “Atĩrĩrĩ, ihinda rĩa ciumia mĩrongo mũgwanja nĩrĩo rĩtũrĩrwo andũ aku, na rĩgatuĩrwo itũũra rĩaku itheru, nĩgeetha hagi na ihinda rĩa kũniina ũmaramari, na

rĩa gũtigana na mehia, na rĩa kũhooroheria waganu, nĩguo ũhoro wa ũthingu ũrĩa ũtathiraga ũgĩe, nakĩo kĩoneki na ũrathi cĩkĩrwo mũhũiri, nake ũrĩa mũtheru mũno aitĩrĩrio maguta.

²⁵ “Atĩrĩrĩ, menya na ũtaũkĩrwo atĩrĩ, ‘Kuuma rĩrĩa gwatuirwo atĩ itũura rĩa Jerusalemu rĩcookererio na rĩakwo rĩngĩ, nginya rĩrĩa mũtongoria ũrĩa Mũitĩrĩrie Maguta agooka-rĩ, nĩgũkagĩa na ciumia mũgwanja na ciumia ingĩ mĩrongo ĩtandatũ na igĩrĩ. Itũura rĩu nĩrĩgaakwo rĩngĩ, hamwe na nĩra ciarĩo na mũtaro, no gũgaakorwo kũrĩ mahinda ma thĩna.

²⁶ Thuutha wa ciumia mĩrongo ĩtandatũ na igĩrĩ, ũcio Mũitĩrĩrie Maguta nĩakooragwo na atigwo atarĩ na kindũ. Ningĩ andũ a mũtongoria ũrĩa ũgooka thuutha wake nĩmagathũkangia itũura rĩu inene o na handũ-harĩa-haamũre. Ithĩrĩro rĩgooka ta mũiyũro wa maaĩ: Nayo mbaara ĩgaathiĩ na mbere o nginya ithĩrĩro, na nĩgũtũitwo atĩ nĩgũgacooka gũkire ihooru.

²⁷ Nĩakagĩa na kĩrĩkanĩro kĩrũmu na andũ aingĩ handũ ha kiumia kĩmwe. Gatagatĩ-inĩ ga kiumia kĩu nĩagatũma magongona na maruta matige kũrutwo. Na handũ ha mo, mwena ũmwe wa hekarũ-rĩ, nĩakarũgamia kindũ kĩrĩ magigi na thaahu, o nginya ithĩrĩro rĩrĩa rĩtũitwo rĩgaakinya, nake atũũre aitagĩrĩrio mang’ũrĩ.”

10

Kĩoneki kĩa Danieli kĩa Mũndũ

¹ Atĩrĩrĩ, mwaka-inĩ wa ĩtatũ wa Kurusu mũthamaki wa Perisia, Danieli (na nĩwe watũitwo Belites hazaru) nĩaguũrĩrio maũndũ. Ndũmĩrĩri ya ũguũrio ũcio yarĩ ya ma, na yakoniĩ ũhoro wa mbaara nene. Gũtaũkĩrwo kwa ndũmĩrĩri ĩyo guokire kũrĩ we na nĩra ya kĩoneki.

² Ihinda-inĩ rĩu-rĩ, nĩ Danieli ndaakoretwo ngĩcakaya handũ ha ciumia ithatũ.

³ Nĩndehingĩte kũrĩa irio njeja; kanua gakwa gatiacamire nyama kana ndĩbei; ningĩ ndiehakaga maguta o na hanini, o nginya ciumia icio ithatũ igĩthira.

⁴ Mũthenya wa mĩrongo ĩrĩ na ĩna wa mweri wa mbere, ndũgamĩte hũgũrũrũ-inĩ cia, rũũ rũria rũnene rwa Tigrisi,

⁵ ngĩtiira maitho, na hau mbere yakwa ngĩona mũndũ wehumbĩte nguo cia gatani, na akehatora mũcibi wa thahabu ĩria therie mũno.

⁶ Mwĩrĩ wake watariĩ ta inagĩ rĩrĩa rĩitagwo thumarati, na ũthiũ wake wahanagia ta rũheni, maitho make maahaanaga ta imũrĩ cia mwaki, na moko make na magũrũ maahaanaga ta gĩcango gĩkumuthe gĩkahenia, naguo mũgambo wake watariĩ ta mũgambo wa andũ aingĩ.

⁷ Nĩ Danieli-rĩ, no nĩ nyiki ndonire kĩoneki kĩu; nĩgũkorwo andũ arĩa twarĩ nao matiakionire, no nĩmaiũrĩrwo nĩ guoya, makũra magĩthĩ kwĩhiitha.

⁸ Nĩ ũndũ ũcio ngĩtigwo ndĩ o nyiki ndĩroreire kĩoneki kĩu kĩnene. Ngĩcooka ngĩthirwo nĩ hinya, ngĩthitia gĩthiithi ta ngũkua, na gũtirĩ ũndũ ingĩahotire gwĩka.

⁹ Ngĩcooka ngũgua akĩaria, na rĩrĩa ndamũthikagĩrĩria, ngĩnyitwo nĩ toro mũnene, ngĩgwa ndurumithĩtie ũthiũ wakwa thĩ.

¹⁰ Na rĩrĩ, ngĩhutio na guoko, gũkĩnjoya na igũrũ, gũkĩnjiga ndũrĩtie ndu ndĩnyitĩrĩre thĩ na moko, ngĩnainaga.

¹¹ Nake akĩnjĩra atĩrĩ, “Danieli, wee mũtũie mũno, cũrania wega ciugo ici ngirie gũkwarĩria, na ũũkire na igũrũ, nĩgũkorwo rĩu nĩgũtũmwo ndatũmwo kũrĩ we.” Na aarĩkia kũnjĩra ũguo, ngĩrũgama o ngĩnainaga.

¹² Agĩcooka agĩthĩ na mbere akĩnjĩra atĩrĩ, “Danieli, tĩa gwĩtigĩra. Kuuma mũthenya wa mbere rĩrĩa wambĩrĩrie gũtuuria ũhoro ũyũ na ũkĩnyĩhĩa mbere ya Ngai waku-rĩ, ciugo ciaku nĩciaiguirwo, na rĩu ndoka nĩgeetha ngũhe ũhoro wacio.

¹³ No rĩrĩ, mũnene wa ũthamaki wa Perisia nĩangĩrĩrĩrie mũthenya mĩrongo ĩrĩ na ũmwe. Hĩndĩ ĩyo nĩrĩo Mikaeli, ũmwe wa arĩa arĩa anene, okire kũndeithia, tondũ nĩndahingĩrĩrio kũu hamwe na mũthamaki wa Perisia.

¹⁴ Rĩu ndoka ngũtaarĩrie maũndũ marĩa magaaakora andũ anyu matukũ ma thuutha, tondũ kĩoneki kĩu gĩkoniĩ ihinda rĩrĩa rĩgooka.”

¹⁵ Na rĩrĩa aanjĩrĩra ũhoro ũcio, ngĩniamia ũthiũ thĩ, ngĩremwo nĩ kwaria.

¹⁶ Ningĩ ũngĩ wahaanaga ta mũndũ akĩhutia iromo ciakwa, ngĩtumũra kanua na ngĩambĩrĩria kwaria. Ngĩra ũcio warũngĩĩ mbere yakwa atĩrĩ, “Mwathi wakwa, nĩ ndĩmũhoote nĩ ruo rũnene tondũ wa kĩoneki kĩu, na ndĩrĩ na ũndũ ingĩhota gwĩka.

¹⁷ Nĩ ndungata yaku-rĩ, ndaakĩhota atĩa kwaria nawe mwathi wakwa? Nĩgũkorwo nĩthĩrĩtuo nĩ hinya o na mĩhũmũ yakwa.”

¹⁸ Ningĩ ngĩcooka ngĩguua ndaahutio rĩngĩ nĩ ũcio wahaanaga ta mũndũ, akĩnjĩkĩra hinya.

¹⁹ Akĩnjĩra atĩrĩ, “Tiga gwĩtigĩra, wee mũndũ ũyũ mũtĩe mũno, ũrogĩa na thayũ! Wĩyũmirĩrie; wĩkĩre hinya.”

Na rĩra aanjarĩrie ũguo, ngĩcookwo nĩ hinya, na nĩ ngiuga atĩrĩ, “Rĩu mwathi wakwa aria tondũ nĩwanjĩkĩra hinya.”

²⁰ Nake akĩnjũria atĩrĩ, “Wee nĩũũ kĩria gĩtũmĩte njũke kũrĩ we? Nĩngũcooka o narua ngarũe na mũnene wa Perisia, na ndathĩ-rĩ, nake mũnene wa Ũyunani nĩegũka;

²¹ no nĩngwamba gũkwĩra ũria kwandĩkĩtwo Ibuku-inĩ-rĩa-Ma. (Ndirĩ mũndũ ũndeithagia ngĩrĩa nao tiga Mikaeli, mũnene wanyu.

11

¹ Na rĩrĩ, mwaka-inĩ wa mbere wa Dario, ũcio Mũmedia, nĩndarũgamire nake ndĩmũteithĩrĩrie na ndĩmwĩkĩre hinya.)

Athamaki a Gũthini na a Gathigathini

² “Na rĩu, nĩngũkwĩra ũhoru wa ma: Athamaki angĩ atatũ nĩmakarahũka a kũu Perisia, na thuutha ũcio kwarahũke ũngĩ wa kana, ũria ũgaatonga gũkĩra acio angĩ othe. Na rĩra akaagĩa na hinya mũnene nĩ ũndũ wa ũtonga ũcio wake, nĩakarahũra andũ othe mokĩrĩre ũthamaki wa Ũyunani.

³ Ningĩ nĩgũkarahũka mũthamaki ũngĩ ũrĩ na hinya makĩria, ũria ũgaathanaga na hinya mũingĩ na ekage o ũria angienda gwĩka.

⁴ Aarĩkia kwarahũka-rĩ, ũthamaki wake nĩũgatũkana na ũgayanĩrio mĩena ina kũria huho iria inya cia matu-inĩ ihurutanagĩra. Naguo ũthamaki wake ndũkagaywo nĩ andũ a rũciaro rwake, kana ũgĩe na hinya ta ũria aarĩ naguo, tondũ ũthamaki wake nĩũgathengio uume harĩo na ũheo andũ angĩ.

⁵ “Mũthamaki wa mwena wa gũthini nĩakagĩa na hinya, no ũmwe wa atongoria ake a ita nĩakagĩa na hinya kũmũkĩra, acooke gwathana ũthamaki-inĩ wake na hinya mũnene.

⁶ Na rĩrĩ, mĩaka yathirathira, nĩmagacooka kũiguana. Mwarĩ wa mũthamaki ũcio wa gũthini nĩagathiĩ kũrĩ mũthamaki wa gathigathini, nĩguo magĩe na kĩrĩko kĩa ũiguano, no mũtumia ũcio ndagatũura arĩ na hinya, o na mũthamaki ũcio na hinya wake matigaatũura. Matukũ-inĩ macio mũtumia ũcio nĩagakunyanĩrwo ooragwo hamwe na ndungata ciake cia ũthamaki, na ithe, o na mũndũ ũria wamũteithagĩrĩria.

⁷ “Na rĩrĩ, mũndũ ũmwe wa rũciaro rwake nĩakarahũka ithenya rĩake. Nake nĩagatharĩkĩra ita rĩa mũthamaki wa gathigathini, na atoonye itũura rĩake rĩra rĩrĩgĩre; nĩakarũa nao na amatoorie.

⁸ Ningĩ nĩagataha ngai ciao cia mĩhianano, na mĩhianano yao ya kĩgera, na indo ciao cia goro cia betha na cia thahabu acikue acitware bũrũri wa Misiri. Nĩagatigana na mũthamaki ũcio wa gathigathini ihinda rĩa mĩaka ũgana ũna.

⁹ Nake mũthamaki wa gathigathini nĩagatharĩkĩra mũthamaki ũcio wa bũrũri wa gũthini, no nĩagacooka ahũndũke nginya bũrũri-inĩ wake.

¹⁰ No arĩũ ake nĩmakehaarĩria kũria mbaara, macookanĩrĩrie mbũtũ nene ya ita hamwe rĩa ikaahaata ta kĩguũ kĩa maaĩ kĩa gĩtangĩhingĩrĩrio, na makinyie mbaara iyo nginya itũura-inĩ rĩake rĩa rĩrĩgĩre.

¹¹ “Hĩndĩ iyo mũthamaki wa gũthini nĩakoimagara arĩ na marũrũ akahũũrane na mũthamaki ũcio wa gathigathini, ũria ũkaarhũra ita inene, no nĩakahootwo.

¹² Aarĩkia gũtaha mbũtũ iyo, mũthamaki ũcio wa gũthini nĩakaiyũrwo nĩ mwĩtĩio, na ooragithie andũ ngiri nyingĩ, no rĩrĩ, ũhootani wake ndũgatũura.

¹³ Nĩgũkorwo mũthamaki wa gathigathini nĩagacookanĩrĩria mbũtũ ingĩ ya ita nene gũkĩra ya mbere; na thuutha wa mĩaka mũingĩ nĩakoimagara erekeire kuo arĩ na mbũtũ nene mũno na rĩ na indo ciothe cia mbaara.

¹⁴ “Mahinda-inĩ macio-rĩ, andũ angĩ nĩmagookĩria mũthamaki ũcio wa gũthini. Andũ a haaro gatagatĩ-inĩ ka andũ anyu nĩmakarema atĩ nĩgeetha kĩoneki gĩkĩ kĩhinge, no matikahootana.

¹⁵ Nake mũthamaki wa gathigathini nĩagooka aitithie ihumbu cia tũri, irigiicĩrie itũura inene nĩguo arĩtunyane. Mbũtũ icio cia ita cia kuuma gũthini itikahota kũmwĩtiiria; o na thigari ciao iria njega mũno itigaakorwo na hinya wa gwĩtiiria.

¹⁶ Nake ũcio ũkaamatharĩkĩra nĩageeka o ta ũria ekwiendera; gũtirĩ ũkaahota kũmwĩtiiria. Nĩakehaanda kũu Bũrũri-inĩ ũcio Mũthaka na akorwo arĩ na hinya wa kũwananga.

¹⁷ Nīagatua itua kwerekeria hinya wa ūthamaki wake wothē būrūri-inī ūcio, acooke athondeke kīrīkanīro kīa ūiguano na mūthamaki wa gūthini. Nake nīakamūhe mūrītu wake amūhikie nīguo ahote kūgūthia ūthamaki ūcio, no mībango īyo yake ndīkahinga kana īmūteithie.

¹⁸ Hīndī īyo nīakerekeria meciiria make mabūrūri-inī marīa marī ndwere-inī cia iria na ataha maingī mamo, no rīrī, mūnene ūmwe wa ita rīake nīakaniina mwīgaatho ūcio wake, na aūgarūre ūmūcookerere.

¹⁹ Thuutha wa ūguo, nīagacooka erekere matūūra marīa mairigīre ma būrūri wake mwene, no nīakahīngwo na agwe ūndū atagacooka kuonwo rīngī.

²⁰ “Na rīrī, ūrīa ūgooka ithenya-inī rīake nīagatūma mwītia wa mbeeca cia igooti atūikanīrie būrūri ūcio wothē agūtagia igooti, nīguo atūurie riiri wa ūthamaki wake. No thuutha wa mīaka mīnini nīakaniinwo, no ndakooragwo na marakara kana ooragīrwo mbaara-inī.

²¹ “Na rīrī, mūndū ūrīa ūgooka ithenya rīake agaakorwo arī mūndū wa kūnyararwo mūndū ūtangīheo gītīo kīa mūthamaki. Nake nīakahithūkīra ūthamaki ūcio rīrīa andū akuo mageciiria atī nī kūrī thayū, aūtunyanē na waara.

²² Hīndī īyo ningī, ita rīrī na hinya mūno nīrīkahaatwo rīeherio mbere yake; ita rīu hamwe na mūnene wa kīrīkanīro nīmakaniinwo biū.

²³ Thuutha wa kūgīa na kīrīkanīro kīa ūiguano nake, nīagacooka aheenanie, na arī na andū o anini nīakarāhūka agīe na hinya.

²⁴ Rīrīa mabūrūri marīa matongu mūno magakorwo marī na thayū, nīguo akaa-matharīkīra na eke maūndū marīa maithe make o na kana maithe make ma tene matekire. Nīakagaīra arūmīrīri ake ūtonga wa ndaho, o na wa kūiya. Nīagathugunda kūng’aurania matūūra marīa mairigīre, no nī kwa ihinda.

²⁵ “Nīagacookanīrīria ita inene agīe na hinya na ūcamba okīrīre mūthamaki wa gūthini. Mūthamaki wa gūthini nīakarūa nake arī na ita inene na rīa hinya, no ndagetīria nī ūndū wa mībango īrīa agaakorwo aciirīrwo.

²⁶ Andū arīa marīanagīra na mūthamaki nīo makaamūkunanīra; ita rīake nīrīgatharerio ta andū megūtwarwo nī kūguū, na aingī ao mooragīrwo mbaara-inī.

²⁷ Athamaki acio eerī, marī na ngoro iciirīre gwīka ūūru-rī, nīmagaikara metha-inī īmwe maaranīrie ndeto cia maheeni, no ndeto icio ciao itigakinyanīra, amu ithirīro rīa maūndū macio rīgaakinya o hīndī rīa rītūtwo.

²⁸ Mūthamaki wa gathigathini nīagacooka būrūri wake arī na ūtonga mūingī, no ngoro yake īgaakorwo īreganīte na kīrīkanīro kīrīa gītheru. Nīagookīrīra kīrīkanīro kīu, na thuutha ūcio acooke ainūke būrūri wake.

²⁹ “Thinda rīrīa rītūtwo rīakinya, nīagatharīkīra būrūri wa gūthini riita rīngī, no rīrī, itharīkīra rīa ihinda rīrī nīrīgakorwo rīrī na ūtiganu na rīa ihinda rīa mbere.

³⁰ Andū a kuuma Kitimu nīmagooka na marikabu ciao mamūūkīrīre, nake nīagaakua ngoro. Nake nīakahūndūka arakarīte mūno na okīrīre kīrīkanīro kīrīa gītheru. Nīagacooka eke maūndū ma ūtuḡi kūrī andū arīa othe magaatirika kīrīkanīro kīu gītheru.

³¹ “Ita rīake rīrī na indo cia mbaara nīrīkarāhūka nīguo rīthaahie handū harīa hairigīre na hinya ha hekarū, rīcooke rīeherie magongona marīa marutagwo o mūthenya nīguo matikarutagīrwo ho. Thuutha ūcio macooke marūgamie kīndū kīrī thaahu ho, kīrīa kīngītūma būrūri ūkire ihoorū.

³² Nīakaheenereria na ndeto cia waara andū arīa mathūkītie kīrīkanīro kīu gītheru, no andū arīa moōī Ngai wao nīmakekīra hinya na maregane nake magwatīrie.

³³ “Andū arīa oogī nīmagathomithia andū aingī, o na gūtuika kwa ihinda nīmakooragwo na rūhīū rwa njora, kana macinwo na mwakī, kana manyiitwo mīgwate na matunywo indo cia cia bata.

³⁴ Maagūa-rī, nīmakaheo ūteithio mūnini, na andū aingī arīa matarī a ma nīmakegwatania nao.

³⁵ Andū amwe arīa oogī nīmakaagūa, nīguo makumuthwo, na mathambio mage imeni nginya mahinda ma ithirīro, amu ihinda rīu rītūtwo no rīgaakinya.

Mūthamaki Ūrīa Wītūgagīria

³⁶ “Mūthamaki ūcio ageekaga o ūrīa ekwenda. Nīagetūūgīria na enenehie gūkīra ngai ciothe na nīakaaragīa ndeto itarī ciaiguuo cia gūūkīrīra Ngai wa ngai ciothe. Nake nīakagaacīra nginya rīrīa ihinda rīa mang’ūrī rīgaathira, nīgūkorwo ūndū ūrīa ūtūtwo no nginya ūkaahinga.

³⁷ Ningĩ ndakarũmbũiya ũhoru wa ngai cia maithe make, kana ngai írĩa ñiriragĩrio nĩ andũ-a-nja, kana arũmbũiyie ũhoru wa ngai o na írĩkũ, no nĩ gwĩtũũgĩria ageetũũgĩria gũkĩra ngai icio ciothe.

³⁸ Handũ ha cio, agaatĩia ngai ya kũndũ kũrĩa kũirigĩtwo na hinya; ngai ñoĩkaine nĩ maithe make, nĩyo agaatĩia na amĩrutagĩre thahabu na betha, hamwe na tũhiga twa goru na iheo cia thogora mũnene.

³⁹ Nĩagatharĩkĩra kũndũ kũrĩa kũirigĩre na hinya mũno ateithĩrĩrio nĩ ngai ng'eni, na nĩagatũithia mũno andũ arĩa othe makamwĩnyihĩria. Acio nĩo agaata aathani maathage andũ aingĩ, na agayanie ithaka cia bũrũri ũcio, aciheane na thogora.

⁴⁰ "Thinda rĩa ithirĩro rĩakinya-rĩ, mũthamaki ũcio wa gũthini nĩakamũtharĩkĩra mbaara-inĩ, no nake mũthamaki ũcio wa gathigathini amũũkĩrĩre na ngaari cia ita, na andũ arĩa mathiaga mahaicĩte mbarathi, o na marikabu nyingĩ. Nĩagatharĩkĩra mabũrũri maingĩ, na atuĩkanĩrie kuo ta kĩguũ kĩa maaĩ.

⁴¹ Ningĩ nĩagatharĩkĩra Bũrũri ũria Mũthaka. Mabũrũri maingĩ nĩmakaagũa, no bũrũri wa Edomu na wa Moabi, hamwe na atongoria a Amoni nĩmakahonokio kuuma guoko-inĩ gwake.

⁴² Nĩagatambũrũkia guoko gwake mabũrũri-inĩ maingĩ; o naguo bũrũri wa Misiri ndũkahonoka.

⁴³ Nĩakenyitĩra igũna ciothe cia thahabu na cia betha, o na ũtonga wa bũrũri wa Misiri wothe na hinya, nao andũ a Libia na a Kushi mamwĩnyihĩrie.

⁴⁴ No rĩrĩ, ndũmĩrĩri iria ikaamũkinĩyĩra ciuĩmĩte mwena wa irathĩro na wa gathigathini nĩkamũmakia, nake oimagare arĩ na marakara maingĩ athĩi akaanage na aniine andũ aingĩ biũ.

⁴⁵ Akaamba hema ciake cia ũthamaki gatagatĩ ka iria rĩria inene kĩrĩma-inĩ kĩrĩa gĩtheru na gĩthaka mũno. No rĩrĩ, nĩagakinya mũthia wake, na gũtirĩ mũndũ o na ũmwe ũkaamũteithia.

12

Mahinda ma Ithirĩro

¹ "Na rĩrĩ, hĩndĩ iyo Mikaeli, mũnene ũria ũgitagĩra andũ anyu, nĩakarahũka. Nĩgũkaagĩia ihinda rĩa mĩnyamaro mũingĩ ĩtarĩ yoneka ĩngĩ tayo kuuma rĩria andũ mambĩrĩrie gũtuĩka ndũrĩri nginya hĩndĩ iyo. No rĩrĩ, hĩndĩ iyo nĩguo andũ anyu makaahonokio, mũndũ o wothe ũria ũgaakorwo aandĩkitwo ibuku-inĩ.

² Kĩrĩndĩ kĩingĩ kĩa arĩa makomete rũkũngũ-inĩ rwa thĩ nĩmakariũkio: amwe mariũkĩre muoyo-inĩ ũria ũtagaathira, nao arĩa angĩ mariũke nĩgeetha maconorithio na matũũre marĩ amene tene na tene.

³ Arĩa oogĩ magaacangarara ta ũtheri wa igũrũ, nao arĩa macookagia andũ njĩra-inĩ cia ũthingu magaaakenga ta njata tene na tene.

⁴ No wee, Danieli, hĩnga ibuku na ũhũũre mũhũũri ciugo icio nyandĩke ibuku-inĩ rĩru rĩa gĩkũnjo, nginya rĩria ithirĩro rĩgaakinya. Amu andũ aingĩ nĩmakorũuraga kũndũ na kũndũ nĩguo mongerere ũmenyo."

⁵ Thuutha wa maũndũ macio, niĩ Danieli ngĩrora, ngĩona hau mbere yakwa harũngĩ andũ angĩ eerĩ, ũmwe wao arũngĩ hũgũrũrũ-inĩ cia mũrĩmo ũyũ wa rũũĩ nake ũcio ũngĩ akarũgama hũgũrũrũ-inĩ cia mũrĩmo ũria ũngĩ.

⁶ ũmwe wao akĩarĩria mũndũ ũcio wehumbĩte nguo cia gatani, o ũcio warũgamĩte igũrũ rĩa maaĩ ma rũũĩ, akĩmũũria atĩrĩ, "Maũndũ macio ma kũgeganĩa megũũkara ihinda rĩngana atĩa magĩkahingya?"

⁷ Mũndũ ũcio wehumbĩte nguo cia gatani, o ũcio warũgamĩte igũrũ rĩa maaĩ ma rũũĩ, akĩambararia guoko gwake kwa ũrĩo o na ningĩ kwa ũmotho amerekeirie na igũrũ, ngĩcooka ngũgua ehita na rĩtwa rĩa ũria ũtũũruga tene na tene, akiuga atĩrĩ, "Maũndũ macio megũũkara ihinda rĩmwe, na mahinda meerĩ, na nuthu ya ihinda. Rĩria hinya wa andũ arĩa atheru ũgaakorwo ũrĩ mũniine biũ-rĩ, nĩguo maũndũ macio mothe makaahingio."

⁸ Niĩ ngĩũũũria maũndũ macio, no ndiigana gũtaũkĩrwo nĩ mo. Nĩ ũndũ ũcio ngĩmũũria atĩrĩ, "Mwathi wakwa, kĩrĩkĩrĩro kĩa maũndũ macio mothe-rĩ, gĩgaakorwo kĩrĩ kĩrĩ?"

⁹ Nake akĩnjookeria, akĩnjũra atĩrĩ, "Wee Danieli wĩthĩre, tondũ ciugo icio nĩhingĩre na ikahũũrwo mũhũũri nginya ihinda rĩa ithirĩro.

¹⁰ Andũ aingĩ nĩmagatherio, mathĩrwo nĩ gĩko merũhio, taarĩ gũkumuthwo maku-muthĩtwo magathera, no arĩa aaganu nĩmagakĩrĩrĩria kwagana, na gũtirĩ o na ũmwe wao ũkaamenya gĩtũmi kĩa maũndũ macio, no arĩa oogĩ nĩmakamamenya.

¹¹ “Kuuma ihinda rĩrĩa magongona ma o mũthenya makaniinwo, na ithubya rĩamo harũgamio kindũ kĩa kĩrĩ thaahu, kĩa kingĩtũma bũrũri ũkire ihooru, gũgaakorwo kũrĩ mũthenya 1,290.

¹² Kũrathimwo-rĩ, nĩ ũrĩa ũgweterera na akinyĩrie mũthia wa mũthenya 1,335.

¹³ “No wee-rĩ, wĩthĩre nginya hĩndĩ ĩrĩa ithirĩro rĩgaakinya. Nĩũkahurũka, na ningĩ marigĩrĩrio ma mũthenya ĩyo nĩũkariũka nĩgeetha wamũkĩre igai rĩaku.”

HOSEA

¹ Īno nīyo ndūmīriri ya Jehova irīa yakinyīrīre Hosea mūrū wa Beeri hīndī ya wathani wa Uzia, na wa Jothamu, na wa Ahazu, na wa Hezekia athamaki a Juda, na hīndī ya wathani wa Jeroboamu mūrū wa Joashu mūthamaki wa Isiraeli:

Mūtumia wa Hosea na Ciana Ciao

² Rīrīa Jehova aambīrīrie kwaria na kanua ka Hosea, Jehova aamwīrīre atīrī, “Thiī, ūkahikie mūtumia mūmaraya na ūgīe na ciana cia ūmaraya, tondū andū a būrūri nīmehītie, na ūndū wa ūtharia mūrū mūno wa gūtirika Jehova.”

³ Nī ūndū ūcio Hosea akīhikia Gomeri mwarī wa Dibilaimu, nake akīgīa nda na akīmūciarīra mwana wa kahī.

⁴ Nake Jehova akīra Hosea atīrī, “Gatue Jezireeli, tondū nīngūherithia nyūmba ya Jehu o narua nī ūndū wa ūragani mūnene ooraganire kūu Jezireeli,* na niine ūthamaki wa Isiraeli.

⁵ Mūthenya ūcio-rī, nīngoinanga ūta wa Isiraeli Gītuamba-inī kīa Jezireeli.”

⁶ Gomeri akīgīa nda rīngī na agīciara mwana wa kairītu. Nake Jehova akīra Hosea atīrī, “Gatue Lo-Ruhama, nīgūkorwo ndigacooka kuonania wendo rīngī kūrī nyūmba ya Isiraeli, atī ndīmarekere o na atīa.†

⁷ No nīngonania wendo kūrī nyūmba ya Juda; na nīngamahonokia, na ti na ūndū wa ūta, kana rūhiū rwa njora kana mbaara, kana na mbarathi na ahaici acio, no nī ūndū wa Jehova Ngai wao.”

⁸ Thuutha wa gūtigithia Lo-Ruhama kuonga-rī, Gomeri agīciara kahī kangī.

⁹ Nake Jehova akīmwīra atīrī, “Gatue Lo-Ammi, nī ūndū inyuī mūtīrī andū akwa, na nī ndīrī Ngai wanyu.‡

¹⁰ “No rīrī, andū a Isiraeli magaatuika ta mūthanga wa hūgūrūrū-inī cia iria, ūrīa ūtangīthimīka kana ūtarīke. O handū harīa merīrwo atīrī, ‘Inyuī mūtīrī andū akwa’, no ho mageetwo ‘ariū a Ngai ūrīa ūrī muoyo’.

¹¹ Nao andū a Juda na andū a Isiraeli nīmagacookanīrīra rīngī, na nīmagathuura mūdū ūmwe amatongorie, nao nīmakoima būrūri ūcio, nīgūkorwo mūthenya wa Jezireeli nīgūgaatuika mūthenya mūnene.

2

¹ “Ha ūhoro wa ariū a thoguo, meere atīrī, ‘Inyuī mūrī andū akwa’, na ha ūhoro wa aarī a thoguo, ūmeere atīrī, ‘Inyuī mūrī endwa akwa’.*

Isiraeli Kūherithio na Gūcookererio

² “Thaithai nyina wanyu, mūthaithei, nīgūkorwo we ti mūtumia wakwa, na nī ndīrī mūthuuriwe.

Nīherie maūdū ma ūtharia ūthiū-inī wake, na athengie ūmaraya gatagatī-inī ka nyondo ciake.

³ Akorwo ti ūguo ndīmūrute nguo aikare arī njaga, na ndūme aikare njaga o ta mūthenya ūrīa aaciirwo; ngaamūtua ta werū,

na ndīmūgarūre atuīke būrūri mūng’aru, na ndīmūūrage na nyoota.

⁴ Ndikaiguīra ciana ciake tha, tondū nī ciana cia ūtharia.

⁵ Nyina wao akoretwo akīhūūra ūmaraya, na aagīre nda ciao na njira cia ūūra-thoni. Nī ūndū oigīte atīrī, ‘Nīngūrūmīrīra endwa akwa, arīa maaheaga irio ciakwa na maaī makwa, na guoya wakwa wa ng’ondū o na gatani yakwa, maguta makwa o na kīrīa nyuuga.’

⁶ Nī ūndū wa ūguo nīngūhinga njīra yake na mīguua, ndīmūirigīre thīnī, aage njīra ya kuumīra.

* 1:4 Jezireeli nī kuuga “Ngai nīaharaganāgia”. † 1:6 Lo-Ruhama nī kuuga “arīa mataiguīrīrwo tha” kana “andū matarī ende”. ‡ 1:9 Lo-Ammi nī kuuga “arīa matarī andū akwa”. * 2:1 Ruhama nī kuuga “arīa maiguīrīrwo tha”, naguo Ammi nī kuuga “andū akwa”.

- 7 Nīagateng’eria endwa ake na ndakamakinyīra.
Akaamacaria na ndakamona.
Hīndī īyo nīagacooka oige atīrī,
‘Nīngūcooka kūrī mūthuuri wakwa wa mbere,
nīgūkorwo hīndī īyo nīndaikarīte wega gūkīra rīu.’
- 8 Mūtumia ūcio nīagire kūmenya atī nī nī
ndaamūheaga ngano, na ndibei ya mūhīhano, o na maguta,
na ngamūingīhīria betha na thahabu,
iria maahūthagīra gūthondeka ngai īrīa īitagwo Baali.†
- 9 “Tondū ūcio nīngoya ngano yakwa yakūra,
na ndibei yakwa ya mūhīhano yagīrīra,
na ndīmūtunye guoya wakwa wa ng’ondu na gatani yakwa,
o iria ciarī cia kūmūhumbīra njaga yake.
- 10 Nī ūndū ūcio, nīngaguūria maūndū make ma waganu
endwa ake mamwīroreire;
gūtīrī mūndū ūkaamūteithūra moko-inī makwa.
- 11 Nīnganiina ikeno ciake ciothe, arī cio:
ciathī ciake cia mwaka o mwaka, na Tūrūgamo twake twa mweri,
na mīthenya yake ya Thabatū, na ciathī ciake ciothe iria nyamūre.
- 12 Nīngathūkangia mīthabībū yake na mīkūyū yake,
īrīa oigire nī irīhi rīake kuuma kūrī endwa ake;
nīngamītua ihinga,
na nyamū cia gīthaka nīkamīrīa.”
- 13 Jehova ekuuga atīrī,
“Nīngamūherithia nī ūndū wa mīthenya īrīa acinīire Baali ūbumba;
rīrīa eegemagia na icūhī, na mathaga ma goro,
na akīrūmīrīra endwa ake, no akīriganīrwo nī nīi.
- 14 “Nī ūndū wa ūguo nīngūmūguucīrīria na waara;
ngūmūtongoria nginya werū-inī,
na ndīmwarīrie na ciugo cia wendo.
- 15 Kūu nīkuo ngaamūcookeria mīgūnda yake ya mīthabībū,
na ndue Kīanda kīa Akorī mūrango wa mwīhoko.‡
Kūu nīkuo akaina o ta ūrīa ainaga matukū-inī ma ūnini wake,
aine ta ūrīa ainire mūthenya ūrīa aambatire kuuma būrūrī wa Misiri.”
- 16 Jehova ekuuga atīrī, “Mūthenya ūcio-rī,
nīūkanjīta ‘Mūthuuri wakwa’;
ndūkanjīta ringī ‘Mwathi wakwa’.
- 17 Nīngeheria marītwa ma Baali kuuma mīromo-inī yake;
marītwa macio matikagwetwo ringī.
- 18 Mūthenya ūcio nīngathondeka kīrīkanīro
na nyamū cia gīthaka, o na nyoni cia rīera-inī,
na ciūmbe iria ithiagīra gūkū thī nī ūndū wao.
Ūta, na rūhīū rwa njora, na mbaara nīngaciniina būrūrī-inī,
nīgeetha othe makomage marī na thayū.
- 19 Nīngakūūria ūtuīke mūtumia wakwa nginya tene;
ngaakūūria ūtuīke wakwa ūhoro-inī wa ūthingu na wa kīhotoo,
ngūūrīe ndī na wendo na tha.
- 20 Nīngakūūria ūtuīke wakwa na wīhokeku,
nawe nīūgetīkīra Jehova.”
- 21 Jehova ekuuga atīrī,
“Mūthenya ūcio-rī, nīngacookia ūhoro;
nīngacookeria matu ūhoro,
namo matu macookerie thī ūhoro;
- 22 nayo thī īcookerie ngano,
na ndibei ya mūhīhano, na maguta ūhoro,

† 2:8 Andū a Kaanani meētīkītie atī Baali nīyo yamaheaga ngano, na ndibei, na maguta.

‡ 2:15 Kīanda kīa Akorī

nī kuuga “thīina” kana “gūthīnio”.

nacio nīgacookeria Jezireeli ūhoro.

²³ Nīngamūhaanda būrūri-inī nī ūndū wakwa mwene;
nīngonania wendo wakwa harī ūrīa nderīte atīrī,
‘Nīi ndikwendete’.

Arīa nderīte atīrī, ‘Inyuī mūtīrī andū akwa’,
nīngameera atīrī,

‘Inyuī mūrī andū akwa’;
na mūndū o mūndū oige atīrī, ‘Wee nīwe Ngai wakwa.’”

3

Hosea na Mūtumia Wake Kūiguana Rīngī

¹ Nīngī Jehova akīnjīra atīrī, “Thīi, wonie mūtumia waku wendo rīngī, o na gūtuika nīendetwo nī mūndū ūngī na nī mūtharia. Mwende o ta ūrīa Jehova endete andū a Isiraeli, o na gūtuika nīmagarūrūkağīra ngai ingī na makenda keki iria nyamūre cia thabībū nyūmū.”

² Nī ūndū ūcio ngīmūgūra na thogora wa cekerī ikūmi na ithano* cia betha, na ta homerī na letheku īmwe† ya cairī.

³ Ngīcōoka ngīmwīra atīrī, “Nīūgūtūūrania na nīi matukū maingī, na no nginya ūtīge ūmaraya na ndūkendane na mūndū ūngī, na nīi nīngūtūūrania nawe.”

⁴ Nīgūkorwo andū a Isiraeli nīmegūtūūra matukū matarī na mūthamaki kana mūnene, na matarī na igongona kana mahiga maamūre, na matarī na ebodi kana mūhianano.

⁵ Thuutha ūcio andū a Isiraeli nīmagacōoka na marongorie Jehova Ngai wao na Daudi mūthamaki wao. Nīmagōoka makīinainaga kūrī Jehova na kūrī irathimo cīake matukū-inī ma mūthia.

4

Thitango ya Gūūkīrīra Isiraeli

¹ Iguai ūhoro wa Jehova, inyuī andū a Isiraeli,
tondū Jehova nīekūmūthitanga,
inyuī mūtūūraga thīinī wa būrūri ūyū:

“Nī ūndū-rī, gūtīrī na wīhokeku kana wendo,
kana kūmenya Ngai thīinī wa būrūri ūyū.

² Kīrīa kūrī no kūrūmana, na kūheenania, na ūragani,
na ūici, na ūtharia;

maūndū macio makaingīha mūno,
na ūiti wa thakame ūkarūmīrīra ūiti wa thakame.

³ Nī ūndū wa gītūmi kīu būrūri nīūracakaya,
na arīa othe matūūraga thīinī wago makahinyara;
nyamū cia gīthaka, na nyoni cia rīera-inī,
na thamaki cia iria-inī nīgūkua irakua.

⁴ “No rīrī, ndūkareke mūndū arehe thitango,
mūndū ndagathitange ūrīa ūngī,
nīgūkorwo andū anyu mahaana andū arīa
mathitangaga mūthīnjīri-Ngai.

⁵ Mūhīngagwo mūthenya na ūtukū,
na anabīi makahīngwo hamwe na inyuī.
Nī ūndū ūcio nīnganiina maitūguo.

⁶ Andū akwa maniinagwo nī ūndū wa kwaga ūmenyo.

“Tondū nīmūregete ūmenyo,
o na nīi nīndīmūregete mūtūike athīnjīri-Ngai akwa;
tondū nīmūtiganīrie watho wa Ngai wanyu,
o na nīi nīngatiganīria ciana cianyu.

⁷ O ūrīa athīnjīri-Ngai maingīhaga,
nōguo maakīragīrīria kūnjīhīria;
nao magīkūūrania riiri wao na kīndū gīa thoni.

⁸ Mehūūnagia na mehīa ma andū akwa,
na magakenera waganu wao.

* 3:2 nī ta giramu 170 † 3:2 nī ta kilo 330

⁹ Na nīgūgatuika atīrī: O ta ūrīa andū makaahaana,
no taguo athinjiri-Ngai makaahaana.
Nīngamaherithia othe nī ūndū wa mīthiire yao,
na ndimarīhe kūringana na ciiko ciao.

¹⁰ “Makaarīaga no matikahūna,
makaahūūraga ūmaraya no matikaingīha,
tondū nīmatiganīrie Jehova
nīguo meheane
¹¹ kūrī ūmaraya,
na kūnyua ndibeī Irīa ngūrū na ya mūhiano,
iria cieheragia ūmenyo
¹² wa andū akwa.

Mahooyaga kīrīra kuuma kūrī mūhiano mūicūhie,
naru rūthanju rwa ūragūri rūkamacookeria ūhoru.
Roho wa ūmaraya nīumahītithagia njira;
makaaga kwīhokeka kūrī Ngai wao.

¹³ Marutagīra igongona irīma igūrū,
na magacinīra maruta ma njino tūrīma-inī,
na rungu rwa mūtī wa mūgandi, na wa mūrībina, o na mūceeni,
tondū kūruru kīayo nī kīega.
Nīkio airītu anyu mahūūraga ūmaraya,
na atumia a ariū anyu magatharia.

¹⁴ “Ndikaherithia airītu anyu maahūūra ūmaraya,
kana herithie atumia a ariū anyu maatharia,
tondū arūme o ene mathiiga thiritū na maraya,
na makarutaga igongona hamwe na maraya ma mahoero-inī:
nī ūndū ūcio andū matarī ūmenyo nīmakanangīka!

¹⁵ “Atīrī wee Isiraēli, o na gūtuika nīūtharagia-rī,
Juda nīagītige kwīhia.

“Ndūgathiī Giligali;

o na ndūkambate Bethi-Aveni.*

Na ndūkehite uge atīrī, ‘Ti-itherū o ta ūrīa Jehova atūūraga muoyo!’

¹⁶ Andū a Isiraēli mang’athītie
o ta moorī ng’athia.

Kūngīhoteka atīa Jehova amarīithie
ta tūgondu tūrī nyeki-inī nduru?

¹⁷ Efiraimu nīegwatanītie na mīhiano;
tīganai nake!

¹⁸ O na rīrīa kīndū kīao gīa kūnyua gīthirīte-rī,
no mathiiga na mbere na ūmaraya wao;
aathani ao nīmendete mūno njira cia thoni.

¹⁹ Kīhuhūkano kīnene gīkaamahaata kīmombūkie,
na magongona mao nīmakamaconorithia.

5

Isiraēli Gūtuūrwō Ciira

¹ “Iguai ūhoru ūyū, inyuī athinjiri-Ngai!

Tegai matū, inyuī andū a Isiraēli!

Thikīrīria, wee nyūmba ya ūthamaki!

Nī inyuī mūgūtuūrwō ciira ūyū:

Mūkoretwo mūrī mūtego kūu Mizipa,

na mūrī wabu ya gūtegana yarītwo kūu Taboru.

² Aregī a watho nīmarikīre ūragani-inī.

Nī nīngamaherithia othe.

³ Nīi nīnjūū maūndū mothe ma Efiraimu;

* **4:15** Bethi-Aveni rīarī rītwa rīa kūnyūrūria Betheli, tondū Bethi-Aveni nī kuuga “Nyūmba ya waganu”, naguo Betheli nī kuuga “Nyūmba ya Ngai”.

Isiraeli ndahithi two kuuma kūrī nī.
Wee Efiraimu, rū nūhūrīte ūmaraya;
Isiraeli nake nīathūkīte.

- 4 “Ciiko ciao itingimetikīria
gūcookerera Ngai wao.
Roho wa ūmaraya ūrī ngoro-inī ciao,
nao makaaga kūmenya Jehova.
5 Mwītūo wa Isiraeli nūrutaga ūira wa kūmookīrīra;
andū a Isiraeli na Efiraimu mahīngagwo nī mehia mao;
Juda o nake akahīngwo hamwe nao.
6 Hindī rīra magaathiī na ndūuru ciao cia mbūri na cia ng’ombe
kūrongooria Jehova-rī,
matikamuona; we nīamehereire.
7 Nīmagīte kwīhokeka harī Jehova;
nao magaciara ciana itarī na ūngai.
Na rīrī, ciathiī ciao cia Karūgamo ka Mweri
nīkaamameria, o hamwe na mīgūnda yao.
8 “Huhai karumbeta kūu Gibeā,
na mūhuhe coro kūu Rama.
Muuge mbu ya gwītana mbaara kūu Bethi-Aveni;
wee Benjamīni, wīhūūge.
9 Efiraimu nīgūgakira ihooru
mūthenya ūcio wa ituīro.
Gatagati-inī ka mīhīrīga ya Isiraeli-rī,
nī ngwanīrīra ūrīa kūrī.
10 Atongoria a Juda mahaana
andū arīa meheragia mahiga ma mīhaka.
Nīngamaitīrīria mang’ūrī makwa,
taarī kīguū kīa maai.
11 Efiraimu nīmūhinyīrīrie,
akarangīrīrio ituīro-inī rīa ciira,
nī ūndū wa kwenda kūrūmīrīra mīhianano.
12 Nīi haana memenyi kūrī Efiraimu,
na ngahaana ta ūbuthu kūrī andū a Juda.
13 “Rīrīa Efiraimu oonire ndwari yake,
nake Juda akīona ironda ciake-rī,
hīndī iyo Efiraimu agīthīi kūrī Ashuri,
na agītūmana kūrī mūthamaki ūcio mūnene nīguo amūteithie.
Nowe ndangīhota gūkūhonia,
o na kana ahonie ironda ciaku.
14 Nīi ngaatuika ta mūrūūthi kūrī Efiraimu,
ndūike ta mūrūūthi ūrī hinya kūrī Juda.
Ngaamatambuuranga, njooke ndīthīire;
ngaamataha, na gūtīrī mūdū ūkaamahonokia.
15 Nīngī nīi nīngacooka gwakwa,
ngīnya rīria magetīkīra mahītia mao.
Nao nīmakarongooria ūthiū wakwa;
nao mona mathīna nīmakanongoria na kīo.”

6

Isiraeli Kwaga Kwīrira

- 1 “Ūkai, rekei tūcookerere Jehova.
Nīatūtambuurangīte,
no nīegūtūhonia;
nīatūtīhangīte,
no nīegūtūoha ironda ciitū.
2 Thuutha wa matukū meerī, nīagatwarahūra;
mūthenya wa itatū nīagatūcookereria

nĩguo tũtũũre muoyo mbere yake.

³ Nĩtũmenyei Jehova,
na tũkĩrĩrĩrie kũmũmenya.
Ti-itherũ o ta ũrĩa riũa rĩrathaga-rĩ,
nogu o nake akooneka;
agooka kũrĩ ithuĩ ta mbura ya hĩndĩ ya heho,
kana ta mbura ya gũkũria irio rĩrĩa yuraga thĩ.”

⁴ “Wee Efiraimu-rĩ, ingĩgwĩka atĩa?
Na wee Juda-rĩ, ngũgwĩka atĩa?
Wendo waku ũhaana ta kĩbii kĩa rũciinĩ,
ũkahaana ta ime rĩa rũciinĩ rĩrĩa rĩcookaga rĩgathira.
⁵ Nĩkĩo ndaagũtinangirie icunjĩ na tũnua twa anabii akwa,
ngĩkũũraga na ciugo cia kanua gakwa;
matuĩro makwa magĩkĩhenũka ta rũheni igũrũ riaku.
⁶ Nĩgũkorwo nyendaga tha no ti igongona,
na kũmenya Ngai gũkĩra maruta ma njino.
⁷ O ta ũrĩa Adamu aathũkirie kĩrĩkanĩro gĩakwa,
nogu maagire kwĩhokeka ũndũ-inĩ ũcio.
⁸ Gileadi nĩ itũũra inene rĩa andũ aaganu,
rĩhakĩtwo imeni nĩ makinya marĩ na thakame.
⁹ O ta ũrĩa ikundi cia atunyani ciĩhithagĩra mũndũ,
no taguo ikundi cia athĩnjĩri-Ngai ciĩkaga;
moraganagĩra njĩra-inĩ ya gũthĩĩ Shekemu,
makagera ngero cia thoni.
¹⁰ Nĩ nĩnyonete ũndũ mũũru mũno
nyũmba-inĩ ya Isiraeli.
Kũu nĩkuo Efiraimu eheanĩte ahũũre ũmaraya,
nake Isiraeli nĩakanyitwo nĩ thaahu.

¹¹ “O na kũrĩ we, wee Juda,
nĩwathĩrĩrio ihinda rĩa magetha.

“O hĩndĩ rĩrĩa ndaacookeria andũ akwa maũndũ ma kũmaguna,

7

¹ o rĩrĩa ndenda kũhonia Isiraeli-rĩ,
mehia ma Efiraimu makonanio,
nacio ngero cia Samaria ikaguũrio.
Maaragia maũndũ ma maheeni,
na aici magatua nyũmba, magatoonya,
nacio njangiri igatunyana indo njĩra-inĩ;
² no rĩrĩ, matimenyaga
atĩ nĩndirikanaga ciĩko icio ciao njũru ciothe.
Mehia mao nĩmamarigiicĩrie;
makoragwo mbere yakwa hĩndĩ ciothe.
³ “Makenagia mũthamaki na waganu wao,
magakenia anene na maheeni mao.
⁴ Othe nĩ itharia,
maakanaga ta riiko rĩa kũrugĩra mĩgate,
rĩrĩa mũrugi wa mĩgate atabataragio nĩ gwakĩrĩria
kuuma gũkanda mũtu nginya ũimbe.
⁵ Mũthenya wa gĩathi kĩa mũthamaki witũ-rĩ,
we na anene ake manyuuaga ndibei makarĩio,
nake akanyĩtana moko na arĩa manyũrũranagia.
⁶ Ngoro ciao nĩ ta riiko rĩa kũrugĩra mĩgate;
mathiĩaga harĩ we marĩ na waara.
Thuti ciao ciakanaga kahora ũtukũ wothe;
nakuo gwakĩra rũciinĩ igaakana ta mwaki wa rũrĩrĩmbĩ.
⁷ Othe mahiũhĩte ta riiko rĩa kũrugĩra mĩgate;
moragaga aathani ao.

Athamaki ao othe maniinagwo,
na gütirĩ o na ūmwe wao ūngayagĩra.

⁸ “Efraimu n̄ietukan̄itie na ndūrĩrĩ;
Efraimu n̄i m̄ugate ūtarĩ m̄ugarũre.

⁹ Andũ a k̄ungĩ marĩaga hinya wake,
nowe ndamenyaga ūguo.

Njuĩrĩ ciake irĩ na mbuĩ,
nowe ndoonaga ūguo.

¹⁰ Mwitĩio wa Isiraeli n̄ūrutaga ūira wa k̄umũũkĩrĩra,
no o na k̄ūrĩ ūguo-rĩ,

we ndacookagĩrĩra Jehova Ngai wake,
kana akamũrongooria.

¹¹ “Efraimu ahaana ta ndutura,
ĩria iheenekaga narua, itarĩ ūmenyo;

rĩmwe akayagĩra b̄ūruri wa Misiri
na rĩria ringĩ agathũ Ashuri.

¹² Rĩria magaathũ-rĩ, n̄ingaikia wabu yakwa igūrũ r̄iao;
n̄ingamaharũrũkia ta nyoni cia r̄iera-inĩ.

Rĩria ngaigua n̄imaracookan̄ĩrĩra-rĩ,
n̄ingamanyĩita.

¹³ Kaĩ marĩ na haaro-ĩ,
tondũ n̄imandigan̄ĩirie!

Maroniinwo,
tondũ n̄imanemeire!

Nĩ n̄inyendaga k̄umahonokia,
no-o no igenyo manjigagĩrĩra.

¹⁴ Matingayagĩra kuuma ngoro-inĩ ciao,
no k̄ugĩrĩka magĩrĩkaqa marĩ marĩrĩ-inĩ mao.

Monganaga hamwe n̄i ūndũ wa ngano, na ndibei ya m̄uhibano,
no n̄i makaahutatũra.

¹⁵ Ndaamathomithirie na nḡimekĩra hinya,
no-o mathugundaga k̄unjĩka ūũru.

¹⁶ Maticookagĩrĩra Ūr̄ia-ūr̄i-Igūrũ-Mũno;
mahaana ta ūta ūr̄ia ūhitagia wathi.

Atongoria ao makooragwo na r̄uhibũ rwa njora,
n̄i ūndũ wa ciugo ciao cia r̄ūtũrĩko.

Nĩ ūndũ wa ūguo n̄imakanyũrũrio
kũu b̄ūruri wa Misiri.

8

Isiraeli Kũgetha Kĩhuhũkanio

¹ “Huhai karumbeta mwĩhũge!

Thũ ĩrerete igūrũ r̄ia nyũmba ya Jehova ta nderi,
tondũ andũ n̄imathũk̄itie k̄irĩkanĩro ḡiakwa,
na makarega watho wakwa.

² Isiraeli n̄iarangaĩra, akoiga atĩrĩ,
‘Wee Ngai witũ, n̄itũkũmenyete!’

³ No Isiraeli n̄iaregete ūndũ ūria mwega;
n̄i ūndũ ūcio thũ n̄ĩkamũingatithia.

⁴ Marũgamagia athamaki matarĩ na r̄ũtha rwakwa,
magathuura anene itametĩk̄ĩritie.

Methondekagira m̄ihianano
na betha na thahabu ciao,
nayo ĩgatuĩka ya k̄umaniina.

⁵ Wee Samaria-rĩ, te m̄uhianano wa ngai ĩyo ya njaũ!
Marakara makwa n̄imakan̄ite harĩ yo.

Nĩ nginya-rĩ megũtũra maremetwo n̄ĩgũikara marĩ atheru?

⁶ Acio moim̄ite Isiraeli!

Njaũ ĩno n̄i m̄uturi ūm̄ithondekete;
yo ti Ngai.

Njaũ ñyo ya Samaria-rĩ,
nĩkoinangwo icunjĩ.

⁷ “Mahaandaga rūhuho,
makagetha kīhuhūkanoio;
ngano ndĩrĩ na magira,
ndĩngiumia mũtu;
korwo no iciare ngano,
andũ a kũngĩ nĩo mangĩmĩrĩa.

⁸ Isiraeli nĩameretio;
rũ arĩ gatagatĩ ka ndũrĩrĩ
ahaana ta kĩndũ gĩtarĩ bata.

⁹ Nĩgũkorwo nĩmambatĩte, magathĩ Ashuri,
ta ndigiri ya gĩthaka ĩkĩũrũra ĩrĩ ĩiki.
Efiraĩmu nĩeyendetie kũrĩ endwa ake.

¹⁰ O na gũtuĩka nĩmeyendetie gatagatĩ-inĩ ka ndũrĩrĩ,
rũ nĩngũmacookanĩrĩria hamwe.

Mekwambĩrĩria kũhinyara,
mahinyĩrĩrio nĩ mũthamaki ũrĩa ũrĩ hinya.

¹¹ “O na gũtuĩka Efiraĩmu nĩakĩte igongona nyingĩ
cia kũrutagĩrwo maruta ma kũhoroherio mehia,
icio ituĩkĩte igongona cia kwĩhagĩria.

¹² Ndaamandĩkĩire maũndũ maingĩ watho-inĩ wakwa,
no makĩmatua taarĩ maũndũ mageni.

¹³ Marutaga magongona marĩa ndeheirwo,
magacooka makarĩa nyama icio,
no Jehova ndakenagio nĩmo.

Na rĩrĩ, nĩekũrĩrikana waganu wao,
na aherithie mehia mao.

Nao nĩmagacooka bũrũri wa Misiri.

¹⁴ Isiraeli nĩariganĩrwo nĩ ũrĩa wamũmbire,
na agaaka nyũmba cia ũnene;
Juda nĩairigĩire matũũra maingĩ na thingo cia hinya.

No nĩngarehere matũũra mao manene mwaki
ũrĩa ũgaacina ciikaro ciao iria ciirigĩtwo na hinya.”

9

Kũherithio kwa Isiraeli

¹ Wee Isiraeli-rĩ, tiga gũkena;
tiga gũkũngũra ta ndũrĩrĩ iria ingĩ.

Nĩgũkorwo ũkoretwo ũtarĩ mwĩhokeku harĩ Ngai waku;
wee nĩwendete mũcaara wa maraya,
ũkaũcaragia kũrĩa guothe kũhuhagĩrwo ngano.

² Ihuhĩro cia ngano na ihihĩro cia ndibei itikahũunia andũ,
o na gũtigakorwo na ndibei ya mũhahano.

³ Matigaatũũra bũrũri wa Jehova;
Efiraĩmu agaacooka bũrũri wa Misiri,
na arĩ irio ĩrĩ thaahu kũ Ashuri.

⁴ Matigaitĩra Jehova maruta ma ndibei,
kana magongona mao mamũkenie.

Kũrĩo magongona ta macio makaahaana ta mũgate wa andũ megũcakaya;
arĩa othe makaamarĩa nĩmakanyĩitwo nĩ thaahu.

Irio icio ĩgaakorwo ĩrĩ ciao o ene;
itĩkareehwo hekarũ-inĩ ya Jehova.

⁵ Mũgeeka atĩa mũthenya ũrĩa mwamũre wa ciathĩ cianyu,
mũthenya ñyo ya gĩathĩ kĩa Jehova?

⁶ O na mangĩkaahonoka kwanangwo,
andũ a bũrũri wa Misiri nĩmakamacookereria,
nao andũ a Memufisi mamathike.

Cong'e nĩguo ũgaacooka handũ ha igĩina ciao cia betha,
nayo mĩgua ihumbĩre hema ciao.

⁷ Matukũ ma kũherithio nĩmakinyu,
ĩ, matukũ ma kũrĩhania nĩmakinyĩte.
Isiraeli nĩamenye ũguo.

Tondũ mehia manyu nĩ maingĩ mũno,
na rũmena rwanyu rũkaneneha mũno,
mũnabii akoonagwo arĩ mũndũ mũkĩgu,
na mũndũ ũrĩa ũrĩ na ũrathi akonwo arĩ mũgũrũki.

⁸ Mũnabii nĩwe ũtuĩtwo mũrangĩrĩ* wa Efiraimu nĩ Ngai wakwa;
no rĩrĩ, mĩtego ĩmwetereire njĩra-inĩ ciake ciothe,
na rũmena rũkamweterera nyũmba-inĩ ya Ngai wake.

⁹ Nĩmatoonyereire, makarĩkĩra mũno ũuru-inĩ,
o ta ũrĩa meekire matukũ-inĩ ma Gibeaa.

Nake Ngai nĩakaririkana waganu wao,
na amaherithie nĩ ũndũ wa mehia mao.

¹⁰ "Rĩrĩa ndaamenyire Isiraeli,
kwarĩ ta mũndũ onete thabibũ werũ-inĩ;
rĩrĩa ndonire maithe manyu-rĩ,
kwarĩ ta mũndũ onete matunda ma mũtĩ wa mũkũyũ marĩa maambaga kwĩrua.

No rĩrĩa Isiraeli mookire Baali-Peoru,
nĩmeyamũrĩire mũhianano ũcio wa gĩconoko,
na magĩthũka, magĩtuĩka o ta kĩndũ kũu mendete.

¹¹ Rĩrĩ wa Efiraimu ũkoombũka ta nyoni ũure:
gũtigakorwo ũhoru wa gũciara, kana gũkuua nda, o na kana kũgĩa nda.

¹² O na mangĩkaarera ciana-rĩ,
nĩngaciũraga ciothe.

Rĩrĩa ngaagarũrũka ndĩmatige,
kaĩ nĩmagakorwo na haaro-ĩ!

¹³ Nĩnyonete Efiraimu,
ahaandĩtwo handũ hega, o ta Turo.
No rĩrĩ, Efiraimu akaaruta ciana ciake,
acineane kũrĩ mũũragani."

¹⁴ Mahe, Wee Jehova;
no nĩ kũ ĩkũmahe?
Mahe nda iria ihunaga,
na ũmahe nyondo iria itarĩ iria.

¹⁵ "Nĩ ũndũ wa waganu wao wotha marĩ kũu Giligali,
nĩkĩo ndamamenire marĩ o kũu.

Nĩ ũndũ wa ciĩko ciao cia mehia-rĩ,
nĩngamarutũrũra moime nyũmba yakwa,
na ndigacooka kũmenda rĩngĩ;
atongoria ao othe nĩ aremi.

¹⁶ Andũ a Efiraimu nĩacine nĩ mbaa,
naguo mũri wao nĩũhoohete,
maticiaraga maciaro.
O na mangĩciara ciana-rĩ,
nĩngooraga ciana icio ciao mendete."

¹⁷ Ngai wakwa nĩakamarega,
nĩgũkorwo matiamwathĩkĩire;
magaatuĩka andũ a kũũrũraga ndũrĩrĩ-inĩ.

10

¹ Isiraeli aarĩ ta mũthabibũ watheeremaga,
nake agĩciarĩra maciaro.
O ũrĩa maciaro make maingĩhaga-rĩ,

* 9:8 Arangĩrĩ maarĩ anabii arĩa a ma, na nĩo matendetwo nĩ andũ a Isiraeli.

noguo nake aakaga igongona nyingĩ;
o ūria būriri wake wagaacagira-rĩ,
noguo aagemagia mahiga make marĩa maamũre ma kūhooyagwo.

² Ngoro ciao nĩ cia maheeni,
na rĩu no nginya marĩhio wĩhia wao.

Jehova nĩakamomora igongona ciao,
na athũkangie mahiga macio mao maamũre ma kūhooyagwo.

³ Ningĩ nĩmakoiga atĩrĩ, "Tūtĩrĩ na mũthamaki,
tondũ tũtiigana gũtĩia Jehova.

No o na korwo twarĩ na mũthamaki-rĩ,
nĩ atĩa angĩahotire gũtwĩkĩra?"

⁴ Meranagĩra cĩranĩro nyingĩ,
na makehĩta mũhĩtwa ya maheeni,
na magathondeka irĩkanĩro;

nĩ ūndũ ūcio maciira makunũkaga
ta mahuti marĩ ūrogi marĩa mameraga hianyũ-inĩ.

⁵ Andũ arĩa matũũraga Samaria metangaga
nĩ ūndũ wa mũhianano wa njaũ irĩa ya Bethi-Aveni.

Amu andũ akuo nĩmakamĩcakaira,
na noguo athĩnjĩri-ngai a mĩhianano ĩyo mageeka
arĩa makenagĩra riiri wayo,
tondũ nyeheretio kuuma kũrĩ o, ĩgathaamĩrio kũndũ kũngĩ.

⁶ Nayo ĩgaatwarwo Ashuri,
ĩtuĩke kĩheo kũrĩ mũthamaki ūcio mũnene.

Efiraimu nĩagaconorithio;
Isiraeli nake nĩagaconoka nĩ ūndũ wa mĩhianano ĩyo yake ya mĩtĩ.

⁷ Samaria na mũthamaki wakuo magaathererio
ta karũhonge karĩ ĩgũrũ wa maaĩ, maniinwo.

⁸ Kũndũ kũria gũtũũgĩru gwĩkagĩrwo waganu nĩgũkanangwo,
na nĩkuo kwene wĩhia wa Isiraeli.

Mĩgũga na mahiũ ma nyeki-inĩ nĩcio ĩgaakũra kuo,
nacio ihumbĩre igongona ciao.

Nao andũ nĩmakeera irĩma atĩrĩ, "Tũhumbĩrei!"
na macooke meere tũrĩma atĩrĩ, "Tũgwĩrei!"

⁹ "Wee Isiraeli-rĩ, kuuma o matukũ-inĩ ma Gibe
ũtũũrĩte wĩhagia, na ũguo noguo ũtũũraga.

Githĩ mbaara ndĩakinyĩre eeki ũũru kũu Gibe?

¹⁰ Rĩria nĩ ngenda, nĩngamaherithia;
ndũrĩrĩ nĩgacookanĩrĩa,

imokĩrĩre nĩguo imoohe imatahe
nĩ ūndũ wa mehia mao kũingĩha.

¹¹ Efiraimu nĩ moori menyerie wĩra
irĩa yendete gũkonyora ngano;

nĩ ūndũ ūcio nĩngamĩoha icooki
ngingo-inĩ yayo thaka.

Nĩngatwarithia Efiraimu,
Juda no nginya agaacimba na mũraũ,
nake Jakubu no nginya agaacimba gĩtira.

¹² Rĩu-rĩ, mwĩhaandĩrei ũhoru wa ũthingu,
nĩguo mwĩgethere maciaro ma wendo ũtathiraga,
na mũciimbe mĩgũnda yanyu ya ngamba;

nĩgũkorwo ihinda nĩ ikinyu rĩa kũrongooria Jehova,
nginya rĩrĩa agooka,

oirie mbura ya ũthingu ĩgũrũ rĩanyu.

¹³ No rĩrĩ, inyuĩ mũhaandĩte waganu,
mũkagetha ũũru;

inyuĩ mũrĩite maciaro ma maheeni.

Tondũ mwĩhokaga hinya wanyu inyuĩ ene,
o na wa njamba cianyu nyingĩ cia ita-rĩ,

¹⁴ mũrurumo wa mbaara nĩgũkĩrĩa andũ aku.

Nĩ ùndũ ùcio ciikaro ciaku iria nũmu nũikaanangwo,
o ta ũrĩa Shalimani aanangire Bethi-Arabeli mũthenya ũrĩa wa mbaara,
rĩrĩa manyina ma twana maatungumanirio thĩ hamwe na twana twao.

¹⁵ Ũguo noguo ũgeekwo wee Betheli,
nĩ ùndũ wa waganu waku múnene.
Rĩrĩa mũthenya ùcio ũgaakĩa-rĩ,
mũthamaki wa Isiraeli nĩakaniinwo biũ.

11

¹ “Rĩrĩa Isiraeli aarĩ kaana-rĩ, nĩndamwendete,
ngĩgũta mūrũ ùcio wakwa oime bũrũri wa Misiri.

² No o ũrĩa ndaakĩragĩrĩria gwĩta Isiraeli,
noguo maakĩragĩrĩria kũnjũrĩa.

Nao makĩrutĩra Baali magongona,
na magĩcinĩra mĩhianano ũbumba.

³ Nĩ nĩ nĩ ndaarutire andũ a Efiraimu gwĩtwara na magũrũ,
ndĩmanyiĩte moko;
no matigana kũmenya
atĩ nĩ nĩ ndamahonagia.

⁴ Nĩndamatongoragia na mĩkanda ya ũtugi wa ũmũndũ,
ngamaguucĩrĩria na mĩhĩndo ya wendo;
ngĩmaruta icooki ngingo,
na ngĩnamĩrĩa kũmahe irio.

⁵ “Githĩ matigagĩcooka o kũu bũrũri wa Misiri,
o na githĩ matigaathwo nĩ Ashuri,
tondũ nĩmaregete kwĩrira, manjookerere?

⁶ Hiũ cia njora ikaahenũkaga matũũra-inĩ mao manene,
ikaananga nigũko ya ihingo ciao,
na ikinyie mĩbango yao mũthia.

⁷ Andũ akwa nĩmatuĩte itua maahuutafire.
O na mangĩgaakaĩra ũrĩa-ũrĩ-Igũrũ-Mũno-rĩ,
ndakamatũgĩria o na atĩa.

⁸ “Ndahota atĩa gũgũtirika, wee Efiraimu?
Ndahota atĩa gũkũrekereria, wee Isiraeli?

Ndahota atĩa gũtũma ũtuĩke ta Adima?
Ndahota atĩa gũgũtua ta Zeboimu?

Ngoro yakwa nĩreganĩte na ũhoru ùcio,
nacio tha ciakwa ciothe nĩciarahũkĩte.

⁹ Ndikamũkinyĩria marakara makwa mahiũ,
o na kana hũgũkĩre Efiraimu ndĩmũniine.

Nĩgũkorwo nĩ nĩ nĩ Ngai, ndirĩ mũndũ,
Ngai ũrĩa Mũtheru gatagatĩ-inĩ kanyu.
Ndigooka kũrĩ we ndĩ na mang’ũrĩ.

¹⁰ Nĩmakarũmirĩra Jehova;
nake nĩakararama ta mūrũũthi.

Hĩndĩ irĩa akaararama-rĩ,
ciana ciake nĩigooka ikĩinainaga ciumĩte mwena wa ithũro.

¹¹ Igooka ikĩinainaga
ta nyoni ikiuma bũrũri wa Misiri,
na ta ndutura ikiuma bũrũri wa Ashuri.

Nĩngatũma matũũre mĩciĩ-inĩ yao ene,
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

Mehia ma Isiraeli

¹² Efiraimu andigiicĩrie na maheeni,
nyũmba ya Isiraeli ikandigiicĩria na kũheenania.

Nake Juda akaremera Ngai,
o na agookĩrĩa ũrĩa Mũtheru mwĩhokeku.

12

- ¹ Efiraimu arĩaga rūhuho;
ahanyūkagia rūhuho rwa mwena wa irathĩro mūthenya wothe,
na akaingĩhia maheeni na haaro.
Agĩaga na kirĩkanĩro na Ashuri,
na agatũmana maguta ma mĩtamaiyũ matwarwo bũrũri wa Misiri.
- ² Jehova arĩ na thitango ekũrehe ya gũũkĩrĩra Juda;
nĩakaherithia Jakubu kũringana na njĩra ciake,
na amũrĩhe kũringana na ciiko ciake.
- ³ Arĩ nda ya nyina nĩanyiitire ndiira ya mũrũ wa nyina;
aatuika mũndũ mũgima-rĩ, nĩagianire na Ngai.
- ⁴ Nĩagianire na mũraika, na akĩmũtooria;
akĩrĩra na akĩmũthaitha amũrathime.
Aamũkorire Betheli na makĩaranĩria nake kũu:
- ⁵ Jehova Ngai Mwene-Hinya-Wothe,
Jehova nĩrĩo rĩĩtwa rĩake rĩrĩa rĩrĩ ngumo.
- ⁶ No rĩrĩ, wee no nginya ũcookerere Ngai waku,
na ũtũurie wendo na kĩhooto,
na wetagĩrĩre Ngai waku hĩndĩ ciothe.
- ⁷ Mwonjorithia ahũthagĩra gĩthimi gĩtarĩ kĩa ma;
endaga kũiya na wara.
- ⁸ Efiraimu eganaga, akoiga atĩrĩ,
“Nĩ ndĩ mũtongu mũno; nĩ nĩndũikite gĩtonga.
No o na ndĩ na ũtonga ũcio wothe,
matingĩona waganu kana wĩhia o na ũrĩkũ thĩinĩ wakwa.”
- ⁹ “Nĩ nĩ Jehova Ngai wanyu,
ũrĩa wamũrutire bũrũri wa Misiri;
nĩngatũma mũtũũre hema-inĩ ringĩ,
o ta ũrĩa mwatũũraga matukũ-inĩ ma ciathĩ cianyu iria nyamũre.
- ¹⁰ Nĩndarĩirie anabii,
ngĩmahe cioneki nyingĩ,
na ngĩheana ngerekano na tũnua twao.”
- ¹¹ Gileadi-rĩ, nĩ kũrĩ waganu?
Andũ akuo nĩ a tũhũ!
Nĩmarutağĩra igongona rĩa ndegwa kũu Giligali?
Igongona ciao igaatuika ta hĩba cia mahiga
irĩ mũgũnda-inĩ mũciimbe.
- ¹² Jakubu nĩorĩre bũrũri wa Aramu;
Isiraeli aatungatire nĩguo egĩre na mũtumia,
na nĩgeetha amũgũre-rĩ, aarĩithirie ng’onde.
- ¹³ Jehova aahũthĩrĩre mũnabii kũruta Isiraeli kuuma bũrũri wa Misiri,
na akĩmũmenyerera na guoko kwa mũnabii.
- ¹⁴ No Efiraimu nĩatũmĩte Jehova arakare mũno.
Mwathani wake nĩngatũma acookererwo nĩ ihĩtia rĩake rĩa ũiti wa thakame,
na amũrĩhe nĩ ũndũ wa rũmena rwake.

13

Marakara ma Jehova ma Gũũkĩrĩra Isiraeli

- ¹ Efiraimu-rĩ, aaragia andũ makainaina;
aarĩ mũtũgĩrie thĩinĩ wa Isiraeli.
No rĩrĩ, nĩehirie nĩ ũndũ wa kũhooya Baali, nake agĩkua.
- ² Na rĩrĩ, rĩu no gũkĩrĩrĩria makĩragĩrĩria kwĩhia;
methondekagĩra mĩhianano yao ene na betha ciao,
mĩhianano ithondeketwo na ũũgĩ mũingĩ,
yothe irĩ wĩra wa mabundi.
Kwĩragwo atĩrĩ, ũhoro wa andũ aya,
“Marutaga andũ magongona,
na makamumunya mĩhianano ya njaũ.”
- ³ Nĩ ũndũ ũcio makahaana ta kĩbii kĩa rũciinĩ,

na ta ime rīa kīrooko rīrīa rīcookaga gūthira,
na ta mūūngū ūrīa ūmbūragwo kuuma kīhuhīro-inī kīa ngano,
o na ta ndogo īgītoga yumūire ndirica-inī.

4 “No rīrī, niī nī niī Jehova Ngai wanyu,
ūrīa wamūrutire būrūri wa Misiri.
Ndūkanetīkie atī nī kūrī Ngai ūngī tiga niī,
na gūtīrī Mūhonokia ūngī tiga niī.
5 Nī niī ndaakūmenyagīrīra werū-inī,
kūu būrūri-inī ūrī ūrugarī mūingī.
6 Rīrīa ndamaheire irio, nīmahūūnire;
na rīrīa maahūūnire, magītīa;
magīcooka makīriganīrwo nī niī.
7 Nī ūndū ūcio ngaamahīthūkīra ta mūrūūthi,
na ndīmehithīre njīra-inī ta ngarī.
8 O ta ūrīa nduba īkaga rīrīa ītunyītwo twana twayo-rī,
ngaamatharīkīra na ndīmatarūrango.
Ngaamarīa ta mūrūūthi,
ndīmatambuure o ta ūrīa nyamū ya gīthaka īkaga.

9 “Wee Isiraēli-rī, ūrī mwanange,
nī ūndū niūnjūkīrīire, ūgookīrīra mūteithia waku.
10 Mūthamaki waku akīrī ha, atī nīguo akūhonokie?
Aathani aku a matūūra maku mothe marī ha,
o arīa woigire atīrī,
‘He mūthamaki, na ūhe anene’?
11 Nī ūndū ūcio, ndaakūheire mūthamaki ndakarīte,
na ngīcooka ngīmweheria ndī na mang’ūrī.
12 Wīhia wa Efiraīmu nīmūige,
mehia make nīmandīkītwo makaigwo.
13 Ruo ta rwa mūtumia ūkūrūmwō nīrūrāmūnyīita,
nowe nī mwana ūtarī na ūūgī;
ihinda rīakinya-rī,
akarega gūikūrūka nīguo aciarwo.

14 “Nīngamahonokia kuuma kūrī hinya wa mbīrīra;
nīngamakūūra kuuma kūrī gīkuū.
Wee gīkuū-rī, mīthiro yaku irī ha?
Wee mbīrīra-rī, kūniinana gwaku gūkīrī ha?

“Ndikaiguanīra tha,
15 o na angīkaagaacīra arī gatagatī-inī ka arīū a ithe.
Rūhuho rwa mwena wa irathīro ruumīte harī Jehova nīrūgooka,
rūhurutanīte kuuma werū-inī;
narīo itherūkīro rīake rīa maaī rīkooma,
nakīo gīthima gīake kīhūe.
Nyūmba yake ya mūthiithū
nīngatahwo indo ciayo ciothe cia goro.
16 Andū a Samaria no nginya marīthio wīhia wao,
nī tondū nīmaremeire Ngai wao.
Nao nīmakooragwo na rūhiū rwa njora;
natuo tūkenge twao tūgaatungumanio thī,
na atumia ao arīa marī na nda itarūrwo.”

14

Kwīrira kūrīa Kūrehaga Kīrathimo

¹ Wee Isiraēli-rī, cookerera Jehova Ngai waku.

Mehia maku nīmo makūgūithītie!

² Thīī na ciugo ūcookerere Jehova,
ūmwīre atīrī,

“Tūrekere mehia maitū mothe,
na ūtwamūkīre na wega waku,

nĩguo tũhote gũkũrutĩra igongona rĩa gũkũgooca na mĩromo iitũ.

³ Ashuri ndangĩhota gũtũhonokia;
tũtikũhaica mbarathi cia ita.

Tũtirĩ hĩndĩ ĩngĩ tũgaacooka
gwĩta kĩrĩa tũthondekete na moko maitũ ‘ngai ciitũ,’
nĩgũkorwo thĩinĩ waku ciana cia ngoriai nĩciiguagĩrwo tha.”

⁴ “Nĩngamahonia kũrĩa maanoora njĩra,
na ndĩmende ndĩyendeire;
nĩgũkorwo marakara makwa nĩmamehereire.

⁵ Ngaatuĩka ta ime harĩ Isiraeli;
nake akaarĩrũka ta gĩtoka.

Agaikũrũkia mĩri yake
ehaande o ta mĩtarakwa ya Lebanoni.
⁶ Thuuna ciake nĩgakũra.

Ũthaka wake ũgaatuĩka ta wa mũtĩ wa mũtamaiyũ,
naguo mũtararĩko wake ũtuĩke ta mũtarakwa wa Lebanoni.

⁷ Andũ nĩmagatũũra rĩngĩ kĩĩruru-inĩ gĩake.
Nake akaarura ta ngano.

Akaarĩrũka ta mũthabibũ,
nayo ngumo yake ĩtuĩke ta ya ndibei ya kuuma Lebanoni.

⁸ Wee Efraimu, ndĩ na ũhoru ũngĩ ũrĩkũ na mĩhianano ya kũhooywo?
Nĩngamũcookeria ũhoru na ndĩmũmenyerere.

Haana ta mũkarakaba mũruru;
gũciara gwaku kuumaga harĩ nĩ.”

⁹ Nũũ mũũgĩ? Ũcio nĩakamenya maũndũ macio.

Nũũ ũkũũranaga maũndũ? Ũcio nĩakamamenya.

Njĩra cia Jehova nĩ njagĩrĩru;
arĩa athĩngu nĩcio mathiiagĩra,
no arĩa aremi mahĩngagwo marĩ o njĩra-inĩ icio.

JOELI

1 Īno nīyo ndūmīriri ya Jehova, ĩrĩa yakinyĩrĩire Joeli mūrũ wa Pethueli.

Gũtharĩkĩrwo nĩ Ngigĩ

2 Ta iguai ũhoru, inyuĩ athuuri;
o na inyuĩ inyuothe arĩa mūtũũraga bũrũri ũyũ thikĩrĩriai.
Kũrĩ gwekĩka ũndũ ta ũyũ matukũ-inĩ manyu,
o na kana matukũ-inĩ ma maithe manyu ma tene?

3 Heei ciana cianyu ũhoru ũcio,
na mũreke ciana cianyu cĩire ciana ciacio,
nacio ciana ciacio ikeera rũciaro rũrĩa rũkaarũmĩrĩa.

4 Kĩndũ kĩa gĩtigĩtio nĩ mũrumbĩ wa ngigĩ-rĩ,
nĩkĩrĩtwo nĩ ngigĩ iria nene;
kĩrĩa gĩtigĩtio nĩ ngigĩ iria nene-rĩ,
nĩkĩrĩtwo nĩ itono;
kĩrĩa itono icio itigĩtie-rĩ,
nĩkĩrĩtwo nĩ ngigĩ ingĩ.

5 Arahũkai, inyuĩ arĩu aya mũrĩre!
Gĩrĩkai, inyuothe anyui a ndibei;
gĩrĩkai nĩ ũndũ wa ndibei ya mũhihano,
nĩgũkorwo nĩhurĩtio kuuma tũnua-inĩ twanyu.

6 Harĩ rũrĩrĩ rũtharĩkĩre bũrũri wakwa,
rũrĩrĩ rũrĩ hinya na rũtangĩtarĩka;
rũrĩ na magego mahaana ta ma mũrũũthi,
magego manene ta ma mũrũũthi wa mũgoma.

7 Nĩ rwanangĩte mĩthabibũ yakwa,
na rũgathũkia mĩkũyũ yakwa.
Nĩrũmũnũrĩte makoni rũkamate,
rũgatiga hongge ciayo irĩ nyũnũre.

8 Cakayai ta mũirĩtu gathirange ehumbĩte nguo ya ikũnia,
akĩrĩrĩa mũthuuiriwe wa wĩthĩ wake.

9 Maruta ma ngano, o na maruta ma kũnyuuo
nĩmatigĩte kũrehwo nyũmba-inĩ ya Jehova.
Athĩnjĩri-Ngai nĩmaracakaya,
o acio matungatagĩra Jehova.

10 Mĩgũnda nĩmĩthũkie,
nayo thĩ ĩkooma;
ngano nĩnyanange,
ndibei ya mũhihano nĩnĩarĩte,
o namo maguta magathira.

11 Ūrwoi nĩ hinya, inyuĩ arĩmi,
na mũgĩrĩke, inyuĩ arĩa mũkũragia mĩthabibũ;
mwĩthikĩrei nĩ ũndũ wa ngano na cairi,
tondũ magetha ma mĩgũnda nĩmanangĩtwo.

12 Mĩthabibũ nĩyũmĩte,
nayo mĩkũyũ ĩkahooa;
mĩkomamanga, na mĩtende, na mĩcungwa:
ĩ, mĩtĩ yothē ya mũgũnda nĩyũmĩte.
Ti-itherũ gikeno kĩa andũ a thĩ nĩgĩthirĩte.

Andũ kwĩrwo Meerire

13 Mwĩhumbei nguo cia makũnia, inyuĩ athĩnjĩri-Ngai, na mũcakaē;
gĩrĩkai, inyuĩ mũtungataga kĩgongona-inĩ.

Ūkai, mũraare mwĩhumbĩte nguo cia makũnia,
inyuĩ mũtungatagĩra Ngai wakwa;
nĩgũkorwo maruta ma ngano, na maruta ma kũnyuuo-rĩ,
nĩmagĩte gũtwarwo nyũmba-inĩ ya Ngai wanyu.

14 Anĩrĩrai giathĩ kĩamũre gia kwĩhinga kũrĩa irio;

itanai kũngano gĩtheru.
Tũmanĩrai athuuri
na andũ arĩa othe matũũraga bũrũri ũyũ
moke nyũmba ya Jehova Ngai wanyu,
nĩguo mũkaĩre Jehova.

15 Wũi, kaĩ mũthenya ũcio ũrĩ na haaro-ĩ!
Nĩgũkorwo mũthenya wa Jehova* ũrĩ hakuhi;
mũthenya ũcio ũgooka ta mwanangĩko
uumĩte kũrĩ Mwene-Hinya-Wothe.

16 Githĩ irio itithirĩte
o tũkĩĩonagĩra na maitho maitũ:
gĩkeno na gũcanjamũka
igathira kuuma kũu nyũmba ya Ngai witũ?

17 Mbeũ nĩkũbutha irabuthĩra
tũri-inĩ kũrĩa ihaandĩtwo.
Nyũmba cia kũigwo indo nĩnyanange,
namo makũmbĩ ma irio makamomorwo,
nĩgũkorwo ngano nĩyũmĩte.

18 Kaĩ ng'ombe nĩcaaĩte-ĩ.
Ndũũru cia ng'ombe iroorũra o ũguo,
tondũ itirĩ na gwa kũrĩithio;
o nacio ndũũru cia ng'ondũ nĩrathĩĩnĩka.

19 Wee Jehova, nĩwe ndĩrakaĩra,
nĩgũkorwo mwaki nĩũniinĩte ũrĩithio wa werũ-inĩ,
nacio nĩnĩmbĩ igacina mĩtĩ yothe ya gĩthaka.

20 O na nyamũ cia gĩthaka nĩrakwanĩria;
tũrũũ nĩtũhwĩte,
naguo mwaki nĩũniinĩte ũrĩithio wa werũ-inĩ.

2

Mbũtũ ya Ngigĩ

1 Huhai karumbeta kũu Zayuni,
na muuge mbu kũu kĩrĩma-inĩ gĩakwa gĩtheru!
Andũ arĩa othe matũũraga bũrũri ũyũ nĩmainaine,
nĩgũkorwo mũthenya wa Jehova nĩũrooka.

Mũthenya ũcio nĩ ta mũkinyu:
2 nĩ mũthenya wa nduma na wa mairia,
mũthenya wa matu na nduma ndumanu.

Mbũtũ nene na ĩrĩ hinya ya ngigĩ nĩiroka
ta ruoro rũgĩtema irĩma-inĩ,
na gũtirĩ kwagĩa ĩngĩ tayo kuuma tene,
na gũtikagĩa ĩngĩ tayo matukũ marĩa magooka.

3 Mbere yacio nĩ mwaki wa kũniina,
na thuutha wacio nĩ rũrĩrĩmbĩ rũracina bũrũri.
Bũrũri ũrĩa ũrĩ mbere yacio ũhaana ta mũgũnda wa Edeni,
no thuutha wacio ũgaatigwo ũhaana ta werũ mwanangĩku:
gũtirĩ kindũ kĩngũĩhonokia harĩ cio.

4 Mũhianĩre wacio nĩ ta wa mbarathi cia ita;
ihanyũkaga ta thigari ihaiĩte mbarathi.

5 Irĩ na mũrurumo ta wa ngaari cia ita;
irũgaga tũcũmbĩrĩ twa irĩma
ta mwaki ũracarĩka ũgĩcina itira cia ngano,
ihaana ta mbũtũ ya ita irĩ hinya ĩthagathagĩtwo nĩ ũndũ wa mbaara.

6 Na rĩrĩa cionwo-rĩ, ndũrĩrĩ nĩnyĩitagwo nĩ ruo rũnene;

* 1:15 Mũthenya wa Jehova nĩ mũthenya ũrĩa Ngai agatooria thũ ciake, na rĩmwe ũtũmagĩrwo kuuga mũthenya ũrĩa Kristũ agaacooka thĩ.

andũ othe magatukia ithiithi.

⁷ Itharĩkagĩra ta njamba cia ita;
ihaicaga thingo ta thigari.

Ithiiaga ciothe na mĩhari,
itekũhĩtia kũrĩa cierekeire.

⁸ Itihatĩkanaga ĩmwe na ĩrĩa ĩngĩ;
o ĩmwe ithiiaga yerekeire mbere.

Itoonyaga kũrĩa kũgitĩre,
gũtĩrĩ kĩndũ kĩngĩcigiria.

⁹ Iguthũkagĩra itũũra inene,
igateng'erera rũthingo-inĩ.

Ikahaica, igatoonya nyũmba,
igatoonyera ndirica ta aici.

¹⁰ Thĩ ĩthingithaga mbere yacio,
na igũrũ rĩkainaina,

riũa na mweri ikagĩa nduma,
na njata igatiga kwara.

¹¹ Jehova araruruma ta ngwa
atongoretie ita;

thigari ciake itingĩtarĩka,
arĩa maathĩkagĩra watho wake marĩ hinya.

Mũthenya wa Jehova nĩ mũnene,
na nĩ wa gwĩtigĩrwo.

Nũũ ũngĩkihota kũwĩtiiria?

Tembũrangai Ngoro Cianyu

¹² Jehova aroiga atĩrĩ,

"O na rĩu-rĩ, njokererai na ngoro cianyu ciothe,
mwĩhingĩte kũrĩa irio, mũkĩrĩraga na mũgĩcakayaga."

¹³ Tembũrangai ngoro cianyu
no ti nguo cianyu.

Cookerera Jehova Ngai wanyu,
nĩgũkorwo nĩ mĩtuġi na nĩ mũigua-tha,
ndahiũhaga kũrakara, na aiyũrĩtwo nĩ wendo,
na nĩericũkagwo, akaaga gwĩka andũ ũũru.

¹⁴ Nũũ ũngĩmenya? Hihi no agarũrũke na aigue tha,
atige atũrathima:

atũhe indo iria irutagwo magongona ma mũtu,
na iria irutagwo magongona ma kũnyuuo,
cia kũrutĩrwo Jehova Ngai wanyu.

¹⁵ Huhai karumbeta kũu Zayuni,
anĩrĩrai ġĩathĩ kĩamũre ġĩa kwĩhinga kũrĩa irio,
ĩtanai kũngano ġĩtheru.

¹⁶ Cookanĩrĩrai andũ,
amũrai kũngano kũu;

rehei athuuri hamwe,
na mũcookanĩrĩrie ciana, o na tũkenge tũrĩa tũronga.

Mũhikania nĩoime kanyũmba gake,
nake mũhiki nĩoime kĩrĩrĩ ġĩake.

¹⁷ Athĩnjĩri-Ngai, arĩa matungataga mbere ya Jehova,
nĩmarĩrĩre gatagatĩ ga ġĩthaku kĩa Hekarũ na kĩgongona.

Nĩmoige atĩrĩ, "Kĩhonokie andũ aku, Wee Jehova.

Ndũkareke igai rĩaku rĩtuĩke kĩndũ ġĩa kũnyũrũrio,
kana tuunagwo thimo gatagatĩ-inĩ ka ndũrĩrĩ.

Nĩ kũ kĩngĩtũma ndũrĩrĩ ciũranagie atĩrĩ,

'Kaĩ Ngai wao akĩrĩ ha?'

Icookia rĩa Jehova

¹⁸ Nĩngĩ Jehova nĩakaigua ũiru nĩ ũndũ wa bũrũri wake,
na aigũire andũ ake tha.

¹⁹ Jehova n̄akamacookeria atĩrĩ:
 “N̄ingũmũrehithĩria ngano, na ndibei ya mũhahano, na maguta,
 indo cia kũmũigana biũ;
 na ndigacooka kũreka mũtuũke
 kĩndũ gĩa kũnyũrũrio nĩ ndũrĩrĩ rĩngĩ.

²⁰ “N̄ingaingata mbũtũ iyo ya ita ya kuuma gathigathini iĩthĩ kũraya na inyuĩ,
 ndĩmĩtĩndĩkĩrĩrie bũrũri mũmũmũ na mũhĩnju, ũtangigĩa irio.
 Mbũtũ yao ĩria ĩtoongoretie ndĩmũitĩrĩrie iria-inĩ rĩa mwena wa irathĩro,
 na ĩria ĩrĩ thuutha ndĩmũitĩrĩrie iria-inĩ rĩa mwena wa ithũiro.
 Nakĩo kĩheera gĩa ciimba ciayo kĩambate na igũrũ;
 mũnũngo wayo naguo ũiguũke.”

Ti-itherũ n̄ekĩte maũndũ manene.

²¹ Wee bũrũri, tiga gwĩtigĩra;
 kena na ũcanjamũke.

Ti-itherũ Jehova n̄ekĩte maũndũ manene.

²² Inyuĩ nyamũ cia gĩthaka, tigai gwĩtigĩra,
 nĩgũkorwo ũrĩithio wa werũ-inĩ nĩũramera nyeki.

Mĩtĩ nĩraciara maciaro mayo,
 nayo mĩkũyũ na mĩthabibũ ĩgaciara mũno.

²³ Inyuĩ andũ a Zayuni, canjamũkai,
 mũkenere Jehova Ngai wanyu,
 nĩgũkorwo nĩamũheete mbura ya mbere
 nĩ ũndũ wa ũthingu wake.

Nĩamuurĩrie mbura nyingĩ
 ya mbere na ya thuutha, o ta mbere.

²⁴ Nacio ihuhĩro cia ngano nĩkaiyũra ngano;
 mĩtũngi nayo nĩkaiyũrĩra
 ndibei ya mũhahano na maguta.

²⁵ “N̄ingamũrĩha mĩaka ĩria yothe irio cianyu ciarĩrwo nĩ ngigĩ:
 ngigĩ iria nene, na itono cia ngigĩ,
 na ngigĩ iria ingĩ, na mĩrumbĩ ya ngigĩ;
 icio nĩ mbũtũ ciakwa nene cia ita iria ndaatũmĩte thĩnĩ wanyu.

²⁶ Nĩmũkagĩa na irio nyingĩ cia kũrĩa, o nginya mũhũũne,
 na inyuĩ nĩmũkagoocaga rĩtwa rĩa Jehova Ngai wanyu,
 ũrĩa ũmwĩkĩre maũndũ ma magegania;
 andũ akwa matĩgacooka gũconorithio rĩngĩ.

²⁷ Hĩndĩ iyo nĩmũkamenya atĩ nĩ ndĩ thĩnĩ wa Isiraeli,
 na atĩ nĩ nĩ nĩ Jehova Ngai wanyu,
 na atĩ gũtirĩ ũngĩ;
 andũ akwa matĩgacooka gũconorithio rĩngĩ.

Mũthenya wa Jehova

²⁸ “Na thuutha wa maũndũ macio-rĩ,
 n̄ngaitĩrĩria andũ othe Roho wakwa.

Ariũ anyu na airĩtu anyu nĩmakarathaga mohoro,
 nao athuuri anyu nĩmakarootaga irooto,
 nao aanake anyu monage cioneki.

²⁹ O na ningĩ ndungata ciakwa cia arũme, na cia andũ-a-nja,
 n̄ngaciitĩrĩria Roho wakwa matukũ-inĩ macio.

³⁰ N̄ingonania morirũ kũu igũrũ, o na gũkũ thĩ,
 namo nĩ ma thakame, na ma mwakĩ,
 o na ma ndogo ikwambata na igũrũ.

³¹ Rĩũa nĩrĩkagarũrwo rĩtuũke nduma,
 naguo mweri ũtuũke ta thakame,
 mbere ya mũthenya ũcio mũnene na wa kũmakania wa Jehova ũtanakinya.

³² Na nĩgũgakinya atĩrĩ,
 atĩ mũndũ o wothe ũgaakaĩra rĩtwa rĩa Jehova nĩakahonoka;
 nĩgũkorwo kĩrĩma-inĩ gĩa Zayuni na Jerusalemu
 nĩgũgakorwo na ũhonokio,

o ta ūria Jehova oigite,
atĩ gatagatĩ-inĩ ka matigari
nĩgũgakorwo na arĩa Jehova eĩĩire.

3

Ndũrĩrĩ Gĩtuũrwo Ciira

¹ “Matukũ-inĩ macio, na ihinda rĩu,
rĩria ngaacookeria Juda na Jerusalemu ũgaacĩru wacio-rĩ,

² nĩngacookanĩria ndũrĩrĩ ciothe,
na ndĩciikũrũkie nginya Gĩtuamba kĩa Jehoshafatu.*

Kũu nĩkuo ngaamatuĩra ciira ũkonĩĩ igai rĩakwa,
nĩo andũ akwa a Isiraeli,
nĩgũkorwo nĩmahurunjire andũ akwa ndũrĩrĩ-inĩ,
na makĩgayana bũrũri wakwa.

³ Nĩmacuukĩire andũ akwa mĩtĩ.
Maaheanire tũmwana twao tũrĩ irĩhi kũrĩ maraya;
na makĩendia airĩtu ndibei
nĩguo mamĩnyue.

⁴ “Na rĩrĩ, nĩ kĩĩ mũranjũria, inyuĩ Turo na Sidoni o na inyuĩ ng’ongo ciothe cia Filistia?
Anga nĩmũkwĩrĩhĩria ũndũ ndanamwĩka? Akorwo nĩmũkwĩrĩhĩria-rĩ, na nĩ nĩngatũma
mũcookererwo nĩ kwĩrĩhĩria kũu kwanyu o narua na ihenya.

⁵ Nĩgũkorwo nĩmuoire betha na tahabu ciakwa, na mũgĩkuua mĩthiithũ ya indo
ciakwa iria njega mũno mũgĩcitwara hekarũ-inĩ cianyu.

⁶ Nĩmwendirie andũ a Juda na a Jerusalemu kũrĩ Ayunani nĩguo mũmatware kũndũ
kũraya na bũrũri wao.

⁷ “Atĩrĩrĩ, nĩngũmarahũra moime kũndũ kũria guothe mwamendirie, na
nĩngamũcookereria ũndũ ũcio mwĩkĩte.

⁸ Nĩ nĩngendia ariũ anyu na airĩtu anyu kũrĩ andũ a Juda, nao mamenderie andũ a
Sheba, rũrĩrĩ rwa kũraya mũno.” Nĩ Jehova warĩtie ũndũ ũcio.

⁹ Hunjanĩriaia ũhoru ũyũ ndũrĩrĩ-inĩ:

Mwĩhaarĩriei gũthĩ mbaara-inĩ!
Arahũrai njamba cia ita!
Andũ othe a ita nĩmakuhĩrĩrie, matharĩkĩre.

¹⁰ Turai mĩraũ yanyu ituĩke hiũ cia njora,
o nacio hiũ cianyu cia gũceeha mĩtĩ ituĩke matimũ.

Mũndũ ũria ũtarĩ hinya nĩoige atĩrĩ,
“Nĩ ndĩ na hinya!”

¹¹ Ūkai na ihenya, inyuĩ ndũrĩrĩ cia kũndũ guothe,
mũngane, mwĩcookanĩrĩrie hamwe.

Wee Jehova, tũma njamba ciaku cia ita ciikũrũke kuo.

¹² “Ndũrĩrĩ nĩciarrahũrwo;
nĩciithĩ Gĩtuamba kĩa Jehoshafatu,
nĩgũkorwo kũu nĩkuo ngaikarĩra gĩtĩ,
ndũire ndũrĩrĩ ciothe cia mĩena yothe ciira.

¹³ Hiũria-i rũhiũ rwa kũgetha,
nĩgũkorwo magetha nĩ makinyu.

Ūkai, rangĩrĩriaia thabibũ,
nĩgũkorwo kihĩhĩro kĩa ndibei nĩkĩiyũru,
na mĩtũngi ikaiyũra, igaitĩkĩrĩra thĩ:
ũguo noguo waganu wao ũnenehete!”

¹⁴ Gũgaakorwo irĩndĩ na irĩndĩ,
kũu gĩtuamba gĩa ituĩro!
Nĩgũkorwo mũthenya wa Jehova
wa gũkinya kũu gĩtuamba gĩa ituĩro ũrĩ hakuhĩ.

¹⁵ Riũa na mweri nĩikaagĩa nduma,
nacio njata itigacooka kwara rĩngĩ.

* 3:2 Rĩtwa Jehoshafatu nĩ kuuga “Jehova nĩwe mũtuanĩri ciira”; Gĩtuamba kĩa Jehoshafatu no kĩa gĩtagwo
gĩtuamba gĩa ituĩro (3:14).

16 Jehova n̄akararama arĩ kũu Zayuni
 na arurume ta ngwa arĩ Jerusalemu;
 thĩ na igũrũ nũkainaina.
 No rĩrĩ, Jehova nĩwe ũgaatuĩka rĩũrĩro rĩa andũ ake,
 na atuĩke kũhitho kĩrũmu kĩa andũ a Isiraeli.

Irathimo cia Andũ a Ngai

17 “Hĩndĩ iyo nĩguo mũkaamenya atĩ nĩ, Jehova Ngai wanyu,
 ndũũraga Zayuni, kĩrĩma-inĩ gĩakwa kĩrĩa gĩtheru.
 Narĩo itũũra rĩa Jerusalemu rĩgaakorwo rĩrĩ rĩamũre;
 gũtirĩ hĩndĩ ĩngĩ andũ a kũngĩ magaacooka kũrĩtharĩkĩra.

18 “Mũthenya ũcio-rĩ, irĩma-inĩ nĩgũgatataga ndibei ya mũhahano,
 na tũrĩma-inĩ nĩgũgathereraga irĩa,
 natuo tũrũũ tuothe twa Juda nĩtũgathereraga maaĩ.
 Nakuo nyũmba ya Jehova nĩgũgakunũka gĩthima,
 na maaĩ makĩo maikũrũkage o kũu Gituamba gĩa Shitimu.

19 No bũrũri wa Misiri nĩgũkĩra ũgaakira ihooru,
 nakuo Edomu gũtuĩke werũ ũtarĩ kĩndũ,
 nĩ ũndũ wa maũndũ ma ũhinya marĩa meekire andũ a Juda,
 ma gũitithia thakame ĩtarĩ na ũũru kũu bũrũri wao.

20 Juda gũgaatũũrwo tene na tene,
 nakuo Jerusalemu gũtũũrwo njjarwa na njjarwa.

21 Wĩhia wao wa ũiti wa thakame,
 ũcio itarĩ ndaamarekera-rĩ, nĩngamarekera.”

Jehova atũũraga Zayuni!

AMOSI

¹ Ūyū nīguo ūhoru wa Amosi, ūmwe wa arīithi arīa maarīithagha Tekoa,* wa ūndū ūria onire ūkonī Isiraēli mīaka īrī mbere ya gīthingithia, hīndī īrīa Uzīa aarī mūthamaki wa Jūda nake Jeroboamu mūrū wa Joashu aarī mūthamaki wa Isiraēli.

² Oigire atīrī:

“Jehova araramaga arī Zayuni,
na akaruruma arī Jerusalemu;
ūrīithio wa arīithi a mbūri nūkooma,
nako gacūmbīrī ga Karimeli kahoohē.”

Itūiro rīa Cīra kūrī Andū arīa Mariganītie na Isiraēli

³ Jehova ekuuga atīrī:

“Nī ūndū wa mehīa matatū ma Dameski, o na mana-rī,
nī ndikahūndūra mang’ūrī makwa.
Tondū nīahūūrire Gileadi na ibūi
irī na magego ma kīgera,

⁴ nīngaitīrīria nyūmba ya Hazaeli mwaki
ūrīa ūgaacina cīhitho irīa nūmu cia Beni-Hadadi.

⁵ Nīngoinanga kīhingo kīa Dameski;
nīngananga mūthamaki ūria ūtūūraga Gītuamba kīa Aveni,
na nīne ūria ūnyīitīte nījūgūma ya wathani kū Bethi-Edeni.
Andū a Suriata nīmagatahwo matwarwo Kiri,
ūguo nīguo Jehova ekuuga.

⁶ Jehova ekuuga atīrī:

“Nī ūndū wa mehīa matatū ma Gaza,† o na mana-rī,
nī ndikahūndūra mang’ūrī makwa.
Tondū nīanyīitire kīrīndī gīothe mīguate,
agīkiendia kū Edomu.

⁷ Nīngaitīrīria thingo cia Gaza mwaki
ūrīa ūgaacina cīhitho irīa nūmu ciakuo.

⁸ Nīngananga mūthamaki wa Ashidodi,
na nīne ūria ūnyīitīte nījūgūma ya wathani kū Ashikeloni.

Guoko gwakwa nīgūgokīrīra Ekironi,
o ngīnya hīndī īrīa Mūfilisti wa mūthia agaakua,
ūguo nīguo Mwathani Jehova ekuuga.

⁹ Nīngī Jehova ekuuga atīrī:

“Nī ūndū wa mehīa matatū ma Turo, o na mana-rī,
nī ndikahūndūra mang’ūrī makwa.
Tondū nīendīrie kīrīndī gīothe kīa mīguate kū Edomu,
akīaga gūtīa kīrīkanīro kīa ūiguano kīa arīū a ithe.

¹⁰ Nīngaitīrīria thingo cia Turo mwaki
ūrīa ūgaacina cīhitho irīa nūmu ciakuo.”

¹¹ Jehova ekuuga atīrī:

“Nī ūndū wa mehīa matatū ma Edomu, o na mana-rī,
nī ndikahūndūra mang’ūrī makwa.
Tondū nīateng’erīrie mūrū wa nyina na rūhiū rwa njora,
atarī na tha,

tondū marakara make mahiū matiathiraga,
na mang’ūrī make makīrīrīmbūka matekūhoreka,

¹² nīngaitīrīria Temani mwaki
ūrīa ūgaacina cīhitho irīa nūmu cia Bozara.”

¹³ Jehova ekuuga atīrī:

“Nī ūndū wa mehīa matatū ma Amoni, o na mana-rī,
nī ndikahūndūra mang’ūrī makwa.
Tondū nīatarūrire nda cia andū-a-nja a Gileadi arīa maarī na nda,
nīgeetha aaramie mīhaka ya gwake.

* 1:1 Tekoa rīarī itūūra rīa Jūda, gūthini wa itūūra rīa Bethilehemu. † 1:6 Gaza rīarī itūūra rīmwe rīa bata rīa matūūra matano ma Afīlisti, hamwe na matūūra ma Ashidodi, na Ashikeloni, na Ekironi, o na Gathu.

- 14 Nīngaitīrīria thingo cia Raba mwaki
 ūrīa ūgaacina cīhitho iria nūmu ciakuo,
 gatagatī-inī ka mbugīrīrio ya mbaara mūthenya ūcio wa mbaara,
 ūhaana ta rūhuho rūnene mūthenya wa kīhuhūkānio.
 15 Mūthamaki wakuo nīagatahwo, athaamio,
 we mwene, hamwe na anene ake,
 ūguo nīguo Jehova ekuuga.

2

- 1 Jehova ekuuga atīrī:
 “Nī ūndū wa mehīa matatū ma Moabi, o na mana-rī,
 nī ndikahūndūra mang’ūrī makwa.
 Tondū nīacinire mahīndī ma mūthamaki wa Edomu,
 magītuīka ta coka,
 2 nīngaitīrīria Moabi mwaki
 ūrīa ūgaacina cīhitho iria nūmu cia Keriothu.
 Moabi nīakagūa thī na mūrurumo mūnene,
 gatagatī-inī ka mbugīrīrio ya mbaara,
 na kūhuhwo kwa mūgambo wa karumbeta.
 3 Nīngananga mwathi wakuo,
 na nūrāge anene ake othe hamwe nake,
 ūguo nīguo Jehova ekuuga.
 4 Jehova ekuuga atīrī:
 “Nī ūndū wa mehīa matatū ma Juda, o na mana-rī,
 nī ndikahūndūra mang’ūrī makwa.
 Tondū nīmaregete watho wa Jehova,
 na makaaga kūrūmia irīra ciake cia watho wa kūrūmīrīwo,
 tondū nīmahītīhītio nī ngai cia maheeni,
 ngai iria maithe mao ma tene maarūmagīrīra.
 5 Nīngaitīrīria Juda mwaki
 ūrīa ūgaacina cīhitho iria nūmu cia Jerusalemu.”
Isiraeli Gītuīrwo Ciira
 6 Jehova ekuuga atīrī;
 “Nī ūndū wa mehīa matatū ma Isiraeli, o na mana-rī,
 nī ndikahūndūra mang’ūrī makwa.
 Mendagia andū arīa athīngu betha,
 na arīa abatari-rī, makamendia nyamūga igīrī.
 7 Marangagīrīria mītwe ya arīa athīni
 taarī rūkūngū rwa thī,
 na makaagithia kīhooto arīa ahinyīrīrie.
 Mūdū na ithe makomaga na mūrītu ūmwe,
 nī ūndū ūcio magathaahia rītwa rīakwa itheru.
 8 Makomaga harīa hothe harī na kīgongona,
 magakomera nguo iria irūtītwo irūgamīrīre thiirī.*
 Kūu thīnī wa nyūmba ya ngai yao,
 nīkuo manyuuagīra ndibeī rīra irūtītwo ya ndooco.
 9 “Nīndanangire Aamori mehere mbere yao,
 o na gītuīka maarī araihu ta mītī ya mītarakwa,
 na marī na hinya ta mītī ya mīgandi.
 Nīndanangire matunda make kuuma na igūrū,
 na ngīananga mīri yake kuuma na thī.
 10 “Ndakwambatirīe ngīkūruta būrūri wa Misiri,
 na ngīgūtongoria mīaka mīrongo ina kūu werū-inī,
 nīguo ngūhe būrūri wa Aamori.
 11 Nīngī nīndarahūrīre anabīi kuuma kūrī ariū aku,

* 2:8 Watho ndwetīkīrītīe mūdū kūga nguo iria ingīarūgamīrīre thiirī ūtukū wothe, tondū no cio andū meehumbagīra.

na ngārahūra Anaziri kuuma kūrī aanake aku.
Githī ūcio ti ūhoro wa ma, inyuī andū a Isiraeli?"

ūguo nīguo Jehova ekuuga.

12 "No inyuī nīmwaheire Anaziri ndibeī manyue,
na mūgīatha anabii matikanarathe ūndū.

13 "Na rīrī, nī nīngamūhehenja
o ta ūria ngaari iyyūrīte ngano ihehenjaga.

14 Mūdū ūria ūrī ihenya ndakahota kwīhonokia.
Ūria ūrī hinya ndagateithio nī hinya ūcio wake,
nayo njamba ya ita ndīkahonokia muoyo wayo.

15 Mūrathi na mīguī ndakeyūmīrīria,
na mūthigari ūria ūhiūkaga ndakahota kūūra,
na ūria ūhaicīte mbarathi ndakahonokia muoyo wake.

16 O nacio njamba cia ita iria nyūmīrīru mūno,
ikoora irī njaga mūthenya ūcio,"
ūguo nīguo Jehova ekuuga.

3

Aira Gwītwo Marute Ūira wa Gūūkīrīra Isiraeli

¹ Ta iguai ūhoro ūyū Jehova aarītie wa kūmūūkīrīra, inyuī andū a Isiraeli, ūira wa
gūūkīrīra nyūmba yothe irīa ndaarutire būrūri wa Misiri:

² "Inyuī no inyuī ndīthuurīre
kuuma harī nyūmba ciothe cia thī;
nī ūndū ūcio nīngamūherithia
tondū wa mehia manyu mothe."

³ Andū eerī maahota gūtwarana atīa
matarī na karīko?

⁴ Mūrūūthi-rī, nūraramaga kīhinga-inī
ūtārī kīndū ūnyīitīte?
Nūraramaga ūrī kīmamo-inī
ūtanyīitīte kīndū?

⁵ Nyoni-rī, no īgwe thī mūtego-inī
hatarī kīndū gīa kūmīheenereria?
Mūtego-rī, no ūteguke, uume thī
ūtagwatītie kīndū?

⁶ Karumbeta no kahuhwo itūūra-inī inene,
na andū mage gwītigīra?
Mūtino no ūūke itūūra-inī inene,
na gūtuūke ti Jehova ūūrehete?

⁷ Ti-itherū Mwathani Jehova ndarī ūndū angīka
atamenyithītie anabii, ndungata ciake,
ūria atuīte gwīka.

⁸ Mūrūūthi nūraramīte,
nūū ūtangītigīra?
Mwathani Jehova nīarītie,
nūū ūtangīratha maūndū?

⁹ Anīrīrai mwīre cīhitho iria nūmu cia Ashidodi,
na cīhitho iria nūmu cia būrūri wa Misiri ūciīre atīrī:
"Ūnganai irīma igūrū cia Samaria,
mwīonere inegene inene rīrīa rīrī kuo,
na ūhinyanīrīria ūria ūrī thīnī wa andū."

¹⁰ Jehova ekuuga atīrī:
"Andū arīa mahībaga indo cia gūtunyana
na indo cia ndaho kūu cīhitho-inī nūmu ciao,
matiūū gwīka ūria kwagīrīire."

¹¹ Nī ūndū ūcio Mwathani Jehova ekuuga atīrī,

“Thũ nĩkaharagania bũrũri;
nĩgatharia cĩgitĩro cianyu cia hinya,
na cĩhitho cianyu nũmu nĩgatahwo.”

¹² Jehova ekuuga atĩrĩ:

“O ta ũrĩa mũrĩthi angĩteithũra
magũrũ meerĩ kana gacunjĩ ga gũtũ kuuma kanua ka mũrũũthi,
ũguo noguo andũ a Isiraeli makaahonokio,

acio maikaraga Samaria
maikarĩre mĩthia ya marĩrĩ mao,
o na arĩa maikarĩre itanda ciao marĩ Dameski.”

¹³ Mwathani Jehova, Ngai Mwene-Hinya-Wothe, ekuuga atĩrĩ: “Ta iguai ũhoru ũyũ, na inyuĩ mũrute ũira wa gũũkĩrĩra nyũmba ya Jakubu.

¹⁴ “Mũthenya ũrĩa ngaaherithia Isiraeli nĩ ũndũ wa mehia make-rĩ,
nĩngananga igongona cia Betheli;

na ndinie hĩa cia kĩgongona kũ
igwe thĩ.*

¹⁵ Nĩngatharia nyũmba ya hĩndĩ ya gathano,
o hamwe na nyũmba ya hĩndĩ ya riũa;
nyũmba iria ng’emie na mĩguongo nĩkaanangwo,
nacio nyũmba iria nene mũno nĩkamomorwo,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

4

Isiraeli Kwaga Gũcookerera Ngai

¹ Ta iguai ũhoru ũyũ, inyuĩ ng’ombe cia Bashani

mũrĩ kũu igũrũ rĩa Kĩrĩma gĩa Samaria,
o inyuĩ andũ-a-nja arĩa mũhinyagĩrĩria athĩĩni
na mũkahehenja arĩa abatari,
na mũkeeraga athuuri anyu atĩrĩ:

“Tũreherei ndibeĩ tũnyue!”

² Mwathani Jehova nĩehĩtĩte na ũtheru wake, akoiga atĩrĩ,

“Ti-itherũ ihinda nĩrĩroka
rĩrĩa mũkaguucũrũrio na mboorio,
na ũrĩa wanyu ũgaatigara aguucũrũrio na ndwano.

³ Mũkoimio nja ũmwe kwa ũmwe,
muumĩrio mĩanya-inĩ ya rũthingo,
na mũikania na kũu Harimoni,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

⁴ “Thĩĩ Betheli mũkeehie;
o na thĩĩ Giligali mũgakĩrĩrĩrie kwĩhia.*

Rutagai magongona manyu o rũciĩnĩ,
mũrutage gĩcunjĩ kĩanyu gĩa ikũmi o mĩaka itatũ.

⁵ Cinagai mĩgate ũkĩrĩtwo ndawa ya kũmbia,
ĩtuĩke igongona rĩa gũcookia ngaatho,
na mwĩrahage nĩ ũndũ wa maruta manyu ma kwĩyendera,
na mwĩfĩlage nĩ ũndũ wamo, inyuĩ andũ a Isiraeli,
nĩgũkorwo ũguo nĩguo mwendaga gwĩka,”
ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga.

⁶ “Ndaatũmire mũhũte mũrĩ matũũra-inĩ manyu manene,
na ngĩtũma mwage irio matũũra-inĩ,
no rĩrĩ, inyuĩ mũtiigana kũnjookerera,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

⁷ “O na nĩngĩ ngĩmũima mbura,
hĩndĩ irĩa magetha maatĩgtĩte o mĩeri itatũ.
Nĩndoiririe mbura itũũra rĩmwe,
no ngĩaga kuuria itũũra rĩrĩa rĩngĩ.

* **3:14** Mehia na Isiraeli maagĩre mĩri marĩ Betheli rĩrĩa Mũthamaki Jeroboamu aathondekire ngai ya gacaũ, na akĩmĩakĩra kĩgongona kuo. * **4:4** Betheli na Giligali maarĩ matũũra ma bata, na nĩkuo andũ maathiiaga gũkũngũra ũrĩa Jehova anamateithia.

Mūgūnda ūmwe ūkiurīrwo;

ūrīa ūngī ūkīaga kuurīrwo, ūkīūma.

⁸ Andū magītūgūga kuuma itūūra rīmwe nginya rīrīa rīngī
magīcaria maai,

no mationire maai maiganu ma kūnyua,
no rīrī, inyuī mūtiigana kūnjookerera,”
ūguo nīguo Jehova ekuuga.

⁹ “Mahinda maingī nīndahūūrire mīgūnda yanyu ya irio na ya mīthabibū,
ngīmīhūūra na mbaa, na mbuu.

Ngigī nīciarīire mītī yanyu ya mīkūyū na ya mītamaiyū,
no rīrī, inyuī mūtiigana kūnjookerera,”
ūguo nīguo Jehova ekuuga.

¹⁰ “Nīdamūrehithūurie mīthiro
ta ūrīa ndeekire būrūri wa Misiri.

Aanake anyu ngīmoragithia na rūhiū rwa njora,
na ngīmūtunya mbarathi cianyu.

Ngītūma mūnūngo wa ciimba kuuma kambī yanyu
ūnungīrīre maniūrū manyu,
no rīrī, inyuī mūtiigana kūnjookerera,”
ūguo nīguo Jehova ekuuga.

¹¹ “Nīndang’aūranirie amwe anyu
ta ūrīa ndang’aūranirie Sodomu na Gomora.

Mwahaanaga ta gīcinga kīraakana kīrutitwo mwaki-inī,
no rīrī, inyuī mūtiigana kūnjookerera,”
ūguo nīguo Jehova ekuuga.

¹² “Nī ūndū ūcio, ūū nīguo ngūgwīka wee Isiraeli,
na tondū nīngūgwīka ūguo-rī,
wīhaarīrie gūtūngana na Ngai waku, wee Isiraeli.”

¹³ Ūrīa ūmbaga irīma
nowe ūmbaga rūhuho,
na akaguūrīria mūndū meciiria make,

o we ūtūmaga rūciini kūgīe nduma,
na agathīra thī kūrīa gūtūūgīru,
rītwa rīake nī Jehova Ngai Mwene-Hinya-Wothe.

5

Andū a Isiraeli kwīrwo Meerire

¹ Ta iguai ūhoru ūyū, inyuī nyūmba ya Isiraeli, mūigue ngīcakaya nī ūndū wanyu:

² “Mūirītu gathirange, nīwe Isiraeli, nīagwīte,
na ndagookīra rīngī,

atiganīrio būrūri-nī wake mwene,
hatarī na mūndū wa kūmūūkīria.”

³ Mwathani Jehova ekuuga atīrī:
“Itūūra inene rīrīa rīatūmaga thigari ngiri cia Isiraeli-rī,
no thigari igana igaatigara;

naŕio itūūra rīria rīatūmaga thigari igana-rī,
no thigari ikūmi igaatigara.”

⁴ Jehova ekwīra nyūmba ya Isiraeli atīrī:
“Njariai mūtūure muoyo;

⁵ tigai kūrongooria Betheli,
tigai gūthī Giligali,
na mūtikanyīite rūgendo rwa gūthī Birishiba.

Tondū andū a Giligali ti-itherū nīmagatahwo,
na andū a Betheli matuuo kīndū hatarī.”

⁶ Rongoriai Jehova, mūtūure muoyo,
ndakae gūtuthūkīra nyūmba ya Jusufu ta mwaki;

naguo mwaki ūcio nīūkaniinana,
nakuo Betheli kwage mūdū ūngīhota kūūhoria.

⁷ Inyuī arīa mūgarūruga kīhoo to gīgatuīka ūrūrū,
na mūkarangīrīria ūthingu thī

⁸ (we ūrīa wombire njata iria cītagwo Kīrīmīra na Karaū,
o we ūrīa ūgarūruga nduma ndumanu īgatuīka rūciinī,
na agatumania mūthenya ūgatuīka ūtukū,
ūrīa wītaga maaī ma iria rīrīa inene
akamaitūrīra gūkū thī-rī:
Jehova nūrīo rītwa rīake;

⁹ areehagīra kīhitho kīrūmu mwanangīko o rīmwe ta rūheni,
narīo itūūra inene rīrīa rīirigīre akarīanangithia),

¹⁰ inyuī mūthūūruga ūrīa ūkananagia maūdū iciirīro-inī,
nake ūrīa waragia ūhoro wa ma mūkamūmena.

¹¹ Mūrangagīrīria mūthīni,
na mūkamūtunya ngano na hinya.

Nī ūndū ūcio, o na gūtuīka nīmwakīte nyūmba nene cia mahiga-rī,
mūtigacitūūra;

o na gūtuīka nīmūhaandīte mīgūnda mīega ya mīthabībū-rī,
mūtikanyua ndibei yayo.

¹² Tondū nī nīnjūū ūrīa mahītia manyu maigana,
na ngamenya ūrīa mehia manyu marī manene.

Inyuī mūhinyagīrīria andū arīa athingu,
na mūkaamūkīra mahaki,
na mūkaagithia athīni kīhoo to maciirīro-inī.

¹³ Tondū ūcio mūdū ūrīa mūbacīrīri
no gūkira akiraga ki mahinda ta macio,
tondū nī mahinda mooru.

¹⁴ Rongoriai maūdū marīa mega, no ti marīa mooru,
nīguo mūtūūre muoyo.

Nake Jehova Ngai Mwene-Hinya-Wothe
nīarīkoragwo hamwe na inyuī,
o ta ūrīa mūtūūre muugaga.

¹⁵ Thūūrai maūdū marīa mooru,
mwendage marīa mega;
tūūriai kīhoo to maciirīro-inī.

Jehova Ngai Mwene-Hinya-Wothe
ahota kūūgūra matigari ma Jusufu tha.

¹⁶ Tondū ūcio-rī, Jehova Ngai Mwene-Hinya-Wothe, o we Mwathani, ekuuga atīrī:
“Nīgūkaagīa na mūcakayo njīra-inī ciothe iria nene,
na kīrīro kīa ruo rwa ngoro ihaaro-inī ciothe.

Arīmi nīmagatūmanīrwo moke marīre,
nao arīa macakayaga moke macakae.

¹⁷ Nīgūkaagīa mūcakayo mīgūnda-inī yothe ya mīthabībū,
nīgūkorwo nīngatuīkanīria gatagatī-inī kanyu,”
ūguo nīguo Jehova ekuuga.

Mūthenya wa Jehova

¹⁸ Kaī inyuī mwīriragīria mūthenya wa Jehova
mūrī na haaro-ī!

Nī kī gītūmaga mwīrirīrie mūthenya ūcio wa Jehova?
Mūthenya ūcio ūgaatuīka nduma, no ti ūtheri.

¹⁹ Ūgaatuīka ta mūdū akīūrīra mūrūūthi,
agatūngana na nduba,

kana atoonye nyūmba yake,
nake aigīrīra guoko gwake rūthingo-inī,
arūmwō nī nyoka.

²⁰ Githī mūthenya ūcio wa Jehova ndūgaagītuīka nduma, no ti ūtheri;

ĩ, nduma ndumanu, gũtarĩ na mũrũri wa ũtheri?

- 21 “Nĩ nĩthũire na nganyarara ciathĩ cianyu;
ndingĩkirĩria ciũngano cianyu.
- 22 O na mũngĩndehera maruta ma njino,
na maruta ma ngano-rĩ,
ndikametĩkĩra.
- O na mũngĩkarehe maruta marĩa mega ma ũiguano-rĩ,
ndikamarũmbũya.
- 23 Thengiai inegene rĩu rĩa nyĩmbo cianyu!
Ndigathĩkirĩria mĩgambo ya inanda cianyu cia mũgeeto.
- 24 No kĩhooto nĩkirekwo gĩthererage ta rūũ,
na ũthingu ũthererage ta karũũ gatahũũaga.
- 25 “Inyuĩ nyũmba ya Isiraeli-rĩ,
nĩmwandutagĩra magongona na maruta
mĩaka mĩrongo ĩna mũrĩ kũu werũ-inĩ?
- 26 Nĩmũtũũgĩrĩtie ihooero rĩa mũthamaki wanyu,
o na njĩkarĩro ya mĩhianano yanyu,
o njata ĩyo ya ngai yanyu,
ĩria mwethondekeire inyuĩ ene.
- 27 Tondũ ũcio-rĩ, nĩngatũma mũtahwo mũtwarwo mbere ya Dameski,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga, ũria wĩtagwo Ngai Mwene-Hinya-Wothe.

6

Haaro kũrĩ arĩa Megangarĩte

- 1 Kaĩ mũrĩ na haaro-ĩ! inyuĩ mũikaraga mwĩganganĩte mũrĩ kũu Zayuni,
na inyuĩ mũiguaga mũrĩ agĩtĩre mũrĩ kĩrĩma-igũrũ gĩa Samaria;*
o inyuĩ mũrĩ igweta thĩnĩ wa rūrĩrĩ rūria rūrĩ mbere ya iria ingĩ,
kũria andũ a Isiraeli mathiaga.
- 2 Thĩĩ Kaline mũkeyonere kuo,
nĩngĩ muume kuo mũthĩĩ nginya Hamathu, itũura rĩu inene,
mũcooke mũikũrũke mũkinye Gathu kwa Afilisti.
Anga acio nĩega magakĩra mothamaki manyu meerĩ?
Bũrũri wao-rĩ, nĩ mũnene gũkĩra wanyu?
- 3 Inyuĩ mũtũĩragia mũthenya wa ũũru,
na mũkareharehe wathani wa ũhinya ũkuhĩrĩrie.
- 4 Mũkomagĩra marĩrĩ magemetio na mĩguongo,
na mũgetambũrũkia itanda-inĩ cianyu.
Mũrĩaga tũgondu tũria twega mũno,
na tũcaũ tũria tũnoru.
- 5 Mũtiindaga mũkĩhũura inanda cianyu cia mũgeeto o ta Daudi,
na mũgethondekera inanda ingĩ cia kũina nacio.
- 6 Mũnyuuaga ndibei mbakũri riita,
na mũkehakaga maguta marĩa mega mũno,
no mũtiiguaga kĩeha nĩ ũndũ wa mwanangĩko wa Jusufu.
- 7 Tondũ ũcio-rĩ, mũgaatuĩka a mbere gũtahwo;
ndĩa cianyu na gũikara mwĩtambũrũkĩtie ithire.

Jehova Nĩathũire Mwĩtĩo wa Isiraeli

8 Mwachani Jehova nĩehĩtĩte akĩgwetaga we mwene, o we Jehova Ngai Mwene-Hinya-Wothe, akoiga atĩrĩ:

“Nĩthũire mwĩtĩo wa Jakubu,
na ngamena cĩhitho ciake iria nũmu;
nĩngarekereria itũura rĩu inene
na kĩria gĩothe kĩrĩ thĩnĩ warĩo kũrĩ thũ.”

9 Andũ ikũmi mangĩgatigara thĩnĩ wa nyũmba ĩmwe-rĩ, o nao no magaakua.

10 Nake mũndũ wao ũria wa gũcina mũrĩ ĩyo angĩũka kũmĩumia nja ya nyũmba na orie mũndũ ũria wĩhithite kuo thĩnĩ atĩrĩ, “Kũrĩ mũndũ ũngĩ ũtakuĩte mũrĩ nake?” Nake oige atĩrĩ, “Aca.” Nake acookie oige atĩrĩ, “Kĩra ki! Tũtikagwete rĩtwa rĩa Jehova.”

* 6:1 O na gũtuĩka Amosi aarathagĩra ũthamaki wa gathigathini, haha aakũmaga mothamaki meerĩ.

- 11 Nigũkorwo Jehova nĩathanĩte,
nake nĩagathutha nyũmba ĩria nene ĩtuĩke icunji,
na nyũmba ĩria nini ĩtuĩke tũcunji.
- 12 Kaĩ mbarathi ingĩhota gũteng'era nyanjara-inĩ cia mahiga?
Kũri mũndũ ũngĩrima kuo na mũraũ wa ndegwa?
No inyuĩ mugarũrite kihooto gĩgatuĩka ũrogi,
na matunda ma ũthingu magatuĩka ũrũrũ,
- 13 inyuĩ arĩa mũkenagĩra ũhootani ũria ũtarĩ ho,
na mũkoigaga atĩrĩ, "Githĩ tũtiatunyanire Karinaimu na hinya witũ ithuĩ ene?"
- 14 Nigũkorwo Jehova Ngai Mwene-Hinya-Wothe ekuuga atĩrĩ,
"Nĩngarahũra rũrĩrĩ rũgũũkĩrĩre, wee nyũmba ya Isiraeli,
rũria rũgakũhinyĩrĩria
kuuma itoonyero rĩa Hamathu, o nginya mũkuru wa Araba."

7

Ngigĩ, na Mwaki, na Kabirũ

¹ Mwathani Jehova aanyonirĩe ũũ: Nĩkũhaarĩria aharagĩria mĩrumbĩ ya ngigĩ thutha wa magetha marĩa maagethagĩrwo mũthamaki, o ihinda rĩria kĩmera gĩa keerĩ kĩambagĩrĩria.

² Ciarĩkia kũria tũhuti tuothe, bũrũri ũgĩthera biũ, ngĩkaya ngiuga atĩrĩ, "Mwathani Jehova, marekere! Jakubu-rĩ, angĩhonoka gĩkuũ atĩa? Nigũkorwo nĩ mũnini mũno!"

³ Nĩ ũndũ ũcio Jehova akĩigua tha.

Jehova akiuga atĩrĩ, "Ŭndũ ũcio ndũgũwĩkĩka."

⁴ Ningĩ Mwathani Jehova akĩnyonia ũũ: Mwathani Jehova nĩ gwĩtia eetagia mwaki amaciĩrĩthie nague; mwaki ũcio ũkĩniaria maaĩ ma kũria kũriku mũno, na ũkĩniina bũrũri.

⁵ Ningĩ ngĩkaya, ngiuga atĩrĩ, "Mwathani Jehova ndagũthaita, tiga! Jakubu-rĩ, angĩhonoka gĩkuũ atĩa? Nigũkorwo nĩ mũnini mũno!"

⁶ Nĩ ũndũ ũcio Jehova akĩigua tha.

Mwathani Jehova akiuga atĩrĩ, "Ŭndũ ũcio o nague ndũgũwĩkĩka."

⁷ Ningĩ akĩnyonia ũũ: Mwathani aarũgamĩte rũthingo-inĩ rwakĩtwo na rũgathimwo wega na kabirũ nake anyĩĩte rũrigi rwa kabirũ na guoko.

⁸ Nake Jehova akĩnjũuria atĩrĩ, "Amosi, nĩ kũ ũroona?"

Na nĩ ngĩmũcookeria atĩrĩ: "Nĩ kabirũ ndĩrona."

Ningĩ Jehova akĩnjũra atĩrĩ, nĩ kabirũ ndĩracuuria gatagatĩ ka andũ akwa a Isiraeli, ndigacooka kũmaiguĩra tha rĩngĩ.

⁹ Kũndũ kũria gũtũũgĩru kwa Isaaika nigũkaniinwo,

na kũndũ kũria kwamũre kwa Isiraeli nigũkanangwo;

na nĩngokĩrĩra nyũmba ya Jeroboamu na rũhiũ rwakwa rwa njora."

Amosi na Amazia

¹⁰ Nake Amazia mũthĩnjĩri-ngai wa Betheli agĩtũmana kũri Jeroboamu, mũthamaki wa Isiraeli, akĩmwĩra atĩrĩ, "Amosi nĩagũciĩrĩre agũũkĩrĩre arĩ o gũkũ thĩinĩ wa Isiraeli. Bũrũri ndũngĩhota gũkĩrĩrĩria ndeto ciake ciothe.

¹¹ Nigũkorwo Amosi aroĩga atĩrĩ:

"Jeroboamu akooragwo na rũhiũ rwa njora,
na ti-itherũ andũ a Isiraeli nĩmagatahwo,
matwarwo kũraya na bũrũri wao."

¹² Ningĩ Amazia akĩra Amosi atĩrĩ, "Umagara wee muoni-maũndũ ũyũ! Cooka bũrũri wa Juda. Wĩcaragĩrie gĩa kũria kuo, na ũrathage maũndũ ũrĩ kuo.

¹³ Ndũkaarithĩre ũhoro rĩngĩ gũkũ Betheli tondũ gũkũ nĩkwo kwamũrĩrwo gũkaro kĩa mũthamaki na hekarũ ya ũthamaki."

¹⁴ Amosi agĩcookeria Amazia atĩrĩ, "Nĩ-rĩ, ndiarĩ mũnabii kana mũrũ wa mũnabii, no ndaarĩ mũrĩithi wa mahiũ na ningĩ mũmenyereri wa mĩkũyũ.

¹⁵ No Jehova akĩnduta rũuru-inĩ rwa mahiũ akĩnjũra atĩrĩ, "Thĩ ũkarathĩre andũ akwa a Isiraeli ũhoro."

¹⁶ Na rĩrĩ, kĩgue ũhoro wa Jehova. Wee ũroĩga atĩrĩ,

"Ndũkarathĩre Isiraeli ũndũ mũũru,
na ũtĩge kũhunja maũndũ ma gũũkĩrĩra nyũmba ya Isaaika."

17 “Nĩ ùndũ ùcio Jehova ekuuga ùũ:
 “Mùtunia waku nĩagatuĩka mũmaraya itũũra-inĩ inene,
 nao aanake aku na airĩtu aku makooraagwo na rũhiũ rwa njora.
 Bũrũri waku ũgaathimwo na ũgayanio,
 na wee mwene-rĩ, ũgaakuĩra bũrũri wa andũ matooi Ngai.
 Na ti-itherũ andũ a Isiraeli no nginya magaatahwo,
 matwarwo kũraya na bũrũri wao.’”

8

Gĩkabũ kĩa Matunda Meeru

1 Mwachani Jehova aanyonirie ùũ: aanyonirie gĩkabũ kĩrĩ na matunda meeru.
 2 Nake akĩnjũũria atĩrĩ, “Amosi, nĩ kũ kũ ũroona?”
 Ngĩmũcookeria atĩrĩ, “Ndĩrona gĩkabũ kĩrĩ na matunda meeru.”
 Nĩngĩ Jehova akĩnjũũria atĩrĩ, “Ihinda rĩa mũthia nĩ ikinyu rĩa andũ akwa a Isiraeli;
 ndigacooka kũmaiguũra tha rĩngĩ.”
 3 Mwachani Jehova ekuuga atĩrĩ, “Mũthenya ũcio-rĩ, nyĩmbo iria ciinagwo kũu
 hekarũ-inĩ ikaagarũrũka ituĩke kĩrĩro. Ciimba nyingĩ mũno igaateagwo kũndũ guothe
 gũkirĩtwo ki!”
 4 Iguai ùndũ ũyũ inyuũ arĩa mũrangagĩrĩria abatari
 na mũkaniina athĩni a bũrũri,

5 mũkĩũragia atĩrĩ,
 “Karũgamo ka Mweri gagaathira-rĩ,
 nĩguo twendie irio,
 na Thabatũ ithire,
 nĩguo twendie ngano,*
 tũkĩnyiihagia ithimi,
 tũkĩongagĩrĩria thogora,
 na tũkĩheenanageria na ratiri itarĩ cia ma;
 6 tũgũrage athĩni na betha,
 nao arĩa abatari tũkamagũra na nyamũga igĩrĩ,
 o na twendagie magira hamwe na ngano.”
 7 Jehova o we ũria Jakubu etũagĩra, ehĩũte akoiga atĩrĩ, “Ndirĩ hĩndĩ ngariganĩrwo nĩ
 ciĩko ciothe iria maneeka.
 8 “Githĩ bũrũri ndũkainaina nĩ ùndũ wa ũguo,
 na arĩa othe matũũraga kuo macakae?
 Bũrũri wothe nĩkũiyũra ũkaiyũra ta Rũũĩ rwa Nili,
 ũhũũrane, na ũcooke ũhũũcũke
 ta rũũĩ rwa Misiri.”
 9 Mwachani Jehova ekuuga atĩrĩ, “Mũthenya ũcio-rĩ,
 “nĩngatũma riũa rĩthũe mũaraho,
 na ndũme thĩ kũgĩe nduma mũthenya barigici.
 10 Nĩngagarũra ciathĩ cianyu ituĩke macakaya,
 na kũina kwanyu guothe gũtuĩke kĩrĩro.
 Nĩngatũma inyuothe mwĩhumbe makũnia,
 na ndĩmwenje mũtwe.
 Nĩngatũma ihinda rĩu rĩhaane ta hĩndĩ ya macakaya ma mwana wa mũmwe,
 naguo mũthia warĩo ũtuĩke ta mũthenya mũrũrũ.”

11 Mwachani Jehova ekuuga atĩrĩ:
 “Matukũ nĩmarooka, rĩria ngaatũma ng’aragu bũrũri-inĩ,
 na ti ng’aragu ya irio kana nyoota wa maaĩ,
 no nĩ ng’aragu ya kũigua ciugo cia Jehova.
 12 Andũ magaatũgũũgaga kuuma iria-inĩ rĩmwe nginya rĩrĩa rĩngĩ,
 na morũũrage kuuma gathigathini nginya irathĩro,
 magĩcaria kiugo kĩa Jehova,
 no matĩgakĩona.

13 “Mũthenya ũcio-rĩ,
 “airĩtu arĩa ciĩrorerwa na aanake arĩa marĩ hinya

* 8:5 Karũgamo ka Mweri o na Thabatũ ciarĩ ciathĩ nyamũre; nĩ ùndũ ùcio andũ matingĩendirie kũndũ ihinda-inĩ rĩu.

nĩmakaringĩka nĩ nyoota.

¹⁴ Acio mehĩtaga na thoni cia Samaria,
kana makoiga atĩrĩ, “Ti-itherũ o ta ũrĩa ngai ĩyo yaku ĩtũũraga muoyo wee Dani’,
o na kana makoiga atĩrĩ, “Ti-itherũ o ta ũrĩa ngai ĩyo ya Birishiba ĩtũũraga muoyo’:
nĩmakaagũa,
na maticooke gũũkĩra rĩngĩ.”

9

Isiraeli Nĩgũkanangwo

¹ Nĩndonire Mwathani arũgamĩte kĩgongona-inĩ, nake akiuga atĩrĩ:

“Gũtha ciongo cia itugĩ,
nĩgeetha hingĩro cia nyũmba cienyenye.
Hingĩro icio nĩgũwĩre mĩtwe ya andũ othe,
na arĩa magatigara nĩngamooraga na rũhiũ rwa njora.
Gũtirĩ o na ũmwe ũkoora;
gũtirĩ ũkaahonoka.

² O na mangĩkenja thĩ makinye kwa ngoma,
guoko gwakwa no gũkaamaruta kuo.

O na mangĩkaahaica igũrũ,
nĩngamaharũrũkia kuuma kuo.

³ O na mangĩkehitha igũrũ rĩa kĩrima gĩa Karimeli,
nĩngamaguĩma kuo ndĩmanyiite.

O na mangĩkehitha mathũ rungu rwa iria-rĩ,
o nakuo nĩngatha nyoka ĩmarũme.

⁴ O na mangĩgaatwarwo ithaamĩrio nĩ thũ ciao,
nĩngathana mooragĩrwo kuo na rũhiũ rwa njora.

Ngamakũũrĩra maitho makwa,
maitho ma ũũru, no ti ma wega.”

⁵ Mwathani, o we Jehova Mwene-Hinya-Wothe,
ũrĩa ũhutagia thĩ, igatweka,
nao arĩa othe matũũraga kuo magacakaya,
bũrũri wothe nĩkũiyũra ũiyũrite ta Rũũ rwa Nili,
nĩngĩ ũkahũcũka ta rũũ rwa Misiri,

⁶ we ũrĩa wakaga gũikaro gĩake kĩa ũthamaki kĩraihu kũu igũrũ,
na akahaanda gĩtina gĩakĩo gũkũ thĩ,
ũrĩa wĩtaga maaĩ ma iria rĩrĩa inene,
na akamaitũrũra gũkũ thĩ-rĩ,
Jehova nĩrĩo rĩtwa rĩake.

⁷ Jehova ekuuga atĩrĩ:

“Githĩ inyuĩ andũ a Isiraeli
mũtihaana andũ a Kushi harĩ nĩĩ?

Githĩ ti nĩ ndaarutire na ngĩambatia andũ a Isiraeli kuuma bũrũri wa Misiri,
na Afilisti kuuma Kafitori,
na Asuriata ngĩmaruta Kiri?

⁸ “Ti-itherũ, maitho ma Mwathani Jehova
nĩmacũthagĩrĩa makona ũthamaki ũrĩa wĩhagia.

Nĩngawananga,
ũthire gũkũ thĩ,
no ndikaananga
nyũmba ya Jakubu biũ,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

⁹ “Nĩgũkorwo nĩngathana,
na nĩngainainia nyũmba ya Isiraeli
gatagati-inĩ ka ndũrĩrĩ ciothe,
o ta ũrĩa ngano ĩnainagio ĩrĩ gĩcungi-inĩ,
na gũkaaga kahĩndĩ kangĩgũa thĩ.

¹⁰ Andũ arĩa othe ehia thĩnĩ wa andũ akwa
makooragwo na rũhiũ rwa njora,

o arĩa othe moigaga atĩrĩ,
 ‘Tütingĩkorererwo nĩ mütino, kana ütütünge.’

Gũcookio kwa Isiraeli

¹¹ “Mũthenya ũcio nĩngacookereria
 hema ya Daudi irĩa ĩgwĩte,

thondeke kũria yunĩkangĩte,
 na njookererie kũria yanangĩtwo,
 na ndĩmiake o ta ũria yatariĩ mbere,

¹² nĩgeetha makegwatĩra matigari ma Edomu,
 na ndũrĩrĩ ciothe iria ciĩtanagio na rĩitwa rĩakwa,”
 ũguo nĩguo Jehova ekuuga,
 ũria ũgeeka maũndũ macio.

¹³ Jehova ekuuga atĩrĩ, “Matukũ nĩmarooka,
 “rĩrĩa mũgethi agaakorererwo nĩ mũciĩmbi,
 nake mũhaandi akorererwo nĩ mũndũ ũria ũhahaga thabibũ.
 Ndibei ya mũhahano ĩgaatataga kuuma irĩma-inĩ,
 na ĩthererage kuuma tũrĩma-inĩ tuothe.

¹⁴ Nĩngacookia andũ akwa a Isiraeli arĩa maatahĩtwo,
 nao macookererie matũura manene marĩa maanangĩtwo, matũũre kuo;
 ningĩ marĩme mĩgũnda ya mĩthabibũ na manyuuage ndibei yayo.
 Magathondeka mĩgũnda ya irio na marĩage maciaro mayo.

¹⁵ Nĩĩ ngaahaanda Isiraeli bũrũri wao ene,
 na matigacooka kũrutwo rĩngĩ bũrũri ũcio nĩ ndĩmaheete,”

ũguo nĩguo Jehova Ngai wanyu ekuuga.

OBADIA

¹ Kioneki kĩa Obadia.
Mwathani Jehova ekuuga ũũ ũhoru ũkonĩ Edomu:

Nĩtũguĩte ũhoru uumĩte kũrĩ Jehova.

Mũtũmwo nĩatũmirwo kũrĩ ndũrĩrĩ oige atĩrĩ,
“Arahũkai, tũthĩ tũmũũkĩrĩre, tũrũe nake”:

² “Atũrĩrĩ, nĩngakũnyiihia maitho-inĩ ma ndũrĩrĩ;
nawe nĩũkameneka biũ.

³ Mwĩtĩo wa ngoro yaku nĩũkũheenete,
wee ũtũũraga kũu ngurunga-inĩ cia mahiga,
na ũgathondeka gĩkaru gĩaku kũrĩa gũtũũgĩru,
o wee wĩũraga na ngoro atĩrĩ,

‘Nũũ ũngĩhota kũũharũrũkia andehe nginya thĩ?’

⁴ O na ũngĩkorwo ũmbũkaga na igũrũ ta nderi,
na ũgaaka gĩtara gĩaku o kũu njata irĩ,
nĩngakũharũrũkia thĩ ngũrute kuo,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

⁵ “Ūngĩkorwo nĩ aici,
o na kana ũkorwo nĩ atunyani ũtukũ-rĩ,

kaĩ mwanangĩko nĩũgwetereire-ĩ!
Githĩ matĩngĩya o nginya maiganie?

Atui a thabibũ mangĩũka gwaku-rĩ,
githĩ to matĩgie tũthabibũ tũnini tũngĩhaarwo?

⁶ No kaĩ Esaũ nĩakongũrũrio-ĩ,
nakĩo kĩgĩĩna gĩake kĩrĩa kĩhithe gĩgĩtahwo-ĩ!

⁷ Andũ othe arĩa mũgwatanagĩra nao nĩmagakũngata nginya mũhaka-inĩ;
arata aku nĩmagakũheenĩna na magũtoorie;
arĩa marĩaga irio ciaku nĩmagakũgĩra mũtego,
no wee ndũkamenya.”

⁸ Jehova ekuuga atĩrĩ,
“Githĩ mũthenya ũcio ndikaananga andũ arĩa oogĩ a Edomu,
na nyanange andũ arĩa marĩ ũmenyo kũu irĩma-inĩ cia Esaũ?

⁹ Atĩrĩrĩ, wee Temani,* njamba ciaku cia ita nĩkaamaka,
na andũ othe arĩa matũũraga irĩma-inĩ cia Esaũ
mooragwo, manĩinwo.

¹⁰ Nĩ ũndũ wa ngũĩ ya gũũkĩrĩra mũrũ wa nyũkwa Jakubu,
nĩũgaconorithio;
nĩũkaniinwo nginya tene.

¹¹ Mũthenya ũrĩa wamũtiganĩrie,
rĩrĩa andũ a kũngĩ maatahĩre ũtonga wake,
nao ageni magĩtoonyera ihĩngo-inĩ ciake,
na magĩcuukĩra Jerusalemu mĩtĩ-rĩ,
we watariĩ o ta ũmwe wao.

¹² No wee ndũngĩanyararĩre mũrũ wa nyũkwa
mũthenya wake wa mũtino,

kana ũkenerere andũ a Juda
mũthenya ũrĩa maaniinagwo,

o na kana wĩtĩe mũno
mũthenya ũrĩa maarĩ na thĩna.

¹³ Wee ndũngĩatuũkanĩrie ihĩngo-inĩ cia andũ akwa
mũthenya wao wa mwanangĩko,

kana ũmanyarare hĩndĩ irĩa maarĩ na mũnyarĩrĩko
mũthenya wao wa kwanangwo,

kana ũtahe ũtonga wao

* 1:9 Rĩtwa Temani nĩ kuuga Edomu guothe, na rĩgĩtaũrwo nĩ kuuga “Gũthini.”

mūthenya ūcio wa mwanangĩko.

14 Wee ndwagĩrĩrwo kũmooheria magomano-inĩ ma njĩra
nĩguo ūūrage arĩa mooraga,
kana ūneane matigari mao
mūthenya ūcio maarĩ na thĩina.

15 “Mūthenya wa Jehova ūrĩ hakuhĩ
gũkinyĩra ndũrĩrĩ ciothe.
O ūrĩa wĩkĩte, noguo nawe ūgeekwo;
ciiko ciaku nĩgagũcookerera.

16 O ta ūrĩa inyuĩ mwanyũrĩre gĩkombe gĩakwa kĩa iherithia kũu kĩrĩma-inĩ gĩakwa
gĩtheru-rĩ,
ũguo noguo ndũrĩrĩ ciothe igaakĩnyuĩra itegũtigithĩria.

Ikaanyua ikĩhũhũte,
ininũkio, nacio ihaane ta itarĩ ciakorwo kuo.

17 No rĩrĩ, kũu Kĩrĩma-inĩ gĩa Zayuni nĩgũgakorwo na ūhonokio;
nakĩo kĩrĩma kũu gĩgaakorwo kĩrĩ gĩtheru,
nayo nyũmba ya Jakubu
nĩkegwatĩra igai rĩayo.

18 Nyũmba ya Jakubu igaatuĩka ta mwaki,
nayo nyũmba ya Jusufu itũike ta rũrĩrĩmbĩ;
nayo nyũmba ya Esaũ igaatuĩka ta maragara ma mahuti,
na nĩmakamĩmundia mwaki, ūmĩniine biũ.

Gũtirĩ mũndũ ūgaatigara
wa kuuma nyũmba ya Esaũ.”
Jehova nĩwe uugĩte ūguo.

19 Andũ a Negevu nĩmagaikara
irĩma-inĩ cia Esaũ,
nao andũ arĩa maikaraga magũrũ-inĩ ma tũrĩma
megwatĩre bũrũri wa Afilisti.

Nĩmagaikara mĩgũnda-inĩ ya Efraimu, na ya Samaria,
nake Benjamini egwatĩre Gileadi.

20 Gĩkundi kĩrĩa gĩatahĩtwo kĩa andũ a Isiraeli kĩrĩa kĩrĩ kũu Kaanani,
gĩkeegwatĩra bũrũri ūcio o nginya Zarefathu;[†]
nao andũ arĩa maatahirwo kuuma Jerusalemu, acio marĩ kũu Sefaradi,
nĩo makegwatĩra matũũra ma Negevu.

21 Andũ a kũhonokania nĩmakambata Kĩrĩma-inĩ gĩa Zayuni
nĩguo maathanage kũu irĩma-inĩ cia Esaũ.
Naguo ūthamaki ūgaatuĩka wa Jehova.

[†] 1:20 Zarefathu gwĩciiragĩrio nokuo Sefaradi, itũũra rĩa Asia Nini.

JONA

Jona Kūūrira Jehova

- ¹ Na rīrī, ndūmīrīri ya Jehova nīyakinyīire Jona mūrū wa Amitai, akūūrwo atīrī:
- ² “Ūkīra, ūthī itūūra rīrīa inene rīa Nineve,* na ūrīhunjīrie ūkīrīkaanagia, nīgūkorwo waganu warīo nīwambatīte ūgakinya o harī nī.”
- ³ No Jona agīūkīra nīguo orīre Jehova, akīerekera Tarishishi. Agīūkūrūka nginya Jopa na agīkorerera marikabu yathūiaga Tarishishi. Aarīkia kūrīha thogora wa rūgendo, akīngīra marikabu nīguo athī Tarishishi, orīre Jehova.
- ⁴ No rīrī, Jehova akīrehe rūhuho rūnene kūu iria-inī, gūkīgīa kīhuhūkano kīnene mūno, hakuhī marikabu īyo yunīkange.
- ⁵ Atwarī ayo othe makīmaka na o mūdū agīkaīra ngai yake; magīcooka magīkia mīrigo iria-inī, nīgeetha marikabu īhūthe.
- No Jona nīaikūrūkīte kūu marikabu thūnī, na agakoma toro mūnene.
- ⁶ Tondū ūcio mūnene wa marikabu agīthī harī we, akīmūūria atīrī, “Wee ūngīhota gūkoma atīa? Ūkīra ūkaīre ngai yaku! No gūkorwo yahota gūtūguwa twage gūthira.”
- ⁷ Nīngī atwarī a marikabu makīrana atīrī, “Ūkai tūcuuke mītī nīguo tūmenye nūū ūrehe mūtino ūyū.” Magīcuuka mītī nāguo mūtī ūkīgīwīra Jona.
- ⁸ Nī ūndū ūcio, makīmūūria atīrī, “Ta twīre, nūū ūtūmīte thūina ūyū wothe ūtūkore? Wee-rī, ūrutaga wīra ūrīkū? Uumīte kū? Wī wa būrūrī ūrīkū? Wī wa rūrūrī rūrīkū?”
- ⁹ Nake Jona akīmacookeria atīrī, “Nīī ndī Mūhibirania na ndī mūhooi Jehova, Ngai wa igūrū, ūrīa wombire iria na thī nyūmū.”
- ¹⁰ Ūndū ūcio ūkīmeekīra guoya, makīmūūria atīrī, “Nī atīa wīkīte?” (Nīmamenyete atī nī kūrūa ooragīra Jehova, tondū nīameerīte ūguo.)
- ¹¹ Narīo iria rīgīkīrīrīria kūhuhūkania. Nī ūndū ūcio makīmūūria atīrī, “Ūkwenda tūgwīke atīa nīgeetha tūhoorererwo nī iria?”
- ¹² Nake akīmacookeria atīrī, “Njoyai mūnjikie iria-inī na nīrīkūhoorera. Nīī nīnjūū atī nī mahītīa makwa matūmīte kīhuhūkano gīki kīnene kīmūkore.”
- ¹³ No andū acio makīrutanīria mūno gūcookia marikabu yao hūgūrūrū-inī cia iria. No makīremwo, nīgūkorwo iria nīrīakīrīrīrie kūhuhūkania makīria ma ūrīa rīarī mbere.
- ¹⁴ Nao magīkaīra Jehova makiuga atīrī, “Twagūthaiha Wee Jehova, ndūkareke tūkue nī ūndū wa muoyo wa mūdū ūyū. Ndūgatūcookererie mahītīa ma kūrāga mūdū ūtehitie, nīgūkorwo Wee Jehova, wīkīte ūrīa wonete arī wega.”
- ¹⁵ Makīoya Jona makīmūūkia iria-inī, narīo iria rīu rīahurutanaga rīkīhoorera.
- ¹⁶ Mona ūguo andū acio magītīgīra Jehova mūno; na makīrūtīra Jehova igongona, na makīhīta mīhītwa mbere yake.
- ¹⁷ Nake Jehova agīathīrīria thamaki nene mūno īmerie Jona, nake Jona agīikara nda ya thamaki īyo matukū matatū, mūthenya na ūtukū.

2

Ihooya rīa Jona

- ¹ Na rīrī, Jona arī kūu nda ya thamaki īyo nene mūno akīhooya Jehova Ngai wake.
- ² Akiuga atīrī:
 “Ndakaīire Jehova ndī mīnyamaro-inī,
 nake akīnjītīka.
 Ngīhooya ūteithio ndī o kūu mbīrīra-inī kūrīa kūrīku,
 nawe ūkīgīwa gūkaya gwakwa.
- ³ Wee wathīnikanīrie nginya kūrīa kūrīku,
 o gatagatī ka iria rīrīa inene,
 nāguo mūiyūro wa maaī ūgīthīūrūrūkīria;
 makūmbī maku mothe
 na ndīhū cia maaī ikīhubanīria.
- ⁴ Ngiuga atīrī, ‘Ndi mūngate,
 ngeherio maitho-inī maku;
 no rīrī, ningerorera

* 1:2 Itūūra rīa Nineve rīakīrwo nī Nimurodi (Kīam 10:11), na rīgītūuo itūūra inene rīa Ashuri nī Senakeribu.

hekarū yaku theru hīndī īngī.’

⁵ Maaī macio maandigiicīrie makenda kūnjūruga,
nakuo kūu kūriku gūgaathiūrūrūkīria;
riya rīa iria-inī rīeohereire mūtwe wakwa.

⁶ Ngīrikīra o nginya itina-inī cia irīma;
thī ya kūu rungu ikīihingīrīria nginya tene.

No Wee Jehova, Ngai wakwa,
nīwarutire muoyo wakwa kuuma irima rīu.

⁷ “Hīndī irīa muoyo wakwa wathiraga,
nīndakūrīrikanire Wee Jehova,
namo mahooya makwa magīkinya o harīwe,
o thīinī wa hekarū yaku theru.

⁸ “Andū arīa mahooyaga mīhianano ya tūhū,
nīmoragīrwo nī ūtugi ūrīa ūngīkorwo ūrī wao.

⁹ No nū-rī, ndrīkūrutagīra igongona
ngīinaga rwīmbo rwa gūcookia ngaatho.
Nīngahingia mīhīhīta yakwa irīa nī ndanehīta.
Ūhonokio uumaga kūrī Jehova.”

¹⁰ Nake Jehova agīatha thamaki īyo nene, nayo īgītahīka Jona thī nyūmū.

3

Jona Gūthīi Nineve

¹ Ningī ndūmīrīri ya Jehova īgīkinyīra Jona hīndī ya keerī, akīrwo atīrī:

² “Ūkīra, ūthīi itūūra rīrīa inene rīa Nineve, na ūrīhunjīrie ūhorō ūrīa ngūkwīra.”

³ Nake Jona agīathīkīra ndūmīrīri ya Jehova, agīthīi Nineve. Na rīrī, Nineve rīarī
itūūra inene na rīa bata mūno. Kūrīthīūrūrūka rīothe kūnglaninire mīthenya itatū.

⁴ Mūthenya wa mbere Jona akīambīrīria gūtoonya itūūra rīu. Akīanīrīra, akiuga
atīrī, “Gwatīgīa mīthenya mīrongo ina Nineve kūharaganio.”

⁵ Nao andū a Nineve magūtīkia Ngai. Makīanīrīra kūgīe na ihinda rīa kwīhinga kūrīa
irio, nao othe makīhumba nguo cia makūnia, kuuma ūrīa mūnene mūno o nginya ūrīa
mūnini mūno.

⁶ Hīndī irīa mūthamaki wa kūu Nineve aakinyīrwo nī ūhorō ūcio-rī, agīkīra akīuma
gītī-inī gīake kīa ūnene, akīruta nguo ciake cia ūthamaki, akīhumba nguo ya ikūnia,
na agīkara thī rūkūngū-inī.*

⁷ Ningī akīanīrīrithīa ūhorō ūyū kūu Nineve:

“Kuumana na uge wa mūthamaki na andū ake arīa marī igweta:

“Mūtīkareke mūdū o wothē, kana nyamū cia rūuru rwa ng’ombe kana rwa mbūri,
irūme kīndū; itīkarekwo irīe kana inyue.

⁸ No rīrī, andū nīmehumbe nguo cia makūnia o nacio nyamū nīhumbwo makūnia.
O mūdū nīakaire Ngai narua. Andū nīmatige mīthīre yao mīuru na ngūi ciao.

⁹ Nūū ūngīmenya kana Ngai aahota kwīricūkwo, aigue tha atigane na marakara
make mahīū nīgeetha tūtīkaniinwo.”

¹⁰ Hīndī irīa Ngai onire ūrīa meekire, na ūrīa maagarūrūkīte magatīga mīthīre yao
mīuru-rī, akīmaiguīra tha akīaga kūmaniina ta ūrīa oīgīte nīekūmaniina.

4

Jona Kūrakario nī Tha cia Jehova

¹ No rīrī, Jona nīaiguire ūuru mūno na akīrakara.

² Akīhooya Jehova, akiuga atīrī, “Wee Jehova-rī, githī ūū toguo ndoigīte itoimīte
mūcīi? Nīkīo ndaahiūhaga kūūrīra Tarīshīshī. Nīndo atī wee wī Mūrungu mūtugi
na ūrī tha, na ndūhiūhaga kūrakara, na ūiyūrītwo nī wendani, Ngai ūiguaga tha
akericūkwo akaaga gwīka ūuru.

³ No rīrī, Wee Jehova, ndagūthaiha ūndute muoyo; nīgūkorwo nī kwagīrīre ngue,
gūkīra ndūre muoyo.”

⁴ No Jehova akīmūūrīa atīrī, “Ūrī na kīhooto o na kīrīkū gīa gūtūma ūrakare?”

* 3:6 Kwīhinga kūrīa irio, na kwīhumba nguo cia makūnia, o na kwīhurīria mūhu ciothe ciarī nīra cia kwīnyīhīa
na kūhera.

⁵ Jona akiuma kũu, agĩthiĩ agĩkara thĩ handũ mwena wa irathĩro wa itũũra rĩu inene. Akĩĩakĩra gĩthũnũ hau, agĩkara kĩĩruru-inĩ gĩakĩo, agĩeterera one ũrĩa itũũra rĩu inene rĩgwĩkwo.

⁶ Nake Jehova Ngai akĩrehe rũũngũ na agĩtũma rũtambe igũrũ rĩa hau Jona aarĩ, nĩguo rũmũhe kĩĩruru, kĩmũhumbĩre atige gũthĩĩnĩka. Nake Jona agĩkenera rũũngũ rũu mũno.

⁷ No rĩrĩ, kwarooka gũkĩa mũthenya ũyũ ũngĩ, Ngai akĩrehe kĩgunyũ gĩkĩrĩa rũũngũ rũu, nĩ ũndũ ũcio rũkĩhooha.

⁸ Hĩndĩ irĩa riũa rĩarathire, Ngai akĩrehithia rũhuho ruumĩte na irathĩro rũrĩ na ũrugarĩ mũnene, narĩo riũa rĩgĩcina Jona mũtwe, o nginya akĩringĩka. Akĩĩrĩrĩa gũkua, akiuga atĩrĩ, “Nĩ wega ngue gũkĩra ndũũre muoyo.”

⁹ Nake Ngai akĩũria Jona atĩrĩ, “Ūrĩ na kĩhoo to gĩa kũrakara nĩ ũndũ wa rũũngũ rũu?”

Nake agĩcookia atĩrĩ, “Ĩ, ndĩ nakĩo; ndakarĩte o ũndũ ingĩkua.”

¹⁰ No Jehova akĩmwĩra atĩrĩ, “Wee-rĩ, ũraiguĩra rũũngũ rũrũ tha, o na harĩa ũtarũrutĩire wĩra kana ũgatũma rũkũre. Rũrakũrĩre na ũtukũ ũmwe, na rũrathira na ũtukũ ũmwe.

¹¹ No Nineve nĩ kũrĩ na andũ makĩria ma ngiri igana rĩa mĩrongo iĩrĩ arĩa matangĩkũũrana guoko kwa ũrĩo kana guoko kwa ũmotho, o na ningĩ rĩrĩ na mahiũ maingĩ. Githĩ o na nĩ ndiagĩrĩrwo nĩkũiguĩra tha itũũra rĩu inene?”

MIKA

1 Īno nīyo ndūmīrīri ya Jehova īrīa yakinyīrīre Mika* ūrīa warī wa itūūra rīa Moreshethu, ikoniī Samaria na Jerusalemu, hīndī ya ūthamaki wa Jothamu, na wa Ahazu, na wa Hezekia, athamaki a Juda.

2 Atīrīrī, ta thīkīrīriai inyuī andū aya inyuothe;
o nawe thī ta igua, na arīa othe matūūruga kuo,
nīgeetha Mwathani Jehova arute ūira wa kūmūūkīrīra,
o we Mwathani arī thīinī wa hekarū yake theru.

Itūiro rīa Gūūkīrīra Samaria na Jerusalemu

3 Atīrīrī! Jehova nīarooka oimīte gīikaro gīake;
araikūrūka arangīrīrie kūrīa gūtūūgīru gūkū thī.

4 Irīma itwekaga irī rungu rwake,
nayo mīkuru īgaatūkana;
itwekaga ta mūhūra ūrī mwaki-inī,
igaikūrūka ta maaī maikūrūkīte na ihenya kīgaragaro-inī.

5 Ūndū ūyū wonekete nī ūndū wa ūremi wa Jakubu,
na nī ūndū wa mehīa ma nyūmba ya Isiraeli.

Ūremi wa Jakubu-rī, nī ūrīkū?

Githī ti Samaria?

Kūndū kūrīa gūtūūgīru kwa Juda-rī, nī kū?

Githī ti Jerusalemu?

6 “Nī ūndū ūcio, ngaatua Samaria hība ya mahiga,
gūtūūke kūndū gwa kūhaandagwo mīthabībū.
Nīngaita mahiga marīo mūkuru-inī
na thīkūrīe mīthingi yarīo.

7 Mīhianano yarīo yothe nīkoinangwo icunjī;
nacio iheo ciothe cia hekarū yarīo icinwo na mwaki.
Nīngananga mīhianano yothe yarīo.

Tondū rīonganirīe iheo ciarīo kuuma mūcaara wa ūmaraya,
na īgaatūmīrwo rīngī irī mūcaara wa kūrīha maraya.”

Maithori na Kīrīro

8 Tondū ūcio-rī, ngūrīra na ngīrīke,
na thīi ndī magūrū matheri na ndī njaga.
Ngūgīrīka o ta mbwe,
na ndīre ta ndundu.

9 Nīgūkorwo kīronda kīarīo gītingīhona;
gīūkīte gīgakinya Juda.

Nīgīkinyīte o kīhingo-inī kīa andū akwa,
gīgakinya Jerusalemu kuo kwene.

10 Mūtīkaheane ūhorō ūcio kūu Gathu,
mūtīkarīre o na hanini.

Nīngī kūu Bethi-Ofara
mūwīgaragarīe rūkūngū-inī.

11 Inyuī andū arīa mūtūūruga Shafiri,
thīi mūrī njaga na mūconokete.

Andū arīa matūūruga Zaanani
matingiuma itūūra rīao.

Narīo itūūra rīa Bethi-Ezeli no gūcaaya rīracaaya,
itūūra rīu rītingīhota gūkūgītīra.

12 Andū arīa matūūruga Marothu-rī,
menyogondaga nī ruo, o metereire ūteithio,
nī ūndū mwanangīko ūikūrūkīte kuuma kūrī Jehova,
ūgakinya o kīhingo-inī kīa Jerusalemu.

13 Inyuī mūtūūruga Lakishi,†
ngaari cianyu cia ita ciohererei mbarathi.

* 1:1 Rīitwa Mika rīgītaūrwo nī kuuga “Nūū ūhaana ta Jehova”. † 1:13 Lakishi rīarī itūūra rīmwe rīa marīa manene mūno ma Juda.

Nĩ inyuĩ mwatoonyirie Mwarĩ wa Zayuni mehia-inĩ,
 nĩgũkorwo ũremi wa Isiraeli woimanire na inyuĩ.
 14 Nĩ ũndũ ũcio nĩmũkahe Moreshethu-Gathu
 iheo cia kuuganĩra ũhoru.
 Itũũra rĩa Akizibu no rĩa kũheenereria
 athamaki a Isiraeli.
 15 Inyuĩ mūtũũraga Maresha
 nĩngamũrethĩria mũndũ wa kũmũũkĩrĩra, amũtoorie.
 Ũrĩa we ũrĩ Riiri wa Isiraeli
 nĩagooka Adulamu.
 16 Enjwoi mĩtwe mũcakaĩre
 ciana cianyu iria mũkenagĩra;
 mwĩenjei kĩhara mũhaane ta nderi,
 nĩgũkorwo ciana icio cianyu nĩgatahwo.

2

Mĩbango ya Mũndũ na Mĩbango ya Ngai

1 Kai andũ arĩa mathugundaga waganu,
 o acio meciiragia maũndũ mooru marĩ ũrĩrĩ, marĩ na haaro-ĩ!
 Rũciinĩ gwakĩa mekaga o ũguo,
 tondũ hinya wa gwĩka ũguo marĩ naguo.
 2 Macumĩkagĩra mĩgũnda makamĩtunyana,
 na makeerĩrĩria nyũmba magacioya na hinya.
 Maheenagia mũndũ makamĩtunya mĩciĩ wake,
 makaheenia mũndũ wao, makamĩtunya igai rĩake.
 3 Nĩ ũndũ ũcio, Jehova ekuuga afĩrĩ:
 “Nĩndĩrathugunda mwanangĩko wa gũũkĩrĩra andũ aya,
 ũrĩa mũtakahota kwĩhonokia.
 Mũtigacooka gũthiiga na mwĩtũĩo,
 nĩgũkorwo ihinda rĩu nĩ rĩa mũtino.
 4 Mũthenya ũcio andũ nĩmakamũthekerera;
 na mamũnyũrurie na rwimbo rũrũ rwa kĩrĩro, maine afĩrĩ,
 ‘Tũrĩ anange biũ;
 indo cia andũ akwa nĩngayane.
 Nĩacieheretie kuuma kũrĩ nĩ!
 Aragaya mĩgũnda iitũ kũrĩ andũ arĩa matũkunyaanagĩra.’ ”
 5 Nĩ ũndũ mũtigakorwo na mũndũ o na ũmwe kĩũngano-inĩ kĩa Jehova
 wa kũgaya ithaka na ũndũ wa gũcicuukĩra mĩtĩ.

Anabii a Maheeni

6 Anabii ao moigaga afĩrĩ, “Mũtikarathe ũhoru.
 Tigagai kũratha ũhoru ũkonĩ maũndũ maya;
 gĩconoko gĩtigatũkinyĩrĩra.”
 7 Nĩngĩ nĩ kwagĩrĩire kũũranagio afĩrĩ,
 wee nyũmba ya Jakubu:
 “Kai Roho wa Jehova arĩ mũrakaru?
 We no eke maũndũ ta macio?”
 “Githĩ ciugo ciakwa itigunaga
 mũndũ ũrĩa ũthiiga na mĩthĩire mĩrũngĩrĩru?
 8 Ica-ikuhĩ-rĩ, andũ akwa maarahũkĩte magatuĩka ta thũ.
 Mũtunyaga andũ arĩa mahooreire nguo ciao cia goro,
 mũgatunya ehĩtũkĩri arĩa marahĩtũka matekũmaka,
 o acio matakoragwo na meciiria ma mbaara na inyuĩ.
 9 Mũingataga andũ-a-nja a andũ akwa
 kuuma mĩciĩ yao rĩa mĩega.
 Mũgatunya ciana ciao
 kĩrathimo gĩakwa nginya tene.
 10 Ũkĩrai mũthĩ, mwehere!
 Nĩgũkorwo gĩkaro gĩkĩ ti kĩo kĩhurũko kĩanyu,
 tondũ nĩgĩthaahie,

kīanangītwo ūndū gītangīcookererio.

¹¹ Mūndū wa maheeni na ūtaaragia ma angūka oige atīrī,
‘Ndaamūrathīra gūkorwo na ndibei na njoohi nyingī,’
ūcio nīwe ūngītīkīrīka nī andū aya!

Ūhonokio Kwīranīrwo

¹² “Atīrīrī, inyuī andū a Jakubu,
ti-itherū nīngamūcookanīrīria, inyuothe,
o na inyuī matigari ma Isiraeli nīngamūrehe hamwe.
Ngamarehe hamwe ta ng’ondū irī kiugū,
matuīke ta rūuru rwa mbūri rūrī ūrīthio-inī waruo;
nakīo kīrīndī kīa andū kīyūre kuo.
¹³ Mūhingūri nīra, nīakambata arī mbere yao;
nao nīmakamomora kīhingo moime nja.
Mūthamaki wao nīakoimagara arī mbere yao,
Jehova amatongoretie.”

3

Atongoria na Anabii Gūkūmwō

¹ Ningī ngiuga atīrī,
“Ta iguai, inyuī atongoria a Jakubu,
o inyuī aathani a nyūmba ya Isiraeli.
Githī mūtiagīrīrwo nīkūmenya ūhorō wa gītuanīra ciira na kīhooto.
² No inyuī mūthūire maūndū mega no mūkenda marīa mooru;
inyuī mūnūruga andū akwa ikonde,
na mūgathōora nyama mahīndī-inī mao.
³ Inyuī mūrīaga nyama cia mīrī ya andū akwa,
mūkamonūra ikonde
na mūkoinanga mahīndī mao tūcunjī;
O inyuī mūmatinangagia ta nyama cia gūkarangwo na rūgīo,
o na ta nyama cia gūtherūkio na nyūngū.”
⁴ Hīndī iyo magaakaīra Jehova,
nowe ndakamacookeria.
Hīndī iyo nīakahitha ūthiū wake kuuma kūrī o,
tondū wa ūuru ūrīa mekīte.
⁵ Jehova ekuuga atīrī,
“Ha ūhorō wa anabii acio
mahītithagia andū akwa,
mūndū aamahe irio,
maanagīrīra makiugaga ‘thayū,’
no angīmaima irio,
makahaarīria mbaara ya kūmūkīrīra.
⁶ Tondū ūcio, ūtukū nīūkamūhubanīria,
mwage kuona cioneki,
mūhubanīrio nī nduma mwage ūguūrio.
Riūa nīrīgathūira anabii,
naguo mūthenya ūmatuīkīre nduma.
⁷ Ooni-maūndū nīmagaconoka,
nao aragūri maconorithio.
Othe nīmakahumbīra mothiū mao,
tondū gūtīrī ūhorō magaacookerio nī Ngai.”

⁸ No hakwa-rī, nū nīyūrītwo nī hinya,
na ngaiyūrwo nī Roho wa Jehova,
o na ngaiyūrwo nī kīhooto na ūhoti,
nīguo nyumbūrīre Jakubu ūremi wake,
na nyumbūrīre Isiraeli mehia make.
⁹ Ta thikīrīriai, inyuī atongoria a nyūmba ya Jakubu,
o inyuī aathani a nyūmba ya Isiraeli,
inyuī mūmenaga kīhooto,
na mūkoogomia maūndū marīa ma ma;
¹⁰ inyuī mwakaga Zayuni na ūiti wa thakame,

na mūgaaka Jerusalemu na waganu.

¹¹ Atongoria akuo matuaga ciira maahakwo,
athinjiri-Ngai akuo marutanaga maarihwo,
na anabii akuo marathaga mohoro maheo mbeeca.
No riri, megiritanagia na Jehova makoiga atri,
“Githi Jehova ndakiri gatagati-ini gaitu?
Gutiri uuru ungitukora.”

¹² Ni tondū wanyu-ri,
Zayuni gugaaciimbwo ta mugunda,
Jerusalemu gutuike hiba ya mahiga,
nakio kirima kiria giakitwo hekaru
gutuike kihumbu kimereirwo ni ihinga.

4

Kirima kia Jehova

¹ Matuku-ini ma kuringiria,
kirima kiria kia hekaru ya Jehova nigikahaandwo
kiri kio kinene gatagati ka irima iria ingi;
nigikambarario iguru ria turima turia tungi,
nao andu a nduriri nkuo magaathiiaga.
² Nduriri nyingi igaathii kuo, ikiugaga atri,
“Ukai twambate tuthii kirima-ini kia Jehova,
tuthii nyumba ya Ngai wa Jakubu.
Niagaturuta uhoru wa mthiire yake,
nigeetha tugeragire njira ciake.”
Nigukorwo Zayuni nigukoima utaarani,
nakuo Jerusalemu kuume ndumiriri ya Jehova.
³ Niagatuithania nduriri nyingi ciira,
nacio nduriri iria iri hinya cia kuuma kuraya aciiguithanie.
Magaatura hiu ciao cia njora ituike hiu cia mirau,
namo matimu mao maturwo hiu cia guceeha miti.
Gutiri ruri rugaacooka kuru na ruria rungi na hiu cia njora,
kana rucooke kwiruta uhoru wa mbaara ringi.
⁴ O mundu agakaraga gitina-ini kia muthabibu wake
na aikarage gitina-ini kia mukuyu wake,
na gutiri mundu ukaamamakia,
nigukorwo uguo niguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe oigite.
⁵ Andu a nduriri ciothe no marumirire
kiria kia ngai ciao;
no ithui turirumagirira kiria kia Jehova Ngai witu
nginya tene na tene.

Mubango wa Jehova

⁶ Jehova ekuuga atri:
“Muthenya ucio-ri,
ningacookaniria ithua;
na ningacookaniria aria matahitwo,
o na aria nyariirithitie.
⁷ Ithua ningacitua matigari,
na aria maingatitwo ndimatue ruri ruri hinya.
Jehova niwe ukamaathaga ari Kirima-ini gia Zayuni,
kuuma muthenya ucio nginya tene.
⁸ Ha uhoru waku, wee muthiringo uyū muraihu na iguru
wa kurangira ruru rwa mburi,
o wee kihitho kirumu kia Mwarĩ wa Zayuni-ri,
wathani uria wari naguo mbere nungagucokerere;
naguo uthamaki wa Mwarĩ wa Jerusalemu umucokerere.”

⁹ Atriri, niki kiratuma urire wanirire,
ka utari na muthamaki?
Kai ukurirwo ni mukuhe kiria,
tondu wanyiitwo ni ruo ruhaana ta rwa mundu-wa-nja akirumwo?

¹⁰ Winyogonde nĩ ruo, wee Mwarĩ wa Zayuni,
o ta mündũ-wa-nja akĩrũmwo,
nĩgũkorwo rĩu no nginya uume itũũra inene
ũgaikare nja werũ-inĩ.

Nĩũgathiĩ Babuloni;
kũu nĩkuo ũkaahonokerio.
Kũu nĩkuo Jehova agaagũkũũra
kuuma guoko-inĩ gwa thũ ciaku.

¹¹ No rĩrĩ, ndũrĩrĩ nyingĩ
nĩicookanĩrĩire, igũũkĩrĩire.
Iroiga atĩrĩ, “Rekei anyiitwo nĩ thaahu,
rekei maitho maitũ mathekerere Zayuni!”

¹² No cio itingĩmenya meciiria ma Jehova;
o na itiũĩ mũbango wake,
o we ũrĩa ũcicookanagĩrĩria
ta itĩĩa cia ngano kĩhũrĩro-inĩ.

¹³ “Arahũka, wee Mwarĩ wa Zayuni, ũhũũre ngano iyo,
nĩgũkorwo nĩngakũhe hĩa cia kigera;
nĩngakũhe mahũngũ ma gĩcango
nawe nĩũkahehenja ndũrĩrĩ nyingĩ.”
Uumithio ũcio meyoire na njĩra itari ya kĩhooito nĩũkawamũrĩra Jehova,
ũtonga wao ũwamũrĩre Mwathani wa thĩ yothe.

5

Mũthamaki kuuma Bethlehemu

¹ Thagathaga mbũtũ ciaku cia mbaara,
wee itũũra inene rĩa mbũtũ cia mbaara,
nĩgũkorwo matũrigũciirie matũũkĩrĩire.
Nĩmakaringa mwathi wa Isiraeli
rũthĩa-inĩ na rũthanju.

² “No rĩrĩ, wee Bethlehemu Efiratha,
o na harĩa arĩ we mũnini mũno mĩhĩrĩga-inĩ ya Juda,
thĩinĩ waku nĩkuo gũkoima
ũrĩa ũgaatuĩka mwathi wa Isiraeli,
ũrĩa kĩhumo gĩake nĩ gĩa kuuma tene,
kuuma mũndĩ na mũndĩ.”

³ Tondũ ũcio, Isiraeli nĩagatiganĩrio
nginya ihinda rĩkinye,
rĩrĩa ũrĩa ũraarũmwo agaaciara,
nao ariũ-a-ithe arĩa angĩ
magaacookerera andũ a Isiraeli.

⁴ Nĩagookĩra arĩithie rũũru rwa mbũri ciake
arĩ na hinya wa Jehova,
na ũnene wa rĩitwa rĩa Jehova Ngai wake.
Nao nĩmagatũũra marĩ agĩũre, nĩgũkorwo hĩndĩ iyo
ũnene wake ũgaakinya o nginya ituri ciothe cia thĩ.
⁵ Nake nĩagatuĩka thayũ wao.

Ũhonokania na Mwanangĩko

Hĩndĩ irĩa Ashuri makaahithũkĩra bũrũri witũ,
na matũkanĩrie ciĩhitho ciitũ nũmu,
nĩtũkamaarahũrĩra arĩithi mũgwanja,
o na anene anana mamokĩrĩre.
⁶ Nĩmagaatha bũrũri wa Ashuri na rũhiũ rwa njora;
maathe bũrũri wa Nĩmurodi na hiũ cia njora icomoretwo.
Nĩagatũhonokia kuuma kũrĩ Aashuri
hĩndĩ irĩa magaatharĩkĩra bũrũri witũ

na matuikanĩirie mĩhaka-inĩ iitũ.

- ⁷ Matigari ma Jakubu magaaatũka
ta ime riumĩte harĩ Jehova
gatagatĩ-inĩ ka ndũrĩrĩ nyingĩ,
o na ta mbura ya rũthuthuũ yurĩte nyeki-inĩ,
ĩrĩa itarehagwo nĩ mũndũ kana ikoirio nĩ andũ.
- ⁸ Matigari ma Jakubu magaaakoragwo gatagatĩ ka ndũrĩrĩ,
o gatagatĩ ka ndũrĩrĩ nyingĩ,
ta mũrũũthi ũrĩ thĩinĩ wa nyamũ cia mũtitũ,
na ta kĩana kĩa mũrũũthi kĩrĩ thĩinĩ wa ndũũru cia ng'onde,
kĩrĩa gĩthiiga gĩgicitihangagia na gĩgicitambuura
na gũtirĩ mũndũ ũngĩchionokia.
- ⁹ Guoko gwaku nĩgũkambarario na igũrũ kuonanie ũhootani harĩ thũ ciaku,
na amuku aku othe nĩmakaniinwo.
- ¹⁰ Jehova ekuuga atĩrĩ, “Mũthenya ũcio-rĩ,
“nĩngananga mbarathi ciaku ikweherere biũ,
nacio ngaari ciaku cia ita ndĩcitharie.
- ¹¹ Nĩngananga matũũra marĩa manene ma bũrũri wanyu,
na tharũrie cĩhitho iria nũmu cianyu ciothe.
- ¹² Nĩngananga ũgo wanyu,
na mũtigacooka kũragũra rĩngĩ.
- ¹³ Nĩngananga mĩhianano yanyu ya gwacũhio,
na nyanange mahiga manyu marĩa maamũre mũrĩ namo;
mũtigacooka kũnamĩrĩra
wĩra wa moko manyu rĩngĩ.
- ¹⁴ Itugĩ cia Ashera iria mũrĩ nacio nĩngacimunya
na momore matũũra manyu manene.
- ¹⁵ Nĩngerĩhĩria ndĩ na marakara na mang'ũrĩ
kũrĩ ndũrĩrĩ iria itanjathĩkagĩra.”

6

Cũira wa Jehova harĩ Isiraeli

- ¹ Ta thĩkĩrĩriai ũrĩa Jehova ekuuga:
“Ũkĩrai mwĩciĩrĩrĩre mbere ya irĩma;
mũreke tũrĩma tũigue ũrĩa mũkuuga.
- ² Inyuĩ irĩma ici, iguai thitango ya Jehova;
thĩkĩrĩriai inyuĩ mĩthingĩ ya thĩ ĩrĩa itũũraga tene na tene.
Nĩgũkorwo Jehova arĩ na ciira na andũ ake,
nĩarathitanga andũ a Isiraeli.
- ³ “Andũ akwa, kaĩ ndĩmwĩkĩte atĩa?
Ndĩmũnogetie na kĩ? Njookeriai.
- ⁴ Ndaamũrutire bũrũri wa Misiri,
ngĩmũkũũra kuuma bũrũri wa ũkombo.
Ngĩtũma Musa amũtongorie,
marĩ na Harũni na Mirĩamu.
- ⁵ Andũ akwa, ririkanai
ũrĩa Balaki mũthamaki wa Moabi aamũciĩrĩre,
na ũrĩa Balamu mũrũ wa Beori aamũcookeirie.
Ririkanai rũgendo rwanyu kuuma Shĩtimu nginya Giligali,
nĩgeetha mũmenye cĩiko cia ũthingu iria Jehova aaneka.”
- ⁶ Nĩ kĩ ingĩtwara mbere ya Jehova,
ngĩnamĩrĩre mbere ya Ngai ũcio ũrĩ igũrũ mũno?
Hihĩ no ngĩthĩ mbere yake na maruta ma njino,
kana thĩ na tũcaũ twa ũkũrũ wa mwaka ũmwe?
- ⁷ Anga Jehova no akenio nĩ ndũrũme ngiri nyingĩ,
kana akenio nĩ maguta maingĩ ta ma njũũ ngiri ikũmi?
Hihĩ no ndute mwana wakwa wa irigithathi nĩ ũndũ wa ũremi wakwa,
kana ndute maciaro ma mwĩrĩ wakwa nĩ ũndũ wa mehĩa ma goro yakwa?”

- 8 Atūrīrī, wee mündū ūyū, githī Jehova ndakuonetie maündū marīa mega.
Na nī ūndū ūrīkū Jehova agwathaga wīke?
Githī to wīkage maündū ma kīhoto,
na wendage ūhoro wa kūiguanīra tha,
na ūtwaranage na Ngai waku wīnyihītie.
- Andū a Isiraeli Kūherithio nī ūndū wa Mahītia Mao*
- 9 Ta thikīrīria! Jehova nīaretana kūu itūūra inene,
mündū ūria mūūgī nīetigīre rīitwa rīaku.
“Rūmbūiya rūthanju, o na ūria ūrūnyitīte.
- 10 Wee nyūmba ya waganu-rī,
no ndiganīrwo nī igīna iria mwīgīire na njīra itarī ya kīhoto,
kana ndiganīrwo nī eba ya gūthima iria itarī ya kīhoto, iria nume?
- 11 No njuge mündū ndehītie akīhūthagīra ratiri itarī cia ma,
arī na mondo ya mahiga ma gūthima ma maheeni?
- 12 Itonga ciakuo nī cia ngūi;
andū akuo nī a maheeni,
na nīmī ciao nīkūheenania iheenania.
- 13 Tondū ūcio, nīnyambīrīrie gūkūniina,
na ngambīrīria gūkwananga nī ūndū wa mehia manyu.
- 14 Mūrīrīaga irio na mūtīhūne,
nda cianyu irīkoragwo o ihūtīi.
Mūrīgaga mūthiithū, no mūtīkahonokia kīndū,
tondū kīria gīothe mwahonokia nīngakīniinithia na rūhiū rwa njora.
- 15 Mūrīhaandaga no mūtīkaagetha;
mūrīhīhaga ndamaiyū no mūtīkehaka maguta ma cio;
mūrīhīhaga thabibū no mūtīkanyua ndibeī yacio.
- 16 Nīmūrūmīrīre irīra cia watho wa Omuri
na mītugo yothe ya nyūmba ya Ahabu,
mūkarūmīrīra irīra ciao cia ndūire.
- Tondū ūcio nīngamūrekereria mwanangwo,
na ndekererie andū anyu matūike a gūthekekerewo;
mūgaatūura mūnyararītwo nī ndūrīrī icio.”

7

Mīnyamaro ya Isiraeli

- 1 Hī, kai ndī mūnyamarīku-ī!
Ndariī ta mündū ūrongania maciaro maarīkia kūgethwo hīndī ya riūa,
o ta mündū ūrahaara thabibū thuutha wa magetha;
gūtīrī kīmanjīka gīa thabibū kīngīrīro,
o na kana ngūyū iria ciambaga kwīrua iria ngoro yakwa īiriragīria.
- 2 Andū arīa eetigīri Ngai nīmaghirīte būrūri-inī,
gūtīrī mündū o na ūmwe mūrūngīrīru ūtigarīte.
Andū othe maikarīte metereire gūita thakame;
o mündū araguīma mūrū wa nyina na wabu.
- 3 Mahūthagīra moko mao meerī gwīka ūūru;
mūtongoria etagia iheo na hinya,
nake mūciirithania aamūkagīra mahaki;
arīa marī hinya nīo moigaga kīria mekwenda:
othe makagīa ndundu ya gwīka ūūru.
- 4 Ūria mwege mūno wao ahaana ta cong'e,
ūria mūrūngīrīru mūno nī mūūru gūkīra rūgiri rwa mīgua.
Mūthenya ūria arangīri aku matūire makwīraga ūhoro wago nīmūkinyu,
mūthenya ūria Ngai agaagūceerera.
Rīrī nīrīo ihinda rīa kīrigūicano kīao.
- 5 Ndūkanehoke mündū wa itūūra;
ndūkanehoke o na mūrātāguo.
Menyerera ciugo cia kanua gaku,
ndūkaanahe mūtumia waku ūcio ūkomaga gīthūri-inī gīaku ūhoro.
- 6 Nīgūkorwo mūrīū nīagīte gūtīia ithe,
nake mūrītu akaremera nyina,
o nake mūtumia wa mūrīū akaremera nyaciarawe,

thū cia mündū igaatuika andū a nyūmba yake mwene.

⁷ No rīrī, nīi hakwa-rī, ndīcūthagīrīria Jehova
ndī na kīrīgīrīro,
njetereire Ngai Mūhonokia wakwa;
Ngai wakwa-rī, nīakanjigua.

Isiraeli Kwīhaanda Rīngī

⁸ Atīrīrī, wee thū yakwa-rī, tiga kūngenerera!
O na ingīgūa gūtīrī hīndī itagookīra!

O na ingīkara nduma-inī-rī,
Jehova nīwe ūrītuīkaga ūtheri wakwa.

⁹ Tondū nī nīi ndīmwhīrīrie,
nīngūkirīrīria mang'ūrī ma Jehova
nginya rīrīa we akaanjūrīrīria,
na onanie kīhooito gīakwa.

Nīakanduta nduma-inī, andehe ūtheri-inī,
na nīi nīngeyonera ūthingu wake.

¹⁰ Hīndī iyo thū yakwa nūkeyonera ūguo,
na ihumbwo thoni,

o iyo yanjūūragia atīrī,
“Jehova Ngai waku akīrī ha?”

Rūi nī hīndī maitho makwa mekwīonera kūgūa kwayo,
o na īkarangīrīrio thī ta ndooro ya njīra-inī.

¹¹ Mūthenya wa gwaka thingo ciaku nūgakinya,
o guo mūthenya wa kwaramia mūhaka yaku.

¹² Mūthenya ūcio, andū nīmagooka kūrī we
moimīte Ashuri na matūūra manene ma Misiri,
na būrūri ūrīa ūrī gatagatī ka būrūri wa Misiri
na Rūūi rwa Faratī,

na kuuma iria rīmwe nginya rīrīa rīngī,
na kuuma kīrīma kīmwe nginya kīrīa kīngī.

¹³ Thī nīikanangīka īkire ihooru nī ūndū wa andū arīa matūūraga kuo,
marī maciaro ma ciiko ciao.

Mahooya na Kīgooco

¹⁴ Rūithia andū aku na mūthīgi waku,
nīo rūūru rwa igai rīaku,

rūrīa rwīrīthagia rūrī rwiki mūtītū-inī,
kūrīa kūrī ūrīithio mūnoru.

Reke irīe o kūu Bashani na Gileadi,
o ta ūrīa ciarīaga matukū ma tene.

¹⁵ “Ta ūrīa gwatarī matukū marīa mwoimire būrūri wa Misiri,
nīngamoonia morirū makwa.”

¹⁶ Ndūrīrī nīkoona na iconoke,
itunyītwo hinya wacio wothe.

Nīikenyīita tūnua twacio,
na ihingare matū ciage kūigua.

¹⁷ Igaacūnaga rūkūngū ta nyoka,
ta ciūmbe iria ikurumaga thī.
Nīikoimīra kuuma imamo-inī ciacio ikīnainaga;
nīgacookerere Jehova Ngai witū na guoya,
na nīigagwītīgīra.

¹⁸ Nī Ngai ūrīkū ūhaana tawe,
ūrīa ūrekağīra matigari ma igai rīake mehīa na ūremi wao?

Ndūtūūraga ūrakarīte nginya tene,
no nūkenagio nī kūiguanīra tha.

¹⁹ Nūgatūūguīra tha rīngī,
mehīa maitū nūkamarangīrīria na makinya,
na waganu witū wothe ūnyugute iria-inī kūrīa kūrīku.

²⁰ Nĩũgatũũria kĩrĩkanĩro gĩaku kũrĩ Jakubu,
na ũiguĩre Iburahĩmu tha,
o ta ũrĩa werĩire maithe maitũ na mwĩhĩtwa
matukũ-inĩ macio ma tene.

NAHUMU

¹ Ino niyo ndumiriri nditu ikoni Nineve. Riri niro ibuku ria kioneke kia Nahumu, uria Muelikoshi.

Jehova Kurakarira Nineve

² Jehova ni Mürungu uri uru na mwirihiria;

Jehova nierihagiria na akaiyurwo ni mang'uri.

Jehova nierihagiria hari thu ciake,

na agaturia mang'uri make hari amuku ake.

³ Jehova ndahihaga kurakara na nari hinya munene;

Jehova ndakaaga kisherithia mundu mwaganu.

Njira yake iri thini wa ruhuho runene na thini wa kihuhukano,*

matu namo ni rukungu rwa makinya make.

⁴ Akumaga iria, agatuma rihu;

ahithagia njui clothe.

Bashani na Karimeli nikuhohete,

na kiro kia Lebanoni gikaragatha.†

⁵ Irima ithingithaga mbere yake,

natuo tuma tugatweka.

Thi inainaga iri mbere yake,

o na maburi mothe makainaina,

na aria othe matuura kuo.

⁶ Nuu ungutiria mathiri make?

Nuu ungikimiri marakara make mahi?

Mang'uri make-ri, maikaga ta mwaki;

ndwaro cia mahiga igathethereka mbere yake.

⁷ Jehova ni mweka,

ni kihitho hini ya thina.

Aria mamwihokete-ri, namamenyagira,

⁸ no riri, nakanina Nineve

na kigu kinene kia maa;

niakaingata thu ciake nginya nduma-ini.

⁹ Uri wothe magaciira gwika Jehova-ri,

we nakanina;

o na thina ndugooka hini ya keeri.

¹⁰ Makaarigiicwo migu-ini

na mario ni ndibe yao;

nao magacinwo ta maragara momu.

¹¹ Ni hari umwe wiyumiritie thini waku wee Nineve,

uria uthugundaga uru wa gukirira Jehova,

na akaheanaga iria cia waganu.

¹² Jehova ekuaga ari:

"O na aakorwo mari na arata, na ni aingi muno-ri,

ni makaniinwo, meherio.

O na aakorwo ningunyarite, wee Juda-ri,

ndigacooka gikunyarira ringi.

¹³ Na riri, ningunanga icooki riao riume ngingo-ini yaku,

na nduange minyororo iria woheetwo nayo."

¹⁴ Jehova narutite watho ugukoni,

wee Nineve, akoiga ari,

"Ndukaga na njaro cia guturia ritwa raku.

Ningananga mihianano iyo micuhie o na iyo ya gutwekio

iria iri kuu hekaru ya ngai ciaku.

Ninguharira mbirira yaku,

* **1:3** Iuhukano na huho nene Kirkanio-ini cionangia hinya na riiri wa Jehova. † **1:4** Bashani, na Karimeli, na Lebanoni kuokaine ni undu wa unoru na ururu wakuo.

nīgūkorwo ūrī kīndū kīūru biū.”

- 15 Ta cūthīrīriai kūūria irīma-igūrū,
muone magūrū ma mūdū ūria ūrarehe ūhoro mwega,
ūria wanagīra thayū!
Wee Juda-rī, kūngūira ciathī ciaku,
na ūhingie mīhītwa yaku.
Andū aaganu matigagūtharīkīra rīngī,
nīgūkorwo nīmakaniinwo biū.

2

Kūgūa kwa Nineve

- 1 Atīrīrī, wee Nineve, mūgūtharīkīri nīokīte gūgūtharīkīra.
Rangīra kīngitīro kīa hinya,
na ūgitīre njīra;
wīhotore,
na wīkīre hinya mūno!
2 Jehova nīagacookeria Jakubu riiri wake,
ūhaane ta riiri wa Isiraeli,
o na aakorwo aanangi nīmamonūhīte,
na makaananga mīthabībū yao.
3 Ngo cia thigari ciake nī cia rangi mūtune,
njamba cia ita cīhumbīte nguo ndune ta gakarakū.
Igera cia ngaari cia ita irahenia
mūthenya ūria cīahaarīrio;
matimū mahangīrītū mītī ya mīkarakaba
namo makahenūka maahiūrio.
4 Ngaari cia ita iraguthūka ituīkaniūrie njīra cia itūūra,
irahanyūka na mbere, ningī na thuutha,
ituīkaniūrie ihaaro-inī cia itūūra.
Ihaana ta imūrī irakana;
irahiūka ta rūheni.
5 Acookaniūrie mbūtū cia thigari iria njamba,
no ciūkaga ikīhingagwo.
Iguthūkaga nginya rūthingo-inī rwa itūūra inene;
ituūkaga ta ngo ya kūrīgītīra.
6 Hingīrīrio cia rūūī nī hingūre,*
naguo mūcīī wa ūthamaki ūkamomoka.
7 Nī gwathanītū itūūra rīu inene
rītahwo na rīthaamio.
Ngombo ciarīo cia airītu iragirīka na mīgambo ta ya ndutura,
na ikehūūra ithūri.
8 Nineve kūhaana ta ndia,
na maaī makuo nīkūhwa marahwa.
Kūraanīrīrwo, gūkeerwo atīrī, “Ta rūgamai! Ta rūgamai!”
No gūtīrī mūdū ūngīhūgūra.
9 Tahai betha!
Tahai thahabu!
Ūtonga ūria ūrī igīina-inī ciao ciothe ndūngīthira!
10 Nineve nīgūtahe, na indo igatunyanwo gūgatigwo ūtheri!
Ngoro nīkuūte, na maru makaregera,
na mūrī ikainaina, o na andū othe magathita ithiithi.

- 11 Atīrīrī, imamo cia mīrūūthi irī ha,
kūdū kūrīa yarereire ciana ciayo,
kūrīa mīrūūthi ya njamba na ya nga yathiiaga
na ciana ciayo itegwītīgīra?

- 12 Mūrūūthi wa njamba nīwatambuurīre ciana ciaguo nyama cia gūciigana,

* 2:6 Hingīrīrio cia njūūī nī kuuga kūrīa Rūū rwa Koseri rwahingīrīrio, naguo mūiyūro ūcio wahingūrīrwo ūkīgūithia thingo.

na ūgītīra mūgoma waguo gīa kūrīa,
 ūkīiyūria imamo ciaguo na kīria woragīte,
 na ūkīiyūria ngurunga ciaguo na kīria waguīmīte.

13 Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga atīrī,
 “Nū nīngūūkīrīre.

Nīngacina ngaari ciaku cia ita na mwaki,
 naruo rūhiū rwa njora nīrūkaniina mīrūūthi yaku īria mūthī.
 Ndigagūtīgīria kīndū gīa kūguīma gūkū thī.
 Nayo mīgambo ya andū arīa ūtūmaga
 ndīgaacooka kūiguuo rīngī.”

3

Mwanangīko Ūtangīgirīrika Nineve

1 Kaī itūūra inene rīa Nineve rīria rītaga thakame rīrī na haaro-ī!
 Itūūra rīu rīiyūrītwo nī maheeni

na indo cia ūtunyani,
 na rītiagaga andū moragītwo.

2 Rī na mwanūko wa mīcaarīca,
 na mūrurumo wa magūrū ma ngaari,
 na mbarathi iteng’erete,
 na ngaari cia ita ikūrūgarūga!

3 Thigari cia mbarathi irahithūka,
 ikahenūkia hiū cia njora
 na matimū marahenia!

Andū aingī nīmooragītwo,
 gūkagīa na hība cia arīa makuīte,
 na ciimba itangītārīka,
 nao andū makahīngwo nī ciimba icio:

4 maūdū maya mothe marekīka nī ūndū wa ūingī wa merirīria ma mūmaraya,
 ūrīa ūguucīrīrie mūdū-wa-nja ūcio mūrōgī,
 ūrīa watuire ndūrīrī ngombo na ūmaraya wake,
 na agītua kīrīndī ngombo na ūragūrī wake.

5 Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga atīrī,
 “Nū nīngūūkīrīra.

Ngūkūheta nguo ikūhumbīre ūthiū.
 Nguonia ndūrīrī njaga yaku,
 na ngūconorithie mbere ya mothamaki.

6 Ngūgūkīria gīko kīrī magigi,
 ngūnyarare ūtuīke kīndū gīa kūmakania gīkīonwo nī andū.

7 Arīa othe magaakuona nīmakōora makiugaga atīrī,
 ‘Hī, Nineve nīrīanange, nūū ūkaarīcakaīra?’
 Mūdū wa gūkūhoorerīa-rī, ingīmūruta kū?”

8 Wee-rī, ūkīrī mwega gūkīra Thebesi,*
 itūūra rīria rīakītwo Rūū-inī rwa Nili,
 o rīo rīrigūcīrīo nī maaī?

Rūūi rūu nīruo rūrīgītagīra,
 naruo rūthingo rwarīo nī maaī macio.

9 Kushi na Misiri nīcio ciarī hinya warīo ūtangīathirire;
 Putu na Lubimu maarī amwe a thiritū narīo.

10 No rīrī, nīrīatahirwo,
 na andū aarīo magīthaamio.

Tūkenge twarīo twatungumanirio,
 tūgītūka icunjī magomano-inī mothe ma njīra.

Mītī nīyacuukīrwo andū aarīo arīa maarī igweta,
 anene othe aarīo makīohwo na mīnyororo.

11 Wee nawe nūkarīo,

* 3:8 Thebesi rīarī itūūra inene rīa mwena wa rūgongo wa Rūūi rwa Nili. No rīo rīetagwo No kana No-Amoni.

na nĩũkoora, wĩhithe,
wethe kĩhitho ũũrĩre thũ ciaku.

12 Cĩhitho ciaku nũmu ciothe ihaana ta mĩtĩ ya mĩkũyũ,
ĩrĩ na ngũyũ iria ciambĩte kwĩrua,
yainainio-rĩ,
ngũyũ ikagũa kanua-inĩ ka mũrĩ.

13 Tarora, mbũtũ ciaku cia ita,
hĩ, ciothe ihaana ta andũ-a-nja!

Ihingo cia bũrũri waku
nĩ hingũrĩre thũ ciaku biũ,
mĩgĩko yacio igacinwo na mwaki.

14 Taha maai ũige, ũgaakorwo namo hĩndĩ ya kũrigicĩrio,
ciĩgitĩro ciaku cia hinya ũcirũmie wega!

Haarĩria rĩũmba,
kia ndoro,
ũthondeke maturubarĩ.

15 Kũu nĩkuo mwaki ũgaakũniinĩra,
na rũhiũ rwa njora rũgũtemenge ũthire biũ,
rũkũrĩe o ta ũrĩa ũngĩrĩio nĩ itono.

Ciaranai ta itono,
mũciarane, mũingĩhe ta ngigĩ!

16 Onjoria aku ũmaingĩhitie,
makaingĩha gũkĩra njata cia igũrũ,
no mahaana ta ngigĩ iria cianangaga bũrũri,
igacooka ikeyũmbũkĩra.

17 Arangĩri aku matarĩi ta ngigĩ,
anene aku nao nĩ ta mĩrumbĩ ya ngigĩ,
ĩrĩa yũmbaga thingo-inĩ ciaku mũthenya wa heho,
no riũa rĩara, ikombũka igathiĩ,
na gũtirĩ mũndũ ũngĩmenya kũrĩa yathiĩ.

18 Atĩrĩrĩ, wee mũthamaki wa Ashuri, arĩithi aku nĩmakomete;
andũ aku arĩa marĩ igweta nĩmahuurũkĩte.

Andũ aku othe mahurunjũkĩire irĩma-inĩ,
na gũtirĩ wa kũmacookanĩrĩria.

19 Kĩronda gĩaku gĩtingĩhona;
nguraro yaku nĩ ya gũkũũraga.

Mũndũ o wothe ũiguĩte ũhoru waku
arahũũra hĩ tondũ nũgwĩte,
nũũ ũtarĩ wahutio

nĩ kĩnyariirano gĩaku gĩtarĩ mũthia?

HABAKUKU

¹ Īno nīyo ndūmīriri nditū īrīa yakinyīrīre mūnabii Habakuku.

Gūteta kwa Habakuku

² Wee Jehova-rī, nī nginya rī ngūtūūra ngūkayagīra ūndeithie,
no wee ūkaaga kūnjigua?

Githī ndigūkayagīra ngiugaga, “Haaro! Haaro!”
no wee ūkaaga kūhonokania?

³ Ūtūmaga ndīrorere wagi wa kīhoo to nīkī?

Ūkiragīrīria maūndū mooru nīkī?

Mwanangīko na haaro irī mbere yakwa;
kūrī na nījūtano, nayo mbaara nī nyingī.

⁴ Nī ūndū ūcio, watho nīm wagithie hinya,
na kīhoo to gīhoo tanaga.

Andū arīa aaganu marigiicaga arīa athingu,
na nī ūndū ūcio kīhoo to gīkoogomio.

Icookia rīa Jehova

⁵ “Aūrīrī, ta rorai ndūrīrī na mwīrorere ūhoru wacio,
na mūmake biū.

Nīgūkorwo matukū-inī maku nīngwīka ūndū
ūrīa ūtangītikia o na ūngīrwo.

⁶ Nīngwarahūra andū a Babuloni,
andū a haaro, na matarī tha,

arīa matuīkanagia thī yothe,
na makegwatīra ciikaro itarī ciao.

⁷ Nī andū a kūmakania, na a gwītīgīrwo;
nīo meyathaga, na magetūūgīria.

⁸ Mbarathi ciao irī ihenya gūkīra ngarī,
na nī ooru mūno gūkīra nījūi irīa icangacangaga kīhwaī-inī.

Thigari ciao irīa ithiuga ihaicīte mbarathi iteng'eraga ta ciūmbūkīte;
ahaici acio a mbarathi moimaga kūndū kūraya.

Mombūkaga ta nderi īgīcuuhūkīra gīa kūrīa;
⁹ othe mokaga mehaarīrie kūruta haaro.

Thigari icio ciao nyingī mūno ithiuga ihaatīte ta rūhuho rwa werū-inī,
igathiī itahīte andū aingī mūno ta mūthanga.

¹⁰ Manyararaga athamaki,
na makanyūrīria andū arīa maathanaga.

Mathekagīrīra matūūra mothe manene marīa mairīgīre;
maakaga ihumbu cia tīri, magatunyana matūūra macio.

¹¹ Nīngī mahītūka gīra kuo na ihenya o ta rūhuho mathīte na mbere:
andū maagararaga watho, magatuīka ehia,
magatua atū hinya wao nīguo ngai yao.”

Gūteta gwa Keerī kwa Habakuku

¹² Wee Jehova-rī, githī ndūtūūruga kuuma tene o na tene?

O Wee Ngai wakwa, ūrīa wakwa mūtheru, tondū ūcio tūtīgakua.

Wee Jehova-rī, nīwe ūthuurīte andū a Babuloni mahingie ituīro rīaku;
wee Rwaro rwa Ihiga-rī, ūkamaamūra matūherithie.

¹³ Maitho maku nī matheru mūno, matingīrorera ūmaramari;
wee-rī, ndūngīkīrīrīria maūndū mooru.

Ūgīkiragīrīria andū arīa oingumania nīkī?

Ūkiraga nīkī rīrīa andū arīa aaganu
mekūmeria andū arīa athingu kūmakīra?

¹⁴ Ūtuīte andū ta thamaki cia irīa,
ūkamatua ta ciūmbe cia irīa-inī, irīa itarī mūciathi.

¹⁵ Thū īyo njaganu īmaguucagia othe na ndwano,
īkamagwatia na wabu wayo,

īkamacookereria thīnī wa mūtego wayo;
nī ūndū ūcio īgakena na īgacanjamūka.

- 16 Nĩ ùndũ ùcio, Ìrutagĩra wabu wayo igongona,
na Ìgacinĩra mũtego wayo ùbumba,
nĩgũkorwo wabu wayo nĩguo ùtũmaga ìtũũre ìkenagia,
na ìkarĩaga irio iria njega mũno.
17 Ìgũtũura ìtahaga na wabu wayo,
ìkaniinaga ndũrĩrĩ ingĩ ìtegũciguĩra tha?

2

- 1 Nĩngũrũgama handũ hakwa ha kũrangĩra,
na njikare o hau rũthingo igũrũ.
Njetereire njigwe ùrĩa ekũnjĩra,
nĩguo menye ùrĩa ingĩcookia nĩ ùndũ wa iteta rĩrĩ.

Icookia rĩa Jehova

- 2 Nake Jehova akĩnjookeria atĩrĩ,
“Andĩka ùguũrio ùyũ,
ùwandĩke wega ìhengere-inĩ na ndemwa nene,
nĩgeetha ùthomeke wega,
o na mũndũ angĩkorwo ateng’erete.
3 Nĩgũkorwo ùguũrio ùyũ weterere ihinda rĩrĩa rĩtuĩtwo;
waragia ùhoru wa matukũ ma mũthia,
na ndũngĩtuĩka wa maheeni.
O na ùngũkara mũno-rĩ, weterere.
Ti-itherũ nĩũkahingio, na ndũgatũirio.
4 “Atĩrĩrĩ, mũndũ mwĩtĩi-rĩ,
merĩrĩria maake ti marũngĩrĩru;
no mũndũ ùrĩa mũthingu
agatũura muoyo nĩ ùndũ wa gwĩtĩkia gwake;
5 ti-itherũ, mũndũ ùcio mwĩtĩi nĩakunyanagĩrwo nĩ ndibeĩ;
nĩ mwĩtĩi na ndarĩ hĩndĩ ahurũkaga.
Tondũ akorokete ta mbĩrĩa,
na o ta ùrĩa gĩkuũ gĩtaiganagia,
o nake ndaiganagia;
acookanagĩrĩa ndũrĩrĩ ciothe harĩ we,
na agataha andũ a ndũrĩrĩ ciothe.
6 “Githĩ andũ othe matikamũthekerera makĩmũnyũrũragia, na mamũnyarare,
makiugaga atĩrĩ,
“Kaĩ mũndũ ùrĩa wĩgagĩra indo cia ùici,
na agetongia na indo cia ùtunyani arĩ na haaro-ĩ!
Egũtũura ekaga ùguo nginya-rĩ?”
7 Andũ arĩa ùrĩ na thĩrĩ wao githĩ matigagũũkĩrĩa o rĩmwe?
Githĩ matikaarahũka, na matũme ùinaine,
macooke makũnyamarie?
8 Tondũ nĩũtahĩte ndũrĩrĩ nyingĩ indo ciao,
matigari ma ndũrĩrĩ icio, nĩmagagũtaha indo o nawe.
Nĩ ùndũ nĩũitĩte thakame ya andũ,
na ùkaananga mabũrũri, na matũura manene, o na arĩa othe marĩ kuo.
9 “Mũndũ ùrĩa wakaga wathani wake,
na agetongia na uumithio ùtarĩ wa kĩhooto,
nĩgeetha aake nyũmba yake handũ igũrũ
nĩguo ehonokie ndakanyiitwo nĩ mwanangĩko,
kaĩ arĩ na haaro-ĩ!
10 Wee wanacĩrĩra kũniinwo kwa ndũrĩrĩ nyingĩ,
ùgaconorithia nyũmba yaku mwene,
na ùkoorwo nĩ muoyo waku.
11 Mahiga ma rũthingo nĩmakanĩrĩa,
na mĩgamba ya mbaũ nĩkamũkĩria.
12 “Mũndũ ùrĩa wakithagia ìtũura inene na ùiti wa thakame,

- na akahaanda itũũra na njĩra cia ũmaramari, kaĩ arĩ na haaro-ĩ!
- 13 Githĩ Jehova Mwene-Hinya-Wothe ndatuĩte
atĩ wĩra wa andũ no ngũ cia gwakĩrĩria mwaki,
na atĩ ndũrĩrĩ ciĩnogagia o tũhũ?
- 14 Nĩgũkorwo thĩ nĩkaiyũrwo nĩ ũmenyo wa riiri wa Jehova,
o ta ũrĩa maaĩ maiyũrĩte iria-inĩ.
- 15 “Mũndũ ũrĩa ũheaga andũ a itũũra rĩake njoohi,
akamatahĩria mondo-inĩ ya rũũa ya ndibei nginya makarĩo,
nĩgeetha ererere njaga yao, kaĩ arĩ na haaro-ĩ!
- 16 Ũkaiyũrwo nĩ thoni, handũ ha kũgia na riiri.
Rĩrĩ nĩrĩo ihinda rĩaku!
Nyua, ũrĩo,
nayo njaga yaku yoneke!
Gĩkombe kuuma guoko-inĩ kwa ũrĩo kwa Jehova
nĩkĩragũkora, na njono nĩkũhumbĩra riiri waku.
- 17 Haaro rĩa ũrutĩre Lebanoni-rĩ, nĩgakũhubĩkania,
na wanangi waku wa nyamũ-rĩ, nĩgakũmakia mũno.
Nĩ ũndũ nĩũitĩte thakame ya andũ,
na ũkaananga mabũrũri, na matũũra manene, na arĩa othe marĩ kuo.
- 18 “Mũhianano mũicũhie nĩ wa bata ũrĩkũ mũndũ aarĩkia kũwacũhia?
O naguo mũhianano wa gũtwekio ũrĩa ũtũmaga andũ maheeneke nĩ wa bata ũrĩkũ?
Nĩgũkorwo ũrĩa ũũthondekaga ehokaga kĩrĩa ombĩte;
athondekaga mũhianano ĩtaaragia.
- 19 Mũndũ ũrĩa wĩraga rũbaũ atĩrĩ, ‘Gĩa na muoyo!’
Kana akeera ihiga rĩtarĩ muoyo atĩrĩ, ‘Arahũka!’ Kaĩ arĩ na haaro-ĩ!
Indo ta icio ciakĩhota kuonia mũndũ njĩra?
Ihumbĩtwo thahabu na betha;
no itĩrĩ na mĩhũmũ thĩinĩ wacio.
- 20 No rĩrĩ, Jehova arĩ hekarũ-inĩ yake theru;
thĩ yothe nĩkire ki irĩ mbere yake.”

3

Ihooya rĩa Habakuku

- 1 Rĩrĩ nĩ ihooya rĩa mũnabii Habakuku, rĩa kũinwo ta rwĩmbo.
- 2 Atĩrĩrĩ Jehova, nĩnjiguĩte ũhoru wa ngumo yaku,
nganyĩtwo nĩ guoya nĩ ũndũ wa ciĩko ciaku.
Rurumũkia ciĩko ciaku matukũ-inĩ maya maitũ,
ũtũme imenyeke matukũ-inĩ maitũ;
o na hĩndĩ rĩa ũrĩ mũrakaru, iguanagĩra tha.
- 3 Ngai ookire oimĩte Temani,
ũcio Mũtheru agĩũka oimĩte Kĩrĩma kĩa Parani.
Riiri wake ũkĩhumbĩra igũrũ,
naguo ũgooci wake ũkĩiyũra thĩ.
- 4 Ũkengi wake wahaanaga ta riũa rĩkĩratha;
mĩrũri yahenũkaga kuuma guoko-inĩ gwake,
naho hau nĩho hinya wake wahithĩtwo.
- 5 Mũthiro nĩguo wamũtongoragia;
mũrimũ wa mũthiro ũkamuumu thuutha.
- 6 Aarũgamire, agĩthingithia thĩ;
agĩcũthĩrĩria agĩtũma ndũrĩrĩ ciinaine.
Irĩma cia tene ikĩmumuthũka,
natuo tũrĩma twa tene tũkĩmomoka.
Mĩthĩre yake-rĩ, nĩ ya tene na tene.
- 7 Nĩndonire andũ arĩa matũũraga hema cia Kushani marĩ na mĩnyamaro,
nao arĩa matũũraga Midiani maiyũrĩtwo nĩ ruo rũnene.*

* 3:7 Andũ a Kushani na Midiani maarĩ Aarabu arĩa matũũraga gũkuhi na Edomu.

- 8 Wee Jehova-rĩ, nĩ njũũĩ warakarĩire?
Mang'ũrĩ maku-rĩ, nĩ tũrũũĩ mokĩrĩire?
Wee-rĩ, wokĩrĩire iria na mang'ũrĩ maku
rĩrĩa wahaicĩte mbarathi ciaku
na ngaari ciaku cia ũhootani cia ita?
- 9 Nĩwarutire ũta waku, ũkĩwoya na igũrũ,
na ũgũtia mĩguĩ mĩingĩ.[†]
Nayo thĩ ũkĩmĩgayania na njũũĩ;
¹⁰ irĩma ciakuonire ikĩnyogonda.
Kĩguũ kĩa maaĩ nakĩo gĩgĩtherera;
maaĩ ma kũrĩa kũrĩku makĩhũũyũka,
na makĩambararia makũmbĩ mamu na igũrũ taarĩ moko.
- 11 Riũa na mweri nĩciarũgamire o ro ũguo kũu igũrũ,
ciona ũtheri wa mĩguĩ yaku ikĩrathũka,
na ciona kũhenia gwa itimũ riaku rikĩmenũka.
- 12 Watũkanĩirie thĩ na mang'ũrĩ,
na ũkĩhũũra ndũrĩrĩ ũrĩ na marakara.
- 13 Wokire kũhonokia andũ aku,
na ũhonokie ũrĩa waku mũtĩrĩrie maguta.
Wahehenjire kĩongo kĩa nyũmba ya waganu,
ũkĩmĩtharia nginya itina-inĩ ciayo.
- 14 Wamũtheecire mũtwe na itimũ rĩake mwene,
rĩrĩa njamba ciake cia ita ciatũtharĩkĩire itũharaganie;
cigakenagĩrĩra ta igũtambuura athĩni arĩa mehithĩte.
- 15 Wee wakinyire iria igũrũ na mbarathi ciaku,
ũgĩthuka maaĩ macio maingĩ, magĩtuĩka makũmbĩ manene.
- 16 Ndaiguire ũhoru ũcio,
ngoro yakwa igĩtumatuuma,
nacio iromo ciakwa ikĩinaina nĩ mũgambo ũcio;
mahĩndĩ makwa makĩonja,
namo magũrũ makwa makĩinaina.
No nĩ nĩngweterera ngĩrĩrĩrie,
nginya mũthenya ũrĩa wa kũnyariirĩka ũgaakinya,
ũkore rũrĩrĩ rũrĩa rũtũtharĩkagĩra.
- 17 Atĩrĩrĩ, o na mũkũyũ ũngĩaga kũruta kĩro,
nayo mĩthabibũ yaage thabibũ,
o nago mũtamaiyũ wage maciaro,
nayo mĩgũnda yaage irio;
o na kũngĩaga ng'ondũ gĩcegũ
na kwage ng'ombe ciugũ-inĩ-rĩ,
- 18 nĩ no ndĩrĩkenagĩra Jehova,
njanjamũkage nĩ ũndũ wa Ngai Mũhonokia wakwa.
- 19 Mwathani Jehova nĩwe hinya wakwa,
atũmaga magũrũ makwa magĩe ihenya ta magũrũ ma thwariga,
nake aahothithagia kũhaica kũrĩa gũtũũgĩru.

Kũrĩ mũtongoria wa nyĩmbo. Rwĩmbo rũrũ nĩ rwa kũinwo na inanda cia mũgeeto.

[†] 3:9 Mĩguĩ haha nĩ heni na marurumĩ iria Mwathani aahũthĩire.

ZEFANIA

¹ Atĩrĩrĩ, ĩno nĩyo ndũmĩrĩri ya Jehova ĩria yakinyĩrĩire Zefania mũrũ wa Kushi, mũrũ wa Gedalia, mũrũ wa Amaria, mũrũ wa Hezekia, rĩria Mũthamaki Josia mũrũ wa Amoni aathamakaga Juda.

Juda Gũtuĩrwo Ciira

² Atĩrĩrĩ, Jehova ekuuga ũũ:

“Nĩnganiina indo ciothe ithire biũ,
ithire kũndũ guothe gũkũ thĩ.

³ Nĩnganiina andũ o na nyamũ;
njooke niine nyoni cia rĩera-inĩ,
na thamaki cia ĩria-inĩ.

Andũ arĩa aaganu magaatigĩrio o hĩba cia mahuti,
hĩndĩ ĩria ngaaniina andũ mathire kũndũ guothe gũkũ thĩ,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

⁴ “Nĩngatambũrũkia guoko gwakwa njũkĩrĩre Juda,
na njũkĩrĩre andũ othe arĩa matũũraga Jerusalemu.

Nĩnganiina mĩhianano ya Baali ĩria ĩtigarĩte gũkũ,
na niine marĩitwa ma andũ arĩa matooi Ngai,
na athĩnjĩri-ngai cia mĩhianano,

⁵ o acio mainamagĩrĩa,
makahooya mbũtũ cia igũrũ marĩ nyũmba igũrũ,
o na makainamĩrĩra, makehĩta na rĩitwa rĩa Jehova,
na magacooka makehĩta na rĩitwa rĩa Milikomu,

⁶ o acio matigaga kũrũmĩrĩra Jehova magacooka na thuutha,
na maticaragia Jehova, o na kana makamũrongooria.

⁷ Atĩrĩrĩ, kirai ki mũrĩ mbere ya Mwachani Jehova,
nĩgũkorwo mũthenya wa Jehova ũrĩ hakuhi.

Jehova nĩahaarĩirie igongona;
nĩngĩ nĩamũrĩte andũ arĩa eũte.

⁸ Mũthenya ũcio wa igongona rĩa Jehova-rĩ,
nĩngaherithia anene, o na herithie ariũ a mũthamaki,
hamwe na arĩa othe magaacorwo mehumbĩte nguo cia bũrũri ũngĩ.

⁹ Mũthenya ũcio-rĩ, nĩngaherithia ataagarari othe a hingĩro,
o acio maiyũragia hekarũ ya ngai ciao na haaro na maheeni.”

¹⁰ Jehova ekuuga atĩrĩ, “Mũthenya ũcio
nĩgũkaiguuo mũkayo uumĩte Kĩhingo-inĩ gĩa Thamaki,
o na kũgirĩka kuumĩte Itũũra Rĩerũ,
nagu mũrurumo mũnene wa mũmomoko uume tũrĩma-inĩ.

¹¹ Girĩkai, inyuĩ mũtũũraga rũgongo rwa ndũnyũ;
mũgirĩke tondu onjorithia anyu othe nĩmekũniinwo,
na arĩa othe monjorithanagia na betha manangwo.

¹² Hindĩ ĩyo nĩngoya matawa njethe andũ Jerusalemu,
na herithie arĩa meiganĩtie,
arĩa mahaana ndibei ĩtiganĩrio na kinyita kĩaayo,
arĩa meciiragia atĩrĩ,

‘Jehova ndarĩ ũndũ angĩka, mweka kana mũũru.’

¹³ ũtonga wao nĩũgatahwo,
na nyũmba ciao imomorwo.

Nĩmagaka nyũmba,
no matigacitũũra;
nĩmakahaanda mĩgũnda ya mĩthabibũ,
no matikanyua ndibei yayo.

Mũthenya ũrĩa Mũnene wa Jehova

¹⁴ “Mũthenya ũrĩa mũnene wa Jehova ũrĩ hakuhi,
ũrĩ hakuhi na nĩũrooka narua.

Ta thĩkĩrĩria! Kĩrĩro kĩa mũthenya ũcio wa Jehova gĩgaacorwo kĩrĩ kĩnene,

nacio njamba cia ita nūikaarīra mūno irī kūu.
 15 Mūthenya ūcio-rī, ūgaakorwo ūrī wa mang'ūrī,
 mūthenya wa mīnyamaro na ruo rūnene,
 mūthenya wa mathīna na mwanangīko,
 mūthenya wa nduma na mairia,
 mūthenya wa matu na nduma ndumanu,
 16 mūthenya wa kūhuhwo karumbeta na mbugīrīrio ya mbaara
 ya gūūkīrīra matūūra marīa mairigīrwo na hinya,
 na gūūkīrīra mīthiringo irīa mīraihu na igūrū.
 17 Nīngarehere andū mīnyamaro,
 nao magaaathiiaga ta andū atumumu,
 nī ūndū nīmehīrie Jehova.
 Thakame yao nīngaitwo ta rūkūngū,
 nacio nyama cia nda ciao iteo ta irī rūrua.
 18 Betha kana thahabu ciao
 itikahota kūmahonokia,
 mūthenya ūcio wa mang'ūrī ma Jehova.
 Thī yothe īkaaniinwo
 na mwaki wa ūiru wake,
 nīgūkorwo arīa othe matūūruga gūkū thī
 nīakamaniina o rīmwe."

2

1 Mwīcookanīrīriei hamwe, mwīcookanīrīriei hamwe
 inyuī rūrīrī rūrū rūtarī thoni.
 2 Mwīcookanīrīriei mbere ya ihinda rīrīa rītūtwo gūkina,
 mūthenya ūcio ūmūkorerere ta ūrīa mūūngū ūmbūrāgwo nī rūhuho,
 mbere ya marakara mahiū ma Jehova mamūkore,
 mbere ya mūthenya ūcio wa mang'ūrī ma Jehova kūmūkora.
 3 Cariai Jehova, inyuī andū othe arīa enyīihia a būrūri,
 inyuī arīa mwīkaga ūrīa aathanīte.
 Mwīcarīriei ūthingu, mwīcarīriei kwīnyīihia;
 no gūkorwo nīmūkagītīrwo
 mūthenya ūcio wa marakara ma Jehova.

Ūrathi wa Gūūkīrīra Filistia

4 Itūūra rīa Gaza nīrīgatiganīrio,
 narīo itūūra rīa Ashikeloni rīanangwo.
 Andū a Ashidodi makaarutūrūrwo mūthenya barigici,
 narīo itūūra rīa Ekironi rīthario ta mūtī ūkūmunyowa.
 5 Inyuī arīa mūtūūruga ndwere-inī cia iria,
 o inyuī Akerethi, kaī mūrī na haaro-ī!
 Ndūmīrīri ya Jehova nī Igūūkīrīrie,
 wee Kaanani, būrūri wa Afilisti.

"Nīngakūniina,
 na gūtīrī mūdū o na ūmwe ūgaatigara."

6 Būrūri ūcio ūrī ndwere-inī cia iria, o kūu Akerethi matūūruga,
 gūgaatuīka kūdū gwa gwakwo ithūnū cia arīithi, na ciugū cia ng'ondū.
 7 Būrūri ūcio ūgaatuīka wa matigari ma nyūmba ya Juda;
 kūu nīkwo makoona ūrīithio.
 Hwai-inī magaakomaga nyūmba cia Ashikeloni.
 Nake Jehova Ngai wao nīakamamenyerera, na atūme magaacīre rīngī.

Ūrathi wa Gūūkīrīra Moabi na Amoni

8 "Nīnjiguīte irumi cia Moabi
 na inyūrūri cia Amoni,
 acio maarumire andū akwa
 na makīhīta gūūkīrīra būrūri wao."
 9 Jehova Mwene-Hinya-Wothe, Ngai wa Isiraeli, ekuuga atīrī,
 "Tī-itherū o ta ūrīa nīi ndūūruga muoyo-rī,

Moabi gūgaatuika o ta Sodomu,
 naguo būrūri wa Aamoni ūtuika ta Gomora,
 kīndū kwa riya, na marima ma cumbi,
 kīndū gūtākūraga kīndū kuuma tene.
 Matigari ma andū akwa nīmakaamataha;
 nao andū a rūrīri rwakwa ariā makaahonoka nīmakagaya būrūri wao.”

¹⁰ Maūndū macio nīmakamakora nī ūndū wa mwītīio wao,
 na nī ūndū wa kūruma na kūnyūrūria andū a Jehova Mwene-Hinya-Wothe.

¹¹ Jehova nīagetigīrwo nīo
 rīrīa akaananga ngai ciothe cia būrūri ūcio.
 Ndūrīri iria irī hūgūrūrū-inī ciothe cia iria nīkamūhooya,
 o rūrīri rūri būrūri waruo kīumbe.

Ūrathi wa Gūūkīrīra Kushi

¹² “O na inyuī, andū a Kushi,
 nīmūkooragwo na rūhiū rwakwa rwa njora.”

Ūrathi wa Gūūkīrīra Ashuri

¹³ Nīagatambūrūkia guoko gwake okīrīre andū a gathigathini
 na aniine Ashuri,
 atige Nineve gūkirīte ihooru,
 na kūūmagarīte o ta werū.

¹⁴ Ndūūru cia mbūri na ng’ombe igaakoma kuo,
 hamwe na ciūmbe cia mīthemba yothe.
 Ndundu cia werū na ndundu iria ng’ambi
 nīkomba itugī-inī ciakuo.
 Kayū ka mīgambo yacio gakaiguuagwo ndirica-inī,
 hība cia mahiga igaakorwo mīrango-inī,
 nayo mīgamba ya mītarakwa itigwo ūtheri.

¹⁵ Rīrī nīrīo itūūra rīrīa rīratūire na gīkeno,
 o na rītarī na ūgwati.

Rīrīa rīeīrāga aūrī,
 “Nī no nī, na gūtīrī ūngī tiga nī.”

Kaī nīrīkīanangītwo,
 rīgatuika o kīmamo kīa nyamū cia gīthaka-ī!
 Ariā othe mahītūkağīra harī rīo
 no kūrīnyūrūria na kūrīorota.

3

Mehia ma Jerusalemu

¹ Kai itūūra rīrī inene rīa andū aremi, na rīgwatītio thaahu,
 o na rīiyūrīte maūndū ma kūhinyanīrīria rīrī na haaro-ī!

² Rītīrī mūdū rīathīkagīra, rītīitīkagīra gūtaarwo.
 Rītīihokaga Jehova, na rītīkuhagīrīria Ngai warīo.

³ Anene aarīo mahaana ta mīrūūthi ikūrarama,
 aathani aarīo mahaana ta njūūi iria icangacangaga hwaī-inī,
 gūtīrī kīndū matigagia gīkinyie rūciinī.

⁴ Anabii aarīo nī etūi;
 nī andū a ungumania.

Athīnjīri-Ngai aarīo mathaahītie handū-harīa-haamūre,
 na magathūkia watho.

⁵ Jehova ūrīa ūrī thīnī warīo nī mūthingu;
 we ndeekaga ūūru.

Rūciinī o rūciinī nīatuanagīra ciira na kīhooto,
 mūthenya o mūthenya ndagaga gwīka ūguo,
 no ariā matarī athingu matirī thoni.

⁶ “Nīniinīte ndūrīrī;
 cīgītīro ciao cia hinya nī momore.
 Nacio barabara ciao ndūmīte itiganīrio,
 gūtīrī mūdū ūracigerera.

- Matũura mao manene nĩmanange;
gũtirĩ mũndũ o na ũmwe ũtigarĩte, gũtirĩ o na ũmwe.
- 7 Ndeerire itũura rĩu inene atĩrĩ,
‘Ti-itherũ nũkanjĩtigĩra,
na wĩtikĩre gũtaarwo!’
- Hĩndĩ iyo itũuro ciake itikaniinwo,
o na kana maherithia makwa mamũkore.”
- No o meeriragĩria o gwĩka ũuru
maũndũ-inĩ mao mothe.
- 8 Nĩ ũndũ ũcio Jehova ekuuga atĩrĩ,
“Ikarai mũnjetereire,
mweterere mũthenya ũria ngaarũgama ndute ũira.
Nĩndũite atĩ nĩngacookanĩrĩria ndũrĩrĩ hamwe,
na nyũnganie mothamaki,
nĩguo ndĩmaitĩrĩrie mang’ũrĩ makwa,
nĩmo marakara makwa mahiũ.
Thĩ yothe nũkaniinwo
nĩ mwaki wa marakara ma ũiru wakwa.
- 9 “Hĩndĩ iyo nĩngatheria mũromo ya ndũrĩrĩ,
nĩguo othe makayagĩre rĩitwa rĩa Jehova,
na mamũtungatagĩre marĩ na ũrũmwe.
- 10 Andũ akwa arĩa mahurunjũkĩire
mũrĩmo ũria ũngĩ wa njũũĩ cia Kushi,
o acio maahooyaga,
nĩmakandehera maruta.
- 11 Mũthenya ũcio wee ndũgaconorithio
nĩ ũndũ wa maũndũ mothe marĩa mooru wananjĩka,
tondũ nĩngeheria arĩa othe makenagĩra mwĩtĩio wao,
ndĩmarute kuuma itũura-inĩ rĩrĩ inene.
Ndũgacooka gwĩtũũgĩria
ũrĩ kĩrĩma-inĩ gĩakwa gĩtheru.
- 12 No rĩrĩ, nĩngatigĩa gatagatĩ-inĩ kanyu
andũ arĩa ahooreri na enyĩihia,
arĩa mehokete rĩitwa rĩa Jehova.
- 13 Matigari ma Isiraeli matigekaga ũuru;
matikaheenanageria,
kana ũhinga woneke tũnua-inĩ twao.
Makaarĩnaga na magakoma,
na gũtirĩ mũndũ ũkaamamakia.”
- 14 Atĩrĩrĩ, wee Mwarĩ wa Zayuni, ina rwĩmbo;
o nawe, Isiraeli anĩrĩra!
Nawe Mwarĩ wa Jerusalemu
kena na ũcanjamũke na ngoro yaku yothe!
- 15 Jehova nĩeheretie ihũura rĩaku,
nacio thũ ciaku nĩacingatĩte.
Jehova mũthamaki wa Isiraeli arĩ hamwe nawe;
ndũgacooka gwĩtigĩra mwanangĩko rĩngĩ.
- 16 Mũthenya ũcio nĩmakeera Jerusalemu atĩrĩ,
“Wee Zayuni, ndũgacooke gwĩtigĩra
na ndũkaregerie moko maku.
- 17 Jehova Ngai waku arĩ hamwe nawe,
o we ũria ũrĩ hinya wa kũhonokania.
Nĩarĩgũkenagĩra mũno,
na nĩarĩkũhooragĩria na wendo wake,
agũkũngũire akĩinaga nyĩmbo.”
- 18 “Kĩeha gĩa ciathĩ iria njathane nĩngamwehereria;
icio ikoretwo irĩ mũrigo na cia thoni harĩ inyũĩ.
- 19 Hĩndĩ iyo nĩngaherithia
arĩa othe maamũhinyagĩrĩria;

nīngahonokia arīa ithua,
na njookererie arīa mahurunjītwo.
Nīngatūma magīe igweta na ndīmagoocithie
mabūrī-inī mothe kūrīa manaconorithio.
20 Ihinda rīu nīngamūcookanīrīria;
hīndī iyo nīngamūcookia mūcī.
Nīngatūma mūgīe igweta na ndīmūgoocithie
gatagatī-inī ka ndūrīrī ciothe cia thī,
hīndī īrīa ngaatūma mūgaacīre rīngī,
o mūkīonagīra na maitho manyu,”
ūguo nīguo Jehova ekuuga.

HAGAI

Andū kwirwo maake Nyumba ya Jehova

¹ Na riri, mwaka-ini wa keeri wa guthamaka kwa Dario,* muthenya wa mbere wa mweri wa gatandatū, ndumiriri ya Jehova niyakinyire Zerubabeli muru wa Shealiteli, mwathi wa bururi wa Juda, na kuri Joshua muru wa Jehozadaki, muthinjiri-Ngai uria munene, na kanua ka munabii Hagai makirwo atiri,

² Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga atiri, "Andu aya moigaga atiri, 'Thinda ti ikinyu ria gwakira Jehova nyumba.'" "

³ Ningi ndumiriri ya Jehova igiuka na kanua ka munabii Hagai ikiuria atiri,

⁴ "Anga ni ihinda rianyu inyu ene ria guikara nyumba iria ng'emie na mbauri riria nyumba ino yakwa iikarite iri nyanangiku?"

⁵ Na riri, Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga atiri, "Mwicuraniei wega uria mithiire yanyu itarii.

⁶ Muhaandite irio nyingi, no mukagetha o tunini. Muriaga no mutihunaga. Muniyuuaga no mutinyootokaga. Mwiwumbaga nguo no mutiguaga urugari. Ningi uria uthukumaaga, aanyiita mucaara wake awikagira mihuko uri na marima."

⁷ Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga atiri, "Mwicuraniei wega uria mithiire yanyu itarii.

⁸ Ambatai irima-ini mugire mbauri, muuke munjakire nyumba, nigeetha ni ndimikenagire na nduika wa gutiagwo," uguo nguo Jehova ekuuga.

⁹ Mwerigagiriira uumithio muingi, no riri, mukiona o kindu kinini. Kiri mwainukiri, ngikumbura na mihumu yakwa. Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuria atiri, "Ndeekire uguo niki? Ndeekire uguo ni undu wa nyumba yakwa, iria iikarite iri nyanangiku, riria o umwe yanyu arahangira maundu na nyumba yake mwene.

¹⁰ Ni undu wanyu, iguru niriregete gita ime, nayo thi ikarega na maciaro mayo.

¹¹ Nindatumire bururi wage mbura migunda-ini na irima-ini, o na ngumia ngano, na nginiina ndibei ya muhahano na maguta na kiria githe thi iciaraga, na nginyihia andu na mahiu, na ngithukia wira wa moko manyu."

¹² Ningi Zerubabeli muru wa Shealiteli, na Joshua muru wa Jehozadaki, muthinjiri-Ngai uria munene, na matigari mothe ma andu, magiathikira mugambo wa Jehova Ngai wao, o na ndumiriri ya munabii Hagai, tondū ni Jehova Ngai wao wamutumite. Nao andu acio magitigira Jehova.

¹³ Ningi Hagai mutumwo wa Jehova akiheana ndumiriri ino ya Jehova kuri andu, akimeera atiri: Jehova ekuuga atiri, "Ni ndi hamwe na inyu."

¹⁴ Nake Jehova akirahura roho wa Zerubabeli muru wa Shealiteli, mwathi wa Juda, na roho wa Joshua muru wa Jehozadaki, muthinjiri-Ngai uria munene, o na roho wa andu othe aria maatigarite, nao magiuka, makiambiria kuruta wira wa nyumba ya Jehova Mwene-Hinya-Wothe, Ngai wao.

¹⁵ Kwarī muthenya wa mirongo iri na ina, mweri wa gatandatū, mwaka-ini wa keeri wa guthamaka kwa Dario.

2

Riiri wa Nyumba Iyo Njeru

¹ Na riri, muthenya wa mirongo iri na umwe, mweri wa mugwanja, ndumiriri ya Jehova niyakinyire munabii Hagai, akirwo atiri,

² "Ariria Zerubabeli muru wa Shealiteli, mwathi wa bururi wa Juda, na Joshua muru wa Jehozadaki, muthinjiri-Ngai uria munene, na andu othe aria matigaire, umoorie atiri,

³ 'Nuu wanyu utigarite wonire nyumba ino na riiri wayo wa mbere? Mirona ihaana atia riu? Githi mutiramiona ihaana ta kindu ga tuhū?'

⁴ Jehova ekuuga atiri, 'Gia na hinya, wee Zerubabeli, na ugie na hinya, wee Joshua muru wa Jehozadaki, muthinjiri-Ngai uria munene, giai na hinya inyu andu othe a bururi, na murute wira, nigukorwo ndi hamwe na inyu.' Uguo nguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga.

* 1:1 Muthamaki Dario aathamakaga bururi wa Perisia mwaka-ini wa 522 nginya 486 mbere ya guciarwo gwa Kristu.

⁵ Ūguo nīguo ndaarīkanīire na inyuī, rīrīa mwoimire būrūri wa Misiri, na Roho wakwa egūtūūra thīinī wanyu. Tigai gwītīgīra.’

⁶ “Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga atīrī; ‘Thuutha wa kahinda kanini nīngathingithia igūrū na thī rīngī, na thīngithie iria na thī nyūmū.

⁷ Nīngathingithia ndūrīrī ciothe, nake ūria wīriragīrio nī ndūrīrī ciothe nīagooka, na nī nīngaiyūria nyūmba īno riiri,’ ūguo nīguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga.

⁸ Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga atīrī, ‘Betha nī yakwa, o na thahabu nī yakwa.

⁹ Riiri wa nyūmba īno ūgaakorwo ūrī mūnene gūkīra riiri wa nyūmba īria ya mbere,’ ūguo nīguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga. ‘Na handū haha nīngaheana thayū,’ ūguo nīguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga.”

Irathimo cia Andū arīa Marī na Thaaahu

¹⁰ Mūthenya wa mīrongo īiri na ina, mweri wa kenda, mwaka wa keerī wa gūthamaka kwa Dario, ndūmīrīri ya Jehova nīyakinyīire mūnabii Hagai akūrwo atīrī,

¹¹ “Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga atīrī, ‘Ūria athīnjīri-Ngai ūria watho ugīte:

¹² Mūdū angīkuua nyama nyamūre ruuno-inī rwa nguoyake, naruo ruuno rūhutie mūgate, kana thubu, kana ndibeī, kana maguta, o na kana irio ingī-rī, irio icio ciatuika nyamūre?’ ”

Nao athīnjīri-Ngai magīcookia atīrī, “Aca.”

¹³ Ningī Hagai akīmooria atīrī, “Mūdū ūrī na thaaahu nī ūndū wa kūhutania na kīmba, angīhutia kīndū kīmwe gīa icio-rī, kīndū kīu no kīnyiitwo nī thaaahu?”

Nao athīnjīri-Ngai magīcookia atīrī, “Īi, no kīnyiitwo nī thaaahu.”

¹⁴ Ningī Hagai akīmeera atīrī, “Jehova ekuuga atīrī, ‘Ūguo noguo andū aya na rūrīrī rūrū matarīi maitho-inī makwa; ūria wothē meekaga na kīrīa gīothe marutaga kūu, kīrī na thaaahu.

¹⁵ “Na rīrī, mwīcūraniei wega ūhoro ūyū kuuma ūmūthī, mūtaranie ūria maūdū maatarīi mbere ya rīrīa gūtaarī ihiga rīaigīrīrwo igūrū wa rīngī mwako-inī wa hekarū īno ya Jehova.

¹⁶ Mūdū o wothē angīathiire hība-inī ya ngano ya ithimi mīrongo īiri, aakoraga no ithimi ikūmi. Mūdū o wothē angīathiire itangi-inī rīa ndibeī erīgīrīire gūtahia ithimi mīrongo ītano, aakoraga o mīrongo īiri.

¹⁷ Ndathūkirie wīra wothē wa moko manyu na mbaa, na mbuu na mbura ya mbembe,* no inyuī mūtiigana kūnjookerera,’ ūguo nīguo Jehova ekuuga.

¹⁸ Kuuma ūmūthī na gūthīi na mbere, kuuma mūthenya ūyū wa mweri mīrongo īiri na inya, mweri wa kenda, mwīcūraniei wega ūhoro wa mūthenya ūria mūthingi wa hekarū ya Jehova wakirwo. Ta mwīcūraniei wega:

¹⁹ Nī hakīrī o na mbeū itigarīte ikūmbī-inī? Nginyagia rīu, mīthabībū, na mīkūyū, na mīkomamanga, o na mītamaiyū ndrīrī īragīa na maciaro.

“Kuuma ūmūthī nīndīrīmūrathimaga.’ ”

Zerubabeli, Gīcūhī kīa Jehova

²⁰ Ningī ndūmīrīri ya Jehova nīyakinyīire Hagai hīndī ya keerī, mweri mīrongo īiri na inya wa mweri ūcio, akūrwo atīrī,

²¹ “Arīria Zerubabeli mwathi wa Juda, ūmwīre atī nīngathingithia igūrū na thī.

²² Nīngang’ aūrania itī cia ūnene, na hehenje hinya wa mothamaki ma thī ng’eni. Nīngakurumania ngaari cia ita, na atwarithia a cio; na ndungumanie mbarathi hamwe na ahaici a cio, o mūdū arūdwo na rūhiū rwa njora rwa mūrū wa nyina.

²³ “Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga atīrī, ‘Mūthenya ūcio-rī, nīngakwamūkīra, wee ndungata yakwa Zerubabeli mūrū wa Shealitieli,’ ūguo nīguo Jehova ekuuga. ‘Ningī nīngagūtua ta gīcūhī gīakwa gīa kīara, gīkurure rūrīrī rwakwa, nīgūkorwo nīngūthuurīte,’ ūguo nīguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga.”

* 2:17 Rūhuho rūhiū na mbura ya mbembe ciatūmagīrwo nī Ngai kūhūūra andū nī ūndū wa ūremi wao.

ZEKARIA

Isiraeli Gwitwo Macookerere Jehova

¹ Na rīrī, mweri wa īnana wa mwaka wa keerī wa ūthamaki wa Dario, ndūmīrīri ya Jehova nīyakinyīre mūnabii Zekaria, mūrū wa Berekia, mūrū wa Ido, akīrwo atīrī:

² “Jehova nīarakaririo mūno nī maithe manyu ma tene.

³ Nī ūndū ūcio īra andū atīrī, Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga ū: ‘Njookerera, nīguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga, na nī nīngūmūcookerera,’ ūguo nīguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga.

⁴ Mūtikahaane ta maithe manyu ma tene arīa maahunjagīrio nī anabii a tene, makeerwo atīrī: Ū ū nīguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga: ‘Garūrūkai mūtige mūthiire yanyu mūrū o na mītugo yanyu mūrū.’ No makiaga kūnjigua kana kūrūmbūiya uge wakwa, nīguo Jehova ekuuga.

⁵ Maithe manyu ma tene makīrī kū rīu? Nao anabii-rī, nīmatūūruga nginya tene?

⁶ No rīrī, githī ndūmīrīri yakwa na irīra ciakwa cia kūrūmīrīrwo, iria ndaathīte ndungata ciakwa cia anabii itiahingīrio maithe manyu ma tene?

“Hīndī iyo makīrira makiuga atīrī, ‘Jehova Mwene-Hinya-Wothe atwīkīte kūringana na ūria mūthiire na mītugo iitū itarī, o ta ūria aatuīte nīegwīka.’”

Mūdū ūria warī Mīti-inī ya Mīhandathi

⁷ Mūthenya wa mīrongo īrī na īna wa mweri wa ikūmi na ūmwe, mweri ūcio wa Shebati, mwaka-inī wa keerī wa ūthamaki wa Dario, ndūmīrīri ya Jehova nīyakinyīre mūnabii Zekaria, mūrū wa Berekia, mūrū wa Ido.

⁸ Nīndonire kīoneki ūtukū, na rīrī, mbere yakwa ngīona mūdū wahaicīte mbarathi ndune! Mūdū ūcio aarūgamīte mīti-inī ya mīhandathi yarī handū mūkuru-inī. Thuutha wake nī haarī mbarathi īmwe ndune, na ingī cia gītīri na ingī njerū.

⁹ Na nī ngīuria atīrī, “Mwathi wakwa, ici nacio nī cia kī?”

Mūraika ūcio waaragia na nī akīnjookeria atīrī, “Nīngūkwīra nī cia kī.”

¹⁰ Nake mūdū ūcio warūngī mīti-inī ya mīhandathi akīndaarīria akīnjūra atīrī, “Aya nīo Jehova atūmīte mathī thī yothe.”

¹¹ Nao magīcookia ūhorō kūrī mūraika wa Jehova, ūria warūngī mīti-inī ya mīhandathi, makīmwīra atīrī, “Nītūthīte thī yothe na tūkoona atī thī nīhooreire na īrī na thayū.”

¹² Nīngī mūraika ūcio wa Jehova akīuria atīrī, “Nī nginya rī, Wee Jehova Mwene-Hinya-Wothe, ūkwaga kūiguira Jerusalemu na matūūra ma Juda tha, marīa ūkoretwo ūrakarīre mīaka mīrongo mūgwanja?”

¹³ Nī ūndū ūcio Jehova agīkārīria mūraika ūcio twaragia nake na ciugo njega na cia kūhoorerania.

¹⁴ Nake mūraika ūcio wanjaragīria akīnjūra atīrī, “Anīrīra ndūmīrīri īno: Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga atīrī, ‘Nīnjigua ūru nī ūndū wa Jerusalemu na Zayuni, nīo rīrī, nīndakarītio mūno nī ndūrīrī iria cīiguaga irī ngītīre. Ndaarakarīre andū akwa o hanini, no ndūrīrī icio igīkīrīria kūmanyamaria.’”

¹⁶ “Nī ūndū ūcio, Jehova ekuuga ū: ‘Nīngacooka itūūra rīa Jerusalemu ndrīguire tha, nayo nyūmba yakwa yakwo kuo rīngī. Naruo rīrigi rūa gūthima nīrūgatambūrūkio Jerusalemu,’ ūguo nīguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga.

¹⁷ “Nīngī ūthī na mbere na kwanīrīra uge atīrī: Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga ū, ‘Matūūra makwa nīmakaiyūrīria ūgaacīru rīngī, nake Jehova nīakahooreria Zayuni rīngī na ethuurīre Jerusalemu.’”

Hīa Inya na Mabundi Mana

¹⁸ Nīngī ngītīra maitho, na rīrī, mbere yakwa ngīona hīa inya!

¹⁹ Ngīuria mūraika ūcio wanjaragīria atīrī, “Ici nacio nī cia kī?”

Nake akīnjookeria atīrī, “Ici nīcio hīa iria cīaharaganirie Juda, na Isiraeli, na Jerusalemu.”*

²⁰ Nake Jehova agīcooka akīnyonia mabundi mana.

²¹ Na nī ngīmūuria atīrī, “Aya-rī, marooka gwīka atīa?”

Nake akīnjookeria atīrī, “Ici nīcio hīa iria cīaharaganirie Juda nīguo gūtīgacooke kuoneka mūdū ūkwīhaanda, no mabundi maya, mokīte kūmamakia na magūtīhie

* 1:19 Hīa icio inya ciarī mabūrīri ma Ashurī, na Misirī, na Babuloni, na Perisia.

hĩa icio cia ndũrĩrĩ, iria ciambararirie hĩa ciao igĩũkĩrĩra bũrũri wa Juda, nĩguo andũ akuo maharaganio.”

2

Mũndũ warĩ na Rũrigi rwa Gũthima

¹ Ningĩ ngĩtiira maitho, na rĩrĩ, hau mbere yakwa ngĩona mũndũ wanyiiĩte rũrigi rĩa gũthima na guoko gwake.

² Ngĩmũũria atĩrĩ, “Wee-rĩ, wathiĩ kũ?”

Nake akĩnjookeria atĩrĩ, “Ndathĩ gũthima itũũra rĩa Jerusalemu, nĩguo menye warĩ o na ũraihu warĩo.”

³ Na rĩrĩ, mũraika ũcio wanjaragĩria agĩthĩ, nake mũraika ũngĩ agĩũka kũmũtũnga,

⁴ akĩmwĩra atĩrĩ, “Teng’era wĩre mwanake ũcio atĩrĩ, ‘Jerusalemu rĩgaatuĩka itũũra inene rĩtarĩ thingo, nĩ ũndũ wa ũingĩ wa andũ na mahiũ maria magaaakorwo kuo.’

⁵ Jehova ekuuga ũũ, ‘Nĩ mwene nĩ nĩ ngaatuĩka rũthingo rwa mwaki ndrĩthiũrũrũkĩrie, na ndũike riiri thĩnĩ wa itũũra rĩu.’ ”

⁶ Jehova ekuuga ũũ, “Ūkai, ũkai! Ūrai muume bũrũri wa mwena wa gathigathini, nĩgũkorwo ndĩmũharaganĩrie mĩena yothe ĩna ĩria yumaga huho cia igũrũ,” ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

⁷ “Ūka, wee Zayuni! Wĩthare, o wee ũtũũraga kwa Mwarĩ wa Babuloni!”

⁸ Nĩgũkorwo Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga atĩrĩ, “Thuutha wa kũũhe gĩtĩo, akĩndũma ngahũũrane na ndũrĩrĩ iria ciatahĩte indo cianyu. Nĩgũkorwo ũria wothe ũmũhutagia inyuĩ nĩ kũũma kĩa riitho rĩa Ngai ahutagia.

⁹ Ti-itherũ nĩngambararia guoko gwakwa ndĩmookĩrĩre, nacio ngombo ciao itahe indo ciao. Hĩndĩ iyo nĩguo mũkaamenya atĩ Jehova Mwene-Hinya-Wothe nĩwe ũndũmĩte.

¹⁰ “Wee Mwarĩ wa Zayuni-rĩ, anĩrĩra na ũkene, nĩgũkorwo nĩndĩrooka gũtũũra gatagatĩ-inĩ kanyu,” ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

¹¹ “Mũthenya ũcio-rĩ, ndũrĩrĩ nyingĩ nĩkanyĩitithanio na Jehova, na nĩmagatuĩka andũ akwa. Ngaatũũra gatagatĩ-inĩ kanyu na nĩmũkamenya atĩ Jehova Mwene-Hinya-Wothe nĩwe ũndũmĩte kũrĩ inyuĩ.”

¹² Jehova nĩakagaya Juda gũũũke igai rĩake bũrũri-inĩ ũria mũtheru, na nĩagethuurĩra Jerusalemu o rĩngĩ.

¹³ Hoorerai harĩ Jehova inyuĩ kĩrĩndĩ gĩa thĩ tondũ nĩeyarahũrĩte kuuma gĩikaro-ini gĩa ke gĩtheru.

3

Nguo Theru cia Mũthĩnjĩri-Ngai ũria Mũnene

¹ Ningĩ akĩnyonia Joshua, mũthĩnjĩri-Ngai ũria mũnene, arũgamĩte mbere ya mũraika wa Jehova, nake Shaitani arũgamĩte mwena wake wa ũrio nĩguo amũcuuke.

² Nake Jehova akĩra Shaitani atĩrĩ, “Jehova arogũkũũma, wee Shaitani! Jehova ũria ũthuurĩte Jerusalemu arogũkũũma wee! Githĩ mũndũ ũyũ ti gicinga gĩtharĩtwo kuuma mwaki-inĩ?”

³ Na rĩrĩ, Joshua eehumbĩte nguo irĩ gĩko hĩndĩ iyo aarũgamĩte mbere ya mũraika.

⁴ Mũraika ũcio akĩra arĩa maarũngĩ mbere yake atĩrĩ, “Mũrutei nguo icio ciake irĩ na gĩko.”

Agĩcooka akĩra Joshua atĩrĩ, “Atĩrĩrĩ, nĩnjeheretie mehia maku, na nĩngũkũhumba nguo cia goro.”

⁵ Ngĩcooka ngiuga atĩrĩ, “Muohei kĩremba gĩtheru mũtwe.” Nĩ ũndũ ũcio makĩmuoha kĩremba gĩtheru mũtwe, na makĩmũhumba nguo, mũraika wa Jehova arũgamĩte o hau.

⁶ Mũraika wa Jehova agĩatha Joshua, akĩmwĩra atĩrĩ,

⁷ “Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga ũũ, ‘Ūngĩrũmĩrĩra mũthiĩre yakwa na ũmenyagĩrĩre maĩndũ maria nyendaga mekwo, nĩũgaathaga nyũmba yakwa, o na ũtũũke mũrũgamĩrĩri wa nja ciayo, na ngwĩtikĩrie ũtũũke ũmwe wa andũ aya marũngĩ haha.

⁸ “Ta thĩkĩrĩria, wee Joshua, mũthĩnjĩri-Ngai ũria mũnene, hamwe na athiritũ aku aya maikarĩte thĩ mbere yaku, o acio kĩmenyithia kĩa maĩndũ maria magooka: Nĩngarehe ndungata yakwa, o we Rũhonge.’

⁹ Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga ũũ, ‘Atĩrĩrĩ, nĩnjigĩte ihiga mbere ya Joshua! Ihiga rĩu rĩrĩ na maitho mũgwanja, na nĩngakurura maandĩko igũrũ warĩo, na njeherie mehia ma bũrũri ũyũ na mũthenya ũmwe.

¹⁰ “Mūthenya ūcio-rī, o mūdū wanyu nīageeta mūdū wa itūūra rīake maikare rungu rwa mūtī wake wa mūthabibū na wa mūkūyū,” ūguo nīguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga.

4

Mūtī wa Thahabu wa Kūigīrīra Tawa na Mītī Īrī ya Mītamaiyū

¹ Hīndī iyo mūraika ūrīa twaranagīria nake akīhūdūka, akīnjarahūra, ta ūrīa mūdū arahūrāgwo kuuma toro.

² Nake akīnjūūria atīrī, “Nī kī ūroona?”

Na nī ngīmūcookeria atīrī, “Ndīrona mūtī wa thahabu theri wa kūigīrīrwo tawa, ūrī na mbakūri igūrū riāguo, na ūigīrīrwo matawa mūgwanja na mīberethi mūgwanja ya gūtware maguta matawa-inī macio.

³ Ningī hari na mītī Īrī ya mītamaiyū ĩrganītie naguo, ūmwe ūrī mwena wa ūrīo wa mbakūri, na ūrīa ūngī mwena wayo wa ūmotho.”

⁴ Ngīūria mūraika ūrīa twaranagīria atīrī, “Mwathi wakwa, ici nacio nī ndūū?”

⁵ Nake akīnjūūria atīrī, “Wee-rī, ndūū ici nī ndūū?”

Na nī ngīmūcookeria atīrī, “Aca, Mwathi wakwa, ndiūi.”

⁶ Nī ūndū ūcio akīnjūūria atīrī, “Īno nīyo ndūmīrīri ya Jehova kūrī Zerubabeli, nayo ĩkuuga ūū: ‘Tī ūndū wa hinya kana wa ūhoti, no nī ūndū wa Roho wakwa,’ ūguo nīguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga.

⁷ “Wee kīrīma gīkī kīnene-rī, ūkīrī ū? Ūgaatuika kūdū kwaraganu mbere ya Zerubabeli. Ningī nīwe ūkaarehe ihiga rīa kūrīkīa mwako o gūkīanagīrīrwo atīrī, ‘Ngai rīrathime! Ngai rīrathime!’ ”

⁸ Ngī ndūmīrīri ya Jehova ĩkīnginyīrīra ngīrwo atīrī:

⁹ “Moko ma Zerubabeli nīmo maakīte mūthingi wa hekarū ĩno, na moko make no mo makaamīrīkia. Hīndī iyo nīmūkamenya atī Jehova Mwene-Hinya-Wothe nīwe ūndūmīte kūrī inyuī.

¹⁰ “Nūū ūmenaga mūthenya wa kīambīrīria kīa maūdū manini? Andū nīmagakena moona kabirū karī guoko-inī gwa Zerubabeli. (Maya nīmo maitho mūgwanja ma Jehova, marīa moonaga thī yothe.)”

¹¹ Ningī ngīūria mūraika ūcio atīrī, “Mītamaiyū ĩno ĩrī ĩrī mwena wa ūrīo na wa ūmotho wa mūtī wa kūigīrīra tawa nī mītūū?”

¹² Ningī ngīmūūria atīrī, “Honge ici igīrī cia mītamaiyū irūgamanīte na mīberethi ĩno ya thahabu iraita maguta mahaana ta thahabu nī ndūū?”

¹³ Nake agīcookia atīrī, “Wee-rī, ndūū ici nī ndūū?”

Na nī ngiuga atīrī, “Aca, Mwathi wakwa, ndiūi.”

¹⁴ Nī ūndū ūcio akīnjūūria atīrī, “Aya eerī nīo maitīrīrio maguta nīguo matungatage Mwathani wa thī yothe.”

5

Ibuku rīa Gīkūnjo Rīūmbūkīte Rīera-inī

¹ Ningī ngīcooka ngītiira maitho, na rīrī, hau mbere yakwa ngīona ibuku-rīa-gīkūnjo rīombūkaga rīera-inī.

² Nake akīnjūūria atīrī, “Nī kī ūroona?”

Na nī ngīmūcookeria atīrī, “Ndīrona ibuku-rīa-gīkūnjo rīombūkaga rīera-inī, rīrī na ūraihu wa mīkono mīrongo ĩrī* na warīi wa mīkono ikūmi.”

³ Nake akīnjūūria atīrī, “Gīkī nī kīrumi kīrīa gīgūtambūrūka būrūri wothe; nīgūkorwo kūrīngana na ūrīa mwena ūmwe warīo wandīkītwo, mūici o wothe no nginya agaathaamio, naguo mwena ūcio ūngī warīo ūkandīkwo atīrī, ūrīa wothe wīhītaga na maheeni nīagathaamio.

⁴ Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga atīrī, ‘Nīngatūma kīrumi kīu, nakīo nīgīgatoonya nyūmba ya mūici na nyūmba ya ūrīa wīhītaga na maheeni akīgwetaga rītwa rīakwa. Gīgāikara nyūmba yake na kīmīanange yothe, kīanange mbaū ciayo na mahiga mayo.’ ”

Mūdū-wa-nja arī thūnī wa Gīkabū

⁵ Ningī mūraika ūrīa wanjaragīria akīumīra akīnjūūria atīrī, “Tiira maitho wone nī kīi gīkī kīroimīra.”

⁶ Ngīmūūria atīrī, “Nī kīi gīkī?”

* 5:2 nī ta mita 9 † 5:2 nī ta mita inya na nuthu (4.5)

Nake akĩnjookeria atĩrĩ, “Nĩ gĩkabũ gĩa gũthima.” Agĩcooka akiuga atĩrĩ, “Ūyũ nĩguo waganu wa andũ, ũria ũrĩ bũrũri wothe.”

⁷ Nakĩo gĩkuniko gĩa kĩgera gĩgĩkunũrwo, na rĩrĩ, hau thĩinĩ wa gĩkabũ ngĩona mũndũ-wa-nja waikarĩte thĩ ho.

⁸ Nake akiuga atĩrĩ, “Ūyũ nĩwe Nyawaganu,” nake akĩmũcookia thĩinĩ wa gĩkabũ na agĩgĩkunika na gĩkuniko kũ gĩa kĩgera.

⁹ Ngĩcooka ngĩtiira maito, na rĩrĩ, hau mbere yakwa ngĩona andũ-a-nja eerĩ, mareretio nĩ rũhuho; tondũ maarĩ na mathagu ta ma njũũ, makĩoya gĩkabũ kũ magĩgĩtwara riera-inĩ.

¹⁰ Ngĩũria mũraika ũcio wanjaragĩria atĩrĩ, “Maratwara gĩkabũ kũ kũ?”

¹¹ Nake akĩnjookeria atĩrĩ, “Maragĩtwara bũrũri wa Babuloni magagĩakĩre nyũmba kuo. Yarĩka-rĩ, gĩkabũ kũ makĩge kuo handũ hakĩo.”

6

Ngaari Inya cia Ita

¹ Ningĩ ngĩtiira maito rĩngĩ, na rĩrĩ, ngĩona ngaari inya cia ita igĩũka ciumĩte gatagatĩ ka irĩma igĩrĩ, irĩma icio ciarĩ cia gĩcango!

² Ngaari ya mbere yaguucĩtio nĩ mbarathi ndune, na ya keerĩ ikaguucio nĩ mbarathi njirũ,

³ na ya gatatũ ikaguucio nĩ mbarathi njerũ, nayo ya kana ikaguucio nĩ mbarathi cia maroro; ciothe ciarĩ mbarathi ciarĩ na hinya.

⁴ Ngĩũria mũraika ũcio wanjaragĩria atĩrĩ, “Mwathi wakwa, ici nacio nĩ ndũũ?”

⁵ Nake mũraika ũcio akĩnjookeria atĩrĩ, “Maya nĩ maroho marĩa mana ma igũrũ, maroima harĩa marũgamaga mbere ya Mwathani wa thĩ yothe.

⁶ Ngaari iyo iguucĩtio nĩ mbarathi njirũ yerekeire bũrũri wa gathigathini, nayo iyo iguucĩtio nĩ mbarathi njerũ yerekeire bũrũri wa ithũiro, nayo iyo iguucĩtio nĩ mbarathi irĩ na maroro yerekeire bũrũri wa gũthini.”

⁷ Rĩria mbarathi icio irĩ hinya cioimagarire-rĩ, nĩciageragia mũno ũria ingĩthĩ thĩ yothe. Nake agĩciĩra atĩrĩ, “Thĩĩ mũcange thĩ yothe!” Nĩ ũndũ ũcio igĩthĩ thĩ yothe.

⁸ Ningĩ agĩcooka akĩnjĩta akĩnjĩra atĩrĩ, “Ta rora, icio cierekeire bũrũri wa gathigathini nĩtũmĩte Roho wakwa ũgĩe na ũhurũko kũ bũrũri wa gathigathini.”

Thũmbĩ ya Joshua

⁹ Ndũmĩrĩri ya Jehova nĩyanginyĩre ngĩrwo atĩrĩ,

¹⁰ “Amũkĩra betha na thahabu kuuma kũrĩ andũ arĩa maatahĩtwo, na nĩo Helidai, na Tobija, na Jedaia, arĩa mokĩte kuuma Babuloni. Thĩ o ũmũthĩ mũciĩ kwa Josia mũrũ wa Zefania.

¹¹ Oya betha na thahabu icio ũthondeke thũmbĩ, ũcooke ũmĩgĩrĩre mũtwe wa Joshua mũrũ wa Jehozadaki, mũthĩnjĩri-Ngai ũria mũnene.

¹² Mwĩre atĩ Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga ũũ: ‘Ūyũ nĩwe mũndũ ũria wĩtagwo Rũhonge, nake nĩakaruta hongere arĩ handũ haake na ake hekarũ ya Jehova.

¹³ ũcio nĩwe ũgaaka hekarũ ya Jehova, na nĩakahumbwo riiri, na nĩagaikarĩra gĩtĩ gĩake kĩa ũnene aathane. O na nĩagatungata arĩ mũthĩnjĩri-Ngai aikarĩire gĩtĩ gĩake kĩa ũnene; na maũndũ macio meerĩ nĩmakaganĩrĩra wega.’

¹⁴ Nayo thũmbĩ iyo igwo thĩinĩ wa hekarũ ya Jehova, irĩ kĩrĩrikano kĩa Helidai, na Tobija, na Jedaia, na Heni mũrũ wa Zefania.

¹⁵ Arĩa marĩ kũraya nĩmagooka gũteithia gwaka hekarũ ya Jehova, na inyuĩ nĩmũkamenya atĩ Jehova Mwene-Hinya-Wothe nĩwe ũndũmĩte kũrĩ inyuĩ. ũndũ ũyũ nĩũgekĩka mũngĩgaathĩkĩra Jehova Ngai wanyu mũrĩ na kũyo.”

7

Cariai Kĩhooto na Tha, ti Kwĩhinga Kũria Irio

¹ Na rĩrĩ, mwaka-inĩ wa ĩna wa ũthamaki wa Dario, ndũmĩrĩri ya Jehova nĩyakinyĩre Zekaria, mũthenya wa kana wa mweri wa kenda, na nĩguo mweri wa Kiselevu.

² Andũ a Betheli nĩmatũmĩte Sharezeru na Regemu-Meleku hamwe na andũ ao magathaithe Jehova

³ na kũria athĩnjĩri-Ngai a nyũmba ya Jehova Mwene-Hinya-Wothe na anabii atĩrĩ, “Nĩnjagĩrĩrwo nĩ gũcakaya na kwĩhinga kũria irio mweri wa gatano, ta ũria njĩkĩte mĩaka mĩingĩ?”

⁴ Ningĩ ndũmĩrĩri ya Jehova Mwene-Hinya-Wothe nĩyanginyĩre akĩnjĩra atĩrĩ,

⁵ “Ūria andũ othe a bũrũri o na athĩnjĩri-Ngai atĩrĩ, ‘Rĩrĩa mwehingaga kũrĩa irio mũgĩcakayaga mweri-inĩ wa gatano na wa mũgwanja ihinda rĩa mĩaka mĩrongo mũgwanja-rĩ, ti-itherũ mwehingaga kũrĩa irio nĩ ūndũ wakwa?”

⁶ Na rĩrĩa mwarĩaga na mũkanyua-rĩ, githĩ mũtiarĩaga ndĩa iyo nĩ ūndũ wa inyuĩ ene?”

⁷ Githĩ ici ticio ciugo cia Jehova iria cianĩrũrwo igereire harĩ anabii a tene, rĩrĩa Jerusalemu na matũũra marĩa maarĩthiũrũrũkĩirie maarĩ na ūhurũko na makaagaacĩra, nakuo Negevu na hũgũrũrũ-inĩ cia irĩma cia mwena wa ithũiro nĩ gwatũuragwo nĩ andũ?”

⁸ Ndũmĩrĩri ya Jehova nĩyakinyĩre Zekaria o rĩngĩ akĩrwo atĩrĩ:

⁹ “Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga ũũ: ‘Tuagai ciira na kihooto; iguanagĩrai tha na mũcaayanagĩre mũndũ na ũria ũngĩ.

¹⁰ Mũtikanahinyĩrĩre mũtumia wa ndigwa kana mwana wa ngoriai, kana mũndũ wa kũngĩ, kana mũthĩni. Mũtikaneciiranĩre ũũru ngoro-inĩ cianyu.’

¹¹ “No nĩmaregire kũigua; makĩng’athia, na makĩhũgũka na magĩthinga matũ mao.

¹² Nao makĩũmia ngoro ciao o ta ihiga rĩa nyaigĩ, na matĩngĩathikĩrĩrie watho kana ndũmĩrĩri rĩa Jehova Mwene-Hinya-Wothe aamatũũire na Roho wake, aaritie na tũna twa anabii a tene. Nĩ ūndũ ũcio, Jehova Mwene-Hinya-Wothe akĩrakara mũno.

¹³ “Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga atĩrĩ, ‘Rĩrĩa ndeetanire, matiathikĩrĩrie; nĩ ūndũ ũcio rĩrĩa nao maanjĩtĩre, ndiamathikĩrĩrie.

¹⁴ Nĩdamaharaganĩre na kihuhũkanio kĩnene ndũrĩrĩ-inĩ ciothe, magĩtũũra kuo marĩ ageni. Bũrũri wao watĩgirwo ũkirĩte ihooru, na nĩ ūndũ ũcio gũkĩaga mũndũ ũngĩtũũkania kana acooke kuo. Ūguo nĩguo maatumĩre bũrũri ũcio mwega ũkire ihooru.’”

8

Jehova Kwĩranĩra Kũrathima Jerusalemu

¹ O rĩngĩ ndũmĩrĩri ya Jehova Mwene-Hinya-Wothe nĩyanginyĩre, ngĩrwo atĩrĩ:

² Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga ũũ: “Nĩnjiguaga ũuru mũno nĩ ūndũ wa Zayuni; nĩndĩracinwo nĩ ũuru nĩ ūndũ wake.”

³ Jehova ekuuga ũũ: “Nĩngacooka Zayuni, ndũũre Jerusalemu. Hĩndĩ iyo itũũra rĩa Jerusalemu rĩgeetagwo Itũũra Inene rĩa Ūhoro-wa-Ma, nakĩo kĩrĩma kĩa Jehova Mwene-Hinya-Wothe gĩgeetagwo Kĩrĩma Gĩtheru.”

⁴ Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga ũũ: “Athuuri na atumia arĩa akũrũ mũno nĩmagaikara njĩra-inĩ cia Jerusalemu rĩngĩ, o mũndũ anyiitĩte mũtirima wake na guoko nĩ ūndũ wa gũkũra mũno.

⁵ Njĩra cia itũũra rĩu inene ikaiyũra tũhĩ na tũirĩtu tũgĩthaaka.”

⁶ Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga ũũ: “Hĩndĩ iyo ūndũ ũcio no woneke ũrĩ wa magegania nĩ matigari ma andũ acio, no Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekũũria atĩrĩ, harĩ nĩ-rĩ, ūndũ ũcio no woneke ũrĩ wa magegania?”

⁷ Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga ũũ: “Nĩngahonokia andũ akwa kuuma mabũrũri ma mwena wa irathĩro na wa ithũiro.

⁸ Nĩngamacooka matũũre Jerusalemu; nao magaatũika andũ akwa na nĩ ndũke Ngai wao wa kwĩhokeka na mũthingu.”

⁹ Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga ũũ: “Inyuĩ arĩa mũraigua ciugo ici ciaririo nĩ anabii arĩa maarĩ kuo rĩrĩa mũthingi wa nyũmba ya Jehova Mwene-Hinya-Wothe wahaandĩrwo-rĩ, gĩai na hinya nĩgeetha hekarũ yakwo.

¹⁰ Mbere wa hĩndĩ iyo gũtiarĩ irĩhi rĩa mũndũ kana rĩa nyamũ. Gũtirĩ mũndũ ũngĩarutire wĩra wake na thayũ nĩ ūndũ wa thũ ciake, tondũ nĩndatũmĩte o mũndũ o mũndũ okĩrĩre ũria ũngĩ.

¹¹ No rĩrĩ, rĩu ndigũcocoa kũherithia matigari ma andũ aya ta ũrĩa ndeekaga tene.” Ūguo nĩguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga.

¹² “Mbeũ nĩgakũra wega, nagu mũthabibũ nĩũgaciara matunda maguo, na tĩri nĩũkaruta magetha maguo, narĩo igũrũ nĩrĩgatatia ime. Ngaheana maũndũ maya mothe matũũke igai rĩa matigari ma andũ aya.

¹³ O ta ũria mũkoretwo mũkĩonwo ta mũrĩ arume mũrĩ gatagatĩ-inĩ ka ndũrĩrĩ, wee Juda na Isiraeli-rĩ, noguo ngaamũhonokia, na nĩmũgatuika kĩrathimo. Mũtĩgetĩgĩre, no gĩai na hinya.”

¹⁴ Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga ũũ: “O ta ũria ndaatũite atĩ nĩngũmũrehere mwanangĩko, na ndiigana kũigua tha rĩrĩa maithe manyu mandakarĩre-rĩ,” Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga atĩrĩ,

¹⁵ “nĩ ùndũ úcio rĩu nĩnduĩte nĩngwĩka Jerusalemu na Juda maũndũ mega rĩngĩ. Nĩ ùndũ úcio tigai gwĩtigĩra.

¹⁶ Maya nĩmo maũndũ marĩa mũgwĩka: aranaġĩriai ũhoro wa ma mũndũ na ũrĩa ũngĩ, na mũtuage ciira wa ma na wa kĩhooto maciĩrĩro-inĩ manyu;

¹⁷ mũtikanaciĩrĩre gwĩka mũndũ wa itũũra rĩanyu ũũru, na mũtikanende kwĩhĩta na maheeni. Nĩ nĩthũire maũndũ macio mothe,” ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

¹⁸ Ndũmĩrĩri ya Jehova Mwene-Hinya-Wothe nĩyanginyĩrĩre rĩngĩ, ngũrwo atĩrĩ:

¹⁹ Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga ũũ: “Mahinda ma kwĩhinga kũrĩa irio mweri wa kana, na wa gatano, na wa mũgwanja na wa ikũmi-rĩ, magaatuĩka mahinda ma ġũcanjamũka na kũrũhĩa, na ma maruga ma ġikeno harĩ Juda. Nĩ ùndũ úcio endagai ũhoro wa ma na wa thayũ.”

²⁰ Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga ũũ: “Andũ aingĩ na atũũri a matũũra maingĩ manene nĩ magooka,

²¹ nao atũũri a itũũra rĩmwe inene magaathĩ itũũra rĩngĩ inene moige atĩrĩ, ‘Rekei tũthĩ o rĩu tũgathaithe Jehova na tũkarongoorie Jehova Mwene-Hinya-Wothe. Nĩ mwene nĩngũthĩ.’

²² Irĩndĩ na ndũrĩrĩ irĩ hinya nĩ igooka Jerusalemu kũrongooria Jehova Mwene-Hinya-Wothe na kũmũthaita.”

²³ Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga ũũ: “Matukũ-inĩ macio andũ ikũmi kuuma thiomĩ-inĩ ciothe na ndũrĩrĩ-inĩ ciothe nĩmakanyiita Mũyahudi ũmwe, marũmie ġĩcũrĩ ġĩa kanjũ yake na mamwĩre atĩrĩ, ‘Reke tũthĩ nawe, tondu nĩtũiguĩte atĩ Ngai arĩ hamwe na inyuũ.’”

9

Gũtuĩrwo gwa Thũ cia Isiraeli

Ūrathi

¹ Ndũmĩrĩri ya Jehova nĩyũkĩrĩre bũrũri wa Hadaraka, na ġakinyĩrĩra Dameski:

nĩġũkorwo maithe ma andũ, na ma mĩhĩrĩga yothe ya Isiraeli macũthĩrĩrie Jehova,

² na ġakinyĩrĩra Hamathu o nakuo, itũũra rĩrĩa rĩhakanĩte nakuo,

o na ġakinyĩrĩra Turo na Sidoni, o na ġũtuĩka andũ akuo maarĩ oogĩ mũno.

³ Andũ a Turo nĩmeyakĩire kĩġitĩro kĩrĩmu, na makeĩrĩa hĩba cia betha nyingĩ ta rũkũngũ, na thahabu nyingĩ ta mahuti ma nĩra-inĩ.

⁴ No rĩrĩ, Mwathani nĩakarĩtunya ũtonga warĩo, na aanange ũhoti warĩo wa irĩa-inĩ, narĩo itũũra rĩu nĩrĩgacinwo na mwaki.

⁵ Ashikeloni nĩrĩkeyonera ũhoro úcio na rĩtigĩre, Gaza nĩrĩkehũũrithania nĩ ruo rũnene, o na Ekironi o narĩo, nĩġũkorwo mwĩhoko warĩo nũkahooha.

Gaza nĩrĩkoorwo nĩ mũthamaki warĩo,

narĩo Ashikeloni nĩrĩgathaamwo.

⁶ Andũ a bũrũri ũngĩ nĩmagatũũra Ashidodi, na nĩ nĩnganiina mwĩtĩo wa Aflisti.

⁷ Nĩngaruta thakame tũnua-inĩ twao, na irio irĩa ngaanianie ndĩcirute gatagatĩ ka magego mao.

Andũ arĩa magaatiġara magaatuĩka a Ngai witũ, na matũĩke atongoria a Juda, nao andũ a Ekironi makahaana ta andũ a Jebusi.

⁸ Na rĩrĩ, nĩngagitĩra nyũmba yakwa kuuma kũrĩ mbũtũ irĩa imarehagĩra mbaara.

Gũtirĩ hĩndĩ ġngĩ mũhinyanĩrĩria agaacooka ġũtooria andũ akwa, nĩġũkorwo rĩu nĩndĩoneire ũrĩa maanahinyĩrĩrio.

Gũũka kwa Mũthamaki wa Zayuni

⁹ Kena mũno, wee Mwarĩ wa Zayuni!

Anĩrĩra, wee Mwarĩ wa Jerusalemu!

Atĩrĩrĩ, mũthamaki waku nĩarooka kũrĩ we, nĩ mũthingu na arĩ na ũhonokio, nĩ mũhooreri na akuuĩtwo nĩ ndĩgiri, agaakarĩra njaũ ya ndĩgiri.

- ¹⁰ Nĩngeheria ngaari cia ita kuuma Efiraimu,
na njeherie mbarathi cia mbaara kuuma Jerusalemu,
naguo ũta wa mbaara-rĩ, nĩũkoinangwo.
Nake aanĩrĩre thayũ ndũrĩrĩ-inĩ.
Wathani wake-rĩ, ũgaatambũrũka kuuma iria rĩmwe nginya rĩrĩa rĩngĩ,
na kuuma Rũũĩ rwa Farati o nginya ituri cia thĩ.
- ¹¹ No ha ũhoru waku-rĩ, nĩ ũndũ wa thakame ya kĩrĩkanĩro kĩrĩa ndarĩkanĩire nawe,
nĩngoohorithia andũ aku arĩa mohetwo, moime irima rĩu rĩtarĩ maaĩ.
- ¹² Cookai kũhitho-inĩ kĩanyu kĩrĩa kĩrũmu, inyũ muohetwo mũrĩ na mwĩhoko;
o na rĩu nguuga atĩrĩ, nĩngamũcookeria indo cianyu maita meerĩ.
- ¹³ Ngaagonya Juda o taari ũta wakwa,
nake Efiraimu atuĩke ta mĩguĩ ya ũta ũcio, ndĩmaiyrĩre kuo.
Nĩngarahũra ariũ aku, wee Zayuni,
mokĩrĩre ariũ aku wee Mũyunani,
na ngũtue ta rũhiũ rwa njora rwa njamba ĩrĩ hinya.

Jehova Nĩakoimĩra

- ¹⁴ Hĩndĩ ĩyo Jehova nĩakoonwo arĩ igũrũ rĩao;
mũguĩ wake ũkaarathũka ta rũheni.
Mwathani Jehova nĩakahuha karumbeta;
agaathĩ arĩ ihuhũkanio-inĩ cia mwena wa gũthini,
¹⁵ nake Jehova Mwene-Hinya-Wothe nĩakamagitĩra.
Nao makaamaniina biũ,
na matooranie na kũmahũura na mahiga ma kĩgũtha.
Makaanyua na manegene ta marĩitwo nĩ ndibei;
makaiyrĩrĩrio ta mbakũri
ĩrĩa ĩhũthagĩrwo kũminjaminjĩria koine cia kĩgongona.
- ¹⁶ Jehova Ngai wao nĩakamahonokia mũthenya ũcio,
marĩ andũ a rũuru rwake.
Nĩmagakengaga bũrũri-inĩ wake,
ta mahiga ma goro marĩ thũmbĩ-inĩ ya mũthamaki.
- ¹⁷ Kaĩ nĩmagakorwo marĩ a kwendeka, na mathakarĩte-ĩ!
Irio cia mĩgũnda nĩgatũma aanake magaacĩre,
nayo ndibei ya mũhahano ĩtũme airĩtu o nao magaacĩre.

10

Jehova Nĩakamenyerera Juda

- ¹ Hooyai Jehova oirie mbura hĩndĩ ya kĩmera kĩa mbere;
Jehova nĩwe ũtũmaga kũgĩe matu ma mbura ya kĩhuhũkanio.
Nĩoiragĩria andũ mbura,
na akahe mũndũ o wotho irio cia mũgũnda.
- ² Mĩhianano ya kũhooywo yaragia maheeni,
ago moonaga cioneki itarĩ cia ma,
maaragia ũhoru wa irooto itarĩ cia ma;
kũhoorerania kwao no gwa tũhũ.
Nĩ ũndũ ũcio andũ maturuuraga ta ng'ondũ,
makahinyĩrĩrĩka nĩ ũndũ wa kwaga mũrĩithi.
- ³ “Marakara makwa nĩmakanĩte nĩ ũndũ wa arĩithi,
na nĩ nĩngaherithia atongoria acio;
nĩgũkorwo Jehova Mwene-Hinya-Wothe nĩakamenyerera
rũuru rwake, nĩruo andũ a nyũmba ya Juda,
na atũme matuĩke ta mbarathi igwĩtĩla ĩrĩ mbaara-inĩ.
- ⁴ Thĩnĩ wa Juda nĩgũkoima ũrĩa ũgaatuĩka ihiga rĩa koine,
na kuuma kũrĩ we kuume hĩgĩ cia kwamba hema,
nĩngĩ kuume ũta wa mbaara,
o na kuume mũndũ o wotho wa gwathana.
- ⁵ Marĩ hamwe magaaatuĩka ta njamba cia ita ĩrĩ hinya,
marangĩrĩrie thũ ciao ndoro-inĩ ya njĩra hĩndĩ ya mbaara.
Tondũ Jehova agaakorwo hamwe nao,
makaarũa na mang'aũranie ahaici a mbarathi.

- 6 “Nĩngekĩra nyũmba ya Juda hinya,
na honokie nyũmba ya Jusufu.
Nĩngamacookia kwao,
tondũ nĩndĩmaiguĩrĩre tha.
Nao magaikara ta itarĩ ndaamarega,
nĩgũkorwo nĩ nĩ nĩ Jehova Ngai wao,
na nĩngamacookeria mahooya mao.
- 7 Andũ a Efiraimu magaatũka ta njamba cia ita,
nacio ngoro ciao icanjamũke ta andũ manyũite ndibei.
Ciana ciao nĩikoona ũndũ ũcio ikene;
nacio ngoro ciao nĩgakenera Jehova.
- 8 Nĩngameta ndĩmacookanĩrĩrie.
Ti-itherũ nĩngamakũũra;
nao nĩmakaingĩha o ta ũrĩa maarĩ mbere.
- 9 O na ingĩkamaharaganĩria ndũrĩrĩ-inĩ,
marĩ o kũu mabũrũri ma kũraya no makaandirikana.
O, hamwe na ciana ciao nĩmakahonoka
na macooke kwao.
- 10 Nĩngamacookia kuuma Misiri,
na ndĩmacookanĩrĩrie kuuma Ashuri.
Nĩngamarehe bũrũri wa Gileadi na wa Lebanoni,
o nginya mage ũikaro ũngĩmaigana.
- 11 Magaatũkanĩria iria rĩa thĩna;
makũmbĩ ma iria nĩmakahoorerio,
nakuo kũrĩa Rũũ rwa Nili rũrikĩte nĩgũkahũa.
Mwĩtũo wa Ashuri nũkaharũrũkio,
nayo thĩmbũ ya ũthamaki wa Misiri nĩkeherio.
- 12 Nĩngamekĩra hinya ndĩmomĩrĩrie thĩnĩ wa Jehova,
na thĩnĩ wa rĩitwa rĩake nĩmagetwara,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

11

- 1 Wee, Lebanoni-rĩ, hingũra mĩrango yaku,
nĩgeetha mwaki ũcine mĩtarakwa yaku, ũmĩniine!
2 Rĩra, wee mũthithinda, nĩgũkorwo mũtarakwa nĩgũgwĩte;
mĩtĩ rĩa mĩrũngarũ nĩmĩanange!
Rĩrai inyuũ mĩgandi ya Bashani;
nĩgũkorwo mĩtĩ ya mũtitũ ũrĩa mũtumanu nĩtemetwo.
- 3 Ta thĩkĩrĩriai ũrĩa arĩithi maraarĩra, makĩgĩrkaga:
ũrĩithio wao ũrĩa mũnoru nĩwanangĩtuo!
Ta thĩkĩrĩriai mũraramo wa mĩrũũthi;
gĩthaka kĩrĩa kĩruru kĩa Jorodani nĩkĩanange!

Arĩithi Eerĩ

- 4 Jehova Ngai wakwa ekuuga ũũ: “Rĩithia rũũru rũrĩa rũtuĩrĩrwo gũthĩnjwo.
5 Arĩa macĩgũra nĩo macithĩnjaga na matione wa kũmaherithia. Arĩa maciendagia moigaga atĩrĩ, ‘Jehova arogoocwo, nĩ ndĩ mũtongu!’ Arĩithi ene cio maticĩguagĩra tha.
6 Nĩgũkorwo ndikagũira andũ a bũrũri ũcio tha rĩngĩ,” ũguo nĩguo Jehova ekuuga.
“Nĩnganeana mũndũ o kũrĩ mũndũ wa itũũra rĩake na kũrĩ mũthamaki wake.
Nĩmakahinyĩrĩria bũrũri ũcio, na ndikamahonokia kuuma moko-inĩ mao.”
- 7 Nĩ ũndũ ũcio ngĩrĩithia rũũru rũu rwatuĩrĩrwo gũthĩnjwo, na makĩria iria ciahinyĩrĩrio cia rũũru rũu. Ngĩcooka ngĩoya thanju igĩrĩ, rũmwe ngĩrwĩta Ũtugi na rũrĩa rũngĩ ngĩrwĩta Ũiguano, na nĩ ngĩrĩithia rũũru rũu.
8 Ihinda rĩa mweri ũmwe nĩndeheririe arĩithi acio atatũ.
Naruo rũũru rũgĩthũũra mũno, na nĩ ngĩnogio nĩo,
9 ngiuga atĩrĩ, “Ndigũcooka gũtuika mũrĩithi wanyu. Iria cia gũkua nĩkue, na iria cia gũthira nĩithire. Iria igũtigara-rĩ, nĩrĩane cio nyene.”
- 10 Ningĩ ngĩoya rũthanju rwakwa rũrĩa rwetagwo Ũtugi, ngĩruunania icunjĩ igĩrĩ, ngĩtharia kĩrĩkanĩro kĩria ndarĩkanĩire na ndũrĩrĩ ciothe.
11 Gĩatharĩrio o ro mũthenya ũcio, na nĩ ũndũ ũcio arĩa maahinyĩrĩrio a rũũru rũu, arĩa maanjũũthĩrĩrie, makĩmenya atĩ iyo yarĩ ndũmĩrĩri ya Jehova.

¹² Ngĩcooka ngĩmeera atĩrĩ, “Mũngĩona nĩ kwagĩrĩire, Heei mũcaara wakwa, na aakorwo ti ũguo-rĩ, ikarai nago.” Nĩ ũndũ ũcio makĩndĩha mũcaara wa icunjĩ mĩrongo itatũ cia betha.

¹³ Hĩndĩ iyo Jehova akĩnjĩra atĩrĩ, “Ikĩria mũmbi wa nyũngũ mbeeca icio”: ĩ thogora ũcio mwega moonire nũnjiganĩte! Nĩ ũndũ ũcio ngĩoya icunjĩ icio mĩrongo itatũ cia betha, ngĩciikĩria mũmbi kũu nyũmba-inĩ ya Jehova.

¹⁴ Nĩngĩ ngĩuania rũthanju rwakwa rwa keerĩ rũria rwetagwo Ũiguano, ngĩthũkia ũrũmwe gatagatĩ ka Juda na Isiraeli.

¹⁵ Nĩngĩ Jehova akĩnjĩra atĩrĩ, “Oya o rĩngĩ indo cia mũrũithi mũkĩgu.

¹⁶ Nĩgũkorwo nĩngwarahũra mũrũithi bũrũri-inĩ ũyũ, ũria ũtakarũmbũiya ng’ondũ iria ciũrĩte, kana acarie tũgondũ, kana ohe iria ndiihie, o na kana arĩthie iria ng’ima, we no kũria arĩrĩaga nyama cia ng’ondũ iria noru, agĩcikũũraga mahũngũ.

¹⁷ “Kai mũrũithi ũcio wa tũhũ,

ũria ũtiganagĩria rũuru, arĩ na haaro-ĩ!

Guoko gwake na riitho rĩake rĩa ũrĩo irotemwo na rũhiũ rwa njora!

Guoko gwake nĩgũkonja biũ,

na riitho rĩake rĩa ũrĩo rĩtuĩke itumumu biũ.”

12

Thũ cia Jerusalemu Kũniinwo

Ūrathi

¹ ĩno nĩyo ndũmĩrĩri ya Jehova ĩkonĩ Isiraeli. Jehova, ũria watambũrũkirie igũrũ, na akĩhaanda gĩtina gĩa thĩ ĩno, o na akĩũmba roho thĩni wa mũndũ, ekuuga ũũ:

² “Nĩngĩtua Jerusalemu ta gĩkombe kia ndibei gĩa gũtũma arĩa othe magũthiũrũrũkĩrie matũgũge. Juda o ũndũ ũmwe na Jerusalemu nĩgũkarigĩicĩrio nĩ thũ.

³ Mũthenya ũcio, rĩria ndũrĩrĩ ciothe cia thĩ igaacookanĩrĩra irĩũkĩrĩre, nĩngatua Jerusalemu ihiga rĩtangĩenyenyeka kũri ndũrĩrĩ ciothe. Arĩa othe makaageria kũrienyenyia nĩmakeguraria mũno.

⁴ Mũthenya ũcio-rĩ, nĩngamakia mbarathi o yothe ĩhahũke, nake mũmĩhaici ndũme agũrũke,” ũguo nĩguo Jehova ekuuga. “Nĩngarangĩra nyũmba ya Juda, no mbarathi ciothe cia ndũrĩrĩ ndicitue ndumumu.

⁵ Hĩndĩ iyo atongoria a Juda makeĩra na ngoro atĩrĩ, ‘Andũ a Jerusalemu nĩmagĩte na hinya nĩ ũndũ wa Jehova Mwene-Hinya-Wothe, o we Ngai wao.’

⁶ “Mũthenya ũcio nĩngatũma atongoria a Juda mahaane ta nyũngũ ĩyũrĩte mwaki ĩrĩ riiko, na ndũme mahaane ta gĩcinga gĩgwakana kĩrĩ thĩni wa ĩfia cia ngano. Makaaniina andũ arĩa othe marĩthiũrũrũkĩrie mwena wa ũrĩo na mwena wa ũmotho, no rĩrĩ, andũ a Jerusalemu matigaakorwo na ũgwati o na hanini marĩ kũu Jerusalemu.

⁷ “Jehova akaamba kũhonokia andũ arĩa matũũraga Juda, nĩgeetha gĩtĩio kia nyũmba ya Daudi na kia aikari a Jerusalemu gĩtikananenehe gũkĩra kia andũ a Juda.

⁸ Mũthenya ũcio Jehova nĩakagitĩra andũ arĩa matũũraga Jerusalemu, nĩgeetha arĩa magĩte hinya mũno gatagatĩ-inĩ kao makahaana ta Daudi, nayo nyũmba ya Daudi ĩkahaana o ta Ngai, ĩhaane ta mũraika wa Jehova amatongoretie.

⁹ Mũthenya ũcio nĩngoimagara nganiine ndũrĩrĩ ciothe iria igookĩrĩra itũura rĩa Jerusalemu.

Kũrĩra ũria Maathecire

¹⁰ “Na nĩngaitĩrĩra nyũmba ya Daudi na arĩa othe matũũraga itũura rĩa Jerusalemu roho wa gũtugana na wagũthaithana. Nao nĩmakerorera ũria maathecire, na nĩmakamũrĩra marĩ na ruo o ta ũria mũndũ arĩragĩra mwana wa mũmwe, na magĩte na kĩa kĩnene o ta ũria mũndũ ethikagĩra akuĩrĩro nĩ mwana wake wa irigĩthathi.

¹¹ Mũthenya ũcio nĩgũgakorwo kĩrĩro kĩnene kũu Jerusalemu, o ta kĩrĩro kĩria kĩarĩ Hadadi-Rimoni* o kũu werũ-inĩ wa Megido.

¹² Bũrũri ũcio nĩũkagĩa na kĩrĩro, o mbarĩ o mbarĩ ĩrĩre ĩrĩ iiki, na atumia ao marĩ oiki: mbarĩ ya nyũmba ya Daudi ĩrĩre ĩrĩ iiki na atumia ao marĩ oiki, mbarĩ ya nyũmba ya Nathani ĩrĩre ĩrĩ iiki, na atumia ao marĩ oiki,

¹³ na mbarĩ ya nyũmba ya Lawi ĩrĩre ĩrĩ iiki, na atumia ao marĩ oiki, mbarĩ ya Shimeĩ ĩrĩre ĩrĩ iiki, na atumia ao marĩ oiki,

* 12:11 Hadadi-Rimoni nĩkuo andũ maacakaĩre gĩkuũ kia Josia (2Maũ 35:22, 24, 25).

¹⁴ na mbari icio ingi ciothe itigaire o mbari o mbari irire iri iiki, na atumia ao maru oiki.

13

Gutherio kwa Mehia

¹ "Muthenya ucio githima nīgigathikurio ni undu wa nyumba ya Daudi o na ni undu wa andu ari matuura Jerusalemu, githima gia kumatheria mehia o na thaahu."

² Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga atiri, "Muthenya ucio ninganiina maritwa ma mihiano ya kuhuoywo mathire bururi-ini, na matigacooka kuririkanwo ringi. Ningeheria anabii hamwe na roho ucio wa thaahu, mathire bururi-ini.

³ Na riri, kungigaakorwo na mundu urathi na mbere na kuratha mohoro-ri, ithe na nyina, ari mamuciarite, ni makaamwira atiri, 'No nginya ukue, ni undu niwaritie maheeni ukigwetaga ritwa ria Jehova.' Riria akaaratha mohoro-ri, aciari ake mwene nimakamutheeca na ruhiu.

⁴ "Muthenya ucio munabii o wotho nagaconoka ni undu wa kioneki kia urathi wake. Ndukehumba nguo ya maguoya ya munabii nguo aheenie andu.

⁵ Akoigaga atiri, 'Nii ndiri munabii, ndi murimi, nduurogio ni mugunda kuuma unini-ini wakwa.'

⁶ Nake mundu angikamuria atiri, 'Iroda ici iri mwiri waku ni cia ki?' we agaacookia atiri, 'Iroda ici ndagiri nyumba-ini ya arata akwa.'

Murithi Kiringwo, na Ng'ondu Kuhurunjuka

⁷ "Arahuka, wee ruhiu rwa njora, ukirire murithi wakwa, ukirira mundu ucio wa hakuhi na ni!"

uguo nguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga.

"Ringa murithi, nacio ng'ondu nikuhurunjuka, naku guoko gwakwa ndikwerekerie kuri tugondu, nditukirire."

⁸ Jehova ekuuga atiri, "Bururi-ini guothe, andu icunji igiri thini wa ithatu nimakooragwo, mathire; no riri, gicunji kimwe gia ithatu nigigatigara kuo.

⁹ Gicunji kiu gia ithatu kia andu ningakihitukiria mwaki-ini; ngaamatheria ta betha, na ndimagerie ta uria thahabu igeragio.

Nimagakaira ritwa riakwa,

na ni nngametika;

Ningoiga atiri, 'Aya ni andu akwa,'

nao moige atiri, 'Jehova niwe Ngai witu.' "

14

Jehova Nieguka Athamake

¹ Atiri, muthenya wa Jehova niurooka, riria indo cianyu igaatahwo na igayanirwo gatagati-ini kanyu.

² Ningongania nduriri ciothe ciukirire itura ria Jerusalemu, ihurane nari; itura riu inene nirikanyitwo ni thu, na indo cia nyumba ciungururio nao andu-a-nja manyitwo na hinya. Andu nuthu ya itura nimagathaamio, no andu acio angu matikeherio itura-ini riu.

³ Hindi iyo Jehova niakoimagara, okirire nduriri icio arue nacio, o ta uria aruaga muthenya wa mbaara.

⁴ Muthenya ucio-ri, Jehova niakarugama Kirima-ini kia Mitamaiyu, mwena wa irathiro wa Jerusalemu. Naki Kirima kiu kia Mitamaiyu nigigatukana maita meeri kuuma mwena wa irathiro nginya mwena wa ithuro; naho hage mukuru munene, nuthu imwe ya kirima ithi mwena wa gathigathini, nayo nuthu iyo ingi ithi mwena wa guthini.

⁵ Mukoorira mukuru-ini ucio wa kirima giakwa tondu ugaakinya o Azeli. Mukooro o ta uria mworire githingithia matuku-ini ma Uzia, muthamaki wa Juda. Nake Jehova Ngai wakwa niagooka, ari hamwe na andu ari atheru othe.

⁶ Muthenya ucio gutigakorwo na utheri kana heho o na kana mbaa.

⁷ Ucio ugaakorwo iri muthenya wa mwanya, utari muthenya kana utuku, muthenya uho ni Jehova. Hwai-ini wakinya, nigukagia na utheri.

⁸ Muthenya ucio maai ma muoyo nimagatherera moimite Jerusalemu; nuthu yamo yerekere iria-ini ria mwena wa irathiro, nayo nuthu iyo ingi yerekere iria-ini ria mwena wa ithuro. Maai macio magathereraga hindi ya urugaru na hindi ya heho.

⁹ Jehova nīwe ūgaatuika mūthamaki wa thī yothe. Mūthenya ūcio gūgaakorwo Jehova arī o we wiki, narīo rīitwa rīake rīkorwo no rīo riiki.

¹⁰ Būrūri wothe kuuma Geba nginya Rimoni, mwena wa gūthini wa Jerusalemu, ūkaahaana ta Araba. No rūrī, itūūra rīa Jerusalemu nīrīgatūūgīrio na rītūūre o hau rūrī, kuuma Kīhingo-inī kīa Benjamini nginya harīa Kīhingo kīa Mbere kīrī, o nginya Kīhingo-inī gīa Koine, na kuuma mūthiringo ūrīa mūraaya na igūrū wa Hananeli gūthī nginya ihihīro-inī cia ndibei cia mūthamaki.

¹¹ Itūūra rīu rīgaatuika rīa gūtūrwo; rītikaanangwo hīndī īngī. Itūūra rīa Jerusalemu rīgaatūūra rītārī na ūgwati.

¹² Na rūrī, ūyū nīguo mūthiro ūrīa Jehova akaahūūra ndūrīrī ciothe naguo, iria cianarūa na Jerusalemu: Mīrī yao ikaabuthaga o marūgamīte na magūrū mao, maitho mao namo mabuthīre marima-inī mamo, nacio nīmī ciao ikaabutha irī tūnua-inī twao.

¹³ Mūthenya ūcio-rī, Jehova nīakahūūra andū na kīmako kīnene. O mūdū nīakaguthūkīra guoko kwa mūdū ūrīa ūngī akūnyiite, nao matharīkanīre marūe.

¹⁴ Andū a Juda o nao nīmakarūūra kūu Jerusalemu. Ūtonga wa ndūrīrī iria irigīciūrie kūu nīūkonganio, naguo nī ūtonga mūingī wa thahabu, na wa betha na wa nguo.

¹⁵ Mūthiro o ta ūcio nīūkaniina mbarathi na nyūmbū, na ngamūra na ndigiri, na nyamū ciothe iria igaakorwo kambī-inī icio.

¹⁶ Ningī-rī, matigari ma ndūrīrī icio ciothe iria cianatharīkīra Jerusalemu makaambataga mwaka o mwaka kūhooya Mūthamaki, o we Jehova Mwene-Hinya-Wothe, na gūkūngūūra Gīathī gīa Ithūnū.

¹⁷ Kūngīkaagīa andū gūkū thī matakaambata Jerusalemu kūhooya Mūthamaki, o we Jehova Mwene-Hinya-Wothe-rī, kwao gūtikoira mbura.

¹⁸ Andū a Misiri mangīkaaga gūthī kūnyiitanīra na arīa angī-rī, kwao gūtikoira mbura. Jehova nīakamarehera mūthiro ūrīa ahūūruga ndūrīrī naguo iria itaambataga gūkūngūūra Gīathī kūu gīa Ithūnū.

¹⁹ Rūrī nīrīo rīgaakorwo rūrī iherithia rīa būrūri wa Misiri, o na rīa ndūrīrī ciothe iria itaambataga igathī gūkūngūūra Gīathī kūu gīa Ithūnū.

²⁰ Mūthenya ūcio-rī, mbugi cia mbarathi ikaandīkwo, ICI CIAMŪRĪRWO JEHOVA, nacio nyūngū cia kūruga iria irī nyūmba ya Jehova thīnī igaatuika ta mbakūri iria nyamūre irī mbere ya kīgongona.

²¹ Nyūngū o yothe irī kūu Jerusalemu na Juda ikaamūrīrwo Jehova Mwene-Hinya-Wothe, nao arīa othe magookaga kūruta igongona-rī, makooyaga nyūngū imwe cia cio makaruga nacio. Na mūthenya ūcio-rī, gūtigacooka kūgīa na mwonjorithia thīnī wa nyūmba ya Jehova Mwene-Hinya-Wothe.

MALAKI

¹ Īno nīyo ndūmīriri nditū ĩrīa Jehova aarīrie andū a Isiraeli na kanua ka mūnabii Malaki.*

Jakubu Kwendwo, nake Esaū Kūregwo

² Jehova ekuuga atīrī, “Nīi nīndīmwendete.

“No inyuī mūūragia atīrī, Ūtwendete atīa?”

Nake Jehova akamūūria atīrī, “Githī Esaū ndaarī mūrū wa nyina na Jakubu? No nīi ndendire Jakubu,

³ ngīrega Esaū, būrūri wake wa irīma ngīwananga ūgītūika tūhū, narīo igai rīake ngīrītua werū wa gūikaragwo nī mbwe.”

⁴ Andū a Edomu no moige atīrī, “O na gūtūika tūrī ahehenje-rī, no tūgaaka kūrīa kwanangīku rīngī.”

No Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga atīrī, “No maake rīngī, no nīngakūmomora. Mageetagwo Būrūri Mwangano, andū matūūraga marakarīrwo nī Jehova hīndī ciothe.

⁵ Nīmūkeyonera ūhorō ūcio, muuge atīrī, ‘Jehova nīwe mūnene, o na akaneneha na kūu mbere ya mīhaka ya Isiraeli!’ ”

Magongona marī na Ūūgū

⁶ Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekūūria atīrī, “Mwanake atīaga ithe, nayo ndungata ĩgatīia mūmīathi. Angīkorwo ndī mūciari-rī, gītīo kūrīa kīnjagīrīre gīkūrī ha? Angīkorwo ndī mwathani-rī, gwītīgīrwo kūrīa kīnjagīrīre gūkūrī ha? Inyuī, athīnjīri-Ngai, nīnyuī mūmenagīrīria rītwa rīakwa.

“No mūūragia atīrī, ‘Tūmenagīrīria rītwa rīaku atīa?’

⁷ “Mūigagīrīria irio irī na thaahu kīgongona-inī gīakwa.

“No mūūragia atīrī, ‘Tūgūthaahītie atīa?’

“Nī kuuga muugaga atī metha ya Jehova nī ya kūmeneka.

⁸ Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekūūria atīrī, ‘Rīrīa mūkūrehe nyamū ndumumu cia ĩgongona-rī, gwīka ūguo ti ūūru? Rīrīa mūkūruta ĩgongona rīa nyamū nyonju kana ndwaru-rī, gwīka ūguo ti ūūru? Ta geriai gūcirutīra mwathi wanyu! No akenio nīnyuī? No amwītīkīre?’

⁹ “Na rīrī, ta thaithai Ngai nīguo atūtuge. Rīrīa mūkūrehe maruta ta macio-rī, no amwītīkīre?” Ūguo nīguo Jehova Mwene Hinya-Wothe ekūūria.

¹⁰ Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga atīrī: “Naarī korwo ūmwe wanyu aahinga mīrango ya hekarū nīguo mūtīkanaakīe mīaki ya tūhū kīgongona-inī gīakwa! Ndikenetio nī inyuī na ndīngītīkīra iruta o na rīrīkū kuuma kūrī inyuī.

¹¹ Rītwa rīakwa nīrīgatūūgīrio ndūrīrī-inī, kuuma rīūa rīkīratha o nginya rīūa rīgīthūa. Kūdū guothe ūbumba nīūgacinagwo na maruta matheru marutagīrwo rītwa rīakwa, tondū rītwa rīakwa nīrīgatūūgīrio ndūrīrī-inī,” ūguo nīguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga.

¹² “No inyuī mūrīthaahagia na kwaria ūhorō wa metha ya Mwathani mūkoiga atīrī, ‘Nīthaahie,’ na ha ūhorō wa irio ciayo mūkoiga atīrī, ‘Nī cia kūmeneka.’ ”

¹³ Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga atīrī, “Muugaga atīrī, ‘Kaī ūhorō ūcio nī mūrītū-ī!’ Na mūgatembania iromo.”

Jehova ekūūria atīrī, “Rīrīa mūkūrehe nyamū iria ndīhangie, na iria ĩgūthua, kana iria ndwaru mūgaaciruta irī magongona-rī, no ndīgīciitīkīre kuuma harī inyuī?”

¹⁴ Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga atīrī, “Kūgwatwo nī kīrumi nī mūheenania ūrīa wīranīire kūruta nyamū ya njamba ĩngītīkīrīka kuuma rūrū-inī rwake rwa mbūrī, no agacooka akarutīra Mwathani ĩgongona rīa nyamū ĩrī na ūūgū. Nīgūkorwo ndī Mūthamaki mūnene, narīo rītwa rīakwa nī rīa gwītīgīrwo ndūrīrī-inī.

2

Athīnjīri-Ngai Gūtaarwo

¹ “Na rīrī, rīathani rīrī nī rīanyu, inyuī athīnjīri-Ngai.”

² Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga atīrī, “Mūngīaga gūthīkīrīria na mwage gūtua ĩtua na ngoro cianyu gūtīia rītwa rīakwa-rī, nī nīngamūtūmīra kīrumi o na irathimo

* 1:1 Rītwa Malaki rīgītaūrwo nī kuuga “Mūtūmwo.”

iria ndīmūrathimaga nacio ndīcirume. Ī, o na rīu nīndīcirumīte, tondū mūtūite itua na ngoro cianyu kūdīia.

³ “Nīngarūithia njiaro cianyu nī ūndū wanyu; nīngamūminjīria taatha wa nyamū cia magongona ma ciathī cianyu na mūgaatahwo mūrī o nguo.

⁴ Na nīmūkamenya atī nī nī ndīmūtūmīre rīathani rīrī, nīgeetha kīrīkanīro gīakwa na Lawi gītūire kīrūmīte,” ūguo nīguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga.

⁵ “Kīrīkanīro gīakwa kīarī giitū nake, nakīo kīarī kīrīkanīro kīa muoyo na gīa thayū, na nī ngīmūhe cio; ūndū ūcio warī wa gūtūma eindigīre, nake akīndīia na agītūira etigīrite rīitwa rīakwa.

⁶ Ūrutani wa ma warī kanua-inī gake, na gūtīrī maheeni moonirwo mīromo-inī yake. Aatwaranire na nī na thayū na mīthūire mīrūngīrīru, na akīgarūira andū aingī moime mehīa-inī.

⁷ “Tondū mīromo ya mūthīnjīri-Ngai yagīrīrwo nīgūtūuria ūgī, nao andū magīrīrwo nīgūcaria ūrutani kuuma kanua gake tondū nīwe mūtūmwo wa Jehova Mwene-Hinya-Wothe.

⁸ No inyūi nīmūgarūrūkīte mūgatiga nīra, nguo ūrutani wanyu ūgatūma andū aingī mahīngwo; nīmūthūkīte kīrīkanīro giitū na Lawi,” ūguo nīguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga.

⁹ “Nī ūndū ūcio-rī, nīndūmīte mūmenwo na mūconorithio mbere ya andū othe, tondū mūtīrūmagīrīra nīra ciakwa na nīmūthūuranagia andū mūgītua ciira.”

Juda ti Mwīhokeku

¹⁰ Gīthī ithuothe tūtīrī a ithe ūmwe? Gīthī ti Ngai ūmwe watūmbire? Nī kī gīgūtūma tūthaahie kīrīkanīro kīa maithe maitū na ūndū wa kwaga kwīhokana mūdū na ūria ūngī?

¹¹ Andū a Juda nīmatigīte gūtūika ehokeku. Ūndū wa magigi nīwīkītwo Isiraeli na Jerusalemu: Andū a Juda nīmathaahīte handū harīa hatheru harīa Jehova endete, nī ūndū wa kūhīkia airītu a andū arīa mahooyaga ngai ng’eni.

¹² Mūdū o wothe wīkaga ūguo-rī, arī ū kana ū, Jehova aromweheria hema-inī cia Jakubu, o na angīkorwo nīarehage maruta make kūrī Jehova Mwene-Hinya-Wothe.

¹³ Kūrī ūndū ūngī mwīkaga. Mūiyūragia kīgongona kīa Jehova na maithori. Mūrīraga na mūkagīrīka tondū nīatigire kūrūmbūiya maruta manyu, kana kūmaamūkīra na gīkeno kuuma harī inyūi.

¹⁴ Mūūragia atīrī, “Nī kī gītūmi?” Nī tondū Jehova nīwe mūira gatagatī gaku na mūtūmia wa ūnini waku, tondū ndūrī mwīhokeku harī we, o na gūtūika nīwe mūrata waku, o we mūtūmia wa kīrīkanīro kīa ūhiki waku.

¹⁵ Gīthī Jehova ndamatūite ūmwe? Matūikīte ake mwīrī na roho. Amatuīte ūmwe nīkī? Tondū nīacaragia rūciaro rwa etigīri Ngai. Nī ūndū ūcio, gitagīra roho waku, na tūtūire ūrī mwīhokeku kūrī mūtūmia ūcio wa ūnini waku.

¹⁶ Jehova Ngai wa Isiraeli ekuuga atīrī, “Nīthūire ndigano ya mūthūuri na mūtūmia wake, na nīthūire mūdū wihumbaga haaro ta nguo,” ūguo nīguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga.

Nī ūndū ūcio gitīra roho waku, na ndūkaage kwīhokeka.

Mūthenya wa Cīra

¹⁷ Inyūi nīmūnogetie Jehova na ciugo cianyu.

No mūrōria atīrī, “Tūmūnogetie atīa?”

Mūmūnogetie na kuuga atīrī, “Othe arīa mekaga ūuru nīmagīrīre maitho-inī ma Jehova, na nīakenagio nīo.” Nīngī mūkooria atīrī, “Ngai wa kīhōoto-rī, akīrī ha?”

3

¹ Na rīrī, Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga atīrī, “Nīngūtūma mūtūmwo* wakwa, ūria ūgaathondeka nīra mbere yakwa. Hīndī īyo Mwathani ūcio mūcaragia nīagooka o rīmwe thīnī wa hekarū yake; mūtūmwo ūcio wa kīrīkanīro ūria mwīrīragīria nīagooka.”

² No nūū ūgetiiria mūthenya wa gūūka gwake? Nūū ūkomīrīria rīria akooneka? Nīgūkorwo akahaana ta mwakī wa mūturi ūria ūtheragia cuuma, kana thabuni ūria ūtheragia nguo.

³ Agaikara thī ta mūturi wa betha na mūtheria wacio; nīagatheria Alawii, amatherie ta ūria thahabu na betha itheragio. Hīndī īyo Jehova nīagakorwo na andū arīa makamūrehere maruta ma ūthingu;

* 3:1 Atūmwo kana arekio hīndī Ino maarī anabii na athīnjīri-Ngai.

⁴ namo maruta ma Juda na Jerusalemu nīmagetīkīrīka nī Jehova, o ta matukū marīa mathirīte, o na ta mīaka īrīa ya mbere.

⁵ “Nī ūndū ūcio nīngamūkuhīrīria ndīmūciirithie na ndīmūtuīre. Nīngahiūha gūtuīka mūira wa gūtuīra ciira arogi, na itharia, na arīa mehītaga na maheeni, na nījūkīrīre arīa matunyaga aruti wīra mīcaara yao, na arīa mahīnyagīrīria atumia a ndigwa na ciana iria itarī maithe, na arīa maagithagia ageni kīhooto na makaaga kwīndīgīra,” ūguo nīguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga.

Kūiya Indo cia Ngai

⁶ “Nīi Jehova ndigarūrūkaga. Nī ūndū ūcio, inyuī njiaro cia Jakubu nīkīo mūtārī mwaniinwo.

⁷ O na kuuma hīndī ya maithe manyu-rī, mūtūire mūtiganīurie irīra ciakwa cia kūrūmīrīrwo na mūkaaga gūcīrūmia. Njookerera na nīi nīngūmūcookerera.” Ūguo nīguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga.

“No mūūragia atīrī, ‘Tūgūgūcookerera atīa?’

⁸ “Mūndū-rī, aahota gūtunya Ngai indo ciake? No inyuī nīmūndunyīte indo ciakwa.

“No mūūragia atīrī, ‘Nī kīi tūgūtunyīte?’

“Mūnduunyīte maruta na icunjī cia ikūmi.

⁹ Rūrīrī rwanyu ruothe rūgwatītwo nī kīrumi, tondū nīmūndunyaga indo ciakwa.

¹⁰ Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga atīrī, rehei gīcunjī gīa ikūmi gīothe thīinī wa ikūmbī, nīgeetha nyūmba yakwa īkoragwo na irio. Ngeriai na njīra īno muone kana ndikūmūhingūrīra ndirica cia igūrū, ndīmuurīrie irathimo nyingī mūno nginya mwage handū ingūganīra.

¹¹ Nīngī nīngagiria cianangi ithūkie irio cia mīgūnda yanyu, nayo mīthabībū ya mīgūnda yanyu ndīgaacooka gūita maciaro mayo matārī makūrū.” Ūguo nīguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga.

¹² Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga atīrī, “Ndūrīrī ciothe nīkamwītaga andū arathime, nīgūkorwo būrūrī wanyu ūgaakorwo ūrī wa gīkeno.”

¹³ Jehova ekuuga atīrī, “Nīmwarītie maūndū mooru ma kūnjambia.

“No mūūragia atīrī, ‘Tūgūcambītie atīa?’

¹⁴ “Inyuī muugīte atīrī, ‘Gūtungatīra Ngai nī ūndū wa tūhū. Nī uumithio ūrīkū tuonire nīkūhingia kwenda gwake, na gūthiiaaga mbere ya Jehova Mwene-Hinya-Wothe ta andū maracakaya?

¹⁵ No rīrī, andū etīī nīo twītaga arathime. Ti-itherū arīa aaganu nīo magaacagīra, na arīa makararagia Ngai matiherithagio.”

¹⁶ Nao arīa meetigīrīte Jehova nīmaranīurie o mūndū na ūrīa ūngī, nake Jehova agīthikīrīria na akīgua ūhorō ūcio. Ibuku rīa kīrīrikano nīrīandīkirwo ūhorō wa andū acio metigīrīte Jehova na magatīa rītwa rīake, rīkīgwo hau mbere yake.

¹⁷ Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga atīrī, “Acio nīo magaatuīka andū akwa mūthenya ūrīa ngaacookereria indo ciakwa cia bata. Nīngamaiguīra tha, o ta ūrīa mūndū aīguagīra mūrīū tha ūrīa ūmūtungatagīra.

¹⁸ Na inyuī nīmūkona rīngī ngūūrani gatagatī ka arīa athingu na arīa aaganu, na gatagatī ka arīa matungatagīra Ngai na arīa matamūtungatagīra.

4

Mūthenya wa Jehova

¹ “Ti-itherū mūthenya wa ituīro nīūrooka, nāguo ūgaakana ta icua rīa mwaki. Arīa othe etīī, na arīa aaganu, magaatuīka maragara ma mahuti, nāguo mūthenya ūcio wakinya magaacinwo, maniinwo biū. Gūtīrī mūrī kana rūhonge rwao rūgaatigara,” ūguo nīguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga.

² “No inyuī mwītīgīrīte rītwa rīakwa-rī, rīūa-rīa-ūthingu rīkaamwarīra rīrī na ūhorō wa kūhonania mathagu-inī marīo. Na inyuī nīmūkoima nja mūtūūhe ta tūcaū tūhingūrīrwo tūkoima kiugū.

³ Na nīmūkarangīrīria arīa aaganu matūike mūhu rungu rwa makinya manyu mūthenya ūrīa ngeeka maūndū macio,” ūguo nīguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga.

⁴ “Rīrīkanai watho wa ndungata yakwa Musa, na irīra ciakwa cia kūrūmīrīrwo, o na mawatho marīa ndaamūheire kūu Horebu marī ma andū a Isiraēli othe.

⁵ “Atīrīrī, nīngamūtūmīra mūnabīi Elīa mbere ya mūthenya ūcio mūnene na wa kūmakanīa wa Jehova ūtanakīnya.

⁶ Nīakagarūra ngoro cia maithe icookerere ciana ciao, na agarūre ngoro cia ciana icookerere maithe mao, nīgeetha ndigooke hūre būruri na kīrumi.”

MATHAYO

Rūciaro rūrĩa Jesũ Oimire

¹ Maya nĩ maandĩko makoniĩ rūciaro rūrĩa Jesũ Kristũ, mūrũ wa Daudi, mūrũ wa Iburahĩmu oimire:

- ² Iburahĩmu aarĩ ithe wa Isaaka,
 nake Isaaka aarĩ ithe wa Jakubu,
 nake Jakubu aarĩ ithe wa Juda na ariũ a ithe,
³ nake Juda aarĩ ithe wa Perezu na Zera, arĩa nyina wao aarĩ Tamaru,
 nake Perezu aarĩ ithe wa Hezironi,
 nake Hezironi aarĩ ithe wa Ramu,
⁴ nake Ramu aarĩ ithe wa Aminadabu,
 nake Aminadabu aarĩ ithe wa Nahashoni,
 nake Nahashoni aarĩ ithe wa Salimoni,
⁵ nake Salimoni aarĩ ithe wa Boazu, ũrĩa nyina aarĩ Rahabu,
 nake Boazu aarĩ ithe wa Obedi, ũrĩa nyina aarĩ Ruthu,
 nake Obedi aarĩ ithe wa Jesii,
⁶ nake Jesii aarĩ ithe wa Mũthamaki Daudi.

Daudi aarĩ ithe wa Solomoni, ũrĩa nyina aarĩ mūtumia wa Uria,

- ⁷ nake Solomoni aarĩ ithe wa Rehoboamu,
 nake Rehoboamu aarĩ ithe wa Abija,
 nake Abija aarĩ ithe wa Asa,
⁸ nake Asa aarĩ ithe wa Jehoshafatu,
 nake Jehoshafatu aarĩ ithe wa Joramu,
 nake Joramu aarĩ ithe wa Uzia,
⁹ nake Uzia aarĩ ithe wa Jothamu,
 nake Jothamu aarĩ ithe wa Ahazu,
 nake Ahazu aarĩ ithe wa Hezekia,
¹⁰ nake Hezekia aarĩ ithe wa Manase,
 nake Manase aarĩ ithe wa Amoni,
 nake Amoni aarĩ ithe wa Josia,
¹¹ nake Josia aarĩ ithe wa Jekonia na ariũ a ithe, hĩndĩ ĩrĩa andũ maatahirwo,
 magĩtwarwo Babuloni.

¹² Thuutha wa gũtahwo, magĩtwarwo kũu Babuloni:

- Jekonia aarĩ ithe wa Shealiteli,
 nake Shealiteli aarĩ ithe wa Zerubabeli,
¹³ nake Zerubabeli aarĩ ithe wa Abihudu,
 nake Abihudu aarĩ ithe wa Eliakimu,
 nake Eliakimu aarĩ ithe wa Azoro,
¹⁴ nake Azoro aarĩ ithe wa Zadoku,
 nake Zadoku aarĩ ithe wa Akimu,
 nake Akimu aarĩ ithe wa Eliudi,
¹⁵ nake Eliudi aarĩ ithe wa Eleazaru,
 nake Eleazaru aarĩ ithe wa Maathani,
 nake Maathani aarĩ ithe wa Jakubu,
¹⁶ nake Jakubu aarĩ ithe wa Jusufu, mũthuuri wa Mariamu, ũrĩa waciarire Jesũ, ũrĩa wĩtagwo Kristũ.

¹⁷ Ũguo nĩ kuuga njiaro ciothe ciarĩ ikũmi na inya kuuma Iburahĩmu nginya Daudi, na njiaro ikũmi na inya kuuma Daudi nginya hĩndĩ ĩrĩa andũ maatahirwo magĩtwarwo kũu Babuloni, na ningĩ njiaro ikũmi na inya kuuma hĩndĩ ĩrĩa andũ maatahirwo nginya hĩndĩ ya Kristũ.*

Gũciarwo kwa Jesũ Kristũ

* **1:17** Kristũ nĩ kuuga “Ũrĩa Mũitĩrĩrie maguta”; Kĩhibirania nĩ Mesia.

¹⁸ Ūhoru wa gūciarwo kwa Jesū Kristū watariī ūu: Nyina Mariamu nī ooritio nī Jusufu atūke mūtumia wake, no matanaikarania-rī, nīamenyekire atī arī na nda ya Roho Mūtheru.

¹⁹ Nake Jusufu mūthuuri wake tondū aarī mūndū mūthingu na ndangēndire kūmūconorithia kūrī andū, agīciiria amūtige na hitho.

²⁰ No thuutha wa gwīciiria ūndū ūcio, mūraika wa Mwathani akīmuumīrīra kīroto-inī, akīmwīra atīrī, “Jusufu, mūrū wa Daudi, ndūkae gwītīgīra kūhikia Mariamu atūke mūtumia waku, tondū nda ūyo arī nayo nī ya Roho Mūtheru.

²¹ Nīagaciara kahī, nawe nīūgagatua Jesū, tondū nīwe ūkaahonokia andū ake kuuma mehia-inī mao.”

²² Na rīrī, maūndū macio mothe meekīkire nīguo ūrīa Mwathani aarītīe na kanua ka mūnabii ūhinge, rīrīa oigire atīrī,

²³ “Mūirītu gathirange nīakagīa nda na nīagaciara kahī, nao magaagatua Imanueli” ūguo naguo ūgītaūrwo nī kuuga, “Ngai hamwe na ithū.”

²⁴ Rīrīa Jusufu ookīrīre, agīka o ta ūrīa mūraika wa Mwathani aamwathīte, nake akīnūkia Mariamu gwake mūciī, agītūka mūtumia wake.

²⁵ No matiigana kūmenyana nginya rīrīa aaciarire mwana ūcio wa kahī. Nake Jusufu agītua mwana ūcio Jesū.

2

Gūceerewo nī Andū Oogī-a-Njata

¹ Na rīrī, thuutha wa Jesū gūciarwo kūu itūūra-inī rīa Bethilehemu būrūri wa Judea, hīndī ya mūthamaki wetagwo Herode, andū Oogī-a-Njata moimīte irathīro magīka Jerusalemu,

² makīuria atīrī, “Ūrīa ūciarītwo arī mūthamaki wa Ayahudi-rī, arī ha? Nītuonire njata yake mwena wa irathīro, na nītūūkīte kūmūhooya.”

³ Rīrīa Mūthamaki Herode aiguire ūguo, agītangīka ngoro, o hamwe na andū Jerusalemu othe.

⁴ Na aarīkia gwīta athīnjīri-Ngai* arīa anene othe, na arutani a watho hamwe, akīmooria kūrīa Kristū aarī aciarīrwo.

⁵ Makīmūcookeria atīrī, “Nī Bethilehemu, būrūri wa Judea, nīgūkorwo nī kwandīkītwo nī mūnabii, akoiga atīrī:

⁶ “Nawe Bethilehemu, kūu būrūri wa Juda, tiwe ūrīa mūnini mūno wa aathani a Juda;

tondū thīnī waku nīgūkoima ūrīa ūgaathanaga, ūrīa ūgaatuūka mūrīthi wa andū akwa a Isiraēli.”

⁷ Nake Herode agīta andū acio Oogī-a-Njata na hitho, na agītūiria kuuma kūrī o ihinda rīrīa njata ūyo yoonekete.

⁸ Akīmatūma Bethilehemu akīmeera atīrī, “Thīi mūgatuīrie wega ūhoru wa kaana kau. Mwarīkia gūkoona mūke mūmenyithie, nīgeetha o na nī thī ngagaturīrie ndu ndīkahooe.”

⁹ Nao maarīkia kūigua ciugo cia mūthamaki magīthī, nayo njata ūrīa moonete irathīro ikīmatongoria nginya ikīrūgama igūrū rīa harīa kaana kau kaarī.

¹⁰ Rīrīa moonire njata ūyo, magīkena gīkeno kīnene mūno.

¹¹ Nao magītoonya nyūmba, na makīona kaana karī na nyina Mariamu, magīkainamīrīra, magīkahooya. Magīcooka makīohora indo ciao cia goro, magīkahe iheo cia thahabu, na ūbumba, na manemane.†

¹² Na nī ūndū wa gūkaanio na kīroto matigacookere kwa Herode, magīcooka būrūri wao magereire njīra īngī.

Kūūrīa Būrūri wa Misiri

¹³ Maarīkia gūthī-rī, mūraika wa Mwathani akīumīrīra Jusufu kīroto-inī, akīmwīra atīrī, “Ūkīra woe kaana gaka na nyina mūūrīre Misiri. Ikarai kūu nginya rīrīa ngaakwīra, nīgūkorwo Herode nīegūcaria kaana kau akoorage.”

¹⁴ Nī ūndū ūcio-rī, agīūkīra, akīoya kaana na nyina ūtūkū, magīthī Misiri,

¹⁵ kūrīa maikarire nginya rīrīa Herode aakuire. Na nī ūndū ūcio, ūhoru ūrīa Mwathani oigīte na kanua ka mūnabii ūkīhinga, rīrīa oigire atīrī, “Ndeetire mūrū wakwa oime būrūri wa Misiri.”

* 2:4 Athīnjīri-Ngai maarī atongoria a mahooya ma Ayahudi, na nīo maarutagīra Ngai magongona. † 2:11 Ūbumba nī mahuti manungi wega macinagwo na mwaki. Manemane nī indo ithondekagwo na kīndū kīhaana ta ūkī wa gīthaka, inungaga wega na nī cia goro mūno.

¹⁶ Hĩndĩ ĩrĩa Herode aamenyire atĩ nĩaheenirio nĩ Oogĩ-a-Njata, akĩrakara mũno, akĩruta watho wa kũũraga tũhĩĩ tuothe kũu Bethlehemu na kũria gũkuhĩ nakuo, tũria twarĩ na ũkũrũ wa mĩaka ĩrĩĩ gũcooka na thĩ, kũringana na ihinda rĩria eerĩtwo nĩ Oogĩ-a-Njata.

¹⁷ Hĩndĩ ĩyo ũhoru ũria waarĩtio na kanua ka mũnabii Jeremia ũkĩhinga, rĩria oigire atĩrĩ:

¹⁸ “Mũgambo nĩwaiguirwo kũu Rama,
kĩrĩro na gũcakaya kũnene,
Rakeli akĩrĩrĩra ciana ciake,
na akarega kũhoorerio, tondũ itirĩ ho.”

Gũcooka Nazarethi

¹⁹ Na rĩrĩ, Herode akua-rĩ, mũraika wa Mwathani akiumĩrĩra Jusufu kiroto-inĩ kũu Misiri,

²⁰ akĩmwĩra atĩrĩ, “Ũkĩra, woe kaana gaka na nyina, mũthĩĩ bũrũri wa Isiraeli, nĩgũkorwo arĩa maageragia gũkooraga nĩmakuĩte.”

²¹ Nĩ ũndũ ũcio, agĩũkĩra, akĩoya kaana na nyina, magĩthĩĩ bũrũri wa Isiraeli.

²² Rĩria aiguirĩ atĩ Arikelau nĩwe wathamakaga Judea handũ ha ithe Herode, agĩtigĩra gũthĩĩ kuo. Na aarĩkia gũkaanio kiroto-inĩ-rĩ, agĩthĩĩ bũrũri wa Galili,

²³ agĩthĩĩ gũtũura itũura rĩitagwo Nazarethi. Nĩ ũndũ ũcio ũhoru ũria waarĩtio na tũnua twa anabii ũkĩhinga, rĩria moigire atĩrĩ, “Nĩageetagwo Mũnazari.”

3

Johana Mũbatithania Kũhaarĩria Njĩra

¹ Matukũ-inĩ macio Johana ũria Mũbatithania nĩokire, akĩhunjagia kũu Werũ-inĩ wa Judea,

² akiugaga atĩrĩ, “Mwĩrĩrei, nĩgũkorwo ũthamaki wa igũrũ nĩũkuhĩrĩrie.”

³ Ũyũ nĩwe ũria ũhoru wake waarĩtio nĩ mũnabii Isaia rĩria oigire atĩrĩ:
“Kũrĩ na mũgambo wa mũndũ ũkwanĩrĩra werũ-inĩ, akoiga atĩrĩ:

‘Haarĩrai njĩra ya Mwathani,
rũngarĩai njĩra ciake.’”

⁴ Johana eekagĩra Nguo ya guoya wa ngamĩra, na nĩeyohaga mũcibi wa rũua njohero. Irio ciake ciarĩ ngigĩ na ũũkĩ wa gĩthaka.

⁵ Nao andũ nĩmathiiga kũrĩ we moimĩte Jerusalemu, na mĩena yothe ya Judea, na bũrũri wothe ũria wariganĩtie na Jorodani.

⁶ Moimbũraga mehia mao, nake akamabatithĩria Rũũ-inĩ rwa Jorodani.

⁷ Na rĩria onire Afarisai na Asadukai* aingĩ magĩũka hau nĩgeetha amabatithie, akĩmeera atĩrĩ, “Inyũ rũciaro rũrũ rwa ndũira! Nũũ ũmũheete ũhoru atĩ mũũrĩre marakara marĩa makĩrĩĩ gũũka?”

⁸ Ciarai maciaro maringaine na kwĩrira.

⁹ Na mũtikeĩre na ngoro cianyu atĩrĩ, ‘Ithe witũ nĩ Iburahĩmu.’ Ngũmwĩra atĩrĩ, Ngai no atũme mahiga maya matũike ciana cia Iburahĩmu.

¹⁰ Ithanwa nĩrĩige itina-inĩ cia mũtĩ, na mũtĩ o wothe ũtaciara macyaro mega nĩũgatemo, ũkio mwaki-inĩ.

¹¹ “Nĩ ndĩmũbatithagia na maaĩ mwerira. No thuutha wakwa nĩgũgũka mũndũ ũngĩ ũrĩ na hinya kũrĩ nĩ, na ndiagĩrĩre o na kũmũkuũra iraatũ ciake. We akaamũbatithagia na Roho Mũtheru na mwaki.

¹² Gĩtarũrũ gĩake akĩnyĩitĩte na guoko, na nĩagatheria kĩhũhĩro gĩake, na acookanĩrĩre ngano yake ikũmbĩ, acooke acine mahuti na mwaki ũtangĩhoreka.”

Kũbatithio kwa Jesũ

¹³ Hĩndĩ ĩyo Jesũ akiuma Galili agĩthĩĩ Rũũ-inĩ rwa Jorodani akabatithio nĩ Johana.

¹⁴ Nowe Johana akĩgeria kũmũgĩria, akĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩ njagĩrĩrwo nĩkũbatithio nĩwe, nawe wagĩũka kũrĩ nĩ atĩa?”

¹⁵ Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Reke gũtũike ũguo rĩu; tondũ nĩtwagĩrĩrwo twĩke ũndũ ũyũ nĩguo tũhingie maũndũ mothe ma ũthingu.” Hĩndĩ ĩyo Johana agĩũkĩra.

¹⁶ Jesũ aarĩkia kũbatithio o ũguo-rĩ, akiumĩra maaĩ-inĩ. Kahinda o kau igũrũ rikĩhingũka, nake akĩona Roho wa Ngai agĩkũrũka ta ndutura, akĩũmba igũrũ rĩake.

* 3:7 Afarisai na Asadukai ciarĩ ikundi igĩrĩ cia atongoria a ndini ya Ayahudi itaiganaga. Asadukai matietikĩtie ũhoru wa kũrĩũka kana wa arĩa.

¹⁷ Naguo mūgambo ūkiuma igūrū, ūkiuga atīrī, “Ūyū nīwe Mūrū wakwa, ūrīa nyendete; na nīngenaga mūno nī we.”

4

Kūgerio kwa Jesū

- ¹ Hīndī ūyo Jesū nīatongoririo nī Roho agītwarwo werū-inī akagerio nī mūcukani.
- ² Na aniina mīthenya mīrongo ina, ūtukū na mūthenya, ehingīte kūrīa irio-rī, akīgua ahūtīi.
- ³ Nake mūgerania akīmūkora, akīmwīra atīrī, “Angīkorwo wee nīwe Mūrū wa Ngai-rī, ira mahiga maya matūike mīgate.”
- ⁴ Nake Jesū akīmūcookeria atīrī, “Nī kwandīkītuo atīrī: ‘To mūgate wiki ūngītūtūria mūdū muoyo, no nī kiugo gīothe kīrīa kiumaga kanua ka Ngai.’”
- ⁵ Hīndī ūyo mūcukani akīmūtwarā itūūra rīrīa itheru, akīmūrūgamia gathūrūmūdū ka hekarū,
- ⁶ akīmwīra atīrī, “Angīkorwo wee nīwe Mūrū wa Ngai-rī, wīgūithie thī. Nīgūkorwo kwandīkītuo atīrī:
“Nīagaatha araika ake nī ūndū waku,
nao nīmagakwanīrīria na moko mao,
nīguo ndūkanahīngwo kīgūrū nī ihiga.’”
- ⁷ Nake Jesū akīmūcookeria atīrī, “Ningī nī kwandīkītuo atīrī: ‘Ndūkanagerie Mwathani Ngai waku.’”
- ⁸ Ningī mūcukani akīmūtwarā kīrīma-inī kīraaya mūno, akīmuonia mothamaki mothe ma thī na rīiri wamo.
- ⁹ Akīmwīra atīrī, “Maūdū maya mothe nīngūkūhe, ūngūtīkīra kūnyinamīrīra ūūhooe.”
- ¹⁰ Nake Jesū akīmwīra atīrī, “Thīi Shaitani ndiga! Nīgūkorwo nī kwandīkītuo atīrī: ‘Hooyaga Mwathani Ngai waku, na ūmūtungatagire o we wiki.’”
- ¹¹ Hīndī ūyo mūcukani akīmūtiga, nao araika magītuka makīmūtungatīra.

Jesū Kwambīrīria Kūhunja

- ¹² Na rīria Jesū aiguire atī Johana nīaikītio njeera-rī, agīthī Galili.
- ¹³ Akiuma Nazarethi, agīthī gūtūūra Kaperinaumu. Itūūra rīu rīarī hakuhī na iria, būrūri-inī wa Zebuluni na Nafitali.
- ¹⁴ Ūndū ūcio wekīkire nīguo ūhorō ūrīa waarītio na kanua ka mūnabīi Isaiā ūhinge, rīrīa oigire atīrī:
- ¹⁵ “Būrūri wa Zebuluni, o na būrūri wa Nafitali,
nījira ya gūthīi iria-inī, gūikūrūkania na Rūūi rwa Jorodani,
kūu gwītagwo Galili-kwa-Ndūrīri:
- ¹⁶ andū arīa matūūraga nduma-inī
nīmonete ūtheri mūnene;
nao arīa matūūraga būrūri ūrī kīiruru gīa gīkuū-rī,
nīmarīrwo nī ūtheri.”
- ¹⁷ Kuuma hīndī ūyo Jesū akīambīrīria kūhunja ūhorō akiugaga atīrī, “Mwīrīrei, nīgūkorwo ūthamaki wa igūrū nūkuhīrīrie.”

Jesū gwīta Arutwo ake a Mbere

- ¹⁸ Rīrīa Jesū aaceeraga hūgūrūrū-inī cia Iria rīa Galili, nīonire andū eerī a nyina ūmwe, nao nī Simoni ūrīa wetagwo Petero, na mūrū wa nyina Anderea. Maikagia neti iria-inī, nīgūkorwo maarī ategi a thamaki.
- ¹⁹ Nake Jesū akīmeera atīrī, “Ūkai, mūnūmīrīre, na nīngūmūtua ategi a andū.”
- ²⁰ Nao o rīmwe magītiganīria neti ciao, makīmūrūmīrīra.
- ²¹ Na aathiathia akīona andū angī eerī a nyina ūmwe, Jakubu mūrū wa Zebedi, na mūrū wa nyina Johana. Maarī thīinī wa gatarū hamwe na ithe wao Zebedi makīhaarīria neti ciao. Nake Jesū akīmeeta,
- ²² na o rīmwe magītiganīria gatarū na magītiga ithe wao, makīmūrūmīrīra.

Jesū Kūhonia Andū Arūaru

- ²³ No rīri, Jesū nīathiire Galili guothe, akīrutanaga thunagogi-inī ciao, akīhunjagia ūhorō-ūrīa-Mwega wa ūthamaki wa Ngai, na akīhonagia andū mīrimū yothe na ndwari ciothe iria maarī nacio.
- ²⁴ Nayo ngumo yake ikīhunjio būrūri wothe wa Suriata, nao andū makīmūrehera andū arīa othe maarī arūaru ndwari cia mīthemba mīingī, na arīa maarī na ruo rūingī,

na arĩa maarĩ na ndaimono, na arĩa maarĩ na mūrĩmũ wa kũgũũaga, o na arĩa maarĩ na mūrĩmũ wa gũkua cĩga, nake akĩmahonia othe.

²⁵ Nao andũ aingĩ mũno kuuma Galili, na Dekapoli,* na Jerusalemu, na Judea, na mūrĩmo ũũria ũngĩ wa Rũũ rwa Jorodani makĩmũrũmĩria.

5

Irathimo

¹ Na rĩria Jesũ oonire andũ aingĩ mũno-rĩ, akĩambata kĩrĩma-igũrũ, agũikara thĩ. Arutwo ake magĩthĩ harĩ we.

² Nake akĩambĩrĩria kũmaruta ũhoru, akĩmeera atĩrĩ:

³ “Kũrathimwo-rĩ, nĩ arĩa athĩini ngoro, nĩgũkorwo ũthamaki wa igũrũ nĩ wao.

⁴ Kũrathimwo-rĩ, nĩ arĩa marĩ na kĩaha, nĩgũkorwo nĩmakaniinĩrwo kĩaha.

⁵ Kũrathimwo-rĩ, nĩ arĩa ahooreri, nĩgũkorwo nĩmakagaya thĩ.

⁶ Kũrathimwo-rĩ, nĩ arĩa mahũũtagĩra na makanyootera ũthingu, nĩgũkorwo nĩmakahũũnio.

⁷ Kũrathimwo-rĩ, nĩ arĩa maiguanagĩra tha, nĩgũkorwo nĩmakaiguĩrwo tha.

⁸ Kũrathimwo-rĩ, nĩ arĩa atheru ngoro, nĩgũkorwo nĩmakona Ngai.

⁹ Kũrathimwo-rĩ, nĩ arĩa macaragia thayũ, nĩgũkorwo nĩmagetwo ariũ a Ngai.

¹⁰ Kũrathimwo-rĩ, nĩ arĩa manyariiragwo nĩ ũndũ wa ũthingu, nĩgũkorwo ũthamaki wa igũrũ nĩ wao.

¹¹ “Kũrathimwo-rĩ, nĩ inyuĩ hĩndĩ ĩria andũ mekũmũruma, na makamũnyariira, na makamũigĩrĩra maũndũ mothe mooru nĩ ũndũ wakwa.

¹² Kenai na mũcanjamũke, tondũ kĩaheo kĩanyu nĩ kĩnene igũrũ, nĩgũkorwo ũguo nogu maanyariĩre anabii arĩa maarĩ kuo mbere yanyu.

Cumbĩ na Ũtheri

¹³ “Inyuĩ nĩ inyuĩ cumbĩ wa thĩ. No cumbĩ ũngĩkorwo nĩũthirĩte mũcamo wago-rĩ, ũngĩcooka gũcamithio ta cumbĩ nĩ kĩ? Ndũngĩcooka kũgĩa kĩaene rĩngĩ, tiga no ũteirwo ũrangwo nĩ andũ.

¹⁴ “Inyuĩ nĩ inyuĩ ũtheri wa thĩ. Itũũra inene rĩakĩtwo kĩrĩma igũrũ rĩtingĩhithika.

¹⁵ O na ningĩ andũ matiakagia tawa magacooka kũũkunĩkĩra na mbakũri; handũ ha ũguo, maũigagĩrĩra igũrũ handũ haguo, nago ũkamũrĩkĩra andũ othe arĩa marĩ thĩinĩ wa nyũmba.

¹⁶ O ũguo nago, na inyuĩ rekei ũtheri wanyu ũmũrĩkagĩre andũ, nĩguo mone ciiko cianyu njega, nao magoocage ĩthe wanyu ũria ũrĩ igũrũ.

Kũhingia Watho

¹⁷ “Mũtikae gwĩciiria njũkĩte kweheria Watho kana Mohoro ma Anabii; ndiũkĩte kũmeeheria, no njũkĩte kũmahingia.

¹⁸ Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, nginya hĩndĩ ĩria thĩ na igũrũ ikeehera, gũtirĩ kairia ka maandiko, o na gũtirĩ gakururo kanini ga karamu gakeehera o na atĩa kuuma Watho-inĩ, nginya maũndũ mothe makaahingio.

¹⁹ ũria wothe ũkoina rĩathani o na rĩmwe rĩa marĩa manini, na arute arĩa angĩ gwĩka ũguo, nĩagatuuo mũnini makĩria thĩinĩ wa ũthamaki wa igũrũ, no ũria wothe wikaga na akarutana maathani maya-rĩ, nĩagatuuo mũnene ũthamaki-inĩ wa igũrũ.

²⁰ Nĩ ũndũ ũcio ngũmwĩra atĩrĩ, ũthingu wanyu waga gũkĩra ũria wa Afarisai na wa arutani a watho, mũtigatoonya ũthamaki wa igũrũ o na atĩa.

Ũragani

²¹ “Nĩmũiguĩte atĩ hĩndĩ ya tene andũ nĩmerirwo atĩrĩ, ‘Ndũkanoragane, na mũndũ o na ũrĩkũ ũkooragana no nginya agaatuĩka wa gũtuĩrwo ciira.’

²² No nĩ ngũmwĩra atĩrĩ, ũria wothe ũkarakarĩra mũrũ wa ithe nĩagatuĩka wa gũtuĩrwo ciira. Na ningĩ-rĩ, mũndũ ũria wothe wĩraga mũrũ wa ithe atĩrĩ, ‘Wee ndũrĩ bata,’ nĩagacirithio nĩ Kiama. No ũria wothe ũngiuga atĩrĩ, ‘Wee wĩ mũkĩgu!’ Nĩagakorwo arĩ ũgwati-inĩ wa gũkio mwaki-inĩ wa Jehanamu.

* 4:25 Dekapoli nĩ kuuga “Matũũra ĩkũmi.”

²³ “Nĩ ùndũ ùcio, angĩkorwo nĩwĩhaarĩirie kũruta kĩheo gĩaku kĩgongona-inĩ, na hĩndĩ iyo ùrĩ hau ùririkane atĩ mũrũ wa thoguo arĩ na ùndũ nawe-rĩ,

²⁴ tĩga kĩheo gĩaku o hau mbere ya kĩgongona. Amba ùthĩĩ ùkaiguane na mũrũ wa thoguo; ùcooke ùũke ùrutĩre Ngai kĩheo gĩaku.

²⁵ “Hiũha kwĩguithania na thũ yaku irĩa iragũtwara igooti-inĩ. Īka ùguo mũrĩ o njĩra-inĩ, kwaga ùguo nĩgũgũtwara kũrĩ mĩtuanĩri-ciira, nake mĩtuanĩri-ciira akũneane kũrĩ mĩnene wa thĩgarĩ, ùikio njeera.

²⁶ Ngũkwĩra atĩrĩ na ma, ndũkoima kuo ùtarĩhĩte thĩrĩ wothe hatarĩ gathendi ùgũtigia.

Ūtharia

²⁷ “Nĩmũiguĩte atĩ hĩndĩ ya tene nĩ kwerrirwo atĩrĩ, ‘Ndũkanatharanie.’

²⁸ No nĩ ngũmwĩra atĩrĩ, ùrĩa wothe ùkaarora mũndũ-wa-nja na amwĩrĩrĩrie, nĩarikĩtie gũtharia nake ngoro-inĩ yake.

²⁹ Riitho riaku rĩa ùrĩo rĩngĩtũma wĩhie-rĩ, rĩkũũre, ùrĩte. Nĩ kaba kũga kĩmwe kĩa mwĩrĩ waku kũre gũkĩra mwĩrĩ waku wothe ùikio Jehanamu.

³⁰ Na guoko gwaku kwa ùrĩo kũngĩtũma wĩhie-rĩ, gũtinie ùgũte. Nĩ kaba kũga kĩmwe kĩa mwĩrĩ waku kũre gũkĩra mwĩrĩ waku wothe ùikio Jehanamu.

Gũtharia Ūhiki

³¹ “Nĩngĩ nĩ kwĩritwo atĩrĩ, ‘Ūrĩa wothe ùngĩtigana na mĩtumia wake no nginya amũhe marũa ma kuonania nĩmatigana nake.’

³² No ngũmwĩra atĩ mũndũ ùrĩa wothe ùtiganaga na mĩtumia wake, o tĩga nĩ ùndũ wa ùtharia-rĩ, nĩatũmaga atũke mũtharia, na ùrĩa wothe ùhikagia mĩtumia ùrĩa ùtiganite na mĩthuuriwe, nĩ gũtharia atharagia.

Mĩhĩtwa

³³ “Nĩngĩ, nĩmũiguĩte atĩ hĩndĩ ya tene andũ nĩmerirwo atĩrĩ, ‘Ndũkanehĩte tũhũ, no hĩngagĩria Mwachani mĩhĩtwa irĩa wĩhĩtite.’

³⁴ No ngũmwĩra atĩrĩ: Mũtikanehĩte o na atĩa; mũtikanehĩte na igũrũ tondũ nĩkwo gĩtĩ kĩa ùnene kĩa Ngai;

³⁵ kana mwĩhĩte na thĩ, nĩgũkorwo nĩkwo gĩturwa gĩa kũigĩrĩra magũrũ make; o na kana mwĩhĩte na Jerusalemu, nĩgũkorwo nĩrĩo itũũra inene rĩa Mũthamaki mũnene.

³⁶ Na ndũkanehĩte na mĩtwe waku, nĩgũkorwo ndũngĩhota gũtũma rũcuĩrĩ o na rũmwe rwerũhe kana rũire.

³⁷ Reke ‘Īrĩ’ yaku ĩtuĩke ‘Īrĩ’, na ‘Aca’ yaku ĩtuĩke ‘Aca’; ùndũ o wothe makĩria ma ùguo-rĩ, uumaga kũrĩ ùrĩa mũũru.

Ūhoro wa Kwĩrĩhũria

³⁸ “Nĩmũiguĩte atĩ hĩndĩ ya tene nĩ kwerrirwo atĩrĩ: ‘Riitho rĩrĩhagwo na riitho, narĩo igeo rĩrĩhagwo na igeo.’

³⁹ No nĩ ngũmwĩra atĩrĩ: Mũtikanagiane na mũndũ ùrĩa mũũru. No rĩrĩ, mũndũ angĩkũgũtha rũthĩa rwa ùrĩo-rĩ, mũhũgũkĩrie rũu rũngĩ o naruo.

⁴⁰ Na mũndũ angĩenda gũgũthitanga oe kanjũ yaku-rĩ, mũnengere o na igooti riaku.

⁴¹ Mũndũ angĩkũhatĩrĩria ùthĩĩ itĩna rĩmwe-rĩ, thĩĩ nake matĩna meerĩ.

⁴² Mũndũ ùrĩa ùngĩkũhooya kĩndũ, mũhe, na mũndũ ùrĩa ùngĩenda ùmũkombere kĩndũ, ndũkarege kũmũkombera.

Endagai Thũ Cianyu

⁴³ “Nĩmũiguĩte atĩ hĩndĩ ya tene nĩ kwerrirwo atĩrĩ, ‘Endaga mũndũ wa itũũra riaku, na ùthũũrage thũ yaku.’

⁴⁴ No nĩ ngũmwĩra atĩrĩ: Endagai thũ cianyu, na mũhooyagĩre arĩa mamũnyariiraga, ùngeetha mũtuĩke arĩũ a Ithe wanyu ùrĩa ùrĩ igũrũ. Atũmaga riũa riake rĩrathĩre arĩa oorũ na arĩa ega, na akoiria mbura kũrĩ arĩa athĩngu na kũrĩ arĩa matarĩ athĩngu.

⁴⁶ Angĩkorwo mwendete o arĩa mamwendete-rĩ, mũgaakĩrĩhwo kĩ? Githĩ o na etia mbeeca cia igooti matiikaga o ùguo?

⁴⁷ Na nĩngĩ angĩkorwo mũgeithagia o arĩũ na aarĩ a ithe wanyu-rĩ, mũgĩkĩrĩte arĩa angĩ na kĩ? Githĩ o na arĩa matetikĩtie Ngai matiikaga o ùguo?

⁴⁸ Nĩ ùndũ ùcio-rĩ, tuĩkai aagĩrĩru kũna, o ta ùrĩa Ithe wanyu ùrĩa ùrĩ igũrũ arĩ mwagĩrĩru kũna.

¹ “Mwĩmenyererei mūtigekege ciiko cianyu cia ũthingu mbere ya andũ nĩguo mamuone. Mũngũka ũguo-rĩ, mūtiri kũheo mũkaaheo nĩ Ithe wanyu ũria ũri igũrũ.

² “Nĩ ũndũ ũcio, rĩria ũkũheana kĩndũ kũrĩ arĩa abatarĩ, ndũkae kwanĩrĩa ũria ũreka na tũrumbeta, ta ũria hinga ciikaga thunagogi-inĩ na njĩra-inĩ, nĩguo itĩagwo nĩ andũ. Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, acio nĩmarĩkĩtie kwamũkĩra kũheo kĩa gĩothe.

³ No hĩndĩ ĩria ũkũheana kĩndũ kũrĩ arĩa abatarĩ-rĩ, ndũkareke guoko gwaku kwa ũmotho kũmenye ũria guoko gwaku kwa ũrĩo kũreeka,

⁴ nĩgeetha ũheani ũcio waku ũtuĩke wa hitho-inĩ. Nake Ithe wanyu, ũria wonaga maũndũ marĩa mekağĩrwo hitho-inĩ, nĩakamũhe kũheo.

Kũhooya

⁵ “Na rĩria mũkũhooya-rĩ, mūtikanatuĩke ta hinga, nĩgũkorwo ciendaga kũhooya irũgamĩte thĩnĩ wa thunagogi na macemanĩrio ma njĩra nĩguo cionwo nĩ andũ. Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, icio nĩĩrĩkĩtie kwamũkĩra mũcaara wacio wothe.

⁶ No hĩndĩ ĩria ũkũhooya, toonya nyũmba yaku, ũhinge mũrango na ũhooye Thoguo ũria ũtoonekaga. Nake Thoguo ũria wonaga maũndũ marĩa mekağĩrwo hitho-inĩ, nĩagakũhe mũcaara waku.

⁷ Na nĩngĩ hĩndĩ ĩria mũkũhooya-rĩ, tigagai kũhũhũtĩka ta andũ arĩa matetikĩtie Ngai, nĩgũkorwo meciiragia nĩ mekũiguuo nĩ ũndũ wa kũraihia mahooya.

⁸ Mūtĩgatũke tao, nĩgũkorwo Ithe wanyu nĩoi kĩria kĩmũbatairie o na mũtanamũhooya.

⁹ “Nĩ ũndũ ũcio mwagĩrwo nĩkũhooyaga atĩrĩ:

“ ‘Ithe witũ ũrĩ igũrũ,

rĩĩtwa rĩaku nĩriamũrwo,

¹⁰ ũthamaki waku nĩũũke,

ũria wendete Wee nĩwĩkagwo

gũkũ thĩ ta ũria wĩkagwo kũu igũrũ.

¹¹ Tũhe ũmũthĩ irio ciitũ cia gũtũigana.

¹² Na ũtũrekere mahĩtia maitũ,

ta ũria o na ithũ tũrekağĩra arĩa matũhĩtagĩria.

¹³ Na ndũgatũtware magerio-inĩ,

no ũtũhonokagĩe kuuma kũrĩ ũria mũũru.’

¹⁴ Nĩgũkorwo mũngĩrekera andũ hĩndĩ ĩria mamũhĩtĩria, o nake Ithe wanyu ũria ũrĩ igũrũ nĩarĩmũrekağĩra.

¹⁵ No mũngĩaga kũrekera andũ mehĩa mao-rĩ, o nake Ithe wanyu ndarĩmũrekağĩra mehĩa manyu.

Kwĩhinga Kũria

¹⁶ “Nĩngĩ rĩria mũkwĩhinga kũria irio-rĩ, tigagai gũtukia mothiũ manyu ta ũria hinga ciikaga, nĩgũkorwo nĩitukagia mothiũ macio nĩguo cionie andũ atĩ nĩciĩhingĩte kũria irio. Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, icio nĩĩrĩkĩtie kwamũkĩra mũcaara wacio wothe.

¹⁷ No rĩria wĩhingĩte kũria, wĩhakage maguta mũtwe na wĩthambage ũthiũ,

¹⁸ nĩguo andũ matikamenye atĩ nĩwĩhingĩte kũria, tĩga o Thoguo ũria ũtoonekaga amenye; nake Thoguo ũria wonaga maũndũ marĩa mekağĩrwo hitho-inĩ, nĩagakũhe mũcaara.

Mũthiithũ kũu Igũrũ

¹⁹ “Tĩgagai kwĩgĩra mũthiithũ gũkũ thĩ, kũria indo irĩagwo nĩ memenyi na ikaroota, na kũria aici mabunjaga makaiya.

²⁰ No mwĩgagĩrei mũthiithũ igũrũ, kũria itangĩrĩo nĩ memenyi kana ĩroote, na kũria aici matangĩbunja maiye.

²¹ Nĩgũkorwo kũria mũthiithũ yanyu ĩrĩ, nokuo ngoro cianyu o nacio irĩĩkoragwo irĩ.

²² “Riitho nĩrio tawa wa mwĩrĩ. Maitho maku mangĩkorwo marĩ mega, mwĩrĩ waku wothe nĩũriyũragwo nĩ ũtheri.

²³ No rĩrĩ, maitho maku mangĩkorwo nĩ mathũku, mwĩrĩ waku wothe ũriyũragwo nĩ nduma. Naguo ũtheri ũria ũrĩ thĩnĩ waku ũngĩkorwo nĩ nduma-rĩ, nduma ĩyo kaĩ nĩ nene-ĩ!

²⁴ “Gũtirĩ mũndũ ũngĩhota gũtungatĩra aathani eerĩ. Nĩ ũndũ no athũũrire ũmwe, na ende ũcio ũngĩ; kana eheane harĩ ũmwe, na anyarare ũcio ũngĩ. Mũtingĩtungatĩra Ngai na mũtungatĩre mbeeca.

Mūtĩgatangĩke

²⁵ “Nĩ undũ ũcio ngũmwĩra atĩrĩ, tigagai gũtangĩkĩra mĩoyo yanyu, nĩ undũ wa kĩrĩa mũrĩrĩaga kana kĩrĩa mũrĩnyuuaga; kana kĩrĩa mũrĩhumbaga mĩrĩ yanyu. Githĩ muoyo ndũrĩ bata gũkĩra irio, nago mwĩrĩ ũkagĩa bata gũkĩra nguo?”

²⁶ Ta rorai nyoni cia rĩera-inĩ; itihaandaga, kana ikagetha, kana ikaiga magetha ikũmbĩ, no Ithe wanyu ũrĩa ũrĩ Igũrũ nĩaciheaga irio. Githĩ inyuĩ mũtikĩrĩ a bata mũno gũkĩra icio?”

²⁷ Nũũ wanyu ũngĩhota kuongerera muoyo wake ithaa o na rĩmwe nĩ undũ wa gwĩtanga?”

²⁸ “Na nĩ kĩrĩ gĩtũmaga mwĩtange nĩ undũ wa nguo? Ta rorai itoka cia gĩthaka ũrĩa ikũraga. Itirutaga wĩra kana ikogotha ndigi,

²⁹ no ngũmwĩra atĩrĩ, o na Solomonĩ arĩ na riiri wake wothe ndagemete ta kĩmwe gĩacio.

³⁰ Angĩkorwo ũguo nĩguo Ngai ahumbaga nyeki ya gĩthaka ĩrĩa ĩrĩ ho ũmũthĩ na rũciũ ĩgalkio mwaki-inĩ-rĩ, githĩ inyuĩ ndarikĩmũhumbaga wega makĩria, inyuĩ mwĩtikĩtie o hanini?”

³¹ Nĩ undũ ũcio-rĩ, tigagai gwĩtanga, mũkĩũria atĩrĩ: ‘Tũkũrĩa kĩrĩ?’ kana ‘Tũkũnyua kĩrĩ?’ kana ‘Tũkũhumba kĩrĩ?’

³² Nĩgũkorwo maũndũ maya mothe nĩmo macaragio nĩ andũ arĩa matetikĩtie Ngai. No Ithe wanyu wa igũrũ nĩo atĩ nĩmũbataragio nĩmo.

³³ No ambai mũcarie ũthamaki wake na ũthingu wake, na maũndũ maya mangĩ mothe o namo nĩarĩmũheaga.

³⁴ Nĩ undũ ũcio tigagai gwĩtanga nĩ undũ wa rũciũ, nĩgũkorwo rũciũ nĩrũgetangĩkĩra ruo rwene. O mũthenya ũrĩ na mathĩna maguo ma kũũigana.

7

Gũtũra Andũ arĩa angĩ Ciira

¹ “Mũtigaciirithanagie nĩgeetha na inyuĩ mũtikanaciirithio.

² Nĩgũkorwo o ta ũrĩa mũtuagĩra andũ arĩa angĩ ciira, noguo na inyuĩ mũgaatuĩrwo ciira, na gĩthimi kĩrĩa mũthimanağĩra nakĩo, no kĩo mũrĩthimagağĩrwo nakĩo.

³ “Nĩ kĩrĩ gĩtũmaga wone kĩhuti kĩrĩa kĩrĩ riitho rĩa mũrũ wa thoguo, no ũkaaga kuona mũgogo ũrĩa ũrĩ riitho riaku wee mwene?”

⁴ Wahota atĩa kwĩra mũrũ wa thoguo atĩrĩ, ‘Reke ngũrute kĩhuti kĩu kĩrĩ riitho riaku,’ o rĩra wee mwene ũrĩ na mũgogo riitho riaku?”

⁵ Wee hinga ĩno, amba ũrute mũgogo ũcio ũrĩ riitho riaku, nĩguo wone wega na ũhote kũruta kĩhuti kĩrĩa kĩrĩ riitho rĩa mũrũ wa thoguo.

⁶ “Mũtikanaha magui kĩndũ kĩrĩa kĩamũre, na mũtikanakĩrie ngũrwe ruru cianyu. Mũngũka ũguo-rĩ, ingĩrangĩrĩa ruru na magũrũ ma cio, icooke imũgarũrũke, imũtihangie.

Hooyai, Mathaaĩ, Ringaringai Mũrango

⁷ “Hooyai na nĩmũkũheo; mathaaĩ na nĩmũkuona; ringaringai mũrango na nĩmũkũhingũrĩrwo.

⁸ Nĩgũkorwo ũrĩa wothe ũhooyaga nĩaheagwo, na ũrĩa ũmaathaga nĩonaga, na ũrĩa ũringaringaga mũrango, nĩahingũragĩrwo.

⁹ “Na rĩrĩ, nũũ wanyu ũngũtio mũgate nĩ mwana wake amũhe ihiga?”

¹⁰ Kana amwĩtie thamaki nake amũhe nyoka?”

¹¹ Angĩkorwo inyuĩ, o na mũrĩ oorũ, nĩmũũĩ kũhe ciana cianyu iheo njega-rĩ, githĩ Ithe wanyu ũrĩa ũrĩ igũrũ ndagakĩrĩria kũhe iheo njega kũrĩ arĩa mamũhooyaga!

¹² Nĩ undũ ũcio, maũndũ-inĩ mothe, ĩkagai andũ arĩa angĩ ũrĩa mũngĩenda mamwĩkage, nĩgũkorwo ũcio nĩguo Watho wa Musa na ũrutani wa Anabii.

Mũromo ũrĩa Mũceke na ũrĩa Mwariĩ

¹³ “Toonyerai mũromo ũrĩa mũceke. Nĩgũkorwo mũromo nĩ mwariĩ na njĩra nĩ njariĩ ĩrĩa yerekeire rĩrũrĩro, na andũ arĩa matoonyagĩra ho nĩ angĩ.

¹⁴ No mũromo nĩ mũkunderu na njĩra nĩ njeke ĩrĩa ĩkinyaga muoyo-inĩ, na andũ arĩa mamĩonaga nĩ anini.

Mũtĩ na Maciaro Maguo

¹⁵ “Mwĩhũgagae anabii a maheeni. Mokaga kũrĩ inyuĩ mehumbĩte njũa cia ng’oundu, no thĩnĩ wao nĩ njũũ ndĩani.

¹⁶ Nĩmũrĩmamenyaga na maciaro mao. Kaĩ thabibũ igĩtuagwo mũtĩ-inĩ ya mũigua, kana ngũyũ igatuuu kuuma mahũ-inĩ ma nyeki?”

¹⁷ Ūguo noguo, mūtī wothe mwega ūciaraga maciaro mega, no mūtī mūūru ūciaraga maciaro mooru.

¹⁸ Mūtī mwega ndūngīciara maciaro mooru, naguo mūtī mūūru ndūngīciara maciaro mega.

¹⁹ Mūtī o wothe ūtaciaraaga maciaro mega nīgūtemwo ūtemagwo ūgaikio mwaki-inī.

²⁰ Ūguo nīguo mūrīmamenyaga nī ūndū wa maciaro mao.

²¹ "To mūdū ūria ūnjitaga, 'Mwathani, Mwathani,' ūgaatoonya ūthamaki wa igūrū, no nī ūria wīkaga ūria Baba ūria ūrī igūrū endaga.

²² Mūthenya ūcio aingī makanjīra atīrī, 'Mwathani, Mwathani, githī tūtīarathaga maūdū na rītwa rīaku, na thīnī wa rītwa rīaku tūkaingata ndaimono na tūkaringa cīama nyingī?'

²³ Hīndī ūyo nīngameera wega atīrī, 'Nīi ndirī hīndī ndaamūū o na rī. Eherai harī nīi, inyūi mwīkaga ūuru!'

Aaki Oogī na Aaki Akīgu

²⁴ "Nī ūndū ūcio-rī, mūdū o wothe ūiguaga ciugo ici ciakwa na ageeka ūria ciugīte, ahaana ta mūdū mūūgī ūria wakire nyūmba yake igūrū rīa rwaro rwa ihiga.

²⁵ Nayo mbura īkiura, na njūūi ikīyūra, naruo rūhuho rūkīhurutana nacio ikīhūūra nyūmba ūyo na nditi, no nyūmba ūyo ndīagūire, tondū mūthingi wayo wakītwo igūrū rīa rwaro rwa ihiga.

²⁶ No mūdū o wothe ūiguaga ciugo ici ciakwa na ndekaga ūria ciugīte ahaana ta mūdū mūkīgu ūria wakire nyūmba yake mūthanga igūrū.

²⁷ Nayo mbura īkiura, njūūi ikīyūra, naruo rūhuho rūkīhurutana nacio ikīhūūra nyūmba ūyo na nditi, nayo nyūmba ūyo ikīmomoka na kūgūa kūnene."

²⁸ Rīrīa Jesū aarīkirie kuuga maūdū macio, kīrīndī kīu gīkīgega nī ūndū wa ūrutani wake,

²⁹ tondū aarutanaga ta mūdū warī na ūhoti, na tī ta ūria arutani ao a watho maarutanaga.

8

Mūdū ūria warī na Mangū

¹ Hīndī ūria aikūrūkire kuuma kīrīma-inī, ikundi nene cia andū ikīmuuma thuutha.

² Na mūdū warī na mangū agīthī harī we, agīturia maru mbere yake, akīmwīra atīrī, "Mwathani, ūngīenda-rī, no ūūtherie."*

³ Nake Jesū agītambūrūkia guoko gwake, akīhutia mūdū ūcio, akīmwīra atīrī, "Nīngwenda. Therio!" O hīndī ūyo akīhonio mangū make.

⁴ Jesū agīcooka akīmwīra atīrī, "Menya ndūkeere mūdū o na ūrīkū. No thīi ūkeyonanie kūrī mūthīnjiri-Ngai, na ūrute kīheo kīria Musa aathanire gītūke ūira kūrī o."

Wītīkio wa Mūnene-wa-Thigari-Igana

⁵ Na Jesū aarīkia gūtoonya Kaperinaumu, mūnene-wa-thigari-igana agīlka kūrī we, akīmūhooya ūteithio.

⁶ Akīmwīra atīrī, "Mwathani, ndungata yakwa ikomete mūciī ūrūarīte mūrīmū wa gūkua ciīga na ūrī na ruo rūingī mūno."

⁷ Nake Jesū akīmwīra atīrī, "Nīngūthīi kūmīhonia."

⁸ No mūnene ūcio wa thigari igana akīmūcookeria atīrī, "Mwathani, nīi ndiagīrīire atī wee ūike gwakwa. No ūga o kiugo, na ndungata yakwa nīkūhona.

⁹ Nīgūkorwo nīi mwene ndī mūdū wathagwo, na ndī na thigari njathaga. Ndeera ūmwe 'Thīi,' nīathīiaga, na ndeera ūngī atīrī, 'Ūka,' nīokaga. Na nīngī ndeera ndungata yakwa atīrī, 'Īka ūna,' nīlkaga."

¹⁰ Rīrīa Jesū aigūire ūguo-rī, akīgega, akīra arīa maamumīte thuutha atīrī, "Ngūmwīra atīrī na ma, ndionete mūdū o na ūrīkū gūkū Isiraēli ūrī na wītīkio mūnene ūū.

¹¹ Ngūmwīra atīrī, aingī nīmagooka kuuma mwena wa irathīro na wa ithūiro, na nīmagaikara iruga-inī hamwe na Iburahīmu, na Isaaka, na Jakubu, ūthamaki-inī wa igūrū.

¹² No arīa marī a ūthamaki ūcio nīmagaikio nja, kūu nduma-inī, kūrīa gūgaakorwo kīrīro na kūhagarania magego."

* 8:2 Mūdū warī na mangū aatūikaga arī na thaahu, na no atheririo.

¹³ Nake Jesū agĩcooka akĩira mūnene ūcio wa thigari igana atĩrĩ, “Thiĩ! Nĩugwĩkĩrwo o ūguo wĩtikĩtie.” Nayo ndungata yake ikĩhonio o ithaa rĩu.

Jesū Kũhonia Andũ Aingĩ

¹⁴ Rĩria Jesū aatoonyire nyũmba ya Petero, akĩona atĩ nyina wa mūtumia wa Petero aarĩ mūrũaru mūrĩmũ wa kũhiũha mwĩrĩ, agakoma gĩtanda-inĩ.

¹⁵ Akĩmũhutia guoko, nake agĩtiga kũhiũha mwĩrĩ, akĩarahũka, akĩambĩrĩria kũmũtungatĩra.

¹⁶ Hwai-inĩ ūcio, andũ aingĩ arĩa maarĩ na ndaimono makĩrehwo kũrĩ we, nake akĩingata maroho macio na kuuga o kiugo, na akĩhonia arĩa othe maarĩ arũaru.

¹⁷ Ūhoro ūyũ warĩ wa kũhingia ūria kwaarĩtio na kanua ka mūnabii Isaia, rĩria oigire atĩrĩ:

“We mwene nĩoire wonje witũ,
na akĩeheria mūrĩmũ iitũ.”

Thogora wa Kūrũmĩrĩra Jesū

¹⁸ Rĩria Jesū oonire gĩkundi kĩa andũ arĩa maamũthiurũrũkĩrie, agĩathana maringe mūrĩmo ūria ūngĩ wa iria.

¹⁹ Hĩndĩ iyo mūrutani ūmwe wa watho agũka harĩ we, akĩmwĩra atĩrĩ, “Mūrutani, nĩndĩkũrũmagĩrĩra kũria guothe ūrĩthiiaaga.”

²⁰ Nake Jesū akĩmũcookeria atĩrĩ, “Mbwe nĩ irĩ marima, na nyoni cia rĩera-inĩ nĩ irĩ itara, no Mũrũ wa Mũndũ ndarĩ handũ angũgĩrĩra mūtwe wake.”

²¹ Nake mūrutwo ūngĩ akĩmwĩra atĩrĩ, “Mwathani, reke nyambe thiĩ ngathike baba.”

²² Nowe Jesū akĩmwĩra atĩrĩ, “Nũmĩrĩra, na ūreke arĩa akuũ mathike akuũ ao ene.”

Jesū Kũhooreria Kĩhuhũkanio

²³ Hĩndĩ iyo agĩtoonya gatarũ, nao arutwo ake makĩmũrũmĩrĩra.

²⁴ Na rĩrĩ, gũkĩgĩa kũhuhũkanio kĩnene gĩteerĩgĩrĩrwo kũu iria-inĩ, gĩgĩtũma gatarũ kende kũhubwo nĩ makũmbĩ ma maaĩ. No Jesū aarĩ toro.

²⁵ Nao arutwo magĩthiĩ, makĩmũkĩria, makĩmwĩra atĩrĩ, “Mwathani, tũhonokie! Nĩtũkũrĩra maaĩ-inĩ!”

²⁶ Nake agĩcookia atĩrĩ, “Inyũ mūrĩ a wĩtikio mūnini, nĩ kĩĩ gĩgĩtũma mwĩtigĩre ūguo?” Thuutha ūcio agĩkĩra, agĩkũũma rũhuho na makũmbĩ macio, nakuo gũkĩhoorera biũ.

²⁷ Andũ acio makĩgega, makũria atĩrĩ, “Kaĩ mũndũ ūyũ akĩrĩ ū atĩ o na rũhuho na makũmbĩ ma maaĩ nũmwathikagĩra?”

Jesū Kũhonia Andũ Eerĩ Maarĩ na Ndaimono

²⁸ Rĩria aakinyire rũgongo rwa bũrũri wa Agadari-rĩ, agĩtũngwo nĩ andũ eerĩ maarĩ na ndaimono, moimite mbĩrĩra-inĩ. Maarĩ na ūuru mũingĩ mũno, atĩ gũtirĩ mũndũ ūngĩagerire njĩra iyo.

²⁹ Nao makĩanĩrĩra, makũria atĩrĩ, “Ūrenda atĩa na ithuĩ, wee Mũrũ wa Ngai. Woka gũkũ gũtũnyariira ihinda rĩria rĩamũre rĩtanakinya?”

³⁰ Nĩ haarĩ na rũuru rũnene rwa ngũrwe rwarĩthagio[†] handũ hataarĩ haraaya na hau maarĩ.

³¹ Nacio ndaimono igĩthaita Jesū, ikĩmwĩra atĩrĩ, “Akorwo nĩugũtũingata-rĩ, tũtũme kũrĩ rũuru rũrĩra rwa ngũrwe.”

³² Nake agĩcĩira atĩrĩ, “Thiĩ!” Nĩ ūndũ ūcio ikiuma, igĩtoonya ngũrwe, naruo rũuru ruothe rũgũkũrũka kĩharũrũka-inĩ na ihenya, rũkĩgũa iria thiĩnĩ, rũgĩkuĩra maaĩ-inĩ.

³³ Arĩa maarĩthagia ngũrwe icio makũra, magĩthiĩ itũũra-inĩ, makĩheana maũndũ macio mothe o na ūria gwekĩkite kũrĩ andũ arĩa maarĩ na ndaimono.

³⁴ Hĩndĩ iyo itũũra rĩothe rĩkiomagara rĩgatũnge Jesũ. Na hĩndĩ irĩa maamuonire, makĩmũthaita oime rũgongo rwao.

9

Jesū Kũhonia Mũndũ Wakuĩte Cĩga

¹ Nake agĩtoonya gatarũ, akĩringa iria, agĩkinya itũũra rĩa kwao.

² Andũ amwe makĩmũrehera mũndũ warĩ na mūrĩmũ wa gũkua cĩga, akũũtuo na kĩbarĩ. Rĩria Jesū oonire wĩtikio wao, akĩira mũndũ ūcio wakuĩte cĩga atĩrĩ, “Mũriũ, wĩyũmĩrĩrie, nĩwarekerwo mehia maku.”

³ Nĩ ūndũ wa ūguo, arutani amwe a watho makĩira na ngoro atĩrĩ, “Mũndũ ūyũ nĩaruma Ngai!”

[†] 8:30 Ndũrĩrĩ iria ciatũũraga Galili nĩcio ciarĩ arĩthi a ngũrwe.

⁴ Jesū aamenya ūrīa meeciiragia, akīmooria atīrī, “Mūreciiria ūuru ngoro-inī cianyu nīkī?”

⁵ Nī ūndū ūrīkū mūhūthū: nī kwīra mūndū, ‘Nīwarekerwo mehia maku,’ kana kūmwīra, ‘Ūkīra wītware?’

⁶ No nīgeetha mūmenye atī Mūrū wa Mūndū arī na ūhoti gūkū thī wa kūrekanīra mehia-rī” Na o hīndī ūyo akīra mūndū ūcio wakuite cīga atīrī, “Ūkīra, oya kībarī giaku ūinūke mūciī.”

⁷ Nake mūndū ūcio agīūkīra, akīinūka mūciī.

⁸ Rīrīa kīrīndī kīu kīonire ūguo, gīkīmaka na gīkīgoooca Ngai, ūrīa waheete andū ūhoti ta ūcio.

Gwītwo kwa Mathayo

⁹ Na rīrīa Jesū oimaga kūu, akīona mūndū wetagwo Mathayo aikarīte harīa heetagīrio mbeeca cia igootī. Akīmūwīra atīrī, “Nūmīrīra,” nake Mathayo agīūkīra, akīmūrūmīrīra.

¹⁰ Na rīrīa Jesū aarī kwa Mathayo mūciī makīrīa irio cia hwaī-inī, etia mbeeca cia igooti aingī na andū ehia magīūka kūrīanīra hamwe nake na arutwo ake.

¹¹ Rīrīa Afarisai moonire ūguo, makīūria arutwo ake atīrī, “Mūrutani wanyu arīanagīra na etia mbeeca cia igooti na andū ehia nīkī?”

¹² Jesū aigua ūguo, akīmeera atīrī, “Andū arīa agima mūrī ti o mabataragio nī ndagītārī, no nī arīa arūaru.

¹³ Na rīrī, thīī mūkeerute ūrīa ciugo ici ciugīte: ‘Kūiguanīra tha nīkuo nyendaga, no ti magongona.’ Nīgūkorwo nī ndiokire gūcarīa arīa athingu, no ndokire nī ūndū wa arīa ehia.”

Jesū Kūurio Ūhorō wa Kwīhinga Kūrīa

¹⁴ Hīndī ūyo arutwo a Johana magīūka kūrī we makīmūria atīrī, “Ithuī na Afarisai nītwhingaga kūrīa, no nī kī gītūmaga arutwo aku mage kwīhinga kūrīa irio?”

¹⁵ Nake Jesū akīmaccokerīa atīrī, “Agenī a mūhikanīa manghōta atīa kūigua kēha rīrīa mūhikanīa arī hamwe nao? Ihinda nīrīgakīnya rīrīa mūhikanīa akeeherio kūrī o; hīndī ūyo nīguo makeehinga kūrīa irio.

¹⁶ “Gūtīrī mūndū ūtumagīrīra nguō ngūrū kīraka kīa nguō njerū, nīgūkorwo kīraka kīu no kīguacie nguō ūyo gītūme itarūke makīria.

¹⁷ Ningī andū matiīkagīra ndibei ya mūhīhano mondo-inī ngūrū.* Mangīka ūguo, mondo icio no itarūke, nayo ndibei iitīke, na mondo icio cia ndibei cianangīke o biū. No andū mekagīra ndibei ya mūhīhano mondo-inī njerū, nacio cīerī igaikara irī njega.”

Mūrītu Wakūte na Mūtumia warī Mūrūaru

¹⁸ Na rīrīa aaragia maūndū macio, hagīūka mūndū warī mūnene, akīmūtūrīra ndu, akīmūwīra atīrī, “Mūrītu wakwa no hīndī aakua; no ūka ūkamūigīrīre guoko, na nīekūrīūka.”

¹⁹ Nake Jesū agīūkīra, agīthīī nake, arī na arutwo ake.

²⁰ O hīndī ūyo mūtumia watūire oiraga thakame mīaka ikūmi na iirī agīūka na thuuha wa Jesū, akīhutia gīcūrī kīa nguō yake.

²¹ Tondū eīrāga atīrī, “Ingīhutia o nguō yake, no hone.”

²² Nake Jesū akīhūgūra, akīmuona, akīmūwīra atīrī, “Mwarī ūyū, wīyūmīrīrie gwītīkia gwaku nīkuo gwatūma ūhone.” Nake mūtumia ūcio akīhonio o hīndī ūyo.

²³ Na rīrīa Jesū aatoonyire nyūmba ya mūnene ūcio, akīona ahuhi mītūrīrū na gīkundi kīa andū kīrīa kīanegenaga,

²⁴ akīmeera atīrī, “Eherai. Mūrītū ūyū ti mūkuū, nī gūkoma akomete.” Nao andū acio makīmūthekerera.

²⁵ Thuutha wa andū acio kuumio nja, agītoonya thīnī, akīnyīita mūrītu ūcio guoko, nake agīūkīra.

²⁶ Ūhorō ūcio ūkīhunja būrūri ūcio wothe.

Jesū Kūhonia Atumumu na Mūndū Ūtaaragia

²⁷ Na rīrīa Jesū oimire kūu, aathianga-rī, andū eerī atumumu makīmūrūmīrīra, makīanagīrīra, makiyaga atīrī, “Tūiguire tha, wee Mūrū wa Daudi!”

²⁸ Na hīndī irīa aatoonyire nyūmba, atumumu acio magīūka kūrī we, nake akīmooria atīrī, “Nīmwtīkītīe atī no hote gwīka ūguo?”

Nao makīmūcookerīa atīrī, “Ī-ni, Mwathani.”

²⁹ Hīndī ūyo akīmāhutia maitho, akiuga atīrī, “Mūrōikwo o ūguo mwītīkītīe;”

* 9:17 Ndibei yekagīrwo mondo ciatumagwo na njūūa cia mbūrī.

³⁰ namo maitho mao makĩhingũka magĩcooka kuona. Nake Jesũ akĩmakaania na hinya, akĩmeera atĩrĩ, “Mũtikareke mũndũ o na ũrĩkũ amenye ũhoru ũyũ.”

³¹ No-o makiumagara na makĩhunjia ũhoru wake bũrũri ũcio wothe.

³² Na hĩndĩ ĩrĩa moimaga hau, Jesũ akĩreherwo mũndũ warĩ na ndaimono, na ndaaragia.

³³ Nayo ndaimono yaingatwo, mũndũ ũcio ũtaaragia, akĩaria. Kĩrĩndĩ gĩkĩgega, gĩkiuga atĩrĩ, “Ūndũ ta ũyũ ndũrĩ woneka Isiraeli.”

³⁴ No Afarisai makiuga atĩrĩ, “Aingataga ndaimono na hinya wa mũnene wa ndaimono.”

Aruti Wĩra nĩ Anini

³⁵ Nake Jesũ agĩtuĩkania matũũra-inĩ mothe na mĩciĩ-inĩ yothe, akĩrutanaga thĩnĩ na thunagogi ciao, akĩhunjagia Ūhoru-ũrĩa-Mwega wa ũthamaki, na akĩhonagia mĩrimũ na ndwari cia mĩthemba yothe.

³⁶ Na rĩrĩa oonire ũria kĩrĩndĩ kũu kĩaiganaga, agĩkĩguĩra tha tondũ kĩarĩ gĩthĩnĩku na gĩkaaga ũteithio, ta ng’ondũ itarĩ na mũrũithi.

³⁷ Hĩndĩ iyo akĩũra arutwo ake atĩrĩ, “Magetha nĩ maingĩ, no aruti a wĩra nĩ anini.

³⁸ Nĩ ũndũ ũcio, hooyai Mwathani wa magetha atũme aruti wĩra mathĩ magetha-inĩ make.”

10

Jesũ Gũtũma Arutwo arĩa Ikũmi na Eerĩ

¹ Nake Jesũ nĩetire arutwo ake ikũmi na eerĩ moke harĩ we, nake akĩmahe ũhoti na kũingata ngoma thũku na kũhonĩa mĩrimũ yothe na ndwari ciothe.

² Maya nĩmo marĩtwa ma arutwo acio ikũmi na eerĩ: Wa mbere nĩ Simoni (ũrĩa wĩtagwo Petero), na mũrũ wa nyina Anderea; na Jakubu mũrũ wa Zebedi, na mũrũ wa nyina Johana;

³ na Filipu, na Baritholomayo; na Toma, na Mathayo ũrĩa mwĩtia wa mbeeca cia igooti; na Jakubu mũrũ wa Alifayo, na Thadayo;

⁴ na Simoni ũrĩa Mũzelote, na Judasi Mũsikariota, ũrĩa wamũkunyanĩre.

⁵ Aya ikũmi na eerĩ nĩo Jesũ aatũmire na akĩmataara ũũ: “Mũtigathĩ kũrĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ kana mũtoonye itũũra rĩa Asamaria.

⁶ Nĩ kaba mũthĩ kũrĩ ng’ondũ iria ciũrĩte cia Isiraeli.

⁷ Mwathĩ-rĩ, hunjagiai ndũmĩrĩrĩ ĩno: ‘Ūthamaki wa igũrũ nĩũkuhĩrĩrie.’

⁸ Honagai andũ arĩa arũaru, na mũriũkagie arĩa akuũ, na mũtheragie arĩa marĩ na mangũ, na mũingatage ndaimono. Mũheetwo tũhũ, heanagai tũhũ.

⁹ Mũtigekuuĩre thahabu, kana betha, kana gĩcango mĩcibi-inĩ yanyu;

¹⁰ O na ningĩ mũtigekuuĩre mũhuko rũgendo-inĩ, kana nguo igĩrĩ, kana iraatũ, kana mũtirima; nĩgũkorwo mũruti wa wĩra nĩabataire kũheo gĩa kũmũtũria muoyo.

¹¹ “Itũũra o rĩothe kana gatũũra karĩa mũngĩtoonya-rĩ, tuĩriai mũmenye mũndũ ũria mwagĩrũru kuo, mũikare gwake nginya rĩrĩa mũkoima kuo.

¹² Mwatoonya mũciĩ ũcio-rĩ, geithagiai ene kuo.

¹³ Angĩkorwo mũciĩ ũcio nĩwagĩrũre-rĩ, ũrathimeĩ na thayũ wanyu; angĩkorwo ndwagĩrũre-rĩ, rekeĩ kĩrathimo kĩanyu kĩmũcookerere.

¹⁴ Mũndũ o wothe angĩrega kũmũnyĩta ũgeni kana arege gũthikĩrĩria ciugo cianyu-rĩ, mũkiama mũciĩ ũcio kana itũũra rĩu-rĩ, mũkaaribariba magũrũ manyu nĩguo rũkũngũ rũĩtũke.*

¹⁵ Ngũmwĩra atĩrĩ na ma ituĩro rĩa itũũra rĩu rĩgaakorwo rĩrĩ inene gũkĩra rĩa Sodomu na Gomora mũthenya ũrĩa wa ciira.

¹⁶ Atũrĩrĩ ndamũtũma o ta ng’ondũ gatagatĩ ka njũũi. Nĩ ũndũ ũcio, gĩa na ũũgĩ ta nyoka, na mwage ũũru ta ndutura.

¹⁷ “Mwĩmenyerereĩ andũ; tondũ nĩmakamũneana ciama-inĩ, na mamũhũũre na iboko thunagogi-inĩ ciao.

¹⁸ Nĩ ũndũ wa ũhoru wakwa-rĩ, nĩmũgatwarwo mbere ya aathani na athamaki nĩgeetha mũtuĩke aira kũrĩ o na kũrĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ.

¹⁹ No rĩrĩa makaamũnyĩta-rĩ, mũtikanetange nĩ ũndũ wa ũrĩa mũkoiga kana ũrĩa mũgaacookia. Hĩndĩ iyo nĩmũkeerwo ũrĩa mũkoiga,

* **10:14** Kũribariba rũkũngũ magũrũ nĩ ũndũ wekagwo nĩ Afarisai moima ciikaro cia Ndũrĩrĩ metherie tondũ metĩkĩtie nĩmakuuĩte thaahu. Ūndũ ũyũ warĩ wa kuonia andũ ũrĩa mageekwo marega ndũmĩrĩri ya Ngai.

²⁰ Nĩgũkorwo ti inyuĩ mũgaakorwo mũkĩaria, no nĩ Roho wa Ithe wanyu ũkaaria arĩ thĩnĩ wanyu.

²¹ “Mũndũ nĩagakunyanĩra mūrũ wa nyina ooragwo, na ithe wa mũndũ akunyanĩre mwana wake; ciana nĩkaremera aciari a cio na imoragithie.

²² Andũ othe nĩmakamũmena nĩ ũndũ wakwa, no ũria ũgaakirĩrĩria nginya hĩndĩ ya mũthia nĩakahonoka.

²³ Hĩndĩ irĩa mwanyairirowo itũũra-inĩ rĩmwe-rĩ, ũrĩrai rĩrĩa rĩngĩ. Ngũmwĩra na ma atĩ, mũtigaakorwo mũthiite matũũra mothe ma Isiraeli, Mūrũ wa Mũndũ atookite.

²⁴ “Mūrutwo ti mũnene kūrĩ mūrutani wake, o na ndungata ti nene kūrĩ mũmiathi.

²⁵ Nĩkũiganĩire mūrutwo aiganane na mūrutani wake, o na ndungata iiganane na mũmiathi. Angĩkorwo mwene nyũmba nĩetĩtwo Beelizebuli-rĩ,[†] githĩ andũ a nyũmba yake matigetwo marĩtwa mooru gũkĩra rĩu!

²⁶ “Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, mũtikametigĩre. Gũtirĩ ũndũ mũhithanie ũtakaguũrio, kana ũndũ mũhithe ũtakamenyeka.

²⁷ ũria ngũmwĩra nduma-inĩ-rĩ, wariei mũthenya barigici, na ũria warĩtio na mũheehũ matũ-inĩ manyu-rĩ, wanĩrĩrei mūrĩ nyũmba-igũrũ.

²⁸ Mũtigetigĩre arĩa moragaga o mwĩrĩ, no matingĩhota kũũraga ngoro. Nĩ kaba gwĩtigĩra ũria ũngĩananga ngoro na mwĩrĩ kũu Jehanamu.

²⁹ Githĩ tũnyoni twĩrĩ tũtiendagio thendi ĩmwe? No gũtirĩ o na kamwe gatuo kangĩgũa thĩ Ithe wanyu atetĩkĩrite.

³⁰ O na njuĩrĩ cianyu cia mũtwe nĩndare.

³¹ Nĩ ũndũ ũcio mũtigetigĩre; mūrĩ a bata gũkĩra tũnyoni tũngĩ.

³² “ũria wothe ũkaanyumbũra mbere ya andũ, o na nĩ nĩngamumbũra mbere ya Baba ũria ũrĩ kũu igũrũ.

³³ No ũria wothe ũkangaana mbere ya andũ, na nĩ nĩngamũkaana mbere ya Baba ũria ũrĩ igũrũ.

³⁴ “Mũtigeciirie atĩ njũkĩte kũrehe thayũ gũkũ thĩ. Ndiokire kũrehe thayũ, no ndookire kũrehe rũhiũ rwa njora.

³⁵ Nĩgũkorwo njũkĩte gũtũma

“ ‘mũndũ okanĩrĩre na ithe,

na mũirĩtu okanĩrĩre na nyina,

nake mũtumia okanĩrĩre na nyaciaraawe;

³⁶ thũ cia mũndũ igaakorwo irĩ andũ a nyũmba yake kũembe.’

³⁷ “ũria wothe wendete ithe kana nyina kũngĩra ndagĩrĩre gũtũka wakwa; na ũria wothe wendete mūrĩu kana mwarĩ kũngĩra ndagĩrĩre gũtũka wakwa;

³⁸ nake ũria wothe ũtagakuua mũtharaba wake wa kwambĩrwo aanũmĩrĩre ndagĩrĩre gũtũka wakwa.

³⁹ ũria wothe ũgeragia gũtũria muoyo wake nĩakoowwo nĩguo; no ũria wothe ũkoowwo nĩ muoyo wake nĩ ũndũ wakwa nĩakaũtũria.

⁴⁰ “Mũndũ ũria ũmwamũkagĩra, nĩ nĩ amũkagĩra. Nake ũria ũnyamũkagĩra, amũkagĩra ũria wandũmire.

⁴¹ ũria wothe ũkaamũkĩra mũnabii tondũ nĩ mũnabii, nĩakamũkĩra kĩheo kĩrĩa kĩheagwo mũnabii, nake ũria wothe ũkaamũkĩra mũndũ mũthingu tondũ nĩ mũthingu-rĩ, nĩakamũkĩra kĩheo kĩrĩa kĩheagwo mũndũ mũthingu.

⁴² Nake ũria wothe ũheaga ũmwe wa aya anini o na gĩkombe kĩa maaĩ mahehu tondũ nĩ mūrutwo wakwa-rĩ, ngũmwĩra atĩrĩ na ma, ndakaaga kũheo kũheo gĩake.”

11

Jesũ na Johana Mũbatithania

¹ Na rĩrĩ, Jesũ aarĩkia gwatha arutwo acio ake ikũmi na eerĩ-rĩ, akiuma kũu agĩthĩ kũrutana na kũhunjia matũũra-inĩ ma Galili.

² Na rĩrĩa Johana aigũire arĩ njeera maũndũ marĩa Kristũ eekaga-rĩ, agĩtũma arutwo ake,

³ makamũurie atĩrĩ, “Wee nĩwe warĩ ũũke, kana tweterere mũndũ ũngĩ?”

⁴ Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Cookai mũkeere Johana maũndũ marĩa mwaigua na marĩa muona:

[†] **10:25** Rĩtwa Beelizebuli rĩgĩtaũrwo nĩ kuuga “Mũnene wa ndaimono,” no Kĩhibirania Beelizebubu rĩataũragwo “Mũnene wa ngĩ.”

⁵ Atumumu nīmaroona, na arīa mathuaga nīmaretwara, na arīa marī na mangū nīmarahonio magathera, na arīa mataiguaga nī maraigua, na arīa akuū nīmararīūkio, na ūhorō-ūrīa-Mwega nūrahunjīrio arīa athūni.

⁶ Kūrathimwo-rī, nī mūdū ūrīa ūtekūhīngwo arakare nī ūndū wakwa.”

⁷ Rīrīa arutwo a Johana moimaga hau, Jesū akīambīrīria kwarīria kīrīndī ūhorō wa Johana, akīmooria atīrī: “Mwathūite werū-inī kuona kī? Mwathūite kuona kamūrangi kainainagio nī rūhoho?”

⁸ Akorwo ti ūguo-rī, mwathūite kuona kī? Hihi nī mūdū wehumbīte nguo njega? Aca, arīa mehumbaga nguo njega makoragwo thīnī wa nyūmba cia ūthamaki.

⁹ Mwangīthīite kuona kī? Hihi mwathūite kuona mūnabii? Īi, ngūmwīra atīrī, muonire mūdū ūkīrīte mūnabii.

¹⁰ Ūyū nīwe ūhorō wake waandīkītwo atīrī:

“Nīngūtūma mūtūmwo wakwa athīi mbere yaku, agagūthondekere njīra yaku.”

¹¹ Ngūmwīra atīrī na ma: Harī andū arīa manaciarwo nī andū-a-nja, gūtīrī kuoneka mūdū mūnene gūkīra Johana Mūbatithania; no rīrī mūdū ūrīa mūnini mūno ūthamaki-inī wa igūrū-rī, nī mūnene kūmūkīra.

¹² Kuuma matukū ma Johana Mūbatithania gwata rīu, ūthamaki wa igūrū nīūkorotwo ūkīhatīrīria gūtheerema, nao andū arīa mehatagīrīria nīo mawīgawatagīra na hinya.

¹³ Nīgūkorwo Anabii othe, hamwe na Watho wa Musa, nīmatūire marathaga ūhorō nginya hīndī ya Johana.

¹⁴ Na angīkorwo no mwende kwamūkīra ūhorō ūcio-rī, ūcio nīwe Elija ūrīa werītwo nīagooka.

¹⁵ Ūrīa ūrī na matū ma kūigua nīaigua.

¹⁶ “Rīu-rī, ingīgerekania rūciaro rūrū na kī? Rūhaana ta ciana ciikarīte ndūnyū igītāga iria ingī, igaciīra atīrī:

¹⁷ “Twamūhuhīire mūtīrīrī, mūkīaga kūina;

o na twamūnīire nyīmbo cia macakaya, no mūtiacakaire.’

¹⁸ Nīgūkorwo Johana ookire atekūrīa na atekūnyua, nao andū makiuga atīrī, ‘Arī na ndaimono.’

¹⁹ Mūrū wa Mūdū ookire akīrīiaga na akīnyuuaga, nao makiuga atīrī, ‘Onei mūdū mūkoroku na mūrīu, nī mūrata wa etia mbeeca cia igooti na “andū ehia.”’ No ūūgī wonekaga nī wa ma nī ūndū wa cīlko ciagua.”

Haaro kūrī Matūūra Manene marīa Materirīte

²⁰ Hīndī iyo Jesū akīambīrīria gūtetia matūūra manene marīa maaringīrwo ciama ciake iria nyingī, tondū andū akuo matiigana kwīrīra, akiuga atīrī,

²¹ “Inyuī andū a Korazīni, kaī mūrī na haaro-ī! O na inyuī andū a Bethisaida, kaī mūrī na haaro-ī! Nī ūndū korwo ciama iria mwarīngīrwo nīcio ciaringīrwo andū a Turo na Sidoni, mangīeririre tene, mehumbīte nguo cia makūnia na mehurīrie mūhu mītwe.

²² No ngūmwīra atīrī, andū a Turo na Sidoni nīmagakorwo marī murū mūthenya ūcio wa ciira gūkīra inyuī.

²³ Na inyuī, andū a Kaperinaumu, nīmūkambarario nginya matu-inī? Aca, mūkaaharūrūkio mūkinye kūrīa kūrīku mūno. Ciama iria mwarīngīrwo ingīaringīrwo Sodomu, nīkūngītūūraga nginya ūmūthī.

²⁴ No ngūmwīra atīrī na ma, Sodomu nīgūgakorwo murū mūthenya ūcio wa ciira kūmūkīra.”

Kūhurūka kwa arīa anogu

²⁵ Hīndī iyo Jesū akiuga atīrī, “Baba, wee Mwathani wa igūrū na thī, nīngūkūgaatha tondū nīhithīte andū arīa oogī na marī na ūmenyo maūdū maya, na ūkamaguūrīria tūkenge.

²⁶ Īi, Baba, nīgūkorwo ūyū nī wendi waku.

²⁷ “Nīnengeretwo maūdū mothe nī Baba. Gūtīrī mūdū ūūī Mūrīu tiga Ithe, na gūtīrī mūdū ūūī Ithe tiga Mūrīu, na arīa Mūrīu, endaga kūguūrīria.

²⁸ “Ūkai kūrī nī, inyuothe anogu na mūkuuīte mīrigo mīritū, na nīngūmūhurūkia.

²⁹ Oyai icooki rīakwa mwīgīrīre na mwīrute na nī, nīgūkorwo ndī mūhooreri na mwīnyīhia ngoro-inī, nacio ngoro cianyu nīkūhurūkia.

³⁰ Nīgūkorwo icooki rīakwa nī ihūthū, na mūrigo wakwa nī mūhūthū.”

12

Mwathani wa Thabatū

¹ Ihinda rīu Jesū nīatuīkanīirie mīgūnda-inī ya ngano mūthenya wa Thabatū, na arutwo ake maarī ahūtu, na makīambīrīria gūtua ngira cia ngano, magīcirigitha, makīrīa ngano.

² Rīrīa Afarisai moonire ūguo, makīmwīra atīrī, “Ta rora! Arutwo aku nīmareeka ūrīa watho ūtetīkīrītīe gwīkwo mūthenya wa Thabatū.”

³ Nake akīmacookeria atīrī, “Kai mūtathomete ūrīa Daudi eekire rīrīa we na arīa maarī nake maarī ahūtu?”

⁴ Aatoonyire nyūmba ya Ngai, na arī hamwe na arīa maarī nake, makīrīa mīgate īrīa yamūrīrwo Ngai īrīa mateetīkīrītīo kūrīa nī watho, tīga no athīnjīri-Ngai meetīkīrītīo kūmīrīa.

⁵ O na ningī kai mūthomete Watho-inī atī mūthenya wa Thabatū, athīnjīri-Ngai arīa marī thīnī wa hekarū nīmathaahagīa mūthenya ūcio na matituagwo ahītia?

⁶ Ngūmwīra atīrī, ūmwe mūnene gūkīra hekarū arī haha.

⁷ Korwo nīmwamenyete gītūmī gīa ciugo ici, atīrī, ‘Kūigunāra tha nīkwo nyendaga, no tī magongona,’ mūtingīatuūrīre andū matehītīe mahītia.

⁸ Nīgūkorwo Mūrū wa Mūdū nīwe Mwathani wa mūthenya wa Thabatū.”

⁹ Oima kūu-rī, agīthī agītoonya thunagogi yao,

¹⁰ na nī haarī mūdū wonjete guoko. Na tondu nīmacaragīa gītūmī gīa gūthitangīra Jesū-rī, makīmūrīa atīrī, “Watho nīwītīkīrītīe kūhonania mūthenya wa Thabatū?”

¹¹ Nake akīmoorīa atīrī, “Nūū wanyu ūngīkorwo na ng’ondū, nayo īgwe irīma mūthenya wa Thabatū-rī, ūtangīmūrīta irīma?”

¹² Kai mūdū atakīrī wa bata mūno gūkīra ng’ondū! Nī ūndū ūcio watho nīwītīkīrītīe gwīka wega mūthenya wa Thabatū.”

¹³ Agīcooka akīra mūdū ūcio atīrī, “Tambūrūkia guoko gwaku.” Nake agītambūrūkia guoko, nakuo gūgūtīka kūgīma, o ta kūu kūngī.

¹⁴ Na Afarisai makīuma nja, magīcookania ndundu ya ūrīa mangūrīragithīa Jesū.

Ndungata ya Ngai īrīa Thuure

¹⁵ Nake Jesū aamenya ūhorō ūcio, akīehera kūu. Andū aingī makīmūrūmūrīra, nake akīhonia arīaru ao othe,

¹⁶ agīcooka akīmakaanīa atī matikoige we nīwe ū.

¹⁷ Ūndū ūyū nīguo wahingīrie ūhorō ūrīa waarītīo na kanua ka mūnabīi Isaia, rīrīa oigire atīrī:

¹⁸ “Īno nīyo ndungata yakwa īrīa ndūthuurīre,

īrīa nyendete, na nīyo īkenagīa ngoro yakwa;

nīngamūtīrīria Roho wakwa,

nayo nīlkamenyīthīa ndūrīrī cīra wa kīhooto.

¹⁹ Ndīgaatetania kana īgūthūke;

na gūtīrī mūdū ūkaigua mūgambo wayo njīra-inī.

²⁰ ndīkoina kamūrangi kagondoku,

kana īhorīe rūtambī rūrīa rūgūtooga,

ngīnya rīrīa īgaatūma itua rīakwa rīhootane.

²¹ Thīnī wa rūtwa rīayo ndūrīrī nīkaagīa na kūrīgīrīro.”

Jesū na Beelzebuli

²² Magīcooka makīmūrehera mūdū warī na ndaimono, na aarī mūtumumu, na ndaaragīa, nake Jesū akīmūhonia, akīhota kwaria na kuona.

²³ Andū othe makīgega, makīūrīania atīrī, “Ūyū no akorwo arī we Mūrū wa Daudi?”

²⁴ No rīrīa Afarisai maaiguire ūguo, makīuga atīrī, “Mūdū ūyū aingataga ndaimono na hīnya wa Beelzebuli ūrīa mūnene wa ndaimono.”

²⁵ Nake Jesū aamenya ūrīa meciiragīa, akīmeera atīrī, “Ūthamaki o wothe ūngīgayūkana ūūkanīrīre guo mwene no ūharagane, narīo itūūra o rīothe kana nyūmba īngīgayūkana ndīngūhaanda.

²⁶ Angīkorwo Shaitani nīwe ūingataga Shaitani-rī, nīagayūkante we mwene. Ūthamaki wake ūngīkūhaanda atīa?

²⁷ Na angīkorwo nī nyīngataga ndaimono na hīnya wa Beelzebuli-rī, nao andū anyu maingataga ndaimono na hīnya wa ū? Nī ūndū wa ūguo-rī, acio nīo makaamūtūira cīra.

²⁸ No nī ingīkorwo nyīngataga ndaimono na Roho wa Ngai-rī, ūthamaki wa Ngai nūkīnyīte kūrī nyūi.

²⁹ “Ningĩ-rĩ, mündũ aahota atĩa gũtoonya nyũmba ya mündũ njamba na amũtunya indo ciale ataambĩte kuoha mündũ ũcio njamba? Hĩndĩ iyo no rĩo anghota kũmũtunya indo cia nyũmba yake.

³⁰ “Mündũ ũria ũtarĩ hamwe na nĩ, ũcio nĩ thũ yakwa, nake ũria ũtacooganagĩria hamwe na nĩ, ũcio nĩkũhurunja ahurunjaga.

³¹ Ningĩ ngũmwĩra atĩ, rĩhĩa o na kũruma Ngai, andũ no marekerwo, no mündũ ũria ũkaaruma Roho, ũcio ndakarekerwo.

³² Mündũ o wothe ũria ũgacaambia Mũrũ wa Mündũ nĩakarekerwo, no ũria wothe ũgaacambia Roho Mũtheru, ũcio ndakarekerwo, ihinda rĩrĩ tũrĩ kana ihinda rĩria rĩgooka.

³³ “Agĩria mĩtĩ na maciaro maguo nĩmekwagĩra, kana mũthũkie mĩtĩ na mũthũkie maciaro maguo mooru, nĩgũkorwo mĩtĩ ũmenyekaga na maciaro maguo.

³⁴ Inyũ rũciaroro rũrũ rwa ndũira, mwahota atĩa kwaria maũndũ mega, na mũrĩ ooru? Nĩgũkorwo kanua kaaragia maũndũ marĩa maiyũrite ngoro-inĩ.

³⁵ Mündũ mwega aaragia maũndũ mega moimĩte mũthiithũ-inĩ wake mwega, nake mündũ mũuru aaragia maũndũ mooru moimĩte mũthiithũ-inĩ wake mũuru.

³⁶ No ngũmwĩra atĩrĩ, mũthenya wa itua rĩa ciira, andũ nĩmakaheana ũhororo wa ciugo ciothe cia tũhũ iria manaaria.

³⁷ Nĩgũkorwo ciugo ciaku nĩcio igaatũma ũtuuo ndũrĩ na mahĩtia, na ciugo ciaku no cio igaatũma ũtuuo mũhĩtia.”

Kĩama kĩa Jona

³⁸ Hĩndĩ iyo Afarisai amwe na arutani a watho makĩmwĩra atĩrĩ, “Mũrutani, tũkwenda ũtũringĩre kĩaama.”

³⁹ Nake akĩmacookeria atĩrĩ, “Rũciaroro rwaganu na rwa ũtharia rũrenda rũringĩrwo kĩaama! No gũtirĩ kĩaama rũkũringĩrwo tiga o kĩaama kĩa kĩa mũnabii Jona.

⁴⁰ Nĩ gũkorwo o ta ũria Jona aikarire matukũ matatũ, mũthenya na ũtukũ, arĩ nda ya thamaki rĩa nene, ũguo noguo Mũrũ wa Mündũ agaikara matukũ matatũ, mũthenya na ũtukũ, arĩ tũiri-inĩ.

⁴¹ Andũ a Nineve nĩmakarũgama hĩndĩ ya ciira hamwe na rũciaroro rũrũ marũtuĩre ciira; nĩgũkorwo nĩmeririre rĩria maahunjĩirio nĩ Jona, na rĩu ũmwe mũnene gũkĩra Jona arĩ haha.

⁴² Mũthamaki mündũ-wa-nja wa mwena wa Gũthini nĩakarũgama hĩndĩ ya ciira hamwe na rũciaroro rũrũ arũtuĩre ciira; nĩgũkorwo nĩoimire ituri cia thĩ oke athikĩrĩre ũũgĩ wa Solomoni, na rĩu ũmwe mũnene gũkĩra Solomoni arĩ haha.

⁴³ “Na rĩrĩ, roho mũuru woima thĩinĩ wa mündũ, ũtułkanagĩria werũ-inĩ ũgĩcaria ũhurũko, na ũkaaga.

⁴⁴ Hĩndĩ iyo ũkoiga atĩrĩ, ‘Nĩngũcoka nyũmba rĩa ndoimire.’ Na wacooka-rĩ, ũgakora nyũmba iyo rĩrĩ theri, rĩrĩ haate, igathera na igathondekwo wega.

⁴⁵ Hĩndĩ iyo roho ũcio ũkagĩra maroho mangĩ mũgwanja mooru makĩria maguo mwene, magatoonya magaikara kũu. Naguo mũikarire wa mündũ ũcio ũgathũka gũkĩra wa mbere. ũguo nĩguo gũkahaana kũrĩ rũciaroro rũrũ rwaganu.”

Nyina wa Jesũ na Ariũ a Nyina

⁴⁶ O hĩndĩ iyo Jesũ aaragĩria andũ-rĩ, nyina na ariũ a nyina makĩrũgama nja makĩenda kwaria nake.

⁴⁷ Nake mündũ ũmwe akĩmwĩra atĩrĩ, “Maitũguo na ariũ a maitũguo marũngĩrĩ haha nja, makĩenda kwaria nawe.”

⁴⁸ Nake Jesũ akĩmũcokeria akĩmũria atĩrĩ, “Maitũ nũũ, na ariũ a maitũ nĩ a?”

⁴⁹ Agĩcoka akĩorota arutwo ake, akiuga atĩrĩ, “Aya nĩo maitũ na ariũ a maitũ.”

⁵⁰ Nĩgũkorwo mündũ wothe wĩkaga ũria Baba ũria ũrĩ igũrũ endaga, ũcio nĩwe mũrũ na mwarĩ wa maitũ, na nĩ we maitũ.”

13

Ngerekano ya Mũhuri wa Mbeũ

¹ Mũthenya o ro ũcio-rĩ, Jesũ nĩoimire nyũmba agĩthĩ agĩkara thĩ hũgũrũrũ-inĩ cia iria.

² Ikundi cia andũ aingĩ mũno ikĩũngana harĩa aarĩ nginya igĩtũma atoonye gatarũ na agũkara thĩ thĩinĩ wayo, nao andũ acio othe makĩrũgama hũgũrũrũ-inĩ cia iria.

³ Nake akĩmaruta maũndũ maingĩ na ngerekano, akĩmeera atĩrĩ: “Mũrĩmi nĩoimagarire akahure mbeũ ciale.”

4 Na rīrīa aahuraga mbeū icio-rī, imwe ikīgūa mūkīra-inī wa njīra, nacio nyoni igīūka igīcīrīa.

5 Ingī ikīgūa rūnyanjara-inī kūrīa gūtaarī na tūiri mūingī. Nacio ikīmera o narua tondū tūiri ndwarī mūrīku.

6 Na hīndī īrīa rīūa rīarire, rīgīcina mīmera īyo, nayo ikīūma tondū ndīarī na mīri.

7 Na mbeū ingī ikīgūa mūigua-inī, nayo mūigua igīkūra, igīthararia mbeū icio rīrīa ciamerire.

8 Ingī nacio ikīgūa tūiri-inī ūrīa mūnoru, ikīgīa na maciaro imwe igīciara maita igana, iria ingī igīciara maita mīrongo ītandatū, na iria ingī igīciara maita mīrongo ītatū ma iria ciahandirwo.

9 Ūrīa ūrī na matū ma kūigua, nīaigue.”

10 Nao arutwo ake magīūka kūrī we, makīmūūria atīrī, “Waragīria andū na ngerekano nīkī?”

11 Nake akīmacookeria atīrī, “Inyuī nīmūheetwo ūmenyo wa kūmenya hitho cia ūthamaki wa igūrū, no-o matiheetwo.

12 Ūrīa wothe ūrī na indo nīakoongererwo nyingī aingīhie makīria. Nake ūrīa wothe ūtarī, nīagatuunywo o na kīria arī nakīo.

13 Gikī nīkīo gītūmaga ndīmaarīrie na ngerekano:

“Nī ūndū o na gūkorwo nīmoonaga-rī, matīonaga;

o na gūkorwo nīmaiguaga-rī, matiiguaga kana makamenya.

14 Nīo makinyūrwo nī ūhoru ūrīa warathirwo nī mūnabii Isaia, rīrīa oigire atīrī:

“Kūigua mūgūtūūra mūiguaga, no mūtikaamenya ūndū;
kuona mūgūtūūra muonaga, no mūtigakuūkīrwo.

15 “Nīgūkorwo ngoro cia andū aya nī ngingitaru;

matū mao matiiguaga,
na nīmahingīte maitho mao.

Tondū maahota kuona na maitho mao,

na maigue na matū mao,
o na ngoro ciao igīe na ūmenyo,

manjookerere, na nī ndīmahonie.’

16 No kūrathimwo nī maitho manyu tondū nīmoonaga, na matū manyu tondū nīmaiguaga.

17 Tondū ngūmwīra atīrī na ma, anabii na andū aingī athingu nīmerirīrie kuona maūndū marīa mūrōna no-o matiamonire, na nīmerirīrie kūigua maūndū marīa mūrāigua no matīamaiguire.

18 “Nī ūndū ūcio, ta iguai ngītaarīria ūhoru wa ngerekano īyo ya mūhuri wa mbeū:

19 Hīndī īrīa mūndū o wothe aigua ndūmīrīri ya ūthamaki na akaaga kūmīmenya-rī, hīndī ūrīa mūrō okaga akamūtunya kīria kīhaande ngoro-inī yake. Īno nīyo mbeū īrīa yahurirwo mūkīra-inī wa njīra.

20 Ūrīa wamūkīrīrie mbeū īrīa yagūire rūnyanjara-inī nī mūndū ūrīa ūiguaga kiugo, na o rīmwe agakīamūkīra arī na gīkeno.

21 No tondū ndarī mīri-rī, aikaraga o kahinda kanini. Hīndī īrīa thīna woka, kana kwagīa na kīnyariirano nī ūndū wa kiugo-rī, agagītiganīria o narua.

22 Nake ūrīa wamūkagīra mbeū īrīa yagūire mūigua-inī-rī, nī mūndū ūrīa ūiguaga kiugo, no mīhang’o ya mūtūūrīrie ūyū, na kūheenererio nī ūtonga, igagīthararia, ikagiria kīgīe na maciaro.

23 No ūrīa wamūkīrīrie mbeū īrīa yagūire tūiri-inī ūrīa mūnoru-rī, nī mūndū ūrīa ūiguaga kiugo, na agakīmenya. Nake agaciara maciaro, ūmwe akaruta maita igana, ūngī maita mīrongo ītandatū, na ūngī maita mīrongo ītatū ma mbeū īrīa yahaanditwo.”

Ngerekano ya Rīya

24 Nīngī Jesū akīmahe ngerekano īngī, akīmeera atīrī: “Ūthamaki wa igūrū ūhaana ta mūndū ūrīa wahaandire mbeū njega mūgūnda wake.

25 No rīrīa andū othe maakomete-rī, thū yake igīūka, ikīhura itindī thīnī wa ngano, na īgūthīra.

26 Hīndī īrīa ngano yamerire na igīciara-rī, hīndī īyo itindī o narīo rīkīonekana.

27 “Ndungata cia mwene mūgūnda igīūka kūrī we, ikīmwīra atīrī, ‘Mwathi witū, githī ndwahaandire mbeū njega mūgūnda waku? Kaī itindī rīkīumīte kū?’

28 “Agīcookia atīrī, ‘Nī mūndū ūrī ūthū na nīi wekire ūguo.’

“Ndungata icio ikīmūūria atīrī, ‘Nīūkwennda tūthī, tūkarīmunye?’

²⁹ “Nake agĩcookia atĩrĩ, ‘Aca, tondũ mũkĩmunya itindĩ rĩu, mwahota kũrĩmunyanĩria na ngano.

³⁰ Rekei ikũranĩre nginya hĩndĩ ya magetha. Hĩndĩ ĩyo-rĩ, nĩngeera agethi atĩrĩ: Ambai mũmunye itindĩ na mũrĩohe itĩĩa, nĩguo rĩcinwo; mũcooke mũcookanĩrĩrie ngano, mũmũige ikũmbĩ rĩakwa.’”

Ngerekano ya Mbeũ ya Karatarĩ, na ya Ndawa ya Kũmbia Mĩgate

³¹ Nĩamaheire ngerekano ĩngĩ, akĩmeera atĩrĩ: “Ūthamaki wa igũrũ ũtarĩĩ ta mbeũ ya karatarĩ, ĩria mũndũ oire akĩhaanda mũgũnda wake.

³² O na akorwo mbeũ ĩyo nĩyo nini mũno kũrĩ mbeũ ciothe-rĩ, rĩrĩa yakũra, nĩnenehaga kũrĩ mũmera ĩria ĩngĩ ya mũgũnda na ĩgatuĩka mũtĩ, nacio nyoni cia rĩera-inĩ igooka igaaka itara hong-e-inĩ ciaguo.”

³³ Agĩcooka akĩmahe ngerekano o ĩngĩ, akĩmeera atĩrĩ: “Ūthamaki wa igũrũ ũhaana ta ndawa ya kũmbia mĩgate ĩria mũndũ-wa-nja oire na akĩmĩtukania na mũtu mũingĩ o nginya mũtu ũcio wothe ũkĩmbio nĩyo.”

³⁴ Jesũ aaragĩria kĩrĩndĩ maũndũ macio mothe na ngerekano na ndaamaragĩria ũndũ o na ũmwe atekũhũhĩra ngerekano.

³⁵ Nĩguo ũhoru ĩria waaririo na kanua ka mũnabii ũhinge rĩrĩa oigire atĩrĩ: “Ngaatumũra kanua gakwa njarie na ngerekano,

nĩngaaria maũndũ marĩa matũire marĩ mahithe kuuma rĩrĩa thĩ yombirwo.”

Gũtaarĩria Ngerekano ya Itindĩ

³⁶ Hĩndĩ ĩyo agĩtiga kĩrĩndĩ, agĩtoonya nyũmba. Arutwo ake magũka kũrĩ we, makĩmwĩra atĩrĩ, “Tũtaarĩrie ngerekano ya itindĩ rĩrĩa rĩarĩ thĩnĩ wa mũgũnda.”

³⁷ Nake akĩmacookeria atĩrĩ, “Ūria wahaandire mbeũ njega nĩ Mũrũ wa Mũndũ.

³⁸ Mũgũnda nĩ thĩ, nayo mbeũ njega nĩcio ciana cia ũthamaki. Itindĩ nĩ ciana cia ũria mũũru,

³⁹ nayo thũ ĩria ĩrĩaandaga nĩ ũria mũũru. Magetha nĩ ithirĩro rĩa mahinda maya, na agethi nĩ araiika.

⁴⁰ “Nĩ ũndũ ũcio o ta ũria itindĩ rĩmunyagwo rĩgacinwo na mwaki-rĩ, ũguo noguo gũkahaana hĩndĩ ya ithirĩro rĩa mahinda maya.

⁴¹ Mũrũ wa Mũndũ nĩagatũma araiika ake, na nĩmakeheria maũndũ mothe marĩa marehaga mehĩa na andũ arĩa othe mekaga ũru ũthamaki-inĩ wake.

⁴² Nĩmakamaikĩa thĩnĩ wa icua rĩa mwaki, kũrĩa gũgaakorwo kĩrĩro na kũhagarania magego.

⁴³ Hĩndĩ ĩyo arĩa athingu magaakenga ta rĩua thĩnĩ wa ũthamaki wa Ithe wao. Ūria ũrĩ na matũ nĩ aiguo.

Ngerekano ya Mũthiithũ Mũhithe, na Ruru

⁴⁴ “Ūthamaki wa igũrũ ũhaanaine na mũthiithũ wahithĩtwo mũgũnda. Na rĩrĩa mũndũ aawoonire, akũhitha ringĩ, na nĩ ũndũ wa ũria akenete, agithĩĩ akiendia indo ciothe ĩria arĩ nacio akĩgũra mũgũnda ũcio.

⁴⁵ “Nĩngĩ ũthamaki wa igũrũ ũhaanaine na mwonjorithia wacaragia ruru njega.

⁴⁶ Hĩndĩ ĩria onĩre ĩmwe ya thogora mũnene-rĩ, agithĩĩ akiendia indo ciake ciothe ĩria aarĩ nacio, akĩmĩgũra.

Ngerekano ya Neti

⁴⁷ “O rĩngĩ, ũthamaki wa igũrũ ũhaanaine na neti ĩrĩa yaikirio ĩria-inĩ, nayo ĩgĩtega thamaki cia mũthemba yothe.

⁴⁸ Hĩndĩ ĩrĩa yaĩyũrĩre, ategi acio a thamaki makĩmĩguucia hũgũrũrũ-inĩ cia ĩria. Hĩndĩ ĩyo magũikara thĩ, magĩthuura thamaki ĩria njega, magĩciĩkĩra ikabũ-inĩ, no ĩria njũru magĩcite.

⁴⁹ Ūguo nĩguo gũgaakorwo hĩndĩ ya ithirĩro rĩa mahinda maya. Araiika nĩmagooka maamũranie arĩa aaganu kuuma kũrĩ arĩa athingu,

⁵⁰ na maikie arĩa aaganu icua-inĩ rĩa mwaki, kũrĩa gũgaakorwo na kĩrĩro na kũhagarania magego.”

⁵¹ Jesũ akĩmooria atĩrĩ, “Nĩmwataũkĩrwo nĩ maũndũ macio mothe?”

Magĩcookia atĩrĩ, “Ī, nĩwataũkĩrwo.”

⁵² Akĩmeera atĩrĩ, “Nĩ ũndũ ũcio, mũrutani wa watho o wothe ũria ũrutitwo ũhoru wa ũthamaki wa igũrũ-rĩ, ahaanaine na mwene nyũmba ũria ũrutaga mũthiithũ-inĩ wake indo ĩria njerũ o na ĩria ngũrũ.”

⁵³ Nake Jesũ aarĩkia kũheana ngerekano icio-rĩ, akiuma kũu.

⁵⁴ Aakinya itũũra rĩa kwao-rĩ, akĩambĩrĩria kũrutana thunagogi-inĩ ciao, nao makĩgega. Makĩũrania atĩrĩ, “Mũndũ ũyũ arutĩte kũ ũũgĩ ũyũ na cĩko ici cia hinya?”

⁵⁵ Githĩ ũyũ ti we mũrũ wa mũtharamara? Githĩ rĩtwa rĩa nyina ti Mariamu, na githĩ arĩũ a nyina ti Jakubu, na Jusufu, na Simoni, na Juda?

⁵⁶ Na githĩ aarĩ a nyina othe tũtirĩ nao? Mũndũ ũyũ akĩrutĩte maũndũ maya mothe kũ?”

⁵⁷ Nao makĩmũrega.

No Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Kũndũ mũnabii ataheagwo gĩtũo no itũũra-inĩ rĩake na gwake mũciĩ.”

⁵⁸ Nake ndaaringire ciama nyingĩ kũu, tondũ wa ũrĩa maagĩte gwĩtĩkia.

14

Johana Mũbatithania Kũrengwo Mũtwe

¹ Na rĩrĩ, hĩndĩ ĩyo, Mũthamaki Herode nĩagũire ngumo ya Jesũ,

² nake akĩĩra arĩa maamũtungataga atĩrĩ, “Ūcio nĩ Johana Mũbatithania; nĩ arĩũkĩte kuuma kũrĩ arĩa akuũ! Nĩkĩo arĩ na hinya mũnene ũguo wa kũringa ciama.”

³ Na rĩrĩ, Herode nĩanyiĩtĩte Johana akamuoha, na akamũũkia njeera nĩ ũndũ wa Herodia, ũrĩa warĩ mũtumia wa mũrũ wa nyina Filipu,

⁴ tondũ Johana nĩamwĩrĩte atĩrĩ: “Watho ndũgwĩtĩkĩrĩtie ũmũhikie.”

⁵ Herode nĩendağa kũũraga Johana, no nĩetigağĩra andũ, tondũ nĩmeetikĩtie atĩ Johana aarĩ mũnabii.

⁶ Mũthenya wa gũkũngũĩra gũciarwo kwa Herode-rĩ, mwarĩ wa Herodia nĩainĩire andũ, na agĩkenia Herode mũno.

⁷ Nĩ ũndũ ũcio Herode akĩhĩta na mwĩhĩtwa atĩ nĩekũmũhe kĩrĩa gĩothe angĩendire.

⁸ Nake mũirĩtu ũcio aarĩkia gũtaarwo nĩ nyina, akiuga atĩrĩ, “He mũtwe wa Johana Mũbatithania o rĩũ ũrĩ thĩnĩ wa kiuga.”

⁹ Mũthamaki nĩataangĩkire mũno, no nĩ ũndũ wa mwĩhĩtwa wake, na ageni arĩa maarĩ iruga-inĩ rĩake-rĩ, agĩathana atĩ mũirĩtu ũcio aheo kĩrĩa eetĩtie.

¹⁰ Nĩ ũndũ ũcio agĩtũmana kũu njeera na Johana akĩrengwo mũtwe.

¹¹ Naguo mũtwe ũcio wake ũkĩrehwo na kiuga, ũkĩnengerwo mũirĩtu ũcio, nake akĩũtwarĩra nyina.

¹² Nao arutwo a Johana magĩthĩ makĩoya kĩimba gĩake, magĩgĩthika, magĩcooka magĩthĩ makĩĩra Jesũ.

Jesũ Kũhũnia Andũ Ngiri Ithano

¹³ Na rĩrĩa Jesũ aigũire ũhoro ũcio, akiuma kũu ahaicĩte gatarũ andũ matekũmenya, agĩthĩ handũ hataarĩ na andũ. Nakĩo kĩrĩndĩ kĩaigua ũguo-rĩ, gĩkiuma matũũra-inĩ gĩkĩmũrũmirĩra na magũrũ.

¹⁴ Rĩrĩa Jesũ oimire gatarũ na akĩona andũ aingĩ, akĩmaiguĩra tha, na akĩhonia arũaru ao.

¹⁵ Na gwakuhĩrĩria gũtuka-rĩ, arutwo ake magĩthĩ harĩ we, makĩmwĩra atĩrĩ, “Gũkũ nĩ kũndũ gũtarĩ mũciĩ, na nĩkũratuka. ĩra andũ aya mathĩ, nĩgeetha makegũrĩre irio tũtũũra-inĩ.”

¹⁶ Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Hatĩrĩ bata wa mathĩ. Mahei gĩa kũrĩa inyuĩ ene.”

¹⁷ Nao makĩmũcookeria atĩrĩ, “Haha tũrĩ na mĩgate ĩtano tu na thamaki igĩrĩ.”

¹⁸ Akĩmeera atĩrĩ, “Ndeherai haha.”

¹⁹ Nake agĩathana andũ maikare thĩ nyeki-inĩ. Akĩoya mĩgate ĩyo ĩtano na thamaki icio igĩrĩ, akĩrora igũrũ, agĩcookia ngaatho, akĩenyũranga mĩgate ĩyo. Agĩcooka akĩmĩnengera arutwo, nao arutwo makĩhe andũ.

²⁰ Othe makĩrĩa makĩhũna, nao arutwo makĩũngania cienyũ iria ciatarĩte makĩyũria ciondo ikũmi na igĩrĩ.

²¹ Mũigana wa andũ arĩa maarĩre maarĩ ta arũme ngiri ithano, andũ-a-nja na ciana matatarĩtwo.

Jesũ Kũgerera Maaĩ Igũrũ

²² O hĩndĩ ĩyo Jesũ akĩĩra arutwo ake matoonye gatarũ, mathĩ mbere yake mũrĩmo ũrĩa ũngĩ wa iria mũira wa oigĩre kĩrĩndĩ ũhoro.

²³ Thuutha wa kũmoigĩra ũhoro-rĩ, akĩambata kĩrĩma-inĩ arĩ wiki nĩguo akahooe. Na gũgĩtuka aarĩ o ho wiki,

²⁴ no gatarũ nĩkarĩkĩtie gũthĩ itũina iraiharaihu kuuma thĩ nyũmũ, gakĩhũũragwo nĩ makũmbĩ ma maaĩ tondũ kerekeire na kũrĩa rũhuho ruoimaga.

- ²⁵ Na rĩrĩ, ta thaa kenda cia ūtukũ-rĩ, Jesũ agĩthĩĩ kũrĩ o agereire maaĩ igũrũ.
²⁶ Hĩndĩ ĩrĩa arutwo maamuonire agĩthĩĩ agereire maaĩ igũrũ, makĩnyĩitwo nĩ guoya, makiuga atĩrĩ, “Ĩrĩa nĩ ngoma,” na magĩkaya nĩ gwĩtigĩra.
²⁷ No hĩndĩ o ĩyo Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Ūmĩrĩriai! Nĩ nĩ. Tigai gwĩtigĩra.”
²⁸ Petero akĩmũcookeria atĩrĩ, “Mwathani, akorwo nĩwe-rĩ, njĩra njũke kũrĩ we ngereire maaĩ igũrũ.”
²⁹ Nake Jesũ akĩmwĩra atĩrĩ, “Ūka.”
 Hĩndĩ ĩyo, Petero akiuma gatarũ, agĩthĩĩ agereire maaĩ igũrũ erekeire harĩ Jesũ.
³⁰ No rĩrĩa oonire rūhuho, agĩtigĩra, na akĩambĩrĩria gũtoonyerera maaĩ-inĩ, agĩkaya, akiuga atĩrĩ, “Mwathani, honokia!”
³¹ O rĩmwe, Jesũ agĩtambũrũkia guoko, akĩmũnyĩita, akĩmwĩra atĩrĩ, “Wee kaĩ ũrĩ na wĩtikio mũnini-ĩ! Wagĩa na nganja nĩkĩ?”
³² Na hĩndĩ ĩrĩa maahaicire gatarũ-rĩ, rūhuho rūgĩtiga kũhurutana.
³³ Hĩndĩ ĩyo arĩa maaĩrĩ thĩini wa gatarũ makĩmũgooca, makiuga atĩrĩ, “Nĩ ma wee nĩwe Mũrũ wa Ngai.”
³⁴ Na maarĩkia kũringa mũrĩmo ũrĩa ũngĩ, magĩkinya bũrũri wa Genesareti.
³⁵ Na hĩndĩ ĩrĩa andũ a kũu maamenyire atĩ nĩ Jesũ, makĩhunjia ũhoru ng’ongo ciothe ĩria ciamarĩgĩcĩirĩe. Nao makĩmũrehera andũ othe arĩa maaĩrĩ arũaru,
³⁶ na makĩmũthaitha areke arũaru mahutie gĩcũrĩ kĩa nguo yake, na arĩa othe maamũhutirie makĩhonio.

15

Ūhoru wa Thaahu

- ¹ Na rĩrĩ, thuutha ũcio Afarisai amwe na arutani a watho magĩũka kũrĩ Jesũ moimĩte Jerusalemu, makĩmũũria atĩrĩ,
² “Nĩ kĩĩ gĩtũmaga arutwo aku mathũkie kĩrĩra gĩa athuuri? Matũthambaga moko rĩrĩa mekũria irio!”
³ Nake Jesũ akĩmoooria atĩrĩ, “Na inyuĩ mũthũkagia watho wa Ngai nĩ ũndũ wa ĩrĩa cianyu nĩkĩ?”
⁴ Nĩgũkorwo Ngai oigire atĩrĩ, ‘Tĩia thoguo na nyũkwa’ na ‘Mũndũ wa kũruma ithe kana nyina no nginya ooragwo.’
⁵ No inyuĩ muugaga atĩ mũndũ angĩra ithe kana nyina atĩrĩ, ‘Ūteithio ũrĩa ingĩagũteithia naguo, nĩ kĩheo kĩamũrĩre Ngai,’
⁶ mũndũ ũcio ndarĩ bata wa ‘gũtĩia ithe’ naguo. Nĩ ũndũ ũcio mũgagĩtua kiugo kĩa Ngai gĩa tũhũ nĩ ũndũ wa kĩrĩra kĩanyu.
⁷ Inyuĩ hinga ici! Isaiia nĩamenyete wega hĩndĩ ĩrĩa aarathire ũhoru wanyu, akiuga atĩrĩ:
⁸ “ ‘Andũ aya maaheaga gĩtũo na mũromo,
 no ngoro ciao ĩrĩ kũraya na nĩ.
⁹ Nao maahooyaga o tũhũ;
 morutani marĩa marutanaga no mawatho ma andũ.’ ”
¹⁰ Nake Jesũ agĩta kĩrĩndĩ kũu gĩũke harĩ we, agĩkĩra atĩrĩ, “Thikĩrĩriai na mũtaũkĩrwo.
¹¹ Kĩrĩa gĩtoonyaga na kanua ka mũndũ ti kĩa ‘kĩmũthaahagia’, no kĩrĩa kiumaga kanua gake nĩkĩo ‘kĩmũthaahagia.’ ”
¹² Na hĩndĩ ĩyo arutwo ake magĩthĩĩ harĩ we, makĩmũũria atĩrĩ, “Nĩũ atĩ Afarisai nĩmararakarire rĩrĩa maraiguire ũhoru ũcio?”
¹³ Nake akĩmacookeria atĩrĩ, “Mũmera o wothe ũtaahandĩtwo nĩ Baba ũrĩa ũrĩ igũrũ nĩũkamunywo na mĩri.
¹⁴ Tiganai nao; acio nĩ atongoria atumumu. Mũtumumu angĩtongoria mũtumumu ũngĩ, eerĩ no kũgũa mangĩgũa ĩrima.”
¹⁵ Nake Petero akiuga atĩrĩ, “Tũtaũrĩre ngerekano ĩyo.”
¹⁶ Nake Jesũ akĩmoooria atĩrĩ, “O na inyuĩ mũtirĩ mũrataũkĩrwo o na rĩu?
¹⁷ Kaĩ mũtooĩ atĩ kĩndũ kĩrĩa gĩtoonyaga na kanua gĩthĩiaga nda, gĩgacooka gĩkoima mwĩrĩ?
¹⁸ No maũndũ marĩa moimaga kanua moimaga ngoro-inĩ, na nĩmo ‘mathaahagia’ mũndũ.
¹⁹ Nĩ ũndũ ngoro-inĩ nĩkuo kuumaga meciiria mooru, na ũragani, na ũtharia, na ũhũrĩ maraya, na ũici, na kũiganĩrĩra igenyo, na njambanio.
²⁰ Macio nĩmo maũndũ marĩa ‘mathaahagia’ mũndũ; no kũrĩa irio na moko matarĩ mathambie matingĩtũma mũndũ agie na ‘thaahu.’ ”

Witikio wa Mündū-wa-Nja Mūkaanani

²¹ Ningi Jesū akiuma kūu, agithii ndeere-ini cia Turo na Sidoni.

²² Mündū-wa-nja Mūkaanani woimite gūkuhi na kūu agūka kūrī we, akīmūkayagīra, akiugaga atīrī, “Mwathani, Mūrū wa Daudi, njiguira tha! Mūrītu wakwa nīarathīnio mūno nī ndaimono.”

²³ No Jesū ndarī ūndū o na ūmwe oigire. Nī ūndū ūcio arutwo ake magithii kūrī we makīmūringīrīria, makīmwīra atīrī, “Mwīre athii, tondū nīaratūrūmīrīra agīkayaga.”

²⁴ Nake Jesū agīcookia atīrī, “Ndaatūmirwo o kūrī ng’ondū cia nyūmba ya Isiraeli iria ciūrīte tu.”

²⁵ Nake mündū-wa-nja ūcio agīūka, akīmūtūrīria ndu, akīmwīra atīrī, “Mwathani, ndeithia!”

²⁶ Nake Jesū agīcookia atīrī, “Gūtiagīrīre kuoya mūgate wa ciana ūikīrie ngui.”*

²⁷ Nake mündū-wa-nja ūcio akiuga atīrī, “Ī nīguo Mwathani; no o na ngui nīrīāga rūitiki rūrīa rūgūaga kuuma metha-ini ya mwene cio.”

²⁸ Nake Jesū akīmūcookeria atīrī, “Mūtumia ūyū, witikio waku nī mūnene! Ihooya rīaku nīrīahingio.” Nake mwarī akīhonio ithaa o rīu.

Jesū kūhe Andū Ngiri Inya Irio

²⁹ Jesū akiuma kūu, agithii agereire hūgūrūrū-ini cia iria rīa Galili, agīcooka akīambata kīrīma-ini, agīkara thī.

³⁰ Nakio kīrīndī kīnene gīgūka kūrī we, gīkīmūrehera andū arīa maathuaga, na atumumu, na arīa maarī onju na arīa mataaragia, na angī aingī, makīmaiga magūrū-ini make; nake akīmahonia.

³¹ Nao andū makīgega rīrīa moonire arīa mataaragia makīaria, na arīa onju mahonetio, na arīa maathuaga magītware, na atumumu makīona. Nao makīgooca Ngai wa Isiraeli.

³² Nake Jesū agīta arutwo ake moke harī we, akīmeera atīrī, “Nīndīraiguira andū aya tha tondū makoretwo hamwe na nī mīthenya itatū, na matiri na kīndū gīa kūrīa. Ndikwenda mathii marī ahūtu, tondū maahota kūrīngīkīra njīra.”

³³ Nao arutwo ake magīcookia atīrī, “Tūngīruta kū mīgate ya kūhūūnia kīrīndī ta gīkī, gūkū werū-ini?”

³⁴ Nake Jesū akīmooria, atīrī, “Mūrī na mīgate iigana?”

Nao makīmūcookeria atīrī, “Tūrī na mīgate mūgwanja, na tūthamaki tūnini tūtari tūngī.”

³⁵ Nake akīra kīrīndī kīu gīkare thī.

³⁶ Agīcooka akīoya mīgate iyo mūgwanja na tūthamaki tūu, na aarīkia gūcookia ngaatho-rī, akīmīenyūranga, akīmīnegera arutwo nao makīhe andū.

³⁷ Othe makīrīa makīhūūna. Thuutha ūcio arutwo makīūngania cienyū iria ciatigarīte makīyūria ciondo mūgwanja.

³⁸ Mūigana wa andū arīa maarīire maarī andū ngiri inya, andū-a-nja na ciana matatarītwo.

³⁹ Jesū aarīkia kuugīra kīrīndī ūhoro, agītoonya gatarū, agithii mwena wa Magadani.

16*Jesū Kūurio Aringe Kīama*

¹ Na rīrī, Afarisai na Asadukai magīūka kūrī Jesū, makīmūgeria na kūmwīra amaringīre kīama kīumite igūrū makīone.

² Nake akīmācookeria atīrī, “Hīndī irīa gwatuka, muugaga atīrī, ‘Kaī nīgūkaara-ī, tondū igūrū nī gūtune’.

³ Ningī rūciinī muugaga atīrī, ‘Ūmūthī nīgūkūgīa kīhuhūkanio, tondū igūrū nī gūtune na gūgathimba.’ Nīmūū gūtaūra ūria igūrū rītariī, no mūtingihota gūtaūra imenyithia cia mahinda maya tūrī.

⁴ Rūciaro rūrū rwaganu na rwa ūtharia rūūragia rūringīrwo kīama, no gūtiriī kīama rūkūrīngīrwo tiga kīama kīrīa kīa Jona.” Nake Jesū akīmatiga, agīthiira.

Ndawa ya Kūmbia Mīgate ya Afarisai na Asadukai

⁵ Rīrīa maaringīre iria, arutwo ake magīkorwo nīmariganīrwo nīgūkuua mīgate.

⁶ Nake Jesū akīmeera atīrī, “Mwīmenyerereī, na mwīhūgage ndawa ya kūmbia mīgate ya Afarisai na Asadukai.”

⁷ Nao makīaranīria, makiuga atīrī, “Hihi nī tondū tūtinoka na mīgate.”

* 15:26 Ayahudi meetaga andū-a-Ndūrīrī “Ngui” nī ūndū wa kūmamena.

⁸ Nake Jesũ aamenya ũria meeranaga, akĩmoooria atĩrĩ, “Inyuĩ a wĩtũkio mũnini, nĩ kĩĩ kĩratũma mwanĩrie ũhoro wa kwaga mĩgate?”

⁹ Kaĩ mūtārĩ mwataũkĩrwo? Mũtingĩrĩrikana mĩgate ĩtano ĩrĩa yarĩrwo nĩ andũ ngiri ithano, na nĩ ciondo ciigana muonganĩrie?”

¹⁰ Kana mĩgate mũgwanja ĩrĩa yarĩrwo nĩ andũ ngiri inya, na nĩ ciondo ciigana muonganĩrie?”

¹¹ Nĩ kĩĩ kĩragiria mũmenye atĩ ndikwaragia ũhoro wa mĩgate? No mwĩhũgagai ndawa ĩyo ya kũmbia mĩgate ya Afarisai na Asadukai.”

¹² Hĩndĩ ĩyo makĩmenya atĩ ndaameeraga mehũũge nĩ ũndũ wa ndawa ya kũmbia mĩgate, no nĩ memenyagĩrĩre ũrutani wa Afarisai na Asadukai.

Petero Kuumbũra Kristũ

¹³ Na rĩria Jesũ aakinyire rũgongo rwa Kaisarea-Filipi, nĩoririe arutwo ake atĩrĩ, “Andũ moigaga Mũrũ wa Mũndũ nũũ?”

¹⁴ Nao makĩmũcookeria atĩrĩ, “Amwe moigaga atĩ nĩwe Johana Mũbatithania; angĩ makoiga nĩwe Elija, o na angĩ makoiga nĩwe Jeremia, kana ũmwe wa anabii.”

¹⁵ Nake akĩmoooria atĩrĩ, “Inyuĩ na inyuĩ muugaga atĩa? Muugaga nĩ nĩ nĩ ũ?”

¹⁶ Simoni Petero akĩmũcookeria atĩrĩ, “Wee nĩwe Kristũ, Mũrũ wa Ngai ũrĩa wĩ muoyo.”

¹⁷ Nake Jesũ akĩmwĩra atĩrĩ, “Kũrathimwo-rĩ, nĩwe Simoni mũrũ wa Jona, nĩgũkorwo ndũguũrĩrio ũndũ ũyũ nĩ mũndũ, no nĩ Baba ũrĩa ũrĩ igũrũ.”

¹⁸ Na nĩ ngũkwĩra atĩrĩ, wee nĩwe Petero, na igũrũ rĩa ihiga rĩrĩ nĩngaka kanitha wakwa, nacio ihingo cia kwa ngoma itikaũtooria.

¹⁹ Nĩngakũnengera cabi cia ũthamaki wa igũrũ; na kĩrĩa gĩothe ũkooha gũkũ thĩ nĩgĩkooho igũrũ, na kĩrĩa gĩothe ũkoohora gũkũ thĩ, nĩgĩkoohorwo igũrũ.”

²⁰ Agĩcooka agĩkaania arutwo ake matikeere mũndũ o na ũrĩkũ atĩ we nĩwe Kristũ.

Jesũ Kuumbũra Ũhoro wa Gĩkuũ Gĩake

²¹ Kuuma hĩndĩ ĩyo Jesũ akĩambĩrĩria gũtaarĩria arutwo ake atĩ no nginya athĩĩ Jerusalemu, na athĩnio mũno nĩ athuuri, na athĩnjĩri-Ngai arĩa anene, na arutani a watho, na atĩ no nginya ooragwo, na thuutha wa mĩthenya ĩtatũ ariũke.

²² Nake Petero akĩmũtwara keheri-inĩ, akĩmũkaania, akĩmwĩra atĩrĩ, “Mwathani, kũroaga gũtuũka ũguo! ũndũ ũcio ndũkanagũkore!”

²³ Nake Jesũ akĩhũgũrĩra Petero, akĩmwĩra atĩrĩ, “Cooka thuutha wakwa, Shaitani! Wee wĩ mũhĩnga harĩ nĩ; wee ndwĩciiragia maũndũ moimĩte kũrĩ Ngai, tiga maũndũ moimĩte kũrĩ andũ.”

²⁴ Hĩndĩ ĩyo Jesũ akĩra arutwo ake atĩrĩ, “Mũndũ o wotho ũngĩenda kũnũmĩrĩra, no nginya eerege we mwene, oe mũtharaba wake aanũmirĩre.

²⁵ Nĩgũkorwo mũndũ ũrĩa wotho wendaga kũhonokia muoyo wake nĩakoorwo nĩguo; no ũrĩa wotho ũkooorwo nĩ muoyo wake nĩ ũndũ wakwa nĩakaũhonokia.

²⁶ Nĩ ũndũ-rĩ, mũndũ angĩũguna nakĩ o na angĩũgwatĩra thĩ yotho, na orwo nĩ muoyo wake? Kana nĩ kĩĩ mũndũ angĩkũũrĩria muoyo wake nakĩo?”

²⁷ Nĩgũkorwo Mũrũ wa Mũndũ nĩagooka na riiri wa Ithe hamwe na araike ake, na hĩndĩ ĩyo nĩakaha o mũndũ kĩheo gĩake kũringana na ciiko ciake.

²⁸ Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, amwe marũngĩĩ haha matigacama gĩkuũ matonete Mũrũ wa Mũndũ agũka na ũthamaki wake.”

17

Jesũ Kũgarũrũka ũrĩa Aatarĩ

¹ Thuutha wa mĩthenya ĩtandatũ, Jesũ nĩathiire na Petero, na Jakubu, na mũrũ wa nyina Johana, akĩmatwara kĩrĩma-inĩ kĩaaya handũ hataarĩ na andũ.

² Ari hau mbere yao akĩgarũrũka ũrĩa aahaanaga. ũthĩũ wake ũkĩara ta riũa, na nguocake ikĩerũha cua, ta ũtheri.

³ O hĩndĩ ĩyo hau mbere yao makĩmũrĩrwo nĩ Musa na Elija makĩaranĩria na Jesũ.

⁴ Nake Petero akĩra Jesũ atĩrĩ, “Mwathani, nĩ wega tũikare gũkũ; ũngĩenda-rĩ, no njake ithũnũ ithatũ, kĩmwe gĩaku, na kĩmwe kĩa Musa, na kĩrĩa kĩngĩ kĩa Elija.”

⁵ O akĩaragia-rĩ, itu ikengu rĩgĩũka rĩkĩmahumbĩra, na mũgambo ũkĩuma itu-inĩ rĩũ ũkiuga atĩrĩ, “Ūyũ nĩwe Mũrũ wakwa ũrĩa nyendete; na nĩngenagio mũno nĩwe. Mũiguagei!”

⁶ Rĩrĩa arutwo maiguire ũguo-rĩ, makĩnamĩrĩra, magĩturumithia mothĩũ mao thĩ mamakĩte mũno.

⁷ No Jesũ agũka, akĩmahutia na akĩmeera atĩrĩ, “Arahũkai, tigai gwĩtigĩra.”

⁸ Na rīrīa maatiirire maitho-rī, mationire mündū ūngī tiga o Jesū wiki.

⁹ Rīrīa maikūrūkaga kuuma kīrīma-inī, Jesū akīmaatha akīmeera atīrī, “Mūtikae kwīra mündū o na ūrīkū ūrīa muona, nginya rīrīa Mūrū wa Mündū akaariūkio oime kūrī arīa aku.”

¹⁰ Nao arutwo makīmūuria atīrī, “Nīkī gītūmaga arutani a watho moige atī Elija no nginya aambe ooke?”

¹¹ Nake Jesū akīmacookeria atīrī, “Ti-itherū, Elija no nginya aambe ooke, ahaarīrie maundū mothe.

¹² No ngūmwīra atīrī, Elija nīarīkītie gūūka, no andū makīaga kūmūmenya, no nīmamwīkire ūrīa wothe meendaga kūmwīka. O ūguo noguo nake Mūrū wa Mündū akaanyariirwo nīo.”

¹³ Hīndī iyo arutwo makīmenya atī aamaheaga ūhoro wa Johana Mūbatithania.

Kūhonia Kamwana kaarī na Ndaimono

¹⁴ Rīrīa maakinyire harīa kīrīndī kīarī, mündū ūmwe agīthī harī Jesū, akīmūtūrīria ndu,

¹⁵ akīmwīra atīrī, “Mwathani iguīra mūrū wakwa tha, arī na mūrīmū wa kibaba na nīūmūthīnagia mūno. Kaingī nīagūūaga mwaki-inī kana akagūa maa-inī.

¹⁶ Nīndīramūreheire arutwo aku, no matinahota kūmūhonia.”

¹⁷ Nake Jesū akīmūcookeria atīrī, “Rūciaro rūrū rūtetīkītie na rūremi, nī nginya rī ngūkara na inyuī? Ngūmūkīrīria nginya rī? Ndeherai kamwana kau.”

¹⁸ Jesū agīkūūma ndaimono iyo, nayo ikiuma kamwana kau, na gakīhonio o hīndī iyo.

¹⁹ Nao arutwo magīthī kūrī Jesū keheri-inī, makīmūuria atīrī, “Tūremirwo nīkūngata ndaimono iyo nīkī?”

²⁰ Nake akīmacookeria atīrī, “Nī tondu wītīkio wanyu nī mūnini. Ngūmwīra atīrī na ma, mūngīkorwo na wītīkio mūnini ta mbeū ya karatarī, no mūhote kwīra kīrīma gīkī atīrī, ‘Ehera haha, ūthī haarīa’ na gīthī. Gūtīrī ūndū ūkaamūrema.” (

²¹ No ndaimono mūthemba ūcio ndīngūngatīka na kīndū kīngī, tiga mahooya na kwīhinga kūrīa irio.”)

²² Hīndī irīa macookanīrīre kūu Galili, akīmeera atīrī, “Mūrū wa Mündū nīegūkunyanīrwo aneanwo moko-inī ma andū.

²³ Nīmakamūuraga, na mūthenya wa itatū nīakariūkio.” Nao arutwo makīyūrwo nī kīeha.

Igooti rīa Hekarū

²⁴ Na rīrī, Jesū na arutwo ake maarīkia gūkinya Kaperinaumu, arīa meetagia andū daraki igīrī cia igooti rīa hekarū magīthī kūrī Petero, makīmūuria atīrī, “Kaī mūrutani wanyu atarutaga igooti rīa hekarū?”

²⁵ Nake akīmacookeria atīrī, “Ī, nīarutaga.”

Rīrīa Petero aatoonyire nyūmba, Jesū akīmūhīta kwaria akīmūuria atīrī, “Ūgwīciiria atīa, wee Simoni? Athamaki a thī-rī, metagia igooti kuuma kūrī a? Metagia ariū ao, kana metagia andū arīa angī?”

²⁶ Nake Petero akīmūcookeria atīrī, “Nī kuuma kūrī andū arīa angī.”

Nake Jesū akīmūcookeria atīrī, “Nī ūndū ūcio ariū ao matirīhaga.

²⁷ No nīguo tūtīkamarakarie-rī, thīi iria-inī ūkie ndwano kuo, na thamaki irīa ūkūnyīta mbere, ūmītūmūre kanua kayo, na nīūkuona mbeeca, daraki inya; cioe ūthīi ūrīhe igooti rīakwa na rīaku.”

18

Mündū ūrīa Mūnene mūno Ūthamaki-inī wa Igūrū

¹ Ihinda o rīu arutwo magūūka kūrī Jesū, makīmūuria atīrī, “Nūū mūnene gūkīra arīa angī ūthamaki-inī wa igūrū?”

² Nake agīta kaana, agīkarūgamia gatagatī kao.

³ Agīcooka akiuga atīrī, “Ngūmwīra atīrī na ma, tiga mūgarūrūkire mūtūke o ta twana, mūtīgatoonya ūthamaki wa igūrū.

⁴ Nī ūndū ūcio, ūrīa wothe wīnyīhagia ta kaana gaka nīwe mūnene gūkīra arīa angī ūthamaki-inī wa igūrū.

⁵ “Nake ūrīa wothe wamūkağīra kaana ta gaka thīinī wa rīitwa rīakwa, nī nīi aamūkağīra.

⁶ No ūrīa wothe ūngīhīthīa kamwe ga twana tūtū tūnjītīkītie keehie, nī kaba mündū ūcio aharūkio ihiga rīa gīthīi ngingo aikio iria-inī kūrīa kūrīku.

⁷ “Kaĩ gũkũ thĩ kũrĩ na haaro-ĩ, nĩ ùndũ wa maũndũ marĩa matũmaga andũ mehie! Maũndũ ta macio no nginya moke, no mũndũ ũrĩa ùtũmaga moke kaĩ arĩ na haaro-ĩ!

⁸ Guoko gwaku kana kũgũrũ gwaku kũngĩtũma wĩhie-rĩ, gũtinie ũgũte. Nĩ kaba ũtoonye muoyo-inĩ wĩ gĩthua kana wĩ kionje, gũkĩra ũkorwo na moko meerĩ kana magũrũ meerĩ na ũikio mwaki-inĩ na tene na tene.

⁹ Nario riitho riaku rĩngĩtũma wĩhie-rĩ, rikũũre, ũrite. Nĩ kaba ũtoonye muoyo-inĩ na riitho rĩmwe, gũkĩra ũkorwo na maithe meerĩ na ũikio mwaki-inĩ wa kwa ngoma.

Ngerekano ya Ng'ondũ ũrĩa Yorĩte

¹⁰ “Menyererai mũtikae kũnyarara o na kamwe ga twana tũtũ tũnini. Nĩgũkorwo ngũmwĩra atĩrĩ, araika a tuo mũmonaga ũthiũ wa Baba ũrĩa ũrĩ igũrũ, hĩndĩ ciothe.” (

¹¹ Nĩgũkorwo Mũrũ wa Mũndũ ookire kũhonokia kĩria kiorĩte.)

¹² “Riu-ri, mũgwiciiria aĩa? Mũndũ angikorwo arĩ na ng'ondũ igana rĩmwe, na imwe yacio yũre-rĩ, gĩthĩ ndangĩtiga icio mĩrongo kenda na kenda kũu irĩma-inĩ, athĩ agacarie iyo yũrite?”

¹³ Na angĩmĩona-rĩ, ngũmwĩra atĩrĩ na ma, akenagĩra ng'ondũ iyo imwe irorĩte kũrĩ ũrĩa akenagĩra icio mĩrongo kenda na kenda itaroorĩte.

¹⁴ ũguo noguo lthe wanyu ũrĩa ũrĩ Igũrũ atangienda o na kamwe ga twana tũtũ tũnini koore.

Mũndũ Wanyu Akũhĩtĩrie

¹⁵ “Mũrũ kana mwarĩ wa thoguo angĩkũhĩtĩria-rĩ, thĩ ũmuonie ihitia rĩake mũrĩ o inyu eerĩ. Angĩgũthikĩrĩria-rĩ, nĩmwacookanwo nake.

¹⁶ No angĩrega gũgũthikĩrĩria, oya mũndũ ũngĩ ũmwe kana eerĩ mũthiĩ nao, nĩguo ũndũ o wothe ũrũgamagĩrĩrwo nĩ ũira wa andũ eerĩ kana atatũ.

¹⁷ Angĩrega kũmathikĩrĩria-rĩ, ĩra kanitha ũndũ ũcio; na angĩkĩrega gũthikĩrĩria o na kanitha-rĩ, mũtue o ta mũndũ ũtetĩkĩtie kana ta mwĩtia wa mbeeca cia igooti.

¹⁸ “Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, ũndũ o wothe mũkooaha gũkũ thĩ, o na igũrũ nĩkooohwo, na ũrĩa wothe mũkooohora gũkũ thĩ, o na igũrũ nĩkoohorwo.

¹⁹ “O rĩngĩ ngũmwĩra atĩrĩ, andũ eerĩ anyu mangĩguanĩra gũkũ thĩ ũndũ o wothe ũrĩa marahooya, nĩmakahingĩrio nĩ Baba ũrĩa ũrĩ igũrũ.

²⁰ Nĩgũkorwo harĩa andũ eerĩ kana atatũ monganĩte thĩnĩ wa rĩitwa rĩakwa-rĩ, ngoragwo ndĩ ho gatagatĩ kao.”

Ngerekano ya Ndongata ĩtarĩ Tha

²¹ Nĩngĩ Petero agũka hari Jesũ, akĩmũũria atĩrĩ, “Mwathani, mũrũ kana mwarĩ wa baba angĩhĩtĩria maita maigana ngĩmũrekağĩra? Hihi nĩ maita mũgwanja?”

²² Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ngũkwĩra atĩrĩ, ti maita mũgwanja, no nĩ mĩrongo mũgwanja, maita mũgwanja.

²³ “Nĩ ũndũ ũcio, ũthamaki wa igũrũ ũhaananĩtio na mũthamaki ũrĩa wendaga kuonio mathabu ma mbeeca ciake nĩ ndungata ciake.

²⁴ Aambĩrĩria kũrora mathabu-rĩ, mũndũ warĩ na thĩrĩ wake wa taranda ngiri ikũmi* akĩrehwo kũrĩ we.

²⁵ Na tondũ nĩaremetwo nĩ kũrĩha-rĩ, mwathi wake agĩathana atĩ mũndũ ũcio, endio hamwe na mũtumia wake, na ciana ciake, na kĩria gĩothe aarĩ nakĩo nĩguo thĩrĩ ũrĩhĩke.

²⁶ “Ndongata iyo ikĩgũithia mbere yake, ikĩmũthaita, ikĩmwĩra atĩrĩ, ‘Ngĩrĩrĩria, na nĩndĩkũrĩha thĩrĩ wothe.’

²⁷ Nake mwathi ũcio wa ndungata iyo akĩmĩguĩra tha, akĩmĩrekeria thĩrĩ ũcio akĩreka ĩthĩ.

²⁸ “No ndungata iyo yoima nja, ĩgĩcemanĩa na ndungata ĩngĩ yarutaga wĩra nayo yarĩ na thĩrĩ wayo wa dinari igana rĩmwe.† ĩkĩmĩnyĩta mũmero imũite, ikĩmũira na hinya atĩrĩ, ‘Ndiha thĩrĩ wakwa ũrĩa ũrĩ nago!’

²⁹ “Ndongata iyo ikĩgũithia thĩ, ikĩmũthaita, ikĩmũira atĩrĩ, ‘Ngĩrĩrĩria, na nĩndĩkũrĩha.’

³⁰ “Nowe akĩrega. Handũ ha ũguo, agĩthĩ ikĩmũikithia njeera nginya rĩrĩa ĩkaarĩha thĩrĩ ũcio.

³¹ Rĩrĩa ndungata iria ĩngĩ cionire ũrĩa gwekĩka-rĩ, ikĩigua ũũru mũno, igĩthĩ ikĩira mwathi wacio ũrĩa wothe gwekĩkĩte.

³² “Nake mwathi wao agĩta ndungata iyo, akĩmũira atĩrĩ, ‘Wee ndungata ĩno njaganu, ngũrekeire thĩrĩ waku wothe tondũ nĩũthaitaire.’

* **18:24** Taranda nĩ mbeeca yarĩ makĩria ma mũcaara wa mũaka ikũmi na ĩtano wa mũruti wĩra, kana mina mĩrongo ĩtandatũ. ũmũthĩ nĩ ciringi milioni nyingĩ. † **18:28** Dinari yarĩ mũcaara wa mũthenya ũmwe.

³³ Githĩ nawe ndũkwagĩrĩrwo ũiguĩre ndungata ĩrĩa ĩngĩ tha o ta ũrĩa nĩ ngũiguĩrĩre tha?

³⁴ Nĩ ũndũ wa kũrakara, mwathi wayo akĩmĩneana kũrĩ anene a njeera nĩguo ĩkatherithio o nginya rĩrĩa ĩkaarĩha thiirĩ wothe.

³⁵ “Ũguo nĩguo Baba ũrĩa ũrĩ igũrũ ageeka o ũmwe wanyu, mũngĩaga kũrekera mũrũ kana mwarĩ wa ithe wanyu na ma kuuma ngoro-inĩ cianyu.”

19

Gũtigana kwa Mũthuuri na Mũtumia

¹ Na rĩrĩ, Jesũ aarĩkia kũmeera maũndũ macio-rĩ, akiuma Galili, agĩthĩ rũgongo rwa Judea mũrimo ũũrĩa ũngĩ wa Rũũ rwa Jorodani.

² Nao andũ aingĩ makĩmũrũmĩrĩra, nake akĩmahoneria kuo.

³ Na Afarisai amwe magĩthĩ kũrĩ we nĩguo mamũgerie. Makĩmũuria atĩrĩ, “Watho nĩwĩtikĩrĩtie mũndũ atigane na mũtumia wake nĩ ũndũ wa gĩtũmi o na kĩrĩkũ?”

⁴ Nake akĩmacookeria atĩrĩ, “Kai mũtathomete, atĩ o kĩambĩrĩria Mũũmbi ‘ombire mũndũ-mũrũme na mũndũ-wa-nja’,

⁵ na akiuga atĩrĩ, ‘Nĩ ũndũ wa gĩtũmi kũ mũndũ mũrũme nĩagatigana na ithe na nyina, na anyiitane na mũtumia wake, nao eerĩ matũke mwĩrĩ ũmwe?’

⁶ Na nĩ ũndũ ũcio, acio ti andũ eerĩ rĩngĩ, no nĩ mũndũ ũmwe. Nĩ ũndũ ũcio, arĩa Ngai anyiitithanĩtie, mũndũ ndakanamatigithanie.”

⁷ Nao makĩmũuria atĩrĩ, “Nĩ kũ gĩatũmire Musa aathane atĩ mũndũ no ahe mũtumia wake marũa ma gũtigana nake, amũte?”

⁸ Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Musa aamwĩtikĩrĩtie mũtiganage na atumia anyu tondũ wa ũmũ wa ngoro cianyu. No gũtiarĩ ũguo kuuma kĩambĩrĩria.

⁹ Ngũmwĩra atĩrĩ, mũndũ o wothe agĩtigana na mũtumia wake, tiga amũteire nĩ ũndũ wa ũtharia, nake ahikie mũtumia ũngĩ-rĩ, mũndũ ũcio nĩatharĩtie.”

¹⁰ Nao arutwo makĩmwĩra atĩrĩ, “Angĩkorwo ũguo nĩguo kũrĩ gatagatĩ ka mũthuuri na mũtumia-rĩ, nĩ kaba kwaga kũhikania.”

¹¹ Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Ti mũndũ o wothe ũngĩhota gwĩtikĩra ũhoru ũyũ, tiga no arĩa maheetwo ũhoti ũcio.

¹² Nĩgũkorwo andũ amwe maaciarirwo mahaana ta marĩ ahakũre; angĩ maa-hakũrirwo nĩ andũ; na angĩ makarega kũhikania nĩ ũndũ wa ũthamaki wa igũrũ. Mũndũ ũrĩa ũngĩhota gwĩtikĩra ũndũ ũyũ, nĩawĩtikĩre.”

Jesũ Kũhoera Twana

¹³ Hindĩ iyo Jesũ akĩherwo twana nĩguo atũigĩrĩre moko na atũhooere. No arutwo magĩkũũma arĩa maatũrehete.

¹⁴ Nowe Jesũ akiuga atĩrĩ, “Rekei twana tũũke kũrĩ nĩ, tigi gũtũgĩria, nĩgũkorwo ũthamaki wa Igũrũ nĩ wa arĩa mahaana ta tuo.”

¹⁵ Aarĩkia gũtũigĩrĩra moko, akiuma kũu.

Mwanake warĩ Gĩtonga

¹⁶ Na rĩrĩ, mũndũ ũmwe nĩokire kũrĩ Jesũ, akĩmũuria atĩrĩ, “Mũrutani, nĩ ũndũ ũrĩkũ mwega ingĩka nĩgeetha ngĩe na muoyo wa tene na tene?”

¹⁷ Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ũkũnjũria ũhoru wa ũndũ ũrĩa mwega nĩkĩ? Kũrĩ o ũmwe mwega. ũngĩenda gũtoonya muoyo-inĩ-rĩ, athĩkagĩra maathani.”

¹⁸ Mũndũ ũcio akĩmũuria atĩrĩ, “Nĩ maathani marĩkũ?”

Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ndũkanoragane, na ndũkanatharanie, na ndũkanaiye, na ndũkanaigĩrĩre mũndũ ũrĩa ũngĩ kĩgeenyo,

¹⁹ na tĩia thoguo na nyũkwa,’ o na ‘endaga mũndũ ũrĩa ũngĩ o ta ũrĩa wĩyendete wee mwene.’”

²⁰ Mwanake ũcio akiuga atĩrĩ, “Maũndũ macio mothe ndũire ndĩmarũmĩtie, nĩ kĩ kĩngĩ ndigairie?”

²¹ Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “ũngĩenda kwagĩrĩra kũna, thiĩ wendie indo ciaku ũhe athĩni mbeeca icio, na nĩũkagĩa na mũthiithũ igũrũ. ũcooke ũũke ũnũmĩrĩre.”

²² Rĩrĩa mwanake ũcio aigũire ũguo-rĩ, agĩthĩ arĩ na kĩa, tondũ aarĩ na ũtonga mũingĩ.

²³ Nake Jesũ akĩra arutwo ake atĩrĩ, “Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, nĩ ũndũ ũrĩ hinya gĩtonga gũtoonya ũthamaki-inĩ wa igũrũ.

²⁴ O rĩngĩ ngũmwĩra atĩrĩ, nĩ ũhũthũ ngamĩra ihungurĩre irima rĩa cindano, gũkĩra gĩtonga gũtoonya ũthamaki wa Ngai.”

²⁵ Rĩria arutwo maiguire ũguo-rĩ, makĩmaka mũno, makĩũrania atĩrĩ, “Rĩu-rĩ, nũũ ũngĩkĩhokoka?”

²⁶ Nake Jesũ akĩmarora akĩmeera atĩrĩ, “Ũndũ ũcio ndũngĩhoteka nĩ andũ, no maũndũ mothe nĩmahotekaga nĩ Ngai.”

²⁷ Petero akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ithuĩ nĩtũtigĩte maũndũ mothe, tũgakũrũmĩrĩra! Ithuĩ-rĩ, nĩ kĩ tũkaahao?”

²⁸ Nake Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, hĩndĩ ĩria Mũrũ wa Mũndũ agaakarĩra gĩtĩ gĩake kĩa ũnene kĩrĩ riiri, thĩinĩ wa thĩ njerũ, inyuĩ arĩa mũnũmagĩrĩra nĩ inyuĩ mũgaakarĩra itĩ ikũmi na igĩrĩ cia ũnene, na nĩmũgatuĩra mĩhĩrĩga ĩria ikũmi na ĩrĩ ya Isiraeli ciira.

²⁹ Na ũria wothe ũtigĩte nyũmba, kana ariũ a nyina, kana aarĩ a nyina, kana ithe, kana nyina, kana ciana, kana mĩgũnda nĩ ũndũ wakwa nĩakamũkĩra maita igana ma irĩa atigĩte, na agae muoyo wa tene na tene.

³⁰ No rĩrĩ, andũ aingĩ arĩa marĩ mbere nĩo makaarigĩa thuutha, na aingĩ arĩa marĩ thuutha nĩo magaatongoria.

20

Ngerekano ya Aruti Wĩra a Mũgũnda wa Mĩthabibũ

¹ “Nĩgũkorwo ũthamaki wa igũrũ ũhaana ta mũndũ warĩ na gĩthaka, ũria woimarigire rũciinĩ tene akaandĩke andũ a kũruta wĩra mũgũnda wake wa mĩthabibũ.

² Na aarĩkanĩra nao atĩ nĩekũmarĩha dinari mũthenya ũcio, akĩmatũma makarute wĩra mũgũnda-inĩ wake wa mĩthabibũ.

³ “Ta thaa ithatũ nĩoimarigire na akĩona andũ angĩ marũngĩ thoko-inĩ matarĩ ũndũ meekaga.

⁴ Akĩmeera atĩrĩ, ‘O na inyuĩ-rĩ, thĩĩ mũkarute wĩra mũgũnda-inĩ wakwa wa mĩthabibũ, na nĩngũmũrĩha o kĩria kĩagĩrĩre.’

⁵ Nĩ ũndũ ũcio magĩthĩĩ.

“Nĩngĩ akiumagara rĩngĩ ta thaa thita, na thaa kenda agĩka o ũguo.

⁶ Na ta thaa ikũmi na ĩmwe, akiumagara na akĩona andũ angĩ marũngĩ o hau. Akĩmoooria atĩrĩ, ‘Nĩ kĩ gĩtũmĩte mũtinde mũrũngĩ haha mũthenya mũgĩma mũtarĩ ũndũ mũreka?’

⁷ “Nao makĩmũcookeria atĩrĩ, ‘Tondũ gũtirĩ mũndũ ũtwandĩkire.’

“Akĩmeera atĩrĩ, ‘O na inyuĩ thĩĩ mũkarute wĩra mũgũnda-inĩ wakwa wa mĩthabibũ.’

⁸ “Gwatuka-rĩ, mwene mũgũnda ũcio wa mĩthabibũ akĩra mũrũgamĩrĩri wa wĩra wake atĩrĩ, ‘Ita aruti a wĩra ũmarĩhe mũcaara, wambĩrĩrie na arĩa maandĩkirwo thuutha, ũrĩkie na arĩa maandĩkirwo mbere.’

⁹ “Aruti a wĩra arĩa maandĩkitwo thaa ikũmi na ĩmwe moka, makĩrĩhwo dinari ĩmwe o mũndũ.

¹⁰ Nĩ ũndũ ũcio, rĩria arĩa maandĩkitwo mbere mookire-rĩ, meeciiritie mekũrĩhwo makĩria. No rĩrĩ, o nao maarĩhirwo dinari ĩmwe o mũndũ.

¹¹ Maarĩkia kũrĩhwo, makĩambĩrĩria kũnugunĩkĩra mwene mũgũnda.

¹² Makiuga atĩrĩ, ‘Andũ arĩa marigirie kwandĩkwo-rĩ, marutire wĩra o ithaa rĩmwe, na wamaiganania na ithuĩ arĩa twatũnda wĩra na mĩnoga na kũhĩa nĩ rĩũa.’

¹³ “Nake agĩcookeria ũmwe wao atĩrĩ, ‘Mũrata wakwa, ndinagwĩka ũũru. Githĩ tũtirĩkanĩire atĩ ngũrĩhe dinari ĩmwe?’

¹⁴ Kĩoe mũcaara waku ũthĩ. Nĩ nĩ ndenda kũrĩha mũndũ ũcio wandĩkirwo thuutha o ta ũguo ndakũrĩha.

¹⁵ Githĩ ndirĩ na kĩhooito gĩa gwĩka ũria ngwenda na mbeeca ciakwa? Kana ũraigua ũru tondũ ndĩ mũtaana?’

¹⁶ “Nĩ ũndũ ũcio arĩa marĩ thuutha, magaatũka a mbere, na arĩa marĩ mbere magaatũka a thuutha.”

Jesũ Kuumbũra Ũhoro wa Gĩkuũ Gĩake rĩngĩ

¹⁷ Na rĩria Jesũ aambataga Jerusalemu-rĩ, nĩetire arutwo ake arĩa ikũmi na eerĩ keheri-inĩ akĩmeera atĩrĩ,

¹⁸ “Twerekeire kwambata Jerusalemu, na kũ Mũrũ wa Mũndũ nĩagakunyanĩrwo aneanwo kũrĩ athĩnjĩri-Ngai arĩa anene na arutani a watho. Nao nĩmakamũtuĩra kũũragwo

¹⁹ na nĩmakamũneana kũrĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ anyũrũrio na ahũũrwo na kĩboko na mamwambe mũtĩ igũrũ. Na mũthenya wa gatatũ nĩakariũkio!”

Ithooya rĩa Nyina wa Ciana cia Zebedi

²⁰ Thuutha ūcio, nyina wa ciana cia Zebedi nōokire kūrī Jesū arī na ariū ake, agīturia ndu, akīmūthaiha amūhingīrie ūndū mūna.

²¹ Nake Jesū akīmūūria atīrī, “Nī ūndū ūrīkū ūkwenda?”

Akīmūcookeria atīrī, “Ītīkīra atī ūmwe wa aanake aya akwa eerī magaikara ūmwe mwena waku wa ūrio, na ūcio ūngī mwena waku wa ūmotho ūthamaki-inī waku.”

²² Nake Jesū akīmūcookeria atīrī, “Mūtiū ūria mūrahooya. No mūhote kūnyūira gīkombe kīria ngūnyūira?”

Nao magīcookia atīrī, “Ī, no tūhote.”

²³ Nake Jesū akīmeera atīrī, “Ti-itherū nī mūkaanyūira gīkombe gīakwa, no gūikara mwena wakwa wa ūrio kana wa ūmotho ti nī heanaga. Itī icio ikaaheo arīa mathondekeirwo cio nī Baba.”

²⁴ Rīria arutwo acio angī ikūmi maiguire ūhoro ūcio, makīrakarīra arutwo acio eerī a nyina ūmwe.

²⁵ Nake Jesū akīmeeta hamwe, akīmeera atīrī, “Nīmūū atī aathani a Ndūrīrī nī metūūgagīria igūrū rīa andū ao, na anene ao nīmamaathaga na hinya.

²⁶ No rīrī, gūtikanahaane ūguo gatagatī kanyu. Handū ha ūguo, ūria ūngīenda gūtuika mūnene thīnī wanyu-rī, nī atuīke ndungata yanyu,

²⁷ na ūria ūngīenda gūtuika wa mbere thīnī wanyu nīatuīke ngombo yanyu,

²⁸ o ta ūria Mūrū wa Mūdū atookire gūtungatīrwo, no ookire gūtungata, na arute muoyo wake ūtuīke thogora wa gūkūira andū aingī.”

Atumumu Eerī Kūhonia

²⁹ Na rīria Jesū na arutwo ake moimaga Jeriko-rī, andū aingī makīmūrūmīrīra.

³⁰ Nao andū eerī atumumu maikarīte mūkīra-inī wa njīra, na rīria maiguire atī nī Jesū wahītūka-ga-rī, makīanīrīra, makiuga atīrī, “Mwathani, Mūrū wa Daudi, tūiguire tha!”

³¹ Gīkundi kīu kīa andū gīkīmakaanīa, gīkīmeera makire, no-o magīkīrīrīria kwānīrīra, makiugaga atīrī, “Mwathani, Mūrū wa Daudi, tūiguire tha!”

³² Nake Jesū akīrūgama, akīmeeta. Akīmooria atīrī, “Mūrenda ndīmwikīre atīa?”

³³ Makīmūcookeria atīrī, “Mwathani, tūrakūhooya o tūcooke kuona.”

³⁴ Nake Jesū akīmaiguīra tha, akīmahutia maitho. Na kahinda o kau makīambīrīria kuona, makīmūrūmīrīra.

21

Jesū Gūtoonya Jerusalemu na Ūhootani

¹ Na rīria maakuhrīrie Jerusalemu, maakinya itūūra rīa Bethifage kūu Kīrīma-inī kīa Mītamaiyū-rī, Jesū agītūma arutwo ake eerī,

² akīmeera atīrī, “Thīī itūūra rīria rīrī mbere yanyu, na mwaingīra o ūguo nīmūgūkora ndigiri yohetwo, irī na njaū yayo. Ciohorei mūndehere.

³ Na mūdū o na ūrīkū angīmūūria ūndū-rī, mwīre atī Mwathani nīabatarītio nīcio, na nīegūcicookia o narua.”

⁴ Ūndū ūyū wekīkire nīgeetha ūrathi ūria waarītio na kanua ka mūnabī ūhinge, rīria oigire atīrī:

⁵ “Īrai Mwarī wa Zayuni atīrī,

‘Mūthamaki waku nīarooka kūrīwe,

nī mūhooreri na akūūtwo nī ndigiri,

o njaū ya ndigiri.’”

⁶ Nao arutwo magīthī magīka o ūria Jesū aamerīte.

⁷ Makīrehe ndigiri na njaū yayo, na makīara nguo ciao igūrū rīayo, nake Jesū agīkuuo nīyo.

⁸ Na andū gīkundi kīnene mūno makīara nguo ciao njīra-inī, nao arīa angī magītua mathīgī ma mītī makīmaara njīra-inī.

⁹ Nacio ikundi cia andū arīa maamūrūmīrīre maanagīrīra makoiga atīrī,

“Hosana, Mūrū wa Daudi!”

“Kūrathimwo-rī, nī mūdū ūria ūgūka na rīitwa rīa Mwathani!”

“Hosana igūrū, o igūrū mūno!”

¹⁰ Rīria Jesū aatoonyire Jerusalemu, andū a itūūra rīu inene rīothe makīambūrūrūka, makīūrania atīrī, “Ūyū nake nūū?”

11 Nakĩo kĩrĩndĩ kũu gĩgĩcookia atĩrĩ, “Ūyũ nĩwe Jesũ ũrĩa mũnabii wa kuuma Nazarethi itũũra rĩa Galilĩ.”

Jesũ arĩ thĩinĩ wa Hekarũ

12 Nake Jesũ agĩtoonya kũu hekarũ-inĩ akĩrutũrũra andũ othe arĩa maagũraga na meendagia indo kuo, akĩng’aurania metha cia arĩa maakũuranagia mbeeca, na akĩng’aurania itĩ cia arĩa meendagia ndutura.

13 Akĩmeera atĩrĩ, “Nĩ kwandĩkĩtuo atĩrĩ, ‘Nyũmba yakwa ĩgeetagwo nyũmba ya kũhooyagĩrwo,’ no inyuĩ mũmĩtuĩte ‘ngurunga ya atunyani.’”

14 Nao atumumu na cionje magĩthĩĩ kũrĩ we kũu hekarũ-inĩ, nake akĩmahonia.

15 No rĩrĩa athĩnjĩri-Ngai arĩa anene na arutani a watho moonire maũndũ ma magegania marĩa eekaga, na maigua ũrĩa ciana cianagĩrũra kũu hekarũ-inĩ ikiugaga atĩrĩ, “Hosana Mũrũ wa Daudi,” makĩrakara.

16 Makĩmũũria atĩrĩ, “Nĩũraigua ũrĩa ciana ici iroiga?”

Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Ĩĩ, nĩndĩraigua. Kaĩ inyuĩ mũtathomete ciugo iria ciugĩte atĩrĩ,

“ ‘Kuuma tũnua-inĩ twa twana na twa ngenge
nĩtũmĩte hoime ũgooci?’”

17 Agĩcooka akĩmatiga, akiuma itũũra rĩu inene, agĩthĩĩ Bethania, akĩraara kuo.

Mũkũyũ Kũhooha

18 Na rũciinĩ tene, arĩ njĩra agĩcooka kũu itũũra inene, akĩigua arĩ mũhũũtu.

19 Nake akĩona mũkũyũ mũkĩra wa njĩra, agĩthĩĩ harĩ guo, no ndaigana kuona kĩndũ thĩinĩ waguo tĩga o mathangũ. Nake akĩwĩra atĩrĩ, “Ūroaga gũgaaciara maciaro rĩngĩ!” O hĩndĩ ĩyo mũtĩ ũcio ũkĩhoha.

20 Rĩrĩa arutwo ake moonire ũguo makĩgega, makĩũrania atĩrĩ, “Kaĩ mũkũyũ ũyũ wahooha narua atĩa?”

21 Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, mũngĩkorwo na wĩtĩkio na mũtigathanganie-rĩ, to ũguo mũkũyũ ũyũ wĩkĩtwo mũngĩhota gwĩka, no rĩrĩ, o na no mũhote kwĩra kĩrĩma gĩkĩ atĩrĩ, ‘Ūrokũũrũka ũikio iria-inĩ,’ na gwĩkĩke ũguo.

22 Maũndũ mothe marĩa mũrĩhooyaga mwĩtĩkĩtie nĩmũkaheo.”

Kũria Gikonĩ Ũhoti wa Jesũ

23 Na rĩrĩa Jesũ aatoonyire hekarũ-inĩ-rĩ, athĩnjĩri-Ngai arĩa anene na athuuri a andũ makĩmũkora akĩrutana, makĩmũũria atĩrĩ, “Ūreka maũndũ maya na ũhoti ũrĩkũ? Na nũũ ũkũheete ũhoti ũcio?”

24 Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “O na nĩ nĩngũmũũria kũria. Mwanjookeria-rĩ, nĩngũmwĩra njĩkaga maũndũ maya na ũhoti ũrĩkũ.

25 Ūbatitho wa Johana-rĩ, woimĩte kũ? Woimĩte igũrũ-ĩ, kana woimĩte kũrĩ andũ?” Makĩaranĩria o ene ũhoru ũcio, makĩrana atĩrĩ, “Tũngiuga atĩ, ‘Woimĩte igũrũ,’ egũtũũria atĩrĩ, ‘Mwakĩregire kũmwĩtĩkia nĩkĩ?’

26 No tũngiuga atĩ, ‘Woimĩte kũrĩ andũ,’ nĩtũgwĩtigĩra andũ, nĩgũkorwo othe nĩmeetĩkĩtie atĩ Johana aarĩ mũnabii.”

27 Nĩ ũndũ ũcio magĩcookeria Jesũ atĩrĩ, “Ithuĩ tũtũĩ.”

Nake Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “O na nĩ ndĩkũmwĩra njĩkaga maũndũ maya na ũhoti ũrĩkũ.

Ngerekano ya Ariũ arĩa Eerĩ

28 “Na rĩrĩ, mũgwĩciiria atĩa? Nĩ kwarĩ na mũndũ warĩ na ariũ eerĩ. Agĩthĩĩ harĩ ũrĩa wa mbere, akĩmwĩra atĩrĩ, ‘Mũriũ, thĩĩ ũkarute wĩra ũmũthĩ mũgũnda-inĩ wa mĩthabĩbũ.’

29 “Nake agĩcookia, akiuga, ‘Ndigũthĩ,’ no thuutha akĩĩricũkwo, agĩthĩĩ.

30 “Nĩngĩ mũthuuri ũcio agĩthĩĩ kũrĩ mũriũ ũcio ũngĩ akĩmwĩra o ũguo. Nake agĩcookia akiuga, ‘Ĩĩ baba, nĩngũthĩ,’ no ndaathĩire.

31 “Acio eerĩ-rĩ, nũũ wekire ũrĩa ithe eendaga?”

Magĩcookia atĩrĩ, “Nĩ ũrĩa wa mbere.”

Nake Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, etia mbeeca cia igooti na maraya nĩmaratoonya ũthamaki-inĩ wa Ngai mbere yanyu.

32 Nĩgũkorwo Johana ookire kũrĩ inyuĩ amwonie njĩra ya ũthingu, no mũtĩamwĩtkĩrie, no etia mbeeca cia igooti na maraya nĩmamwĩtkĩrie. Na inyuĩ o na muona ũguo, mũtiigana kwĩrĩra mũmwĩtĩkie.

Ngerekano ya Akombori Mũgũnda

³³ “Ta thikíríriai ngerekano íngí: Múndú warí mwene mǔgúnda níahaandire mǔgúnda úcio wake mǔthabibú. Agíaka rǔgiri rǔgíthiúrúríria mǔgúnda úcio, akíenja kíhíhíro gía thabibú o kúu thíini, na agíaka nyumba ndaaya na igúrú ya arangíri. Agícóoka agíkomborithia mǔgúnda úcio wa mǔthabibú kúrí arími na agíthii rǔgendo.”

³⁴ Híndí ya kǔgetha yakuhíríria-rí, agítúma ndungata ciake kúrí akombori acio níguo ikanengerwo maciaro make.

³⁵ “Akombori acio makínyiita ndungata ciake; makíhúura ímwe, na makíúraga íría íngí, na ya gatatú makímíhúura na mahiga nyuguto.”

³⁶ Agícóoka akímatúmíra ndungata íngí nyingí kúrí íria aatúmíte mbere, nao akombori acio magíciika o ro úguo.

³⁷ Múthia-iní akímatúmíra múrúwe, akiuga atírí, ‘Nímagatíia múrú wakwa.’

³⁸ “No ríría akombori acio moonire múriú, makírana atírí, ‘Úyú níwe úkaagaya mǔgúnda úyú. Úkai tímúúrage, twíyoere igai ríake.’”

³⁹ Ní úndú úcio makímúnyíita, makímúikia nja ya mǔgúnda úcio wa mǔthabibú, na makímúúraga.

⁴⁰ “Ní úndú úcio, ríría mwene mǔgúnda úcio wa mǔthabibú agooka-rí, ageeka akombori acio atíia?”

⁴¹ Nao magícóokia atírí, “Níakaniina andú acio aaganu, na acooke akomborithie andú angí mǔgúnda úcio, aría marímúgayagíra maciaro híndí ya magetha yakinya.”

⁴² Nake Jesú akímooria atírí, “Kai mǔtathomete thíini wa Maandíko atí:

“ ‘Thiga ríría aaki maaregíre
nírío rítuikíte ihiga inene ría koine;
Mwathani ní we wíkíte úndú úcio,
na ní wa magegania túkíwona?’”

⁴³ “Ní úndú úcio ngúmúwíra atírí, úthamaki wa Ngai níúkeetherio kúrí inyuú, úheo andú angí aría magaaciara maciaro maguo.”

⁴⁴ Múndú úria úkaagwíra ihiga rírí níagathuthíka, no úria úkaagwírwo nírío nírikamúthethera.”

⁴⁵ Ríría athínjírí-Ngai aría anene na Afarisai maaigúire ngerekano ício cia Jesú, makímenya atí aaragia úhoró wao.

⁴⁶ Magícária úria mangímúnyíita, no nímetigagíra kírindi kúu, tondú andú nímeetíkítie atí aarí múnabii.

22

Ngerekano ya Iruga ría Úhiki

¹ Nake Jesú akímaaríría ríngí na ngerekano, akímeera atírí,

² “Úthamaki wa igúrú úhaanaine na múthamaki warugíre iruga ní úndú wa úhiki wa múriú.

³ Agícóoka agítúma ndungata ciake kúrí andú aría meetítwo iruga-iní, ikameere moke, nao makírega gúúka.

⁴ “Níngí agítúma ndungata íngí agíciúra atírí, ‘Írai acio metítwo atí níndíkítie kúhaaríría iruga: Ndegwa ciakwa na ng’ombe íria noru nírikítie gúthínjwo na maúndú mothe nímahaaríríe. Úkai iruga-iní ría úhiki.’”

⁵ “No andú acio matiarúmbúirie úhoró úcio magíthiúra, úmwe agíthii mǔgúnda wake, na úria úngí agíthii wonjoria-iní wake.

⁶ Acio angí magítharíkíra ndungata ciake, magícinyariira na magíciúraga.

⁷ Múthamaki úcio níarakarire múno, agítúma mbútú yake ikaniine oragani acio, na ígícina itúúra ríao inene.

⁸ “Híndí íyo akíúra ndungata ciake atírí, ‘Iruga ría úhiki nírihaaríríe no rírí, aría ndíretire-rí, matiraagírírwo ní gúúka.

⁹ Thíii magomano-iní ma njíra mwíre múndú o wothe múkuona oke iruga-iní ría kíhikanio.’”

¹⁰ Ní úndú úcio ndungata ício ikiumagara, ígíthii njíra-iní, ígícóokaníríria andú othe aría ciahotire kuona, ígúta aría ega o na aría ooru, nayo nyumba ya kíhikanírío ikíyúura ageni.

¹¹ “No ríría múthamaki aatoonyire níguo one ageni-rí, akíona kuo múndú úmwe útehumbíte nguo cia úhiki.

¹² Akímúúria atírí, ‘Múrata wakwa, útoonyire atíia gúkú útarí na nguo cia kíhikanio?’ Múndú úcio agíkíra ki.

¹³ “Hĩndĩ ñyo mũthamaki ũcio akĩra ndungata ciake atĩrĩ, ‘Muohi moko na magũrũ, mũmũikie nja kũu nduma-inĩ, kũu nĩkuo gũgaakorwo kĩrĩro na kũhagarania magego.’

¹⁴ “Nĩgũkorwo aingĩ nĩmetĩtwo, no arĩa athuure nĩ anini.”

Kũria gĩkonĩ Kũrĩha Igooti rĩa Kaisari

¹⁵ Hĩndĩ ñyo Afarisai makiuma nja, magĩthugunda ũrĩa mangĩmũtega na ciugo ciake.

¹⁶ Magĩtũma arutwo ao hamwe na Aherodia kũrĩ we. Magĩthĩ makĩmwĩra atĩrĩ, “Mũrutani, nĩtũũ atĩ wee wĩ mũndũ wa ma, na ũrutanaa ũhoro wa Ngai na ma. Wee ndwĩtagĩra andũ, tondũ ndũrũmbũyagia ũrĩa mahaana.

¹⁷ Rĩu-rĩ, ta gĩtwĩre ũrĩa ũgwĩciiria. Nĩ kwagĩrĩre tũrutagĩre Kaisari igooti, kana aca?”

¹⁸ No Jesũ, nĩ ũndũ wa kũmenya meciiria mao mooru, akĩmeera atĩrĩ, “Inyuĩ hinga ici, mũrenda kũngeria nĩkĩ?”

¹⁹ Nyoniai mbeeca ĩrĩa ĩhũthagĩrwo ya kũrĩha igooti.” Nao makĩmũtwarĩra dinari,

²⁰ nake akĩmoooria atĩrĩ, “Mbica ĩno na rĩutwa rĩrĩ nĩ cia ũ?”

²¹ Nao makĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩ cia Kaisari.”

Agĩcooka akĩmeera atĩrĩ, “Rutagĩrai Kaisari kĩrĩa kĩrĩ gĩake, na mũrutagĩre Ngai kĩrĩa kĩrĩ gĩake.”

²² Rĩrĩa maiguire ũguo-rĩ, makĩgega. Nĩ ũndũ ũcio magĩtigana nake, magĩthĩra.

Kũria gĩkonĩ Kũriũka

²³ Mũthenya o ro ũcio Asadukai, arĩa moigaga atĩ gũtirĩ ũhoro wa kũriũka, magĩũka kũrĩ Jesũ makĩmwĩra atĩrĩ,

²⁴ “Mũrutani, Musa aatwĩrĩre atĩ mũndũ angĩkua atarĩ na ciana, mũrũ wa nyina no nginya ahikie mũtumia ũcio wa ndigwa, nĩguo aciarĩre mũrũ wa nyina ciana.

²⁵ Na rĩrĩ, kwarĩ aanake mũgwanja a nyina ũmwe gatagatĩ-inĩ gaitũ. Nake ũrĩa mũkũrũ akĩhikania na agĩkua, na tondũ ndaarĩ na ciana, agĩtigĩra mũrũ wa nyina mũtumia.

²⁶ Na gũkĩhaana o ũguo kũrĩ mũrũ wa nyina wa keerĩ, na wa gatatu, makĩrũmanĩra, magĩkua othe mũgwanja.

²⁷ Marĩgĩrĩrio-rĩ, mũtumia ũcio nake agĩkua.

²⁸ Rĩu-rĩ, hĩndĩ ya kũriũka-rĩ, mũtumia ũcio agaakorwo arĩ wa ũ harĩ acio mũgwanja, tondũ othe nĩmamũhikĩtie?”

²⁹ Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Inyuĩ mũhĩtĩtie tondũ mũtĩũ Maandĩko o na kana hinya wa Ngai.

³⁰ Hĩndĩ ya kũriũka andũ matikahikania kana mahike; magaatũka ta arĩa marĩ kũu igũrũ.

³¹ No ha ũhoro wa kũriũka kwa arĩa akuũ-rĩ, kaĩ mũtathomete ũrĩa Ngai oigire atĩrĩ,

³² ‘Nĩ nĩ Ngai wa ĩburahĩmu, na Ngai wa Isaaka, na Ngai wa Jakubu?’ We ti Ngai wa arĩa akuũ, no nĩ Ngai wa arĩa marĩ muoyo.”

³³ Rĩrĩa kĩrĩndĩ kũu kĩaiguire ũguo, gĩkĩgegio nĩ ũrutani wake.

Rĩathani Rĩrĩa Inene

³⁴ Hĩndĩ ĩrĩa Afarisai maiguire atĩ Jesũ nĩahootete Asadukai, magĩcookanĩrĩa hamwe.

³⁵ ũmwe wao, warĩ njorua ya watho, akĩmũgeria na kũmũũria kũria gĩkĩ:

³⁶ “Mũrutani, nĩ rĩathani rĩrĩkũ inene thĩinĩ wa Watho?”

³⁷ Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “‘Endaga Mwathani Ngai waku na ngoro yaku yothe, na muoyo waku wothe, na meciiria maku mothe.’

³⁸ Rĩrĩ nĩrĩo rĩathani rĩa mbere na rĩrĩa inene.

³⁹ Narĩo rĩa keerĩ no ta rĩu: ‘Endaga mũndũ ũrĩa ũngĩ o ta ũrĩa wĩyendete wee mwene.’

⁴⁰ Watho wothe na ũrutani wa Anabii ũhingĩtio nĩ maathani macio meerĩ.”

Kristũ nĩ Mũrũ wa Ũ?

⁴¹ Na hĩndĩ ñyo Afarisai monganĩte hamwe-rĩ, Jesũ akĩmoooria atĩrĩ,

⁴² “Mwĩciiragia atĩa ũhoro wa Kristũ? Muugaga nĩ mũrũ wa ũ?”

Nao makĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩ mũrũ wa Daudi.”

⁴³ Nake akĩmoooria atĩrĩ, “Nĩ kĩĩ gĩagĩtũmire Daudi akĩaria arĩ na Roho amwĩte ‘Mwathani?’ Nĩgũkorwo oigire atĩrĩ,

⁴⁴ “ ‘Mwathani eerire Mwathani wakwa atĩrĩ:

‘Ikara guoko-inĩ gwakwa kwa ũrĩo,

nginya ngaiga thũ ciaku

rungu rwa makinya maku.” ‘

⁴⁵ Angĩkorwo Daudi amwĩtaga ‘Mwathani-rĩ’, angĩgĩtuĩka mũriũ wake atĩa?”

⁴⁶ Gũtirĩ mũndũ wahotire kũmũcookeria, na kuuma mũthenya ũcio gũtirĩ mũndũ wacookire kũgeria kũmũũria ciũria ingĩ.

23

Haaro Mithemba Mũgwanja

¹ Ningĩ Jesũ akĩra ikundi cia andũ o hamwe na arutwo ake atĩrĩ:

² “Arutani a watho na Afarisai maikaragĩra gĩtĩ kĩa Musa.

³ Nĩ ũndũ ũcio, maathĩkagĩrei na mwĩkage ũria wothe marĩmwĩraga. No mũtĩgekage ũria mekaga, nĩgũkorwo matiĩkaga ũria mahunjagia.

⁴ Mohaga mĩrigo mĩritũ mũno makamĩgĩrĩra ciande cia andũ, no-o ene matiendaga o na kũmĩhutia na kaara.

⁵ “Ūria wothe mekaga, mekaga nĩguo monwo nĩ andũ: Maaramagia tũthandũkũ tũria meyohaga thiithi tũrĩ na maandĩko thiĩnĩ, na makaraihia ciohe cia ndigi cia nguo ciao,

⁶ na nĩmendete gũkara handũ ha gũtũo maruga-inĩ, na gũkarĩra itĩ cia mbere thiĩnĩ wa thunagogi;

⁷ na nĩmendete kũgeithio ndũnyũ-inĩ, na gwĩtwo nĩ andũ ‘Rabii’.

⁸ “No inyuĩ mũtikonetwo ‘Rabii’, nĩgũkorwo Mũnene wanyu no ũmwe, na inyuotho mũri a ithe ũmwe.

⁹ Na mũtikaneete mũndũ o na ũrĩkũ gũkũ thĩ ‘baba’, nĩgũkorwo mũrĩ na ithe o ũmwe, nake arĩ igũrũ.

¹⁰ O na mũtikonetwo ‘mũrutani’, nĩgũkorwo mũrĩ na ‘Mũrutani’ o ũmwe, nake nĩwe Kristũ.

¹¹ Ūria mũnene thiĩnĩ wanyu nĩatuĩkage ndungata yanyu.

¹² Nĩgũkorwo ũria wothe wĩtũgagĩria nĩakanyiihio, na ũria wothe wĩnyiihagia nĩagatũũgĩrio.

¹³ “Kaĩ mũrĩ na haaro-ĩ, inyuĩ arutani a watho na Afarisai, hinga ici! Mũhingagĩrĩria andũ gũtoonya ũthamaki wa igũrũ, na inyuĩ-ene mũtitoonyaga, o na mũtĩrekaga arĩa marena gũtoonya matoonye.

(

¹⁴ “Kaĩ mũrĩ na haaro-ĩ, inyuĩ arutani a watho na Afarisai, hinga ici! Mũtoonyagĩrĩria nyũmba cia atumia a ndigwa, mũkamatumya indo ciao, na mũkahooyaga mahooya maraihu ma kwĩonania. Nĩ ũndũ ũcio nĩmũkahrithio makĩria ma andũ arĩa angĩ.)

¹⁵ “Kaĩ mũrĩ na haaro-ĩ, inyuĩ arutani a watho na Afarisai hinga ici! Mũtuĩkanagia bũrũri na mũkaringa iria mũgĩcaria mũndũ ũmwe mũmũgarũre amũrũmĩrĩre, na aamũrũmĩrĩra mũkamũtua mũrũ wa Jehanamu maita meerĩ manyu.

¹⁶ “Kaĩ mũrĩ na haaro-ĩ, inyuĩ atongoria atumumu! Muugaga atĩrĩ, ‘Mũndũ o na ũrĩkũ angĩhĩta na hekarũ, ũcio ti ũndũ; no mũndũ angĩhĩta na thahabu ya hekarũ-rĩ, ũcio nĩekuohwo nĩ mwĩhĩtwa wake.’

¹⁷ Inyuĩ atumumu aya akĩgu! Nĩ kũ kĩnene? Nĩ thahabu iyo, kana nĩ hekarũ irĩa itũmaga thahabu itũke nyamũre?

¹⁸ Ningĩ muugaga atĩrĩ, ‘Mũndũ o na ũrĩkũ angĩhĩta na kĩgongona-rĩ, ũcio ti ũndũ; no mũndũ angĩhĩta na kĩheo kĩrĩa kĩrĩ kĩgongona-igũrũ, ũcio nĩekuohwo nĩ mwĩhĩtwa wake.’

¹⁹ Inyuĩ andũ aya atumumu! Nĩ kũ kĩnene? Nĩ kĩheo kũ, kana nĩ kĩgongona kĩrĩa gĩtũmaga kĩheo kũ gĩtuĩke kĩamũre?

²⁰ Nĩ ũndũ ũcio, ũria wĩhĩtaga na kĩgongona, ehĩtaga nakĩo na akehĩta na kĩrĩa gĩothe kĩrĩ kĩgongona-igũrũ.

²¹ Nake ũria wĩhĩtaga na hekarũ, ehĩtaga nayo na akehĩta na ũria ũikaraga thiĩnĩ wayo.

²² Nake ũria wĩhĩtaga na igũrũ, ehĩtaga na gĩtĩ kĩa ũnene kĩa Ngai, na akehĩta na ũria ũgĩkaragĩra.

²³ “Kaĩ mũrĩ na haaro-ĩ, inyuĩ arutani a watho na Afarisai, hinga ici! Mũrutaga gĩconjĩ gĩa ikũmi kĩa nyeni; na nĩcio terere, na bitharĩ, na thuu. No nĩmũtiganĩrie maũndũ marĩa ma bata makĩria marĩa makoniĩ watho na nĩmo kĩhooito, na kũiguanĩra tha, na wĩhokeku. Maya-rĩ, nĩmo mwgĩrĩrwo nĩ gwĩka mũtegũtiganĩria macio mangĩ.

²⁴ Inyuĩ atongoria aya atumumu! Inyuĩ mũcungaga rũmuru, no mũkameria ngamũra.

²⁵ “Kaĩ mūrĩ na haaro-ĩ, inyuĩ arutani a watho na Afarisai, hinga ici! Mũthambagia gĩkombe na mbakũri mwena wa nja, no thĩĩnĩ-rĩ, kũiyũrite ũkoroku na kwenda kwĩhũũnia.

²⁶ Wee Mũfarisai ũyũ mĩtumumu! Amba ũthambie gĩkombe na mbakũri mwena wa thĩĩnĩ, naguo mwena wa nja o naguo nĩũgũthera.

²⁷ “Kaĩ mūrĩ na haaro-ĩ, inyuĩ arutani a watho na Afarisai, hinga ici! Mũhaana mbĩrĩra hake mũnyũ mwerũ, iria cionekaga irĩ thaka mwena wa nja, no thĩĩnĩ ciyũrite mahĩndĩ ma andũ akuũ, na gĩko kĩa mĩthemba yothē.

²⁸ No taguo andũ mamuonaga mūrĩ athingu mwena wa nja, no mwena wa thĩĩnĩ mũiyũirwo nĩ ũhinga na waganu.

²⁹ “Kaĩ mūrĩ na haaro-ĩ, inyuĩ arutani a watho na Afarisai, hinga ici! Mwakagĩra anabii mbĩrĩra na mũkagemia mbĩrĩra cia arĩa athingu.

³⁰ Mũgacooka mũkoiga atĩrĩ, ‘Tũngĩarĩ muoyo hĩndĩ ya maithe maitũ-rĩ, tũtingĩagwatanĩire nao gũita thakame ya anabii.’

³¹ Nĩ ũndũ ũcio mũkaruta ũira wa atĩ inyuĩ mūrĩ njiaro cia arĩa mooragire anabii.

³² Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, kũiyũrĩrĩrei kĩgeri kĩa mehia ma maithe manyu ma tene.

³³ “Inyuĩ nyoka ici! Inyuĩ ciana cia ndũira! Mũgaagĩtheema atĩa gũtũirwo ciira wa gũkio Jehanamu?

³⁴ Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, ngũmũtũmĩra anabii, na andũ arĩa oogĩ, o na arutani. Amwe ao nĩmũkamooraga na mwambe amwe ao mũtĩ-igũrũ, na arĩa angĩ mũmahũire na iboko thĩĩnĩ wa thunagogi cianyu na mũmaingate kuuma itũura rĩmwe nginya rĩria rĩngĩ.

³⁵ Na nĩmũgagĩcookererwo nĩ thakame yothē ya andũ arĩa athingu, irĩa irĩkĩtie gũitwo gũkũ thĩ, kuuma thakame ya Habĩli ũria warĩ mũthingu, nginya thakame ya Zekaria mūrũ wa Barakia, ũria mworagĩre gatagatĩ ka Handũ-harĩa-Hatheru na kĩgongona.

³⁶ Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, maũndũ maya mothe nĩmagakinyĩra rũciaro rũrũ.

³⁷ “Wee Jerusalemu, Jerusalemu, wee ũragaga anabii, na ũkahũura arĩa matũmĩtwo kũrĩ wee na mahiga nyuguto, nĩ maita maingĩ atĩa ndanenda gũcookanĩrĩa ciana ciaku hamwe, ta ũria ngũkũ icookanagĩrĩria tũcui twayo rungu rwa mathagu mayo, no ndũnjĩkagĩria!

³⁸ Atĩrĩrĩ, nyũmba yaku itigĩtwo ikĩrite ihooru.

³⁹ Ngũmwĩra atĩrĩ, kuuma riu mũtikanyona rĩngĩ nginya rĩria mũkoiga atĩrĩ, ‘Kũrathimwo nĩ mũndũ ũria ũgũka na rĩitwa rĩa Mwathani.’”

24

Marũuri ma Mahinda ma Mũthia

¹ Nake Jesũ akiuma hekarũ, na rĩria aathiaga arutwo ake magĩka kũrĩ we nĩguo mahanomie mĩako ya hekarũ.

² Akĩmooira atĩrĩ, “Nĩmũkuona indo ici ciothe? Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, gũtirĩ ihiga o na rĩmwe rĩa maya rĩgaakorwo rĩrĩ igũrũ wa rĩria rĩngĩ; mothe nĩmakamomorwo.”

³ Na rĩria Jesũ aikarĩte thĩ Kĩrĩma-inĩ kĩa Mĩtamaiyũ-rĩ, arutwo ake magĩka harĩ we hatarĩ andũ angĩ, makĩmũuria atĩrĩ, “Ta twĩre, maũndũ macio mageekĩka rĩ, na kĩmenyithia gĩa gũcooka gwaku na kĩa mũthia wa mahinda maya nĩ kĩrikũ?”

⁴ Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Mwĩmenyagĩrĩrei mũtikanaheenio nĩ mũndũ o na ũrĩkũ.

⁵ Nĩgũkorwo andũ aingĩ nĩmagooka na rĩitwa rĩakwa, makiugaga atĩrĩ, ‘Nĩ nĩ nĩ Kristũ,’ na nĩ makaheenia andũ aingĩ.

⁶ Nĩmũkaigua ũhoru wa mbaara, na mũhuhu ũkoniĩ mbaara, no inyuĩ mũtikanamake. Maũndũ ta macio no nginya mageekĩka, no ithĩrĩro ti rĩkinyu.

⁷ Rũrĩrĩ nĩrũgookĩrĩra rũria rũngĩ, na ũthamaki ũkĩrĩre ũria ũngĩ. Nĩgũkaagĩra ng’aragu na ithingithia kũndũ na kũndũ.

⁸ Maũndũ macio mothe nĩ kĩambĩrĩria kĩa ruo ta rwa mũndũ-wa-nja akĩrũmwo agĩe mwana.

⁹ “Nĩngĩ nĩmũkaneanwo mũnyariirwo na mũĩragwo, na mũmenwo nĩ ndũrĩrĩ ciothe nĩ ũndũ wakwa.

¹⁰ Hĩndĩ iyo-rĩ, andũ aingĩ nĩmagatiganĩria wĩtikio na makunyananire mũndũ na ũria ũngĩ, na mamenane.

¹¹ Na anabii aingĩ a maheeni nĩmakomĩra na nĩmakaheenia andũ aingĩ.

¹² Na tondu waganu nĩũkaingĩha mũno-rĩ, wendani wa andũ aingĩ nĩũkanyiiha,

¹³ no ũria ũgaakĩrĩrĩria nginya hĩndĩ ya ithĩrĩro-rĩ, ũcio nĩakahonoka.

¹⁴ Naguo Ūhoru-ūyū-Mwega wa ūthamaki nūkahunjio thī yothe ūtuūke ūira kūrī ndūrīrī ciothe, na thuutha ūcio ithirīro rīkinye.

¹⁵ “Nī ūndū ūcio rīrīa mūkoona ‘kīndū kīrīa kīrī thaahu na gīa kūrehe ihooru’ kīrūgamīte Handū-harīa-Hatheru, o kīrīa kīarītio na kanua ka mūnabii Danieli (ūrīa ūrathoma nīamenye ūhoru ūcio),

¹⁶ hīndī iyo arīa marī Judea nīmōrīre irīma-inī.

¹⁷ Mūndū ūrīa ūrī nyūmba yake igūrū ndakaharūrūke atī akarute kīndū kuuma nyūmba yake.

¹⁸ Nake ūrīa wī mūgūnda ndagacooke mūciī kūgūira nguo ciake.

¹⁹ Kaī atumia arīa magaakorwo na nda na arīa magaakorwo makōngithia hīndī iyo nīmagakorwo na thūina-ī!

²⁰ Hooyai nīguo gwīthara kwanyu gūtikanakorwo kūrī hīndī ya heho kana mūthenya wa Thabatū.

²¹ Nīgūkorwo hīndī iyo nīgūkagīa na mīnyamaro mīnene, itarī yoneka kuuma kīambīrīria gīa thī nginya rīu, na itakooneka rīngī.

²² Na tiga matukū macio makuhīhīrio-rī, gūtīrī mūndū ūngīkaahonoka, no nī tondū wa andū arīa aamūre, matukū macio nīmagakuhīhio.

²³ Hīndī iyo mūndū o na ūrīkū angīkamwīra atīrī, ‘Kristū arī na haha!’ kana, ‘Arī harīa!’ Mūtikanetīkie ūhoru ūcio.

²⁴ Nīgūkorwo Kristū a maheeni na anabii a maheeni nīmakeyumīria monanie morirū manene na maringe ciama, nīguo maheenie o na arīa aamūre, korwo no kūhoteke.

²⁵ Na rīrī, inyuī ndaamūmenyithia ūhoru ūcio mbere ya hīndī iyo.

²⁶ “Nī ūndū ūcio mūndū o na ūrīkū angīkamwīra atīrī, ‘Arī werū-inī,’ mūtikanathīi kuo; kana angīmwīra, ‘Arī nyūmba thīinī,’ mūtikanetīkie ūhoru ūcio.

²⁷ Nīgūkorwo o ta ūrīa rūheni ruumīte irathīro ruonekaga ithūiro-rī, ūguo noguo gūūka kwa Mūrū wa Mūndū gūgaakorwo kūhaana.

²⁸ Harīa hothe harī kīimba, hau nīho nderi ciūnganaga.

²⁹ “Na rīrī, o rīmwe thuutha wa mīnyamaro ya matukū macio,
“ rīūa nīrīkagīa nduma,

naguo mweri ūtīge kwara;

nacio njata nīkaagīa kuuma igūrū,

namo maahinya ma igūrū nīmakenyenyio.’

³⁰ “Hīndī iyo kīmenyithia kīa Mūrū wa Mūndū nīgīkooneka kūu igūrū, na ndūrīrī ciothe cia thī nīgacakaya. Nīkoona Mūrū wa Mūndū agūka arī igūrū rīa matu, na arī na hinya na rīri mūingī.

³¹ Nake nīagatūma arāika ake na mūgambo mūnene wa karumbeta, nao nīmakooonia arīa ake aamūre moimīte mīena ina rīra yumaga rūhuho, kuuma gīturi kīmwe kīa igūrū nginya kīrīa kīngī.

³² “Na rīrī, mwīrutei na mūkūyū: Rīrīa hongē ciagu ciarīkia gūthundūka na ciaruta mathangū-rī, nīmūmenyaga atī hīndī ya rīūa irī hakuhī.

³³ Ūguo noguo rīrīa mūkoona maūndū macio mothe, mūkaamenya atī ihinda rīrī hakuhī, rīrī o ta mūrango-inī.

³⁴ Ngūmwīra atīrī na ma, rūciaro rūrū rūtīgaathira nginya maūndū macio mothe mahinge.

³⁵ Igūrū na thī nīgathira, no ciugo ciakwa itigathira.

Mūthenya na Thaa Itiūtkaine

³⁶ “Gūtīrī mūndū ūūi ūhoru wa mūthenya ūcio kana ithaa rīu, o na arāika a igūrū matiūi, o na Mūrūi ndooi, tiga no Ithe wiki.

³⁷ O ta ūrīa gwatarīi matukū-inī ma Nuhu, noguo gūkahaana hīndī ya gūūka kwa Mūrū wa Mūndū.

³⁸ Nīgūkorwo o ta ūrīa gwatarīi matukū marīa maarī mbere ya kīguū, andū nīmarīaga na makanyua, na nīmahikanagia na makahika, o nginya mūthenya ūrīa Nuhu aatoonyire thabina;

³⁹ nao matiamenyire nginya rīrīa kīguū gīokire, gīkīmaniina othe. Ūguo noguo gūkahaana hīndī ya gūūka kwa Mūrū wa Mūndū.

⁴⁰ Hīndī iyo arūme eerī magaakorwo marī mūgūnda; ūmwe nīakoywo na ūrīa ūngī atigwo.

⁴¹ Andū-a-nja eerī magaakorwo magīthīa hamwe; ūmwe nīakoywo na ūrīa ūngī atigwo.

⁴² “Nĩ ùndũ ùcio, ikaragai mwĩguĩte, tondũ mũtiũĩ mũthenya ũrĩa Mwathani wanyu agooka.

⁴³ No menyai atĩrĩ, korwo mwene nyũmba nĩamenyete thaa cia ũtukũ iria mũici angĩũka, angĩaikarire eiguĩte, nyũmba yake ituuo.

⁴⁴ Nĩ ùndũ ùcio o na inyũĩ no nginya mũikarage mwĩhaarĩrie, tondũ Mũrũ wa Mũndũ agooka ithaa rĩrĩa mũtamwĩrĩgĩrĩrie.

⁴⁵ “Nĩngĩ-rĩ, ndungata ya kwĩhokeka na njũgĩ nĩrĩkũ, ĩrĩa mwathi wayo angĩhokera kũroraga ndungata iria ingĩ cia nyũmba yake, na ĩciheage irio ihinda rĩrĩa rĩagĩrĩrie?

⁴⁶ Kai nĩũgaakorwo ũrĩ ùndũ mwega harĩ ndungata ĩyo, rĩrĩa mwathi wayo agooka akore ĩgũĩka o ũguo-ĩ!

⁴⁷ Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, nĩakamĩhokera indo ciake ciothe.

⁴⁸ No rĩrĩ, ndungata ĩyo ĩngĩkorwo nĩ njaganu, na ĩre na ngoro atĩrĩ, ‘Mwathi wakwa nĩegũikara ihinda iriaya atacookete,’

⁴⁹ na ĩkĩambĩrĩrie kũhũira ndungata iria ingĩ, na kũria na kũnyua hamwe na arĩũ.

⁵⁰ Mwathi wa ndungata ĩyo agooka mũthenya ũrĩa ĩtamwĩrĩgĩrĩrie, na ithaa rĩrĩa ĩtooi.

⁵¹ Nake nĩakamĩherithia mũno, na amĩkie hamwe na andũ arĩa hinga, kũria gũgaakorwo na kĩrĩro na kũhagarania magego.

25

Ngerekano ya Airĩtu Ikũmi

¹ “Hĩndĩ ĩyo-rĩ, ũthamaki wa ĩgũrũ ũkaahaananio na airĩtu ikũmi arĩa mooire matawa mao, makiumagara nĩguo magatũnge mũhikania.

² Atano ao maarĩ akũgu, na atano maarĩ oogĩ.

³ Acio akũgu nĩmakũuire matawa mao, no matiakuuire maguta.

⁴ No rĩrĩ, acio oogĩ, nĩmakũuire maguta na cuba, o hamwe na matawa mao.

⁵ Na rĩrĩ, Mũhikania nĩaikarire angĩgooka, na othe magĩcũnga, magĩkoma.

⁶ “Na ũtukũ gatagatĩ gũkĩanĩrĩro atĩrĩ: ‘Mũhikania nĩ mũũku! Umai mũkamũtũnge!’

⁷ “Hĩndĩ ĩyo airĩtu othe magĩũkĩra, magĩthondeka matawa mao.

⁸ Acio akũgu makĩra acio oogĩ atĩrĩ, ‘Tũgairei maguta manyu tondũ; matawa maitũ nĩmarahora.’

⁹ “No acio oogĩ makĩmacookeria atĩrĩ, ‘Aca, matingĩtũigana na mamũigane. Handũ ha ũguo-rĩ, thĩĩ kũrĩ arĩa mendagia maguta mũkegũrĩrie manyu.’

¹⁰ “No rĩrĩa maarĩ njĩra-inĩ magĩthĩĩ kũgũra maguta-rĩ, mũhikania agĩkinya. Airĩtu arĩa mehaarĩrie magĩtoonya kĩhikania-inĩ hamwe na mũhikania. Naguo mũrango ũkĩhingwo.

¹¹ “Thuutha ũcio airĩtu acio angĩ o nao magĩũka. Makiuga atĩrĩ, ‘Mwathani! Mwathani! Tũhingũrĩrie mũrango!’

¹² “Nowe agĩcookia atĩrĩ, ‘Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, nĩ ndimũũ.’

¹³ “Nĩ ùndũ ùcio-rĩ, mwĩhũgagai, tondũ mũtiũĩ mũthenya kana thaa.

Ngerekano ya Taranda

¹⁴ “Nĩngĩ, ũthamaki wa ĩgũrũ ũkaahaananio na mũndũ wathiiaga rũgendo, nake agĩta ndungata ciake, agĩciĩhokera indo ciake.

¹⁵ Akĩnengera ĩmwe yacio taranda ithano cia mbeeca, na ĩngĩ taranda ĩgĩrĩ, na ĩrĩa ĩngĩ taranda ĩmwe, o ndungata kũringana na ũhoti wayo. Agĩcooka agĩthĩĩ rũgendo.

¹⁶ Ndungata ĩrĩa yanetwo taranda ithano ĩgĩthĩĩ o ĩhĩndĩ ĩyo, ĩkĩonjorithia mbeeca ciayo, na ĩkĩona uumithio wa taranda ingĩ ithano.

¹⁷ O nayo ĩrĩa yaheetwo taranda ĩgĩrĩ ĩkĩonjorithia ĩkĩona uumithio wa ingĩ ĩgĩrĩ.

¹⁸ No ndungata ĩrĩa yaheetwo taranda ĩmwe ĩgĩthĩĩ, ĩkĩenja irima, ĩkĩitha mbeeca cia mwathi wayo.

¹⁹ “Thuutha wa ihinda iriaya, mwathi wa ndungata acio nĩacookire na agĩciĩta nĩguo iheane ũhoro wa mathabu ma mbeeca ciake.

²⁰ Ndungata ĩrĩa yaheetwo taranda ithano ĩkĩrehe ingĩ ithano, ĩkiuga atĩrĩ, ‘Mwathi wakwa, waheire taranda ithano. Atĩrĩrĩ, nĩthũkũmĩte ingĩ ithano.’

²¹ “Nake mwathi wayo akĩmĩcookeria atĩrĩ, ‘Nĩwikĩte wega, wee ndungata ĩno njega na ya kwĩhokeka! Nĩũtuĩkĩte mwĩhokeku harĩ indo nini; nĩngũgũtua mũrori wa indo nyingĩ. ũka ũtoonye gĩkeno-inĩ kĩa mwathi waku!’

²² “Ndungata ĩrĩa yaheetwo taranda ĩgĩrĩ o nayo ĩgĩũka. ĩkiuga atĩrĩ, ‘Mwathi wakwa waheire taranda ĩgĩrĩ! Atĩrĩrĩ, nĩthũkũmĩte ingĩ ĩgĩrĩ.’

²³ “Nake mwathi wayo akimicookeria atiri, ‘Niwikite wega, wee ndungata ino njega na ya kwihokeka! Nituikite mwihokeku hari indo nini; ni ngugutua murori wa indo nyingi. Uka utoonye gkeno-ini kia Mwathi waku!’

²⁴ “Nayo ndungata iria yaheetwo taranda imwe o nayo igituka. Ikiuga atiri, ‘Mwathi wakwa, ni ndooi ati wee wi mundu mwii, ugethaga kuria utahandite, na ukongania kuria utaahandire mbeu.

²⁵ Ni undu ucio nindetigirire, ngithi ngithitha taranda yaku thi. Atiriri, ino no iria yaku ndagucokeria.’

²⁶ “Nake mwathi wayo akimicookeria atiri, ‘Wee ndungata ino njaganu na ngutaru! Uguo ni wooi ati ngethaga kuria itahaandite, na ngongania kuria itaahurite mbeu?’

²⁷ Gukiri uguo-ri, wagirirwo ni kuga mbeeca ciakwa iri hamwe na uumithio wacio.

²⁸ “ ‘Ni undu ucio, mitunyei taranda iyo, mumingere uria uri na taranda ikumi.

²⁹ Nigukorwo mundu o wotho uri na indo niwe ukongererwo ingi nyingi na akiririo. Nake uria utari, o na kiria ar nakio niagatuunywo.

³⁰ Oyai ndungata iyo itari bata mumikie nja kuu nduma-ini, kuria gugaakorwo kiriro na kuhagarania magego.’

Ng'ondu na Mburi

³¹ “Hindi iria Muru wa Mundu agooka ari na riiri wake, na araka othe mari hamwe nake, niagaikarira gitiki giake kia unene na kiri riiri wa iguru.

³² Nduriri ciothe niagacookanirio mbere yake, nake niakamurania andu kuuma kuri aria anga, o ta uria murithi aamuranagia ng'ondu na mburi.

³³ Niakaiga ng'ondu mwena wake wa urio, na mburi aciige mwena wake wa umotho.

³⁴ “Ningi Muthamaki niakeera aria mari mwena wake wa urio atiri, ‘Ukai, inyu mürathimitwo ni Baba; oyai igai ria uthamaki uria mwathondekeirwo kuuma riria thi yombirwo.

³⁵ Nigukorwo ndaari muhutu mukithe gia kuria, na ndaari munyootu mukithe gia kunyua, na ndaari mugeni mukinyiita ugeni,

³⁶ na ndaari njaga mukithe nguo, na ndaari muruaru na inyu mukimenyera, o na ndaari njeera na mugituka kundora.’

³⁷ “Hindi iyo aria athingu nimakamicookeria mamurie atiri, ‘Mwathani, ni ri twakuonire uri muhutu tugikuhe gia kuria, kana uri munyootu tugikuhe gia kunyua?’

³⁸ Na ni ri twakuonire uri mugeni tugikunyiita ugeni, kana uri njaga tugikuhe nguo?’

³⁹ O na ni ri twakuonire uri muruaru kana uri njeera na tugituka gukurora?’

⁴⁰ “Nake Muthamaki niagacookia, ameere atiri, ‘Ngumwira atiri na ma, undu wotho mwekiire ariu a Baba o na aria anini muno, ni ni mwekiire.’

⁴¹ “Ningi niakeera aria mari mwena wake wa umotho atiri, ‘Njeherera, inyu mürumitwo, muthi mwaki-ini wa tene na tene uria uthondekeirwo mucukani na araka ake.

⁴² Nigukorwo ndaari muhutu na mutiaheire gia kuria, na ndaari munyootu na mutiaheire gia kunyua,

⁴³ na ndaari mugeni na mutianiyitire ugeni, ndaari njaga na mutiaheire nguo, ndaari muruaru na ndaari njeera na mutiokire kunyona.’

⁴⁴ “Nao niagacookia, mamurie atiri, ‘Mwathani, ni ri twakuonire uri muhutu, kana uri munyootu, kana uri mugeni, kana uri njaga, kana uri muruaru, o na kana uri njeera na tutiaguteithirie?’

⁴⁵ “Nake niakamicookeria atiri, ‘Ngumwira atiri na ma, undu o wotho mteekire umwe wa aya anini muno, ni ni mteekire.’

⁴⁶ “Hindi iyo niagathi kuria andu maherithagio tene na tene, no aria athingu mathi muoyo-ini wa tene na tene.”

26

Gucirira Kuiraga Jesu

¹ Riria Jesu aarikirie kuuga maundu macio mothe-ri, akira arutwo ake atiri,

² “O ta uria muu, Giathi kia Bathaka gitigairie matuku meeri gikinye, nake Muru wa Mundu niakaneanwo nigeetha aambwo muti-iguru.”

³ Hindi iyo athinjiri-Ngai aria anene na athuuri a kirindi makigomana kwa muthinjiri-Ngai uria munene, wetagwo Kaiafa,

⁴ nguo macire uria manginyitithia Jesu na njira ya wara, na mamuragithie.

⁵ No makiuga atiri, “Tutingimunyiita hindi ya Giathi, nguo andu matikarute haaro.”

Jesū Gūtīrīrio Maguta Bethania

⁶ Na rīrī, hīndī ĩmwe Jesū aarī Bethania, mūcīi wa mūdū wetagwo Simoni ūrīa warī na mūrīmū wa mangū,

⁷ na mūdū-wa-nja warī na cuba ya maguta ma goro mūno na manungi wega, agīūka kūrī Jesū, akīmūtīrīria maguta mūtwe arī metha-inī akīrīa.

⁸ Rīrīa arutwo moonire ūguo, makīrakara, makīūrania atīrī, “Ūitangi ūyū nī wakī?”

⁹ Maguta macio manungi wega nīmangīendio goro na mbeeca icio iheo athīni.”

¹⁰ Nake Jesū aamenya ūguo, akīmooria atīrī, “Mūrathīnia mūdū-wa-nja ūyū nīkī? We nīanjīka ūndū mwega.

¹¹ Arīa athīni mūrīkoragwo nao hīndī ciothe, no nū-rī, mūtīrīkoragwo na nīi hīndī ciothe.

¹² Hīndī ĩrīa atīrīrie mwīrī wakwa maguta macio manungi wega, eekire ūguo nīgeetha aathagathage ūrīa ngaathikwo.

¹³ Ngūmwīra atīrī na ma, kūrīa guothe Ūhoro-ūyū-Mwega ūkaahunjio thīnī wa thī yothē-rī, ūndū ūcio eeka nūkeeragwo andū nīgeetha arīrikanagwo.”

Judasi Gwītīkīra Gūkunyañira Jesū

¹⁴ Hīndī ĩyo ūmwe wa acio ikūmi na eerī, ūrīa wetagwo Judasi Mūisikariota, agīthīi kūrī athīnjīri-Ngai arīa anene,

¹⁵ akīmooria atīrī, “Nī kīi mūkūthe ingīmūneana kūrī inyuī?” Nao makīmūtārīra icunjī cia betha mīrongo ĩtatū, makīmūnengera.

¹⁶ Kuuma hīndī ĩyo Judasi akīambīrīria gūcaria mweke wa kūmūneana.

Gīathī kīa Bathaka

¹⁷ Mūthenya wa mbere wa kwambīrīria kūrīa Mīgate ĩrīa ĩtarī Mīkīre Ndawa ya Kūmbia-rī, arutwo magīthīi kūrī Jesū makīmūria atīrī, “Ūkwenda tūkahaarīrie irio cia Bathaka kū?”

¹⁸ Nake akīmacookeria atīrī, “Thīi itūra-inī kūrī mūdū mūna mūmwīre atīrī, ‘Mūrutani oiga atīrī: Ihinda rīakwa rīrīa rītūtwo rīrī hakuhi. Ngūrīra irio cia Bathaka nyūmba gwaku tūrī na arutwo akwa.”

¹⁹ Nī ūndū ūcio arutwo magīka o ūrīa Jesū aamathīte, na makīhaarīria irio cia Bathaka.

²⁰ Gwakinya hwaī-inī-rī, Jesū agīkara metha-inī ya irio hamwe na arutwo ake acio ikūmi na eerī.

²¹ Na rīrīa maarīaga, akiuga atīrī, “Ngūmwīra atīrī na ma, ūmwe wanyu nīekūngunyañira.”

²² Nao makīnyitwo nī kīeha mūno, makīambīrīria kūmūria o mūdū atīrī, “Mwathani, ti-itherū nī nīi?”

²³ Jesū akīmacookeria atīrī, “Ūrīa waikanīria guoko na nīi mbakūrī-inī nīwe ūrīngunyañira.

²⁴ Mūrū wa Mūdū nīegūthīi o ta ūrīa ūhoro wake wandīkītwo. No mūdū ūrīa ūgūkunyañira Mūrū wa Mūdū kaī arī na haaro-ī! Nī kaba mūdū ūcio atangīaciariro.”

²⁵ Hīndī ĩyo Judasi, ūrīa mūmūkunyañiri, akiuga atīrī, “Rabii, ti-itherū nī nīi?”

Nake Jesū akīmūcookeria atīrī, “Īi, nīwe.”

²⁶ Na rīrīa maarīaga, Jesū akīoya mūgate, agīcookia ngaatho, akīwenyūranga, akīhe arutwo ake, akīmeera atīrī, “Oyai mūrīe; ūyū nī mwīrī wakwa.”

²⁷ Agīcookia akīoya gīkombe, agīcookia ngaatho, akīmanengera, akīmeera atīrī, “Nyuanīrai inyuothe.

²⁸ Īno nīyo thakame yakwa ya kīrīkanīro, ĩrīa ĩgūtīwo nī ūndū wa andū aingī nī ūndū wa kūrīkanīro kwa mehīa.

²⁹ Ngūmwīra atīrī, ndikūnyua rīngī ndibeī ya maciaro ma mūthabībū kuuma rīu nginya mūthenya ūrīa ngaamīnyuanīra na inyuī ĩrī njerū ūthamaki-inī wa Baba.”

³⁰ Na maarīkia kūina rwīmbo-rī, makīumagara magīthīi Kīrīma-inī kīa Mītamaiyū.

Jesū Kuuga ūrīa Petero Akaamūkaana

³¹ Nīngī Jesū agīcookia akīmeera atīrī, “Ūtukū wa ūmūthī inyuothe nīmūrīndirika nīgūkorwo nī kwandīkītwo atīrī:

“ Nīngaringa mūrīithi,

nacio ng’ondū cia rūuru ihurunjūke.’

³² No ndariūkio-rī, nīngamūtongoria gūthīi Galili.”

³³ No Petero akīmūcookeria atīrī, “O na arīa angī othe mangīgūtīrika, nīi ndi-gagūtīrika.”

³⁴ Nake Jesũ akimũcookeria atĩrĩ, “Ngũkwĩra atĩrĩ na ma, ũmũthĩ, ũtukũ o ũyũ ngũkũ itanakũga, ũrĩkorwo ũngaanĩte maita matatũ.”

³⁵ No Petero akiuga atĩrĩ, “O na angĩkorwo nĩgũkua ndĩkuanĩra nawe, nĩ ndingĩgũkaana.” Nao arutwo arĩa angĩ othe makiuga o ũguo.

Mũgũnda wa Gethisemane

³⁶ Ningĩ Jesũ agĩcooka agĩthiĩ na arutwo ake handũ heetagwo Gethisemane, akĩmeera atĩrĩ, “Ikarai haha, na nĩ thĩ haarĩa ngahooe.”

³⁷ Agĩthiĩ na Petero, na ariũ arĩa eerĩ a Zebedi, nake akĩambĩrĩria kũigua kĩaha na gũthĩĩnka ngoro.

³⁸ Agĩcooka akĩmeera atĩrĩ, “Ngoro yakwa ĩrĩ na kĩaha mũno, o hakuhi gũkua. Ikarai haha mwĩguĩte hamwe na nĩ.”

³⁹ Agĩthiĩthiia, agĩturumithia ũthiũ thĩ, akĩhooya, akiuga atĩrĩ, “Baba, kũngĩhotekarĩ, njehereria gĩkombe gĩkĩ. No ti ũrĩa nĩ ngwenda, no nĩ ũrĩa wee ũkwenda.”

⁴⁰ Hĩndĩ ĩyo agĩcooka kũrĩ arutwo ake, agĩkora makomete, akĩũria Petero atĩrĩ, “Mũtingĩhota gũikara ithaa rĩmwe mwĩguĩte hamwe na nĩ?”

⁴¹ Mwĩhũgei na mũhooe nĩguo mũtikagwe magerio-inĩ. Ngoro nĩyenda, no mwĩrĩ ndũrĩ na hinya.”

⁴² Jesũ agĩthiĩ riita rĩa keerĩ, akĩhooya, akiuga atĩrĩ, “Baba, angĩkorwo gũtingĩhoteka njehererio gĩkombe gĩkĩ itakĩnyũĩrĩre-rĩ, wendi waku ũrohingio.”

⁴³ Aacooka rĩngĩ akĩmakora makomete, tondũ nĩmahĩtũwo nĩ toro.

⁴⁴ Nĩ ũndũ ũcio akĩmatiga, agĩthiĩ, akĩhooya rĩngĩ riita rĩa gatātũ, akiuga ciugo o ro icio.

⁴⁵ Ningĩ agĩcooka kũrĩ arutwo akĩmooria atĩrĩ, “O na rĩu mũrĩ o toro mũhurũkĩte? Atĩrĩrĩ, ihinda rĩ hakuhi, na Mũrũ wa Mũndũ nĩakunyanĩrwo moko-inĩ ma andũ ehia.

⁴⁶ Ũkĩrai, tũthiĩ! ũrĩa ũkũngunyanĩra nĩarooka!”

Jesũ Kũnyitwo

⁴⁷ O akĩaragia-rĩ, Judasi, ũmwe wa arutwo arĩa ikũmi na eerĩ, agĩkinya. Ookire na gĩkundi kĩnene kĩa andũ, marĩ na hiũ cia njora na njũgũma, matũmitwo nĩ athĩnjĩri-Ngai arĩa anene na athuuri a kĩama.

⁴⁸ Na rĩrĩ, ũcio wamũkunyanĩre nĩamaheete kĩmenyithia gĩkĩ: “ũrĩa ndĩmumunya, ũcio nĩwe, mũnyĩitei.”

⁴⁹ Nake Judasi agĩthiĩ harĩ Jesũ o rĩmwe, akĩmwĩra atĩrĩ, “Rabii, ũrĩ mũhoru!” na akĩmũmumunya.

⁵⁰ Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Mũrata wakwa, ĩka ũrĩa ũũkire gwĩka.”

Nao andũ acio makĩmũguthũkĩra, makĩmũnyĩta.

⁵¹ Na rĩrĩ, mũndũ ũmwe wa arĩa maarĩ na Jesũ agĩcomora rũhiũ rwake rwa njora, agĩtinia gũtũ kwa ndungata ya mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene.

⁵² Nake Jesũ akĩmwĩra atĩrĩ, “Cookia rũhiũ rwaku njora nĩgũkorwo arĩa othe macomoraga rũhiũ makaaniinwo na rũhiũ.

⁵³ Kana ũgwĩciiria ndingĩhota kũhooya Baba, na o rĩmwe andũmĩre arĩa makĩria ya mbũtũ ikũmi na igĩrĩ?

⁵⁴ No rĩrĩ, Maandĩko mangĩkĩhinga atĩa marĩa moigĩte atĩ ũndũ ũyũ no nginya ũhinge na njĩra ĩno?”

⁵⁵ Hĩndĩ ĩyo Jesũ akĩũria kĩrĩndĩ kũu atĩrĩ, “Kaĩ ndĩ mũtongoria wa akararia a watho, atĩ nĩkĩo muoka mũũnyĩite mũrĩ na hiũ cia njora na njũgũma? O mũthenya ndĩrakoragwo hekarũ-inĩ ngĩrutana, na mũtingĩnyĩta.

⁵⁶ No ũndũ ũyũ wothe wĩkĩkĩite nĩguo ũhoru ũrĩa waandĩkitwo nĩ anabii ũhinge.” Nao arutwo othe makĩmũtiganĩria, makĩũra.

Jesũ Gũtwarwo Kĩama-inĩ kĩa Ayahudi

⁵⁷ Nao acio maanyĩtire Jesũ makĩmũtwarwa gwa Kaifa, mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene, kũrĩa arutani a watho na athuuri moonganĩte.

⁵⁸ Nowe Petero akĩmũrũmĩrĩra arĩ haraaya, o nginya agĩkinya nja ya kwa mũthĩnjĩri-Ngai ũcio mũnene. Agĩtoonya agĩkarania na arangĩri nĩguo amenye ũrĩa ũhoru ũgũthiĩ.

⁵⁹ Na rĩrĩ, athĩnjĩri-Ngai arĩa anene na Kĩama kĩrĩa Kĩnene gĩothe nĩmacarĩrĩrie ũira wa maheeni nĩguo mamũrragithie.

⁶⁰ No makĩaga ũira ta ũcio, o na gũkorwo andũ aingĩ nĩmarutĩte ũira wa maheeni.

Thuutha-inĩ andũ eerĩ makĩrũgama,

⁶¹ makiuga atĩrĩ, “Mũndũ ũyũ nĩoigire atĩrĩ, ‘No hote gũtharia hekarũ ya Ngai, na ndĩmiake rĩngĩ na mũthenya itatũ.’”

⁶² Ningĩ mũthĩnjĩri-Ngai ũria mũnene akĩrũgama, akĩũria Jesũ atĩrĩ, “Kaĩ wee ũtarĩ na ũndũ ũgũtũcookeria? Nĩ ũhoru ũrĩkũ ũyũ ũrathitangĩrwo?”

⁶³ No Jesũ agĩkira ki.

Mũthĩnjĩri-Ngai ũria mũnene akĩmwĩra atĩrĩ, “Ndakwĩhĩthia na Ngai ũria wĩ muoyo: Twĩre kana wee nĩwe Kristũ, Mũrũ wa Ngai.”

⁶⁴ Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ĩi, wee nĩwoiga, no ngũmwĩra atĩrĩ, inyuĩ inyothe nĩmũkona Mũrũ wa Mũndũ aikarĩte guoko-inĩ kwa ũrio kwa ũria-ũri-Hinya, agĩũka arĩ igũrũ rĩa matu.”

⁶⁵ Hindĩ iyo mũthĩnjĩri-Ngai ũcio mũnene agĩtembũranga nguo ciake, akiuga atĩrĩ, “Nĩaruma Ngai! Tũgũkĩbatario nĩ aira angĩ aakĩ? Atũrĩrĩ, inyuĩ nĩmweiguĩra akĩruma Ngai.

⁶⁶ Mũgwĩciiria atĩa?”

Magĩcookia atĩrĩ, “Aagĩrĩrwo nĩ kũuragwo.”

⁶⁷ Magĩcooka makĩmũtũira mata ũthiũ, na makĩmũhũũra na ngundi. Angĩ makĩmũhũũra na hĩ,

⁶⁸ makĩmwĩra atĩrĩ, “Wee Kristũ, tũrathĩre ũhoru ũtwĩre, nũũ wakũgũtha!”

Petero Gũkaana Jesũ

⁶⁹ Na rĩrĩ, Petero aikarĩte nja, nake mũirĩtu warĩ ndungata akĩmũkora, akĩmwĩra atĩrĩ, “O nawe uuma hamwe na Jesũ ũcio wa Galili.”

⁷⁰ Nowe agĩkaana ũhoru ũcio mbere yao othe, akiuga atĩrĩ, “Nĩ ndiũũ ũria ũroiga.”

⁷¹ Ningĩ akiumagara, agĩthĩĩ kĩhingo-inĩ, harĩa mũirĩtu ũngĩ aamuonire, akĩira andũ arĩa maarĩ hau atĩrĩ, “Mũndũ ũyũ moima na Jesũ wa Nazarethi.”

⁷² Agĩkaana ũhoru ũcio o rĩngĩ, na akĩhĩta, akiuga atĩrĩ, “Nĩ ndiũũ mũndũ ũcio!”

⁷³ Thuutha wa kahinda kanini, arĩa maarũgamĩte hau magĩthĩĩ harĩ Petero, makĩmwĩra atĩrĩ, “Ti-itherũ wee ũrĩ ũmwe wao, tondu mwarĩrie waku nĩurakumbũra.”

⁷⁴ Nake akiambĩrĩra kwĩhĩta, akiuga atĩrĩ, “Nĩ mũndũ ũcio ndimũũ!”

Kahinda o kau ngũkũ igĩkũga.

⁷⁵ Nake Petero akĩrĩrikana ũhoru ũria Jesũ aamwĩrite atĩrĩ, “Ngũkũ itanakũga, ũrĩkorwo ũngaante maita matatũ.” Akiuma nja, akĩrĩra mũno.

27

Judasi Kwĩta

¹ Na rĩrĩ, rũciiniĩ tene, athĩnjĩri-Ngai arĩa anene othe na athuuri a andũ makĩguithania atĩ matũire Jesũ kũuragwo.

² Makĩmuoha na mũnyororo; makĩmũruta kũu, makĩmũtwara kũrĩ Pilato, ũria warĩ barũthi.

³ Rĩria Judasi, ũcio wamũkunyaĩire oonire atĩ Jesũ nĩatũrwo gũkua-rĩ, akĩrĩra na agĩcookeria athĩnjĩri-Ngai arĩa anene na athuuri mbeeca icio cia betha mũrongo itatũ.

⁴ Akiuga atĩrĩ, “Nĩnjĩhĩtie, nĩgũkorwo nĩngunyaĩire thakame itarĩ na mahĩtia.”

Nao makĩmũcookeria makĩmũũria atĩrĩ, “Ūcio ũkĩrĩ ũhoru witũ? Ūcio nĩ ũhoru waku.”

⁵ Nĩ ũndũ ũcio Judasi agĩkania mbeeca icio thĩini wa hekarũ, agĩthĩra. Agĩcooka agĩthĩĩ akĩũita.

⁶ Athĩnjĩri-Ngai acio anene makĩoya mbeeca icio makiuga atĩrĩ, “Kũiga mbeeca ici kĩgĩna-inĩ nĩ kuuna watho, nĩgũkorwo nĩ mbeeca cia thakame.”

⁷ Nĩ ũndũ ũcio makĩguithania mahũthĩre mbeeca icio na kũgũra gĩthaka kĩria kĩa mũũmbi nyũngũ gituĩke gĩa gũthikagwo ageni.

⁸ Kĩu nkĩo gĩtũmaga gĩthaka kũu gĩtuo Gĩthaka gĩa Thakame nginya ũmũthĩ.

⁹ Hindĩ iyo nĩguo ũhoru ũria waarĩtio nĩ Jeremia ũria Mũnabii wahingire, rĩria oigire atĩrĩ: “Nao nĩmoire icunjĩ icio mũrongo itatũ cia betha, thogora ũria andũ a Isiraeli maatuĩte wa kũmũgũra,

¹⁰ nao magĩcĩhũthĩra na kũgũra gĩthaka kĩa mũũmbi nyũngũ, o ta ũria Mwathani aanjathire gwĩkwo.”

Jesũ Mbere ya Pilato

¹¹ Na rĩrĩ, Jesũ akĩrũgama mbere ya barũthi, nake barũthi ũcio akĩmũũria atĩrĩ, “Wee nĩwe Mũthamaki wa Ayahudi?”

Jesũ agĩcookia atĩrĩ. “Ĩi, wee nĩwoiga.”

¹² No rĩria aathitangĩrwo nĩ athĩnjĩri-Ngai arĩa anene na athuuri, ndarĩ ũndũ aacookirie.

¹³ Nĩ ūndũ ūcio Pilato akĩmũũria atĩrĩ, “Kaĩ ūtaraigua ūira wa maũndũ marĩa maragũthitangĩra?”

¹⁴ Nowe Jesũ ndaigana gũcookia ūndũ o na ūmwe wa macio; nake barũthi akĩgega mũno.

¹⁵ Na rĩrĩ, hĩndĩ ya Gĩathi kĩa Bathaka, barũthi ūcio nĩamenyerete kuohora mũndũ ūmwe wa arĩa ooho, o ūria kĩrĩndĩ kĩngĩathuurire.

¹⁶ Hĩndĩ iyo nĩ maarĩ na mũndũ kĩmaramari wohetwo na woĩkaine mũno, wetagwo Baraba.

¹⁷ Nĩ ūndũ ūcio, hĩndĩ irĩa kĩrĩndĩ kĩagomanire, Pilato agĩkĩũria atĩrĩ, “Nũũ mũkwenda ndĩmuohorere; nĩ Baraba, kana nĩ Jesũ ūria wĩtagwo Kristũ?”

¹⁸ Nĩgũkorwo we nĩamenyaga atĩ maatwarĩte Jesũ kũrĩ we nĩ ūndũ wa ūiru.

¹⁹ Na hĩndĩ iyo Pilato aikarĩire gĩtĩ gĩa ciira, mũtumia wake akĩmũtũmĩra mũndũ, akĩmwĩra atĩrĩ: “Ndũkae gwĩka mũndũ ūcio ūndũ tondu ndarĩ na mahĩtia, nĩgũkorwo ūmũthĩ nĩthĩĩntio nĩ kiroto mũno nĩ ūndũ wake.”

²⁰ Na rĩrĩ, athĩnjĩri-Ngai arĩa anene na athuuri makĩringĩrĩria kĩrĩndĩ gũtie Baraba, nake Jesũ ooragwo.

²¹ Barũthi ūcio akĩmooria atĩrĩ, “Andũ aya eerĩ nĩ ūrĩkũ mũkwenda ndĩmuohorere?” Nao makiuga atĩrĩ, “Tũkwenda Baraba.”

²² Pilato akĩmooria atĩrĩ, “Ngũgũka atĩa na Jesũ ūyũ wĩtagwo Kristũ?”

Othe magĩcookia atĩrĩ, “Mwambe mũtĩ-igũrũ.”

²³ Nake Pilato akĩmooria atĩrĩ, “Nĩkĩ? Nĩ ngero irĩkũ agerete?”

Nao magĩkĩrĩrĩria kwanĩrĩra, makiugaga atĩrĩ, “Mwambe mũtĩ-igũrũ!”

²⁴ Rĩrĩa Pilato oonire atĩ matiraiquithania, na akĩona atĩ nĩ ngũũ yambagĩrĩria-rĩ, akĩoya maai, agĩthamba moko hau mbere ya kĩrĩndĩ, akiuga atĩrĩ, “Nĩ ndikoorio thakame ya mũndũ ūyũ ūtarĩ na mahĩtia. Ūcio nĩ ūhoro wanyu!”

²⁵ Nao andũ acio othe magĩcookia atĩrĩ, “Thakame yake irĩtũcookerera hamwe na ciana ciitũ!”

²⁶ Pilato akĩmohorera Baraba. No akĩhũurithia Jesũ iboko, agĩcooka akĩmũneana akaambwo mũtĩ-igũrũ.

Thigari Kũnyũrũria Jesũ

²⁷ Ningĩ thigari cia barũthi cigĩtwara Jesũ thĩnĩ wa gũkaro kĩa barũthi, nacio cigĩcookanĩrĩria mbũtũ yotho ya thigari, cikĩmũrigiicĩria.

²⁸ Cikĩmũrũta nguo ciake, cikĩmũhumba nguo ndune,

²⁹ cigĩcooka cigĩtuma thũmbĩ ya mũgwa, cikĩmwĩkĩra mũtwe. Cikĩmũnengera kamũrangi guoko-inĩ gwake kwa ūrĩo, cikĩmũturĩria ndu, na cikĩmũnyũrũria, cikiuga atĩrĩ, “Wĩ mũhoro, mũthamaki wa Ayahudi!”

³⁰ Cikĩmũtũira mata, cikĩoya kamũrangi kau, na cikĩmũhũũra nako mũtwe.

³¹ Ciarĩkia kũmũnyũrũria, cikĩmũrũta nguo iyo, na cikĩmũhumba nguo ciake mwene. Cigĩcooka cikĩmũmagaria cikamwambe mũtĩ-igũrũ.

Kwambwo kwa Jesũ Mũtĩ-Igũrũ

³² Na hĩndĩ irĩa moimagaraga-rĩ, magĩcemanina na mũndũ woimĩte Kurene, wetagwo Simoni, nacio thigari cikĩmũkuuithia mũtharaba ūcio na hinya.

³³ Magĩthĩ, magĩkinya handũ heetagwo Gologotha (ũguo nĩ kuuga Handũ hahaana ta Ihĩndĩ rĩa Mũtwe).

³⁴ Nacio cikĩhe Jesũ ndibei anyue, itukanĩtio na kĩndũ kĩrũrũ ta maai ma nyongo; no aamĩcama akĩrega kũmĩnyua.

³⁵ Ciarĩkia kũmwamba mũtĩ-igũrũ, cikĩgayana nguo ciake na njĩra ya gũcicuukĩra mũtĩ.

³⁶ Nacio cigĩkĩkara thĩ hau, cikĩmũrangĩra.

³⁷ Na hau igũrũ rĩa mũtwe wake, nĩhandĩkĩtwo maũndũ marĩa aathitangĩrwo, atĩrĩ: ŪYŪ NĨWE JESŪ, MŪTHAMAKI WA AYAHUDI.

³⁸ Na rĩrĩ, atunyani eerĩ nĩmambirwo mũtĩ-igũrũ hamwe nake, ūmwe mwena wake wa ūrĩo, na ūcio ūngĩ mwena wake wa ūmwotho.

³⁹ Nao andũ arĩa maahĩtũkagĩra hau makamũrumaga, makĩinagia mũtwe yao,

⁴⁰ makiugaga atĩrĩ, “Wee ūngĩratharirie hekarũ na ūcooke ūmĩake na mũthenya itatũ-rĩ, kũihonokie! Harũrũka uume mũtharaba-inĩ, aakorwo wee nĩwe Mũrũ wa Ngai!”

⁴¹ O ūndũ ūmwe athĩnjĩri-Ngai arĩa anene, na arutani a watho, na athuuri o nao makĩmũnyũrũria.

⁴² Makiuga atĩrĩ, “Nĩarahonokagia andũ arĩa angĩ, no ndangĩhota kwĩhonokia we mwene! Nĩwe Mũthamaki wa Isiraeli! Nĩakiume rĩu mũtharaba-inĩ, na ithuĩ nĩtũkũmwĩtia.

⁴³ Nĩehokete Ngai, nĩakĩmũhonokie rĩu aakorwo nĩamwendete, nĩgũkorwo oigire atĩrĩ, ‘Nĩi ndĩ Mũrũ wa Ngai.’”

⁴⁴ O na atunyani arĩa maambanĩirio hamwe nake o nao makĩmũruma.

Gũkua kwa Jesũ

⁴⁵ Na rĩrĩ, kuuma thaa thita cia mũthenya nginya thaa kenda bũrũri wothe ũkĩgĩa nduma.

⁴⁶ Na ta thaa kenda Jesũ akĩgũthũka na mũgambo mũnene, akiuga atĩrĩ, “Eli, Eli, lama sabakithani?” (Ūguo nĩ kuuga, “Ngai wakwa, Ngai wakwa, ũndiganĩrie nĩkĩ?”)

⁴⁷ Nao andũ amwe a arĩa maarũngĩi hau rĩrĩa maiguire ũguo, makiuga atĩrĩ, “Areeta Elija.”

⁴⁸ Na o rĩmwe, ũmwe wao agĩteng’era akĩoya thibũnji. Akĩmĩtobokia thiki-inĩ, akĩmĩthecerera kamũrangi-inĩ, akĩhe Jesũ anyue.

⁴⁹ Arĩa angĩ nao makiuga atĩrĩ, “Tiganai nake. Nĩtũkuona kana Elija nĩegũka kũmũhonokia.”

⁵⁰ Nake Jesũ akĩgũthũka rĩngĩ na mũgambo mũnene, agĩtuikana.

⁵¹ Na rĩrĩ, ihinda o rĩu gĩtambaya kĩa hekarũ gĩgĩatũkana icunji igĩrĩ kuuma igũrũ nginya thĩ. Nayo thĩ igĩthingitha, nacio ndwaro cia mahiga igĩatũkana.

⁵² Mbĩrĩra nacio ikĩhingũka, nao andũ aingĩ arĩa atheru arĩa maarĩkĩtie gũkua makĩrũka,

⁵³ makiuma thĩnĩ wa mbĩrĩra. Na thuutha wa kũriũka kwa Jesũ, magĩthĩ itũũra rĩu inene itheru, na makiumĩrĩra andũ aingĩ.

⁵⁴ Rĩrĩa mũnene-wa-thigari-igana na arĩa maarĩ nake makĩrangĩra Jesũ moonire gĩthingitha na maũndũ mothe marĩa meekĩkire-rĩ, makĩnyitwo nĩ guoya, makĩanĩra, makiuga atĩrĩ, “Ti-itherũ mũndũ ũyũ oima Mũrũ wa Ngai!”

⁵⁵ Na nĩ haarĩ andũ-a-nja aingĩ meeroragĩra marĩ o haraaya. Maarũmĩrĩre Jesũ kuuma Galili nĩguo mamũtungatagĩre.

⁵⁶ Thĩnĩ wao haarĩ Mariamu Mũmagidali, na Mariamu ũrĩa nyina wa Jakubu na Jose, na nyina wa ariũ a Zebedi.

Gũthikwo kwa Jesũ

⁵⁷ Na hwaĩ-inĩ wakinya-rĩ, mũndũ warĩ gĩtonga wa kuuma Arimathea, wetagwo Jusufu, ũrĩa watuĩkĩte mũrutwo wa Jesũ agĩũka.

⁵⁸ Nake agĩthĩ kũrĩ Pilato, na akĩhooya aheo mwĩrĩ wa Jesũ, nake Pilato agĩathana anengerwo mwĩrĩ ũcio.

⁵⁹ Jusufu akĩoya mwĩrĩ ũcio, akĩwoha na taama mũtheru wa gatani,

⁶⁰ akĩũiga thĩnĩ wa mbĩrĩra yake njerũ irĩa eenjithĩtie rwaro-inĩ rwa ihiga. Akĩgaragaria ihiga inene mũromo-inĩ wa mbĩrĩra iyo, na agĩthĩra.

⁶¹ Mariamu Mũmagidali na Mariamu ũcio ũngĩ maikarĩte hau mang’etheire mbĩrĩra.

Arangĩri Mbĩrĩra-inĩ

⁶² Na mũthenya ũyũ ũngĩ ũrĩa ũrũmagĩrĩra Mũthenya wa Ihaarĩria, athĩnjĩri-Ngai arĩa anene na Afarisai magĩthĩi kwa Pilato.

⁶³ Makĩmwĩra atĩrĩ, “Mwathi witũ, nĩtũkũririkana atĩ rĩrĩa mũheenania ũcio aarĩ muoyo. nĩoigire atĩrĩ, “Thuutha wa matukũ matatũ nĩngariũka.’”

⁶⁴ Nĩ ũndũ ũcio ruta watho nĩguo mbĩrĩra iyo irangĩrwo nginya mũthenya wa gatatũ. Kwaga ũguo, arutwo ake maahota gũthĩi maiye mwĩrĩ ũcio macooke meere andũ aĩ nĩariũkĩtio kuuma kũrĩ arĩa akuũ. Maheeni macio maahota gũtuũka mooru gũkĩra marĩa ma mbere.”

⁶⁵ Nake Pilato akĩmacookeria atĩrĩ, “Oyai arangĩri, mũthĩi mũrangĩre mbĩrĩra iyo wega o ta ũria mũngĩhota.”

⁶⁶ Nĩ ũndũ ũcio magĩthĩi, makĩhinga ihiga rĩa mbĩrĩra iyo biũ, na makĩrĩkĩra rũrĩ rwa mũhũra, na makĩga arangĩri ho.

28

1 Kũriũka kwa Jesũ

¹ Thuutha wa Thabatũ, gwatua gũkĩa mũthenya wa mbere wa kiumia, Mariamu Mũmagidali na Mariamu ũcio ũngĩ magĩthĩi kũrora mbĩrĩra.

² Na rĩrĩ, nĩ kwagĩre na gĩthingithia kĩnene, nĩgũkorwo mũraika wa Mwathani nĩaikũrũkire oimĩte igũrũ na agĩthĩ mbĩrĩra-inĩ, akĩgaragara ihiga akĩrĩeheria na akĩrĩkarĩra.

³ Oonekaga ahaana ta rũheni, na nguo ciake cierũhĩte o ta ira.

⁴ Nao arangĩri acio makĩmwĩtigĩra mũno nginya makĩinaina makĩhaana, ta andũ akuũ.

⁵ Nake mũraika ũcio akĩra andũ-a-nja acio atĩrĩ, “Inyuĩ-rĩ, tigai gwĩtigĩra, nĩgũkorwo nĩnjũũ atĩ nĩ Jesũ ũria ũraambirwo mũtĩ-igũrũ mũracaria.

⁶ Ndarĩ haha, nĩariũkĩte, o ta ũria oigire. Ũkai muone harĩa arakomete.

⁷ Na rĩrĩ, thĩĩ narua mũkeere arutwo ake atĩrĩ, ‘Nĩariũkĩte akoima kũrĩ arĩa akuũ, na nĩegũthĩ Galili mbere yanyu. Kũu nĩkuo mũrĩmuona.’ Ririkanai ũguo ndaamwĩra.”

⁸ Nĩ ũndũ ũcio, andũ-a-nja acio makiuma mbĩrĩra-inĩ mahiũhĩte marĩ na guoya, no ningĩ maiyũrĩtwo nĩ gĩkeno, makĩhanyũka makeere arutwo ake ũhoru ũcio.

⁹ Na o rĩmwe Jesũ agĩtũngana nao, akĩmeera atĩrĩ, “Nĩdamũgeithia.” Nao magĩthĩ harĩ we, makĩmũnyĩta nyarĩrĩ, makĩmũhooya.

¹⁰ Nake Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Tigai gwĩtigĩra. Thĩĩ mũkeere arĩu na aarĩ a Baba mathĩ Galili; kũu nĩkuo marĩnyona.”

Ũhoru wa Arangĩri

¹¹ Na rĩrĩa andũ-a-nja acio maathĩaga-rĩ, arangĩri amwe a arĩa maarangĩrite mbĩrĩra magĩtoonya itũra inene na makĩra athĩnjĩri-Ngai arĩa anene maũndũ mothe marĩa mekĩkĩte.

¹² Nao athĩnjĩri-Ngai arĩa anene magĩcemanĩa na athuuri, magĩthugunda ũria megwĩka; makĩhe thigari acio mbeeca nyingĩ,

¹³ magĩcĩra atĩrĩ, “Inyuĩ mũkuuga atĩrĩ, ‘Arutwo ake marookire ũtukũ maramũiya twĩ toro.’

¹⁴ Ũhoru ũyũ ũngĩkinyĩra barũthi, nĩtũkamũiguithia, na tũmũgitĩre mũtikone ũuru.”

¹⁵ Nĩ ũndũ ũcio thigari ikĩoya mbeeca acio, igĩka o ta ũria cierĩtwo. Naguo ũhoru ũcio ũkihunjio kũrĩ Ayahudi, na nĩhunjagio o nginya ũmũthĩ.

Gũtũmwo Gũtungata

¹⁶ Hĩndĩ iyo arutwo arĩa ikũmi na ũmwe magĩthĩ Galili, kĩrĩma-inĩ kĩrĩa Jesũ aamerĩte mathĩ.

¹⁷ Na rĩrĩa maamuonire-rĩ, makĩmũhooya, no amwe maarĩ na njanja.

¹⁸ Nake Jesũ agĩthĩ kũrĩ o akĩmeera atĩrĩ, “Nĩheetwo ũhoti wothe igũrũ na gũkũ thĩ.

¹⁹ Nĩ ũndũ ũcio thĩĩ mũgatũme andũ a ndũrĩrĩ ciothe matũke arutwo akwa, mũkĩmabatithagia thĩĩnĩ wa rĩtwa rĩa Ithe na rĩa Mũriũ na rĩa Roho Mũtheru,

²⁰ na mũkĩmarutaga gwathĩkĩra maũndũ marĩa mothe ndĩmwathĩte. Na ti-itherũ ndĩ hamwe na inyuĩ hĩndĩ ciothe, o nginya mũthia wa mahinda maya.”

MARIKO

Johana Mubatithania Kūhaarīria Njira

¹ Kĩambīrīria kĩa Ūhoro-ūrīa-Mwega ūkonīi Jesū Kristū Mūrū wa Ngai.

² O ta ūrīa kwandīkītwo ibuku-inī rīa Isaia ūrīa mūnabīi atīrī:
“Nīngūtūma mūtūmwo wakwa athīi mbere yaku,
ūrīa ūgūgūthondekera njīra yaku.”

³ “Kūrī mūgambo wa mūdū ūkwanīrīra werū-inī akoiga atīrī,
‘Haarīria njīra ya Mwathani,
rūngariai njīra ciake.’”

⁴ Nī ūndū ūcio Johana ookire akīhunjagia, na akībatithanagīria werū-inī. Aahunjagia atī andū merire, nīguo marekerwo mehīa mao, nīgeetha mabatithio.

⁵ Nao andū othe a būrūrī wa Judea na andū othe a Jerusalemu magīthī kūrī we. Moimbūrāga mehīa mao, nake akamabatithīria rūū-inī rwa Jorodani.

⁶ Johana ehumbaga nguō ciathondeketwo na guoya wa ngamīra, na nīehotoraga mūcibi wa rūūa njohero, na aarīaga ngigī na ūūkī wa gīthaka.

⁷ Nayo ndūmīrīri yake yarī ūno: “Thuutha wakwa nīgūgūūka mūdū ūngī ūrī na hinya kūngīra, ūrīa nī itagīrīre kūinamīrīra njohore ndigī cia iraatū ciake.

⁸ Nī ndīmubatithagia na maai, nowe arīmubatithagia na Roho Mūtheru.”

Kūbatithio na Kūgerio kwa Jesū

⁹ Na rīrī, ihinda o rīu Jesū agīūka oimīte Nazarethi kūu Galili, na akībatithio nī Johana rūū-inī rwa Jorodani.

¹⁰ Na rīrīa Jesū oimīraga maai-inī akīona igūrū rīahingūka, nake Roho Mūtheru akīmūkūrūkīra ahaana ta ndutura.

¹¹ Mūgambo ūkīuma igūrū ūkiuga atīrī, “We nīwe Mūrū wakwa ūrīa nyendete, na nīngenaga mūno nīwe.”

¹² Na o rīmwe Roho akīmuoya akīmūtwarā werū-inī,

¹³ na agīkara kūu werū-inī matukū mīrongo īna, akīgeragio nī Shaitani. Nake aikaranāgia na nyamū cia gīthaka, nao araika makamūtungatagīra.

Jesū gwīta Arutwo ake a Mbere

¹⁴ Thuutha wa Johana gūikio njeera, Jesū agīthī Galili akīhunjagia Ūhoro-ūrīa-Mwega wa Ngai,

¹⁵ akiuga atīrī, “Ihinda nīkinyu, naguo ūthamaki wa Ngai nīūkuhīrīrie. Mwīrīrei mwītīkie Ūhoro-ūrīa-Mwega!”

¹⁶ Na rīrīa Jesū aathiagīra hūgūrūrū-inī cia iria rīa Galili, nīonire Simoni na mūrū wa nyina Andrea magīkia neti ciao iria-inī, nīgūkorwo maarī ategi a thamaki.

¹⁷ Nake Jesū akīmeera atīrī, “Ūkai, mūnūmīrīre, na nīngamūtua ategi a andū.”

¹⁸ O rīmwe magītiganīria neti ciao makīmūrūmīrīra.

¹⁹ Na aathiathia hanini, akīona Jakubu mūrū wa Zebedi hamwe na mūrū wa nyina Johana marī gatarū-inī makīhaarīria neti ciao.

²⁰ O rīmwe akīmeeta, nao magītiga ithe wao Zebedi gatarū-inī hamwe na aruti ake a wīra na makīmūrūmīrīra.

Jesū Kūingata Ngoma Thūku

²¹ Nao magīthī Kaperinaumu, na rīrīa mūthenya wa Thabatū wakinyire, Jesū agītoonya thunagogi na kīambīrīria kūrutana.

²² Na andū makīgegio nī ūrutani wake, nīgūkorwo aamarutaga ta mūdū warī na ūhoti, no ti ta arutani a watho.

²³ Na rīrī, hīndī o īyo kūu thunagogi yao, nī kwarī na mūdū warī na ngoma thūku, nake akianīrīra, akiuga atīrī,

²⁴ “Ūrenda atīa na ithūi, wee Jesū wa Nazarethi? Ūūkīte gūtūniina? Nīnjūūi wee nīwe ū! Wee nīwe Ūrīa-Mūtheru-wa-Ngai.”

²⁵ Nake Jesū akīmīkūma na hinya, akiuga atīrī, “Kira na uume thīnī wake!”

²⁶ Ngoma īyo thūku ikīmūthukathuka na hinya na ikīuma thīnī wake igīkayaga.

²⁷ Andū acio othe makīgega mūno nginya makīūrania atīrī, “Ūndū ūyū nī ūrīkū? Ūyū nī ūrutani mwerū, wī na ūhoti! Nī araatha o na ngoma thūku na ikamwathīkīra.”

²⁸ Nayo ngumo yake ikīhunja na ihenya būrūrī wothe wa Galili.

Jesũ Kũhonia Andũ Aingĩ

²⁹ Na maarĩkia kuuma thunagogi, magĩthĩĩ na Jakubu na Johana mũciĩ gwa Simoni na Anderea.

³⁰ Na rĩrĩ, nyina wa mũtumia wa Simoni aarĩ gĩtanda-inĩ arĩ mũrũaru mũrimũ wa kũhiũha mwĩrĩ, nao makĩra Jesũ ũhoru wake.

³¹ Nĩ undũ ũcio Jesũ agĩthĩĩ harĩa aarĩ, akĩmũnyũita guoko akĩmũũkĩria. Mũrimũ ũcio wa kũhiũha mwĩrĩ ũkĩmũtiga na akĩambĩrĩria kũmatungatĩra.

³² Hwaĩ-inĩ ũcio thuutha wa riũa gũthũa, andũ makĩrehera Jesũ andũ arĩa othe maarĩ arũaru na arĩa maarĩ na ndaimono.

³³ Nao andũ a itũũra othe makĩũngana hau mũrango-inĩ wa nyũmba,

³⁴ nake Jesũ akĩhonia andũ aingĩ arĩa maarĩ na mũrimũ mũthemba mũingĩ. Nĩngĩ akĩngata ndaimono nyingĩ, no ndetĩkĩrie ndaimono ciarie tondũ nĩciamũũ.

Jesũ Kũhooya arĩ Handũ Keheri-inĩ

³⁵ Rũciinĩ kiroko tene kũrĩ o na nduma, Jesũ agĩũkĩra akiama nyũmba agĩthĩĩ handũ keheri-inĩ, akĩhoera ho.

³⁶ Nake Simoni na arĩa maarĩ nao magĩthĩĩ kũmwetha,

³⁷ na rĩrĩa maamuonire, makianĩrĩa, makĩmwĩra atĩrĩ: "Andũ othe nĩwe maracaria!"

³⁸ Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, "Rekei tuume gũkũ tũthĩĩ kũndũ kũngĩ, matũũra-inĩ marĩa me hakuhĩ, nĩguo hunjie o nakuo. Tondũ nĩkio ndokire."

³⁹ Nĩ undũ ũcio agĩthiũrũrũka Galili guothe akĩhunjagia thunagogi-inĩ ciao na akĩngataga ndaimono.

Mũndũ warĩ na Mangũ

⁴⁰ Na mũndũ ũmwe warĩ na mangũ agĩũka kũrĩ we na akĩmũthaita aturĩtie maru, akĩmwĩra atĩrĩ, "Ũngĩenda-rĩ, no ũũtherie."

⁴¹ Nake Jesũ akĩringwo nĩ tha nyingĩ, agĩtambũrũkia guoko gwake akĩhutia mũndũ ũcio. Akĩmwĩra atĩrĩ, "Nĩ ngwenda. Therio."

⁴² Na o hĩndĩ iyo mũndũ ũcio agĩthirwo nĩ mangũ, akĩhonio.

⁴³ Nake Jesũ akĩmũkaania na hinya na akĩmwĩra athĩ,

⁴⁴ ningĩ akĩmwĩra atĩrĩ, "Menya ndũkeere mũndũ o na ũrĩkũ ũhoru ũyũ. No thĩĩ ũkeyonanie kũrĩ mũthĩnjĩri-Ngai, na ũrute magongona marĩa Musa aathanĩte nĩ undũ wa gũtherio gwaku, ũtũke ũira kũrĩ o."

⁴⁵ No handũ ha ũguo agĩthĩĩ, akĩambĩrĩria kwaria na kũmemerekia ũhoru ũcio. Nĩ undũ ũcio Jesũ ndacookire kũhota gũtoonya itũũra thĩĩnĩ akĩonagwo nĩ andũ, no aikaraga na nja kũndũ gũtaarĩ andũ. No andũ no mookaga kũrĩ we moimĩte kũndũ guothe.

2

Jesũ Kũhonia Mũndũ Wakuĩte Ciĩga

¹ Matukũ manini maathira, Jesũ agĩcooka Kaperinaumu rĩngĩ, nao andũ makĩigua atĩ nĩoka mũciĩ.

² Nĩ undũ ũcio andũ aingĩ makĩũngana nginya hakĩaga handũ ha gũkarwo, o na nginya nja ya mũrango, nake akĩmahunjĩria ũhoru.

³ Nĩhookire andũ, makĩmũrehera mũndũ warũarĩte mũrimũ wa gũkua ciĩga, akũũtwo nĩ andũ ana.

⁴ Na tondũ matĩngĩahotire kũmũkinyia harĩa Jesũ aarĩ nĩ undũ wa ũingĩ wa andũ-rĩ, magĩtharũria nyũmba igũrũ wa hau Jesũ aarĩ na maarĩkia kũhatharia, makĩharũrũkia mũndũ ũcio wakuĩte ciĩga arĩ kĩbarĩ-inĩ kũ aakomeire.

⁵ Rĩrĩa Jesũ oonire wĩtikio wao, akĩra mũndũ ũcio wakuĩte ciĩga atĩrĩ, "Mũriũ, nĩwarekerwo mehia maku."

⁶ Na rĩrĩ, arutani amwe a watho maarĩ ho, nao makĩyũria na ngoro atĩrĩ,

⁷ "Mũndũ ũyũ ekwaria ũguo nĩkĩ? Nĩ araruma Ngai! Nũũ ũngĩ ũngĩhota kũrekanĩra mehia tĩga Ngai wĩkĩ?"

⁸ O rĩmwe Jesũ akĩmenya thĩĩnĩ wa roho wake atĩ ũguo nĩguo meciiragia ngoro-inĩ ciao, nake akĩmooria atĩrĩ, "Nĩ kĩĩ gĩgũtũma mwĩciirie maũndũ macio ngoro-inĩ cianyu?"

⁹ Nĩ undũ ũrĩkũ mũhũthũ: kwĩra mũndũ ũyũ ũkuĩte ciĩga atĩrĩ, 'Nĩ warekerwo mehia maku,' kana kũmwĩra atĩrĩ, 'Ũkĩra woe kĩbarĩ gĩaku wĩtware?'

¹⁰ No nĩgeetha mũmenye atĩ Mũrũ wa Mũndũ arĩ na ũhoti gũkũ thĩ wa kũrekanĩra mehia-rĩ ... " Akĩra mũndũ ũcio wakuĩte ciĩga atĩrĩ,

¹¹ "Ndakwĩra atĩrĩ, ũkĩra, oya kĩbarĩ gĩaku ũnũke mũciĩ."

¹² Nake agĩũkĩra, akĩoya kĩbarĩ gĩake, agĩũthĩira andũ othe mamwĩroreire. Ũndũ ũcio ũgĩtũma andũ othe magege, nao makĩgooca Ngai, makiuga atĩrĩ, “Kaĩ tũtirĩ tuona ũndũ ta ũyũ-ĩ!”

Gwĩtwo kwa Lawi

¹³ O rĩngĩ Jesũ nĩoimagarire agĩthĩ hũgũrũrũ-inĩ cia iria; nakĩo kĩrĩndĩ kĩnene gĩgũka kũrĩ we, nake akĩambĩrĩria gũkĩruta ũhoro.

¹⁴ Na hĩndĩ ĩrĩa aahĩtũkaga, akĩona Lawi mũrũ wa Alufayo aikarĩte harĩa heetagĩrio mbeeca cia igooti. Jesũ akĩmwĩra atĩrĩ, “Nũmĩrĩa,” nake Lawi agĩũkĩra akĩmũrũmĩrĩa.

¹⁵ Na rĩrĩa Jesũ aarĩaga irio cia hwaĩ-inĩ nyũmba kwa Lawi, etia mbeeca cia igooti aingĩ na ehia nĩmarĩanĩire nake na arutwo ake, tondu maarĩ aingĩ nĩmamũrũmĩrĩire.

¹⁶ Rĩrĩa arutani a watho arĩa maarĩ Afarisai moonire akĩrĩanĩra na andũ ehia na etia mbeeca cia igooti, makiũria arutwo ake atĩrĩ, “Arĩanagĩra na etia mbeeca cia igooti na ehia nĩkĩ?”

¹⁷ Nake Jesũ aigua ũguo akĩmeera atĩrĩ, “Andũ arĩa agima mũirĩ ti o mabataragio nĩ ndagĩtarĩ, no nĩ arĩa arũaru. Ndiokire gwĩta andũ arĩa athingu, no nĩ arĩa ehia.”

Jesũ Kũurio Ũhoro wa Kwĩhinga kũrĩa Irio

¹⁸ Na rĩrĩ, arutwo a Johana na Afarisai nĩmehingĩte kũrĩa irio. Andũ amwe magĩũka makĩũria Jesũ atĩrĩ, “Nĩkĩ gĩtũmaga arutwo a Johana na arutwo a Afarisai mehinge kũrĩa irio, no arutwo aku matũhingaga?”

¹⁹ Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Ageni a mũhikania mangĩhinga kũrĩa irio atĩa rĩrĩa arĩ hamwe nao? Matingĩhinga rĩrĩa rĩothe marĩ hamwe nake.

²⁰ No ihinda nĩrĩgakinya rĩrĩa mũhikania akeherio kuuma kũrĩ o, na hĩndĩ ĩyo nĩmakehinga kũrĩa irio.”

²¹ “Gũtirĩ mũndũ wĩkagĩra nguo ngũrũ kĩraka kĩerũ. Angĩka ũguo, kĩraka kũu kĩerũ no kĩguacie nguo ĩyo ngũrũ, nakĩo gĩtũme hau hatarũku hatũrike makĩria.

²² Nĩngĩ gũtirĩ mũndũ wĩkĩraga ndibei ya mũhikano mondo-inĩ ngũrũ. Angĩka ũguo, ndibei ĩyo no ĩtarũre mondo icio, nayo ndibei ĩyo ĩĩtũke, nacio mondo ithũke. No rĩrĩ, ndibei ya mũhikano ĩkĩragwo thĩnĩ wa mondo njerũ.”

Mwathani wa Thabatũ

²³ Na mũthenya ũmwe warĩ wa Thabatũ-rĩ, Jesũ nĩatuĩkanĩrie mĩgũnda-inĩ ya ngano. Na rĩrĩa aathĩaga arĩ hamwe na arutwo ake, arutwo makĩambĩrĩria gũtua ngira cia ngano.

²⁴ Nao Afarisai makĩmwĩra atĩrĩ, “Ta rora, nĩ kũ kĩratũma arutwo aku meke ũria watho ũtetĩkĩrĩtie mũthenya wa Thabatũ?”

²⁵ Nake akĩmacookeria atĩrĩ, “Kaĩ mũtarĩ mwathoma ũrĩa Daudi we mwene na arĩa maarĩ nake meekire rĩrĩa maarĩ ahũtu na makabatario nĩ gĩa kũrĩa?”

²⁶ Aatoonyire nyũmba ya Ngai rĩrĩa Abiatharu aarĩ mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene, akĩrĩa mĩgate ĩria yamũrĩrwo Ngai, o ĩria yetĩkĩrĩtio kũrĩagwo nĩ athĩnjĩri-Ngai oiki. Na agĩcooka akĩhe arĩa maarĩ nake ĩmwe yayo.”

²⁷ Nĩngĩ akĩmeera atĩrĩ, “Mũthenya wa Thabatũ wekĩrĩrwo ho nĩ ũndũ wa mũndũ, no mũndũ ndombirwo nĩ ũndũ wa Thabatũ.

²⁸ Nĩ ũndũ ũcio, Mũrũ wa Mũndũ nĩ Mwathani o na wa mũthenya wa Thabatũ.”

3

¹ Nĩngĩ nĩatoonyire thunagogĩ rĩngĩ, na thĩnĩ nĩ kwarĩ na mũndũ wonjete guoko.

² Andũ amwe ao nĩmacaragia ũndũ mangĩthitangĩra Jesũ, nĩ ũndũ ũcio makĩmũrora mũno mone kana nĩekũhonia mũndũ ũcio mũthenya wa Thabatũ.

³ Nake Jesũ akĩrĩa mũndũ ũcio warĩ mwonju guoko atĩrĩ, “Rũgama haha mbere ya andũ othe.”

⁴ Nĩngĩ Jesũ akĩmooria atĩrĩ, “Nĩ ũndũ ũrĩkũ mwĩtĩkĩrie nĩ watho mũthenya wa Thabatũ; nĩ gwĩka wega kana nĩ gwĩka ũuru, nĩ kũhonokia muoyo kana nĩ kũũraga?” No-o magĩkĩra ki.

⁵ Akĩmarora arakaire, na aigũite ũuru nĩ ũndũ wa ũremi wa ngoro ciao, akĩrĩa mũndũ ũcio atĩrĩ, “Tambũrũkia guoko gwaku.” Nake agĩgũtambũrũkia, nakuo guoko gũkĩhona biũ.

⁶ Hĩndĩ ĩyo Afarisai makĩumagara na makĩambĩrĩria gũthugunda me hamwe na Aherodia ũrĩa mangũraga Jesũ.

Gĩkundi Kĩnene Kũrũmĩrĩa Jesũ

⁷ Nake Jesũ na arutwo ake makũma kũu magĩthĩ iria-inĩ, nakĩo gĩkundi kĩnene kĩa andũ kuuma Galili gĩkĩmũrũmĩrĩa.

⁸ Na rīrīa maiguire ūrīa wothe eekaga, andū aingī magīūka kūrī we moimīte Judea, na Jerusalemu na Idumea o na mūrīmo ūrīa ūngī wa Jorodani, o na kuuma kūrīa gwakuhīrīrie Turo na Sidoni.

⁹ Na tondū wa gīkundi kīu, akīra arutwo ake mamūhaarīrīrie gatarū nīguo gīkundi kīu gītige kūmūhatīka.

¹⁰ Nīgūkorwo nīahonetie andū aingī, nī ūndū ūcio arīa maarī na mīrimū nīmatindīkanaga nīguo mamūhutie.

¹¹ Na rīrīa rīothe ngoma thūku ciamuonaga, ciegūithagia thī mbere yake, igakaya ikiugaga atīrī, “Wee nīwe Mūrū wa Ngai.”

¹² Nowe agīcikaania na hinya mūno itikoige we nīwe ū.

Jesū Gūthuura Arutwo Ikūmi na Eerī

¹³ Jesū agīcooka akīambata kīrīma-inī na agīta arīa eyendeire, nao magīūka harī we.

¹⁴ Akīamūra ikūmi na eerī, akīmatua atūmwo, nīgeetha makoragwo nake, na nīguo amatūmage makahunje,

¹⁵ na magīe na ūhoti wa kūngata ndaimono.

¹⁶ Andū acio ikūmi na eerī aathuurire nī Simoni (ūrīa aature Petero);

¹⁷ na Jakubu wa Zebedi na mūrū wa nyina Johana (nao acio akīmatua Boanergesi, ūguo nī kuuga Ariū a Marurumī);

¹⁸ na Anderea, na Filipu na Baritholomayo, na Mathayo, na Toma, na Jakubu wa Alufayo na Thadayo, na Simoni ūrīa Mūzelote

¹⁹ na Judasi Mūsikariota, ūrīa wamūkunyanīre.

Jesū na Beelizebuli

²⁰ Nīngī Jesū agītoonya nyūmba, na o rīngī kīrīndī gīkīūngana o nginya we na arutwo ake makīremwo nī kūrīa irio.

²¹ Rīrīa andū ao maiguire ūhoru ūcio, magīthī kūmūnyiita, nīgūkorwo moigire atīrī, “Nīagūrūkīte.”

²² Nao arutani a watho arīa maikūrūkīte kuuma Jerusalemu makiuga atīrī, “Aiyūrītwo nī Beelizebuli! Araingata ndaimono na hinya wa mūnene wa ndaimono.”

²³ Nī ūndū ūcio Jesū akīmeeta, na akīmarīria na ngerekano, akīmeera atīrī: “Shaitani angīhota atīa kūngata Shaitani?”

²⁴ Ūthamaki ūngīamūkana guo mwene, ūthamaki ūcio ndūngītūūra.

²⁵ Nyūmba īngīamūkana na andū ayo mokañīrīre, nyūmba īyo ndūngītūūra.

²⁶ Nake Shaitani angīyūkīrīra we mwene na aamūkane-rī, ndangītūūra; nī gūthira egūthira.

²⁷ Na gūtīrī mūdū ūngīhota gūtoonya nyūmba ya mūdū njamba na amūtunye indo ciake, tīga ambire kuoha mūdū ūcio njamba. Hīndī īyo no rīo angīhota kūmūtunya indo cia nyūmba yake.

²⁸ Ndamwīra atīrī na ma, andū nīmakarekerwo mehīa mao mothe o na irumi cio ciothe irīa magaakorwo marumīte Ngai nacio.

²⁹ No ūrīa wothe ūkaaruma Roho Mūtheru ndarī hīndī akarekerwo, nīehītie rīhīa rīa gūtūūra tene na tene.”

³⁰ Oigire ūguo tondū moigaga atīrī, “Arī na ngoma thūku.”

Nyina na Ariū a Nyina na Jesū

³¹ Hīndī īyo, nyina wa Jesū na ariū a nyina na Jesū magīūka. Makīrūgama nja, magītūma mūdū atoonye akamwīte.

³² Nakīo gīkundi kīa andū nīgīaikaarīte thī hau kīmūrigīcīrie, nao makīmwīra atīrī, “Maitūguo na ariū a maitūguo marī nja magīgūcaria.”

³³ Nake akīmooria atīrī, “Maitū na ariū a maitū nī a?”

³⁴ Agīcooka akīrora arīa maikaarīte mamūrigīcīrie, akīmeera atīrī, “Maitū na ariū a maitū nī aya!”

³⁵ Ūrīa wothe wīkaga maūdū marīa Ngai endaga, ūcio nīwe mūrū wa maitū, na mwarī wa maitū, o na maitū.”

4

Ngerekano ya Mūhuri wa Mbeū

¹ Nake Jesū akīambīrīria kūrutana o rīngī arī kūu hūgūrūrū-inī cia irīa. Na rīrī, gīkundi kīa andū kīrīa kīonganīte gīkamūrigīcīria kīarī kīnene nginya gīgītūma atoonye gatarū-inī, agīkara thīnī wako kūu irīa-inī; nao andū acio angī othe magīkara hūgūrūrū-inī cia irīa.

² Na akīmaruta maūdū maingī na ngerekano, na akīrutana akīmeera atīrī,

³ “Ta thikīrīriai! Mūrīmi ūmwe nioimagarire akahure mbeū ciake.

⁴ Na rīrīa aahuraga mbeū icio, imwe ikīgūa mūkīra-inī wa njīra, nacio nyoni igīūka igīcīrīa.

⁵ Iria ingī ikīgūa rūnyanjara-inī kūrīa gūtaarī na tūrī mūngī. Nacio ikīmera narua tondū tūrī ndwarī mūrīku.

⁶ No rīrīa rīua rīaarire rīgīcina mīmera iyo, nayo ikūma tondū ndiarī na mīri.

⁷ Mbeū iria ingī ikīgūa mīguaga-inī, nayo mīguaga igīkūra, igīthararia mbeū icio ikīaga gūciara.

⁸ Ingī nacio ikīgūa tūrī-inī mūnoru. Ikīmera, igīkūra na igīciara maciario, imwe ikiumia maita mīrongo itatū, ingī maita mīrongo itandatū, o na ingī maita igana.”

⁹ Jesū agīcooka akiuga atūrī, “Ūrīa ūrī na matū ma kūguaga, nīakīgūe.”

¹⁰ Na rīrīa aarī wiki, arutwo arīa ikūmi na eerī, o na arīa angī maarī hamwe nake, makīmūria ūhoru wa ngerekano icio.

¹¹ Nake akīmeera atūrī, “Inyuū nīmūheetwo ūmenyo wa kūmenya hitho cia ūthamaki wa Ngai. No arīa marī na kūu nja maaragīrio maūdū mothe na ngerekano

¹² nīgeetha,

“ matūūre maroraga no makaaga kuona,

na matūūre maiguaga na matimenye ūndū;

nīguo hihi matikae kūgarūrūka marekerwo mehia maol’ ”

¹³ Nīngī Jesū akīmooria atūrī, “Kaī mūtanataūkīrwo nī ngerekano iyo? Mūngīkīmenya atīa ngerekano iria ingī?”

¹⁴ Mūrīmi ahuraga kiugo kīa Ngai.

¹⁵ Andū amwe matarīi ta mbeū iria ciagūire njīra-inī harīa ūhoru ūhuragwo. Acio nī arīa maiguaga ūhoru, na maarīkia kūguaga-rī, Shaitani agooka akeheria ūhoru ūcio wahaandwo thīnī wao.

¹⁶ Angī nao matarīi ta mbeū iria ciagūire rūnyanjara-inī. Acio nī arīa maiguaga ūhoru na o rīmwe makawamūkīra na gīkeno.

¹⁷ No tondū matīrī na mīri-rī, maikaraga o kahinda kanini. Hīndī irīa thīna woka kana maanyarīrwo nī ūndū wa ūhoru wa Ngai, magūūaga o narua.

¹⁸ Angī nao matarīi ta mbeū iria ciagūire mīguaga-inī. Acio nī arīa maiguaga ūhoru, na no mīhang’o ya maūdū ma mūtūūrīre ūyū, na kūheenererio nī ūtonga, na merīrīria ma maūdū mangī, magathararia ūhoru ūcio, magatūma wage maciario.

²⁰ Angī matarīi ta mbeū iria ciagūire tūrī-inī ūrīa mūnoru. Acio nī arīa maiguaga ūhoru, makawītīkīra, na magaciara maciario, amwe maita mīrongo itatū, na angī maita mīrongo itandatū, o na angī maita igana ma kīrīa kīahaandīrwo.”

Tawa Ūgīrīrwo Handū Igūrū

²¹ Jesū agīcooka akīmooria atūrī, “No anga tawa wakagio ūgacooka ūgakunīkīrio na irebe, kana ūkaigwo rungu rwa ūrīrī? Handū ha ūguo githī ndūigagīrīrwo handū igūrū?”

²² Nīgūkorwo kīrīa gīothe kīrī hitho-inī nīgīkaguūrīo, nakīo kīrīa gīothe kīhithītwo nīgīkareehwo ūtheri-inī.

²³ Akorwo mūdū arī na matū ma kūguaga, nīakīgūe.”

²⁴ Agīthīi na mbere, akīmeera atūrī, “Menyagīrīrai wega ūrīa mūiguaga. Gīthimi kīrīa mūthīmanagīra nakīo, no kīo mūrīthīmagīrwo nakīo, na nīmūrīkīragīrīrio.

²⁵ Ūrīa wothe wī na indo nīakongererwo nyingī; na ūrīa wothe ūtarī nīagatuunywo o na kīrīa arī nakīo.”

Ngerekano ya Mbeū Irakūra

²⁶ Jesū agīcooka akiuga atūrī, “Ūthamaki wa Ngai ūtarīi ta mūdū ūrīa ūhaandaga mbeū tūrī-inī.

²⁷ Akomaga ūtukū na agokīra mūthenya, nacio mbeū ikamera na igakūra, nowe ndamenyaga ūrīa ikūruga.

²⁸ Tūrī guo mwene nīguo ūtūmaga iciare. Ciambaga kūruta nguha igacooka ikaruta igira, na thuutha ūcio igira thīnī hakagīa na hīndī irīa njiganu.

²⁹ Na maciario macio maarīkia kūūma, mūrīmi ūcio akoya rūhiū rwa igetha, akagetha tondū hīndī ya magetha nī yakinya.”

Ngerekano ya Mbeū ya Karatarī

³⁰ Agīcooka akiuga atūrī, “Tūngīhaanania ūthamaki wa Ngai na kī? Kana nī ngerekano irīkū tūngīheana ūhoru waguo nayo?”

³¹ Ūhaana ta mbeū ya karatarī, arī yo mbeū irīa nini mūno mūhaandaga tūrī-inī.

³² No yahaandwo-rī, ikūruga igatuika mūmera mūnene gūkīra mīmera irīa ingī yothe ya mūgūnda, na ūkaḡia na hongē nene nginya nyoni cia rīera-inī igooka igaaka itara na ikahurūka kīruru-inī kiāguo.”

³³ Jesū nīamaheaga ūhorō na ngerekano ingī nyingī ta icio o ta ūrīa mangīahotire kūguā.

³⁴ Gūtīrī ūndū aameeraga atekwarīa na ngerekano. No rīrīa maarī na arutwo ake oiki, nīamataragīria maūndū mothe.

Jesū Kūhooreria Makūmbī ma Maaī

³⁵ Na mūthenya o ūcio gwakinya hwaī-inī-rī, akīra arutwo ake atīrī, “Nītūringei tūthī mūrīmo ūrīa ūngī.”

³⁶ Na maarīkia gūtiga gīkundi kīa andū na thuutha, makīhaica gatarū-inī o harīa Jesū aarī. Na nī kwarī na tūtārū tūngī twatwanire hamwe nake.

³⁷ Na rīrī, kūu iria-inī gūkīgīa na kīhuhūkanio kīnene, namo makūmbī ma maaī magītoonya gatarū thīnī, o nginya gakienda kūrīra.

³⁸ Jesū aarī toro akomeire muto mūthia-inī wa gatarū. Nao arutwo makīmūūkīria makīmūūria atīrī, “Mūrutani, kaī wee ūtaramaka tūkiūrīra maaī-inī?”

³⁹ Nake Jesū agūkīra, agīkaania rūhuho na akīra makūmbī macio ma iria atīrī, “Kīra! Na ūhoorere!” Naruo rūhuho rūgītiga kūhurutana, gūkīhoorera biū.

⁴⁰ Jesū akīūria arutwo ake atīrī, “Nī kī gītūmite mūmake ūguo? O na rīu mūtīrī mūrētkīa?”

⁴¹ Nao magītīgīra mūno na makīūrania atīrī, “Kaī mūndū ūyū akīrī ūū? Tondū o na rūhuho na makūmbī ma iria nīramwathīkīra!”

5

Kūhonio kwa Mūndū warī na Ndaimono

¹ Jesū na arutwo ake magīkinya mūrīmo ūrīa ūngī wa iria, magīthī būrūri wa Agerasi.

² Na Jesū aarīkia kuuma gatarū-inī, agītūngwo nī mūndū warī na ngoma thūku oimīte mbīrīra-inī.

³ Mūndū ūcio aatūūraga kūu mbīrīra-inī, na gūtīrī mūndū ūngīahotire kūmuoha na kīndū, o na mūnyororo.

⁴ Nīgūkorwo nīohagwo kaingī na mīnyororo moko na magūrū, no akamītuanga icunjī na akoinanga igera iria ciamuohaga magūrū. Na gūtīrī mūndū warī na hinya wa kūmūhooreria.

⁵ Aatūūraga akayaga ūtukū na mūthenya, kūu mbīrīra-inī na irīma-inī agītēmangaga na mahiga.

⁶ Rīrīa oonire Jesū arī o haraaya akīhanyūka, akīgūithia thī mbere yake.

⁷ Akīanīrīra na mūgambo mūnene, akiuga atīrī, “Ūrenda atīa na nī, wee Jesū, Mūrū wa Ngai-Ūria-Ūri-Igūrū-Mūno? Ndagūthaita na Ngai ndūkaanyariire!”

⁸ Nīgūkorwo Jesū aamwīrite atīrī, “Wee ngoma īno thūku uma thīnī wa mūndū ūyū!”

⁹ Jesū agīcooka akīmūūria atīrī, “Wītagwo atīa?”

Nake akīmūcookeria atīrī, “Njītagwo Legioni, nīgūkorwo tūrī aingī.”*

¹⁰ Nake agīkīrīria gūthaita Jesū mūno ndagacingate cieme būrūri ūcio.

¹¹ Na rīrī, haarī na rūuru rūnene rwa ngūrwe rwarīaga harūrūka-inī cia kīrīma kīarī hakuḡi na hau.

¹² Ndaimono icio igīthaita Jesū, ikīmwīra atīrī, “Twītīkīrie tūthī kūrī ngūrwe iria, tūtoonye thīnī wacio.”

¹³ Nake agīciitīkīria. Nacio ndaimono icio ikiuma igīthī igītoonya thīnī wa ngūrwe. Rūrū rūu ruothe rwa mūgana wa ngūrwe ngiri igīrī, rūkīharūrūka kīhurūrūka-inī na ihenya rūgītoonya iria-inī, rūkūrīra.

¹⁴ Arīa maarīthagia ngūrwe icio makīūra, magīthī kūheana ūhorō ūcio itūūra-inī na mīgūnda-inī, nao andū magīka kuona ūrīa gwekīkīte.

¹⁵ Na rīrīa mookire harī Jesū, makīona mūndū ūrīa warī na Legioni ya ndaimono aikarīte thī hau, ehumbīte nguo na arī na meciiria mega; nao magītīgīra.

¹⁶ Andū arīa moonete ūndū ūcio ūgīkwo makīra andū acio angī maūndū marīa mekīkire kūrī mūndū ūcio waiyūrītwo nī ndaimono, o na makīmahe ūhorō wa ngūrwe.

¹⁷ Nao andū acio makīambīrīria gūthaita Jesū oime būrūri ūcio wao.

¹⁸ Rīrīa Jesū aatoonyaga gatarū, mūndū ūcio warūtītwo ndaimono agīthaita Jesū etīkīre mathī nake.

* 5:9 Legioni nī kiugo gīa Kīroma gīa kuuga “mbūtū ya thigari ngiri ithathatū” (6,000).

¹⁹ No Jesũ akĩmũgĩria, akĩmwĩra atĩrĩ, “Inũka mũciĩ kũrĩ andũ anyu, ũmeere ũrĩa wothe Mwathani agwĩkĩre, o na ũrĩa akũguĩrĩre tha.”

²⁰ Nĩ ũndũ ũcio, mũndũ ũcio agĩthĩĩ akĩambĩrĩria kũheana ũhoru kũu Dekapoli wa maũndũ marĩa mothe Jesũ aamwĩkĩre. Nao andũ othe makĩgega.

Kairĩtu Gaakuĩte na Mũtumia warĩ Mũrũaru

²¹ Nake Jesũ aarĩkia kũringa rĩngĩ na gatarũ na aakinya mũrĩmo ũrĩa ũngĩ wa iria, kĩrĩndĩ kĩngĩ gĩkĩũngana harĩ we o hau aarĩ hũgũrũrũ-inĩ cia iria.

²² Na hĩndĩ o iyo mũnene ũmwe wa thunagogi wetagwo Jairũ agĩũka hau. Oona Jesũ, akĩũgũithia thĩ magũrũ-inĩ make

²³ akĩmũthaita mũno, akĩmwĩra atĩrĩ, “Kairĩtu gakwa gakirie gũkua. Ndagũthaita ũũke, ũgakagĩrĩre moko nĩgeetha kahone, gatũũre muoyo.”

²⁴ Nĩ ũndũ ũcio Jesũ agĩthĩĩ nake.

Nakĩo kĩrĩndĩ kĩnene gĩkĩmũrũmĩrĩra, na gĩkamũhatĩkaga na mũena yothe.

²⁵ Na rĩrĩ, hau nĩ haarĩ na mũtumia watũire oiraga thakame mũaka ikũmi na ĩrĩ.

²⁶ Nĩathĩnikĩte mũno agĩthondekwo nĩ mandagĩtarĩ aingĩ, na akahũthĩra kĩrĩa gĩothe aakoretwo nakĩo, no handũ ha kũhona aakĩragĩrĩria o kwĩhĩrwo.

²⁷ Rĩrĩa aigũire ũhoru wa Jesũ, agĩũka na thuutha wake gatagatĩ-inĩ ga kĩrĩndĩ, akĩhutia nguo yake,

²⁸ tondũ eeciiririe atĩrĩ, “Ingĩhutia nguo ciake, no hone.”

²⁹ O rĩmwe agĩtiga kuura, na akĩgua nĩhererio thĩina mwĩrĩ-inĩ wake.

³⁰ Nake Jesũ o rĩmwe akĩgua atĩ hinya nĩwoima harĩ we. Akĩhũgũrũra kĩrĩndĩ kũu akĩũria atĩrĩ, “Nũũ ũcio wahutia nguo ciakwa?”

³¹ Nao arutwo ake makĩmũcookeria atĩrĩ, “Woria ‘Nũũ wahutia?’ ũkĩonaga ũrĩa andũ aya marakũhatĩka?”

³² No Jesũ akĩroranga one nũũ wamũhutĩtie.

³³ Nake mũtumia ũcio, aamenya ũrĩa eekĩtwo, agĩũka, akĩũgũithia magũrũ-inĩ make akĩnainaga nĩ guoya, akĩmũhe ũhoru wothe ũrĩa watarĩ.

³⁴ Nake Jesũ akĩmwĩra atĩrĩ, “Mwarĩ ũyũ, wĩtikio waku nĩguo watũma ũhone; thĩ na thayũ na ũhone mũrimũ waku.”

³⁵ O hĩndĩ iyo Jesũ akĩaragia-rĩ, hagĩũka andũ moimĩte kwa Jairũ ũrĩa warĩ mũnene wa thunagogi, makĩmwĩra atĩrĩ, “Mwarĩguo nĩakua. ũgũgĩthĩnia mũrutani rĩngĩ nĩkĩ?”

³⁶ Nake Jesũ akĩaga gũthĩkĩrĩria ũguo moigaga, akĩra mũnene ũcio wa thunagogi atĩrĩ, “Wee ĩtikia na ndũgetigĩre.”

³⁷ Jesũ ndetĩkĩrĩrie mũndũ o na ũrĩkũ amũrũmĩrĩre, o tĩga Petero na Jakubu na Johana mũrũ wa nyina na Jakubu.

³⁸ Na maakinya mũciĩ kwa mũnene ũcio wa thunagogi, Jesũ akĩona andũ magagaĩte makĩrĩraga na makiugagĩrĩria.

³⁹ Agĩtoonya thĩinĩ akĩmeera atĩrĩ, “Kĩagago gĩkĩ gĩothe na kĩrĩro nĩ cia kĩ? Mwana ti mũkuũ, no nĩ gũkoma akomete.”

⁴⁰ Nao makĩmũthekerera.

Na thuutha wa kũmoimia nja othe, akĩoya ithe na nyina wa mwana na arutwo arĩa aarĩ nao magĩtoonya harĩa mwana ũcio aarĩ.

⁴¹ Akĩnyĩta mwana guoko, akĩmwĩra atĩrĩ, “Talitha kumi!” (naguo wataũrwo nĩ ta kuuga, “Kairĩtu gaka, ndakwĩra atĩrĩ, ũkĩra!”)

⁴² O rĩmwe kairĩtu kau gagũkĩra, gakĩambĩrĩria gũthĩ (nako kaarĩ na ũkũrũ wa mũaka ikũmi na ĩrĩ). Nao mona ũguo makĩgega mũno.

⁴³ Nake akĩmakaania mũno matĩkareke mũndũ o na ũrĩkũ amenye ũhoru ũcio, na akĩmeera makahe kĩndũ gĩa kũrĩa.

6

Mũnabii ũtarĩ Mũtĩe

¹ Thuutha ũcio Jesũ akiama kũu agĩthĩĩ itũũra rĩao, arĩ hamwe na arutwo ake.

² Mũthenya wa Thabatũ wakinya, Jesũ akĩambĩrĩria kũruta andũ ũhoru arĩ thĩinĩ wa thunagogi, na andũ aingĩ arĩa maamũguire makĩgega.

Nao makĩũrania atĩrĩ, “Mũndũ ũyũ aarutire maũndũ maya kũ? Nĩ ũũgĩ wa mũthemba ũrĩkũ ũyũ aheetwo, atĩ o na nĩaringaga ciama!

³ Githĩ ũyũ ti ũrĩa bundi wa mbaũ? Githĩ ũyũ ti mũrũ wa Mariamu, o we mũrũ wa nyina na Jakubu na Jusufu na Judasi na Simoni. Na aarĩ a nyina githĩ matĩrĩ gũkũ hamwe na ithũ?” Nao makĩmũrakarĩra.

⁴ Jesū akīmeera atīrī, “Kündū mūnabii ataheagwo gītīio no itūūra-inī rīake, na kwa andū a nyūmba yao, na gwake mūciī.”

⁵ Nake Jesū ndaahotire kūrīnga ciama kūu, o tiga atī nīaigīrīire andū mataarī aingī moko arīa maarī arūaru nao makīhona.

⁶ Nake akīgega nī ūndū wa ūrīa maagīte wītīkio.

Jesū Gūtūma Arutwo arīa Ikūmi na Eerī

Jesū agīcooka agīthīi akīrutanaga itūūra gwa itūūra.

⁷ Agicooka agīta arutwo arīa ikūmi na eerī, akīmatūma mathīi eerī eerī na akīmahe ūhoti wa kūingata ngoma thūku.

⁸ Na akīmeera atīrī, “Mūtigekuūire kīndū o nakī rūgendo-inī tiga o mūtirima; na mūtīgakuue mūgate, kana mondo, kana mbeeca ibeeti-inī cianyu.

⁹ Īkīrai iraatū no mūtīgakuue ngu o cia kūgarūrīra.

¹⁰ Rīrīa rīothe mwatoonya nyūmba, ikarai kuo nginya rīrīa mūkoima itūūra rīu.

¹¹ Na kūrīa andū matakamūnyiita ūgeni kana marege kūmūthikīrīria-rī, mūkiuma kuo mūkaaribariba magūrū manyu rūkūngū rūitike, rūtūike ūira wa kūmatūira ciira.”

¹² Nao makīumagara magīthīi makīhunjagia atī andū merire.

¹³ Ningī makīingata ndaimono nyingī na magīitīrīria andū aingī arīa maarī arūaru maguta nao makīhona.

Johana Mūbatithania Kūrengwo Mūtwe

¹⁴ Mūthamaki Herode nīaiguire ūhoru ūcio, nīgūkorwo rīitwa rīa Jesū nīrīagīte igweta mūno. Andū amwe moigaga atīrī, “Johana Mūbatithania nīariūkīte kuuma kūrī arīa akuū, na nīkīo arī na hinya mūnene ūguo wa kūrīnga ciama.”

¹⁵ Angī nao makoiga atīrī, “Ūyū nī Elija.”

Angī nao makoiga atīrī, “Ūyū nī mūnabii ta ūmwe wa arīa a tene.”

¹⁶ Nowe Herode rīrīa aiguire ūhoru ūcio, akiuga atīrī, “Johana, mūndū ūrīa ndaatīnithirie mūtwe-rī, nīariūkīte kuuma kūrī arīa akuū!”

¹⁷ Nīgūkorwo, Herode we mwene nīanyiitithīte Johana na akamūkithia njeera. Eekīte ūguo nī ūndū wa Herodia, ūrīa warī mūtumia wa mūrū wa nyina Filipu, nīgūkorwo Herode nīamūhikīte.

¹⁸ Nake Johana nīeraga Herode atīrī, “Ndūrī na rūtha kūhikia mūtumia wa mūrū wa maitūguo.”

¹⁹ Nī ūndū ūcio Herodia agītuma Johana ūthū na akīenda kūmūragithia. No ndangīahotire gwīka ūguo,

²⁰ nīgūkorwo Herode nīetīgīrīte Johana na akamūgitagīra, tondū nīoī atī aarī mūndū mūthingu na mūtheru. Herode nīathikagīrīria Johana, no nīatangīkaga mūno amūigua; no nīendaga mūno kūmūthikīrīria.

²¹ Na rīrī, mūthenya ūmwe Herodia nīagīre na mweke. Herode nīarugithirie iruga inene rīa kūrīrikana mūthenya wa gūciarwo gwake, nake agīta anene arīa maamūteithagia na atongoria ake a mbūtū cia ita, na andū arīa maarī igweta kūu Galili.

²² Na rīrīa mwarī wa Herodia aatoonyire kūu maarī na akīina-rī, agīkenia Herode na ageni ake arīa meetītwo iruga rīu.

Mūthamaki akīra mūrītu ūcio atīrī, “Hooya o kīrīa gīothe ūngīenda na nīngūkūhe.”

²³ Akīhīta, akīmwīra atīrī, “Kīrīa gīothe ūngīhooya nīngūkūhe, o na angīkorwo nī nuthu ya ūthamaki wakwa.”

²⁴ Mūrītu ūcio agīthīi akīūria nyina atīrī, “Nī kīi ngwītia?”

Nyina akīmūcookeria atīrī, “Ītia mūtwe wa Johana Mūbatithania.”

²⁵ O rīmwe mūrītu ūcio akīhiūha, agītoonya he mūthamaki, akīmwīra atīrī, “Ngwenda ūhe o rīu mūtwe wa Johana Mūbatithania ūrī thīni wa kiuga.”

²⁶ Mūthamaki akīgua kīeha mūno, no tondū wa mwīhītwā wake na nī ūndū wa ageni ake, ndangīaregire gwīka ūguo orītio.

²⁷ Nī ūndū ūcio agītuma mūthigari ūmwe wa arīa maamūrangagīra, o hīndī iyo akīmwātha athīi arehe mūtwe wa Johana. Mūndū ūcio agīthīi njeera agītīnia Johana mūtwe

²⁸ akīūrehe na kiuga, akīnengera mūrītu ūcio, nake akīūnengera nyina.

²⁹ Nao arutwo a Johana maigua ūhoru ūcio, magīūka, makīoya mwīrī wake, magīthīi, makīūthika.

Jesū kūhe Andū Ngiri Ithano Irio

³⁰ Atūmwō nīmagomanire harī Jesū, makīmwīra maūndū marīa mothe meekīte, na marīa maarūtīte andū.

³¹ Na tondū wa ūrīa andū aingī mookaga magīthiiga-rī, matingīahotire kuona o na hīndī ya kūrīa irio, nake Jesū akīmeera atīrī, “Ūkai inyuī oiki, tūthīi handū hatarī inegene, tūkahurūke.”

³² Nī ūndū ūcio makīngīra gatarū marī oiki, magīthīi handū hatarī andū.

³³ Nao andū aingī arīa maamonire magīthīi, makīmamenya, magīteng’era na magūrū moimite matūūra-inī mothe, magīkinya mbere yao.

³⁴ Na rīrīa Jesū oimire gatarū, akīona andū aingī, akīmaiguīra tha, tondū maatarīi ta ng’onde itarī na mūrīithi. Nī ūndū ūcio akīambīrīria kūmaruta maundū maingī.

³⁵ Na gwatua gūtuka, arutwo ake magīthīi kūrī we, makīmwīra atīrī, “Gūkū nī werū-inī na rīu gūkirīi gūtuka.

³⁶ Ira andū aya mathīi nīguo makinye mīgūnda-inī na matūūra-inī marīa me hakuhi makegūrīre kīndū gīa kūrīa.”

³⁷ Nowe akīmacookeria akīmeera atīrī, “Maheei kīndū gīa kūrīa arī inyuī.”

Nao makīmūūra atīrī, “Ūrenda tūthīi tūkagūre mīgate ya dinari magana meerī tūmahe marīe?”

³⁸ Nake akīmooria atīrī, “Mūrī na mīgate ūgana? Thīi mūrore.”

Hīndī irīa maarorire makīmwīra atīrī, “Harī na mīgate itano, na thamaki igīrī.”

³⁹ Nake Jesū agīathana andū othe maikare thī ikundi ikundi kūu nyeki-inī irīa yarī ho nduru.

⁴⁰ Nī ūndū ūcio magīkara thī marī ikundi cia andū igana na cia andū mīrongo itano.

⁴¹ Nake akīoya mīgate iyo itano na thamaki icio igīrī, akīrorā na igūrū, agīcookia ngaatho na akīenyūranga mīgate iyo. Agīcookia akīmīnengera arutwo ake mahe andū. Ningī akīoya thamaki icio igīrī akīmagayania othe.

⁴² Nao othe makīrīa makīhūna,

⁴³ nao arutwo makīungania cienyū cia mīgate na cia thamaki iria ciatigarīte makīyūria ciondo ikūmi na igīrī.

⁴⁴ Mūigana wa arūme arīa othe maarīre irio icio maarī ngiri ithano.

Jesū Kūgerera Maaī Igūrū

⁴⁵ Na hīndī o iyo Jesū akīra arutwo ake matoonye gatarū mathiige mbere yake makinye Bethisaida, mūira wa oigīre kīrīndī ūhoro.

⁴⁶ Thuutha wa kūmoigīra ūhoro, akīambata kīrīma-inī agīthīi kūhooya.

⁴⁷ Na gūgīkinya hwaī-inī, gatarū kaarī gatagaṭī ka iria, nake Jesū aarī thī nyūmū arī wiki.

⁴⁸ Nake akīona arutwo makīgūmīra gūtware gatarū, tondū rūhuho rwerekeire na kūrīa moimaga. Na rīrī, ta thaā kenda cia ūtukū, Jesū agīthīi kūrī o agereire maaī igūrū. Nake aarī o hakuhi kūmahītuka,

⁴⁹ no-o mamuona agereire maaī igūrū magīciiria nī ngoma moonaga. Magīkaya

⁵⁰ tondū othe nīmamuonire na magītīgīra mūno.

O hīndī iyo Jesū akīmeera atīrī, “Ūmīrīriai! Nī nī. Tigai gwītīgīra.”

⁵¹ Agīcookia agītoonya gatarū kau maarī, naruo rūhuho rūgītuika. Nao makīgega mūno,

⁵² tondū matiataūkīrwo nī ūhoro wa mīgate iyo; ngoro ciao ciarī o nyūmū.

⁵³ Na maarīkia kūringa mūrīmo ūrīa ūngī, magīkinya Genesareti, makīoha gatarū kao hūgūrūrū-inī cia iria.

⁵⁴ Maarīkia kuuma gatarū-inī, o rīmwe andū makīmenya Jesū.

⁵⁵ Magītūikania būrūrī-inī ūcio wothe magakuuaga andū arīa maarī arūaru na ibarī, makīmatwaraga kūrīa guothe maiguaga atī nīkuo arī.

⁵⁶ Na kūrīa guothe aathiaga, mīciī-inī, na tūtūūra-inī o na kana mīgūnda-inī, o maigaga arīa arūaru ndūnyū-inī, na makamūthaitha ametīkīrie naarī mahutie gīcūrī kīa nguo yake, na arīa othe maamūhutirie makīhona.

7

Kīndū kīrī Thaahu na Gītarī Thaahu

¹ Na rīrī, Afarisai na arutani amwe a watho arīa moimite Jerusalemu makīungana harī Jesū na

² makīona arutwo ake amwe makīrīa irio na moko maarī na thaahu, ūguo nī ta kuuga, matethambīte moko.

³ (Afarisai na Ayahudi othe matirīaga irio matethambīte moko mao wega kūringana na kīrīra gīa athuuri.

⁴ Ririra moima ndūnyū matingirira matambite gwithamba. Na ni marūmagia irira ingi, ta gūthambia ikombe, na nyūngū o na mbirika).

⁵ Ni undū ūcio Afarisai na Arutani a watho makūria Jesū atiri, “Ni kī gītūmaga arutwo aku mage gūtūura kūringana na irira cia athuuri, na makarīaga irio na moko mari na thaahu?”

⁶ Nake Jesū akīmacookeria atiri, “Isaia aaririe ma rira aarathire ūhoro wanyu, inyu hinga ici; o ta ūria kwandiktwo atiri:

“Andū aya maaheaga gītio na mīromo,
no ngoro ciao ikoragwo iri kūraya na ni.

⁷ Nao maahooyaga o tūhū;

morutani maria marutanaga no mawatho ma andū.’

⁸ Mūtiganirie maathani ma Ngai, mukarūmia irira cia andū.”

⁹ Agicooka akīmeera atiri, “Ti-itherū nīmūgite na njira njega ya gūtiganiria maathani ma Ngai atī nīguro mūrūmie irira cianyu ene!

¹⁰ Nīgūkorwo Musa oigire atiri, ‘Tia thoguo na nyūka,’ na, ‘Ūria wothe ūkaaruma ithe kana nyina no nginya ooragwo.’

¹¹ No inyu muugaga atī mūdū angūira ithe kana nyina atiri, ‘Kira ingiagūteithia nakio ni Korubani’ (ūguo ni kuuga, ni kīheo kīamūrie Ngai),

¹² na mūticookaga kūmwīkīria ekire ithe kana nyina undū.

¹³ Ni undū ūcio mūkaagithia kiugo kīa Ngai kiene na undū wa kirira kīanyu kirira mūthiaga mūgītiganagira. Na nīmūkaga maundū maingi ta macio.”

¹⁴ O ringi Jesū agūta kirindi hari we agikira atiri, “Inyu andū aya othe, thikiririai na mūigwe.

¹⁵ Gūtiri kindū kirī nja ya mūdū kīngīmūgwatia ‘thaahu’ ni undū wa gūtoonya thīni wake. No riri, kirira kiumaga thīni wa mūdū nīkio kīmūgwatagia ‘thaahu.’”

¹⁶ (Aakorwo mūdū arī na matū ma kūigua, nīakīigwe).

¹⁷ Thuutha wa gūtigana na kirindi na gūtoonya nyūmba, arutwo ake makīmūria ūhoro wa ngerekano iyo.

¹⁸ Nake Jesū akīmooria atiri, “O na inyu mūtiri mūrataūkīrwo o na riu? Kai mūtooi atī gūtiri kindū gūtoonyaga thīni wa mūdū kuuma na nja kīngīmūgwatia thaahu?”

¹⁹ Nīgūkorwo gītitoonyaga ngoro-ini yake, no gūtoonyaga nda yake gīgacooka gīkoima mwiri-ini wake.” (Akiuga ūguo-rī, Jesū nīgūtua aatuaga atī irio ciothe itiri thaahu).

²⁰ Agithi na mbere na kwaria, akiuga atiri, “Kira kiumaga thīni wa mūdū nīkio kīmūgwatagia thaahu.

²¹ Nīgūkorwo ngoro-ini cia andū nīkuo kuumaga meciiria mooru, ūhūiri maraya, na ūici, na ūragani, na ūtharia,

²² na ūkoroku, na rūmena, na maheeni, na ūira-thoni, na ūiru, na njambanio, na mwītio, o na ūrimū.

²³ Maūru maya mothe moimaga thīni wa mūdū na makamūgwatia thaahu.”

Witikio wa Mūtumia Mūfoinike

²⁴ Nake Jesū akiuma kū agithi gūkuhi na Turo. Agūtoonya nyūmba imwe na ndeendaga mūdū o na ūrikū amenye atī arī kūu; no ndangāhotire kwīhitha.

²⁵ Na riri, mūtumia warī na kairitu kaari na ngoma thūku rira aiguire ūhoro wake, agūka akīgūithia thī magūrū-ini make.

²⁶ Mūtumia ūcio aari Mūyunani, waciariirwo Foinike ya Suriata. Nake agithaitha Jesū aingate ngoma iyo thūku yume thīni wa kairitu gake.

²⁷ Nake Jesū akīmūira atiri, “Reke ciana ciambe iri ihūne, nīgūkorwo ti wega kuoya mīgate ya ciana na kūmūkīria ngui.”

²⁸ Nake mūtumia ūcio akīmūcookeria atiri, “Noguo Mwathani, no o na ngui iri ruru rwa metha ni iriaga rūitiki rūria rūitagwo ni ciana.”

²⁹ Jesū agicooka akīmūira atiri, “Ni undū wa ūguo wacooka-rī, withiire; ndaimono nīyoima thīni wa mwarīguo.”

³⁰ Mūtumia ūcio akīnūka mūci agikora kaana gake gakomete ūriri-ini na ndaimono irikitie gūthi.

Kūhonio kwa Mūdū Ūtaiguaga na Ūtaaragia

³¹ Ningi Jesū akiuma kū gūkuhi na Turo agītuikaniria Sidoni, agīkūrūka nginya iri-ini rīa Galili, agūtoonya būruri wa Dekapoli.

³² Arī kū andū amwe makīmūrehere mūdū ūtaiguaga na ūtaaragia, makīmūthaiha amūigirire guoko.

³³ Na thuutha wa kũmũtwara handũ keheri-inĩ, haraaya na kĩrĩndĩ, Jesũ agĩtoonyia ciara ciake matũ ma mũndũ ũcio. Agĩcooka agĩtua mata na akĩhutia rũrĩmĩ rwa mũndũ ũcio namo.

³⁴ Akĩrorora na igũrũ, akĩhũmũka na hinya, akĩmwĩra atĩrĩ, “Efatha!” (ũguo nĩ kuuga, “Hingũka!”).

³⁵ Aarĩkia kuuga ũguo matũ ma mũndũ ũcio makĩhingũka na rũrĩmĩ rwake rũkĩregera akĩambĩrĩria kwaria o wega.

³⁶ Nake Jesũ akĩmaatha matikeere mũndũ o na ũrĩkũ. No ũrĩa akĩragĩrĩria kũmakaania, noguo makĩragĩrĩria kwaria mũno ũhoru ũcio.

³⁷ Nao andũ makĩgega mũno makĩria, makiuga atĩrĩ, “Niekĩte maũndũ mothe wega. O na agatũmaga andũ arĩa mataiguaga maigue na arĩa mataaragia maarie.”

8

Jesũ kũhe Andũ Ngiri Inya Irio

¹ Na rĩrĩ, matukũ-inĩ macio kĩrĩndĩ kĩngĩ gĩkĩũngana rĩngĩ. Na tondũ gĩtiarĩ na kĩndũ gĩa kũria-rĩ, Jesũ agĩta arutwo ake moke harĩ we, akĩmeera atĩrĩ,

² “Nĩndĩraiguĩra andũ aya tha Nĩgũkorwo makoretwo hamwe na nĩ rĩu mũthenya ĩtatũ na matĩrĩ na kĩndũ gĩa kũria.

³ Ingĩmeera mainũke mahũtĩĩ mekũringĩkĩra nĩira, tondũ amwe ao moimĩte kũraya.”

⁴ Nao arutwo makĩmũcookeria atĩrĩ, “Mũndũ angĩruta irio cia kũmahũũnia kũ gũkũ werũ-inĩ ũyũ?”

⁵ Jesũ akĩmooria atĩrĩ, “Mũrĩ na mĩgate ĩigana?”

Nao makĩmũcookeria atĩrĩ, “Tũrĩ na mĩgate mũgwanja.”

⁶ Akĩra kĩrĩndĩ gĩikare thĩ. Nake akĩoya mĩgate ĩyo mũgwanja, na aarĩkia gũcookia ngaatho akĩenyũranga mĩgate ĩyo, akĩmĩnengera arutwo ake mahe andũ, nao magĩka o ũguo.

⁷ O na nĩ maarĩ na tũthamaki tũnini tũtarĩ tũingĩ; agĩcookia ngaatho nĩ ũndũ watuo, na akĩira arutwo magaire andũ.

⁸ Nao makĩria makĩhũũna. Thuutha ũcio arutwo makĩũngania cienyũ iria ciatigarĩte, ikĩiyũra ciondo mũgwanja.

⁹ Andũ arũme arĩa maarĩre maarĩ ta ngiri inya. Na aarĩkia kũmeera mathũĩ,

¹⁰ agĩtoonya gatarũ me na arutwo ake, magĩthĩĩ bũrũri wa Dalumanutha.

¹¹ Nao Afarisai magĩũka na makĩambĩrĩria kũria Jesũ ciũria. Makĩmwĩra aringe kĩama kuuma igũrũ no nĩkũmũgeria maamũgeragia.

¹² Nake akĩhũmũka ihũmũka inene, akĩũria atĩrĩ, “Nĩkĩ gĩgũtũma rũciaro rũrũ rũurie rũringĩrwo kĩama? Ngũmwĩra atĩrĩ na ma gũtirĩ kĩama rũkũringĩrwo.”

¹³ Agĩcooka akĩmatiga, agĩtoonya gatarũ akĩringa mũrĩmo ũrĩa ũngĩ.

Ndawa ya Kũmbia Mĩgate ya Afarisai na ya Herode

¹⁴ Na rĩrĩ, arutwo nĩmariganĩrwo nĩ gũkuua mĩgate, tiga o mũgate ũmwe marĩ naguo gatarũ-inĩ.

¹⁵ Nake Jesũ akĩmataara akĩmeera atĩrĩ, “Mwĩmenyererei. Mwĩhũgagei ndawa ya kũmbia mĩgate ya Afarisai na ya Herode.”

¹⁶ Nao makĩaranĩria ũhoru ũcio mũndũ na ũrĩa ũngĩ, makĩirana atĩrĩ, “Aratwĩra ũguo tondũ tũtirĩ na mĩgate.”

¹⁷ Jesũ aamenya ũrĩa meeranaga akĩmooria atĩrĩ, “Nĩ kĩĩ kĩratũma mwaranĩrie ũhoru wa kwaga mĩgate? Nginya rĩu mũtirĩ mũrataũkĩrwo o na kana mũkamenya? Nĩ kũmia mũmũmie ngoro cianyu?”

¹⁸ Anga mũrĩ na maitho na mũtionaga, na mũrĩ na matũ na mũtiiguaga? Kaĩ mũtararirikana?

¹⁹ Rĩrĩa ndenyũrangĩre andũ arĩa ngiri ithano mĩgate ĩrĩa ĩtano-rĩ, nĩ ciondo ciigana muonganirie ciyũrĩte cienyũ cia mĩgate?”

Nao makĩmũcookeria atĩrĩ, “Ciarĩ ciondo ikũmi na igĩrĩ.”

²⁰ “Na rĩrĩa ndenyũrangĩre andũ arĩa ngiri inya mĩgate ĩrĩa mũgwanja-rĩ, nĩ ciondo ciigana muonganirie ciyũrĩte cienyũ cia mĩgate?”

Nao makĩmũcookeria atĩrĩ, “Ciarĩ ciondo mũgwanja.”

²¹ Akĩmooria atĩrĩ, “Kaĩ mũtarĩ mũrataũkĩrwo nĩ ũhoru nginya rĩu?”

Kũhonio kwa Mũtumumu Karia-inĩ ka Bethisaida

²² Na maakinya Bethisaida, andũ amwe makĩmũrehera mũndũ warĩ mũtumumu, na magĩthaita Jesũ amũhutie.

²³ Akĩnyia mündũ ũcio mütumumu guoko, akĩmuumia na nja ya itũũra. Na aarĩkia kũmũtuĩra mata maitho na kũmũigĩrĩra moko, Jesũ akĩmũũria atĩrĩ, “Nĩ kũrĩ kĩndũ ũroona?”

²⁴ Nake agĩtiira maitho, akiuga atĩrĩ, “Nĩndĩrona andũ; no ngoona mahaana ta mitĩ magĩthĩ.”

²⁵ O ringĩ Jesũ akĩigĩrĩra mündũ ũcio moko maitho. Hĩndĩ iyo maitho make makĩhingũka, agĩcooka kuona na akĩona indo ciothe wega.

²⁶ Jesũ akĩmwĩra atĩrĩ, “Inũka, na ndũgatoonye itũũra-inĩ.”

Petero Kuumbũra Kristũ

²⁷ Jesũ na arutwo ake magĩthĩ na mbere o nginya tũtũũra-inĩ tũrĩa twarigiicĩrie Kaisarea-Filipi. Na me njĩra-inĩ akĩmooria atĩrĩ, “Andũ moigaga niĩ nĩ niĩ ũ?”

²⁸ Nao makĩmũcookeria atĩrĩ, “Amwe moigaga wee niwe Johana Mũbatithania; angĩ makoiga wee niwe Elija; o na angĩ moigaga wee ũrĩ ũmwe wa anabii.”

²⁹ Nake akĩmooria atĩrĩ, “Inyuĩ na inyuĩ muugaga atĩa? Muugaga niĩ nĩ niĩ ũ?”

Petero akĩmũcookeria atĩrĩ, “Wee niwe Kristũ.”

³⁰ Nake Jesũ akĩmakaania matikeere mündũ o na ũrĩkũ ũhoru wake.

Jesũ Kuumbũra Ũhoru wa Gĩkuũ Ğiake Ğitanakinya

³¹ Ningĩ Jesũ akĩambĩrĩria kũmaruta atĩ Mũrũ wa Mündũ no nginya one mathũna maingĩ na aregwo nĩ athuuri, na athĩnjĩri-Ngai arĩa anene o na arutani a watho, na atĩ no nginya ooragwo, na thuutha wa mĩthenya itatũ arĩuke.

³² Aaririe ũhoru ũcio atekũhitha, nake Petero akĩmũtwara keheri-inĩ, akĩambĩrĩria kũmũkaania.

³³ No Jesũ akĩhũgũra akĩrora arutwo ake, na agĩkũũma Petero, akiuga atĩrĩ, “Cooka thuutha wakwa, Shaitani! Wee ndwĩciiragia maũndũ moimĩte kũrĩ Ngai, tĩa o maũndũ marĩa moimĩte kũrĩ andũ.”

³⁴ Agĩcooka agĩta kĩrĩndĩ hamwe na arutwo ake moke harĩ we, akĩmeera atĩrĩ, “Mündũ o wotho ũngĩenda kũnũmĩrĩra, no nginya eerege we mwene, na akuue mũtharaba wake anũmĩrĩre.

³⁵ Nĩgũkorwo ũrĩa wotho wendaga kũhonokia muoyo wake nĩ kũũrwo akoorwo nĩguo, no ũrĩa wotho ũkoorwo nĩ muoyo wake nĩ ũndũ wakwa na nĩ ũndũ wa Ũhoru-ũrĩa-Mwega, nĩakaũhonokia.

³⁶ Mündũ angĩngũna nakĩ angĩngwatĩra thĩ yotho, no orwo nĩ muoyo wake?

³⁷ Kana nĩ kĩĩ mündũ angĩkũũrania na muoyo wake?

³⁸ Mündũ o wotho ũngĩconoka nĩ ũndũ wakwa na aconoke nĩ ũndũ wa ciugo ciakwa hĩndĩ ĩno ya rũciaro rũrũ rwa ũtharia na rwa mehia, o nake Mũrũ wa Mündũ nĩakamũconokera rĩrĩa agaacooka arĩ na riiri wa Ithe, arĩ na arĩa arĩa atheru.”

9

¹ Jesũ agĩcooka akĩmeera atĩrĩ, “Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, amwe marũngĩ haha matigacama gĩkuũ matonete ũthamaki wa Ngai ũgĩũka wĩ na hinya!”

Jesũ Kũgarũrũka ũrĩa Aatarĩ

² Thuutha wa mĩthenya itandatũ, Jesũ nĩmathiire na Petero na Jakubu na Johana, akĩmatwara kĩrĩma-inĩ kĩaaya, marĩ oiki. Na rĩrĩ, arĩ hau mbere yao akĩgarũrũka ũrĩa aahaanaga.

³ Nguo ciake ikĩerũha cua; gũtirĩ mündũ gũkũ thĩ ũngĩahotire gũcithambia cierũhe ũguo.

⁴ Na marĩ o hau makĩumĩrĩrwo nĩ Elija na Musa, makĩaranĩria na Jesũ.

⁵ Nake Petero akĩra Jesũ atĩrĩ, “Rabii,* nĩtwagĩrĩrwo nĩ gũikara gũkũ. Reke twake ithũnĩ ithatũ, kĩmwe ğiaku, na kĩmwe kĩa Musa, na kĩmwe kĩa Elija.”

⁶ (Petero oigire ũguo tondũ nĩarigĩtwo nĩ ũrĩa ekuuga, nĩ tondũ wa ũrĩa maamakĩte.)

⁷ Ningĩ hagiũka itu, rĩkĩmahumbĩra, na mũgambo ũkiuma itu-inĩ riu, ũkiuga atĩrĩ, “Ũyũ niwe Mũrũ wakwa, ũrĩa nyendete. Mũiguagei!”

⁸ Na kahinda o kau makĩhũgũra, no mationire mündũ ũngĩ arĩ hamwe nao, tĩa o Jesũ.

⁹ Na rĩrĩa maikũrũkaga kuuma kĩrĩma-inĩ, Jesũ akĩmaatha matikeere mündũ o na ũrĩkũ ũrĩa monete, nginya rĩrĩa Mũrũ wa Mündũ agaakorwo arĩukĩte akoima kũrĩ arĩa akuũ.

* 9:5 Rabii nĩ kuuga “mũrutani.”

¹⁰ Nao magĩkira na ũhoru ũcio, no makooranagia o ene atĩrĩ, “kũriũka kuuma kũrĩ akuũ nĩ kuuga atĩa.”

¹¹ Nao makĩmũũria atĩrĩ, “Nĩ kĩĩ gĩtũmaga arutani a watho moige atĩ Elija no nginya ambe ooke?”

¹² Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Ti-itherũ Elija no nginya ambe ooke ahaarĩrie maũndũ mothe. Ningĩ nĩ kĩĩ gĩgĩtũmĩte kwandĩkwo atĩ Mũrũ wa Mũndũ no nginya athĩĩnike mũno na aregwo nĩ andũ?”

¹³ No ngũmwĩra atĩrĩ, Elija nĩarĩkĩtie gũũka na andũ makamwĩka o ũrĩa wothe meendaga kũmwĩka, o ta ũrĩa ũhoru wake wandĩkitwo.”

Kũhonio gwa Kamwana Kaarĩ na Ngoma Thũku

¹⁴ Na rĩrĩa maakinyire harĩ arutwo arĩa angĩ, makĩona kĩrĩndĩ kĩnene kĩmarigiicĩirie, na arutani a watho magĩkararania nao.

¹⁵ Na rĩrĩa andũ othe moonire Jesũ, makĩgega mũno magĩteng’era makamũgeithie.

¹⁶ Nake akĩmooria atĩrĩ, “Nĩ kĩĩ mũrakaranĩria nao?”

¹⁷ Mũndũ ũmwe warĩ kĩrĩndĩ-inĩ kũu akĩmũcookeria atĩrĩ, “Mũrutani, ngũkũreheire mũrũ wakwa, ũkoragwo arĩ na ngoma thũku na ndaaragia.

¹⁸ Hĩndĩ rĩa yothe yamũnyiita, imũtungumanagia thĩ na akarutaga mũhũyũ na kanua, akahagarania magego na akomagara. Njũũririe arutwo aku maingate ngoma iyo thũku, no matinahota.”

¹⁹ Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Inyuĩ rũciaro rũrũ rũtetĩkagia, nĩ nginya rĩ ngũikarania na inyuĩ? Ngũmũkirĩrĩa nginya rĩ? Ndeherai kamwana kau.”

²⁰ Nĩ ũndũ ũcio magĩgatwarĩra Jesũ. Rĩrĩa ngoma iyo thũku yoonire Jesũ, igĩgathiorania o rĩmwe. Gagĩtungumana thĩ, gakĩgaragara, gakĩrutaga mũhũyũ na kanua.

²¹ Nake Jesũ akĩũria ithe wa kamwana kau atĩrĩ, “Nĩ hĩndĩ iigana atĩa gakoretwo kahaana ũguo?”

Nake agĩcookia atĩrĩ, “Nĩ kuuma arĩ o kaana.

²² Na maita maingĩ yanagaikia mwaki-inĩ o na maa-inĩ ikoorage. No akorwo nĩ harĩ ũndũ ũngĩka, tũguire tha ũtũteithie.”

²³ Jesũ akĩmũũria atĩrĩ, “Atĩ ‘korwo ndahota’? Maũndũ mothe nĩmahotekaga kũrĩ mũndũ ũrĩa wĩtikĩtie.”

²⁴ O rĩmwe ithe wa kamwana kau akĩanĩrĩra, akiuga atĩrĩ, “Nĩndetĩkia, ndeithia harĩa njagĩte gwĩtikia.”

²⁵ Rĩrĩa Jesũ oonire atĩ kĩrĩndĩ nĩgĩateng’erete gĩũke hau, agĩkũũma ngoma iyo thũku. Akĩmũũria atĩrĩ, “Wee ngoma ino thũku ũtaiguaga na ũtaaragia, nĩndagwatha uume thĩnĩ wa kamwana gaka, na ndũkanacooke gũtoonya thĩnĩ wako rĩngĩ.”

²⁶ Ngoma iyo thũku igĩkayũrũka, igĩgathiorania na hinya, na iĩkuma. Kamwana kau gakĩhaana ta karĩ gakuũ, o nginya andũ aingĩ makiuga atĩrĩ, “Nĩ gakuũ.”

²⁷ No Jesũ agĩkanyĩita guoko, agĩgokĩria, nako gakĩrũgama.

²⁸ Thuutha wa Jesũ gũtoonya nyũmba, arutwo ake makĩmũũrĩa keheri-inĩ atĩrĩ, “Nĩ kĩĩ gĩtũmire ithuĩ tũremwo nĩ kũingata ngoma iyo?”

²⁹ Nake akĩmacookeria atĩrĩ, “Ngoma ya mũthemba ta ũcio ndĩngiuma na njĩra iĩngĩ tiga o ya mahooya (o na kwĩima irio).” (Nĩ harĩ maandĩko mangĩ matakoragwo na ũhoru ũyũ wa kwĩima irio).

³⁰ Nao makĩuma kũu magĩtũkanĩria bũrũri wa Galili, na Jesũ ndeendaga mũndũ o na ũrĩkũ amenye kũria marĩ,

³¹ tondũ nĩarutaga arutwo ake. Nake akĩmeera atĩrĩ, “Mũrũ wa Mũndũ nĩegũkunanĩrwo aneanwo moko-inĩ ma andũ, nao nĩmakamũũraga, no thuutha wa mĩthenya itatũ nĩakariũka.”

³² No matigana gũtaũkĩrwo nĩ ũrĩa oigaga, na magĩtigĩra kũmũũria ũhoru ũcio.

Nũũ Mũnene kũrĩ arĩa Angĩ?

³³ Nao magĩkinya Kaperinaumu. Na rĩrĩa aarĩ nyũmba thĩnĩ akĩmooria atĩrĩ, “Mũgũkararanagĩria kĩĩ tũrĩ njĩra-inĩ?”

³⁴ No-o magĩkira tondũ marĩ njĩra-inĩ nĩmakararanagia makĩũranagia nũũ mũnene kũrĩ arĩa angĩ.

³⁵ Na aikara thĩ, Jesũ agĩũta arutwo arĩa ikũmi na eerĩ akĩmeera atĩrĩ, “Ūrĩa wothe ũngĩenda gũtuũka wa mbere, no nginya akorwo arĩ wa thuutha wa arĩa angĩ na atũke ndungata ya andũ othe.”

³⁶ Nake akĩrehe kaana agĩkarũgamia gatagatĩ kao. Na aarĩkia gũkaiyũkia moko-inĩ make, akĩmeera atĩrĩ,

37 “Ūrĩa wothe ũngĩamũkĩra kaana kamwe ta gaka thĩinĩ wa rĩitwa rĩakwa, nĩ nĩĩ aamũkagĩra; na ūrĩa ũngĩnyamũkĩra nĩ to nĩĩ aamũkagĩra, no nĩamũkagĩra ūrĩa wandũmire.”

Ūrĩa ūtarĩ Thũ Itũ arĩ Mwena Witũ

38 Johana akĩmwĩra atĩrĩ, “Mũrutani, nĩtũronire mũndũ akĩngata ndaimono thĩinĩ wa rĩitwa rĩaku tũramwĩra atige, tondũ ti ũmwe witũ.”

39 Nake Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Mũtikamũgirie! Gũtirĩ mũndũ ũngĩringa kĩama thĩinĩ wa rĩitwa rĩakwa na thuutha ũcio ahote gũcooka kwaria ũuru wakwa,

40 Nĩgũkorwo ūrĩa ūtarĩ ũthũ na ithũ nĩ ũmwe witũ.

41 Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, mũndũ o wothe ūrĩa ũkaamũhe gĩkombe kĩa maai thĩinĩ wa rĩitwa rĩakwa nĩ ũndũ mũrĩ a Kristũ, ndarĩ hĩndĩ akoorwo nĩ igai rĩake.”

Gũtũma Mũndũ Eehie

42 “Na mũndũ ūrĩa wothe ũgaatũma kamwe ga twana tũtũ tũnjĩtikĩtie kehie, wega nĩ mũndũ ũcio ohererwo ihiga rĩa gĩthĩi ngingo na aikio thĩinĩ wa iria.

43 Guoko gwaku kũngĩtũma wĩhie, gũtinie. Nĩ kaba ũtoonye muoyo-inĩ wĩ kionje,

44 gũkĩra ũthĩi Jehanamu kũrĩa kũrĩ mwaki ũtahoraga ūrĩ na moko meerĩ.

45 Nakuo kũgũrũ gwaku kũngĩtũma wĩhie, gũtinie. Nĩ kaba ũtoonye muoyo-inĩ ūrĩ gĩthua, gũkĩra ũikio Jehanamu ūrĩ na magũrũ meerĩ.

46 Kũu kĩgunyũ kĩrĩa kĩmarĩaga gĩtikuaga, naguo mwaki ūrĩa ũmacinaga ndũhoraga.

47 Na riitho rĩaku rĩngĩtũma wĩhie, rĩkũũre. Nĩ kaba ũtoonye ũthamaki-inĩ wa Ngai ūrĩ na riitho rĩmwe gũkĩra ũikio Jehanamu ūrĩ na maitho meerĩ,

48 kũu

“ ‘kĩgunyũ kĩrĩa kĩmarĩaga gĩtikuaga,
naguo mwaki ūrĩa ũmacinaga ndũhoraga.’

49 Mũndũ o wothe agekĩrwo mũcamo wa cumbĩ nĩ mwaki, (na igongona o rĩothe rĩĩkĩrwo mũcamo na cumbĩ).

50 “Cumbĩ nĩ mwega, no cumbĩ ũngĩkorwo nĩũthirĩte mũcamo wago-rĩ, ũngĩcooka gũcamithio ta cumbĩ na kĩ? Tuĩkai cumbĩ, na mũikaranagie na thayũ.”

10

Ndigano ya Mũthuuri na Mũtumia

1 Jesũ agĩcooka akiuma kũu agĩthĩi bũrũri wa Judea na mũrĩmo ūrĩa ũngĩ wa Jorodani. O rĩngĩ andũ ikundi magũũka kũrĩ we, nake akĩmaruta ũhoro o ta ūrĩa aamenyerete gwika.

2 Na Afarisai amwe magũũka kũrĩ we makĩenda kũmũgeria, makĩmũuria atĩrĩ, “Watho nĩwĩtũkĩrĩtie mũndũ atigane na mũtumia wake?”

3 Nake agĩcookia ũhoro, akĩmooria atĩrĩ, “Musa aamwathire mwĩkage atĩa?”

4 Nao makĩmwĩra atĩrĩ, “Musa nĩetikagĩria mũndũ aandĩkire mũtumia wake marũa ma gũtigana nake, amũte.”

5 Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Musa aamwandĩkĩre watho ũcio tondũ wa ūrĩa muomĩtie ngoro cianyu.

6 No kuuma o kĩambĩrĩria, Ngai ‘ombire mũndũ mũrũme na mũndũ-wa-nja’.

7 ‘Gĩkĩ nĩkĩo gĩtũmaga mũndũ mũrũme atige ithe na nyina na anyiitane na mũtumia wake,

8 nao eerĩ magatuũka mwĩrĩ ũmwe.’ Nĩ ũndũ ũcio, acio ti andũ eerĩ rĩngĩ, no nĩ mũndũ ũmwe.

9 Nĩ ũndũ ũcio, arĩa Ngai anyiitithanĩtie, mũndũ ndakanamatigithanie.”

10 Na maatoonya nyũmba thĩinĩ, arutwo makĩũria Jesũ ũhoro ũcio o rĩngĩ.

11 Nake akĩmacookeria atĩrĩ, “Mũndũ o wothe angĩtigana na mũtumia wake acooke ahikie mũtumia ũngĩ, mũndũ ũcio nĩ atharĩtie.

12 Nake mũtumia angĩtigana na mũthuuriwe, ahikire mũndũ mũrũme ũngĩ, o nake nĩ atharĩtie.”

Twana Tũnini na Jesũ

13 Nao andũ makĩrehera Jesũ twana tũnini nĩguo atũhutie, no arutwo ake makĩmakaania.

14 Rĩrĩa Jesũ oonire ũguo, akĩrakara, akĩmeera atĩrĩ, “Rekei twana tũu tũũke kũrĩ nĩ, tigai gũtũgĩria, nĩgũkorwo ũthamaki wa Ngai nĩ wa arĩa matarĩi ta tuo.

15 Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, ūrĩa wothe ũtakamũkĩra ũthamaki wa Ngai ta kaana ndakaũtoonya o na atĩa.”

¹⁶ Nake akīoya twana tūu, agītūigīrīra moko, agītūrathima.

Mwanake warī Gītonga

¹⁷ Na rīrīa Jesū oimagaraga, mündū ūmwe nīateng'erire harī we, agīturia ndu mbere yake, akīmūria atīrī, "Mūrutani mwega, ingīka atīa nīguo ngaagaya muoyo wa tene na tene?"

¹⁸ Nake Jesū akīmūria atīrī, "Ūkūnjīta mwega nīkī? Gūtīrī o na ūmwe mwega, tīga o Ngai we wiki.

¹⁹ Wee nī ūūi ūria maathani moigīte: 'Ndūkanoragane, na ndūkanatharanie, na ndūkanaiye, na ndūkanaigīrīre mündū ūria ūngī kīgeenyō, na ndūkanaheenanie, na tīfa thoguo na nyūkwa.'"

²⁰ Nake akīmwīra atīrī, "Mūrutani, macio mothe ndūire ndīmarūmītie kuuma ndī mūnini."

²¹ Nake Jesū amūrora, akīmwenda, akīmwīra atīrī, "Nī kūrī ūndū ūmwe ūtigairie: Thī wendie indo ciaku ciothe irīa ūrī nacio ūhe athīni mbeeca icio, na nīukagīa na mūthithū igūrū. Ūcooke ūūke, ūnūmīrīre."

²² Mwanake ūcio agītukia gīthiithi. Agīthī arī na kīeha, tondū aarī na ūtonga mūngī.

²³ Nake Jesū akīhūgūra, akīra arutwo ake atīrī, "Kaī nī ūndū wī hinya gītonga gūtoonya ūthamaki-inī wa Ngai-i!"

²⁴ Nao arutwo makīgega maigua ciugo ciake. No Jesū akiuga o rīngī atīrī, "Ciana, kaī nī ūndū wī hinya gūtoonya ūthamaki-inī wa Ngai-i!"

²⁵ Nī ūhūthū ngamūra kūhungura irīa rīa cindano gūkīra gītonga gūtoonya ūthamaki-inī wa Ngai."

²⁶ Arutwo ake magīkīrīrīria kūgega, makīūrania atīrī, "Nū ūngīkīhonoka?"

²⁷ Nake Jesū akīmarora, akīmeera atīrī, "Harī mündū ūndū ūyū ndūngīhoteka, no harī Ngai tīguo; maūndū mothe nī mahotekaga nī Ngai."

²⁸ Petero akīmwīra atīrī, "Ithuī tūtīgīte maūndū mothe tūgakūrūmīrīra!"

²⁹ Nake Jesū akīmūcookeria atīrī, "Ngūmwīra atīrī na ma, gūtīrī mündū ūtigīte mūcīi kana arīu a nyina, kana aarī a nyina, kana nyina, kana nyina, kana ithe, kana ciana, o na kana ithaka nī ūndū wakwa, na nī ūndū wa Ūhoro-ūria-Mwega,

³⁰ ūtakāheo ūtonga maīta igana matukū maya tūrī, na aheo maīta igana ma nyūmba, na arīu a nyina, na aarī a nyina, na manyina, na ciana o na ithaka, na hamwe na macio, mīnyamaro. Na ihinda rīria rīgooka aheo muoyo wa tene na tene.

³¹ No rīrī, andū aingī arīa marī mbere nīmagatuīka a thuutha, na a thuutha matuīke a mbere."

Jesū kwaria Rīngī Ūhoro wa Gīkuū Gīake

³² Na rīrīa maarī nīra-inī makīambata merekeire Jerusalemu, Jesū amatongoretie, arutwo ake nīmagegire, nao arīa maamarūmīrīre magītīgīra. O rīngī Jesū agītware arutwo arīa ikūmi na eerī keheri-inī, akīambīrīria kūmeera maūndū marīa maakirie kūmūkora.

³³ Akīmeera atīrī, "Nītūkambata tūthī Jerusalemu, nake Mūrū wa Mündū nīegūkunyaŋrwo kūrī athīnjīri-Ngai arīa anene na kūrī arutani a watho. Nao mamūtūire kūragwo na mamūneane kūrī andū-a-Ndūrīrī,

³⁴ nao mamūnyūrūrie na mamūtūire mata, na mamūhūire iboko o na mamūūrage. No thuutha wa mīthenya itatū nīakariūka."

Ihooya rīa Jakubu na Johana

³⁵ Na rīrī, Jakubu na Johana, arīu a Zebedi, magīka kūrī Jesū. Makīmwīra atīrī, "Mūrutani, tūkwenda ūtwīkīre o ūria tūgūkūhooya."

³⁶ Nake akīmoooria atīrī, "Mūkwenenda ndīmwikīre atīa?"

³⁷ Nao makīmūcookeria atīrī, "Ūtwītīkīrie tūgaikara ūmwe guoko-inī gwaku kwa ūrīo na ūria ūngī guoko-inī gwaku kwa ūmotho riiri-inī waku."

³⁸ Jesū akīmācookeria atīrī, "Mūtīūi kīrīa mūrahooya. Mwahota kūnyūira gīkombe kīrīa nī ngūnyūira, kana mūbatithio na ūbatithio na ūbatithio ngūbatithio naguo?"

³⁹ Nao magīcookia atīrī, "Īi no tūhote."

Jesū akīmeera atīrī, "Gīkombe kīrīa ngūnyūira nī mūkaanyūira, o na mūbatithio na ūbatithio ūria ngūbatithio naguo.

⁴⁰ No ha ūhoro wa gūikara guoko-inī gwakwa kwa ūrīo kana kwa ūmotho ti nī heanaga. Itī icio ikaaheo arīa mathondekeirwo cio."

⁴¹ Rīrīa arutwo acio angī ikūmi maiguire ūhoro ūcio, makīrakarīra Jakubu na Johana.

⁴² Nake Jesū akīmeeta hamwe akīmeera atīrī, "Nī mūūi atī andū arīa matuuagwo aathanī a andū-a-Ndūrīrī nīmetūūgagīria igūrū rīao, nao anene ao nīmamaathaga.

⁴³ No rîrî, inyuî mûtitarîî ùguo. Handû ha ùguo, ùrîa wothe ùngîenda gûtuika mûnene thîinî wanyu no nginya atuîke ndungata yanyu,

⁴⁴ nake ùrîa wothe ùkwenda gûtuika wa mbere thîinî wanyu, no nginya atuîke ngombo ya andû othe.

⁴⁵ Nîgûkorwo o na Mûrû wa Mûndû ndookire gûtungatîrwo, no ookire gûtungata na arute muoyo wake nîguo arîhe thogora wa gûkûira andû aingî.”

Mûtumumu Baritimayo Kûhota Kuona

⁴⁶ Nao magîkinya Jeriko. Na rîrîa Jesû na arutwo ake, hamwe na kîrîndî kînene moimaga itûura-inî rîu, mûndû warî mûtumumu wetagwo Baritimayo (ùguo nî kuuga mûrû wa Timayo), aikarîte thî mûkîra-inî wa nîira akîhooya thendi.

⁴⁷ Na rîrîa aiguire atî nî Jesû wa Nazarethi, akîambîrîria kwanîrîra akiugaga atîrî, “Jesû, Mûrû wa Daudi, njiguîra tha!”

⁴⁸ Andû aingî makîmûkaania, makîmwîra akire, nowe agîkîrîria kwanîrîra, akiugaga atîrî, “Mûrû wa Daudi, njiguîra tha!”

⁴⁹ Nake Jesû akîrûgama, akiuga atîrî, “Mwîtei.” Nî ùndû ùcio magîita mûndû ùcio warî mûtumumu, makîmwîra atîrî, “Wîyûmîrîrie! Rûgama! Nîragwîta.”

⁵⁰ Agîteania nguo yake ya igûrû, agîkîra na ihenya agîthî harî Jesû.

⁵¹ Jesû akîmûria atîrî, “Ùkwenda ngwîkîre atîa?”

Nake mûndû ùcio warî mûtumumu akîmûcookeria atîrî, “Mûrutani, ngwenda o njoke kuona.”

⁵² Nake Jesû akîmwîra atîrî, “Wîthîire, wîtkio waku nîguo watûma ùhone.” O rîmwe akîambîrîria kuona, nake akîrûmîria Jesû.

11

Jesû Gûtoonya Jerusalemu na Ûhootani

¹ Na rîrî, maakuhîrîria itûura rîa Jerusalemu, maakinya matûura ma Bethifage na Bethania hau Kîrîma-inî kia Mîtamaiyû-rî, Jesû agîtuma arutwo ake eerî,

² akîmeera atîrî, “Thîi itûura rîrîa rîrî mbere yanyu, na mwatoonya o ùguo, nîmûkuona njaû ya ndigiri yohetwo hau, nayo ndrîrî yakua mûndû. Mîohorei mûmîrehe.

³ Na mûngîurio nî mûndû atîrî, ‘Mûreka ùguo nîki?’ Mwîrei atîrî, ‘Mwathani nîabatarîtio nîyo na nîekûmîcookia haha o narua.’”

⁴ Nao magîthî magîkora njaû ya ndigiri yohetwo mûromo-inî handû nja, hakuhi na nîira. Na rîrîa maamîohoraga-rî,

⁵ andû arîa maarûngîi ho makîmooria atîrî, “Mûrohora njaû îyo nîki?”

⁶ Nao makîmacookeria o ùrîa Jesû aamerîte, nao andû acio makîmetîkîria mathîi nayo.

⁷ Rîrîa maatwarîre Jesû njaû îyo, makîmîtandîka nguo ciao nake Jesû agîkuo nîyo.

⁸ Andû aingî makîara nguo ciao nîira-inî, nao arîa angî makîara mathîgî maria maatuîte mîgûnda-inî.

⁹ Andû arîa maamongoretie na arîa maamumîte thuutha makîanîrîra makiuga atîrî, “Hosana!”*

“Kûrathimwo-rî, nî ùrîa ùgûûka na rîitwa rîa Mwathani!”

¹⁰ “Kûrathimwo-rî, nî ùthamaki ùrîa ùgûûka, ùrîa wa ithe witû Daudi!”

“Hosana igûrû o igûrû!”

¹¹ Nake Jesû aatoonya Jerusalemu, agîthî hekarû-inî. Na aarîkia kwîrorangîra maûndû mothe, akiumagara agîthî Bethania hamwe na arutwo arîa ikûmi na eerî, tondû kwarî hwaî-inî.

Jesû Kûruma Mûkûyû

¹² Mûthenya ùyû ùngî rîrîa moimaga Bethania, Jesû akîigua ahûtîi.

¹³ Nake akîona mûkûyû warî haraaya ùrî na mathangû maruru agîthî kûrora kana warî na ngûyû. Aakinya harî guo, agîkora ndwarî na ngûyû tîga o mathangû, tondû ndiarî hîndî ya mîkûyû gûciara.

* **11:9** Hosana nî kuuga “honokia rîu”, na no kîo kiugo gîa kûgaatha mûthamaki.

¹⁴ Nake akĩira mūkũyũ ũcio atĩrĩ, “Mũndũ ndakanariẽ maciaro maku nginya tene.” Nao arutwo ake makĩgua akiuga ũguo.

Jesũ Gũtheria Hekarũ

¹⁵ Na maakinya Jerusalemu, Jesũ agĩtoonya hekarũ thĩinĩ,[†] akĩambĩrĩria kũrutũrũra arĩa maagũraga, na arĩa meendanagĩria kuo. Akĩng'aũrania metha cia arĩa maakũũranagia mbeeca, o na itĩ cia arĩa meendagia ndutura,

¹⁶ na ndangĩetĩkĩririe mũndũ o na ũrĩkũ ahĩtũkĩrie kindũ gĩa kwendia kũu nja cia hekarũ.[‡]

¹⁷ Na rĩrĩa aamarutaga, akĩmooria atĩrĩ, “Githĩ ũhoro ndwandĩkĩtwo atĩrĩ, “Nyũmba yakwa iġeetagwo

nyũmba ya mahooya ya kũhooyagĩrwo nĩ ndũrĩrĩ ciothe'Ŗ?

No inyuũ mũmĩtuĩte 'ngurunga ya atunyani'.”

¹⁸ Nao athĩnjĩri-Ngai arĩa anene na arutani a watho maigua ũguo, makĩambĩrĩria gũcaria ũria mangĩmũũraga, nĩ ũndũ nĩmamwĩtigagĩra, tondũ kĩrĩndĩ gĩothe nĩkĩagegetio nĩ ũrutani wake.

¹⁹ Gwakinya hwaĩ-inĩ, Jesũ na arutwo ake makiuma itũũra rũu.

Mūkũyũ kũũma

²⁰ Rũciinĩ, makĩhĩtũka makĩona mūkũyũ ũria Jesũ aarumĩite ũũmĩte wotho nginya mĩri.

²¹ Petero akĩrĩrikana ũhoro wa mūkũyũ ũcio, akĩira Jesũ atĩrĩ, “Rabii, ta rora! Mūkũyũ ũria ũrarumire-rĩ, nĩũũmĩte!”

²² Nake Jesũ akĩmacookeria, akĩmeera atĩrĩ, “Itĩkiai Ngai.

²³ Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, mũndũ angĩkeera kĩrĩma gĩkĩ atĩrĩ, “Thũ, wĩkie iria-inĩ,” na ndagathanganie ngoro-inĩ yake, no etĩkie atĩ ũria oiga nĩũgwĩkĩka-rĩ, nĩagekĩrwo ũndũ ũcio.

²⁴ Nĩ ũndũ ũcio ngũmwĩra atĩrĩ, ũria wotho mũrĩhooyaga mũheo, itĩkagiai atĩ nĩ mũrĩkĩtie kũwamũkĩra, nago nĩũrĩtuĩkaga wanyu.

²⁵ Na rĩrĩa mwarũgama mũhooe, mũrekanagĩre angĩkorwo mũrĩ ũthũ na mũndũ, nĩgeetha Ithe wanyu ũria ũrĩ igũrũ o nake amũrekaĩre mehia manyu.” (

²⁶ No mũngĩkorwo mũtĩrekanagĩra mehia, nake Ithe wanyu ũria ũrĩ igũrũ ndarĩmũrekaĩra mehia manyu.)

Kũria Gikonĩ Ũhoti wa Jesũ

²⁷ Magĩkinya o ringĩ Jerusalemu, na rĩrĩa Jesũ aaceeraga kũu nja cia hekarũ, athĩnjĩri-Ngai arĩa anene, na arutani a watho, o na athuuri magĩũka kũrĩ we.

²⁸ Makĩmũũria atĩrĩ, “Wĩkaga maũndũ maya na ũhoti ũrĩkũ? Na nũũ wakũheire ũhoti wa gwĩka maũndũ maya?”

²⁹ Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Nĩngũmũũria kũria kĩmwe. Mwanjookeria, na nĩ nĩngũmwĩra njĩkaga maũndũ maya na ũhoti ũrĩkũ.

³⁰ Ũbatitho wa Johana-rĩ, woimire igũrũ kana kũrĩ andũ? Njookeriai!”

³¹ Makĩaranĩria o ene ũhoro ũcio, makĩirana atĩrĩ, “Tũngiuga atĩ, ‘Woimire igũrũ’, egũtũũria atĩrĩ, ‘Mwakĩregire kũmwĩtĩkia nĩkĩ?’

³² No tũngiuga atĩrĩ, ‘Woimire kũrĩ andũ’ ...” (Nĩmetigagĩra andũ, tondũ andũ othe mooĩ kũna atĩ Johana aarĩ mũnabii.)

³³ Nĩ ũndũ ũcio magĩcookeria Jesũ atĩrĩ, “Ithuĩ tũtũũ.”

Nake Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “O na nĩ ndikũmwĩra njĩkaga maũndũ maya na ũhoti ũrĩkũ.”

12

Ngerekano ya Akombori a Mũgũnda

¹ Nake akĩambĩrĩria kũmahe ũhoro na ngerekano, akĩmeera atĩrĩ, “Mũndũ ũmwe nĩahaandire mũgũnda wake mĩthabibũ. Agĩaka rũgĩri rũgĩthiũrũkĩria mũgũnda ũcio, na akienja irima ria kũhĩhĩra thabibũ, na agĩaka nyũmba ndaaya na igũrũ ya arangĩri. Agĩcooka agĩkomborithia mũgũnda ũcio kũrĩ arĩmi angĩ, na agĩthĩ rũgendo.

² Na rĩrĩ, hĩndĩ ya magetha yakinya-rĩ, agĩtũma ndungata yake kũrĩ akombori acio igũre maciaro mamwe ma mũgũnda ũcio wa mĩthabibũ.

³ Nao makĩmĩnyĩita makĩmĩhũũra, na makĩmũngata itarĩ na kindũ.

[†] 11:15 Nĩ mwena wa hekarũ kũria andũ-a-Ndũrĩrĩ metĩkĩrĩtio kũhoera Ngai. [‡] 11:16 Andũ maatuĩte nja ya hekarũ ta njĩra ya kũhĩtũkĩria indo cia kwendia. [§] 11:17 Andũ a Ndũrĩrĩ arĩa meetigĩrĩte Ngai nĩmerirwo nĩ Ngai atĩ nĩmũkahooyagĩra thĩinĩ wa hekarũ yake (Isa 56:7). Handũ hau niho Ayahudi maatuĩte ndũnyũ.

⁴ Agĩcooka akĩmatũmĩra ndungata ìngĩ; nao magĩtihia ndungata ìyo mũtwe na makĩmĩka maũndũ ma thoni.

⁵ Na o rĩngĩ agĩtũma ndungata ìngĩ, nayo makĩmĩũraga. Nĩatũmire ndungata ìngĩ nyingĩ, ìmwe ciacio magĩcihũũra, na ìria ìngĩ magĩciũraga.

⁶ “Mũndũ ũcio ndaari na mũndũ ũngĩ watigaire wa gũtũma, tiga o mũriũ wake ũria eendete mũno. Akĩmũtũma thuutha wa acio angĩ othe, akiuga atĩrĩ, ‘Nĩmegũtũia mũrũ wakwa.’

⁷ “No akombori acio makĩĩrana atĩrĩ, ‘Ūyũ nĩwe ũkaagaya mũgũnda ũyũ. Ūkai, rekei tũmũũrage, nĩguo igai rĩake rĩgaatuĩka rĩitũ.’

⁸ Nĩ ũndũ ũcio makĩmũnyĩta, makĩmũũraga, makĩmũikia nja ya mũgũnda ũcio wa mĩthabibũ.

⁹ “Rĩu-rĩ, mwene mũgũnda ũcio ageeka atĩa? Agooka oorage akombori acio, acooke ahe andũ angĩ mũgũnda ũcio.

¹⁰ Kaĩ mũtarĩ mwathoma maandĩko maya:

“Thiga rĩrĩa aaki maaregĩre,
nĩrĩo rĩtuĩkĩte ihiga ìnene rĩa koine;

¹¹ Mwathani nĩwe wĩkĩte ũndũ ũcio,
naguo nĩ wa magegania tũkĩwona?”

¹² Magĩcaria ũria mangĩmũnyĩta tondũ nĩmamenyire aaragia ũhoru wao na ngerekano ìyo, no nĩmetigagĩra kĩrĩndĩ; nĩ ũndũ ũcio magĩtigana nake, magĩthĩ.

Kũrĩha Igooti kũrĩ Kaisari

¹³ Thuutha ũcio magĩtũma Afarisai amwe na Aherodia kũrĩ Jesũ nĩguo mamũtege na mĩario yake.

¹⁴ Magĩũka kũrĩ we makĩmwĩra atĩrĩ, “Mũrutani, nĩtũũ atĩ ũrĩ mũndũ wa ma. Ndwĩtigagĩra andũ, tondũ ndũrũmbũyagia ũria mahaana; no ũrutanaga ũhoru wa Ngai na ma. Rĩu-rĩ, nĩ kwagĩrĩre kũrutĩra Kaisari mbeeca cia igooti, kana aca?”

¹⁵ Tũrutage kana tũtikarutage?”

No tondũ Jesũ nĩamenyaga ũhinga wao, akĩmooria atĩrĩ, “Mũrenda kũngeria nĩkĩ? Ta ndeherai dinari ndĩmĩone.”

¹⁶ Makĩmũrehera dinari ìyo, nake akĩmooria atĩrĩ, “Mbica ìno na rĩitwa rĩrĩ nĩ cia ũ?”

Nao makĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩ cia Kaisari.”

¹⁷ Nake Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Rutagĩrai Kaisari kĩrĩa kĩrĩ gĩake, na mũrutagĩre Ngai kĩrĩa kĩrĩ gĩake.”

Nao makĩgegio nĩwe.

Ūhiki Hĩndĩ ya Kũriũka

¹⁸ Nĩngĩ Asadukai, arĩa moigaga atĩ gũtirĩ ũhoru wa kũriũka magĩũka kũrĩ Jesũ na makĩmũũria atĩrĩ,

¹⁹ “Mũrutani, Musa aatwandĩkĩre atĩ mũrũ wa nyina na mũndũ angĩkua atige mũtũmia atarĩ na ciana-rĩ, mũndũ ũcio no nginya ahikie mũtũmia ũcio watigwo, aciarĩre mũrũ wa nyina ciana.

²⁰ Na rĩrĩ, kwarĩ aanake mũgwanja a nyina ũmwe. Wa mbere akĩhikania na agĩkua, na ndatige ciana.

²¹ Nake wa keerĩ akĩhikia mũtũmia ũcio wa ndigwa, no o nake agĩkua na ndatige ciana. O na wa gatatũ nake agĩka o ũguo.

²² Ūhoru wa ma nĩ atĩ, gũtirĩ o na ũmwe wa acio mũgwanja watigire ciana. Thuutha wao othe, mũtũmia ũcio o nake agĩkua.

²³ Rĩu-rĩ, hĩndĩ ya kũriũka mũtũmia ũcio agaakorwo arĩ wa ũ, nĩgũkorwo othe mũgwanja nĩmamũhikĩtie?”

²⁴ Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Nĩmũhĩtĩtie tondũ mũtiũ Maandĩko kana hinya wa Ngai?”

²⁵ Rĩria akuũ makaariũka, matikahikania kana mahike; magaatuĩka ta arĩa marĩ kũu igũrũ.

²⁶ Naguo ha ũhoru wa akuũ kũriũka-rĩ, kaĩ mũtathomete ibuku-inĩ rĩa Musa, ũhoru ũkonĩ kĩhinga kĩrĩa kĩaĩaga, na ũria Ngai aamwĩrĩre atĩrĩ, ‘Nĩ nĩ nĩ Ngai wa Iburahĩmu na Ngai wa Isaaka, o na Ngai wa Jakubu?’

²⁷ We ti Ngai wa arĩa akuũ, no nĩ wa arĩa marĩ muoyo. Inyuĩ mũhĩtĩtie mũno.”

Rĩathani rĩrĩa Inene

* **12:14** Andũ nĩmaarutaga mbeeca cia igooti kũrĩ bũrũri ũria wamathaga. Ayahudi matiakenagio nĩ ũhoru ũcio, na angĩ nĩmaregaga kũrĩruta.

²⁸ Na rīrī, mūrutani ūmwe wa watho nōokire akīigua makīaria. Aamenya atī Jesū nīamacookeirie icookio rīega-rī, akīmūuria atīrī, “Harī maathani marīa mangī mothe-rī, nī rīrīkū rīa bata mūno?”

²⁹ Jesū agīcookia atīrī, “Rīathani rīrīa rīa bata mūno nī rīrī: ‘Thikīrīria, inyuī Isiraeli, Mwathani Ngai witū, Mwathani nī ūmwe.’

³⁰ Endaga Mwathani Ngai waku na ngoro yaku yothe, na muoyo waku wothe, na meciiria maku mothe, na hinya waku wothe.’

³¹ Narīo rīa keerī nī rīrī: ‘Endaga mūdū ūrīa ūngī o ta ūrīa wīendete wee mwene.’ Gūtīrī rīathani rīngī inene kūrī macio.”

³² Nake mūdū ūcio agīcookia atīrī, “Mūrutani, ti-itherū nīwoiga wega atī Ngai nī ūmwe na gūtīrī ūngī tīga we!

³³ Nīngī ūmwende na ngoro yaku yothe, o na ūmenyo waku wothe, o na hinya waku wothe; o nakuo kwenda mūdū ūrīa ūngī o ta ūrīa wīendete wee mwene, ūcio nī ūndū ūrī bata gūkīra maruta mothe ma njino na magongona.”

³⁴ Rīrīa Jesū oonire nīacookia wega, akīmwīra atīrī, “Wee-rī, ndūrī haraaya na ūthamaki wa Ngai.” Na kuuma hīndī iyo gūtīrī mūdū wacookire kūmīrīria kūmūria ciūria ingī.

Kristū nī Mūrū Wa ū?

³⁵ Na rīrī, Jesū akīrutana nja-inī cia hekarū akīmooria atīrī, “Nī kī gītūmaga arutani a watho moige atī Kristū nī mūrū wa Daudī?

³⁶ Daudī we mwene, akīaria arī na Roho Mūtheru, oigire atīrī:

“Mwathani eerire Mwathani wakwa atīrī:

“Ikara guoko-inī gwakwa kwa ūrīo nginya ngaiga thū ciaku

rungu rwa makīnya maku.”’

³⁷ Daudī we mwene aramwīta ‘Mwathani.’ Angīgītūka mūrūwe atīa?”

Na nī haarī na gīkundi kīnene kīa andū kīamūthikagīrīria gīkenete.

³⁸ Nīngī Jesū akīrutana, akiuga atīrī, “Mwīmenyagīrīrei arutani a watho. Mendete gūthīi mehumbīte nguo iria ndaaya† na kūgeithagio nī andū othe rīrīa mekūgera ndūnyū-inī,

³⁹ na makenda gūkaragīra itī iria cia bata thunagogi-inī, na gūikara handū ha andū arīa atīku maruga-inī.

⁴⁰ Na no-o matoonyagīrīria nyūmba cia atumia a ndigwa makamatunya indo ciao, na nīguo meyonanie, makahooya mahooya maraihu. Andū ta acio nī makaaherithio mūno makīria.”

Iruta rīa Mūtumia wa Ndigwa

⁴¹ Jesū agūikara thī ang’etheire harīa heekagīrwo maruta,‡ akīrōrera ūrīa gīkundi kīu kīahothaga. Andū aingī itonga makīhotha mbeeca nyingī.

⁴² No mūtumia ūmwe wa ndigwa warī mūthīini agūka akīhotha tūthendi twīrī tūnini mūno twa gīcango tūrīa twarī mūigana wa mbeeca Imwe.§

⁴³ Jesū agūita arutwo ake harī we, akīmeera atīrī, “Ngūmwīra atīrī na ma, mūtumia ūyū wa ndigwa mūthīini nīekīra mbeeca nyingī kīgīina-inī gūkīra andū arīa angī othe.

⁴⁴ Acio angī othe maheana kūringana na ūngī wa ūtonga wao, no mūtumia ūyū aheana kīrīa gīothe oima nakīo, o na arī mūthīini-rī, aheana mūthithū wake wothe.”

13

Imenyithia cia Hīndī ya Mūthia

¹ Na rīrīa Jesū oimaga hekarū-inī, ūmwe wa arutwo ake akīmwīra atīrī, “Mūrutani, ta rora! Mahiga maya kaī nī manene-ī!* Kaī nyūmba ici nī thaka-ī!”

² Nake Jesū akīmūcookeria atīrī, “Nīūrona nyūmba ici nene ūū? Gūtīrī ihiga o na rīmwe rīa maya rīgaakorwo rīrī igūrū wa rīrīa rīngī; mothe nīmakamomorwo.”

³ Rīrīa Jesū aikarīte thī kīrīma-inī kīa Mītamaiyū ang’etheire hekarū-rī, Petero na Jakubu na Johana na Anderea makīmūria marī keheri-inī atīrī,

† 12:38 Arutani a watho mekagīra kanjū ndaihu mūno hakuhi kūhutia thī. ‡ 12:41 Ithandūkū rīa mūhothi rīaigagwo kūrīa andū-a-nja maahooyagīra; arūme matiagiragio gūtoonya kuo. § 12:42 Gaka nīko gathendi karīa kaarī kanīni mūno thīini wa Palestina hīndī iyo. Mūtumia ūyū wa ndigwa aarehire tūthendi twīrī, na no tuo aarī natuo. *

13:1 Maandīko ma tene moigaga mahiga ma hekarū iyo maarī manene mūno; mamwe maarī na ūraihi wa buti mīrongo itatū na mūgwanja (37), warī wa buti ikūmi na inyanya (18), na buti ikūmi na igīrī (12) kūraiha na igūrū.

4 “Ta twire, maündũ macio mageekĩka rĩ? Na kĩmenyithia atĩ maündũ macio marĩ hakuhi gwĩkĩka nĩ kĩrĩkũ?”

5 Nake Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Mwĩmenyagĩrĩrei mĩtikanahenio nĩ mũndũ o na ũrĩkũ.

6 Andũ aingĩ nĩ magooka na rĩtwa rĩakwa makiugaga atĩrĩ, ‘Niĩ nĩ niĩ Kristũ,’ na nĩmakaheenia andũ aingĩ.

7 Rĩrĩa mũkaigua mbaara na mũhuhu wa mbaara mĩtikanamake. Maündũ ta macio no nginya mekike, no rĩrĩ, ithĩrĩro ti rĩkinyu.

8 Rũrĩrĩ nĩrũgookĩrĩra rũrĩa rũngĩ, na ũthamaki ũũkĩrĩre ũthamaki ũrĩa ũngĩ. Nĩgũkaagĩa na ithĩngithia kũndũ na kũndũ, o na kũgie ng’aragu. Maündũ maya nĩ kĩambĩrĩria kĩa ruo ta rwa mũndũ-wa-nja akĩrũmwo.

9 “No inyuĩ-rĩ, ikaragai mwĩguĩte. Nĩmũkaneanwo kũrĩ ciamu cia athuuri na mũhũurwo iboko thĩinĩ wa thunagogi. Nĩmũkarũgama mbere ya aathani na athamaki nĩ ũndũ wakwa, mĩtuĩke aira akwa kũrĩ o.

10 Naguo ũhoro-ũrĩa-Mwega no nginya wambe ũhunjio kũrĩ ndũrĩrĩ ciothe.

11 Rĩrĩa rĩothe mũkaanyiitwo mĩtwarwo mũgaciirithio, mĩtikanetange mũgĩciiria ũrĩa mũkoiga. Inyuĩ mũkoiga o ũrĩa mũkaahotithio hĩndĩ iyo, nĩgũkorwo ti inyuĩ mũgaakorwo mũkĩaria, no nĩ Roho mũtheru.

12 “Mũndũ nĩagakunyanĩra mũrũ wa nyina ooragwo, na ithe wa mũndũ akunyanĩre mwana wake, o na ciana nĩkaremera aciari a cio na imoragithie.

13 Andũ othe nĩmakamũmena nĩ ũndũ wakwa, no ũrĩa ũgaakĩrĩrĩria nginya hĩndĩ ya mũthia nĩakahonoka.

14 “Rĩrĩa mũkoona kĩrĩa kĩrĩ thaahu na gĩa kũrehe ihooru kĩarũgama harĩa gĩtagĩrĩrwo nĩ kũrũgama-rĩ, (ũrĩa ũrathoma nĩamenye ũhoro ũcio), hĩndĩ iyo arĩa marĩ Judea nĩmoorĩre irĩma-inĩ.

15 Mũndũ ũrĩa wotho ũgaakorwo arĩ nyũmba yake igũrũ ndakanaharũrũke kana atoonye kũruta kĩndũ nyũmba.

16 Nake mũndũ ũrĩa ũgaakorwo arĩ mũgũnda ndagacooke mũciĩ kũgĩra nguo ciake.

17 Kaĩ atumia arĩa magaakorwo marĩ na nda na arĩa magaakorwo makĩongithia hĩndĩ iyo nĩmagakorwo marĩ na haaro-ĩ!

18 Hooyagai Ngai atĩ maündũ macio matikanakinye hĩndĩ ya heho,

19 nĩ ũndũ matukũ macio gũgaakorwo na mĩnyamaro itarĩ yoneka ingĩ tayo kuuma kĩambĩrĩria rĩrĩa Ngai ombire thĩ nginya rĩu, na gũtikoneka ingĩ tayo.

20 Tiga Mwathani anyihanyihirie matukũ macio, gũtirĩ mũndũ ũngĩgatigara. No tondũ wa andũ ake arĩa aamũre, matukũ macio nĩmagakuhihio.

21 Hĩndĩ iyo mũndũ o na ũrĩkũ angĩkamwĩra atĩrĩ, ‘Kristũ arĩ haha!’ kana amwĩre atĩrĩ, ‘Kristũ arĩ haaria!’ mĩtikanetĩkie ũhoro ũcio.

22 Nĩgũkorwo Kristũ a maheeni na anabii a maheeni nĩmakeyumĩria monanie morirũ na maringe ciamu ngũgu mahĩtithie andũ arĩa aamũre, korwo no kũhoteke.

23 Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, ikaragai mwĩguĩte tondũ nĩndamwĩra maündũ mothe mbere ya ihinda rĩtanakinya.

24 “No ihinda-inĩ rĩu, thuutha wa maündũ macio ma mĩnyamaro,
“ rĩua nĩrĩkagĩa nduma,
naguo mweri ndũkaara;

25 njata nacio nĩkaagũa kuuma igũrũ,
namo maahinya ma igũrũ nĩmakenyenyio.’

26 “Hĩndĩ iyo andũ nĩ makoona Mũrũ wa Mũndũ agĩũka arĩ thĩinĩ wa matu, arĩ na hinya mũingĩ mũno o na rĩrĩ.

27 Nake nĩagatũma arĩa ake macookanĩrĩre andũ ake arĩa aamũre kuuma mĩena ĩna rĩra yumaga rũhuho, o na kuuma ituri ciothe cia thĩ na cia igũrũ.

28 “Na rĩrĩ, mwĩrutei na mũkũyũ: Rĩrĩa hongu ciaguo ciarĩkia gũthundũra na ciaruta mathangũ-rĩ, nĩmũmenyaga atĩ hĩndĩ ya rĩua irĩ hakuhi.

29 Ũguo noguo, rĩrĩa mũkoona maündũ macio magĩkĩka mũkaamenya ihinda rĩrĩ hakuhi, rĩrĩ o mũromo-inĩ.

30 Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, rũciaro rũrũ rũtigaathira nginya maündũ macio mothe makaahingio.

31 Igũrũ na thĩ nĩgathira, no ciugo ciakwa itigathira.

Gũtirĩ Mũndũ ũĩ Mũthenya na Ithaa

32 “Gũtirĩ mũndũ o na ũrĩkũ ũĩ ũhoro wa mũthenya ũcio kana ithaa rĩu, o na arĩa a igũrũ matiũ, o na Mũriũ ndooĩ, tiga Ithe wiki!

33 Ikaragai mwĩguĩte! Ikaragai mwĩhũgĩte! Mũtiũ rĩrĩa ihinda rĩu rĩgaakinya.

³⁴ Gūkahaana ta mündü ügũthiĩ rūgendo ūrĩa atigaga egaĩra ndungata ciake irorage mũciĩ, o ndungata akamĩhe wĩra wayo, na agatiga atha mũlkaria wa mũrango o nake aikarage ehũũgĩte.

³⁵ “Nĩ undũ ũcio, ikaragai mwĩguĩte tondũ mũtiũũ rĩrĩa mwene mũciĩ agacooka, kana agooka hwaĩ-inĩ, kana ũtukũ gatagatĩ, kana ngũkũ ikĩgamba, o na kana gũgĩthererũka.

³⁶ O rĩrĩa angũũka-rĩ, mũtikanaŕe amũkore mwĩrigĩtwo.

³⁷ Ūguo ngũmwĩra, noguo ngwĩra andũ othe, atĩrĩ, ‘Ikaragai mwĩguĩte’.”

14

Jesũ Gũitĩrĩrio Maguta arĩ Bethania

¹ Na rĩrĩ, gwatigaire o mũthenya iĩrĩ nĩguo kũgĩe na Gĩathĩ kĩa Bathaka na kĩa Mĩgate itarĩ Mũkĩre Ndawa ya Kũmbia,* nao athĩnjĩri-Ngai arĩa anene na arutani a watho nĩmacaragia ūria mangĩnyitithia Jesũ na nĩra ya wara nĩguo mamũũrage.

² Makiuga atĩrĩ, “No tũtingĩmũnyũta hĩndĩ ya Gĩathĩ, tondũ andũ mahota kũruta haaro.”

³ Na rĩrĩa arĩ itũũra-inĩ rĩa Bethania kwa mündũ wetagwo Simoni ūria warĩ na mangũ, aikarĩte metha-inĩ akĩrĩa irio-rĩ, nĩhookire mündũ-wa-nja arĩ na cuba ya maguta ma goro mũno na manungi wega. Akĩũraga cuba iyo na akĩmũitĩrĩria maguta macio mũtwe.

⁴ Andũ amwe arĩa maarĩ kuo makĩguua ũuru, makĩũrania atĩrĩ, “Maguta maya maitangwo ũguo nĩkĩ?”

⁵ Maguta macio nĩmangĩendio mbeeca ikĩrĩte mũcara wa mündũ wa mwaka mũgima nacio mbeeca icio iheo athĩĩni.” Magĩkũũma mündũ-wa-nja ũcio marĩ na ũuru.

⁶ Nowe Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Tiganai nake, mũramũtanga nĩkĩ? Nĩanjĩka undũ mwega mũno.

⁷ Athĩĩni marĩkoragwo na inyuĩ hĩndĩ ciothe na no mũmateithie hĩndĩ rĩa yothe mũngĩenda. No nĩ mũtirĩkoragwo na nĩ hĩndĩ ciothe.

⁸ Anjĩka o ūria angĩahota. Aitĩrĩria mwĩrĩ wakwa maguta o mbere nĩ undũ wa kũhaarĩria gũthikwo gwakwa.

⁹ Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, kũria guothe Ūhoro-ũyũ-Mwega ũkaahunjagio thĩĩni wa thĩ, ũguo eka nĩũkeeragwo andũ nĩgeetha aririkanagwo.”

¹⁰ Hĩndĩ iyo Judasi Mũsikariota, ũmwe wa arĩa ikũmi na eerĩ, agĩthĩ kũrĩ athĩnjĩri-Ngai arĩa anene agakunyanĩre Jesũ kũrĩ o.

¹¹ Nao magĩkena mũno maigua ũguo na makĩmwĩra nĩmekũmũhe mbeeca. Nĩ undũ ũcio Judasi agĩcaria mweke wa kũmũneana kũrĩ o.

Jesũ Kũranĩra Gĩathĩ kĩa Bathaka na Arutwo Ake

¹² Mũthenya wa mbere wa Gĩathĩ kĩa Mĩgate itarĩ Mũkĩre Ndawa ya Kũmbia, o ūria wathĩnjagwo gatũrũme ka Bathaka-rĩ, arutwo a Jesũ makĩmũria atĩrĩ, “Ūkwenda tũthĩ kũ tũkahaarĩrie nĩguo ũkarĩire irio cia Bathaka kuo?”

¹³ Nĩ undũ ũcio agĩtũma arutwo ake eerĩ akĩmeera atĩrĩ, “Thĩĩ mũtoonye itũũra, na nĩ mũgũcemanian na mündũ ũkuũite ndigithũ ya maaĩ. Mũrũmirĩrei.

¹⁴ Kũria egũtoonya mwĩre mwene nyũmba iyo atĩrĩ, ‘Mũrutani arooria atĩrĩ, nyũmba yakwa ya ageni rĩrĩ ha, harĩa ingĩrĩra irio cia Bathaka na arutwo akwa?’

¹⁵ Nake nĩekũmuonia nyũmba nene ya igũrũ ikĩrĩtwo indo na igathondekwo wega. Haarĩriai irio cia Bathaka iitũ kuo.”

¹⁶ Arutwo acio makĩumagara, magĩtoonya itũũra, magĩkora maundũ mahaana o ta ūria Jesũ aamerĩte. Nĩ undũ ũcio makĩhaarĩria irio cia Bathaka.

¹⁷ Na gwakinya hwaĩ-inĩ, Jesũ agĩkinya kuo marĩ na arutwo arĩa ikũmi na eerĩ.

¹⁸ Maikarĩte metha-inĩ makĩria akĩmeera atĩrĩ, “Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, ũmwe wanyu nĩekũgunyanĩra, ũmwe wa arĩa mararĩanĩra na nĩ.”

¹⁹ Makĩnyitwo nĩ kĩa mũno, na o ũmwe akamũria atĩrĩ, “Ti-itherũ hihĩ nĩ nĩ?”

²⁰ Jesũ akĩmacookeria akĩmeera atĩrĩ, “Nĩ ũmwe wanyu inyuĩ ikũmi na eerĩ, ūria ũgũtobokanĩria mũgate mbakũri-inĩ hamwe na nĩ.”

²¹ Mũrũ wa Mündũ egũthĩ o ta ūria ũhoro wake wandĩkitwo. No mündũ ūria ũgaakunyanĩra Mũrũ wa Mündũ kaĩ arĩ na haaro-! Nĩ kaba mündũ ũcio atangĩaciariwo.”

²² Ningĩ o makĩrũaga-rĩ, Jesũ akĩoya mũgate, agĩcookia ngaatho, agĩcooka akĩwenyũranga, akĩhe arutwo ake, akiuga atĩrĩ, “Oyai; ũyũ nĩguo mwĩrĩ wakwa.”

* 14:1 Gĩathĩ kĩa Bathaka kĩaririkanagia Ayahudi ūria mũraika wa Ngai aahĩtũkĩre mĩciĩ yao agĩthĩ kũũraga marigithathi ma andũ a Misiri.

²³ Agĩcooka akĩoya gĩkombe, agĩcookia ngaatho akĩmanengera, nao othe magĩkĩnyũra.

²⁴ Akĩmeera atĩrĩ, “Ĩno nĩyo thakame yakwa ya kĩrĩkanĩro, ĩrĩa ĩtĩtwo nĩ ũndũ wa andũ aingĩ.

²⁵ Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, ndikũnyua rĩngĩ ndibei ya maciaro ma mũthabibũ, nginya mũthenya ũrĩa ngaamĩnyua ĩrĩ njerũ ũthamaki-inĩ wa Ngai.”

²⁶ Na maarĩkia kũina rwĩmbo, makiumagara magĩthĩĩ kĩrĩma-inĩ kĩa Mĩtamaiyũ.

Jesũ Kwaria ũrĩa Petero Arĩmũkaana

²⁷ Nake Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Inyuĩ inyuothe nĩmũrĩndirika, nĩgũkorwo nĩ kwandĩkĩtwo atĩrĩ:

“ Nĩngaringa mũrĩithi,
nacio ng’ondũ ihurunjũke.’

²⁸ No ndaariũka, nĩngamũtongoria gũthĩĩ Galili.”

²⁹ Petero akĩmwĩra atĩrĩ, “O na othe mangĩgũtirika, nĩ ndingĩgũtirika.”

³⁰ Nake Jesũ akĩmũcookeria, akĩmwĩra atĩrĩ, “Ngũkwĩra atĩrĩ na ma, ũmũthĩ, o ũtukũ ũyũ, ngũkũ ĩtanakũga keerĩ, nĩũrĩngaana maita matatũ.”

³¹ No Petero akĩaria ahinyĩrĩrie, akiuga atĩrĩ, “O na angĩkorwo ndĩrĩkuanĩra nawe, nĩ ndingĩgũkaana!” O na acio angĩ othe makiuga o ũguo.

Mũgũnda-inĩ wa Gethisemane

³² Nao magĩkinya handũ heetagwo Gethisemane, nake Jesũ akĩra arutwo ake atĩrĩ, “Ikarai haha thĩĩ ngahooe.”

³³ Akĩoya Petero na Jakubu na Johana agĩthĩĩ nao, na o hĩndĩ ĩyo akĩnyĩitwo nĩ kĩahe kinene na agĩthĩĩnĩka mũno.

³⁴ Akĩmeera atĩrĩ, “Ngoro yakwa nĩraigua kĩahe mũno o ta ingĩkua, ikarai haha na mwĩhũge.”

³⁵ Na aathiathia hanini, akĩgũithia thĩ, akĩhooya atĩ korwo kwahoteka, ihinda rĩu rĩmweherere.

³⁶ Akiuga atĩrĩ, “Abba, Baba, maũndũ mothe nĩmahotekaga nĩwe. Njeheria gĩkombe gĩkĩ. No ti ũrĩa ngwenda nĩ, no nĩ ũrĩa wee ũkwenda.”

³⁷ Nĩngĩ agĩcooka harĩ arutwo ake akĩmakora makomete. Akĩũria Petero atĩrĩ, “Simoni, kai ũkomete? Ndũngĩhota gũikara ĩthaa rĩmwe wĩguĩte?”

³⁸ Mwĩhũgagei na mũhooyage nĩgeetha mũtikagwe magerio-inĩ. Ngoro nĩyenda, no mwĩrĩ ndũrĩ na hinya.”

³⁹ O rĩngĩ agĩthĩĩ akĩhooya o ũguo.

⁴⁰ Na acooka rĩngĩ harĩo, agĩkora makomete tondũ nĩmahĩtĩtwo nĩ toro. Nao makĩrigwo nĩ ũrĩa mangĩmwĩra.

⁴¹ Nĩngĩ agĩũka ihinda rĩa gatatũ akĩmooria atĩrĩ, “O na rĩu mũrĩ o toro, o mũhurũkĩte? Kinyiai hau! ĩthaa nĩrĩakinya. Atĩrĩrĩ, Mũrũ wa Mũndũ nĩakunyanĩrwo akaneanwo moko-inĩ na andũ ehia.

⁴² ũkĩrai, tũthĩ! ũrĩa ũkũngunyanĩra nĩarooka.”

Jesũ Kũnyĩitwo

⁴³ O akĩaragia-rĩ, Judasi, ũmwe wa arutwo arĩa ikũmi na eerĩ, agĩkinya. Ookire arĩ na gĩkundi kinene kĩa andũ marĩ na hiũ cia njora na njũgũma, matũmĩtwo nĩ athĩnjĩri-Ngai arĩa anene, na arutani a watho na athuuri.

⁴⁴ Judasi ũcio wamũkunyanĩre nĩamaheete kĩmenyithia akameera atĩrĩ, “ũrĩa ndĩmumunya nĩwe; mũmũnyĩite na mũmũtware arangĩrwo.”

⁴⁵ Judasi o rĩmwe agĩthĩĩ harĩ Jesũ, akĩmwĩra atĩrĩ, “Rabii!” na akĩmũmumunya.

⁴⁶ Nao andũ acio makĩguthũkĩra Jesũ makĩmũnyĩita.

⁴⁷ Na ũmwe wa arĩa maarũngĩĩ hakuhi agĩcomora rũhiũ rwake rwa njora agĩtinia gũtũ kwa ndungata ya mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene.

⁴⁸ Nake Jesũ akĩmooria atĩrĩ, “Kai ndĩ mũtongoria wa akararia a watho atĩ nĩkĩo muoka kũũnyĩita mũrĩ na hiũ cia njora na njũgũma?”

⁴⁹ Ndĩratũũraga na inyuĩ hekarũ-inĩ ngĩrutanaga mũthenya o mũthenya na mũtingĩnyĩita. No rĩrĩ, Maandĩko no nginya mahiinge.”

⁵⁰ Hĩndĩ ĩyo arutwo ake othe makĩmũtiganĩria, makĩũra.

⁵¹ Na mwanake ũmwe ũteehumbĩte kĩndũ tĩga taama wa gatani akĩrũmĩrĩra Jesũ. Na rĩria maamũnyĩitire,

⁵² agĩtĩga taama wake nao, akĩũra e njaga.

Jesũ Gũtwarwo Mbere ya Kĩama

⁵³ Nao andũ acio magĩtwara Jesũ kũrĩ mũthĩnjĩri-Ngai ũria mũnene, nao athĩnjĩri-Ngai arĩa anene othe, na athuuri na arutani a watho makĩgomana hamwe.

⁵⁴ Petero akĩmũrũmĩrĩra arĩ haraaya o nginya agĩkinya nja ya mũciĩ wa mũthĩnjĩri-Ngai ũcio mũnene. Agĩkaranja na thigari kũu agĩota mwaki.

⁵⁵ Na rĩrĩ, athĩnjĩri-Ngai arĩa anene, o na Kiama kũu gĩothe,[†] magĩcaria ũira wa kũuragithia Jesũ, no mationire.

⁵⁶ Na andũ aingĩ nĩmarutire ũira wa maheeni, no ũira wao ũkiaga kũiguana.

⁵⁷ Gũgĩcooka gũkĩrũgama andũ amwe, nao makĩruta ũira wa maheeni makiuga atĩrĩ,
⁵⁸ “Nĩtwaiguire akiuga atĩrĩ, ‘Nĩngatharia hekarũ ĩno yakĩtwo nĩ andũ, na njake ĩngĩ ĩtakĩtwo nĩ mũndũ na ĩhinda rĩa mũthenya ĩtatũ.’”

⁵⁹ No o na moiga ũguo, ũira wao ũkiaga kũiguana.

⁶⁰ Hĩndĩ ĩyo mũthĩnjĩri-Ngai ũria mũnene akĩrũgama gatagatĩ kao, akĩũria Jesũ atĩrĩ,
“Kaĩ wee ũtarĩ na ũndũ ũngĩcooka? Nĩ ũhoru ũrĩkũ ũyũ ũrathitangwo nago?”

⁶¹ No Jesũ agĩkĩra ki, na ndacooke ũndũ.

O rĩngĩ mũthĩnjĩri-Ngai ũcio mũnene akĩmũũria atĩrĩ, “Wee nĩwe Kristũ, Mũrũ wa ũria Mũrathime?”

⁶² Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ī nĩ nĩ. Na nĩmũkona Mũrũ wa Mũndũ aikarĩte guoko-inĩ kwa ũrio kwa ũria-ũrĩ-Hinya, na agĩũka arĩ igũrũ rĩa matu.”

⁶³ Mũthĩnjĩri-Ngai ũcio mũnene agĩtembũranga nguo ciake. Akĩũria atĩrĩ,
“Tũgũkĩbarario nĩ aira angĩ a kĩ?”

⁶⁴ Nĩmweiguĩra akĩruma Ngai. Mũgwĩciiria atĩa?”

Nao othe makĩmũtuĩra atĩ aagĩrĩrwo nĩ kũuragwo.

⁶⁵ Hĩndĩ ĩyo amwe makĩambĩrĩria kũmũtuĩra mata, na makĩmũhumbĩra ũthiũ, makĩmũringa na ngundi makĩmwĩraga atĩrĩ, “Ta kĩrathe ũhoru.” Nacio thigari ikĩmuoya, ikĩmũhũra.

Petero Gũkaana Jesũ

⁶⁶ Na hĩndĩ ĩyo Petero aikarĩte o hau nja-rĩ, ũmwe wa ndungata cia airĩtu cia mũthĩnjĩri-Ngai ũria mũnene akĩgerera ho.

⁶⁷ Rĩria oonire Petero agĩota mwaki, akĩmũrora wega.

“Akĩmwĩra atĩrĩ, ‘O nawe uuma hamwe na Jesũ ũcio wa Nazarethi.’”

⁶⁸ Nowe Petero agĩkaana ũhoru ũcio, akĩmwĩra atĩrĩ, “Ndiũũ ũhoru ũcio, o na ndiramanya nĩ atĩa ũroiga,” na akĩumagara agĩthĩ itoonyero-inĩ.

⁶⁹ Na rĩria ndungata ĩyo ya mũirĩtu yamuonire ho, o rĩngĩ ikĩĩra arĩa maarũngĩ ho atĩrĩ, “Mũndũ ũyũ nĩ ũmwe wao.”

⁷⁰ No Petero agĩkaana ũhoru ũcio rĩngĩ.

Thuutha wa kahinda kanini, arĩa maarũgamĩte hakuhi makĩĩra Petero atĩrĩ, “Ti-itherũ ũrĩ ũmwe wao, nĩ ũndũ wĩ Mũgalili.”[‡]

⁷¹ Nake akĩambĩrĩria kwĩhĩta akiugaga atĩrĩ, “Nĩ ndiũũ mũndũ ũyũ mũraaria ũhoru wake.”

⁷² O hĩndĩ ĩyo ngũkũ ĩgĩkũga hĩndĩ ya keerĩ. Nake Petero akĩrĩrikana ũhoru ũria Jesũ aamwĩrite atĩrĩ, “Ngũkũ ĩtanakũga keerĩ nĩũringaana maita matatũ.” Nake akĩambĩrĩria kũrĩra.

15

Jesũ Gũtwarwo Mbere ya Pilato

¹ Na rĩrĩ, rũciĩnĩ tene, athĩnjĩri-Ngai arĩa anene na athuuri, na arutani a watho, na Kiama gĩothe magĩtua ũria megwĩka. Makĩoha Jesũ, makĩmũtwara, makĩmũneana kũrĩ Pilato.

² Nake Pilato akĩmũũria atĩrĩ, “Wee nĩwe Mũthamaki wa Ayahudi?”

Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ī, ũguo woiga nĩguo.”

³ Nao athĩnjĩri-Ngai arĩa anene makĩmũthitangĩra maũndũ maingĩ.

⁴ Nĩ ũndũ ũcio Pilato akĩmũũria o rĩngĩ atĩrĩ, “Kaĩ wee ũtarĩ na ũndũ ũgũcooka? Ta rora maũndũ marĩa mothe maragũthitangĩra.”

⁵ No Jesũ ndaigana gũcookia ũndũ, nake Pilato akĩgega.

⁶ Na rĩrĩ, kwari mũtugo hĩndĩ ya Iruga rĩu rĩa Bathaka, Pilato nĩamohoragĩra mwohwo ũmwe, o ũria andũ mangĩetirie.

⁷ Na nĩ kwari mũndũ ũmwe wetagwo Baraba woohetwo hamwe na arĩa maambĩrĩrie ngũĩ ya gũkĩrĩra thirikari na makoora andũ thĩnĩ wa mbũkĩrĩra ĩyo.

[†] 14:55 Kiama gĩa Sanihedirini gĩakoragwo na athĩnjĩri-Ngai arĩa anene, na athuuri, na arutani a watho wa Musa.

[‡] 14:70 Mwarĩrie wa andũ a kuuma Galilĩ warĩ na ngũũrani na wa andũ a kuuma Judea.

⁸ Nakĩo kĩrĩndĩ kĩnene gĩgĩthĩ harĩ Pilato, gikĩmũuria eeke o ũrĩa aamenyerete gwĩka.

⁹ Pilato akĩmooria atĩrĩ, “Nĩ mũkwenda ndĩmuohorere mũthamaki wa Ayahudi?”

¹⁰ Nĩgũkorwo nĩamenyaga atĩ athĩnjĩri-Ngai arĩa anene maaneanĩte Jesũ kũrĩ we nĩ ũndũ wa ũiru.

¹¹ No rĩrĩ, athĩnjĩri-Ngai arĩa anene makĩringĩrĩa kĩrĩndĩ kũ kũire Pilato ohore Baraba handũ ha Jesũ.

¹² Pilato akĩmooria atĩrĩ, “Mũgũkienda njike atĩa na mũndũ ũyũ mwĩtaga mũthamaki wa Ayahudi?”

¹³ Nao makĩanĩrĩa, makiuga atĩrĩ, “Mwambe mũtĩ igũrũ!”

¹⁴ Nake Pilato akĩmooria atĩrĩ, “Nikĩ? Nĩ ngero irĩkũ agerete?”

No-o magĩkĩrĩrĩa kwanĩrĩa, makiugaga atĩrĩ, “Mwambe mũtĩ igũrũ!”

¹⁵ Na tondu nĩendaga gũkenia kĩrĩndĩ kũ, Pilato akĩmohorera Baraba. Akĩhũrithia Jesũ iboko, agĩcooka akĩmũneana akambwo mũtĩ igũrũ.

Thigari Kũnyũrũria Jesũ

¹⁶ Nacio thigari igĩtwara Jesũ gĩkaro-inĩ kĩa barũthi (na nĩkĩo gĩetagwo Puratoria); igĩcookanĩrĩa mbũtũ yotha ya thigari.

¹⁷ Ikĩmũhumba nguo ndaaya ya rangi wa ndathi, igĩcooka igĩtuma thũmbĩ ya mũguu, ikĩmwĩkĩra mũtwe.

¹⁸ Ikĩambĩrĩa kũmũnyũrũria, ikĩmwĩraga atĩrĩ, “Ūkĩrĩ mũhoru, wee mũthamaki wa Ayahudi?”

¹⁹ Ikĩmũhũra na rũthanju mũtwe maita maingĩ ikĩmũtuagĩra mata. Ikĩgũithia thĩ mbere yake, ikĩmũturagĩria ndu ta ikĩmũhooya.

²⁰ Na ciarĩkia kũmũnyũrũria-rĩ, ikĩmũruta nguo iyo ndaaya ya rangi wa ndathi, ikĩmũhumba nguo ciaka mwene. Igĩcooka ikĩmuumagaria ikamwambe mũtĩ igũrũ.

Jesũ Kwambwo Mũtharaba-inĩ

²¹ Na marĩ njĩra thigari ikĩnyĩta mũndũ wahĩtũkaga akiuma mĩgũnda-inĩ, wetagwo Simoni wa kuuma Kurene, ithe wa Alekisandro na Rufusi, na ikĩmũkuuithia mũtharaba wa Jesũ na hinya.

²² Igĩgĩkinyia Jesũ handũ harĩa heetagwo Gologotha (ũguo nĩ kuuga Handũ hahaana ta Ihĩndĩ rĩa Mũtwe).

²³ Ningĩ igĩcooka ikĩmũhe ndibei itukanĩtio na manemane, nake Jesũ akĩrega kũminyua.

²⁴ Igĩkwambwa mũtĩ igũrũ. Ikĩgayana nguo kũ, na ũndũ wa gũcicukĩra mũtĩ nĩguo imenye o irĩa mũndũ egũkuua.

²⁵ Kwarĩ thaa ithatũ cia rũciĩnĩ rĩrĩa ciamwambire mũtĩ igũrũ.

²⁶ Ũndũ ũrĩa aathitangĩrwo wandikĩtwo atĩrĩ, “Ūyũ nĩwe MŪTHAMAKI WA AYAHUDI.”

²⁷ Ningĩ ikĩamba atunyani eerĩ hamwe nake, ũmwe mwena wake wa ũrĩo, nake ũcio ũngĩ mwena wake wa ũmotho.

²⁸ (Namo Maandĩko makĩhingio marĩa moigaga atĩrĩ, “Aataranĩrio na andũ arĩa aagarari watho.”)

²⁹ Andũ arĩa maahĩtũkagĩra hau nĩmamũrumaga makĩinagia mũtwe yao, makoiga atĩrĩ, “Hĩ! Wee ũngĩratharirie hekarũ na ũmĩake na mũthenya itatũ-rĩ,

³⁰ harũrũka uume mũtharaba-inĩ ũcio, wĩhonokie!”

³¹ O ũndũ ũmwe athĩnjĩri-Ngai arĩa anene, na arutani a watho nĩmamũnyũrũragia, makerana atĩrĩ, “Nĩarahonokagia arĩa angĩ, no ndangĩhota kwĩhonokia we mwene.

³² Kristũ ũyũ, Mũthamaki wa Isiraeli-rĩ, ta nĩakĩharũrũke rĩu oime mũtharaba-inĩ, nĩguo tuone twĩtikie.” O nao arĩa maambanĩrio hamwe nake, makĩmũruma.

Gĩkuũ kĩa Jesũ

³³ Na rĩrĩ, thaa thita cia mũthenya ciakinya, bũrũri wotha ũkĩgĩa nduma nginya thaa kenda.

³⁴ Na thaa kenda Jesũ akĩgũthũka na mũgambo mũnene, akiuga atĩrĩ, “Eloi, Eloi, lama sabakithani?” nague ũguo nĩ kuuga atĩrĩ, “Ngai wakwa, Ngai wakwa, wandiganĩria nikĩ?”

³⁵ Rĩrĩa andũ amwe a arĩa marũngĩ hau maiguire ũguo, makiuga atĩrĩ, “Ta thikĩrĩriai agĩta Elija.”

³⁶ Mũndũ ũmwe agĩteng’era, agĩtobokia thibũnji thiki-inĩ akĩmĩthecerera kamũrangi-inĩ akihe Jesũ anyue. Akiuga atĩrĩ, “Tiganai nake. Rekei tuone kana Elija nĩegũka kũmũcũrũria mũtharaba-inĩ.”

³⁷ Nake Jesũ agĩkaya aanĩrĩre, agĩtuĩkana.

³⁸ Nakĩo gĩtambaya kĩa hekarũ gĩgĩatũkana icunjĩ igĩrĩ kuuma igũrũ nginya thĩ.*

³⁹ Na rĩrĩa mũnene-wa-thigari-igana, ũrĩa warũngũ hau mang'ethanĩre, aigũire ũrĩa akaya na akĩona ũrĩa akua, akiuga atĩrĩ, "Ti-itherũ mũndũ ũyũ oima Mũrũ wa Ngai!"

⁴⁰ Nĩ haarĩ na atumia meeroragĩra marĩ haraaya. Ũmwe wao aarĩ Mariamu Mũmagidali, na Mariamu nyina wa Jakubu ũrĩa warĩ Mũnini na wa Jose, na Salome.

⁴¹ Rĩrĩa aarĩ Galili, atumia aya nĩo maamũrũmagĩra na makamũtungatagĩra. Ningĩ hau nĩ haarĩ na atumia angĩ aingĩ arĩa mookĩte nake Jerusalemu.

Gũthikwo kwa Jesũ

⁴² Na tondũ kwarĩ Mũthenya wa Kwĩhaarĩria (nĩguo mũthenya ũrĩa wĩ mbere ya Thabatũ), gwakuhĩria hwaĩ-inĩ-rĩ,

⁴³ Jusufu wa Arimathea, mũndũ warĩ igweta mũno Kĩama-inĩ gĩa athuuri, na we mwene nĩeetagĩra ũthamaki wa Ngai, agĩthĩ kũrĩ Pilato na ũcamba, akĩhooya etĩkirio akuue mwĩrĩ wa Jesũ.†

⁴⁴ Nake Pilato akĩgega aigua atĩ Jesũ nĩarĩkĩtie gũkua. Agũta mũthigari ũrĩa mũnene-wa-thigari-igana, akimũuria kana Jesũ nĩarĩkĩtie gũkua.

⁴⁵ Rĩrĩa aamenyithirio nĩ mũnene ũcio wa thigari igana atĩ nĩguo kwarĩ, agĩtĩkiria Jusufu akuue mwĩrĩ ũcio.

⁴⁶ Nĩ ũndũ ũcio Jusufu akĩgũra taama wa gatani, agĩcuurũria mwĩrĩ ũcio. Akĩũkũnja na taama ũcio wa gatani, agĩthĩ akĩũiga thĩnĩ wa mbĩrĩra yenjetwo rwaro-inĩ rwa ihiga. Agĩcooka akĩgaragarĩa ihiga rĩkĩhinga mũromo wa mbĩrĩra iyo.

⁴⁷ Nake Mariamu Mũmagidali na Mariamu ũrĩa nyina wa Jose makĩona harĩa aigirwo.

16

Kũriũka kwa Jesũ

¹ Na rĩrĩ, Thabatũ yathira, Mariamu Mũmagidali, na Mariamu nyina wa Jakubu, na Salome makĩgũra indo nungi wega nĩgeetha mathĩ makahake mwĩrĩ wa Jesũ.

² Mũthenya wa mbere wa kiumia, rũciinĩ tene thuutha wa rĩua kũratha, marĩ njĩra magĩthĩ mbĩrĩra-inĩ,

³ nĩmoranagerĩa atĩrĩ, "Nũũ ũgũtũgaragarĩria ihiga rĩehere mũromo-inĩ wa mbĩrĩra?"

⁴ No rĩrĩa maatĩrĩre maito, makĩona ihiga rĩu nĩrĩgaragarĩtio rĩkehera, nĩgũkorwo rĩarĩ inene mũno.

⁵ Na rĩrĩa maatoonyaga mbĩrĩra-thĩnĩ, makĩona mwanake wehumbĩte nguo njerũ ndaaya aikarĩte thĩ mwena wao wa ũrĩo, nao makĩmaka.

⁶ Nake akĩmeera atĩrĩ, "Tigai kũmaka. Mũracaria Jesũ ũrĩa wa Nazarethi, ũrĩa ũrambirwo mũtĩ igũrũ. Nĩariũkĩte! Ndarĩ haha. Onei harĩa maramũigĩte.

⁷ No thĩĩ mwĩre arutwo ake o na Petero atĩrĩ, 'Nĩekũmũtongoria gũthĩĩ Galili. Kũu nĩkuo mũkaamuona, o ta ũrĩa aamwĩrĩre.'"

⁸ Atumia acio makĩuma hau mbĩrĩra-inĩ makĩinainaga na magegete. Matĩrĩ mũndũ meerĩe ũndũ, tondũ nĩmetagagĩra.

(Maandĩko mamwe ma tene matĩrĩ gacunjĩ gaka kuuma Mariko 16:9-20)

⁹ Mũthenya wa mbere wa kiumia rũciinĩ tene Jesũ ariũka-rĩ, aambire kuumĩrĩra Mariamu Mũmagidali ũrĩa aarũtĩte ndaimono mũgwanja.

¹⁰ Nake Mariamu agĩthĩĩ akũra arĩa maatũire na Jesũ, akĩmakora magĩcakaya na makĩrĩra.

¹¹ Nao maigua atĩ Jesũ nĩariũkĩte, na atĩ Mariamu nĩamuonete, makĩrega gwĩtĩkia.

¹² Thuutha ũcio Jesũ akiumĩrĩra andũ angĩ eerĩ ao, ahaana ũndũ ũngĩ, rĩrĩa maathĩaga mĩgũnda-inĩ.

¹³ Andũ acio makĩhũndũka, magĩthĩĩ makĩra arutwo arĩa angĩ; no-o nao makĩrega kũmetĩkia.

¹⁴ Thuutha ũcio Jesũ akiumĩrĩra arutwo arĩa ikũmi na ũmwe makĩrĩa irio; akĩmatetia nĩ ũndũ wa kwaga gwĩtĩkia na nĩ ũndũ wa ũmũ wa ngoro ciao, nĩ ũndũ wa kũrega gwĩtĩkia arĩa maamuonete thuutha wa kũriũka gwake.

¹⁵ Akĩmeera atĩrĩ, "Thĩĩ thĩ yothe mũkahunjĩrie andũ othe Ũhoro-ũrĩa-Mwega.

¹⁶ Na mũndũ o wothĩe ũgetĩkia na abatithio nĩakahonoka, no ũrĩa wothĩe ũtagetĩkia nĩagatuĩrwo ciira.

* 15:38 Gĩtambaya kĩa hekarũ kĩagayanĩtie Handũ-harĩa-Hatheru na Handũ-harĩa-Hatheru-Mũno. Gwatũkana gwakĩo kuonanirie atĩ Kristũ nĩatoonyire kwa Ngai nĩ ũndũ witũ, na agĩtũhingũrĩra njĩra ya gũthĩaga mbere ya Ngai. † 15:43 Maarĩ na ihinya rĩa kweheria mwĩrĩ wa Jesũ mũtĩ-igũrũ maũthĩke mbere ya Thabatũ kwambĩrĩria.

¹⁷ Nacio ciama ici nĩ igatwaranaga na arĩa metĩkĩtie: Nĩmakaingata ndaimono thĩinĩ wa rĩitwa rĩakwa; na nĩmakaaria na thiomi njerũ;

¹⁸ na nĩmakanyiita nyoka na moko mao; na rĩrĩa makaanyua thumu, ndũkamathũkia o na hanini; nĩmakaigagĩrĩra andũ arĩa arũaru moko, nao mahone.”

¹⁹ Mwathani Jesũ aarĩkia kũmaarĩria ũhoro ũcio, agĩtwarwo igũrũ na agĩkara thĩ guoko-inĩ kwa ũrĩo kwa Ngai.

²⁰ Nao arutwo magĩcooka makiumagara na makĩhunjia ũhoro kũndũ guothe, nake Mwathani akĩrutithania wĩra nao, na agekĩraga ũhoro wake hinya na ũndũ wa ciama iria ciatwaranaga na ũhoro ũcio.

LUKA

Ūhoru wa Gūtongoria

¹ Andū aingī nīmarīkītie kwandīka ūhoru wa maündū marīa mahingītio gatagatī-inī gaitū,

² o ta ūrīa twaheirwo ūhoru wamo nī arīa meyoneire maündū macio kuuma o kiambīrīria marī aira na ndungata cia ūhoru ūcio.

³ Nī ūndū ūcio, tondū nī mwene nīnduīrītie maündū macio mothe wega kuuma kiambīrīria-rī, ngakiona arī wega o na nī ngwandīkire mūtatarata mwega wa maündū macio, wee mūnene mūgaathe Theofilo,

⁴ nīgeetha ūmenye na ma maündū marīa warutirwo.

Gūciarwo kwa Johana Mūbatithania Kūmenyithanio

⁵ Na rīrī, hīndī rīria Herode aarī mūthamaki wa Judea, nī kwarī mūthīnjīri-Ngai wetagwo Zakaria, warī wa gīkundi kīa athīnjīri-Ngai kīa Abija; mūtumia wake eetagwo Elizabethi na aarī wa rūciaro rwa Harūni.

⁶ O eerī maarī arūngīrīru maitho-inī ma Ngai, na nīmathīkagīra maathani ma Mwathani na mawatho mothe matarī na ūcuuke.

⁷ Nao matiarī na twana tondū Elizabethi aarī thaata; na eerī maarī akūrū mūno.

⁸ Na rīrī, mūthenya ūmwe Zakaria nīarutaga wīra wa mūthīnjīri-Ngai arī mbere ya Ngai, tondū rīarī ihinda rīa gīkundi gīake gūtungata-rī,

⁹ nīathuurirwo na nījira ya gūcuukīrwo mīti, kūringana na mūtugo wa ūthīnjīri-Ngai, athīi thīinī na hekarū ya Mwathani agacine ūbumba.

¹⁰ Na rīrīa ihinda rīa gūcina ūbumba rīakinyire, kīrīndī gīothe kīrīa kīonganīte nī ūndū wa kūhooya, nī kīahooyagīra na kūu nja.

¹¹ Hīndī iyo mūraika wa Mwathani akiumīrīra Zakaria, na akīrūgama mwena wa ūrīo wa kīgongona kīrīa gīa gūcinīra ūbumba.

¹² Rīrīa Zakaria aamuonire, akīhahūka na akīyūrwo nī guoya.

¹³ No mūraika ūcio akīmwīra atīrī: “Zakaria, tīga gwītīgīra; mahooya maku nīmaiguītwo. Mūtumia waku Elizabethi nīagagūciarīra mwana wa kahīi, nawe nūkamūtua Johana.

¹⁴ Nīūgakena na ūcanjamūke, nī ūndū wake na andū aingī nīmagakenio nīgūciarwo gwake,

¹⁵ nīgūkorwo nīagatuīka mūdū mūnene maitho-inī ma Mwathani. Ndarī hīndī akaanyua ndībei o na kana kīndū o kīngī kīgagatu kīngītūma mūdū arīio, na nīakaiyūrwo nī Roho Mūtheru kuuma o gūciarwo gwake.

¹⁶ Nake nīakagarūra andū aingī a Isiraeli macookerere Mwathani Ngai wao.

¹⁷ Na nīagathīi mbere ya Mwathani arī na roho na hinya wa Elīa, nīguo agarūre ngoro cia maithē mendane na ciana ciao, nao arīa aremī amagarūre magīe na ūūgī wa andū arīa athingu, nīgeetha ahaarīrie andū mahote gweterera Mwathani.”

¹⁸ Zakaria akīūria mūraika ūcio atīrī, “Ingīmenya ma ya ūhoru ūcio atīa? Nīi ndī mūthuari mūkūrū o na mūtumia wakwa arī na mīaka mūingī.”

¹⁹ Mūraika ūcio akīmūcookeria atīrī, “Nīi nī nī Gaburieli, ūrīa ūrūgamaga mbere ya Ngai, na nī gūtūmwo ndūmītwo ngwarīrie na ngwīre ūhoru ūyū mwega.

²⁰ Na rīu nīūgūkīra ūremwo nī kwaria nginya mūthenya ūrīa ūndū ūcio ūkaahinga, tondū ndūnetīkia ciugo ciakwa, o icio ikaahinga ihinda rīrīa rīagīrīrie rīakinya.”

²¹ Hīndī iyo yothe, andū nīmeterire Zakaria na makarīragawo nī kīrīa gīatūmīte aikare mūno ūguo thīinī wa hekarū.*

²² Rīrīa oimire, ndaigana kūhota kūmaarīria; magīkīmenya atī nīonete kīoneki arī thīinī wa hekarū, nīgūkorwo no kūmaheneria aamahenagīria na guoko, agīkara o ūguo atekūhota kwaria.

²³ Rīrīa ihinda rīake rīa gūtungata† rīathirire-rī, akīnūka gwake mūciī.

²⁴ Thuutha ūcio Elizabethi mūtumia wake akīgīa nda, na handū ha mīeri itano agīkara ehithīte.

²⁵ Akiuga atīrī, “Nī Mwathani ūnjīkīire ūū. Matukū-inī maya nīanjīkīte wega na akanjehereria thoni cia kūmenwo nī andū.”

* 1:21 Andū meeterire Zakaria oime Handū-harīa-Hatheru oke amarathime na kīrathimo kīa Harūni kīrīa kīrī Ndar 6:24-26. † 1:23 Mūthīnjīri-Ngai aatungataga hekarū-inī kīumia kīmwe harī mūeri itandatū, nī kuuga maita meerī harī mwaka ūmwe.

Güciarwo kwa Jesü Kūmenyithanio

²⁶ Naguo mweri wa itandatü wa Elizabethi gükorwo arī na nda-rī, Ngai nīatūmire mūraika Gaburieli athī Nazarethi itūra rīarī kūu Galili,

²⁷ akīmūtūma kūrī mūrītu gathirange worītio nī mündü wetagwo Jusufu, wa rüciaro rwa Daudi. Mūrītu ūcio gathirange eetagwo Mariamu.

²⁸ Mūraika ūcio akīmūmūrīra, akīmūrīra atūrī, “Nīndakūgeithia, wee ūrathimītwo mūno! Mwathani arī hamwe nawe.”

²⁹ Nake Mariamu agīthīnīka mūno nī ūndü ūcio, na akīgega akīrigwo nī ūhoru wa ngeithi icio.

³⁰ Nowe mūraika ūcio akīmūrīra atūrī, “Mariamu tiga gwītīgīra, nīgükorwo nīükinyīrwo nī wega wa Ngai.

³¹ Nawe nīükūgīa nda na nīūgaaciara mwana wa kahī, nawe nīükamūtua Jesü.

³² Nake nīagatuika mūnene na ageetagwo Mūrū-wa-Ūrīa-ūrī-Igūrū-Mūno. Mwathani Ngai nīakamūhe gītī kīa ūnene kīrīa gīa ithe Daudi,

³³ nake nīagathamakīra nyūmba ya Jakubu nginya tene; ūthamaki wake ndūgaathira o na rī.”

³⁴ Mariamu akīūra mūraika ūcio atūrī, “Ūndü ūyū ūngīhoteka atīa, kuona atī ndī o mūrītu gathirange?”

³⁵ Nake mūraika ūcio akīmūcookeria, akīmūrīra atūrī, “Roho Mūtheru nīagooka igūrū rīaku naguo hinya wa Ūrīa-ūrī-Igūrū-Mūno nīūgakūhumbīra, nī ūndü ūcio mwana ūrīa ūgaaciario nī mūtheru na ageetagwo Mūrū wa Ngai.

³⁶ O na Elizabethi, ūrīa wa mbarī cianyu, o nake nīekūgīa kaana arī mūkūrū, o ūcio weragwo atī nī thaata, nīgükorwo rīu arī na nda ya mīeri itandatū.

³⁷ Nīgükorwo gūtīrī ūndü ūngīrema Ngai.”

³⁸ Nake Mariamu akīmūcookeria atūrī, “Nī ndī ndungata ya Mwathani. Ndirōgūkwo o ta ūguo woiga.” Hīndī ūyo mūraika akīmūtīga agīthī.

Mariamu Güceerera Elizabethi

³⁹ Matukū-inī o ro macio, Mariamu akīhaarīria, agīthī ahiūhīte nginya itūra rīarī būrūri ūrīa ūrī irīma wa Judea,

⁴⁰ agītoonya mūcīi gwa Zakaria, na akīgeithia Elizabethi.

⁴¹ Rīrīa Elizabethi aigūre ngeithi cia Mariamu-rī, kaana gake gākīambarara karī nda yake, nake Elizabethi akīyūrwo nī Roho Mūtheru.

⁴² Akīanīrīra na mūgambo mūnene, akiuga atūrī, “Wee wī mūrathime gatagatī ka atumia othe, nako kaana karīa ūgaaciara nīkarathime!

⁴³ No nī kī gītūmite njikwo wega ūū, atī nyina wa Mwathani wakwa no ooke kūnjeerera?

⁴⁴ Ndaigua mūgambo wa ngeithi ciaku wakinya matū-inī makwa, nako kaana karīa karī nda yakwa kambarara nī ūndü wa gūkena.

⁴⁵ Kūrathimwo-rī, nī mündü ūcio wīlīkītie atī maündü marīa Mwathani amwīrīte nīmakahingio!”

Rwīmbo rwa Mariamu

⁴⁶ Nake Mariamu akiuga atūrī:

“Ngoro yakwa nīragoooca Mwathani,

⁴⁷ naguo roho wakwa nūrakenera Ngai Mūhonokia wakwa,

⁴⁸ nīgükorwo nīarīkanīte

kūwīnyīhia kwa ndungata yake.

Kuuma rīu njarwa ciothe irīnjītaga mūrathime,

⁴⁹ nīgükorwo Ūcio ūrī Hinya nīanjīkīre maündü manene,

narīo rīitwa rīake nī rītheru.

⁵⁰ Tha ciake nīikinyagīra arīa mamwītīgagīra,

kuuma njarwa nginya njarwa.

⁵¹ Nīekīte maündü ma hinya na guoko gwake;

na arīa etīi aharaganagia meciiria ma ngoro ciao.

⁵² Nīaharūrūkītie aathani kuuma itī-inī ciao cia ūnene,

no agatūgīria arīa menyīhagia.

⁵³ Nīahūūnītie arīa ahūtu na maündü mega,

no arīa itonga akamaingata matarī na kīndü.

⁵⁴ Nīateithītie Isiraēli ndungata yake,

akaririkana ūhoru wake wa kūiguanīra tha,

⁵⁵ o ta ūrīa eerire maithe maitū,

aŵi n̄akaiguira Iburahĩmu hamwe na njiaro ciake tha, nginya tene.”

⁵⁶ Nake Mariamu agũkara na Elizabethi ta m̄eri itatũ, agĩcooka akĩnũka kwao.

Gũciarwo kwa Johana Mũbatithania

⁵⁷ Na rĩrĩ, ihinda rĩa Elizabethi riakinya rĩa gũciara, agĩciara kahĩ.

⁵⁸ Andũ a itũũra riake na a mbarĩ ciao makĩigua aŵi Mwathani n̄akĩrĩrĩrie kũmũiguira tha, nao magĩkena hamwe nake.

⁵⁹ Mũthenya wa inana wakinya, magĩũka nĩguo maruithie kaana kau, nao meendaga gũgatua Zakaria o ta ũria ithe eetagwo,

⁶⁰ no nyina akĩaria, akiuga atĩrĩ, “Aca! Gegwĩtwo Johana.”

⁶¹ Nao andũ makĩmwira atĩrĩ, “Gũtirĩ mũndũ wa mbarĩ cianyu wĩtagwo rĩitwa rĩu!”

⁶² Nao makĩũria ithe ũria angĩenda gatuuo na ũndũ wa kũmũheneria na moko.

⁶³ Akĩmeetia kahengere ga kwandikwo, nake akĩandika atĩrĩ, “Rĩitwa riako nĩ Johana.” Naguo ũndũ ũcio ũkĩgegĩa andũ othe.

⁶⁴ O hĩndĩ iyo akĩhingũka kanua, naruo rũrĩmĩ rwake rũkĩregera, akĩambĩria kwaria, akĩgooca Ngai.

⁶⁵ Nao andũ othe a itũũra makĩyũrwo nĩ guoya, makaaragia ũhoru wa maũndũ macio mothe, namo makĩhunja bũrũri-inĩ ũcio wothe wa irĩma wa Judea.

⁶⁶ Nao arĩa othe maiguire ũhoru ũcio makĩgegĩa nĩguo makĩũria atĩrĩ, “Kaĩ kaana gaka gagaatuĩka ũ? Nĩgũkorwo guoko kwa Mwathani kwarĩ hamwe nako.”

Rwĩmbo rwa Zakaria

⁶⁷ Nake ithe Zakaria akĩyũrwo nĩ Roho Mũtheru, akĩratha ũhoru, akiuga atĩrĩ,

⁶⁸ “Mwathani Ngai wa Isiraeli arogoocwo, tondũ nĩokĩte na agakũũra andũ ake.

⁶⁹ Nĩatwambararĩrie rũhĩa rwa ũhonokio thĩinĩ wa nyũmba ya Daudi, ndungata yake

⁷⁰ (o ta ũria aarĩtie matukũ ma tene na tũnua twa anabii ake atheru),

⁷¹ rwa gũtũhonokia kuuma kũrĩ thũ ciitũ, na kuuma kũrĩ guoko kwa arĩa othe matũmenaga,

⁷² nĩguo aiguire maithe maitũ tha, na aririkane kĩrĩkanĩro gĩake gĩtheru,

⁷³ o mwĩhĩtwa ũria eehĩũre ithe witũ Iburahĩmu:

⁷⁴ aŵi nĩagatũhonokia kuuma guoko-inĩ gwa thũ ciitũ, na atũhotithie kũmũtungatagĩra tũtarĩ na guoya,

⁷⁵ tũrĩ atheru na athingu mbere yake matukũ-inĩ maitũ mothe.

⁷⁶ “O nawe, kaana gakwa, nĩugetagwo mũnabii wa ũria-ũrĩ-Igũrũ-Mũno; nĩgũkorwo nĩũgaathiiaga mbere ya Mwathani nĩguo ũmũthondekagĩre njĩra ciake,

⁷⁷ na ũmenyithie andũ ake ũhoru wa ũhonokio nĩ ũndũ wa kũrekerwo mehia mao,

⁷⁸ na tondũ wa tha nyingĩ cia Ngai witũ, tha icio nĩgatũma rĩa rĩtũrathĩre kuuma igũrũ,

⁷⁹ nĩgeetha rĩarĩre arĩa matũũraga nduma-inĩ, o na arĩa matũũraga kĩruru-inĩ gĩa gĩkuũ,

nĩguo rĩtongorie magũrũ maitũ njĩra-inĩ ya thayũ.”

⁸⁰ Nako kaana kau gagĩkũra, na gakiĩgĩa hinya roho-inĩ wako; nake agĩtũũra werũ-inĩ nginya hĩndĩ rĩa eyumĩririe kũrĩ andũ a Isiraeli.

2

Gũciarwo kwa Jesũ

¹ Na rĩrĩ, matukũ-inĩ macio, Kaisari Augusito nĩarutire watho aŵi andũ othe a mabũrũri mothe marĩa maathanagwo nĩ Aroma matarwo.

² (Rĩrĩ nĩrĩo rĩarĩ itarana rĩa mbere rĩrĩa rĩataranirwo hĩndĩ rĩa Kuirinio aarĩ barũthi wa Suriata.)

³ Nao andũ magĩthĩi kwĩyandĩkithia o mũndũ itũũra-inĩ riake mwene.

⁴ Nĩ ũndũ ũcio Jusufu o nake akĩambata kuuma itũũra rĩa Nazarethi kũu Galili, agĩthĩi Judea, agĩkinya Bethlehemu itũũra rĩa Daudi, tondũ we aarĩ wa nyũmba o na wa mbarĩ ya Daudi.

⁵ Nake aathire kuo nĩgeetha makeyandĩkithie marĩ na Mariamu, mũirĩtu ũria endaga kũhikia, nake aarĩ mũritũ.

⁶ Na hĩndĩ ĩrĩa maarĩ o kũu, ihinda rĩa mwana gũciarwo rĩgĩkinya,

⁷ Nake Mariamu akĩrigithatha kaana ga kahĩ. Agĩkooha na taama, agĩgakomia thĩinĩ wa mũharatĩ tondu nĩmagĩte handũ ha kũraara thĩinĩ wa nyũmba ya ageni.

Arĩithi na Araika

⁸ Na kũu bũrũri ũcio, nĩ kwarĩ arĩithi maikaraga mĩgũnda-inĩ, maikarĩtie mahiũ mao ũtukũ.*

⁹ Mũraika wa Mwathani akĩmoimĩrĩra, naguo riiri wa Mwathani ũkĩmatherera hau maarĩ, nao makĩnyitwo nĩ guoya.

¹⁰ No mũraika ũcio akĩmeera atĩrĩ, “Tigai gwĩtigĩra. Ndamũrehera ũhoru mwega na wa gĩkeno kĩnene, ũrĩa ũgaatuĩka wa andũ othe.

¹¹ Ũmũthĩ itũũra-inĩ rĩa Daudi, nĩmũciarĩrwo mũhonokia; nake nĩwe Kristũ ũrĩa Mwathani.

¹² Na rĩrĩ, kĩrĩa kĩrĩmũmenyithia ũhoru ũcio nĩ gĩkĩ: Nĩmũrĩona gakenge koheetwo na taama gakometio thĩinĩ wa mũharatĩ.”

¹³ Na o rĩmwe hakiumĩra gĩkundi kĩnene kĩa araika a igũrũ hamwe na mũraika ũcio, makĩgocooa Ngai, makiuga atĩrĩ,

¹⁴ “Ngai arokumio kũu igũrũ mũno, naguo thayũ ũrogĩa gũkũ thĩ kũrĩ andũ arĩa akenagĩra.”

¹⁵ Na rĩrĩa araika acio maamatigire magĩcocoa igũrũ-rĩ, arĩithi acio makĩrana atĩrĩ, “Nĩtũthĩĩ Bethlehemu tũkoone ũndũ ũcio wĩkĩkĩte, ũcio Mwathani aatũhe ũhoru waguo.”

¹⁶ Nĩ ũndũ ũcio magĩthĩĩ mahiũhĩte, magĩkora Mariamu na Jusufu o na gakenge kau gakometio thĩinĩ wa mũharatĩ.

¹⁷ Na maarĩkia gũkoona, makĩmemerekia ũhoru ũrĩa maaheetwo ũkonĩ kaana kau,

¹⁸ nao arĩa othe maũguire makĩgegio mũno nĩ maũndũ marĩa arĩithi acio maameer-aga.

¹⁹ Nowe Mariamu akĩiga maũndũ macio mothe ngoro-inĩ yake, na agĩikara akĩmeciiragia.

²⁰ Nao arĩithi acio makĩhũndũka, magĩkumagia na makĩgococaga Ngai nĩ ũndũ wa maũndũ macio mothe maũguite na makoona, o ta ũrĩa meerĩitwo.

Jesũ Gũtwarwo Hekarũ

²¹ Mũthenya wa kanana wakinya, rĩrĩa ihinda rĩako rĩa kũrua rĩakinyire-rĩ, kaana kau gagĩtuuo Jesũ, rĩitwa rĩrĩa mũraika aakaheete mbere ya nyina kũgĩa nda yako.

²² Na rĩrĩ, rĩrĩa ihinda rĩao rĩa gũtherio rĩakinyire kũringana na Watho wa Musa-rĩ,† Jusufu na Mariamu magĩgatwara Jerusalemu nĩguo magakaneane harĩ Mwathani

²³ (o ta ũrĩa kwandĩkitwo Watho-inĩ wa Mwathani atĩrĩ, “Irigithathi rĩothe rĩa kahĩ nĩ rĩrĩamũragĩrwo Mwathani”),

²⁴ na marute igongona kũringana na ũrĩa Watho wa Mwathani uugĩte: “Nĩ ndirahũgĩ igĩrĩ kana tũtutuura twĩrĩ.”

²⁵ Na rĩrĩ, nĩ kwarĩ mũndũ kũu Jerusalemu wetagwo Simeoni, warĩ mũthingu na mwĩtigĩri Ngai. Nake aatũire etereire kũhonokio kwa Isiraeli, nake Roho Mũtheru aarĩ hamwe nake.

²⁶ Nĩaguũrĩrio nĩ Roho Mũtheru atĩ ndagakua atoneete Kristũ ũrĩa wa Mwathani.

²⁷ Nake agĩtoonya thĩinĩ wa hekarũ atongoretio nĩ Roho. Na rĩrĩa aciari a kaana kau ti Jesũ, maagatwarire hekarũ thĩinĩ nĩguo mahingie ũrĩa mũtugo wa watho watuũte-rĩ,

²⁸ Simeoni agĩkaiyũkia moko-inĩ make na akĩgocooa Ngai, akiuga atĩrĩ:

²⁹ “Mwathani Mwene-Hinya,

riũ rekereria ndungata yaku ithĩĩ na thayũ, o ta ũrĩa wanjĩrĩire.

³⁰ Nĩgũkorwo maitho makwa nĩmonete ũhonokio waku,

³¹ ũrĩa ũhaarĩrie mbere ya andũ othe,

³² ũrĩ ũtheri wa kũguũrĩria andũ-a-Ndũrĩrĩ,

o na riiri kũrĩ andũ aku a Isiraeli.”

³³ Nake ithe na nyina makĩgega mũno nĩ ũndũ wa maũndũ marĩa maaririo igũrũ rĩako.

³⁴ Simeoni agĩcocoa akĩmarathima akĩra Mariamu, nyina wa kaana kau atĩrĩ, “Kaana gaka nĩ gatũitwo ga kũgũithia na gũũkĩria andũ aingĩ thĩinĩ wa Isiraeli, na gatũũke kĩmenyithia kĩrĩa kĩrĩmenagĩrĩrio,

* 2:8 Mahiũ ma kũrutwo magongona maarĩithagĩrio gũkuhĩ na Bethlehemu mwaka wothe. Arĩithi maamaroraga matikaiywo kana marĩio nĩ nyamũ. † 2:22 Mũtumia angĩagũire kaana etagĩrĩra mũthenya mĩrongo ina nĩguo acooke athĩ hekarũ akarute igongona rĩa gũtherio.

³⁵ nĩgeetha meciiria ma ngoro nyingĩ maguũrio. O na ngoro yaku o nayo nĩĩgatheecwo na rũhiũ rwa njora.”

³⁶ Ningĩ nĩ kwarĩ na mĩtumia mĩnabii, wetagwo Anna mwarĩ wa Fanueli, wa mũhirĩga wa Asheri. Mĩtumia ũcio aarĩ mũkũrũ mũno; aikarire na mũthuuriwe mĩaka mũgwanja kuuma ahika,

³⁷ agĩcooka agĩkara arĩ wa ndigwa na hĩndĩ ĩyo aarĩ na mĩaka mĩrongo ĩnana na ĩna. Nake ndoimaga hekarũ-inĩ, no aatũire kuo ahooyaga Ngai ũtukũ na mũthenya, na akehiingaga kũria irio na akahooyaga.

³⁸ Hĩndĩ o ĩyo agĩũka harĩo, agĩcookeria Ngai ngaatho, na akĩaria ũhoru wa kaana kau kũrĩ arĩa othe meetagĩrĩra kuona gũkũrwo kwa Jerusalemu.

³⁹ Rĩria Jusufu na Mariamu maarĩkirie gwĩka maũndũ marĩa mothe maathanĩtwo nĩ watho wa Mwathani-rĩ, magĩcooka Galili, makĩnũka itũũra rĩao kũu Nazarethi.

⁴⁰ Nako kaana kau gagĩkũra, gagĩgĩa na hinya; gagĩyũrwo nĩ ũũgĩ, naguo wega wa Ngai warĩ hamwe nako.

Jesũ arĩ Kamwana thĩnĩ wa Hekarũ

⁴¹ Mwaka o mwaka aciari ake nĩmathiiaga Jerusalemu nĩ ũndũ wa Gĩathĩ kĩa Bathaka.†

⁴² Jesũ aakinyia mĩaka ikũmi na ĩrĩ, makĩambata nake magĩthĩ Gĩathĩ-inĩ kũu kũringana na mũtugo.‡

⁴³ Na Gĩathĩ kũu gĩathira, rĩria aciari ake mainũkaga-rĩ, kamwana kau ti Jesũ, gagĩtigwo na thuutha kũu Jerusalemu, no matiamenyire.

⁴⁴ Nao magĩthĩ rũgendo rwa mũthenya mũgima, magĩciiragia atĩ aarĩ gĩkundi-inĩ kĩa. Thuutha ũcio makĩambĩrĩra kũmũcaria kũrĩ andũ a mbarĩ yao o na kũrĩ arata.

⁴⁵ Hĩndĩ ĩria mamwaagire, magĩcooka Jerusalemu makamũcarie.

⁴⁶ Thuutha wa mũthenya ĩtatũ makĩmũkora hekarũ-inĩ aikarĩte gatagatĩ ka arutani,* amathĩkĩrĩrie na akĩmooragia ciũria.

⁴⁷ Ũria wothe waiguaga akĩaria nĩagegagio nĩ ũmenyo wake na ũria aacookagia.

⁴⁸ Rĩria aciari ake maamuonire, makĩgega. Nyina akĩmũũria atĩrĩ, “Mũriũ, ũgũtwĩka ũguo nĩkĩ? Nĩ na thoguo nĩ tũgũcarĩtie tũrĩ na kĩa mũno.”

⁴⁹ Nake Jesũ akĩmooria atĩrĩ, “Nĩ kĩ gitũmite mũnjarie? Kaĩ mũtooi atĩ njagĩrĩrwo gũkorwo ndĩ nyũmba-inĩ ya Baba?”

⁵⁰ No-o matĩataũkĩrwo nĩ ũria aameeraga.

⁵¹ Nake agĩcooka hamwe nao nginya Nazarethi, na nĩmathĩkagĩra. No nyina nĩaigaga maũndũ macio mothe ngoro-inĩ yake.

⁵² Nake Jesũ agĩkũra, akĩũhĩgaga, na akĩnenehaga, akĩendagwo nĩ Ngai, o na andũ.

3

Johana Mũbatithania Kũhaarĩria Njĩra

¹ Na rĩrĩ, mwaka wa ikũmi na ĩtano wa ũthamaki wa Tiberio Kaisari, hĩndĩ ĩria Pontio Pilato aarĩ barũthĩ wa Judea, nake Herode aathanaga Galili, na Filipu mũrũ wa ithe aathanaga Iturea na Tarokoniti, nake Lusania agaathana Abilene,

² hĩndĩ ĩyo Anasi na Kaiafa maarĩ athĩnjĩri-Ngai arĩa anene,* ũhoru wa Ngai nĩwakinyĩre Johana mũrũ wa Zakaria arĩ werũ-inĩ.

³ Nake agĩthĩ bũrũri wothe ũria warĩ hakuhĩ na Rũũ rwa Jorodani, akĩhunjagia atĩ andũ merire nĩguo marekerwo mehia mao nĩgeetha mabatithio.

⁴ O ta ũria kwandĩkitwo ĩbuku-inĩ rĩa mĩnabii Isaia atĩrĩ:

“Nĩ mũgambo wa mũndũ ũkwanĩrĩra werũ-inĩ, akoiga atĩrĩ,

‘Haarĩriai njĩra ya Mwathani,

rũngariai tũcĩra twake.†

⁵ Mĩkuru yothe nĩgathikwo, nacio ĩrĩma ciothe na tũrĩma nĩkaaraganio.

Njĩra ĩria njogomu nĩkarũngario, nacio njĩra ĩria ĩtarĩ njaraganu nĩkaaraganio.

‡ **2:41** Arũme othe a Ayahudi na andũ a mĩciĩ yao maagĩrĩrwo nĩgũthĩ Jerusalemu ciathĩ ithatũ o mwaka, nicio Bathaka, na Bendegotho, na Gĩathĩ gĩa Ithũnũ. § **2:42** Tũmwana twakinyia mĩaka ikũmi na ĩrĩ nĩtwambagĩrĩra kwĩharĩria gũtongoria maũndũ ma ndini. *

2:46 Arutani a watho kana Rabii nĩo mooĩ maũndũ ma ndini ya Kiyahudi mũno makĩria. * **3:2** Anasi aarĩ mũthĩnjĩri-Ngai kuuma mwaka wa ĩtandatũ mbere ya gũciarwo gwa Kristũ. O na gũtuika aathani a Roma nĩmamweheririe, Ayahudi nĩmamwĩtikĩrĩte. Andũ a Roma nao maathuurire Kaiafa, na nĩ ũndũ ũcio magĩkorwo marĩ athĩnjĩri-Ngai eerĩ. † **3:4** Tene njĩra nĩciathondekagwo mũthamaki angĩakorirwo agĩthĩ kundũ. Johana Mũbatithania ookĩte gũthondeka ngoro cia andũ arĩa meetereire Mũhonokia.

⁶ Nao andũ othe nĩmakona ũhonokio wa Ngai.' "

⁷ Andũ aingĩ nĩmathiire kũrĩ Johana akamabatithie, nake akĩmeera atĩrĩ, "Inyũĩ rũciaro rũrũ rwa ndũira! Nũũ ũmũtaarĩte mũũrĩre marakara marĩa makĩrĩĩ gũũka?"

⁸ Ciarai maciaro maringaine na kwĩrira. Na mũtikambĩrĩrie kwĩira na ngoro cianyu atĩrĩ, 'Ithe witũ nĩ Iburahĩmu,' Nĩgũkorwo ngũmwĩra atĩrĩ, Ngai no atũme mahiga maya matũkie ciana cia Iburahĩmu.

⁹ Ithanwa nĩrĩigĩtwo itina-inĩ cia mĩtĩ, na mũtĩ o wothe ũtaciaraaga maciaro mega ũrĩtemagwo ũgaikio mwaki-inĩ."

¹⁰ Nao andũ acio makĩmũũria atĩrĩ, "Tũkĩagĩrĩrwo nĩ gwĩka atĩa?"

¹¹ Nake Johana akĩmacookeria atĩrĩ, "Mũndũ ũria ũrĩ na nguo igĩrĩ nĩagaĩre ũria ũtarĩ, nake ũria ũrĩ na irio nĩeke o ta ũguo."

¹² Nao etia mbeeca cia igooti[‡] o nao magĩũka mabatithio, makĩmũũria atĩrĩ, "Mũrutani, twagĩrĩrwo nĩ gwĩkaga atĩa?"

¹³ Nake akĩmacookeria atĩrĩ, "Mũtigetagie mbeeca makĩria ya ũria mwathĩtwo mwĩtagie."

¹⁴ Nacio thigari[§] ikĩmũũria atĩrĩ, "Na ithuĩ-rĩ, twagĩrĩrwo nĩ gwĩkaga atĩa?"

Nake agĩcicookeria atĩrĩ, "Mũtigatunyage andũ mbeeca na mũtikamaigagĩrĩre igenyo; na ningĩ iganagwoi nĩ mũcaara wanyu."

¹⁵ Na rĩrĩ, andũ nĩmaikaraaga metereire marĩ na mwĩhoko, na othe magecũũranagia ngoro-inĩ ciao kana hihi Johana ahota gũkorwo nĩwe Kristũ.

¹⁶ Nowe Johana akĩmacookeria akĩmeera othe atĩrĩ, "Nĩrĩ-rĩ, ndĩmũbatithagia na maaĩ. No nĩ kũrĩ mũndũ ũgũũka ũrĩ na hinya kũngĩra, ũria nĩ itagĩrĩre kuohora ndigi cia iraatũ ciake. We akaamũbatithagia na Roho Mũtheru o na mwaki.

¹⁷ Gitarũrũ gĩake akĩnyĩitĩte na guoko nĩguo atherie kĩhuhĩro gĩake, na acookanĩrĩrie ngano amũkie ikũmbĩ rĩake, no nĩagacina mahuti na mwaki ũtangĩhoreka."

¹⁸ Johana nĩataarire andũ na ciugo nyingĩ na akamahunjagĩria Ũhoro-ũria-Mwega.

¹⁹ Na rĩrĩ, rĩria Johana aatetĩrie Herode ũria warĩ mũthamaki tondũ wa kũhikia Herodia, mũtumia wa mũrũ wa ithe na nĩ ũndũ wa maũndũ marĩa mangĩ mothe mooru eekĩte,

²⁰ Herode nĩongereire ũndũ ũngĩ mũũru makĩria; naguo nĩ wa kũnyĩitithia Johana na nĩmuohithia njeera.

Kũbatithio na Rũciaro rwa Jesũ

²¹ Hindĩ irĩa andũ othe maarĩkirie kũbatithio, o nake Jesũ nĩabatithirio. Na rĩrĩa aahooyaga, Igũrũ rĩkĩhingũka,

²² nake Roho Mũtheru agĩkũrũka akĩũmba igũrũ rĩake arĩ na mwĩrĩ wahaanaga ta wa ndutura. Naguo mũgambo ũkiuma Igũrũ ũkiuga atĩrĩ, "Wee nĩwe mũrũ wakwa ũria nyendetee; na nĩnganaga mũno nĩwe."

²³ Na rĩrĩ, Jesũ akĩambĩrĩria ũtungata wake aarĩ na ũkũrũ wa mĩaka ta mĩrongo itatũ. Nao andũ meeciiragia atĩ aarĩ mũrũ wa Jusufu,

mũrũ wa Heli,

²⁴ mũrũ wa Mathati,

mũrũ wa Lawi, mũrũ wa Meliki,

mũrũ wa Janai, mũrũ wa Jusufu,

²⁵ mũrũ wa Matathia, mũrũ wa Amosi,

mũrũ wa Nahumu, mũrũ wa Esili,

mũrũ wa Nagai,

²⁶ mũrũ wa Maathi,

mũrũ wa Matathia, mũrũ wa Semeini,

mũrũ wa Joseki, mũrũ wa Joda,

²⁷ mũrũ wa Joanani, mũrũ wa Resa,

mũrũ wa Zerubabeli, mũrũ wa Shelathieli,

mũrũ wa Neri,

²⁸ mũrũ wa Meliki,

mũrũ wa Adi, mũrũ wa Kosamu,

mũrũ wa Elimadami, mũrũ wa Eri,

²⁹ mũrũ wa Joshua, mũrũ wa Eliezeri,

mũrũ wa Jorimu, mũrũ wa Mathati,

[‡] **3:12** Mbeeca cia igooti cionganagio nĩ Ayahudi o na gũtuũka ciarĩ cia thirikari ya Roma. Andũ acio nĩmamenetwo mũno nĩ ũndũ wa gũteithia Aroma. [§] **3:14** Atongoria amwe a Ayahudi o na ciikaro imwe ciao nĩmetĩkĩrĩtio kũgĩa na thigari ciao cia kwĩgĩĩra nĩ thirikari ya Roma. Andũ maathũire mũtugo ya thigari, no ti wĩra wao.

mūrū wa Lawi,
³⁰ mūrū wa Simeoni,
 mūrū wa Juda, mūrū wa Jusufu,
 mūrū wa Jonamu, mūrū wa Eliakimu,
³¹ mūrū wa Melea, mūrū wa Mena,
 mūrū wa Matatha, mūrū wa Nathani,
 mūrū wa Daudi,
³² mūrū wa Jesii,
 mūrū wa Obedi, mūrū wa Boazu,
 mūrū wa Salimoni, mūrū wa Nahashoni,
³³ mūrū wa Aminadabu, mūrū wa Aruni,
 mūrū wa Hezironi, mūrū wa Perezu,
 mūrū wa Juda,
³⁴ mūrū wa Jakubu,
 mūrū wa Isaaka, mūrū wa Ibrahīmu,
 mūrū wa Tera, mūrū wa Nahoru,
³⁵ mūrū wa Serugu, mūrū wa Reu,
 mūrū wa Pelegu, mūrū wa Eberi,
 mūrū wa Shela,
³⁶ mūrū wa Kainani,
 mūrū wa Arafakasadi, mūrū wa Shemu,
 mūrū wa Nuhu, mūrū wa Lameku,
³⁷ mūrū wa Methusela, mūrū wa Enoku,
 mūrū wa Jaredi, mūrū wa Mahalaleli,
 mūrū wa Kenani,
³⁸ mūrū wa Enoshu,
 mūrū wa Sethi, mūrū wa Adamu,
 mūrū wa Ngai.

4

Jesū Kūgerio

¹ Nake Jesū akiuma kūu Jorodani aiyūrītwo nī Roho Mūtheru, agītwarwo nī Roho werū-inī,

² kūrīa aagereirio nī mūcukani matukū mīrongo ĩna. Ndaarīaga kīndū matukū-inī macio, namo maathira agīkorwo arī mūhūūtu.

³ Nake mūcukani akīmwīra atīrī, “Angīkorwo wee nīwe Mūrū wa Ngai, ĩra ihiga rīrī rītuīke mūgate.”

⁴ Nake Jesū akīmīcookeria atīrī, “Nī kwandīkītwo atīrī: ‘To mūgate wiki ūngītūūria mūdū muoyo.’ ”

⁵ Ningī mūcukani akīmūtware handū hatūūgīru mūno, na gwa kahinda kanini mūno akīmuonia mothamaki mothe ma gūkū thī.

⁶ Agīcooka akīmwīra atīrī, “Nīngūkūhe wathani wa kūu guothe na riiri wakuo wothe, nīgūkorwo nīheanītwo kūrī nī, na no ndīciheane kūrī mūdū o wothe ūrīa ingīenda kūhe.

⁷ Nī ūndū ūcio ūngīnyinamīrīra ūhooe, mothe megūtuīka maku.”

⁸ Jesū akīmūcookeria, akīmwīra atīrī, “Nī kwandīkītwo atīrī: ‘Hooyaga Mwathani Ngai waku na ūmūtungatagīre o we wiki.’ ”

⁹ Nake mūcukani akīmūtware Jerusalemu, na akīmūrūgamia gathūrūmūdū-inī ka hekarū, akīmwīra atīrī, “Angīkorwo wee nīwe Mūrū wa Ngai, wīgūithie thī kuuma haha.

¹⁰ Nīgūkorwo nī kwandīkītwo atīrī:

“ ‘Nīagaatha araika ake nī ūndū waku makūmenyerere wega;

¹¹ ningī nīmagakwanīrīria na moko mao, nīgeetha ndūkaringwo kūgūrū nī ihiga.’ ”

¹² Nake Jesū akīmūcookeria atīrī, “Maandīko moigīte atīrī: ‘Ndūkanagerie Mwathani Ngai waku.’ ”

¹³ Rīria mūcukani aarīkirie kūmūgeria na njīra ciothe-rī, akīmūtiga nginya ihinda rīrīa rīagīrīire rīkoneka.

Jesū Kūregwo Nazarethi

¹⁴ Nake Jesū agĩcooka Galili arĩ na hinya wa Roho, nayo ngumo yake ikĩhunja kũu bũrũri ũcio wothe.

¹⁵ Nake nĩarutanaga thunagogi-inĩ ciao, nao andũ othe makĩmũkumia.

¹⁶ Na rĩrĩ, nĩathiire Nazarethi, kũria aarereirwo, na agĩtoonya thunagogi mũthenya wa Thabatũ, o ta ũria aamenyerete gwĩka. Nake akĩrũgama na igũrũ athome Maandĩko.

¹⁷ Akĩnengerwo ibuku rĩa gĩkũnjo rĩa mũnabii Isaia. Akĩrĩkũnjũra, akĩona harĩa handĩkitwo atĩrĩ:

¹⁸ "Roho wa Mwathani arĩ igũrũ rĩakwa,

nĩ ũndũ nĩanjitĩrĩrie maguta

nĩguo hunjagĩrie arĩa athĩni Ũhoru-ũria-Mwega.

Nĩandũmĩte thĩ nyanĩrĩre kuohorwo kwa arĩa moheetwo,

na atĩ arĩa atumumu nĩmegũcooka kuona,

na njohorithie arĩa mahinyĩrĩrio,

¹⁹ ningĩ nyanĩrĩre mwaka wa gwĩtikĩrĩka wa Mwathani."

²⁰ Agĩcooka agĩkũnja ibuku rĩu rĩa gĩkũnjo, agĩcookeria mũmenyereri wa thunagogi, agĩkara thĩ. Nao andũ arĩa othe maarĩ thunagogi makĩmũrora.

²¹ Nake akĩambĩrĩria kwaria, akĩmeera atĩrĩ, "Ũmũthĩ maandĩko maya nĩ mahingio mũkĩiguagĩra."

²² Nao andũ othe makĩmũgaatha na makĩgegio mũno nĩ ciugo njega iria cioimaga kanua gake. Makĩũrania atĩrĩ, "Githĩ ũyũ ti mũrũ wa Jusufu?"

²³ Nake Jesũ akĩmeera atĩrĩ, "Ti-itherũ nĩ mũkũnjũra thimo irĩa yugaga atĩrĩ, 'Ndagĩtarĩ, wĩhonie wee mwene! Maũndũ marĩa tũiguĩte atĩ nĩ wekire kũu Kaperinaumu meeke gũkũ itũũra-inĩ rĩaku.'"

²⁴ Agĩthĩ na mbere kuuga atĩrĩ, "Ngũmwĩra na ma, gũtirĩ mũnabii wĩtkagĩrwo itũũra-inĩ rĩake.

²⁵ Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, nĩ kwarĩ atumia aingĩ a ndigwa Isiraeli matukũ-inĩ ma Elija, rĩria igũrũ rĩarĩ ihinge mĩaka itatũ na nuthu, na ng'aragu nene ikĩyũra bũrũri wothe.

²⁶ No Elija ndaigana gũtũmwo kũrĩ o na ũmwe wao, tiga kũrĩ mũtumia wa ndigwa ũria watũire itũũra rĩa Zarefathu kũu bũrũri wa Sidoni.

²⁷ Ningĩ nĩ kwarĩ andũ aingĩ maarĩ na mangũ thĩnĩ wa Isiraeli ihinda rĩa Elisha ũria mũnabii, no gũtirĩ mũndũ o na ũmwe wao wahonirio tiga Naamani ũria Mũsuriata."

²⁸ Andũ othe arĩa maarĩ thĩnĩ wa thunagogi nĩmarakarire mũno rĩria maiguire ũguo.

²⁹ Magũkĩra makĩmũrutũra kuuma itũũra-inĩ rĩu, makĩmũtware rwere-inĩ rwa karĩma harĩa itũũra rĩu rĩakitwo, nĩguo mamũkie na kũu kĩharũrũka-inĩ.

³⁰ Nowe Jesũ akĩgerera gatagatĩ-inĩ ka andũ, agĩthĩra.

Jesũ Kũingata Roho Mũũru

³¹ Agĩcooka agĩkũrũka, agĩthĩ Kaperinaumu, itũũra rĩarĩ Galili, na mũthenya wa Thabatũ akĩambĩrĩria kũruta andũ.

³² Nao andũ makĩgega nĩ ũndũ wa ũrutani wake, tondũ ndũmĩrĩri yake yarĩ ya wathani.

³³ Na rĩrĩ, kũu thĩnĩ wa thunagogi nĩ kwarĩ na mũndũ warĩ na ndaimono, nĩyo ngoma thũku. Nake akĩanĩrĩra na mũgambo mũnene, akiuga atĩrĩ,

³⁴ "Hĩ! Ũrenda atĩa na ithuĩ, wee Jesũ wa Nazarethi? Ũkĩte gũtũniina? Nĩngũũ, we nĩwe ũria Mũtheru wa Ngai!"

³⁵ Nake Jesũ akĩmikũma, akĩmũra atĩrĩ, "Kĩra, na uume thĩnĩ wake!" Nayo ndaimono iyo ikĩgũithia mũndũ ũcio thĩ hau mbere yao othe, ikĩuma na ndĩamũthihirie.

³⁶ Nao andũ othe makĩgega makĩũrania atĩrĩ, "Kaĩ ũrutani ũyũ ũhaana atĩa? Araatha ngoma thũku arĩ na wathani na hinya, nacio ikoima!"

³⁷ Nayo ngumo yake ikĩhunja kũria guothe kwariganĩtie na kũu.

Jesũ Kũhonia Andũ Aingĩ

³⁸ Nake Jesũ akĩuma thunagogi, agĩthĩ mũciĩ gwa Simoni. Na rĩrĩ, nyina wa mũtumia wa Simoni aarĩ mũrũaru mũrimũ wa kũhiũha mwĩrĩ mũno, nao magĩthaitha Jesũ nĩ ũndũ wake.

³⁹ Nĩ ũndũ ũcio, akĩnamĩrĩra harĩ we, na agĩatha mũrimũ ũcio uume mwĩrĩ wake, naguo ũkiuma. Nake mũtumia ũcio agĩkĩra o rĩmwe na akĩambĩrĩria kũmatungatĩra.

⁴⁰ Na rĩria riũa rĩathũaga, andũ makĩrehera Jesũ andũ arĩa othe maarĩ na mũrimũ ngũrani, nake akĩmaigĩrĩra moko o mũndũ o mũndũ, akĩmahonia.

⁴¹ O na ningĩ ndaimono ikĩuma andũ aingĩ, ikĩanagĩrĩra atĩrĩ, "Wee nĩwe Mũrũ wa Ngai!" Nowe agĩcikaania na agĩcigiria ciarie, tondũ nĩcioĩ atĩ nĩwe Kristũ.

⁴² Na gwakia-rĩ, Jesũ akiumagara agĩthĩ kũndũ gũtaarĩ andũ. Nao andũ makimũcaria, na rĩria maakinyire harĩa aarĩ, makigeria kũmũgirĩria ndakoime kũu amatige.

⁴³ Nowe akĩmeera atĩrĩ, “No nginya hunjie Ūhoru-ũria-Mwega wa ūthamaki wa Ngai matũura-inĩ marĩa mangĩ o namo, nĩ undũ nĩkio ndaatũmirwo.”

⁴⁴ Nake agĩthĩ na mbere na kũhunja thĩnĩ wa thunagoci cia Judea.

5

Gwĩta Atũmwo a Mbere

¹ Na rĩrĩ, mũthenya ūmwe Jesũ arũngĩ hũgũrũrũ-inĩ cia iria rĩa Genesareti, nakĩo kĩrĩndĩ kia andũ aingĩ nĩkĩahatĩkanaga kũmũkuhĩrĩrie nĩguo gĩthikĩrĩrie ūhoru wa Ngai, ² nake akĩona tũtarũ twĩrĩ hũgũrũrũ-inĩ cia iria rĩu, tũtigĩtwo ho nĩ ategi a thamaki, arĩa maathambagia neti ciao cia gũtega.

³ Agĩtoonya gatarũ kamwe, nako kaarĩ ga Simoni, akĩmũthaita agatoonyatoonyie maa-inĩ, kehere hũgũrũrũ-inĩ. Agĩcooka agũikara thĩ, akĩambĩrĩria kũruta andũ ūhoru arĩ gatarũ-inĩ kau.

⁴ Na aarĩkia kwaria, akĩra Simoni atĩrĩ, “Twara gatarũ haarĩa hariku, mũikũrũkie neti maa-inĩ, mũtege thamaki.”

⁵ Nake Simoni akĩmũcookeria atĩrĩ, “Mwathi witũ, tũrutĩte wĩra mũritũ ūtukũ wothe, na tũtinanyiita kĩndũ o na kĩ. No tondũ nĩwoiga ūguo-rĩ, nĩngũikũrũkia neti.”

⁶ Maarĩkia gwĩka ūguo, makĩnyiita thamaki nyingĩ mũno, nginya neti ciao ikĩambĩrĩria gũtuĩka.

⁷ Nĩ undũ ūcio makĩheneria arĩa maarutithanagia wĩra nao, arĩa maarĩ gatarũ kau kangĩ moke mamateithie, nao magiũka makĩyũria tũtarũ twerĩ ki, o nginya tũkĩambĩrĩria gũtoonyerera maa-inĩ.

⁸ Hĩndĩ irĩa Simoni Petero onire ūguo, akĩgũithia maru-inĩ ma Jesũ, akĩmwĩra atĩrĩ, “Njeherera Mwathani; nĩ ndĩ mũndũ mwĩhia!”

⁹ Nĩgũkorwo we na arĩa othe maarĩ nao nĩmagegire mũno nĩ undũ wa thamaki iria maanyiĩte,

¹⁰ o na Jakubu na Johana, ariũ a Zebedi, arĩa maarutithanagia wĩra na Simoni nĩmagegire.

Nake Jesũ akĩra Simoni atĩrĩ, “Tiga gwĩtigĩra; kuuma rĩu ūrĩtegaga andũ.”

¹¹ Nĩ undũ ūcio makiumĩria tũtarũ twao hũgũrũrũ-inĩ cia iria, magĩtiga indo ciao ciothe, makĩmũrũmirĩa.

Mũndũ Warĩ na Mangũ

¹² Na rĩrĩ, hĩndĩ imwe rĩria Jesũ aarĩ itũura-inĩ rĩmwe-rĩ, nĩguokire mũndũ waiyũrĩtwo nĩ mangũ mwĩrĩ wothe. Na rĩria onire Jesũ, akĩgũithia, agĩturumithia ūthĩu wake thĩ, akĩmũthaita, akĩmwĩra atĩrĩ, “Mwathani, ūngĩenda-rĩ, no ūũtherie.”

¹³ Jesũ agĩtambũrũkia guoko gwake, akĩhutia mũndũ ūcio, akĩmwĩra atĩrĩ, “Ĩ, nĩngwenda. Therio!” Na o hĩndĩ iyo akĩhonio mangũ.

¹⁴ Jesũ agĩcooka akĩmũkaania, akĩmwĩra atĩrĩ, “Ndũkeere mũndũ o na ũ, no thũ, ūkeyonanie kũrĩ mũthĩnjĩri-Ngai, na ūrute magongona marĩa Musa aathanire nĩ undũ wa gũtherio gwaku, arĩ ūira kũrĩ o.”

¹⁵ Na rĩrĩ, ngumo yake igĩkĩrĩria kũhunja makĩria, o nginya kĩrĩndĩ kĩngĩ ma kia andũ gĩgũka kũmũthikĩria na kũhonio mirimũ yao.

¹⁶ No Jesũ nĩheragĩra andũ, agathĩ kũndũ gũtarĩ andũ kũhoera Ngai kuo.

Jesũ Kũhonia Mũndũ Wakuĩte Cĩga

¹⁷ Mũthenya ūmwe nĩ kũrutana aarutanaga, nao Afarisai na arutani a watho arĩa mookĩte kuuma matũura mothe ma Galĩli, na Judea, na Jerusalemu, maikarĩte thĩ hau. Naguo hinya wa Ngai wa kũhonania warĩ hamwe na Jesũ.

¹⁸ Na rĩrĩ, nĩhookire andũ makuũite mũndũ na kĩbarĩ, warũarĩte mũrimũ wa gũkua cĩga, nao makigeria kũmũtoonyia nyũmba mamũige harĩ Jesũ.

¹⁹ Na rĩria maagĩre njĩra ya gwĩka ūguo nĩ undũ wa ūngĩ wa andũ, makĩhaica nyũmba-igũrũ magĩtharia maturubarĩ, makĩmũikũrũkĩria mwanya-inĩ ūcio o arĩ kĩbarĩ-inĩ, nginya gatagati-inĩ ka andũ acio makĩmũiga o hau Jesũ aarĩ.

²⁰ Rĩria Jesũ onire wĩtkio wao, akĩmwĩra atĩrĩ, “Mũrata, nĩwarekerwo mehia maku.”

²¹ Nao Afarisai na arutani a watho makĩambĩrĩria gwĩcĩria ngoro-inĩ ciao, makiuga atĩrĩ, “Ka mũndũ ūyũ arĩ ũ, ūkũruma Ngai? Nũ ūngĩhota kũrekanĩra mehia, tĩa Ngai we wiki?”

²² Nowe Jesū nīamenyaga ūrīa meeciiragia na akīmooria atīrī, “Mūreeciiria maūndū macio ngoro-inī cianyū nīkī?”

²³ Nī ūndū ūrīkū mūhūthū; nī kwīra mūdū, ‘Nīwarekerwo mehia maku,’ kana nī kūmwīra, ‘Ūkīra wītware?’

²⁴ No nīgeetha mūmenye atī Mūrū wa Mūdū arī na ūhoti gūkū thī wa kūrekanīra mehia-rī...’ Akīra mūdū ūcio wakuīte cīga atīrī, “Ndakwīra atīrī, ūkīra, oya kībarī gīaku, ūinūke.”

²⁵ O hau hau akīrūgama mbere yao, akīoya kībarī kīrīa akomeire, na akīnūka mūcīi akīgoocaga Ngai.

²⁶ Nao andū othe nīmagegire na magīkumia Ngai. Makīyūrwo nī guoya, makiuga atīrī, “Ūmūthī nītuonete maūndū tūtārī tuona.”

Jesū gwīta Lawi

²⁷ Thuutha wa ūguo, Jesū akīumagara na akīona mūdū warī mwīta wa mbeeca cia igooti wetagwo Lawi aikarīte harīa heetagīrio mbeeca cia igooti. Jesū akīmwīra atīrī, “Nūmīrīra.”

²⁸ Nake Lawi agīūkīra, agītiga indo ciake ciothe, akīmūrūmīrīra.

²⁹ Lawi agīcooka akīrugithīria Jesū iruga inene gwake mūcīi, na gīkundi kīnene kīa etia mbeeca cia igooti o na andū angī nīmarīanagīra nao.

³⁰ No Afarisai na arutani a watho arīa maarī a gīkundi kīao magītetia arutwo ake makīmooria atīrī, “Mūrīanagīra na mūkanyuanīra na etia mbeeca cia igooti na andū ehia nīkī?”

³¹ Nake Jesū akīmacookeria atīrī, “Andū arīa agima mūrī tīo mabataragio nī ndagītārī, no nī arīa arūaru.

³² Nīi ndiokire gwīta andū arīa athingu, no nī arīa ehia, nīguo merire.”

Jesū Kūurio Kūria Igūrū rīa Kwīhinga Kūrīa

³³ Nao makīmwīra atīrī, “Arutwo a Johana nī meehegaga kūrīa irio kaingī kaingī makahooya, o nao arutwo a Afarisai nīmekaga o ūguo, no aku marīaga na makanyua hīndī ciothe.”

³⁴ Nake Jesū akīmacookeria atīrī, “No mwīre ageni a mūhikania mehinge kūrīa rīrīa e hamwe nao?”

³⁵ No rīrī, ihinda nīrīgakinya rīrīa mūhikania akeeherio kuuma kūrī o; matukū-inī macio-rī, nī makeehinga kūrīa irio.”

³⁶ Ningī Jesū akīmahe ūhoro na ngerekano īno, akīmeera atīrī, “Gūtīrī mūdū ūngītīnia kīraka kuuma harī nguo njerū, agīkīre nguo ngūrū. Angīka ūguo, angīkorwo atarūrīte nguo njerū, nakīo kīraka kīu kīa nguo īyo njerū kīage kwagīrīra nguo īyo ngūrū.

³⁷ Ningī gūtīrī mūdū wīkagīra ndibei ya mūhīhano mondo-inī ngūrū. Angīka ūguo, ndibei īyo ya mūhīhano no itarūre mondo icio, ndibei īyo īitike, nacio mondo icio itarūkange.

³⁸ Aca, tī ta ūguo, ndibei ya mūhīhano no ngīnya īkīrwo mondo-inī njerū.

³⁹ O na gūtīrī mūdū thuutha wa kūnyua ndibei ngūrū ūcookaga kwenda ndibei īyo ya mūhīhano, nī ūndū oigaga atīrī, ‘Īrīa ngūrū nīyo njega.’ ”

6

Jesū nīwe Mwachani wa Thabatū

¹ Mūthenya ūmwe wa Thabatū, Jesū akīgerera mīgūnda-inī ya ngano, nao arutwo ake makīambīrīria gūtua ngīra imwe cia ngano, magīcīrīgītha na moko, makīrīa ngano.

² Afarisai amwe makīmooria atīrī, “Nī kī kīratūma mwīke ūrīa gūtētīkīrītīo nī watho mūthenya wa Thabatū?”

³ Jesū akīmacookeria atīrī, “Kaī mūtathomete ūrīa Daudi eekire, rīrīa we na arīa maarī nake maarī ahūtu?”

⁴ Aatoonyire Nyūmba ya Ngai, akīoya na akīrīa mīgāte īrīa yamūrīrwo Ngai, īrīa atēetīkīrītīo kūrīa nī watho tīga no athīnjīri-Ngai meetīkīrītīo kūmīrīa, na agīcooka akīhe arīa maarī nake imwe yayo.”

⁵ Jesū agīcooka akīmeera atīrī, “Mūrū wa Mūdū nīwe Mwachani wa Thabatū.”

⁶ Na rīrī, mūthenya ūngī wa Thabatū nīathiire thunagogi-inī, akīrutana, nakuo nī kwārī na mūdū warī mwonju guoko gwake kwa ūrio.

⁷ Nao Afarisai na arutani a watho nīmacaragia ūndū mangīthitangīra Jesū, nī ūndū ūcio makīmūrora mūno, mone kana nīekūhonania mūthenya wa Thabatū.

⁸ Nowe Jesũ, tondũ nĩamenyaga ũrĩa meeciiragia, akĩĩra mũndũ ũcio wonjete guoko atĩrĩ, “Ūkĩra ũrũgame mbere ya andũ othe.” Nĩ ũndũ ũcio agĩũkĩra akĩrũgama hau.

⁹ Jesũ agĩcooka akĩmeera atĩrĩ, “Ngũmũũria atĩrĩ, nĩ ũndũ ũrĩkũ mwĩũkĩrie nĩ watho mũthenya wa Thabatũ: nĩ gwĩka wega kana nĩ gwĩka ũũru, nĩ kũhonokia muoyo kana nĩ kũũniina?”

¹⁰ Akĩhũgũra, akĩmarora othe, agĩcooka akĩĩra mũndũ ũcio atĩrĩ, “Tambũrũkia guoko gwaku.” Nake agĩũka o ro ũguo; nakuo guoko gwake gũkĩhonio biũ.

¹¹ Nao makĩrakara mũno, makĩambĩrĩria kũũrania ũrĩa mangũka Jesũ.

Atũmwo arĩa Ikũmi na Eerĩ

¹² Mũthenya ũmwe Jesũ nĩoimagarire agĩthĩ kĩrĩma-inĩ akahooe, akĩraara akĩhooya Ngai ũtukũ wothe.

¹³ Gwakiĩ-rĩ, agĩĩta arutwo ake moke harĩ we, agĩthũura andũ ikũmi na eerĩ ao, akĩmatua atũmwo, nao nĩ:

¹⁴ Simoni (ũrĩa aatũire Petero), na Anderea mũrũ wa nyina, na Jakubu, na Johana, na Filipu, na Baritholomayo,

¹⁵ na Mathayo, na Toma, na Jakubu wa Alufayo, na Simoni ũrĩa wetagwo Zelote,

¹⁶ na Judasi wa Jakubu, na Judasi Mũisikariota ũrĩa wamũkunyanĩire.

Irathimo na Irumi

¹⁷ Nake Jesũ agĩkũrũka hamwe nao, makĩrũgama handũ haarĩ haraganu. Gĩkundi kĩnene kĩa arutwo ake kiarĩ ho, o na andũ aingĩ mũno kuuma Judea guothe, na Jerusalemu, o na kuuma ndeere-inĩ cia Turo na Sidoni,

¹⁸ nao mookĩte nĩguo mamũigwe na mahonio mĩrimũ yao. Nao arĩa maanyamaragio nĩ ngoma thũku makĩhonio,

¹⁹ nao andũ othe makĩgeria kũmũhutia, tondũ hinya nĩwoimaga thĩnĩ wake na ũkamahonia othe.

²⁰ Nake akĩrora arutwo ake, akiuga atĩrĩ:

“Kũrathimwo-rĩ, nĩ inyuĩ athĩni,
nĩgũkorwo ũthamaki wa Ngai nĩ wanyu.

²¹ Kũrathimwo-rĩ, nĩ inyuĩ mũhũũtaga rĩu,
nĩgũkorwo nĩmũkahũũnio.

Kũrathimwo-rĩ, nĩ inyuĩ mũrarĩra rĩu,
nĩgũkorwo nĩmũgatheka.

²² Kũrathimwo-rĩ, nĩ inyuĩ hĩndĩ ĩrĩa andũ mekũmũmena,
na meyamũre kũrĩ inyuĩ, na mamũrume,
na mathũkĩrĩrie rĩĩtwa rĩanyu,
nĩ ũndũ wa Mũrũ wa Mũndũ.

²³ “Mũthenya ũcio nĩmũgakena na mũrũgarũge, tondũ mũcaara wanyu nĩ mũingĩ Igũrũ. Nĩgũkorwo ũguo noguo maithe mao meekire anabii.

²⁴ “No rĩrĩ, kaĩ mũrĩ na haaro inyuĩ itonga-ĩ,
nĩgũkorwo nĩmũrĩkĩtie kwamũkĩra kũnyamarũrwo kwanyu.

²⁵ Kaĩ mũrĩ na haaro inyuĩ arĩa mũhũũnĩ rĩu-ĩ,
nĩgũkorwo nĩmũkahũũta.

Kaĩ mũrĩ na haaro arĩa mũratheka rĩu-ĩ,
nĩgũkorwo nĩmũgacakaya na mũrĩre.

²⁶ Kaĩ mũrĩ na haaro inyuĩ hĩndĩ ĩrĩa andũ othe mekũmũgaathĩrĩria-ĩ,
nĩgũkorwo ũguo noguo maithe mao meekaga anabii a maheeni.

Kwenda Thũ

²⁷ “No ngũmwĩra atĩrĩ inyuĩ arĩa mũũthikĩrĩrie: endagai thũ cianyu, na mwĩkage wega arĩa mamũthũire,

²⁸ na ningĩ mũrathimage arĩa mamũrumaga, na mũhooyagĩre arĩa mamwĩkaga ũũru.

²⁹ Na rĩrĩ, mũndũ angĩkũgũtha rũthĩa rũmwe, mũhũgũkĩrie rũu rũngĩ o naruo. Na mũndũ angĩgũtunya igooti rĩaku, ndũkamũgirie kuoya o na kanjũ yaku.

³⁰ Mũndũ o wothe angĩkũhooya kĩndũ mũhe, na mũndũ o wothe angĩoyia kĩndũ gĩaku, ndũkamwĩtie.

³¹ ĩkagai andũ arĩa angĩ o ũrĩa mũngĩenda mamwĩkage.

³² “Rĩu-rĩ, angĩkorwo mwendete o arĩa mamwendete-rĩ, mwakĩũgona na kĩ? O na ‘ehia’ nĩmendaga arĩa mamendete.

³³ Na mũngĩkorwo mwĩkaga wega o arĩa mamwĩkaga wega-rĩ, mwakĩũgona na kĩ? Nĩgũkorwo ehia o nao nĩmekaga o ũguo.

³⁴ Na ningi mungikorwo mukombithagia o aria mwihokete nimakamurirha-ri, mwakifiguna na ki? O na ehia nimakombagira ehia aria ang'i, mehokete nimakarirhwo ciothe.

³⁵ No riri, endagai thu cianyu, na mucikage wega, o na mukombithagie mutekwihoka gucokerio kindu. Hindi iyo iri ri rianyu nirikaneneha, na inyu nimgatuika ariu a Uria-uri-Iguru-Muno, nigukorwo we niaiguagira aria matari ngaatho tha o na aria aaganu.

³⁶ Iguanagirai tha, o ta uria Ithe wanyu aiguanagira tha.

Gutuanira Ciira

³⁷ "Mutigaciirithanagie nigeetha na inyu mutikanaciirithio. Mutigatuanagire, nigeetha na inyu mutikanatuirwo. Rekanagirai, na inyu nimumkarekerwo.

³⁸ Heanagai, na inyu nimirheagwo na githimi kiega, gikindirirwo, kinainithio na gigaithikirira, nikio mugaitirirwo nakio nguo-ini. Nigukorwo githimi kiria muthimanagira nakio, no kio murithimagirwo nakio."

³⁹ Agicooka akimahe ngerekano ino, akimooria atiri, "Mutumumu no atongorie mutumumu uria ungi? Githi eri to magie irima?"

⁴⁰ Murutwo ti munene kuri mumuruti, no uria wothe murute wega, no atuike ta mumuruti.

⁴¹ "Ni ki gigituma wone kihuti kiria kiri riitho ria muru wa thoguo, no ukaaga kurumbuiya mugogo uria uri riitho riaku we mwene?"

⁴² Wahota atia kwira muru wa thoguo atiri, 'Muru wa baba, reke ngurute kihuti kiu kiri riitho riaku,' o riria wee wagite kuona mugogo uria uri naguo riitho riaku? Wee hinga ino, amba urute mugogo ucio uri naguo riitho, niguo wone wega uhote kuruta kihuti kiria kiri riitho ria muru wa thoguo.

Muti na Maciaro maguo

⁴³ "Gutiri muti mwega uciaraga maciaro mooru, kana muti muru ugaciara maciaro mega.

⁴⁴ O muti umenyekaga na maciaro maguo mwene. Andu matituaga nguyu kuuma muti-ini ya mugua, o na kana magatua thabibu kuuma cong'e-ini.

⁴⁵ Mundu uria mwega aragia maundu mega kuuma muthiithu-ini wa ngoro yake, nake mundu uria muru aragia maundu mooru kuuma muthiithu-ini wa ngoro yake. Nigukorwo kanua gake kaaragia o maundu maria maiyurite ngoro yake.

Aaki aria Ogi, na aria Akigu

⁴⁶ "Atiri, munjtaga 'Mwathani, Mwathani,' niki, na mutiikaga uria ndimwiraga?"

⁴⁷ Ningumuonia uria mundu uria ukaga kuri ni, na akaigua ciugo ciakwa, na ageeka uria ciugite ahaana.

⁴⁸ Ahaana ta mundu waakaga nyumba, uria wenjire muthingi, akurikia na akwamba iguru ria ihiga. Hindi iria kwagire muiyuro wa maa, kiguu gikigutha nyumba iyo na nditi, no gitamienyenyerie, tondū niyaakitwo wega.

⁴⁹ No mundu uria uiguaga ciugo ciakwa, na ndekaga uria ciugite, ahaana ta mundu uria waakire nyumba itari na muthingi. Na riria kiguu kiaguthire nyumba iyo, ikimomoka, naguo mwanangiko wayo wari munene."

7

Witikio wa Munene-wa-Thigari-Igana

¹ Nake Jesu aarikia kwaria maundu macio mothe andu makimuiiguaga, agitoonya Kaperinaumu.

² No ku ni kwari na ndungata ya munene-wa-thigari-igana, iria mumiathi eendete muno, nayo yari ndwaru hakuhi gukua.

³ Nake munene ucio wa thigari igana aigua uhoru wa Jesu, agituma athuuri a Ayahudi kuri we makamurie oke ahonie ndungata yake.

⁴ Nao maakinya kuri Jesu, makimuthaitha magwatirire muno, makimwira atiri, "Mundu uyū niagirirwo gwikwo uguo niwe,

⁵ tondū niendete ruriri rwiu na niatwakire thunagogi."

⁶ Ni undu ucio Jesu agithi nao.

Na mari hakuhi gukinya mucii, munene ucio wa thigari igana akimutumira arata makamwire atiri, "Mwathani, tiga gwithinia tondū ndiagirire wee uike gwakwa mucii.

⁷ O na nokio itanona njagirire guka kuri we. No uga o kiugo, na ndungata yakwa nikuhona.

⁸ Nigũkorwo nĩ mwene ndĩ mũndũ wathagwo, na ndĩ na thigari njathaga. Ndeera ũmwe 'Thii,' nĩathiiaga, na ndeera ũngĩ atĩrĩ, 'Ūka,' nĩokaga. Na ningĩ ndeera ndungata yakwa atĩrĩ, 'Ūka ũna,' nĩkaga."

⁹ Rĩrĩa Jesũ aigũire ũguo, akĩgega, akĩhũgũkĩra kĩrĩndĩ kĩrĩa kĩa mũrũmĩrĩire, agĩkũira atĩrĩ, "Ngũmwĩra atĩrĩ, ndionete mũndũ ũrĩ na wĩtikio mũnene ũũ Isiraeli guothe!"

¹⁰ Nao andũ arĩa maatũmĩtwo magĩcooka mũciĩ magĩkora ngombo iyo ĩrĩ honu.

Jesũ Kũriũkia Kamwana ka Mũtumia wa Ndigwa

¹¹ Ihinda inini rĩathira, Jesũ agĩthĩ itũũra rĩetagwo Naini, nao arutwo ake na andũ gĩkundi kĩnene magĩthĩ nake.

¹² Na rĩrĩa akuhĩrĩrie kĩhingo gĩa itũũra rĩu, mũndũ wakuĩte nĩarutagwo kuo na aarĩ mwana wa mũmwe, nake nyina aarĩ mũtumia wa ndigwa. Nao andũ aingĩ a itũũra rĩu maarĩ hamwe nake.

¹³ Rĩrĩa Mwathani onire mũtumia ũcio, akĩmũiguĩra tha, akĩmwĩra atĩrĩ, "Tiga kũrĩra."

¹⁴ Agĩcooka agĩthĩ, akĩhutia ithandũkũ, nao arĩa maarĩkuĩte makĩrũgama. Agĩcooka akiuga atĩrĩ, "Mwanake, ndakwĩra atĩrĩ, ũkĩra!"

¹⁵ Mũndũ ũcio wakuĩte agĩkũira, akĩambĩrĩria kwaria, nake Jesũ akĩmũnengerana kũrĩ nyina.

¹⁶ Andũ othe makĩyũrwo nĩ guoya na makĩgooca Ngai, makiuga atĩrĩ, "Mũnabii mũnene nĩokĩte gatagatĩ gaitũ. Ngai nĩokĩte gũteithia andũ ake."

¹⁷ Nayo ngumo ya Jesũ ikĩhunja Judea guothe o na bũrũri ũrĩa wagũthiũrũrũkĩrie.

Jesũ na Johana Mũbatithania

¹⁸ Nao arutwo a Johana nĩmamũheire ũhoru wa maũndũ macio mothe. Nake Johana agĩta arutwo ake eerĩ,

¹⁹ akĩmatũma kũrĩ Mwathani makamũũrie atĩrĩ, "Wee nĩwe ũrĩa werĩtwo nĩagooka kana tweterere mũndũ ũngĩ?"

²⁰ Nao arutwo acio maakinya kũrĩ Jesũ makĩmwĩra atĩrĩ, "Johana Mũbatithania aatũtũma kũrĩ we tũkũrie atĩrĩ, 'Wee nĩwe ũrĩa werĩtwo nĩagooka kana tweterere mũndũ ũngĩ?' "

²¹ Ihinda-inĩ o rĩu Jesũ akĩhonia andũ aingĩ arĩa maarĩ na mĩrimũ, na ndwari, na akĩngata ngoma thũku o na agĩtũma andũ aingĩ arĩa maarĩ atumumu macooke kuona.

²² Nĩ ũndũ ũcio agĩcookeria arĩa maatũmĩtwo atĩrĩ, "Cookai mũkeere Johana maũndũ marĩa muonete na mũkaigua: atĩ atumumu nĩ marona, na ithua nĩretwara, na arĩa marĩ na mangũ nĩ marahonio, na andũ arĩa mataiguaga nĩmaraiuga, na arĩa akuũ nĩmarariũkio, na ũhoru-ũrĩa-Mwega nĩrahunjĩrio arĩa athĩni.

²³ Kũrathimwo nĩ mũndũ ũrĩa ũtarahĩngwo nĩ ũndũ wakwa."

²⁴ Andũ acio maatũmĩtwo nĩ Johana moima harĩ Jesũ, Jesũ akĩambĩrĩria kwariĩra andũ aingĩ ũhoru wa Johana, akĩmooria atĩrĩ, "Nĩ kũ mwathiĩte kuona werũ-inĩ? Hihi mwathiĩte kuona kamũrangi kainainagio nĩ rũhuho?"

²⁵ Angĩkorwo ti guo-rĩ, mwathiĩte kuona kĩ? Hihi nĩ mũndũ wĩhumbĩte nguo njega? Aca, arĩa mehumbaga nguo cia goro na magekenia na mĩago ya thĩ maikaraga nyũmba cia ũthamaki.

²⁶ Mwangĩthĩte kuona kĩ? Hihi mwathiĩte kuona mũnabii? Īĩ, ngũmwĩra atĩrĩ, muonire mũndũ ũkĩrĩte mũnabii.

²⁷ Ūyũ nĩwe ũrĩa ũhoru wake wandĩkĩtwo atĩrĩ:

"Nĩngatũma mũtũmwo wakwa athĩ mbere yaku, nake nĩagagũthondekera njĩra."

²⁸ Ngũmwĩra atĩrĩ, harĩ andũ arĩa manaciarwo nĩ atumia-rĩ, gũtirĩ o na ũmwe mũnene gũkĩra Johana; no mũndũ ũrĩa mũnini mũno ũthamaki-inĩ wa Ngai, nĩ mũnene kũmũkĩra."

²⁹ (Andũ othe, o na etia mbeeca cia igooti, rĩrĩa maiguire ciugo cia Jesũ, magĩtikĩra atĩ njĩra ya Ngai nĩ ya ma, tondũ maabatithĩtio nĩ Johana.)

³⁰ No Afarisai na arutani a watho makĩregana na ũrĩa Ngai endaga meke, tondũ o matiabatithĩtio nĩ Johana.)

³¹ Nake Jesũ akiuga atĩrĩ, "Andũ a rũciaro rũrũ ingĩmagerekania na kĩ? Matariĩ ta kĩ?"

³² Matariĩ ta ciana ciikarĩte ndũnyũ igĩta iria ingĩ, igaciĩra atĩrĩ:

"Twamũhũire mũtũrĩrũ, mũkiaga kũina;

twamũĩnĩre rwĩmbo rwa macakaya,

no mūtiarĩre.’

³³ Nĩgũkorwo Johana Mũbatithania ookire atekũria na atekũnyua ndibei, na inyuĩ mũkiuga atĩrĩ, ‘Arĩ na ndaimono.’

³⁴ Mũrũ wa Mũndũ ookire akĩrĩraga na akĩnyuuga, na inyuĩ mũkiuga atĩrĩ, ‘Onei mũndũ mũkoroku na mũrĩũ, mũrata wa etia mbeeca cia igooti na “ehia”.’

³⁵ No ùũgĩ nĩumenyekaga nĩ wa kĩhooto nĩ ciana ciagua ciothe.”

Jesũ Gũitĩrĩrio Maguta nĩ Mũndũ-wa-nja warĩ Mwĩhia

³⁶ Na rĩrĩ, Mũfarisai ùmwe nĩetire Jesũ gwake makarĩanĩre irio cia hwaĩ-inĩ nake, nĩ ùndũ ùcio Jesũ agĩthĩ nyũmba ya Mũfarisai ùcio, agĩkara metha-inĩ.

³⁷ Rĩrĩa mũndũ-wa-nja watũũrite mũtũũrĩre wa mehia itũũra-inĩ rĩu aamenyire atĩ Jesũ nĩararĩa irio nyũmba ya Mũfarisai ùcio-rĩ, agĩũka na cuba wa maguta manungi wega,

³⁸ na akĩrũgama thuutha wake, o hau magũrũ-inĩ make, akĩrĩraga, na akĩambĩrĩria kũmũhũgia nyarĩrĩ na maithori make. Agĩcooka akĩmũgĩria nyarĩrĩ na njuĩrĩ yake, agĩcimumunya, na agĩciitĩrĩria maguta manungi wega.

³⁹ Rĩrĩa Mũfarisai ùria wamwĩtĩre onire ùndũ ùcio, akĩra na ngoro atĩrĩ, “Korwo mũndũ ùyũ nĩ mũnabii, nĩangĩamenya ùria ùramũhutia nĩ mũndũ-wa-nja wa mũthemba ùrĩkũ, na atĩ nĩ mwĩhia.”

⁴⁰ Jesũ akĩmwĩra atĩrĩ, “Simoni, ndĩ na ùndũ wa gũkwĩra.”

Nake akiuga atĩrĩ, “Mũrutani, njĩra.”

⁴¹ “Kũrĩ andũ eerĩ maarĩ na thĩrĩ wa mũndũ wakombithanagia mbeeca. ùmwe aarĩ na thĩrĩ wa dinari magana matano, na ùria ùngĩ dinari mũrongo ĩtano.

⁴² Na rĩrĩ, gũtirĩ o na ùmwe wao warĩ na mbeeca cia kũmũrĩha, nĩ ùndũ ùcio marĩ o eerĩ akĩmarekera thĩrĩ ùcio. Rĩu-rĩ, acio eerĩ nũ ùngĩmwenda makĩria?”

⁴³ Simoni akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ngwĩciiria nĩ ùria warekeirwo thĩrĩ ùria mũnene.” Jesũ akiuga atĩrĩ, “Nĩwatua wega.”

⁴⁴ Agĩcooka akĩhũgũrĩra mũndũ-wa-nja ùcio, akĩra Simoni atĩrĩ, “Nĩũkuona mũndũ-wa-nja ùyũ? Njũkire nyũmba gwaku, no ndũnaahe maai ma gwĩthamba nyarĩrĩ, no nĩanjihũgia nyarĩrĩ na maithori make, na acigiria na njuĩrĩ yake.

⁴⁵ Wee-rĩ, ndũnaamumunya, no mũndũ-wa-nja ùyũ, kuuma rĩrĩa ndonyire ndarĩ aratigĩthĩria kũmumunya nyarĩrĩ ciakwa.

⁴⁶ Wee-rĩ, ndũnanjitĩrĩria maguta mũtwe, no ùyũ nĩanjitĩrĩrie maguta manungi wega nyarĩrĩ.

⁴⁷ Nĩ ùndũ ùcio ngũkwĩra atĩrĩ, nĩarekeirwo mehia make maingĩ. Nĩgũkorwo nĩendanĩte mũno. No ùria ùrekeirwo mehia manini, endanaga o hanini.”

⁴⁸ Jesũ agĩcooka akĩra mũndũ-wa-nja ùcio atĩrĩ, “Nĩwarekerwo mehia maku.”

⁴⁹ Ageni arĩa angĩ makĩambĩrĩria kwĩrana atĩrĩ, “Kaĩ ùyũ akĩrĩ ù, ùrarekanĩra o na mehia?”

⁵⁰ Jesũ akĩra mũndũ-wa-nja ùcio atĩrĩ, “Gwĩtĩkia gwaku nĩ gwakũhonokia; thĩ na thayũ.”

8

Ngerekano ya Mũhuri wa Mbeũ

¹ Na rĩrĩ, thuutha wa ùguo, Jesũ agĩthĩ matũũra-inĩ o na tũtũũra-inĩ akĩhunjagia ùhoro-ũria-Mwega wa ùthamaki wa Ngai. Arutwo ake arĩa ikũmi na eerĩ maarĩ hamwe nake,

² o na atumia amwe a arĩa maarutĩtwo ngoma thũku na arĩa maahonetio mũrimũ: nao nĩ Mariamu (ũria wetagwo Mũmagdali), nĩwe warutĩtwo ndaimono mũgwanja;

³ na Joana mũtumia wa Husa, ùria warĩ mũrori wa indo cia Herode; na Susana; na angĩ aingĩ. Atumia aya nĩmamũtungatagĩra na indo ciao ene.

⁴ Andũ aingĩ nĩmathĩre na mbere kũngana harĩ Jesũ moimĩte matũũra-inĩ, na rĩrĩa andũ maingĩhire mũno akĩmahe ùhoro na ngerekano, akĩmeera atĩrĩ,

⁵ Mũrĩmi nĩoimagarire akahure mbeũ ciake. Na rĩrĩa aahuraga mbeũ icio, imwe ikĩgũa mũkĩra-inĩ wa njĩra; ikĩrangĩrĩrio na magũrũ, nacio nyoni cia rĩera-inĩ igĩũka igĩcirĩa.

⁶ Ingĩ ikĩgũa rũnyanjara-inĩ, na rĩrĩa ciamerire, mũmera ĩyo ikĩhooha tondũ wa kwaga ùigũ.

⁷ Nacio mbeũ ingĩ ikĩgũa mũigua-inĩ, nayo mũigua igĩkũranĩra nacio na igĩcithararia.

⁸ Mbeũ ingĩ nacio ikĩgũa tũri-inĩ mũnoru. Igĩkũra, igĩciara maĩta igana ma irĩa cĩahandĩtwo.

Aarikia kuuga ūguo, akianirira, akiuga atiri, "Uria uri na matu ma kugua, niaigue."

⁹ Nao arutwo ake makimuria uria ngerekano iyo yoigaga.

¹⁰ Akimeera atiri, "Inyui nimuheetwo umenyo wa kumenya hito cia uthamaki wa Ngai, no aria ang'i ndimaaragiria na ngerekano, nigeetha,

"maarora, makaaga kuona;

na maigua, makaaga gutaukirwo.'

¹¹ "Ngerekano iyo yugite atiri: Mbeu icio ni uhoro wa Ngai.

¹² Mbeu iria ciaguire mukira-ini wa njira ni andu aria maiguaga uhoro wa Ngai, nake

mucukani agooka akeheria uhoro ucio ngoro-ini ciao, niguo matigetike mahonoke.

¹³ Nacio iria ciaguire runyanjara-ini ni andu aria maiguaga uhoro wa Ngai, na makawamukira na gikeno, no makaaga miri. Metikagia o gwa kahinda kanini, no magerio moka makaütiganiria.

¹⁴ Mbeu iria ciaguire migua-ini ni andu aria maiguaga uhoro, no o magithiaga-ri, magathario ni mihang'o, na utonga, na miago, nao makaaga gukira.

¹⁵ No riri, mbeu iria ciaguire tiri-ini uria münoru ni andu aria maiguaga uhoro marĩ na ngoro ya ma na njega, makaüturia, na ni undu wa gikiriiria, magaciaraga maciaro.

Tawa Uigirwo Handu Iguru

¹⁶ "Na riri, gutiri mundu ugwatagia tawa akaunikiria na irebe, kana akauga rungu rwa uriri. No aügaga handu iguru, niguo andu aria megutoonya nyumba mathererwo ni utheri.

¹⁷ Nigukorwo gutiri undu muhithe utakaguurio, na gutiri undu uri hito-ini utakamenyeka kana utakaniko utheri-ini.

¹⁸ Ni undu ucio mwimenyagiri uria muthikagiriiria. Uria wothe uri na indo niakongererwo nyingi; na uria wothe utari niagatuunywo o na kiria ari nako."

Nyina wa Jesu na Ariu a Nyina

¹⁹ Na riri, nyina wa Jesu na ariu a nyina na Jesu magiuka kumuona, no matingi ahotire guthi hakuhi nake ni undu wa andu kuingiha.

²⁰ Mundu umwe akimwira atiri, "Maituguo na ariu a maituguo marugamite nja makinda gukuona."

²¹ Nake akimucokeria atiri, "Maitu na ariu a maitu ni aria maiguaga uhoro wa Ngai na makaühingia."

Jesu Kuhoreria Kihuhukano

²² Muthenya umwe Jesu nierie arutwo ake atiri, "Nituringei tuthi murimo uria ungi wa iria." Ni undu ucio magitoonya gataru magithi.

²³ Na riria maathiaga Jesu akihitwo ni toro. Na riri, kuu iria-ini ni kwagire na kihuhukano kinene, nako gataru kau kaari hakuhi kuirira maa-ini, na magikorwo marĩ ugwati-ini munene.

²⁴ Nao arutwo magithi makimukiria, makimwira atiri "Mwathani! Mwathani! Nitukuirira maa-ini!"

Nake Jesu agiukira agikaania ruhuho na maa macio maahuranaga; namo makumbi macio na maa makinyihanyiiha na gukihoora.

²⁵ Akuria arutwo ake atiri, "Witikio wanyu uri ha?"

Nao makiyurwo ni guoya na makigege, makirania atiri, "Kai mundu uyü ari ü? Aathaga huho o na maa, nacio ikamwathikira."

Jesu Kuhonia Mundu wari na Ndaimono

²⁶ Makiringa murimo uria ungi wa iria, magikinya rugongo rwa Agerasi ruria rung'ethaniire na Galili.

²⁷ Jesu aarikia kuuma gataru, aakinya thi agitungwo ni mundu wari na ndaimono oimite itura-ini. Mundu ucio naikarite ihinda inene ategwikira nguo kana agatüra nyumba, no aatüraga mbirira-ini.

²⁸ Riria mundu ucio onire Jesu, agikaya na akiguthia maguru-ini make, akianirira na mugambo munene akimuria atiri, "Urenda tia na ni, wee Jesu, Muru wa Ngai-Uri-Uri-Iguru-Müno? Ndaguthaita, ndukaanyariire!"

²⁹ Nigukorwo Jesu niathite ngoma iyo thuku yume thini wa mundu ucio. Niyamunyiitaga kaingi, na o na gutiika noohagwo moko na maguru na mnyororo, na akarangirwo-ri, niatuangaga mnyororo iyo yamuohaga, na ndaimono iyo igatuma athi kundu gutari andu.

³⁰ Jesu akimuria atiri, "Witagwo tia?"

Nake akimucokeria atiri, "Legioni," nigukorwo aari na ndaimono nyingi.

³¹ Nacio ndaimono igikiririria gũthaitha Jesũ ndagaciathe ithii Irima-rĩria-Rĩtarĩ-Gĩturi.

³² Na rĩrĩ, nĩ haarĩ na rũuru rũnene rwa ngũrwe rwarĩithagio harũrũka-inĩ cia kĩrima kĩarĩ hakuhi na hau. Ndaimono icio igĩthaitha Jesũ aciĩtikĩrie itoonye thĩinĩ wacio, nake agĩciĩtikĩria.

³³ Ndaimono cioima thĩinĩ wa mũndũ ũcio, igĩthii igĩtoonya ngũrwe, naruo rũuru rũu rũkĩharũrũka kũhurũrũka kũu na ihenya, rũkĩgũa iria-inĩ, rũkiũrũra kuo.

³⁴ Rĩria andũ arĩa maarĩithagia ngũrwe icio moonire ũria gwekĩka, makĩũra, magĩthii kũheana ũhoro ũcio itũũra-inĩ na mĩgũnda-inĩ,

³⁵ nao andũ makiumagara makone ũndũ ũcio wekĩkĩte. Rĩria maakinyire harĩ Jesũ na makiona mũndũ ũcio woimĩtwo nĩ ndaimono aikarĩte magũrũ-inĩ ma Jesũ, arĩ na nguo na arĩ na meciiria mega, magĩtigĩra mũno.

³⁶ Andũ arĩa meyoneire ũndũ ũcio makũra andũ acio angĩ ũria mũndũ ũcio warĩ na ndaimono aahonetĩ.

³⁷ Nao andũ othe a rũgongo rũu rwa Agerasi magĩthaitha Jesũ oime kũu kwao amatige, nĩgũkorwo nĩmanyiĩtĩtwo nĩ guoya. Nĩ ũndũ ũcio Jesũ agĩtoonya gatarũ agĩthii.

³⁸ Nake mũndũ ũcio warutĩtwo ndaimono akĩmũthaitha mathii nake, no Jesũ akĩmwatha athii, akĩmwĩra atĩrĩ,

³⁹ "Cooa mũciĩ ũkoige ũria wothe Ngai agwĩkĩire." Nĩ ũndũ ũcio mũndũ ũcio agĩthii akĩra andũ othe a itũũra ũria Jesũ aamwĩkĩire.

Kairĩtu Gaakuĩte na Mũtumia warĩ Mũrũaru

⁴⁰ Na rĩrĩ, Jesũ aacooka kuuma mũrĩmo ũũria ũngĩ wa iria, andũ aingĩ nĩmamwamũkĩrie tondu nĩmamweteire.

⁴¹ Hĩndĩ iyo mũndũ wetagwo Jairũ warĩ mũnene wa thunagogi agĩũka, akĩgũithia magũrũ-inĩ ma Jesũ, akĩmũthaitha athii gwake,

⁴² nĩ ũndũ mũirĩtu wake wa mũmwe warĩ wa ta mĩaka ikũmi na ĩrĩ aarĩ hakuhi gũkua.

Na Jesũ arĩ njĩra-inĩ agĩthii-rĩ, andũ nĩmamũhatĩkaga.

⁴³ Gatagatĩ-inĩ ka andũ acio nĩ haarĩ na mũtumia ũmwe watũire oiraga thakame mĩaka ikũmi na ĩrĩ, na gũtirĩ mũndũ ũngĩamũhonirĩe.

⁴⁴ Mũtumia ũcio agĩũka na thuutha wa Jesũ, akĩhutia gĩcũrĩ kĩa nguo yake, na o rĩmwe agĩtiga kuura.

⁴⁵ Nake Jesũ akĩũria atĩrĩ, "Nũ ũcio wahutia?"

Rĩria othe maakaanire, Petero akĩmwĩra atĩrĩ, "Mwathani, andũ nĩmagũthiũrũrũkĩrie na magakũhatĩka."

⁴⁶ Nowe Jesũ akiuga atĩrĩ, "Nĩ harĩ mũndũ waahutia, tondu nĩndaigua hinya woima thĩinĩ wakwa."

⁴⁷ Nake mũtumia ũcio, ona atĩ ndangĩhota kwĩhitha, agĩũka akĩinainaga, akĩgũithia magũrũ-inĩ make. Arĩ hau mbere ya andũ othe akĩheana gĩtũmi kĩa gĩatũmĩte amũhutie na ũria aahonirio o ro rĩmwe.

⁴⁸ Nake Jesũ akĩmwĩra atĩrĩ, "Mwarĩ ũyũ, gwĩtikia gwaku nĩkuo gwatũma ũhone. Thii na thayũ."

⁴⁹ Na o hĩndĩ iyo Jesũ akĩaragia, hagĩkinya mũndũ woimĩte mũciĩ kwa Jairũ ũria mũnene wa thunagogi, akiuga atĩrĩ, "Mwarĩguo nĩarĩkĩtie gũkua, tiga gũthĩnia Mũrutani."

⁵⁰ Jesũ aigua ũguo, akĩra Jairũ atĩrĩ, "Tiga gwĩtigĩra, wee itĩkia tu, na nĩekũhona."

⁵¹ Rĩria aakinyire kwa Jairũ, ndaarekire mũndũ o na ũmwe atoonye hamwe nake, tiga o Petero, na Jakubu, na Johana, na ithe na nyina a mwana ũcio.

⁵² Hĩndĩ iyo andũ othe no kũrĩra maarĩraga magĩcakayaga nĩ ũndũ wa mwana ũcio. Jesũ akĩmeera atĩrĩ, "Tigai kũrĩra, ti mũkuũ, nĩ gũkoma akomete."

⁵³ Nao makĩmũthekerera, tondu nĩmooĩ atĩ aarĩ mũkuũ.

⁵⁴ Nowe Jesũ akĩnyĩita mwana ũcio guoko, akiuga atĩrĩ, "Mwana wakwa, ũkĩra!"

⁵⁵ Na hĩndĩ o iyo agĩcookererwo nĩ muoyo wake, na o rĩmwe akĩrũgama. Jesũ agĩcooka akĩmeera mahe mwana ũcio kĩndũ gĩa kũria.

⁵⁶ Nao aciari ake makĩgega mũno, nowe akĩmaatha matikeere mũndũ o na ũ ũndũ ũcio wekĩkĩte.

¹ Na rīrī, Jesū aarīkia gwīta arutwo arīa ikūmi na eerī hamwe, nīamaheire hinya na ūhōti wa kūngata ndaimono ciothe na kūhonia mīrimū,

² na akīmatūma mathiī makahunjie ūhoro wa ūthamaki wa Ngai na mahonagie andū arīa arūaru.

³ Nake akīmeera atīrī, “Mūtigakuue kīndū o nakī kīa rūgendo; mūtigakuue mūtīrima, kana mūhuko, kana irio, kana mbeeca o na kana nguo tīga o iria mwīhumbīte.

⁴ Nyūmba irīa yothe mūrītoonyaga ikaragai kuo nginya rīrīa mūkoima itūūra rīu.

⁵ Andū mangīkaarega kūmūnyīita ūgeni-rī, mūkaaribariba magūrū manyu rūkūngū rūitīke mūkiuma itūūra rīao arī ūira wa kūmatūūra ciira.”

⁶ Nī ūndū ūcio makīumagara magīthī kuuma gatūūra kamwe nginya karīa kangī makīhunjagia ūhoro-ūrīa-Mwega na makīhonagia andū kūrīa guothe maathiīaga.

⁷ Na rīrī, rīrīa Herode ūrīa mūthamaki aigūire ūhoro wa maūndū mothe marīa maathiīaga na mbere, nīataangīkire ngoro mūno tondū andū amwe moigaga atī Johana nīariūkīte kuuma kūrī arīa akuū,

⁸ na angī makoiga atī Elija nīonekanīte, o na angī makoiga atī mūnabii ūmwe wa arīa a tene nīariūkīte.

⁹ No Herode akiuga atīrī, “Johana nīndamūrengithirie mūtwe. Ūyū ndīraigua ūhoro wake-rī, nīwe ū?” Nake akīrīrīrīa kūmuona.

Jesū Kūhūūnia Andū Ngiri Ithano

¹⁰ Nao atūmwō maacooka, makīūra Jesū maūndū marīa mekīte. Nake akīehera kuo, agīthīī nao itūūra rīetagwo Bethisaida,

¹¹ no andū aingī makīmenya ūhoro ūcio na makīmūrūmīrīra. Nake akīmaamūkīra na akīmahe ūhoro wa ūthamaki wa Ngai, na akīhonia arīa maabatarītio nī kūhonio.

¹² Hwaī-inī arutwo arīa ikūmi na eerī magīūka kūrī we makīmwīra atīrī, “Ingata andū aya nīguo mathiī mīciī irīa irī hakuhi o na mīgūnda-inī mageethe irio na gwa gūkoma, tondū haha tūrī nī werū ūtarī andū.”

¹³ Nake akīmacookeria atīrī, “Maheei kīndū gīa kūrīa.”

Nao makīmwīra atīrī, “Tūrī o na mīgate itano na thamaki igīrī, no tūthiire tūkagūrīre andū aya othe irio.”

¹⁴ (Handū hau haarī na arūme ta ngiri ithano.)

Nowe akīūra arutwo ake atīrī, “Maikariei thī marī ikundi cia andū mīrongo itano itano.”

¹⁵ Nao arutwo magīka o ūguo, magīkaria andū othe thī.

¹⁶ Nake akīoya mīgate iyo itano na thamaki icio igīrī, akīrora na igūrū, agīcookia ngaatho na agīcienyūranga. Agīcōoka agīcinengera arutwo ake magaire andū.

¹⁷ Othe makīrīa makīhūūna, nao arutwo makīyūria ciondo ikūmi na igīrī cia cienyū iria ciatarire.

Petero Kuumbūra Kristū

¹⁸ Na rīrī, hīndī imwe Jesū akīhooya arī keheri-inī, arutwo ake magīkorwo marī hamwe nake. Akīmooria atīrī, “Andū moigaga nī nī nī ū?”

¹⁹ Nao makīmūcookeria atīrī, “Amwe moigaga nīwe Johana Mūbatithania; angī makoiga nīwe Elija; angī nao makoiga atī mūnabii ūmwe wa arīa a tene nīariūkīte.”

²⁰ Nake akīmooria atīrī, “Inyuū na inyuū-rī, mugaga atīa? Mugaga nī nī nī ū?”

Petero akīmūcookeria atīrī, “Wee nīwe Kristū ūrīa wa Ngai.”

²¹ Nake Jesū akīmakaania na hinya, akīmeera matikeere mūndū o na ūrīkū ūhoro ūcio.

²² Nake akiuga atīrī, “Mūrū wa Mūndū no nginya one mathiīna maingī, na aregwo nī athuuri, na athīnjīri-Ngai arīa anene, o na arutani a watho, na no nginya ooragwo na thuutha wa mīthenya itatū ariūkio.”

²³ Agīcōoka akīmeera othe atīrī, “Mūndū o wothe ūngīenda kūnūmīrīra, no nginya eerege we mwene, na oyage mūtharaba wake o mūthenya, aanūmagīrīre.

²⁴ Nīgūkorwo ūrīa wothe wendaga kūhonokia muoyo wake nīakoorwo nīguo, no ūrīa wothe ūkoorwo nī muoyo wake nī ūndū wakwa nīakaūhonokia.

²⁵ Mūndū angīgūna nakī angīgwatīra thī yothe, no ate muoyo wake kana orwo nīguo?

²⁶ Mūndū o wothe ūngīconoka nī ūndū wakwa na nī ūndū wa ciugo ciakwa, o nake nīagaconokerwo nī Mūrū wa Mūndū rīrīa agacooka arī na riiri wake, na riiri wa Ithe, o na wa araika arīa atheru.

²⁷ Ngūmwīra atīrī na ma, amwe a aya marūngīi haha matigacama gīkuū matonete ūthamaki wa Ngai.”

Jesũ Kũgarũrũka ũrĩa Aatarĩ

²⁸ Mĩthenya ta ĩnana thuutha wa Jesũ kwaria ũhoro ũyũ nĩathiire na Petero, na Johana na Jakubu akĩambata nao kĩrĩma igĩrũ makahooe.

²⁹ Na rĩrĩa ahooyaga, mũhaanĩre wa ũthiũ wake ũkĩgarũrũka, nacio nguo ciake ikĩerũha igĩkenga o ta rũheni.

³⁰ Na rĩrĩ, andũ eerĩ, nĩo Musa na Elija,

³¹ makiumĩrĩra Jesũ marĩ na riiri mũnene makĩaria nake. Maaragia ũhoro wa gũkua gwake, kũrĩa aakirie kũhingia akinya Jerusalemu.

³² Petero hamwe na arĩa maarĩ nake nĩmahĩtĩtwo nĩ toro, na rĩrĩa mookĩriire, makĩona riiri wake na andũ acio eerĩ maarũngĩ hamwe nake.

³³ Na rĩrĩa andũ acio maatiganaga na Jesũ, Petero akĩmwĩra atĩrĩ, “Mwathani, nĩ wega tũikare gũkũ. Reke twake ithũnũ ithatũ, kĩmwe gĩaku, na kĩmwe kĩa Musa, na kĩmwe kĩa Elija.” (Nowe ndaamenyaga ũrĩa oigaga.)

³⁴ Na o akĩaragia-rĩ, itu rĩkiumĩra na rĩkĩmahumbĩra, nao magĩtigĩra mũno nĩ kũhumbĩrwo nĩ itu rĩu.

³⁵ Mũgambo ũkiuma itu-inĩ rĩu, ũkiuga atĩrĩ, “Ũyũ nĩwe Mũrũ wakwa, ũrĩa ndĩthuurĩre; mũiguagei.”

³⁶ Thuutha wa mũgambo ũcio kũiguĩka, makĩona atĩ Jesũ aarĩ wiki. Nao arutwo magĩkira ki na ũhoro ũcio, gũtirĩ mũndũ o na ũmwe meerire matukũ-inĩ macio maũndũ marĩa moonete.

Jesũ Kũhonia Kamwana kaarĩ na Ngoma Thũku

³⁷ Mũthenya ũyũ ũngĩ, maikũrũka kuuma kĩrĩma-inĩ, Jesũ agĩtungwo nĩ andũ aingĩ.

³⁸ Na rĩrĩ, mũndũ warĩ gatagatĩ-inĩ ka andũ acio akĩanĩrĩa, akiuga atĩrĩ, “Mũrutani, ndagũthaiha ũrore mũriũ wakwa, nĩgũkorwo nĩ mwana wakwa wa mũmwe.

³⁹ na ngoma thũku nĩmũnyitaga na agakaya o rĩmwe; ningĩ ikamũrũnda na ikamũthiorania, igatũma arute mũhũyũ na kanua. Ndĩmũrekagia o na hanini, na nĩramwananga.

⁴⁰ Ndĩrathaihire arutwo aku maingate ngoma ĩyo, no mararemwo.”

⁴¹ Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Rũciaro rũrũ rũtetĩkagia na rũremi, nĩ nginya rĩ ngũkara hamwe na inyuũ, na ngũmũkirĩrĩria nginya rĩ? Rehe mũrũguo haha.”

⁴² Rĩrĩa kamwana kau gaathũaga harĩ Jesũ, ndaimono ĩyo igĩgatungumania thĩ, na igĩgathiorania. No Jesũ agĩkũũma roho ũcio mũru, akĩhonia kamwana kau, agĩgacookeria ithe.

⁴³ Nao othe makĩgegio nĩ ũnene wa Ngai.

⁴⁴ Hindĩ rĩa andũ othe maagegetio nĩ ũrĩa wothe Jesũ eekĩte, akĩra arutwo ake atĩrĩ,

⁴⁴ “Thĩkĩrĩriai wega ũrĩa ngũmwĩra: Mũrũ wa Mũndũ nĩegũkũnyanĩrwo aneanwo moko-inĩ ma andũ.”

⁴⁵ No-o matiamenyire ũguo nĩ kuuga atĩa. Nĩmahithĩtwo ũhoro ũcio, nĩ ũndũ ũcio makĩaga kũũmenya, na magĩtigĩra kũmũũria ũhoro ũcio.

Nũ Mũnene kũrĩ arĩa Angĩ?

⁴⁶ Na gũkĩgĩa na ngarari gatagatĩ ka arutwo makĩũrania nũũ wao ũngĩtuĩka mũnene kũrĩ arĩa angĩ.

⁴⁷ Nake Jesũ, tondũ nĩamenyaga meciiria mao, akĩoya kaana kanini agĩkarũgamia hakuhi nake.

⁴⁸ Agĩcooka akĩmeera atĩrĩ, “Ũrĩa wothe wamũkagĩra kaana gaka thĩini wa rĩtwa rĩakwa, nĩ nĩ aamũkagĩra; na ũrĩa ũnyamũkagĩra ti nĩ aamũkagĩra, no nĩ ũrĩa wandũmire. Nĩgũkorwo ũrĩa mũnini gatagatĩ-inĩ kanyu inyuothe, ũcio nĩwe mũnene kũmũkĩra.”

⁴⁹ Nake Johana akĩmwĩra atĩrĩ, “Mwathi, nĩtũronire mũndũ akĩngata ndaimono na rĩtwa rĩaku, na ithuĩ tũrageria kũmũgĩria tondũ ti ũmwe witũ.”

⁵⁰ Nake Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Mũtikamũgĩrie, nĩgũkorwo ũrĩa ũtarĩ ũthũ na inyuũ, ũcio nĩ ũmwe wanyu.”

Andũ a Samaria Kũrega Jesũ

⁵¹ Na rĩrĩ, kahinda gake gaakuhĩrĩria ga kwambata matu-inĩ, Jesũ nĩatũire itua rĩa gũthĩĩ Jerusalemu.

⁵² Nake agĩtũma andũ mathĩĩ mbere yake kũhaarĩria maũndũ nĩ ũndũ wake, magĩthĩĩ magĩtoonya gatũũra kamwe ga Samaria;*

⁵³ no andũ a kũũ matiamũnyitire ũgeni, tondũ aathũiaga Jerusalemu.

* 9:52 Andũ a Samaria maarĩ ũthũ mũnene mũno na Ayahudi.

⁵⁴ Rĩria arutwo ake, Jakubu na Johana monire ũguo makĩũria atĩrĩ, “Mwathani, nũkwenda twĩtie mwaki uume igũrũ ũmaniine?”

⁵⁵ Nowe Jesũ akĩhũgũra akĩmakaania,

⁵⁶ nao magĩthĩĩ gatũũra kangĩ.

Thogora wa Kĩrũmĩrĩra Jesũ

⁵⁷ Rĩria maathĩiaga na njĩra, mũndũ ũmwe akĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩndĩkũrũmagĩrĩra kũria guothe ũrĩthĩiaga.”

⁵⁸ Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Mbwe nĩ irĩ marima na nyoni cia rĩera-inĩ nĩ irĩ itara, no rĩrĩ, Mũrũ wa Mũndũ ndarĩ handũ angĩgĩrĩra mũtwe wake.”

⁵⁹ Akĩra mũndũ ũngĩ atĩrĩ, “Nũmĩrĩra.”

No mũndũ ũcio akĩmũcookeria atĩrĩ, “Mwathani, reke nyambe thĩĩ ngathike baba.”

⁶⁰ Jesũ akĩmwĩra atĩrĩ, “Reke arĩa akuũ mathikage akuũ ao ene, no wee thĩĩ ũkahunje ũhoro wa ũthamaki wa Ngai.”

⁶¹ Na mũndũ ũngĩ akĩmwĩra atĩrĩ, “Mwathani, nĩ nĩngũkũrũmĩrĩra, no reke nyambe thĩĩ ngoigĩre andũ aitũ ũhoro.”

⁶² Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Gũtirĩ mũndũ o na ũrĩkũ ũnyĩitaga mũraũ na guoko gwake na agacooka kũrora na thuutha wagĩrĩre gũtungata ũthamaki-inĩ wa Ngai.”

10

Jesũ Gũtũma Arutwo Mĩrongo Mũgwanja na Eerĩ

¹ Thuutha wa ũguo Mwathani agĩthuura andũ angĩ mĩrongo mũgwanja na eerĩ, akĩmatũma eerĩ eerĩ, mathĩĩ mbere yake matũũra-inĩ mothe na kũndũ kũria we aakĩrie gũthĩĩ.

² Akĩmeera atĩrĩ, “Magetha nĩ maingĩ, no aruti a wĩra nĩ anini. Nĩ ũndũ ũcio, thaithai Mwathani wa magetha atũme aruti wĩra mathĩĩ magetha-inĩ make.

³ Thĩĩ! Ndamũtũma ta tũgõndu gatagatĩ-inĩ ka njũũ.

⁴ Mũtigakuue kĩbeti, kana mũhuko, o na kana iraatũ; na mũtikageithie mũndũ o na ũrĩkũ njĩra-inĩ.

⁵ “Nyũmba o yothe ĩria mũrĩtoonyaga-rĩ, ambagai kuuga atĩrĩ, ‘Thayũ ũrogĩa nyũmba ĩno.’

⁶ Na kũngĩkorwo nĩ kũrĩ mũndũ mwendi thayũ kuo, thayũ ũcio wanyu nĩũrĩkaraga nake; na kũngĩkorwo gũtirĩ, thayũ ũcio wanyu nĩ ũrĩmũcookagĩrĩra.

⁷ Ikarai nyũmba ĩyo, mũrĩtage na mũkanyua kĩria gĩothe marĩmũheaga, nĩgũkorwo mũruti wĩra nĩagĩrĩrwo kũheagwo mũcaara wake. Mutikoimage nyũmba ĩmwe mũgathĩĩ ĩria ĩngĩ.

⁸ “Mũngĩgatoonya itũũra mũnyĩitwo ũgeni-rĩ, rĩĩagai o kĩria mũngĩheo.

⁹ Honagai arĩa arũaru kuo, na mũmeerage atĩrĩ, ‘Ŭthamaki wa Ngai nũmũkuhĩrĩrie.’

¹⁰ No mũngĩgatoonya itũũra o rĩothe mwage kũnyĩitwo ũgeni-rĩ, umagarai, mũthĩĩ njĩra-inĩ ciarĩo muuge atĩrĩ,

¹¹ ‘Nĩtwaribariba o na rũkũngũ rwa itũũra rĩanyu rũria rwĩnyĩitĩrĩre magũrũ maitũ, rũmũcookerere. No rĩrĩ, menyai wega ũũ: ũthamaki wa Ngai nũmũkuhĩrĩrie.’

¹² Ngũmwĩra atĩrĩ, Sodomu nĩgũgakĩrĩrĩrio mũthenya ũcio gũkĩra itũũra rĩu.

¹³ “Inyuĩ andũ a Korazini, kaĩ mũrĩ na haaro-! O na inyuĩ andũ a Bethisaida, kaĩ mũrĩ na haaro-! Tondũ korwo ciama iria mwarĩngĩrwo nĩcio ciarĩngĩrwo andũ a Turo na Sidoni, mangĩerĩre tene mehumbe nguo cia makũnia na mehurĩrie mũhu.

¹⁴ No andũ a Turo na Sidoni nĩmagakorwo marĩ murũ mũthenya ũcio wa ciira gũkĩra inyuĩ.

¹⁵ Na inyuĩ, andũ a Kaperinaumu, mũũĩ atĩ nĩmũgatũũgĩrwo nginya matu-inĩ? Aca, mũkaaharũrũkio mũkinye kũria kũriku mũno.

¹⁶ “Mũndũ ũria ũmũthikagĩrĩria inyuĩ nĩ nĩ athikagĩrĩria, na ũria ũmũregaga nĩ nĩ aregaga, na ũria ũrĩndegaga nĩ ũria wandũmire arĩregaga.”

¹⁷ Nao andũ acio mĩrongo mũgwanja na eerĩ magĩcooka makenete, makiuga atĩrĩ, “Mwathani, o na ndaimono nĩratwathĩkagĩra thĩĩnĩ wa rĩitwa rĩaku.”

¹⁸ Nake akĩmacookeria atĩrĩ, “Nĩndĩronire Shaitani akĩgũa kuuma igũrũ ta rũheni.

¹⁹ Inyuĩ nĩndĩmũheete ũhoti wa kũrangĩrĩria nyoka na tũng’aurũ, na wa gũtooria hinya wothe wa thũ; gũtirĩ kĩndũ gĩkamwĩka ũũru.

²⁰ No rĩrĩ, mũtigakene tondũ ngoma nĩmwathĩkagĩra, no kenagai tondũ marĩitwa manyu nĩmandĩkitwo kũria Igũrũ.”

²¹ Na ihinda o rīu, Jesū akīyūrwo nī gīkeno kīa Roho Mūtheru, akiuga atīrī, “Baba, wee Mwathani wa igūrū na thī, nīngūkūgaatha tondū nūhithite andū arīa oogī na marī na ūmenyo maūndū maya, no ūkamaguūrīria tūkenge. Baba, wīkīte ūguo tondū nīguo wendi waku.

²² “Nīnengeretwo maūndū mothe nī Baba. Gūtīrī mūndū ūūī Mūriū nūū, tīga Ithe witū, na gūtīrī mūndū ūūī Ithe witū nūū o tīga Mūriū na arīa othe Mūriū endaga kūguūrīria.”

²³ Agīcooka akīhūgūkīra arutwo ake, akīmeera marī oiki atīrī, “Kūrathimwo nī maitho marīa marona kīrīa mūrōna.

²⁴ Nīgūkorwo ngūmwīra atīrī, anabīi aīngī na athamaki nīmerīrīrie kuona maūndū marīa mūrōna, no matiamonire na nīmerīrīrie kūigua maūndū marīa mūrāigua, no matiamāigūre.”

Ngerekano ya Mūsamaria ūrīa Mwega

²⁵ Na rīrī, hīndī īmwe mūrutani ūmwe wa watho nīarūgamire nīguo agerie Jesū, akīmūūria atīrī, “Mūrutani, nīagīrūrwo nī gwīka atīa nīguo ngaagaya muoyo wa tene na tene?”

²⁶ Nake Jesū akīmūcookeria atīrī, “Kwandīkītvo atīa Watho-inī? Wee-rī, kaī ūthomaga atīa?”

²⁷ Mūndū ūcio akīmūcookeria, akiuga atīrī, “ ‘Endaga Mwathani Ngai waku na ngoro yaku yothe, na muoyo waku wothe, na hinya waku wothe, o na meciiria maku mothe;’ na ‘Endaga mūndū wa itūūra rīanyu o ta ūrīa wīyendete wee mwene.’ ”

²⁸ Jesū akīmūcookeria atīrī, “Nī wacookia wega; īkaga ūguo, na nīgūgatūūra muoyo.”

²⁹ No mūndū ūcio nīeendaga gwītua mwega, nī ūndū ūcio akīūria Jesū atīrī, “Nake mūndū wa itūūra nūū?”

³⁰ Nake Jesū akīmūcookeria, akīmwīra atīrī, “Nī kwarī na mūndū ūmwe waikūrūkaga oimīte Jerusalemu arerete Jeriko, na akīnyīitvo nī atunyani. Nao makīmūruta ngu, makīmūhūūra, magīcooka magīthī, makīmūtīga arī hakuhi gūkua.

³¹ Mūthīnjīri-Ngai ūmwe nīagereire njīra īyo, na rīrīa onire mūndū ūcio, akīhītūkīra mūkīra-inī ūria ūngī wa njīra.

³² Ūguo noguo Mūlawīi eekire, hīndī īrīa aakinyire hau, o nake, amuona akīhītūkīra mūkīra ūrīa ūngī wa njīra.

³³ No rīrī, Mūsamaria ūmwe warī rūgendo-inī nīakinyire harīa mūndū ūcio aarī, amuona akīmūguīra tha.

³⁴ Agīthī harī we, akīmūoha irona, na akīmūtīrīria maguta na ndibei. Agīcooka akīmūoya, akīmūhaicia igūrū rīa ndigiri yake, akīmūtwarā nyūmba ya ageni, akīmūmenyerera.

³⁵ Kwarooka gūkīa Mūsamaria ūcio akīruta dinari igīrī, agīcinengera mwene nyūmba īyo ya ageni, akīmwīra atīrī, ‘Mūmenyagīrīre, na ndacooka nīngagūcookeria kīra kīngī ūgaakorwo ūhūthīrīte.’

³⁶ “Ūgwīciiria nī mūndū ūrīkū wa acio atatū watūkīre mūndū wa itūūra harī mūndū ūcio wanyīitvo nī atunyani?”

³⁷ Nake mūrutani ūcio wa watho akīmūcookeria atīrī, “Nī ūrīa wamūguīrīre tha.”

Jesū akīmwīra atīrī, “Thī ūgeeko o ta ūguo.”

Jesū arī Mūciī kwa Marītha na Mariamu

³⁸ Na rīrī, Jesū na arutwo ake marī njīra-inī magīthī, nīatoonyire gatūūra kamwe kūrīa aanyītirwo ūgeni mūciī kwa mūtumia wetagwo Marītha.

³⁹ Marītha aarī na mwarī wa nyina wetagwo Mariamu, nake aikarīte magūrū-inī ma Mwathani athīkīrīrie ūrīa oigaga.

⁴⁰ Nowe Marītha nīarī na mīhang’o nī ūndū wa maūndū marīa mothe magīrīre kūhaarīrio. Agīūka harī Jesū, akīmūūria atīrī, ‘Mwathani, kaī ūtarona ūrīa mwarī wa maītū andekereire wīra? Mwīre oke andeithīe!’

⁴¹ Nake Mwathani akīmūcookeria atīrī, “Marītha, Marītha, nīūtangīkīte, na ūgethīnia na maūndū maingī.

⁴² No nī harī ūndū ūmwe tu ūbataranīte. Mariamu nīethuurīre ūndū ūrīa mwega makīria, nāguo ūndū ūcio ndangītunywo.”

¹ Na rĩrĩ, mũthenya ũmwe Jesũ aarĩ handũ akĩhooya. Rĩrĩa aarĩkirie kũhooya, mũrutwo ũmwe wake akĩmwĩra atĩrĩ, “Mwathani, tũrute kũhooya o ta ũrĩa Johana aarutire arutwo ake.”

² Nake Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Rĩrĩa mũkũhooya, ugagai atĩrĩ:

“ ‘Ithe witũ (ũrĩ Igũrũ),
rĩtwa riaku nĩriamũrwo,
ũthamaki waku nĩũũke.

(Ūrĩa wendete nĩwikagwo gũkũ thĩ,
o ta ũrĩa gwĩkagwo kũu igũrũ.)

³ Tũheage o mũthenya irio ciitũ cia gũtũigana.

⁴ Na ũtũrekere mehia maitũ,

o ta ũrĩa o na ithuĩ tũrekagĩra arĩa othe matwĩhagĩria.

Na ndũgatũtware magerio-inĩ

(no kũhonokia ũtũhonokagie ũuru-inĩ).’”

⁵ Agĩcoka akĩmeera atĩrĩ, “Mũndũ ũmwe wanyu angĩkorwo arĩ na mũrata nake athĩĩ gwake ũtukũ gatagatĩ amwĩre atĩrĩ, ‘Mũrata wakwa, he mĩgate itatũ,

⁶ nĩgũkorwo ndĩ na mũrata wakwa wanjeerera, na ndirĩ na kindũ gĩa kũmũhe arĩe.’

⁷ “Nake mũndũ ũcio ũrĩ nyũmba thĩinĩ amũcookerie atĩrĩ, ‘Tiga gũthĩĩnia. Nĩndĩkĩtie kũhinga mũrango na tũrĩ toro hamwe na ciana ciakwa. Ndingĩhota gũũkĩra ngũhe mĩgate.’

⁸ Ngũmwĩra atĩrĩ, o na angĩkorwo ndangũũkĩra amũhe mĩgate iyo nĩ ũndũ wa ũrata-rĩ, no nĩ ũndũ wa ũrĩa amũringĩrĩrie-rĩ, mũndũ ũcio nĩegũũkĩra amũhe kĩria gĩothe abatairio nĩkĩo.”

⁹ “Nĩ ũndũ ũcio ngũmwĩra atĩrĩ: Hooyai na nĩmũkũheo; mathaa na nĩmũkuona; ringaringai mũrango na nĩmũkũhingũrĩrwo.

¹⁰ Nĩgũkorwo ũrĩa wothe ũhooyaga nĩaheagwo; na ũrĩa ũmaathaga nĩonaga; na ũrĩa ũringaringaga mũrango nĩahingũragĩrwo.

¹¹ “Nĩ mũciari ũrĩkũ thĩinĩ wanyu ũngĩtĩo thamaki nĩ mwana wake, nake amũhe nyoka?

¹² Kana eetio itumbĩ amũhe kang’aurũ?

¹³ Angĩkorwo inyuĩ, o na mũrĩ oorũ, nĩmũũĩ kũhe ciana cianyu iheo njega-rĩ, Ithe wanyu ũrĩa ũrĩ Igũrũ githĩ ndarĩkĩragĩrĩria kũhe Roho Mũtheru kũrĩ arĩa mamũhooyaga!”

Jesũ na Beelzebuli

¹⁴ Na rĩrĩ, Jesũ nĩaingataga ndaimono yume thĩinĩ wa mũndũ ũtaaragia. Rĩrĩa ndaimono iyo yoimire, mũndũ ũcio ũtaaragia akĩaria, nakĩo kĩrĩndĩ kĩa andũ gĩkĩgega.

¹⁵ No amwe ao makiuga atĩrĩ, “Aingataga ndaimono na hinya wa Beelzebuli ũrĩa mũnene wa ndaimono.”

¹⁶ Nao andũ angĩ makĩmũgeria, makĩmũũria amaringĩre kĩama kiumĩte igũrũ.

¹⁷ Jesũ nĩamenyire ũrĩa meciaragia, nake akĩmeera atĩrĩ: “Ūthamaki o wothe ũngĩgayũkana ũũkanĩrĩre guo mwene no ũharagane, nayo nyũmba ingĩgayũkana yũkanĩrĩre yo nyene no igwe.

¹⁸ Angĩkorwo Shaitani nĩagayũkanĩte akeyũkĩrĩra we mwene-rĩ, ũthamaki wake ũngĩkũhaanda atĩa? Ndoiga ũguo tondũ mũroiga atĩ nĩ nyingataga ndaimono na hinya wa Beelzebuli.

¹⁹ Nĩngĩ angĩkorwo nĩ nyingataga ndaimono na hinya wa Beelzebuli-rĩ, arũmĩrĩri anyu maingataga ndaimono na hinya wa ũ? Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, acio nĩo makaamũtũira ciira.

²⁰ Na rĩrĩ, ingĩkorwo nyingataga ndaimono na hinya wa kĩara kĩa Ngai-rĩ, ũthamaki wa Ngai nĩũũkĩte kũrĩ inyuĩ.

²¹ “Rĩrĩa mũndũ njamba oya indo ciake ciothe cia mbaara, arangĩre nyũmba yake mwene, indo ciake ciikaraga irĩ ngĩtũre.

²² No rĩrĩ, mũndũ ũngĩ ũrĩ na hinya kũmũkĩra angĩmũtharĩkĩra amũtoorie, nĩamũtunyaga indo ciake cia mbaara iria ehokete, na akagairia andũ indo iria akoragwo atahĩte.

²³ “Mũndũ ũrĩa ũtarĩ hamwe na nĩ, ũcio nĩ thũ yakwa, na ũrĩa ũtacookanagĩrĩria hamwe na nĩ, ũcio nĩ kũhurunja ahurunjaga.

²⁴ “Na rĩrĩ, hĩndĩ irĩa ngoma thũku yoima thĩinĩ wa mũndũ, itũkanagĩria werũ-inĩ igĩcaria ũhurũko na ikawaga. Hĩndĩ iyo ikoiga atĩrĩ, ‘Nĩngũcoka nyũmba irĩa ndoimire.’

²⁵ Na yacooka igakora nyũmba iyo irĩ haate, igathondekwo wega.

²⁶ Hĩndĩ Ƴo ngoma Ƴo thũku Ƴkagĩra ngoma ingĩ mũgwanja thũku makĩria mayo, igatoonya, Ƴgaikara kuo. Naguo mũikarĩre wa mũndũ ũcio ũgathũka gũkĩra wa mbere.”

²⁷ Rĩria Jesũ aaragia maũndũ maya-rĩ, mũndũ-wa-nja warĩ gatagatĩ-inĩ ga kĩrĩndĩ akĩanĩrĩra na mũgambo mũnene, akiuga atĩrĩ, “Kũrathimwo nĩ maitũguo ũria wagũciarire na agĩkuongithia.”

²⁸ Nake Jesũ agĩcookia atĩrĩ, “Kũrathimwo nĩ arĩa maiguaga kiugo kĩa Ngai na magagĩathĩkĩra.”

Kĩmenyithia kĩa Jona

²⁹ Na rĩria kĩrĩndĩ kĩa andũ kĩongererekire-rĩ, Jesũ akiuga atĩrĩ, “Rũrũ nĩ rũciaro rwaganu. Rũrũragia rũringĩrwo kĩa, no gũtirĩ kĩa rũkarĩngĩrwo tiga o kĩa kĩaringĩrwo Jona.

³⁰ Nĩgũkorwo o ta ũria Jona aarĩ kĩmenyithia kũrĩ andũ a Nineve, ũguo noguo Mũrũ wa Mũndũ egũkorwo arĩ kĩmenyithia kũrĩ rũciaro rũrũ.

³¹ Mũtumia-mũthamaki ũria wa mwena wa Gũthini nĩakarũgama hĩndĩ ya ciira hamwe na andũ a rũciaro rũrũ arũtuĩre ciira, nĩgũkorwo oimire ituri cia thĩ oke athĩkĩrĩre ũũgĩ wa Solomoni, na rĩu ũmwe mũnene gũkĩra Solomoni arĩ haha.

³² Andũ a Nineve nĩmakarũgama hĩndĩ ya ciira hamwe na rũciaro rũrũ marũtuĩre ciira; nĩgũkorwo nĩmerĩre maahunjũrio nĩ Jona, na rĩu ũmwe mũnene gũkĩra Jona arĩ haha.

Tawa wa Mwĩrĩ

³³ “Gũtirĩ mũndũ ũgwatagia tawa agacooka akaũiga handũ ũtangĩoneka kana akaũiga rungu rwa irebe, no aũigaga handũ igũrũ nĩguo arĩa megũtoonya nyũmba mathererwo nĩ ũtheri.

³⁴ Rĩtho rĩaku nĩrĩo tawa wa mwĩrĩ waku. Rĩria maitho maku marĩ mega, mwĩrĩ waku wothe o naguo ũkoragwo ũiyũrĩte ũtheri. No rĩria matarĩ mega-rĩ, mwĩrĩ waku o naguo ũkoragwo ũiyũrĩte nduma.

³⁵ Hakĩrĩ ũguo-rĩ, menyerera ũtheri ũria ũrĩ thĩnĩ waku ndũgatuĩke nduma.

³⁶ Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, mwĩrĩ waku wothe ũngũyũrwo nĩ ũtheri, na ndũrĩ handũ harĩ nduma, nĩũrĩtheragĩrwo nĩ ũtheri biũ, o ta ũria ũtheri wa tawa ũkũmũrĩkagĩra.”

Haaro Ithathatũ

³⁷ Hĩndĩ Ƴria Jesũ aarĩkirie kwaria, Mũfarisai ũmwe akĩmũnyiita ũgeni gwake makarĩanĩre; nĩ ũndũ ũcio agĩthĩ, agĩkara metha-inĩ.

³⁸ No Mũfarisai ũcio ona ũguo akĩgega nĩ ũndũ Jesũ ndaambire gwithamba moko atanaĩa irio.

³⁹ Nake Mwathani akĩmwĩra atĩrĩ, “Inyuĩ Afarisai mũthambagia gĩkombe na thaani mwena wa na igũrũ, no thĩnĩ wanyu mũiyũrĩtwo nĩ ũkoroku na waganu.

⁴⁰ Inyuĩ irimũ ici! Githĩ ũria wombire mwena wa na nja to we wombire mwena wa na thĩnĩ?”

⁴¹ No rĩrĩ, heagai athĩni kĩria kĩrĩ thĩnĩ wa thaani, na hĩndĩ Ƴo indo ciothe nĩigũtuĩka theru harĩ inyuĩ.”

⁴² “Kaĩ mũrĩ na haaro inyuĩ Afarisai-ĩ! Tondũ mũrutagĩra Ngai gĩcunji gĩa ikũmi gĩa terere, na togotia na nyeni cia mũthemba yothe no mũkaaga kũrũmbũyia kĩhooto na wendani wa Ngai. Mwaagĩrĩrwo nĩ gwĩkaga maũndũ macio mũtegeũtiganĩria macio mangĩ ma mbere.

⁴³ “Kaĩ mũrĩ na haaro inyuĩ Afarisai-ĩ! Tondũ mwendaga gũikarĩra itĩ iria cia mbere thunagogi-inĩ na mũgeithagio mũrĩ ndũnyũ-inĩ.

⁴⁴ “Kaĩ mũrĩ na haaro-ĩ, tondũ mũtarĩ ta mbĩrĩra itarĩ rũuri iria andũ mageragĩra igũrũ rĩacio matekũmenya.”*

⁴⁵ Mũrutani ũmwe wa Watho akĩmũcookeria, akĩmwĩra atĩrĩ, “Mũrutani, rĩria ũkwaria maũndũ macio-rĩ, nĩũratũruma o na ithuĩ.”

⁴⁶ Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “O na inyuĩ arutani a Watho kaĩ mũrĩ na haaro-ĩ! Tondũ mũkuuithagia andũ mũrigo mũritũ Ƴria matangĩhota gũkuua, na inyuĩ ene mũtingĩmĩhutia o na kaara kamwe mũmateithie.

⁴⁷ “Kaĩ mũrĩ na haaro-ĩ! Tondũ mwakagĩra anabii mbĩrĩra, o arĩa mooragĩrwo nĩ maithe manyu ma tene.

⁴⁸ Nĩ ũndũ ũcio mũgakĩruta ũira atĩ nĩmwĩtikanĩtie na ũria maithe manyu meekire; atĩ nĩo mooragire anabii, na inyuĩ mũkamaakĩra mbĩrĩra.

* **11:44** Ayahudi nĩmahakaga mbĩrĩra ciao coka nĩgeetha gũtikagĩe na mũndũ ũngĩcihutia tondũ ũguo nĩkũngĩatũmire mũndũ anyĩtwo nĩ thaahu.

⁴⁹ Tondū wa ūguo ūūgī wa Ngai uugite atīrī, ‘Nīngamatūmīra anabii na atūmwō, moorage amwe ao na manyariire arīa angī.’

⁵⁰ Nī ūndū ūcio rūciaro rūrū nīrūgaciirithīrio thakame ya anabii othe īrīa yanaitwo kuuma o kīambīrīria gīa thī,

⁵¹ kuuma thakame ya Habili nginya thakame ya Zekaria ūrīa woragīrwo gatagatī-inī ga kīgongona na handū harīa hatheru. Ī nīguo, ngūmwīra atīrī, rūciaro rūrū nīrūkaherithīrio thakame īyo.

⁵² “Kaī mūrī na haaro inyuī arutani a watho-ī! Tondū nīmweheretie kīhingūro kīa ūmenyo. Inyuī ene mūtīgana gūtoonya, na arīa marena gūtoonya mūkamagīria.”

⁵³ Jesū aarīkia kuuma kūu, Afarisai na arutani a watho makīambīrīria kūmūkararia marī na ūru mūno na kūmūgita na kūmūrīa ciūria nīguo aarie maūndū maingī,

⁵⁴ makīgeria kūmūtega maigue kana nī harī ūndū mūrū angīaria.

12

Gūkaanio na Kūūmīrīrio

¹ O hīndī īyo, rīrīa kīrīndī kīa andū ngiri nyingī kīonganite hamwe, nginya makarangana-rī, Jesū akīamba kwarīria arutwo ake, akīmeera atīrī, “Mwīmenyererei ndawa ya kūmbia mīgate ya Afarisai, na nīyo ūhinga.

² Gūtīrī ūndū mūhithanie ūtakaguūrio, o na kana ūndū mūhithe ūtakamenyeka.

³ Maūndū marīa mwarīire nduma-inī, makaiguu mūthenya barigici, na ūrīa wothe mwanahedanīrīa matū-inī mūrī tūnyūmba twa thīnī, nīūkanīrīrwo kuuma nyūmba igūrū.

⁴ “Ngūmwīra atīrī arata akwa, tigagai gwītīgīra arīa moorage mwīrī na thuutha ūcio gūtīrī ūndū mangīhota gwīka.

⁵ No nī ngūmuonia ūrīa inyuī mwagīrīrwo nī gwītīgīra: Mwītīgagīrei ūrīa ūngīūruga mwīrī na thuutha wa ūguo arī na ūhoti wa gūikia mūndū Jehanamu. Ngūmwīra atīrī na ma, mwītīgagīrei ūcio.

⁶ Githī tūnyoni tūtano tūtiendagio tūthendi twīrī? No rīrī, gūtīrī o na kamwe gatuo Ngai ariganagīrwo nīko.

⁷ No ti-itherū, o na njuīrī cianyu cia mūtwe nī ndare. Tigagai gwītīgīra, inyuī mūrī a bata gūkīra tūnyoni tūingī.

⁸ “Ngūmwīra atīrī, ūrīa wothe ūkanyumbūra mbere ya andū, o nake Mūrū wa Mūndū nīakamumbūra mbere ya arāika a Ngai.

⁹ No ūrīa ūkangaana mbere ya andū ūcio nīagakaanwo mbere ya arāika a Ngai.

¹⁰ Nake mūndū o wothe ūrīa ūgaacambia Mūrū wa Mūndū nīakarekerwo, no ūrīa wothe ūkaruma Roho Mūtheru ndakarekerwo.

¹¹ “Rīrīa mūgaatwarwo mbere ya thunagogi, na mbere ya aathani na anene mūciirithio-rī, mūtikanetange na ūrīa mūgacookia kana ūrīa mūkoiga,

¹² nīgūkorwo hīndī īyo Roho Mūtheru nīakamūruta ūrīa mwagīrīrwo nī kuuga.”

Ngerekano ya Gītonga Kīrimū

¹³ Mūndū ūmwe warī gatagatī-inī ka andū acio akīmīwīra atīrī, “Mūrutani, īra mūrū wa maitū tūgayane nake igai riitū.”

¹⁴ Nake Jesū akīmūcookeria atīrī, “Mūndū ūyū, nū ūnduīte wa kūmūtuithania ciira kana wa kūmūgayania indo cianyu?”

¹⁵ Agīcooka akīmeera atīrī, “Mwīmenyererei! Mūtīgakorokere maūndū; nīgūkorwo muoyo wa mūndū ndūthimagwo na mūigana wa indo iria arī nacio.”

¹⁶ Agīcooka akīmahe ūhoro na ngerekano, akīmeera atīrī, “Mūgūnda wa mūndū ūmwe gītonga nīwaciarire mūno.

¹⁷ Nake akīyūria na ngoro yake atīrī, ‘Ngwīka atīa? Ndirī na handū ha kūiga magetha makwa.’

¹⁸ “Agīcooka akiuga atīrī, ‘Nīndamenya ūrīa ngwīka. Ngūtharia makūmbī makwa, njake mangī manene kūrī mo, njige magetha makwa mothe na indo ciakwa ciothe kuo.

¹⁹ Njooke njīire ngoro yakwa atīrī, “Ūrī na indo nyingī njega wīgīire cia gūkūigana mīaka mīingī. Wīhuurūkīre, ūrīe na ūnyue, na ūcanjamūke.”’

²⁰ “No Ngai akīmīwīra atīrī, ‘Wee kīrimū gīki! Ūtukū ūyū wa ūmūthī nīgūgwītio muoyo waku. Indo icio wīgīire-rī, igaatuika cia ū?’

²¹ “Ūguo nīguo gūgaatuika harī mūndū o wothe ūrīa wīgagīra mīthithū, no akaaga gwītongia na ūhoro wa Ngai.”

22 Jesu agicooka akira arutwo ake atiri, "Ni undu ucio ngumwira atiri, mutigetangage ni undu wa moyo yanyu ni undu wa kiria muririraga, kana kiria murihumbaga miri yanyu.

23 Muoyo-ri, uri bata gukira irio, nago mwiri uri bata gukira nguo.

24 Ta mwiciriri uhoro wa mahuru: Matihaandaga kana makagetha, o na matiri kundu gwa kuga irio kana makumbi, no Ngai namaheaga irio. Inyui githi mutiri a bata muno gukira nyoni!

25 Nuu wanyu unghota kuongerera muoyo wake ithaa o na rimwe ni undu wa gwitanga?

26 Riu-ri, angikorwo mutinghota gwika undu munini uguo-ri, mugitangikaga na maundu macio mangi niki?"

27 Ta mwicuraniei uria itoka ikuraga. Itirutaga wira kana ikogotha ndigi. No ngumwira atiri, o na Solomoni ari na riri wake wothe, ndaagemete ta kimwe giacio.

28 Angikorwo uguo nguo Ngai ahumbaga nyeki ya githaka, iria iri ho umuthi na ruciu igaikio mwaki-ini-ri, githi inyui ndarikimuhumbaga makiria, inyui mwitikitie o hanini!

29 Tigagai guthinika ngoro-ini cianyuni undu wa kiria muririraga kana murinyuuga; mutigatangikage ni undu wa uguo.

30 Nigukorwo maundu maya mothe nimo andu a guku thi ari matetikitie Ngai macaranagia namo, no Ithe wanyu noi ati nimubataritio nimo.

31 No riri, caragai uthamaki wake, na maundu maya mangi mothe nimurirheagwo o namo.

32 "Tigagai gwigira, inyui ruuru ruru rinini, nigukorwo Ithe wanyu nonete ari wega kumuhe uthamaki ucio.

33 Endia indo iria muri nacio micooke muiteithie athini. Mwithondekere ibeeti cia mbeeca iria itangitaruka, na mwigire na kigina iguru kiria gitangithira, kuria gutari muici unghukhiria na gutiri memenyi cia gikiananga

34 Nigukorwo o kuria mthiithu wanyu iri, nokuo ngoro cianyuni nacio irikoragwo iri.

Gukara Mwiguite

35 "Ikaragai mwihotorete, mwiharirie gutungata, na muige matawa manyu magiakanaga,

36 o ta andu metereire mwathi wao acooke kuuma iruga-ini ria kihikano, nguo riria agaacooka, aaringaringa murango mamuhinguri o narua.

37 Nigakorwo uri undu mwega hari ndungata iria mwathi wacio agaakora ciiguite riria agacooka. Ngumwira atiri na ma, niakhotora acitungafire, aciikarie metha-ini, na acooke acirehere irio irie.

38 Nigakorwo uri undu mwega hari ndungata iria mwathi wacio agaakora cihaaririe, o na angigooka utuku gatagati kana thaa kenda gugikia.

39 No riri, menyai uu: Korwo mwene nyumba niamenyete ithaa riria muici eguuka-ri, ndangiarekire nyumba yake ituo.

40 O na inyui no nginya muikarage mwiharirie, tondu Muru wa Mundu agooka ithaa riria mutamwirigiri.

41 Petero akimuria atiri, "Mwathani, ni ithu urahe uhoro na ngerekano ino kana ureera mundu o wothe?"

42 Nake Mwathani agicooka akimuria atiri, "Ndungata ya kwihokwo na njugi, o iria mwathi wayo anghokera kuroraga ndungata ciake, na icheage irio hndi iria yagiri, niriku?"

43 Nigakorwo uri undu mwega hari ndungata iyo, iria mwathi wayo agooka akore igika uguo.

44 Ngumwira atiri na ma, niakamihokera indo ciake ciothe.

45 No riri, i ndungata iyo ingira na ngoro yayo atiri, 'Mwathi wakwa ndaracooka narua,' nayo yambiririe kuhura ndungata cia arume na cia andu-a-nja, na kuria na kunyua na kurio-ri,

46 Mwathi wa ndungata iyo agooka muthenya uria itamwirigiri o na ithaa riria itooi, nake niakamirerithia muno, na amuire ciira ta wa andu ari matari ehokeku.

47 "Ndungata iria imenyaga uria mwathi wayo endaga na ndiharagira kana igeeke uria Mwathi wayo endaga, ikaahurwo mahura maingi.

48 No iria itooi na nikaga maundu maria magiri kuerithanirio, ikaahurwo mahura matari maingi. Uria wothe uheetwo indo nyingi, ageetio indo nyingi; nake uria wihokeirwo nyingi makiria nageetio nyingi makiria.

Gütirĩ Thayũ o tiga Nyamũkano

⁴⁹ “Njũkĩte kũrehe mwaki gũkũ thĩ, naarĩ korwo mwaki ũcio nĩwambĩrĩrie gwakana!

⁵⁰ No ndĩ na ũbatithio ndĩrĩbatithio nague, no kaĩ nĩngũthĩnĩka mũno ũngĩgaakinya-ĩ!

⁵¹ Mũgwĩciiria ndokire kũrehe thayũ gũkũ thĩ? Ngũmwĩra atĩrĩ, ũguo tiguu, ndookire kũrehe nyamũkano.

⁵² Kuuma rĩu gũthĩĩ na mbere, andũ atano a mũciĩ ũmwe marĩkoragwo magayũkanĩte, atatu magookĩrĩra eerĩ, nao eerĩ magookĩrĩra atatu.

⁵³ Nao marĩkoragwo magayũkanĩte ũũ, ithe agookĩrĩra mũriũ nake mũriũ agookĩrĩra ithe, nyina agookĩrĩra mwarĩ nake mwarĩ agookĩrĩra nyina, nyaciaraawe agookĩrĩra mũtumia wa mũriũ nake mũtumia wa mũriũ agookĩrĩra nyaciaraawe.”

Gũkũũrana Mahinda

⁵⁴ Jesũ akĩra kĩrĩndĩ kũu atĩrĩ, “Hĩndĩ ĩrĩa muona itu rĩkĩambata riumĩte ithũĩro, o rĩmwe muugaga atĩrĩ, ‘Nĩgũkuura mbura,’ na gũkoira.

⁵⁵ Hĩndĩ ĩrĩa rũhuho rwahurutana riumĩte gũthini muugaga atĩrĩ, ‘Nĩgũkũgĩa na ũrugarĩ,’ na gũkağĩa.

⁵⁶ Inyuĩ hinga ici! Nĩmũũĩ wega gũkũũrana ũrĩa igũrũ na thĩ gũtarĩ. Mũkĩremagwo nĩgũkũũrana ũhoru wa mahinda maya tũrĩ nĩkĩ?

⁵⁷ “Mwagaga gwĩtuĩra inyuĩ ene ũrĩa kwagĩrĩre nĩkĩ?

⁵⁸ Na rĩrĩ, rĩrĩa mũrathĩĩ na thũ yaku kũrĩ mũciirithania-rĩ, geria mũno wĩguithanie nayo mũrĩ o nĩjira-inĩ, ndĩgagũkururie ĩgũtware kũrĩ mũciirithania, nake mũciirithania akũneane kũrĩ mũnene, nake mũnene ũcio agũkie njeera.

⁵⁹ Ngũkwĩra atĩrĩ, ndũkoima kuo ũtarĩhĩte thĩrĩ wothe, hatarĩ gathendi ũgũtigia.”

13*Mwĩrĩrei kana Mũthire*

¹ Na rĩrĩ, nĩ kwarĩ na andũ amwe maarĩ ho hĩndĩ ĩyo, arĩa meerire Jesũ ũhoru wa andũ a Galilĩ arĩa mooragĩtwo nĩ Pilato makĩruta magongona, nayo thakame yao ĩgĩtukana na ya nyamũ cia magongona mao.

² Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Anga mũgwĩciiria atĩ andũ acio manyariirwo ũguo tondũ acio maarĩ ehĩa gũkĩra andũ acio angĩ othe a Galilĩ?

³ Ngũmwĩra atĩrĩ, aca! No rĩrĩ, mwaga kwĩrĩra, o na inyuĩ inyuothe mũkaniinwo o tao.

⁴ Kana andũ arĩa ikũmi na anana, arĩa magwĩrĩrwo nĩ nyũmba ĩrĩa ndaaya kũu itũũra rĩa Siloamu ikĩmooraga-rĩ, anga mũgwĩciiria atĩ maarĩ na mahĩtia maingĩ gũkĩra andũ arĩa angĩ othe maatũũraga kũu Jerusalemu?

⁵ Ngũmwĩra atĩrĩ, aca! No rĩrĩ, mwaga kwĩrĩra, o na inyuĩ inyuothe mũkaaniinwo o tao.”

⁶ Agĩcooka akĩmaarĩria na ngerekano, akiuga atĩrĩ, “Mũndũ ũmwe aarĩ na mũkũyũ wahandĩtwo thĩnĩ wa mũgũnda wake wa mũthabibũ, nake agĩthĩ gũcaria maciario mũtĩ-inĩ ũcio, no ndaigana kuona ngũyũ o na ĩmwe.

⁷ Nĩ ũndũ ũcio, akĩra mũruti wa wĩra wa mũgũnda ũcio wa mũthabibũ atĩrĩ, ‘Rĩu nĩ mĩaka ĩtatũ njũkaga gũcaria maciario mũkũyũ-inĩ, ũyũ na ndĩrĩ ndoona ngũyũ o na ĩmwe. Ūteme! Ūthũkagĩria mũgũnda nĩkĩ?’

⁸ “No mũndũ ũcio akĩmũcookeria, akĩmwĩra atĩrĩ, ‘Mwathi ũyũ, nĩtũreke ũikare mwaka ũngĩ ũmwe, ndĩũrĩmĩre na ndĩwĩkĩre thumu.

⁹ Nague ũngĩciara hĩndĩ ĩyo, nĩ wega! No ũngĩaga gũciara, no ũtemwo.’”

Mũtumia Kĩonje Kũhonio Mũthenya wa Thabatũ

¹⁰ Na rĩrĩ, mũthenya ũmwe wa Thabatũ, Jesũ nĩkũrutana aarutanaga thĩnĩ wa thunagogi ĩmwe,

¹¹ nakuo gũgĩkorwo nĩ kwarĩ na mũtumia wonjetio nĩ ngoma thũku mĩaka ikũmi na ĩnana. Atũire ainamĩrĩre atekũhota gwĩtiira o na hanini.

¹² Hĩndĩ ĩrĩa Jesũ aamuonire, akĩmwĩta, akĩmwĩra atĩrĩ, “Mũtumia ũyũ nĩwohorwo kuuma kũrĩ wonje waku.”

¹³ Agĩcooka akĩmũigĩrĩra moko, na kahinda o kau agũtiira, na akĩgooca Ngai.

¹⁴ Nake mũnene wa thunagogi akĩrakara mũno nĩ ũndũ wa Jesũ kũhonania mũthenya wa Thabatũ. Nake akĩra andũ atĩrĩ, “He na mũthenya ĩtandatũ ya kũruta wĩra. Nĩ ũndũ ũcio, ũkagai kũhonio mũthenya ĩyo, no ti mũthenya wa Thabatũ.”

¹⁵ Nowe Mwathani akimūcookeria, akimwira atiri, “Inyuĩ hinga ici! Githi o mündũ wanyu ndohoraga ndegwa yake kana ndigiri yake yume kiugu mũthenya wa Thabatũ, amĩtware ithii ikanyue maai?”

¹⁶ Nake mütumia üyũ mwarĩ wa Iburahĩmu, üria ütũire ohetwo nĩ Shaitani mĩaka ikũmi na ĩnana; ndakĩagĩrĩrwo nĩ kuohorwo o na kũrĩ mũthenya wa Thabatũ?”

¹⁷ Rĩria oigire ũguo, thũ ciake ciothe igiconoka, no kĩrĩndĩ kũu kĩa andũ gĩgĩkena nĩ ũndũ wa maĩndũ wa magegania marĩa eekaga.

Ngerekano ya Mbegũ ya Karatarĩ na ya Ndawa ya Kũmbia Mĩgate

¹⁸ Ningĩ Jesũ akĩũria atiri, “Ūthamaki wa Ngai ũhaanaine na kĩ? Na ngũgerekania na kĩ?”

¹⁹ Ūhaana ta mbeũ ya karatarĩ ĩria mündũ oire akĩhaanda mũgũnda wake. Igĩkũra igĩtũika mũti, nacio nyoni cia rĩera-inĩ igĩũka igĩaka itara hong-e-inĩ ciaguo.”

²⁰ Ningĩ akĩũria atiri, “Ingĩgerekania ũthamaki wa Ngai na kĩ?”

²¹ Ūhaana ta ndawa ya kũmbia mĩgate ĩria mündũ-wa-nja ooire na akĩmitukania na mũtu mũingĩ, o nginya wothe ũkĩmba.”

Mũrango ũria Mũceke

²² Nake Jesũ agĩthii ahĩtũkĩire matũũra-inĩ na tũtũũra-inĩ akĩrutanaga erekeire Jerusalemu.

²³ Nake mündũ ũmwe akĩmũũria atiri, “Mwathani anga no andũ anini tu maka-honokio?”

Nake akĩmeera atiri,

²⁴ “Geragai na hinya gũtoonyera mũrango ũria mũceke; tondũ ngũmwĩra atiri, andũ aingĩ nĩ makaageria gũtoonya, no matikahota.

²⁵ Rĩria mwene nyũmba agaakorwo okĩrĩte na ahinge mũrango-rĩ, mũkaarũgama hau nja mũkĩringaringaga mũrango mũkĩmũthaihaga, mũkoiga atiri, ‘Mwathi witũ, tũhingũrĩre mũrango.’

‘Nake nĩakamũcookeria amwĩre atiri, ‘Nii ndimũũ o na ndiũ kũria muumĩte.’

²⁶ “Hĩndĩ ĩyo nĩmũkoiga atiri, ‘Nĩtwarĩianagĩra na tũkanyuuanĩra nawe, o na nĩwarutanaga njĩra-inĩ cia matũũra maitũ.’

²⁷ “Nowe nĩakamacookeria atiri, ‘Nii ndimũũ, o na ndiũ kũria muumĩte. Njehererai, inyuĩ inyuothe mwĩkaga ũuru!’

²⁸ “Kũu nĩgũkagĩra na kĩrĩro, na kũhagarania magego, rĩria mũkoona Iburahĩmu, na Isaaka, na Jakubu, na anabii othe marĩ ũthamaki-inĩ wa Ngai, no inyuĩ mũkorwo mũkĩtio nja.

²⁹ Nao andũ nĩmagooka kuuma mwena wa irathĩro, na wa ithũiro, na wa gathigathini, na wa gũthini, maikare thĩ iruga-inĩ kũu ũthamaki-inĩ wa Ngai.

³⁰ No ti-itherũ, nĩ kũrĩ andũ marĩ thuutha magaatũka a mbere, na nĩ kũrĩ a mbere magaatũka a thuutha.”

Kĩeha kĩa Jesũ nĩ ũndũ wa Jerusalemu

³¹ O hĩndĩ ĩyo Afarisai amwe magĩũka kũrĩ Jesũ makĩmwĩra atiri, “Uma gũkũ ũthii kũndũ kũngĩ. Herode nĩarenda gũkũũragĩthia.”

³² Nake agĩcookia atiri, “Thii mũkeere mbwe ĩyo atiri, ‘Ūmũthĩ na rũciũ ngũkorwo ngĩngata ndaimono na ngĩhonia andũ, na mũthenya wa ĩtatũ ndĩkie wĩra wakwa.’

³³ O na kũrĩ ũguo, ũmũthĩ na rũciũ o na oke no nginya ngorwo ngĩthii o na mbere, nigũkorwo ti-itherũ gũtirĩ mũnabii ũngĩkũra nja ya Jerusalemu!

³⁴ “Atĩrĩrĩ, wee Jerusalemu, Jerusalemu, wee ũragaga anabii, na ũkahũũra na mahiga nyuguto arĩa matũmitwo kũrĩ we, nĩ maita maingĩ atĩa ndanenda gũcookanĩrĩria ciana ciaku hamwe o ta ũria ngũkũ ĩcookanagĩrĩria tũcui twayo mathagu-inĩ mayo, no ndũnjĩtikagĩria!

³⁵ Atĩrĩrĩ, nyũmba yaku ĩyũrĩte ihooru. Ngũmwĩra atiri, mũtikanyona rĩngĩ o nginya rĩria mũkoiga atiri, ‘Kũrathimwo nĩ mündũ ũria ũgũũka na rĩtwa rĩa Mwathani.’”

14

Jesũ e Nyũmba kwa Mũfarisai

¹ Na rĩrĩ, mũthenya ũmwe wa Thabatũ, Jesũ nĩathiire kũria irio nyũmba ya mũnene ũmwe wa Afarisai, nao andũ maikarĩte mamũrorete mũno.

² Na hau mbere yake nĩ haarĩ na mündũ warũarĩte mũrimũ wa kũmba mwĩrĩ.

³ Jesũ akĩũria Afarisai na arutani a watho atiri, “Watho nĩwĩtikĩrĩtie kũhonania mũthenya wa Thabatũ, kana ndwĩtikĩrĩtie?”

⁴ No-o magĩkira ki. Nake akĩnyiita mũndũ ũcio, akĩmũhonia na akĩmwĩra athĩĩ.

⁵ AgĩcOOKA akĩmooria atĩrĩ, “Nũũ wanyu ũngĩaga kũruta mũriũ irima, kana ndegwa yake igwĩte irima rĩa maaĩ mũthenya wa Thabatũ?”

⁶ Nao makiaga ũndũ wa kũmũcookeria.

⁷ Rĩrĩa Jesũ oonire ũria ageni maathuuraga itĩ iria ciaikaragĩrwo nĩ ageni a gũtĩĩo maikarĩre cio-rĩ, akĩmahe ngerekano ĩno, akiuga atĩrĩ:

⁸ “Mũndũ angĩgwĩta iruga-inĩ rĩa kĩhikano-rĩ, ndũgaikarĩre itĩ iria ciigĩrwo ageni a gũtĩĩo, tondũ no hakorwo mũndũ ũngĩ mũtĩĩe gũgũkĩra wĩtĩtwo nĩ mwene iruga.

⁹ Kũngĩkĩhaana ũguo-rĩ, mwene iruga ũria ũmwĩtĩte inyuĩ eerĩ no ooke, akwĩre atĩrĩ, ‘Eherera mũndũ ũyũ gĩtĩ kĩũ.’ Hĩndĩ iyo, nĩũgaaikara thuutha biũ ũconokete.

¹⁰ No hĩndĩ ĩrĩa ũngĩtwo-rĩ, ikaragira itĩ cia thuutha, nĩgeetha ũria ũgwĩtĩte ooka, akwĩre atĩrĩ, ‘Mũrata wakwa, thĩĩ ũgaikare harĩa mbere.’ Hĩndĩ iyo nĩũkaheo gũtĩĩo maitho-inĩ ma ageni arĩa angĩ othe.

¹¹ Nĩgũkorwo mũndũ ũria wothe wĩtũgagĩria nĩakanyĩhio, na ũria wothe wĩnyĩhagia nĩagatũũgĩrio.”

¹² Jesũ agĩcOOKA akĩra mũndũ ũcio wamwĩtĩte atĩrĩ, “Waruga iruga rĩa mũthenya kana rĩa hwaĩ-inĩ-rĩ, ndũgetage o arata aku kana ariũ a thoguo, kana andũ anyu, o na kana andũ arĩa atongu a itũũra rĩanyu; ũngĩka ũguo-rĩ, nao nĩmagagwĩta na nĩ ũndũ ũcio makũrĩhe ũguo ũmekĩte.

¹³ No hĩndĩ ĩrĩa waruga iruga ĩtaga athĩĩni, na cionje, na ithua, na atumumu,

¹⁴ nawe nĩũkarathimwo. O na gũtũika matingĩhota gũkũrĩha, nĩũkarĩhwo hĩndĩ ĩrĩa andũ arĩa athingu makaariũkio.”

Ngerekano ya Iruga Inene

¹⁵ Na rĩrĩa mũndũ ũmwe wa arĩa maikarĩte metha-inĩ hamwe nake aigũire ũguo, akĩra Jesũ atĩrĩ, “Kũrathimwo-rĩ, nĩ mũndũ ũrĩa ũkaarĩa irio iruga-inĩ rĩa ũthamaki wa Ngai.”

¹⁶ Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Mũndũ ũmwe nĩahaarĩrie iruga inene na agĩta ageni angĩ.

¹⁷ Nacio thaa cia kũrĩa ciakinya, agĩtũma ndungata yake ĩkeere andũ arĩa meetĩtwo atĩrĩ, ‘Ūkai, nĩgũkorwo maũndũ mothe nĩmahaarĩrie.’

¹⁸ ‘Nao othe, o mũndũ akĩambĩrĩria kũheana ciĩgwatio. Wa mbere akiuga atĩrĩ, ‘No hĩndĩ ndĩragĩrĩre mũgũnda na no nginya thĩĩ ngawone. Thĩĩ ũmwĩre andekere.’

¹⁹ “Ūrĩa ũngĩ akiuga atĩrĩ, ‘No hĩndĩ ndĩragĩrĩre ndegwa ikũmi cia kũrĩma, na nĩndĩrathĩĩ gũcigeria. Thĩĩ ũmwĩre andekere.’

²⁰ “Nake ũngĩ akiuga atĩrĩ, ‘No hĩndĩ ndĩrahikanirie, nĩ ũndũ ũcio ndiĩhota gũũka.’

²¹ “Ndungata iyo igĩthĩ, ĩkĩmenyithia mwathi wayo ũhoru ũcio. Hĩndĩ iyo mwene mũcĩĩ akĩrakara na agĩatha ndungata iyo akĩmĩra atĩrĩ, ‘Umagara narua ũthĩĩ njĩra-inĩ irĩa nene, o na tũcĩra-inĩ twa itũũra, ũrehe athĩĩni, na cionje, na arĩa atumumu, o na ithua.’

²² “Nayo ndungata iyo ĩkiuga atĩrĩ, ‘Mwathi wakwa, ũrĩa wathanire nĩwĩkĩtwo, na no hatigaire handũ.’

²³ “Hĩndĩ iyo Mwathi wayo akĩra ndungata iyo atĩrĩ, ‘Umagara ũthĩĩ rĩu njĩra-inĩ na ndeere-inĩ cia mĩgũnda, ũkaringĩrĩrie andũ moke nĩgeetha nyũmba yakwa ĩyũre.

²⁴ Ngũmwĩra atĩrĩ, gũtirĩ mũndũ o na ũmwe wa acio mefĩtwo ũgaacama iruga rĩakwa.’”

Thogora wa Gũtũika Mũrutwo

²⁵ Na rĩrĩ, andũ angĩ nĩmatwanire na Jesũ, nake akĩmahũgũkĩra, akĩmeera atĩrĩ,

²⁶ “Mũndũ o wothe angũka kũrĩ nĩ na aage gũthũũra ithe na nyina, na mũtumia wake, na ciana ciake, na ariũ a nyina, na aarĩ a nyina, o na muoyo wake we mwene-rĩ, ndangĩhota gũtũika mũrutwo wakwa.

²⁷ Nake mũndũ o wothe ũtegwĩkuuĩra mũtĩ wake wa kwambĩrwo anũmĩrĩre, ndangĩhota gũtũika mũrutwo wakwa.

²⁸ “Atĩrĩrĩ, mũndũ ũmwe wanyu angĩenda gwaka nyũmba ndaaya na igũrũ-rĩ, gĩthĩ ndangĩamba gũikara thĩ atare thogora nĩguo one kana wĩra na mbeeca cia kũmĩrĩkia?

²⁹ Nĩgũkorwo angĩremwo nĩ kũmĩrĩkia thuutha wa gwaka mũthingĩ, andũ arĩa othe marĩmĩonaga nĩmarĩmũthekagĩrĩa,

³⁰ makoiga atĩrĩ, ‘Mũndũ ũyũ aambĩrĩrie gwaka nyũmba akĩremwo nĩ kũmĩrĩkia.’

³¹ “Kana mũthamaki angĩkorwo akĩrĩĩ gũthĩĩ kũrĩa mbaara na mũthamaki ũngĩ-rĩ, gĩthĩ ndangĩamba gũikara thĩ ecũũranie kana ahota kũrĩa arĩ na andũ ngĩri ikũmi na mũthamaki ũria ũroka kũmũũkĩrĩra arĩ na andũ ngĩri mĩrongo ĩrĩ?”

³² Ang'ona atĩ ndang'ihota kũmũtooria, ang'itũmĩra mũthamaki ũcio ũngĩ andũ arĩ o kũraya mathi makamũĩrie kũgĩe na thayũ.

³³ Ũguo noguo, mũndũ o wotho wanyu ang'ĩaga kũrekia indo ciothe iria arĩ nacio, ndang'itũka mũrutwo wakwa.

³⁴ "Na rĩrĩ, cumbĩ nĩ mwega, no cumbĩ ũng'ikorwo nĩũthirĩte mũcamo waguo-rĩ, ũng'icooka gũcamithio ta cumbĩ na kĩ?"

³⁵ Cumbĩ ũcio ndũrĩ bata gũitwo tũĩri-inĩ o na kana gũitwo kĩara-inĩ, nĩgũteeo ũteagwo.

"Ūria ũrĩ na matũ ma kũigua, nĩakĩigwe."

15

Ngerekano ya Ng'ondũ Yũrite

¹ Na rĩrĩ, etia mbeeca cia igooti na "ehia" othe nĩmoonganaga harĩ we nĩguo mamũigwe.

² No Afarisai na arutani a watho mag'iteta makiuga atĩrĩ, "Mũndũ ũyũ nĩamũkag'ĩra ehia na akarĩianĩra nao."

³ Nĩ ũndũ ũcio Jesũ akĩmahe ngerekano ĩno akĩmeera atĩrĩ:

⁴ "Mũndũ ũmwe wanyu ang'ikorwo na ng'ondũ igana rĩmwe, na ĩmwe yacio yũre-rĩ, githĩ ndatigaga icio mĩrongo kenda na kenda kũu werũ-inĩ, athĩ agacarie ĩyo ĩmwe yũrite, nginya amĩone?"

⁵ Na aarĩkia kũmĩona, akamũgĩrĩra ciande ciake akenete,

⁶ akainũka mũciĩ. Agacooka ageeta arata ake na andũ a itũũra hamwe, akameera atĩrĩ, 'Ūkai tũkenanĩre nĩ ũndũ nĩnyonete ng'ondũ yakwa ĩria ĩrorĩte.'

⁷ Ngũmwĩra atĩrĩ, ũguo noguo kũgĩaga gĩkeno kĩnene igũrũ nĩ ũndũ wa mũndũ ũmwe mwĩhia wĩrĩrĩte, gũkĩra ũria gũkenagwo nĩ ũndũ wa andũ mĩrongo kenda na kenda athĩngu arĩa matabatarĩtio nĩ kwĩrira.

Ngerekano ya Ciringĩ Yũrite

⁸ "Kana mũtumia ang'ikorwo arĩ na icunjĩ ikũmi cia betha, ĩmwe yacio yũre-rĩ, githĩ ndagwatagia tawa, akahaata nyũmba yotho, na akamĩcaria na kĩyo o nginya amĩone?"

⁹ Na amĩona-rĩ, ageeta arata ake o na andũ a itũũra hamwe, akameera atĩrĩ, 'Ūkai tũkenanĩre tondũ nĩnyonete mbeeca yakwa ĩria ĩrorĩte.'

¹⁰ Ngũmwĩra atĩrĩ, ũguo noguo gũkoragwo na gĩkeno harĩ araike a Ngai nĩ ũndũ wa mwĩhia ũmwe wĩrĩrĩte."

Ngerekano ya Mwanake ũria Worĩte

¹¹ Jesũ agĩthĩĩ na mbere akĩmeera atĩrĩ, "Nĩ kwarĩ na mũndũ ũmwe warĩ na ariũ eerĩ.

¹² Ūria mũnini akũira ithe atĩrĩ, 'Baba ngaĩra igai rĩrĩa rĩng'ĩgatuũka rĩakwa.' Nĩ ũndũ ũcio ithe akĩmagayania indo ciake.

¹³ "Na matukũ manini mathira, mũriũ ũcio mũnini agĩcookanĩrĩria indo ciake ciothe, akiumagara agĩthĩĩ bũrũri warĩ kũraya, na arĩ kũu agũitanga indo ciake na mũtũũrĩre wa ũmaramari.

¹⁴ Nake aarĩkia kũhũthĩra indo ciake ciothe, gũkĩgĩa na ng'aragu nene kũu bũrũri ũcio wotho, nake akĩambĩrĩria gũthĩnĩka.

¹⁵ Nĩ ũndũ ũcio agĩthĩĩ kũũria wĩra kũrĩ mũndũ ũmwe wa bũrũri ũcio, nake akĩmũtwara akarũthagie ngũrwe gĩthaka-inĩ gĩake.

¹⁶ Nĩerirag'ĩria kwĩhũũnia na makoro marĩa maarĩtagwo nĩ ngũrwe icio tondũ gũtirĩ mũndũ wamũheaga kĩndũ gĩa kũria.

¹⁷ "Na rĩria ecokerire, akiuga atĩrĩ, 'Nĩ ndungata ciigana atĩa cia baba irĩ na irio cia gũciigana o na igatigara, na nũ nguagĩre gũkũ nĩ ng'aragu!

¹⁸ Nĩngũkĩra thĩĩ kũrĩ baba ngamwĩre atĩrĩ: Baba, nĩnjĩhĩrie Ngai na ngakwĩhĩria.

¹⁹ Nĩdiag'ĩrĩro nĩgũcooka gwĩtagwo mũrũguo rĩngĩ; ndua ta ndungata ĩmwe yaku.'

²⁰ Nĩ ũndũ ũcio agũkĩra, agĩthĩĩ kũrĩ ithe.

"No arĩ o haraaya, ithe akĩmuona, nake akĩringwo nĩ tha nĩ ũndũ wake; agĩteng'era kũrĩ mũrũwe, akĩmũhĩmbĩria na akĩmũmumunya.

²¹ "Nake mũriũ akĩmwĩra atĩrĩ, 'Baba, nĩnjĩhĩrie Ngai o na ngakwĩhĩria. Nĩdiag'ĩrĩro nĩgũcooka gwĩtagwo mũrũguo rĩngĩ.'

²² "No ithe akũira ndungata ciake atĩrĩ, 'Thĩĩĩ narua mũrehe nguo ĩrĩa njega mũno mũmũhumbe, na mũmwĩkĩre gĩcũhĩ kĩara, na iraatũ magũrũ.

²³ Nĩngĩ mũrehe njaũ ya gĩcegũ ĩria noru mũmũthĩnje. Mũreke tũgĩe na iruga na tũkũngũire.

²⁴ Nigūkorwo mūriū ūyū wakwa ararī mūkuū na n̄ariūkīte; n̄arorīte na rīu n̄onekete.' Nī ūndū ūcio makīambīrīria gūkūngūira.

²⁵ "Na rīrī, hīndī ūyo mūriū ūrīa mūkūrū aarī mūgūnda. Na rīrīa aakuhīrīrie mūciī akīinūka-rī, akūigua gūkīinwo nyīmbo na ndūhiū.

²⁶ Nī ūndū ūcio mūriū ūcio agīta ndungata imwe ya mūciī, akīmīūria gītūmi kīa maūndū macio.

²⁷ Nayo ndungata ūyo ikīmwīra atīrī, 'Mūrū wa maitūguo n̄okīte, nake thoguo n̄amūthhīnjīre njaū ya gīcegū īrīa noru, tondū n̄amūcookereire arī mweya na arī mūgīma.'

²⁸ "Mūrū wa nyina ūcio mūkūrū akīrakara na akīrega gūtoonya nyūmba. Nī ūndū ūcio ithe akīuma nja, akīmūthaitha atoonye thīni.

²⁹ No akīira ithe atīrī, 'Ta thikīrīria! Ndūire ngūrutagīra wīra mīaka ūyo yothe, na ndrī ndarega gūgwathīkīra. No rīrī, ndrī waahe o na koori nīguo tūkūngūire na arata akwa.

³⁰ No rīrīa mūrūguo ūyū ūitangīte indo ciaku na maraya ainūka, ūkamūthhīnjīra njaū ya gīcegū īrīa noru!'

³¹ "Ithe akīmwīra atīrī, 'Mūrū wakwa, wee tūtūuraga nawe hīndī ciothe, na indo ciothe iria ndī nacio nī ciaku.

³² No n̄itwagīrīrwo gūkūngūira na gūcanjamūka, tondū mūrū wa maitūguo ūyū ararī mūkuū na rīu n̄ariūkīte; n̄arorīte na rīu n̄onekete.' "

16

Ngerekano ya Mūrūgamīrīri Indo Warī Mūūgī

¹ Nake Jesū akīira arutwo ake atīrī: "Nī kwarī na mūndū ūmwe warī gītonga, nake nī aarī na mūrōri wa indo ciake mūrōri ūcio n̄athitangirwo kūrī gītonga kīu atī n̄aitangaga indo ciake.

² Nī ūndū ūcio agīta mūrōri ūcio wa indo, akīmwīra atīrī, 'Ūhorō ūcio ndīraigua ūgūkonī nī ūrīkū? Heana ūhorō wa ithabu rīa ūrūgamīrīri waku, tondū ndūgūcōoka kūndorera indo ciakwa rīngī.'

³ "Nake mūrōri wa indo ūcio akīyūria na ngorō atīrī, 'Ngwīka atīa rīu? Mwathi wakwa n̄ekūndigithia wīra. Ndrī na hīna mūiganu wa kūrīma, na nīngūconoka kūhooya.

⁴ Rīu n̄ndamenya ūrīa ngwīka nīgeetha rīrīa ngaatigithio wīra gūkū, andū makaanyamūkagīra kwao mīciī.'

⁵ "Nī ūndū ūcio agīta mūndū o wothe warī na thīrī wa mwathi wake. Akīūria mūndū wa mbere atīrī, 'Wee ūrī na thīrī ūigana atīa wa mwathi wakwa?'

⁶ "Nake akīmūcookeria atīrī, 'Ndī na thīrī wa marebe magana meerī ma maguta ma mītamaiyū.'

"Mūrōri ūcio akīmwīra atīrī, 'Oya marūa maku ma thīrī ūikare thī narua wandīke atī ūrī na thīrī wa marebe igana rīmwe.'

⁷ "Agīcōoka akīūria mūndū wa keerī atīrī, 'Na we ūrī na thīrī ūigana atīa?'

"Nake akīmūcookeria atīrī, 'Ndī na thīrī wa makūnia igana rīmwe ma ngano.'

"Mūrōri ūcio akīmwīra atīrī, 'Oya marūa maku ma thīrī wandīke ūrī na thīrī wa makūnia mīrongo īnana.'

⁸ "Mwathi ūcio n̄agathīrīrie mūrūgamīrīri ūcio wa indo ciake ūtaarī mwīhokeku nī ūndū wa kūgīa na ūūgī. Nigūkorwo andū a gūkū thī nī oogī na maūndū mao gūkīra andū a ūtheri.

⁹ Ngūmwīra atīrī, hūthagīrai ūtonga wa gūkū thī na gūthondeka ūrata na andū, nīguo rīrīa ūtonga ūcio ūgaathira, mūkaamūkīrwo cikaro-inī iria cia tene na tene.

¹⁰ "Mūndū ūrīa wothe ūngūhokerwo indo nini no ehokerwo o na indo nyingī, na ūrīa wothe ūtangūhokeka na indo nini o na nyingī ndangūhokerwo.

¹¹ Nī ūndū ūcio mūngīkorwo mūtārī ehokeku na ūtonga wa gūkū thī-rī, nūū ūngīmūhokera ūtonga ūrīa wa ma?

¹² Nīngī mūngīkorwo mūtārī ehokeku na indo cia andū arīa angī-rī, nūū ūngīmūhe indo cianyu ene?

¹³ "Gūtīrī ndungata īngīhota gūtungatīra aathani eerī. Nī ūndū no īthūūrīre ūmwe yende ūcio ūngī, kana īiheane harī ūmwe, īnyarare ūcio ūngī. Mūtingītungatīra Ngai na mūtungatīre mbeeca."

¹⁴ Nao Afarisai, arīa meendete mbeeca, rīrīa maiguire maūndū macio mothe, makīambīrīria gūtemba Jesū.

¹⁵ Nake akĩmeera atĩrĩ, “Inyuĩ mwĩtuuaga ega maitho-inĩ ma andũ, no Ngai nĩoi ngoro cianyu, nĩgũkorwo ũndũ ũrĩa ũtuagwo wa bata mũno harĩ andũ, nĩguo ũrĩ magigi maitho-inĩ ma Ngai.

Ūrutani Ūngĩ wa Jesũ

¹⁶ “Ūhoro wa Watho na ūrutani wa Anabii watũire ūhunjagio nginya hĩndĩ ya Johana ũrĩa Mũbatithania. Kuuma hĩndĩ iyo, Ūhoro-ũrĩa-Mwega wa ũthamaki-wa-Ngai nĩ ūhunjagio, na mũndũ o wothe nĩehatagĩrĩria aũtoonye.

¹⁷ Nĩ ūhũthũ igĩrũ na thĩ gũthira, gũkĩra gaturumo karĩa kanini mũno ka Watho keherio watho-inĩ.

¹⁸ “Mũndũ ũrĩa wothe ũngĩtigana na mũtumia acooke ahikie mũtumia ũngĩ, ũcio nĩatharĩtie, nake mũndũ mũrũme ũrĩa ũngĩhikia mũtumia ũtiganite na mũthuuru-we, nĩatharĩtie.”

Gĩtonga na Lazaro

¹⁹ “Nĩ kwarĩ mũndũ warĩ gĩtonga wehumbaga nguo cia rangi wa ndathi na cia mũthemba wa gatani ĩria njega, nake nĩeekenagia o mũthenya.

²⁰ Na rĩrĩ, kĩhingo-inĩ gĩake nĩhaigagwo mũndũ wahooyaga thendi wetagwo Lazaro, waiyũrĩtwo nĩ ironda mwĩrĩ,

²¹ nake nĩeeriragĩria kũria rũitiki rũrĩa rwagũũaga kuuma metha-inĩ ya gĩtonga kũ. O na ngui nacio nĩciokaga na igacũna ironda ciake.

²² “Ihinda nĩrĩakinyire mũhooi thendi ũcio agĩkua, nao araike makĩmũkuua makĩmũtwara harĩ Iburahĩmu. Gĩtonga kũ o nakĩo nĩgĩakuire na gĩgĩthikwo.

²³ Kĩrĩ kũ icua-inĩ, kĩna ruo rũnene, gĩgĩtiira maitho, gĩkĩona Iburahĩmu arĩ haraaya, na Lazaro arĩ hau nake.

²⁴ Nĩ ũndũ ũcio gĩtonga gĩkĩmwĩta gĩkĩmwĩra atĩrĩ, ‘Iburahĩmu, Baba, njguĩra tha, ũtũme Lazaro atobokie mũthia wa kĩara gĩake maaĩ-inĩ ooke aaehie rũrĩmĩ, tondũ ndĩ na ruo rũnene gũkũ mwaki-inĩ ũyũ.’

²⁵ “Nowe Iburahĩmu akĩmũcookeria atĩrĩ, ‘Mũrũ wakwa, ririkana rĩrĩa watũire muoyo woonaga o maũndũ mega, hĩndĩ iyo Lazaro nake oonaga o maũndũ mooru, no rĩu we nĩmũnyamarũre, nawe ũrĩ ruo-inĩ.

²⁶ Hamwe na ũguo-rĩ, gatagatĩ gaitũ nawe harĩ na mũkuru mũriku mũno wĩkĩrĩtwo, nĩguo arĩa mangĩenda kuuma gũkũ tũrĩ moke kũrĩ we matikaahote, o na gũtirĩ mũndũ ũngiuma kũ akĩre ooke gũkũ tũrĩ.’

²⁷ “Nakĩo gĩtonga kũ gĩgĩcookia atĩrĩ, ‘Ndagĩgũthaiha, baba, ũtũme Lazaro kũrĩ andũ a nyũmba ya baba,

²⁸ nĩgũkorwo ndĩ na arĩ a baba atano. Reke athĩ akamahe ũhoro, nĩguo matikanooke gũkũ kũrĩ na ruo rũnene ũũ.’

²⁹ “Iburahĩmu akĩmũcookeria atĩrĩ, ‘Marĩ na Musa na Anabii; nĩmamathikĩrĩrie.’

³⁰ “Nakĩo gĩtonga gĩkĩmwĩra atĩrĩ, ‘Iburahĩmu, baba, acio ti aiganu; mũndũ angĩthĩ kũrĩ o oimĩte kũrĩ arĩa akuũ, no merire.’

³¹ “Agĩkĩmũcookeria atĩrĩ, ‘Angĩkorwo matingĩguua Musa na Anabii, o na mũndũ angĩrĩka kuuma kũrĩ arĩa akuũ matingĩmũguua.’”

17

Mehia, Wĩtkio, na Wĩra wa Ndungata

¹ Nake Jesũ akĩra arutwo ake atĩrĩ, “Maũndũ marĩa matũmaga andũ mehie no nginya moke, no mũndũ ũrĩa ũtũmaga maũndũ macio moke kaĩ arĩ na haaro-!

² Nĩ kaba mũndũ ta ũcio ohererwo ihiga rĩa gĩthĩ ngingo aikio iria-inĩ, gũkĩra atũme kamwe ga twana tũtũ tũnini keehie.

³ Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, ikaragai mwĩguĩte.

“Mũrũ wa thoguo kana mwarĩ wa thoguo angĩhĩa, mũkaanie, na angĩrĩra-rĩ, mũrekere.

⁴ Angĩkwĩhĩria maita mũgwanja o mũthenya ũmwe, na maita macio mothe mũgwanja agooka harĩ we agakwĩra atĩrĩ, ‘Nĩndahera,’ nĩ wega ũmũrekere.”

⁵ Nao atũmwo makĩra Mwathani atĩrĩ, “Tuongerere wĩtkio!”

⁶ Nake akĩmacookeria atĩrĩ, “Mũngĩkorwo na wĩtkio o mũnini ta kabegũ ga karatarĩ-rĩ, mwera mũkũyũ ũyũ atĩrĩ, ‘Kũũrũka, ũkehaande iria-inĩ,’ naguo no ũmwathĩkĩre.

⁷ “Nĩ mũndũ ũrĩkũ wanyu ũngĩkorwo arĩ na ndungata ya kũmũrĩmĩra na mũraũ kana ya kũmũrĩthĩria ng’ondũ, na ndungata iyo yomĩra mũgũnda amũre atĩrĩ, ‘Ūka ũikare thĩ ũrĩe?’

⁸ Githi to amũirire atĩrĩ, ‘Thondekera irio cia hwaĩ-inĩ, na wĩhaarĩrie ũnjikarie ngĩrĩa na ngĩnyua; na thuuha ũcio no ũrĩe na ũnyue?’

⁹ Ningĩ no aġicookerie ndungata iyo ngaatho nĩ gwĩka ũrĩa ũrĩtwo iĩke?

¹⁰ Ūguo noguo o na inyuĩ, rĩrĩa mweka ũrĩa wothe mwĩrĩtwo mwĩke, ugagai atĩrĩ, ‘Tũrĩ o ndungata itarĩ kiene; twaruta o wĩra witũ tu.’”

Andũ Ikũmi Kũhonio Mangũ

¹¹ Na rĩrĩ, Jesũ arĩ rũgendo-inĩ rwa gũthĩĩ Jerusalemu nĩagereire mũhaka-inĩ wa Samaria na Galili.

¹² Na rĩrĩa aatoonyaga gatũũra kamwe, aġitũngwo nĩ andũ ikũmi maarĩ na mũrimũ wa mangũ. Makĩrũgama o haraaya,

¹³ makianĩrĩra na mũgambo mũnene, makiuga atĩrĩ, “Jesũ, Mwathi witũ, tũiguĩre tha!”

¹⁴ Hĩndĩ ĩrĩa aamoonire, akĩmeera atĩrĩ, “Thĩĩ mũkeyonanie kũrĩ athĩnjĩri-Ngai.” Na rĩrĩa maathũaga-rĩ, magĩtherio.

¹⁵ Rĩrĩa ũmwe wao onire nĩahonio, akĩhũndũka akĩgooca Ngai na mũgambo mũnene,
¹⁶ Akĩgũithia thĩ magũrũ-inĩ na Jesũ, akĩmũcookeria ngaatho. Mũndũ ũcio aarĩ Mũsamaria.

¹⁷ Jesũ akĩũria atĩrĩ, “Githi othe ikũmi matiatherio? Acio angĩ kenda marĩ ha?”

¹⁸ Gũtirĩ o na ũmwe ũngĩcooka kũhe Ngai ũgooci tĩga o mũgeni ũyũ?”

¹⁹ Aġicooka akĩmwĩra atĩrĩ, “Ūkĩra wĩthĩire; gwĩtikia gwaku nĩkuo gwatũma ũhone.”

Gũũka kwa Ũthamaki wa Ngai

²⁰ Na rĩrĩ, hĩndĩ ĩmwe Afarisai nĩmoririe Jesũ rĩrĩa ũthamaki wa Ngai ũgooka. Nake akĩmacookeria atĩrĩ, “Ũthamaki wa Ngai ndũũkaga na imenyithia iria mũngũĩrorera,
²¹ kana andũ moige atĩrĩ, ‘Ūrĩ haha,’ kana ‘Ūrĩ harĩa,’ tondũ ũthamaki wa Ngai ũrĩ thĩĩnĩ wanyu.”

²² Aġicooka akĩra arutwo ake atĩrĩ, “Ihinda nĩrĩroka rĩrĩa mũkeriragĩria kuona mũthenya ũmwe wa Mũrũ wa Mũndũ, no mũtikawona.

²³ Andũ nĩmakamwĩra atĩrĩ, ‘Arĩ harĩa!’ kana ‘Arĩ haha!’ Mũtikanateng’ere mũmarũmĩrĩre.

²⁴ O ta ũrĩa rũheni rũhenũkaga rũkamũrĩka matu kuuma mũthia ũmwe nginya ũria ũngĩ, no taguo gũũka kwa Mũrũ wa Mũndũ gũkahaana mũthenya ũcio wake.

²⁵ No rĩrĩ, no nginya ambe one mathĩina mainĩ na aregwo nĩ andũ a rũciaro rũrũ.

²⁶ “O ta ũrĩa gwatarĩ matukũ-inĩ ma Nuhu, noguo gũkaahaana matukũ-inĩ ma Mũrũ wa Mũndũ.

²⁷ Andũ acio maakorirwo makĩrĩa, na makĩnyua, na makĩhikania, na makĩhikio, o nginya mũthenya ũrĩa Nuhu aatoonyire thabina. Hĩndĩ iyo kĩguũ kĩnene ġĩgũka ġĩkĩmaniina othe.

²⁸ “Ningĩ ũguo noguo gwatarĩ matukũ-inĩ ma Loti. Andũ acio maakorirwo makĩrĩa na makĩnyua, na makĩgũra na makĩendia, na makĩhaanda na magĩaka nyũmba.

²⁹ No mũthenya ũrĩa Loti oimire Sodomu, mwaki na ũbiriti ikiura ta mbura kuuma igũrũ, ikĩmaniina othe.

³⁰ “Ūguo noguo gũkahaana mũthenya ũrĩa Mũrũ wa Mũndũ akaaguũranĩrio.

³¹ Mũthenya ũcio, mũndũ o wothe ũgaakorwo arĩ nyũmba igũrũ, na indo ciake irĩ nyũmba thĩĩnĩ, ndakanaharũrũke ġũcigũra. Ningĩ o na mũndũ ũrĩa ũgaakorwo arĩ mũgũnda ndakanahũndũke aġĩre kĩndũ.

³² Ta ririkanai mũtumia wa Loti!

³³ Mũndũ ũrĩa wothe ũgeragĩa gũtũũria muoyo wake nĩakoorwo nĩguo, nake ũrĩa wothe ũũragwo nĩ muoyo wake nĩakaũtũria.

³⁴ Ngũmwĩra atĩrĩ, ũtukũ ũcio andũ eerĩ nĩmagakorwo makomete ũrĩrĩ ũmwe, nake ũmwe wao akuuo, na ũrĩa ũngĩ atigwo.

³⁵ Atumia eerĩ nĩmagakorwo magĩthĩa hamwe; ũmwe wao akuuo, na ũrĩa ũngĩ atigwo.

³⁶ (Ningĩ arũme eerĩ nĩmagakorwo makĩruta wĩra hamwe, ũmwe wao akuuo, ũrĩa ũngĩ atigwo.)”

³⁷ Nao makĩmũũria atĩrĩ, “Kũu nĩ kũ Mwathani?”

Nake akĩmacookeria atĩrĩ, “Nderi ciũnganaga harĩa hothe harĩ kĩimba.”

¹ Nake Jesũ akĩhe arutwo ake ngerekano ya kũmaruta atĩ nĩmagĩrĩrwo nĩkũhooyaga hĩndĩ ciothe mategũkua ngoro.

² Akĩmeera atĩrĩ: "Itũũra-inĩ rĩmwe nĩ kwarĩ na mĩtuanĩri ciira ũteetigaagĩra Ngai kana agatũia andũ.

³ Na itũũra-inĩ rĩu nĩ kwarĩ mĩtumia ũmwe wa ndigwa wathiiaga kũrĩ we kainingĩ akamwĩra atĩrĩ, 'Ndĩhĩria harĩ thũ ciakwa.'

⁴ "No mĩtuanĩri ciira ũcio akĩrega kũmũteithia kwa ihinda. No marigĩrĩrio akĩra na ngoro atĩrĩ, 'O na gũtuika ndĩtigĩrĩte Ngai kana ngatũia andũ-rĩ,

⁵ no tondũ wa ũrĩa mĩtumia ũyũ wa ndigwa atiindaga agĩthĩnia, nĩngũtigĩrĩra ciira wake nĩwatuuo na kĩhooto nĩguo atige kũunogagia na gũtindaga agĩũka!'"

⁶ Nake Mwathani akiuga atĩrĩ, "Nĩmwaigua ũrĩa mĩtuanĩri ciira ũcio ũtarĩ kĩhooto oigire?"

⁷ Githĩ o nake Ngai ndagatua ciira na kĩhooto wa arĩa ake ethuurĩire, o arĩa mamũkayagĩra mũthenya na ũtukũ? No aage kũmateithia na ihenya?"

⁸ Ngũmwĩra atĩrĩ, agaatiigĩrĩra atĩ nĩmaciirĩrwo na kĩhooto, o na ningĩ na ihenya. O na kũrĩ ũguo-rĩ, rĩrĩa Mũrũ wa Mũndũ agooka-rĩ, nĩagakora andũ metĩkĩtie gũkũ thĩ?"

Ngerekano ya Mũfarisai na Mwĩtia Mbeeca cia Igooti

⁹ Ningĩ Jesũ akĩarĩria andũ amwe arĩa meihokaga o ene, magetuaga athingu na makahũthagia andũ arĩa angĩ othe, akĩmahe ngerekano, akĩmeera atĩrĩ:

¹⁰ "Andũ eerĩ nĩmambatire hekarũ-inĩ kũhooya. ũmwe aarĩ Mũfarisai na ũcio ũngĩ aarĩ mwĩtia wa mbeeca cia igooti.

¹¹ Mũfarisai ũcio akĩrũgama akĩhooera we mwene, akiuga atĩrĩ, 'Ngai, nĩndagũcookeria ngaatho nĩgũkorwo ndihaana ta andũ arĩa angĩ, arĩa atunyani, na arĩa mekaga ũũru, na itharia, o na kana ta mwĩtia ũyũ wa mbeeca cia igooti.

¹² Nĩndĩhingaga kũrĩa irio maita meerĩ o kiumia, na ngaruta gĩcunjĩ gĩa ikũmi kĩa indo ciothe iria nyonaga.'

¹³ "No rĩrĩ, mwĩtia wa mbeeca cia igooti ũcio akĩrũgama o haraaya; na ndaigana gũtiira maito make na igũrũ, no nĩ kwĩgũtha eegũthaga gĩthũri enyihĩtie, akoiga atĩrĩ, 'Ngai, njiguĩra tha, nĩ mũndũ mwĩhia.'

¹⁴ "Ngũmwĩra atĩrĩ, mwĩtia mbeeca cia igooti nĩainũkire atuĩtwo mũthingu mbere ya Ngai gũkĩra ũcio ũngĩ. Nĩgũkorwo ũrĩa wothe wĩtũgaagĩria nĩakanyihio nake ũrĩa wĩnyihagia nĩagatũigĩrio."

Twana na Jesũ

¹⁵ Na rĩrĩ, andũ nao nĩmarehagĩra Jesũ twana nĩguo atũhutie. Arutwo ake mona ũguo, makĩmakaania.

¹⁶ Nowe Jesũ agĩta twana tũu harĩ we, akiuga atĩrĩ, "Rekei twana tũu tũũke kũrĩ nĩ, tigai gũtũgĩria, nĩgũkorwo ũthamaki wa Ngai nĩ wa arĩa matariĩ ta tuo.

¹⁷ Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, ũrĩa wothe ũtakamũkĩra ũthamaki wa Ngai ta kaana ndakaũtoonya."

Mũnene warĩ Gĩtonga

¹⁸ Mũnene ũmwe akĩmũũria atĩrĩ, "Mũrutani mwega, ingĩka atĩa nĩguo ngaagaya muoyo wa tene na tene?"

¹⁹ Nake Jesũ akĩmũũria atĩrĩ, "Ūkũnjĩta mwega nĩkĩ? Gũtirĩ o na ũmwe mwega tiga Ngai we wiki.

²⁰ We nĩũĩ ũrĩa maathani moigĩte, 'Ndũkanatharanie, na ndũkanoragane, na ndũkanaiye, na ndũkanaigĩrĩre mũndũ ũrĩa ũngĩ kĩgeenyoy, na tũia thoguo na nyũkwa.'

²¹ Nake akĩmũcookeria atĩrĩ, "Maathani macio mothe ndũire ndĩmarũmĩtie kuuma ndĩ o mũnini."

²² Jesũ aigua ũguo, akĩmwĩra atĩrĩ, "Harĩ ũndũ ũmwe ũtigarĩtie gwĩka. Thĩi wendie kĩrĩa gĩothe ũrĩ nakĩo ũhe athĩni mbeeca icio, na nĩkũgĩra na mũthiithũ igũrũ. Ūcooke ũũke ũnũmĩrĩre."

²³ Rĩrĩa mũnene ũcio aiguire ũguo, akĩigua kĩahe mũno, tondũ aarĩ mĩtongu mũno.

²⁴ Jesũ akĩmũrora, akiuga atĩrĩ, "Kai nĩ hinya andũ arĩa atongu gũtoonya ũthamaki-inĩ wa Ngai-i!"

²⁵ Nĩ ũhũthũ ngamĩra ihungurĩre irima rĩa cindano, gũkĩra gĩtonga gũtoonya ũthamaki-inĩ wa Ngai."

²⁶ Nao arĩa maiguire ũhoru ũcio makĩũria atĩrĩ, "Nũũ ũngĩkĩhota kũhonoka?"

²⁷ Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, "Maũndũ marĩa matahotekaga nĩ andũ nĩmahotekaga nĩ Ngai."

²⁸ Nike Petero akimwira atiri, "Ithu tutigite maundu maitu mothe tugakurumirira!"

²⁹ Jesu akimeera, "Ngumwira atiri na ma, gutiri mundu utigite mucii wake, kana mutumia wake, kana arii a nyina, kana aciari ake, o na kana ciana ciake, ni undu wa uthamaki wa Ngai,

³⁰ utakaheo maita maingĩ ma kiria atigite ihinda-ini riri turi, na ihinda riria rigooka aheo muoyo wa tene na tene."

Jesu kwaria Uhoru wa Gikuu Giake Ringi

³¹ Na riri, Jesu agitwara arutwo ake aria ikumi na eeri handu keheri-ini akimeera atiri, "Nitukwambata tuthi Jerusalemu, na maundu mothe maria maandikirwo ni anabii makoni Muru wa Mundu no nginya mahingio.

³² Nike niakaneanwo kuri andu-a-Nduriri. Nao ni makaamunyururia, na mamurume, na mamutuire mata, na mamuhuire iboko, o na mamuurage.

³³ Naguo muthenya wa gatatu niakariuka."

³⁴ Nao arutwo ake makiaga kumenya undu o na umwe wa macio. Nimahithitwo uhoru ucio na matiamenyire uria aameeraga.

Jesu Kuhonia Mutumumu

³⁵ Nike Jesu akuhirira Jeriko, mundu wari mutumumu naikarite mukira-ini wa njira akihooa mbeeca.

³⁶ Riria aiguire andu aingi makihitika, akuria uria gwekikaga.

³⁷ Andu makimwira atiri, "Ni Jesu wa Nazarethi urahitika."

³⁸ Nike akianirira, akiuga atiri, "Jesu, muru wa Daudi, njiguira tha."

³⁹ Aria maatongoretie makimukaania makimwira akire, nowe agikiririra kwanirira akiugaga atiri, "Muru wa Daudi, njiguira tha!"

⁴⁰ Nike Jesu akirugama, agiathana, mundu ucio atwarwo hari we.

⁴¹ Riria aakuhiririe, Jesu akimuria atiri, "Ukwenda ngwikire afa?"

Nike akimucokeria atiri, "Mwathani, ngwenda njooke kuona."

⁴² Jesu akimwira atiri, "Cooke kuona, gwitikia gwaku nikuo gwatuma uhone."

⁴³ O rimwe akiambirira kuona, nike akirumirira Jesu, akigocaga Ngai. Riria andu othe moonire ugo, o nao makigooca Ngai.

19

Zakayo uria Mwitia Mbeeca cia Igooti

¹ Na riri, Jesu niatoonyire Jeriko, akihitukira kuo.

² Nakuo kuu Jeriko ni kwari mundu wetagwo Zakayo; wari munene wa etia mbeeca cia igooti na aari gitonga.

³ Niendaga kuona Jesu aari u, no ndangiahotire kumuona ni undu wa uingĩ wa andu, na tondũ aari mundu mukuhi.

⁴ Ni undu ucio akihanyuka mbere yao, akihaica mukuyu ningu amuone, ningukorwo Jesu aageragira njira iyo.

⁵ Nike Jesu aakinya hau, agitiira maitho na iguru, akimwira atiri, "Zakayo, haruruka narua, tondũ umuthi no nginya thi gwaku mucii."

⁶ Ni undu ucio akiharuruka narua, akimunyiita ugeni akenete.

⁷ Nao andu moona ugo makiambirira kunuguna, makiuga atiri, "Mundu uyũ aathi gũceera kwa mundu mwihia."

⁸ Nowe Zakayo akirugama, akira Mwathani atiri, "Mwathani, riu ningũheana nuthu ya indo ciakwa kuri athini, na hangikorwo hari mundu o na uriku ndunyite kindu, ningumirha kindu kiu maita mana."

⁹ Nike Jesu akimwira atiri, "Umuthi uhonokio nukinyite nyumba ino, tondũ mundu uyũ o nake ni muru wa Ibrahĩmu.

¹⁰ Ningukorwo Muru wa Mundu ookire gũcaria na kuhonokia kiria kũrite."

Ngerekano ya Mina Ikumi

¹¹ Na o mathikiririe maundu macio, agithi na mbere kumahe uhoru na ngerekano, tondũ niakuhiririe Jerusalemu, na andu acio meciaraga ati uthamaki wa Ngai wari o hakuhi gũkinya.

¹² Akimeera atiri: "Mundu umwe wari igweta niathiire bururi wa kuraya agatuu muthamaki, na thuutha wa ugo acooke.

¹³ Ni undu ucio agita ndungata ciake ikumi, agiche mina ikumi, agiciira atiri, 'Onjorithagiai mbeeca ici nginya riria ngacooka.'

¹⁴ "No andu a bururi wake nimamuthuire, nao magituma andu mamuume thuutha makoige atiri, 'Tutikwenda mundu uyũ atũke muthamaki witũ.'

15 “Na rirĩ, rĩrĩa aacookire arĩkĩtie gũtuo mũthamaki, agĩtũmanĩra ndungata iria aaneete mbeeca, nĩguo amenye uumithio ũria cionete.

16 “Ndungata ya mbere ĩgũka, ĩkĩmwĩra atĩrĩ, ‘Mwathi, mina yaku nĩyumithĩtie mina ingĩ ikũmi.’

17 “Nake Mwathi wayo akĩmĩcookeria atĩrĩ, ‘Nĩwikĩte wega, wee ndungata yakwa nje! Na tondũ wa kwĩhokeka na ũndũ mũnini ũguo, tuika mũrori wa matũura manene ikũmi.’

18 “Nayo ndungata ya keerĩ ĩgũka, ĩkĩmwĩra atĩrĩ, ‘Mwathi, mina yaku nĩyumithĩtie mina ingĩ ithano.’

19 “Nake mwathi wayo akĩmĩra atĩrĩ, ‘Tuika mũrori wa matũura manene matano.’

20 “Nayo, ndungata ya gatatũ ĩgũka, ĩkĩmwĩra atĩrĩ, ‘Mwathi, mina yaku nĩyo ĩno; ndaamĩohire na gĩtambaya ngĩmĩhitha.

21 Nĩndagwĩtigĩrĩre, tondũ ũrĩ mũndũ mũũru. Nĩwoyaga kĩrĩa ũtarutĩre wĩra, na ũkagetha kĩrĩa ũtahandĩte.’

22 “Nake mwathi wayo akĩmĩcookeria atĩrĩ, ‘Wee ndungata ĩno njaganu! Ngũgũtuĩra ciira kũringana na ciugo ciaku. Gĩthĩ nĩwooĩ atĩ ndĩ mũũru, na atĩ njoyaga kĩrĩa itarutĩre wĩra na ngagetha kĩrĩa itahaandĩte?’

23 Wakĩagire kũiga mbeeca ciakwa bengi nĩkĩ, nĩgeetha rĩrĩa ngaacooka ndĩcioye irĩ na uumithio?’

24 “Agĩcooka akĩra arĩa maarũgamĩte hau atĩrĩ, ‘Mũtunyei mina ĩyo arĩ nayo, mũmĩnengere ũria ũrĩ na mina ikũmi.’

25 “Makĩmwĩra atĩrĩ, ‘Mwathi, gĩthĩ ndarĩ na mina ikũmi!’

26 “Nake akĩmacookeria atĩrĩ, ‘Ngũmwĩra atĩrĩ, mũndũ ũria wothe ũrĩ na kĩndũ, nĩakongererwo ingĩ nyingĩ, no ũria ũtarĩ na kĩndũ, o na kĩrĩa arĩ nakĩo nĩagatuunywo.

27 No rĩrĩ, andũ acio marĩ ũthũ na nĩ, o acio mateendaga ndũike mũthamaki wao-rĩ, marehei, mũmooraĩre o haha ndĩ.’”

Jesũ Gũtoonya Jerusalemu na Ũhootani

28 Nake Jesũ aarĩkia kuuga ũguo, agĩthĩ na mbere kwambata erekeire Jerusalemu.

29 Aakuhĩrĩria Bethifage na Bethania, o kũu Kĩrĩma-inĩ kĩa Mĩtamaĩyũ, agĩtũma arutwo ake eerĩ, akĩmeera atĩrĩ,

30 “Thĩĩ itũura rĩrĩa rĩrĩ mbere yanyu, na mũgĩtoonya, nĩmũkuona njaũ ya ndigiri yohetwo hau, nayo ndĩrĩ yakua mũndũ; mũohorei mũmĩrehe.

31 Mũndũ angĩmũũria atĩrĩ, ‘Nĩ kĩ kĩratũma mũmĩohore?’ Mwĩrei atĩrĩ, ‘Mwathani nĩabatarĩtio nĩyo.’”

32 Nao acio maatũmirwo magĩthĩ, magĩkora maũndũ matariĩ o ta ũria Jesũ aamerĩte.

33 Na rĩrĩa moohoraga njaũ ĩyo, eene yo makĩmooria atĩrĩ, “Mũroohora njaũ ĩyo nĩkĩ?”

34 Nao magĩcookia atĩrĩ, “Mwathani nĩabatarĩtio nĩyo.”

35 Makĩmitwarĩra Jesũ, magĩcooka makĩgĩrĩra nguo ciao ĩgũrũ rĩa njaũ ĩyo, na magĩkarĩria Jesũ ĩgũrũ rĩa.

36 Na rĩrĩa aathĩiaga, andũ makĩara nguo ciao njĩra-inĩ.

37 Rĩrĩa aakinyire hakuhĩ na njĩra rĩa ĩkũrũkagĩra Kĩrĩma-inĩ kĩa Mĩtamaĩyũ, gĩkundi gĩothe kĩa arutwo gĩkĩambĩrĩria kũgooca Ngai, andũ makĩanĩrĩra makenete nĩ ũndũ wa ciana iria ciothe moonete makiuga atĩrĩ:

38 “Kũrathimwo-rĩ, nĩ mũthamaki ũria ũgũka na rĩtwa rĩa Mwathani!”

“Thayũ ũrogĩa kũu ĩgũrũ, naguo riiri ũgĩe kũu ĩgũrũ mũno!”

39 Afarisai amwe maarĩ gĩkundi-inĩ kũu makĩra Jesũ atĩrĩ, “Mũrutani, kaania arutwo aku!”

40 Nowe akĩmacookeria atĩrĩ, “Ngũmwĩra atĩrĩ, aya maangĩkĩra, mahiga no maanĩre.”

41 Na rĩrĩa aakuhĩrĩrie itũura rĩu inene rĩa Jerusalemu, aarĩona akĩrĩa nĩ ũndũ warĩo,

42 akiuga atĩrĩ, “Naarĩ korwo ũmũthĩ wee mwene nĩũkũmenyete kĩrĩa kĩngĩkũrehere thayũ! No rĩu, ũhoro ũcio nĩũhithĩtwo maitho maku.

43 Hĩndĩ nĩgĩakinya rĩrĩa thũ ciaku igaaka ihumbu cia tĩri ikũrigĩicĩrie, na ikũhingĩrĩrie na mũena yothē.

44 Nĩgagũtungumania thĩ, wee hamwe na ciana ciaku iria irĩ kũu thĩnĩ waku. Matigatiga ihiga o na rĩmwe rĩrĩ ĩgũrũ wa rĩrĩa rĩngĩ, tondũ ndũigana gũkũũrana ihinda rĩrĩa Ngai ookire gũgũceerera.”

Jesũ arĩ thĩnĩ wa Hekarũ

45 Agĩcooka agĩtoonya hekarũ thĩnĩ, na akĩambĩrĩria kũrutũrũra andũ arĩa meendagĩria indo kuo.

⁴⁶ Akĩmeera atĩrĩ, “Nĩ kwandĩkĩtwo atĩrĩ, ‘Nyũmba yakwa ĩgeetagwo nyũmba ya kũhooyagĩrwo’ no inyuĩ mũmĩtuĩte ‘ngurunga ya atunyani.’”

⁴⁷ Na o mũthenya, nĩarutanaga kũu thĩnĩ wa hekarũ. No athĩnjĩri-Ngai arĩa anene, na arutani a watho, na atongoria arĩa maarĩ gatagafĩ ka andũ nĩmageragia kũmũũraga.

⁴⁸ No matingĩonire njĩra ya kũmũũraga, tondũ andũ othe nĩmaikaraga mathikĩrĩrie ciugo ciake.

20

Kũria Gikonĩ Ūhoti wa Jesũ

¹ Na rĩrĩ, mũthenya ũmwe akĩruta andũ kũu hekarũ-inĩ na akĩhunjagia Ūhoru-ũrĩa-Mwega-rĩ, athĩnjĩri-Ngai arĩa anene, na arutani a watho, hamwe na athuuri magũka kũrĩ we.

² Makĩmũũria atĩrĩ, “Twĩre wĩkaga maũndũ maya na ũhoti ũrĩkũ. Nũũ wakũheire ũhoti ũcio?”

³ Nake akĩmacookeria atĩrĩ, “O na nĩ nĩngũmũũria kũria.

⁴ Ta njĩrai, ũbatithio wa Johana-rĩ, woimĩte igũrũ kana woimire kũrĩ andũ?”

⁵ Makĩaranĩria o ene ũhoru ũcio, makĩrana atĩrĩ, “Tũngiuga atĩ ‘Woimĩte igũrũ’ egũtũũria atĩrĩ, ‘Mwakĩregire kũmwĩtikia nĩkĩ?’

⁶ Nĩngĩ tuoiga atĩ ‘Woimĩte kũrĩ andũ’, andũ othe nĩmegũtũhũũra na mahiga nyuguto, nĩ ũndũ nĩmetĩkĩtie atĩ Johana aarĩ mũnabii.”

⁷ Nĩ ũndũ ũcio magĩcookeria Jesũ atĩrĩ, “Ithuĩ tũtũĩ woimĩte kũ.”

⁸ Nake Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “O na nĩ ndikũmwĩra njĩkaga maũndũ maya na ũhoti ũrĩkũ.”

Ngerekano ya Akombori a Mũgũnda

⁹ Agĩcooka akĩhe andũ ũhoru na ngerekano akĩmeera atĩrĩ, “Mũndũ ũmwe nĩahaandire mũgũnda wake mĩthabibũ, na akĩũkomborithia arĩmi angĩ, agĩcooka agĩthĩ kũndũ kũraya na agĩkara kuo ihinda iraa.

¹⁰ Na rĩrĩ, hĩndĩ ya magetha yakinya-rĩ, agĩtũma ndungata yake kũrĩ akombori acio nĩgeetha mamĩnengere maciaro mamwe ma mũgũnda ũcio wa mĩthabibũ. No akombori acio makĩmĩhũũra na makĩmĩngata ĩtarĩ na kĩndũ.

¹¹ Agĩcooka agĩtũma ndungata ĩngĩ, ĩyo o nayo makĩmĩhũũra makĩmĩconorithia na makĩmĩngata ĩtarĩ na kĩndũ.

¹² O rĩngĩ agĩtũma ndungata ya gatatũ, nao makĩmĩtihangia na makĩmĩngata.

¹³ “Nake mwene mũgũnda ũcio wa mĩthabibũ akĩyũria atĩrĩ, ‘Ngwĩka atĩa? Ngũtũma mũrũ wakwa, ũria nyendetee; hĩhi mahota kũmũhe gĩĩĩo’.

¹⁴ “No rĩria akombori acio maamuonire, makĩarĩrĩria ũhoru ũcio. Makĩrana atĩrĩ, ‘Ūyũ nĩwe ũkaagaya mũgũnda ũyũ. Nĩtũmũũragei nĩguo igai rĩake rĩtuĩke rĩitũ.’

¹⁵ Nĩ ũndũ ũcio makĩmũrutana nja ya mũgũnda ũcio wa mĩthabibũ, makĩmũũraga.

“Rĩu-rĩ, mwene mũgũnda ũcio wa mĩthabibũ-rĩ, akaameka atĩa?”

¹⁶ Agooka oorage akombori acio, acooke ahe andũ angĩ mũgũnda ũcio.”

Rĩria andũ maiguire ũguo, makiuga atĩrĩ, “Kũroaga gĩtuũka ũguo!”

¹⁷ Jesũ akĩmarora, akĩmooria atĩrĩ, “Maandĩko marĩa mandĩkĩtwo atĩrĩ:

“ ‘Thiga rĩrĩa aaki maaregire,

nĩrĩo rĩtuũkĩte ihiga inene rĩa koine’,

ũguo nĩ kuuga atĩa?”

¹⁸ Mũndũ ũrĩa wothe ũkaagwĩra ihiga rĩu, nĩrĩkamũunanga, no ũrĩa rĩkaagwĩra nĩrĩkamũhehenja.”

¹⁹ Arutani a watho na athĩnjĩri-Ngai arĩa anene magĩcaria ũrĩa mangĩmũnyĩitithia o na ihinya tondũ nĩmamenyire aaheanire ngerekano ĩyo akĩaria ũhoru wao. No nĩmetigagĩra andũ.

Kũrutĩra Kaisari Igooti

²⁰ O makĩmũtũragia-rĩ, makĩmũtũmĩra andũ a kũmũthigaana metuĩte andũ ega. Nao magĩthĩ nĩgeetha mamũnyĩite akiuga ũndũ mũũru, nĩguo mamũneane moko-inĩ ma wathani wa barũthi.

²¹ Nĩ ũndũ ũcio athigaani acio makĩmũũria atĩrĩ, “Mũrutani, nĩtũũ wee waragia na ũkarutana maũndũ marĩa magĩrĩire, na atĩ ndũtĩagĩra andũ maũthĩ, no wee ũrutanaga ũhoru wa Ngai na ma, ũrĩa kwagĩrĩire.

²² Atĩrĩrĩ, nĩtwagĩrĩrwo nĩ kũrutĩra Kaisari igooti kana ca?”*

* 20:22 Kuuga andũ marute igooti rĩa Kaisari nĩkũngĩarakaririe Ayahudi, na kuuga matikarute nĩkũngĩarakaririe anene a Roma.

²³ Nowe Jesu akiona uhinga uria maarĩ nago akimeera atiri,
²⁴ "Ta nyoniai mbeeca cianyu. Mbica ino na rĩitwa rĩiri nĩ cia ũ?"
²⁵ Makimũcookeria atiri, "Nĩ cia Kaisari."

Akimeera atiri, "Kirutagirei Kaisari kiria kirĩ giake, na murutagire Ngai kiria kirĩ giake."

²⁶ Nao makĩaga undũ wa kũmũnyiita nago harĩ maundũ maria aaririe arĩ mbere ya andũ. Na tondũ wa uria maagegiriio nĩ uria aamacookeirie uhoro-rĩ, magĩkĩra ki.

Uhoro wa Kũriũka na wa Kũhikania

²⁷ Na rĩrĩ, andũ amwe a Asadukai, arĩa moigaga atĩ gũtirĩ uhoro wa kũriũka, magĩũka kũrĩ Jesu, makimũuria atiri,

²⁸ "Murutani, Musa aatwandĩkiire atĩ murũ wa nyina na mũndũ angĩkua atige mũtumia atarĩ na ciana-rĩ, mũndũ ũcio no nginya ahikie mũtumia ũcio watigwo nĩguo aciarire murũ wa nyina ciana.

²⁹ Na rĩrĩ, kwarĩ aanake mũgwanja a nyina ũmwe. Wa mbere akĩhikania na agĩkua, agĩtiga mũtumia atarĩ na ciana.

³⁰ Nake wa keerĩ,

³¹ na wa gatatu makimũhikia, na makĩrũmanĩrĩra ũguo nginya wa mũgwanja; othe magĩkua, makimũtiga atarĩ na ciana.

³² Marigĩrĩrio-inĩ, mũtumia ũcio o nake agĩkua.

³³ Rĩu-rĩ, hĩndĩ ya kũriũka agaakorwo arĩ mũtumia wa ũ harĩ acio mũgwanja, nĩgũkorwo othe nĩmamũhikĩtie?"

³⁴ Jesu akĩmacookeria atiri, "Andũ a ihinda rĩrĩ nĩo mahikaga na makahikania.

³⁵ No rĩrĩ, arĩa magaatũuo aagĩrĩru a gũkinya ihinda rĩu o na gũkinyanĩrio ihinda rĩa kũriũka kwa arĩa akuu-rĩ, acio matikahikanagia o na kana mahikanagie.

³⁶ Andũ acio matigacooka gũkua; nĩgũkorwo makahaana ta araikie. Andũ acio magakorwo marĩ ciana cia Ngai, nĩgũkorwo nĩ ciana cia uhoro ũcio wa kũriũka.

³⁷ Nago uhoro wa atĩ andũ arĩa akuu nĩmarĩũkagio-rĩ, Musa o nake nĩawonanirie harĩa haarĩ kĩhinga kirĩa giakanaga mwaki na gĩthĩe, rĩria eetire Mwathani 'Ngai wa Iburahĩmu, na Ngai wa Isaaka, na Ngai wa Jakubu.'

³⁸ We ti Ngai wa arĩa akuu, no nĩ wa arĩa marĩ muoyo, nĩgũkorwo harĩ we andũ othe arĩa marĩ muoyo matũuragio nĩwe."

³⁹ Nao andũ amwe a arutani a watho makĩmwĩra atiri, "Murutani, nĩwoiga wega!"

⁴⁰ Na gũtirĩ mũndũ o na ũmwe wageririe kũmũria ciũria ingĩ.

Kristũ nĩ Mũriũ wa Ũ?

⁴¹ Jesu agĩcooka akĩmooria atiri, "Andũ moigaga Kristũ nĩ mũriũ wa Daudi nĩ undũ wa kũrĩ?"

⁴² Daudi we mwene nĩoigĩte ibuku-inĩ rĩa Thaburi atiri:

"Mwathani nĩerire Mwathani wakwa atiri:

"Ikara guoko-inĩ gwakwa kwa ũrio,

⁴³ nginya ngaatũma thũ ciaku

itũlke gaturwa ka makinya maku."'

⁴⁴ Atĩrĩrĩ, Daudi aamwĩtĩre 'Mwathani'. Angĩgĩcooka gũtũka mũriũ wake atĩa?"

⁴⁵ O andũ acio othe mathikĩrĩrie, Jesu akũra arutwo ake atiri,

⁴⁶ "Mwĩmenyererei arutani a watho. O mendaga gũthĩi mehumbĩte nguo ndaaya, na makenda kũgeithagio ndũnyũ-inĩ, na gũkaragĩra itĩ iria cia bata thunagogi-inĩ, o na gũkara handũ wa andũ arĩa atũku maruga-inĩ.

⁴⁷ No nĩo matoonyagĩrĩra atumia a ndigwa makamatunya nyũmba ciao, na nĩguo meyonanie, makahooya mahooya maraihu. Andũ ta acio nĩmakaherithio mũno makĩria."

21

Mũhothi wa Mũtumia wa Ndigwa

¹ Na rĩrĩ, aatiira maitho, Jesu akiona itonga igũkĩra mĩhothi yao harĩa heekagĩrwo kigĩna kĩa hekarũ.

² Agĩcooka akiona mũtumia mũthĩni, warĩ wa ndigwa, agũkĩra tũthendi twĩrĩ o ho thĩni.

³ Akiuga atiri, "Ngũmwĩra atiri na ma, mũtumia ũyũ mũthĩni wa ndigwa nĩahotha mbeeca nyingĩ gũkĩra andũ arĩa angĩ othe.

⁴ Andũ acio angĩ othe maaheana kũringana na ũtonga wao; no mũtumia ũyũ o na arĩ mũthĩni, ahotha kirĩa giothe oima nakĩo gĩa kũmũtũria."

Imenyithia cia Mũthia wa Mahinda

⁵ Na rĩrĩ, arutwo amwe ake nĩmaragia ũhoro wa hekarũ, ũrĩa yagemetio na mahiga mathaka na iheo iria ciarutũrwo Ngai. No Jesũ akiuga atĩrĩ,

⁶ “Ha ũhoro wa mĩako ino mũrona-rĩ, hĩndĩ nĩiroka rĩrĩa gũtagakorwo ihiga rĩrĩ igũrũ wa rĩrĩa rĩngĩ, mothe nĩmakamomoro.”

⁷ Nao makĩmũuria atĩrĩ, “Mũrutani, nĩ rĩ maũndũ macio magekĩka? Na kĩmenyithia kĩa atĩ marĩ hakuhi gwĩkĩka nĩ kĩrĩkũ?”

⁸ Nake akĩmacookeria atĩrĩ, “Mwĩmenyagĩrĩrei mũtikanahenio. Nĩgũkorwo andũ aingĩ nĩmagooka na rĩtwa rĩakwa makiugaga atĩrĩ, ‘Nĩ nĩ We,’ na ningĩ mamwĩre atĩrĩ, ‘Ihinda nĩrĩkuhĩrĩrie.’ Mũtikanamarũmĩrĩre.

⁹ Rĩrĩa mũkaigua ũhoro wa mbaara na wa ngũ, mũtikanetigĩre. Maũndũ macio no nginya mekĩke mbere, no ũguo ti kuuga ithirĩro nĩkinyu.”

¹⁰ Agĩcoka akĩmeera atĩrĩ, “Rũrĩrĩ nĩrũgookĩrĩra rũrĩa rũngĩ, na ũthamaki ũũkĩrĩre ũrĩa ũngĩ.

¹¹ Nĩgũkaagia na ithingithia nene mũno, na ng’aragu, na mĩrimũ mũru kũndũ na kũndũ, na maũndũ ma kũmakanĩa na imenyithia nene kuuma igũrũ.

¹² “No maũndũ macio mothe matanakinya-rĩ, nĩmũkanyitwo, na mũnyariirwo na mũneanwo thunagogi-inĩ na njeera o na mũtwarwo mbere ya athamaki na aathani. Maũndũ macio mothe mũgeekwo nĩ ũndũ wa rĩtwa rĩakwa.

¹³ Ũndũ ũyũ ũgaakorwo ũrĩ mweke wanyu wa kũmarutĩra ũira.

¹⁴ No rĩrĩ, mũtikanatangĩke mũgĩciiria o mbere, ũrĩa mũgeeciĩrĩra.

¹⁵ Nĩgũkorwo ningamũhe ciugo na ũũgĩ iria thũ cianyu itakahota gwĩtiiria kana gũkararia.

¹⁶ Nĩmũgakunyanĩrwo o na nĩ aciari anyu, na arĩa mũciaraniirwo nao, na andũ a mbarĩ cianyu, o na arata, na nĩmakooragithia amwe anyu.

¹⁷ Andũ othe nĩmakamũmena nĩ ũndũ wakwa.

¹⁸ No rĩrĩ, gũtirĩ rũcuĩrĩ o na rũmwe rwa mũtwe wanyu rũkoora.

¹⁹ Kũmĩrĩria kwanyu nĩkuo gũgaatũma mũhonokie mũoyo yanyu.

²⁰ “Rĩrĩa mũkoona Jerusalemu kũrigiiciirio nĩ thigari cia mbaara, hĩndĩ iyo mũkaamenya atĩ kũniinwo kwarĩo kũrĩ hakuhi.

²¹ Hĩndĩ iyo arĩa marĩ Judea nĩmorĩre irĩma-inĩ, na arĩa marĩ thĩinĩ wa itũura rĩu inene nĩmoime kuo, nao arĩa marĩ ng’ongo-inĩ matikarĩtoonye.

²² Nĩgũkorwo ihinda rĩu nĩrĩo rĩgaakorwo rĩrĩ rĩa kũherithanio, nĩguo maũndũ marĩa mothe mandĩkitwo mahingio.

²³ Kaĩ atumia arĩa magaakorwo marĩ na nda, na arĩa magaakorwo makĩongithia twana matukũ macio nĩmagathĩĩnika-ĩ! Nĩgũkorwo bũrũri ũyũ nĩũkagia na kĩnyariirĩko kĩnene na mang’ũrĩ ma gũũkĩrĩra andũ aya.

²⁴ Nĩmakooragwo na rũhiũ rwa njora, o na matahwo matwarwo mabũrũri mothe ma thĩ. Itũura rĩa Jerusalemu nĩrĩkarangĩrĩrio nĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ o nginya mahinda ma andũ-a-Ndũrĩrĩ mahingio.

²⁵ “Na nĩgũkaagia imenyithia thĩinĩ wa riũa na mweri-inĩ na njata-inĩ. Nakuo gũkũ thĩ, ndũrĩrĩ nĩkaigua ruo na igeGIO nĩ mũrurumo wa iria na makũmbĩ ma maaĩ makĩhũũrana.

²⁶ Andũ nĩmakaringĩka nĩ ũndũ wa kũmaka, na guoya wa maũndũ marĩa magooka thĩ, nĩgũkorwo maahinya ma igũrũ nĩmakenyenyo.

²⁷ Hĩndĩ iyo nĩmakona Mũrũ wa Mũndũ agũka arĩ thĩinĩ wa itu arĩ na hinya na riiri mũingĩ.

²⁸ Hĩndĩ irĩa maũndũ macio makaambĩrĩria gwĩkĩka-rĩ, mũkaarũgama mũtiire mũtwe wanyu na igũrũ, nĩgũkorwo hĩndĩ yanyu ya gũkũrwo nĩkuhĩrĩrie.”

²⁹ Ningĩ akĩmahe ngerekano ino: “Ta rorai mũtĩ wa mũkũyũ na mũtĩ iyo ĩngĩ yothē.

³⁰ Rĩrĩa yathundũra mathangũ, mũmĩonaga na mũkamenya atĩ ihinda rĩa riũa rĩrĩ hakuhi.

³¹ Ũguo noguo hĩndĩ irĩa mũkoona maũndũ macio mothe magĩkĩka, mũkaamenya o wega atĩ ũthamaki wa Ngai nĩkuhĩrĩrie.

³² “Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, rũciaro rũrũ rũtigathira maũndũ macio mothe matahingĩtio.

³³ Igũrũ na thĩ nũgathira, no ciugo ciakwa itigathira.

³⁴ “Mwĩmenyererei, ngoro cianyu itikanakorwo itahĩtuo nĩ ndĩa, na ũrĩu na metanga ma muoyo ũyũ, nagueo mũthenya ũcio ũmũkorerere ta mũtego o rĩrĩa mũtangĩgereria.

³⁵ Nĩgũkorwo ũndũ ũyũ ũgaakorerera andũ arĩa othe matũũraga thĩ-ino.

³⁶ Ikaragai mwĩguĩthe hĩndĩ ciothe, na mũhooyage nĩguo mũkaahota kũũrĩra maũndũ marĩa makirĩ gwĩkĩka, na nĩguo mũkaahota kũrũgama mbere ya Mũrũ wa Mũndũ.”

³⁷ Na o mũthenya Jesũ nĩarutanaga hekarũ-inĩ, na hwaĩ-inĩ agathiĩ gũkoma kĩrĩma-inĩ kĩrĩa gĩtagwo Kĩrĩma kĩa Mĩtamaiyũ.

³⁸ Nao andũ othe nĩmathiaga hekarũ-inĩ rũciinĩ tene kũmũthikĩrĩria.

22

Judasi Gwĩtikĩra Gũkunyaĩra Jesũ

¹ Na rĩrĩ, Giathĩ kĩa Mĩgate ĩrĩa ĩtekĩrĩtwo Ndawa ya Kũmbia, kĩrĩa gĩtagwo Bathaka,* nĩgiakuhĩrĩrie,

² nao athĩnjĩri-Ngai arĩa anene na arutani a watho nĩmacaragia ũrĩa mangĩũragithia Jesũ, nĩgũkorwo nĩmetigagĩra mũingĩ wa andũ.

³ Hĩndĩ ĩyo Shaitani agĩtoonya thĩinĩ wa Judasi ũrĩa Mũisikariota, ũmwe wa arutwo arĩa ikũmi na eerĩ.

⁴ Nake Judasi agĩthĩ kũrĩ athĩnjĩri-Ngai arĩa anene na kũrĩ anene a arangĩri a hekarũ makarĩkanĩre ũrĩa angĩkunyaĩra Jesũ.

⁵ Nao magĩkena na magĩtikĩra kũmũhe mbeeca.

⁶ Nake agĩtikĩra, na akĩambĩrĩria gũcarĩa mweke wa kũneana Jesũ kũrĩ o rĩrĩa hatarĩ na andũ.

Bathaka ya Mũthia

⁷ Naguo mũthenya wa kũrĩa Mĩgate ĩrĩa ĩtekĩrĩtwo Ndawa ya Kũmbia ũgĩkinya, rĩrĩa gatũrũme ka Bathaka kaarutagwo igongona.

⁸ Jesũ agĩtũma Petero na Johana, akĩmeera atĩrĩ, “Thĩĩ mũgatũhaarĩrie irio cia Bathaka, tũrĩe.”

⁹ Nao makĩmũrĩa atĩrĩ, “Ũkwenda tũgacihaarĩrie kũ?”

¹⁰ Akĩmacookeria atĩrĩ, “Mũgĩtoonya itũũra-inĩ inene-rĩ, nĩmũgũcemanĩa na mũndũ ũkũũthe ndĩgĩthũ ĩrĩ na maaĩ. Mũmũrũmĩrĩre o nginya nyũmba ĩrĩa egũtoonya.

¹¹ Mwatoonya mwĩre mũndũ ũrĩa mwene nyũmba ĩyo atĩrĩ, ‘Mũrutani aroria atĩrĩ: Nyũmba ya ageni ĩrĩ ha, harĩa ingĩrĩra Bathaka na arutwo akwa?’

¹² Nake nĩekũmuonia nyũmba nene ya igũrũ ĩrĩ na indo kuo. Haarĩria irio cia Bathaka kuo.”

¹³ Nao magĩthĩ, magĩkora maũndũ matarĩ o ta ũrĩa Jesũ aamerĩte. Nĩ ũndũ ũcio makĩhaarĩria irio cia Bathaka.

¹⁴ Rĩrĩa ihinda rĩakinyire, Jesũ na atũmwo ake magĩkara metha-inĩ.

¹⁵ Nake akĩmeera atĩrĩ, “Nĩngoretwo ndĩrĩrĩrie mũno kũrĩanĩra Bathaka ĩno na inyuĩ itananyarĩrwo.

¹⁶ Nĩ ũndũ ngũmwĩra atĩrĩ, ndikamĩrĩa rĩngĩ nginya rĩrĩa ĩgaakinyanĩrio ũthamaki-inĩ wa Ngai.”

¹⁷ Jesũ agĩcooka akĩoya gĩkombe, agĩcookeria Ngai ngaatho, akĩmeera atĩrĩ, “Oyai, mũnyuanĩre.

¹⁸ Nĩgũkorwo ngũmwĩra atĩ kuuma rĩu ndikanyua rĩngĩ ndibei ya maciaro ma mĩthabĩbũ, o nginya rĩrĩa ũthamaki wa Ngai ũgooka.”

¹⁹ Agĩcooka akĩoya mũgate, na aarĩkia gũcookeria Ngai ngaatho, akĩwenyũranga akĩmahe akĩmeera atĩrĩ, “Ũyũ nĩguo mwĩrĩ wakwa ũrĩa ũheanĩtwo nĩ ũndũ wanyu, ĩkagai ũũ nĩguo mũndirikanage.”

²⁰ Maarĩkia kũrĩa agũka o ũguo, akĩoya gĩkombe, akĩmeera atĩrĩ, “Gĩkombe gĩkĩ nĩkĩo kĩrĩkanĩro kĩrĩa kĩerũ thĩinĩ wa thakame yakwa ĩrĩa ĩgũitwo nĩ ũndũ wanyu.

²¹ No rĩrĩ, guoko kwa ũrĩa ũrĩngunyaĩra kũrĩ hamwe na nĩ metha-inĩ ĩno.

²² Mũrũ wa Mũndũ nĩegwĩkwo o ta ũrĩa gũtũitwo, no mũndũ ũrĩa ũkũmũkunyaĩra kaĩ arĩ na haaro-ĩ!”

²³ Nao makĩambĩrĩria kũũrania gatagatĩ-inĩ kao nĩ ũrĩkũ wao ũngĩka ũguo.

²⁴ Nĩngĩ nĩmagĩire na ngarari makĩũrania nũũ gatagatĩ-inĩ kao ũngĩtũuo mũnene.

²⁵ Nake Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Athamaki a andũ-a-Ndũrĩrĩ nĩmenenehagia igũrũ rĩa andũ ao; nao acio maathanaga nĩo meĩtaga Ateithania.

²⁶ No inyuĩ mũtiagĩrĩrwo nĩkũhaana ũguo. Handũ ha ũguo, ũrĩa mũnene gatagatĩ-inĩ kanyu agĩrĩrwo kũhaana ta ũrĩa mũnini mũno, nake ũrĩa wathanaga atũke ta ũrĩa ũtungataga.

* 22:1 Giathĩ kĩa Bathaka kĩambagĩrĩria hwaĩ-inĩ wa mũthenya wa ikũmi na ĩna mweri-inĩ wa Nisani.

²⁷ Nĩ ūndũ-rĩ, nũũ mũnene, nĩ ūrĩa ūikaraga metha-inĩ kũrĩa kana nĩ ūrĩa ūramũtungata? Githĩ ti ūrĩa ūikaraga metha-inĩ? No nĩ ndũire na inyuĩ, haana ta ūrĩa ūmũtungatagĩra.

²⁸ Inyuĩ nĩ inyuĩ mũkoretwo mũrĩ hamwe na nĩ hĩndĩ ya magerio makwa.

²⁹ Na o ta ūrĩa Baba aheete ūthamaki, o na nĩ nĩndamũhe ūthamaki,

³⁰ nĩguo mũkarĩragĩra na mũkanyuuagĩra metha-inĩ wakwa, na ningĩ mũkarĩire itĩ-cia-ũnene, mũtuagĩre mĩhĩrĩga rĩa ikũmi na ĩrĩ ya Isiraeli ciira.

³¹ "Simoni, Simoni, atĩrĩ, Shaitani nĩahooete rũtha nĩguo agũthũngũthie o ta ūrĩa ngano ĩthũngũthagio.

³² No wee, Simoni nĩngũhooeire nĩgeetha wĩfĩkio waku ndũgathire. Na warĩkia kũnjookerera, ūmagĩrĩrie ariũ na aarĩ a thoguo."

³³ Nowe agĩcookia atĩrĩ, "Mwathani, nĩndĩhaarĩrie gũikio njeera o na gũkuanĩra hamwe nawe."

³⁴ Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, "Petero, ngũkwĩra atĩrĩ, ūmũthĩ ngũkũ ĩtanakũga, nĩũrĩngaana maita matatũ uuge atĩ ndũnjũũ."

³⁵ Jesũ agĩcooka akĩmoooria atĩrĩ, "Rĩrĩa ndamũtũmire mũtarĩ na kabeti, kana mũhuko, o na kana iraatũ-rĩ, nĩ harĩ kindũ mwagire?"

Nao magĩcookia atĩrĩ, "Gũtirĩ kindũ twagire."

³⁶ Nake akĩmeera atĩrĩ, "Riu akorwo ūrĩ na kabeti kana mũhuko-rĩ, kuua; na akorwo ndũrĩ na rũhiũ rwa njora-rĩ, endia nguo yaku ya igũrũ, ūrũgũre.

³⁷ Na ngũmwĩra atĩrĩ, ūhoru ūrĩa wandĩkitwo atĩ, "Nĩataranĩurio hamwe na arĩa aagarari watho' no nginya ūhinge harĩ nĩ. Nĩgũkorwo maũndũ marĩa maandĩkitwo igũrũ riakwa nĩ hĩndĩ marahinga."

³⁸ Nao arutwo makĩmwĩra atĩrĩ, "Mwathani, ta rora haha tũrĩ na hiũ cia njora ĩgĩrĩ."

Nake akĩmeera atĩrĩ, "Icio nĩ njiganu."

Jesũ Kũhoera Kĩrĩma-inĩ kĩa Mĩtamaiyũ

³⁹ Nake Jesũ akiumagara agĩthĩ Kĩrĩma-inĩ kĩa Mĩtamaiyũ o ta ūrĩa amenyerete gwĩkaga, nao arutwo ake makĩmũrũmĩrĩra.

⁴⁰ Na aakinya ho akĩmeera atĩrĩ, "Hooyai mũtikagwe magerio-inĩ."

⁴¹ Akĩehera ho, agĩthĩ ta itĩina rĩa harĩa mũndũ angĩhota gũikia ihiga, agĩturia ndu akĩhooya,

⁴² akiuga atĩrĩ, "Baba, ūngĩenda-rĩ, njehereria gĩkombe gĩkĩ; no ti ūrĩa nĩ ngwenda, no nĩ ūrĩa wee ūkwenda."

⁴³ Na mũraika akĩmuumĩrĩra oimĩte igũrũ, akĩmuongerera hinya.

⁴⁴ Nake agĩkĩrĩrĩria kũhooya, arĩ na ruo rũnene ngoro-inĩ, nayo thithino yake yahaanaga ta matata manene ma thakame magĩtaata thĩ.

⁴⁵ Aatiga kũhooya agĩcooka harĩ arutwo, akĩmakora makomete, moorĩtwo nĩ hinya nĩ kĩahe.

⁴⁶ Akĩmoooria atĩrĩ, "Mũkomete nĩkĩ? Ūkĩrai mũhooe nĩgeetha mũtikagwe magerio-inĩ."

Jesũ Kũnyitwo

⁴⁷ O hĩndĩ ĩyo aragia, hagĩũka gĩkundi kĩa andũ, nake mũndũ ūrĩa wetagwo Judasi, ūmwe wa arutwo arĩa ikũmi na eerĩ, nĩwe wamatongoretie. Agĩkuhĩrĩria Jesũ amũmumunye,

⁴⁸ nowe Jesũ akĩmũũria atĩrĩ, "Judasi, ūgũkunyaĩra Mũrũ wa Mũndũ na kũmũmunya?"

⁴⁹ Hĩndĩ ĩrĩa arũmĩrĩri a Jesũ monire ūrĩa kwerekeire gwĩkĩka, makĩmũũria atĩrĩ, "Mwathani, tũmahũure na hiũ ciitũ cia njora?"

⁵⁰ Nake ūmwe wao agĩtinia gũtũ kwa ūrĩo kwa ndungata ya mũthĩnjĩri-Ngai ūrĩa mũnene.

⁵¹ Nowe Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, "Ūhoru ūcio nĩũkinye hau!" Agĩcooka akĩhutia gũtũ kwa mũndũ ūcio, akĩmũhonia.

⁵² Ningĩ Jesũ akĩũria athĩnjĩri-Ngai arĩa anene, na anene a arangĩri a hekarũ, o na athuuri, arĩa mookĩte kũmũnyĩta atĩrĩ, "Kaĩ ndĩ mũtongoria wa akararia a watho, atĩ nĩkĩo muoka kũũnyĩta mũrĩ na hiũ cia njora na njũgũma?"

⁵³ Ndiratũuraga na inyuĩ hekarũ-inĩ o mũthenya, na mũtirĩ mwageria kũnyĩta. No rĩrĩ, rĩrĩ nĩrĩo ĩthaa rĩanyu, ĩthaa rĩrĩa wathani wa nduma ūraathana."

Petero Gũkaana Jesũ

⁵⁴ Hĩndĩ ĩyo makĩmũnyĩta, makĩmũruta hau makĩmũtwaru kwa mũthĩnjĩri-Ngai ūrĩa mũnene, nake Petero akĩmũrũmĩrĩra arĩ o haraaya.

⁵⁵ Nao maarĩkia gwakia mwaki o nja gatagati na gũikara thĩ hamwe, Petero nake agũikara thĩ hamwe nao.

⁵⁶ Ndungata ĩmwe ya mũirĩtu ikĩmuona na ũtheri wa mwaki aikarĩte hau, ikĩmũrora wega, ikiuga atĩrĩ, "Mũndũ ũyũ oima hamwe nake."

⁵⁷ Nowe agĩkaana ũhoro ũcio, akiuga atĩrĩ, "Mũirĩtu ũyũ, nĩ ndimũũĩ."

⁵⁸ Thuutha wa kahinda kanini mũndũ ũngĩ akĩmuona, akiuga atĩrĩ, "O nawe ũrĩ ũmwe wao." Petero akĩmũcookeria atĩrĩ,

"Mũndũ ũyũ, nĩ ndirĩ wao!"

⁵⁹ Thuutha wa ithaa rĩmwe, mũndũ ũngĩ akiuga agwatĩirie atĩrĩ, "Hatĩrĩ nganja mũndũ ũyũ moima hamwe nake, nĩgũkorwo o nake nĩ Mũgalili."

⁶⁰ Petero agĩcookia atĩrĩ, "Mũndũ ũyũ, nĩ ndiũũ ũria ũroiga!" Na hĩndĩ o ĩyo oigaga ũguo, ngũkũ igĩkũga.

⁶¹ Mwathani akĩhũgũra akĩrora Petero. Nake Petero akĩririkana ũria Mwathani aamwĩrite atĩ, "Ũmũthĩ ngũkũ ĩtanakũga nĩrĩngaana maita matatũ."

⁶² Nake agĩthĩi nja, akĩrĩra arĩ na ruo rĩingĩ.

Arangĩri Kũnyũrũria Jesũ

⁶³ Andũ arĩa maarangĩrite Jesũ makĩambĩrĩria kũmũnyũrũria makĩmũhũuraga.

⁶⁴ Makĩmuoha maito na gĩtambaya makĩmwĩra atĩrĩ, "Toiga nũũ wakũgũtha."

⁶⁵ Na nĩmamwĩrire maũndũ mangĩ maingĩ ma kũmũruma.

Jesũ Mbere ya Pilato na Herode

⁶⁶ Rũciinĩ gwakĩa, kĩaama gĩa athuuri arĩa atongoria a andũ, hamwe na athĩnjĩri-Ngai arĩa anene, na arutani a watho, gĩgĩcemanĩa, nake Jesũ akĩrehwo mbere yao.

⁶⁷ Makĩmwĩra atĩrĩ, "Akorwo nĩwe Kristũ, twĩre."

Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, "Ingĩmwĩra, mũtingĩnjĩtikia,

⁶⁸ na ingĩmũũria kũria, mũtingĩnjokeria.

⁶⁹ No kuuma rĩu, Mũrũ wa Mũndũ arĩkoragwo aikarĩte guoko-inĩ kwa ũrĩo kwa Ngai ũrĩa Mwene-Hinya."

⁷⁰ Othe makĩmũũria atĩrĩ, "Wee ũkĩrĩ Mũrũ wa Ngai?"

Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, "Nĩmwamenya nĩ kuuga atĩ nĩ nĩ we."

⁷¹ Makĩũria atĩrĩ, "Tũgũkienda ũira ũngĩ wakĩ? Nĩtweiguĩra ũhoro kuuma kanua gake mwene."

23

¹ Hĩndĩ ĩyo kũngano kũ gĩothe gĩgĩũkĩra, gĩkĩmũtwara kũrĩ Pilato.

² Nakĩo gĩkĩambĩrĩria kũmũthitanga gĩkiuga atĩrĩ, "Nĩtuonete mũndũ ũyũ akĩhĩthithia rũrĩrĩ rwiitũ. Nĩakararagia ũhoro wa kũrutĩra Kaisari igooti na agetuaga atĩ nĩwe Kristũ, na nĩ mũthamaki."

³ Nĩ ũndũ ũcio Pilato akĩmũũria atĩrĩ, "Wee nĩwe mũthamaki wa Ayahudi?"

Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, "Ĩ, ũguo woiga nĩguo."

⁴ Nake Pilato akũra athĩnjĩri-Ngai arĩa anene na andũ acio angĩ atĩrĩ, "Ndikuona ũndũ ingĩthitangĩra mũndũ ũyũ."

⁵ Nao magĩthĩ na mbere kuuga magwatĩirie atĩrĩ, "Nĩatũmĩte andũ mookanĩrĩre Judea guothe nĩ ũndũ wa ũrutani wake. Aambĩrĩrie Galili na nĩokĩte nginya o gũkũ."

⁶ Pilato aĩgua ũguo, akĩũria kana mũndũ ũcio nĩ wa kuuma Galili.

⁷ Rĩria aamenyire atĩ Jesũ aarĩ wa bũrũri ũrĩa wathanagwo nĩ Herode, akiuga atwarwo kũrĩ Herode, ũrĩa wakoretwo arĩ Jerusalemu ihinda-inĩ rĩu.

⁸ Rĩria Herode onire Jesũ, nĩakenire mũno, tondũ kwa ihinda irayya nĩakoretwo akienda kũmuona. Kũringana na ũria aĩguĩte ũhoro wake, aarĩ na mwĩhoko wa kũmuona akĩringa ciama.

⁹ Akĩũria Jesũ ciũria nyingĩ, nowe Jesũ ndaigana kũmũcookeria o na kĩmwe.

¹⁰ Nao athĩnjĩri-Ngai arĩa anene na arutani a watho maarũgamĩte hau, makĩmũthitanga magwatĩirie mũno.

¹¹ Nake Herode na thigari ciake makĩmũthekerera na makĩmũnyũrũria. Makĩmũhumba nguo yarĩ thaka, na makĩmũcookia kũrĩ Pilato.

¹² Nao Herode na Pilato magĩtuma ũrata mũthenya ũcio, tondũ mbere ĩyo maatũũrite marĩ ũthũ.

¹³ Pilato agĩta athĩnjĩri-Ngai arĩa anene, na aathani, na andũ hamwe,

¹⁴ akĩmeera atĩrĩ, "Mũndeheire mũndũ ũyũ atĩ nĩ mũndũ ũhĩthithagia andũ. Na nĩ ndatuũria ũhoro wake mũrĩ ho, no ndirĩ ũndũ mũũru ndoona wa maũndũ marĩa mũmũthitangĩre.

15 O nake Herode ndanamuona arĩ na mahĩtia, nĩgũkorwo nĩamũcookia kũrĩ ithuĩ; nĩ ūndũ ūcio, ndarĩ ūndũ ekĩte wa gũtũma ooragwo.

16 Nĩ ūndũ ūcio ngũmũhũũrithia, njooke ndĩmũrekererie." (

17 Nĩgũkorwo, kwarĩ mĩtugo amohorere mũndũ ūmwe hĩndĩ ĩyo ya Iruga.)

18 No andũ acio makĩanĩrĩra na mũgambo ūmwe, makiugaga atĩrĩ, "Twehererie mũndũ ūyũ! Tuohorere Baraba!" (

19 Baraba aikĩtio njeera nĩ ūndũ wa kũrutithia ngũĩ itũũra-inĩ rĩu inene, na nĩ ūndũ wa kũuragana.)

20 Nake Pilato, tondũ nĩeendaga kũrekereria Jesũ, akĩmaarĩria o rĩngĩ.

21 No-o magĩthĩ na mbere kwanĩrĩra, makiugaga atĩrĩ, "Mwambe mũtĩ-igũrũ! Mwambe mũtĩ-igũrũ!"

22 Nake akĩmooria riita rĩa gatatũ atĩrĩ, "Nĩkĩ? Nĩ ūũru ūrĩkũ mũndũ ūyũ eekĩte? Ndiomete gĩtũmi gĩa gũtũma ooragwo. Nĩ ūndũ ūcio ngũmũhũũrithia, njooke ndĩmuohore."

23 No-o makĩanĩrĩra mategũtigithĩria makiugaga aambwo mũtĩ-igũrũ, nayo mĩgambo ĩyo yao ikĩhootana.

24 Nĩ ūndũ ūcio Pilato agĩtua nĩekũmahingĩria o ūguo moorĩtie.

25 Akĩohora mũndũ ūcio waikĩtio njeera nĩ ūndũ wa kũrutithia ngũĩ na kũuragana, o ūcio moigĩte mohorerwo, nake Pilato akĩneana Jesũ ekwo kũringana na ūrĩa mendaga.

Kwambwo kwa Jesũ

26 Na rĩria thigari cioimagaragia Jesũ, ikĩnyĩta mũndũ woimaga mĩgũnda-inĩ wetagwo Simoni wa kuuma Kurene. Nacio ikĩmũigĩrĩra mũtharaba wa Jesũ aũkuue na amuume thuutha.

27 Andũ gĩkundi kĩnene makĩmũrũmĩrĩra, hamwe na atumia maagirĩkaga na makarĩra mũno.

28 Nake Jesũ akĩhũgũra na kũrĩ o, akĩmeera atĩrĩ, "Inyuĩ aarĩ a Jerusalemu, tigai kũndĩrĩra; mwĩrĩrĩrei inyuĩ ene na ciana cianyu.

29 Nĩgũkorwo kũrĩ hĩndĩ ĩgooka rĩrĩa mũkoigaga atĩrĩ, 'Kũrathimwo-rĩ, nĩ atumia arĩa thaata, na nda iria itarĩ ciaciara, o na nyondo iria itarĩ ciongwol'

30 Hĩndĩ ĩyo

"nĩmakeera irĩma atĩrĩ, "Tũgwĩrei!"

o na macooke meere tũrĩma atĩrĩ, "Tũhumbĩrei!" "

31 Nĩ ūndũ-rĩ, andũ mangĩkorwo nĩmareeka maũndũ maya rĩrĩa mũtĩ ūrĩ mũigũ-rĩ, gũgakĩhaana atĩa woma?"

32 Na rĩrĩ, andũ angĩ eerĩ agerĩ ngero, o nao nĩmatwarirwo hamwe nake makoogwo.

33 Rĩrĩa maakinyire karĩma-inĩ handũ heetagwo Ihĩndĩ-rĩa-Mũtwe, makĩmwamba ho hamwe na agerĩ ngero acio, ūmwe mwena wake wa ūrĩo, na ūrĩa ūngĩ mwena wake wa ūmotho.

34 Nake Jesũ akiuga atĩrĩ, "Baba mohere, nĩgũkorwo matiũ ūrĩa mareeka." Nao magĩcuukĩra nguo ciake mĩtĩ, magĩcigayana.

35 Nao andũ nĩmarũgamĩte hau makĩmwĩrorera: Nao anene nĩmamũnyũrũragia makoiga atĩrĩ, "Nĩarahonokagia andũ arĩa angĩ, nĩehonokie aakorwo nĩwe Kristũ wa Ngai, Ūrĩa wake Mũthũure."

36 Thigari o nacio igĩũka, ikĩmũnyũrũria. Ikĩmũkundia thiki,*

37 ikĩmwĩra atĩrĩ, "Akorwo nĩwe Mũthamaki wa Ayahudi, wĩhonokie."

38 Na nĩ haarĩ maandĩko maandĩkitwo igũrũ riake atĩrĩ: **ŪYŪ NĨWE MŪTHAMAKI WA AYAHUDI.**

39 Ūmwe wa agerĩ ngero acio maambanĩrio nake akĩmũruma, akĩmwĩra atĩrĩ, "Githĩ wee tiwe Kristũ? Wĩhonokie, na ūtũhonokie!"

40 No mũgerĩ ngero ūcio ūngĩ akĩmũkaania, akĩmũria atĩrĩ, "Ndũngũtigĩra Ngai, kuona atĩ ūtũrĩrwo o ūrĩa atũrĩrwo?"

41 Ithũ tũherithĩtio na kĩhoo, nĩgũkorwo tũraherithĩrio ūrĩa twĩkĩte. No rĩrĩ, mũndũ ūyũ ndarĩ ūndũ mũũru ekĩte."

42 Agĩcooka akĩra Jesũ atĩrĩ, "Itĩkĩra gũkandirikana rĩrĩa ūgooka ūthamaki-inĩ waku."

43 Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, "Ngũkwĩra na ma, ūmũthĩ nĩũrĩkorwo hamwe na nĩ ikenero."

Gũkua kwa Jesũ

* 23:36 Thiki yarĩ kĩndũ kĩgagatu gĩa kũnyuuo na no yahũthagĩrwo kũniina ruo. Jesũ niaregire kũnyua kĩndũ gĩa kũmũniĩra ruo.

44 Na rirĩ, kwarĩ ta thaa thita cia mũthenya, naguo bũrũri wothe ũkĩgĩa nduma nginya thaa kenda,

45 tondu riũa nĩriatigire kwara. Nakĩo gĩtambaya kĩa hekarũ gĩgĩatũkana maita meerĩ.

46 Nake Jesũ akĩanĩrĩra na mũgambo mũnene, akiuga atĩrĩ, “Baba, roho wakwa ndaũiga moko-inĩ maku.” Aarĩkia kuuga ũguo, agĩtuikana.

47 Rĩrĩa mũnene wa gĩkundi gĩa thigari igana oonire ũrĩa gwekĩka, akĩgooca Ngai, akiuga atĩrĩ, “Ti-itheru ũyũ oima mũndũ mũthingu.”

48 Rĩrĩa andũ arĩa othe maarũgamĩte hau kwĩrorera moonire ũrĩa gwekĩka, makĩnũka methikũire, na makĩhũũraga ithũri nĩ kĩa.

49 No arĩa othe maamũũ, o hamwe na atumia arĩa maamũrũmĩrĩre kuuma Galili, makĩrũgama o haraaya, meroreire maũndũ macio.

Gũthikwo kwa Jesũ

50 Na rirĩ, nĩ haarĩ na mũndũ wetagwo Jusufu, mũthuuri wa Kĩama, na aarĩ mũndũ mwega na mũrũngĩrũru,

51 nake ndefĩkanĩtie na ũguo maatuĩte na mageeka. Oimĩte itũũra rĩa Arimathea, bũrũri wa Judea, na nĩetagiĩra ũthamaki wa Ngai.

52 Nake agĩthĩ kũrĩ Pilato, akĩhooya efĩkĩrio akuue mwĩrĩ wa Jesũ.†

53 Nake agĩcuurũria mwĩrĩ wa Jesũ mũtharaba-inĩ, akĩũkũnja na taama wa gatani, agĩcooka akũũga thĩnĩ wa mbĩrĩra yenjetwo rwaro-inĩ rwa ihiga, nayo ndĩakoretwo ĩgĩtwo mũndũ.

54 Na mũthenya ũcio warĩ wa Ihaarĩria, nayo Thabatũ yarĩ hakuĩ kwambĩrĩria.

55 Nao atumia arĩa moimĩte na Jesũ Galili makĩrũmĩrĩra Jusufu, makĩona mbĩrĩra na makĩona ũrĩa mwĩrĩ wake waigirwo ho.

56 Magĩcooka makĩnũka, makĩhaarĩria mahuti manungi wega na maguta manungi wega. No rirĩ, mũthenya wa Thabatũ makĩhurũka kũringana na ũrĩa gwathanĩtwo.

24

Kũriũka kwa Jesũ

1 Na rirĩ, mũthenya wa kwambĩrĩria kiumia, rũciinĩ tene, atumia magĩthĩ mbĩrĩra-inĩ makuũite indo nungi wega iria maathondekete.

2 Nao magĩkora ihiga rĩgaragarĩtio rĩkeherio mũromo-inĩ wa mbĩrĩra,

3 no rĩrĩa maatoonyire, matiigana gũkora mwĩrĩ wa Mwathani Jesũ.

4 Na rĩrĩa maageete nĩ ũhoru ũcio, makĩumĩrĩro o rĩmwe nĩ arũme eerĩ mehumbĩte nguo njerũ ciakengaga mũno, makĩrũgama hakuĩ nao.

5 Nao atumia acio metigĩrĩte mũno, makĩinamĩrĩra, magĩturumithia mothĩu mao thĩ, no arũme acio makĩmooria atĩrĩ, “Mũracaria ũrĩa ũrĩ muoyo kũrĩ arĩa akuũ nĩkĩ?”

6 Ndari haha; nĩariũkĩte! Rirĩkanai ũrĩa aamwĩrĩre hĩndĩ irĩa aarĩ na inyũ Galili atĩ:

7 ‘Mũrũ wa Mũndũ no nginya aneanwo moko-inĩ ma andũ ehia, aambwo mũtĩ-igũrũ, na mũthenya wa gatatu ariũke.’”

8 Hĩndĩ iyo makĩrĩrikana ciugo ciake.

9 Na rirĩ, maacooka kuuma mbĩrĩra-inĩ, makĩhe arutwo arĩa ikũmi na ũmwe na arĩa angĩ othe ũhoru ũcio.

10 Mariamu Mũmagidali, na Joana, na Mariamu nyina wa Jakubu, na atumia arĩa angĩ maarĩ nao, nĩo meerire atũmwo ũhoru ũcio.

11 No-o matiigana gwĩtĩkia atumia acio, tondu ũhoru ũcio wahaanaga ta ũrimũ kũrĩ o.

12 No rirĩ, Petero agĩũkĩra, agĩteng’era mbĩrĩra-inĩ. Na ainamĩrĩra akĩona mataama ma gatani maigĩtwo thĩ marĩ moiki, agĩthĩra agegearĩte nĩ ũndũ wa ũguo gwekĩkĩte.

Arutwo Eerĩ Magĩthĩ Emau

13 Na rirĩ, mũthenya o ro ũcio arutwo eerĩ a Jesũ maarĩ rũgendo-inĩ magĩthĩ itũũra rĩetagwo Emau, rĩarĩ ta kilomita ikũmi kuuma Jerusalemu.

14 Nao nĩmaragia ũhoru wa maũndũ marĩa mothe meekĩkĩte.

15 Na rĩrĩa maathiaga makĩaragia ũhoru ũcio, Jesũ akĩmoimĩrĩra, agĩtwarana nao;

16 no matiigana kũrekwo mamũmenye.

17 Nake akĩmooria atĩrĩ, “Nĩ ũhoru ũrĩkũ ũcio mũrathĩ mũkĩaragia?”

Nao makĩrũgama matukĩte mothĩu.

† 23:52 Mĩrĩ ya ageri ngero arĩa maambagwo mũtĩ-igũrũ ndĩathikagwo, no yateagwo kũndũ kũuru. Jusufu nĩonanirie ũrũme na wendo rĩrĩa eetirie mwĩrĩ wa Jesũ.

¹⁸ Ūmwe wao, wetagwo Kileopa akīmūuria atīrī, “Wee kaī ūrī mūgeni Jerusalemu ūtamenyete maūndū marīa mekīkīte kuo matukū-inī maya?”

¹⁹ Nake akīmooria atīrī, “Nī maūndū marīkū?”

Nao makīmūcookeria atīrī, “Nī ūhoru wa Jesū wa Nazarethi, ūrīa ūraarī mūnabii ūrī na ūhoti wa ciugo iria araaragia na ciiko iria areekaga arī mbere ya Ngai o na mbere ya andū othe.

²⁰ Athīnjīri-Ngai arīa anene na aathani aitū maramūneanire atuīrwo kūūragwo, na maramwambithia mūtī-igūrū.

²¹ No ithuī-rī, tūrehokaga atī ūcio nīwe ūgūkūūra andū Isiraeli. Makīria ma ūguo, rīu nī mūthenya wa itatū kuuma maūndū maya mothe mekīka.

²² Hamwe na ūguo atumia amwe aitū nīmatūmakirie mūno tondū megūthīite mbīrīra-inī rūciinī tene,

²³ no matinona mwīrī wake. Mokire matwīra atī nīmonire kīoneki kīa arāika, arīa mameerire atī arī muoyo.

²⁴ Nao amwe a thiritū iitū nīmathiire mbīrīra-inī, na makora o ūguo atumia acio mekuugīte, no rīrī, we mwene matinamuona.”

²⁵ Nake Jesū akīmeera atīrī, “Inyuī andū aya mwagīte ūūgī na mūtīhiūhaga gwītīkia maūndū mothe marīa anabii moigīte!

²⁶ Githī to mūhaka Kristū ambe anyariirwo na acooke atoonye riiri-inī wake?”

²⁷ Jesū akīmataarīria ūhoru wothe ūrīa waarītio Maandīko-inī ūmūkonīi, ambīrīrie na maandīko ma Musa na ma Anabii othe.

²⁸ Na maakuhīrīria itūūra rīrīa maathīiaga, Jesū agītua taarī kūhītuka arahītuka.

²⁹ Nao makīmūringīrīria na hinya, makīmwīra atīrī, “Raarīrīra gūkū na ithuī, nīkūratuka na gūkirīi kūgīa nduma.” Nī ūndū ūcio agītoonya aikaranie nao.

³⁰ Rīrīa aikarire metha-inī hamwe nao, akīoya mūgate, agīcookia ngaatho, akīwenyūranga, akīmahe.

³¹ Hīndī iyo makīhingūka maitho, makīmūmenya, nake akībūirīa, makīaga kūmuona rīngī.

³² Nao makīūrania atīrī, “Githī ngoro ciitū itiikūhīahīaga hīndī irīa ekwaragia na ithuī njīra-inī, na agītūtaarīria ūrīa Maandīko moigīte?”

³³ Nao magīūkīra o hīndī iyo magīcooka Jerusalemu. Kūu magīkora arutwo arīa ikūmi na ūmwe, hamwe na arīa maarī nao monganīte,

³⁴ makiugaga atīrī, “Nī ma! Mwathani nīariūkīte na nīoimīrīre Simoni.”

³⁵ Hīndī iyo acio eerī makīmeera maūndū marīa meekīkīte marī njīra-inī, na ūrīa maamenyire Jesū hīndī irīa eenyūrire mūgate.

Jesū Kuumīrīra Arutwo

³⁶ O makīaragia ūhoru ūcio, Jesū akīrūgama gatagatī kao akīmeera atīrī, “Thayū ūrogīa na inyuī.”

³⁷ Nao makīhahūka na makīmaka, magīciiria atī nī ngoma moonaga.

³⁸ Nake akīmooria atīrī, “Mūratangīka nīkī, na nī kīi gīgūtūma mūgīte na nganja meciiria-inī manyu?”

³⁹ Ta rorai moko makwa na nyarīrī ciakwa. Nī nīi mwene! Huutiai muone; roho ndūrī nyama na mahīndī, ta ūrīa mūrōna ndī nacio.”

⁴⁰ Aarīkia kuuga ūguo, akīmoonīa moko make na nyarīrī ciake.

⁴¹ Nao magīkorwo matarī marefīkia nī ūndū wa ūrīa makenete na makagega. Nake akīmooria atīrī, “Mūrī na kīndū gīa kūrīa?”

⁴² Nao makīmūnengera gīcunjī gīa thamaki hīu.

⁴³ Nake agīkīoya, akīrīa makīonagīra.

⁴⁴ Akīmeera atīrī, “Ūū nīguo ndamwīrīre hīndī irīa ndaarī na inyuī atī: Maūndū mothe marīa mandīkītwo ūhoru wakwa Watho-inī wa Musa, na Maandīko-inī ma Anabii, na Thaburi, no ngīnya mahingio.”

⁴⁵ Hīndī iyo akīhingūra meciiria mao nīguo mamenye Maandīko.

⁴⁶ Akīmeera atīrī, “Ūū nīguo kwandīkītwo: Kristū nīakanyariirwo na ariūkio kuuma kūrī arīa akuū mūthenya wa gatatū,

⁴⁷ naguo ūhoru wa kwīrīra na kūrekerwo kwa mehia ūkaahunjīrio ndūrīrī ciothe thīinī wa rīitwa rīake, wambīrīrie Jerusalemu.

⁴⁸ Inyuī mūrī aira a maūndū nacio.

⁴⁹ Na rīrī, nīngūmūtūmīra kīrīa Baba eranīire; no ikarī thīinī wa itūūra rīrīrī inene ngīnya rīrīa mūkaaheo hinya kuuma Igūrū.”

⁵⁰ Agĩcooka akĩmatongoria kuuma kũu magĩthiĩ magĩkinya hakuhi na Bethania; akĩoya moko na igũrũ, akĩmarathima.

⁵¹ Na o akĩmarathimaga, akĩmatiga, akĩiyũkio akĩambata igũrũ.

⁵² Nao makimũgooca na magĩcooka Jerusalemu makenete mũno.

⁵³ Nao nĩmaikaraga hekarũ-inĩ mahinda mothe makĩgoocaga Ngai.

JOHANA

Ūhoru Gūtuika Mündū

- ¹ Kĩambĩrĩria-inĩ Ūhoru aarĩ o kuo, nake Ūhoru aatũũrĩte na Ngai, na Ūhoru aarĩ Ngai.
² We aatũũrĩte na Ngai kuuma o kĩambĩrĩria.
³ Indo ciothe ciombirwo na ūndũ wake; gũtirĩ kĩndũ kĩa iria ciombirwo kĩaĩgũire atarĩ ho.
⁴ Thĩinĩ wake kwarĩ muoyo, nague muoyo ūcio nĩguo warĩ ūtheri wa andũ.
⁵ Ūtheri ūcio nĩũtheraga nduma-inĩ, nayo nduma ndũigana kũũhoota.
⁶ Nĩguokire mündũ watũmĩtwo nĩ Ngai; eetagwo Johana.
⁷ We okire arĩ mũira oimbũre ūhoru ūkonĩ ūtheri ūcio, nĩgeetha andũ othe metĩkie nĩ ūndũ wake.
⁸ We mwene tiwe warĩ ūtheri ūcio, no okire arĩ o ta mũira tu nĩgeetha oimbũre ūhoru wa ūtheri ūcio.
⁹ Ūtheri ūcio wa ma, ūria ūtheragĩra o mündũ o wothe, nĩwokaga thĩ.
¹⁰ We Ūhoru aarĩ gũkũ thĩ, no o na gũtuika thĩ yombirwo na ūndũ wake-rĩ, andũ a thĩ matiigana kũmũmenya.
¹¹ Okire gwake mwene, no andũ ake mwene matiigana kũmwĩtikĩra.
¹² No andũ arĩa othe maamwĩtikĩrĩre, o acio metĩkĩrie rĩĩtwa riake, nĩamahotithirĩre gũtuika ciana cia Ngai
¹³ ciana itaciarĩtwo nĩ thakame, kana igaciarwo nĩ kwenda kwa mwĩrĩ kana kwenda kwa mündũ, no iciarĩtwo nĩ kwenda kwa Ngai.
¹⁴ We Kiugo agĩtuika mündũ na agĩtũũrania na ithuĩ. Nĩtuonete riiri wake, riiri wa Mũrũ wake wa Mũmwe, ūria woimire kũrĩ Ithe aiyũrĩtwo nĩ ūtugi na ūhoru wa ma.
¹⁵ Johana nĩoimbũruga ūhoru wake. Aanagĩrĩra akoiga atĩrĩ, “Ūyũ nĩwe ūria ndaaragia ūhoru wake ngũuga atĩrĩ, ‘Ūria ūgũũka thuutha wakwa nĩ mũnene kũngĩra, tondũ aarĩ mbere yakwa.’”
¹⁶ Na kuuma ūiyũrĩrũru wa ūtugi wake-rĩ, ithuothe nĩtwamũkĩrĩte irathimo nyingĩ mũno.
¹⁷ Tondũ watho wokire na Musa, no ūtugi na ūhoru ūria wa ma ciokire na Jesũ Kristũ.
¹⁸ Gũtirĩ mündũ o na ūrĩkũ ūrĩ ona Ngai, o tiga Mũrũ wake wa Mũmwe ūria ūikarĩte hamwe na Ithe, na nĩwe ūtũmĩte amenyeke.

Johana Mũbatithania kuuga tiwe Kristũ

- ¹⁹ Na rĩrĩ, ūyũ nĩguo ūira wa Johana hĩndĩ rĩa Ayahudi a Jerusalemu maamũtũmĩre athĩnjĩri-Ngai na Alawii makamũurie we aarĩ ū.
²⁰ We ndaagire kuumbũra, no oimbũrĩre atekũhitha, akiuga atĩrĩ, “Nĩ ti nĩ Kristũ.”
²¹ Nao makĩmũuria atĩrĩ, “Wee ūkĩrĩ ū? Wee nĩwe Elija?”
 Nake akĩmacookeria atĩrĩ, “Aca, ti nĩ.”
 Nĩngĩ makĩmũuria atĩrĩ, “Nĩwe Mũnabii ūria?”
 Nake agĩcookia atĩrĩ, “Aca.”
²² Mũthia-inĩ makĩmũuria atĩrĩ, “Wee ūkĩrĩ ū? Tũhe macookio nĩguo tũcookerie arĩa matũtũmĩre. Ūkuuga aĩa ha ūhoru waku mwene?”
²³ Johana akĩmacookeria na ciugo iria ciarĩtio nĩ mũnabii Isaia, akĩmeera atĩrĩ, “Nĩ ndĩ mũgambo wa mündũ ūranĩrĩra werũ-inĩ akoiga atĩrĩ, ‘Rũngariai njĩra ya Mwathani.’”
²⁴ Na rĩrĩ, Afarisai amwe arĩa maatũmĩtwo
²⁵ makĩmũuria atĩrĩ, “Angĩkorwo we tiwe Kristũ, na tiwe Elija, o na kana Mũnabii ūria-rĩ, ūkĩbatithanagia nĩkĩ?”
²⁶ Nake Johana akĩmacookeria atĩrĩ, “Nĩ ndĩmũbatithagia na maaĩ. No gatagafĩ-inĩ kanyu nĩ harĩ na ūmwe mũtooĩ.
²⁷ Ūcio nĩwe ūgũũka thuutha wakwa, o we ūria itaagĩrĩre kuohora ndigi cia iraatũ ciake.”
²⁸ Maũndũ maya mothe mekĩkire itũũra-inĩ rĩa Bethania, mũrĩmo wa Rũũ rwa Jorodani, kũrĩa Johana aabatithanagĩria.

Jesũ Gatũrũme ka Ngai

- ²⁹ Mũthenya ūyũ ūngĩ, Johana akĩona Jesũ agĩũka na kũrĩ we, akiuga atĩrĩ, “Onei! Gatũrũme ka Ngai karĩa keheragia mehia ma kĩrĩndĩ!

³⁰ Ūyū nīwe ndaaragia ūhoru wake rīrīa ndoigire atīrī, ‘Mündū ūrīa ūgūka thuutha wakwa nī mūnene kūrī nī tondū we aarī kuo mbere yakwa.’

³¹ Nīi mwene ndiamūūi, no ndokire ng̃batithanagia na maaī nīgeetha aguūrīro andū a Isiraeli.”

³² Ningī Johana akīheana ūira ūyū: “Nīndonire Roho ag̃ikūrūka kuuma igūrū atarīi ta ndutura, ag̃ikara igūrū rīake.

³³ Nīi ndingāmūmenyire, tiga ūrīa wandūmire mbatithanagie na maaī aanjīrīre atīrī, ‘Mündū ūrīa ūkoona Roho ag̃ikūrūkīra na aikare igūrū rīake-rī, ūcio nīwe ūkaabatithanagia na Roho Mūtheru.’

³⁴ Nīi nīnyonete ūguo na ngoimbūra atī ūyū nīwe Mūrū wa Ngai.”

Arutwo a Mbere a Jesū

³⁵ Ningī mūthenya ūyū ūngī, Johana ag̃ikorwo arī kūu o rīngī marī na arutwo ake eerī.

³⁶ Na rīrīa onire Jesū akīhītuka, akiuga atīrī, “Onei Gatūrūme ka Ngai!”

³⁷ Hīndī rīrīa arutwo acio eerī maiguire oiga ūguo, makīrūmīrīra Jesū.

³⁸ Jesū ehūgūra akīmoona mamumīte thuutha, akīmooria atīrī, “Nī atīa mūrenda?”

Nao makīmwīra atīrī, “Rabii” (ūguo nī kuuga Mūrutani), “ūikaraga kū?”

³⁹ Nake akīmācookeria atīrī, “Ūkai na nīmūkuona.”

Nī ūndū ūcio magīthīi makīona kūrīa aikaraga, na magīkara nake mūthenya ūcio. Na kwarī ta thaa ikūmi.

⁴⁰ Na rīrī, ūmwe wa arutwo acio eerī arīa maiguīte ūrīa Johana oigīte na makīrūmīrīra Jesū aarī Anderea, mūrū wa nyina na Simoni Petero.

⁴¹ Ūndū wa mbere ūrīa Anderea eekire nīgūcaria mūrū wa nyina Simoni, na kūmwīra atīrī, “Nītuonete Mesia” (nīwe Kristū).

⁴² Nake akīmūtware kūrī Jesū.

Nake Jesū akīmūrora, akiuga atīrī, “Wee nīwe Simoni mūrū wa Johana. Ūgūcooka gwītowo Kefa” (na rīo rīgītaūrwo nī kuuga Petero).

Jesū gwīta Filipu na Nathanieli

⁴³ Mūthenya ūyū ūngī Jesū agītua itua rīa gūthīi Galili. Agīkora Filipu, akīmwīra atīrī, “Nūmīrīra.”

⁴⁴ Filipu, o ta Petero na Anderea, aarī wa itūūra rīa Bethisaida.

⁴⁵ Filipu agīkora Nathanieli, akīmwīra atīrī, “Nītuonete mündū ūrīa Musa aandikire ūhoru wake Ibuku-inī rīa Watho, na nowe anabii maandikire ūhoru wake, nake nīwe Jesū wa Nazarethi, mūrū wa Jusufu.”

⁴⁶ Nake Nathanieli akīmūūra atīrī, “Kūrī kīndū kīega kīngiuma Nazarethi?”

Nake Filipu akīmūcookeria atīrī, “Ūka ūkoone.”

⁴⁷ Hīndī rīrīa Jesū onire Nathanieli agīka kūrī we, akīaria ūhoru wake, akiuga atīrī, “Onei Mūsiraeli kūna ūtarī ūhinga.”

⁴⁸ Nake Nathanieli akīmūūra atīrī, “Ūnjūūi atīa?”

Jesū akīmūcookeria atīrī, “Nīngūkuonete o na rīrīa uuma rungu rwa mūkūyū, Filipu atanagwīta.”

⁴⁹ Hīndī iyo Nathanieli akiuga atīrī, “Rabii, wee nīwe Mūrū wa Ngai; wee nīwe Mūthamaki wa Isiraeli.”

⁵⁰ Nake Jesū akiuga atīrī, “Wetīkia tondū nīndakwīra atī nīnguonire ūrī rungu rwa mūkūyū. Nīūkuona maūndū manene kūrī macio.”

⁵¹ Ningī akīmeera atīrī, “Ngūmwīra atīrī na ma, nīmūkona igūrū rīhingūkīte na araika a Ngai makīambata na magīkūrūka, harī Mūrū wa Mündū.”

2

Jesū Kūgarūra Maaī Magatuika Ndibei

¹ Na rīrī, mūthenya wa gatatu nī kwagīre na kihikanio kūu Kana ya Galili. Nyina wa Jesū aarī kuo,

² nake Jesū na arutwo ake o nao nīmetītwo kīhikanio-inī kūu.

³ Rīrīa ndibei yathirire,* nyina wa Jesū akīmwīra atīrī, “Matirī na ndibei īngī.”

⁴ Nake Jesū akīmūcookeria atīrī, “Mūtumia ūyū, ndī na ūhoru ūrīkū nawe? Ihinda riakwa rītīrī rīrakinya.”

⁵ Nake nyina akīra ndungata atīrī, “Īkai ūrīa wothe ekūmwīra.”

* 2:3 Warī ūndū wa thoni mūno kūrī andū a mūcī ndibei īngīathirire ūhiki-inī.

⁶ Hau hakuhi nao ni haarī na ndigithū ithathatū cia maaī ciathondeketo na ihiga, mūthamba ūria wahūthagirwo ni Ayahudi magongona-ini mao ma gwītheria,[†] na o imwe yayiuragio ni ngeereni kuuma mīrongo ĩrī nginya mīrongo itatū.

⁷ Nake Jesū akīra ndungata icio atīrī, “Iyūriai ndigithū maaī”; nacio ikīyūria riita.

⁸ Agīcooka agīciira atīrī, “Rīu tahiai imwe mūtwarire mūtabania wa iruga.”

Nacio igīka o ūguo,

⁹ nake mūtabania wa iruga agīcama maaī macio maagarūrītwo magatuika ndibei. Ndaamenyaga kūrīa yoimite, o na gūtuika ndungata iria ciatahite maaī ni ciamenyaga. Hīndi iyo agīta mūhikania keheri-ini

¹⁰ akīmwīra atīrī, “Mūndū aambaga kūruta ndibei ĩria njega, na ageni maarīkia kūnyua mūno, agacooka akaruta ĩria itarī njega; no wee ūkūigite ĩria njega nginya rīu.”

¹¹ Kīu nīkio kīama kīa mbere kīria Jesū aaringire, na aakīringiire kūu Kana ya Galili. Akionania riiri wake, nao arutwo ake makīmwiīkia.

Jesū Gūtheria Hekarū

¹² Thuutha ūcio agiūkūrūka Kaperinaumu, marī na nyina, na ariū a nyina, o na arutwo ake. Magīkara kuo matukū manini.

¹³ Rīria Bathaka ya Ayahudi yakuhiirīrie-rī, Jesū akīambata, agīthī Jerusalemu.

¹⁴ Kūu hekarū-ini niakorire andū makīendia ng’ombe, na ng’ondū, na ndutura,[‡] o na angī maikarite metha-ini magīceenjia mbeeca.

¹⁵ Ni ūndū ūcio agīthondeka mūcarica wa mīkanda, na akīmarutūrūra othe kuuma hekarū-ini, hamwe na ng’ondū, na ng’ombe; akīhurunja mbeeca cia ariā maacenjagia mbeeca na akīng’aūrania metha ciao.

¹⁶ Nao ariā meendagia ndutura akimeera atīrī, “Eheriai ici gūkū! Mwahota atīa gūtua nyūmba ya Baba ndūnyū!”

¹⁷ Nao arutwo ake makīririkana ni kwandikītwo atīrī, “Kīyo kīria ndī nakio kīa nyūmba yaku nīkio gīkaandīa.”

¹⁸ Hīndi iyo Ayahudi makīmūria atīrī, “Ni kīama kīrkū ūngītūrīngīra gīa gūtuonia ūhoti ūria ūrī nago wa gwīka maūndū macio mothe?”

¹⁹ Nake Jesū akīmacookeria atīrī, “Thariai hekarū ĩno, na nīngūmiaka rīngī na mīthenya itatū.”

²⁰ Nao Ayahudi magīcookia atīrī, “Hekarū ĩno yakirwo na mīaka mīrongo ĩna na itandatū, nawe ūkūmiaka na mīthenya itatū?”

²¹ No rīrī, hekarū ĩria aaragia ūhorō wayo ni mwīrī wake.

²² Na thuutha wake kūrīkio kuuma kūrī ariā akuū-rī, arutwo ake makīririkana ūria oigite. Nao magīīkia Maandīko, o na ciugo icio Jesū aarītie.

²³ Na rīrī, hīndi ĩria aarī Jerusalemu hīndi ya Gīathī kīa Bathaka, andū aingī makīona ciama iria aaringaga, nao magīīkia rīlwa rīake.

²⁴ No Jesū ndaigana kūmeihokera, nīgūkorwo nīooī andū othe.

²⁵ Ndaabataragio ni ūira wa mūndū, ūkonī mūndū ūria ūngī, nīgūkorwo nīamenyaga kīria kīrī thīini wa mūndū.

3

Jesū na Nikodemo

¹ Na rīrī, kwarī na mūndū wa Afarisai wetagwo Nikodemo, warī wa kīama kīria gīathanaga kīa Ayahudi.

² Niokire kūrī Jesū ūtukū, akīmwīra atīrī, “Rabii, nītūū we ūrī mūrutani uumite kūrī Ngai. Nīgūkorwo gūtīrī mūndū ūngīhota kūrīngā ciama iria ūringaga Ngai atarī hamwe nake.”

³ Nake Jesū akīmwīra atīrī, “Ngūkwīra atīrī na ma, gūtīrī mūndū ūngīona ūthamaki wa Ngai atangīciarwo rīngī.”

⁴ Nake Nikodemo akīmūria atīrī, “Mūndū angīciarwo atīa arī mūkūrū? Ti-itherū ndangihota gūtoonya nda ya nyina hīndi ya keerī nīguo aciarwo!”

⁵ Jesū akīmūcookeria atīrī, “Ngūkwīra atīrī na ma, gūtīrī mūndū ūngītoonya ūthamaki-ini wa Ngai atangīciarwo na maaī na Roho.

⁶ Mwīrī ūciaraga mwīrī, no Roho aciaraga roho.

⁷ Ndūkagegio ni ūguo ndoiga atī, ‘No nginya ūciarwo rīngī.’

[†] 2:6 Ayahudi meefikītie mūndū niānyītagwo ni thaahu o mūthenya, na nīkio meethambaga moko hīndi ciothe.

[‡] 2:14 Nyamū cia kūrutwo magongona ciendagīrio Ayahudi ariā moimaga mabūrūri mangī magooka gūkūngūria ciathī icio.

⁸ Rūhuho rūhurutanaga na kūrīa rūngiēnda. Ūiguaga rūkīhurutana, no ndūmenyaga kūrīa rumite kana kūrīa rūrorete. Ūguo noguo gūtariī harī mūdū ūrīa wothe ūciarītwo nī Roho.”

⁹ Nake Nikodemo akīmūuria atīrī, “Ūndū ūcio ūngīhoteka atīa?”

¹⁰ Nake Jesū akīmūuria atīrī, “Wee ūrī mūrutani wa Isiraeli na ndūrataūkīrwo nī maūdū maya?”

¹¹ Ngūkwīra atīrī na ma, twaragia ūrīa tūū, na tūkoimbūra ūrīa tuonete, no inyuī, mūtītīkagīra ūira witū.

¹² Ndakwīra maūdū ma gūkū thī, waga gwītīkia; ūngītīkia atīa ingīkwīra maūdū ma na igūrū?

¹³ Gūtīrī mūdū ūrī wathī igūrū tiga ūrīa woimire igūrū, na nīwe Mūrū wa Mūdū.”

¹⁴ Na o ta ūrīa Musa aambararirie nyoka ya gīcango werū-inī, ūguo no taguo Mūrū wa Mūdū akaambarario,

¹⁵ nīguo ūrīa wothe ūmwīhokete agīe na muoyo wa tene na tene.

¹⁶ “Nīgūkorwo Ngai nīndire kīrīndī, akīruta Mūrū wake wa mūmwe, nīgeetha mūdū o wothe ūmwītīkītīe ndakoore, no agīe na muoyo wa tene na tene.

¹⁷ Nīgūkorwo Ngai ndaatūmire Mūrūwe gūkū thī acīrithie kīrīndī, no nīguo kīrīndī kīhonoke nī ūndū wake.

¹⁸ Ūrīa wothe ūmwītīkītīe ti wa gūciirithio, no ūrīa wothe ūtamwītīkītīe ūcio nīarīkītīe gūtūrwo ciira, nīgūkorwo ndehokete rītwa rīa Mūrū wa Ngai wa mūmwe.

¹⁹ Rūrī nīrīo ituīro: Ūtheri nīwokire gūkū thī, no andū makiēnda nduma gūkīra ūtheri, nī ūndū ciiko ciao ciarī njūru.

²⁰ Mūdū o wothe wīkaga ūru nīathūire ūtheri, na ndangūmīra ūtheri-inī nī gwītīgīra ciiko ciake itīkoimbūke.

²¹ No mūdū ūrīa wothe wīkaga maūdū ma ma nīoimagīra ūtheri-inī, nīguo kuonekane kūna atī ūguo ekīte nī Ngai ūmūhotithīte.”

Ūira wa Johana Mūbatithania ūkonīī Jesū

²² Thuutha wa ūguo, Jesū na arutwo ake nīmoimagarire magīthī būrūri wa Judea, kūrīa aikarangire nao, na akabatithanagia.

²³ O nake Johana nīabatithanagīra Ainoni gūkuhī na Salimu, nīgūkorwo kūu nī kwarī maaī maingī, nao andū nīmookaga kuo kaingī kaingī mabatithio.

²⁴ (Hīndī iyo Johana ndaakoretwo aikītīo njeera.)

²⁵ Nī kwagīre na ngarari gatagatī-inī ka arutwo amwe a Johana na Mūyahudi ūmwe ūhorō-inī wa mītugo yao ya gwītheria.

²⁶ Magīūka kūrī Johana makīmwīra atīrī, “Rabīi, mūdū ūrīa mūraarī nake mūrīmo ūrīa ūngī wa Jorodani, ūrīa wee warutire ūira ūmūkonīī-rī, nīarabatithania, nao andū othe nīmarathīī kūrī we.”

²⁷ Ūhorō-inī ūcio Johana agīcookīa atīrī, “Mūdū ndarī ūndū angīamūkīra o tiga ūrīa aheetwo kuuma igūrū.

²⁸ Inyuī ene no mūheane ūira muuge atī nīndoigire atīrī, ‘Nī ti nī Kristū, no ndūmītwo njūke mbere yake.’

²⁹ Mūhiki nī wa mūhikania. No rīrī, mūrata wa mūhikania ūrīa ūmūrūgamīrīre nīamūthīkagīrīria, na akaiyūrwo nī gīkeno rīrīa aigua mūgambo wa mūhikania. Gīkeno ta kūu nīkīo ndī na kīo, na rīu nīgīkinyanīru.

³⁰ We no ngīya akīrīrīrie kūnēneha, na nī ngīrīrīrie kūnyīiha.

³¹ “Ūrīa uumīte igūrū nī mūnēne kūrī andū othe; nake ūrīa uumīte thī nī wa gūkū thī, na maūdū marīa aragia no ma gūkū thī. Ūrīa uumīte igūrū arī igūrū rīa andū arīa angī othe.

³² We oimbūrāga maūdū marīa onete na akaigua no gūtīrī mūdū o na ūmwe wītīkagīra ūira wake.

³³ Mūdū ūrīa wītīkīrīte ūira ūcio nīahūūrīte mūhūūrī atī Ngai nī wa ma.

³⁴ Nīgūkorwo ūrīa Ngai atūmīte aragia ciugo cia Ngai nī ūndū Ngai aheanaga Roho hatarī gīthimi.

³⁵ Ithe nīendete Mūrīū na nī agīte indo ciothe moko-inī make.

³⁶ Ūrīa wothe wītīkītīe Mūrīū, arī na muoyo wa tene na tene, no ūrīa wothe ūregete Mūrīū ndakona muoyo, nīgūkorwo egūtūra arakarīrwo nī Ngai.”

4

¹ Afarisai nīmaiguire atī Jesū nīagīiaga na arutwo aingī gūkīra Johana na akama-batithia,

² o na gūtuika, ti Jesū wabatithanagia, no nī arutwo ake.

³ Hindī irīa Mwathani aamenyire ūhoro ūcio, akiuma Judea na agīcooka Galili o rīngī.

⁴ Na rīrī, no nginya angīatuikanīire būrūrī wa Samaria.

⁵ Nī ūndū ūcio, agīkina itūūra rīarī Samaria rīetagwo Sukaru, hakuhi na gīthaka kīrīa Jakubu aaheete mūrīū Jusufu.

⁶ Nakio gīthima kīa Jakubu nīkuo kīarī, nake Jesū, tondū wa kūnoga nī rūgendo, agīkara thī hau gīthima-inī. Na kwarī ta thaa thita.

⁷ Na rīrīa mūtumia ūmwe Mūsamaria okire gūtaha maaī-rī, Jesū akīmūuria atīrī, “No ūūhe maaī ma kūnyua?”

⁸ (Hindī iyo arutwo ake nīmathiite kūgūra irio itūūra-inī.)

⁹ Nake mūtumia ūcio Mūsamaria akīmwīra atīrī, “Wee ūrī Mūyahudi na nī ndī mūtumia Mūsamaria. Ūngīkīhooya gīa kūnyua atīa?” (Nīgūkorwo Ayahudi matirī ngwatanīro na Asamaria.)

¹⁰ Nake Jesū akīmūcookeria atīrī, “Korwo nīūū kīheo kīa Ngai na ūkamenya nūū ūrakūhooya maaī ma kūnyua, wee nīwe ūngiamūhooya nake nīangiakūhe maaī ma muoyo.”

¹¹ Nake mūtumia ūcio akīmwīra atīrī, “Mūthuuri ūyū, ndūrī na kīndū gīa gūtaha maaī nakio, na gīthima gīkī nī kīrīku. Ūngīkīruta kū maaī macio ma muoyo?”

¹² Anga ūkīrī mūnene gūkīra ithe witū Jakubu ūrīa watūheire gīthima gīkī, na we mwene aatūūrīte anyuuga maaī kuuma kīo o hamwe na arīū ake na ndūuru ciake cia mbūrī na cia ng’ombe?”

¹³ Nake Jesū akīmūcookeria atīrī, “Mūndū o wothē ūnyuuga maaī maya nīanyootaga rīngī,

¹⁴ no ūrīa wothē ūkūnyua maaī marīa ngaamūhe ndarī hindī akaanyoota. Ti-itherū, maaī marīa ngūmūhe megūtuika gīthima kīa maaī thīnī wake, gītherūkage muoyo wa tene na tene.”

¹⁵ Nake mūtumia ūcio akīmwīra atīrī, “Mūthuuri ūyū, he maaī macio nīguo ndikananyoote rīngī, na ndige gūūkaga haha gūtaha maaī.”

¹⁶ Nake akīmwīra atīrī, “Thī wīte mūthuurguo mūūke nake.”

¹⁷ Nake mūtumia ūcio akīmūcookeria atīrī, “Nī ndirī na mūthuuri.”

Nake Jesū akīmwīra atīrī, “Nī waria ma rīrīa woiga atī ndūrī na mūthuuri.

¹⁸ Ūhoro wa ma nī atī ūkoretwo ūrī na athuuri atano, na mūndū mūrūme ūrīa ūrī nake rīu ti mūthuurguo.* Ūguo woiga nī ūhoro wa ma.”

¹⁹ Nake mūtumia ūcio akīmwīra atīrī, “Mūthuuri ūyū, nīndīrona atī wee ūrī mūnabii.

²⁰ Maithe maitū maahooyagīra Ngai kīrīma-inī gīkī, no inyuī Ayahudi muugaga atī Jerusalemu nokuo kūndū kūrīa twagīrīrwo nīkūhooyagīra Ngai.”

²¹ Nake Jesū akiuga atīrī, “Mūtumia ūyū, nījīkīa, kūrī ihinda rīroka rīrīa mūtakaahooyagīra Baba kīrīma-inī gīkī o na kana Jerusalemu.

²² Inyuī Asamaria mūhooyaga kīrīa mūtooi, no ithuī tūhooyaga kīrīa tūū, nīgūkorwo ūhonokio uumīte kūrī Ayahudi.†

²³ No ihinda nīrīroka na rīu nīrīkinyu, rīrīa arīa mahooyaga na ma makaahooyaga Baba na roho, na mamūhooyage na ma, nīgūkorwo nī andū ta acio Baba acaragia a kūmūhooyaga.

²⁴ Ngai nī roho, nao arīa mamūhooyaga no nginya mamūhooyage na roho, na mamūhooyage na ma.”

²⁵ Nake mūtumia ūcio akīmwīra atīrī, “Nīnjūū atī Mesia” (ūrīa wītagwo Kristū) “nīarooka. Hindī irīa agooka nīagatūaarīria maūndū mothe.”

²⁶ Nake Jesū akiuga atīrī, “Nī ndīrakwarīria nī nī we.”

Arutwo Gūcooka harī Jesū

²⁷ O ihinda-inī rīu arutwo ake magīūka, na makīgega maakora akīaranīria na mūtumia. No gūtīrī o na ūmwe worīrie atīrī, “Nī kīi ūrenda?” kana akīūria, “Ūraaranīria nake nīkī?”

²⁸ O hindī iyo mūtumia ūcio agītiga ndigithū yake ya maaī, agīcooka itūūra-inī, akīūra andū atīrī,

* 4:18 Ayahudi moigaga atī mūtumia nīangiaterwo nī athuuri eerī kana atatū, no angīkīrīrie hau onekaga arī mūndū mwīhia biū. † 4:22 Asamaria maarī na maandīko ma mabuku o marīa matano ma Musa, na matiametīkītie mothe. Meetikītie Mesia, we Mūhonokia, akoima kūrī Ayahudi.

29 “Ūkai, mūkone mündū wanjīra maündū marīa mothe ndaaneka. Ūcio no akorwo nīwe Kristū?”

30 Nao makiūma kūu itūūra-inī, magīthī harīa Jesū aarī.

31 Mūira wa makinye, arutwo ake makīmūringīrīria makīmwīra atīrī, “Rabii, rīa irio.”

32 Nowe akīmeera atīrī, “Ndī na irio cia kūrīa, irīa mūtārī ūndū wacío mūū.”

33 Nao arutwo ake makīūrania atīrī, “Kaī hihi harī mündū ūmūreheire irio?”

34 Nake Jesū akiuga atīrī, “Irio ciakwa nī gwīka wendi wa ūrīa wandūmire na kūrīkia wīra wake.

35 Gīthī mūtiugaga atī, ‘Nī mīeri ina itigarīte magetha makinye?’ Ngūmwīra atīrī, hingūrai maitho manyu muone mīgūnda! Magetha nīmakinyu.

36 O na rīu mūgethi nīagīlaga na mūcaara wake, o na nīagethaga magetha ma muoyo wa tene na tene, nīgeetha mūhaandi na mūgethi makenanīre hamwe.

37 Amu nī ūhorō wa ma ūrīa uugaga atī, ‘Ūmwe ahaandaga, nake ūngī akagetha.’

38 Nīi ndaamūtūmire mūkagethe kīrīa mūtārūtīre wīra. Angī nīo marūtīte wīra mūrītū, na inyuī mūkagetha uumithio wa wīra wao.”

Asamaria Aingī Gwītīkia

39 Nao Asamaria aingī kuuma itūūra rīu makīmwītīkia nī ūndū wa ūira wa mūtūmia ūcio, tondū nīameerire atīrī, “Nīanjīrīre maündū marīa mothe ndaneeeka.”

40 Nī ūndū ūcio, hīndī irīa Asamaria mokire kūrī Jesū, makīmūringīrīria aikaranie nao, nake agīkara mīthenya īrī.

41 Na tondū wa ciugo ciake, andū angī aingī magītīkia.

42 Magīkīra mūtūmia ūcio atīrī, “Ithuī tūtīretīkia no ūndū wa ūrīa ūratwīrīre; rīu nītūwīgūrīre ithuī ene na tūkamenya atī mündū ūyū ti-itherū nīwe Mūhonokia wa kīrīndī.”

Jesū Kūhonia Mwana wa Mūnene

43 Thuutha wa mīthenya īyo īrī, akīumagara agīthī Galīli.

44 (Amu Jesū we mwene nīoigīte atī mūnabii ndatīagwo būrūrī-inī wake mwene.)

45 Rīrīa aakinyire Galīli, andū a Galīli makīmūnyīta ūgeni. Nīmonete ūrīa wothe ekīte Jerusalemu hīndī ya Gīathī gīa Bathaka, nīgūkorwo o nao maarī kuo.

46 O rīngī agīceera Kana ya Galīli, kūrīa aagarūrīte maaī magatuīka ndibei. Na kūu Kaperinaumu nī kwarī na mündū ūmwe mūnene warī na mūrīū mūrūaru.

47 Rīrīa mündū ūcio aaguire atī Jesū nīoimīte Judea agooka Galīli, agīthī kūrī we, akīmūthaitha athūī akahonie mūrīū, ūrīa warī hakuhī gūkua.

48 Jesū akīmwīra atīrī, “Inyuī mūtangīona ciama na morīrū, mūtīngītīkia.”

49 Nake mūnene ūcio akīmwīra atīrī, “Mūthuuri ūyū, nītūikūrūke mwana wakwa atanakua.”

50 Nake Jesū akīmūcookeria atīrī, “Inūka. Mūrūguo nīekūhona.”

Mündū ūcio agītīkia ūguo Jesū aamwīrīre, na akīnūka.

51 Naarī njīra akīnūka, ndungata ciake ikīmūtūnga na ndūmīrīri atī mūrūwe arī o muoyo.

52 Rīrīa aamoorīre nī ta thaa ciigana mūrīū aambīrīire kūigua wega, makīmwīra atīrī, “Ira thaa mūgwanja nīguo arāahonire.”

53 Nake ithe akīmenya atī thaa icio nocio Jesū aramwīrīte atīrī, “Mūrūguo nīekūhona.” Nī ūndū ūcio we na nyūmba yake yothe magītīkia.

54 Gīkī nīkīo kīarī kīama gīa keerī kīrīa Jesū aaringire kūu Galīli, oimīte Judea.

5

Jesū Kūhonia Karia-inī

1 Thuutha wa maündū macio Jesū nīambatire Jerusalemu tondū nī kwarī na gīathī kīa Ayahudi.

2 Na rīrī, kūu Jerusalemu hakuhī na Kīhingo-kīa-Ng’ondū nī kwarī na karia geetagwo na Kīhibirania Bethesida, nako gaathiūrūrūkīrīo nī ithaku ithano ciarī ngite.

3 Kūu nīkūo gwakomagwo nī ikundi nene cia andū arīa maarī arūaru, ta atumumu, na cionje, na arīa maakuīte ciīga (meeteire maaī moinjugwo.

4 Nīgūkorwo nī kūrī hīndī mūrīka wa Mwathani aikūrūkaga akoinjuga maaī karia-inī kau; na mündū wa mbere kūrīka kuo maaī moinjugwo, nīahonagio mūrīmū o wothe ūrīa aarī nagu.)

5 Na hau nī haarī mündū ūmwe watūūrīte arī mūrūaru mīaka mīrongo itatū na īnana.

⁶ Hĩndĩ ĩrĩa Jesũ aamuonire akomete hau, na akĩmenya atĩ atũũrĩte ũguo ihinda iraa, akĩmũũria atĩrĩ, “Nũkwenenda kũhonio?”

⁷ Nake mũndũ ũcio warũarĩte akĩmwĩra atĩrĩ, “Mũthuuri ũyũ, ndĩrĩ na mũndũ wa kũndikia thĩnĩ wa karia rĩrĩa maaĩ moinjugo. Ngĩgeria gũtoboka thĩnĩ-rĩ, mũndũ ũngĩ agatoboka mbere yakwa.”

⁸ Nake Jesũ akĩmwĩra atĩrĩ, “Ūkĩra, oya kĩbarĩ gĩaku, wĩtware!”

⁹ Na o rĩmwe mũndũ ũcio akĩhona, akĩoya kĩbarĩ gĩake, na agĩtwara.

Na rĩrĩ, mũthenya ũcio gwekĩkire ũguo warĩ wa Thabatũ,

¹⁰ na nĩ ũndũ ũcio Ayahudi makĩra mũndũ ũcio wahonetio atĩrĩ, “Ūmũthĩ nĩ mũthenya wa Thabatũ; watho ndũgwĩtĩkĩrĩtie ũkuue kĩbarĩ gĩaku.”

¹¹ Nowe akĩmacookeria atĩrĩ, “Mũndũ ũrĩa ũhonorie anjĩire atĩrĩ, ‘Oya kĩbarĩ gĩaku, wĩtware.’”

¹² Nĩ ũndũ ũcio makĩmũũria atĩrĩ, “Mũndũ ũcio ũkwĩrĩre woe kĩbarĩ wĩtware nũũ?”

¹³ Mũndũ ũcio wahonetio ndaamenyaga nũũ wamũhonetie, tondũ Jesũ aakoretwo orĩre kĩrĩndĩ-inĩ kĩrĩa kiarĩ hau.

¹⁴ Thuutha ũcio Jesũ akĩmũkora hekarũ-inĩ, akĩmwĩra atĩrĩ, “One, rĩu nĩhonetie. Ndũgacooke kwĩhia ndũkae gũkorwo nĩ ũndũ mũũru kũrĩ ũcio.”

¹⁵ Nake mũndũ ũcio agĩthĩ na akĩra Ayahudi atĩ Jesũ nĩwe wamũhonetie.

Kũgĩa Muoyo thĩnĩ wa Mũriũ

¹⁶ Nĩ ũndũ ũcio, Ayahudi makĩnyariira Jesũ, tondũ ekĩte maũndũ macio mũthenya wa Thabatũ.

¹⁷ Nake Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Baba atũũrĩte o arĩ wĩra-inĩ wake nginya rĩu, na o na nĩ na ndĩraruta wĩra.”

¹⁸ Nĩ ũndũ wa gĩtũmi kũu, Ayahudi magĩkĩrĩrĩria kũgeria kũmũũraga; nĩgũkorwo to mũthenya wa Thabatũ aathũkagia, no o na nginya nĩetaga Ngai ithe wake mwene, na ũguo akeiganania na Ngai.

¹⁹ Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, Mũriũ ndarĩ ũndũ angĩka we mwene, tĩga o ũrĩa onaga Ithe agĩka, nĩgũkorwo maũndũ marĩa Ithe ekaga no mo Mũriũ o nake ekaga.

²⁰ Nĩgũkorwo Ithe nĩendete Mũriũ, na nĩamuonagia maũndũ mothe marĩa ekaga, ĩĩ, na nĩakamuonia maũndũ manene o na gũkĩra maya, nĩgeetha o na inyuĩ mũgege.

²¹ O ta ũrĩa Ithe ariũkagia andũ arĩa akuũ akamahe muoyo, noguo o nake Mũriũ aheaga muoyo o ũrĩa angĩenda kũhe.

²² Na ningĩ-rĩ, ithe ndarĩ mũndũ atuagĩra ciira, no ehokeire Mũriũ ũtuanĩri wothe wa ciira,*

²³ nĩgeetha andũ othe matĩage Mũriũ o ta ũrĩa matĩaga Ithe. Ūrĩa ũtatĩaga Mũriũ ndatĩaga Ithe ũrĩa wamũtũmire.

²⁴ “Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, ũrĩa wothe ũiguaga kiugo gĩakwa na agetĩkia ũrĩa wandũmire, arĩ na muoyo wa tene na tene; na tĩ wa gũciirithio nĩarĩkĩtie kuuma gĩkuũ-inĩ agatoonya muoyo-inĩ.

²⁵ Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, kũrĩ ihinda rĩrooka, na rĩu nũkinyu rĩrĩa akuũ makaigua mũgambo wa Mũrũ wa Ngai, nao arĩa makaũigua nĩ magaatũra muoyo.

²⁶ Nĩgũkorwo o ta ũrĩa Ithe arĩ na muoyo thĩnĩ wake mwene, no taguo ahotĩthĩtie Mũriũ kũgĩa na muoyo thĩnĩ wake mwene.

²⁷ Na nĩamũheete ũhoti wa gũtuanĩra ciira nĩ tondũ nĩ Mũrũ wa Mũndũ.

²⁸ “Mũtikagegio nĩ ũhoru ũcio, nĩgũkorwo ihinda nĩrĩroka rĩrĩa andũ arĩa othe marĩ mbĩrĩra-inĩ makaigua mũgambo wake

²⁹ na moime kuo, arĩa mekĩte wega mariũke nĩguo matũũre muoyo, nao arĩa mekĩte ũũru mariũke nĩguo matũũrwo ciira.

³⁰ Ndirĩ ũndũ ingĩhota gwĩka nĩ mwene; nduanagĩra ciira kũringana na ũrĩa njiguaga, na itua rĩakwa nĩ rĩa kĩhooto, nĩgũkorwo ndicaragia gwĩkenia nĩ mwene, tĩga gũkenia ũrĩa wandũmire.

Ūira Ūkonĩĩ Jesũ

³¹ “Ingĩheana ũira ũngonĩ nĩ mwene-rĩ, ũira ũcio wakwa ndũngĩtũka wa ma.

³² Nĩ kũrĩ na ũngĩ ũrĩa uumbũraga ũhoru wakwa, na nĩnjũũ atĩ ũira wake igũrũ rĩakwa nĩ wa ma.

³³ “Inyuĩ nĩmwatũmanire kũrĩ Johana, nake nĩaheanire ũira wa ma.

³⁴ Tĩ atĩ nĩnjĩtikagĩra ũira wa mũndũ; no nĩndũgwetaga nĩgeetha mũhonokio.

* 5:22 Ayahudi meetĩkĩtie atĩ Ngai Ithe nĩwe warĩ mũciirithia wa andũ othe. Nĩ ũndũ ũcio ũrutani ũyũ nĩmawonire ta ũtaarĩ wa ma.

³⁵ Johana aarī tawa ūria wakanire na ūkīmūrīka, na inyuī mūgīthuura gūkenera ūtheri wake kwa ihinda.

³⁶ “Nīī ndī na ūira mūnene gūkīra ūcio wa Johana. Nīgūkorwo wīra ūria Baba aaheete ndīkie, na noguo ndīraruta, nīguo uumbūraga atī Baba nīwe ūndūmīte.

³⁷ Nake Baba ūria wandūmire nīaheanīte ūira ūngonīi we mwene. Inyuī mūtīrī mwāguwa mūgambo wake kana mūkona ūria atarī,

³⁸ o na kiugo gīake gītītūragā thīnī wanyu, tondū mūtītīkītīte ūria aatūmire.

³⁹ Inyuī mūtūragia Maandīko tondū mwīciiragia atī na ūndū wamo nīmūwīgwatīire muoyo wa tene na tene. Maandīko macio nīmo moimbūragā ūhoro ūria ūngonīi,

⁴⁰ no nīmūregaga gūka kūrī nīi mūgīe na muoyo.

⁴¹ “Nīī ndītīkagīra ūgooci kuuma kūrī andū,

⁴² no inyuī nīndīmūū. Ngamenya atī inyuī mūtīrī na wendo wa Ngai ngoro-inī cianyu.

⁴³ Njūkīte thīnī wa rītwa rīa Baba na mūtīnjītīkagīra; no mūdū ūngī angūka na rītwa rīake mwene, nīmūkūmwītīkīra.

⁴⁴ Mūngītīkia atīa angīkorwo mwītīkagīra ūgooci kuuma kūrī andū arīa angī, no mūtīcaragia ūgooci ūria uumaga kūrī Ngai o ūcio ūmwe?

⁴⁵ “No mūtīgeciire atī nīngamūthitanga mbere ya Baba. Musa ūria inyuī mwīhokeete nīwe mūmūthitangi.

⁴⁶ Korwo nīmwtīkītīte Musa-rī, no mūnjītīkie, nīgūkorwo nī ūhoro wakwa aandīkire.

⁴⁷ No kuona atī mūtītīkītīte ūria aandīkire-rī, mūngīgītīkia atīa ūria njugaga?”

6

Jesū Kūhūnia Andū Ngiri Ithano

¹ Thuutha wa maūdū macio, Jesū akīringa mūrīmo ūria ūngī wa Iria rīa Galili (na norīo rīttagwo Iria rīa Tiberia),

² nakīo kīrīndī kīnene kīa andū gīkīmūrūmīrīra tondū nīkīoneete ciama iria aaringīire andū arīa maarī arūaru.

³ Nake Jesū akīambata kīrīma-inī, agīkara thī maarī hamwe na arutwo ake.

⁴ Nakīo Giathī gīa Bathaka ya Ayahudi nīgīakuhīrīire.

⁵ Rīria Jesū aarorire akīona kīrīndī kīnene gīgīka kūrī we, akīūria Filipu atīrī, “Tūkūgūra mīgate kū andū aya marīe?”

⁶ Orīre ūguo nīguo amūgerie, nīgūkorwo we nīooī ūria egwīka.

⁷ Nake Filipu akīmūcookeria atīrī, “Mūcara wa mīeri īnana ndūngīgūra mīgate ya kūigana nīguo o mūdū arūme kenyu!”

⁸ Nake mūrūtuo ūngī wake wetagwo Anderea, mūrū wa nyina na Simoni Petero, akiuga atīrī,

⁹ “Haha harī kahī karī na mīgate ītano ya mūtu wa cairi na thamaki igīrī nini, no ingīkīgana atīa andū marī aingī ūū?”

¹⁰ Nake Jesū akiuga atīrī, “Īraai andū maikare thī. Hau maarī haarī na nyeki nyingī, nao arūme magīkara thī, na maarī ta arūme ngiri ithano.

¹¹ Jesū agīcooka akīoya mīgate iyo, agīcookia ngaatho na akīgāra arīa maikarīte thī kūrīngana na mūigana ūria o mūdū angīendire. Agīcooka agīka o ūguo na thamaki.

¹² Rīria othe maarīire na makīhūna, akīra arutwo ake atīrī, “Ūnganiai cienyū iria ciatigara. Mūtīkareke kīndū o na kīrīkū kūrīire.”

¹³ Nī ūndū ūcio magīciūngania, makīyūria ikabū ikūmi na igīrī na icunjī cia mīgate īria ītano ya cairi, iria ciatīgīrio nī andū acio maarīka kūrīa.

¹⁴ Thuutha wa andū kuona ciama iria Jesū aaringīte, makīambīrīria kuuga atīrī, “Ti-itherū ūyū nīwe mūnabīi ūria ūgooka gūkū thī.”

¹⁵ Nake Jesū akīmenya atī nīmendaga mamūtue mūthamaki wao na hinya, nī ūndū ūcio akīmeherera o rīngī, akīambata kīrīma-inī arī wiki.

Jesū Kūgerera Maaī Igūrū

¹⁶ Rīria gwakinyire hwai-inī arutwo ake magīkūrūka nginya iria-inī,

¹⁷ magītoonya marikabu, makīringa iria marorete Kaperinaumu. Hīndī iyo kwarī nduma, na Jesū ndaathīte kūrī o.

¹⁸ Nī kwarī na makūmbī ma maaī tondū wa rūhuho rūnene rūria rwahurutanaga.

¹⁹ Na hīndī irīa maatwarīthīte marikabu ta kilomita ithano kana ithathatū, makīona Jesū agīka kūrī marikabu-inī agereire maaī igūrū; nao makīmaka.

²⁰ Nowe akīmeera atīrī, “Nī nī; tīgā gwītīgira.”

²¹ Magītīkīra atoonye thīnī wa marikabu, na kahinda o kau marikabu igīkinya hūgūrū-inī cia kūrīa maathīaga.

²² Mūthenya ūcio ūngī, kīrīndī kīrīa kīarī mūrīmo ūūrīa ūngī wa iria gīkīmenya atī no marikabu imwe yarī ho, na atī Jesū ndaamīngīrīte hamwe na arutwo ake no maathūte marī oiki.

²³ No nīngī gūgūūka marikabu ingī ciumīte Tiberia ikīrūgama hakuhi na harīa andū maarūrīire mūgate thuutha wa Mwatani gūcookeria Ngai ngaatho.

²⁴ Na rīrīa kīrīndī kīamenyire atī Jesū kana arutwo ake gūtīrī warī ho, gīkīngīra marikabu icio, gīgīthī Kaperinaumu gūcaria Jesū.

Jesū nīwe Mūgate wa Muoyo

²⁵ Rīrīa maamūkorire mūrīmo ūūrīa ūngī wa iria makīmūūria atīrī, “Rabii, ūkinyire gūkū rī?”

²⁶ Nake Jesū akīmacookeria atīrī, “Ngūmwīra atīrī na ma, inyuī mūtiranjaria nī ūndū wa ciama iria mūronire, no nī ūndū nīmūrārīire mūgate mūrahūūna.

²⁷ Tigagai gūtangīkīra irio iria ithūkaga, no mwītangagei nī ūndū wa irio iria cia gūtūūra nginya muoyo-inī wa tene na tene, iria Mūrū wa Mūndū akaamūhe. Ūcio nīwe Ngai Ithe ahūūrīte mūhūūri wa gwītīkīrīka.”

²⁸ Magīcooka makīmūūria atīrī, “Twagīrīrwo nī gwīka atīa nīgeetha tūrutage mawīra marīa Ngai endaga?”

²⁹ Nake Jesū akīmacookeria atīrī, “Wīra wa Ngai nī ūyū: nī mwītīkie ūrīa we atūmīte.”

³⁰ Nī ūndū ūcio makīmūūria atīrī, “Nī ciama irīkū ūgūtūringīra tuone nīguo tūgwītīkie? Ūgwīka atīa?”

³¹ Maithe maitū ma tene maarīaga mana kūu werū-inī; o ta ūrīa kwandīkītwo atīrī: ‘Aamaheire mīgate kuuma igūrū marīe.’”*

³² Nake Jesū akīmeera atīrī, “Ngūmwīra atīrī na ma, ti Musa wamūheire mūgate kuuma igūrū, no nī Baba ūmūheaga mūgate ūrīa wa ma kuuma igūrū.

³³ Nīgūkorwo mūgate wa Ngai nī ūrīa ūkūrūkaga kuuma igūrū akahe kīrīndī gīa thī muoyo wa tene na tene.”

³⁴ Nao makīmūūria atīrī, “Mūthuuri ūyū, kuuma rīu tūheage mūgate ūcio.”

³⁵ Nake Jesū akiaga atīrī, “Nī nī nī mūgate wa muoyo. Mūndū ūrīa ūkūka kūrī nī ndakahūūta o na rī, na ūrīa ūnjītīkītīe ndakanyoota o na rī.

³⁶ No rīrī, o ta ūrīa ndīmwīrīte, nīmūnyonete, no mūtīrī mūretīkia.

³⁷ Arīa othe Baba ahee nīmarīūkaga kūrī nī, na ūrīa wothe ūgooka kūrī nī ndikamūingata o na rī.

³⁸ Nīgūkorwo ndīkūrūkīte kuuma igūrū njūke gwīka wendi wakwa nī mwene, no njūkīte gwīka wendi wa ūrīa wandūmire.

³⁹ Naguo ūyū nīguo wendi wa ūrīa wandūmire, atī ndigaate o na ūmwe wa arīa othe aaheete, no ngaamariūkīa mūthenya wa kūrīgīrīria.

⁴⁰ Nīgūkorwo wendi wa Baba nī atī ūrīa wothe wonete Mūrīū na akamwītīkia nīakagīa na muoyo wa tene na tene, na nīngamūrīūkīa mūthenya wa kūrīgīrīria.”

⁴¹ Ayahudi maigua ūguo makīambīrīria kūng’ong’ora nī ūndū wake tondū nīoigīte atīrī, “Nī nī nī mūgate ūrīa waikūrūkīre kuuma igūrū.”

⁴² Makiuga atīrī, “Githī ūyū ti Jesū mūrū wa Jusufu, ūrīa ithe na nyina tūūi? Rīu angīhota atīa kuuga atī, ‘Nī ndaikūrūkīre kuuma igūrū?’”

⁴³ Nake Jesū akīmeera atīrī, “Tigai kūng’ong’ora gatagatī-inī kanyu.

⁴⁴ Gūtīrī mūndū ūngīūka kūrī nī ataguucīrīrio nī Baba ūrīa wandūmire, na nī nīngamūrīūkīa mūthenya wa kūrīgīrīria.

⁴⁵ Nī kwandīkītwo maandīko-inī ma Anabii atīrī, ‘Nao othe makaarutwo ūhorō nī Ngai.’ Nake ūrīa wothe ūthīkagīrīria Baba na akeeruta ūhorō kuuma kūrī we, nīokaga kūrī nī.

⁴⁶ Gūtīrī mūndū ūrī ona Baba, tīga o ūrīa uumīte kūrī Ngai; we wiki nowe wonete Baba.

⁴⁷ Ngūmwīra atīrī na ma, mūndū ūrīa wītīkītīe arī na muoyo wa tene na tene.

⁴⁸ Nī nī nī mūgate wa muoyo.

⁴⁹ Maithe manyu ma tene maarīaga mana marī werū-inī, na no maakuire.

⁵⁰ No ūyū nīguo mūgate ūrīa ūkūrūkīte kuuma igūrū, ūrīa mūndū angīrīa na ndakue.

⁵¹ Nī nī nī mūgate ūrīa ūrī muoyo ūrīa waikūrūkīre kuuma igūrū. Mūndū o wothe ūngīrīa mūgate ūyū, nīagatūūra tene na tene. Mūgate ūyū nī mwīrī wakwa ūrīa ngūheana nī ūndū wa muoyo wa andū a gūkū thī.”

* 6:31 Ayahudi meciiragia atī Mesia oka nīangīamaheire irio iria cietagwo mana, iria maithe mao maarīaga marī werū-inī.

⁵² Hĩndĩ Ƴo nao Ayahudi makĩambĩrĩria gũkararania mũno o ene, makoorania atĩrĩ, “Mũndũ ũyũ angĩhota atĩa gũtũhe mwĩrĩ wake tũrĩe?”

⁵³ Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, mũtangĩrĩa mwĩrĩ wa Mũrũ wa Mũndũ na mũnyue thakame yake, mũtirĩ na muoyo thĩnĩ wanyu.

⁵⁴ ũrĩa wothe ũrĩaga mwĩrĩ wakwa na akanyua thakame yakwa arĩ na muoyo wa tene, na nĩngamũriũkia mũthenya wa kũrigĩrĩria.

⁵⁵ Nĩgũkorwo mwĩrĩ wakwa nĩ irio kũna, nayo thakame yakwa nĩ kĩndũ gĩa kũnyua kũna.

⁵⁶ ũrĩa wothe ũrĩaga mwĩrĩ wakwa na akanyua thakame yakwa aikaraga thĩnĩ wakwa na nĩ ngaikara thĩnĩ wake.

⁵⁷ O ta ũrĩa Baba mũtũura muoyo aandũmire na o ta ũrĩa na nĩ ndũuraga muoyo nĩ ũndũ wa Baba, noguo mũndũ ũrĩa ũndĩaga agaatuũra muoyo nĩ ũndũ wakwa.

⁵⁸ ũyũ nĩguo mũgate ũrĩa waikũrũkire kuuma igũrũ. Maithe manyu maarĩre mana na nĩmakuire, no ũrĩa ũrĩaga mũgate ũyũ egũtũura tene na tene.”

⁵⁹ Maũndũ macio aamaaririe rĩria aarutanaga thunagogi-inĩ kũu Kaperinaumu.

Arutwo Aingĩ Gũtiganĩria Jesũ

⁶⁰ Arutwo ake aingĩ maigua ũguo makiuga atĩrĩ, “Ŭyũ nĩ ũrutani mũritũ mũno, nũũ ũngĩhota kũwĩtikĩra?”

⁶¹ Jesũ amenya atĩ arutwo ake nĩmang’ong’oraga nĩ ũndũ wa ũhoru ũcio akĩmeera atĩrĩ, “Kaĩ ũhoru ũcio wamũrakaria?”

⁶² Ī mũngĩkiona Mũrũ wa Mũndũ akĩambata igũrũ kũrĩa aarĩ mbere!

⁶³ Roho aheanaga muoyo; mwĩrĩ ndũrĩ kĩene. Ciugo iria ndamwarĩria nĩ roho na nĩcio muoyo.

⁶⁴ No nĩ kũrĩ amwe anyu matarĩ maretĩkia.” Nĩgũkorwo kuuma o kĩambĩrĩria Jesũ nĩooĩ arĩa matetikĩtie, na ũrĩa ũkaamũkunyanĩra.

⁶⁵ Agĩthĩ na mbere, akiuga atĩrĩ, “Nĩkĩo ndamwĩrĩre atĩ gũtirĩ mũndũ ũngĩhota gũũka kũrĩ nĩ atahotithĩtio nĩ Baba.”

⁶⁶ Kuuma hĩndĩ Ƴo, arutwo ake aingĩ makĩhũndũka, na matiacookire kũmũrũmĩrĩra.

⁶⁷ Jesũ akĩũria arĩa ikũmi na eerĩ atĩrĩ, “O na inyuĩ kaĩ mũrenda gũthĩ?”

⁶⁸ Nake Simoni Petero akĩmũcookeria, atĩrĩ, “Mwathani, tũngĩthĩ kũrĩ ũ? Wee nĩwe ũrĩ na ciugo cia muoyo wa tene na tene.

⁶⁹ Nĩtwĩtikĩtie na tũkamenya atĩ wee nĩwe ũrĩa Mũtheru wa Ngai.”

⁷⁰ Hĩndĩ Ƴo Jesũ akĩmacookeria akĩmeera atĩrĩ, “Gĩthĩ ti nĩ ndĩmũthuurĩte mũrĩ ikũmi na eerĩ? No ũmwe wanyu nĩ ndaimono!”

⁷¹ (Aaragia ũhoru wa Judasi mũrũ wa Simoni Isikariota, tondũ o na aakorwo aarĩ ũmwe wa acio ikũmi na eerĩ, nĩwe warĩ amũkunyanĩre thuutha ũcio.)

7

Jesũ Gũthĩ Gĩathĩ gĩa Ithũnũ

¹ Thuutha ũcio, Jesũ nĩaceerangire Galili, nĩ ũndũ ndendaga gũthĩ Judea tondũ Ayahudi akuo nĩmamũcaragia mamũurage.

² No hĩndĩ rĩa Gĩathĩ gĩa Ithũnũ* kĩa Ayahudi gĩa kuhĩrĩrie-rĩ,

³ ariũ a nyina na Jesũ makĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩwagĩrĩrwo uume gũkũ ũthĩ Judea, nĩguo arutwo aku mone ciama iria ũringaga.

⁴ Gũtirĩ mũndũ wendaga kũmenyeka nĩ andũ ũhithaga ũrĩa areeka. Na tondũ nĩũreeka maũndũ maya-rĩ, wĩonanie kũrĩ kĩrĩndĩ.”

⁵ Nĩgũkorwo o na ariũ a nyina matiamwĩtikĩtie.

⁶ Nĩ ũndũ ũcio, Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Ihinda rĩakwa rĩria rĩagĩrĩre rĩtirĩ rĩrakinya; no harĩ inyuĩ ihinda o rĩothe nĩrĩagĩrĩre.

⁷ Andũ a gũkũ thĩ matingĩmũthũura, no nĩ nĩmathũire tondũ nĩnyumbũruga atĩ ũrĩa mekaga nĩ ũũru.

⁸ Inyuĩ thĩ Gĩathĩ-inĩ. Nĩ ndikwamba kwambata Gĩathĩ-inĩ kũu, nĩgũkorwo ihinda rĩakwa rĩria rĩagĩrĩru rĩtirĩ rĩrakinya.”

⁹ Na aarĩkia kuuga ũguo, agĩkara kũu Galili.

¹⁰ No rĩrĩ, thuutha wa ariũ a nyina gũthĩ Gĩathĩ-inĩ kũu, o nake agĩcooka agĩthĩ, no ndaathĩre akĩmenyekaga, no aathĩre na hito.

¹¹ Na rĩrĩ, kũu Gĩathĩ-inĩ-rĩ, Ayahudi nĩmamũcaragia, makĩũranagia atĩrĩ, “Mũndũ ũcio arĩ ha?”

* 7:2 Gĩathĩ gĩa Ithũnũ kĩamarikanagia ũrĩa maatũũrite morũuraga werũ-inĩ, o hamwe na wega wa Ngai wa kũmakinya Kaanani.

¹² Kūu mũingĩ-inĩ guothe andũ nĩmaragia na mũheehũ ũhoru wake. Amwe makoiga atĩrĩ, “Mũndũ ũcio nĩ mũndũ mwega.”

Nao arĩa angĩ makoiga atĩrĩ, “Aca, mũndũ ũcio nĩaheenagia andũ.”

¹³ No gũtirĩ mũndũ ũngĩaririe ũhoru wake akĩguagwo nĩ undũ wa gwĩtigĩra Ayahudi.

Jesũ Kĩrutana Giathĩ-inĩ

¹⁴ Giathĩ giakinya gatagatĩ-rĩ, Jesũ akĩambata agĩthĩ nja-inĩ cia hekarũ, akĩambĩrĩria kũrutana.

¹⁵ Nao Ayahudi makĩgega, makĩũrania atĩrĩ, “Mũndũ ũyũ aamenyeire maũndũ maya kũ, na ndathomete?”

¹⁶ Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Ūrutani ũrĩa ndutanaga ti wakwa nĩ mwene. Uumaga kũrĩ ũrĩa wandũmire.

¹⁷ Mũndũ o wothe angĩenda gwĩka wendi wa Ngai, ũcio nĩarĩimenyaga kana ũrutani wakwa uumaga kũrĩ Ngai, kana njaragia ũhoru wakwa mwene.

¹⁸ Mũndũ ũrĩa waragia ũhoru wake we mwene eekaga ũguo nĩgeetha egoocithie we mwene, no ũrĩa ũrutaga wĩra nĩgeetha agoocithie ũrĩa ũmũtũmĩte nĩ mũndũ wa ma; gũtirĩ undũ wa maheeni ũmũkonĩ.

¹⁹ Githĩ Musa ndaamũheire watho? No gũtirĩ o na ũmwe wanyu ũmenyagĩrĩra watho. Mũrageria kũnjũraga nĩkĩ?”

²⁰ Naguo mũingĩ wa andũ ũkĩmũcookeria atĩrĩ, “Wee ũrĩ na ndaimono. Nũ ũrageria gũkũũraga?”

²¹ Nake Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Ndaaringire kĩama kĩmwe, na inyuĩ inyuotho mũkĩgega.

²² No rĩrĩ, tondũ Musa nĩamũheire ũhoru wa kũrua (o na gũtuũka ũhoru ũcio ndwoimire kũrĩ Musa, no woimĩte kũrĩ maithe manyu ma tene-rĩ), inyuĩ nĩ mũruithagia mwana mũthenya wa Thabatũ.

²³ Rũu angĩkorwo mwana no aruithio mũthenya wa Thabatũ nĩgeetha watho wa Musa ndũgathaahio-rĩ, mũrakĩndakarĩra nĩkĩ nĩkũhonia mũndũ mũthenya wa Thabatũ?

²⁴ Tigai gũtuanagĩra ciira na ũrĩa mũndũ atarĩ, tuanagĩrai ciira na kĩhooito.”

Jesũ nĩwe Kristũ?

²⁵ Tondũ ũcio andũ amwe a kũu Jerusalemu makĩambĩrĩria kũũrania atĩrĩ, “Githĩ ũyũ tiwe mũndũ ũrĩa marageria kũũraga?

²⁶ Na rĩu araaria atekwĩhitha, na matĩrĩ undũ maramwĩra. Kaĩ anene mamenyete kũna atĩ ũyũ nĩwe Kristũ?

²⁷ No ithuĩ nĩtũũ kũria mũndũ ũyũ oimĩte; rĩrĩa Kristũ agooka, gũtirĩ mũndũ ũkaamenya kũria agaakorwo oimĩte.”

²⁸ Tondũ ũcio Jesũ, o akĩrutanaga kũu hekarũ-inĩ, akĩanĩrĩa, akiuga atĩrĩ; “Ĩĩ nĩguo, nĩmũnjũũ, na mũkamenya kũria nyumĩte. Ndiũkĩte gũkũ nĩ undũ wakwa nĩ mwene, no ũrĩa wandũmire nĩ wa ma. Inyuĩ mũtimũũ,

²⁹ no nĩ nĩndĩmũũ, tondũ nyumĩte kũrĩ we, na nĩwe wandũmire.”

³⁰ Maigua ũguo makĩgeria kũmũnyiita, no gũtirĩ o na ũmwe wamũhutirie, tondũ ihinda riake rĩtarĩ ikinyu.

³¹ O na kũrĩ o ũguo, andũ aingĩ makĩmwĩtkia. Makiuga atĩrĩ, “Hĩndĩ ĩrĩa Kristũ agooka-rĩ, nĩakaringa ciama nyingĩ gũkĩra mũndũ ũyũ?”

³² Afarisai makĩguu andũ makĩheehana maũndũ ta macio mamũkonĩ. Nao athĩnjĩri-Ngai arĩa anene na Afarisai magĩtũma thigari cia hekarũ ikamũnyiite.

³³ Nake Jesũ akiuga atĩrĩ, “Nĩ ngũkorwo na inyuĩ o ihinda inini, njooke thĩ kũrĩ ũrĩa wandũmire.

³⁴ Inyuĩ mũkaanjaria, no mũtikanyona; na kũria ngaakorwo, mũtikahota gũkinya.”

³⁵ Ayahudi makĩĩrania atĩrĩ, “Mũndũ ũyũ nĩ kũ arenda gũthĩ, kũu tũtangĩhota kũmuona? Hihi egũthĩ kũria andũ aitũ matũũraga mahurunjũkĩte gatagatĩ ka Ayunani, akarute Ayunani ũhoru?

³⁶ Nĩ atĩa ekwendaga kuuga, rĩrĩa oigire atĩ, ‘Mũkaanjaria no mũtikanyona’ na ‘kũria ngaakorwo mũtikahota gũkinya?’”

³⁷ Mũthenya wa mũthia, na ũrĩa warĩ mũnene wa Giathĩ kũu-rĩ, Jesũ akĩrũgama, akĩanĩrĩa na mũgambo mũnene, akiuga atĩrĩ, “Mũndũ ũrĩa ũnyootĩ-rĩ, nĩoke harĩ nĩ anyue.

³⁸ Ūrĩa wothe ũnjĩtkĩtie, thĩnĩ wake nĩkũriumaga njũũ cia maaĩ marĩ muoyo, o ta ũrĩa Maandĩko moigĩte.”

³⁹ Akĩaria ũguo aaragia ũhoru wa Roho, ũrĩa arĩa maamwĩtkĩtie makaheo thuutha-inĩ. Amu hĩndĩ ĩyo Roho ndaaheanĩtwo, nĩgũkorwo Jesũ ndaagocithĩtio.

⁴⁰ Hĩndĩ ĩrĩa andũ maiguire ciugo ciake, amwe makiuga atĩrĩ, “Ti-itherũ mũndũ ũyũ nĩ we Mũnabii ũrĩa.”

⁴¹ Arĩa angĩ makiuga atĩrĩ, “Ũyũ nĩwe Kristũ.”

Nao angĩ makĩũria atĩrĩ, “Kwahoteka atĩa Kristũ oime Galili?”

⁴² Githĩ Maandĩko matiugite atĩ Kristũ akoima rũciaro-inĩ rwa Daudi, na oime Bethlehemu itũũra rĩrĩa Daudi aatũũraga?”

⁴³ Nĩ ũndũ ũcio gũkĩgĩa na nyamũkano gatagati-inĩ ka andũ acio nĩ ũndũ wa Jesũ.

⁴⁴ Amwe nĩmendaga kũmũnyũita, no gũtirĩ o na ũmwe wamũhutirie.

Atongoria a Ayahudi Kwaga Gwitikia

⁴⁵ Marigĩrĩrio-inĩ arangĩri a hekarũ magĩcooka kũrĩ athĩnjĩri-Ngai arĩa anene na Afarisai, nao makĩmoooria atĩrĩ, “Mwaga kũmũrehe nĩkĩ?”

⁴⁶ Arangĩri acio magĩcookia atĩrĩ, “Gũtirĩ mũndũ o na ũmwe ũrĩ waria ta ũrĩa mũndũ ũcio aragia.”

⁴⁷ Nao Afarisai makĩmoooria atĩrĩ, “Mũroiga atĩ o na inyuĩ nĩamũheenetie?”

⁴⁸ Nĩ kũrĩ mũnene o na ũmwe kana Mũfarisai ũmwitĩkĩtie?”

⁴⁹ Aca! No gĩkundi gĩki kĩa andũ matoofĩ watho-rĩ, nĩkĩnyũite nĩ kĩrumi.”

⁵⁰ Nikodemo, ũrĩa wathiite kũrĩ Jesũ mbere ĩyo na aarĩ ũmwe wa gĩkundi kĩa, akũria atĩrĩ,

⁵¹ “Watho witũ nĩũtuagĩra mũndũ ciira ataambĩte gũthikĩrĩrio nĩguo akamenyeka ũrĩa ekite?”

⁵² Nao makĩmũũria atĩrĩ, “O nawe kaĩ uumĩte Galili? Tuĩria ũhoru, na nĩũkũmenya atĩ mũnabii ndangiuma Galili.”

(Maandĩko mamwe ma tene matirĩ gacunjĩ gaka kuuma Johana 7:53-8:11)

⁵³ (O mũndũ akĩinũka gwake mũciĩ.

8

¹ No rĩrĩ, Jesũ agĩthĩ Kĩrĩma-inĩ kĩa Mĩtamaiyũ.

² Na rũciinĩ tene akĩroka o rĩngĩ kũu nja cia hekarũ, kũrĩa andũ othe maamũrigiicĩirie. Nake agĩkara thĩ kũmaruta.

³ Arutani a watho hamwe na Afarisai makĩrehe mĩtumia wanyũitũtwo agĩtharia. Makĩmũrũgamia hau mbere ya gĩkundi,

⁴ na makĩria Jesũ atĩrĩ, “Mũrutani, mĩtumia ũyũ aanyũitwo agĩtharia.

⁵ Thĩinĩ wa watho-rĩ, Musa aatwathire tũhũũrage atumia ta aya na mahiga nyuguto. Rĩu we ũkuuga atĩa?”

⁶ Maahũthagĩra kĩũria gĩkĩ kĩrĩ ta mũtego, nĩgeetha magĩe na ũndũ wa kũmũthitangĩra.

No Jesũ akĩnamĩrĩra, na akĩambĩrĩria kwandĩka thĩ na kĩara gĩake.

⁷ Na rĩria maathĩre na mbere kũmũũria ũhoru ũcio, akĩnamũka, akĩmeera atĩrĩ, “Angĩkorwo harĩ na ũmwe wanyu ũtarĩ ehia-rĩ, nĩatuĩke wa mbere kũmũkĩria ihiga.”

⁸ Agĩcooka akĩnamĩrĩra rĩngĩ, akiandĩka thĩ na kĩara.

⁹ Rĩrĩa maiguire ũguo, makĩambĩrĩria kwehera hau ũmwe kwa ũmwe, maambĩrĩrie na arĩa akũrũ, ngĩnya hagĩtigara o Jesũ na mĩtumia ũcio arũngĩ o hau.

¹⁰ Jesũ akĩnamũka, akĩmũũria atĩrĩ, “Mĩtumia ũyũ, agũthitangĩ marĩ ha? Hatirĩ o na ũmwe wao wagũtuĩra?”

¹¹ Nake akĩmũcookeria atĩrĩ, “Mũthuuri ũyũ, gũtirĩ o na ũmwe.”

Nake Jesũ akiuga atĩrĩ, “O na nĩ ndigũgũtuĩra. Thĩ, na ndũkanacooke kwĩhia.”)

Ūira wa Jesũ nĩ wa Ma

¹² Rĩria Jesũ aarĩrie andũ rĩngĩ, akiuga atĩrĩ, “Nĩ nĩ nĩ ũtheri wa thĩ. Ūrĩa wothe ũnũmagĩrĩra ndarĩ hĩndĩ arĩthiiga na nduma, no arĩgĩaga na ũtheri wa muoyo.”

¹³ Nao Afarisai makĩmũkararia, makĩmwĩra atĩrĩ, “We ũraheana ũira waku wee mwene; ũira waku ti wa ma.”

¹⁴ Nake Jesũ agĩcookia atĩrĩ, “O na ingĩruta ũira wakwa nĩ mwene-rĩ, ũira wakwa nĩ wa ma, nĩgũkorwo nĩnjũũĩ kũrĩa ndoimire o na kũrĩa ndĩrathĩ. No inyuĩ mĩtũũĩ kũrĩa nyumĩte kana kũrĩa ndĩrathĩ.

¹⁵ Inyuĩ mĩtuanagĩra ciira na ũmũndũ; nĩ ndĩrĩ mũndũ nduagĩra ciira.

¹⁶ No o na ingĩtuanĩra ciira-rĩ, itua rĩakwa nĩrĩagĩrĩrie, nĩgũkorwo ndituanagĩra ndĩ nyiki. No nĩ ndĩ na Baba, ũrĩa wandũmire.

¹⁷ Thĩinĩ wa watho wanyu nĩ kwandĩkĩtwo atĩ ũira wa andũ eerĩ nĩ wa ma.

¹⁸ Nĩ ndĩraruta ũira wakwa mwene; nake mũira wakwa ũcio ũngĩ nĩ Baba ũrĩa wandũmire.”

¹⁹ Ningĩ makĩmũũria atĩrĩ, “Thoguo arĩ kũ?”

Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Inyuĩ mũtinjũũ, o na Baba mũtimũũ. Korwo nĩmũnjũũ, o na Baba nĩmũngĩmũũ.”

²⁰ Nake aaragia ciugo icio akĩrutana hekarũ-inĩ hakuhĩ na harĩa mũhothi waru-tagĩrwo. No gũtirĩ mũndũ wamũnyĩitire nĩ tondũ ihinda rĩake rĩtiari ikinyu.

²¹ O rĩngĩ Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Nĩngwĩthĩra, na inyuĩ nĩmũkanjaria no mũgaakua mũrĩ o mehĩa-inĩ manyu. Kũria ngũthĩ inyuĩ mũtingĩhota gũũka.”

²² Ũhoru ũcio ũgĩtũma Ayahudi morie atĩrĩ, “Kaĩ ekwĩyũraga? Hihi nĩkĩo aroiga atĩ, ‘Kũria ngũthĩ mũtingĩhota gũũka?’”

²³ Nowe akĩmeera atĩrĩ, “Inyuĩ mũrĩ a gũkũ thĩ, nĩ nyumĩte Igũrũ.

²⁴ Inyuĩ mũrĩ a thĩ-ino; no nĩ ndirĩ wa thĩ-ino. Ndamwĩrere atĩ mũgaakua mũrĩ o mehĩa-inĩ manyu; mũngĩrega gwĩtikia ũrĩa njugaga atĩ nĩ nĩ nĩ we, ti-itherũ mũgaakua mũrĩ o mehĩa-inĩ manyu.”

²⁵ Nao makĩmũũria atĩrĩ, “Wee nĩwe ũ.”

Nake Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Nĩ nĩ nĩ o ũrĩa ndũrĩte ndĩmwĩraga kuuma o kĩambĩrĩria.

²⁶ Ndĩ na maũndũ maingĩ ingiuga ma kũmũciirithia namo. No ũrĩa wandũmire nĩ mwĩhokeku, nago ũrĩa njiguĩte kuuma kũrĩ we nĩguo njĩraga kĩrĩndĩ.”

²⁷ Nao matiigana kũmenya atĩ aameeraga ũhoru wa Ithe.

²⁸ Nĩ ũndũ ũcio Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Mwarĩkia kwambararia Mũrũ wa Mũndũ-rĩ, nĩguo mũkamenya ũrĩa njugaga atĩ nĩ nĩ nĩ we, na atĩ gũtirĩ ũndũ njikaga ndĩrĩte, no njaragia o ũrĩa Baba andutĩte.

²⁹ Nake ũrĩa wandũmire arĩ hamwe na nĩ; ndandigĩte ndĩ nyiki, nĩgũkorwo hĩndĩ ciothe njikaga maũndũ o marĩa mamũkenagia.”

³⁰ O akĩaragia-rĩ, andũ aingĩ makĩmwĩtikia.

Ciana cia Iburahĩmu

³¹ Nake Jesũ akĩra Ayahudi arĩa maamwĩtkĩtie atĩrĩ, “Mũngĩrũmia ũrutani wakwa-rĩ, mũrĩ arutwo akwa kũna.

³² Nĩ mũkaamenya ũhoru wa ma, nago ũhoru ũcio wa ma nĩ ũkaamũkũũra.”

³³ Nao makĩmũcookeria makĩmwĩra atĩrĩ, “Ithuĩ tũrĩ a rũciaro rwa Iburahĩmu, na tũtirĩ twatũka ngombo cia mũndũ o na ũ. ũngĩkiuga atĩa atĩ nĩtũgakũũrwo?”

³⁴ Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Ngũmwĩra atĩrĩ o ma, mũndũ o wothe wĩhagia nĩ ngombo ya mehĩa.

³⁵ No rĩrĩ, ngombo ti ya gũtũũra mũciĩ nginya tene no mũriũ wa mwene mũciĩ nĩ wa gũtũũra mũciĩ nginya tene.

³⁶ Nĩ ũndũ ũcio Mũrũ wa Ngai angĩkamũkũũra-rĩ, nĩmũgakũũrwo kũna.

³⁷ Nĩnjũũ mũrĩ a rũciaro rwa Iburahĩmu, no nĩmwĩharĩrie kũnjũraga, tondũ ũhoru wakwa ndũrĩ na ũikaro thĩini wanyu.

³⁸ Nĩ ndĩramwĩra maũndũ marĩa nyonete harĩ Baba, na inyuĩ mwĩkaga maũndũ marĩa mũiguĩte kuuma kũrĩ ithe wanyu.”

³⁹ Nao makĩmũcookeria atĩrĩ, “Iburahĩmu nĩwe ithe witũ.” Nake Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Mũngĩrĩ ciana cia Iburahĩmu-rĩ, nĩ mũngĩkaga maũndũ marĩa Iburahĩmu eekaga.

⁴⁰ ũrĩa kũrĩ nĩ atĩ, inyuĩ nĩmũtuĩte itua rĩa kũnjũraga, o nĩ mũndũ ũrĩa ũmũheete ũhoru ũrĩa wa ma, o ũrĩa ndaiguire kuuma kũrĩ Ngai. ũguo tiguu Iburahĩmu eekaga.

⁴¹ Inyuĩ mũreka maũndũ marĩa ithe wanyu ekaga.”

Nao makĩmũkararia makĩmwĩra atĩrĩ, “Ithuĩ tũtirĩ ciana ciumanĩte na ũtharia. Ithuĩ tũrĩ na Baba ũmwe tu, na nĩwe Ngai.”

Ciana cia Mũcukani

⁴² Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Ngai angĩrĩ Ithe wanyu-rĩ, no mũnyende, nĩgũkorwo ndoimire kũrĩ Ngai, na rĩu ndĩ gũkũ. Ti nĩ mwene ndĩtũmĩte, no nĩwe wandũmire.

⁴³ Mũraga gũtaũkĩrwo nĩ ũrĩa ndĩroiga nĩkĩ? Tondũ mũtirahota kũmenya ũhoru ũrĩa ndĩraria.

⁴⁴ Inyuĩ mũrĩ ciana cia ithe wanyu, Mũcukani, na mwendaga kũhingia merĩrĩria ma ithe wanyu. We aarĩ mũũragani kuuma o kĩambĩrĩria. Ndashingataga ũhoru wa ma, nĩgũkorwo gũtirĩ ũhoru wa ma thĩini wake. Rĩria ekũheenania, aaragia rũthiomi rwake, tondũ we nĩ mũheenania, na nĩwe ithe wa maheeni.

⁴⁵ No tondũ njaragia ũhoru wa ma-rĩ, mũtinjĩtikaga.

⁴⁶ Nĩ kũrĩ mũndũ ũmwe wanyu ũngĩonania atĩ ndĩ mwĩhia? Angĩkorwo ndĩraria ũhoru wa ma-rĩ, mũregaga kũnjĩtikia nĩkĩ?

47 Ūrĩa ūrĩ wa Ngai n̄iaiguaga ūrĩa Ngai oigaga. Kĩrĩa k̄giraḡia m̄mũigwe n̄i tondũ m̄tirĩ a Ngai.”

Uge wa Jesũ Igũrũ Riake we Mwene

48 Nao Ayahudi makĩmũcookeria atĩrĩ, “Githĩ tũtirĩ na k̄ihooto ḡia kuuga atĩ wee ūrĩ Mūsamarĩa na ūrĩ na ndaimono?”

49 Nake Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Nĩ ndirĩ na ndaimono, no n̄ndĩite Baba, no inyuĩ m̄tindĩite.

50 Ndiricarĩria ūgooci wakwa niĩ mwene, no n̄i harĩ na ūmwe ūrĩa ūucaragĩa, na n̄iwe m̄tuanĩri ciira.

51 Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, m̄ndũ o wothe angĩrũmia kiugo ḡiakwa, ndarĩ h̄ndĩ akona ḡikuũ.”

52 Ayahudi maigua ūguo, makĩḡũthũka makĩmwĩra atĩrĩ, “Riu n̄itwamenya atĩ ūrĩ na ndaimono. Iburahĩmu n̄iakuire o na anabii magĩkua, no wee ūroiga atĩ m̄ndũ o wothe angĩrũmia kiugo ḡiaku, ndagacama ḡikuũ.

53 Wee ūkĩrĩ m̄nene ḡũkĩra ithe witũ Iburahĩmu? We n̄iakuire o na anabii magĩkua. Kaĩ ūreciiria we ūrĩ ū?”

54 Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Ingũigooca-rĩ, kwĩgooca gwakwa n̄i gwa tũhũ. Baba, ūrĩa muugaga atĩ n̄iwe Ngai wanyu n̄iwe ūngocithagĩa.

55 O na ḡũtuĩka m̄tĩmũũ, niĩ n̄indĩmũũ. Ingiuga atĩ ndĩmũũ, ingĩtuĩka wa maheeni ta inyuĩ, no n̄indĩmũũ na n̄inũmĩite kiugo ḡiake.

56 Ithe wanyu Iburahĩmu n̄iakenaga atĩ niakona m̄thenya wakwa; na n̄iawonire na aḡicanjamũka.”

57 Nao Ayahudi makĩmwĩra atĩrĩ, “Wee o na ndũkinyĩite m̄iaka m̄irongo itano, na ūkoiga atĩ n̄iwonete Iburahĩmu!”

58 Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, Iburahĩmu atanaciarwo, Nĩ ndũire!”

59 Maigua ūguo makĩoya mahiga mamũhũire namo nyuguto, no Jesũ akĩhitha, akĩuma kũu hekarũ-inĩ.

9

Jesũ Kũhingũra Maitho ma Mũndũ Waciarĩtwo arĩ Mũtumumu

1 Na rĩrĩa aathĩaga na n̄jĩra-rĩ, akĩona m̄ndũ waciarĩtwo arĩ m̄tumumu.

2 Nao arutwo ake makĩmũũria atĩrĩ, “Rabii, nũũ wehirie, n̄i m̄ndũ ūyũ kana n̄i aciari ake, n̄igeetha aciarrow arĩ m̄tumumu?”

3 Nake Jesũ akiuga atĩrĩ, “Ti m̄ndũ ūyũ kana aciari ake mehirie. No ūndũ ūyũ wekĩkire n̄igeetha wĩra wa Ngai wonanio m̄tũũrĩre-inĩ wake.

4 Rĩrĩa rĩothe arĩ m̄thenya-rĩ, no nginya tũrute wĩra wa ūrĩa wandũmire. Ūtukũ n̄ũrooka rĩrĩa ḡũtarĩ m̄ndũ ūngĩhota kũruta wĩra.

5 Rĩrĩa ndĩ ḡũkũ thĩ, n̄i niĩ ūtheri wa thĩ.”

6 Na aarĩkia kuuga ūguo, aḡĩtua mata thĩ, akĩringĩa ndoro na mata macio, na akĩmĩhaka m̄ndũ ūcio maitho.

7 Akĩmwĩra atĩrĩ, “Thĩ ūgethambe Karia-inĩ ga Siloamu” (narĩo rĩitwa Siloamu n̄i kuuga ḡũtũmwo.)* Nĩ ūndũ ūcio m̄ndũ ūcio aḡĩthĩ na aḡĩthamba, na aḡũka m̄uciĩ akĩonaga.

8 Nao andũ a itũũra rĩake na arĩa maamuonete mbere iyo akĩhooya ūteithio makĩũrania atĩrĩ, “Githĩ m̄ndũ ūyũ ti ūrĩa ūraikaraga thĩ ahooyage ūteithio?”

9 Andũ amwe makiuga atĩ aarĩ we.

Nao arĩa angĩ makiuga atĩrĩ, “Aca, no kũhaana amũhaana.”

Nowe aḡĩkĩrĩrĩa kuuga atĩrĩ, “Nĩ niĩ m̄ndũ ūcio.”

10 Nao makĩmũũria atĩrĩ, “Maitho maku makĩhingũkire atĩa?”

11 Nake akĩmacookeria atĩrĩ, “M̄ndũ ūrĩa metaga Jesũ n̄iwe ūringirie ndoro aahaka maitho, anjĩra thĩ n̄geethambe Karia-inĩ ga Siloamu. Nĩ ūndũ ūcio ndathĩ na ndeethamba, na ndahota kuona.”

12 Nao makĩmũũria atĩrĩ, “M̄ndũ ūcio arĩ ha?”

Nake akĩmeera atĩrĩ, “Nĩ ndiũũ.”

Afarisai ḡũtuĩria Ūhoro wa Kũhonio kwa Mũtumumu Ūcio

13 Nao magĩtwara m̄ndũ ūcio warĩ m̄tumumu kũrĩ Afarisai.

* 9:7 Karia gaka kaarĩ kamwe ka m̄iako ya kũrehe maafĩ Jerusalemu, na gaakĩtwo n̄i Hezekia.

¹⁴ Na rĩrĩ, mũthenya ũcio Jesũ aaringirie ndoro na akĩhingũra maitho ma mũndũ ũcio warĩ wa Thabatũ.

¹⁵ Nĩ ũndũ ũcio Afarisai o nao makĩmũũria ũria aahotete kuona. Nake mũndũ ũcio akĩmacookeria atĩrĩ, "Aahakire ndoro maitho, na nĩ ndeethamba na rĩu nĩndĩrona."

¹⁶ Nao Afarisai amwe makiuga atĩrĩ, "Mũndũ ũyũ ndoimĩte kũrĩ Ngai, nĩgũkorwo ndamenyagĩra Thabatũ."

No arĩa angĩ makĩũria atĩrĩ, "Mũndũ mwĩhia ahota atĩa kũringa ciama ta ici?" Nĩ ũndũ ũcio makĩamũkana.

¹⁷ Mũthia-inĩ Afarisai acio makĩhũgũkĩra mũndũ ũcio warĩ mĩtumumu, makĩmũũria atĩrĩ, "Wee ũkuuga atĩa ha ũhoro wake? Nĩwe araahingũrire maitho."

Nake mũndũ ũcio agĩcookia atĩrĩ, "Nĩ mũnabii."

¹⁸ O na kũrĩ ũguo Ayahudi matiigana gwĩtikia ũhoro wa mũndũ ũcio atĩ aarĩ mĩtumumu na atĩ niacookete kuona, nginya rĩrĩa maatũmanĩire aciari ake.

¹⁹ Makĩmoooria atĩrĩ, "Ūyũ nĩ mwana wanyu? Ūyũ nĩwe mũroiga aaciarirwo arĩ mĩtumumu? Rĩu ahotete atĩa kuona?"

²⁰ Nao aciari ake magĩcookia atĩrĩ, "Ithũ tũũ nĩ mwana witũ na tũũ aaciarirwo arĩ mĩtumumu."

²¹ No ũria ahotete kuona, kana ũria ũmũhingũrire maitho make, ithũ tũtũ. Mũũriei nĩ mũgima, nĩekwĩyarĩria."

²² Aciari ake moigire ũguo nĩ ũndũ wa gwĩtigĩra Ayahudi, nĩgũkorwo Ayahudi nĩmarĩkĩtie gũtua atĩ mũndũ o wothe ũngiuga atĩ Jesũ nĩwe Kristũ nĩegũikio nja ya thunagogi.

²³ Nĩkĩo aciari ake moigire atĩrĩ, "Nĩ mũgima; mũũriei."

²⁴ Magĩita mũndũ ũcio warĩ mĩtumumu hĩndĩ ya keerĩ. Makĩmwĩra atĩrĩ, "Gocithia Ngai. Nĩtũũ mũndũ ũyũ nĩ mwĩhia."

²⁵ Nake agĩcookia atĩrĩ, "Nĩ ndiũũ kana nĩ mwĩhia kana ti mwĩhia. No njũũ ũndũ ũyũ ũmwe; ndĩraarĩ mĩtumumu na rĩu nĩndĩrona!"

²⁶ Ningĩ makĩmũũria atĩrĩ, "Agwĩkire atĩa? Akũhingũrire maitho atĩa?"

²⁷ Nake akĩmacookeria atĩrĩ, "Nĩndamwĩra ũhoro o rĩu na inyuĩ mĩtinathikĩrĩria. Mũrenda kũigua rĩngĩ nĩkĩ? O na inyuĩ nĩmũkwenda gũtuũka arutwo ake?"

²⁸ Nao makĩmũruma, makĩmwĩra atĩrĩ, "Wee ũrĩ mũrutwo wa mũndũ ũyũ! Ithũ tũrĩ arutwo a Musa!"

²⁹ Ithũ nĩtũũ atĩ Ngai nĩarĩrie Musa, no ha ũhoro wa mũndũ ũyũ-rĩ, tũtũũ o na kũria oimĩte."

³⁰ Nake mũndũ ũcio akĩmacookeria atĩrĩ, "Kaĩ ũcio nĩ ũrirũ-! Inyuĩ mũtũũ kũria oimĩte, na nĩwe ũhingũrire maitho."

³¹ Nĩtũũ atĩ Ngai ndathikagĩrĩria andũ ehia. Athikagĩrĩria mũndũ ũria ũrĩ na ũngai na ũria wĩkaga wendi wake.

³² Gũtirĩ mũndũ ũrĩ waigua ũhoro wa mũndũ ũhingũrĩtwo maitho aciarĩtwo arĩ mĩtumumu.

³³ Korwo mũndũ ũyũ ndoimĩte kũrĩ Ngai ndarĩ ũndũ angĩhota gwĩka."

³⁴ Igũrũ rĩa ũhoro ũcio magĩcookia atĩrĩ, "Wee waciarirwo ũrĩ na mehia. Ūngĩkĩgeria atĩa gũtũruta!" Nao makĩmũikania na kũu nja.

Ūtumumu wa Kĩiroho

³⁵ Jesũ nĩaiguire atĩ nĩmaikĩtie mũndũ ũcio nja, na rĩrĩa aamuonire akĩmũũria atĩrĩ, "Wee nĩwĩtikĩtie Mũrũ wa Mũndũ?"

³⁶ Nake mũndũ ũcio akĩmũũria atĩrĩ, "Mũthuuri ũyũ, ũcio nĩwe ũ? Njĩra, nĩgeetha ndĩmwĩtikie."

³⁷ Nake Jesũ akiuga atĩrĩ, "Rĩu nĩmuonete; nĩwe ũyũ ũraaria nawe."

³⁸ Nake mũndũ ũcio akiuga atĩrĩ, "Mwathani, nĩndetikia," na akĩmũthathaiya.

³⁹ Ningĩ Jesũ akiuga atĩrĩ, "Njũkĩte gũkũ thĩ nĩ ũndũ wa gũtuanĩra ciira, nĩgeetha arĩa atumumu mahote kuona, nao arĩa monaga matũike atumumu."

⁴⁰ Afarisai amwe arĩa maarĩ nake makiuga akiuga ũguo, nao makĩmũũria atĩrĩ, "Atĩ atĩa? O na ithũ tũrĩ atumumu?"

⁴¹ Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, "Mũngĩrĩ atumumu-rĩ, mũtingĩrĩ na mehia; no rĩu tondũ muugaga atĩ nĩmuonaga-rĩ, mũgũikara o na wĩhia wanyu."

¹ “Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, mũndũ ũrĩa ũtatoonyaga gĩcegũ kĩa ng’onde agereire kĩhingo-inĩ, no akahaićira handũ hangĩ-rĩ, ũcio nĩ mũici na nĩ mũtunyani.

² Mũndũ ũrĩa ũtoonyaga na kĩhingo nĩwe mũrĩithi wa ng’onde ciake.

³ Mũrangĩri nĩamũhingũragĩra kĩhingo, nacio ng’onde nũthikagĩrĩria mũgambo wake. Eetaga ng’onde ciake na marĩitwa, na agaciumagaria.

⁴ Aarĩkia kuumia iria irĩ ciake ciothe-rĩ, acitongoragia, nacio ng’onde ciake ikamũrũmĩrĩra, tondũ nĩciũĩ mũgambo wake.

⁵ No itirĩ hĩndĩ ingĩrũmĩrĩra mũgeni; ũrĩa kũrĩ nĩ atĩ nĩkũmũũrĩra, tondũ itiũĩ mũgambo wa mũgeni.”

⁶ Jesũ aahũthĩrĩre ngerekano ĩyo, no matiigana gũtaũkĩrwo nĩ ũrĩa aameeraga.

⁷ Nĩ ũndũ ũcio Jesũ akiuga o rĩngĩ atĩrĩ, “Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, Nĩ nĩ nĩ kĩhingo kĩa ng’onde.

⁸ Arĩa othe mookire mbere yakwa maarĩ aici na atunyani, no ng’onde itiigana kũmathikĩrĩria.

⁹ Nĩ nĩ nĩ kĩhingo; ũrĩa wothe ũtoonyagĩra harĩ nĩ nĩakahonoka. Agaatoonyaga na akoima, na onage gĩa kũrĩa.

¹⁰ Mũici okaga tu nĩgeetha aiyee, na orage, na anange; nĩ njũkĩte nĩguo magĩe na muoyo, na magĩe nago kũna.

¹¹ “Nĩ nĩ nĩ mũrĩithi ũrĩa mwega. Mũrĩithi ũrĩa mwega arutaga muoyo wake nĩ ũndũ wa ng’onde.

¹² Mũrĩithi wa mũcaara tiwe mũrĩithi ũrĩa mwene ng’onde. Nĩ ũndũ ũcio rĩrĩa ona njũũ ĩgũũka, atiganagĩria ng’onde, akoora. Hĩndĩ ĩyo nayo njũũ ĩgatharĩkĩra rũuru, ĩkarũhurunja.

¹³ Mũndũ ũcio oraga tondũ we nĩ wa kwandĩkwo, na ndarũmbũyanagia na ũhoru wa ng’onde.

¹⁴ “Nĩ nĩ nĩ mũrĩithi ũrĩa mwega; nĩnjũũ ng’onde ciakwa, nacio ng’onde ciakwa nĩcinjũũ,

¹⁵ o ta ũrĩa Baba anjũũ, na nĩ ngamenya Baba, na nĩndutĩte muoyo wakwa nĩ ũndũ wa ng’onde.

¹⁶ Ndĩ na ng’onde ingĩ iria itarĩ cia gĩcegũ gĩkĩ. No nginya o nacio ndĩcĩrehe. O nacio nũgathikĩrĩria mũgambo wakwa, na gũgaakorwo na rũuru rũmwe, na mũrĩithi ũmwe.

¹⁷ Gĩtũmi kĩa Baba kũnyenda nĩ ũndũ nĩndutĩte muoyo wakwa nĩgeetha njooke ndĩwoe rĩngĩ.

¹⁸ Gũtirĩ mũndũ ũngĩndunya guo, no nĩ ngũũruta na kwĩyendera. Ndĩ na ũhoti wa kũũruta, o na ũhoti wa kũwoya rĩngĩ. Watho ũyũ ndaamũkĩrĩre kuuma kũrĩ Baba.”

¹⁹ Maigua ciugo icio, Ayahudi makĩamũkana o rĩngĩ.

²⁰ Aingĩ ao makiuga atĩrĩ, “Mũndũ ũyũ arĩ na ndaimono na akagũrũka. Mũkũmũthikĩrĩria nĩkĩ?”

²¹ No angĩ makiuga atĩrĩ, “Īno ti mĩario ya mũndũ ũrĩ na ndaimono. Ndaimono no ĩhingũre maitho ma mũtumumu?”

Kwaga gwĩĩkia kwa Ayahudi

²² Ningĩ gũkĩgĩa na Īathĩ gĩa Kwamũrwo kũu Jerusalemu. Kwarĩ kĩmera kĩa heho,

²³ nake Jesũ aarĩ hekarũ-inĩ agĩceraceera gĩthaku-inĩ gĩa Solomoni.

²⁴ Nao Ayahudi makĩmũrigiicĩria makĩmwĩra atĩrĩ, “Ūgũtũra ũtũigĩte na nganja nginya rĩ? Angĩkorwo nĩwe Kristũ-rĩ, twĩre ũtekũhitha.”

²⁵ Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Nĩndĩmwĩrĩte, no mũtĩitĩkagia. Ciama iria ningaga na rĩitwa rĩa Baba nĩcinjaragĩrĩria,

²⁶ no inyuĩ mũtĩitĩkagia tondũ mũtirĩ ng’onde ciakwa.

²⁷ Ng’onde ciakwa nũthikagĩrĩria mũgambo wakwa; nĩndĩciũĩ, nacio nĩcinũmagĩrĩria.

²⁸ Nĩndĩciheaga muoyo wa tene na tene, na gũtirĩ hĩndĩ ikooraa; gũtirĩ mũndũ o na ũmwe ũngĩcũgutha kuuma moko-inĩ makwa.

²⁹ Baba ũrĩa waheire cio, nĩ mũnene kũrĩ othe; gũtirĩ mũndũ ũngĩcũgutha kuuma moko-inĩ ma Baba.

³⁰ Nĩ na Baba tũrĩ ũmwe.”

³¹ O rĩngĩ Ayahudi makĩoya mahiga nĩguo mamũhũũre namo nyuguto,

³² nake Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Nĩndĩmuonetie ciama nyingĩ nene kuuma kũrĩ Baba. Nĩ kĩa kĩrĩkũ gĩacio mũrenda kũũhũrĩra na mahiga nyuguto?”

³³ Nao Ayahudi makĩmũcookeria atĩrĩ, “Tũtirakũhũũra na mahiga nyuguto nĩ ũndũ wa o na kĩmwe gĩacio, no nĩ ũndũ wa kũruma Ngai, tondũ wĩtũite Ngai na wee ũrĩ o mũndũ.”

³⁴ Nake Jesū akīmacookeria atīrī, “Githī gūtiandīkītvo Watho-inī wanyu atīrī, ‘Ndoigire inyuū mūrī ngai’?”

³⁵ Angīkorwo aametire ‘ngai’, o acio kiugo kīa Ngai gīokire kūrī o, (na Maandīko matheru matīngīaga kūhingio)

³⁶ ĩ mūdū ūrīa Baba aamūrīre arī wake kūna na akīmūtūma gūkū thī, ūhorō wake nī atīa? Mūrāgūthitanga nīkī atī nīndaruma Ngai tondū nīndoiga, ‘Ndī Mūrū wa Ngai’?”

³⁷ Ingīaga gwīka ūrīa Baba ekaga mūtikanjītīkie.

³⁸ No o na ingūka ūrīa ekaga-rī, o na gūtuīka mūtīnjītīkītīe, itīkīa ciama icio, nīgūo mūmenye na mūtaūkīrwo atī Baba arī thīnī wakwa, na nū ndī thīnī wa Baba.”

³⁹ Na o rīngī makīgeria kūmūnyīta, nowe akīthonokia kuuma moko-inī mao.

⁴⁰ Nīngī Jesū agīcooka mūrīmo ūūrīa ūngī wa Jorodani, harīa Johana aabatithanāgīria matukū-inī ma mbere. Agīkara kūu,

⁴¹ nao andū aingī magūka kūrī we. Nao makiuga atīrī, “O na gūtuīka Johana ndarī kīama aaringire, ūhorō ūrīa wothē Johana oigire ūkonī mūdū ūyū warī wa ma.”

⁴² Na andū aingī a kūu magūtkīa Jesū.

11

Gīkuū kīa Lazaro

¹ Na rīrī, kwarī na mūdū wetagwo Lazaro, nake aarī mūrūaru. Aarī wa Bethania, itūūra rīa Mariamu na mwarī wa nyina Maritha.

² Mariamu ūyū nowe waitīrīre Mwathani maguta manungī wega na akīmūgīria nyarīrī na njuīrī yake, na aarī mwarī wa nyina na Lazaro ūcio warī mūrūaru.

³ Nī ūndū ūcio aarī acio a nyina magītūmanīra Jesū akerwo atīrī, “Mwathani, ūrīa wendete nīmūrūaru.”

⁴ Rīra Jesū aigūre ūhorō ūcio, akiuga atīrī, “Ndwari ĩno ndīkūrīkīrīra na gīkuū. Aca, nī ya kūgoocithia Ngai, nīgeetha Mūrū wa Ngai agoocithio nīyo.”

⁵ Jesū nīendete Maritha na mwarī wa nyina, o na Lazaro.

⁶ No o na thuutha wa kūigua atī Lazaro aarī mūrūaru-rī, aikarire kūu aarī mīthenya ingī ūrī.

⁷ Agīcooka akīra arutwo ake atīrī, “Nītūcookei Judea.”

⁸ Nao makīmwīra atīrī, “No rīrī Rabiī, o rīu ica ikuhī Ayahudi marageragia gūkūhūra na mahiga nyuguto, na rīu ūrenda gūcooka kuo?”

⁹ Nake Jesū akīmacookeria atīrī, “Githī mūthenya ti wa mathaa ikūmi na meerī? Mūdū ūrīa ūthiīaga mūthenya ndangīhīngwo, nīgūkorwo onaga na ūtheri wa gūkū thī.

¹⁰ Ahīngagwo rīrīa egūthī ūtukū, nī ūndū ndarī na ūtheri.”

¹¹ Aarīkia kuuga ūguo, agīcooka akīmeera atīrī, “Mūrata witū Lazaro nīakomete; no nīngūthī kūu ngamūkīrie.”

¹² Arutwo ake makīmūcookeria atīrī, “Mwathani, akorwo nī gūkoma akomete-rī, nīekūhona.”

¹³ Jesū aaragia ūhorō wa gīkuū gīake, no arutwo ake meciiragia aaragia ūhorō wa toro wa ndūire.

¹⁴ Nī ūndū ūcio akīmeera na njīra īgūtaūka, atīrī, “Lazaro nīmūkuū,

¹⁵ no nī ūndū wanyu nīngenete nīgūkorwo ndiraarī kuo, nīgeetha mwītīkie. No rīrī, nītūthī kūrī we.”

¹⁶ Nake Toma (ūrīa wetagwo Wa-mahatha) akīra arutwo arīa angī atīrī, “Nītūthī o na ithū, tūgakuanīre nake.”

Jesū Kūmīrīria Aarī a Nyina na Lazaro

¹⁷ Jesū aakinya-rī, agīkora Lazaro nīaniinīte mīthenya ĩna thīnī wa mbīrīra.

¹⁸ Na rīrī, itūūra rīa Bethania rītiakinyītie kilomīta ithatū kuuma Jerusalemu,

¹⁹ nao Ayahudi aingī nīmokīte kūu kwa Maritha na Mariamu kūmomīrīria nī ūndū wa gūkuīrwo nī mūrū wa nyina wao.

²⁰ Rīrīa Maritha aigūre atī Jesū nīarooka, akīuma, agīthī kūmūtūnga, no Mariamu agīkara kūu mūciī.

²¹ Maritha akīra Jesū atīrī, “Mwathani ūngīraarī gūkū-rī, mūrū wa maitū ndangīrakuire.

²² No rīrī, nīnjūū atī o na rīu Ngai nīegūkūhe o kīrīa gīothe ūngīhooya.”

²³ Nake Jesū akīmwīra atīrī, “Mūrū wa maitūguo nīekūrīka.” Nake Maritha akīmūcookeria atīrī,

²⁴ “Nīnjūū nīakarīka hīndī ya iriūkīro mūthenya wa mūthia.”

²⁵ Nake Jesũ akĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩ nĩ nĩ kũriũka na nĩ nĩ muoyo. Nake ũrĩa wothe ũnjĩtikĩtie, o na aakua, nĩagatũũra muoyo;

²⁶ nake ũrĩa wothe ũtũũraga muoyo na nĩanjĩtikĩtie, ndarĩ hĩndĩ agaakua. Wee nĩwĩtikĩtie ũguo?”

²⁷ Nake Maritha akĩmwĩra atĩrĩ, “Iĩ Mwathani, nĩnjĩtikĩtie atĩ wee nĩwe Kristũ, Mũrũ wa Ngai, ũrĩa wĩrĩtwo nĩagooka gũkũ thĩ.”

²⁸ Nake aarĩkia kuuga ũguo, agĩcooka agĩthĩ agĩta mwarĩ wa nyina Mariamu keheri-inĩ, akĩmwĩra atĩrĩ, “Mũrutani arĩ gũkũ na nĩarakũũria.”

²⁹ Rĩrĩa Mariamu aigũire ũguo, akĩrũgama na ihenya agĩthĩ kũrĩ we.

³⁰ Na hĩndĩ iyo Jesũ ndaakoretwo atoonyetete itũũra, no aarĩ o harĩa Maritha aamũtũngĩte.

³¹ Rĩrĩa Ayahudi acio maarĩ na Mariamu kũu nyũmba makĩmũũmĩrĩria monire ũrĩa okĩra na ihenya oimĩte nja, makĩmũrũmĩrĩra, magĩciiria atĩ aathiaga mbĩrĩra-inĩ akarĩrĩre ho.

³² Hĩndĩ irĩa Mariamu aakinyire harĩa Jesũ aarĩ na akĩmuona, akĩgũa thĩ magũrũ-inĩ make, akĩmwĩra atĩrĩ, “Mwathani, ũngĩraarĩ gũkũ, mũrũ wa maitũ ndangĩraakũire.”

³³ Hĩndĩ irĩa Jesũ aamuonire akĩrĩra, na Ayahudi arĩa mokĩte hamwe nake o nao makĩrĩra-rĩ, agĩcaaya mũno roho-inĩ thĩnĩ na agĩtangĩka ngoro.

³⁴ Akĩmooria atĩrĩ, “Mũmũgĩte ha?”

Nao makĩmũcookeria atĩrĩ, “Mwathani, ũka wone.”

³⁵ Jesũ akĩrĩra.

³⁶ Nao Ayahudi makiuga atĩrĩ, “Onei ũrĩa aramwendete!”

³⁷ No amwe ao makĩũrania atĩrĩ, “Mũndũ ũyũ ũrahingũrĩre mũtumumu maitho-rĩ, ndangĩrahotire kũgĩria akue?”

Jesũ Kũriũkia Lazaro

³⁸ Nake Jesũ, o rĩngĩ acaaite mũno, agĩthĩ mbĩrĩra-inĩ. Mbĩrĩra iyo yarĩ ngurunga na yahingĩtwo na ihiga.

³⁹ Nake Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Eheriai ihiga.”

No Maritha, mwarĩ wa nyina na mũndũ ũcio wakuĩte, akĩmwĩra atĩrĩ, “Mwathani, rĩu nĩmũnungu nĩ ũndũ nĩaniĩnĩte mũthenya ina ho.”

⁴⁰ Nake Jesũ akĩmwĩra atĩrĩ, “Githĩ ndikwĩrĩre atĩ wetĩkia nĩũkuona riiri wa Ngai?”

⁴¹ Nĩ ũndũ ũcio makĩeheria ihiga. Jesũ agĩcooka agĩtiira maitho, akiuga atĩrĩ, “Baba, nĩndagũcookeria ngaatho nĩ ũndũ nĩnjĩguaga.

⁴² Nĩnjũũ atĩ nĩnjĩguaga hĩndĩ ciothe, no ndoiga ũguo nĩ ũndũ wa andũ aya marũgamĩte haha, nĩguo metĩkie atĩ nĩwe wandũmire.”

⁴³ Jesũ aarĩkia kuuga ũguo, akĩanĩrĩra na mũgambo mũnene, akiuga atĩrĩ, “Lazaro, uma!”

⁴⁴ Nake mũndũ ũcio warĩ mũkuũ akiuma, ohetwo na ndaamĩ cia gatani moko na magũrũ, na akarĩgĩciĩrio taama ũthĩ.

Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Muohorei mataama macio ma mbĩrĩra, mũreke athĩ.”

Gũciĩrĩra Kũũraga Jesũ

⁴⁵ Nĩ ũndũ ũcio Ayahudi aingĩ arĩa mokĩte gũceerera Mariamu, moona ũrĩa Jesũ eekire, makĩmwĩtikia.

⁴⁶ No amwe ao magĩthĩ kũrĩ Afarisai, makĩmeera ũrĩa Jesũ ekĩte.

⁴⁷ Hĩndĩ iyo athĩnjĩri-Ngai arĩa anene hamwe na Afarisai magĩta Kĩama.

Makĩũrania atĩrĩ, “Nĩ kũ tũreka? Onei ũrĩa mũndũ ũyũ ararĩnga ciama nyingĩ.

⁴⁸ Twareka athĩ na mbere ũguo, andũ othe nĩmekũmwĩtikia, nao Aroma moke meyoere hekarũ iitũ, o na rũrĩrĩ rwiitũ.”

⁴⁹ Hĩndĩ iyo ũmwe wao wetagwo Kaiafa, ũrĩa warĩ mũthĩnjĩri-Ngai mũnene mwaka ũcio, akiuga atĩrĩ, “Inyuũ mũtirĩ ũndũ mũũ o na atĩa!

⁵⁰ Inyuũ mũtiũ atĩ nĩ kaba mũndũ ũmwe akue nĩ ũndũ wa kĩrĩndĩ, handũ ha rũrĩrĩ ruothe rũthire.”

⁵¹ ũndũ ũcio ndaarĩre etarĩte we mwene, no aarathire ũguo arĩ ta mũthĩnjĩri-Ngai mũnene wa mwaka ũcio, atĩ Jesũ nĩagakuĩra rũrĩrĩ rwa Ayahudi,

⁵² na to rũrĩrĩ rũu rwiki, no o na nĩngĩ akue nĩ ũndũ wa ciana cia Ngai iria ciahurunjũkĩte, nĩgeetha acicookanĩrĩre atũme itũke kĩndũ kĩmwe.

⁵³ Nĩ ũndũ ũcio kuuma mũthenya ũcio magĩciĩrĩra kũmũũraga.

⁵⁴ Nĩ ũndũ ũcio Jesũ ndaacookire gũthĩ akĩonithanagia kũrĩ Ayahudi. Handũ ha ũguo, akĩehera agĩthĩ kũndũ kwarĩ hakuĩ na werũ, gatũũra geetagwo Efiraimu, agĩkara kuo na arutwo ake.

⁵⁵ Na rĩria Bathaka ya Ayahudi yakuhĩrĩirie, andũ aingĩ makĩambata kuuma matũũra-inĩ, magĩthĩĩ Jerusalemu nĩ undũ wa igongona rĩa gwĩtheria Bathaka itanakinya.

⁵⁶ Andũ acio magĩkara magĩcaragia Jesũ, na rĩria maarũngĩĩ nja ya hekarũ, makĩũrania atĩrĩ, “Mũgwĩcĩiria atĩa? Kaĩ hĩhi ategũũka Giathĩ-inĩ?”

⁵⁷ No athĩnjĩri-Ngai arĩa anene na Afarisai nĩmarutĩte watho atũ mũndũ o wothe ũngĩamenyire harĩa Jesũ aarĩ, amarehere ũhoru nĩgeetha mamũnyiite.

12

Jesũ Kũhakwo Maguta arĩ Bethania

¹ Mĩthenya itandatũ mbere ya Giathĩ kĩa Bathaka gũkina, Jesũ agĩthĩĩ Bethania, kũria Lazaro ũria aariũkĩtie aatũũraga.

² Nĩ kwarugirwo irio cia hwai-inĩ nĩ undũ wa Jesũ. Maritha nĩwe watungataga, nake Lazaro aarĩ ũmwe wa arĩa maikarĩte metha-inĩ na Jesũ.

³ Nake Mariamu akĩoya cuba ya maguta manungĩ wega na ma goro mũno, akĩhaka Jesũ magũrũ, agĩcooka akĩmũgĩria na njuĩrĩ yake.* Nayo nyũmba ikĩyũra mũtararĩko mwega wa maguta macio.

⁴ No mũrutwo ũmwe wa Jesũ wetagwo Judasi Isikariota, ũria wacookire kũmũkũnyanĩra, akĩregana na undũ ũcio, akiuga atĩrĩ,

⁵ “Nĩkĩ kĩragĩririe maguta macio mendio na mbeeca icio iheo athĩĩni? Nĩmaraiganĩte mũcaara wa mwaka mũgima.”

⁶ Ndoigire ũguo nĩ undũ wa gũcaĩra athĩĩni, no oigire ũguo nĩ undũ aarĩ mũici, tondũ nĩwe wakuuaga mũhuko wa mbeeca, na nĩaiyaga imwe akahũthĩra we mwene.

⁷ Nake Jesũ agĩcooka atĩrĩ, “Tiganai nake, araiĩte maguta macio nĩ undũ wa mũthenya ũria ngaathikwo.

⁸ Athĩĩni mũrĩ nao hĩndĩ ciothe, no nĩ mũtirĩkoragwo na nĩ hĩndĩ ciothe.”

⁹ Ihinda-inĩ o rĩu gĩkundi kĩnene kĩa Ayahudi gĩkĩmenya atĩ Jesũ aarĩ kũu na gĩgũka, na gĩtiokire nĩ undũ wa Jesũ tu, no nĩngĩ nĩgeetha kĩone o na Lazaro ũcio aariũkĩtie kuuma kũrĩ arĩa akuũ.

¹⁰ Nĩ undũ ũcio athĩnjĩri-Ngai arĩa anene magĩthugunda kũũraga Lazaro o nake,

¹¹ nĩgũkorwo nĩ undũ wake Ayahudi aingĩ nĩmathiĩaga kũrĩ Jesũ na makamwĩĩkia.

Jesũ Gũtoonya Jerusalemu na Ũhootani

¹² Mũthenya ũcio ũngĩ andũ aingĩ arĩa mokĩte nĩ undũ wa Giathĩ kũu† makĩũgua atĩ Jesũ aarĩ njĩra-inĩ agĩthĩĩ Jerusalemu.

¹³ Magĩkuua mikĩndũ,‡ magĩthĩĩ namo kũmũtũnga, makĩanagĩrĩra atĩrĩ, “Hosana!”

“Kũrathimwo-rĩ, nĩ mũndũ ũria ũgũũka na rĩĩtwa rĩa Mwathani!”

“Kũrathimwo-rĩ, nĩ Mũthamaki wa Isiraeli!”

¹⁴ Nake Jesũ akĩona njaũ ya ndigiri, akĩmũkarĩra, o ta ũria kwandĩkitwo atĩrĩ,

¹⁵ “Tiga gwĩtigĩra, wee Mwarĩ wa Zayuni;

ta rora, mũthamaki waku nĩarooka,

aikarĩire njaũ ya ndigiri.”

¹⁶ Arutwo ake matiambĩte gũtaũkĩrwo nĩ gĩtũmi kĩa maũndũ macio. No Jesũ aarĩkia kũgoocithio nĩguo maataũkĩrwo atĩ maũndũ macio maandĩkitwo nĩ undũ wake, na atĩ ũguo noguo maamwĩkĩte.

¹⁷ Nakĩo gĩkundi kĩa andũ kĩria kiarĩ nake rĩria eetire Lazaro oime mbĩrĩra-inĩ na akĩmũriũkia kuuma kũrĩ arĩa akuũ gĩgĩthĩĩ na mbere kũmemerekia ũhoru ũcio.

¹⁸ Andũ aingĩ magĩũka gũtũnga Jesũ nĩ undũ nĩmaiguĩte atĩ nĩaringĩte kĩama kũu.

¹⁹ Nĩ undũ ũcio Afarisai makĩũrana atĩrĩ, “Ta kĩonei tũtirĩ undũ tũreeka. Onei ũria andũ othe mamũrũmirĩire!”

Jesũ Kũratha Ũhoru wa Gĩkuũ Gĩake

²⁰ Na rĩrĩ, nĩ kwarĩ na Ayunani gatagatĩ-inĩ ka arĩa maathĩite gũthathaiya Ngai Giathĩ-inĩ kũu.

²¹ Nao magĩũka kũrĩ Filipu, ũria woimĩte itũũra rĩa Bethisaida kũu Galili, marĩ na ihooya, makĩmwĩra atĩrĩ, “Mũthuuri ũyũ, no twende kuona Jesũ.”

²² Nake Filipu agĩthĩĩ akĩũra Anderea ũhoru ũcio, nao eerĩ magĩthĩĩ makĩũra Jesũ.

* **12:3** Mariamu nĩonanirie wendo mũnene nĩ undũ wa gũitĩrĩria Jesũ maguta macio nyarĩrĩ, na kũmũhuura na njuĩrĩ ciake. † **12:12** Andũ aingĩ mũno nĩmookaga gũkũngũra Giathĩ kĩa Bathaka. ‡ **12:13** Mikĩndũ yatũmagĩrwo gũkũngũra ũhootani.

²³ Nake Jesū akīmacookeria atīrī, “Ihinda nīrīkinyu Mūrū wa Mündū agoocithio.

²⁴ Ngūmwīra atīrī na ma, tiga hīndī ya ngano yambire kūgūa tīrī-inī ikue-rī, Itūūruga ĩrī iiki. No ĩngīkua, nīnciaraga maciaro maingī.

²⁵ Mündū ūrīa wendete muoyo wake nīakoorwo nīguo, na mündū ūrīa ūthūire muoyo wake arī gūkū thī, nīakaūtūūria nginya muoyo wa tene na tene.

²⁶ Ūrīa wothē ūndungatagīra no nginya anūmīrīre, nīgeetha harīa ndī o nayo ndungata yakwa ĩgaakorwo ho. Ūrīa ūndungatagīra-rī, nake Baba nīarīmūtūiaga.

²⁷ “Rīu ngoro yakwa nīratangīka, na nīi ngūkiuga atīa? Njuge, ‘Baba honokia harī ihinda rīrī?’ Aca, gītūmi gīkī nīkīo gītūmīte nginyie ihinda rīrī.

²⁸ Baba, goocithia rītwa rīaku!”

Hīndī ĩyo mūgambo ūkiama igūrū ūkiuga atīrī, “Nīndīrīgoocithīte na no ngūrīgoocithia o rīngī.”

²⁹ Nakīo gīkundi kīa andū kīrīa kīarī ho na gīkīguu ūguo, gīkiuga atī mūgambo ūcio nīwarurumaga; nao arīa angī makiuga atī nī mūrīka wamwarīra.

³⁰ Nake Jesū akīmeera atīrī, “Mūgambo ūcio ndūnaaria nī ūndū wakwa, no waria nī ūndū wanyu.

³¹ Hīndī nī nginyu thī ĩno ĩtūrwo ciira; nake mūnene wa thī ĩno nīekūingatwo.

³² No nīi ndaarīkia kūhaicio igūrū kuuma thī, nīngaguucīrīria andū othe harī nīi.”

³³ Oigire ūguo nīgeetha onanie gīkuū kīrīa agaakua.

³⁴ Gīkundi kīu gīkiuga atīrī, “Nītūiguīte kuuma Watho-inī atī Kristū egūtūūra tene na tene, nī ūndū ūcio-rī, nī atīa ūguo woiga atī ‘Mūrū wa Mündū no nginya ahaicio igūrū?’ Ūcio ‘Mūrū wa Mündū’ nū?”

³⁵ Nake Jesū akīmeera atīrī, “Nīmūgūkorwo na ūtheri ihinda rīngī inini. Thiagai rīrīa mūrī na ūtheri, nduma ĩtanamūtumanīra. Mündū ūrīa ūthīiaga na nduma ndamenyaga kūrīa arathīi.

³⁶ Mwīhokagei ūtheri hīndī ĩrīa mūrī naguo, nīgeetha mūtūike ciana cia ūtheri.” Nake Jesū aarīkia kwaria, akīmeetha, agīthīra.

Ayahudi gūthīi na Mbere na kwaga Gwītīkia

³⁷ O na thuutha wa Jesū kūringa cīama ĩcio ciothe makīonaga-rī, matiigana kūmwītīkia.

³⁸ Ūndū ūcio warī wa kūhingia kiugo kīa Isāia ūrīa mūnabīi kīrīa kūrīagia atīrī: “Mwathani, nūwī wītīkīte ūhorō witū, nakuo guoko kwa Mwathani kūguūrīrio ū?”

³⁹ Nī ūndū ūcio matīngīetīkīrie, nī tondū Isāia nīoigīte handū hangī atīrī:

⁴⁰ “Nīamatūite atumumu,
na akoomīa ngoro cīao,
nīgeetha matīkoone na maitho mao,
kana mataūkīrwo ngoro-inī cīao,
o na kana magarūrūke, na nīi ndīmahonie.”

⁴¹ Isāia oigire ūguo nī ūndū nīooneete rīiri wa Jesū, na akīaria ūhorō wake.

⁴² No o na gūtārī o ūguo, aingī o na gatagatī ka atongoria a Ayahudi nīmamwītīkīrie. No nī ūndū wa Afarisai, matīngīoimbūrīre wītīkīo wao nī gwītīgīra matīkaingatwo thunagogī;

⁴³ nīgūkorwo nīmendete kūgoocwo nī andū gūkīra kūgoocwo nī Ngai.

⁴⁴ Jesū agīcooka akīanīrīra na mūgambo mūnene, akiuga atīrī, “Mündū ūrīa ūnjītīkīte, to nīi nyīki etīkīte, no etīkīte o na ūrīa wandūmire.

⁴⁵ Hīndī ĩrīa mündū ūcio andora, onaga ūrīa wandūmire.

⁴⁶ Nīi njūkīte gūkū thī ndī ūtheri, nīgeetha gūtīkagīe o na ūmwe ūnjītīkīte ūngūikara nduma-inī.

⁴⁷ “Ha ūhorō wa mündū ūrīa ūiguaga ūhorō wakwa no akaaga kūūhingia, ndīkūmūtūira ciira; nīgūkorwo ndīokīre gūtūira andū a thī ciira, no ndokīre kūmahonokia.

⁴⁸ Mūtuanīri ciira arī ho, harī mündū ūrīa ūndegaga na akaaga gwītīkīra ciugo ciakwa; kiugo kīu ndaarīrie nīkīo gīkaamūtūira ciira mūthenya wa mūthīa.

⁴⁹ Nīgūkorwo ndiarīrie ndīrīte nīi mwene, no Baba ūrīa wandūmire nīwe wanjathire ūrīa ĩngīuga, na ūrīa ĩngīaria.

⁵⁰ Nīnjūūī atī rīathani rīake rīkīnyagia mündū muoyo-inī wa tene na tene. Nī ūndū ūcio ūhorō ūrīa wothē njaragia no ūrīa Baba anjūrīte njarie.”

13

Jesū Gūthambia Arutwo ake Nyarīri

¹ Na rīri, gwatigītie o hanini Giathī kīa Bathaka gīkinye. Jesū nīamenyete atī ihinda riake rīa kuuma gūkū thī athī kūrī Ithe nīriakinyīte. Na tondū nīendete arīa maarī ake gūkū thī, akīmoonīa ūrīa aamendete nginya kīrīkīrīro.

² Na rīrīa maarīlaga irio cia hwaī-inī, Mūcukani nīarīkītie gwīkīra ngoro-inī ya Judasi Isikariota, mūrū wa Simoni, meciirīa ma gūkunyañira Jesū,

³ Jesū nīamenyete atī Ithe nīamūheete ūhoti wa mañdū mothe, na atī oimīte kūrī Ngai, na acookaga kūrī o Ngai;

⁴ nī ūndū ūcio Jesū agīūkīra, akīuma hau maarīlagīra, akīruta nguo yake ya igūrū, akīōya taurū, akīōha njohero.

⁵ Thuutha wa ūguo, agīitīrīra maai kīraī-inī na akīambīrīrīa gūthambia arutwo ake nyarīrī, akīmagirāgia na taurū ūyo eyohete njohero.

⁶ Na aakinya harī Simoni Petero, Petero akīmūūria atīrī, “Hī, Mwathani, wee nīwe ūgūūthambia nyarīrī?”

⁷ Jesū akīmūcookeria atīrī, “Ndūngīmenya ūrīa ndīreka rīu, no thuutha-inī nīrīmenya.”

⁸ Petero akīmwīra atīrī, “Aca, wee ndūrī hīndī ūngīthambia nyarīrī ciakwa.”

Jesū akīmūcookeria atīrī, “Itangīgūthambia, ndūngīgīa ngwatanīro na nū.”

⁹ Simoni Petero akīmūcookeria atīrī, “Mwathani, ndūgaathambie o nyarīrī ciiki, no gūthambie moko o na mūtwe!”

¹⁰ Jesū akīmūcookeria atīrī, “Mūndū wīthambīte mwīrī abatairio nī gwīthamba o nyarīrī ciiki; mwīrī wake wothe nī mūtheru. Na inyuī mūrī atheru, o na gūtuīka ti inyuothe.”

¹¹ Nīgūkorwo nīamenyete ūrīa ūkaamūkunyañira, na nīkio ogire atī ti othe maarī atheru.

¹² Aarīkia kūmathambia nyarīrī, akīhumba nguo yake ya igūrū, na agīcooka harīa aikarīte. Akīmooria atīrī, “Nīmwataūkīrwo nī ūguo ndamwīka?”

¹³ Mūñjītaga ‘Mūrutani’ na ‘Mwathani’, na ūguo nīguo kūrī, nīgūkorwo ūguo nīguo ndī.

¹⁴ Na rīrī, kuona atī Nī, Mwathani na Mūrutani wanyu, nīndamūthambia nyarīrī-rī, o na inyuī nīmwağīrīrwo mūthambanāgie nyarīrī mūndū na ūrīa ūngī.

¹⁵ Nīndamuonia kīonereria nīguo mwīkage o ta ūguo ndamwīka.

¹⁶ Ngūmwīra atīrī na ma, gūtīrī ndungata nene gūkīra mwathi wayo, kana mūtūmwo agakīra ūrīa ūmūtūmīte.

¹⁷ Kuona atī rīu nīmūmenyete mañdū maya, nīmūrīrathimagwo mwameka.

Jesū Kūratha Ūhorō wa Gūkunyañirwo Gwake

¹⁸ “Ndīraaria ūhorō wanyu inyuothe; nīñjūū arīa thuurīte. No ūhorō ūyū nī wa kūhingia maandīko marīa moigīte atīrī, ‘O ūrīa tūrīanāgīra irio nake nīangarūrūkīte.’

¹⁹ “Ndīramwīra mañdū maya rīu matanekīka, nīgeetha hīndī rīra marīkīka mūrīñjītīkia atī nī nī nī we.

²⁰ Ngūmwīra atīrī na ma, ūrīa wothe wamūkağīra mūndū ūrīa ndūmīte nī nī mwene aamūkağīra; na ūrīa wothe ūnyamūkağīra, aamūkağīra ūrīa wandūmīre.”

²¹ Jesū aarīkia kuuga ūguo, agītāngīka ngoro na akīumbūra atīrī, “Ngūmwīra atīrī na ma, ūmwe wanyu nīekūngunyañira.”

²² Nao arutwo ake makīambīrīrīa kūrōrana marīgītwo nūñ gatagatī-inī kao aarāgia ūhorō wake.

²³ Ūmwe wao, mūrutwo ūrīa Jesū endete, aikarīte thī etiiranītīe na Jesū.

²⁴ Nake Simoni Petero akīheneria mūrutwo ūcio, akīmwīra atīrī, “Ta mūūrie araaria ūhorō wa ū.”

²⁵ Nake mūrutwo ūcio, agīitīrānia na Jesū na akīmūūria atīrī, “Mwathani, ūcio nūñ ūraaria ūhorō wake?”

²⁶ Jesū agīcookia atīrī, “Nī ūrīa ngūhe kīenyū gīkī kīa mūgate ndaarīkia gūgītobokia thubu-inī.” Na aarīkia gūtobokia kīenyū kīa mūgate thubu-inī, agīkīhe Judasi Isikariota mūrū wa Simoni.

²⁷ Judasi aarīkia kūrīa mūgate ūcio, Mūcukani akīmūingīra.

Nake Jesū akīmwīra atīrī, “Ūrīa ūkīrī gwīka-rī, īka narua.”

²⁸ No gūtīrī o na ūmwe warī metha-inī wataūkīrwo nī gītūmi kīa Jesū kūmwīra ūguo.

²⁹ Na tondū Judasi nīwe waigaga mbeeca-rī, amwe magīciirīa Jesū aamwīraga agūre kīrīa kīabataranītīe nī ūndū wa Giathī, kana aheane kīndū nī ūndū wa arīa athīnī.

³⁰ Nake Judasi aarĩkia kwamũkĩra mũgate ũcio, akiuma nja. Na kwarĩ ũtukũ.

Jesũ Kũratha atĩ Petero Nĩekũmũkaana

³¹ Na Judasi aarĩkia gũthĩ, Jesũ akiuga atĩrĩ, “Rĩu Mũrũ wa Mũndũ nĩagoocithĩtio, nake Ngai nĩagoocithĩtio arĩ thĩinĩ wake.

³² Angĩkorwo Ngai nĩagoocithĩtio thĩinĩ wake, Ngai nĩekũgoocithia Mũriũ arĩ thĩinĩ wake mwene, na amũgoocithie o narua.

³³ “Ciana ciakwa, ngũkorwo na inyuĩ o gwa kahinda kanini. Nĩmũkanjaria, na o ta ũria ndeerire Ayahudi, no taguo ngũmwĩra: Kũria ndĩrathĩ, inyuĩ mũtingĩhota gũũka.

³⁴ “Ngũmũhe riathani riĩrũ: Endanagai mũndũ na ũria ũngĩ. O ta ũria ndĩmwendete, o na inyuĩ no nginya mwendanage mũndũ na ũria ũngĩ.

³⁵ Ũndũ ũyũ nĩguo ũrimenyithagia andũ othe atĩ mũrĩ arutwo akwa, mũngĩendana mũndũ na ũria ũngĩ.”

³⁶ Simoni Petero akĩmũuria atĩrĩ, “Mwathani nĩ kũ ũgũthiĩ?”

Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Kũria ngũthiĩ, mũtingĩhota kũnũmĩrĩra rĩu, no nĩmũrĩnũmĩrĩra thuutha-inĩ.”

³⁷ Petero akĩmũuria atĩrĩ, “Mwathani nĩ kũ kĩngĩgĩria ngũrũmĩrĩre rĩu? Nĩ nĩngũruta muoyo wakwa nĩ ũndũ waku.”

³⁸ Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Atĩ no ũrute muoyo waku nĩ ũndũ wakwa? Ngũkwĩra atĩrĩ na ma, ngũkũ itanakũga, nĩrĩngaana maita matatũ!

14

Jesũ Kũmĩrĩria Arutwo Ake

¹ “Mũtigatangĩke ngoro, mwĩhokei Ngai; o na nĩ mũnjĩhoke.

² Thĩinĩ wa nyũmba ya Baba kũrĩ na ciikaro nyingĩ; gũtangĩrĩ ũguo ingĩrĩ kũmwĩra. Nĩngũthiĩ kuo kũmũthondekera handũ.

³ Na ndathĩ nĩ ndamũthondekera handũ-rĩ, nĩngacooka ndĩmũgĩire nĩgeetha o na inyuĩ mũkoragwo harĩa handũ.

⁴ Njĩra ya kũria ndĩrathĩ inyuĩ nĩmũmĩũ.”

Jesũ Nĩwe Njĩra ya Gũthiĩ kũrĩ Baba

⁵ Nake Toma akĩmwĩra atĩrĩ, “Mwathani, ithuĩ tũtũĩ kũria ũgũthiĩ, nĩ ũndũ ũcio-rĩ, njĩra tũngĩkĩmĩmenya atĩa?”

⁶ Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩ nĩ nĩ njĩra, na nĩ nĩ ũhoru ũria wa ma, na nĩ nĩ muoyo. Gũtirĩ mũndũ ũkinyaga kũrĩ Baba atagereire harĩ nĩ.

⁷ Korwo nĩmũmenyete kũna, no mũmenye Baba o nake. Kuuma rĩu, nĩmũmũ na nĩ mũmuonete!”

⁸ Filipu akĩmwĩra atĩrĩ, “Mwathani, tuonie Baba na ithuĩ nĩtũkũiganĩra.”

⁹ Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Filipu, ndũri wamenya o na thuutha wa gũkorwo na inyuĩ ihinda iraihu ũguo? Mũndũ ũria wothe ũnyonete nĩonete Baba. ũngĩkiuga atĩa atĩ, ‘Tuonie Baba?’

¹⁰ Kaĩ ũtetĩkĩtie atĩ nĩ ndĩ thĩinĩ wa Baba, na atĩ Baba arĩ thĩinĩ wakwa? Ciugo iria ndĩmwĩraga ti ciakwa nĩ mwene; no Baba ũria ũtũũraga thĩinĩ wakwa, nĩwe ũraruta wĩra wake.

¹¹ Njĩtũkia rĩria nguuga atĩ ndĩ thĩinĩ wa Baba, nake Baba arĩ thĩinĩ wakwa; kana mũgũtĩkie nĩ ũndũ wa ũria wa ciana iria ningaga.

¹² Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, mũndũ ũria wothe ũnjĩtĩkĩtie, nĩarĩkaga maũndũ marĩa njĩkaga. Na nĩageeka o na maũndũ manene kũrĩ macio, tondũ ndĩrathĩ kũrĩ Baba.

¹³ Na ũria wothe mũkahooya, nĩngawĩka thĩinĩ wa rĩtwa riakwa, nĩgeetha Mũriũ arehere Baba riiri.

¹⁴ Mwahooya ũndũ o wothe thĩinĩ wa rĩtwa riakwa, nĩndĩrĩwĩkaga.

Jesũ Kwĩranĩra Roho Mũtheru

¹⁵ “Angĩkorwo nĩmũnyendete, nĩmũriathĩkagĩra ũria ndĩmwathĩte.

¹⁶ Na nĩ nĩngahooya Baba, nake nĩakamũhe Mũteithia ũngĩ aikarage na inyuĩ nginya tene,

¹⁷ nake nĩwe Roho ũria wa ma. Nao andũ a gũkũ thĩ matingĩmwĩtĩkĩra tondũ matimuonaga na matimũũ. No inyuĩ nĩmũmũ nĩgũkorwo atũũranagia na inyuĩ, na aikaraga thĩinĩ wanyu.

¹⁸ Ndikũmũtiga ta ciana cia ngoriai, nĩngũũka kũrĩ inyuĩ.

¹⁹ Thuutha wa ihinda inyinyi, thĩ ndĩgũcooka kũnyona, no inyuĩ nĩmũrĩnyonaga. Tondũ nĩndũũraga muoyo, o na inyuĩ nĩmũgũtũũra muoyo.

²⁰ Mũthenya ũcio nĩmũkamenya atĩ nĩ ndĩ thĩinĩ wa Baba, na inyuĩ mũrĩ thĩinĩ wakwa, na nĩ ndĩ thĩinĩ wanyu.

²¹ Ūrĩa wothe ũiguaga maathani makwa na akamaathĩkĩra, ũcio nĩwe ũnyendete. Nake ũcio ũnyendete nĩarĩendagwo nĩ Baba, o na nĩ nĩndĩmwendaga na ndĩonithanagĩe kũrĩ we.”

²² Nake Judasi (no ti Isikariota) akiuga atĩrĩ, “No rĩrĩ Mwathani, nĩ kĩĩ gĩgũtũma wĩonithanie kũrĩ ithuĩ na ti kũrĩ andũ a gũkũ thĩ?”

²³ Nake Jesũ agĩcookia atĩrĩ, “Mũndũ o wothe ũnyendete nĩarĩathĩkagĩra ũrutani wakwa. Baba nake nĩarĩmwendaga, na nĩtũrũkaga kũrĩ we tũtũuranagĩe nake.

²⁴ Ūrĩa ũtanyendete ndathĩkagĩra ũrutani wakwa. Ciugo icio mũiguaga ti ciakwa nĩ mwene; nĩ cia Baba ũrĩa wandũmire.

²⁵ “Maũndũ maya mothe ndamwarĩria tũrĩ o na inyuĩ.

²⁶ No rĩrĩ, we Mũteithia, na nĩwe Roho Mũtheru, ũrĩa Baba agaatumũ thĩinĩ wa rĩitwa rĩakwa, nĩakamũruta maũndũ mothe na amũrĩrikanie ũrĩa wothe ndĩmwĩrite.

²⁷ Thayũ nĩguo ngũmũtigĩra; thayũ wakwa nĩguo ndaamũhe. Ndikũmũhe thayũ ta ũrĩa ũheanagwo nĩ andũ a gũkũ thĩ. Mũtigatangĩke ngoro kana mwĩtigĩre.

²⁸ “Inyuĩ nĩmwaiguire ngũga atĩrĩ, ‘Nĩngũthĩĩ na nĩngacooka njũke kũrĩ inyuĩ rĩngĩ.’ Angĩkorwo nĩmũnyendete-rĩ, no mũkene tondũ ndĩrathĩĩ kũrĩ Baba, nĩgũkorwo Baba nĩ mũnene kũrĩ nĩ.

²⁹ Ndamwĩra maũndũ macio o rĩu matanekĩka nĩgeetha rĩrĩa magekĩka mũgeetĩka.

³⁰ Ndikũmwarĩria ũhoru ũyũ ihinda iraa, nĩgũkorwo mũnene wa gũkũ thĩ nĩarooka. We ndarĩ na hinya wa kũnjatha,

³¹ no andũ a gũkũ thĩ no nginya mamenye atĩ nĩnyendete Baba, na atĩ njĩkaga o ũrĩa Baba anjathĩte.

“Ūkai rĩu; nĩtũthĩĩ.

15

Mũthabibũ na Honge

¹ “Nĩ nĩ nĩ mũthabibũ ũrĩa wa ma nake Baba nĩwe mũrĩmĩri.

² Rũhonge o ruothe rũrĩ thĩinĩ wakwa rũtaciaraaga nĩarũtemaga akarweheria. Naruo rũhonge o ruothe rũrĩa rũciaraaga nĩarũceehaga nĩguo rũciare maciaro maingĩ makĩria.

³ Inyuĩ o na rĩu mũrĩ atheru nĩ ũndũ wa ũhoru ũrĩa ndĩmũheete.

⁴ Ikaragai thĩinĩ wakwa na nĩ nĩndĩrĩkaraga thĩinĩ wanyu. Gũtirĩ rũhonge rũngĩciara maciaro rũrĩ rwiki; no nginya rũikare thĩinĩ wa mũthabibũ. O na inyuĩ mũtingĩciara maciaro mũtangĩkara thĩinĩ wakwa.

⁵ “Nĩ nĩ mũthabibũ, na inyuĩ mũrĩ honge. Mũndũ angĩkara thĩinĩ wakwa na nĩ njĩkare thĩinĩ wake, nĩarĩciaraaga maciaro maingĩ; tondũ mũtarĩ hamwe na nĩ mũtirĩ ũndũ mũngĩhota gwĩka.

⁶ Mũndũ o wothe angĩaga gũikara thĩinĩ wakwa-rĩ, atarĩ o ta rũhonge rũrĩa rũteagwo rũkooma; honge icio nĩkũnganio ciũnganagio, igaikio mwaki-inĩ ikahĩa.

⁷ Mũngĩkara thĩinĩ wakwa, nacio ciugo ciakwa ciikare thĩinĩ wanyu, hooyai o kĩrĩa gĩothe mũngĩenda, na nĩmũkũheo kĩo.

⁸ ũndũ ũrĩa ũngĩgocochia Baba nĩ atĩ, mũciaraage maciaro maingĩ nĩguo mwĩonanie mũrĩ arutwo akwa.

⁹ “O ta ũrĩa Baba anyendete, ũguo noguo na nĩ ndĩmwendete. Rĩu-rĩ, ikaragai o wendo-inĩ wakwa.

¹⁰ Mũngĩathĩkĩra maathani makwa-rĩ, nĩmũrĩkaraga wendo-inĩ wakwa o ta ũrĩa nĩ njathĩkĩre maathani ma Baba na ngaikara wendo-inĩ wake.

¹¹ Ndamwĩra maũndũ macio nĩguo gĩkeno gĩakwa kĩgĩe thĩinĩ wanyu, nakĩo gĩkeno kĩanyu gĩkinyanĩre.

¹² Rĩathani rĩakwa nĩ rĩrĩ: Endanagai inyuĩ ene, o ta ũrĩa nĩ ndĩmwendete.

¹³ Gũtirĩ mũndũ ũrĩ wendo mũnene kũrĩ ũyũ, atĩ mũndũ no arute muoyo wake nĩ ũndũ wa arata ake.

¹⁴ Inyuĩ mũrĩ arata akwa, mũngĩka ũrĩa ndĩmwathĩte.

¹⁵ Ndĩgũcoka kũmwĩta ndungata, tondũ ndungata ndĩmenyaga ũrĩa mũmĩathi areeka; no inyuĩ ndĩmwĩtĩte arata nĩgũkorwo maũndũ marĩa mothe ndĩrutĩte kuuma kũrĩ Baba nĩndĩmũmenyithĩte.

¹⁶ Ti inyuĩ mwathuurire, no nĩ nĩ ndamũthuurire, na ngĩmwamũra mũthĩ mũgaciare maciaro, namo maciaro macio matũũre. Nake Baba nĩakamũhe kĩrĩa gĩothe mũkahooya thĩinĩ wa rĩitwa rĩakwa.

17 Rĩrĩ nĩrĩo rĩathani rĩakwa: Endanagai.

Andũ a Thĩ Gũthũũra Arutwo

18 “Andũ a thĩ mangĩmũthũũra, menyai atĩ nĩ nĩ maambire gũthũũra.

19 Korwo mũrĩ a gũkũ thĩ, andũ a thĩ no mamwende ta mũrĩ ao. No rĩrĩ, inyuĩ mũtirĩ a gũkũ thĩ, no nĩndĩmũthũũrite kuuma kũrĩ andũ a thĩ. Nĩkĩo andũ a thĩ mamũthũũre.

20 Ririkanaĩ ũhoro ũrĩa ndamwĩre atĩrĩ, ‘Gũtirĩ ndungata nene gũkĩra mũmĩathi.’ Angĩkorwo nĩ nĩmanyariĩre, o na inyuĩ nĩmakamũnyarira. Angĩkorwo nĩmathĩkĩire ũrutani wakwa o na wanyu nĩmakawathĩkĩra.

21 Nao makaamwĩka ũguo nĩ ũndũ wa rĩitwa rĩakwa, nĩgũkorwo matiũ ũrĩa wandũmire.

22 “Korwo ndiokire ngĩmahe ũhoro, matingĩamenyire nĩ ehia. No rĩu matĩrĩ na kĩngwatio nĩ ũndũ wa mehia ma.

23 Mũndũ ũrĩa ũũthũũrite, nĩathũũire Baba o nake.

24 Korwo ndĩkĩte gatagatĩ-inĩ kao maũndũ marĩa matarĩ mekwō nĩ mũndũ ũngĩ matingĩamenyire nĩ ehia. No rĩu nĩmonete ciama ici, no no maathũũre na magathũũra Baba.

25 No nĩgeetha kũhingio ũrĩa kwandĩkĩtwo Watho-inĩ wao atĩrĩ, ‘Nĩmathũũire hatarĩ gĩtũmi.’

26 “Hĩndĩ rĩrĩa Mũteithia agooka, ũrĩa ngaamũtũmĩra kuuma kũrĩ Baba, na nĩwe Roho wa ma ũrĩa uumaga kũrĩ Baba, we nĩakaheana ũira wakwa.

27 Na o na inyuĩ no nginya mũkaaruta ũira, tondũ mũtũũrite na nĩ kuuma o kĩambĩrĩria.

16

1 “Ndamwĩra maũndũ macio mothe nĩgeetha mũtikanae gũtiganĩria wĩtkio.

2 Nĩmakamũngata thunagogi-inĩ; na ũhoro wa ma nĩ atĩ, kũrĩ hĩndĩ igũũka rĩrĩa mũndũ o wothē ũkaamũũraga ageciiragia atĩ nĩ Ngai aratungatĩra.

3 Mageekaga maũndũ macio nĩ ũndũ matimenyete Baba o na kana makaamenya.

4 Ndamwĩra maũndũ macio nĩgeetha hĩndĩ iyo yakinya mũkaarikana atĩ nĩndamwĩrite. Ndamwĩre maũndũ macio kĩambĩrĩria-inĩ tondũ ndaarĩ hamwe na inyuĩ.

Wĩra wa Roho Mũtheru

5 “Rĩu nĩngũthĩ kũrĩ ũrĩa wandũmire. No gũtirĩ o na ũmwe wanyu ũranjũũria atĩrĩ, ‘Ūrathĩ kũ?’

6 Mwaiyũrwo nĩ kĩahe nĩ tondũ nĩndamwĩra maũndũ macio.

7 No ngũmwĩra atĩrĩ na ma, nĩ kwagĩũre nĩ thĩ nĩ ũndũ wanyu. Tondũ ndaaga gũthĩ, Mũteithia ndagooka kũrĩ inyuĩ. No ndaathĩ, nĩngamũtũma oke kũrĩ inyuĩ.

8 Nake oka, nĩakaiguithia andũ a gũkũ thĩ ũrĩa mahĩtĩte ũhoro-inĩ wa mehia, na ũhoro-inĩ wa ũthingu, o na ũhoro-inĩ wa ciira:

9 Nĩmahĩtĩte ũhoro-inĩ wa mehia, nĩgũkorwo andũ matinjĩtikĩte;

10 nĩmahĩtĩte ũhoro-inĩ wa ũthingu, nĩgũkorwo ndĩrathĩ kũrĩ Baba kũrĩa mũtangĩcooka kũnyona;

11 na nĩmahĩtĩte ũhoro-inĩ wa ciira tondũ mũnene wa gũkũ thĩ nĩarĩkĩte gũtũrwo ciira.

12 “Ndĩ na maũndũ mangĩ mainĩ ma kũmwĩra, makĩria ya marĩa mũngĩhota kũmĩrĩria rĩu.

13 No rĩrĩ, Roho Mũtheru ũcio wa ma oka, nĩkamũtongoria ũhoro-inĩ ũrĩa wa ma wothē. Ndakaaragia ũhoro wake mwene; akaaragia ũhoro wa maũndũ marĩa agũite, ningĩ nĩkamwĩra ũhoro wa maũndũ marĩa magooka thuutha.

14 Nĩakangocithia nĩgũkorwo nĩkamũmenyithia ũhoro wakwa ũrĩa arũite kuuma kũrĩ nĩ.

15 Maũndũ mothe ma Baba nĩ makwa. Nĩkĩo ndamwĩra atĩ Roho nĩkamũmenyithia ũhoro wakwa ũrĩa arũite kuuma kũrĩ nĩ, mũũmenye.

16 “Thuutha wa kahinda kanini mũtikũnyona rĩngĩ na ningĩ thuutha wa kahinda kanini nĩmũkũnyona.”

Kĩahe kĩa Arutwo nĩ Gĩgũtuĩka Gĩkeno

17 Amwe a arutwo ake makũũrania atĩrĩ, “Arenda kuuga atĩa rĩrĩa aroiga atĩ, ‘Thuutha wa kahinda kanini mũtikũnyona rĩngĩ na ningĩ atĩ thuutha wa kahinda kanini nĩmũkũnyona’, ningĩ atĩ ‘Tondũ ndĩrathĩ kũrĩ Baba?’”

¹⁸ Magĩthĩĩ na mbere kũũrania atĩrĩ, “Arenda kuuga atĩa rĩrĩa aroiga atĩ, ‘Kahinda kanini?’ Ithuĩ tũtiramenya ũrĩa aroiga.”

¹⁹ Nake Jesũ akĩona atĩ nĩmendaga kũmũũria ũhoru ũcio, nĩ ũndũ ũcio akĩmeera atĩrĩ, “Nĩ kũũrania mũrorania ũrĩa ngwendaga kuuga rĩrĩa njugire atĩ “Thuutha wa kahinda kanini mũtikũnyona rĩngĩ, na nĩngĩ thuutha wa kahinda kanini nĩmũkũnyona?”

²⁰ Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, mũkaarĩra na mũcakae rĩrĩa andũ a thĩ marakena. Inyuĩ mũkanyĩitwo nĩ kĩahe, no kĩahe, kĩanyu nĩgĩkagarũrũka gĩtuĩke gĩkeno.

²¹ Mũndũ-wa-nja agĩciara nĩakoragwo na ruo tondũ hĩndĩ yake nĩ nginyu; no aarĩkia gũciara kaana, akariganĩrwo nĩ ruo nĩ ũndũ wa gũkena nĩgũkorwo kaana nĩ gaaciarwo gũkũ thĩ.

²² O na inyuĩ noguo: Rĩu nĩ ihinda rĩanyu rĩa kĩahe, no nĩngamuona rĩngĩ na nĩmũgakena, na gũtirĩ mũndũ o na ũmwe ũkaamũtunya gĩkeno kũ.

²³ Mũthenya ũcio wakinya mũtigacooka kũnjũũria ũndũ o na ũrĩkũ. Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, Baba nĩakamũhe kĩrĩa gĩothe mũkaahooya thĩnĩ wa rĩitwa rĩakwa.

²⁴ Nginyagia rĩu mũtirĩ mwahooya ũndũ thĩnĩ wa rĩitwa rĩakwa. Hooyai na nĩmũkũheo, nĩguo gĩkeno kĩanyu gĩkinyanĩre.

²⁵ “O na gũtuĩka ngoretwo ngĩaria na ngerekano-rĩ, hĩndĩ nĩiroka rĩrĩa itagacooka kũmwĩrĩa na nĩjira iyo, no ngaamwĩraga ũhoru wa Baba itekũhithĩrĩa.

²⁶ Mũthenya ũcio nĩmũkaahooyaga thĩnĩ wa rĩitwa rĩakwa. Ndiroiga atĩ nĩngahooyaga Baba ithenya rĩanyu.

²⁷ No rĩrĩ, Baba we mwene nĩamwendete, nĩgũkorwo inyuĩ nĩmũnyendete, na nĩmwĩtĩkĩtie atĩ ndoimire kũrĩ Ngai.

²⁸ Nĩ ndoimire kũrĩ Baba, ngĩũka gũkũ thĩ; na rĩu nĩnguuma gũkũ thĩ, njooke kũrĩ Baba.”

²⁹ Hĩndĩ iyo arutwo a Jesũ makiuga atĩrĩ, “Rĩu nĩuratũhe ũhoru wega, ũtekwaria na ngerekano.

³⁰ Rĩu nĩtwamenya atĩ wee nĩũũ maũndũ mothe, na atĩ o na ndũbataire mũndũ o na ũrĩkũ akũũrie ciũria. ũhoru ũcio nĩwatũma twĩtĩkie atĩ woimĩte kũrĩ Ngai.”

³¹ Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Rĩu nĩmwetĩkia!

³² No hĩndĩ nĩiroka, na nĩnginyu, rĩrĩa mũkahurunjũka, o mũndũ athĩ gwake mũciĩ. Mũkaandiga ndĩ nyiki, no ndirĩ nyiki, nĩgũkorwo Baba arĩ hamwe na nĩ.

³³ “Ndamwĩra maũndũ macio nĩgeetha mũgĩe na thayũ thĩnĩ wakwa. Gũkũ thĩ nĩmũrĩonaga thĩna. No ũmĩrĩria! Nĩ nĩndooretie thĩ.”

17

Jesũ Kwĩhoera

¹ Jesũ aarĩkia kuuga maũndũ macio, agĩtiira maitho akĩrora na igũrũ, akĩhooya, akiuga atĩrĩ:

“Baba hĩndĩ nĩ nginyu. Gocithia Mũrũguo, nĩguo nake Mũrũguo akũgocithie.

² Nĩgũkorwo nĩmũheete ũhoti wa gwatha andũ othe, nĩguo arĩa othe ũmũheete amahe muoyo wa tene na tene.

³ Na rĩu ũyũ nĩguo muoyo wa tene na tene: Atĩ makũmenye, o Wee Ngai ũrĩa wa ma, na mamenye Jesũ Kristũ, ũrĩa ũtũmĩte.

⁴ Nĩngũgocithĩtie gũkũ thĩ na ũndũ wa kũrĩkia wĩra ũrĩa waheire ndute.

⁵ Na rĩu Baba, ngocithia ndĩ mbere yaku na rĩrĩ ũrĩa ndaarĩ naguo hamwe nawe o mbere thĩ itaanagia.

Jesũ Kũhoera Arutwo ake

⁶ “Nĩnguũrĩrie andũ arĩa waheire gũkũ thĩ rĩitwa rĩaku. Acio maarĩ aku; nawe ũkũhe o, nao nĩmathĩkĩre kiugo gĩaku.

⁷ Na rĩu nĩmamenyete atĩ indo iria ciothe ũheete ciumĩte kũrĩ wee.

⁸ Nĩgũkorwo nĩndamaheire ciugo iria waheire, nao magĩciũtĩkĩra. Nĩmamenyire hatarĩ nganja atĩ ndoimire kũrĩ wee, na magĩtĩkia atĩ wee nĩwe wandũmire.

⁹ Acio nĩo ndĩrahoera. Ndirahoera andũ a gũkũ thĩ, no ndĩrahoera arĩa ũũheete, nĩgũkorwo nĩ aku.

¹⁰ Kĩrĩa gĩothe ndĩ nakĩo nĩ gĩaku, na kĩrĩa gĩothe ũrĩ nakĩo nĩ gĩakwa. Naguo ũgooci nĩũkĩte kũrĩ nĩ nĩ ũndũ wao.

¹¹ Ndigũikara gũkũ thĩ rĩngĩ, no-o marĩ o gũkũ thĩ, na nĩ ndĩroka kũrĩ wee. Baba Mũtheru, magĩtĩre na ũhoti wa rĩitwa rĩaku, rĩitwa rĩrĩa waheire, nĩgeetha matũke ũmwe o ta ũrĩa ithuĩ tũrĩ ũmwe.

¹² Rirĩa ndĩraarĩ nao, nĩndĩramagitagĩra na ngamamenyerera na rĩitwa rĩu waheire. Gũtirĩ o na ũmwe ũũrite o tiga ũria wathĩrĩrwo kwanangwo nĩguo Maandiko mahingio.

¹³ “Rĩu ndĩroka kũrĩ wee, no maũndũ maya ndĩroiga ndĩ o gũkũ thĩ, nĩguo maiyũrwo nĩ gikeno gĩakwa kĩrĩ gĩkinyanĩru kũna thĩinĩ wao.

¹⁴ Nĩndĩmaheete kiugo gĩaku, nao andũ a gũkũ thĩ makamathũũra, nĩgũkorwo o ti a gũkũ thĩ rĩngĩ, o ta ũria nĩ itarĩ wa gũkũ thĩ.

¹⁵ Ihooya rĩakwa ti ũmarute gũkũ thĩ, no nĩ atĩ ũmagitagĩre kuuma kũrĩ ũria mũũru.

¹⁶ O ti a gũkũ thĩ, o ta ũria o na nĩ itarĩ wakuo.

¹⁷ Maamũre, ũmatherie na ũhoru ũria wa ma; ũhoru waku nĩguo ũhoru wa ma.

¹⁸ O ta ũria wandũmire gũkũ thĩ, na nĩ noguo ndamatũma kũrĩ andũ a gũkũ thĩ.

¹⁹ Ndĩitheretie nĩ ũndũ wao, nĩguo o nao matherio kũna nĩ ũhoru ũria wa ma.

Jesũ Kũhoera Etikia othe

²⁰ “Nĩngĩ to aya oiki ndĩrahoera. Ndĩrahoera o na arĩa angĩ makaanjĩtikia nĩ ũndũ wa ndũmĩrĩri ya aya,

²¹ nĩguo othe matũike ũmwe Baba, o ta ũria we ũrĩ thĩinĩ wakwa na nĩ ndĩ thĩinĩ waku. O nao marogĩa thĩinĩ witũ nĩgeetha andũ a gũkũ thĩ metikie atĩ nĩwe ũndũmĩte.

²² Nĩndĩmaheete riiri ũria waheire, nĩguo matũike ũmwe o ta ũria ithuĩ tũrĩ ũmwe,

²³ nĩ ndĩ thĩinĩ wao, nawe ũrĩ thĩinĩ wakwa. Marotuika ũmwe kũna, nĩgeetha andũ a gũkũ thĩ mamenye atĩ nĩwe wandũmire, na atĩ nĩũmendete o ta ũria ũnyendete.

²⁴ “Baba, ngwenda arĩa ũũheete makorwo na nĩ harĩa ndĩ na mone riiri wakwa, riiri ũria ũũheete nĩ ũndũ nĩwanyendete thĩ itanombwo.

²⁵ “Baba Mũthingu, o na gũtuika andũ a gũkũ thĩ matikũũĩ-rĩ, nĩ nĩngũũĩ, nao nĩ moĩ atĩ nĩwe ũndũmĩte.

²⁶ Nĩngũmenyithanitie kũrĩ o, na nĩngũkĩrĩrĩa gũkũmenyithania, nĩgeetha wendani ũria ũnyendete naguo ũikarage thĩinĩ wao na nĩguo o na nĩ mwene ngoragwo thĩinĩ wao.”

18

Jesũ Kũnyitwo

¹ Jesũ aarĩkia kũhooya, agĩthĩ arĩ na arutwo ake, makĩringa mũkuru wa Karũũĩ ga Kidironi. Mũrĩmo ũcio ũngĩ nĩ haarĩ na mũgũnda wa mĩtamaiyũ, agĩtoonya ho na arutwo ake.

² Na rĩrĩ, Judasi, ũria wamũkunyaniire, nĩooĩ handũ hau, nĩ ũndũ Jesũ nĩacemanagĩria ho kaingĩ na arutwo ake.

³ Nĩ ũndũ ũcio Judasi agĩthĩ hau mũgũnda-inĩ ũcio, atongoretie mbũtũ ya thigari na anene amwe kuuma kũrĩ athĩnjĩri-Ngai arĩa anene na Afarisai. Nao nĩmakuuĩte icinga, na matawa, na indo cia mbaara.

⁴ Nake Jesũ nĩ ũndũ nĩamenyaga maũndũ marĩa mothe maakirie kũmũkora-rĩ, akĩmũira akĩmooria atĩrĩ, “Nũũ mũracaria?”

⁵ Nao makĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩ Jesũ wa Nazarethi.”

Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Nĩ nĩ nĩ we.” (Nake Judasi ũcio wamũkunyaniire aarũngĩ hau hamwe nao.)

⁶ Rirĩa Jesũ aameerire atĩrĩ, “Nĩ nĩ nĩ we,” magĩcooka na thuutha makĩgũa thĩ.

⁷ O rĩngĩ Jesũ akĩmooria atĩrĩ, “Nũũ mũracaria?”

Nao makĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩ Jesũ wa Nazarethi.”

⁸ Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Ndamwĩra atĩ nĩ nĩ we. Akorwo nĩ nĩ mũracaria-rĩ, rekei andũ aya mathĩ.”

⁹ Gwekĩkire ũguo nĩgeetha ũhoru ũria aarĩtie ũhinge, rĩrĩa oigire atĩrĩ, “Andũ arĩa waheire gũtirĩ o na ũmwe wao ndeete.”

¹⁰ Hindĩ iyo Simoni Petero, tondũ aarĩ na rũhiũ rwa njora, akĩrũcomora na agĩtinia gũtũ kwa ũrĩo kwa ndungata ya mũthĩnjĩri-Ngai ũria mũnene. (Ndungata iyo yetagwo Maliku.)

¹¹ Nake Jesũ agĩatha Petero atĩrĩ, “Cookia rũhiũ rwaku rwa njora! Gĩkombe kĩrĩa Baba aaheete-rĩ, nĩngwaga gũkĩnyũira?”

Jesũ Gũtwarwo kwa Anasi

¹² Nayo mbũtũ iyo ya thigari na mũnene wayo, hamwe na anene acio a Ayahudi makĩnyũita Jesũ. Makĩmuoha na

¹³ makĩamba kũmũtwaro kwa Anasi, ũria warĩ mũthoniwe wa Kaiafa, ũria warĩ mũthĩnjĩri-Ngai ũria mũnene mwaka ũcio.

¹⁴ Kaiafa nīwe wataarīte Ayahudi atī no gūkorwo arī wega mūdū ūmwe akuīre andū othe.

Petero Gūkaana Jesū Ihinda rīa Mbere

¹⁵ Simoni Petero marī na mūrutwo ūngī makīrūmīrīra Jesū. Na tondū mūrutwo ūcio nīoīo nī mūthīnjīri-Ngai ūrīa mūnene, agītwarana na Jesū kūu nja ya mūthīnjīri-Ngai ūcio mūnene.

¹⁶ No Petero agītigwo etereire hau nja ya kīhingo. Nake mūrutwo ūcio ūngī, woīo nī mūthīnjīri-Ngai ūrīa mūnene, agīcooka, akīaria na mūrītu ūrīa warī kīhingo-inī agītoonyia Petero.

¹⁷ Nake mūrītu ūcio warī kīhingo-inī akīuria Petero atīrī, “Kaī wee ūrī ūmwe wa arutwo a mūdū ūyū?”

Nake agīcooka agīkiuga atīrī, “Aca, ndirī ūmwe wao!”

¹⁸ Na rīrī, ndungata na thigari ciarūgamīte irigiūcīrie mwaki ūrīa ciakītie ikīwota, tondū kwarī na heho. Petero o nake aarūgamīte hamwe nao agīota mwaki.

Mūthīnjīri-Ngai ūrīa Mūnene kūuria Jesū Cīuria

¹⁹ Ihinda-inī o rīu, mūthīnjīri-Ngai ūrīa mūnene oragia Jesū ūhorō wa arutwo ake na ūhorō wa ūrutani wake.

²⁰ Nake Jesū akīmūcookeria atīrī, “Nīi njarīrie andū othe a thī itarī ūndū ngūhitha, na ngarutana hīndī ciothe thunagōgi-inī o na hekarū-inī, kūrīa Ayahudi othe macemanagia. Ndirī ūndū njaragia na hitho.

²¹ Ūranjūria ūguo nīkī? Ūria arīa mananjigua ngīaria. Ti-itherū nīmoī ūrīa ndanoiga.”

²² Rīria Jesū oigire ūguo, ūmwe wa thigari iria ciarī hau akīmūgūtha rūhī, akīmūuria atīrī, “Ūguo nīguo ūgūcookeria mūthīnjīri-Ngai ūrīa mūnene?”

²³ Nake Jesū akīmūwīra atīrī, “Angīkorwo nīndoiga ūuru-rī, heana ūira wa ūuru ūcio. No angīkorwo ndaaria ūhorō wa ma-rī, wangūthīra kī?”

²⁴ Nake Nao akīmūneana atwarwo arī o muohe kūrī Kaiafa mūthīnjīri-Ngai ūrīa mūnene.

Petero Gūkaana Jesū rīa Keerī na rīa Gatatū

²⁵ O hīndī iyo Simoni Petero arūgamīte agīota mwaki, akīurio atīrī, “Kaī wee ūrī ūmwe wa arutwo a mūdū ūyū?”

Nake agīkaana, akiuga atīrī, “Aca, ndirī ūmwe wao!”

²⁶ Ntungata ūmwe ya mūthīnjīri-Ngai ūrīa mūnene, na yarī ya mbarī ya mūdū ūrīa Petero aatinītie gūtū, ikīmūuria atīrī, “Na githī nī ndirakuonire mūrī nake hau mūgūnda-inī wa mītamaiyū?”

²⁷ O rīngī Petero agīkaana, na o hīndī iyo ngūkū igīkūga.

Jesū Mbere ya Pilato

²⁸ Nīngī Ayahudi makīruta Jesū gwa Kaiafa makīmūtware gūkarō-inī kīa Barūthi wa Kīroma. Hīndī iyo kwarī rūciinī tene, na nīgeetha matikagwatwo nī thaahu, Ayahudi matiatoonyire gūkarō kīu; nī ūndū nīmendaga mahote kūrīa giathī kīa Bathaka.

²⁹ Nī ūndū ūcio Pilato akiuma akīmakora kūu nja akīmooria atīrī, “Mūdū ūyū mūramūthitangīra kī?”

³⁰ Nao makīmūcookeria atīrī, “Atangīrī muuni watho-rī, tūtingīmūrehe kūrī we.”

³¹ Nake Pilato akīmeera atīrī, “Kīmuoei inyuī ene mūkamūcīrithie kūrīngana na watho wanyu.”

Nao Ayahudi makīregana na ūhorō ūcio, makiuga atīrī, “Ithuī tūtīrī na rūūtha rwa kūrāga mūdū o na ū.”

³² Maūdū maya mekīkire nīgeetha ciugo iria Jesū aarīte akīonania mūthemba wa gīkuū kīrīa agaakua ihingo.

³³ Pilato agīcooka agītoonya gūkarō kīu kīa Barūthi, agūta Jesū akīmūuria atīrī, “Wee nīwe mūthamaki wa Ayahudi?”

³⁴ Nake Jesū akīmūuria atīrī, “Ūcio nī woni waku, kana nī andū makwīrite ūhorō wakwa?”

³⁵ Nake Pilato akīmūcookeria atīrī, “Nīi ndīkīrī Mūyahudi? Andū anyu na athīnjīri-Ngai arīa anene nīo makūneanīte kūrī nīi. Nī atīa wīkīte?”

³⁶ Nake Jesū akīmūcookeria atīrī, “Ūthamaki wakwa ti wa gūkū thī. Korwo nī ūguo-rī, ndungata ciakwa nīcingīndūrīre ndikanyīitwo nī Ayahudi. No ūthamaki wakwa nī wa kuuma kūdū kūngī.”

³⁷ Nake Pilato akīmūcookeria atīrī, “nī ūndū wa ūguo-rī, wee ūkīrī Mūthamaki!”

Nake Jesū akīmūcookeria atīrī, “Nīwaria ma kuuga atī nīī ndī Mūthamaki. Ma nī atīrī, gītūmi gīkī nīkīo gīatūmire njiarwo, na nīkīo ndokire gūkū thī atī nyumbūrage ūhorō ūrīa wa ma. Mūndū o wothe ūrī mwena wa ūhorō wa ma nīathikaḡīrīria.”

³⁸ Nake Pilato akīmūuria atīrī, “Ūhorō wa ma nī ūrīkū?” Aarīkia kūūria ūguo akiuma nja o rīngī agīthīī kūrī Ayahudi akīmeera atīrī, “Ndirona gītūmi ḡia kūmūthitangīra.

³⁹ No nīngī nī mūtugo wanyu hīndī ya Bathaka ndīmuohorere mūndū ūmwe. Nīmūkwenda ndīmuohorere ‘mūthamaki wa Ayahudi?’”

⁴⁰ Nao makīanīrīra, magīcookia atīrī, “Aca, tūtīkwenda ūcio! Tuohorere Baraba!” Na rīrī, Baraba ūcio aarī mūtunyani.

19

Jesū Gītūrwo kwambwo Mūtī-Iḡūrū

¹ Hīndī ūyo Pilato akīoya Jesū, akīmūhūūrithia iboko.

² Nacio thigari igītuma thūmbī ya mūigua, ikīmūwīkīra mūtwe, na ikīmūhumba kanjū ya rangi wa ndathi,

³ ḡathiaga harī we o ihinda kwa ihinda, ikamūnyūrūragia ikiugaga atīrī, “Ngeithi, mūthamaki wa Ayahudi!” Nacio ikamūḡūthaga ūthīū na hī.

⁴ O rīngī Pilato akiuma nja, akīra Ayahudi atīrī, “Ta onei ngūmūruta nja ndīmūrehe kūrī inyuī, nīguo mūmenye atī nīī ndionete ūndū o na ūrīkū angīthitangīrwo.”

⁵ Rīrīa Jesū oimire nja ekīrīte thūmbī ūyo ya mūigua na ehumbīte kanjū ūyo ya rangi wa ndathi-rī, Pilato akīmeera atīrī, “Mūndū nī ūyū!”

⁶ Rīrīa athīnjīri-Ngai arīa anene o na atongoria a Ayahudi maamuonire, makīanīrīra makiuga atīrī, “Mwambithie mūtī-igūrū! Mwambithie mūtī-igūrū!”

No Pilato akīmacookeria atīrī, “Muoei mūmwambe mūtī igūrū arī inyuī. Ha ūhorō wakwa, ndirona ūndū o na ūrīkū angīthitangīrwo.”

⁷ Nao Ayahudi makiuga magwatīrie atīrī, “Ithu nītūrī watho; na kūringana na watho ūcio no nginya akue, tondū nīetuīte Mūrū wa Ngai.”

⁸ Rīrīa Pilato aigūre ūguo, agūtīḡīra mūno makīria,

⁹ agīcooka thīinī wa nyūmba ūyo ya ūthamaki. Nīngī akīria Jesū atīrī, “Wee-rī, uumīte kū?” Nowe Jesū ndaigana kūmūcookeria.

¹⁰ Pilato akīmūuria atīrī, “Kaī ūkūrega kūnjarīria? Kaī ūtooī ndī na ūhoti wa ḡkuohorithia, kana wa ḡkwambithia mūtī igūrū?”

¹¹ Nake Jesū akīmūcookeria atīrī, “Wee ndūngīrī na ūhoti igūrū rīakwa korwo ndūheetwo guo kuuma igūrū. Nī ūndū ūcio ūrīa ūūneanire kūrīwe nīwe ūrī na mehīa marīa manene.”

¹² Kuuma hīndī ūyo, Pilato akīgeria kuohora Jesū, no Ayahudi magīthīī na mbere kwanīrīra atīrī, “Ūngīrekereria mūndū ūyū, wee ndūrī mūrata wa Kaisari. Mūndū o wothe wītuga mūthamaki nīamenete Kaisari.”

¹³ Rīrīa Pilato aigūre ūguo-rī, akiuma Jesū nja, na agīkarīra ḡītī kīa mūtuanīrī ciira handū hoīkaine ta “Harīa-haare-Mahiga” (na heetagwo na Kīhibirania Gabatha).

¹⁴ Kwarī mūthenya wa Ihaarīria rīa Kiumia ḡia ḡīathī kīa Bathaka; na kwarī ta thaa thita.

Nake Pilato akīra Ayahudi atīrī, “Ūyū mūthamaki wanyu.”

¹⁵ No-o makīanīrīra, makiuga atīrī, “Mweherie! Mweherie! Mwambithie mūtī-igūrū!”

Nake Pilato akīmooria atīrī, “Nyambithie Mūthamaki wanyu?”

Nao athīnjīri-Ngai arīa anene magīcookia atīrī, “Ithuī tūtīrī mūthamaki ūngī tīga Kaisari.”

¹⁶ Mūthia-inī Pilato akīmūneana kūrī o nīguo akambwo mūtī-igūrū.

Jesū Kwambwo Mūtī-Iḡūrū

Nacio thigari ikīnyiita Jesū.

¹⁷ Na ekuūire mūtharaba wake agīthīī nginya harīa heetagwo “Ha Ihīndī rīa Mūtwe” (na no ho hetagwo na Kīhibirania, Golgotha.)

¹⁸ Hau nīho maamwambire, na hamwe nake makīamba andū angī eerī, ūmwe mwena ūmwe na ūcio ūngī mwena ūcio ūngī; nake Jesū arī gatagatī.

¹⁹ Nake Pilato akīandīkithia kībaū na ḡkīhūūrīrwo mūtharaba-inī. Nakīo kīandīkitwo atīrī, JESŪ WA NAZARETHI, MŪTHAMAKI WA AYAHUDI.

²⁰ Nao Ayahudi aingĩ magĩthoma maandĩko macio, nĩgũkorwo handũ harĩa Jesũ aambĩrwo haarĩ hakuhi na itũura rĩu inene, nakĩo kĩbaũ kĩu kĩandĩkĩtwa na Kĩhibirania, na Kĩlatini, na Kĩyunani.*

²¹ Nao athĩnjĩri-Ngai arĩa anene a Ayahudi makĩira Pilato atĩrĩ, “Tiga kwandĩka ‘Mũthamaki wa Ayahudi’, no andĩka atĩ mũndũ ũyũ nĩ kuuga oigire atĩ nĩwe mũthamaki wa Ayahudi.”

²² Nake Pilato akĩmacookeria atĩrĩ, “Ũguo ndandĩka nĩndandĩka.”

²³ Rĩrĩa thigari ciarĩkirie kwamba Jesũ, ikĩoya nguo ciake, igĩcigayania maita mana, o mũndũ yake, no kanjũ yatigarire. Nguo iyo ndĩarĩ na rĩtumo, yatumĩtwo kuuma igĩrũ nginya thĩ ĩrĩ o taama ũmwe.

²⁴ Nacio ikĩirana atĩrĩ, “Nĩtũtugei kũmĩtarũra; rekei tũmĩcuukĩre mĩtĩ nĩguo tũmenye ũrĩa ũgũthĩi nayo.”

Gwekĩkire ũguo nĩguo Maandĩko mahinge marĩa moigĩte atĩrĩ,

“Maagayanire nguo ciakwa,
na magĩcuukĩra kanjũ yakwa mĩtĩ.”

Ũguo nĩguo thigari ciekire.

²⁵ Hakuhi na mũtharaba wa Jesũ nĩho nyina aarũgamĩte, na mwarĩ wa nyina na nyina, na Mariamu mũtumia wa Kiliopa, na Mariamu Mũmagidali.

²⁶ Rĩrĩa Jesũ onire nyina na mũrutwo ũrĩa endete marũngĩi hakuhi nake, akĩira nyina atĩrĩ, “Mũtumia ũyũ, ũcio mũrũguo,”

²⁷ agĩcooka akĩira mũrutwo ũcio atĩrĩ, “Ũcio maitũguo.” Kuuma hĩndĩ iyo mũrutwo ũcio akĩoya nyina wa Jesũ, agĩthĩi gũtũura mũcĩi kwa mũrutwo ũcio.

Gũkua kwa Jesũ

²⁸ Thuutha ũcio, Jesũ amenya atĩ maũndũ mothe nĩmathira, na nĩguo Maandĩko mahinge, akiuga atĩrĩ, “Nĩnyootĩi.”

²⁹ Hau nĩ haarĩ na cuba yarĩ na thiki, nĩ ũndũ ũcio thigari igĩtobokia thibũnji ho, igĩcooka igĩthecerera thibũnji iyo rũthanju-inĩ rwa mũthobi, ikĩmĩtwarĩrĩria kanua-inĩ ka Jesũ.

³⁰ Hĩndĩ ĩrĩa Jesũ aamĩkundire, akiuga atĩrĩ, “Ũhoro nĩwathira.” Na oiga ũguo, akĩinamia mũtwe, agĩtuũkana.

³¹ Na rĩrĩ, kwarĩ mũthenya wa Ihaarĩria wa Ayahudi, nĩguo marokere Thabatũ ya mwanya. Na tondũ Ayahudi matiendaga mũrĩ iyo itigwo mũtharaba-inĩ hĩndĩ ya Thabatũ, makĩũria Pilato aathane atĩ andũ acio maambĩtwo moinwo magĩrũ, na mũrĩ yao ĩcuurũrio.

³² Nĩ ũndũ ũcio thigari igĩthĩi ikiuna magĩrũ ma mũndũ wa mbere ũrĩa mambanĩrio na Jesũ na igĩcooka ikiuna ma ũcio ũngĩ.

³³ No rĩrĩa maakinyire harĩ Jesũ na makĩona atĩ nĩarĩkĩtie gũkua, makĩaga kuuna magĩrũ make.

³⁴ Handũ ha ũguo-rĩ, mũthigari ũmwe agĩtheeca Jesũ mbaru na itimũ, na o rĩmwe hakiura thakame na maaĩ.

³⁵ Nake mũndũ ũrĩa wonire maũndũ macio nĩarutĩte ũira, nguo ũira wake nĩ wa ma. We nĩooĩ atĩ aaragia ũhoro wa ma, na oimbũraga nĩgeetha o na inyũ mwĩtikie.

³⁶ Namo maũndũ macio meekĩkire nĩgeetha Maandĩko mahinge marĩa moigĩte atĩrĩ, “Gũtirĩ ĩhĩndĩ o na rĩmwe riake rĩkoinwo.”

³⁷ O na ningĩ no harĩ Maandĩko mangĩ moigĩte atĩrĩ, “Makeerorera mũndũ ũrĩa maathecire.”

Gũthikwo kwa Jesũ

³⁸ Thuutha ũcio, Jusufu wa Arimathea akĩhooya Pilato mwĩrĩ wa Jesũ. Na rĩrĩ, Jusufu aarĩ mũrutwo wa Jesũ, no amũrũmagĩrĩra na hitho tondũ wa gwĩtigĩra Ayahudi. Nake Pilato akĩmũhe rũtha, nake agĩthĩi agĩkuua mwĩrĩ ũcio.

³⁹ Maathiire na Nikodemo, ũrĩa wathiite kũrĩ Jesũ ũtukũ. Nikodemo agĩtwara mũtukano wa manemane na thubiri ingĩkinya o ta ratiri mĩrongo mũgwanja na ithano.

⁴⁰ Nao eerĩ makĩoya mwĩrĩ wa Jesũ, makĩwoha na mataama ma gatani hamwe na mũtukano iyo mĩnungi wega, kũringana na mũtugo ya Ayahudi ya gũthikana.

⁴¹ Hau Jesũ aambĩrwo nĩ haarĩ na mũgũnda, na thĩnĩ wa mũgũnda ũcio nĩ kwarĩ na mbĩrĩra njerũ, ĩrĩa ĩtakoretwo ĩgĩtwo mwĩrĩ wa mũndũ o na ũmwe.

⁴² Tondũ kwarĩ mũthenya wa Ihaarĩria wa Ayahudi nĩguo marokere Thabatũ, na ningĩ nĩ ũndũ mbĩrĩra iyo yarĩ o hakuhi-rĩ, makĩiga Jesũ ho.

* 19:20 Rũthiomi rwa Asuriata rwarĩ rĩmwe rwa thiomi ĩria Ayahudi maaragia, na Kĩhibirania, na Kĩlatini, o hamwe na Kĩyunani.

20

Mbirira Theri

¹ Na riri, muthenya wa mbere wa kwambirira kiumia ruciini tene, kuri o na nduma, Mariamu Mumagidali nathiire mbirira-ini na akiona ihiga rira riri mromo-ini riri rieherie.

² Ni undu ucio agithi ateng'ere te kuri Simoni Petero na murutwo ura ungi, ura Jesu endete, akimeera atiri, "Nimarute Mwathani mbirira-ini, na tutiuri hara mamugite!"

³ Ni undu ucio Petero na murutwo ucio ungi makumagara marorete mbirira-ini.

⁴ Maru o eeri magiteng'era, no murutwo ucio ungi agikira Petero ihenya, agikinya mbirira-ini mbere.

⁵ Akinamirira, na akirora thini, akiona mataama ma gatani maru maige thi, no ndaatoonyire.

⁶ Nake Simoni Petero, ura wari thutha wake, agikinya na agitoonya mbirira thini. Akiona mataama ma gatani magitwo hau,

⁷ o hamwe na gitambaya kirira Jesu ohetwo mutwe agithikwo. Naki giakunjitwo gikaigwo kiri giiki, gitari hamwe na mataama macio ma gatani.

⁸ Thutha ucio murutwo ucio ungi, ura wakinyite mbirira-ini mbere, o nake agitoonya thini. Akiona na agitika.

⁹ (Nigukorwo nginyagia hini iyo matiaketwo mataukirwo ni Maandiko ati Jesu nari ariuke kuuma kuri ari aku.)

Jesu Kuumirira Mariamu Mumagidali

¹⁰ Arutwo acio magicooka makinuka kwao,

¹¹ no Mariamu akirugama hau nja ya mbirira akirraga. O akirraga-ri, akinamirira, akirora mbirira thini,

¹² akiona araka eeri maru na nguo njeru, maikarite thi hara muri wa Jesu waigitwo, umwe agakara mutwe-ini nake ucio ungi agakara maguru-ini.

¹³ Nao makimuria atiri, "Mutumia uyū, ni ki kirakirira?"

Nake akimacookeria atiri, "Ni undu nimeherete Mwathani wakwa mbirira-ini, na ndiuri hara mamugite."

¹⁴ O hini iyo akihugura, akiona Jesu arugamite hau, no ndaigana kumenya ati ari Jesu.

¹⁵ Nake Jesu akimuria atiri, "Mutumia uyū, ni ki kirakirira? Nū uracaria?"

Mariamu agiciiria ati ucio ari muri wa mugunda, akimwira atiri, "Muthuri uyū, akorwo niwe umweherete njira hara umugite nguo thi ngamue."

¹⁶ Nake Jesu akimwira, "Mariamu!"

Nake akihugura akimwira na kihibirania atiri, "Raboni!" (naguo ni kuuga Murutani).

¹⁷ Jesu akimwira atiri, "Ndūka kunyita, ni undu ndiri ndirambata thi kuri Baba! No riri, thi kuri arutwo akwa, ūmeere atiri, 'Ndiracooka thi kuri Baba, na nowe Ithe wanyu, njooke kuri Ngai wakwa, na nowe Ngai wanyu.'"

¹⁸ Mariamu Mumagidali agithi kuri arutwo, akimatwira ūhoro, akimeera atiri, "Ninyonete Mwathani!" Na akimeera ati niwe wawirite maundu macio.

Jesu Kuumirira Arutwo Ake

¹⁹ Hwai-ini wa muthenya o ucio wa mbere wa kwambirira kiumia, rira arutwo maaru hamwe, na mirango iri mihinge ni undu wa gwitigira Ayahudi, Jesu agika akirugama gatagati-ini kao, akimeera atiri, "Gai na thayū!"

²⁰ Aarika kuuga ūguo akimoonia moko make na mbaru ciake. Nao arutwo makiyurwo ni gikenoni undu wa kuona Mwathani.

²¹ Na o ringi Jesu akimeera atiri, "Gai na thayū! O ta ura Baba aandumire, noguo o na ni ndamutuma."

²² Na oiga ūguo, akimahirira mihumu yake, akimeera atiri, "Amukirai Roho Mutheru.

²³ Ari othe mwarekera mehia mao, nimarirekagirwo, na ari othe mutarirekagira, matirirekagirwo."

Jesu Kuumirira Toma

²⁴ Na riri, Toma (ura wetagwo Wa-mahatha), umwe wa ari ikumi na eeri, ndaari hamwe na arutwo rira Jesu okire.

²⁵ Tondū ucio arutwo ari angu makimwira atiri, "Nitonete Mwathani."

Nowe akīmeera atīrī, “Itoonete irema cia mīcumarī moko-inī make, na ndoonyie kīara gīakwa hau irema-inī cia mīcumarī, na njooke ndoonyie guoko mbaru-inī ciake, ndingīitīkia ūhorō ūcio.”

²⁶ Thuutha wa kiumia kīmwe, arutwo ake maarī kūu nyūmba rīngī, na Toma aarī hamwe nao. O na gūtuika mīrango yarī mīhinge-rī, Jesū agīūka, akīrūgama gatagatī-inī kao, akiuga atīrī, “Gīai na thayū!”

²⁷ Agīcooka akīra Toma atīrī, “Toonyia kīara gīaku haha; rora moko makwa. Tambūrūkia guoko gwaku ūgūkie mbaru-inī ciakwa. Tiga kūgīa na nganja, itīkia.”

²⁸ Nake Toma akīmwīra atīrī, “Mwathani wakwa na Ngai wakwa!”

²⁹ Nake Jesū akīmwīra atīrī, “Wetīkia tondū nīwanyona. Kūrathimwo nī arīa metīkagia matonete.”

³⁰ Jesū nīaringire ciama ingī nyingī akīonagwo nī arutwo ake, iria itaandīkītwo Ibuku-inī rīrī.

³¹ No rīrī, ici ciandīkītwo nīgeetha mwītīkie atī Jesū nīwe Kristū, Mūrū wa Ngai, na atī na ūndū wa gwītīkia mūgie na muoyo thīnī wa rītwa rīake.

21

Jesū Kūringa Kīama gīa Kūgwatia Thamaki

¹ Thuutha ūcio Jesū nīacookire akiumīra arutwo ake iria-inī rīa Tiberia. Ūū nīguo kwahaanire:

² Simoni Petero, na Toma (ūrīa wetagwo Wa-mahatha), na Nathanieli wa kuuma Kana ya Galili, na arīu a Zebedi, o na arutwo angī eerī maarī hamwe.

³ Simoni Petero akīmeera atīrī, “Nī ndathī gūtega thamaki.” Nao makīmūcookeria atīrī, “Tūgūthīi nawe.” Nī ūndū ūcio makiumagara, magītoonya marikabu, no ūtukū ūcio matīrī kindū maagwatirīe.

⁴ Rūciinī tene, Jesū akīrūgama hūgūrūrū-inī cia iria, no arutwo matiamenyaga atī nī Jesū.

⁵ Nake akīmeeta akīmooria atīrī, “Arata akwa, nīmūgwatītie thamaki?”

Nao magīcookia makiuga atīrī, “Aca.”

⁶ Nake akīmeera atīrī, “Ikiai wabu mwena wa ūrīo wa marikabu na nīmūkūgwatia.” Rīrīa meekire ūguo, makīremwo nī kūguucia wabu ūcio nī ūrīa thamaki icio ciarī nyingī.

⁷ Nake mūrutwo ūrīa Jesū eendete akīra Petero atīrī, “Nī Mwathani!” Na rīrīa Simoni Petero aigūre mūrutwo ūcio aamwīra atī, “Nī Mwathani”, akīooha nguo yake ya igūrū (tondū nīamīrutīte), na akīrūga maaī-inī.

⁸ Nao arutwo acio angī makīmūrūmīra na marikabu maguucītīe wabu ūiyūrīte thamaki tondū matiarī haraaya, maarī ta itīina rīa makinya igana rīmwe kuuma hūgūrūrū-inī.

⁹ Maarīkia kuumīria marikabu, makīona mwaki wa makara wakītio hau, na thamaki irī njīkire riiko, na mūgate.

¹⁰ Nake Jesū akīmeera atīrī, “Rehei thamaki imwe cia iria mwagwatia.”

¹¹ Nake Simoni Petero akīhaica marikabu akīguucia wabu ūcio nginya hūgūrūrū-inī. Naguo waiyūrīte thamaki iria nene, 153, no o na irī nyingī ūguo, wabu ūcio ndwatuīkire.

¹² Nake Jesū akīmeera atīrī, “Ūkai mwigagūre.” Hatīrī o na ūmwe wa arutwo acio wamūrīrie atīrī, “Nīwe ū?” Nīmamenyire atī nī Mwathani.

¹³ Nake Jesū agīthī, akīoya mūgate akīmahe, agīcooka akīmahe thamaki o nacio.

¹⁴ Rīrī nīrīo rīarī ihinda rīa gatatū rīa Jesū kuumīra arutwo ake thuutha wa kūrīka kuuma kūrī arīa akuū.

Jesū Gūcookia Petero

¹⁵ Nao maarīkia kūrīa, Jesū akīūria Simoni Petero atīrī, “Simoni mūrū wa Jona, na ma ti-itherū nūnyendete gūkīra aya?”

Nake agīcookia atīrī, “Ī Mwathani, wee nīūū atī nīngwendete.”

Nake Jesū akīmwīra atīrī, “Heaga tūgondu twakwa gīa kūrīa.”

¹⁶ Nīngī Jesū akīmūria atīrī, “Simoni mūrū wa Jona, ti-itherū nūnyendete?”

Nake akīmūcookeria atīrī, “Ī Mwathani, wee nīūū atī nīngwendete.”

Nake Jesū akīmwīra atīrī, “Rūithagia ng’ondū ciakwa.”

¹⁷ Agīcooka akīmūria hīndī ya gatatū atīrī, “Simoni mūrū wa Jona, nūnyendete?”

Nake Petero akĩigua ũũru ngoro nĩ ũndũ wa ũrĩa Jesũ aamũiririe hĩndĩ ya gatatũ atĩrĩ, “Nĩũnyendete?” Nake akĩmwĩra atĩrĩ, “Mwathani, wee nĩũũ maũndũ mothe; wee nĩũũ atĩ nĩngwendete.”

Nake Jesũ akĩmwĩra atĩrĩ, “Heaga ng’ondũ ciakwa gĩa kũrĩa.”

¹⁸ “Ngũkwĩra atĩrĩ na ma, rĩrĩa warĩ mwĩthĩ nĩwehumbaga nguo, ũgathiĩ kũrĩa ũkwenda; no rĩrĩa ũgaakũra, nĩũgatambũrũkia moko, nake mũndũ ũngĩ nĩagakũhumba nguo, acooke agũtware kũrĩa ũtekwenda gũthĩĩ.”

¹⁹ Jesũ oigire ũguo nĩgeetha onanie gĩkuũ kĩrĩa Petero agaakua, agoocithie Ngai. Agĩcooka akĩmwĩra atĩrĩ, “Nũmĩrĩra!”

²⁰ Nake Petero eehũgũra akĩona mũrutwo ũrĩa Jesũ endete amarũmĩrĩre. (Ūcio nĩ ũrĩa wetiranĩtie na Jesũ rĩrĩa marĩaga irio cia hwaĩ-inĩ, na nowe wamũũrĩtie atĩrĩ, “Mwathani, nũũ ũcio ũgũgũkunyaĩra?”)

²¹ Na rĩrĩa Petero aamuonire-rĩ, akĩũria atĩrĩ, “Mwathani, nake mũndũ ũyũ ũhoru wake nĩ atĩa?”

²² Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ingĩenda atũũre muoyo nginya rĩrĩa ngacooka-rĩ, ũcio ũkĩrĩ ũhoru waku? Wee no nginya ũnũmĩrĩre.”

²³ Nĩ ũndũ wa ũguo-rĩ, mũhuhu ũkĩhunja thĩĩnĩ wa aariĩ a Ithe witũ gũkĩrwo atĩ mũrutwo ũcio ndagakua. No Jesũ ndoigĩte atĩ ndagakua; ũrĩa oigĩte no atĩ, “Ingĩenda atũũre muoyo nginya rĩrĩa ngacooka-rĩ, ũcio ũkĩrĩ ũhoru waku?”

²⁴ Mũrutwo ũcio nĩwe ũrĩ na ũira wa maũndũ maya mothe, na nowe ũmaandĩkĩte. Na ithuĩ nĩtũũĩ atĩ ũira wake nĩ wa ma.

²⁵ Jesũ nĩekire maũndũ mangĩ maingĩ. Korwo mothe nĩmandĩkirwo-rĩ, ngwĩgereria atĩ o na thĩ yothe ndĩngũganĩra mabuku marĩa mangĩandĩkwo.

ATŪMWO

Jesū Kuoywo Athi Igūrū

¹ Thiini wa ibuku riakwa rīa mbere, wee Theofilo-rī, nīndakwandikīre maūndū mothe marīa Jesū aambīriire gwīka na kūrutana

² nginya mūthenya ūrīa oirwo agītwarwo igūrū thuutha wa kūhe atŭmwo arīa aathuurīte mawatho na ūndū wa Roho Mūtheru.

³ Thuutha wa kūnyariirīka gwake, akīionania kūrī andū acio na akīheana imenyithia nyingī cia kuonania atī aarī muoyo. Nīamoimīriire ihinda rīa mūthenya mīrongo ina, na akīaria ūhorō ūkonīi ūthamaki wa Ngai.

⁴ Hīndī imwe, rīrīa aarīanagīra nao, nīamathire, akīmeera atīrī: “Mūtikoime Jerusalemu, no etererai kīheo kīrīa Ithe witū eeraniire, o kīrīa inyuī mwanaigua ngīaria ūhorō wakīo.

⁵ Nīgūkorwo Johana aabatithanagia na maaī, no inyuī mūrībatithio na Roho Mūtheru mūthenya mīngī itaanathira.”

⁶ Nī ūndū ūcio rīrīa maagomanire hamwe makīmūūria atīrī, “Mwathani, ihinda rīrī nīrīo ūgūcookeria andū a Isiraeli ūthamaki wao?”

⁷ Nake akīmeera atīrī: “Tī ūhorō wanyu kūmenya ciathī o na kana mahinda marīa Ithe witū atuīte na ūhoti wake mwene.

⁸ No nīmūrīheo hinya rīrīa Roho Mūtheru arīka igūrū rīanyu; na inyuī nīmūgatuīka aira akwa thiini wa Jerusalemu, na Judea guothe, na Samaria, na nginya ituri ciothe cia thi.”

⁹ Aarīkia kuuga ūguo, akīoywo na igūrū o meroreire, narīo itu rīkīmūhumbīra magītiga kūmuona rīngī.

¹⁰ O hīndī iyo maikarīte macūthīriire mūno akīambata matu-inī-rī, o rīmwe andū eerī mehumbīte guo njerū makīrūgama o hau maarī.

¹¹ Makīmooria atīrī, “Andū aya a Galili,* mūrūgamīte haha mūcūthīriire igūrū nīkī? Jesū o ro ūcio, ūrīa weherio harī inyuī aatwarwo igūrū-rī, agaacooka o ro ūguo mwamuona agīthīi.”

Mathia Gūthuurwo Acooke Ithenya rīa Judasi

¹² Hīndī iyo magīcooka Jerusalemu moimīte Kīrīma-inī kīa Mītamaiyū,† mūigana wa rūgendo rūrīa rūngīathiirwo mūthenya wa Thabatū kuuma itūūra inene.

¹³ Rīrīa maakinyire, makīambata nyūmba ya igūrū Irīa maikaraga. Nao andū arīa maarī ho maarī Petero, na Johana, na Jakubu na Anderea; Filipu na Toma, na Baritholomayo na Mathayo; Jakubu mūrū wa Alufayo, na Simoni Mūzelote, na Judasi mūrū wa Jakubu.

¹⁴ Othe makīnyīitanīra hamwe, makīrūmanīrīria kūhooya, hamwe na atumia, na Mariamu nyina wa Jesū, o na arīū a nyina na Jesū.

¹⁵ Na rīrī, matukū-inī macio Petero akīrūgama gatagatī-inī ka andū arīa meetīkītie (gīkundi kīa andū ta igana rīa mīrongo īrī),

¹⁶ akiuga atīrī, “Ariū na aarī a Ithe witū, Maandīko no nginya mangīahingire marīa Roho Mūtheru aarīre tene na kanua ka Daudi ūhorō ūkonīi Judasi, ūrīa watongorīre andū arīa maanyītire Jesū.

¹⁷ Aarī ūmwe witū na nīagwatanagīra na ithuī ūtungata-inī ūyū.”

¹⁸ (Judasi nīagūrīre gīthaka na kīheo kīrīa aamūkīrīre nī ūndū wa waganu wake. Nake akīgūa gīthaka-inī kīu na mūnduru, nayo nda yake īgītathūka, namo mara mothe makīuma.

¹⁹ Andū othe a kūu Jerusalemu makīgūa ūhorō ūcio, na nī ūndū ūcio magīta gīthaka kīu na rūthiomi rwao Ekiladama, ūguo nī kuuga, Gīthaka kīa Thakame.)

²⁰ “Nīgūkorwo nī kwandīkītwo lbuku-inī rīa Thaburi atīrī,

“ ‘Mūcīi wake ūrokira ihooru;
kūroaga mūndū wa gūtūūra kuo,’
ningī gūkaandīkwo atīrī,

“ ‘Ūtongoria wake ūrooywo nī mūndū ūngī.’

* 1:11 Arutwo a Jesū othe moimīte Galili tīga o Judasi, no hīndī ino nīeyūragīte. † 1:12 Kīrīma gīkī kīarī gatagatī ka Jerusalemu na Bethania. Ayahudi matietīkīrītīo gūthīi rūgendo rūraihu mūthenya wa Thabatū.

21 Nī ūndū ūcio nī kwagīrīire gūthuurwo mūdū ūmwe kuuma kūrī andū arīa makoretwo marī hamwe na ithuī ihinda rīothe rīrīa Mwathani Jesū aaceeraga na ithuī,
22 kwambīrīria hīndī ya ūbatithio wa Johana nginya hīndī irīa Jesū oirwo akīambata akīehera harī ithuī. Nīgūkorwo mūdū ūmwe wa aya no nginya atuīke mūira hamwe na ithuī ūhorō-inī wa kūrīuka gwake.”

23 Nī ūndū ūcio makīrūgama andū eerī, Jusufu ūrīa wetagwo Barasaba[‡] (na no oīkaine ta Jusito), na Mathia.

24 Magīcooka makīhooya makiuga atīrī, “Mwathani, wee nīūūi ngoro ya mūdū wothe. Tuonie nūū wa aya eerī ūthuurīte

25 nīguo oe ūtungata ūyū wa gūtuīka mūtūmwō, ūrīa Judasi aatigire nīguo athīi kūrīa kūrī gwake.”

26 Magīcooka magīcuuka mītī, nago mūtī ūkīgwīra Mathia; nī ūndū ūcio akīongererwo harī atūmwō acio ikūmi na ūmwe.

2

Roho Mūtheru Gūka Hīndī ya Bendegothito

1 Hīndī irīa mūthenya wa Bendegothito* wakinyire-rī, acio othe magīkorwo maarī handū hamwe.

2 Na o rīmwe mūgambo ta wa rūhuho rūnene rūkūhurutana na hinya ūgīuka kuuma igūrū, ūkīyūra nyūmba yothe irīa maakarīte.

3 Makīona kīndū gītariī ta nīnīmī cia mwaki iria ciagayūkanīte igīkara igūrū rīa mūdū o mūdū.

4 Othe makīyūrio Roho Mūtheru na makīambīrīria kwaria na thiomī ingī o ta ūrīa Roho aamahothīrie.

5 Na rīrī, kūu Jerusalemu nī gwaikaraga Ayahudi etigīri Ngai kuuma ndūrīrī-inī ciothe cia thī.

6 Rīrīa maiguire mūgambo ūcio, gīkundi kīa andū gīgīcookanīrīa kīgegete, tondū o mūdū aamaiguaga makīaria na rūthiomī rwake kūmbe.

7 Nao makīgega mūno, makīūrania atīrī, “Githī andū aya othe maraaria ti andū a Galili?

8 Nī kīi kīratūma mūdū o mūdū witū amaigue makīaria na rūthiomī rwa kūrīa aaciarīrwo?

9 Andū a Parithi, na a Media, na a Elamu; o na andū arīa matūūraga Mesopotamia, na Judea, na Kapadokia, na Ponto, na Asia,

10 na Firigia, na Pamufīlia, na Misiri, na mīena ya Libia irīa irī gūkuhī na Kurene, na ageni a kuuma Roma,

11 (Ayahudi hamwe na andū arīa meegarūrīte magatuīka Ayahudi); na andū a Kirete, na a Arabia, tūramaigua makīaria na thiomī ciitū ūhorō wa magegania ma Ngai!”

12 Mamakīte na makagega makīūrania atīrī, “Ūū nī kuuga atīa?”

13 Amwe ao, o na kūrī ūguo, nīmamathirīkirie, makiuga atīrī, “Aya nīkūrīio marītwo nī ndibeī.”

Petero Kwarīria Gīkundi kīa Andū

14 Hīndī iyo Petero akīrūgama hamwe na arīa ikūmi na ūmwe, akīanīrīra na akīarīria gīkundi kīu kīa andū akīmeera atīrī, “Inyū andū aitū Ayahudi o na inyūi inyuothe mūtūūraga Jerusalemu, rekei ndīmūtaarīrie ūhorō ūyū; thikīrīriai wega ūrīa nguuga.

15 Andū aya ti arīū, ta ūrīa mūreeciiria. Rīu nī thaa ithatū tu cia rūciinī!

16 Aca gūtitarīi ta ūguo, ūhorō ūyū nīguo warītio nī mūnabii Joeli, akiuga atīrī:

17 “Ngai ekuuga atīrī, matukū-inī ma kūrīgīrīria nīngaitīrīria andū othe Roho wakwa.

Ariū na aarī anyu nīmakarathaga mohoro,
Aanake anyu nīmakonaga cioneki,
nao athuuri anyu marootage irooto.

18 O na ningī nīngaitīrīria ndungata ciakwa
cia arūme na cia andū-a-nja Roho wakwa matukū-inī macio,
nacio nīikarathaga mohoro.

19 Nīngonania morirū kūu igūrū matu-inī,
na nyonanie ciama gūkū thī,
cia thakame, na cia mwaki, na cia ndogo ikwambata.

[‡] 1:23 Barasaba nī kuuga “Mūrū wa Thabatū.” * 2:1 Bendegothito nī kuuga “mīrongo itano” (Alaw 23:16) tondū giathī kīu giokaga mūthenya wa mīrongo itano kuuma kiumia kīa Bathaka.

20 Riũa nĩrikagarũrwo rĩtuĩke nduma,
naguo mweri ũtuĩke ta thakame,
mbere ya mũthenya ũcio mũnene wa Mwathani ũrĩa ũrĩ riiri gũkinya.

21 Na nĩgũgakinya atĩrĩ, atĩ mũndũ wotho ũgaakaĩra
rĩtwa rĩa Mwathani nĩakahonokio.’

22 “Inyuĩ andũ aya a Isiraeli, thikĩrĩrai ũhoru ũyũ: Jesũ wa Nazarethi aarĩ mũndũ waheanĩtwo nĩ Ngai kũrĩ inyuĩ na ũndũ wa ciamu, na morirũ, na cionereria, iria Ngai aaringire gatagati-inĩ kanyu agereire harĩ we, o ta ũrĩa inyuĩ ene mũũ.

23 Mũndũ ũyũ aaneanirwo moko-inĩ manyu, kũringana na ũrĩa Ngai aatuĩte na ũrĩa aamenyete o mbere; na inyuĩ, mũteithĩrĩrio nĩ andũ arĩa aaganu, mũkĩmũũraga na nĩjira ya kũmwambithia mũtharaba-inĩ.

24 No Ngai akĩmũriũkia kuuma kũrĩ arĩa akuũ, akĩmuohora ruo-inĩ rwa gĩkuũ, tondũ gũtingĩahotekire atũũre anyiĩtĩtwo nĩkĩo.

25 Tondũ Daudi oigire atĩrĩ ũhoru wake:

“Nĩndonaga Mwathani arĩ mbere yakwa hĩndĩ ciothe.

Tondũ arĩ guoko-inĩ gwakwa kwa ũrĩo-rĩ,
ndĩngĩenyenyeka.

26 Nĩ ũndũ ũcio ngoro yakwa nĩnjanjamũku, naruo rũrĩmĩ rwakwa rũgakena;
o naguo mwĩri wakwa nĩgũtũũra ũrĩ na mwĩhoko,

27 tondũ ndũkandiganĩria mbĩrĩra-inĩ,
o na kana ũreke ũrĩa waku Mũtheru abuthe.

28 Nĩũmenyithĩtie nĩjira cia muoyo;
nĩũkanjĩyũria gĩkeno ndĩ harĩa ũrĩ.’

29 “Ariũ na aarĩ a Ithe witũ, no ndĩmwĩre ndĩ na ũũmĩrĩru atĩ ithe witũ Daudi nĩakuire na agĩthikwo, na mbĩrĩra yake rĩrĩ o gũkũ nginya ũmũthĩ mũũ.

30 Nowe aarĩ mũnabii na nĩamenyete atĩ Ngai nĩamwĩrĩre na mwĩhĩtwa atĩ nĩagaikarĩria ũmwe wa rũciaro rwake gĩtĩ giake kĩa ũnene.

31 Nĩ ũndũ nĩamenyete ũhoru ũcio mbere, nĩaririe ũhoru wa kũriũka gwa Kristũ, atĩ ndaatiganĩrio mbĩrĩra-inĩ, o na kana mwĩri wake ũkĩbutha.

32 Ngai nĩariũkĩtie Jesũ ũcio, na ithuĩ ithuothe tũrĩ aira a ũhoru ũcio.

33 Kuona atĩ niatũũgĩrĩtio guoko-inĩ kwa ũrĩo kwa Ngai, na nĩamũkĩrĩre kĩranĩro kĩa Roho Mũtheru kuuma kũrĩ Ithe, nake nĩatũtĩrĩrie Roho ta ũrĩa mũrona rĩu na mũkaigua.

34 Nĩgũkorwo Daudi ndaambatire agĩthĩ igũrũ, no nĩoigire atĩrĩ,

“Mwathani nĩeerire Mwathani wakwa atĩrĩ:

“Ikara guoko-inĩ gwakwa kwa ũrĩo,

35 o nginya rĩria ngaatua thũ ciaku
gaturwa ka makinya maku.”’

36 “Nĩ ũndũ ũcio andũ othe a Isiraeli nĩmamenye atĩrĩ: Ngai nĩ atuĩte Jesũ, o ũcio mwambire, Mwathani na Kristũ.”

37 Rĩria andũ maiguire ũhoru ũcio, ũkĩmatheeca ngoro, makĩũria Petero na atũmwo acio angĩ atĩrĩ, “Ariũ a Baba, twagĩrĩrwo nĩ gwĩka atĩa?”

38 Nake Petero akĩmacookeria atĩrĩ, “Mwĩrĩrei na mũbatithio mũndũ o mũndũ thĩnĩ wa rĩtwa rĩa Jesũ Kristũ, nĩguo mũrekerwo mehia manyu. Na inyuĩ nĩ mũkwamũkĩra kĩheo kĩa Roho Mũtheru.

39 Kĩranĩro gĩkĩ nĩ kĩanyu na ciana cianyu, na andũ arĩa othe marĩ kũraya, na andũ arĩa othe Mwathani Ngai witũ ageeta moke harĩ we.”

40 Akĩmataara na ciugo ingĩ nyingĩ, akĩmakaanagia; na akĩmathaita, akĩmeera atĩrĩ, “Mwĩhonokiei kuuma kũrĩ rũciaro rũrũ ruogomu.”

41 Andũ arĩa meetĩkĩrĩre ndũmĩrĩri yake makĩbatithio, na mũthenya ũcio makĩongerereka andũ ta ngiri ithatũ.

Ngwatanĩro ya Andũ arĩa Metĩkĩtie

42 Nao nĩmerutĩre kũgwatĩria ũrutani wa atũmwo, na ngwatanĩro-inĩ, na ũhoru-inĩ wa kwenyũrana mũgate, na kũhooya.

43 Andũ othe makĩyũrwo nĩ guoya, nao atũmwo magĩka morirũ maingĩ, na makĩringa ciamu.

44 Andũ arĩa othe meetĩkĩtie maarĩ hamwe, na nĩmagwatanagĩra indo ciothe.

45 Makĩendia ithaka ciao na indo ciao, makaheaga mũndũ o wotho kũringana na bata wake.

46 O mũthenya nĩmagomanaga hekarũ-inĩ. Nĩmenyũraga mũgate marĩ mũciĩ-inĩ yao, na makarĩanĩra marĩ na gĩkeno, na marĩ na ngoro theru,

⁴⁷ makagoocaga Ngai, na magetikĩrĩka kũrĩ andũ othe. Nake Mwathani nĩongagĩrĩra thiritũ-inĩ yao andũ arĩa maahonokaga o mũthenya.

3

Petero Kũhonia Mũndũ warĩ Mwonju

¹ Mũthenya ũmwe Petero na Johana nĩmambatire magithĩ hekarũ-inĩ ihinda rĩa mahooya, na kwarĩ thaa kenda cia mũthenya.

² Na rĩrĩ, mũndũ waciariwo arĩ mwonju nĩakuuagwo agatwarwo kĩhingo-inĩ kĩa hekarũ kĩrĩa gĩetagwo Gĩthaka, akaigwo ho o mũthenya nĩguo ahooc mbeeca kũrĩ andũ arĩa maatoonyaga hekarũ.

³ Na rĩrĩa onire Petero na Johana marĩ hakuhĩ gũtoonya-rĩ, akĩmahooya mbeeca.

⁴ Nao Petero na Johana makimũkũrĩra maitho. Hĩndĩ iyo Petero akĩmwĩra atĩrĩ, “Ta tũrore!”

⁵ Nĩ ũndũ ũcio mũndũ ũcio akĩmarora, erĩgĩrĩre atĩ nĩmekũmũhe kĩndũ.

⁶ Petero agĩcooka akĩmwĩra atĩrĩ, “Betha na thahabu ndirĩ nacio, no kĩrĩa ndĩ nakĩo nĩkĩo ngũkũhe. Thiĩnĩ wa rĩitwa rĩa Jesũ Kristũ wa Nazarethi, ũkĩra wĩtware.”

⁷ Akĩmũnyĩta guoko gwake kwa ũrĩo, akĩmũrũgamia na igũrũ, na o hĩndĩ iyo magũrũ na thũng’wa cia mũndũ ũcio ikĩgia na hinya.

⁸ Nake akĩrũga na igũrũ, akĩambĩrĩria gwĩtwara. Agĩcooka agĩthĩ nao hekarũ-inĩ, etwarĩte na magũrũ, akĩrũgarũgaga na akĩgoocaga Ngai.

⁹ Rĩrĩa andũ othe monire agĩtwara na magũrũ akĩgoocaga Ngai,

¹⁰ makĩmenya atĩ nĩ mũndũ ũrĩa watũũraga aikarĩte kĩhingo-inĩ kĩa hekarũ kĩrĩa gĩetagwo Gĩthaka akĩhooya mbeeca. Nao makĩgega mamakĩte nĩkuona ũrĩa kwahanĩkĩte harĩ mũndũ ũcio.

Petero Kwarĩria Andũ arĩa Meroreire

¹¹ Mũndũ ũcio watũũrĩte ahooyaga mbeeca-rĩ, o enyĩtũrĩre Petero na Johana, andũ othe makĩgega na magĩũka mateng’erete nginya hau maarĩ, naho heetagwo Gĩthaku gĩa Solomoni.

¹² Rĩrĩa Petero onire ũguo, akĩmeera atĩrĩ, “Andũ aya a Isiraeli, ũndũ ũyũ ũramũgegia nĩkĩ? Mũratũroora atĩa taarĩ hinya witũ kana ũthingu witũ watũma mũndũ ũyũ etware na magũrũ?”

¹³ Ngai wa Iburahĩmu, na Isaaka na Jakubu, o we Ngai wa maithe maitũ, nĩagocithĩtie ndungata yake Jesũ. Inyuĩ nĩmwamũneanire ooragwo, na mũkĩmũkaana mbere ya Pilato, o na gũtuĩka nĩatuĩte itua rĩa kũmũrekereria.

¹⁴ Mwakaanire ũrĩa Mũtheru na Mũthingu mũkiuga muohorerwo mũũragani.

¹⁵ Mworagire ũrĩa mũheani wa muoyo, no Ngai nĩamũrĩũkirie kuuma kũrĩ arĩa akuũ. Ithuĩ tũrĩ aira a ũhoro ũcio.

¹⁶ Nĩ ũndũ wa wĩtkio thiĩnĩ wa rĩitwa rĩa Jesũ, mũndũ ũyũ mũrona na mũũĩ, nĩagĩite na hinya. Nĩ rĩitwa rĩa Jesũ na wĩtkio ũrĩa uumanaga nake watũma mũndũ ũyũ ahone o ta ũrĩa inyuothe mũreyonera.

¹⁷ “Na rĩrĩ, ariũ a Ithe witũ, nĩnjũũ atĩ mwekire ũguo nĩ ũndũ wa kũrigwo, o ta ũrĩa atongoria anyu o nao meekire.

¹⁸ No rĩrĩ, ũguo nĩguo Ngai aahingirie ũrĩa aarĩtie o mbere na tũnua twa anabii othe, akiuga atĩ Kristũ wake nĩakanyariĩka.

¹⁹ Nĩ ũndũ ũcio mwĩrĩrei na mũgarũrũke kũrĩ Ngai, nĩgeetha mehia manyu meherio, nĩguo mũgĩe na mahinda ma kũrurumũkio moimĩte kũrĩ Mwathani, na

²⁰ nĩguo atũme Kristũ, o we ũrĩa wamũrĩtwo nĩ ũndũ wanyu, nake nĩwe Jesũ.

²¹ We no nginya aikare igũrũ o nginya ihinda rĩkinye rĩa Ngai rĩa gũcookereria maũndũ mothe, o ta ũrĩa eranĩire o tene na tũnua twa anabii aake atheru.

²² Nĩgũkorwo Musa oigire atĩrĩ, ‘Mwathani Ngai wanyu nĩakamwarahũrĩra mũnabii o ta nĩ kuuma kũrĩ andũ anyu. Na no nginya mũgaathikĩrĩria ũrĩa wothe akaamwĩra.

²³ Na rĩrĩ, mũndũ o wothe ũrĩa ũtakamũthikĩrĩria, nĩakeherio biũ kuuma kũrĩ andũ ao.’

²⁴ “Ti-itherũ, anabii othe kuuma hĩndĩ ya Samũeli, arĩa manaaria, nĩ maaririe ũhoro wa matukũ maya.

²⁵ Na inyuĩ mũrĩ ariũ a anabii, na a kĩrĩkanĩro kĩrĩa Ngai aarĩkanĩire na maithe manyu. Eerire Iburahĩmu atĩrĩ, ‘Na nĩ ũndũ wa rũciaro rwaku, andũ othe a thĩ nĩmakarathimwo.’

²⁶ Rĩrĩa Ngai aariũkirie ndungata yake, aambire kũmĩtũma kũrĩ inyuĩ nĩgeetha amũrathime na ũndũ wa kũgarũra o ũmwe wanyu kuuma kũrĩ mĩtũũrĩre yanyu ya waganu.”

4

Petero na Johana Marī Mbere ya Kīama

¹ Nao athĩnjĩri-Ngai, na mūnene wa arangĩri a hekarū, o na Asadukai magĩthĩ harĩ Petero na Johana rĩria maaragĩria andū.

² Nĩmaiguĩte ūuru mūno tondū atūmwō nĩmarutaga andū na makahunjia ūhoro wa kūrĩuka kuuma kūrĩ arĩa akuū thĩnĩ wa Jesū.

³ Makĩnyiita Petero na Johana, na tondū kwarĩ hwaĩ-inĩ, makĩmaikia njeera nginya mūthenya ūyū ūngĩ warūmirĩre.

⁴ No rĩrĩ, andū aingĩ arĩa maiguire ndūmirĩri iyo nĩmetĩkirie, nago mūigana wa arūme ūkiongerereka magĩkinya ta 5,000.

⁵ Mūthenya ūyū ūngĩ, aathani ao na athuuri, na arutani a watho makĩgomana kūu Jerusalemu.

⁶ Nake Anasi, mūthĩnjĩri-Ngai ūrĩa mūnene, aarĩ ho, marĩ na Kaiafa, na Johana, na Alekisandero, na andū arĩa angĩ maarĩ a nyumba ya mūthĩnjĩri-Ngai ūrĩa mūnene.

⁷ Magĩathana atĩ Petero na Johana mareehwo mbere yao, na makĩambĩrĩria kūmooria ciũria. Makĩmooria atĩrĩ, “Mūrahotire gwĩka ūndū ūcio na hinya ūrĩkū, kana na rĩitwa rĩrĩkū?”

⁸ Nake Petero, aiyūrĩtwo nĩ Roho Mūtheru, akĩmeera atĩrĩ, “Inyuĩ aathani na athuuri a andū!

⁹ Angĩkorwo twĩtĩtwo ūmūthĩ nĩgeetha tūtaarĩrie ūhoro wa gĩko kĩega kĩria gĩkĩrwo mūdndū ūcio ūratūūrĩte arĩ mwonju, na tūurio ūrĩa arahonĩrio-rĩ,

¹⁰ kĩmenyei inyuĩ, o na andū othe a Isiraeli atĩrĩ: Mūdndū ūyū arungĩ mbere yanyu arĩ mūhonu nĩ ūndū wa rĩitwa rĩa Jesū Kristū wa Nazarethi, ūrĩa mwambithirie, nake Ngai akimūrĩukia kuuma kūrĩ arĩa akuū.

¹¹ We nĩwe

“ihiga rĩria inyuĩ aaki mwaregire,

na nĩrĩo rĩtũkĩte ihiga rĩria inene rĩa koine.’

¹² Nago ūhonokio ndūngioneka harĩ mūdndū ūngĩ o wothe, nĩ ūndū gūtĩrĩ rĩitwa rĩngĩ gũkū thĩ rĩheanĩtwo kūrĩ andū rĩngĩtūhonokia.”

¹³ Rĩria monire ūmĩrĩru wa Petero na Johana, na makĩmenya atĩ matiarĩ athomu, na atĩ maarĩ andū o ūguo-rĩ, makĩgega na makĩmenya atĩ andū acio maakoreetwo marĩ na Jesū.

¹⁴ No rĩrĩ, mona mūdndū ūcio wahonetio arūgamĩte hamwe nao-rĩ, matingĩahotire kuuga ūndū.

¹⁵ Nĩ ūndū ūcio makĩmaatha mehere Kĩama-inĩ, nao athuuri magĩciira marĩ oiki.

¹⁶ Makĩũrania atĩrĩ, “Andū aya tũkũmeeka atĩa? Andū othe arĩa matũũraga Jerusalemu nĩmoo atĩ nĩmaringĩte kĩama kĩnene na tũtingĩhota gũkaana ūhoro wakĩo.

¹⁷ No nĩguo tũgĩrie ūndū ūyū gũthĩ na mbere makĩria gatagatĩ-inĩ ka andū-rĩ, no nginya tũkaanie andū aya kwarĩria mūdndū o na ūrĩkū na rĩitwa rĩu.”

¹⁸ Magĩcooka makĩmeeta thĩnĩ ringĩ na makĩmaatha atĩ matikaarie kana marutane o na atĩa na rĩitwa rĩa Jesū.

¹⁹ No Petero na Johana makĩmacookeria atĩrĩ, “Tuai ciira inyuĩ ene kana nĩ kwagĩrĩre maitho-inĩ na Ngai tũmwathĩkĩre inyuĩ gũkĩra gwathĩkĩra Ngai.

²⁰ Nĩgũkorwo tũtingĩhota gũtiga kwaria ūrĩa tuonete na tũkaigua.”

²¹ Na thuutha wa kũmakaania, maamehĩre mūno, makĩmarekereria mathĩ. Matingĩahotire gũtua ūrĩa mangĩamaherithirie, tondū andū othe nĩmagooocaga Ngai nĩ ūndū wa ūrĩa gwekĩkĩte.

²² Nĩgũkorwo mūdndū ūcio wahonetio na njĩra ya kĩama aarĩ na ūkūrū wa makĩria ma mĩaka mĩrongo ĩna.

Mahooya ma Etĩkia

²³ Na rĩria Petero na Johana maarekereirio, magĩthĩ kūrĩ andū a thiritū yao, na makĩmeera ūrĩa wothe athĩnjĩri-Ngai arĩa anene na athuuri maameerĩte.

²⁴ Rĩria maiguire ūhoro ūcio, makĩanĩrĩra marĩ ngoro ĩmwe makĩhooya Ngai, makiuga atĩrĩ, “Mwathani Jehova, nĩwe wombire igūrū na thĩ na iria, o na indo ciothe iria irĩ kuo.

²⁵ Nawe nĩwaririe na ūndū wa Roho Mūtheru na kanua ka ndungata yaku, o we ithe witū Daudi, ūkiuga atĩrĩ:

“Nĩ kũ gītũmaga ndūrĩrĩ irakare mūno,

na andū mathugunde mĩbango ya tũhũ?

²⁶ Athamaki a thĩ nĩmatũite itua,

na aathani magacookania ndundu,

nĩguo mokĩrĩre Mwathani,

na mokĩrĩre Ūrĩa wake Mũitĩrĩrie Maguta.'

²⁷ Ti-itherũ, Herode na Pontio Pilato nĩmoonganire hamwe na andũ-a-Ndũrĩrĩ, na andũ a Isiraeli, itũũra-inĩ rĩrĩrĩ inene nĩguo mathugunde ūrĩa megũũkĩrĩra Jesũ ndungata yaku theru, o rĩra wee waitĩrĩrie maguta.

²⁸ O mekire ūrĩa hinya waku na wendi waku watũite o mbere atĩ nĩguo gũgaatuĩka.

²⁹ Na rĩrĩ, Mwathani, kĩone ūrĩa matwĩhĩre, na ūkĩhotithie ndungata ciaku kwaria kiugo gĩaku irĩ na ūũmĩrĩru mũingĩ.

³⁰ Tambũrũkia guoko gwaku ūhonanie, na ūringe ciama na morirũ na ūndũ wa rĩitwa rĩa Jesũ, ndungata yaku theru."

³¹ Nao maarĩkia kũhooya, handũ hau moonganĩte hagĩthingitha. Nao othe makĩyũrwo nĩ Roho Mũtheru, makĩaria kiugo kĩa Ngai marĩ na ūcamba.

Etĩkia Kũhũthĩra Indo Ciao marĩ Hamwe

³² Nao andũ arĩa othe meetĩkĩtie maarĩ na ngoro ĩmwe na meciiria o mamwe. Gũtiarĩ mũndũ woigaga atĩ kĩndũ o na kĩrĩkũ kĩa indo ciake nĩ giake we mwene, no maahũthagĩra indo ciothe iria maarĩ nacio hamwe.

³³ Nao atũmwo, marĩ na hinya mũingĩ, magĩthĩ na mbere kũheana ūira wa kũriũka kwa Mwathani Jesũ, na wega mũingĩ wa Ngai warĩ igũrũ rĩa.

³⁴ Gũtiarĩ andũ maagaga kĩndũ gatagatĩ-inĩ kao. Nĩgũkorwo ihinda kwa ihinda andũ arĩa maarĩ na ithaka kana nyũmba nĩmaciendagia, makarehe mbeeca icio mendetie,

³⁵ magaciiga magũrũ-inĩ ma atũmwo, nacio ikagairwo mũndũ o mũndũ kũringana na bata wake.

³⁶ Jusufu, Mũlawii wa kuuma Kuporo,* ūrĩa atũmwo meetaga Baranaba (ũguo nĩ kuuga Mũrũ wa Ūũmanĩrĩria),

³⁷ nĩendirie gĩthaka giake na akĩrehe mbeeca icio, agĩciiga magũrũ-inĩ ma atũmwo.

5

Anania na Safira

¹ Na rĩrĩ, mũndũ wetagwo Anania, marĩ hamwe na mũtumia wake Safira o nao nĩmendirie gĩcunjĩ gĩa gĩthaka kĩa.

² Anania agĩitigĩria mbeeca ĩmwe, no icio ingĩ agĩciirehe na agĩciiga magũrũ-inĩ ma atũmwo, nake mũtumia wake Safira agĩkorwo nĩooĩ ūhoro ūcio wega.

³ Nowe Petero akĩmũria atĩrĩ, "Anania, nĩ kĩ ngoro yaku ĩyũrĩtuo nĩ Shaitani ūguo, agatũma ūheenie Roho Mũtheru, na ūgetigĩria mbeeca ĩmwe cia iria wendetie gĩthaka?"

⁴ Rĩria ūtarakiendetie-rĩ, gĩthĩ gĩtirarĩ gĩaku? Na thutha wa gũkiendia-rĩ, gĩthĩ mbeeca itirakĩrĩ o ciaku wĩke nacio o ūrĩa ūkwenda? Ūreciiririe gwĩka ūguo nĩkĩ? Ti andũ ūheenetie, no nĩ Ngai."

⁵ Rĩria Anania aigũire ūguo-rĩ, akĩgũa thĩ na agĩkua. Nao andũ arĩa othe maigũire ūrĩa kwahaana makĩyũrwo nĩ guoya.

⁶ Nao aanake magĩũka, makĩoha mwĩrĩ wake na cuka, makĩuumia nja na makĩũthika.

⁷ Thutha wa ta mathaa matatũ-rĩ, mũtumia wake agĩtoonya atekũmenya ūrĩa gwekĩkĩte.

⁸ Petero akĩmũria atĩrĩ, "Ta njĩra atĩrĩ, ici nĩcio mbeeca iria wee na Anania mũrendirie gĩthaka?"

Nake mũtumia ūcio agĩcookia atĩrĩ, "Ĩ, nĩcio tũrendirie."

⁹ Petero akĩmwĩra atĩrĩ, "Nĩ kĩ gĩtũmĩte mũrĩkanĩre mũgerie Roho wa Mwathani? Atĩrĩrĩ, magũrũ ma andũ arĩa maathika mũthuuriguo marĩ mũromo-inĩ, nĩmegũkuumia nja o nawe."

¹⁰ O kahinda kau akĩgũa thĩ magũrũ-inĩ make, agĩkua. Nao aanake magĩtoonya, makĩmũkora akuĩte, makĩmuoya, magĩthĩ, makĩmũthika hakuhĩ na mũthuurĩwe.

¹¹ Naguo kanitha wothe, hamwe na andũ arĩa othe maigũire maũndũ macio makĩnyĩitwo nĩ guoya mũnene.

Atůmwo Kũhonia Andũ aingĩ

¹² Na rĩrĩ, atũmwo nĩmaringire ciama nyingĩ, na makĩonania morirũ gatagatĩ-inĩ ka andũ. Nao andũ arĩa othe metĩkĩtie nĩmagomanaga hamwe Gĩthaku-inĩ gĩa Solomoni.

¹³ Gũtirĩ mũndũ wacookire kũgeria gwĩturaĩna nao, o na gũtuĩka andũ nĩmamahaete gĩũio mũno.

¹⁴ O na kũri ūguo-rĩ, arũme na andũ-a-nja aingĩ nĩmetĩkirie Mwathani, naguo mũigana wao ūkĩongerereka.

* 4:36 O na gũtuĩka Alawii matiefĩkĩrĩtio kũgĩa na ithaka kũu Isiraeli, matiagirĩtio kũgĩa nacio mabũrũrĩ-inĩ mangĩ.

¹⁵ Nĩ ūndũ wa ũguo, andũ nĩmareehaga andũ arĩa arũaru njĩra-inĩ, makamakomeria itanda na ibarĩ, nĩguo naarĩ amwe ao mahutio nĩ kũiruru gĩa Petero.

¹⁶ Ningĩ andũ aingĩ nĩmonganaga hamwe moimĩte matũũra-inĩ marĩa maathiũrũrũkĩirie Jerusalemu, makareehaga andũ ao arĩa arũaru, na arĩa maanyariiragwo nĩ ngoma thũku, nao othe makahonio.

Atůmwo Kũnyariirwo

¹⁷ Na rĩrĩ, mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene na andũ arĩa othe maakoragwo nake, arĩa maarĩ a thiritũ ya Asadukai, makĩyũrwo nĩ ũiru.

¹⁸ Makĩnyiita atůmwo, makĩmaikia njeera ĩrĩa ya mũingĩ.

¹⁹ No ũtukũ-rĩ, mũraika wa Mwathani akĩhingũra mĩrango ya njeera, na akĩmoimia nja.

²⁰ Akĩmeera atĩrĩ, "Thiĩ mũrũgame hekarũ-inĩ, mwĩre andũ ũhoru wothe wa muoyo ũyũ mwerũ."

²¹ Na rĩrĩ, ruoro rũgĩtema magĩtoonya hekarũ-inĩ, na makĩambĩrĩria kũruta andũ o ta ũrĩa meerĩtuo.

Rĩrĩa mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene na andũ arĩa maakoragwo nake maakinyire-rĩ, magĩcookanĩrĩria Kĩama, kũngano gĩa athuuri othe a Isiraeli, na magĩtũmana njeera atůmwo magĩrwo.

²² No rĩrĩa thigari ciakinyire njeera-rĩ, itiamakorire kuo. Nĩ ūndũ ũcio, magĩcookia ũhoru makĩmeera atĩrĩ,

²³ "Twakora mĩrango ya njeera ĩrĩ mĩhinge wega, nao arangĩri marũgamĩte mĩrango-inĩ; no twamĩhingũra, tũtinakora mũndũ kũu thiĩnĩ."

²⁴ Rĩrĩa mũnene wa arangĩri a hekarũ na athĩnjĩri-Ngai arĩa anene maiguire ũhoru ũcio makĩmaka na makĩrigwo nĩ ũrĩa gũgũikara.

²⁵ Hĩndĩ ĩyo hagũka mũndũ, akiuga atĩrĩ, "Ta rorai! Andũ arĩa mũraikirie njeera marũgamĩte hekarũ-inĩ makĩruta andũ."

²⁶ Maigua ũguo, mũnene wa arangĩri a hekarũ agĩthĩ na anene a thigari ciake na makĩrehe atůmwo. Matiigana kũhũthĩra hinya, tondũ nĩmetigagĩra andũ matikamahũũre na mahiga nyuguto.

²⁷ Maarĩkia kũrehe atůmwo-rĩ, makĩmarũgamia mbere ya Kĩama nĩguo morio ciũria nĩ mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene.

²⁸ Nake akĩmeera atĩrĩ, "Githĩ tũtiramũkaanirie biũ mũtikarutane na rĩtwa rĩrĩ, no rĩu mũiyũrĩtie Jerusalemu ũrutani wanyu, na nĩmwĩrutanĩirie gũtũma tũcookererwo nĩ thakame ya mũndũ ũcio."

²⁹ Petero na atůmwo acio angĩ magĩcookia atĩrĩ, "Ithuĩ no nginya twathĩkĩre Ngai gũkĩra gwathĩkĩra andũ!

³⁰ Ngai wa maithe maitũ nĩariũkirie Jesũ kuuma kũrĩ arĩa akuũ, ũrĩa mworagire na ũndũ wa kũmwamba mũti-igũrũ.

³¹ Ngai nĩamũtũgĩririe akĩmũiga guoko-inĩ gwake kwa ũrĩo arĩ Mũthamaki na Mũhonokia nĩguo Isiraeli merire na marekerwo mehia.

³² Ithuĩ tũrĩ aira a maũndũ macio, nake Roho Mũtheru, ũrĩa Ngai aheete andũ arĩa mamwathĩkagĩra-rĩ, o nake nĩ mũira."

³³ Rĩrĩa maiguire ũguo makĩrakara mũno makĩenda kũmooraga.

³⁴ No rĩrĩ, Mũfarisai wetagwo Gamalieli, mũrutani wa watho na watĩtuo nĩ andũ othe akĩrũgama Kĩama-inĩ, agĩathana atĩ andũ acio mambe moimio nja gwa kahinda kanini.

³⁵ Nake akĩra Kĩama atĩrĩ, "Andũ aya a Isiraeli, cũraniai wega ũrĩa mũratanya gwĩka andũ aya.

³⁶ Ihinda rĩhĩtũku mũndũ wetagwo Theuda nĩeyumĩririe agĩtũuaga atĩ we nĩ mũndũ ma, na akĩgĩa na arũmĩrĩri ta magana mana. Nĩooragirwo, nao arũmĩrĩri aake othe makĩhurunjwo na ũhoru ũcio wothe ũgĩtũka wa tũhũ.

³⁷ Thuutha wake, Judasi ũrĩa woimĩte Galili akĩyũmĩria matukũ-inĩ ma kwĩyandĩkithia na agĩtongoria mbũtũ ya andũ nĩguo makararie watho. O nake akĩũragwo, na arũmĩrĩri aake othe makĩhurunjwo.

³⁸ Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, igũrũ rĩkoniĩ ũhoru ũyũ ngũmũtaara atĩrĩ, tiganai na andũ aya! Marekeei mathĩ! Nĩ ũndũ angĩkorwo muoroto kana ciĩko ciao ciumanĩte na ũmũndũ-rĩ, ũndũ ũcio nĩgũthira.

³⁹ No angĩkorwo ũndũ ũyũ uumanĩte na Ngai, mũtingĩhota kũgĩrĩrĩria andũ aya; mũgwikora mũkĩhũũrana na Ngai."

⁴⁰ Nao magĩtikania na mĩario yake. Nao magĩta atümwo matoonye makĩmahũrithia iboko.* Magĩcooka makĩmaatha matikaarie thĩĩni wa rĩitwa rĩa Jesũ, magĩcooka makĩmarekereria mathĩi.

⁴¹ Nao atümwo makiũma Kĩama-inĩ makenete tondũ wa ũrĩa maatuĩtwo aagĩrũu a gũconorithio nĩ ũndũ wa Rĩitwa rĩu.

⁴² Mũthenya o mũthenya, marĩ hekarũ-inĩ o na marĩ mĩciĩ-inĩ, matiigana gũtiga kũrutana na kũhunja ũhoro ũcio mweya atĩ Jesũ niwe Kristũ.

6

Andũ Mũgwanja Gũthuurwo

¹ Na rĩrĩ, matukũ-inĩ macio rĩrĩa mũigana wa arutwo wongererekaga-rĩ, Ayahudi amwe arĩa maaciariĩrwo kwa Ayunani nĩmatetirie Ayahudi a Kĩhibirania tondũ atumia ao a ndigwa matigiagagĩrwo irio rĩrĩa ikũgayanwo o mũthenya.

² Nĩ ũndũ ũcio, atümwo acio ikũmi na eerĩ magĩcookanĩrĩa arutwo othe hamwe na makĩmeera atĩrĩ, “Gũtiagĩrĩre tũtiganĩre ũtungata wa kiugo kĩa Ngai nĩguo tũtungatage metha-inĩ.

³ Ariũ na aarĩ a Ithe witũ, thuurai andũ mũgwanja kuuma gatagatĩ-inĩ kanyu, andũ arĩa moĩkaine atĩ nĩ maiyũrĩtwo nĩ Roho, o na ũgĩ, na nĩtũkũmehokera wĩra ũcio,

⁴ na ithuĩ tũrũmbũye ũhoro wa mahooya na ũtungata wa kiugo.”

⁵ Ũndũ ũcio moigire nĩwakenirie gĩkundi kũu gĩothe. Nao magĩthuura Stefano, mũndũ waiyũrĩtwo nĩ wĩtikio na Roho Mũtheru, na Filipu, na Porokoro, na Nikanora, na Timoni, na Paramena, na Nikola, mũndũ wa kuuma Antiokia ũrĩa wagarũrũkĩte agatũka Mũyahudi.

⁶ Makĩneana andũ acio kũrĩ atümwo, nao atümwo makĩmahoeera na makĩmaigĩrĩra moko.

⁷ Nĩ ũndũ ũcio kiugo kĩa Ngai gĩkĩhunja. Mũigana wa arutwo kũu Jerusalemu ũkĩongerereka mũno, nakĩo gĩkundi kĩnene kĩa athĩnjĩri-Ngai gĩgĩathĩkĩra ũhoro wa wĩtikio.

Stefano Kũnyĩitwo

⁸ Na rĩrĩ, Stefano, mũndũ waiyũrĩtwo nĩ wega wa Ngai na ũhoti, nĩekire morĩrũ manene na akĩringa ciama gatagatĩ-inĩ ka andũ.

⁹ No rĩrĩ, nĩ kuomĩrĩre ngarari kuuma kũrĩ andũ a Thunagogi ya Andũ arĩa Oohore (ta ũrĩa yetagwo), nao nĩ Ayahudi a kuuma Kurene na Alekiseria o hamwe na mabũrũri ma Kilikia na Asia. Andũ aya makĩambĩrĩra gũkararania na Stefano,

¹⁰ no matingĩetiiririe ũgĩ wake kana Roho ũrĩa aaragia naguo.

¹¹ Hĩndĩ iyo makĩringĩrĩra andũ amwe na hitho moige atĩrĩ, “Nĩtũguĩte Stefano akĩaria ciugo cia kũruma Musa, o na Ngai.”

¹² Nĩ ũndũ ũcio magĩtũma okĩrĩtwo nĩ andũ, na athuuri, na arutani a watho. Makĩnyĩita Stefano makĩmũrehe mbere ya Kĩama.

¹³ Magĩcooka makĩrehe aira a maheeni, arĩa maarutire ũira makiuga atĩrĩ, “Mũndũ ũyũ ndatigithagĩria kwaria agĩũkagĩrĩra handũ haha hatheru, o na gũũkĩrĩra watho.

¹⁴ Nĩgũkorwo nĩtũguĩte akiuga atĩ Jesũ ũyũ wa Nazarethi nĩagatharia handũ haha, na agarũre mĩtugo rĩa Musa aatũtigiĩre.”

¹⁵ Andũ arĩa othe maarĩ Kĩama-inĩ magĩkũrĩra Stefano maito, nao makĩona ũthĩũ wake ũtarĩ ta ũthĩũ wa mũraika.

7

Stefano Kĩwarĩria Kĩama

¹ Nake mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene akĩmũria atĩrĩ, “Thitango ici nĩ cia ma?”

² Nake Stefano agĩcookia atĩrĩ, “Ariũ a Baba na maithe maitũ, ta thĩkĩrĩria! Ngai mwene riiri nĩomĩrĩre ithe witũ Iburahĩmu hĩndĩ rĩa aatũũraga bũrũri wa Mesopotamia, atanathĩ gũtũra bũrũri wa Harani.

³ Akĩmwĩra atĩrĩ, ‘Thaama uume bũrũri wanyu na ũtĩge andũ anyu, ũthĩĩ bũrũri ũrĩa ngaakuonia.’

⁴ “Nĩ ũndũ ũcio Iburahĩmu akiũma bũrũri wa Akalidei agĩthĩ gũtũra Harani. Thuutha wa gĩkuũ gĩa ithe, Ngai akĩmũruta kuo na agĩũka bũrũri ũyũ mũtũũraga.

* 5:40 Mũyahudi angĩonirwo na mahĩtia, aatuagĩrwo kũhũrwo iboko mĩrongo itatũ na kenda.

⁵ Ndaamūheire igai gūkū, o na ikinya rīmwe. No Ngai nīamwīrire atī we hamwe na njiaro ciake nīmakegwatīra būrūri ūyū, o na gūtuika hīndi iyo Iburahīmu ndaarī na mwana.

⁶ Ngai eerire Iburahīmu atīrī: ‘Njiaro ciaku igaatūūra irī ng’eni būrūri ūtarī wacio, kūrīa igaatuuō ngombo na inyariirwo ihinda rīa mīaka magana mana.’

⁷ Ningī Ngai akiuga atīrī, ‘No nīngaherithia rūrūrī rūu igaatungata irī ngombo; na thuutha ūcio-rī, nūikoima būrūri ūcio, nacio nūikaahooya irī kūndū gūkū.’

⁸ Hīndi iyo nīarīkanūire na Iburahīmu kīrīkanīro kīa ūhorō wa kūrūa. Nake Iburahīmu agītūika ithe wa Isaaka na akīmūrūithia thikū ya kanana thuutha wa gūciarwo gwake. Thuutha-inī Isaaka agītūika ithe wa Jakubu, nake Jakubu agītūika ithe wa athuuri arīa ikūmi na eerī.

⁹ “Na tondū wa maguuka maitū kūguīra Jusufu ūiru, nīmamwendirie būrūri wa Misiri agatūike ngombo kuo. No Ngai aarī hamwe nake

¹⁰ na akīmūhonokia mathīina-inī make mothe. Nīaheire Jusufu ūūgī na akīmūhotithia atūike wa kwendeka nī Firaūni mūthamaki wa Misiri; nī ūndū ūcio akīmūtua wa gwachaga Misiri o na nyūmba yake yothe ya ūthamaki.

¹¹ “Thuutha ūcio gūkīgīa ng’aragu būrūri-inī wothe wa Misiri, na Kaanani, na ikīrehe gūthīnīka kūngī mūno, namo maithe maitū makīaga irio.

¹² Rīrīa Jakubu aiguire atī Misiri nī kwarī na ngano, agītūma maithe maitū kuo hīndī ya mbere.

¹³ Na rīrīa maathire riita rīa keerī-rī, Jusufu akīmēnyithania kūrī ariū a ithe, nake Firaūni akīmēnya ūhorō wa nyūmba ya Jusufu.

¹⁴ Thuutha wa ūguo-rī, Jusufu agītūmanīra ithe Jakubu na nyūmba yake yothe moke, nao othe maarī andū mīrongo mūgwanja na atano.

¹⁵ Nake Jakubu agīkūrūka, agīthī Misiri, kūrīa we na maithe maitū maakuīre.

¹⁶ Mūirī yao nīyacookirio Shekemu na igīthikwo mbīrīra-inī irīa Iburahīmu aagūrīte na mbeeca kuuma kūrī ariū a Hamori kūu Shekemu.

¹⁷ “Rīrīa ihinda rīakuhīrīrie rīa Ngai kūhingia kūrīranīro gīake kūrī Iburahīmu-rī, mūigana wa andū aitū kūu Misiri nīwongererekete mūno.

¹⁸ Hīndi iyo mūthamaki ūngī ūtoō ūhorō wa Jusufu agītūika wa gūthamaka Misiri.

¹⁹ Agīka andū aitū ūuru mūno na akīhinyīrīra maithe maitū na ūndū wa kūmarīngūrīra na hinya mate tūkenge twao nīgeetha tūkue.

²⁰ “Hīnda-inī rīu Musa nīaciariirwo, nake aarī mwana mūthaka mūno. Akīrererwo mūcīi gwa ithe ihinda rīa mīeri itatū.

²¹ Rīrīa aigirwo nja-rī, mwarī wa Firaūni akīmūoya akīmūrera ta mwana wake.

²² Musa agīthomithio na ūūgī wothe wa andū a Misiri na aarī na hinya wa mīario na cīko.

²³ “Rīrīa Musa aakinyirie mīaka mīrongo īna-rī, agītua itua rīa gūceerera andū ao a Isiraēli.

²⁴ Nīonire mūndū ūmwe wao akīnyariirwo nī mūndū wa Misiri. Nī ūndū ūcio agīthī kūmūrīra na akīmūrīhīra na ūndū wa kūrāga mūndū ūcio Mūmisiri.

²⁵ Musa eeciirītie atī andū ao nīmangīonire atī Ngai nīamūhūthagīra nīgeetha amahonokie, no-o matiamenyire ūguo.

²⁶ Mūthenya ūyū ūngī Musa agīthī agīkora andū eerī a Isiraēli makīrūa. Akīgeria kūmaiguithania akīmeeraga atīrī, ‘Andū aya, inyuī mūrī a ithe ūmwe; nī kī kīratūma mwende gwīkana ūuru?’

²⁷ “No mūndū ūrīa wekīte ūcio ūngī ūuru agīkania Musa, akīmwīra atīrī, ‘Nūū wagītūire mwathi na mūtūithania wa macīira maitū?’

²⁸ Ūrenda kūnjūraga o ta ūrīa ūrooragire Mūmisiri ira?’

²⁹ Rīrīa Musa aiguire ūguo akūrā agīthī būrūri wa Midiani, kūrīa aatūūrire arī ta mūgeni na akīgīa na ariū eerī.

³⁰ “Na rīrī, mīaka mīrongo īna yarīkia gūthira-rī, mūrāika akīmūrīra Musa arī nīnīmī-inī cia mwaki iria ciakanaga kīhinga-inī kūu werū-inī hakuhi na Kīrīma gīa Sinai.

³¹ Rīrīa onire ūguo, akīgega nī kīrīa onire. Na rīrīa aakuhagīrīra nīguo one wega-rī, akīgua mūgambo wa Mwathani ūkiuga atīrī:

³² ‘Nīi nī nī Ngai wa maithe manyu, Ngai wa Iburahīmu, na Isaaka, o na Jakubu.’ Musa akūnaina nī gwītīgīra na ndaigana kūrora.

³³ “Nake Mwathani akīmwīra atīrī, ‘Ruta iratū ciaku, nīgūkorwo hau ūrūgamīte nī handū hatheru.

³⁴ Ti-itherũ nĩnyonete kũhinyĩrĩrio kwa andũ akwa kũu bũrũri wa Misiri. Nĩnjiguĩte gũcaaya kwao, na nĩnjikũrũkĩte thĩ nĩguo ndĩmohorithie. Rũu ũka nĩngũgũtũma ũcooke Misiri.'

³⁵ "Ūyũ nowe Musa ũrĩa maaregete makiuga atĩrĩ, 'Nũũ ũgũtuĩte mwathi witũ na mũtũciirithia?' Ngai we mwene nĩamũtũmire atũke mũnene na mũkũũri wao, na ũndũ wa mũraika ũrĩa wamuũmĩrĩre kĩhinga-inĩ.

³⁶ Akĩmatongoria makiuama Misiri na agũka morirũ na akĩringa ciama arĩ kũu Misiri, o na Iria-inĩ Itune, na ihinda rĩa mĩaka mĩrongo ĩna kũu werũ-inĩ.

³⁷ "Ūyũ nowe Musa ũrĩa werire andũ a Isiraeli atĩrĩ, 'Ngai nĩakamũtũmĩra mũnabii ta nĩ kuuma kũrĩ andũ anyu kũũmbe.'

³⁸ We aarĩ kĩũngano-inĩ kũu werũ-inĩ, arĩ hamwe na mũraika ũrĩa wamwarĩirie Kĩrĩma-inĩ gĩa Sinai, na aarĩ hamwe na maithe maitũ; nake nĩamũkĩrĩre ciugo irĩ muoyo nĩgeetha atũkinĩyĩre.

³⁹ "No rĩrĩ, maithe maitũ nĩmaregire kũmwathĩkĩra. Handũ ha ũguo-rĩ, o makĩmũrega, na thĩnĩ wa ngoro ciao makĩrĩrĩria gũcooka Misiri.

⁴⁰ Nao makĩra Harũni atĩrĩ, 'Tũthondekere ngai iria iritũtongoragia. Nĩgũkorwo mũndũ ũyũ ũgwĩtwo Musa, ũrĩa watũtongoririe tũkiuama bũrũri wa Misiri, tũtũũ ũria onete!'

⁴¹ Hĩndĩ ĩyo nĩguo maathondekere mũhianano watariĩ ta njaũ. Makĩũrutĩra magongona, na makĩgĩa na hĩndĩ ya gũkũngũra kĩrĩa maathondekete na moko mao.

⁴² No Ngai akĩmahutatĩra, na akĩmarekereria mahooyage ciũmbe cia igũrũ. Ūhoru ũyũ ũtwaranĩte na ũrĩa kwandĩkitwo ibuku-inĩ rĩa anabii, atĩrĩ:

"Nĩmwandũfĩre magongona na maruta

mĩaka mĩrongo ĩna kũu werũ-inĩ, inyuĩ nyũmba ya Isiraeli?"

⁴³ Nĩmũtũũgĩrĩtie ihooero rĩa Moleku,

na njata ya ngai yanyu ĩria ĩtagwo Refani,

mũhianano ĩria mwathondekere ya kũhooyaga.

Tondũ ũcio, nĩngatũma mũtahwo mũtwarwo' kũhĩtũka Babuloni.

⁴⁴ "Maithe maitũ maarĩ na hema ĩria yetagwo gũkaru kĩa Ūira kũu werũ-inĩ. Nayo yathondeketwo o ta ũria Ngai eerĩte Musa, kũringana na mũhianĩre ũria onete.

⁴⁵ Maarĩkia kwamũkĩra hema-rĩ, maithe maitũ, matongoretio nĩ Joshua magũka nayo rĩria menyĩĩfĩre bũrũri kuuma kũrĩ ndũrĩrĩ iria Ngai aarutũrĩre ciehere yao. Nayo igĩtũura kũu bũrũri ũcio o nginya hĩndĩ ya Daudi,

⁴⁶ ũria wakenire nĩ gwĩtũkĩrĩka nĩ Ngai, na akĩhooya etũkĩrio aakĩre Ngai wa Jakubu gũkaru.

⁴⁷ No Solomoni nĩwe wamwakĩire nyũmba.

⁴⁸ "No rĩrĩ, Ūrĩa-ũrĩ-Igũrũ-Mũno ndaikaraga nyũmba ciakĩtwo nĩ andũ. O ta ũria mũnabii oigĩte atĩrĩ:

⁴⁹ " Igũrũ nĩkuo gĩtĩ gĩakwa kĩa ũnene,

nayo thĩ nĩ gaturwa ka makinya makwa.

Ūngĩkĩnjakĩra nyũmba ya mũthemba ũrĩkũ?

Ūguo nĩguo Mwathani ekũũria.

Kana kĩhurũko gĩakwa kĩngĩkorwo kũ?

⁵⁰ Githĩ ti guoko gwakwa gwathondekere indo ici ciothe?"

⁵¹ "Inyuĩ andũ aya aremĩ, o inyuĩ mũtarĩ aruu ngoro na matũ! Inyuĩ mũtarĩ o ta maithe manyu: Inyuĩ mũtũũraga mũreganĩte na Roho Mũtheru!

⁵² Nĩ kũrĩ mũnabii ũtaanyariirirwo nĩ maithe manyu? Mooragire o na andũ arĩa maarathire ũhoru wa gũka kwa Ūria Mũthingu. Na rĩu nĩmũmũkũnyanĩre na mũkamũũraga;

⁵³ o inyuĩ mwamũkĩrĩre watho ũrĩa waathanirwo kũgerera araike na mũkĩaga kũwathĩkĩra."

Stefano Kũhũũrwo na Mahiga

⁵⁴ Rĩria maiguire maũndũ macio-rĩ, makĩrakara mũno, na makĩmũhaganĩria magego.

⁵⁵ No Stefano, aiyũrĩtwo nĩ Roho Mũtheru, Agĩcũthĩrĩria igũrũ akĩona riiri wa Ngai, na Jesũ arũgamĩte guoko-inĩ kwa ũrio kwa Ngai.

⁵⁶ Akiuga atĩrĩ, "Onei, nĩndĩrona igũrũ rĩhingũkĩte nake Mũrũ wa Mũndũ arũgamĩte guoko-inĩ kwa ũrio kwa Ngai."

⁵⁷ Maigua ũguo makĩhumbĩra matũ mao, makĩhanyũka harĩ we makiugagĩrĩria na mũgambo mũnene.

⁵⁸ makimükururia, makimumia nja ya itüüra, na makĩambĩrĩria kũmũhũüra na mahiga nyuguto. Nao, aira makĩiga nguwo ciao magürü-inĩ ma mwanake wetagwo Saülü.

⁵⁹ Rĩrĩa maamũhũüraga na mahiga nyuguto, Stefano nĩahooire Ngai, akiuga atĩrĩ, “Mwathani Jesũ, amũkĩra roho wakwa.”

⁶⁰ Agĩcoka agĩturia ndu, akĩanĩrĩra, akiuga atĩrĩ, “Mwathani, ndũkamoorie rĩhia rĩrĩ.” Na aarĩkia kuuga ũguo, agĩkoma.

8

¹ Nake Saülü aarĩ ho, na agĩtĩkĩra atĩ ooragwo.

Kanitha Kũnyariirwo na Kũhurunjwo

Mũthenya ũcio kanitha ũkĩnyariirwo mũno kũu Jerusalemu, nao andũ othe o tiga atümwo makĩhurunjũkĩra Judea na Samaria.

² Andũ etigĩri Ngai magĩthika Stefano na makimũcakaĩra mũno.

³ No Saülü akĩambĩrĩria kwananga kanitha. Aathiiaga nyũmba o nyũmba, akĩrutũrũraga arũme na andũ-a-nja, akĩmaikagia njeera.

Filipu arĩ Bũrũri wa Samaria

⁴ Nao andũ arĩa maahurunjĩtwo nĩmahunjirie kiugo kĩa Ngai o kũrĩa guothe maathiiaga.

⁵ Filipu agĩkũrũka agĩthĩ itũüra rĩarĩ Samaria, akĩhunja ũhoru wa Kristũ kuo.

⁶ Rĩrĩa ikundi cia andũ ciaiguire Filipu na ikĩona ciama iria aaringaga, othe magĩthikĩrĩria ũria oigaga.

⁷ Ngoma thũku nĩcioimaga andũ aingĩ igĩkayũrũrũkaga, na andũ aingĩ maarũarĩte mũrimũ wa gũkua ciĩga, na andũ arĩa maarĩ onju makĩhonio.

⁸ Nĩ ũndũ ũcio gũkĩgĩa na gĩkeno kĩnene itũüra-inĩ rĩu.

Simoni ũrĩa warĩ Mũragũri

⁹ Na rĩrĩ, itũüra-inĩ rĩu nĩ kwarĩ na mũndũ wetagwo Simoni, nake nĩaragũrĩte kwa ihinda na akagegia andũ othe a Samaria. Nake nĩetĩaga na ageetua atĩ aarĩ mũndũ mũnene mũno,

¹⁰ nao andũ othe, arĩa anini na arĩa anene, makamũthikagĩrĩria na makoiga na mũgambo mũnene atĩrĩ, “Mũndũ ũyũ nĩwe hinya wa ũngai ũrĩa ũlkaine ta Hinya Mũnene.”

¹¹ Maatũrĩte mamuumaga thuutha tondũ nĩamagegetie hĩndĩ ndaaya na ũragũri wake.

¹² No rĩrĩa meetĩkirie Filipu akĩhunja ũhoru-ũrĩa-Mwega wa ũthamaki wa Ngai na wa rĩtwa rĩa Jesũ Kristũ-rĩ, makĩbatithio, arũme o hamwe na andũ-a-nja.

¹³ Simoni we mwene agĩtũkia na akĩbatithio. Nake akĩrũmĩrĩra Filipu kũrĩa guothe aathiiaga, agegetio nĩ imenyithia cia hinya na ciama iria onaga.

¹⁴ Rĩrĩa atümwo arĩa maarĩ kũu Jerusalemu maiguire atĩ andũ a Samaria nĩmetĩkĩrĩte kiugo kĩa Ngai-rĩ, makĩmatũmĩra Petero na Johana.

¹⁵ Nao maakinya kuo, makĩmahoera nĩguo maamũkĩre Roho Mũtheru,

¹⁶ tondũ nginya hĩndĩ ũyo Roho Mũtheru ndaakoretwo aikũrũkĩre mũndũ o na ũmwe wao; tiga o kũbatithio maabatithio thĩinĩ wa rĩtwa rĩa Mwathani Jesũ.

¹⁷ Hĩndĩ ũyo Petero na Johana makĩmaigĩrĩra moko, nao makĩamũkĩra Roho Mũtheru.

¹⁸ Rĩrĩa Simoni onire atĩ Roho aaheanagwo na ũndũ wa kũigĩrĩrwo moko nĩ atümwo-rĩ, akĩenda amahe mbeeca,

¹⁹ akiuga atĩrĩ, “Hee ũhoti ũyũ o na nĩ nĩgeetha ũrĩa wothe ndaigĩrĩra moko makwa akaamũkĩra Roho Mũtheru.”

²⁰ Petero akĩmũcookeria atĩrĩ, “Mbeeca ciaku irothiranĩra hamwe nawe, nĩgũkorwo wĩciirĩte no ũgũre kĩheo kĩa Ngai na mbeeca.

²¹ Wee ndũrĩ na handũ, o na ndũrĩ na igai ũtungata-inĩ ũyũ, tondũ ngoro yaku ti njagĩrĩru mbere ya Ngai.

²² Wĩrĩre waganu ũyũ na ũhooe Mwathani. Hihi nĩegũkũrekera nĩ ũndũ wa gũkorwo na rĩciirĩa ta rĩu ngoro-inĩ yaku.

²³ Nĩgũkorwo nguona ũyũrĩtwo nĩ marũrũ na ũgatuĩka ngombo ya mehia.”

²⁴ Hĩndĩ ũyo Simoni akĩmũcookeria atĩrĩ, “Hooera harĩ Mwathani nĩgeetha ndikae gũkorwo nĩ ũndũ o na ũmwe wa macio mwagweta.”

²⁵ Rĩrĩa maarĩkirie kũheana ũira na kũhunja kiugo kĩa Mwathani-rĩ, Petero na Johana magĩcoka Jerusalemu, o makĩhunjagia ũhoru-ũrĩa-Mwega tũtũüra-inĩ tũingĩ twa Samaria.

Filipu na Mũhabashi

²⁶ Na rĩrĩ, mũraika wa Mwathani akĩĩra Filipu atĩrĩ, “Thĩ werekeire gũthini, ũkinye njĩra-inĩ, njĩra ĩria ya werũ-inĩ, ĩria ĩikũrũkĩte kuuma Jerusalemu ĩgathiĩ nginya Gaza.”

²⁷ Nĩ ũndũ ũcio akiumagara, na arĩ njĩra-inĩ agĩcemania na Mũhabashi warĩ mũhakũre, mũndũ mũnene warĩ igweta ũria warũgamĩrĩire kĩgĩina gĩa Kandake, mũthamaki-mũndũ-wa-nja wa Ahabashi.* Mũndũ ũyũ aathiite Jerusalemu kũhooya Ngai;

²⁸ na arĩ njĩra-inĩ akĩinũka, aaikarĩte ngaari-inĩ yake ya mbarathi agĩthoma ibuku rĩa Isaia ũria mũnabii.

²⁹ Roho akĩĩra Filipu atĩrĩ, “Thĩ ngaari-inĩ ĩria ya mbarathi ũikare hakuhĩ nayo.”

³⁰ Hĩndĩ ĩyo Filipu akĩhanyũka nginya ngaari-inĩ ĩyo ya mbarathi, akĩigua mũndũ ũcio agĩthoma ibuku rĩa Isaia ũria mũnabii, akĩmũũria atĩrĩ, “Nĩũrataũkĩrwo nĩ ũhoru ũcio ũrathoma?”

³¹ Nake agĩcookia atĩrĩ, “Ingĩtaũkĩrwo atĩa, tĩga hagĩire mũndũ wa kũndaarĩria?” Nĩ ũndũ ũcio akĩĩra Filipu ahaice ngaari ĩyo ya mbarathi, aikaranie nake.

³² Mũndũ ũcio warĩ mũhakũre aathomaga gacunjĩ gaka ka Maandĩko:

“Aatwarĩrwo o ta ng’ondũ gĩthĩnjĩro-inĩ,

na o ta ũria gatũrũme gakĩraga ki karĩ mbere ya mũndũ ũria ũrakenja guoya,
nogu o nake ataatumĩrĩre kanua gake.

³³ Nĩaconorĩthirio na ndaigana gũtũrwo ciira na kĩhooto.

Nĩũ ũngĩaria ũhoru wa njĩaro ciake?

Nĩgũkorwo muoyo wake nĩwehererio ũkiuma gũkũ thĩ.”

³⁴ Mũndũ ũcio mũhakũre akĩũria Filipu atĩrĩ, “Ndagũthaiitha, ta njĩra atĩrĩ, mũnabii araria ũhoru wa ũ, nĩ ũhoru wake we mwene kana nĩ ũhoru wa mũndũ ũngĩ?”

³⁵ Hĩndĩ ĩyo Filipu akĩrutia ũhoru hau, akĩmũhe ũhoru-ũria-Mwega ũkonĩĩ Jesũ.

³⁶ Na marĩ njĩra-inĩ magĩthĩrĩ-rĩ, magĩkinya handũ haarĩ na maaĩ, nake mũndũ ũcio warĩ mũhakũre akĩmwĩra atĩrĩ, “Ta rora, maaĩ nĩmo maya. Nĩ kĩ kĩngĩgĩria mbatithio?”

³⁷ (Nake Filipu akiuga atĩrĩ, “Ũngĩĩtikia na ngoro yaku yothe, no ũbatithio.” Nake agĩcookia atĩrĩ, “Nĩnjĩtikĩtie atĩ Jesũ Kristũ nĩwe Mũrũ wa Ngai.”)

³⁸ Nake agĩathana ngaari ĩyo ya mbarathi ĩrũgame. Hĩndĩ ĩyo Filipu na mũndũ ũcio mũhakũre magũkũrũka, magĩtoonya maaĩ-inĩ, nake Filipu akĩmũbatithia.

³⁹ Na rĩrĩ moimĩrĩre maaĩ-inĩ, Roho wa Mwathani o rĩmwe akĩoya Filipu, akĩmweheria, nake mũndũ ũcio mũhakũre akĩaga kũmuona rĩngĩ, no agĩthĩ na mbere na rũgendo akenete.

⁴⁰ No Filipu nĩonekanire Azota, na agĩthĩ akĩhunjagia ũhoru-ũria-Mwega matũũra-inĩ mothe nginya agĩkinya Kaisarea.

9

Saũlũ Kũgarũrũka

¹ Ihĩnda-inĩ o rĩu Saũlũ no eehĩtagĩra kũũraga arutwo a Mwathani. Agĩthĩ kũrĩ mũthĩnjĩri-Ngai ũria mũnene,

² na akĩmũhooya marũa athĩĩ namo thunagogi-inĩ ĩria ciarĩ Dameski, nĩgeetha angĩkora andũ a Njĩra ĩyo kuo, marĩ arũme kana andũ-a-nja, amanyĩite amatware Jerusalemu marĩ ohe.

³ Naarĩ rũgendo-inĩ aakuhĩrĩria Dameski-rĩ, o rĩmwe ũtheri ũkiuma na ĩgũrũ, ũkĩmwarĩra mĩena yothe.

⁴ Akĩgũa thĩ, na akĩigua mũgambo ũkĩmwĩra atĩrĩ, “Saũlũ, Saũlũ, ũũnyariiraga nĩkĩ?”

⁵ Saũlũ akĩũria atĩrĩ, “Nĩwe ũ, Mwathani?”

Nake akĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩ nĩ Jesũ ũria ũnyariiraga.

⁶ No rĩrĩ, rĩu ũkĩra ũtoonye itũũra rĩrĩ inene, na nĩũkwĩrwo ũria wagĩrĩrwo nĩ gwĩka.”

⁷ Nao andũ arĩa maatwanaga hamwe na Saũlũ makĩrũgama hau maagĩte ũria mangiuga; o nĩmaiguire mũgambo no matiigana kuona mũndũ o na ũrĩkũ.

⁸ Nake Saũlũ agĩũkĩra, akĩrũgama, no rĩrĩa aahingĩrĩrie maito ndoonaga o na hanini. Nĩ ũndũ ũcio makĩmũnyĩita guoko makĩmũtwara Dameski.

⁹ Ihĩnda rĩa matukũ matatũ aarĩ mũtumumu, na ndarĩ kĩndũ aarĩyaga kana akanyua.

¹⁰ Na rĩrĩ, kũu Dameski nĩ kwarĩ na mũrutwo wetagwo Anania. Mwathani akĩmwarĩria na kĩoneki, akĩmwĩra atĩrĩ, “Anania!”

Nake agĩcookia atĩrĩ, “Nĩũ ũyũ Mwathani.”

* 8:27 ũmũthĩ bũrũri ũcio ũikaine ta Nubia, kana Sudani ya Rũgongo.

¹¹ Nake Mwachani akĩmwĩra atĩrĩ, “Thĩi kwa Judasi o kũu njĩra írĩa ĩtagwo Nũngarũ, ũrie mũndũ uumĩte Tariso wĩtagwo Saũlũ, nĩ ũndũ nĩkũhooya arahooya.

¹² Nĩonete mũndũ kĩoneki-inĩ wĩtagwo Anania agĩũka kũmũigĩrĩra moko, nĩguo acooke kuona.”

¹³ Anania akĩmũcookeria atĩrĩ, “Mwachani, nĩnjiguĩte ũhoru mũingĩ ũkonĩ mũndũ ũcio, na maũndũ maingĩ mooru marĩa aaneka andũ aku arĩa aamũre kũũrĩa Jerusalemu.

¹⁴ Na okĩte gũkũ arĩ na wathani kuuma kũrĩ athĩnjĩri-Ngai arĩa anene, nĩgeetha anyiite andũ arĩa othe makayagĩra rĩitwa riaku.”

¹⁵ No Mwachani akĩĩra Anania atĩrĩ, “Thĩi, tondũ ũndũ ũcio nĩ kĩndũ gĩakwa kĩrĩa ndĩthuurĩre gĩa gũtwara ũhoru wa rĩitwa riakwa kũrĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ, na athamaki, o na kũrĩ andũ a Isiraeli.

¹⁶ Nĩngũmuonia ũrĩa arĩ o nginya anyamaarĩke nĩ ũndũ wa rĩitwa riakwa.”

¹⁷ Hĩndĩ ĩyo Anania agĩthĩ na agĩtoonya nyũmba ĩyo. Akĩigĩrĩa Saũlũ moko, akĩmwĩra atĩrĩ, “Saũlũ, mũrũ wa Ithe witũ, Mwachani, o we Jesũ ũrĩa ũrakuumĩrĩre ũrĩ njĩra-inĩ ũgĩũka gũkũ, nĩandũmĩte nĩguo ũcooke kuona, na ũiyũrio na Roho Mũtheru.”

¹⁸ O hĩndĩ ĩyo, tũnyamũ twahaanaga ta ngaracũ tũkiuma maitho-inĩ ma Saũlũ, tũkĩgũa thĩ, nake akĩhota kuona rĩngĩ. Agĩũkĩra na akĩbatithio,

¹⁹ na aarĩkia kũrĩa irio, akĩgĩa na hinya.

Saũlũ arĩ Dameski na Jerusalemu

Saũlũ agĩkara mĩthenya ĩgana ũna marĩ hamwe na arutwo kũu Dameski.

²⁰ Na hĩndĩ ĩyo akĩambĩrĩria kũhunjia thunagogi-inĩ atĩ Jesũ nĩ Mũrũ wa Ngai.

²¹ Andũ othe arĩa maamũiguire makĩgega makĩũria atĩrĩ, “Githĩ mũndũ ũyũ tiwe ũraagithĩte andũ thayũ kũu Jerusalemu gatagatĩ-inĩ ka arĩa makayagĩra rĩitwa rĩu? Na githĩ ndokĩte gũkũ nĩgeetha amanyiite amatware marĩ ohe kũrĩ athĩnjĩri-Ngai arĩa anene?”

²² Nowe Saũlũ agĩkĩrĩrĩria kũgĩa na hinya, na akĩgegia Ayahudi arĩa maatũũrite kũu Dameski na ũndũ wa kũmaiguithia na ma atĩ Jesũ nĩwe Kristũ.

²³ Thuutha wa mĩthenya mũingĩ gũthira, Ayahudi magĩcookania ndundu mamũũrage,

²⁴ No Saũlũ akĩmenya mũbango ũrĩa maarĩ naguo. Mũthenya na ũtukũ maaikaraga mamuoheirie ihingo-inĩ cia itũũra inene nĩguo mamũũrage.

²⁵ No arũmirĩri aake makĩmuoya ũtukũ, makĩmũharũrũkia arĩ gĩkabũ-inĩ mamũgereirie mwanya warĩ rũthingo-inĩ.

²⁶ Hĩndĩ írĩa aakinyire Jerusalemu, akĩgeria kwĩgwatania na arutwo, no othe nĩmamwĩtigagĩra, tondũ matietũkagia atĩ kũna aarĩ mũrutwo.

²⁷ No Baranaba akĩmuoya akĩmũtwara kũrĩ atũmwo. Akĩmeera ũrĩa Saũlũ oonire Mwachani arĩ rũgendo-inĩ rwake, na ũrĩa Mwachani aamwarĩirie, na ũrĩa aahunjirie kũu Dameski thĩĩni wa rĩitwa rĩa Jesũ ategwĩtigira.

²⁸ Nĩ ũndũ ũcio Saũlũ agĩkara na atũmwo, na agaceeraga kũu Jerusalemu, akĩaragia na ũcamba thĩĩni wa rĩitwa rĩa Mwachani, ategwĩtigira.

²⁹ Nĩngĩ nĩaaragia na agakararanagia na Ayahudi arĩa maaciarĩrwo kwa Ayunani, no nao makageria ũrĩa mangĩmũũraga.

³⁰ Rĩrĩa ariũ na aarĩ a Ithe witũ maamenyire ũguo, makĩmuoya, makĩmũikũrũkia nginya Kaisarea, makĩmũtũma Tariso.

³¹ Hĩndĩ ĩyo kanitha wa Judea guothe, na Galili, na Samaria ũgĩkenera ihinda rĩa thayũ. Nĩwongereirwo hinya; na ũkĩũmĩrĩrio nĩ Roho Mũtheru, na ũkĩongererwo andũ, nao magĩtũũra metigĩrĩte Mwachani.

Ainea na Dorokasi

³² Na rĩrĩ, rĩrĩa Petero aaceeraga kũndũ na kũndũ bũrũri-inĩ, nĩathiire gũceerera andũ arĩa aamũre a kũu Lida.

³³ Arĩ kũu agĩkora mũndũ wetagwo Ainea warĩ na mũrimũ wa gũkua ciĩga, na aatũũrite akomete gĩtanda-inĩ ihinda rĩa mĩaka ĩnana.

³⁴ Petero akĩmwĩra atĩrĩ, “Ainea, Jesũ Kristũ nĩakũhonia. Ũkĩra ũkũnje kĩbarĩ gĩaku.” O hĩndĩ ĩyo Ainea akĩrũgama.

³⁵ Andũ othe arĩa maatũũraga Lida na Sharoni makĩmuona na makĩgarũrũkĩra Mwachani.

³⁶ Kũu Jopa nĩ kwarĩ mũrutwo wetagwo Tabitha (narĩo rĩitwa rĩu rĩgĩtaũrwo nĩ kuuga Dorokasi), nake aatũũrite ekaga maũndũ mega, na agateithagia athĩĩni.

³⁷ O ihinda-inĩ rīu nīarūarire na agīkua, naguo mwīrī wake ūgīthambio, ūkīigwo nyūmba ya igūrū.*

³⁸ Lida kwarī hakuhi na Jopa; nī ūndū ūcio rīrīa arutwo maaiguire atī Petero aarī kūu Lida, magītūma andū eerī makamūringīrīrie mamwīre atīrī, “Twagūthaita ūka narua!”

³⁹ Nake Petero agīthīi hamwe nao, na aakinya agītwarwo nyūmba ya igūrū. Atumia othe a ndigwa makīrūgama, makīmūthiūrūrūkīria makīrīraga, na makīmuonagia kanjū na nguo ingī iria Dorokasi aatumīte rīrīa aarī nao.

⁴⁰ Nake Petero akīmeera othe moime nja ya nyūmba; agīcooka agīturia maru akīhooya Ngai. Agīcooka akīgarūrūkīria mūtumia ūcio wakuīte, akīmwīra atīrī, “Tabitha, ūkīra,” nake Tabitha akīhingūra maitho, na oona Petero, agītiira.

⁴¹ Nake Petero akīmūnyiita guoko, akīmūrūgamia. Agīcooka agīta andū arīa meefīkītie, na atumia acio a ndigwa, akīmūneana kūrī o arī muoyo.

⁴² Naguo ūhorō ūcio ūkīmenyeka Jopa guothe, nao andū aingī magītīkia Mwathani.

⁴³ Nake Petero agīkua Jopa mīthenya mīngī kwa mūdū wetagwo Simoni, ūria warī mūtanduki wa njūū.†

10

Korinelio Gūtūmanīra Petero

¹ Na rīrī, kūu Kaisarea nī kwarī mūdū wetagwo Korinelio, ūria warī mūnene-wa-thigari-igana rīmwe cia mbūtū irīa yoīkaine ta Mbūtū ya Italia.

² Mūdū ūcio na andū othe a nyūmba yake nīmeyamūrīre Ngai na makamwītīgagīra; nake nīaheanaga indo ciake na ūtaana kūrī andū arīa maarī abatarī na nīahooyaga Ngai kaingī.

³ Mūthenya ūmwe ta thaa kenda cia mīaraho-rī, akīona kīoneki. Akīona mūraika wa Ngai wega, ūria wokire harī we na akīmwīra atīrī, “Korinelio!”

⁴ Korinelio akīmūrora aiyūrītwo nī guoya, akīūria atīrī, “Nī kō Mwathani?”

Nake mūraika akīmūcookeria atīrī, “Mahooya maku na indo iria ūheete andū arīa athīni nīkinyīte igūrū kūrī Ngai rīrī iruta rīa kūrīrīkanwo.

⁵ Na rīrī, tūma andū mathīi Jopa magīre mūdū wīttagwo Simoni, na nowe wīttagwo Petero.

⁶ Araikara gwa Simoni ūria mūtanduki wa njūū, o ūria nyūmba yake irī rūtēre-inī rwa iria.”

⁷ Rīrīa mūraika ūcio wamwarīrie aathiire, Korinelio agīta ndungata ciake igīrī na mūthigari ūmwe weamūrīre Ngai, na aarī ūmwe wa andū arīa maamūtungatagīra.

⁸ Akīmeera ūria wothe kwahanīte agīcooka akīmatūma Jopa.

Kīoneki gīa Petero

⁹ Mūthenya ūcio ūngī warūmūrīre ta thaa thita cia mūthenya marī njīra-inī makuhīrīrie itūūra rīu-rī, Petero akīhaica nyūmba-igūrū nīgeetha akahooye Ngai.

¹⁰ Nake akīigua aahūta na akībatarīo nī kīndū gīa kūrīa, na rīrīa irio ciarugagwo-rī, akīgocerera.

¹¹ Nake akīona igūrū rīhingūrītwo na kīndū gīatarīi ta gītama kīnene gīkīharūrūkio thī kīnyītītwo mīthia ina.

¹² Nakīo kīarī na nyamū cia mīthemba yothe ya iria irī magūrū mana, o na nyamū iria itaambaga thī, o na nyoni cia rīera-inī.

¹³ Hīndī iyo mūgambo ūkīmwīra atīrī, “Petero, ūkīra. Thīnja na ūrīe.”

¹⁴ Petero agīcookeria atīrī, “Aca, Mwathani! Ndirī ndarīa kīndū gītārī kīamūre, kana kīndū kīrī thaahu.”

¹⁵ Mūgambo ūkīmwarīria riita rīa keerī ūkīmwīra atīrī, “Ndūkanoige kīndū o na kīrīkū kīrīa Ngai atheretie atī tī kīamūre.”

¹⁶ Ūndū ūyū wekīkire maita matatū, na o rīmwe gītama kīu gīgīcookio na igūrū.

¹⁷ Na rīrīa Petero eeyūrāgia gītūmi gīa kīoneki kīu oonete-rī, andū arīa maatūmītwo nī Korinelio makīona harīa nyūmba ya Simoni yarī, na makīrūgama hau kīhingo-inī.

¹⁸ Magītāna, makīūria kana Simoni ūria wīttagwo Petero aaikaraga kūu.

¹⁹ Na rīrīa Petero eeciirāgia ūhorō wa kīoneki kīu, Roho akīmwīra atīrī, “Simoni, harī na andū atatū maragūcarīa.

²⁰ Nī ūndū ūcio, ūkīra ūkūrūke, ūthīi nao na ndūkagīe na nganja nīgūkorwo nī nīi ndīmatūmīte.”

* 9:37 Warī mūtugo wa Ayahudi na Ayunani gūthambīa mwīrī wa mūdū aakua, kūūhaarīria gūthikwo. † 9:43 Tene andū meetanāgio na wīra ūria maarutaga nīgeetha makamenyeka o na ihenya.

²¹ Petero agĩkũrũka, akĩira andũ acio atĩrĩ, “Nĩ nĩ mũndũ ũcio mũracaria. Mũũkĩte nĩkĩ?”

²² Nao andũ acio magĩcookia atĩrĩ, “Tuumĩte gwa Korinelio, ũria mũnene-wa-thigari-igana rĩmwe. Nĩ mũndũ mũthingu na mwĩtigĩri-Ngai, na nĩatũtuo nĩ Ayahudi othe. Mũraika mũtheru aramwĩrire atũmane ũthĩ gwake mũciũ nigeetha aigue ũria ũrenda kuuga.”

²³ Hĩndĩ ĩyo Petero akĩira andũ acio matoonye nyũmba matũke ageni aake.

Petero Gũthĩ gwa Korinelio

Mũthenya ũyũ ũngĩ warũmĩrĩre Petero agĩthĩ nao, na ariũ a Ithe witũ amwe kuuma Jopa magĩthĩ nake.

²⁴ Naguo mũthenya ũcio ũngĩ warũmĩrĩre magĩkinya Kaisarea. Korinelio agĩkorwo ameteire na eefite andũ a nyũmba yake na arata a hakuhi.

²⁵ Na rĩria Petero aatoonyaga nyũmba, Korinelio akĩmũtũnga na akĩgũithia magũrũ-inĩ make amwĩnyiihĩre.

²⁶ No Petero akĩmũkĩria, akĩmwĩra atĩrĩ, “Rũgama, nĩ ndĩ o mũndũ o na nĩ.”

²⁷ O makĩaragia-rĩ, Petero agĩtoonya thĩnĩ na agĩkora gĩkundi kĩnene kĩa andũ.

²⁸ Akĩmeera atĩrĩ: “Inyũ nĩmũũĩ wega atĩ Mũyahudi ndetĩkĩrĩtio nĩ watho kũgwatanĩra na mũndũ wa Ndũrĩrĩ o na kana kũmũcehera. No Ngai nĩanyonetie atĩ ndiagĩrĩrwo nĩ kuuga atĩ mũndũ o na ũrĩkũ ti mwamũre kana atĩ arĩ na thaahu.

²⁹ Nĩ ũndũ ũcio rĩria ndĩratũmanĩrwo, ndĩrokire itegũkararia. Njĩtikĩria ngũurie kĩria kĩratũmire ũndũmanĩre?”

³⁰ Nake Korinelio akĩmũcookeria atĩrĩ: “Matukũ mana mahĩtũku, ndaarĩ thĩnĩ wa nyũmba yakwa ngĩhooya ithaa-inĩ ta rĩrĩ rĩa thaa kenda cia mĩaraho. Mũndũ warĩ na nguo ciahenagia akĩrũgama o rĩmwe mbere yakwa,

³¹ akĩnjĩra atĩrĩ, ‘Korinelio, Ngai nĩaiguĩte mahooya maku, na nĩaririkanĩte iheo ciaku irĩa wanahe athĩnĩ.

³² Nĩ ũndũ ũcio tũmana Jopa wĩrĩrwo Simoni ũria wĩtagwo Petero, nake nĩ mũgeni gwa Simoni ũria mũtanduki wa njũba, ũria ũikaraga rũtere-inĩ rwa irĩa.’

³³ Nĩ ũndũ ũcio nĩndagũtũmanĩre o hĩndĩ ĩyo, na nĩ weka wega nĩ ũndũ wa gũũka. Rĩu ithuũ ithuothe tũrĩ haha mbere ya Ngai nigeetha tũthikĩrĩrie ũria wothe Mwathani agwathĩte ũtwĩre.”

³⁴ Nake Petero akĩambĩrĩria kwaria, akiuga atĩrĩ: “Rĩu nĩndamenya kũna ũria arĩ ma atĩ Ngai ndarĩ mũthutũkanio.

³⁵ no atĩ nĩetĩkagĩra andũ kuuma ndũrĩrĩ-inĩ ciothe arĩa mamwĩtigagĩra na mageeka ũria kwagĩrĩre.

³⁶ Inyũ nĩmũũĩ ndũmĩrĩrĩ ĩria Ngai aatũmĩre andũ a Isiraeli, akĩaria ũhoru mwega wa thayũ na ũndũ wa Jesũ Kristũ, ũria arĩ we Mwathani wa andũ othe.

³⁷ Inyũ nĩmũũĩ ũria gwekĩkire kũu Judea guothe, kwambĩrĩria Galili thuutha wa ũbatithio ũria Johana aahunjagia,

³⁸ ũria Ngai aaitĩrĩre Jesũ wa Nazarethi Roho Mũtheru o na hinya, na ũria aathiiaga agũkaga wega na akĩhonagia andũ arĩa maahatĩrĩrio nĩ hinya wa mũcukani, tondũ Ngai aarĩ hamwe nake.

³⁹ “Ithuũ tũrĩ aira a maũndũ marĩa mothe eekire thĩnĩ wa bũrũri wa Ayahudi o na Jerusalemu. Nĩmamũragire na njĩra ya kũmwamba mũtĩ-igũrũ.

⁴⁰ No mũthenya wa gatatũ Ngai akĩmũriũkia kuuma kũrĩ arĩa akuũ na agĩtũma onekane kũrĩ andũ.

⁴¹ We ndonirwo nĩ andũ othe, o tiga aira arĩa Ngai aathuurĩte: akĩonwo nĩ ithuũ, o ithuũ twarĩnĩnĩre na tũkĩnyuuanĩra nake aarĩkia kũriũka kuuma kũrĩ arĩa akuũ.

⁴² Nĩatwathire tũhunjĩrie andũ na tũrute ũira atĩ we nĩ we Ngai aamũrĩre atuĩke mũtũanĩri-ciira wa andũ arĩa marĩ muoyo na arĩa makuĩte.

⁴³ Anabii othe nĩmaheanaga ũira wa ũhoru wake atĩ mũndũ ũria wothe ũkaamwĩtikia nĩakamũkĩra ũrekeri wa mehia na ũndũ wa rĩitwa rĩake.”

⁴⁴ Na Petero o akĩaragia ciugo icio-rĩ, Roho Mũtheru agĩkũrũkĩra andũ arĩa othe maigũre ndũmĩrĩrĩ ĩyo.

⁴⁵ Nao andũ arĩa meetĩkĩtie, a thiritũ ya arĩa maruaga, arĩa mokĩte na Petero makĩgega mona atĩ kĩheo kĩa Roho Mũtheru nĩgĩaitĩrĩrio andũ-a-Ndũrĩrĩ o nao.

⁴⁶ Nĩgũkorwo nĩmamaigũre makĩaria na thiomĩ makĩgoocaga Ngai.

Hĩndĩ ĩyo Petero akĩũria atĩrĩ,

⁴⁷ “Harĩ mũndũ ũngĩgĩria andũ aya mabatithio na maaĩ? Andũ aya nĩmamũkĩra Roho Mũtheru o ta ithuũ.”

⁴⁸ Nĩ ũndũ ũcio agĩathana mabatithio thĩnĩ wa rĩitwa rĩa Jesũ Kristũ. Magĩcooka makĩũria Petero aikaranie nao ihinda rĩa mĩthenya mĩnini.

11

Petero Gũtaarĩria Gĩtũmi gĩa Cĩiko Ciake

¹ Na rĩrĩ, atŭmwɔ, na ariũ na aarĩ a Ithe witũ arĩa maarĩ Judea guothe makĩguua atĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ o nao nĩmarĩkĩtie kwamũkĩra kiugo kĩa Ngai.

² Nĩ ũndũ ũcio rĩria Petero aambatire agĩthĩ Jerusalemu, andũ arĩa meetĩkĩtie a thiritũ ya arĩa maruaga makĩmũrũithia

³ makĩmwĩra atĩrĩ, “Wee nĩwatoonyire nyũmba ya andũ arĩa mataruaga, na ũkĩrĩanĩra nao.”

⁴ Nowe Petero akĩambĩrĩria kũmataarĩria maũndũ mothe wega o ta ũria meekĩkĩte, akĩmeera atĩrĩ:

⁵ “Ndaarĩ itũũra-inĩ rĩa Jopa ngĩhooya Ngai, na rĩrĩa ndaagoocereire-rĩ, ngĩona kĩoneki. Ngĩona kĩndũ gĩatarĩ ta gĩtama kĩnene gĩkĩharũrũkio kuuma igũrũ na mĩthia yakĩo ĩna, na gĩgĩkũrũka o harĩa ndaarĩ.

⁶ Ndaacũthĩrĩria thĩnĩ wakio ngĩona nyamũ cia thĩ iria irĩ magũrũ mana, na nyamũ cia gĩthaka, na nyamũ iria itambaga thĩ na nyoni cia rĩera-inĩ.

⁷ Ngĩcooka ngĩguua mũgambo ũkĩnjĩra atĩrĩ, ‘Petero, ũkĩra. Thĩnja, na ũrĩe!’

⁸ “Na nĩ ngĩcookia atĩrĩ, ‘Aca, Mwathani! Gũtirĩ kĩndũ gĩtarĩ kĩamũre kana kĩrĩ thaahu kĩrĩ gĩatoonya kanua gakwa.’

⁹ “Naguo mũgambo ũcio ũkĩaria riita rĩa keerĩ kuuma igũrũ ũkĩnjĩra atĩrĩ, ‘Ndũkanoige kĩndũ o na kĩrĩkũ kĩria Ngai atheretie atĩ ti kĩamũre.’

¹⁰ ũndũ ũyũ wekĩkire maita matatũ, nakĩo gĩtama kũu gĩkĩguucio na igũrũ.

¹¹ “O hĩndĩ ĩyo andũ atatũ arĩa maatũmitwo kũrĩ nĩ kuuma Kaisarea magĩkinya nyũmba-inĩ ĩria ndaikaraga.

¹² Nake Roho akĩnjĩra thĩi nao na ndikagĩe na ngaanja. Nao ariũ a Ithe witũ aya atandatũ tũgĩthĩi nao na tũgĩtoonya nyũmba ya mũndũ ũcio.

¹³ Nake agĩtwĩra ũria oimĩrĩrwo nĩ mũraika arĩ gwake nyũmba, akĩmwĩra atĩrĩ, ‘Tũmana Jopa wĩrĩrwo Simoni ũria wĩtagwo Petero.

¹⁴ Niegũkũrehera ndũmĩrĩrĩ ĩria igũtũma wee na nyũmba yaku yothe mũhonoke.’

¹⁵ “Na rĩrĩa ndaambĩrĩrie kwaria-rĩ, Roho Mũtheru akĩmaikũrũkĩra o ta ũria aatũkũrũkĩre hĩndĩ na mbere.

¹⁶ Hĩndĩ ĩyo ngĩrĩrikana ũria Mwathani oigĩte atĩrĩ, ‘Johana aabatithanagia na maaĩ, no inyuũ mũkaabatithio na Roho Mũtheru.’

¹⁷ Angĩkorwo Ngai nĩamaheire kĩheo o kĩria aatũheire ithuĩ andũ arĩa twetĩkirie Mwathani Jesũ Kristũ-rĩ, nĩ ndaarĩ ũũ nĩguo ndĩciirie atĩ no ngararie Ngai?”

¹⁸ Rĩria maaiguire ũguo, magĩtiga ngararĩ na makĩgooca Ngai, makiuga atĩrĩ, “Gwakorwo nĩ ũguo-rĩ, Ngai nĩakinyĩrie andũ-a-Ndũrĩrĩ o nao ũhoru wa kwĩrira nĩguo magie na muoyo.”

Kanitha wa Antiokia

¹⁹ Na rĩrĩ, andũ arĩa maahurunjũkire nĩ ũndũ wa kũnyariirwo thuutha wa kũũragwo gwa Stefano magĩthĩi o nginya Foinike, na Kuporo, na Antiokia, no matiahunjadĩria andũ angĩ ũhoru tĩga o Ayahudi oiki.

²⁰ O na kũrĩ o ũguo, andũ amwe ao, arĩa moimĩte Kuporo, na Kurene, magĩthĩi Antiokia na makĩambĩrĩria kwarĩria Ayunani o nao, makĩmahunjĩria ũhoru mwega ũkonĩ Mwathani Jesũ.

²¹ Guoko kwa Mwathani kwarĩ hamwe nao; na andũ aingĩ magĩtũkia makĩgarũrũkĩra Mwathani.

²² Nayo ngumo ya maũndũ macio igĩkinyĩra andũ a kanitha ũria warĩ kũu Jerusalemu; nao magĩtũma Baranaba athĩ Antiokia.

²³ Rĩria aakinyire na akiona ũira wa wega wa Ngai, agĩkena na akĩmomĩrĩria marĩ othe, atĩ maikarage maathĩkĩre Mwathani na ngoro ciao ciothe.

²⁴ Baranaba aarĩ mũndũ mwega waiyũrĩtwo nĩ Roho Mũtheru na warĩ na wĩtũkio, nao andũ aingĩ magĩtũkia Mwathani.

²⁵ Nake Baranaba agĩthĩ Tariso gũcaria Saũlũ,

²⁶ na rĩrĩa aamuonire akĩmũrehe Antiokia. Nĩ ũndũ ũcio kwa ihinda rĩa mwaka ũmwe Baranaba na Saũlũ makĩgomana na kanitha na makĩruta andũ aingĩ. Kũu Antiokia nĩkuo arutwo meetirwo Akristiano riita rĩa mbere.

²⁷ Ihinda-inĩ rĩu anabĩ amwe magĩkũrũka kuuma Jerusalemu nginya Antiokia.

²⁸ Ūmwe wao wetagwo Agabo akīrūgama, na nī ūndū wa kūmenyithio nī Roho Mūtheru, akīratha atī nī gūkūgīa ng'aragu nene Roma guothe. (Ūndū ūcio wekīkire hīndī ya wathani wa Kīlaudio.)

²⁹ Nao arutwo, magīciiria kūheana ūteithio nī ūndū wa ariū a Ithe witū arīa maatūūruga kūu Judea, o ta ūrīa mūndū aahotithītio.

³⁰ Nīmekire ūndū ūcio, makīnengera Baranaba na Saūlū iheo ciao matwarīre athuuri a kanitha.

12

Petero kuuma Njeera na Kīama

¹ Na rīrī, ihinda-inī rīu nīguo Mūthamaki Herode aanyiitire andū amwe a kanitha, arī na muoroto wa kūmanyariira.

² Akūūragithia Jakubu, mūrū wa nyina na Johana na rūhiū rwa njora.

³ Na rīrīa oonire ūhoru ūcio nīwakenia Ayahudi-rī, akīnyitithia Petero o nake. Ūndū ūcio wekīkire hīndī ya Gīathī kīa Mīgate Ītarī Mūkīre Ndawa ya Kūimba.

⁴ Aarīkia kūmūnyitithia, akīmūikia njeera akīmūneana arangīrwo nī ikundi inya cia thigari, o gīkundi kīrī gīa thigari inya. Herode eendaga amūrehe mbere ya mūingī thuutha wa Gīathī gīa Bathaka.

⁵ Nī ūndū ūcio Petero akīhingīrwo njeera, no kanitha nīwahooyaga Ngai ūtegūtīgithīria nī ūndū wake.

⁶ Na ūtukū ūrīa Herode aarokaga kūmūtware agaciirithio, Petero aakomete gatagatī ga thigari igīrī, ohetwo na mīnyororo īrī, nacio thigari igīrī ikarūgama kīhingo-inī irangīrite.

⁷ Na rīrī, o rīmwe mūraika wa Mwathani akīmūmīrīra naguo ūtheri ūkīara kanyūmba kau aarī. Mūraika ūcio akīringaringa Petero mwena na akīmūkīria, akīmūra aatīrī, “Ūkīra narua!” Nayo mīnyororo īrīa oohetwo nayo moko īkīgūa thī.

⁸ Mūraika ūcio agīcooka akīmūra aatīrī, “Wihumbe nguo ciaku na wīkīre iraatū.” Nake Petero agīka o ūguo. Mūraika ūcio akīmūra aatīrī, “Wīhotore nguo yaku na ūnūmīre.”

⁹ Petero akīmūrūmīrīra, makiuma nja ya njeera, no ndaamenyaga atī ūndū ūcio mūraika eekaga warī ūndū wa ma; eeciiragia atī nī kīoneki oonaga.

¹⁰ Makīhītuka arangīri a mbere na a keerī na magīkinya kīhingo-inī gīa kīgera kīrīa gīa gūtoonya itūūra inene. Nakīo kīhingo kīu gīkīhingūra nī ūndū wao, nao makīgerera ho. Rīrīa maathiire ūraihi wa gacīra kamwe-rī, o rīmwe mūraika ūcio akīmūtiga.

¹¹ Nake Petero akīigua, na akiuga aatīrī, “Rīu nīndamenya hatarī nganja atī Mwathani nēgūtūmīte mūraika wake aahonokie kuuma moko-inī ma Herode na kuuma kūrī maūndū marīa mothe andū a Ayahudi matanyīte kuona.”

¹² Na rīrīa aguūkīrwo nī ūhoru ūcio, agīthīi kwa Mariamu ūrīa warī nyina wa Johana, na nowe wetagwo Mariko, na nīkuo andū aingī monganīte makīhooya Ngai.

¹³ Petero akīringaringa mūrango wa nja, nake mūrītu warutaga wīra kuo wetagwo Roda agīuka kūhingūra.

¹⁴ Rīrīa aaiuire mūgambo wa Petero, akīiyūrwo nī gīkeno kīnene akīaga kūhingūra mūrango akīhūndūka ateng'ere, akīanīrīra, akiuga aatīrī, “Petero arī mūrango-inī!”

¹⁵ Nao makīmūra aatīrī, “Wee nī kūgūrūka ūgūrūkīte.” Rīrīa aakīrīrīrie agwatīrie kuuga atī ūguo nīguo kwarī, makiuga aatīrī, “No ngīnya akorwo nī mūraika wake.”

¹⁶ Nowe Petero agīthīi na mbere kūringaringa mūrango, na rīrīa maahingūrie makīona nīwe, makīgega.

¹⁷ Petero akīmākīria na guoko na akīmataarīria ūrīa Mwathani aamūrūtite njeera. Akīmeera aatīrī, “Īrai Jakubu na ariū na aarī a Ithe witū ūhoru ūcio,” agīcooka agīthīi kūndū kūngī.

¹⁸ Rūciinī gwakīa, nī kwagūre na ngūi nene gatagatī-inī ga thigari nī kūrīgwo nī ūrīa gwekīkīte ūhoru ūkonīi Petero.

¹⁹ Thuutha wa Herode gūcaria Petero na kūmwaga-rī, agīciirithia thigari, na agīathana atī ciūrango.

Gīkuū kīa Herode

Herode agīcooka akīuma Judea agīthīi Kaisarea, agīkara kuo kwa ihinda inini.

²⁰ Na rīrī, nīatūrīte ahaaranīte na andū a Turo na a Sidoni, no o magīcookanīrīra hamwe magīetha ūrīa mangīaranīrie nake. Na maarīkia kūnyitwo mbaru nī Bulasito,

ũria warĩ ndungata njihokeku ya mũthamaki-rĩ, makĩhooya kũgĩe na thayũ, tondũ bũrũri wa mũthamaki ũcio nĩguo wamaheaga irio.

²¹ Na mũthenya ũria waraarĩrio wakinya-rĩ, Herode akĩhumba nguo ciae cia ũthamaki, na agĩkarĩra gĩtĩ gĩake kĩa ũnene, akĩarĩria andũ acio.

²² Nao makĩanĩrĩra makiuga atĩrĩ, “Ūcio nĩ mũgambo wa ngai, ti mũgambo wa mũndũ.”

²³ O rĩmwe mũraika wa Mwathani akĩringa Herode nĩ ũndũ wa kwaga kũgocithia Ngai, nake akĩrĩio nĩ igunyũ, agĩkua.

²⁴ No kiugo kĩa Ngai gĩgĩkĩrĩrĩria kuongerereka na gũtheerema.

²⁵ Rĩria Baranaba na Saũlũ maarĩkirie ũtungata wao-rĩ, magĩcooka kuuma Jerusalem, na magĩcooka na Johana, na nowe wetagwo Mariko.

13

Baranaba na Paũlũ Gũtũmwo

¹ Na rĩrĩ, kanitha-inĩ wa Antiokia nĩ kwarĩ na anabii na arutani: nao nĩo Baranaba, na Simeoni ũria wetagwo na rĩtwa rĩngĩ Nigeri, na Lukio ũria woimĩte Kurene, na Manaeni (ũria wareranĩrio na Herode ũria mũthamaki), o na Saũlũ.

² Rĩria mahooyaga Mwathani mehingĩte kũria irio, Roho Mũtheru akiuga atĩrĩ, “Nyamũrĩrai Baranaba na Saũlũ nĩ ũndũ wa wĩra ũria ndĩmetĩire.”

³ Nĩ ũndũ ũcio thuutha wa kwĩhinga kũria irio na kũhooya Ngai, makĩmagĩrĩra moko, na makĩmatũma mathĩ.

Baranaba na Paũlũ Kũhunjia Kuporo

⁴ Andũ acio eerĩ, matũmĩtwo nĩ Roho Mũtheru, magĩthĩi nginya Seleukia na makĩhaica marikabu makiuma kũu magĩthĩi nginya Kuporo.

⁵ Rĩria maakinyire Salamisi, makĩhunjia kiugo kĩa Ngai thunagogi-inĩ cia Ayahudi. Nake Johana aarĩ hamwe nao arĩ ta mũteithia wao.

⁶ Magĩthĩi matũkanĩirie gĩcĩgĩrĩra kũu gĩothe nginya magĩkinya Pafu. Kũu magĩkora Mũyahudi warĩ mũragũri na mũnabii wa maheeni wetagwo Bari-Jesũ,

⁷ nake aatungatagĩra barũthi ũria wetagwo Serigio Paũlũ. Barũthi ũcio warĩ mũndũ mũũgĩ, agĩtũmanĩra Baranaba na Saũlũ tondũ nĩendaga kũigua kiugo kĩa Ngai.

⁸ No rĩrĩ, Elumo ũcio mũragũri (amu ũguo nĩguo rĩtwa rĩake riugĩte) akĩmakararia na akĩgeria kũgarũra barũthi ũcio nĩgeetha ndagetikie.

⁹ Hĩndĩ iyo Saũlũ, ũria wetagwo na rĩtwa rĩngĩ Paũlũ aiyũrĩtwo nĩ Roho Mũtheru, agĩkũũrĩra Elumo maitho, akĩmwĩra atĩrĩ,

¹⁰ “Wee ũrĩ mwana wa mũcukani na ũrĩ thũ ya maũndũ marĩa mothe mega! Ũiyũrĩtwo nĩ mũthemba yothe ya maheeni na waara. Ndũrĩ hĩndĩ ũgaatiga kuogomia njĩra iria ciagĩrĩire cia Mwathani?”

¹¹ Na rĩrĩ, guoko kwa Mwathani nĩgũgũkĩrĩire. Nĩgũtũka mũtumumu na kwa ihinda ndũgũkorwo ũkĩona ũtheri wa riũa.”

O hĩndĩ iyo akĩona marundurundu, na akĩgĩo nĩ nduma, akĩambĩrĩria kũhambahambata, agĩcaragia mũndũ wa kũmũnyiita guoko amũtongorie.

¹² Nake barũthi oona ũria gwekĩka, agĩtĩkia, nĩgũkorwo nĩagegĩrio nĩ ũrutani ũcio ũkoniĩ Mwathani.

Paũlũ arĩ Antiokia ya Bũrũri wa Pisidia

¹³ Paũlũ na andũ arĩa maarĩ nao, moima Pafu makĩhaica marikabu magĩthĩi Periga kũu bũrũri wa Pamufilia, kũria Johana aamatigire agĩcooka Jerusalem.

¹⁴ Moima Periga, magĩthĩi na mbere magĩkinya Antiokia ya bũrũri wa Pisidia. Na mũthenya wa Thabatũ magĩtoonya thunagogi magĩkara thĩ.

¹⁵ Thuutha wa gũthomwo kwa Maandĩko ma Watho na ma Anabii, anene a thunagogi makĩmatũmanĩra makĩmeera atĩrĩ; “Arĩu a Ithe witũ, angĩkorwo mũrĩ na ũhoro wa kũmũrĩria andũ-rĩ, maarĩriei.”

¹⁶ Paũlũ akĩrũgama, na aarĩkia kũmakiria na guoko akĩmeera atĩrĩ: “Andũ aya a Isiraeli o na inyũ andũ-a-Ndũrĩrĩ arĩa mũhooyaga Ngai, ta thĩkĩrĩriai!

¹⁷ Ngai wa andũ a Isiraeli niathuurire maithe maitũ, agĩtũma andũ acio matheereme hĩndĩ irĩa maatũruga Misiri, na akĩmaruta bũrũri ũcio na hinya mũnene,

¹⁸ niakĩrĩrĩrie mũtugo yao ihinda rĩa ta mũaka mĩrongo ina marĩ werũ-inĩ,

¹⁹ akĩniina ndũrĩrĩ mũgwanja kũu Kaanani naguo bũrũri wacio akĩũhe andũ aake ũtũke igai rĩao.

²⁰ Ũhoro ũcio wothe wekĩkire ihinda-inĩ rĩa ta mũaka magana mana ma mĩrongo ĩtano.

“Thuutha wa ũguo, Ngai akĩmahe atiriĩrĩri bũrũri o nginya hĩndĩ ya Samũeli ũria warĩ mũnabii.

²¹ Hĩndĩ iyo andũ makiuga maheo mũthamaki, nake Ngai akĩmahe Saũlũ mũrũ wa Kishu, wa mũhĩrĩga wa Benjamini, nake agĩathana mĩaka mĩrongo ĩna.

²² Thuutha wa kweheria Saũlũ, agĩtua Daudi mũthamaki wao. Akĩruta ũira ũmũkoniĩ, akiuga atĩrĩ, ‘Ninyonete Daudi mũrũ wa Jesii arĩ mũndũ ũkenagia ngoro yakwa; we nĩarĩkaga ũria wothe ngwenda eke.’

²³ “Kuuma rũciaro-inĩ rwa mũndũ ũyũ, Ngai nĩareheire andũ a Isiraeli Mũhonokia, na nĩwe Jesũ, o ta ũria eeranĩire.

²⁴ Jesũ atanooka, Johana nĩahunjagĩria andũ othe a Isiraeli ũhoru wa kwĩrira mehia na ũhoru wa kũbatithio.

²⁵ Na rĩria Johana aarĩkagia wĩra wake nĩoririe atĩrĩ: ‘Mwĩciiragia nĩ nĩ nĩ ũũ? Nĩ ti nĩ we. Aca nĩ ti nĩ, nowe nĩegũka thuutha wakwa, o we ũria nĩ itagĩrĩrwo kuohora ndigi cia iraatũ ciae.’

²⁶ “Ariũ a Ithe witũ, o inyuĩ ciana cia Iburahĩmu, o na inyuĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ arĩa mwĩtigĩrite Ngai, ũhoru ũyũ wa ũhonokio nĩ ithuĩ tũtũmĩrwo.

²⁷ Andũ a Jerusalemu na anene ao matiakũũranire Jesũ, no nĩ ũndũ wa ũria maamũũrĩire ciira, makĩhingia ciugo cia anabii irĩa ithomagwo o mũthenya wa Thabatũ.

²⁸ O na gũtuĩka mationire gĩtũmi kĩiganu gĩa gũtũma ooragwo, nĩmathaithire Pilato aathane ooragwo.

²⁹ Na maarĩkia kũhingia maũndũ mothe marĩa maandikĩtwo ũhoru wake, makĩmũcurũria kuuma mũti-igũrũ, makĩmũga mbĩrĩra.

³⁰ No rĩrĩ, Ngai nĩamũriũkirie kuuma kũrĩ arĩa akuũ,

³¹ na kwa ihinda rĩa mũthenya mũngĩ nĩonirwo nĩ andũ arĩa moimĩte nao Galili, magathĩ Jerusalemu. Na rĩu acio nĩo aira aake kũrĩ andũ aitũ.

³² “Tũramwĩra ũhoru mwega: ũhoru ũria Ngai eerĩire maithe maitũ,

³³ nĩatũhingĩrie ithuĩ ciana ciao, na ũndũ wa kũriũkia Jesũ. O ta ũria kwandikĩtwo thĩnĩ wa Thaburi ya keerĩ atĩrĩ:

“Wee ũrĩ Mũrũ wakwa;

ũmũthĩ nĩndatuĩka Thoguo.’

³⁴ Naguo ũhoru wa ma wa atĩ Ngai nĩamũriũkirie kuuma kũrĩ arĩa akuũ nĩguo ndakabuthe-rĩ, nĩ warĩtio na ciugo ici:

“Nĩngakũhe irathimo irĩa theru na irĩa itarĩ hĩndĩ ingĩaga irĩa cierĩrwo Daudi.’

³⁵ ũndũ ũcio nĩwarĩtio handũ hangĩ atĩrĩ:

“Wee ndũkareka ũria waku Mũtheru abuthe.’

³⁶ “Nĩgũkorwo rĩria Daudi aarĩkirie gũtungatĩra Ngai rũciaro-inĩ rwake, nĩakuire; agĩthikwo hamwe na maithe make naguo mwĩrĩ wake ũkĩbutha.

³⁷ No ũria Ngai aariũkirie kuuma kũrĩ arĩa akuũ ndaabuthire.

³⁸ “Nĩ ũndũ ũcio, ariũ a Ithe witũ, ngwenda mũmenye atĩ ũhoru wa kũrekerwo kwa mehia nĩhunjĩtio kũrĩ inyuĩ na ũndũ wa Jesũ.

³⁹ Na mũndũ wothe ũmwĩtkĩtie nĩatuuagwo mũthingu maũndũ-inĩ mothe marĩa watho wa Musa ũtangĩamũtuire mũthingu.

⁴⁰ Mwĩmenyererei, nĩgeetha ũhoru ũria anabii maaririe ndũkanamũkore, rĩria moigire atĩrĩ:

⁴¹ “Ta rorai, inyuĩ anyũrũrania,

gegaai na mũthire,

nĩgũkorwo nĩngwĩka ũndũ matukũ-inĩ manyu,

ũria mũtangĩtkia,

o na mũngĩrwo nĩ mũndũ.’ ”

⁴² Rĩria Paũlũ na Baranaba moimaga thunagogi, andũ makĩmeera moke mũthenya ũria warũmĩrĩre wa Thabatũ nĩguo mathĩ na mbere kwaria ũhoru ũcio.

⁴³ Hĩndĩ irĩa mũcemanio wathĩre, Ayahudi aingĩ na andũ arĩa meegarũrite magatuĩka Ayahudi makĩrũmĩrĩra Paũlũ na Baranaba, nao makĩmaarĩria na makĩmarĩngĩrĩria mathĩ na mbere gũikara wega-inĩ wa Ngai.

⁴⁴ Mũthenya ũcio ũngĩ warũmĩrĩre wa Thabatũ, hakuĩ andũ othe a itũũra rĩu inene magũka kũigua kiugo kĩa Mwathani.

⁴⁵ Hĩndĩ irĩa Ayahudi moonire kĩrĩndĩ kũ, makĩnyitwo nĩ ũiru na makĩaria ciugo njũru cia gũũkĩrĩra ũria Paũlũ oigaga.

⁴⁶ Nao Paũlũ na Baranaba makĩmacookeria marĩ na ũcamba makĩmeera atĩrĩ, “No nginya tũngĩrambire kũheana kiugo kĩa Ngai kũrĩ inyuĩ. No rĩrĩ, kuona nĩmũraũrega

na mūgetuīra atī mūtiagiīrīrwo nī muoyo wa tene na tene-rī, rīu nītūkūgarūrūka tūthiī kūrī andū-a-Ndūrīrī.

⁴⁷ Nīgūkorwo Mwathani atwathīte agatwīra atūrī:

“Nīndīmūtūite ūtheri wa gūtherera andū-a-Ndūrīrī,
nīguo mūtware ūhoru wa ūhonokio nginya ituri-inī cia thī.”

⁴⁸ Hīndī īrīa andū-a-Ndūrīrī maiguire ūguo magīkena na magītīa kiugo kīa Mwathani, nao andū arīa othe maathūrīrio muoyo-inī wa tene na tene magītīkia.

⁴⁹ Nakīo kiugo kīa Mwathani gīkīhunja kūdū guothe kūu būrī-inī.

⁵⁰ No Ayahudi magīakīrīria atumia arīa meyamūrīre Ngai na maarī igweta, o na anene a itūura inene. Makīrutithia ngūī ya gūkīrīra Paūlū na Baranaba nīguo manyariīrwo, na makīmaingata moime būrī-inī wao.

⁵¹ Nī ūndū ūcio makīribariba rūkūngū kuuma magūrū mao kuonania, atī nīmatigana nao na magīthī Ikonīa.

⁵² Nao arutwo makīyūrwo ni gīkeno, na makīyūrwo nī Roho Mūtheru.

14

Paūlū na Baranaba marī Ikonīa

¹ Na rīrī, Paūlū na Baranaba marī kūu Ikonīa, magītoonya thunagogi ya Ayahudi o ta mūtugo. Marī kūu makīaria na ūhoti mūngī mūno o nginya Ayahudi aingī na andū-a-Ndūrīrī magītīkia.

² No Ayahudi arīa maaregire gwītīkia nīmathogothire andū-a-Ndūrīrī, makīmāthūkia meciiria nīgeetha mookīrīre arīu na aarī a Ithe witū.

³ Nī ūndū ūcio Paūlū na Baranaba magīkara kūu ihinda irāya, makīaria marī na ūcamba nī ūndū wa Mwathani, o we wekīrīre ndūmīrīri ya wega wake hinya na ūndū wa kūmahotithia kūrīnga ciama na morīrū.

⁴ Andū a itūura rīu inene makīgayūkana; amwe magītīkania na Ayahudi, nao arīa angī magītīkania na atůmwo.

⁵ Nī kwarī na ndundu yathugundītwo nī andū-a-Ndūrīrī na Ayahudi, hamwe na atongoria ao, nīguo mameeke ūuru, na mamahūire na mahīga nyuguto.

⁶ No nao makīmenya ūhoru ūcio, na makīūrīra matūura manene ma būrīri wa Likaonia, na nīmo Lisitera, na Deribe, o na būrīri ūrīa wagūthiūrūrūkīrie,

⁷ kūrīa maathiire na mbere kūhunja ūhoru mwega.

Paūlū na Baranaba marī Lisitera na Deribe

⁸ Nakuo kūu Lisitera nī kwarī mūdū warī mwonju magūrū, na aatūūrīte arī mwonju kuuma gūciarwo na ndetwarīte na magūrū o nari.

⁹ Nake agīthikīrīria Paūlū akīaria. Paūlū aamūrora, akīona atī aarī na wītīkio wa kūhonio,

¹⁰ akīmwīta na mūgambo mūnene, akīmwīra atūrī, “Rūgama na magūrū maku!” Na o hīndī īyo, mūdū ūcio akīrūga na igūrū, akīambīrīria gwītware.

¹¹ Rīrīa gīkundi kīu kīa andū kionire ūrīa Paūlū eekīe, gīkianīrīra na rūthiomī rwa Likaonia gīkiuga atūrī, “Ngai nīciikūrūkīte kūrī ithuī itarī ta andū!”

¹² Magīta Baranaba Zeu,* nake Paūlū makīmwīta Herime tondū nīwe warī mwaria ūrīa mūnene.

¹³ Mūthīnjīri-ngai ya Zeu, ūrīa hekarū yake yarī o hau nja ya itūura, akīrehe ndegwa na mahūa maatumītwo ta thūmbī hau kīhingo-inī gīa itūura inene, tondū we na gīkundi kīu kīa andū nīmendaga kūmarūtīra magongona.

¹⁴ No rīrīa atůmwo acio Baranaba na Paūlū maiguire ūguo, magītembūranga nguociao, makīhanyūka, magītoonya kūrī kīrīndī, makīanagīrīra atūrī,

¹⁵ “Andū aya, mūreka ūguo nīkī? Ithuī tūrī o andū ta inyui. Tūmūreheire ūhoru mwega, wa kūmwīra mūgarūrūke mūtigane na maūdū marīa matarī kīene, mūcookerere Ngai ūrīa ūtūrāga muoyo, o we ūrīa wombire igūrū na thī na iria na indo ciothe iria irī kuo.

¹⁶ Tene, nīarekereire ndūrīrī ciothe ithiīage na mīthīre yacio nyene,

¹⁷ no ndaigana gwītiga atarī na ūira wa kuonania atī arī kuo: nīamuonetie ūtugi na ūndū wa kūmuurīria mbura yumīte igūrū na kūmūhe magetha hīndī ya kīmera; nīamūheaga irio nyingī na akaiyūrīa ngoro cianyu na gīkeno.”

¹⁸ No o na maarītie ciugo icio, nī maarī na wīra mūrītū wa kūgīria gīkundi kīu kīa andū kīmarūtīre igongona.

* **14:12** Zeu yarī ngai nene ya Ayunani, na nīyo yarī ngai ya itūura rīa Lisitera. Baranaba aatuikaga nīahanaine na ngai īyo.

¹⁹ Na rīrī, hīndī iyo Ayahudi angī magīūka moimīte Antiokia na Ikonia, nao makīguucīrīria gīkundi kīu kīa andū, gīgīcooka mwena wao. Gīkundi kīu gīkīhūūra Paūlū na mahiga nyuguto, na gīkīmūkururia, gīkīmūruta nja ya itūūra, gīcīirītie nī mūkuū.

²⁰ No arutwo maarīkia kūmūrīgīicīria, agīūkīra agīcooka itūūra-inī. Mūthenya ūcio ūngī warūmīrīre, we na Baranaba makīuma kūu magīthī Deribe.

Paūlū na Baranaba Gūcooka Antiokia ya Suriata

²¹ Paūlū wa Baranaba makīhunjia ūhoro mwega itūūra-inī rīu na magītūma andū aingī matūike arutwo. Magīcooka makīhūndūka magīthī Lisitera, na Ikonia, na Antiokia,

²² magīkagīra arutwo hinya na kūmomīrīria nīgeetha matūire marūmītie wītīkio. Makameeraga atīrī, “No nginya ithū tūgerere mathīina-inī maingī nīguo tūtoonye ūthamaki-inī wa Ngai.”

²³ Paūlū na Baranaba makīmaamūrīra athuuri a kanitha na makīhooya Ngai mehingīte kūrīa irio, makīmaneana kūrī Mwathani, o we ūrīa meehokete.

²⁴ Thuutha wa gūtūikanīria Pisidia, magīkinya Pamufilia,

²⁵ na maarīkia kūhunjia kiugo kūu Periga, magīkūrūka magīthī Atalia.

²⁶ Moima Atalia makīhaica marikabu, magīcooka Antiokia, o kūrīa maahoeirwo wega wa Ngai mbere nī ūndū wa wīra ūrīa maarīkītie kūruta.

²⁷ Maakinya kūu magīcookanīrīria andū a kanitha hamwe, makīmeera ūrīa wothe Ngai ekīte agereire harīo na ūrīa aahingūrīre andū-a-Ndūrīrī mūrango wa gwītīkia.

²⁸ Nao magīkara na arutwo kūu ihinda irāya.

15

Mūcemanio wa Kanitha Jerusalemu

¹ Na rīrī, andū amwe magīkūrūka kuuma Judea magīthī Antiokia, na nīmarutaga arīu a Ithe witū makameera atīrī: “Mūngīaga kūrūa kūringana na mūtugo ūrīa warutanirwo nī Musa, mūtingīhonoka.”

² Ūndū ūyū ūgītūma Paūlū na Baranaba macookanīrie na makararanie mūno nao. Nī ūndū ūcio Paūlū na Baranaba makīamūrwo, marī na etīkia angī, maambate mathī Jerusalemu makone atūmwo na athuuri nī ūndū wa ūhoro ūcio.

³ Naguo kanitha ūkīmoimagaria, na rīrīa maatuīkanagīria Foinike na Samaria, nīmaheanaga ūhoro wa ūrīa andū-a-Ndūrīrī maagarūrūkire kūrī Ngai. Ūhoro ūcio ūgīkenia arīu a Ithe witū mūno.

⁴ Na maakinya Jerusalemu, makīamūkīrwo nī kanitha, na atūmwo, na athuuri, nao makīmeera maūndū mothe marīa Ngai eekīte agereire harīo.

⁵ Hīndī iyo andū amwe a arīa meetīkītie a thiritū ya Afarisai makīrūgama, makiuga atīrī, “Andū a Ndūrīrī no nginya marue na maathwo atī marūmagie watho wa Musa.”

⁶ Nao atūmwo na athuuri magīcemanīa nīgeetha maarīrīre ūhoro ūcio.

⁷ Thuutha wa mīario mūingī, Petero akīrūgama, akīmarīria, akīmeera atīrī, “Arīu na aarī a Ithe witū, nīmūū atī ihinda rīhītūku, Ngai nīathuurire kuuma gatagatī kanyu nīguo andū-a-Ndūrīrī maigue ndūmīrīri ya Ūhoro-ūrīa-Mwega kuuma kūrī nī na nīguo metīkie.

⁸ Nake Ngai, ūrīa ūūi ngoro, akīonania atī nīametīkīrīte na ūndū wa kūmahe Roho Mūtheru, o ta ūrīa aatūhete.

⁹ Ndeekīrīre ngūūrani gatagatī gaitū nao, nīgūkorwo maatheririe ngoro ciao na ūndū wa wītīkio.

¹⁰ Hakīrī ūguo-rī, nī kī kīratūma mwende kūgeria Ngai na ūndū wa gwīkīra arutwo icooki ngingo rīrīa ithū o na kana maithe maitū tūtārī twahota gūkuua?

¹¹ Aca! Twītīkītie atī ūhonorokete nī ūndū wa wega wa Mwathani witū Jesū, o ta ūrīa o nao mahonokete.”

¹² Nakīo kūngano gīothe gīgīkīra ki gīgīthīkīrīria Baranaba na Paūlū makīheana ūhoro wa ciama na morirū iria Ngai eekīte kūrī andū-a-Ndūrīrī agereire harīo.

¹³ Rīrīa maarīkīrie kwaria, Jakubu akīaria akīmeera atīrī, “Arīu na aarī a Ithe witū, ta thīkīrīriai.

¹⁴ Simoni nīatūtaarīria ūrīa Ngai oonanirie wendo wake hīndī ya mbere na ūndū wa gwīthuurīra andū kuuma kūrī andū-a-Ndūrīrī nīguo matūike aake.

¹⁵ Nacio ciugo cia anabīi ikaringana na ūhoro ūcio, o ta ūrīa kwandīkītwo atīrī:

¹⁶ “Thuutha wa ūguo nīngacooka, na njake rīngī hema ya Daudi irīa igwīte.

Nĩngaka iganjo rĩayo rĩngĩ,
 na ndĩmĩcookie harĩa yarĩ,
 17 nĩgeetha matigari marongoragie Mwathani,
 o na andũ othe a Ndũrĩrĩ arĩa metanagio na rĩitwa rĩakwa,
 ũguo nĩguo Mwathani ũrĩa wĩkaga maũndũ macio ekuuga’
 18 marĩa moĩkaine kuuma o tene.

19 “Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, nĩ ngũtua atĩrĩ, tũtuge kũritũhĩria ũhoru andũ-a-Ndũrĩrĩ arĩa maragarũrũka kũrĩ Ngai.

20 Handũ ha ũguo-rĩ, twagĩrĩrwo tũmaandĩkĩre marũa, tũmeere methemage kuumana na irio iria ithaahĩtio nĩ mĩhianano, ningĩ methemage kuumana na ũmaraya, na kuumana na nyama cia nyamũ cia gũitwo, o na kuumana na thakame.

21 Nĩgũkorwo ũhoru wa Musa nĩwahunjagio matũũra-inĩ mothe o kuuma mahinda ma tene mũno, na nĩũthomagwo thunagogi-inĩ mĩthenya yotho ya Thabatũ.”

Marũa ma Kĩama kũrĩ Andũ-a-Ndũrĩrĩ arĩa Metĩkĩtie

22 Hĩndĩ ĩyo atũmwo na athuuri, hamwe na kanitha wothe, magĩtua itua mathuure andũ amwe ao amatũme Antiokia marĩ na Paũlũ na Baranaba. Magĩthuura Judasi (ũrĩa wetagwo Barasaba) na Sila, nao andũ aya eerĩ maarĩ atongoria thĩinĩ wa ariũ a Ithe witũ.

23 Makĩmatũma na marũa maya:

Nĩ ithuĩ atũmwo na athuuri, o ithuĩ ariũ a Ithe wanyu,

Kũrĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ arĩa metĩkĩtie kũu Antiokia, na Suriata, na Kilikia:

Amũkĩrai ngeithi.

24 Nĩtũiguũte atĩ andũ amwe nĩmooimire kũrĩ ithuĩ matarĩ na rũũtha rwitũ, na makĩmũthĩnia, na makĩnyariira meciiria manyu nĩ ũndũ wa maũndũ marĩa maaririe.

25 Nĩ ũndũ ũcio, ithuotho nĩtũiguanĩre tũthuure andũ amwe tũmatũme kũrĩ inyuĩ marĩ na arata aitũ endwa, Baranaba na Paũlũ,

26 andũ arĩa matwarĩrĩrie mũoyo yao ũgwati-inĩ nĩ ũndũ wa rĩitwa rĩa Mwathani witũ Jesũ Kristũ.

27 Nĩ ũndũ ũcio nĩtwatũma Judasi na Sila nĩgeetha makĩndĩre ũhoru ũyũ tũramwandĩkĩra na ciugo cia tũnua twao.

28 Nĩkuonekete arĩ wega kũrĩ Roho Mũtheru o na kũrĩ ithuĩ twage kũmũkuuithia mũrigo ũkĩrĩte maũndũ maya:

29 Na rĩrĩ, mũtikarĩage irio iria irufĩrwo mĩhianano, na mũtikanyuuage thakame, na mũtikarĩage nyama cia nyamũ cia gũitwo, na mũtigane na ũmaraya. Mwetheema maũndũ macio-rĩ, nĩmũgwĩka wega.

Tigwoi ũhoru.

30 Nao andũ acio makiugĩrwo ũhoru, na makĩharũrũka magĩthĩ Antiokia, kũrĩa maacookanĩrĩrie kanitha hamwe, na makĩneana marũa macio.

31 Rĩrĩa andũ maathomire marũa macio, magĩkena nĩ ũndũ wa ndũmĩrĩri ya kũmoomĩrĩria irĩa yaandĩkĩtuo marũa-inĩ macio.

32 Nao Judasi na Sila, arĩa o ene maarĩ anabii, makĩaria maũndũ maingĩ ma kũmĩrĩria na kuongerera ariũ a Ithe witũ hinya.

33 Thuutha wa gũikara kũu kwa ihinda-rĩ, makiugĩrwo ũhoru na irathimo cia thayũ nĩ ariũ na aarĩ a Ithe witũ, nĩguo macooke kũrĩ andũ arĩa maamatũmĩte.

34 (Nowe Sila akĩona arĩ wega aikare kũu.)

35 No Paũlũ na Baranaba magĩtigwo kũu Antiokia, kũrĩa o, na andũ angĩ aingĩ maarutanaga na makahunja kiugo kĩa Mwathani.

Paũlũ na Baranaba Gũkararania

36 Thuutha wa mĩthenya ĩgana ũna, Paũlũ akĩra Baranaba atĩrĩ, “Reke tũcooke tũgaceerere ariũ na aarĩ a Ithe witũ matũũra-inĩ mothe marĩa tũhunjĩtie kiugo kĩa Mwathani, tũkamenye ũrĩa matariĩ.”

37 Baranaba nĩeendaga kuoya Johana, ũrĩa wetagwo Mariko mathĩ nake,

38 no Paũlũ ndonaga arĩ wega mathĩ nake, tondũ nĩamatiganĩrie rĩrĩa maarĩ Pamufilia na akĩaga gũthĩ kũruta wĩra nao.

³⁹ Makĩgĩa na gũkararania kũnene o nginya makĩamũkana. Baranaba akĩoya Mariko, makĩhaica marikabu, magĩthĩ Kuporo,

⁴⁰ no Paũlũ agĩthũura Sila, na maarĩkia kũhooerwo wega wa Mwathani nĩ ariũ na aarĩ a Ithe witũ, magĩthĩ.

⁴¹ Agĩtuĩkanĩria Suriata na Kilikia, agĩkagĩra makanitha hinya.

16

Timotheo Kũnyitana na Paũlũ na Sila

¹ Na rĩrĩ, Paũlũ agĩkinya Deribe agĩcooka akiuma kuo agĩthĩ Lisitera, kũria mũrutwo wetagwo Timotheo aatũuraga, ũria nyina aarĩ Mũyahudĩ mĩtumia wetũkĩtie Ngai, no ithe aarĩ Mũyunani.

² Ariũ na aarĩ a Ithe witũ a kũu Lisitera na Ikonia nĩmaragia wega igũrũ rĩake.

³ Paũlũ nĩendaga mathĩ nake rũgendo, no nĩ tondũ wa Ayahudi arĩa maatũuraga kũu, akĩmũruithia nĩgũkorwo nĩmooĩ atĩ ithe aarĩ Mũyunani.

⁴ Na rĩria maathĩaga kuuma itũũra nginya rĩria rĩngĩ, nĩmeeraga andũ matua marĩa maatũtwo nĩ atũmwo na athuuri kũu Jerusalemu nĩguo andũ mamaathĩkagĩre.

⁵ Nĩ ũndũ ũcio makanitha makĩgĩa na hinya ũhoroni wa gwĩtikia na makongererekaga mũigana o mũthenya.

Paũlũ kuona Kĩoneki kĩa Mũndũ wa Makedonia

⁶ Paũlũ na andũ arĩa maarĩ nao magĩtuĩkanĩria bũrũri wothe wa Firigia na Galatia, nĩgũkorwo nĩmagĩritio nĩ Roho Mũtheru kũhunja kiugo kũu bũrũri wa Asia.

⁷ Rĩria maakinyire mũhaka-inĩ wa Misia, makĩgeria gũtoonya Bithinia, no Roho wa Jesũ ndaigana kũmetĩkĩria gũtoonya.

⁸ Nĩ ũndũ ũcio makĩhĩtũka Misia, magĩkũrũka magĩkinya Teroa.

⁹ Ũtukũ ũcio-rĩ, Paũlũ akĩona kĩoneki kĩa mũndũ wa Makedonia arũgamĩe akĩmũthaiha, akĩmwĩra atĩrĩ, "Ũka gũkũ Makedonia ũtũteithie."

¹⁰ Paũlũ aarĩkia kuona kĩoneki kũu, tũkĩhaarĩria o hĩndĩ iyo nĩgeetha tũthĩ Makedonia, tũgĩta atĩ Ngai nĩatwĩtũe tũkamahunjĩrie Ũhoroni-ũria-Mwega.

Kũhonoka kwa Lidia kũu Filipi

¹¹ Twaarĩkia kuuma Teroa, tũgĩthĩ na marikabu twerekeire Samotherake, na mũthenya ũyũ ũngĩ tũgĩthĩ Neapoli.

¹² Kuuma kũu tũgĩthĩ Filipi, kũria gwachagwo nĩ andũ a Roma, na nĩrĩo rĩarĩ itũũra rĩria inene rĩa bũrũri ũcio wa Makedonia. Na tũgĩkara kũu mũthenya itaarĩ mũngĩ.

¹³ Mũthenya wa Thabatũ wakinya tũkiuma nja ya kĩhingo gĩa itũũra, tũgĩthĩ rũũ-inĩ, tũtaanyite kuona handũ ha kũhooerwo Ngai. Tũgĩkara thĩ na tũkĩambĩrĩria kwarĩria andũ-a-nja arĩa monganĩte hau.

¹⁴ Na rĩrĩ, ũmwe wa andũ-a-nja acio maathĩkĩrĩrie eetagwo Lidia, ũria warĩ mwonjoria wa nguo cia rangi wa ndathi, na oimĩte itũũra rĩa Thuatira, na aarĩ mũhooi Ngai. Nake Mwathani akĩhingũra ngoro yake, akĩamũkĩra ndũmĩrĩri ya Paũlũ.

¹⁵ Rĩria we na andũ a nyũmba yake maabatithirio-rĩ, nĩatũnyĩire ũgeni gwake mũcĩ agĩtwĩra atĩrĩ, "Angĩkorwo nĩmuonete atĩ nĩnjĩtikĩtie Mwathani-rĩ, ũkai mũgaikare nyũmba gwakwa." Nake agĩtũringĩrĩria tũthĩ.

Paũlũ na Sila marĩ Njeera

¹⁶ Hĩndĩ imwe tũgĩthĩ harĩa haahooyagĩrwo Ngai, nĩtwatũngĩrwo nĩ mũirĩtu warĩ ngombo na nĩarĩ na roho wa kũragũra. Nake nĩatũmaga ene we meonere mbeeca nyĩngĩ mũno nĩ ũndũ wa ũragũri wake

¹⁷ Mũirĩtu ũcio akĩrũmĩrĩra Paũlũ hamwe na ithuĩ, akĩanaagĩrĩra atĩrĩ, "Andũ aya nĩ ndungata cia Ngai-Ũria-ũrĩ-Igũrũ-Mũno, na maramũhe ũhoroni wa njĩra ya ũria mũngĩhonokio."

¹⁸ Mũirĩtu ũcio agĩthĩ na mbere na gwĩka ũguo mũthenya mũngĩ. Marigĩrĩrio-inĩ Paũlũ agĩthĩrĩka mũno nginya akĩhũgũkĩra roho ũcio akĩwĩra atĩrĩ, "Ndagwatha thĩnĩ wa rĩtwa rĩa Jesũ Kristũ uume thĩnĩ wake!" O hĩndĩ iyo roho ũcio ũkĩmuuma.

¹⁹ Rĩria ene mũirĩtu ũcio ngombo maamenyire atĩ mwĩhoko wao wa kuona mbeeca nĩwathira, makĩnyĩta Paũlũ na Sila makĩmaguucũrũria makĩmatoonyia ndũnyũ mbere ya aathani.

²⁰ Makĩmarehe mbere ya aciirithania, makiuga atĩrĩ, "Andũ aya nĩ Ayahudi, na nĩmararehe ngũ itũũra-inĩ rĩitũ

²¹ nĩ ũndũ wa kũrutana mĩtugo rĩria ithuĩ andũ a Roma tũtagĩrĩrwo nĩ gwĩtikĩra o na kana kũmĩka."

²² Nakĩo kĩrĩndĩ gĩgũkĩrĩra Paũlũ na Sila kĩmeeke ũuru no aciirithania makĩruta watho aĩ marutwo nguo na mahũũrwo iboko.

²³ Thuutha wa kũhũũrwo mũno magĩkio njeera, na mũrangĩri wa njeera agĩathwo amarangĩre wega.

²⁴ Aarĩkia kwamũkĩra watho ũcio, akĩmaikia kanyũmba ka na thĩinĩ na akĩohithania magũrũ mao na ndungu.

²⁵ Na rĩrĩ, ta ũtukũ gatagatĩ, Paũlũ na Sila nĩkũhooya maahooyaga makĩinagĩra Ngai nyĩmbo, nao andũ arĩa angĩ mohetwo makamathĩkĩrĩria.

²⁶ Na o rĩmwe gũkĩgĩa gĩthingithia kĩnene o nginya mũthingi ya njeera ĩgĩthingitha. Nayo mũrango yotho ya njeera ikĩhingũka o rĩmwe, na mũnyororo ya mũndũ o mũndũ ikĩregera.

²⁷ Mũrangĩri wa njeera akĩarahũka, na rĩrĩa aarorire akĩona mũrango ya njeera ĩrĩ mũhingũku, akĩruta rũhiũ rwake rwa njora akĩenda kwĩyũraga tondũ eeciiririe aĩ andũ arĩa moohetwo nĩmoorĩte.*

²⁸ No Paũlũ akĩanĩrĩra, akĩmũira aĩrĩ, "Ndũkeegere ngero! Ithuothe tũrĩ ho!"

²⁹ Nake mũrangĩri ũcio wa njeera agĩtia matawa, agĩcooka akĩhanyũka thĩinĩ akĩinainaga, akĩgũithia mbere ya Paũlũ na Sila.

³⁰ Agĩcooka akĩmoimia na nja, akĩũria aĩrĩ, "Athuuri aya, njagĩrĩrwo nĩ gwĩka aĩa nĩguo honoke?"

³¹ Nao makĩmũcookeria aĩrĩ, "Ĩtikia Mwathani Jesũ, na nĩkũhonoka, wee, o hamwe na andũ a nyũmba yaku."

³² Magĩcooka makĩmwarĩria ũhoru wa kiugo kĩa Mwathani, hamwe na andũ arĩa angĩ othe maarĩ gwake nyũmba.

³³ O ihinda rĩu rĩa ũtukũ, mũrangĩri ũcio wa njeera akĩmooya, akĩmathambia ironda, na o hĩndĩ ĩyo we na andũ othe a nyũmba yake makĩbatithio.

³⁴ Mũrangĩri ũcio wa njeera akĩmatwara gwake nyũmba, na akĩmahe irio. Akĩyũrwo nĩ gĩkeno tondũ nĩeetĩkirie Ngai, we o hamwe na andũ a nyũmba yake yotho.

³⁵ Na rĩrĩ, gwakĩa aciirithania magĩtũma thigari ikeere mũrangĩri ũcio wa njeera aĩrĩ, "Rekereria andũ acio mathĩĩ."

³⁶ Nake mũrangĩri ũcio wa njeera akĩra Paũlũ aĩrĩ, "Aciirithania maathana, moiga aĩ wee na Sila mũrekererio. Rĩu no mũthĩĩ. Thĩĩ na thayũ."

³⁷ No Paũlũ akĩra thigari icio aĩrĩ, "Maratũhũũrere mbere ya mũngĩ tũtaciirithĩtio, o na gũtuĩka ithuĩ tũrĩ raiya a Roma, na maratũũkia njeera. Rĩu marakĩenda gũtũruta na hĩtho? Aca! Reke mooke o ene matũrute nja, matuumagarie."

³⁸ Nacio thigari igĩcookeria aciirithania ũhoru ũcio, na rĩrĩa maaiguire aĩ Paũlũ na Sila maarĩ raiya a Roma, makĩmaka.

³⁹ Nao magĩũka kũmahooreria, na makĩmoimagaria kuuma njeera, makĩmathaitha moime itũũra rĩu mathĩĩ.

⁴⁰ Paũlũ na Sila maarĩkia kuuma njeera, magĩthĩ mũcĩĩ kwa Lidia, kũrĩa maakorire ariũ na aarĩ a Ithe witũ, na makĩmoomĩrĩria. Magĩcooka magĩũthĩra.

17

Paũlũ na Sila marĩ Thesalonike

¹ Na rĩrĩ, maarĩkia gũtuĩkanĩria Amufipoli na Apolonia, magĩkinya Thesalonike, kũrĩa kwarĩ na thunagogi ya Ayahudi.

² Paũlũ agĩtoonya thunagogi, o ta ũrĩa aamenyerete, na mũthenya ĩtatũ ya Thabatũ akĩaranĩria nao kuuma Maandiko-inĩ,

³ akĩmataarĩria na akĩmaiguithia aĩ kwarĩ o nginya Kristũ anyariĩrĩke na ariũke kuuma kũrĩ arĩa akuũ. Akĩmeera aĩrĩ, "Jesũ ũyũ ndĩramũhe ũhoru wake-rĩ, nĩwe Kristũ."

⁴ Ayahudi amwe magĩtikĩra ũhoru ũcio na magĩtuĩka a thiritũ ya Paũlũ na Sila, o ũndũ ũmwe na gĩkundi kĩnene kĩa Ayunani etigĩri-Ngai, o na atumia aingĩ arĩa maarĩ igweta.

⁵ No Ayahudi makĩigua ũiru; nĩ ũndũ ũcio magĩcaria andũ arĩa maarĩ mũtugo mũũru kuuma ndũnyũ, makĩmacookanĩrĩria gĩkundi, na makĩambĩrĩria kũruta ngũĩ kũu itũũra-inĩ. Nao makĩhanyũka kwa Jasoni gwetha Paũlũ na Sila nĩgeetha mamoiemie nja kũrĩ kĩrĩndĩ.

* **16:27** Mũndũ muohe angĩorire njeera, mũthigari nĩwe woragagwo, nĩkio mũthigari ũyũ endaga kwĩyũraga o kabere.

⁶ No rĩria maamaagire, magĩkururia Jasoni na ariũ a Ithe witũ amwe, makĩmarehe kũrĩ anene a itũũra, makĩanagĩrĩra atĩrĩ: “Andũ aya nĩo marehete thĩina thĩ yothe, na rĩu nĩmookĩte gũkũ,

⁷ na Jasoni nĩamanyiitĩte ũgeni thĩinĩ wa nyũmba yake. Othe nĩmarakararia watho wa Kaisari, makoiga atĩ nĩ kũrĩ na mũthamaki ũngĩ wĩtagwo Jesũ.”

⁸ Rĩrĩra maaiguire ũguo, kĩrĩndĩ kũu na anene a itũũra magĩtangĩka mũno.

⁹ Hĩndĩ ĩyo magĩtia Jasoni na andũ arĩa angĩ maarĩ nao irĩhi rĩa kũmarũgamĩrĩra, magĩcooka makĩmarekereria mathĩ.

Paũlũ na Sila marĩ Berea

¹⁰ Na kwarĩkia gũtuka-rĩ, ariũ na aarĩ a Ithe witũ magĩtũma Paũlũ na Sila mathĩ Berea. Nao maakinya kuo, magĩtoonya thunagogi ya Ayahudi.

¹¹ Na rĩrĩ, Ayahudi a Berea maarĩ a ngoro njega gũkĩra Ayahudi a Thesalonike, nĩgũkorwo nĩmamũkĩrĩre ndũmĩrĩri marĩ na wendo mũingĩ, na magathuthuuragia Maandĩko o mũthenya, nĩgeetha moone kana ũria Paũlũ aameeraga warĩ ũhoro wa ma.

¹² Ayahudi aingĩ nĩmetĩkirie, o ũndũ ũmwe na atumia aingĩ a Ayunani arĩa maarĩ igweta, o na andũ arũme aingĩ Ayunani.

¹³ Rĩrĩra Ayahudi a Thesalonike maamenyire atĩ Paũlũ nĩahunjagia kiugo kĩa Ngai kũu Berea-rĩ, magĩthĩ kũu o nakuo, magĩthogotha kĩrĩndĩ na magĩgĩthũkia ngoro.

¹⁴ Hĩndĩ o ĩyo ariũ na aarĩ a Ithe witũ magĩtũma Paũlũ athĩ ndwere-inĩ cia iria, no Sila na Timotheo magĩtigwo kũu Berea.

¹⁵ Nao andũ arĩa moimagaririe Paũlũ, makĩmũkinyia Athene, na magĩcooka marĩ na ndũmĩrĩri ya Sila na Timotheo atĩ mathĩ kũrĩ Paũlũ narua o ta ũria kũngĩhoteka.

Paũlũ arĩ Athene

¹⁶ Paũlũ o ametereire kũu Athene-rĩ, nĩatangĩkire ngoro mũno nĩkuona ũria itũũra rĩu rĩayũrĩte mĩhianano.

¹⁷ Nĩ ũndũ ũcio nĩaranagĩria na Ayahudi o na Ayunani arĩa meeyamũrĩre Ngai kũu thunagogi-inĩ, o na ningĩ akaaragia ndũnyũ-inĩ o mũthenya na andũ arĩa maakoragwo ho.

¹⁸ Nakĩo gĩkundi kĩa Aepikurio na Asitoiko, arutani a ũũgĩ,* makĩambĩrĩria gũkararania nake. Amwe ao makĩũria atĩrĩ, “Mũndũ ũyũ wa mũhuhu arageria kuuga atĩa?” Nao andũ arĩa angĩ makiuga atĩrĩ, “Nĩ ta mũndũ ũrahunjia ũhoro wa ng’eni.” Moigaga ũguo tondũ Paũlũ aahunjagia ũhoro Mweaga wa Jesũ o na wa kũriũka gwake.

¹⁹ Hĩndĩ ĩyo makĩmuoya na makĩmũtwara mbere ya mũcemanio wa Areopago,† makĩmwĩra atĩrĩ, “No twende kũmenya atĩrĩ, ũrutani ũyũ mwerũ ũrarutana nĩ ũrĩkũ?”

²⁰ Tũraigua ũgĩtwarĩria maũndũ mageni, na nĩtũkwenda kũmenya ũria moigĩte.”

²¹ (Andũ othe a Athene na andũ a kũngĩ arĩa maatũrũra kuo matĩrĩ ũndũ ũngĩ meekaga tiga kwaria na gũthĩkĩrĩria ũhoro wa maũndũ marĩa mageni).

²² Hĩndĩ ĩyo Paũlũ akĩrũgama mũcemanio-inĩ wa kĩa kũu gĩetagwo Areopago akĩmeera atĩrĩ: “Andũ aya a Athene, nĩnguona atĩ maũndũ-inĩ mothe mũrĩ andũ a ndini mũno.

²³ Nĩgũkorwo o na nĩnyonete kĩgongona kĩandĩkitwo maandĩko maya: KŪRĨ NGAI ĪRĪA ĪTOĪO, rĩrĩa ngoretwo ngĩceera na ngarora wega indo cianyu iria nyamũre cia kũhooywo. Na rĩrĩ, kĩria mũhooyaga mũtoofi nĩkĩo ngũmũhe ũhoro wakĩo.

²⁴ “Ngai ũria wombire cia thĩ na indo ciothe iria irĩ kuo nĩwe Mwathani wa igũrũ na thĩ, na ndatũrũraga hekarũ chĩkĩtwo na moko.

²⁵ Na ndatungatagwo na moko ma andũ, ta abataire kĩndũ, tondũ we mwene nĩwe ũheaga andũ muoyo na mĩhũmũ o na indo iria ingĩ ciothe.

²⁶ Kuuma harĩ mũndũ ũmwe, nĩathondekire ndũrĩrĩ ciothe cia andũ nĩguo matũũre kũndũ guothe thĩ; na agĩtua mahinda mao o na kũndũ kũria megũtũũra.

²⁷ Ngai eekire ũguo nĩgeetha andũ mamũmaathe na hihi mamũhambatĩrie ma-muone, o na gũtuĩka ndarĩ haraaya na o ũmwe witũ.

²⁸ Nĩgũkorwo nĩ thĩinĩ wake tũtũũraga na tũgetwara, na tũgakorwo tũrĩ muoyo.’ O ta ũria aandĩki amwe a nyĩmbo cianyu moigĩte atĩrĩ, ‘Itũhũ tũrĩ a rũciarwo rwake.’

* **17:18** Arutani a Epikurio maarutanaga atĩ ũndũ ũria mweaga mũno makĩria warĩ gwĩkenia. Nao arutani a Sitoiko maarutanaga atĩ andũ matũũranagie wega na indo ciothe cia thĩ, matekũmakio nĩ ũhoro wa ruo kana mwago, o na kana wa maũndũ mega na moru ngoro-inĩ. † **17:19** Areopago nĩ kuuga “Kĩrĩma kĩa Aresi”; Aresi yarĩ ngai ya Ayunani ya marurumĩ na mbaara.

²⁹ “Nī ūndū ūcio, kuona atī tūrī a rūciaro rwa Ngai, tūtiagīrīrwo nī gwīciiria atī Ngai ahaana ta mūhianano wa thahabu kana wa betha, o na kana wa ihiga, ūrīa ūthondeketo na mūthugundīre na ūūgī wa mūndū.

³⁰ Mahinda ma tene Ngai ndaigana kūrūmbūyia ūhoro ūcio wa kwaga ūmenyo, no rīu nīathīte andū othe a kūndū guothe merire.

³¹ Nīgūkorwo nīatuīte mūthenya ūrīa agaatuīra thī ciira na kīhoo to na ūndū wa mūndū ūrīa athuurīte. Nīamenyithanītie ūndū ūyū kūrī andū othe na ūndū wa kūrīukia Jesū kuuma kūrī arīa akuū.”

³² Hīndī rīrīa maiguire ūhoro wa kūrīuka kwa arīa akuū, amwe ao magītheke, no angī makiuga atīrī, “Nītūkwenda gūkūigua ūkīaria ūhoro ūcio hīndī īngī.”

³³ Maarīkia kuuga ūguo, Paūlū akīehera Kīama-inī kīu.

³⁴ Andū mataarī aingī magītuika arūmīrīri a Paūlū na magītīkia. Ūmwe wao aarī Dionisio, mūndū warī wa thīrītū ya Areopago, o na mūtumia wetagwo Damari, na angī maigana ūna.

18

Paūlū arī Korinitho

¹ Thuutha ūcio, Paūlū akiuma Athene agīthī Korinitho.

² Aakinya kūu agīkora Mūyahudi wetagwo Akula, mūndū waciariirwo Ponto, na aakoretwo oka kuuma Italia marī na mūtumia wake Pirisila, tondū Kilaudio niathanīte Ayahudi othe moime Roma. Nake Paūlū agīthī kūmona,

³ na tondū Paūlū aarī mūtumi wa hema o tao-rī, agīkarania na akīrutithania wīra nao.

⁴ O mūthenya wa Thabatū nīaheanaga ūhoro thunagogi-inī, akīgeria kūiguithia Ayahudi na Ayunani.

⁵ Rīrīa Sila na Timotheo mookire kuuma Makedonia, Paūlū akīrutīra gūkorwo akīhunja mahinda mothe, na akoimbūragīra Ayahudi atī Jesū nīwe Kristū.

⁶ No rīrīa Ayahudi maakararīre Paūlū na makīmūruma, akīribariba nguo ciake nī ūndū wa kūng’ūrīka na akīmeera atīrī, “Thakame yanyu īromūcookerera! Nī ndirī ūndū īngīūrīo nī ūndū wanyu. Kuuma rīu ngūcooka gūthī kūrī andū-a-Ndūrīrī.”

⁷ Hīndī īyo Paūlū akiuma kūu thunagogi-inī, agīthī kwa mūndū wetagwo Titio Jusito, warī mūhooi Ngai, nayo nyūmba yake yariganītie na thunagogi.

⁸ Nake Kirisipo, ūrīa warī mūtongoria wa thunagogi, agītīkia Mwathani hamwe na nyūmba yake yothe; na andū aingī a Korinitho arīa maamūiguire akīaria magītīkia na makībatithio.

⁹ Ūtukū ūmwe Mwathani akīra Paūlū na kīoneki atīrī, “Ndūkae gwītīgīra; thī na mbere na kūheana ūhoro, na ndūgaakire.

¹⁰ Nīgūkorwo ndī hamwe nawe, na gūtīrī mūndū ūgūgūtharīkīra agwīke ūuru, tondū ndī na andū aingī gūkū itūūra-inī rīrī.”

¹¹ Nī ūndū ūcio Paūlū agīkara kūu mwaka ūmwe na nuthu, akīmarutaga kiugo kīa Ngai.

¹² Rīrīa Galio aarī barūthi wa Akaiia, Ayahudi makīnyitana magītharīkīra Paūlū na makīmūtware igooti-inī.

¹³ Makiuga atīrī, “Mūndū ūyū araringīrīria andū kūhooya Ngai na njīra rīrīa īreganīte na watho.”

¹⁴ Na rīrīa Paūlū endaga kwaria, Galio akīra Ayahudi atīrī, “Korwo inyūi Ayahudi mūrāteta nī ūndū wa ūndū mūuru kana ngero njūru-rī, nī hangīrī na gītūmi gīa kūmūthikīrīria inyūi.

¹⁵ No kuona atī nī ūhoro wa ciūria ikonī ciugo na marūtwa na watho wanyu inyūi ene-rī, menyai ūrīa mūgwīka. Nī ndīgūtīka mūtui ciira wa maūndū ta macio.”

¹⁶ Nī ūndū ūcio akiuga marutūrūro kuuma igooti-inī.

¹⁷ Hīndī īyo Ayahudi acio othe makīgarūrūkīra Sosithene mūtongoria wa thunagogi, na makīmūhūrīra hau mbere ya igooti. No Galio ndaigana kūrūmbūyania na ūhoro ūcio o na atīa.

Pirisila na Akula, na Apolo

¹⁸ Paūlū nīakarīre kūu Korinitho kwa ihinda. Agīcooka agītiga ariū na aarī a Ithe witū kuo, akīhaica marikabu agīthī Suriata, marī hamwe na Pirisila na Akula. Atanahaica marikabu, aambire akīenjwo njuīrī yake arī kūu Kenikīrea, tondū wa mwīhītwa eehītite.

¹⁹ Nao maakinya Efeso, Paūlū agītiga Pirisila na Akula kuo. We mwene agītoonya thunagogi na akīaranīria na Ayahudi.

²⁰ Nao makimũuria aikaranganie nao kuo, nowe akirega.

²¹ No riria oimaga kuo, akimeera atiri, "Aakorwo ni wendi wa Ngai, nindiricooka." Nake akilhaica marikabu akiuma Efeso.

²² Riria aakinyire Kaisarea, akiambata agithii kugeithia Kanitha, agicooka agikũrũka agithii nginya Antiokia.

²³ Na thutha wa Paulũ guikaranga kũu Antiokia, akiuma kuo, na agithii kũndũ na kũndũ burũri wothe wa Galatia na Firigia, akũmagũrĩria arutwo othe.

²⁴ O ihinda-inĩ rĩu, Mũyahudi wetagwo Apolo, waciariĩrwo Aleksanderia,* agũka Efeso. Aari mũndũ mũthomu, na aari na uũgĩ mũingĩ mũno wa Maandiko.

²⁵ Niarutĩtuo na njira irĩa ya Mwathani, na akaaragia na kiyo kinene, na akarutanaga ũhoro wa Jesũ atekũhĩtia, o na gũtuĩka ũbatithio ũria ooi warĩ o wa Johana.

²⁶ Nake akiambĩrĩria kwaria na ucamba kũu thunagogi-inĩ. Riria Pisisila na Akula maamũguire akiaria, makimũnyiita ũgeni kwao mũciĩ na makimũtaarĩria ũhoro wa njira ya Ngai wega makĩria.

²⁷ Na riria Apolo eendaga gũthii Akaia, ariũ na aari a Ithe witũ makimũumĩria na makĩandĩkĩra arutwo akuo marũa makimeera mamwamũkĩre. Na aakinya kuo agũtuĩka ũteithio mũnene kũri andũ arĩa meetikĩtie ni undũ wa wega wa Ngai.

²⁸ Nĩgũkorwo ari na ũhoti mũingĩ, nĩahootire Ayahudi biũ mbere ya andũ othe, akionanagia kuuma kũri Maandiko atĩ Jesũ niwe Kristũ.

19

Paulũ ari Efeso

¹ Na riri, hĩndĩ iyo Apolo ari kũu Korintho, Paulũ akigerera njira irĩa yatuĩkanĩirie mwena wa rũgongo agithii nginya Efeso. Aakinya kũu agikora arutwo amwe kuo.

² Akĩmooria atiri, "Nĩmwamũkĩrire Roho Mũtheru riria mwetikirie?"

Nao makimũcookeria atiri, "Aca, ithũ o na tũtirĩ twaigua atĩ ni kũri Roho Mũtheru."

³ Ni undũ ũcio Paulũ akĩmooria atiri, "Mwakĩbatithirio ũbatithio ũrikũ?"

Nao makimũcookeria atiri, "Twabatithirio ũbatithio wa Johana."

⁴ Paulũ akimeera atiri, "Ūbatithio wa Johana warĩ ũbatithio wa kwĩrira kwa mehia. Eeraga andũ metikie ũria ũgũka thuutha wake, nake niwe Jesũ."

⁵ Riria maaguire ũguo, makĩbatithio thĩini wa rĩitwa rĩa Mwathani Jesũ.

⁶ Hĩndĩ irĩa Paulũ amaigĩrĩre moko, Roho Mũtheru akĩmaikũrũkĩra, nao makĩaria na thiomĩ ingĩ na makĩratha mohoro.

⁷ Nao othe maarĩ ta andũ ikũmi na eerĩ.

⁸ Paulũ agĩtoonya thunagogi, na ihinda rĩa mĩeri itatũ akĩaria na ucamba kuo, akĩgeragia kũringĩrĩria andũ ũhoro wa ũthamaki wa Ngai.

⁹ No amwe ao makĩumia ngoro; makĩaga gwĩtikia na magĩcambia Njira iyo mbere ya kirĩndĩ. Ni undũ ũcio Paulũ akĩmeherera. Akĩoya arutwo agithii nao nyũmba irĩa yathomĩthagĩrio andũ ya Turano, akaaranagĩria na andũ o mũthenya ari kuo.

¹⁰ Undũ ũyu niwathiire na mbere ihinda ta rĩa mĩaka irĩ, o nginya Ayahudi na Ayunani othe arĩa maatũruga burũri wa Asia makĩgua kiugo kĩa Mwathani.

¹¹ Ngai nĩaringire ciama cia mwanya agereire harĩ Paulũ,

¹² o nginya itambaya na nguo irĩa ciahutagia mwĩri wake igatwarĩrwo andũ arĩa maarĩ arũaru, nao makahona mĩrimũ yao na ngoma thũku ikamatiga.

¹³ Na riri, Ayahudi amwe arĩa maathĩaga makĩingataga ngoma thũku makĩgeria kũhũthĩra rĩitwa rĩa Mwathani Jesũ harĩ andũ arĩa maarĩ na ndaimono. Moigaga atiri, "Thĩini wa rĩitwa rĩa Jesũ, ũria ũhunjagio ni Paulũ, ndagwatha uume."

¹⁴ Ariũ mũgwanja a Mũyahudi wetagwo Sikeva, warĩ mũthĩnjĩri-Ngai mũnene, nĩmekaga ũguo.

¹⁵ Mũthenya ũmwe, ngoma thũku ikĩmacookeria ikĩmeera atiri, "Jesũ nĩndĩmũĩ na nĩnjũũĩ ũhoro wa Paulũ, no inyuĩ mũri a?"

¹⁶ Hĩndĩ iyo mũndũ ũcio warĩ na ngoma thũku akĩmarũgĩrĩra akĩmatoria othe. Akĩmahũra mũno nginya makiuma nyũmba iyo makĩura marĩ njaga makĩuraga thakame.

¹⁷ Riria Ayahudi na Ayunani arĩa maatũruga Efeso maamenyire ũhoro ũcio, othe makĩyũrwo ni guoya, narĩo rĩitwa rĩa Mwathani Jesũ rĩgĩtũgĩrio.

¹⁸ Andũ aingĩ a arĩa meetikirie makĩyumĩria na makĩumbũra waganu wao matekũhitha.

* **18:24** Aleksanderia rĩarĩ itũura rĩa burũri wa Misiri, na nĩrĩo rĩarĩ rĩa keerĩ kũneneha kũria guothe thirikari ya Roma yaathanaga. Rĩarĩ na Ayahudi aingĩ mũno.

¹⁹ Andũ aingĩ arĩa maaragũraga, magĩcookanĩrĩria mabuku mao na makĩmacinĩra mbere ya andũ othe. Rĩria maatarire thogora wa mabuku macio, magĩkinyia durakima ngiri mĩrongo itano.

²⁰ Kiugo kĩa Mwathani gĩkĩhunja mũno na njĩra iyo na gĩkĩgĩa na hinya.

²¹ Thuutha wa maũndũ macio mothe gwĩkĩka, Paũlũ agĩtua itua rĩa gũthiĩ Jerusalemu, atũkanĩrie Makedonia na Akaia. Akiuga atĩrĩ, “Ndaarĩkia gũkinya kũu, no nginya ngaacooka thĩ Roma.”

²² Agĩtũma andũ eerĩ a arĩa maamũteithagĩrĩria, na nĩo Timotheo na Erasito, mathiĩ Makedonia, nake agĩkaranga kũu bũrũri wa Asia gwa kahinda kanini.

Ngũũ kũu Efeso

²³ Ihinda-inĩ rĩu nĩ kwagĩire na thogothogo nene ikoniĩ ũhoro wa Njĩra iyo.

²⁴ Mũturi wa indo cia betha wetagwo Demeterio, ũrĩa wathondekaga tũmĩhianano twa betha twa Aritemi, nĩatũmaga andũ arĩa maaturaga indo icio magĩe na wonjoria mũnene.

²⁵ Nake agĩcookanĩrĩria andũ acio maaturaga indo icio, hamwe na aruti a wĩra arĩa maarutaga wĩra ũhaanaine na wao, akĩmeera atĩrĩ, “Andũ aya, inyuĩ nĩmũũ nĩtuonaga uumithio mũnene kuuma kũrĩ wonjoria ũyũ.

²⁶ Na nĩmũrona na mũkaigua ũrĩa mũndũ ũyũ ũretwo Paũlũ aigũthĩtie na akahĩthithia andũ aingĩ gũkũ Efeso, na makĩria bũrũri wothe wa Asia akiugaga atĩ ngai irĩa ithondeketwo nĩ mũndũ ti ngai o na hanini.

²⁷ Ũgwati ũrĩa ũrĩ ho nĩ atĩ to wonjoria witũ wiki ũkũmenererio, no o na hekarũ ya ngai ya mũndũ-wa-nja irĩa nene iĩtagwo Aritemi nĩkwagithio kĩene, na ngai iyo ya mũndũ-wa-nja yo nyene, irĩa ihooyagwo bũrũri-inĩ wothe wa Asia, na thĩ yothe, nĩkũimwo ũkaru wayo.”

²⁸ Rĩria maaiguire ũguo, makĩng’ũrĩka mũno na makĩanĩrĩa, makiugaga atĩrĩ: “Aritemi wa Aefeso nĩ mũnene!”

²⁹ Na thuutha wa kahinda kanini itũũra rĩu rĩkĩyũra inegene. Andũ acio othe makĩnyĩta Gayo na Arisitariko arĩa moimĩte Makedonia na Paũlũ, nao makĩhanyũka marĩ ngoro imwe magĩtoonya nyũmba irĩa yagomanagwo nĩ ũndũ wa kuona mĩago.

³⁰ Paũlũ nĩendaga kwĩyũmĩria mbere ya kĩrĩndĩ kũu, no arutwo makĩmũgĩria.

³¹ O na anene amwe a bũrũri wa Asia arĩa maarĩ arata a Paũlũ makĩmũtũmanĩra, makĩmũthaita ndakagerie gũtoonya nyũmba iyo yagomanagwo nĩ ũndũ wa kuona mĩago.

³² Kĩũngano kũu gĩkĩaga ũiguano: Amwe maanagĩrĩa makoiga ũũ, na arĩa angĩ makoiga ũũ. Andũ arĩa aingĩ o na matiamenyaga gĩtũmi gĩa gũkorwo hau.

³³ Ayahudi makĩmũria Alekísanda mbere ya kĩrĩndĩ, na andũ amwe a kĩrĩndĩ kũu makĩanĩrĩa makĩmwĩra ũrĩa egwĩka. Nake akĩmakiria na moko nĩgeetha eyarĩrĩrie mbere yao.

³⁴ No rĩria maamenyire atĩ aarĩ Mũyahudi, othe makĩanĩrĩa na mũgambo ũmwe ihinda ta rĩa mathaa meerĩ makiugaga atĩrĩ, “Aritemi wa Aefeso nĩ mũnene!”

³⁵ Karani wa kĩama gĩa itũũra rĩu agĩkiria kĩrĩndĩ kũu, agĩcooka akĩmeera atĩrĩ: “Andũ aya a Efeso, githĩ thĩ yothe ndũũ atĩ itũũra rĩa Efeso nĩrio rĩene hekarũ irĩa itũũragwo nĩ Aritemi ũrĩa mũnene, na mũhianano wake ũrĩa waharũrũkire kuuma igũrũ?”

³⁶ Nĩ ũndũ ũcio, kuona atĩ maũndũ macio matingĩkaanĩka-rĩ, mwagĩrĩrwo nĩ gũkĩra, na mũtikae gwĩka ũndũ wa ihenya.

³⁷ Inyuĩ mwarehe andũ aya haha, o na gũtuĩka ti kũiya maiyĩte indo cia hekarũ, kana makaruma ngai iitũ ya mũndũ-wa-nja.

³⁸ Hakĩrĩ ũguo-rĩ, angĩkorwo Demeterio na andũ acio angĩ marutaga wĩra nake marĩ na mateta igũrũ rĩa mũndũ o wothe, maciirĩro nĩmahingũre na aciirithania marĩ ho. No mamathitange.

³⁹ Angĩkorwo harĩ na ũndũ ũngĩ mũngĩenda kuuga makĩria ma ũguo, ũcio no ũciirĩrwo kĩaama-inĩ kĩa watho.

⁴⁰ ũrĩa kũrĩ rĩu nĩ atĩ, tũrĩ ũgwati-inĩ wa gũthitangĩrwo ngũũ ĩno ya ũmũthĩ. Na kũrĩ ũguo tũtingĩhota kũheana ũhoro wa thogothogo ĩno, tondũ hatĩrĩ na gĩtũmi kĩa yo.”

⁴¹ Aarĩkia kuuga ũguo, akĩra kĩũngano kũu gĩthiĩ, akĩniina mũcemanio.

20

Paũlũ Gũtuĩkanĩria Makedonia na Ũyunani

¹ Na rĩrĩ, ngũũ iyo yarĩkia gũthira, Paũlũ agĩtũmanĩra arutwo, na aarĩkia kũmomĩrĩria, akĩmoigĩra ũhoro agĩthiĩ Makedonia.

² Agĩtuikanĩria mĩena ya kuo, akĩaragia ciugo nyingĩ cia kũmĩrĩria andũ, na marigĩrĩrio agĩkinya bũrũri wa Ūyunani,

³ kũria aakarire mieri itatũ. Hĩndĩ ĩria Paũlũ eeharagĩria kũhaica marikabu athĩi Suriata, agĩtua itua gũcookera Makedonia, tondũ Ayahudi nĩmaciĩrĩre kũmwĩka ũuru.

⁴ Paũlũ aathiire marĩ hamwe na Sopatiro mũrũ wa Puro, mũndũ wa kuuma Berea, na Arisitariko, na Sekundo, andũ a kuuma Thesalonike, na Gayo wa kuuma Deribe, o hamwe na Timotheo, ningĩ na Tikiko, na Tirofimo, andũ a kuuma bũrũri wa Asia.

⁵ Andũ acio magĩthĩ mbere magĩtweterera kũu Teroa.

⁶ No ithuĩ tũkĩhaica marikabu, tũkiuma Filipi thuutha wa Gĩathĩ kĩa Mĩgate ĩtarĩ Mĩkĩre Ndawa ya Kũmbia, na thuutha wa mĩthenya ĩtano, tũgĩkora andũ arĩa angĩ kũu Teroa, nakuo tũgĩkara mĩthenya mũgwanja.

Eutiko Kũriũkio kũu Teroa

⁷ Mũthenya wa mbere wa kiumia nĩtwagomanire hamwe nĩguo twenyũre mũgate. Paũlũ akĩarĩria andũ, na tondũ nĩatanyĩte gũthĩi mũthenya ũcio warũmirĩire-rĩ, agĩthĩi na mbere kwaria nginya ũtukũ gatagatĩ.

⁸ Nĩ kwarĩ na matawa maingĩ maakanaga kũu nyũmba ya igũrũ kũria twagomanĩte.

⁹ Nake mwanake wetagwo Eutiko aikarĩte ndĩrica-inĩ, na o ũria Paũlũ aathiaga na mbere na kwaria-rĩ, noguo mwanake ũcio akĩragĩrĩria gũtoorio nĩ toro. Rĩria aakomire, akĩgũa thĩ kuuma ngoroba ya gatatũ nao mamuo ya magĩkora nĩ mũkuũ.

¹⁰ Paũlũ agĩkũrũka, agĩkomera mwanake ũcio akĩmũkumbatĩria akĩmeera atĩrĩ, "Tigai kũmaka, arĩ muoyo!"

¹¹ Agĩcooka akĩambata nyũmba ya igũrũ, akĩenyũra mũgate na akĩrĩa. Na thuutha wa kũmaarĩria nginya gũgĩkĩa-rĩ, akũma kũu, agĩthĩi.

¹² Nao andũ makĩnũkia mwanake ũcio arĩ muoyo, na mahooreire ngoro mũno.

Paũlũ Kuugĩra Athuuri a Efeso Ūhoro

¹³ No ithuĩ tũgĩthĩi mbere tũgĩtoonya marikabu tũgĩthĩi nginya Aso, kũria twathiire tũkioyaga Paũlũ. Aathondekete mũbango ũyũ mbere tondũ we athĩite kũu magũrũ.

¹⁴ Hĩndĩ ĩria aatũtũngire kũu Aso, tũkĩmũkuua na marikabu, tũgĩthĩi nginya Mitilene.

¹⁵ Mũthenya ũcio ũngĩ warũmirĩire tũkĩhaica marikabu, tũgĩthĩi tũgĩkinya harĩa haaringaine na Kio, na thuutha wa mũthenya ũcio tũgĩkinya Samo, nanguo mũthenya ũcio ũngĩ warũmirĩire, tũgĩkinya Mileto.

¹⁶ Paũlũ nĩatuĩte itua rĩa gũthĩi ahĩtũkĩte Efeso na marikabu nĩguo ndagate mahinda kũu bũrũri wa Asia, nĩ ũndũ nĩehĩkaga nĩguo kwahoteka akinye Jerusalemu, mũthenya wa Bendegothito.

¹⁷ Paũlũ arĩ kũu Mileto, agĩtũmana Efeso, agĩta athuuri a kanitha moke harĩ we.

¹⁸ Nao maakinya, akĩmeera atĩrĩ, "Inyuĩ nĩ mũũĩ ũria ndaatũũraga ihinda rĩrĩa rĩothe ndaakarire na inyuĩ, kuuma o mũthenya wa mbere ũria ndookire bũrũri wa Asia.

¹⁹ Nĩndatungatĩire Mwathani ndĩnyihĩtie mũno na ndĩ na maithori, o na gũtuika nĩndageririo mũno nĩ ũndũ Ayahudi nĩmaathugundaga kũnjĩka ũuru.

²⁰ Inyuĩ nĩmũũĩ atĩ ndĩrĩ ndatĩthia kũhunjia ũndũ o wothe ũngĩmũguna no ndĩmũrutagĩra mbere ya andũ othe na ngathĩiaga o nyũmba o nyũmba.

²¹ Na ngoimbũrĩa Ayahudi o hamwe na Ayunani atĩ no nginya magariũrũke kũrĩ Ngai na ũndũ wa kwĩrira na magĩe na wĩtikio thĩinĩ wa Mwathani wĩtũ Jesũ.

²² "Na rĩrĩ, nĩ ũndũ wa kũringĩrĩrio nĩ Roho Mũtheru, ndĩrathĩi Jerusalemu itekũmenya maũndũ marĩa makaangora ndĩ kũu.

²³ ũndũ ũria njũũĩ tu nĩ atĩ. Roho Mũtheru nĩandaaraga atĩ matũũra-inĩ mothe, njeera na mathĩina nĩcio injetereire.

²⁴ No rĩrĩ, ndirona gũtũũra muoyo kũrĩ na bata harĩ nĩ, korwo no ndĩkie ihenya na ndĩkie wĩra ũria Mwathani Jesũ aaheete, na nĩguo wĩra wa kuumbũra Ūhoro-ũria-Mwega wa wega wa Ngai.

²⁵ "Na rĩu nĩnjũũĩ gũtirĩ o na ũmwe thĩinĩ wanyu wa andũ arĩa ndanathĩi ngĩhunjagĩria ũhoro wa ũthamaki ũgacooka kũnyona rĩngĩ.

²⁶ Nĩ ũndũ ũcio, ngũmwĩra ũmũthĩ atĩ gũtirĩ thakame ya mũndũ o na ũmwe ngoorio.

²⁷ Nĩ ũndũ nĩ ndĩrĩ ndatĩthia kũmũhunjĩria wendĩ wa Ngai ũrĩ wothe.

²⁸ Mwĩmenyerere inyuĩ ene, na mũmenyerere rũuru ruothe rũria Roho Mũtheru amũtuĩte arori aruo. Tuĩkai arĩithi a kanitha wa Ngai, ũria aagũrĩre na thakame yake mwene.

²⁹ Nĩnjũũĩ atĩ ndaarĩkia gũthĩi, njũũĩ ndĩiani nĩgooka gatagatĩ-inĩ kanyu na itigacaaĩra rũuru rũrũ.

³⁰ O na ningĩ kuuma harĩ inyuĩ nĩgũkoimĩra andũ, na mogomie ũhoro-wa-ma nĩgeetha maguucĩrĩre arutwo mamarũmĩrĩre.

³¹ Nĩ undũ ũcio ikaragai mwĩhũgĩte! Ririkanai atĩ ihinda rĩa mĩaka itatũ ndirĩ ndatigithĩria gutaara o ũmwe wanyu ũtukũ na mũthenya ngũitaga maithori.

³² "Na rĩu ngũmũneana kũrĩ Ngai o na kũrĩ ũhoro wa wega wake, ũrĩa ũngĩhota kũmwaka wega mũrũme na mũgĩe na igai hamwe na andũ arĩa othe matheretio.

³³ Nĩ ndirĩ ndacuumĩkĩra betha kana thahabu, o na kana nguo ya mũndũ o wothe.

³⁴ Inyuĩ ene nĩmũũ atĩ ndaarutaga wĩra na moko makwa nĩ undũ wa mabata makwa nĩ mwene, na mabata ma andũ arĩa ndakoragwo nao.

³⁵ Maũndũ-inĩ marĩa mothe ndeekire, nĩndamuonirire atĩ no nginya tũteithagie andũ arĩa matarĩ hinya, na undũ wa kũruta wĩra mũritũ ta ũcio, tũkĩrĩkanaga ciugo iria ciaririo nĩ Mwachani Jesũ we mwene rĩria oigire atĩrĩ, 'Kũheana nĩ kũrĩ irathimo nyingĩ gũkĩra kũheo.' "

³⁶ Aarĩkia kuuga ũguo, agĩturia ndu hamwe nao othe makĩhooya.

³⁷ Nao othe makĩrĩra makĩmũhimbagĩria na makĩmũmumunya.

³⁸ Undũ ũrĩa wamekĩrĩre kĩahe mũno makĩria, nĩ ũrĩa aameerire atĩ matigacooka kũmuona ũthiũ ringĩ. Magĩcooka makĩmumagaria nginya marikabu-inĩ.

21

Paũlũ Gũthĩĩ Jerusalemu

¹ Na rĩrĩ, thuutha wa gwĩtũgithũkania nao, tũkĩhaica marikabu tũgĩthĩĩ tũrũngĩrĩrĩre tũgĩkinya Kosi. Mũthenya ũcio ũngĩ warũmĩrĩre tũgĩkinya Rodo, na twoima kũu tũgĩthĩĩ nginya Patara.

² Tũgĩkora marikabu yaringaga ithĩĩ Foinike, na ithuĩ tũkĩmĩhaica tũgĩthĩĩ.

³ Na rĩria tuonire Kuporo, tũkĩhĩtũkĩra mwena wa gũthini wakuo, tũgĩthĩĩ nginya Suriata. Tũgĩkinya Turo, kũrĩa marikabu iitũ yarutagĩrwo mĩrigo irĩa yarĩ nayo.

⁴ Tũgĩkora arutwo kuo, na tũgĩkara nao mũthenya mũgwanja. Nao arutwo acio na undũ wa kũmenyithio nĩ Roho Mũtheru magĩthaiha Paũlũ ndagathĩĩ Jerusalemu.

⁵ No ihinda riitũ riathira, tũkiuma kũu, tũgĩthĩĩ na mbere na rũgendo rwiitũ. Arutwo othe, hamwe na atumia ao na ciana ciao, magĩtuomagaria, magĩtũkinya nja ya itũũra, na tũrĩ hau hũgũrũrũ-inĩ cia iria, tũgĩturia ndu, tũkĩhooya Ngai.

⁶ Twaarĩkia kuganĩra ũhoro, tũkĩhaica marikabu, nao makĩnũka.

⁷ Twoima Turo, tũgĩthĩĩ na mbere na rũgendo rwiitũ, tũgĩkinya Putolemai, tũkĩgeithia ariũ na aarĩ a Ithe witũ kuo na tũgĩkarania nao mũthenya ũmwe.

⁸ Mũthenya ũyũ ũngĩ tũkiuma kuo, tũgĩthĩĩ, tũgĩkinya Kaisarea, na tũgĩkara mũcĩĩ kwa Filipu ũrĩa warĩ mũhunja ũmwe wa arĩa Mũgwanja.

⁹ Nake nĩarĩ na ariitũ aake ana matarĩ ahiku, nao nĩmarathaga mohoro.

¹⁰ Na thuutha wa gũkorwo kuo matukũ maingĩ-rĩ, gũgũka mũnabii wetagwo Agabo oimĩte Judea.

¹¹ Rĩrĩa aakinyire harĩ ithuĩ, akĩoya mũcibi wa Paũlũ, akĩwĩoha moko na magĩrũ, akiuga atĩrĩ, "Roho Mũtheru aroiga atĩrĩ, 'Ūũ nĩguo Ayahudĩ a Jerusalemu marĩoha mwene mũcibi ũyũ, na macooke mamũneane kũrĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ.' "

¹² Hĩndĩ irĩa twaiguire ũguo, ithuĩ na andũ arĩa angĩ maarĩ ho tũgĩthaiha Paũlũ ndakae kwambata Jerusalemu.

¹³ Hĩndĩ iyo Paũlũ agĩcookia atĩrĩ, "Nĩ kĩĩ kĩratũma mũrĩre, na mũkanjũraga ngoro? To kuohwo gwĩki ndĩhaarĩrĩre, no nĩndĩhaarĩrĩre o na gũkua ndĩ kũu Jerusalemu nĩ undũ wa riitwa rĩa Mwachani Jesũ."

¹⁴ Hĩndĩ irĩa aaregire kũigua ũrĩa twamwĩraga-rĩ, tũgĩtigana nake tũkiuga atĩrĩ, "Wendo wa Mwachani ũrohinga."

¹⁵ Thuutha wa ũguo, tũkĩhaarĩria tũkĩambata Jerusalemu.

¹⁶ Arutwo amwe a kuuma Kaisarea magĩthĩĩ hamwe na ithuĩ, na magĩtũtware kwa mũndũ wetagwo Mũnasoni, tũgaikare kuo. Aarĩ mũndũ woimĩte Kuporo, na aarĩ ũmwe wa arutwo arĩa a mbere.

Paũlũ Gũkinya Jerusalemu

¹⁷ Hĩndĩ irĩa twakinyire Jerusalemu, ariũ na aarĩ a Ithe witũ magĩtwamũkĩra na gĩkeno.

¹⁸ Mũthenya ũyũ ũngĩ Paũlũ, na andũ arĩa twarĩ nao tũgĩthĩĩ kuona Jakubu, nao athuuri othe maarĩ ho.

¹⁹ Nake Paũlũ akĩmageithia na akĩmeera ũrĩa wothe Ngai eekĩire andũ-a-Ndũrĩrĩ agereire ũtungata-inĩ wake.

²⁰ Rĩrĩa maaiguire ũguo, makĩgooca Ngai. Magĩcooka makĩira Paũlũ atĩrĩ, “Mũrũ wa ithe witũ, nĩwonete ũrĩa Ayahudi ngiri nyingĩ metĩkĩtie, na othe marĩ na kũyo gĩa kũhingia watho.

²¹ Nao nĩmamenyithio atĩ nĩ ũrutaga Ayahudi othe arĩa matũũranagia na andũ-a-Ndũrĩrĩ atĩ magarũrũke matigane na watho wa Musa, ũkĩmeeraga matikaruithie ciana ciao na matigaikare kũringana na mĩtũgo iitũ.

²² Tũgwĩka atĩa? Hatĩrĩ ngaanja nĩmekũigua atĩ nĩũũkĩte.

²³ Nĩ ũndũ ũcio ika ũrĩa tũgũkwĩra. Tũrĩ na andũ ana mehĩtĩte mwĩhĩtwa.

²⁴ Thĩĩ na andũ aya, ũgwatanĩre nao igongona-inĩ rĩao rĩa gwĩtheria, na ũmarĩhĩre mahũthĩro mao, nĩgeetha menjwo mĩtwe.* Hĩndĩ iyo andũ othe nĩmekũmenya atĩ ũhoru ũria maiguĩte ũgũkonĩ ti wa ma, no atĩ wee mwene nĩwathĩkĩre watho.

²⁵ Ha ũhoru wa andũ-a-Ndũrĩrĩ arĩa metĩkĩtie-rĩ, nĩtwamandĩkĩre, tũkĩmamenyithia itua rĩitũ, atĩ o metheeme kũria irio iria irutũrwo mĩhianano, na thakame, na nyama cia nyamũ cia gũitwo, o na ũmaraya.”

²⁶ Mũthenya ũyũ ũngĩ Paũlũ agĩthĩĩ na andũ acio, na agũtheria hamwe nao. Agĩcooka agĩthĩĩ hekarũ-inĩ akamenyithanie rĩrĩa mĩthenya ya gwĩtheria ikaarĩka, na o ũmwe wao arutũrwo igongona.

Paũlũ Kũnyĩitwo

²⁷ Rĩrĩa matukũ macio mũgwanja maakuhĩrĩrie gũthira-rĩ, Ayahudi amwe moimĩte bũrũri wa Asia makĩona Paũlũ hekarũ-inĩ. Magĩthogotha kĩrĩndĩ gĩothe na makĩmũnyĩita,

²⁸ makĩanagĩrĩa atĩrĩ, “Andũ a Isiraeli, tũteithie! Mũndũ ũyũ nĩ we ũrutaga andũ kũndũ gothe ũhoru wa gũũkĩrĩa andũ aitũ, na watho witũ, na handũ haha. Na hamwe na ũguo-rĩ, nĩarehete Ayunani hekarũ-inĩ, agathaahia handũ haha hatheru.”

²⁹ (Nĩmonete Tirofimo ũrĩa Mũefeso marĩ na Paũlũ kũu itũũra-inĩ, no magũciiria atĩ Paũlũ nĩamũtoonyetie hekarũ-inĩ.)

³⁰ Narĩo itũũra rĩothe rĩkĩambũrũrũka nao andũ magũka mahanyũkĩte moimĩte mĩena yothe. Makĩnyĩita Paũlũ, makĩmũguucũrũria makĩmũruta hekarũ, na o hĩndĩ iyo ihingo ikĩhingwo.

³¹ Na rĩrĩ, rĩrĩa maageragia kũmũũraga ũhoru ũgĩkinya harĩ mũnene wa mbũtũ ya thigari cia Roma atĩ itũũra rĩothe rĩa Jerusalemu rĩarĩ na ngũũ.

³² Nake o rĩmwe akĩoya anene na thigari magũkũrũka harĩ kĩrĩndĩ mateng’erete. Rĩrĩa andũ acio maarutaga ngũũ moonire mũnene ũcio na thigari ciake magĩtĩga kũhũũra Paũlũ.

³³ Mũnene ũcio wa thigari agũka akĩmũnyĩita na agĩathana ohwo na mĩnyororo iĩrĩ. Agĩcooka akĩũria aarĩ ũ na nĩ atĩa ekĩte.

³⁴ Andũ amwe thĩĩni wa kĩrĩndĩ maanagĩrĩa makoiga ũũ na arĩa angĩ makoiga ũũ; na tondũ mũnene ũcio wa thigari ndangĩamenyire ma ya ũhoru nĩ ũndũ wa mbugĩrĩrio, agĩathana Paũlũ ahingĩrwo nyũmba ya thigari.

³⁵ Hĩndĩ iĩa Paũlũ aakinyire ngathĩ-inĩ kĩrĩndĩ kũu gĩgĩthũka mũno o nginya Paũlũ agĩkuuo nĩ thigari.

³⁶ Kĩrĩndĩ kĩria kĩamuumĩte thuutha kĩanagĩrĩa gĩkoiga atĩrĩ, “Mweherie!”

Paũlũ Kwarĩria Kĩrĩndĩ

³⁷ Rĩrĩa thigari ciarĩ o hakuhĩ gũtoonyia Paũlũ nyũmba ya thigari-rĩ, akĩũria mũnene wacio atĩrĩ, “Nĩũkũnjĩtĩkĩria ngwĩre ũndũ?”

Nake mũnene ũcio akĩmũũria atĩrĩ, “Wee anga nĩwaragia Kĩyunani?”

³⁸ Gĩthĩ we tiwe Mũmisiri ũrĩa wambĩrĩrie ngũũ hĩndĩ imwe, na ũgĩtongoria itoi ngiri inya, mũkiumagara nacio mũgĩthĩ werũ-inĩ?”

³⁹ Paũlũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩ ndĩ Mũyahudi wa kuuma Tariso, bũrũri wa Kilikia, na itũũra rĩrĩa ndaciariũrwo rĩrĩ igweta. Ndagũthaita, reke njarĩrie andũ aya.”

⁴⁰ Paũlũ aarĩkia kũheo rũũtha nĩ mũnene ũcio wa thigari, akĩrũgama ngathĩ-inĩ agĩkĩria kĩrĩndĩ kũu na moko. Rĩrĩa kĩrĩndĩ gĩakĩrĩre, agĩkĩarĩria na rũthiomi rwa Kĩhibirania. Agĩkĩria atĩrĩ:

22

¹ “Arĩũ a Baba, o na inyuĩ maithe makwa, thĩkĩrĩria ngĩyarĩrĩria.”

² Rĩrĩa maaiguire akĩmaarĩria na rũthiomi rwa Kĩhibirania-rĩ, magĩkĩria kĩa.

Hĩndĩ iyo Paũlũ akiuga atĩrĩ,

* 21:24 Meetheragia na makenjwo mĩtwe kuonania kwĩhinga nĩ ũndũ wa mĩhĩtwa yao.

3 “Nĩ ndĩ Mũyahudi, wa gũciarĩrwo Tariso itũũra rĩa bũrĩri wa Kilikia, no ndaarereirwo itũũra-inĩ rĩrĩ. Nĩndathomithirio wega nĩ Gamalieli ũhoru wa watho wa maithe maitũ, na ndaarĩ na kĩyo kĩa maũndũ ma Ngai o ta ũrĩa inyuĩ inyuothe mũtarĩĩ ũmũthĩ.

4 Nĩndanyariiraga arũmĩrĩri a Njĩra ĩno o nginya magakua na nganyiita arũme na andũ-a-nja ngamaikia njeera,

5 o ta ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene na Kĩama gĩothe gĩa athuuri o nao mangĩheana ũira ũcio. O na nĩmaheire marũa ndwarĩre andũ ao kũu Dameski, na nĩ ngĩthĩ kuo nganyiite andũ acio ndĩmarehe Jerusalemu nĩguo maherithio.

6 “Ta thaa thita ndĩ hakũhĩ gũkinya Dameski-rĩ, o rĩmwe gũkĩgĩa ũtheri mũnene waimire igũrũ, nago ũkĩnjarĩra mĩena yothe.

7 Ngĩgwa thĩ, na ngĩguu mũgambo mũnene ũkĩnjarĩra, ũkĩnjĩra atĩrĩ, ‘Saũlũ! Saũlũ! Ũnyariiraga nĩkĩ?’

8 “Na nĩ ngĩũria atĩrĩ, ‘Wee nĩ we ũ, Mwathani?’

“Nake akĩnjookeria atĩrĩ, ‘Nĩ nĩ Jesũ wa Nazarethi, ũrĩa ũranyariira.’

9 Nao andũ arĩa twarĩ nao nĩmoonire ũtheri ũcio, no matiaatũkĩrwo nĩ mũgambo wa ũcio wanjaragĩria.

10 “Na nĩ ngĩũria atĩrĩ, ‘Mwathani ngwĩka atĩa?’

“Nake Mwathani akĩnjĩra atĩrĩ, ‘Ũkĩra ũtoonye Dameski. Kũu nĩkuo ũrĩrĩrwo maũndũ maria mothe wathĩrĩrwo gwĩka.’

11 Na rĩrĩ, andũ arĩa twarĩ nao makĩnyĩita guoko makĩndwara Dameski, tondũ ũkengu wa ũtheri ũcio nĩwandũite mũtumumu.

12 “Mũndũ wetagwo Anania nĩookire kũnyona, na aarĩ mũndũ weamũrĩre Ngai na ũndũ wa kũrũmia watho, na nĩaheetwo gĩũio nĩ Ayahudi othe arĩa maatũũraga kũu.

13 Agĩũka na akĩrũgama hakũhĩ na nĩ akĩnjĩra atĩrĩ, ‘Mũrũ wa ithe witũ Saũlũ, cooka kuona!’ Na hĩndĩ o ro ĩyo ngĩhota kũmuona.

14 “Agĩcooka akĩnjĩra atĩrĩ, ‘Ngai wa maithe maitũ nĩagũthuurĩte nĩguo ũmenye wendi wake na wone ũrĩa Mũthingu, o na ũigue ciugo kuuma kanua gake.

15 Nĩũgũtuũka mũira wake kũrĩ andũ othe wa kũmoimbũrĩra ũrĩa wonete na ũrĩa ũguũte.

16 Rĩu nĩ kũ wetereire? Ũkĩra, ũbatithio na ũthambio mehia maku, ũgĩkayagĩra rĩitwa rĩake.’

17 “Hĩndĩ rĩa ndaacookire Jerusalemu, ndĩ hekarũ-inĩ ngĩhooya nĩndagĩire na iringĩ,

18 ngĩkĩona Mwathani akĩaria, nake akĩnjĩra atĩrĩ, ‘Ũkĩra narua uume Jerusalemu, tondũ matĩũgũwĩtikĩra kumbũrĩrwo ũhoru wakwa nĩwe.’

19 “Na nĩ ngĩcooka atĩrĩ, ‘Mwathani, andũ aya nĩmoo atĩ ndoimaga thunagogi ĩmwe ngathĩ rĩa ingĩ nĩguo nyiitithie na hũũre andũ arĩa magwĩtikĩtie.

20 Na rĩrĩa Stefano mũira waku aaitirwo thakame, ndaarũngĩ ho ngĩtikĩra ũndũ ũcio wĩkwo, na ngaikaria nguo cia andũ arĩa maamũũragire.’

21 “Nake Mwathani akĩnjĩra atĩrĩ, ‘Thĩĩ, tondũ nĩngũgũtũma kũndũ kũraya kwa andũ-a-Ndũrĩrĩ.’ ”

Paũlũ, Raiya wa Roma

22 Kĩrĩndĩ kũu gĩgĩthikĩrĩra Paũlũ o nginya rĩria oigire ũguo. Hĩndĩ ĩyo gĩkĩaria na mũgambo mũnene kĩa nĩrĩre, atĩrĩ, “Mweherieĩ thĩ! Ndagĩrĩrwo nĩgũtũũra muoyo!”

23 Na rĩria kĩa nagĩrĩra gĩgĩteaga nguo ciakĩo na gĩkĩũmbũraga rũkũngũ,

24 mũnene ũcio wa mbũtũ agĩathana Paũlũ aingĩrio nyũmba ya thigari. Nĩngĩ agĩathana atĩ Paũlũ ahũrwo ĩboko na orio ciũria nĩguo kũmenyeke kĩa gĩatũmaga andũ mamugĩrĩre ũguo.

25 Na rĩria maamũkomagia mamũhũũre-rĩ, Paũlũ akĩũria mũnene ũcio wa thigari igana rĩmwe warũngĩ hau atĩrĩ, “Watho nĩwĩtikĩrĩtie mũhũũre raiya wa Roma na kĩboko atanyiitĩkanĩte na ihĩtia?”

26 Rĩria mũnene ũcio wa thigari igana rĩmwe aaigũire ũguo, agĩthĩ kũrĩ mũnene wa mbũtũ, akĩmũhe ũhoru ũcio. Nake akĩmũũria atĩrĩ, “Rĩu ũgwĩka atĩa? Mũndũ ũyũ nĩ raiya wa Roma.”

27 Mũnene ũcio wa mbũtũ agĩthĩ kũrĩ Paũlũ, akĩmũũria atĩrĩ, “Ta njĩra atĩrĩ, wee ũrĩ raiya wa Roma?”

Nake akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ī, ndĩ raiya wa Roma.”

28 Nake mũnene ũcio wa mbũtũ akĩmwĩra atĩrĩ, “Ndarĩhĩre thogora mũnene nĩgeetha ndũke raiya wa Roma.”

Nake Paũlũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “No nĩ ndaaciarĩrwo ndĩ raiya wa Roma.”

²⁹ Nao andũ arĩa meendaga kũmũũria ciũria magĩtigana nake o rĩmwe. Mũnene ũcio wa mbũtũ we mwene akĩmaka aamenya atĩ nĩoheete Paũlũ na mĩnyororo, na aarĩ raiya wa Roma.

Paũlũ Kũrũgama Mbere ya Kĩama

³⁰ Mũthenya ũcio ũngĩ warũmĩrĩire, nĩgũkorwo mũnene ũcio wa mbũtũ nĩeendaga kũmenya wega kĩa Ayahudi maathitangagĩra Paũlũ, akĩmuohora na agĩathana athĩnjĩri-Ngai arĩa anene na athuuri othe a Kĩama magomane. Agĩcooka akĩrehe Paũlũ, na akĩmũrũgama mbere yao.

23

¹ Nake Paũlũ agĩkũũrĩra athuuri a Kĩama kũ maitho akĩmeera atĩrĩ, “Ariũ a Baba, nĩndungatĩre Ngai ndĩ na thamĩri itarĩ ũcuuke nginya mũthenya wa ũmũthĩ.”

² Nake Anania mũthĩnjĩri-Ngai ũria mũnene, agĩatha andũ arĩa maarũgamĩte hakuĩ na Paũlũ mamũringe kanua.

³ Hĩndĩ ĩyo Paũlũ akĩmwĩra atĩrĩ, “Wee rũthingo rũrũ rũhakĩtwo mũnyũ mwerũ, we nĩwe ũkũringwo nĩ Ngai! ũikarĩte hau ũndũire ciira kũringana na watho, no wee ũkaregana na watho, ũgaathana atĩ ningwo!”

⁴ Nao andũ arĩa maarũgamĩte hakuĩ na Paũlũ makĩmũũria atĩrĩ, “Anga nĩkũkũmĩrĩria kũruma mũthĩnjĩri-Ngai ũria mũnene?”

⁵ Nake Paũlũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Ariũ a Baba, ndikũmenyete atĩ ũcio nĩwe mũthĩnjĩri-Ngai ũria mũnene; nĩgũkorwo nĩ kwandikitwo atĩrĩ: ‘Ndũkanaarie ũuru igũrũ rĩa mũnene wa andũ anyu.’”

⁶ Na rĩrĩ, Paũlũ aamenya atĩ amwe ao maarĩ Asadukai, na arĩa angĩ Afarisai, akĩanĩrĩra Kĩama-inĩ kũ, akiuga atĩrĩ, “Ariũ a Baba, nĩ ndĩ Mũfaisai, na njarĩtwo nĩ Mũfaisai. Ndiraciirithio nĩ ũndũ wa kũrĩgĩrĩro giakwa gĩa kũrĩũko kwa arĩa akuũ.”

⁷ Rĩrĩa oigire ũguo, gũkĩgĩa na ngarari gatagatĩ ka Afarisai na Asadukai, nakĩo kũngano kũ gĩkĩamũkana.

⁸ (Asadukai moigaga gũtirĩ ũrĩũkio, na gũtirĩ araike, o na kana maroho, no Afarisai nĩmetikĩte maũndũ macio mothe.)

⁹ Gũkĩgĩa na ngũĩ nene, nao arutani a watho amwe arĩa maarĩ Afarisai makĩrũgama na makĩaria megũmĩre mũno, makiuga atĩrĩ, “Ithuĩ tũtirona ũuru wa mũndũ ũyũ. ĩ kũngĩkorwo nĩ roho kana mũraika ũmwarĩrie?”

¹⁰ Nacio ngarari ikĩneneha mũno, o nginya mũnene wa mbũtũ akĩgĩa guoya nĩkuona ta Paũlũ angĩtarũrangwo tũcunjĩ nĩo. Agĩatha mbũtũ cia thigari ciikũrũke, imweherie harĩo na hinya, na imũtware nyũmba ya thigari.

¹¹ ũtukũ ũria warũmĩrĩire, Mwathani akĩrũgama hakuĩ na Paũlũ, akĩmwĩra atĩrĩ, “Wĩyũmĩrĩrie! O ũguo ũheanite ũhoru wakwa gũkũ Jerusalemu, noguo ũkaũheana kũ Roma.”

Ithugunda rĩa Kũũraga Paũlũ

¹² Rũciĩnĩ rũrũ rũngĩ, Ayahudi makĩgĩa na ndundu na makĩhĩta mwĩhĩtwa matikaarie kana manyue matooragĩte Paũlũ.

¹³ Andũ arĩa maathugũndĩte ndundu ĩyo maarĩ makĩria ya mĩrongo ĩna.

¹⁴ Magĩthĩ kũrĩ athĩnjĩri-Ngai arĩa anene na athuuri makĩmeera atĩrĩ, “Ithuĩ nĩtwĩhĩtite mwĩhĩtwa wa kwaga kũria kĩndũ kana kũnyua nginya tũũrage Paũlũ.

¹⁵ Na rĩrĩ, inyuĩ mũrĩ hamwe na Kĩama gĩa Athuuri ũriai mũnene wa mbũtũ amũrehe mbere yanyu, mwĩtuĩte ta mũrenda gũtũria wega ũhoru wa ciira wake. Ithuĩ nĩtwĩhaarĩrie kũmũũraga atanakinya haha.”

¹⁶ No rĩrĩa mwanake wa mwarĩ wa nyina na Paũlũ aagũire ũhoru wa ithugunda rĩa, agĩthĩ nyũmba ya thigari akĩra Paũlũ.

¹⁷ Hĩndĩ ĩyo Paũlũ agĩta ũmwe wa anene a thigari igana rĩmwe, akĩmwĩra atĩrĩ, “Twaru mwanake ũyũ kũrĩ mũnene wa mbũtũ; arĩ na ũndũ arenda kũmwĩra.”

¹⁸ Nĩ ũndũ ũcio mũnene ũcio akĩmuoya, akĩmũtwara kũrĩ mũnene wa mbũtũ.

Mũnene ũcio wa thigari igana rĩmwe akĩmwĩra atĩrĩ, “Paũlũ, ũria muohe nĩandũmanĩre anjĩra ndeehe mwanake ũyũ kũrĩ we tondũ arĩ na ũndũ arenda gũkwĩra.”

¹⁹ Mũnene ũcio wa mbũtũ akĩnyĩita mwanake ũcio guoko, akĩmũtwara keheri-inĩ, akĩmũũria atĩrĩ, “Nĩ atĩa ũrenda kũnjĩra?”

²⁰ Nake mwanake ũcio akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ayahudi nĩmaiguanĩre makũũrie ũmarehere Paũlũ nĩguo arũgame mbere ya kĩa rũciũ, metuĩte ta marenda gũtũria ũhoru wake wega.

²¹ Ndũgetĩkĩre ũguo marena, tondũ andũ makĩria ya mũrongo ña ao mamuoheirie nĩra-inĩ. Nĩmehĩĩte mwĩhĩtwa wa kwaga kũria kana kũnyua nginya mamũũrage. Na rĩrĩ, nĩmehaarĩirie, metereire wĩtĩkĩre ihooya rĩao.”

²² Nake mũnene ũcio wa mbũtũ akĩria mwanake ũcio athĩ, na akĩmũkaania, akĩmwĩra atĩrĩ, “Ndũkeere mũndũ o na ũrĩkũ atĩ nĩũnginyĩirie ũhoru ũcio.”

Paũlũ Gũtwarwo Kaisarea

²³ Mũnene ũcio wa mbũtũ agĩcooka agĩta anene aake eerĩ a thigari igana rĩmwe akĩmaatha atĩrĩ, “Haarĩriai gĩkundi gĩa thigari magana meerĩ, na thigari mũrongo mũgwanja iria ithiĩaga ihaicĩte mbarathi, na thigari magana meerĩ iria ithiĩaga ikuuĩte matimũ, nĩguo mathĩĩ Kaisarea thaa ithatũ cia ũtukũ.

²⁴ Na ningĩ mũhaarĩirie mbarathi cia gũkuua Paũlũ atwarwo kũrĩ Felike ũria barũthi hatarĩ na ũgwati.”

²⁵ Agĩcooka akĩandĩka marũa ũũ:

²⁶ Nĩ nĩ Kilaudio Lisia,

Kũrĩ mũgaathe Barũthi Felike:

Nĩndakũgeithia.

²⁷ Mũndũ ũyũ aranyĩitwo nĩ Ayahudi na mararĩ hakuhĩ kũmũũraga, no ndĩrathĩĩ na thigari ciakwa ndĩramũthara, nĩgũkorwo nĩndĩramenyete atĩ nĩ raiya wa Roma.

²⁸ Nĩndĩrendaga kũmenya kĩria maramũthitangagĩra, na nĩ ũndũ ũcio ndĩramũtwara Kĩama-inĩ kĩa.

²⁹ Ndĩrakora atĩ athitangĩrwo maũndũ makoniũ watho wao, no hatirarĩ ũndũ acuukĩrwo ũngĩratũmire atuĩrwo kũũragwo kana kuohwo.

³⁰ Rĩria ndĩramenyithirio atĩ kũraarĩ na ithugunda rĩa kũũraga mũndũ ũcio, ndĩramũtũma kũrĩ we o hĩndĩ iyo. Ndĩracooka ndĩraatha andũ acio mamũthitangĩte makũrehere thitango rĩa mamũthitangĩre.

³¹ Nĩ ũndũ ũcio thigari ikĩoya Paũlũ ũtukũ o ta ũria ciaathĩtwo, ikĩmũtwara o nginya Antipatiri.

³² Naguo mũthenya ũyũ ũngĩ igĩtiga thigari iria ciathiiaga ihaicĩte mbarathi ithũ nake, nacio igĩcooka nyũmba ciao.

³³ Thigari icio cia mbarathi ciakinya Kaisarea, ikĩnengera barũthi marũa na ikĩneana Paũlũ kũrĩ we.

³⁴ Nake barũthi aathoma marũa, akĩũria kũria Paũlũ oimĩte. Rĩria aamenyire atĩ oimĩte Kilikia,

³⁵ akĩmwĩra atĩrĩ, “Ngaathikĩrĩria ciira waku andũ arĩa magũthitangĩte mooka.” Agĩcooka agĩathana Paũlũ aikare arangĩrĩtwo kũu nyũmba-inĩ ya ũthamaki ya Herode.

24

Paũlũ Kũrũgama Mbere ya Felike Acĩrĩthio

¹ Na rĩrĩ, thuutha wa mũthenya itano, Anania, mũthĩnjĩri-Ngai ũria mũnene, agĩkũrũka agĩthĩĩ Kaisarea marĩ na athuuri amwe na wakiri wetagwo Teritulo, na makĩrehe thitango ciao cia gũũkĩrĩra Paũlũ kũrĩ barũthi.

² Rĩria Paũlũ eetirwo thĩĩnĩ, Teritulo akĩambĩrĩria kũmũthitanga mbere ya Felike, akiuga atĩrĩ: “Nĩtũkeneire ihinda iraya rĩa thayũ tũri rungu rwaku, na ũũgĩ waku wa kuona na kabere nĩũgarũrĩte maũndũ marĩa mooru magatuĩka mega bũrũri-inĩ ũyũ.

³ Kũndũ guothe na maũndũ-inĩ mothe, wee mũgaathe Felike, nĩtwamũkĩrĩte ũndũ ũyũ tũri na ngaatho nene.

⁴ No nĩgeetha ndigakũnogie makĩria, nĩngũkũũria na gĩtũĩo ũtũthikĩrĩrie hanini.

⁵ “Nĩtuonete mũndũ ũyũ arĩ mũndũ wa kũrehe thĩĩna, na nĩarehete ngũĩ gatagatĩ-inĩ ka Ayahudi kũndũ guothe thĩĩnĩ wa thĩ. We nĩ mũtongoria wa gĩkundi kĩria gĩĩtagwo Anazari,

⁶ na ningĩ nĩageragia gũthaahia hekarũ; nĩ ũndũ ũcio tũkĩmũnyĩta. (Na nĩtũngĩamũtuĩrĩre kũringana na watho witũ.

⁷ No Lisia, mũnene ũcio wa mbũtũ agĩũka akĩmũruta moko-inĩ maitũ na hinya akĩmweheria, na agĩathana athitangi aake moke kũrĩ wee.)

⁸ Wee mwene wamũũrangia nũkũmenya ma ya ũhoru ũyũ wothe tũmũthitangĩre.”

⁹ Nao Ayahudi makĩnyiitanĩra na thitango ĩyo, makiuga atĩ maũndũ macio maarĩ ma ma.

¹⁰ Rĩrĩa barũthi aaheneirie Paũlũ na moko aarie-rĩ, Paũlũ oigire atĩrĩ, “Nĩnjũũ atĩ nũkoretwo ũrĩ mũtui ciira wa rũrĩrĩ rũrũ ihinda rĩa mĩaka mũingĩ, nĩ ũndũ ũcio nĩngwĩyarĩrĩria ngenete.

¹¹ Nĩ ũndũ mũhũthũ harĩwe kũmenya atĩ ti makĩria ma mũthenya ikũmi na ĩrĩ ĩthirĩte kuuma ndambata Jerusalemu kũhooya Ngai.

¹² Andũ arĩa maathitangĩte matianyoniire ngĩkararania na mũndũ o na ũrĩkũ hekarũ-inĩ, kana ngĩtũma kĩrĩndĩ kigie na ngũũ thunagogi-inĩ, o na kana handũ hangĩ o hothe itũũra-inĩ.

¹³ Na matĩngĩhota kuonania ihooto harĩwe cia thitango icio maathitangĩre.

¹⁴ No rĩrĩ, nĩngwĩtikĩra atĩ nĩhooyaga Ngai wa maithe maitũ ndĩ mũrũmĩrĩri wa Njĩra ĩyo, o ĩyo metaga ya gikundi kĩa nyamũkano. Nĩ nĩnjũũkĩtie maũndũ mothe maria megĩĩ Watho na maria mandĩkĩtuo mabuku-inĩ ma Anabĩ,

¹⁵ na ndĩ na kũrĩgĩrĩro thĩĩni wa Ngai o ta kĩria andũ aya marĩ nakĩo, atĩ nĩgũgakorwo na kũriũka kwa andũ arĩa athingu na arĩa aaganu.

¹⁶ Nĩ ũndũ ũcio nĩndĩrutanagĩria hĩndĩ ciothe kũiga thamiri yakwa ĩtarĩ na ũcuuke mbere ya Ngai na mbere ya andũ.

¹⁷ “Thuutha wa gũkorwo ĩtarĩ kuo mĩaka mũingĩ, nĩndokire Jerusalemu nĩgeetha ndeethere andũ akwa iheo nĩ ũndũ wa athĩĩni na ndute maruta nĩ ũndũ wa Ngai.

¹⁸ Na rĩrĩa ndarũmbũyanagia na maũndũ macio nĩmangorire kũu hekarũ-inĩ ndĩtheretie. Gũtiarĩ na gĩkundi kĩa andũ ndaarĩ na kĩo, o na kana ngĩkorwo ngĩruta thĩĩna.

¹⁹ No nĩ kũrĩ Ayahudi a kuuma bũrũri wa Asia arĩa magĩrĩrwo nĩgũkorwo marĩ haha mbere yaku na maathitange angĩkorwo nĩ marĩ ũndũ mangĩnjuukĩra.

²⁰ Akorwo ti ũguo, aya marĩ haha nĩmagĩrĩrwo moige ihĩtia rĩrĩa maanyoniire narĩo rĩrĩa ndaarũgamire mbere ya Kĩama,

²¹ tĩga ũkorirwo nĩ ũndũ ũyũ ũmwe ndanĩrĩre rĩrĩa ndaarũngĩĩ mbere yao ngiuga atĩrĩ: ‘Ũmũthĩ ndũgamĩte mbere yanyu nĩjĩrithio nĩ ũndũ nĩnjĩrĩgĩrĩre ũhoru wa kũriũka kwa arĩa akuũ.’”

²² Nake Felike, nĩ ũndũ nĩamenyete wega ũhoru wa Njĩra ĩyo, agĩtũria ciira. Akiuga atĩrĩ, “Hĩndĩ ĩria Lisia, ũcio mũnene wa mbũtũ agooka-rĩ, nĩguo ngaatua ciira waku.”

²³ Agĩatha mũnene ũcio wa thigari igana rĩmwe aige Paũlũ arĩ mũrangĩre, no amũhe wĩyathi mũnini na etĩkĩrie arata aake marũmbũiyee mabata make.

²⁴ Na rĩrĩ, thuutha wa mũthenya mũnini, Felike agĩũka marĩ na mũtumia wake Dirusila, ũria warĩ Mũyahudi mũtumia. Agĩtũmanĩra Paũlũ, na akĩmũthĩkĩrĩria akĩaria ũhoru wa wĩtkio thĩĩnĩ wa Kristũ Jesũ.

²⁵ Rĩrĩa Paũlũ aaragia ũhoru wa ũthingu, na wa kwĩgĩrĩrĩa merĩrĩa ma mwĩrĩ, o na wa ciira ũria ũgooka, Felike akĩgũga etĩgĩra, akiuga atĩrĩ, “Nĩ ũguo! Rĩu no ũthĩĩ. Rĩrĩa ndĩrĩgĩa na ihinda rĩagĩrĩre, nĩndĩgĩtũmanĩra ũũke.”

²⁶ Ihinda-inĩ o rĩu no ehokaga atĩ Paũlũ nĩangĩamũheire ihaki, na nĩ ũndũ ũcio nĩaikaraga akĩmũtũmanagĩra, akaaria nake.

²⁷ Hĩndĩ ĩria mĩaka ĩrĩ yathirire-rĩ, Porikio Fesito agĩcooka ithenya rĩa Felike, no tondũ Felike nĩendaga gũkenia Ayahudi, agĩtĩga Paũlũ njeera.

25

Paũlũ Kũrũgama Mbere ya Fesito

¹ Na rĩrĩ, mũthenya ĩtatũ yathira thuutha wa Fesito gũkinya kũu bũrũri-inĩ, akiuma Kaisarea akĩambata agĩthĩĩ Jerusalemu.

² Nao athĩnjĩri-Ngai arĩa anene na atongoria a Ayahudi magĩũka harĩ we, makĩmwĩra maũndũ maria Paũlũ aathitangĩrwo.

³ Nĩmahĩkire gũthaita Fesito atĩ nĩ ũndũ wa wega wake kũrĩ o etĩkĩre Paũlũ atwarwo Jerusalemu, nĩgũkorwo nĩmahaaragĩria kũmuoheria njĩra-inĩ mamũũrage.

⁴ Nake Fesito akĩmcookeria atĩrĩ, “Paũlũ ahĩngĩrwo Kaisarea, na nĩ nĩngũcooka kuo o narua.

⁵ Tondũ ũcio no tũthĩĩ na atongoria amwe anyu nĩgeetha mathĩĩ magathitangĩre mũndũ ũcio kuo, angĩkorwo nĩ harĩ ũndũ mũũru ekĩte.”

⁶ Thuutha wa gũikarania nao kũu ihinda ta rĩa mũthenya ĩnana kana ikũmi, agĩkũrũka, agĩthĩĩ Kaisarea, na mũthenya ũyũ ũngĩ akĩgomithania igooti, na agĩathana Paũlũ arehwo mbere yake.

7 Rĩria Paũlũ aakinyire, Ayahudi arĩa maikũrũkĩte kuuma Jerusalemu makĩmũthitangĩria, na makĩmũthitangĩria maũndũ maingĩ mooru, marĩa matangĩahotire kuonania atĩ nĩ ma ma.

8 Nake Paũlũ akĩyarĩrĩria, akiuga atĩrĩ: “Nĩ ndirĩ ũndũ njĩkĩte ũreganĩte na watho wa Ayahudi, o na kana wa hekarũ o na kana wa Kaisari.”

9 Nake Fesito, akĩenda gũkenia Ayahudi akĩũria Paũlũ atĩrĩ, “Wee nĩ ũkwenda kwambata ũthĩĩ Jerusalemu ngagũciirithĩrie kuo nĩ ũndũ wa maũndũ maya ũthitangĩrwo?”

10 Nake Paũlũ agĩcookia atĩrĩ, “Rĩu ndũgamĩte igooti-inĩ rĩa Kaisari, harĩa njagĩrĩrwo nĩ gũciirithĩrio. Nĩ ndihĩtĩrie Ayahudi, o ta ũria wee mwene ũmenyete o wega.

11 No rĩrĩ, angĩkorwo ndĩ na ihĩtia rĩa gwĩka ũndũ o wotho wa gũtũma njũragwo-rĩ, ndingĩrega gũkua. No angĩkorwo maũndũ marĩa thitangĩrwo nĩ Ayahudi aya ti ma ma-rĩ, gũtikĩrĩ mũndũ ũrĩ na gĩtũmi gĩa kũũneana kũrĩ o. Ndacookia ciira riiko kũrĩ Kaisari!”

12 Thuutha wa Fesito gũcookania ndundu na kĩama gĩake, akiuga atĩrĩ, “Wacookia ciira riiko kũrĩ Kaisari na kũrĩ Kaisari nĩkuo ũgũthĩĩ!”

Fesito Kũmenyithia Mũthamaki Agiripa Ũhoru

13 Mĩthenya mĩnini yathira Mũthamaki Agiripa na Berinike magĩũka kũu Kaisarea kũnyitha Fesito ũgeni.

14 Na tondũ nĩmaikaraga kũu mĩthenya mũngĩ-rĩ, Fesito akĩhe mũthamaki ũcio ũhoru wa ciira wa Paũlũ, akĩmwĩra atĩrĩ, “Gũkũ kũrĩ na mũndũ watigirwo nĩ Felike arĩ muohe.

15 Rĩria ndaathire Jerusalemu-rĩ, athĩnjĩri-Ngai arĩa anene na athuuri a Ayahudi nĩmamũthitangĩrie, na makĩnjũũria ndĩmũtũire.

16 “Na nĩ ngĩmeera atĩ ti mũtugo wa andũ a Roma kũneana mũndũ o wotho ataambĩte kũng’ethanĩra na andũ arĩa mamũthitangĩte na kũheo mweke wa kwĩyarĩria ũhoru-inĩ ũria athitangĩrwo.

17 Rĩria tuokire nao gũkũ, ndiaikaririe ciira ũcio, no ndaarookire kũgomithania igooti na ngĩathana mũndũ ũcio areehwo.

18 Rĩria andũ arĩa maamũthitangĩte maarũgamire kwaria, matiamũthitangĩre ũndũ o na ũmwe mũũru ta ũria nderĩgĩrĩre.

19 No handũ ha ũguo, o maarĩ na maũndũ mamwe maakararanagia nake makoniĩ ũhoru wa ndini yao na makoniĩ ũhoru wa mũndũ wakuĩte wetagwo Jesũ ũria Paũlũ oigaga atĩ arĩ muoyo.

20 Nĩndarigirwo nĩ ũria ingĩtũria maũndũ ta macio; nĩ ũndũ ũcio ngĩmũũria kana no eende gũthĩĩ Jerusalemu agaciirithĩrio maũndũ macio aathitangĩrwo kuo.

21 Rĩria Paũlũ aacookirie ciira riiko etererio itua rĩa Mũthamaki-rĩ, ngĩathana ahingĩrwo nginya rĩria ingĩahotire kũmũtwarithia kũrĩ Kaisari.”

22 Hĩndĩ iyo Agiripa akĩra Fesito atĩrĩ, “No nyende kwĩguĩra mũndũ ũcio akĩaria.” Nake Fesito agicookia atĩrĩ, “Nĩukamũigua rũciũ.”

Paũlũ Kũrũgama mbere ya Agiripa

23 Mũthenya ũyũ ũngĩ, Agiripa na Berinike magĩũka marĩ na mwago mũnene na magĩtoonya nyũmba ya gũciirĩrwo marĩ hamwe na anene a thigari o na athuuri a itũũra arĩa maarĩ igweta. Nake Fesito agĩathana Paũlũ areehwo.

24 Fesito akiuga atĩrĩ, “Mũthamaki Agiripa na andũ arĩa othe mũrĩ na ithuĩ haha, nĩmũkuona mũndũ ũyũ! Nĩwe mũngĩ wotho wa Ayahudi wanjũũrĩrie, ndĩ kũu Jerusalemu na ndĩ gũkũ Kaisarea, ngaciire ũhoru wake, ũkianĩria ũkiugaga atĩ ndagĩrĩrwo nĩgũtũũra muoyo rĩngĩ.

25 No nĩ nĩndonire atĩ ndarĩ ũndũ eekĩte wa gũtũma ooragwo, no tondũ nĩacookirie ciira riiko kũrĩ Mũthamaki, ngĩtua itua rĩa kũmũtũma Roma.

26 No ndirĩ na ũndũ mũna ingĩandĩkĩra Mũthamaki Mũgaathe igũrũ rĩake. Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, ndamũrehe mbere yanyu inyuothe, na makĩria mbere yaku wee Mũthamaki Agiripa, nĩgeetha ũhoru ũyũ warĩkia gũtũrio, ngĩe na ũndũ ingĩandĩka.

27 Nĩgũkorwo ndikuona kwaĩrĩre gũtũma mũndũ muohe itekuonania maũndũ marĩa athitangĩrwo.”

26

1 Nake Agiripa akĩra Paũlũ atĩrĩ, “Ũrĩ na rũũtha rwa kwĩyarĩria.”

Nĩ ũndũ ũcio Paũlũ agĩtambũrũkia guoko, akĩambĩrĩria kwĩyarĩria, akiuga atĩrĩ,

2 “Mũthamaki Agiripa, nĩngũigua ndĩ mũtũku kũrũgama mbere yaku ũmũthĩ ndiyarĩrĩrie igũrũ rĩa maũndũ mothe marĩa thitangĩrwo nĩ Ayahudi,

³ na makīria nī tondū wee nīūū mītugo yothe ya Ayahudi na maūndū marīa makararanagīria. Nī ūndū ūcio nīndakūhooya ūthikīrīrie ūtegūthethūka.

⁴ “Ayahudi othe nīmoō ūria ndūūrīte kuuma ndī mwana, kuuma kīambīrīria kīa mūtūūrīre wakwa ndī būrūrī-inī wakwa kīūmbe, o na ndī Jerusalemu.

⁵ Nīmanjūū hīndī ndaaya, na mangīenda, no maheane ūira wakwa, atī kūrīngana na watho ndaatūūrīte ndī Mūfarisai, ndīrutanīurie na kīyo kūrūmia maūndū mothe ma ndini iitū.

⁶ Na rīrī, ndūgamīte haha ūmūthī njīirithio nī ūndū wa kwīrīgīrīra kīranīro kīria Ngai eērīre maithe maitū.

⁷ Kīranīro kīu no kīo mīhīrīga īria iitū ikūmi na īrī īrīgagīrīra kuona gīkīhingio, rīria ītungatagīra Ngai na kīyo ūtukū na mūthenya. Na rīrī, wee Mūthamaki, Ayahudi maathitangīte nī ūndū wa kūrīgīrīro kīu.

⁸ Nī kī kīngītūma mūndū o na ūrikū wanyu atue atī nī ūndū ūtangūtīkio, atī Ngai nīariūkagīa arīa akuū?

⁹ “O na nī nīndaiguithītio atī nīndagīrīrwo nī gwīka ūria wothe ingīahotire ndegane na rīitwa rīa Jesū wa Nazarethi.

¹⁰ Na ūguo nīguo ndeekire kūu Jerusalemu. Ngīkia andū aingī a arīa aamūre njeera, heetwo rūūtha nī athīnjīri-Ngai arīa anene, na rīria andū acio mooragawgo, nīndetīkanagīa na itūro rīu.

¹¹ Mahinda maingī nīndathīiaga kuuma thunagogi-inī īmwe ngīnya īria īngī nīgeetha ndīmaneane maherithio, na ngageria kūmahatīrīria marume Ngai. Na tondū wa ūria ndaamarakarīire mūno nīndathīiaga kūmanyariira o na matūūra-inī marīa manene ma kīngī.

¹² “Hīndī īmwe ndī rūgendo-inī ta rūu-rī, ndaathīiaga Dameski heetwo ūhoti na ngatūmwō nī athīnjīri-Ngai arīa anene.

¹³ Kūrī thaa thita cia mūthenya, wee Mūthamaki, ndī njīra-inī ngīona ūtheri mūnene woiimīte igūrū ūkengete gūkīra rīua, ūkīnjarīra mīena yothe, nīi na andū arīa twarī nao.

¹⁴ Ithuothe tūkīgūa thī, na nī ngīgua mūgambo ūkīnjīra atīrī na rwario rwa Kīhibirania, ‘Saūlū, Saūlū, ūnyariiraga nīkī? Nī ūndū ūrī hīnya harīwe kūhūura mīcengi na haati.’

¹⁵ “Na nī hīndī īyo ngīuria atīrī, ‘Wee nīwe ū, Mwathani?’

“Nake Mwathani akīnjookeria atīrī, ‘Nī nī Jesū ūria ūnyariiraga.

¹⁶ Rīu ūkīra ūrūgame na magūrū maku. Ndaakuumīrīra ngwamūre ūtūike ndungata na ūtūike mūira wa maūndū marīa wonete mangoniī na marīa ngūkuonia.

¹⁷ Nīngūkūhonokia kuuma kūrī andū anyu na kuuma kūrī andū-a-Ndūrīrī arīa ndīragūtūma kūrī o,

¹⁸ ūkamahingūre maitho, na ūmagarūre moime nduma-inī mathīi ūtheri-inī, na ūmarute hīnya-inī wa Shaitani ūmatware kūrī Ngai, nīgeetha maamūkīre ūrekanīri wa mehīa, na magīe na handū gatagatī-inī ka andū arīa matheretio na ūndū wa kīnjītikīa.’

¹⁹ “Nī ūndū ūcio, Mūthamaki Agirīpa, ndīigana kwaga gwathīkīra kīoneki kīu kīoimīte igūrū.

²⁰ Ngīambīrīria kūhunjīria andū arīa maarī Dameski, ngīcooka ngīhunjīria andū a kūu Jerusalemu o na a Judea guothe, na andū-a-Ndūrīrī o nao. Ndaahunjagīa atī nīmagīrīrwo nī kwīrīra na magarūrūke kūrī Ngai, na moonanie kwīrīra kwao na ūndū wa cīko ciao.

²¹ Kūu nīkīo gīatūmire Ayahudi maanyīitire hekarū-inī, na magerie kūnjūraga.

²² No nīngoretwo ndī na ūteithio wa Ngai ngīnya ūmūthī ūyū, na nīkīo nūngī haha nīguo heane ūira kūrī andū arīa anini na arīa anene o ūndū ūmwe. Ndirī ūndū njugaga makīria ma ūria anabīi na Musa moigīte atī nīūgekīka,

²³ atī Kristū nīakanyariirwo, na atūike wa mbere kūrīūka kuuma kūrī arīa akuū, nīguo ahunjie ūhoro wa ūtheri kūrī andū aake kīūmbe o na kūrī andū-a-Ndūrīrī.”

²⁴ Fesito aigua ūguo, akīmūgūthūkīra akīmwīra atīrī, “Wee Paūlū nīkūgūrūka ūgūrūkīte! Gīthomo kīu gīaku kīingī nīgītūmīte ūgūrūke.”

²⁵ Nake Paūlū akīmūcookeria atīrī, “Atīrīrī mūgaathe Fesito, nīi ndīgūrūkīte. Ūndū ūria ndīroiga nī wa ma na ti ūgūrūkī.

²⁶ Mūthamaki nīoi maūndū maya, na no ndīmwarīrie itegwītīgīra. Nī njūū atī gūtīrī ūndū o na ūmwe wa maūndū maya aagīte kūmenya, tondū matiekīrwo hītho-inī.

²⁷ Mūthamaki Agirīpa, wee nīwītīkīte anabīi? Nīnjūū atī nīūmetīkīte.”

²⁸ Hīndī īyo Agirīpa akīūria Paūlū atīrī, “Nīūgwīciīria atī kahinda-inī kanini ūguo no ūnjiguithie ndūike Mūkristiano?”

²⁹ Nake Paŭlŭ akĩmũcookeria atĩrĩ, “kahinda kanyiihe kana karaihe, ndĩrahooya Ngai atĩ to wee wiki, no o na andũ aya angĩ othe maraathikĩrĩria ũmũthĩ, ndenda matũike ta niĩ, tĩga o mĩnyororo ĩno.”

³⁰ Mũthamaki ũcio agĩũkĩra marĩ hamwe na barũthi, na Berinike, na andũ arĩa maikarĩte hamwe nao.

³¹ Makiuma nyũmba ĩyo, na rĩrĩa maaranagĩria, makiuga atĩrĩ, “Mũndũ ũyũ ndarĩ ũndũ ekĩte wa gũtũma ooragwo kana ohwo.”

³² Agiripa akĩra Fesito atĩrĩ, “Mũndũ ũyũ niangĩarekererio korwo ndaracooketie ciira riiko kũrĩ Kaisari.”

27

Paŭlũ kwambĩrĩria Rũgendo rwa gũthĩĩ Roma

¹ Na rĩrĩa gwatuirwo atĩ nĩtũkũhaica marikabu tũthĩĩ Italia, Paŭlũ na andũ arĩa angĩ mooheetwo makĩneanwo kũrĩ mũnene-wa-thigari-igana rĩmwe, warĩ wa mbũtũ ya Agusito, wetagwo Juliasi.

² Tũkĩhaica marikabu yoimĩte Aduramutio ĩrĩa yakirie gũthĩĩ icukĩro-inĩ cia marikabu irĩa ciarĩ ndwere-inĩ cia irĩa rĩrĩa inene bũrũri-inĩ wa Asia, na ithuĩ tũkĩambĩrĩria rũgendo tũgũthĩĩ. Nake Arisitariko, Mũmakedonia woimĩte Thesalonike, aarĩ hamwe na ithuĩ.

³ Mũthenya ũyũ ũngĩ tũgĩkinya Sidoni; nake Juliasi, nĩ ũndũ wa kũiguĩra Paŭlũ tha, akĩmwĩtũkĩria athĩĩ kũrĩ arata aake nĩguo mamũhe kĩrĩa angĩabatarire.

⁴ Twoima kũu tũkĩambĩrĩria rũgendo rĩngĩ, tũgereire mwena ũrĩa ũtaarĩ rũhuho wa Kuporo, tondũ huho cioimaga na mwena ũrĩa twathiaga.

⁵ Twaarĩkia gũtuĩkania irĩa rĩrĩa inene rĩrĩa rĩarĩ gũkuhĩ na mabũrũri ma Kilikia na Pamufilia tũgĩkinya itũũra rĩa Mira, bũrũri-inĩ wa Likia.

⁶ Tũrĩ kũu mũnene ũcio wa thigari igana rĩmwe akĩona marikabu ya Alekiseria yathiaga Italia, nake agĩtũhaica yo.

⁷ Tũgũthĩĩ kahora ihinda rĩa mũthenya mũingĩ na tũrĩ na thĩina mũingĩ nginya tũgĩkinya gũkuhĩ na Kinido. Na rĩrĩa rũhuho rwagiririe tũthĩĩ ũrĩa twendaga-rĩ, tũgũthĩĩ tũgereire mwena ũrĩa ũtaarĩ rũhuho wa Kirete, kũng’ethera Salimone.

⁸ Nĩtwathiire na thĩina mũingĩ tũgereire ndwere-inĩ cia irĩa rĩrĩa inene na tũgĩkinya handũ heetagwo Gĩcukĩro Kĩega, hakuhĩ na itũũra rĩa Lasea.

⁹ Mahinda mainĩgĩ nĩmathĩrĩte, na gũthĩĩ na marikabu kwarĩ na ũgwati tondũ ihinda rĩa Giathĩ gĩa Kwĩhinga kũrĩa Irio nĩrĩahĩtũkĩte. Nĩ ũndũ ũcio Paŭlũ akĩmataara akĩmeera atĩrĩ,

¹⁰ “Athuari aya, nĩnguona atĩ rũgendo rwitũ nĩ rũgũkorwo na mũtino na rũrehe hathara nene kũrĩ marikabu na mũrigo o na nginya kũrĩ mũoyo iitũ yo mũene.”

¹¹ No mũnene ũcio wa thigari igana rĩmwe, handũ ha gũthĩkĩrĩria ũrĩa Paŭlũ oigaga, aarũmĩrĩre ũtaari wa mũtwarithia wa marikabu o na wa mwene marikabu ĩyo.

¹² Tondũ gĩcukĩro kũu gĩtiarĩ kĩega gĩa gũkarwo hĩndĩ ya heho-rĩ, andũ aingĩ magĩtua itua tũthĩĩ na mbere, twĩhokete gũkinya Foinike, tũikare kuo hĩndĩ ĩyo ya heho. Gĩkĩ kĩarĩ gĩcukĩro kĩa meeri gĩa Kirete, nakĩo kĩa ng’etheire mwena wa gũthini wa ithũiro, o ũndũ ũmwe na mwena wa gathigathini wa ithũiro.

Kĩhuhũkanio

¹³ Rĩrĩa rũhuho rumĩte mwena wa gũthini rwambĩrĩrie kũhurutana kahora-rĩ, magĩciiria nĩmona kĩrĩa mendaga, na nĩ ũndũ ũcio makĩohora marikabu magĩthĩĩ magereire hũgũrũrũ-inĩ cia Kirete.

¹⁴ Na ihinda rĩtanathĩĩ mũno, rũhuho rwa hinya wa kĩhuhũkanio kĩnene rwetagwo “Eurakilo,” rũkĩhurutana ruumĩte gĩcigĩrĩa-inĩ kũu.

¹⁵ Nayo marikabu ĩkĩnyitwo nĩ kĩhuhũkanio kũu ĩkĩremwo nĩgũthĩĩ na kũrĩa rũhuho rwoimaga, nĩ ũndũ ũcio tũkĩmĩrekereria ĩtwarwo nĩ rũhuho.

¹⁶ Na rĩrĩa twahĩtũkagĩra gacigĩrĩa-inĩ kanini geetagwo Kauda, nĩtwarĩ na thĩina wa kũhaica gatarũ ga kũhonokia andũ igũrũ wa marikabu.

¹⁷ Hĩndĩ ĩrĩa andũ acio maakahaicirie marikabu-inĩ, makĩhĩtũkĩria mĩkanda rungu rwa marikabu yo nyene nĩgeetha mamĩohe wega. Nĩ ũndũ wa gwĩtigĩra kũhata mũthanga-inĩ wa handũ heetagwo Siriti-rĩ, makĩharũrũkia matanga na makĩrekereria marikabu ĩyo ĩtwarwo o kũria ĩngĩatwarirwo nĩ rũhuho.

¹⁸ Nĩtwanyariĩrĩkire mũno nĩ ũndũ wa kĩhuhũkanio kũu o nginya mũthenya ũyũ ũngĩ makĩambĩrĩria gũkia mũrigo iria-inĩ.

¹⁹ Naguo mũthenya wa gatatũ makĩambĩrĩria gũkia indo cia wĩra cia marikabu iria-inĩ na moko mao ene.

²⁰ Na rîrîa kwaagire kuoneka riûa kana njata ihinda rîa mîthenya mîingî, nakîo kihuhûkanio gîgithîi na mbere kîhuhûkania-rî, tûkîrigîrîria na kwaga mwîhoko o wothe wa kûhonoka.

²¹ Thuutha wa andû gûikara ihinda iraa ya matekûrîa, Paülû akîrûgama mbere yao akîmeera atîrî: “Andû aya, nî kaba mûngîetîkîrîre ûtaaro wakwa mwage kuuma Kirete, hîndî iyo nîmûngîehonokirîe kuumana na ûgwati ûyû o na hathara îno.

²² No rîrî, nîngûmûthaita mûthîi na mbere kûmîrîria, tondû gûtîrî o na ûmwe wanyu ûkûûra; tîga marikabu iiki îkwanangîka.

²³ Ûtukû ûyû, mûraika wa Ngai ûrîa nîi ndî wake na ûrîa ndungataga nîarûgamire hakuhî na nîi na

²⁴ aanjîra atîrî, ‘Paülû ndûkae gwîtîgîra. No ngînya ûrûgame mbere ya Kaisari ûciirithio; na rîrî, Ngai tondû wa wega wake, nîekûhonokia mîoyo ya andû arîa othe ûrî nao.’

²⁵ Nî ûndû ûcio, inyuî andû aya, thîi na mbere kûmîrîria, nîgûkorwo ndî na wîtkio thîinî wa Ngai atî nîgûkûhaana o ta ûguo aanjîrite.

²⁶ No o na kûrî ûguo no ngînya tûhate gîcîgîrîria-inî kîna.”

Marikabu Kwanangîka

²⁷ Na rîrî, ûtukû wa mûthenya wa ikûmi na îna wakînya, o tûgîtwarithagio ûû na ûû nî rûhuho tûtuîkanîirie iria rîrîa rîitagwo Adiria-rî, ûtukû gatagatî atwarithia a marikabu makîgereria nîmakuhîrîrie thî nyûmû.

²⁸ Nao makîoya kîgeri kîa ûrîku wa maaî makîona atî maaî maarî na ûrîku wa buti igana rîa mîrongo îrî. Thuutha wa kahinda kanîni magîthîma rîngî makîona atî maaî maarî na ûrîku wa buti mîrongo kenda.

²⁹ Nî ûndû wa gwîtîgîra tûtîkaagûthithio rwaro rwa ihîga, makîreka nanga inya kuuma mwena wa na thuutha wa marikabu, na makîhooya gûkîe.

³⁰ Na rîrîria maageragia kûûra moime marikabu-inî, atwarithia a marikabu makîharûrûkia gatarû ga kûhonokia andû iria-inî, metuîte atî marena kûharûrûkia nanga imwe kuuma mûthia wa na mbere wa marikabu.

³¹ Hîndî iyo Paülû akîra mûnene ûcio wa thîgari igana rîmwe hamwe na thîgari atîrî, “Andû aya maga gûikara marikabu-inî, inyuî mûtingîhonoka.”

³² Nî ûndû ûcio thîgari igîtinia mîkanda îria yanyîite gatarû ga kûhonokia andû, makîreka koore.

³³ Gwakuhrîria gûkîa, Paülû akîmathaita othe marîe irio, akîmeera atîrî, “Kwa ihinda rîa mîthenya ikûmi na îna mîthîru, mûkoretwo mûikarîte o ûguo mwîimîte irio, mûteekûria kîndî.

³⁴ Rîu ndamûthaita mûrie irio. Nîmûbatarîte kûria irio nîguo imûige muoyo. Gûtîrî rûcuîrî rwa mûtwe wa mûndû o na ûmwe wanyu rûkûûra.”

³⁵ Aarîkia kuuga ûguo, akîoya mûgate, agîcookeria Ngai ngaatho mbere yao othe. Agîcooka akîwenyûranga, akîambîrîria kûria.

³⁶ Nao othe makîgua momîrîria, makîoya irio makîria.

³⁷ Ithuothe twarî andû 276 arîa twarî marikabu-inî.

³⁸ Rîria maarîre makîhûna, maacookire magûkia ngano iria-inî nîgeetha marikabu îhûthe.

³⁹ Kwarooka gûkîa-rî, atwarithia matiigana kûmenya bûrûri ûcio, no makîona gîcongoco * kîarî na mûthanga hûgûrûrû-inî, magîciiria magerie kûhatithia marikabu ho.

⁴⁰ Nao makîrenga nanga, igîtigwo iria-inî, na o hau makîohora mîkanda îria yohete thukani.† Magîcooka makîhaicia taama ûria wîkagîrwo mbere ya marikabu nîguo ûnyîite rûhuho, magîthîi meerekeire hûgûrûrû-inî.

⁴¹ No rîrî, marikabu îkîgûtha mûthanga na îkîhata. Mûthia wa na mbere wayo ûkîhata na ûkîrûma biû, naguo mûthia wa na thuutha ûkiunîkanga nî ûndû wa kûhûrwo nî makûmbî ma maaî.

⁴² Thîgari ikîbanga ciûrage ohwo nîgeetha gûtikagîe o na ûmwe wao ûngîthambîra oore.

⁴³ No tondû mûnene ûcio wa thîgari igana rîmwe nîendaga kûhonokia muoyo wa Paülû, agîcîgîria cîke ûguo ciabangîte. Agîathana atî andû arîa mangîahotire gûthambîra mambe marûûge maaî-inî mathîi thî nyûmû.

* 27:39 Gîcongoco nî handû iria rîtoonyanîte na thî nyûmû, ûndû marikabu no îkuhîrîrie thî nyûmû îtarî na ûgwati, tîga hîndî ya kihuhûkanio. † 27:40 Thukani nî gîcunjî kîa mbaû kana cuuma gîa kûgata marikabu kana ndege.

⁴⁴ Nao andū acio angī makinye kuo menyitīrīre mbaū kana icunjī cia marikabu. Ūguo nīguo andū othe maakinyire thī nyūmū matarī na ūuru.

28

Hūgūrūrū-inī cia Malita

¹ Twaarīkia gūkinya hūgūrūrū-inī tūtārī na ūuru, nīguo twamenyire atī gīcīgīrīra kīu gīetagwo Malita.

² Nao atūūrī a gīcīgīrīra kīu magītuonia ūtugi wa mwanya. Magītwakīria mwaki tondū nī kuoiraga na kwarī na heho na magītūnyīita ūgeni ithuothe.

³ Nake Paūlū akīoya gīkundi gīa tūkū, na rīrīa aatūikagīra riiko-rī, nduīra ikiumīra nī ūndū wa ūrugarī wa mwaki, ikīoherera guoko-inī gwake.

⁴ Rīrīa andū a gīcīgīrīra kīu moonire nduīra icuuhite guoko-inī gwake makīrāna atīrī, “Mūndū ūyū nō nginya akorwo nī mūūragani, nīgūkorwo o na gūtuika nīahonokire kuuma iria-inī, kīhooito gītīmwtīkīrītīe atūūre muoyo.”

⁵ Nowe Paūlū akīribarībīra nyoka iyo mwaki-inī na ndaigana kuona ūndū mūuru.

⁶ Andū maataanyaga kuona akīimba kana agwe o rīmwe akue, no thuutha wa gweterera hīndī ndaaya, makīona gūtīrī ūndū ūtarī wa ndūire ūrekīka harī we, makīricūkwo makiuga atī aarī ngai.

⁷ Na rīrī, hakuhī na hau maarī, nī kwarī na gīthaka kīarī kīa mūndū wetagwo Pabulio, ūrīa warī mūnene wa gīcīgīrīra kīu. Nake nīatūnyīitire ūgeni gwake, na kwa ihinda rīa mīthenya itatū agītūtuga wega arī na ūtaana.

⁸ Nake ithe aarī ūrīrī arī mūrūaru mūrīmū wa kūhiūha mwīrī na kūharwo thakame. Paūlū agītoonya nyūmba kūmuona, na thuutha wa kūmūhoera akīmūigīrīra moko akīmūhonia.

⁹ Rīrīa gwekīkire ūguo, andū arīa angī maarī arūaru gīcīgīrīra-inī kīu magīka, makīhonio.

¹⁰ Nīmatuonirie gītūio na njīra nyingī, na rīrīa twehaarīrie gūthī magītūhe kīrīa gīothe twabataire.

Paūlū Gūkinya Roma

¹¹ Thuutha wa mīeri itatū tūkīhaica marikabu yaikarīte kīu gīcīgīrīra-inī hīndī ya heho. Nayo yarī marikabu ya kuuma Alekisanderia na yarī na rūūrī rwa ngai cia mahatha iria cietagwo Kasitori na Poluke.

¹² Twakinya Sirakusi tūgīkara kuo ihinda rīa thikū ithatū.

¹³ Twoima kīu tūgīthī tūgīkinya Regio. Mūthenya ūyū ūngī gūkīgīa na rūhuho rwa kuuma mwena wa gūthini, naguo mūthenya ūcio ūngī warūmīrīre tūgīkinya Puteoli.

¹⁴ Kīu tūgīkora arīū na aarī a Ithe witū amwe, arīa maatūnyīitire ūgeni, na magītūūria tūikaranie nao ihinda rīa kiumia kīgīma. Ūguo noguo twacookire tūgīkinya Roma.

¹⁵ Arīū na aarī a Ithe witū arīa maarī kīu nīmaiguīte atī nītuokaga, nao magīka o nginya ndūnyū ya Apio, na handū hetagwo Nyūmba Ithatū cia Ageni gūtūthaagaana. Nake Paūlū ona andū acio, agīcookeria Ngai ngaatho na akīgua omīrīria.

¹⁶ Rīrīa twakinyire Roma, Paūlū nīetīkīrīrio aikare arī wiki, arī na mūthigari wa kūmūrangīra.

Paūlū Kūhunjia Roma arī Mūrangīre

¹⁷ Thuutha wa thikū ithatū, Paūlū agīta atongoria a Ayahudi mongane hamwe. Rīrīa maagomanire, Paūlū akīmeera atīrī, “Arīū na aarī a Ithe witū, o na gūtuika ndirī ūndū mūuru njīkīte andū aitū kana ngathūkia mītugo ya maithe maitū-rī, nīndanyīitīrwo Jerusalemu na ngīeanwo kūrī andū a Roma.

¹⁸ Nao magīthuthuuria na makīenda kūndekia tondū ndiarī na ihītia rīa ūgeri wa ngero rīa gūtūma njūragwo.

¹⁹ No rīrīa Ayahudi maareganire na itua rīu, ndirī ūndū ūngī ingīekire tiga gūcookia ciira riiko gwa Kaisari, no ti atī ndaarī na ūndū wagūthitangīra andū akwa.

²⁰ Kīu nīkīo gītūmīte njūurie tuonane na inyū na twaranīrie. Njohetwo na mūnyororo ūyū nī ūndū wa kīrīgīrīro kīa andū a Isiraeli.”

²¹ Nao makīmūcookeria atīrī, “Ithuī tūtīrī twanyīita marūa magūkonī kuuma Judea, na gūtīrī mūrū kana mwarī wa Ithe witū ūkīte kuuma kuo agatūkinyīria ūhorō kana akaaria ūndū mūuru waku.

²² No nītūkwenda kūigua woni waku nī ūrīkū, nīgūkorwo nītūū atī kūndū guothe andū nīmararia magokīrīra gīkundi gīkī.”

²³ Nao makĩbanga gũcemia na Paũlũ mũthenya mũna, na magĩũka kũrĩa aaikaraga marĩ gĩkundi kĩnene gũkĩra mbere. Kuuma rũciĩĩ nginya hwaĩ-inĩ akĩmataara na akĩmoimbũrĩra ũhorō wa ũthamaki wa Ngai, na akĩgeria kũmaiguithia ũhorō wa Jesũ kuuma Watho-inĩ wa Musa na kuuma Maandĩko-inĩ ma Anabii.

²⁴ Amwe magĩũtkia ũrĩa aameerire, no angĩ makĩaga gwĩtkia.

²⁵ Nao makĩaga kũiguithania o ene, na makĩambĩrĩria gũthĩĩ rĩrĩa maaiguire mũthia-inĩ Paũlũ oiga atĩrĩ, “Roho Mũtheru nĩeerire maithe manyu ũhorō wa ma rĩrĩa aaririe na kanua ka Isaiia ũrĩa mũnabii, akiuga atĩrĩ:

²⁶ “Thĩĩ kũrĩ andũ aya, ũmeere atĩrĩ,
“Inyuĩ mũgũtũũra mũiguaga, no mũtikamenya ũndũ;
mũgũtũũra muonaga, no mũtigakuũkĩrwo.”

²⁷ Nĩgũkorwo ngoro cia andũ aya itirĩ tha;
matũ mao matingĩhota kũigua,
na nĩmahingĩte maithe mao.

Tondũ maahota kuona na maithe mao,
na maigue na matũ mao,
nacio ngoro ciao igĩe na ũmenyo,
nao manjookerere, na nĩ ndĩmahonie.’

²⁸ “Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, nĩngwenda mũmenye atĩ ũhonokio wa Ngai nĩtũmĩtwo kũrĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ, nao nĩmegũthikĩrĩria!”

²⁹ (Na aarĩkia kuuga ũguo-rĩ, Ayahudi magĩthĩĩ magĩkararanagia mũno o ene.)

³⁰ Na kwa ihinda rĩa miaka iĩrĩ mĩgima, Paũlũ agĩkara kũu, arĩ nyũmba yake ya gũkombora, na akanyitaga ũgeni andũ arĩa othe mokaga kũmuona.

³¹ Nĩahunjagia ũhorō wa ũthamaki wa Ngai, na akarutana ũhorō ũkonĩ Mwathani Jesũ Kristũ arĩ na ũcamba, na hatarĩ na ũndũ ũngĩmũrigĩrĩria.

MARŪA MA PAŪLŪ KŪRĪ AROMA

¹ Nī nīi Paŭlū, ndungata ya Kristū Jesū, o nīi njītūtwo nduŭike mūtūmwō, na ngaamūrwo hunjagie Ūhorō-ūrīa-Mwega wa Ngai,

² o Ūhorō-ūrīa-Mwega eeranīire o mbere na tūnua twa anabii ake thīinī wa Maandīko marīa Matheru,

³ ūrīa ūkonīī Mūrūwe, ūrīa ta mūdū warī wa rūciaro rwa Daudī.

⁴ Na rīrī, Roho wa ūtheru nīonanirie na ūhoti atī Jesū Kristū nī Mūrū wa Ngai tondū wa ūrīa aariūkire akiuma kūrī arīa akuū: o we Jesū Kristū Mwathani witū.

⁵ kūgerera we Ngai nīatūheete wega wake, na agatūhe ūhoti ta atūmwō nīguo twīre andū-a-Ndūrīrī ciothe kūdū guothe ūrīa Ngai amekūire, nīguo mamwītīkie na mamwathīkīre, nīguo matūme rīitwa rīake rīgocagwo.

⁶ O na inyuī mūrī amwe a acio mefītwo matuīke a Jesū Kristū.

⁷ Ndīramwandīkīra marūa maya inyuothe arīa mūrī kū Roma, o inyuī mwendetwo nī Ngai, na mūgetwo mūtūike andū aamūre:

Wega na thayū kuuma kūrī Ngai Ithe witū, na kuuma kūrī Mwathani Jesū Kristū, iroikara na inyuī.

Paŭlū Kwīrīrīa Gūceera Roma

⁸ O mbere nīngūcookeria Ngai wakwa ngaatho thīinī wa Jesū Kristū nī ūndū wanyu inyuothe, tondū ūhorō wa wītīkio wanyu nūmenyithanītio thī yothe.

⁹ Ngai, ūrīa nīi ndungatagīra na ngoro yakwa yothe na ūndū wa kūhunja Ūhorō-ūrīa-Mwega wa Mūrūwe-rī, nīwe mūira wakwa wa ūrīa ndūrāga ndīmūrīkanaga

¹⁰ mahooya-inī makwa hīndī ciothe; na nīndīrahooya atī rīu nī ūndū wa kwenda kwa Ngai no hingūrīrwo njīra nīguo njūke kūrī inyuī.

¹¹ Nīndīrerīrīra mūno tuonane na inyuī nīgeetha ndīmūgaire iheo cia kīroho nīguo muongererwo hinya,

¹² ūguo nī kuuga atī inyuī na nīi tūgīe na ūhorō wa kūmanīrīra, o mūdū omīrīrie mūdū ūrīa ūngī na wītīkio wake.

¹³ Ariū na aarī a Ithe witū, ndikwenda mwage kūmenya atī nī mahinda maingī ndanabanga kūmūceerera (no ndanagīrīrīrio gwīka ūguo ngīya rīu) nīgeetha ngīe na maciaro thīinī wanyu, o ta ūrīa ngīite na maciaro thīinī wa andū-a-Ndūrīrī iria ingī.

¹⁴ Nīi haana ta ndī na thīirī na Ayunani o na arīa matarī Ayunani,* nīngī ngagīa na thīirī wa andū arīa oogī o na arīa matarī oogī.

¹⁵ Nī ūndū ūcio nīkīo ndīriragīria mūno kūhunja Ūhorō-ūrīa-Mwega o na kūrī inyuī arīa mūtūūraga Roma.

¹⁶ Nīi ndingīconokera Ūhorō-ūrīa-Mwega, tondū nīguo hinya wa Ngai wa gūtūma mūdū o wothe ūrīa ūwītīkītie ahonoke: O mbere Ayahudī, na thuutha wao nī andū-a-Ndūrīrī.

¹⁷ Nīgūkorwo thīinī wa Ūhorō-ūrīa-Mwega, ūthingu ūrīa uumīte kūrī Ngai nīūguūrītio, na nīguo ūthingu ūrīa wonekaga na ūndū wa gwītīkia kuuma o kīambīrīra ngīya kīrīkīro, o ta ūrīa kwandīkītwo atīrī: “Mūdū ūrīa mūthingu arītūūraga muoyo nī ūndū wa gwītīkia.”

Mang'ūrī ma Ngai harī Kīrīndī

¹⁸ Mang'ūrī ma Ngai nīmaguūrītio kuuma igūrū mokīrīre ūhorō wothe wa andū kūregana na Ngai, na waganu wa andū arīa magiragīrīra ūhorō-ūrīa-wa-ma na ūndū wa waganu wao,

¹⁹ nīgūkorwo maūdū ma Ngai marīa mangīmenyeka nīo matīagīte kūmenyeka nīo, tondū Ngai nīwe wamamenyithirie.

²⁰ Nīgūkorwo kuuma rīrīa thī yombirwo, maūdū ma Ngai marīa matonekaga, na nīmo hinya wake wa tene na tene, o na ūngai wake, nīmarīkītīe kuoneka o wega, na makamenyeka nī ūndū wa indo iria ciombirwo, nīgeetha andū matīkagīe na kīgwatio.

²¹ Tondū o na harīa maamenyete Ngai, matīigana kūmūgooca taarī Ngai, kana makīmūcookeria ngaatho, no meciira mao maatuūkire ma tūhū, nacio ngoro ciao ngīgu ikīgīa nduma.

* 1:14 Ayunani maarī andū-a-Ndūrīrī arīa maaragia rūthiomi rwa Kiyunani kana arīa maarūmagīrīra mūtūūrīre wa Ayunani.

²² Na o rīria moigaga atī o nī oogī-rī, nogue maatuikire irimū,

²³ nao magīkūūrania riiri wa Ngai ūria mūtūira muoyo na mīhianano ithondeketwo ikahaana ta andū arīa makuuaga, na nyoni, na nyamū cia magūrū mana, o na nyamū iria itaambaga thī.

²⁴ Nī ūndū ūcio Ngai akīmarekereria marūmagīrīre merirīria mao mooru marīa ngoro ciao cieriragīria, o na mekage maūndū ma ūmaraya ma kwagithia mūrī yao gītīo, mūndū na ūria ūngī.

²⁵ Nīmakūūranirie ūhorō-ūria-wa-ma wa Ngai na maheeni, makīhooya na magītungatīra indo iria ciombirwo handū ha gūtungatīra Mūciūmbi, o ūcio wa kūgocagwo nginya tene. Amenī.

²⁶ Tondū wa ūguo-rī, Ngai nīamarekereirie marūmagīrīre merirīria mao mooru ma maūndū ma thoni. O na andū-a-nja ao nīmakūūranirie mūtugo wao ūria wa ndūire na ūria ūtarī wa ndūire.

²⁷ O nao arūme o ūndū ūmwe nīmatiganīrie mūtugo wao ūria wa ndūire na andū-a-nja, magaakanagwo nī merirīria mooru ma kwīriranīria o ene. Arūme magīka ciiko cia ūra-thoni na arūme arīa angī, nao nīmegwatīire thīnī wa mūrī yao ene iherithia rīria rīmagīrīre nī ūndū wa waganu ūcio wao.

²⁸ Na makīria ma ūguo-rī, tondū mationire bata wa gūtūira mamenyete Ngai, nake akīmarekereria magie na meciiria ma ūmaramari, mekage maūndū marīa mataagīrīrwo nī gwīkwo.

²⁹ Nao makīyūrwo nī waganu wa mīthemba yothe, ūūru, na ūkoroku, na meciiria ma ūmaramari. Makaiyūrwo nī ūiru, na ūragani, na ngūī, na maheeni, na rūmena. Magatuika andū a mūhuhu,

³⁰ na acambania, na athūiri Ngai, na aciinūrani, na egaathi, na etīi, mathugundaga nīra cia gwīka ūūru, na andū matangīathīkīra aciari ao;

³¹ nao ti akuūku wega, na matitīaga ūhorō ūria mūrīkanīre, na nī ooru mūno, na matirī tha.

³² Na o na gwatūika nīmooī watho wa ūthingu wa Ngai atī andū arīa mekaga maūndū ta macio magīrīrwo nī gūkua, to gūthīi mathīaga na mbere na gwīka maūndū macio tu, no nīmetīkanagia na andū arīa mekaga maūndū macio.

2

Ciira wa Ngai wa Kihooto

¹ Nī ūndū ūcio-rī, wee mūndū ūyū ndūrī na kīgwatīo, wee ūtuagīra mūndū ūria ūngī ciira, nīgūkorwo rīria ūgūtūira mūndū ūngī ciira, nīwe mwene ūretūira ciira, tondū wee ūratuanīra ciira wīkaga maūndū o macio ekaga.

² Na nītūū atī Ngai agaatuīra andū arīa mekaga maūndū ta macio ciira na kihooto.

³ Tondū rīria wee mūndū ūyū, ūtuagīra arīa angī ciira na ūgacooka ūgeeka maūndū o macio mekaga-rī, wee ūgwīciiria nīūkahnoka ciira wa Ngai?

⁴ Kana nīkūnyarara ūnyararīte ūtugi wake mūnene, na ūkīrīria, na wetereri wake, ūkaaga kūmenya atī ūtugi wa Ngai nīguo ūkūguucagīrīria nīguo wīrire?

⁵ No rīrī, nī ūndū wa ūria ūmītie ngoro yaku, na ūkarega kwīrira-rī, nī mang'ūrī ūreigīra marīa magagūūkīrīra. Nīgūkorwo mūthenya wa mang'ūrī nīūrooka, rīria matuīro ma Ngai ma kihooto makaaguūranīrio.

⁶ Nī ūndū Ngai akaarīha o mūndū kūringana na maūndū marīa aaneka.

⁷ Arīa macaragia kūheo riiri, na gītīo, na ūhorō wa kwaga kūbutha, nī ūndū wa gwīka wega matekūnoga-rī, acio nīakamahe muoyo wa tene na tene.

⁸ No arīa eyendi, na nīmaregaga ūhorō-wa-ma na makarūmagīrīra maūndū mooru-rī, acio nīmagakinyīrwo nī mang'ūrī na marakara.

⁹ Nīgūkaagīa na thīina na mīnyamaro kūrī andū othe arīa mekaga ūūru; mbere kūrī Ayahudi, na thuutha kūrī andū-a-Ndūrīrī;

¹⁰ no riiri, na gītīo, na thayū ikaaheo mūndū o wothē ūria wīkaga wega: mbere kūrī Ayahudi, na thuutha kūrī andū-a-Ndūrīrī.

¹¹ Nīgūkorwo Ngai ndatīagīra andū maūthī.

¹² Andū arīa othe mehagia matarī watho-inī makaaniinwo matarī watho-inī, nao arīa othe mehagia marī rungu rwa watho magaatuīrwo ciira kūringana na watho ūcio.

¹³ Nīgūkorwo ti arīa maiguaga watho matuagwo athingu maitho-inī ma Ngai, no arīa maathīkagīra watho nīo magaatuuo athingu.

¹⁴ (Ti-itherū, rīria andū-a-Ndūrīrī arīa matarī na watho mekaga maūndū marīa watho ugūte nī ūndū wa ūhorō wao wa mūciarīre-rī, o ene nīmonanagia nīmooī watho ūcio, o na gūtūika matirī maūigua

¹⁵ tondū nīmonanagia atī maūndū marīa mabataranagia thīinī wa watho nīmandīke ngoro-inī ciao, nacio thamiri ciao o nacio ikaruta ūira, namo meciiria mao rīmwe makamaciirithagia na rīrīa rīngī makamaciirīrīra.)

¹⁶ Ūndū ūyū ūkooneka mūthenya ūrīa Ngai, na ūndū wa Jesū Kristū agaatuira ciira meciiria ma hitho marīa marī ngoro-inī cia andū, o ta ūrīa Ūhoro-ūrīa-Mwega uugīte, ūrīa nīi hunjagia.

Ayahudi na Watho

¹⁷ Atīrīrī, angīkorwo wee wīitaga Mūyahudi; na ūngīkorwo wīhocagia ūhoro-inī wa watho na nīwīrahagīra ngwatanīro yaku na Ngai;

¹⁸ angīkorwo nīūmenyete ūrīa endaga, na ūgakūūrana maūndū marīa marī bata gūkīra marīa mangī tondū wa ūrīa ūrutītwo maūndū ma watho;

¹⁹ angīkorwo nīwītīkītīe atī wee ūrī mūtongoria wa andū arīa atumumu, o na ūtheri wa gūtherera arīa marī nduma-inī,

²⁰ o na mūtaari wa andū arīa akīgu, na mūrutani wa tūkenge, tondū thīinī wa watho ūrī na mūhianire wa ūrīa ūmenyo wa ūhoro-wa-ma ūtarī;

²¹ hakīrī ūguo-rī, wee ūrutaga andū arīa angī-rī, ndūngīkīrūta wee mwene? Wee ūhunjagia atī andū matikaiye-rī, wee nīūiyaga?

²² Wee uugaga atī andū matikanatharanie-rī, wee nīūtharanagia? Wee ūthūire mīhianano-rī, wee nīūiyaga indo cia hekarū cia andū arīa matooī Ngai?

²³ Wee wīrahagīra watho-rī, nīūconorithagia Ngai na ūndū wa kwagarara watho ūcio?

²⁴ O ta ūrīa kwandīkītwo atīrī, “Rītwa rīa Ngai nīrīcambagio thīinī wa andū-a-Ndūrīrī nī ūndū wanyu.”

²⁵ Ūhoro wa kūrūa nī ūrī kīguni ūngīrūmia ūrīa watho uugīte, no ūngīagarara watho ūcio-rī, ūhoro ūcio waku wa kūrūa ūtuīkīte ta ūtarūite.*

²⁶ Angīkorwo arīa matarī aruu nīmahingagia maūndū marīa mabataranagia thīinī wa watho-rī, gīthī acio matīagīrīre gūtūuo ta marūite?

²⁷ Mūndū ūrīa ūtarī mūrūu mwīrī na nīahingagia ūrīa watho uugīte-rī, nīakamūtuira ciira, inyuū mwagararaga watho ūcio o na mwakorwo nīmūruite na mūrī na watho ūrīa mwandīke.

²⁸ Tondū-rī, Mūyahudi ti ūrīa wonanagia atī nī Mūyahudi na igūrū, nakuo kūrūa to kūrīa gwa kuoneka mwīrī-inī.

²⁹ Aca, Mūyahudi kūna nī ūrīa Mūyahudi ngoro; nakuo kūrūa nī kūrūa kwa ngoro, ūguo nī kuuga atī nī ūhoro wa Roho, no ti wa watho ūrīa mwandīke. Kūganwo kwa mūndū ta ūcio-rī, gūtūumaga kūrī andū, no kuumaga kūrī Ngai.

3

Wīhokeku wa Ngai

¹ Gwatuīka ūguo-rī, Mūyahudi agīkīrīte andū arīa angī na kī? Kana bata wa kūrūa ūkīrī ūrīkū?

² Hī! Ūguni no mūnene na nīra ciothe! Mbere ya maūndū mothe, Ayahudi nīo mehokeirwo ūramati wa ciugo cia Ngai.

³ Ī kūngīkorwo amwe ao nīmagire kwīhokeka, kwaga kwīhokeka kwao, nīkūngīatūmire Ngai aage gūtūika mwīhokeku?

⁴ Kūrūoaga gūtūika ūguo! Ngai arotuīka wa ma, na mūndū o wotho atuīke wa maheeni, o ta ūrīa kwandīkītwo atīrī:

“Nīguo kuonekage atī rīrīa ūkwaria,
wee waragia maūndū ma kīhotoo,
na ūhootanage rīrīa ūgūciirithania.”

⁵ No rīrī, angīkorwo wagi witū wa ūthingu nīūtūmaga ūthingu wa Ngai ūguūrio mūno makīria-rī, tūkiuge atīa? No tuuge atī Ngai ti wa kīhotoo rīrīa egūtūkinyīria mang'ūrī make? (Ndīraaria o ta ūrīa mūndū wa gūkū thī angīaria.)

⁶ Aca, kūrūoaga gūtūika ūguo! Angīkorwo ūguo nīguo kūrī-rī, Ngai angīgītūira thī ciira atīa?

⁷ No mūndū ahota kuuga atīrī, “Angīkorwo kūheenania gwakwa no kūngīhie ūhoro-wa-ma wa Ngai, na nī ūndū ūcio gūtūme riiri wake wongerereke-rī, nī ngītūagīrwo ciira ta ndī mwīhia nīkī?”

* 2:25 Kūrūa kwa arūme kwarī rūūrī rwa kīrīkanīro kīrīa Ngai aathondekire na andū a Isiraēli.

⁸ Nĩ kũ kĩgiragia tuuge, ta ũrĩa tũcambagio aĩ nĩguo tuugaga, o na ta ũrĩa andũ amwe moigaga aĩ nĩguo tuugaga, “Nĩtũtũre twĩkaga ũruo nĩguo wega woneke?” Acio-rĩ, gũtũrwo ciira kwao nĩ gwa kũhooto.

Gũtirĩ Mũndũ o na ũmwe Mũthingu

⁹ Tũkiuge atĩa? Ithuĩ Ayahudi tũkĩrĩ ega gũkĩra andũ arĩa angĩ? Aca, tiguu! Nĩtũrĩkĩtie kuonania hau mbere aĩ Ayahudi o hamwe na andũ-a-Ndũrĩrĩ othe nĩmagwĩte hinya-inĩ wa mehia.

¹⁰ O ta ũrĩa kwandĩkĩtwo atĩrĩ:
“Gũtirĩ mũndũ mũthingu, gũtirĩ o na ũmwe;

¹¹ gũtirĩ mũndũ ũmenyaga ũndũ,
gũtirĩ mũndũ ũrongoragia Ngai.

¹² Othe nĩmagarũrũkĩte, makoora,
othe hamwe magatuĩka kĩndũ gĩtarĩ bata;
gũtirĩ mũndũ wĩkaga wega,
gũtirĩ o na ũmwe.”

¹³ “Mĩmero yao ĩhaana ta mbĩrĩra hingũre;
nĩmĩ ciao ciaragia o maheeni.”

“Mĩromo yao yaragia maũndũ marũrũ ta thumu wa ndũra.”

¹⁴ “Tũnua twao tũiyũrĩte irumi na ũrũrũ.”

¹⁵ “Mahanyũkaga na magũrũ magaithe thakame;

¹⁶ mwanangĩko na kĩahe nĩcio cionanagia kũrĩa magereire,

¹⁷ nayo njĩra ya thayũ matimũũ.”

¹⁸ “Hatĩrĩ wĩtigĩri Ngai maitho-inĩ mao.”

¹⁹ Na rĩu-rĩ, nĩtũũĩ aĩ maũndũ marĩa mothe watho uugĩte, merĩtwo andũ arĩa marĩ rungu rwa watho, nĩgeetha kanua o gothe gakĩrio, nao andũ a thĩ othe matuĩke a gũciirithio nĩ Ngai.

²⁰ Tondũ wa ũguo-rĩ, gũtirĩ mũndũ o na ũ ũngĩtuuo mũthingu maitho-inĩ ma Ngai nĩ ũndũ wa kũrũmia watho; no rĩrĩ, watho nĩguo ũtũmaga andũ mamenye aĩ nĩmehĩtie.

Ũthingu Umanĩte na Wĩtikio

²¹ No rĩrĩ, rĩu ũthingu uumĩte kũrĩ Ngai nĩũmenyithanĩtio na njĩra ĩngĩ itahutanĩtie na Watho wa Musa, o na gũtuĩka nĩyoimbũrĩtwo o tene nĩ Watho na Anabii.

²² Naguo ũthingu ũyũ nĩ ũrĩa uumaga kũrĩ Ngai, na ũheagwo arĩa othe metĩkĩtie na ũndũ wa gwĩtikia Jesũ Kristũ. Gũtirĩ ũhoru wa gũthuurania andũ,

²³ nĩgũkorwo andũ othe nĩmehĩtie na makanyĩhĩrwo nĩ riiri wa Ngai,

²⁴ na nĩ ũndũ wa wega wa Ngai magatuuu athingu o ũguo tũhũ, nĩ ũndũ wa ũrĩa maakũũrĩtwo nĩ Kristũ Jesũ.

²⁵ Ngai aamũrutire arĩ igongona rĩa kũhoroheria mehia na ũndũ wa wĩtikio thĩnĩ wa thakame yake. Ngai eekire ũguo nĩgeetha onanie ũthingu wake, tondũ wa ũrĩa mehia ma mbere iyo maarekeirwo andũ matekũherithio, nĩ ũndũ wa gũkĩrĩrĩria kwa Ngai,

²⁶ nake eekire ũguo nĩgeetha onanie ũthingu wake mahinda-inĩ maya, na kũmenyeke aĩ we nĩ mũthingu, na nĩwe ũtuaga andũ arĩa metĩkĩtie Jesũ athingu.

²⁷ Gwagĩtuĩka ũguo-rĩ, kwĩraha gũkĩrĩ ha? Nĩ kweherie biũ. Kweheretio nĩ ũndũ wa gĩtũmi kĩrĩkũ? Hihi nĩ ũndũ wa kũrũmia watho? Aca, no nĩ ũndũ wa watho ũrĩa wa wĩtikio.

²⁸ Nĩgũkorwo nĩtũrũmĩtie aĩ mũndũ atuagwo mũthingu na ũndũ wa gwĩtikia no ti ũndũ wa gwathĩkĩra watho.

²⁹ Ngai-rĩ, akĩrĩ o Ngai wa Ayahudi oiki? Githĩ Ngai ti wa andũ-a-Ndũrĩrĩ o nao? Ī, nĩ Ngai wa andũ-a-Ndũrĩrĩ o nao,

³⁰ nĩgũkorwo Ngai no ũmwe, na nĩwe ũrĩtuaga andũ arĩa maruaga athingu, na ũndũ wa gwĩtikia, na arĩa mataruaga nao amatuuage athingu na ũndũ wa gwĩtikia o ro ũguo.

³¹ Rĩu-rĩ, no twagithie ũhoru wa watho kĩene nĩ ũndũ wa ũhoru wa wĩtikio ũcio? Aca, kũroaga gũtuĩka ũguo! Handũ ha ũguo-rĩ, nĩ watho tũgũkĩongerera hinya.

4

Iburahĩmu gũtuuo Mũthingu nĩ ũndũ wa Gwĩtikia

¹ Iburahĩmu, o ũcio ithe witũ ũhoru-inĩ wa gũciarwo na mwĩrĩ-rĩ, aamenyire atĩa ũhoru ũcio?

² Angĩkorwo, ti-itherũ, Iburahĩmu aaturĩwo mũthingu na ũndũ wa ciĩko iria ekaga-rĩ, niarĩ na ũndũ wa kwĩrahĩra, no ti mbere ya Ngai.

³ Nigũkorwo Maandiko marĩa matheru moigite atĩa? “Iburahĩmu nĩetikirie Ngai, naguo ùndũ ùcio ùgĩtũma atuuo mũthingu.”

⁴ Atĩrĩrĩ, hĩndĩ ĩrĩa mũndũ aruta wĩra-rĩ, mũcaara wake ũrĩa aheagwo ndũkoragwo ũrĩ ta kĩheo, no nĩ ta thĩrĩ ararĩhwo.

⁵ No rĩrĩ, mũndũ ũrĩa ũtehekaga maũndũ marĩa ekaga, tĩga o gwĩtikia Ngai ũrĩa ũtuaga andũ arĩa aaganu athingu-rĩ, wĩtikio wa mũndũ ùcio nĩguo atuagĩrwo taarĩ ũthingu.

⁶ Ũguo noguo Daudi oigaga rĩrĩa aaragia ũhoro wa kĩrathimo kĩa mũndũ ũrĩa Ngai atuĩte mũthingu hatarĩ ũhoro wa ciũko, akoiga atĩrĩ:

⁷ “Kũrathimwo-rĩ, nĩ arĩa
marekeirwo mahĩtia mao,
namo mehĩa mao makahumbĩrwo.

⁸ Kũrathimwo-rĩ, nĩ mũndũ ũrĩa
Mwathani atatuaga mwĩhia.”

⁹ Hihĩ kĩrathimo gĩkĩ no kĩa andũ arĩa maruaga oiki, kana nĩ kĩa o na arĩa mataruaga? Nĩtũkoretwo tũkiuga atĩ wĩtikio wa Iburahĩmu nĩguo watũmire atuuo mũthingu.

¹⁰ No aatuirwo mũthingu arĩ na ũhoro ũrĩkũ? Hihĩ nĩ thuutha wa kũrua, kana nĩ mbere ĩyo? Tĩ thuutha wa kũrua, no nĩ mbere ĩyo, hĩndĩ ĩrĩa ataarũite!

¹¹ Nake agĩcoka akĩamũkĩra rũrĩ rwa kũrua, rũrĩ mũhũri wa ũthingu ũrĩa aarĩ naguo nĩ ùndũ wa gwĩtikia o na hĩndĩ ĩrĩa ataarĩ mũruu. Nĩ ùndũ ùcio agĩtuĩka ithe wa arĩa othe metĩkagia o na matarĩ aruu, nĩgeetha o nao matuuagwo athingu.

¹² Na ningĩ nowe ithe wa andũ arĩa maruaga, arĩa matarĩ atĩ no kũrua marũite, no nĩmathiiga na mũthĩire wa wĩtikio ũrĩa ithe witũ Iburahĩmu aarĩ naguo mbere ya kũrua.

¹³ Iburahĩmu ndeerĩrwo kĩranĩro atĩ nĩagatuĩka mũgai wa thĩ hamwe na njaro ciake nĩ ùndũ wa gwathĩkĩra watho, no nĩ ùndũ wa ũthingu ũrĩa uumanaga na wĩtikio.

¹⁴ Nigũkorwo kũngĩtuĩka atĩ arĩa matũũragio nĩ watho nĩ agai-rĩ, wĩtikio ndũkĩrĩ kĩene, nakio kĩranĩro nĩ gĩa tũhũ,

¹⁵ tondũ watho ũrehaga mang'ũrĩ. Naho harĩa hatarĩ watho hatĩrĩ ũhoro wa kwagarara watho.

¹⁶ Tondũ wa ũguo-rĩ, kĩranĩro kiumanaga na wĩtikio, nĩgeetha wonekage na ùndũ wa wega wa Ngai, na ũtuĩke wa kũheo kũna njaro ciothe cia Iburahĩmu, na to arĩa maaheirwo ũhoro wa watho oiki, no nĩ kũrĩ arĩa othe metĩkĩtie ta ũrĩa Iburahĩmu eetikĩtie. Nigũkorwo Iburahĩmu nĩwe ithe wa arĩa othe metĩkĩtie.

¹⁷ Ta ũrĩa kwandĩkĩtwo atĩrĩ: “Nĩngũtuĩte ithe wa ndũrĩrĩ nyingĩ.” We nĩwe ithe witũ matho-inĩ ma Ngai, o ùcio Iburahĩmu eetikĩtie, o we Ngai ũrĩa ũriũkagia arĩa makuĩte, na waragia ũhoro wa maũndũ marĩa matarĩ ho ta marĩ ho.

¹⁸ Iburahĩmu nĩagiire na kĩrĩgĩrĩro o na harĩa hataarĩ kĩndũ gĩa kwĩrĩgĩrĩra na agĩtũkia, na nĩ ùndũ ùcio agĩtuĩka ithe wa ndũrĩrĩ nyingĩ, o ta ũrĩa erĩtwo atĩrĩ, “Ũguo nĩguo rũciaro rwaku rũkaigana.”

¹⁹ Nake o na akĩmenyaga atĩ mwĩrĩ wake watarĩrĩ ta ũrĩ mũkuũ nigũkorwo ũkũrũ wake warĩ ta mũaka igana rĩmwe, na aamenya atĩ nda ya Sara nĩyathĩrĩte hinya wa gũciara-rĩ, ndaigana kũnyihanyihĩrwo nĩ wĩtikio.

²⁰ Nowe ndaigana kũgĩa na nganja ũhoro-inĩ wa wĩtikio ũkonĩ kĩranĩro kũu kĩa Ngai, no wĩtikio wake nĩ hinya wongereirwo, nake akĩgooca Ngai,

²¹ tondũ nĩetikĩtie biũ atĩ Ngai arĩ na hinya wa kũhingia ũrĩa eraniire.

²² Ũndũ ùcio ùgĩtũma atuuo mũthingu.

²³ Na rĩrĩ, ciugo icio ciandĩkĩtwo atĩrĩ “Nĩatuirwo mũthingu” itĩandĩkirwo nĩ ùndũ wake wiki,

²⁴ no ciandĩkirwo nĩ ùndũ witũ, ithuĩ arĩa Ngai agaataa athingu, o ithuĩ arĩa twĩtikĩtie Ngai ũrĩa wariũkirie Jesũ Mwathani witũ kuuma kũrĩ arĩa akuũ.

²⁵ We aaneanirwo oragwo nĩ ùndũ wa mehĩa maitũ, na agĩcoka akĩriũkio nĩgeetha tũtuuo athingu.

5

Thayũ na Gĩkeno

¹ Nĩ ùndũ ùcio, kuona atĩ nĩtũtũtwo andũ athingu nĩ ùndũ wa gwĩtikia-rĩ, tũrĩ na thayũ na Ngai nĩ ùndũ wa Mwathani witũ Jesũ Kristũ,

² we ūria ūtūmite tūgīe na mweke wa gūkina wega-inī wa Ngai, harīa tūrūngiī rīu nī ūndū wa gwīkīa. Na ithūi nītūkenaga nī ūndū wa kīirīgīrīro kīrīa tūrī nakīo gīa gūgaakinyīra riiri wa Ngai.

³ Na to ūguo wiki, no rīria tūrī mathūina-inī nītūkenaga tondū nītūūi aī gūthūinīka gūtūmaga tūmīrīrie;

⁴ nakuo kūmīrīria gūtūmaga tūgīe na gwīkindīra; nakuo gwīkindīra gūtūmaga tūgīe na kīirīgīrīro.

⁵ Nakīo kīirīgīrīro kīu gīngītūūraga ngoro, tondū Ngai nīaitīrīrie wendani wake ngoro-inī ciitū na ūndū wa Roho Mūtheru, ūria we aatūheire.

⁶ Nī ūndū-rī, o ihinda rīria rīagīrīrie rīakinya, o hīndī īria tūtaari na hinya, Kristū nīakuire nī ūndū wa andū arīa matatīaga Ngai.

⁷ Nī hinya mūno mūndū akue nī ūndū wa mūndū mūthingu, no hihī kwahoteka kuoneka mūndū ūngīkua nī ūndū wa mūndū mwega.

⁸ No Ngai nīonanītie wendo wake kūrī ithūi na nīra īno: Aī hīndī īria twatūire tūrī ehia-rī, Kristū nīatūkuīrie.

⁹ Kuona aī rīu nītūtūtūo athingu na ūndū wa thakame yake-rī, githī tūtīgākīhonokio makīria kuuma harī mang'ūrī ma Ngai nī ūndū wake!

¹⁰ Tondū-rī, angīkorwo hīndī īria twari thū cia Ngai nītwaiguithanirio nake na ūndū wa gīkuū kia Mūrīu, na tondū rīu tūrī aīguithanie na Ngai-rī, nītūrīkīragīrīria kūhonokio nī ūndū Kristū arī muoyo.

¹¹ Na to ūguo wiki, no o na nītūkenagīra Ngai thīnī wa Mwathani witū Jesū Kristū, o ūcio ūtūmite tūiguithanio na Ngai.

Gīkuū nī ūndū wa Adamu, Muoyo nī ūndū wa Kristū

¹² Nī ūndū ūcio-rī, o ta ūria kwīhia kwa mūndū ūmwe gwatūmire mehīa matoonye gūkū thī, nakīo gīkuū gīgītoonya nī ūndū wa mehīa, nao andū othe magītūika a gūkuaga tondū nīmehīrie,

¹³ nīgūkorwo o na watho ūtanaheanwo, mehīa maarī kuo gūkū thī. No gūtari watho mūndū ndangītūuo mwīhia.

¹⁴ O na kūrī ūguo-rī, kuuma hīndī ya Adamu o nginya hīndī ya Musa, gīkuū nīkīo gīatūire gīthamakagīra andū, o na arīa matehītie na ūndū wa kwagarara watho ta ūria Adamu eekīte, arī we mūhano wa Ūria warī wa gūka thuutha.

¹⁵ No kīheo kīu gīthaanaine na ihītia rīa kwagarara watho. Tondū angīkorwo andū aingī nīakuire nī ūndū wa ihītia rīa mūndū ūmwe-rī, wega wa Ngai o na kīheo kīria kīarehirwo nī wega wa mūndū ūcio ūmwe, na nīwe Jesū Kristū-rī, nīcio ciyūrīrie andū aingī mūno makīria!

¹⁶ O na ningī, kīheo kīu kīa Ngai gītiringaine na maciaro ma mehīa ma mūndū ūcio ūmwe: Tondū gūtūirwo kwa rīlīhia rīu rīmwe nīkuo gwatūmire andū matūirwo ciira, no kīheo kīu kīaheanirwo nī Ngai o ūguo tūhū kīarutirwo nī ūndū wa mehīa maingī, nakīo gīgītūma matūuo athingu.

¹⁷ Tondū-rī, angīkorwo kwīhia kwa mūndū ūmwe gwatūmire gīkuū gīthamake nī ūndū wa mūndū ūcio ūmwe-rī, githī arīa maamūkagīra wega mūingī wa Ngai na kīheo kīu kīa ūthingu matīgūtūra mathamakaga makīria marī muoyo-inī nī ūndū wa mūndū ūmwe, o we Jesū Kristū!

¹⁸ Nī ūndū ūcio, o ta ūria kwīhia riita o rīmwe gwatūmire andū othe matūirwo ciira-rī, ūguo noguo gīlko kīmwe kīa ūthingu gīatūmire andū othe matūuo athingu nīguo magīe na muoyo.

¹⁹ Nīgūkorwo o ta ūria ūremi wa mūndū ūmwe watūmire andū aingī matūuo ehia-rī, ūguo noguo gwatūhīka kwa mūndū ūcio ūmwe gūgūtūma andū aingī matūuo athingu.

²⁰ Ūhoro wa watho wongereirwo nīguo mehīa mongerereke. No harīa mehīa mongerereke-rī, naguo wega wa Ngai ūkīongerereka makīria,

²¹ nīgeetha o ta ūria mehīa maathamakire thīnī wa gīkuū-rī, o naguo wega wa Ngai ūthamakage nī ūndū wa ūthingu, nīguo ūtūkinyie muoyo-inī wa tene na tene nī ūndū wa Jesū Kristū Mwathani witū.

6

Gūtūura Muoyo thīnī wa Kristū

¹ Hakīrī ūguo-rī, tūkiuge aīa? Nī tūtūire o twīhagia nīgeetha wega wa Ngai ūingīhage?

² Hī! Kūroaga gūtūika ūguo! Ithūi-rī, nītwakuire ūhoro-inī wa wīhia; twakīhota aīa gūcoka gūtūura thīnī waga?

³ Kaĩ inyuĩ mũtooĩ atĩ ithuĩ othe arĩa twabatithirio thĩinĩ wa Kristũ Jesũ twabatithirio thĩinĩ wa gĩkuũ gĩake?

⁴ Nĩ ùndũ ùcio-rĩ, twabatithio nĩgũthikwo twathikirwo hamwe nake gĩkuũ-inĩ gĩake, nĩgeetha o ta ũria Kristũ aariũkirio kuuma kũrĩ arĩa akuũ nĩ hinya wa riiri wa Ithe, o na ithuĩ tũtũire na mũtũũrĩre mwerũ.

⁵ Nĩgũkorwo nĩtũnyiiithanĩtio nake ũguo thĩinĩ wa gĩkuũ gĩake-rĩ, hatirĩ nganja nĩtũkanyiiithanio nake thĩinĩ wa kũriũka gwake.

⁶ Nĩgũkorwo nĩtũũ atĩ mũndũ witũ wa tene nĩambirwo hamwe nake nĩgeetha mwĩrĩ ũyũ wa mehia weherio, nĩguo tũtikanacooke gũtuĩka ngombo cia mehia,

⁷ tondũ mũndũ o wotho ũria ũrĩkĩtie gũkua nĩatigithanĩtio na mehia.

⁸ Na rĩrĩ, angĩkorwo nĩtwakuire hamwe na Kristũ-rĩ, nĩtwĩtĩkĩtie atĩ nĩtũgatũura muoyo hamwe nake.

⁹ Nĩgũkorwo nĩtũũ atĩ tondũ Kristũ nĩariũkirio akiuma kũrĩ arĩa akuũ-rĩ, ndarĩ hĩndĩ agaacooka gũkua; gĩkuũ gĩtirĩ na hinya wa kũmwatha rĩngĩ.

¹⁰ Gĩkuũ kĩrĩa aakuire, aakuĩrĩre ũhoru wa mehia o riita rĩmwe rĩa kũigana; no muoyo ũria atũũraga-rĩ, atũũraga nĩ ùndũ wa riiri wa Ngai.

¹¹ O na inyuĩ, o ùndũ ũmwe mwĩonagei atĩ nĩmũkuĩte ũhoru-inĩ wa mehia, na atĩ mũtũũraga muoyo mũrĩ ngwatanĩro na Ngai thĩinĩ wa Kristũ Jesũ.

¹² Tondũ ùcio, mũtikanareke mehia mathamakage thĩinĩ wa mũĩrĩ yanyu iyo ikuaga, atĩ nĩguo mwathĩkagĩre merĩrĩria mooru mayo.

¹³ Nĩngĩ mũtikananeane ciĩga cia mũĩrĩ yanyu mehia-inĩ, atĩ nĩguo ituĩke ta indo cia kũhũthĩrwo cia kwagana nacio, no nĩ kaba mwĩheanage kũrĩ Ngai, mũhaana ta andũ marutĩtwo gĩkuũ-inĩ makarehwo muoyo-inĩ na mũneanage ciĩga icio cia mũĩrĩ yanyu kũrĩ we nĩguo ituĩke ta indo cia kũhũthĩrwo na gwĩka maũndũ ma ũthingu.

¹⁴ Mũtigatuĩke a gwathagwo nĩ mehia, tondũ inyuĩ mũtirĩ agũthamakagĩrwo nĩ watho, no mũrĩ agũthamakagĩrwo nĩ wega wa Ngai.

Ngombo cia Ũthingu

¹⁵ Tũkiuge afĩa? Kuona atĩ tũtirĩ rungu rwa watho no tũrĩ rungu rwa wega wa Ngai-rĩ, nĩtũtũire twĩhagia? Kũroaga gũtuĩka ũguo!

¹⁶ Kaĩ inyuĩ mũtooĩ atĩ rĩrĩa mweheana kũrĩ mũndũ nĩguo mũtuĩke ngombo mũmwathĩkagĩre-rĩ, inyuĩ mũkĩrĩ o ngombo cia ùcio mwathĩkagĩra: mũrĩ ngombo cia mehia marĩa merekagĩria mũndũ gĩkuũ-inĩ, kana mũrĩ ngombo cia wathĩki ũria ũrehaga ũthingu?

¹⁷ No Ngai arocookerio ngaatho, tondũ o na gũtuĩka inyuĩ mwarĩ ngombo cia mehia-rĩ, rĩu nĩmwathĩkĩire na ngoro yotho ũrutani ũria mwehokeirwo.

¹⁸ Inyuĩ nĩmũrĩkĩtie kuohorwo mũkoima mehia-inĩ, mũgacooka gũtuĩka ngombo cia ũthingu.

¹⁹ Ndĩraaria ũhoru ũyũ ngĩugerekanagia na maũndũ ma andũ tondũ inyuĩ nĩmwaĩte hinya mũtũũrĩre-inĩ wanyu wa ndũire. O ta ũria mwatũire mũneanaga ciĩga cianyu cia mũĩrĩ ituĩke ngombo kũrĩ maũndũ marĩa matarĩ ma ũtheru o na ma waganu ũria ũtũire wongererekaga-rĩ, rĩu kĩneanei ciĩga cianyu ituĩke ngombo cia ũthingu nĩguo mũgaatuĩka andũ atheru.

²⁰ Rĩrĩa mwarĩ ngombo cia mehia-rĩ, mũtiathagwo nĩ ũthingu.

²¹ Hĩndĩ iyo muonaga uumithio ũrĩkũ kuuma kũrĩ maũndũ marĩa matũmaga rĩu mũconoke? Maũndũ macio marigĩrĩrio-inĩ marehaga gĩkuũ!

²² No rĩu tondũ nĩmwohoretwo mũkoima mehia-inĩ na mũgatuĩka ngombo cia Ngai-rĩ, uumithio ũria muonaga ũmwerekagĩria ũtheru-inĩ, na maciaro maguo nĩ muoyo wa tene na tene.

²³ Nĩgũkorwo mũcaara wa mehia nĩ gĩkuũ, no kĩheo kĩrĩa Ngai aheanaga nĩ muoyo wa tene na tene thĩinĩ wa Kristũ Jesũ Mwathani witũ.

7

Ngerekano ya Ũhiki

¹ Atĩrĩrĩ, ariũ na aarĩ a Ithe witũ (nĩgũkorwo ndĩraaria na inyuĩ mũrĩ andũ arĩa mooĩ watho), kaĩ mũtooĩ atĩ watho wathaga mũndũ o rĩrĩa arĩ muoyo?

² Nĩ ùndũ mũtũmia ũrĩ na mũthuuri aikaraga ohanĩtio na mũthuuriwe nĩ watho ihinda rĩrĩa rĩothe mũthuuriwe arĩ muoyo; no mũthuuriwe angĩkua-rĩ, mũtũmia ùcio ti muohe nĩ watho ùcio wa ũhiki.

³ Tondũ mũtũmia ùcio angĩhikĩra mũndũ ũngĩ rĩrĩa mũthuuriwe arĩ muoyo, atuĩkaga mũtharia. No mũthuuriwe angĩkua, mũtũmia ùcio ti muohe nĩ watho ùcio, na ndangĩtuĩka gĩtharia o na angĩhikio nĩ mũndũ ũngĩ.

⁴ Nĩ ùndũ ùcio, ariũ na aarĩ a Ithe witũ, o na inyuĩ nĩmwakuire ùhoroinĩ wa watho nĩ ùndũ wa mwĩrĩ wa Kristũ, nĩguo mũtuĩke a mũndũ ùngĩ, o we ùrĩa wariũkirio akiama kũrĩ arĩa akuũ, nĩgeetha tũciaragĩre Ngai maciaro.

⁵ Nĩgũkorwo hĩndĩ irĩa twathagwo nĩ mwĩrĩ ùyũ wa mehia-rĩ, merirĩria ma mehia marĩa maarahũragwo nĩ watho nĩmarutaga wĩra thĩinĩ wa mũrĩrĩ iitũ, magaciaragĩra gĩkuũ maciaro.

⁶ No rĩu, nĩtuohoretwo tũkoima watho-inĩ, tondũ nĩtũkuĩte ùhoroinĩ ùrĩa watuohete nĩgeetha tũtungatage na mũtungatĩre mwerũ wa Roho, no ti mũtungatĩre ùrĩa mũkũrũ wa watho ùrĩa mwandĩke.

Kũgiana na Wĩhia

⁷ Rĩu rĩ, tũkiuge atĩa? Watho ùkĩrĩ wĩhia? Aca ti ùguo! Ti-itherũ tĩga nĩ ùndũ wa watho ndingĩamenyire wĩhia nĩ kũ. Nĩgũkorwo ndingĩamenyire ùhoroinĩ wa gũcumĩkĩra korwo watho ndwoĩgĩte, “Nĩdũkanacumĩkĩre kĩndũ kiene.”

⁸ No wĩhia, tondũ wa kuona kamweke karĩa kaaheanĩtwo nĩ rĩathani rĩu, ùgĩtũma ngĩe na merirĩria ma mũthemba yotho thĩinĩ wakwa. Nĩgũkorwo hatarĩ watho, wĩhia nĩ mũkuũ.

⁹ Kũrĩ hĩndĩ nĩ ndaarĩ muoyo itanamanya watho; no hĩndĩ irĩa rĩathani rĩokire, wĩhia ùkĩgĩa muoyo na nĩ ngĩkua.

¹⁰ Ngĩmenya atĩ rĩathani o rĩu rĩarĩ rĩa gũtũma mũndũ atũũre muoyo-rĩ, norĩo rĩarehire gĩkuũ.

¹¹ Nĩgũkorwo rĩrĩa wĩhia wonire kamweke karĩa kaaheanĩtwo nĩ rĩathani rĩu-rĩ, nĩ kũũheenia waheenirĩe, na ùkĩnjũraga narĩo.

¹² Nĩ ùndũ ùcio-rĩ, watho nĩ mũtheru, o na rĩathani no rĩtheru, na nĩ rĩa kĩhooto na nĩ rĩega.

¹³ Kaĩ ùndũ ùcio mwega ùgĩcookete gũtuĩka gĩkuũ harĩ nĩ? Gũtikanatuĩke ùguo! No nĩgeetha wĩhia ùkũũrĩkane atĩ nĩ wĩhia, nĩwarehire gĩkuũ thĩinĩ wakwa na ùndũ wa kũhũthĩra ùndũ ùcio mwega, nĩguo wĩhia ùtuĩke wĩhia kũna.

¹⁴ Nĩtũũ atĩ watho umanĩte na Roho; no nĩ ndĩ mũndũ ùrĩ na mwĩrĩ wendetio agatuĩka ngombo ya wĩhia.

¹⁵ Ndimenyaga maũndũ marĩa njikaga. Nĩgũkorwo ùrĩa nyendaga gwĩka tĩguo njikaga, no ùndũ ùrĩa thũire nĩguo njikaga.

¹⁶ O na ingĩtuĩka njikaga ùrĩa itekwenda gwĩka-rĩ, nĩnjĩtikĩrĩte atĩ watho nĩ mwega.

¹⁷ Tondũ ùcio nĩngũũranĩte atĩ ti nĩ mwene njikaga maũndũ macio, no nĩ wĩhia ùrĩa ùtũũraga thĩinĩ wakwa wĩkaga ùguo.

¹⁸ Nĩnjũũ atĩ gũtĩrĩ ùndũ mwega ùtũũraga thĩinĩ wakwa, ùguo nĩ kuuga thĩinĩ wa mwĩrĩ ùyũ wakwa wĩhagia. Nĩgũkorwo nĩndĩrĩragĩria gwĩka wega, no hinya wa gwĩka ùguo nĩguo itarĩ.

¹⁹ Nĩgũkorwo wega ùrĩa nyendaga gwĩka tĩguo njikaga, no ùũru ùrĩa itendaga gwĩka nĩguo thĩiaga na mbere gwĩka.

²⁰ Na rĩrĩ, ingĩkorwo nĩnjikaga ùrĩa itekwenda gwĩka-rĩ, ti nĩ mwene njikaga maũndũ macio, no nĩ wĩhia ùrĩa ùtũũraga thĩinĩ wakwa wĩkaga ùguo.

²¹ ùndũ ùyũ nĩtũmaga nyone atĩ watho ùyũ nĩguo ùrutaga wĩra thĩinĩ wakwa: Rĩrĩa ngwenda gwĩka wega-rĩ, ùũru ùkoragwo o hamwe na nĩ.

²² Nĩgũkorwo ngoro-inĩ yakwa thĩinĩ, nĩngenagĩra watho wa Ngai;

²³ no nĩnyonaga watho ùngĩ ùkĩruta wĩra thĩinĩ wa ciĩga cia mwĩrĩ wakwa, ùkarehaga mbaara, na ùkarũaga na watho wa meciirĩa makwa, na ùkandua mũndũ muohe nĩ watho wa wĩhia ùrĩa ùrutaga wĩra thĩinĩ wa ciĩga ciakwa.

²⁴ Kaĩ nĩ ndĩkĩrĩ mũndũ mũthĩnĩku-ĩ! Nũũ ùkũũhonokia harĩ mwĩrĩ ùyũ wa gĩkuũ?

²⁵ Nĩndacookeria Ngai ngaatho nĩ ùndũ wa Jesũ Kristũ Mwathani witũ!

Nĩ ùndũ ùcio-rĩ, nĩ mwene thĩinĩ wa meciirĩa makwa ndĩ ngombo ya watho wa Ngai, no ha ùhoroinĩ wa mwĩrĩ ùyũ wa wĩhia, nĩ ndĩ ngombo ya watho wa wĩhia.

8

Muoyo thĩinĩ wa Roho

¹ Nĩ ùndũ wa maũndũ macio-rĩ, andũ arĩa marĩ thĩinĩ wa Kristũ Jesũ o ti a kũherithio, ² tondũ nĩ kũgerera harĩ Jesũ Kristũ watho wa Roho ùrĩa ùheaga muoyo wanjohorire kuuma kũrĩ wĩhia na gĩkuũ.

³ Nĩgũkorwo ùndũ ùrĩa watho wa Musa ùtangĩahotire gwĩka nĩ ùndũ wa kwagithio hinya nĩ mwĩrĩ ùyũ wĩhagia-rĩ, Ngai nĩekire ùndũ ùcio na ùndũ wa gũtũma Mũriũ wake mwene arĩ na mwĩrĩ ùhaanaine na mwĩrĩ ùyũ wĩhagia, nĩgeetha atuĩke igongona rĩa

kūhoroheria mehia. Na nī ūndū ūcio agītuīra wīhia ūrīa warī thīinī wa mūndū ūrīa wīhagia ciira,

⁴ nīgeetha maūndū ma ūthingu marīa mathanītuo nī watho mahingio thīinī witū, ithuī arīa tūtātūraga kūringana na mwīrī ūyū wīhagia, no tūtātūraga kūringana na Roho.

⁵ Andū arīa matūtūraga kūringana na mwīrī ūyū wīhagia meciiragia o maūndū marīa mwīrī ūcio wendaga; no arīa matūtūraga kūringana na Roho meciiragia o maūndū marīa mendagwo nī Roho.

⁶ Meciiria ma mūndū mwīhia marehaga gīkuū, no meciiria marīa maathagwo nī Roho marehaga muoyo na thayū;

⁷ meciiria marīa mehagia marī ūthū na Ngai. Meciiria macio matiathīkaḡira watho wa Ngai, o na matingīhota gwīka ūguo.

⁸ Andū arīa maathagwo nī mwīrī ūyū wīhagia matingīhota gūkenia Ngai.

⁹ No rīrī, inyuī mūtīathagwo nī mwīrī ūyū wīhagia, no mwathagwo nī Roho, angīkorwo Roho wa Ngai atūtūraga thīinī wanyu. No rīrī, mūndū o wothe ūtarī na Roho wa Kristū-rī, ūcio ti wa Kristū.

¹⁰ No angīkorwo Kristū arī thīinī wanyu-rī, mīrī yanyu nīmīkuū nī ūndū wa mehia, no maroho manyu marī muoyo nī ūndū wa ūthingu.

¹¹ Na ningī angīkorwo Roho wa Ngai ūrīa wariūkirie Jesū kuuma kūrī arīa akuū atūtūraga thīinī wanyu-rī, o we ūcio wariūkirie Kristū kuuma kūrī arīa akuū nīagatūma mīrī iyo yanyu ikuaga iḡe na muoyo nī ūndū wa Roho wake, ūcio ūtūtūraga thīinī wanyu.

¹² Nī ūndū ūcio, ariū na aarī a Ithe witū, ithuī tūrī na thīirī, no ti thīirī kūrī mwīrī ūyū wīhagia, atī nīguo tūtātūrage kūringana na ūrīa wendaga.

¹³ Nīgūkorwo mūngītūra kūringana na ūrīa mwīrī ūyū wīhagia wendaga-rī, nīmūgakua, no mūngītūraga ciiko icio njūru cia mwīrī na hinya wa Roho-rī, nīmūgatūra muoyo,

¹⁴ tondū andū arīa othe matongoragio nī Roho wa Ngai acio nō ciana cia Ngai.

¹⁵ Nīgūkorwo mūtīaheirwo roho wa kūmūtua ngombo rīngī nīguo mwītīgagīre, no mwaheirwo Roho wa kūmūtua ciana ciaka cia kwīrererwo. Na nīguo ūtūmaga twanīre tūkoiga atūrī, "Abba, Baba."

¹⁶ Roho Mūtheru we mwene nīwe mūira hamwe na maroho maitū atī ithuī tūrī ciana cia Ngai.

¹⁷ Rū-rī, angīkorwo tūrī ciana ciaka-rī, tūkirī agai, tūgatūka o agai a kūgaya Ngai, na agai hamwe na Kristū, angīkorwo ti-itherū nītūgwatanagīra nake mīnyamaro yake nīguo tūkaahota kūgwatanīra riiri wake o nāguo.

Riiri ūrīa Ūgooka

¹⁸ Nguona atī mīnyamaro irīa tūrī nayo rūru ndīngīringithanio na riiri ūrīa tūkaaguūrīro.

¹⁹ Indo iria ciombirwo itūtūraga cielereire kūguūranīro gwa ciana cia Ngai irī na gūthethūka kūnene.

²⁰ Nīgūkorwo ciūmbe icio ciathīrīro itūtūre itarī kiene na ti ūndū wa gwīthuurīra cio nyene, no nī ūndū wa kwenda kwa ūrīa waciathīrīrie itūtūre irī na kūrīgīrīro,

²¹ atī ciūmbe cio nyene nīgākūrwo kuuma ūkombo-inī wa kūbutha, ikinye wīyathi-inī wa riiri wa ciana cia Ngai.

²² Nītūū atī nginyagia rūru ciūmbe icio ciothe itūtūre icaayaga irī na ruo ta rwa mūndū-wa-nja akīheo mwana.

²³ Na to indo icio icaayaga, no o na ithuī arīa tūrī na maciaro ma mbere ma Roho, nītūcaayaga ngoro-inī ciitū thīinī, twetereire hīndī ikinye ya gūtūuo ciana cia Ngai, na nīkuo gūkūrwo kwa mīrī iitū kuuma ūkombo-inī.

²⁴ Nīgūkorwo twahonokirio nī ūndū wa kūrīgīrīro kīu. No rīrī, kwīrīgīrīra kīndū kīoneku-rī, kīu ti kūrīgīrīro kūrī. Nūu wīrīgagīrīra kīria arī nakio?

²⁵ No rīrī, tūngīkorwo twīrīgīrīre kīria tūtārī nakīo-rī, tūḡietagīrīra o tūkirīrīrie.

²⁶ O ūndū ūmwe, Roho nake nātūtēithagia nī ūndū wa ūrīa tūtārī hinya. Ithuī tūtūū kīria twagīrīro nīkūhooya, no Roho we mwene nātūtēithathanagīrīra arī na mūcaayo ūtangīweteka na ciugo.

²⁷ Nake Ngai ūrīa ūthuthuuragia ngoro ciitū nīoi meciiria ma Roho, tondū Roho nīwe ūthaitathanagīrīra andū arīa aamūre kūringana na ūrīa Ngai endete.

Andū a Ngai Nīatorania

²⁸ Ningī nītūū atī harī andū arīa mendete Ngai, o arīa metītuo nīwe kūringana na ūrīa aathugundīte-rī, maūndū mothe mateithanagia hamwe mamarehere kīrathimo.

²⁹ Nīgūkorwo acio Ngai aamenyete o tene-rī, nīo aathīrīrie matuīke a kūhaaniano na mūhianīre wa Mūrūwe, nīguo atuīke irigithathi harī andū aingī a Ithe ūmwe.

³⁰ Nao acio aathīrīrie o mbere, nīo eetire; nao acio eetire, nīo aatuire athingu; nao acio aatuire athingu, nīo aahumbire riiri.

³¹ Tūkiuge atīa ūhoro ūkonīi maūndū macio? Angīkorwo Ngai arī mwena witū-rī, nūū ūngīkīhota gūtūuma ūhū?

³² Ūcio ūtaigana gūcaīra Mūrū wake mwene, no akīmūneana nī ūndū witū ithuothe, na rīrī, agītūheete ūcio-rī, angīkīrega atīa gūtūtaanahīra na indo iria ingī ciothe?

³³ Nūū ūngīona ūndū wa gūthitangīra andū arīa Ngai ethuurīre? Nī Ngai ūmatuīte atī matirī na mahītia.

³⁴ Nūū ūngīhota kūmatua ehia? Gūtīrī! Kristū Jesū, o we ūrīa wakuire, na akīrūka akiuma kūrī arīa akuū, nīwe ūikarīte guoko-inī kwa ūrīo kwa Ngai agītūthaitanīrīra.

³⁵ Nūū ūngītūtīgithania na wendani wa Kristū? Anga nī kuona thīina, kana kwīhīrwo nī ruo, kana nīkūnyariirwo, kana ng'aragu, kana kwaga ngu, kana ūgwati, o na kana rūhiū rwa njora?

³⁶ O ta ūrīa kwandīkītwo atīrī:

“Tūtindaga tūkūrāgwo o mūthenya wothe nī ūndū waku; tūtūuagwo ta ng'onda cia gūthīnjwo.”

³⁷ No rīrī, o na tūkōnaga maūndū macio mothe-rī, ithuī tūrī makīria ma atooria nī ūndū wa ūcio watwendire.

³⁸ Nīgūkorwo nīndīkītīe kūmenya kūna atī o na kūngītūika nī ūhoro wa gūkua kana gūtūūra muoyo, o na kana arāika kana ndaimono, o na kana ūhoro wa mahinda maya kana marīa magooka, o na kana maahīnya o na marīkū,

³⁹ o na kana ūraihu wa na igūrū kana ūriku, o na kana kīndū kīngī o gīothe kīa iria ciombirwo: gūtīrī o na kīmwe kīngīhota gūtūtīgithania na wendani wa Ngai, ūcio ūrī thīinī wa Kristū Jesū, Mwathani witū.

9

Ngai Gūthuura Andū a Isiraeli

¹ Nīi ngwaria ūhoro-wa-ma na ndī thīinī wa Kristū, ti maheeni ndīraaria, o nayo thamiri yakwa nīyo mūira wakwa thīinī wa Roho Mūtheru,

² atī ndī na kīeha kīnene na ruo rwa ngoro rūtarathira.

³ Nīgūkorwo ingīendire nīi mwene nyūtūo nī kīrūmi na nyingatwo ndigithanio na Kristū handū-inī ha arīu na aarī a Ithe witū acio a rūrīrī rwitū kīumbe,

⁴ nīo andū a Isiraeli. O nīo Ngai aatuire ciana ciake; na nīo maikaraga na riiri wake, na no-o matuītūo andū a kīrīkanīro, na a kwamūkīra watho, na a kūhooyaga hekarū-inī, o na ningī nīo merīrwo cīranīro.

⁵ Ningī maithe maitū marīa ma tene maarī a kīruka kīu, nake Kristū aarī wa rūciaro rwao ha ūhoro wa mwīrī, o we Ngai ūrīa wathaga maūndū mothe, ūrīa ūgoocagwo ngīnya tene! Amenī.

⁶ Ūguo ti kuuga atī kiugo kīa Ngai nīkīagīte kūhinga. Nīgūkorwo ti andū othe arīa maciarīrwo Isiraeli marī andū a Ngai a ma.

⁷ O na ningī ti othe ciana cia Iburahīmu, o na gūtūika nī a rūciaro rwake. No rīrī, eerīrwo atīrī, “Rūciaro rūrīa rūgeetanio nawe rūkoima harī Isaaka.”

⁸ Ūguo nī ta kuuga atīrī, ti ciana iria iciarītūo na njīra ya ndūire ingītūika ciana cia Ngai, no nī ciana cia kīranīro ituuagwo cia mbeū ya Iburahīmu.

⁹ Nīgūkorwo kīranīro kīoigīte atīrī: “Ihinda rīria rīamūre rīakīnya nīngacooka, nake Sara nīakagīa kaana ga kahī.”

¹⁰ Na to ūguo wikī, o nacio ciana cia Rebeka ciarī cia ithe o ūmwe, na nīwe ithe witū Isaaka.

¹¹ No rīrī, ciana icio cia mahatha itanaciarwo, o na itekīte ūndū o na ūrīkū mwega kana mūūru, nīguo mūbango ūrīa Ngai aathugundīte wa gwīthuurīra andū ūhinge:

¹² ti na ūndū wa ciīko iria mekīte, no nī ūndū wa wendi wa ūcio wītanaga, nīerire Rebeka atīrī, “Ūrīa mūkūrū nīagatungatīra ūrīa mūnini.”

¹³ O ta ūrīa kwandīkītūo atīrī: “Nīndendire Jakubu, no ngīrega Esaū.”

¹⁴ Tūkiuge atīa nī ūndū wa ūhoro ūcio? Ngai no atuanīre ūndū ūtarī wa kīhooto? Kūroaga gūtūika ūguo!

¹⁵ Nīgūkorwo erire Musa atīrī,

“Nīndīguagīra tha ūrīa ndenda kūguīra tha, na ngacaīra ūrīa ndenda gūcaīra.”

16 Tondū ūcio-rī, ūndū ūcio nduonekaga nī ūndū wa wendi wa mūdū, kana nī ūndū wa kīyo gīake, no nī ūndū wa tha cia Ngai.

17 Nīgūkorwo Maandiko-inī Firaūni erītwo atīrī: “Ndagūtūūgīrīrie nī ūndū wa gītūmi gīkī kīūmbe, nīguo nyonanie hinya wakwa thīnī waku, na nīguo rīitwa rīakwa rīhunjo thī yothe.”

18 Nī ūndū ūcio Ngai aiguaḡira tha mūdū ūrīa enda kūguīra tha, na akoomia ngoro ya ūrīa enda kūūmia.

19 Ūmwe wanyu ahota kūnjūūria atīrī: “Ngai atūire atūtuagīra mahītia nīkī? Tondū nūū ūngīkihota kūregana na ūrīa Ngai ekwenda?”

20 No wee-rī, ūkīrī ū mūdū ūyū nīguo ūcookanīrie na Ngai? “Kīndū kīrīa kīombirwo-rī, no kūūrie ūcio wakūmbire, ‘Wanyūmbire ūū nīkī?’”

21 Gīthī mūūmbi wa nyūngū ndarī na kīhooḡo gīa kūhūthīra rīūmba o ūrīa angīenda; kīenyū kīmwe kīa rīūmba rīu athondeke indo imwe cia kūhūthīrwo na njīra ya gūtīka na ingī nī ūndū wa mahūthīro ma ndūire?

22 Ī kūngīkorwo Ngai, tondū nīathuurīte kuonania mang’ūrī make na kūmenyithania hinya wake, nīakīrīrīrie mūno arī na wetereri mūnene andū arīa mahaana to indo icio cia kūrakarīrwo, o icio cīahaarīrīrio kwanangwo?

23 Ī kūngīkorwo ekaga ūguo nīgeetha atūme ūingī wa riiri wake ūmenyeke nī arīa mahaana ta indo iria akaiguīra tha, arīa aahaarīrie o mbere matuīke a kūgaya riiri ūcio,

24 na nīo ithuī, ithuī arīa eetire, na to arīa moimīte kūrī Ayahudi, no nī kuuma o na kūrī andū-a-Ndūrīrī?

25 O ta ūrīa oigīte Ibuku-inī rīa Hosea, atīrī:

“Andū arīa matarī akwa nīo ngeeta ‘andū akwa’;

nake mūdū-wa-nja ūcio ūtarī mwende nīwe ngeeta ‘mwendwa wakwa.’”

26 na ningī,

“Nīgūgatuīka atī, o handū harīa meerīrwo atīrī,

‘Inyuī mūtīrī andū akwa,’

no ho mageetīrwo ‘ariū a Ngai ūrīa ūrī muoyo’.”

27 Naguo ūhoro ūkonīī Isiraēli, Isaia nīanīrīrie, akiuga atīrī:

“O na gūtūka andū a Isiraēli maigana ta mūthanga wa iria-inī-rī,
no matigari mao makaahonoka.

28 Nīgūkorwo Mwathani nīagatuīra
andū a gūkū thī ciira o narua, na aūkinyie mūthia.”

29 Na o ta ūrīa Isaia oigīte o mbere ūndū ūcio ūtanakinya, atīrī:

“Tiga Mwathani Mwene-Hinya-Wothe

aatūtīgīrie njiaro-rī,

ithuī tūngīatuīkire ta Sodomu,

na tūhaane o ta Gomora.”

Isiraēli kwaga Gwītīkia

30 Tūkiuge atīa ha ūhoro ūcio? Atī andū-a-Ndūrīrī, arīa mataathingatire ūthingu, nīmagīre naguo, ūthingu ūrīa ūgīagwo naguo na ūndū wa gwītīkia;

31 no atī andū a Isiraēli, arīa maathingatire watho wa ūthingu-rī, matiigana kūgīa na watho ūcio.

32 Maagire kūgīa naguo nīkī? Tondū matiaūthingatire na njīra ya wītīkio, no maūcarīrie na njīra ya gwīka maūdū. O nao nīmahīngirwo nī “ihiga rīrīa rīhīnganaga”.

33 O ta ūrīa kwandīkītwo:

“Atīrīrī, kūu Zayuni nīnjīgīte ihiga rīrīa rītūmaga andū mahīngwo,

na ngaiga rwaro rwa ihiga rūrīa rūtūmaga magūe,

nake mūdū ūrīa ūmwīhokete ndarī hīndī agaaconorithio.”

10

1 Ariū na aarī a Ithe witū, ūndū ūrīa ngoro yakwa yendete mūno na ūrīa hooyaga Ngai nī ūndū wa andū a Isiraēli nī atī mahonokio.

2 Nīgūkorwo nīī ndī mūira wao atī nī marī kīyo ūhoro-inī wa Ngai, no kīyo kīu kīao gīkaaga ūmenyi.

3 Na tondū matiigana kūmenya ūthingu ūrīa uumaga kūrī Ngai no nī kūgeria maagerīrie kwīhaandīra ūthingu wao ene-rī, matiigana kwīnyīhīria ūthingu wa Ngai.

⁴ Nake Kristū nīwe wakinyirie ūhoru wa watho mūthia nīgeetha kūgīe na ūthingu kūrī mūdū o wothe ūrīa wītīkītie.

⁵ Musa aataarīrie ūhoru wa ūthingu ūrīa uumanaga na watho na njīra ĩno: “Mūdū ūrīa wīkaga maūdū macio arītūragio muoyo nīmo.”

⁶ No rīrī, ūthingu ūrīa uumanaga na gwītīkia uugaga atīrī: “Ndūkaneyūrie na ngoro atīrī, ‘Nūū ūkwambata akinye igūrū?’” (ūguo nī kuuga, agīre Kristū amūrehe gūkū thī)

⁷ “o na ndūkeyūrie, ‘Nūū ūkaaharūrūka irima rīrīa rītārī gīturi?’” (ūguo nī kuuga, ambatie Kristū kuuma kūrī arīa akuū).

⁸ No ūhoru ūcio uugaga atīa? Uugaga atīrī, “Ūhoru ūrī o hakuhī nawe; ūrī o kanua-inī gaku, na ngoro-inī yaku,” naguo ūhoru ūcio nīguo ūhoru wa wītīkio ūrīa tumbūruga:

⁹ Atī ūngiumbūra na kanua gaku atī, “Jesū nī Mwathani,” o na gwītīkia wītīkie na ngoro yaku atī Ngai nīamūrīūkirie oime kūrī arīa akuū-rī, no ūhonoke.

¹⁰ Nīgūkorwo mūdū etīkagia na ngoro yake, agatuuo mūthingu, na akoimbūra na kanua gake, agakīhonokio.

¹¹ Tondū Maandīko moigīte atīrī, “Ūrīa wothe ūmwīhokaga ndarī hīndī agaaconorithio.”

¹² Nīgūkorwo gūtīrī ngūūrani gatagatī ka Mūyahudi na mūdū-wa-Ndūrīrī: tondū Mwathani o ūcio nīwe Mwathani wa andū othe, na nīarathimaga mūno arīa othe mamūkayagīra;

¹³ nīgūkorwo nī kwandike atīrī, “Mūdū wothe ūrīa ūgaakaīra rītwa rīa Mwathani nīakahonoka.”

¹⁴ No rīrī, mangīmūkaīra atīa matamwītīkītie? Na mangīmwītīkia atīa matarī maigua ūhoru wake? Na mangīkīigua atīa matarī na mūdū wa kūmahunjīria?

¹⁵ Nīngī andū mangīhota atīa kūhunjia ūhoru matarī atūme? O ta ūrīa kwandīkitwo atīrī, “Kaī magūrū ma andū arīa mahunjagia Ūhoru-ūrīa-Mwega nīmagīrīre-ī!”

¹⁶ No rīrī, tī andū othe Isiraēli meetīkīrīre Ūhoru-ūrīa-Mwega. Nīgūkorwo Isaia oririe atīrī, “Mwathani, nūū wītīkītie ūhoru wītū?”

¹⁷ Nī ūndū ūcio, gwītīkia kuumanaga na kūigua ūhoru, naguo ūhoru ūiguagwo na ūndū wa kiugo gīa Kristū.

¹⁸ No ngūūrīa atīrī: Matīrī maigua Ūhoru? Hatīrī njanja nīmaiguīte, tondū Maandīko mekuuga atīrī:

“Mūgambo wao nīwahunjire thī yothe,
nacio ciugo ciao igīkīnya iturī-inī ciothe cia thī.”

¹⁹ Na nīngī ngūūrīa atīrī: Andū a Isiraēli matiigana kūmenya ūguo? Atīrī, Musa o mbere oigire atīrī,

“Nīngatūma mūigue ūuru nī ūndū wa rūrīrī hatarī;
nīngatūma mūrakare nī ūndū wa rūrīrī rūtārī na ūmenyo!”

²⁰ Nake Isaia akiuga omīrīrie mūno atīrī,
“Andū arīa mataanjaraigia nīo maanyonire;
ndeeguūrīrie arīa mataanjūrāgīrīria.”

²¹ No ha ūhoru ūkonī Isiraēli akoiga atīrī,
“Mūthēnya wothe ndindaga ndambūrūkītie moko makwa
kūrī andū aremī, na a ngararī.”

11

Matigari ma Isiraēli

¹ Nīngī ngūūrīa atīrī: Ngai nīkūrega aaregire andū ake? Kūroaga gūtūika ūguo! Nīi mwene ndī Mūisiraēli, wa rūciaro rwa Iburahīmu, na wa mūhīrīga wa Benjamīni.

² Ngai ndaigana kūrega andū ake arīa aamenyete o mbere. Kaī mūtooī ūrīa Maandīko moigīte harīa handīkitwo ūhoru wa Elīja, ūrīa aathaitire Ngai nī ūndū wa andū a Isiraēli, akiuga atīrī:

³ “Mwathani, nīmoragīte anabīi aku na nīmatharītīe igongona ciaku; no nīi nyiki ndigarīte, nao nīkūnjaria maranjaria manjūrage?”

⁴ Ngai aamūcookeirie atīrī, “Nīndīitīgīrie andū ngīrī mūgwanja arīa matarī maaturīria Baali ndu.”

⁵ Nī ūndū ūcio, o na hīndī ĩno tūrī, nī kūrī na matigari marīa Ngai ethuurīrie nī ūndū wa wega wake.

⁶ Na angīkorwo Ngai aamathuurire nī ūndū wa wega wake-rī, gūtīngīgītūika atī maathuurirwo nī ūndū wa cīko ciao; korwo nī ūguo-rī, wega wa Ngai ndūngīgītūika nī wega rīngī.

7 Riu tũkiuge atĩa? Nĩ atĩrĩ, ũndũ ũrĩa andũ a Isiraeli maatũire macaragia na kũyo kĩnene matiawonire, no andũ arĩa athuure-rĩ, nĩmawonire. Acio angĩ nao nĩmoomirio ngoro,

8 o ta ũrĩa kwandĩkĩtwo atĩrĩ:

“Ngai nĩamaheire roho ta wa andũ magonetio nĩ toro,
akĩmahe maitho matekuona,
na matũ matekũigua,

o nginya ũmũthĩ ũyũ.”

9 Nake Daudi ekuuga atĩrĩ:

“Metha yao ya kũrĩra irotũka mũtego, na kĩndũ gĩa kũmagwata,
o na itũke ya kũmahĩnga, na irĩhi rĩa ũuru wao.

10 Maitho mao marogĩa nduma, matige gũcooka kuona,
na mathiĩage mainamĩrĩre nginya tene.”

Honge cia Gũciarithanio

11 Ningĩ ngũũria atĩrĩ: Ayahudi nĩkũhĩngwo maahĩngirwo makĩgũa ũndũ matangũkĩra? Kũroaga gũtuika ũguo! Aca ti guo o na atĩa! Ũrĩa kũrĩ nĩ atĩ, tondũ wa mehia mao, ũhonokio nĩũkinyĩire andũ-a-Ndũrĩrĩ nĩgeetha andũ a Isiraeli maigwe ũuru.

12 No angĩkorwo ũremi wao nĩtũũkĩte ũtonga kũrĩ kĩrĩndĩ gĩa thĩ, nayo hathara yao igatuika ũtonga kũrĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ-rĩ, githĩ kũiyũrĩrĩrwo kwao gũtingĩkĩrehe ũtonga mũingĩ makĩria!

13 Riu-rĩ, nĩ inyuĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ ndĩraarĩria. Tondũ ndĩ mũtũmwo ũtũmĩtwo kũrĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ-rĩ, ũtungata ũcio wakwa nĩndĩwikĩrĩre mũno,

14 ngũgeragĩria kana hihi ndahota kwarahũra andũ a rũruka rwakwa kũũmbe maigue ũuru, na ndũme amwe ao mahonokio.

15 Tondũ angĩkorwo kũregwo kwao nĩkwo gwa gũtũma kĩrĩndĩ gĩa thĩ kũiguithanio na Ngai-rĩ, ĩ gwĩtikĩrwo kwao kũngĩkĩrehe kũ, tĩga o kũrĩũka kuuma kũrĩ arĩa akuũ?

16 Angĩkorwo kĩenyũ gĩa kĩmere kĩria kĩrutũrwo Ngai kĩrĩ maciaro ma mbere nĩ gĩtheru-rĩ, o nakio kĩmere gĩothe no gĩtheru; angĩkorwo mũri nĩ mũtheru-rĩ, o nacio hongwe no theru.

17 Angĩkorwo hongwe imwe cia mũtamaiyũ wa mũgũnda nĩciakahũrĩrwo, nawe, o na watũka ũrĩ rũhongwe rwa mũtamaiyũ wa gĩthaka-rĩ, ũgĩciarithanio na hongwe icio ingĩ, na riu nĩũgayanaga ũnoru na icio ingĩ kuuma mũri wa mũtamaiyũ ũcio-rĩ,

18 menya ndũkae kwĩganĩra hongwe icio ingĩ. ũngĩka ũguo-rĩ, ririkana ũndũ ũyũ: Wee tiwe ũnyĩtĩrĩre mũri ũcio, no nĩ mũri ũcio ũkũnyĩtĩrĩre.

19 No wee no ũkiuge atĩrĩ, “Hongwe icio ciakahũrĩrwo nĩgeetha njarithanio na mũtĩ.”

20 ũguo noguo. No rĩrĩ, hongwe icio ciakahũrĩrwo tondũ wa kwaga gwĩtikia, nawe wĩhaandĩte nĩ ũndũ wa gwĩtikia. Ndũkae gwĩtũa, no wĩtigagĩre.

21 Tondũ angĩkorwo Ngai ndacaĩre hongwe icio cia ndũire-rĩ, o nawe ndangĩgũcaĩra.

22 Nĩ ũndũ ũcio, mwĩcũranieĩ ũhoru wa ũtugi wa Ngai na kwaga tha gwake: harĩ andũ acio maagũire, nĩagire kũmaiguĩra tha, no inyuĩ, nĩkũmũtuga amũtugaga, angĩkorwo nĩmũgũtũũra thĩnĩ wa ũtugi wake. Kwaga ũguo-rĩ, o na inyuĩ no mũtinio mweherio.

23 Andũ acio nao mangĩtiga kũrũmia ũhoru ũcio wa kwaga gwĩtikia-rĩ, nĩmagaciarithanio na mũtĩ, nĩgũkorwo Ngai arĩ na ũhoti wa kũmaciarithania naguo rĩngĩ.

24 Nĩ ũndũ-rĩ, angĩkorwo mwatinirio kuuma mũtamaiyũ-inĩ wa kĩrĩti, na mũgĩcooka mũgĩciarithanio na mũtamaiyũ wa mũgũnda, na ũcio nĩ ũhoru ũtarĩ wa ndũire-rĩ, githĩ ti ũhũthũ makĩria hongwe ici, o ici ciarĩ ciaguo, gũciarithanio na mũtamaiyũ wa mũgũnda o ũcio warĩ wao kũũmbe!

Andũ a Isiraeli othe Nĩmakahonokio

25 Ariũ na aarĩ a lthe witũ, ndikwenda mũikare mũrigĩtwo nĩ ũhoru ũyũ wa hito, nĩgeetha mũtikae kwĩona ta mũrĩ oogĩ: Hitto nĩ atĩ, andũ amwe a Isiraeli nĩanyiite nĩ kũũmia ngoro, o nginya rĩria mũigana wa andũ-a-Ndũrĩrĩ ũkaahinga gũtoonya.

26 Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, andũ a Isiraeli othe nĩmakahonokio, o ta ũrĩa kwandĩkĩtwo atĩrĩ: “Mũhonokia nĩakoima Zayuni;

naguo ũhoru wa kũregana na Ngai nĩakaweheria kuuma kũrĩ Jakubu.

27 Nakio gĩkĩ nĩkio kĩrikanĩro kĩria ngaarĩkanĩra nao,
rĩria ngaamehereria mehia mao.”

28 Ha ũhoru-ũria-Mwega-rĩ, andũ a Isiraeli nĩmatuirwo thũ nĩ ũndũ wanyu, no ha ũhoru wa gũthuurwo-rĩ, nĩmendetwo nĩ ũndũ wa maithe mao ma tene,

²⁹ Nīgūkorwo iheo iria Ngai aheanaga na gwītana kūrīa etanaga nakuo ndacookaga kwiricūkwo.

³⁰ O ta ūrīa inyuī hīndī ĩmwe mwaremeire Ngai, no rīu nīamūiguīrīre tha nī ūndū wa ūremi wao-rī,

³¹ rīu no taguo o nao matuīkīte aremi, nīgeetha o nao rīu maiguīrwo tha nī ūndū wa ūrīa Ngai amūiguīrīre tha.

³² Nīgūkorwo Ngai nīatuīte andū othe aremi nīgeetha acooke amaiguīre tha othe.

Rwīmbo rwa Kūgooca Ngai

³³ Hī! Ī ūngī wa Ngai, o naguo ūmenyo wake, itikīrī nyingī na ndiku mūno!

Matuīro make gūtīrī ūngīhota kūmatuīria,
na mīthīire yake kaī ndīngīmenyeka-ī!

³⁴ “Nūū ūmenyete meciiria ma Mwathani?

Kana nūū ūkoretwo akīmūtaara?”

³⁵ “Nūū wanahe Ngai kīndū,

aī nīguo Ngai acooke amūrīhe kīndū kīu?”

³⁶ Nīgūkorwo indo ciothe cioimire harī we, na nīwe ūcitūragia ciothe, na ciothe-rī, no ciake.

Nake arogoocagwo nginya tene na tene! Amenī.

12

Magongona marī Muoyo

¹ Nī ūndū ūcio, ariū na aarī a Ithe witū, ndamūthaitha tondū wa ūrīa Ngai anamūiguīra tha, mwīrute mūrī yanyu ĩtuīke magongona marī muoyo, na matheru mangīkenia Ngai, arī guo ūtungata ūrīa wagīrīre na wa ma wa kūgoocithia Ngai.

² Mūtikanahaananie ūhoru wanyu na maundū marīa mekagwo nī andū a thī ĩno; no garūrīkai na ūndū wa kwerūhio meciiria manyu. Hīndī ĩyo nīmūrīhotaga kūmenya na gwītīkīra wendī ūcio wa Ngai, o wendī ūcio wake mwega ūrīa wa kūmūkenagia, na mūkinyanīru kūna.

³ Nī ūndū wa wega ūrīa ndaaheirwo nī Ngai-rī, ngwīra o mūdū wothe wanyu atīrī: Mūdū ndakae gwītua mūnene gūkīra ūrīa aagīrīrwo nī gwītua, no nī kaba mūdū eciiragie ūhoru wake we mwene na atue itua rīagīrīru, kūringana na wītīkio ūrīa Ngai amūheete.

⁴ O ta ūrīa tūrī na cīga nyingī thīnī wa mwīrī ūmwe, nacio cīga ici ciothe itirutaga wīra mūthemba ūmwe-rī,

⁵ no taguo o na ithuī, o na twatuīka tūrī aingī, tūrī mwīrī ūmwe thīnī wa Kristū, na o kīga nīkīohanītio na iria ingī ciothe.

⁶ Nīngī nītūheetwo iheo itiganīte, kūringana na wega ūrīa tūheetwo. Angīkorwo kīheo kīa mūdū nī kūratha mohoro-rī, nīahūthīre kīheo kīu kūringana na ūrīa wītīkio wake ūigana.

⁷ Angīkorwo nī gūtungata, nīatungatage; na angīkorwo nī kūrutana, nīarutanage;

⁸ nīngī angīkorwo nī kūmūrīria andū, nīakīūmanagīrīrie; na angīkorwo nī wa kūrūmbūiya mabata ma andū arīa angī, nīakīheanage na ūtaana; angīkorwo nī wa gūtongoria, nīatongoragie na kīyo; nīngī ūrīa wa kūguanīra tha, nīekage ūguo akenete.

Wendani

⁹ Wendani wanyu nīukoragwo nī ūrīa ūtarī ūhinga. Thūūragai ūndū ūrīa mūuru; naguo ūndū ūrīa mwega mūkīūrūmagie.

¹⁰ Endanagai mūdū na ūrīa ūngī, mūrī na wendani ta wa ciana cia ithe ūmwe. Na mūdū nīatūage ūrīa ūngī gūkīra we mwene.

¹¹ Rutagai wīra na kīyo, na mūreke ngoro cianyu ihīahīage, mūgītungatagīra Mwathani.

¹² Ikaragai mūkenete nī ūndū mūrī na kūrīgīrīro, na mūkīragīrīrie hīndī ya mathīina, na mūkīarage mūkīhooyaga hīndī ciothe.

¹³ Teithagai andū a Ngai mabataro-īnī mao. Tūūrai mūnyīitaga andū ūgeni.

¹⁴ Rathimagai andū arīa mamūnyariiraga; marathimagei na mūtikanamarume.

¹⁵ Kenagai hamwe na arīa marakena; na mūcakae na arīa maracakaya.

¹⁶ Tūūrai mūguanīte mūdū na ūrīa ūngī. Tigagai gwītīia, no mwītīkagīre kūgīa ngwatanīro na andū arīa matarī ĩgweta. Tigagai kwīona ta mūrī oogī.

¹⁷ Mūtikaneeke mūdū ūuru nī ūndū wa ūuru ūrīa amwīkīte. Menyagīrīrai nīguo mwīkage maundū marīa mangīonwo magīrīre nī andū othe.

¹⁸ Inyuĩ-rĩ, geragai gũikarania na mündũ o wothe na thayũ kũngĩhoteka.

¹⁹ Arata akwa, mütikanerĩhĩrie, no tigagĩrai mang'ũri ma Ngai handũ, nĩgũkorwo nĩ kwandĩkitwo atĩri: "Kũrihanĩria nĩ gwakwa; nĩ nĩ ngaarĩhanĩria," ũguo nĩguo Mwathani ekuuga.

²⁰ Handũ ha ũguo-rĩ:

"Thũ yaku ingĩkorwo ihĩtĩ-rĩ, mĩhe irio;

ingĩkorwo nĩnyootĩ-rĩ, mĩhe gĩa kũnyua.

Gwĩka ũguo-rĩ, nĩkũmĩgĩrĩra makara ma mwaki mütwe."

²¹ Mütikanatoorio nĩ ũũru, no tooragai ũũru na wega.

13

Kwĩnyihĩria arĩa Maathanaga

¹ O mündũ no nginya athĩkagĩre arĩa maathanaga, nĩgũkorwo gũtirĩ hinya wa gwathana tiga ũria Ngai ahaandĩte. Aathani arĩa marĩ ho nĩ Ngai ũmatuĩte a gwathana.

² Nĩ ũndũ wa ũguo-rĩ, mündũ ũria ũremagĩra arĩa maathanaga, nĩkũrega aregaga ũndũ ũria Ngai atuĩte, nao arĩa mekaga ũguo nĩmagatuĩka a gũtuĩrwo ciira.

³ Nĩgũkorwo aathani ti a kũmakia arĩa mekaga ũria kwagĩrĩre, no nĩ a kũmakia arĩa mekaga ũũru. Nĩkũwenda wagage gwĩtigagĩra ũria wathanaga? Gũkage ũria kwagĩrĩre, nake nĩarĩkũgathagĩrĩria.

⁴ Nĩgũkorwo we nĩ ndungata ya Ngai ya gũtũma wonage maũndũ mega. No ũngĩka ũũru-rĩ, wĩtigĩre, nĩgũkorwo ndakuuaga rũhiũ rwa njora tũhũ. We nĩ ndungata ya Ngai, na mũrihanĩa wake wa kũherithania na wa gũkinyĩria mündũ ũria wĩkaga ũũru mang'ũri ma Ngai.

⁵ Nĩ ũndũ ũcio, nĩ kwagĩrĩre mwathĩkagĩre arĩa maathanaga, ti tondũ wa gwĩtigĩra mang'ũri macio, no nĩ tondũ wa ũria mwĩmenyeire na thamĩri cianyu ũria arĩ wega gwĩka.

⁶ ũndũ ũcio noguo ũtũmaga mũrutage magooti, nĩgũkorwo arĩa maathanaga nĩ ndungata cia Ngai, na maheanaga mahinda mao mothe nĩ ũndũ wa wĩra ũcio kũmbe.

⁷ Rutagĩrai andũ othe kĩrĩa mwagĩrĩrwo nĩ kũmarutĩra: Angĩkorwo mũtirutĩte magooti, rutai magooti; na angĩkorwo nĩ kũruta mbeeca cia kũrutithĩa wĩra wa bũrũri, rutai; nao andũ arĩa a kũheo gĩtũio, maheagei; na arĩa a gwĩkĩrĩrwo, mekagĩrĩrei.

Endanagai tondũ Mũthenya Nĩukuhĩrĩrie

⁸ Mũtigaikare mũri na thĩirĩ na mündũ o na ũrĩkũ, tiga o mwendanage hĩndĩ ciothe mündũ na ũria ũngĩ, nĩgũkorwo mündũ wendaga mündũ ũria ũngĩ nĩahingĩtie watho.

⁹ Nĩ ũndũ maathanĩ maya, atĩ "Ndũkanatharanie," na "Ndũkanoragane," na "Ndũkanaiye", na "Ndũkanacumĩkĩre kĩndũ kiene," o na riathani rĩngĩ o rĩothe rĩngĩkorwo ho, mohanĩtio mothe maturanĩrwo thĩnĩ wa riathani rĩrĩ: "Enda mündũ ũria ũngĩ ta ũria wĩyendete wee mwene."

¹⁰ Wendani-rĩ, ndũngũka mündũ ũria ũngĩ ũũru. Nĩ ũndũ ũcio kwendana nĩkuo kũhingia watho.

¹¹ Na mwĩkage ũguo nĩ ũndũ wa kũmenya mahinda maya tũrĩ ũria matariĩ. Ihinda nũikinyu nĩgeetha mwarahũke mũtĩge gũkoma, tondũ ũhonokio witũ rĩu ũrĩ hakuhi kũrĩ rĩria twambĩrĩrie gwĩtikia.

¹² ũtukũ ũrĩ hakuhi gũthira; naguo mũthenya ũkĩrĩ gũkinya. Nĩ ũndũ ũcio nĩtũtigane na maũndũ ma nduma na twĩohe indo cia mbaara, o irĩa cia ũtheri.

¹³ Nĩtũthiage na mũthĩre mĩagĩrĩru, o irĩa yagĩrĩre gũkarwo nayo mũthenya, tũtigatoonye maruga-inĩ mooru marĩ na nyĩmo njũru na ũrĩũ, na tũtigatoonye ũtharia-inĩ kana maũndũ ma ũũra-thoni, na tũtikagĩage na njũgitano na kũiguanĩra ũũru.

¹⁴ No rĩrĩ, mwĩhumbei Mwathani Jesũ Kristũ, na mũtigatũũre mwĩciiragia o ũria mũngĩhingia merĩrĩria ma mũrĩ ino ya mehĩa.

14

Andũ arĩa Ahũthũ na arĩa marĩ Hinya

¹ Na rĩrĩ, mündũ ũria ũkoragwo arĩ na wĩtikio mũhũthũ mwamũkĩrei, mũtekũmũtũra ciira nĩ ũndũ wa maũndũ marĩa mataiguanĩrwo.

² Wĩtikio wa mündũ ũmwe-rĩ, nĩmwĩtikĩrĩtie kũrĩa irio cia mũthemba yothe, no mündũ ũngĩ, ũria ũrĩ wĩtikio mũhũthũ, arĩaga o mũthemba ya nyeni.

³ Mündũ ũria ũrĩaga mĩthemba yothe ya irio ndakae kũmena mündũ ũria ũtekaga ũguo, nake mündũ ũria ũtarĩaga indo imwe-rĩ, ndakae gũtuĩra ciira mündũ ũria ũrĩaga ciothe tondũ Ngai nĩamwĩkĩrĩtie.

⁴ Wee ũkĩrĩ ũ nĩguo ũtuĩre ndungata ya mündũ ũngĩ ciira? Mwathi wayo nĩwe ũmenyaga ĩrũngĩ wega kana ĩgwĩte. Nayo nĩĩrĩrũgamaga, tondũ Mwathani nĩwe ũrĩ na ũhoti wa gũtũma ĩrũgame.

⁵ Mündũ ũmwe-rĩ, onaga ta kũrĩ mũthenya ũmwe mũtheru kũrĩ ĩria ĩngĩ; nake mündũ ũngĩ akoona mĩthenya yothe no ũndũ ũmwe. O mündũ nĩemenyere wega na ngoro yake.

⁶ Mündũ ũria wonaga mũthenya ũmwe ũrĩ wa mwanya-rĩ, ekaga ũguo nĩ ũndũ wa Mwathani. Nake ũria ũrĩaga nyama-rĩ, arĩaga nĩ ũndũ wa Mwathani, nĩgũkorwo nĩ Ngai acookagĩria ngaatho; nake ũria ũtacirĩaga-rĩ, ekaga ũguo nĩ ũndũ wa Mwathani, na nĩ Ngai acookagĩria ngaatho.

⁷ Nĩgũkorwo gũtirĩ o na ũmwe witũ ũtũũraga nĩ ũndũ wake mwene, na gũtirĩ o na ũmwe witũ ũkuaga nĩ ũndũ wake mwene.

⁸ Nĩ ũndũ tũngĩtũũra muoyo-rĩ, tũtũũraga nĩ ũndũ wa Mwathani; na tũngĩkua-rĩ, twakua nĩ ũndũ wa Mwathani. Nĩ ũndũ ũcio tũngĩkorwo tũrĩ muoyo kana tũkuĩte-rĩ, tũrĩ o a Mwathani.

⁹ Ũhoru ũyũ nĩguo watũmire Kristũ akue na acooke arĩũke, nĩguo atuĩke Mwathani wa arĩa akuũ na arĩa marĩ muoyo.

¹⁰ Wee-rĩ, ũgũtuĩra mũrũ kana mwarĩ wa Ithe wanyu ciira nĩkĩ? Kana ũkũmena mũrũ kana mwarĩ wa ithe wanyu nĩkĩ? Nĩgũkorwo ithuotho nĩtũkarũgama mbere ya gĩtĩ gĩa ciira kĩa Ngai.

¹¹ O ta ũria kwandĩkĩtwo atĩrĩ:
“Ti-itherũ, o ta ũria nĩ ndũũraga muoyo,
iru o rĩothe nĩrĩgaturio mbere yakwa;

naruo rũrĩmĩ o ruothe nĩrũkoimbũrĩra Ngai,’ ũguo nĩguo Mwathani ekuuga.”

¹² Hakĩrĩ ũguo-rĩ, o ũmwe witũ nĩakaheana ũhoru wake mwene mbere ya Ngai.

¹³ Nĩ ũndũ ũcio nĩtũgĩtũge gũtuanĩra ciira ithuĩ ene. Handũ ha ũguo-rĩ, kaba mĩtue na meciiria manyu atĩ mĩtũgatũma mũrũ kana mwarĩ wa ithe wanyu ahĩngwo kana agwe njira-inĩ.

¹⁴ Nĩ nĩmenyete wega biũ ndĩ thĩinĩ wa Mwathani Jesũ, atĩ gũtirĩ irio irĩ thaahu cio nyene. No rĩrĩ, mündũ ũria wonaga kĩndũ ta kĩrĩ thaahu-rĩ, ũcio hari we kĩndũ kũu nĩ kĩrĩ thaahu.

¹⁵ Angĩkorwo mũrũ kana mwarĩ wa thoguo nĩekũigua ũũru tondũ wa kĩria ũrĩaga-rĩ, wee nĩtũgĩte gũthĩĩ na mĩthĩire ya wendani. Tiga gũtũma mũrũ kana mwarĩ wa Ithe wanyu ũcio Kristũ aakuĩrĩre oore nĩ ũndũ wa kĩria ũraria.

¹⁶ Mũtikanareke ũndũ ũria muonaga ũrĩ mwega ũtuĩke wa gũcambio.

¹⁷ Nĩgũkorwo ũthamaki wa Ngai ti ũhoru wa kũria na kũnyua, no nĩ wa ũthingu, na thayũ o na gĩkeno iria ciumaga kũrĩ Roho Mũtheru,

¹⁸ tondũ mündũ o wothe ũria ũtungatagĩra Kristũ na njĩra icio nĩakenagia Ngai, o na akoonagwo arĩ mwega nĩ andũ.

¹⁹ Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, nĩtwĩkĩragĩ kũyo gĩa gwĩkaga maũndũ marĩa marehaga ũhoru wa thayũ na magatũma tuonganĩrĩre hinya.

²⁰ Mũtikanathũkie wĩra wa Ngai nĩ ũndũ wa irio. Irio ciothe nĩ theru, no rĩrĩ, nĩ ũũru mündũ kũria kĩndũ o gĩothe kĩria kĩngĩhĩtithia mündũ ũria ũngĩ.

²¹ Nĩ kaba kwaga kũria nyama, kana kũnyua ndibeĩ o na kana gwĩka ũndũ ũngĩ o na ũrĩkũ ũria ũngĩtũma mũrũ kana mwarĩ wa Ithe wanyu ahĩtithio.

²² Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, ũndũ ũria wĩtĩkĩtie ũkonĩĩ maũndũ macio-rĩ, nĩũmenyeye gatagatĩ gaku na Ngai. Kũrathimwo-rĩ, nĩ mündũ ũria ũtarĩ ũndũ angĩcuukĩra nĩ ũndũ wa kĩndũ kĩria onaga kĩrĩ kĩega agũka.

²³ No rĩrĩ, mündũ angĩkorwo arĩ na nganja, acooke arĩe irio iria arĩ na nganja nacio, mündũ ũcio nĩetuĩrĩre ciira, tondũ kũria gwake gũtũmanĩte na wĩtĩkio; naguo ũndũ o wothe ũtoimanĩte na wĩtĩkio nĩ mehĩa.

15

¹ Na rĩrĩ, ithuĩ arĩa tũrĩ na hinya-rĩ, twagĩrĩrwo nĩgũkuuanagĩra na arĩa matarĩ na hinya maũndũ mao ma ũhinyaru na to gwĩkenagia ithuĩ ene.

² O ũmwe witũ nĩagĩrĩrwo nĩgũkenia mündũ ũria ũngĩ nĩ ũndũ wa maũndũ make mega, nĩgeetha ongererwo hinya.

³ Nĩgũkorwo o na Kristũ ndekenĩrie we mwene, no o ta ũria kwandĩkĩtwo atĩrĩ: “Irumi cia arĩa makũrumaga nĩ nĩ ciagwĩrĩire.”

⁴ Nīgūkorwo maündū mothe marīa maandikirwo tene maandikirwo marī ma gūtūruta, nigeetha tūgiage na kīrīgīrīro nī ūndū wa gūkirīrīria na kūmīrīrio nī Maandīko macio.

⁵ Ngai ūrīa ūheanaga ūkirīrīria na ūumanīrīria aromūhe roho wa ūiguano o mündū na ūrīa ūngī rīrīa mūkūrūmīrīria Kristū Jesū,

⁶ nigeetha mūgoocithagie Ngai o we Ithe wa Mwachani witū Jesū Kristū mūrī na ngoro imwe na mūgambo ūmwe.

⁷ Nī ūndū ūcio, o mündū nīagītīkagīre ūrīa ūngī, o ta ūrīa mwetīkirirwo nī Kristū, nigeetha Ngai agoocagwo.

⁸ Nīgūkorwo ngūmwīra atīrī, Kristū okire arī ndungata ya Ayahudi nī ūndū wa ūhoru wa ma wa Ngai, nīguo ahingie ciiranīro irīa cierīrwo maithe maitū ma tene,

⁹ nigeetha andū-a-Ndūrīrī magoocithagie Ngai nī ūndū wa tha ciake, ta ūrīa kwandīkītwo atīrī:

“Nī ūndū ūcio nīngūkūgooca ndī gatagatī ka ndūrīrī;
nīndīrīnaga nyīmbo cia kūgooca rītwa rīaku.”

¹⁰ Ningī nī kwīrītwo atīrī:

“Kenai, inyuī andū-a-Ndūrīrī, mūrī hamwe na andū ake.”

¹¹ Na ningī nī kwīrītwo atīrī,

“Goocai Mwachani, inyuī andū-a-Ndūrīrī othe,
na mūmūnīre nyīmbo cia kūmūgooca, inyuī andū othe.”

¹² O na ningī, Isaia nīoigīte atīrī,

“Mündū ūrīa wītawgo Mūrī wa Jesii nīagooca,
o we ūrīa ūkaarāhūka atuīke wa gwatha ndūrīrī,
nao andū-acio-a-Ndūrīrī nīmakaagīa na kīrīgīrīro thīni wake.”

¹³ Na rīrī, Ngai ūrīa arī we mwīhoko witū aromūiyūrīa na gīkeno gīothe na thayū tondū wa ūrīa mūmwīhokete, nigeetha mūkīrīrīrie kūgīa na kīrīgīrīro nī ūndū wa hinya wa Roho Mūtheru.

Paūlū Mūtungatīri wa Andū-a-Ndūrīrī

¹⁴ Ariū na aarī a Ithe witū, nī mwene nīnjītīkīrīte atī inyuī ene nīmūiyūrītvo nī wega, na nī mūrī na ūmenyo mūiganu, o na mūkahota gūtaarana inyuī ene.

¹⁵ Ndīmwandīkīre ūndū ūyū ndī na ūmīrīru mūngī ngūmwīra maündū mamwe, taarī kūmūrīrīkanīa maündū macio rīngī, nī ūndū wa wega ūrīa Ngai aaheire,

¹⁶ nīguo ndūike mūtungatīri wa Kristū Jesū kūrī andū-a-Ndūrīrī, ndutage wīra wa mūthīnjīri-Ngai wa kūhunjāgia Ūhoru-ūrīa-Mwega wa Ngai, nigeetha andū-a-Ndūrīrī magaatūka igongona rītīkīrīku nī Ngai, o rīrīa rītherie nī Roho Mūtheru.

¹⁷ Nī ūndū ūcio nīngwīraha thīnī wa Kristū Jesū nī ūndū wa ūtungata wakwa ngītungatīra Ngai.

¹⁸ Ndīkūgeria kwaria ūndū o na ūrīkū tīga o ūrīa Kristū ahingīte na ūndū wakwa harī ūhoru wa gūtongoria andū-a-Ndūrīrī ūhoru-inī wa gwathīkīra Ngai, nī ūndū wakwa kūheana ūhoru na maündū marīa mekirwo,

¹⁹ na ūndū wa hinya ūrīa watūmaga kūringwo ciama na kuonwo morirū, tondū wa hinya wa Roho Mūtheru. Na nī ūndū wa ūguo kuuma Jerusalemu kūrīgīcūka nginya Iluriko, nīhunjītie biū Ūhoru-ūrīa-Mwega wa Kristū.

²⁰ Na rīrī, ndūre ndīrīrīrie kūhunjā Ūhoru-ūrīa-Mwega kūrīa Kristū atamenyekete, nigeetha ndikanatuīke wa gwaka igūrū rīa mūthingi wakītvo nī mündū ūngī.

²¹ No rīrī, nīgūtūike o ta ūrīa kwandīkītvo, atīrī:

“Arīa matarī meerwo ūhoru wake nīo makaawona,
na arīa matarī maigua nīo magaatūkīrwo nīguo.”

²² Kīu nīkīo gītūmī kūrīa kīanagīria mahinda maingī njūke kūu kwanyu.

Mūbango wa Paūlū Gūthīi Roma

²³ No rīu, tondū hatirī handū hangī ingīruta wīra ng’ongo-inī ici, na tondū mīaka mīngī nīngoretwo ngīrīrīria kūmuona-rī,

²⁴ nīndīrabanga gwīka ūguo ngīthīi Sīpania. Nīndīrehoka gūkaamūceerera ngīhītūkīra kūu kwanyu, na atī nīmūkandeithīrīria gūthīi rūgendo rūu, thutha wa gūkenanīra na inyuī ihinda inini.

²⁵ No rīu ndī rūgendo-inī ngīthīi Jerusalemu ngatungatīre andū arīa aamūre marī kūu.

²⁶ Nīgūkorwo andū a Makedonia na a Akaia nīmoonire arī wega kūhotha nīguo mateithie andū arīa athīnī a thiritū ya andū arīa aamūre kūu Jerusalemu.

²⁷ Ūguo nĩguo moonire kwagĩĩre, na ti-itherũ nĩ marĩ na thiiĩ wa andũ acio. Tondũ wa rĩĩrĩ, angĩkorwo andũ-a-Ndũĩrĩ nĩmagwatanĩire na Ayahudi irathimo cia kĩroho-rĩ, o nao marĩ na thiiĩ kũrĩ Ayahudi wa kũmatungatĩra na indo iria marathimĩtwo nacio.

²⁸ Nĩ undũ ũcio ndaarĩkia kũruta wĩra ũcio, na menye wega atĩ maciaro macio nĩ marĩkia kwamũkĩrwo-rĩ, hĩndĩ ĩyo nĩngamũceerera ngĩthĩ Sipania.

²⁹ Nĩnjũũ atĩ ngĩũkĩra kũu kwanyu, ngaakorwo njyũrĩrĩrwo nĩ irathimo cia Kristũ.

³⁰ Ariũ na aarĩ a Ithe witũ, nĩndamũthaitha nĩ undũ wa Mwachani witũ Jesũ Kristũ na nĩ undũ wa wendani ũrĩa tũheetwo nĩ Roho, atĩ mũnyiitanĩre na nũ kĩgiano-inĩ gĩakwa na undũ wa kũhooya Ngai nĩ undũ wakwa.

³¹ Hooyai nĩgeetha ngaahonokio kuuma kũrĩ andũ arĩa matetikĩtie a kũu Judea, na ningĩ atĩ ũtungata wakwa kũu Jerusalemu ũgetikĩrĩka nĩ andũ arĩa aamũre akuo,

³² nĩgeetha ngooka kũrĩ inyuĩ ngenete, Ngai enda, na tũcanjamũke tũrĩ hamwe.

³³ Ngai mwene thayũ aroikara hamwe na inyuĩ inyuothe. Amenĩ.

16

Ngeithi kũrĩ Arata

¹ Nĩngũgaathĩrĩria mwarĩ wa Ithe witũ Fibi kũrĩ inyuĩ, ũrĩa ũtungataga thĩinĩ wa kanitha wa Kenikirea.

² Nĩngũmũhooya mũmwamũkĩre thĩinĩ wa Mwachani o ta ũrĩa mũngĩamũkĩra andũ arĩa aamũre, na mũmũhe ũteithio o wothe angibatario nĩguo kuuma kũrĩ inyuĩ, nĩgũkorwo o nake anakorwo arĩ ũteithio mũnene kũrĩ andũ aingĩ, o hamwe na nĩ mwene.

³ Geithiai Pirisila na Akula, arĩa tũrutaga wĩra nao tũrĩ thĩinĩ wa Kristũ Jesũ.*

⁴ O nĩmendire kũũragwo nĩ undũ wakwa. Na to nũ nyiki ndĩramacookeria ngaatho, no nĩmacookeirio ngaatho nĩ makanitha mothe ma andũ-a-Ndũĩrĩ.

⁵ Geithiai o na kanitha ũrĩa ũcemanagia kwao mũciĩ.

Geithiai mũrata wakwa Epeneto, ũrĩa warĩ mwĩtikia wa Kristũ wa mbere kũu bũrũri wa Asia.

⁶ Geithiai Mariamu, ũrĩa warutire wĩra na kĩyo kĩnene mũno nĩ undũ wanyu.

⁷ Geithiai Anderoniko na Juniasi, andũ a mũhĩrĩga witũ arĩa tuohetwo hamwe. Nao nĩ marĩ igweta gatagati-inĩ ka atũmwo, o na ningĩ nĩmatũkĩre a Kristũ mbere yakwa.

⁸ Geithiai Ampiliato, ũrĩa nyendete mũno thĩinĩ wa Mwachani.

⁹ Na mũgeithie Urubano, ũrĩa tũrutithanagia wĩra wa Kristũ nake, o na mũgeithie mũrata wakwa nyendete Sitakusi.

¹⁰ Geithiai Apele, ũrĩa wageririo na akĩmenyeka atĩ nĩ wa Kristũ kũna.

Na mũgeithie andũ a nyũmba ya Arisitobulo.

¹¹ Ningĩ mũgeithie Herodioni, ũrĩa wa mũhĩrĩga witũ.

Geithiai andũ a nyũmba ya Narikiso arĩa marĩ thĩinĩ wa Mwachani.

¹² Geithiai Turufena na Turufosa, andũ-a-nja acio marutaga wĩra na hinya thĩinĩ wa Mwachani.

Na mũgeithie mũrata wakwa Perisi, mũndũ-wa-nja ũngĩ o nake ũrutĩte wĩra na hinya mũno thĩinĩ wa Mwachani.

¹³ Geithiai Rufusi, ũrĩa mũthuure thĩinĩ wa Mwachani, o na mũgeithie nyina, ũrĩa ũkoretwo arĩ o ta maitũ.

¹⁴ Ningĩ mũgeithie Asunikirito, na Felegoni, na Herime, na Pateroba, na Herima, o na ariũ na aarĩ a Ithe witũ arĩa marĩ hamwe nao.

¹⁵ O na ningĩ mũgeithie Filologo, na Julia, na Nerea na mwarĩ wa nyina, na Olumpa, na arĩa othe aamũre makoragwo hamwe nao.

¹⁶ Geithianiai mũndũ na ũrĩa ũngĩ na ngeithi theru cia kĩmumunyano.

Makanitha mothe ma Kristũ nĩmamũgeithia.

¹⁷ Ariũ na aarĩ a Ithe witũ, nĩngũmũthaitha mwĩmenyagĩrĩre andũ arĩa marehaga nyamũkano na maũndũ ma kũmũhingĩthia, marĩa mareganite na ũhoro ũrĩa mũrutĩtwo. Eheragĩrai andũ ta acio.

¹⁸ Nĩgũkorwo andũ ta acio ti Mwachani witũ Kristũ matungataga, no nĩ nda ciao ene matungataga. Nĩmaheenagia ngoro cia andũ arĩa matooi ũũru na undũ wa mũriario yao mũnyoroku na ndeto ciao cia kwiyendithĩrĩa.

* 16:3 Pirisila na Akula maarĩ arata a hakuhi a Paũlũ, na maarutaga wĩra wa gũtuma hema hamwe nake.

¹⁹ Andũ othe nĩmaiguĩte ngumo ya wathĩki wanyu, nĩ ũndũ ũcio nĩnjiyũrĩtwo nĩ gĩkeno nĩ ũndũ wanyu; no nĩngwenda mũgĩe na ũũgĩ harĩ maũndũ marĩa mega, na mwage ũcuuke harĩ maũndũ marĩa mooru.

²⁰ Ngai mwene thayũ nĩarĩhehenja Shaitani o narua, na inyuĩ mũmũrangĩrĩrie rungu rwa magũrũ manyu. Wega wa Mwathani witũ Jesũ Kristũ ũroikara na inyuĩ.

²¹ Nĩmwageithio nĩ Timotheo, ũrĩa tũrutaga wĩra nake, o na Lukio, na Jasoni na Sosipatero, arĩa a mũhĩrĩga witũ.

²² Nĩ Teritio, mwandĩki wa marũa maya, nĩndamũgeithia thĩnĩ wa Mwathani.

²³ Nake Gayo, ũrĩa ũnyiiĩte ũgeni na ũrĩa ũtugaga andũ a kanitha othe, nĩamũgeithia.

Nĩmwageithio nĩ Erasito, ũrĩa mũigi kĩgĩĩna gĩa itũũra, na mũrũ wa ithe witũ Kwarito.

(²⁴ Wega wa Mwathani witũ Jesũ Kristũ ũrogĩa na inyuĩ inyuothe. Amenii.)

²⁵ Na rĩu kũrĩ ũrĩa ũngĩhota kũmũrũgamia wega nĩ ũndũ wa Ũhoru-ũrĩa-Mwega ũrĩa hunjagia, na kwanĩrĩra ũhoru wa Jesũ Kristũ kũringana na ũguũrio wa maũndũ marĩa ma hitho marĩa matũire mahithĩtwo kuuma tene,

²⁶ no rĩu nĩmaguũrie na makamenyithanio thĩnĩ wa Maandĩko marĩa ma ũnabii, nĩ ũndũ wa watho wa Ngai, o we ũrĩa ũtũũraga tene na tene, nĩgeetha ndũrĩrĩ ciothe imwĩtikie na imwathĩkagĩre:

²⁷ nake Ngai, o we wiki mũũgĩ-rĩ, arotũũra agoocagwo nginya tene na ũndũ wa Jesũ Kristũ! Amenii.

MARŪA MA MBERE MA PAŪLŪ KŪRĪ AKORINITHO

¹ Nī nī Paŭlū, o nī ndeetirwo nduŭike mütümwo wa Kristū Jesū nī ūndū wa kwenda kwa Ngai, ndīratūma ngeithi ici tūrī hamwe na mūrū wa Ithe witū Sosithene,*

² Twandīkīra kanitha wa Ngai ūrīa ūrī Korinitho, kūrī arīa othe maamūrītwo thīnī wa Kristū Jesū na magetwo matuŭike andū atheru, o hamwe na arīa othe marī kūdū guothe makayagīra rītwa rīa Mwathani witū Jesū Kristū, o we Mwathani wao na witū:

³ Wega na thayū irogīa kūrī inyuī ciumīte kūrī Ngai Ithe witū na Mwathani Jesū Kristū.

Gūcookia Ngaatho

⁴ Nīnjookagīria Ngai ngaatho hīndī ciothe nī ūndū wanyu, nī ūndū wa wega wake ūrīa mūheetwo thīnī wa Kristū Jesū.

⁵ Nīgūkorwo thīnī wake nīmūtongetio maūdū-inī mothe, mūgatongio ūhoroinī wa mārio yanyu yothe o na ūhoroinī wothe wa kūmenya maūdū,

⁶ tondū-rī, ūira witū ūkonī Kristū nīwekīrīrwo hinya thīnī wanyu.

⁷ Nī ūndū ūcio gūtīrī kīheo gīa kīiroho o na kīmwe mūtārī nakīo, o mūgīetagīrīra na kīyo kūgūūranīrio kwa Mwathani witū Jesū Kristū.

⁸ Nake nīarīmūikaragia mūrī na hinya nginya mūthia, nīguo mūtikanakorwo mūrī na ūcuuke mūthenya ūrīa wa Mwathani witū Jesū Kristū.

⁹ Ngai nī mwīhokeku, o we ūrīa wamwītire nīguo mūkorwo na ngwatanīro na Mūrīū Jesū Kristū, Mwathani witū.

Nyamūkano thīnī wa Kanitha

¹⁰ Atūrīrī, inyuī arīū na aarī a Ithe witū, ndamūthaitha thīnī wa rītwa rīa Mwathani witū Jesū Kristū, atī inyuothe mūiguane o mūdū na ūrīa ūngī, nīguo mūtīkagīe na nyamūkano gatagatī-inī kanyu, no mūikare mūiguanīte, na mūrī na meciiria o mamwe, na ngoro o īmwe.

¹¹ Tondū rūrī arīū na aarī a Ithe witū, nīmenyithītio nī andū amwe a kuuma nyūmba ya Kīloe atī nī kūrī na ngūī gatagatī-inī kanyu.

¹² Ūrīa ndīroiga nī atūrī: Ūmwe wanyu oigaga atī, “Nī nūmagīrīra Paŭlū”; ūngī akoiga atī, “Nī nūmagīrīra Apolo”; nake ūngī akoiga atī, “Nī nūmagīrīra Kefa”; o na nīngī ūngī akoiga atī, “Nī nūmagīrīra Kristū.”

¹³ Kaī Kristū agayanītio? Paŭlū-rī, nīwe waambirwo mūtī igūrū nī ūndū wanyu? Mwabatithīrio thīnī wa rītwa rīa Paŭlū?

¹⁴ Nīngūcookia ngaatho nī ūndū gūtīrī o na ūmwe wanyu nī ndaabatithīrie, o tīga Kīrisipo na Gayo.

¹⁵ Nī ūndū ūcio gūtīrī mūdū o na ūmwe ūngiuga atī mwabatithīrio thīnī wa rītwa rīakwa.

¹⁶ Ī, o na nīngī nīndabatithīrie andū a nyūmba ya Stefana; no tīga acio, ndīngīrīrikana kana nī kūrī mūdū ūngī ndaabatithīrie.

¹⁷ Nī gūkorwo Kristū ndaandūmire ngabatithanie, no aandūmire ngahunje Ūhorō-ūrīa-Mwega, no tī ndūheane na ūgī wa mūdū, nīgeetha mūtharaba wa Kristū ndūkae kwagithio kīene.

Kristū nīwe Ūgī na Ūhoti wa Ngai

¹⁸ Nīgūkorwo ndūmīrīri ya mūtharaba nī ūrimū kūrī arīa maroora, no kūrī ithuī arīa tūrahonokio-rī, ūndū ūcio nī hinya wa Ngai.

¹⁹ Nīgūkorwo kwandīkītuo atūrī:

“Ūgī wa andū arīa oogī nīkūniina ngaaūniina; nāguo ūmenyo wa andū arīa imenyi ndīkīūtue wa tūhū.”

²⁰ Mūdū ūrīa mūgī-rī, akīrī kū? Mūdū ūrīa mūthomu-rī, akīrī kū? Arī ha mūciiri ūrīa ūūī gūciira maūdū ma mahinda maya tūrī? Githī Ngai ndatuīte ūgī wa thī īno ūrimū?

²¹ Nīgūkorwo Ngai na ūndū wa ūgī wake nīonire atī andū a thī īno na ūgī wao matikaamūmenya, akīona kwagīrīre ahūthīre maūdū ma ūrimū marīa tūhunjagia nīgeetha ahonokie arīa mamwītīkagia.

²² Ayahudī metagia cīama, nao Ayunani macaragia ūgī,

* 11 Warī mūtugo wa Ayunani kwambīrīria marūa na rītwa rīa mwandīki.

²³ no ithuĩ tũhunjagia ũhoro wa Kristũ arĩ mwambe mũtĩ igũrũ: maũndũ macio nĩ mũhĩnga kũrĩ Ayahudi na ũrimũ kũrĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ,

²⁴ no kũrĩ arĩa Ngai etĩte, Ayahudi o na Ayunani, Kristũ nĩwe hinya wa Ngai na ũũgĩ wa Ngai.

²⁵ Nĩgũkorwo ũrimũ wa Ngai nĩ mũũgĩ gũkĩra ũũgĩ wa mũndũ, naguwo ũhũthũ wa Ngai nĩ mũritũ gũkĩra hinya wa mũndũ.

²⁶ Ariũ na aarĩ a Ithe witũ, ta gĩciirĩe ũrĩa mwatariĩ rĩrĩa mwetirwo. Ti aingĩ anyu oogĩ na ũũgĩ wa andũ a gũkũ thĩ; na ti aingĩ mangĩaguucĩrĩrie andũ; o na ti aingĩ maciarĩrwo mĩcĩi rĩa rĩ igweta.

²⁷ No Ngai aathuurire maũndũ marĩa ma ũrimũ ma thĩ ĩno nĩguo aconorithie andũ arĩa oogĩ; ningĩ Ngai aathuurire maũndũ marĩa matarĩ hinya ma thĩ ĩno nĩguo aconorithie arĩa marĩ hinya.

²⁸ Agĩthuura maũndũ marĩa mahũthũ ma thĩ ĩno, na marĩa matarĩ ma gũtũka, o gwata marĩa matarĩ maũndũ kũrĩ, nĩgeetha amaagithie bata,

²⁹ nĩgeetha mũndũ o na ũ ndakanetĩie mbere ya Ngai.

³⁰ No rĩrĩ, nĩwe ũtũmĩte mũkorwo mũrĩ thĩnĩ wa Kristũ Jesũ, ũrĩa ũtuĩkĩte ũũgĩ uumĩte kũrĩ Ngai nĩ ũndũ witũ, ũguo nĩ kuuga, ũthingu witũ, na ũtheru, na gũkũũrwo.

³¹ Nĩ ũndũ ũcio, o ta ũrĩa kwandĩkĩtuo atĩrĩ: “Mũndũ ũrĩa ũkwĩraha, nĩerahage nĩ ũndũ wa Mwathani.”

2

¹ Hĩndĩ rĩa ndookire kũrĩ inyuĩ, ngĩmũhunjĩria ũira wa hitho ya ũhoro wa Ngai, ariũ na aarĩ a Ithe witũ, ndiamwarĩrie na mĩario ya kanua kega kana ũũgĩ mũnene.

² Nĩgũkorwo nĩndatuĩte itua ndirĩ ũndũ ũngĩ ngwenda kũmenya, rĩrĩa rĩothe ndaarĩ na inyuĩ, o tĩga ũhoro wa Jesũ Kristũ na kwambwo gwake mũtĩ-igũrũ.

³ Ndookire kũrĩ inyuĩ itarĩ na hinya, na ndĩ na guoya, o na ngĩinainaga mũno.

⁴ Ndũmĩrĩri yakwa na kũhunja gwakwa itarĩ na ciugo cia kũguucanĩrĩria na ũũgĩ, no nĩcionanagia hinya wa Roho,

⁵ nĩguo witĩkio wanyu ndũgakorwo ũtiirĩrwo nĩ ũũgĩ wa andũ, o tĩga hinya wa Ngai.

Ũũgĩ Uumanĩte na Roho

⁶ No ningĩ ithuĩ-rĩ, tũrĩ gatagatĩ-inĩ ka andũ arĩa agĩma twaragia ũhoro wa ndũmĩrĩri ya ũũgĩ, no tũtiaragia ũhoro wa ũũgĩ wa mahinda maya, kana wa aathani a mahinda maya arĩa matarĩ kũrĩa merekeire.

⁷ No ithuĩ-rĩ, twaragia ũhoro wa ũũgĩ wa Ngai ũrĩa wa hitho, ũũgĩ ũrĩa watũire ũrĩ mũhithe, o ũrĩa Ngai aathĩrĩrie o mbere ya kũũmba thĩ nĩ ũndũ wa riiri witũ.

⁸ Gũtirĩ o na ũmwe wa anene a mahinda maya wamenyire ũhoro ũcio, nĩgũkorwo mangĩaũmenyete-rĩ, matingĩaambire Mwathani wa riiri.

⁹ Nĩgũkorwo no ta ũrĩa kwandĩkĩtuo atĩrĩ:

“Maũndũ marĩa matarĩ monwo na maitho,

na matarĩ maiguwo na matũ,

o na matarĩ maatoonya ngoro ya mũndũ,

nĩmo Ngai athondekeire andũ arĩa mamwendete”:

¹⁰ no Ngai niatũguũrĩrie maũndũ macio na ũndũ wa Roho wake.

Roho nĩathuthuuragia maũndũ mothe, o na maũndũ ma Ngai marĩa marĩkĩru mũno.

¹¹ Tondũ-rĩ, nũũ ũũ meciiria ma mũndũ, tĩga o roho wa mũndũ ũrĩa ũrĩ thĩnĩ wake? O ta ũguo-rĩ, gũtirĩ mũndũ ũũ meciiria ma Ngai, o tĩga Roho wa Ngai.

¹² Tũtĩamũkĩrĩte roho wa thĩ ĩno, no tũheetwo Roho ũrĩa uumĩte kũrĩ Ngai, nĩguo tũmenyage iheo irĩa Ngai atũheete o ũguo tũhũ.

¹³ Maũndũ macio nĩmo twaragia, no tũtimaaragia na ciugo irĩa tũrutĩtuo na ũũgĩ wa mũndũ, no nĩ na ciugo irĩa tũrutagwo nĩ Roho, tũgataarĩria ũhoro wa ma wa kũiroho na ciugo cia kũiroho.

¹⁴ Mũndũ ũtarĩ na Roho ndetĩkagĩra maũndũ marĩa moimaga kũrĩ Roho wa Ngai, tondũ maũndũ macio nĩ ũrimũ kũrĩ we, na ndangĩmamenya, tondũ makũũrĩkanaga na njĩra ya kũiroho.

¹⁵ Mũndũ wa kũiroho nĩakũũranaga maũndũ mothe, nowe mwene gũtirĩ mũndũ ũngĩmũtuĩra:

¹⁶ “Nĩ ũndũ-rĩ, nũũ ũngĩmenya meciiria ma Mwathani, nĩguo akĩmũtaare?”

No ithuĩ tũrĩ na meciiria ma Kristũ.

3

Ūhoru wa Nyamūkano thīnī wa Kanitha

¹ Ariū na aarī a Ithe witū, ndingīahotire kūmwarīria ta mūrī andū a kīiroho, no ndaamwarīrie ta mūrī andū a thī, o ta twana tūnini thīnī wa Kristū.

² Ndaamūheire iria, no ti irio nyūmū ndaamūheire, nīgūkorwo mūtiakinyīte a gūcirīa. Ti-itherū o na rīu mūtikinyīte a gūcirīa.

³ O na rīu mūrī andū a thī. Kuona atī kūrī na ūiru na ngūī thīnī wanyu-rī, githī mūtikīrī andū a thī? Githī mūtīragūka o ta ūria andū a ndūire mekaga?

⁴ Nī ūndū-rī, rīrīa mūndū ūmwe ekuuga atīrī, “Nī nūmagīrīra Paūlū,” nake ūria ūngī akoiga atīrī, “Nī nūmagīrīra Apolo,” githī mūtikīrī o andū a ndūire?

⁵ Kaī Apolo akīrī ū? Nake Paūlū akīrī ū? Acio maarī o ndungata, iria ciatūmire mwītīkie, o ta ūria Mwathani aagaīre o mūndū wīra wake.

⁶ Nīī nī mbeū ndahaandire, nake Apolo agīciitīrīria maaī, no nī Ngai watūmire ikūre.

⁷ Nī ūndū ūcio ti mūndū ūria ūhaandaga kana ūria ūitagīrīria maaī ūrī bata, no ūria ūrī bata nī Ngai, ūria ūtūmaga ikūre.

⁸ Mūndū ūria ūhaandaga na mūndū ūria ūitagīrīria maaī makoragwo na muoroto ūmwe, na o mūndū akaarīhwo kūringana na wīra wake we mwene.

⁹ Nīgūkorwo tūruthithanagia wīra hamwe na Ngai; na inyuī mūrī mūgūnda wa Ngai, na mwako wa Ngai.

¹⁰ Nī ūndū wa wega ūria Ngai aaheete, nīī nī gwaka ndaakire mūthingi haana ta mwakithia ūria mūgī nake mūndū ūngī nī gwaka araaka igūrū rīa mūthingi ūcio. No o mūndū nīamenyagīrīre ūria egwaka igūrū rīaguo.

¹¹ Nīgūkorwo gūtīrī mūndū ūngīaka mūthingi ūngī tīga ūria ūrīkītīe gwakwo, na nīguo Jesū Kristū.

¹² Angīkorwo mūndū o na ū egwaka igūrū rīa mūthingi ūyū akīhūthagīra thahabu, kana betha, kana mahiga ma goro, kana mbaū, kana nyeki, o na kana rūūa-rī,

¹³ wīra wake nīūkoneka ūria ūtarī, tondū Mūthenya ūcio nīūgaatūma woneke ūtheri-inī. Wīra ūcio ūkaaguūrio na mwaki, nīgūkorwo wīra wa o mūndū nīūkagerio na mwaki ūcio.

¹⁴ Angīkorwo kīrīa mūndū aakīte mūthingi-igūrū nīgīgetiiria mwaki ūcio-rī, nīakarīhwo mūcaara wake.

¹⁵ Angīkorwo nīūkahīa-rī, nīakoowro nīguo; nowe mwene nīakahonoka, no akaahonoka ta mūndū ūgereire mwaki-inī.

¹⁶ Kaī inyuī mūtooī atī inyuī ene mūrī hekarū ya Ngai, na atī Roho wa Ngai atūūruga thīnī wanyu?

¹⁷ Mūndū o wothē angīananga hekarū ya Ngai-rī, Ngai nīakamwananga; nīgūkorwo hekarū ya Ngai nī theru, na nī inyuī hekarū iyo.

¹⁸ Mūtikae kwīheenia. Mūndū o na ūrīkū thīnī wanyu angīkorwo nīeciiragia nī mūgī na ūgī wa mahinda maya tūrī-rī, nīagītuīke “kīrimū” nīguo atuīke mūgī.

¹⁹ Nīgūkorwo ūgī wa thī īno nī ūrimū maitho-inī ma Ngai. O ta ūria kwandīkītwo atīrī, “Nīanyīitaga arīa oogī waara-inī wao”;

²⁰ o na ningī nī kwandīkītwo atīrī, “Mwathani nīoī atī meciiria ma arīa oogī nī ma tūhū.”

²¹ Nī ūndū ūcio-rī, mūndū o na ūrīkū ndakae kwīraha na ūhoru wa andū! Maūndū mothe nī manyu,

²² kana nī Paūlū, kana nī Apolo, kana nī Kefa, kana nī thī īno, kana nī muoyo, kana nī gīkuū, kana nī maūndū marīa marī ho rīu, kana nī maūndū marīa magooka, mothe nī manyu,

²³ na inyuī mūrī a Kristū, nake Kristū nī wa Ngai.

4

Atūmwo a Kristū

¹ Nī ūndū ūcio-rī, andū magīrīrwo nīgūtuoanaga ta ndungata cia Kristū, na ta tūrī andū arīa mehokeirwo maūndū ma hitho ma Ngai.

² Rīu nīkūbataranītie atī andū arīa mehokeirwo maūndū no nginya monanie atī nī ehokeku.

³ Ndingīmaka o na hanini ingītūrwo ciira nī inyuī, kana ndūrwo nī igooti rīa andū o na rīrīkū; ti-itherū o na nīī mwene ndingītūrwo ciira.

⁴ Nīī mwene ndirī na ūndū ingīcuukīra, no ūndū ūcio ndūngītūma ndūike atī ndirī na mahītia. Mwathani nīwe ūnduagīra ciira.

⁵ Nĩ ūndũ ūcio ndũkae gũtua ciira ihinda rĩrĩa rĩamũre rĩtakinyĩte; eterera nginya Mwathani ooke. Maũndũ marĩa mahithe nduma-inĩ nĩakamoimĩria ūtheri-inĩ, na nĩakaguũria meciiria ma ngoro cia andũ. Ihinda rĩu o mũndũ nĩakamũkĩra ngaatho ciake kuuma kũrĩ Ngai.

⁶ Rĩu-rĩ, ariũ na aarĩ a Ithe witũ, maũndũ macio ndĩramaringithania na ūhoru wakwa mwene na wa Apolo nĩguo mũgunĩke, nĩguo mwĩrute na ithuĩ gĩtũmi kĩa ūria kwĩragwo atĩrĩ, "Mũtikae kwagarara ūria kwandĩkitwo." Nigeetha mũtikae gwitĩria mũndũ ūmwe makĩria ya ūria ūngĩ.

⁷ Nĩ ūndũ-rĩ, nũũ ūtũmĩte wĩone ūrĩ na ngũũrani na mũndũ ūngĩ o wothē? Nĩ kĩĩ ūrĩ nakĩo ūtaaherwo? Na angĩkorwo nĩwaheirwo-rĩ, ūragĩtĩria nĩkĩ ta atarĩ kũheo waheirwo?

⁸ Nĩmũrĩkĩtie kũgĩa na kĩrĩa gĩothe mwendaga! Nĩmũrĩkĩtie gũtonga! Nĩmũtuĩkĩte athamaki, ithuĩ tũtarĩ ho! Naarĩ korwo ti-itherũ nĩmwatuĩkĩre athamaki kũna nĩguo tũtũke a gũthamaka hamwe na inyuĩ!

⁹ Nĩgũkorwo ndĩrona atĩ ithuĩ atũmwo Ngai atũgĩte handũ tũrĩonekaga tũrĩ thuutha wa andũ arĩa angĩ othe, na ta andũ matuĩrĩrwo kũũragĩrwo thĩinĩ wa kĩaaro kĩa mathako. Nĩtũtũtũtwo kĩndũ gĩa kwĩrorerwo nĩ thĩ yothē, kũrĩ araike o na kũrĩ andũ.

¹⁰ Ithuĩ tũrĩ irimũ nĩ ūndũ wa Kristũ, no inyuĩ mũrĩ andũ oogĩ mũno thĩinĩ wa Kristũ! Ithuĩ nĩ kwaga twagĩte hinya, no inyuĩ mũrĩ na hinya! Inyuĩ nĩmũheetwo gĩtũo, no ithuĩ nĩtũmĩtwo gĩtũo!

¹¹ Nginya ihinda rĩrĩrĩ ithuĩ tũrĩ tũtũũrĩte tũhũũtaga na tũkanyoota, na tũgatarũkĩrwo nĩ nguo, nĩngĩ nĩtũhũũrĩtwo mũno, o na tũgaikara tũtarĩ na mĩciĩ.

¹² Nĩngĩ nĩtũrutaga wĩra na moko maitũ tũrĩ na kĩyo. Rĩrĩa twarumwo-rĩ, ithuĩ tũkarathima; na rĩrĩa twanyariirwo, tũkomĩrĩria;

¹³ o na rĩrĩa twacambio, tũcookagia ūhoru na ūhooreri. Nginya ihinda rĩrĩrĩ tũtuĩkĩte gĩko gĩa thĩ, tũgatuĩka mahuti ma gũkũ thĩ.

¹⁴ Ndiraandĩka marũa maya nĩguo ndĩmũconore, no nĩguo ndĩmũtaare mũrĩ ta ciana ciakwa nyendete mũno.

¹⁵ O na mũngĩkorwo mũrĩ na arerĩ ngiri ikũmi thĩinĩ wa Kristũ, mũtirĩ na maithe maingĩ, nĩgũkorwo thĩinĩ wa Kristũ Jesũ ndaatũkĩre ithe wanyu ūndũ-inĩ wa Ūhoru-ũria-Mwega.

¹⁶ Nĩ ūndũ ūcio ndamũthaitha mwĩgerekanie na nĩ.

¹⁷ Nĩ ūndũ wa gĩtũmi gĩkĩ nĩngũmũtũmĩra Timotheo, mũrũ wakwa ūria nyendete, na ūria mwĩhokeku thĩinĩ wa Mwathani. Nĩekũmũrĩrikania mũtũũrĩre wakwa thĩinĩ wa Kristũ Jesũ, ūria ūringaine na ūria ndutanaga makanitha-inĩ kũndũ guothe.

¹⁸ Amwe anyu nĩmatũkĩte etĩĩ, makona ta itarooka kũu kũrĩ inyuĩ.

¹⁹ No nĩngũũka kũrĩ inyuĩ narua, akorwo nĩ kwenda kwa Mwathani, na hĩndĩ iyo nĩngatũria ūria andũ aya etĩĩ maaragia, o hamwe na ūhoti ūria marĩ naguo.

²⁰ Nĩgũkorwo ūthamaki wa Ngai ti ūhoru wa kwaria, no nĩ wa kũgĩa na ūhoti.

²¹ Mũkwenda atĩa? Ngũke kũrĩ inyuĩ na kĩboko, kana nũke na wendo hamwe na roho wa ūhooreri?

5

Ingatai Mũndũ ūcio Githaria

¹ Nĩ ma ndeto nĩraario atĩ thĩinĩ wanyu kũrĩ na ūtharia, na nĩ ūtharia mũthemba ūria ūtangĩoneka o na kũrĩ andũ arĩa matetĩkĩtie Ngai: Naguo nĩ atĩ ūmwe wanyu nĩakomete na mũtumia wa ithe.

² Na inyuĩ mũgakenera ūndũ ūcio! Githĩ mũtiagĩrĩrwo nĩgũkorwo mũiyũrĩtwo nĩ kieha, nĩguo mũndũ ūcio wĩkĩte ūguo mũmũingate, ehēre ngwatanĩro-inĩ yanyu?

³ O na ndakorwo ndĩrĩ hamwe na inyuĩ kũu, ndĩ hamwe na inyuĩ thĩinĩ wa roho, na nĩndĩkĩtie gũtuĩra mũndũ ūcio wĩkĩte ūguo ciira, o ta ndĩ hamwe na inyuĩ.

⁴ Hĩndĩ rĩa mũrĩkorwo mũnganĩte thĩinĩ wa rĩtwa rĩa Mwathani witũ Jesũ, na nĩ ndĩ hamwe na inyuĩ thĩinĩ wa roho, o na hinya wa Mwathani witũ Jesũ ūrĩ ho-rĩ,

⁵ mũndũ ūcio mũneanei kũrĩ Shaitani, nĩgeetha mehia make ma kũmwĩrĩ maniinwo, naguo roho wake ūkaahonokio mũthenya ūria wa Mwathani.

⁶ Mwĩgaatho ūcio wanyu ti mwega. Kaĩ inyuĩ mũtooi atĩ ndawa nini ya kũmbia mĩgate nĩtũmaga kĩmere gĩothe kĩmbe?

⁷ Eheriai ndawa iyo ya kũmbia mĩgate rĩa ya tene biũ nĩguo mũtuĩke kĩmere kĩaerũ gĩtarĩ na ndawa ya kũmbia, tondũ ūguo nĩguo mũtarĩ. Nĩgũkorwo Kristũ, o we gatũrũme gaitũ ka Bathaka, nĩarĩkĩtie kũrutwo igongona.

⁸ Nĩ ūndũ ūcio-rĩ, nĩtũkũngũire Gĩathĩ, ti na ndawa ĩyo ya tene ya kũmbia mĩgate, ĩyo ya rũmena na ya waganu, no tũkũngũire na mũgate ūtarĩ na ndawa ya kũmbia, o guo mũgate wa wĩhokeku na wa ūhoru wa ma.

⁹ Nĩndĩmwandĩkĩire marũa-inĩ makwa ngamwĩra mũtigage kũgiaga thiritũ na andũ arĩa ahũuri maraya,

¹⁰ ũguo ti kuuga mweheranĩre na andũ a thĩ ĩno, arĩa ahũuri maraya, kana arĩa akoroku, kana arĩa atunyani, o na kana arĩa ahooi mĩhianano. Mũngũika ũguo-rĩ, no mũkiuire gũkũ thĩ.

¹¹ No rĩu, ndĩramwandĩkĩra nĩguo mũtikagĩe thiritũ na mũndũ o na ũrĩkũ ũrĩa wĩtaga mũrũ kana mwarĩ wa Ithe witũ, no nĩ mũhũiri maraya, kana nĩ mũkoroku, kana nĩ mũhooi mĩhianano kana nĩ mũndũ wa gũcambania, o na kana nĩ mũrĩu wa njoohi kana nĩ mũtunyani. Mũndũ ta ūcio mũtikarĩanĩre nake.

¹² Ūkĩrĩ wĩra wakwa gũciirithia arĩa matarĩ a kanitha? Githĩ inyuĩ mũtikagĩrĩrwo nĩgũciirithia arĩa marĩ a kanitha?

¹³ Ngai nĩwe ũgaaciirithia arĩa marĩ nja. “Ingatai mũndũ ūcio mwaganu oime thĩnĩ wanyu.”

6

Maciira Gatagatĩ-inĩ ka Andũ Etikia

¹ Kũngĩkorwo kũrĩ mũndũ ūmwe wanyu ūhĩtiire ũrĩa ũngĩ-rĩ, no akĩgerie gũthĩ kũrĩ andũ arĩa matetĩgĩrite Ngai nĩguo mamatuithanie ciira, handũ ha gũthĩ mbere ya andũ arĩa aamũre?

² Kaĩ inyuĩ mũtooĩ atĩ andũ arĩa aamũre nĩo magaatũra andũ a gũkũ thĩ ciira? Na angĩkorwo nĩ inyuĩ mũgaaciirithia andũ a gũkũ thĩ-rĩ, githĩ mũtikĩrĩ na ūhoti wa gũtua maciira marĩa manini?

³ Kaĩ inyuĩ mũtooĩ atĩ nĩ ithuĩ tũgaatũra araike ciira? Ī maũndũ ma mũtũũrĩre ũyũ-rĩ, githĩ tũtiagĩrĩrwo nĩkũmaciira makĩria!

⁴ Nĩ ūndũ ūcio kũngĩkorwo na mũndũ wanyu ūhĩtiirio maũndũ-inĩ ta macio-rĩ, no mũthuure o na andũ matangĩtika kanitha-inĩ matuĩke a kũmũciirithia!

⁵ Ndoĩga ũguo nĩguo ndĩmũconore. Kwahoteka atĩa atĩ thĩnĩ wanyu gũtirĩ mũndũ mũngĩ ũngĩhota gũtuithania efikia eerĩ ciira mangĩhĩtania?

⁶ No handũ ha ũguo-rĩ, mũrũ kana mwarĩ wa Ithe witũ atwaraga ũrĩa ũngĩ igooti-inĩ, na nĩ igooti-inĩ rĩa arĩa matetĩkĩtie!

⁷ Gũkorwo mũrĩ na maciira gatagatĩ-inĩ kanyu nĩkuonania atĩ nĩmũhootetwo biũ. Githĩ ti kaba mwtĩkagĩre gwĩkwũ ũũru? Githĩ ti kaba mwtĩkagĩre kũheenio?

⁸ Handũ ha ũguo-rĩ, nĩmũheenanaagia na mũgekana ũũru, na acio mwĩkaga ũguo-rĩ, nĩ ariũ na aarĩ a Ithe wanyu.

⁹ Kaĩ inyuĩ mũtooĩ atĩ andũ arĩa aaganu matikagaya ũthamaki wa Ngai? Mũtikanaheeneke: Gũtirĩ ahũuri maraya, kana ahooi mĩhianano, kana itharia, kana arũme arĩa metuaga ta aka, kana arũme arĩa makomaga na arũme arĩa angĩ,

¹⁰ kana aici, kana andũ arĩa akoroku, kana arĩũ, kana acambania, o na kana atunyani maaagaya ũthamaki wa Ngai.

¹¹ Na ũguo nĩguo amwe anyu mwtariĩ. No nĩmwtathambirio, na mũgitherio, na mũgĩtuo atĩngu thĩnĩ wa rĩitwa rĩa Mwathani Jesũ Kristũ o na nĩ ūndũ wa Roho wa Ngai witũ.

Mehia ma Ūtharia

¹² “Nĩ ndirigĩrĩrio gwĩka ūndũ o wothe,” no ti ūndũ o wothe ũrĩ kĩguni. “Nĩ ndirigĩrĩrio gwĩka ūndũ o wothe,” no ndingĩathwo nĩ ūndũ o na ũrĩkũ.

¹³ “Irio nĩ cia nda na nda nĩ ya irio,” no Ngai nĩagaciniina cierrĩ. Mwĩrĩ ti wa kũhũthĩrwo na ũmaraya, no nĩ wa gũtungata Mwathani, nake Mwathani aathage mwĩrĩ ūcio.

¹⁴ Ngai nĩariũkirie Mwathani kuuma kũrĩ arĩa akuĩ nĩ ūndũ wa hinya wake, na o na ithuĩ nĩagatũriũkia na hinya o ro ūcio.

¹⁵ Kaĩ inyuĩ mũtooĩ atĩ mũrĩ yanyu nĩ ciĩga cia Kristũ we mwene? Nĩ ūndũ ūcio, no ngĩoye ciĩga icio cia Kristũ nĩguo ndĩcinyiithanie na mũmaraya? Kũroaga gũtuĩka ũguo!

¹⁶ Kaĩ inyuĩ mũtooĩ atĩ mũndũ ũrĩa wĩnyiiithanagia na mũmaraya, matuĩkaga mwĩrĩ ūmwe nake? Nĩgũkorwo nĩ kwĩrĩtwo atĩrĩ, “Acio eerĩ magaatũka mwĩrĩ ūmwe.”

¹⁷ No mũndũ ũrĩa wĩnyiiithanagia na Mwathani atuĩkaga ūmwe nake thĩnĩ wa roho.

¹⁸ Ūragīrai mehia ma ūmaraya. Mehia marīa mangī mothe mekagwo nī mündū marī nja ya mwīri wake, no mündū ūria ūhūruga ūmaraya-rī, nī mwīri wake mwene ehagīria.

¹⁹ Kaī inyuī mūtoō atī mīri yanyu nī hekarū ya Roho Mūtheru ūria ūri thīni wanyu, ūria mwaheirwo nī Ngai? Inyuī mūtiri anyu inyuī ene;

²⁰ inyuī mwagūrirwo na thogora. Nī ūndū ūcio-rī, tūithagiai Ngai na mīri yanyu.

7

Ūhoro wa Kūhikania

¹ Na rīri, ha ūhoro wa maūndū marīa mwanandīkire marūa nī ūndū wamo, ngūmwīra atīri: Nī wega mündū mūrūme kwaga kūhikania.

² No tondu wa ūria ūmaraya ūingīhite-rī, o mündū mūrūme nīagīrirwo nī kūgīa na mūtumia wake mwene, na mündū-wa-nja agīe na mūthuuri wake mwene.

³ Mūthuuri nīagīrirwo nī kūhingagīria mūtumia wake bata wake wa kīhiko, o nake mūtumia ahingagīrie mūthuuriwe bata wake.

⁴ Mūtumia ndangīathīra mwīri wake mwene, tondu nī wake na mūthuuriwe. Ūguo no taguo mūthuuri atangīathīra mwīri wake mwene, tondu nī wake na mūtumia wake.

⁵ Tigagai kūimana, o tiga rīria mūngīkorwo mūiguanīre, naguo gūkorwo nī kwa ihinda, nīgeetha mūgīage na ihinda rīa kūhooya. Thuutha ūcio no mūcooke hamwe rīngī, nīguo Shaitani ndakamūgerie tondu wanyu kūrēmwo kwīgīrīria.

⁶ Ūhoro ūcio ndawaaria taari rūutha ngūheana, no ti gwithana ngwithana.

⁷ No nyende andū othe mahaane ta ūria nī ndariī. No o mündū aheetwo kīheo gīake mwene kuuma kūrī Ngai; mündū ūmwe aheetwo kīheo gīkī, na ūria ūngī akaheo kīria kīngī.

⁸ Na rīri, nī ūndū wa andū arīa matahikanītie na atumia a ndigwa, nguuga ūū: Nī wega maikare o ūguo matahikanītie, o ta ūria nī ndariī.

⁹ No angīkorwo matinghota kwīgīrīria-rī, nīmahike na mahikanie, tondu nī kaba kūhikania gūkīra gūkara makīhīahāga.

¹⁰ Kūrī andū arīa mahikīte na makahikania-rī, ngwithana ūū, no ti nī, nī Mwithani ūgwithana: Mūtumia ndakanatigane na mūthuuriwe.

¹¹ No aangīka ūguo-rī, nīagūkare atari mūhiku, kana akorwo ti ūguo, acookerere mūthuuriwe. Nīngī mūthuuri ndakanaingate mūtumia wake.

¹² Nī ūndū wa acio angī nguuga ūū, no nī nī ndiroiga, ti Mwithani: Angīkorwo mūrū wa Ithe witū arī na mūtumia ūtetīkītie, na mūtumia ūcio etīkīre matūūranie-rī, nīatige kūmūngata.

¹³ Nake mūtumia angīkorwo arī na mūthuuri ūtetīkītie, na mūthuuri ūcio etīkīre matūūranie-rī, nīatige kūmūngata.

¹⁴ Nīgūkorwo mūthuuri ūria ūtetīkītie nīatheretio nī ūndū wa mūtumia wake, nake mūtumia ūria ūtarī mwītīkia nīatheretio nī ūndū wa mūthuuri wake mwītīkia. Kūngīaga gūtuīka ūguo-rī, ciana cianyu no ituīke ti theru, no ūria kūrī rīu nī atī nī theru.

¹⁵ No rīri, mündū ūcio ūtetīkītie angīthī-rī, nīarekwo athī. Nīgūkorwo mündū mūrūme, kana mündū-wa-nja ūria wītīkītie ti muohe nī ūhoro ta ūcio; Ngai atwītīte tūtūranagie na thayū.

¹⁶ Wee mūtumia-rī, ūū atīa kana nīwe ūkaahonokia mūthuuri waku? O na wee mūthuuri-rī, ūū atīa kana nīwe ūkaahonokia mūtumia waku?

¹⁷ No rīri, mündū o mündū nīaikare mūtūūre ūria Mwithani aamūgaiire, o ūria Ngai aamwītīre. Ūyū nīguo watho ūria ngwitha makanitha mothe.

¹⁸ Mündū angīkorwo eetirwo arī mūrū-rī, nīatige gūkara ta atari mūrū. Mündū ūria ūtaari mūrū rīria eetirwo nīatige kūrūa.

¹⁹ Kūrūa gūtīri bata; o na kwaga kūrūa gūtīri bata. Ūndū ūria ūri bata nī kūmenyerera maathani ma Ngai.

²⁰ O mündū nīaikarage o ūria aatarī rīria Ngai aamwītīre.

²¹ Wee warī ngombo rīria wetirwo? Ūndū ūcio ndūgagūtange, no korwo wahota kuona njira ya kuuma ūkombo-inī-rī, gerera yo.

²² Nīgūkorwo mündū ūria warī ngombo rīria Mwithani aamwītīre-rī, ūcio nī mündū wa Mwithani ūtarī ngombo; nīngī no taguo, ūria warī mündū muohore rīria Mwithani aamwītīre-rī, ūcio nī ngombo ya Kristū.

²³ Inyuī mwagūrirwo goro; mūtīgatūike ngombo cia andū.

²⁴ Ariū na aarī a Ithe witū, o ūndū ūria mündū eehokeirwo nī Ngai-rī, nīaikarage o ūguo ūndū ūcio Ngai aamwītīre.

²⁵ Riu-rĩ, ūhoro wĩgĩĩ airĩtu nĩ ūyũ: Ndirĩ na watho uumĩte kũrĩ Mwathani, no nĩngũheana itua riakwa ta mũndũ mwĩhokeku nĩ ūndũ wa kũiguĩrwo tha nĩ Mwathani.

²⁶ Nĩ ūndũ wa mathĩna ma mahinda maya-rĩ, nguona arĩ wega mũikarage o ūria mũndũ atarĩ.

²⁷ Wee nĩũhikanĩtie? Ndũkaingate mĩtumia waku. Wee nawe hihi ndũhikanĩtie? Tĩga kũhikania.

²⁸ No ūngĩhikania-rĩ, wee ndwĩhĩtie; o na mũirĩtu angĩhika-rĩ, o nake ndehĩtie. No andũ arĩa marahika kana makahikania-rĩ, nĩmarĩonaga mathĩna maingĩ mĩtũũrĩre-inĩ ūyũ, na nĩmo ndĩrenda kũmũrigĩrĩria.

²⁹ Ūndũ ūria ndĩrenda kuuga, arĩũ na aarĩ a Ithe witũ, nĩ atĩ ihinda nĩ inini. Kuuma rĩũ andũ arĩa marĩ na atumia nĩ kwagĩrĩre maikarage ta matarĩ nao;

³⁰ arĩa maracakaya nĩmaikarage ta mataracakaya; nao arĩa makenete nĩmaikarage ta matakenete; o na arĩa mekũgũra indo, nĩmaikarage ta matarĩ kindũ marĩ.

³¹ nao arĩa mahũthagĩra indo cia thĩ ĩno, nĩmaikarage ta matohanĩtio nacio. Nĩgũkorwo ūria thĩ ĩno ĩhaana riu-rĩ, nĩgũthira ĩrathira.

³² Nĩ ingĩenda inyuĩ mũikarage mũtegwĩtanga. Mũndũ ūria ūtahikanĩtie etangaga na maũndũ ma Mwathani, na eciiragia o ūria angĩkenia Mwathani.

³³ No mũndũ ūria ūhikanĩtie etangaga na maũndũ ma gũkũ thĩ, na eciiragia o ūria angĩkenia mĩtumia wake,

³⁴ nago wendi wa ngoro yake nĩmũgayũkanu. Mũndũ-wa-nja ūtarĩ mũhiku kana mũirĩtu etangaga na maũndũ ma Mwathani: Muoroto wake nĩ kwĩheana harĩ Mwathani mwĩrĩ na roho. No mĩtumia mũhiku etangaga na maũndũ ma thĩ ĩno, na eciiragia o ūria angĩkenia mũthuuriwe.

³⁵ Ndiramwarĩria maũndũ maya nĩgeetha mũgunĩke, ti atĩ nĩguo ndĩmũrigĩrĩrie, no nĩgeetha mũikarage na mĩthĩire ĩria yagĩrĩire, mwĩheanĩte biũ harĩ Mwathani mũtekũguucĩrĩrio nĩ maũndũ mangĩ.

³⁶ Mũndũ o wothe angĩona atĩ nĩarahĩrĩria mũirĩtu ūria orĩtie, nake mũirĩtu ūcio akorwo matukũ make ma ūirĩtu wake nĩmarahĩtũka-rĩ, mũndũ ūcio angĩigua nĩagĩrĩrwo nĩ kũhikania-rĩ, nĩeke o ūguo ekwenda. Ti kwĩhia ekwĩhia. Nĩmagĩrĩrwo mahikanie.

³⁷ No rĩrĩ, ūria ūtuĩte na ngoro yake atekũringĩrĩrio, no nĩwe mwene wĩyendeire, na agatua itua atĩ ndekũhikia mũirĩtu ūcio-rĩ, mũndũ ūcio o nake nĩekĩte ūria kwagĩrĩire.

³⁸ Nĩ ūndũ ūcio-rĩ, mũndũ ūria ūhikagia mũirĩtu ūria orĩtie nĩekaga ūria kwagĩrĩire, no ūria ūngĩaga kũmũhikia nĩekaga wega makĩria.

³⁹ Mĩtumia nĩohanĩtio na mũthuuriwe rĩria rĩothe mũthuuriwe arĩ muoyo. No mũthuuriwe angĩkua, nĩmuohore na no ahĩkire mũndũ o ūria angĩenda, no mũndũ ūcio no nginya akorwo nĩetĩkĩtie Mwathani.

⁴⁰ No itua riakwa nĩ atĩrĩ, mĩtumia ūcio angĩaga kũhika ringĩ, no akorwo arĩ na gĩkeno makĩria. Na ngwĩciirĩa atĩ nĩ o na nĩ ndĩ na Roho wa Ngai.

8

Irio Irutĩrwo Mĩhianano

¹ Na rĩrĩ, ūhoro wa irio irĩa ikoragwo irutĩrwo mĩhianano-rĩ, nĩtũũ atĩ ithothe tũrĩ na ūmenyo ūhoro-inĩ ūcio. Ūmenyo nĩtũtũmaga mũndũ etũũgĩrie, no wendo nĩ gwaka wakaga.

² Mũndũ ūria wĩciiragia atĩ nĩoi ūndũ-rĩ, ndooĩ ūndũ ūcio wega ta ūria aagĩrĩrwo nĩ kũũmenya.

³ No mũndũ ūria wendete Ngai, ūcio nĩwe ūũio nĩ Ngai.

⁴ Nĩ ūndũ ūcio, ha ūhoro ūkonĩ kũria irio irĩa irutĩrwo mĩhianano-rĩ, nĩtũũ atĩ gũkũ thĩ mũhianano nĩ kindũ gĩa tũhũ, na atĩ gũtirĩ Ngai ūngĩ tĩga o ūria ūmwe.

⁵ Tondũ o na kũngĩkorwo nĩ kũrĩ indo ciitagwo ngai, irĩ kũũria igũrũ kana irĩ gũkũ thĩ-rĩ, amu ti-itherũ nĩ kũrĩ na “ngai” nyingĩ na “aathani” aingĩ,

⁶ no harĩ ithũ-rĩ, Ngai no ūmwe, na nĩwe Ithe witũ, na indo ciothe cioimire kũrĩ we na tũtũũraga muoyo nĩ ūndũ wake; na kũrĩ na Mwathani o ūmwe, nake nĩwe Jesũ Kristũ, o we ūria indo ciothe ciagĩre nĩ ūndũ wake, na nowe ūtũtũũragia muoyo.

⁷ No ti andũ othe mooĩ ūguo. Andũ amwe nĩ ūndũ wa ūria matũũrĩte mamenyerete mĩhianano, o na hĩndĩ ĩria mekũria irio ta icio meciiragia atĩ nĩrutĩrwo mũhianano, na tondũ thamiri ciao itirĩ hinya-rĩ, makanyĩitwo nĩ thaahu.

⁸ No irio irĩa tũrĩaga itingĩtũma tũkuhĩrĩrie Ngai; tũtingĩthũkio nĩ kwaga gũcirĩa, na tũtingĩagĩrio nĩgũcirĩa.

⁹ O na kūrī ūguo-rī, menyererai atī wīyathi ūcio wanyu ndūgatuīke mūhīnga kūrī arīa matarī na hīnya.

¹⁰ Nīgūkorwo mūdū o wothe ūrī na thamiri itarī na hīnya, angīmuona inyuī mūrī na ūmenyo ūyū mūkūrīra irio thīnī wa hekarū ya mūhianano-rī, githī ndangūmūrīria arīe kīrīa kīrutīrwo mīhianano?

¹¹ Nī ūndū ūcio-rī, mūrū kana mwarī wa Ithe witū ūcio thamiri yake itarī na hīnya, o ūcio Kristū aakuīrīre-rī, agathūkio nī ūmenyo wanyu.

¹² Hīndī irīa mwehīria ariū na aarī a Ithe witū na nīra iyo, na mūgatihia thamiri ciao icio itarī hīnya-rī, nī Kristū mwehīria.

¹³ Nī ūndū ūcio, angīkorwo kīrīa ndīrāria no gītūme mūrū kana mwarī wa Ithe witū agwe mehīa-inī-rī, ndīkiagīrīrwo nī kūrīa nyama rīngī, nīguo ndigatūme agwe.

9

Maūdū marīa Maagīrīre Mūtūmwo

¹ Githī nī ndirī na wīyathi? Githī nī ndirī mūtūmwo? Githī nī ndionire Jesū Mwathani witū? Anga inyuī mūtīrī maciaro ma wīra wakwa thīnī wa Mwathani?

² O na angīkorwo andū arīa angī mationaga ta ndī mūtūmwo-rī, ti-itherū nī harī inyuī ndī mūtūmwo! Nīgūkorwo nī inyuī kīmenyithia kīa ūtūmwo wakwa thīnī wa Mwathani.

³ Gwītetera gwakwa harī arīa manjīrithagia nī gūkū:

⁴ Githī ithuī tūtīrī na kīhoo to gīa kūrīa na kūnyua?

⁵ Githī ithuī tūtīrī na kīhoo to kīa mūdū gūtwarana rūgendo-inī na mūtumia wake mwītīkia, o ta ūria atūmwo arīa angī, na ariū a nyina na Mwathani, o na Kefa mekaga?

⁶ Kana no nī tūrī na Baranaba arī o nginya tūrutage wīra nīguo tuone ūteithio witū?

⁷ Nūū ūtungataga ta mūthigari na akeerīha na indo ciaka we mwene? Nī mūdū ūrīkū ūhaandaga mūgūnda wa mīthabībū na ndarīe thabībū cia mūgūnda ūcio? Ningī-rī, nī kūrī mūdū ūrīthagia rūuru na ndanyue iria rīa rūuru rūu?

⁸ Ndīraaria ūhorō ūyū ndī na meciiria ma ū-mūdū tu? Githī Watho o nāguo nduugīte o ūguo?

⁹ Nīgūkorwo nī kwandīkitwo watho-inī wa Musa atīrī, “Ndūkanōhe ndegwa kanua hīndī irīa ikūranga ngano ikīmīhūra.” Ngai akiuga ūguo-rī, nī ndegwa aracaarīa?

¹⁰ Ti-itherū oigaga ūguo nī ūndū witū, githī tīguo? Ī-ni, ūndū ūyū waandīkīrūo nī ūndū witū, tondu rīrīa mūrīma ekūrīma, nake mūhūūri ngano amīhūūrage-rī, nī kwagīrīre mekage ūguo marī na kīrīgīrīro atī nīmaka gayana magetha.

¹¹ Tūngīkorwo ithuī nītūhaandīte mbeū ya kīroho thīnī wanyu-rī, kaī akīrī ūndū mūnene ithuī tūngīgetha indo cia gūtūria mwīrī kuuma kūrī inyuī?

¹² Angīkorwo andū angī marī na kīhoo to gīa gūteithio nī inyuī-rī, ithuī githī tūtīkiagīrīrwo nīgūteithio makīria?

No ithuī tūtīahūthīrīre kīhoo to kīu. Handū ha ūguo-rī, nī gūkirīrīria tūkiragīrīria ūndū o wothe nīguo tūtīkīe kūhīngīca Ūhorō-ūrīa-Mwega wa Kristū.

¹³ Kaī inyuī mūtōoī atī andū arīa marutaga wīra thīnī wa hekarū marutaga irio ciao kuuma kū hekarū, nao arīa matungataga kīgongona-inī magayanaga kīrīa kīrutītwo kīgongona-inī?

¹⁴ O ta ūguo-rī, Mwathani nīathanīte atī arīa mahunjagia Ūhorō-ūrīa-Mwega nīmāgīrīrwo kuonaga gīa kūmatūria kuuma kūrī Ūhorō-ūrīa-Mwega.

¹⁵ No nī ndirī ndaahūthīra kīhoo to o na kīmwe gīa cio. Ningī ndiraandīka ūhorō ūyū ndī na kīrīgīrīro atī nīmūkūnjīka maūdū ta macio. Nī kaba ngue gūkīra mūdū o naū agīre ndīrahīre ūndū ūcio.

¹⁶ No rīrī, ndīngīhota kwīraha rīrīa ngūhunja Ūhorō-ūrīa-Mwega, nīgūkorwo nīhatagīrīrio mūno ndīūhunje. Na nī ingīaga kūhunja Ūhorō-ūrīa-Mwega kaī ndagīa na haaro-ī!

¹⁷ Ingīhunja nī ūndū wa kwīyendera-rī, ndaheo mūcaara; no angīkorwo ti na ūndū wa kwīyendera-rī, nī no kūhīngīa ndīrahīngīa ūndū ūria ndīhokeirwo.

¹⁸ Hakīrī ūguo-rī, mūcaara wakwa ūkīrī kī? Nī atīrī: Atī harī ūhorō wa kūhunja Ūhorō-ūrīa-Mwega-rī, hunjagīe tūhū itekūrīhwo, na nī ūndū ūcio njage gwītāgia kīhoo to gīakwa rīrīa ngūhunja Ūhorō-ūrīa-Mwega.

¹⁹ O na gūtūka ndī muohore na ndirī ngombo ya mūdū-rī, nī ndītuaga ngombo ya o mūdū wothe, nīguo nguocīrīre andū aingī o ta ūria kwahoteka.

²⁰ Kūrī Ayahudi ndaatuikire ta Mūyahudi nīguo nguucagīrīrie Ayahudi. Na kūrī arīa marī rungu rwa watho-rī, ndaatuikire ta mūdū ūrī rungu rwa watho, o na gūtūka nī mwene ndirī rungu rwa watho, nīguo nguucagīrīrie arīa marī rungu rwa watho.

²¹ Kūrī arīa matarī watho-inī-rī, ndaatuikire ta mūdū ūtarī watho-inī ūcio, o na gūtūka ndirī muohore kuuma kūrī watho wa Ngai, no ndī watho-inī wa Kristū, nīguo nguucagīrīrie arīa matarī watho-inī ūcio.

²² Kūrī arīa matarī hinya-rī, ndaatuikire ta itarī hinya nīguo nguucagīrīrie arīa matarī hinya. Nduikite maūdū mothe kūrī andū othe nīgeetha kungīhoteka na njira ciothe ngerie kūhonokia amwe ao.

²³ Njīkaga maūdū maya mothe nī ūndū wa Ūhoro-ūrīa-Mwega, nīgeetha ngaa-gaīrwo irathimo ciaguo.

²⁴ Kaī inyuī mūtooī afī andū arīa mahītahītanaga ihenya-inī mahanyūkaga othe, no rīrī, no ūmwe wao ūheagwo kīheo? Kihanyūkei na njira īrīa īngītūma mūkaaheo kīheo.*

²⁵ Mūdū o wothe ūrīa ūhītahītanaga thīnī wa mathako-rī, ehataga na akemenyeria maūdū-inī mothe hatarī itherū. Mekaga ūguo nīguo maheo thūmbī itarī ya gūtūra; no ithuī twīkaga ūguo nīguo tūkaaheo thūmbī ya gūtūra nginya tene.

²⁶ Nī ūndū ūcio-rī, nī ndihanyūkaga ta mūdū ūtooī gītūmi gīa kūhanyūka; na ndrīuaga ta mūdū ūgūkia ngundi ciake o ūguo tūhū.

²⁷ Aca, nī mwīrī wakwa hūūraga ngaūtua ngombo yakwa, nīgeetha ndaarīkia kūhunjīria andū arīa angī-rī, nī mwene ndikanatuīke wa kūregwo nyimwo kīheo.

10

Ūrutani kuuma Mūtūūrīrie wa Isiraeli

¹ Na rīrī, arīu na aarī a Ithe witū, ndikwenda mūkorwo mūtooī ūndū ūyū, afī maithe maitū ma tene othe maatongoragio nī itu, na afī othe nīmaringire iria.

² Othe nīmabatithirio matuīke andū a Musa marī rungu rwa itu rūu, o na marī iria-inī rūu.

³ Na othe maarīaga irio o imwe cia kīroho,

⁴ na maanyuuga maāī o mamwe ma kīroho; nīgūkorwo maanyuire kuuma rwaro-inī rwa ihiga rwa kīroho rūrīa rwatwaranaga nao, naruo rwaro rūu rwarī Kristū.

⁵ O na kūrī ūguo-rī, aingī ao matiigana gūkenia Ngai; nacio ciimba ciao ikīhurunjwo werū-inī.

⁶ Na rīrī, maūdū macio meekīkire marī ta cionereria, nīgeetha ngoro ciitū itikerīrīrie gwīka maūdū mooru ta macio meekire.

⁷ Mūtīgatūke ahooī mīhianano, ta ūrīa amwe ao maatarī; o ta ūrīa kwandīkītwo atīrī: “Andū acio magīkara thī kūrīa na kūnyua, magīcooka magīkūra kūina na gwīkenia.”

⁸ Ningī tūtīkahūūre ūmaraya, ta ūrīa amwe ao meekire, nao magīkua andū ngiri mīrongo īrī na ithatū mūthenya ūmwe.

⁹ O na ningī tūtīkanagerie Mwathani, ta ūrīa amwe ao meekire, nao makīniinwo nī nyoka.

¹⁰ Na mūtīkai gūteta, ta ūrīa amwe ao meekire, nao makīūragwo nī mūraika ūrīa mūniinani.

¹¹ Maūdū macio meekīkire kūrī o marī cionereria, na makīandīkwo marī ma gūtūkaania, ithuī tūkinyīrīrwo nī kūhingio kwa mahinda.

¹² Nī ūndū ūcio, ūngīra nūrūgamīte wega-rī, menyerera ndūkae kūgūa!

¹³ Mūtīrī mwagerio na magerio mangī tiga o marīa makoraga andū. Nake Ngai nīmwihokeku; ndangītīkīra magerio na magerio marīa mūtangīhota gwītīiria. No rīrīa mūkūgerio-rī, nīarīmuonagīrīria njira ya kūūrīa nīguo mūhotage gwītīiria magerio macio.

Maruga ma Mīhianano, na Gīathī kīa Mwathani

¹⁴ Nī ūndū ūcio, arata akwa endwa, ūragīrai ūhoro wa kūhooya mīhianano.

¹⁵ Ndiraarīria andū oogī; mwīkūūranīrei ūrīa ndrīoiga.

¹⁶ Gikombe gīa gūcookia ngaatho kīrīa tūcookagia ngaatho nī ūndū wakīo-rī, githī ti kūgwatanīra thakame ya Kristū? Na githī mūgate ūrīa twenyūraga ti kūgwatanīra mwīrī wa Kristū?

* 9:24 Andū a Korinitho nīmamenyerete mahenya mathako-inī marīa moīkaine ta Isimithiani. Mūhootani aaheagwo ihūa rīa gīthīūrī. * 10:16 Gikombe gīa gūcookia ngaatho kīarī kimwe gīa ikombe iria Ayahudi maanyuuga hīndī ya Bathaka.

¹⁷ Na tondū mūgate ūcio nī ūmwe-rī, ithuī, o na tūrī aingī, tūrī o mwīrī ūmwe, nīgūkorwo ithuī othe tūrīaga mūgate o ūcio ūmwe.

¹⁸ Ta mwīcūraniei ūhoro wa andū a Isiraeli: Arīa marīaga irio cia igongona-rī, githī matigwatanagīra kīgongona kīu?

¹⁹ Ndīrenda kuuga aīa? Atī kīrīa kīrutīirwo mūhianano nī kīndū kūrī, kana atī mūhianano guo mwene nī kīndū kūrī?

²⁰ Aca! Ūrīa ndīroiga nī atī magongona ma andū arīa matarī na ūngai marutagīrwo ndaimono, na ti Ngai, na ndikwenda mūgīe ngwatanīro na ndaimono.

²¹ Mūtingīhota kūnyūira gīkombe kīa Mwathani, na mūnyūire gīkombe kīa ndaimono o nakīo; mūtingīhota kūgwatanīra metha-inī ya Mwathani, na mūgwatanīre metha-inī ya ndaimono.

²² Kaī tūrageria kwarahūra ūiru wa Mwathani? Kaī tūrī na hinya kūmūkīra?

Wīyathi wa Mūndū ūrīa Wītīkītie

²³ “Nī ndirīgīrīrio gwīka ūndū,” no ti ūndū o wothe ūrī na kīguni. “Nī ndirīgīrīrio gwīka ūndū,” no ti ūndū o wothe ūrī na uumithio.

²⁴ Gūtīrī mūndū wagīrīrwo nīgūcaragia maūndū ma kwīguna we mwene, no nīacaragie maūndū ma kūguna andū arīa angī.

²⁵ Rīagai kīrīa gīothe kīendagio thoko-inī ya nyama mūtekwīyūria ciūria nī ūndū wa mwīcuuko wa thamiri,

²⁶ nīgūkorwo, “Thī nī ya Mwathani, na kīrīa gīothe kīrī thīnī wayo.”

²⁷ Mūndū ūtarī mwītīkia angīmwīta mūkarīe irio gwake, na inyuī mūkorwo nī mūkwenda gūthī-rī, rīa irio ciothe iria mūngītheo mūtekwīyūria ciūria cia mwīcuuko wa thamiri.

²⁸ No mūndū angīmwīra atīrī, “Irio ici irutītwo irī igongona,” mūtīgacīrīe, nī ūndū wa mūndū ūcio wamwīra ūguo, o na nī ūndū wa mwīcuuko wa thamiri;

²⁹ ngiuga ūguo ti thamiri yaku ndagweta, no nī thamiri ya mūndū ūcio ūngī. Nī ūndū-rī, wīyathi wakwa ūgūciirithio nīkī nī ūndū wa thamiri ya mūndū ūngī?

³⁰ Ingīrīanīra irio na andū angī ndī na ngaatho-rī, nī kīi gīgūtūma njambio nī ūndū wa kīndū kīu njokeirie Ngai ngaatho nī ūndū wakīo?

³¹ Nī ūndū ūcio, rīrīa mūkūria kana rīrīa mūkūnyua, o na kana mūgīka ūndū o wothe-rī, wīkagei nī ūndū wa kwenda kūgoocithia Ngai.

³² Tigai gwīka ūndū ūngīhīngithia mūndū, arī Mūyahudi, kana arī Mūyunani, o na kana ūhīngithie kanitha wa Ngai,

³³ o ta ūrīa nī ngeragia gūkenia andū othe na njīra o yothe. Nīgūkorwo ndicaragia ūndū wa kwīguna nī mwene, no njaragia ūrīa ingīguna andū aingī, nīguo mahonoke.

11

¹ Mwīgerekaniei na nī, ta ūrīa ndīgerekanaigia na Kristū.

Ūndū ūrīa Wagīrīre Hīndī ya Mahooya

² Nīngūmūgaathīrīria nī ūndū wa kūndirīkana maūndū-inī mothe, na nī ūndū wa gūtūūra mūrūmītie morutani macio, o ta ūrīa ndaamūrutire.

³ Rīu-rī, nīngwenda mūmenye atī mūtwe wa mūndū mūrūme o wothe nī Kristū, na mūtwe wa mūndū-wa-nja nī mūndū mūrūme, na mūtwe wa Kristū nī Ngai.

⁴ Mūndū mūrūme o wothe ūrīa ūhooyaga kana akaratha ehumbīrīte mūtwe-rī, nī mūtwe wake aconorithagia.

⁵ Nake mūndū-wa-nja o wothe ūrīa ūhooyaga kana akaratha atahumbīrīte mūtwe wake-rī, nī mūtwe wake aconorithagia, tondū ūguo no ūndū ūmwe na kwenjwo.

⁶ Angīkorwo mūndū-wa-nja ndekūhumbīra mūtwe wake-rī, nīakīenje njuīrī yake; na angīkorwo kūrengarenga njuīrī kana kwenjwo nī ūndū wa gūconora mūndū-wa-nja-rī, nīakīihumbīre mūtwe.

⁷ Mūndū mūrūme ndaagīrīrwo nīkūhumbīra mūtwe wake, kuona atī nīwe mūhianīre wa Ngai, na nī riiri wa Ngai; no mūndū-wa-nja nīwe riiri wa mūndū mūrūme.

⁸ Nīgūkorwo mūndū mūrūme ndoimire harī mūndū-wa-nja, no nī mūndū-wa-nja woimire harī mūndū mūrūme.

⁹ Mūndū mūrūme-rī, tiwe wombīrwo nī ūndū wa mūndū-wa-nja, no nī mūndū-wa-nja wombīrwo nī ūndū wa mūndū mūrūme.

¹⁰ Nī ūndū wa gītūmi gīkī-rī, mūndū-wa-nja agīrīrwo nīgūkorwo na rūrī mūtwe rwa kuonania atī nī wa gwathwo nī ūndū wa arāika.

¹¹ No ningī-rī, thīnī ya Mwathani, mūndū-wa-nja ndeiganītie mūndū mūrūme atarī ho, nake mūndū-mūrūme ndeiganītie mūndū-wa-nja atarī ho.

¹² O ta ūria mündū-wa-nja oimire harī mündū mūrūme-rī, no taguo mündū-mūrūme aciaragwo nī mündū-wa-nja. No rīrī, indo ciothe ciomaga kūrī Ngai.

¹³ Ta tuai arī inyuū: Nī kwagīrīre mündū-wa-nja kūhooya Ngai atehumbīrīte mūtwe?

¹⁴ Kaī maündū ma ndūire matamūrutaga atī mündū-mūrūme gūkorwo arī na njuīrī ndaaya nī ūndū wa kūmūconorithia,

¹⁵ no mündū-wa-nja gūkorwo na njuīrī ndaaya, ūcio nī riiri wake? Nīgūkorwo aheetwo njuīrī ndaaya arī kīndū gīa kūmūhumbīra.

¹⁶ Angīkorwo kūrī na mündū ūrī na ngarari na ūhorō ūyū-rī, nīamenye atī ithuī tūtīrī mūtugo ūngī, o na makanitha ma Ngai matīrī mūtugo ūngī.

Irio cia Mwathani

¹⁷ Ūhorō-inī ūria ngūmūtaarīria rīu-rī, ndirī na ūndū wa kūmūgaathīra, nīgūkorwo kūngana kwanyu ti gwa kūmūguna no nī gwa kūmūthūkia.

¹⁸ Ūndū wa mbere, njiguaga atī rīrīra muongana ta kanitha, nīkūgīaga na nyamūkano gatagatī kanyu, na ūhorō ūcio ndingīaga gwītīkia ūmwe waguō.

¹⁹ Hatārī nganja gūtingīaga kūgīa na ngarari gatagatī-inī kanyu cia kuonania arīa anyu metīkīrīkīte nī Ngai.

²⁰ Rīria muongana hamwe, ti Irio cia Mwathani mūrīaga,

²¹ nīgūkorwo rīria mūkūria, o mündū athiaga na mbere kūrīa ategweterera ūria ūngī. Ūmwe aikaraga ahūtī, nake ūria ūngī agaikara arītwo.

²² Kaī mūtārī mīcī mūngīrīra na mūnyūire kuo? Kana nī kanitha wa Ngai mūnyararīte na mūkenda gūconoraga arīa matārī kīndū? Ngūkīmwīra atīa? No ndīkīmūgaathīrīre nī ūndū wa ūhorō ūcio? Aca, ndingīmūgaathīrīria!

²³ Nīgūkorwo ūhorō ūria ndaamūkīrīre kuuma kūrī Mwathani noguo ndaamūkīnyīire: Mwathani Jesū, ūtukū ūria aakunyanīrwo, nīoore mūgate,

²⁴ na aarīkia gūcookia ngaatho,* akīwenyūranga, akiuga atīrī, “Ūyū nī mwīrī wakwa, ūria ūheanītwo nī ūndū wanyu; ikagai ūū nīguo mūndīrikanage.”

²⁵ Nīngī o ūndū ūmwe, thuutha wa kūrīa irio, akīoya gīkombe, akiuga atīrī, “Gīkombe gīkī nī kīrīkanīro kīria kīerū thīnī wa thakame yakwa; ikagai ūū, rīria rīothe mūrīkīnyuuaagīra, nīguo mūndīrikanage.”

²⁶ Nīgūkorwo rīria rīothe mūkūria mūgate ūyū na mūkanyūira gīkombe gīkī-rī, nīkuumbūra mūkuumbūra gūkua kwa Mwathani o nginya hīndī rīra agooka.

²⁷ Nī ūndū ūcio, mündū o wothē ūkūrīa mūgate ūcio kana akanyūira gīkombe kīu kīa Mwathani ūria gūtaagīrīre-rī, nī kwīhia ehīrie mwīrī na thakame ya Mwathani.

²⁸ Mündū nīambage gwītūria mbere ya kūrīa mūgate ūcio na kūnyūira gīkombe kīu.

²⁹ Nīgūkorwo mündū ūria wothē ūrīaga na akanyua ategūkūūrana mwīrī wa Mwathani, nī ituīro rīake we mwene etuagīra.

³⁰ Kīu nīkīo gītūmīte aingī anyu moorwo nī hinya, na marūare, na amwe anyu nīmarīkītīe gūkua.

³¹ No tūngītuīra ciira ithuī ene, tūtingītūika a gūciirithio.

³² Hīndī rīra tūgūtūirwo ciira nī Mwathani-rī, nīkūherithio tūherithagio nīgeetha tūtīkae gūtūirwo ciira hamwe na thī.

³³ Nī ūndū ūcio, arīū na aarī a Ithe witū, rīria mūnganīte mūrīanīre-rī, etanagīrīrai.

³⁴ Angīkorwo mündū nīahūtīrī-rī, agīrīrwo nī kūrīa irio gwake mūcī, nīgeetha rīria muongana gūtīkagīe ūhorō wa gūtūirwo ciira.

Nīngaheana ūhorō wa maündū macio mangī rīria ngooka.

12

Iheo cia Roho Mūtheru

¹ Na rīrī, arīū na aarī a Ithe witū, ha ūhorō wa iheo cia kīroho-rī, ndikwenda mūikare mūrīgītwo nīguo.

² Inyuū nīmūū atī hīndī rīra mūteetīkītīe Ngai, nīmwaguucagīrīrio na mūkerekero kūrī mīhianano itangīaria.

³ Nī ūndū ūcio ngūmwīra atī, gūtīrī mündū waragia ahotīthīto nī Roho wa Ngai ūngiuga atīrī, “Jesū aronyīitwo nī kīrumi,” na gūtīrī mündū ūngīhota kuuga atīrī, “Jesū nī Mwathani,” atatonoretio nī Roho Mūtheru.

⁴ Na rīrī, iheo iria iheanagwo nī mīthemba mīthemba, no Roho ūria ūciheanaga no ūmwe.

* 11:24 Warī mūtugo wa Ayahudi gūcookia ngaatho mbere ya kūrīa irio.

⁵ O na njira cia gütungata nĩ mĩthemba mĩthemba, no Mwathani ũria ũtungatagwo no ũmwe.

⁶ Ningĩ kũrĩ mĩrutĩre ya wĩra mĩthemba mĩthemba, no Ngai no ũmwe ũria ũhotithagia maũndũ mothe gwĩkĩka thĩnĩ wa andũ othe.

⁷ Na rĩrĩ, o mũndũ nĩaheagwo ũndũ wa kuonania atĩ arĩ na Roho, naguo ũndũ ũcio nĩ wa kũguna andũ othe.

⁸ Roho ũcio nĩwe ũheaga mũndũ ũmwe ndũmĩrĩri ya ũũgĩ, na ũngĩ akaheo ũmenyo nĩ Roho o ro ũcio,

⁹ nake ũngĩ akaheo wĩtĩkio nĩ Roho o ro ũcio, na ũngĩ akaheo iheo cia kũhonania nĩ Roho o ro ũcio,

¹⁰ nake ũngĩ akaheo hinya wa kũringa ciama, na ũngĩ akaheo ũrathi, na ũngĩ akaheo gũkũũrana maroho, na ũngĩ akaheo kwaria na thiomĩ mĩthemba mĩthemba, ningĩ ũngĩ akaheo ũhoti wa gũtaũra thiomĩ icio.

¹¹ Maũndũ macio mothe nĩ wĩra wa Roho o ro ũcio ũmwe, nake agayagĩra o mũndũ o ũria ekwenda.

Mwĩrĩ Ũmwe ũrĩ Cĩga Nyingĩ

¹² Mwĩrĩ wa mũndũ nĩ ũmwe, o na gwatuĩka ũrĩ cĩga nyingĩ; ningĩ o na gwatuĩka cĩga ciaguo ciothe nĩ nyingĩ-rĩ, ciothe no mwĩrĩ o ũmwe. Ũguo noguo Kristũ atariĩ.

¹³ Nĩgũkorwo ithuothe twabatithirio na Roho ũmwe tũgĩtuĩka a mwĩrĩ ũmwe, o na tũrĩ Ayahudi kana tũrĩ Ayunani, tũrĩ ngombo o na kana tũtarĩ ngombo, na ithuothe tũkĩnyuithio Roho o ro ũcio ũmwe.

¹⁴ Na rĩrĩ, mwĩrĩ ndũkoragwo na kĩga kĩmwe, no nĩ wa cĩga nyingĩ.

¹⁵ Kũgũrũ kũngiuga atĩ, “Tondũ ti nĩ guoko-rĩ, ndirĩ wa mwĩrĩ ũyũ,” Ũndũ ũcio ndũngĩtũma gũtĩge gũtuĩka kĩga kĩa mwĩrĩ ũcio.

¹⁶ Nakuo gũtũ kũngiuga atĩ, “Tondũ ti nĩ riitho-rĩ, ndirĩ wa mwĩrĩ ũcio,” nĩ ũndũ wa gĩtũmi kũ gũtingĩtiga gũtuĩka kĩga kĩa mwĩrĩ ũcio.

¹⁷ Mwĩrĩ wothe ũngĩkorwo no riitho-rĩ, kũigua tũngĩguaga na kĩ? Mwĩrĩ wothe ũngĩkorwo no gũtũ-rĩ, kũnungĩra tũngĩnungagĩra na kĩ?

¹⁸ No ũria kũrĩ, nĩ atĩ Ngai nĩ eekĩrĩre cĩga ciothe thĩnĩ wa mwĩrĩ, agĩcĩkĩra o ta ũria eendaga ciikare.

¹⁹ Cĩga ciothe ingĩtuĩka nĩ kĩga kĩmwe-rĩ, mwĩrĩ naguo ũngĩkorwo ha?

²⁰ Ũria kũrĩ nĩ atĩ cĩga nĩ nyingĩ, no mwĩrĩ nĩ ũmwe.

²¹ Riitho rĩtingĩhota kwĩra guoko atĩrĩ, “Nĩ ndirĩ na bata nawe!” Naguo mũtwe wĩre magũrũ atĩrĩ, “Nĩ ndirĩ na bata na inyuĩ!”

²² Handũ ha ũguo-rĩ, cĩga cia mwĩrĩ iria cionekaga itarĩ hinya, nĩcio irĩ bata makĩria,

²³ nacio cĩga iria tuonaga ta itarĩ cia gũtũno mũno-rĩ, nĩcio tũheaga gĩtũno kĩa mwanya. Nacio cĩga iria tuonaga ta itagĩrĩre kuoneka nĩmenyagĩrĩrwo mũno,

²⁴ o rĩria cĩga ciitũ iria itarĩ cia kũhithwo itabataragio nĩkũmenyererwo mũno. No Ngai nĩanyiitithanĩtie cĩga cia mwĩrĩ na agatũithia makĩria cĩga iria ciagĩte gĩtũno,

²⁵ nĩgeetha gũtĩkae kũgĩa na nyamũkano thĩnĩ wa mwĩrĩ, no nĩgeetha cĩga ciaguo imenyagĩrĩre o kũga na kĩria kĩngĩ.

²⁶ Kũga kĩmwe kĩngĩnyariĩrĩka, cĩga iria ingĩ inyariĩrĩkaga hamwe nakĩo; nakĩo kũga kĩmwe kĩngĩheo gĩtũno-rĩ, o nacio cĩga iria ingĩ nĩkenaga hamwe nakĩo.

²⁷ Na rĩrĩ, inyuĩ mũrĩ mwĩrĩ wa Kristũ, na o mũndũ wanyu nĩ kũga kĩaguo.

²⁸ Nakuo thĩnĩ wa kanitha, Ngai nĩathuurĩte mbere andũ amwe matũke atũmwo, a keerĩ anabĩ, a gatatũ arutani, o na ningĩ kũgĩe na arĩngĩ a ciama, o na arĩa marĩ na iheo cia kũhonania mĩrimũ, na arĩa marĩ na ũhoti wa gũteithia arĩa angĩ, na arĩa marĩ na iheo cia ũtabarĩri, na arĩa maaragia na thiomĩ mĩthemba mĩthemba.

²⁹ Andũ othe nĩ atũmwo? Andũ othe nĩ anabĩ? Andũ othe nĩ arutani? Andũ othe nĩ arĩngĩ a ciama?

³⁰ Andũ othe nĩmaheetwo iheo cia kũhonania? Andũ othe nĩmakĩaragia na thiomĩ? Andũ othe nĩmagĩtaũraga thiomĩ?

³¹ No rĩrĩ, mwĩrĩragĩrĩre iheo iria irĩ bata mũno.

Wendani

Na rĩu nĩngũmuonia njĩra irĩa njega makĩria.

13

¹ Atĩrĩrĩ, o na ingĩaria na thiomĩ cia andũ o na cia araiika, no ngorwo itarĩ na wendani-rĩ, ingĩkorwo ndĩ o ta kĩndũ kĩa rũthuku kĩria kĩgambaga kĩaringwo, kana o ta thaani irĩa ihũrithanagio ikagamba.

² Ingikorwo ndi na kicheo gĩa kũratha ũhoro, na ngorwo no hote kũmenya maũndũ mothe ma hito na ngagi na ũmenyo wothe, na ingikorwo ndi na wĩtikio ũria ũngĩhota gũthaamia irĩma, no ndiri na wendani-rĩ, ndiri bata o na hanini.

³ Ingĩheana indo ciakwa ciothe kũri andũ arĩa athĩni, o na heane mwĩri wakwa ũcinwo, no ngorwo ndiri na wendani-rĩ, ndingĩgunĩka.

⁴ Wendani nũkiranagĩria, na wendani nĩtuganaga. Ndũiguanagĩra ũiru, na ndwĩgaathaga, o na ndũri mwitũo.

⁵ Wendani ndũri rũtũriko, na ndũcaragia ũria ũngĩguna, o na ndũhiuhaga kũrakara, na ndũtaraga maita maria ũhĩĩrio.

⁶ Ningĩ wendani ndũkenagĩra ũuru, no nũkenagĩra ũhoro wa ma.

⁷ Wendani nũgitanagĩra hĩndi ciothe, na ũgetikia maũndũ mothe, na nĩwĩrigagĩria hĩndi ciothe, o na ũkomĩria hĩndi ciothe.

⁸ Wendani ndũthiraga. No akorwo nĩ morathi, nĩmagathira; o na thiomĩ nĩgathira; na kũmenya maũndũ o nakuo nĩgũgathira.

⁹ Nĩgũkorwo tũmenyaga maũndũ o gĩcunji, na tũrathaga maũndũ o gĩcunji,

¹⁰ no hĩndi irĩa ũndũ ũria mũkinyanĩru ũgooka-rĩ, ũndũ ũria ũtarĩ mũkinyanĩru nũgaathira.

¹¹ Hĩndi irĩa ndaarĩ kaana-rĩ, ndaaragia o ta kaana, na ndeeciiragia o ta kaana, na ndaataranagia maũndũ o ta kaana. No hĩndi irĩa ndaatuĩkire mũndũ mũgima-rĩ, ngĩtigana na maũndũ ma wana.

¹² Rĩu tuonaga maũndũ na mairia, ta kuona na gĩcicio; no hĩndi iyo tũkoonaga ta andũ makionana ũthiũ kwa ũthiũ. Rĩu njũũ maũndũ o gĩcunji; hĩndi iyo nĩngamenya maũndũ wega, o ta ũria nĩ njũũo wega.

¹³ Na rĩu, maũndũ maya matatũ nĩ ma gũtũura: wĩtikio, na kũirĩgĩrĩro, o na wendani. No ũria mũnene wamo nĩ wendani.

14

Itheo cia Ūrathi na cia Thiomĩ

¹ Rũmagĩrĩrai mĩthiire ya wendani, na mwĩrirĩrie mũno itheo cia kũroho, na makĩria mwĩrirĩrie kicheo kĩa ũheani ũhoro wa Ngai.

² Nĩgũkorwo mũndũ ũria wothe waragia na rũthiomĩ-rĩ, ti andũ aaragĩria no nĩ Ngai aaragĩria. Ti-itherũ, gũtirĩ mũndũ ũtaũkagĩrwo nĩ ũria aroiga; no nĩ maũndũ ma hito aaragia na roho wake.

³ No mũndũ ũria ũheanaga ũhoro wa Ngai aaragĩria andũ akamekĩra hinya, na akamomĩria, na akamahooreria.

⁴ Mũndũ ũria waragia na rũthiomĩ nĩ we mwene wĩongagĩrĩra hinya, no ũria ũheanaga ũhoro wa Ngai nĩ kanitha ongagĩrĩra hinya.

⁵ No nyende inyuothe mwaragia na thiomĩ, no makĩria ingĩenda inyuothe mũrathage mohoro. Mũndũ ũria ũrathaga ũhoro nĩakĩrite ũria waragia na thiomĩ, tiga no akorirwo nĩegũtaũra thiomĩ icio, nĩguo kanitha wongererwo hinya.

⁶ No rĩu, ariũ na aarĩ a Ithe witũ, ingĩũka kũri inyuĩ na njarie na thiomĩ-rĩ, ingĩmũgana nakĩ, tiga no ndĩmũreheire ũguũrio, kana ũmenyo, kana ũrathi, o na kana kiugo kĩa ũrutani?

⁷ O na ha ũhoro ũkonĩ indo iria itarĩ muoyo iria igambaga, indo ta mũtũrirũ kana kĩnanda kĩa mũgeeto-rĩ, mũndũ angĩgĩkũũrana atĩa rwĩmbo rũria rũrenda kũinwo, tiga hakorirwo na ngũũrani njega ya mĩgambo?

⁸ Ningĩ-rĩ, angĩkorwo karumbeta gatikũruta mũgambo ũgũkũũrikana ũria ũkuuga-rĩ, nũ ũngĩkĩhaarĩria gũthĩ mbaara-inĩ?

⁹ ũguo noguo ũhoro wanyu ũtarĩ. Tiga mwaririe na ciugo ikũmenyeka na rũthiomĩ rwanyu-rĩ, nĩ mũndũ ũrikũ ũngĩmenya ũria mũroiga? Mũngĩkorwo o mũkĩarĩria riera.

¹⁰ Ti-itherũ nĩ kũri mĩthemba mĩngĩ ya thiomĩ gũkũ thĩ, no gũtirĩ rũthiomĩ o na rũmwe rũtarĩ ũria ruugaga.

¹¹ No angĩkorwo ndingĩmenya ũria mũndũ aroiga-rĩ, nĩ ngĩrĩ mũrũrĩrĩ harĩ mũndũ ũcio ũraaria, nake nĩ mũrũrĩrĩ harĩ nĩ.

¹² ũguo noguo o na inyuĩ mũtarĩ. Kuona atĩ nĩmwĩrirĩrie mũno itheo cia kũroho-rĩ, kĩgeragieĩ kuongerera itheo iria ciakaga kanitha ũkagĩa na hinya.

¹³ Na tondũ ũcio-rĩ, mũndũ ũria waragia na rũthiomĩ rũgeni nĩahooyage nĩguo ahote gũtaũra ũria aroiga.

¹⁴ Nĩ ũndũ-rĩ, ingĩkorwo ndĩrahooya ngĩthiomaga-rĩ, roho wakwa nĩguo ũrahooya, no meciiria makwa matĩrĩ na maciaro.

¹⁵ Nĩ ūndũ ūcio-rĩ, ngũgũka atĩa? Nĩ ndĩrĩhooyaga Ngai na roho wakwa, na ningĩ hooyage na meciiria makwa; o na kũina ndĩrinaga na roho wakwa, na ningĩ nyinage na meciiria makwa o namo.

¹⁶ Ningĩ-rĩ, ūngĩkorwo ūkĩgococa Ngai na roho waku tu-rĩ, mũndũ wa arĩa marĩ gatagatĩ kanyu ūtarataũkĩrwo, angĩkiuga “Ameni” atĩa mahooya-inĩ maku ma gũcookia ngaatho, kuona atĩ ndaramenya ūria ūroiga?

¹⁷ No ūkorwo ūgĩcookia ngaatho wega mũno, no mũndũ ūcio ūngĩ ndanongererwo hinya nĩ ūhoru ūcio.

¹⁸ Nĩngũcookeria Ngai ngaatho nĩgũkorwo nĩ nĩjaragia na thiomĩ makĩria manyu inyuothe.

¹⁹ No kanitha-inĩ-rĩ, nĩ kaba njarie ciugo ithano ndĩramenya wega nĩguo ngĩrute andũ arĩa angĩ ūhoru nacio, gũkĩra njarie ciugo ngiri ikũmi cia gũthioma.

²⁰ Ariũ na aarĩ a Ithe witũ, tigagai gwĩciiragia ta ciana. Harĩ ūhoru wa maũndũ marĩa mooru-rĩ, tuikai tũkenge, no mwĩciĩrĩrie-inĩ wanyu mũtuĩke andũ agima.

²¹ Thĩinĩ wa Watho nĩ kwandĩkitwo atĩri:

“Nĩngaarĩria andũ aya

na tũnua twa andũ maaragia na thiomĩ ng’eni,
ndĩmaarĩrie na tũnua twa andũ maaragia na mwarĩrie wa kũngĩ,
no o na ndeeka ūguo matikanjigua,”

ũguo nĩguo Mwathani ekuuga.

²² Nĩ ūndũ ūcio, kwaria na thiomĩ nĩ kĩmenyithia kũrĩ andũ arĩa matetikĩtie no ti kĩmenyithia kũrĩ arĩa metetikĩtie; no kũratha ūhoru nĩ kwa arĩa metetikĩtie, ti kwa arĩa matetikĩtie.

²³ Tondũ ūcio kanitha wothe ūngĩũngana na andũ othe maarie na thiomĩ-rĩ, na hacooke hatoonye andũ matooi ūhoru wa thiomĩ, kana andũ matetikĩtie-rĩ, githĩ matingiuga atĩ mũrĩ agũrũki?

²⁴ No mũndũ ūtarĩ mwĩtikia kana mũndũ ūtarĩ mũtaũkĩre nĩ ūhoru ūcio angĩtoonya rĩrĩa andũ othe mararatha mohoro-rĩ, mũndũ ūcio nĩekũiguithio nĩ andũ othe atĩ nĩ mwĩhia na aciirithio nĩo othe,

²⁵ na maũndũ marĩa atũire ahithĩte ngoro-inĩ nĩmakoimbũka. Nĩ ūndũ ūcio egũithie thĩ ahoee Ngai, akiugaga atĩri, “Ti-itherũ Ngai arĩ gatagatĩ-inĩ kanyu!”

Mahooya Marĩ na Mũtaratara

²⁶ Tũgũkiuga atĩa, ariũ na aarĩ a Ithe witũ? Rĩria muongana hamwe-rĩ, o mũndũ ahota gũkorwo arĩ na rwĩmbo, kana arĩ na ūndũ arenda kũrutana, kana arĩ na ūndũ aguũrĩrio, kana arĩ na thiomĩ, kana arĩ na ūtaũri wa thiomĩ. Maũndũ macio mothe no ngĩnya mekagwo nĩ ūndũ wa gwĩkĩra kanitha hinya.

²⁷ Angĩkorwo nĩ gũkwario na rũthiomĩ-rĩ, nĩ kwario nĩ andũ eerĩ, na makĩngĩha atatũ, na o mũndũ aarie riita rĩake, na no ngĩnya hagĩe na mũndũ ūngĩ wa gũtaũra.

²⁸ Angĩkorwo gũtirĩ mũtaũri-rĩ, mwarĩa ūcio nĩagĩkire arĩ kũu kanitha-inĩ, na akĩarĩrie we mwene, na aarĩrie Ngai.

²⁹ Aheani ūhoru eerĩ kana atatũ magĩrĩrwo maarie, nao andũ arĩa angĩ makũũrane wega ūria kũreerwo.

³⁰ Na mũndũ ūkarĩte thĩ ho angĩgĩa na ūguũrio-rĩ, mwarĩa ūcio wa mbere nĩakire.

³¹ Nĩgũkorwo inyuothe no mũrathe ūhoru o mũndũ riita rĩake nĩguo andũ othe marutwo maũndũ na momĩrũro.

³² Namu maroho ma anabii nĩmathĩkagĩra anabii o ene.

³³ Nĩgũkorwo Ngai ti Ngai wa kĩrigiicano no nĩ wa thayũ.

Ta ūria kũrĩ thĩinĩ wa ciũngano ciothe cia andũ arĩa aamũre,

³⁴ atumia magĩrĩrwo nĩgũikaraga makĩrite ki marĩ thĩinĩ wa kanitha. Matĩitĩkĩrĩtio kwaria, no nĩmaikarage menyĩhĩtie, o ta ūria Watho uugĩte.

³⁵ Angĩkorwo marĩ na ūndũ mangĩenda kũmenya-rĩ, nĩmoragie athuuri ao ene kwao mũciĩ; nĩgũkorwo nĩ ūndũ ūrĩ thoni atumia kwaragia thĩinĩ wa kanitha.

³⁶ Hĩ! Anga kiugo kĩa Ngai kĩambĩrĩrie na inyuĩ? Kana hihĩ no inyuĩ inyuiki gĩakinyĩire?

³⁷ Mũndũ o na ū angĩciiria atĩ nĩ mũnabii, kana arĩ na iheo cia kĩroho-rĩ, nĩagĩtikĩre atĩ maũndũ maya ndĩramwandĩkĩra nĩ maũndũ marĩa maathanĩtwo nĩ Mwathani.

³⁸ No angĩagĩra ūndũ ūcio kiene-rĩ, o nake we mwene nĩakagĩrwo kiene.

³⁹ Nĩ ūndũ ūcio, ariũ na aarĩ a Ithe witũ, mwĩrĩrĩriei kũrathaga mohoro, na mũtikagiragie ūhoru wa kwaria na thiomĩ.

⁴⁰ No maũndũ mothe nĩmekagwo na mũtaratara ūria wagĩrĩire, na mekagwo na kĩaarĩro.

15

Kūriūka gwa Kristū

¹ Na rīrī, ariū na aarī a Ithe witū, nīngwenda kūmūririkania Ūhorō-ūrīa-mwega ūrīa ndaamūhunjīrie, na mūkiwamūkīra, na noguo mūtūtūrīte mūrūmītie.

² Ūhorō ūcio mwega nīguo ūtūmaga mūhonoke, mwaikara mūrūmītie wega ūhorō ūrīa ndaamūhunjīrie. Angīkorwo ti ūguo-rī, ūhorō ūcio mwawītūkīrie o tūhū.

³ Nīgūkorwo ūhorō ūrīa nī ndaamūkīrīre nīguo ndaamūheire, ūrī wa mbere na wa bata mūno: atī Kristū nīakuire nī ūndū wa mehīa maitū o ta ūrīa Maandīko moigīte, ⁴ na atī nīathikīrwo, na atī mūthenya wa gatātū akīrīūkio kūringana na ūrīa Maandīko macio moigīte,

⁵ na atī akiumīrīra Petero, na agīcooka akiumīrīra arīa Ikūmi na Eerī.

⁶ Thuutha ūcio, nīoimīrīre makīria ma ariū na aarī a Ithe witū magana matano ihinda o rīmwe, na aingī ao marī muoyo o na rīu, o na gūtūika amwe ao nīmarīkītie gūkua.

⁷ Ningī agīcooka akiumīrīra Jakubu na thuutha wa ūguo agīcooka akiumīrīra atūmwō othe,

⁸ na thuutha wa acio angī othe akīnyumīrīra o na nī, haana ta mūdū waciārītwo atarī mūkinyu.

⁹ Nīgūkorwo nī nī nī mūnini mūno harī atūmwō arīa angī, o na ndiagīrīrwo nī gwītwo mūtūmwō, tondū nīndanyariire kanītha wa Ngai.

¹⁰ No wega wa Ngai nīguo ūtūmīte ndūike ūguo ndarīi, nago wega wake kūrī nī ndwarī wa tūhū. No nīndarūtīre wīra na kīyo gūkīra acio angī othe, no ti nī ndaarutaga wīra ūcio, no nī wega wa Ngai ūrīa warī hamwe na nī warutaga wīra ūcio.

¹¹ Tondū ūcio, o na kūngītūika nī nī kana nī o-rī, ūhorō ūyū noguo tūhunjagia, na noguo inyū mwetīkīrie.

Kūriūka kwa arīa Akuū

¹² Na rīrī, kūngīkorwo kūhunjagio atī Kristū nīariūkīrio akiuma kūrī arīa akuū-rī, nī kī gītūmaga amwe anyu moige atī gūtīrī kūriūkio kwa arīa akuū?

¹³ Kūngīkorwo gūtīrī kūriūkio kwa arīa akuū-rī, o nake Kristū ndaakīriūkīrio.

¹⁴ Na angīkorwo Kristū ndaakīriūkīrio-rī, kūhunjia gwītū no gwa tūhū, nakuo gwītīkia kwanyu no gwa tūhū.

¹⁵ Makīria ma ūguo-rī, ithū no tūgīkorwo tūrī aira a Ngai a maheeni, tondū nītuumbūrīte atī Ngai nīariūkīrie Kristū kuuma kūrī arīa akuū. No rīrī, ndaakīmūrīkīrie angīkorwo nī ma atī arīa akuū matiriūkagio.

¹⁶ Nīgūkorwo kūngītūika atī arīa akuū matiriūkagio, o nake Kristū ndaakīriūkīrio.

¹⁷ Na angīkorwo Kristū ndaariūkīrio-rī, gwītīkia kwanyu nī gwa tūhū; mūgītūūraga o mehīa-inī manyu.

¹⁸ Ningī andū arīa marīkītie gūkoma marī thīnī wa Kristū-rī, o nao nī kūūra morīte.

¹⁹ Na kūngīkorwo kūrīgīrīro giitū thīnī wa Kristū no kīa muoyo-inī ūyū tūrī-rī, twagīrīrwo nīkūiguīrwo tha gūkīra andū othe.

²⁰ No rīrī, ti-itherū Kristū nīariūkītīo akoima kūrī arīa akuū, agatūika maciaro ma mbere ma arīa makuīte.

²¹ Tondū-rī, o ūrīa arī mūdū watūmire gīkuū gīuke thī, o nakuo kūriūkio kwa arīa akuū nī mūdū watūmire gūuke.

²² Nīgūkorwo o ta ūrīa andū othe makuaga nī ūndū wa Adamu-rī, no taguo andū othe magaacookio muoyo thīnī wa Kristū.

²³ No o mūdū akaariūka ihinda rīake mwene: Kristū arī we wariūkīre mbere; na thuutha andū arīa marī ake hīndī rīra agooka.

²⁴ Thuutha ūcio nīguo ihinda rīa kūrigīrīria rīgaakinya, hīndī rīra akaaneana ūthamaki kūrī Ngai Ithe arīkītīe kūniina mothamaki mothe, na wathanī, o na hinya wothe.

²⁵ Nīgūkorwo no ngīnya athamake ngīnya rīria agaakorwo aigīte thū ciake ciothe rungu rwa makinya make.

²⁶ Na rīrī, thū ya mūthia kūniinwo nī gīkuū.

²⁷ Nīgūkorwo “nī aigīte indo ciothe rungu rwa makinya make.” Na rīria gūkwīrwo atī “indo ciothe” nīciigītwo rungu rwake, nīgūkūmenyeka wega atī Ngai we mwene ti wa itari rīu tondū nī we waigire indo ciothe rungu rwa Kristū.

²⁸ Aarīkia gwīka ūguo-rī, Mūrīu we mwene nīagatūika wa gwathagwo nī ūcio waigire indo ciothe rungu rwake, nīguo Ngai akorwo nī we maūdū mothe thīnī wa maūdū mothe.

²⁹ Na riri, kungikorwo gutiri urukio-ri, aria mabatithio handu-ini ha aria akuu mageeka atia? Angikorwo aria akuu matikaariukio o na atia-ri, andu makibatithagio handu-ini hao niki?

³⁰ Na ithu-ri, twitoonyagia ugwati-ini o ithaa o ithaa niki?

³¹ Ngumwira na ma, ariu na aari a Ithe witu, ti-itheru, o ta uria ndurahaga ni undu wanyu thini wa Kristu Jesu Mwathani witu, ati ni nguaga o mthenya.

³² Angikorwo ndaahuranire na nyamu cia githaka kuu Efeso ni undu wa itumi cia umundu-ri, ndaagunikire na ki? Angikorwo andu aria akuu matikaariukio-ri, "Niturie na tunyue,

nigukorwo ruciu nigukua tugaakua."

³³ Mutikaheeneke: "Thiritu njuru nithukagia mitugo miga."

³⁴ Arahukai mwigue ta uria mwigirwo, na mutigage kwihia; nigukorwo andu amwe matiu Ngai: ndoiga uguo nigeetha ndimconore.

Mwiri uria Ukaariukio

³⁵ No mundu ahota kuria atiri, "Andu aria akuu mariukagio atia? Magooka mari na mwiri uhaana atia?"

³⁶ Ni urimu uriku uyū! Kiria wahaanda-ri, gitimeraga gitambite gukua.

³⁷ Hinda iria wahaanda-ri, nduhaandaga mwiri uria ugucooka ukorwo ho, no gukorwo uhaandaga mbeu ya ngano kana ya kindu kingi.

³⁸ No Ngai amiheaga mwiri o uria endaga igie nago, na o mthemba wa mbeu akaue mwiri wago.

³⁹ Mwiri yothe ndihaanaine: Andu mari mthemba umwe wa mwiri, nacio nyamu mthemba ungi, na nyoni mthemba ungi, o nacio thamaki iri mwiri wa mthemba ungi.

⁴⁰ Ningi ni kuri mwiri ya iguru na ni kuri mwiri ya guku thi; no riiri wa mwiri ya iguru ni mthemba umwe, na riiri wa mwiri ya guku thi ni mthemba ungi.

⁴¹ Riua riri na riiri wari mwanya, na mweri uri riiri wago mwanya, na njata iri na riiri wacio mwanya; na njata imwe iri riiri uri ngurani na njata iria ingi.

⁴² Uguo nigo gugaatika hinda ya kuriukio kwa andu aria akuu. Mwiri uria uhaandagwo ni wa kubutha, no uriukagio utari wa kubutha;

⁴³ mwiri uhaandagwo uri mumene, ugacooka ukariukio uri na riiri; uhaandagwo utari na hinya, ugacooka ukariukio uri na hinya;

⁴⁴ uhaandagwo uri mwiri wa nduire, ugacooka ukariukio uri mwiri wa kiroho.

Angikorwo ni kuri mwiri wa nduire-ri, o na mwiri wa kiroho uri kuo.

⁴⁵ Ni undu ucio kwandiktwo atiri: "Adamu uria wari mundu wa mbere-ri, aatukire kiumbe kiri muoyo"; nake Adamu uria wa kurigirria-ri, agituka roho wa kuheana muoyo.

⁴⁶ Mwiri wa kiroho tigo waambire guka, no ni uria wa nduire, na thuutha wa uguo uguka uria wa kiroho.

⁴⁷ Mundu wa mbere aari wa rukungu rwa thi, no mundu wa keer oimite iguru.

⁴⁸ O ta uria mundu ucio wa guku thi aatari, noguo aria mari a tiri matari; na ta uria mundu wa kuuma iguru aatari, noguo o na aria a iguru matari.

⁴⁹ Na ta uria twagire na mihanire wa mundu ucio wa tiri-ri, noguo tukaagia na mihanire wa mundu ucio wa kuuma iguru.

⁵⁰ Ngumwira atiri, ariu na aari a Ithe witu, mwiri na thakame itingihota kugaya uhamaki wa Ngai, kana kiria kibuthaga kigae kiria gitabuthaga.

⁵¹ Thikiria, ndimwire undu wa hitho: Tutigaakua ithothe, no nikugarurwo tukaagarurwo ithothe,

⁵² o kahinda kanini, o ta ibucia ria riitho, riria karumbeta ka muthia gakaagamba. Nigukorwo karumbeta nigakaahwwo, nao aria akuu mariukio matari a kubutha, na ithu tugarurwo mwiri.

⁵³ Nigukorwo mwiri uyū ubuthaga no nginya wihumbe mwiri utari wa kubutha, nago mwiri uyū wa gukua wihumbe mwiri utari wa gukua.

⁵⁴ Hinda iria kubutha gukeehumba kwaga kubutha, na gukua kwihumbe kwaga gukua-ri, hinda iyo uhoru niukahinga uria wandiktwo atiri, "Gikuu nikiniitwo gigoorio biu."

⁵⁵ "Wee gikuu-ri, gutoorania gwaku gukiri ha?

Wee gikuu-ri, ruoora rwaku rukiri ha?"

⁵⁶ Ruoora rwa gikuu ni mehia, nago hinya wa mehia uumanaga na watho.

⁵⁷ No riri, Ngai arogaathwo nigukorwo nwe utiheaga utooria thini wa Mwathani witu Jesu Kristu.

⁵⁸ Nĩ ùndũ ùcio, ariũ na aarĩ a Ithe witũ arĩa nyenda, ikaragai mwĩhaandĩte wega. Mũtikanenyenyio nĩ ùndũ o na ùrikũ. Tũũrai mwĩheanĩte kũna wĩra-inĩ wa Mwathani, tondũ nĩmũũ atĩ wĩra wanyu thĩinĩ wa Mwathani ti wa tũhũ.

16

Mũhothi nĩ ùndũ wa Andũ a Ngai

¹ Na rĩrĩ, ha ùhoro wa mũhothi nĩ ùndũ wa andũ a Ngai ùtarĩi ùũ: Ìkagai ùrĩa ndeerire makanĩtha ma Galatia mekage.

² Mũthenya wa mbere wa kiumia-rĩ, o mũndũ wanyu nĩagĩrĩrwo nĩkũigaga mbeeca ta ùrĩa ùthũkũmi wake ùigana, agaciigaga, nĩguo hĩndĩ irĩa ngooka kũu gũtikanagĩe na mũhothi.

³ Na ndaakinya-rĩ, andũ arĩa mũgaakorwo mũgathĩrĩrie nĩngamahe marũa ma kũmamenyithania na ndĩmatũme Jerusalemu na iheo cianyũ.

⁴ Na kũngĩkoneka kwagĩrĩre o na nĩ thĩi-rĩ, nĩngatwarana nao.

Ndũmĩrĩri cia Mwanya

⁵ Ndaarĩkia gũtũikanĩria Makedonia-rĩ, nĩgũkorwo nĩngatũikanĩria kuo, nĩngooka kũrĩ inyuĩ.

⁶ Hihĩ ngaikara na inyuĩ gwa kahinda, o na kana njikare kũu hĩndĩ ya heho yothe, nĩguo mũkaahota kũndeithĩrĩria gũthĩi rũgendo-inĩ rwakwa kũria guothe ngaathĩ.

⁷ Ndikwenda kuonana na inyuĩ hĩndĩ ìno ndĩrahĩtũkĩra kũu, tondũ ngwĩhoka atĩ nĩtũgaikarania na inyuĩ kwa ihinda, Mwathani etikĩra.

⁸ No nĩngũikara gũkũ Efeso nginya hĩndĩ ya Bendegothito,

⁹ tondũ ndĩmũhingũrĩre mweke mũnene wa kũruta wĩra mwega ùrĩ na uumithio, no nacio thũ nĩ nyingĩ.

¹⁰ Timotheo angũũka-rĩ, myererai nĩguo aikare kũu na inyuĩ atarĩ na guoya, nĩgũkorwo nĩ wĩra wa Mwathani araruta, o ta ùrĩa ndĩraruta.

¹¹ Nĩ ùndũ ùcio-rĩ, gũtirĩ mũndũ wagĩrĩrwo nĩ kwaga kũmwamũkĩra. Mumagarieĩ na thayũ nĩgeetha akinye kũrĩ nĩ. Nĩndĩmwetereire marĩ hamwe na ariũ na aarĩ a Ithe witũ.

¹² Na rĩrĩ, ha ùhoro ùkonĩi mũrũ wa Ithe witũ Apolo-rĩ: nĩndamũringĩrĩrie mũno ooke kũrĩ inyuĩ arĩ hamwe na ariũ na aarĩ a Ithe witũ. Nowe ndeendaga gũũka ihinda rĩu, no nĩarũka aagĩa na mweke.

¹³ Ìkaragai mwĩhũgĩte, na mwĩhaande mũrũmĩte wega thĩinĩ wa wĩtikio; ningĩ mũtuĩke andũ omĩrĩru; na mũgĩe na hinya.

¹⁴ Ìkagai maũndũ mothe mũrĩ na wendani.

¹⁵ Inyuĩ nĩmũũ atĩ andũ a nyũmba ya Stefana nĩo maarĩ a mbere gwĩtikia kũu bũrũri wa Akaia, na nĩmerũrĩre gũtungatagĩra andũ arĩa aamũre. Nĩngũkĩmũringĩrĩria, ariũ na aarĩ a Ithe witũ,

¹⁶ mwathĩkagĩre andũ ta acio, na mũndũ o wothe ùrĩa ùrutithanagia wĩra na ithuĩ, akĩũnogagĩra.

¹⁷ Nĩndakenire rĩrĩa Stefana, marĩ na Fotunato, na Akaiko maakinyire, nĩ ùndũ nĩo maahĩngĩrĩre ùndũ ùrĩa itaarĩ naguo kuuma kũrĩ inyuĩ.

¹⁸ Nĩgũkorwo nĩmacanjamũrĩre roho wakwa o na wanyu. Andũ ta acio nĩmagĩrĩrwo kũheagwo gĩtĩio.

Ngeithi cia Mũthia

¹⁹ Makanĩtha ma bũrũri wa Asia nĩmamũgeithia. Akula na Pisisila nĩmamũgeithia mũno thĩinĩ wa Mwathani, o na kanĩtha ùrĩa ùcemanagia kwao nyũmba nĩwamũgeithia.

²⁰ Ariũ na aarĩ a Ithe witũ othe arĩa marĩ gũkũ nĩmamũgeithia. O mũndũ nĩageithie ùrĩa ùngĩ na ngeithi theru cia kĩmumunyano.

²¹ Nĩ, Paũlũ, nĩ nĩ ndandĩka ngeithi ici na guoko gwakwa.

²² Angĩkorwo he mũndũ o na ù ùtendete Mwathani-rĩ, arogwatwo nĩ kĩrumi. Ùka, Mwathani!

²³ Wega wa Mwathani Jesũ ùoikara na inyuĩ.

²⁴ Wendani wakwa ùromũkinyĩra inyuĩ inyuothe mũrĩ thĩinĩ wa Kristũ Jesũ. Amenĩ.

MARŪA MA KEERĪ MA PAŪLŪ KŪRĪ AKORINITHO

¹ Nĩ niĩ Paŭlũ, mütümwo wa Kristũ Jesũ niĩ ūndũ wa kwenda kwa Ngai, tũrĩ na Timotheo mŭrũ wa Ithe witũ,

Twatũma marũa maya kũrĩ kanitha wa Ngai ūrĩa ūrĩ Korinitho, o hamwe na andũ othe aamũre arĩa marĩ Akaia guothe:

² Wega na thayũ kuuma kũrĩ Ngai Ithe witũ o na Mwathani Jesũ Kristũ iroikara na inyuĩ.

Ngai Mwene Kũhoorerania Guothe

³ Ngai na Ithe wa Mwathani witũ Jesũ Kristũ arogoocwo, o we Ithe witũ wa tha, na Ngai mwene ūhoru wothe wa kũumanĩrĩria,

⁴ ūrĩa ūtũumagĩrĩria mathĩna-inĩ maitũ mothe, nĩguo na ithuĩ tũhotage kũhooreragia arĩa marĩ na thĩna o wothe na ūndũ wa kũumĩrĩrio kũria ithuĩ ene tũumĩrĩrio nakuo niĩ Ngai.

⁵ Nĩgũkorwo o ta ūrĩa kũnyariirwo gwa Kristũ kũngĩhĩte thĩnĩ witũ-rĩ, ūguo noguo kũumanĩrĩria gwitũ kũngĩhĩte niĩ ūndũ wa Kristũ.

⁶ Tũngĩthĩnio-rĩ, tũthĩnagio nĩguo mũumĩrĩrio na mũhonokio; tũngũmĩrĩrio-rĩ, tũumagĩrĩrio nĩguo na inyuĩ mũgĩe na ūmĩrĩru, ūrĩa ūciaraga gũkirĩrĩria mũkĩnyariirwo na mathĩna o ta marĩa tũthĩnagio namo.

⁷ Nakĩo kũrĩgĩrĩro kĩa tũrĩ nakĩo niĩ ūndũ wanyu niĩ kĩrũmu, tondũ nĩtũũ atĩ o ta ūrĩa mũgwatanagĩra na ithuĩ maũndũ-inĩ marĩa tũnyariirwago namo-rĩ, no taguo mũgwatanagĩra na ithuĩ ūhoru-inĩ wa kũumanĩrĩria o naguo.

⁸ Ariũ na aarĩ a Ithe witũ, tũtikwenda mũkorwo mũtooi mathĩna marĩa twarĩ namo bũrũri wa Asia. Twarĩ hafĩka-inĩ nene mũno makĩria ma ūrĩa tũngĩahotire gũkirĩrĩria, nginya ha ūhoru witũ wa gũtũũra muoyo tũkĩyũmĩra tha.

⁹ Ti-itherũ, ngoro-inĩ ciitũ twaiguaga tũtuĩrĩrwo gũkua. No kwahanĩkire ūguo nĩguo tũtikae kwĩhoka ithuĩ ene, no twĩhoke Ngai, ūrĩa ūriũkagia arĩa akuũ.

¹⁰ Nĩwe watũhonokirie ūgwati-inĩ ūcio wahaanaga wa gĩkuũ, na nowe ūgaatũhonokia. We nĩwe twĩrĩgĩrĩre atĩ no egũthĩ na mbere gũtũhonokia,

¹¹ inyuĩ na inyuĩ mũgĩtũteithagia na gũtũhoera. Nao andũ aingĩ nĩmarĩcookagia ngaatho niĩ ūndũ witũ, tondũ wa wega ūcio tũtuũtũwago naguo arĩ macookio ma mahooya ma andũ aingĩ.

Paŭlũ Kũgarũra Mũbango Wake

¹² Na rĩrĩ, ūndũ ūyũ nĩguo twĩrahagĩra: Thamiri ciitũ nĩcio itũmenyithagia atĩ mũthĩre iitũ rĩa tũkaraga nayo gũkũ thĩ, na makĩria ūrĩa tũikaranagia na inyuĩ, niĩ ya ūtheru na ya ūhoru wa ma kuuma kũrĩ Ngai. Tũtikaga ūguo kũringana na ūũgĩ wa thĩ, no niĩ kũringana na wega wa Ngai.

¹³ Nĩgũkorwo tũtiramwandĩkĩra ūndũ o na ūrĩkũ mũtangĩhota gũthoma kana gũtaũkĩrwo nĩguo. Na ngwĩhoka atĩ,

¹⁴ o ta ūrĩa mũtũmenyete hanini, nĩmũrĩtaũkĩrwo biũ atĩ no mũhote kwĩraha niĩ ūndũ witũ, o ta ūrĩa tũkeeraha niĩ ūndũ wanyu mũthenya ūrĩa wa Mwathani Jesũ.

¹⁵ Na tondũ wa ūrĩa ndaarĩ na mwĩhoko wa ūndũ ūcio-rĩ, nĩndabangĩte njũke kwanyu mbere nĩguo mũgunĩke maita meerĩ.

¹⁶ Ndbangĩte ndĩmũceerere ngĩthĩ Makedonia, na njokere kũu kwanyu ngiuma Makedonia, na inyuĩ nĩguo mũcooke mũndũme Judea.

¹⁷ Hĩndĩ rĩa ndaabangaga ūndũ ūcio-rĩ, kaĩ ndeekaga ūguo na itherũ? Kana hihĩ haaragĩria mũbango yakwa na njĩra ya kĩ-mwĩrĩ nĩguo rĩmwe njugage, “Ĩ, ĩ,” na rĩrĩa rĩngĩ ngoiga “Aca, aca”?

¹⁸ No ti-itherũ, o ta ūrĩa Ngai arĩ mwĩhokeku-rĩ, ndũmĩrĩri iitũ kũrĩ inyuĩ ti “Ĩ” na rĩngĩ “Aca.”

¹⁹ Nĩgũkorwo Mũrũ wa Ngai, Jesũ Kristũ, ūrĩa mwahunĩrĩrio ūhoru wake niĩ niĩ, na Sila, na Timotheo, ūhoru wake ndwarĩ wa kuuga, “Ĩ” ūgacooka ūkoiga “Aca,” no thĩnĩ wake gũtũũraga o “Ĩ.”

²⁰ Nĩgũkorwo ciĩranĩro cia Ngai, o na cingĩhĩte atĩa-rĩ, ciothe niĩ “Ĩ” thĩnĩ wa Kristũ. Na niĩ ūndũ ūcio thĩnĩ wake, ithuĩ tũkoigaga “Ameni” nĩgeetha Ngai agocagwo.

²¹ Na rĩrĩ, Ngai nĩwe ūtũmaga ithuĩ hamwe na inyuĩ twĩhaande wega thĩinĩ wa Kristũ. Nĩwe watũtirĩirie maguta,

²² na agĩtwĩkĩra rũrũri rwa kuonania atĩ tũrĩ ake, na agĩtũhe Roho wake thĩinĩ wa ngoro ciitũ arĩ ta mwĩhoko wa kũrũgamĩrĩra maũndũ marĩa magooka.

²³ Ngai nĩwe mũira wakwa, na nĩoĩ atĩ nĩ ndaagire gũcooka Korinitho nĩ ūndũ wa kũmũcaaĩra.

²⁴ Ūguo ti kuuga atĩ nĩtũramwatha ūhoroni-inĩ wa wĩtikio wanyu, no nĩ atĩ tũrutithanagia wĩra na inyuĩ nĩgeetha mũkenage, tondũ mũtũũrite mwĩhaandĩte wega nĩ ūndũ wa wĩtikio wanyu.

2

¹ Nĩ ūndũ ūcio nĩgũtua ndaature itua atĩ ndikũmũceerera rĩngĩ ndĩmũiguithie kĩahe.

² Tondũ-rĩ, ingikĩmũiguithia kĩahe-rĩ, nũ ūngĩgĩtigara wa kũngenia, o tĩga inyuĩ arĩa njiguithĩtie kĩahe?

³ Ndamwandĩkĩre ūguo nĩgeetha rĩrĩa ngooka ndikanaiguithio kĩahe nĩ acio njagĩrĩrwo nĩgũkenio nĩo. Nĩ ndaarĩ na ūmĩrĩru harĩ inyuĩ inyuothie atĩ nĩmũngĩagwatanĩire na nĩ gĩkeno-inĩ gĩakwa, nakĩo gĩtuĩke kĩanyu.

⁴ Nĩgũkorwo ndamwandĩkĩre ndĩ mũthĩnĩku mũno, na ndĩ na ruo rwa ngoro na maithori maingĩ, ti atĩ nĩguo ndĩmũiguithie kĩahe, no nĩguo ndĩmũmenyithie wendo ūrĩa ndĩmwendete nago.

Kũrekerwo kwa Mũndũ Mwĩhia

⁵ Angĩkorwo nĩ kũrĩ mũndũ ūiguithĩtie amwe anyu kĩahe-rĩ, ti nĩ aiguithĩtie, no nĩ inyuothie aiguithĩtie kĩahe. Nĩdroiga ūguo ngĩhatĩrĩra ūrĩa wĩkĩte ūguo.

⁶ Iherithia rĩrĩa aherithĩtio nĩ andũ arĩa aingĩ anyu, nĩrĩmũiganĩte.

⁷ Rĩu inyuĩ-rĩ, nĩmwagĩrĩrwo nĩkũmũrekerwa na kũmũmĩrĩra, nĩguo ndakae gũtoorio nĩ kĩahe gĩkĩrite.

⁸ Nĩ ūndũ ūcio, ndamũthaita mũmuonie atĩ no mũmwendete.

⁹ Gĩtũmi kĩrĩa gĩatũmire ndĩmwandĩkĩre marũa macio nĩndĩmũgerie, na menye kana no mwĩtirie magerio na mwathĩkage maũndũ-inĩ mothe.

¹⁰ Mũndũ ūrĩa mũngĩrekerwa, o na nĩ nĩndamũrekerwa. Naguo ūndũ ūrĩa ndekanĩire-rĩ (hangĩkorwo nĩ haarĩ ūndũ o na ūrĩkũ wa kũrekanĩra), ūndũ ūcio ndaũrekanĩra nĩ ūndũ wanyu ndĩ mbere ya Kristũ,

¹¹ nĩtung Shaitani ndakae gũtũhoota. Nĩgũkorwo tũtirigĩtwo nĩ mawara make.

Atungatĩri a Kĩrĩkanĩro kĩrĩa Kĩerũ

¹² Na rĩrĩ, rĩrĩa ndaathĩre Teroa kũhunja Ūhoroni-ũrĩa-Mwega wa Kristũ, na ngĩkora Mwathani ahingũrite mũrango-rĩ,

¹³ ndĩgana kũgĩa na thayũ ngoro-inĩ yakwa, tondũ ndiakorire mũrũ-wa-Ithe witũ Tito kuo. Nĩ ūndũ ūcio ngiugĩra andũ akuo ūhoroni, ngĩcooka ngĩthĩ nginya Makedonia.

¹⁴ No rĩrĩ, Ngai arogocwo, o we ūrĩa ūtũtongoragia hĩndi ciothe na ūhotani thĩinĩ wa Kristũ, nake agatũhũthagĩra ta tũrĩ mũtararĩko mwega wa kũmemereka ūhoroni wa kũmenya Kristũ kũndũ guothe.

¹⁵ Tondũ ithuĩ tũrĩ mũtararĩko wa Kristũ ūrĩa ūkinyaga harĩ Ngai, kũrĩ arĩa marahonokio o na arĩa maroora.

¹⁶ Kũrĩ arĩa maroora-rĩ, tũrĩ mũnungo mũũru wa gĩkuũ; no kũrĩ arĩa marahonokio-rĩ, tũrĩ mũtararĩko wa muoyo. Nũ ūngĩhota wĩra ta ūcio?

¹⁷ Ithuĩ tũtĩkaga ta ūrĩa andũ aingĩ mekaga; tũtionjorithagia kiugo kĩa Ngai nĩguo tuone uumithio. Handũ ha gwĩka ūguo-rĩ, ithuĩ twaragia tũrĩ na wĩhokeku thĩinĩ wa Kristũ mbere ya Ngai, ta andũ matũmĩtwo nĩ Ngai.

3

¹ Anga nĩtũraambĩrĩra gũcooka kwĩgaathĩrĩra? Kana hĩhi nĩtũbataire kũheo marũa ma gũtũgaathĩrĩra kũrĩ inyuĩ kana moimĩte kũrĩ inyuĩ ta andũ arĩa angĩ?

² Inyuĩ ene nĩ inyuĩ marũa maitũ, maandĩkĩtwo ngoro-inĩ ciitũ, mamenyekete na magathomagwo nĩ andũ othe.

³ Inyuĩ nĩmuonanagia atĩ mũrĩ marũa moimĩte kũrĩ Kristũ, inyuĩ mũrĩ maciaro ma ūtungata witũ, marũa mataandĩkĩtwo na rangĩ, no maandĩkĩtwo na Roho wa Ngai ūrĩa ūrĩ muoyo. Matĩandĩkĩtwo ihengere-inĩ cia mahiga, no maandĩkĩtwo ihengere-inĩ cia ngoro cia andũ.

⁴ Ūcio nĩguo ūmĩrĩru witũ harĩ Ngai nĩ ūndũ wa Kristũ.

⁵ Na ti atĩ tũrĩ na ūhoti ithuĩ ene tũngũgaathĩra, no ūhoti witũ uumaga kũrĩ Ngai.

⁶ Nīwe ūtūhotithītie tūtuīke ndungata cia kīrīkanīro kīrīa kīerū, nakīo ti kīa ūhorō ūrīa mwandīke, no nī kīa Roho; nīgūkorwo ūhorō ūrīa mwandīke nī kūūrāga ūragaga, no Roho aheanaga muoyo.

Riiri wa Kīrīkanīro kīrīa Kīerū

⁷ Na rīrī, angīkorwo ūtungata ūrīa wa tene, ūrīa wandīkītvo na ndemwa ihengere-inī cia mahīga, wokire ūrī na riiri, o nginya andū a Isiraeli makīremwo nīgūikara marorete ūthiū wa Musa tondū wa ūrīa warī na riiri, o na gūtuika riiri ūcio nīwathiraga-rī,

⁸ githī ūtungata wa Roho to ūgīkorwo ūkīrī na riiri makīria?

⁹ Angīkorwo ūtungata ūrīa ūtuaga andū ehia nī ūrī riiri-rī, githī ūtungata ūrīa ūrehaga ūthingu ndūnggīkorwo ūrī na riiri makīria!

¹⁰ Nīgūkorwo ūhorō ūrīa warī na riiri mbere, rīu ndūrī na riiri ūkīringithanio na riiri ūcio ūngī ūkīrīte.

¹¹ Na angīkorwo ūhorō ūcio wathiraga wokire na riiri-rī, ūcio ūngī wa gūtūūra ndūnggīkorwo na riiri makīria!

¹² Nī ūndū ūcio-rī, twaragia ūhorō tūmīrīrie mūno, nī ūndū wa kūrīgīrīro kīu.

¹³ Ithuī tūtitarīi ta Musa, ūrīa wehumbagīra ūthiū na gītambaya nīguo agirīrīrie andū a Isiraeli gūcūthīrīria ūthiū wake rīria ūkenģi ūcio wathiraga.

¹⁴ No rīrī, meciiria mao nīmaritirio, nīgūkorwo nginya ūmūthī gītambaya o kīu gīkoragwo o ho hīndī rīria kīrīkanīro kīu gīkūrū kīao gīgūthomwo. Gītambaya kīu gītīrī kīeherio, tondū kīeheragio nī ūndū wa gwītīkia Kristū.

¹⁵ O na nginya ūmūthī rīria watho wa Musa ūgūthomwo-rī, gītambaya kīu no kīhumbagīra ngoro ciao.

¹⁶ No rīria rīothe mūndū o na ū agarūrūkīra Mwathani-rī, gītambaya kīu nīkīeheragio.

¹⁷ Na rīrī, Mwathani nīwe Roho, na harīa Roho wa Mwathani arī, hau nī harī na wīyathi.

¹⁸ Na ithuī ithuothē arīa tūtahumbīrīte mothiū maitū, nītūhenahenagia riiri wa Mwathani ta tūrī icicio, na nītūgarūrāgwo nīguo tūhaanane nake tūrī na riiri wa gūtūūra ūrīa ūthiia ga o ūkīongererekaga, o uumīte kūrī Mwathani, ūrīa arī we Roho.

4

Igīna thīnī wa Nyūngū cia Rīūmba

¹ Tondū ūcio, kuona atī nī tūrī na ūtungata ūcio nī ūndū wa tha cia Ngai-rī, tūtīūrāgwo nī hinya.

² No ithuī nītūreganīte na mīthīre ya hitho na ya thoni; ithuī tūtithiia ga na mīthīre ya wara na tūtītukanāgia kīugo kīa Ngai na maheeni. Handū ha ūguo-rī, nī ūhorō wa ma tūheanaga hatarī ūndū tūkuongerera, na tūrī mbere ya Ngai, nītūgerāgia gūtūma thamiri cia o mūndū itwītīkīre.

³ O na angīkorwo ūhorō witū ūrīa tūhunjāgia nīmūhumbīre-rī, ūhumbīrītvo kūrī arīa maroora.

⁴ Nayo ngai ya mahinda maya, nītūmīte meciiria ma andū arīa matetīkītīe matumane, nīgeetha matigathererwo nī ūtheri wa ūhorō-ūrīa-Mwega wa riiri wa Kristū, o we ūrīa arī we mūhaanīre wa Ngai.

⁵ Nīgūkorwo ti ūhorō witū ithuī ene tūhunjāgia, no tūhunjāgia Jesū Kristū arī we Mwathani, na ithuī tūrī ndungata cianyu nī ūndū wa Jesū.

⁶ Tondū Ngai ūrīa woigīre, “Ūtheri nīware nduma-inī,” nīwe watūmire ūtheri wake ware ngoro-inī ciitū nīguo tūheo ūtheri wa kūmenyithāgia andū riiri wa Ngai ūcio wonekaga ūthiū-inī wa Kristū.

⁷ No rīrī, ithuī tūkuuīte kīgīna kīu tūhaana ta tūrī na nyūngū cia rīūmba* nīgeetha kūmenyeke atī ūhoti ūyū mūnene uumīte kūrī Ngai no nduumāga kūrī ithuī.

⁸ Ithuī tūhatīkītvo mūno na mīena yothe, no tūtihehenjetwo; nītūrigītvo nī wa gwīka, no tūtīkuīte ngoro;

⁹ na nītūnyariirītvo, no tūtītiganīrio; nītūrūndītvo, no tūtīniinītvo.

¹⁰ Hīndī ciothe tūkoragwo tūkuuīte gīkuū kīa Jesū na mīrī iitū, nīguo muoyo wa Jesū o nāguo ūguūranāgīrio thīnī wa mīrī iitū.

¹¹ Nīgūkorwo ithuī arīa tūrī muoyo tūtūire tūneanāgwo gīkuū-inī nī ūndū wa Jesū, nīgeetha muoyo wake ūguūranāgīrio thīnī wa mīrī īno iitū ikuuāga.

¹² Nī ūndū wa ūguo-rī, gīkuū kīrutaga wīra thīnī witū, no muoyo ūkaruta wīra thīnī wanyu.

* 4:7 Mīthithū yahithāgwo thīnī wa nyūngū cia rīūmba.

¹³ Nĩ kwandĩkĩtwo atĩrĩ: “Tondũ nĩndetĩkirie; nĩkĩo ndaaririe.” Nĩ ùndũ wa roho o ro ùcio wa wĩtkio-rĩ, o na ithuĩ nĩtwĩtkĩtie na nĩ ùndũ ùcio tũkaaria,

¹⁴ tondũ nĩtũũ atĩ ùria wariũkirie Mwathani Jesũ kuuma kũrĩ arĩa akuũ, o na ithuĩ nĩagatũriũkia hamwe na Jesũ, na atũrũgamie mbere yake hamwe na inyuĩ.

¹⁵ Maũndũ maya mothe nĩmakũmũguna, nĩgeetha wega ùria ùrakinyĩrĩa andũ aingĩ makĩria ùtũme ngaatho ciyũrĩrĩre nĩgeetha Ngai agocagwo.

¹⁶ Tondũ ùcio tũtiũragwo nĩ hinya. O na gũtuũka mwena wa nja nĩtũrathirĩrĩkĩra, no mũndũ wa thĩnĩ nĩ kwerũhio erũhagio o mũthenya.

¹⁷ Nĩgũkorwo mathũina maitũ mahũthũ na ma ihinda inini maratũma tũreherwo riiri ùmakĩrite wa tene na tene.

¹⁸ Nĩ ùndũ ùcio, tũticũthagĩrĩria kĩria kĩroneka, no tũcũthagĩrĩria kĩria gĩtonekaga. Nĩgũkorwo kĩria kĩonekaga nĩ gĩa kahinda, no kĩria gĩtonekaga nĩ gĩa gũtũura tene na tene.

5

Mũciĩ witũ wa Igũrũ

¹ Na rĩrĩ, nĩtũũ atĩ hema ìno ya gũkũ thĩ, ìno tũtũuraga thĩnĩ wayo, ìngĩtharũrio-rĩ, nĩ tũrĩ na nyũmba ìngĩ yumite kũrĩ Ngai, nyũmba ìtaakĩtwo na moko ma andũ, ya gũtũura tene na tene ìrĩ kũu igũrũ.

² Rũu nĩtũcaayaga, tũkĩrĩragĩria kũhumbwo na nyũmba ìyo ìngĩ ìitũ ya kuuma igũrũ,

³ tondũ twahumbwo ùguo tũtigakorwo tũrĩ njaga.

⁴ Nĩgũkorwo rĩria rĩothe tũrĩ thĩnĩ wa hema ìno-rĩ, nĩtũcaayaga na tũkaritũhĩrwo, tondũ tũtiendaga kwaũrwo, no twendaga tũhumbwo na mwĩrĩ ùcio witũ wa kuuma igũrũ, nĩgeetha mwĩrĩ ùyũ wa gũkua ùmerio nĩ muoyo.

⁵ Na rĩrĩ, Ngai nĩwe ùtũmbĩte nĩ ùndũ wa gĩtũmi kũu kũũmbe, na nĩatũheete Roho arĩ ta mwĩhoko wa kũrũgamĩrĩra maũndũ marĩa magooka.

⁶ Tondũ ùcio tũkaraga hĩndĩ ciothe tũrĩ na ùmĩrĩru, tũkĩmenyaga atĩ rĩrĩa rĩothe tũkaraga thĩnĩ wa mwĩrĩ taarĩ guo mũciĩ witũ, tũkaraga tũraihanĩrĩrie na Mwathani.

⁷ Tũtũuragio nĩ ùndũ wa gwĩtkia, no tũtitũuragio nĩ ùndũ wa kuona na maitho.

⁸ Nguuga atĩrĩ, nĩ tũrĩ na ùmĩrĩru atĩ ùndũ ùria tũngĩenda nĩ tũkorwo tũtarĩ mwĩrĩ-inĩ ùyũ, no tũkorwo tũrĩ mũciĩ hamwe na Mwathani.

⁹ Nĩ ùndũ ùcio, nĩtũgeragia na kĩyo muoroto witũ ùtuĩke wa kũmũkenia, twakorwo tũrĩ mwĩrĩ-inĩ ùyũ witũ o na kana twakorwo tuumite thĩnĩ waguo.

¹⁰ Nĩgũkorwo no nginya ithuotho tũkaarũgama mbere ya gĩtĩ gĩa ciira gĩa Kristũ, nĩguo o mũndũ akaaheo kĩria kĩmwagĩrĩre kũringana na maũndũ marĩa aaneka arĩ thĩnĩ wa mwĩrĩ, marĩ mega kana marĩ mooru.

Ùtungata wa Ùiguithanio

¹¹ Kuona atĩ nĩtũmenyete ùria Mwathani aagĩrĩrwo nĩ gwĩtigĩrwo-rĩ, nĩkĩo tũgeragia kũringĩrĩria andũ. ùria tũtarĩ nĩ ùndũ ùikaine wega nĩ Ngai, na nĩngwĩhoka atĩ o na nũũkaine wega ngoro-inĩ cianyu.

¹² Tikũgeria tũrageria kwĩgaathĩrĩria harĩ inyuĩ rĩngĩ, no nĩ mweke tũramũhe wa kwĩraha nĩ ùndũ witũ, nĩguo mũhotage gũcookeria arĩa merahaga na maũndũ marĩa monagwo na maitho gũkĩra marĩa marĩ ngoro-inĩ.

¹³ Tũngĩkorwo nĩkũgũrũka tũgũrũkĩte-rĩ, tũgũrũkĩte nĩ ùndũ wa Ngai; na tũngĩkorwo meciiria maitũ nĩ mega-rĩ, tũhaana ùguo nĩ ùndũ wanyu.

¹⁴ Nĩgũkorwo wendo wa Kristũ nĩguo ùtũringagĩrĩria, tondũ nĩtũmenyete wega atĩ mũndũ ùmwe nĩwe wakuire nĩ ùndũ wa andũ othe, na nĩ ùndũ ùcio-rĩ, andũ othe nĩmakuire.

¹⁵ Nake aakuire nĩ ùndũ wa andũ othe, nĩgeetha arĩa matũuraga muoyo matigacooke gũtũura muoyo nĩ ùndũ wao ene, no matũure nĩ ùndũ wa ùcio wakuire nĩ ùndũ wao na agĩcooka akĩriũka.

¹⁶ Nĩ ùndũ ùcio, kuuma rĩu tũtigũcooka gũtua ùhoro wa mũndũ na njĩra ya kĩ-mwĩrĩ. O na gwatuũka kũrĩ hĩndĩ tuonaga Kristũ na njĩra ìyo-rĩ, rĩu tũtikaga ùguo.

¹⁷ Nĩ ùndũ ùcio, mũndũ o wothe angĩkorwo arĩ thĩnĩ wa Kristũ-rĩ, nĩatuũkĩte kũũmbe kĩerũ; maũndũ ma tene nĩmathirite, nĩmookĩte mangĩ merũ!

¹⁸ Maũndũ maya mothe moimaga kũrĩ Ngai, ùria watũiguithanirie nake we mwene thĩnĩ wa Kristũ, na agĩtũhe ùtungata ùcio wa ùiguithanio:

¹⁹ atĩrĩ, Ngai arĩ thĩnĩ wa Kristũ nĩwe wĩiguithanagĩria thĩ kũrĩ we mwene, ategũtarĩra andũ mehia mao. Nake nĩatwĩhokeire ndũmĩrĩri ìyo ya ùiguithanio.

²⁰ Nĩ ūndũ ūcio ithuĩ tũrĩ abarũthi matũmĩtwo a kwarĩrĩria Kristũ, o taarĩ Ngai ūrathaithana na tũna twitũ. Twamũthaiha handũ-inĩ ha Kristũ atĩrĩ: Ītĩkĩrai kũiguithanio na Ngai.

²¹ Ngai nĩatũmire ūcio ūtaarĩ na wĩhia atuĩke mwĩhia nĩ ūndũ witũ, nĩgeetha thĩnĩ wake tũtuĩke ūthingu wa Ngai.

6

¹ Tondũ tũrĩ aruti a wĩra hamwe na Ngai-rĩ, nĩtũkũmũringĩrĩria mũtikae kwamũkĩra wega wa Ngai o ūguo tũhũ.

² Nĩgũkorwo ekuuga atĩrĩ,

“Hĩndĩ ya gwĩtĩkĩrĩka-rĩ, nĩndagũthikĩrĩrie,

naguo mũthenya wa kũhonokanio-rĩ, nĩndagũteithirie.”

Afĩrĩrĩ-i, rĩrĩ nĩrĩo ihinda rĩa gwĩtĩkĩrĩka nĩ Ngai, naguo ūyũ nĩguo mũthenya wa kũhonokanio.

Mũtũũrĩre Mũritũ wa Paũlũ

³ Ithuĩ-rĩ, tũtitũmaga hagĩe na ūndũ ūngĩhĩnga mũndũ nĩguo ūtungata witũ ndũkonerwo mahĩtia.

⁴ Aca, ithuĩ tũrĩ ta ndungata cia Ngai nĩtwĩgathagĩrĩria maũndũ-inĩ mothe: nĩ ūndũ wa kũmĩrĩria maũndũ maingĩ; na gũkirĩrĩria mathĩina na moritũ, na mĩtangĩko;

⁵ na ūndũ wa kũhũũrwo, na kuohwo njeera, na kũreherwo ngũĩ; na kũruta wĩra mũritũ, na kũũrwo nĩ toro ūtukũ, na ng’aragu;

⁶ ningĩ nĩ ūndũ wa gũtũũra na ūthingu, na ūtaũku, na gũkirĩrĩria, na gũtugana thĩnĩ wa Roho Mũtheru, na kũgĩa na wendani ūtarĩ na ūhĩnga;

⁷ o na kwaria ūhoru wa ma, na gũkorwo tũrĩ na hinya wa Ngai; nĩgũkorwo tũnyiiĩte indo cia mbaara cia ūthingu guoko-inĩ kwa ūrĩo na kwa ūmotho;

⁸ rĩmwe tũheagwo gĩtĩo, na rĩria rĩngĩ tũgaconorwo, rĩmwe tũgacuukĩrwo maũndũ mooru na rĩngĩ mega; ningĩ o na tũrĩ andũ a ma, tũgatuuo a maheeni;

⁹ rĩmwe tũgatuuo nĩtũũkaine, no rĩria rĩngĩ tũgatuuo ta tũtoĩkaine; ningĩ tũkahaana ta tũraakua, no tũrĩ o muoyo; tũhũũragwo, no tũtũũragwo;

¹⁰ o na tũngĩonwo ta tũrĩ na kieha, ithuĩ tũkoragwo tũkenete hĩndĩ ciothe; tuonekaga tũrĩ athĩnĩ, no nĩtũtuaga andũ aingĩ itonga; tũtuagwo ta tũtarĩ kĩndũ, no indo ciothe nĩ ciitũ.

¹¹ Akorinitho aya, tũramwarĩria hatarĩ ūndũ tũkũmũhitha, na tũkamũhingũrĩra ngoro ciitũ biũ.

¹² Ithuĩ nĩtũmuonetie wendo witũ kũna no inyuĩ mũtiratuonia wendo wanyu.

¹³ O ta ūguo tũmwĩkĩte-rĩ, ndĩramwarĩria ta ciana ciakwa, o na inyuĩ hingũrai ngoro cianyu biũ.

Mũtikoohanio na arĩa Matetĩkĩtie

¹⁴ Mũtikae kuohanio na arĩa matetĩkĩtie ta mwĩkĩrĩtwo icooki rĩmwe nao. Tondũ-rĩ, ūthingu na waganu ingĩgwatanĩra atĩa? Kana ūtheri na nduma-rĩ, ingĩgĩa na ngwatanĩro ĩrĩkũ?

¹⁵ Kristũ na Beliali-rĩ, marĩ na ūguano ūrĩkũ? Nake mũndũ ūrĩa wĩtikĩtie na ūrĩa ūtetĩkĩtie-rĩ, marĩ na ngwatanĩro ĩrĩkũ?

¹⁶ Hekarũ ya Ngai yakĩhota atĩa kũiguana na mĩhianano? Nĩgũkorwo ithuĩ nĩ ithuĩ hekarũ ya Ngai ūrĩa ūrĩ muoyo. O ta ūrĩa Ngai oigĩte atĩrĩ: “Nĩndĩrĩtũũranagia nao, na njeerage gatagafĩ-inĩ kao, ndũĩke Ngai wao, nao matuĩke andũ akwa.”

¹⁷ “Nĩ ūndũ ūcio-rĩ, umai kũrĩ o

na mwĩyamũranie nao,

ũguo nĩguo Mwathani ekuuga.

Mũtikahutie kĩndũ kĩrĩ thaahu,

na nĩ nĩngũmwamũkĩra.”

¹⁸ “Nĩngũtuĩka Ithe wanyu,

na inyuĩ mũtuĩke arĩũ akwa na aarĩ akwa,

ũguo nĩguo Mwathani-Mwene-Hinya-Wothe ekuuga.”

7

¹ Arata akwa endwa, kuona atĩ nĩtwĩrĩrwo maũndũ macio-rĩ, nĩtwĩtherie, tũtigane na ūndũ o wothe ūrĩa ūthũkagia mũndũ mwĩrĩ na roho, na tũhingagie ūhoru wa ūtheru nĩ ūndũ wa gwĩtigĩra Ngai.

Gĩkeno kĩa Paũlũ

² Atĩrĩrĩ, tũhei handũ ngoro-inĩ cianyu. Tũtirĩ mũndũ o na ũrĩkũ tũhĩtirie, na tũtirĩ mũndũ o na ũrĩkũ tũhũkĩtie, na gũtirĩ mũndũ o na ũrĩkũ tũhinyĩrĩrie.

³ Ndiroiga ũguo nĩguo ndĩmũtuire; nĩnjugĩte rĩngĩ atĩ mũrĩ na handũ thĩinĩ wa ngoro ciitũ, kuona atĩ tũgũtũra muoyo kana tũkuanĩre na inyuĩ.

⁴ Ndĩ na ũmĩrĩru mũnene ngĩmwarĩria; nĩndĩrahaga mũno nĩ ũndũ wanyu. Mathĩna-inĩ maitũ mothe, nĩngoragwo nyũmĩrĩrie mũno, na gĩkeno gĩakwa gĩgakĩrĩrĩria.

⁵ Nĩgũkorwo rĩria twakinyire Makedonia, mwĩrĩ ũyũ witũ ndwagĩre na kĩhurũko, no gũthĩnio twathĩnagio o harĩa hothe twathiaga; kũu nja kwarĩ na ngũ, na ngoro-inĩ ciitũ twarĩ na guoya.

⁶ No Ngai ũria ũhooraĩria arĩa makuĩte ngoro, nĩatũhooreririe nĩ ũndũ wa gũũka gwa Tito,

⁷ na to ũndũ wa gũũka gwake gwiki, no ningĩ nĩ ũndũ wa ũhoorerania ũria mwamũheete. Nĩatũheire ũhoro wa ũria mwendaga kũnyona, na kĩaha kĩnene kĩria mũrĩ nakĩo, o na ũria mwĩtangaga mũno nĩ ũndũ wakwa; nĩ ũndũ ũcio gĩkeno gĩakwa gĩkongerereka gũkĩra mbere.

⁸ O na ingĩkorwo nĩndatũmire mũgĩe na kĩaha nĩ ũndũ wa marũa makwa-rĩ, ndĩkwĩrira. O na gũkorwo kũrĩ hĩndĩ nderirire nĩ ũndũ ũcio-rĩ, nguona atĩ marũa makwa nĩmamũguithirie kĩaha, no nĩ gwa kahinda o kanini,

⁹ no rĩu ndĩ na gĩkeno, ti tondũ nĩmwaiguithirio kĩaha, no nĩ tondũ kĩaha kĩanyu nĩgĩatũmire mũhere. Nĩgũkorwo mwagĩre na kĩaha o ta ũria Ngai endaga, na nĩ ũndũ ũcio ithuĩ tũtirĩ ũndũ mũũru o na ũmwe twamwĩkire.

¹⁰ Kĩaha kĩria kũmanĩte kũrĩ Ngai kĩrehaga ũhoro wa kũhera kũria gũtũmaga andũ mahonoke, na gũtirĩ wĩrĩraga gwĩka ũguo, no kĩaha kĩa maũndũ ma thĩ kĩrehaga gĩkuũ.

¹¹ Atĩrĩrĩ, ta kĩonei kĩaha kũ kũmanĩte na Ngai kĩria gĩciarĩte thĩinĩ wanyu; nĩgĩtũmĩte mũgĩe na kĩyo kĩnene, o na wendo mũnene wa gwĩkũra, na gwakanwo nĩ ngoro, na kimako, na kwĩrĩrĩria kũnene, na kwĩrũmbũiya, o na wetereri wa kuona atĩ kĩhooito nĩkĩahingio. Maũndũ-inĩ mothe-rĩ, nĩmwĩonanĩtie inyuĩ ene atĩ mũtirĩ na ũcuuke ũndũ-inĩ ũyũ.

¹² Nĩ ũndũ ũcio, o na gwatuĩka nĩndamwandĩkĩre marũa-rĩ, ndiamaandĩkire nĩ ũndũ wa mũndũ ũria wehĩtie, kana nĩ ũndũ wa ũria wahĩtirio, no nĩgeetha mũhote kũmenya inyuĩ ene mũrĩ mbere ya Ngai ũria mwĩheanĩte nĩ ũndũ witũ.

¹³ Maũndũ maya mothe-rĩ, nĩmo matũmĩte tũmĩrĩrio.

O ũndũ ũmwe na kũmĩrĩrio gwitũ-rĩ, makĩria nĩtwakenire nĩ ũndũ wa kuona ũria Tito aakenete, tondũ roho wake nĩwekĩrĩtwo hinya nĩ inyuĩ inyothe.

¹⁴ Nĩnderahĩre Tito nĩ ũndũ wanyu, na inyuĩ mũtĩanjonorire. No o ta ũria maũndũ mothe marĩa twamwĩrĩre maarĩ ma ma-rĩ, noguo kwĩraha gwitũ nĩ ũndũ wanyu harĩ Tito o nakuo gũtuĩkĩte ũhoro wa ma.

¹⁵ Naguo wendo ũria amwendete naguo nĩũkĩrĩrĩrie kũneneha aaririkana ũria inyothe mwaathĩkire, na ũria mwamwamũkĩrĩre mũrĩ na gwĩtigĩra na kũinaina.

¹⁶ Ndĩ na gĩkeno tondũ rĩu ndĩ na mwĩhoko mũkinyanĩru thĩinĩ wanyu.

8

Gwĩkĩra Hinya ũhoro wa ũtaana

¹ Na rĩrĩ, ariũ na aarĩ a Ithe witũ, nĩtũkwenda mũmenye ũhoro wa Wega wa Ngai ũria aheanĩte makanitha-inĩ ma Makedonia.

² Hĩndĩ rĩa andũ acio maageririo na magerio manene-rĩ, gĩkeno kĩa kĩnene na ũthĩni wao mũkĩru nĩciatũmire maingĩhĩrwo nĩ ũtaana mũnene.

³ Nĩgũkorwo nĩ ndĩ mũira atĩ maaheanire indo o ta ũria maahotire, o na makĩruta makĩria ma ũria mangĩahotire, nĩ ũndũ wa kwĩyendera kwao.

⁴ Nao magĩtũthaitha na hinya mũno metĩkĩrio kũgwatanĩra ũhoro-inĩ wa gũteithia andũ arĩa aamũre.

⁵ Magũka ũndũ ũcio matiwĩkire ta ũria twerĩgĩrĩrie, no maambire kwĩheana o ene kũrĩ Mwathani o na kũrĩ ithuĩ, kũringana na ũria Ngai endete.

⁶ Nĩ ũndũ ũcio nĩtwaringĩrĩrie Tito, kuona atĩ nĩwe wambĩrĩrie ũndũ ũcio, atuĩke wa kũrĩkia ũndũ ũcio wa ũtuĩ wanyu.

⁷ O ta ũria mũgaacagĩra harĩ maũndũ mothe, nĩmo gwĩtikia, na ũhoro wa kwaria, na wa ũmenyo, na thĩinĩ wa kĩyo gĩkinyanĩru, o na wa wendo wanyu harĩ ithuĩ-rĩ, kĩngĩhieĩ wega ũyũ wa gũtũgana o naguo.

⁸ Ti kũmwatha ndĩramwatha, no ndĩrenda kũgeria wendani wanyu, nyone ũria ũrĩ wa ma ngĩgerekania na kĩyo kĩa andũ arĩa angĩ.

⁹ Nigũkorwo nĩmũũĩ ũhoru wa wega wa Mwathani witũ Jesũ Kristũ atĩ, o na gũtuĩka aarĩ gĩtonga, nĩatuĩkire mũthĩĩni nĩ ũndũ wanyu, nĩgeetha inyuĩ mũtuĩke itonga na ũndũ wa ũrĩa aathĩĩnikĩte.

¹⁰ Ha ũhoru ũyũ-rĩ, mataaro makwa ma ũndũ ũrĩa ũmwaġĩrĩre makĩria nĩ atĩrĩ: Mwaka ũcio ũrathirire nĩ inyuĩ mwarĩ a mbere, na to ũndũ wa kũheana gwiki, no o na nĩ ũndũ wa kwĩrĩria gwĩka ũguo.

¹¹ Rĩu-rĩ, kĩrĩkieĩ wĩra ũcio, nĩgeetha kĩyo kĩanyu kĩa wendo wa gwĩka ũguo kũiganane na kũrĩkia kwanyu kwa ũndũ ũcio, kũringana na kĩria mũrĩ nakĩo.

¹² Mũndũ angĩkorwo arĩ na wendo, kĩheo kũu nĩgĩtũkĩrĩku kũringana na ũrĩa mũndũ arĩ na indo, ti kũringana na ũrĩa aciagĩte.

¹³ Kwĩrĩrĩria gwitũ ti amwe mahũthĩrio mũrigo na inyuĩ mũhinyĩrĩrio, no nĩgeetha andũ othe maigananio.

¹⁴ Ihinda rĩrĩ mũingĩhĩtie indo-rĩ, nĩngũteithia wagi wao, nĩgeetha rĩrĩa magaakorwo na indo o nao magaateithia wagi wanyu. Hindĩ iyo andũ othe nĩmakaigananio,

¹⁵ o ta ũrĩa kwandĩkitwo atĩrĩ: “Mũndũ ũrĩa wonganĩtie nyingĩ, ndarĩ kindũ aatĩgĩrio; nake ũrĩa wonganirie nini, ndarĩ kindũ aagire.”

Tito Gũtũmwo Korinitho

¹⁶ Nĩngũcookeria Ngai ngaatho, ũrĩa wekĩre ngoro-inĩ ya Tito ũhoru wa kũmũrũmbũiya o ta ũrĩa nĩ ndĩ na ũhoru ũcio.

¹⁷ Nigũkorwo Tito to mathaithana maitũ aamũkĩrĩre, no nĩegũũka kũrĩ inyuĩ arĩ na kĩyo kĩnene nĩ ũndũ wa kwĩyendera gwake.

¹⁸ O na nĩtũgũtũma Tito marĩ hamwe na mũrũ wa Ithe witũ ũrĩa ũrĩ na ngumo njega makanitha-inĩ mothe nĩ ũndũ wa ũrĩa atungatagĩra Ũhoru-ũrĩa-Mwega.

¹⁹ Makĩria ma ũguo, nĩwe wathuurirwo nĩ makanitha nĩguo atwarane na ithuĩ ũhoru-inĩ wa mũhothĩ ũcio wa ũtaana, o ũcio tũrutagĩra wĩra nĩguo tũgocithie Mwathani we mwene, na tuonanie kĩyo kĩria tũrĩ nakĩo gĩa kwenda gũteithia.

²⁰ Nĩtũrageria mũno kweherera ũndũ o wotho ũngĩtũma tũrutwo mahĩtia rĩrĩa tũkũramata kĩheo gĩkĩ kĩheanĩtwo na ũtaana.

²¹ Nigũkorwo nĩtũrerutanĩria gwĩka maũndũ marĩa mangĩonwo magĩrĩre mbere ya Mwathani, na to harĩ we wiki, no o na ningĩ monwo marĩ magĩrĩru nĩ andũ o nao.

²² Ningĩ hamwe nao, nĩtũgũtũma mũrũ wa Ithe witũ ũngĩ, ũrĩa tuonete maita maingĩ na njira nyingĩ atĩ arĩ na kĩyo, o na arĩ nakĩo makĩria nĩ ũndũ wa mwĩhoko wake mũnene harĩ inyuĩ.

²³ Naguo ũhoru wa Tito-rĩ, nĩ mũthiritũ wakwa ũrĩa tũrutithanagia wĩra nake nĩ ũndũ wanyu; na ha ũhoru ũkonĩ ariũ a Ithe witũ-rĩ, o nĩ atũmwo a makanitha na monanagia ũgocĩ wa Kristũ.

²⁴ Tondũ ũcio oniai andũ acio ũira wa wendani wanyu, na gĩtũmi kĩria gĩtũmaga twĩrahe nĩ ũndũ wanyu nĩguo makanitha mone ũndũ ũcio.

9

¹ Na rĩrĩ, ndikuona harĩ bata ndĩmwandĩkĩre ũhoru wa ũteithio ũrĩa wagĩrĩre kũheo andũ ariũ aamũre.

² Nigũkorwo nĩnjũũĩ kĩyo kĩanyu gĩa kwenda gũteithia, na nĩngoretwo ngĩrahĩra ũndũ ũcio kũrĩ andũ a Makedonia, ngameera atĩ kuuma mwaka ũcio ũrathirire, inyuĩ andũ a Akaia mũtũire mwĩhaarĩrie kũheana; na kĩyo kũu kĩanyu nĩkĩo kĩarahũrĩte aingĩ ao.

³ No nĩngũtũma ariũ a Ithe witũ nĩguo kwĩraha gwitũ nĩ ũndũ wanyu ũhoru-inĩ ũyũ wa mũhothĩ gũtigatũke gwa tũhũ, no mũgaakorwo mwĩhaarĩrie, o ta ũrĩa ndoigire atĩ nĩmwĩharĩrie.

⁴ Nigũkorwo andũ amwe a Makedonia mangĩrehane na nũ makore mũtehaarĩrie-rĩ, ithuĩ, o na tũtekũmũgweta-rĩ, nĩtũgaaconoka nĩ ũndũ wa ũguo tũmwĩhokeete.

⁵ Nĩ ũndũ ũcio, nĩndĩronire arĩ wega gũthaitha ariũ a Ithe witũ maambe mamũceerere ihinda rĩu rĩtanakinya, nĩguo marĩkĩrĩrie mĩbango ya kĩheo kĩa ũtaana kĩria mweranũire. Hindĩ iyo kĩheo kũu nĩgĩgakorwo kĩrĩ ho, na kĩheanĩtwo na kwĩyendera, no ti na kũringĩrĩrio.

Kũhaanda na Ũtaana

⁶ Ririkanaĩ ũũ: Mũndũ ũrĩa ũhaandaga tũnini akaagetha o tũnini, nake ũrĩa ũhaandaga nyingĩ akaagetha nyingĩ.

⁷ O mũndũ aagĩrĩrwo nĩkũheana kĩria atuĩte na ngoro yake nĩekũheana, na ndakaheane atekwenda kana taarĩ kũringĩrĩrio, nigũkorwo Ngai endaga mũndũ ũrĩa ũheanaga akenete.

⁸ Nake Ngai arĩ na ũhoti wa gütũma mũingĩhĩrwo nĩ maũndũ mothe ma wega wake, nĩguo maũndũ-inĩ mothe na mahinda-inĩ mothe, mũkoragwo na kĩrĩa gĩothe mũbatarĩtio nĩkĩo, nĩguo mũkoragwo mũingĩhĩtie indo cia kũruta wĩra o wothe mwega.

⁹ O ta ũrĩa kwandĩkĩtwo atĩrĩ:

“Nĩahurunjĩte iheo ciake akahe andũ arĩa athĩni;
ũthingu wake ũtũũraga nginya tene na tene.”

¹⁰ Na rĩrĩ, ũrĩa ũheaga mũhandi mbeũ na akamũhe irio cia kũrĩa, nĩarĩmũheaga mbeũ cia kũhaanda, na atũme cingĩhe, na ongerere magetha ma ũthingu wanyu.

¹¹ Na inyuĩ nĩmũrĩtongagio na njĩra ciothe nĩguo mũheanage na ũtaana hĩndĩ ciothe, nago ũtaana wanyu, nĩ ũndũ wa wĩra witũ, ũtũmage Ngai acookagĩrio ngaatho.

¹² ũteithio ũyũ mũraruta ti kuuga atĩ no andũ a Ngai mũrahingĩria mabata mao, no nĩtũmaga Ngai acookagĩrio ngaatho na njĩra nyingĩ.

¹³ Na tondũ wa ũtungata ũcio mwĩonanĩtie nago ũrĩa mũhaana-rĩ, andũ nĩmarĩgoocaga Ngai nĩ ũndũ wa ũrĩa mwathĩkĩire ũhoro-ũrĩa-Mwega wa Kristũ ũrĩa muumbũraga atĩ nĩmũwĩtikĩtie-rĩ, na nĩ ũndũ wa ũtaana wanyu wakũgwatanĩra nao o na wakũgwatanĩra na andũ arĩa angĩ othe.

¹⁴ Na rĩrĩa mekũmũhoera, ngoro ciao nĩmwĩciiragia, tondũ wa ũrĩa wega wa Ngai ũrĩa inyuĩ mũheetwo ũkĩrĩrĩrie kũingĩha.

¹⁵ Ngai arocookerio ngaatho nĩ ũndũ wa kĩheo gĩake kĩrĩa gĩtangiugĩka na ciugo ũrĩa gĩtarĩi!

10

Paũlũ Gũtetera ũtungata Wake

¹ Nĩ Paũlũ nĩndamũthaitha nĩ ũndũ wa ũrĩa Kristũ arĩ mũhooreri na mũcaayanĩri, o nĩ ngoragwo na guoya rĩrĩa ndĩ na inyuĩ, no ngakorwo na ũcamba rĩrĩa itarĩ na inyuĩ!

² Nĩndamũthaitha mũtikanatũme rĩrĩa ngooka ngaakorwo na ũcamba ta ũrĩa njĩrĩgĩrĩrie gũkorwo nago nĩ ũndũ wa andũ amwe arĩa meciiragia atĩ mũtũũrĩre ũrĩa tũtũũraga nago nĩ wa gũkũ thĩ.

³ Nĩgũkorwo o na gũtũka tũtũũraga thĩ ĩno, tũtirũaga mbaara ta ũrĩa andũ a thĩ marũaga.

⁴ Matharaita marĩa tũrũaga namo ti ma thĩ ĩno, no nĩ marĩa marĩ na hinya wa Ngai wa kũmomora ciĩgĩtiro cia hinya.

⁵ Nĩtũmomoraga ngarari, na ũndũ o wothe wa mwĩtũũgĩrio wa ngoro ũrĩa ũngĩgĩrĩrĩa ũhoro wa kũmenya Ngai, na tũgataha meciirĩa o mothe nĩguo matũike mĩgwate ya gwachĩkagĩra Kristũ.

⁶ Na nĩwĩhaariĩrie kũherithia gĩko o gĩothe kĩa ũremi, rĩrĩa mũgaakorwo mũtũikĩte a gwachĩka biũ.

⁷ Inyuĩ mũrarora maũndũ o igũrũ. Mũndũ o wothe angĩkorwo arĩ na ma atĩ nĩ wa Kristũ-rĩ, aagĩrĩre eciirie o rĩngĩ atĩ o na ithuĩ tũrĩ a Kristũ o ta ũrĩa o nake arĩ wake.

⁸ No kuoneke ta ndĩreraha mũno nĩ ũndũ wa ũhoti ũrĩa Mwathani aatũheire. No rĩrĩ, ũhoti witũ nĩ wa kũmuongerera hinya na ti wa kũmũhinyĩrĩria. Nĩ ũndũ ũcio ndĩngĩconoka nĩ ũndũ wa gwĩka ũguo.

⁹ Ndikwenda kuonwo ta ndĩrenda kũmũmakia na marũa makwa.

¹⁰ Nĩgũkorwo andũ amwe moigaga atĩrĩ, “Marũa make marĩ na ũritũ mũingĩ, na marĩ na hinya, no rĩrĩa arĩ hamwe na ithuĩ-rĩ, ti mũndũ ũngĩtũka, nayo mĩario yake nĩ ya tũhũ.”

¹¹ Andũ ta acio magĩrĩrwo nĩkũmenya atĩ o ũrĩa ũhoro witũ ũkoragwo ũrĩ marũa-inĩ maitũ rĩrĩa tũtarĩ ho-rĩ, ũguo nogo tũkoragwo tũhaana tũgũĩka maũndũ rĩrĩa tũrĩ ho.

¹² Tũtĩgeragia kwĩiganania kana kwĩgerেকania na amwe arĩa megathagĩrĩria. Rĩrĩa megwĩthima na arĩa mahaana tao, na makegerekania na arĩa matarĩ tao-rĩ, matirĩ ũndũ mooĩ.

¹³ No ithuĩ-rĩ, tũtingĩraha makĩria ma ũrĩa kwagĩrĩre, no tũkwĩraha kũringana na gĩcunjĩ kĩa wĩra ũrĩa Ngai aatũheete, o na inyuĩ mũrĩ gĩcunjĩ kĩa wĩra ũcio witũ.

¹⁴ Tũtireraha gũkĩra ũrĩa kwagĩrĩre, ta ũrĩa kũngĩrĩ korwo tũtiokire kũrĩ inyuĩ, nĩgũkorwo nĩ ithuĩ twamũkinyĩre na ũhoro-ũrĩa-Mwega wa Kristũ.

¹⁵ O na tũtirahaga gũkĩra ũrĩa kwagĩrĩre nĩ ũndũ wa wĩra mũrute nĩ andũ angĩ. ũndũ ũrĩa twĩrĩgĩrĩre nĩ atĩ, o ũrĩa wĩtikio wanyu ũrathĩ na mbere gũkũra, nakĩo gĩcunjĩ kĩrĩa tũrĩ nakĩo thĩnĩ wanyu nĩgĩkwarama mũno,

¹⁶ nĩgeetha tũhote kũhunja Ūhoro-ũrĩa-Mwega ng'ongo iria irĩ mbere ya kwanyu. Nĩgũkorwo tũtikwenda kwĩraha nĩ ūndũ wa wĩra ūrutĩtwo rũgongo rũngĩ nĩ mũndũ ūngĩ.

¹⁷ No rĩrĩ, “Mũndũ ūrĩa ūkwĩraha, nĩerahage thĩnĩ wa Mwathani.”

¹⁸ Nĩgũkorwo mũndũ ūrĩa wĩgaathagĩrĩria tiwe wonagwo arĩ mwega, no nĩ ūrĩa Mwathani agathagĩrĩria.

11

Paũlũ na Atũmwo a Maheeni

¹ Nĩngwĩhoka nĩmũgũkirĩrĩa ūrimũ ūrĩa mũnini ndĩ naguo; ndamũthaitha mũngĩrĩrie.

² Nĩndĩraigua ūiru nĩ ūndũ wanyu, ūiru uumanĩte na ūngai. Ndamwĩrĩre o mũthuuri ūmwe, na nĩwe Kristũ, nĩgeetha ngaamũneana kũrĩ we mũrĩ ta mũirĩtu gathirange.

³ No ndĩ na guoya gũtigatuĩke atĩ meciiria manyu no maturuorio mũtiganĩrie ūgima na ūtheru wa kwĩrutĩra Kristũ, o ta ūrĩa Hawa aaheenekire nĩ nyoka na wara wayo.

⁴ Inyuĩ nĩmwamũkagĩra ūhoro ūngĩ mũkenete, mũndũ o wothe angĩmũhunjĩria ūhoro wa Jesũ ūngĩ tĩga Jesũ ūrĩa twamũhunjĩrie, kana mũngĩamũkĩra roho ūngĩ tĩga Roho ūrĩa mwamũkĩrĩre, o na kana mũgetĩkia ūhoro-mwega ūngĩ tĩga ūrĩa mwetĩkĩrie.

⁵ No ndĩgwĩciiria atĩ ndĩ mũnini o na hanini kũrĩ “atũmwo acio anene.”

⁶ No ngorwo itarĩ mũrute ūhoro-inĩ wa kwaria, no ndĩ na ūmenyo. Nĩtũmũenyithĩtie maũndũ maya wega na njĩra ciothe.

⁷ Hihĩ nĩ kwĩhia ndeehirie nĩ kwĩnyĩhia nĩguo ndĩmũtũgĩrie inyuĩ na ūndũ wa kũmũhunjĩria Ūhoro-ũrĩa-Mwega wa Ngai hatarĩ irihĩ?

⁸ Nĩgũtunya ndaatunyaga makanitha mangĩ ngĩamũkĩra ūteithio kuuma kũrĩ o nĩguo hote kũmũtungata.

⁹ Na hĩndĩ irĩa ndaarĩ na inyuĩ, ndabatario nĩ kĩndũ-rĩ, ndiatuĩkaga mũrigo harĩ mũndũ o na ūrĩkũ, nĩgũkorwo ariũ na aarĩ a Ithe witũ moka kuuma Makedonia nĩmaheire indo cia kũigana mabataro makwa. Nĩndĩgĩrĩrĩrie ndigatuĩke mũrigo kũrĩ inyuĩ na njĩra o yothe, na nĩngũthĩ na mbere gwĩka ūguo.

¹⁰ Ti-itherũ o ta ūrĩa ūhoro wa ma wa Kristũ ūrĩ thĩnĩ wakwa, gũtirĩ mũndũ o na ū thĩnĩ wa ng'ongo cia Akaia ūngĩngĩria ndĩrahe ūguo.

¹¹ Nĩ kũ gĩatũma njuge ūguo? Nĩ tondu ndimwendete? Ngai nĩoĩ atĩ nĩndĩmwendete!

¹² Na nĩngũthĩ na mbere na gwĩka ūrĩa ndĩreka, nĩguo njagithie kĩene andũ arĩa macaragia mweke wa kuonika atĩ nĩmaiganaine na ithuĩ, thĩnĩ wa maũndũ marĩa merahaga namo.

¹³ Nĩgũkorwo andũ ta acio nĩ atũmwo a maheeni, aruti wĩra a kũhĩthia andũ, na metuaga atũmwo a Kristũ.

¹⁴ Naguo ūndũ ūcio ti wa kũmakania, nĩgũkorwo o na Shaitani o nake nĩetuaga mũraika wa ūtheri.

¹⁵ Ndũkĩrĩ ūndũ wa kũgegania ndungata ciake cingĩtua ndungata cia ūthingu. Marigĩrĩrio-inĩ makaagĩ na kĩrĩa kĩringaine na ciĩko ciao.

Paũlũ Kwĩrahĩra Mathũna Make

¹⁶ Nĩnguuga o rĩngĩ atĩrĩ: Mũndũ ndakae kuona ta ndĩ kĩrimũ. No angĩkorwo nĩguo mũkuona-rĩ, kĩnyamũkĩrei o ta ūrĩa mũngĩamũkĩra kĩrimũ, nĩguo ndĩrahe o hanini.

¹⁷ Ūhoro-inĩ wa mwĩraho ūyũ ndĩ naguo-rĩ, ndiraaria ta ūrĩa Mwathani angĩaria, no ndĩraaria o ta ūrĩa kĩrimũ kĩngĩaria.

¹⁸ Kuona atĩ andũ aingĩ nĩmareraha ta ūrĩa thĩ irahaga-rĩ, o na nĩ ngwĩraha o tao.

¹⁹ Tondũ inyuĩ mũkĩrĩ oogĩ-rĩ, nĩmũkiragĩrĩria arĩa irimũ mũkenete!

²⁰ Ti-itherũ, nĩmũkiragĩrĩria mũndũ o wothe o na angĩmũtua ngombo ciake, kana ūrĩa ūkũmũhatĩrĩria, kana ūrĩa ūkũrĩa indo cianyu, kana ūrĩa ūgwĩtũgĩria mbere yanyu, o na kana ūrĩa ūkũmũhũra hĩ.

²¹ Nĩngũconoka ngiuga atĩ ithuĩ nĩtwaremirwo nĩ gwĩka maũndũ ta macio!

Ūndũ ūrĩa mũndũ ūngĩ angĩhota kwĩraha nĩ ūndũ waguo-rĩ, ndĩkĩarie ta ndĩ kĩrimũ-rĩ, o na nĩ no ngĩerie kwĩraha nĩ ūndũ waguo.

²² Andũ acio nĩ Ahibirania? O na nĩ ndĩ Mũhibirania. Andũ acio nĩ Aisiraeli? O na nĩ ndĩ Mũisiraeli. Andũ acio nĩ njiaro cia Iburahĩmu? O na nĩ ndĩ wa rũciaro rwa Iburahĩmu.

²³ Andũ acio nĩ ndungata cia Kristũ? (Ngwaria ūguo ta ndĩ mũgũrũku.) Nĩ nĩndĩmakĩrĩte. Nĩndutĩte wĩra na kĩyo kũmakĩra, na ngalkio njeera mahinda maingĩ

makiria yao, na ngahũurwo na kiboko makiria, o na mahinda maingĩ ndanakuhĩria gũkua.

²⁴ Ayahudi nĩmahũũrũre na kiboko maita matano, o ihinda iboko mĩrongo ĩtatũ na kenda.

²⁵ Nĩdahũũrũrwo na thanju maita matatũ, na riita rĩmwe ngĩhũũrwo na mahiga nyuguto,* na maita matatũ ndanathũkĩrwo nĩ marikabu ndĩ thĩnĩ, na ngĩraara o na ngĩtinda iria-inĩ ũtukũ ũmwe na mũthenya mũgima.

²⁶ Ngoretwo ngĩthĩ ng'endo nyingĩ. Ngagĩkorwo ndĩ ũgwati-inĩ wa gũtwarwo nĩ njũũ, na ũgwati-inĩ wa atunyani, na ũgwati-inĩ wa gũũkĩrũrwo nĩ andũ a rũrĩrĩ rwitũ, na ũgwati-inĩ wa gũũkĩrũrwo nĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ; na ngoona ũgwati ndĩ matũũra-inĩ manene, na ndĩ thĩnĩ wa bũrũri, na ndĩ iria-inĩ; o na ũgwati wa andũ arĩa maheenanageria atĩ nĩ ariũ na aarĩ a Ithe witũ.

²⁷ Ndaanaruta wĩra mũritũ na wa mĩnoga, na maita maingĩ ngaagaga toro; ndaanakorwo na ng'aragu na nyoota, na maita maingĩ ngaaga kĩndũ gĩa kũrĩa; ndaanakorwo heho-inĩ na ndĩ njaga.

²⁸ Hamwe na macio mothe-rĩ, o mũthenya ngoragwo na mũrigo, ngũtanga nĩ ũndũ wa makanitha mothe.

²⁹ Nũũ ũngĩkorwo aagĩte hinya, na nĩ njage gũkorwo njũrĩtwo nĩ hinya? Nũũ ũngĩhingithio, na nĩ njage gũkorwo ngĩcinwo nĩ marakara?

³⁰ Angĩkorwo no nginya ndĩrahe, ngwĩrahĩra maũndũ marĩa monanageria ũrĩa itarĩ na hinya.

³¹ Ngai, na nowe Ithe wa Mwathani Jesũ, ũrĩa ũgoocagwo nginya tene-rĩ, nĩoĩ atĩ ndiraheenania.

³² Kũu Dameski, barũthi ũrĩa waathanaga arĩ rungu rwa Mũthamaki Areta-rĩ, nĩathanire itũũra inene rĩa andũ a Dameski rĩrangĩrwo nĩgeetha aanyĩuthie.

³³ No nĩndoimĩrio ndirica, ngũũkũrũkĩrio rũthingo-inĩ ndĩ thĩnĩ wa gĩkabũ, ngĩthonoka kũnyitwo nĩwe.

12

Kĩoneki kĩa Paũũ na Mũigua Wake

¹ No nginya thĩ na mbere na kwĩraha. O na gũtuĩka gwĩka ũguo gũtirĩ uumithio-rĩ, rĩu nĩngwaria ũhoro wa maũndũ marĩa ndanonio nĩ Mwathani, na marĩa ndanaguũrũrio nĩwe.

² Nĩnjũũ mũndũ thĩnĩ wa Kristũ, ũrĩa woirwo mũaka ikũmi na ĩna mũthiru, agĩtwarwo igũrũ rĩa gatatũ. Kana oirwo arĩ na mwĩrĩ kana atarĩ naguo, nĩ ndiũ, Ngai nĩwe ũũ.

³ Na nĩnjũũ atĩ mũndũ ũcio, kana aarĩ mwĩrĩ-inĩ kana ndaarĩ mwĩrĩ-inĩ-rĩ, nĩ ndiũ, no Ngai nĩwe ũũ,

⁴ nĩoirwo agĩtwarwo kũrĩa andũ arĩa metĩkĩtie mathiiga, akĩigua maũndũ matangĩranĩka nĩ mũndũ, na maũndũ marĩa mũndũ atangĩtikĩrio kwaria.

⁵ Nĩngwĩraha nĩ ũndũ wa mũndũ ta ũcio, no ndikwĩraha nĩ ũndũ wakwa nĩ mwene, tĩga no ndĩrahire nĩ ũndũ wa ũrĩa njagĩte hinya.

⁶ O na ingĩenda kwĩraha-rĩ, ndingĩtuĩka kĩrimũ, nĩ ũndũ ingĩkorwo ngĩaria ũhoro wa ma. No ndigwĩka ũguo, nĩguo gũtikagĩe mũndũ ũgwĩciiria ũhoro wakwa makiria ma ũrĩa kwagĩrũre nĩ ũndũ wa ũrĩa njĩkaga kana ũrĩa njugaga.

⁷ Nĩguo ndikanae gwĩtũũgĩria nĩ ũndũ wa ũguũrio mũnene ũguo-rĩ, nĩndekĩrwo mũigua thĩnĩ wa mwĩrĩ wakwa, ũrĩ mũtũmwo wa Shaitani, nĩguo ũnyariirage.

⁸ Nĩndathathire Mwathani mahinda matatũ anjehererie mũigua ũcio.

⁹ Nowe akĩnjĩra atĩrĩ, "Wega wakwa nĩũkũiganĩte, nĩgũkorwo hinya wakwa nĩtũũkaga mũkinyanĩru harĩa hatarĩ na hinya." Nĩ ũndũ ũcio nĩngwĩraha o na makiria ngenete mũno nĩ ũndũ wa kwaga hinya gwakwa, nĩgeetha hinya wa Kristũ ũikarage igũrũ rĩakwa.

¹⁰ Kũu nĩkĩo gĩtũmaga ngenagĩre kwaga hinya, na irumi, na ũritũ wa mũtũũrũre, na kũnyariirwo, o na mathĩna nĩ ũndũ wa Kristũ. Nĩgũkorwo hĩndĩ irĩa njagĩte hinya, nĩguo ngoragwo na hinya.

Paũũ Kũrũmbũiya Akorinitho

¹¹ Nĩndĩtũite kĩrimũ, no nĩ inyuĩ mwatũmire njĩke ũguo. Nĩ inyuĩ mwagĩrũrwo nĩkũngaathĩrĩria, nĩgũkorwo nĩ ti nĩ mũnini mũno kũrĩ "atũmwo acio anene," o na gũtuĩka nĩ ndĩkĩrĩ kĩndũ gĩtarĩ kiene.

* 11:25 Ayahudi mooragaga mũndũ na njĩra ya kũmũhũra na mahiga nyuguto (Atũm 14:19-20).

¹² Maündũ marĩa matũmaga mũndũ amenywo atĩ nĩ mũtũmwo-rĩ, nĩmekirwo gatagati-inĩ kanyu na gũkirĩria kũnene: gũkiringwo ciama, na gũgĩkwo morirũ, na maündũ ma kuonia hinya.

¹³ Inyuĩ mwakĩrĩ anini gũkĩra makanitha marĩa mangĩ nakĩ, tiga o gũtuĩka atĩ nĩ ndiigana gũtuĩka mũrigo harĩ inyuĩ? Ndekerai ihĩtia rĩu!

¹⁴ Rĩu nĩndihaarĩrie kũmũceerera ihinda rĩa gatatũ, na ndigũkorwo ndĩ mũrigo harĩ inyuĩ, tondũ ti indo cianyu ndĩrenda, no nĩ inyuĩ ndĩrenda. Tondũ-rĩ, ciana itagĩrĩrwo nĩ kũigĩra aciari a cio mũthithũ, no aciari nĩo magĩrĩrwo nĩ kũigĩra ciana ciao mũthithũ.

¹⁵ Nĩ undũ ũcio no ngene kũhũthĩra kĩria gĩothe ndĩ nakĩo nĩ undũ wanyu, o na nĩ mwene ndĩhũthĩre. Ingĩmwenda makĩria-rĩ, inyuĩ no mũkĩnyende o hanini?

¹⁶ No o na gũtarĩ o ũguo-rĩ, nĩ ndiatũkĩre mũrigo harĩ inyuĩ. No njĩrwo atĩ hihĩ ndaarĩ mwara, na atĩ nĩdamũheenieirie!

¹⁷ Hihĩ nĩndamũhatĩrĩrie na undũ wa mũndũ o na ũmwe wa arĩa ndamũtũmĩre?

¹⁸ Nĩndaringĩrĩrie Tito oke kũrĩ inyuĩ, na ngĩtũma mũrũ wa Ithe witũ moke nake. Tito ndaigana kũmũhatĩrĩria, kana nĩamũhatĩrĩrie? Githĩ tũtiarutire wĩra thĩnĩ wa roho o ro ũmwe, na tũkĩrũmĩrĩra njĩra o ro imwe?

¹⁹ Hihĩ ihinda rĩrĩ rĩothe mũkoretwo mũgũciiria atĩ nĩ gwĩciirĩra tũkoretwo tũgĩciirĩra harĩ inyuĩ? Tũkoretwo tũkĩaria mbere ya Ngai ta andũ marĩ thĩnĩ wa Kristũ; na rĩrĩ, arata akwa nyenda, maündũ marĩa mothe twĩkaga nĩ ma gũtũma inyuĩ muongererwo hinya.

²⁰ Nĩgũkorwo nĩndĩretigĩra, atĩ rĩrĩa ndĩrĩũka, ndahota gũkora mũtahaana ũrĩa ingĩenda mũkorwo mũhaana, na inyuĩ mwahota gũkora itahaana ũrĩa mũngĩenda ngorwo haana. Ngetigĩra kwahota gũgaakorwo kũrĩ na ngũĩ, na ũiru, na marakara, na njatũkano, na njambanio, na njuukũ, na mwĩtũo, o na kwaga kĩaarĩro.

²¹ Ngwĩtigĩra atĩ rĩrĩa ngooka kũu rĩngĩ, Ngai wakwa ahota gũkanjonorithia mbere yanyu, na nĩ njigwe kieha nĩ undũ wa andũ aingĩ arĩa meehirie o mbere, na matĩrĩrite waganu wa maündũ marĩa mooru, na ma ũmaraya, na maündũ ma ũura-thoni marĩa matũũrite meekaga.

13

Ūtaarani wa Mũthia

¹ Rĩrĩ nĩ riita rĩa gatatũ gũũka kwanyu. Ūhoru o wothe no nginya ũrũgamĩrĩrwo nĩ ũira wa andũ eerĩ kana atatũ.

² Nĩndamũkaanirie hĩndĩ rĩa ndaarĩ na inyuĩ riita rĩa keerĩ. O na rĩu nĩngũmũkaania o rĩngĩ, o na itarĩ hamwe na inyuĩ: Rĩrĩa ndĩrĩũka rĩngĩ, andũ arĩa matũũrite mehagia kuuma tene, kana mũndũ ũngĩ o wothe, ndirĩ ngacaaira,

³ tondũ nĩmũrenda kũmenya kĩhoo to kĩa atĩ nĩ Kristũ waragia na kanua gakwa. We ndamwĩkagĩra maündũ ta atarĩ na hinya, no nĩonanagia atĩ arĩ na hinya gatagati-inĩ kanyu.

⁴ Nĩgũkorwo nĩ ma nĩambirwo mũtharaba-inĩ atarĩ na hinya, no nĩatũũraga muoyo nĩ undũ wa hinya wa Ngai. O ta ũguo-rĩ, o na ithuĩ tũtirĩ hinya tũrĩ thĩnĩ wake, no nĩ undũ wa hinya wa Ngai nĩtũtũũraga muoyo thĩnĩ wake nĩguo tũmũtungatage.

⁵ Mwĩgerieĩ, muone kana inyuĩ ene nĩ mwĩtikĩtie ũhoru wa ma; mwĩtuĩrie inyuĩ ene. Kaĩ inyuĩ mũtoo atĩ Kristũ Jesũ arĩ thĩnĩ wanyu, tiga no mũgĩkorirwo mũgwĩte kĩgeranio kũu?

⁶ Na nĩngwĩhoka atĩ nĩmũrĩona atĩ ithuĩ tũtigwĩte kĩgeranio.

⁷ Na rĩu tũkũhooya Ngai atĩ mũtikae gwĩka undũ o na ũmwe mũũru. Ti atĩ nĩguo andũ monage atĩ nĩwĩtikĩrĩtwo nĩwe, na nĩtũtooranĩtie, no nĩgeetha inyuĩ mwĩkage maündũ marĩa magĩrĩre, o na tũngĩoneka ta tũtatooranĩtie.

⁸ Nĩgũkorwo tũtingĩhota gwĩka undũ ũreganĩte na ũhoru wa ma, tiga o ũrĩa ũrĩ wa ũhoru wa ma wiki.

⁹ Tũkoragwo na gĩkeno rĩrĩa rĩothe tũtarĩ na hinya, no inyuĩ mũrĩ na hinya; na nĩtũmũhooyagĩra mũtuĩke andũ aagĩrũru kũna.

¹⁰ Gĩtũmi kĩrĩa kĩratũma nyandĩke maündũ maya o na itarĩ hamwe na inyuĩ-rĩ, nĩgeetha hĩndĩ rĩa ngooka ndikaanahũthĩre ũhoti wakwa ũũru, ũhoti ũrĩa Mwathanĩ aaheire ũrĩ wa kũmũkũria, no ti wa kũmũthũkia.

Ngeithi cia Mũthia

¹¹ Na rĩu ngĩrĩkia-rĩ, ariũ na aarĩ a Ithe witũ, tigwoĩ na wega. Thiiagai na mũthĩre rĩa yagĩrĩre, thikagĩrĩriaĩ ithaithana riakwa, gĩagai na meciiria o mamwe,

na mütüüranagie na thayũ. Nake Ngai wa wendo na thayũ nĩarĩkoragwo hamwe na inyuĩ.

¹² O mũndũ nĩageithie ũrĩa ũngĩ na ngeithi theru cia kímumunyano.

¹³ Andũ arĩa othe aamũre nĩmamũgeithia.

¹⁴ Wega wa Mwathani Jesũ Kristũ, na wendani wa Ngai, na ngwatanĩro ya Roho Mũtheru, ĩroikaraga na inyuĩ inyuothe.

MARŪA MA PAŪLŪ KŪRĪ AGALATIA

¹ Nī nī mūtūmwo Paūlū, na rīrī, ndirī mūtūmwo ūtūmītwo nī andū o na kana ngatūmwo na nīra ya mūdū, no ndūmītwo nī Jesū Kristū na Ngai Ithe witū, ūrīa wamūrīūkirie kuuma kūrī arīa akuū.

² Nī hamwe na ariū na aarī a Ithe witū othe arīa tūrī nao, nī ithuī tūramūtūmīra marūa maya,

Kūrī inyuī andū a makanitha ma Galatia:

³ Mūrogiā na wega na thayū iria ciūmīte kūrī Ngai Ithe witū, o na kūrī Mwathani Jesū Kristū,

⁴ ūrīa werutire nī ūndū wa mehia maitū nīguo atūhonokie kuuma kūrī mahinda maya tūrī, marīa maiyūrītwo nī maūdū mooru, kūringana na wendī wa Ngai Ithe witū,

⁵ nake arotūūra akumagio nginya tene na tene. Amenī.

Ūhoro-Ūrīa-Mwega no Ūmwe

⁶ Nī nīkūgega ndīragega nī ūndū wa ūrīa mūrahiūha gūtigana na ūrīa wamwītire na ūndū wa wega wa Kristū, mūkagarūrūkīra ūhoro mwega wa mūthemba ūngī,

⁷ nago ti Ūhoro-ūrīa-Mwega o na afīa. No nī kūrī andū maramūhīngīca makīenda gūthūkia Ūhoro-ūrīa-Mwega wa Kristū.

⁸ No rīrī, o na kūngīkorwo nī ithuī o na kana mūraika uumīte igūrū, ūngīmūhunjīria ūhoro mwega ūngī tīga ūrīa twamūhunjīrie-rī, mūdū ūcio aronyiitwo nī kīrumi nginya tene!

⁹ O ta ūrīa tūmwīrite, o na rīu nī nguuga o rīngī atūrī, mūdū o wothe angīmūhunjīria ūhoro mwega ūngī tīga ūrīa mwetīkirie-rī, aronyiitwo nī kīrumi nginya tene!

¹⁰ Atūrīrī, ngiuga ūguo-rī, kaī arī andū ndīrenda kwīyendithia kūrī o, kana nī kūrī Ngai? Kana hihī nī andū ndīrenda gūkenia? Korwo nī andū ngeragia gūkenia-rī, ndīngīkorwo ndī ndungata ya Kristū.

Paūlū gwītwo nī Ngai

¹¹ Ariū na aarī a Ithe witū, ngwenda mūmenye atī Ūhoro-ūrīa-Mwega ndamūhunjīrie ti ūhoro woimanīte na mūdū.

¹² Ūhoro ūcio ndiaheirwo nī mūdū, o na kana ngīthomithio nī mūdū; no nī kūguūrīrio ndaguūrīrio Ūhoro ūcio nī Jesū Kristū.

¹³ Nīgūkorwo nīmūiguīte ūhoro wa mīthiire yakwa ya tene, ūrīa ndaatūire njīkaga ndī thīnī wa ndini ya Ayahudi, na ūrīa ndanyariiraga kanitha wa Ngai na hinya ngīgeria kūniina.

¹⁴ Nī ha ūhoro wa maūdū makoniī ndini ya Ayahudi, nī ndaathūte mbere o na gūkīra Ayahudi aingī a riika rīakwa na ndaarī na kīyo kīnene giā kūrūmia mītugo ya maithe maitū.

¹⁵ No rīrī, Ngai ūrīa wanyamūrīre kuuma ndaciarwo, na akīnjīta nī ūndū wa wega wake-rī, nī oonire arī wega,

¹⁶ anguūrīrie Mūrīū nīgeetha hunjagīrie andū-a-Ndūrīrī ūhoro wake; gūtīrī mūdū o na ūrīkū ndaahoire kīrīra,

¹⁷ o na ndiambatire Jerusalemu kuonana na arīa maarī atūmwo mbere yakwa, no ndathiire būrūrī wa Arabia na ihenya, na thuutha ūcio ngīcooka Dameski.

¹⁸ Na rīrī, thuutha wa mīaka itatū, nīndambatire Jerusalemu nīguo tūkamenyane na Petero, na ngīkara nake matukū ikūmi na matano.

¹⁹ Tūtīonanire na atūmwo acio angī, tīga o Jakubu, mūrū wa nyina na Mwathani.

²⁰ Ūhoro ūyū ndīramwandīkīra, ndīramwīra ndī mbere ya Ngai atī nī wa ma na ndiraheenania.

²¹ Thuutha ūcio nīndacookire ngīthī Suriata na Kilikia.

²² Nī mwene ndiamenyekete nī makanitha ma Judea marīa marī thīnī wa Kristū.

²³ No kūigua maiguaga atūrī, "Mūdū ūrīa ūratūire atūnyariiraga rīu nīwe ūrahunja wītīkio ūrīa aageragia kūniina mbere iyo."

²⁴ Nao makīgooca Ngai nī ūndū wakwa.

2

¹ Míaka ikūmi na Ina yathira nīndambaire rīngī Jerusalemu, na ihinda rīrī tūgīthīi hamwe na Baranaba o na tūgīthīi na Tito.

² Ndathiire tondū Ngai nīanguūrīrie thīi kuo, na nīguo ngataarīrie atūmwō Ūhoro-ūrīa-Mwega ūrīa hunjagīria andū-a-Ndūrīrī. No ndataarīrie o arīa monekaga marī atongoria hatarī andū angī, nīgeetha gūtīgatuīke atī ihenya rīrīa ndateng'era, o na kana rīrīa ndateng'ere, rīarī rīa tūhū.

³ No o na Tito, ūrīa warī hamwe na nū, ndaringīrīrio kūrūa, o na gūtuīka aarī Mūyunani.

⁴ Ūhoro ūyū wa kūrūa wagīire ho tondū nī kwarī na arīū na aarī a Ithe witū a maheeni arīa maatoonyete gatagatī gaitū na hitho marī athigaani nīguo matūīrie ūhoro wa wīyathi ūrīa tūkoragwo nāguo tūrī thīinī wa Kristū Jesū, makīenda gūtūtua ngombo.

⁵ Tūtietīkīrīre ūhoro wao o na hanini, nīgeetha ma ya Ūhoro-ūrīa-Mwega itūīre na inyuī.

⁶ Nao andū arīa moonekaga taarī o anene-rī, (harī nīi hatiarī na ūtiganu o ūrīa mangīakorirwo marī, nīgūkorwo Ngai ndaroraga mūdū ūrīa ahaana) andū acio gūtīrī ūndū moongereire harī ndūmīrīrī yakwa.

⁷ O na rīrī, o nīmoonire atī nī nīndehokeirwo wīra wa kūhunjia Ūhoro-ūrīa-Mwega kūrī andū-a-Ndūrīrī, o ta ūrīa Petero eehokeirwo wīra wa kūhunjīria Ayahudi.

⁸ Nīgūkorwo Ngai ūrīa warutaga wīra thīinī wa ūtungata wa Petero arī mūtūmwō kūrī Ayahudi, nowe warutaga wīra ūtungata-inī wakwa ndī mūtūmwō kūrī andū-a-Ndūrīrī.

⁹ Ningī Jakubu, na Petero, na Johana, arīa moonagwo marī itugī cia gūtīria kanitha-rī, nīmatwamūkīrīre tūrī hamwe na Baranaba na guoko kwa ūrīo kwa ngwatanīro, rīrīa maamenyire wega wa Ngai ūrīa ndaaheetwo. Nīmetīkīrīre atī ithuī tūthīi tūkahunjīrie andū-a-Ndūrīrī, nao mathīi kūrī Ayahudi.

¹⁰ Ūndū ūrīa maatwīrīre twīkage nī atī tūrīrikanage athīini na noguo ūndū ūrīa nīi mwene ndaarī na kīyo gīa gwīka.

Paūlū Gūkararia Petero

¹¹ Na rīrī, hīndī ūrīa Petero ookire Antiokia,* nīndamūkararīrie mbere ya andū tondū nīahītītie mūno.

¹² Andū amwe moimīte kūrī Jakubu matanakinya-rī, Petero nīarīanagīra na andū-a-Ndūrīrī, no rīrīa maakinyire, akīmeherera, na akīamūrania na andū-a-Ndūrīrī tondū nīetigagīra andū arīa maarī a gīkundi kīa andū arīa maruaga.

¹³ O na Ayahudi arīa angī makīnyīitanīra na Petero ūhinga-inī wake, o nginya o na Baranaba akīhītīthio nī ūhinga ūcio wao.

¹⁴ Rīrīa ndonire atī matiekaga kūringana na ma ya Ūhoro-ūrīa-Mwega, ngīra Petero atīrī, andū othe makīguaga, "Angīkorwo wee ūrī Mūyahudi, ūtūūraga na mītugo ya andū-a-Ndūrīrī na ti ta Mūyahudi-rī, ūngīkīhota atīa kūhatīrīria andū-a-Ndūrīrī atī nīguo marūmīrīre mītugo ya Ayahudi?"

¹⁵ "Ithuī arīa tūciarītwo tūrī Ayahudi na tūtārī ehia ta andū-a-Ndūrīrī-rī,

¹⁶ nītūūī atī mūdū ndatūkaga mūthingu nī ūndū wa gwathīkīra watho, no atuīkaga mūthingu nī ūndū wa gwītīkia Jesū Kristū. Nī ūndū ūcio o na ithuī twītīkītīe Kristū Jesū nīguo tūtūuo athingu nī ūndū wa gwītīkia Kristū, no ti ūndū wa gwathīkīra watho, tondū gūtīrī mūdū ūgaatūuo mūthingu nī ūndū wa gwathīkīra watho.

¹⁷ "Angīgīkorwo rīrīa tūgūcaria gūtūuo athingu nī Kristū kuonanagia atī ithuī ene tūrī ehia-rī, ūguo nī kuuga atī Kristū atungatagīra mehia? Hī! Kūroaga gūtūūka ūguo!"

¹⁸ Angīkorwo nī ngwaka rīngī kīrīa ndaanangire-rī, nīkuonania atī nīi nīnyunīte watho.

¹⁹ Nīgūkorwo na ūndū wa watho nīndakuīrīre watho ūcio nīguo ndūīre muoyo ndī wa Ngai.

²⁰ Nīi nīndīkītīe kwambanīrio hamwe na Kristū, na rīu ti nīi ndūūraga muoyo, no Kristū nīwe ūtūūraga muoyo thīinī wakwa. Muoyo ūrīa ndūūraga mwīrī-inī ūyū ndūūraga na ūndū wa gwītīkia Mūrū wa Ngai, ūrīa wanyendire na akīrūta nī ūndū wakwa.

²¹ Ndingītīkīra gūtua wega wa Ngai kīndū gīa tūhū, tondū kūngītūūka atī ūthingu wonekaga nī ūndū wa watho-rī, Kristū aakuire tūhū!"

* 2:11 Antiokia rīarī itūūra inene rīa Suriata, na rīarī rīa gatatū thuutha wa Roma na Aleksanderia thīinī wa mabūrīri marīa maathagwo nī Aroma.

3

Gwĩtikia, kana Gwathĩkĩra Watho?

¹ Atĩrĩrĩ inyuĩ Agalatia aya akĩgu! Mũrogetwo nũũ? O inyuĩ muonirio wega Jesũ Kristũ arĩ mwambe mũtĩ igũrũ.

² No nyende kũmenya ũndũ ũmwe tu kuuma kũrĩ inyuĩ: Mwaheirwo Roho nĩ ũndũ wa gwathĩkĩra watho, kana nĩ ũndũ wa gwĩtikia ũhoro ũrĩa mwaiguire?

³ Kaĩ mũrĩ akĩgu atĩa? Mwambĩrĩirie na Roho wa Ngai, na rĩu mũrenda kũrĩkĩrĩa na hinya wa mwĩrĩ?

⁴ Anga mwathĩnirio na maũndũ maingĩ ũguo o tũhũ, angĩkorwo ũhoro ũcio wothe warĩ wa tũhũ?

⁵ Wee Ngai amũheaga Roho wake na akaringaga ciama gatagatĩ kanyu nĩ ũndũ wanyu gwathĩkĩra watho, kana nĩ ũndũ wa gwĩtikia ũhoro ũrĩa mwaiguire?

⁶ Ta ririkanai ũhoro wa Iburahĩmu, Maandĩko moigĩte atĩrĩ: “Eĩkirie Ngai, nake Ngai akĩmũtua mũthingu.”

⁷ Nĩ ũndũ ũcio kĩmenyei atĩ andũ arĩa metĩkĩtie nĩo ciana cia Iburahĩmu.

⁸ Na tondũ Maandĩko marĩa matheru nĩmoogĩte o mbere atĩ Ngai nĩagatua andũ-a-Ndũrĩrĩ athingu na ũndũ wa gwĩtikia-rĩ, na Maandĩko macio nĩmahunjĩirie Iburahĩmu ũhoro-ũrĩa-Mwega o kabere, makiuga atĩrĩ: “Ndũrĩrĩ ciothe nĩkaarathimwo nĩ ũndũ waku.”

⁹ Nĩ ũndũ ũcio andũ arĩa metĩkĩtie nĩmarathimanagĩrio hamwe na Iburahĩmu, mũndũ ũcio warĩ mwĩtikia.

¹⁰ Andũ arĩa othe mhokaga ũhoro wa gwathĩkĩra watho-rĩ, marĩ na kĩrumi, nĩgũkorwo Maandĩko moigaga atĩrĩ, “Kũgwatwo nĩ kĩrumi nĩ mũndũ o wothe ũtahingagia maũndũ marĩa mothe mandĩkĩtwo Ibuku-inĩ rĩa Watho.”

¹¹ Nĩtũũĩ wega atĩ gũtirĩ mũndũ ũngĩtuuo mũthingu mbere ya Ngai nĩ ũndũ wa gwathĩkĩra watho, tondũ Maandĩko moigĩte atĩrĩ: “Mũndũ ũrĩa mũthingu agaatuũra muoyo nĩ ũndũ wa gwĩtikia.”

¹² No watho-rĩ, nduumanĩte na ũhoro wa gwĩtikia; handũ ha ũguo Maandĩko moigaga atĩrĩ, “Mũndũ ũrĩa wathĩkağĩra maũndũ ma watho agaatuũrio muoyo nĩ mo.”

¹³ Nake Kristũ nĩatũkũũrĩre agĩtũruta kĩrumi-inĩ kĩa watho na ũndũ wake mwene gũtuĩka kĩrumi ithenya riitũ, nĩgũkorwo nĩ kwandĩkĩtwo atĩrĩ, “Kũgwatwo nĩ kĩrumi nĩ mũndũ o wothe wambĩtwo mũtĩ-igũrũ.”

¹⁴ Aatũkũũrĩre nĩguo kĩrathimo kĩrĩa Iburahĩmu aarathimĩtwo nakĩo gĩkinyĩre andũ-a-Ndũrĩrĩ na ũndũ wa Kristũ Jesũ, nĩguo atĩ na ũndũ wa gwĩtikia twamũkĩre Roho ũrĩa weranĩrwo.

Watho na Kĩranĩro

¹⁵ Ariũ na aarĩ a lthe witũ, rekei ndĩmuonie na ngerekano yumanĩte na maũndũ marĩa mũũĩ. O ta ũrĩa gũtarĩ mũndũ ũngĩhota kweheria ũndũ kana kuongerera ũndũ harĩ kĩrĩkanĩro kĩrĩa gĩthondeketwo nĩ mũndũ-rĩ, no taguo ũhoro ũyũ ũtarĩ.

¹⁶ Maũndũ marĩa meranĩrwo, meerĩrwo Iburahĩmu na mbeũ yake. Maandĩko matiugĩte “mbeũ ciake”, taarĩ ũhoro wa andũ aingĩ, no moigĩte “na mbeũ yake”, ũguo nĩ kuuga mũndũ ũmwe, na nĩwe Kristũ.

¹⁷ ũrĩa ndĩrenda kuuga nĩ atĩrĩ: Watho, ũcio wokire thuutha wa mĩaka 430, ndũngĩeheria kĩrĩkanĩro kĩrĩa giekĩrĩtwo ho nĩ Ngai mbere iyo, na ndũngĩtũma kĩranĩro kĩu gĩtuĩke gĩa tũhũ.

¹⁸ Nĩ ũndũ-rĩ, angĩkorwo igai ringĩoneka nĩ ũndũ wa watho-rĩ, ritikiumanĩte na kĩranĩro; no Ngai, nĩ ũndũ wa wega wake, nĩheire Iburahĩmu igai na ũndũ wa kĩranĩro.

¹⁹ Watho-rĩ, wakĩrĩ wa bata ũrĩkũ? Wongereirwo kũrĩ kĩranĩro nĩguo wonanagie mahĩtia o ngĩnya rĩrĩa mbeũ rĩa kĩrĩkanĩro kĩeranĩre igooka. Watho ũcio wathanirwo nĩ araike ũkĩnengererio andũ na guoko kwa mũiguithania.

²⁰ No rĩrĩ, mũiguithania ndakoragwo arũgamĩrĩre o mwena ũmwe; no Ngai nĩ ũmwe.

²¹ Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, kaĩ watho ũreganĩte na ciĩranĩro cia Ngai? Aca ti ũguo! Tondũ korwo kwarĩ na watho waheanirwo nĩguo andũ magĩe na muoyo-rĩ, ti-itherũ o naguo ũthingu nĩ ũngĩakĩrehirwo nĩ watho.

²² No Maandĩko moigaga atĩ andũ a thĩ nĩ mohetwo nĩ mehia, nĩgeetha kĩranĩro kĩrĩa kĩheanagwo nĩ ũndũ wa gwĩtikia Jesũ Kristũ kĩheagwo o arĩa metĩkĩtie.

²³ ũhoro wa gwĩtikia ũtanooka-rĩ, twarĩ ohe nĩ watho, tũkahingĩrĩrio o ngĩnya wĩtikio ũkaaguũranĩro.

²⁴ Nĩ ùndũ ùcio watho nĩguo waheirwo ùhoti wa gũtũtwarwa kũrĩ Kristũ, nĩguo tũtuuo athingu na ùndũ wa gwĩtikia.

²⁵ Na rĩrĩ, kuona atĩ rĩu ùhoru wa gwĩtikia nĩmũkinyu, tũtingĩcooka kũrũgamĩrĩrwo nĩ watho.

Ciana cia Ngai

²⁶ Inyuothe mũrĩ ciana cia Ngai nĩ ùndũ wa gwĩtikia Kristũ Jesũ,

²⁷ nĩgũkorwo inyuothe arĩa mwabatithirio thĩinĩ wa Kristũ nĩmwĩhumbĩte Kristũ.

²⁸ Nĩ ùndũ ùcio gũtingĩcooka gũthuuranio Mũyahudi kana Mũyunani, na gũtirĩ ngombo kana mũndũ ũtarĩ ngombo, na gũtirĩ mũndũ mũrũme kana mũndũ-wa-nja, nĩgũkorwo inyuothe mũrĩ ũmwe ki thĩinĩ wa Kristũ Jesũ.

²⁹ Angĩkorwo mũrĩ a Kristũ-rĩ, mũkirĩ a mbeu ya Iburahĩmu, na mũrĩ agai a kũgaya kũringana na kũiranĩro kũ kũiranĩrwo.

4

¹ Ũrĩa ndĩroiga nĩ atĩrĩ, ihinda rĩothe rĩrĩa mũgai arĩ o mwana-rĩ, ndarĩ ũtiganu na ngombo, o na atuĩka nĩwe mwene indo icio ciothe.

² Nĩ gwathwo athagwo nĩ amũrori hamwe na aramati a indo ciake, nginya ihinda rĩrĩa ithe atuĩte rĩgaakinya.

³ Ũguo noguo o na ithuĩ, hĩndĩ rĩa twarĩ ciana, twatũire ũkombo-inĩ wa maũndũ marĩa ma ndũire ma thĩ ĩno.

⁴ No hĩndĩ rĩa ihinda rĩrĩa rĩagĩrĩru kũna rĩakinyire, Ngai nĩatũmire Mũriũ, nake agĩciarwo nĩ mũndũ-wa-nja, na agĩciarwo arĩ wa gwathagwo nĩ watho,

⁵ nĩguo akũũre andũ arĩa matũire mathagwo nĩ watho, nĩgeetha tũgĩe na kĩhooto gĩa gũtuĩka ciana ciake,

⁶ Tondũ inyuĩ mũrĩ ciana ciake-rĩ, Ngai nĩatũmire Roho wa Mũriũ ngoro-inĩ ciitũ, o we Roho ũrĩa wĩtanaga ũkiugaga atĩrĩ, "Abba, Baba."

⁷ Nĩ ùndũ ùcio, we ndũrĩ ngombo rĩngĩ, no ũrĩ mwana wake; na tondũ rĩu ũrĩ mwana wake, Ngai nĩagũtuĩte mũgai wa indo ciake.

Paũlũ Kũrũmbũiya Agalatia

⁸ Tene rĩrĩa mũtooĩ Ngai-rĩ, mwarĩ ngombo cia ciũmbe iria itarĩ ngai.

⁹ No rĩrĩ, tondũ rĩu nĩmũmenyete Ngai, kana njuge nĩmũrĩkĩtie kũmenywo nĩ Ngai-rĩ, mũrakienda gũcookerera maũndũ macio maagĩte hinya na matarĩ kiene nĩkĩ? Kaĩ mũrenda gũcooka ũkombo-inĩ wamo o rĩngĩ?

¹⁰ Nĩmũrũmĩtie ùhoru wa mĩthenya mĩamũre, na mĩeri mĩamũre, na imera, o na mĩaka!

¹¹ Ndĩ na kĩaha mũno tondũ gũkuoneka atĩ wĩra ũrĩa wothe ndanenogia naguo nĩ ùndũ wanyu nĩ wa tũhũ!

¹² Ndamũthaitha, inyuĩ ariũ na aarĩ a Ithe witũ, tuĩkai ta niĩ, nĩgũkorwo niĩ nduĩkĩte ta inyuĩ. Mũtirĩ mwanjĩka ũuru.

¹³ O ta ũrĩa mũũĩ, ndamũhunjĩrie Ũhoru-ũrĩa-Mwega ihinda rĩa mbere tondũ ndaarĩ mũrũaru.

¹⁴ O na gũtuĩka ndwari yakwa yarĩ magerio kũrĩ inyuĩ, mũtianyaranire kana mũkĩĩmena, no mwanyĩtĩre ũgeni ta ndaarĩ mũraika wa Ngai, o na ta ndaarĩ Jesũ Kristũ we mwene.

¹⁵ Kaĩ ùndũ ùcio watũmaga mũkene ũthĩite kũ? Niĩ ndĩ mũira atĩ, korwo nĩmũngĩahotire, nĩmũngĩakũũrĩre maitho manyu mũũhe.

¹⁶ Kaĩ rĩu nduĩkĩte thũ yanyu nĩ ùndũ wa kũmũhe ùhoru ũrĩa wa ma?

¹⁷ Andũ acio me na kĩyo magĩcaria ũrĩa mũngĩtuĩka a thiritũ yao, no ti ùndũ wa gĩtũmi kĩa. ũrĩa mendaga nĩ kũmũtigithania na ithuĩ mũtuĩke ao, nĩgeetha mũgĩe na kĩyo gĩa kũmarũmĩrĩa.

¹⁸ Nĩ wega kũgĩa na kĩyo, angĩkorwo muoroto nĩ mwega, na mwĩkage ũguo hĩndĩ ciothe to hĩndĩ rĩa ndĩ hamwe na inyuĩ.

¹⁹ Ciana ciakwa nyendete mũno, o inyuĩ arĩa njiguagĩra ruo ta rwa mũtumia akiheo mwana, nginya hĩndĩ rĩa Kristũ agaakorwo eyũmbĩte thĩinĩ wanyu,

²⁰ naarĩ korwo ndakorwo hamwe na inyuĩ ta rĩu, nĩguo ngarũrĩre mwarĩrie wakwa tondũ nĩndigĩtwo nĩ ùhoru wanyu!

Hagari na Sara

²¹ Ta njĩirai, inyuĩ arĩa mũrenda gũkorwo mũgĩathwo nĩ watho-rĩ, kaĩ mũtooĩ ũrĩa watho uugaga?

²² Nĩgũkorwo nĩ kwandĩkĩtwo atĩ, Iburahĩmu aarĩ na ariũ eerĩ, ũmwe aaciarĩtwo nĩ mĩtũmia ũrĩa warĩ ngombo, nake ũcio ũngĩ agaciarwo nĩ mĩtũmia ũrĩa ũtaarĩ ngombo.

²³ Mũriũ wake wa mĩtũmia ũrĩa warĩ ngombo aaciarĩtwo na njĩra ya ũndũire; no mũriũ ũrĩa waciarĩtwo nĩ mĩtũmia ũcio ũtaarĩ ngombo aaciarĩtwo na ũndũ wa kũhingia kũiranĩro.

²⁴ Namo maũndũ macio nĩ ma ngerekano, nĩ ũndũ atũmia acio marũgamĩrĩire irĩkanĩro igĩrĩ. Kĩrĩkanĩro kĩmwe nĩ gĩa Kĩrĩma gĩa Sinai nakĩo gĩciaraga ciana cia ũkombo: Nakĩo kĩgerekanĩtio na Hagari.

²⁵ Na rĩrĩ, Hagari arũgamĩrĩire Kĩrĩma gĩa Sinai kĩrĩa kĩrĩ kũu bũrũri wa Arabia, nake nĩwe ũgerekanĩtio na itũũra rĩa Jerusalemũ ũrĩa rĩhaana ũmũthĩ, tondũ nĩatũire ũkombo-inĩ hamwe na ciana ciake.

²⁶ No Jerusalemũ, itũũra rĩrĩa rĩa kũũrĩa igĩrũ, rĩrĩrĩ ũkombo-inĩ, na nĩrĩo nyina witũ, ²⁷ nĩgũkorwo nĩ kwandĩkĩtwo atĩrĩ:

“Kena wee mũndũ-wa-nja thata,

wee ũtaciaraaga ciana,

tumũra kanua na wanĩrĩre,

wee ũtarĩ waigua ruo rwa kũgĩa mwana;

tondũ ciana cia mũndũ-wa-nja ũrĩa ũtiganĩirio

nĩ nyingĩ gũkĩra cia ũrĩa ũrĩ na mũthũuri.”

²⁸ Na rĩrĩ, inyuĩ ariũ na aarĩ a Ithe witũ, mũrĩ ciana cia kũiranĩro, o ta ũrĩa Isaaka aarĩ.

²⁹ Hĩndĩ iyo, mũriũ ũrĩa waciarĩtwo na njĩra ya ndũire-rĩ, nĩanyariiraga mũriũ ũcio waciarĩtwo na ũndũ wa hinya wa Roho. Ũguo noguo kũhaana o na rĩu.

³⁰ No rĩrĩ, Maandiko moigĩte atĩa? Moigĩte atĩrĩ, “Ingata ngombo iyo ya mũndũ-wa-nja na mũriũ wake, tondũ mũriũ ũcio wa mĩtũmia ngombo ndarĩ hĩndĩ akagayana igai hamwe na mũriũ wa mĩtũmia ũcio ũtarĩ ngombo.”

³¹ Nĩ ũndũ ũcio, ariũ na aarĩ a Ithe witũ, ithuĩ tũtirĩ ciana cia mĩtũmia ũcio ngombo, no tũrĩ ciana cia mĩtũmia ũcio ũtarĩ ngombo.

5

Wĩyathi thĩnĩ wa Kristũ

¹ Kristũ nĩgũtuohora aatuohorire nĩguo tũgĩe na wĩyathi. Nĩ ũndũ ũcio, mwĩhaandei wega na mũtigitĩkĩre kuohwo icooki rĩa ũkombo rĩngĩ.

² Ta thĩkĩrĩria ciugo ciakwa! Nĩ Paũlũ ngũmwĩra atĩrĩ, mũngĩtĩkĩra kũrua-rĩ, Kristũ ndangĩgĩa bata na inyuĩ o na hanĩni.

³ Ningĩ nĩngũmwĩra o rĩngĩ atĩ mũndũ o wothe ũngĩtĩkĩra kũrua, ũcio amenye atĩ nĩagĩrĩrwo nĩ gwathĩkĩra watho ũrĩ wothe.

⁴ Inyuĩ arĩa mũrageria gũtũika athĩngu nĩ ũndũ wa watho-rĩ, nĩmũtigitĩhanĩtio na Kristũ; inyuĩ nĩmũgũwite mũgatigana na wega wa Ngai.

⁵ No ithuĩ-rĩ, tũkoragwo twĩhokete atĩ nĩtũgatũuo athĩngu. ũndũ ũcio nĩguo tũkoragwo twĩrĩgĩrĩire tũrĩ na wĩtĩkio, tũhotĩthĩtio nĩ Roho.

⁶ Nĩgũkorwo thĩnĩ wa Kristũ Jesũ, kũrua kana kwaga kũrua gũtirĩ bata. ũndũ ũrĩa ũrĩ bata nĩ wĩtĩkio ũrĩa ũrutaga wĩra na njĩra ya wendani.

⁷ Nĩmũrateng’agĩra ihenya rĩega. Nũu wamũgiririe mũgĩtiga gũcooka gwathĩkĩra ũhoru-ũrĩa-wa-ma?

⁸ Kũringĩrĩrio kwa mũthemba ũcio gũtĩumĩte kũrĩ ũrĩa wamwĩtire.

⁹ “Ndawa nĩni tu ya kũmbia mĩgate nĩtũmaga mũtu ũrĩa mũkande nayo wothe ũimbe.”

¹⁰ Nĩndĩhokete thĩnĩ wa Mwathani atĩ inyuĩ mũtikũgarũrũka mũgĩe na meciiria mangĩ. ũrĩa ũramũtururia nĩwe ũkaaherithio o na angĩkorwo arĩ ũ.

¹¹ Ariũ na aarĩ a Ithe witũ, angĩkorwo no ndĩrahunjia ũhoru wa kũrua-rĩ, ndĩrakĩnyariirwo nĩkĩ? Angĩkorwo ũguo nĩguo-rĩ, ũndũ ũrĩa ũtũmaga andũ mahĩngwo, na nĩguo ũhoru wa mũtharaba-rĩ, nĩmweherie.

¹² No nyende andũ acio mamũthĩnĩagia mathĩ na mbere o ngĩnya mehakũre.

¹³ Inyuĩ ariũ na aarĩ a Ithe witũ, mwetirwo nĩguo mũgĩe na wĩyathi. No rĩrĩ, mũtikahũthĩre wĩyathi wanyu kũrũmagĩrĩra merĩrĩra ma mwĩrĩ, no handũ ha ũguo-rĩ, tungatanagĩrai inyuĩ-ene mũrĩ na wendani.

¹⁴ Tondũ-rĩ, ũhoru wothe wa watho ũhingagio nĩ rĩathani rĩrĩ rĩmwe: “Enda mũndũ ũrĩa ũngĩ o ta ũrĩa wĩendete wee mwene.”

¹⁵ No rĩrĩ, mũngĩrũmana mũkĩrĩanaga-rĩ, mwĩmenyererei mũtikaniinane inyuĩ ene.

Mütüürîre wa Gütongorio nî Roho

¹⁶ Nî ündü ücio nguuga atîrî, thiïgai mütongoretio nî Roho, na mütîrîhingagia merirîria ma mwîrî.

¹⁷ Nîgûkorwo mwîrî nîwîrîragîria maündü marîa matangîendwo nî Roho, nake Roho nîareganaga na maündü marîa meriragîrio nî mwîrî. Nî ündü ücio Roho na mwîrî itûûraga irûaga, na nîkîo mûtahotaga gwîka ûrîa mwendaga gwîka.

¹⁸ No rîrî, mûngîtongorio nî Roho, inyuî mütîngîkorwo mûgîathwo nî watho.

¹⁹ Na rîrî, maündü marîa mekagwo nî mwîrî nîmoïo, namo nî: ûmaraya, na meciiria mooru, na ûmaramari,

²⁰ na kûhooya mîhianano, na kûrogana, na ûthû, na kûûgitana, na ûiru, na mang'ûrî, na kwîyenda, na nyamûkano, na ngarari,

²¹ gûcumîkîra na kûrîo nî njoohi, na maruga marîa mainagwo nyîmbo iria itaagîrîre, o na maündü mangî ta macio. Nîndamûkaanirie, o ta ûrîa ndamûkaanirie hîndî ya mbere, atî andû arîa mekaga maündü ta macio matikagaya ûthamaki wa Ngai.

²² No rîrî, maciaro ma Roho nî wendani, na gîkeno, na thayû, na gûkîrîrîria, na kûiguanîra tha, na gûtugana, na kwîhokeka,

²³ na ûhooreri, na kwîgîrîrîria merirîria ma mwîrî. Macio-rî, gûtirî watho wa kûgiria mekagwo.

²⁴ Nao andû arîa marî thîinî wa Kristû Jesû nîmambithîtie mîrî yao mütî-igûrû hamwe na thuti ciayo na merirîria mayo.

²⁵ Angîkorwo tûtûire muoyo nî ündü wa Roho-rî, kîrekei tûtongoragio nî Roho.

²⁶ Rekei tûtige gwîtîa, na kûûgitana, o na kûiguanagîra ûiru.

6*Gwîka Andû othe Wega*

¹ Ariû na aarî a Ithe witû, mündü angîkorwo ahîtîtie-rî, inyuî arîa mûrî na roho mûcookagîrîriei mûhooreire. No mwîmenyererej, o na inyuî mütîkae kûgerio.

² Teithanagîai mündü na ûrîa ûngî maündü marîa mamûritûhagîra, na mweka ûguo-rî, nîmûrîhingagia watho wa Kristû.

³ Mündü angûciiria atî we nî wa bata hîndî irîa atarî kîene-rî, nî kwîheenia areheenia.

⁴ O mündü nîarorage wîra wake mwene. Hîndî iyo na ahote kwîraha, atekwîigania na mündü ûngî,

⁵ nîgûkorwo o mündü no nginya akuue mûrigo wake.

⁶ Mündü o wotho ûrîa ûrutagwo ûhoru wa Ngai nîagayanage indo ciothe iria njega na mûmûruti.

⁷ Mütîkanaheenio: Ngai ndangînyûrûrio. Kîrîa mündü ahaandaga no kîo agethaga.

⁸ Mündü ûrîa ûhaandaga maündü ma gûkenia merirîria ma mwîrî-rî, ücio akaagetha kwanangîka kûrîa kumanaga na maündü macio. No ûrîa ûhaandaga maündü ma gûkenia Roho-rî, ücio akaagetha muoyo wa tene nîra uumanaga na Roho.

⁹ Ningî tûtîkanogio nî gwîka wega, nîgûkorwo ihinda rîria rîagîrîru rîakinya nîtûkaagetha magetha twaga gûkua ngoro.

¹⁰ Na nî ündü ücio, rîria riothe twagîa na ihinda rîagîrîru, nîtwîkage andû othe maündü mega, na makîria twîkage wega andû arîa marî a nyumba ya arîa metîkîtie.

Kûrua kana kwaga Kûrua gûtirî Bata

¹¹ Onei ûrîa ndîramwandîkîra marûa maya na ndemwa nene na guoko gwakwa mwene!

¹² Andû acio mendaga kwîonania atî nîagîrîru makîonwo-rî, nîo maramûringîrîria atî mûrue. Mekaga ûguo no geetha matikanyariirwo nî ündü wa mûtharaba wa Kristû.

¹³ O na acio maruaga matiathîkagîra watho, no nîmendaga inyuî mûrue nîguo metîage nî ündü wa mîrî yanyu.

¹⁴ No nî-rî, ndîroaga gwîtîa, tîga o ndîtîire nî ündü wa mûtharaba wa Mwathani witû Jesû Kristû, na nî ündü waguo-rî, maündü ma thî nîmambîtwo mütî-igûrû nîguo mehère harî nî, na nî ngaambwo harî maündü ma thî nîguo njehere harî mo.

¹⁵ Kûrua kana kwaga kûrua gûtirî bata; kîrîa kîrî bata nî mündü agarûrûke atuîke kîûmbe kîerû.

¹⁶ Thayû na kûiguîrwo tha kûrogîa na andû arîa marûmagîrîra wathani ûyû, o hamwe na andû a Isiraeli arîa a Ngai.

¹⁷ Ngîrîkîrîria nguuga atîrî, gûtikagîe mündü o na ûrîkû ûkûndehere thîina, nîgûkorwo nînjoretwo njoro cia Jesû mwîrî-inî wakwa.

¹⁸ Wega wa Mwathani witû Jesû Kristû ûrogîa na maroho manyu, inyuî arîu na aarî a Ithe witû. Amenî.

MARŪA MA PAŪLŪ KŪRĪ AEFESO

¹ Nī niī Paūlū, mūtūmwo wa Kristū Jesū nī ūndū wa kwenda kwa Ngai,

Ndirandikira andū arīa aamūre kūu Efeso, arīa ehokeku thīnī wa Kristū Jesū:

² Wega na thayū kuuma kūrī Ngai Ithe witū, na Mwachani Jesū Kristū, irogīa na inyuī.

Irathimo cia Kūroho thīnī wa Kristū

³ Atīrīrī, Ngai, o we Ithe wa Mwachani witū Jesū Kristū, arogoocwo, o we ūtūrathimīte na irathimo ciothe cia kūrōho thīnī wa Kristū, iria ciumaga kūu igūrū.

⁴ Nīgūkorwo o na thī itanombwo, Ngai nīatūthuuriire nīguo tūtūike ake thīnī wa Kristū, nīguo tūtūike atheru na twage ūcuuke maitho-inī make. Nī ūndū wa wendo wake-rī,

⁵ Ngai nīatuīte o mbere atī nītūgaatuīka ciana ciake nī ūndū wa Jesū Kristū, kūrīngana na ūrīa eendete na ūrīa oonire arī wega,

⁶ nīguo wega wake ūrīa ūrī riiri ūkumagio, wega ūcio atūheete o ūguo tūhū thīnī wa Mūrīū wake ūrīa endete mūno.

⁷ Na twakūūrīrwo na ūndū wa thakame ya Kristū, na tūkirekerwo mehīa maitū, kūrīngana na ūrīa wega wa Ngai ūingīhīte,

⁸ wega ūcio aatūingīhīrie arī na ūgī na ūmenyo wothe.

⁹ Nake agītūmenyithia hitho ya wendi wake, kūrīngana na ūrīa oonire arī wega, o ūrīa aatanyīte gwīka thīnī wa Kristū,

¹⁰ nīguo ūkaahingio rīrīa mahinda marīa magīrīre magaakinya, nīguo acookanīrīrie indo ciothe iria irī igūrū na iria irī gūkū thī harī mūtongoria ūmwe, na nīwe Kristū.

¹¹ Ningī nī thīnī wa Kristū o na ithuī twamūkīrīre igai kuuma kūrī Ngai, kūrīngana na ūrīa aatuīte o mbere, o we wīkaga maūndū mothe kūrīngana na muoroto wa wendi wake,

¹² nīguo o na ithuī arīa twarī a mbere kwīhoka Kristū, tūtūike a kūgocithia riiri wa Ngai.

¹³ Inyuī o na inyuī nīmwateranīrio na Kristū mwarīkia kūigua ūhorō-ūrīa-wa-ma, nāguo nīguo Ūhorō-ūrīa-Mwega wa ūhonokio wanyu. Mwarīkia gwītīkia, nīmwekīrīrwo rūūrī thīnī wake, na ūndū wa kūheo Roho Mūtheru ūrīa mwerīrwo,

¹⁴ Nake Roho nīwe mūrūgamīrīri wa kuonania atī nītūkagaīrwo igai riitū nginya rīrīa andū arīa marī a Ngai magaaatūka a gūkūrwo, nīgeetha riiri wake ūgocagwo.

Gūcookia Ngaatho na Kūhooya

¹⁵ Na nī ūndū ūcio, kuuma rīrīa ndaiguire ūhorō wa wītīkio wanyu thīnī wa Mwachani Jesū, o na wendani wanyu ūrīa mwendaga arīa othe aamūre nāguo-rī,

¹⁶ ndirī ndatīgīthīria gūcookeria Ngai ngaatho nī ūndū wanyu, ngīmūrīrīkanaga mahooya-inī makwa.

¹⁷ Hooyaga atī Ngai wa Mwachani witū Jesū Kristū, o we ithe witū mwene riiri, amūhe Roho, ūrīa ūkamūhe ūgī na ūguūrīo nīguo mūmenye Ngai wega.

¹⁸ Ningī nīhooyaga atī maitho manyu ma ngoro mathererwo nī ūtheri, nīguo mūmenye ūhorō wa kūrīgīrīro kīrīa amwītīre, na mūmenye ūtonga wa igai rīake rīrī na riiri, rīrīa akaagaīra andū ake aamūre,

¹⁹ o na ūhoti wake mūnene ūtangīgereka nī ūndū witū, ithuī arīa twītīkītīe. Ūhoti ūcio no ta hīnya wake mūnene ūkīrūta wīra,

²⁰ ūrīa eekīrīre thīnī wa Kristū rīrīa aamūrīkīrie kuuma kūrī arīa akuū, na akīmūiga guoko-inī gwake kwa ūrīo kūu igūrū,

²¹ na agatūgīrīo mūno igūrū rīa wathani o wothe na ūhoti wothe, na hīnya na ūthamaki wothe, na marītwa mothe ma ūnene marīa mangīheanwo, na to mahinda maya moiki, no nī o na mahinda marīa magooka.

²² Nake Ngai akīga maūndū mothe rungu rwa magūrū make, na akīmūtua mwathi wa gwathaga maūndū mothe nī ūndū wa kanitha.

²³ Kanitha nīguo mwīrī wake, na noguo ūiyūru wake, o we ūiyūrīte maūndū mothe o na kūndū guothe.

¹ O na inyuĩ-rĩ, mwarĩ akuũ nĩ ùndũ wa ùremi wanyu na mehia manyu,

² marĩa mwatũmagĩra thĩnĩ wamo rĩria mwarũmagĩra mĩthĩre ya thĩ Ìno na mĩthĩre ya mwathi wa ùthamaki wa rĩera-inĩ, o roho ùria ùraruta wĩra rĩu thĩnĩ wa arĩa mataathĩkagĩra Ngai.

³ O na ithuĩ ithuothe-rĩ, kũrĩ hĩndĩ twatũuranagia nao, twaathagwo nĩ thuti cia mĩrĩ iitũ, na tũkarũmagĩra merirĩria na maũndũ marĩa meciiragio nĩ ngoro. O ta acio angĩ-rĩ, ha ùhoro wa kũimerera-rĩ, twatũũire tũrĩ a kũrakarĩwo.

⁴ No tondũ wa wendo wake mũnene harĩ ithuĩ, Ngai, o we ùiyũrĩtwo nĩ tha nyingĩ,

⁵ nĩatũmire tũgĩe na muoyo hamwe na Kristũ o rĩria twarĩ akuũ nĩ ùndũ wa mehia maitũ tondũ nĩ wega wa Ngai watũmire mũhonokio.

⁶ Nake Ngai agĩtũriũkanĩria hamwe na Kristũ na agĩtũikaria thĩ hamwe nake kũu igũrũ tũrĩ thĩnĩ wa Kristũ Jesũ.

⁷ Eekire ùguo nĩgeetha matukũ marĩa magooka onanie kũrĩ ithuĩ wega wake mũingĩ ùria ùtangĩgereka kũrĩ ithuĩ, nĩ ùria atũire atũtugaga thĩnĩ wa Kristũ Jesũ.

⁸ Nĩ ùndũ nĩ wega wa Ngai watũmire mũhonokio nĩ ùndũ wa gwĩtikia, naguo ùndũ ùcio nduoimanire na inyuĩ ene, no nĩ kĩheo kĩa Ngai,

⁹ na ti ùndũ wa mawĩra marĩa mwanaruta, nĩgeetha gũtikagĩe na mũndũ o na ùmwe ùkwĩgocaa.

¹⁰ Nĩgũkorwo ithuĩ tũrĩ wĩra wa moko ma Ngai, tũmbũitwo thĩnĩ wa Kristũ Jesũ nĩguo twĩkage cĩko njega iria irutaga wĩra mwega, ùria Ngai aahaarĩirie o mbere nĩ ùndũ witũ nĩguo tũtũire tũcĩkaga.

Gĩtuo Ùmwe thĩnĩ wa Kristũ

¹¹ Hakĩrĩ ùguo-rĩ, ririkanai atĩ tene inyuĩ arĩa mũrĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ na ùndũ wa gũciarwo, o inyuĩ mwĩtagwo “andũ arĩa mataruaga” nĩ arĩa meĩtaga “andũ arĩa maruaga” (kũrua kũu no ùndũ wĩkitwo mwĩrĩ na moko ma andũ),

¹² ririkanai atĩ hĩndĩ iyo mwatũũrĩte mwamũranĩtio na Kristũ, mwarĩ ageni na mũtiarĩ a gĩkundi kĩa andũ a Isiraeli na ha ùhoro wa irĩkanĩro iria Ngai eeraniĩre, inyuĩ mũtiarĩ a ho. Mwatũũrĩte gũkũ thĩ mũtarĩ na kũrĩgĩrĩro na mũtarĩ na Ngai.

¹³ No rĩu, thĩnĩ wa Kristũ Jesũ, inyuĩ arĩa hĩndĩ ìmwe mwarĩ kũraya, rĩu nĩmũreharehetwo hakuĩ nĩ ùndũ wa thakame ya Kristũ.

¹⁴ Nĩgũkorwo wa mwene nĩwe thayũ witũ, o we watũmire ithuĩ twarĩ eerĩ tũtũĩke ùmwe, na agĩtharia rũirigo rwa rũmena rũria rwatũgayanĩtie,

¹⁵ nĩ ùndũ nĩaniĩnĩre watho hamwe na maathani maguo, o na irĩra ciaguo, na ùndũ wa kũruta mwĩrĩ wake. Agĩgũka ùguo nĩgeetha ombe thĩnĩ wake mwene mũndũ ùmwe mwerũ kuuma harĩ acio eerĩ, naguo ùndũ ùcio ùtũme kũgĩe thayũ,

¹⁶ na nĩgeetha thĩnĩ wa mwĩrĩ ùcio ùmwe, amaiguithanie na Ngai na ùndũ wa mũtharaba, ùria aahũthĩrĩre kũniina rũmena rwao.

¹⁷ Kristũ ookire akĩmũhunjĩria thayũ inyuĩ arĩa mwarĩ kũraya, o na thayũ kũrĩ arĩa maarĩ hakuĩ.

¹⁸ Na thĩnĩ wake ithuĩ a iruka icio cierĩ nĩtũkinyaga kũrĩ Ithe witũ na ùndũ wa Roho o ro ùmwe.

¹⁹ Nĩ ùndũ wa ùguo, rĩu inyuĩ mũtirĩ ageni na agendi rĩngĩ, no nĩmũtũkĩte ene bũrũri hamwe na andũ a Ngai, na mũgatuĩka andũ a nyũmba ya Ngai,

²⁰ mũgagĩakwo igũrũ rĩa mũthingi wa atũmwo na anabii, nake Kristũ Jesũ we mwene agakorwo nĩwe ihiga rĩria inene rĩa koine.

²¹ Thĩnĩ wake mwako wothe nĩũnyiitanĩte, na ùgakĩneneha o nginya ùgatuĩka hekarũ theru thĩnĩ wa Mwathani.

²² Na nĩ thĩnĩ wake o na inyuĩ mũraakwo hamwe nĩguo mũtũĩke gũikaro gĩa gũikarwo nĩ Ngai na ùndũ wa Roho wake.

3

Paũlũ Mũhunjia wa Andũ-a-Ndũrĩrĩ

¹ Nĩ ùndũ wa gĩtũmi gĩkĩ, nĩ Paũlũ, njohetwo nĩ ùndũ wa kũhunjia ùhoro wa Kristũ Jesũ kũrĩ inyuĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ:

² Ti-itherũ nĩmũiguĩte ùhoro wa ùria ndaheirwo ùtungata wa wega wa Ngai nĩ ùndũ wanyu,

³ na nĩguo ùhoro wa hito ùria ndaamenyithirio na ùndũ wa kũguũrĩrio nĩ Ngai, o ta ùria nyandĩkĩte na njĩra nguĩ.

⁴ Mwathoma ùhoro ùyũ, nĩmũkũhota kũmenya ùria ndaakuũkĩrwo nĩ ùhoro ùcio wa hito wa Kristũ,

⁵ ūrĩa ūtaamenyithirio andũ a njarwa ingĩ, ta ūrĩa rĩu ūguũrĩrio atũmwo a Ngai atheru o na anabii nĩ Roho.

⁶ Naguo mũbango wa Ngai nĩ atĩ, andũ-a-Ndũrĩrĩ nĩmatuĩkĩte agai hamwe na andũ a Isiraeli, na nĩmatuĩkĩte ciĩga cia mwĩrĩ ūmwe, na makagwatanĩra thĩnĩ wa kĩranĩro gĩa Kristũ Jesũ nĩ ūndũ wa kũhunjĩrio Ūhoro-ũrĩa-Mwega.

⁷ Ndaatuĩkire ndungata ya Ūhoro-ũcio-Mwega nĩ ūndũ wa kĩheo kĩrĩa ndaaheirwo kĩa wega wa Ngai hotithĩtio nĩ hinya wake.

⁸ O na gũtuĩka nĩ niĩ mũnini mũno harĩ andũ a Ngai othe, nĩndaheirwo wega ūcio: nĩguo hunjagĩrie andũ-a-Ndũrĩrĩ ūtonga wa Kristũ ūrĩa ūtangĩmenyeka ūrĩa ūigana,

⁹ na ndaũragĩrie andũ othe ūhoro wa hitho ĩno, ĩrĩa ĩtũire ĩhithĩtwo kuuma o tene, thĩnĩ wa Ngai o we wombire indo ciothe.

¹⁰ Itua riake rĩarĩ atĩ, na ūndũ wa kanitha, ūũgĩ wa Ngai ūrĩa wa mũthemba mũingĩ ūmenyithanio kũrĩ aathani, na kũrĩ arĩa marĩ na ūhoti kũu igũrũ,

¹¹ kũringana na ūrĩa aatũire atanyĩte gwĩka kuuma o tene, na ūrĩa aahingirie arĩ thĩnĩ wa Kristũ Jesũ, Mwathani witũ.

¹² Na ithuĩ nĩ ūndũ wa gũkorwo tũrĩ thĩnĩ wake, na nĩ ūndũ wa gwĩtĩkia, no tũthengerere Ngai tũrĩ na ūmĩrĩru, na tũtarĩ na guoya.

¹³ Nĩ ūndũ ūcio nĩngũmũthaita mũtikoorwo nĩ hinya tondũ wa mũnyamaro ĩrĩa ndĩranyariirwo nayo nĩ ūndũ wanyu, tondũ niyo riiri wanyu.

Paũlũ kũhoera Aefeso

¹⁴ Ūndũ ūcio nĩguo ūtũmaga ndurie ndu ndĩ mbere ya Ithe witũ,

¹⁵ o we ūrĩa andũ othe a nyũmba yake, arĩa marĩ igũrũ na arĩa marĩ gũkũ thĩ metanagio nake.

¹⁶ Nĩhooyaga Ngai, atĩ kuuma ūtonga-inĩ wa riiri wake, amũheage hinya, nĩgeetha mũhotithĩtio nĩ Roho wake-rĩ, mũgĩe na ūhoti thĩnĩ wanyu,

¹⁷ nĩgeetha Kristũ atũũrage ngoro-inĩ cianyũ na ūndũ wa gwĩtĩkia. Na ningĩ nĩhooyaga atĩ inyuĩ mũhaandwo nĩguo mũgĩe na mĩri na mwĩkindĩre thĩnĩ wa wendani,

¹⁸ nĩguo mũgĩe na hinya, mũrĩ hamwe na andũ arĩa angĩ othe aamũre, na mũhotage kũmenya ūrĩa wendani wa Kristũ waramĩte, na ūrĩa ūraihĩte na igũrũ, na ūrĩa ūrikĩte na thĩ,

¹⁹ o na mũmenye wendani ūcio ūkĩrĩte ūmenyo wothe, nĩguo mũiyũrĩrĩrio na ūiyũru wothe wa Ngai.

²⁰ Na rĩrĩ, kũrĩ Ngai ūrĩa ūhotaga gwĩka maũndũ marĩa mothe tũmũũragia kana tũgeciiria, na agakĩrĩria mũno kũringana na ūhoti wake ūrĩa ūrutaga wĩra thĩnĩ witũ-rĩ,

²¹ arogoocwo thĩnĩ wa kanitha na thĩnĩ wa Kristũ Jesũ, o nginya njarwa-inĩ ciothe, tene na tene! Amenĩ.

4

Ūrũmwe thĩnĩ wa Kristũ

¹ Nĩ ūndũ ūcio, niĩ Paũlũ njohetwo nĩ ūndũ wa Mwathani, nĩndamũthaita mũtũũre na mũtũũrĩre ūringaine na gwĩtwo kũrĩa mwetirwo.

² Mwĩnyiihĩtie biũ na mũhooreire na mũkĩrĩrĩrie, na ningĩ mũkĩranagĩrĩrie mũndũ na ūrĩa ūngĩ mũrĩ na wendani.

³ Geriaĩ na kĩyo nĩguo mũtũũrie ūrũmwe wa Roho, muohanĩtio na thayũ.

⁴ Nĩgũkorwo kũrĩ mwĩrĩ o ūmwe na Roho o ūmwe, o ta ūrĩa mwetĩrwo kĩrĩgĩrĩro o kĩmwe rĩrĩa mwetirwo,

⁵ nake Mwathani no ūmwe, na wĩtĩkio ūmwe, na ūbatithio o ūmwe;

⁶ nake Ngai no ūmwe na nowe Ithe wa andũ othe, ūrĩa ūrĩ igũrũ rĩa andũ othe, na arĩ kũndũ guothe, na thĩnĩ wa andũ othe.

⁷ No rĩrĩ, mũndũ o mũndũ witũ nĩaheetwo wega wa Ngai, kũringana na ūrĩa Kristũ aheanaga.

⁸ Nĩkĩo Maandĩko moigaga atĩrĩ:

“Rĩrĩa aambatire igũrũ,

nĩatongoririe arĩa maatahĩtwo mũtongoro-inĩ wake,

na akĩhe andũ iheo.”

⁹ (Rĩu-rĩ, ciugo icio atĩ “nĩambatire igũrũ” nĩ kuuga atĩa, angĩkorwo ti kuuga atĩ o na nĩaikũrũkire thĩ kũrĩa kũriku mũno?)

¹⁰ Ūcio waikũrũkire nowe ūrĩa wambatire igũrũ o igũrũ mũno, nĩgeetha aiyũre kũndũ guothe.)

¹¹ Ūcio nīwe ūrīa wathuurire andū amwe matuīke atūmwō, na angī matuīke anabii, na angī matuīke ahunjia, na arīa angī matuīke arīithi a ngoro cia andū o na arutani,

¹² nīguo ahaarīrie andū a Ngai nī ūndū wa wīra wa gūtungata, nīgeetha mwīrī wa Kristū wongererwo hinya,

¹³ o nginya rīrīa ithuothe tūkaagīa na ūrūmwe ūhorō-inī wa gwītīkia o na wa kūmenya Mūrū wa Ngai, na tūtuīke agima o nginya tūgīe na ūgima mūkinyanīru kūna o ta ūrīa Kristū ahaana.

¹⁴ Hīndī iyo tūgītige gūtuīka tūkenge, tūrīa tūikanagio mwena na mwena, o na tūkīhurutagwo haha na harīa nī rūhuho o ruothe rwa ūrutani, na tūgītwaragīrīrio nī wara na ūhinga wa andū ūrīa maheenagīrīria andū nago makamahītithia.

¹⁵ Handū ha ūguo-rī, tūngīaria ūhorō-wa-ma tūrī na wendani, nītūrīkūruga maundū-inī mothe thīnī wake ūrīa arī we mūtwe, na nīwe Kristū.

¹⁶ Kuuma kūrī we mwīrī wothe ūnyītithanagio na ūkohanio hamwe nī nga iria iūnyītithanagia, nago ūgakūruga na ūkeyakaga guo mwene thīnī wa wendani, o kīga gīkīrutaga wīra wakīo.

Gūtūra ta Ciana cia Ūtheri

¹⁷ Nī ūndū ūcio ngūmwīra afīrī, na ngamūringīrīria thīnī wa Mwathani, afī no nginya mūtige gūtūruga ta ūrīa andū-a-Ndūrīrī matūūruga, marī na meciiria ma tūhū.

¹⁸ Ūmenyo wao ūiyūrītwo nī nduma, na makaamūranio na mūtūūrīe wa wendi wa Ngai nī ūndū wa ūrimū ūrīa ūrī thīnī wao uumanīte na ūmū wa ngoro ciao.

¹⁹ Nī ūndū wa kwaga thoni ciothe-rī, nīmeheanīte kūrī thuti cia ūura-thoni magekaga mawaganu ma mīthemba yothe, na magathīi na mbere kwīrīrīria mangī maingī.

²⁰ No inyu mūtiamenyire Kristū na njīra iyo.

²¹ Ti-itherū nīmwaiguire ūhorō wake, na mūkīrutwo mūrī thīnī wake kūringana na ūhorō wa ma ūrīa ūrī thīnī wa Jesū.

²² Nīmwarutīrwo, ūhorō ūkonīi mūtūūrīe wanyu wa mbere, nīgeetha mwīaūre mūdū wanyu ūrīa wa tene, ūrīa rīu ūthūkītio nī merīrīria maguo ma maheeni;

²³ nīgeetha mwerūhīrio mwīciirīrie wanyu;

²⁴ na mwīhumbe mūdū ūrīa mwerū, ūrīa wombirwo ahaanaine na Ngai, arī na ūthingu na ūtheru ūrīa wa ma.

²⁵ Nī ūndū ūcio, o ūmwe wanyu no nginya atigane na ūhorō wa maheeni, na mwaranagīrie ūhorō wa ma mūdū na ūrīa ūngī, nīgūkorwo ithuothe tūrī cīga cia mwīrī ūmwe.

²⁶ “Mwarakara mūtikehie”: Mūtīkareke rīua rīthūe mūrī o na marakara,

²⁷ o na mūtīkanahe mūcukani kamweke.

²⁸ Mūdū ūrīa ūiyaga, nīatige gūcooka kūiya, nī kaba arute wīra, akenogagia, na ekage maundū mega na moko make, nīgeetha agīe na kindū angīgayana na arīa mabataire.

²⁹ Mūtīkanareke ndeto njūru ciume tūnua-inī twanyu, tīga o iria cia gwaka andū arīa angī kūringana na mabata mao, nīguo igunage arīa marīciiguaga.

³⁰ Nīngī mūtīkanaiguithie Roho Mūtheru wa Ngai ūuru, ūrīa wamwīkīrīe rūūrī o nginya rīrīa mūthenya ūrīa wa gūkūrwo ūgaakinya.

³¹ Eheriai gatagatī-inī kanyu ūuru wa ngoro, na mangūrī na marakara, na njūgitano na njambanio, o hamwe na rūmena rwa mūthemba o na ūrīkū.

³² Tuganagai na mūiguanagīre tha, na mūkarekanagīra mūdū na ūrīa ūngī, o ta ūrīa Ngai aamūrekeire mehīa manyu thīnī wa Kristū.

5

¹ Nī ūndū ūcio-rī, tuīkai a kwīgerekania na Ngai, ta ciana ciendetwo mūno,

² na mūtūūrē mwendaine o ta ūrīa Kristū aatwendire na akīrūta nī ūndū witū arī iruta rīrī na mūtārārīko mwega na igongona rīrutīrwo Ngai.

³ No rīrī, thīnī wa thīrītū yanyu gūtīkanaiguīke gūkīgwetwo ūmaraya, kana ūndū o na ūrīkū wa waganu, kana ūkoroku, tondū maundū macio matiagīrīe harī andū a Ngai arīa aamūre.

⁴ O na gūtīkanagīe mīario ya ūura-thoni, o na kana mīario ya ūrimū, o na kana mīario ya itherū rītarī rīega. Mīario ta iyo ndīagīrīre kūgwetagwo; nī kaba gūcookagīria Ngai ngaatho.

⁵ Tondū nīmūūi wega na ma afī: gūtīrī mūhūūrī-maraya, kana mūdū mwaganu, o na kana mūdū mūkoroku; mūdū ūrīa wīkaga ūguo nī mūhooi mīhianano, andū ta acio gūtīrī ūrī na igai thīnī wa ūthamaki wa Kristū na wa Ngai.

⁶ Mütikareke mündü o na ü amüheenie na ciugo cia tühü, nīgūkorwo maündü ta macio nimo matumaga mang'ūrī ma Ngai makinyire andü arīa matamwathikagīra.

⁷ Nī ündü ücio-rī, mütikagie ngwatanīro nao.

⁸ Nīgūkorwo hīndī imwe mwarī nduma, no rīu mūrī ūtheri thīnī wa Mwathani. Tūūrai ta ciana cia ūtheri

⁹ (nī ündü maciaro ma ūtheri monekaga thīnī wa ūhoru wothe wa gwīkana wega, na wa ūthingu, o na ūhoru wa ma),

¹⁰ na mütūrie muone maündü marīa makenagia Mwathani.

¹¹ Mütikananyitanīre na andü arīa mekagīra maündü nduma-inī marīa matarī maciaro, nī kaba mūmoimbūrage.

¹² Nīgūkorwo o na nī thoni kūgweta maündü marīa mekagīrwo hitho-inī nī andü acio aremi.

¹³ No ündü o wothe ūrīa ūrehetwo ūtheri-inī nīwonekaga,

¹⁴ nīgūkorwo ūtheri ücio nīguo ūtūmaga kīndü o gīothe kīoneke. Kīu nīkīo gītūmaga kwīrwo atīrī:

“Arahūka, wee ūkomete,
ūriūke uume kūrī arīa akuū,
nake Kristū nīgūkwarīra.”

¹⁵ Nī ündü ücio-rī, mwīmenyererei wega ūrīa mūrītūūraga, mütigatūūrage ta andü matarī ogī, no tūūrai ta andü ogī,

¹⁶ mūkīhūthagīra mweke o wothe mūrī nāguo tondū matukū maya nī mooru.

¹⁷ Nī ündü ücio mütigaikare ta andü akīgu, no ikaragai mūmenyete wega ūrīa Mwathani endaga.

¹⁸ Ningī-rī, mütikarīo nī ndibei, nī ündü ūrīu nīguo ūtwaragīrīria mündü ūmaramari-inī. Handū ha ūguo-rī, iyūrwoi nī Roho.

¹⁹ Aranagīrai mündü na ūrīa ūngī na ciugo cia thaburi, na nyīmbo cia kūinīra Ngai, o na nyīmbo cia kūguna maroho. Inagai na mütungage na nyīmbo ngoro-inī cianyu nī ündü wa Mwathani,

²⁰ na mūcookagīrie Ngai o we Ithe witū ngaatho maündü-inī mothe, thīnī wa rītwa rīa Mwathani witū Jesū Kristū.

²¹ Mwīnyīhanagīriei mündü na ūrīa ūngī nī ündü wa ūrīa mūtīte Kristū.

Atumia na Athuuri ao

²² Inyuī atumia-rī, mwīnyīhagīriei athuuri anyu o taarī Mwathani mūrenyīhīria.

²³ Nīgūkorwo mūthuuri nīwe mūtwe wa mūtumia o ta ūrīa Kristū nake arī we mūtwe wa kanītha, o guo mwīri wake, na nowe Mūhonokia wāguo.

²⁴ Na rīrī, o ta ūrīa kanītha wīnyīhagīria Kristū, ūguo no taguo nao atumia magīrīrwo nī kwīnyīhīria athuuri ao maündü-inī mothe.

²⁵ Inyuī athuuri-rī, endagai atumia anyu, o ta ūrīa Kristū eendire kanītha na akīruta nī ündü wāguo

²⁶ nīguo awamūre aūtue mūtheru-rī, nī kūūthambia aūthambirie na maaī na ündü wa kiugo,

²⁷ nīguo ahote kwīrehere we mwene kanītha ūrī na riiri, ūtarī irooro kana handū hagūtharu, o na kana kaūūgū kangī o gothe, no ūtūlke kanītha mūtheru na ūtarī na ūcuuke.

²⁸ O ūguo, noguo athuuri magīrīrwo nī kwenda atumia ao o taarī mūrī yao ene. Mündü ūrīa wendete mūtumia wake nīwe mwene wīyendete.

²⁹ Nīgūkorwo gūtīrī mündü ūthūire mwīri wake mwene, no nīkūhe aūheaga irio na akaūmenyerera, o ta ūrīa Kristū ekaga kanītha,

³⁰ Tondū tūrī cīga cia mwīri wake.

³¹ “Gīkī nīkīo gītūmaga mündü mūrūme atige ithe na nyina, na anyīitane na mūtumia wake, nao eerī magatuika mwīri ūmwe.”

³² Ūyū nī ūhoru wa hitho nene, na nī wa bata mūno, na ngiuga ūguo nī ūhoru wa Kristū na kanītha ndīraria.

³³ No rīrī, o mündü nīendage mūtumia wake o ta ūrīa eendete we mwene, nake mūtumia nīaheage mūthuuri wake gītīo.

6

Ciana na Aciari

¹ Inyuī ciana-rī, athīkagīrai aciari anyu thīnī wa Mwathani, nīgūkorwo gwīka ūguo nīguo kwagīrīre.

² “Tīa thoguo na nyūkwa,” rīu nīrīo rīathani rīa mbere rīria rīrī na kīranīro,

³ “nĩguo maũndũ maku mothe magaacĩre, na ũkenere gũtũũra muoyo hĩndĩ ndaaya gũkũ thĩ.”

⁴ Na inyuĩ maithe-rĩ, mũtikarakaragie ciana cianyu; handũ ha ũguo-rĩ, cireragei mũgĩcirutaga na mũgĩcitaaraga thĩĩnĩ wa Mwathani.

Ngombo na Aathani

⁵ Inyuĩ ngombo-rĩ, athĩkaĩrai aathani anyu a gũkũ thĩ, mũkĩmatũĩaga na mũkĩmetigĩĩraga, mũtarĩ na ũhinga ngoro-inĩ, o taarĩ Kristũ mũrathĩkĩra.

⁶ Mũtikamaathĩkaĩra o hĩndĩ ĩria maramuona aĩ nĩguo mamwendage; no ikagai ũguo ta mũrĩ ngombo cia Kristũ, mũgũĩkaga maũndũ marĩa Ngai endaga mekwu mwĩendeire na ngoro cianyu.

⁷ Tungatagai na ngoro yothe mũtarĩ na kĩnyiria, taarĩ Mwathani mũratungatĩra, no ti andũ,

⁸ nĩ ũndũ nĩ mũũĩ aĩ Mwathani nĩakarĩha o mũndũ ũndũ o wotho mwega ekaga aĩ ngombo kana atarĩ ngombo.

⁹ Na inyuĩ aathani-rĩ, ikagai ngombo cianyu o ro ũguo. Mũtigacĩĩhĩtagĩre, tondũ nĩ mũũĩ aĩ Mwathani wacio, na nowe Mwathani wanyu, aĩ o kũu igũrũ, nake ndarĩ mũthutũkanio.

Indo cia Ngai cia Mbaara

¹⁰ Ũhoro wa kũrigĩĩria ngũmwĩra afĩrĩ, gĩagai na hinya thĩĩnĩ wa Mwathani mũkĩhotithagio nĩ ũhoti wake mũnene.

¹¹ Mwĩohei indo ciothe cia Ngai cia mbaara nĩguo mũhote gwĩtiiria mawara ma mũcukani.

¹² Nĩgũkorwo kũgiana gwitũ ti gwa kũgiana na arĩa marĩ na mwĩrĩ na thakame, no tũgianaga na aathani, na mothamaki, na maahinya ma gũkũ thĩ ĩno ĩrĩ nduma, o na mbũtũ cia maroho mooru marĩ kũria igũrũ.

¹³ Nĩ ũndũ ũcio, mwĩohei indo ciothe cia Ngai cia mbaara, nĩguo mũkaahota gwĩtiiria mũthenya ũria mũũru wakinya, na mwarĩkia gwĩka maũndũ macio mothe, no mwĩhaande.

¹⁴ Nĩ ũndũ ũcio mwĩhaandei wega, mwĩhotorete mũcibi wa ũhoro ũria wa ma njohero, na mwĩohete gako ga kũgitĩra gĩthũri karĩa ka ũthingu,

¹⁵ namo magũrũ manyu mũmahaarĩrie gũthĩĩ kũhunja ũhoro-ũria-Mwega wa thayũ.

¹⁶ Hamwe na indo icio ciothe, oyai ngo ya wĩtkio, ĩria mũrĩhotaga kũhoria nayo mĩguĩ yothe ĩria yakanaga mwaki ya ũria mũũru.*

¹⁷ Nĩngĩ ĩkĩrai ngũbia ya kĩgera ya ũhonokio, na mwĩohe rũhiũ rwa njora rwa Roho, naruo nĩruo kiugo kĩa Ngai.

¹⁸ Na mũhooyage hĩndĩ ciothe na mahooya ma mũthemba yothe, mũgĩthaitanaga mũrĩ na Roho. Mwarĩkia gwĩka ũguo-rĩ, ikaragai mwĩhũgĩte, na mũhooyagĩre andũ arĩa aamũre hĩndĩ ciothe.

¹⁹ O na nĩ mwene-rĩ, hooyagĩrai, nĩguo rĩrĩa rĩothe ngũtumũra kanua, heagwo ciugo na ngaaria itegwĩtigĩra ngĩmenyithania hitho ya ũhoro-ũria-Mwega,

²⁰ o ũria nĩ ndĩ mwarĩrĩria waguo, na noguo ũtũmĩte njohwo! Hooyagĩrai nĩguo ndũũheanage itegwĩtigĩra, o ta ũria njagĩrũro nĩ gwĩka.

Ngeithi cia Kũrigĩĩria

²¹ Tukiko, mũrũ wa Ithe witũ ũria mwende na ndungata ĩhokekete wĩra-inĩ wa Mwathani, nĩwe ũkũmwĩra maũndũ mothe, nĩgeetha o na inyuĩ mũmenye ũria ndarĩ na ũria njĩkaga.

²² Ndĩramũtũma kũrĩ inyuĩ nĩ ũndũ wa gĩtũmi gĩkĩ kĩũmbe, nĩguo mũmenye ũhoro witũ ũria tũtarĩ, na nĩguo amũũmĩrĩrie ngoro.

²³ Ariũ na aarĩ a Ithe witũ, mũrogĩa na thayũ, na wendani hamwe na wĩtkio ciumĩte kũrĩ Ngai Ithe witũ o na kuuma kũrĩ Mwathani witũ Jesũ Kristũ.

²⁴ Wega wa Ngai ũrogĩa na arĩa othe mendete Mwathani witũ Jesũ Kristũ na wendo ũria ũtathiraga.

* 6:16 Ngo cia Aroma ciakoragwo ithondeketwo na njũũa. Ciarĩ nene na nyũmũ nĩguo ihote kũhoria mĩguĩ. Ciatobokagio maaĩ-inĩ nĩguo ciororoe.

MARŪA MA PAŪLŪ KŪRĪ AFILIPĪ

1 Nī ithuī Paūlū na Timotheo, ngombo cia Kristū Jesū,

Marūa maya tūrandīkīra andū othe arīa aamūre thīnī wa Kristū Jesū arīa mūrī kūu Filipi, hamwe na arorī a kanītha, o na atungati aguo.

2 Mūrogiā na wega na thayū ciumīte kūrī Ngai Ithe witū, na Mwathani Jesū Kristū.

Gūcookia Ngaatho hamwe na Kūhooya

3 Nīnjookagīria Ngai wakwa ngaatho rīrīa rīothe ndaamūirikana.

4 Rīrīa rīothe ngūmūhoera inyuothe-rī, ndīmūhooyagīra hīndī ciothe ngenete.

5 Tondū wa ngwatanīro iitū na inyuī harī Ūhorō-ūrīa-Mwega, kuuma o mūthenya wa mbere nginya rīu.

6 Nī nīnjūūī ūndū ūyū na ma, atī Ngai ūrīa waambīrīrie wīra mwega thīnī wanyu nīegūthīī na mbere kūrūta, na ndekūūtīgithīria ataūrīkītīe nginya mūthenya ūrīa Kristū Jesū agaacooka.

7 Kuona atī mūkoragwo mūrī ngoro-inī yakwa, nī njagīrīrwo nīkūigua ūguo nī ūndū wanyu inyuothe; tondu-rī, kana nī kuohwo njohetwo na mīnyororo, kana nī kūrūrīra na gwīkīra hinya Ūhorō-ūrīa-Mwega, inyuī inyuothe nīmūgwatanagīra na nīī thīnī wa wega wa Ngai.

8 Ngai nī mūira wakwa atī nīndīmwīriragīria inyuothe ndī na wendo wa Kristū Jesū.

9 Na ūrīa hooyaga nī atīrī: atī wendani wanyu ūingīhe mūno makīria, mūkīongagīrīrwo ūmenyo na ūkuūku wothe,

10 nīgeetha mūhotage gūkūrana maūndū marīa magīrīre makīria ya marīa mangī, na mūkoragwo mūrī atheru na mūtārī na ūcuuke o nginya mūthenya ūrīa wa Kristū,

11 na mūtūre mūiyūrītwo nī maciaro ma ūthingu marīa monekaga na ūndū wa Jesū Kristū, nīguo Ngai akumagio na agoocagwo.

Mīnyororo ya Paūlū Gūtwarithia Ūhorō-ūrīa-Mwega na Mbere

12 Na rīu ariū na aarī a Ithe witū, nīngwenda mūmenye atī maūndū marīa mangorete ti-itherū nīmatūmīte Ūhorō-ūrīa-Mwega ūthīī na mbere.

13 Nī ūndū ūcio-rī, nīkūmenyekete wega nī arangīri a nyūmba ya mūthamaki, o na kūrī andū arīa angī othe atī nī njohetwo na mīnyororo nī ūndū wa Kristū.

14 Nī ūndū wa ūrīa njohetwo, ariū na aarī a Ithe witū aingī nīmōmīrīrio kwaria kiugo kīa Ngai marī na ūmīrīru mūnene na matarī na gooya.

15 Nī ūhorō wa ma atī amwe mahunjagia Kristū marī na ūiru na ngarari, no angī mahunjagia marī na ngoro njega.

16 Acio mahunjagia marī na ngoro njega-rī, mekaga ūguo marī na wendani, makīmenyaga atī njigītwo gūkū nī ūndū wa kūrūrīra Ūhorō-ūrīa-Mwega.

17 Acio angī mahunjagia ūhorō wa Kristū makienda kwīguna, matarī na ngoro theru, mageciiragia atī meka ūguo nīmekūnyongererithia thīna rīu ndī muohe.

18 No rīrī, ūcio ti ūndū wa bata kūrī nī. Ūndū ūrīa wa bata nī atī Kristū nīahunjagio na njīra o yothe, o na ingītuika nī njīra ya ūhinga, kana nī njīra ya ūhorō wa ma. Na nī ūndū wa ūguo-rī, nīngenaga.

Īī, o na no ngūthīī na mbere na gūkena,

19 nīgūkorwo nīnjūūī atī nī ūndū wa mahooya manyu na ūteithio ūrīa ūheanītwo nī Roho wa Jesū Kristū, maūndū marīa mangorete nīmakagarūrūka matuūke ma kūhonokia.

20 Nīnjīrīgīrīre ngīhīahīaga na ngehoka atī ndigaconoka o na afīa, no atī ngorwo na ūmīrīru mūiganu nīgeetha rīu, na o ta ūrīa ndūire, Kristū atūūgagīrio thīnī wa mwīrī wakwa, ingīkorwo ndī muoyo o na kana nguīte.

21 Nīgūkorwo harī nī-rī, gūtūra muoyo nī Kristū, nakuo gūkua-rī, nī uumithio.

22 No rīrī, kūngīkorwo gūtūra muoyo ndī na mwīrī nīkuo kūngītūma wīra wakwa ūgīe na maciaro-rī, nī kīī ingīgīthuura? Nīī ndīūūī!

23 Nīī nīnguucanīrio nī maūndū maya meerī: Ndīriragīria gūthīī ngatūūranie na Kristū, na ūguo nīguo wega makīria;

24 no gūtūra muoyo ndī na mwīrī ūyū nī ūndū wanyu nī kwagīrīre mūno makīria.

²⁵ Na tondū nīmenyete ūguo kūna-rī, nīnjūūī atī nīngūtūūra muoyo, na nīngūtūūrania na inyuī inyothe nīguo ndūme mūthiige na mbere, na mūgīe na gīkeno nī ūndū wa ūrīa mwītīkītie,

²⁶ nīgeetha ndakorwo na inyuī rīngī, gīkeno kīanyu kīyūrīrīre thīnī wa Kristū Jesū nī ūndū wakwa.

²⁷ Na rīrī, ūndū ūrīa ūrī bata nī atī mūthiige na mīthiire īrīa yaganīrīre na Ūhorō-ūrīa-Mwega wa Kristū, nīgeetha ingūka kūmūrora kana njage gūūka, njiguage ūhorō wanyu o na itarī hamwe na inyuī menyage atī nīmūikarīte mwīhaandīte wega mūrī na roho o ro ūmwe, mūkīrūrīra wītīkio wa Ūhorō-ūrīa-Mwega mūrī na ngoro īmwe,

²⁸ mūtekūmakio o na atīa nī arīa mamūthūire. Naguo ūndū ūcio ūtuīke kīmenyithia kūrī o atī nīmakanangwo, no atī inyuī nīmūkahonokio, na Ngai we mwene nīwe ūkaamūhonokia.

²⁹ Nīgūkorwo ha ūhorō wa Kristū-rī, nīmwtīkīrītio kūmwītīkia, na to kūmwītīkia kuo gwīki, o na kūnyariirwo nī ūndū wake,

³⁰ kuona atī nīmūrārūa mbaara īrīa muonete ngīrūa, na noyo mūrāigua atī nī ndīrarūa o na rīu.

2

Kwīgerekania na Wīnyīhia wa Kristū

¹ Mūngīkorwo mūrī na ūndū o wothe wa kūūmanīrīria uumanīte na ūrīa mūnyīitīhanītio na Kristū, kana ūndū o wothe wa kūhoorania uumanīte na wendani wake, o na kana wa kūgīa na ngwatanīro o yothe yumanīte na Roho, o na kana ūhorō o wothe wa gūcaayanīra na wa kūiguanīra tha uumanīte na Kristū-rī,

² gītūmageī gīkeno gīakwa kīganīre kūna nī ūndū wa gūtūūra mūrī a mwīciirīre o ro ūmwe, na mwendaīne na wendani o ūmwe, na mūrī kīndū kīmwe thīnī wa roho o na meciīria.

³ Mūtīkaneke ūndū mūkīenda kwīguna inyuī ene, o na kana nī ūndū wa kwīgaatha, no ikaragai mwīnyīihīte, o mūndū agatuaga mūndū ūrīa ūngī nī mwega makīria yake mwene.

⁴ O mūndū wanyu ndakarūmbūyagīe maūndū o marīa mamūkonīī, no nīarūmbūyagīe maūndū ma andū arīa angī o namo.

⁵ Mwīciirīre wanyu wagīrīrwo ūtuīke o ta ūrīa warī na Kristū Jesū:

⁶ We-rī, o na gūtūika aarī Ngai,

ndonire kūiganana na Ngai taarī ūndū wa gūkumbatīrio,

⁷ nowe nīgūtiganīria aatiganīrie ūnene wake wothe,

agītūika ta ngombo,

agīciarwo ta andū a gūkū thī.

⁸ Nake ahaana ta mūndū-rī,

akūnyīihīa,

na agīathīka o ngīnya akūragwo,

o kūrūragwo kūrīa kwa mūtharaba!

⁹ Nī ūndū ūcio, Ngai nīamūtūūgīrīre o ngīnya igūrū mūno,

na akīmūhe rīitwa rīrīa rīkīrīte marīa mangī mothe,

¹⁰ nīguo atī thīnī wa rīitwa rīa Jesū maru mothe magaturio,

kūu igūrū, na gūkū thī, o na rungu rwa thī,

¹¹ na nīngī atī nīmī ciothe ciumbūrage atī Jesū Kristū nī Mwathani,

nīguo Ngai Ithe witū agoocagwo.

Gūkenga ta Njata

¹² Nī ūndū ūcio, arata akwa endwa-rī, o ta ūrīa mūtūire mwathīkaga, na to rīrīa ndaarī hamwe na inyuī, no makīria rīu itarī hamwe na inyuī-rī, thīī na mbere kūrūtīra ūhonokio wanyu wīra, mūgītītagīra na mūkīinainaga,

¹³ nīgūkorwo nī Ngai ūrutaga wīra thīnī wanyu agatūma mwende gwīkaga maūndū make kūrīngana na wendi wake mwega.

¹⁴ Ikagai maūndū mothe mūtekūnuguna na mūtegūkararania,

¹⁵ nīgeetha mwage ūcuuke na mūtūike atheru, mūtūike ciana cia Ngai itarī na kaūūgū mūrī thīnī wa rūciaro rūrū ruogomu na rwaganu, na rīrīa mūrī hamwe nao inyuī mūkengage ta njata thī yothe,

¹⁶ o mūrūmītīe kiugo kīa muoyo, nīguo ngaagīa na ūndū wa kwīrahīra mūthenya ūrīa wa Kristū atī ndīahanyūkīre tūhū kana ngīruta wīra ngīnoga tūhū.

¹⁷ No rĩrĩ, o na ingĩtuĩka ndĩraitwo thakame igũrũ rĩa igongona ta ndĩ iruta rĩa kũnyuuo, nĩ ùndũ wa ùtungata ùrĩa mütungatagĩra Ngai uumanĩte na wĩtĩkio wanyurĩ, nĩ ngenaga na ngacanjamũka hamwe na inyuĩ inyuothe.

¹⁸ Nĩ ùndũ ùcio, o na inyuĩ nĩmwagĩrĩrwo nĩgũkeni na mũcanjamũke hamwe na niĩ.

Timotheo na Epafarodito

¹⁹ Nĩngwĩhoka ndĩ thĩinĩ wa Mwathani Jesũ atĩ nĩngũmũtũmĩra Timotheo o narua, nĩgeetha o na niĩ ngaakena hĩndĩ irĩa ngaathe ùhoru wanyu.

²⁰ Nĩgũkorwo ndĩrĩ mũndũ ùngĩ ùhaana take, ùrĩa ùngĩrũmbũiya maũndũ manyu na ma.

²¹ Nĩgũkorwo andũ arĩa angĩ othe marũmbũyagia maũndũ mao ene, no ti maũndũ ma Jesũ Kristũ.

²² No inyuĩ nĩmũũ atĩ Timotheo nĩeyonanĩtie atĩ nĩ mũndũ mwega, tondũ o ta ùrĩa mwana atungataga hamwe na ithe-rĩ, noguo akoretwo agĩtungata hamwe na niĩ wĩra-inĩ na kũhunja ùhoru-ùrĩa-Mwega.

²³ Nĩ ùndũ ùcio, nĩndĩrehoka kũmũtũma kũrĩ inyuĩ o ndaarĩkia kũmenya ùrĩa maũndũ makwa megũikara.

²⁴ Ningĩ ndĩ na mwĩhoko thĩinĩ wa Mwathani atĩ nĩ mwene nĩngũũka o narua.

²⁵ No rĩrĩ, nĩnguona kwagĩrĩre ndĩmũtũmĩre mũrũ wa Ithe witũ Epafarodito, ùrĩa tũrutaga wĩra na tũkarũrĩra ùhoru wa Ngai nake, na niĩwe mũtũmwo wanyu ùrĩa mwandũmĩre nĩguo arũmbũyagie mabata makwa.

²⁶ Nĩgũkorwo nĩamwĩriragĩria inyuothe, na nĩaratangĩka tondũ nĩmwaiguĩte atĩ aarĩ mũrũaru.

²⁷ Ti-itherũ aarĩ mũrũaru, o na aarĩ hakuhi gũkua. No Ngai nĩamũiguĩrĩre tha, na to we wiki waiguĩrĩrwo tha, no o na niĩ nĩanjiguĩrĩre tha nĩguo ndikae kũngĩhĩrwo nĩ kĩa mũno.

²⁸ Nĩ ùndũ ùcio, kũ nĩkĩo kĩratũma ndĩmũtũme na kwĩyendera kũnene, nĩgeetha mwamuona rĩngĩ mũkene, na niĩ nyihanyihĩrwo nĩ gũtangĩka.

²⁹ Mwamũkĩrei wega thĩinĩ wa Mwathani mũrĩ na gĩkeno kĩnene, na mũtũĩage andũ arĩa mahaana take,

³⁰ tondũ aarĩ hakuhi gũkua nĩ ùndũ wa wĩra wa Kristũ, ategũcaaira muoyo wake, nĩgeetha andeithĩrĩre na ùteithio ùrĩa inyuĩ mütangiahotire kũũhe.

3

Ndũkanagĩe na Mwĩhoko thĩinĩ wa Mwĩrĩ

¹ ùhoru wa kũrĩkĩrĩria ariũ na aarĩ a Ithe witũ nĩ atĩrĩ, kenagai thĩinĩ wa Mwathani! Ha ùhoru wa gũcookera rĩngĩ maũndũ o marĩa ndanamwandĩkĩra-rĩ, ùcio ti ùhoru wa kũũnogia, tondũ harĩ inyuĩ nĩ ùhoru wa kũmũtũrĩrĩra.

² Mwĩmenyagĩrĩrei andũ acio mahaana ta magui, o acio mekaga maũndũ mooru, na arĩa metemengaga mũrĩ.

³ Nĩgũkorwo ithuĩ nĩ ithuĩ tũruĩte kũna, ithuĩ arĩa tũhooyaga na Roho wa Ngai, o ithuĩ arĩa twĩrahaga thĩinĩ wa Kristũ Jesũ, nago mwĩhoko witũ tũtũigaga thĩinĩ wa mwĩrĩ,

⁴ o na gũtuĩka o na niĩ mwene ingĩenda-rĩ, ndĩ na itũmi cia gũtũma ndĩihokage ùhoru wa mwĩrĩ.

Kũngĩkorwo kũrĩ mũndũ ùngĩ o wothe wĩciiragia atĩ arĩ na itũmi cia kũgĩa na mwĩhoko thĩinĩ wa mwĩrĩ, niĩ nĩndĩmũkĩrĩtie.

⁵ Nĩgũkorwo niĩ ndaruithirio ndĩ na ùkũrũ wa thĩkũ inyanya, na ndĩ wa rũciaro rwa andũ a Isiraeli, na wa mũhĩrĩga wa Benjamini, na ndĩ Mũhibirania waciariĩtwo nĩ Ahibirania. Ha ùhoru ùkonĩ watho-rĩ, ndĩ Mũfarisai;

⁶ na ha ùhoru ùkonĩ kũyo-rĩ, ndaatũire nyariiraga kanitha; na ha ùhoru wa ùthingu ùrĩa uumanaga na watho-rĩ, ndiarĩ na ùcuuke.

⁷ No rĩrĩ, maũndũ mothe marĩa ndaatuaga atĩ maarĩ na uumithio kũrĩ niĩ-rĩ, rĩu ndĩmonaga marĩ ma tũhũ nĩ ùndũ wa kũgĩa na Kristũ.

⁸ Makĩria ma ùguo-rĩ, maũndũ mothe ndĩmatuaga niĩ ma tũhũ ndamagerekania na ùmenyo ùrĩa ùkĩrĩte maũndũ mothe ùrĩa uumanĩte na kũmenya Kristũ Jesũ Mwathani wakwa. Nĩ ùndũ wake-rĩ, niĩ ndoorirwo nĩ indo ciothe, na niĩ ngĩcitua o ta mahuti ma gũteo, nĩgeetha ndĩgũire na Kristũ,

⁹ na ngoragwo ndĩ thĩinĩ wake, itarĩ na ùthingu wakwa mwene ùrĩa uumanaga na watho, no ùkorwo arĩ ùthingu ùrĩa uumanaga na gwĩtĩkia Kristũ; ùguo niĩ kuuga, ùthingu ùrĩa uumaga kũrĩ Ngai, na wonekaga na ùndũ wa gwĩtĩkia.

¹⁰ Ūndū ūrīa nīi ngwenda-rī, nī kūmenya Kristū, na menye hinya wa kūriūka gwake, na ngwatanire nake mīnyamaro-inī yake, na haanane nake ūhorō-inī wake wa gūkua, ¹¹ nīguo kūngīhoteka, ngaariūkie nyume kūrī arīa akuū.

Kwīrutanīria Gūkinya Mūthia

¹² Ndiroiga atī nīndīkītie kwamūkīra maūndū macio mothe, o na kana ngarīkia gūtuīka mwagīrīru kūna, no nīndīrutanaagīria na kīyo nīgeetha ndīnyīitīre o ūndū ūrīa ndanyīitīrwo nī Kristū Jesū.

¹³ Ariū na aarī a Ithe witū, ndīgūtua atī nīi mwene nīndīkītie kwīnyīitīra ūndū ūcio. No rīrī, ūndū ūrīa nījkaga no ūmwe: Nīkūriganīrwo ndiganagīrwo nī maūndū marīa mahītūku, na ngerutanīria mūno gūkinyīra maūndū marīa marī mbere,

¹⁴ ngerutanagīria gūthīi ndorete na mbere nīguo hootane heo kīheo kīrīa Ngai aheanaga, na nīkōo aanjītīre thīnī wa Kristū Jesū atī nīguo thīi igūrū.

¹⁵ Ithuothe arīa tūrī andū agima-rī, twagīrīrwo nītūtūire twīciiragia o ūguo. Na hangīkorwo nī harī andū marī na meciiria mangī-rī, o na hau Ngai nīarīmūguūrīria.

¹⁶ No rīrī, rekei tūtūtūire kūringana na maūndū marīa tūrīkītie kūgīa namo.

¹⁷ Ariū na aarī a Ithe witū, nyīitanīrai na arīa angī ūhorō-inī wa kwīgerekania na nīi, na nīngī mūbaarage wega andū arīa matūūrāga na mūtūtūire o ūrīa twamuonereirie.

¹⁸ Nīgūkorwo, o ta ūrīa ndanamwīra kaingī mbere iyo, na o na rīu no ngūcookera rīngī ūhorō ūcio ndī na maithori, andū aingī matūūrāga marī thū cia mūtharaba wa Kristū.

¹⁹ Andū acio-rī, kūrigīrīria kwao nī mwanangīko, ngai yao nī nda ciao, namo maūndū ma kūmaconora nīmo riiri wao. Nīngī meciiragia o maūndū ma gūkū thī.

²⁰ No rīrī, būrūrī ūrīa tūrī aguo kūmbe nī kūūrīa igūrū. Na ithūi nītwetagīrīra Mūhonokia ūrīa ūkoima kūu, na nīwe Mwathani Jesū Kristū,

²¹ ūrīa ūkaagarūra mūrī īno iitū mīhinyaru nīgeetha īhaanano na mwīrī wake ūcio ūrī riiri, nī ūndū wa hinya ūrīa ūmūhotithagia gwatha maūndū mothe.

4

¹ Nī ūndū ūcio, arīu na aarī a Ithe witū, o inyuī nyendete na ngeriragīria kūmuona, nī inyuī gīkeno gīakwa na thūmbī yakwa. Endwa akwa, ūguo nīguo mūbatīi kwīhaanda mūrūmite thīnī wa Mwathani.

Gūthaihana

² Nīngūthaiha Euodia o na thaithe Sunutuke nīgeetha maiguane thīnī wa Mwathani.

³ Ī-ni, o na nīngūkūūrīa, wee mūrata wakwa wa ma, wee tūrūtithanagia wīra ta tuohetwo icooki rīmwe, teithagia atumia acio, arīa maarūūrīire Ūhorō-ūrīa-Mwega marī hamwe na nīi, o na Klementi na andū arīa angī marūtithanagia wīra hamwe na nīi, arīa marītwa mao mandīkītwo ibuku-inī rīa muoyo.

⁴ Ikaragai mūkenete hīndī ciothe mūrī thīnī wa Mwathani. O na nī nguuga o rīngī: Ikaragai mūkenete!

⁵ Rekei gūkirīrīria kwanyu kūmenyeke nī andū othe. Mwathani arī hakuhī gūūka.

⁶ Mūtīgatangīke ngoro nī ūndū o na ūrīkū, no rīrī, menyithagīa Ngai maūndū marīa mothe mwendaga, mūkīmūhooyaga, na mūkīmūthaihaga, o na mūkīmūcookagīria ngaatho.

⁷ Naguo thayū wa Ngai, ūrīa ūtangīmenyeka ūrīa ūtariī, nūrīmenyagīrīra ngoro cianyu o na meciiria manyu thīnī wa Kristū Jesū.

⁸ Ūhorō wa kūrīkīrīria, arīu na aarī a Ithe witū-rī, nī atī maūndū marīa ma ma, na marīa ma gūtīka, na marīa ma kīhooto, na marīa matheru, na marīa ma kwendeka, na marīa ma kwīrīrīrio, angīkorwo kūrī maūndū mega kūna na ma kūgaathīrīrio-rī, mwīciragīe ūhorō wa maūndū ta macio.

⁹ Namo maūndū marīa mwerutire, kana mūkīamūkīra kana mūkīigua kuuma kūrī nīi, o na kana mūkīona thīnī wakwa, mekagei arī mo. Nake Ngai wa thayū nīarīkoragwo hamwe na inyuī.

Ngaatho nī ūndū wa Iheo Ciao

¹⁰ Nīngūkena mūno thīnī wa Mwathani nīkuona atī marīgīrīrio-inī nīmūrurumūkītie ūhorō wanyu wa kwīnīiriia. Ti-itherū nīmūreīnīiriagia, no mūtīrarī na mweke wa kuonania ūguo.

¹¹ Ndiroiga ūguo nī ūndū nīmbataire, nīgūkorwo nīndīrutīte kūiganīra o ūrīa kūngīkorwo kūhaana.

¹² Nimenyete ūhoru wa gũikara ndĩ mũkĩaru, na ngamenya ūhoru wa gũikara ndĩ mūtongu. Nĩndĩrutĩte hitho ya gũikara njiganĩre ūndũ-inĩ o wothe na maũndũ-inĩ mothe, kana nĩ kũhũũna, kana nĩ kũhũũta, kana nĩ kũingĩhĩrwo, o na kana nĩ kwaga.

¹³ Nĩhotaga gwĩka maũndũ mothe na ūndũ wa Kristũ ūria ūheaga hinya.

¹⁴ No, nĩmwekire wega nĩkũnyiitanĩra na nĩ mathĩina-inĩ makwa.

¹⁵ Makĩria ma ūguo, o ta ūria inyuĩ andũ Afilipi mũkũmenya-rĩ, matukũ-inĩ ma mbere rĩrĩa mwahunjĩrio Ūhoru-ũria-Mwega, hĩndĩ rĩa ndoimire Makedonia, gũtirĩ kanitha o na ūmwe wanyĩitanĩre na nĩ harĩ ūhoru wa kũheana kana kwamũkĩra, tĩa o inyuĩ;

¹⁶ nĩgũkorwo o na rĩria ndaarĩ Thesalonike, nĩmwandũmagĩra ūteithio kaingĩ hĩndĩ rĩa ndaakoragwo mbataire.

¹⁷ Tĩ atĩ nĩ kĩheo ndĩracaria kuuma kũrĩ inyuĩ, no ndĩracaria kĩrĩa kĩngũgwo mũthiithũ-inĩ wanyu.

¹⁸ Nĩnyamũkĩrĩte indo nyingĩ mũno makĩria; nĩndeheirwo indo cia kũnjigana, nĩgũkorwo rĩu nĩnyamũkĩrĩte iheo iria mwanengerire Epafarodito andehere. Indo icio nĩ ta maruta marĩ na mūtatarĩko mwega, marĩ igongona rĩtĩkĩrĩku rĩa gũkenia Ngai.*

¹⁹ Nake Ngai wakwa nĩarĩkĩragĩrĩria kũmũhe kĩrĩa gĩothe mũngĩkorwo mũbataire, akĩmũtanahagĩra na ūtonga wake ūria wĩ riiri thĩinĩ wa Kristũ Jesũ.

²⁰ Nake Ngai, o we Ithe witũ, arogocwo nginya tene na tene. Amenĩ.

Ngeithi cia Mũthia

²¹ Geithiai andũ othe arĩa aamũre thĩinĩ wa Kristũ Jesũ. Ariũ na aarĩ a Ithe witũ arĩa tũrĩ nao nĩmamũgeithia.

²² Andũ othe arĩa aamũre nĩmamũgeithia, na makĩria arĩa a mũciĩ wa Kaisari.

²³ Wega wa Mwathani Jesũ Kristũ ūrogĩa na maroho manyu. Amenĩ.

* **4:18** Iruta rĩa mūtatarĩko mwega thĩinĩ wa Kĩrĩkanĩro kĩrĩa Gikũrũ rĩarĩ igongona rĩa gũcoocka ngaatho na kũgooca Ngai.

MARŪA MA PAŪLŪ KŪRĪ AKOLOSAI

¹ Nī nī Paŭlū, mūtūmwo wa Kristū Jesū nī ūndū wa wendo wa Ngai, tūrī hamwe na Timotheo mūrū wa Ithe witū,

² Tūramūtūmīra marūa maya inyuī andū arīa aamūre, o inyuī ariū na aarī a Ithe witū mūtūire mūrī ehokeku thīnī wa Kristū kūu Kolosai:

Mūrogiā na wega na thayū ciumīte kūrī Ngai Ithe witū.

Gūcookia Ngaatho hamwe na Kūhooya

³ Hīndī ciothe rīrīa tūkūmūhoera, nītūcookagīria Ngai ngaatho, o we Ithe wa Mwathani witū Jesū Kristū,

⁴ tondū nītūguite ūhoru wa ūrīa mwītīkītie Kristū Jesū, o na ūrīa mwendete andū arīa othe aamūre,

⁵ naguo nī wītīkio na wendani iria cumanaga na kīrīgīrīro kīrīa mūgīrwo kūu igūrū na kīrīa mūrīkītie kūigua ūhoru wakīo thīnī wa ūhoru ūrīa wa ma, na nīguo Ūhoru-ūrīa-Mwega

⁶ ūrīa ūmūkinyīire. Kūndū guothe gūkū thī Ūhoru-ūyū-Mwega nūrāciara maciario na nūrātheerema, o ta ūrīa ūkoretwo ūgīka gatagatī-inī kanyu kuuma mūthenya ūrīa mwaūiguire na mūkīmenya wega wa Ngai na ma.

⁷ Mwamenyire ūhoru ūcio kuuma kūrī Epafara, ūrīa twendete, na mūruti wīra hamwe na ithuī o we mūtungatīri wa Kristū wa kwīhokeka ithenya riitū,

⁸ na nowe ūtūheete ūhoru wa ūrīa mwendaine mūrī thīnī wa Roho.

⁹ Nī ūndū wa ūguo-rī, kuuma mūthenya ūrīa twaiguire ūhoru ūcio wanyu, tūtīrī twatīgīthīria kūmūhoera, tūgīthaihaga Ngai amūiyūrie ūmenyo wa wendi wake, na amūheage ūgī na ūtaūku wothe maūndū-inī mothe ma kīroho.

¹⁰ Na tūhooyaga ūguo nīguo mūhote gūtūūra mūtūūrīre ūringaine na ūrīa Mwathani endaga na mūmūkenagie maūndū-inī mothe: mūciarage maciario mawīra-inī mothe mega marīa mūrutaga, na mūkūrage thīnī wa ūmenyi wa kūmenyana na Ngai,

¹¹ mūgīkagīrwo hinya na ūhoti wothe kūrīngana na hinya wake ūrī na riiri nīgeetha mūhote gūkiragīrīria mūno mūtegūthethūka na mūrī na gīkeno,

¹² na mūgīcookagīria Ithe witū ngaatho, ūrīa ūmūtuīte aagīrīru a kūgaya igai rīa arīa aamūre ūthamaki-inī wa ūtheri.

¹³ Nīgūkorwo Ngai nīatūhonoketie, agatūruta ūthamaki-inī wa nduma, na agatūthaamīria ūthamaki-inī wa Mūrīū ūrīa endete mūno,

¹⁴ thīnī wake-rī, nītūkūūrītwo na tūkarekerwo mehia maitū.

Ūnene wa Kristū

¹⁵ Ūcio nīwe mūhianīre wa Ngai ūrīa ūtonekaga, na nīwe irigithathi harī indo ciothe iria ciombirwo.

¹⁶ Nīgūkorwo nīwe wombire indo ciothe: indo iria irī igūrū na iria irī thī, iria cionekaga na iria itonekaga, o na angīkorwo nī itī cia ūnene kana maahinya, kana aathanī o na kana arīa marī ūhoti; indo ciothe ciombirwo nīwe na nīguo itūīke ciake.

¹⁷ Kristū nīwe warī kuo mbere ya indo ciothe, nacio indo ciothe itūūrāga inyī-itīthanītio nīwe.

¹⁸ Nīngī nīwe mūtwe wa mwīrī, arī guo kanitha; na nīwe kīambīrīria na irigithathi harī andū arīa manariūka, nīgeetha thīnī wa maūndū mothe atūīke nīwe mūtūūgīrie kūrī indo ciothe.

¹⁹ Nīgūkorwo Ngai nīoonire arī wega atī ūiyūru wa Ngai wothe ūikare thīnī wake,

²⁰ na nī ūndū wa Kristū indo ciothe itūīke cia kūiguithanio na Ngai, iria irī thī o na kana iria irī igūrū, nī ūndū wa ūrīa aarehire thayū na ūndū wa thakame yake, irīa yaitirwo mūtharaba-inī.

²¹ Hīndī imwe inyuī mwatūire mwamūranītio na Ngai na mwarī thū ciake meciiria-inī manyu nī ūndū wa mītugo yanyu mūru.

²² No rīu nīamūiguithanītie na Kristū na ūndū wa ūrīa aakuire arī na mwīrī nīgeetha amūrūgamie mbere yake mūrī atheru, na mūtārī na ūgū, o na mūtārī na ūcuuke,

²³ mūngīthīī na mbere na gwītīkia mwīhaandīte na mūrī arūmu, na mūtekwenyenyeka kuuma kūrī kīrīgīrīro kīrīa kīnyitīrīrwo nī Ūhoru-ūrīa-Mwega.

Ūhoro ūcio nĩguo Ūhoro-ūrĩa-Mwega ūrĩa mwaiguire, na ūrĩa ūhunjĩtio kūrĩ ciũmbe ciothe cia gũkũ thĩ, na nĩguo nĩ Paũlũ ndũkĩte ndungata yaguo.

Paũlũ Kũnoga nĩ ūndũ wa Kanitha

²⁴ Na rĩu nĩngenete nĩ ūndũ wa maũndũ marĩa thĩnĩtio namo nĩ ūndũ wanyu, na ngaiyũrĩrĩa thĩnĩ wa mwĩrĩ wakwa kĩrĩa gĩtigaire ūhoro-inĩ wa kũnyamario gwa Kristũ, ngamaiyũrĩrĩa nĩ ūndũ wa mwĩrĩ wake, na nĩguo kanitha.

²⁵ Na nĩ ndaatuirwo ndungata yaguo na ūndũ wa gũtũmwo nĩ Ngai ndĩmũrehere ūhoro wa Ngai mũmenye kũna,

²⁶ na nĩ guo hitho ĩrĩa ĩtũire ĩrĩ hithe kuuma o tene, njarwa na njarwa, no rĩu nĩũguũrĩrio arĩa aamũre.

²⁷ O acio nĩo Ngai oonire arĩ wega kũmenyithia hitho ya ūtonga ūrĩa ūrĩ riiri kūrĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ, nayo hitho ĩyo nĩ atĩ Kristũ arĩ thĩnĩ wanyu, o we kũrĩgĩrĩro gia gũkaagia na riiri.

²⁸ Ūcio nĩwe tũhunjagia, tũgĩtaaranaga na tũkĩrutaga o mũndũ wothe tũrĩ na ūũgĩ wothe, nĩgeetha tũkarũgamia o mũndũ wothe aagĩrĩre kũna thĩnĩ wa Kristũ.

²⁹ Nĩ ūndũ wa gĩtũmi kũ nĩndĩinogagia, ngũgiaga kũringana na hinya wake wothe, ūrĩa ūrutaga wĩra na hinya thĩnĩ wakwa.

2

¹ Nĩngwenda mũmenye ūrĩa ndũgiaga nĩ ūndũ wanyu, na nĩ ūndũ wa andũ arĩa marĩ Laodikia, o na nĩ ūndũ wa arĩa matarĩ maanyona nĩ mwene.

² Ndũgiaga ūguo nĩgeetha magĩe na ūmĩrĩru wa ngoro na magĩe na ūrũmwe mohanĩtio nĩ wendani, na nĩgeetha maingĩhĩrwo nĩ ūtonga wa kũmenya wega ūhoro wa hitho ya Ngai, na nĩyo Kristũ,

³ ūrĩa thĩnĩ wake kũhĩthĩtwo mĩthĩthũ yothe ya ūũgĩ na ūmenyo.

⁴ Ndĩramwĩra ūguo nĩgeetha mũndũ o na ūrĩkũ ndakanamũheenie na ngarari cia mawara.

⁵ Nĩgũkorwo o na ndatuĩka ndĩrĩ hamwe na inyuĩ thĩnĩ wa mwĩrĩ, ndĩ hamwe na inyuĩ thĩnĩ wa roho, na ngakena nĩkuona ūrĩa mũrĩ mĩbango mĩega, na ūrĩa wĩtĩkio wanyu thĩnĩ wa Kristũ ūrĩ mũrũmu.

Kuohorwo Mawatho-inĩ ma Andũ nĩ ūndũ wa Kristũ

⁶ Nĩ ūndũ ūcio-rĩ, o ta ūrĩa mwamũkĩrĩre Kristũ Jesũ arĩ Mwathani, thĩi na mbere gũtũura thĩnĩ wake,

⁷ mũhaandĩtwo na mũgaakwo thĩnĩ wake, na mũkĩrĩrĩre gũcookia ngaatho.

⁸ Mwĩmenyererei mũndũ o na ūrĩkũ ndakanamũtahe meciiria na maũũgĩ ma maheeni ma tũhũ, marĩa moimanaga na mĩtugo ya andũ na ĩrĩa iria cia ndũire cia thĩ ĩno, no ti kuuma kũrĩ Kristũ.

⁹ Nĩgũkorwo ūiyũru wothe wa Ūngai ūtũuraga thĩnĩ wa Kristũ arĩ na mwĩrĩ,

¹⁰ na inyuĩ nĩmũiyũrĩtwo nĩ muoyo thĩnĩ wa Kristũ, ūrĩa arĩ we Mũnene igũrũ rĩa hinya o wothe na ūhoto o wothe.

¹¹ O na inyuĩ nĩmwaruire thĩnĩ wake, na ti na ūndũ wa moko ma andũ, no nĩ ūndũ wa kwehererio mũtũũrĩre wa mehĩa, kũringana na irua rĩrĩa rĩruithanagio nĩ Kristũ.

¹² Nĩgũkorwo nĩgũthikwo mwathikĩrwo hamwe nake rĩrĩa mwabatithĩrio, na mũkĩrĩkio hamwe nake nĩ ūndũ wa gwĩtĩkia hinya wa Ngai, ūrĩa wamũrĩkĩrie akũma kũrĩ arĩa akuũ.

¹³ Hĩndĩ ĩrĩa mwakuĩte nĩ ūndũ wa mehĩa manyu na mũgaikara ta mũtaruĩte nĩ ūndũ wa mũtũũrĩre wanyu wa mehĩa-rĩ, Ngai nĩatũmire mũgĩe na muoyo hamwe na Kristũ. Ngai nĩatũrekeire mehĩa maitũ mothe,

¹⁴ na aarĩkia gũtharia watho ūrĩa warĩ mwandĩke hamwe na mũtabarĩre waguo, o ūcio watũthĩtangaga na watũire ūreganĩte na ĩthũ-rĩ; akĩweheria na ūndũ wa kũhũrĩra mĩcumarĩ mũtharaba-inĩ.

¹⁵ Thuutha wa gũtooria maahinya na monene macio-rĩ, nĩamonanirie mbere ya mũingĩ, akĩrũhũagia nĩ ūndũ wa ūrĩa aamatooretie mũtharaba-inĩ.

¹⁶ Nĩ ūndũ ūcio mũtikanareke mũndũ o na ūrĩkũ amũtũire ciira nĩ ūndũ wa irio iria mũrĩĩaga, kana kĩrĩa mũnyuuga, kana ūhoro-inĩ wa mĩthenya ĩrĩa mĩamũre, kana gũkũngũra Karũgamo ka Mweri, o na kana mũthenya wa Thabatũ.

¹⁷ Maũndũ macio no kũrũru kĩa maũndũ marĩa magooka; no rĩrĩ, ma yamo-rĩ, nĩ Kristũ we mwene.

¹⁸ Mũtikanareke mũndũ o na ūrĩkũ, ūrĩa wendete gwĩtua mũhooreri, na akahooyaga arĩa, atũme mũtũnywo kĩheo kĩrĩa mũtanyĩte kuona. Mũndũ ta ūcio nĩataaragĩria

na njira nene maündũ marĩa onete, na mwĩciirĩrie wake ũtarĩ wa kũiroho ũgatũma eũie nĩ ũndũ wa meciiria make ma tũhũ.

¹⁹ Mũndũ ta ũcio ndegwatanĩtie na Mũtwe, ũrĩa arĩ we ũnyiiitaĩĩria mwĩrĩ wothe, akaũnyiiitithania hamwe na nyunĩro ciohanĩtio na mikiha, nague ũgakũra o ta ũria Ngai atũmaga ũkũre.

²⁰ Atĩrĩrĩ, angĩkorwo inyuĩ nĩmwakuire hamwe na Kristũ, na mũgĩtigana na irĩra iria cia ndũire cia thĩ ĩno-rĩ, nĩ kĩĩ gĩtũmaga mwathĩkĩre mawatho mayo, ta mĩtũire mũrĩ a thĩ?

²¹ Namu nĩ ta maya: “Ndũkanyiiite! Ndũgacame! Ndũkahutie!”

²² Maündũ macio mothe maraaria ũhoro wa indo iria ithiraga bata ciarĩkia kũhũthĩrwo, tondũ icio no irĩra na wathani na ũrutani wa andũ.

²³ Ti-itherũ, mĩtabarĩre ta ĩyo yonekaga ta irĩ na ũũgĩ, nĩ ũndũ wa mĩhoere yao ĩria methuurĩre, na ũhooreri wa gwĩtua, na kwĩnyerekia, no makaaga kuona bata wa kwĩgirĩrĩria merirĩria ma mwĩrĩ.

3

Mawatho ma Mũtũũrĩre Mũtheru

¹ Na rĩrĩ, kuona atĩ rĩu nĩmũrũkĩtio hamwe na Kristũ-rĩ, ngoro cianyu nĩkĩrũmbũyagie maündũ marĩa ma igũrũ, o kũria Kristũ aikarĩte guoko-inĩ kwa ũrio kwa Ngai.

² Meciiria manyu nĩmeciiiragie maündũ marĩa ma igũrũ, no ti maündũ marĩa ma thĩ ĩno.

³ Nĩgũkorwo nĩmwakuire, nague muoyo wanyu rĩu nĩmũhithe hamwe na Kristũ thĩinĩ wa Ngai.

⁴ Na rĩrĩa Kristũ, ũrĩa arĩ we muoyo witũ, akoonekana-rĩ, hĩndĩ ĩyo o na inyuĩ nĩmũkonekana hamwe nake mũrĩ na riiri.

⁵ Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, tuagai maündũ mothe ma mwĩrĩ ũyũ wa ndũire ta makuĩte namo nĩ ta: ũhũũri-maraya, na meciiria mathũku, na thuti cia mwĩrĩ, na merirĩria mooru, na ũkoroku, nague no ũndũ ũmwe na kũhooya mĩhianano.

⁶ Tondũ wa maündũ macio, mang'ũrĩ ma Ngai nĩmarooka.

⁷ O na inyuĩ mwatũire mũthiiga na mĩthĩire ĩyo mĩtũũrĩre-inĩ ũria mwatũũraga mbere ĩyo.

⁸ No rĩu no nginya mwĩũire maündũ maya mothe, namo nĩ, marakara, na mang'ũrĩ, na rũmena, na njambanio, na kwaria maündũ ma thoni na kanua.

⁹ Tigagai kũheenania mũndũ na ũria ũngĩ, kuona atĩ nĩmwĩyũũrĩte mũndũ ũria wa tene na ciiko ciake,

¹⁰ na mũkehumba mũndũ ũngĩ mwerũ, ũria werũhagio nginya agĩe na ũmenyo na agĩe na mũhianĩre wa ũria wamũũmbire.

¹¹ Na ũhoro-inĩ ũcio hatirĩ Mũyunani kana Mũyahudi, mũndũ mũruu kana mũndũ ũtarĩ mũruu, kana mũndũ mũcenji,* kana Mũsikuthi,† kana mũndũ ngombo kana ũtarĩ ngombo, no Kristũ nĩwe maündũ mothe, na arĩ thĩinĩ wa maündũ mothe.

¹² Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, tondũ mũrĩ andũ athuure nĩ Ngai, andũ atheru na mendetwo mũno nĩwe, mwĩhumbei ũiguanĩri wa tha, na gũtugana, na kwĩnyiihia, na kũhooreri na gũkĩrĩrĩria.

¹³ Kiranagĩrĩria mũndũ na ũria ũngĩ, na mũrekanagĩre rĩrĩa mũndũ angĩkorwo ekĩtwo ũĩru nĩ ũria ũngĩ. Rekanagĩrai o ta ũria Mwathani aamũrekeire inyuĩ.

¹⁴ Nĩngĩ gũkĩra maündũ macio mothe mega-rĩ, gĩai na wendani, tondũ nĩguo wohanagia maündũ mothe hamwe nĩguo magĩrĩre kũna.

¹⁵ Rekei thayũ wa Kristũ wathanage ngoro-inĩ cianyu, tondũ inyuĩ mũrĩ ta ciĩga cia mwĩrĩ ũmwe-rĩ, mwetĩrwo thayũ. Na nĩngĩ mũcookagie ngaatho.

¹⁶ Rekei ũhoro wa Kristũ ũtũũrage ũingĩhite mũno thĩinĩ wanyu, mũkĩrutana na mũgĩtaaranaga mũndũ na ũria ũngĩ mũrĩ na ũũgĩ mũingĩ, o mũkĩinaga thaburi, na nyĩmbo cia Ngai, o na nyĩmbo cia kũiroho, mũrĩ na ngaatho harĩ Ngai ngoro-inĩ cianyu.

¹⁷ Na ũndũ ũria wothe mũrĩkaga, mũkĩaria kana mũgĩka ũndũ, wĩkagei wothe rĩitwa-inĩ rĩa Mwathani Jesũ, mũgĩcookagĩria Ngai Ithe witũ ngaatho thĩinĩ wake.

Mawatho thĩinĩ wa Mĩcĩi ya Akristiano

¹⁸ Inyuĩ atumia-rĩ, mwĩnyiihagĩriei athuuri anyu, o ta ũria kwagĩrĩre thĩinĩ wa Mwathani.

* 3:11 “Acenji” nĩ andũ arĩa mataaragia rũthiomi rwa Kiyunani, na nĩmeciiiragĩrio matiarĩ na ũthii wa na mbere.

† 3:11 Asikuthi maarĩ andũ ooru mũno, na andũ angĩ maamonaga matarĩi ta nyamũ.

¹⁹ Na inyuĩ athuuri-rĩ, endagai atumia anyu na mütikamakũũmage.

²⁰ O na inyuĩ ciana-rĩ, athikagĩrai aciari anyu maũndũ-inĩ mothe, nĩgũkorwo gwĩka ũguo nĩgũkenagia Mwathani.

²¹ Na inyuĩ maithe-rĩ, mütikarakaragie ciana cianyu, itikae gũkua ngoro.

²² Na inyuĩ ngombo-rĩ, athikagĩrai aathani anyu a gũkũ thĩ maũndũ-inĩ mothe, na to hĩndĩ ũria maramuona atĩ nĩgeetha mamwende, no maathikagĩrei mũrĩ na ngoro itarĩ na ũhinga na nĩ ũndũ wa gũtũia Mwathani.

²³ Na rĩrĩ, ũndũ o wothe ũria mũrĩkaga, wĩkagei na ngoro yanyu yothe, taarĩ Mwathani mũrarutĩra wĩra, no ti andũ,

²⁴ mũkĩmenyaga atĩ nĩmũkaamũkĩra igai kuuma kũrĩ Mwathani rĩrĩ kĩheo kĩanyu. Nĩ Mwathani Kristũ mütungatagĩra.

²⁵ Mũndũ o wothe ũria wĩkaga ũuru nĩakarĩhwo kũringana na ũuru wake, na gũtirĩ gũtũira mũndũ maũthĩ.

4

¹ Inyuĩ aathani-rĩ, ikagai ngombo cianyu maũndũ marĩa magĩrĩre na marĩa marĩ kĩhoo, tondũ nĩmũũ o na inyuĩ mũrĩ na Mwathi wanyu kũria igũrũ.

Mataaro mangĩ

² Mwĩheanagei na kĩyo ũhoro-inĩ wa kũhooya, mwĩguĩte na mũgĩcookagĩria Ngai ngaatho.

³ Na mütũhooyagĩre o na ithuĩ, nĩgeetha Ngai ahingũrĩre ndũmĩrĩri iitũ mũrango, nĩgeetha tũhunjagie ũhoro wa hitho ya Kristũ, ũhoro ũria nĩ njohetwo nĩ ũndũ waguo.

⁴ Hooyagai nĩgeetha ndũhunjagie na andũ magataũkĩrwo wega, o ta ũria njagĩrĩrwo nĩ gwĩka.

⁵ Tuĩkagai oogĩ harĩ maũndũ marĩa mũrĩkaga andũ arĩa matarĩ a thiritũ yanyu; mũtegũte mweke ũria mũrĩ naguo wa gwĩka wega.

⁶ Na mũkĩaria, aragai hĩndĩ ciothe mũiyũrĩtwo nĩ wega wa Ngai, nayo mĩario yanyu ĩtuĩke ta ikĩrĩtwo cumbĩ, nĩgeetha mũmenyage ũria mũrĩcookagĩria o mũndũ.

Ngeithi cia Mũthia

⁷ Tukiko nĩakamũhe ũhoro wakwa wothe. Ūcio nĩ mũrũ wa Ithe witũ twendete mũno, nĩ ndungata ya kwĩhokeka na tũtungataga nake thĩnĩ wa Mwathani.

⁸ Ndamũtũma kũrĩ inyuĩ nĩ ũndũ wa ũhoro ũyũ kũmbe, atĩ mũmenyithio wega ũria ithuĩ tũhaana, na ningĩ atĩ amũũmĩrĩre ngoro.

⁹ Megũũka na Onesimo, mũrũ wa Ithe witũ mwĩhokeku na ũria twendete mũno, nake nĩ ũmwe wanyu. Acio nĩmekũmũhe ũhoro wa ũria maũndũ mothe marekĩka gũkũ.

¹⁰ Nĩmwageithio nĩ Arisitariko ũria tuohetwo nake, o na Mariko nĩamũgeithia, ũria mũihwa wa Baranaba. (Nĩmwĩrĩtwo ũhoro wake; angĩũka kũrĩ inyuĩ-rĩ, mwamũkĩrei.)

¹¹ Jesũ ũria wĩtagwo Jusito o nake nĩamũgeithia. Acio no-o Ayahudi thĩnĩ wa arĩa tĩrutithanagia wĩra wa ũthamaki wa Ngai nao, na nĩmatuĩkite a kũnyũmĩrĩria.

¹² Epafara, ũria arĩ ũmwe wanyu na ndungata ya Kristũ Jesũ, nĩamũgeithia. We nĩamũhooyagĩra mũno hĩndĩ ciothe, nĩguo mũhote kwĩhaanda wega ũhoro-inĩ wothe wa kũhingia wendi wa Ngai, mũrĩ agima na mũrĩ na kũrĩgĩrĩro gĩkinyanĩru.

¹³ Nĩ ndĩ na ũira wake atĩ nĩarutaga wĩra na hinya, akenogia nĩ ũndũ wanyu, na nĩ ũndũ wa arĩa marĩ Laodikia na Hierapoli.

¹⁴ Nĩmwageithio nĩ Luka ũria ndagĩtarĩ, mũrata witũ twendete mũno,* o na Dema.

¹⁵ Geithiai arĩũ na aarĩ a Ithe witũ kũu Laodikia, na mũgeithie Numifa na andũ a kanitha ũria ũrĩ gwake mũcĩ.

¹⁶ Na rĩrĩ, mwarĩkia gũthomerwo marũa maya, matũmei magathomerwo andũ a kanitha wa Laodikia, na inyuĩ no nginya muone atĩ nĩmwathoma marũa ma kuuma kanitha wa Laodikia.

¹⁷ Na mwĩre Arikipo atĩrĩ: “No nginya wone atĩ nĩwarĩkia wĩra ũria wamũkĩrĩre thĩnĩ wa Mwathani.”

¹⁸ Nĩ Paũlũ nĩ nĩ ndaandĩka ngeithi ici na guoko gwakwa. Ririkanai atĩ ndĩ muohe na mĩnyororo. Wega wa Ngai ũrogĩa na inyuĩ.

* **4:14** Luka nĩwe wandĩkite ũhoro wa Paũlũ thĩnĩ wa ibuku rĩa Atũmwo, na aarĩ mũthiritũ ng'endo-inĩ ciake cia ũmĩceni.

MARŪA MA MBERE MA PAŪLŪ KŪRĪ ATHESALONIKE

¹ Nī ithuī Paŭlū na Sila, na Timotheo,

Twandikira kanitha wa Athesalonike marūa maya ūria ūrī thīnī wa Ngai Ithe witū o na Mwathani Jesū Kristū.

Wega na thayū wa Ngai irogia na inyuī.

Gūcookia Ngaatho nī ūndū wa Wītikio wa Athesalonike

² Nītūcookagīria Ngai ngaatho hīndī ciothe nī ūndū wanyu inyuothe, tūkīmūgwetaga mahooya-inī maitū.

³ Rīria tūkūmūhoera tūrī mbere ya Ngai o we Ithe witū-rī, nītūrīkanaga tūtegūtīgithīria wīra wanyu ūria uumanīte na gwītīkia, na kwīnogia kwanyu kūrīa kūrehagwo nī wendani, o na gūkirīrīria kwanyu, kūrīa kuumanīte na kūrīgīrīro thīnī wa Mwathani witū Jesū Kristū.

⁴ Nīgūkorwo, ariū na aarī a Ithe witū inyuī mwendetwo nī Ngai, ithuī nītūūī aī nīm̄wathuurirwo nīwe,

⁵ tondū Ūhoro-ūrīa-Mwega tūhunjagia, tūtiamūreheire ūrī o ciugo theri, no twamūreheire ūrī na hinya, na ūrī na Roho Mūtheru, o na ūrī na ihooto itangīthanganio. Ningī inyuī nīmūūī ūria twaikaraga na inyuī nī ūndū wa kūmūguna.

⁶ Inyuī mwatūkire a kwīgerekania na ithuī, o na mūgītūika a kwīgerekania na Mwathani, o na gūtuika mwarī na mīnyamaro mīngī, nīm̄wamūkīrīre ūhoro wake mūrī na gīkeno kīria kīheanagwo nī Roho Mūtheru.

⁷ Na nī ūndū ūcio mūgītūika kīonereria kūrī andū arīa othe metīkītīe kūu Makedonia, o na Akaia.

⁸ Naguo ūhoro wa Mwathani nīwahunjire uumīte kūrī inyuī, na to Makedonia na Akaia gwiki, no rīrī, o na wītīkio wanyu thīnī wa Ngai nīūmenyekete kūndū guothe. Nī ūndū ūcio tūtibatāire kuuga ūndū ūhoro-inī ūcio,

⁹ nīgūkorwo andū o ene nīo maheanaga ūhoro wa ūria mwatūnyīitire ūgeni. Nīmaheanaga ūhoro wa ūria mwagarūrūkīre Ngai, mūgītīgana na mīhianano nīgwo mūtungatagīre Ngai ūria ūrī muoyo na ūria wa ma,

¹⁰ na mwetagīrīre Mūrīū oime igūrū, ūria aariūkīrīe kuuma kūrī arīa akuū, nake nīwe Jesū, ūria ūtūhonokagia kuuma kūrī mang'ūrī marīa magooka.

2

Ūtungata wa Paŭlū kūu Thesalonike

¹ Inyuī ariū na aarī a Ithe witū, nīmūūī aī gūūka gwitū kūrī inyuī gūtīarī gwa tūhū.

² Mbere iyo nīt̄wathīnīrio na tūkīrumwo rīria twarī kūu Filipī, o ta ūria inyuī mūūī, no nī ūndū wa gūteithio nī Ngai witū, nītuomīrīrie na tūkīmūhe Ūhoro-ūrīa-Mwega, o na akorwo nīt̄wakararīrio mūno.

³ Nīgūkorwo gūthaithana gwitū gūtīumanīte na ihītia, kana matanya ma maūndū ma waganu, o na kana ma wara.

⁴ No rīrī, ithuī nī kwaria twaragia ta andū maamūrīt̄wo nī Ngai a kwīhokerwo Ūhoro-ūrīa-Mwega. Ithuī ti andū tūrageria gūkenia, no nī Ngai, o we ūgeragia ngoro ciitū.

⁵ Inyuī nīmūūī aī ithuī ti ndeto cia kwīyendereria twaragia, o na kana tūkahithīrīra ūhoro wa gūkorokera indo; Ngai nīwe mūira witū.

⁶ Ithuī tūtīacaragia kūganwo nī andū, arī inyuī kana mūndū ūngī o wothe.

Tondū tūrī atūmwo a Kristū-rī, nītūngīatuīkīre mūrigo kūrī inyuī,

⁷ no nīt̄waikarīre na inyuī tūhooreire, o ta ūria nyina wa ciana nini amenyagīrīra ciana ciake mwene.

⁸ Nī tondū wa ūria twamwendete mūno, nīt̄wakenagio nīkūgwatanīra na inyuī, na to Ūhoro-inī-ūrīa-Mwega wa Ngai wiki, no nīt̄wagwatanīre mīt̄ūrīre-inī iitū o nayo, tondū nīm̄watuīkīte andū twendete mūno.

⁹ Ti-itherū nīmūkūrīrikana, inyuī ariū na aarī a Ithe witū, wīra witū wa hinya na kwīnogia gwitū; twarutaga wīra ūtukū na mūthenya nīgwo tūtīgatuīke mūrigo harī mūndū o na ūrīkū hīndī rīra twamūhunjagīria Ūhoro-ūrīa-Mwega wa Ngai.

¹⁰ Inyuī mūrī aira, o na Ngai no mūira, ūria twatūire na inyuī arīa mwītīkītīe tūrī atheru, na tūrī athingū, na tūtārī na ūcuuke.

¹¹ Ningĩ nĩmũũĩ atĩ tweekaga mũndũ o mũndũ wanyu o ta ũrĩa ithe wa ciana ekaga ciana ciake mwene,

¹² tũkamũmagĩrĩria, na tũkamũhooreragia, o na tũkamũringagĩrĩria mũtũũre mũtũũire yaganĩrĩre na ũrĩa Ngai endaga, o we ũmwĩtaga mũtoonye thĩnĩ wa ũthamaki wake, na mũgĩe na riiri wake.

¹³ O na ningĩ nĩtũcookagĩria Ngai ngaatho tũtegitigithĩria tondũ rĩria mwamũkĩrĩre kiugo kĩa Ngai, kĩria mwaiguire kuuma kũrĩ ithuĩ, mũtiakĩamũkĩrĩre taarĩ kiugo kĩa andũ, no mwakĩamũkĩrĩre ta kiugo kĩa Ngai, na nĩ ma, ũguo nĩguo kĩrĩ, na nĩkĩo kĩrutaga wĩra thĩnĩ wanyu inyuĩ mwĩtikĩtie.

¹⁴ Nĩgũkorwo inyuĩ, ariũ na aarĩ a Ithe witũ, nĩmwatuĩkire a kwĩgerekania na makanitha ma Ngai marĩa marĩ thĩnĩ wa Kristũ Jesũ kũria Judea: Nĩmwanyamaririo nĩ andũ a bũrĩri wanyu na mĩnyamaro o ĩria andũ a makanitha macio maanyamaragio nayo nĩ Ayahudi,

¹⁵ o arĩa mooragire Mwathani Jesũ, na makũiraga anabii, o na ithuĩ magĩtũingata. Nĩmarakaragia Ngai, na nĩ marĩ ũthũ na andũ othe

¹⁶ nĩ ũndũ wa kũgeria gũtũgĩria tũtikahunjĩre andũ-a-Ndũrĩrĩ ũhoru nĩgeetha mahonoke. Ũguo nĩguo meyongagĩrĩa mehia makamaiyũrĩrĩa. Namo mang'ũrĩ ma Ngai nĩmamakinyũire.

Paũlũ Kwĩrĩria kuona Athesalonike

¹⁷ No rĩrĩ, ariũ na aarĩ a Ithe witũ, hĩndĩ ĩria twatigithanirio na inyuĩ gwa kahinda kanini-rĩ, (ha ũhoru wa mwĩrĩ, no ti wa ngoro), nĩtwerutanĩrie na kĩyo kĩnene nĩgeetha tuonane na inyuĩ tondũ nĩtwamwĩrĩragĩria mũno.

¹⁸ Nĩgũkorwo nĩtwendete mũno gũũka kũrĩ inyuĩ, na makĩria nĩ Paũlũ, nĩndageririe maita maingĩ no Shaitani nĩatũgĩrĩrie.

¹⁹ Nĩ ũndũ-rĩ, kĩrĩgĩrĩro giitũ gĩkĩrĩ kĩrĩkũ, kana gĩkeno giitũ, kana thũmbĩ ĩria tũngĩraha nayo mbere ya Mwathani witũ Jesũ rĩria agooka? Githĩ ti inyuĩ?

²⁰ Ti-itherũ, inyuĩ nĩ inyuĩ riiri witũ na gĩkeno giitũ.

3

¹ Nĩ ũndũ ũcio, rĩria twaremirwo nĩgũkĩrĩrĩria-rĩ, nĩtuonire arĩ wega tũtigwo tũrĩ ithuiki kũ Athene.

² Tũgĩgĩtũma Timotheo ũria mũrũ wa Ithe witũ, na ndungata ya Ngai hamwe na ithuĩ ya kũhunja ũhoru-ũria-Mwega wa Kristũ, nĩguo amwĩkire hinya, na amũũmirĩrie wĩtikio-inĩ wanyu,

³ nĩguo gũtikagĩe mũndũ ũngĩagagio nĩ magerio macio. Inyuĩ nĩmũũĩ wega atĩ nĩmo twathĩrĩrio.

⁴ Ti-itherũ o na hĩndĩ ĩria twarĩ na inyuĩ nĩtwamwĩrĩraga kaingĩ atĩ no nginya tũnyarĩrwo. O ta ũria mũũĩ atĩ ũguo noguo gwacookire gũgĩtuika.

⁵ Nĩ ũndũ ũcio, rĩria ndaremirwo nĩgũkĩrĩrĩria rĩngĩ-rĩ, ngĩtũmana nĩguo menye ũhoru wa wĩtikio wanyu. Nĩgũkorwo nĩndetigagĩra gũtigakorwo atĩ hihĩ mũgerania nĩamũgeretie, naguo wĩra witũ ũtuĩke wa tũhũ.

Ndũmĩrĩri ya Timotheo ya Kũũmanĩrĩria

⁶ No rĩrĩ, rĩu Timotheo nĩ okĩte kũrĩ ithuĩ oimĩte kũrĩ inyuĩ, na agatũrehere ũhoru mwega ũkonĩ wĩtikio na wendani wanyu. Niatwĩrite atĩ nĩmũtũrĩkanaga hĩndĩ ciothe mũkenete, na atĩ nĩmwĩrĩragĩria gũtuona, o ta ũria o na ithuĩ twĩrĩragĩria kũmuona.

⁷ Nĩ ũndũ ũcio, ariũ na aarĩ a Ithe witũ-rĩ, o na tũrĩ na mĩnyamaro na mathĩina nĩtuomĩrĩrio twaigua ũhoru wanyu nĩ tondũ wa gwĩtikia kũu kwanyu.

⁸ Nĩgũkorwo rĩu tũgũtũura muoyo kũna, kuona atĩ nĩmwĩhaandite wega thĩnĩ wa Mwathani.

⁹ Tũngĩhota atĩa gũcookeria Ngai ngaatho cia kũigana nĩ ũndũ wanyu, tondũ wa gĩkeno kĩa gĩothe tũrĩ nakĩo mbere ya Ngai witũ nĩ ũndũ wanyu?

¹⁰ Nĩtũhooyaga ũtukũ na mũthenya na kĩyo kĩngĩ nĩgeetha tũkonana na inyuĩ rĩngĩ na tũmũrehere kĩa mũtarĩ nakĩo ũhoru-inĩ wa gwĩtikia kwanyu.

¹¹ Rĩu-rĩ, Ngai mwene, o Ithe witũ, na Mwathani witũ Jesũ, marotũhingũrĩa njĩra tũhote gũũka kũrĩ inyuĩ.

¹² Mwathani arotũma wendani wanyu wongerereke na ũyũrĩrĩre harĩ o mũndũ na ũria ũngĩ, na harĩ andũ arĩa angĩ othe, o ta ũria o na ithuĩ tũmwendete.

¹³ Ningĩ aroĩkĩra ngoro cianyu hinya nĩgeetha mũgaakorwo mũtarĩ na ũcuuke, na mũrĩ atheru mbere ya Ngai, o we Ithe witũ, hĩndĩ ĩria Mwathani witũ Jesũ agooka hamwe na andũ ake arĩa atheru othe.

4

Mütüürire wa Gūkenia Ngai

¹ Naguo ūhoro wa kūrīgīrīria, ariū na aarī a Ithe witū-rī, nī atī nītṵamūrūtire ūhoro wa mütüürire, ūrīa ūkenagia Ngai, na noguo mütüüraga mṵwikaga. Rīu tūkūmūūria na tūkāmūrīgīrīria thīnī wa Mwathani Jesū atī mūkīragīrīrie gwīkaga o ūguo.

² Nīgūkorwo nīmūū maündū marīa twamūtaarire namo, tūrī na ūhoti wa Mwathani Jesū.

³ Tondū rīrī, ūndū ūrīa Ngai endete nī atī mütūike andū aamūre: atī mṵtheemage ūmaraya;

⁴ na atī o ūmwe wanyu amenye gwatha mṵrīrī wake mwene ūikarage ūrī mūtheru na akīūtīaga,

⁵ atārī na merirīria ma mṵrīrī ta andū a ndūrīrī arīa matoō Ngai;

⁶ na atī ha ūhoro wa maündū macio, gūtīgakorwo mündū o na ūrīkū ūngīhītīria mūrū na mwarī wa ithe, kana amṵike ūuru. Mwathani nīakaherithia andū nī ūndū wa mehia mothe ta macio, o ta ūrīa tūrīkītīe kūmwīra na tūkāmūkaania.

⁷ Tondū Ngai ndatwītīre maündū ma waganu, no aatwītīre nīguo tūtūire mütüürire wa ūtheru.

⁸ Nī ūndū ūcio-rī, mündū ūrīa ūkūregana na ūrutani ūyū ti mündū araregana nake no nī Ngai, ūrīa ūmūheaga inyuī Roho wake Mūtheru.

⁹ Na rīu-rī, harī ūhoro wa kwendana na ariū na aarī a Ithe witū-rī, tūtībataire kūmwandīkīra nī ūndū inyuī ene nīmūrūtītwo kwendanaga nī Ngai.

¹⁰ Na ti-itherū, nīmwendete ariū na aarī a Ithe witū othe arīa marī Makedonia guothe. No nītūkūmūrīgīrīria inyuī ariū na aarī a Ithe witū, atī mūkīragīrīrie gwīka ūguo makīria.

¹¹ Atūrīrī, mṵwirīrīriei gūtūra mütüürire wa ūhooreri, na mūhang’agīre o maündū marīa mamūkonī, na mūrūtage wīra na moko manyu, o ta ūrīa twamṵirire,

¹² nīgeetha mütüürire wanyu wa o mūthenya, ūtūme mūheagwo gītīo nī andū arīa matarī a thirītū yanyu, na nīgeetha mūtīgatuīke mūrigo kūrī mündū o na ūrīkū.

Gūcooka kwa Mwathani

¹³ No rīrī, ariū na aarī a Ithe witū, tūtīkwenda mūikarage mūtoō ūhoro wa andū arīa makomete, kana mūigwe kīeha ta andū arīa angī matarī na kūrīgīrīro.

¹⁴ Nītṵwītīkītīe atī Jesū nīakuire na akīrīūka, na nī ūndū ūcio nītṵwītīkītīe atī Ngai nīakarehanīria Jesū hamwe na andū arīa makomete marī thīnī wake.

¹⁵ Kūrīgana na kiugo kīa Mwathani we mwene, tūkūmwīra atī ithuī arīa tūrī muoyo, arīa tūtīgītīwo nginya rīria agacooka tūtīgatongoria arīa marīkītīe gūkoma.

¹⁶⁻¹⁷ Thuutha wa ūguo, ithuī arīa tūgaakorwo tūrī muoyo na tūtīgaire-rī, nītūkoyanīrio hamwe nao tūtwarwo matu-inī nīguo tūgacemanie na Mwathani nginya riera-inī. Na nī ūndū ūcio tūgaatūūrania na Mwathani nginya tene.

¹⁸ Nī ūndū ūcio, ūmanagīrīria mündū na ūrīa ūngī na kiugo icio.

5

¹ Na rīrī, ariū na aarī a Ithe witū, ūhoro wa mahinda na mūthenya-rī, tūtīrī na bata wa kūmwandīkīra,

² nīgūkorwo nīmūū wega atī mūthenya wa Mwathani ūgooka o ta ūrīa mūici okaga ūtukū.

³ O rīria andū maroiga atūrī, “Kūrī thayū na ūgitīri,” hīndī ūyo nīguo magaakororerwo nī mwanangīko o rīmwe, o ta ūrīa mūtumia ūrī nda akoragīrīrwo nī ruo rwa kūheo mwana, nao matikahonoka.

⁴ No inyuī ariū na aarī a Ithe witū, mūtīrī nduma-inī atī nīguo mūthenya ūcio ūmūkorerere ta mūici.

⁵ Inyuī inyuothe mūrī ciana cia ūtheri na ciana cia mūthenya. Ithuī tūtīrī a ūtukū kana a nduma.

⁶ Nī ūndū ūcio-rī, nītūtigei gūkoma ta acio angī, no nītūikarage twīguite na tūkerīgagīrīria maündū.

⁷ Nīgūkorwo arīa makomaga-rī, makomaga ūtukū, na arīa marīagwo nī njoohi-rī, marīagwo ūtukū.

⁸ No kuona atī ithuī tūrī a mūthenya-rī, nītūtuīke a kwīgīrīrīria maündū, twīhumbīte gako ga kūgitīra gīthūri karīa ka wītīkio na ka wendani, na tūgekīra ūhoro wa kwīgīrīra ūhonokio taarī ngūbia ya kīgera ya kūgitīra mūtwe.

⁹ Nīgūkorwo Ngai ndaatwāmūrīre nīguo tūtūike a kūrakarīrwo, no nītūtuīke a kwamūkīra ūhonokio thīnī wa Mwathani witū Jesū Kristū.

¹⁰ We nīatūkuīrīre nīgeetha, twakorwo twīiguīte kana tūkomete-rī, tūgaatūūrania hamwe nake.

¹¹ Nī ūndū ūcio-rī, ūmanagīrīriai mūndū na ūrīa ūngī na mwīkīranage hinya o ta ūrīa mūreka rīu.

Ūtaarani wa Mūthia

¹² Na rīrī, ariū na aarī a Ithe witū, twamūthaitha mūtūage andū arīa marutaga wīra na kīyo thīnī wanyu, arīa matuītwo arori anyu na makamūtaaraga thīnī wa Mwathani.

¹³ Mekagīrīrei mūno makīria na mūmendage nī ūndū wa wīra ūcio marutaga. Tūūranagīai na thayū mūndū na ūrīa ūngī.

¹⁴ Na ningī nītūkūmūringīrīria, inyuī ariū na aarī a Ithe witū, mūkaanagīe andū arīa igūūta, na mūmagīrīrie arīa marī guoya, na mūteithagīe arīa matarī hinya, na mūkiragīrīrie andū othe.

¹⁵ Menyagīrīrai gūtīkagīe mūndū ūkūrīhīria ūūru na ūūru, no hīndī ciothe geragīai gūtugana inyuī-ene, na mūtugage andū arīa angī othe.

¹⁶ Kenagai hīndī ciothe;

¹⁷ hooyagai mūtegūtīgīthīria;

¹⁸ cookagīriai Ngai ngaatho maūndū-inī mothe, nīgūkorwo ūguo nīguo Ngai endaga harī inyuī thīnī wa Kristū Jesū.

¹⁹ Mūtikanahorie mwakī wa Roho;

²⁰ mūtikanaire ūhorō ūrīa ūrathagwo.

²¹ Roranagīai maūndū mothe. Rūmagīai maūndū marīa mega.

²² Theemagai ūndū o wothe mūūru.

²³ Ngai we mwene, o we Ngai wa thayū, aromūtheria o kūna. Namo maroho manyu, na ngoro cianyu, o na mūrī yanyu, iroikaragio itarī na ūcuuke hīndī irīa Mwathani witū Jesū Kristū agaacooka.

²⁴ Ūrīa ūmwītaga inyuī nī mwīhokeku, na nīakahingia ūhorō ūcio.

²⁵ Ariū na aarī a Ithe witū, tūhooyagīrei.

²⁶ Geithiai ariū na aarī a Ithe witū othe na ngeithi theru cia kīmumunyano.

²⁷ Nīndamwatha ndī mbere ya Mwathani atī marūa maya mathomerwo ariū na aarī a Ithe witū othe.

²⁸ Wegā wa Mwathani witū Jesū Kristū ūrogīa na inyuī.

MARŪA MA KEERĪ MA PAŪLŪ KŪRĪ ATHESALONIKE

¹ Nĩ ithuĩ Paŭlũ, na Sila, na Timotheo,

Twandĩkĩra kanitha wa Athesalonike marũa maya ũrĩa ũrĩ thĩinĩ wa Ngai Ithe witũ, o na thĩinĩ wa Mwathani Jesũ Kristũ:

² Wega na thayũ irogĩa na inyuĩ ciumĩte kũrĩ Ngai Ithe witũ, o na Mwathani Jesũ Kristũ.

Gũcookia Ngaatho hamwe na Mahooya

³ Nĩtwagĩrĩrwo nĩgũcookagĩria Ngai ngaatho hĩndĩ ciothe nĩ ũndũ wanyu, ariũ na aarĩ a Ithe witũ, tondũ ũguo nĩguo kwagĩrĩre, tondũ wĩtkio wanyu nĩurakũra mũno makĩria, o naguo wendani ũria o mũndũ arĩ naguo harĩ mũndũ ũria ũngĩ ũkaingĩha.

⁴ Nĩ ũndũ ũcio, nĩtwĩrahaga tũrĩ thĩinĩ wa makanitha ma Ngai nĩ ũndũ wa gũkirĩria kwanyu, na gwĩtkia kwanyu mũnyamaro-inĩ yothe na magerio marĩa mũkiragĩria.

⁵ Maũndũ macio mothe nĩmonanagia atĩ itua rĩa Ngai rĩa ciira nĩ rĩa kĩhoo, na nĩ ũndũ ũcio mũtuuo aagĩrũ a gũtoonya ũthamaki-inĩ wa Ngai, o ũcio mũnyariiragwo nĩ ũndũ wago.

⁶ Ngai nĩ wa kĩhoo: We nĩakarĩha arĩa mamũthĩnagia na thĩina,

⁷ no inyuĩ arĩa mũtũire mũthĩnagio amũhe kĩhurũko, o hamwe na ithuĩ. Ũndũ ũcio nũkahinga hĩndĩ rĩa Mwathani Jesũ akaaguũranĩrio oimĩte igũrũ arĩ thĩinĩ wa mwaki ũgwakana, hamwe na araikia ake arĩa marĩ hinya.

⁸ Nake nĩakaherithia andũ arĩa matoĩ Ngai na matathĩkagĩra Ũhoro-ũrĩa-Mwega wa Mwathani witũ Jesũ.

⁹ Nao nĩmakaherithio na kwanangwo kũrĩa gũtagathira, na mahingĩrĩrio nja matikoone ũthiũ wa Mwathani, o na ũnene wa hinya wake,

¹⁰ mũthenya ũria agooka nĩguo atũũgĩrio thĩinĩ wa andũ ake arĩa atheru, o na andũ othe arĩa mamwĩtkĩtie magege nĩ ũndũ wake. O na inyuĩ mũgaakorwo mũrĩ amwe ao tondũ nĩmwetĩkirie ũira witũ ũria twamũheire.

¹¹ Ũndũ ũcio nĩguo ũtũmaga tũmũhooyagĩre tũtegũtĩgithĩria, atĩ Ngai witũ amũtue andũ maaganĩrĩre na gwĩtuo kwanyu, ningĩ nĩ ũndũ wa hinya wake amũhingagĩrie matanya manyu mothe marĩa mega, o na wĩra o wothe ũria uumanĩte na wĩtkio wanyu.

¹² Tũhooyaga ũguo nĩgeetha rĩtwa rĩa Mwathani witũ Jesũ rĩtũũgagĩrio thĩinĩ wanyu, o na inyuĩ mũtũũgagĩrio thĩinĩ wake, kũringana na wega wa Ngai witũ na wa Mwathani Jesũ Kristũ.

2

Mũregi Watho

¹ Atũrĩrĩ ariũ na aarĩ a Ithe witũ, ha ũhoro wa gũcooka kwa Mwathani witũ Jesũ Kristũ na gũcookanĩrĩrio gwitũ harĩ we, nĩtũkũmũthaitha,

² atĩ mũtikahiũhe kwenyenyio kana mũhahũrwo nĩ ũrathi mũna, kana ndũmĩrĩri, o na kana marĩa merĩtuo atĩ moimĩte kũrĩ ithuĩ, makoĩga atĩ mũthenya wa Mwathani nĩrĩkĩtie gũkinya.

³ Mũtikareke mũndũ o na ũrĩkũ amũheenie o na atĩa, nĩgũkorwo mũthenya ũcio ndũgaakinya, ũhoro wa kũregana na watho ũtakinyĩte, o nake mũndũ ũria mũregi watho ataguũranĩrio, o ũcio ũtũrĩrwo ciira wa kwanangwo.

⁴ Nĩagokĩrĩra na etũũgĩrie igũrũ rĩa kĩrĩa gĩothe gũtanĩtio na Ngai na kĩrĩa gĩothe kĩhooyagwo, nĩgeetha aikare thĩ kũu thĩinĩ wa hekarũ ya Ngai, agĩtũuaga atĩ we mwene nĩ Ngai.

⁵ Kaĩ mũtararirikana atĩ rĩrĩa ndarĩ hamwe na inyuĩ nĩndamwĩraga maũndũ macio?

⁶ Na rĩu nĩmũũĩ kĩrĩa kĩgĩrĩtie mũndũ ũcio ooke na nĩgeetha akaaguũranĩrio ihinda rĩrĩa rĩagĩrĩre.

⁷ Nĩgũkorwo ũhoro wa hito wa kũregana na watho nĩũraruta wĩra; no nĩ kũrĩ ũria ũgĩrĩrĩre ũhoro ũcio woneke rĩu, na egũthĩ na mbere gwĩka ũguo nginya rĩrĩa akeherio.

⁸ Na hĩndĩ iyo nĩguo mũndũ ũcio mũregi watho akaaguũranĩrio. Mũndũ ũcio nĩwe Mwathani Jesũ akooraga na mĩhũmũ ya kanua gake, na amwanange na riiri wake ũria ũkoonanio nĩ gũcooka gwake.

⁹ Mündũ ũcio mũregi watho nĩagooka kũringana na wĩra wa Shaitani ũrĩa wonekaga thĩnĩ wa mĩthemba yothe ya ciama cia maheeni, na marũũri, na morirũ,

¹⁰ o na ooke na mĩthemba yothe ya ũmaramari nĩguo aheenie andũ arĩa marĩ nĩĩra ya kũũra. Moraga tondũ nĩmaregire kwenda ũhoru-ũrĩa-wa-ma nĩguo mahonokio.

¹¹ Na tondũ ũcio Ngai nĩamarehagĩra ũndũ wa hinya wa kũmahĩtithia, nĩgeetha metĩkie maheeni macio,

¹² na nĩgeetha andũ othe matuĩrwo ciira arĩa matetũkĩtie ũhoru-ũrĩa-wa-ma na makenagĩra maũndũ ma waganu.

Mwĩhaandei Wega

¹³ No rĩrĩ, twagĩrĩrwo nĩgũcookagĩria Ngai ngaatho hĩndĩ ciothe nĩ ũndũ wanyu, inyuĩ ariũ na aarĩ a Ithe witũ mwendetwo nĩ Mwathani, tondũ kuuma o kĩambĩrĩria Ngai nĩamũthuurire mũhonokio nĩ ũndũ wa gũtherio nĩ Roho o na gwĩtkia ũhoru-ũrĩa-wa-ma.

¹⁴ Aamwĩtũire ũhoru ũyũ nĩ ũndũ wa Ũhoru-ũrĩa-Mwega ũrĩa twamũhunjĩrie nĩguo mũgĩe na riiri wa Mwathani witũ Jesũ Kristũ.

¹⁵ Nĩ ũndũ ũcio, ariũ na aarĩ a Ithe witũ, mwĩhaandei wega na mũrũmie ũrutani ũrĩa twamũrutire, o na akorwo twaririe na kanua kana tũkĩmwandĩkĩra marũa.

¹⁶ Mwathani witũ Jesũ Kristũ we mwene, o na Ngai Ithe witũ ũrĩa watwendire na agĩtũhe ũmũĩru wa nginya tene na kũrĩgĩrĩro kĩega na ũndũ wa Wega wake-rĩ,

¹⁷ maroomĩrĩria ngoro cianyu, na mamwĩkĩre hinya thĩnĩ wa ciĩko o na ciugo ciothe njega.

3

Kũũria Mahooya

¹ Naguo Ũhoru wa kũrigĩrĩria-rĩ, ariũ na aarĩ a Ithe witũ, nĩ atĩrĩ, tũhooyagĩrei nĩgeetha ũhoru wa Mwathani ũtheereme na ihenya, na ũkumagio, o ta ũrĩa ũkumagio nĩ inyuĩ.

² Na ningĩ mũhooyage nĩgeetha tũhonokio kuuma kũrĩ andũ arĩa aaganu o na ooru, tondũ ti andũ othe metĩkĩtie.

³ No Mwathani nĩmwĩhokeku, na nĩekũmwĩkĩra hinya na amũgitĩre kuuma kũrĩ ũrĩa mũũru.

⁴ Tũrĩ na mwĩhoko thĩnĩ wa Mwathani atĩ nĩmũreeka na nĩmũgũthĩi na mbere gwĩka maũndũ marĩa twathanĩte.

⁵ Mwathani arotongoria ngoro cianyu nĩguo mũgĩe na wendani wa Ngai na ũkirĩrĩria wa Kristũ.

Mataaro igũrũ ria Ũgũũta

⁶ Na rĩrĩ, ariũ na aarĩ a Ithe witũ, nĩtũkũmwatha thĩnĩ wa rĩitwa ria Mwathani Jesũ Kristũ, atĩ mũtigane na mũrũ kana mwarĩ wa Ithe witũ o wotho kĩgũũta, ũrĩa ũtaikaraga kũringana na ũrutani ũrĩa twamũrutire.

⁷ Nĩgũkorwo inyuĩ nĩmũũĩ ũrĩa mwagĩrĩrwo nĩ kwĩgerekania na ithuĩ. Ithuĩ tũtiarĩ igũũta rĩrĩa twatũire na inyuĩ,

⁸ o na tũtiigana kũrĩa irio cia mũndũ o na ũrĩkũ tũhũ. Handũ ha ũguo, twarutaga wĩra ũtukũ na mũthenya, tũkĩrutaga wĩra mũritũ na tũkenogagia nĩgeetha tũtigatuĩke mũrigo kũrĩ mũndũ o na ũrĩkũ wanyu.

⁹ Twekaga ũguo, ti tondũ tũtiarĩ na kĩhooito gĩa kũheo ũteithio ta ũcio, no nĩgeetha tũtuĩke kionereria kĩanyu gĩa kwĩgerekania nakĩo.

¹⁰ Nĩgũkorwo o na rĩrĩa twatũire hamwe na inyuĩ nĩtwamũheire watho ũyũ: "Mũndũ angĩaga kũruta wĩra, o na kũrĩa ndakarĩe."

¹¹ Nĩtũiguaga amwe thĩnĩ wanyu nĩ igũũta, na matirĩ wĩra marutaga, no nĩmetoonyagĩrĩria maũndũ-inĩ ma andũ arĩa angĩ.

¹² Andũ acio nĩo tũgwatha na tũkamarĩngĩrĩria thĩnĩ wa Mwathani Jesũ Kristũ atĩ makĩndĩrie, na marĩage irio iria marutũire wĩra.

¹³ Naho ha ũhoru wanyu, inyuĩ ariũ na aarĩ a Ithe witũ-rĩ, mũtikanoge nĩ gwĩkaga wega.

¹⁴ Mũndũ o na ũrĩkũ angĩaga gwathĩkĩra ũrutani witũ ũrĩa ũrĩ thĩnĩ wa marũa maya-rĩ, mwĩhũgagei. Mũtikanagĩe ngwatanĩro nake, nĩgeetha aigue aconokete.

¹⁵ No mũtĩkamũtue taarĩ thũ, no mũkaaniei ta mũrũ kana mwarĩ wa Ithe wanyu.

Ngeithi cia Mũthia

¹⁶ Na rĩu-rĩ, Mwathani mwene thayũ aromũhe thayũ mahinda mothe na ikĩro-inĩ ciothe. Mwathani aroikara na inyuĩ inyothe.

¹⁷ Niĩ Paũlũ nĩ niĩ ndandĩka ngeithi ici na guoko gwakwa mwene, na kũu nĩkĩo kĩmenyithia gĩa gũkũũrana marũa makwa mothe. Ũguo nĩguo nyandĩkaga.

¹⁸ Wega wa Mwathani witũ Jesũ Kristũ ũrogĩa na inyuĩ inyuothe.

MARŪA MA MBERE MA PAŪLŪ KŪRĪ TIMOTHEO

¹ Nĩ nĩ Paŭlũ mütũmwo wa Kristũ Jesũ nĩ ūndũ wa gwathwo nĩ Ngai Mũhonokia witũ o na nĩ Kristũ Jesũ ūrĩa arĩ we mwĩhoko witũ,

² Ndĩrakwandĩkĩra marũa maya wee Timotheo, mũrũ wakwa kũna thĩinĩ wa wĩtikio:

Wega, na tha, na thayũ kuuma kũrĩ Ngai Ithe witũ o na kũrĩ Kristũ Jesũ Mwathani witũ irogĩa nawe.

Kwĩmenyerera Arutani a Watho a Maheeni

³ O ta ūrĩa ndakũringĩrĩrie ngĩthĩ Makedonia, atĩ ūikare kũu Efeso o na rĩu ndĩrenda ūikare kuo nĩgeetha ūgiragie andũ amwe kũu matigacooke kũrutana ūrutani wa maheeni,

⁴ na ningĩ matigathikagĩrĩrie ng'ano cia tũhũ, kana ūhoru wa njjarwa ūrĩa ūtathiraga. Maũndũ ta macio makagĩrĩria ngarari handũ ha gũkũria wĩra wa Ngai, ūrĩa ūrutagwo na njĩra ya wĩtikio.

⁵ Muoroto wa watho ūyũ nĩ wendo, ūrĩa uumaga thĩinĩ wa ngoro theru, na thamiri njega, o na wĩtikio ūtarĩ na ūhinga.

⁶ Andũ amwe nĩmatiganĩte na ūhoru ūcio na makerekera mĩario-inĩ ya tũhũ.

⁷ Mendaga gũtuĩka arutani a watho, o na gũtuĩka matiũĩ gĩtũmi kĩa ūhoru ūrĩa maheanaga o na kana gĩtũmi kĩa maũndũ marĩa maaragia magwatĩrie.

⁸ Nĩtũũ atĩ watho nĩ mwega mũndũ angĩũhũthĩra kũringana na ūrĩa kwagĩrĩrie.

⁹ O na ningĩ nĩtũũ atĩ watho ndũthondekeirwo andũ arĩa athingu no ūthondekeirwo arĩa moinaga watho na arĩa aremi, na arĩa matetigĩrite Ngai na arĩa ehia, na arĩa matarĩ atheru na arĩa matarĩ etũkia; o na arĩa moragaga maithe na manyina mao, na arĩa oragani,

¹⁰ o na nĩ ūndũ wa itharia na arĩa mogomagia mĩtugo, na onjoria a ngombo, na arĩa maheenanagia, na arĩa mehĩtaga na maheeni, o na ūndũ ūngĩ o wothe ūtaringaine na ūrutani ūrĩa mwagĩrĩru,

¹¹ ūrĩa ūringaine na Ūhoru-ũrĩa-Mwega ūrĩ riiri wa Ngai ūrĩa mũrathime, o ūhoru ūcio ndehokeirwo ndĩũrutage.

Ūtugi wa Mwathani kũrĩ Paũlũ

¹² Nĩngũcookeria Kristũ Jesũ Mwathani witũ ngaatho, ūrĩa ūheete hinya, tondũ nĩanduĩre wa kwĩhokeka, na akĩnyamũra ndũĩke wa kũmũtungatagĩra.

¹³ O na gũtuĩka rĩmwe ndaarĩ mũrumi Ngai, na mũnyariirani, na mũndũ wa ngũĩ, nĩndaiguĩrĩrwo tha tondũ ndekaga ūguo itekũmenya na itarĩ mwĩtikia.

¹⁴ Naguo wega mũingĩ wa Mwathani witũ ūkĩnjyũrĩrĩra, hamwe na wĩtikio o na wendani ūrĩa uumaga thĩinĩ wa Kristũ Jesũ.

¹⁵ Atĩrĩrĩ, ūhoru ūyũ nĩguo wa kwĩhokeka na nĩguo wagĩrĩrie gwĩtikĩrwo kũna: Atĩ Kristũ Jesũ ookire thĩ kũhonokia ehia, na harĩ acio-rĩ, nĩ nĩ wa mbere.

¹⁶ No nĩ ūndũ wa gĩtũmi kĩu, nĩ nĩndaiguĩrĩrwo tha nĩ Ngai nĩgeetha thĩinĩ wakwa, Kristũ Jesũ onanie ūkĩrĩrĩria wake ūtarĩ mũthia, nĩguo nĩ ndaarĩ mwĩthia makĩria, ndũĩke kĩonereria harĩ arĩa marĩmwĩtikagia na makegĩra na muoyo wa tene na tene.

¹⁷ Na rĩu, kũrĩ Mũthamaki ūrĩa ūtũũraga tene na tene, ūrĩa ūtathiraga, na ūrĩa ūtonekaga-rĩ, o we Ngai wiki, arotũĩagwo na agoocagwo tene na tene. Amenĩ.

¹⁸ Wee Timotheo, mũrũ wakwa, ndĩrakũhe ūtaaro ūyũ kũringana na mohoro marĩa maarathĩtwo hĩndĩ ĩmwe ūhoru-inĩ waku, nĩgeetha wamarũmĩrĩra ūhotage kũrĩa mbaara wega,

¹⁹ na ūtũũre ūrũmĩtie wĩtikio, na ūrĩ na thamiri ĩtarĩ na ūcuuke. Andũ angĩ nĩmareganĩte na kũrũmĩrĩra thamiri ciao, na nĩ ūndũ ūcio magathũkia wĩtikio wao.

²⁰ Amwe ao nĩ Humenayo, na Alekisandero, arĩa neanĩte kũrĩ Shaitani nĩgeetha marutwo, matige kũruma Ngai.

2

Ūrutani ūkoniĩ Mahooya

¹ Ningĩ, nĩngũkũringĩrĩria atĩ mbere ya maũndũ mothe kũhooyagwo mahooya ma kũhoera mabata ma andũ na makũhooyanĩra, na ma gũthaihanĩrĩra, na ma gũcookia ngaatho, nĩ ūndũ wa andũ othe:

² Ningĩ mũhooyagĩre athamaki na arĩa othe mathanaga. Hooyagai nĩgeetha tūtũrage na mūtũĩre wa thayũ na tũhooreire tũgĩĩaga Ngai maũndũ-inĩ mothe na tũri na ũtheru.

³ Ũndũ ũcio nĩ mwega, na nũkenagia Ngai Mũhonokia witũ,

⁴ o we wendete andũ othe mahonokio na mamenye ũhoru-ũria-wa-ma.

⁵ Nĩgũkorwo kũri Ngai o ũmwe, na mũguithania o ũmwe wa kũiguithania Ngai na andũ, nake nĩwe mũndũ, o we Kristũ Jesũ,

⁶ ũria werutire atuĩke wa gũkũra andũ othe. Naguo ũira wa ũhoru ũcio nĩwaheanirwo ihinda rĩraguo rĩria rĩagĩĩre rĩakinya.

⁷ Na ũhoru ũcio nĩguo watũmire ndũĩke mũhunjia o na mūtũmwo wago na nĩ ndĩraaria ũhoru wa ma, ndiraheenania. Ndatũkire mũrutani wakũrutaga andũ-a-Ndũĩri ũhoru wa gwĩtikia o na ũhoru wa ma.

⁸ Ngwenda atĩ arũme mahoithagie kũndũ guothe moete moko matheru na igũrũ, matarĩ na marakara kana ngarari.

⁹ O na ningĩ ngwenda atĩ andũ-a-nja mehumbage wega na nguo itarĩ cia kwĩonania marĩ na mũthũre yagĩĩre, na marĩ na ũũgĩ wa ngoro, na matũkegemagie na kũrama njuĩrĩ, kana na thahabu, kana ruru, o na kana nguo iria cia goro mũno,

¹⁰ no makoragwo marĩ na cĩko njega, iria ciagĩĩre andũ-a-nja arĩa moimbũraga atĩ nĩ ahooi Ngai.

¹¹ Mũndũ-wa-nja aagĩĩrwo erutage maũndũ akĩndĩrie na enyĩhĩtie biũ.

¹² Ndingĩtikiria mũndũ-wa-nja arutanage kana aathage mũndũ mũrũme; no nĩakarage akĩndĩrie.

¹³ Nĩgũkorwo Adamu nĩwe wombirwo mbere, Hawa agĩcookerera.

¹⁴ Ningĩ Adamu tiwe waheenirio; nĩ mũndũ-wa-nja waheenirio agĩtuĩka mwĩhia.

¹⁵ No rĩri, andũ-a-nja nĩ makaahonoka nĩ ũndũ wa gũciara ciana, mangĩtũura metũkĩtie marĩ na wendani na andũ atheru, o na marĩ na ũũgĩ wa ngoro.

3

Arũgamĩri na Ateithĩria a Kanitha

¹ ũhoru ũyũ nĩguo wa kwĩhokeka: Atĩ mũndũ o wotha angĩĩrĩria gũtuĩka mũrori wa maũndũ na kanitha, mũndũ ũcio nĩerĩĩrie wĩra wa bata.

² Rũ-rĩ, mũrori wa maũndũ ma kanitha no nginya akorwo atarĩ na ũcuuke, na akorwo nĩ mũthũri wa mūtũmia ũmwe. No nginya akorwo arĩ mũhooreri, na ũũ kwĩgĩrĩria merĩria ma mwĩri, na mũndũ mũtũĩku, na mũndũ ũnyĩtaga andũ ũgeni, na ũngĩhota kũrutana maũndũ.

³ No ndagakorwo arĩ mũrũu, kana arĩ wa ngũĩ, no akorwo arĩ mũhooreri, na mũndũ ũtarĩ wa mbaara, na ũtarĩ thuti ya mbeeca.

⁴ No nginya akorwo ahotete gwatha mũciĩ wake wega, na one atĩ ciana ciake nĩmwathĩkagĩra na gĩtũio kĩa kiagĩĩre.

⁵ (Mũndũ angĩkorwo ndangĩhota gwatha mũciĩ wake mwene-rĩ, angĩhota atĩa kũmenyerera kanitha wa Ngai?)

⁶ Ningĩ ndagakorwo arĩ mũndũ mwerũ wĩtikio-inĩ ndakae kũgia na mwĩtũio, nake atũirwo ciira ta ũria mũcukani aatũĩrwo.

⁷ Ningĩ no nginya akorwo arĩ na ngumo njega kũri andũ arĩa matarĩ a thiritũ iitũ, nĩgeetha ndagatuĩke wa gũconorithio kana agwe mũtego-inĩ wa mũcukani.

⁸ Nao ateithĩria a kanitha, nĩmagĩĩrwo makoragwo marĩ andũ a gũtũĩka na ehokeku, matigatuĩke anyui a ndibeĩ mũno, na makorwo matarĩ a gũkorokera indo na njĩra itagĩĩre.

⁹ No nginya marũmie ũhoru-ũria-wa-ma wa wĩtikio ũria mũrikĩru marĩ na thamiri itarĩ na mwĩcuuko.

¹⁰ Nao mambe magerio; na thuutha ũcio marekwo matũĩke ateithĩria a maũndũ ma kanitha maakorwo matarĩ na ũcuuke.

¹¹ O ũndũ ũmwe, nao atũmia ao nĩmakorwo marĩ atũmia a gũtũĩka, matigakorwo marĩ andũ a gũcambania, no makorwo matarĩ arĩu na matũĩke a kwĩhokeka maũndũ-inĩ mothe.

¹² Mũteithĩria wa kanitha no nginya akorwo arĩ mũthũri wa mūtũmia ũmwe, na no nginya akorwo ahotete gwatha ciana ciake na mũciĩ wake wega.

¹³ Arĩa matungatũe wega nĩmegĩagĩra na ngumo njega, na makomĩrĩria mũno ũhoru-inĩ wa wĩtikio wao ũria wa gwĩtikia Kristũ Jesũ.

¹⁴ O na gũkorwo ndĩ na mwĩhoko atĩ nĩndĩrũka kũri we narua-rĩ, ndĩrakwandĩkĩra maũndũ maya nĩgeetha,

¹⁵ ingiaga gũka narua, ũmenye ũria andũ magĩrĩrwo nĩgũikaraga marĩ thĩnĩ wa nyũmba ya Ngai, na nĩyo kanitha wa Ngai ũria ũrĩ muoyo, nague nĩguo gĩtuĩ na mũthingi mũrũmu wa kũnyiiĩrĩra ũhoru-ũria-wa-ma.

¹⁶ Na hatari njanja, ũhoru wa kwĩyamũrĩra Ngai nĩ hitho nene ma, aĩ:

We oonanirio arĩ na mwĩrĩ,
agĩtuo mũthingu nĩ Roho,
akĩonwo nĩ araika,
na ũhoru wake ũkĩhunjio kũrĩ ndũrĩrĩ ciothe,
agĩtikio nĩ andũ a gũkũ thĩ,
na akĩamũkĩrwo riiri-inĩ kũria igũrũ.

4

Mataaro kũrĩ Timotheo

¹ Na rĩrĩ, Roho nĩoigaga atekũhithĩrĩra atĩ matukũ ma thuutha andũ amwe nĩmagatiganĩria wĩtikio na marũmĩrĩre maaroho marĩa maheenania o na maũndũ marĩa marutanagwo nĩ ndaimono.

² Morutani ta macio mahunjagio nĩ andũ arĩa marĩ ũhinga, arĩa maaragia maheeni, na arĩa thamiri ciao ihaana ta icinĩtwo na ruoro.

³ Acio nĩo makaanagia andũ kũhikania na makameera megĩrĩrĩre kũria ĩaga irio cia mũthemba ĩmwe, iria Ngai oombire nĩguo ciamũkaĩrwo na ngaatho nĩ arĩa metĩkĩtie na arĩa moĩ ũhoru-ũria-wa-ma.

⁴ Tondũ-rĩ, kũria ĩothe Ngai oombire nĩ kĩa, na gũtirĩ kĩndũ kĩagĩrĩrwo nĩkũregwo angĩkorwo kĩamũkĩrwo na ngaatho,

⁵ tondũ nĩkĩrĩkĩtie gũtherio nĩ kiugo kĩa Ngai na mahooya.

⁶ Ũngĩruta ariũ na aarĩ a Ithe witũ maũndũ maya-rĩ, nĩgũtuũka ndungata njega ya Kristũ Jesũ, ĩria ĩreretwo na ciugo cia ũhoru-ũria-wa-ma wa wĩtikio o na cia ũrutani mwega ũria wee ũtũire ũrũmĩrĩre.

⁷ Reganaga na ng'ano cia tũhũ iria itarĩ cia gũtĩthia Ngai, o na ng'ano ta iria iganagwo nĩ iheti; nĩ kaba wĩmenyerie gũikara wĩyamũrĩre Ngai.

⁸ Nĩgũkorwo gwĩka maũndũ ma gwĩkĩra mwĩrĩ hinya nĩ ũrĩ bata waguo, no kwĩyamũrĩra Ngai kũrĩ bata harĩ maũndũ mothe, nĩ ũndũ kũrehaga kũrĩgĩrĩro muoyo-inĩ ũyũ tũrĩ o na muoyo-inĩ ũria ũgooka.

⁹ ũhoru ũyũ nĩguo wa kwĩhokeka na nĩwagĩrĩre gwĩtikĩrĩka o biũ

¹⁰ (na ũhoru ũcio nĩguo ũtũmaga twĩrutanaĩrie na twĩnogagie), na tũkaĩga mwĩhoko witũ harĩ Ngai ũria ũrĩ muoyo, ũria arĩ we Mũhonokia wa andũ othe, na makĩria arĩa metĩkĩtie.

¹¹ Athanaga atĩ maũndũ macio mekagwo.

¹² Ndũkanareke mũndũ o na ũrĩkũ akũire tondũ atĩ wĩ mũndũ mwĩthĩ, na tuĩka kionereria kũrĩ andũ arĩa metĩkĩtie rĩria ũkwaria, na ha ũhoru wa mũtũũrĩre, na wa wendani, o na ha wĩtikio, na ha ũhoru wa mũtũgwo mũtheru.

¹³ Wĩheane gũthomaĩra andũ Maandĩko marĩa matheru, na kũhunjia, na kũrutana, o nginya rĩria ngooka.

¹⁴ Ndũkanaage kũhũthĩra kĩaheo ĩaku kũria waheirwo na ũndũ wa mohoro marĩa maarathirwo, rĩria athuuri maakũigĩrĩre moko.

¹⁵ ĩkagĩra kĩyo harĩ maũndũ macio; wĩheane kũna kũrĩ mo, nĩgeetha andũ othe monage ũria ũrathĩ na mbere.

¹⁶ Menyagĩrĩra wega mũtũũrĩre waku na ũrutani waku. Kiragĩrĩria thĩnĩ wa maũndũ macio, tondũ weka ũguo, nĩkũwĩhonokia wee mwene na ũhonokie o na arĩa magũthikagĩrĩra.

5

Mataaro Makoniĩ Atumia a Ndigwa, na Athuuri, na Ngombo

¹ Aĩrĩrĩ, ndũkanakũũme mũndũ mũkũrũ, kaba ũmũthaitbage taarĩ thoguo, nao andũ arĩa ethĩ ta marĩ ariũ a thoguo,

² Atumia arĩa akũrũ, ũmatuage ta marĩ aa maitũguo, nao arĩa anini matuage ta airĩtu a thoguo, na wĩkage ũguo na mũthĩre yotho ya ũthingu.

³ Rũmbũyagia atumia arĩa a ndigwa kũna, na ũmatĩlage.

⁴ No mũtũmia wa ndigwa angĩkorwo arĩ na ciana, kana ciana cia ciana ciake-rĩ, ciana icio nĩ ciambe cĩrute kũrutithia wĩtikio wacio wĩra na ũndũ wa kũmenyagĩrĩra andũ arĩa marĩ a nyũmba ciao kũũmbe; tondũ gwĩka ũguo nĩ gũcookeria aciari a cio na aciari a aciari a cio ngaatho nĩgũkorwo ũndũ ũcio nũkenania Ngai.

⁵ Mütumia wa ndigwa ūria ūbataire kūna, na ūtigītwo arī wiki-rī, ūcio aigaga mwīhoko wake harī Ngai, na akahooyaga ūtukū na mūthenya, akīūria Ngai ūteithio ategūtīgithīria.

⁶ No mütumia wa ndigwa ūria ūkaraga agīkenagia, ūcio nī mūkuū o na arī muoyo.

⁷ Rutaga andū maūndū macio o namo, nīgeetha gūtīkagīe mūndū ūgūikara arī na ūcuuke.

⁸ Mūndū wothe angīaga gūteithia andū ao, na makīria arīa marī a gwake mūciī-rī, mūndū ūcio nīakaanīte wītīkio na nī mūūru gūkīra ūria ūteitīkie.

⁹ Gūtīrī mütumia wa ndigwa wagīrīre kwandīkwo mūtaratara-inī wa atumia a ndigwa atakinyītie mīaka mīrongo ītandatū, na akorwo aarī mwīhokeku kūrī mūthuuri-we,

¹⁰ na akorwo nīoikaine wega nī ūndū wa gwīkaga cīko njega, ta kūrera ciana, na gūtugaga ageni, na kwīthambia nyarīrī cia andū arīa aamūre, na gūteithagia andū arīa marī thīma-inī, na kwīrutagīra we mwene gwīkaga maūndū marīa mothe mega.

¹¹ Ha ūhoro wa atumia a ndigwa arīa ethī-rī, ndūkamekīre mūtaratara-inī ta ūcio, tondū rīrīa makaguucīrīrio nī merīrīria mao ma mwīrī, nīmagatigana na Kristū na macooke kwenda kūhika.

¹² Nī ūndū wa ūguo magatuīka a gūtuīrwo ciira, tondū nīmathūkītie kūrīnīro kīao kīa mbere.

¹³ Nīngī, nīmemenyagīria ūgūūta, magatuīka a kūrūūra kuuma nyūmba īmwe nginya īrīa īngī. Na to ūgūūta wiki, o na nīmatuīkaga a kwaria ndeto cia mūhuhu na mageoonyereria maūndū-inī ma andū angī, makaaragia maūndū marīa mataagīrīrwo nī kwaria.

¹⁴ Nī ūndū ūcio-rī, nī ngūtaara atumia a ndigwa arīa ethī mahike, na magīe ciana, na marūgamagīrīre mīciī yao, nīguo matikae kūhe thū iitū mweke wa gūcambania.

¹⁵ Ti-ītherū o na rīu amwe ao nīmarīkītie kūgarūrūka na makarūmīrīra Shaitani.

¹⁶ Mūndū-wa-nja o wothe mwītīkia angīkorwo arī na atumia a ndigwa a nyūmba yake-rī, nīamateithagīe arī we na ndagakuuithie kanītha mūrigo wao, nīgeetha kanītha ūhote gūteithia atumia arīa a ndigwa kūna, arīa mabataire.

¹⁷ Athuuri a kanītha arīa matongoragia maūndū ma kanītha wega nīmagīrīrwo nī kūheo gītīio mūno, na makīria arīa marutaga wīra wa kūhunja na kūrutana.

¹⁸ Nīgūkorwo Maandīko marīa matheru moigīte atīrī, “Ndūkanohe ndegwa kanua rīrīa ikūranga ngano ikīmīhūūra,” na nīngī nīmoigīte atīrī, “Mūruti wīra nīagīrīrwo nīkūheo mūcaara wake.”

¹⁹ Ndūkanetīkīrie mūthuuri wa kanītha athitangwo, tīga hakorīrwo na ūira wa andū eerī kana atatū.

²⁰ Andū arīa maikaraga makīthagia-rī, makaanagīe mbere ya andū othe, nīguo arīa angī maikarage metīgīrīte.

²¹ Ndakwīra atīrī na ma ndī mbere ya Ngai, na Kristū Jesū o na arāika arīa athuure, ūmenyagīrīre morutani maya ūtegūthutūkania, na ndūkaneeke ūndū o na ūmwe na kīmenyano.

²² Ndūkahiūhage kūīgīrīra mūndū moko, na ndūkanagwatanīre na mehīa ma andū arīa angī. Ikaraga ūrī mūthingu.

²³ Tīga kūnyuuaga o maaī matheri, nyuuaga ndībei nīni tondū wa nda yaku, na nī ūndū wa ūria ūrūaraga kaingī.

²⁴ Mehīa ma andū amwe nīmeyonanītie, makamatongoragia ciira-inī no mehīa ma andū angī mamōimaga thuutha.

²⁵ O ūndū ūmwe, noguo cīko njega cīyonanagia, nacio irīa itarī njega itīngīhīthīka.

6

¹ Nī kwagīrīre andū arīa ngombo, o acio maikaraga ta mekīrītwo icooki rīa ūkombo ngingo matuage atī aathani ao nī a kūheagwo gītīio gīothe, nīgeetha rīitwa rīa Ngai na ūrutani witū itikanacambio.

² Arīa marī na aathani metīkītie matīkamāime gītīio nī ūndū wa gūkorwo atī nī arīū na aarī a lthe wao. Handū ha ūguo, nīamatungatagīre wega makīria, tondū arīa maragunīka nī ūndū wa ūtungata wao nī andū metīkītie, na nī andū mendetwo. Rutanaga maūndū macio na ūmarīngagīrīre andū.

Kwenda Mbeeca

³ Mūndū o na ūrīkū angīrutana ūrutani wa maheeni na akorwo ndetīkanītie na ūrutani ūrīa mwega wa Mwathani witū Jesū Kristū na ūrutani ūrīa wa kwīyamūrīra Ngai-rī,

⁴ mündũ ũcio nĩ mwĩtĩĩ na ndarĩ ũndũ oĩ. Ũcio endete o ngarari itarĩ kĩguni na njũgitano ikonĩ ciugo iria irehaga ũiru, na ngũĩ, na miario mĩũru, na gwĩkũũa maũndũ mooru,

⁵ na kũgiana gũtathiraga gatagatĩ ka andũ arĩa marĩ meciiria mooru, arĩa mathirĩrwo nĩ ũhoru-ũrĩa-wa-ma, na arĩa meciiragia atĩ ũhoru wa kwĩyamũrĩra Ngai nĩ njĩra ya gũtũma mündũ atonge.

⁶ No rĩrĩ, kwĩyamũrĩra Ngai na kũiganwo nĩ kĩrĩa ũrĩ na kĩo, ũcio nĩ ũtonga mũnene.

⁷ Nĩgũkorwo gũtirĩ kĩndũ twarehire gũkũ thĩ, na gũtirĩ kĩndũ tũngĩhota kũruta kuo.

⁸ No tũngĩgĩa na irio, na tũgĩe na nguo-rĩ, no tũiganwo nĩcio.

⁹ Andũ arĩa mendaga gũtonga-rĩ, nĩmagũũaga magerio-inĩ o na mũtego-inĩ wa merirĩria maingĩ ma ũrimũ ma kũmathũkia, marĩa mamagũithagia mwanangĩko-inĩ, makamaniina.

¹⁰ Tondũ kwenda mbeeca nĩkĩo kĩhumo kĩa mĩthemba yothe ya ũũru. Andũ amwe nĩ ũndũ wa kwenda mbeeca mũno-rĩ, nĩmatigĩte wĩtikio, na magetheeca ngoro na kĩaha kĩingĩ.

Paũlũ Gũtaara Timotheo

¹¹ No wee mündũ wa Ngai-rĩ, ũrĩa maũndũ macio mothe, na ũthingatage ũthingu, na kwĩyamũrĩra Ngai, na wĩtikio, na wendani, na gũkirĩrĩria, na ũhooreri.

¹² Rũaga mbaara ĩrĩa njega ya wĩtikio. Rũmia ũhoru wa muoyo wa tene na tene o ũrĩa wefĩrwo rĩrĩa woimbũrĩre wega wĩtikio waku mbere ya aira aingĩ.

¹³ Ningĩ ndĩ mbere ya Ngai, ũrĩa ũheaga indo ciothe muoyo, na mbere ya Kristũ Jesũ, ũrĩa warutire ũira mwega rĩrĩa aarutaga ũira mbere ya Pontio Pilato, nĩ ngũgwatha atĩ

¹⁴ ũrũmagĩe rĩathani rĩu wathĩtwo narĩo ũtarĩ na kĩmeni kana ũcuuke nginya hĩndĩ ĩrĩa Mwathani witũ Jesũ Kristũ akoonanio,

¹⁵ ũrĩa Ngai akoonania ihinda rĩake rĩakinya. Ngai ũcio-rĩ, nĩwe mwene hinya ũrĩa wa kũgoocagwo, na nowe Mũthamaki wa athamaki, na Mwathani wa aathani.

¹⁶ Ningĩ nowe wiki ũtũũraga muoyo ũrĩa ũtathiraga, na agatũũra ũtheri-inĩ ũrĩa gũtarĩ mündũ ũngĩhota kũũkuhĩrĩria. Gũtirĩ mündũ ũrĩ wamuona kana ũngĩhota kũmuona. Nake arotũagwo, na arogĩa na wathani ũrĩa ũtathiraga nginya tene. Amenĩ.

¹⁷ Athaga andũ arĩa itonga gũkũ thĩ ĩno tũrĩ matigage kwĩgaatha kana kũiga mwĩhoko wao harĩ thĩinĩ wa ũtonga ũcio ũtamenyagĩrwo, no maigage mwĩhoko wao harĩ Ngai ũrĩa ũtũheaga indo ciothe na ũtaana, nĩguo itũkenagie.

¹⁸ Maathe mekage wega, na maingĩhĩrwo nĩ gwĩkaga cĩko njega, na matuĩke andũ a gũtugana na kũgayagĩra andũ indo ciao na ũtaana.

¹⁹ Meka ũguo nĩmarĩĩgagĩra kĩgĩna kĩa ene kĩrĩ mũthingi mũrũmu nĩ ũndũ wa mahinda marĩa magooka, na nĩgeetha mahote kwĩgwatĩra muoyo, na nĩguo muoyo ũrĩa wa ma kũna.

²⁰ Atĩrĩrĩ, Timotheo, gitagĩra kĩrĩa wĩhokeirwo. Wĩthemage inegene rĩa arĩa matetigĩrĩte Ngai, na ngarari cia mathugunda ma maheeni marĩa matuagwo atĩ nĩmo ũmenyo na ti ũmenyo kũrĩ.

²¹ Andũ amwe metũkĩtie atĩ marĩ na ũmenyo ũcio nĩmatũgũgũgĩte na makoima wĩtikio-inĩ.

Wega wa Ngai ũrogĩa na inyuĩ.

MARŪA MA KEERĪ MA PAŪLŪ KŪRĪ TIMOTHEO

¹ Nī niī Paūlū, mūtūmwo wa Kristū Jesū nī ūndū wa kwenda kwa Ngai. Ndatūmirwo nī Ngai kūringana na kīranīro kīa muoyo ūrīa ūrī thīnī wa Kristū Jesū,

² Ndakwandīkīra wee Timotheo, o we mūrū wakwa nyendete mūno:

Wega, na tha, na thayū kuuma kūrī Ngai Ithe witū, na Kristū Jesū Mwathani witū, irogā nawe.

Kūmīrīrio Gūtuīka Mwīhokeku

³ Nīnjookagīria Ngai ngaatho, ūrīa niī ndungatagīra ndī na thamiri itarī na ūcuuke, o ta ūrīa maithe makwa ma tene meekaga, o ngikūrīrikanaga hīndī ciothe ūtukū na mūthenya, mahooya-inī makwa itegūtīgithīria.

⁴ Nīndīrīragīria mūno gūkuona, ndarīrikana maitthori maku, nīgeetha njyūrwo nī gīkeno.

⁵ Nīndīrikanītio ūhoro wa wītīkio waku ūrīa ūtarī ūhinga, o ta ūrīa watūire na cūguo Loisi, na nyūkwā Eunike, na rīu nīnjītīkītīe atī wītīkio ūcio ūrī o thīnī waku.

⁶ Nī ūndū wa gītūmi gīkī nīngūkūrīrikania atī ūhuhagīrīrie kīheo kīrīa ūheetwo nī Ngai, kīrīa wagīire nakīo rīrīa ndakūīgīrīire moko.

⁷ Nīngūkōrwo Ngai ndaatūheire roho wa gūtīwīkagīra guoya, no aatūheire roho wa gūtīwīkīra hinya, na wa wendani, na wa ūūgī wa kwīnyīita maūndū-inī mothe.

⁸ Nī ūndū ūcio ndūkanaconoke ūkiumbūra ūira wa Mwathani witū, kana ūconoke nī ūndū wakwa niī njohetwo nī ūndū wake. No nyīitanīra na niī kūnyariirwo nī ūndū wa Ūhoro-ūrīa-Mwega, nī ūndū nūrīheagwo hinya nī Ngai.

⁹ Ngai nīwe watūhonokīrie na agītīwītīra mūtūūrīre mūtheru, ti tondū wa ūndū twīkīte, no nī ūndū wa ūrīa aatanyīte gwīka na nī ūndū wa wega wake. Twaheirwo wega ūyū thīnī wa Kristū Jesū mbere ya kīambīrīria gīa thī,

¹⁰ no wega ūcio rīu nīngūūranīrio nī ūndū wa kuonekana kwa Mūhonokia witū, Kristū Jesū, ūrīa waniinire gīkuū, na akīrehe muoyo o na ūhoro wa kwaga kūbutha akīūiga ūtheri-inī nī ūndū wa Ūhoro-ūrīa-Mwega.

¹¹ Na nī ūndū wa Ūhoro-ūcio-Mwega-rī, nīndamūrīrwo ndūike mūhunja, na mūtūmwo, na mūrutani wago.

¹² Ūhoro ūcio nīguo ūtūmīte nyamarīke ūguo. No ndiconokaga, tondū ūrīa niī njītīkītīe nīndīmūū, na ndī na ma atī arī na ūhoti wa kūgītīra kīrīa ndīmīwīhokeire o ngīya rīrīa mūthenya ūcio ūgaakīnya.

¹³ Rūmīa ūhoro ūrīa waiguire kuuma kūrī niī, ūrī kīonereria kīa ūrutani mwega, ūrī na wītīkio na wendani thīnī wa Kristū Jesū.

¹⁴ Menyerera ūndū ūrīa mwega ūrīa wehokeirwo, na ūūmenyerere ūteithītio nī Roho Mūtheru ūrīa ūikaraga thīnī witū.

¹⁵ Wee nūū atī andū othe thīnī wa būrūri wa Asia nīmandiganīrie, o hamwe na Fugelo, na Herimogene.

¹⁶ Mwathani aroigūra andū a nyūmba ya Onesiforo tha tondū aananyamarūra kaingī na ndaconokire nī ūndū wakwa kuohwo na mīnyororo.

¹⁷ Nowe, hīndī rīra ookire Roma, nīanjarīrie na kīyo o ngīya akīnyona.

¹⁸ Mwathani aroītīkīra atī akaaigūrwo tha nī Mwathani mūthenya ūcio wakīnya! Wee nūū wega mūno ūrīa aandeithīrie na njīra nyīngī rīrīa ndaarī Efeso.

2

¹ Nī ūndū wa ūguo, wee mūrū wakwa-rī, gīa na hinya thīnī wa wega wa Ngai ūrīa ūrī thīnī wa Kristū Jesū.

² Namo maūndū marīa waiguire ngīaria mbere ya aira aīngī-rī, mehokere andū ehokeku arīa ūū atī no mahote kūruta andū angī.

³ Ūmīrīria gūthīnīka hamwe na ithūi ta ūrī mūthigari mwega wa Kristū Jesū.

⁴ Gūtīrī mūndū ūrutaga wīra wa mūthigari ūngūhohania na maūndū matarī ma ūthīgari: we endaga o gūkenia mūnene wake ūrīa ūmwathaga.

⁵ Ūguo no taguo, mūndū ūrīa ūhanyūkaga mathako-inī ma mahenya ndangīheo thūmbī ya ūhootani atathaakīte kūringana na ūrīa gwathanītwo.

⁶ Nīngī-rī, mūrīmi ūrīa wīnogagīa akīrīma mūgūnda nī we wagīrīrwo gūtuīka wa mbere kwamūkīra maciaro maguo.

⁷ Cūranagia maündū marīa ndīroiga, nīgūkorwo Mwathani nīarīkūūhīgagia maündū-inī macio mothe.

⁸ Atīrīrī, ririkanaga Jesū Kristū, ūrīa wariūkirio akiuma kūrī arīa akuū, na aarī wa rūciaro rwa Daudi, kūringana na Ūhorō-ūrīa-Mwega, ūrīa nī hunjagia.

⁹ Ūhorō ūcio nīguo nī nyariiragīrwo o nginya ngohwo na mīnyororo ta ndī mūgeri ngero. No kiugo kīa Ngai ti kīohe.

¹⁰ Nī ūndū ūcio, nī nīnyūmagīrīria maündū mothe nī ūndū wa arīa aamūre, nīgeetha o nao megīre na ūhonokio ūrīa ūrī thīnī wa Kristū Jesū, na magīe na riiri wa tene na tene.

¹¹ Ūhorō ūyū nī wa kwīhokeka, atīrī:

Angikorwo nītwakuire hamwe nake-rī,

o na gūtūūra nītūgaatūūra muoyo hamwe nake;

¹² na tūngīkirīrīria-rī,

o na gūthamaka nītūgaathamaka hamwe nake.

No tūngīmūkaana-rī,

o nake nīagatūkaana;

¹³ na tūngīaga kwīhokeka,

we egūtūūra arī o mwīhokeku,

nīgūkorwo we ndangihota gwīkaana.

Mūruti Wīra Mwītīkīrīku harī Ngai

¹⁴ Ririkanagia andū maündū macio. Makaanagie ūrī mbere ya Ngai nīguo matige gūkararanīria ndeto itarī kīene; ndeto icio itirī kīguni, no gūthūkia ithūkagia arīa maciiguaga.

¹⁵ Geria mūno wīonanagie harī Ngai wī mwītīkīrīku, na wī mūruti-wīra ūtarī ūndū ūngīmūconora, na ūrutanage ūhorō ūrīa wa ma ūrūngīrīrie.

¹⁶ Ehagīrīra mīario itarī ya gwītīgīra Ngai, tondū arīa mekenagia na ndeto icio makīragīrīria kwaga gwītīgīra Ngai.

¹⁷ Ūrutani wao ūtheaga ta kīronda kīa ndīra. Amwe ao nī Humenayo, na Fileto,

¹⁸ arīa maturuurīte na magatiga ūhorō wa ma. Moigaga atī ūhorō wa kūrīūka nīūrīkītīe kūhītūka, na nī mathūkītīe wītīkio wa andū amwe.

¹⁹ No rīrī, mūthingi ūrīa mūrūmu wa Ngai nīwīhaandīte wega naguo wīkīrītwo rūūrī na ciugo ici: “Mwathani nīoi andū arīa marī ake,” na ningī atīrī, “Ūrīa wothe uumbūraga rītwa rīa Mwathani no nginya agarūrūke atigane na waganu.”

²⁰ Thīnī wa nyūmba yothe nene-rī, to indo cia thahabu na betha ikoragwo kuo ciiki, no nī kūrī indo cia mītī na cia rīūmba; imwe nī cia wīra ūrīa mūtīe, na imwe nī cia wīra ūrīa ūtangītīka.

²¹ Mündū angītheria kuuma kūrī maündū macio matangītīka, no atuīke ta kīndū gīa kūrūta wīra wa gītīo, kīndū gītherie, kīria kīagīrīre Mwathi wa nyūmba iyo na kīhaarīrio gīa kūrūtaga wīra o wothe mwega.

²² Na rīrī, ūragīra merīrīria mooru ma wīthī, na ūthingatage ūthingu, na wītīkio, na wendani, na thayū, mūrī hamwe na arīa makayagīra Mwathani marī na ngoro theru.

²³ Reganaga na ngarari cia ūrimū na cia ūkīgu, tondū nīūi irehage ngūi.

²⁴ Nayo ndungata ya Ngai ndīagīrīrwo nī gūtūika ya ngūi; handū ha ūguo, yagīrīrwo nīgūtūika ya gūtuga mündū o wothe, na īrī mündū wī na ūhoti wa kūrūtana, na īrī mündū mūkīrīrīria.

²⁵ Ningī arutage arīa mamūkararagia ahooreire, arī na mwīhoko atī Ngai no atūme merire, nīguo mamenye ūhorō wa ma,

²⁶ na atī matuīke a gwīcookera, na meteithūkie mūtego-inī wa mūcukani ūrīa ūmanyiitīte mīgwate nīguo mekage ūrīa ekwenda.

3

Kwaga Gwītīgīra Ngai Matukū ma Kūrīgīrīria

¹ No rīrī, menya atī matukū ma kūrīgīrīria nīgūkagīa na mahinda ma ūgwati.

² Andū magaatūka eyendi, na endi mbeeca, na egani, na egaathi, na arumani, na andū mataiguaga aciari ao, na matarī ngaatho, na matarī atheru.

³ Ningī makorwo matarī na wendani, na matarekanagīra, na a gūcambania, na matangihota kwīgīrīrīria merīrīria ma mwīrī, na matarī tha, na matendaga maündū mega,

⁴ na andū mendaga gūkunyañira andū arīa angī, na arūgīrīri, na eikīrīri, na endi gwīkenia gūkīra ūrīa mendete Ngai.

⁵ Andũ acio metuaga ta meyamũrĩre Ngai no nĩmakaanaga hinya wake. Wĩthemage andũ ta acio.

⁶ Acio nĩo arĩa matoonyagĩrĩra nyũmba ciene na makaguucagĩrĩria andũ-a-nja arĩa ahũthũ ngoro, arĩa maiyũrĩtwo nĩ mehĩa, na arĩa matwaragĩrĩrio nĩ merirĩria mooru ma mĩthemba yothe.

⁷ Andũ-a-nja acio nĩmerutaga ũndũ mwerũ hĩndĩ ciothe, no matirĩ hĩndĩ mamenyaga ũhoro ũrĩa wa ma.

⁸ O ta ũrĩa Janne na Jambare maakararirie Musa-rĩ, no taguo andũ acio mehotoraga makararie ũhoro ũrĩa wa ma. Mecirĩa mao nĩ mooru, nao ha ũhoro ũkonĩ wĩtikio nĩakũregwo biũ.

⁹ No rirĩ, matingĩthĩ haraaya, tondũ ũrimũ wao nĩũkamenyeka nĩ andũ othe, o ta ũrĩa ũhoro wa andũ acio wamenyekire.

Paũlũ Gũtaara Timotheo

¹⁰ No wee-rĩ, nĩũ ũhoro wothe wa ũrutani wakwa, na mũtũũrĩre wakwa, na matanya makwa, na wĩtikio wakwa, na ũkirĩrĩria wakwa, na wendani wakwa, na kũũmĩrĩria gwakwa,

¹¹ na kũnyariirwo gwakwa, na mathĩina makwa, o na mĩthemba ya maũndũ marĩa maangorire kũu Antiokia, na Ikonĩa, o na Lusitera, mĩnyamaro irĩa nĩ ndomĩrĩrie. No Mwathani nĩahonokirie kuuma kũrĩ mathĩina macio mothe.

¹² Ti-itherũ, mũndũ o wothe ũrĩa ũkwenda gũtũũra mũtũũrĩre wa gũkenia Ngai arĩ thĩinĩ wa Kristũ Jesũ nĩarĩnyariiragwo,

¹³ No andũ arĩa aaganu na arĩa aheenania nĩmarĩkĩragĩrĩria kwagana, makaheenania na makaheenagio.

¹⁴ No wee-rĩ, tũũra wĩkaga maũndũ marĩa wĩrutĩte na ũkametĩkia wega atĩ nĩ ma ma, tondũ nĩũ arĩa maakũrutire,

¹⁵ na ũrĩa wamenyire Maandĩko marĩa matheru kuuma rĩrĩa warĩ kaana,* marĩa mangĩhota gũkũũhĩgia nĩguo ũkaahonokio nĩ ũndũ wa gwĩtikia thĩinĩ wa Kristũ Jesũ.

¹⁶ ũhoro wothe ũrĩa wandĩkĩtwo Maandĩko-inĩ wekĩrirwo thĩinĩ wa mũwandĩki nĩ Ngai, na nĩwagĩrĩre harĩ ũhoro wa kũrutana, na wa gũkaanania, na wa kũrĩngua mahĩtia, o na wa kũrutana mĩkarĩre ya ũthingu,

¹⁷ nĩgeetha mũndũ wa Ngai akoragwo arĩ mũkinyanĩru, na athagathagĩtwo biũ kũruta wĩra o wothe mwega.

4

¹ Atĩrĩrĩ, nĩ ndĩ mbere ya Ngai na ya Kristũ Jesũ, ũrĩa ũgaatũira ciira andũ arĩa marĩ muoyo na arĩa makuĩte, na nĩ ũndũ wa gũũka gwake na ũthamaki wake-rĩ, ngũgũtaara atĩrĩ:

² Hunjagia ũhoro wa Ngai; ikaraga wĩhaarĩrie hĩndĩ irĩa yagĩrĩre na irĩa itagĩrĩre; ningĩ rũthagĩria andũ mahĩtia mao, na ũmakaanagie, na ũmomagĩrĩrie, wĩ na ũkirĩrĩria mũnene na ũrutani mũbarĩrĩre.

³ Nĩgũkorwo ihinda nĩrĩgooka rĩrĩa andũ makaaregana na ũrutani ũrĩa wagĩrĩre. No nĩguo mahingie merirĩria mao-rĩ, nĩmakeyũnganĩria arutani aingĩ nĩguo mameerage maũndũ marĩa matũ mao mekwenda kũigua.

⁴ Nĩmakahũgũra matũ mao matige kũigua ũhoro wa ma, na magarũrũkĩre ng'ano cia tũhũ.

⁵ No wee-rĩ, ikaraga wĩguĩte maũndũ-inĩ mothe, na ũmĩrĩrie kũnyariirwo, ningĩ rutaga wĩra wa kũhunja ũhoro wa Ngai, na ũhingagie mawĩra mothe ma ũtungata waku.

⁶ Nĩgũkorwo nĩnyambĩrĩrie gũitwo thĩ ta iruta rĩa kũnyuuo, narĩo ihinda rĩakwa rĩa kuuma gũkũ nĩrĩkinyu.

⁷ Nĩndũite mbaara irĩa njega, narĩo ihenya rĩakwa rĩgakinya mũthia, o na nĩndũũrĩte menyereire wĩtikio wakwa.

⁸ Rĩu nĩnjigĩrwo thũmbĩ irĩa ya ũthingu, irĩa Mwathani, ũrĩa ũtuaga ciira na kĩhooto, akaahe mũthenya ũcio, na to nĩ nyiki akaahe, no ningĩ nĩ andũ othe arĩa makoretwo merirĩrie kũguũranĩrio gwake.

Maũndũ ma Paũlũ Mwene

⁹ Geria mũno o ũrĩa wahota ũũke kũrĩ nĩ na ihenya,

* 3:15 Mwana wa kahĩ wa Mũyahudi aambagĩrĩria kwĩruta maandĩko ma Kĩrĩkanĩro kĩrĩa Gĩkũrũ arĩ wa mũaka itano.

¹⁰ Nĩgũkorwo Dema, tondũ wa kwenda maũndũ ma thĩ ĩno, nĩandiganĩirie na agathiĩ Thesalonike. Nake Keresike nĩathiĩte Galatia, na Tito agathiĩ Dalamatia.

¹¹ Luka nowe tũrĩ nake gũkũ. Oya Mariko mũũke nake, tondũ nĩ ũteithio harĩ nĩ ũtungata-inĩ wakwa.

¹² Nĩndatũmire Tukiko kũu Efeso.

¹³ Ũgũka-rĩ, ndehera kabuti karĩa ndatigire gwa Karipo kũrĩa Teroa, na ũndehere mabuku makwa ma gĩkũnjo, na makĩria njũa iria cia kwandĩkwo.

¹⁴ Aleksandro ũrĩa mũturi wa indo cia rũthuku nĩanjĩkire ũuru mũno. Mwathani nĩwe ũkaamũrĩha kũringana na ciĩko ciake.

¹⁵ O nawe mwĩmenyerere, tondũ nĩakararirie ndũmĩrĩri iitũ na hinya.

¹⁶ Hĩndĩ ĩrĩa ndaciirithirio rĩa mbere-rĩ, gũtirĩ mũndũ wokire kũndeithia, andũ othe nĩmandiganĩirie. Maroaga gũtuĩrwo ũuru.

¹⁷ No Mwathani nĩarũgamire na nĩ na akĩnjĩkĩra hinya, nĩgeetha ndũmĩrĩri ĩhunjio biũ nĩ ũndũ wakwa na andũ-a-Ndũrĩrĩ othe mamĩgue. Na nĩ ngĩhonokio kuuma kanua ka mũrũũthi.

¹⁸ Mwathani nĩakahonokia ũuru-inĩ o wothe, na andware ũthamaki-inĩ wake wa igũrũ, nake arogoocagwo tene na tene. Amenĩ.

Ngeithi cia Mũthia

¹⁹ Geithia Pirisila na Akula, na andũ a nyũmba ya Onesiforo.

²⁰ Erasito aatigirwo Korinitho, na nĩ ngĩtiga Terefimo kũu Mileto arĩ mũrũaru.

²¹ Geria ũkinye gũkũ mbere ya ihinda rĩa heho. Nĩwageithio nĩ Eubulu, o na Pudene, na Lino, na Kilaudia, na ariũ na aarĩ a Ithe witũ othe.

²² Mwathani aroikaria roho waku. Wega wa Ngai ũroikara hamwe nawe.

MARŪA MA PAŪLŪ KŪRĪ TITO

¹ Nī nū Paŭlū, ndungata ya Ngai na mūtūmwō wa Jesū Kristū. Ndūmītwo nīguo andū arīa athuure nī Ngai mongererwo wītikio na ūmenyo wa kūmenya ūhorō-ūrīa-wa-ma ūrīa ūtwaranīte na ūhorō wa kwīyamūrīra Ngai,

² na nīguo wītikio na ūmenyo iria irī na kūrīgīrīro kīa muoyo wa tene na tene, iria Ngai ūrīa ūtaheenanaḡia eeranūire o kuuma kīambīrīria.

³ Narīo ihinda rīake rīrīa rīaḡīrīre rīakinya, nīaḡuūranūirie kiugo ḡiake kīrīa ndehokeirwo ndīkihunjagie kūringana na ūrīa njathītwo nī Ngai Mūhonokia witū,

⁴ Ndīrakwandīkīra marīa maya wee Tito, o wee mūrīū wakwa kūna thīnī wa wītikio ūrīa tūgwatanūire nawe:

Wega na thayū kuuma kūrī Ngai Ithe na kūrī Kristū Jesū Mūhonokia witū, iroḡia nawe.

Wīra wa Tito arī Kirete

⁵ Atīrīrī Tito, ḡītūmi kīrīa ḡiātūmire ngūtige kūu Kirete nī atī ūthondeke maūndū marīa mataarīkīte na ūthuure athuuri thīnī wa o itūūra, o ta ūrīa ndakwīrīre.

⁶ Mūthuuri wa kanītha aagīrīrwo akorwo atarī na ūcuuke, na akorwo arī mūthuuri wa mūtūmia o ūmwe tu, na arī mūndū ūrī na ciana cītīkītīe na itarī kaūndū ingīcuukīrwo nī ūndū wa ūmaramari kana kwaga ḡwathīka.

⁷ Kuona atī mūrōri wa maūndū ma kanītha nīmwhokere wīra wa Ngai, no nginya akorwo atarī na ūcuuke, na ndagakorwo arī mūndū wa kwīḡūmīra, kana wa kūhīūha kūrakara, kana arī mūnyui wa njooḡi, kana wa kūhūthīra hinya o na mbaara, kana mūndū wa ḡukorokera indo na njīra Irīa itaḡīrīre.

⁸ Nī kaba akorwo arī mūndū ūūi ḡūtugana, na wendete maūndū marīa mega, na ūhotete kwīḡīrīrīria merīrīria ma mwīrī, na arī mūrūngīrīru ngoro, na arī mūthingu, o na mūndū ūmenyagīrīra mītugo yake.

⁹ Ningī no nginya arūmagie ūhorō ūrīa wa kwīhokeka, o ta ūrīa ūrutanītwo, nīguo ahotage kūūmīrīria arīa aḡī na ūrutani ūrīa mwagīrīru, na ahotage kūregana na arīa maūkararagīa.

¹⁰ Nīḡukorwo nī kūrī andū aingī aremi, andū a mīario ya tūhū na aheenania, na makīria arīa a thīrītū ya arīa maruaga.

¹¹ Andū acio no nginya makirio, tondū nīmarathūkia mīciī mīingī nīkūrutanaga maūndū marīa mataaḡīrīre kūrutana, na mekaga ūguo nīgeetha monage mbeeca iria itamaḡīrīre.

¹² O na mūnabii ūmwe wao nīoḡite afīrī, “Andū a Kirete matūūruga maheenanaḡia hīndī ciothe, na mahaana ta nyamū njūru, na nī iḡūūta ngoroku.”

¹³ Ūira ūcio nī wa ma. Nī ūndū ūcio-rī, makaanagie ūgwatūirīe, nīgeetha mehaande wega ūhorō-inī wa ḡwītīkia,

¹⁴ na nīguo matīkarūmbūyagie ng’ano cia Ayahudi kana mawatho ma andū arīa mareganaga na ūhorō-ūrīa-wa-ma.

¹⁵ Kūrī andū arīa marī meciirīa matheru, maūndū mothe nī matheru, no kūrī andū arīa marī na meciirīa mathūku na matetīkītīe-rī, ḡūtīrī ūndū mūtheru. Ti-itherū, meciirīa mao na thamirī ciao nī thūku.

¹⁶ Kuuga nīmōigaga atī nīmōoi Ngai, no nīmamūkaanaga na ciiko ciao. Nī andū imaramari, na matiathīkaga, na ḡūtīrī ūndū o na ūmwe mwega mangīka.

2

Maūndū Marīa Mabataire Kūrutwo Ikundi Itiganīte

¹ No wee-rī, no nginya ūrutanage maūndū marīa maringaine na ūrutani ūrīa mwagīrīru.

² Rutaga athuuri arīa akūrū maikarage matarī arīu, na marī a ḡūtīka, na a kwīḡīrīrīria merīrīria ma mwīrī, na marī arūmu ūhorō-inī wa ḡwītīkia, na makoragwo marī na wendani o na ūkirīrīria.

³ O nao atumia arīa akūrū marutage ḡūikaraga na mūkarīre ya ūtheru, na matīḡatūike a ḡucambania o na kana mamenyere kūnyuuga ndībei nyingī matūike ta ngombo ciayo, no nī matūike a kūrutanaga maūndū marīa mega,

⁴ nīgeetha mahote kūruta atumia arīa ethī kwenda athuuri ao na ciana ciao,

⁵ na matuïke a kwĩgĩrĩrĩria merirĩria ma mwĩrĩ, na atheru, na mehang'agie na wĩra o wa kwao mũciĩ, na matuïke atugi, na maathĩkagĩre athuuri ao, nĩgeetha gũtikanagĩre mũndũ ũngĩcambia kiugo kĩa Ngai.

⁶ O ta ũguo-rĩ, ũmagĩrĩria aanake, na ũmataarage matuïke a kwĩgĩrĩrĩria merirĩria ma mwĩrĩ.

⁷ Maũndũ-inĩ mothe, tuĩka kionereria gĩa gwĩkaga wega maũndũ-inĩ mothe. Rĩria ũkũrutana onanagia ũrũngĩru, na ũtarĩ na itherũ,

⁸ o na waragie ciugo iria ciagĩrĩre, itangĩrutika mahĩtia, nĩgeetha arĩa matũkararagia maconorithio tondũ wa kwaga ũndũ mũũru mangĩaria igũrũ rĩitũ.

⁹ Taaraga ngombo atĩ ciathĩkagĩre aathani a cio maũndũ-inĩ mothe, na igeragie kũmakenia, no itigacookanagĩrie nao,

¹⁰ na itikamaiyage indo ciao, no cionanagie atĩ no ciĩhokwo kũna, nĩguo itũmage ũrutani wa ũhoru wa Ngai Mũhonokia witũ wendekage maũndũ-inĩ mothe.

¹¹ Nĩ ũndũ wega wa Ngai ũria ũrehaga ũhonokia nĩũguũranĩrio kũrĩ andũ othe.

¹² Wega ũcio wa Ngai nĩguo ũtũrutaga kũregana na maũndũ marĩa matarĩ ma kwĩyamũrĩra Ngai, na merirĩria mooru ma gũkũ thĩ, na gũtũũra twĩgĩrĩrĩria merirĩria ma mwĩrĩ, na gũtũũra na mitũũrĩre ya ũngai na mĩrũngĩrĩru na ya kwĩyamũrĩra Ngai mahinda-inĩ maya tũrĩ,

¹³ o tũgĩetagĩrĩra kũrĩgĩrĩro kĩrĩa kĩrĩ na kĩrathimo, hĩndĩ rĩa gũkaaguũranĩrio riiri wa Jesũ Kristũ, ũrĩa arĩ Ngai witũ mũnene na Mũhonokia.

¹⁴ Nake nĩwe werutire nĩ ũndũ witũ, nĩguo atũkũũre waganu-inĩ wothe, na atherie andũ matuïke ake kĩũmbe, arĩa marĩ na kĩyo gĩa gwĩkaga maũndũ mega.

¹⁵ Rĩu-rĩ, maũndũ macio nĩmo wagĩrĩrwo nĩkũrutanaga. Ũmanagĩrĩria na ũkaananagie wĩ na wathani wothe. Ndũkanareke mũndũ o na ũrĩkũ akũrie.

3

Gwĩka ũria Kwagĩrĩre

¹ Ririkanagia andũ acio atĩ maathĩkagĩre anene na arĩa maathanaga, na matuïke aathĩki, na makoragwo mehaarĩrie kũruta wĩra wothe mwega,

² ningĩ matikae gũcambia mũndũ o na ũrĩkũ, no makorwo marĩ a thayũ na acaayanĩri, na monanagie mũtugo ya ũhooreri harĩ andũ othe.

³ Nĩ ũndũ hĩndĩ imwe-rĩ, o na ithuĩ twarĩ akĩgu, na tũtiathĩkaga, na tũkaheenekaga; twarĩ ngombo cia merirĩria ma mũthemba yothe o na ikeno ciothe. Twatũũraga tũrĩ na rũmena na ũiru, tũgathũũragwo o na tũgathũũranaga mũndũ na ũria ũngĩ.

⁴ No hĩndĩ rĩa ũtugi wa Ngai Mũhonokia witũ na wendo ũria atwendete naguo ciaguũranĩrio-rĩ,

⁵ nĩatũhonokirie, na ti ũndũ wa maũndũ ma ũthingu marĩa tweekite, no nĩ ũndũ wa tha ciake. Agĩtũhonokia na ũndũ wa gũtũtheria, agĩtũciara rĩngĩ na agĩtwerũhia na ũndũ wa Roho Mũtheru,

⁶ ũria aatũtĩrĩrie na ũtaana nĩ ũndũ wa Jesũ Kristũ Mũhonokia witũ,

⁷ nĩgeetha twatuuo athingu nĩ ũndũ wa wega wake, tũtuïke agai a muoyo wa tene na tene kũringana na ũria tũtũire twĩrĩgĩrĩre.

⁸ ũhoru ũcio nĩ wa kwĩhokeka. Na ngũkienda waragie maũndũ maya ũgwatĩrie, nĩgeetha andũ arĩa mehokete Ngai memenyerie kwĩrutĩra na kĩyo gwĩkaga maũndũ mega. Maũndũ maya nĩ magĩrĩru kũna, na nĩ marĩ uumithio harĩ mũndũ o wothe.

⁹ No rĩrĩ, eheragĩra ngarari cia ũrimũ, na ũhoru wa gũkinyĩra njarwa, na gũkararania, na mbaara cia ũhoru wa watho, tondũ maũndũ macio matĩrĩ uumithio, na nĩ ma tũhũ.

¹⁰ Mũndũ ũria ũtũmaga kũgĩe na nyamũkano-rĩ, mũkaananagie riita rĩa mbere, na rĩa keerĩ. Thuutha wa ũguo, regana nake.

¹¹ Wagĩrĩrwo nĩkũmenya atĩ mũndũ ta ũcio nĩ mwaganu na nĩ mwĩhia; nake we mwene nĩetuĩrĩre ciira.

Maũndũ ma Mũthia

¹² Ndaarĩkia gũtũma Aritema kana Tukiko kũrĩwe, geria ũria ũngĩhota ũũke kũrĩ nĩ gũkũ Nĩkopoli, tondũ nĩkuo ndũite gũikara ihinda rĩa heho.

¹³ Ika ũria wothe ũngĩhota ũteithie Zena ũria wakiri, na Apolo rĩrĩa marĩkorwo marĩ rũgendo-inĩ, na wone atĩ marĩ na indo ciothe iria mabatarĩtio nĩcio.

¹⁴ Nao andũ aitũ nĩmemenyerie kũrutaga mawĩra marĩa mega, nĩguo mateithagĩrĩrie mabataro-inĩ ma o mũthenya nĩguo matigatũũre mitũũrĩre ũtarĩ na uumithio.

¹⁵ Andũ arĩa othe tũrĩ nao nĩmamũgeithia. Geithia andũ arĩa othe matwendete thĩinĩ wa wĩĩkio.
Wega wa Ngai ũrogĩa na inyuĩ inyuothe.

MARŪA MA PAŪLŪ KŪRĪ FILEMONA

¹ Nī niī Paŭlū, njohetwo nī ūndū wa Kristū Jesū, na Timotheo mūrū wa Ithe witū,

Tūratūma marūa maya kūrī Filemona mūrata witū ūrīa twendete na mūruti wīra hamwe na ithuī,

² na kūrī mwarī wa Ithe witū Apufia, o na kūrī Arikipo, ūrīa ūrūagīrīra Ūhorō wa Ngai hamwe na ithuī, o na kūrī kanītha ūrīa ūcemanagia gwaku mūciī.

³ Mūrogiā na wega na thayū kuuma kūrī Ngai Ithe witū, na kuuma kūrī Mwathani Jesū Kristū.

Gūcookia Ngaatho hamwe na Kūhooya

⁴ Atīrīrī, rīrīa ngūkūririkana mahooya-inī makwa-rī, nīnjookagīria Ngai wakwa ngaatho hīndī ciothe,

⁵ tondū nīnjiguaga ūhorō wa wītīkio waku thīnī wa Mwathani Jesū, na ūrīa wendete andū arīa othe aamūre.

⁶ Nīhooyaga atī ūgiē na kīyo rīrīa ūkūgwatanīra nao ūhorō wa wītīkio waku, nīgeetha magīe na ūmenyo wa maūndū mothe mega marīa tūrī namo thīnī wa Kristū.

⁷ Wendani waku nīūheete gīkeno kīnene mūno na ūkanyūmīrīria, nī tondū wee, mūrū wa Ithe witū, nīūcanjamūrīte ngoro cia andū arīa aamūre.

Paŭlū Gūthaihanīrīra Onesimo

⁸ Nī ūndū wa ūguo-rī, o na gūtuīka no ngwathe ndī thīnī wa Jesū Kristū, atī wīke ūrīa wagīrīre-rī,

⁹ nī kaba ngūthaithe ūwīke nī ūndū wa wendo. Nī ūndū ūcio-rī, niī Paŭlū o na ndī mūthūuri mūkūrū, na nīngī ndī muohe nī ūndū wa Kristū Jesū-rī,

¹⁰ ngūgīgūthaita nī ūndū wa mūrū wakwa Onesimo, ūrīa watuīkire mūrū wakwa ndī gūkū kīoho-inī.

¹¹ Mbere īyo ndaarī kīene kūrīwe, no rīu nīatuīkīte mūndū wa bata harīwe o na harī niī.

¹² Nake nīngūmūcookia kūrīwe, na ngīmūtūma no taarī ngoro yakwa mwene ndīragūtūmīra.

¹³ Nīngīrendire gūikara nake, nīgeetha andeithagie handū-inī haku, rīu njohetwo nī ūndū wa Ūhorō-ūrīa-Mwega.

¹⁴ No ndiendire gwīka ūndū o na ūrīkū wee ūtetīkīrīte, nīgeetha ūndū o wothe mwega wee ūngīka ūkorwo ūrī wa kwīyendera no tī wa kūrīngīrīrio.

¹⁵ No gūkorwo gītūmi gīa akweherere kahinda kanini-rī, nīgeetha agūcookerera mūtūūranie nake ngīnya tene,

¹⁶ no ndagacooke arī o ngombo, no akorwo akīrīte ngombo, acooke arī mūrū wa Ithe witū mwende mūno. Nī wa bata mūno harī niī, no harīwe nī wa bata makīria, arī ta mūndū o na ta mūrū wa Ithe witū thīnī wa Mwathani.

¹⁷ Nī ūndū ūcio angīkorwo nīūtuaga tūrī rūmwe nawe-rī, mwamūkīre o ta ūrīa ūngīnyamūkīra niī mwene.

¹⁸ Nake angīkorwo nīagwīkīte ūūru o na ūrīkū, kana hihi arī na thīrī waku-rī, andīka atī thīrī ūcio nī wakwa.

¹⁹ Nī niī Paŭlū ndīrakwandīkīra na guoko gwakwa mwene. Nīngakūrīha thīrī ūcio, o na gūtuīka ndīkwenda kūgweta atī o na wee mwene ūrī thīrī wakwa.

²⁰ Atīrīrī, mūrū wa Ithe witū, niī ingīenda ngīe na uumithio uumīte kūrīwe thīnī wa Mwathani; canjamūra ngoro yakwa thīnī wa Kristū.

²¹ Ndakwandīkīra marūa maya ndīhokete atī ndūngīaga kūnjathīkīra, na ngīmenyaga atī nīūgwīka o na makīria ya ūrīa ngūrīitie wīke.

²² Hamwe na ūguo-rī, thondekera handū ha gūikara, tondū ndī na mwīhoko atī nīndītīkīrio nījūke kūrī inyuī nī ūndū wa mahooya marīa mūhooyagīra.

²³ Epafara, ūrīa tuohetwo nake nī ūndū wa Kristū Jesū, nīakūgeithia.

²⁴ O na Mariko, na Arisitariko, na Dema, na Luka, arīa tūrūtithanagia wīra nao, nīmakūgeithia.

²⁵ Wega wa Mwathani witū Jesū Kristū ūrogiā na roho waku.

MARŪA KŪRĪ AHIBIRANIA

Mūriū nī Mūnene Gūkīra Araika

¹ Matukū-inī ma tene Ngai nīarīrie maithe maitū ma tūnua twa anabii maita maingī, na nīra mwanya mwanya,

² no matukū-inī maya ma kūrīgīrīria-rī, ithuī nīatwarīrie na nīra ya Mūriū, ūria aature mūgai wa indo ciothe, o we ūria thī yothe yombirwo na ūndū wake.

³ Mūrūwe-rī, nīwe wonanagia ūkengi wa riiri wake, na nīwe mūhianīre mūkinyanīru kūna wa ūria Ngai atarī, ningī nīwe ūnyīitīrīre indo ciothe na kiugo gīake kīrī hinya. Nake aarīkia gūtheria andū mehīa-rī, nīaikarīre thī guoko-inī kwa ūrīo kwa Ūnene kūu igūrū.

⁴ Nī ūndū ūcio agītuīka mūnene gūkīra araika, o ta ūria rūtwa rīrīa aagaūrwo rīrī inene gūkīra rīao.

⁵ Nī ūndū-rī, nī mūraika ūrīkū Ngai arī eera atīrī,

“Wee nīwe Mūrū wakwa;

ūmūthī nīndatuīka Thoguo”?

O na kana akīmwīra atīrī,

“Nī nī ngūtuīka Ithe,

nake atuīke Mūrū wakwa”?

⁶ Na ningī-rī, Ngai aarehe irigithathi rīake gūkū thī, oigire atīrī,

“Araika othe a Ngai nīmamūinamīrīre, mamūhooe.”

⁷ Akīaria ūhorō wa araika oigire atīrī,

“Atūmaga araika ake matuīke huhu,

nacio ndungata ciake agacitua nīmīmī cia mwaki.”

⁸ No ha ūhorō ūkonī Mūriū ekuuga atīrī,

“Wee Ngai, gītī gīaku kīa ūnene nīgīgatūūra tene na tene,

nakīo kīhooō nīkīo gīgaatuīka mūthīgi wa ūthamaki waku.

⁹ Wee wendete ūthingu no ūgathūūra waganu;

nī ūndū ūcio, Ngai, o we Ngai waku, nīakwambararītie gūkīra athiritū aku othe na ūndū wa gūgūitīrīria maguta ma gīkeno.”

¹⁰ Ningī akoiga atīrī,

“Wee Mwathani, o kīambīrīria-inī, nīwaarīre mīthingi ya thī,

o narīo igūrū nī wīra wa moko maku.

¹¹ Icio nīgūthīra igaathīra, no wee nīgūtūūra ūgaatūūra;

igaathīra o ta nguo.

¹² Ūgaacikūnja o ta ūria nguo ndaaya ikūnjagwo;

ikaagarūrūka o ta ūria nguo igarūrūkaga.

No wee ndūgarūrūkaga,

na māaka yaku ndīrī hīndī igaathīra.”

¹³ Nī ūndū-rī, nī mūraika ūrīkū Ngai arī eera atīrī,

“Ikara thī guoko-inī gwakwa kwa ūrīo,

ngīna rīrīa ngaatūma thū ciaku

ituīke gaturwa ka makīnya maku”?

¹⁴ Githī araika othe ti maroho ma gūtungata, matūmītwo matungatagīre arīa makaa-gaya ūhonokio?

2

Gwathwo Gūthīkīrīria

¹ Nī ūndū ūcio-rī, nītwaḡīrīrwo kūrūmbūiya mūno ūhorō ūria twanaigua, nīguo tūtīkae gūtūgūgio tweherio kuuma harī guo.

² Tondū-rī, angīkorwo ūhorō ūria warīrio nī araika warī mūrūmu-rī, na mūndū o wothe wareganaga na ūhorō ūcio na akaūremera nīaherithagio o ūria kwagīrīre-rī,

³ tūngīkiaga afīa kūherithio tūngīnyarara ūhonokio mūnene ūū? Ūhonokio ūyū, ūria waambire kūhunjio nī Mwathani, nīwacookire gwīkīrwo hinya kūrī ithuī nī andū arīa maamūigūire.

⁴ Ningĩ Ngai agĩkĩra ũhoru ũyũ ũira atĩ nĩ wa ma na ũndũ wa kuonania marũuri na morirũ, o na kũringa ciana cia mĩthemba mĩingĩ, na akĩheana iheo cia Roho Mũtheru kũrĩ andũ kũringana na wendi wake.

Jesũ gĩtuuo ta Ariũ a Nyina

⁵ Thĩ irĩa tũkwaria ũhoru wayo, araika tio maaheetwo wathani wayo.

⁶ No nĩ harĩ mũndũ muna ũheanĩte ũira handũ hamwe akoiga atĩrĩ:

“Mũndũ akĩrĩ kĩ tondũ ũikaraga ũkĩmwĩciiragia,
nake mũrũ wa mũndũ akĩrĩ kĩ atĩ nĩkĩo ũmũmenyagĩrĩra?”

⁷ Watũmire atigie o hanini aiganane na araika,
na ũkĩmũhumba thũmbĩ ya riiri o na gĩtũo,

⁸ na ũkĩiga indo ciothe rungu rwa magũrũ make aciathage.”

Nake akĩiga indo ciothe rungu rwa mũndũ-rĩ, hatirĩ kĩndũ o na kĩrĩkũ Ngai aatigire gĩtarĩ watho-inĩ wa mũndũ. No rĩu tũtionaga indo ciothe irĩ watho-inĩ wa mũndũ.

⁹ No tuonaga Jesũ, ũria gwa kahinda kanini watuĩtwo mũnini gũkĩra araika, no rĩu ekĩrĩtwo thũmbĩ ya riiri na ya gĩtũo nĩ tondũ nĩanyariĩrĩkire na agĩkua, nĩgeetha, nĩ ũndũ wa Wega wa Ngai atuĩke wa gũcama gĩkuũ handũ ha andũ othe.

¹⁰ Nĩgũkorwo nĩ kwagĩrĩre atĩ Ngai, ũria wombire indo ciothe na itũũraga nĩ ũndũ wake-rĩ, atũme mwambũrĩria wa ũhonokio wao aagĩrĩre kũna kũna na ũndũ wa kũnyamario nĩguo arehe ciana nyingĩ riiri-inĩ wake.

¹¹ Jesũ ũria ũtũmaga andũ matũĩke atheru, o hamwe na acio matuĩtwo atheru, othe matuĩkaga andũ a nyũmba imwe. Nĩ ũndũ ũcio Jesũ ndaconokaga akĩmeeta ariũ na aarĩ a Ithe.

¹² Akoiga atĩrĩ,

“Nĩngombũra rĩtwa rĩaku kũrĩ ariũ na aarĩ a Baba;
nĩngainaga nyĩmbo cia gũkũgooca ndĩ kũngano-inĩ.”

¹³ Ningĩ akoiga atĩrĩ,

“Nĩ ngũiga mwĩhoko wakwa harĩ Ngai.”

O na ningĩ akoiga atĩrĩ,

“Nĩ ũyũ haha, na ciana iria Ngai aaheete.”

¹⁴ Kuona atĩ ciana icio irĩ na mwĩrĩ na thakame-rĩ, we o nake aatuĩkire o tao mwĩrĩ-inĩ, nĩgeetha na ũndũ wa gĩkuũ gĩake ahote kwananga ũria ũrĩ na hinya wa gĩkuũ, nake nĩwe mũcukani,

¹⁵ na ohore arĩa matũire mohetwo ũkombo-inĩ matukũ mao mothe nĩ ũndũ wa gwĩtigĩra gĩkuũ.

¹⁶ Nĩgũkorwo ti-itherũ ti araika ateithagia, no ateithagia rũciaro rwa Iburahĩmu.

¹⁷ Na nĩ ũndũ ũcio no nginya angĩahaananirio na ariũ na aarĩ a Ithe maũndũ-inĩ mothe, nĩguo atuĩke mũthĩnjĩri-Ngai ũria mũnene ũiyũrĩtwo nĩ tha na mwĩhokeku agĩtungatĩra Ngai, na nĩguo arute horohio nĩ ũndũ wa mehia ma kĩrĩndĩ.

¹⁸ Nĩgũkorwo we mwene nĩathĩnĩkire rĩrĩra aageragio-rĩ, nĩahotaga gũteithia andũ arĩa mageragio.

3

Jesũ nĩ Mũnene gũkĩra Musa

¹ Nĩ ũndũ ũcio, inyuĩ ariũ na aarĩ a Ithe witũ atheru, o inyuĩ mũgwatanĩire ũhoru wa gwĩtwo kũria kuumĩte na igũrũ, mwĩcũranagie ũhoru wa Jesũ, o we mũtũmwo na mũthĩnjĩri-Ngai ũria mũnene ũria tuumbũraga ũhoru wake.

² We aarĩ mwĩhokeku kũrĩ ũria wamwamũrĩre, o ta ũria Musa aarĩ mwĩhokeku maũndũ-inĩ mothe ma nyũmba ya Ngai.

³ Jesũ nĩonekanĩte aagĩrĩre kũheo gĩtũo kĩnene gũkĩra Musa, o ta ũria mwaki wa nyũmba aagĩrĩrwo nĩ gũtũo gũkĩra nyũmba yo nyene.

⁴ Nĩgũkorwo nyũmba o yothe nĩrĩ mũndũ ũria wamĩakire, no Ngai nĩwe mwaki wa indo ciothe.

⁵ Nake Musa, aarĩ mwĩhokeku maũndũ-inĩ mothe ma nyũmba ya Ngai arĩ o ndungata, agakĩrutaga ũira wa maũndũ marĩa makaahewanwo thuutha-inĩ.

⁶ No Kristũ arĩ Mũriũ aarĩ mwĩhokeku na akarũgamĩrĩra nyũmba ya Ngai. Na ithuĩ tũrĩ nyũmba iyo yake, tũngũkara tũrũmitie ũmĩrĩru witũ na kĩrĩgĩrĩro kĩa twĩrahagĩra.

Gũkaanio kwaga Gwĩtikia

⁷ Nĩ ũndũ-rĩ, o ta ũria Roho Mũtheru oigaga, atĩrĩ:

“Ũmũthĩ, mũngũgua mũgambo wake,

⁸ mütikoomie ngoro cianyu

ta hĩndĩ ĩria mwanemeire,

andũ makĩngeria marĩ kũu werũ-inĩ,

⁹ kũria maithe manyu maangeririe na makĩndoria,

na makĩona ciĩko ciakwa, ihinda ria mĩaka mĩrongo ĩna.

¹⁰ Nĩkĩo ndaarakarĩire rũciaro rũu, ngĩkiuga atĩrĩ,

‘Ngoro cia andũ aya itururaga hĩndĩ ciothe,

na matirĩ maamenya njĩra ciakwa.’

¹¹ Nĩ undũ ũcio ngĩhĩta na mwĩhĩtwa ndakarĩte, ngiuga atĩrĩ,

‘Matirĩ hĩndĩ magaatoonya kĩhurũko-inĩ gĩakwa.’”

¹² Ariũ na aarĩ a lthe witũ, mwĩmenyererei hatikagĩe o na ũmwe wanyu ũrĩ na ngoro ĩhagĩa na ĩtetikagĩa, ĩria ĩgarũrũkagĩa, ĩgatigana na Ngai ũria ũrĩ muoyo.

¹³ No ũmanagĩrĩria mũndũ na ũria ũngĩ o mũthenya, o rĩria rĩothe mũthenya ũrĩtagwo ũmũthĩ, nĩgeetha gũtikagĩe o na ũmwe wanyu ũkũmĩo ngoro nĩ undũ wa kũheenerio nĩ mehia.

¹⁴ Tondũ ũcio, tũngĩrũmia wega mwĩhoko ũria twarĩ naguo kuuma o kĩambĩrĩria nginya ithĩro-rĩ, nĩtũgaatuĩka a kũgwatanĩra hamwe na Kristũ.

¹⁵ O ta ũria kwĩrĩtwo, atĩrĩ:

“Ũmũthĩ, mũngĩgua mũgambo wake,

mütikoomie ngoro cianyu

ta hĩndĩ ĩria mwanemeire.”

¹⁶ Nĩ andũ arĩkũ acio maagũire na makĩmũkararia? Githĩ ti arĩa othe moimĩte Misiri matongoretio nĩ Musa?

¹⁷ Nĩngĩ-rĩ, nĩ andũ arĩkũ aarakarĩire mĩaka ĩyo mĩrongo ĩna? Githĩ ti arĩa meehirire, na magĩkua, o arĩa ciimba ciao ciagũire kũu werũ-inĩ?

¹⁸ Nĩngĩ-rĩ, nĩ andũ arĩkũ Ngai ehĩire na mwĩhĩtwa atĩ gũtirĩ hĩndĩ magaatoonya ũhurũko-inĩ wake, tĩga o andũ acio maaregire kũmwathĩkĩra?

¹⁹ Tũgakĩona atĩrĩ, matiahotire gũtoonya kuo nĩ undũ wa kwaga gwĩtikĩa kwao.

4

Thabatũ ya Kũhurũka ya Andũ a Ngai

¹ Nĩ undũ ũcio-rĩ, kuona atĩ kĩranĩro gĩa gũtoonya ũhurũko-inĩ wake kĩrĩ o ho-rĩ, nĩtwĩmenyererei gũtikagĩe o na ũmwe wanyu ũtagagĩkinyĩra.

² Nĩgũkorwo o na ithuĩ nĩtũhunjĩrio Ũhoru-ũyũ-Mwega o tao; no ũhoru ũria maagũire ndũigana kũmagana, tondũ arĩa maũigũire matiamwũkĩrĩre na wĩtikio.

³ Na rĩrĩ, ithuĩ arĩa twĩtikĩtie nĩ ithuĩ tũtoonyaga kĩhurũko-inĩ kũu, o ta ũria Ngai oigire atĩrĩ,

“Nĩ undũ ũcio ngĩhĩta na mwĩhĩtwa ndakarĩte, ngiuga atĩrĩ,

‘Matirĩ hĩndĩ magaatoonya kĩhurũko-inĩ gĩakwa.’”

O na gũtuĩka wĩra wake nĩwathĩrĩte kuuma o rĩria thĩ yombirwo.

⁴ Nĩgũkorwo nĩ harĩ handũ hana aarĩtie ũhoru wa mũthenya wa mũgwanja, akoiga atĩrĩ: “Nake Ngai akĩhurũka mũthenya wa mũgwanja, agĩtigana na wĩra wake wothe.”

⁵ O na nĩngĩ hau mbere nĩoigĩte atĩrĩ, “Matirĩ hĩndĩ magaatoonya ũhurũko-inĩ wakwa.”

⁶ Nĩtũkuona atĩ nĩ kũrĩ amwe matigaire gũtoonya kĩhurũko-inĩ kũu kĩeranĩrwo, nĩgũkorwo arĩa maahunjĩrio Ũhoru-ũria-Mwega mbere matiatooonyire tondũ nĩmagire gwathĩka.

⁷ Nĩ undũ ũcio, o rĩngĩ Ngai akĩamũra mũthenya mũna, akĩwĩta Ũmũthĩ, thuutha wa matukũ maingĩ gũthira rĩria aarĩre na kanua ka Daudi, ta ũria oigĩte hau mbere atĩrĩ:

“Ũmũthĩ, mũngĩgua mũgambo wake,

mütikoomie ngoro cianyu.”

⁸ Tondũ korwo Joshua nĩamaheete ũhurũko-rĩ, Ngai ndangĩacookire kwaria ũhoru wa mũthenya ũngĩ thuutha ũcio.

⁹ Tondũ ũcio nĩgũtigaire Thabatũ ya kũhurũka ya andũ a Ngai;

¹⁰ nĩgũkorwo mũndũ o wothe ũria ũtoonyaga kĩhurũko-inĩ kĩa Ngai o nake nĩahurũkaga agatigana na wĩra wake, o ta ũria Ngai aahurũkire agĩtigana na wĩra wake.

¹¹ Nĩ undũ ũcio, nĩtwĩrutaniĩre na kĩyo gũtoonya ũhurũko-inĩ ũcio, nĩgeetha gũtikanaagĩe mũndũ o na ũrĩkũ ũkaagũa nĩ undũ wa kũrũmĩrĩra kĩonereria kĩa ũremi wao.

¹² Nīgūkorwo ūhoru wa Ngai ūrī muoyo na ūrī hinya. Nī mūūgī gūkīra rūhiū rwa njora rūnooretwo mīena yeerī, ūgatheeca ūkagayūkania muoyo na roho, o na ūkagayania marūngo na maguta marīa makoragwo mahīndī-inī, na ningī ūgatuīra meciiria na matua ma ngoro.

¹³ Gūtīrī kīndū o na kīmwe kīa iria ciombirwo kīhithītwo kuuma maitho-inī ma Ngai. Indo ciothe nīhumbūrie na ikaguūrio mbere ya maitho ma ūrīa tūkaahe ūhoru witū.

Jesū Mūthīnjīri-Ngai Ūrīa Mūnene Mūno

¹⁴ Nī ūndū ūcio, kuona atī tūrī na mūthīnjīri-Ngai mūnene mūno ūrīa ūhungurīte agakinya o igūrū, na nīwe Jesū mūrū wa Ngai-rī, nītūrūmiei na hinya wītīkio ūrīa tuumbūraga.

¹⁵ Nīgūkorwo tūtīrī na mūthīnjīri-Ngai mūnene ūtangīhota gūtūiguīra tha ūhūthū-inī witū, no nī tūrī na ūmwe wanagerio ikīro-inī ciothe o ta ithū, no ndaigana kwīhia.

¹⁶ Hakīrī ūguo-rī, nītūkuhīrīriei gītī kīa Ūnene kīrīa kīa Wega wake tūrī na ūmūrīru, nīgeetha tūkaiguīrwo tha, na tuone Wega wake wa gūtūiteihagia hīndī irīa tūbatarīte.

5

¹ Rīu-rī, mūthīnjīri-Ngai ūrīa mūnene o wothe athuuragwo kuuma gatagatī ka andū na agatuuo wa kūmarūgamīrīra maūndū-inī marīa makonīi Ngai, nīguo arutage maruta na magongona nī ūndū wa kūhoroheria mehīa.

² Nake nīahotaga gūkīrīrīra arīa matarī na ūmenyo o na arīa maturuurīte, kuona atī o nake nīarī ūhūthū wake.

³ Ūndū ūyū nīguo ūtūmaga arute magongona ma kūhoroheria mehīa make mwene, o ta ūrīa amarutaga nī ūndū wa mehīa ma kīrīndī.

⁴ Gūtīrī mūndū wīheaga gītīo kīu we mwene; no nginya akorwo etītwo nī Ngai, o ta ūrīa Harūni eetirwo.

⁵ Nī ūndū ūcio, o nake Kristū ndaigana kwīyoera ūgooci wa gūtūika mūthīnjīri-Ngai ūrīa mūnene. No nī Ngai wamwīrīre atīrī,
“Wee nīwe Mūrū wakwa;

ūmūthī nīndatuīka Thoguo.”

⁶ Na handū hangī oigīte atīrī,
“Wee ūrī mūthīnjīri-Ngai nginya tene,
o ta ūrīa Melikisedeki aatarīi.”

⁷ Matukū-inī marīa Jesū aatūūraga gūkū thī-rī, nīahooyaga na agathaita Ngai, agīkayaga mūno agītītaga maithori kūrī ūcio ūngīahotire kūmūhonokia kuuma gīkuū-inī, na nīaiguagwo nī ūndū wa kwīnyīhia gwake.

⁸ O na gūtūika aarī mūrīu, nīerutire gwathīka nī ūndū wa ūrīa aanyarīrīkire,

⁹ na aarīkia gūtūuo mwaḡīrīru kūna, agītūika kīhumo kīa ūhonokio ūrīa ūtagaathira harī arīa othe mamwathīkagīra,

¹⁰ nake Ngai akīmūtua mūthīnjīri-Ngai mūnene o ta ūrīa Melikisedeki aatarīi.

Gūtaarwo nīguo Tūtīkagwe

¹¹ Nītūrī na maūndū maingī tūngīmwīra makonīi ūhoru ūyū, no nī hinya kūmūtaarīria tondū mūtīnyīitaga maūndū narua.

¹² Nī ūndū-rī, o na gūtūika rīu mwaḡīrīrwo nīgūkorwo mūrī arutani-rī, nīmūbatarīte mūndū wa kūmūruta maūndū marīa mwarūtītwo kīambīrīria ma kiugo kīa Ngai o rīngī. Inyuū mūbataire kūheo irīa, no ti irio nyūmū!

¹³ Mūndū o wothe ūnyuuaga irīa, tondū no gakenge-rī, ndangīmenya wega ūhoru wa ūrutani wa ūthingu.

¹⁴ No irio irīa nyūmū nī cia andū arīa agīma, arīa nī ūndū wa kūmenyera gūcihūthīra kaingī, nīmerutīte gūkūūrana wega na ūūru.

6

¹ Nī ūndū ūcio nītūtīganeī na morutani marīa ma kīambīrīria ma ūhoru wa Kristū, na tūthī na mbere na gūkūra, na tūtīge kwambīrīria gwaka mūthingī rīngī wa kūrutana ūhoru wa kwīrīra nī ūndū wa ciiko irīa cierekagīria mūndū gīkuū-inī, na ūrutani wa gwītīkia thīnī wa Ngai,

² na morutani ma ūbatithio, na ma kūḡīrīrwo moko, o na ma kūrīūka kwa arīa akuū, o na ma gūtūūrwo ciira wa tene na tene.

³ Na noguo tūrīkaga, Ngai angītīkīria.

⁴ Na rīrī, nī ūndū ūrī hinya mūno kūrī andū arīa maanathererwo nī ūtheri, na magacama kīheo kīrīa kīumīte igūrū, na magakorwo matuītwo a ngwatanīro ya Roho Mūtheru,

⁵ o acio macamite wega wa kiugo kĩa Ngai na maahinya ma ihinda rĩria rĩgooka,

⁶ andũ acio mangĩgũa na matigane na maũndũ macio-rĩ, gũtingĩhoteka kũmacookia rĩngĩ merire, nĩ tondũ nĩ kwambithia marambithia Mũrũ wa Ngai mũtĩ igũrũ o rĩngĩ, na makamũnyararithia kũrĩ kĩrĩndĩ.

⁷ Mũgũnda ũria uragĩrwo nĩ mbura kaingĩ na ũgacooka ũgaciara maciaro mega ma kũguna arĩa marĩmũrwo-rĩ, nĩũrathimagwo nĩ Ngai.

⁸ No mũgũnda ũria ũkũraga mũigua na mahiũ ma nyeki-inĩ nĩ wa tũhũ, na ũrĩ ũgwatinĩ wa kwĩrethithia kĩrumi. Marigĩrĩrio-inĩ nĩgũcinwo ũgacĩnwo.

⁹ Arata akwa nyendetete mũno, o na tũkĩaragia ũguo, ha ũhoro wanyu-rĩ, nĩtwĩrĩgĩrĩre maũndũ mega kũrĩ macio, o marĩa marehanaga na ũhonokio.

¹⁰ Tondũ Ngai ndaagĩte kĩhooto; ndakaariganĩrwo nĩ wĩra wanyu o na wendo ũria muonanĩtie nĩ ũndũ wa rĩtwa rĩake rĩria mwateithagia andũ arĩa aamũre, o na rĩu no mũrathĩi na mbere na kũmateithia.

¹¹ Tũngĩenda mũndũ o mũndũ wanyu onanie kĩyo o ta kũu o nginya mũthia, nĩguo mũkaahingĩrio maũndũ marĩa mũtũire mwĩrĩgĩrĩre.

¹² Tũtikwenda mũtũike igũũta, no tũkwenda mwĩgerekanagie na andũ, arĩa nĩ ũndũ wa gwĩtikia na gũkĩrĩrĩa kwao nĩkuo gũtũmaga magairwo maũndũ marĩa meranĩrwo.

Ūma wa Kĩranĩro kĩa Ngai

¹³ Rĩria Ngai eerĩre Iburahĩmu kĩranĩro gĩake, eehĩtĩre akĩgwetaga we mwene, nĩgũkorwo gũtiarĩ na ũngĩ mũnene kũrĩ we wa kwĩhĩta nake,

¹⁴ akiuga atĩrĩ, "Ti-itherũ nĩngũkũrathima na ngũhe njaro nyingĩ."

¹⁵ Na nĩ ũndũ ũcio, thuutha wa Iburahĩmu gweterera akĩrĩrĩre-rĩ, nĩaheirwo kĩria eerĩrwo.

¹⁶ Tondũ rĩrĩ, andũ mehĩtaga na mũndũ ũria mũnene kũmakĩra, naguo mwĩhĩtwa ũgakĩndĩra ũria kwĩrĩtwa, na ũgakĩniina ngararĩ ciothe.

¹⁷ Na tondũ Ngai nĩendaga kuonania hatarĩ nganja kũrĩ agai a maũndũ marĩa meranĩrwo atĩ itua rĩake rĩria aatuĩte rĩtingĩgarũrũka-rĩ, nĩakĩndĩrĩre ũhoro ũcio na mwĩhĩtwa.

¹⁸ Ngai eekire ũguo na ũndũ wa maũndũ meerĩ matangĩgarũrũka, o marĩa gũtangĩhoteka Ngai aheenanie namo, nĩgeetha ithũ arĩa tuonete handũ ha kũũrĩra twĩgwatĩre kũrĩgĩrĩro kĩa tũheetwo, tũhote kũũmĩrĩria mũno.

¹⁹ Kĩrĩgĩrĩro gĩkĩ tũrĩ nakĩo kĩaana ta nanga ya ngoro, nakĩo nĩ kĩrũmu, na nĩ kĩa ma. Nakĩo gĩtoonyaga handũ-haria-haamũre thuutha wa gĩtama kĩa kĩnene,

²⁰ o harĩa Jesũ, ũria wathiire mbere iitũ, aatoonyire ithenya rĩitũ. Nake nĩatuĩkĩte mũthĩnjĩri-Ngai ũria mũnene o nginya tene, o ta ũria Melikisedeki aatarĩi.

7

Melikisedeki ũria Mũthĩnjĩri-Ngai

¹ Atĩrĩrĩ, Melikisedeki ũcio aarĩ mũthamaki wa Salemu na mũthĩnjĩri-Ngai, o Ngai ũria-ũrĩ-Igũrũ-Mũno. Niwe watũngire Iburahĩmu akĩinũka aarĩkia kũhoota athamaki, na akĩmũrathima,

² nake Iburahĩmu akĩmũhe gĩcunjĩ gĩa ikũmi kĩa indo ciothe. Rĩtwa rĩake rĩngĩtaũrwo mbere nĩ kuuga "mũthamaki wa ũthingu"; ningĩ "mũthamaki wa Salemu" nĩ kuuga "mũthamaki wa thayũ".

³ Ndaarĩ na ithe kana nyina, kana kĩruka gĩake, na ndaarĩ na kĩambĩrĩria kĩa matukũ kana mũthia wa muoyo wake, nĩ ũndũ ũcio, we ahaana ta Mũrũ wa Ngai, egũtũũra arĩ mũthĩnjĩri-Ngai nginya tene.

⁴ Ta mwĩciirĩre ũria aarĩ mũnene: Atĩ o na ithe witũ Iburahĩmu nĩamũgairĩre gĩcunjĩ gĩa ikũmi kĩa indo iria aatahĩte!

⁵ Na rĩrĩ, watho uugĩte atĩ andũ a rũciaro rwa Lawi arĩa matũkaga athĩnjĩri-Ngai metagie gĩcunjĩ gĩa ikũmi kuuma kũrĩ andũ, ũguo nĩ kuuga arĩũ a ithe wao, o na gwatũka arĩũ a ithe wao nĩ a rũciaro rwa Iburahĩmu.

⁶ No mũndũ ũcio ndaarĩ wa rũciaro rwa Lawi, no nĩamũkĩrĩre gĩcunjĩ gĩa ikũmi kuuma kũrĩ Iburahĩmu, na akĩrathima ũcio werĩrwo ciiranĩro.

⁷ Na hatĩrĩ nganja atĩ mũndũ ũria mũnini nĩwe ũrathimagwo nĩ ũria mũnene.

⁸ Tũgakiona atĩ, mwena ũmwe gĩcunjĩ kũu gĩa ikũmi kũnganagio nĩ andũ arĩa macookaga gũkua, na nĩo Alawii; naguo mwena ũcio ũngĩ, kĩrutagĩrwo mũndũ ũria uumbũrĩtwa ũhoro wake atĩ atũũraga o muoyo.

⁹ O na mũndũ no oige atĩ Lawi, ũcio ũrutagĩrwo gĩcunjĩ kũu gĩa ikũmi, we mwene nĩarutire gĩcunjĩ kũu na njĩra ya Iburahĩmu,

¹⁰ tondū hīndī ūrīa Melikisedeki aacemanirie na Iburahīmu, Lawi aarī mūthiimo-inī wa ithe ūcio wa tene.

Jesū ahaana ta Melikisedeki

¹¹ Korwo ūkinyanīru kūna nīngōnekanire na nīra ya ūthīnjīri Ngai wa Alawii-rī, (nī ūndū kīrīndī kīaheirwo watho na nīra iyo), gwakīrī bata ūngī ūrīkū gūūke mūthīnjīri-Ngai ūngī, ūtarī ta Melikisedeki, na ndatuīke ta wa nyūmba ya Harūni?

¹² Nīgūkorwo ūhorō wa ūthīnjīri-Ngai ūngīgarūrīrwo-rī, o naguo watho no nginya ūgarūrīrwo.

¹³ Nake mūndū ūrīa maūndū maya maarītio nī ūndū wake oimīte mūhīrīga-inī ūngī, ūrīa gūtarī mūndū wago ūrī watungatīra Ngai kīgongona-inī.

¹⁴ Nīgūkorwo nīkūūkaine wega atī Mwathani witū oimire mūhīrīga-inī wa Juda, na ha ūhorō wa mūhīrīga ūcio-rī, Musa ndaigana kuuga ūndū o na ūrīkū ūkonī athīnjīri-Ngai.

¹⁵ Na rīrī, ūhorō ūrīa twarītīe no ūmenyeke wega makīria angīkorwo mūthīnjīri-Ngai ūngī ūtarī ta Melikisedeki nīonekanīte,

¹⁶ ūrīa ūtuūkīte mūthīnjīri-Ngai, na ti kūringana na mūtugo wa rūciaro rwake, no nī tondū wa ūhoti wa muoyo ūrīa ūtathiraga.

¹⁷ Nīgūkorwo nīkuumbūrītwo atīrī:

“Wee ūrī mūthīnjīri-Ngai nginya tene,
o ta ūrīa Melikisedeki aatarī.”

¹⁸ Watho wa mbere nūūtiganītwo naguo tondū ndwarī na hinya na ūkaaga bata

¹⁹ (nīgūkorwo watho ndūrī ūndū watūmire wagīrīre kūna), no nītūheetwo kīrīgīrīro kīega makīria kīria gītūhotithagīa gūkuhīrīria Ngai.

²⁰ Na ūndū ūyū ndwekirwo hatarī mwīhītwo! Andū acio angī nīmatuīkaga athīnjīri-Ngai hatarī mwīhītwo,

²¹ nowe aatuīkire mūthīnjīri-Ngai na mwīhītwo, rīrīa Ngai aamwīrire atīrī:
“Jehova nīehītīte,

na ndangīricūkwo, akoiga atīrī:

‘Wee ūrī mūthīnjīri-Ngai nginya tene.’ ”

²² Nī ūndū wa mwīhītwo ūyū, Jesū nīatuūkīte mūrūgamīrīri wa kīrīkanīro kīria kīega makīria.

²³ Nīngī-rī, nīgūkoretwo na athīnjīri-Ngai aingī ta acio hau mbere, nīgūkorwo nīmakuaga magakīgīrio gūthīi na mbere na ūtungata ūcio.

²⁴ No tondū Jesū atūūrāga muoyo nginya tene-rī, ūthīnjīri-Ngai wake nī wa gūtūūra nginya tene.

²⁵ Nī ūndū ūcio nīahotaga kūhonokia kūna arīa othe mokaga kūrī Ngai magereire harī we, nīgūkorwo egūtūūra amathaitanagīrīra.

²⁶ Tondū nī kwagīrīre tūgīe na mūthīnjīri-Ngai mūnene ta ūcio, atūhingagīrie bata witū, na akorwo arī mūtheru, na atarī ūcuuke, kana rīhia, na aamūranītio na ehia, o na agatūūgīrio igūrū rīa igūrū.

²⁷ We ndekūbatara kūruta magongona mūthenya o mūthenya ta ūrīa athīnjīri-Ngai anene acio angī meekaga, mbere nī ūndū wa mehīa make mwene, na thuutha ūcio nī ūndū wa mehīa ma kīrīndī. We nīarutire igongona nī ūndū wa mehīa mao ihinda o rīmwe rīa kūgana hīndī ūrīa eerutire we mwene.

²⁸ Nīgūkorwo watho ūtuuga andū matarī hinya athīnjīri Ngai anene; no mwīhītwo, ūrīa wokire thuutha wa watho, nīwaamūrire Mūrīū, ūrīa ūtuūkīte mwagīrīru kūna nginya tene.

8

Mūthīnjīri-Ngai Ūrīa Mūnene wa Kīrīkanīro Kīerū

¹ Atīrīrī, ūhorō ūrīa tūraaria nī atī: Nī tūrī na mūthīnjīri-Ngai-mūnene, ūrīa ūkarīte thī guoko-inī kwa ūrīo gwa gītī kīa Ūnene kīa ūthamaki wa igūrū,

² nake nī mūtungatīri wa handū-harīa-haamūre, o kūu hema-inī ya gūtūnganwo ūrīa ya ma ūrīa yaakirwo nī Mwathani, no ti mūndū.

³ Na rīrī, mūthīnjīri-Ngai mūnene o wothe aathuuragwo nīguo arutage iheo na magongona, na nī ūndū ūcio o nake no nginya akorwo arī na kīndū gīa kūruta.

⁴ Korwo arī o gūkū thī-rī, ndangīrī mūthīnjīri-Ngai, nīgūkorwo nī kūrī andū arīa marutaga iheo irīa ciathanītwo nī watho.

⁵ Nao matungataga mūhianīre wa handū-harīa-haamūre na kīruru kīa maūndū marīa marī igūrū. Ūndū ūcio nīguo watūmire Musa ataarwo hīndī ūrīa eeharagīria

gwaka Hema-ya-Gütunganwo, akũirwo atĩrĩ: “Menyerera wone nĩwathondeka indo icio ciothe kũringana na mũhianĩre ũrĩa wonĩrio ũrĩ kĩrĩma-inĩ.”

⁶ No rĩrĩ, ũtungata ũrĩa Jesũ aheetwo nĩũkĩrĩte wao, o ta ũrĩa kĩrĩkanĩro kĩrĩa arĩ we mũiguithania wakĩo gĩkĩrĩte kĩrĩa gĩkũrũ, na nĩngĩ kĩaandĩtwo na ciĩranĩro njega makĩria.

⁷ Nĩgũkorwo kĩrĩkanĩro kĩa mbere gĩtangĩarĩ na mahĩtia, gũtingĩagũire bata wa gwetha kĩngĩ gĩa keerĩ.

⁸ No Ngai nĩoonire andũ marĩ na mahĩtia, akiuga atĩrĩ:

“Matukũ nĩmarooka,

rĩrĩa ngaarĩkanĩra kĩrĩkanĩro kĩerũ

na nyũmba ya Isiraeli,

o hamwe na nyũmba ya Juda, nĩguo Mwathani ekuuga.

⁹ Nakĩo kĩrĩkanĩro kũ gĩtikahaana ta kĩrĩkanĩro

kĩrĩa ndaarĩkanĩire na maithe mao ma tene

rĩrĩa ndaamanyĩitĩre na guoko,

ngĩmatongoria, ngĩmaruta bũrũri wa Misiri,

na tondũ matiigana gũikara marĩ ehokeku harĩ kĩrĩkanĩro gĩakwa,

na nĩ ngĩmahutatĩra,

ũguo nĩguo Mwathani ekuuga.

¹⁰ Gĩkĩ nĩkĩo kĩrĩkanĩro kĩrĩa ngaarĩkanĩra na nyũmba ya Isiraeli

ihinda rĩu rĩathira, nĩguo Mwathani ekuuga.

Nĩngekĩra watho wakwa meciiria-inĩ mao,

na nĩngĩ ndĩwaandĩke ngoro-inĩ ciao.

Na nĩ ngaatuĩka Ngai wao,

nao matuĩke andũ akwa.

¹¹ Gũtigacooka gũkorwo na mũndũ ũkũruta ũrĩa ũngĩ,

kana mũndũ arute mũrũ wa ithe amwĩre atĩrĩ, ‘Menyana na Mwathani,’

tondũ andũ othe nĩmagakorwo maamenyete,

kuuma ũrĩa mũnini mũno wao nginya ũrĩa mũnene.

¹² Nĩgũkorwo nĩngamarekera waganu wao,

na ndigacooka kũirĩkana mehĩa mao.”

¹³ Na rĩrĩ, rĩrĩa ekwaria ũhoro wa kĩrĩkanĩro kĩerũ-rĩ, nĩgũtua aatũire kĩrĩa kĩa mbere gĩkũrũ; na kĩndũ o gĩothe kĩrakũra-rĩ, gĩtuĩkaga gĩa gũthira, gĩkabũria o biũ.

9

Kũhooya Ngai thĩnĩ wa Hema-ya-Gütunganwo ya Gũkũ Thĩ

¹ Rĩu-rĩ, kĩrĩkanĩro kĩrĩa kĩa mbere nĩ kĩarĩ na mawatho maakonĩ ũhoro wa kũhooya Ngai, o na nĩngĩ nĩ kwari na handũ-harĩa-haamũre gũkũ thĩ.

² Nĩ kwari na hema yathondeketwo, na kanyũmba kayo ka mbere nĩ haarĩ na mũtĩ ũrĩa wa gĩcuuria matawa, na metha, na mĩgate irĩa mĩamũre; hau nĩho heetagwo “Handũ-harĩa-Hatheru.”

³ Thuutha wa gĩtama gĩa keerĩ haarĩ na kanyũmba geetagwo, “Handũ-harĩa-Hatheru-Mũno,”

⁴ na hau nĩho haarĩ kĩgongona gĩa thahabu gĩa gũcinĩrwo ũbumba, na nĩho haarĩ ithandũkũ rĩa kĩrĩkanĩro rĩrĩa rĩahumbĩrĩtwo na thahabu kũndũ guothe. Thĩnĩ wa ithandũkũ rĩu nĩ haarĩ na nyũngũ ya thahabu yari na mana, na rũthanju rwa Harũni rĩrĩa rwathundũkĩte, na ihengere cia mahiga irĩa ciandĩkĩtwo.

⁵ Igũrũ wa ithandũkũ rĩu nĩ haarĩ na akerubi a Riiri, mahumbĩrĩte gĩtĩ-gĩa-tha. No rĩu tũtingĩhota gũtaarĩria wegga rĩu ũhoro wa kĩndũ o kĩndũ.

⁶ Nacio indo ciothe ciarĩkia kũbangwo ũguo-rĩ, athĩnjĩri-Ngai nao maatoonyaga kanyũmba kau ka mbere hĩndĩ ciothe nĩguo marute wira wao wa ũtungata.

⁷ No rĩrĩ, mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene nowe wiki watoonyaga kanyũmba karĩa ga thĩnĩ, na aatoonyaga o ihinda o rĩmwe mwaka, na ndangĩatoonyire atakuũite thakame ya kũruta igongona nĩ ũndũ wake mwene na nĩ ũndũ wa mehĩa ma andũ marĩa meekĩte matekũmenya.

⁸ ũndũ ũyũ nĩguo Roho Mũtheru oonanagia naguo atĩ njĩra ya gũtoonya Handũ-harĩa-Hatheru-Mũno ndiakoretwo igũũranĩrio ihinda rĩrĩa rĩothe hema ya mbere yari ho.

⁹ Gĩkĩ gĩkĩrĩ o kĩonereria kĩa matukũ maya tũrĩ, atĩ maruta na magongona marĩa maarutagwo matĩngĩahotire gũtheria thamĩri ya mũndũ ũrĩa mũhooi Ngai.

¹⁰ Maündü macio makoniŋ o ūhoro wa kūrīa na kūnyua, na magongona ma mīthemba mīngī ya gwītheria na mawatho ma na igūrū tu, marīa maathanitwo mekagwo nginya ihinda rīrīa maündü makeerūhio rīgaakinya.

Thakame ya Kristū

¹¹ Rīrīa Kristū ookire arī mūthīnjīri-Ngai ūrīa mūnene wa maündü mega marīa marī kuo-rī, nīagereire hema-inī ūrīa nene na nginyanīru ūrīa itathondeketwo na moko ma andū, naguo ūguo nī kuuga ti ya mūmbīre wa thī ūno.

¹² Ndaatoonyire na ūndū wa thakame ya mbūri na njaū; nowe aatoonyire Handū-harīa-Hatheru-Mūno riita o rīmwe rīa kūigana na ūndū wa thakame yake we mwene, arīkītīe gūkūūra andū na ūkūūri ūrīa ūtagaathira.

¹³ Thakame ya mbūri na ndegwa, na mūhu wa moori ūcinītwo, ciaminjaminjīrio arīa marī na thaahu, nīciamatheragia na ikaniina thaahu mūrī yao.

¹⁴ Githī thakame ya Kristū, ūrīa werutire arī igongona rītārī kaūūgū harī Ngai nī ūndū wa Roho wa tene na tene, ndīngīgītheria thamiri ciitū makīria nīguo itigane na ciiko iria cierekagīria mūndū gikuū-inī, nīguo tūtungatagīre Ngai ūrīa ūtūūrāga muoyo!

¹⁵ Nī ūndū ūcio-rī, Kristū nīwe mūiguithania wa kīrīkanīro kīerū, nīguo arīa mefītwo mahote kūgaīrwo igai rīrīa rīranīrwo rītāgaathira, kuona atī rīu nīakuīte arī mūkūūri wa kūmakūūra kuuma mehīa-inī marīa meekītwo kīrīkanīro-inī kīrīa kīa mbere.

¹⁶ Tondū ha ūhoro ūkonī kwīgaya-rī, nī kwagīrīre kūmenyeke wega atī ūcio wīgaīte nīakuīte,

¹⁷ nī ūndū kwīgaya kūgīaga na hinya rīrīa mūndū ūrīa wīgaīte aarīkia gūkua; kwīgaya gūtīrī hinya rīrīa rīothe ūrīa wīgaīte arī muoyo.

¹⁸ Ūguo noguo o nakīo kīrīkanīro kīa mbere gītingīagīre na hinya hatārī thakame.

¹⁹ Hīndī ūrīa Musa aarīkīrie kūhe andū othe maathani mothe marīa maandīkītwo watho-inī-rī, nīoire thakame ya njaū, o hamwe na maai, na guoya mūtune, na mathīgī ma mūthobi akīminjaminjīria ibuku rīa gīkūnjo o na andū othe.

²⁰ Akīmeera atūrī, “Ūno nīyo thakame ya kīrīkanīro, kīrīa Ngai amwathīte mwathīkagīre.”

²¹ Nīngī o ūndū ūmwe, akīminjaminjīria Hema-ya-Gūtūnganwo thakame o hamwe na indo iria ciothe ciahūthagīrwo gūtūngatīra Ngai nacio.

²² Na ti-itherū, kūringana na watho hakuhī indo ciothe itheragio na thakame, na hatārī gūtītwo gwa thakame-rī, gūtīrī kūrekerwo kwa mehīa.

²³ Nī ūndū ūcio, nī kwagīrīre mīhaano ya indo iria irī igūrū itheragio na magongona macio, no indo cia igūrū cio nyene itheragio na magongona mega kūrī macio.

²⁴ Nīgūkorwo Kristū ndaatoonyire handū-harīa-haamūre haakītwo na moko ma andū hahaaanaine na handū harīa ha ma; nowe aatoonyire igūrū kuo kwene, kūrīa rīu arūgamīte mbere ya Ngai nī ūndū witū.

²⁵ O na ndaatoonyire igūrū nīguo erutage igongona kaingī kaingī ta ūrīa mūthīnjīri-Ngai mūnene aatoonyaga Handū-harīa-Hatheru-Mūno o mwaka arī na thakame itārī yake mwene.

²⁶ Kūngīrī ūguo-rī, Kristū angītūūrāga anyariiragwo kuuma rīrīa thī yombirwo. No rīu, matukū-inī maya ma kūrigīrīria, nīaguūranīrio riita rīmwe rīa kūigana nīguo eherie wīhīa na ūndū wa kwīruta atuīke igongona we mwene.

²⁷ Na o ta ūrīa gūtūtwo atī andū makuage o riita rīmwe, na thuutha wa ūguo magatūrwo ciira-rī,

²⁸ ūguo no taguo Kristū aarutirwo igongona riita o rīmwe nīguo eherie mehīa ma andū aingī; nake nīakaguūranīrio riita rīa keerī, no tigeetha akuue mehīa, no nīgeetha arehere arīa mamwetagīrīa ūhonokio.

10

Igongona Rīmwe rīa Kūigana rīa Kristū

¹ Rīu-rī, watho no kīruru kīa maündü mega marīa magooka, no ti mūhianīre wa maündü marīa mo mene. Nī ūndū ūcio watho ndūngīhota gūtūma magongona marīa marutagwo o mwaka o mwaka mategūtīgithīrio matūme andū arīa mookaga kūhooya Ngai magīrīre kūna.

² Tondū korwo nī kwahotekire-rī, githī magongona macio matingīagītīgīre kūrūtāgwo? Nīgūkorwo arīa maahooyaga nīmangīatheretio rīmwe rīa kūigana, na matingīacookire gwīcuukīra mehīa mao.

³ No rīrī, magongona macio maarī ma kūrīrīkanania mehīa mwaka o mwaka,

⁴ tondū gūtīgīhoteka thakame ya ndegwa na ya mbūri yeherie mehīa.

⁵ Nĩ ùndũ ùcio, hĩndĩ ìrĩa Kristũ ookire gũkũ thĩ, oigire atĩrĩ:

“Wee ti magongona na maruta weriragĩria,
no nĩ mwĩrĩ wahaarĩrĩrie;

⁶ ndwakenirio nĩ maruta ma njino,
o na kana maruta ma kũhoroheria mehia.

⁷ Hĩndĩ ìyo ngiuga atĩrĩ, ‘Nĩ ùyũ haha,
o ta ùria ùhoro wakwa wandĩkĩtwo ibuku-inĩ rĩa gĩkũnjo, atĩrĩ:
njũkĩte gwĩka wendi waku, Wee Ngai.’”

⁸ Mbere oigire atĩrĩ, “Magongona na maruta, na maruta ma njino, o na maruta ma kũhoroheria mehia, ti mo weriragĩria, o na kana ùgakenio nĩmo” (o na gũtuũka watho nĩwaathanĩte marutagwo).

⁹ Ningĩ akiuga atĩrĩ, “Nĩ ùyũ haha, njũkĩte gwĩka wendi waku.” Eeheragia ùhoro wa mbere nĩguo ahaande ùcio wa keerĩ.

¹⁰ Na nĩ ùndũ wa kwenda kũu-rĩ, nĩtũtũtwo atheru nĩ ùndũ wa igongona rĩa mwĩrĩ wa Jesũ Kristũ rĩrĩa aarutire ihinda rĩmwe rĩa kũigana.

¹¹ Mũthenya o mũthenya mũthĩnjĩri-Ngai o wothe arũgamaga na akaruta mawĩra make makonĩ kĩrĩa kĩa Ngai, agakĩruta magongona o ro macio kaingĩ kaingĩ, no nĩ magongona matangĩhota kweheria mehia.

¹² No rĩrĩ, mũthĩnjĩri Ngai ùyũ aarĩkia kũruta igongona rĩmwe rĩa kũigana rĩa kweheria mehia, nĩaikarire thĩ guoko-inĩ kwa ùrio kwa Ngai.

¹³ Kuuma hĩndĩ ìyo nĩatũruga eteire o nginya rĩrĩa thũ ciake igaatuuo gaturwa ka makinya make,

¹⁴ nĩ tondũ na ùndũ wa igongona rĩu rĩmwe, nĩatũmĩte arĩa maratuuo atheru magĩrĩre kũna nginya tene.

¹⁵ O nake Roho Mũtheru nĩatumbũragĩra ùhoro ùyũ. O mbere akoiga atĩrĩ:

¹⁶ “Gĩkĩ nĩkĩo kĩrĩkanĩro kĩrĩa ngaarĩkanĩra nao
thuutha wa matukũ macio, ùguo nĩguo Mwathani ekuuga.

Nĩngekĩra mawatho makwa ngoro-inĩ ciao,
na ndĩmaandĩke meciiria-inĩ mao.”

¹⁷ Ningĩ agacooka akoiga atĩrĩ:

“Ndigacooka kũrĩrikana mehia mao
na ciiko ciao cia ùremi o rĩ o rĩ.”

¹⁸ Na rĩrĩ, mehia marĩkia kũrekanĩrwo-rĩ, gũtingĩcooka kũrutwo igongona rĩngĩ rĩa kweheria mehia.

Rũtana rĩa Gũkirĩrĩa

¹⁹ Nĩ ùndũ ùcio, ariũ na aarĩ a Ithe witũ, kuona atĩ tũrĩ na mwĩhoko wa gũtoonya Handũ-harĩa-Hatheru-Mũno, na ùndũ wa thakame ya Jesũ,

²⁰ tondũ nĩatũhingũrĩre njĩra njerũ na ìrĩ muoyo ya kũhitũkĩra gĩtambaya-inĩ, nakĩo nĩkĩo mwĩrĩ wake,

²¹ na kuona atĩ nĩ tũrĩ na mũthĩnjĩri-Ngai mũnene mũno ùria ùrũgamĩrĩre nyũmba ya Ngai-rĩ,

²² nĩtũkuhĩrĩrie Ngai tũrĩ na ngoro itarĩ na ùhinga, na tũiyũrĩtwo nĩ wĩtikio kũna, nacio ngoro ciitũ iminjaminjĩrio nĩguo tũtherio thamiri ciitũ ciage ùcuuke nayo mĩrĩrĩ iitũ ìthambĩtio na maa matheru.

²³ Ningĩ nĩtũrũmiei ùhoro wa kũrĩgĩrĩro kĩrĩa tuumbũraga tũtegũthangania, nĩgũkorwo ùria wĩranĩre kũranĩro kũu nĩ mwĩhokeku.

²⁴ Hamwe na ùguo, nĩtwĩcũrĩanie ùria tũngĩarahũrana o mũndũ na ùria ùngĩ ùhoro-inĩ wa kwendana na gwĩka ciiko njega.

²⁵ Na ningĩ tũtigatige kũnganaga hamwe, ta ùria andũ amwe mamenyerete gwĩkaga, no nĩtũmanagĩrĩrie mũndũ na ùria ùngĩ, na makĩria mũno tondũ wa ùria mũkuona atĩ Mũthenya ùcio nĩrũakuhĩrĩa.

²⁶ Tondũ tũngĩthĩ na mbere na kwĩhia na ùtũrĩka thuutha wa kũmenya ùhoro-ùrĩa-wa-ma-rĩ, gũtirĩ na igongona rĩngĩ rĩa kweheria mehia rĩtigaire,

²⁷ tĩga o gweterera tũrĩ na guoya ciira o na mwakĩ ùrĩrĩmbũkaga ùria ùkaaniina thũ cia Ngai.

²⁸ Mũndũ ùria wothe wareganaga na watho wa Musa ooragagwo atekũiguĩrwo tha na ùndũ wa ùira wa andũ eerĩ kana atatũ.

²⁹ Mũgwĩciiria mũndũ aagũrĩrwo nĩkũherithio mũno makĩria atĩa, ùria ùrangĩrĩrie Mũrũ wa Ngai thĩ, na agatua atĩ thakame ya kĩrĩkanĩro ùria aatheretio nayo ti theru, na agacooka akaruma Roho ùria ùheanaga wega wa Ngai?

³⁰ Nīgūkorwo nītūū ūrīa woigire atīrī, “Kūrīhanīria nī gwakwa, na nī nīi ngaarīhanīria,” na ningī akiuga atīrī, “Mwathani nīwe ūgaatuīra andū ake ciira.”

³¹ Nī ūndū wa kūguoyohia mūno mūdū gūkumbatwo nī Ngai ūrīa ūrī muoyo.

³² Ririkanai matukū ma tene thuutha wanyu kwarīrwo nī ūtheri, ūrīa mweyūmīrīrie mbaara nene rīrīa mwanyariiragwo.

³³ Mahinda mamwe mwathīnagio mbere ya kīrīndī mūkīrumagwo; na mahinda mangī nīmwanīitanagīra na arīa meekagwo ūguo.

³⁴ Ningī nīmwaiguagīra arīa mohetwo njeera tha, na mūgetīkagīra gūtunywo indo cianyu mūkenete, tondū nīmwamenyete atī inyuī mwarī na ūtonga ūngī mwega makīria na wa gūtūura.

³⁵ Nī ūndū ūcio, mūtigate ūmīrīru ūcio wanyu; nīgūkorwo nīūkamūrehere uumithio mūnene.

³⁶ Mwaḡīrīrwo nīgūkirīrīria, nīguo mwarīkia gwīka ūrīa Ngai endaga, mūkaamūkīra kīria eeranīre.

³⁷ Nīgūkorwo kahinda kanini gaathira-rī,
“Ūrīa ūroka nīegūka, na ndegūtīra.

³⁸ No mūdū wakwa ūrīa mūthingu agaatuīra muoyo nī ūndū wa gwītīkia.
Na angīgacooka na thuutha,
ngoro yakwa ndīgakenio nīwe.”

³⁹ No ithū tūtīrī a thiritū ya arīa macookaga na thuutha makora, no tūrī a thiritū ya arīa metīkagia, makahonokio.

11

Wītīkio

¹ Rīu-rī, gwītīkia nīkūḡīa na ma ya maūdū marīa twīrīgīrīre, na kūmenya na ma atī maūdū marīa tūtonaga marī ho.

² Ūndū ūcio nīguo watūmire andū arīa maarī kuo tene maḡaathīrīrio.

³ Nī ūndū wa gwītīkia-rī, nītūmenyaga atī thī yothe yombirwo na kiugo kīa Ngai, na nī ūndū ūcio indo iria cionagwo itiahondekirwo kuuma kūrī indo iria cionekanaga.

⁴ Nī ūndū wa gwītīkia-rī, Habili nīarutīre Ngai igongona rīega gūkīra rīa Kaini. Na nī ūndū wa gwītīkia nīagathīrīrio ta mūdū mūthingu rīria Ngai aaheanire ūira mwega nī gwītīkia maruta make. Na nī ūndū wa gwītīkia o na rīu no aaragia o na gūtūika nīakuire.

⁵ Na ūndū wa gwītīkia-rī, Enoku nīeheririo mūtūūrīre-inī ūyū, nīguo ndagacame gīkuū; na ndacookire kuonwo tondū Ngai nīamweheririe. Nīgūkorwo ataneherio, nīagathīrīrio atī aarī mūdū wakenagia Ngai.

⁶ Na rīrī, gūtari na wītīkio gūtingihoteka gūkenia Ngai, tondū mūdū ūrīa wothe ūkaga harī we no nginya etīkie atī nī kūrī Ngai, na atī nīwe ūheaga arīa othe mamūcaragia na kīyo iheo ciao.

⁷ Nī ūndū wa gwītīkia-rī, hīndī ūrīa Nuhu aamenyithirio ūhoro wa maūdū marīa matoonekete-rī, nīaakire thabina arī na wītīgiri wa ngoro nīguo ahonokie andū a nyūmba yake. Nī ūndū wa gwītīkia gwake nīatuūrīre thī ciira, na agītūika mūgai wa ūthingu ūrīa uumanaga na gwītīkia.

⁸ Nī ūndū wa gwītīkia-rī, Iburahīmu rīrīa eetirwo athī būrūri ūrīa aaheagwo ūtūike igai rīake, nīathīkire na agīthī, o na akorwo ndaamenyaga kūrīa aathīaga.

⁹ Nī ūndū wa gwītīkia-rī, agītūika mūtūūrī būrūri-inī wa kīranīro ahaana ta mūgeni būrūri-inī wene; aatūūraga hema-inī, o ūndū ūmwe na Isaaka na Jakubu, arīa maarī agai a kīranīro kīu hamwe nake.

¹⁰ Nīgūkorwo nīataanyaga kuona itūūra rīrī na mīthingi mīrūmu, rīrīa mūthondeki na mwaki warīo nī Ngai.

¹¹ Nī ūndū wa gwītīkia-rī, Iburahīmu, o na gūtūika nīatīndīkite matukū, nake Sara aarī thaata, nīahotithirio gūtūika ithe wa mwana tondū nīatuūte atī Ūrīa weranīre kīranīro kīu aarī mwīhoeku.

¹² Na nī ūndū ūcio kuuma harī mūdū ūyū ūmwe, o na aarī ta mūdū mūkuū-rī, gūḡciarwo njiaro nyingī o ta njata cia igūrū, o na ta mūthanga ūrīa ūtangītarīka ūrī hūḡūrū-inī cia iria.

¹³ Andū aya othe maatūūrīre marūmītie wītīkio nginya rīrīa maakuire. Matiigana kūhingīrio maūdū marīa meerīrwo; no nīmamonaga marī o kūrīya na makamaken-era. Nao nīmoimbūrāga atī o nī ageni na agendī gūkū thī.

¹⁴ Andū arīa moigaga maūdū ta macio monanagia atī nī gwetha methaga būrūri ūrīa ūrī wao kīumbe.

¹⁵ Korwo nīmeeciiragia ūhoru wa bŭrŭri ūrīa moimīte-rī, nī mangīagīte na mweke wa gŭcooka kuo.

¹⁶ Handŭ ha ūguo, o meeriragīria bŭrŭri mweka kŭrī ūcio, naguo nī bŭrŭri wa igŭrŭ. Nī ūndŭ ūcio Ngai ndaconokaga gwītwo Ngai wao, nīgŭkorwo nīhaarfīrie itŭūra inene nī ūndŭ wao.

¹⁷ Nī ūndŭ wa gwītīkia-rī, Iburahīmu, rīrīa aageririo nī Ngai, nīarutire Isaaka atūke igongona. Ūcio werŭrwo cīranīro nīhaarfīrie kŭruta mŭrŭ wake wa mŭmwe igongona,

¹⁸ o na gŭtuīka Ngai nīamwīrīte afīri, “Rŭciaro rŭrīa rŭgeetanio nawe rŭkoima harī Isaaka.”

¹⁹ Iburahīmu nīatuīte na ngoro atī Ngai no ariŭkie mŭndŭ mŭkuŭ, na nī ūndŭ ūcio no kwīrwo na ngerekano atī nīacookeirio Isaaka ta oimīte kŭrī arīa akuŭ.

²⁰ Na ūndŭ wa gwītīkia-rī, Isaaka nīarathimire Jakubu na Esaŭ akīratha ūhoru wa matukŭ mao ma thuutha.

²¹ Nī ūndŭ wa gwītīkia-rī, Jakubu, rīrīa aarī hakuhī gŭkua, nīarathimire ariŭ a Jusufu, o mŭndŭ riita rīake, na akīhooya Ngai enyiitīrīre mŭthīgi wake.

²² Nī ūndŭ wa gwītīkia-rī, Jusufu, nake, ihinda rīake rīa mŭthia rīakuhīrīria, nīaririe ūhoru wa gŭthaama kwa andŭ a Isiraeli kuuma bŭrŭri wa Misiri, na agīathanana ūhoru ūkonī mahīndī make.

²³ Nī ūndŭ wa gwītīkia-rī, aciari a Musa nīmamŭhithire ihinda rīa mīeri itatŭ kuuma aaciarwo tondŭ nīmoonire aarī mwana mweka, na matietīgīre watho wa mŭthamaki.

²⁴ Nī ūndŭ wa gwītīkia-rī, Musa rīrīa aatuīkire mŭndŭ mŭgima nīaregire gwītwo mŭrŭ wa mwarī wa Firaŭni.

²⁵ Nīathuurire kŭnyariiranīrio hamwe na andŭ a Ngai, handŭ ha gwīkenia na mīago ya wīhia ya ihinda inini.

²⁶ We nīatuire atī kŭmenwo nī ūndŭ wa Kristŭ nī uumithio mŭnene gŭkīra ūtonga wa Misiri, nī tondŭ nīacŭthagīrīria gŭkaaheo kīheo.

²⁷ Nī ūndŭ wa gwītīkia-rī, nīoimire Misiri ategwītīgīra marakara ma mŭthamaki, nīakirīrīrie tondŭ nīoonire Ūrīa ūtonekaga.

²⁸ Nī ūndŭ wa gwītīkia-rī, nīarŭmirie gīathī kīa Bathaka na ūhoru wa kŭminjaminīrio gwa thakame, nīguo mwanangi wa marigithathi ndakae kŭhutia marigithathi ma andŭ a Isiraeli.

²⁹ Nī ūndŭ wa gwītīkia-rī, andŭ nīmatuīkanīrie Iria Itune taarī thī nyŭmŭ maagereire; no rīrīa andŭ a Misiri maageririe gwīka ūguo, makīrindanio nī maafi.

³⁰ Nī ūndŭ wa gwītīkia-rī, thingo cia Jeriko nīciagŭire andŭ maarīkia gŭcithiŭrŭrŭka matukŭ mŭgwanja.

³¹ Nī ūndŭ wa gwītīkia-rī, mŭmaraya ūrīa wetagwo Rahabu, tondŭ wa kŭnyīita athigaani ūgeni, ndoraganīrio na andŭ arīa maarī aremi.

³² Ingiuga atīa ūngī? Ndirī na ihinda rīa kŭheana ūhoru wa Gideoni, na wa Baraka, na wa Samusoni, na wa Jefitha, na wa Daudi, na wa Samŭeli, o na wa anabii,

³³ acio othe nī ūndŭ wa gwītīkia-rī, nīmatoririe mothamaki, na magīka maŭndŭ ma kīhooto, na makīgwatīra kīria kīeranīrwo; nao makīhinga mīrŭŭthi tŭnua,

³⁴ na makīhoria mwaki warīrīmbŭkaga, na makīhonokio matikaniinwo na rŭhiŭ rwa njora; ūhinyaru wao wagarŭrwo ūgītuīka hinya; ningī maarŭire na ūcamba mbaara-inī na magītooria mbŭtŭ cia ita cia ndŭrīrī ingī.

³⁵ Nao andŭ-a-nja makīrīŭkīrio andŭ ao arīa maakuīte, magīcooka muoyo. Andŭ angī nao nīmaregire kŭrekererio, makīnyariirwo nīgeetha makaariŭkio magīe na muoyo mweka makīria.

³⁶ Andŭ angī nīmanyŭrŭrŭrio na makīhŭrwo na iboko, o na angī makīohwo na mīnyororo na magīkio njeera.

³⁷ Nīmahŭrŭrwo na mahiga; o na magīatŭranio na thoo maita meerī; ningī makīŭragwo na hiŭ cia njora. Maathīiiga mehumbīte njŭa cia ng'ondŭ na cia mbŭri, na marī ngīa, na makanyariirwo, o na magekagwo ūuru;

³⁸ thī ndīamaagīrīre. Moorŭruga werŭ-inī na irīma-inī, o na ngurunga-inī na miungu-inī ya thī.

³⁹ Andŭ aya othe nīmagathīrŭrio nī ūndŭ wa wītīkio wao, no gŭtirī o na ūmwe wao wahingīrio kīranīro kīria kīeranīrwo.

⁴⁰ Ngai nīatŭhaarīrie ūndŭ mweka makīria nīgeetha andŭ acio matigatuo aagīrŭrŭ ithuŭ tŭtarī hamwe nao.

12

Ngai Niarũthagia Ciana Ciake

¹ Nĩ ùndũ ùcio, kuona atĩ nĩtũrigiciĩrio nĩ aira aingĩ ùguo mahaana ta itu inene-rĩ, nĩtwĩyaũrei kĩa gĩothe gĩtũritũhũire, o na wĩhia ũria ùtũrigicaga mũno, na tũgĩteng'ere ihenya rĩria tũgĩrwo mbere iitũ tũkirĩĩrie.

² Nĩtũcũthĩrĩrie Jesũ, ũria mwambĩrĩria na mũkinyanĩria wa gwĩtĩkia gwitũ, ũria nĩ ùndũ wa gĩkeno kĩa aigĩrwo mbere yake-rĩ, nĩoomĩrĩrie kwambwo mũtharaba-inĩ, atekũũria gũconorwo, na rĩu aikarĩte thĩ guoko-inĩ kwa ũrio gwa gĩtĩ kĩa ũnene kĩa Ngai.

³ Rĩu-rĩ, cũranai ũhoru wa ùcio wakĩrĩrĩrie ngarari nyingĩ ùguo kuuma kũrĩ andũ ehĩa, nĩgeetha mũtikananoge kana mũũrwo nĩ hinya.

⁴ Inyuĩ mũkĩgĩana na mehia-rĩ, mũtirĩ mũrarũa o nginya mũgaita thakame.

⁵ Na nĩmũriganĩrwo nĩ kiugo gĩa kũmũmĩrĩria kĩa kĩmwaragĩria ta ciana ciake, atĩrĩ:

“Mũrũ wakwa, ndũkahũthie irũthia rĩa Mwathani,
o na ndũkoorwo nĩ hinya hĩndĩ rĩa egũgũkũma,

⁶ nĩgũkorwo Mwathani nĩarũthagia arĩa endete,
na akaherithia ũria wothe etũkĩrĩte atuĩke mwana wake.”

⁷ Inyuĩ kiragĩrĩria mathĩna marĩ taarĩ irũthia; nĩgũkorwo Ngai aramwĩka ùguo ta mũrĩ ciana ciake. Nĩ ùndũ-rĩ, nĩ mwana ũrĩkũ ũtarũithagio nĩ ithe?

⁸ Mũngĩkiaga kũrũithio (na gũtirĩ mũndũ ũtarũithagio), inyuĩ mũkĩrĩ ciana cia mũtumia wa njĩra, no ti ciana ciake.

⁹ Ningĩ-rĩ, ithuothe twanakorwo na maithe maitũ marĩa maatũciarire na mũciarĩre wa mwĩrĩ, arĩa maatũrũithagia na ithuĩ tũkamatĩia nĩ ùndũ wa ùguo. Tũkiagĩrĩrie kwĩnyĩhĩria atĩa Ithe wa maroho maitũ nĩguo tũtũũre muoyo!

¹⁰ Maithe maitũ nĩmatũrũithirie gwa kahinda kanini o ta ũria moonaga kwagĩrĩre; no Ngai atũrũithagia tũteithĩke, nĩguo tũgwatanĩre nake ũtheru wake.

¹¹ Gũtirĩ irũthia rĩonekaga rĩ riega ihinda-inĩ ta rĩu, tĩga rĩrĩ rĩa o ruo. No thuutha-inĩ-rĩ, nĩrĩciaraga magetha ma ũthingu na thayũ harĩ andũ arĩa merutaga narĩo.

¹² Nĩ ùndũ ùcio-rĩ, tambũrũkiai moko manyu marĩa macunjurĩte, na maru manyu marĩa maregeru nĩguo magĩe hinya.

¹³ “Rũngarai njĩra cia magũrũ manyu,” nĩgeetha ũria ũthuaga ndakae kuonja, no nĩ kaba ahonio.

Gũkaanio kũrega Ngai

¹⁴ Mwĩrutanĩrie mũno gũikarania na andũ othe na thayũ, na gũtuĩka atheru; tondũ hatarĩ ũtheru-rĩ, gũtirĩ mũndũ ũkoona Mwathani.

¹⁵ Menyererai gũtikagie mũndũ o na ũmwe wanyu ũkwaga gũkinyĩrwo nĩ Wega wa Ngai, na mũtigetũkĩrie ùndũ mũũru ũhaana ta mũri wa mũtĩ mũrũrũ ũkũre thĩinĩ wanyu, ũcooke kũrehe thĩina na ũthaahie andũ aingĩ.

¹⁶ Tĩgĩrĩrai nĩmuona atĩ gũtirĩ o na ũmwe wanyu mũhũũri maraya, kana mũndũ ũtetigĩrĩte Ngai ta Esaũ, ũria wendire igai rĩa ũrigithathi wake nĩ ùndũ wa irio cia rĩa rĩmwe.

¹⁷ Thuutha-inĩ, ta ũria mũũĩ, hĩndĩ rĩa eendire kũgaya kĩrathimo gĩake, nĩaregirwo. Ndaahotire kuona kamweke ga kwĩrira, o na gwatuĩka nĩacaririe kĩrathimo kũu na maithori.

¹⁸ Mũtũkĩte kĩrĩma-inĩ kĩa kĩngĩhutio, na kĩa kĩaakana mwaki; o kũu kĩrĩ na nduma, na gĩgathimba, o na kĩrĩ na kĩhuhũkanio;

¹⁹ ningĩ kũria kũrĩ mũgambo wa coro, o na kana mũgambo waragia na ciugo iria arĩa maaciguire maathaitanire matikahe ũhoru ũngĩ o na ũmwe,

²⁰ tondũ matingĩomĩrĩrie ũria gwathanĩtwo, atĩrĩ; “O na nyamũ ĩngĩhutia kĩrĩma kũu, no nginya ihũũrwo na mahiga ikue.”

²¹ Handũ hau haarĩ na ùndũ wa kũguoyohia mũno, ũũ atĩ Musa nĩogire atĩrĩ, “Nĩndĩrainaina mũno nĩ guoya.”

²² No inyuĩ mũũkĩte Kĩrĩma-inĩ gĩa Zayuni, itũũra inene rĩa Ngai ũria mũtũũra muoyo, na nĩrĩo Jerusalemu ya Igũrũ. Nĩmũũkĩte kĩũngano-inĩ gĩa gĩkeno kĩrĩ araika ngiri na ngiri,

²³ kũrĩ kanitha wa marigithathi, arĩa marĩtwo mao maandĩkĩtwo kũũria Igũrũ. Mũũkĩte kũrĩ Ngai, ũria mũtũũri andũ othe ciira, na kũrĩ maroho ma andũ arĩa athingu matũũkĩte akinyanĩru kũna,

²⁴ na kũrĩ Jesũ ũria mũguithania wa kĩrĩkanĩro kĩa kĩaerũ, o na kũrĩ thakame rĩa yakũminjaninjanĩrio rĩa yaragia kiugo kĩa gũkĩra thakame ya Habili.

²⁵ Menyererai mūtikarege ūria ūkwaria. Angīkorwo matiigana gwīthara hīndī ūria maaregire ūria wamakaanagia arī gūkū thī-rī, githī ithuī tūtingīkiaga o makīria gwīthara, tūngīkīhutatīra ūria ūtūkaanagia arī igūrū?

²⁶ Hīndī ūyo-rī, mūgambo wake nīwainainirie thī, no rīu nīeranīire akoiga atīrī, “Thinda rīngī to thī iiki ngainainia, no nīngainainia igūrū o narīo.”

²⁷ Ciugo ici, “ihinda rīngī,” ironania kweherio gwa kīria kīngīenyenyeka, nacio nī indo iria ciūmbītwo, nīgeetha kīria gītangīenyenyeka gītūire.

²⁸ Nī ūndū ūcio tondū tūramūkīra ūthamaki ūtangīenyenyeka-rī, nītūcookiei ngaatho na tūhooyage Ngai na nījira ūria yagīrīire, tūkīmūtīiaga na tūkīmwtīgagīra,

²⁹ nīgūkorwo “Ngai witū nī mwaki ūniinanaga.”

13

Gūthaithana gwa Kūrīkīrīria

¹ Ikaragai mwendaine ta arīu na aarī a Ithe witū.

² Mūtikanariganīrwo nīgūtuga ageni, nī ūndū andū amwe tondū wa gwīka ūguo maananyiita araika ūgeni matekūmenya.

³ Ririkanagai andū arīa mohetwo o ta muohetwo hamwe nao, o na mūrīrikanage arīa marathīnio taarī inyuī ene mūranyamario.

⁴ Ūhorō wa kūhikania nīwagīrīrwo nīgūtīio nī andū othe, naguo ūrīrī wa arīa mahikanītie ndūgathaahio; nīgūkorwo Ngai nīagaciirithia arīa othe matharagia, na ahūūri-maraya othe.

⁵ Ikaragai mūtegūkorokera mbeeca, na mūiganagwo nī kīria mūrī nakīo, tondū Ngai oigīte atīrī,

“Ndirī hīndī ngaagūtiganīria;
na ndigagūtirika o narī.”

⁶ Nī ūndū ūcio no tuuge tūmīrīirie atīrī,
“Mwathani nīwe mūndeithia; ndingītīgīra.

Mūndū-rī, nī atīa angīhota kūnjīka?”

⁷ Ririkanagai atongoria anyu arīa maamūheire ūhorō wa Ngai. Cūranagai ūhorō wa maciaro ma mīkarīre yao, na mwīgerekangie nao ūhorō-inī wa gwītīkia kwao.

⁸ Jesū Kristū atūūruga atekūgarūrūka, ira, na ūmūthī, o na nginya tene.

⁹ Mūtikaheenagīrīrio nī mūthemba yothe ya morutani mageni. Nī wega ngoro ciitū ciīkīragwo hinya nī Wega wa Ngai, na ti na ūndū wa kūrīa irio cia magongona iria itagunaga arīa macīrīaga.

¹⁰ Ithuī nī tūrī na kīgongona kīria andū arīa matungataga kūu hema-inī ūyo matarī na rūtha rwa kūrīaga magongona marīa marutagīrwo ho.

¹¹ Mūthīnjīri-Ngai ūria mūnene akuuaga thakame ya nyamū akamītware Handū-harīa-Hatheru-Mūno itūike ya kūhoroheria mehīa, no mūrī ya nyamū icio icinagīrwo nja ya itūūra.

¹² Ūguo no taguo Jesū aanyariirīrwo nja ya kīhingo gīa itūūra inene, nīgeetha andū matheragio nī thakame yake.

¹³ Nī ūndū ūcio-rī, nītumagarei tūthīi kūrī we kūu nja ya itūūra, tūkuuanīire nake gīconoko kīria we aakuuire.

¹⁴ Nīgūkorwo gūkū tūtīrī na itūūra inene rītagaathira, no tūcaragia itūūra inene rīria rīgooka thuutha-inī.

¹⁵ Nī ūndū ūcio-rī, nītūthī na mbere kūrutīra Ngai igongona rīa kūmūgooca nī ūndū wa Jesū tūtegūtīgīthīria, na nīrīo itunda rīa tūnua tūrīa tuumbūruga rītīwa rīake.

¹⁶ Na mūtikanariganīrwo nī gwīkaga wega, o na kūgayanaga kīria mūndū arī nakīo na andū arīa angī, nīgūkorwo magongona ta macio nīmo makenagia Ngai.

¹⁷ Athīkagīrai atongoria anyu, na mwīnyīihagīrie wathani wao. Maikaraga meiguīte nī ūndū wa mīoyo yanyu taarī o makoorio ūhorō wanyu. Maathīkagīrei nīgeetha wīra wao ūgatuīka gīkeno, no ti mūrigo, nīgūkorwo ūndū ūcio ndūngītūika wa kūmūguna.

¹⁸ Tūhooyagīrei. Tūrī na ma atī thamiri ciitū itūrī na ūcuuke, na nītūkwenda gūtūūra na mīkarīre mīega maūndū-inī mothe.

¹⁹ Nīngūmūthaiitha mūno mūhooyage nīgeetha hotithio gūcooka kūrī inyuī o narua.

²⁰ Nake Ngai mwene thayū, ūria wariūkirie Mwathani witū Jesū, ūria Mūrīithi ūria mūnene wa ng'ondū, akīmūruta kūrī arīa akuū na ūndū wa thakame ya kīrīkanīro kīria gīa tene na tene-rī,

²¹ aromūhe kīndū o gīothe kīega gīa kūmūhotithia gwīka ūria endaga, na aroeka thīnī witū maūndū marīa mamūkenagia thīnī wa Jesū Kristū, nake arogoocagwo tene na tene. Amenī.

²² Ndamũthaitha ariũ na aarĩ a Ithe witũ, mũkirĩrĩrie ciugo ciakwa cia kũmũtaara nĩgũkorwo ndamwandĩkĩra o marũa makuhi.

²³ Nĩngwenda mũmenye atĩ mũrũ wa Ithe witũ Timotheo nĩarekereirio. Nake angĩũka narua, nĩtũrĩũka nake kũmuona.

²⁴ Geithiai atongoria anyu othe na andũ othe, a Ngai. Andũ a kuuma Italia nĩmamũgeithia.

²⁵ Wega wa Ngai ũrogĩa na inyuĩ inyuothe.

MARŪA MA JAKUBU

¹ Nĩ nĩ Jakubu, ndungata ya Ngai na ya Mwathani Jesũ Kristũ,

Ndiramwandikĩra inyuĩ a mĩhĩrĩga ĩrĩa ikũmi na ĩrĩ mũhurunjĩtwo thĩ yothe:

Nĩndamũgeithia.

Mathũna na Magerio

² Ariũ na aarĩ a Ithe witũ, rĩrĩa rĩothe mwakorwo nĩ magerio ma mĩthemba mũingĩ-rĩ, tuagai atĩ ũguo nĩ gĩkeno gĩtheri.

³ tondũ nĩmũũ atĩ kũgerio kwa wĩfikio wanyu kũrehaga gũkirĩrĩa.

⁴ Rekei gũkirĩrĩa kwanyu kũrute wĩra wakuo, nĩgeetha mũtuĩke andũ aagĩrũrũ kũna na agĩma, mũtarĩ na ũndũ mwagĩte.

⁵ Na rĩrĩ, mũndũ wanyu angĩkorwo aagĩte ũũgĩ-rĩ, nĩahooe Ngai, ũrĩa ũheaga andũ othe na ũtaana, na atarĩ na ũũru ngera, nake nĩekũheo ũũgĩ ũcio.

⁶ No rĩrĩa ekũhooya-rĩ, nĩahooe etĩkĩtie, na ndagathanganie, tondũ mũndũ ũrĩa ũthanganagia ahaana ta ikũmbĩ rĩa iria inene, rĩrĩa rĩhurutagwo nĩ rũhuho na rĩkarũgarũgio.

⁷ Mũndũ ũcio ndageciirie atĩ nĩakaheo kĩndũ o naki nĩ Mwathani;

⁸ ũcio nĩ mũndũ wa ngoro igĩrĩ, ũtarĩ hĩndĩ akĩndagĩria maũndũ-inĩ mothe marĩa ekaga.

⁹ Mũrũ kana mwarĩ wa Ithe witũ ũrĩa wĩnyiihagia aagĩrũrwo nĩ kwĩraha nĩ ũndũ nĩatũũgĩrĩtio.

¹⁰ No ũrĩa mũtongu nĩerahage nĩ ũndũ wa kũnyiihio gwake, tondũ agaathira ta ihũa rĩa gĩthaka.

¹¹ Nĩgũkorwo riũa rĩrathaga rĩrĩ na ũrugarĩ mũhiũ wa gũcina narĩo rĩkahoohia mũmera; nakĩo kiro kiago gĩgaitĩka na ũthaka wago ũkanangwo. ũguo no taguo mũndũ ũrĩa mũtongu akaahwererekerera o akĩrutaga wĩra wake.

¹² Kũrathimwo-rĩ, nĩ mũndũ ũrĩa ũũmagĩrĩria rĩrĩa ekũgerio, tondũ aatoria magerio, nĩakaheo thũmbĩ ya muoyo ĩrĩa Ngai erĩire arĩa mamwendete.

¹³ Hĩndĩ ĩrĩa mwagerio, mũndũ o naũ ndakanoige atĩrĩ, "Ngai nĩarangeria." Nĩgũkorwo Ngai ndangĩhota kũgerio nĩ ũũru, o nake mwene ndageragia mũndũ o na ũrĩkũ;

¹⁴ no rĩrĩ, mũndũ nĩkũgerio ageragio hĩndĩ ĩrĩa ekũguucĩrĩrio na akaheenerio nĩ merĩrĩria make mooru.

¹⁵ Namu merĩrĩria marĩkia kũgĩa nda, maciaraga mehia; namo mehia hĩndĩ ĩrĩa maakũra biũ, magaciara gĩkuũ.

¹⁶ Ariũ na aarĩ a Ithe witũ inyuĩ nyenda mũno-rĩ, mũtikanahenio.

¹⁷ Kĩheo gĩothe kĩa na gĩkinyanĩru kiumaga igũrũ, gũkũrũkĩte kuuma kũrĩ Ithe wa motheri ma igũrũ, ũrĩa ũtagarũrũkaga ta ciĩruru iria igarũrũkaga.

¹⁸ Nĩwe watũciarire nĩ kwenda na ũndũ wa ũhoru-ũrĩa-wa-ma, nĩguo tũtuĩke ta maciaro ma mbere ma indo ciothe iria ombire.

Gũthikĩrĩria na Gwĩka

¹⁹ Ariũ na aarĩ a Ithe witũ inyuĩ nyenda mũno, menyai ũũ: O mũndũ nĩahiũhage gũthikĩrĩria, no ndakahiũhage kwaria o na kana kũrakara,

²⁰ nĩgũkorwo marakara ma mũndũ matirehaga mũtũũrĩre wa ũthingu ũrĩa Ngai endaga.

²¹ Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, ehierai maũndũ mothe marĩ magigi, na ũũru ũrĩa ũkĩrĩrĩrie kũingĩha, na mwĩnyiihĩtie, mwĩtikĩre kiugo kĩrĩa kĩaandĩtwo thĩnĩ wanyu, o kĩrĩa kĩngĩmũhonokia.

²² Mũtigatuĩke o a gũthikagĩrĩria kiugo tu, no tuĩkai a gwĩka ũrĩa kiugĩte, nĩguo mũtikeheenie inyuĩ ene.

²³ Mũndũ o wothe ũthikagĩrĩria kiugo no ndekaga ũrĩa kiugĩte-rĩ, ahaana ta mũndũ ũrĩa wĩroraga ũthĩũ na gĩcicio,

²⁴ na thuutha wa kwĩrora, agethiira na akariganĩrwo o narua nĩ ũrĩa ahaana.

²⁵ No mũndũ ũrĩa ũroraga wega watho ũrĩa mũkinyanĩru kũna ũrĩa ũheanaga wĩyathi, na agathĩ na mbere gwĩka ũguo, atekũriganĩrwo nĩ ũrĩa aigũite no akawĩkaga-rĩ, ũcio nĩarĩrathimagirwo maũndũ marĩa ekaga.

²⁶ Mündũ o wothe angĩtũua mündũ wa ndini no aremwo nĩ gwatha rũrĩmĩ rwake-rĩ, mündũ ũcio nĩ kwĩheenia eheenagia, na ũndini wake nĩ wa tũhũ.

²⁷ Ũndini ũria Ngai Ithe witũ etikagĩra atĩ nĩ mũtheru na ndũrĩ na mahĩtia nĩ ũyũ: nĩ kũroraga ciana cia ngoriai na atumia a ndigwa hĩndĩ ĩria marĩ mathĩina-inĩ mao, na ningĩ mündũ etheemage ndagathũkio nĩ maũndũ ma gũkũ thĩ.

2

Kũgĩrio Gũthuurania Andũ

¹ Ariũ na aarĩ a Ithe witũ, ta etĩkia thĩĩnĩ wa Mwathani witũ Jesũ Kristũ, o we ũria ũrĩ riiri-rĩ, tigagai gũthutũkanagia andũ nĩ ũndũ wa maũthĩ mao.

² Tondũ-rĩ, ĩ hihi kũngũka mündũ kiũngano-inĩ kĩanyu ekĩrĩte gĩcũhĩ gĩa thahabu na nguo njega, na gũũke mündũ mũthĩĩni ũtehumbĩte nguo njega-rĩ,

³ na inyuĩ mũhe ũcio wĩhumbĩte nguo njega gĩtĩo, mũmwĩre atĩrĩ, "Haha harĩ na gĩtĩ kĩega gĩa gũikarĩra," no mwĩre mündũ ũcio mũthĩĩni atĩrĩ, "Wee rũgama harĩa," kana, "Ikara haha magũrũ-inĩ makwa,"

⁴ githĩ mũtiagĩthutũkania inyuĩ ene, na mwatũka atuanĩri ciira marĩ na meciiria mooru?

⁵ Ariũ na aarĩ a Ithe witũ inyuĩ nyenda mũno, ta thĩkĩrĩriai: Githĩ Ngai ndathuurĩte arĩa monagwo marĩ athĩĩni gũkũ thĩ nĩguo matũike itonga ũhoru-inĩ wa wĩtikio na magairwo ũthamaki ũria erĩre arĩa mamwendete?

⁶ No inyuĩ nĩ mũnyararaga arĩa athĩĩni. Githĩ ti itonga imũhinyagĩrĩria? Githĩ ti o mamũtwaraga igooti-inĩ na hinya?

⁷ Ningĩ githĩ ti o macambagia rĩitwa rĩria rĩrĩ gĩtĩo, o rĩu rĩa ũria mũrĩ ake?

⁸ Angĩkorwo nĩmũhingagia watho ũria mũtue nĩ mũthamaki ũria wandĩkĩtwo Maandĩko-inĩ atĩrĩ, "Enda mündũ ũria ũngĩ o ta ũria wĩyendete wee mwene," nĩmwĩkaga wega.

⁹ No angĩkorwo mũtĩĩagĩra andũ maũthĩ-rĩ, nĩ kwĩhia mwĩhagia na mũrĩ atuĩre nĩ watho atĩ mũrĩ aagarari watho.

¹⁰ Nĩgũkorwo ũria wothe ũhingagia watho wothe, no akahĩngwo nĩ kaũndũ o kamwe ka guo, mündũ ũcio nĩagaranĩte watho wothe.

¹¹ Tondũ ũria woigire atĩ, "Ndũkanatharanie," nowe woigire atĩ, "Ndũkanoragane." Rĩu-rĩ, ũngĩaga gũtharania no ũragane-rĩ, wee nĩũtuĩkĩte mwagarari wa watho.

¹² Aragai na mwĩkage maũndũ manyu o ta mũrĩ arĩa magaatũrwo ciira nĩ watho ũria ũheanaga wĩyathi,

¹³ tondũ mündũ ũria ũtuanĩire ciira atekũiguanĩra tha-rĩ, ũcio nake agaatuĩrwo ciira atekũiguĩrwo tha. Nacio tha nĩitooragia ũtuanĩri wa ciira!

Wĩtikio na Cĩko

¹⁴ Ariũ na aarĩ a Ithe witũ, gũkĩrĩ na uumithio ũrĩkũ mündũ angiuga atĩ arĩ na wĩtikio, no ndarĩ na cĩko? Wĩtikio ũcio wakĩmũhonokia?

¹⁵ Mũrũ wa Ithe witũ kana mwarĩ wa Ithe witũ angĩkorwo ndarĩ na nguo cia kwĩhumba, kana irio cia kũria o mũthenya,

¹⁶ nake ũmwe wanyu amwĩre atĩrĩ, "Thĩ na wega; gĩa na ũrugarĩ na ũrĩte wega," no ndarĩ ũndũ aamũteithia naguo mabataro-inĩ make ma mwĩrĩ-rĩ, ũndũ ũcio ũkĩrĩ na uumithio ũrĩkũ?

¹⁷ Ũguo no taguo wĩtikio mũtheri ũtarĩ na cĩko ũhaana, nĩ mũkuũ guo mwene.

¹⁸ No mündũ no oige atĩrĩ, "Wee-rĩ, ũrĩ na wĩtikio; na niĩ ndĩ na cĩko."

Nyonia wĩtikio waku ũria ũtarĩ na cĩko, na niĩ nĩngũkuonia wĩtikio wakwa na ũndũ wa ũria njĩkaga.

¹⁹ Wee nĩwĩtikĩtie atĩ Ngai no ũmwe. Ũguo nĩ wega! O nacio ndaimono nĩciĩtikĩtie ũguo, na ikainaina.

²⁰ Wee kĩrimũ gĩkĩ, nĩ ũira ũrakĩenda wa kuonania atĩ wĩtikio ũtarĩ na cĩko nĩ wa tũhũ?

²¹ Githĩ Iburahĩmu, ithe witũ wa tene, ndaatũrwo mũthingu nĩ ũndũ wa ũria eekire rĩria aarũtĩre mũrĩu Isaaka kĩgongona-inĩ?

²² Mũtigũkĩona atĩ wĩtikio wake nĩ warũtĩre wĩra hamwe na cĩko ciake, naguo wĩtikio wake ũgĩtuuo mũganĩru kũna nĩ ũndũ wa cĩko icio ciake.

²³ Namo Maandĩko makĩhingio marĩa moigĩte atĩrĩ, "Iburahĩmu agĩtĩkia Ngai, nakuo gwĩtikia kũu gũgĩtũma atuuo mũthingu," nake agĩtĩtwo mũrata wa Ngai.

²⁴ Nĩmũkuona atĩ mündũ atuagwo mũthingu nĩ ũndũ wa ũria ekaga, no ti ũndũ wa wĩtikio wiki.

²⁵ O nake Rahabu ūrīa warī mūmaraya-rī, githī ndaatuirwo mūthingu nī ūndū wa ūrīa eekire hīndī īrīa aanyitire athigaani arīa ūgeni na akīmooneneria njīra īngī ya kūrīrīa?

²⁶ O ta ūrīa mwīrī ūtarī na roho ūrī mūkuū-rī, ūguo noguo wītīkio ūtarī cīko ūrī mūkuū.

3

Gwatha Rūrīmī

¹ Ariū na aarī a Ithe witū, ti aingī anyu magīrīrwo nī gūtuīka arutani, tondū nī mūūī atī ithuī arīa tūrutanaga nītūgaatuīrwo ituīro rīa hinya gūkīra andū arīa angī.

² Ithuothe nītūhīngicagwo nī maūndū maingī. Mūndū angīkorwo ndarī na mahītia thīnī wa maūndū marīa aragia-rī, ūcio nī mūkinyanīru kūna, na nīahotete kūrīra mwīrī wake wothe.

³ Hīndī īrīa tweekīra mbarathi mīkwa tūnua nīguo itwathīkīre-rī, nītūhotaga kūgarūra nyamū īyo īrī yothe.

⁴ Ningī ta rorai ūhoro wa marikabu ūrī ta kīonereria. O na gūtuīka nī nene na itwaragwo nī rūhuho rūrī na hinya-rī, nīgarūrāgwo na gathukani kanini, ikarorio o kūrīa mūtwarithia wacio ekwenda gūciroria.

⁵ Ūguo no taguo rūrīmī rūhaana. Nī kīga kīnini kīa mwīrī, no nī rwīkagīrīra mūno. Ta mwīciirie ūrīa mūtītū mūnene ūgwatagio mwaki nī gathandī o kanini.

⁶ Ningī rūrīmī nī mwaki, tondū rūiyūrīte mīthemba yothe ya maūndū ma waganu thīnī wa cīga cia mwīrī. Rūthūkagia mwīrī wothe, rūkagwatia mwaki mūtūūrīre wothe wa mūndū, naruo rwene rūkoragwo rūmundītio mwaki nī Jehanamū.

⁷ Nyamū cia mīthemba yothe, na nyoni, na nyamū iria itabaga thī, na nyamū cia iria-inī rīrīa inene ciothe nīhooreragio na cianahoorerio nī mūndū,

⁸ no gūtīrī mūndū o na ūrīkū ūngīhota kūhooreria rūrīmī. Nīruo kīndū kīuru gītāngīkīndīria na rūiyūrītwo nī thumu wa kūrāgana.

⁹ Tūgoocaga Mwathani, o we Ithe witū, na rūrīmī, na tūkaruma andū naruo, o acio mombītwo marī na mūhianīre wa Ngai.

¹⁰ Kanua o kau-rī, no ko koimaga ūgooci na gakoima irumi. Ariū na aarī a Ithe witū, ūguo tīguo kwagīrīre gūtuīka.

¹¹ Kai maaī mega na maaī ma cumbī mangītherūka kuuma gīthima kīmwe?

¹² Ariū na aarī a Ithe witū, mūkūyū no ūhote gūciara ndamaiyū, kana mūthabībū ūciare ngūyū? O nakīo gīthima kīa maaī ma cumbī gītīngītherūka maaī mega.

Mīthemba Īrī ya Ūūgī

¹³ Thīnī wanyu-rī, nūū ūrī na ūūgī na agataūkīrwo nī maūndū? Mūndū ūcio nīakīonanie maūndū macio na ūndū wa mūtūūrīre wake mwega, na cīko cīkīitwo na njīra ya kwīnyīhīa kūrīa kuumanaga na ūūgī.

¹⁴ No mūngīkorwo ngoro-inī cianyu nī mūtūūrāgia ūiru na ūhoro wa kwenda kwīyambatīria-rī, mūtīkae kwīrahīra ūndū ūcio kana mūtūīke a gūkaana ūhoro wa ma.

¹⁵ “Ūūgī” ta ūcio tīguo ūikūrūkaga uumīte igūrū, no nī wa thī īno, na ti wa kīroho, ūcio nī ūūgī wa mūcukani.

¹⁶ Nīgūkorwo harīa harī na ūiru na ūhoro wa kwenda kwīyambatīria-rī, hau nīho hakoragwo na ngūī na cīko ciothe cia waganu.

¹⁷ No ūūgī ūrīa uumaga igūrū o mbere nī mūtheru; ningī nīwendete thayū, na nīūcaayanāgīra, na nīwīnyīhīagia, na nī ūiyūrītwo nī tha na maciaro mega, ningī ndūthūtūkanāgia, na ndūrī ūhīnga.

¹⁸ Nao ateithūrani arīa mahaandaga thayū-rī, magethaga maciaro ma ūthingu.

4

Mwīnyīhāgīriei Ngai

¹ Atīrīrī, nī kī gītūmaga kūgīe na mbaara na ngūī thīnī wanyu? Githī itiumaga merīrīria-inī manyu marīa marūaga thīnī wanyu?

² Mwīrirāgīria kīndū no mūkaaga kūgīa nakīo. Ningī mūrāganaga na mūgacumīkīra, no mūtīngīhota kūgīa na kīrīa mūkwenda. Mūtetanāgia na mūkarūa. Mūgākīaga kuona kīndū tondū wa kwaga kūhooya Ngai.

³ Hīndī īrīa mwahooya-rī, nīm wagaga kūheo, tondū mūhooyaga mūrī na muoroto mūuru, tondū mwendaga mūtāngage kīrīa mwaheo na maūndū ma gwīkenia.

⁴ Inyuĩ atharania aya, kaĩ mũtooi atĩ kũgĩa ũrata na thĩ nĩ kũgĩa ũthũ na Ngai? Nĩ ũndũ ũcio mũndũ o wothe ũthuuraga kũgĩa ũrata na thĩ nĩkũgĩa ũthũ ya Ngai.

⁵ Kana mũgwĩciiria Maandĩko maaragia ũhoru ũtarĩ na gĩtũmi, atĩ roho ũria Ngai aatũmire ũtũurage thĩinĩ witũ nĩ ũiguaga ũiru mũno?

⁶ No nĩatũheaga wega wake makĩria. Kĩu nĩkĩo gĩtũmaga Maandĩko moige atĩrĩ: “Ngai nĩareganaga na arĩa etĩĩ

no arĩa menyihagia nĩo aheaga wega wake.”

⁷ Nĩ ũndũ ũcio mwĩnyihagĩriei Ngai. Reganagai na mũcukani, nake nĩekũmũũrĩra.

⁸ Kuhĩrĩriai Ngai, nake nĩekũmũkuhĩrĩria. Mwĩthambeĩ moko manyu inyuĩ ehia, na mũtherie ngoro cianyu inyuĩ andũ a ngoro igĩrĩ.*

⁹ Iguai kĩa, mũcaka, na mũgirĩke. Garũrai mũtheko yanyu ĩtuĩke macakaya, nakĩo gĩkeno kĩanyu kĩgarũrũke gĩtuĩke kĩa.

¹⁰ Mwĩnyihĩriei Mwathani, nake nĩekũmũtũũgĩria.

¹¹ Ariũ na aarĩ a Ithe witũ, tigai gũcambania mũndũ na ũria ũngĩ. ũria wothe waragia ũhoru wa gũcambia mũrũ kana mwarĩ wa ithe kana akamũtuĩra ciira-rĩ, nĩ watho acambagia na akaũtuĩra ciira. Hĩndĩ ĩria ũgũtuĩra watho ciira-rĩ, ndũkoragwo ũkĩhingia watho, no ũkoragwo ũrĩ mũtuanĩri ciira.

¹² Kũrĩ Mũheani wa watho, na Mũtuanĩri ciira o ũmwe, o we ũria ũrĩ na ũhoti wa kũhonokia na kũniinana. No wee-rĩ, ũkĩrĩ ũ nĩguo ũtuĩre mũndũ ũria ũngĩ ciira?

Kwĩraha nĩ ũndũ wa Rũciũ

¹³ Rũu ta thĩkĩrĩriai, inyuĩ mugaga atĩrĩ: “Ūmũthĩ kana rũciũ nĩtũgũthĩ itũura rĩna tũikare kuo mwaka ũmwe, tũrute wĩra wa wonjoria kuo, tũgĩe na mbeeca.”

¹⁴ No rĩrĩ, inyuĩ mũtiũũ ũria gũgaatuĩka rũciũ. Muoyo wanyu ũkĩrĩ kĩ? Inyuĩ mũrĩ o kĩbii kĩria kĩonekaga o kahinda kanini, gĩgacooka gĩgathira biũ.

¹⁵ Handũ ha ũguo-rĩ, mwagĩrĩrwo nĩ kugaga atĩrĩ, “Mwathani angĩenda-rĩ, nĩ tũgũtũura muoyo na twĩkage ũndũ ũyũ na ũyũ.”

¹⁶ No rĩu inyuĩ nĩ kwĩraha mwĩrahaga mũrĩ na nguthi. Mwĩraho ta ũcio wothe nĩ mũũru.

¹⁷ Nĩ ũndũ wa ũguo, mũndũ wothe ũũĩ gwĩka wega na ndekaga-rĩ, ũcio nĩ kwĩhia ehagia.

5

Itonga Gũkaanio Kũhinyanĩrĩria

¹ Rĩu ta thĩkĩrĩriai, inyuĩ itonga ici, rĩrai na mũgirĩke tondũ wa mathĩna marĩa maramũkora.

² Ūtonga wanyu nĩ ũbuthĩte, nacio nguo cianyu nĩ ndĩe nĩ memenyi.*

³ Thahabu na betha cianyu nĩ irootete. Kũroota gwacio nĩ ũira wa atĩ nĩireganĩte na inyuĩ, na nĩkũria mũrĩ yanyu imũniine o ta mwaki. Inyuĩ mwĩgĩire mũthithũ mũingĩ wa matukũ ma kũrigĩrĩria.

⁴ Atĩrĩrĩ! Micaara ĩria mwaregire kũrĩha aruti a wĩra arĩa maamũrĩmĩire mĩgũnda nĩramũkaĩra. Gũkaya kwa arĩa maamũgetheire irio nĩgũkinyĩire matũ ma Mwathani Mwene hinya wothe.

⁵ Mũtũũrite gũkũ thĩ na mĩago na mũgũkenagia. Inyuĩ mwĩnoretie nĩ ũndũ wa mũthenya wa gũthĩnjwo.

⁶ Inyuĩ nĩ mũtũũrĩre andũ ciira na mũkamooraga matarĩ na mahĩtia, o acio matarĩ ũũru na inyuĩ.

Gũkĩrĩrĩria Mathũna-inĩ

⁷ Nĩ ũndũ ũcio, ariũ na aarĩ a Ithe witũ, kiragĩrĩriai, o nginya rĩrĩra Mwathani agooka. Ta rorai ũria mũrĩmi etagĩrĩra mũgũnda wake ũrute irio iria irĩ bata, na agakĩrĩrĩria nginya ciurĩrwo nĩ mbura ya mbere o na ya keerĩ ategũthethũka.

⁸ O na inyuĩ-rĩ, kĩrĩrĩriai na mwĩhaande wega, tondũ Mwathani arĩ hakuĩ gũũka.

⁹ Ariũ na aarĩ a Ithe witũ, tigagai gũtetania, nĩgeetha mũtikanatuĩrwo ciira. Mũtuanĩri ciira arũngĩ o mũrango-inĩ!

¹⁰ Ariũ na aarĩ a Ithe witũ, mwĩrutei na maũndũ marĩa mooru anabii meekĩrwo, o acio maaragia thĩinĩ wa rĩtwa rĩa Mwathani, naguo ũhoru ũcio ũtuĩke kĩonereria kĩanyu gĩa gũkĩrĩrĩria rĩria mũkũnyamario.

* 4:8 Athĩnjĩri-Ngai matanakuhĩrĩria Ngai Hema-inĩ-ya-Gũtũnganwo nĩmambaga gwĩthamba magũrũ na moko mbakũri-inĩ ya gĩcango arĩ njĩra ya gwĩtheria kĩroho (Thaam 30:17-21). * 5:2 Matukũ-inĩ ma tene nguo ciataragwo taarĩ njĩra ĩmwe ya ũtonga (Atũm 20:33).

¹¹ O ta ūrĩa mũũĩ, acio maakirĩrĩrie-rĩ, tũmatuaga arathime. Nĩmũiguĩte ūhoru wa gũkirĩrĩria kwa Ayubu, na nĩmuonete ūrĩa Mwathani eekire marigĩrĩrio-inĩ. Mwathani aiyũrĩtwo nĩ ūtugi na tha.

¹² Ariũ na aarĩ a Ithe witũ, igĩrũ rĩa maũndũ mothe-rĩ, tigagai kwĩhĩta. Mũtikanehĩte na igĩrũ kana na thĩ, o na kana na kĩndũ kĩngĩ o na kĩ. Inyũ-rĩ, mwoiga “ĩr” nĩtũike ĩ, na mwoiga “Aca” nĩtũike aca, nĩguo mũtikae gũtũirwo ciira.

Ihooya rĩa Wĩtikio

¹³ Nĩ harĩ mũndũ thĩinĩ wanyu wonete ūũru? Ūcio nĩahooe. Nĩ harĩ mũndũ ūkenete? Ūcio nĩaine nyĩmbo cia kũgooca.

¹⁴ Nĩ harĩ mũndũ thĩinĩ wanyu mũrũaru? Ūcio nĩete athuuri a kanitha mamũhooere na mamũhake maguta thĩinĩ wa rĩitwa rĩa Mwathani.

¹⁵ Namo mahooya mangĩhooywo na wĩtikio nĩ megũtũma mũndũ ūcio mũrũaru ahone; Mwathani nĩekũmwarahũra. Angĩkorwo ehĩtie-rĩ, nĩekũrekerwo mehia make.

¹⁶ Nĩ ūndũ ūcio umbũranagĩrai mehia manyu o mũndũ na ūrĩa ūngĩ, na mũhooyanagĩre nĩgeetha mũhonagio. Ihooya rĩa mũndũ mũthingu nĩ rĩrĩ hinya na nĩ rĩtũmaga maũndũ manene mekĩke.

¹⁷ Elija aarĩ mũndũ o ta ithuĩ. Nake nĩahooire Ngai na kĩyo atĩ mbura ndĩkoire, nayo mbura ndĩoirire bũrũri-inĩ ūcio ihinda rĩa mũaka ĩtatũ na nuthu.

¹⁸ Ningĩ agĩcooka akĩhooya, nakuo matu-inĩ gũkiuma mbura, nayo thĩ igĩciara maciaro mayo.

¹⁹ Atĩrĩrĩ ariũ na aarĩ a Ithe witũ, mũndũ ūmwe wanyu angĩagaga oime ūhoru-inĩ wa ma nake mũndũ ūngĩ amũgarũre-rĩ,

²⁰ ririkanai ūũ: Mũndũ ūrĩa wothe ūgarũraga mwĩhia kuuma njĩra-inĩ yake njũru-rĩ, nĩkũmũhonokia akaamũhonokia kuuma harĩ gĩkuũ na ahumbĩre mehia maingĩ.

MARŪA MA MBERE MA PETERO

1 Nĩ nĩ Petero, mütümwo wa Jesũ Kristũ,

Ngũmwandĩkĩra marũa maya, inyuĩ arĩa Ngai eyamũriire, na mütũũrite mũri ageni gũkũ thĩ, na mũkahurunjũkĩra mabũrũri ma Ponto, na Galatia, na Kapadokia, na Asia, na Bithinia,

2 o inyuĩ mwathuurirwo kũringana na ũria Ngai Ithe aamũmenyete o mbere, na akamũtheria nĩ ũndũ wa Roho, nĩguo mwathĩkagire Jesũ Kristũ, na mũminjaminjirio thakame yake:

Wega na thayũ iromũingĩhĩra.

Ngai kũgoocwo nĩ ũndũ wa Kũrĩgĩrĩro kĩrĩ Muoyo

3 Ngai, o we Ithe wa Mwathani witũ Jesũ Kristũ, arogocwo! Ngai nĩatũciarĩte rĩngĩ nĩ ũndũ wa tha ciake nyingĩ nĩguo tũgĩe na kũrĩgĩrĩro kĩrĩ muoyo, nĩ ũndũ wa ũria Jesũ Kristũ aariũkire akiuma kũrĩ arĩa akuũ.

4 Aatũciarire nĩguo tũgĩe na igai rĩria rĩtangĩbutha, kana rĩthũke, kana rĩhwerereke, rĩria mũigĩrwo kũu igũrũ,

5 o inyuĩ mũgitĩrwo nĩ hinya wa Ngai nĩ ũndũ wa gwĩtikia, o nginya hĩndĩ ĩria ũhonokio ũgooka ũria ũhaarĩrio gũkaaguũranĩrio ihinda rĩa mũthia.

6 Ũhoru ũcio nĩguo mũkenagĩra mũno, o na gwatũika rĩu nĩmũiguithĩtio kĩa kahinda kanini nĩkũgerio na magerio ma mũthemba yothe.

7 Maũndũ maya mokĩte nĩgeetha wĩfikio wanyu woneke nĩ wa goro mũno gũkĩra thahabu, ĩria ĩthiraga o na yakorwo ĩtheragio na mwaki, ningĩ ũmenyeke atĩ nĩ wa ma, na atĩ nũkarehe ũgocci, na riiri, na gĩtĩo hĩndĩ ĩria Jesũ Kristũ akaaguũranĩrio.

8 Nĩmũmwendete o na gũtuĩka mũtirĩ mwamuona; ningĩ mũkamwĩtikia o na gũtuĩka rĩu mũtiramuona, na mũkaiyũrwo nĩ gĩkeno gĩtangĩheanĩka ũhoru wakĩo, o kĩria kĩrĩ riiri,

9 nĩgũkorwo nĩmũramũkĩra ũndũ ũria mũtanyaga kuona nĩ ũndũ wa wĩfikio wanyu, na nĩguo ũhonokio wa ngoro cianyu.

10 Ũhoru ũcio wa ũhonokio-rĩ, nĩguo anabii, arĩa maarathaga ũhoru wa wega wa Ngai ũria warĩ ũuke kũrĩ inyuĩ, maacaragia na kiyoyoy, na makaũtuĩria na ũmenyereri mũnene,

11 makĩgeria kũmenya nĩ hĩndĩ ĩrĩkũ Roho wa Kristũ ũria warĩ thĩinĩ wao orotaga rĩria aarathaga ũhoru wa kũnyariĩrĩka gwa Kristũ na riiri ũria ũkaarũmirĩra.

12 Nao nĩmaguũrĩrio atĩ to o ene meetungatagĩra, no nĩ inyuĩ maatungatagĩra, hĩndĩ ĩria maaragia ũhoru wa maũndũ marĩa mwĩrĩtwo rĩu nĩ arĩa maamũhunjĩrie ũhoru-ũria-Mwega na ũndũ wa Roho Mũtheru ũria watũmirwo kuuma igũrũ. Maũndũ macio nĩmo arĩa meriragĩria mũno kuona.

Tũurai mũrĩ Atheru

13 Nĩ ũndũ ũcio, ikaragai mwĩhaarĩrie meciiria-inĩ manyu; tuĩkai andũ a kwĩrigagĩrĩria merĩrĩria ma mwĩrĩ; na mũige kũrĩgĩrĩro kĩanyu biũ harĩ wega ũria mũkaahero hĩndĩ ĩria Jesũ Kristũ akaaguũranĩrio.

14 Tuĩkai ciana cia gwathĩka, na mũtigatongoragio nĩ merĩrĩria mooru marĩa mwatũire namo mbere hĩndĩ ĩria mũtaamenyete Ngai.

15 No tonduũ ũria wamwĩtĩre nĩ mũtheru-rĩ, o na inyuĩ tuĩkai atheru maũndũ-inĩ mothe marĩa mũrĩkaga;

16 nĩgũkorwo nĩ kwandĩkĩtwo atĩrĩ: "Tuĩkai atheru, tonduũ o na nĩ ndĩ mũtheru."

17 Na rĩrĩ, tonduũ inyuĩ mũkayagĩra Ngai mũkĩmwĩtaga Ithe wanyu, o we ũria ũtuagĩra o mũndũ o mũndũ kũringana na wĩra wake ategũthutũkania-rĩ, gũkaragei mũmwĩtigĩrĩte na mũikarage ta mũrĩ agendi gũkũ thĩ.

18 Nĩgũkorwo nĩmũũ atĩ rĩria mwakũũrĩrwo mũtigane na mũtũũrĩre wa tũhũ ũria mwatĩgĩrwo nĩ maithe manyu-rĩ, ti indo iria ibuthaga ta betha kana thahabu mwakũũrĩrwo nacio,

19 no mwakũũrĩrwo na thakame ya goro mũno ya Kristũ, ũria wahaanaga ta gatũrũme gatarĩ na kĩmeni kana kaũũgũ.

20 Nake nĩwe wathuurĩtwo thĩ ĩtanombwo, no nĩaguũranĩrio mahinda maya ma kũrigĩrĩria nĩ ũndũ wanyu.

²¹ Na inyuĩ nĩmwĩtikĩtie Ngai nĩ ūndũ wake, Ngai ūrĩa wamũriũkirie kuuma kũrĩ arĩa akuũ na akĩmũhe riiri, nĩgeetha wĩtikio wanyu na mwĩhoko ikorwo irĩ o harĩ Ngai.

²² Na tondũ rĩu nĩmwĩtheretie nĩ ūndũ wa gwachĩkĩra ūhoru ūrĩa wa ma, na mũgatuĩka a kwendana kũna na ariũ na aarĩ a lthe wanyu hatarĩ ūhinga-rĩ, inyuĩ ene endanagai biũ na ngoro cianyu.

²³ Nĩgũkorwo nĩmũciarĩtwo rĩngĩ, no mũticiarĩtwo kuuma kũrĩ mbeũ irĩa ĩbuthaga, no nĩ irĩa ĩtarĩ ya kũbutha, na ūndũ wa kiugo kĩa Ngai kĩrĩa kĩrĩ muoyo na gĩtũũraga tene na tene.

²⁴ Tondũ rĩrĩ,

“Andũ othe mahaana ta nyeki,
na ūthaka wao wothe ūhaana ta mahũa ma mũgũnda;
nyeki nĩlhoohaga, namo mahũa magaitĩka,

²⁵ no kiugo kĩa Mwathani gĩtũũraga nginya tene.”
Na kiugo kũu nĩkĩo mwahunjĩrio.

2

¹ Nĩ ūndũ ūcio-rĩ, eheriai rũmena ruothe na maheeni mothe, na ūhinga, na ūiru, na gũcambania o guothe.

² Na mũtuĩke ta tũkenge mwĩriragĩrie iria rĩrĩa rĩega rĩa kũiroho, nĩgeetha rĩmũkũragie ūhonokio-inĩ wanyu,

³ tondũ rĩu nĩmũcamĩte, mũkaigua atĩ Mwathani nĩ mwega.

Ihiga rĩrĩ Muoyo, na Andũ Athuure

⁴ Ūkai kũrĩ we, o ūcio Ihiga rĩrĩ muoyo, o rĩu rĩaregirwo nĩ andũ, no Ngai akĩrĩthuura, na nĩ rĩa goro harĩ we,

⁵ o na inyuĩ, ta mahiga marĩ muoyo-rĩ, nĩ gwakwo mũraakwo mũtuĩke nyũmba ya kũiroho, na mũtuĩke gĩkundi gĩtheru kĩa athĩnjĩri-Ngai gĩa kũrutaga magongona ma kũiroho marĩa mangĩtikĩrĩka nĩ Ngai nĩ ūndũ wa Jesũ Kristũ.

⁶ Nĩgũkorwo Maandĩko moigĩte atĩrĩ:

“Nĩnjigĩte ihiga Zayuni,
ihiga ithuure rĩa koine na rĩa goro,
na mũndũ ūrĩa ūmwĩhokete
ndagaaconorithio.”

⁷ Na rĩu kũrĩ inyuĩ arĩa mwĩtikĩtie, ihiga rĩrĩ nĩ rĩa goro. No kũrĩ arĩa matetikĩtie,
“Ihiga rĩrĩa aaki maaregire
nĩrĩo rĩtuĩkite ihiga inene rĩa koine,”

⁸ na nĩngĩ atĩrĩ,

“Nĩrĩo ihiga rĩrĩa rĩtũmaga andũ mahĩngwo,
na rwaro rwa ihiga rũrĩa rĩtũmaga magũe.”

Mahĩngagwo tondũ wa kũrega gwachĩkĩra ūhoru, na noguo maathĩrĩrio.

⁹ No inyuĩ-rĩ, mũrĩ rũruka rũthuurĩtwo, na thiritũ ya athĩnjĩri-Ngai ya nyũmba ya ūthamaki, nĩngĩ mũrĩ rũrĩrĩ rwamũre, o na andũ a Ngai kũmbe, nĩguo mwanagĩrĩre ūgocoi wa ūcio wamwĩtire muume nduma-inĩ mũtoonye ūtheri-inĩ wake wa magegania.

¹⁰ Kũrĩ hĩndĩ mwarĩ andũ mataarĩ kĩene, no rĩu mũrĩ andũ a Ngai; kũrĩ hĩndĩ mwaagĩte kũiguĩrwo tha, no rĩu nĩmũiguĩrĩrwo tha.

¹¹ Arata akwa nyenda mũno, ndamũthaita mũrĩ ta ageni na agendi gũkũ thĩ, mwĩrigagĩrĩrie merĩrĩa marĩa mooru ma mwĩrĩ, o marĩa marũaga na roho wanyu.

¹² Tũũragai na mĩtũũrĩre mĩega mũrĩ gatagatĩ ka andũ arĩa matooi Ngai, nĩgeetha o na mangĩmũigĩrĩra atĩ nĩmwĩkĩte ūũru, meonagĩre ciiko cianyu njega na magakumia Ngai mũthenya ūrĩa agooka.

Gwachĩkĩra Aathani na Anene

¹³ Nĩ ūndũ wa Mwathani-rĩ, athĩkagĩrai wathani o wothe ūrĩa ūheanĩtwo thĩnĩ wa andũ: o na wakorwo nĩ wa mũthamaki, arĩ we mũnene igũrũ rĩa anene arĩa angĩ othe,

¹⁴ o na kana nĩ wa abarũthi arĩa matũmagwo nĩwe nĩguo maherithagie arĩa mekaga ūũru na makagaathĩrĩria arĩa mekaga wega.

¹⁵ Nĩgũkorwo ūrĩa Ngai endaga nĩ atĩ mwĩkage wega nĩguo mũkiragie mĩario ya ūrimũ ya andũ arĩa matarĩ ūndũ mooi.

¹⁶ Tũũrai ta andũ matarĩ ngombo, no mũtikanareke wĩyathi wanyu ūtuĩke wa kũhithĩrĩra waganu; tũũragai mũrĩ ndungata cia Ngai.

¹⁷ Heagai mũndũ o wothe gĩtũũo kĩrĩa kĩmwagĩrĩre: Endagai ngwatanĩro ya andũ arĩa etĩkia, na mwĩtigagĩre Ngai, o na mũtũage mũthamaki.

¹⁸ Inyuĩ ngombo-rĩ, athĩkagĩrai anene anyu na mũmatĩage mũno, na to arĩa ega na maiguanaagĩra tha, no nĩ o na arĩa mataiguanaagĩra tha.

¹⁹ Nĩgũkorwo nĩ ũndũ mwega mũndũ angĩkirĩria ruo o na akĩnyariiragwo hatarĩ kĩhoo to tondũ wa kũmenya ũrĩa Ngai endaga.

²⁰ No ũngĩhũurwo nĩ ũndũ wa gwĩka ũũru o na ũkirĩrĩrie-rĩ, ũngĩkĩgaathĩrwo kĩ? No ũngĩnyariirwo nĩ ũndũ wa gwĩka wega na ũkirĩrĩrie-rĩ, ũcio nĩ ũndũ mwega maitho-inĩ ma Ngai.

²¹ Ũndũ ũyũ nĩguo mwetĩrwo, tondũ Kristũ aanyariirwo nĩ ũndũ wanyu, akĩmũtigĩra kionereria nĩguo mũgeragĩre o makinya-inĩ make.

²² “We ndaigana kwĩhia,

o na kanua gake gatiigana kwaria maheeni.”

²³ Hĩndĩ irĩa andũ maamũrumaga, we ndaigana kwĩrumĩra; rĩrĩa aanyariiragwo, we ndaigana kũmehĩtura. Handũ ha ũguo-rĩ, we nĩ kweneana eneanaga kũrĩ ũrĩa ũtuaga ciira na kĩhoo to.

²⁴ We mwene nĩakuire mehia maitũ na mwĩrĩ wake mũtĩ-igũrũ, nĩgeetha na ithuĩ tũkue ũhoru-inĩ wa mehia, na tũtũre muoyo nĩ ũndũ wa ũthingu; mũtũnda irĩa aahũurwo nĩyo itũmĩte mũhone.

²⁵ Nĩgũkorwo mwarĩta ta ng’ondũ itururĩte, no rĩu nĩmũcookereire Mũrĩithi na Mũrori wa mũoyo yanyu.

3

Atumia na Athuuri ao

¹ O ũguo noguo o na inyuĩ atumia, mwaagĩrwo nĩ gwaathĩkagĩra athuuri anyu, nĩguo hangĩkorwo harĩ amwe ao matetikĩtie kiugo kĩa Ngai, mahote kũgarũrwo ngoro o na hatarĩ ciugo nĩ ũndũ wa mũtugo ya atumia ao,

² nĩ ũndũ wa kuonaga mũtũũrĩre yanyu ya ũthingu na ya gĩtĩo.

³ Kwĩgemia kwanyu gũtigatũke o kwa mwĩrĩ, ta kũrama njuĩrĩ, na kwĩhumba mathaga ma thahabu na nguo thaka,

⁴ no handũ ha ũguo-rĩ, gemagai mũndũ ũrĩa wa hitho wa ngoro thĩnĩ, na ũgemu ũrĩa ũtatheũkaga wa roho wa ũhooereri na wa gũkindĩria. Kwĩgemia kũu nĩkũo kũrĩ bata mũno maitho-inĩ ma Ngai.

⁵ Nĩgũkorwo ũguo nĩguo atumia arĩa atheru a tene arĩa mehokete Ngai meegemagia, na ũndũ wa gwaathĩkagĩra athuuri ao ene,

⁶ o ta Sara, ũrĩa waathĩkagĩra Iburahĩmu na akamwĩtaga mwathi wake. Inyuĩ mũrĩ ciana ciake mũngũka ũrĩa kwagĩrĩre mũtegwĩtigĩra.

⁷ O ũguo noguo o na inyuĩ athuuri mwaagĩrwo nĩgũtũũrania na atumia anyu na njĩra ya ũũgĩ, mũkĩmatĩaga tondũ nĩ aruti a wĩra hamwe na inyuĩ, na tondũ matĩrĩ hinya mũingĩ wa mwĩrĩ ta inyuĩ, ningĩ tondũ mũrĩ agai hamwe na atumia anyu a kĩheo kĩa ũtugi wa muoyo. Īkagai ũguo nĩguo gũtikagĩe ũndũ ũngĩgĩrĩria mahooya manyu.

Kũnyamario nĩ ũndũ wa gwĩka Wega

⁸ Ngĩrĩkĩrĩria, ngũmwĩra inyuothe aũrĩ, mũtũũranagĩe mũiguanĩte mũndũ na ũrĩa ũngĩ; mũiguanagĩre tha, ningĩ mwendanage ta ciana cia nyina ũmwe, na mũtũike ataana, na mũĩkarage mwĩnyĩhĩtie.

⁹ Tigagai kwĩrĩhĩria ũũru na ũũru, kana kwĩrumĩra mwarumwo, no nĩ kaba mũrathĩmanage, tondũ ũguo nĩguo mwetĩrwo, nĩgeetha mũkaagaĩrwo kĩrathimo.

¹⁰ Nĩgũkorwo,

“Mũndũ ũrĩa wothe ũngĩenda gũtũũra muoyo
na one matukũ mega,

no ngĩnya arĩgĩrĩrie rũrĩmĩ rwake kwaria ũũru,
na mũromo yake kwaragia maheeni.

¹¹ No ngĩnya agarũrũke atige gwĩka ũũru, na ekage o wega;
no ngĩnya acaragĩe thayũ na aũthingatage.

¹² Nĩgũkorwo maitho ma Mwathani maĩkaraga macũthĩrĩrie andũ arĩa athingu,
na matũ make magathĩkagĩrĩria mahooya mao,

no andũ arĩa mekaga ũũru, ũthĩu wa Mwathani nĩkũmookĩrĩra ũmookagĩrĩra.”

¹³ Aũrĩrĩ, nũũ ũngĩmwĩka ũũru mũngĩkorwo mũrĩ na kĩyo gĩa gwĩka wega?

¹⁴ No rĩrĩ, o na mũngĩnyariirwo nĩ ũndũ wa gwĩka ũrĩa kwagĩrĩrie-rĩ, inyuĩ mũrĩ arathĩme. “Tigagai gwĩtigĩra maũndũ marĩa metigagĩra; mũtĩkanamake.”

¹⁵ No ngoro-inĩ cianyu-rĩ, mwiyamũrĩrei Kristũ atũike Mwachani. Ikaragai mwĩhaarĩrie hĩndĩ ciothe gũcookeria mũndũ wothe ũria ũngĩmũria gĩtũmi gĩa kũrĩgĩrĩro kĩa mũrĩ nakĩo. No ikagai ũguo mũrĩ na ũhooreri na gĩtũio,

¹⁶ mũrĩ na thamiri itegwĩcuuka, nĩgeetha arĩa macambagia mũtugo yanyu mĩega tondũ mũrĩ thĩinĩ wa Kristũ, maconokage nĩ ũndũ wa gĩcambanio kũu kĩa.

¹⁷ Nĩ kaba kũnyariirwo nĩ ũndũ wa gwĩka wega, angĩkorwo nĩ kwenda kwa Ngai, handũ ha kũnyariirwo nĩ gwĩka ũuru.

¹⁸ Tondũ Kristũ aakuire nĩ ũndũ wa mehia ihinda o rĩmwe rĩa kũigana, ũria mũthingu agĩkua nĩ ũndũ wa arĩa matarĩ athingu, nĩguo atũtware kũrĩ Ngai. Ooragirwo arĩ thĩinĩ wa mwĩrĩ, no ha ũhoro wa Roho, agĩcookio muoyo,

¹⁹ agĩthĩ arĩ na muoyo ũcio wa Roho akĩhunjĩria maroho marĩa maarĩ njeera,

²⁰ marĩa maaremete kuuma o tene rĩrĩa Ngai aatũire eteire akirĩrĩrie matukũ-inĩ ma Nuhu, rĩrĩa thabina yaakagwo. Thĩinĩ wayo haarĩ o andũ anini, nao othe maarĩ andũ anana tu, arĩa maahonokio maaf-inĩ,

²¹ namo maaf macio nĩmo ngerekano ya ũbatithio ũria o na inyuĩ ũmũhonokagia, na ti ũhoro wa kweheria o gĩko kĩa mwĩrĩ, no nĩ mwĩhĩtwa wa thamiri itarĩ na ũcuuke kũrĩ Ngai. Kũbatithio kũu nĩkuo kũmũhonokagia nĩ ũndũ wa kũrĩukio kwa Jesũ Kristũ,

²² ũria wathĩre igũrũ na rĩu aikaraga guoko-inĩ kwa ũrio kwa Ngai, nao arĩa, na aathani, o na maahinya magatuĩka ma gwathagwo nĩwe.

4

Gũtũũra Ngai

¹ Nĩ ũndũ ũcio, tondũ Kristũ nĩanyariirwo mwĩrĩ-inĩ-rĩ, o na inyuĩ kũhotorei mũrĩ na meciiria o ta macio arĩ namo, tondũ mũndũ ũria ũrĩkĩtie kũnyariirwo mwĩrĩ nĩatiganĩte na mehia.

² Nĩ ũndũ wa ũguo, mũtũũrĩre wake ũria ũtigarĩte wa gũtũũra gũkũ thĩ ndarĩtũũraga nĩguo ahingagie merĩrĩa mooru ma mwĩrĩ, no arĩtũũraga nĩguo ekage ũria Ngai endaga.

³ Tondũ nĩmũtũũrĩte ihinda rĩa kũigana mũgĩkaga maũndũ marĩa andũ arĩa matetĩkĩtie Ngai mendaga gwĩka, namo nĩ ta mũtũũrĩre ya ũũra-thoni, na merĩrĩa mooru ma mwĩrĩ, na ũrĩũ, na gũthĩiaga maruga-inĩ ma waganu, o na ciathĩ-inĩ cia kũnyua njoohi, o na mũhooere ũrĩ thaahu wa kũhooya mĩhianano.

⁴ Nao andũ acio nĩmagegaga mona afĩ mũtiranyiitanĩra nao hĩndĩ rĩa marakĩrĩria ũmaramari-inĩ ũcio wao, nao magakĩmũcambagia.

⁵ Nao no nginya makaheana ũhoro wa maũndũ mao kũrĩ ũria wĩhaarĩrie gũtũũra ciira arĩa marĩ muoyo na arĩa makuĩte.

⁶ Nĩgũkorwo gĩkĩ nĩkĩo gĩtũmi kĩa gĩatũmire ũhoro-ũria-Mwega ũhunjĩrio o na andũ arĩa makuĩte, nĩgeetha ha ũhoro wa mwĩrĩ magaatũirwo ciira o ta ũria andũ arĩa angĩ magaatũirwo, no ha ũhoro wa roho matũũre muoyo o ta ũria Ngai atũũraga.

⁷ Ithĩrĩro rĩa maũndũ mothe nĩrĩkuhĩrĩrie. Nĩ ũndũ ũcio ikaragai mũrĩ na ũũgĩ wa ngoro, na mũkarage mũterĩgĩtwo nĩguo mũhotage kũhooya.

⁸ Nĩngĩ gũkĩra maũndũ mothe, ikaragai mwendaine mũno mũndũ na ũria ũngĩ, tondũ wendani nũhumbagĩra mehia maingĩ.

⁹ Nĩngĩ mũtuganage mũtekũnuguna.

¹⁰ O mũndũ nĩ ahũthĩre kũheo o gĩothe kĩa amũkĩrite nĩguo atungatagĩre andũ arĩa angĩ, arĩ ta mũramati mwĩhokeku wa wega wa Ngai wa mũthemba mũingĩ.

¹¹ Mũndũ o wothe angĩkorwo akĩaria-rĩ, nĩarie taarĩ mũndũ ũkũheana ciugo cia Ngai. Nake mũndũ o wothe angĩkorwo agĩtungata-rĩ, niatungate na hinya ũria ũheanagwo nĩ Ngai, nĩgeetha Ngai agoocagwo maũndũ-inĩ mothe thĩinĩ wa Jesũ Kristũ. Nake nĩwe ũgũtũũra arĩ na rĩrĩ na hinya nginya tene na tene. Amenĩ.

Kũnyariirwo nĩ ũndũ wa Gũtũũka Mũkristiano

¹² Arata akwa nyenda mũno, mũtikagegio nĩ magerio marĩa mũranyariirwo namo, taarĩ ũndũ mũgeni ũrekĩka thĩinĩ wanyu.

¹³ No kenagai nĩgũkorwo nĩ mũgwatanĩre thĩinĩ wa kũnyariirũka gwa Kristũ, nĩgeetha mũkaiyũrĩrĩrwo nĩ gĩkeno hĩndĩ rĩa rĩrĩ wake ũkaaguũranĩrio.

¹⁴ Kũrathimwo-rĩ, nĩ inyuĩ mũngĩrumwo nĩ ũndũ wa rĩtwa rĩa Kristũ, nĩ ũndũ Roho ũria ũrĩ na rĩrĩ, o we Roho wa Ngai, arĩ igũrũ rĩanyu.

¹⁵ Mũndũ wanyu ndakananyariirwo ta mũũragani, kana mũici, kana mũgeri ngero ingĩ o yothe, o na kana ta mũndũ ũria wĩtoonyagĩrĩria maũndũ-inĩ ma andũ angĩ.

¹⁶ No rĩrĩ, mũndũ angĩnyariirwo tondũ wa gũtũũka Mũkristiano-rĩ, ndakanaconoke, no nĩagooce Ngai tondũ nĩaheetwo rĩtwa rĩu.

¹⁷ Nigũkorwo ihinda nĩ ikinyu ciira wambĩrĩrie gũtuĩrwo andũ a nyũmba ya Ngai; na angĩkorwo ũkwambĩrĩria na ithuĩ-rĩ, gũgaagĩtuika atĩa harĩ arĩa mataathĩkagĩra ũhoru-ũria-Mwega wa Ngai?

¹⁸ Na rĩrĩ,

“Angĩkorwo nĩ undũ ũrĩ hinya mündũ ũria mũthingu kũhonoka-rĩ, naguo ũhoru wa mündũ ũria ũtetĩkĩtie Ngai na ũria mwĩhia ũgaakĩhaana atĩa?”

¹⁹ Nĩ undũ ũcio-rĩ, andũ arĩa manyariĩrkaga kũringana na ũria Ngai endete, nĩmaheane mĩoyo yao kũrĩ Mũũmbi wao ũria wa kwĩhokeka, na mathĩĩ na mbere gwĩkaga maundũ mega.

5

Ūhoru kũrĩ Athuuri na Aanake

¹ Ndĩ na ũhoru ngwenda gũthaiha athuuri a Kanitha arĩa marĩ hamwe na inyuĩ, ndĩ mũthuuri wa Kanitha o tao, na ndĩ mũira wa kũnyariĩrwo gwa Kristũ, o na ndĩ ũmwe wa gũkaagairwo riiri ũria ũkaaguũranĩrio:

² Atĩrĩrĩ, tuĩkai arĩithi a rũũru rwa Ngai rũria mwĩhokeirwo, mũgĩtungataga mũrĩ arori, na ti tondũ wa kũringĩrĩrio, no nĩ undũ wa kwĩyendera, o ta ũria Ngai endaga mũtuĩke; mũtegũkorokera mbeeca, no mũtungatage mũrĩ na kĩyo mũno;

³ mũtigitue anene a andũ arĩa mwĩhokeirwo, no mũtuĩke cionereria njega kũrĩ rũũru rũu.

⁴ Na hĩndĩ irĩa Mũrĩithi Ūria Mũnene akaaguũranĩrio-rĩ, nĩmũkaheo thũmbĩ ya riiri irĩa itagatheũka o na rĩ.

⁵ O ũguo no taguo o na inyuĩ aanake mwagĩrĩrwo nĩ gwachĩkĩra andũ arĩa akũrũ. Inyuĩ othe-rĩ, ikaragai mwĩnyiihanĩrie mündũ na ũria ũngĩ, tondũ-rĩ, “Ngai nĩareganaga na arĩa etĩĩ

no arĩa menyiihagia nĩamaheaga wega wake.”

⁶ Nĩ undũ ũcio mwĩnyiihagie, mũrĩ guoko-inĩ kwa Ngai kũria kũrĩ hinya, nĩguo akaamũtũũgĩria hĩndĩ irĩa njagĩrũu yakinya.

⁷ Na mũmũrekagĩrĩrie maundũ manyu mothe marĩa mamũtangaga, tondũ nĩwe ũmũrũmbũyagia.

⁸ Ikaragai mwĩiguĩte na mwĩhũgaga. Tondũ-rĩ, thũ yanyu mũcukani icangacangaga ta mũrũũthi ũkũrarama ũgĩcaria mündũ wa gũtambuura.

⁹ No rĩrĩ, mũmwĩtirie, mwĩhaandĩte wega thĩinĩ wa wĩtĩkio, tondũ nĩmũmenyete atĩ ariũ na aarĩ a Ithe wanyu gũkũ thĩ guothe maranyariĩrka o ta inyuĩ.

¹⁰ Nake Ngai mwene wega wothe, o we ũria wamwĩtire riiri-inĩ wake wa tene na tene thĩinĩ wa Kristũ, we mwene nĩakamũcookereria, na amwĩkĩre hinya, na amũtue arũmu na mũtangĩenyenyeka, thuutha wa kũnyariĩrka kahinda kanini.

¹¹ Naguo hinya ũrotũka wake tene na tene. Amenĩ.

Ngeithi cia Mũthia

¹² Ndamwandĩkĩra marũa maya makuĩ ndeithĩtio nĩ Silivano, ũria nduaga mũrũ wa Ithe witũ mwĩhokeku, nĩguo ndĩmũmirĩrie, na heane ũira na ma atĩ ũhoru ũyũ nĩguo wega wa Ngai ũria wa ma. Mwĩhaandei wega thĩinĩ wago.

¹³ Kanitha ũria ũrĩ gũkũ Babuloni, ũria ũthuurĩtwo hamwe na inyuĩ, nĩwamũgeithia, o nake mũrũ wakwa Mariko nĩamũgeithia.

¹⁴ Geithaniai mündũ na ũria ũngĩ na ngeithi cia kĩmumunyano iria cia wendo.

Thayũ ũrogĩa na inyuĩ inyuothe arĩa mũrĩ thĩinĩ wa Kristũ.

MARŪA MA KEERĪ MA PETERO

1 Nī nī Simoni Petero, ndungata na mūtūmwo wa Jesū Kristū,

Ngūmwandikīra marūa maya inyuī arīa mūrīkītie kwamūkīra wītīkio wa goro o ta ūrīa tūrī naguo nī ūndū wa ūthingu wa Jesū Kristū, ūrīa arī we Ngai witū na Mūtūhonokia:

2 Wega na thayū iromūngihīra nī ūndū wa kūmenyana na Ngai, o na Jesū Mwathani witū.

Kūrūmia Mwīto na Gūthuurwo kwa Mūndū

3 Rū-rī, hinya wake wa ūngai nītūheete kīrīa gīothe gūtūbataragia nīguo tūhote gūtūūra muoyo na twīamūrīre Ngai, nī ūndū wa kūmenyana nake ūcio watwītire tūgīe na riiri wake mwene o na wagīrūru wake.

4 Nī ūndū wa maūndū macio-rī, nīatūheete maūndū manene mūno ma ciīranīro ciake cia goro, nīgeetha nī ūndū wacio mūgwatanagīre nake mūtūūrīre-inī wa ūngai wake na mwītheemage kuuma kūrī ūbuthu wa gūkū thī ūrīa ūrehagwo nī merirīria mooru.

5 Na nī ūndū wa gītūmi kīu kīūmbe, kūrutanīriei mūno nīguo muonganīrīre wītīkio wanyu na wagīrūru; naguo wagīrūru mūwonganīrīre na ūmenyo;

6 naguo ūmenyo mūwonganīrīre na kwīgīrīrīria merirīria ma mwīrī; nakuo kwīgīrīrīria merirīria macio-rī, mūkuonganīrīre na gūkirīrīria; nakuo gūkirīrīria mūkuonganīrīre na kwīyamūrīra Ngai;

7 nakuo kwīyamūrīra Ngai mūkuonganīrīre na gūtuga ariū na aarī a Ithe witū; nakuo gūtuga ariū na aarī a Ithe witū mūkuonganīrīre na wendani.

8 Nīgūkorwo mūngīgia na mawega macio na mamūngihīre mūno-rī, nīmarīgīragīa mūgūtare kana mwage maciaro harī ūhoru wa kūmenya Mwathani witū Jesū Kristū.

9 No mūndū angīaga maūndū macio-rī, mūndū ūcio ndarona wega na nī mūtumumu, na nīariganīrwo atī aatheririo nīguo atigane na mehīa make na tene.

10 Nī ūndū ūcio, ariū na aarī a Ithe witū-rī, ikagīrai kīyo makīria nīguo mūtūme gwītwo kwanyu na gūthuurwo kwanyu kūrūme biū. Nīgūkorwo mūngīka maūndū macio-rī, gūtīrī hīndī mūkaagūa,

11 na nīmūgetīkīrio na ūtugi mūtūonye thīnī wa ūthamaki wa tene na tene wa Mwathani na Mūhonokia witū Jesū Kristū.

Ūrathi wa Maandīko Matheru

12 Nī ūndū ūcio ngūtūūra ndīmūrīrikanagia maūndū macio, o na mwakorwo nīmūmamenyete, na nīmūhaandītwo wega thīnī wa ūhoru wa ma ūrīa mūrī naguo.

13 Na ngwīciiria nī kwagīrīre ndīmūrīrikanagīe maūndū maya hīndī irīa yothe ngūtūūra thīnī wa hema īno ya mwīrī ūyū,

14 tondu nīnjūū atī ica ikuhī nīngūmīāūra, o ta ūrīa Mwathani witū Jesū Kristū aanyonīrie.

15 Na nīngwīrutanīria mūno nyone atī ndaarīkia gūkua nīmūrīhotaga kūrīrikanā maūndū maya hīndī ciothe.

16 Hīndī irīa twamūmenyithirie ūhoru wa hinya na wa gūka kwa Mwathani witū Jesū Kristū-rī, tūtiahūtīrīre ng'ano cia gwītungīra na wara, no ithuī nī kwīonera tweyoneire ūkaru wake na maitho maitū.

17 Nīgūkorwo nīaheirwo gītūo na riiri kuuma kūrī Ngai Ithe, hīndī irīa mūgambo wamūkorire uumīte kūrī Ūrīa Mwene Riiri ūrīa Mūnene ūkiuga atīrī, "Ūyū nīwe Mūrū wakwa ūrīa nyendete mūno; nī ngenaga mūno nī ūndū wake."

18 Ithuī ene nītweiguīrīre mūgambo ūcio ūkiama igūrū hīndī irīa twarī nake kīrīma-inī kīrīa gītheru.

19 Na nīngī ūhoru ūrīa warathirwo nī anabii ūrīa twī naguo nīwīkīrītwo hinya makīria, na no mwīke wega mūngūtūthīkīrīria, ūhaana ta ūtheri ūkwara handū harī nduma, o ngīnya gūkīe nayo njata ya rūciinī ikenge ngoro-inī cianyu.

20 No mbere ya maūndū mothe-rī, no ngīnya mūmenye atī gūtīrī ūhoru wanarathwo Maandīko-inī Matheru ūngītaūrwo nī mūnabii na ūtaūrī wake mwene.

21 Nīgūkorwo kīhumo kīa ūnabii gītīoimanire na kwenda kwa mūndū, no andū nīmarīrie ūhoru uumīte kūrī Ngai, o ta ūrīa Roho Mūtheru aamatongorīrie.

2

Kwanangwo kwa Arutani a Maheeni

¹ No rĩrĩ, nĩ kwarĩ anabii a maheeni thĩinĩ wa andũ, o ta ũria gũgaakorwo na arutani a maheeni thĩinĩ wanyu. Nao nĩmagatoonyia ũrutani wa maheeni wa gũthũkia andũ na waara, o na makaane Mwathani ũria wamagũrĩre, na nĩ ũndũ ũcio, merehere kwanangwo kwa narua.

² Andũ aingĩ nĩmakarũmĩrĩra mĩthĩire yao ya ũura-thoni na matũme njĩra ĩrĩa ya ma ĩcambio.

³ Ningĩ nĩ ũndũ wa ũkoroku wao, arutani acio nĩmagetongagia na inyuĩ na kũmwĩraga ng'ano cia maheeni. Itũiro rĩao rĩa ciira rĩtũire rĩmeteraire, o na kwanangwo kwao gũtiikaraga ta gũkomete.

⁴ Nĩ ũndũ-rĩ, kuona atĩ Ngai ndaigana kũiguĩra araka arĩa mehirie tha, no nĩkũmaikia aamaikirie Jehanamu, akĩmohithia marima-inĩ ma nduma maikarage kuo metereire itũiro-rĩ.

⁵ ningĩ kuona atĩ ndaiguĩrĩre thĩ ya tene tha hĩndĩ ĩrĩa aarehire kĩguũ kĩa maaĩ kũrĩ andũ arĩa maatũũraga kuo matetĩkĩtie Ngai, no akĩgĩtĩra Nuhu, ũria warĩ mũhunjia wa ũthingu na andũ angĩ mũgwanja;

⁶ na angĩkorwo nĩatuĩrĩre matũũra ma Sodomu na Gomora ciira na ũndũ wa kũmacina magĩtuĩka mũhu, na akĩmatua kĩonereria kĩa ũria gũgaatuĩka kũrĩ andũ arĩa matetĩkĩtie Ngai;

⁷ na angĩkorwo nĩahonokirie Loti, mũndũ warĩ mũthingu, na waiguithagio kĩa nĩ mũtũũrĩre ya ũura-thoni ya andũ acio aaganu,

⁸ (nĩgũkorwo mũndũ ũcio mũthingu, ũria waikaranagia nao o mũthenya, nĩaguithagio ruo ngoro-inĩ yake thingu nĩ cĩlko cia waganu iria oonaga na akaigua);

⁹ angĩkorwo ũguo nĩguo kũrĩ-rĩ, Mwathani nĩoi kũhonokia andũ arĩa meamũrĩre Ngai kuuma magerio-inĩ, na kũiga andũ arĩa matarĩ athingu nginya mũthenya wa ciira ũkinye, o akĩmaherithagia.

¹⁰ Na makĩria harĩ andũ arĩa marũmagĩrĩra merirĩria mooru ma mwĩrĩ marĩa marĩ magigi na makanyarara wathani o wothe.

Andũ acio nĩ ndũrĩka na nĩ etĩĩ na matĩtigagĩra kũruma ciũmbe cia igũrũ iria irĩ riiri;

¹¹ no rĩrĩ, o na gũtuĩka araka nĩ marĩ hinya na ũhoti makĩria, matirumaga ciũmbe icio magĩcithitangaga kũrĩ Mwathani.

¹² No andũ acio nĩmarumanaga maũndũ-inĩ marĩa matooi. Mahaana ta nyamũ itarĩ na meciiria, iria ciũmbĩtwo itarĩ na ũmenyo, na iciarĩtwo irĩ cia kũgwatio na kũniinwo, na o ta nyamũ-rĩ, o nao nĩ kũniinwo makaaniinwo.

¹³ Nao nĩmakarĩtwo ũuru na ũuru kũringana na ũria matũire mekaga. O monaga atĩ kũrĩio mũthenya barigici nĩkuo gwĩkenia. Andũ acio nĩ imeni na ũũgũ, rĩrĩa megwĩkenia maruga-inĩ mao ma ikeno hĩndĩ ĩrĩa mekũrĩanĩra na inyuĩ.

¹⁴ Marĩ na maitho maiyũrĩte ũtharia, na matitigaga kwĩhia; o maguucagĩrĩria andũ arĩa marĩ ngoro hũthũ; o nĩ njorua cia ũkoroku, na nĩ rũciara rũrume!

¹⁵ Nĩmatigĩte njĩra ĩrĩa nũngarũ makoora makarũmĩrĩra njĩra ya Balamu wa Beori, ũria wendaga mũno mũcaara wa gwĩka ũuru.

¹⁶ No nĩakũũmirwo nĩ ndigiri, nyamũ ĩtaaragia, nĩ ũndũ wa gwĩka ũuru, ĩkĩaria na mũgambo wa mũndũ, na ĩkĩrĩra ũgũrũki wa mũnabii ũcio.

¹⁷ Andũ acio nĩ ithima itarĩ maaĩ, na nĩ ibii iria itwaragwo nĩ kĩhuhũkanio. Nao no nduma nene makĩria metereiro.

¹⁸ Nĩgũkorwo maaragia ndeto cia tũhũ na cia mwĩtĩio, makaguucagĩrĩria na merirĩria mao mooru ma mwĩrĩ o na ũura-thoni andũ arĩa marethara moime thĩinĩ wa arĩa maatũũraga mahĩtagia.

¹⁹ Mameeragĩra gũkũũrwo ũkombo-inĩ, o rĩrĩa o ene marĩ ngombo cia ũhoru wa kũbutha, nĩgũkorwo mũndũ nĩ ngombo ya ũndũ ũria wothe ũmwathaga.

²⁰ Mangĩkorwo nĩmetharĩte kuuma thĩinĩ wa maũndũ marĩa marĩ magigi ma gũkũ thĩ nĩ ũndũ wa kũmenyana na Mwathani na Mũhonokia witũ, Jesũ Kristũ na ningĩ macooke kuohanio na maũndũ na magatooiro nimo-rĩ, mũtũũrĩre wao wa marĩgĩrĩrio-inĩ ũgaakorwo ũrĩ mũũru gũkĩra wa kĩambĩrĩa.

²¹ Nĩ kaba matangĩamenyete njĩra ya ũthingu, gũkĩra kũmĩmenya na magacooka kũhutũra watho ũria mũtheru maatĩgĩrwo.

²² ũhoru ũcio wao, nĩwonanĩtio nĩ wa ma nĩ thimo iria ciugaga atĩrĩ: "Nguĩ ĩcookagĩrĩra matahĩko mayo," na, "Ngũrwe ya mũgoma yathambio ĩcookaga ĩgathĩĩ kwĩgaragara mũtondo-inĩ."

3

Mūthenya wa Mwathani

¹ Arata akwa nyendete mūno, maya nī marūa makwa ma keerī kūrī inyuī. Na thīnī wamo meerī ndīmaandikite mari ma kūmūrīkania mwarahūke mūgje na meciiria marīa magīrīru.

² Nīngwenda mūrīrikane ciugo iria ciaririo tene nī anabii arīa atheru na watho ūrīa waheanirwo nī Mwathani na Mūhonokia witū na mūgīkinyīrio nī atūmwo anyu.

³ Mbere ya maūndū mothe, no nginya mūmenye atī matukū ma kūrīgīrīria nīgūgooka anyūrūrania, manyūrūranagie na marūmagīrīre merirīria mao mooru.

⁴ Nīmakooranagia atīrī, “Gūūka gwake kūrīa eeranīire gūgaakinya-rī? Kuuma rīrīa maithe maitū maakuire, maūndū mothe mathiiga na mbere o ta ūrīa maatarīi kuuma rīrīa thī yombirwo.”

⁵ No nīmeriganīrie o na makīmenyaga atī o tene, nī ūndū wa kiugo kīa Ngai, kūrīa igūrū nī kwagiire, nayo thī ikūmbwo na maaī kuuma kūrī maaī.

⁶ Nīngī maaī o macio no mo maarindanīrie thī ya ihinda rīu, na makīmīananga.

⁷ Nīngī nī ūndū wa kiugo o ro kīu, igūrū na thī iria irī ho rīu nīciigīrwo mwaki, igetererio mūthenya wa ciira, o na wa kwanangwo kwa andū arīa matetikītie Ngai.

⁸ No rīrī, arata akwa nyendete mūno, mūtīkariganīrwo nī ūndū ūyū ūmwe, atī kūrī Mwathani mūthenya ūmwe no ta mīaka ngiri, na mīaka ngiri no ta mūthenya ūmwe.

⁹ Mwathani ndagondagīrīra kūhingia ciiranīro ciake, ta ūrīa andū amwe meciiragia atī nīagondagīrīra. We nīamūkiragīrīria, tondū ndendaga mūndū o na ūmwe oore, no endaga andū othe merire.

¹⁰ No rīrī, mūthenya wa Mwathani ūgooka o ta mūici Mūthenya ūcio-rī, igūrū nīrīkabuīria na mūrurumo mūnene; nacio ciūmbe iria itūire kūu igūrū nīikaahīa nī mwaki ithire, nayo thī na kīrīa gīothe kīrī kuo nīigacinwo ithire biū.

¹¹ Kuona atī indo ciothe nīikaanangwo na nīrīa īyo-rī, inyuī mūkīagīrīrwo gūkorwo mūrī andū a mūthemba ūrīkū? Inyuī mwagīrīrwo nīgūtūūruga mūtūūrīre mūtheru na wa kwīyamūrīra Ngai,

¹² mūgītanyaga na mūkīrīragīria mūthenya ūcio ūkinye narua. Mūthenya ūcio wakinya-rī, igūrū nīrīkaanangwo na mwaki, na indo ciothe iria irī kuo ihīe nī mwaki, itweke.

¹³ No kūrīngana na ūrīa eeranīire-rī, nītīrīgīrīre igūrū rīerū na thī njerū, o kuo kūrīa gūtūūruga ūthingu.

¹⁴ Nī ūndū ūcio, inyuī arata akwa nyendete mūno, kuona atī nīmīrīgīrīre ūndū ūyū-rī, kūrītanīriei mūkoragwo mūtārī na kīmeni, na mūtārī na ūcuuke, na mūrī na thayū nake.

¹⁵ Menyai atī gūkirīrīria kwa Mwathani witū nīkuo gūtūmaga mūhonokio, o ta ūrīa mūrū wa Ithe witū Paūlū, ūrīa twendete aamwandīkīire arī na ūūgī ūrīa Ngai aamūhete.

¹⁶ Marūa-inī make mothe aandīkīte o ūhoru wa maūndū macio. Marūa-inī make nī kūrī maūndū mamwe maritū mūno kūmenya, marīa andū arīa matoōī na arīa matakīndagīria mogomagia, o ta ūrīa mogomagia Maandīko marīa mangī, nao makereherere mwanangīko.

¹⁷ Nī ūndū ūcio, arata akwa nyendete mūno, kuona nīmūrīkītie kūmenya maūndū macio-rī, mwīmenyererei nīguo mūtīkaheenererio mūgūe muume ūhoru-inī wanyu wa gwīkīndīra wega nī kūhītīthio nī mahītia ma andū arīa matamenyagīrīra watho.

¹⁸ No rīrī, thīnī na mbere gūkūra thīnī wa wega na ūmenyo wa Mwathani na Mūhonokia witū Jesū Kristū. Nake arotūūra arī na riiri rīu na nginya tene! Amenī.

MARŪA MA MBERE MA JOHANA

Kiugo kĩa Muoyo

¹ Ūhoru ūrĩa warĩ kuo kuuma o kĩambĩrĩria, ūrĩa tũguĩte, na ūrĩa tuonete na maitho maitũ, na tũkawĩrorera, namo moko maitũ makaũhutia, o ūhoru ūcio wa Kiugo kĩa muoyo, nĩguo tũhunjagia.

² Muoyo ūcio nĩwonithanirio; na ithuĩ nĩtũwonete na tũkaheana ūira waguo, na ithuĩ tũkamũhunjagĩria ūhoru wa muoyo wa tene na tene, ūrĩa watũire na Ithe witũ, na ūkĩonithanio kũrĩ ithuĩ.

³ Ithuĩ tũmũhunjagĩria kĩrĩa tuonete na tũkaigua, nĩgeetha o na inyuĩ mũgĩe ngwatanĩro na ithuĩ. Nayo ngwatanĩro iitũ nĩ ngwatanĩro na Ithe witũ, o na Mũriũ Jesũ Kristũ.

⁴ Tũramwandĩkĩra maũndũ maya nĩguo gĩkeno giitũ kũiganĩre.

Gũthĩĩ na Ūtheri

⁵ Īno nĩyo ndũmirĩri ĩrĩa tũguĩte kuuma kũrĩ we, na nĩyo tũramũmenyithia, atĩ: Ngai nĩ ūtheri; thĩĩnĩ wake gũtirĩ nduma o na hanini.

⁶ Tũngiuga atĩ tũrĩ ngwatanĩro nake, tũgĩthiiga na mũthĩire ya nduma-rĩ, ūguo nĩkũheenanania, nague ūhoru wa ma ndũtũũraga thĩĩnĩ witũ.

⁷ No tũngĩthĩĩ na ūtheri, o ta ūrĩa we arĩ ūtheri-inĩ, tũrĩ na ngwatanĩro mũndũ na ūrĩa ūngĩ, nayo thakame ya Jesũ, Mũrũ wake, nĩtũtheragia, tũgathirwo nĩ mehia mothe.

⁸ Tũngiuga tũtirĩ na mehia, nĩ kwĩheenia tũkwĩheenia, nague ūhoru wa ma ndũrĩ thĩĩnĩ witũ.

⁹ Tũngiũmbũra mehia maitũ-rĩ, we nĩ mwĩhokeku na nĩ wa kĩhooto, na nĩegũtũrekerera mehia maitũ na atũtherie tũthirwo nĩ maũndũ mothe marĩa matarĩ ma ūthingu.

¹⁰ Tũngiuga tũtĩhĩtie-rĩ, tũkũmũtua wa maheeni, nague ūhoru wake ndũrĩ na handũ thĩĩnĩ witũ.

2

¹ Twana twakwa nyendete, ngũmwandĩkĩra maũndũ maya nĩgeetha mũtikehagie. No mũndũ o na ū angũhĩa-rĩ, nĩ tũrĩ na mũtũciirĩri harĩ Ithe witũ, na nĩwe Jesũ Kristũ, Ūrĩa Mũthingu.

² We nĩwe igongona rĩa kũhoroheria mehia maitũ, na to mehia maitũ moiki, no nĩ mehia ma andũ othe a thĩ.

³ Na ithuĩ nĩtũmenyaga atĩ nĩtũmũũĩ, angĩkorwo nĩtũwathĩkagĩra maathani make.

⁴ Mũndũ ūrĩa uugaga atũrĩ, “Nĩndĩmũũĩ,” no ndekaga ūrĩa aathanaga-rĩ, ūcio nĩ wa maheeni, na ūhoru wa ma ndũrĩ thĩĩnĩ wake.

⁵ No mũndũ o wothe angĩathĩkĩra kiugo gĩake-rĩ, ti-itherũ wendo wa Ngai nĩmũkinyanĩru kũna thĩĩnĩ wake. Ūndũ ūyũ nĩguo ūtũmaga tũmenye atĩ tũrĩ thĩĩnĩ wake:

⁶ Ūrĩa wothe uugaga atĩ nĩatũire thĩĩnĩ wake-rĩ, no nginya athĩĩ na mũthĩire ta ĩrĩa Jesũ aarĩ nayo.

⁷ Arata akwa endwa, ti rĩathani rĩerũ ndĩramwandĩkĩra, no nĩ rĩathani rĩrĩa rĩa tene, o rĩrĩa mũtũire narĩo kuuma o kĩambĩrĩria. Rĩathani rĩrĩ rĩa tene nĩrĩo ndũmirĩri ĩrĩa mũguĩte.

⁸ No rĩu nĩ rĩathani rĩerũ ndĩramwandĩkĩra; nague ūhoru wa ma warĩo wonekaga thĩĩnĩ wake na thĩĩnĩ wanyu, tondũ nduma no ĩrathira, nague ūtheri ūrĩa wa ma nĩũrĩkĩtie kwara.

⁹ Mũndũ ūrĩa uugaga atĩ arĩ ūtheri-inĩ no nĩathũire mũrũ kana mwarĩ wa ithe-rĩ, ūcio arĩ o nduma-inĩ.

¹⁰ Ūrĩa wothe wendete mũrũ na mwarĩ wa ithe atũũraga ūtheri-inĩ, na thĩĩnĩ wake gũtirĩ ūndũ ūngĩtũma ahĩngwo.

¹¹ No ūrĩa wothe ūthũire mũrũ kana mwarĩ wa ithe, arĩ nduma-inĩ na athiiga na nduma; ndamenyaga kũrĩa arathĩ, tondũ nduma nĩmũtũite mũtumumu.

¹² Ndĩramwandĩkĩra, inyuĩ twana twakwa nyendete, tondũ nĩmũrekeirwo mehia manyu nĩ ūndũ wa rĩitwa rĩake.

¹³ Ndĩramwandĩkĩra, inyuĩ maithe, tondũ nĩmũmenyete ūrĩa warĩ kuo kuuma o kĩambĩrĩria.

Ndīramwandīkīra, inyuī andū ethī,
tondū nīmūtooretie ūrīa mūūru.

Ndīramwandīkīra, inyuī twana twakwa nyendete,
tondū nīmūmenyete Ithe witū.

¹⁴ Ndīramwandīkīra, inyuī maithe,
tondū nīmūmenyete ūrīa warī kuo kuuma o kīambīrīria.

Ndīramwandīkīra, inyuī andū ethī,
tondū mūrī na hinya,
nakō kiugo kīa Ngai nīgītūūruga thīinī wanyu,
na nīmūtooretie ūrīa mūūru.

Mütikende Thī

¹⁵ Mütikende thī kana kīndū o gīothe kīrī thīinī wa thī. Mündū o na ū angīkorwo nīendete thī-rī, wendo wa Ithe witū ndūrī thīinī wake.

¹⁶ Nīgūkorwo ūndū o wothe ūrī gūkū thī, na nīmo merirīria ma mwīrī, na merirīria ma maitho make, na mwīraho wa kīrīa arī nakō na ūrīa ekaga: maūndū macio matiumanīte na Ithe witū, no moimanīte na thī.

¹⁷ Thī na merirīria mayo nīithiraga, no mündū ūrīa wīkaga ūrīa Ngai endaga atūūruga nginya tene.

Kwīmenyerera Mūmena-Kristū

¹⁸ Twana twakwa nyendete, rīrī nī ithaa rīa kūrīgīrīria; na o ta ūrīa mūguīte afī mūmena-Kristū nīarooka, o na rīu amena-Kristū angī nīmokīte. Na nī ūndū ūcio nītūmenyete afī rīrī nīrīo ithaa rīa kūrīgīrīria.

¹⁹ Kuuma nīmoimire kūrī ithuī, no matiarī aitū. Nīgūkorwo mangīarī aitū-rī, nīmangaikarire hamwe na ithuī, no gūthī kwao kuonanirīe afī gūtīarī o na ūmwe wao warī witū.

²⁰ No rīrī, inyuī mūrī ahake maguta nī ūrīa Mūtheru, na inyuī inyuothe nīmūū ūhoru wa ma.

²¹ Ndīramwandīkīra tondū mūtīū ūhoru wa ma, no ngūmwandīkīra tondū nīmūū ūhoru wa ma, na tondū gūtīrī ūhoru wa maheeni uumanaga na ūhoru wa ma.

²² Nū ūkīrī mūheenanīa? Nī mündū ūrīa ūkaanaga afī Jesū nīwe Kristū. Mündū ta ūcio nīwe mūmena-Kristū: mündū ūcio nīakaanaga Ithe o na Mūrīū.

²³ Gūtīrī mündū ūkaanaga Mūrīū ūkīrī na Ithe witū; ūrīa wothe uumbūruga Mūrīū arī na Ithe o nake.

²⁴ Mwīmenyererei nīguo ūndū ūrīa mūrīkītie kūigua kuuma o kīambīrīria ūkarage thīinī wanyu. Ūndū ūcio ūngīkara thīinī wanyu-rī, o na inyuī mūrīkaraga thīinī wa Mūrīū, o na mūrī thīinī wa Ithe.

²⁵ Na ūndū ūyū nīguo atwīrīire: o muoyo wa tene na tene.

²⁶ Ndīramwandīkīra maūndū maya makonī ūhoru wa andū arīa maragerīa kūmūhītīthīa.

²⁷ Na inyuī-rī, maguta marīa mwahakirwo nīwe-rī, megūtūūra thīinī wanyu, na mūtībatairīo nī mündū o na ū wa kūmūruta ūhoru. No rīrī, o ta ūrīa ihaka rīake rīa maguta rīmūrutaga ūhoru wa maūndū mothe, na o ta ūrīa rīrī rīa ma, na tī rīa maheeni: o ta ūrīa rīmūrūtīte-rī, tūūrai thīinī wake.

Ciana cia Ngai

²⁸ Na rīu, inyuī twana twakwa nyendete, kīrīrīriai gūkara thīinī wake nīgeetha rīrīa akoonīthānīo tūgaakorwo tūrī na ūmīrīru na tūtegūconoka mbere yake hīndī rīa agooka.

²⁹ Angīkorwo nīmūū afī we nī mūthingu, kīmenyei afī mündū ūrīa wīkaga maūndū marīa magīrīire nīaciarītwo nīwe.

3

¹ Onei ūrīa wendo ūnenehete, ūrīa Ithe witū atwendete naguo, afī twītagwo ciana cia Ngai! Na ūguo nīguo tūrī! Gītūmi kīa andū a thī mage gūtūmenya nī ūndū o nake matiamūmenyire.

² Arata akwa endwa, rīu ithuī tūrī ciana cia Ngai, no gūtīrī kūrāmenyīthānīo ūrīa tūgaatuīka thuutha-inī. No nītūū afī hīndī rīa akoonīthānīo nītūkahaanana nake, nīgūkorwo tūkaamuona o ūrīa atarīi.

³ Mündū o wothe ūrī na kūrīgīrīro gīkī thīinī wake nīetheragīa, o ta ūrīa Kristū nake arī mūtheru.

⁴ Mündū o wothe wīhagīa nī watho oinaga; kwīhia-rī, nīkuo kuuna watho.

⁵ No inyuū nīmūūī atī nīonithanirio nīgeetha eherie mehia maitū. Na thīnī wake gūtīrī mehia.

⁶ Mūndū o wothe ūtūtūraga thīnī wa Kristū ndehagia. Mūndū o wothe wīhagia ndarī amuona o na kana akamūmenya.

⁷ Twana twakwa nyendete, mūtikanareke mūndū o na ū amūhītithie. Ūrīa wīkaga ūrīa kwagīrīre nī mūthingu, o ta ūrīa Kristū arī mūthingu.

⁸ Mūndū ūrīa wīhagia nī wa mūcukani, tondū mūcukani atūire ehagia kuuma o kīambīrīria. Gītūmi kīa Mūrū wa Ngai onithanio-rī, nīgeetha athūkie wīra wa mūcukani.

⁹ Gūtīrī mūndū ūciarītwo nī Ngai ūthiiaga na mbere na kwīhia, tondū mbeū ya Ngai ūkaraga thīnī wake; we ndangīthīī na mbere na kwīhia, tondū nīmūciare nī Ngai.

¹⁰ Ūndū ūyū ūmenyithanagia ūtiganu wa ciana cia Ngai na cia mūcukani: Mūndū o wothe ūtekaga ūrīa kwagīrīre ti mwana wa Ngai; o hamwe na ūrīa ūtendete mūrū kana mwarī wa ithe.

Endanagai

¹¹ Ino nīyo ndūmīrīri rīra mwaiguire kuuma o kīambīrīria: No nginya twendanage mūndū na ūrīa ūngī.

¹² Mūtīkahaane ta Kaini, ūrīa warī wa ūrīa mūūru, na akūraga mūrū wa nyina. Nī kīī gīatūmire amūūrage? Aamūūragire tondū ciiko ciake mwene ciarī njūru, nacio cia mūrū wa nyina ciarī cia ūthingu.

¹³ Ariū na aarī a Ithe witū, andū a thī mangīmūmena-rī, mūtīkagege.

¹⁴ Nītūūī atī nītuumīte gīkuū-inī tūgathīī muoyo-inī, tondū nītwendete ariū na aarī a Ithe witū. Mūndū o wothe ūrīa ūtendanaga atūūraga gīkuū-inī.

¹⁵ Mūndū o wothe ūrīa ūthūire mūrū kana mwarī wa ithe-rī, ūcio nī mūūragani, na inyuū nīmūūī atī gūtīrī mūūragani ūrī na muoyo wa tene na tene.

¹⁶ Ūndū ūrīa ūtūmaga tūmenye ūrīa wendo ūhaana nī ūyū: Jesū Kristū nīarutire muoyo wake nī ūndū witū. Na ithuī nīt wagīrīrwo tūrute mīoyo iitū nī ūndū wa ariū na aarī a Ithe witū.

¹⁷ Mūndū angīkorwo arī na indo cia gūkū thī, na one mūrū kana mwarī wa ithe wao ūbataire nī ūteithio no aage kūmūguīra tha-rī, wendo wa Ngai ūngīgīkorwo ūrī thīnī wake atīa?

¹⁸ Twana twakwa nyendete, nītūtige kwendanaga na ciugo kana na kanua tu, no nītwendanage na ciiko na twendane na ma.

¹⁹ Ūū nīguo tūmenyaga atī tūrī a ūhorō ūrīa wa ma, na ūrīa tūrīgaga ngoro ciitū itarī na njanja tūrī mbere yake,

²⁰ rīrīa rīothe ngoro ciitū itaratūtuīra ciira. Nīgūkorwo Ngai nī mūnene gūkīra ngoro ciitū, na nīoi maūndū mothe.

²¹ Arata akwa endwa, ngoro ciitū ingīaga gūtūtuīra ciira-rī, nītūrīkoragwo tūrī na ūmīrīru mbere ya Ngai,

²² na nīarītūheaga kīrīa gīothe tūrīmūhooyaga, tondū nīt wathīkagīra maathani make na tūgeeka maūndū marīa mamūkenagia.

²³ Narīo rīrīrī nīrīo rīathani rīake: Nī gwītīkia rīitwa rīa Mūrīū, Jesū Kristū, na twendanage o ta ūrīa aatwathire.

²⁴ Arīa maathīkagīra maathani make nīmatūūraga thīnī wake, nake nīatūūraga thīnī wao. Naguo ūndū ūrīa tūmenyaga naguo atī nīatūūraga thīnī witū nī ūyū: Nī ūndū wa Roho ūrīa aatūheire.

4

Kūrōrania Maroho

¹ Arata akwa endwa, mūtīgetīkagie roho o wothe, no mūrōragie maroho muone kana moimīte kūrī Ngai, tondū anabīi aingī a maheeni nīmoimagarīte magathī thī yothe.

² Ūū nīguo mūngīhota gūkūūrana Roho wa Ngai: Roho o wothe ūrīa uumbūraga atī Jesū Kristū nīokīte arī na mwīrī, ūcio uumīte kūrī Ngai,

³ no roho o wothe ūrīa ūtoimbūraga Jesū, ūcio nduumīte kūrī Ngai. Ūcio nī roho wa mūmena-Kristū, ūrīa mūguite atī nīūgooka na o na rīu nīūrīkītie gūūka gūkū thī.

⁴ Inyuū twana twakwa nyendete, inyuū mūrī a Ngai na nīmūmatooretie, tondū ūrīa ūrī thīnī wanyu nī mūnene gūkīra ūrīa ūrī gūkū thī.

⁵ Acio moimīte gūkū thī, na nī ūndū ūcio maaragia ūhorō wa maūndū ma gūkū thī, na thī na andū a gūkū thī makamathīkīrīria.

⁶ Ithuĩ tuumĩte kũrĩ Ngai, nake mũndũ o wothe ũrĩa ũũĩ Ngai nĩatũthikagĩrĩria; no ũrĩa wothe ũtoimĩte kũrĩ Ngai ndatũthikagĩrĩria. Ūguo nĩguo tũkũũranaga Roho ũrĩa wa ma, na roho ũrĩa wa maheeni.

Wendani wa Ngai na Witũ

⁷ Arata akwa endwa, nĩtwendanagei mũndũ na ũrĩa ũngĩ, nĩgũkorwo wendo uumaga kũrĩ Ngai. Mũndũ o wothe ũrĩa wendanaga, aciarĩtwo nĩ Ngai o na nĩoĩ Ngai.

⁸ Mũndũ o wothe ũrĩa ũtendanaga ũcio ndooĩ Ngai, tondũ Ngai nĩ wendo.

⁹ Ūũ nĩguo Ngai oonanirie wendo wake harĩ ithuĩ: Nĩatũmire Mũriũ wake, o we wa mũmwe, gũkũ thĩ nĩgeetha tũtũũre muoyo nĩ ũndũ wake.

¹⁰ Ūyũ nĩguo wendo: ti atĩ nĩ ithuĩ twendire Ngai, nowe nĩwe watwendire, na agĩtũma Mũriũ wake atuĩke igongona rĩa kũhoroheria mehia maitũ.

¹¹ Arata akwa endwa, kuona atĩ Ngai nĩguo atwendete-rĩ, o na ithuĩ nĩtũkĩagĩrĩrwo twendanage.

¹² Gũtirĩ mũndũ ũrĩ ona Ngai; no tũngĩendana mũndũ na ũrĩa ũngĩ-rĩ, Ngai nĩatũũraga thĩnĩ witũ, nago wendo wake ũgakinyanĩra thĩnĩ witũ.

¹³ Ūndũ ũrĩa ũtũmaga tũmenye atĩ tũtũũraga thĩnĩ wake nake agatũũra thĩnĩ witũ, nĩ atĩ nĩatũheete Roho wake.

¹⁴ Na nĩtuonete na tũkoimbũra atĩ Ithe witũ nĩatũmĩte Mũriũ atuĩke Mũhonokia wa thĩ yothe.

¹⁵ Mũndũ o wothe angĩumbũra atĩ Jesũ nĩ Mũrũ wa Ngai-rĩ, Ngai atũũraga thĩnĩ wake, nake agatũũra thĩnĩ wa Ngai.

¹⁶ Na nĩ ũndũ ũcio nĩtũmenyete na tũkehoka wendo ũrĩa Ngai atwendete nago.

Ngai nĩ wendo. Mũndũ o wothe ũtũũraga endanĩte atũũraga thĩnĩ wa Ngai, nake Ngai atũũraga thĩnĩ wake.

¹⁷ Ūguo nĩguo wendani ũkinyanagĩra thĩnĩ witũ nĩgeetha tũkaagĩa na ũũmĩrĩru mũthenya ũrĩa gũgaatuanĩrwo ciira, tondũ tũrĩ gũkũ thĩ nĩ tũhaanaine nake.

¹⁸ Wendo ndũrĩ guoya. No wendo ũrĩa mũkinyanĩru nĩũngataga guoya, tondũ guoya ũkonainie na iherithia. Mũndũ ũrĩa wĩtigagĩra, ndatuagwo mũkinyanĩru thĩnĩ wa wendo.

¹⁹ Ithuĩ twendanaga tondũ we nĩwe waambire gũtwenda.

²⁰ Mũndũ angĩuga atũrĩ, "Nĩnyendete Ngai," na nĩathũire mũrũ kana mwarĩ wa ithe-rĩ, ũcio nĩ wa maheeni. Nĩgũkorwo mũndũ o wothe ũtendete mũrũ wa ithe, ũrĩa atũire onaga, ndangĩhota kwenda Ngai, ũrĩa atarĩ oona.

²¹ Nake nĩatũheete rĩathani rĩrĩrĩ: Mũndũ o wothe wendete Ngai, no nginya ende mũrũ kana mwarĩ wa ithe o nake.

5

Wĩtkio thĩnĩ wa Mũrũ wa Ngai

¹ Mũndũ o wothe wĩtkĩtie atĩ Jesũ nĩwe Kristũ aciarĩtwo nĩ Ngai, nake mũndũ o wothe wendete mũciari nĩendete o na mwana wake.

² Ūũ nĩguo tũmenyaga atĩ nĩtwendete ciana cia Ngai: nĩ kwenda Ngai na kũhingia maathani make.

³ Ūũ nĩguo kwenda Ngai: nĩ gwathĩkĩra maathani make. Namo maathani make ti maritũ,

⁴ Nĩgũkorwo mũndũ o wothe mũciare nĩ Ngai nĩatooragia maũndũ ma thĩ. Nago ũhootani ũrĩa ũtooretie maũndũ ma thĩ, nĩ gwĩtkia gwitũ.

⁵ Nũũ ũcio ũtooragia maũndũ ma thĩ? Nĩ mũndũ ũrĩa wĩtkĩtie atĩ Jesũ nĩwe Mũrũ wa Ngai.

⁶ We nĩwe wokire na ũndũ wa maaĩ na thakame, o Jesũ Kristũ. We ndokire na ũndũ wa maaĩ moiki, no nĩwe wokire na ũndũ wa maaĩ na thakame. Nake Roho nĩwe mũira, tondũ Roho nĩwe ũhoru ũrĩa wa ma.

⁷ Nĩgũkorwo aira nĩ atatũ (kũu igũrũ: nao nĩ Ithe witũ, na ũhoru, na Roho Mũtheru; nao aya atatũ nĩ ũmwe. Gũkũ thĩ nakuo aira nĩ atatũ):

⁸ nao nĩ Roho, na maaĩ, na thakame; nao acio atatũ nĩmaiguanĩte.

⁹ Angĩkorwo nĩtwĩtkagĩra ũira wa mũndũ, ũira wa Ngai nĩ mũnene makĩria, tondũ nĩ ũira wa Ngai ũrĩa aheanĩte ũkonĩ Mũriũ.

¹⁰ Mũndũ wothe wĩtkĩtie Mũrũ wa Ngai arĩ na ũira ũcio ngoro-inĩ yake. Mũndũ wothe ũtetĩkĩtie Ngai nĩamũtuĩte wa maheeni, tondũ ndetĩkĩtie ũira ũrĩa mũheane nĩ Ngai ũkonĩ Mũriũ.

¹¹ Naguo ūyū nĩguo ūira atĩ Ngai nĩatũheete muoyo wa tene na tene, naguo muoyo ūcio wĩ thĩinĩ wa Mũriũ.

¹² Ūrĩa ūrĩ na Mũriũ arĩ na muoyo; nake ūrĩa ūtarĩ na Mũrũ wa Ngai ndarĩ na muoyo.

Ūhoru wa Kũrĩkĩrĩria

¹³ Ndĩramwandĩkĩra maũndũ maya inyuĩ arĩa mwĩtĩkĩtie rĩitwa rĩa Mũrũ wa Ngai, nĩgeetha mũmenye atĩ mũrĩ na muoyo wa tene na tene.

¹⁴ Ūmĩrĩru ūrĩa tũkoragwo naguo tũgĩkuhĩrĩria Ngai nĩ atĩ tũngĩhooya ūndũ o wothe kũringana na wendo wake-rĩ, we nĩatũiguaga.

¹⁵ Na tũngĩmenya atĩ nĩatũiguaga, ūndũ-inĩ o wothe ūrĩa tũhooyaga-rĩ, nĩtũũ atĩ nĩatũheete ūndũ ūrĩa tũmũhoote.

¹⁶ Mũndũ o wothe angĩona mũrũ kana mwarĩ wa ithe agĩka rĩhĩa rĩrĩa rĩtangĩmũtwara gĩkuũ-inĩ, nĩahoe, nake Ngai nĩakamũhe muoyo. Ndĩraaria ūhoru wa andũ arĩa rĩhĩa rĩao rĩtarĩ rĩa kũmatwara gĩkuũ-inĩ. No nĩ kũrĩ rĩhĩa rĩngĩtwara mũndũ gĩkuũ-inĩ. Nĩ ndiroiga atĩ mũndũ ahooe nĩ ūndũ wa rĩhĩa ta rĩu.

¹⁷ Cũko ciothe njũru nĩ mehĩa, no nĩ kũrĩ rĩhĩa rĩtangĩtwara mũndũ gĩkuũ-inĩ.

¹⁸ Nĩtũũ atĩ mũndũ o wothe ūciarĩtwo nĩ Ngai ndatũũraga ehagia; mũndũ ūrĩa ūciarĩtwo nĩ Ngai, ūcio nĩamenyağĩrĩtwo nĩ Ngai, nake ūrĩa mũũru ndangĩhota kũmwĩka ūũru.

¹⁹ Ithũ nĩtũũ atĩ tũrĩ ciana cia Ngai, na tũkamenya atĩ thĩ yothe yathagwo na wathani wa ūrĩa mũũru.

²⁰ Ningĩ nĩtũũ atĩ Mũrũ wa Ngai nĩokĩte na nĩatũheete ūtaũku, nĩgeetha tũmũmenye ūrĩa arĩ we ūhoru wa ma. Na ithũ tũrĩ thĩinĩ wake ūcio ūrĩa arĩ we ūhoru wa ma, tũrĩ thĩinĩ wa Mũrũwe Jesũ Kristũ. We nĩwe Ngai ūrĩa wa ma, na nowe muoyo wa tene na tene.

²¹ Twana twakwa nyendetete, mwĩmenyağĩrĩrei ngai cia mĩhianano.

MARŪA MA KEERĪ MA JOHANA

¹ Kuuma kūrī nī Mūthuuri wa Kanitha,

Ndaandika marūa maya kūrī mūtumia ūrīa mūthuure, o hamwe na ciana ciake, arīa nyendete kūna kūna, na to nī nyiki, no nī hamwe na arīa othe mamenyete ūhoru ūrīa wa ma:

² makamwenda tondū wa ūhoru ūrīa wa ma, ūrīa ūtūuraga thīinī witū, o na ūgūtūūra na ithuī nginya tene:

³ Wega, na tha, na thayū kuuma kūrī Ngai Ithe, na kuuma kūrī Jesū Kristū, o we Mūriū wa Ithe witū, irīkaraga na ithuī thīinī wa ūhoru wa ma, na wa wendo.

⁴ Nīngenete mūno nīkuona ciana imwe ciaku igīthī na njīra ya ūhoru ūrīa wa ma, o ta ūrīa Ithe witū aatwathire.

⁵ Na rīu, mūtumia ūyū mwende, ti rīathani rīerū ndīrakwandīkīra, no nī rīrīa tūtūire narīo kuuma o kīambīrīria. Ngūūria atī twendanage mūdū na ūrīa ūngī.

⁶ Naguo wendani nī atīrī: Atī tūthiige na njīra ya gwathīkīra maathani make. O ta ūrīa mūiguīte kuuma o kīambīrīria, rīathani rīake nī atī mūthiige mūrī o na wendani ūcio.

⁷ Aheenania, aingī arīa matetīkītie atī Jesū Kristū ookire arī na mwīrī, nīmarorūūra gūkū thī. Mūdū ta ūcio nī mūheenania na nī mūmena-Kristū.

⁸ Mwīhūgagei nīguo mūtigate kīria mūrūtīire wīra, no mūtūike a gūkaaheo mūcaara wanyu ūrī wothe.

⁹ Mūdū o wothe ūkīraga njano akarega kūrūmīrīra ūrutani wa Kristū, ūcio ndakoragwo na Ngai; no ūrīa ūikaraga ūrutani-inī ūcio, we arī na Ithe witū o na Mūriū.

¹⁰ Mūdū o wothe angīūka kūrī inyuī arī na ūrutani ūngī tiga ūcio-rī, mūtikanamūnyiite ūgeni o na kana mūmwamūkīre kwanyu mūciī.

¹¹ Mūdū wothe ūngīmwmūkīra, nīkūgwatanīra magwatanīire nake ciiko ciake cia waganu.

¹² Ndī na maūdū maingī ma kūmwandīkīra, no ndikwenda kūhūthīra karatathi na rangi. Handū ha ūguo-rī, ndīrehoka kūmwūceerera njaranīre na inyuī tūkīonaga, nīgeetha gīkeno giitū kīganīre.

¹³ Nīmwegeithio nī ciana cia mwarī wa maitūguo ūrīa mūthuure.

MARŪA MA GATATŪ MA JOHANA

¹ Kuuma kūrī nī Mūthuuri wa Kanitha,

Ndakwandikira, wee mūrata wakwa mwendwa Gayo, ūria nyendete kūna kūna.

² Mūrata wakwa mwendwa, mahooya makwa nī atī ūkenagire ūgima wa mwīrī, na atī maūdū mothe magacire, o ta ūria ngoro yaku ūkarite ūgaacire.

³ Nīndirakenire mūno nī ūndū wa ariū na aarī a Ithe witū amwe gūka kūnjūra ūhoru wa wīhokeku waku ūhoru-inī ūria wa ma, na ūria ūkīrīrie gūthī na njira ya ūhoru ūria wa ma.

⁴ Gūtīrī ūndū ūngī ūngenagia gūkīra kūigua atī ciana ciakwa no ithiiga irūmīrie njira ūria ya ūhoru ūria wa ma.

⁵ Mūrata wakwa mwendwa, wee nūkoragwo ūrī mwīhokeku thīnī wa maūdū marīa wīkagīra ariū na aarī a Ithe witū, o na gūtuika ndūmooī.

⁶ Nīmerīte kanitha ūhoru wa wendani waku. Nī wega ūmoimagarie o ta ūria kwagīrie harī Ngai.

⁷ Moimagarie nī ūndū wa Rītwa rīake na makīrega ūteithio kuuma kūrī andū arīa matēkītie Ngai.

⁸ Nī ūndū ūcio ithuī-rī, twagīrīrwo gūtaanahagīra andū ta acio nīgeetha tūrutithanagie wīra wa ūhoru ūria wa ma tūrī hamwe.

⁹ Nīndandīkīre kanitha, no Diotirefe, ūria wendaga gūtuika ta mūnene, nīareganire na ithuī.

¹⁰ Nī ūndū ūcio ndooka, nīngoiga maūdū marīa ekaga, kwaria ndeto cia mūhuhu na cia gūtūcambia. Nīngī akaaga kūiganwo nī ūguo, akarega kūnyīta ariū na aarī a Ithe witū ūgeni. Agacooka akagīrīria arīa mekwenda gwīka ūguo o na akamaingata kanitha-inī.

¹¹ Mūrata wakwa mwendwa, ndūkanāe kwīgerekania na ūhoru ūria mūuru, no wīgerekānie na ūhoru ūria mwege. Mūdū o wothe ūria wīkaga wega nī wa Ngai. Nake ūria wothe wīkaga ūuru ūcio ndarī ona Ngai.

¹² Demeterio nīagathagīrīrio nī andū othe, o na ūhoru ūria wa ma guo mwene. O na ithuī nītūmūgaathagīrīria, na inyuī nīmūū atī ūira witū nī wa ma.

¹³ Ndī na maūdū maingī ma gūkwandīkīra, no ndikwenda gūkwandīkīra na karamu na rangi.

¹⁴ Ndī na mwīhoko wa gūkuona ica ikuhī, twaranīrie tūkīonanaga.

Thayū ūroogīa kūrīwe. Arata arīa me gūkū nīmakūgeithia. Geithia arata arīa marī kūu na marītwa mao.

MARŪA MA JUDASI

1 Nĩ nĩ Judasi, ndungata ya Jesũ Kristũ, na mũrũ wa nyina na Jakubu,

Ndiraandĩkĩra arĩa metĩtwo, o arĩa mendetwo nĩ Ngai Ithe, na makamenyagĩrĩtwo nĩ Jesũ Kristũ:

2 Mũroingĩhĩrwo nĩ tha, na thayũ, o na wendani.

Mehia na Kũniinwo kwa arĩa Matetigagĩra Ngai

3 Arata akwa endwa, o na gũtũka nĩndĩrendete mũno kũmwandĩkĩra ũhoru wa ũhonokio ũria tũgwataniire na inyuĩ-rĩ, nĩndĩronire kwagĩriire ndĩmwandĩkĩre nĩguo ndĩmũringĩriire mũrũagĩriire wĩtĩkio ũria wehokeirwo andũ arĩa aamũre ihinda rĩmwe rĩa kũigana.

4 Nĩgũkorwo andũ amwe arĩa ũhoru wao wagũtũirwo ciira waandĩkĩtwo o tene nĩmetoonyereirie na hito thĩnĩ wanyu. Acio nĩ andũ matetigagĩra Ngai, na nĩmagarũraga Wega wa Ngai witũ ũtũke wa kũmetĩkĩria kũhũura ũmaraya, na magakaanaga Jesũ Kristũ, o we wiki Mũnene na Mwathani witũ.

5 O na mwakorwo nĩmũmenyete ũhoru ũyũ wothe-rĩ, nĩngwenda kũmũririkania atĩ Mwathani nĩakũirire andũ ake akĩmaruta bũrũri wa Misiri, no thuutha-inĩ akĩniina arĩa matetĩkĩtie.

6 Nao araike arĩa maaregire gũkindĩria wathani-inĩ wao na magĩtiganĩria kũndũ kwao gwa gũtũura-rĩ, acio nĩamahingĩire nduma-inĩ, nao moheetwo na mĩnyororo ya tene na tene metereirio itũiro rĩa ciira wa Mũthenya ũria mũnene.

7 Ningĩ o ũndũ ũmwe nao, Sodomu, na Gomora, na matũura marĩa maariganĩtie nĩmeneanire harĩ ũmaraya na waganu wa mwĩrĩ ũtarĩ wa ndũire. Acio nĩo maatuĩkĩre kĩonereria kĩa arĩa maherithagio na mwaki wa tene na tene.

8 O na ningĩ nogo, arooti acio mathũkagia mĩrĩ yao ene, na makaregana na wathani, na magacambagia ciũmbe cia kũu igũrũ.

9 No rĩrĩ, o na Mikaeli, mũraika ũria mũnene, hĩndĩ irĩa maakararanagĩria mwĩrĩ wa Musa na ngoma-rĩ, ndaigana kũgeria kũmũcambia, no oigire atĩrĩ, "Mwathani arogũkaania!"

10 No andũ acio-rĩ, marumaga maũndũ mothe marĩa matahotaga kũmenya; namo maũndũ marĩa mamenyete na ũndũ wa mũciarĩre, ta nyamũ iria iteciiragia-rĩ, maũndũ macio nĩmo meniinaga namo.

11 Kai makĩrĩ na haaro-ĩ! Marũmĩrĩire njĩra ya Kaini; ningĩ magetoonyia na ihenya ihĩtia-inĩ rĩa Balamu nĩguo mone uumithio; o na makĩniinwo ũremi-inĩ wa gũũkĩrĩra wathani ta Kora.

12 Andũ acio nĩ imeni rĩrĩa megũka maruga-inĩ manyu ma wendani, makarĩanĩra na inyuĩ mategwĩtigĩra o na atĩa. Nĩ arũithi arĩa merũithagia o ene. Mahaana ta matu matarĩ na mbura, makĩhurutwo nĩ rũhuho; o na ningĩ mahaana ta mĩtĩ itarĩ na matunda hĩndĩ ya kĩmera, imunyĩtwo na mĩri ikooma biũ.

13 Mahaana ta makũmbĩ ma iria marĩa matangĩgĩrĩrika, makĩhũyũkaga ciiko ciao cia thoni ta mũhũyũ; ningĩ matarũĩ ta njata ciũrũuraga, iria ciigĩrwo nduma irĩa ndumanu mũno nginya tene.

14 Enoku, ũria wa rũciaro rwa mũgwanja kuuma harĩ Adamu, nĩarathire ũhoru ũkonĩ andũ acio akiuga ũũ: "Atĩrĩrĩ, Mwathani nĩarooka arĩ na andũ ake arĩa atheru ngiri na ngiri

15 nĩguo atuĩre o mũndũ ciira, na aigũithie kĩhooito andũ othe arĩa matetigĩrũite Ngai, nĩ ũndũ wa ciiko ciothe cia kũremera Ngai, iria maaneka mategwĩtigĩra Ngai, o na nĩ ũndũ wa ciugo ciothe njũru iria ehia arĩa matamwĩtigĩrũite manaaria cia gũũkĩrĩra Ngai."

16 Andũ aya nĩang'ong'ori, na a gũcarĩria andũ arĩa angĩ mahĩtia; marũmagĩrĩra merĩrĩria mao mooru; nĩmegaathaga o ene, na makaheenagĩrĩria andũ arĩa angĩ, nĩguo megene o ene.

Ūhoru wa Gũkirĩrĩria

17 No rĩrĩ, inyuĩ arata akwa endwa, ririkanai ũria atũmwo a Mwathani witũ Jesũ Kristũ maamwĩrĩre o mbere.

¹⁸ Maamwĩrĩre atĩrĩ, “Mahinda ma kũrigĩrĩria-rĩ, nĩgũkagĩa na anyũrũrania arĩa makarũmagĩrĩra merirĩria mao ene matarĩ ma gwĩtigĩra Ngai.”

¹⁹ Acio nĩo andũ arĩa mamwamũranagia, arĩa marũmagĩrĩra merirĩria ma mwĩrĩ, no matirĩ na Roho.

²⁰ No inyuĩ arata akwa endwa, ikaragai mũkĩongererekaga hinya thĩinĩ wa wĩtikio wanyu ũrĩa mũtheru mũno na mũhooyage mũrĩ thĩinĩ wa Roho Mũtheru.

²¹ Ikaragai thĩinĩ wa wendo wa Ngai mũgĩetagitĩrĩra tha cia Mwathani witũ Jesũ Kristũ nĩguo ikaamũkinyia muoyo-inĩ wa tene na tene.

²² Iguagĩrai tha andũ arĩa marĩ na mathangania,

²³ tharai arĩa angĩ kuuma mwaki-inĩ mũmahonokie; arĩa angĩ-rĩ, maiguĩrei tha, mũrĩ na guoya, na mũgĩthũũraga o na nguo ciao iria cĩkĩrĩtwo maroro nĩ mwĩrĩ mũthaahie.

Ūgooci

²⁴ Na rĩu, kũrĩ ũrĩa ũngĩhota kũmũgitĩra mũtikagwe, na kũmũrũgamia mbere ya ũthiũ wake ũrĩa wĩ riiri mũtarĩ na ũũgũ, na mũrĩ na gĩkeno kĩnene:

²⁵ Ngai we wiki Mũhonokia witũ arogĩa na riiri, na ũkaru, na hinya, o na wathani, thĩinĩ wa Jesũ Kristũ Mwathani witũ, o kuuma kĩaambĩrĩria, o na rĩu, na nginya tene na tene! Amenĩ.

KŪGUŪRĪRIO KWA JOHANA

Ūhoro wa Kwambĩrĩria

¹ Ūyũ nĩguo ūguũrio wa Jesũ Kristũ, ūrĩa Ngai aamũguũrĩrie nĩguo onie ndungata ciake maĩndũ marĩa makĩrĩ gwĩkĩka o ica ikuhĩ. Aamenyithanirie ūhoro ūcio na ūndũ wa gũtũma mũraika wake kũrĩ ndungata yake Johana,

² ūrĩa nake wacookire kumbũra ūhoro ūrĩa wothe oonire, naguo nĩ ūhoro wa kiugo kĩa Ngai na ūira wa Jesũ Kristũ.

³ Kũrathimwo-rĩ, nĩ mũndũ ūrĩa ūthomaga ciugo cia ūrathi ūyũ, na kũrathimwo nĩ andũ arĩa maiguaga ūhoro ūyũ na makaiga ngoro-inĩ ciao ūhoro ūrĩa wandĩkĩtwo ūrathi-inĩ ūyũ, tondũ ihinda nĩrikuhĩrĩrie.

Ngeithi na Rwĩmbo rwa Kũgooca Ngai

⁴ Nĩ nĩ Johana,

Ndĩratũmĩra makanitha marĩa mũgwanja marĩ kũu bũrũri wa Asia* ūhoro ūyũ:

Atĩrĩrĩ, wega na thayũ irogĩa na inyuĩ kuuma kũrĩ ūrĩa ūrĩ ho, na nowe warĩ ho, na nowe ūgooka, na kuuma kũrĩ maroho mũgwanja marĩa maikaraga mbere ya gĩtĩ gĩake kĩa ūnene,

⁵ o na kuuma kũrĩ Jesũ Kristũ, mũira ūrĩa mwĩhokeku, o we irigithathi rĩa arĩa akuũ, na mwathi wa athamaki a thĩ.

Kũrĩ ūcio ūtwendete, na agatuohorithia kuuma mehia-inĩ maitũ na ūndũ wa thakame yake,

⁶ na agatũtua andũ a ūthamaki na athĩnjĩri-Ngai, nĩguo tũtungatage Ngai na Ithe wake:† ūgooci na wathani irogĩa kũrĩ we tene na tene! Amenĩ.

⁷ Atĩrĩrĩ, nĩ gũũka arooka na matu,

na gũtĩrĩ riitho ritakamuona,

o na andũ arĩa maamũtheecire nĩmakamuona;

nao andũ othe a thĩ nĩmagacakaya nĩ ūndũ wake.

Ūguo nĩguo gũgaatuĩka! Amenĩ.

⁸ Mwathani Ngai ekuuga atĩrĩ, “Nĩ nĩ Alifa o na Omega,‡ ūrĩa ūrĩ ho, na nowe warĩ ho, na nowe ūgooka, o we Mwene-Hinya-Wothe.”

Mũndũ Ūhaana ta Mũrũ wa Mũndũ

⁹ Nĩ, Johana, mũrũ wa itha wanyu, na mũgwatanĩri na inyuĩ thĩnĩ wa mĩnyamaro, na ūthamaki, na gũkirĩrĩria tũmĩrĩrĩrie, o iria irĩ ciitũ thĩnĩ wa Jesũ, ndaarĩ gĩcĩgĩrĩra-inĩ kĩa iria kĩrĩa gũtagwo Patimo tondũ wa Ūhoro wa Ngai na ūira wa Jesũ.

¹⁰ Na rĩrĩ, ndaarĩ thĩnĩ wa Roho Mũthenya wa Mwathani,§ na nĩ ngũigua mũgambo mũnene thuutha wakwa warĩ ta wa karumbeta,

¹¹ ūkiuga atĩrĩ, “Andĩka ūrĩa ūkuona ibuku-inĩ rĩa gĩkũnjo, na ūcooke ūtũmĩre makanitha marĩa mũgwanja: nĩmo kanitha wa Efeso, na wa Simurina, na wa Perigamo, na wa Thuatira, na wa Saride, na wa Filadelfia, na wa Laodikia.”

¹² Na nĩ ngĩhũgũra nĩguo nyone mũgambo ūcio wanjaragĩria. Na hĩndĩ ĩrĩa ndehũgũrĩrie, ngĩona mĩtĩ mũgwanja ya thahabu ya kũigĩrĩra matawa,

¹³ na gatagatĩ ka mĩtĩ ĩyo nĩ haarĩ na mũndũ “wahaanaga ta mũrũ wa mũndũ,” wehumbĩte nguo yamũkinyĩte o nyarĩrĩ, na akeoha mũcibi wa thahabu gĩthũri.

¹⁴ Naguo mũtwe wake na njuĩrĩ yake ciarĩ njerũ cua ta guoya wa ng’ondũ, cierũhĩte o ta ira, namo maitho make maahaanaga ta nĩnĩmbĩ cia mwaki.

¹⁵ Namo magũrũ make maahaanaga ta gĩcango gĩgũkenga kĩrĩ mwaki-inĩ wa aturi, naguo mũgambo wake watariĩ ta mũrurumo wa maai maingĩ.

¹⁶ Guoko-inĩ gwake kwa ūrĩo aanyĩĩte njata mũgwanja, na kuuma kanua-inĩ gake hakoima rũhiũ rwa njora rũũgĩ mĩena yeerĩ.* Naguo ūthiũ wake watariĩ ta riũa rĩrĩa

* **1:4** Makanitha macio mũgwanja maikarĩte gĩthiũrũri, na maaraihanĩrĩrie ta kilomita 80. † **1:6** Tene andũ a Isiraeli nĩmo maarĩ athĩnjĩri-Ngai; rĩu andũ a Kanitha wa Kĩrĩkanĩro kĩa Kierũ nĩo athĩnjĩri-Ngai. ‡ **1:8** Alifa na Omega nĩ ndemwa cia Kiyunani; Alifa nĩyo ya mbere, na Omega nĩyo ya kũrigĩrĩria. § **1:10** Mũthenya wa Mwathani warĩ mũthenya wa mbere wa kiumia; wetirwo Mũthenya wa Mwathani tondũ nĩguo Jesũ aariũkire.

* **1:16** Rũhiũ rwa njora rũnoore mĩena yeerĩ ruonanagia gũtuĩrwo ciira.

rīārīte mūno.

¹⁷ Rīrīa ndaamuonire ngīgwa magūrū-inī make ta mūdū mūkuū. Nake akīnjigīrīra guoko gwake kwa ūrīo, akīnjūra atīrī, “Tiga gwtīgīra. Nī nū wa Mbere, na nī nū wa Kūrigīrīra.

¹⁸ Nī nū Ūrīa-ūrī-Muoyo; nīndakuīte, na rīu ngūtūūra muoyo nginya tene na tene! Na nī nū ndī na cabi cia gīkuū na Kwa Ngoma.

¹⁹ “Nī ūndū ūcio, andīka maūdū marīa wona, marīa marī kuo rīu na marīa magooka thuutha-inī.

²⁰ Nayo hitho ya njata icio mūgwanja wonire guoko-inī gwakwa kwa ūrīo, na ya mītī ūyo mūgwanja ya thahabu ya kūgīrīra matawa nī ūno: Njata icio mūgwanja nī araika a makanitha marīa mūgwanja, nayo mītī ūyo mūgwanja ya kūgīrīra matawa nī makanitha macio mūgwanja.

2

Ndūmīrīri kūrī Kanitha wa Efeso

¹ “Kūrī mūraika wa Kanitha wa Efeso, mwandīkīre atīrī:

Ici nīcio ciugo cia ūrīa ūnyīitīte njata icio mūgwanja na guoko gwake kwa ūrīo, ūrīa ūthīagīra mītī-inī ūyo mūgwanja ya thahabu ya kūgīrīra matawa.

² Nīnjūūī cīko ciaku, o na wīra waku mūrītū, o na ūkirīrīra waku. Nīnjūūī atī ndūngīkirīrīra andū arīa aaganu, na atī andū arīa moigaga nī atūmwō no ti atūmwō nīwamagerīrie, na ūkīmenya atī nī a maheeni.

³ Nūkirīrīrie na ūkomīrīra mathīna nī ūndū wa rītwa rīakwa, na ndūrī wanoga.

⁴ No rīrī, ūndū ūrīa ngūgūcuukīra nī atīrī: Nīwatīgīre gūikara na wendani ūrīa warī naguo mbere.

⁵ Rīrikana kūrīa uumīte ūkagūa! Wīrīre ūcooke wīke maūdū marīa wekaga mbere. Waga kwīrīra, nīngūūka kūrī we na njeherie mūtī waku wa kūgīrīra tawa kuuma handū hagu.

⁶ No rīrī, ūrī na ūndū ūmwe mwega: Wee nīthūire cīko cia andū arīa metagwo Anikolai,* iria o na nī thūire.

⁷ Ūrīa ūrī gūtū-rī, nīakīgue ūrīa Roho areera makanitha. Ūrīa wa gūtoorania-rī, nīngamwītīkīra kūrīa maciaro ma mūtī wa muoyo, ūrīa ūrī mūgūnda-inī wa Ngai wa gīkeno.

Ndūmīrīri kūrī Kanitha wa Simurina

⁸ “Kūrī mūraika wa kanitha wa Simurina,† mwandīkīre atīrī:

Ici nīcio ciugo cia ūrīa wa Mbere na nowe wa Kūrīkīrīra, ūrīa wakuire na aģīcooka akīrīūka.

⁹ Nīnjūūī mīnyamaro yaku na ūthīni waku, no ūrī gītonga! Nīnjūūī ūrīa ūrumagwo nī arīa moigaga atī nī Ayahudi no ti Ayahudi, no nī thunagogi ya Shaitani.

¹⁰ Ndūkae gwtīgīra maūdū marīa ūkīrī gūthīnio namo. Ngūmwīra atīrī, mūcukani nīarīkīa amwe anyu njeera nīguo amūgerie, na mūnyamaro handū ha mīthenya ikūmi. Wee ikaraga ūrī mwīhokeku, o nginya gūkua, na nīngūkūhe thūmbī ya muoyo.

¹¹ Ūrīa ūrī gūtū-rī, nīakīgue ūrīa Roho areera makanitha. Ūrīa wa gūtoorania-rī, ndakahutio o na hanini nī gīkuū kīrīa gīa keerī.

Ndūmīrīri kūrī Kanitha wa Perigamo

¹² “Kūrī mūraika wa kanitha wa Perigamo mwandīkīre atīrī:

Ici nīcio ciugo cia ūrīa ūrī na rūhiū rūūgī mīena yeerī.

¹³ Atīrīrī, nīnjūūī kūrīa ūtūūraga, o kūu Shaitani arī na gītī kīa ūnene. No ūtūūrīte ūrī o mwīhokeku harī nī. Wee ndūigana gūkaana wītīkio ūrīa warī naguo thīnī wakwa, o na matukū-inī ma Antipa, mūira wakwa mwīhokeku, ūrīa woragīrwo itūūra-inī rīanyu inene, o kūu Shaitani atūūraga.

* 2:6 Anikolai maarī andū a kanitha, no nīmahooyaga mīhianano na makahūūra ūmaraya. † 2:8 Simurina rīarī itūūra rīeiguīte na ithaka mūno rīa Asia, na rīarī thīrītū na Roma. Rīarī na Ayahudi angī matendete Akristiano o na hanini.

¹⁴ No rīrī, ndī na maūndū matarī maingī ngūgūcuukīra: atīrī, ūrī na andū kūu marūmītie ūrutani wa Balamu, ūrīa warutire Balaki kūheenereria andū a Isiraēli mehie na ūndū wa kūrīa irio irutūrwo mīhianano, o na mahūūrage ūmaraya.[‡]

¹⁵ O na ningī no ūrī na andū amwe marūmītie ūrutani wa andū arīa metagwo Anikolai.

¹⁶ Nī ūndū ūcio, kīrīre! Waga gwīka ūguo, nīngūūka kūrī we ica ikuhī, hūūrane nao na rīhiū rūrū rūrī kanua gakwa.

¹⁷ Ūrīa ūrī gūtū-rī, nīakīgue ūrīa Roho areera makanitha. Ūrīa ūgaatorania-rī, nīngamūhe mana mamwe marīa mahithe. O na ningī nīngamūhe ihiga rīerū rīandīkītwa rīitwa rīerū, na gūtārī ūngī ūrīū o tīga ūcio ūkaamūkīra ihiga rīu.

Ndūmīrīri kūrī Kanitha wa Thuatira

¹⁸ “Kūrī mūrāika wa kanitha wa Thuatira,[§] mwandīkīre atīrī:

Ici nīcio ciugo cia Mūrū wa Ngai, ūrīa ūrī na maitho matarīi ta rūrīrīmī rwa mwaki, na magūrū make matarīi ta gīcango kīrīa gīkumuthe gīgathera.

¹⁹ Nīnjūū ciiko ciaku, na ngamenya wendani waku, na wītīkio waku, na ūtungata waku, na ūkīrīrīra waku, o na ngamenya atī ciiko ciaku cia kūrīgīrīra nīkīrīte iria cia mbere.

²⁰ No rīrī, ūndū ngūgūcuukīra no atīrī, atī nīkīrīrīrie mūndū-wa-nja ūcio wītāgwo Jezebeli, ūcio wītuga mūnabii.* Nī ūndū wa ūrutani wake, nīahītīthagia ndungata ciakwa ihūūrage ūmaraya, na irīlage irio iria irutūrwo mīhianano.

²¹ Nīndīmūheete ihinda rīa kwīrira ūmaraya ūcio wake, no nīaregete.

²² Nī ūndū ūcio ngūmūikīa gītanda-inī kīa mīnyamaro, na ndūme arīa matharagia nake manyamare mūno, tīga no meririre matigane na mīthīire yake.

²³ Nīngooraga ciana ciake.[†] Namo makanitha mothe nīmakamenya atī nī nī thuthuuragia ngoro na meciirīa, na nīngārīa o mūndū wanyu kūrīngana na ciiko ciake.

²⁴ Na rīu inyuī arīa mūrī kūu Thuatira, o inyuī mūtārūmītie ūrutani wake, na mūtārī mwamenya maūndū marīa marīkīru ma hitho cia Shaitani,[‡] ta ūguo andū acio moigaga, inyuī ngūmwīra atīrī (no ndirī na mūrigo ūngī ngūmūīgīrīra):

²⁵ Ikaragai mūrūmītie O maūndū marīa mūrī namo o ngīnya rīrīa ngooka.

²⁶ Nake ūrīa ūgaatorania na ahingagie wendī wakwa ngīnya mūthīa-rī, nīngamūhe wathani aathage ndūrīrī:

²⁷ ‘Nake nīagaciathaga na rūthanju rwa kīgera; agaacimemenda o ta ūrīa nyūngū ya rīumba īmemendagwo,’ o ta ūrīa nīi heetwo wathani uumīte kūrī Baba.

²⁸ Na ningī nīngamūhe njata rīra ya rūciinī.

²⁹ Ūrīa ūrī gūtū-rī, nīakīgue ūrīa Roho areera makanitha.

3

Ndūmīrīri kūrī Kanitha wa Saride

¹ “Kūrī mūrāika wa kanitha wa Saride,* mwandīkīre atīrī:

Ici nīcio ciugo cia ūrīa ūrī na maroho mūgwanja ma Ngai, o na njata mūgwanja. Atīrīrī, nīnjūū ciiko ciaku; nīmenyete atī nūrī ngumo ya gūkorwo ūrī muoyo, no ūrī mūkuū.

² Arahūka! Īkīra hīnya maūndū marīa matigaire na marena gūkua, nīgūkorwo ndionete ciiko ciaku irī ngīnyanīru maitho-inī ma Ngai wakwa.

³ Nī ūndū ūcio, rīrikana maūndū marīa wamūkīrīte na ūkamaigua; maathīkīre na wīrīre. No ūngīrega kwarahūka-rī, nīngooka ta mūici, na ndūkamenya ihinda rīrīa ngaagūkorerera.

⁴ No rīrī, nī ūrī andū matarī aingī kūu Saride arīa matekīrīte nguo ciao gīko. Nīmagatwaranaga na nīi mehumbīte nguo njerū, nīgūkorwo nīmagīrīre.

[‡] 2:14 Balamu nīwe wataarīre andū-a-nja a Midiani makīhītīthia andū a Isiraēli na ūmaraya na kūrīa irio irī thaahu.

§ 2:18 Thuatira rīarī itūūra inene rīa kambī cia thigari cia mbaara. * 2:20 Rīitwa “Jezebeli” haha rīhūthīrītwo kuonania ūhorō wa mūndū-wa-nja warī mwaganu mūno kanitha-inī ūcio. † 2:23 “Ciana ciake” nī andū arīa othe maarūmagīrīra morutani ma Jezebeli ma ūmaraya na kūrīa irio iria ciarutagīrīwo mīhianano. ‡ 2:24 Morutani marīa mataarī ma ma moigaga atī nīguo mūndū ahotē gūtooria Shaitani no ngīnya ambe arīkīre bīi maūndū-inī make.

* 3:1 Saride rīarī itūūra inene rīa Ūthamaki wa Lidia; rīarī ngumo nī ūndū wa ūtonga warīo.

⁵ Mündū ūrīa ūgaatoorania-rī, nīakahumbwo nguo njerū tao. Ndirī hīndī ngaatharia rītwa rīake kuuma ibuku-inī rīa muoyo, no nīngoimbūra rītwa rīake mbere ya Baba, na araika aake.

⁶ Ūrīa ūrī gūtū-rī, nīakīgue ūrīa Roho areera makanitha.

Ndūmūrī kūrī Kanitha wa Filadelifia

7 “Kūrī mūraika wa kanitha wa Filadelifia,[†] mwandīkire atīrī:

Ici nīcio ciugo cia ūrīa mūtheru na wa ma, ūrīa ūnyitite cabi ya Daudi. Kūrīa ahingūra gūtīrī mündū ūngīhinga, na kūrīa ahinga gūtīrī mündū ūngīhingūra.

⁸ Nīnjūūī cīko ciaku. Afīrīrī, nīnjīkūrīte mūrango mūhingūre mbere yaku, ūrīa ūtarī mündū ūngīhota kūhinga. Nīnjūūī atī hinya ūrīa ūrī naguo nī mūnini, no nīūrūmītie kiugo gīakwa, na ndūigana gūkaana rītwa rīakwa.

⁹ Nīngatūma andū arīa a thunagōgī ya Shaitani, arīa moigaga atī nī Ayahudi o na gūtūika tio, no nīkūheenania maheenanageria, ndūme moke mainamīrīre mbere ya magūrū maku, na moimbūre atī nīngwendete.

¹⁰ Na tondū nawe nīūtūūrīte ūrūmītie rīathani rīakwa rīa gūikara ūmīrīurie-rī, o na nīī nīngagūikaria ihinda rīa kūgerio rīrīa rīgooka mabūrūri mothe kūgeria arīa matūūrāga gūkū thī.

¹¹ Ngūka o narua. Rūmia kīrīa ūrī nakīo, nīgeetha gūtīkagīe mündū ūkuoya thūmbī yaku.

¹² Ūrīa ūgaatoorania-rī, nīngamūtua gītugī thīnī wa hekarū ya Ngai wakwa. Ndarī hīndī īngī agacooka kuuma kuo. Nīngamwandīka rītwa rīa Ngai wakwa o na rītwa rīa itūūra inene rīa Ngai wakwa, nīrīo Jerusalemu īrīa njerū, rīrīa rīraikūrūka kuuma igūrū kūrī Ngai wakwa; o na nīngī ndīmwandīke rītwa rīakwa rīerū.

¹³ Ūrīa ūrī gūtū-rī, nīakīgue ūrīa Roho areera makanitha.

Ndūmūrī kūrī Kanitha wa Laodikia

14 “Kūrī mūraika wa kanitha wa Laodikia,[‡] mwandīkire atīrī:

Ici nīcio ciugo cia ūcio Amenī, mūra ūrīa mwīhokeku na wa ma, o we mwathi wa ciūmbe cia Ngai.

¹⁵ Nīnjūūī cīko ciaku, ngamenya atī wee ndūrī mūhoru na ndūrī mūhiū. Kūngīrī wega korwo waheha kana ūhiūhe!

¹⁶ No tondū ūrī mūraru, ūkaaga kūhiūha na ūkaaga kūhora-rī, ngirie gūgūtua thī uume kanua gakwa.

¹⁷ Wee ugaga atīrī, ‘Nīī ndī gītonga, ngagīa na indo nyingī, na ndirī kīndū njagīe.’ No wee ndūūī atī ūrī mūnyamarīki, na ūrī wa kūiguūrwo tha, na ūrī mūthīnī, na ūrī mūtumumu, o na ūrī njaga.

¹⁸ Ngūgūtaara atī ūgūre thahabu īrīa therie na mwaki kuuma kūrī nīī, nīgeetha ūtonge, na nīngī ūgūre nguo cia rangi mwerū cia kwīhumba, nīguo ūhumbīre thoni cia njaga yaku, na ūgūre ndawa wīhake maitho maku, nīguo ūhote kuona.

¹⁹ Arīa nyendete nīndīmarūithagia na ngamaherithia. Nī ūndū ūcio gīa na kīyo, na wīrīre.

²⁰ Atīrīrī, ndūgamīte mūrango-inī ngīuringaringa. Mündū o wothe angīigua mūgambo wakwa, na ahingūre mūrango, nīngūtoonya thīnī ndīanīre irio nake, nake arīanīre na nīī.

²¹ Ūrīa ūgaatoorania-rī, nīngamwītīkīria aikare hamwe na nīī gītī-inī gīakwa kīa ūnene, o ta ūrīa nīī ndatooranīrie na ngīkaranīra hamwe na Baba gītī-inī gīake kīa ūnene.

²² Ūrīa ūrī gūtū-rī, nīakīgue ūrīa Roho areera makanitha.”

4

Gītī kīa Ūnene kūu Igūrū

¹ Thuutha wa maūndū macio ngīroru, na rīrī, hau mbere yakwa haarī na mūrango warī mūhingūre kūu igūrū. Naguo mūgambo ūrīa ndaiguīte mbere iyo ūkīnarīria, ūrīa wagambaga ta coro, ūkiuga atīrī, “Ambata, ūūke haha, na nīngūkuonia maūndū marīa arī o ngīnya mageekīka thuutha wa maūndū maya.”

[†] 3:7 Rītwa Filadelifia nī kuuga “Itūūra rīa Wendo.” [‡] 3:14 Laodikia nī itūūra rīoikaine mūno nī ūndū wa ūhoru wa bengī, na thukuru cia gūthomera ūrigītani, na ūhoru wa gūtuma nguo.

² O rīmwe ngīkorwo ndī thīnī wa Roho, na rīrī, hau mbere yakwa harī na gītī kīa ūnene kūu igūrū, na nī harī na mūdū wagūkarīre.

³ Nake ūcio wagūkarīre onekaga atarīi ta ihiga rīa mūthemba wa njathibi na wakiki. Naguo mūkūnga-mbura ūrīa wonekaga ūhaana ta kahiga karīa getagwo thumarati, nīguo warigiicīrie gītī kīu kīa ūnene.*

⁴ Nakīo gītī kīu kīa ūnene nīkīarigiicīrio nī itī ingī cia ūnene mīrongo īrī na inya, nacio cīaiyūrītwo nī athuuri mīrongo īrī na ana. Athuuri acio meehumbīte nguo njerū na magekīra thūmbī cia thahabu mītwe.

⁵ Hau gītī-inī kīu kīa ūnene nīhoimaga heni, na ngwa, na marurumī. Mbere ya gītī kīu kīa ūnene haarī matawa mūgwanja maakanaga. Matawa macio nīmo maroho marīa mūgwanja ma Ngai.

⁶ Ningī hau mbere ya gītī kīu kīa ūnene nī haarī kīndū kīahaanaga ta iria rīa gīcicio, narīo rīarī ikembu mūno, rīkahaana o ta gīcicio.

Ningī hau gatagatī, gūthiūrūrūkīria gītī kīu kīa ūnene, haarī na cūmbe inya irī muoyo, nacio cīaiyūrītwo nī maitho mwena wa mbere, na wa na thuutha.

⁷ Nakīo kīumbe kīa mbere kīahaanaga ta mūrūūthi, na gīa keerī kīahaanaga ta ndegwa, na gīa gatatū kīarī na ūthiū watarīi ta wa mūdū, nakīo gīa kana gīatarīi ta nderi ikīrera.

⁸ O kīumbe kīmwe gīa cūmbe icio inya irī muoyo kīarī na mathagu matandatū, nakīo kīaiyūrītwo nī maitho mwīrī wothe o nginya rungu rwa mathagu ma kīo. Mūthenya na ūtukū itiatigithagīria kuuga atīrī:

“Mwathani Ngai, Mwene-Hinya-Wothe nīwe mūtheru,
ī nīwe mūtheru, ti-itherū nīwe mūtheru,
o we ūrīa warī ho, na nowe ūrī ho, na nowe ūgooka.”

⁹ Rīrīa rīothe cūmbe icio irī muoyo ikūgooka, na igekīrīra, na igacookeria ngaatho ūcio ūkarīre gītī kīa ūnene, o ūcio ūtūrāga tene na tene-rī,

¹⁰ nao athuuri acio mīrongo īrī na ana megūithagia thī mbere ya ūcio ūkarīre gītī kīa ūnene, na makahooya ūcio ūtūrāga muoyo tene na tene. Maigaga thūmbī ciao mbere ya gītī kīu kīa ūnene, makoiga atīrī:

¹¹ “Wee Mwathani na Ngai witū-rī, nīwagīrīre
kūgocagwo, na gūtīo, na kūgīa na ūhoti,
nīgūkorwo nīwe wombire indo ciothe,
nacio ciombirwo na ūndū wa kwenda gwaku,
na ikīgīa na muoyo.”

5

Ibuku rīa Gīkūnjo, na Gatūrūme

¹ Ningī ngīona ibuku rīa gīkūnjo rīrī guoko-inī kwa ūrīo kwa ūrīa waikarīre gītī kīa ūnene rīandikītwo mīena yeerī, na rīahingītwo na gūcīnīrītwo na tūtembe mūgwanja twa mūhūra.

² Ngīcooka ngīona mūraika warī na hinya mūno akīanīrīra na mūgambo mūnene akooria atīrī, “Nūū mwagīrīru kūmethūra tūtembe tūtū twa mūhūra, na ahingūre ibuku rīrī rīa gīkūnjo?”

³ No gūtīarī mūdū o na ūmwe kūu igūrū, kana gūkū thī, o na kana rungu rwa thī ūngīahotire kūhingūra ibuku rīu rīa gīkūnjo o na kana arīrore thīnī.

⁴ Na nīi ngīrīra mūno tondū gūtionekeire mūdū o na ūmwe mwagīrīru wa kūhingūra ibuku rīu rīa gīkūnjo kana arīrore thīnī.

⁵ Hīndī iyo ūmwe wa athuuri acio akīnjīra atīrī, “Tiga kūrīra! Atīrīrī, Mūrūūthi ūrīa wa mūhūrīga wa Juda, Thuuna īrīa ya Daudi-rī, nīatooranītie. We arī na ūhoti wa kūhingūra ibuku rīu rīa gīkūnjo, na amethūre tūtembe tūu mūgwanja twarīo.”

⁶ Ningī ngīona Gatūrūme arūgamīte gatagatī ga gītī kīa ūnene, nako kahaanaga ta gathīnjītwo, gathīūrūrūkīrio nī cūmbe iria inya irī muoyo, na athuuri acio. Kaarī na hīa mūgwanja na maitho mūgwanja, na nīmo maroho mūgwanja ma Ngai marīa matūmītwo mathiīage thī yothe.

⁷ Nake ūcio Gatūrūme agīthīi akīoya ibuku rīu rīa gīkūnjo kuuma guoko-inī kwa ūrīo kwa ūcio waikarīre gītī kīa ūnene.

⁸ Na aarīkia kūrīoya-rī, cūmbe iria inya irī muoyo, na athuuri arīa mīrongo īrī na ana makūgūithia thī mbere ya Gatūrūme. O ūmwe aarī na kīnanda kīa mūgeeto na

* 4:3 Tondū gūtīrī mūdū ūngīona Ngai nī ūndū wa ūtheri ūrīa ūmūrigiicīrie, akīragwo akengaga o ta tūhiga tūu twa goro.

maanyiitē mbakūri cia thahabu ciyūrīte ūbumba, na nīguo mahooya ma andū arīa aamūre.

⁹ Nao nīmainire rwīmbo rwerū, makiuga atīrī:

“Wee nīwe mwagūrīru wa kuoya ibuku rīu rīa gīkūnjo,
na kūmethūra tūtembe tūu twarīo,

tondū wee nīworagirwo,

ūkīgūrīra Ngai andū na thakame yaku kuuma mīhūrīga yothe,
na thiomī ciothe, na andū othe, o na ndūrīrī ciothe.

¹⁰ Wee nīūmatuīte andū a ūthamaki na athīnjīri-Ngai a gūtungatagīra Ngai witū,
nao magaathamaka gūkū thī.”

¹¹ Ningī ngīrora, na nī ngīgua mūgambo wa araike aingī, mūigana wao warī ngiri na ngiri, na ngiri ikūmi maita ngiri ikūmi. Nao maathiūrūrūkīrie gītī kīa ūnene, na ciūmbe iria irī muoyo, na athuuri acio.

¹² Nao mainaga na mūgambo mūnene, makoiga atīrī:

“Kwagūrīra nī Gatūrūme, karīa kooragirwo,

nīguo kagīe na ūhoti, na ūtonga, na ūūgī,

na hinya, na gītīo, na riiri, o na ūgocoi!”

¹³ Ngīcooka ngīgua ciūmbe ciothe irī kūu igūrū, na iria irī thī, na iria irī rungu rwa thī, na iria irī iria-inī, o na indo ciothe iria irī thīnī wacio, ikīina atīrī:

“Ūgocoi, na gītīo, na riiri, na ūhoti,

irogīa kūrī ūrīa ūikarīre gītī kīa ūnene, na kūrī Gatūrūme, nginya tene na tene!”

¹⁴ Nacio ciūmbe iria inya irī muoyo ikiuga atīrī, “Ameni”, nao athuuri acio makīgūthia thī, makīhooya.

6

Tūtembe twa Mūhūra

¹ Ningī nīndonire ūcio Gatūrūme akīmethūra gatembe ka mbere ga tūtembe tūrīa mūgwanja twa mūhūra. Ngīcooka ngīgua kīumbe kīmwe gīa ciūmbe iria inya irī muoyo gīkiuga na mūgambo wagambaga ta marurumī atīrī, “Ūka!”

² Na nī ngīrora, ngīona mbarathi njerū* hau mbere yakwa! Ūrīa wamīhaicīte aanyiitē ūta, nake akīheo thūmbī, akiumīra atarī ta mūtoorania werekeire o gūtoorania.

³ Rīrīa Gatūrūme aamethūrīre gatembe ga keerī, ngīgua kīumbe kīrīa kīrī muoyo gīa keerī kīoiga atīrī, “Ūka!”

⁴ Ningī gūkiūmīra mbarathi īngī, nayo yarī ndune mūno.† Ūrīa wamīhaicīte nīaheetwo ūhoti wa kūniina thayū kuuma thī, na atūme andū mooragane. Nake akīheo rūhiū rwa njora rūnene.

⁵ Ningī rīrīa Gatūrūme aamethūrīre gatembe ga gatātū, ngīgua kīumbe kīrīa kīrī muoyo gīa gatātū kīoiga atīrī, “Ūka!” Na nī ngīrora, ngīona mbarathi njirū‡ hau mbere yakwa! Ūrīa wamīhaicīte aanyiitē ratiri na guoko gwake.

⁶ Ningī ngīgua kīndū kīarurumire ta mūgambo ūkuuma gatagātī-inī ga ciūmbe icio inya irī muoyo, ūkiuga atīrī, “Kībaba kīa ngano kiumage mūcaara wa mūthenya ūmwe, na ibaba ithatū cia ngano ya cairi ciimage mūcara wa mūthenya ūmwe, no ndūgathūkie maguta kana ūthūkie ndībei!”

⁷ Ningī rīrīa Gatūrūme aamethūrīre gatembe ga kana-rī, ngīgua mūgambo wa kīumbe kīrīa kīrī muoyo gīa kana woiga atīrī, “Ūka!”

⁸ Na nī ngīrora, ngīona mbarathi theūku§ hau mbere yakwa! Ūrīa wamīhaicīte-rī, eetagwo Gīkuū, nake Jehanamu aamumīte thuutha, amūkuhīrīrie. Nao makīheo ūhoti wa gwatha gīcunjī kīa inya gīa thī, nīguo mooragane na rūhiū rwa njora, na ng’aragu, na mūthiro, o na ningī nyamū iria ndīani cia gīthaka.

⁹ Ningī aamethūra gatembe ga gatano-rī, ngīona hau rungu rwa kīgongona maroho ma andū arīa mooragītwo nī ūndū wa kiugo kīa Ngai, na nī ūndū wa ūira ūrīa maagwatīrie.

* 6:2 Ūhoro wa mbarathi ici cia ihinda rīa mūthia nīwarītio ibuku-inī rīa Zekaria 1:8-17, namo marangī macio maaragia ūhoro wa mūmitwari. Rangī mwerū wonanagia ūhootani. † 6:4 Mbarathi īno ndune yaragia ūhoro wa ūiti wa thakame na ūndū wa kūuragana na mbaara. ‡ 6:5 Mbarathi īno njirū nī ya kuonania ng’aragu. Nī ūndū ūcio gūtoorio, na ūiti wa thakame, o na ng’aragu igooka irūmanīrie. § 6:8 Mūndū mūkuū onekaga arī mūtheūku; mbarathi īno yonanagia gīkuū.

¹⁰ Nao magikaya na mūgambo mūnene, makīuria atīri, “Mwathani Jehova, Wee mūtheru na wa ma, ūgūikara nginya rī ūtatuīrire atūiri a thī ciira nīguo ūrīhīrie thakame iitū?”

¹¹ Nao makīheo o mūndū nguo ndaaya ya rangi mwerū, na makīrwo meterere hanini, nginya mūigana wa ndungata iria maarutithanagia wīra nacio ūhinge, na nīo ariū na aarī a Ithe witū arīa maarī mooragwo o ta ūrīa o mooragirwo.

¹² Ningī ngīrora na ngīona aamethūra gatembe ga gatandatū. Nakuo gūkīgīa na gīthingithia kīnene. Narīo riūa rīkīgarūrūka, rīkīira ta nguo ya ikūnia itumītwo na guoya wa mbūri, naguo mweri wothe ūkīgarūrūka, ūgītuniha ta thakame,

¹³ nacio njata cia igūrū ikīgūa thī, o ta ūrīa ngūyū iria thaatu ciitīkaga kuuma mūkūyū-inī rīria wainainio nī rūhuho rūnene.*

¹⁴ Narīo igūrū rīkīeherio o ta ūrīa ibuku rīa gīkūnjo rīkūnjagwo, nacio irīma ciothe na icigīrīra ikīeherio ikūma kūndū gwacio.

¹⁵ Nao athamaki a thī, na anene, na anene a thigari, na itonga, na andū arīa marī hinya, na ngombo ciothe, na andū arīa othe eyathi, makīhitha ngurunga-inī, na gatagatī ka ndwaro cia mahiga ma irīma.

¹⁶ Nao nīmeeraga irīma na ndwaro cia mahiga atīri, “Tūgwīrei, mūtūhithē twehere ūthiū-inī wa ūcio ūrīa ūikarīire gītī kīa ūnene, na kuuma kūrī mang’ūrī ma Gatūrūme!

¹⁷ Nīgūkorwo mūthenya ūrīa mūnene wa mang’ūrī mao nīmūkinyu, nake nūū ūngīhota kūwītiiria?”

7

Andū Ngiri Igana rīa Mīrongo Īna na Inya a Isiraeli

¹ Thuutha wa ūguo ngīona araika ana marūgamite ituri-inī iria inya cia thī, marigīrīrie huho iria inya cia thī nīgeetha rūhuho o ruothe rūtikahurutane gūkū thī, kana iria-inī rīrīa inene, o na kana mūtī-inī o wothe.

² Ngīcooka ngīona mūraika ūngī akīambata oimite mwena wa irathīro, arī na mūhūri wa Ngai* ūrīa ūrī muoyo. Nake agītā araika acio ana na mūgambo mūnene, acio maahetwo ūhoti mathūkie thī na iria rīria inene, akīmeera atīri:

³ “Mūtīgathūkie thī, kana iria, o na kana mūtī, nginya tūkorwo tūrīkītie gwīkīra ndungata cia Ngai witū rūri ithiithi-inī ciao.”

⁴ Ningī ngīigua mūigana wa arīa meekīrīrwo rūri, nao maarī: 144,000 kuuma mīhīrīga yothe ya Isiraeli.

⁵ A mūhīrīga wa Juda arīa meekīrīrwo rūri maarī 12,000,

na a mūhīrīga wa Rubeni maarī 12,000,

na a mūhīrīga wa Gadi maarī 12,000,

⁶ na a mūhīrīga wa Asheri maarī 12,000,

na a mūhīrīga wa Nafitali maarī 12,000,

na a mūhīrīga wa Manase† maarī 12,000,

⁷ na a mūhīrīga wa Simeoni maarī 12,000,

na a mūhīrīga wa Lawi maarī 12,000,

na a mūhīrīga wa Isakaru maarī 12,000,

⁸ na a mūhīrīga wa Zebuluni maarī 12,000,

na a mūhīrīga wa Jusufu maarī 12,000,

na a mūhīrīga wa Benjamini maarī 12,000.

Andū Gīkundi Kīnene Mehumbīte Nguo Ndaaya cia Rangi Mwerū

⁹ Thuutha wa maūndū macio ngīcooka ngīrora, na hau mbere yakwa-rī, ngīona kīrīndī kīnene gītangīrīka nī mūndū, kīa andū moimite ndūrīri-inī ciothe, na maarī a mīhīrīga yothe, na iruka ciothe, na thiomī ciothe, marūgamite mbere ya gītī kīa ūnene, na mbere ya Gatūrūme. Nao meehumbīte nguo ndaaya cia rangi mwerū, na makanyiita makīndū na moko.

¹⁰ Nao maanagīrīra na mūgambo mūnene makoiga atīri:

“Kūhonokania nī kwa Ngai witū,
ūrīa ūikarīire gītī kīa ūnene,
na gwa Gatūrūme.”

* 6:13 Kūgūa kwa njata gūgaakorwo kūrī kīmenyithia kīmwe atī Mūrū wa Mūndū akīrī gūcooka. * 7:2 Mūhūri ūcio wa Ngai warī wa gwīkīra andū ake rūri nīgeetha matikananiinanīrio na thī. † 7:6 Manase aarī ūmwe wa ariū a Jusufu. Haha mūhīrīga wa Dani ti mūgwete, nao Manase na Jusufu makagwetwo mwanya mwanya.

¹¹ Nao araika acio othe maarūgamīte mathiūrūrūkīrie gītī kīu kīa ūnene, na magathiūrūrūkīria athuuri acio na ciūmbe icio inya irī muoyo. Nao magīturumithia mothiū mao thī hau mbere ya gītī kīa ūnene, makīhooya Ngai,

¹² Makiugaga atīrī:

“Ameni!

Ūgooci, na riiri,
na ūūgī, na ngaatho, na gītīo
na ūhoti, na hinya,
irotoūra na Ngai witū tene na tene.

Ameni!”

¹³ Na rīrī, ūmwe wa athuuri acio akīnjūūria atīrī, “Andū aya mehumbīte nguo ndaaya cia rangi mwerū nī a, na moimīte kū?”

¹⁴ Na nī ngīmūcookeria atīrī, “Mūthuuri ūyū, nīwe ūū.”

Nake akīnjūra atīrī, “Aya nī arīa moimīte mīnyamaro-inī rīra mīnene; nao nīmathambītie nguo ciao na magacierūhia na thakame ya Gatūrūme.

¹⁵ Nī ūndū ūcio,

“rīu maikaraga mbere ya gītī kīa ūnene kīa Ngai,
na mamūtungatagīra mūthenya na ūtukū thīini wa hekarū yake;
nake ūria ūikaragīra gītī kīa ūnene egūtūra atambūrūkītie hema yake igūrū rīao.

¹⁶ Gūtīrī hīndī magaacooka kūhūūta;

na matigacooka kūnyoota.

Matigacinwo rīngī nī riūa,

o na kana nī ūrugarī mūhiū o na ūrīkū.

¹⁷ Nīgūkorwo Gatūrūme ūria ūrī gatagatī ga gītī kīa ūnene nīwe ūgaatuika mūrīithi wao;

nīakamatongoria, amakinyie ithima-inī cia maaī ma muoyo.

Nake Ngai niakamagiria maithori mothe mathire maitho-inī mao.”

8

Gatembe ka Mūgwanja na Rūgīo rwa Thahabu

¹ Ningī rīria Gatūrūme aamethūrire gatembe ka mūgwanja-rī, kūu igūrū gūgīkirwo ki ihinda ta rīa nuthu ithaa.

² Na nī ngīona araika mūgwanja arīa marūgamaga mbere ya Ngai, nao makīheo tūrumbeta mūgwanja.*

³ Nake mūraika ūngī, ūria warī na rūgīo rwa thahabu, agīūka akīrūgama kīgongona-inī. Nake akīheo ūbumba mūngī nīgeetha aūrute igongona hamwe na mahooya ma arīa othe aamūre hau igūrū rīa kīgongona gīa thahabu kīrīa kīrī mbere ya gītī kīa ūnene.

⁴ Nayo ndogo ya ūbumba ūcio, hamwe na mahooya ma andū arīa aamūre, ikīambata mbere ya Ngai yumīte guoko-inī kwa mūraika ūcio.

⁵ Nake mūraika ūcio akīoya rūgīo rūu rwa thahabu, akīrūiyūria mwaki kuuma kīgongona-inī, akīūikia thī; nakuo gūkīgīa ngwa, na marurumī, na heni, na gīthingithia.

Tūrumbeta

⁶ Hīndī iyo araika arīa mūgwanja maarī na tūrumbeta mūgwanja makīlhaarīria gūtūhaha.

⁷ Mūraika wa mbere akīhuha karumbeta gake, nakuo gūkīgīa mbura ya mbembe na mwaki itukanīte na thakame, nacio igīkio thī. Nakīo gīcunjī gīa ithatū gīa thī gīkīhīa, na gīcunjī gīa ithatū kīa mīti ikīhīa, o na nyeki yothe nduru ikīhīa.

⁸ Mūraika wa keerī nake akīhuha karumbeta gake, nakīo kīndū kīahaanaga ta kīrīma kīnene gīakanaga mwaki-rī, gīgīkio thīini wa iria rīrīa inene. Nakīo gīcunjī gīa ithatū kīa iria rīu gīgītuika thakame,†

⁹ na gīcunjī gīa ithatū gīa ciūmbe iria irī muoyo thīini wa iria rīu igīkua, na gīcunjī gīa ithatū kīa marikabu ikīanangwo.

¹⁰ Nake mūraika wa gatatū akīhuha karumbeta gake, nayo njata nene mūno ikīuma igūrū yakanīte ta gīcinga, ikīgīwīra gīcunjī gīa ithatū kīa njūū na ithima cia maaī,

* 8:2 Matukū ma tene karumbeta kaahuhagwo ga kwanīrīra maūdū ma bata na kwīra andū mehūūge nī ūndū wa mbaara. † 8:8 Maaī gītuika thakame nīguo warī mūthiro wa mbere kūu būrūri wa Misiri.

¹¹ narīo rīitwa rīa njata īyo nī Kūrūra.[‡] Gīcunjī gīa ithatū kīa maaī macio gīkīrūra, na andū aingī magīkua nī kūnyua maaī macio marūrū.

¹² Nake mūraika wa kana akīhuha karumbeta gake, narīo rīua rīkīringwo gīcunjī gīa ithatū, o naguo mweri gīcunjī gīa ithatū, o na njata nacio gīcunjī gīa ithatū, tondū ūcio gīcunjī gīa ithatū gīacio gīgītuika nduma.[§] Nakīo gīcunjī gīa ithatū kīa mūthenya gīkīaga ūtheri, o na gīcunjī gīa ithatū kīa ūtukū o taguo.

¹³ O ndorete-rī, ngūigua nderi yombūkaga rīera-inī ikīanīrīra na mūgambo mūnene, īkoiga atīrī: “Kaī kūrī na haaro-ī! Kaī kūrī na haaro-ī! Kaī inyuī arīa mūtūūraga thī mūrī na haaro-ī, tondū wa tūrumbeta tūrīa tūkirie kūhuhwo nī araika acio angī atatū-ī!”

9

¹ Nake mūraika wa gatano akīhuha karumbeta gake, na nī ngōna njata yumīte igūrū ikagūa thī. Nayo njata īyo ikīnengerwo cabi ya Irima-rītarī-Gīturi.

² Hīndī rīra aahingūrire Irima-rītarī-Gīturi-rī, rīkiuma ndogo yahaanaga ta ndogo ya icua inene. Narīo rīua na matu igūkīrwo nduma nī ndogo īyo yoimaga Irima-rīu-rītarī-Gīturi.

³ Na thīinī na ndogo īyo gūkiuma ngigī, igīūka thī, nacio ikītheo ūhoti ūtarīī ta wa tūng’aurū twa thī.

⁴ Nacio ikīrwo itikeehie nyeki ya thī, kana mūmera o wothe o na kana mūtī, o tiga andū arīa matarī na rūrū rwa Ngai ithiithi ciao.

⁵ Nacio ikīaga kūheo ūhoti wa kūmooraga, o tiga wa kūmaherithia mīeri itano. Naruo ruo rūrīa maiguire rwarī o ta ruo rwa kang’aurū karathīte mūdū.

⁶ Matukū-inī macio andū nīmagacaragia gīkūū, no matigakīona; nīmakeriragīria gūkua, nakīo gīkūū gīkamoorīra.

⁷ Ngigī icio cīahaanaga ta mbarathi ihaarīrio nī ūndū wa mbaara. Mītwe-inī yacio ciarī na kīndū kīahaanaga ta thūmbī cia thahabu, namo mothiū maacio maahaanaga ta mothiū ma andū.

⁸ Njuūrī yacio yahaanaga ta njuūrī cia andū-a-nja, namo magego maacio maatarīī ta magego ma mūrūūthi.

⁹ Nacio ciarī na ngo cia kūgītira gīthūri cīahaanaga ta ngo cia kīgera, naguo mūgambo wa mathagu maacio warī ta mūrurumo wa mbarathi nyingī na ngaari cia ita iteng’erete irorete mbaara-inī

¹⁰ Ciarī na mīting’oe, o na mboora ta cia tūng’aurū, na mīting’oe-inī yacio ciarī na ūhoti wa kūnyariira andū ihinda rīa mīeri itano.

¹¹ Na nī ciarī na mūthamaki waciathaga, na nīwe mūraika wa Irima-rītarī-Gīturi, narīo rīitwa rīake na rūthiomi rwa Kīhibirania nī Abadoni, ningī na Kīyunani agetwo Apolioni.*

¹² Haaro ya mbere nīyathira; haatigara ingī igīrī iria igūūka thuutha.

¹³ Mūraika wa gatandatū nake akīhuha karumbeta gake, na nī ngūigua mūgambo ūkiuma hīa-inī cia kīgongona gīa thahabu kīrīa kīrī mbere ya Ngai.[†]

¹⁴ Ūkīra mūraika ūcio wa gatandatū warī na karumbeta atīrī, “Ohora arāka arīa ana arīa moheirwo rūū-inī rūrīa rūnene rwa Farati.”

¹⁵ Nao arāka acio ana, arīa maathagathagītwo nī ūndū wa ihinda rīu, na nī ūndū wa mūthenya ūcio o na nī ūndū wa mweri ūcio, o na mwaka ūcio makīohorwo nīguo moorage andū gīcunjī gīa ithatū kīa andū gūkū thī.

¹⁶ Nacio mbūtū cia mbaara iria cīahaicīte mbarathi mūigana wacio warī milionī magana meerī. Nīndaiguire mūigana wacio.

¹⁷ Mbarathi icio ndonire na kīoneki hamwe na arīa macīhaicīte-rī, cīahaanaga atīrī: Ngo ciacio cia kūgītira gīthūri ciarī cia rangi mūtune ta mwaki, na rangi wa bururu, na rangi wa ngoikoni ūhaana ta ūbiriti. Ciongo cia mbarathi icio cīahaanaga ta ciongo cia mīrūūthi, natuo tūnua twacio twoimaga mwaki, na ndogo, o na ūbiriti.

¹⁸ Gīcunjī gīa ithatū kīa andū a gūkū thī nīkīoragirwo nī mīthiro īyo itatū ya mwaki, na ndogo, na ūbiriti iria cioimaga tūnua-inī twacio.

¹⁹ Hinya wa mbarathi icio warī tūnua-inī twacio na mīting’oe-inī yacio, nīgūkorwo mīting’oe yacio yahaanaga ta nyoka īrī na ciongo iria itihagia andū nacio.

[‡] 8:11 Nī kūrī mūmera wītagwo Kūrūra; ūtūmīrītwo haha kuonania mūtino na kīeha. [§] 8:12 Mūthiro wa kenda wa būruri wa Mīsiri warī wa nduma nene mīthenya itatū; mīthiro īno gūcookerwo ibuku-inī rīrī nīkuonania atī Ngai arī hakuhī gūkūūra andū aake. ^{*} 9:11 “Abadoni” nī rīitwa rīa Kīhibirania na rīgītaūrwo nī kuuga “Mūnīnani.” [†] 9:13 Kīgongona gīakoragwo na mītheece īna yatarīī ta hīa, o rūmwe koine-inī; mūdū akūūrīra kūūragwo nīathiaga akanyīita mūtheece (rūhīa) ūmwe.

²⁰ Andū a thī acio angī, arīa matooragirwo nī mīthiro īyo, matiigana kwīrira mehia ma wīra wa moko mao; matiigana gūtiga kūhooya ndaimono, na mīhianano ya thahabu, na ya betha, na ya gīcango, na ya mahiga, na ya mītī, o mīhianano īrīa itangīhota kuona, kana īgue, kana ītware.

²¹ O na ningī matiigana kwīrira nī ūndū wa mehia ma ūragani wao, kana ūrogi wao, kana ūmaraya wao, o na kana ūici wao.

10

Mūraika na Kabuku ga Gikūnjo

¹ Ningī ngīcooka ngīona mūraika ūngī warī na hinya mūno agīkūrūka oimīte igūrū. Nake ehumbīte itu ta nguo, na igūrū rīa mūtwe wake haarī na mūkūnga-mbura; naguo ūthiū wake wahaanaga ta rīua, namo magūrū make maahaanaga ta itugī cia mwaki.

² Nake aanyīīte na guoko gwake kabuku kanini ga gīkūnjo karī kahingūre. Aakinyithīte kūgūrū gwake kwa ūrīo iria-inī, nakuo kwa ūmotho agagūkinyithia thī nyūmū,

³ akīgūthūka na mūgambo mūnene ta wa mūrūūthi ūkīrarama. Hīndī īrīa aagūthūkire-rī, mūgambo ya ngwa iria mūgwanja ikīgamba.

⁴ Na rīrīa ngwa icio mūgwanja ciagambire, ndaarī hakuhī kwandīka; na ngīgua mūgambo kuuma igūrū ūkiuga atīrī, “Mohoro macio maario nī ngwa icio mūgwanja-rī, maige marī hitho, ndūkamaandīke.”

⁵ Nake mūraika ūcio ndonete arūgamīte iria-inī na akarūgama thī nyūmū agītambūrūkia guoko gwake kwa ūrīo na igūrū.

⁶ Nake akīhīta na ūrīa ūtūūraga muoyo nginya tene na tene, o we ūrīa wombire igūrū na indo ciothe iria irī kuo, na akīūmba thī na indo ciothe iria irī kuo, o na akīūmba iria na indo ciothe iria irī thīnī warīo, akiuga atīrī, “Hatīrī na ihinda rīngī rīa gweterera!”

⁷ No matukū-inī marīa mūraika wa mūgwanja agaakorwo akirīi kūhuha karumbeta gake-rī, hitho wa Ngai nīkahingio, o ta ūrīa eerire anabii arīa ndungata ciake.

⁸ Ningī mūgambo ūrīa ndaiguīte uumīte igūrū ūkīnjarīrīa rīngī, ūkīnjīra atīrī: “Thī, woe kabuku kau ga gīkūnjo karīa kahingūre kuuma guoko-inī kwa mūraika ūcio ūrūgamīte akinyīte iria, na agakinya thī nyūmū.”

⁹ Nī ūndū ūcio, ngīthī kūrī mūraika, na ngīmūūria aahe kabuku kau ga gīkūnjo. Nake akīnjīra atīrī, “Koe, ūkarīe. Gaakinya nda nīgegūkūrūrīra, no karī kanua gegūkorwo karī na mūrīo ta ūkī!”

¹⁰ Ngīkīoya kabuku kau ga gīkūnjo kuuma guoko-inī kwa mūraika ūcio, na nī ngīkarīa. Karī kanua kaarī na mūrīo ta ūkī, no ndarīkia gūkarīa, gakīndūrīra.

¹¹ Ngīcooka ngīrwo atīrī, “No nginya ūrathe ūhorō rīngī ūkonī andū aingī, na ndūrīrī nyingī, na thiomī nyingī, o na athamaki aingī.”

11

Aira arīa Eerī

¹ Ningī ngīnengerwo mūrangi wa gūthima wahaanaga ta rūthanju, ngīrwo atīrī, “Thī ūthime hekarū ya Ngai na kīgongona, na ūtare andū arīa marahooya Ngai kuo.

² No nja ya hekarū ūtigane nayo, ndūkamīthime tondū nīhetwo andū-a-Ndūrīrī.* Nao nīmakarangīrīa itūūra rīu itheru ihinda rīa mīeri mīrongo ina na īrī.

³ Na nī nīngaaha aira akwa eerī hinya, nao nīmakaratha ūhorō handū ha matukū 1,260 mehumbīte nguo cia makūnia.”

⁴ Acio nīo mītamayū īrīa īrī, na nīo mītī īrīa īrī ya kūgīrīrwo matawa īrīa īrūgamīte mbere ya Mwathani wa thī.

⁵ Mūdū o wothē angīkaageria kūmeka ūūru, mwaki ūkoimaga tūnua twao ūkaniina thū icio ciao. Na mūdū o wothē ūngīkenda kūmeka ūūru no nginya akue o ūguo.

⁶ Andū aya marī na hinya wa kūhinga igūrū nīgeetha gūtīkae kuura mbura ihinda rīrīa makaaratha ūhorō; ningī marī na hinya wa kūgarūra maaī matūike thakame. O na ningī marī na hinya wa kūhūūra thī na mīthemba yothē ya mīthiro maīta maingī o ta ūrīa mangīenda.

⁷ Rīrīa makaarīkia kūheana ūira wao-rī, nyamū īrīa yambataga yumīte Irima-rīrīa-Rītarī-Gīturi nūkamatharīkīra īmatoorie, na īmoorage.

⁸ Nacio ciimba ciao igaatigwo ciaraganīte nīra-inī cia itūūra rīrīa inene, rīrīa rīgerekanaagio rīgetwo Sodomu kana Misiri, na nīkuo Mwathani wao aambīrwo mūtī igūrū.

* 11:2 Nja ya hekarū nīkuo andū-a-Ndūrīrī maahooyagīra.

⁹ Na ihinda rīa mīthenya ītatū na nuthu, andū a kuuma iruka ciothe, na mīhīrīga yothe, na thiomī ciothe na ndūrīrī ciothe, nīmakerorera ciimba ciao, na magirie ithikwo.

¹⁰ Nao andū arīa matūūrāga thī nīmagakenerera aira acio, na makūngūire magītūmanagīra iheo, tondū anabii acio eerī nīmanyariiraga andū a gūkū thī.

¹¹ No thuutha wa mīthenya ītatū na nuthu, mīhūmū ya muoyo īkīmatoonya yumīte kūrī Ngai, nao makīrūgama na magūrū mao, na arīa maamonire makīnyiiitwo nī kīmakeo kīnene mūno.

¹² Ningī makīigua mūgambo mūnene uumīte igūrū ūkīmeera atīrī, “Ambatai na gūkū.” Nao makīambata igūrū marī itu-inī, thū ciao imeroreire.

¹³ Ithaa o rīu-rī, gūkīgīa na gīthingithia kīnene, nakīo gīcunjī gīa ikūmī gīa itūūra rīu gīkīmomoka. Andū ngiri mūgwanja makīūrāgwo nī gīthingithia kīu, nao arīa maatigarire makīmaka na makīgooca Ngai wa igūrū.

¹⁴ Haaro ya keerī nīyathira, haaro ya gatātū-rī, īgūūka o narua.

Karumbeta ka Mūgwanja

¹⁵ Nake mūraika wa mūgwanja akīhuha karumbeta gake, nakuo gūkīgīa na mīgambo mīnene kūu igūrū, nayo īkiuga atīrī:

“Ūthamaki wa thī nītūūkīte ūthamaki wa Mwathani witū, o na Kristū wake, nake egūtūūra athamakaga nginya tene na tene.”

¹⁶ Nao athuuri arīa mīrongo īirī na ana, arīa maaikarīire itī ciao cia ūnene mbere ya Ngai, magīturumithia mothiū mao thī makīhooya Ngai,

¹⁷ makiuga atīrī:

“Nītwagūcookeria ngaatho, Mwathani Ngai, Wee Mwene-Hinya-Wothe,

o Wee ūrī ho, na nowe warī ho,

tondū nīwoete hinya waku mūnene,

ūkambīrīria gūthamaka.

¹⁸ Ndūrīrī nacio nīciarakarire;

namo mang’ūrī maku nīmakinyīte.

Hīndī nīnginyu ya andū arīa akuū gūtūrwo ciira,

o na ya kūhe anabii, ndungata ciaku, iheo,

hamwe na arīa aamūre, na arīa metigīrite rītwa rīaku,

arīa anīni na anene,

o na ya kwananga arīa manangaga thī.”

¹⁹ Ningī hekarū ya Ngai kūu igūrū īkīhingūrwo, na thīnī wa hekarū yake gūkīoneka ithandūkū rīrīa rīa kīrīkanīro gīake.† Nakuo gūkīgīa na heni, na marurumī, na ngwa, na gīthingithia, na mbura nene ya mbembe.

12

Mūdū-wa-Nja na Ndamathia

¹ Ningī kūu igūrū gūkīoneka ūrīrū mūnene wa kūgegania: gūkīoneka mūdū-wa-nja wehumbīte rīua, agacooka agakinya mweri na magūrū, na agekīra thūmbī ya njata ikūmī na igīrī mūtwe.

² Aarī na nda, na nīakayaga nī ruo tondū aarī hakuhī kūheo mwana.

³ Ningī gūkīoneka ūrīrū ūngī kūu igūrū na atīrī: nī ndamathia nene* yarī ndune, na yarī na ciongo mūgwanja, na hīa ikūmī, na thūmbī mūgwanja ciongo-inī ciayo.

⁴ Naguo mūtīng’oe wayo ūkīhaata gīcunjī gīa ithatū kīa njata cia igūrū na igīcīrekania thī. Ndamathia īyo ikīrūgama mbere ya mūdū-wa-nja ūcio warī hakuhī kūheo mwana, nīguo ītambuure mwana ūcio aaciarwo o ūguo.

⁵ Nake mūdū-wa-nja ūcio akīgīa mwana wa kahī, ūrīa ūgaathaga ndūrīrī ciothe na rūthanju rwa kīgera. Nake mwana ūcio akīhurio, agītwarwo igūrū gītī-inī kīa ūnene kīa Ngai.

⁶ Mūdū-wa-nja ūcio akīūrīra werū-inī, handū harīa aathondekeirwo nī Ngai, harīa aarī amenyererwo handū ha ihinda rīa matukū 1,260.

⁷ Na rīrī, kūu igūrū gūkīgīa mbaara. Mikaeli† na arāika ake makīrūa na ndamathia īyo, nayo ndamathia na arāika ayo makīrūa nao.

⁸ No ndamathia ndīarī na hinya wa kūigana, nayo hamwe na arāika ayo makīaga ūikaro kūu igūrū.

† 11:19 Ithandūkū rīa kīrīkanīro kūu igūrū nīkuonania atī Ngai nī mwīhokeku na nīahingagīria andū cīranīro ciake nao. * 12:3 Kīrīkanīro-inī ndamathia cionanagia thū cia Ngai na cia andū a Isīraeli. † 12:7 Mikaeli nīwe mūraika ūrīa mūnene ūrīa ūgītāgīra andū a Isīraeli, na nīwe ūkaamahonokia mīnyamaro-inī ya mūthia.

⁹ Nayo ndamathia iyo nene ikinyugutwo thī, na nīyo nyoka irīa ya tene, o irīa iitagwo mūcukani, na iheetwo Shaitani, irīa ihitithagia andū a thī yothe. Nayo ikinyugutwo thī hamwe na arāka ayo.

¹⁰ Ningī ngicooka ngiigua mūgambo mūnene kūu igūrū, ūkiuga atīrī:
“Rīu ūhonokio nī mūkinyu, na ūhoti, na ūthamaki wa Ngai witū,
o na wathani wa Kristū wake.

Nīgūkorwo ūrīa ūcuukaga ariū na aarī a Ithe witū,
ūrīa ūmacuukaga mbere ya Ngai mūthenya na ūtukū,
nīaharūrūkītio thī.

¹¹ Nao nīmamūtooririe
na ūndū wa thakame ya Gatūrūme,
o na nī ūndū wa kiugo kīa ūira wao;
na matiigana kwenda kūhonokia mīoyo yao,
o na maatuika a gūka.

¹² Nī ūndū ūcio, kenai inyuī igūrū,
o na inyuī arīa mūtūūraga kuo!
No kai thī na iria rīrīa inene irī na haaro-ī,
tondū mūcukani nīaikūrūkīte kūrī inyuī!
Nake aiyūrītwo nī marūrū manene,
tondū nīoī atī ihinda rīake rīrīa rītigaire nī inyinyi.”

¹³ Rīrīa ndamathia iyo yoonire atī nīyanyugutwo thī, ikīambīrīria kūnyariira mūdū-wa-nja ūcio waagūite mwana wa kahī.

¹⁴ Nake mūdū-wa-nja ūcio akīheo mathagu meerī ma nderi irīa nene nīgeetha ombūke athī werū-inī handū harīa aathondekeirwo, harīa aarī amenyererwo kwa ihinda, na kwa mahinda na nuthu ya ihinda, harīa atangiakinyīrīrwo nī nyoka iyo.

¹⁵ Nayo nyoka iyo ikīhorora maai kuuma kanua kayo o ta rūū, nīgeetha ikinyīrie mūdū-wa-nja ūcio, itūme atwarwo nī kīguū kīu.

¹⁶ No thī nayo igīteithīrīria mūdū-wa-nja ūcio na ūndū wa gwathamia kanua kayo, nayo ikīmeria rūū rūu rwahororetwo nī ndamathia iyo kuuma kanua kayo.

¹⁷ Hīndī iyo ndamathia iyo ikīrakarīra mūdū-wa-nja ūcio mūno, nayo igīthīi kūrūa na ciana iria ingī ciake, na nīo andū arīa maathīkagīra maathani ma Ngai, na makagwatīria ūira wa Jesū.

13

¹ Nayo ndamathia iyo ikīrūgama hūgūrūrū-inī cia iria.

Nyamū kuuma Iria rīrīa Inene

Ningī ngicooka ngiona nyamū ikīuma iria thīinī. Nyamū iyo yarī na hīa ikūmi, na mītwe mūgwanja, na hīa-inī ciayo yarī na thūmbī ikūmi, na o mūtwe wayo warī na rīitwa rīa kūrūma Ngai.

² Nyamū iyo ndonire yahaanaga ta ngarī, no magūrū mayo matariī ta ma nduba, nako kanua kayo kahaanaga ta ka mūrūūthi. Nayo ndamathia iyo ikīhe nyamū iyo hinya wayo na gītī kīayo kīa ūnene o na wathani mūnene.

³ Mūtwe ūmwe wa nyamū iyo wonekaga ta waringītwo iringa rīa kūrūago, no iringa rīu rīa kūrūago nīrīahonete. Nayo thī yothe nīyagegete na ikīrūmīrīra nyamū iyo.

⁴ Nao andū magīkīhooya ndamathia iyo tondū nīyaheete nyamū iyo ūhoti wayo, o na makīhooya nyamū iyo, na makooragia atīrī, “Nūū ūtariī ta nyamū īno? Nūū ūngīmīkīrīra, arīe nayo?”

⁵ Nayo nyamū iyo ikīheo kanua ga kwaria ciugo cia mwītīio na cia kūrūma Ngai, na ikīheo ihinda rīa gwathana rīa mīeri mīrongo īna na iūrī.

⁶ Nyamū iyo igītūmūra kanua irume Ngai, na icambie rīitwa rīake, na gīkarō gīake, o na arīa matūūraga kūu igūrū.

⁷ Nīyaheirwo hinya nīguo irūe na arīa aamūre na imatoorie. Na ikīheo wathani igūrū rīa mīhīrīga yothe, na andū a iruka ciothe, na thiomī ciothe, o na ndūrīrī ciothe.

⁸ Nao andū othe arīa matūūraga gūkū thī kuuma rīrīa thī yombirwo, arīa othe marītwa mao matarī maandīke ibuku-inī rīa muoyo rīa Gatūrūme karīa gaathīnjirwo, makīnamīrīra nyamū iyo mamīhoee.

⁹ Mūdū ūrīa ūrī na gūtū nīakīigūe.
¹⁰ Mūdū o wothe angīkorwo nī wa gūtahwo,
nīegūtahwo athīi.

Mūdū o wothe angīkorwo nī wa kūrūragwo na rūhiū rwa njora-rī,
ndarī hīndī atakoorangwo na rūhiū.

Ūguo nikuonania atī andū arīa aamūre nīmabataire gūkirīrīria, na marī na wītīkio.

Nyamū kuuma na Thī

¹¹ Ngīcooka ngīona nyamū ingī, īkiuma na thī. Nyamū iyo yarī na hīa igīrī ta cia gatūrūme, no yaaragia ta ndamathia.

¹² Nyamū iyo igīathana na ūhoti wothe wa nyamū irīa ya mbere ithenya rīayo, igītūma thī na arīa othe matūrāga kuo mahooyage nyamū iyo ya mbere, o iyo yahonete iringa rīayo rīa kūrāgo.

¹³ Nayo ikīringa ciama nene na morirū, o na igītūma mwaki ūikūrūke uume igūrū ūūke thī andū makīonaga.

¹⁴ Tondū wa morirū macio nīyaheirwo hinya wa kūringa ciama ithenya rīa nyamū iyo ya mbere, ikiheenia andū arīa matūre thī. Ningī igīatha andū mathondeke mūhianano nī ūndū wa gūtīa nyamū iyo, yagurarītio na rūhiū rwa njora no yarī o muoyo.

¹⁵ Nīyaheirwo hinya wa kūhe mūhianano ūcio wa nyamū iyo ya mbere mīhūmū, nīguo ūhote kwaria, na ūtūme arīa othe maaregete kūhooya mūhianano ūcio wa nyamū iyo mooragwo.

¹⁶ Ningī nīyaathire andū othe na hinya, arīa anini na arīa anene, arīa itonga na arīa athīni, arīa meyathīte na arīa ngombo, o mūdū ekīrwo rūri guoko gwake kwa ūrīo kana thiithi-inī wake,

¹⁷ nīgeetha gūtīkaḡe mūdū ūngīendia kana agūre, atarī na rūri rūu, na nīruo rītwa rīa nyamū iyo, kana namba ya rītwa rīayo.

¹⁸ Ūndū ūyū nībataire ūḡī. Mūdū o wothe angīkorwo arī na ūmenyo-rī, nīeke ithabu rīa namba ya nyamū iyo, nīgūkorwo nī namba ya mūdū. Nayo namba yake nī 666.

14

Gatūrūme na Andū 144,000

¹ Ngīcooka ngīrora, na nī ngīona Gatūrūme arūgamīte Kīrīma-inī ḡia Zayuni, arī na andū 144,000 arīa maandīkitwo rītwa rīake na rītwa rīa Ithe mothiū-inī mao.

² Ningī ngīgua mūgambo uumīte igūrū ūtarīi ta mūhūyūko wa maaī maratherera na ningī ta mūrurumo wa ngwa. Mūgambo ūcio ndaiguire watarīi ta wa aini a inanda cia mūgeeto makīina na inanda ciao.

³ Nao makīina rwīmbo rwerū marī mbere ya ḡitī kīa ūnene, na marī mbere ya ciūmbe irīa inya irī muoyo, na athuuri. Gūtīarī mūdū ūngīahotire kwīruta rwīmbo rūu tīga o acio 144,000 arīa maakūrītwo kuuma thī.

⁴ Acio nī arīa mateethūkītīe na andū-a-nja, nīgūkorwo nīmeigīte marī atheru. Nao maarūmagīrīra Gatūrūme o kūrīa guothe aathīaga. Nīo maagūrīrwo kuuma kūrī andū, na makūrītwo marī maciaro ma mbere kūrī Ngai o na kūrī Gatūrūme.

⁵ Matirī hīndī marī maheenania; o na matirī ūcuuke.

Araika Atatū

⁶ Ningī ngīona mūraika ūngī oombūkīte rīera-inī, nake aarī na Ūhoro-ūrīa-Mwega wa tene na tene wa kūhunjīria andū arīa matūrāga thī, ūguo nī kuuga ndūrīrī ciothe, na mīhīrīga yothe, na thiomī ciothe, na andū othe.

⁷ Nake akiuga na mūgambo mūnene atīrī, “Mwītīḡīrei Ngai na mūmūgooce we, tondū ihinda rīake rīa gūtua ciira nīkinyu. Mūhooei ūrīa wombire igūrū, na thī, na irīa rīrīa inene, na ithima cia maaī.”

⁸ Nake mūraika wa keerī akiuga atīrī, “Nīrīḡū! Itūūra rīrīa inene rīa Babuloni* nīrīḡū, rīrīa rīanyuithirie ndūrīrī ciothe ndibeī irīa ya maūdū mooru ma ūtharia warīo.”

⁹ Ningī mūraika wa gatatū akīmarūmīrīra, nake akīanīrīra na mūgambo mūnene, akiuga atīrī, “Mūdū o wothe angīhooya nyamū iyo na mūhiano wayo, na ekīrwo rūri rwayo thiithi kana guoko-rī,

¹⁰ o nake nīakanyua ndibeī iyo ya marakara ma Ngai, irīa iitīrīrwo ḡīkombe-inī kīa mang'ūrī make itatukanītio na kīndū. Nake nīakanyariirwo na mwaki wa ūbiriti mbere ya arīa arīa atheru na mbere ya Gatūrūme.

¹¹ Nayo ndogo ya kīnyariirīko kīao igūtūūra yambataga ngīnya tene na tene. Gūtīrī kīhurūko mūthenya kana ūtukū kūrī arīa mahooyaga nyamū iyo na mūhiano wayo, kana kūrī mūdū o wothe ūrīa wīkīrītwo rūri rwa rītwa rīayo.”

* 14:8 Itūūra rīrīa inene rīa “Babuloni” haha rīciragīrio nī itūūra rīa Roma, na rīkarūgamīrīra ūhoro wa gūkīrīra Ngai na andū ake.

¹² Haha nīhabataire ūkirīrīria harī andū arīa aamūre, o arīa maathīkaḡīra Maathani ma Ngai, na magatūūra marī ehokeku harī Jesū.

¹³ Ngīcooka ngīguua mūḡambo woima igūrū ūkiuga atīrī, “Andīka atīrī: Kūrathimwo-rī, nī andū arīa akuū, arīa makuīte marī thīnī wa Mwathani kuuma rīu.”

Nake Roho ekuuga atīrī, “Ī, nīguo makīhurūke mawīra mao maritū, nīḡūkorwo ciiko ciao iria maneeke nīkamoima thuutha.”

Thī Kūgethwo

¹⁴ Ningī ngīrora, ngīona hau mbere yakwa haarī na itu rīerū, na itu rīu nīrīaikarīrwo nī mūdū “wahaanaga ta mūrū wa mūdū” arī na thūmbī ya thahabu mūtwe, na arī na rūhiū rūḡī rwa kūgetha guoko-inī gwake.

¹⁵ Nake mūrāika ūngī akiuma thīnī wa hekarū, agīta mūdū ūcio waikarīire itu na mūḡambo mūnene, akīmwīra atīrī, “Oya rūhiū rūu rwa kūgetha, ūgethe, tondu ihinda rīa kūgetha nīkinyu, nīḡūkorwo magetha ma thī nī makūrū.”

¹⁶ Nī ūndū ūcio, mūdū ūcio waikarīire itu akīhiūrīria rūhiū rwake thī, nayo thī ikīgethwo.

¹⁷ Nake mūrāika ūngī akiuma thīnī wa hekarū kūu igūrū, o nake aarī na rūhiū rūḡī rwa kūgetha.

¹⁸ Na mūrāika ūngī, ūrīa wathaga mwaki, akiuma kīgongona-inī, agīta ūcio warī na rūhiū rūḡī rwa kūgetha na mūḡambo mūnene, akīmwīra atīrī, “Oya rūhiū rūu rwaku rūḡī rwa kūgetha, na ūcookanīrīrie imanjīka cia thabibū kuuma harī mūthabibū ūrīa wa thī tondu thabibū ciayo nī njīru.”

¹⁹ Nake mūrāika ūcio akīhiūrīria rūhiū rwake thī, agīcookereria thabibū ciayo, na agīcooka agīciikia kīhihīro-inī kīrīa kīnene kīa mang’ūrī ma Ngai.[†]

²⁰ Nacio ikīrangīrīrio kīhihīro-inī kīrīa kīarī nja ya itūūra inene, nayo thakame īḡītherera yumīte kīhihīro-inī, īḡīkinya handū ha itūna rīa mairū ta īgana rīa mīrongo īnana,[‡] na ikīambata o nginya īḡīkinya mīkwa-inī īrīa yohaga mbarathi tūnua.

15

Araika Mūḡwanja Me na Mīthiro Mūḡwanja

¹ Ngīcooka ngīona ūrīrū ūngī mūnene na wa kūgeḡania kūu igūrū: ndonire araika mūḡwanja makuūte mīthiro mūḡwanja ya mūthia. Mīthiro īyo nīyo yarī ya kūrīkīrīria mang’ūrī ma Ngai.

² Ngīcooka ngīona kīndū kīahaanaga ta iria rīa ḡīcicio ḡitukanītio na mwaki, na ngīcooka ngīona arīa maatooretie nyamū īrīa na mūhiano wayo, na namba ya rītwa rīayo, marūḡamīte rūtere-inī rwa iria rīu. Nao maanyītite inanda cia mūḡeeto iria maahetwo nī Ngai,

³ nao maainaga rwīmbo rwa Musa ūrīa ndungata ya Ngai,^{*} na rwīmbo rwa Gatūrūme, makoiga atīrī:

“Maūdū maku marīa wīkīte nī manene na ma kūgeḡania,

Wee Mwathani Ngai Mwene-Hinya-Wothe.

Njīra ciaku nī cia kīhooto na nī cia ma,

Wee Mūthamaki wa mīndī na mīndī.

⁴ Nūū ūtangīḡwītīḡīra,

na agoocithie rītwa rīaku, wee Mwathani?

Nīḡūkorwo Wee wiki nīwe Mūtheru.

Ndūrīrī ciothe nīḡooka ihooe irī mbere yaku, nīḡūkorwo ciiko ciaku cia ūthingu nīḡūūrītio.”

⁵ Thuutha wa maūdū macio nīndarorire, na ngīona hekarū kūu igūrū, īrīa arī hema nyamūre ya Ūira, nayo ikīhingūrwo.

⁶ Nao araika mūḡwanja arīa maarī na mīthiro īrīa mūḡwanja makīuma kūu thīnī wa hekarū īyo. Nao meehumbīte nguo cia gatani īrīa theru yahenagia, na makeyoha mīcibi ya thahabu ithūri-inī ciao.

⁷ Hīndī īyo kīūmbe kīmwe ḡīa ciūmbe iria inya irī muoyo-rī, ḡīkīnengera araika acio mūḡwanja mbakūrī mūḡwanja cia thahabu, ciyūrītio mang’ūrī ma Ngai ūrīa ūtūūruga muoyo tene na tene.

[†] 14:19 Ihīhīro thīnī wa Kīrīkanīro kīrīa Gīkūrū rīaragia ūhoru wa kūhingio kwa marakara ma Ngai. [‡] 14:20

nī ta kilomita magana matatū. ^{*} 15:3 Rwīmbo rwa Musa rwainagwo mūthenya wa Thabatū hwa-inī thīnī wa thunagogi ḡūkūngūra ḡūkūrwo kwa andū a Isīraeli kuuma būrīri wa Misīri.

⁸ Nayo hekarū ikīyūra ndogo yumīte riiri-inī wa Ngai na thīinī wa hinya wake, na gūtīrī mūdū ūngīahotire gūtoonya hekarū ūyo nginya mīthiro ūyo mūgwanja ya araika acio mūgwanja īrīkīrīre.

16

Mbakūri Mūgwanja cia Mang'ūrī ma Ngai

¹ Ningī ngīgua mūgambo mūnene ūkiuma thīinī wa hekarū, naguo ūkīra araika acio mūgwanja atīrī, "Thīii, mūkonorerie thī mbakūri icio mūgwanja cia mang'ūrī ma Ngai."

² Nake mūraika wa mbere agīthīi akīonoreria mbakūri yake thī, nacio ironda njūru mūno irī ruo ikīgīa andū arīa maarī na rūūri rwa nyamū ūyo, na arīa maahooyaga mūhiano wayo.

³ Nake mūraika wa keerī akīonoreria mbakūri yake iria-inī rūrīa inene, narīo iria rū rīkīgarūrūka rīgītuika ta thakame ya mūdū mūkuū, nakīo kīndū o gīothe kīarī muoyo iria-inī rū gīgīkua.

⁴ Ningī mūraika wa gatatū akīonoreria mbakūri yake njūū-inī na ithima-inī cia maaī, nacio igītuika thakame.

⁵ Ngīcooka ngīgua mūraika ūrīa wathaga maaī akiuga atīrī:

"Wee ūrī na kīhooito ūgītua matūiro maya,
Wee ūrī ūrī ho, na nowe warī ho, o Wee Mūtheru,
tondū wa gūtua ciira ūguo;

⁶ nīgūkorwo nīmaitīte thakame ya andū aku aamūre, na ya anabīi,
nawe nūmaheete thakame manyue ta ūrīa magīrīrwo."

⁷ Na ngīgua kīgongona gīacookia atīrī:

"Īi nīguo, Mwathani Ngai Mwene-Hinya-Wothe,
matūiro maku nī ma ma, na nī ma kīhooito."

⁸ Nake mūraika wa kana akīonoreria mbakūri yake rūa-inī, narīo rūa rīkīheo hinya wa gūcina andū na mwakī.

⁹ Andū magīcinwo nī ūrugarī ūcio mūnene, nao magakīrumaga rītwa rīa Ngai ūcio warī na hinya wa gwatha mīthiro ūyo, no matīgana kwīrira mamūgooce.

¹⁰ Mūraika wa gatano akīonoreria mbakūri yake gītī-inī kīa ūnene kīa nyamū īrīa, naguo ūthamaki wayo ūkīyūra nduma. Nao andū makīrūma nīmī nī ūndū wa ruo,

¹¹ na makīruma Ngai wa igūrū nī ūndū wa ruo rūrīa maiguaga na nī ūndū wa ironda iria maarī nacio, no matīgana kwīrira nī ūndū wa maūdū marīa meekīte.

¹² Nake mūraika wa gatandatū akīonoreria mbakūri yake rūū-inī rūrīa rūnene rwa Faratī, namo maaī maruo makīhwa nīguo athamaki a kuuma mwena wa Irathīro mathondekerwo njīra.

¹³ Ngīcooka ngīona maroho matatū mooru maahaanaga ta ciūra,* namo moimire kanua ka ndamathīa, na makīuma kanua ka nyamū īrīa, na kanua-inī ka mūnabīi ūrīa wa maheeni.

¹⁴ Namō nīmō maarī maroho ma ndaimono marīa maringaga ciama, namo mathīiaga kūrī athamaki a thī yothe, nīguo mamacookanīrīrie nī ūndū wa mbaara īrīa īkaarūo mūthenya ūcio mūnene wa Ngai Mwene-Hinya-Wothe.

¹⁵ "Na rīrī, ngūūka o ta mūici! Kūrathimwo-rī, nī mūdū ūrīa ūkaraga eiguīte na agaikara ahaarīrie nguo ciake, nīgeetha ndakanae gūthīi njaga, nake aconorithio."

¹⁶ Namō maroho nacio magīcookanīrīria athamaki handū harīa hetagwo na Kīhibirania, Arimagedoni.

¹⁷ Nake mūraika wa mūgwanja akīonoreria mbakūri yake rīera-inī, na rīrī, hekarū thīinī gūkiuma mūgambo mūnene uumīte gītī-inī kīa ūnene, ūkiuga atīrī, "Ūhoro ūcio nīwarīka!"

¹⁸ Gūgīcooka gūkīgīa heni, na marurumī, na ngwa o na gīthingithia kīnene. Gūtīrī kwagīa gīthingithia kīngī kīnene ta kīu kuuma rīrīa thī kwagīire andū, nī ūrīa gīthingithia kīu kīarī kīnene mūno.

¹⁹ Narīo itūūra rīrīa inene rīgīatūkana njatū ithatū, namo matūūra ma ndūrīrī makīmōka. Nake Ngai akīrīrikana Babuloni itūūra rīrīa inene, na akīrīhe gīkombe kīaiyūrītio ndibei ya ūrūrū wa mang'ūrī make.

²⁰ Nacio icīgīrīra ikīūra ciothe, nacio irīma ikīaga gūcooka kuoneka.

* **16:13** Alawīi 11:10 rīandīkītwo ciūra irī mūtaratara-inī wa nyamū iria irī thaahu; ciugo ici cionanagia maheeni marīa makaahunjio matukū ma marīgīrīrio kūhīngica andū nīguo meefkīre na marūmīrīre wīkī naaī na ūremi.

²¹ Namo mahiga manene ma mbura ya mbembe, ma ūritū wa ta kilo mīrongo ītano o ihiga, makīgwīra andū. Nao makīruma Ngai nī ūndū wa mūthiro ūcio wa mahiga ma mbura ya mbembe, tondū mūthiro ūcio warī wa kūmakania mūno.

17

Mūndū-wa-nja Igūrū rīa Nyamū

¹ Nake mūraika ūmwe wa araika acio mūgwanja, maarī na mbakūri mūgwanja agīuka, akīnjūira atīrī, “Ūka, nguonie iherithia rīa mūmaraya ūrīa mūnene, ūrīa ūikarīte igūrū rīa maaī maingī.

² Na nīwe athamaki a thī maatharīe nake, na andū arīa matūūruga thī makarīo nī ndubei ya ūtharia wake.”

³ Ningī mūraika ūcio akīnjōya ndī thīnī wa Roho, akīndwara werū-inī. Ndī kūu werū-inī ngīona mūndū-wa-nja aikarīire nyamū yarī ndune ta gakarakū, na yayūrītwo nī marītwa ma kūrūma Ngai mwīrī wayo, na yarī na ciongo mūgwanja na hīa ikūmi.

⁴ Mūndū-wa-nja ūcio ehumbīte nguo cia rangi wa ndathi na mūtune, na akegemia na thahabu, na tūhiga twa goro, o na ruru. Guoko-inī gwake nīanyiitīte gīkombe gīa thahabu kīyūrītio maūndū marī magigi, na cīko cia ūtharia wake.

⁵ Thiithi-inī wake aandīkwo rītwa atīrī:

KĪRIGA
BABULONI ŪRĪA MŪNENE,
NYINA WA MARAYA,
NA WA MAŪNDŪ MOTHE MARĪ MARĪ MAGIGI
MA THĪ.

⁶ Nīndonire atī mūndū-wa-nja ūcio aarī mūrīu, akarīo nī thakame ya andū arīa aamūre, o na thakame ya andū arīa maarī aira a Jesū.

Na rīrīa ndaamuonire, ngīgega mūno.

⁷ Nake mūraika ūcio akīnjūiria atīrī: “Wagegio nī kī? Nīngūgūtaarīria hitho ya mūndū-wa-nja ūcio na ya nyamū īyo ahacīte, īyo īrī na ciongo mūgwanja na hīa ikūmi.

⁸ Nyamū īyo wonire yarī ho, na rīu ndīrī ho, na īrī hakuhī kuuma Irīma-rīrīa-Rītārī-Gīturi īthīi īkaanangwo. Nao andū arīa matūūruga thī, arīa marītwa mao mataandīkītwo ibuku-inī rīa muoyo kuuma rīrīa thī yombirwo nīmakagega mona nyamū īyo, tondū hīndī īmwe yarī ho, na rīu ndīrī ho, no nīrīrīka.

⁹ “Ūndū ūyū ūkwenda gwīciirio na ūūgī. Ciongo icio mūgwanja nī irīma mūgwanja iria cīkarīrwo nī mūndū-wa-nja ūcio.

¹⁰ Ningī nī athamaki mūgwanja. Atano nīmeherete, ūmwe arī ho, na ūrīa ūngī ndarī arooka; no ooka-rī, no ngīnya aikare o kahinda kanini.

¹¹ Nyamū irīa yarī kuo, na rīu ndīrī ho, nīyo mūthamaki wa kanana. We nī ūmwe wa acio mūgwanja, na rīu erekeire kwanangwo.

¹² “Hīa icio ikūmi wonire nī athamaki ikūmi arīa mataahetwo ūthamaki, no nīmakaheo wathani ta athamaki maathane ithaa rīmwe hamwe na nyamū īyo.

¹³ Marī na muoroto ūmwe, na nīmakaheana ūhoti na wathani wao kūrī nyamū īyo.

¹⁴ Nao nīmakarūa na Gatūrūme, no Gatūrūme nīakamotooria tondū nīwe Mwathani wa aathani, na Mūthamaki wa athamaki, na andū arīa agaakorwo hamwe nao nī arūmīrīrī ake arīa mefītwo, na magathuurwo, na nī ehokeku.”

¹⁵ Ningī mūraika ūcio akīnjūira atīrī, “Maaī macio wonire hau mūmaraya ūcio aikarīte nī iruka cia andū, na irīndī, na ndūrīrī, na thiomī.

¹⁶ Nayo nyamū īyo wonire, na hīa icio ikūmi nīgūthūura īgaathūura mūmaraya ūcio. Nacio nīikamwananga na imūtige arī njaga; nīikaarīa nyama ciake, na imūcine na mwaki.

¹⁷ Nīgūkorwo Ngai nīekīrīte ngoro-inī ciao rīciiria rīa kūhingia muoroto wake na ūndū wa kūiguanīra mahe nyamū īyo hinya wao wa gwithana, ngīnya ciugo cia Ngai ihinge.

¹⁸ Mūndū-wa-nja ūcio wonire nīwe itūūra rīrīa inene rīrīa rīathaga athamaki a thī.”

18

Kūgūa kwa Babuloni

¹ Thuutha wa maūndū macio nīndonire mūraika ūngī agīkūrūka oimīte igūrū arī na ūhoti mūnene mūno, nayo thī īkīarīrwo nī ūkengi wake.

² Nake akīanīrīra na mūgambo mūnene, akiuga atīrī:

“Nīrīgūu! Babuloni itūūra rīrīa inene-rī, nīrīgwīte!

Nīrītūikīte gūkarō kīa ndaimono,
na rīgatuika gītūūro gīa gūthaakīrwo nī ngoma o yothe thūku,
rīgatuika gītūūro kīa nyoni ciothe iria irī thaahu na thūūre.

³ Nīgūkorwo ndūrīrī ciothe nīnyuīte
ndibei īrīa ya maūdū mooru ya ūtharia wake.

Nao athamaki a thī nīmatharirie nake,
nao onjorithia a thī magītongio nī mūtūūrīre wake wa mīago mīkīru.”

⁴ Nīngī ngūgua mūgambo ūngī uumīte igūrū ūkiuga atīrī:

“Inyuī andū akwa, umai kūrī we,
nīgeetha mūtīkagwatanīre na mehīa make,
na nīguo mūtīkae kwamūkīra mīthiro yake;

⁵ nīgūkorwo mehīa make nīmeiganīrīre magakinya o igūrū,
nake Ngai nīarīrikanīte mawaganu make.

⁶ Mūheei o ta ūrīa araheanaga;
mūrīhei maita meerī ma ūrīa ekīte.

Gīkombe kīrīa aramūringagīrīa-rī, mūringīriei kīo maita meerī.

⁷ Mūnyamarīe, na mūmūhe kīeha
kūganaine na mwīgaatho na mwīkīrīro wake.

Ngoro-inī yake erahaga, akoīga atīrī,
‘Nū njīkaraga ta mūthamaki-mūdū-wa-nja;
ndīrī mūtumīa wa ndīgwa, na ndīrī hīndī ngaacakaya.’

⁸ Nī ūndū ūcio, mīthiro yake nīkamūkīnyīrīra mūthenya o ro ūmwe:
nayo nī gīkuū, na macakaya, o na ng’aragu.

Agaacinwo na mwaki,
nīgūkorwo Mwathani Ngai ūrīa ūmūtūūrīre cīra arī hīnya.

⁹ “Rīrīa athamaki a thī arīa maatharāgia nake na makagwatanīra nake mīago-inī yake
makoona ndogo yake akīhīa-rī, nīmakamūrīrīra na mamūcakaīre.

¹⁰ Nao makaarūgama haraaya nī ūndū wa gwītīgīra kīnyarīrīko gīake, nao marīre,
makiugaga atīrī:

“ ‘Īya-ī! Īya-ī, wee itūūra inene,
wee Babuloni, itūūra rīa hīnya!

Itūiro rīaku rīrī gūkīnya ithaa-inī o rīmwe!’

¹¹ “Onjoria a thī nīmakamūrīrīra na mamūcakaīre, tondū gūtīrī mūdū ūgaacooka
kūgūra indo ciao rīngī:

¹² indo cia thahabu, na betha, na mahīga ma goro, na ruru; nīngī mataama ma gatani
īrīa njega, na marīa ma rangi wa ndathi, na marīa ma harīrī, na mataama marīa matune
ta gakarakū; nīngī mīthemba yothe ya mītī īrīa mīnungi wega, na indo cia mīthemba
yothē iria ithondeketwo na mīguongo, na mbaū cia goro, na gīcango, na kīgera, na
mahīga mathaka ma nyaigī;

¹³ nīngī mīrigo ya ndarathīni na irīki, na ya ūbumba, na maguta marīa manungi wega,
na ūbani, na ya ndibei na maguta ma ndamaiyū, na ya mūtū ūrīa mūhīnyu mūno, o
na ngano; nīngī ng’ombe na ng’ondu; o na mbarathi na makaari; ngīnya ngombo o na
mīoyo ya andū o nayo.

¹⁴ “Nao nīmakōīga atīrī, ‘Itunda rīrīa werīragīrīa nīrīkwehereire. Ūtonga waku
wothe o na ūkenģi waku nūthīrīte, na gūtīrī hīndī igaacooka kuoneka o na rī.’

¹⁵ Onjoria arīa meendāgia indo icio na magītonga kuuma kūrī we-rī, makaarūgama
o haraaya nī ūndū wa gwītīgīra kīnyarīrīko gīake. Nīmakarīra, na macakae,

¹⁶ na maanīrīre, moige atīrī:

“ ‘Īya-ī! Īya-ī! Wee itūūra inene,
wee wīhumbīte nguo cia taama wa gatani īrīa njega,
na cia rangi wa ndathi, na cia rangi mūtune ta gakarakū,
na ūkegemīa na thahabu, na tūhīga twa goro, o na ruru!

¹⁷ Ūtonga ūcio mūnene ūguo nīwanangwo ithaa-inī o rīmwe!’

“Anene othe a marīkabu cia iria-inī, na arīa othe mathīīaga na marīkabu, atwarīthia a
marīkabu, na arīa othe marutaga wīra kūu iria-inī rīrīa inene, makaarūgama o haraaya.

¹⁸ Rīrīa makoona ndogo ya itūūra rīu rīkīhīa-rī, nīmakanīrīra moige atīrī, ‘Kūrī
kwagīa itūūra rīngī inene ta itūūra rīrī?’

¹⁹ Nao nīmakehurīrīa rūkūngū mītwe o makīrīrāga na magīcakayaga, na makae,
makiugaga atīrī:

“ ‘Īya-ī! Īya-ī, Wee itūūra inene,

kūrīa arīa othe ene marikabu cia iria-inī inene maatongeire nī ūndū wa ūtonga warīo!

Nīrīanangwo ithaa-inī o rīmwe!

²⁰ Rīkenerere, wee igūrū!

Kenai inyuī andū arīa aamūre, na inyuī atūmwō, o na inyuī anabii!

Ngai nīarītūūrīre ciira nī ūndū wa ūrīa rīamwīkire.’ ”

²¹ Ningī mūrīaika ūrī hinya akīoya ihiga rīaiganaga ta ihiga inene rīa gīthū, akīrīikia thīnī wa iria rīrīa inene, akiuga atīrī:

“Ūguo nīguo itūūra rīu inene rīa Babuloni

rīgaatengemanio thī na hinya,

nario rīage gūcooka kuoneka o na rī.

²² Nacio nyīmbo cia ahūuri inanda cia mūgeeto na aini,

na ahuhi a mūtūrūrū, na ahuhi a coro,

matigacooka kūiguuo thīnī waku o na rī.

Gūtīrī mūruti wa wīra wa mūthemba o wothe

ūgacooka kuoneka thīnī waku o rī.

Mūgambo wa ihiga rīa gīthū

ndūrī hīndī ūgaacooka kūiguuo thīnī waku.

²³ Gūtīrī hīndī ūtheri wa tawa

ūgacooka kwara thīnī waku o na rī.

O nago mūgambo wa mūhikania na wa mūhiki

ndūrī hīndī ūgaacooka kūiguuo thīnī waku o na rī.

Onjoria aku nō maarī andū marī igweta gūkū thī.

Nacio ndūrīrī ciothe ciahītithirio nī ūragūrī waku.

²⁴ Thīnī wake nīkuo gwakorirwo thakame ya anabii, na ya andū arīa aamūre, o na ya arīa othe manooragīrwo gūkū thī.”

19

Haleluya!

¹ Thuutha wa maūndū macio ngūgua kīndū kīagambaga ta mūrurumo wa kīrīndī kīnene kīa andū makīanīrīra kūu igūrū, makoiga atīrī:

“Haleluya!

Ūhonokio, na riiri, na hinya nī cia Ngai witū,

² nīgūkorwo matūiro make ma ciira nī ma ma, na nī ma kīhooto.

Tondū nīatuūrīre mūmaraya ūcio mūnene ciira,

ūcio wathūkirie thī na ūtharia wake.

Na nīamūrīhītie thakame ya ndungata ciake.”

³ Na makīanīrīra o rīngī, makiuga atīrī:

“Haleluya!

Ndogo yake igūtūūra yambataga nginya tene na tene.”

⁴ Nao athuuri arīa mīrongo ūrī na ana, na ciūmbe iria inya irī muoyo, makīgūithia thī makīhooya Ngai, ūrīa waikārīre gītī kīa ūnene. Nao makīanīrīra atīrī:

“Ameni, Haleluya!”

⁵ Ningī mūgambo ūkiuma gītī-inī kīu kīa ūnene, ūkiuga atīrī:

“Goocai Ngai witū,

inyuī ndungata ciake inyuothe,

o inyuī mūmwītīgīrīte,

arīa anini na arīa anene!”

⁶ Ngūcooka ngūgua mūgambo warī ta wa kīrīndī kīnene mūno, wahaanaga ta mūrurumo wa maaī megūtherera na ta mūrurumo mūnene wa ngwa, nago ūkīanīrīra, ūkiuga atīrī:

“Haleluya!

Nīgūkorwo Mwathani Ngai witū,

o we Mwene-Hinya-Wothe, nīarathamaka.

⁷ Nītūkenei, na tūcanjamūke,

na tūmūgooce!

Nīgūkorwo ūhiki wa Gatūrūme nīmūkinyu,

nake mūhiki wake nīehaarīrie.

⁸ Nake mūhiki ūcio akīheo nguo cia taama ya gatani ūrīa njega,

ī gūkenga na theru, nīguo ehumbe.”

(Taama wa gatani ūrīa njega nīguo cīko cia ūthingu cia andū arīa aamūre.)

⁹ Ningī mūraika ūcio akīnjīra atīrī, “Andīka atīrī: ‘Kūrathimwo-rī, nī arīa metītuo iruga-inī rīa ūhiki wa Gatūrūme!’ ” Agīcooka akiuga atīrī, “Icio nī ciugo cia ma cia Ngai.”

¹⁰ Rīrīa ndaiguire ūguo, ngīgwa magūrū-inī make ndīmūhooe. No akīnjīra atīrī, “Tiga gwīka ūguo! O na nī ndī ndungata hamwe nawe, na hamwe na ariū na aarī a thoguo, arīa magwatīrie ūira wa Jesū. Hooya Ngai arī we! Nīgūkorwo ūira wa Jesū nīguo roho wa ūrathi.”

Mūdū Ūhaicīte Mbarathi Njerū

¹¹ Ningī nīndonire igūrū rīhingūkīte na hau mbere yakwa haarī na mbarathi njerū, nake ūria wamīhaicīte etagwo Mwīhokeku na Wa-ma. Nake atuuga ciira, na akarūa mbaara arūmītie kīhotoo.

¹² Namo maitho make mahaana ta mwaki ūgwakana, na arī na thūmbī nyingī mūtwe. Nīandīkītwo rītwa, rītārī mūdū ūngī ūrīū tīga we wiki.

¹³ Ehumībīte nguo irīndītuo thakame-inī, narīo rītwa rīake etagwo Kiugo-kīa-Ngai.

¹⁴ Nacio mbūtū cia ita cia igūrū ciamuumīte thuutha, ihaicīte mbarathi njerū na ikehumba nguo cia taama wa gatani irīa njega, njerū cua na theru.

¹⁵ Ningī kanua-inī gake koimīte rūhiū rwa njora rūūgī rwa kūrāga ndūrīrī naruo. Nake agaaciathaga na rūthanju rwa kīgera na arangīrīrie ihīhīro rīa ndībei rīa mang’ūrī marūrū ma Ngai Mwene-Hinya-Wothe.

¹⁶ Nguo-inī yake na kīero-inī giake nīandīkītwo rītwa rīrī:

“MŪTHAMAKI WA ATHAMAKI, NA MWATHANI WA AATHANI.”

¹⁷ Ngīcooka ngīona mūraika ūmwe arūgamīte thīnī wa rīua, nake akīanīrīra na mūgambo mūnene, agīta nyoni irīa ciarerete rīera-inī, agīciira atīrī, “Ūkai, mūngane hamwe iruga-inī rīrīa inene rīa Ngai,

¹⁸ nīgeetha mūrīe nyama cia mūrī ya athamaki, na ya anene a mbaara, na ya andū arīa marī hinya, o na nyama cia mbarathi na cia ahaici a cio, na nyama cia mūrī ya andū othe arīa eyathi na arīa ngombo, o na arīa anini na arīa anene.”

¹⁹ Ningī ngīona nyamū irīa, na athamaki a thī, na mbūtū ciao cia ita mecookanīrīrie hamwe nīgeetha marūe na ūcio wahaicīte mbarathi na mbūtū yake ya ita.

²⁰ No rīrī, nyamū iyo ikīnyītwo, o hamwe na mūnabī ūrīa wa maheeni ūrīa waringaga ciama ithenya rīayo. Na ūndū wa ciama icio nīahītīthītie andū arīa mekīrītuo rūrī rwa nyamū iyo na makahooya mūhianano wayo. Nao eerī magīkīo icua-inī rīa mwaki wa ūbirī ūgwakana.

²¹ Arīa maatīgaire makūrāgwo na rūhiū rwa njora ruoimīte kanua ka ūcio wahaicīte mbarathi, nacio nyoni ciothe ikīhūnīrīria nyama cia mūrī yao.

20

Mīaka Ngiri Īmwe

¹ Ningī ngīona mūraika agīkūrūka oimīte igūrū, arī na kīhingūro kīa Irima-rīrīa-Rītārī-Gīturi, na anyīītīte mūnyororo mūnene guoko-inī gwake.

² Nake akīnyīita ndamathīa irīa, na nīyo nyoka irīa ya tene, na noyo mūcukani kana Shaitani, akīmīoha mīaka ngiri Īmwe.

³ Akīmīkia Irima rīu-Rītārī-Gīturi, akīmīhingīrīria kuo, na akīrīcinīrīra mūhūrī, nīguo amīgīrīrīrie ndīkanacooke kūheenia andū a ndūrīrī rīngī nginya mīaka iyo ngiri Īmwe ithire. Thuutha wa ūguo nīkarekererio ihinda inini.

⁴ Ngīcooka ngīona itī cia ūnene irīa ciaikārīrwo nī arīa maaheetwo hinya wa gūtūira andū ciira. Na ngīona mīoyo ya andū arīa manatinio mītwe nī ūndū wa ūira wa Jesū o na nī ūndū wa kiugo kīa Ngai. Acio matiahooete nyamū irīa o na kana mūhiano wayo, na matiekīrītuo rūrī rwayo ithiithi-inī ciao kana moko-inī mao. Nao magīcooka muoyo na magīathana hamwe na Kristū mīaka ngiri Īmwe.

⁵ (Andū arīa angī othe maakuīte matiigana gūcooka muoyo, nginya rīrīa mīaka iyo ngiri Īmwe yathirire.) Kūu nīkūo kūrīūka kūrīa kwa mbere.

⁶ Kūrathimwo na gūthera nī arīa magwatanīre na kūrīūka kūu kwa mbere. Gīkūū gīa keerī gītūrī na hinya igūrū rīao, no magaatūka athīnjīri-Ngai o na Kristū, na magaaathamaka hamwe nake mīaka ngiri Īmwe.

Shaitani Gūtūrwo Ciira

⁷ Rīrīa mīaka iyo ngiri īgaathira, Shaitani nīkuohorwo akoohorwo oime njeera iyo yake,

⁸ nake nīagathiī kūheenia ndūrīrī ituri-inī iria inya cia thī, nīcio Gogu na Magogu, nīguo acicookanīrīrie hamwe nī ūndū wa mbaara. Mūigana wao nī ta mūthanga wa hūgūrūrū cia iria rīrīa inene.

⁹ Nao magītuikanīria warīi wa thī, makīrigiicīria kambī ya andū a Ngai, o na itūūra rīu inene endete. No mwaki nīwoimire igūrū, ūkīmaniina.

¹⁰ Nake mūcukani, ūria wamaheenīrie, agīkio iria rīa mwaki wa ūbiriti, o kūrīa nyamū ūria na mūnabii ūria wa maheeni maikītio. Nao magaatūūra manyariiragwo mūthenya na ūtukū tene na tene.

Arīa Akuū Gūtuūrwo Ciira

¹¹ Ningī ngīona gītī kīnene mūno kīa ūnene kīa rangi mwerū, na ngīona ūria wagīkarīire. Nayo thī na igūrū ikīūra, ikīehera ūthiū-inī wake, ikīaga handū ingīkara.

¹² Na ningī ngīona arīa akuū, anene na arīa anini, marūgamīte mbere ya gītī kīu kīa ūnene, namo mabuku makīhingūrwo. Narīo ibuku rīngī rīkīhingūrwo, na nīrio ibuku rīa muoyo. Nao andū arīa akuū magītuūrwo ciira kūringana na ciiko iria meekīte, o ta ūria kwaandīkītwo mabuku-inī macio.

¹³ Narīo iria rīrīa inene rīkīruta arīa akuū maarī thīnī warīo, nakīo gīkuū na Kwa-ngoma ikīruta arīa maarī thīnī wacio, na o mūdū agītuūrwo kūringana na ciiko iria eekīte.

¹⁴ Thuutha ūcio gīkuū na Kwa-ngoma igīkio iria-inī rīa mwaki. Icuā rīu rīa mwaki nīrio gīkuū gīa keerī.

¹⁵ Na rīrī, mūdū o wothē akorwo rītwa rīake rītioneakire rīandīkītwo ibuku-inī rīa muoyo-rī, agīkio iria-inī rīu rīa mwaki.

21

Jerusalemu ūria Njerū

¹ Ngīcooka ngīona igūrū rīerū na thī njerū, tondū igūrū rīrīa rīa mbere na thī ūria ya mbere nīcieherete igathira, narīo iria rīrīa inene rītiarī ho.

² Ngīona Itūūra rīrīa Itheru, Jerusalemu ūria njerū, rīgīkūrūka riumīte igūrū kwa Ngai, rīhaariūrio ta mūhiki agemeirio mūthuurīwe.

³ Ningī ngīigua mūgambo mūnene uumīte gītī-inī-kīa-ūnene, ūkiuga atīrī, “Rīu gīkaro kīa Ngai kīrī hamwe na andū, nake nīegūtūūrania nao. Megūtūika andū ake, nake Ngai we Mwene arīkoragwo hamwe nao, na atūke Ngai wao.

⁴ Nake nīakamagīria maithori mothe mathire maitho-inī mao. Gūtīrī hīndī ingī gūgaakorwo na gīkuū, o na kana gūcakaya, kana kīrīro, kana ruo, nīgūkorwo maūdū marīa ma mbere nīmeherete magathira.”

⁵ Nake ūria waikarīire gītī-kīa-ūnene akiuga atīrī, “Nī kwerūhia ndīrerūhia maūdū mothe!” Agīcooka akiuga atīrī, “Andīka ūndū ūyū, nīgūkorwo ciugo ici nī cia kwīhokwo, na nī cia ma.”

⁶ Agīcooka akīnjūra atīrī: “Maūdū nīmahingu. Nī nī nī Alifa o na Omega, Kīambīrīria o na Kīrīkīro. Ūria mūnyootu nīngamūhe maaī anyue kuuma gīthima kīa maaī ma muoyo, anyue o ūguo tūhū atekūgūra.

⁷ Mūdū ūria ūgūtoorania nīwe ūkaagaya maūdū macio mothe, na nī nīngatūika Ngai wake, nake atūke mūrū wakwa.

⁸ No andū arīa iguoya, na arīa matetīkītie, na arīa imaramari, na arīa oragani, na ahūiri maraya, na arogī, na ahooi mīhianano, na aheenania-rī, othe ūtūūro wao no iria-inī rīa mwaki wa ūbiriti. Gīkī nīkīo gīkuū gīa keerī.”

⁹ Ūmwe wa arāika acio mūgwanja arīa maarī na mbakūri mūgwanja iria caiyūrīte mīthiro ūria mūgwanja ya kūrigīrīria agīūka, akīnjūra atīrī, “Ūka, nīngūkuonia mūhiki, na nīwe mūtumia wa Gatūrūme.”

¹⁰ Nake akīngua ndī thīnī wa Roho, akīndwara kīrīma-inī kīarī kīnene kīraaya na igūrū, akīnyonia Jerusalemu, Itūūra rīu inene Itheru rīgīkūrūka riumīte igūrū kwa Ngai.

¹¹ Itūūra rīu rīarī na riiri wa Ngai, naguo ūkengi warīo wahaanaga ta wa kahiga ka gorō mūno, o ta kahiga karīa getagwo njathibi, gakengu o ta gīcio.

¹² Narīo rīarī na rūthingo rūnene, rūraihu na igūrū, rwarī na ihingo ikūmi na igīrī, na arāika ikūmi na eerī ihingo-inī icio. Nacio ihingo icio nīciandīkītwo marīitwa ma mīhīrīga ūria ikūmi na ūrī ya ciana cia Isiraeli.

¹³ Mwena wa irathīro warī na ihingo ithatū, na mwena wa gathigathini ihingo ithatū, na mwena wa gūthini ihingo ithatū, na mwena wa ithūro ihingo ithatū.

¹⁴ Naruo rūthingo rwa itūūra rīu inene rwarī na mīthingi ikūmi na īrī, na igūrū rīayo ikaandīkwo marītwa ma atūmwo arīa ikūmi na eerī a Gatūrūme.

¹⁵ Nake mūraika ūcio wanjarīurie aarī na rūthanju rwa thahabu rwa gūthima itūūra rīu inene, o na ihingo ciarīo, na thingo ciarīo.

¹⁶ Narīo itūūra rīu inene riakītwo rūganaine mīena yothe, ūraihu warīo ūkaiganana na wariī warīo.* Nīathimire itūūra rīu inene na rūthanju rūu, na akīona atī rīarī na ūraihu wa kilomita ta 2,200, ūkaiganana na wariī warīo, na kwambata na igūrū kwarīo.

¹⁷ Ningī agīthima rūthingo rwarīo, na ūtungu waruo ūgīkorwo warī mīkono igana rīmwe na mīrongo īna na īna, rūthimītwo na gīthimi kīa mūdū, na no kīo mūraika aahūthagīra.

¹⁸ Rūthingo rūu rwakītwo na njathibi, narīo itūūra rīu inene riakītwo na thahabu īrīa therie, igathera o ta gīcio.

¹⁹ Nayo mīthingi īyo ya thingo cia itūūra rīu inene yagemetio na mīthemba yothe ya mahiga ma goro. Mūthingi wa mbere warī wa njathibi, na wa keerī warī wa yakuti īrīa ya bururu, na wa gatātū warī wa yacimu, na wa kana warī wa thumarati,

²⁰ na wa gatano warī wa onigīthi, na wa gatandatū warī wa wakiki ūrīa mūtune, na wa mūgwanja warī wa yakuti īrīa īhaana thahabu, na wa kanana warī wa thabaricandi, na wa kenda warī wa yakuti īrīa īhaana ngoikoni, na wa ikūmi warī wa wakiki ūrīa ūhaana nyeki nduru, na wa ikūmi na īmwe warī wa wakiki ūrīa wa bururu, na wa ikūmi na igīrī warī wa amethuthito.

²¹ Nacio ihingo iria ikūmi na igīrī nī ruru ikūmi na igīrī, o kīhingo gīathondeketwo na ruru īmwe. Nayo njira īrīa nene ya itūūra rīu inene yarī ya thahabu therie, yonithanagia mwena ūrīa ūngī ta gīcio.

²² Na gūtīrī hekarū ndonire kūu itūūra-inī rīu inene, tondū Mwathani Ngai Mwene-Hinya-Wothe na Gatūrūme nīo hekarū yakuo.

²³ Itūūra rīu inene rītibataire nī kwarīrwo nī rīua kana mweri, nīgūkorwo riiri wa Ngai nūrīheaga ūtheri, nake Gatūrūme nīwe tawa warīo.

²⁴ Nacio ndūrīrī igathiaga na ūtheri warīo, nao athamaki a thī marehe riiri wao thīnī warīo.

²⁵ Gūtīrī mūthenya o na ūmwe ihingo ciarīo ikaahingwo, nīgūkorwo kūu gūtīgakorwo na ūtukū.

²⁶ Na nīkuo makaarehe riiri na gītīo cia ndūrīrī.

²⁷ Gūtīrī kindū gītārī gītheru gīgaatoonya itūūra rīu o narī, o na kana mūdū o wothe ūrīa wīkaga maūdū ma njono kana ma maheeni. O tīga arīa marītwa mao mandīkītwo ibuku-inī rīrīa rīa Gatūrūme rīa muoyo.

22

Rūū rwa Muoyo

¹ Ningī mūraika ūcio akīnyonia rūū rwa maaī ma muoyo, makembu na makahenia o ta gīcio, rūgītherera ruumīte gītī-inī kīa ūnene kīa Ngai na gīa Gatūrūme

² rūūkūrūkīire gatagatī ka njira īrīa nene ya itūūra inene. Mīena yeerī ya rūū rīu, o mwena warī na mūtī wa muoyo, naguo waciaraga matunda mīthemba ikūmi na īrī, ūgaciaraga maciaro maguo o mweri. Namo mathangū ma mūtī ūcio maarī ma kūhonia andū a ndūrīrī.

³ Gūtīgacooka kūgīa na kīrumi o na kīrīkū. Gītī-kīa-ūnene kīa Ngai na gīa Gatūrūme gīgaakorwo kūu thīnī wa itūūra inene, nacio ndungata ciake nīkamūtungatagīra.

⁴ Nacio nīkoonaga ūthīū wake, narīo rītwa rīake rīkandīkwo ithiithi-inī ciao.

⁵ Gūtīgacooka kūgīa ūtukū. Nao matīkatarīo nī ūtheri wa tawa o na kana ūtheri wa rīua, nīgūkorwo Mwathani Ngai nīwe ūgaatuīka ūtheri wao. Nao magaathamaka tene na tene.

⁶ Nake mūraika ūcio akīnjīra atīrī, “Ciugo icio nī cia kwīhokwo, na nī cia ma. Nake Mwathani, o we Ngai wa maroho ma anabī, nīatūmire mūraika wake nīguo onie ndungata ciake maūdū marīa arī o ngīnya mekīke ica ikuhī.”

Jesū Nīarooka

⁷ “Na rīrī, nīngūūka o narua! Kūrathimwo nī mūdū ūrīa ūrūmītie ciugo cia ūrathi ūrīa ūrī ibuku-inī rīrī.”

* 21:16 Ūraihu, wariī, na ūraihu wa na igūrū nīwaiganaine, o ta ūrīa wa Handū-harīa-Hatheru waiganaine.

⁸ Nii, Johana-rī, nī nī ndaiguire na ng̃ona maūndū macio. Na rīrīa ndaarīkirie kūmaigua o na kūmona-rī, ng̃igwa thī magūrū-inī ma mūraika ūcio wanyonagia maūndū macio ndīmūhooe.

⁹ No akīnjīra atīrī, “Tiga gwīka ūguo! O na nī ndī ndungata hamwe nawe, na hamwe na ariū na aarī a thoguo arīa anabiī, na arīa othe marūmītie ciugo cia ibuku rīrī. Hooya Ngai arī we!”

¹⁰ Agīcooka akīnjīra atīrī, “Ndūkahingīrīrie ciugo cia ūrathi wa ibuku rīrī, nīgūkorwo ihinda nīrīkuhīrīrie.

¹¹ Mūndū ūrīa wīkaga ūuru nīathīī na mbere gwīka ūuru, nake ūrīa kīmaramari athīī na mbere na kūmaramara; na ūrīa wīkaga ūrīa kwagīrīrie athīī na mbere gwīka ūrīa kwagīrīrie; ningī ūrīa mūtheru agīthīī na mbere gūtuika mūtheru.”

¹² “Na rīrī, ngūūka o narua! Nakīo kīheo gīakwa ndī nakīo, na ngahe o mūndū kūringana na ūrīa aneeka.

¹³ Nii nī nī Alifa na Omega, wa Mbere na wa Kūrigīrīria, ningī Kīambīrīria o na Kīrīkīro.

¹⁴ “Kūrathimwo-rī, nī arīa mathambītie nguo cia, nīguo magīe na rūtha rwa gūkina mūtī-inī wa muoyo na matoonyere ihingo-inī makinye thīnī wa itūūra rīu.

¹⁵ Nakuo kū nja gūgaikarwo nī magui, na arogi, na ahūūri ūmaraya, na oragani, na ahooi mīhianano, na mūndū ūrīa wothe wendete maūndū ma maheeni na akamekaga.

¹⁶ “Nii, Jesū, nīndūmīte mūraika wakwa agūkinyīrie ūira ūyū nī ūndū wa makanitha. Nii nī nī Thuuna na Rūciaro rwa Daudī, na nī nī Njata irīa ngengu ya Rūciinī tene.”

¹⁷ Nake Roho o na mūhiki mekuuga atīrī, “Ūka!” Nake ūrīa ūkūigua nīoige atīrī, “Ūka!” Mūndū o wothe mūnyootu, nīoke; na ūrīa wothe ūkwenda, nīamūkīre kīheo kīrīa kīa maaī ma muoyo, atekūgūra.

¹⁸ Ngūkaania mūndū o wothe ūrīa ūkūigua ciugo cia ūrathi wa ibuku rīrī atīrī. Mūndū o wothe angīciongerera ūndū, Ngai nīakamuongerera mīthiro irīa itaarīrio thīnī wa ibuku rīrī.

¹⁹ Na mūndū o na ūrīkū angīkeeheria ciugo thīnī wa ibuku rīrī rīa ūrathi, Ngai nīakamwehereria igai rīake kuuma mūtī-inī wa muoyo, o na kuuma itūūra-inī rīu itheru, irīa itaarīrio thīnī wa ibuku rīrī.

²⁰ Ūrīa ūroimbūra maūndū macio ekuuga atīrī, “Ī nīguo, ngūūka o narua.”

Ameni. Ūka, Mwathani Jesū!

²¹ Wega wa Mwathani Jesū ūrogīa na andū a Ngai. Amenī.